

C O R P U S
SCRIPTORUM HISTORIAE
B Y Z A N T I N A E.

EDITIO EMENDATIORE ET COPIOSIOR,

CONSILIO

B. G. NIEBUHRII C. F.

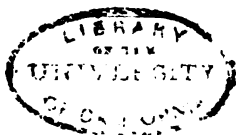
INSTITUTA,

AUCTORITATE

ACADEMIAE LITTERARUM REGIAE

BORUSSICAE

CONTINUATA.

GEORGIUS CEDREUS.

TOMUS ALTER.

BONNAE
IMPENSIS ED. WEBERI
MDCCCXXXIX.

GEORGIUS CEDRENUS

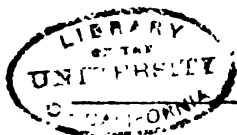
IOANNIS SCYLITZAE OPE

AB

IMMANUELE BEKKERO

SUPPLETUS ET EMENDATUS.

T O M U S A L T E R .

BONNAE

IMPENSIS ED. WEBERI

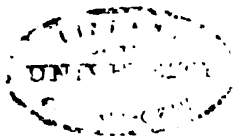
MDCCCXXXIX.

Handwritten text at the top of the page, possibly a title or header, which is mostly illegible due to blurring and low contrast.

750
C82
5
v.9

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΤΟΥ ΚΕΔΡΗΝΟΥ

ΣΤΝΟΨΙΣ ΙΣΤΟΡΙΩΝ.

*Κόσμου ἔτος 508, τῆς θείας σαρκώσεως ἔτος ψλθ', Κων- P 459
σταντιῖνος ὁ Καβαλλῖνος εἰκονομάχος ἐβασίλευσεν ἔτη λβ', ἐκ δει-
νοτάτου λόντος φανείς ποικιλότροπος πάρδαλις καὶ ἐκ σπέρματος
ὄφειως ἀσπίς καὶ ὄφις πετόμενος. οὗτος τὴν πατρίαν βασιλείαν τε
5 καὶ δυσσέβειαν διωδξάμενος ἐκ θεοῦ πλείον διίστατο καὶ τῆς θεο-
μήτορος καὶ πάντων τῶν ἁγίων, κἀντεῦθεν λοιπὸν μαγείαις καὶ ἀσελ-
γείαις καὶ δαιμόνων ἐπικλήσεσι καὶ σπλάγγων ἀνατομαῖς καὶ ἄλλοις
πονηροῖς ἐπετηδέμασι κνηγεσίαις τε καὶ ἰσποδρομαῖς σχολάζων
ὄργανον ἐπιτήδειον τοῦ Ἀντιχρίστου γέγονεν, ὡς καὶ θρασυὸν καθο- B
10 λικὸν ἐκδέσθαι, μὴ λέγεσθαι τινα τὸ παράπαν ἅγιον, ἀλλὰ καὶ
τὰ λείψανα τούτων εὐρισκόμενα διακτύεσθαι, καὶ μηδὲ πρεσβείαν
αὐτῶν ἔξαιτεῖν. "οὐδὲν γὰρ" ἔλεγεν "ἰσχύουσι," προσθεὶς ὁ
παμμίαιρος "μηδὲ τὴν τῆς Μαρίας ἐπικαλεῖσθω τις πρεσβείαν·
οὐ γὰρ δύναται τι." ἀλλὰ μηδὲ θεοτόκον αὐτὴν ὀνομάζεσθαι.
15 λαβῶν γὰρ ἐν χειρὶ πλήρεις χρυσοῦ βαλάντιον καὶ ὑποδεξας αὐτὸ*

10 *τινα] inserere ex Suida τῶν θρασυόντων κυρίου. margo P*

Anno mundi 6236, qui ab incarnatione divina fuit 739, potitus imperio Constantinus Caballinus Iconomachus praefuit ei annos 35. is ex saevissimo leone versutissima pardalis, et ex semine serpentis aspis et anguis volans, ut primum in patrium regnum et impietatem successit, longius etiam a deo deipara omnibusque se sanctis abalienavit; ac deinceps veneficiis, libidinibus, daemonum invocationibus, viscerum exsectionibus aliisque malis studiis, tum venationibus et ludis circensibus deditus idoneum se Antichristo instrumentum praebuit. atque adeo universali edicto vetuit ne quis in universum domini servorum sancti titulo cohonestaretur: quin imo conspui eorum inventas reliquias iussit, prohibuitque eorum intercessionem postulari, quod eos nihil posse diceret. atque addidit scelestus Mariae quoque virginis intercessionem non esse implorandam: nihil enim eam praestare posse. quia et deiparam hanc noluit appellari. sumptis enim in manus auro plenis loculis, ac prae-

πᾶσιν, ἤρετο τίνος ἄξιον ἐστὶ· τῶν δὲ "πολλοῦ" εἰπόντων, κενώ-
C σας πάλιν τὸ χρυσοῖον ἤρετο τίνος ἐστὶν ἄξιον, καὶ λέγουσιν "οὐδε-
 νός" "οὕτως" ἔφη "καὶ ἡ Μαρία, ἕως μὲν εἶχε τὸν Χριστὸν ἐν
 αὐτῇ, τετιμημένη ἦν, ἀφ' οὗ δὲ τοῦτον ἀπέτεκεν, οὐδὲν τῶν λοι-
 πῶν γυναικῶν διενήνοχε." φεῖσαι ἡμῶν, κύριε. ἐκ τούτου οὐδ'
P 460 τῶν μισηθῆναι καὶ Ἀρταβασδοῦ κουροπαλάτῃ καὶ γαμβρῶ ἐπ'
 ἀδελφῇ αὐτοῦ προστεθῆναι.

Ἐξεληθὼν δὲ ὁ Κωνσταντῖνος ἐν τοῖς τοῦ Ὀψικίου μέρεσι
 κατὰ τῶν Ἀράβων ὑπεβλέπετο κακῶσαι Ἀρτάβασδον, ὄντα ἐν τῷ 10
 Δορυλαίῳ. ὁ δὲ τοῦτο γνούς κινεῖ κατ' αὐτοῦ, καὶ τὸν μὲν κα-
 τρικίον Βλσηρον, τὸν συμμύστην Κωνσταντίνου, ῥομφαίᾳ ἀνεῖ-
 λεν, ὁ δὲ Κοπρώνυμος φοβηθεὶς, ἐπιβὰς παριππίου, φεύγει εἰς
 τὸ Ἀμώριον. δεξιούται δὲ Λογγίνον στρατηγὸν τῶν ἀνατολικῶν
 μεγάλας ὑποσχέσει, καὶ σώζεται παρ' αὐτοῦ. ἐντεῦθεν μάχαι 15
 δεινότεραι τοῖς ὑπήκοοις, ἐκατέρων βασιλέων ἀναγορευομένων.
B εἰσηλθε δὲ Ἀρτάβασδος ἐν τῇ πόλει, καὶ παρευθὲ κατὰ πᾶσαν
 αὐτὴν τὰς ἱεράς ἀνεστήλωσεν εἰκόνας, ἀνηγορεύθη δὲ παρὰ τῶν
 θεμάτων βασιλεύς. Ἀναστάσιος δὲ ὁ ψευδώνυμος πατριάρχης,
 κρατήσας τὰ τίμια καὶ ὑποποιᾷ ξύλα, ὤμοσε τῷ λαῷ ὅτι μὰ τὸν 20
 προσηλωθέντα ἐν αὐτοῖς, οὕτως μοι εἶπε Κωνσταντῖνος ὁ βασι-
 λέύς, ὅτι μὴ λογιση υἱὸν Θεοῦ εἶναι ὃν ἔτεκε Μαρία, τὸν λεγόμε-
 νον Χριστόν, ἀλλὰ ψιλὸν ἄνθρωπον· ἡ γὰρ Μαρία οὕτως αὐ-

sentibus demonstratis, sciscitatus est quanti eos putarent esse pretii.
 cum responsum esset magni, evacuato auro rursus interrogavit quanti
 loculos aestimarent. cumque responsum esset nihili, "ita" inquit "Maria
 quoque dum Christum gestavit utero, in honore fuit, postquam eum pe-
 perit, nihilo reliquis mulieribus praestantior est." parcè nobis, domine.
 haec Christianos in gravem coniecerunt maerorem; omnesque eum exosi
 Artabaso curopalatae (sororem is Copronymi in matrimonio habebat)
 sese adianxerunt.

Interea Constantinus adversus Arabes in regionem Opsicianam pro-
 fectus de Artabaso, qui tum Dorylaei degebat, opprimendo occasiones
 circumspicit. qua re cognita Artabasdus arma contra Constantinum su-
 mit, et patricium Biserum, eius sacrorum socium, ferro obruncat. Co-
 pronymus perterritus equo Amorium profugit, Longinumque Orientalium
 ducem magnis demeritis pollicitationibus per eum in tuto fuit. hinc
 calamitosissima subditorum bella, utroque imperatore creato. Artabasdus
 urbem ingressus statim ubique per eam sacras reposuit imagines, eum-
 que ordines imperatorem salutarunt. ceterum Anastasius, qui falso titu-
 lum patriarchae gerebat, manu tenens veneranda atque vivifica crucis
 ligna, eum qui illis affixus fuerat iuravit ad populum, Copronymum im-
 peratorem haec sibi verba dixisse "quem Maria peperit Christum, hunc
 tu filium dei esse ne consueris, neque quicquam praeter hominem: ita

τὸν ἔτεκεν ὡς καὶ ἐμὲ ἡ μητὴρ μου Μαρία. καὶ τοῦτο ἀκούσαντες οἱ λαοὶ ἀνέσκαψαν αὐτόν.

Τῷ β' ἔτει τέθνηκεν Ἰσαμὸς ὁ τῶν Ἀράβων ἀρχηγός. οὗτος τὴν ἀγνοιάτην ἐκκλησίαν Ἀντιοχείας ἐπὶ τεσσαυράκοντα χρόνους C 5
 5 χηρεύουσαν, κωλυόντων τῶν Ἀράβων πατριάρχην γενέσθαι ἐν αὐτῇ, ἔχων τινὰ προσφιλῆ μοναχὸν Σῶρον ὀνόματι Στέφανον, ἄγροικον, εὐλαβῆ δὲ μένον, καὶ εἴπερ θέλοιν συγχωρηθῆναι αὐτοῖς πατριάρχην ἔχειν, ψαφίσασθαι αὐτὸν τὸν Στέφανον. Θείον τοῦτο νομίσαντες γίνεσθαι χειροτονοῦσιν αὐτὸν ἐν τῷ Θρόνῳ
 10 Θιουπόλειως. τούτῳ τῷ ἔτει ἀπέστειλε Κωνσταντῖνος πρὸς Ἰσαμὸν, ὡσαύτως καὶ Ἀρτάβαδος, συμμαχίαν αἰτοῦντες ἀμφότεροι. γέγονε δὲ ἄβροχία πολλή καὶ σεισμοὶ κατὰ τόπους, ὡς ἐνωθῆνας ὄρη πρὸς ἄλληλα κατὰ τὴν ἔρημον Σαβᾶ, καὶ κώμην ὑπὸ γῆν καταποθῆναι. τῷ δ' αὐτῷ ἔτει Κοσμάς ὁ πατριάρχης Ἀλεξάν- D
 15 δρειας ὠρθοδόξῃσιν ἐν τῇ πόλει αὐτοῦ ἐκ τῆς τῶν Μονοθελητῶν κακοδοξίας. τούτῳ τῷ ἔτει ἐφάνη σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ. Οὐαλίδ δὲ Πέτρον τὸν ἀγιώτατον μητροπολίτην τοῦ Λαμασκῦ, ὡς ἐλέγχοντα τὴν τῶν Ἀράβων καὶ Μανιχαίων κακόνοιαν, ἐγλωσσοτέμησε καὶ ἐξώρισεν εἰς τὴν εὐδαίμονα Ἀραβίαν, ἔνθα καὶ τελειοῦται
 20 μαρτυρήσας ὑπὲρ Χριστοῦ καὶ τραυῶς φηφωνήσας τὴν θείαν λειτουργίαν. τούτῳ τῷ ἔτει γηγόνασιν ἐμφύλιοι πόλεμοι οἳ οὐκ ἐγένοντο ἀπὸ καταβολῆς κόσμου.

Τῷ γ' ἔτει κατὰ βορρᾶν ἐφάνη σημεῖον, καὶ κόνις κατῆλθεν P 461

enim cum Maria peperit ut et me mater mea Maria." hoc audito populus Constantinae imperium abrogavit.

Anno eius imperii secundo Isamus Arabum princeps moritur. hic, cum sanctissima Antiochene ecclesia per quadraginta annos patriarcha caruisset, Arabibus constitui aliquem vetantibus, cum haberet eorum sibi Syrum quendam monachum, nomine Stephanum, pium hominem sed rusticum, Antiochensibus significavit, siquidem cupiant sibi patriarcham concedi, ut id munus hanc Stephano committant. ii divinitus hoc fieri rati Stephanum Theopolis throni patriarcham elegerunt. hoc anno et Constantinas et Artabasus per legatos auxilia ab Isamo petierunt. magna quoque siccitas fuit et multi terrae motus variis locis; adeoque et montes in solitudine Saba inter se coiverunt, et pagus terra absorptus est. eodem anno Cosmas Alexandriae patriarcha cum civibus ab errore Monotheletarum ad veram religionem transivit. eodem anno signum in caelo visum est. Validus autem Petro sanctissimo Damasci metropolitae, quod is Arabum et Manichaeorum errores argueret, linguam praecidit, et in Arabiam felicem relegavit; ubi cum Christo testimoniam perhibuisset ac clara voce liturgiam cecinisset, supplicio affectus obiit. hoc anno civilia saepe bella, qualia non ante ab origine mundi.

Anno tertio versus Boream apparuit signum, ac caelitus in quae-

εις τόπους. γέγονε δὲ καὶ σεισμὸς εἰς τὰς Κασπίας πόλεις· καὶ ἀνῆρέθη Οὐαλίδ ὑπὸ τῶν Ἀράβων, ἄρξας ἔτος κ', καὶ κρατεῖ τῆς ἀρχῆς Ἰσίδ ὁ Λειψός. τούτῳ τῷ ἔτει ὁ Κωνσταντῖνος περὶ διὰ τῆς Ἀβύδου, καὶ τῷ χειραίῳ τείχει τῆς πόλεως παρεκάθισε, διδραμι δὲ καὶ ἕως τῆς χρύσεης πόρτης, ἐπιδεικνύων ἑαυτὸν τοῖς 5 ὄχλοις. ὁ δὲ Ἀρτάβασδος ἐξελθὼν τῆς πόλεως καὶ συμβαλὼν πόλεμον ἤτηθήη κατὰ κράτος. τοῦ δὲ Κοπρωνύμου τὰ πλοῖα κρατήσαντος ἐγένετο λιμὸς ἰσχυρὸς ἐν τῇ πόλει, ὥστε πρῶθηναι B τὸν μύδιον τῆς κριθῆς εἰς νομίσματα εἴς καὶ τὰ λοιπὰ ὁμοίως, τοῦ δὲ λαοῦ θνήσκοντος καὶ ἀπολλυμένου ἠναγκάσθη Ἀρτάβασδος 10 ἀπολύειν αὐτὸν καὶ ἐξέρχεσθαι ἀπὸ τῆς πόλεως. Νικήτας δὲ ὁ υἱὸς Ἀρταβάσδου ἐπισυνάξας λαὸν ἱκανὸν ἦλθεν ἕως Χρυσουπόλεως. καὶ περὶ τῆς ὁ Κοπρωνύμος ἰδίῳ αὐτὸν καὶ καταλαβὼν ἐχειρώσατο. καὶ τοῦτον πεδήσας, ἔλθων δὲ τοῦ τείχους, τῷ πατρὶ ἐπεδείκνυσεν. ἄφνω δὲ παραταξάμενος διὰ τοῦ χειραίου 15 τείχους τὴν πόλιν παρέλαβε, καὶ χειρωσάμενος Ἀρτάβασδον καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ τοῦτον μὲν σὺν τοῖς θυοῖν αὐτοῦ υἱοῖς ἐτύφλωσε, τὸν δὲ Βακτάγμον χειροκοπήσας ἐν τῇ Κυνηγίῳ ἀπεκεφάλισε, πολλοὺς δὲ καὶ ἄλλους τῶν προυχόντων ἀνείλε, καὶ τὰς οὐσίας C αὐτῶν ἐδήμευσεν. ἱππικὸν δὲ ποιήσας εἰσήγαγε τὸν Ἀρτάβασδον 20 σὺν τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ καὶ τοῖς φίλοις δεδεμένοις ἕμα Ἀνυστασίῳ τῷ ψευδωνύμῳ πατριάρχη τυφθέντι δημοσίως καὶ ἐπὶ ὄνῳ ἀντιστροφῶς καθεζομένῳ. τοῖς δὲ σὺν αὐτῷ ἔλθουσιν ἕξωτικοῖς ἐκέ-

15 ἐπεδείκνυσεν?

dam loca pulvis delatus est. terra quoque ad Caspias portas motu tremefacta. et Validus ab Arabibus necatus, cum eorum princeps unum fuisset annum. ei successit Isidas Leipsus. eo anno Constantinus per Abydum traiecit, et apud terrestrem Cpolis murum castra ponit, excurrens etiam usque ad auream portam, ut se multitudini ostentaret. Artabasus autem urbe egressus praelio commisso victus fususque est. cumque Copronymus navium esset potitus, fames ingens in urbe exstitit, ita ut modius hordei ad 12 nomismata venderetur, eademque esset reliquae annonae caritas. moriente ergo et pereunte populo, coactus est Artabasus eo dimisso Cpoli excedere. sed filius eius Nicetas collecto non poenitendo exercitu usque ad Chrysopolin pervenit. et Copronymus suis copiis traiectis eum proffigavit, inque fuga cepit et compedibus vincitum ad murum aggressus patri ostendit. subitoque a terrestri muro adortus urbem cepit. ita Artabasus in suam potestatem redacto, et iis qui eum comitabantur, ipsi duobusque eius filiis oculos effudit; Bactagmum, manibus prius amputatis, in Cynegio capite truncavit. multos quoque proceres e vita sustulit et eorum bona publicavit. inde equestres ludos edens, Artabasum filiosque et amicos eius vincetos introduci iussit, una cum Anastasio, qui se falso pro patriarcha gerebat, et tunc publice verberatus anime praepostere impositus sedebat. extraneis quos

λευσεν εἰσεγγεῖσθαι εἰς τοὺς οἴκους καὶ διαρπάζειν τὰς οὐσίας τῶν πολιτῶν. τὸν δὲ ψευδώνυμον πατριάρχην ὡς ὁμόφρονα αὐτοῦ, ἐκφοβήσας καὶ δουλώσας, πάλιν ἐν τῷ θρόνῳ τῆς ἱερουσλήνης ἀποκαθίστησι.

5 Τῷ δ' ἔτι ἐφάνη κομήτης μέγας κατὰ τὴν Συρίαν, καὶ Μαρουὰμ τῶν Ἀράβων ἐκράτησε, καὶ παρακλήσει τῶν ἐν τῇ εἰσῆ D Χριστιανῶν συνεχώρησε χειροτονηθῆναι Θεοφύλακτον πρεσβύτερον Ἐδεσηνὸν πατριάρχην Ἀντιοχείας, κομηθέντος Στεφάνου. καὶ τοῦτον γράμμασι κυδολικῶς τιμᾶσθαι παρὰ τῶν Ἀράβων
10 προσέταξε.

Τῷ ε' ἔτι ἄδικον ἐθρὸν ὁ Κοπρώνυμος ἐν τῇ ἀνατολῇ ὡς τῶν Ἀράβων πρὸς ἀλλήλους μαχομένων, Γερμανικεῖαν παραλαμβάνει καὶ ἐπιστρατεύει Δουλιχίᾳ καὶ Ἀσσυρίᾳ. προσελάβετο δὲ καὶ τοὺς πρὸς μητρὸς συγγενεῖς, καὶ ἐν Βυζαντίῳ μετήκτισε, σὺν
15 αὐτοῖς δὲ καὶ πολλοὺς Σύρους μονοφυσίτας. γέγονε δὲ ἀπὸ ἐ' Αὐγούστου ἕως ἐ' σκότος ὀμυχλῶδες.

Τῷ ζ' ἔτι ἐγένετο σεισμὸς μέγας ἐν Ἰταλαιστίνῃ καὶ ἐν τῷ P 462 Ἰορδάνῃ καὶ ἐν πάσῃ τῇ Συρίᾳ, μηνὶ Ἰανουαρίῳ εἰς τὴν ε', ἕρσθ δ'. καὶ ἀναριθμητοὶ μυριάδες τεθνήκασιν, ἐκκλησῆσαι τε καὶ μω-
20 ναστήρια πεπτώκασιν, καὶ μάλιστα κατὰ τὴν ἔρημον τῆς ἁγίας πόλεως. τῷ αὐτῷ ἔτι λοιμώδης θάνατος ἀπὸ Σικελίας καὶ Καλαβρίας ἀρξάμενος οἷόν τι πῦρ ἐπινεμόμενον ἐπὶ τὴν Μονεμβασίαν καὶ Ἑλλάδα καὶ τὰς παρακείμενας νήσους ἔλθε δι' ὅλης τῆς

secum adduxerat, mandavit ut domos civium diriperent. sed patriarcham illum sui erroris auctoritatem, territum atque subactum, rursus in pristino solio collocavit.

Anno 4 in Syria magnus cometa apparuit, et Maruamus in Arabes imperium coepit. his Christianorum qui per Orientem sunt cohortationibus persuasus, concessit ut Theophylactus Edessenus presbyter Antiochenus designaretur patriarcha, mortuo tamen Stephano, eumque publico edicto inquit ab Arabibus in honore haberi.

Anno 5 Copronymus nactus occasionem rei in Oriente gerendae, inter Arabes civili vigente bello, Germanicam recipit, exercitumque ad Dulichiam et in Assyriam ducit. matris quoque suae cognatos sibi adseiscit, et Byzantium eos transfert, multosque cum his Syros, Christo unicum affingentes naturam, qui dicuntur Monophysitae. a 10 usque ad 15 diem Augusti tenebrae fuerunt caliginosae.

Anno sexto magnus fuit in Palaestina terrae motus, et ad Iordanem perque universam Syriam, die mensis Ianuarii 18, hora 4, innumeraeque hominum perierunt milia, corruerunt templa et monasteria, maxime per solitudinem urbis sanctae. eodem anno pestis, ab Sicilia et Calabria sumpto initio, veluti ignis proxima corripiens Monembasiam usque et in Graeciam sese propagavit insulasque circumiacentes. per to-

ιδ' ἰνδικτιῶνος. τῇ δὲ ἐ' ἤρξαντο ἐν τῇ βασιλίδι πόλει αἴφνης ἀοράτως γίνεσθαι ἐν τε τοῖς τῶν ἀνδράπων ἱματίοις καὶ ἐν τοῖς τῶν ἐκκλησιῶν ἐπέλοις σταυρία ἐλαιώδη πλείστα. ἐγένετο οὖν B ἐντεῦθεν τοῖς ἀνθρώποις λύπη καὶ ἀθυμία πολλή τῇ τοῦ τοιοῦτου σημείου ἀπορία. ἐγένετο δὲ καὶ θεομηγνία ποικίλων παθῶν, ἀφει- 5 δῶς τοὺς λαοὺς ὀλοθρεύουσα, οὐ μόνον τοὺς ἐν τῇ πόλει ἀλλὰ καὶ πάσῃ τῇ περιχώρῳ. ἐγένοντο δὲ καὶ φαντασίαι, ὡς πολλοὺς τῶν ἀνθρώπων ἐν ἐκστάσει γινομένους νομίζειν ξένοις τισὶ καὶ βριαροῖς προσώποις συνοδεύειν, καὶ τοὺς ἀπαντῶντας αὐτοῖς ὡς δῆθεν φίλους προσαγορεύοντας καὶ διαλεγομένους. σημειούμενοι δὲ τὰ παρ' 10 αὐτῶν λαλούμενα ἴσχυον ἐξηγοῦντο γινόμενα. ἐώρων δὲ τοὺς αὐτοὺς εἰς οἴκους εἰσερχομένους, καὶ τοὺς μὲν τοῦ οἴκου κρεμῶντας C τοὺς δὲ ξίφει τιτρώσκοντας. συνέβαινε δὲ τὰ πλείστα τῶν παρ' αὐτῶν λεγομένων γίνεσθαι οὕτως καθὼς ἦδον. τῷ δὲ ἐαρινῷ καιρῷ τῆς πρώτης ἰνδικτιῶνος ἐπέτεινε μειζόνως. τῷ δὲ θερινῷ ἔξεκαύθη 15 εἰσάπαξ, ὥστε καὶ ὀλοκλήρους οἴκους κλεισθῆναι παντελῶς, καὶ μὴ εἶναι τοὺς ὀφειλοντας θάπτειν τοὺς νεκρούς, ὥστε μὴ ἔξαρκεῖν τοὺς κραββάτους εἰς τὴν τούτων ἐκκομιδὴν, ἀλλὰ καὶ διὰ ἀλόγων καὶ διὰ ἀμαξῶν ἐκφέρειν τοὺς τεθνεῶτας, καὶ ἐν τοῖς προτειχί- 20 σμασι καὶ προαστείοις καὶ κιστέρναις ἀνδρῶσι καὶ λάκκοις θά- D οἴκου διαφθαρέντος διὰ τὴν ἀσίβειαν τοῦ Κοπρωνύμου, πάντα τὸν πλοῦτον τῶν οὐκιστῶν τῆς πόλεως εἰσκομίσας ἐν τῷ παλατίῳ

tam indictionem 14 et initio 15 Cpoli subito et visa non observante existere in hominum vestibus et in ecclesiae supellectile plurimae cruces, quasi ex oleo factae, coeperunt. quo signo quid portenderetur, cum homines non assoquerentur, in magnum maerorem atque sollicitudinem inciderunt. sed et varia mala dei ira immensa populum confertim absumebant, non in urbe modo sed in universa vicinia. visa quoque hominibus oblata sunt, ita ut multi hominum mente abalienati putarent se cum peregrinis quibusdam et terribili vultu praeditis hominibus iter facere, qui occurrentes sibi tanquam amicos compellerent atque cum iis colloquerentur; ac cum annotassent quae ab iis dicebantur, tum demum narraverunt, cum ea iam exitus comprobasset. videbant autem eos in aedes intrare, aliosque intus suspendere, alios gladio ferire. eventus pleraque ab ipsis dicta vera ostendit. verno tempore primae indictionis malum magis sese intendit, prorsusque exarsit aestate, adeo ut et totae domus concluderentur, et deessent qui cadavera humarent, neque etiam satis esset grabatorum ad ea efferenda, sed iumenta ad hoc et vehicula adhiberentur, atque illa in propugnaculis, suburbiis, cisternis siocatis ac lacubus sepelirentur; quibus impletis vineae quoque et horti effossi vix obtegendis cadaveribus suffecerint. Interim Copronymus omnibus propter ipsius impietatem familiis evastatis, omnes oppidanorum facultates

ἀπέθετο. κατέλαβε δὲ καὶ ὁ τῶν Ἀγαρηγῶν στόλος ἀπὸ Ἀλεξανδρείας εἰς Κύπρον, ἔνθα ἦν ὁ Ῥωμαϊκὸς στόλος· ἐπιπεσὼν δὲ αὐτῷ ὁ τῶν Ῥωμαίων στρατηγός, καὶ τὸ στόμα τοῦ λιμένος κρατήσας, ἄρδην ἀπώλεσε πάντα, τρεῖς μῆνους ἐλευθερώσας διὰ τὸ μήνυμα.

Τῷ θ' ἔτι καταδιώκεται Μαρουὰμ ὑπὸ τῶν Μαυροφθῶν τῶν λεγομένων Χρυσαρωνιτῶν, καὶ βαρυντάτου πολέμου κροτηθέντος κτείνεται. τῇ δὲ κ' τοῦ Ἰανουαρίου μηνὸς γεννᾷται τῷ ἀσεβῆ Κωνσταντίνῳ υἱὸς ἐκ τῆς Χαζάρας Εἰρήνης, ὃν ἐπωνόμασαν
 10 **Λέοντα**. τῷ αὐτῷ χρόνῳ γέγονε σεισμὸς ἐν Συρία καὶ μεγάλῃ P 463 καὶ φοβερᾷ πτώσει, ὅθεν αἱ μὲν τῶν πόλεων ὀλοκλήρως ἔφρανόθησαν αἱ δὲ μέσως. ἔτεροι ἀπὸ τῶν ὄρεινῶν εἰς τὰ ὑποκείμενα πεδία σὺν τοῖς τελεσι καὶ τοῖς οἰκήμασιν ὀλοκλήρως σῶσαι μετέστησαν ὡς ἀπὸ μιλίων ἕξ. ἐν Μεσοποταμίᾳ δὲ εἰς μῆκος μιλια δύο
 15 ἔρράγη ἡ γῆ, καὶ ἐκ τοῦ βυθοῦ αὐτῆς ἀνήχθη γῆ λευκοτάτη καὶ ἀμμόδης, ἧς ἐκ μέσου ἀνῆλθε ζῶον μουλικὸν ἄσπιλον, λαλοῦν ἀνθρώπινῃ φωνῇ, προμηγῦρον ἔθρους ἐπιδρομὴν ἐκ τῆς ἐρήμου κατὰ τῶν Ἀράβων· ὃ καὶ γέγονε.

Τῷ δὲ ἐπομένῳ χρόνῳ τῆς δ' Ἰνδικτιῶνος τῇ ἑορτῇ τῆς πεν- B 20 τηκοστῆς, ἔστειπεν ὁ δυσσεβῆς Καβαλλῖνος τὸν υἱὸν αὐτοῦ **Λέοντα** εἰς βασιλέα διὰ Ἀναστασίου τοῦ ψευδωνύμου πατριάρχου καὶ σύμφρονος αὐτοῦ.

corrasit inque palatium conegessit. Agarenorum quoque sa tempestate classis ad Cyprum appulit. erat ibi Romana etiam classis, cuius ductor portus faucibus occupatis subito adortus hostes occidit, tribus tantum dimissis qui indicium perferrent.

Anno Constantini nono Maruanus a Maurophoris, qui et Chrysaronitae, invaditur, gravissimaque commissa pugna occiditur. die vigesima quinta Ianuarii mensis Constantino ex Chazara Irena filius nascitur, cui Leoni nomen fecit. eodem tempore in Syria gravis terrae motus terribiles edidit ruinas, quibusdam urbibus prorsus, quibusdam ad mediam partem prostratis, nonnullis etiam a montanis in subiectas planities cum muris et aedificiis absque ullo damno traiectis usque ad sex miliaria. porro in Mesopotamia terra in longum ad duo milia passuum rupta est, exque eius imo terra albiissima atque arenosa egesta, de cuius medio animal mali forma adscendit, humana voce loquens et praedicans populum quendam e solitudine in Arabas incursionem facturum. quod et sic evenit.

Anno sequenti, quartae indictionis ipso Pentecostae feste die, Caballinus filium suum Leonem imperio inauguravit, coronam ei imponente Anastasio, falso patriarcha et socio impietatis eius.

Τῷ ι' ἔτει ἐκοιμήθη Θεοφύλακτος ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης Ἀντιοχείας.

Τῷ ια' ἔτει Κωνσταντῖνος τὴν Θεοδοσιούπολιν παρέλαβεν ἄμα τῇ Μελιτηνῇ, αἰχμαλωτίσας πάντας τοὺς ἐκεῖσε. καὶ προφάσει τοῦ θανατικοῦ προσλαβόμενος τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ Ἀρμενίους καὶ Σύρους αἵρετικούς εἰς τε τὸ Βυζάντιον μετέφερε καὶ τὴν Θράκην· οἱ μέχρι τοῦ νῦν τὴν αἵρεσιν τοῦ τυράννου διακρατοῦ-
C σιν. ὑφ' ὧν καὶ ἐπλατύνθη ἡ αἵρεσις τῶν Παυλικιανῶν.

Τῷ ιβ' ἔτει ὁ δυσσεβὴς Ἀναστάσιος, ὁ ἀνέρος, τέθνηκε σὺν τῇ ψυχῇ καὶ τῷ σώματι οὐκίστως πάθει τῷ λεγομένῳ χορδάμφω, 10 κόπρον διὰ στόματος ἐμέσας, ἄξιαν τίσας δίκην ὑπὲρ τε τῆς κατὰ Θεοῦ καὶ τοῦ διδασκάλου τόλμης.

Τῷ ιγ' ἔτει Κωνσταντῖνος ὁ δυσσεβὴς κατὰ τῶν ἁγίων καὶ σεπτῶν εἰκόνων παράνομον συνέδριον τλή ἐπισκόπων συνέλεξε ἐν τῷ τῆς Συρίας παλατίῳ, ὧν ἐξῆρχε Θεοδόσιος ὁ υἱὸς Ἀψιμάρου 15 ὁ Ἐφέσου καὶ Πιστηλιῦς ὁ Πέργης. οἱ καδ' ἕαυτοὺς τὰ δόξαντι δογματίζοντες, μηδενὸς παρόντος ἐκ τῶν καθολικῶν θρόνων
D (Ρώμης φημί καὶ Ἀλεξανδρείας καὶ Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων), καὶ ἀπὸ ι' τοῦ Φεβρουαρίου μηνὸς ἀρχάμενοι διήρκεσαν ἕως ἡ Ἀγούστου τῆς αὐτῆς Ἰνδικτιωνος. καδ' ἦν ἐν Βλαχέρναις ἐλθόν- 20 τες οἱ τῆς Θεοτόκου πόλεμοι, ἀνῆλθε καὶ Κωνσταντῖνος ὁ Καβαλλῆνος ἐν τῷ ἄμβωνι, κρατῶν Κωνσταντῖνον μοναχόν, ἐπίσκοπον γενόμενον τοῦ Συλαίου· καὶ ἐπευξάμενος ἔφη μεγάλη τῇ

Anno 10 diem suum obiit Theophylactus, sanctissimus Antiochens patriarcha.

Anno 11 Constantinus Theodosiopolin et Melitenam recepit, captis quotquot ibi erant omnibus; usque pestis praescriptione cognatos suos Armenios et Syros haereticos ad se receptos Byzantii et in Thracia collocavit; qui in hunc usque diem in haeresi tyranni persistent. ab iisdem et Pauliciana haeresis latius est propagata.

Anno 12 impius et profanus ille pontifex Anastasius anima cum corpore pereunte mortuus est, ex miserimo morbo qui chordapsus dicitur, stercus per os egerens. dignasque dedit poenas suarum in deum et praeceptorum iniuriarum.

Anno 13 Constantinus impium 338 episcoporum concilium adversus sacras imagines coëgit in palatio Syriae. principes erant Theodosius Apsimari filius Ephesi et Pastelas Pergae episcopi. hi suas sententias propria auctoritate ratas esse iubentes, nemine a catholicis solis (Romanam dico, Alexandream Antiocheam et Hierosolyma) praesente, a decima Februarii usque ad octavam Augusti diem eiusdem anni synodum continuarunt. ea die cum in Blachernense sanum convenissent deiparae illi adversarii, conscendit ambonem Caballinus, Constantinam monachum tenens, qui Sylaci fuerat episcopus; precatasque magna voce "multi

φασὴ "Κωνσταντίνου οἰκουμενικοῦ πατριάρχου πολλὰ τὰ ἔτη." καὶ μετὰ ταῦτα ἀνῆλθον ἀμφότεροι ἐν τῷ φόρῳ, καὶ ἔξεφώνησαν τὴν αὐτῶν κακὸδοξον αἵρεσιν ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ, ἀναθεματίσαντες τὸν ἀγιώτατον Γερμανὸν καὶ Γεώργιον τὸν Κύπρου καὶ P 464
 5 Ἰωάννην τὸν Δαμασκηνόν, ἄνδρας ἀγίους καὶ αἰδεσίμους διδασκάλους. τῷ δ' αὐτῷ ἔτει ἐξήτησαν οἱ Βούλγαροι πάντα διὰ τὰ κτισθέντα κάστρα, καὶ τοῦ βασιλέως ἀτιμάσαντος τὸν ἀποκρισιῶ-
 ριον αὐτῶν ἐξῆλθον ἕως τῶν μακρῶν τειχῶν, καὶ πολλὴν αἰχμα-
 λωσίαν ποιήσαντες ὑπέστρεψαν ἀβλαβεῖς.

10 Τῷ ιδ' ἔτει ὁ βασιλεὺς ἐπεστράτευσε κατὰ Βουλγάρων, καὶ ἔλθων εἰς τὴν κλείσουραν Βερεγάβαν, πολλοὺς ἀπολέσας, ὑπέ-
 στρεψε μετ' αἰσχύνης.

Τῷ κ' ἔτει δοκίτης ἀστὴρ ἐφάνη κατὰ τὴν ἑψάν, λαμπρό- B
 τatos, ἐπὶ ἡμέρας 1, καὶ αὐτὸς πρὸς δύοσις ἡμέραις κ'.

15 Τῷ κα' ἔτει Ἀνδρέαν τὸν ἀσίδιμον μοναχόν, τὸν λεγόμενον
 Καλυβίτην, ἐν Βλαχέρναις ἐλέγχοντα αὐτοῦ τὴν ἀσέβειαν ἀπέκτεινε
 διὰ μαστίγων ὁ Κοπρώννυμος.

Τῷ κγ' ἔτει γέγονε ψῦχος μέγα καὶ πικρότατον κατὰ τὴν βα-
 σιλίδα καὶ τὴν ἀνατολὴν καὶ ἄρκτον καὶ δύοσις, ὥστε τὴν ἀρκτίαν
 20 τοῦ Πόντου παραλίαν ἐπὶ ἑκατὸν μίλια τὸ πέλαιος ἀπολειθωθῆναι
 καὶ ἐπὶ λ' πήχεις τὸ πάθος παγῆναι· οὐκ ἔπερ χιονισθέντος ἠδὲξήθη
 ἐπὶ ἄλλας κ' πήχεις, ὥστε συμμορφωθῆναι τὴν θάλασσαν τῇ

sini" inquit "anni vitae Constantino oecumenico patriarchae." his ge-
 stis imperator cum novo patriarcha in forum est progressus, ac coram
 universo populo pravam suam haeresin proclamaverunt, anathemate fe-
 rientes sanctissimum Germanum, Georgium Cypri episcopum et Ioannem
 Damascenum, viros sanctos et venerabiles doctores. hoc ipso anno Bul-
 gari propter quaedam castra extracta postulant nova pacta. cumque
 coram legatum Constantinus ignominiose tractasset, excursionem usque
 ad Longum muram facta, ingenti praeda potiti, incolames domum re-
 ceperunt.

Anno 19 imperator expeditionem in Bulgaros fecit. cumque ad an-
 gustias usque quibus Beregaba nomen venisset, multis suorum amissis
 domum cum dedecore revertit.

Anno 20 cometa, qui a trabis forma Graecis docites dicitur, fulgen-
 tissimus apparuit per 10 dies in parte orientali, rursusque occasum ver-
 sus alios 21.

Anno 21 Cepronimus Andream cognomento Calybiten, celebrem in
 Blachernis monachum, flagris interfecit, quod is ipsius impietatem re-
 prehendisset.

Anno 23 ingens fuit et saevissimum frigus Cpoli, ac versus ortum,
 septentrionem et occasum. id mare septentrionale a terra ad 100 usque
 miliaria in lapidem rodegit, crassitie 80 cubitorum. et nive glaciis su-
 perfusa aucta est crassities albis 20 cubitis. itaque mare pretiosus ter-

- C Ξηρᾶ, καὶ πεζοπορεῖσθαι ὑπερθεν τοῦ κρῖνου παρὰ τε ἀνθρώπων καὶ ζώων ἡμέρων τε καὶ ἀγρίων τὸ πέλαγος, ἀπὸ τε Ζιχίας μέχρι Δανούβειως καὶ τοῦ Κούφη ποταμοῦ τοῦ Δανάστρεως τε καὶ Δανάπρεως καὶ τῶν Νεκροπύλων καὶ τῆς λοιπῆς ἀκτῆς μέχρι Μεσημβρίας καὶ Μηδείας. τῷ δὲ Φεβρουαρίῳ μηνὶ τοῦ τοιοῦτου 5 πάγου κατὰ κέλευσιν Θεοῦ εἰς πλεῖστα θραεφανῆ τμήματα διαιρέθεντος, καὶ τῇ τῶν ἀνέμων βία ἐπὶ τὸ Ἱερὸν κατενεχθέντος, διὰ τοῦ στενοῦ ἐπὶ τὴν πόλιν ἔφθασεν, καὶ μέχρι τῆς Προποντιδος καὶ τῶν νήσων καὶ Ἀβύδου πᾶσαν τὴν παραλίαν ἐπλήρωσαν, ἐν οἷς ὑπῆρχε καὶ ζῶα ἄγρία τε καὶ ἡμερα τεθνεῦτα. πᾶς δὲ ὁ βου- 10 λόμενος ἀπὸ Σοφιανῶν ἕως τῆς πόλεως καὶ ἀπὸ Χρυσουπόλεως
- D ἕως τοῦ ἁγίου Μάμαντος καὶ τῶν Γαλατῶν ἀκωλύτως ὡς ἐπὶ Ξηρᾶς ἐβάδιζον. Ἐν δὲ ἕξ αὐτῶν προσφάξαν τῇ τῆς ἀκροπόλεως σκάλα συνέτριψεν αὐτήν. Ἔτερον δὲ τῷ τείχει προσραγὲν τοῦτο 15 μεγάλως ἐδόνησεν, ὡς καὶ τοὺς ἐνδοθεν οἰκοῦντας συμμετασχεῖν 15 τοῦ σάλου. εἰς τρία δὲ ῥαγὲν ἕζωσε τὴν πόλιν ἀπὸ τῶν Μαγγάνων ἕως τοῦ Βοσπορίου, οὗ τινὸς τὸ ὕψος ὑπερεῖχε τῆς πόλεως. τῷ δὲ Μαρτίῳ μηνὶ ἀστέρες ἀθρόως ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἔπιπτον, ὡς λέγειν πάντας συντέλειαν εἶναι. ἀρχμὸς τε πολὺς γέγονεν ὡς Ξη- 20
- P 465 ρανθῆναι πηγὰς καὶ ποταμούς, ἅτινα βλέπων καὶ ἀκούων ὁ ἀνό- 20 σις οὐκ ἠσθάνετο μάλιστα εἶναι τοῦ Θεοῦ πρὸς ἐπιστροφὴν τῶν βεβήλων αὐτοῦ καὶ αἰσχίστων πράξεων, ἀλλ' ἀγαγὼν μᾶλλον τὸν πατριάρχην λέγει αὐτῷ "τί ἡμῶς βλάπτει, εἰὰν λέγωμεν τὴν Θεο-

20 d om P

rae aequale fuit, pedestrique itineri hominum ferarum ac domesticorum animalium glacies locam dedit, a Zichia usque ad Danubium et Cupham fluvium ac Danastrin et Danaprin et Necropyla reliquumque litus usque ad Mesembriam et Moesiamp. Februario mense glacies ista dei iussu in plurima montium similia frusta discessit, quae ventorum vi ad Hierum (fanum Latine) delata inde per angustias ad urbem devenerunt, litusque omne ad Propontidem usque et Abydum et insulas obtexerant. erant iis immixta ferarum et cicurum animalium cadavera. licebat veluti in terra pedibus iter facere a Sophianis usque ad urbem et a Chrysopoli usque ad divi Mamantis et Galatas. unum de his frustis allisum arcis scalae eam confregit. aliud muro allisum vehementer eum concussit, sentientibus tremorem iis etiam qui intus habitabant. inde in tres ruptum partes urbem cinxit, a Manganis usque ad Bosporium, altitudine muros superans. Martio mense confertim stellae de caelo ceciderunt, ita ut vulgo diceretur finis mundi appetuisse; siccitasque fuit ingens, qua et fontes et flumina exaruerunt. quae impius ille cernens atque inaudiens, non sensit a deo has immitti plagas ipsius a profanis conatibus avertendi gratia. quin imo vocatam ad se patriarcham interrogavit "equid mali nobis inde erit, si pro deipara Christiparam dicamus?"

τόκον Χριστοτόκον;” ὁ δὲ περιπτυσσόμενος αὐτὸν λέγει “Ἐλέησον, δέσποτα, μηδὲ εἰς ἔννοιάν σου ἔλθῃ ὁ ὄστος ὁ λόγος. οὐχ ὄρθῃς ὄσα στηλιτεύεται καὶ ἀναθεματίζεται Νεστόριος ὑπὸ πάσης τῆς ἐκκλησίας;” καὶ ὁ βασιλεὺς “ἔγω μαθεῖν θέλων ἠρώτησα” φησὶν, 5 “Ἔως δὲ σεῦ ἔστω ὁ λόγος.” οὐ πολὺ τὸ ἐν μέσῳ, καὶ ἄξια εἰς τὸν χειροτονηθέντα ὑπ’ αὐτοῦ πατριάρχην διεπράξατο, ἅτινα μετ’ ἄλλων ἔροῦμεν.

Τῷ κδ’ ἔτει ἀγάπην δῆθεν ποιήσας μετὰ Παγάνου τοῦ κυ- B
ρίου Βουλγάρων, ἐξαίφνης ἐξεληθὼν τῆς πόλεως καὶ ἀφυλάκτους
10 εὐρών τὰς κλισούρας διὰ τὴν ἀπατηλὴν εἰρήνην, εἰσῆλθεν εἰς
Βουλγαρίαν ἕως Τούμτζας, καὶ βαλὼν πῦρ εἰς τὰς αὐλὰς ἃς εὐρε,
μετὰ φόβου ὑπέστρεψε, μηδὲν γενναῖον ποιήσας.

Τῷ κε’ ἔτει ἐκμαρτῆς γενόμενος ὁ δυσσεβῆς βασιλεὺς κατὰ
πατὸς φοβούμενον τὸν Θεόν, Στέφανον τὸν νέον αἰδέσιμον
15 ὄντα τοῖς πῦσι διὰ τὸ ἐν ἄρεταῖς ποικίλαις ἐκλάμπειν (ἐξήκοντα
γὰρ χρόνους ἐποίησεν ἐν τῷ βουρνῷ τοῦ ἁγίου Αὐξεντίου ἔγκλει- C
στος) ποικίλως τιμωρησάμενος ἀπέκτεινε. πολλῶν δὲ ἀρχόντων
καὶ στρατιωτῶν διαβληθέντων προσκυνεῖν τὰς εἰκόνας διαφόροις
τιμωρίαις τούτους ἀνάλωσεν. ὄρκον δὲ καθολικὸν πάντας τοὺς
20 ὑπὸ τὴν αὐτοῦ βασιλείαν ὄντας ἀπήτησεν, εἰκόνη μὴ προσκυνῆσαι
τεν. μεθ’ ὧν καὶ Κωνσταντῖνον τὸν ψευδώνυμον πατριάρχην ἐπὶ
ἄμβωτος ἀνελεθεῖν καὶ ὑψώσαντα τὰ τίμια ξύλα ὁμόσαι πεποίηκεν
ὡς οὐκ ἔστι τῶν προσκυνούντων τὰς εἰκόνας· καὶ τοῦτον πικρατὰ

patriarcha imperatorem amplexus “miserere” ait, “domino, neque hoc in animum tuum venire patiaris. nonne enim vides quibus damnationibus et anathematibus infamis ab universa ecclesia sit factus Nestorius?” tum Constantinus discendi causa se quaesivisse ait, mandatque ne hunc sermonem ulli hominum aperiat. neque multo post dignam a se constituto patriarchae mercedem rependit, ut paulo inferius ostendemus.

Anno 24 Constantinus pace cum Pagano Bulgarorum principe facta subito est ab urbe cum exercitu profectus; claustrisque custodis ob pacem nimium istam fraudulentam vacuis inventis in Bulgariam Turtziam usque progressus, turguris in quas incidebat incensis, metuens sibi domum rediit, nullo praeclaro facinore edito.

Anno 25 insania contra omnes deum timentes percitus Stephanum innierem, omnibus ob illustres virtutes cultum (sexaginta enim annos inclusus claustris, quod est in colle S. Auxentii, exegerat), varie excruciatum necat. multos etiam procerum atque militum suppliciiis diversis sustulit, delatos quod imaginibus supplicassent. exegitque ab omnibus suo imperio subiectis iuramentum, quo confirmarent nulli se imagini supplicataros. quos inter fecit etiam ut Constantinus falso patriarcha dictus suggestum conscenderet, elevatisque venerandis crucis lignis adoratorem imaginum sese esse iureiurando interposito diffiteretur. statim-

στεφανίτην ἀντι μοναχοῦ ἔπεισε γενέσθαι καὶ κρεῶν μεταλαμβάνειν καὶ καθαρωδῶν ἀνέχεσθαι ἐν τῇ βασιλικῇ τραπέζῃ. ἀλλ' οὐκ εἰς μακρὰν ἢ δίκην τοῦτον ταῖς τοῦ μαιψόνου χερσὶ παραδίδωκε.

D μαθὼν γὰρ ὁ ἀλάστωρ ὅτι ὁ πατριάρχης πολλοὺς ἐπληροφόρησεν εἰπεῖν τὸν βασιλέα πρὸς αὐτὸν ὅτι οὐκ ἔστι Θεὸς ὁ Χριστός, καὶ 5 διὰ τοῦτο οὐδὲ τὴν μητέρα αὐτοῦ ἔχω Θεοτόκον, ἔξεμάνη κατ' αὐτοῦ ὡς τὸ μυστήριον αὐτοῦ θριαμβεύσας. καὶ ἐπιθεὶς αὐτῷ πολλὰς πληγὰς ἐθριαμβεύσεν ἐν τῷ ἱπποδρόμῳ ἐμπυόμενον καὶ σφρόμενον. εἶτα ἀσφαλισάμενος αὐτὸν ἀποστέλλει πρὸς αὐτὸν πατρικίους, καὶ φησὶ "τί λέγεις ἄρτι περὶ τῆς πίστεως ἡμῶν καὶ 10 τῆς συνόδου ἧς ἐποιήσαμεν;" ὁ δὲ ματαιωθείς ταῖς φρεσίν, οἰόμενος αὐτὸν πάλιν ἐξουμενώσασθαι, ἀποκριθεὶς εἶπε "καλῶς ἐποίησας τὴν σύνοδον, καὶ καλῶς πιστεύεις." οἱ δὲ ἐπιγελάσαντες εἶπον πρὸς αὐτόν "ἡμεῖς τοῦτο μόνον ἠθέλομεν ἀκοῦσαι παρὰ τοῦ 15 μισροῦ σου στόματος," καὶ παρακρῆμα ἔξαγαγόντες αὐτὸν ἀπεκεφάλισαν, καὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ ἔρριψαν εἰς τὸ πέλαγος, ἔνθα πρῶτον ὑπῆρχεν ὁ τῆς ἁγίας Παλαγίας ναός, ὃν ὁ Θεομισῆς κατακλύσας καὶ τάφον καταδίκων ποιήσας ἐκάλεσε τὸ Πελάγιον. ἀντιχειροτονεῖ δὲ πατριάρχην Νικήταν εὐνοῦχον καὶ Σθλάβον. ὡσαύτως δὲ καὶ Πέτρον τὸν ἱερὸν καὶ τὸν Θεοφόρον Στέφανον τὸν τοῦ 20 Ἀἰζεντίου μετὰ πολλὰς αἰκίας φονεύσας εἰς τὸ πέλαγος σφρέντας B ῥιφήναι προσέταξε. πολλοὺς δὲ καὶ ἑτέροους ἄρχοντας καὶ μονα-

18 καταλύσας Xylander

que huic persuasit ut pro monacho stephanita fieret, carne vesceretur, inque regia mensa fidicines audire sustineret. sed non multo post divina vindicta hunc in manus cruenti homicidae tradidit. etenim Constantinus certior factus patriarcham multis hominibus pro certo persuasisse imperatorem sibi dixisse, se Christum pro deo et proinde matrem eius pro deipara nequaquam habere, furore adversus eum, ut qui secretum ipsius publicatum traduxisset, incensus est. itaque multis verberibus multatum in triumpho per circum duci curavit, conspatum atque raptatum. inde cum eum in custodiam dedisset, mittit ad eum patricios, qui scitarentur quidnam adhuc de imperatoris religione ac synodo ab ipso celebrata sentiret. at vanus animi ille, sperans hoc pacto se imperatorem placaturum, respondit recte eum instituenda synodo egisse, reo-
teque de fide sentire. qui missi erant, irridentes hominem, hocque unum se ex impuro ipsius ore veluisse audire dicentes, statim eductum capite truncaverunt, cadaverque in Pelagium proiecerunt. fanum fuerat sanctae Pelagiae: id Constantinus demolitus sepulturae capitis damnatorum destinavit Pelagioque nomen fecerat. in eius locum imperator patriarcham designat Nicetam eunuchum, genere Slavum. Petrum quoque sanctum virum, et divino spiritu praeditum Stephanum monachum Auxontianum, post multos contumeliosos cruciatus trahi et in Pelagium abilci iussit; multosque etiam alios principes viros ac monachos

χοὺς διὰ τὰς ἱερὰς εἰκόνας δευρῶ θανάτῳ παρέδωκεν. Ἰσθηλ-
 τενσε δὲ καὶ ἠτίμασε τὸ σχῆμα τῶν μοναχῶν, ἐπὶ ἵπποδρόμον
 παρακλιευσάμενος ἕνα ἕκαστον ἀββᾶν χειροκρατοῦντι· γυναῖκα
 παρέρχεσθαι μέσον τοῦ λαοῦ, οἷς ἐνέπνυον καὶ ὕβριζον πάντας.
 5 Ἰσθρίτενσε δὲ κατὰ Βουλγάρων πεζῇ τε καὶ πλωϊστῇ, καὶ ἀπίστευ-
 λην ἐπὶ Ἀγγιᾶλον χελώνδια βχ'. βορρῶ δὲ πνεύσαντος ἀπώλοντο
 πάντα πλὴν ὀλίγων, ὑπέστρεψε δὲ ἐν τῇ πόλει ἀδόξως. ἀλλὰ καὶ
 τὸ τίμιον λείψανον τῆς ἁγίας καὶ πανευφήμου Ἐσφημίας ἐβόθωσε
 σὺν τῇ λάτρικῃ, ὅπερ Θεοῦ χάριτι ἐν τῇ νήσῳ τῇ Λήμνῳ ἐπλοῆ-
 10 σαν ἐγένετο, καὶ πάλιν ἐπὶ Κωνσταντίνου καὶ Εἰρήνης τῶν εὐσε- C
 βῶν βασιλέων μετὰ τῆς προεπόσης τιμῆς ἐπαυτῆθεν ἐν τῷ τεμένει
 αὐτῆς, ὅπερ ὁ τῶν ἐκκλησιῶν ἐχθρός, μᾶλλον δὲ τῆς ἑαυτοῦ
 ψυχῆς, ἀρμάμεντον καὶ καπροθέσιον ἐποίησεν, αὐτοὶ δὲ ἀνα-
 καθάρατες πάλιν καθάρωσαν. οὗτος ὁ δυσσεβῆς προεβάλλετο
 15 στρατηγὸς ὁμόφρονος αὐτῷ καὶ τῆς κακίας αὐτοῦ ἐπαξίους ἐργά-
 τας Μιχαὴλ μὲν τὸν Μελισσητὸν στρατηγὸν τῶν ἀνατολικῶν, Μι-
 χαὴλ δὲ τὸν Λαχανοδράκοντα εἰς τὴν Θράκην καὶ Μάνην τὸν τῆς
 κακίας ἐκόντιμον εἰς τὸ βουκελλάριον. μιμησάμενος τοῦτον ὁ
 Λαχανοδράκων τὸν διδάσκαλον αὐτοῦ πάντα μοναχὸν καὶ μονα- D
 στήριον τοὺς ὑπὸ τὸ θῆμα τῶν Θρακησιῶν ὄντας συνῆξεν εἰς Ἐφε-
 σον, καὶ φησὶ πρὸς αὐτούς "ὁ βουλούμενος τῷ βασιλεῖ καὶ ἡμῖν
 κειθαρχεῖν ἐνδυσάσθω στολήν, καὶ λαβέτω γυναῖκα τῇ ὥρᾳ ταύτῃ.
 οἱ δὲ τοῦτο μὴ ποιῶντες τυφλούμενοι εἰς Κύπρον ἐξορισθήσον-

sacrarum imaginum causa crudeliter e vita sustulit. monachorum quo-
 que habitum traduxit et contumelias in circo exposuit, iubens unum-
 quamque eorum manu ducentem mulierculam in medium prodire; atque
 ita ii ab omnibus conspuati et ignominia affecti sunt. expeditionem quo-
 que in Bulgaros fecit terra marique, missis ad Anchialum chelandiis
 (navigii hoc est nomen) 2600, quas, paucis demptis, omnia aequilonis
 flata sunt submersas; et ipse cum dedecore in urbem rediit. quin et
 reliquias sanctas atque laudatissimae Euphemiae cum cista in mare ab-
 leccit; quae dei gratia incolumis Lemnum appellit, ac deinde Constantino
 et Irene piis imperantibus digna cum veneratione in suum est reducta
 templum, quod ii repurgatum danne dedicarunt, cum Copronymus sacro-
 rum aut suae potius ipsius animae hostis ex eo armamentum et locum
 fimo deponendo fecisset. idem praefectos eiusdem seculi sententiae atque
 malitiae idoneos administratos constituit, Michaelum Melisenum
 Orientis ducem, et Michaelum Lachanodraconem Thraciae, et Manetem,
 cuius nomen perversitatem indicat, buccellarium. de his Lachanodracone
 magistrum imitatus, omnes monachos monachasque qui in Thracensi
 erant praefectura Ephesum condedit, itaque alloquitur "qui imperatori
 et mihi obedire vult, stolam is induat, hacque ipse hora uxorem ducat:
 qui recusaverit, is erutis oculis Cyprum deportabitur." et rem illico

ται.²² και ἑμα τῷ λόγῳ τὸ ἔργον ἐξετελεῖτο, και πολλοὶ μάρτυ-
 ρες τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀνεδήχθησαν. οὗτος πάντα τὰ μοναστήρια
 πέπρακε και πάντα τὰ ἱερὰ σκεύη και βιβλία και ζῶα και πάσας
 τὰς ὑποστάσεις αὐτῶν, και τὰς τιμὰς τούτων εἰσεκόμισε τῷ βασι-
 λεῖ. ὅσα δὲ εἶδος πατερικὰ βιβλία ἢ λείψανα ἁγίων, κατέκαυσε, 5
 και αὐτοὺς τοὺς αὐτὰ ἔχοντας ὡς ἀσεβοῦντας ἐκόλαξε και ποικίλως
 P 467 ἀνήρει, και πλοση και ἐλαίῳ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ἐπιχρίων ὑψῆπτε
 πυρὶ. εἴ που δὲ τις εὐρέθη τὸ τῆς Θεοτόκου ὄνομα ἐπιβούμενος
 ἢ ἐδλαβεῖα συζῶν ἢ ὄρκους αἰδοόμενος, ὡς ἐχθρὸς τοῦ βασιλέως
 ἐτιμωρεῖτο. ὥστε ἐν ὄλῳ τῷ ὑπ' αὐτὸν θέματι μὴ εὐρίσκεισθαι 10
 τινα ἐν ὄλῳ συνέβη μοναχόν. ὁ μαθῶν ὁ μισάνθρωπος βασι-
 λεὺς ἔγραψεν εὐχαριστῶν αὐτῷ ὅτι εἶδόν σε ἄνδρα κατὰ τὴν καρ-
 δίαν μου, ὃς ποιεῖς πάντα τὰ θελήματά μου. τούτον μιμησάμε-
 νοι και οἱ λοιποὶ τὰ ὅμοια διεπράττοντο. ὁ δὲ Κοπρώνυμος τὰ
 εἰς δόξαν Θεοῦ και καταφυγὴν τῶν σωζομένων μοναστήρια τοῖς 15
 ὁμόφροσιν αὐτοῦ στρατιώταις ἐδίδου, και τὸ μοναχικὸν τάγμα
 B ἔξαφανίσαι ἐσπούδαξε. τῷ αὐτῷ ἔτει Νικῆτας ὁ ψευδώνυμος πα-
 τριάρχης τὰς ἐν τῷ μικρῷ σεκρέτῳ τοῦ πατριαρχείου εἰκόνας διὰ
 ψηφίδων οὖσας ἔξεσε, και τὰς λοιπὰς εἰκόνας τὰς ἐν ὄλῳ τῷ πα-
 τριαρχείῳ. 20

Τῷ κη' ἔτει ἔστειπε τὴν αὐτοῦ γυναῖκα Εὐδοκίαν τρίτην οὖ-
 σαν Λόγουσταν, και τοὺς δύο αὐτοῦ υἱοὺς Χριστοφόρον και Νι-
 κηφόρον ἐποίησε Καίσαρας, τοῦ πατριαρχοῦ ποιήσαντος ἐσχῆν.

exsequitur. itaque multi eo die exstiterunt martyres. idem omnia mo-
 nasteria, omnem sacram suppellectilem, libros animalia omnemque prorsus
 habitum eorum divendit, et pretium imperatori tradidit. libros etiam
 patrum et reliquias sanctorum quotquot repperit, cremavit, unaque
 eos penes quos ista invenerat ut impios. varios necis modos adhibuit,
 quorundam capita pice et oleo illita incendit. quodsi quis usquam no-
 men deiparae invocans aut pie vivens aut iuramenti religionem servans
 reperiretur, is tanquam imperatoris hostis supplicio afficeretur. ita
 factum ut in tota ipsius provincia post exiguum tempus nullus omnino
 esset monachus. imperator ubi hoc rescivit, per literas ei gratias egit,
 affirmans se eum deprehendisse hominem ex animi sui sententia suae-
 que per omnia voluntati satisfaciendam. hunc imitati etiam reliqui eodem
 modo egerunt. Copronymus monasteria, quae ob honorem dei et refu-
 gium salutem consecutorum condita fuerant, suis suam amplectentibus
 sententiam militibus tradidit, utque monachicum ordinem excinderet
 operam dedit. eodem anno Niceta titulo tenus patriarcha imagines
 quae in parvo domus patriarchae secreto erant lapillis ornatae rasis,
 aliasque etiam omnes per totam patriarchae domum.

Anno 28 Constantinus Eudociam, tertiam suam conjugem, Augustam
 coronavit, filiosque suos Christophorum et Niosephorum Caesares fecit,
 patriarcha votum faciente.

Τῷ κθ' ἔτει ἐγένετο καταλλαγή εἰς Συρίαν, ἄνθρωπος πρὸς ἄνθρωπον. τούτῳ τῷ ἔτει ἦλθεν Εἰρήνη ἐξ Ἀθηνῶν, καὶ ἐστέρθη ἐν τῷ ἁγίῳ στεφάνῳ πρὸς γάμον Λέοντι βασιλεῖ τῷ υἱῷ τοῦ Κοπρωνόμου.

5 Τῷ λβ' ἔτει εἰσῆλθεν ὁ Φαδάλ εἰς Ῥώμην, καὶ ἔλαβεν αἰχμαλώτους φ'. τούτῳ συναντήσαντες οἱ Μοψουεστῆες τῶν μὲν Ἀράβιον χιλίους ἀπέκτειναν, τὴν δὲ αἰχμαλωσίαν ἔλαβον.

Τῷ λγ' ἔτει ἐκίνησε Κωνσταντῖνος στόλον κατὰ Βουλγάρων, καὶ ποιήσας εἰρήνην ὑπέστρεψε. καὶ τῶν Βουλγάρων δώδεκα 10 χιλιάδας πεμπόντων εἰς Βερζητίαν, ἀκούσας ὁ βασιλεὺς καὶ ἐξελθὼν εἰς τὴν λεγομένην Λιθοσωραίαν ἐπέπεσεν αὐτοῖς, καὶ πάντας ἀνελὼν ὑπέστρεψεν εἰς τὴν πόλιν. τούτῳ τὸν πόλεμον ἠνόμασεν ἐθγενῆ ὡς μηδενὸς σφαγίντος Χριστιανοῦ. ὁ δὲ τῆς Βουλγαρίας κύριος Ἐλίριχος, γινὼς ὅτι ἐκ τῶν οικείων αὐτοῦ προήδου- 15 ται, γράφει τῷ βασιλεῖ "βουλὴν ἔχω τοῦ φυγεῖν καὶ ἔλθεῖν πρὸς Δοσεῖ· πέμψον σὺν μοι λόγον ἀπαθείας, καὶ τίνας ἔχεις φίλους ὧδε, ἵνα θαρρήσω αὐτοῖς καὶ συνδράμωσί μοι." ὁ δὲ κοῦφος ὢν καὶ ἀνόητος συνπλήχθη τῇ ἀπάτῃ τοῦ Βουλγάρου, καὶ γράφει αὐτῷ, καὶ κείνος μαθὼν πάντας ἀπέκτεινεν. ὅπερ ὁ Κοπρωνόμος ἀκούσας 20 τὴν γενεῖδα αὐτοῦ ἐξέτιλε.

Τῷ λδ' ἔτει ἐκστρατεύει Κωνσταντῖνος κατὰ Βουλγάρων, καὶ θεηλάτῳ ὄρηγῃ κατὰ τῶν σκελῶν ἀνδρακωθεὶς καὶ πυρετῷ λάβρω

5 Ῥωμαίων?

Anno 29 permutatio hominum in Syriam facta est, singulis pro singulis datis. hoc anno Irene Athenis venit, et in aede S. Stephani coronata Leoni imperatori matrimonio est iuncta, primo nata Copronymi filio.

Anno 32 Phadalus in Romanorum dicionem impressione facta 500 homines captivos abducit. huic Mopsuestienses obviam profecti, 1000 Arabibus occisis, praedam potiuntur.

Anno 33 Constantinus cum expeditionem fecisset in Bulgaros, composita pace rediit. cum autem Bulgari 12 milia in Bernetiam mitterent, cognita re Lithosoream contendit, ibique eos obruit; et universis occisis in urbem est reversus. hoc bellum nobile appellavit, quod eo nullas Christianas periisset. ceterum Elerichus Bulgarorum princeps, a suis familiaribus prodi se intelligens, in hanc sententiam Constantino scribit. "constitui profugere et me ad te recipere. itaque mihi omnia tuta fore literis missis confirma; ac significa quos hic habeas amicos, ut eorum fidei me credens una cum ipsis ad te perventiam." hac fraude Bulgari vanus ac stolidus iste circumventus nomina amicorum perscribit; quos Elerichus omnes perdidit. ea re nuntiata Copronymus barbam sibi met evellit.

Anno 35 in Bulgaros cum suscepisset expeditionem, irato deo carbunculi pedes eius invaserunt, ac febris praeterea vehemens eum et Georg. Cedrenus tom. II.

καὶ διακαεῖ συσχεθεὶς κατὰ τὴν Ἀρκαδιούπολιν ὑπέστρεψεν ἐγκλί-
 P 468 νιος. καὶ ἔλθων ἐν Σηλυβρία καὶ διαπλωσιόμενος μέχρι τοῦ
 Στρογγύλου καστέλλου θνήσκει ψυχῇ καὶ σώματι, βοῶν καὶ λέ-
 γων ὅτι ζῶν πυρὶ ἀσβέστῃ παρεδόθη διὰ τὴν Θεοτόκον Μαρίαν·
 ἀλλ' ἀπὸ τοῦ νῦν τιμιάσθω καὶ ἀνυμνειάσθω ὡς Θεοτόκος ἀληθῆς 5
 οὔσα. τελευταῖον δὲ καὶ διατυπώμενος ἔλεξε τάδε "αἰῶζου ὁ ναὸς
 ὁ μέγας ἢ ἅγια σοφία· αἰῶζου ὁ ναὸς τῆς παναγίας Θεοτόκου τῶν
 Βλαχερνῶν· αἰῶζου ὁ ναὸς τῆς Θεοτόκου ἐν τοῖς Χαλκοκρατίοις·
 αἰῶζου ὁ ναὸς τῶν ἁγίων ἀποστόλων· αἰῶζου πόλις καὶ σύγκλητος·
 αἰῶζου υἱέ μου βασιλεῦ· αἰῶζου καὶ σὺ Θεόφανες, εὐὸ μέγα μου 10
 μυστήριον." μετὰ γοῶν τὸ παρελθεῖν τὸ πένθος λέγει πρὸς Θεο-
 φάνην ὁ βασιλεὺς "τί ἐστὶ τὸ μέγα μυστήριον τοῦ πατρός μου, ὃ
 B σὺ μόνος γινώσκεις;" ὁ δὲ εἶπε "τάχα ἐν μεταμέλει γέγονεν ὁ
 πατήρ σου, καὶ διὰ τοῦτο πρὸς ἐμέ ἐφθόγγετο, ἵνα φανερώσω
 ἔπειρ μυστικῶς ἐποιήσαμεν· σ' γὰρ κεντηνάρια ἐχώσαμεν εἰς τινα 15
 τόπον, λόγῳ τῶν ἀδελφῶν σου, τῶν Καισάρων καὶ νωβελισσί-
 μων." καὶ ἀποστελλας Λέων ἔλαβε πάντα, μηδὲν αὐτοῖς κατα-
 λιπῶν. τὸ δὲ σῶμα αὐτοῦ τεθὲν ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων ἀποστό-
 λων, ἐν ταῖς ἡμέραις Μιχαὴλ νιῶν Θεοφίλου βουλή καὶ παραινεῖται
 τοῦ Καισαρος ἀπαχθὲν ἐν τῇ ἀγορᾷ τοῦ Ἀμαστριανοῦ ἐκαύθη. 20
 τὸν δὲ τῆς ἀρχιερωσύνης θρόνον κατέειχεν Ἀναστάσιος, καὶ μετὰ
 C τοῦτον Κωνσταντῖνος ὁ ἀποκεφαλισθῆς, καὶ τρίτος Νικήτας,
 πάντες αἱρετικοί.

ardentissima corripuit. quare lectica ab Arcadiopoli reportata Sely-
 briae, indeque navigio usque ad castellum Strongylum vectus, ibi et
 animae et corporis mortem obiit, vociferans atque dicens vivum se in-
 extinguibili igni traditum esse propter Mariam deiparam, iubensque eam
 exinde honorari ac celebrari ut vere deiparam. moriens suamque ulti-
 mam voluntatem testatam faciens haec pronuntiavit "incolame esto ma-
 gnum templum, divina Sophia; incolumis esto aedes sanctissimae deipa-
 rae in Blachernis; incolame esto fanum eiusdem in Chalcopratiis; inco-
 lumis esto aedes sanctorum apostolorum; incolumis esto urbs et sema-
 tus; incolumis esto, filii mi imperator, atque tu etiam o Theophanes,
 cui magnum meum arcanum credidi." finito luctu, imperator Leo ex
 Theophane quassavit quodnam esset grande illud patris secretum, ipsi
 soli cognitum. respondit is "fortasse patrem tuum eius rei poenituit,
 quam nos occulte egimus; ideoque me allocutus est. 500 enim centena-
 rios defedimus quodam in loco in usum fratrum tuorum Caesarum et
 nobilissimorum." Leo omne illud famulis missis abstulit, nihilque fra-
 tribus reliquum fecit. corpus Copronymi sepultum in aede sanctorum
 apostolorum: imperante Michaelo Theophili filio inde iussu hortataque
 Caesaris amotum et in foro Amastriano crematum est. archiepiscopatum
 Cpolis gesserunt Anastasius et post hunc Constantinus, is cui caput
 tandem fuit amputatum, atque ab eo Niceta, haeretici omnes.

Αλέων ὁ ἐκ τῆς Χαζάρης νίδος αὐτοῦ ἰβασίλευσεν ἔτη 1. τούτου τῷ α΄ ἔτει προσέφυγε Τελλέριγος ὁ τῶν Λογγιβάρδιων ῥήξ τῷ βασιλεῖ ἐν τῇ πόλει· ὃν προσεξάμενος ἔξενμενίσατο δώροις. ἔδοξε δὲ πρὸς ὄλγον ὁ βασιλεὺς εὐσεβεῖν φίλος τε εἶναι τῆς Θεο-5 τάκου καὶ τῶν μοναχῶν· ὕδεν καὶ ἐν τοῖς πρώτοις χρόνοις μονα- χὸς προεβύλλετο μητροπόλιτας. στέφει δὲ Κωνσταντῖνον τὸν υἱὸν αὐτοῦ τῇ αἰτήσει τοῦ στρατοῦ.

Τῷ β΄ ἔτει προσέφυγε Πελλέριγος ὁ κύριος τῶν Βουλγάρων τῷ βασιλεῖ. καὶ ποιήσας αὐτὸν πατρικίον ζεύγνυσι τῇ τῆς γυναι- 10 κὸς αὐτοῦ Εἰρήνης ἑξαδέλφῃ, καὶ διεξάμενος αὐτὸν ἀπὸ τῆς ἁγίας Δ κολυμβήθρας μεγάλως καὶ ἠγάπησε καὶ ἔδδξασε.

Τῷ γ΄ ἔτει ὁ στρατὸς τῶν Ῥωμαίων εἰς Γερμανικίαν ἀπελ- θὼν αἰχμαλωτίσσει Σύρους Ἰακωβίτας πληθὸς πολὺ· οὗς ἐνψύ- σεν ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν Θράκην.

15 Τῷ ε΄ ἔτει τέθνηκε Νικήτας πατριάρχης Κωνσταντινουπό- λιος, ὁ ἀπὸ Σθλάβων ἐθνῶχος, καὶ προχειρίζεται Παῦλος ὁ τίμιος ἀναγνώστης Κύπριος. τῇ δὲ μέσῃ ἑβδομάδι τῶν νησιεῶν εἶδεν ἐν τῷ προσκεφαλαίῳ Εἰρήνης τῆς γυναικὸς αὐτοῦ εἰκόνας δύο, ὡς θεωρήσας καὶ ἀνακρίνας εἶδεν ὅτι ὁ παπίας τοῦ παλα- 20 τίου εἰσεκόμισεν αὐτὰς καὶ τινες ἄλλοι τῶν πριμικηρίων· οὗς βα- P 469 σάτοις πλείσταις καὶ τιμωραῖς καθυπέβαλε. τὴν δὲ γυναικίαν αὐ- τοῦ Εἰρήνην σφοδρῶς ἐπιπλήξας ἔξουθένωσεν εἰπὼν “οὕτως ὁμο-

2 τούτου P

Leo Copronymi ex Chazara filius imperavit annos 5. primo impe- riū anno Tellerigus Longobardorum rex ad eum Cpolin confugit; quem is susceptum muneribus sibi devinxit. visus est aliquamdiu pietatem colere, deiparaeque et monachorum esse amicus; itaque etiam primis temporibus metropolitanas ecclesias monachis credidit. postulante exer- cita filium suum Constantinum coronat.

Anno 2 Pellerigus Bulgarorum princeps ad Leonem confugit, ab eoque patricius creatur, tradente etiam sororis uxoris suae filiam ei in matrimonium; susceptusque ab eo ex sacro lavacro magnopere carus honoratusque ei habetur.

Anno 3 Romanus exercitus ad Germanicam profectus multitudinem magnam Syrorum Iacobitarum captivos abduxit; quos imperator in Thracia collocavit.

Anno 5 Nicetas e Slavo patriarchae dignitatem adeptus eunuchus moritur. subrogatur ei venerabilis Paulus anagnosta Cyprius. media ieiuniorum septimana imperator duas imagines reperit in pulvinari uxoris suae Irenes; quas cum diligenter esset contemplatus, inquisitione facta deprehendit eas a papia palatino aliisque nonnullis primiceriorum fuisse illatas, quos et cruciatibus supplicisque gravissimis addixit. in uxorem quoque Irenam acriter est invectus, eamque nanci esse dixit,

σας τῷ πατρὶ μου τῷ βασιλεῖ ἐπὶ τῶν φοβητῶν καὶ ἀχρόντων τῆς πίστεως μυστηρίων;” αὐτὴ δὲ δισχυρίσαστο μὴ ἐωρακέναι αὐτάς· αὐτὸς οὖν ἀπώσαστο αὐτήν, μὴ ἕνωκίως αὐτήν ἔτι. λιθομανῆς δὲ λίαν ὑπάρχων ἠρώσθη τοῦ στέμματος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, ὅπερ ἦν Ἡρακλείου· καὶ λαβὼν ἐφόρεσεν αὐτὸ καὶ προῆλθεν. 5 ὑποστραφέντος δὲ ἀπηνθρακώθη δεινῶς ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ, καὶ σφοδροτάτῳ πυρετῷ συνεχόμενος κακὴν κακίως τὴν ψυχὴν ἀπέ-
B ρηξε, τῆς ἱεροσυλίας κομισάμενος τὰ ἐπιχειρεῖα.

Κόσμου ἔτος 500, τῆς θείας σαρκώσεως 900. Κων-
σταντῖνος σὺν τῇ μητρὶ αὐτοῦ Εἰρήνῃ ὀρθόδοξοι ἐβασίλευσαν ἔτη 10
ί. τούτῳ τῷ ἔτει ἡ εὐσεβεστάτη Εἰρήνη ἅμα τῷ υἱῷ Κωνσταν-
τίνῳ θεόθεν παραδόξως τὴν βασιλείαν ἔγχειρίζεται. μετὰ δὲ μ'
ἡμέρας τινὲς τῆς συγκλήτου ἠθέλησαν προβυλεύσασθαι Νικηφόρον
τὸν ἀπὸ Καισάρων εἰς βασιλεῖα· οὗς κρατήσασα ἡ βασιλὶς ἔτυψε
καὶ ἐξώρισε. τοὺς δὲ ἀνδραδέλφους αὐτῆς Καίσαρας καὶ νωβε- 15
λισσίμονος ὄντας ἀποκείρασα ἱερατεῦσαι καὶ μεταδοῦναι τῷ λαῷ
πεποιήκει τῇ ἰορτῇ τῆς Χριστοῦ γεννήσεως· ἐν ᾗ καὶ προελθοῦσα
C σὺν τῷ υἱῷ δεκαετὶ ὑπάρχοντι προσήνεγκε τῇ ἐκκλησίᾳ τὸ ὑπὸ τοῦ
ἀνδρός αὐτῆς ἀρθὲν στέμμα, ἐπικαλλώπασα διὰ μαργάρων.
τῷ αὐτῷ χρόνῳ οἱ Ἄραβες μετὰ Ῥωμαίων συμβαλόντες ἠτιῶνται. 20
ἄρχεται δὲ ἡ εὐσέβεια καὶ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ πλατύνεσθαι, καὶ πῦν
ἀγαθὸν σωτηριῶδες ἐφανερῶτο. τότε καὶ τῆς πανευφήμου μάρ-
τυρος Ἐδφημίας τὸ λείμωνον, ὅπερ ἀένναον μύρον βλύζον διετέ-

quae suo patri imperatori horribilibus atque intemeratis fidei mysteriis
p̄statis diversum plene iurasset. constanter asseverantem a se eas non
visas repulit, neque postea rem cum ipsa habuit. cum autem insano
pretiosorum lapidum amore ageretur, coronam quoque Heraclii in magna
aede dedicatam adamavit, ablatamque gestavit in publicum progressus.
inde domum reversi caput carbunculis graviter est affectum, vehemen-
tissimamque eum invasit febris; itaque malam animam infelicitur exhalavit,
praemium sacrilegii iustam consecutus.

Anno mundi 6273, incarnati verbi 779, Constantinus et mater eius
Irene orthodoxi imperium iniverunt, idque decennium gesserunt, divini-
tas ac praeter hominum opinionem summam rerum praefecti. post dies
60 nonnulli senatorum consilia iniverunt de evehendo ad imperium Ni-
cephoro Caesare: sed eos imperatrix captos verberibusque multatos re-
legavit. mariti sui fratres Caesares et nobilissimos raso capite in ordi-
nem sacerdotum redegit, qui natalicio Christi festo sacris populam im-
pertirent, quo die ipsa quoque cum filio 10 annos nato progressa ec-
clesiae obtulit a marito suo sublatam coronam, margaritis a se ornatam.
eodem tempore Arabes cum Romanis praelio congressi vincuntur. inci-
pit autem et pietas et verbum dei amplificari, omniaque salutaria bona
sepe proferre. tunc et Euphemiae laudatissimae martyria reliquias,

λει, ἀπὸ τῆς Ἀθήνου ἢ Θεοφιλῆς Εἰρήνη ἐκόμισε, καὶ τὸν πλη-
 σίον τοῦ ἱπποδρόμου ναὺν αὐτῆς περικαθάρασα ἐκεῖ αὐτὸ κατέ-
 θετο. ταῦτα δὲ γέγονεν, ὡς ἂν θαυμασιωθῆ ὁ θεός, οὐκ ἐν
 δυνάμει ἀνδρῶν καὶ συνέσιος περιοσίμ, ἀλλ' ἐν ἀσθενείᾳ γυναι- D
 5 κός μετὰ παιδὸς ὄρφανοῦ καθαιρούσης τὴν ἄμετρον κατ' αὐτοῦ
 καὶ τῶν θεραπεόντων αὐτοῦ δυσσέβειαν. τοῦτω τῷ ἔτει ἐν τοῖς
 μακροῖς τελεσε τῆς Θράκης ἀνθρωπὸς τις δρύσσιων εὔρε λάρνακα,
 καὶ ταύτην ἀποκαθάρας καὶ ἀποσκεπάσας εὔρεν ἄνδρα κείμενον
 μέγαν καὶ γράμματα ἐγκεκολλημένα ἐν τῇ λάρνακι περιέχοντα
 10 Χριστὸς μέλλει γεννηθῆναι ἐκ παρθένου, καὶ πιστεύω εἰς αὐτόν.
 ἐπὶ δὲ Κωνσταντίνου καὶ Εἰρήνης πάλει, ὃ ἦλκε, ὄψει με.

Τῷ β' ἔτει ἀπέστειλεν Εἰρήνη πρὸς Κάρουλον τὸν ὄηγα
 Φραγγίας, καὶ ἐνυμφεύσατο τὴν θυγατέρα αὐτοῦ. Ἐρυνθρῶ λεγο- P 470
 μένην Κωνσταντίνῳ τῷ υἱῷ αὐτῆς. καὶ γενομένων συμφώνων
 15 καὶ ὄρκων κατελείφθη Ἐλισσαῖος ὁ ἐδνούχος καὶ νοτάριος εἰς τὸ
 διδάξαι αὐτὴν τὰ τε τῶν Γραικῶν γράμματι καὶ τὴν γλῶσσαν,
 καὶ παιδεῦσαι αὐτὴν τὰ ἥδη τῆς Ῥωμαίων βασιλείας.

Τῷ γ' ἔτει εἰρηνεύσασα Εἰρήνη μετὰ τῶν Ἀράβων ἀποστέλ-
 λει Σταυράκιον πατρίκιον καὶ λογοθέτην κατὰ τῶν Σθλαβίνων.
 20 ὃς καὶ κατελθὼν ὑπέταξε πάντας καὶ ὑποφόρους ἐποίησε τῆς βασι-
 λίδος. ἐλθὼν δὲ ἐν Πελοποννήσῳ καὶ πολλὴν αἰχμαλωσίαν καὶ
 λάφυρα λαβὼν ἤγαγε τῇ βασιλίδι. B

9 τῷ P περιέχοντι P

perenne unguentum sine intermissione stillantes, a Lemno Irena rettu-
 lit, inque fano quod circo est propinquum, expurgato deposuit. haec,
 ut admiratio dei excitaretur, gesta sunt, non potentia virorum neque
 prudentiae abundantia, sed imbecillitate mulieris, quae cum puero patre
 orbo immodicam in deum et eius famulos impietatem repressit. eodem
 anno apud longos Thraciae muros quidam in cistam incidit; qua
 purgata et reclusa invenit intus recumbentem virum magnum, literasque
 cistae insculptas, quae hanc sententiam comprehendebant "Christus e
 virgine nascetur, inque eum ego credo. Constantino et Irena imperan-
 tibus, soli, me rursus videbis.

Anno secundo Irena ad Carolum Francorum regem missis legatis
 filiam eius nomine Erythro Constantino filio suo in matrimonium postu-
 lavit. pactisque conventis et iureiurando firmatis, Eliseus eunuchus et
 notarius apud Carolum remansit, ut puellam Graecis literis ac sermone
 et moribus Romani imperii institueret.

Anno 3 Irene pace cum Arabibus facta Stauracium patricium et
 logothetam contra Slavinos mittit; qui et omnes eos imperio Irenae
 subegit, atque ei magnam ex Peloponneso praedam multaue spolia
 attulit.

Τῷ δ' ἔτει Παῦλος ὁ ὄσιος καὶ ἀγιώτατος πατριάρχης ἀσθε-
νήσας κατέλειπε τὸν θρόνον καὶ ἐν τῇ μονῇ τῶν Φλώρου ἀπεκάρη-
ξρχεται οὖν πρὸς αὐτὸν βασίλισσα λυπούμενη, καὶ φησὶ "τί τοῦτο
ἐποίησας;" ὁ δὲ μετὰ θρήνων ἔφη "εἶθε μὴδὲ ἐκάδισα ἐν τῷ τῆς
ἱερωσύνης θρόνῳ, τῆς ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ τυραννουμένης καὶ 5
ἐσχισμένης ἐκ τῶν λοιπῶν καθολικῶν θρόνων καὶ ἀναθεματιζομέ-
νης. καὶ ἐὰν μὴ σύνοδος γένηται οἰκουμένη καὶ τὰ ἐν μέσῳ
σφάλματα διορθωθῇ, οὐκ ἔχετε σωτηρίαν." ἡ δὲ εἶπεν αὐτῷ
"καὶ ἵνα τί ὑπέγραψας ἐν τῷ χειροτονεῖσθαι σε τοῦ μὴ προσκνεῖν
εἰκόνας;" ὁ δὲ ἔφη "καὶ διὰ τοῦτο θρηνώ καὶ πρὸς μετόνοιαν 10
καταφεύγω, δέμενος τοῦ Θεοῦ ἵνα μὴ ὡς ἱερέα με κολύσῃ, σιγή-
C σαντα ἕως τοῦ νῦν καὶ μὴ κηρύξαντα τὴν ἀλήθειαν τῷ φόβῳ τῆς
μανίας ὑμῶν." ἐν τούτοις ἐκοιμήθη ἐν εἰρήνῃ. ἔκτοτε οὖν ἤρ-
ξατο λαλεῖσθαι ὁ περὶ τῶν ἁγίων εἰκόνων λόγος παρρησία ὑπὸ
πάντων. 15

Τῷ ε' ἔτει συναγαγούσα ἡ βασίλις Εὐρήνη πᾶσαν τὴν σύ-
κλητον καὶ τὸν λαὸν ἐξήτει τίς γενήσεται πατριάρχης, καὶ πάντες
ἐξεφώνησαν Ταράσιον τὸν ἀσηκρήτις. ὁ δὲ παρρητεῖτο, τὴν τῶν
λαῶν καὶ τῶν ἐκκλησιῶν προβαλλόμενος διχοστασίαν, καὶ σύνοδον
ἐξαιτῶν γενέσθαι. τῆς δὲ βασιλείσης καὶ τοῦ λαοῦ τοῦτο κατα- 20
νευσάτων, τῇ κέ τοῦ Δεκεμβρίου μηνὸς τῆς ἡ' ἰνδικτιῶνος χειρο-
τονεῖται ὁ ὄσιος πατὴρ ἡμῶν Ταράσιος πατριάρχης Κωνσταντι-
D νουπόλεως. καὶ ἀποστελλας ἐν Ῥώμῃ τὰ συνοδικὰ καὶ τὸν λίβελ-
λον τῆς πίστεως αὐτῶν ἀπεδέχθη παρὰ τοῦ πάπα Ἀδριανοῦ.

Anno 4 Paulus sanctissimus patriarcha morbo affectus solio relicto caput rasis, seque in monasterium Flori abdidit. imperatrix tristis eum convenit, causam facti quaerens. cui Paulus "utinam vero" inquit "solio pontificali nunquam insedissem, ecclesia dei per tyrannidem oppressa atque ab aliis catholicis solius avulsa anathemateque notata. quod nisi oecumenica instituitur synodus et hactenus errata corrigantur, nulla est vobis salus." quaerenti ulterius Irenae cur ergo patriarcha designatus subscripserit se imagines non adoraturum, "hoc ipsum est" ait "quod lugeo, et ad poenitentiam confugio, deum deprecans ne me velut pontificem puniat, qui hucusque tacuerim metuque furoris vestri veritatis praeconio abstinuerim." his ita actis ille vitam cum morte feliciter commutavit. exinde libere ab omnibus verba de sacris imaginibus fieri.

Anno 5 Irene senatu populoque convocatis sententiam de novo patriarcha creando rogavit. ab omnibus sibi id munus delatum Tarasius secretarius recusavit, populorum et ecclesiarum causatus dissensionem, conciliumque cogi postulans. quod cum annuissent imperatrix et populus, ita demum sanctus pater noster Tarasius patriarcha Copolitanus declaratur, 25 die Decembris, indictione 8. missaque Romae de concilio literis et fidei suae confessione, est ab Adriano papa approbatus.

Τῷ ε' ἔτει συνόδου κηρωθείσης ἐν τῷ καιρῷ τῶν ἁγίων ἀποστόλων συνηθροώθησαν καὶ οἱ ὑπηρέται τοῦ διαβόλου, καὶ μετὰ ξυφῶν εἰσελθόντων σὸν αὐτῷ ἐταράχθησαν καὶ ὑπέστρεψαν.

Τῷ ζ' ἔτει ἠκολούθη ἐν Νικαίᾳ ἡ καθολικὴ. τῇ δὲ θ' τοῦ 5 Σεπτεμβρίου ἡμέρα α', ὥρα ε', ἔκλειψις γέγονεν ἡλίου μεγίστη.

Τῷ δὲ η' ἔτει, παρελθόντων ἀπὸ τῆς ε' συνόδου χρόνων ραβ', γέγονεν ἐν Νικαίᾳ οἰκουμένηκὴ ζ' σύνοδος, καὶ ἀπέλαβεν ἡ P 471 καθολικὴ ἐκκλησία διὰ Ταρασίου τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου τὸν ἀρχαῖον κόσμον αὐτῆς, συνελθόντων πατέρων ἐν Νικαίᾳ τὸ δεῦ- 10 τερον τ', οἱ τὰς εἰκόνας σὸν τῷ σταυρῷ διορίσαντες προσκυνέσθαι, οὐδὲν καιρὸν δογματίζοντες ἀλλὰ τὰ τῶν ἁγίων καὶ μακαρίων πατέρων δόγματα ἀσάλευτα φυλάττεσθαι, καὶ τὴν νέαν ἀλλοίωσιν ἀποκηρύσσοντας, τοὺς τρεῖς ψευδωνύμους πατριάρχας ἀνεδειμάτισαν, Ἀναστασίον φημι καὶ Κωνσταντῖνον καὶ τὸν Νικηταῖν 15 ἐπιτοῦχον. ὑπέγραψε δὲ καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ ἐν τῷ τόμῳ, καὶ εἰρήνευσεν ἡ τοῦ Θεοῦ ἐκκλησία, εἰ καὶ ὁ ἐχθρὸς τὰ ἑαυτοῦ ζῆλῳ ἐν τοῖς ἰδίῳις ἐργάταις σπείρειν οὐ παύεται. ἀλλ' B ἡ τοῦ Θεοῦ ἐκκλησία τῇ αὐτοῦ χάριτι πάντως πολεμουμένη νικᾷ.

Τῷ θ' ἔτει λύσασα ἡ βασιλις Εἰρήνη τὴν πρὸς τοὺς Φράγγου- 20 γους συναλλαγὴν ἤγαγε κόρην ἐκ τῶν Ἀρμενιακῶν ἀπὸ Ἀρμελίας, ὀνόματι Μαρθῶν, καὶ ἔζυξεν αὐτὴν Κωνσταντῖνῳ τῷ υἱῷ αὐτῆς μὴ θέλοντι, καὶ ἐποίησε τοὺς γάμους.

Τῷ ι' ἔτει γέγονε σεισμὸς φοβερώτατος. φθόνῳ δὲ τινεσ φερόμενοι τῶν προσφιλῶν Εἰρήνης, καὶ βδολόμενοι οὔτοι τὰ πρᾶ-

Anno 6, cum esset concilium indictum in aedem apostolorum, eodem convenerunt etiam Satanæ administri, gladiisque armati intraverunt. quo porterriti alteri inde re infecta discesserunt.

Anno 7 aperta est Nicaea catholica. nona Septembris, quae dies fuit septimanae prima, hora quinta, maximus solis defectus fuit.

Anno 8 septimum oecumenicum concilium Nicaeae fuit, elapsis ad id a sexto annis centum viginti duobus. tuncque Tarasii sanctissimi patriarchae opera pristinum suum ornatum recepit. convenerunt eo patres 350. qui imagines cum cruce adorandas statuerunt, nihil si novum decernentes, sed sanctorum patrum decreta immota relinqui iubentes. iidem nova haeresei damnata, anathemate detestati sunt tres istos falso patriarchas habitos, Anastasium Constantinum et Nicetam. subscriperunt actis concilii imperator materque eius. iuxta pax tum ecclesiae dei fuit, tametsi inimicas per suos ministros zizania sua serere non cesset. vincit tamen semper dei ecclesia domini sui favore.

Anno 9 imperatrix pacto cum Francis rescisso ex Armenia ab Amnea puellam nomine Marinam duxit filioque suo Constantino, licet invito, copulavit, et nuptias confecit.

Anno 10 terrae motus fuit oppido terribilis. interim quidam de amicis Irenae invidia ducti, et ut sibi rerum administrationem vindica-

γματι διοικεῖν, συνέβαλον τὴν μητέρα κατὰ τοῦ υἱοῦ, πείσαντες
 αὐτὴν ὡς ἀπὸ ἔστιν ὠρισμένον παρὰ Θεοῦ κρατῆσαι τὸν υἱὸν σου.
C σὴ γὰρ ἔστιν ἡ βασιλεία. αὕτη δὲ ὡς ἀπὸ γονὴν ἔξαπατηθεῖσα,
 στέργουσα δὲ καὶ τὸ φιλάρχον, ἐβεβιωμένη τῷ νοῦ οὕτως εἶναι. ὁ
 γοῦν βασιλεὺς εἰκοσμητῆς ὢν καὶ ῥωμαλειώτατος πάντων καὶ ἱκανὸς 5
 ἐν τοῖς πολέμοις ἀλυπεῖτο μηδενὸς ἔξουσιάζων, καὶ ἐμελέτα κατὰ
 τῆς μητρὸς αὐτοῦ. ἡ δὲ τοῦτο μαθοῦσα παρὰ τοῦ Σταυρακίου,
 τοὺς μὲν οικεῖλους ἀνθρώπους αὐτοῦ πάντας τύψασα ἐξώρισε, τὸν
 δὲ μύηστορον καὶ Θεόδωρον πατρικίον τὸν Καμουλιανὸν καὶ ἐτέ-
 ρους τῶν ἐν τέλει ἐξώρισεν ἐν Κωνσταντινῶν. τὸν δὲ υἱὸν αὐτῆς 10
 πολλὰ λαιβορῆσασα ἀπρόβιτον ἐποίησεν ἐφ' ἡμέρας ἱκανάς. πάντα
 δὲ τὰν στρατῶν καὶ πάντας τοὺς ἐν τέλει ὁμόσαι πεπαίηκεν ὅτι ἕως
 οὐ ζῆς, οὐ καταδεξόμεθα τὸν υἱὸν σου κρατῆσαι. Ἀρμενιοὶ
D δὲ μόνοι τοῦτο οὐ κατεδέξαντο, ἀλλὰ Κωνσταντῖνον καὶ Βιρῆνην
 ὡς ἔξ ἀρχῆς εὐφῆμον, τοῦ διαβόλου τὴν τοιαύτην ἐπιφοκίαν καὶ 15
 ἄρνησιν ὑποβάλλοντος τοῖς ἀνθρώποις. συναχθέντες δὲ οἱ Θεμα-
 τικοὶ ἐν τῷ Ἀτρώα πάντες κοινῇ γνώμῃ ἐζήτησαν Κωνσταντῖνον
 βασιλεῦ. φοβηθεῖσα δὲ ἡ Βιρῆνη τὸ ὄρημα τοῦ λαοῦ ἀπέλυσεν
 αὐτόν. καὶ αὐτοὶ μὲν τὴν μητέρα τούτου ἀπεκέρουσαν, τὸν δὲ
 Κωνσταντῖνον αὐτοκράτορα εὐφῆμησαν. εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς 20
 ἐν τῇ πόλει πάντας τοὺς αἰκριακοὺς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ
P 472 τὸν Σταυράκιον δείρας καὶ κουρεύσας ἐξώρισε, τὴν δὲ μητέρα
 αὐτοῦ μετὰ τῆς ἀπαθείας αὐτῆς ἐκάθισεν ἐν τῷ παλατίῳ τοῦ

rent, matrem cum filio committunt, persuadentes Irenae imperium ipsius
 proprium esse, neque id filio eius a deo destinatum. quo dolo illa, ut-
 pote mulier, decepta, cupiditate etiam imperandi alioquin urgente, ita
 rem habere apud animum suum pro certo statuit. at imperator annum
 iam agens vigesimum, viribusque valentissimus et ad bella idoneus, nul-
 lius se rei potestatem habere indigne ferebat, et contra matrem suam
 iam quaedam machinabatur. quod cum ex Stauracio intellexisset Irene,
 domesticos filii omnes verberibus multatos relegavit; magistrum et Theo-
 dorum patricium Camulianum aliosque proceres Quaestorium deportavit.
 filium quoque acriter conviciis insectata complures dies in publicum
 prodire vetuit. iuramento quoque exercitum et senatum obstrinxit, eos
 ipsa vivente filio imperium non delaturos. soli Armeniaci milites id re-
 cusarunt, Constantinum et Irenam, sicut ab insilio, imperatores salutantes,
 quod et reliquae legiones sunt aemulatae, diabolo haec pericuria et
 abnegationes hominibus suggerente. omnes igitur legiones in Atroam
 congregatae uno consensu Constantinum imperatorem requisiverunt. ita-
 que metuens multitudinis impetum Irena filium dimisit; quem illi statim
 faustis acclamationibus imperatorem salutarunt, abrogato Irenae imperio.
 Constantinus imperator in urbem intrans omnes patris sui domesticos
 atque ipsum Stauracium verberatos atque rasos deportavit; matrem in

Ἐλευθερίον, ὃ αὐτὴν ἀποδόμησεν, ἐν ᾧ τὰ πλεῖστα χρήματα κατέκρηψεν. ἐγένετο δὲ ἐμπρησμός, καὶ ἐκαύθη ὃ τε τράκλεος τοῦ πατριαρχείου, ὃ λεγόμενος Θωμαΐτης, καὶ αἱ ὑποκάτω αὐτοῦ καμάραι, ἐνθα ἀπέκειτο τὰ σχέδη πάσης γραφῆς, ἃ ἠρμήνευσεν ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος. καὶ διῆλθεν ἡ φλόξ ἕως τοῦ μιλίου καὶ τοῦ κοιμιστορείου πανταχόσε ἐπενεμομένη, ἕως οὗ πάντα κατέκαυσεν. ὃ δὲ βασιλεὺς ἐξῆλθε κατὰ Βουλγάρων, καὶ τούτους νικῆσας ὑπίστρεψεν. ὡσάντως καὶ ἐν Ταρσῷ μετὰ στρατοῦ πολλοῦ ἀπῆλθε κατὰ Ἀράβων, καὶ αἰχμαλωτίσας πολλοὺς ὑπέ- B
10 στρεψε. παρακληθεὶς δὲ ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τῆς ἰδίας μητρὸς καὶ πολλῶν τῶν ἐν τέλει αὐδῆς ἀναγορεύει αὐτήν, καὶ εὐφημεῖσθαι ἕως ἔξ ἀρχῆς διεκελεύσατο. πάντων δὲ πειθαρχούντων μόνοι οἱ Ἀρμενιοὶ στασιάζουσι, καὶ ἐπιζητοῦσιν Ἀλέξιον τὸν Μωσηλέ. τούτον οὖν καὶ διὰ ταύτην τὴν ζήτησιν, καὶ διὰ τὸ λέγειν τινὰς
15 ἕως μέλλει βασιλεύειν, δεικνύσας καὶ κενερούσας ἐφυλάκισε.

Τῷ β' ἔτει ἐπιστρατεύει κατὰ Βουλγάρων, καὶ συναντήσας Καρδάμη τῷ κυρίῳ Βουλγάρων, πλήθος λαοῦ καὶ ἀρχόντων ἀποβαλὼν καὶ τὴν κέρτιν καὶ πᾶσαν τὴν ὑπουργίαν καὶ τοὺς ἵππους, C
μάλιστα αὐτὸς διαφυγῶν εἰσῆλθεν ἐν τῇ πόλει. τῷ δ' αὐτῷ μηνὶ
20 ἐκ σκοφαντίας τινῶν ἐξελθὼν ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ ἁγίῳ Μάματι ἐκτεφλοῖ Νικηφόρον καὶ Χριστοφόρον τοὺς θελοῦς αὐτοῦ, υἱοὺς Κωνσταντίνου τοῦ πάππου αὐτοῦ. Χριστοφόρον δὲ ἄλλον καὶ Νικήταν Ἄνθιμον καὶ Εὐδόκιμον ἐγλωσσοκόπησε, καὶ Ἀλέξιον τὸν

palatio Eleutherii, quod ipsa exstruxerat, securitate data collocavit, quo et plurimum ea auri abdidit. incendium quoque trichinium patriarchae domus, quod Thomaïtes appellabatur, et si subiectas cameras absumpsit, ubi repositae erant sedes universae Scripturae, quibus eam sanctus Ioannes Chrysostomus fuerat interpretatus; grassatumque est usque ad miliarium et quaestorium, omnibus quae in medio erant exustis. imperator perro expeditione in Bulgaros facta victor rediit. Tarsum quoque magno cum exercitu adversus Arabas profectus multis captis reversus est. matri vero, eius desperatione et multorum summorum virorum intercessionibus motus, imperatoriam dignitatem reddidit, eamque ut ab initio imperatricem salutari iussit; cui mandato soli Armeniaci refragati sunt, et Alexium Mosolem depoposcerunt. quem hac de causa, ac quia eam quidam forebant imperio potitarum, Constantinus verberatum ac rasum in custodiam dedit.

Anno 2 in Bulgaros exercitum ducens Cardamae eorum domino occurrit; amissaque militum magno numero et multis ducibus ipsaque etiam cohortis et omnibus impedimentis atque equis, aegre fuga in urbem elapsus est. eodem mense calumnias quorundam adductus exivit in eodem sancti Mamantis, ibique Nicesphorum, et Christophorum patres suos excoecat. aliam Christophorum Nicetam, Anthimum et Eudocimum linguis

Μωσηλέ ἐτύφλωσεν. ἀλλ' οὐκ εἰς μακρὰν ἢ τοῦ Θεοῦ δίκη ἀνεκδική-
τους αὐτοὺς εἶασε· μετὰ γὰρ ε' ἔτη τῷ αὐτῷ μηνὶ καὶ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ
τυφλοῦται ὁ αὐτὸς Κωνσταντῖνος. ὑποτάξας δὲ καὶ τοὺς Ἀρμε-
νιακοὺς πολέμῳ, τοὺς ἄρχοντας αὐτῶν ἐποιώάλισεν, ἐπιγράψας

D εἰς τὸ πρόσωπον αὐτῶν μέλανι κεντητῷ "Ἀρμενιακὸς ἐπέβουλος." 5
οὗς καὶ ἐξώρισεν ἐν τε Σικελίᾳ καὶ ταῖς λοιπαῖς νήσοις. μισήσας
δὲ ὁ βασιλεὺς τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα Μαρίναν ὑποβολῇ τῆς ἑαυτοῦ
μητρὸς, ἐφιμεμένης τῆς ἀρχῆς, πρὸς τὸ μισηθῆναι αὐτὸν (ἔσχε
γὰρ ὁ βασιλεὺς πονηρὰς ὑπολήψεις κατὰ τῆς Μαρίας) κείθει
αὐτὴν γενέσθαι μοναχὴν. ἔσπεψε δὲ Θεοδότην κουβικουλαρίαν 10
τῆς μητρὸς αὐτοῦ, ἣ καὶ ἐμνηστεύθη παρανόμως. ἐπὶ τούτοις
τοῦ πατριάρχου Ταρασίου ἀντιπίπτοντος δηλοῖ αὐτῷ Κωνσταν-
τῖνος "εἰ μὴ τούτο γένηται, τοὺς ναοὺς τῶν εἰδώλων ἀνόλω." 15

P 473 ὅτι οὐ καταλύσει τὸν βίον εἰρηναῖως. καὶ ἐποίησε τὸν γάμον αὐ- 15
τοῦ ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ παλατίῳ τοῦ ὁγίου Μάμαντος ἡμέρας δ'.
ἀπέσχωσαν δὲ τοῦ πατριάρχου τῆς κοινοῦτικῆς ὁ τοῦ Στουδίου ἡγού-
μενος καὶ λοιποὶ διὰ τὸν παράνομον γάμον τοῦ βασιλέως. εἰς οὗς
καὶ πολλὰς θλάψεις εἰργάζετο ὁ βασιλεὺς· ἣ δὲ μήτηρ αὐτοῦ
ὑπερησιζέτο αὐτῶν. 20

Τῷ ε' ἔτι Καρδάμης ὁ κύριος Βουλγάρων ἔγραψε τῷ βασι-
λεὶ "ἢ τέλειόν μοι πάντα, ἢ ἔρχομαι ἕως τῆς χρυσῆς πόρτης."
ὁ δὲ βασιλεὺς ἀπέστειλεν αὐτῷ εἰπεῖν ὅτι οἷα δὴ πρόκειαι σοι πάντα

17 ὁ τῶν?

excisiis mutilat; Alexie quoque Moselas oculos eruit. neque diu horum
ultionem dei iustitia distulit. post quinquennium enim eodem mense ac
die ipse etiam Constantinus oculis privatus est. Armeniacis bello sub-
actis de eorum ducibus poenas sumpsit, nigris notis faciei cuiusque im-
pressis, quae erant "Armeniacus insidiator," eisdemque in Siciliam et alias
insulas relegavit. deinde cum in Mariam coniugem suam concopisset
odium ob sinistras quasdam de ea suspensiones, matris instinctu, quae
imperii cupida filium inivisum subditis reddere volebat, eam in monasterium
detrusit; et Theodotam, matris suae cubiculariam, illicitis sibi
nuptiis copulans coronavit. cumque Tarasius patriarcha se opponeret,
minatas ei est se, nisi hanc rem perficeret, profanorum simulacrorum
fana aperturam. itaque territus patriarcha concessit, ad multos dicens
imperatorem nequaquam placide moriturum. per quadriduum nuptias
egit imperator in sancti Mamantis palatio. ceterum huius coniugii causa
communione patriarchae sese abstinerunt Studiani collegii princeps at-
que alii, quos imperator vario vexavit, defensante eos Irena.

Anno sexto Cardanus Bulgarorum princeps Constantiae ita scripsit
"aut persolve mihi quod pactum est, aut usque ad auream portam veni-
am." rescripsit imperator "quod decuit, ex pacto tibi mihi. senex

ἀπίστευτα. γέρον δὲ εἶ, καὶ οὐ θέλω κοινωθῆναι σε ἕως τῶν ὤδε, ἀλλ' ἐγὼ ἔρχομαι πρὸς σέ, καὶ εἶτε κρῖνει ὁ θεός. συνα- B
θροίσας δὲ ὁ βασιλεὺς λαὸν ἐξῆλθε κατ' αὐτοῦ καὶ ἐδίωξεν αὐτὸν ἕως εἰς τὰ ἴδια.

5 Τῷ ζ' ἔτει ἐξῆλθεν ὁ βασιλεὺς σὺν τῇ μητρὶ αὐτοῦ ἐν τῇ Προύσῃ Φερμῆσαι, καὶ μεθ' ἡμέρας ὀλίγας ἐτέχθη τῷ βασιλεὺς υἱός, ὃν ἐπωνόμασε Λέοντα. ὕπερ μαθῶν ὁ βασιλεὺς καταλι-
πάνει τὴν μητέρα αὐτοῦ σὺν τῇ βασιλευσῇ πάσῃ τάξει καὶ τοῖς ἄρχουσι, καὶ ὑποστρέφει δρομαῖος ἐπὶ τὴν πόλιν. εὐροῦσα δὲ
10 ἄδρια ἢ τοῦτου μήτηρ πάντας ὑποσῶρει τοὺς τῶν ταγματίων ἄρ-
χοντας πρὸς τὸ καθελεῖν τὸν υἱὸν αὐτῆς καὶ μονοκρατορῆσαι. καὶ
δὴ παραγενόμενον ἐν τῷ καλατίῳ, τῆς μητρὸς αὐτοῦ μὴ παρού-
σης, ἀπέκλεισαν αὐτὸν οἱ μαγιστῶνες ἐκ συμβουλῆς τῆς μητρὸς
αὐτοῦ, ἐν τῇ κορυφῇ ἐν ἣ ἔγεννήθη, καὶ ἐκτοφλοῦσιν αὐτὸν C
15 δεινῶς καὶ ἀνιάτως πρὸς τὸ τεθῆναι τῇ γνώμῃ τῆς μητρὸς αὐτοῦ.
Ἰσοκρίτης δὲ ὁ ἥλιος τότε ἐπὶ ἡμέρας ιε' καὶ οὐκ ἔθωκε τὰς ἀκτί-
νας αὐτοῦ, ὡς πάντας λέγειν ὅτι διὰ τὴν τοῦ βασιλέως τόφλωσησιν
τοῦτο ἐγένετο· τοιοῦτον γὰρ σκότος ἐγένετο ὥστε καὶ τὰ πλοῖα
ἀλατῶσθαι. ἀλλ' ὅροι καὶ τὰ τοῦ θεοῦ ἀνεξίτητα κρίματα·
20 μετὰ γὰρ ε' ἔτη τῷ αὐτῷ μηνὶ καὶ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐν ἣ ἀπειτό-
φλωσε τοὺς θεῖους αὐτοῦ, τυφλοῦται καὶ αὐτός. ἐκράτησε δὲ
Ἐλεφῆν ἢ μήτηρ αὐτοῦ μόνη ἔτη ε'. Ἰστασίασαν δὲ οἱ ἀνδράδελ-
φοὶ αὐτῆς, οὗς καὶ ἐξώρισεν ἐν Ἀθήναις· οὗς ἀπέσειε βουλευσά- D
μενοι περὶ βασιλείας παρὰ τῶν ἐντοπίων ἀγγερέθησαν, καὶ ἠφανί-

es: idco te fatigari nolo huc usque proficiscende, sed ipse ad te veniam: deus decernet." contractoque exercitu in eum duxit, profligatumque in suam usque diciōnem est persecutus.

Anno septimo imperator cum matre Praxem ad thernas ivit. cum-
que ei post paucos dies filius nasceretur, cui Leoni nomen ipse fecit,
allato nuntio matrem cum omni imperatorio relinquens comitatu, in ur-
bem recurrit. ibi Irene licentiam nacta omnes ordinarum principes cor-
rumpit, ut filio imperium abrogent seque solam imperare sinant. itaque
Constantiniam absente matre in eius palatium venientem proceres in
Porphyra, ubi natus fuerat, de sententia Irenes includunt, oculosque ei
ita effodiunt ut nullus medicinae locus superfuerit ac tantum non in
eorum manibus expiraret. sol tunc per 17 dies obscuratus est, nullos
emittens radios; et vulgo id ob executionem imperatoris evenisse
ferbant. tantas autem ignorat tenebrae ut naves quoque a cursu suo
aberraverint. sed hic imperscrutabilia dei iudicia considera: nam post
quinquennium ab eo die quo patris oculos eruit, eodem anni et mensis
die ipse quoque oculis multatus est. Irene mater eius sola imperium
tenuit. annos 5. cumque fratres mariti eius seditionem moverent, ab ea
sunt Athenas relegati, ibique, cum de occupando regno consilia agita-

οθη τὰ τοῦ μαροῦ Κοπρωνόμου ἄπαν γένος. τῇ δὲ δευτέρῃ τοῦ ἁγίου πάσχα ἀπελθοῦσα ἡ βασίλισσα ἐπὶ τῇ κατὰ τύπον γενομένη προελείσει εἰς τοὺς ἁγίους ἀποστόλους, δειλης προῆλθεν ἐν ὀχλήματι χρυσῷ, ἐποχομένη τέσσαρσιν ἵπποις, κρατούμενη ὑπὸ πατρικίων, ἕψασα ὑπατεῖαν ἐν τῇ μέσῃ πολλήν. 5

Τῷ γ' ἔτει Σταυράκιος τυραννίδα ἐμελέτησεν, ὅπερ μαροῦσα ἡ βασίλις ἐθέσπισε μὴ προσπελάζειν τὰ Σταυρακίῳ· ὃ δὲ τῇ λύπῃ καταπονηθεὶς, αἷμα ἐκ τοῦ πνεύματος ἀναγαγών, τέθνηκε.

P 474 Τῷ δ' ἔτει ἡ εὐσεβῆς Βιρήνη τοὺς Βυζαντιοὺς τοὺς πολιτικούς ἐχαρίσατο φόρους, τῆς δὲ Ἀβύδου καὶ τοῦ Ἱεροῦ τὰ κομμέρια ἐκούφισε.

Τῷ ε' ἔτει στάσιν κατὰ τῆς βασιλείας οἱ ἀνατολικοὶ ἐμελέτησαν. ἔφθασαν δὲ ἀπὸ Καρούλου τοῦ στεφθέντος βασιλέως Ῥώμης παρὰ Λέοντος τοῦ πάπα ἀποκρισιάρχοι πρὸς τὴν εὐσεβήσταν Βιρήνην, αἰτοῦμενοι ζευχθῆναι αὐτὴν τῷ Καρούλῳ πρὸς γάμον καὶ ἐνώσαι τὰ ἔψα καὶ τὰ ἐσπέρια· ἧτις ὑπήκουσεν ἄν, εἰ μὴ Λέτιος ἐκώλυσε, τὸ κράτος εἰς τὸν ἴδιον ἀδελφὸν σφετεριζόμενος. ἡ βασίλις δὲ τὰ μὲν ἄλλα φρονίμως καὶ συνέτῳς διακήσσε πράγματι καὶ ὡς ἂν τις εὖξαστο, μόνην δὲ ταύτην ἔσχεν αἰτίαν, τὴν ἐκπτώσιν καὶ τύφλωσιν τοῦ δεστυχεστάτου υἱοῦ αὐτῆς, καίτοι ζῆλον θεῶν ἔχουσα καὶ πίστιν ἀρθρόδοξον. τὴν τε γὰρ ἁγίαν ἐβδόμην σύνοδον καὶ τὴν τῶν ἱερῶν εἰκότων προσκύνησιν αὕτη παρε-

15 περί P

rent, ab iaculis sunt interfecti. sic Copronymi genus extinctum est. postridie sancti paschatis Irena in processione, quae ex statutis ecclesiasticis fit, in aedem apostolorum ivit; atque sub vesperam in publicum aures contra a quattuor equis provecta est, tenentibus currum patriciis, multamque pecuniae in populum spargit.

Anno 3 Stauracius tyrannidem est molitus; quod cum rescivisset Irena, omnibus eius consuetudine interdixit. isque moerore oppressus sanguinem ex pulmonibus eructans periit.

Anno 4 pia Irene Byzantinis civile tributam remisit, Abydique et Hierii commercia sublevavit.

Anno 5 seditionem contra Irenam machinati sunt orientales. venerunt etiam a Carolo, quem Leo Romae papa imposita corona imperio Romano inauguraverat, legati ad Irenam, eam Carolo in uxorem ambientes, ut sic Oriens cum Occidente uniretur. et fuisset sane assensura, nisi Aetius obstitisset, qui imperium suo fratri cogitabat parare. imperatrix cetera omnia prudenter cardateque gessit, et quo modo prosus optandum foret. hanc unam culpam sustinuit, quod miserimum filium imperio et oculis speliavit, divino alioqui sacrarum studio rerum et recta fide praedita. sacrum enim 7 concilium et venerationem ima-

αυτάσσε, καὶ πολλὰ αὐτῆς καὶ μυρία τὰ κατορθώματα. αὐτὴ καὶ τὴν ἐν Θεσσαλονικῇ Βέρροϊαν ἔκτισεν, Εἰρηνόπολιν μετονομάσασα. ἔκτισε δὲ καὶ τὴν Ἀγχιάλον. ἀλλ' ὁ πολὺς τῶν εὐνούχων ἰσμός καὶ οἱ τούτων ἑξέχοντες, ὃ τε Σταυράκιος καὶ ὁ Λέων ὁ Κλόκας πρὸς ἀλλήλους διαφερόμενοι, τῆς βασιλείας ταύτην ἀπεγύμνωσαν, καὶ Νικηφόρον ἀντ' αὐτῆς ἐπὶ τῶν θρόνων βασιλία καθίδρυσαν. οὕτως αἱ τῶν κακίστων εὐνούχων βουλαὶ τοὺς αἰετοὺς δεσπότας καὶ εὐεργέτας διαλομαίνονται, ὥστε Χρυσάοριον C τὸν πάλαι Φαυμασιώτατον εἰπεῖν πρὸς τινα τῶν μεγάλων ὅτι εἰ μὴν ἔχεις εὐνούχον, φόνευσον, εἰ δ' οὐκ ἔχεις, ἀγόρευσον καὶ φόνευσον. ἐκβύλλει τοίνυν Εἰρήνην ὁ Νικηφόρος σπουδῇ Λέοντος τοῦ Κλόκα καὶ Νικήτα πατρικίου καὶ Σισινίου τῶν ἀνωταδέλφων καὶ τῶν ἐπιφράων καὶ δολερῶν Τριφυλλίων καὶ Λέοντος πατρικίου τοῦ τессαρακονταπήχους καὶ Γρηγορίου πατρικίου τοῦ Μουσουλᾶκη καὶ ἑτέρων τινῶν τῶν ἐν τέλει· οἵτινες ἐλθόντες ἐν τῇ χαλκῇ ἄρα τετάρτῃ τῆς νυκτός, καὶ τοὺς φύλακας ἑξαπατήσαντες, ἔπεισαν ὅτι παρὰ τῆς ἀγνούσης ἀπιστάλησαν ἀναγορευῆσαι βασιλία τὸν Νικηφόρον. οἱ δὲ πιστεύσαντες τῷ τηλικούτῳ ψεύσματι συνατηγόρευσαν καὶ αὐτοὶ βασιλία τὸν τύραννον. πολλοὶ γὰρ ἐθαύμαζον πῶς ὁ Θεὸς συνεχώρησε τὴν ὑπὲρ τῆς ὁρθῆς πίστεως D μαρτυρικῶς ἐναδλήσασαν ἐπὶ ἀσεβοῦς οὕτω τυραννικῶς ἐκβληθῆναι. ἄλλοι τὴν εἰς τὸν υἱὸν αὐτῆς ἁμαρτίαν προεβάλλοντο, καὶ ἄλλοι ἄλλως ἔδυσφημον καὶ κατεγόγγυζακ. φύλακας τοίνυν ἐν τῷ παλατίῳ τῶν Ἐλευθερίου περιστήσας (ἐκεῖσε γὰρ ἔτυχε τυ-

gium sacrarum ipsa confecit, multaque alia praeclearissima facinora edidit. Berrhoeam quoque apud Thessalonicam refecit, suoque de nomine Irenopolia dixit; et Anchialum instauravit. sed eunuchorum turba, interque hos praecipui Stauracius et Leo cognomine Cloacas, inter se disidentes imperium ei abrogaverunt, et locis eius Nicephorum in solio imperatorio collocarunt. ita pessimorum eunuchorum consilia suos dominos atque benefactores pessumdant, ut recte Chrysaorius, maximi apud veteres vir nominis, summo cuidam viro dixerit "si habes eunuchum, occide eam: si non habes, eme et neca." Irenam ergo imperio deturbat Nicephorus opera Leonis Cloacas, Nicetae patricii et Sisinii fratrum, periurorumque et dolosorum Triphylliorum, et Leonis patricii Tessaracontapechis (cognomento a 40 cubitis ducto), et Gregorii patricii qui et Muselaces, et aliorum quorundam procerum. hi quarta noctis hora ad Chalcem venientes (ea est aerea porta) custodibus astu persuadent missos se ab Augusta, ut Nicephorum imperatorem designent. custodes mendacio huic fidam adhibentes, ipsi quoque Nicephorum imperatorem dicunt. mirati sunt multi cur deus passus sit eam, quae pro vera religione martyris in morem decertavisset, tam tyrannice ab impio homine deiici. quidam id eius in filium sceleris imputarunt, alii alias obtreclarunt. ceterum Nicephorus palatium Eleutherianum (ibi enim

χάνουσα ἢ βασίλλης) ὄρθρου ἀγαγὼν αὐτὴν ἐν τῷ παλατίῳ ἀπέκλεισε, καὶ οὕτως προῆλθεν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐπὶ τὸ στεφθῆναι, Ταρασίου ἔτι τὸν θρόνον κατέχοντος. οἱ δὲ ὄχλοι κατηρώντο καὶ τὸν στέφανον καὶ τὸν στεφόμενον τύραννον, καὶ ἀπεκάλουν ἀλήτηριον.

P 475

Νικηφόρος πατριίκιος καὶ γενικὸς λογοθέτης ἐβασίλευσεν ἔτη ἡ' ἡμέρας θ'. τῇ ἐπαύριον δὲ παραλαβὼν τινὰς τῶν πατριίκιων ἀνῆλθε πρὸς τὴν βασιλευσαν φρουρουμένην, καὶ χρηστότητα ἔποκρῖδει παρηγόρει αὐτὴν λέγων "πᾶσαν σου θανάτουσιν ποιήσω, εἰ τοὺς θεσσωφούς σου καταμηνύσεις μοι." ἡ δὲ συνετέφ τῷ φρο-
 σήματι πρὸς τὸν χθός μὲν δοῦλον ἐπύροκον σήμερον δὲ τύραννον ἔφη "ἐγὼ μὲν, ὦ ἄνθρωπε, θεὸν ἠγοδομαι τὸν ἐψώσαντά με εἰς ταύτην τὴν βασιλείαν, ταῖς δ' ἐμοῖς ἁμαρτίαις τὴν καθαίρεισιν
 B ἐμαντιῆς προσάπτω· ἐν πᾶσι δὲ τοῦτοις εἶη τὸ ὄνομα κυρίου εὐλο-
 γημένον. οὐ μὴν δὲ ἄγνωεις τὰς κατὰ σοῦ μηνυθείσας ἐπιβουλάς, αἱ
 αἰς εἰ συννηχῆσθην, ἀκαλύτως εἶχον τοῦ ἀνελεῖν σε. ἀλλὰ τὸ μὲν
 τοῖς σοῖς ὄροικς πειθομένη τὸ δὲ φειδομένη σου πάντα παρελογο-
 σάμην, τῷ θεῷ ὑποδοδοσά σε, δε' οὐ βασιλεῖς βασιλεύουσι καὶ
 θναάσται κατεξουσιάζουσι. καὶ τὰ νῦν ὡς εἰσεβῆ σε καὶ ἐκ θεοῦ
 προβληθέντα βασιλέα προσκυνῶ, καὶ αἰτυῦμαι φείσασθαι μου τῆς θ
 ἀσθενείας καὶ συγχωρῆσαι με εἰς τὸν ὑπ' ἐμοῦ κτισθέντα τὸν
 Ἐλευθερίου οἶκον, εἰς ψυχαγωγίαν τῆς ἀσυγκρίτου μου συμφο-
 ρῆς." ὁ δὲ ἔφη "καὶ εἰ τοῦτο θέλεις σοι γενέσθαι, ὁμοσόν μοι

tum degebat Irene) custodibus cinxit, maneqne eam in palatium ductam inclusit. itaque in templum progressus est, uti coronaretur, Tarasio ad hanc patriarcha. populus autem et coronantem et coronatum diris egit, tyrannum hunc et scelestum appellans.

Nicephorus patricius et generalis logotheta imperavit annos 8 dies 9. postridie quam imperium cocepit, quibusdam patriciis comitatus ad Irenam se contulit, quae a custodibus adservabatur, bonitatemque simulans bene eam animo esse iussit, promittens, si de thesauris suis certioreni ipsum redderet, de summa se ei quiete prospectarum. illa autem prudente animo eum qui heri periturus servas fuerat, hodie tyrannidem gerebat, sic affata est "heus tu, deum ego agnosco fuisse qui me ad imperium hoc evexerit, me vero meis delictis meruisse, ut eo excluderem. in his omnibus laus sit divino nomini. neque vero tu nescis delata ad me fuisse de tuis insidiis indicia, quibus si credidissem, nemine vetante interficere te poteram: sed partim iuramentis tuis fidem adhibens, partim tibi parcens, ista omnia neglexi, deo te relinquens, quo auctore reges regnant et principes dominantur. nunc etiam tibi ut pio et deo ad imperium evecto imperatori supplice, petens ut meae imbecillitatis rationem habens patiaris me inhabitare domum Eleutherianam a me conditam, quo incomparabilem meam consolere calamitatem." ad haec Nicephorus respondit, quando ita cepisset, se per omnia ei liberalissime gra-

μη ἀπακρῆσαι τι τῶν Θεσαυρῶν, καὶ πῦσάν σου Θεραπείαν ποιῶ.²² C
 ἢ δὲ ἴμισεν αὐτῷ, ὑποδείξασα καὶ πλοῦτον πολύν. ὁ δὲ τοῦ
 ποθομένου τυχὼν παρεθὺ ἐξώρισεν αὐτὴν ἐν τῇ Πριγκήπῳ, εἰς
 ὃ αὐτὴ ἐκοδόμησε μοναστήριον. ἰδιῶν δὲ πάντας τοὺς ἐν τέλει
 5 ληπτωμένους ἐπ' αὐτῇ διὰ τὴν ἀπληστίαν αὐτοῦ, φουβηθεὶς μὴ
 ποτε οἱ λαοὶ μεμνημένοι τῶν ἐτεργισιῶν αὐτῆς μέλλωσι πάλιν αὐ-
 τὴν ἀναγορεύειν, χιμῶνος ἐπικειμένου βαρυστάτου οὐκ ἔκτειρεν
 αὐτήν, ἀλλ' ἐξώρισεν εἰς Μιτυλήνην, φρουρεῖσθαι αὐτὴν προ-
 10 τέξας. τῇ δὲ θ' τοῦ Ἀγούστου μηνὸς ἐκ λήπης καὶ ἀθυρίας
 10 ἐτελεσθήσῃ ἐν τῇ αὐτῇ Ἀεσίβῳ. μετεκόμεσι δὲ τὸ σῆμα αὐτῆς ὁ
 βασιλεὺς ἐν τῇ μονῇ τῆς Πριγκήπῳ, ἣν αὐτὴ ἐκοδόμησε· σφό- D
 δρα γὰρ εὐσεβὴς καὶ φιλάρετος οὕσα πολλὰ ξενοδοχεῖα καὶ γηρω-
 κομῆα καὶ μοναστήρια κατισκεύασε, καὶ φόρον κουφισμοὺς καὶ
 ἄλλα πλεῖστα κατωρθώσατο. Κωνσταντῖνον δὲ τὸν υἱὸν αὐτῆς,
 15 φιλαφρονεῖα μᾶλλον ἀγόμενος ἢ αἴκτω, προσελάβετο συνέστιον
 αὐτῆ, οὐδόμενος πλοῦτον ἐγκικρομένον φανερώσαι αὐτῷ. ὁ δὲ
 φιλοφρονούμενος ὑπ' αὐτῶν κουφότητι γνώμης ἐπέδειξεν αὐτῷ τὸν
 ἐν τῷ ἡμεκκαλίῳ, ὃ νῦν λέγεται σήγμα, Θεσαυρὸν ἀνακτισθέντα
 20 δι' ὀρθομαρμυρώσεως. καὶ τοῦτον ἀφελόμενος καὶ αὐτὸν ὁμοίως
 20 τῇ μητρὶ αὐτοῦ παρείδε. Νικήτω τε τὸν Τριφύλλιον ἀξίως τῆς P 476
 ἰαυτοῦ γνώμης ἀμειβόμενος, ὡς συναγωνισθέντα αὐτῷ εἰς τὸ
 κατασχῆν τὴν βασιλείαν, φαρμάκῳ ἀπέειλεν, ᾧ γε τῆς ἀξίως ὄντα
 ποδιδούς.

tificenturum: iuraret modo nullum se thesaurum celaturam. iuravit Irena,
 et magnas ei opes commonstravit. sed Nicophorus optatis potitus, sta-
 tim eam relegavit in monasterium quod in Principis appellata insula ipsa
 considerat. cernens deinde insatiabilem suam avaritiam omni-
 bus proceribus molestam esse, in metum venit ne populus aliquando Irenam,
 memoria acceptorum ab ea beneficiorum motus, ad imperium revocaret:
 iccirco eam absque omni miseratione Mitylenam relegavit, gravissima
 imminente tempestate. atque ibi illa in Lesbo insula ex animi aegritu-
 dine decessit, 9 Augusti die. corpus eius imperator in monasterium
 Principis rettulit, quod ab ea fuisse aedificatum ostendimus, nam pro
 insigni pietate ac virtute sua multa pro recipiendis peregrinis et fovean-
 dis scribis aedificia, multa monasteria considerat, annonam quoque le-
 viorem redederat, aliaque multa praecelara facta ediderat. porro Nico-
 phorus Constantinum Irenae filium, avaritia magis ductus quam miseri-
 cordia, in summam contubernium recepit, spe thesaurorum ab eo percipi-
 endi indicia. et quidem comiter ab eo tractatus Constantinus, ut erat
 fatilli ingenio, demonstravit ei thesaurum in Semicirculo (Sigma hodie
 vocant) additum, sub erectis marmoribus constructo mare; quem nactus
 Nicophorus istam non secus ac matrem neglexit. Nicetam vero Tri-
 phyllium, cuius strenua opera in imperio acquirendo usus fuerat, praecel-
 rare scilicet relata gratia, veneno sustulit.

Βαρδάνιος δὲ τῆς ἀνατολῆς στρατηγὸς ὢν ἐν ἑαυτῷ ἐφρόν-
 τιε τῆς βασιλείας ἐπιλαβέσθαι. τὴν διατριβὴν δὲ ἐν τῷ Φιλομι-
 λίῳ ποιούμενος μοναχῷ τινὶ τῶν προγνώσεως ἤξωμένων τὰ τῆς
 βουλῆς ἀνακοινοῦται, συνίστορα ἔχων Λέοντα τὸν Ἀρμένιον.
 ἀκούσας δὲ οὗτος ὁ Βαρδάνιος παρὰ τοῦ μοναχοῦ τὴν τῆς αὐτοῦ 5
 περιουσίας ἀφαιρεῖσιν καὶ τῶν ὀφθαλμῶν τὴν πῆρωσιν, εἰ τοῦτο
 κατατολμήσειεν ὑποστήσασθαι, μετὰ λύπης ὑπέστρεψεν. ὡς δὲ
 Β τοῦς ἵππους αὐτῷ προσεκόμισαν οἱ τούτῳ ἔξυπηρετούμενοι, τού-
 τοις ὁ μοναχὸς ἐνατείνσας ὑπονοστεῖν προσφωνεῖ τὸν Βαρδάνιον.
 ὁ δὲ προσδοκῆσας τι τῶν αὐτῷ καταδυμίων μέλλειν εἰπεῖν τὸν 10
 μοναχόν, ἤκουσε παρ' αὐτοῦ τοῦ "μηδὲν σοι πεφροντισμένον ἔστι
 περὶ τῆς βασιλείας. κῆντε γὰρ ἕκοντι κῆντε μὴ, μὴ τοῦτο κατα-
 τολμήσεις. εἰ τοῦτο δὲ πειραθῆς, τῶν σῶν ὀμμάτων, ὡς ἔφη, καὶ
 τῆς ἐπάρεξως ὑποστήσῃ τὴν ἀλλοτριώσιν. οἱ δὲ τοὺς ἵππους σου
 κομισσάτες, τούτων ὁ πρῶτος καὶ ὁ δεῦτερος διαδηματοφορήσουσι, 15
 καὶ ὁ τρίτος ἀναγορευθεὶς ταχέως ἀπολείται, μὴ τυχὼν ὧν ἐφιέ-
 ται." ὁ τοίνυν Βαρδάνιος τὰ τοῦ λογισμοῦ αὐτῷ τε τῷ Λέοντι
 καὶ Μιχαῆλ καὶ Θωμᾷ παρεδήλω, φάσκων τοιαύδε "οὐ μὲν ὦ
 C Λέον βασιλεύσας, καὶ ὁ Θωμᾶς ἀναρρηθεὶς, παρὰ Μιχαῆλ φο-
 νευθήσεσθε (οὕτω γὰρ ὁ μοναχὸς ἔξεπέμει μοι), μόνου τοῦ Μιχαῆλ 20
 διαφυλαχθησομένου ἐν τῇ βασιλείᾳ." οὐ πολὺ τὸ ἐν μέσῳ, καὶ
 τῶν θεμάτων πολλὰ καταναγκαζομένων διὰ τὰς ἐπιτεθείσας αὐτοῖς
 ἀπαιτήσεις παρὰ Νικηφόρου ἀποσκιρτήσαντες ἀηγήρευσαν βασι-
 λέα Βαρδάνιον, ᾧ ἐπὶ κλην Τούρκος. ὅς γε δυσφορῶν ἐπὶ τούτῳ

Ex tempore Bardanius quidam Orientis dux, de imperio sibi vindicando cogitans, cum degeret Philomelli, consilium suum monacho cuidam, quem futurorum praescientia deus dignatus fuerat, aperit, conscio rei Leone Armenio. praedixit ei monachus, si imperium affectaret, et opibus suis et oculis spoliatum iri. cum tristis discederet Bardanius famulique equos adducere, in hos intuitus monachus reverti ad se Bardanium iussit, sperantique aliquid se eorum quae cupiebat audituram, denno praecipit ne de potiundo imperio quicquam cogitaret: nam sive id ultro sive aliter tentaturus esset, fore ut cum opibus oculos amittat. ceterum ex iis qui equos adduxissent, primum et secundum diademate potituros: tertium quoque imperatorem declaratum iri, sed statim periturum, minime consecutum quod cupiverat. Bardanius hoc responsum Leoni Michaelo et Thomae recitavit, "tu quidem, o Leo" inquit "imperator, et Thomas imperator designatus, a Michaelo interficiemini, isque imperium temebit: sic enim mihi monachus vaticinatus est." non multo post tempore aliquot exercitus crebris Nicephori exactionibus coacti ab imperatore desciverunt, Bardaniumque cognomento Turcum imperatorem crearunt. qui tametsi metu periculi sibi denun-

παρητεῖτο, μὴ δυνήθεις δὲ διαδρᾶναι βιωζόμενος ἐπ' αὐτῶν κατ-
 ἤλθεν ἐν Χρυσουπόλει ἐσφημούμενος. τούτων δὲ γενομένων Λέων
 καὶ Μιχαὴλ τῷ βασιλεὶ προσεφρόνησαν, ὧν ὁ μὲν τῆς τῶν φοιτε-
 ράτων ὁ δὲ τῆς τοῦ κόμητος κόρης τὴν ἀρχὴν ἐγχειρίζονται,
 5 Θωμᾶς δὲ μέχρι κινδύνων τῷ ἰδίῳ δεσπότη ἀφοσιῶ τὰ τῆς πί- D
 στωος. εἶτα τὸν τοῦ Θεοῦ φόβον ἐν καρδίᾳ κεκτημένος ὁ Βαρδά-
 νιος, καὶ δεδιὼς μὴ πως δι' αὐτὸν ἐμφύλιος γένηται πόλεμος,
 λάθρα πρὸς τὸν βασιλέα ἐκπέμπει λόγους ἀπαθείας ζητῶν. καὶ
 λαβὼν ναυσιόφορος διέδρα νυκτός, καὶ ἀπελθὼν ἐν τῷ Καταβολίῳ
 10 εἰς τὴν τοῦ Ἡρακλείου μονὴν γέγονε μοναχός. ὁ δὲ μετ' αὐτοῦ
 λυγρὰ οἶκαδε ᾤχετο. σχηματισάμενος δ' ὁ βασιλεὺς ἀγαγεῖν τὸν
 Βαρδάνιον ἐν τῇ πόλει δρόμωνα ἐξαπέστειλε. τοῦ δὲ παραγενο-
 μένου ἐν τῇ Πρώτῃ νήσῳ πρὸς τὴν μονὴν ἦν αὐτὸς κατεσκευάσει,
 προάστειον οἶσαν αὐτοῦ, ἐκτεταλοῦται ὑπὸ Λυκαόνων τινῶν γνῶμη
 15 τοῦ βασιλέως. διὸ ἐπὶ τῇ τοιούτῃ ὑποκρίσει δῆθεν λυπηθεὶς, P 477
 πάντας μεθ' ὕρκων ἐπληροφόρησεν ἀνάγειν αὐτὸν εἶναι τοιοῦ-
 του δράματος ὁ μηδέποτε ἐδοκίμασε.

Τῷ β' ἔτει ἔσπευε τὸν υἱὸν αὐτοῦ Σταυράκιον, ἀπολίτην
 ὄντα τῇ τε ἰδέᾳ καὶ γνώμῃ καὶ ῥώμῃ. τούτῳ τῷ ἔτει ἐξῆλθε κατὰ
 20 Ἀράβων, καὶ μετ' ἀσχίνης ἤτηθεὶς ὑπέστρεψε, πικρὰ μικρὸν
 οὐσχηθεὶς καὶ αὐτός, εἰ μὴ τινες τῶν ἀρχόντων ἀνδρείότατοι τοῦ-
 τον μόλις περιεσώσαντο.

tiati recusaret, compulsus tamen et effugiendi facultate destitutus Chry-
 sopolin venit, ibique salutatus est imperator. his factis, Leo et Michae-
 lus ad Nicephorum se contulerunt: horum alter foederatorum, alter co-
 mitis cohorti praeficitur. Thomas vero ut fidem domino suo servaret,
 nullum periculum reformidavit. mox autem Bardanius, ut erat dei me-
 tuens, veritus ne civili bello causam praeberet, missis clam ad Nicepho-
 rum nuntiis impunitatem postulat, eaque impetrata per noctem navigio
 profugit, et in monasterium Heraclii, quod est in Catabolio, delatus ibi
 monachus est factus. populus, qui sub eo fuerat, domum discessit. at
 imperator missa celoce simulat se Bardanium Cpolin evocare; qui cum
 venisset in Protam insulam, ad monasterium quod ibi in suburbano con-
 struxerat, ex mente voluntateque imperatoris oculi ei a Lycaonibus
 quibusdam eruantur. et Nicephorus id factum sibi dolere simulans
 iramento omnibus confirmat se in culpa eius non esse, cum ne alias
 quidem unquam verum iurasset.

Anno 2 Stauracium filium suum coronat, hominem neque forma ne-
 que animo neque viribus nobilem. eodem anno in Arabes exercitum
 duxit; victusque et propemodum ab hostibus captus (quidam enim du-
 cum fortissimè negre eum eripuerunt) cum dedecore domum rediit.

Georg. Codræus tom. II.

Τῷ γ' ἔτει εὐρών μικρὰν ἄδειαν ἔκτισεν Ἀγκυρὴν Γαλατίας καὶ τὴν Θήβαν καὶ τὴν Ἀνδρουσον.

- B** Τῷ δ' ἔτει Ταράσιος ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως ἀπεβίω ἐνόθῳ, καὶ ἐτάφη ἐν τῷ ἵπ' αὐτοῦ κτισθέντι μοναστηρίῳ ἐν τῷ στενῷ. τῇ δ' τῆς πρώτης ἐβδομάδος τῶν νη-5
στειῶν καὶ τῇ μεγάλῃ κυριακῇ ἐχειροτονήθη Νικηφόρος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης ἀπὸ ἀσημεῆτις, ψήφῳ παντὸς λαοῦ καὶ τοῦ βασιλέως καὶ τῶν ἱερέων. Πλάτων δὲ καὶ Θεόδωρος ἠγούμενος τῶν Στουδίου οὐ συνηυδοκῆσαν τῇ χειροτονίᾳ Νικηφόρου, ἀλλὰ καὶ σχίσμα ἐποίησαν, αἰτίας δῆθεν εὐλογον ἔχοντες τὸ μὴ δεῖν ἀπὸ 10
λαϊκῶν ἀθρόως εἰς ἐπίσκοπον ἀνατρέχειν· οὗς ὁ βασιλεὺς τῆς πόλεως ἀπελάσαι βουληθεὶς ἀνετρέπη παρὰ τινων. καὶ οὐκ ἦν
C τὸ πρῶγμα ἕξον οὐδὲ προσφάτως ἐπισηθέν, ἀλλὰ καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἀπὸ λαϊκῶν ἐπισκόπησαν, ἀξίως τῷ θεῷ ἱερατεύσαντες. 15
τούτῳ τῷ ἔτει Ἀαρὼν ὁ τῶν Ἀράβων ἀρχηγὸς ἐπιστρέψαι κατὰ τὴν Ῥωμανίας μετὰ χιλιάδων ἄ, καὶ ἐλθὼν εἰς τὰ Τύανα ἐκκοδόμησεν οἶκον τῆς βλασφημίας αὐτοῦ, καὶ παρέλαβε κύστρα ἀπειρα. ἀπέστειλε δὲ κούρσον ἕ χιλιάδας ἕως Ἀγκύρας, καὶ ἀφανίσας πάντα ὑπέστρεψεν. ἐξῆλθε δὲ καὶ ὁ Νικηφόρος ἐν ἀπογνώσει τὰ 20
γενναῖα τῆς ταλαιπωρίας ἐπιδεικνόμενος, καὶ δὴ σκεψόμενος πέμ-
D πει πρὸς αὐτὸν εἰρήνην γενέσθαι, δηλώσας οὕτως "ἂν τί ἐπιχει-
ρεις ταῖς ἀδικίαις καὶ ταῖς αἱματεχνυσίαις, μὴ ἀρκούμενος εἰς τὰ
ἴδια, ἀλλὰ παραβαίνεις ὄρκους ἀρχαίους καὶ πατρίους; ποῖος

Anno 3, aliquantulum otii nactus, Ancyram Galatiae Thebamque et Andrasum condidit.

Anno 4 Tarasius sanctissimus Cpolis patriarcha honeste vitam clausit, sepultusque est in monasterio quod ipse exstiterat in Angustis. quarta die primae septimanae ieiuniorum, et magna dominica, Nicephorus secretarius creatur sanctissimus patriarcha, totius populi, imperatoris et sacerdotum suffragiis. Plato autem et Theodorus Studiani collegii praefectus eam electionem improbaverunt et discessionem fecerunt, probabili usi argumento, non debere scilicet subito aliquem de laico episcopum fieri. quos imperator urbe eiecisset, nisi consilium eius quidam inflexissent. sane id neque novum neque recens excogitatum fuit factum, cum multi etiam alii de laicis episcopi creati deo convenienter se in eo munere tractaverint. hoc anno Aaron Arabum dux in Romanam dicionem trecenta milia duxit, cumque Tyana pervenisset, aedem ibi suae impietati posuit. infinita castra cepit; emisitque sexaginta milia, qui incursionibus Ancyram usque vagati sunt, evastatisque in quae incideret omnibus, domum rediit. eduxit suos etiam Nicephorus, desperatis iam rebus suam virtutem ostendens; initoque consilio, ad Arabem pacis impetrandae causa literas scripsit, quarum exemplum sequitur. "quorsum iniustitia et caedibus gaudes, non contentus tuis, finesque veteres et paternos transis? quisnam divinus vates haec te

γάρ σοι προφήτης θεῖος ταῦτα ποιῆν εἶρηκεν; οὐχὶ Μουχοῦμιετ ὁ
 προφήτης σου παρήγγειλεν ὡς ἀδελφὸν ἔχειν Χριστιανὸν πάντῃ
 καὶ λέγειν; μὴ γὰρ ὁ πάντων θεός, ὁ δημιουργὸς καὶ προνοητὴς
 αἰσθεύων, αἰμασιν ἀνθρώπων ἀδίκως ἐχθρομένοις χαίρει; μὴ
 5 ἴσταιτο. ἢ ἀργυρίου καὶ χρυσοῦ καὶ τῶν λοιπῶν ὑστερούμενος
 ἐξήλθες ἀδικῆσαι τοὺς μηδὲν ἀδικήσαντάς σε; καίτοι γε τὰ κάλ-
 λιστα καὶ ἡμῖν δυσπρόσιτα καὶ ἐπέρμοστα κατακόρυως ἔχεις. εἰ δέ
 τινος τῶν ἡμετέρων ἐνδεής εἴ, αὐτίκα παρέξομεν φιλοστοργίας
 τρέφω. μὴ τοίνυν ὡς ἀθάνατοι καὶ ἄθροι κατ' ἀλλήλων στρα- P 478
 10 τευόμεθα, καὶ τὸν ἐκ δαιμόνων κατ' ἀνθρώπων πόλεμον ἐκ φθό-
 ρου μιμώμεθα, γνώσκοντες ὅτι μικρὸν ὑστερον τελευτήσομεν καὶ
 πρὸς κριτὴν ἀδέκυστον ἀπελευσόμεθα, ὃς ἀποδώσει ἐκάστῳ κατὰ
 τὰ ἔργα αὐτοῦ." ταῦτα τοῦ βυσιλέως Νικηφόρου ἐπιστελλαντος
 μετὰ δώρων τινῶν, ὁ Ἄραβ ἀγαθονθεὶς καὶ ἀνταποστελλας δῶρα
 15 πλείω τε καὶ θαυμάσια μετ' εἰρήνης ὑπέστρεψε, τὴν Νικηφό-
 ρου σύνεσιν ὑπερβαυμάζων. καὶ στοιχήσας κατ' ἔτος τελείσθαι
 αὐτοῖς νομίσματα χιλιάδας λ', καὶ ἀνὰ τρία νομίσματα αὐτὸν τὸν
 βασιλέα καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ, ἐν τάξει κεφαλῆτωνος, καὶ μηδὲ τὰ
 παραληφθέντα ὑπ' αὐτοῦ κάστρα κτισθῆναι, ἀπήει. τούτων δὲ B
 20 ὑποστρεφάντων εὐθέως ὁ βασιλεὺς ἔκτισεν αὐτὰ καὶ καταγύρω-
 σεν. ὅπερ μαθὼν ὁ Ἄραβ ἀποστελλας πάλιν εἶλε τὴν Θήβαν,
 καὶ πέμπας στόλον εἰς Κόπρον τὰς τε ἐκκλησίας κατέστρεψε καὶ
 τοὺς Κυπρίους μετέστησε, καὶ πολλὴν ἄλωσιν ποιήσας τὴν εἰρήνην
 δίστρεψε.

agere iussit? nonne Muchometus tuus vates omnem Christianum te pro
 fratre habere atque agnoscere iubet? an omnium opifex deus, et utro-
 rumque curam gerens, sanguine hominum iniuste fuso delectatur? absit.
 an ideo existi domo, iniuria affectum eos a quibus laesus non es, quia
 auro argento aliisque rebus indigeas? atqui preciosissima quaeque et
 nobis magni aestimata paratque difficilia abunde possides. quodsi qua
 re nostra opus habes, statim nos eam tibi amanter praebebitur. non
 ergo, perinde ac si immortales essemus nullique deo subditi, inter nos
 depugnemus, malorum daemonum bella adversus homines imitati, cum
 sciamus paulo post nos morituros, et coram iudice, qui corrumpi se non
 patitur, comparituros, qui cuivis dignam suorum factorum mercedem
 reddet. his literis, quibus et dona quaedam erant adiecta, placatus
 Arabs plurima et mirabilia munera vicissim Nicephoro misit, admiratus
 eius acumen, et pace facta discessit. pactum autem fuit ut Romani
 Arabibus quotannis triginta milia nomismatum penderent, et terna ipse
 imperator eiusque filius nomismata, loco census in capita, neve Romani
 castra ab Arabibus capta reficerent. enimvero Arabibus digressis sta-
 tim ea Nicephorus restauravit atque munit. quo cognito Aaron rur-
 sum misso exercita Thebam cepit, missaque in Cyprum classe templa
 evertit et Cyprios pepulit, magnaue parta praeda pacem discidit.

Τῷ ε' ἔτει οἱ Ἄραβες μετὰ στόλον τὴν Ῥόδον κατέλαβον, καὶ πολλοὺς αἰχμαλωτίσαντες τὸ φρούριον κρατήσαι οὐκ ἴσχυσαν. ἐν δὲ τῷ ἐπανέρχασθαι αὐτοὺς ἐλθόντες εἰς τὰ Μύρα, τὴν ἱερὰν τοῦ ἁγίου Νικολάου λάρανα πειραθέντες συντρίψαι, ἄλλην ἀντ' **C** ἐκείνης πλησίον κειμένην συντέτριψαν· αὐτίκα τε πολλὴ ἀνέμων 5 θύελλα καὶ θαλατῶν κυμάτων φορὰ βροντῶν τε καὶ ἀστραπῶν ἀνωμαλία τὸν στόλον κατέλαβεν, ὡς ἱκανὰ συντριβῆναι σκιάφη, αὐτόν τε τὸν λαὸν ἐπιγυῶναι τὴν τοῦ ἁγίου δύναμιν, καὶ παρ' ἐλπίδα τὴν κάκωσιν ἐκφυγεῖν.

Τῷ ζ' ἔτει Θεόδωρος ὁ ἡγούμενος τῶν Στουδίου καὶ Ἰωσήφ 10 ὁ αὐτάδελφος αὐτοῦ ἀρχιεπίσκοπος Θεσσαλονίκης, ἅμα Πλάτωνι ἐγκλειστώ καὶ τοῖς λοιποῖς μοναχοῖς, τῆς κοινωνίας Νικηφόρου τοῦ ἁγιοτάτου πατριάρχου ἀπέσχισαν διὰ Ἰωσήφ τὸν οἰκονόμον ὡς παρανόμως στεφανώσαντα Κωνσταντῖνον καὶ Θεοδότην. ὁ δὲ βασιλεὺς ἀφοριεῖς δραξάμενος, ἐπισκόπους πολλοὺς καὶ ἡγουμέ- **D** 15 νους ἀθροίσας, σύνοδον κατ' αὐτοῦ κρατηθῆναι ἐκέλευσε, δι' ἧς ἐξεβλήθησαν τῆς μονῆς καὶ τῆς πόλεως, ἔξορα παραπεμφθέντες. τῷ δ' αὐτῷ ἔτει ῥόγας δεδομένης τῷ λαῷ ἐν Στρυμόνι, ἐπιπεσόντες οἱ Βούλγαροι ταύτην ἀφείλοντο, χρυσοῦ λίτρας χιλίας ἑκατόν, καὶ τὸν στρατηγὸν ἅμα τῷ λαῷ κατέσφαξαν, καὶ λαβόντες τὸ **20** τοῦλδον ὑπέστρεψαν. τῷ αὐτῷ χρόνῳ Κροῦμος ὁ τῶν Βουλγάρων ἀρχηγὸς τὴν Σαρδικὴν παρέλαβε, καὶ χιλιάδας ε' στρατιωτῶν κατέσφαξεν. ὁ δὲ Νικηφόρος δῆθεν κατ' αὐτοῦ ἐξελθὼν

16 κρατηθῆναι P

Anno sexto Arabes cum classe Rhodum appulerunt, multisque captis hominibus castellum occupare nequiverunt. in reditu cum Myra venissent, conati sacram divi Nicolai cistam confringere, aliam prope sitam eius loco comminuerunt. statimque classem magna ventorum procella et maritimorum fluctuum impetus tonitruumque et fulgurum promiscua tempestas invasit, multasque naves contrivit, ita ut sancti viri potentiam multitudo intellexerit et praeter spem exitium evitaverit.

Anno 7 Theodorus Studiani collegii praefectus eiusque frater Iosephus Thessalonicae archiepiscopus, cum Platone incluso et reliquis monachis, se a commercio beati patriarchae Nicephori absciderunt propter Iosephum dispensatorem, quod is contra leges Constantinum et Theodotam coronasset. imperator ea arrepta occasione, multis episcopis et primariis viris convocatis, effecit ut contra illos concilium haberetur; quod eos et monasterio et urbe eiecit atque relegavit. eodem anno cum ad Strymonem stipendia multitudinali solverentur, Bulgari subito irruentes ea interceperunt, auri libras 1100, ducemque cum exercitu occiderunt, et rapto tuldo discesserunt. eo ipso tempore Crumus Bulgarorum princeps Sardicam cepit et sex milia militum necavit. Nicephorus autem expeditione contra eum facta magnum et memorabile nihil egit.

ἀξιόλογον μὲν οὐδὲν ἐποίησε, τοῖς δὲ περισωθεῖσιν ἐκ τῆς φυγῆς
 ἄρχουσιν αἰτοῦσι λόγον σιωτηρίας μὴ δοῦς τοῖς ἐχθροῖς προσφυγεῖν
 ἐβιάσατο, ἐν οἷς ἦν Εὐθύμιος σπαθάριος μηχανικός. στάσεως P 479
 δὲ ἐκ' αὐτῷ γινομένης, δώροις τοὺς πλείονας ὑποκλέψας ὑστερον
 5 ἐκάπεσε δημεύσεισι καὶ ἔξορίαις καθυποβαλῶν. σκεψάμενος δὲ
 ταπεινώσαι τὰ στρατεύματα, ποῖον δεινὸν κατὰ Χριστιανῶν οὐκ
 ἐιενόησε; προσέταξε γὰρ τοὺς Χριστιανούς ἐκ παντὸς θέματος
 ἐπὶ τὰς Σθλαβινίας μετοικίξασθαι, τὰς δὲ τούτων στάσεις πι-
 πράσκεισθαι· καὶ ἦν αἰχμαλωσίας οὐκ ἔλαττον τὸ πρᾶγμα. ἐν
 10 ἡμιχανίᾳ τοὺς πάντας γεγονότας, δευτέρην σὺν ταύτῃ κάκωσιν
 προσέταξε στρατεύεσθαι πτωχούς, καὶ ἔξοπλίξασθαι αὐτοὺς παρὰ
 τῶν ὁμοχώρων, παρεχόντων ἀνὰ ἡ' νομίσματα καὶ πρὸς τὸν δη-
 μῶσιον ἀλληλεγγύως τὰ δημόσια αὐτῶν. τρίτη κακόνουμ ἐπ- B
 οπτεύεσθαι πάντας, καὶ ἀναβιβάζεσθαι τὰ τούτων δημόσια τέλη,
 15 παρέχοντας καὶ χερτυατικοῦ ἔνεκα ἀνὰ κεράτια δύο. τετάρτη
 κληγῆ, τοὺς κομφισμοὺς πάντας ἀναβιβάζεσθαι προσέταξε. πέμ-
 πτη, συμφορὰ, τοὺς τῶν εὐαγῶν οἰκῶν παροίκους, τοῦ τε ὄρφα-
 τοτροφείου ξενῶνων γηρωκομείων ἐκκλησιακῶν μοναστηρίων βασιλι-
 κῶν, τὰ καπνικὰ ἀπειτεῖσθαι ἀπὸ τοῦ πρώτου ἔτους τῆς αὐτοῦ
 20 τετρανίδος, τὰ δὲ κρεῖττονα τῶν κτημάτων εἰς τὴν βασιλικὴν
 κουρατωρειάν αἴρεσθαι, τὰ μὲντοι τέλη αὐτῶν ἐπιτίθεσθαι τοῖς
 ἐνακομείναισιν εἰς τοὺς αὐτοὺς εὐαγεῖς οἴκους, ὡς διπλοῦσθαι C
 πολλῶν τὰ τέλη, τῶν οἰκήσειων στενουμένων, καὶ τῶν χωρίων καὶ

8 ἕποσάσεις Goarus, facultates, bona stabilia

elapsos quidem fuga duces veniam poscentes, ea non dignans, transfu-
 gere ad hostes coegit. fuit inter eos Euthymius spatharius mechanicus.
 oris contra se seditione, plerosque donis delinitos postmodo publicatio-
 nibus bonorum et exiliis ultus est. idem ut exercitus deprimeret, quod
 non mali excogitavit adversus Christianos? primo enim Christianos ex
 omnibus regionibus in Slaviam coegit demigrare, et eorum habitatio-
 nes divididit; quae res nihil ab hostili captivitate absuit, omnibus in
 summas angustias coniectis. secundum maleficium, imperavit ut egeni
 militarent, iisque a vicinis arma et stipendia in singulos 18 nomismatum
 darentur, ac census praeterea publicus eorum nomine penderetur. id
 Alleleagyum vocabatur, quod alteri pro alteris tributum nomine sponsors
 essent. tertio omnium bona inspici indeque censum in publicum exigi
 iussit, nomine chartiatici praeterea exactis in singulos duobus ceratiis.
 quarto omnes onerum relaxationes sustulit. quinta calamitas, quod ab
 omnibus sacris aedibus, paroeciis, pupillis educandis destinata domo,
 hospitalibus, ad senes fovendas factis aedibus, fumarium tributum exe-
 git ab initio usque sui imperii. meliora de eorum bonis in fiscum suum
 transferri iubebat: nihilominus tamen tributum de his pendendum iis
 impenebatur quae reliquerat in iis ipsis sacris domibus, ut multis tribu-
 tum duplicaretur, interim habitationibus ita exinanitia, ut inde emigrare

ἔξοικεῖν. ἔκτι τυραννὶς σκοπεῖσθαι παρὰ τῶν στρατηγούντων τοὺς ἀδρόως ἐκ τῆς πτωχείας ἀνακτισθέντας, καὶ ἀπαιτεῖσθαι χρήματα ὡς εὐρετὰς θησαυρῶν. ἑβδόμη κάκωσις, τοὺς πρὸ κ' χρόνων εὐρηκότας καὶ μέχρι τῆς δευρο πίδου ἢ σκεῦος ὀτιῶν καὶ αὐτοὺς ἐξαργυρίζεσθαι. ὀγδόη ἀδικία, τοὺς ἐκ πάμπαν ἢ προ-5 πύμπαν κληρονομήσαντας δικαιοθέντας. ἐκ τῶν αὐτῶν κ' χρόνων ἔξαναδιδόναι τῷ δημοσίῳ, καὶ τοὺς ἀνησαμένους ἔξω τῆς Ἀβύδου σώματα οἰκετικὰ ἀνὰ δύο νομίσματα τέλσαι προσέταξε, μάλιστα τοὺς κατὰ τὴν δωδεκάτησον. ἐνάτη παράνοια, τοὺς τὰς παραθαλασσίους οἰκοῦντας, μάλιστα τῆς μικρᾶς Ἀσίας, ναυκλί-10 ρους, μηδέποτε γηπονικῶς ζήσαντας, ἄκοντας ὠνεῖσθαι ἐκ τῶν καθαρπαιγόντων παρ' αὐτοῦ κτημάτων, ὡς ἂν ἐκτιμηθῶσι παρ' αὐτῶν. δεκάτη ἀδέτα, τοὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπισήμους ναυκλήρους συναγαγὼν δέδωκεν ἐπὶ τόκῳ τετρακεράτου τὸ νόμισμα ἀνὰ χρυσίου λίτρας δώδεκα, τελοῦντας καὶ τὰ συνήθη κομμέρκια. 15 ταῦτα ἐκ τῶν πολλῶν ὡς ἐν κεφαλῇ μικρὰ μοι ἐστηλογράφηται, δηλοῦντα τὸ πρὸς πᾶν εἶδος πλεονεξίας αὐτοῦ πολυμήχανον. τὰ

P 480 γὰρ κατὰ τὴν βασιλίδου τοῖς ἐν τέλει καὶ μέσοις καὶ εὐτελέσιν ἐνδειχθέντα δεινὰ παρ' αὐτοῦ πέρα συγγραφῶν ὄντα παρελλομεν, ὅπως τοὺς πονηροὺς τῶν οἰκετῶν καθυπέβαλε συκοφαντεῖν τοὺς 20 ἐκκεντῶν δεσπότας, ὅσοι δηλαδὴ ἐν εὐπορίᾳ ἔτυχον, τοὺς μὲν διαβάλλοντας τιμῆς ἄξιων, τοὺς δὲ διαβαλλομένους ἐξαργυρίζων.

cogerentur. sextum tyrannicum institutam, quod a praetoribus inspici res eorum iussit qui ex pauperie subito ad opes pervenissent, ab iisque, veluti qui thesauros invenissent, pecuniam postulari. septimum, quod emunxit etiam hos pecunia qui a viginti retro annis ad praesens usque tempus dolium aut vas aliquod aliquando reperissent. octavam, qui ab avia vel proavis hereditatem percipissent, etsi ea divisa iam inde a 20 annis esset, eos pensionem in publicum conferre coegit. utque ii qui extra Abydum municipia emebant, de singulis duo nomismata solverent, maxime Dodecanesum (ita duodecim insularum civitas vocatur) incolentes. nonum, naucleros maritima, praesertim minoris Asiae, inhabitantes et nunquam agriculturam expertos invitos coegit emere praedia quae aliis ipse eripuerat, indeque tributum solvere. decimum, illustres Cypoli naucleros in unum conduxit, iisque duodecim cuique libras auri tradidit ea lege, ut in singula nomismata usurae nominae quattuor certia solverent, cum nihilominus reliqua etiam vectigalia navigiorum ab iis penderentur. haec ex multis pauca compendio annotavi, ex quibus eius ad omne lucri genus commentorum multiplex varietas cognosci possit. omisimus enim quas in regia urbe summi medi et infimi loci atque condicionis hominibus intulit iniurias, plures quam ut perscribi possint. cuius generis sunt, quod divitum servos subornavit, qui falso suos dominos crimine accusarent, delatoribusque honorem habuit, calumnia circumventos argente multans. quin et eo rapinarum processit at quen-

ὥστε καὶ τινὰ κηρουλάριον ὄντα ἐν τῷ φόρῳ, ἀνενδέη τυγχάνοντα ἐκ πόρων ἰδίων, μεταστειλάμενος ὁ πυμφάγος φησὶ “Θὲς τὴν χεῖρά σου ἐπὶ τὴν κεφαλὴν μου, καὶ ὄμοσον πόσος χρυσὸς σοῦ ἐστίν.” ὁ δὲ λίτρας ἑκατὸν ἐξείπεν ἔχειν. ὁ δὲ ἀγαγεῖν ταύτας 5 καὶ ἀπὸ τὴν τὴν ὥραν ἔφη. ὧν ἐνεχθάντων φησὶν ὁ ἰσχοτισμένος Β “σὺ τί χρεῖαν ἔχεις περισπασμοῦ; συννυρίστησόν μοι, καὶ ἄρως νομίσματα ἑκατὸν πορεύου ἀρκαούμενος αὐτοῖς.”

Τῷ 9' ἔτι τὰς κατὰ Χριστιανῶν ἐπιβολὰς ἐπέτεινεν, ἐπο-
φίας ἀθέτους, ἐπαγορασμοὺς παντοίων ἀλόγων βροσκημάτων
10 τε καὶ καρπιῶν, ἀδίκους δημιεύσεις καὶ ζημίας τῶν ἐν τέλει,
τοκισμοὺς ἐν πλοδαῖς ὁ πᾶσι νομοθετῶν τὸ μὴ τοιῆζειν, καὶ ἄλλας
μωρίας κακῶν ἐπιβολὰς, ὧν ἡ κατὰ μέρος ἱστορία φορτικῇ τοῖς
ἐπιτετυμημένως ζητοῦσι μαρθάνειν τὰ πράγματα πέφυκε τῶν δὲ
Μανιχαίων, τῶν νῦν Παυλικιανῶν καὶ Ἀδιγκάνων, τῶν κατὰ
15 Φρυγίαν καὶ Λυκαονίαν ἀγγεγεγόνων αὐτῷ (ἐκεῖθεν γὰρ ἐγεγόνει) C
φίλος ἦν διάκρυρος, χρησιμοῖς καὶ τελεταῖς αὐτῶν ἐπιχαίρων. οὗ-
τοι χῶραν ἔλαβον ἐπὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἀφρόβως πολιτεύεσθαι,
καὶ πολλοὶ τῶν κουφοτέρων τοῖς ἀθμίτοις αὐτῶν διεφθάρησαν
δόξαις. ἐν δὲ τῷ ἔξω κωνίῳ ψευδοσημημίτης ἦν Νικόλαος τοῦνομα,
20 ὃς αὖν τοῖς σὺν αὐτῷ κατὰ τοῦ ὁρθοῦ λόγου καὶ τῶν σεπτῶν εἰκό-
πων ἐβλασφήμων. ὧν ἀντεπιούμενος ὁ βασιλεὺς ἐλύπει τὸν
ἀρχιερεῖα καὶ πάντα τοὺς κατὰ θεὸν ζῶντας. πολλὰκις γὰρ κατ'

dam mellis ceræque institorem in foro degentem, qui suo labore suffici-
cientes sibi opes paraverat, ad se vocatam inasserit manum capitū impe-
ratoris ambicere, itaque iuratum edicere quantum possideret auri. cum-
que is centum auri libras sibi esse fateretur, statim ut eas afferret
mandavit. quo facto “quorsum” inquit “tibi sollicitudine ista opus est?
grande mecum, centumque numismatibus tecum domum ablati contentus
esto.”

Anno 9 suis contra Christianos commentis magis magisque incubuit,
impis opum inspectiones exercens, coemptiones iniustas omnium ani-
malium brutorum et pecoris, publicationes honorum et multas procerum,
ueneras de navigiis captatas, cum interim re foenebri aliis omnibus in-
terdixisset, aliaque infinita mala excogitans, quas cupientibus res gestas
compendio cognoscere molestus sit futurus, si quis velit singulatim re-
censere. fuit etiam summo studio deditus Manichæis iis qui nunc Pau-
liciani et Athingani dicuntur, per Phrygiam et Lycaoniam degentibus
et sibi vicinis (inde enim ortus erat), oraculis eorum et sacrificiis gau-
dens. ii ergo ipso imperante licentiam nacti suo more vivendi multos
futilis ingenii homines nefariis suis opinionibus infecerunt. fuit tum in
exteriori colymbella Nicolaus quidam falso eremitæ (ita vocantur qui in
solitudinibus religionis causa abditū vivunt) nomine præditus, qui cum
suis sociis veræ religioni et venerandis imaginibus impie obloquebatur.
eos imperator amplectens patriarcham alioque pios urebat. itaque in

αὐτοῦ ἐγκαλιῶν ἠγανακτήθη, τοῖς πρὸς ἀλλήλους ἐχθραίνουσι
 D σφόδρα συγκαίρων, καὶ ἐπιτωθάζων παντὶ Χριστιανῷ φιλοῦντι
 τὸν πλησίον ὡς ἀνατροπέως τῶν θείων ἐντολῶν. τοὺς στρατιωτι-
 κοὺς ἀρχοντας δουλικῶς χρᾶσθαι τοῖς ἐπισκόποις καὶ κληρικοῖς
 ἐκέλευε, καταγομένους αὐθεντικῶς ἐν τοῖς ἐπισκοπεῖσι καὶ μονα- 5
 στηρίοις, καὶ κατυχεῖσθαι τὰ αὐτῶν. τοὺς ἀπ' αἰῶνος ἀναθε-
 μένους τῷ θεῷ χρυσᾷ ἢ ἀργυρᾷ σκευῇ ἔψεγε, καὶ τὰ τῶν ἐκκλη-
 σιῶν ἱερὰ κοινοῦσθαι ἄξιον ἐδογματίζε. τοὺς πρὸ αὐτοῦ βυσιλεῖς
 ἄπατας ὡς ἀκυβερνήτας ἐμέμφετο, καθόλου τὴν πρόνοιαν ἀναι-
 ρῶν, καὶ μηδένα λέγων γίνεσθαι τοῦ κρατοῦντος δυνατώτερον, 10
 P 481 εἰ βούλοιο ὁ κρατῶν ἐντρεχῶς ἄρχειν. καὶ ἐματαιώθη ἐν τοῖς
 διαλογισμοῖς αὐτοῦ ὁ ἀνόητος καὶ θεομισῆς. τῷ γὰρ πρώτῳ
 συμβάτῳ τῶν νηστειῶν τῆς δ' Ἰνδικτιῶνος ἔπαντήσαντες Σαρακη-
 νοὶ εἰς τὰ Εὐχάϊα Λέοντα στρατηγὸν τῶν Ἀρμενικῶν σὺν τῇ
 φάγῃ τοῦ θέματος, ταύτην ἀφελοντο σὺν πολλῷ πλήθει λαοῦ, 15
 κεκτηνάρια ἡ' οὖσαν. ἐπὶ τούτοις σὺν ὁ νεὺς Ἀχάαβ μὴ παιδε-
 θεῖς, ὁ Φαλάριδος καὶ Μίδου ἀπληστότερος, κατὰ Βουλγάρων
 παρατάττεται ἅμα Σταυρακίῳ τῷ υἱῷ αὐτοῦ. καὶ ἐξελθὼν τῆς
 βασιλίδος ἐκέλευσε Νικήταν πατρίκιον καὶ γενικὸν λογοθέτην τὰ
 δημόσια τέλη τῶν ἐκκλησιῶν καὶ μοναστηρίων ἀναβιβᾶσαι, καὶ 20
 B ὀκτὼ ἐτῶν ὀπισθοτέλειαν τοὺς τῶν ἀρχόντων ἀπυκτηθῆναι οἴκους.
 καὶ ἦν θρήνος μέγας ἐν τῇ πόλει. ἐπὶ τούτοις ἐγκαλούμενος ὑπὸ

11 εἰς τρεχῶς P

eum saepe indignabundus patriarcha invehabatur. at Nicephorus ma-
 gnum ex mutuis odiis percipiebat gaudium; utque erat divinatorum ever-
 sor mandatorum, ludibrio habebat omnes proximum suum diligentes
 Christianos. duces quoque exercituum iussit episcopis et clericis man-
 cipiorum loco uti, pro sua auctoritate in aedibus episcopalibus et mo-
 nasteriis divertere, eorumque rebus pro arbitrio abuti. vituperabat eos
 qui ab omni aetate deo aurea vel argentea vasa consecrassent, et res
 templorum sacras in profanos debere usus converti statuebat. omnes
 ante ipsum imperatores ut gubernandi nescios culpabat, providentiam in
 universum tollens, affirmansque neminem imperatore potentiorum esse,
 modo callide is imperaret. sed stolidus ac deo invisus homo vanis suis
 cogitationibus deceptus est. primo ieiuniorum sabbato, quartae indictio-
 nis, Sarraceni ad Euchaita pervenerunt; adortique Leonem Armeniaco-
 rum ducem, qui tum militibus erat stipendia persolurus, omnem pecu-
 niam, centenaria nimirum 18, eripuerunt, haud exigua militum multitu-
 dine capta. his novus ille Achaabus nihil emendatus, Phalaridem et
 Midam inexpleta superans avaritia, cum Stauracio filio in Bulgaros se
 armat. cumque urbe egroderetur, Nicetam patricium ac generalem lo-
 gothetam iussit publicos census ecclesiarum et monasteriorum afferre, et
 in octo sequentes annos pensionem a procerum domibus exigi. ea res
 magnas per urbem ciuitatienens excitavit. haec nomine reprehensus a

Θεοδοσίου πατριάρχου τοῦ Σαλιβαρά, τοῦ γνησίου αὐτοῦ θεράποντος, ὅτι πάντες καταβοῶσιν ἡμῶν, δέσποτα, καὶ ἐν καιρῷ πειρασμοῦ πάντες ἐπιχαρήσονται τῇ πτώσει ἡμῶν, ἔφη πρὸς αὐτὸν· “ὦ ὁ Θεὸς σκληρόνων ἐσκληρόνη τὴν καρδίαν μου ὡς τοῦ Φαραῶ, 5 τί ἀγαθὸν ἔσται τοῖς ὑπὸ χεῖρά μου; παρὰ Νικηφόρου, Θεοδόσιε, μὴ ἐκδέχου πλὴν τῶν ὀρωμένων σοι.” ἐπισπνάζας δὲ τὰ στρατόπεδα ἀνατολῆς καὶ δύσεως, καὶ πολλοὺς πένητας ἰδίοις ὄψω- C τίοις, σφενδόλαις καὶ ῥάβδοις ὠπλισμένους, βλασφημοῦντας ἅμα τοῖς στρατεύμασιν, ἤλασε κατὰ Βουλγαρίας. Κροῦμος δὲ τὰ 10 πλήθη φοβηθεὶς, ὄντων αὐτῶν ἐν Μαρκέλλῃ, ἤτειτο εἰρήνην. ὁ δὲ ταῖς οἰκείαις κακοβουλίαις καὶ ταῖς τῶν ὁμοφρόνων αὐτοῦ συμβούλων διεκωλύθη. εἰσέρχεται δὲ εἰς Βουλγαρίαν τῇ κ' τοῦ Ἰου- λίου μηνός. κυνὸς ἦν ἐπιτολὴ πανωλέθριος. καὶ προλέγων τὴν αὐτοῦ πανωλεθρίαν σιγῶς ἐπεφθέγγετο “τίς πορεύεται καὶ ἀπα- 15 τίσει τὸν Ἀχαάβ; ὅτι κἂν ὁ Θεὸς κἂν ὁ ἀντικείμενος, ἔλκει με ἄποντα.” μετὰ γοῦν τὰς πρώτας συμβολὰς δόξας κατενοδοῦσθαι οὐ τῷ Θεῷ τὰ τῆς νίκης ἀλλὰ τῇ τοῦ Σταυρακίου εὐτυχίᾳ ἐκήρυττε. καὶ τοῖς καλοῦσι τὴν εἴσοδον ἀρχοῦσιν ἠπειλεῖ. πῦσαν D δὲ ἤλειπεν, ἕως καὶ βριφῶν αὐτῶν, ἀνηλιῶς φρονεῖσθαι προσ- 20 ἔταξε. καὶ τὰ τῶν ὁμοφύλων νεκρὰ σώματα ἄταφα εἶα, μόνης ἐπιμαλούμενος τῆς τῶν σκύλων συλλογῆς. κλειῖθρα δὲ καὶ σφρα- γίδας τοῖς ταμείοις Κροῦμον ἐπιθεὶς ὡς ἴδια λοιπὸν ἠσφαλίσατο. ὧσα γοῦν καὶ ἕτερα μέλη Χριστιανῶν ἀπέτεμεν ἀφαιμένων τῶν

Theodosio patriarcho Salibara, fidei suo administrato, monente omnium voces audiri de ipso conquerentium, ac fore ut ex rebus ipsius aliquando tristibus gaudium caperent, “si” inquit “deus meum cor Pharaonis in merem protus obduravit, quid boni erit subditis meis? noli, Theodosi, Asia a Nicephoro expectare quam quae vides.” igitur collectis Orientis et Occidentis exercitibus, multisque pauperibus eo adactis ut propriis stipendiis militarent, fundis ac baculis armati, his et legionibus ipsam deventibus in Bulgariam contendit. cum adhuc Marcellae essent, Crumus a tanta sibi metuens multitudine pacem petiit: sed imperatore suis et secum sentientium pravis consiliis utente repulsam passus est. pervenit ergo in Bulgariam Nicephorus 20 die Julii mensis, sub ortum caniculae perniciosissimum. sed et ipse suum et suorum exitum praedicens identidem haec loquebatur “quis ibit et decipiet Achaabum? sive me deus, sive Satanas trahit, invitus trabor.” primis congressibus victoria petitus non deo illam sed Stauracii felicitati acceptam tulit, minutasque est precoribus, qui penetrare Bulgariam vetabant. mandavit autem ut omnis aetatis homines ipsique etiam infantes trucidarentur; corporaque Bulgarorum inhumata relinquens solis spoliis legendis intentus fuit. Crumi conclavia ut iam sua claustris et sigillis munit, et Christianis manibus contractare aetis aures aliaque membra abscedit;

σκόλων· και τὴν λεγομένην ἀλλήν τοῦ Κροῦμου ἐπέκρησεν, ἐκείνου
 σφόδρα τεταπεινωμένως δηλοῦντος ὅτι ἰδοὺ νενίκηκας· λάβε εἴ τί
 σοι ἀρεστόν ἐστι, και ἔξελθε ἐν εἰρήῃ. ὁ δὲ τῆς εἰρήνης ἐχθρὸς
 P 482 ταύτην οὐ προσέκατα. ἐφ' οἷς χαλεπήνας ὁ Κροῦμος τὰ τῆς
 χώρας εἰσόδους και ἐξόδους περιέφραξεν ὀχυρώμασι ξυλλόις. ὁ 5
 δὲ Νικηφόρος τοῦτο γνούς ταῖς συνοῦσι τὰ τῆς ἀπωλείας προέλε-
 γεν, ὅτι κἂν πτερωτοὶ γενώμεθα, οὐδεὶς ἐκφύγη τὸν ὄλεθρον.
 και μεθ' ἡμέρας δύο συνυδροήσας λαὸν ὁ βάρβαρος ἐπῆλθε κατὰ
 τῆς τοῦ Νικηφόρου σκητῆς. και τοῦτον ἀκαιροῦσιν οἰκτρῶς και
 πάντας τοὺς σὺν αὐτῷ ἄρχοντας και τοῦ λαοῦ πλήθη ἄπειρα, και 10
 πῦσαν τὴν ἀποσκευὴν ἀνελάβοντο. τὴν δὲ κεφαλὴν τοῦ Νικηφό-
 ρου ὁ Κροῦμος ἐκκόψας ἐπὶ ξύλου ἀνήρτησεν εἰς ἐπίδειξιν πάντων,
 εἰθ' οὕτως γυμνώσας τὸ ὄστον και περιαργυρώσας πέριξ πίνειν
 εἰς αὐτὸ τοὺς Βουλγάρων ἄρχοντας ἐκέλευσεν, ἐγκυχωμένους
 B κατ' αὐτοῦ ὡς ἀπλήστου και τὴν εἰρήνην μὴ θελήσαντος. τοῦτου 15
 τοῦ Νικηφόρου τῆς ἀρχῆς Χριστιανοὶ βαρύτερον οὐδενὶ χρέω
 ἠτύχησαν· πάντας γὰρ τοὺς πρὸ αὐτοῦ ὠμοτάτους βυσιλεῖς τῇ
 ἀκακθρωπίᾳ ὑπερηκόντισαν ὄντος, ὅπερ εἰ κατὰ μέρος τις βου-
 ληθῆ διὰ ξιμῆναι τὰ πονηρὰ ἐπιτηδεύματα, ὁ χρόνος ἐπιτέλει και
 ἡ χεὶρ ἀτονήσει. πλὴν ἐκ τοῦ κρασπέδου τὸ ἕρασμα πρόδηλον. 20

Τιτρώσκειται δὲ και Σταυράκιος ὁ υἱὸς αὐτοῦ καιρίως κατὰ
 τοῦ σπονδύλου. και μόλις τῆς μάχης ἐξῆλθε ζῶν, και καταλα-
 βὼν τὴν Ἀδριανούπολιν ἀναγορεύεται. και μὴ δυνάμενος ἐποχεῖ-
 σθαι φορεῖ τὴν πόλιν κατέλαβεν. ὃς διὰ τὴν πληγὴν ἐν τῷ πα-

aulam quoque Crumi incendit. interim Crumus submissis admodum vi-
 ctum se esse fatebatur, rogabatque ut acceptis quae vellet, pacatus Bul-
 garia excederet. sed Nicephorus pacem, cuius erat impatiens, non de-
 dit. itaque Crumus irritatus aditus exitusque suae dicionis ligneis mu-
 nitionibus occlusit. et Nicephorus cladem praesagiens suis dixit "nemo
 nostrum perniciem evitabit, ne si volucres quidem fiamus." biduo post
 barbarus populo collecto tentorium Nicephori aggressus est. ibi Nice-
 phorus miserabiliter obruncatus est, omnesque cum eo duces et infinita
 militum multitudo, omnibusque impedimentis potiti sunt Bulgari. caput
 Nicephori praecisum Crumus conto praefixit omnibusque demonstravit.
 deinde os cranii nudatum argenteo inclusit, insitque principes Bulgaro-
 rum ex eo bibere, atque insultare Nicephoro ut inextinguibili et pacem
 detrectanti. nullum tempus Christianis calamitosius hoc Nicephori im-
 perio fuit: adeo crudelissimos quoque suos antecessores inhumanitate
 superavit. cuius si quis maleficia singulatim perscribere velit, neque
 tempus sufficet et manus fatigabitur. sed ex ipsa ora satis potest de
 texto iudicari.

Gravissimum etiam vulnus accepit Stauracius in vertebra, aegre-
 que ex magna vivus evasit. et cum Adrianopolin pervenisset, imperator
 eum dicitur... et quia eque vehi non poterat, locuta est in urbem de-

λατῶ κείμενος ἀπρόβιτος ἦν, ἐβούλετο δὲ τὸν κουροπαλάτην Μι- C
χαὴλ τὸν γαμβρὸν αὐτοῦ ἐκτυφλῶσαι, τῇ δὲ γαμιετῇ Θεοφανοὶ τὴν
βυσιλεύειν καταλαβεῖν. γνοὺς δὲ τοῦτο ὁ Μιχαὴλ ἐξάιφνης ἀνα-
γορεύεται βυσιλεύς ἐν τῷ ἵπποδρομίῳ παρὰ τῆς συγκλήτου καὶ
5 τῶν ταγματίων ὡς ἤδη ἀπεγνωσμένου τοῦ Σταυρακίου. ὅπερ μα-
θὼν Σταυράκιος τοῦ παλατίου ἐξελθὼν, τὸ μοναδικὸν αὐτίκα σὺν
τῇ γυναικὶ αὐτοῦ Θεοφανοὶ περιθήμενος, εἰς τὰ Βρακῆ μοναστή-
ριον ἐτελεύτησε, καὶ ἐτάφη ἐν τῇ μονῇ τοῦ Σατύρου. τὸν δὲ τῆς
ἀρχιερωσύνης θρόνον κατείχετο ὁ ἁγιώτατος Νικηφόρος.

10 Μιχαὴλ δὲ ὁ κουροπαλάτης καὶ γαμβρός τοῦ βασιλέως Νι-
κηφόρου, ᾧ Ῥαγκαβὴ ἦν ἡ προσήγορία, ἐγκρατὴς τῶν Ῥωμαϊκῶν D
διὰ τοῦ δήμου καὶ τῆς συγκλήτου ἀναδείκνυται σκήπτρων, ἀπω-
θούμενος μὲν τὴν ἀρχὴν καὶ μὴ ἰκανὸς εἶναι λέγων ὄγκον τοσού-
των πραγμάτων προσαναζώσασθαι· τῷ πατρικίῳ δὲ Λέοντι τῷ ἐξ
15 Ἀρμενίων, ἀνδρὶ θυμοειδεῖ δοκοῦντι καὶ δραστηρίῳ καὶ τοῦ στρα-
τεύματος τῶν ἀνατολικῶν ἄρχοντι τηλικαῦτα, παρεχώρει τῆς ἐξ-
ουσίας, καὶ ἐκείνος διδομένην λαβὴν αὐκ ἠθέλησεν, ἀνάξιον ἑαυ-
τὸν ἀπακαλῶν τοῦ βασιλικοῦ θρόνου. προυτρέπετο δὲ μᾶλλον τὸν
Μιχαὴλ ὡς αὐτῷ πρέπον ἀναδέξασθαι τὸ κράτος, καὶ αὐτὸς ἐπι-
20 σχεῖτο οὐδέποτε ἐσεῖσθαι διὰ βίου καὶ λειτουργὸς πιστότατος τε καὶ
δρασκευάτατος, καὶ ὅμοις φρικωδέστατοις ἐνεπέδον τὰς ὑποσχέ-
σεις. οὕτω δὲ τοῦ Μιχαὴλ καὶ παρὰ τὸν εὐκλείου σκοπὸν τὰς ἡμέρας P 483
ἀναδεξαμένου τῆς βασιλείας, Κρούμου τε τοῦ Βουλγάρων ἄρχον-

1 τὸν οὐ P 7 τὸ ?

latus; atque ob vulnus in publicum prodire non valens in palatio decubuit. statuerat Michaelum curopalatam, sororis suae maritum, oculis privare, imperiumque uxori suae Theophanoni relinquere. sed Michael cognito consilio effecit ut ipse statim in Circo a senatu et exerciti-
bus imperator declararetur, nimirum spe omni iam de Staurocio abiecta. hoc ut rescivit Staurocius, palatio egressus se et uxorem monastice habitus induit, inque monasterio Braea diem obiit, estque in Satyri monasterio sepultus. patriarcha tam fuit sanctissimus Nicephorus.

Michaelus curopalates, cognomento Rancabes, gener Nicephori imperatoris, a senata populoque delatum sibi imperium principio recusavit, imparere se tantae rerum molis tractandae causans, idque Leoni patri-
cicio, natione Armenio, orientalium copiarum duci concedens, qui animosus vir strenuusque habebatur. sed Leo renuit, quod indignum se imperatorio solio diceret, idque ad Michaelum pertinere, quem cohortatus est ad suscipiendam rerum gubernationem, promittens, ac promissa gravissimis iuramentis sanciens, famulum se ipsius per omnem vitam fidelissimumque et alacerrimum administrum fore. ita Michaelus contra animi sui propositum imperii habenas tractandas suscepit, at Crumus Bulgarorum princeps successibus elatus, cum videret suis quoque ani-

τος ταῖς ἔμπροσθεν ἐπιτυχίαις ἐπιρπθέντος, καὶ τῶν Βουλγάρων φρονηματισθέντων ταῖς νίκαις, τὰ τῆς δύσεως ἐπιρπόλουν τε καὶ ἐλήθζοντο. ἔδοξεν οὖν τῷ βασιλεῖ Μιχαὴλ ἐκστρατεῦσαι κατ' αὐτῶν καὶ καθ' ὅσον οἶόν τε ἐπισηεῖν καὶ ἀναγκαιτίσαι τὰς Βουλγαρικὰς προνομίαις. ταχύ τε οὖν διατάγματα ἐπέμποντο πανταχοῦ **5** καὶ ταχὺ τὰ στρατεύματα συνηθροῖζοντο. καὶ ὁ Κροῦμος δὲ τὴν τοῦ βασιλέως πυθόμενος κίνησιν, τὸν ἑαυτοῦ λαὸν ἐκ τῆς προνο-
B μῆς ἀνακαλισάμενος καὶ ὕφ' ἐν συναθροίσεαι, στρατιπέδον τε καρτερόν μάλαι ἐπήξατο καὶ ἐπιόντα προσέμενε τὸν βασιλέα. ὡς δὲ καὶ οὗτος ἀφίκετο καὶ παρεστρατοπέδευσε τῷ Κροῦμῳ ἀγχοῦ που **10** τῆς Ἀδριανουπόλεως ἀυλιζομένῳ, ἀκροβολισμοὶ μὲν ἐγίνοντο συνεχεῖς καὶ ὅσον ἐν ἐκηβολαῖαι μάχη, καὶ ἐν πάσαις αὐταῖς ἐπικρατίστερα τὰ Ῥωμαίων ἐφαίνετο, ὡς καὶ φουσηθέντα δια τούτο τοὺς στρατιώταις ὄρημῶν καὶ σφάδάζειν πρὸς ἀγγέμαχον καὶ καθολικὴν συμπλοκὴν. ἐπέχοντος δὲ τοῦ βασιλέως καὶ διατρίβοντος, **15** εἴτε δια δειλίαν, ὡσπερ ἐλέγετο, εἴτε καὶ καιρὸν ζητούντος τὸν ἐπιτήδειον, εἰς ἀναισχυντίαν τὸ πλῆθος ἐτρέπη, καὶ κυτεβῶν
C εἰς πρόσωπον τοῦ βασιλέως, καὶ εἰ μὴ ἐξιάξει, ἠπέιλουν αὐτοὶ τε διαρρηῖξει τὸν χάρακι καὶ συρράξει τοῖς ἐναντίοις. τούτοις κατακλασθεῖς τοῖς λόγοις ὁ βασιλεὺς ἀνοίγνυσι τε τὰς πύλας τοῦ στρα- **20** τοπέδου καὶ πρὸς κυράταξιν ἴστατο. τὸ δ' αὐτὸ τοῦτο καὶ ὁ Κροῦμος εἰργάσατο, καὶ τὸν ἑαυτοῦ συντάξαι λαὸν ἀντίρροπος ἔστη τῷ βασιλεῖ. πολλὰ δ' οὗτος τε κάκεινος τὸν ἑαυτοῦ ἔκυστος παρακυλέσαι λαόν, καὶ λόγους ἐπαγωγὸς καὶ κυραινέσεις εἰπόν-

10 ἐφίκετο P cum Coisliniano (C) 11 ἐγένοντο P: corr C
 14 πρὸς C, αἰς P 17 ante ἐτρέπη lacuna in C 24 παρακλιευσαντες στρατόν C

mos recenti victoria auctos, incendiis et populationibus Occidentem vastabat. huic belle occurrendum reprimendasque eius quantum fieri posset incursiones Michaelus iudicans, celeriter dimissis in omnes partes edictis exercitus colligit. sed et Crumus de imperatoris expeditione certior factus suos ex praedationibus revocatos in unum conducit, castrisque egregie munitis adventum eius praestolat. ut venit imperator, castraque Crumi castris opposuit haud procul Adrianopoli, levibus praeliis subinde certatum est eminusque telis pugnatum. quibus cum semper superior esset res Romana, inflati milites iustam praedium ardentem appetere atque postulare coeperunt. cumque imperator sive metu, ut ferebatur, sive occasionem captans idoneam inhiheret moramque iniiceret, ad impudentiam prolapsi, in faciem imperatorem importunis clamoribus obiurgarunt, nisi educeret, castra se rupturos inque hostem impetum facturos minantes. iis minus fractus imperator, portis castrorum apertis, suos in aciem educit ordinesque instruit. idem et Crumus facit. cum uterque multis suos ad fortitudinem caset exhortatus, tandem clas-

τες παρακαλέσαι δυναμένας πρὸς ἀλκὴν, τέλος τὸ πολεμικὸν ταῖς
 αὐλιπυγῆσι σημηνάμενοι ἀλλήλοις προσέφραζον. εὐρώστως δὲ τῶν
 Ῥωμαίων ὑποσιάντων τοὺς πολεμίους, ἡρωικῶς τε καὶ ἀνδρείως
 ἐγνωσθέντων, ἔδαπανᾶτο τὰ τῶν Βουλγάρων, καὶ εἰς παντελῆ
 5 ἄν ἀπέιδεν ὑπαγωγὴν (ἤδη γὰρ καὶ αὐτὸς ὁ Κροῦμος ἀπέκαμιν
 ἀπασταγοῦ ἐξοιπαζόμενος καὶ τὰ ποιοῦντα τῶν στρατευμάτων
 ἀναλαμβάνων), εἰ μὴ Λέων ὁ τῶν ἀνατολικῶν στρατηγὸς τῆς βα-
 σιλείας ἑρῶν καὶ τὰ ὑπ' αὐτὸν διαφθείρας τύγματα, σὺν αὐτοῖς
 τὴν τάξιν ἀπολιπὼν ὄψατο φεύγων αἰτίας χωρὶς. τοῦτο δὲ καὶ ὁ
 10 λοιπὸς στρατὸς κατιδὼν ἐξεπλάγη καὶ τὸν τόνον τῆς ἀνδρίας ἐχαύ-
 νωσε. καὶ οἱ Βούλγαροι ὅσον οὐδέπω φηγεῖν ἐπίδοξοι ὄντες, ἀνα-
 θαρρήσαντες ἐπῆλθον μετ' ἀλαλαγοῦ τοῖς Ῥωμαίοις καὶ παλίν-
 τραπον τὴν νίκην εἰργάσαντο. τῷ συμβάντι γὰρ οἱ Ῥωμαῖοι κατα-
 βληθέντες τὰς ψυχὰς τὴν τῶν Βουλγάρων οὐκ ἐδέξαντο προσβο-
 15 λήν, ἀλλ' εὐθὺς πρὸς φυγὴν ἐτρέπτησαν. ἀπώλοντο μὲν οὖν καὶ
 τῶν στρατιωτῶν πολλοί, πίπτουσι δὲ καὶ τῶν στρατηγῶν οὐκ ὀλί-
 γοι, ἐν οἷς καὶ Μιχαὴλ μάγιστρος ὁ Λαχανοδράσιος. ὁ δὲ βα- P 484
 σιλεὺς μόλις μετὰ τινος μέρους ἀθρυύστου εἰς Ἀρκαδιοῦπολιν
 ἀνασώζεται, ἐκεῖθεν τε τὴν βασιλίδαν καταλαμβάνει, τὸν εἰρημέ-
 20 νον Λέοντα μετὰ τῶν ἀμφ' αὐτὸν ἐν Θράκη καταλιπὼν, ὥστε
 προσμένειν καὶ τὰς λεηλασίας τῶν Βουλγάρων καὶ τὰς ἐκδημῶς
 ἀπακόπτειν.

Ὁ δὲ καὶ εἰ αὐτὸν ἄρτι γεγόμενος, ἦν ὠδινεν ἐν τῷ κρηπιῶ,
 εἰς φῶς ἐξάγει ἀποστασίαν. κοινωσάμενος γὰρ τοῖς αὐτοῦ θιασώ-

3 ἀνδραῖος C	4 καὶ καὶ εἰς C	5 ἀπαγωγῆς P	9 δὲ
add C	10 ἰδὼν κατακλίγη C	17 ἐν οἷς — Λαχανοδρά-	
ειος add C	19 ἀνασφραῖσται P		

nicum caelit, et infestae acies concurrunt. iamque Bulgarica res attere-
 batur et ad fugam protinus spectabat, quod et Romani fortiter hostes
 subsistebant atque heroïca virtute pugnam obibant, et ipse iam Crumus
 modique circumequitando et ordines laborantes reficiendo defatigatus
 erat, cum Leo dux Orientalium, imperii cupidus, suos dictis corruptos
 ab acie reliqua avellit, nullaque urgente necessitate fugam facit. hoc
 visum reliquorum animos percudit vigoremque fortitudinis retudit, et
 Bulgari, qui iamiam in fugam se coniecturi videbantur, animis receptis
 ac clamore et strepitu sublato in Romanos irruerunt. ita victoria in
 alteram transiit partem. nam Romani storum discessione animos deie-
 cti, impetum Bulgarorum non sustinerunt, sed statim terga dederunt.
 multū ibi milites et non pauci ductores ceciderunt. imperator aegre cum
 parte exercitus integra Adrianopolin pervenit, atque inde Cpolin rediit,
 Leonem cum suis in Thracia relinquens, ut praesidio regioni esset in-
 carnionesque barbarorum reprimeret.

At Leo digresse imperatore, quam diu occulte parturiverat defe-
 ctionem, in lucem edidit. re enim cum suis satellitibus communicata,

ταις, και καιρον επιτήδειον εἶναι φήσας εἰς τὸ πληροῦσαι τὸ σπου-
 दाζόμενον, και δι' αὐτῶν λόγους ὑποσπειρας ἅπαντι τῇ στρατιῷ
 ὡς τῇ ἀφελείᾳ τοῦ βασιλέως και τῇ πρὸς τὰς στρατηγικὰς μελέτας
 B ἀνασκησίᾳ τὰ τε Ῥωμαϊκὰ ἠφανίσθη πλήθῃ και ἡ παλαιὰ δόξα
 και εὐκλεια ὄχητο τῶν Ῥωμαίων, και οὕτω διαφθείρας τοὺς 5
 στρατιώτας ἄρτι σποράδας ἐκ τῆς τροπῆς ἐπανερχομένους πεζοὺς
 και γυμνοὺς και μιγνυμένους τῷ σὺν αὐτῷ στρατεύματι, πείθει
 πρὸς ἀνταρσίαν ἰδεῖν. ἐκ μιᾶς γὰρ ὁρμῆς τὴν σκηπὴν τούτου
 περιστοιχίσαντες λόγους μὲν ἀπρεπεῖς και ἀναισχύντους ἀπερρί-
 πτουν εἰς βασιλέα; δεῖλὸν αὐτὸν ἀποκαλοῦντες και ἄνδρον και 10
 ἐξ ἀφελείας τὰ τε Ῥωμαϊκὰ ἀπολλύοντα στρατεύματα και τὸ κλέος
 και τὴν δόξαν ἀχραιοῦντα τῆς βασιλείας, αὐτὸν δὲ ἀνυφανδὸν
 εὐφήμεον και βασιλέα Ῥωμαίων ἐκήρυττον. Σφυρτομέτρου δὲ
 τούτου και τὴν ἀρχὴν ἀποσειομένον, Μιχαὴλ ὁ ἐξ Ἀμωρίου ὁ
 C τραυλὸς, τάγματός τινος και αὐτὸς Ῥωμαϊκοῦ ἐξηγούμενος, τὸ 15
 ξίφος σπασάμενος, τοῦτο δὲ και ἄλλοις τοῖς τοῦ ἔργου μετόχοις
 ποιεῖν ἐπιτρέψας, ἀναιρήσειν ἠπειλει, εἰ μὴ ἐκουσίως προσδέξοιτο
 τὴν ἀρχήν. και οὗτος μὲν οὕτως διᾶδημά τε περιτίθεται και
 βασιλεὺς Ῥωμαίων ἀναγορεύεται. πρὶν ἢ δὲ ταῦτα γενέσθαι, ἐκ
 τῆς τροπῆς ἐπατήχοντι τῷ βασιλεῖ Μιχαὴλ και γενομένῳ τῆς βα- 20
 σιλίδος ἄγχιστα Ἰωάννης ὁ Ἐξαβούλιος συναγτίσας αὐτῷ τὸ τε
 ἀτύχημα ἐγγενῶς φέρειν και μεγαλοψύχως παρῆρει, και ἐπνυθά-
 νετο τῆνα εἶη καταλιπὼν τοῦ στρατεύματος ἐξηγούμενον. ὁ δὲ

2 ὑποσπειρας λόγους ἅπαντα C
 17 ἀναιρεῖν P

9 ἀπρεπεῖς C, ἀναιδεῖς P

iamque tempus optatae rei conficiendae appetisse inquit, eorum opera
 rimorem per universum exercitum spargit, imperatoris simplicitate et
 bellicarum curarum imperitia Romanas copias deletas, veteremque gentis
 gloriam atque famam periisse. hoc modo animis militum corruptis, qui
 ex fuga sparsim pedites nudique revertebantur, eos suis permiscuit,
 persuasitque ut a Michaelo desciscerent. ergo milites uno omnes im-
 petu tentorium Leonis cingere, turpes et impudentes de imperatore ser-
 mones iactare, timidum eum et effeminatum appellare, qui sua fatuitate
 Romanos perdidisset exercitus pristinamque imperii gloriam obscurasset,
 contra Leonem palam faustis acclamationibus imperatorem Romanorum
 salutare. simulanter tergiversantem et imperium detrectantem Michaelus
 Amorio oriundus, cognomento Balbus, dux et ipse cuiusdam Roma-
 nae legionis, stricto gladio, iussisque idem facere ceteris sociis, minatus
 est se interfectorum, nisi volens imperium susciperet. ita ergo Leo
 diademā sumit et imperator Romanorum declaratur. antequam haec
 ita gererentur, redeunti ex fuga Michaelo imperatori iamque Cpoli pro-
 ximo Ioannes Exabulius occurrens, ciadem forti animo ut ferret hortat-
 us est; simulque percontatus quem copiis praefectum reliquisset? et

Λίοντα εἶπε, τὸν στρατηγὸν τῶν ἀνατολικῶν, ἄνδρα τε ἀγχινοῦ-
στατον καὶ εὖνον τῇ βασιλείᾳ. ὅπερ ἀκούσας ὁ Ἐξαβούλιος D
“μίγη μοι, ὦ βασιλεῦ” ἔφη, “πολὺ διαμαρτάνειν τῆς τοῦ ἀν-
δρὸς δουλείας.” καὶ ὁ μὲν εἶπε ταῦτα, οὕτω δὲ ὁ βασιλεὺς ἔφθη
στῆς βασιλείοις ἐπιβῆναι, καὶ ἡ τοῦ Λίοντος ἀνάρρησις κατηγγέλ-
λετο. διαταραχθέντος δὲ τοῦ αὐτοκράτορος πρὸς τὴν ἀκοὴν καὶ
σκοπομένου τὸ ποιητέον, τινὲς μὲν παρήνουν πῶσι τρόποις ἔχε-
σθαι τῆς ἀρχῆς καὶ τῷ τυράννῳ ὡς ἀνυστὸν ἀντικαθίστασθαι·
ούτος δὲ εἰρηγικός τις ἄνθρωπος ὢν, καὶ πρόημισεν ἑαυτὸν ἐπιρ-
10 ρῆσαι μὴ θέλων ἄδελφον ἔχουσιν ἀποτελεσμα, τοῖς μὲν οὕτω λέ-
γουσιν ἐπιτίμα, μὴ ἐρεθίζειν αὐτὸν πρὸς ἐμφύλιον χωρῆσαι μισ-
φοσίαν, τῶν τινῶ δὲ τῶν εὐκλειστῶν ἐξέπειμπε πρὸς τὸν Λίοντα, P 495
τὰ τῆς βασιλείας ἐπιγόμενον σύμβολα, τὸ διάδημα, τὴν ἄλουργ-
ίδα καὶ τὰ κοκκοβαφῆ πέδιλα, αὐτὸς μὲν ἐπισχνούμενος πυρα-
15 χωρῆσαι τούτῳ τοῦ θρόνου, καὶ βέλτιον εἶναι κρηίων καὶ αὐτὴν
προήμασθαι τὴν ζωὴν ἢ γεομένην ἰδεῖν ῥανίδα μικρὰν αἵματος
Χριστιανικοῦ, αὐτὸν δὲ πῦσαν ἀποθήμενον πτοίαν καὶ δισταγμῶν
ἰλιθίων καὶ παραλήψεσθαι τὰ βασίλεια. Προκοπία δὲ ἡ βασιλις
ἀπικράττουσα τοῖς δρωμένοις, καὶ καλὸν ἐντάφιον τὴν βασιλείαν
20 λέγουσα εἶναι, ἐπεὶ μὴ ἐπειθεν, ἔσχατον ἐπειπεῦσαι λόγον ὅτι δει-
τὸν καὶ πέρα δεινοῦ εἶπερ ἢ τοῦ τυράννου σύζυγος περιβάλοιτο τὸν B
βασίλειον μαδίολον, ἐπισκώψασα καὶ πρὸς τὸ ταύτης ὕνομι καὶ
Βάρκαν αὐτὴν ὀνομάσασα, ἐσκέπετο πῶς ἂν διάθοιτο τὰ κατ’
αὐτῆν. καὶ οἱ μὲν περὶ τὸν βασιλεῦ ἐν τούτοις ἦσαν, ὁ δὲ τύ-

3 διαμαρτάνων C

13 τὰ add C

imperatore dicente curam eam se commisisse Leoni Orientalium duci,
 viro prudentissimo animoque erga se amico, Exabulius "videris" inquit
 "mihi, o imperator, admodum falli iudicio de istius hominis voluntate."
 enimvero nondam regiam Michaelus intraverat, cum ei annuntiatur Leo-
 nem imperatorem esse declaratum. qua fama perterritum, et quid agen-
 dum foret deliberantem, hortati quidam sunt ut omni conatu imperium
 retineret, tyrannoque pro virili se opponeret. verum Michaelus, ut erat
 ingenio pacis studioso, concilere se in discrimen tantae rei nolens, acri-
 ter eos reprehendit, a quibus ad civiles caedes committendas instigare-
 tur; et suorum quendam intimorum ad Leonem cum diademate purpura
 ac calceis coccinis (haec imperii sunt insignia) misit, imperio se ei ce-
 dere indicans, quod vel vitam amittere potius censeret quam guttulam
 unam Christiani sanguinis fusam cernere, iubensque eum sine ullo metu
 aut dubitatione venire et regiam occupare. at Procopia imperatoris
 uxor contra niti, immoriendumque imperio dicere; cumque maritum a
 proposito non deduceret, rem omni indignitate indigniorem affirmare, si
 tyranni uxor imperatoris modiole se indatura esset, quam et Barcan
 nomen illudens appellabat; itaque meditari quid de suis rebus statueret.

ραννος διὰ τῆς χρυσῆς πόρτης εὐφημούμενος ὑπὸ τε τοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ δήμου καὶ τῆς συγκλήτου ἦλθεν εἰς τὸν ἐν τοῖς Στουδίου τοῦ προδρόμου ναόν, κάκειθεν δορυφορούμενος κατέλαβε τὰ βασιλεια. μέλλων δὲ ἐπιβατήριον εὐχὴν ἐν τῷ χρυσῷ τρικλίῳ ἀποδοῦναι τῷ Θεῷ, ἐκδυσόμενος ἦν ἔτυχε φορῶν ἐσθῆτα παρέσχετο 5 τῶ τῶν ἱποκόμων στρατεύοντι Μιχαήλ. τούτου δὲ αὐτὴν ἐξ αὐ- C τῆς ἀμφιασαμένον, οἰωνὸς ἔδοξε τὸ γεγονός τοῖς Θεασαμένοις ὡς μετὰ Λέοντα τῆς βασιλείας αὐτὸς ἐπιβήσεται. ἑτέραν δὲ μεταλαβόντος ἐσθῆτα τοῦ βασιλέως καὶ ἀπὸντος εἰς τὸν ἐν τῷ παλατίῳ νεών, ὕπισθεν ὁ Μιχαήλ ἐπόμενος καὶ ἀπροσέκτως βαίνων 10 καὶ προπετῶς τὸ ἄκρον τῆς βασιλικῆς ἐσθῆτος ἐπάτησε· τοῦτο κακὸν οἰωνὸν ὁ Λέων ἠγγήσατο, καὶ νεωτερισμὸν ἕσσεσθαι ἐξ αὐτοῦ καθυπέπτυσεν.

Εἰσελθόντος δὲ ὁμοῦ τοῦ τυράννου εἰς τὰ βασιλεια καὶ τὴν ἀπραγμόνως δεδομένην αὐτῷ βασιλείαν μετὰ πραγμάτων καὶ τα- 15 ραχῆς οὐ μικρῆς κατεσχηκότος, Μιχαήλ ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ σύννευ- D νος Προκοπία σὺν τοῖς σφετέροις παισιν εἰς τὸν τῆς Θεοτόκου ναὸν ὧς Φάρος κατονομάζεται προσφυγόντες ἰκέται γίνονται. οὗς ἐκεί- θεν ἀκοσπάσας ὁ τύραννος ἀπ' ἀλλήλων διέστησε, καὶ Μιχαήλ μὲν ὑπερόριον ἐν τῷ κατὰ τὴν νῆσον Πρώτην μοναστηρίῳ ἐποιή- 20 σατο, ἐν ᾧ τὴν κοσμικὴν ἀποθέμενος τριχὰ τὸν λοιπὸν τῆς ζωῆς διήνησε χρόνον, Θεοφύλακτον δὲ τὸν πρεσβύτερον τῶν τούτου νιῶν ἐκτεμῶν συνάμα τῇ μητρὶ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς ἔξορίᾳ παρέπεμ-

2 σπουδίον C, Στουδίους P 6 στρωτεύοντι C 10 τοῖς
παλατίοις C 23 post παρέπεμψεν C: καὶ ταῦτα μὲν ἐκράττετο
τῆδε, ἄξιον δὲ καὶ τῆς τοῦ μοναχοῦ τοῦ κατὰ τὸ Φιλομίλιον ἀσπον-

interim Leo tyrannus per auream portam ingressus, exercitu populo senatusque faustis acclamationibus prosequente, ad aedem Ioannis baptistae Studianam pervenit, indeque stipatus in regiam invadit. cum autem in aureo triclinio votam pro felici introitu reddere deo vellet, vestem qua forte indutus erat deponens, Michaelo equisonum praefecto tradidit; qui et illico eam induit. quod qui viderunt, omen esse gerendi post Leonem Michaelo imperii censuerunt. et cum Leo alia veste amictus in templum Palatinum pergeret, sequens a tergo idem Michaelus, dum incautius et temere graditur, oram imperatoriae vestis calcavit. quod pro sinistro omine Leo accepit, novas hunc aliquando res moliturum praesagiens.

Ingresso in regiam Leone, sibi que placide oblatum imperium non sine negotiis et magno tumultu occupante, Michaelus Rancabes cum uxore Procopia et liberis in sanum deiparae, quod Pharus dicitur, supplicandi causa se contulerunt. quos inde avulsos Leo seiunxit, ac Michaelum quidem in Protas insulae monasterium deportavit, ubi in coma raso, huic saeculo valedicens, reliquum vitas exegit; Theophylactum autem natu maiorem eius filium castratum cum matre et fratribus rele-

πεν. οὐ παρέλκον δὲ ἕως ἱστορῆσαι καὶ ὅπως τῷ βασιλεῖ Μιχαὴλ προεδιέλωνται ἢ τῆς βασιλείας ἀποβολῇ.

Παιδίσκη τις ἦν οἰκογενῆς τῷ Μιχαήλ· αὕτη κατὰ τὰς σελτηριακῶς συνόδους πάθει μανίας ἤλισκετο. ὁπότε γοῦν ἀλώψη τῷ 5 πᾶθει, εἰς τόπον ἐρχομένη ἐν ᾧ βοῦς τε καὶ λίων ἴδρυνται λίθινος (καὶ τούτων ἔχει τὴν προσηγορίαν ὁ τόπος, Βουκολέων ὀνομαζό-

μένου ἐπιμηθεῖσθαι προσηγορίας· ἀπὴρ τις τῶν ἄγαν διαφανῶν, Βαρδάνιος τὸ νόμα, Τούρκος τὴν προσηγορίαν, ἐν τοῖς πρώτοις τῆς συγκλήτου τελῶν, πατριμότητος τιμημένος καὶ δομῆστικος τυχάνων τῶν σχολῶν τῆς ἀνατολῆς, αἰετὸν φρονίμως μελετῶν ἐπιθεῖσθαι καὶ τῆς βασιλείας, εἰ δύναίτο, γενέσθαι ἐγκρατῆς, καὶ ἑσπερίως διὰ παντὸς βαλλόμενος λογισμοῖς, καὶ φλεγόμενος μὲν ὑπὸ τοῦ τῆς βασιλείας ἔρωτος, δεδιώς δὲ καὶ φρίσσειν πρὸς τὸ τοῦ συμπεράσματος ἀθλον, ἐπέπερ ἐκθύετο κατὰ τὸ Φιλομήλιον ἠγλειστόν τινα εἶναι μοναχὸν ἀρετῆς τε εἰς ἄκρον ἠηλακότα καὶ προλέγειν τὰ μέλλοντα φήμην ἔχοντα, ἐγνώκει δὲ εἶναι κοινώσασθαι τούτῳ τὸ βούλημα καὶ τὴν ἐξ αὐτοῦ δέξασθαι κρίσιν. σκεψάμενος δ' οὕτως καὶ σκηψάμενος κινήσειον, μεθ' ἑαυτοῦ τε λαβῶν τὸν Λέωντα δι' εὐπρέπειάν τε προσώπου καὶ γενναίου κατάστημα καὶ τὸ πολλοῖς ἔμπροσθεν πολιτικοῖς προτερημασίην ὑπερετυπῶντα τὸ αὐτῷ καὶ τῶν ἱκκουόμενων κατάρχοντα, σὺν τούτῳ δὲ καὶ μοναχὸν (Μιχαήλ?) τὸν ἐξ Ἀμορίου τὸν τραυλόν, ὃν προτείκομεν, καὶ τινα πρὸς τούτοις Θωμᾶν, ἔλκοντα μὲν τὸ γένος ἐξ Ἀρμενίων, τὴν δ' οἰκίαν ἔχοντα κατὰ τὴν λίμνην τοῦ Γαζουροῦ, τὸ παρεπόμενον αὐτῷ πολὺ κλήθος ἐν τινὶ τόπῳ προσμύειν παραγγείλας αὐτὸς μετὰ τῶν εἰρημένων ἀνδρῶν τὸν φωλιὸν καταλαμβάνει τοῦ μοναχοῦ, πρὸς ἐπιτείνεν τε μόνος εἰσελθῶν κοινοῦται τὰ τῆς μελέτης. καὶ ὁ μοναχὸς τούτων ἠθύντων αὐτῷ εὐθύς τε ἀπίερεπε τῶν διδομένων καὶ διεμαρτύρειτο ὡς εἰ μὴ πεισθεὶς ἀπόσχοιτο τοῦ σκεπτοῦ, τό τε φῶς τῶν οἰκίων σφδαλμῶν ἀποβαλεῖται καὶ περιουσίας ἔκπτωαι ὑποστήσεται. τούτων ἠθύντων ὁ στρατηγὸς ἀθρημά τε κατεστέθη κολλῇ καὶ μικροῦ δεῖν καὶ αὐτῶν ἐξεστηκῶς ἔγινετο τῶν φρεσῶν. ὅμως τῆς συνήθους εὐχῆς ἀποδοθείσας καὶ μίλλοτες ἀπαιρεῖν ἤθη τοῦ στρατηγοῦ, καὶ τοῦ ἱκκου ἔπαχετο διακαμειθέντος, οὐ τὸν μὲν χαλινὸν κατεῖχεν ὁ Μιχαήλ, τὴν δὲ δεξιὰν τῆς ἐπιστρίδος βᾶσιν ὁ Θωμᾶς, ὁ δὲ Λέων ἀνεβῆσταςεν ἀναβαίνοντα τὸν ἱκκου τὸν στρατηγόν, προκύντων ἐκ τῆς θυρίδος ὁ μοναχὸς καὶ ἀνωθεν κατιδὼν τοὺς ἀνδρας ὑποστρέφειν ἐκέλευε τὸν Βαρδάνιον. ὁ δὲ μετὰ περιχαρείας εἰδέξαιτο τὴν ἀνάκλησιν, καὶ θάπτει ἢ λόγος ἀπορίας τοῦ ἱκκου εἰσεῖσι δογμαῖος πρὸς τὸν μοναχόντα, προσδοκῆσας καταθύμιόν τε αἰουσιεσθαι. ἔγγιον δὲ κάλυ τούτον παραστησάμενος "σοὶ μὲν εἰ στρατηγῆ" ἔση ὁ μοναχῆς "καὶ κάλυ συμβουλεύω καὶ παραινῶ μηδ' εἰς ἐνθύμιον ὅλας ἀγαγῆναι τὰ βιβουλευμένα, ἢ μὴν εἰδέναι ὡς πῆρωσίς τε οὐμάτων καὶ σῦείας ἀπαιρέσεις ἔφεται σοι. οἱ δὲ τρεῖς ἀνδρας οἱ κομίσαντες σοὶ τὸν ἱκκου, ὃ τε μετεωρίσας σε ἐποχίσθαι μέλλοντα

1 δηλώσαι C

τῷ] καὶ τῷ P

3 βασιλεῖ C

ganit. fortassis supervacaneum non fuerit narrare quo pacto Rancabae imperii amissio fuerit praedicta.

Habebat vornam quandam puellam, quae sub luna cum sole coitu furore perciebatur: quo modo affecta ad locam. cui Bucoleoni a bova Georg. Cedrenus tom. II.

μενος) ἔβδα γεγαινοτέρα φωνῇ πρὸς τὸν βυσιλλεῦ "κτέλθε, κτέλθε, P 486 ὑποχώρει τῶν ἄλλοτριῶν." τοῦτο πολλύκις γινόμενον θάμβος ἐνεποιεῖ τῷ βασιλεῖ, καὶ εἰς φροντίδας οὐ τὰς τυχοῦσας ἐπέβυλε. διὸ καὶ κοινολογεῖται περὶ τοῦ πράγματος τῶν συνήθων τινὶ καὶ οἰκείων Θεοδότῳ τῷ υἱῷ Μιχαήλ πατρικίου τοῦ Μελισσηνοῦ, ὃν 5 δὴ καὶ Κασσιτηρῶν κατωνόμαζον, καὶ διάπειραν ἔσπενσε τῶν λεγομένων λαβεῖν. ὁ δὲ γνώμην δίδωσι τοιῦνδε, ἴν' ἐπειδὴν κάτο-

πρῶτος καὶ ὁ τὸν χαλιῶν δὲ κατέχων δεύτερος ἐπιλήφεται τῆς βασιλείας, καὶ ὁ τρίτος ὁ τὴν τοῦ δεξιοῦ σου ποδὸς βάσιν κατέχων ἐπιτεύχεται μὲν ἀναρρήσεως, οὐ μὴν γε καὶ βασιλείας, ἀλλ' οἰκτίστω θανάτῳ καταστρέφει τὸ ζῆν." τούτων ἀκούσας ὁ Βαρδάνιος ἐν γέλωτι τὰ λελεγμένα ἐτίθετο καὶ τῆς ἐπὶ τῷ μοναχῷ μετεκτεπτεν ὑπολήψεως, ἀντιθεοκρόπου καὶ τῶν μελλόντων προβλεπτικῶς γόητα τοῦτον ἀποκαλῶν καὶ μηδεὸς τῶν ἔσοθαι μελλόντων προγνωστικῶν, συλλογιζόμενος ὡς εἰκὸς ἀπὸ τῆς τῶν προσώπων ποιότητος καὶ καυίζων τῆς πρόρρησιν, εἰ ὁ μὲν ἀνήρ πατρικίος καὶ εἰς τὸν τῶν δομεστικῶν θάκον κεναιθικῶς καὶ κλειστην ὄσση δύναμιν περιελασμένος καὶ γένους λαμπροῦ καὶ οὐκίας ἐπιφανοῦς ἀστοχῆσει τοῦ ἔφοτος, ἄνδρες δὲ ἀφανεῖς καὶ θητερόντες καὶ μηδ' εἰπεῖν ἔχοντες ἐξ οἶων ἔφυσαν τῶν προγόνων ἐς τὸ βασιλεῖον ἀναχθεῖεν ὄψος. οὕτω δὲ διακαίλας καὶ μυκτηρίσας τὰ λεγόμενα ἐπάνεισι πρὸς τὴν οἰκείαν ἀρχὴν, καὶ τοῖς συνωμόταις διαλεχθεὶς ἀνταίρει χεῖρα κατὰ τοῦ βασιλέως· Νικηφόρος δ' ἦν ὁ ἀπὸ γενικῶν τὰς ἡνίας τότε τῆς βασιλείας ἰδόντων. χεῖρά τε οὖν ὡς κλειστην ἀθροίας καὶ βασιλεὺς ἀναγορευθεὶς περὶ Βιδυνίαν στρατοπεδεύεται. καὶ ὁ βασιλεὺς δὲ ἀρτι τὴν κίνησιν τοῦ Βαρδανίου ἀκήκως ἀξιοζῆσαν αὐτῷ ἐκαρήσει δύναμιν. συρράξει δὲ ἀλλήλοις μελλόντων τῶν στρατευμάτων συγγνώμῃ ὁ Βαρδάνιος ἐξαιτεῖ καὶ ἀμνηστίαν κακῶν, ἣν αὐτῷ ἐνωμέτως ὁ Νικηφόρος παρεσχῆκως ἐν τῇ νήσῳ Πρώτῃ εἰς τὸν ἐκεῖσε φιλοπονηθέντα αὐτῷ ἀγρόν ὑπερόριον τίθει. χρόνος οὐ πολὺς, καὶ στρατιῶται τινες ἐκ Λυκαονίας, εἰτ' ἐξ οὐκίας θρημῆς εἰτε καὶ τοῦ βασιλέως ἀφανῶς ἐπισκήψαντος, ἐπιθίμενοι τῷ ἀγρῷ τὸν Βαρδάνιον ἐκτροφλοῦσι καὶ τῇ μεγάλῃ τοῦ θεοῦ προσφεύγουσι ἐκκλησίᾳ. Λέων δὲ καὶ Μιχαήλ καὶ Θωμᾶς, ὡς ἔραμεν, τῷ Βαρδανίῳ διακονοῦντες τῆς στάσεως ἀναφθείσης τῷ βασιλεῖ προσεχώρει· ὧν ὁ μὲν Λέων τοῦ τῶν φουδεράτων ἡγεμῶν ἀνεδείχθη τάγματος, Μιχαήλ δὲ ὁ τραυλὸς τῆν τοῦ κήμητος κόρτης ἀρχὴν ἐγχειρίζεται, Θωμᾶς δὲ καὶ μέγροι τέλους τὴν πίστιν τῷ οἰκείῳ δεσπότη τῶν διέμενον. ἐκδρομῆς δὲ τινος τηρικαῦτα Σαρακησῶν γενομένης κατὰ Ῥωμαίων ὑποστρατηγῶν τῷ τότε τῶν ἀνατολικῶν ἄρχοντι τῆς ἀρχῆν ὁ Λέων καὶ δύναμιν ὅψ' ἑαυτὸν ἔχων συμπλέκεται τοῖς Ἀγαρηνοῖς καὶ τρώπαιον ἔστησιν. ἐνόματός τε οὖν ἐκ τούτου τυγχάνει καὶ πρὸς τοῦ βασιλέως Μιχαήλ, ἥδη τοῦ Νικηφόρου ἀναιρεθέντος, τὸ τῶν πατρικίων λαμβάνει ἀξίωμα. καὶ ταῦτα μὲν συνηνέχθη γενέσθαι ἄδε.

6 κατονομαζόμενον C

et leone saxais ibi dedicatis nomen est, se conferens, contenta voce ad imperatorem clamabat "descende, descende, cede alienis." hoc saepe numero factum imperatori metum solitudinemque haud mediocre iniecit. itaque rem cum familiari ac domestico suo quodam Theodote Michaeli filio patricii Melisseni, cui et Cassiterae cognomentum fuit, communicat, cupiens eorum quae praedicebantur periculum facere. is

χον τῇ ματιᾷ γένηται τὸ κοράσιον κατασχεθῆ, καὶ διερωτηθῆ τίς
 προσήκουσα ἢ οἰκία τοῦ παλατίου ἐστί, καὶ ὅποιον εἶη τούτῳ τὸ
 γόρισμα. ἐγένετο τοῦτο, τοῦ Θεοδοτοῦ τῇ πράξει ὑπηρετοῦν-
 τος. καὶ τὸ τῇ κατοχῇ κατέσχεον γύναμιον ἐρωτηθὲν τὴν τε κλη-
 5 σιν ἐμφάνει τοῦ Λέοντος καὶ τὸν χαρικτήρα καὶ τὴν μορφὴν, B
 προσεῖδησθε τε ἀπελθεῖν κατὰ τὴν ἀρόπολι, ἐν ἣ συναντήσεται
 θεοῖν ἀνδράσι, ὧν ὁ τῷ ἡμιόνῳ ἔποχος ἐπιβήσεται πάντως τῆς
 βασιλείας. ἡ μὲν οὖν εἶπε, καὶ Θεόδοτος ἠκριβώσατο εἰς τὸν
 εὐχόμενον ἀπελθὼν τόπον, τὸν ἄνδρα τε κατεγράφωσεν ἐκ τῶν
 10 γιγρισμαμάτων, καὶ κατ' οὐδὲν διαψεύδουσαι ἔγνω τὴν ἀνθρωπον.
 τῷ μὲν οὖν βασιλεῖ ἀπήγγειλε τῶν ἐγνωσμένων οὐδέν, κενολογίαν
 δὲ τὴν τῆς γυναικὸς ἐκάλεε ῥήματα καὶ φλυαρίαν μηδὲν ἔχουσα φέ-
 ρουσαν ἀληθείας. τὸν Λέοντα δὲ λαβὼν τῆς χειρὸς, καὶ εἰς τὸν
 ναὸν εἰσελθὼν Παύλου τοῦ ἀποστόλου κατὰ τὸ ὄρφανοτροφεῖον, C
 15 καὶ πίστει δούσῳ αὐτῷ καὶ λαβὼν, ἀνακαλύπτει τὰ ἔκφορα, τὴν
 μὲν ἀλήθειαν ἀποκαλύψας, εἰπὼν δ' ἐκ θείας ἀποκαλύψεως πε-
 πλεγροφρησθῆσαι ὡς τῆς Ῥωμαίων ἡγεμονίας πάντως ὁ Λέων γενή-
 σεται ἐγκρατής. ἐκβεβηκυίας δὲ τῆς προρρήσεως ἐξήτει μὴ ἄμι-
 σθον αὐτῷ γενέσθαι τὸ εὐαγγέλιον. καὶ ὁ Λέων, εἰ ὁ λόγος εἰς
 20 ἔργον ἐκβαίη, ὑπέσχετο ὧν δέοιτο μὴ ἀτυχήσειν αὐτόν. ἀλλὰ
 ταῦτα μὲν συνετίθετο οὕτως.

Συνέβη δὲ καὶ δι' ἄλλας μὲν αἰτίας Ῥωμαίοις τε καὶ Βουλ-

1 κατασχεθῆναι τοῦτο καὶ διερωτᾶσθαι C 10 διαψεύσασθαι C
 12 ἔχουσαν C

consult ut puella furere iam conripiente comprehendatur, interrogetur-
 que ad quemnam domus Palatina pertineat, quibusque is notis agnosci
 queat. hoc consilium ipsius Theodoti opera Imperator est executus.
 ergo puella cum fureret comprehensa et interrogata Leonem nominatim
 indicavit eiusque notas et formam descripsit. quin et praeterea Theo-
 dotum descendere ab arce iussit: ibi ei duos viros obviam futuros, quo-
 rum alter malo insidens omnino sit imperio potiturus. Theodotus ad
 indicatum sibi locum ivit rei explorandae causa, hominemque ibi iis
 quas puella docuerat ex notis agnovit, eamque sensit minime falsam
 praedicere. neque tamen imperatori rem aperuit, sed auguri mulierum-
 iam vanaeque eius verba nullam veritatis vestigium continere dixit. ipse
 Leonem manu apprehensum in aedem divi Pauli apud orphanotropheum
 (sic vocatur domus pupillis fovendis destinata) deducit, dataque et ac-
 cepta fide, puellae historia dissimulata, divina quaedam patefactione se-
 certo cognovisse ait Leonem Romanorum imperatorem haud dubie fore;
 petitque ut hanc praedictionem eventu comprobante, se huius tam laetae
 rei tantum remuneraturam is polliceatur. stipulatur Leo, siquidem exitus
 his verbis sit responurus, Theodotum a se nihil frustra petiturum.
 atque ita quidem inter hos tum pactam est.

Ceterum bellum inter Romanos et Bulgares, quo cladem passos im-

γάρους ἀναρριπισθῆναι τὸν προρηθθέντα πόλεμον, οὐχ ἥκιστα δὲ
 D καὶ διὰ τὴν ῥηθῆσθαι μέλλουσαν. Βούλγυροί τινες ἐξ ἡθῶν
 ἀναστάντες τῶν πατρῶων τὴν Ῥωμαίων καταλαμβάνουσι παγγενεῖ,
 καὶ παρὰ τοῦ βασιλέως προσδεχθέντες Μιχαὴλ ἐν διαφόροις ἐγκα-
 τοικίζονται χώραις. καὶ τινες δὲ Ῥωμαῖοι τῶν ἐν τοῖς προηγησα- 5
 μένοις ἀχμιαλωτισθέντων πολέμοις τὰ δεσμὰ διυρρήξαντες εἰς τὰς
 ἑαυτῶν ἐπανῆκον πατρίδας. τούτους ἅπαντας ὁ τῶν Βουλγάρων
 ἀρχηγὸς Κροῦμος ἐκδοθῆναι οἱ ἀπήτει. τισὶ μὲν οὖν τῶν Ῥω-
 μαίων ἐπαινετὴ ἐδόκει ἢ ἐκδοσις, ἢ τινὶ καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ τινες
 ἀξιόλογοι συγκατετίθεντο μοναχοί· ὥντο γὰρ διὰ τῆς τῶν προσ- 10
 φύγων ἐκδόσεως τῆς βαρβάρικης ἀπαλλυγῆσθαι λεηλασίας.
 P 487 τινὲς δ' ἀπηρέσκοντο πρὸς τὴν γνώμην, ὧν κορυφαῖος ἐτύγγανε
 Νικηφόρος ὁ πατριάρχης καὶ ὁ μύγιστρος Θεόκτιστος ἐπ' ἀρετῇ
 καὶ συνέσει πρωτεῶν τῶ τότε, καὶ ἄλλοι δὲ οὐκ ὀλίγοι, ἐφῆναι
 λέγοντες τὰ καθ' ἑαυτοὺς τῷ Θεῷ, καὶ μὴ διὰ προσφύγων ἐκδύ- 15
 σεως τὴν τοῦ Θεοῦ παραλιπόντας παναλκῆ βοήθειαν τὴν τοῦ βαρ-
 βάρου ἐξευμενίζεσθαι ἀλαζονείων. μηδὲ μὲν δὲ συμβύσης τῆς
 τοιαύτης ἐπιτύσεως τοῦ Κρούμου, ὁ προλεχθεὶς ἀνερριπισθῆ πό-
 λεμος, καὶ ἡ τροπὴ καὶ ὁ πολὺς φθόρος τῶν Ῥωμαίων ἐπηκολού-
 θησεν, ἄλλο τι τοῦ Θεοῦ ὡς ἔοικε προοικονομοῦντος. 20

Τέως δὲ τὴν βασιλείον ἀρχὴν περιζωσάμενος ὁ Ἄων Θωμῶν
 B μὲν, ἓνα τῶν τριῶν ὄντι οὓς ὁ λόγος ἰσότηρῃσε φθάσας συνεῖναι
 τῷ Βαρδανίῳ ὀπηρῖκα πρὸς τὸν μοναχὸν ἐν τῷ Φιλομιλίῳ ἐφοίτη-
 σεν, ἄνδρα νέον καὶ ὀρηγτίαν τουρμάρχην ἀνέδειξε τοῦ φοιδερῶ-

16 ἐκδοσις C

18 προρηθθεὶς C

21 βασιλείας C

perante Rancaba demonstravimus, cum aliis de causis conflatum fuerat, iam eam vel praecipuam habuit quam referemus. Bulgarica quaedam gens paternis sedibus relictis in dicionem Romanam immigraverat, ac concedente imperatore Rancaba hinc inde sedes posuerat. sed et Romanorum quidam superioribus bellis a Bulgaris capti ruptis vinculis domum redierant. eos universos Crumus Bulgarorum princeps dedi sibi postulaverat. et sane quidam Romanorum dedendos indicaverant, in eamque sententiam et imperator et magni aliquot nominis monachi concesserant: perfugarum enim deditione se barbaricis praedationibus liberatum iri sperabant. alii autem eam sententiam improbaverant, quorum princeps Nicephorus patriarcha et Theoctistus magister, sua actate virtute et prudentia praestantissimus, aliique non pauci. nam hi deo committendam suam salutem iudicabant, neque transfugarum deditione barbarorum placandam superbiam, omnipotenti auxilio dei posthabito. proinde Crumo repulsam passo bellum id exarsit, quo iagens Romanorum accidit clades, aliud nimirum deo iam tum aliquid praemoliente.

At Leo imperio potitus Thomam, unum ex tribus iis quos Bardanio affuisse narravimus, cum is Philomelii monachum consuleret, inve-

των τάγματος, Μιχαήλ δὲ τὸν τραυλόν, καὶ αὐτὸν ἓνα τῶν τριῶν ὄντι, οὗ τὸν υἱὸν ἐκ τῆς ἀγίας ἀνεδέξατο κολυμβήθρας, πατρικίον ἀνέπει καὶ κόμητα τῆς τῶν ἔξκοιβίων σχολῆς, καὶ τᾶλλα διεπόμε τῆς βασιλείας καθ' ὅσπερ ἦν αὐτῷ βουλευτόν. οἱ Βούλγαροι δὲ πλέον τῆ προ μικροῦ τῶν Ῥωμαίων ἤτη ἐκφουσηθέντες τὴν Θράκην κατέτρεχον καὶ τὰ ἐν ποσὶν ἐδήουν καὶ ἐλητίζοντο. ἔδωκεν οὖν τῷ βασιλεῖ πρὸς βίαν στείλαι καὶ λόγους κινήσαι περὶ εἰρήνης. τοῦ δὲ Βουλγάρου φρουζαμένου καὶ τὴν εἰρήνην παρωγαμένον, ἐδέχεσε μάχης ἕξ ἀνάγκης τῷ βασιλεῖ. καὶ γοῦν καὶ 5 καταδρομοθέντων τῶν στρατευμάτων μάχη συνέστη κρατερὰ, καὶ πάλιν ἠτήθη τὰ Ῥωμαϊκὰ στρατεύματα. τῶν δὲ Βουλγάρων τῆ διώξει ἐπικειμένων, ὁ βασιλεὺς ἐν τινὶ ὑπερδεξίῳ τόπῳ ἐστὼς μετὰ τῆς περὶ αὐτὸν ἐταιρείας κατεσκόπει τὰ δρώμενα. καὶ κατανοήσας ὡς ἀσύντακτοι καὶ πᾶσαν τύξιν ἀπολείποντες οἱ Βούλγαροι 15 ἐπιδιώκουσι τοὺς φεύγοντας, παρακαλέσας τοὺς ἄμφ' αὐτὸν καὶ ἄνδρας ἀγαθοὺς γενέσθαι καθικετεύσας καὶ μὴ τῶν Ῥωμαίων εὐκλειαν περιδεῖν χωροῦσαν εἰς τὸ μηδὲν, ἐπιτίθεται ῥαγδαίως αὐτοῖς. καὶ τῷ παραδόξῳ τῆς ἐπιθέσεως τρεψάμενος τοὺς παρατηχόντας, καὶ τὸ λοιπὸν τῶν Βουλγάρων στρατεύματι τῷ αἰγινιδίῳ 20 κατέπληξε καὶ ταραχῆς καὶ φόβου ἐπέπλησε, καὶ ἀλκῆς οὐδεὶς ἐμίμητο. τούτων ἔπεισον μὲν ἐν τῇ προσβολῇ πολλοί, καὶ αὐτοὺς ὁ τῶν ὄλων ἀρχηγός, εἰ καὶ ταχέως ὑπὸ τῶν οἰκείων ἔκπῳ κέλῃτι D ἀναχθεὶς δρασιμῶ τὴν σωτηρίαν ἐπραγματεύσατο, ἐάλωσαν δὲ καὶ

2 ἐδέξατο C 5 τῆ P 7 κωῆσαι add C 20 πτοίας C

nem acris animi, turmae ordinis foederatorum praeficit; Michaelum vero Balbum, hunc quoque ex iis tribus unum, cuius filium ex sacro lavacro suscepserat, patricium creat et comitem scholae excubitorum facit, reliquasque imperii res pro suo arbitrio constituit. interea Bulgari recenti adhuc de Romanis victoria inflati in Thraciam incursiones faciebant, et obvia quaeque depraedando populandoque vastabant. visum ergo est imperatori legatos pacis componendae causa ad Bulgarum mittere: sed eo ferociente ac pacem superbe recusante, coactus est bello decernere. commisso autem grandi praelio, cum denuo Romani exercitus vincerentur Bulgarique iis persequendis se darent, Leo cum suo sodalicio eminenti loco stans pugnamque spectans animadvertit Bulgaros ordinibus suis solutis effuse persecutioni se dedisse. ibi tunc cohortatus suos, obstentatusque ut fortes et strenuos se praebent neque Romanorum gloriam ad nihilum redigi paterentur, magno cum impetu hostes adoritur; et obvius imprevisa impressione pellens, subita re Bulgarorum omnem exercitum perterret, eamque trepidationem inter eos excitat ut virtus omnis animis eorum abierit. ceciderunt eo in praelio complures Bulgari, atque ipse etiam imperator: sed is celeriter a suis in equum liberum impositus fuga salutem consecutus est. multo plures capti sunt quam

τῶν πεσόντων πολλῷ πλείους. τοῦτο τὸ ἔργον τὰ μὲν τῶν Βουλ-
γάρων ἐταπεινώσε φρονήματα, τὰ δὲ τῶν Ῥωμαϊκῶν κεκυφότηα
καὶ πρὸς γῆν νεύοντα ἀναθαρρῆσαι πεποίηκεν. ὁ δὲ βασιλεὺς
μετὰ λαμπρῶν τῶν τροπαίων καὶ λείας ὅτι πολλῆς τὴν βασιλίδα
καταλαβῶν τῶν ἐν χερσὶν εἶχετο πραγμάτων. 5

Ἄρτι δὲ καὶ εἰς μνήμην ἔλθῶν τοῦ κατὰ τὸ Φιλομήλον μο-
ναχοῦ, ἔγνω δάροις καὶ ἀναθήμασιν αὐτὸν τῆς ἐπ' αὐτῷ προφη-
P 488 τείας ἀμείψασθαι. ἐξαπέστειλε γοῦν τινὰ τῶν πιστοτάτων, ἀνα-
θήματα εἰς αὐτὸν κομίζοντα καὶ ἔπιπλα καὶ σκευὴ ἀργυρᾶ καὶ
χρύσεια καὶ εἶδη εὐάδη τῶν εἰς ἡμῶς ἐξ Ἰνδίας κομιζομένων. ἀλλ' 10
ἐκεῖνος μὲν ὁ μοναχὸς ἔτυχε προαποθανεῖν, κατέστη δὲ τῇ κέλλῃ
αὐτοῦ διάδοχος μοναχὸς τις ἄλλος, τὴν κλήσιν Σαββάτιος, τῆς
ἀδείου τῶν εἰκονομάχων αἰρέσεως ἀνάπλευς ὢν. ἐς τοῦτον ὁ παρὰ
βασιλείως πεμφθεὶς ἀφικόμενος τὰ τε ἀπεσταλμένα τῷ αὐτοῦ
καθηγητῇ παρὰ βασιλέως δῶρα δέξυσθαι παρηγγύα, καὶ γράμ- 15
μασι καὶ εὐχαῖς τὸν πέμψαντα ἀνταμείψασθαι. ὁ δὲ τὰ μὲν ἀπε-
σταλμένα λαβεῖν οὐκ ἠθέλησεν, αὐτὸν δὲ ὀπισθόρμητον ἀπιέναι
B παρεκελεύσατο, ἀνάξιον εἶναι λέγων καὶ τὸν βασιλέα τῆς ἀλουρ-
γίδος ὡς εἰδῶλοις προστετηκότα καὶ τοῖς λόγοις ἐπόμενον Βιζήνης
τῆς βασιλίδος καὶ Ταρασίου τοῦ πατριάρχου, ὃν τὴν μὲν παρθῶ 20
καὶ θυνάδα τὴν Βιζήνην, τὸν δὲ τὸν ἐν πατριάρχεις ἰοίδιμον Τα-
ράξιον κατωνόμαζεν ὁ παμμύαρος. ἠπελεῖ δὲ καὶ ταχεῖαν ἔκπτω-
σιν τῆς βασιλείας τῷ βασιλεῖ καὶ τοῦ βίου καταστροφὴν, εἰ μὴ

12 τῇ κλήσει C
παρεκελεύετο C

16 εὐχῆ P

17 ἠθελήσαν C

λέγει

interfecti. hoc praeclarum facinus Bulgarorum insolentiam depressit, et animos Romanorum demissos atque prostratos confirmavit et erexit. imperator amplissimo cum triumpho et spoliis in urbem reversus ad alia negotia animum adiecit.

Quo tempore etiam monachi Philomeliensis recordans, vaticinationem eius de se constituit muneribus atque donariis compensare. mittit ergo suorum quendam fidelissimum qui ad eum deferret donaria, suppellectilem, vasa argentea et aurea ac species odoratas, quales ad nos ex India afferuntur. verum is monachus iam tum vitam cum morte commutarat, successeratque ei Sabbatius quidam totus impiae imaginiperdarum haeresi immersus. ad eum cum venisset legatus imperatoris, hortatus est ut munera praecceptoris suo missa acciperet, literisque et precibus imperatorem remuneraretur. at Sabbatius munera respuere, ipsam retro abire iubere, adeoque imperatorem dignatione ista indignum dicere, imaginum caltai deditam et Irenae imperatricis Tarasiique patriarchae statutis obtemperantem. Irenam impurissimus homo pardalim et baccham, Tarasium vero nobilem in patriarcharum numero, Tarasium quasi turbatorem, denominabat. colerem quoque imperii et vitae amis-

ῥᾶιτον τοῖς αὐτοῦ λόγοις πεισθεὶς τὰς θείας καταστρέφει στηλο-
 γραφίας. δεξιόμενος δὲ τὰ γράμματα ὁ αὐτοκράτωρ, καὶ παρὰ
 τοῦ ἀγγέλου δὲ μαθὼν ὅσα τε ὁ μοναχὸς εἶπε καὶ ὅσα αὐτὸς
 ἔκουσε, καὶ ταφαχῆς ἀνάπλευς γεγονώς, Θεόδοτον μετεπέμψατο
 5 τὸν Μελισσηρὸν καὶ περὶ τοῦ σκέμματος ἀνεκοινοῦτο τὰ ποιητέα. C
 ὁ δὲ καὶ πάλαι τῇ τοιαύτῃ αἰρέσει κατεσχημένος, καὶ καιρὸν ζη-
 τῶν παρρησιασάσθαι τὴν ἀσέβειαν, ὑποτίθησι τῷ βασιλεῖ τοιάνδε
 τινὰ συμβουλήν. μοναχὸν τινα φήσας εἶναι ἔργων παραδόξων
 δημιουργόν, τὰς οἰκήσεις ποιούμενον ἀνὰ τὸν Λαγιστεῖα, "τούτω
 10 δι" φησί "προσυναθέσθαι τὴν πρῶξιν, καὶ ὅπερ ἂν ἐκεῖνος ὑπό-
 θητο, τοῦτο δεῖ καὶ ποιῆσαι." καὶ ταῦτα μὲν εἶπε πρὸς τὸν
 βασιλέα, ἐκεῖθεν δὲ ἐξελθὼν ἄπεισι ταχέως πρὸς τὸν μονάζοντα,
 καὶ φησὶ πρὸς αὐτὸν ὡς τῇ ἐπιούσῃ νυκτὶ ἐλεύσεται σοι ὁ βασι-
 λεύς ἐν εὐτελεῖ τῇ περιβολῇ, ἐρωτήσων περὶ τῆς πίστειος καὶ ἄλλων
 15 ἀναγκαιοτάτων πραγμάτων. σὺ δὲ ἀλλὰ μέμησο ταχεῖαν τε τοῦ D
 βίου καταστροφὴν καὶ τῆς βασιλείας ἔκπτωσιν ἀπειλήσαι αὐτῷ, εἰ
 μὴ ἐκὼν γε αἰροῖτο τῷ τοῦ βασιλέως Λέοντος τοῦ ἐξ Ἰσαυρίας
 προστεθῆναι δόγματι καὶ τὰ εἰδῶλυ τῶν θείων σηκῶν ἐξορίσαι
 (τὰς θείας εἰκόνας οὕτω καλέσας), ἐπαγγελιασθαι τε τοῦ εἰρημέ-
 20 νου βίου γενομένῳ ζωῆς τε μακρὰν βιοτήν καὶ τῆς βασιλείας κυ-
 βέρηται εὐτυχῇ τε καὶ πολυχρόνιον. οὕτω παιδαγωγήσας τὸν
 μοναχόν, καὶ ἃ μέλλει λέγειν ἐς βασιλέα παιδεύσας, ἐπάνεισι.
 μετὰ μικρὸν δὲ καὶ τὸν βασιλέα νυκτὸς ἐν ταπεινῷ τῷ σχήματι

8 συμβουλίας C
 τορ C. ἀν προστήται?

11 ποιητέον C
 22 εἰς C

18 προσθεῖναι δόγμα-

sionem Leoni minari, nisi quamprimum sibi parens sacras deliceret ima-
 gines. imperator iis literis acceptis, cum ex legato intellexisset quae
 ex monacho audivisset, cum ex legato intellexisset quae
 ex monacho audivisset, animo maiorem in modum perturbato Theodotum
 Melissenum ad se vocat, cumque eo quid agendum sit deliberat. at
 vero Theodotus iam pridem haeresi ista infectus, occasionemque palam
 impietatem profitendi praestolatus, hoc consilii dat imperatori, in Dag-
 iotensi monasterio degere monachum quendam mirabilia edentem facinora:
 cum hoc rem communicandam, eiusque sententiae obtemperandum. haec
 cum Leone locutus statim ab hoc ad monachum eum se confert, indi-
 catque imperatorem vili habitu ad ipsum proxima nocte venturum, et de
 religione consulturum aliisque gravissimis negotiis. proinde meminisset
 ei praesentem imperii vitaeque amissionem denuntiari, nisi ultro Leo-
 nis Isaari imperatoris decretum amplectens idola (sic sacras imagines
 appellabat) divinis aedibus exturbaret: sin hoc fecisset, fore dominatio-
 nem vitamque eius diuturnam atque felicem. hoc modo subornato mo-
 nacho, et quae cum imperatore loqui deberet instructo, abiit. paulo
 post noctu imperatorem vili habitu velatum ad monachum adducit, ibi

προσλαβόμενος ἔρχεται πρὸς τὸν μοναχόν, καὶ τῆς διαλέξεως ἤδη λαμβανούσης ἀρχὴν ἔγχιστα τὸν βασιλέα παραστησάμενος ὁ μονα-
 P 489 χος ὡς τάχα προεγνωκῶς ἐκ θείας ἐπιπνοίας τὸ βασιλικὸν ἀξίωμα
 τῇ ἰδιωτικῇ ἀμπεχόνῃ, καὶ τὸν ἔνδον αὐτῆς κρυπτόμενον ἐπικα- 5
 λύπτων βασιλέα. ἀλλ' εἰ καὶ σὺ μὲν οὕτως, ἀλλ' ἢ τοῦ θείου
 πνεύματος χάρις ἡμῶς οὐκ εἶασεν ἐπὶ πλὸν οὕτω κατασοφίεσθαι
 ἄπὸ σου." τοῦτο ὡς ἤκουσεν ὁ βασιλεύς, καὶ ὡς οὐκ ἔλαθεν ἐν
 εὐτελεῖ προσχῆματι τὸ βασιλικὸν κρύπτων ἀξίωμα, κατεπλάγη τε,
 ὡς ἦν εἰκὸς τὸν τὸ σκαμῶρημα ἀγνοοῦντα, καὶ τὸν τε μοναχὸν ὡς 10
 θεῖον ἄνδρα ἐγνώρισε, καὶ τὰ προσταττόμενα παρ' αὐτοῦ εὐπει-
 θῶς καὶ μετὰ ταχύτητος ποιήσειν ἐπήγγελλτο, καὶ τῶν σεβυ-
 σμίων εἰκόνων ἐπιψηφίζει καθαιρέσιν. καὶ πρότερον μὲν ἐν τῷ
 B λεληθότι δισκοπεῖτο πῶς ἂν αὐτῶν ἐκτελεσθῇ τὸ σκούδασμα, καὶ
 μή τις στάσις ἀνεγερθῇ περὶ τὴν ἐκκλησίαν· ἔπειτα καὶ εἰς τοῦμ- 15
 φανὲς τὸ δόγμα ἐξήνεγκε, καὶ τῶν ἐν τέλει καὶ τῶν τῆς ἐκκλησίας
 οἱ μὲν ἐκόντες οἱ δὲ ἄκοντες ὑπέκυπτον τῷ προστάγματι. ἡνωγκά-
 ζετο δὲ καὶ ὁ μέγας ἐν πατριάρχαις ἀοίδιμος Νικηφόρος ἐν τῷ τῆς
 καθαιρέσεως τῶν ἁγίων εἰκόνων ὑποσημῆνασθαι τόμῳ· ὃν μηδα-
 μῶς πειθαρχήσαντα ὑπερόριον ἀνὰ τὴν Προικόνησον τίθησι, πύ- 20
 λαι προαισθόμενον τὴν τοῦ Λέοντος σκαλιοτροπίαν, καὶ ὡς κυκῆσει
 οὗτος καὶ συνταράξει τὰ τῆς ἐκκλησίας. ἔδοξε γὰρ τῷ μακρυότη
 Νικηφόρῳ, ὅπηνίκα τὸ διάδημα περιετίθει τῇ τοῦ Λέοντος κεφαλῇ,
 ἀκάνθαις καὶ τριβόλοις τὴν χεῖρα περιπαρῆναι· καὶ τοῦτο σύμβο-

5 εὐτελεῖ C

iam inito colloquio, monachus proxime ad imperatorem adsistens, veluti qui divino instinctu imperatoriam maiestatem adesse sentiret, "non recte" inquit "abs te factum est, imperator, quod nos privati habitu de- cepisti, intus occultans tuam personam. sed quamquam tu hoc agis, nos tamen gratia divini spiritus non diutius est passa a te falli." hoc ut audiit imperator, seque frustra conatum vili habitu imperatoriam dignitatem celare putavit, animum percussus est, ut par erat istius machinationis ignarum; monachumque divinum hominem esse fassus, imperata ab eo obedienter et sine mora se facturum promittit, atque ita venerabilium imaginum ab eo mandatam deiectionem suo suffragio probat. principio deinde cogitavit quo pacto promissa occulte impleret, ne quam ea res in ecclesia excitaret seditionem. sed post publice quoque decretum ea de re proposuit, proceribus et ecclesiasticis partim ultro partim contra animorum suorum sententiam obtemperantibus. magnum quoque et inter patriarchas celebrem Nicephorum cogere voluit ut edicto ei subscriberet; nulloque modo parentem Proconnesum relegavit. multo ante is Leonis perversitatem praesenserat, ab eoque res ecclesiae agitatae turbataeque iri. nam quo tempore diadema capiti eius imposuit, visus

λον καὶ ὀλωρὸν ἔθετο τῶν μετὰ ταῦτα συμβεβηκότων κακῶν. ἀπα- C
 ρομίστηρ δὲ τῷ μεγάλῳ πρὸς τὴν ὑπερορίαν ὁ ὁμολογητῆς Θεοφάνης
 ὁ τῆς τοῦ μεγάλου Ἀγροῦ μονῆς καθηγούμενος, αἰσθόμενος ἐξ
 ἐκπιπτοίας θείκης τὴν διέλευσιν τούτου, κατ' ἀγρόν τινα ἐνδιωτρί-
 5 βιον, θυμύμασι καὶ κηροῖς προύπεμπεν αὐτὸν μετὰ τῆς νηὸς δι-
 ὄτια. αὐτὸς τε ὁ πατριάρχης προσκυνήσασιν ἐσχάταις ἐδέξιοῦτο
 καὶ ἐκτάσει χειρῶν καὶ εὐλογίαις αὐτὸν κατησπάζετο, μὴ θειώμε-
 ρος μὴ θειώμενον, ἀλλὰ τοῖς πνευματικοῖς ὄφθαλμοῖς ἀλλήλους
 ἰδόντες, καὶ τὸ προσῆκον ἕκαστος ἐκώστω ἀπονέμοντες σέβας.
 10 τῶν συμπλέοντων δὲ τις εἰρηκότος τῷ πατριάρχῃ "πρὸς τίνα,
 ἢ ὀλοπον, τὰς χεῖρας αἴρων εἰς ὕψος τὸν ἀσπασμὸν ἐποιοῦ;" D
 "πρὸς τὸν ὀσιώτατον" ἔφη "καὶ ὁμολογητὴν Θεοφάνην, τὸν καθη-
 γητὴν τοῦ Ἀγροῦ, λαμπάσι καὶ θυμύμασιν ἡμῶς διεξιούμενον."
 μετ' οὐ πολὺ δὲ καὶ ἡ τοῦ πατριάρχου ἐξέβη εἰς ἔργον πρόρρησις·
 15 μετὰ πολλῶν γὰρ καὶ ἄλλων ἐν οὐ μακρῷ τῆς ἐκκλησίας ἀφορι-
 σθεῖς καὶ πολλαῖς καὶ ἀπείροις κακώσεσιν ὑποβληθεῖς τὸν τῆς ὁμο-
 λωγίας ἀνεδήσατο στέφανον, μηκέτι θειάσασθαι τοῦ λοιποῦ τὸν
 πατριάρχην ἄξιμοθεῖς, ἵνα μηδ' ἐν τούτῳ διαπέση ἡ τοῦ πατριάρ-
 χου πρόρρησις. ὑπερορία δὲ τοῦ πατριάρχου παραπεμφθέντος,
 20 ὡς ἔπομεν, ἄνευσιν ἀναξίως εἰς τὸν τῆς ἀρχιερωσύνης θρόνον,
 κατ' αὐτὴν τὴν τῆς ἀνασιτάσεως τοῦ κυρίου ἡμέραν, Θεόδοτος ὁ
 Μελισσηνός, ὃν καὶ Κασσιτηρῶν προσαγορεύεσθαι ὁ λόγος φθύ-
 σας παρέστησε. καὶ τοῦ θρόνου ἐπιβάς, ἔχων δὲ συνεπαρήγου- P-490

8 μέγαν om C μονῆς add C 7 χειρὸς C ἀνη-
 σκάζετο C 10 ἐρηροτηκότος τὸν πατριάρχην C 12 θιο-
 φάνιος C 18 τούτον C

sibi fuerat spinis ac tribulis manum compungi, idque omen eorum quae
 postea eventura essent malorum interpretatus fuerat. cum autem Pro-
 cennesium abduceretur, Theophanes confessor, monasterii magui Agri
 praefectus, cum navigio praetervehi divino instinctu sentiens, cum in
 parte praedii quadam ipse ageret, suffitu et cereis prosecutus est. sed
 et Nicephorus intentis manibus vicissim Theophanem salutavit, flexis-
 que genibus summe veneratus benedixit, cum quidem neuter alterum
 videret, sed acie spiritus mutuo sese oerentes dignum invicem honorem
 exhibuerunt. et cum quidam una navigantium quaereret quemnam ita
 manibus in sublime elevatis salutarct, "sanctissimum" respondit "Theo-
 phanem confessorem et Agri praepositum, qui nos facibus et suffitu ex-
 cepit." neque multo post exitus veram Nicephori praedictionem osten-
 dit. nam mox cum multis aliis Theophanes quoque ecclesia eiectus in-
 finitisque vexatus modis confessionis coronam reportavit; neque ei da-
 tum est patriarcham porro videre, ne eius vel hac in parte falleret va-
 ticinium. relegato Nicephoro solum archiepiscopale indigne conscendit
 ipse resurrectionis dominicae die Theodotus Melissenus, quem et Cassi-
 teran dictam supra monuimus. is eo evectus, et imperatoris potentiam

σαν και την βασιλικήν έξουσίαν, οὐκ ἐν σκοτει και γωνίαις ἔτι ἀλλ' ἐν ὑπαίθρῳ και πυρρησίᾳ τὴν αἴρεσιν τῶν εἰκονομάχων ἐδημοσίευσεν.

Ἄκων δὲ ὁ βασιλεὺς τῇ τε προφηησαμένη κατὰ Βουλγάρων νίκη έξωγκωμένος, και κατὰ τῶν Ἀράβων δὲ μικρῶ πρότερον εὐ- 5 τυχήσας, ἀκατάσχετος ἦν τὸ φρόνημα και πρὸς τὸ σκληρὸν ἀπένευε και ἰσχυρότερον· ἀπαράιτητός τε γὰρ τὴν ὀργὴν ἐγεγόνει, και τῶν ἁμαρτημάτων κολυσιτῆς ἀσστηρότατος, τοῖς τε ἐντυγχάνειν ἐθέλουσιν ἀνέντευκτος και δυσξύμβουλος, ἐπὶ τε μικροῖς ἁμαρτήμασι μεγάλας ἐπιφέρων τὰς καταδίκας, ὧν μὲν χεῖρας ἀφαιρού- 10 B μενος ὧν δὲ πόδας ὧν δὲ τινα ἕτερα τῶν καιριωτάτων μελῶν, ἔπερ ἀποτέμευσθαι ἀποφαινόμενος ἀνὰ τὴν λεωφόρον ἀνακρεμαννύειν ἐκέλευσεν εἰς κατύπληξιν τάχα τῶν ὀρώντων και δόλος. ἐκ τούτου μισητός κατέστη τῷ ὑπὸ χεῖρα παντί. πλέον δ' ἐπέτεινε τὸ μῖσος τὰ μετὰ ταῦτα· οὐ μόνον γὰρ κατὰ τῶν ὁμοτίμων τὴν φύσιν ἀν- 15 θρώπων ἐπῆστο και ἠγριαίνετο, ἀλλὰ και κατ' ἀτῆς ἐκοροθαντία τῆς εὐσεβοῦς πίστεως και τοῦ Θεοῦ. ὄργανον δ' ἐπιτήδειον πρὸς τοῦτο ἔσχεν ἄνδρα τινὲ διαβόητον ἐπὶ πανουργίᾳ, τοῦ τάγματος τῶν ἐν τῷ παλατίῳ ψαλλόντων τὴν ἀρχὴν ἔχοντα, ἔξωθεν μὲν ἱεροπρεπῆ φαινόμενον και Θεοσεβῆ, ἔνδοθεν δὲ ὡς ἐν βαθεῖ κω- 20 C ὄνι τὸν λύκον ἐπικαλύπτοντα. οὗτος ὁ βέβηλος καιρὸν ἐπιτήδειον ἐύρηκώς, καθ' ὃν εἰς ἐπήκοον ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ εἶωθεν ἡ τοῦ μεγαλοφωνοτάτου Ἡσαίου ἀναγινώσκασθαι προφητεία ἣ λέγουσιν "τίτι

11 μερῶν P

18 ἐπὶ τῇ π. C

19 προστάσιαν C

sibi habens adiumento, non iam in tenebris et angulis sed palam et pleno ore imaginiperdarum promulgavit haeresim.

At Leonis impetus animi prorsus erant effraenes, recenti de Bulgaria victoria ac paulo ante re contra Arabes feliciter gesta inflati. itaque durior iam esse et ad crudelitatem prolabi, iras implacabiles gerere, et delicta severissime punire; congredi aut consulere volentibus difficilem se praebere; pro parvis delictis graves imponere poenas; manus nonnullis, aliis pedes, aliis alia corporis praestantiora membra amputari eaque in via regia suspendi iubere, quo terrorem videntibus metumque incuteret. ob haec nulli non subditorum invisus, iis quae subsecuta sunt facinoribus odia in se auxit. non enim contra homines tantam eiusdem secum naturae et dignitatis efferebatur atque saeviebat, sed adversus ipsam etiam pietatem deumque furebat. ad haec nactus est aptissimum instrumentum virum quendam nobilis versutiae, cohorti eorum qui in palatio psallerent praefectum; qui prae se sanctimoniam ferens atque pietatem intus sub densa lana lupum abditum gestabat, impurus iste tempus adeptus opportunum, quo ad aures ecclesiae usurpatum est recitari magniloquentissimi Esaiæ vaticinium "cui assimilabitur dominum?"

ὁμοιώσατε κέρριον; καὶ τίνι ὁμοιώσατε αὐτὸν; μὴ εἰκόνα ἐποίησας
 τίκτων, ἢ χρυσοκόπος χωνεύσας χρυσίον περιεχρούσωσεν αὐτήν, ἢ
 ὁμοίωματι κατεσκεύασεν αὐτήν;" καὶ τὰ λοιπὰ τῆς προφητείας,
 5 ὡ βασιλεῦ, καὶ μὴ λάθῃ σε τὸ ἀληθές, καὶ τοιαύτης ἔχου λα-
 τρείας ὅποیان σοι ὑποτίδησιν ὁ προφήτης." τοιαῦτα εἰπὼν ἐπέ-
 σταξε τῇ διανοίᾳ τοῦ βασιλέως πλείονα ἢν τῆς αἰρέσεως, ὡς ἦν
 πρότερον μετὰ φειδούσας καὶ ἐνδοιασμοῦ κηρύττειν ἠπειλέγετο λατρείαν,
 ταύτην ἀνακεκαλυμμένῳ προσώπῳ καὶ ἀναιδιῶς, εἰπεῖν πλέον μετὰ D
 10 ὑπείλικῶν καὶ κινδύνων αἰρεῖσθαι ἠνάγκαζεν. ὅσοι μὲν οὖν μαλα-
 κισόμενοι προσιδίδοσαν τὴν ἀλήθειαν, ἐν ἀδείαις ἦσαν· οἱ μὴ πει-
 θαρχοῦντες δὲ τῷ αὐτοῦ δυσσεβιστάτῳ προστάγματι ἀνηκέστοις
 αἰκίας καὶ συμφοραῖς παρεδίδοντο.

Καίπερ δὲ οὕτως ἔχων δυσσεβείας καὶ παρανομίας, ἀλλὰ γε
 15 πρὸς τὴν τῶν δημοσίων πραγμάτων ἀντίληψιν ἀγρυπνότερος ἦν,
 ὡς μηδὲν τι τῶν δεόντων καὶ ὀνησιφόρων ἐὼν ἀτημέλητον. φασὶ
 γὰρ τοὶ μετὰ τὸν ἐκείνου θάνατον Νικηφόρον εἰπεῖν τὸν πατριάρχῃν
 ὡς ἡ πολιτεία Ῥωμαίων ἄρα, εἰ καὶ δυσσεβῆ, ἀλλὰ γε μέγαν
 προσώτην ἀπώλεσε. πρὸς τῷ ἐπιμελῶς δὲ καὶ ἀγρύπνως τὰ δη-
 20 μόσια διοικεῖν, καὶ τοῖς ἀδικουσί λῆαν ἐπαχθέστατος ἦν. ἐξόντι P 491
 γούν ποτε τοῦ παλατίου τῷ βασιλεῖ προσῆμι τις ἐγκυλιῶν ὡς τὸ
 αὐτοῦ γύναιον ἄρπαγείῃ ὑπὸ τινος τῶν συγκλητικῶν· "ἐμοὶ δὲ"
 φησὶ "καὶ τῷ ἐπάρχῳ τῆς πόλεως περὶ τούτου ἐγκαλέσαντι οὐδε-

1 τὸν κ. C 2 χρυσοῦν C 7 αὐτοῦ C 8 λατρείας C
 18 μεγαρροστάτην C 23 διεγκαλέσαντι C

nam epifex effigiem faciet, aut aurifaber conflato auro eam integet"
 etc., tunc ergo ille imperatori adstans in aurem "animadvert" inquit
 "haec verba, ut ne te lateat veritas: amplectere hanc religionem, quam
 tibi vates dicitat." his dictis vaesano imperatori acrius haereseos vene-
 nam instillavit, ita ut is quam prius religionem parce ac dubitanter
 praedicari mandaverat, iam aperte impudenterque omnes amplecti iusse-
 rit, si facerent, gravissima minatus mala. quotquot ergo mollitia victi
 tunc veritatem prodiderunt, iis omnia tuta erant. qui autem impiissimo
 mandato non parerent, in gravissimos cruciatus ac calamitates devenie-
 bant.

At enim Leo, quanquam huiusmodi impietate atque iniustitia foedus,
 vigilantissimus tamen in re publica corrigenda fuit, nihilque omnino re-
 rum necessariorum atque utilium incuratum reliquit. ac fertur eo mor-
 tuo Nicophorum patriarcham dixisse rem publicam Romanam impio
 quantumvis, magno certe praeside orbatam. praeter vigilem accuratam-
 que rei publicae gubernationem summa fuit in eo in flagitiosos severi-
 tas; cuius rei exemplum referam. exeuntem aliquando palatio accessit
 quidam, quaerens suam sibi uxorem a senatore quodam raptam, idque
 facinus se ad urbis praefectum detulisse, neque tamen suum ius conse-

μία ἐπηκολούθησεν ἐκδίκησις.” ὁ γοῦν βασιλεὺς τὸν τοῦ ἀνδρὸς λόγον ἐνωτισθεὶς εὐθέως προσέταξεν ὡς παραστατῆ ἐπανιόντι αὐτῇ εἰς πρόσωπον ὃ ἐγκυλούμενος συγκλητικός. ἤδη δὲ καὶ ἐπαναζευγνόντος τοῦ βασιλέως παρεστήσαν ἐνώπιον αὐτοῦ ὃ τε παθῶν καὶ τὴν ἐκδίκησιν ἐκζητῶν καὶ ὃ τὸ ἐξάγιστον δρώσας ἔργον καὶ 5 αὐτὸς ὃ ἐπαρχος, καὶ τοῦ βασιλέως κελύσαντος λέγειν τῷ δεο-
B μένῳ ἢ πεπόνθει, ὃ μὲν διεξήκει τὰ ἀπ’ ἀρχῆς ἄχρι τέλους, ὃ δ’ ἔνοχος τῷ ἐγκλήματι, ἐπειδὴ μὴ οἶός τε ἦν τοὺς ἐλέγχους διαδιδράσκειν ταῖς ἀποδείξεσι πάντοθεν συνειλημμένος, ὠμολόγησε τὸ ἀνοσιούργημα. ἐρομένου δὲ τοῦ βασιλέως καὶ τὸν ἐπαρχον διὰ 10 τί μὴ πρόπευσαν ἐπενέγκοι τῷ ἀτοπήματι τὴν ἐκδίκησιν, ἐπεὶ καὶ οὗτος ἐνεὸς ἐγγεγόνει πρὸς τὴν ἀπολογία, τοῦτον μὲν μετέστρεψε τῆς ἀρχῆς, τὸν δὲ μοιχὸν ταῖς τοῦ νόμου παραδέδωκε τιμωρίαις. ἐχρημάτιζε δὲ τὰ πλείω καὶ ἐν τῷ Λαυσικῷ καθήμενος τρικλίῳ, προεβάλλετό τε στρατηγὸς καὶ στρατιώτης καὶ ἄρχοντας τῶν 15 ἀξιολογωτάτων καὶ ἀδωροτάτων, χρημάτων ὑπερόπτης ὢν καὶ αὐτὸς ἀκριβέστατος. ἐφιλοτιμεῖτο δὲ καὶ περὶ τὴν ἑαυτοῦ φωνήν,
C εἴρουθμός τις εἶναι βουλούμενος, εἰ καὶ μὴ τὴν φύσιν συνάδουσιν εἶχεν· ἄρουθμος γὰρ ἦν καὶ πρὸς τὰ ἐν ἁρμονίᾳ μέλη ἀπειτήδειος. εἰώθει γὰρ κἂν ταῖς ψαλμωδικαῖς ἐξέρχων τῶν αἰνῶν, καὶ 20 μᾶλλον ὅτε ἐν τῇ τοῦ Χριστοῦ γεννήσει οἱ τῆς ἑορτῆς κανόνες ἐψάλλοντο· ἐξήρχε γὰρ τῶν ᾠδῶν τορωτέρω καὶ ἀγρῶ φωνῇ, καὶ ὅτε τῆς ζ’ ᾠδῆς κατήρχετο τοῦ εἰμοῦ τοῦ λέγοντος “τῷ παντάνικτος ἐξεφάυλισαν πόθω.” ᾧ δὲ καὶ γέλωτα ᾠφλίσκανε παρὰ

2 προσέταξε καὶ τὸν ἐγαλούμενον συγκλητικὸν καὶ τὸν ἐπαρχον εἰς πρόσωπον αὐτῷ παραστήσεσθαι ἐπανιόντι **C** 15 στρατηλάτας **C** 16 ἀξιολογωτέρων **C** 20 εἰώθει **C**

cutum. Leo statim mandavit ut redeunti sibi sisterentur actor, reus tam atrocis flagitii, et urbis praefectus. quo facto actorem proponere suam causam iussit. qui cum rem ab initio ad finem usque exposuisset, reus convictus probationibus, cum nullum infitiandi criminis locum inveniret, scelus professus est. et praefectus causam interrogatus cur flagitium digna poena ultus non esset, inops excusationis obmutuit. hunc ergo imperator statim munero suo exiit, et adulterum ex legibus puniendum dedit. plerumque responsa dabat in Lausiaco sedens triclinio. duces exercituum, milites magistratusque legit optimum quemque et a munero captura alienissimum, pecuniae contemptor ipse summus. studuit etiam vocis elegantiae, quantum natura ad eam rem ineptus et a musica concinnitate alienus. solebatque ipse cantum auspicari, cum in dei laudationibus psalmi cantarentur, maxime cum natalicio Christi festo canones psallebantur: tunc enim grandiore ac agresti voce carmen intonabat. risumque auditoribus movit, cum septimam odam inciperet, in cuius tractu est hoc “spervere summi cuncta amore principis,” cum ipse

τοῖς ἰκονοῦσι, τὸν τοῦ Θεοῦ φόβον ἐκφανλίσεις καὶ τῇ τῶν δαιμό-
νων μέρει προσθέμενος διὰ τῆς τῶν πανσέπτων εἰκόνων ἀρνήσεως.
καὶ τὰ μὲν τοῦ βασιλείως ἐν τούτοις.

Μιχαὴλ δὲ ὁ ἐξ Ἀμωρίου αἰεὶ τοῖς ἔμπροσθεν ἐπεκτεινόμε- D
5τος, ἐπὶ τὸ μεῖζον προβαίνων, διαβολὴν ἔσχε καθοσιώσεως· ὅς
ταύτην εἰ καὶ δυσχερῶς ὁμῶς ἀποσιεσάμενος ἐκπέμπεται παρὰ
βασιλείως τακτικὰ διδάσκειν τὸν ὑπὸ χεῖρα λαόν. ἦν δὲ ὁ Μιχαὴλ
οὐ ταῖς ἄλλαις πάσαις κακίαις ἐπιρρηπῆς μόνον, ἀλλ' ἐνόσει καὶ
γλώσσης ἀκολασίαν, καὶ τὰ ἔνδον τῆς καρδίας ἐκφανλλῆει δυνά-
10 μινος μυστήρια. ἐλάλει γὰρ πᾶν τὸ παριστάμενον εἰς τοῦμφανές,
ἀπειροῦται δὲ καὶ κατ' αὐτοῦ τοῦ βασιλείως λόγους οὐκ ἐνρηρεῖς,
ἀπειλῶν αὐτῷ τε καθάρσει τῆς βασιλείας καὶ τῇ αὐτοῦ συζύγῳ
γύμον ἐπισείων ἀνόσιον. ἄπερ ὁ βασιλεὺς πνθάνόμενος πρῶτον
μὲν ἐμμηχάνως ἐπειρᾶτο παραπροσποιούμενος τὴν γνώσιν, ἀπο-
15 στήσαι τοῦτον τῆς ἀθυρογλωσσίας καὶ τῶν κακῶν βουλευμάτων
βουλόμενος· ἤδει γὰρ αὐτὸν ἀσχίστη νόσφ ἀκολάστῳ γλώσση P 492
δουλέοντα. ὡς δὲ καὶ πικρινέσει καὶ ἀπειλαῖς ὄπη παρείκοι
χρῶμενος εὐθὺς μὲν ἔξαρνούμενον εὗρισκε τὰ λεγόμενα, ἀδείας δὲ
πάνι τετραχηκότα τῶν κατὰ σκοπὸν μὴ ἀπιστάμενον, ἐπαφίσειν
20 αὐτῷ σκοποὺς καὶ ὠτακονστὺς λεληθότως, οἵτινες πολλάκις ἐν
ἐνοχίαις καὶ μέθαις μετακινούμενον τῶν φρενῶν ὑπὸ τοῦ οἴνου
καταλυβόντες καὶ τοῖς προτέραις μύλα προθύμως ἐπιτιθέμενον
κατώδηλον ποιοῦσι τῷ βασιλεῖ. ἐγένετο δὲ προσθήκη πίστεως τῶν

17 ὅπῃ παρείκοι add C 18 ὡς εὐθὺς μὲν εἰπεῖν C 19 με-
τηρητός C

metum dei abiiceret et diabolorum in partes concederet venerandissimis
imaginibus tollendis. atque hoc modo res imperatoris habebant.

At Michaelus Americensis cum semper ad ulteriora ac maiora perge-
ret, maiestatis accusatus, cum se difficulter admodum purgasset, ab im-
peratore missus est ut disciplina ordinum exercitus institueret. fuit is
homo non ceteris modo vitis depravatus, sed et linguam habuit effrae-
nem, arcana cordis identidem effutens et quod in buccam veniret pro-
ferens. ita et de imperatore quaedam parum honeste dixerat, minans
ei imperii privationem et uxori illicitas nuptias. ea cum essent ad se
allata, imperator principio statuit arte eum a maledicentia ac pravis
consiliis detrahere (norat enim eum turpissimo linguae immoderate
morbo laborare), dissimulata eorum quae in se erant dicta notitia. cum
autem interminatus ususque admonitionibus deprehenderet eum in praesentia
maledicta infitiant, rursusque nactum licentiam ab incepto non
desistere, submittit occulte auscultatores, qui observarent hominem. ii
cum notassent eum saepenumero in conviviis atque inter pocula vino
mente alienata magno conatu propositum suum persequi, rem imperatori

- διαβαλλομένων τῷ Μιχαήλ καὶ ὁ Ἐξαβούλιος, ἀνὴρ φρενήρης καὶ
B συνήθης τῷ βασιλεῖ, οὐκ ἄγνωστος δὲ καὶ τῷ Μιχαήλ. οὗτος
 πολλάκις ἐπισχεῖν αὐτὸν τῆς ἀθροστομίας ἐπιχειρήσας, καὶ
 παραινέας σιγᾶν, καὶ μὴ οὕτως ἀκαίρως παρηρησιάζεσθαι καὶ εἰς
 προὔπτον ἑαυτὸν συνιοθεῖν κίνδυνον παρακαλέσας, ἐπειδὴ μὴ 5
 ἔπειθε, δῆλα πάντα τὰ κατ' αὐτὸν τίθησι τῷ βασιλεῖ. καὶ δὴ
 πρὸ μιῆς ἡμέρας τῆς κατὰ σάρκα Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν γεννή-
 σεως δεξιόμενος τὰς μηνύσεις ὁ βασιλεὺς ἐπὶ βήματός τε ἐν τοῖς
 ἀσκηρητείοις ἐκάθισε, καὶ ἀκριβῆς ἔξεταστῆς τῶν μηνυθέντων
 ἐγένετο. ἄλίσκεται τοίνυν τυραννίδος ὁ Μιχαήλ, αὐτὸς καταθί- 10
C σθαι ὑπὸ τῆς ἐναργείας τῶν ἐλέγχων ἀναγκασθεὶς· καὶ ψῆφος
 ἐκφέρεται κατ' αὐτοῦ πρὸς καταστροφήν τὴν ζωήν, ἐμβληθέντος
 ἐν τῇ καμίνῳ τοῦ ἐν τῷ παλατίῳ λουτροῦ, εἶναι δὲ καὶ αὐτὸν
 θεωρῶν τὸν βασιλέα τοῦ δράματος. ἤγετο μὲν οὖν τὴν ἐπὶ θάνα-
 τον δεσμώτης, εἶπετο δὲ καὶ ὁ βασιλεὺς θεατῆς εἶναι ὀριγνώμενος 15
 τοῦ δρωμένου. ἐν ὧσιν δὲ τὸ μεταξὺ παρήμειβον διάστημα, ἡ
 βασιλις Θεοδοσία, τὸ τοῦ Ἀρσαβῆρ θυγάτριον, μαθυοῦσα τὸ μέλ-
 λονπραχθῆναι ἔξισει μετὰ σπουδῆς ὅτι πολλῆς τοῦ θαλάμου,
 παρὰ βακχόν τι καὶ μανικὸν κινουμένη, τὸν βασιλέα τε καταλα-
 βοῦσα ἀλάστορά τε καὶ θεομύχον ἀπεκάλει οἷς οὐδὲ τὴν θείαν 20
D ἡμέραν ἄγει διὰ φειδοῦς, τοῦ θείου μέλλων σώματος μετασχεῖν,
 καὶ τῆς ὀρυγῆς διεκώλυεν. οὗτος δὲ τῷ Θεῷ μὴ προσκροῦσαι δε-
 δοικῶς, τὸ μὲν παραχρηῖμα παλίντροπον αὐτῷ τὴν σωτηρίαν
 ἐβράβευσε, σίδηρον δὲ τοῖς ποσὶ περιθεῖς τοῦ Μιχαήλ, καὶ τῆς

1 ἔξαβούλιος C

20 ὅς P

τὴν ἡμέραν τὴν θείαν C

exponunt. plurimum delatoribus Michaeli fidei conciliavit Exabulius, homo prudens regique familiaris ipsique Michaelo non ignotus. quem is cum saepe ab immodica dicendi licentia esset dehortatus, monuissetque ut taceret neque tam intempestiva libertate oris in praesens periculum se coniceret, cum non persuaderet, omnia eius studia imperatori declaravit. pridie itaque natalicioꝝ Christi imperator perceptis indicis in archivo pro tribunali considet ipse de iis inquisiturus. ibi Michaelus re accurate explorata affectatae tyrannidis reus peragitur, ipse etiam confiteri scelus ob probationum perspicuitatem coactus; ferturque in eum sententia, ut in caminum lavacri, quod est in palatio, vivus coniectus cremetur, inspiciente imperatore. cum iam vincetus ad supplicium duceretur, idque imperator coram cernere gestiret, interim dum spatium quo ad locum poenae veniret perambularent, imperatrix Theodosia, Arsaberi filiola illa, quid agendum esset cognito, celeriter thalamo exit, bacchae cuiusdam inстар mota furioso sese agens, imperatoremque apprehensum flagitiosum ac deo adversantem appellat, qui ne sacrae quidem dñi parceret, dominicum corpus percepturus. ita imperatoris impetum ea inhibuit, ut mstruus ac deum offenderet, in praesentia salute

κλειδὸς ἐαυτῷ τὴν φρουρὰν ἐπιτρέψας, τῷ κυπία τὴν αὐτοῦ φυ-
 λικὴν ἀνατίθησι. πρὸς δὲ τὴν σύζυγον ἐπιστραφεὶς ἔφη “ἐγὼ
 μὲν, ὡ γύναι, ταῖς σαῖς βαχχεῖαις πεισθεὶς ἐποίησα ὡς ἐκέλευ-
 σας· σὺ δὲ οὐκ εἰς μακρὰν ἐπόψει, καὶ τὰ τῆς ἐμῆς νηδύος βλα-
 5 στήματα, τὰ ἀποβησόμενα, εἰ καὶ σήμερόν με τοῦ ἡμιμυρτίματος
 ἔλευθέρωσας.” οὕτω τὸ μέλλον, εἰ καὶ πύρρῳ προφητικῆς ἦν
 ἐπιπτοίας, ἄληθῶς ἀπεφοίβουσε. λέγουσι δ’ ὅτι καὶ χρησμός ἦν
 ἄνωθεν αὐτῷ δεδομένος ὡς κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Χριστοῦ τοῦ
 10 θεοῦ ἡμῶν κατὰ σάρκα γεννήσεως πέπρωται αὐτῷ τὴν τε βασιλι-
 κὴν ἰσθαιμωνίαν ἀποβυλεῖν, προσαπολλέσαι δὲ καὶ αὐτὴν τὴν ζωὴν.
 Σιβυλλιακὸς δὲ ἦν ὁ χρησμός, ἐν τινι βίβλῳ τῆς βασιλικῆς βιβλιο- P 493
 θήκης ἰγγεγραμμένος, οὐ χρησμοὺς μόνον ἀκλιῶς ἐχούσῃ, ἀλλὰ
 καὶ μορφὰς καὶ σχήματα τῶν βασιλείων διὰ χρωμάτων. ἦν οὖν
 θρηῖον μεμορφωμένον ὁ λέων ἐν τῷ βιβλίῳ, ἄνωθεν δὲ τῆς αὐτοῦ
 15 ῥάχως ἐπιέγραπτο τὸ χι στοιχεῖον μέχρι καὶ αὐτῆς τῆς γαστροῦς,
 κατόπιν δὲ τις ἀγῆρ ἐπιθέτων δόρατι κωριαν ἐδίδον πληγῆν τῷ
 θρηῖῳ διὰ μέσου τοῦ χι. ἀσάφειαν δ’ ὑποφαινοντος τοῦ χρη-
 σμοῦ, μόνος ὁ τηνικαῦτα κοιμιστῶρ αὐτὸν διετράνου, λίοντα
 μέλλειν γήσας τινὰ βασιλέα κατ’ αὐτὴν τὴν ἡμέραν τῆς τοῦ Χρι-
 20 στοῦ γεννήσεως θανάτῳ ὀλεθρῷ παραδοθῆναι. ἐπέθραπτε δὲ
 οὐδὲν ἦτιον τὸν βασιλέα καὶ ἐξεδειμάτου καὶ ἡ τῆς οἰκείας μητρὸς B
 ὕψις. ἔδοξε γὰρ αὕτη κατὰ τὸν ἐν Βλαχέρναις θεῖον ναὸν τῆς
 θεοῦκόου φοιτῶσα συνεχῶς κόρη τινὶ συνωντῶν λευχεύμοσιν ἄ-

12 ἔστι C

13 γενομένων C

23 προσφοιτῶσα C

Michaelem donarit, compedibus modo ferreis inclusum; quarum clave
 sibi retenta, hominem papiae custodiendum mandavit. ad uxorem vero
 conversus "foci" inquit "quod iussisti mulier, tuis persuasus bacchatio-
 nibus: sed tu mox cernes, et proles nostra, quid eventurum sit, etiam
 si me hodie a peccato abstinueris." atque hoc quidem ille, quanquam a
 fatidica inspiratione alienissimus, vere vaticinatus est. fertur et oracu-
 lum iam olim accepisse, quo monebatur esse in fatis ut natalicio Christi
 secundo cum imperio vitam amittat. fuit hoc oraculum Sibyllinum, inscrip-
 tum libro cuidam bibliothecae imperatoriae, quo non oracula modo
 continebantur sed et figurae imperatorum coloribus expictae. in eo libro
 depicta erat fera leo, cui supernae in dorso litera z ad ventrem usque
 erat inscripta; et a tergo vir quidam accurrens leonem hasta per ipsam
 literam configebat. cumque id oraculum obscurum videretur, solus eo
 tempore quaestor interpretabatur, Leonem dicens olim imperatorem fore,
 qui ipse Christi natali mala morte esset interiturnus. neque minus Leo-
 nem perterrebat matris pius oblata visio. ea enim dormiens videre sibi
 visa fuerat se, cum in aedem sacram deiparae Blachernensem crebro
 commearet, virgini cuidam occurrere albatis vitis stipatae; parvo aedem

δράσι δορυφορουμένη, ἰώρα δὲ καὶ τὸν θεῖον τὰν αἵματος πε-
 πλησμέτον. προστάζει δὲ τὴν θεαθεῖσαν κόρην ἐν τῶν λευχει-
 μόνων ἀνδρῶν χύτραν τινὰ πλήσαντι αἵματος τῇ μητρὶ τοῦ Λέον-
 τος ἐπιδοῦναι πιεῖν· αὐτῆς δὲ πολυετῆ χηρείαν προβαλλομένης,
 δι' ἣν μήτε κρεῶν μήτε τινὸς τῶν ἐναίμων γεύσασθαι, καὶ διὰ 5
 τοῦτο μηδὲ ταύτης τῆς χύτρας ἄψασθαι, “καὶ πῶς” ἔφησεν ἡ
 κόρη μετὰ θυμοῦ “οὐ παύεται ὁ σὸς υἱὸς πολλῶν ἐμπιπλῶν αἱμιά-
 C των ἐμὲ καὶ τὸν ἐμὸν παροργίζων υἱὸν καὶ θεόν;” πολλὰ τε ἔκ-
 τοτε τὸν ἑαυτῆς ἐξελιπάρει υἱὸν τῆς τῶν εἰκονομάχων ἐκοτῆραι
 αἰρέσεως, τὴν ὕψιν ἐκτραγοδήσασα. καὶ ἑτέρα δὲ τις ὕψις οὐ 10
 μικρῶς συνετάρασε· Ταυρύσιος γὰρ ὁ ἁοίδιμος πατριάρχης, πύ-
 λαι τὸν βίον μετηλλαγῆς, Μιχαὴλ τινα ἐδόκει καλεῖν ἐξ ὀνόματος
 ἐν ὄνειροις, ἐπιπηδήσαι προτρεπόμενος τῷ Λέοντι καὶ καιρίαν
 πληῆσαι αὐτόν. ἐστρόβει δὲ αὐτόν καὶ ἡ τοῦ κατὰ τὸ Φιλομίλιον
 μοναχοῦ πρόρρησις καὶ ἡ τῆς ἐσθῆτος μεταμφάσις, ἣν ὁ Μιχαὴλ 15
 ἐποίησατο, ὡς πον φθύσαντες ἱστορήσαμεν. οἷς ἅπασι δειμια-
 τούμενος ὁ βασιλεὺς ἐπάλλετό τε τῷ δέει καὶ τὴν ψυχὴν ἐκυμαί-
 D νετο. διὸ καὶ ἄγρυπνος διετέλει παρ' ἄλην τὴν νύκτα. σοφώ-
 τερα τοίνυν ἢ βασιλικώτερα βουλευσάμενος, τὴν ἐπὶ τὸν παπίαν
 φέρουσαν πυλῖδα διαρρήξας κατεσκόπει τὰ ἔνδον. εἰσελθὼν δὲ 20
 εἶς τι δωμάτιον θέαμα ὄρᾳ εἰς ἔκπληξιν οὐ τὴν τυχοῦσαν ἄγον
 αὐτόν· εἶδε γὰρ τὸν μὲν κατάκριτον ἐπὶ σιβαύδος ὑψηλῆς πάνυ
 μεγαλοπρεπῶς ἀνακείμενον, τὸν δὲ παπίαν ἐπὶ ξηροῦ κατακλινό-

5 ἡς P

7 ἐμπικλάς C

16 περ C

21 εἰς τὸ margo P

se videre sanguine repletam, et virginem istam cuidam albatorum man-
 dare ut ollam sanguine impleret matricque Leonis bibendum porrigeret;
 se autem multorum annorum viduitatem praetendere, cuius gratia neque
 carnes neque quicquam sanguine praeditum gustasset, ideoque olla etiam
 hac abstineret. tum virginem iratam dicere “quid ergo filium tuum non desinit
 se multo cruore opplere, eoque me et filium deum meum irritare?” atque
 ab eo tempore mater visionem istam tragice referens, non destiterat
 Leonem hortari ut imaginiperdarum haeresi obsisteret. perturbabat et
 alia haud modice visio. nam per quietem visus sibi fuerat audire Ta-
 rasiū patriarcham nobilem illum, qui iam dudum vitam cum morte com-
 mutaverat, Michaelum quendam nominatim exhortari atque impellere ut
 in Leonem impetum faceret letalique ictu sterneret. exagitabat etiam
 monachi apud Philomelium praedictio, et vestis suae a Michaelo indutae
 recordatio, quam rem supra exposuimus. his omnibus terroribus actus
 imperator metu concutiebatur atque animo fluctuabat, eamque noctem
 insomnem exigens sapientius quam sibi commodius consilium iniit. nam
 perrupta qua ad papiam ibatur portula, demum eius intrevit, specula-
 tum quid ibi gereretur. ingresso domum eam spectaculum oblatum est,
 quod eum haud vulgariter perterruit. vidit namque damnatum alto ac
 magnifice admodum extracto toro iacere, papia in nudo pavimento re-

μισον τοῦ ἐδάφους. περιεργότερον δὲ προσελθὼν ἐπεσκόπει τὸν
 Μιχαήλ, εἰ ὑπερ φιλεῖ ἐν τοῖς κυμαινομένοις καὶ τὴν ζωὴν ἀμφί-
 βολον ἔχουσι γίνεσθαι, ἐπιπόλαιον τινα καὶ ἐμμέριμον ὑπνώττει
 ὑπνον ἢ τοῦναντίον ἀφρόντιδα καὶ ἡδύν. ὡς δ' εὗρεν ἀνέτως P 494
 5 ὑπνοῦντα (καὶ γὰρ οὐδ' ἐπαφώμενος αὐτὸν διυπνίσαι ἴσχυεν), εἰς
 μείζονα ἀνήφθη θυμὸν τοῖς παρ' ἐλπίδα τούτοις θεύμασι, καὶ
 ἀπῆμι κατὰ σχολήν, δευρὸν οὐκ αὐτῷ μόνον ἀλλὰ καὶ τῷ παπία
 ἰσοείων. καὶ ταῦτα μὲν ὁ βασιλεὺς. οὐκ ἔλαθε δὲ ταῦτα τοὺς
 περὶ τὸν παπίαν, ἀλλὰ τῶν προκοίτων τοῦ Μιχαήλ ἐκ τῶν
 10 φοινικῶν φωρισάμενος ἐμβάδων ἀπήγγειλε πάντα σαφῶς. οἷς
 ἐκπαθεῖς καὶ μικροῦ δεῖν ἔκφρονες οἱ περὶ τὸν παπίαν γενόμενοι
 ἐσκέπτοντο πῶς ἂν τὸν κίνδυνον διαφύγοιεν. ὑπέλαμπεν ἄρτι
 ἡμέρα, καὶ σκέπτεται σκῆψιν τοιάνδε ὁ Μιχαήλ, ὡς ψυχικὰς τι-
 νας κηλίδας βούλεται τι τῶν θεοφίλων ἐξαγορεῦσαι διὰ Θεοκτί-
 15 στου, ὃν μετὰ ταῦτα τῷ τοῦ κανικλείου τετίμηκεν ἀξιώματι. ἐπε- B
 τίτραπτο γοῦν τοῦτο γενέσθαι παρὰ βασιλέως. ὁ δὲ Μιχαήλ
 ἀδείας λαβόμενος λέγει πρὸς τὸν Θεόκτιστον "καιρὺς, ὦ Θεόκτι-
 σι, τοῖς συνωμόταις ἐπαπειλῆσαι, ὡς εἰ μὴ τάχιον σπεύσουσιν
 ἐξέλθαι τοῦ κινδύνου ἡμῶς, πάντα τὰ τῆς πράξεως ἀνακυλῶσαι
 20 τῷ βασιλεῖ." καὶ τοῦ Θεόκτιστου ὡς ἐκελεύσθη ποιήσαντος, εἰς
 ἀγωνίαν οὐ τὴν τυχοῦσαν ἐνέπεσον οἱ συνίστορες, καὶ διεσκοποῦντο
 πῶς ἂν αὐτοὶ τε σωθεῖεν καὶ τὸν ὅσον οὐδέπω θανεῖν κινδυνεύ-
 σαντι διασώσαιεν. ῥάπτουσιν οὖν βουλὴν ἥτις αὐτούς τε ἐρρύ-
 σαιτο καὶ τῷ Μιχαήλ πρὸς τῇ βασιλείᾳ καὶ τὴν ζωὴν ἐχυρίσαιο.

cambente. curiosiusque aggressus, ut deprehenderet num Michaelus,
 quod solent anxii et in vitae discrimine constituti, somnum ancipitem
 ac curis plenum an contra securum atque suavem duceret, sensit eum
 profundo sopori deditum, adeo ut ne contrectando quidem eum potnerit
 excitare. hoc tam insperato spectaculo ira acrius incensa discessit, per
 otium non Michaelo tantum sed ipsi quoque papiae exitium structurus.
 neque haec res papiam fefellit, quod quidam Michaeli excubitorum ex
 punicis cothurnis imperatorem agnoverat, ipsique quid actum esset
 perspicue indicaverat. itaque papias cum suis animo gravissime per-
 turbati, ac prope extra se rapti, de periculo effugiendo deliberant.
 iamque illucescebat, cum Michaelus hoc consilii capit. simulat se opera
 Theoctisti, quem postea ad caniclei dignitatem evexit, quasdam animae
 suae mendas quibusdam religiosis hominibus velle aperire. cumque id
 imperator permisisset, licentiam nactus Theoctisto indicat tempus poscere
 ut sociis coniurationis minetur, nisi ipsam celerrime discrimini eripe-
 rent, se totam rem imperatori enuntiatum. hoc mandatam exsequente
 Theoctisto, conspirationis populares non mediocris incessit sollicitudo,
 anxioque consultaverunt quomodo et suam et Michaeli iam in extremo
 de vita sua periculo versantis salutem conservarent. tandem consilium
 componitur, quod et ipsos incolumes reddidit et Michaelo cum vita im-

C ἔθος ἐπεκράτει τότε, μή, ὡσπερ νῦν, ἔνδον τῶν βασιλείων, ἔ-
 τοτε λαβὸν τὴν ἀρχήν, μένειν τοὺς τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ παλατίου
 ψάλλοντας κληρικούς, ἀλλὰ τοῖς ἰδίοις οἴκοις, περὶ δὲ τρίτην
 φυλακὴν τῆς νυκτὸς ἀγείρεσθαι κατὰ τὴν ἐλεφαντίνην, κάκειθεν
 ἀπίεσαι πρὸς τὴν ἐκκλησίαν καὶ τῷ θεῷ τὰς ἐωθινὰς ἀποδιδόναι 5
 εὐχάς. τούτοις οἱ συνωμόται ἐγκαταμιχθέντες τότε, ὑπὸ μάλης
 ἐγχειρίδια ἔχοντες, συνεισῆεσαν, καὶ ἐν τινι σκοτεινῷ τῆς ἐκκλη-
 σίας λοχῆσαντες τόπῳ τὸ σύνθημα ἐξεδέχοντο. ὡς δ' ὁ ὕμνος
 διεπεραίνετο, ἤδη δὲ παρῆν καὶ ὁ βασιλεὺς, καὶ τῆς ὕμνωδίας
 D ἔξῃρχεν, ὡς ἔθος, "τῷ παντάνακτος ἔξεφαύλισαν πόθῳ" (εἶχε 10
 γὰρ, ὡς εἶπομεν, τορωτέραν φωνήν), τότε δὲ ἐσπηδήσαντες
 ἀθρόον οἱ συνωμόται ἐκ μὲν τῆς πρώτης ἡμέραν προσβολῆς,
 πρὸς τὸν τοῦ κλήρου ἔξαρχον ἀποπλανηθέντες, εἴτε παρόμοιον
 ὄντα τῷ βασιλεῖ κατὰ τὴν σωματικὴν ἐμφέρειαν, εἴτε τῇ περὶ τὴν
 κεφαλὴν ὁμοίᾳ περιβολῇ· ἦν γὰρ ἡ ὥρα κρυμώδης τε καὶ χειμέ- 15
 ριος, καὶ διὰ τοῦτο ἐν περιβλήμασι πάντες διεκαρτέρον στεγανω-
 τέροις, πλοῖς τὰς κεφαλὰς ὀξυτάτοις περικαλύπτοντες. ἀλλ' ὁ
 μὲν τοῦ κλήρου καθηγεμῶν τὸν κίνδυνον ἀπιώσατο, τὸν πῖλον τῆς
 κεφαλῆς ἀφελὼν καὶ τῇ φαλάκρᾳ τὴν σωτηρίαν πραγματευσάμε-
 νος· ὁ δὲ βασιλεὺς συναισθόμενος τῆς ἐπιβουλῆς εἰς τὰ ἄδντα 20
 τοῦ θυσιαστηρίου εἰσέδν, καὶ τὴν τοῦ θυμιατηρίου σειρὰν διαρ-
 πύσας, ἢ ὡς τινες λέγουσι θεῖον σταυρόν, τὰς βολὰς τῶν πλητ-
 P 495 τόντων ἐδέχετο. ἀλλ' οἱ συνωμόται ἀθρόοι καὶ οὐ καθ' ἕνα ἐπι-
 δραμόντες, ὁ μὲν κατὰ τῆς κεφαλῆς, ἄλλος κατὰ τῶν σπλάγγνων

12 ἀθρόως C

14 περι] παρὰ C

21 τῶν θυσιαστηρίων P

perium paravit. mos tunc erat non is qui nunc tenetur, ab illo tem-
 pore receptus, ut qui in Palatino templo psallunt clerici, in regia habi-
 tent: sed quisque domi suae degens circa tertiam noctis vigiliam ad
 portam elephantinam seu eburneam conveniebant, indeque in templum
 progressi deo matutina vota nuncupabant. iis tum coniurati se permi-
 scentes, pugionibus subter alas occultatis, una intrabant, abditique in
 obscuro templi loco tesseram expectabant. hymno absoluto, venit etiam
 imperator, ac pro more suo voce grandiore intonavit carmen "spre-
 vere summi cuncta amore principis." tum coniurati confertim impetum
 dederunt, qui eos initio per errorem in cleri magistrum tulit, sive quod
 is corpore imperatori adsimilis erat, sive quod caput simili veste vela-
 verat: erat enim tempore eo magnum gelu, ideoque quivis caput suum
 densiore pileo tectum non denudabat. sed is quidem pileo capiti detra-
 cto, ostensa calvitie, periculo se subtraxit. imperator insidias sentiens
 in penetrabile altaris se subduxit, deraptaque thuribuli catena, aut ut alii
 perhibent, diva cruce, ictus percussorum excepit. verum ii non singuli
 sed facto cuneo irruentes, alius capiti, ventri alius, alius alii corporis

καὶ ἄλλος ἀλλαχόθι τοῦ σώματος κατετίρωσκον. καὶ χρόνον μὲν
 ἴσα ἀντέσχε, τῷ θείῳ σταυρῷ τὰς τῶν ξιφῶν ὀρμὰς ἀποκρουόμε-
 ρος· πάντοθεν δ' ὡς θηρίον βαλλόμενος καὶ πρὸς τὰς τρώσεις ἀπο-
 καμών, τελευταῖον ἕνα τινὰ γιγαντιαῖον ἐπιφέροντα ἰδὼν τὴν πλη-
 5 γῆν, ὄρα μὲν τῷ ναυῷ ἑνοικουσίας κατεδέσμευε χάριτος καὶ φείσα-
 σθαι ἐξιλιπάρει· τῆς τῶν Κραμβωνιτῶν οὗτος ὁ γεννάδας ὠρμητο
 γενεῆς. ἀλλ' ὁ γε, "οὐχ ὄρα μὲν" εἰπὼν "ἀλλὰ φόνων καιρός,"
 καίει κατὰ τῆς χειρὸς διανταίαν πληγῆν, ὡς μὴ μόνον τῆς κλειδὸς B
 ταύτην ἀποτεμεῖν, ἀλλὰ καὶ τὸ κέρασ συνναποτεμεῖν τοῦ σταυροῦ.
 10 ἀποτίμνει δέ τις αὐτοῦ καὶ τὴν κεφαλὴν, ἣδη καταπεπονημένον
 ταῖς πληγαῖς καὶ ὀκλύσαντος. τοιοῦτῳ μὲν βίου τέλει ὁ Λέων
 ἐχρήσατο, κατὰ τὸν Δεκέμβριον μῆνα, ὥρα ἦν ὡς δεκάτῃ τῆς
 νυκτός, ἐπ' ἔτη βασιλεύσας ζ' καὶ μῆνας ε', ὠμότατος, εἶπερ τις
 ἄλλος, γεγονώς, καὶ τῶν πρὸ αὐτοῦ πάντων ὁ ἀσεβέστατος, οἷς
 15 τὴν τε προσοῦσαν αὐτῷ ἐν τοῖς κοινοῖς ἐπιμέλειαν καὶ τὴν ἐν χειρὶ
 γενναϊότητα ἀπημαύρωσε. λέγεται δὲ καὶ φωνὴν οὐρανόθεν καταρ-
 ραγῆναι εὐθὺς τὴν αὐτοῦ κατάλυσιν εὐαγγελιζομένην πολλοῖς·
 ἦς καὶ τινες ἀκηκόετες ναυτίλοι, τὸν καιρὸν τε καὶ τὴν νύκτα C
 καταγραφάμενοι, ἐκ τοῦ μετὰ ταῦτα συμπεράσματος εὔρον οὕσαν
 20 ἀληθινήν. // ἀνηρημένου δὲ τοῦ Λέοντος, οἱ ἀνηρηκότες σύροντες
 τὸν τοῦτου νεκρὸν ἀνηλιῶς διὰ τῶν Σκύλων εἰς τὸν ἱππόδρομον
 ἐξήγαγον, παντὸς αὐτοῖς περιηρημένου φόβου διὰ τὸ τὴν βασι-
 λειον αὐτὴν ὄπλοις οἰκείους πάντοθεν περιφραχθῆναι. κατέπα-
 σαι δὲ τῶν βασιλείων καὶ τὴν αὐτοῦ γάμετῆν σὺν τοῖς τέσσαρσι

parti plagas intentabant. Leo aliquamdiu cruce se defendit, ictibus gla-
 diorum repulsis, donec ferax instar undiquaque impetitus succubuit.
 tandem quendam immani corpore gigantis similem inferre ictum cernens,
 per inhabitantem fanum illud gratiam iuratum obsecratus est ut sibi
 parceret. fuit nobilis iste Crambonitarum stirpe oriundus; ac dicens
 non iuramentorum esse hoc sed caedis tempus, gravi ictu manum Leo-
 nis clavicula abscidit, simulque cornu crucis. tandem vulneribus victo
 et ad terram subsidentem quidam caput amputavit. hunc finem vitae sor-
 titus est Leo, mense Decembri, hora noctis prope decima, cum impe-
 rium annos 7, menses 5 gessisset, et maiori quam ullus antecessorum
 crudelitate atque impietate usus diligentiam in re publica procuranda
 inque rebus bellicis fortitudinem suam obscurasset. aiunt vocem que-
 que caelitus statim editam, quae laetam de eius morte nuntium multis
 patefecerit. ac navicularios quosdam qui eam audivissent, notato tem-
 pore et nocte ea, ratiocinando eam veracem deprehendisse. interfecti
 Leonis cadaver percussores crudeliter per spolia in Circum traxerunt,
 omnis metus vacui, quod suis armis regiam undiquaque cinxissent. aula
 quoque Augustam eiecerunt cum quattuor filiis eius, Sabbatio, qui im-

τέκνοις αὐτῆς, *Σαββάτιον τὸν μετονομασθέντα κατὰ τὴν ἀνάρρησιν Κωνσταντῖνον Βασιλείον τε καὶ Γρηγόριον ἕμα Θεοδοσίω*· D οὓς καὶ ἀκατίῳ ἐνθέντες πρὸς τὴν Πρώτην νῆσον ἀπήγαγον, κάκεισε τῶν πάντων ἐκτιμηθέντων συνέβη τὸν Θεοδοσίον τὴν ἑαυτοῦ καταλύσαι ζῶν καὶ ταφῆς τῷ ἰδίῳ κεκοινωνηκένοι πατρὶ. 5

Ὁ δὲ Μιχαὴλ τῆς ἐκ τοῦ παπῖα φρουρᾶς ἀνεθείς, ἔτι τοὺς πόδας ἐν σιδηροπέδαις ἔχων κατισχημένους διὰ τὸ τὴν κλεῖν τῶν σιδήρων ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Λέοντος φυλάττεσθαι, οὕτως ὡς εἶχε μετὰ τῶν σιδήρων ἐπὶ τὸν βασιλεῖον ἐκάθισε θρόνον, καὶ παρὰ πάντων τῶν τέως ὄντων ἐν τῷ παλατίῳ ἀναγορευθεὶς προσεκυνήθη. ἤδη 10 δὲ μεσοῦσης ἡμέρας, πανταχοῦ τῆς φήμης διαδραμοῦσης, τῶν δεσμῶν θλασθέντων ὑπὸ σφύρας βιαίως, οὐ χεῖρας ἀπονηπάμενος, οὐ τὸν τοῦ Θεοῦ φόβον ἐπὶ νοῦν εἰληφώς, οὐκ ἄλλο οὐδὲν τῶν δέοντων πράξας, πρὸς τὸν μέγαν τῆς ἁγίας Σοφίας ναὸν προεῆλθυσθε, χειρὶ τοῦ πατριάρχου στεφθῆναι βουλόμενος, καὶ 15 γλιχόμενος καὶ τῆς πυνδήμου τυχεῖν ἀναρρήσεως, ἐκείνοις μόνοις P 496 τοῖς τὸν φόνον ἐξηγηκόσι συνωμόταις θαρσῶν. ἔνθα καὶ τις θαυμάσειεν ἀμφοτέρων τὸ κακόγνωμον, τοῦ μὲν ἀπελθόντος, ὅπως οὐδένα ἔσχε τὸν βοηθοῦντι ἐκ τῶν τοσοῦτων καὶ τηλικούτων κολάκων, ἐρπετῶν δίκην ἀπάντων κατυδεδυκότων εἰς χρηματούς, τοῦ 20 δὲ μετ' ἐκείνων τὸ ἀναιδὲς καὶ ἀνασχυντον, ὃς εἰς τὴν ἐκκλησίαν εἰσῆιε οὐχ ὡς τις φονεὺς καὶ δῆμιος, ἡμαγμένας ἔχων τὰς χεῖρας, ἀλλ' ὡσπερ τις ἀθλοφόρος καὶ νικητῆς, ἐπὶ τῷ γεγονότι γαννύ-

1 *Συμβαντίῳ τῷ κατὰ τὴν ἀνάρρησιν μετονομασθέντι Κωνσταντίνῳ, Βασιλείῳ τε καὶ Γρηγορίῳ, σὺν ἕμα Θεοδοσίῳ C* 6 *ἐκ τῆς τοῦ ? παπίου C* 14 *μέγαν ναὸν τῆς σοφίας C* 17 *κἄν C*

perator designatus Constantini nomen susceperat, Basilio, Gregorio et Theodosio; quos omnes in lembum impositos in Protam insulam avexerunt. ibi omnes castrati sunt, et Theodosius vita defunctus una cum patre est sepultus.

At Michaelus papiae custodia liberatus, ita ut pedes adhuc in ferreis habebat compedibus inclusos (earum enim claves in sinu Leonis asservabantur), imperatorio solio consedit, estque ab omnibus qui tum in palatio aderant imperator salutatus atque adoratus. sub meridiem vero fama iam undique dissipata, malleo per vim diffissis compedibus, neque manibus ablutis, neque dei metu in animum suum inducto, neque ulla alia re quam decebat fieri peracta, ad magnum sanctae sapientiae templum prodiit, cupiens manu patriarchae coronari et ab universo populo imperator salutari, solis fidens coniurationis sociis et Leonis percussoribus. utriusque hic miretur aliquis perversitatem, Leonis, quod adeo nullum habuit sui defensorem de tot tantisque assentatoribus, qui tum omnes reptantium bestiarum in morem in foramina se sua abdiderant, Michaeli vero impudentiam, qui in aedem intraret non ut homicida aliquis aut carnifex sanguine pollutis manibus, sed veluti victor

μενος, λαφύλιον ἐκχέας αἷμα οὐκ ἐπὶ τοῦ τυχόντος τόπου ἀλλ' ἐν τῇ θείῃ θυσιαστηρίῳ, ἔνθα τὸ δεσποτικὸν καθ' ἡμέραν ἐκχέεται τῶν ἡμετέρων ἕνεκα λύτρον ἁμαρτιῶν.

Τοῦτον τὸν Μιχαὴλ ἤνεγκε μὲν ἡ κατὰ τὴν ἄνω Φρυγίαν Β 5 πόλις Ἀμώριον, οὕτω καλουμένη, ἐν ἣ Ἰουδαίων καὶ Ἀθιγγάνων καὶ ἑτέρων ἀσεβῶν πλῆθος ἔκπαλαι τῶν χρόνων ἐγκατοικίζεται. καὶ τις δὲ αἴρεσις ἐκ τῆς ἀλλήλων κοινωνίας καὶ διηνεκοῦς ὁμιλίας καιρὸν ἔχουσα τὸν τρόπον καὶ ἀλλόκοτα δόγματι ἐπιφύεται, ἧς καὶ αὐτὸς μέτοχος ἦν, πατροπαράδοτον θρησκείαν ἀποπληρῶν. 10 αὕτη τοῦ μὲν θείου λουτροῦ καὶ σωτηριώδους τοὺς τελουμένους μεταλαγχάνειν ἀνίησι, τὰλλα δὲ πάντα σώζει, φυλάττουσα τὸν νόμον τὸν Μωσαικὸν πλὴν τῆς περιτομῆς. εἶχε δὲ διδύσκυλον ὁ Μιχαὴλ καὶ οἶον ἔξαρχον, ὑπ' αὐτοῦ μεμυσταγωγημένος, Ἑβραῖόν τινα ἢ Ἑβραῖδα κατὰ τὸν ἑαυτοῦ οἶκον, οὐ μόνον τὰ ψυχικὰ ἀλλὰ C 15 δὴ καὶ τὰς κατ' οἶκον οἰκονομίας αὐτὸν ἐκπαιδεύοντα. ὑφ' οὗ προληφθεὶς οὐδὲν ἀκέραιον ἔσωζεν, ἀλλ' ἦν ἀπιστίας τις σύνοδος, τὴν τε Χριστιανῶν παραχαράξας, τὰ Ἰουδαίων κιβδηλεύσας καὶ τὰλλα παρανοθεύσας, καὶ τοιοῦτος τὴν πίστιν γενόμενος, ποικίλος τε καὶ πολύμορφος, ὁποῖά φασι τὰ ἐν Λιβύῃ γίνεσθαι θηρία 20 διὰ τὴν τοῦ ὕδατος ἔνδειαν συναγόμενα καὶ ἀλλήλοις ἐπιμιγνύμενα. ὡς δὴ καὶ εἰς τὴν βασιλείον ἀνήχθη ἀρχὴν, ἐσεμνύνετό τε καὶ ὠραίετο [ἧ] τῷ διαδήματι καὶ τῇ ἀλουργίδι, λόγον δὲ καὶ

8 ἔρῃσι P

22 ὠραίετό τε καὶ ἐσεμνύνετο C

ac qui palmam meruisset, eo facinore superbiens, cum quidem civilem sanguinem non quovis loco fudisset, sed ad sacram aram, ubi quotidie dominicus sanguis pro peccatis nostris expiandis funditur.

Fait hic Michaelus Amorii natus, superioris Phrygiae urbe; in qua ab antiquis temporibus Iudaeorum Athiencorum aliorumque impiorum multitudo habitabat; et quaedam ibi haeresis ex istorum diuturna atque continenti inter se conflata consuetudine enata erat, nova prorsus et insitatis constans opinionibus; a qua et ipse erat imperator, traditae a maioribus superstitioni inhaerens. ea haeresis suos ad divinum ac salutare baptismi lavacrum admittit quidem, in reliquis autem omnibus, dempta circumcissione, Mosaicam legem tenet. erat Michaelo praeceptor, qui cum iis sacris initiaverat, et quasi praefectus, Ebraeus quidam (sive is femina potius Ebraica fuit), quem domi fovebat, ab eoque non ad religionem modo sed et ad rem domesticam pertinentibus rebus instituebatur. ab eo praeoccupatus nihil integrum servaverat, sed erat pravae religionis in eo quasi colluvio quaedam, cum et Christianae fidei decreta adalteraret et Iudaicam religionem spuris opinionibus pollueret. fuitque omnino, quod ad pietatis professionem attinet, talis in eo varietas et confusio, qualis fertur Libycarum esse bestiarum natura, quae ex diversis animalibus ob aquae defectum congressis nascuntur. is ergo politus imperio nulla re alia quam diademate et purpura se ostentavit,

μάθησιν ὡς τὰ αὐτοῦ ἀνατρέποντα καὶ δυνάμενα μεταδιδάσκειν
D τὰ κρείττονα ἀπεβύλλετο καὶ ἠτίμαζεν. ἐτίμα δὲ τὰ οἰκεῖα δια-
 φερόντως· τὰ δὲ ἦν, συῶν μὲν τῶν ἀρτιτόκων προλέγειν ὅσοι τε
 ἔσονται εὐτραφεῖς καὶ σωματίων μεγέθους οὐκ ἀμοιρήσουσι, καὶ
 ὅσοι τοῖς ἐναντίοις περισχεθήσονται, καὶ ἵππων μὲν ἕγγυς ἐστάναι 5
 τῶν λακτιζόντων εἰδέναι, ὄνους δὲ τοὺς λακτιζοντας ὡς πορρω-
 τάτω ἐκτρέπεσθαι εὐφυῶς. ἡμιόνων τε κριτῆς ἄριστος ἦν, καὶ
 τούτων ὅσοι μὲν πρὸς φόρτον ἐπιτήδειοι εἰσι διακρίνειν, ὅσοι δὲ
 τοὺς ἐπιβάτας εὐφόρως φέρειν δύνανται, καὶ μὴ τινη πτοία περι-
 δεῖς γινόμενοι ἐκτραχηλλοῖεν. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τοὺς ἵππους 10
 ὀφθαλμῶν μόνον κρίνων ἐπιβολαῖς, ὅσοι τε πρὸς δρόμον εὐτονοι
P 497 καὶ ταχεῖς καὶ ὅσοι πρὸς πόλεμον τὸ καρτερικὸν διασώζουσι· προ-
 βιάτων τε καὶ βοῶν εὐτοκίας, καὶ τὴν τοῦ γάλακτος ὅσαι σαφί-
 λειαν ἐκ φύσεως ἔλαχον· τῶν τε ἀρτιγενῶν γεννημάτων εἰδέναι
 διακρίνειν ποῖον ὀποίας ἐστὶ μητρός. καὶ τὰ μὲν τῆς πρώτης ἡλι- 15
 κίας, εἰπεῖν δὲ καὶ τῆς τελευταίας, ταῦτα δὲ τὰ μαθήματα καὶ
 σεμνολογήματα· ὡς δὲ ἠκμαζεν ἤδη, τὸν πένητα βίον διαθλῶν
 καὶ καρτερῶν, ἔσπευδε τοῦτον πάσῃ ἀποτρέψασθαι μηχανῇ. καὶ
 ποτε τῷ ἑαυτοῦ παραστάς στρατηγῷ ἑαυτὸν ὑπέφαινε, τῇ τῆς
 γλώττης τραυλότητι τὸν ἄρχοντα ἐκκαλούμενος. τῶν δὲ Ἀθηναί- 20
B ων τις, γνωστὸς ὑπάρχων τῷ στρατηγῷ, αὐτόν τε τοῦτον τὸν Μι-
 χαήλ καὶ τινα ἕτερον περιβοήτους ἔσεσθαι μετ' οὐ πολὺ διηγόρευε,
 καὶ βασιλείας αὐτῆς ἐπιτυχεῖν οὐκ ἐν μακρῷ τῷ χρόνῳ. τούτοις
 ὁ στρατηγὸς τὴν ψυχὴν ἐκθερμανθεῖς, καὶ τὸ μέλλον ὡσπερ ἐν-

6 τε CP

8 διακρίναι P

24 διαθερμανθεῖς C

omni doctrina et disciplina ignominiose repudiata, quod inde sua everti
 et se melius aliquid doceri posse metueret. sua vero maximi ducebat,
 quae erant praedicere porcorum recens natorum qui praeclare adulturi
 essent aut contra, posse equis calcitrantibus prope assistere, asinus calcit-
 rantes arte quam longissime vitare; de mulis optime iudicare, et dis-
 cernere qui oneribus aut qui sessori commodissime ferendo apti forent,
 ut nullo pavore consternati eum excuterent; equos solo intuitu digno-
 scere, qui ad cursum robusti et celeres vel bellica fortitudine nobiles
 essent futuri; item de ovium et boum fecunditate ac lactis abundantia
 et de recenti fetu iudicare, cuius quivis matris esset. haec eius fuerunt
 prima aetate studia, quibus et postremis suis sese iactavit temporibus.
 cum autem paupere vita toleranda adolevisset, omni conata aixus est ea
 sese liberare; et aliquando suum tribunalum adiit, balba, ut erat, voce
 eum iccirco compellans. ibi Athinganus quidam notus tribuno affirmavit
 paulo post hunc Michaelum et quendam alium illustrem fore, ac imperio
 ipso Romanorum potitarum. ad quam praedictionem tribunus animo ita
 incaluit ut qui futurum iam quasi in speculo ante oculos conerret; et

οπριζόμενος, οὐκ ἔγνω βραδυτῆτι παρώσασθαι τὸν καιρὸν, οὐ
 πύλιν τοχεῖν οὐδ' ῥάδιον. τράπεζα οὖν παραχρηῖμα, καὶ τοὺς ἄλ-
 λους πάντας καταλιπὼν τοὺς καὶ γένοι καὶ ἄξιωμασι διαφανεστέ-
 ρους, τούτους δὴ τοὺς ἄνδρας εἰς ἐστίαισιν συγκαλεῖ, καὶ τοῦ
 5 πόντου ἀκμαίζοντος τὰς θυγατέρας ἄγων ἐδίδου τοῖς ξένοις ὁ στρα-
 τηγός, καὶ νυμφίους ἔχειν καθωμολόγει, τῷ ξένῳ μὲν καὶ παρα-
 δόξῃ τοῦ πράγματος ἐν ἐκστάσει πρότερον γενομένους, ἀποδεχο- C
 μένους δὲ ὁμῶς καὶ συγκαταταγμένους, καὶ θεοῦ ἔργον τὸ τοιοῦ-
 τον, οὐκ ἀνθρώπου ὁμολογοῦντας.

10 Ἄλλὰ ταῦτα μὲν ἐπράττετο οὕτως· τὴν δὲ τοῦ ῥηθέντος
 Ἀθηγγάνου φωνὴν ὡς τινα θείαν πρόρρησιν ἐνηχηθεῖς ὁ Μιχαήλ,
 δεύτερον δ' ὁλοπνὸν εἰληφὼς καὶ τὴν κατὰ τὸ Φιλομύλιον τοῦ μο-
 ναχοῦ προαγόρευσιν, ὡς ἦδη φθάσαντες εἶπομεν, τῷ τοῦ Λέοντος
 γόνῳ ἰταμώτερον ἐπέθετο καὶ θρασύτερον, κακὸς μὲν περὶ τὸν
 15 πρῶτον εὐεργέτην φανείς, ἐκείνον δὴ τὸν εἰρημένον Βυρδάνιον,
 κακίον δὲ περὶ τὸν δεύτερον, φημὶ δὴ τὸν Λέοντα, ὃς καὶ τὸν
 τῶν αὐτοῦ ἐκ τοῦ θείου βαπτίσματος νόθετησάμενος ἦν. ὁμῶς D
 δὲ καὶ τὸν Λέοντα οὐκίσιτω θανάτῳ κατεργασάμενος ἀπόμοιράν
 τινα χορηγίας τοῖς τοῦ Λέοντος ἐναποτάττει παισὶ καὶ τῇ τούτων
 20 μητρὶ ἐκ τῶν δημοκθέντων κτημάτων αὐτοῦ, καὶ τινὰς τῶν ἐαυ-
 τοῦ παιδίων πρὸς ὑπηρεσίαν αὐτοῖς δωρησάμενος, καὶ τὴν μὲν τοῦ
 Λέοντος γαμετὴν εἰς τὴν οὕτω λεγομένην τῶν δεσποτῶν μονὴν

1 βραδυτῆτα C 7 γενομένους C 20 δημοκθέντων χορη-
 γίας αὐτοῦ καὶ κτημάτων P 22 ἐς τὴν μονὴν τὴν οὕτω
 λεγομένην τῶν δεσποτῶν κελύσας ἐκασφαλίζειν C

occasionem nequaquam repudiandam ratus, quam non facile rursus esset
 consecuturus, e vestigio aliis omnibus qui et generis splendore et digni-
 tatis floreant postpositis, hos viros convivio adhibuit, ac vigente
 computatione filias adducens iis in matrimonium despondit, ad novam
 quidem et inopinatam rem principio stupentes, adsentientes tamen et
 paciscentes nuptias, ut qui non hominis sed dei hoc esse opus pu-
 tarent.

Enimvero Michaelus Athingani istius vocem ita auribus hausit, ut qui
 eam divinae praedictionis loco reputaret. altero deinde omine confirma-
 tus, monachi nempe apud Philomelium vaticinio, quod supra retulimus,
 eo audacius ac ferocius caedem Leoni molitus est. male se gesserat
 adversus primam suam benefactorem Bardanium: peius se gessit adver-
 sus secundum, Leonem inquam, qui etiam filium Michaeli ex sacro lava-
 cro susceperat. quamvis autem Leonem atrocissima nece sustulit, por-
 tionem tamen quandam ad vitae sustentationem filiis eius et uxori ex
 publicis ipsius bonis atque possessionibus decedit, pueros quoque de
 suis aliquot eis donans, quorum uterentur ministerio. uxorem namque
 Leonis in monasterium quod dominorum dicitur inclusit, filios mares in

ἐνασφαλλίζει κελεύσας, τοὺς ἄρρενας δὲ τῶν παιδῶν ἐν τῇ Πρώτῃ
 νήσῳ, ὡς εἴρηται. ὦν κατ' αὐτὴν εὐνουχισθέντων Θεοδοσίος μὲν
 ἀπεβίω, Κωνσταντῖνος δ' ὁ μετονομασθεὶς Βασίλειος ἀφωνία
 μετὰ τὸν εὐνουχισμόν κατασχεθεὶς ἐδεῖτο μὲν τοῦ Θεοῦ τὴν ἑαυτοῦ
 λυθῆναι φωνήν, ἐδεῖτο δὲ καὶ τοῦ ἐν Θεολογίᾳ περυνόμενου Γρη- 5
 P 498 γορίου, ἐκεῖσέ που ἀνεσθλωμένον τυγχάνοντος. ὑπήκουσεν οὖν
 τῆς αὐτοῦ δεήσεως ὁ ἅγιος, καὶ ὠράθη τῷ Κωνσταντίνῳ φάσκων
 ὁ Θεὸς τύπος "κατὰ τὸν ὄρθρον τουτοῖν τὸν κηρὸν λαβὼν ἀνά-
 γνωνθι." ὁ δὲ πιστεύσας τοῖς λεγομένοις, εἰσελθὼν ἀνέγνω λαμι-
 πρῆ καὶ καθαρωτάτῃ φωνῇ τὸ "πάλιν Ἰησοῦς ὁ ἐμός." τῆς 10
 φωνῆς δὲ λυθείσης αὐτοῦ τὴν τε πατροπαράδοτον ἐβδελύξατο
 ἄνοιαν, καὶ περὶ τὰς Θείας εἰκόνας τὴν ἐγνωμοσύνην μετέθετο.

Ἄλλα ταῦτα μὲν ὕστερον ἤδη δὲ τὴν αὐτοκράτορα τοῦ Μι-
 χαῆλ ἐπανελομένου ἀρχὴν καὶ τὰ κατ' αὐτὴν ὡς ἐβούλετο διοι-
 κοῦντος, ἐπιστολὴν ὁ αἰδῖμος Νικηφόρος ὁ πατριάρχης ἐκπέμπει, 15
 παρακαλῶν ἀπολαβεῖν τὸν ἀσπασμὸν τὰς Θείας εἰκόνας καὶ ἀνά-
 B κλησιν γενέσθαι τῆς εὐσεβείας. ἀλλ' ὁ Μιχαῆλ ἀπεκρίνατο μῆτε
 τι κακουργήσων ἐλθεῖν τῶν περὶ πίστewς ἐκτεθειμένων, μῆτε μὴν
 τῶν ἤδη παραδοθέντων καὶ ἀνομολογηθέντων καταδρομὴν τινα
 ἐργάζεσθαι καὶ καθαίρειν. "ἕκαστος οὖν" φησὶ "τὸ δοκοῦν 20
 αὐτῷ ποιέτω καὶ ἐφετόν, ἀπαθῆς πόνων καὶ ἄγευστος λύπης δια-
 τελῶν." πλὴν οὐ μέχρι τέλους ταύτην ἐτήρησε τὴν προαίρεσιν ὁ
 μηδὲ τὴν ἀρχὴν ἀληθῆς Χριστιανὸς γεγωνῶς: ἀλλ' ὅσον τὰ τῆς
 βασιλείας αὐτῷ ἐκρατύνετο, τοσοῦτον κακοδαίμονι φύσει καὶ ὠμο-

13 αὐτοκρατορίαν C

15 οἰκονομοῦντος C

20 ἐργάσασθαι C

Prota insula. qui cum ibi castrarentur, Theodosius in fata concessit, Constantinus autem, qui alio nomine Basilius dicitur, vocis usu ab exsectione virillum privatus, eius restitutionem cum deum flagitavit, tum Gregorium theologiae nomine illustrem, cuius ibi forte quaedam erat statua. exaudiit eum sanctus ille, visaque est ei imago sacra mane iu-bens ceram quam porrigebat legere. ac Basilius fidem dicto habens, ingressus fanum, clara purissimaque voce recitavit haec "rursum Iesus meus." voce itaque recepta traditam a patre sibi impietatem abomina-tus, gratum se erga sacras imagines praebuit.

Verum haec aliquanto post evenerunt. ceterum ad Michaelum im-perio ita potitum, resque suo arbitrato constituentem, Nicephorus nobi-lis patriarcha epistolam mittit, petens ea sacrarum imaginum instaura-tionem et pietatis revocationem. respondet Michaelus se neque ullum decretorum de fide convellere statuisse, neque etiam quicquam eorum quae tradita iam et confessa haberentur damnaturum vel mutaturum: quivis secure id sequeretur atque ageret quod sibi probaretur atque li-ceret. non tamen in hoc proposito perseveravit, quippe qui ne initio quidem verus fuerit Christianus. sed quamdiu imperium tenuit, bellum

τάτη τὸν κατὰ τῶν Χριστιανῶν καὶ τῶν ἡμοφύλων ἀνεργίπυζε
 πόλεμον, πῦν μὲν τοὺς μοναχοὺς διαπτύων καὶ παντοίοις περιβιά-
 λων δεινοῖς, καὶ ποιναῖς ἔξευρίσκων ποινάς, πῦν δὲ τοὺς ἄλλους C
 πιστοὺς ἐγκλείων φρουραῖς καὶ ὑπερροῖους τιθεῖς. ἐντεῦθεν καὶ
 5 Μεθόδιον τὸν μετὰ βραχὺ πατριαρχικοῦ θρόνου ἀξιωθέντα καὶ
 Ἐὐθύμιον τὸν τηρικαῦτα τῶν Σύρδεων προεδρεύοντα, τῷ αὐτοῦ
 θελήματι μὴ ὑπέκοντας μηδὲ τὴν τῶν θείων εἰκόνων ἔξαυρουμέ-
 τους τιμῆν, τῆς πόλεως ἔξωθει, καὶ τὸν μὲν θεῖον Μεθόδιον
 γυλακῆ παραδίδωσι κατὰ τὴν νῆσον τοῦ Ἀκριτον, τὸν δὲ μακαρί-
 10 τιν Ἐὐθύμιον διὰ Θεοφίλου τοῦ οἰκείου υἱοῦ θανάτῳ παραδίδωσι,
 βουνεύροις τυπτόμενον ἀφειδῶς. ὅσον δὲ τὴν Χριστοῦ κληρονο-
 μίαν ἐπίεξε, τοσοῦτον τοὺς Ἰουδαίους ἀνέτους φόρων καὶ ἐλευθέ-
 ρους εἶθει, ἀγαπωμένους καὶ στεργομένους αὐτῷ τῶν ἄλλων ἀν- D
 θρώπων διαφερόντως. προυβύλλετο δ' ὥσπερ τι προκέντημα καὶ
 15 ἄρχεῖνον τοῦ οἰκείου βίου πρὸς μίμησιν τὸν τοῦ Κοπρωνύμου
 βίον, καὶ τοῦτον μιμῆσθαι εἰς ἄκρον ἰσπούδαζε. διὸ καὶ πρὸς
 τὴν ἀκρόπολιν ἔφθασε τῆς ἀσεβείας, ἄρτι μὲν σάββατον νηστεύειν
 νομοθετῶν, ἄρτι δὲ κατὰ τῶν θείων προφητῶν τὴν γλώτταν ἔξα-
 κονῶν, ἄρτι δὲ τὴν μέλλουσαν ἀνάστασιν ἀθετῶν καὶ τὰ ἐκεῖθεν
 20 ἐπηγγελμένα ἀγαθὰ διασύρων, διάβολόν τε μὴ εἶναι ὅλως ἰσχυρι-
 ζόμενος ἕτι μηδ' ὑπὸ Μωσέως τούτου παραδεδομένου. πορνείαν
 δὲ κατησπάζετο, καὶ τὸν ἐπὶ πᾶσι δεῖν ἡμῶναι θεὸν ἐνομοθετεῖ,
 καὶ τὸν Ἰούδιαν ἀκολάστῳ γλώσση τάττων μετὰ τῶν σωζομένων.

9 ἀκρίτα C

11 ἀναιδῶς margo C

ἕσφ — τοσοῦτῳ C

18 γλώσσαν C

Christianis et gentilibus eorum animo malo atque crudelissimo movit,
 modo monachos despiciens, eosque varie affligens, aliaque in eos super
 alia statuens supplicia, modo alios pios in carceres coniciens extorresve
 agens. inter hos Methodium, qui non multo post ad solium patriarchae
 evectus est, ac Euthymium, eo tempore Sardiniam praesulem, quod suae
 voluntati non obsequerentur neque sacris imaginibus deberi honorem
 diffiterentur, urbe eiecit. et Methodium quidem in insula Acritae in
 custodiam dedit, beatum vero Euthymium opera filii eius Theophili fla-
 gris necavit. quantum vero Christi patrimonio incommodi dabat, tan-
 tam tributi immunitatis et libertatis donationibus Iudaeos sublevabat,
 sibi supra omnes homines dilectos. exempli loco quod imitaretur ac pro
 stimulo quasi haberet, vitam Copronymi sibi proposuit, summoque eam
 studio aemulatas ad summum impietatis perrexit. itaque modo sabbati
 ieiunium praecipere, modo linguam contra divinos vates acuere, modo
 futuram resurrectionem infitari et bona quae ex ea nobis promittuntur
 deridere, modo diabolum ullam esse negare, quod nihil de eo Moses tra-
 diderit. idem et scortationes magni fecit, et de deo qui supra omnia est
 iurando legem tulit, et inter beatos Iudam effreni lingua numeravit.

P 499 τὴν ἑορτὴν τοῦ σωτηρίου πάσχα κακῶς καὶ παρὰ καιρὸν χλευάζων τιμᾶσθαι, καὶ ὡς Ἑλληνικὴν τάχα παιδευσιν διαπτύων τὴν ἡμέτεραν καὶ θείαν παιδευσιν τοσοῦτον ἀποστρεφόμενος ὡς μηδὲ τοὺς νέους παιδοτριβεῖσθαι που συγχωρεῖν, ἵνα μήτε τῇ αὐτοῦ ἀλογία ἀντιστῆναί τις ἔχη ποτὲ καὶ διελέγξαι, μήτε πάλιν τῷ τάχει τῶν 5 ὀφθαλμῶν καὶ τῇ τῆς γλώττης ῥύμη φερόμενος διὰ τῆς παιδεύσεως τὰ δευτερεῖα τοῦτον φέρειν καταναγκάσειε. τοσοῦτον γὰρ ἤγει πρὸς τὴν μῆξιν τῶν γραμμῶν ἐκείνος καὶ τὴν τῶν συλλαβῶν ἀνάγνωσιν, ὡς ῥᾶον ἂν τις διῆλθε βιβλίον ἢ αὐτὸς τῇ βραδυ-
B τῆτι τοῦ νοῦ τὰ τοῦ οἴκειου στοιχεῖα δνόματος. 10

Ἀλλὰ ταῦτα μὲν παρεῖσθω ὡς καὶ ἄλλοις ἱκανῶς ἐσηγηται-
μένα, ἣ δ' ἱστορία ἐχέσθω τῶν ἐφεξῆς. κατὰ γὰρ τὸν καιρὸν
τοῦτον ὁ ἐμφύλιος πόλεμος ἀρχὴν εἰληφῶς ἐξ ἀνατολῆς πυντοίων
ἐνέπλησε τὴν οἰκουμένην καυῶν, φθόρον δὲ πολλὸν τῶν ἀνθρώπων
καὶ παρὰ τοῦτο ὀλιγανδρίαν εἰργάσατο. Θωμᾶς ἦν τῆς ἀποστά- 15
σεως ἑξαρχος, περὶ οὗ διττοὶ φέρονται λόγοι, ὧν ὁ μὲν εἰς ὀρμῶ-
σθαι τοῦτον φησιν ἐξ ἀσήμεων γονέων καὶ πενιχρῶν καὶ τὸ γένος
βαρβάρων, ἐπὶ πολλὸν δὲ πενία συζῆν, διὰ τῆς τῶν χειρῶν ἐργα-
σίης τὰ πρὸς τὸ ζῆν ποριζόμενον, ἐνίστε δὲ καὶ θητεύοντα· εἶτα
τὴν ἐνεγκοῦσαν ἀπολιπόντα καὶ πρὸς τὴν μεγαλόπολιν ταύτην 20
C πεφοιτηκότα, καὶ τινα τῶν συγκλητικῶν εἰς ὑψηρεσίαν προσλη-
γθέντα, ἐς τοσοῦτον ἀκολασίας ἐληλακέναι καὶ ὑβρεως ὡς καὶ
αὐτὴν κατατολμῆσαι τὴν δεσποτικὴν καθυβρίσαι εὐνήν. καὶ ἐπεὶ

1 σωτηρίου om C

20 πρὸς om C

23 κολίτην margo C

quin et pascha male et intempestive a nobis festum celebrari dixit, et omnino nostram rerum sacrarum institutionem ut Graecanicam est detestatus. literaturam quoque adeo est aversatus ut ne pueros quidem ea permiserit erudiri, ne vel vaesaniae ipsius coarguendae atque refellendae instrumenta alii inde pararent, vel disciplina adianti, cum oculorum ac linguae velocitate in legendo uterentur, ipsi palmam eius rei praeriperent. adeo enim in literis componendis tardus erat et syllabis conficiendis, ut librum alius facilius perlegeret quam ipse sui nominis elementa recenseret.

Sed his omissis quae in eius opprobrium sunt ab aliis satis copiose exposita, historiam pertexamus ac bellum civile narremus, quod eo tempore in Oriente exortum, omnis generis mala orbi terrarum intulit, magnaue mortalium internecione edita hominum penuriam effecit. princeps eius fuit Thomas, de quo duplex fertur sermo. quidam hunc obscuris maioribus ortum atque pauperibus ferunt, iisque barbaris; diuque in paupertate vixisse, victum labore manuum suarum parantem, nonnunquam etiam servilibus ministeriis. deinde patria relicta cum Cpolin venisse, ibique famuli loco a quodam senatorii ordinis assumptum eo libidinis ac foeditatis progressum, ut hari quoque lectum polluere ausus

ἐξωράθη, μὴ οἷός τε ὦν τὰ θνείδη φέρειν, δεδοικῶς δὲ καὶ τὰς ἐπηρετιμένας ποινὰς τοῖς τῶν τοιούτων τολμηταῖς, φυγὰς πρὸς τοὺς Ἀγαρηνοὺς γίνεται· καὶ τούτοις πίστιν ἱκανὴν δεδοικῶς ἐκ τοῦ τοῦ καταλλήλαις χρῆσθαι πράξεις καὶ ἐκ τοῦ χρόνου ββαιῶσαι 5 τὰ ἔργα (ἔτος γὰρ πέμπτον καὶ εἰκοστὸν διηγύσθη τούτῳ ἐν τῇ πρὸς ἐκείνους διατριβῇ) καὶ ἐκ τοῦ τὴν ἱεράν τῶν Χριστιανῶν ἀπομόσασθαι θρησκείαν καὶ τῇ τοῦ ἐπαράτου προστεθῆναι Μωά- μεδ, πολεμικῆς τινὸς φύλαγγος ἀποδείκνυται ἀρχηγὸς καὶ κατὰ D Χριστιανῶν ἐκπέμπεται, τὴν τῶν Ῥωμαίων βασιλείαν ὑπὸ τὴν 10 αὐτῶν θείναι χεῖρα καθυποσχόμενος. καὶ ἵνα μὴ τινα ὡς ἀλλό- φυλος καὶ ἀλλόπιστος ἐμποδισμὸν ἔχη ἀπιστούμενος ὑπὸ Ῥω- μαίων, Κωνσταντῖνον ἑαυτὸν ἐπεφήμιζεν εἶναι τὸν τῆς Εἰρήνης τίον, ὃν ἡ μήτηρ διὰ τὸ κακόνου καὶ τὸ τοῦ τρόπου ὑπουλον καὶ κακότηδες πύλαι μετὰ τῆς βασιλείας καὶ τῶν ὀφθαλμῶν ἀπεστέ- 15 ρησε, πηκτικαῦτα δὲ καὶ τὸν βίον ἐτόγγανε καταστρέψας. καὶ ὁ μὲν πρῶτος καὶ πολλὸς οὕτως ἔχειν περὶ τῆς τοιαύτης ὑποθέσεως πιστεύεται λόγος· ἄτερος δὲ τοῦτον εἶναι φησι τὸν Θωμᾶν τὸν τῷ Βαρδανίῳ πάλαι συνόντα, περὶ οὗ καὶ ὁ ἐν τῷ Φιλομιλίῳ μονα-

1 ἐγγύσθη magis C 4 χρόνος? 10 χεῖρα om C 15 post καταστρέψας C: ἐπεὶ δὲ τὸ τῶν πράξεων μέγεθος καὶ αἱ βόσκου-σαι τούτων ἱλιθίδες κοινῶν τινα τῶν πραγμάτων ἀπήτον (οὗ γὰρ ἂν ἄλλως οἷός τ' ἦν τὰ πράγματα κωβερῶν μόνος, καὶ κατὰ γῆν ἐπιχειρήσας καὶ κατὰ θάλασσαν), εἰσποιεῖται τινα νιδὸν τῇ διαμορφάσει τοῦ σώματος τὴν τῆς ψυχῆς δηλοῦντα ἀπόνοιαν. τούτου Κωνσταντῖνον μετονομάσας καὶ χεῖρα ἀκούσας παρεση-κὼς πρὸς ἕτερον μέγος ἀπέστειλε, τὰ Ῥωμαίων ἄγειν καὶ φέρειν προστάξας. αὐτὸς τε καθ' ἕτερον ἐπῆσε κείρων καὶ κατακόπτων τὰ ἐν ποσί. Δίῳν τότε καιροῦ ὁ ἐξ Ἀρμενίας τὰς τῆς βασιλείας κατεῖχεν ἡνίας· ὃς δύναμιν τινα κατ' αὐτοῦ ἐκπέμφας οὐκ ἀξιό-λογον καὶ τοῖς ὄλοις σφαλὲς θρασύτερον αὐτὸν ἐπὶ πλέον ὀρη-τικὸν ἀπειργάσατο. cf. p. 78 12 infra: τούτοις ἄκασι κτλ. 16 κη-νήσεως C 17 θάτερος P

fuerit. qua re detecta, cum ignominiam non ferret ac poenas praeter ea talia facinora aggressis constitutas metueret, ad Agarenos per fugisse; quibus cum se satis probasset continentibusque actionibus per longum tempus fidem confirmasset (annos enim 25 apud eos exegit, sancta Christianorum eiurata religione Moamedicam detestabilem impietatem amplexus), ab iis bellicae cuidam phalangi praefectum ac contra Christianos missum fuisse, pollicitum se Romanum imperium in illorum potestatem redacturum. ac ne Romani fraudem struenti ut alienigenae et diversam religionem colenti fidem non haberent, Constantinum sese cum nominasse, Irenaeos filium, quem ob ingenii morumque perversitatem et malitiam mater inprudem oculis imperioque orbaverat morsque iam tum vivis exemerat. haec prior est et multis credita narratio. alii hunc Thomam eam affirmant qui quondam in familia Bardanii fuerit, ac de

P 500 ἄχος τὴν πρόρρησιν ἀπεφοίβασε, παρὰ τοῦ βασιλέως δὲ Λέοντος ἀναχθέντα εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ τῶν φοιδεράτων τάγματος. ὃς ἐπεὶ μεμαθήκοι τὸν Λέοντα ὑπὸ τοῦ Μιχαὴλ ἀηρηθῆσαι, ἐκδικῶν τάχα τὸν εὐεργέτην, ὁμοῦ δὲ καὶ θυμὸν ἴδιον ἐμπιπλᾶς (ἐτύγγανε γὰρ πως ἔξ ἡλικιωτῶν διαφερόμενος πρὸς τὸν Μιχαὴλ), ἅμα δὲ καὶ 5 τὰς περὶ αὐτοῦ τοῦ ἐν τῷ Φιλομιλίῳ μοναχοῦ προρρήσεις φοβούμενος, χεῖρα ἐναντίαν κινεῖ, τοῦ τῶν ἀνατολικῶν ἀρξάμενος θέματος, ὅπῃ δὴ καὶ διέτριβε, δύναμιν οὐκ ἀγενῆ τινὰ καὶ μικρὰν ἀλλὰ βαρεῖαν καὶ ἀνδρώδη συνηθροικῶς, πάντα τὸν ὕπλον τὸ B οἰονοῦν κινεῖν δυνάμενον ἔπεσθαι οἱ καταναγκάσας, ὃν μὲν βία, 10 ὃν δὲ φιλία τῇ πρὸς αὐτόν, ὃν δὲ καὶ ἐλπίδι διαρπαγῆς λυφύρων, ὃν δὲ καὶ τῷ πρὸς τὸν Μιχαὴλ μίσει· ἐτύγγανε γὰρ οὗτος ὑπὸ πάντων διὰ σκαιοτροπίαν μισοῦμενος, καὶ διὰ τὸ τῆς τῶν Ἀθιγγάνων θιασώτην εἶναι αἰρέσεως, καὶ διὰ τὴν τῆς γλώττης τραυλότητα, καὶ δι' ἀνανδρίαν καὶ μαλακίαν συμπεισθέντων αὐτῷ 15 συστρατεύεσθαι. ὁ Θωμᾶς γὰρ εἰ καὶ τὸν ἕτερον τῶν ποδῶν εἶχε πεπηρωμένον καὶ τὸ γένος βάρβαρος ἦν, ἀλλ' οὖν τῇ γε πολιᾷ αἰδέσιμος ἐτύγγανεν ὣν καὶ τὸ εὐπροσῆγορον καὶ ἀστείον εἶχεν, C ἕπερ φιλεῖ ὁ στρατιώτης λαός, ἀλλὰ καὶ τῶν κατὰ γενναίωτητι σώματος οὗ τινος ἐφαίνετο δεύτερος. οὗτος τοίνυν ὁ Θωμᾶς πᾶ- 20 σαν τὴν ἔω παραλαβῶν, καὶ τοὺς τῶν δημοσίων πράκτορας φόρων ἕφ' ἑαυτὸν ποιησάμενος, καὶ μεγαλοφροσύνη καὶ ἐπιδόσει ἄκρι

1 ἀπεφῆνατο C	8 ἀσθενῆ C	10 ὅτιοῦν κινήσαι C
11 κουρσενμάτων margo C	14 λατρειτῆν margo C	16 καὶ
θάτερον C	18 μέτριον margo C	19 λέως C
20 οὐ- τινος C		

quo monachus Philomelii sit vaticinatus, et quem Leo imperator foederatorum cohorti praeposuerit. eum ergo Thomam, cum interfectum a Michaelo Leonem cognovisset, partim ut benefactorem ulcisceretur, partim ut suum animum exsatiaret (nam ab adolescentia usque ei cum Michaelo inimicitiae intercesserant), simul et monachi istius de eo praedictionis metuentem exitum, arma contra Michaelum sumpsisse. primo Orientales copias, apud quas degebat, concitavit, exercitumque minime imbellem aut exiguum sed grandem fortemque collegit, omnibus qui quocunque modo arma ferre possent ad militiam vocatis. horum alii vi coacti castra Thomae sequebantur, alii benevolentia erga eum ducti, nonnulli spe praedae, quidam etiam odio in Michaelum. is enim omnibus inavissus erat ob morum perversitatem, et quod se ducem Athinganæ sectae praebat, nec non propter linguae balbutiem et mollitiem. nam Thomas tametsi alterum pedem habebat mutilum ac genere barbarus erat, tamen ob canitiem venerabilis, aditu et in congressu facilis atque civilis, quae gratissima sunt militari multitudini, neque quoquam corporis fortitudine posterior habebatur. is ergo Oriente occupato, publicorum tributorum exactoribus in suam redactis potestatem, animi magni-

χρησάμενος, πολλὸς ἐκ μικροῦ γέγονε καὶ ἐξ ἀσθενοῦς ἰσχυρός·
 τοὺς μὲν γὰρ ἤγε πειθοῖ καὶ φιλαί, ὁπόσοις ὁ τῶν καινῶν πραγμά-
 των καὶ τοῦ φιλοπλουτεῖν ἕρωσ ἐνῆν, τοὺς δὲ ἀνάγκη καὶ βία
 ἐπήγετο, ὅσοις δὴ τὰ τῶν ἐμφυλίων στάσεων κακὰ ἐμισοῖτο. ἐν-
 5 τεῦθεν οἱ ἐμφύλιοι ἀναρρηγνύμενοι πόλεμοι, καὶ οἷόν τινες ποτα-
 μοῦ καταρράκται φερόμενοι, οὐχ ὕδασιν ἀλλ' αἵμασι τὴν γῆν D
 κατέκλυζον. πᾶσα μὲν οὖν ἡ Ἀσία πορθουμένη καὶ ληϊζομένη
 ἔδοθανάτα, τῶν ἐν αὐτῇ πόλεων τῶν μὲν προστιθεμένων τῷ
 Θωμᾷ διὰ τὸν φόβον, τῶν δ' ὕσαι τὰ πιστὰ τῷ κρατοῦντι ἐτή-
 10 ροτην λεηλατουμένων καὶ ἀνδραποδιζομένων. καὶ τὰ μὲν τῆς
 Ἀσίας ἅπαντα ὑπήκοα γέγονε τῷ ἀποστάτῃ, ἐξηρημένου τοῦ θί-
 ματος τοῦ Ὀψικίου (τούτου γὰρ στρατηγῶν ὁ Κατάκλας διετή-
 ρησεν ἄχρι τέλους τῷ βασιλεῖ εὐνοίαν), ἔτι δὲ καὶ τοῦ τῶν Ἀρ-
 μενικῶν· καὶ τούτου γὰρ στρατηγὸς ὢν ὁ Ὀλβιανὸς εὐνοίαν ἐτή-
 15 ρησε τῷ βασιλεῖ. οἷς τισὶν ἀπονέμων ἀμοιβὰς ὁ βασιλεὺς τὸ εἰς
 τὸ βασιλικὸν ταμιεῖον εἰσαγόμενον δημόσιον τέλος, ὃ καπνικὸν
 καλεῖν εἰώθασιν, ἔδωρήσατο. μανθάνουσι δὲ τοῖς Ἀγαρηνοῖς
 τὴν ἐμφύλιον στάσιν χαίρειν ἐπήει καὶ σκιρτῶν· καιροῦ γὰρ λα-
 βόμενοι πᾶσαν νῆσον καὶ χώραν κατέτρεχον ἀδειῶς. δεισας οὖν ὁ P 501
 20 Θωμᾶς ὡς μὴ πτοηθέντες οἱ οὖν αὐτῷ στρατιῶται τὴν τῶν Ἀγα-
 ρηνῶν ἔφοδον, λείαν, ὡς εἴρηται, ποιουμένων πάντα τὰ ἐν ποσὶ
 καὶ αἰχμαλωτιζόντων τὰ προστυχόντα, καταλιπόντες αὐτὸν οἰχί-
 σονται, δέον ἐγνώκει τέως ἀναχαιτίσαι τὴν αὐτῶν ὁρμὴν δι' ἐπι-

1 πολλὸς — ἰσχυρός om C 3 ἦν P 4 κακὰ om P 8 τῷ
 Θωμᾷ] αὐτῷ C 12 κατάκλας C 14 καὶ τοῦτο γὰρ τὸ
 θέμα στρατηγὸς ὢν ἐν αὐτῷ ὁ C 17 ἐκδοθη C

tadine et rebus secundissimis usus, magnus de parvo deque imbecillo
 potens factus est, alios favore sibi et persuadendo adiungens, quos re-
 rum novarum et opum cupiditas ei conciliabat, alios vi subigens, quibus
 civilium bellorum mala exosa erant. eo initio civilia bella erupere et
 quasi fluminis praecipites decursus ruentia, non aqua sed sanguine ter-
 ras inundaverunt. tota Asia vastationibus ac depraedationibus misere
 affligebatur, urbibus aliis Thomae se ob metum adiungentibus, aliis
 quod fidem imperatori servarent direptis atque in servitutum actis. po-
 titus est auctor rebellionis tota Asia, solis Opsicianis et Armeniacis
 demptis, quorum his Olbianus illis Catacelas praefecti ad extremum us-
 que in fide imperatoris perseveraverunt. ideoque imperator referendae
 gratiae causa publicum vectigal, quod Fumarium dicitur et in aerarium
 principis inferri solebat, iis dono dedit. interim Agareni bello civili
 Romanorum cognito gaudio exsultare, eamque occasionem suam facere,
 et omnes insulas, omnes regiones secure incursionibus infestare, obvia
 quoque depraedari et capere. itaque metuens Thomas ne a suis metu
 impetus Agarenorum territis desereretur, reprimere eos, iisque cum

φανείας αὐτοῦ, καὶ τῷ πλήθει τῶν ἐπομένων δυνάμειν ἐκπλήξαι
 τε καὶ πρὸς εἰρήνην αὐτοὺς ἐκαλέσασθαι. ὁ καὶ συνέβη· ἄρτι
 γὰρ τοῖς Σαρακηνοῖς τὴν ἔω ληιζομένους αἰφνίδιος ἐπιφανείς ἐξέ-
 πληξε, καὶ εἰς λόγους ἐλθὼν ἐπέειπε, ὑποσχόμενος προδοῦναι
 τούτοις τὰ Ῥωμαίων ὄρια, καὶ τὴν αὐτῶν αὐτοῖς ὑποχείριον θέ- 5
 σθαι ἀρχήν. ἀπυλλαγείς δὲ τοῦ ἀπὸ τούτων δέους βασιλέα ἔαν-
 B τὸν ἀνείπε καὶ διάδημα τῇ κεφαλῇ περιέθετο, καὶ αὐτοκράτωρ ἐν
 Ἄντιοχείᾳ ἀναγορεύεται παρὰ τοῦ τηνικαῦτα τὴν ἐκεῖσε ποιμνίνον-
 τος ἐκκλησίαν Ἰωβ. χεῖρα δὲ πολλὴν αὐτός τε συλλέγει καὶ παρὰ
 τῶν Ἀγαρηνῶν λαμβάνει, οὐ μόνον δὲ τῶν προσοίκων ἡμῖν ἀλλὰ 10
 καὶ τῶν ἐκ τῆς περὶ τὴν Αἰγυπτίων Ἰνδῶν Περσῶν Ἀσσυρίων Ἀρ-
 μενίων Χαλδαίων Ἰσθῆρων Ζακχῶν καὶ Καβήρων. τούτοις ἅπασι
 κατοχυρωθεὶς καὶ ἑαυτὸν περιφραῖξας ἄριστον ἐνόμισεν εἶναι καὶ
 βοηθὸν καὶ συνεργὸν τῆς ἀρχῆς προσλαβεῖσθαι, τὴν τε ἑαυτοῦ
 κλησιν ἀλλάξασθαι καὶ υἷον εἰσποιήσασθαι. ἐκεῖθεν ὀρμηθεὶς 15
 ἅπασαν ἐδήσο καὶ ἐπόρθει τὴν ἀνατολήν. αἱ δὲ ὁ βασιλευῶν
 C ἀκηκοὺς καὶ αὐτὸς πρὸς ἀντιπαράταξιν ἠῤῥεπισίθη. καὶ στρα-
 τῖαν καὶ στρατηγὸν οὐκ ἀξιώμαχον πρὸς αὐτὸν ἀπρωτέλλει, ἧ τινα
 συρραγείς ὁ Θωμᾶς ἄρδην ἠφάνισε, μέρος μὲν τῆς δυνάμεως
 ἀνελών, τὸ δ' ἄλλο τρεψάμενος εἰς φυγὴν. καὶ λοιπὸν ἀδείας 20
 τυχῶν διετίθετο τὰ καθ' ἑαυτὸν κραταιότερον, ναῦς ἑξαρτῶν
 πολεμικὰς καὶ ἑτέρας σιταγωγὰς καὶ ἰππαγωγούς. γίνεται δὲ καὶ

2 παυούργως αὐτοὺς ἐπισπάσασθαι C 10 δὲ C 12 Κά-
 δων O Ζακχῶν καὶ Καβείρων C 13 παραφραῖξας C
 21 αὐτὸν C 22 ἑτέρους C

tantis suis copiis superveniendo terrere adque pacem componendam adi-
 gere intendit. atque id consilium successit: subito enim superveniens
 Agarenis Orientem populantibus eos terruit, habitoque colloquio pacem
 pepigit, pollicitus se fines Romanorum ipsis proditurum imperiumque
 Romanum ipsis subiecturum. proinde metu Agarenorum liberatus impe-
 ratoris nomen sibi arrogavit, diadema suo capiti imposuit, estque An-
 tiocheae ab eius temporis pastore ecclesiae Antiochenae Iobe imperator
 declaratus. manum porro militum validam cum ipse coegit tum ab Aga-
 renis accepit, non ex nostris modo vicinis collectam, sed etiam ex re-
 motioribus, Aegyptiis Indis Persis Assyriis Armeniis Chaldaeis Iberis
 Zichis Cabiris. his omnibus munitus atque stipatus optimum factum
 existimavit eum in filium adoptatum imperii socium adiutoremque adsci-
 scere et nomen mutare. inde profectus totum ferebat agebatque Ori-
 entem. imperator his cognitis, se quoque ad resistendum bello paravit,
 copiasque nequaquam certamini pares cum duce emisit; quas congressus
 praedio Thomas penitus dissipavit, parte occisa parte in fugam coniecta.
 post haec licentiam nactus suas validius confirmavit, naves ad pugnam
 aliasque frumento et equis vehendis aptas construens. quia et impera-

τοῦ βασιλικοῦ στόλου κύριος, καὶ πρὸς τὴν Λέσβον ἅπαν ἀθροίζει τὸ ναυτικόν. αὐτὸς δὲ ὀκτὼ μυριάδων ἄρχων στρατοῦ ἐπὶ Ἄβυδον ἦκει ὡς ἐκεῖθεν εἰς τὴν περαιάν διαβησόμενος, πάντα τὰ ἐν παρῶν καταδραμιών, καὶ σποδὸν ποιήσας οὐ τὰ ταπεινὰ καὶ εὐ-
 5 χειρώτα καὶ εὐάλωτα ἀλλὰ καὶ τὰ ἐπικαιρότατα καὶ δυσάλωτα. D
 ἦν δέ τι χωρίον ἐρυμνὸν τὴν εἰς τὸν βασιλεῦ πίστιν τηροῦν, καὶ ἐπ' αὐτῷ τὸν εἰσπολήτον ἐκπέμπει υἱόν· ὁ δὲ θρασέως ἰππαζόμε-
 νος καὶ ἀτάκτως τῷ οἴεσθαι γυμνὸν ἀντικύλων εἶναι τὸ χωρίον
 λόγῳ δὴ ται περιπίπτει τοῦ Ὀλβιανοῦ, καὶ τὴν κεφαλὴν ἀποτμη-
 10 θεὶς ἔμαθε μὴ θρασύνεσθαι. τὴν μὲν κεφαλὴν τοῦ δειλαίου ἐκεί-
 νου ἔπεμψε τῷ βασιλεῖ ὁ Ὀλβιανός, οὗτος δὲ πάλιν Θωμᾶ τῷ
 ἐκείνου πατρὶ μετὰ βρυάγματος βαίοντι καὶ μεγαλαυχουμένῳ.
 ἦν περ ὄστις δεξάμενος, καὶ κατὰ μηδὲν τοῦ φρονήματος ὑπενδούς,
 πρὸς τὴν Θράκην ἀπὸ τοῦ χωρίου ὃ καλοῦσιν Ὀρκώσιον περαιου-
 15 ται, νύκτα κατατηρήσας συνοδικήν. ἔμελε δὲ περὶ τούτου τῷ P 502
 βασιλεῖ Μιχαήλ, καὶ τὴν ἐκείνου προλαβὼν περαιώσιν αὐτὸς τὰς
 τε πόλεις ἀνελάμβανε καὶ τοὺς στρατιώτας ἐστῆριζε καὶ τὰ ἀσθενῆ
 τῶν χωρίων ὠχύρου, κἄν μηδὲν ἐκ τῆς τοιαύτης σπουδῆς ἀπώ-
 νητο, ὅμα τῇ ἐκείνου πρὸς τὴν πόλιν ὑποστροφῇ καὶ τῇ τοῦ
 20 Θωμᾶ περαιώσει πάντων τὴν ἐκείνου πίστιν ἀπαρησημένων καὶ
 προσκεχωρηκότων τῷ ἀποστάτῃ καὶ μετ' αὐτοῦ στρατεύεσθαι κατὰ
 τῆς βασιλίδος προθυμουμένῳ. ὁ δὲ βασιλεὺς κατὰ τὸ ἐγγωροῦν

2 κατάρχων C

12 φραγματος C

16 βασιλεῖ om C

3 ἦε C

15 post τούτου C: καὶ πρὸ τούτου

18 ἀπὸ C

8 ἐγκοῦματι margo C

22 βασιλείας C

toriam classem in suam potestatem redegit, omnesque naves ad Lesbum congregavit. deinde cum octoginta hominum milibus Abydum petiit, inde traiecturus, in itinere omnia populatus, inque cinerem redactis non humilibus modo et capti facilibus, sed et loco optimo sitis ac expugnata difficillimis castris. erat quoddam castellum munitum loci natura, quod imperatori fidem servabat. ad hoc capiendum adoptivus ille filius Thomae a patre missus, dum audacius et nullo suorum instructo ordine equitat, hostibus nudum castellum opinatus, in insidias Olbiani delapsus atroces temeritatis poenas dedit. nam caput eius praeseptum Olbianus ad imperatorem, isque ad Thomam ferociter ac superbe invadentem misit. Thomas filii capite accepto nihil de ferocia diminuens, a loco eni Horcesium (a iuramentis, ut videtur) nomen est in Thraciam traiecit, nocte ad hoc usus, qua luna ob suum cum sole coitum non lucet. verum ea res Michaeli curae fuerat; atque eius adventum praeventus, urbes refecerat, milites confirmaverat, et loca infirmiora muniverat. quanquam nullum eius diligentiae fructum cepit. simul enim atque ad urbem rediit et in Thraciam Thomas appulit, universi ab imperatore ad Thomam defecerunt, parati cum eo Cpolin oppugnatum proficisci. imperator, quantam eius fieri potuit, exercitum copiasque,

στρατὸν ἀγροχῶς καὶ δύναιεν τῷ δοκεῖν ἀξιόλογον συστησόμενος, στρατηγούς τε ἐπιστήσας αὐτῇ τὸν τε ῥηθέντα Κατάκηλιαν καὶ τὸν Β Ὀλβιανόν, ἐπαφίησι κατὰ τοῦ τυράννου. ἐπεμελεῖτο δὲ καὶ τῶν κατὰ Θάλασσαν, ὡς ἀνυστὸν ἦν. ὥσπερ δὲ τις χεῖμαρρος ἐξ ὑψηλῶν ὀρέων ὁ τυράννος ἐπελθὼν τὴν τε κατὰ χέρσον δύναιεν 5 καὶ τὴν κατὰ Θάλασσαν διεσκέδασε, καὶ τοσαύτην ἐνέθηκε πτοίαν τῷ βασιλεῖ ὡς καὶ σιδηρᾶν ἄλυσιν ἀπὸ τῆς ἀκροπόλεως εἰς τὸ 'καταντικρὺ πολίχριον ἀποτεῖναι, τὴν ἔσωθεν ἄβατον τηροῦσαν Θάλασσαν. ἦν δὲ τις στρατηγὸς ὑπερόριος ἐν Σκύρω τῇ νήσῳ (μία δὲ αὕτη τῶν Κυκλάδων), ἀδελφιδοῦς μὲν τυγχάνων Λέοντος 10 τοῦ βασιλέως, τούτου δὲ ἀναιρεθέντος παρρησιασόμενος πολλῶν καὶ τὸν Μιχαῆλ εἰς πρόσωπον ὄνειδίσας διὰ τὸν φόνον, καὶ διὰ C τοῦτο τὴν ὑπερορίαν κατακριθεῖς. τοῦτον προσεταιρισόμενος ὁ Θωμᾶς στρατεύματός τινος κατὰ γῆν ὡσεὶ χιλιάδων δέκα ἀναδείκνυσι στρατηγόν· καὶ τὸν κατὰ Θάλατταν δὲ στόλον εὐτρεπι- 15 σάμενος καὶ ἕτερον αὐτῷ ἐπιστήσας στρατηγόν, οἷόν τινας προδρόμους ἐξέπεμψε κατὰ τῆς βασιλίδος, διὰ τε γῆς καὶ θαλάσσης ὠφέλιμον εἶναι κρίνας ποιεῖσθαι τὰς προσβολάς. οὗ γενομένου, καὶ κατὰ ταυτὸν ἀναφανέντων τῶν τε ναυτικῶν καὶ πεζικῶν δυνάμεων ἐν τῷ πρὸς Βλαχέρναις κόλπῳ, ἀντισχεῖν ὄλωσ μὴ δυνηθεί- 20 σης, ὡς εἴρηται, τῆς ἐκτεταμένης σιδηρᾶς ἀλύσεως, προσβολαὶ D τοῖς τέλχεσι πανταχόθεν ἐγίνοντο. ἐπῆλθε δὲ μετ' ὀλίγον καὶ ὁ Θωμᾶς, καὶ ἐνεργὸς πάντοθεν ἐγίνετο ἡ πολιορκία. οὐδὲν δὲ ὅ τε καὶ λόγου ἄξιον ἐπρύττετο, τῶν ἔνδον εὐρώστως ἀμυνομένων καὶ

πτόησιν
6 πτοίαν C

12 διὰ ante τὸν om C

23 ἐνεργῆς C

ut videbatur, non contemnendas conduxit; easque ducibus Catacela et Olbiano factis tyranno obviam misit. res quoque maritimas summo conata procuravit. sed instar torrentis alto monte decurrentis irruens tyrannus Thomas terra marique exercitus imperatoris profligavit, tantumque ei terrorem incussit, ut is ferream catenam ab arce ad oppositum oppidulum extenderit, ut interiore hostem mari arceret. vivebat tam Scyri, quae una Cycladum insularum est, dux quidam, Leonis imperatoris consobrinnus, eo relegatus a Michaelo, quod ei caedem Leonis saepius libere in faciem exprobrasset. hunc in societatem suam adscitum Thomas duodecim milibus terrestrium copiarum praeficit. classem quoque adornat, aliumque ei ducem praeficit. utrumque ad tentandam Cpolin mittit quasi praecursores, ex re fore iudicans, si urbs simul terra marique oppugnaretur. cum et terrestres et navales copiae simul ad Blachernensem portum pervenissent, perrupta ferrea ista catena urbs undique oppugnari coepta est. supervenit paulo post etiam Thomas. quamvis autem urbem undique strenue oppugnaret, nihil tamen memorabile effectum est, iis qui intus erant fortiter propugnansibus et ma-

τὰς ἐλεπόλεις ἐκκρουομένων. ὤφτετο μὲν γὰρ ὁ Θωμῆς ἅμα τε ἐπι-
 φανῆσαι τῇ βασιλίδι καὶ ἅμα τοὺς πολίτας ἀναπετύσαι αὐτῷ τὰς
 πύλας διὰ τὸ πρὸς τὸν Μιχαὴλ μῖσος, καὶ διὰ τοῦτο τὸν τε Γρη-
 γόριον, ὡς εἶπομεν, πρότερον ἔπεμψε, καὶ αὐτὸς πανουδὶ μετὰ
 5 καὶ τοῦ υἱοθετηθέντος αὐτῷ Ἀναστασίου, ἄρτι τὸν μοναχικὸν
 ἀρτησαμένον βίον καὶ πρὸς τὸν κοσμικὸν ἀποκλίναντος, κατοπίη
 ἐπηκολούθησεν· ὡς δὲ οὐδὲν τῶν κατ' ἐλπίδας αὐτῷ ἀπῆτησεν,
 ἀλλὰ καὶ ὕβρεσι μᾶλλον ὑπὸ τῶν ἔνδον ἐπλύνατο, τότε μὲν παρεμ-
 βολὴν ἐν τοῖς Παυλίνοις, ἔνθα τὸ τῶν θυματουργῶν Ἀναργύρων
 10 τέμενος ἴδρυται, ὀχυρὰν ἐπέξαστο, λαὸν δὲ κεπομφῶς ἄχρι τοῦ P 503
 Ἐξζέινου πόντου καὶ τοῦ Ἱεροῦ ἀπεπειράτο τῶν πολυχνίων, εἴ πως
 αὐτὰ προσαγάγοι καὶ μὴ τινα κατὰ νότου ἔχοι ἐχθρόν. ταῦτα δὲ
 κατεστησάμενος, καὶ τινὰς ἡμέρας εἰς παρασκευὴν δοὺς ἑαυτῷ,
 ὡς ἔκ τινος ἀπόπτου κατεῖδε τὸν μὲν Μιχαὴλ τὸ πολεμικὸν ση-
 15 μείον ἐπὶ τοῦ στέγους τοῦ τῆς θεοτόκου τοῦ ἐν Βλαχέρναις πεπη-
 γότα ναοῦ, κάκειθεν τὴν κατὰ τῶν ἐναντιῶν ἰσχὺν ἐξαιτούμενόν τε
 καὶ προσλαμβάνοντα, τὸν υἱὸν δὲ αὐτοῦ Θεόφιλον πάντα τὸν τῆς
 πόλιος περίβολον μετὰ τοῦ πατριάρχου καὶ τοῦ ὑπ' αὐτὸν τάγμα-
 τος περικυκλοῦντα, τό τε ζωοποιὸν τοῦ σταυροῦ ξύλον ἐπιφερό- B
 20 μενον καὶ τὴν ἐσθῆτα τῆς πανάγνου θεοτόκου, εἰς πολλὴν τῶν
 πραγμάτων ἐνέπιπτε δυσελπιστίαν καὶ παντοῖοις ταῖς γνώμαις ἐγί-
 ρετο. οὐκ ἔχων δ' ὅ τι καὶ πράξειεν, ἄλλως τε δὲ καὶ ὕλῃ
 τοσοῦτῃ θαρρῶν τὸ ὄλον διὰ μάχης κριθῆναι ἠπέλεγο. ὄθεν τῇ

6 κατοπίη om P
 22 δ' om P

11 post Ἱεροῦ C: καλομένου

15 τέγουσ C

chinas oppugnatorias repellentibus. speraverat enim Thomas sibi, si-
 mulatque ad urbem accessisset, a civibus odio Michaeli portas resera-
 tum iri; itaque et Gregorium praemisera, uti rattulimus, ipseque cum
 omnibus copiis et adopticio filio suo Anastasio, qui recens vita mona-
 stica deserta ad profanam desciverat, subsecutus fuerat. ut vero nihil
 expectationi eius consentaneum evenit, sed contumellis quoque est ab
 oppidanis affectus, ibi tum castra in loco qui Paulini dicitur, ubi miri-
 ficorum Anargyrorum templum est, admodum munit, misitque exercitum
 ad mare usque Euxinum et ad Hierum, oppidula ad defectionem solici-
 tans, ne quem a tergo hostem relinqueret. his ita constitutis, dum
 apparatu aliquot dies impendit, ex specula quadam videt Michaelum in
 tecto aedis deiparae Blachernensis signum belli defigere, indeque vires
 contra hostem deposcare atque exspectare, filium autem eius Theophi-
 lum tota urbis moenia circumire cum patriarcha et sacro ordine, eosque
 secum circumferre lignum crucis, et intactae deiparae vestem. hoc spes
 eius de summa rerum valde labefactavit, variisque distractus cogitatio-
 nibus et consilii incertus, tandem multitudini suorum confusus pugna de-
 cernere statuit. itaque postridie prima luce classicum canere iubet,

Georg. Cedrenus tom. II.

ἔξῃς ἔμμε φωτὶ σημάνας τὸ ἐνωάλιον τοὺς ἄνδρας ἔξῃγε. καὶ τῷ μὲν υἱῷ τὸν κατὰ τὸ χερσαῖον τεῖχος ἐπέτρεψε πόλεμον, αὐτὸς δὲ τὸ πολὺ τῆς δυνάμειως ἔχων καὶ τὰς καρτεράς ἐλεπόλεις καὶ μηχανὰς κατὰ τοὺς τῶν Βλαχερνῶν πύργους ἐποιεῖτο τὴν προσβολήν, κλίμακάς τε προσφέρων τοῖς τεύχεσιν ἀναλόγους τῷ ἔθει, καὶ 5
 C ἀλλαχοῦ μὲν χελώνας ἀλλαχοῦ δὲ κριούς· τοξεῦμασι δὲ καὶ πετροβόλοις πανταχόθεν χρώμενος ἠπείγετο πυντοῖος φαινόμενος καταπληῆξαι μὲν τοὺς πολίτας κρατῆσαι δὲ τῆς πόλεως, περιστοιχίσας καὶ τὰ λοιπὰ τεῖχη τῇ ναυτικῇ δυνάμει, πυρὶ τε καὶ τοξεῦμασιν ἐκφοβῶν. ἀλλ' οὐδὲν τῶν εἰς ὄνησιν φερόντων αὐτῷ ἢ τοσαύτη 10
 δύναμις καὶ φαντασία κατεπράξατο. τὸ μὲν γὰρ ναυτικὸν εὐθύς τις ἐπιπνεύσας ἐναντίος ἄνεμος διέλυσέ τε καὶ ἄλλην ἄλλην διασπαρῆναι ἐποίησε τῶν σκαφῶν ἅτε καὶ χειμῶνος ἔξαισίου ὑπάρχοντος· κατὰ δὲ τὴν ἠπειρον γενναίως τῶν ἀπὸ τῆς πόλεως ἀγωνιζομένων
 D καὶ ἀχρήστους αὐτῷ ποιοῦντων τὰς μηχανὰς, διάπορηθεις τοῖς 15
 πῦσιν ἀνέβουξε, καὶ ἡ πολιορκουμένη πόλις ἀνεθάρσαε, καὶ τοσοῦτον ἀνδρικώτερον ἐπετίθετο τοῖς τοῦ ἀποστάτου ὡς καὶ τινὰς τῶν ἔνδον πυλίδας ἀνοιγόντας τῆς πόλεως ἐξίεναι καὶ τοῖς πολεμίοις συμπλέκεσθαι. ἔγνω οὖν ὁ ἀποστάτης διὰ τὸ τῆς Θράκης χειμέριον ἐπὶ παραχειμασίαν τραπήναι καὶ τὸν λαὸν σκεδάσαι ἐν 20
 ἀλεινοτέροις χωρίοις. ὁ δὲ καὶ ποιήσας, ὡς ἤδη τὸ ἔαρ ἐπέλαμπεν, ἀμφοτέρωθεν αὐθις κατὰ γῆν τε καὶ θάλασσαν ἔκρινε προσβύλλειν τῇ Κωνσταντίνου. ἀλλ' ἤδη καὶ τὸν Μιχαὴλ οὐχ

5 ἀναλογούσας C
 20 ἀναχειμασον C
 πόλει F

12 ἀλλαγή C
 22 ἔγνωκε C

19 πεποιήσε C
 23 Κωνσταντινου-

suos castris educit, filio terrestriis muri oppugnationem demandat: ipse cum maiori copiarum parte validioribusque machinis et tormentis turres Blachernenses aggreditur, scalas muris altitudine aequales applicans, alibi testudines alibi arietes adhibens, tormentisque saxa iactantibus undique utens. denique omni arte ac conatu nititur oppidanos pertere urbemque capere. reliquos etiam muros navalibus copiis cingit, igne et missilibus terrens. neque tamen quidquam tanta vi atque apparatu consecutus est. classem enim illico ventus adversus dissipavit, aliaque alio navigia disiecit, tempestate vehementi oborta, terra quoque oppidanis fortiter pugnantis machinasque ei inutiles redigentibus. itaque omni spe ad irritam recedente receptui canit. et qui in urbe erant, oppugnatione soluta animos receperunt; tantumque eis accessit fortitudinis, ut quibusdam etiam portulis apertis eruperint manumque cum Thomae militibus conseruerint. ex eo statuit Thomas ex Thracia discedere, quod frigidior ea est per hiemem regio, exercitumque in hiberna per regiones calidiores dispergere. quam sententiam exsecutus, ineunte vere rursus terra marique Copin oppugnare intendit. neque

ὡς τὸ πρότερον, ἄρι δὲ στρατιωτικὴν τινα δύναμιν εὗρισκε συλ-
 λεξάμενον καὶ ἑτέραν κατὰ θάλασσαν ναυτικὴν. κατ' ἐκείνο γοῦν
 πάλιν ἦει τὸ μέρος ὀπλιούμενος ἦ καὶ πρότερον, τὸν κόλπον τῶν
 Βλαχευῶν, καὶ σύνθημα δοὺς τὸ πολεμικὸν ἐνεργὸς ἦν τὰς μη-
 5 χανὰς προσάγων καὶ τὰ τεύχη κατασεύειν πειρώμενος. ἐν ᾧ δὲ P 504
 ταῦτα ἐπράττετο, εἰς λόγους ὁ Μιχαὴλ ἤλθέ τισι τῶν στρατευσ-
 μένων τῷ ἀποστάτῃ, ἀμνηστίαν τε κακῶν αὐτοῖς ἐπαγγελλόμενος
 καὶ καθυπισχοῦμενος δώσειν ἀγαθὰ πολλὰ, εἰ μόνον δὴ μετατά-
 ξαιτο καὶ ἀμμασιν ἐμφυλοῖς ἀπόσχοιντο χραίνεσθαι. ἐπείραιν
 10 δὲ οὐδέν, ἀλλὰ θαρραλιωτέρους, ὅτι δὴ καὶ παρακαλοῖντο, τοὺς
 ἀκούοντας ἐποίησε, καὶ τῆς ἐκ τοῦ φόβου συστάσεως λελυμένουσ καὶ
 βεβαιοτέρους τῷ ἀποστάτῃ εἰργάσατο. τῆς τοιαύτης δὲ πείρας
 ἀπεινωκῶς, καὶ πολλὰ τοὺς σὺν αὐτῷ παρακάλεσας ἄνδρας ἀγα-
 20 θοὺς γενέσθαι καὶ μὴ προέσθαι ἀλύστοι τεράννη τὴν ἐλευθερίαν,
 15 ἄφρων ἐκ πολλῶν πυλίδων ἐξελθὼν ἀπροσδοκῆτως ἐπιτίθεται τοῖς
 ἐναντίοις· καὶ τῷ παραδόξῳ καταπληξάμενος τοὺς ἀντιτεταγαμ- B
 νους ἐτρέψατο, φθόρον ἱκανὸν ἐργασάμενος καὶ νίκην λαμπρὰν
 ἐνεγκάμενος. καὶ τὰ ναυτικὰ δὲ κακῶς ἠνέχθη τοῦ ἀποστάτου·
 ὡς γὰρ αἱ βασιλικαὶ τριήρεις ἀνήγοντο καὶ ἤδη συμπλέκεσθαι
 20 ἔμελλον, δειμασὶ τισι καὶ θορόβοις περικτυπηθέντος τοῦ ἐναντίου
 στόλου πρῶμναν αἱ νῆες ἐκρούσαντο καὶ πρὸς τὴν χέρσον κατή-
 γοντο, καὶ οἱ μὲν τῶν ἀνδρῶν ἠυτομόλουν πρὸς βουλία, οἱ δὲ
 πρὸς τὸ οἰκτεῖον στρατόπεδον τὸ κατὰ γῆν ἐπέδιδρασκον. καὶ

1 εὗρισκε om C
 om C

6 στρατευσάμενων C

12 τῷ ἀποστάτῃ

vere Michaelum qualem antea, sed iam et terrestri collecto exercitu in-
 structum et nova classe invenit. rursus ergo eandem quam prius urbis
 partem aggreditur apud sinum Blachernensem, dataque irruendi tessera
 omni vi muris machinis adductis concutere tentat. dum haec geruntur,
 Michaelus cum quibusdam Thomae militibus colloquendi opportunitatem
 nactus oblivionem iniuriarum multaue beneficia promittit, si ad se
 transirent sanguinisque civilis pollutione abstinerent. verum hoc frustra
 fuit, ferocioribus etiam ista petitione factis illis, et quod metu hostium
 liberati essent, Thomae eo fidelioribus. hoc itaque desperato conatu
 Michaeli multis verbis suos cohortatur ut se fortiter gerant neque sce-
 lerato tyranno libertatem prodant: tum subito multis portis effundens
 suos hostem nihil tale expectantem adoritur, subitoque impetu perter-
 ritum magna clade afficit, adversosque fundit, ac victoriam praeclaram
 reportat. sed et classis Thomae infortunium habuit. cum enim impe-
 ratoriae triemes proveherentur, iamque pugnae conserendae tempus
 esset, hostium naves metu quodam et tumultu consternatae retro ad
 terram profugerunt. classiarum pars ad imperatorem abierunt, pars terra
 in sua castra profugerunt. sic absque labore classis Thomae distributa

οὕτω μὲν ἀπονητὶ διελύθη τοῦ τυράννου τὸ ναυτικόν. ἔθεν καὶ
 C Γρηγόριος, ὁ τοῦ βασιλέως ἀδελφιδοῦς Λέοντος, συνωρακῶς
 εὐκαταφρόνητον ὄντα τὸν Θωμῶν (ὑπετόπαζε δὲ καὶ προϊόντος
 τοῦ χρόνου γενησόμενον ἐπὶ πλέον), διὰ τινας μοναχοῦ τῶν ἀπὸ
 τῆς μονῆς τῶν Στουδίου κοινολογησάμενος τῷ βασιλεῖ, μοῖράν 5
 τινα τοῦ ὕφ' ἑαυτὸν τάγματος εἰληφῶς ῥῆξιν ἔλθοι καὶ κατὰ νό-
 του γίνεται τῷ τυράννῳ, ὁμοῦ μὲν τοῦτον ἐκδειματῶν, ὁμοῦ δὲ
 καὶ τὸν βασιλέα ἐξίλασκόμενος, ὁμοῦ δὲ καὶ γυναικὶ καὶ τέκνοις
 (ἔτυχον γὰρ καθειρημένοι τούτου τῷ Θωμῷ προσχωρήσαντος)
 σωτηρίαὺν πραγματευόμενος. ἀλλ' οὔτε ὁ βασιλεὺς ἔφθασε δια- 10
 κοῦσαι, καὶ ὁ Θωμῶς τὸ μὴ πολὺν ἐξαίφνης τοῦτον γενέσθαι
 D κατορωδῶν, καὶ φόβον τοῖς ἑαυτοῦ ἐμποῖησαι βουλόμενος, τὴν
 μὲν στρατοπεδείαν τῆς πόλιως οὐ μετεκίνησε, τὸ μὴ διωχθῆναι
 ἐξόπισθεν δεδοικῶς, ὄσους δὲ ἴδει ἀξιωμαχούς εἶναι τῆς πρὸς τὸν
 Γρηγόριον συμπλοκῆς παραλαβῶν στρατιώτας ἐξῆι πρὸς αὐτόν, 15
 καὶ μάχῃ τρεψάμενος φεύγοντα καταλαβῶν ἀναιρεῖ. καὶ αὐθις
 διὰ ταχέων πρὸς τὰς προσεδρευούσας τῇ πόλει δυνάμεις ἐπάνεισι,
 καὶ γράμμασιν ἐπιστελλῶν ἀπανταχοῦ ἐπεφημίζεν ὡς εἴη νενικη-
 κῶς, ὅπερ οὐκ ἦν, καὶ ὅπερ εἶχε κατὰ τὴν Ἑλλάδα ναυτικὸν τα-
 χέως ἐκέλευεν ἀναχθῆναι ὡς αὐθις τῶν κατὰ θάλατταν ἀνθεξό- 20
 μενος πρυγμάτων. καὶ τὸ μὲν ναυτικὸν ἐδῆυπλοῆσαν ταχέως ἀνά-
 γεται καὶ τῷ χωρίῳ προσορμίζεται τῶν Βηρίδου, ἐκ ν' καὶ τ' συν-
 P 505 ιατάμενον πλοίων πολεμικῶν τε καὶ σιταγωγῶν· οἱ δὲ τοῦ βασιλι-

5 τοῦ C
 εὐθίως C

τῷ om C
 22 τῷ Βηρίδου C

8 τὸν om C

21 ταχέως C

cat. id videns Gregorius Leonis consobrinus, Thomamque intelligens exiguae auctoritatis esse, suspicansque paulo post plus etiam ei existimationis decessurum, re opera cuiusdam monachi de collegio Studii cum imperatore communicata, cum parte sui exercitus a reliquis se avellit, ita ut eum iam Thomas a tergo haberet. hoc et hominis perterrendi et imperatoris placandi et uxorem liberosque (nam a Michaelo captivi detinebantur ex quo iste ad Thomam desciverat) servandi studio faciebat. sed neque res adhuc erat imperatori audita, et Thomas metuens ne subito magna fieret Gregorii auctoritas, simulque ut suis metum inficeret, castra ab urbe non dimovit, veritus ne hostis se a tergo sequeretur: milites quantos ad debellandum Gregorium suffecturos iudicabat, assumens in hunc duxit, praelioque fustum et in fuga comprehensum necavit. inde celeriter ad relictos ad obsidendam urbem exercitus reversus literas in omnes partes dimittit, quibus falso iactabat se victoria potitum fuisse; classemque quae apud Graeciam erat, statim ad se vocat veluti rem mari continuo gesturus. atque haec quidem, quod rectum cursum tenuisset, absque mora ad locum qui Beridi dicitur appulit. constabat navibus pugnae frumentoque vehendo aptis 350. at imperatoriae classis

κοῦ στόλου κατάρχοντες τὴν τούτων ἐπεγνωκότες ἔλευσιν νυκτὸς
 ἐπιπέθενται ναυλοχοῦσι τοῖς ἐναντίοις, καὶ τῷ αἰφνιδίῳ καταπλη-
 ξάμενοι πολλὰς μὲν αὐτάνδρους ἔσχον τῶν νηῶν, τινὰς δὲ καὶ τῷ
 σκευαστῷ προπολοῦσι πυρὶ, ὀλίγων παντελῶς ἔξω γενομένων τοῦ
 5 πάθους καὶ πρὸς τὸν κόλπον τῶν Βλαχερνῶν κατᾶραι ἐπειγομένων,
 ὡς ἂν εἶεν ἠνωμένοι τῇ κατὰ γῆν στρατιᾷ· ὃ δὲ καὶ γέγονε. καὶ
 τὰ μὲν κατὰ θάλασσαν τοῦτον εἶχε τὸν τρόπον· κατὰ γῆν δὲ ἀκρο-
 βολισμῶν συνεχῶν γινομένων, νῦν μὲν τοῦ Μιχαὴλ νῦν δὲ τοῦ
 εἰσοῦ αὐτοῦ Θεοφίλου ἐπεξιόντος τοῖς ἀποστάταις μετὰ τοῦ Ὀλ-
 10 βιανοῦ καὶ τοῦ Καταχήλα, ποτὲ μὲν τὰ τοῦ βυσιλέως ἐπικρατέ- B
 στερα ἦν ποτὲ δὲ τὰ τοῦ ἀποστάτου, οὐ μὴν ἀγῶνές τινες λυμ-
 προὶ καὶ νεανικοὶ ἐκ παρατάξεως συνέστησαν, ἅτε δὲ πολλῷ τοῦ
 βασιλέως ἐλαττωμένον τῷ πλήθει καὶ μὴ πρὸς τὴν τοῦ τυράννου
 δύναμιν ἀντιπάττεσθαι δυναμένου. ἐν τούτοις ὄντων αὐτῶν,
 15 Μορτιάγων ὁ τῶν Βουλγάρων βασιλεὺς (καὶ γὰρ ἔφθασεν ἡ φήμη
 πληρῶσαι τὴν οἰκουμένην ὡς ὁ βυσιλεὺς τῶν Ῥωμαίων συγκλει-
 σθεὶς τειχῆρης ἐστὶ καὶ πολιορκεῖται) λύθρα τινα πεπομφῶς ὡς
 αὐτὸν ἐξαποστεῖλαι βοήθειαν αὐτομάτῳ ἐπηγγέλλετο γνώμη καὶ
 σμυμαχίαν. ὁ δὲ Μιχαὴλ, εἴτε τῇ ἀληθείᾳ τὸ τῶν ὁμοφύλων
 20 οἰκτεῖρων πλῆθος εἴτε καὶ χρημάτων φειδόμενος (ἐτύχχανε γὰρ C
 τῶν πρόποτε βυσιλέων σμικρολογώτατος), τὴν μὲν γνώμην τοῦ
 Βουλγάρου ἤξιλον ἀποδοχῆς, τὴν δὲ βοήθειαν παρητεῖτο. ἀλλ'
 ὅ γε Μορτιάγων χαιρῶν μὲν καὶ ἄλλως πολέμοις καὶ τὺς ἐκ τούτων
 λείας κυρποῦσθαι φιλῶν, καὶ τὺς πρὸς τὸν βυσιλέα δὲ τριακον-

2 ἐπεδρεύοντες διὰ νηῶν ἤγονον κλοῖαν margo C

10 κατά-

κνία C

praefecti cognito huius adventu, noctu hostiles naves in statione adorti,
 subito impetu classiaris perterritis, multas cum ipsis vectoribus cep-
 erunt, quasdam artificioso igni combusserunt, paucis admodum periculo
 creptis, quae celeri fuga ad portum Blachernensem avectae ibi se cum
 terrestribus copiis coniunxerunt. hoc modo res mari gesta. at terra
 continenter levia praelia fiebant, modo Michaelo modo filio eius Theo-
 philo cum Catacola et Olbiano adversus hostem suos educente. horum
 praeliorum varia fuit in utramque partem fortuna. iusta autem pugna
 decertatum nunquam est, quod imperator cum hoste, cuius multo erant
 numerosiores copiae, congregari acie non audebat. hoc rerum statu
 Mortagon Bulgarorum rex fama, quae totum orbem terrarum pervaserat,
 Romanorum imperatorem muris inclusum obsideri, excitus, clam ad Mi-
 chaelum mittit, eisque ultro pollicetur se auxilium suppettiasque missu-
 ram. imperator, sive quod re vera civiles miseraretur multitudines,
 sive pecuniae parcens (neque enim eo alius imperator sordidior fuit),
 laudata Bulgari voluntate subsidium recusavit. sed Mortagon, ut qui
 alioqui bellis praedisque per ea partis gauderet, et foedus tricennale

τούτους σπονδὰς παρὰ τοῦ προβεβασιλευκός Αἰόντος γεγενημένας ἐπιβεβαιῶσαι καὶ ἰσχυροτέρας ποιῆσαι ζητῶν, τὴν κατὰ τοῦ τυράννου στρατιὰν ἠτύρῃσει, καὶ δὴ τῶν Ῥωμαίων ὄρων ἔντοσθε **D** γεγονῶς κατὰ τὸν Κηδούκτου χώρον οὕτω καλούμενον τὴν παρεμβολὴν ἐπήξατο. ἤκούετο δέ, καὶ λαθεῖν ταῦτα τὸν ἀποστάτην 5 οὐκ ἦν. καὶ ἐδονήθη μὲν ὡς εἰκὸς καὶ τὰς φρένας κατεκτυπήθη, ἐν ἑαυτῷ δ' ὁμοίως πάλιν γενόμενος τὴν ἑαυτοῦ στρατιὰν ἐξῶπλιζεν. ἐπεὶ δὲ εἰς δύο μεριζόμενος ἰδοῦμαι παντελῶς ἀσθενής τε εἶναι καὶ εὐχείρωτος (ἢ τε γὰρ βασιλεὺς τῶν πόλεων οὐκ εὐαριθμήτου ἀλλὰ πλείστου καὶ ἀξιολόγου στρατοῦ ἰδέετο πολιορκουμένη, ἤδη καὶ 10 τοῦ βασιλέως συνειλοχότος δυνάμεις οὐκ ἀγενεῖς καὶ κατὰ πρόσωπον ἴστασθαι δυναμένας, καὶ ἡ τῶν Βουλγάρων δὲ δυνάμεις οὐ μικρῶς τινὸς πολλῆς δὲ καὶ οὐ τῆς τυχοῦσης ἰδέετο ἀντιπαράταξιως), ὡς ἂν μὴ εἰς δύο τινὰ διαιρούμενος εὐχείρωτος γένηται, ἀπαίρει μὲν τῆς πόλεως, πρὸς τὸν Βούλγαρον δὲ ἀξιόμαχον κρι- 15 νος ἑαυτὸν κατὰ τὸν εἰρημένον ἀντιπαράτασσεται τόπον. καὶ **P** 506 δῆτα συμβολῆς γενομένης ἠτιτῶνται κατὰ κράτος ὁ τύραννος, καὶ φόνος γίνεται πολὺς τῶν περὶ αὐτόν· οἱ δὲ περισσώθεντες φυγῆ τὴν σωτηρίαν πορίζονται, καὶ ἐν τινὶ χώρῳ δυσβάτῳ συναχθέντες τὸ μέλλον ἰσκόπουν. ὁ δὲ τῶν Βουλγάρων ἀρχηγὸς τὰ τε σώ- 20 ματα, ὧν ἐγένετο κύριος, καὶ λείαν πολλὴν προσλαβόμενος πρὸς τὴν οἰκίαν ὑπέστρεψε χώρῳ, τῇ νίκῃ ἐπαιθόμενός τε καὶ γαυριῶν. τὸ δὲ καταλειφθὲν νυκτικὸν ἐν τῇ πολιορκίᾳ τῆς πόλεως,

3 ἠτύρῃζετο P 8 παντελής C τε om C 11 συνειλοχό-
τος, συναθροίσαντος margo C 12 δυναμένου C 13 παρα-
τάξιως P 16 ἀντιτάσσεται C

cum Leone Armenio pactum confirmare cuperet, nihilominus contra Thomam expeditionem suscepit; cumque in fines Romanorum pervenisset, ad locum cui Cedoctus nomen castra posuit. ibi Thomas, quem Bulgarum adventus minime sefellerat, graviter, ut par erat, animo perturbatus, ut se ex aestuatione collegit, arma suos sumere iubet. cumque videret se imbecillam victaque facilem fore, siquidem in duas partes suas copias diduxisset (nam et ad Cpolin oppugnandam nonnisi numerosissimus et magnae virtutis exercitus requirebatur, eo magis quod iam imperator haud contemnendum et qui in faciem hosti resistere posset exercitum paraverat, et contra Bulgarorum copias nonnisi magno validoque cum exercitu pugnari poterat), potius existimat ab urbe in Bulgaros ducere, quibus se parem esse putabat. itaque apud Cedoctum instructa acie cum his congregitur. verum eo in praelio magna cum suorum strage superatur, iis qui fuga salutem paraverant in locum quendam accessus habentem difficiles congregatis, et quid futurum esset speculantibus. Bulgarus captivis et spoliis amplissimis abductis domum redit, elatus superbiansque victoria. sed classis, quam ad obsidionem

πρῶτον τὴν ἤτιαν τοῦ ἀποστάτου, προσκεχώρηκεν ἅπαν τῷ
 βασιλεῖ. ὁ δ' ἀποστάτης εἰς τοῦτο ἀφίκτο μανίως παρὰ τῶν
 συμμαχοῦντων αὐτῷ, ὡς ἴοικεν, δαιμόνων, καὶ τὴν τῆς βασι- B
 λείας εἰσέτι ἀνειροπόλει κατάσχεσιν, ὅτι πάντοθεν συντριβόμενος
 5 καὶ μικρὸς ἐκ μεγάλου γενόμενος ἔτι προσελεπύρει τῇ πολιορκίᾳ.
 ὡς δ' ἐγνώκει μάτην πονῶν, ἄρας παντὶ τῷ στρατιῷ εἰς τι πεδῖον
 Διάβυσσιν κατονομαζόμενον, σταδίους ἀπέχον τῆς πόλεως ἱκανούς,
 εὐφυῶς ἔχον πρὸς τε νομὰς καὶ ὑδάτων ὑπορροάς, στρατοπεδεῖλαν
 ἐπήξατο, κάκειθεν ποιούμενος προνομίαις τῶν τῆς πόλεως προ-
 10 στείων τὰς ἀγλαίας ἀπέκειρεν. ἐνεφανίζετο δὲ τοῖς κατὰ τὴν πόλιν
 ὡς τὸ πρότερον οὐδαμῶς. τοῦτο δὲ συνελθὼν ὁ Μιχαὴλ, ἀξιόλογον
 συστησάμενος στράτευμα καὶ στρατηγούς ἐπιστήσας αὐτῷ τὸν
 Κατάκηναν καὶ τὸν Ὀλβιανόν, αὐτὸς τε τὰς φυλαττούσας ἐν τῷ C
 παλατίῳ σχολὰς ἐλληφῶς καὶ τὰς ἑταιρείας, ἔξεισι κατὰ τοῦ τυ-
 15 ράννου, διὰ σταδαίας μάχης κρῖναι τὸ πᾶν βουληθείς. ἔνθα δὴ
 καὶ ὁ τύραννος κατεστρατοπεδευμένος ἐδρώστως ὑπέδξατο τὸν
 βασιλέα, καὶ συμπλοκῆς γενομένης καταστρατηγήσαι τάχῃ τοὺς
 ἀντιπάλους βουλούμενος ὁ Θωμᾶς ἅμα τῇ συμβολῇ νῶτα δοῦναι
 τοῖς περὶ αὐτὸν προσέταξεν, εἴτα τῶν ἐναντίων εἰς διωγμὸν τρα-
 20 πέντων ἐκ παλινδιώξεως ἐπιστραφήναι τούτους καὶ τῷ παραδόξῳ
 τρέψασθαι τῆς ὑποστροφῆς. καὶ ἦν μὲν αὐτῷ τοιαύτη παραγγελ-
 λία, ὅτε ἔμελλε δὲ ἄρα εἰς ἔργον ἐκβῆναι τὰ μεμελετημένα. οἱ
 γὰρ σὺν αὐτῷ στρατιῶται πολλὸν χρόνον γυναικῶν καὶ τέκνων D

3 *συμμάχων, ὡς ἴοικεν, αὐτοῦ P*

13 *κατάκηναν C*

reliquerat Thomas, suorum audita clade tota ad imperatorem defectit.
 at Thomam daemones, puto, quos belli istius socios habebat, et regni
 quod adhuc somniabat potiundi cupiditas eo vaecordiae adegerunt, ut
 undique attritus, deque amplissimis rebus in angustias compulsus, tamen
 ab obsidione non desisteret. tandem frustra se laborare sentiens, in
 campam quandam cui Diabasis nomen, omnes suas copias traducit, ali-
 quot milibus ab urbe stadiis dissitum, sed excursionibus aptum et ob
 aquarum affluentiam idoneum, ibique castra locat; atque inde factis ex-
 cursionibus omnem suburbiorum elegantiam corrumpit, non, ut ante, in
 conspectum eorum qui in urbe erant suos educens. hoc ubi intellexit
 imperator, egregium exercitum comparat, eique Catacelam et Olbianum
 duces praeripit; ipseque scholas quae vigilias in palatio obeunt, soda-
 litatesque assumens, contra Thomam ducit, rem collatis signis decreta-
 rus. fortiter enim Thomas sustinuit. cumque, ut apparet, arte vincere
 hostes studeret, primo congressu terga suos dare, rursusque perse-
 quentibus hostibus sese adversos obiiicere inopinataque conversione in
 fugam coniiicere iubet. hoc quidem ille praecipiebat; sed non erat fu-
 turum ut ei hoc consilium succederet. milites enim eius, qui ipsius

στερόμενοι δι' αὐτὸν καὶ τὰς χεῖρας χραίνοντες ὁμογλοῖς αἵμασιν, ἅμα δὲ καὶ τῷ χρόνῳ πεπεισμένοι (τρίτον γὰρ ἐξηνέτο ἔτος, καὶ ἀνηνύτοις ἑδόκουν ἐπιχειρεῖν ἀνδρὸς ἑνὸς ἀπονοίᾳ καὶ ἐπιθυμίᾳ δουλείουτες), τὸ κελευσθὲν ὡς ἔρμαιόν τι λαβόντες, τῆς σάλπιγγος ἤχησάσης τὸ ἐνυάλιον καὶ εἰς χεῖρας συμπλοκῆς τῶν 5 ταγματῶν ἐλθόντων, οὐ δοκῆσει τὴν τροπὴν ὡς παρηγγέλλθησαν ἐποιοῦντο, ἀλλ' ἀτύκτως καὶ κόσμον χωρὶς τὴν τάξιν διαλεκτότες ἑσκειδάσσοντο. καὶ οὕτως νῦν μὲν ὀλίγοι αὐθις δὲ πλείους τῷ βασιλεῖ προσχωροῦσιν. ὁ δὲ Θωμᾶς σὺν ὀλίγοις τισὶν εἰς Ἀδριανούπολιν περισώζεται. ὁ δὲ τούτου παράγραπτος καὶ νόθος 10 υἱὸς Ἀναστάσιος τὸ τῆς Βιζύης φεύγων κατέσχε φρούριον. ὁ δὲ βασιλεὺς ἐκ ποδῶς τούτοις ἐπύμενος πρῶτον ἔγνω πολιορκεῖν τὸν Θωμᾶν. ὕθεν ἐπάγει αὐτῷ πολιορκίαν, οὐ διὰ μηχανῶν καὶ ἐλεπόλεων σπονδύλων αὐτὸν καθελεῖν, ἅμα μὲν τὸν ἐμφύλιον εὐλυβούμενος πόλεμον, ἅμα δὲ καὶ τοὺς προσοικοῦντας τῇ Ἀδρια- 15 νουπόλει Σκύθας μὴ ἐθέλων τῶν πολιορκητικῶν ὀργάνων πείραν λαβεῖν, ἀλλὰ λιμῶ καὶ ἀνάγκῃ τῶν ἐπιτηδείων ἐπειγόμενος τὸν ἀντίπαλον παρασιτήσασθαι· καὶ δὴ παρακαθίσας τὴν Ἀδριανούπολιν καὶ χύρακι καὶ σταυρώμασι στεφανώσας ἐνεργῶς ἐπολιόρκει.

B ὁ δὲ Θωμᾶς πρῶτον μὲν πᾶσαν ἄχρηστον ἤλικίαν καὶ πᾶν ζῶον 20 ἀνεπιτήδειον τῆς πόλεως ἐξωθεῖ, ἔπειτα, ὡς ἔδη ἤκαμειν ὁ λιμὸς καὶ σωτηρίας ἐλπίς οὐδαμοῦ, οἱ μὲν τῶν συνόντων αὐτῷ λάθρῃ διὰ τινῶν πυλίδων κλέπτοντες τὴν ἐξέλευσιν, οἱ δὲ διὰ τῶν τειχῶν

1 στερισκόμενοι P

3 ἀθμίαι P

12 ἐκποδῶν C

causa diu iam uxoribus liberisque suis caruerant manusque gentilium sanguine contaminaverant, simul et temporis mora confecti (iam enim triennium exactum erat) et exitu carentem conatum se suscepisse sentientes, qui insanias atque cupiditati unius viri servirent, praecceptum illud divinitus oblato commodi loco ducentes, ut primum tubae cecinerunt classicum aciesque congressae sunt, non fingentes, ut erant iussi, fugam, effuse nullaque cum convenientia ordines solverunt ac dissipati sunt; atque ita pauci modo, mox complures ad imperatorem transfugerunt. Thomas cum paucis quibusdam Adrianopolin salvus pervenit; et ficticius ille eius filius Anastasius ex fuga castellum Bizyae occupavit. hos e vestigio subsequutus imperator primo obsidere Thomam decrevit. quam ad obsidionem non machinas, non tormenta adhibuit, cum quod belli civilis damna cuperet evitare, tum quod Adrianopoli vicinos Scythas nolebat instrumentorum quibus urbes oppugnantur notitiam consequi: sed fame ac penuria rerum ad vitam necessariorum statuens eum in suam potestatem redigere, vallo ac fossa circumventam urbem acriter obsedit. Thomas primo omnes qui per aetatem bello idonei non erant et omne animal inutile urbe expulit. deinde ingravescente fame ac salute desperata, qui cum ipso erant, per portulam quandam furtim elapsi,

καθιμώμενοι νύκτωρ γέροντες ἑαυτοὺς τῷ βασιλεῖ παρεδίδοσαν, ἄλλοι δὲ πρὸς τὸν τοῦ ἀποστάτου νόθον υἱὸν Ἀναστασίον εἰς τὸ Βιζύης πτολίεθρον ἀπεδίδρασκον. ἐπεὶ δὲ τοῖς πολιορκουμένοις ἤδη τὰ ἀναγκαῖα κατεδήδοτο, ἤψατο δὲ καὶ τινων ἀθήων βρω-
 5 μιάτων, ἐχώρει δὲ ἡ ἀνάγκη καὶ μέχρι τῶν σεσημμένων σκοτῶν καὶ τῶν καττυμάτων, καὶ τούτοις ἀναγκαζόμενοι ἔσιτοῦντο, λά-
 θρα πρὸς λόγους ἐλθόντες τῷ Μιχαήλ, καὶ τῶν ἡμαρτημένων C
 συγχώρησιν ἑξαιτήσαντες καὶ λαβόντες, τὸν Θωμᾶν πεδήτην
 προσάγουσι τῷ ἐχθρῷ. ὁ δὲ τὸ δόξαν πάσαι τοῖς βασιλεῦσι
 10 καὶ εἰς συνθήθειαν ἤδη ἐλθὼν πρῶτον τελήσας, καὶ ἐπ' ἐδάφους
 ἀπλώσας αὐτὸν καὶ τοῖς ποσὶ τὸν ἀχένα τούτου πατήσας, ἀκρω-
 ττηριάζει ποδῶν αὐτὸν καὶ χειρῶν, ὄνφ τε ἐπικαθίσας θεατριζεῖ
 διὰ τοῦ στρατοπέδου, οὐδὲν ἄλλο ἐπιβουόμενον ἄλλ' ἢ "ἐλέησόν με,
 ἀληθῶς βασιλεῦ." ἐρομένου δὲ τοῦ βασιλέως εἴ τινες τῶν αὐτῷ
 15 σιτόντων καὶ ἕτεροι εἶεν τὰ αὐτοῦ φρονοῦντες, τάχα ἢν κατεῖπε
 πολλῶν, εἰ μὴ ὁ πατρικίος Ἰωάννης ὁ Ἐξαβούλιος "οὐ θέον" ἔφη,
 "ὦ βασιλεῦ, ἀλλὰ καὶ λίαν ἀλόγιστον, ἐχθροῖς πιστεύειν κατὰ τῶν D
 φίλων," καὶ τούτῳ τῷ λόγῳ διέλυσε τὰς κατὰ τῶν ταλαιπώρων
 πολιτῶν καὶ φίλων αὐτοῦ μελλούσας ἐγείρεσθαι τιμωρίας. καὶ ὁ
 20 ἀποστάτης δὲ κατέλυσε τὸν βίον, ἀπορρήξας τὸ πνεῦμα ταῖς κατὰ
 μικρὸν ποιναῖς, μεσοῦντος Ὀκτωβρίου μηνός, κατὰ μὲν τὰς ἀρχὰς
 μεγαλεπήβολος δοκῶν γενέσθαι καὶ τολμηρὸς καὶ τοῦ προτεθέντος
 ἐξεργαστικὸς, προβαίνων δὲ ἐπὶ τὰ ἔμπροσθεν πολὺ καταδέεστερος

1 παρέδωσαν P
 ποδὶ C

4 ἤψατο C

6 κασσωμάτων C

11 τῷ

nonnulli etiam noctu per funes de muro demissi, alii imperatori sese dederunt, alii Bizyam ad Anastasium filium naturalem profugerunt, tandem cum obsessi omnia victui apta consumpsissent, iamque ad inusitatos cibos et usque ad putrefactorum coriorum esum necessitas perpulisset, occulte cum Michaelo collocti, pactique delictorum veniam, Thomam in compedibus imperatori tradiderunt. is morem qui iampridem imperatoribus placuerat receptusque consuetudine erat, primo omnium servans, porrectum in pavimento iacere iussit, cervicemque eius pedibus suis calcavit; tum pedibus manibusque mutilatam et asino impositam spectaculi loco per castra circumduci iussit, nihil aliud vociferantem quam "miserere mei, qui verus es rex." cumque rex percontaretur an ex sulicis quoque conscios quosdam suae seditionis et socios habuisset, fuerat haud dubie multos delaturus, nisi Ioannes Exabulius patricius monuisset imperatorem non convenire, sed prorsus rationi repugnare, inimicis fidem habere amicis accusantibus. qua ille voce multis miserorum civium amicorumque imperatoris supplicii ansas praecidit. Thomas lentis confectus suppliciis tandem animam exhalavit, medio Octobri mense, homo qui initio quidem magna conatus animosusque et propositi strenuus persecutor, in progressu multo se ipso deterior mi-

εἰντοῦ φανείς καὶ τῆς τῶν ἐκτὸς προσδοκίας. καὶ οἱ ἐκ Βιζυης
 δὲ τοῦ φρουρίου ἐτέρας ταχέως ἐγένοντο γνώμης, τὸν ἐπηρητημένον
 ὄφορῶμενοι κίνδυνον· ἅμα γὰρ τῷ πυθέσθαι τὰ κατὰ τὸν Θωμῶν
 αὐτηγήματα, τὰ ὅμοια πεποιηκότες καὶ τὸν Ἀναστασίον συσχόντες
 P 508 δεδεμένον χεῖρας καὶ πόδας προσήνεγκαν τῷ βασιλεῖ. πέπονθε 5
 δὲ καὶ οὗτος τὰ παραπλήσια τῷ πατρὶ, καὶ τὸν βίον βιαίως μετήλ-
 λυξε. καὶ τῶν τυράννων δὲ καθαιρεθέντων αἱ παράλιοι τῆς
 Θράκης πόλεις, τό τε Πάριον καὶ ἡ Ἡράκλεια, ἔτι τὰ τοῦ τυ-
 ράννου φρονοῦσαι ἀντίχον, μίσει τε τῷ πρὸς Μιχαὴλ καὶ διὰ τὸ
 μὴ θέλειν τοῦτον τὰς θείας ἀναστηλῶσαι εἰκόνας. καὶ τὸ μὲν 10
 Πάριον εἰώλω τοῦ τείχους καταβληθέντος ἀπὸ τινος γενομένου
 σεισμοῦ, ἡ δ' Ἡράκλεια ἐκυρμύθη ἀπὸ τῶν τῆς θαλάσσης
 μερῶν.

Καὶ τὰ μὲν κατὰ Θωμῶν τοιοῦτον ἔσχε τὸ τέλος, καὶ οὕτως
 ὁ βασιλεὺς τροπαιοφόρος ἐκ τῶν κατὰ Θράκην ἔρχεται πόλεων, 15
 B οὐδὲν ἕτερον κατὰ τῶν συναποστατησάντων τῷ Θωμῷ ἐννοήσας καὶ
 τῷ πολέμῳ ἄλόντων, ἀλλ' ἵπποδρομίας γενομένης ὄνοις ἐποχου-
 μένους περισχθῆναι καὶ ἔξορίᾳ παραδοθῆναι. ἔμεινε δὲ ζώπυρον
 τῆς ἀποστασίας τὸ φρούριον ἡ Καβύλα καὶ ἡ Σανίανα, ὧν τὴν
 μὲν ὁ Χοιρέας κατεῖχε τὸ δ' ὁ Γαζαρητὸς, ἐξ ὧν ὀρμώμενοι λη- 20
 στείας ἐποιῶντο καὶ προνομίας. ἀλλὰ καὶ οὗτοι ὡς οὐκ ἐδέξαντο
 τὰς ἀδωούσας αὐτοῦς βασιλικὰς συλλαβὰς καὶ τὰ πεμφθέντα
 ἀξιώματα (καὶ ἅμφω γὰρ μαγίστρῳ πεποίηκεν ὁ βασιλεὺς),

1 τῆς προσδοκίας ἐκτὸς P 5 προσήγαγον C 6 τῷ om C
 8. 11 πάνιον P 12 τῆς] ἐκ C 18 ὀπιρορία παραπεμ-
 φθῆναι C

nimeque respondens expectationi de se conceptae visus est. quos Bi-
 zyam pervenisse diximus, ii quoque periculi metu sententiam mutarunt;
 et accepto de Thomae calamitate nuntio, imitati Adrianopolitas, Ana-
 stasium manus pedesque vinctum imperatori attulerunt. isque eodem
 quo pater modo tractatus violenta morte periit. tyrannis sublatis, Pa-
 rium et Heraclea maritimae urbes Thraciae adhuc iis faventes resistebant
 imperatori, cum odio eius, tam quod sacras reponere imagines
 nolebat. ac Parium quidem captum est, muris terrae motu coorte pro-
 stratis. Heraclea autem a partibus quibus ad mare spectat, expu-
 gnata est.

Hic rerum Thomae finis fuit, et Michaelus ex Thracia triumphans
 in urbem rediit. in socios autem defectionis Thomae et captos bello
 nihil aliud statuit quam quod asinis eos impositos ludis Circensibus cir-
 cumduci solamque exillii causa vertere iussit. supererant adhuc defe-
 ctionis istius quasi fomites duo castella, Cabala et Saniana; quorum
 alterum Choereas alterum Gazareus tenebat, iisque ex arcibus praeda-
 tionibus ac latrocinia exercebant. sed hi quoque cum impunitatis pacta
 ab imperatore missa, oblatamque dignitatem (nam utrumque magistrum

ὑποφθαρέντων τῶν ἔνδον, ὡς ἐξῆλθον οὗτοι πρὸς τὰς συνήθειαις διαρπαγᾶς, ἐκλείσθησαν τῶν φρουρῶν αἱ πύλαι αὐτοῖς, καὶ C
σειύοντες πρὸς Συρίαν ὑπὸ τῶν τὰς ἄκρας διεπόντων στρατηγῶν κατασχεθέντες ἀνεσκολοπίσθησαν.

5 Καὶ οὕτω μὲν τὰ τῆς ἀποστασίας ἀπέσβη τέλειον καὶ ὄχρητο, οὐκ ἔμελλε δὲ ἄχρι τούτων στήσεσθαι ἢ φορὰ τῶν κακῶν, ἀλλὰ τῶν δύο ἠπείρων, Ἀσίας φασὲν καὶ Εὐρώπης, ἐν θυμῷ κυρίου οἶόν τινος κεφαλῆς καὶ οὐρᾶς, εἰ καὶ μὴ συνίσταν, παιδευθει-
10 μαις, πόλειων ἀνεπιστόις μεταναστᾶσει, σημείοις ἐξ οὐρανοῦ, σημείοις ἐξ ἄερος, τέλος καὶ ταῖς ταλακτώροις νήσοις, οἶόν τινα D
μέσην, ἔν' ὄλοσώματος εἴη ἡ πληγὴ, ἐπέδραμε τὰ δευτέρα. ἀλλ' οὐκ ἦν παιδευθῆναι τοὺς τὴν θεάνθρωπον ἐξηρηνημένους μορφήν προσκυνεῖν. ἄρτι γὰρ τοῦ κατὰ τὸν Θωμᾶν ἄρξαντος νεωτε-
15 ρισμοῦ, ἐπεὶ ταῦτα ἠκούετο πανταχοῦ, οἱ τὸν ἐσπέριον κόλπον τῆς Ἰβηρίας οἰκοῦντες Ἀγαρηνοί, πρόσχωροι τῷ Ὀκεανῷ ὄντες (Ἰσπάνους τοὺτους κατονομάζουσι), εἰς εὐανδρίαν ἐληλακότες, καὶ ἦν ὄχρητον γῆν λυκρὰν οὖσαν καὶ μετρίως εὐδαίμονα ὄρωντες καὶ διὰ τοῦτο τρέφειν μὴ δυναμένην αὐτούς, προσελθόντες τῷ
20 ἰσπανίων ἄρχοντι Ἀπόχασπ (ἀμερμουμνήν οἶδε τοῦτον ἢ ἐγγώριος γλῶσσα καλεῖν) ἀποικίαν καὶ γῆς μετανάστασιν ἀπήτουν γενέσθαι αὐτοῖς πλήθει τε στενοχωρουμένοις καὶ τῶν ἀνογκαίων σπανί-

1 ἴσα C
margo C

5 τελίως C

12 ὄλοσώματος C

18 λυκρὰν

imperator creabat) respuerent, corruptis castellorum praesidiis, cum ad consuetam latrocinia exivissent, portis castellorum obiectis exclusi, cumque in Syriam fuga contenderent, a praefectis limitum comprehensi inque cruce acti sunt.

Ita domum defectio omnino extincta. neque vero malorum impetus hoc cardine cessaturus erat: sed cum duae continentes, Europam dico atque Asiam, veluti caput et cauda, divinitus castigarentur, tametsi id non intollerent, ira dei eis caedes, incendia, terrae motus, latrocinia, civiles turbas, urbium insperata excidia, signa in caelo et in aëre immittente, tandem miseram quoque insulas, veluti medium corporis, ne ulla eius pars plagis careret, invaserunt. sed nimirum corrigi non poterant, qui dei hominis formam adorandam negarent. quo tempore novas res moliri Thomas coepit, fama rei in omnes partes divulgata, Agareni, qui occidentum Iberiae sinum accolunt Oceano finitimi, quos et Hispanos nominant, aucti hominum multitudine, suamque terram parum fertilem atque opulentam sentientes ideoque ipsi alendis non sufficere, principem suum Apochapsum (ipsi sua lingua amermumnom dicunt) accesserunt, utque colonia deduceretur poposcere, quia et ob multitudinem anguste habitarent et rebus necessariis destituerentur.

P 509 ζουσιν. δ δὲ ἀσπασίως τὸν λόγον δεξάμενος, πλοῖα εὐθὺς ἐπισκεύσας μακρὰ καὶ δύναμιν τούτοις ἕξ αὐτῶν ἐμβιβάσας, ἐπὶ ληστειάν τέως, λανθάνουσαν ἔχων τὴν ἔννοιαν, τῶν πρὸς τῇ ἕφ κειμένων νήσων καὶ ἡμετέρων ἐτράπετο, ὁμοῦ μὲν τὸ τοῖς ὑπηκόοις ὕρεκτὸν ἐκπληρῶν καὶ ἐκ τῶν ἀλλοτριῶν αὐτοὺς κοριννύς, 5 ὁμοῦ δὲ καὶ μετασκεψόμενος εἴ τίς ἐστιν εὐφορος τῶν νήσων καὶ πρὸς μετοικίαν ἐπιτηδεῖα αὐτοῖς. ποιησάμενος δὲ τὸν ἀπόπλου ἐαρος ὥρα, καὶ πολλὰς ἐπιῶν τῶν νήσων, οὐδένα εὔρισκε τὸν ἀντιπαραταττόμενον· ἐχίρουν γὰρ πᾶσαι βοηθείας, τοῦ εἰωθότος φυλάττειν στόλου παντός συστρατειομένου τῷ Θωμᾷ. διδ καὶ 10 B μεγάλας ὠφελείας ἐκ πυσῶν, αἷς καὶ προσώρμιζεν, ἐκαρποῦτο. ἦκε δὲ ποτε καὶ εἰς Κρήτην, καὶ ταύτην κατυδραμῶν καὶ ἀνδραποδισάμενος ὡς ἐνήν, καὶ τὴν τῆς νήσου κατυμαθῶν ἀρετὴν καὶ χύριν, τοῦτο ἔφη πρὸς τοὺς ὑπηκόους, “Ἴδον γῆ ῥέουσα γάλα καὶ μέλι.” καὶ τότε μὲν ἔφη πλέον οὐδὲν, παντοίων δὲ τὸν στόλον 15 ἱμπεπληκῶς ἀγαθῶν τιῶν ἐπ’ οἶκον νόστιων ἐμέμνητο. ὡς δ’ ὁ χτιμῶν ὑπέληγε καὶ τὸ ἔαρ ἐπέλαμπε, τεσσαράκοντα ναῦς πληρώσας ἀνδρῶν μαχίμων καὶ οὖριον ἄνεμον ἐπιτηρήσας πρὸς Κρήτην ἀπέπλει, τὰς ἄλλας τῶν νήσων παρατρέχων ἐπιεικῶς. καταλαβῶν δὲ τὴν νήσον τῷ ἀκριωτηρίῳ τῷ λεγομένῳ Χάρακι προσορ- 20 μίζεται. ὡς δ’ οὐδὲν αὐτῷ οὔτε κατὰ τὴν ἀπόβασιν οὔτε κατὰ C τὴν καταγωγὴν ἐφάνη πολέμιον, παρεμβολὴν πηξάμενος ὀχυρὰν

2 μικρὰ C
σκεψόμενος P
11 προσάρμησεν P
μένω C

5 χορτάζων καὶ ἐμπικλῶν margo C
ἦτις C

6 κατα-
9 γὰρ βοηθείας αἱ νῆσοι C

13 καθελῶν C

17 ἔληγε C

20 καλο-

princeps, cui is sermo pergratus erat, longas confestim naves paravit, easque instructas, consilio suo etiamnum celato, praedatum ad insulas Orientis, quae nostrae erant ditionis, emisit, simul et rem subditis gratam facturus, quorum cupiditatem alienis opibus satiare, et exploraturus, essetne aliqua ferax insula, in quam commode suorum posset deducere coloniam. navigatione inito vere suscepta, multis appulsus insulis neminem sibi resistantem invenit: omnes enim praesidio orbatæ erant, quod classis tota iis custodiendis destinata Thomam tunc adiu- vabat. ingentem itaque praedam ex omnibus quas attigit insulis rettulit. hoc modo et in Cretam venit; quam cum praedatus populatusque esset pro virili, insulae perspecta bonitate atque amoenitate, suis hoc unum dicens "en terram lacte ac melle fluentem," navibus omnis generis praeda oneratis domum repetiit. finita deinde hieme ac vere ineunte naves quadraginta oneravit viris bellicosis; observatoque secundo vento, reli- quas insulas fere absque maleficio praetervehens, ad Cretam appulit, castraque ad promontorium cui Charax nomen imposuit. cum autem neminem neque in excensione neque dum suos deduceret hostem inve-

τοὺς μὲν ἐπιτηδείους εἰς προνομὴν ἔξαπίστευεν, αὐτοὺς δὲ τοὺς λοιποὺς ἔχων ἄρτι δὴ τοῦ πνεύματος ἐπακμάζοντος, κἀκείνων πορρωτέρω σταδίων δέκα ἢ καὶ ἰε' γενομένων, πῦρ ἐμβαλὼν ταῖς ναυσὶ τὰς κύσας κατέφλεξε, φεισόμενος τὸ παράπαν οὐδεμιᾶς. 5 ὁ δὲ στρατὸς (καὶ γὰρ ἐπαλινόστον εὐθέως ἐκδειματωθέντες, τῷ παραδόξῳ τοῦ θεαθέντος πράγματος καταπλυγένης) τὴν αἰτίαν ἐκυνθάνοντο καὶ εἰς λόγους ἤλθον νεωτερικούς. ἐπεὶ δὲ ἤκουον ἡ πύλαι ὠδον, ὡς αὐτοὶ τε τούτων ὑμεῖς αἴτιοι, ἀποικίαν ζητοῦντες καὶ γῆν ἀγαθὴν, ἐμοὶ δὲ τυτύης οὐδετέρα νεόμοισται 10 κρείττων, εἰς ταύτην ἤλθον τὴν ὁδόν, τὰ ὑμῖν τε θυμῆρη πρᾶτων καὶ ἐμαντὸν τῆς ἕξ ὑμῶν ἀπαλλάττων ὀχλήσεως. ὡς δὲ καὶ γυναικῶν καὶ παιδῶν ἐμέμνητο, "καὶ γυναῖκες" ἔφη ὁ Ἀπόχαρ D "ᾧδε, ἡμέτεροι ἀλχμάλωτοι, καὶ παῖδες μετὰ μικρὸν ἕξ αὐτῶν." τούτοις τοῖς λόγοις κατυσιγασθέντες, καὶ ἀποδοχῆς ἄξια κρίναν- 15 τες τὰ λεγόμενα, τάφρον μὲν ἠγειραν πρῶτον βαθεῖαν, καὶ χάρακας ἐν ταύτῃ καταπήξαντες, ἔνθα καὶ νῦν λαβὼν τὴν ἐπωνυμίαν ὁ τόπος σώζει τὴν προσηγορίαν, Χάνδαξ ὀνομαζόμενος, ἐκεῖσα διενεκτέρευον. χρόνος οὐκ ἐρρῆ πολὺς, καὶ τὰ πραττόμενα ἢ φήμη τὸν βασιλέα ἐδίδασκε. καὶ δς τῷ πρωτοσπαθαρίῳ Φω- 20 τεινῷ τῶν ἀνατολικῶν στρατηγούντι τὰ τῆς Κρήτης ἅπαντα ἀνα- P 510 τίθησιν. οὗτος ἐκείσε πυραγενόμενος καὶ τὰ πάντα καταμαθὼν τὸν βασιλέα ἀνεδίδασκε τὰ πραττόμενα, καὶ δύναμιν ἤξειον πέμπειν τὴν ἐκείθεν ἀποσοβίσουσαν τοὺς ἐχθρούς. Δαμμανὸν γούν

5 ἐπενέκαμpton margo C

6 θεαθέντος om C

9 ἐμοὶ τε —

ᾧστε εἰς?

13 ἡμέτεροι C

οὐ μετὰ C

16 ἐνθεν?

19 καὶ om C

niret, castris communis eos qui ad excursionem apti erant emisit: ipsa cum reliquis, cum isti ad decem iam aut undecim stadia abiissent et ventus invaluisset, naves ad unum omnes iniecto igni combussit. quo subito incendii spectaculo perterritus exercitus cum illico ad castra rediisset, causamque crematae classis ferocius etiam postularet, dux respondit ea nunc peracta quae ipsi diu ardentem desiderassent: ipsos hanc rei causam praebuisse, qui coloniam in locum felicem duci flagitassent: se, quia meliorem aliam nullum sciret, huc duxisse, ut et ipsorum voluntati satisfaceret et interpellationibus sese ipsorum exoneraret. cumque uxorum et liberorum inferrent mentionem, respondit Apochapsus in precepta esse captivas mulieres, quibus pro uxoribus uterentur, ac paulo post liberos tollerent. his illi verbis sedati, et approbatione digna rati, altam egerunt fossam, ibique vallum iecerunt, unde adhuc loco Charax nomen servatur, atque iis in castris pernoctarunt. brevi admodum tempore fama rei certiorum fecit imperatorem, qui Photino protospathario orientalis exercitus duci summam rei ad Crotam pertinentis commisit. hic eo profectus omnique re cognita imperatorem edocuit, copiasque ad profligandos ex insula hostes petiit.

τινὰ ὄντα κώμητα τοῦ βασιλικοῦ ἵπποστασίου καὶ πρωτοσπαθᾶριον μετὰ πολλῆς δυνάμειος καὶ παρασκευῆς ὁ βασιλεὺς ἀπέστειλεν εἰς βοήθειαν τοῦ στρατηγοῦ Φωτεινοῦ, οἱ καὶ ἐνωθέντες κατὰ τῶν Ἰαγαρηνῶν ἀπλῆζοντο. εἰς οὐδὲν δὲ χρήσιμον αὐτοῖς τὸ τέλος ἐνεπεράνθη· αὐτὸς τε γὰρ ὁ Δαμιανὸς κατὰ τὴν πρώτην προσβολὴν 5 καιρίαν πληγὴς καὶ θανάων καὶ τοῖς λοιποῖς τροπῆς γέγονεν αἴτιος, καὶ ὁ Φωτεινὸς μόλις ἐν δρόμῳ διασωσάζεται καὶ τῷ βασιλεῖ τῶν πραχθέντων αὐτάγγελος γίνεται. ἀλλ' οὗτος μὲν, ἐπεὶ διὰ τιμῆς ἤγετο τῷ βασιλεῖ πάντως, τὴν τῆς Σικελίας στρατηγίαν αὐτῷ τῆς Κρήτης ἀλλάσσειται· τοῖς δὲ Σαρακηνοῖς ἐν ταραχῇ καὶ μερίμνῃ 10 διάγουσιν ἔτι μοναχὸς τις ἐκ τῶν ὁρέων τῆς νήσου ἐπικαταβάς ἀμαρτάνειν ἔφησεν, εἰ ἀσφαλῶς οἴονται ἔξεν ἰδρυθέντες ἐν τῷδε τῷ τόπῳ, καὶ ἅμα λέγων τὸν Χάνδακα τούτοις ὑπέδειξε, δεξιὸν τόπον καὶ εὐφυῆ πρὸς πᾶσαν εὐετηρίαν. ἐν τούτῳ πόλιν ἰδρυσαντες καὶ οἶόν τινα πύσης ἀκρόπολιν τῆς νήσου, καὶ ἐκ ταύτης 15 ὀρμώμενοι τὴν ἅλην κατέτρεχον νήσον καὶ τὰς λοιπὰς. ἐδουλώσαντο δὲ τοὺς ἀτόχθονας καὶ τὰς ἐν τῇ Κρήτῃ πόλεις πλὴν μιᾶς. τότε δὴ καὶ ὁ Κύριλλος ὁ Γορτύνης πρόεδρος στέφει τελειοῦται μαρτυρικῶ, μὴ θελήσας ἀρνήσασθαι τὸν Χριστόν. καὶ Κρήτη μὲν εἰώλω τούτον τὸν τρόπον. 20

Τῶν ἐμφυλίων δὲ πολέμων ἀπαλλαγὴς ὁ βασιλεὺς Μιχαὴλ οὐ τῷ Θεῷ τὴν νίκην ἐπέγραψεν ἀλλὰ τῇ ἐνωτοῦ φρονήσει καὶ στρατηγίᾳ· διὸ καὶ ὑπὸ φρονήματος φουσηθεὶς ἀκάθεκτος ἦν τὴν

5 τε om C

9 πάντοτε τῆς σικελίας στρατηγίδα C

imperator ergo Damianum sui equitis comitem ac protospatharium magna cum copiis atque grandi apparatu suppetias Photino mittit, sique coniunctis viribus contra Agarenos se armant. sed nihil est profectum, quod cum Damianus primo in congressu letali vulnere accepto perisset, reliqui eam fugae causam habuerunt; et Photinus aegre celoce evasit ad imperatorem, eique cladis nuntium attulit. quem imperator, quod summo apud se esset in honore, pro Creta Siciliae praefecit. Saracenos autem, adhuc inter curas ac turbas versantes, monachus quidam ex insulae montibus degressus docuit errare, si hoc loco tute se consedisso crederent; simulque eis Chandacem demonstravit, opportunum locam ad quasvis commoditates. ibi illi urbem condiderunt veluti totius insulae arcem, ex eaque in totam insulam incursiones fecerunt, ac vicinas etiam, actis in servitatem incolis, urbibusque Cretae una dempta captis omnibus. tum temporis etiam Cyrillus Gortynis episcopus martyrii coronam supplicio est consecutus, quod Christum diffiteri noluisset. hoc modo Creta in servitatem devenit.

Ceterum imperator Michaelus bellis civilibus liberatus non deo sed suae prudentiae atque solertiae victoriam imputavit. itaque et fastu turgens effrenibus animi ferebatur impetibus. proinde uxore mortua,

ὄρμη. τῆς γαμετῆς οὖν τελευτησάσης αὐτοῦ ὑπεποιεῖτο μὲν τὸν
 ἄξιγα βίον, λάθρα δὲ πρὸς τοὺς προύχοντας τῆς συγκλήτου
 πέμπων ἠπέπεισε παρ' αὐτῶν παρακαλεῖσθαι ἑτέρα συζευχθῆναι
 γυναικί, εἰ μὴ πευθεῖη δέ, καὶ βίαν ἐπενεγκεῖν ἀπειλούντων, D
 5 πρόφασιν δῆθεν εὐσημιον προτεινομένων, ὡς οὐ δέον αὐτοὺς μὲν
 ὑπὸ βασιλεῖ τάττεσθαι, τὰς δὲ αὐτῶν γυναῖκας δεσποίνης στερεῖ-
 οῦσαι καὶ βασιλίδος. ἐπέπειστο οὖν ὀφρὲ ποτε διὰ τῶν ἐπιπλα-
 σιῶν λόγων, καὶ πρῶτα μὲν ἀπῆτει χειρόγραφα τοὺς ἐπηκόους
 εἰνοίας, ὡς αὐτὴν τε τὴν ἰσομένην αὐτῷ γυναῖκα καὶ τὰ ἔξ αὐτῆς
 10 τεχθροόμενα μετὰ τὸν αὐτοῦ θάνατον ὑπερβαλλόντως τιμῆσουσι,
 καὶ μετ' ἐκείνον βασιλέας ἔχουιν κάκελήν δεσποιναν. οὕτως οὐ
 τοῦ κατ' ἐκείνον ἀλλὰ καὶ τοῦ μετ' αὐτὸν ὤφειτο κρατήσειν αὐ-
 τοῦ. εἶτα καὶ ταῖς μετὰ τέχνης αἰτήσεσι πεδύεται τῆς συγκλήτου,
 καὶ ἤγγεγο πρὸς γάμον γυναικί τινα πάλαι τυμφευθεῖσαν Χριστῷ P 511
 15 καὶ τὸν μοναδικὸν ἀσπασμένην βίον κἀν τῷ ἐν τῇ Πιργκῆνῳ μο-
 ναστηρίῳ μονάζουσαν ἐκ παιδός· Εὐφροσύνη ταύτης ἡ κλησίς,
 πατὴρ δὲ λέγεται εἶναι Κωνσταντίνου τοῦ βασιλέως, ὃν ἡ μήτηρ
 Βιρρήη δικαίως διὰ τὰς σφετέρας ἀπετύφλωσεν ἀκολασίας. καὶ
 ταῦτα μὲν ἐπράττετο τῆδε.

20 Ὁ δὲ Μιχαὴλ ἕτερον στόλον ἐκπέμπει κατὰ τῶν ἐν Κρήτῃ
 Σαρακηνῶν, στρατηγὸν ἐπιστήσας αὐτοῖς Κρατερὸν τὸν τῶν Κι-
 βυρραιωτῶν διέποντα τὴν ἀρχήν· ὃς ἐβδομήκοντα διήρεις τὰς ὕφ'
 ἑαυτὸν λυβίων καὶ τὰς ἐκ τῶν ἄλλων γήσων ἀπάσας, ἐν τῇ Κρήτῃ B

3 ante πέραν C	μνημάτα	ἀπ' C	6 βασιλέα C
σφύγγος C	9 τε] μὲν libri	10 αὐτῆς C	11 βασιλέα P
12 κρατήσαι P	15 τῇ om C		

simulans se vitam viduam amplecti, occulte cum principibus senatus rem
 composuit, ut ii sibi alterius uxoris ducendae auctores essent, ac nisi
 peteretur persuaderi sibi, vim minarentur, hoc honesto utentes prae-
 texta, non convenire ut ipsis imperatori subditis, uxores eorum domina
 atque imperatrice careant. ita ergo fictis eorum sermonibus ad extre-
 mum cessat. ac primum quidem subditos manu sua ipsi se obligare
 mandavit, futuram imperatoris uxorem, et quos esset ea editura libe-
 ros, summo in honore ab ipsis habitum iri, ita ut eam ipso mortuo
 imperatricem, de filiis unum imperatorem agnoscant. adeo non in hoc
 modo aevo, sed post mortem quoque suam se imperaturum existimabat.
 deinde commenticiis istis senatus precibus persuasus scilicet uxorem
 dedit inprudens desponsam Christo, et monasticum amplexam vitae
 genus, inque Principis dicto monasterio id a pueritia exercentem, no-
 mine Euphrosynam. ferebatur ea filia esse Constantini imperatoris,
 eius quem mater Irena sua propter scelera iuste oculis spoliaverat.

Aliam quoque classem Michaelis contra Saracenos Cretam obti-
 nentes emisit, duce Cratero Cibraeotarum praefecto. is cum septua-
 ginta suis et omnibus reliquarum insularum biremibus ferox admodum

γενόμενος μετὰ μεγίστου φρουράγματος οὐδέ τοὺς Ἀγυρηνούς ὑποκλινομένους εὗρεν, ἀλλὰ καὶ αὐτοὺς γενναίως ὑποστάντας τὸν κίνδυνον. συμπλοκῆς δὲ γενομένης, ἤδη τοῦ ἡλίου τὰς ἀκρωρείας αὐγάζοντος ἔχρι μεσοῦσης ἡμέρας, οὐδέτερον μέρος ἀπέκλινεν, ἀλλὰ γενναίως ἀντέχοντες ἐκαρτέρουν. ἄρτι δὲ τῆς ἡμέρας κλι- 5 νοῦσης πονήσαντες οἱ Κρηῖτες ἐνέδωκαν εἰς φυγὴν, καὶ πολλοὶ μὲν αὐτῶν ἐν τῷ πολέμῳ ἀπέθανον, πλείονες δὲ τὰ ὄπλα ῥήψαντες ἠχμαλωτίσθησαν. τάχα δ' ἂν ἐάλω καὶ ἡ πόλις αὐθημερόν, εἰ C μὴ νῦν ἐπιγενομένη ἀνέτρεψε τέλειον τὰ πράγματα. Ῥωμαῖοι μὲν γὰρ ὡς ἤδη τάχα νεικηκότες, καὶ πάντας αἴριον ἐν βραχεὶ βρα- 10 χεῖς ὄντας ἐλπίσαντες συλλαβεῖν, ὡς ἐν οἰκείῳ ἀλλ' οὐκ ἐν ἄλλοτρίῳ διάγοντες, πρὸς πότους καὶ τρυφὰς ξεβιάχκεον, μήτε τινὸς φυλακῆς μήτ' ἄλλης σωτηρίας φροντίσαντες, ὕπνου δὲ μόνου καὶ τῆς πάντα ῥαδίως ἀνατρεπούσης ἀναπαύλης τε καὶ ῥασιώτης. ὄθεν περὶ μέσας νύκτας οἱ Κρηῖτες, ἐπειδὴ τῶν ἐαυτῶν φυλάκων 15 ὡς ἐν ἀπορίᾳ ἀγρυπνοῦντες οἶνω καὶ ὕπνῳ τοὺς τῆς Ῥωμαϊκῆς παρεμβολῆς ἐμάνθανον κατεχομένους, αὐθωρὸν ἐπιπεσόντες μετ' ἀλαλαγμοῦ καὶ μέθῃ κατεσχημένους εὐρόντες ἅπαντας ἄρδην ἀπώ- D λισαν, ὡς μηδ' ἄγγελον, τοῦτο δὴ τὸ τοῦ λόγου, περιλειφθῆναι· μόνος δ' ὁ στρατηγὸς ἐμπορικοῦ τινὸς πλοίου ἐπιβὰς τὴν σωτη- 20 ρίαν ἐαυτῷ ἐμνηστεύετο. ὡς δὲ πολλὰ ζητήσας ὁ τῶν Σαρακηνῶν ἀρχηγὸς τοῦτον οὐκ εἴρισκεν οὐτ' ἐν τοῖς πεσοῦσιν οὐτ' ἐν τοῖς ἀχμαλώτοις, ἔμαθε δ' ὅτι φυγὰς ᾤχετο, τοὺς καταδιώξοντας

9 τέλος C 18 δὲ] δὲ καὶ C 21 ἐμνηστεύετο P, ἐπραγμα-
τεύετο margo C

Cretam applicuit, inciditque in Agarenos nequaquam pugnam subterfugientes, sed fortiter admodum eam subsistentes. a prima luce usque ad meridiem acerrime utrinque (sunt dimicatum, neutra parte inclinata, sed utrisque animose perdurantibus. iam vergente ad vesperam die superati demum Cretenses fugam fecerunt. horum multi in pugna occisi sunt, plures abiectis armis capti. eademque die videtur urbs quoque eorum capi potuisse, nisi nox ingruens obstitisset. atque ea quidem nox Romanis exitiosa fuit. namque ut victores, et qui superstites paucos postridie nullo negotio se in suam potestatem redacturos sperarent, perinde ac si non in hostico sed domi suae agerent, potationibus et luxuriae sese dederunt, neque excubiarum neque ullius salutaris rei curam habentes, de solo somno ac quiete et socordia facile omnia eventente cogitantes. ergo Cretenses, qui excubitorum inopia ipsi vigilum munere fungebantur, Romana castra vino somnoque capta deprehendentes media nocte magno cum strepitu irruerunt, inque ebrios incidentes, universos ne nuntio quidem, ut proverbio dicitur, superstiti interfecerunt. solus dux Craterus mercatorio usus navigio salutis suae consuluit. quem cum Saracenorum dux diu multumque et inter cadavera et inter captivos quaesitum non inveniret ac fuga elapsam perciperet, misit qui

ἔπεμψεν· οἳ καὶ καταλαβόντες αὐτὸν ἐν Κῶ τῇ νήσῳ ξύλω κρεμάσαντες ἀπέκτειναν. μετὰ δὲ ταῦτα ἀνὴρ τις πολεμικός καὶ φρονήσεως καὶ ἀγχιολίας οὐκ ἄμειρος, τὸ ἐπώνυμον Ὀρύφας, στρατὸν τινα προστάξει ἀθροίσας βασιλικῆ, τὸν τεσσαρακοντά-
5 ριον τότε καλούμενον ἐκ τοῦ διανεμηθῆναι αὐτοῖς ἀνὰ τεσσαρά-
κοντα χρυσίνους, τὰς τε ἄλλας νήσους ἐπιὼν ἀνήρει τοὺς προνο-
μείοντας Ἀγαρηνοὺς, τοῖς μὲν λόχους ἐπάγων τοῖς δὲ φανερώς P 512
πολεμῶν, καὶ τοὺς Κρήτας συνέστειλε καὶ τῆς πολλῆς καὶ ἀσχέτου
ὀρμῆς ἀνεχαίτισε. καὶ ταῦτα μὲν συνηλέχθη τῆδε.

10 Κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν καιρὸν Εὐφῆμιός τις ἀνὴρ κατὰ Σικελίαν
λαοῦ τινὸς ἐξηγούμενος, ἐρασθεὶς παρθένου τινὸς τὸ μοναδικὸν ἐκ
παιδὸς ἀναλαβούσης σχῆμα, περὶ πολλοῦ ἐποιεῖτο τὸν οἰκῆιον ἔρωτα
ἐκπληρῶσαι, τῶν νόμων οὐδὲ φροντίζων ὄλωσ, ἀλλ' ὡς εἰς παρά-
δειγμα μόνον ἀποβλέπων τὸν βασιλέα, τοιοῦτόν τι τολμήσαντα
15 καὶ αὐτόν. ἀρπάζει γοῦν τὴν παρθένον τοῦ ἀσκητηρίου καὶ πρὸς
ἑαυτὸν ἄκουσαν ἄγει. ταύτης οὖν οἱ ἀδελφοὶ προσίασι τῷ Μι-
χαήλ, τὰ τοῦ δράματος διηγούμενοι· ὃ δὲ κελεύει τῷ στρατηγῷ, B
εἰ οὕτως καταλάβοι ἔχουσαν τὴν ἀλήθειαν, τὴν ῥίνα τοῦ τετολ-
μηκότος Εὐφημίου ἀποτειεῖν. ὅπερ μαθὼν ὁ Εὐφῆμιος, συνω-
20 μότιας λαβὼν τοὺς τε ὑπὸ τὴν αὐτοῦ χεῖρα καὶ τινὰς τῶν συντουρ-
μαρχῶν, τὸν στρατηγὸν ἐπὶ τούτῳ παραγενόμενον ἀπελαύνει καὶ
πρὸς τὸν τῆς Ἀφρικῆς ἀποδιδράσκει ἡγούμενον, πᾶσαν τὴν Σικε-

1 ἀπὸ τὸν add C

3 τὸ] φ' τὸ C

7 λόγους C

11 μο-

σαχικὸν C

13 κληρῶσαι C

20 τούτους τε τοὺς ὑπ' C

21 ἀπελαύνει — 22 ἡγούμενον add C

eum persequerentur. atque hi eum in Co insula assecati in crucem actum e vivis sustulerunt. secundum haec bellicosus quidam vir, prudentiaeque et sagacitatis non expertus, cognomento Oryphas, iussu regis exercitum colligit, qui tum quadragenarius appellabatur, quod quadraginta aurei singulis pendebantur. is et alias obiens insulas Agurenas praedatum excurrentes interfecit, partim insidiis locatis, partim praelio congressus, et Cretensium immodicam ferociam repressit atque inhibuit.

Hoc ipso tempore Euphemius quidam turmae cuiusdam dux amore correptus virginis, quae a tenera aetate monastico habitu velata vivebat, cum nihil antiquius haberet quam amorem suum exsatiare, neque leges quicquam curaret, sed in solius imperatoris exemplum intueretur, qui et ipse simile facinus perpetraverat, rapit ex monasterio virginem ac invitam ad se traducit. huius virginis fratres ad imperatorem se conferunt ac factum narrant. et imperator praefecto Siciliae mandat ut Euphemio, siquidem hos verum crimen detulisse comperiret, nasum amputet. hoc sentiens Euphemius, adscitis in coniurationem iis quibus praecerat aliisque altarum turmarum ductoribus, praefectum supplicium imponendi causa ad se venientem repellit, atque ad Africae ameram

λαν ὑπ' ἐκείνον ποιῆσαι καθυπισχνούμενος καὶ δίδοναι φόρους
 αὐτῷ πολλούς, εἰ μόνον ἀναγορευθεῖ Ῥωμαίων βασιλεὺς. δεξι-
 αμενος οὖν τὸν λόγον ὁ ἀμηρᾶς ἀναγορεύει τοῦτον βασιλέα Ῥω-
 μαίων καὶ χεῖρα δίδωσι πολλήν, καὶ τῆς Σικελίας γίνεται ἐγκρα-
 τής, παρ' αὐτοῦ τούτου λαβὼν αὐτήν. πλὴν ὁ μὲν Εὐφῆμιος 5
 C οὐ πολὺν χρόνον τοῦ βασιλικοῦ ἀπολαύσας ἀξιώματος ἀφαιρεῖται
 τὴν κεφαλὴν, τῆς οἰκείας ἀποστασίας καὶ παρανομίας τοῦτον λα-
 βῶν τῶν μισθόν. ἄξιον δὲ καὶ τὸν τρόπον εἰπεῖν τῆς αὐτοῦ ἀναι-
 ρέσεως. ὡς γὰρ ἐν σχήματι βασιλικῷ περιήει τὴν Σικελίαν ἀνευ-
 σφημούμενος, ἀπήει κατὰ Συράκουσαν. ἀποθνήσκων δὲ γενόμενος τῆς 10
 ἑαυτοῦ τάξεως καὶ τῶν δορυφόρων, καὶ ὅσον ἀπὸ τόξου βολῆς τῇ
 πόλει προσεγγίσας, ὠμίλει τοῖς πολίταις καὶ πρὸς ἑαυτὸν λόγοις
 τὴν ἐκείνων ἐφελκето εὐνοίαν. μεμονωμένον δὲ τοῦτον ἰδόντες
 ἀδελφοὶ δύο Συρακούσιοι, πρὸς ἑαυτοὺς βουλευσάμενοι καὶ σύμ-
 πνοοὶ γενόμενοι καὶ τὸ ἐν φρονήσαντες προσέρχονται τούτῳ εἰρωνι- 15
 D κῶς τε καὶ τωθαστικῶς, ὡς βασιλεῖ τάχα τὴν προσήκουσαν τιμὴν
 ἀπονέμοντες. ὁ δὲ Εὐφῆμιος μὴ συνείς τὸν δόλον, τὴν παρ' αὐ-
 τῶν ἀναγόρευσιν, καὶ τὸν ἀσπασμὸν προσδεξάμενος, προσεκάλει
 τούτους μετὰ φιλοφροσύνης ὡς καὶ αὐτὸς τὸν οἰκείον ἀσπασμὸν
 ἀποδώσων. καὶ δὴ κλίνας τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ στόμα προσερείσας 20
 τῷ στόματι πατέρου τῶν ἀδελφῶν, θρηξί μὲν κατέχεται ἰσχυρῶς
 παρὰ τούτου, πρὸς δὲ τοῦ ἑτέρου τῶν ἀδελφῶν τὴν κεφαλὴν

5 παρὰ τούτω C

7 τοῦτον om C

10 κατὰ τὴν σ. C

15 περιέγωγος margo C

sive praefectum transfugit, promittitque se, modo ab ipso imperator
 Romanorum declaretur, omnem ipsi Siciliam subiecturum ac grande tri-
 butum soluturum. accipit condicionem ameras, et Euphemium magno
 exercitu instruit, imperatoris Romani titulo insignitum, eiusque opera
 Sicilia potitur. verum hic Euphemius imperatoriae dignationis perbre-
 vem fructum percepit, truncatus capite, quam dignam sui sceleris et
 defectionis mercedem rettulit. et sane operae pretium videtur referre
 quo modo fuerit interfectus. cum obiret Siciliam imperatorio habitu,
 ut ab omnibus imperator saluaretur, Syracusas quoque petit: ubi cum
 a suis stipatoribus longius provolasset, et ad urbem tanto quantum sa-
 gitta arcu emissa conficit spatio accessisset, cum oppidanis colloquens
 eorumque benevolentiam oratione sua captans, duo Syracusani fratres
 solum et a suis amotum videntes de eo interficiendo conspirant. itaque
 simulato studio et adulatorio gestu ad hominem accedunt, atque ut im-
 peratorem debito honore afficiunt. Euphemius, qui eorum dolum non
 intelligeret, gratam eorum imperatorii nominis delationem atque saluta-
 tionem habens, comiter ad se eos vocat, dignis modis resalutaturus.
 ergo cum capite inclinato alterum oscularetur, ab eo crinibus arripitur

ἀποτέμενται. καὶ οὗτος μὲν ταύτην ἔτισε δίκην τῆς οὐκείας ἀπο-
νοίας.

Οἱ δὲ Ἀγαρηνοὶ οὐ τῆς Σικελίας μόνον ἔκοτε ἀλλὰ καὶ
Καλαβρίας καὶ τῶν πλείωνων τῆς Ἰταλίας ἐγένοντο ἐγκρατεῖς, P 513
5 πάντα κατατρέχοντες καὶ διαπορθοῦντες. ὁ Μιχαὴλ δὲ ἐπὶ μῆ-
νας ἧ' καὶ ἔτη 9' τῆς βασιλείας γενόμενος ἐγκρατῆς, δυσεντερίας
ἀλοῦς ἀρρωσθήματι καταστρέφει τὸν βίον, τοσοῦτων παραίτιος
τῇ πολιτείᾳ Ῥωμαίων γενόμενος κακῶν δι' ἣν εἶχεν ἀσέβειαν πρὸς
θεὸν καὶ πρὸς τὰ πρῶγματα μοχθηρίαν, ὅσων προλαβὼν ἐπεμνή-
10 σθη ὁ λόγος. ἀπιστάτησε δὲ ἐπ' αὐτοῦ καὶ πᾶσα ἡ Δαλματία.
ἐφέρετο δὲ καὶ χρησιμὸς παλαιὸς περὶ αὐτοῦ, ἔχων οὕτως

ἀρχὴ κακῶν δὲ προσπεσεῖται τῇ χθονί,
διὰν κατάρξῃ τῆς Βαβυλωνίου δράκων,
δύσγλωττος οὗτος καὶ φιλόχρυσος λίαν.

15 ἐτάφη δὲ ὁ τούτου νεκρὸς ἐν τῷ κατὰ τοὺς ἁγίους ἀποστόλους με- B
γάλιω ἠρώφῳ Ἰουστινιανοῦ, ἐν λάρνακι πρασίῳ Θετταλικῇ.

Μετὰ δὲ τὸν τοῦ Μιχαὴλ θάνατον ὁ υἱὸς αὐτοῦ Θεόφιλος,
ἄνδρὸς ἤδη ἡλικίαν ἔχων, διεδέξατο τὴν πατρῴαν ἀρχήν, κατὰ
τὸν Ὀκτώβριον μῆνα τῆς ἧ' Ἰνδικτιῶνος, λόγῳ μὲν τῆς δικαιοσύ-
20 νης ἔμπυρος ἔραστῆς καλεῖσθαι βουλόμενος νόμων τε γύλαξ πολι-
τικῶν ἀκριβής, τῇ δ' ἀληθείᾳ ἔξωθεν ἑαυτὸν τῶν ἐπιβουλευόν-
των διατηρῶν, ὡς ἂν μή τις κατ' αὐτοῦ νεανικὸν τολμήσειε,

5 χρόνος δὲ καὶ μῆνας ἑννέα C

11 περιέχων C

12 οὐ

προσεσείται C

ac valide tenetur, alter ei caput amputat. has suae improbitatis poenas
luit Euphemius.

Agareni porro non Siciliam ex eo tantum, sed et Calabriam et ple-
rasque Italiae partes occupaverunt, omnia incursionibus ac populationi-
bus infestantes. Michaelus vero cum imperium annos 9 menses 8 ges-
sisset, ex dysenteria mortuus est, cum sua in deum impietate, inque
rebus gerendis perversitate Romano imperio tot tantaque intulisset mala,
quae commemoravimus. defecit sub eo etiam tota Dalmatia. et fere-
batur de eo antiquum oraculum in hanc sententiam:

hoc initium malorum telluri accidet,
rerum potietur cum Babylonius draco,
linguae impeditae et auri cupientissimus.

cadaver eius repositum est in magno Iustiniani sacello, ad fanum apo-
stolorum, in cista viridi Thessalica.

Huic mortuo filius eius Theophilus iam virili aetate successit, mense
Octobri, indictionis 8. is prae se ferebat iustitiae ferventissimum stu-
dium et legum civilium accuratam custodiam, cum re ipsa illa simularet,
ut ab insidiis se tutum praestaret, neque ulli contra se aliquid molienti

ταῦτα ὑπεκρίνετο. εὐθὺς οὖν ἐκ προοιμιῶν τοὺς τῷ πατρὶ αὐτοῦ
 C συναραμένους εἰς τὸν τοῦ Λέοντος θάνατον ἔγνω πάντας ὀλέθρῳ
 δοῦναι καὶ ἀπώλειᾳ. ὅθεν ἐξέθετο δόγμα τοὺς τῶν βασιλικῶν
 ἅπαντας ἀπολαύοντας φιλοτιμιῶν, προσέτι δὲ καὶ βασιλικῆς τιμῆς
 μετασχόντας τῆς οἰασοῦν, κατὰ τὴν Μαγναύραν ἦτοι τὸ Πεντα- 5
 πύργιον συναθροισθῆναι. ὡς δὲ τοῦτο ἐγένετο καὶ πάντες ἤθρο-
 σθησαν ὡς ἐκέλευσεν, ὡς ἐν σκοτῷ τέως τὴν τῆς ψυχῆς κρίνας
 θηριωδίαν, πραιία καὶ ἡρεμαία φωνῇ ἔφη πρὸς τοὺς συνειλεγμέ-
 νους “ἐβούλετο μὲν καὶ δι’ ἐπιθυμίας εἶχε, ὦ λαὸς καὶ κληρὸς
 ἐμὸς, ὃ ἐμὸς μακαρίτης πατήρ τοὺς ἀντιλαβομένους καὶ τῆς βα- 10
 D σιλείας ὑπερμαχήσαντας πολλῶν μὲν τιμῶν πολλῶν δὲ τούτους
 ἀγαθῶν καὶ ἐτέρων καταξιώσαι γερῶν, καταχθεις δ’ ὑπὸ τοῦ
 χρεῶν ἐμῆ τὸν τῆς βασιλείας διάδοχον, ἵνα μὴ ἀχάριστος δόξη
 τοῖς εὐεργέταις, ὀφειλέτην κατέλιπε. διὸ ἕκαστος χωρισθεὶς τοῦ
 πλήθους δεικνύτω ἑαυτὸν ἡμῖν ἐμφανῆ, ἵνα γνόντες τοὺς φίλους 15
 ἀξίως ὑμᾶς ἀμειψαίμεθα.” τούτοις τοῖς λόγοις παρακλαπέντες
 οἱ δειλαιοὶ καὶ συλαγωγηθέντες τὸν νοῦν, ἕκαστος τῶν ὄσοι τῷ
 φόνῳ συνήρρησαν τοῦ Λέοντος ἑαυτὸν παρεγύμνου. εὐθὺς οὖν
 ὁ Θεόφιλος, ἐντὸς σαγήνης ἔχων τὴν θήραν, ἐγκλεινέται τῷ
 ἐπάρχῳ τοῖς πολιτικοῖς χρήσασθαι νόμοις, οὕτως εἰπὼν “ἄγε δὴ, 20
 ὦ ἔπαρχε, ἐκ θεοῦ καὶ τῆς ἡμῶν γαληνότητος τὸ κρίνειν λαβῶν,
 τούτοις ἀξίας τῶν ἔργων ἀπόδος τὰς ἀμοιβάς, οὐχ ὅτι τὰς χεῖρας
 ἐμίαναν αἵματι ἀνθρωπίνῳ, ἀλλ’ ὅτι καὶ χριστὸν κυρίου ἀνεῖλον
 P 514 ἔνδον θυσιαστηρίου.” ταῦτα φθρεγξάμενος διέλυσε τὸν θανμα-

4 δωρεῶν C

8 ἔφησεν C

ansam praeberet. principio imperii sui omnes, a quibus pater ipseus in Leone interficiendo imperioque occupando fuerat adiutus, perdere statuens, edicto proposito universos qui ab imperatore honores aut beneficia haberent cuiuscunque modi, ad Magnauram, quod et a quinque turribus Pentapyrgium dicitur, convenire iussit. qui cum ad dictum locum frequentes confluiassent, dissimulata animi saevitia, leni ac placida voce “voluit” inquit “pater meus beatae memoriae eos qui auxilium ipsi tulerant ac pro imperio propugnaverant, magnis honoribus atque donis remunerari: sed morte praeventus, ne ingratus erga bene meritos videretur, me successorem suum eius debiti solutorem reliquit. proinde amici paterni, secedentes ex multitudine, nobis sese ostendant, ut eis dignam mercedem rependamus.” hac oratione decepti miseri, quotquot Leonis caedem adiuverant, se ipsos indicaverunt. at Theophilus praeda intra casses inclusa urbis praefectum civiles exsequi leges iussit, “iam nunc” inquiens, “praefecte, iudicandi potestatem deo et me tibi mandantibus, dignam his mercedem factorum persolve; qui non tantum humano sanguine manus contaminarunt, sed et unctum dei intra sacrarium interfecerunt.” atque haec factus primam istam admirabilem

στον ἐκεῖνον καὶ πρῶτον σύλλογον, οἱ δ' ἄθλιοι ἐκεῖνοι συλλη-
 γθέντες παρὰ τοῦ ἐπάρχου ποιναῖς κωλυπεβλήθησαν ἀνδροφρόνων.
 ὁ δὲ Θεόφιλος καὶ τὴν αὐτοῦ μητρὶαν ἀπελάσας τῶν βασιλείων
 εἰς τὸ μοναστήριον ἠνάγκασεν ἀπελθεῖν, ἐν ᾧ τὸ πρῶτον τὴν
 5 κοσμηκὴν ἀπέθετο τρίχα, μηδὲν ὠφελήσαντων τῶν ὄρκων οὐς ἢ
 σύγκλητος πρὸς τὸν Μιχαὴλ ἐποιήσατο.

Καὶ ταῦτα μὲν ἐν προομιῳ τῷ Θεοφίλω, τὰ δ' ἐξῆς οὐκ
 ἐπαίων ἀνάξια· ἀντιποιοῦμενος γὰρ τῆς δικαιοσύνης ἕκασιν ἦν
 τοῖς ποτηροῖς φοβερὸς τοῖς δὲ ἁγαθοῖς θυμασθὲς, τοῖς μὲν δι-
 10 μισοπόντηρός τε καὶ δίκαιος ἐδόκει, τοῖς δ' ὅτι ἐμβριθῆς τε καὶ Β
 αὔστηρός. οὐκ ἦν δὲ πάντως αὐτὸν πάντων τῶν κακῶν καθαρ-
 ρεύειν. εἶχετο μὲν γὰρ τῆς ἐπὶ θεὸν πίστεως, εἶχετο δὲ πλεον
 τῆς πατροπαράδοτου μιαιφῶς τῶν εἰκονομάχων αἰρέσεως, καὶ τὸν
 εὐσεβῆ καὶ πανάγιον ἐκάκων λαόν, παρὰ πάντα τὸν τῆς βασιλείας
 15 αὐτοῦ χρόνον ἠρεμῆσαι μὴ συγχωρήσας. ὕθεν οὐδ' ἐν πολέμοις
 εὐτόχησέ ποτε, ἀεὶ δὲ ἤττητο καὶ οὐ κατὰ βασιλεῖα ὑπέστρεφεν.
 ἐχόμενος δ' ὅσν τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς πρὸς Χριστὸν καὶ τὴν
 αὐτοῦ μητέρα, ὡς ᾤετο, πίστεως καὶ προθυμίας, ἀπῆει ἐκάστης
 ἐβδομῆδος ἐφιππος διὰ τῆς λεωφόρου ἐπὶ τὸν ἐν Βλαχέρναις τῆς
 20 Θεομήτορος θεῖον ναόν, ὑπὸ τῶν δορυφόρων παραπεμπόμενος.
 ἀπῆει δὲ πᾶσι μὲν, προηγουμένως δὲ τοῖς ἀδικουμένοις διδοὺς C
 ἐαυτὸν, ὡς ἂν ἔχοιεν τὰ αὐτῶν ἐκτραγωδεῖν ἀδικήματα καὶ μὴ
 παρὰ τινων κωλύοιεντο ἀδίκων ὑφορωμένων τὴν ἐξ αὐτοῦ τιμωρίαν,

8 ἄβια P

20 Θεομήτορος P

21 θεὸς P

concionem dimisit. miseri vero illi a praefecto arrepti homicidarum
 more supplicii sunt affecti. novercam quoque suam Theophilus aula
 pulsam in monasterium redire coegit, in quo primum religioni devota
 comam detonderat. nihilque huic profuit iuramentum, quo senatum Mi-
 chaelus obligaverat.

Haec Theophilii principia. quae secuta sunt laudem non merentur.
 sane iustitiam colens omnibus malis metui bonisque admirationi erat,
 his, quod enim bonum ac malis infestum, illis, quod gravem austerum-
 que iudicarent. sed non potuit omnibus carere vitiis. nam tametsi ve-
 ram amplecteretur religionem, magis tamen a patre ad se devolutae im-
 purae imaginiperdaram haeresi deditus erat, piosque omni sui imperii
 tempore exercuit maleficiis, nullam iis quietem permittens. itaque et
 in bello nunquam vicit, sed semper succubuit ac domum non conve-
 nienter imperatoriae dignitati rediit. iustitiam ergo colens et, ut puta-
 bat, erga Christum eiusque matrem pietatem, singulis septimanis per
 viam publicam satellitibus stipatus ad Blachernense deiparae fanum
 equitabat; interque equitandum omnibus maxime iniuriis affectis vaca-
 bat, ut ii suas querelas proponere possent, neque ab sontibus et poe-
 nam metuentibus impedirentur. simul et per forum equitans res venales

εἶθ' ἵνα κατὰ τὴν ἀγορὰν διερχόμενος θιατῆς γένοιτο τῶν
 ὀνίων. ἠρώτα οὖν περὶ ἐκάστου τῶν πιπρασκομένων, πόσου
 πωλεῖται, γινόμενος κατὰ τὴν ἀγορὰν. ἠρώτα δὲ οὐ παρέργως,
 οὐδ' ἐν ἐνὶ εἶδει, ἀλλ' ἐπὶ τε τοῖς βρωτοῖς καὶ τοῖς ποτοῖς καὶ
 τοῖς εἰς θάλασσαν ἐπιτηδεύουσιν ἀμφιάσμασι καὶ πᾶσιν ἀπλῶς τοῖς 5
 κατὰ τὴν ἀγορὰν προκειμένοις. καὶ διὰ πάντων πολλὴν ἐπεδει-
 κνυτο σπουδὴν καὶ ἐπιμέλειαν πρὸς τὰ κοινά, νῦν μὲν ἐν κριτη-
 D ρίοις, νῦν δέ, ὡς εἴρηται, κατὰ τὰς προόδους τῆς ἑβδομάδος.
 καὶ ποτε δὲ καὶ ψυχαγωγίας χάριν προκύπτων ἀπὸ τῶν πρὸς θά-
 λασσαν τοῦ παλατίου τευχῶν ληθιάσατο ναῦν τινὰ μυριοσφύρον 15
 οὐρίας πλέουσιν ἀναπεπταμένοις δὴ τοῖς ἰστίοις, μεγέθει τε
 ἀνυπέρβλητον καὶ ἀπαράμιλλον κάλλει· ἦν θεασάμενος εἰς θάμ-
 βος ἐνέπιπτεν. ἠρώτα δ' ὁμοῦ τίνος τε ἡ ὄλκας εἶη καὶ ὅ τι
 φέροι τῶν ἀγωγίμων. ὡς δὲ τῆς Ἀγούστης εἶναι ἐμάνθανε,
 τότε μὲν ἐφησύχασε καὶ παρέπεμψε τὸν καιρὸν ἄχρι καὶ ἧς εἴωθεν 15
 ἡμέρας ἀπιέναι πρὸς τὸν ἐν Βλαχέρναις θείον ναδόν. ὡς δ' ἤδη
 παρῆν ἡ κυρία καὶ ὁ τοῦ πλοίου ὄρμος δῆλος ἐγεγόνει τῷ βασιλεῖ
 πυθομένῳ παρὰ τίνος, τῆς εἰς αὐτὸ φερούσης ὁδοῦ εἶχετο, καὶ
 πλησιάσας ἔστη παρὰ τὴν πρύμναν, καὶ τοὺς παρόντας ἠρώτα
 πολλάκις ὅτου τις ἔχει χρεῖαν τῶν ἀγωγίμων, σίτου τυχόν ἢ οἴνου 20
 P 515 ἢ ἄλλου τινὸς εἶδους. ὡς δὲ πολλάκις ἐρωτηθέντες ἀπαξ ἀπεκρί-
 θησαν καὶ μόλις μηδενὸς λείπεσθαι τοὺς ὑπὸ τῆς σῆς προμηθευ-
 μένους δεσποτείας καὶ βασιλείας, "ἀλλ' οὐκ ἴστε δὴ" ἔφη ὁ βα-
 σιλεύς "ὅτι με ὑπὸ Θεοῦ βασιλέα γεγενημένον ἢ Ἀγούστηά μου

4 βρωτοῖς εἶδеси καὶ C 5 θ. καὶ ἀμφιάσιν ἐπιτηδεύουσιν C
 18 πυθόμενος P τῆς αὐτὸν φερούσης εἶχετο P 24 ὑπὸ
 τοῦ θ. C

inspiciebat, ac de pretio interrogabat, neque obiter hoc, aut una tan-
 tum aliqua re, sed de iis quae esui sunt ac potui, de vestibus fovendo
 corpori aptis, et in universum omnibus quae in foro prostabant merci-
 bus. omnibus autem in rebus magnam in caranda re publica diligen-
 tiam ostendit, non in his in publicum modo septimanatim progressibus,
 sed etiam in iudiciis. aliquando animi causa prospiciens de muro pa-
 latii qui est versus mare, navim onerariam vidit plenis velis ac secundo
 vento appellere, mole ac magnitudine parem nullam sibi habentem. eam
 cum admiratione contemplatus, cuiusnam esset et quid rerum adveheret
 interrogavit. cum eam Augustae esse didicisset, acquievit in praesentia,
 et diem expectavit quo ad Blachernensem aedem iturus erat. cum-
 que ea appetiisset, deduci se ad navis eius stationem iussit, puppique
 adsistens eos qui aderant aliquoties percontatus est, cibone aliquis ipso-
 rum aut vino aut ulla alia re destitueretur. cum saepe interrogati vix
 tandem responderent, ita sibi imperatoris solertia prospectum esse ut
 nullius rei sentiant penariam, "nescitis vero" ait, "quod me divinitus

καὶ σύμβιος ναύκληρον ἀπειργάσατο;” προσέθετο δὲ μετὰ πικρίας καὶ τοῦτο “τίς ποτε βασιλίᾳ Ῥωμαίων ἢ τὴν αὐτοῦ γαμετὴν ἔμπορον ἐθείασατο;” ταῦτα δὲ εἰπὼν ἐκέλευσεν αὐθωρὸν μόνους ἐξελεθεῖν τοὺς ἀνθρώπους, τὴν δὲ ναῦν ἐκείνην παραδοῦναι πυρὶ αὐστοῖς ἰστίοις καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν ἀγωγίμοις. περιέβαλε δὲ καὶ τὴν δέσποιναν ὕβρισι, καὶ τῆς ζωῆς ἐξαγαγεῖν ἠπέλιπεν εἰ φωραθεῖν ἔκτοτε τοιοῦτόν τι ποιοῦσα.

Ἐπισημῶς δ’ ἡ βασίλισ Θεοδώρα ἐκ τῆς χώρας τῶν Πυφλαγόνων, γεννήτορας ἀρχοῦσα Μαρίνον οὐκ ἕσημον ἄνδρα καὶ μητέρα Θεοκτίστην τὴν οὕτω Φλωρίναν κατονομαζομένην, ἀμφοτέρους εὐσεβεῖα ἐντεθραμμένους καὶ τὴν τῶν σεπτῶν εἰκόνων προσκύνησιν οὐκ ἐξαφνουμένους ὡς οἱ κατ’ ἐκείνο πάντες καιροῦ, ὑσπαζομένους δὲ καὶ ἐνστερνίζομένους ὑπερφυῶς. διαδήματι δὲ τῆς Θεοδώρας καταστυφθείσης καὶ ἡ τριτὴς μήτηρ Θεοκτίστη ζωστή τε καὶ πατρικία τετίμητο. αὕτη δ’ οὖν ἡ Θεοκτίστη κατὰ τὸν ἑαυτῆς οἶκον ἔγγιστα διακείμενον τῶν Γαστριῶν, τὰς τῆς Θεοδώρας μετκαλουμένην παιδας (πέντε δὲ ἦσαν τῶν ἀριθμῶν, ἧ τε Θέκλα Ἄννα Ἀναστασία Πουλχερία τε καὶ Μαρία) ἄλλαις τε δωρεαῖς αἷς ὑποσύρεσθαι τὸ θῆλυ πέφυκεν ἐδεξιούτο, καὶ ἰδίᾳ C παραλαμβάνουσα μὴ μυλακίζεσθαι μηδὲ μένειν θηλείας, ὅπερ ἦσαν, ἐξελιπύρει, ἀνδρῶσθαι δὲ καὶ τῆς μητρῶας θηλῆς ἄξια διανοεῖσθαι καὶ πρόβοντα, τὴν πατρῶαν μὲν αἵρεσιν μυστατομένας, κατασπαζομένης δὲ τὰς τῶν ἁγίων εἰκόνων μορφάς. καὶ

1 εἰργάσατο P
μένη P

5 δὲ om C

15 τε om C

17 καλου-

imperatorem factum uxor mea et Augusta nauclerum reddidit?” addidique indignanter “fuitne ulla unquam Augusta, quae maritum suum mercatorem viderit?” haec fatuus confestim homines nave egredi inasit, nulla re exportata, navemque comburi ipsis cum velis et omnibus mercibus. acriter autem Augustam obiurgavit, minatus ei exitium, si porro aliquid tale fecisset.

Nomen Augustae fuit Theodora, patria Paphlagonia: parentes Marinus vir non ignobilis, et Theoctista cognomento Florina, pie uterque educatus, neque divinarum imaginum venerationem diffitens, sed ardentissimo eam colens studio. coronata Theodora, mater quoque eius Theoctista zotae et patriciae dignitate ornata est. ea domum habuit proximam Gastris. et filias Theodora ad se crebro invitans (quinque erant numero, Thecla Anna Anastasia Pulcheria et Maria) ac variis numeribus, quibus demulceri is sexus solet, blandiens, seorsim exhortata est ut supra suum sexum saperent, animosque viriles et materna fortuna dignos sumerent, abominataeque patris haeresin sacras amplecterentur imagines. simul et ex cista quadam depromptas eas in manus

ἄμα ταύτας εἰς χεῖρας ἐμβάλλουσα (ἐφύλαττε δὲ ἔν τινι κιβωτίῳ) τῷ τε προσώπῳ καὶ τοῖς χεῖρσιν αὐτῶν ἐπιτιθεμένη ἤγλαξε, καὶ πρὸς τὸ ἐκείνων ἀνηρέθιζε φίλτρον. τοῦτο οὖν ἐνδεδελεῶς ποιούσα, καὶ ταῖς ἐγγόνοις τὸν περὶ τὰς θείας εἰκόνας πόθον ἀνύπτουσα

D οὐκ ἔλαθε τὸν Θεόφιλον πνυθανόμενον ὃ τι τε αὐταῖς παρὰ τῆς 5 μύμμησ ἀδωρήται καὶ ὃ τι χάριτος ἐξεργασται ἄξιον. αἱ μὲν οὖν ἄλλαι τὰς τούτου πύσεις, σταθερὸν ἔχουσαι φρόνημα, ὡσπερ τινὰς λαβὰς ἐρρωμένως παρέτρεχον· ἡ δὲ Πουλχερία κατὰ τὴν ἡλικίαν κηπιᾶζουσα τὰς τε φιλοφροσύνας κατέλεγε καὶ τὸ πλῆθος τῶν ὀπωρῶν, προσετίθει δὲ καὶ τὴν τῶν σεπτῶν εἰκόνων 10 προσκύνησιν, οὕτω δὲ ἀπαλὰ φρονοῦσα καὶ λέγουσα, ὡς νινία πολλὰ εἶη αὐτῇ κατὰ τὸ κιβώτιον, καὶ ταῦτα τῇ κεφαλῇ καὶ τοῖς προσώποις ἡμῶν ἐκείθῃσι μετὰ τὰ φιλήματα. ταῦτα τὸν βουσιλέα εἰς μανίαν διήγειρε, πρῶξαι δὲ τι τῶν δραστηκωτέρων εἰς αὐτὴν ἐκωλύετο, τῇ τε πρὸς τὴν γυνυῖκα αἰδοῖ καὶ εὐλαβεία καὶ 15 πλέον ἢ ἐκέχρητο παρηρησίᾳ εἰργόμενος (καὶ γὰρ ἦν ἀριδῆλως ἐπισκώπτουσα τοῦτον καὶ διελέγχουσα ἐπὶ τε τοῖς καθ' ἡμέραν τῶν

P 516 ὁμολογητῶν διωγμοῖς καὶ τῇ δηλωθείσῃ αἵρέσει, καὶ μόνῃ μικροῦ φανεράν ποιούσα τῆσ πρὸς αὐτὸν τῶν ἀπάντων ἀπέχθειαν), ἐκώλυε δὲ μόνον τὴν πρὸς τὴν Θεοκτιστὴν τῶν θυγατέρων αὐτοῦ 20 ἄφιξιν.

Τούτοις παραπλήσια συμβέβηκε καὶ τῇ βασιλίδι Θεοδώρᾳ. ἐτρέφετο παρὰ τοῖς βουσιλείοις ἀνδράριον παρακεκομμένον καὶ τῷ

7 ἔχουσαι τὸ τούτων φρ. C
των P 20 ἐκώλυος P

16 ἐχρῆν P

19 αὐτὴν ἀπάν-

puellis dedit, facieique et labiis admovit, ut earum amorem excitaret. hoc cum illa identidem ageret, ut desiderium cultus venerabilium imaginum in neptibus accenderet, non sefellit Theophilum. nam is aliquando cum filias interrogaret quidnam ab avia donorum accepissent, aut quid scitum egissent, reliquis interrogationem eius veluti insam constanter declinantibus, Pulcheria tenellae aetatis simplicitate ducta, quam blande tractatae essent ac quam variis fructibus donatae exponens, imaginum quoque adorationem prodidit, aviae in cista multas esse puppas dicens, quas ipsarum capitibus et vultibus ea post oscula applicuerit. ob haec furore percitus imperator durius tamen in socrum statuere nihil ausus est, reverentia uxoris et multo magis ipsius Theoctistae libertate impeditus (nam generum ea palam insectabatur, reprehendebatque propter quotidianas confessorum voxationes haeresimque, et ferre sola universorum in eum odia patefaciebat): tantum filiabus aviae adita in posterum interdixit.

Similis casus Augustae obtigit. alebatur in aula homuncio fatuus et Homericus Thersitae persimilis, Denderis nomine, impeditae linguae,

Ὀμηρικῶ Θερωσίτη πυρόμοιον, Δένδεις ὄνομα τούτω, ἄσημὰ τε
 ῥθειγγόμενον καὶ γέλωτα κινῶν καὶ θυμηδίας ἔνεκεν τοῖς βασι-
 λείοις ἐνδαιτιώμενον. τοῦτο γοῦν εἰσπηδήσαν ποτε κατὰ τὸν τῆς
 Αἰγούστιης κοιτιωνίσκον θείας εἰκόνας κατέλαβεν αὐτὴν περιτιτυ-
 5 σομένην. ταύτας ἰδὼν οὗτος ὁ παραπαίων τί τε εἰσὶν ἐπυρνώ-
 νειτο, καὶ πλησιέστερον ἔλθῶν κατεμάνθανεν. ἡ δὲ βασίλισ “τὰ Β
 καλὰ μου” ἔφησεν ἀγροικικῶς “νινία, καὶ ἀγαπῶ ταῦτα πολλά.”
 ὑστιαῖο τηρικαῦτα ὁ βασιλεύς, καὶ δὴ πρὸς αὐτὸν διαβιάντι τὸν
 αἰσχρὸν τοῦτον Δένδερην ἤρετο ὅποι ποτὲ ἐτύγγαθεν ὦν· ὁ δὲ
 10 παρὰ τὴν μάνναν ἔφησεν εἶναι, τὴν δέσποιναν οὕτω καλῶν Θεο-
 δώραν, καὶ θεύσασθαι αὐτὴν καλὰ νινία τοῦ προσκεφαλαίου ἔξαι-
 ρουσαν. συνῆκεν οὖν ὁ βασιλεύς, καὶ πλήρης ὀργῆς γενόμενος
 ἔξενόστη τε τῆς τραπέζης καὶ πρὸς αὐτὴν ἀπῆλθεν εὐθύς, ἄλλαις
 τε πολλαῖς ἔβρεσι πλύνων καὶ εἰδωλολάτρην ἀκολάστῃ γλώσση
 15 ὑποκαλῶν· καὶ ἅμα διεξήει τοὺς λόγους τοῦ μυσσαροῦ. ἡ δὲ τέως
 μὲν τὸν θυμὸν καταστορεννῦσα τοῦ βασιλέως “κακῶς ὑπέλιθρας” C
 ἔλεγεν “ὦ βασιλεῦ· οὐχ ὡς ὑπωπτεύσας ἔχει καὶ ἡ ἀλήθεια. τῷ
 δὲ κατόπτρῳ μου ἤμην ἐνατενίζουσα μετὰ τῶν θεραπεινίδων, καὶ
 τὴς πετομένης ἰδὼν ὁ Δένδεις ἐκ τούτου μορφὰς ἔλθῶν ἀπήγ-
 20 γειλεν ἀφρόνως τὰ μνησθέντα.” καὶ τὸν μὲν τοῦ βασιλέως
 θυμὸν τοῖσδε κατεπράυνε τοῖς λόγοις, τὸν Δένδερην δὲ παιδεία
 καθυπέβαλε πρεπούση, πείσασσι μὴ ποτε λέγειν περὶ τῶν νινίων
 τινί. διὸ τῆς δεσποίνης κατεπαιρόμενός ποτε ὁ Θεόφιλος ἠρώτα
 τὸν Δένδερην εἰ πάλιν ἄρα τὰ καλὰ νινία ἢ μάννα ἠσπίζετο· ὁ δὲ

6 πλησιώτερον C
 om C

9 νεανίσκον C

14 ἀκολάστῃ γλώσση

risus excitator, ac in regiam ioci causa adhibitus. is aliquando subito
 in cubiculum Augustae intrans deprehendit eam sacras amplectentem
 imagines, easque videns quidnam rei esset quaesivit, propiusque accedens
 percipit. Augusta subrustice respondit suas pulchras puppas esse,
 valde sibi amatas. erat tum in convivio imperator, et turpem istum
 Denderin ad se inde venientem interrogabat ubi fuisset. respondit is
 apud manam (sic appellabat Augustam) se fuisse, vidissetque eam ex
 pulvinari pulchras puppas depromentem. intellecta re imperator irae
 plenus de mensa surrexit, statimque uxorem adiit, multisque ingestis
 conviciis eam imaginicolam effraeni lingua nominavit, simul Denderidis
 indicium exponens. sed Theodora ut mariti iram sedaret in praesentia,
 falso id eum suspicatum esse dixit, et rem secus habere quam ipse pu-
 tasset: se cum ancillis in speculo sese contuitam, ac Denderin imagines
 in eo conspicuum stulte indicium de visis puppis attulisse. his illis
 verbis cum demitigasset virum, Denderin dignis modis castigavit, do-
 cuitque in posterum nihil de puppis loqui. ideoque aliquando impera-
 trice accedente, Theophilus eam cum interrogaret anne domina rursum

τοῖς χεῖλεσιν ἐπιθεῖς τὴν δεξιῶν "σίγα σίγα περὶ τῶν νινίων"
 D ἀντέφησεν, "ὦ βασιλεῦ." καὶ ταῦτα μὲν συνεκύρησεν ὧδε.

Στρατιώτου δέ τινος χεῖρά τε νεανικὴν καὶ ἵππον ἔχοντας
 δεξιῶν, ὃ στρατηγὸς ὕφ' ὃν οὗτος ἐτέλει, ἔρωτι κατισχεθεῖς τοῦ
 ἵππου ὕφ' οὗ πολλάκις ὁ ἄνθρωπος ἐκ πολέμου ἐρρυσθή, ἐζήτει 5
 τοῦτον, καθυπισχνούμενος δώσειν πολλά. ἀπαναινομένον δὲ
 ἔκλεινον καὶ βίαν προσήγε. μηδ' οὕτω δὲ πείθων ἀποδοθῆναι οἱ
 τὸν ἵππον, ἀναδρίας ἔγκλημα προσάψας εἰς βασιλέα μετεκίνησε
 τοῦτον ἧς μετῆι στρατείας. ἐγένετο ζήτησις παρὰ Θεοφίλου
 περὶ ἵππου ἀκροφουῶς, καὶ διατάγματα ἐπέμποντο πανταχοῦ 10
 τοιούδε ἵππον εὔρεθῆναι καὶ πεμφθῆναι αὐτῷ. τοῦτο δραζάμε-
 νος ἀφορμῆς ὁ στρατηγὸς ἀφαιρεῖται καὶ ἄκοντι τὸν τοῦ ἀνδρὸς
 P 517 ἵππον, καὶ πρὸς βασιλέα ὡς οἰκεῖον ἐκπέμπει κτήμα. χρείας δὲ
 γενομένης ἐν πολέμῳ πλειόνων στρατιωτῶν, καὶ τοῦ βασιλέως κε-
 λεύσαντος ἀπαξᾶπλῶς πάντα στρατεύεσθαι τὸν ἄλλα κινεῖν δυνά- 15
 μινον, ἐστρατεύσατο καὶ ὁ φηθεῖς στρατιώτης, τροπῆς δὲ γενο-
 μένης ἔπεισε μὴ ἔχων ἵππον τὸν σῶσαι δυνάμενον αὐτόν. ἔπεισε δὲ
 γυναῖκα καταλελοιπῶς καὶ τέκνα· ἧτις τὸ φιλοδίκαιον τοῦ βασι-
 λέως ἀκούσασα, ἐκκαιομένη δὲ καὶ τῷ τοῦ ἀνδρὸς φίλτρῳ, καὶ
 τοῖς τέκνοις ἐπιχορηγεῖν ἀτονοῦσαι τὰ ἀναγκαῖα, τὴν βασιλίδου 20
 καταλαμβάνει. καὶ τὸν Θεόφιλον καθ' ἣν ἡμέραν εἴθιστο ἀπιέναι
 πρὸς τὸν ἐν Βλαχέρναις θεῖον ναόν, ἔποχον τῷ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς
 B ἵππῳ κατιδοῦσαι δρόμῳ πολλῷ τὸν χαλινὸν κατέχει τοῦ ἵππου,
 οἰκεῖον εἶναι τοῦτον λέγουσα, καὶ μὴ ἄλλον τινὰ αἰτίον ἄλλ' αὐ-

17 ἵππον εἶσαι τοῦτον δυνάμενον O

pulchras suas puppas amplexaretur, Denderis manu dextra labiis imposita
 "tace" inquit, "o imperator, de puppis." haec ita gesta.

Porro miles quidam manu promptus equum habuit egregium, qui
 ipsum saepe ex praelio incolumem extulerat. huius equi amore captus
 dux sub quo is militabat, cum neque pollicitationibus neque minis im-
 petraret, hominem timiditatis accusatum apud imperatorem exauctorat.
 cum autem Theophilus equum insigni virtute cuperet habere, et missis
 in omnes partes mandatis talem sibi quaeri atque afferri iuberet, eam
 nactus occasionem dux iste militi ei equum invito adimit et tanquam
 suum imperatori mittit. post cum necessitas bellica plures milites re-
 quireret, mandatoque imperatoris omnes qui arma ferre possent in exer-
 citum allegerentur, ille etiam miles arma sumpsit, et in praelio fuis-
 sis, quod equum a quo servari consueverat non haberet, occubuit,
 uxore et liberis relictis. vidua amissi mariti desiderio accensa, et quod
 necessaria pupillis suppeditare nequibat, iustitiae imperatoris fama in-
 stigante Cpolin venit, Theophilumque ad templum Blachernense equi-
 tantem de more conspicata mariti sui equo vebi, concitato cursu ag-
 gressa frenum equi apprehendit, suum hunc esse vociferans, et non

τὸν ὑπάρχον τὸν βασιλέα τῆς τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς σφαγῆς. ἐκπλα-
γείς οὖν ὁ βασιλεὺς τέως μὲν αὐτὴν προσμένειν διωρίσατο ἄχρι
τῆς ἐπὶ τὰ ἀνάκτορα ἐπαρόδου αὐτοῦ, ἤδη δὲ ἐπαναδραμῶν ἐθ-
δέως αὐτὴν πυριεστήσατο, καὶ διεκνυθάνετο σαφέστερόν τι περὶ
5 τῶν λεγομένων μαθεῖν. ἀναλαβοῦσα δὲ ἡ γυνὴ τὰ ἀπ' ἀρχῆς
ἄχρι τέλους ἀναδιδάσκει τὸν βασιλέα. παρεστήσατο γοῦν ἐθδέως
τὸν στρατηγόν, καὶ ζήτησιν ποιεῖται περὶ τοῦ ἵππου νεανικῆν,
τῆς γυναικὸς τέως προστάξει βασιλικῆ κρυπτομένης. ἐνισταμένου
δὲ τοῦ στρατηγοῦ οἰκείον εἶναι τὸν ἵππον καὶ μὴ ἐξ ἀρπαγῆς κτη- C
10 θέντα αὐτῷ, ἐξάγει παραχρήμα τοῦ παραπετάσματος τὴν γυναῖκα,
ἐλεγχον ἀψευδέστατον καὶ κατήγορον τῶν λεγομένων. ἦν ὁ στρα-
τηγὸς θρασυάμενος ἀπεπάγη καὶ ἐπὶ πολλὸν χρόνον ἴστατο ἐνεὸς·
μόλις δ' οὖν εἰς ἑαυτὸν γενόμενος τῶν ποδῶν ἄπτεται τοῦ βασι-
λέως μετὰ κλαυθμοῦ, καὶ ἰκέτης ἐλειπνὸς γίνεται, τὴν ἁμαρτὰδα
15 ἐξαγορεύσας. τί οὖν ὁ βασιλεὺς; τὴν μὲν γυναῖκα μετὰ τῶν
παιδῶν ἀδελφοῦς ἐξ ἴσου καὶ κληρονόμους τῆς ἐκείνου δεικνῶσιν
ἐπιστάσεως, αὐτὸν δὲ τῆς ἀρχῆς παραλύει καὶ ὑπερορίᾳ διηγεκῆ D
δίδωσιν. οὕτω φιλαπεχθῆμων ἦν πρὸς τὴν ἀρπαγὰς καὶ τοὺς ἐξ
ἀδικίας πλουτεῖν ἐθελοντας.

20 Ἐνέκειτο δὲ καὶ ταῖς οἰκοδομαῖς ὁ αὐτὸς βασιλεὺς, καὶ τῶν
τειχῶν τῆς πόλεως μεγίστην ἐνεδείξατο ἐπιμέλειαν, τὰ χθαμα-
λώτερα καταστρέψας καὶ ἀννηψώσας καὶ ἄβατα πεποικῶς τοῖς
ἰχθυοῖς· ἃ καὶ νῦν ἴστανται, τὴν ἐκείνου προσηγορίαν ἐν γράμ-
μασις ἔχοντα. οὐ μὴν ἄλλὰ καὶ πόρνας ἀπελάσας ἐξ οἰκημάτων

3 περὶ libri

21 ἐποιήσατο C

22 καταστρεφόμενος P

23 ἐγγεγραμμένην C

alium sed ipsum imperatorem caedi mariti sui causam prae-buisse. per-
territus imperator manere eam iubet dum in palatium ipse rediret; ac
reversus statim ad se vocat, ac de re tota accuratius inquirat. quam
cum ea a principio ad finem usque recitaret, illico etiam dux iste sistit-
tar, et muliere iussu imperatoris occultata de equo acriter interrogatur;
quem cum asseveraret suum fuisse neque raptu paratum, producit
extra velum mulier, reum de vi peractura. qua is conspecta dirigit
et aliquamdiu mutus adstitit; tandemque ad se reversus suppliciter pedibus
imperatoris sese advolvit, lacrimans ac peccatum confitens. ergo impe-
rator eius facultates viduae eiusque liberis quasi iure hereditario ex
aequo addidit, ipsumque dignitate spoliatum exsilio perpetuo damnat.
adeo infensus erat et iis qui iniuste opes parare intenderent.

Aedificiis quoque hic imperator operam dedit, murosque urbis
summo studio refecit, humilioribus deiectis et exstructis altioribus, qui
ab hostibus conscendi non possent; qui etiamnum stant, nomine eius
inscripto. quia et meretrices quibusdam cellulis exturbavit, domumque

τινῶν, καὶ καθάρως ὄλον ἐκείνον τὸν χῶρον ξενῶνα πεποίηκε τὴν ἐκείνου προσηγορίαν φέροντα, κάλλει τε κάλλιστον καὶ μέγιστον κατεσκεύασεν, ὅπερ ἔστιν ἄρτι γυναικίον μοναστήριον. οὕτως ἐκείνος εἶχε πρὸς τὴν πορνείαν. πλὴν ὅτι γέ φασιν αὐτὸν κάλλει ποτὲ θεραπεινίδος ὑλόντα, ὑπηρετούσης τῇ βασιλίδι, συμφθα-5 ρῆναι αὐτῇ, ῥαθύμως τότε βιοῦντα. ἐπεὶ δὲ ἤσοθετο ὠλισθηκῶς, ἔγνω δὲ καὶ τὴν Θεοδώραν ὄλην γενομένην τοῦ πάθους καὶ κατη-
 P 518 φιώσαν, φασὶν ἔξειπεῖν ἐπομνύμενον καὶ τὰς χεῖρας αἶροντα πρὸς θεὸν ἢ μὴν τότε μόνον διολισθῆναι, καὶ συγγνώμην αἰτεῖν παρὰ τῆς ἑαυτοῦ γυναικός. κατεσκεύασε δὲ καὶ ἀνάκτορα ταῖς ἑαυτοῦ 11 θνυατρᾶσι παρὰ τὸν οὕτω καλούμενον χῶρον τὰ Καριανοῦ, ὧν καὶ ἐς ἡμᾶς τῷ χρόνῳ κατεργασθέντων λείψανα περισώζονται.

1 τὸν οἶκον ἐκείνον P 3 ὅπερ — μοναστήριον om C
 12 post περισώζονται C: Βουλόμενος δὲ καὶ τοῖς Σαρακηνοῖς τὴν τῆς βασιλείας δύναμιν ποιήσασθαι κατάδηλον, ἔκει καὶ φοβερός αὐτοῖς βουλόμενος εἶσεσθαι, Ἰωάννην τὸν σύμφελλον διδάσκαλον αὐτοῦ πρὸν χρηματίζαντα, πολιτικῆς εὐταξίας ἀνδρα πεκληρωμέ-
 νον καὶ τῇ αὐτοῦ αἰρέσει κατελιημμένον καὶ πρὸς τοὺς ἀντιρη-
 τικοὺς λόγους δεινότατον, πρὸς τὸν τῆς Συρίας ἄρχοντα ἀπο-
 στέλλει, ἄλλα τε δοὺς αὐτῷ πολλὰ οἷς θαυμάζεται βασιλεὺς Ῥω-
 μαίων καὶ τὸ τῶν ἀλλοεθνῶν γένος ἐκπλήσεται, προσεπιδοὺς καὶ
 χρυσίον κεντηνάκια τεσσαράκοντα· ἄλλα τὰ μὲν ἄλλα τῶν εἰδῶν
 τῷ ἀμερομυμῆ ὡς δῶρα πέμπομε, τὸ χρυσίον δὲ ὅπως εἶη αὐτῷ
 παροχή τις φιλοτιμίας χάριν ἐπιδείξεως· εἰ γὰρ ἄμμοι δίκην ὁ ἀπο-
 σταλὴς τὸ χρυσίον ἔχει σκεδάζειν ὡς βούλεται, πολλῶ δὴ ἤκουθεν
 μᾶλλον ὁ ἀποστειλὴς θαυμάζεσθαι ἄξιος. δέδεκε δὲ καὶ ἄπει
 πρὸς τοῦτοῦς δύο ἐκ χρυσοῦ τε καὶ λίθων κατεσκευασμένα, ἅπερ
 ἢ κοινολεξία καλεῖ χερνιβόξεστα, πάντοθεν ἐξαιρῶν τὸν αὐτοῦ
 καὶ κοσμῶν πρεσβυτήν. ὅς δὴ ἀφικόμενος πρὸς τὴν Βαβυλωνίαν,
 Βαγδά νῦν ὀνομαζομένην, πολλὰ μὲν ἐφαίνετο ἐκ τῆς τοῦ λόγου
 εὐφροίας, πούλας δὲ καὶ ἐκ τοῦ ἐξῶθεν αὐτῷ ἐπανθούστος πλοῦτον,
 οὐ μικρά τινα τοῖς ἀποστελλομένοις ὡς αὐτὸν καὶ φοιτῶσι διδοὺς·
 μεγάλα δὲ καὶ τῷ βασιλεῖ Ῥωμαίων προσήκατο, ἐθαυμάζετό τε
 παρὰ τῶν Σαρακηνῶν καὶ ἐπὶ μέγα ἐξήγετο, ἄλλα ταῦτα μὲν
 ἐγένετο τῶν βαρβαρικῶν ὀρίων ἐπιβάντος αὐτοῦ. ἐπεὶ δὲ πλησιά-
 σοι καὶ τῷ ἄρχοντι καὶ τοὺς ἐκ βασιλείως δεδῶκε λόγους, ἄπεισι
 πρὸς τὸ τῆς ἀνακαύσεως καταγῶγιον. ἐνταῦθα τὸ οἰκίον διέ-
 δεῖξε μεγαλόφρον καὶ πρὸς ἅπαντα δεξιόν· ἐξαιρῶν γὰρ τὰ Ῥω-
 μαίων πράγματα καὶ μεγαλῶν τοῖς ἐφ' οἰαδίποτε αἰτία πρὸς

eam totam expurgatam xenonem (hoc est aedes peregrinis excipiendis destinatas) fecit, a se denominatum, insigni amplitudine atque pulchritudine. nunc est monasterium muliebre. ex eo liquet quam fuerit scortationi inimicus. fertur sane semel dissolutus tum viventem, ancillae pulchritudine, quae erat imperatricis pedisequa, deceptum, cum ea rem habuisse: sed agnito mox delicto, cum videret ob id Theodoram in summo esse moerore, culpam confessum manibus ad deum sublatis intrasse, nonnisi hac vice lapsum se esse, veniamque eius ab uxore petiisse. palatia etiam filiabus suis condidit, ea regione quae Cariani dicitur; quorum tempore subrutorum nostra etiamnum aetate existant reli-

ἴκτισε δὲ ὁ βασιλεὺς καὶ τὰ τοῦ Βρύαντος ἀνάκτορα, πρὸς τὴν
τῶν Σαρακηνικῶν οἰκημάτων ὁμοίωσιν κατασκευάσας αὐτά.

Καὶ περὶ μὲν τὰ τοιαῦτα ἐδόκει τε καὶ ἐνομιζέτο μεγαλοπρε-
πῆς ὁ Θεόφιλος καὶ Θανμαστός, περὶ δὲ τοὺς τὰς θείας καὶ
ἄχραντους προσκυνοῦντας εἰκόνας Μαν βαρῦς τις καὶ αὐστηρὸς
καὶ πάντας τοὺς πρὸ αὐτοῦ τυράννους ὠμότητι παρελάσαι φιλο- B

αὐτὸν φοιτῶσι καὶ πεμπομένοις μεγάλη τε καὶ μικρᾶ σπεῦδός τε
ἀργύρεον χρυσεῖον κληρῶν ἐπέδιδον. καὶ ποτὶ δὲ τοῖς βαρβάρους
συνεσιώμενος, τῶν εἰρημένων δύο πολυτελεῶν ἐκείνων σκευῶν
παρήγγειλε τοῖς διακόνοις ἀπολίσσαι τὸ ἔτερον. ὡς δὲ θροῦς τις
ἀγεννῆς ἐπὶ τῇ τούτου ἀκαλειᾷ ἐγένετο, καὶ πάντες οἱ βάρβαροι
τῷ κάλλει τοῦ σκεύους ἐκπεκληγμένοι ἐπέτρωντο τὴν ψυχὴν καὶ
πολλὴν ἐποιούτων ἔρποναν καὶ ζήτησιν ὥστε τὸ κλαπὲν εὐρεθῆναι,
τηνικαῦτα οὗτος τὸ ἔτερον ἐμβαλεῖν κελεύσας, καὶ τὸ ἀπολωλὸς
εἶεν φθιρεῖσθαι ἐπεικῶν, εἰς θάμβος ἤγαγε τοὺς Σαρακηνοὺς,
τὴν τοιαύτην ζήτησιν ὁμαλὸν καταπαύσας. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ὁ
τῶν Ἀράβων ἀρχὸν ἀντιφιλοτιμούμενος καὶ τούτου δευτέρως
ὀφθῆναι μὴ βουλόμενος ἄλλοις τε δάροις αὐτὸν ἐθεράπευεν, οἷς
αὐτὸς οὐχ ἠλόσκετο, ἀλλ' ὡς χοῦν κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ ἀπερρί-
πτει, ἰδοῦναισάτο δὲ καὶ αἰχμαλώτους ἑκατόν, ἅσπερ τῆς φρουρᾶς
τούτους ἐξαγαγῶν καὶ ἀμφιάσμασι εὐπρεπέσι κατακοσμήσας, τὰ
πεποθηρὰ τῆς αἰχμαλωσίας ἄσκη περιελάων. ἀλλὰ καὶ οὕτως ὁ
Ἰωάννης ἐκῆγει μὲν τὸ μεγαλόδωρον τοῦ διδόντος, ἐλάμβανε δὲ
οὐδαμῶς, εἰπὼν ἐν ἀνίσει μένειν τέως καὶ ἐλευθερία κατ' αὐτοῖς
τοὺς ἄνδρας, μέχρις ἂν κρέπουσαν τὴν ἀντιστήκασιν ἐξεργάσῃται
καὶ ἄλλους αἰχμαλώτους ἀντιδῶ Σαρακηνοὺς ἐν ταῖς Ῥωμαϊκαῖς
κατεχομένους φρουραῖς ἰσαριθμοὺς αὐτοῖς. τούτοις ἐξέκλητε τὸν
Σαρακηνὸν καὶ οὐκίθ' ὡς ξένον ἀλλ' ὡς οἰκτεῖον ἦγεν αὐτόν,
συνιωῶς μετακαλούμενος καὶ θησαυροὺς τοὺς οἰκτεῖους ἐπιδεικνὺς
καὶ τὰ τῶν οἰκημάτων κάλλη. καὶ ἐτίμα τούτον διαφερόντως
ἔχει τῆς ἐς Ῥωμαίους ἐκασόδου. 1 ἔκτισε — 2 κατασκευά-
σας αὐτά] ἐκπεπληθῶν οὖν πρὸς Θεόφιλον ὁ Ἰωάννης, καὶ τὰ
κατὰ Συρίαν διεξίων, ἔπεισε τὸν βασιλεῖα τὰ τοῦ Βρύαντος ἀνά-
κτορα πρὸς τὴν τῶν Σαρακηνικῶν οἰκημάτων κατασκευασθῆναι
ὁμοίωσιν, οὐκίθ' αὖτε καὶ ποιικιλίᾳ μηδὲν ἐκείνων τὸ σύνολον ἀπο-
δέοντα, ἐκείνων τούτοις ἐπισταμένον καὶ τῇ οἰκοδομῇ ἀρχιτεκτο-
νοῦντος. ἔπεισε τὸν βασιλεῖα, καὶ τὰ ἔργα ἐπερατοῦτο κατὰ τὴν
ἐκείνων ἐξήγησιν, ἐνός μόνου κατὰ προσθήκην ἐργασθέντος τοῦ
ἀντεγεγραμμένου εἰς ὄνομα τῆς θεοτόκου ναοῦ κατ' αὐτὸν τὸν κοι-
τῶνα. ἰδομένη δὲ κατὰ τὸ προαύλιον τῶν τοιωτῶν καλατιῶν
τεμποχοῦς ναὸς κάλλι τε κάλλιστος καὶ μεγάλῃ πολλῶν διαφέρων,
οὐ τὸ μὲν μέσον εἰς ὄνομα γέγονε τοῦ ἀρχιστρατήγου Μιχαήλ,
τὸ δὲ κάτωθεν τούτου εἰς μαρτύρων γυναικῶν ἀγίων ὀνόματα C.

4 ὁ Θεόφιλος qm C

quiae. Bryantis quoque palatium aedificavit, ad similitudinem Sarace-
nicarum aedium.

Atque his quidem in rebus magnifici nomen admirationemque
meruit Theophilus, sed in eos qui cultum divinis imaginibus praec-
starent, nimis durum se atque inhumanum praebuit, omnes qui ante
ipsum facere tyrannos crudelitate vincens contendens. nam Michaelis

νεικῶν. οἱ μὲν γὰρ προλαβόντες *Λέων* τε ἦσαν καὶ *Κωνσταντῖνος* ὁ *Κοπρώνυμος* καὶ *Μιχαήλ* ὁ τούτου πατήρ ὁ τραυλός. ὁ μὲν ἐθέσπισε μὴ τινι τῶν γεγραμμένων εἰκόνων, κἄν που γραφόμεναι τύχοιεν, τὴν ἅγιος φωνὴν ἐγχαράττεσθαι, ὡς οὐκ ἄλλῳ τινι τῆς τοιαύτης ἀρμοζούσης φωνῆς ἢ μόνῳ τῷ *Θείῳ*, οὐκ εὐστόχῳ βαλὼν τῷ νοῦ· τῆς γὰρ *Θεοῦ* φωνῆς τοῖς ἀνθρώποις μεταδιδούς ὁ *Θεός*, ὑψηλοτέρας οὔσης παρὰ τὸ ἅγιος πρόσημα, ταπεινοτέρας οὔσης τῆς ἅγιος κατὰ πολὺ οὐκ ἂν τούτους ἀποστερήσειε. πλὴν C τοῦτο μὲν οὗτος ἐθέσπισεν, ὁ πρὸ αὐτοῦ δὲ *Λέων* καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ *Κωνσταντῖνος* τὸ μηδὲ προσκυνεῖσθαι ὅλως αὐτάς, *Θεόφιλος* 10 δὲ τὸ μηδὲ χρώμασι ταύτας μορφοῦσθαι· χαμαλληλον γὰρ τὸ πρὸς τὰ τοιαῦτα ἐπιτοῆσθαι, μόνῃν δὲ σκοπεῖν τὴν ἀλήθειαν. καθηροῦντο μὲν οὖν ἐντεῦθεν κατὰ πᾶσαν τὴν ἐκκλησίαν αἱ *Θεῖαι* μορφῆαι, *θηρία* δὲ καὶ ὄρνιθες ἀντὶ τούτων ἀνεστηλοῦντο, τὴν τούτου *θηριώδη* καὶ ἀνδραποδώδη ἄνοιαν ἐξελέγχοντα. ἐντεῦθεν 15 βεβήλοις χερσὶ τὰ ὕγια καὶ ἱερὰ κειμήλια ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς ἐρριπτοῦντο καὶ ἐφνυβρίζοντο. ἐντεῦθεν τὰ τῶν κακούργων ἐπληροῦτο D δεσμοτήρια τῶν διὰ τιμῆς ἀγόντων τὰς *Θεῖας* μορφάς, μοναζόντων, ἐπισκόπων, ποιμαινομένων, καὶ τῶν γραφόντων αὐτάς. πλήρη δὲ καὶ τὰ ὄρη καὶ τὰ σπήλαια τῶν ὡς κακούργων λιμῷ ἀνα- 20 ρεθέντων καὶ δίψει. ἀβάτους γὰρ τηρεῖσθαι τὰς πόλεις τοῖς μοναχοῖς ἐγκελευσάμενος, καὶ πάντα τρόπον αὐτοὺς ἀπελαύνεσθαι *Θεσπίσας*, μᾶλλον δὲ μηδὲ κατὰ χώραν ὀρεῖσθαι τολμᾶν, εἰργά-

1 καὶ *Κωνστ.* ὁ *Κ.* om C

2 ὦν ὁ μὲν?

4 ἀγίαν C

9 καὶ ὁ — *Κ.* om C

11 γὰρ ἐπὶ] γὰρ τῷ μηδὲ C

19 ἀν-

των C

23 ἐθέσπισας C

pater eius edixerat ne ulli pictae imagini, ubicumque ea esset, nomen sanctus imprimeretur, quod id nulli rei praeterquam soli deo congruere putabat, errore quidem opinionis. cum enim deus nomen deus, multo quam vox sanctus sit augustius, homini tamen tribuat, quomodo id quod multo vilis est denegaret? Leo autem et filius eius Copronymus omni earum adoratione prorsus interdixerant. Theophilus autem ne pingi quidem eas coloribus concessit, abiecti dicens animi esse talium rerum admirationem, ipsamque solam spectandam esse veritatem. itaque divinae imagines omnibus in templis deiiciebantur, earumque loco bestiarum et avium simulacra figebantur, belluinam et servilem Theophili arguentiam vaesania. ex eo sacrosancta donaria in foro impuris manibus iactabantur atque ignominiose tractabantur; ac amentibus debiti carceres iis implebantur, qui divinas imagines colebant, monachis, episcopis, subditis, eorumque pictoribus; montes quoque et speluncae iis replebantur qui flagitiosorum loco fame ac siti necabantur. edixerat enim Theophilus ne monachis ullam urbem intrare liceret, iusseratque omni modo eos arceri, atque adeo non tutum erat iis conspici ea in regione.

σατο τὰ μοναστήρια καὶ ἡσυχαστήρια περιφανῆ πολυάνδρια, τῶν
 ἱερῶν ἀνδρῶν προδοῦναι τὴν ἀρετὴν καὶ τὸ ἱερὸν ἔνδυμα μὴ βου-
 λομένων, λιμῶ δὲ καὶ κακουχίαις προαιρουμένων τὴν ζωὴν κατα-
 στρέφειν, ἐνίων δὲ περιβολῆς κατολιγωρούντων καὶ παρὰ τοῦτο
 5 ἀπολλυμένων. πολλοὶ δὲ καὶ τῶν ῥαθυμότερον διαζώντων τὸν
 ἄνετον καὶ ἐκλελυμένον ἡσπάσαντο βίον, ὕμνων θείων καὶ ᾠδῶν
 καὶ αὐτοῦ τοῦ σχήματος ἀφειδήσαντες· καὶ γὰρ οὐδὲ τούτους τε- P 519
 λείσθαι τοὺς συλλόγους ὁ τύραννος συνεχώρησεν, οἱ πολλάκις καὶ
 μόνοι δύνανται τηρεῖν καὶ ὅλον χαλινός τις εἶναι τοῖς πρὸς τὰ πάθη
 10 ἀλόγως κατολισθαίνουσι. πλὴν οὐ παντάπασι τῶν ἀνθρώπων
 οὐδὲ τότε τὸ παρησιαστικὸν τε καὶ ἐλευθέριον ἀπεφοίτησεν·
 ἀλλὰ τινες τῶν θερμότερων, πολλοὶ μὲν καὶ καθ' ἕναστον, τινὲς
 δὲ καὶ κατασυστάδην, ὥσπερ οἱ τῆς τῶν Ἀβραμιτῶν ὀρμώμενοι
 μοῆτις μοταχοί, μετὰ παρησιίας ὀφθέντες αὐτῷ λογικῶς ἔκ τε τῶν
 15 τοῖς ἁγίοις πατέρεσιν ἡμῶν εἰρημένων, Διονυσίῳ τῷ μεγάλῳ,
 Ἰεροθέῳ καὶ Εἰρηναίῳ, ἀπεδείκνυσαν ὡς οὐ χθὲς καὶ πρῶην ἢ B
 τῶν μοναχῶν πολιτεία τε ἐφεύρηται καὶ κατάστασις, παλαιὰ δὲ τις
 καὶ ἀρχέγονος. σὸ μὴν δὲ ἄλλὰ καὶ τὰ τῶν θείων εἰκόνων μορ-
 φώματα ἀπεδείκνουν σάμροφά τε τοῖς ἀποστόλοις καὶ ὁμοδίαιτα,
 20 εἶγε Λουκᾶς μὲν ὁ Θεῖος ἀπόστολος τὴν τῆς Θεοτόκου μορφήν
 ἀνεῖπλωσεν, αὐτὸς δὲ Χριστὸς ὁ δεσπότης ἡμῶν καὶ Θεὸς τὴν
 ἑαυτοῦ ἐπὶ τενος ὀθόνης ἀπομαζάμενος ἀχειρότευκτον ἡμῖν καταλέ-
 λοικεν. οὗτοι γοῦν οἱ Θεότατοι ἄνδρες τὴν τοῦ τυράννου ἄνοιαν

1 δὲ τὰ C.
 καταγῶγια P

περιφανῆ πολυάνδρια] πολυάνδρα καὶ κοσμικὰ
 8 κολλάκις om P 23 ἔνοιαν C

quia et monasteria atque otii sacri causa conditas aedes profanis homi-
 nibus frequentabat. interim pii homines, qui prodere virtutem sacrum-
 que vestitum nollent, fame ac cruciatibus mori malebant. nonnulli ne-
 glecto habitu peribant: multi etiam, quibus minus erat virtutis studium,
 huius ac cantionibus sacris ipsoque etiam vestitu dimissis, liberae ac
 solutae vitae sese dederunt. nam hos quoque coetus imperator dissi-
 pavit, qui soli ad refracandas cupiditates hominum faciebant. neque
 tamen eo tempore prorsus dicendi libertas ex hominibus sublata fuit,
 sed quidam animo calidiores, vel singuli vel etiam facto agmine, prin-
 cipem reprehenderunt. horum praecipui fuere Abramitae monachi, qui
 libere in conspectum eius progressi ex sanctorum patrum dictis, magni
 videlicet Dionysii Hierothei et Irenaei, demonstrarunt non nuper vi-
 vendi rationem institutionemque monasticam existisse, sed perantiquam
 esse: sed et sacras imagines ipsis fuisse apostolis familiares, quando et
 Lucas divinus apostolus deiparae formam depinxerit, et Christus domi-
 nus deusque noster luteo impressam sui effigiem nullo manus ministerio
 elaboratam nobis reliquerit. hoc modo divinissimi isti viri eum tyranni

ἔξελέξαντες καὶ τὴν θηριωδίαν τῆς σφόδρα παρρησιασθῆναι ἐκα-
 λεσάμενοι μετὰ πολλὰς αἰκίας τε καὶ βασάνους τῆς πόλεως ἔξωρ-
 C σθησαν, τὸν δὲ τοῦ προδρόμου ναὸν τὸν οὕτω καλούμενον τοῦ
 φοβεροῦ κἂν τῷ Εὐξείνῳ διακείμενον πόντῳ καταλαβόντες, καὶ
 ταῖς ἐκ τῶν μαστίγων πληγαῖς τελείως καταπονηθέντες, τῆς ἄνω 5
 λήξεως ἠξιώθησαν. ὧν καὶ τὰ τέμνα σώματα ἕταφα ἐρριμμένα
 εἰς τοῦδαφος σῶα ἐπὶ πλείστον διετηρήθησαν χρόνον, μέχρι οὗτου
 πιστοὶ τινες ἀναλαβόντες ταῦτα ἐκήδενσαν καὶ καταλλήλως ἐτίμη-
 σαν τοῖς ὑπὲρ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ μαρτυρήμασιν. ἐφάμιλλα τού-
 τοις καὶ ἀδελφὰ καὶ τις μοναχὸς ἕτερος ἐπεδείξατο, πρὸς ἀρχὴν 10
 ἱερωσύνης ἄρτι ἀναδραμιῶν· ζήλον γὰρ Θεοῦ πλησθεὶς κατὰ
 πρόσωπον ἔσθη τοῦ τυράννου, καὶ ἄλλα μὲν διεξιῶν οὐκ ὀλίγα,
 D καὶ τὸ τοῦ ἀποστόλου δὲ Παύλου ῥητὸν τοῦτο δὴ τὸ φάσκον
 “εἴ τις ὑμῖν εὐαγγελίζεται παρ’ ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω.”
 ἀλλὰ καὶ τούτῳ πληγὰς ἐπιθεὶς οὐκ ὀλίγας, ἕπειδὴ σταθιρότερος 15
 ἔδοξεν ἐν τῇ διαλέξει, πρὸς τὸν Ἰαννῆν ἐξαποστέλλει, καθηγητὴν
 τοῦ τυράννου γεγονότα καὶ διδάσκαλον, διαλεκτικαῖς ἀποδείξεσι
 τοῦτον πείσαι ἐγκλευσάμενος. ἀλλὰ καὶ τοῦτον ὁ γενναῖος ἀγ-
 νιστῆς οὐ σοφιστικαῖς καὶ διαλεκτικαῖς ἀποδείξεσιν, ἀποστολικοῖς
 δὲ καὶ εὐαγγελικοῖς ῥήμασιν ἀφρονότερον ἰχθύων ἀπέδειξε. καὶ 20
 τότε μὲν οὐκ ὀλίγας πάλιν λαβῶν ἐξοστρακίζεται, ὕστερον δὲ τῷ
 μεγάλῳ συστάς Ἰγνατίῳ καὶ χρόνον τῶν συνδιατρήμας αὐτῷ καὶ

9 μαρτυρήσασιν C

inscitiam atque saevitiam redarguissent, ob summam dicendi libertatem
 multos cruciatus atque tormenta passi, urbe etiam in exilium relegati
 sunt. qui cum ad fanum Ioannis baptistae, quod Terribile cognomento
 dicitur estque in Euxino ponto situm, pervenissent, flagellorum plagis
 prorsus confecti in coelitum coetam abierunt. eorum cadavera insepulta
 in solum projecta diu admodum integra manserunt, donec pii quidam
 ea humaverunt, et eodem quo Christi martyres honore dignati sunt.
 germana his sunt facinora monachi cuiusdam iam ad sacerdotium pro-
 vecti. is divino mentis ardore excitus in faciem tyranno restitit, et
 cum alia multa disseruit, tum illud Pauli dictum protulit (Gal. 1) “exse-
 crabilis esto, quicumque aliud ab eo quod accepistis evangelium vobis
 tradit.” sed hunc quoque multis verberibus mulcatum imperator, cum
 in colloquio constantiorem videret, ad Iannem suum quondam praecep-
 torem ac magistrum misit, mandato ut iis monachum dialecticis demon-
 strationibus a proposito diduceret. istum quoque Iannem praeclarus
 iste certator non dialecticis aut sophisticis ratiocinationibus, sed apos-
 tolicis evangelicisque dictis pisce magis mutum redegit. ac tum deuvo
 multis affectus verberibus solum vertere iussus est. post vero cum
 magno Ignatio aliquamdiu conversatus ac de subsecuturis vaticinatus im-

περὶ τῶν μελλόντων ἀναδιδάξας βασιλέων (ἦν γὰρ καὶ προορατικῶς ἠξιομένους χαρίσματος), πρὸς κύριον ἐξεδήμησε.

Ταῖς δὲ θείαις εἰκόσιν ὁ τύραννος ἀπεχθανόμενος ἔσπευδε P 520
πάντας ζωγράφους ἐξ ἀνθρώπων ἀφανίσαι, ἢ τὸ ζῆν αἰρουμένους
5 ἐμπτύειν τε ταύταις καὶ ὡς βέβηλά τινα ἐπ' ἐδάφους καταπατεῖν.
πρὸς τοῖς ἄλλοις δὲ συγκατασχέθη καὶ ὁ μοναχὸς Ἀλέξαρος, περι-
βόητος τηλικαῦτα κατὰ τὴν ζωγραφικὴν ὑπάρχων τέχνην. καὶ
πρῶτα μὲν ὁ Θεομάχος θωπέαις αὐτὸν ἐπειράτο ὑποποιεῖσθαι·
ὡς δὲ κρείττονα τοῦτον ἔώρα κολακείας ἀπάσης, πρὸς τὴν σύν-
10 τροφον ἀπειδὲ βίαν, καὶ τοσοῦτον αὐτὸν ταῖς βασάνοις κατήκτισεν
ὡς μηδὲ περιγενέσθαι ἐκ τούτων νομίζεσθαι. καὶ οὕτως ἔχοντα
ποτηρῶς τοῦ σώματος δεσμοτηρίῳ καθείργουσι. ἐπεὶ δὲ ἐπύ- B
θειτο ὡς ἀναρραίσας αὐθις ἀναστηλοῖ τὰς θείας μορφάς, ἐκλευσε
πέταλα σιδηρᾶ ἀπανθρακωθέντα ταῖς παλάμαις αὐτοῦ ἐπιτεθῆναι.
15 ἐβρόσκετο οὖν τὸ πῦρ τὰς σάρκας, ἄχρι ποτὲ ἀπαγορεύσας ὁ ἀθλη-
τῆς ἔκειτο ἡμιθανής. ἀλλ' ἔδει τοῦτον ὑπὸ τῆς θείας χάριτος
διατηρεῖσθαι καὶ τοῖς ὕστερον ἔναυσμα, ὅθεν ὁ τύραννος ἐπειδὴ
τὰ τελευταῖα πνεῖν ἐμάνθανεν, ἰκισίαις τῆς δεσποίνης καὶ τινων
ἄλλων γνησιωτάτων αὐτῇ ἀπολύεται τῆς εἰρκτῆς, καὶ πρὸς τὸν
20 ναὸν τοῦ ἁγίου προδρόμου τὸν οὕτω καλούμενον τοῦ φοβεροῦ
ἐναπεκρῦβη, καὶ οὕτως ὡς εἶχε πληγῶν εἰκόνα διετύπωσε τοῦ C
προδρόμου μέχρι πολλοῦ διασωζομένην καὶ ἰάσεις ἐπιτελοῦσαν.
καὶ ταῦτα μὲν τότε, μετὰ δὲ τὴν τοῦ τυράννου κατάλυσιν τῆς

7 διὰ C

8 πρότερον C

14 ἀπανθρακωσάντας C

17 ἔναυσμα add C

19 αὐτῷ C

peratoribus (nam et dono praescientiae futurorum deus eum dignatus fuerat) ad dominum commigravit.

Καί᾽αυτο Theophilus animo in imagines infensissimo statuit omnes pictores e medio tollere, vitam non aliter servaturos quam si ea conspuerent et ut profana humi conculcarent. inter alios captus ea de causa fuit etiam Lazarus monachus, eo tempore ob artem pingendi nobilis. atque hunc imperator blandis verbis subigere intendit: post ubi hominem adulando capi nequire sensit, ad vim sibi familiarem conversus, tormentis ita excarnificatum ut vita excessurus putaretur in carcerem coniecit. cumque eum aegritudine sublevatum denuo sacras formas pingere audiret, laminas ferreas ignitas palmis eius applicari iniecit, quae carnes eatenus depastae sunt, dum victus malo semianimus iacuit. tum, quia eum posteris servare volebat divina clementia, tyrannus animam eum iam agere audiens, deprecationibus uxoris atque huius intimorum motus eum ex carcere dimisit. ita is deinde in fano Prodromi, quod Terribile dicitur, occultatus imaginem Prodromi, utcumque saucio corpore, depinxit tamen; quae diu duravit morbosque

Georg. Cedrenus tom. II.

8

ὁρθοδόξου πίστεως ἀναλαμφάσης τὴν ἐν τῇ Χαλκῇ εἰκόνα τοῦ
Θεοφάνου Ἰησοῦ Χριστοῦ οικείαις χερσὶν ἀνεστήλωσεν. οὗτος
ὁ μακάριος Λάϊσρος παρακαλούμενος ὑπὸ τῆς θαυμαστῆς Θεο-
δώρας τῆς βασιλίδος συγγνώμην δοῦναι τε καὶ αἰτήσασθαι τῷ
ταύτης ἀνδρὶ “οὐκ ἄδικος ὁ Θεὸς” ἔφη, “ὦ βασίλισσα, ἐπιλα- 5
θῆσθαι τῆς ἡμῶν ἀγάπης καὶ τῶν πρὸς αὐτὸν κόπων, ἐκείνου δὲ
τὸ μῖσος καὶ τὴν ὑπερβύλλουσαν μανίαν προτιμῆσαι.”

D Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὕστερον· ὁ δὲ μαυρὸς τύραννος τὸν ὁμολο-
γητὴν Θεοφάνην καὶ Θεόδωρον τὸν αὐτοῦ ἀδελφόν, ἐπὶ σοφίᾳ
διαφέροντας ἰδὼν τῶν πολλῶν, κατὰ τὸν τοῦ Λανσιακοῦ τρίκλι- 10
νον παρεστήσατο δημοσίᾳ διαλεξομένους περὶ τῆς πίστεως. καὶ
“ἄγε δὴ” φησὶν, “ὑμεῖς ὧ κατάρτοι τίσι πειθόμενοι ῥήσισι τῆς
γραφῆς τὰ εἰδῶλα,” τὰς ἁγίας εἰκόνας ἀκολάστῳ γνώμῃ καὶ
γλώσσει καλῶν οὔτω, “προσκυνεῖτε, καὶ τοὺς πολλοὺς καὶ μὴ
ἀκεραίους οὔτω ποιεῖν ἀναπέθετε;” προσετίθη δὲ καὶ ἄλλ’ ἅττα 15
βλάσφημα καὶ ἀπηχῆ κατὰ τῆς ἁγίας εἰκόνης Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ
ἡμῶν ἀναιδέστερα φωνῆ. οἱ δὲ μακάριοι “ἐμφραχθεὶ τὸ στόμα”
εἶπον “τὸ λαλοῦν κατὰ τοῦ Θεοῦ ἀνομίαν.” ὁ δὲ κρύπτει μὲν τέως
τὴν λεοντῆν, τὴν δὲ ἄλωπεκῆν ὑποκρίνεται, καὶ χρήσεις προφη-
τικὰς ἀπῆται καὶ μαρτυρίας τὰς εἰκόνας ἐπιτρεπούσας προσκυνεῖ- 20
P 521 θῆσαι. Θατέρου δὲ τῶν ἀδελφῶν τοῦ μακαρίτου Θεοφάνου ῥῆσιν
τινα ἐκ τῆς τοῦ Ἡσαίου προφέροντος προφητείας, οὐκ ἔχειν οὔτω

1 ὁρθοδοξίας C
ἀπηχῆ add C

10 Λανσιακὸν C
21 Θεοφάνη C

14 μὴ om C

16 καὶ

sanavit. et post mortem Theophili vera religione rursus effulgente
imaginem Iesu Christi dei et hominis, quod est in calce, suis manibus
condidit. idem ornatus a Theodora praeclarissima imperatrice ut marito
suo ignosceret veniamque a deo impetraret, “non est” ait, “o Augusta,
deus ita iniustus, ut nostrae dilectionis et ipsius causa toleratarum ae-
rumnarum obliviscatur, si ve Theophili odium et nimium furorem prae-
ferat.”

Ceterum impurus tyrannus cum sentiret Theophanem confessorem
et fratrem eius Theoderum aliis sapientia multum antecellere, ad Lan-
siacum triclinium se sistere eos iussit, publice de religione disputaturos.
atque ibi “agedum” inquit, “execrabiles, quibusnam sacrarum literarum
sententiis persuasi, idola” (sic sacras imagines animo et ore impotenti
vocabat) “adoratis, multitudinemque hominum imperitorum eo adducitis
ut idem faciant?” sed et impudentissima voce alia quaedam impie
contra sacram Christi imaginem effutivit. ad haec beati illi dixerunt
“utinam obturetur os, quod inique deo obloquitur.” sed Theophilus
aliquamdiu occultata leonina vulpinam pellem prae se tulit, ac oracula
divorum vatum et testimonia sibi proferri postulavit imaginum venera-
tionem concedentia. et cum Theophanes locum ex Hesiae vaticiniis ad-

ταύτην ἀπέλεγεν ὁ Θεόφιλος, καὶ ἔμα τὴν ἑαυτοῦ βίβλον ἀνελέ-
 των ἐδείκνυ τάχα τοὺς λόγους πιστοῦς. ὡς δὲ νενοθεῦσθαι ὑπ'
 αὐτοῦ οὐ μόνον δὴ ταύτην ὁ ἅγιος ἐπεβόα, ἀλλὰ καὶ πάσας τὰς
 ὄσας εἰς τὴν αὐτοῦ ἐλθοῦσαι ἔτυχον χεῖρα, ἐκείνην ἔλεγε προτιθεῖς
 5 ἵνα πρὸς αὐτὸν τὴν βίβλον τὴν κατὰ τὴν πατριαρχικὴν ἐν τῷ
 Θωμαίτῃ κατὰ τὴνδε τὴν θέσω κεκλιμένην βιβλιοθήκην εἰς πίστιν
 τῶν λεγομένων. ἐπεὶ γοῦν τις ἀπέσταλτο καὶ θῦντον ἢ λόγος
 ἦγαγε τὸ βιβλίον, ἐκὼν μὲν ἀνελέττων ὁ βασιλεὺς ἡμάρτανε τοῦ
 βιβλίου, καὶ αλοχυνόμενος ὑπερεπήδα μὲν τὴν ζητούμενην φράσιν, B
 10 ἐν ἄλλοις δὲ καὶ ἄλλοις ἐποιεῖτο τὴν ζήτησιν. ὡς δ' ὑπὸ τοῦ μα-
 καρτίτου Θεοφάνους ἀνεδιδάσκετο δακτυλοδεικτούστος ὡς ἐπὶ τρία
 φύλλα διαβιβάσας τὸ ζητούμενον καταλάβῃς, τότε δὴ μὴ φέρον
 τοὺς τῆς παρρησίας ἐλέγχους, συνειδὼς δὲ καὶ τὴν ἀλήθειαν
 ἔχουσαν οὕτως, τὸ ἕως τότε ἀπορρήφας μακρόθυμον καὶ τὸν θῆρα
 15 ἀνακαλύψας "οὐ δίκαιον" ἔφησε "βασιλεία ὑπὸ τοιούτων ἀνδρῶν
 ἐνυβρίεσθαι," καὶ λοιπὸν προσέταξε τῷ τοῦ Λαυσαϊκοῦ μεσο-
 κηλίῳ αὐτοὺς ἀπαχθέντας ῥαβδισθῆναι ῥάβδων φοραῖς βαρυντά-
 ταις ἄχρι τῶν διακοσίων, καὶ τοῖς μετώποις αὐτῶν ἐπιγραφῆνας
 βαρβαρικῶς ἐκκεντηθέντας οὓς συντέθεικα λήρους ἰάμβους. εἰσι C
 20 δὲ οὗτοι.

πάντων ποθούτων προστρέχειν πρὸς τὴν πόλιν
 ὅπου πάναγγοι τοῦ Θεοῦ λόγου πόδες

7 post λεγομένων P κεκλιμένη. 11 δακτυλοδείκτος P
 17 βαρυντάτων C 19 ἐκκεντηθέντας libri ἰαμβικούς C

diceret, respondit Theophilus cum locum non ita habere, simulque
 suum librum explicavit. ibi Theophanes vociferari non hunc modo li-
 brum, sed omnes quotquot in manus Theophili pervenissent, corruptos
 esse, postulare ut ex patriarchae bibliotheca Thomaitica codex (simul-
 que demonstrabat quo in loco esset repositus) afferretur, dictorum ve-
 ritatis indagandae causa. celerissime eo missus quidam codicem attulit,
 quem sponte sua revolvens imperator studiose a proposito aberravit,
 verocundia ductus, et locum de quo agebatur transiliens alibi quaesivit.
 cum autem Theophanes intente digito eum doceret, si tres paginas re-
 volvisset, fore ut in locum quaesitum incidere, imperator libertatem
 reprehensionis non ferens, et veritatis conscius, patientiam eo usque
 servatam abiicit foramque patefecit. indignam enim esse rem dicens
 imperatori a talibus hominibus illudi, abduci eos in hortum Lausiaci
 interiorem insit, ferulisque usque ad 200 ictus gravissime concidi.
 quia et frontibus eorum barbarico more notis impressis inscribi insit
 ineptas hos a se compositos iambos.

cunctis ad urbem accurrere affectantibus,
 castissimos in qua dei verbum pedes

ἔστησαν εἰς σύστασιν τῆς οἰκουμένης,
 ὤφθησαν οὗτοι τῷ σεβασμίῳ τόπῳ
 σκευή πονηρὰ δεισιδαίμονος πλάνης.
 ἐκείσε πολλὰ λοιπὸν ἔξ ἀπιστίας
 πράξαντες αἰσχρὰ δεινὰ δυσσεβοφρόνως, 5
 ἐκείθεν ἠλάθησαν ὡς ἀποστάται.
 πρὸς τὴν πόλιν δὲ τοῦ κράτους πεφευγότες
 οὐκ ἔξαφῆκαν τὰς ἀθέσμους μοιρίας.
 ἔθεν γραφέντες ὡς κακοῦργοι τὴν θείαν
 κατακρίνονται καὶ διώκονται πάλιν. 10

D τούτου δὲ θῆτον γενομένου ἐκείνοι μὲν τὸν τῆς ὁμολογίας καὶ
 καρτερίας ἀνεδήσαντο στέφανον, οὗτος δὲ ὁ σοβαρὸς καὶ πάντων
 ἀθλίων ἀθλιώτερος πᾶσιν ἀνεδείχθη βλάβσημος καὶ διώκτης καὶ
 τῶν πῶποτε κακοδόξων κακοδοξότερος.

Μετὰ τὸ γραφῆναι τοίνυν τὰς ὄψεις οἱ ὁμολογηταὶ εἰς 15
 ὑπερορίαν ἐστάλησαν. πρὸ τούτων δὲ καὶ ὁ ἅγιος Μεθόδιος εἰς
 τινα νῆσον ἐν τάφῳ καθείρχθη ζῶν, ἅμα δυσὶν ἀνδροφόνοις, ἐν
 ᾧ τάφῳ διὰ τινος ἐτρέφετο ἀλιέως. ὃν δὴ ἀλιεὶ εὐρόντες οἱ
 ἅγιοι Θεοφάνης καὶ Θεόδωρος, καὶ τὰ κατ' αὐτὸν πυθόμενοι,
 διὰ τοῦ τοιούτου ἀλιέως γράφουσι τῷ μεγάλῳ Μεθόδιῳ τάδε. 20

P 522

τῷ ζῶντι νεκρῷ καὶ νεκρῷ ζωηφόρῳ,

13 ἀθλίων om C

15 μετὰ — 117 6 συνδαιμόνους om C

fixit, generi salutem ut humano daret,
 apparuere et isti venerando in loco,
 superstitioni erroris vasa pessima.
 et inde, multa postquam perfidi deo
 facinora patravissent turpia impie,
 ut desertores vertere iussi sunt solum.
 fugaque in urbem hanc delati, imperii caput,
 non destitit ab impia vaecordia.
 compuncti igitur, facinorosi velut, notis,
 ex urbe damnati pelluntur hac quoque.

his ita statim peractis, isti quidem confessionis et constantiae reporta-
 verunt coronam, santque inscriptis frontibus istis versibus in exsilium
 acti. ac ferox imperator, omnibusque miseris miseris, ab omnibus
 indicatus est impie deo obtrectare, pios persequi, et quotquot unquam
 perverse de rebus sacris senserant, eorum superare perversitatem.

Ante hos etiam sanctus Methodius in quandam insulam rele-
 gatus, vivus cum duobus latronibus in sepulchrum inclusus fuerat,
 in eoque a piscatore quodam nutriebatur; in quem piscatorem cum
 incidissent Theophanes ac Theodorus, et Methodii rerum quis esset
 status ex eo cognovissent, per eundem in hanc sententiam scribant
 ad eum.

quī vivus inter vivos esse desiit,

ναίοντι τὴν γῆν καὶ πατοῦντι τὸν πόλον,
 γραπτοὶ γράφουσι δέσμοι τῷ δεσμῷ
 πρὸς οὓς καὶ αὐτὸς ἀντέγραψε διὰ τοῦ αὐτοῦ ἀλιείως
 τοὺς ταῖς βίβλοισιν οὐρανῶν κλησιγράφους
 5 καὶ πρὸς μέτωπα σωφρονῶς ἐστιγμένους
 προσεῖπεν ὁ ζῶδραπτος ὡς συνδεσμούς.

πρὸς τοῦτοις δὲ καὶ τὸν μακαρίτην Μιχαήλ, τὸν σύγγελλον
 τῆς κατὰ τὴν ἁγίαν πόλιν ἐκκλησίας, σὺν ἑτέροις πολλοῖς ἀσκη-
 ταῖς τῇ φυλακῇ καθειρῆξε, τῇ πολυχρονίῳ κακώσει ὑπάξει τούτους
 10 παραδοκῶν.

Καὶ τὰ μὲν κατὰ τῶν ἁγίων τοιαῦτα ἀπὸ νεανιεύματα, καὶ B
 οὔτως τὸν δι' ἡμᾶς ὀφθέντα ἄνθρωπον, θεὸν ὄντα ἀληθινόν,
 ὑβριζε, καὶ τοὺς ἀπὸ τοῦ ἀληθινοῦς θεράποντας οὐ βραχεῖ χρόνῳ
 καὶ περιορισμένῳ κατὰ πάντα θεὸν τῆς ζωῆς αὐτοῦ χρόνον ἐκά-
 15 κου καὶ ἀνηκέστοις καθυπέβαλλε συμφοραῖς. ἐφιλοτιμεῖτο δὲ καὶ
 μελωδὸς εἶναι, διὸ καὶ ὕμνους ποιῶν τινὰς καὶ στιχηρὰ μελλῶν
 ἄδιδουσαι προετρέπετο· μεθ' ὧν καὶ τὸ τοῦ τετάρτου ἤχου "εὐλο-
 γεῖτε" ἐκ τοῦ κατὰ τὴν ἡΐδὴν "ἄκουε κῆρη" μεταρμωσάμενος,
 καὶ ἑνθμὸν ἕτερον παρασχών, ἐν τῇ τοῦ θεοῦ ἐκκλησίᾳ εἰς ἐπή-
 20 κοσον ἄδιδουσαι διωρισάτο. φέρεται δὲ καὶ τις λόγος ὡς ἔρωτι τοῦ
 μέλους βαλλόμενος κατὰ τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν ἐν φαιδρῶ πανη- C

13 τῶν περιούριων P
 γύρω P

17 τὸ om C

21 φαιδραῖς πανη-

vitamque praebet mortuus, terram incolens,
 polumque obit, victo gravati vinculis,
 frontes ei scribuntque inscripti literis.
 rescripsit Methodius opera eiusdem piscatoris:
 quorum libris inscripta sunt coelestibus
 nomina, piaque frontes compunctae notis,
 hos qui sepultus ante fanus est suum,
 victos salutat, et ipse vinculis gravis.

Theophilus praeterea beatum quoque Michaelum, ecclesiae quae est in
 sancta urbe syncellum, una cum multis aliis monachis in carcerem com-
 pagis, diuturna miseria eos se subacturum sperans.

His ergo in pios facinoribus eum qui verus deus propter nos hu-
 manam naturam induit, contumelia affecit, genuinos eius famulos non
 exiguo tempore circumscribens, sed per omnem vitam suam eos vexans
 ac extremis affligens malis. impendit quoque cantilenis operam, hymnos
 quosdam et carmina componens ac canere ea iubens. de quibus est
 "benedicite" quarti toni, quod ex "audi filia" octavi toni translatum a
 se atque concinnatum in ecclesia dei clara voce cani mandavit. ac fe-
 runt eum carminis amore illectum, in solennibus ad magnam aedem con-
 ventibus, ne manus quidem ad cantum artificiosam agitationem detre-

γύρει οὐ παρητήσατο τὸ χειρονομεῖν, δοὺς τῷ κλήρῳ ἕπὲρ τούτου χρυσίου λίτρας ἑκατὸν. καὶ τὸ στιχηρὸν δὲ τὸ κατὰ τὴν βασιόφρον, τὸ "ἐξέλθετε ἔθνη, ἐξέλθετε καὶ λαοί," τὸν ἐκείνου φασὶν εἶναι τόκον ψυχῆς.

Ἐπεὶ δὲ καὶ τὰς περὶ τὴν κεφαλὴν τρίχας ὀλίγας ἐκ φύσεως 5 εἶχεν, ἀναφάλας τις ἂν, θέσπισμα ἐξέθετο πανταχοῦ ἐν χρῶ τὰς τρίχας ἀποκείρειν καὶ μὴ τινα Ῥωμαῖον ὄντα περαιτέρω ταύτας τοῦ τραχήλου φέρεσθαι συγχωρεῖν, τὸν δὲ τὸ δόγμα παρορῶντα πολλαῖς ἀκίλζεσθαι μάστιγι, τὴν τῶν προγόνων Ῥωμαίων ἀρετὴν ἐπαύγειν βρενδυόμενος. 10

D Πέντε δὲ θυγατέρων ὑπάρχων πατήρ, ὡς προλαβὼν ὁ λόγος ἀπέφηνε, καὶ ἄρρενος ἔρημος γονῆς, τὴν πασῶν ἐσχάτην *Μαρίαν* ὑπερβαλλόντως ἀγαπωμένην αὐτῷ δεῖν ᾤθη συζεύξαι ἀνδρὶ. ὁ νυμφίος δὲ ἦν τῆς τῶν *Κρηνητῶν* γενεᾶς, χώρας τῶν *Ἀρμενίων*, *Ἀλέξιος* τοῦνομα, *Μωσηλὲ* τὴν ἐπωνυμίαν, τῷ εἶδει 15 ὠραῖος, ἀκμάζων τὴν ἡλικίαν. πρῶτα μὲν τῇ τῶν πατρικίων καὶ ἀνδυνάτων τιμήσας ἀξία, εἶτα καὶ μάγιστρον καὶ ὑστερον *Καίσαρα*, στρατεύματά τε δοὺς αὐτῷ ἱκανὰ πρὸς τὴν *Λογγιβαρδίαν* ἐξέπεμψε χρείας κατεπειγούσης τινός. καὶ ὁ μὲν ἀπῆε καλῶς τὰ **P 528** κατ' αὐτὴν ἐξανύων, καὶ ὡς ἐδόκει τῷ βασιλεῖ. διὸ καὶ ἤκμαζε 20 μὲν ὁ πρὸς αὐτὸν πόθος, συνήκμαζε δὲ καὶ ὁ ἐξ ἀνθρώπων φθόρος, καὶ διέβαλλον αὐτὸν ὡς τῆς βασιλείας ἐπιθυμοῦντα, προστι-

2 στιχηρὸν C 3 ἐξέλθατε C καὶ om C 5 παρὰ C
6 ἐν χρῶ add C 10 βουλόμενος P 14 κρηνητῶν C
16 πρῶτον C. an ὄν κρ. ? 20 αὐτόν C

classe, clerumque musicae exercendae causa centum libris argenti donasse. quidam eius ingenii foetum etiam carmen quod festo Palmarum die cantatur ferunt, cuius initium "exite gentes, exite populi."

Quia vero a natura paucos capitis capillos habebat, et erat recalcivaster, ideo edicto edito iussit crines ab omnibus tonderi neque ab ullo Romano ultra collum demissos gestari; sanxitque edictum gravi flagrorum supplicio, priscorum Romanorum virtutem revocare studens.

Cumque haberet, ut supra memoravimus, quinque filias, et masculinae careret, ex iis minimam natu et impensius sibi reliquis dilectam, sine Mariam, statuit viro nuptum tradere. maritum ei delegit Alexognovento Moselem, Armenium gente, ex Crenitarum natione, elegantem ac florentem aetate. huic patrici primum, deinde sulis honorem contulit, deinde magistrum ac tandem Caesarem exercituque copioso instructum in Longobardiam misit, rebus ita cibus. eo profectus Alexius rem praecclare gessit et ex sententia art. quo factum est ut crescente eius desiderio simul invidia quoque augeteretur; criminabanturque eum nonnulli ut imperii cupidum. addo-

Ζήτες ὡς δῆποτε τὸ α τοῦ θ κατακυριεύσαι. ἄπερ δὴ πυνθανόμενος ὁ Καῖσαρ, καὶ τοῦ φθόνου ὡσπερ ἀκροώμενος, πολλὰ τοῦ βασιλέως ἐδέετο συγχωρηθῆναι αὐτὸν πρὸς τὸν μονήρη μεταυτάξασθαι βίον. ἀλλὰ τοῦτο μὲν ὁ βασιλεὺς οὐκ ἐπέτρεψε, τὴν χρεῖαν 5 τῆς θυγατρὸς εὐλαβούμενος, καὶ ὁ Καῖσαρ ἔμεινεν ἐφ' ἡσυχίας τοῖς δημοσίοις ἐνασχολούμενος. ὡς δ' ἀπετέχθη τῷ βασιλεῖ ὁ Μιχαὴλ καὶ ἡ τοῦ Καίσαρος γαμητὴ Μαρία τὸν βίον μετέλλαξε, ταύτην μὲν οὕτως ἐτίμησεν ὡς τὸν νεκρὸν αὐτῆς ἐν λάρνακι θείναι B

10 ποτε ἐγκλήμασιν ἁλοῦσιν ἀνθρώποις. τὸν δὲ Ἀλέξιον λάθρα μεταταξάμενον καὶ τὸ μοναχικὸν ἀμφιπεσάμενον σχῆμα, ἐπεὶ μὴ ἔπειθε τοῦτο ἀποβαλεῖν, μόλις ἔασαι, δεδωκὼς αὐτῷ εἰς ἐνδιατήματα τό τε κατὰ Χρυσούπολιν βασιλικὸν μοναστήριον, ἔτι δὲ καὶ τὸ τοῦ Βρύσειως καὶ τὸ κατὰ τὴν Ἐλαίαν. ἐκεῖνος δὲ τῷ κατὰ

15 τὴν Χρυσούπολιν ὄντι ἐνδιατώμενος, ἐπεὶ ποτε περιπάτου ἐδεήθη καὶ κατὰ τὸν Ἀνθεμίου λεγόμενον τόπον ἐγένετο, ἔλλετο τοῦτον διὰ βασιλικῆς προστάξεως ἔξωνήσασθαι· ἐν ᾧ καὶ μοναστήριον C

κατασκευάσας πολυτελές, τὸν βίον ἐκλιμπάνων ἐτέθη ἐκεῖσε, σὺν αὐτῷ δὲ καὶ ὁ τούτου ἀδελφὸς Θεοδόσιος ἐς πατρικίους τέλειαι,

20 πολλὰ γνωρίσματα τῆς αὐτοῦ ἀρίστης βιοτῆς ἐν τῷ μοναστηρίῳ καταλιπών.

Τοῦ δὲ ἀρχηγῶ τῶν Ἀράβων Ἱμπραήλ κατὰ Ῥωμαίων ἐκ-

1 δι' ποτὶ?

14 Βρυσειῶς C

κατακυριεύσαι C

22 Ἱμβραήλ C

2 ἀποκυριόμενος C

bantque, fore ut A in τῆ imperium aliquando occuparet. Caesar ubi ea ad ipsam sunt allata, vocesque aemulorum audivit, multis ab imperatore contudit precibus ut sibi permitteret ad vitam monasticam transire. sed Theophilus filiam marito viduare non sustinens id denegavit. proinde Alexius suum statum tenuit, tutusque et securus rem publicam gessit. at postquam imperatori filius Michaelus natus est, et Caesaris pater diem suum obiit, Theophilus tantam filiae defunctae honoris detulit, ut cadaver in arca argento obducta reposuerit et cuiuscunque flagitii reis sepulchrum eius asylum constituerit. Alexium vero etiam vitam habitamque monasticam amplexum cum ab instituto suadendo non deduceret, aegre missum fecit, eique dono dedit regium quod erat Chrysopoli monasterium, Brysei quoque, et quod erat ad Elaeam, in quibus vitam degeret. Alexius in Chrysopolitano vixit. cumque aliquando deambulandi gratia ad locum venisset qui Anthemii dicitur, imperatoris mandato impetrato eum emit, sumptuosumque ibi condidit monasterium; in quo post mortem sepultus est, et cum ipso frater eius Theodosius, qui patriciam dignitatem consecutus multa optimaec suae vitae documenta eo in monasterio reliquerat.

Cum autem Imperator Arabum dux expeditiones contra Romanos

στρατεύσαντος καὶ ὁ Θεόφιλος ἀντιφιλοτιμούμενος ἔξεισιν, ἕπαν
 δέος ἀποβαλὼν· εἰ γὰρ τι καὶ προσῆν, ἀλλ' ἡ τῶν συνόντων
 αὐτῷ ἀνδρῶν κατὰ πολέμους πείρα καὶ γενναϊότης ὡς πορρωτάτω
 τοῦτο εἶθι. Θεόφοβος οἱ ἄνδρες ἦσαν καὶ Μανουήλ. ἀλλ' ὁ
 D μὲν Μανουήλ δῆλος ἦν ἐπ' ἀνδρία καὶ αὐτοῖς τοῖς ἐναντίοις, τοῦ 5
 στρατοῦ τῶν ἀνατολικῶν κατάρξας ἐπὶ τοῦ Λέοντος, καὶ τοῦ πρὸ
 αὐτοῦ Μιχαήλ ἱπποκόμων ὁ πρῶτος γενόμενος· πρωταστράτορα
 τοῦτον φασί. δηλώσει δὲ καὶ τὸν Θεόφοβον ὁ λόγος, ὃθεν τε καὶ
 ὅπως ἐκ Περσῶν καταγόμενος τῷ βασιλεῖ γέγονε γνώριμος καὶ τὴν
 ἀδελφὴν αὐτοῦ εἰς γάμον ἠρμόσατο. εἰς πρεσβείαν τίς ποτε τῶν 10
 ἐκ βασιλικῆς σειρᾶς Περσῶν ἀφικόμενος εἰς τὴν Κωνσταντινού-
 πολιν, οὐκ ἐκ νομίμου συναφείας ἐκ λαθραίας δὲ καὶ κρυφίας
 τοῦτον ἀποτεκῶν ἀπεδήμησεν. ἐπεὶ δὲ νόμος ἀπαρύβατος τοῖς
 Πέρσαις ἐστὶ μὴ τινα τῆς αὐτῶν ἀρχῆς ἐγκρατῆ γενέσθαι μὴ τῆς
 βασιλικῆς ὄντα σειρᾶς, ἐξέλιπον δὲ ἐκ τῶν συνεχῶν πολέμων ὑπὸ 15
 τῶν Ἀγαρηνῶν ἐλαθέντες οἱ τῆς βασιλικῆς σειρᾶς, τοῦτον τὸν
 Θεόφοβον πολλάκις ὀρμήσαντες οἱ Πέρσαι ἀναλαβέσθαι ἀπὸ Κων-
 P 524 σταντινουπόλεως τῷ βασιλεῦσι ἐπ' αὐτοῖς, καὶ πρεσβείαν δια-
 φόρον ποιήσαντες πρὸς Θεόφιλον, καὶ εἰρηρικὰς σπονδὰς ὑπο-
 σχόμενοι δι' αὐτοῦ γενέσθαι, οὐκ ἔπεισαν τὸν Θεόφιλον τοῦτον 20
 ἐκδοῦναι, ἀλλὰ μᾶλλον διὰ τοῦτο ἀνάγει αὐτὸν ὁ Θεόφιλος εἰς
 τὴν τῶν πατρικίων τιμὴν καὶ τῇ ἑαυτοῦ ἀδελφῇ συνοικίσει, ἕκα-

8 πορρωτάτων C

8 τὸν Θεόφοβον] τὰ κατὰ σφᾶς C

14 φυλῆς C

16 τοῦτον τὸν — 22 πατρικίων τιμῆ] ἐφέρετο

δὲ καὶ λόγος πολὺς ἐν Περίδι ὡς εἶη τις κατὰ τὸ Βυζάντιον
 ἀνομασμένους Θεόφοβος (καὶ γὰρ ἦν διαδοθεὶς ὑπὸ τοῦ σκελετῶ-
 νος τοῦτον πατρὸς), ἔδοξε τῇ τῶν Πέρσων γερονσίᾳ κρυφα τινὰς

suscipisset, Theophilus quoque adversus eum copias suas eduxit, omni
 metu abiecto. nam etsi aliquid timoris subesset, eum tamen facile pro-
 fligabat comitum imperatoris virtus ac peritia, Theophobi inquam, et
 Manueli. quorum huius fortitudo ipsis quoque hostibus nota erat, cum
 is sub Leone Orientalibus copiis praefectus et Michaeli Rangabae equi-
 sonum princeps fuisset, quem protostratorem Graeci nominant. de
 Theophobo etiam dicendum, quomodo Persica oriundus familia in noti-
 tiam pervenerit imperatoris eiusque sororem matrimonio sibi iunxerit.
 quidam regia Persarum stirpe natus aliquando Cpolin legatus venit: is
 non legitimo coniugio, sed occulto coitu Theophobum genuit, atque
 discessit. quia vero lex apud Persas inviolabilis est, ne quis in eos
 regnum occupet nisi regia progenie ortus, cum continentibus bellis re-
 gium genus ab Agarenis pulsum defecisset, Persae hunc Theophobum
 Cpoli abducere regemque suum facere cupientes, eius causa aliquoties
 ad Theophilum legatos miserant, pacta simul pacis offerentes. neque
 tamen persuaserant imperatori ut Theophobum ipsis dederet, sed eum
 potius patricii dignitate ornatum sorori suae matrimonio copulavit, lege

στὴν τε τῶν Περσῶν νομοθετεῖ κατ' ἐπιγαμίαν συνάπτεσθαι τοῖς Ῥωμαίοις. πολλοὺς δὲ ἐκ τούτων ἐμπρέπει τοῖς βασιλικοῖς ἀξιώμασι πεποιηκῶς κώδιξι στρατιωτικοῖς ἀναγράφεται, τάγμα Περσικὸν τούτους ὀνομάσας, καὶ τοῖς κατὰ τῶν Ἀγαρηῶν ἔξιουσι Ῥωμαίοις συναριθμείσθαι προσέταξε. τούτοις τολῶν τοῖς δυοῖν θαρρήσας Θεόφιλος, τῷ τε Μανουήλ καὶ τῷ Θεοφόβῳ, ἔξεισι Β κατὰ τῶν Ἀγαρηῶν. ἔγγυς δὲ γενομένων ἀλλήλοις τῶν στρα-

ἐκπέμφαι εἰς ἔρποναι τοῦ ζητουμένου, καὶ δὴ καταλαβόντες τὴν ἡμετέραν καὶ πολλὰ διερευνησάμενοι, εὔρον αὐτὸν κατὰ τὴν φέσαν τῇ μητρὶ συνόντα. ὡς δ' οὐκ ἐκ μόνων ἰνδαλιμάτων ἀλλὰ καὶ τῶν τῆς ψυχῆς καὶ σώματος γνωρισμάτων ὁ ζητούμενος ἐδηλοῦτο καὶ ἐγνωρίζετο, προσεμαρτύρει δὲ καὶ τις τῶν ἐκ γειτόνων τὴν γενομένην τῇ γυναικὶ τὸν Πέρσῃ συνάφειαν (οὐ γὰρ τι κρυπτὸν ὁ τοῖς πολλοῖς οὐ γενήσεται), δῆλους ἑαυτοῦς οἱ σταλέντες καθιστάσι τῷ βασιλεῖ καὶ τὰ τοῦ σκοποῦ σαφηνίζουσι, εἰρήσῃ καὶ σπονδὰς καὶ παντὸς τοῦ ἔθνους ὑποταγὴν ὑπισχυόμενοι εἰ τὸν Θεοφόβον αὐτοῖς οὐ παραιτήσεται παρασῆναι. ἤσθη γοῦν τοῖς ὑποσχεθεῖσιν ὁ βασιλεὺς. καὶ ἐπέπερ οὕτως ἔχουσαν εὔρα τὴν ἀλήθειαν, προσλαμβάνεται τούτων ἐν τοῖς βασιλείοις, καὶ μαθημάτων καὶ παιδείας μετεδίδου ἐλευθερίον. ἕτερος δὲ λόγος φησὶ μὴ ἐκ πρέσβειος τινὸς τὴν σπορὰν διέξασθαι τὸν Θεοφόβον, ἀλλὰ κατὰ τινα περιπέτειαν τῶν ἐν πολέμοις συμβαινόντων· καὶ τὸν τούτου κατέρα, εἴτε βασιλεύοντα εἴτε καὶ βασιλέως ἔγγιστα ὄντα κατὰ συγγένειαν φηγεῖν ἐκ Περσίδος καὶ πρὸς τὴν βασιλεύουσαν ἔλθειν, κενητὰ διατελοῦντα βίον. κάποιεσ κλητῆσι τινὶ γυναικὶ δουλεύοντα ἀλῶναι τῷ ταύτης ἔρωτι· καὶ νομίμῳ συναφείᾳ τὸν Θεόφον (sic) ἀποτεκεῖν. ἀλλ' ὁ μὲν πατὴρ ἐξ ἀνθυφάνου γέγενετο, ἀστρονομία δὲ τινὶ καὶ ματεία (καὶ γὰρ φασὶ ταύτας ἄε ἐπιστήμας ἀμύζειν ἔτι ἐν Περσίδι) μαθεῖν περὶ τοῦ Θεοφόβου τοῦ Πέρσας ὡς ἔστι τις ἐκ βασιλικῆς φυλῆς καταγόμενος ἐν Βυζαντίᾳ. καὶ ἐπέπερ ἔμαθον ἐν Βυζαντίῳ σπονδαίως καταλαβεῖν πρὸς τὴν τοῦ ζητουμένου εὔρασιν, καὶ γνωστὸν οὕτως γενέσθαι τῷ βασιλεῖ. ἐκεῖ δὲ ἡ τούτου ἐμφάνεια ἀπασιν ἐγνωσθη τοῖς ἐν Περσίδι διὰ τῶν ὑποστρεφάντων πρέσβειων, ἧδιον ἐφάνη πᾶσιν ἀποστασίαν τινὰ ἐννοῆσαι κατὰ τῶν Ἀγαρηῶν καὶ τῇ Ῥωμαίων ἀρχῇ προσχωρῆσαι ὡς ἂν τοῦ γένους (sic) ἀρχηγῶ ἐμνησῆσιν (sic). ἔτυχε δὲ καὶ ἄλλως ὁ τῶν Περσῶν ἀρχηγὸς Βάβητ ἤδη πενταετίαν ἔχων ἐξ Ἀγαρηῶν ἀποστάς σὺν ἰλιᾶσιν ἑπτα· ὅς καὶ τῷ πρὸς τὸν Θεοφόβον πόθῳ καὶ τῷ ἐξ Ἀγαρηῶν φόβῳ βαλλόμενος εἰς τὴν Ῥωμαϊκὴν ἐκικράτειαν ἔρχεται κατὰ πόλιν Σινώπην καὶ τῷ βασιλεῖ ἑαυτὸν τε ποιεῖ καὶ τὸ ὄλον ἔθνος ὑπήκουσιν. διὰ τοι τοῦτο τὸν τε Θεοφόβον ὁ Θεόφιλος εἰς πατρικίαν τιμὴν C 3 πεποιθῶς ἀξιώμασι C 4 τούτους] οὕτω καλούμενος C 6 θαρρήσας C

etiam lata quae Persis conjugiorum cum Romanis licentiam concederet. cumque multos ea ratione Persas sibi conciliasset eosque dignitatibus coonestasset, in codices militiae eorum nomina rettulit, legionemque nomine Persicam conscripsit, eamque cum Romanis legionibus in bellum contra Agarenos proficisci iussit. his ergo duobus fretus Theophilus, Manueto atque Theophobo, in Agarenos duxit. cum prope hostem

τευμάτων ἐδέησε βουλῆς. καὶ ὁ μὲν Μανουὴλ οὐ δίκαιον ἔλεγε βασιλέα Ῥωμαίων πρὸς ἀμερμουμνῆν πολεμεῖν, ἀλλὰ τινα μέρος λαβόντα τῶν στρατηγῶν ξείναι κατὰ πρόσωπον τῶν ἐχθρῶν· ὁ Θεόφοβος δὲ καὶ αὐτὸν ἐπὶ παρατάξεως εἶναι τὸν βασιλέα ἐβούλετο, καὶ νύκτωρ ἐπιδήσεσθαι τοῖς ἐχθροῖς μετὰ τοῦ πεζικοῦ 5 συνεβούλευε, συνεπιδήσεσθαι δέ, ὅτε δεήσει, καὶ τὸ ἵππικόν. ἀλλ' οὐκ ἔπεισε τὸν βασιλέα, πολλῶν ἐλπόντων σφετερίζεσθαι τὸν Θεόφοβον τὴν τῶν Ῥωμαίων δόξαν καὶ διὰ τοῦτο βούλεσθαι ἐν C νυκτὶ πολεμεῖν. ἔδοξεν οὖν εἰς τοῦμφανές μεθ' ἡμέραν συρράξαι τὸν πόλεμον. ὁ μὲν οὖν ἀμερμουμνῆς Ἰμπραήλ, εἴτε ἄλλως 10 καταλαζονευόμενος εἴτε δὴ καὶ τὸν βασιλέα κατορρωδῆσας, μέρος τῆς στρατιᾶς αὐτοῦ λαβὼν ἀνεχώρησεν, Ἀβουζάχαρ δὲ τινα τῶν ἑαυτοῦ στρατηγῶν πρὸς τὸν κατὰ βασιλείως πόλεμον μετὰ μυριάδων ὀκτὼ ἔξαπέστειλεν. ἐγγισάντων δὲ τῶν στρατευμάτων καὶ συμπλοκῆς γενομένης καὶ πολλῶν ἐκατέρωθεν πιπτόντων, τέλος 15 ἔκλιναν αἱ σχολαὶ μετὰ τοῦ δομεστίκου καὶ πρὸς ἑπαγωγὴν ἐκινήθησαν. ὁ βασιλεὺς δὲ μετὰ τῆς βασιλικῆς φάλαγγος καὶ δύο χιλιάδων Περσῶν, προσόντος αὐτοῖς καὶ τοῦ Θεοφόβου, ἐπὶ τινα βουνὸν ἄνεισι, περιστοιχισάντων τοῦτον τῶν Σαρακηνῶν. καὶ D ἄχρι μὲν ἑσπέρας πολλῆς ἦν ὁ περὶ αὐτῶν πόλεμος, τῶν μὲν ἔλλιζόντων αἰχμάλωτον τοῦτον λαβεῖν, τῶν δὲ ἀμνησμένων καὶ μὴ προδοῦναι τὸν βασιλέα ἀνεχομένων. διὸ νυκτὸς ἐπιγενομένης

1 βασιλεὺς C	5 τοῖς — 6 συνεπιδήσεσθαι om C	6 δ' ὅτι
δήσοι C	9 συρράξασθαι P	10 ἰμπραήλ C
θεῖς margo C	19 τούτοις P	11 φοβη- καὶ om C

perventum esset, re in deliberationem vocata, Manuelus censuit indignum esse imperatorem Romanorum acie congruere cum amermumna: unum aliquem cum parte ducum et exercitus ei debere occurrere. Theophobus ipsum quoque imperatorem pugnae interesse voluit, suavitque ut cum peditatu hostes per noctem adoriretur, equitibus, ubi necessitas postulasset, opem laturis. multi nocturnum bellum suaderi ab eo dicebant, ut Romanorum gloriam suam faceret; ideoque improbate eius consilio, imperator aperto Marte interdiu statuit cum hoste configere. ceterum Impraelus amermumna, arrogantia ductus an imperatoris metu incertum, cum parte exercitus sui discessit, relicto cum octoginta milibus ad pugnam Abuzachare quodam suorum ducum. commisso praelio, cum utrinque multi cecidissent, tandem cohortes (scholas ipsi vocabant) una cum domestico (officii hoc nomen est) inclinatae cesserunt Agarenis. imperator cum cohorte praetoria et duobus Persarum milibus ac Theophobo in collem quandam evasit; quem Agarenis cinxerunt, et usque ad vesperam acriter est dimicatum, iis capere imperatorem Romanorum conantibus, Romanis contra pro imperatore fortiter propugnantibus. nocte facta Theophobus Saracenos arte delusit, militibus

κατεσοφίσατο τὸς Σαρακηνοὺς ὁ Θεόφοβος, τοῖς στρατιώταις ἐγκλεινοῦσάμενος κρότοις τε καὶ ἀλαλαγμοῖς χρῆσθαι κινύραις τε καὶ χορδαῖς καὶ σαλπῆγγων φωναῖς ὡς τάχα βοηθείας ἑτέρας προσγινομένης αὐτοῖς. τοῦτο γὰρ δὴ καὶ ὑποτοπώσαντες οἱ Σαρακηνοὶ 5 μιλία Ξ ἐπεχώρησαν εἰς τοῦπίσω, κύκλωσιν κατορθωθήσαντες. ὄθεν ἀδέκας τυχόντες μικρῶς οἱ περὶ τὸν βασιλέα φηγῆ χρησάμενοι τὴν σωτηρίαν ἐπραγματεύσαντο καὶ πρὸς τὸ διαπεφευγὸς στρατόπεδον διεσώθησαν. μεμψάμενος οὖν τὸ προδεδωκὸς στρα- P 525 τευμα μόνον ὁ βασιλεὺς, οὐδὲν δὲ πλὴν ἄχαρι πράξας, χάρισι 10 καὶ διαφερούσαις τιμαῖς τὸς περὶ τὸν Θεόφοβον ἐγέραιρεν. ὄθεν οἱ Πέρσαι πλείονα τὸν πόθον πρὸς τὸν Θεόφοβον ἀνῆπτον, καὶ μόνον μετ' αὐτοῦ τὸν κατὰ τῶν Ἀγαρηνῶν ὑποδύεσθαι πόλεμον καθικέτευον, καὶ τρέπεσθαι τούτους διεβηαιοῦντο τὸν βασιλέα. διὰ καὶ τοῖς λόγοις αὐτῶν κατακηλούμενος ὁ βασιλεὺς οὐδένα ἄλλον 15 αὐτοῖς ἀλλὰ τὸν Θεόφοβον ἡγεμονεύειν ἐβούλετο.

Τῷ δ' ἐπιόντι ἐνιαυτῷ ἔξεισι πάλιν ὁ βασιλεὺς μετὰ τῶν B δυνάμεων, καὶ κατὰ τὸ Χαρσιανὸν συμπλακεῖς τοῖς Ἀγαρηνοῖς τρέπεται τούτους καὶ οὐκ ὀλίγους χειροῦται, αἰχμαλώτους κατασχὼν ἄχρι τῶν εἰκοσιπέντε χιλιάδων, καὶ μετὰ νίκης λαμπρῶς 20 ἐπάκεισι πρὸς τὴν βασιλεύουσαν. ἐλήφθη δὲ τις αἰχμάλωτος τῶν Σαρακηνῶν κατὰ χεῖρά τε γενναῖος καὶ χειρῶν εὐφυῖα ὀνομαστός, ὃς γνωστός ἦν τῷ τῶν σχολῶν δομestικῷ καὶ ἐμαρτυρεῖτο παρ'.

4 τούτου C 8 στρατεύμα C 18 τούτους om C 19 εἰκοσι καὶ πέντε C 20 βασιλεύουσαν — p. 130 12 ἀνευδοκίᾳς τοῖς 28 et 29 manu recentiori scriptis C 21 ἐκ τῶν Ἀγαρηνῶν C

mandato ut streperent atque conclamarent, sonitumque cithararum et chorderum tubarumque ederent, veluti adventante ipsis aliunde subsidio. et Saraceni hoc ipsum fieri suspicantes, ne ab hostibus circumdarentur, ad sex milia passuum recesserunt. imperator cum suis periculo aliquantum sublevati fuga salutem quaesivero, atque ad exercitum qui fugam e praedie fecerat pervenerunt. quem imperator verbis modo ob proditioem castigavit, neque in quenquam durius quicquam statuit: Theophobo autem summam gratiam honoremque habuit. auxit hoc desiderium hominis in Persarum animis, supplicesque ab imperatore contenderunt ut sibi seorsim duce Theophobo bellam in Agarenos mandaret, certam polliciti victoriam. quorum verbis delinitus imperator neminem praeter Theophobum eis praecesse voluit.

Anno sequenti Theophilus rursus copias in Saracenos eduxit, cum iisque apud Charisianum congressus eos fudit, et ad viginti quinque milia captivos abduxit, domumque illustri potitus victoria rediit. inter captivos Saracenos quidam fuit manu promptus et manuum agilitate celebris, domestico scholarum notus eiusque testimonio commendatus,

αὐτοῦ ὡς εἶη τε δεξιὸς περὶ τὴν ἵππασίαν καὶ ὡς ἐν τῷ ἵππάζεσθαι
 δυοὶ δόρασι χρώμενος ἐντέχνως ἄγαν καὶ εὐφυῶς καταβάλλει τοὺς
 ἐναντίους. ἐπει δὲ ἔδει ἐν τῇ ἵπποδρομίᾳ τὸν τῆς νίκης θριάμβον
 C ἐκτελεῖν τὸν δομέστικον, προηγεῖτο δὲ οὗτος τοῦ θριάμβου, θεα-
 σάμενος ὁ βασιλεὺς αὐτὸν καὶ τοῖς ἐπαίνοις κλαπέις ἵππου τε 5
 ἐπιβῆναι ἐκέλευσε, καὶ δόρατα λαβόντα δύο τὴν ἀριστείαν καὶ
 εὐφυῶς ἀπάσῃ τῇ πόλει ἐνδείξασθαι. τούτου δὲ γενομένου καὶ
 τοῖς ἀπειροτέροις τέρψεν παρέχοντος τῇ δρώσει, Θεόδωρος ὁ τὴν
 ἐπωνυμίαν Κρατερός, ὁ καὶ μετὰ βραχὺ τῆς τῶν ἁγίων τεσσαρα-
 κονταδύο μαρτύρων φάλαγγος ἀρχηγὸς γεγονώς, πλησίον τῷ βα- 10
 σιλεῖ παρεστὼς ἔξιμυκτῆριζε τὸν Ἀγαρηνόν, μηδὲν ἀνδρείον φά-
 σκων μηδὲ καταπληκτικὸν ἐνδεικνύμενον. ᾧ καὶ χαλεπήρας ὁ βα-
 D σιλεύς "ἀλλὰ σὺ, ὦ θηλυδρία καὶ ἄνανδρε, δύνασαι τι τοιοῦτον
 ἐργάσασθαι;" ὑπολαβὼν δὲ ὁ Κρατερός "δύο μὲν βασιλεῦ μὴ
 μαθὼν οὐδὲ μεταχειρίσασθαι δόρατα δύναμαι· οὐδὲ γὰρ ἐν πο- 15
 λέμῳ τοιαύτης φλυαρίας χρεία· ἐνὶ δὲ χρησάμενος τὴν εἰς θεὸν
 πεποιθήσειν ἔχω βεβαίαν ὡς κρημνίσω τε τοῦτον καὶ τοῦ ἵππου
 καταβαλῶ." ἐπὶ τῷ λόγῳ δὲ θυμωθεὶς ὁ βασιλεὺς ἦ μήν, ἔφησε
 κατὰ τῆς ἐνυτοῦ κεφαλῆς τὸν ὄρον ἐπιμαχίαν, θανάτῳ παρα-
 δοῦναι τὸν Κρατερόν, εἰ μὴ τοὺς λόγους εἰς ἔργον ἀγάγοι. ἀνα- 20
 βὰς οὖν εὐθὺς τὸν ἵππον ὁ Θεόδωρος καὶ δόρυ λαβὼν συνεπλέ-
 κκετο τῷ Σαρακηνῷ, καὶ ἐν οὐ μακρῷ τῷ χρόνῳ τοῦ ἵππου αὐτὸν
 κατεκρήμνισεν. ἡσχύνθη μὲν οὖν ὁ βασιλεὺς καταβεβλημένον
 ἰδὼν τὸν Σαρακηνὸν ὑπ' ἀνδρὸς εὐνούχου, ὅμως τὴν ἀρετὴν

2 ἄμα C

quod et eques praeclarus esset et inter equitandum duabus utens
 scite admodum adversarios deiiceret. cum ergo domesticus in Circo
 triumphum victoriae eius agere iussus ante reliquos hominem istam du-
 ceret, imperator laudationibus eius inductus equum cōscendere dua-
 busque acceptis hastis artis suae ac praestantiae specimen coram uni-
 versis edere eum iussit. id cum fieret et imperitiores spectaculo dele-
 ctarentur, Theodorus cognomento Craterus, is qui non multo post san-
 ctorum quadraginta duo martyrum cohortis princeps est factus, propius
 regi adstans subsannare Agarenum istum et affirmare nihil ab eo forte
 aut terribile agi. imperator aegre id ferre, Craterumque effeminatum
 et eviratum increpare, qui tale praestare ipse nihil posset. contra
 Craterus duabus hastis se nescire uti: neque enim hoc didicisse, quod
 his nugis in bello nihil opus foret. se dei auxilio fretum unica hasta
 istum equo deturbaturam. imperator his verbis irritatus per suum ipsius
 caput iurare, Cratero se vitam erepturum, nisi impletet factum quod ver-
 bis iactasset. et Theodorus statim consensu equo hastaque sumpta cum
 Saraceno manum conseruit, citoque eum equo praecipitem deiicit. pu-
 dore quidem affectus est imperator, ab eunucho delectam cernens Sara-

αἰδεσθεὶς τοῦ ἀνδρός λόγῳ τε ἐφιλοφρονήσατο, καὶ στολὰς καὶ περιβολὰς, τὴν πολιτείαν αἰδούμενος, ἐδωρήσατο αὐτῷ.

Ἦδη δὲ τοῦ ἕαρος ὑπολάμποντος δύναμιν πάλιν ἡθροικῶς P 526 ὁ Θεόφιλος ἔξεισι κατὰ τῶν Σαρακηνῶν, καὶ τὸν ὄσιον Μεθόδιον εἰς τῆς ὑπερορίας ἀνακαλεσάμενος εἶχε μεθ' ἑαυτοῦ, εἰθισμένον αὐτῷ ἐν τοῖς πολέμοις τοῦτο ποιεῖν, εἴτε τοῦ ἀσαφῆ ἕνεκα καὶ πολλοῖς ἄγνωστα διαλύειν διὰ τῆς ἐνυπαρχούσης αὐτῷ σοφίας, εἴτε καὶ ἐπαναστάσεις φυλαττόμενος παρ' αὐτοῦ τινὰς παθεῖν διὰ τὸν κατὰ τὸν θείων καὶ σεπτῶν εἰκόνων πόλεμον· οὐ μικρῶς γὰρ 10 ἐσέβετο τὸν ἄνδρα τὸ τῆς πόλεως ἔκκριτον καὶ φιλόθειον. διὰ τοι τοῦτο καὶ κατόπιν εὖν αὐτὸν οὐκ ἐφαίνετο συμφέρον τῷ βασιλεῖ. τῶς δ' ὅμως συμπεσόντων ἀλλήλοις τῶν στρατευμάτων, καὶ τῶν Β Ἰσραηλιτῶν ὑπερτερούντων, κύκλωσιν ὑπέστη ὁ βασιλεὺς καὶ ἦδη ἀλώσιμος ἦν. ὁ δὲ καὶ μαθὼν Μανουὴλ ὁ τοῦ στρατοῦ ἑξηγού- 15 μένος, καὶ δευτὸν ἠγησάμενος δορυάλωτον βασιλέα Ῥωμαίων ἰδεῖν, τοὺς περὶ αὐτὸν ἀναθαρσύνας εἰσῆει μετὰ θάρρους τὸν κίνδυνον. ὡς δ' εὔρε καμόντα τὸν βασιλέα καὶ τὴν σωτηρίαν ἀπεγνωκότα, προφασίζόμενον δὲ μὴ βούλεσθαι τὸν λαὸν φεύγοντα καταλιπεῖν, “ἀγε δὴ” φησὶν, “ὦ βασιλεῦ, ἔπου μοι προπορευο- 20 μένω καὶ τὴν ὁδὸν σοι εὐρύνοντι.” ὡς δ' ὁ Μανουὴλ ἑξῆει, ὁ βασιλεὺς δὲ κατεπιτηχῶς οὐχ εἶπετο, πάλιν ἐκ δευτέρου ὑποστρέψαι ἠναγκάσθη. ὡς δὲ καὶ πάλιν ἠστούχησε, τὸ τρίτον ἐπιστρα- C

1 λόγοις C	στολαῖς καὶ περιβολαῖς C	2 αὐτῷ om C
5 ἐκ — εἶχε] ἔχων C	6 ἕνεκεν C	11 καὶ om C
καταραθῶν C	20 εὐρύνοντι C	21 κατ' ἴχνος P

caenam: tamen et virtutem hominis veneratus et suos reveritus amice compellatum Craterum vestibus honoris causa donavit.

Vere inito, Theophilus rursus contractis copiis in Sarracenos movet, revocato ab exsilio sibi que adiuncto sancto Methodio. solebat hoc in bellis factitare, sive quo eius sapientia in multis obscuris atque intricatis rebus explicandis uteretur, sive id cavens, ne rebellionem in se absente aliquam concitaret ob sacrarum imaginum amolitionem. nam civium qui erant praecipui atque erga deum pii, magno in honore habebant Methodium: itaque eum post se relinquere imperatori consultum non videbatur. enimvero tum commissa pugna Ismaelitica res superior fuit, imperatorque circumventus pene in manus hostium venit. id Manuelus sentiens, dux exercitus, animis suorum oratione recollectis, quod indignissimam rem fore indicaret si Romanus imperator ab hoste caperetur, audacter discrimen adiit. cumque ad imperatorem perrupisset fatigatum iam et de salute desperantem, tamen causantem fuga se suos prodere nolle, hortatus est uti se sequeretur praecuntem iterque aperientem. postquam ipsam erumpentem imperator e vestigio subsecutus

φείς θάνατον ἠπειλήσεν εἰ μὴ ἔποιτο, καὶ οὕτως ὑπέ καὶ μύλις τοῦ κινδύνου διέσωσε. διὸ τιμαῖς τοῦτον ἀνταξίους ἐδειξιώσατο καὶ δωρεαῖς ἐθεράπευσεν, ἐθεργέτην καὶ σωτήρα ἀποκαλῶν. ἀλλ' ὁ φθόνος ἴσχυσε κατὰ τοῦ τοιοῦτου ἀνδρός, καὶ εἰς καθοσίωσιν ἐκ λουδορίας κατεγκλήθη. ὄθεν καὶ κίνδυνον οὐ μικρὸν ἑαυτῷ ἐνηρ- 5 γημένον κατανοήσας, καὶ διὰ τινος τῶν πιστοτάτων πληροφορηθεὶς, δούλου μὲν γεγονότος αὐτοῦ οἰνοχοοῦντος δὲ τότε τῷ βασιλεῖ Θεοφίλῳ, ὡς μέλλοι τοῦτον ἀποτυφλοῦν, ἀποστασίαν τολμᾷ καὶ πρὸς Ἀγαρηνοὺς μετατίθεται, μέγας καὶ παρ' αὐτοῖς ὄφθεις καὶ 10 D μεγίσταις τιμαῖς γεραίρόμενος. στρατὸν τε γὰρ ἐνεπιστεύθη πολὺν, καὶ κατὰ τῶν γειτονοῦντων ἐχθρῶν, οἳ οὕτω δὴ Κερμάται καλοῦνται, ἐπέμφθη. ὃς μηδένα ἕτερον ἐπεσθαί οἱ θελήσας ἀλλ' ἢ μόνον τοὺς ἐν φυλακαῖς καθειργμένους Ῥωμαίους αὐτῷ συστρατεύεσθαι, νίκας μεγίστας καὶ καλλίστας ἠνέγκατο, ὡς καὶ αὐτὸ τὸ λεγόμενον Χωροσὰν ἐκπολιορκῆσαι. οὐ γὰρ μόνον τὸ κατ' 15 ἀνδρίαν διαφέρειν ἐξέπληξε τοὺς ἐναντίους, ἀλλὰ καὶ ἡ τῆς διαλέκτου παραλλαγὴ καὶ ἡ τῶν σχημάτων μεταβολὴ καὶ ἡ τοῦ πολέμου παράδοξος ἐξαλλαγὴ εἰς δειλίαν οὐ τὴν τυχοῦσαν συνήλασε τοὺς πολεμίους. καὶ οὐ κατὰ τῶν ἐχθρῶν μόνον οὕτως ὤφθη γενναῖος, ἀλλὰ καὶ κατὰ θηρίων ἀγρίων πημαινομένων τὴν χώραν 20 ἠνδρῖσατο. καὶ μεγάλων αἴτιος αὐτοῖς καλῶν γεγονῶς αὐτῷ τε

2 ἐδειξιώτο C	3 ὡς εὐεργ. C	5 κατεγκληθεὶς καὶ C
11 κερμάται C	12 ἀλλ' — 13 συστρατεύεσθαι om C	15 χωροσῶν C
17 πόλεμος om C	19 μόνον om C	οὕτως C
20 κατὰ om C	21 αὐτός C	

non est, denuo, et cum ne sic quidem Theophilus sequeretur, tertium reversus, mortem ei nisi comitaretur minatus, vix tandem praesenti periculo eripuit. ideo honoribus eum donisque dignis imperator remuneratus est, benefactorem ac servatorem fassus. ceterum invidiae tanta vis fuit ut per calumniam de maiestate accusato Manuele summum creaverit periculum. quod is sentiens, et certior factus a fidelissimo quodam, qui aliquando ipsi serviverat, tunc autem imperatori erat a populis, fore ut oculis ab hoc privaretur, defectionem conatus est transiitque ad Agarenos. magnus etiam apud hos fuit ac summis honoribus affectus. nam magno instructum exercitu Agareni miserunt contra vicinos suos hostes, qui vocantur Cermatae. Manuelus alios quam Romanos qui captivi in carceribus detinebantur, ducere noluit: horum exercitu composito magnas illustresque reportavit victorias, et ipsum quoque Chorosanem (castelli hoc nomen) expugnavit. non enim insigni tantam fortitudinē sua terrore hostibus intulit, sed et sermonis adversitate ac habitus et belli formae inopinata mutatione non in parvum eos metum concitabat. neque adversum hostes modo strenue se gessit, sed et contra feras regionem eam vastantes. et ob multa bona quae

ἠγαπήθη διαφερόντως τῷ ἄρχοντι τῶν Σαρακηνῶν καὶ τῇ γεροσίᾳ αὐτῶν. ταῦτα μακράνων ὁ Θεόφιλος, ὡς εἰκὸς ἦν, ἠνιάτο, καὶ P 527 πάντα λίθον ἐκίνει ὡς ἂν τὸν ἄνδρα μετακαλέσοιτο. διὸ καὶ σταυρὸν καὶ χρυσόβουλλον διὰ τινος ἀγύρτου μοναχοῦ ἐκπέμπει 5 τῷ Μανουήλ, ἐκκαλούμενος ἐπαναστρέψαι καὶ πᾶσαν ἀμνηστίαν κακῶν αὐτῷ χαριζόμενος δι' αὐτῶν. ἃ δὲ κομίσας ὁ εἰληφὼς εἰς χεῖρας λαθῶν τίθησι τοῦ Μανουήλ. καὶ δεξάμενος οὗτος, καὶ οἰστέι τὴν ψυχὴν ἐκκαυθεῖς, ἤδη δὲ καὶ πιστευσάμενος ἐκ τῶν προτέρων ἔργων, μηνύει τῷ ἄρχοντι τῶν Σαρακηνῶν ὡς πύθον 10 τρέφει καὶ κατὰ Ῥωμαίων στρατεῦσαι καὶ τοὺς ἐχθροὺς ἀμύνασθαι οἱ κατεῖπον αὐτοῦ πρὸς τὸν βασιλέα, τὴν Καππαδοκίαν οἰκοῦντας. συνεκπεμφθῆναι δὲ αὐτῷ ἠξίον καὶ τὸν τούτου υἱὸν εἰς πλείονα B τῆς ὑπονομίας ἀναλρεσιν. κατένευσε τοῖς αἰτηθεῖσιν ὁ Ἰσμαήλ, καὶ δίδωσιν αὐτῷ τοῦ ἐκστρατεύειν ἄδειαν. ὡς δὲ ἤγγισε τοῖς 15 Ῥωμαίων ὄρλοις, δῆλα ποιεῖ τὰ κατ' αὐτὸν τῷ τῆς Καππαδοκίας στρατηγῷ καὶ τὴν ἰσαῦθις ἐς Ῥωμανίαν ἐπάνοδον, καὶ ἅμα ἐδί- δασκεν ὡς δεῖ κατὰ τὸν δεῖνα τόπον λόχον καὶ ἐνέδραν γενέσθαι, "ἐν" δταν ἐκεῖσε" φησὶ "γένωμαι, τοὺς μὲν Σαρακηνῶν προδρό- μους ἐπ' ἄλλον τινὰ τόπον ἐξελαύνειν ποιήσω, αὐτὸς δὲ πρὸς τὰ 20 Ῥωμαίων ἦθη ἀναδραμοῦμαι." ὃ καὶ γέγονεν. ὡς γὰρ κατὰ τὸ σύνθημα τῷ ὀρισθέντι ἐπλησίαζον τόπῳ, πολλὰ τὸν τοῦ Ἰσμαήλ υἱὸν κατασπασάμενος "σὺ μὲν ὑγῆς" ἔφη "ἄπιθι, τέκνον, C πρὸς τὸν σὸν πατέρα· ἐγὼ δὲ ἀπελεύσομαι πρὸς τὸν ἐμὸν βασιλέα

2 ἦν om C 6 ἃ διακομίσας C 10 καὶ post τρέφει add C
 ἀμύνασθαι post βασιλέα C 11 κατὰ τὴν C 16 Ῥωμαίους C
 17 ζεῖ C

ab eo accipere Sarraceni, summe carus principi eorum ac proceribus fuit. haec Theophilus cum cognosceret, gravem, ut par erat, molestiam sensit; utque Manuelum ad se reduceret, nihil intentatum reliquit. tandem opera cuiusdam monachi, quales hinc inde per varias regiones vagari solent, crucem ei mittit et literas, ad revertendum cohortans, oblivionemque omnium offensarum promittens. Manuelus iis sibi occulte redditis, animo accenso, cum iam fidem suam Sarracenorum principi suis factis probasset, significat ei cupere se contra Romanos expeditionem suscipere et inimicos suos, a quibus apud imperatorem delatus fuisset, uicisci, Cappadociam habitantes. filium quoque principis secum mitti petit, quo magis institutum oclaret. assensit eius petitioni princeps Ismaelus. Manuelus finibus Romanae dicionis appropinquans praefectum Cappadociae de suis rebus edocet; simulque certo loco eum insidias collocare iubet, ut ipse, cum eo pervenisset, praecursoribus Sarracenorum alio dimissis in Romanorum dicionem ingredi possit. ergo abi ad eum locum pervenit qui constitutus erat, filium Ismaeli prolixo salutatum salivum redire ad suum patrem iubet, se ad imperatorem do-

γύρει οὐ παρητήσατο τὸ χειρονομεῖν, δοὺς τῷ κλήρῳ ἑπὲρ τούτου χρυσίου λίτρας ἑκατὸν. καὶ τὸ στιχηρὸν δὲ τὸ κατὰ τὴν βαϊοφόρον, τὸ "ἐξέλθετε ἔθνη, ἐξέλθετε καὶ λαοί," τὸν ἐκείνου φασὶν εἶναι τόκον ψυχῆς.

Ἐπεὶ δὲ καὶ τὰς περὶ τὴν κεφαλὴν τρίχας ὀλίγας ἐκ φύσεως 5 εἶχεν, ἀναφάλας τις ὢν, θέσπισμα ἐξέθετο πανταχοῦ ἐν χρῶ τὰς τρίχας ἀποκείρειν καὶ μὴ τινα Ῥωμαῖον ὄντα περαιτέρω ταύτας τοῦ τραχήλου φέρεσθαι συγχωρεῖν, τὸν δὲ τὸ δόγμα παρορῶντα πολλαῖς ἀκίλζεσθαι μάστιγι, τὴν τῶν προγόνων Ῥωμαίων ἀρετὴν ἐπανάγειν βρενθυόμενος. 10

D Πέντε δὲ θυγατέρων ὑπάρχων πατήρ, ὡς προλαβὼν ὁ λόγος ἀπέφηνε, καὶ ἄρρενος ἕρημος γονῆς, τὴν πασῶν ἑσχάτην *Μαρίαν* ὑπερβαλλόντως ἀγαπωμένην αὐτῷ δεῖν φήθη συζεῦξαι ἀνδρὶ. ὁ νυμφίος δὲ ἦν τῆς τῶν *Κρηνητῶν* γενεᾶς, χώρας τῶν *Ἀρμενίων*, *Ἀλέξιος* τοῦνομα, *Μωσηλὲ* τὴν ἐπωνυμίαν, τῷ εἶδει 15 ὠραῖος, ἀκμάζων τὴν ἡλικίαν. πρῶτα μὲν τῇ τῶν πατρικίων καὶ ἀνδυνάτων τιμήσας ἀξία, εἶτα καὶ μάγιτρον καὶ ὑστερον *Καίσαρα*, στρατεύματά τε δοὺς αὐτῷ ἱκανὰ πρὸς τὴν *Λογγιβαρδίαν* ἐξέπεμψε χρείας κατεπειγούσης τινός. καὶ ὁ μὲν ἀπῆε καλῶς τὰ **P 523** κατ' αὐτὴν ἐξανύων, καὶ ὡς ἐδόκει τῷ βασιλεῖ. διὸ καὶ ἤκμαζε 20 μὲν ὁ πρὸς αὐτὸν πόθος, συνήκμαζε δὲ καὶ ὁ ἐξ ἀνδρώπων φθόνος, καὶ διέβαλλον αὐτὸν ὡς τῆς βασιλείας ἐπιθυμοῦντα, προστι-

2 στιχηρὸν C 8 ἐξέλθατε C καὶ om C 5 παρὰ C
6 ἐν χρῶ add C 10 βουλόμενος P 14 κρηνητῶν C
16 πρῶτον C. an ὄν πρ.? 20 αὐτόν C

classe, clerumque musicae exercendas causa centum libris argenti donasse. quidam eius ingenii foetum etiam carmen quod festo Palmarum die cantatur ferunt, cuius initium "exite gentes, exite populi."

Quia vero a natura paucos capitis capillos habebat, et erat recalvaster, ideo edicto edito iussit crines ab omnibus tonderi neque ab ullo Romano ultra collam demissos gestari; sanxitque edictum gravi flagrorum supplicio, priscorum Romanorum virtutem revocare studens.

Cumque haberet, ut supra memoravimus, quinque filias, et mascula prole careret, ex iis minimam natu et impensius sibi iuliquis dilectam, nomine Mariam, statuit viro nuptum tradere. maritum ei delegit Alexium cognomento Moselem, Armenium gente, ex Crenitarum natione, forma elegantem ac florentem aetate. huic patricii primum, deinde proconsulis honorem contulit, deinde magistrum ac tandem Caesarem fecit, exercituque copioso instructum in Longobardiam misit, rebus ita poscentibus. eo profectus Alexius rem praeclare gessit et ex sententia soceri. que factum est ut crescente eius desiderio simul invidia quoque au-gesceret; criminabanturque eum nonnulli ut imperii cupidum. addo-

θέντες ὡς δῆποτε τὸ α τοῦ θ κατακυριεύσαι. ἄπερ δὴ πυνθανόμενος ὁ Καῖσαρ, καὶ τοῦ φθόνου ὡσερ ἀκροώμενος, πολλὰ τοῦ βασιλέως ἐδέετο συγχωρηθῆναι αὐτὸν πρὸς τὸν μονήρη μετατάξασθαι βίον. ἀλλὰ τοῦτο μὲν ὁ βασιλεὺς οὐκ ἐπέτρεψε, τὴν χηρείαν 5 τῆς θυματρὸς εὐλαβοῦμενος, καὶ ὁ Καῖσαρ ἔμεινεν ἐφ' ἡσυχίας τοῖς δημοσίοις ἐνασχολούμενος. ὡς δ' ἀπετέχθη τῷ βασιλεῖ ὁ Μιχαὴλ καὶ ἡ τοῦ Καίσαρος γαμετὴ Μαρία τὸν βίον μετέλλαξε, ταύτην μὲν οὕτως ἐτίμησεν ὡς τὸν νεκρὸν αὐτῆς ἐν λάρνακι θεῖναι B περιηρηγυρωμένη, καὶ ἀσυλίαν δοῦναι τῷ τάφῳ τοῖς ἐφ' οἷσις δῆ- 10 ποτε ἐγκλήμασιν ἀλοῦσιν ἀνθρώποις. τὸν δὲ Ἀλέξιον λάθρα μεταταξάμενον καὶ τὸ μοναχικὸν ἀμφιεσάμενον σχῆμα, ἐπεὶ μὴ ἔπειθε τοῦτο ἀποβαλεῖν, μόλις ἔασαι, δεδοκῶς αὐτῷ εἰς ἐνδια- 15 τημα τὸ τε κατὰ Χρυσούπολιν βασιλικὸν μοναστήριον, ἔτι δὲ καὶ τὸ τοῦ Βρούσιως καὶ τὸ κατὰ τὴν Ἐλαίαν. ἐκεῖνος δὲ τῷ κατὰ 20 τὴν Χρυσούπολιν ὄντι ἐνδιατιώμενος, ἐπεὶ ποτε περιπάτου ἐδεήθη καὶ κατὰ τὸν Ἀνθεμίον λεγόμενον τόπον ἐγένετο, εἴλετο τοῦτον διὰ βασιλικῆς προστάξεως ἐξωνήσασθαι· ἐν ᾧ καὶ μοναστήριον C κατασκευάσας πολυτελές, τὸν βίον ἐκλιμπάνων ἐτέθη ἐκεῖσε, σὺν αὐτῷ δὲ καὶ ὁ τούτου ἀδελφὸς Θεοδοσίος ἐς πατρικίους τελέσας, 25 πολλὰ γνωρίσματα τῆς αὐτοῦ ἀρίστης βιοτῆς ἐν τῷ μοναστηρίῳ καταλιπών.

Τοῦ δὲ ἀρχηγοῦ τῶν Ἀράβων Ἰμπραήλ κατὰ Ῥωμαίων ἐκ-

1 δεῖ ποτὲ?
14 Βουσίως C

κατακρατῆσαι C
22 Ἰμβραήλ C

2 ἀκουρούμενος C

bantque, fore ut A in τὴν imperium aliquando occuparet. Caesar ubi ea ad ipsum sunt allata, vocesque aemulorum audivit, multis ab imperatore contendit precibus ut sibi permitteret ad vitam monasticam transire. sed Theophilus fillam marito viduare non sustinens id denegavit. proinde Alexius suum statum tenuit, tutusque et securus rem publicam gessit. at postquam imperatori filius Michaelus natus est, et Caesaris uxor diem suum obiit, Theophilus tantum filiae defunctae honoris detulit, ut cadaver in arca argento obducta reposuerit et cuiuscumque flagitii reis sepulchrum eius asylum constituerit. Alexium vero etiam vitam habitumque monasticum amplexum cum ab instituto suadendo non deduceret, negre missum fecit, eique dono dedit regium quod erat Chrysepoli monasterium, Brysei quoque, et quod erat ad Elaeam, in quibus vitam degeret. Alexius in Chrysepolitano vixit. cumque aliquando deambulandi gratia ad locum venisset qui Anthemii dicitur, imperatoris mandato impetrato eum emit, sumptuosumque ibi condidit monasterium; in quo post mortem sepultus est, et cum ipso frater eius Theodosius, qui patriciam dignitatem consecutus multa optimaе suae vitae documenta eo in monasterio reliquerat.

Cum autem Impraclus Arabum dux expeditiones contra Romanos

στρατεύσαντος καὶ ὁ Θεόφιλος ἀντιφιλοτιμούμενος ἔξιεισιν, ἄπαν
 δέος ἀποβαλὼν. εἰ γὰρ τι καὶ προσῆν, ἄλλ' ἢ τῶν συνόντων
 αὐτῷ ἀνδρῶν κατὰ πολέμους πείρα καὶ γενναιότης ὡς πορρωτάτω
 τοῦτο εἶδαι. Θεόφοβος οἱ ἄνδρες ἦσαν καὶ Μανουήλ. ἄλλ' ὁ
 D μὲν Μανουήλ δῆλος ἦν ἐπ' ἀνδρία καὶ αὐτοῖς τοῖς ἐναντίοις, τοῦ 5
 στρατοῦ τῶν ἀνατολικῶν κατάρξας ἐπὶ τοῦ Λέοντος, καὶ τοῦ πρὸ
 αὐτοῦ Μιχαήλ ἱπποκόμων ὁ πρῶτος γενόμενος· πρωτυστράτορα
 τοῦτον φασί. δηλώσει δὲ καὶ τὸν Θεόφοβον ὁ λόγος, ὄθεν τε καὶ
 ὅπως ἐκ Περσῶν καταγόμενος τῷ βασιλεῖ γέγονε γνώριμος καὶ τὴν
 ἀδελφὴν αὐτοῦ εἰς γάμον ἠρμόσατο. εἰς πρεσβείαν τίς ποτε τῶν 10
 ἐκ βασιλικῆς σειρᾶς Περσῶν ἀφικόμενος εἰς τὴν Κωνσταντινού-
 πολιν, οὐκ ἐκ νομίμου συναφείας ἐκ λαθραίας δὲ καὶ κρυφίας
 τοῦτον ἀποτεκῶν ἀπεδέμησεν. ἐπεὶ δὲ νόμος ἀπαράβατος τοῖς
 Πέρσαις ἐστὶ μὴ τινα τῆς αὐτῶν ἀρχῆς ἐγκρατῆ γενέσθαι μὴ τῆς
 βασιλικῆς ὄντα σειρᾶς, ἐξέλιπον δὲ ἐκ τῶν συνεχῶν πολέμων ὑπὸ 15
 τῶν Ἀγαρηῶν ἐλαθέντες οἱ τῆς βασιλικῆς σειρᾶς, τοῦτον τὸν
 Θεόφοβον πολλὰκις ὀρμήσαντες οἱ Πέρσαι ἀναλαβέσθαι ἀπὸ Κων-
 P 524 σταντινουπόλεως τοῦ βασιλεῦσαι ἐπ' αὐτοῖς, καὶ πρεσβείαν δια-
 φόρον ποιήσαντες πρὸς Θεόφιλον, καὶ εἰρηρικὰς σπονδὰς ὑπο-
 σχόμενοι δι' αὐτοῦ γενέσθαι, οὐκ ἔπεισαν τὸν Θεόφιλον τοῦτον 20
 ἐκδοῦναι, ἀλλὰ μᾶλλον διὰ τοῦτο ἀνάγει αὐτὸν ὁ Θεόφιλος εἰς
 τὴν τῶν πατρικίων τιμὴν καὶ τῇ ἑαυτοῦ ἀδελφῇ συνοικίζει, ἕκα-

8 πορρωτάτων C 8 τὸν Θεόφοβον] τὰ κατὰ σφᾶς C
 14 φιλῆς C 16 τοῦτον τὸν — 22 πατρικίων τιμῆν] ἐφέρετο
 δὲ καὶ λόγος πολλὸς ἐν Περσίδι ὡς εἶη τις κατὰ τὸ Βυζάντιον
 ὀνομασμένος Θεόφοβος (καὶ γὰρ ἦν διαδοθεὶς ὑπὸ τοῦ σπειρά-
 τος τοῦτον πατρός), ἔδοξε τῇ τῶν Πέρσων γερονσίᾳ κρύφα τινας

suscipisset, Theophilus quoque adversus eum copias suas eduxit, omni
 metu abiecto. nam etsi aliquid timoris subesset, eum tamen facile pro-
 fligabat comitum imperatoris virtus ac peritia, Theophobi inquam, et
 Manueli. quorum huius fortitudo ipsis quoque hostibus nota erat, cum
 is sub Leone Orientalibus copiis praefectus et Michaeli Rangabae equi-
 sonum princeps fuisset, quem protostratorem Graeci nominant. de
 Theophobo etiam dicendum, quomodo Persica oriunda familia in noti-
 tiam pervenerit imperatoris eiusque sororem matrimonio sibi iunxerit.
 quidam regia Persarum stirpe natus aliquando Cpolin legatus venit: is
 non legitimo coniugio, sed occulto coitu Theophobum genuit, atque
 diacessit. quia vero lex apud Persas inviolabilis est, ne quis in eos
 regnum occupet nisi regia progenie ortus, cum continentibus bellis re-
 gium genus ab Agarenis pulsum defecisset, Persae hunc Theophobum
 Cpoli abducere regemque suum facere cupientes, eius causa aliquoties
 ad Theophilum legatos miserant, pacta simul pacis offerentes. neque
 tamen persuaserant imperatori ut Theophobum ipsis dederet, sed eum
 potius patricii dignitate ornatum sorori suae matrimonio copulavit, lege

στόν τε τῶν Περσῶν νομοθετῆ κατ' ἐπιγαμίαν συνάπτεσθαι τοῖς Ῥωμαίοις. παλλοὺς δὲ ἐκ τούτων ἐμπρέπει τοῖς βασιλικοῖς ἀξιώμασι πεποικῶς κώδιξι στρατιωτικοῖς ἀναγράφεται, τύγμα Περσικὸν τούτους ὀνομάσας, καὶ τοῖς κατὰ τῶν Ἀγαρηνῶν ἔξιουσαι Ῥωμαίοις συναριθμείσθαι προσέταξε. τούτοις τοῖνυν τοῖς δυσι θαρρήσας Θεόφιλος, τῷ τε Μανουῆλ καὶ τῷ Θεοφόβῳ, ἔξεισι Β κατὰ τῶν Ἀγαρηνῶν. ἐγγὺς δὲ γενομένων ἀλλήλοις τῶν στρα-

ἐκπέμφαι εἰς ἕρουναν τοῦ ζητουμένου, καὶ δὴ καταλαβόντες τὴν ἡμετέραν καὶ πολλὰ διερευνησάμενοι, εὔρον αὐτὸν κατὰ τὴν ὄξειαν τῇ μητρὶ συνόντα. ὡς δ' οὐκ ἐκ μόνων ἰνδαλμάτων ἀλλὰ καὶ τῶν τῆς ψυχῆς καὶ σώματος γνωρισμάτων ὁ ζητούμενος ἐδηλοῦτο καὶ ἐγνωρίζετο, προσεμαρτύρει δὲ καὶ τις τῶν ἐκ γειτόνων τὴν γενομένην τῇ γυναικὶ τὸν Πέρσῃ συνάφειαν (οὐ γὰρ τι κρυπτὸν ὁ τοῖς πολλοῖς οὐ γενήσεται), δῆλους ἑαυτοῦς οἱ σταλέντες καθιστάσι τῷ βασιλεῖ καὶ τὰ τοῦ σκοποῦ σαφηνίζουσιν, εἰρήνην καὶ σπονδὰς καὶ πατὸς τοῦ ἔθους ὑποταγὴν ὑπισχυόμενοι εἰ τὸν Θεοφόβον αὐτοῖς οὐ παραιτήσεται παρασῶναι. ἤσθη γοῦν τοῖς ὑποσχεθεῖσιν ὁ βασιλεὺς. καὶ ἐπέπερ οὕτως ἔχουσιν εὔρε τὴν ἀλήθειαν, προσλαμβάνεται τούτων ἐν τοῖς βασιλείοις, καὶ μαθημάτων καὶ παιδείας μετεδίδου ἐλευθερίου. ἕτερος δὲ λόγος φησὶ μὴ ἐκ πρέσβειος τινὸς τὴν σκορὰν δέξασθαι τὸν Θεοφόβον, ἀλλὰ κατὰ τινα περιπέτειαν τῶν ἐν πολέμοις συμβαινόντων· καὶ τὸν τούτου πατέρα, εἰτε βασιλεύοντα εἰτε καὶ βασιλέως ἕγγιστα ὄντα κατὰ συγγένειαν φυγεῖν ἐκ Περσίδος καὶ πρὸς τὴν βασιλεύουσαν ἰλθεῖν, κένητα διατελοῦντα βίον. κάκεισε καπηλίδι τιμὴ γυναικὶ δουλεύοντα αἰλῶναι τῷ ταύτης ἕρωτι· καὶ νομίμῳ συναφείᾳ τὸν Θεόφρον (sic) ἀποτεκεῖν. ἀλλ' ὁ μὲν πατὴρ ἐξ ἀνδραγαθῶν ἐγένετο, ἀστρονομία δὲ τιμὴ καὶ ματεία (καὶ γὰρ φησὶ ταύτας τὰς ἐπιστήμας ἀμαρῆζειν ἔτι ἐν Περσίδι) μαθεῖν περὶ τοῦ Θεοφόβου τοὺς Πέρσας ὡς ἔστι τις ἐκ βασιλικῆς φυλῆς καταγόμενος ἐν Βυζαντίᾳ. καὶ ἐπέπερ ἕμαθον ἐν Βυζαντίῳ σπουδαίως καταλαβεῖν πρὸς τὴν τοῦ ζητουμένου εὔρεσιν, καὶ γνωστὸν οὕτως γενέσθαι τῷ βασιλεῖ. ἐκεῖ δὲ ἡ τούτου ἐμφάνεια ἀπασιν ἐγνωσθη τοῖς ἐν Περσίδι διὰ τῶν ὑποστρεφάντων πρέσβειων, ἠδιστον ἐφάνη πᾶσιν ἀποστασίαν τινα ἐννοῆσαι κατὰ τῶν Ἀγαρηνῶν καὶ τῇ Ῥωμαίων ἀρχῇ προσχωρῆσαι ὡς ἂν τοῦ γένος (sic) ἀρχηγῶν εὐμηρήσασιν (sic). ἔτιγε δὲ καὶ ἄλλως ὁ τῶν Περσῶν ἀρχηγὸς Βάβητ ἤδη πενταετίαν ἔχων ἐξ Ἀγαρηνῶν ἀποστάς σὺν χιλιάσιν ἑκτά· ὅς καὶ τῷ πρὸς τὸν Θεοφόβον πόθῳ καὶ τῷ ἐξ Ἀγαρηνῶν φόβῳ βαλλόμενος εἰς τὴν Ῥωμαίων ἐπικράτειαν ἔρχεται κατὰ πόλιν Σινάπην καὶ τῷ βασιλεῖ ἑαυτὸν τι ποιῆ καὶ τὸ ὄλον ἔθνος ὑπήκοον. διὰ τοι τοῦτο τὸν τε Θεοφόβον ὁ Θεόφιλος εἰς πατριωτῶν τιμὴν C 3 πεποικῶς ἀξιώμασι C 4 τούτους] οὕτω καλούμενον C 6 θαρρήσας C

etiam lata quae Persis coniugiorum cum Romanis licentiam concederet. cumque multos ea ratione Persas sibi conciliasset eosque dignitatibus honestasset, in codices militiae eorum pomina rettulit, legionemque nomine Persicam conscripsit, eamque cum Romanis legionibus in bellum contra Agarenos proficisci iussit. his ergo duobus fretus Theophilus, Manueto atque Theophobo, in Agarenos duxit. cum prope hostem

τευμάτων ἐδέησε βουλῆς. καὶ ὁ μὲν Μανουὴλ οὐ δίκαιον ἔλεγε βασιλέα Ῥωμαίων πρὸς ἀμερμουμνῆν πολεμεῖν, ἀλλὰ τινα μέρος λαβόντα τῶν στρατηγῶν ξιέναι κατὰ πρόσωπον τῶν ἐχθρῶν· ὁ Θεόφοβος δὲ καὶ αὐτὸν ἐπὶ παρατάξεως εἶναι τὸν βασιλέα βούλετο, καὶ νύκτωρ ἐπιδήσεσθαι τοῖς ἐχθροῖς μετὰ τοῦ πεζικοῦ 5 συνεβούλευε, συνεπιδήσεσθαι δέ, ὅτε δεήσει, καὶ τὸ ἵππικόν. ἀλλ' οὐκ ἔπεισε τὸν βασιλέα, πολλῶν εἰπόντων σφετερίζεσθαι τὸν Θεόφοβον τὴν τῶν Ῥωμαίων δόξαν καὶ διὰ τοῦτο βούλεσθαι ἐν C νυκτὶ πολεμεῖν. ἔδοξεν οὖν εἰς τοῦμφανές μεθ' ἡμέραν συρράξαι τὸν πόλεμον. ὁ μὲν οὖν ἀμερμουμνῆς Ἰμπραήλ, εἴτε ἄλλως 10 καταλαζονευόμενος εἴτε δὴ καὶ τὸν βασιλέα κατορθώσας, μέρος τῆς στρατιᾶς αὐτοῦ λαβὼν ἀνεχώρησεν, Ἀβουζάχαρ δὲ τινα τῶν ἑαυτοῦ στρατηγῶν πρὸς τὸν κατὰ βασιλέως πόλεμον μετὰ μυριάδων ὀκτώ ἔξαπέστειλεν. ἐγγισάντων δὲ τῶν στρατευμάτων καὶ συμπλοκῆς γενομένης καὶ πολλῶν ἐκατέρωθεν πιπτόντων, τέλος 15 ἔκλιναν αἱ σχολαὶ μετὰ τοῦ δομεστίκου καὶ πρὸς ἐπαγωγὴν ἐκινήθησαν. ὁ βασιλεὺς δὲ μετὰ τῆς βασιλικῆς φάλαγγος καὶ δύο χιλιάδων Περσῶν, προσόντος αὐτοῖς καὶ τοῦ Θεοφύβου, ἐπὶ τινα βουνὸν ἄνεισι, περιστοιχισάντων τοῦτον τῶν Σαρακηνῶν. καὶ D ἄχρι μὲν ἐσπέρας πολλὴ ἦν ὁ περὶ αὐτῶν πόλεμος, τῶν μὲν ἐπι- 20 ζόντων αἰχμάλωτον τοῦτον λαβεῖν, τῶν δὲ ἀμυνομένων καὶ μὴ προδοῦναι τὸν βασιλέα ἀνεχομένων. διὸ νυκτὸς ἐπιγενομένης

1 βασιλεὺς C	5 τοῖς — 6 συνεπιδήσεσθαι om C	6 δ' ὅτε
δεήσοι C	9 συρράξασθαι P	10 Ἰμπραήλ C
θεῖς margo C	19 τούτοις P	11 φοβη- θαι om C

perventum esset, re in deliberationem vocata, Manuelus censuit indignum esse imperatorem Romanorum acie congressi cum amermumna: unum aliquem cum parte ducum et exercitus ei debere occurrere. Theophobus ipsum quoque imperatorem pugnae interesse voluit, suavitque ut cum peditatu hostes per noctem adoriretur, equitibus, ubi necessitas postulasset, opem laturis. multi nocturnum bellum suaderi ab eo dicebant, ut Romanorum gloriam suam faceret; ideoque improbatum eius consilio, imperator aperto Marte interdiu statuit cum hoste configere. ceterum Impraelus amermumna, arrogantia ductus an imperatoris metu incertum, cum parte exercitus sui discessit, relicto cum octoginta milibus ad pugnam Abuzachare quodam suorum ducum. commisso praelio, cum utrinque multi cecidissent, tandem cohortes (scholas ipsi vocabant) una cum domestico (officii hoc nomen est) inclinatae cesserunt Agarenis. imperator cum cohorte praetoria et duobus Persarum milibus ac Theophobo in collem quendam evasit; quem Agareni cinxerunt, et usque ad vesperam acriter est dimicatum, iis capere imperatorem Romanorum conantibus, Romanis contra pro imperatore fortiter propugnantibus. nocte facta Theophobus Saracenos arte delusit, militibus

κατεσοφίστατο τοὺς Σαρακηνοὺς ὁ Θεόφοβος, τοῖς στρατιώταις ἠγχελευσάμενος κρότοις τε καὶ ἀλαλαγμοῖς χρῆσθαι κινύραις τε καὶ χορδαῖς καὶ σαλπγγῶν φωναῖς ὡς τάχα βοηθείας ἑτέρας προσ-
 5 μιλια ἔξ ὑπεχώρησαν εἰς τοῦπίσω, κύκλωσιν κατορθώσαντες. ὅθεν ἀδείας τυχόντες μικρᾶς οἱ περὶ τὸν βασιλέα φηγῆ χρησά-
 10 μνοι τὴν σωτηρίαν ἐπραγματεύσαντο καὶ πρὸς τὸ διαπεφυγὸς στρατόπεδον διεσώθησαν. μεμψάμενος οὖν τὸ προδεδωκὸς στρα- P 525
 15 τεμμα μόνον ὁ βασιλεὺς, οὐδὲν δὲ πλεον ἄχαρι πράξας, χάρισι καὶ διαφορούσαις τιμαῖς τοὺς περὶ τὸν Θεόφοβον ἐγέραιρεν. ὅθεν οἱ Πέρσαι πλείονα τὸν πόθον πρὸς τὸν Θεόφοβον ἀτήητον, καὶ μῆνοι μετ' αὐτοῦ τὸν κατὰ τῶν Ἀγαρηνῶν ὑποδέσθαι πόλεμον καθικέτενον, καὶ τρέπεσθαι τούτους διεβεβαιοῦντο τὸν βασιλέα. διὸ καὶ τοῖς λόγοις αὐτῶν κατακηλούμενος ὁ βασιλεὺς οὐδένα ἄλλον
 20 αὐτοῖς ἀλλὰ τὸν Θεόφοβον ἡγεμονεύειν ἐβούλετο.

Τῷ δ' ἐπιόντι ἐνιαυτῷ ἔξιει πάλιν ὁ βασιλεὺς μετὰ τῶν B
 25 δυνάμεων, καὶ κατὰ τὸ Χαρσιανὸν συμπλακεῖς τοῖς Ἀγαρηνοῖς τρέπεται τούτους καὶ οὐκ ὀλίγους χειροῦται, αἰχμαλώτους κατα-
 30 ἐπάνεισι πρὸς τὴν βασιλεύουσαν. ἐλήφθη δέ τις αἰχμάλωτος τῶν Σαρακηνῶν κατὰ χεῖρά τε γενναῖος καὶ χειρῶν εὐφυῖα ὀνομαστός, ὃς γνωστός ἦν τῷ τῶν σχολῶν δομestικῷ καὶ ἐμαρτυρεῖτο παρ'.

4 τούτου C 8 στρατόπεδα C 18 τούτους om C 19 εἰσοι
 καὶ πέντε C 20 βασιλεύουσαν — p. 130 12 ἀνευδοιάτως
 foliis 28 et 29 manu recentiori scriptis C 21 ἐκ τῶν Ἀγαρη-
 νῶν C

mandato ut streperent atque conclamarent, sonitumque cithararum et chordarum tabarumque ederent, veluti adventante ipsis aliunde subsidio, et Saraceni hoc ipsum fieri suspicantes, ne ab hostibus circumdarentur, ad sex milia passuum recesserunt. imperator cum suis periculo aliquantum sublevati fuga salutem quaesivere, atque ad exercitum qui fugam e praelio fecerat pervenerunt. quem imperator verbis modo ob proditorem castigavit, neque in quenquam durius quoquam statuit: Theophobo autem summam gratiam honoremque habuit. auxit hoc desiderium hominis in Persarum animis, supplicesque ab imperatore contenderunt ut sibi seorsim duce Theophobo bellum in Agarenos mandaret, certam polliciti victoriam. quorum verbis delinitus imperator neminem praeter Theophobum eis praeesse voluit.

Anno sequenti Theophilus rursus copias in Saracenos eduxit, cum illoque apud Charisianum congressus eos fudit, et ad viginti quinque milia captivos abduxit, domumque illustri potitus victoria rediit. inter captivos Saracenos quidam fuit manu promptus et manu agilitate ce-
 lebris, domestico scholarum notus eiusque testimonio commendatus,

αὐτοῦ ὡς εἶη τε δεξιὸς περὶ τὴν ἵππασίαν καὶ ὡς ἐν τῷ ἱππάζεσθαι
 δυοὶ δόρασι χρώμενος ἐντέχνως ἄγαν καὶ εὐφρυνῶς καταβάλλει τοὺς
 ἐναντίους. ἐπεὶ δὲ ἔδει ἐν τῇ ἵπποδρομίᾳ τὸν τῆς νίκης θριάμβον
 C ἐκτελεῖν τὸν δομέστικον, προηγεῖτο δὲ οὗτος τοῦ θριάμβου, θεα-
 σάμενος ὁ βασιλεὺς αὐτὸν καὶ τοῖς ἐπαίνοις κλαπεῖς ἵππου τε 5
 ἐπιβῆναι ἐκέλευσε, καὶ δόρατα λαβόντων δύο τὴν ἀριστείαν καὶ
 εὐφρύναν ἀπάσῃ τῇ πόλει ἐνδείξασθαι. τούτου δὲ γενομένου καὶ
 τοῖς ἀπειροτέροις τέρψιν παρέχοντος τῇ ὁράσει, Θεόδωρος ὁ τὴν
 ἐπωνυμίαν Κρατερός, ὁ καὶ μετὰ βραχὺ τῆς τῶν ἁγίων τεσσαρα-
 κονταδύο μαρτύρων φάλαγγος ἀρχηγὸς γεγονώς, πλησίον τῷ βα- 10
 σιλεῖ παρεστὼς ἐξεμυκτήριζε τὸν Ἀγαρηνόν, μηδὲν ἀνδρείον φά-
 σκων μηδὲ καταπληκτικὸν ἐνδεικνύμενον. ᾧ καὶ χαλεπήνας ὁ βα-
 D σιλεύς "ἀλλὰ σὺ, ᾧ θηλυδρία καὶ ἄνανδρε, δύνασαι τι τοιοῦτον
 ἐργάσασθαι;" ὑπολαβὼν δὲ ὁ Κρατερός "δύο μὲν βασιλεῦ μὴ
 μαθῶν οὐδὲ μεταχειρίσασθαι δόρατα δύναμαι· οὐδὲ γὰρ ἐν πο- 15
 λέμῳ τοιαύτης φλυαρίας χρεῖα· ἐνὶ δὲ χρησάμενος τὴν εἰς θεὸν
 πεποιθήσειν ἔχω βεβαίαν ὡς κρημνίσω τε τοῦτον καὶ τοῦ ἵππου
 καταβαλῶ." ἐπὶ τῷ λόγῳ δὲ θυμωθεὶς ὁ βασιλεὺς ἦ μήν, ἔφησε
 κατὰ τῆς ἐπιτοῦ κεφαλῆς τὸν ὄρκον ἐπαγαγῶν, θανάτῳ παρα-
 δοῦναι τὸν Κρατερόν, εἰ μὴ τοὺς λόγους εἰς ἔργον ἀγάγοι. ἀνα- 20
 βὰς οὖν εὐθὺς τὸν ἵππον ὁ Θεόδωρος καὶ δόρυ λαβὼν συνεπλέ-
 κητο τῷ Σαρακηνῷ, καὶ ἐν οὐ μακρῷ τῷ χρόνῳ τοῦ ἵππου αὐτὸν
 κατεκρήμνισεν. ἥσχύνθη μὲν οὖν ὁ βασιλεὺς καταβεβλημένον
 ἰδὼν τὸν Σαρακηνὸν ὑπ' ἀνδρὸς εὐνούχου, ὅμως τὴν ἀρετὴν

2 εἶμα C

quod et eques praeclarus esset et inter equitandum duabus utens hastis
 scite admodum adversarios deliceret. cum ergo domesticus in Circo
 triumphum victoriae eius agere iussus ante reliquos hominem istum du-
 ceret, imperator laudationibus eius inductus equum conscendere dua-
 busque acceptis hastis artis suae ac praestantiae specimen coram uni-
 versis edere eum iussit. id cum fieret et imperitiores spectaculo dele-
 ctarentur, Theodorus cognomento Craterus, is qui non multo post san-
 ctorum quadraginta duo martyrum cohortis princeps est factus, propius
 regi adstans subsannare Agarenum istum et affirmare nihil ab eo forte
 aut terribile agi. imperator aegre id ferre, Craterumque effeminatum
 et eviratum increpare, qui tale praestare ipse nihil posset. contra
 Craterus duabus hastis se nescire uti: neque enim hoc didicisse, quod
 his nugis in bello nihil opus foret. se dei auxilio fretum unica hasta
 istam equo deturbaturum. imperator his verbis irritatus per suum ipsius
 caput iurare, Cratero se vitam erepturum, nisi impleret factum quod ver-
 bis iactasset. et Theodorus statim consensu equo hastaque sumpta cum
 Saraceno manum conseruit, citoque eum equo praecipitem deiecit. pu-
 dore quidem affectus est imperator, ab eunucho delectum cernens Sara-

αἰδεσθεὶς τοῦ ἀνδρὸς λόγῳ τε ἐφιλοφρονήσατο, καὶ στολαὶς καὶ περιβολαῖς, τὴν πολιτείαν αἰδοῦμενος, ἐδωρήσατο αὐτῷ.

Ἦδη δὲ τοῦ ἄραρος ὑπολάμποντος δύναμιν πάλιν ἡθροικῶς P 526

ὁ Θεόφιλος ἔξεισι κατὰ τῶν Σαρακηνῶν, καὶ τὸν ὄσιον Μεθόδιον
 5 ἐκ τῆς ὑπερορίας ἀνακαλεσάμενος εἶχε μεθ' αὐτοῦ, εἰθισμένον
 αὐτῷ ἐν τοῖς πολέμοις τοῦτο ποιεῖν, εἴτε τοῦ ἄσαφῆ ἕνεκα καὶ
 πολλοῖς ἄγνωστα διαλύειν διὰ τῆς ἐνυπαρχούσης αὐτῷ σοφίας,
 εἴτε καὶ ἐπαναστάσεις φυλαττόμενος παρ' αὐτοῦ τινὰς παθεῖν διὰ
 τὸν κατὰ τὸν θείων καὶ σεπτῶν εἰκόνων πόλεμον· οὐ μικρῶς γὰρ
 10 ἐξέβητο τὸν ἄνδρα τὸ τῆς πόλεως ἔκκριτον καὶ φιλόθεον. διὰ τοι
 τοῦτο καὶ κατόπιν εἰς αὐτὸν οὐκ ἐφαίνετο συμφέρον τῷ βασιλεῖ.
 τίως δ' ὁμῶς συμπεσόντων ἀλλήλοις τῶν στρατευμάτων, καὶ τῶν B
 Ἰσμηλιτῶν ὑπερτερούντων, κύκλωσιν ὑπέστη ὁ βασιλεὺς καὶ ἡδη
 ἀλώσιμος ἦν. ὁ δὲ καὶ μαθὼν Μανουὴλ ὁ τοῦ στρατοῦ ἐξηγου-
 15 μενος, καὶ δευρὸν ἡγησάμενος δορυάλωτον βασιλέα Ῥωμαίων
 ἰδεῖν, τοὺς περὶ αὐτὸν ἀναθαρρύνας εἰσῆει μετὰ θάρρους τὸν
 κίνδυνον. ὡς δ' εὔρε καμόντα τὸν βασιλέα καὶ τὴν σωτηρίαν
 ἀπεγνωκότα, προφασισθόμενον δὲ μὴ βούλεσθαι τὸν λαὸν φεύγοντα
 καταλιπεῖν, "ἄγε δὴ" φησὶν, "ὦ βασιλεῦ, ἔπον μοι προπορευο-
 20 μένω καὶ τὴν ὁδὸν σοι εὐρύνοντι." ὡς δ' ὁ Μανουὴλ ἔξῃει, ὁ
 βασιλεὺς δὲ κατεπιτηχῶς οὐχ εἶπετο, πάλιν ἐκ δευτέρου ὑποστρέ-
 ψαι ἠναγκάσθη. ὡς δὲ καὶ πάλιν ἡστόχησε, τὸ τρίτον ἐπιστρα- C

1 λόγους C στολαῖς καὶ περιβολαῖς C 2 αὐτῷ om C
 5 ἐκ — εἶχε] ἔχων C 6 ἕνεκεν C 11 καὶ om C 14 δὴ
 καταμαθὼν C 20 εὐρύνοντι C 21 κατ' ἔχων P

comum: tamen et virtutem hominis veneratus et suos reveritus amice
 compellatum Craterum vestibus honoris causa donavit.

Vere inito, Theophilus rursus contractis copiis in Sarracenos mo-
 vet, revocato ab exsilio sibi quoque adiuncto sancto Methodio. solebat hoc
 in bellis factitare, sive quo eius sapientia in multis obscuris atque in-
 tricatis rebus explicandis uteretur, sive id cavens, ne rebellionem in se
 absente aliquam concitaret ob sacrarum imaginum amolitionem, nam
 civium qui erant praecipui atque erga deum pii, magno in honore ha-
 bebant Methodium: itaque eum post se relinquere imperatori consultum
 non videbatur. enimvero tum commissa pugna Ismaelica res superior
 fuit, imperatorque circumventus pene in manus hostium venit. id Ma-
 naelus sentiens, dux exercitus, animis suorum oratione recollectis, quod
 indignissimam rem fore iudicaret si Romanus imperator ab hoste cape-
 retur, audacter discrimen adiit. cumque ad imperatorem perripisset
 fatigatum iam et de salute desperantem, tamen caesantem fuga se suos
 proferre nolle, hortatus est uti se sequeretur praecurrentem iterque ape-
 rientem. postquam ipsum erumpentem imperator e vestigio subsecutus

φείδ θάνατον ἠπειλήσεν εἰ μὴ ἔποιτο, καὶ οὕτως ὑπὲρ καὶ μέλις τοῦ κινδύνου δέσωσε. διὰ τιμαῖς τοῦτον ἀνταξίους ἐδέξωσατο καὶ δωρεαῖς ἐθεράπευσεν, ἐβεργέτην καὶ σωτήρα ἀποκαλῶν. ἀλλ' ὁ φθόνος ἴσχυσε κατὰ τοῦ τοιούτου ἀνδρός, καὶ εἰς καθοσίωσιν ἐκ λαιδορίας κατεγκλήθη. ὤφεν καὶ κίνδυνον οὐ μικρὸν ἑαυτῷ ἐνηρ- 5 γημένον κατανοήσας, καὶ διὰ τινος τῶν πιστοτάτων πληροφορηθεὶς, δούλου μὲν γεγονότος αὐτοῦ οἰνοχοοῦντος δὲ τότε τῷ βασιλεῖ Θεοφίλῳ, ὡς μέλλοι τοῦτον ἀποτυφλοῦν, ἀποστασίαν τολμᾷ καὶ πρὸς Ἀγαρηνοὺς μετατίθεται, μέγας καὶ παρ' αὐτοῖς ὄφθεις καὶ 10 D μεγίσταις τιμαῖς γεραίρόμενος. στρατὸν τε γὰρ ἐνεπιστεύθη πολὺν, καὶ κατὰ τῶν γειτονούντων ἐχθρῶν, οἳ οὕτω δὴ Κερμάται καλοῦνται, ἐπέμφθη. ὅς μὴδένα ἕτερον ἐπεσθαί οἱ θελήσας ἀλλ' ἢ μόνον τοὺς ἐν φυλακαῖς καθειργμένους Ῥωμαίους αὐτῷ συστρατεύεσθαι, νίκας μεγίστας καὶ καλλίστας ἠνέγκατο, ὡς καὶ αὐτὸ τὸ λεγόμενον Χωροσὰν ἐκπολιορκῆσαι. οὐ γὰρ μόνον τὸ κατ' 15 ἀνδρίαν διαφέρον ἐξέπληξε τοὺς ἐναντίους, ἀλλὰ καὶ ἡ τῆς διαλέκτου παραλλαγὴ καὶ ἡ τῶν σχημάτων μεταβολὴ καὶ ἡ τοῦ πολέμου παράδοξος ἐξαλλαγὴ εἰς δεξιάν οὐ τὴν τυχοῦσαν συνήλασε τοὺς πολεμίους. καὶ οὐ κατὰ τῶν ἐχθρῶν μόνον οὕτως ὤφθη γενναῖος, ἀλλὰ καὶ κατὰ θηρίων ἀγρίων πημαινομένων τὴν χώραν 20 ἠνδρίσατο. καὶ μεγάλων αἰτίως αὐτοῖς καλῶν γεγονῶς αὐτῷ τε

2 ἐδέξωτο C	3 ὡς εἰργ. C	5 κατεγκληθεὶς καὶ C
11 κερμάτοι C	12 ἀλλ' —	13 συστρατεύεσθαι om C
15 χωροσᾶν C	17 πόλις om C	19 μόνον om C
20 κατὰ om C	21 αὐτός C	ὄστος C

non est, denuo, et cum ne sic quidem Theophilus sequeretur, tertium reversus, mortem ei nisi comitaretur minatus, vix tandem praesenti periculo eripuit. ideo honoribus eum donisque dignis imperator remuneratus est, benefactorem ac servatorem fassus. ceterum invidiae tanta vis fuit ut per calumniam de maiestate accusato Manuele summum creaverit periculum. quod is sentiens, et certior factus a fidelissimo quodam, qui aliquando ipsi serviverat, tunc autem imperatori erat a populis, fore ut oculis ab hoc privaretur, defectionem conatus est transiitque ad Agarenos. magnus etiam apud hos fuit ac summis honoribus affectus. nam magno instructum exercitu Agareni miserunt contra vicinos suos hostes, qui vocantur Cermatae. Manuelus alius quam Romanos qui captivi in carceribus detinebantur, ducere noluit: horum exercitu composito magnas illustresque reportavit victorias, et ipsum quoque Chorosanem (castelli hoc nomen) expugnavit. non enim insigni tantum fortitudine sua terrorem hostibus intulit, sed et sermonis adversitate ac habitus et belli formae inopinata mutatione non in parvum eos metum coniciebat. neque adversum hostes modo strenue se gessit, sed et contra feras regionem eam vastantes. et ob multa bona quae

ἠγαπήθη διαφερόντως τῷ ἄρχοντι τῶν Σαρακηνῶν καὶ τῇ γερουσίᾳ αὐτῶν. ταῦτα μανθάνων ὁ Θεόφιλος, ὡς εἰκὸς ἦν, ἠνιάτο, καὶ P 527 πάντα λίθον ἐκίνει ὡς ἂν τὸν ἄνδρα μετακαλέσοιτο. διὸ καὶ σταυρὸν καὶ χρυσόβουλλον διὰ τινος ἀγύρτου μοναχοῦ ἐκπέμπει 5 τῷ Μανουήλ, ἐκκαλούμενος ἐπαναστρέψαι καὶ πᾶσαν ἀμνηστίαν κακῶν αὐτῷ χαριζόμενος δι' αὐτῶν. ἃ δὴ κομίσας ὁ ελληφῶς εἰς χεῖρας λαθῶν τίθησι τοῦ Μανουήλ. καὶ δεξάμενος οὗτος, καὶ οἶονεῖ τὴν ψυχὴν ἐκκαυθεῖς, ἤδη δὲ καὶ πιστευσάμενος ἐκ τῶν προτέρων ἔργων, μηνύει τῷ ἄρχοντι τῶν Σαρακηνῶν ὡς πόθον 10 τρέφει καὶ κατὰ Ῥωμαίων στρατεῦσαι καὶ τοὺς ἐχθροὺς ἀμύνασθαι οἱ κατεῖπον αὐτοῦ πρὸς τὸν βασιλέα, τὴν Καππαδοκίαν οἰκοῦντας. συνεκπεμφθῆναι δὲ αὐτῷ ἠξίου καὶ τὸν τοῦτου νιδὸν εἰς πλείονα B τῆς ὑπονομίας ἀναίρεισιν. κατένευσε τοῖς αἰτηθεῖσιν ὁ Ἰσμαήλ, καὶ δίδωσιν αὐτῷ τοῦ ἐκστρατεύειν ἄδειαν. ὡς δὲ ἤγγισε τοῖς 15 Ῥωμαίων ὄρλοις, δῆλα ποιεῖ τὰ κατ' αὐτὸν τῷ τῆς Καππαδοκίας στρατηγῷ καὶ τὴν ἰσαῦθις ἐς Ῥωμανίαν ἐπάνοδον, καὶ ἕμα ἐδί- δασκεν ὡς δεῖ κατὰ τὸν δεῖνα τόπον λόχον καὶ ἐνέδραν γενέσθαι, "ἔν' ὅταν ἐκεῖσε" φησὶ "γένωμαι, τοὺς μὲν Σαρακηνῶν προδρό- μους ἐπ' ἄλλον τινὰ τόπον ἐξελαύνειν ποιήσω, αὐτὸς δὲ πρὸς τὰ 20 Ῥωμαίων ἦθῃ ἀναδραμοῦμαι." ὁ καὶ γέγονεν. ὡς γὰρ κατὰ τὸ σύνθημα τῷ ὀρισθέντι ἐπλησίαζον τόπῳ, πολλὰ τὸν τοῦ Ἰσμαήλ νιδὸν κατασπασάμενος "σὸ μὲν ὑγιῆς" ἔφη "ἄπιθι, τέκνον, C πρὸς τὸν σὸν πατέρα· ἐγὼ δὲ ἀπελεύσομαι πρὸς τὸν ἐμὸν βασιλέα

2 ἦν om C 6 ἂ διακομίσας C 10 καὶ post τρέφει add C
ἀμύνασθαι post βασιλέα C 11 κατὰ τὴν C 16 Ῥωμαίους C
17 χρῆ C

ab eo accipere Sarraceni, summe carus principi eorum ac proceribus fuit. haec Theophilus cum cognosceret, gravem, ut par erat, molestiam sensit; utque Manuelum ad se reduceret, nihil intentatum reliquit. tandem opera cuiusdam monachi, quales hinc inde per varias regiones vagari solent, crucem ei mittit et literas, ad revertendum cohortans, oblivionemque omnium offensarum promittens. Manuelus iis sibi occulte redditis, animo accenso, cum iam fidem suam Sarracenorum principi suis factis probasset, significat ei cupere se contra Romanos expeditionem suscipere et inimicos suos, a quibus apud imperatorem delatus fuisset, ulcisci, Cappadociam habitantes. filium quoque principis secum mitti petit, quo magis institutum celaret. assensit eius petitioni princeps Ismaelus. Manuelus finibus Romanae dicionis appropinquans praefectum Cappadociae de suis rebus edocet; simulque certo loco eum insidias collocare iubet, ut ipse, cum eo pervenisset, praecursoribus Sarracenorum alio dimissis in Romanorum dicionem ingredi possit. ergo abi ad eum locum pervenit qui constitutus erat, filium Ismaeli prolixo salutatum saluum redire ad suum patrem iubet, se ad imperatorem do-

καὶ κύριον.” διασωθεὶς δ’ ἐκείθεν πρὸς τὴν βασιλεύουσαν ἐν-
 τυγγάνει τῷ βασιλεῖ κατὰ τὸν ἐν Βλαχέρναις τῆς Θεοτόκου ναόν,
 καὶ μάγιστρος παρ’ αὐτοῦ τιμᾶται καὶ σύντεκνος ἔκτοτε χρηματίζει
 αὐτῷ. καὶ τὰ μὲν περὶ τοῦ Μανουὴλ ἔσχεν οὕτως· Θεοδότου δὲ
 τοῦ Μελισσηνοῦ, ὃν καὶ Κασσιτηρᾶν προσαγορεύεισθαι ὁ λόγος 5
 ἐγνώρισεν ἄνωθεν, ἐφ’ ἱκανὸν τὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως θρό-
 νον κατεσχηκότος, ἄρτι δὲ καταλύσαντος τὸν βίον, ὁ τοῦ Θεο-
 φιλου παιδαγωγὸς Ἰαννῆς τὸν ἐκείνου διαδέχεται θρόνον, ἄθλον
 τὴν ἱερωσύνην λαβὼν ἀπιστίας καὶ ἄσεβειας.

- D Ζητοῦντι δὲ τῷ βασιλεῖ Θεοφίλω ἐπιστατικῶς περὶ τούτων 10
 οἵτινες ἄρξουσι μετ’ αὐτόν, γύναιον τι ληφθὲν ἐκ τῶν Ἀγαρηῶν
 κατὰ τινα τῶν προηγησαμένων πολέμων, εὐφυῶς ἔχον περὶ τὰς
 τοιαύτας προρρήσεις, παρέστη τῷ βασιλεῖ. ἤρετο οὖν ὁ βασι-
 λεὺς ἂ δὴ καὶ ββούλετο, καὶ τίνων μακρὰν ἔσεσθαι τὴν διαδοχὴν
 τῆς βασιλείας ἀνειπεῖν προσέτατε. τοῦτο δὲ τὸ γύναιον, εἶτε ἔξ 15
 ἐνθουσιασμοῦ εἶτε καὶ ἐκ δαιμονικῆς ἐνεργείας κινούμενον, “σοῦ
 μὲν” ἔφη “ὦ βασιλεῦ διάδοχος ἔσται ὁ σὸς υἱὸς συνάμα τῇ ἰδίᾳ
 μητρὶ, μετὰ δὲ τοῦτον τὸ τῶν Μαρτινακίων γένος διαρκέσει ἐπὶ
 πολὺ τῇ βασιλείᾳ.” ὁ δὲ ἅμα τῷ λόγῳ τὸν Μαρτινάκη, καίτοι
 στεργόμενον αὐτῷ, ἀπέκειρε μοναχόν, καὶ τὸν αὐτοῦ οἶκον κατα- 20
 P 528 γώγιον ἀπέδειξε μοναστιῶν. οὐ τοῦτο δὲ μόνον τὸ ῥηθὲν γύναιον,
 ἀλλὰ καὶ ἄλλα πολλὰ τῶν μελλόντων προειθέσπισε· τὸν τε γὰρ

4 αὐτοῦ C	5 κασιτηρᾶν C	9 ἄσεβειας καὶ ἀπιστίας C
13 ἤρετο δὴ οὖν C	16 δαιμονίας C	17 ἔσται ὁ υἱὸς C
18 τούτους τὸ μαρτινάκιον C	22 προειθέσπισε C	

minumque suum reverti indicans. salvus inde Cpolin pervenit, impe-
 ratoremque in Blachernensi templo accedit, ab eoque magistri honore
 afficitur et compater ipsius appellatur. hoc modo Manueli res acta.
 interim vita defuncto Theodoto Melisseno, quem supra ostendimus Cas-
 siteram cognomento dictum, qui aliquamdiu patriarcha Cpolis fuerat,
 Iannes paedagogus Theophili succedit, sacerdotium istud impietatis suae
 atque perfidiae praemium adeptus.

Porro Theophilus imperator accurate de suis successoribus inqui-
 rens, mulierculam quandam bello de Saracenis captam et vaticinandi
 gnaram accivit, ac de iis quae volebat interrogavit, praecipue vatici-
 nari eam iubens qui ab ipso essent imperio potituri. ista ergo mulier-
 cula, sive divino instinctu sive daemónica efficacitate mota, “tibi qui-
 dem” ait, “o imperator, filius tuus succedet, matre imperii socia. post
 eum vero genus Martinaciorum per multos annos imperium tenebit.”
 vix haec dixerat illa, cum illico Theophilus Martinacem, quanquam sibi
 dilectum, capite raso monachum facit, domumque eius in monasterium
 redigit. praeter hoc alia quoque futura sunt ab illa muliere praedicta,

πατριάρχην Ἰαννῆν ἐκπεσεῖσθαι τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου προήγαγε, καὶ τὰς σεπτὰς εἰκόνας τὴν προσήκουσαν τιμὴν καὶ προσκύνησιν δέξασθαι. ἔφ' οἷς περιώδυνος γενόμενος ὁ Θεόφιλος παρεκάλει πολλὰκις τὴν δέσποιναν καὶ τὸν τοῦ δρόμου λογοθέτην Θεόκτιστον, καὶ ὄρκους κατεδέσμει φρικωδεστάτοις μετὰ τὸν ἑαυτοῦ θάνατον μῆτε τὸν Ἰαννῆν μεταστῆσαι τοῦ πατριαρχείου μῆτε τὴν προσκύνησιν τῶν εἰδώλων ἰδεῖν ἀνασχέσθαι. οὐ τὸ γύναιον δὲ μόνον προεφῆτευε ταῦτα, ἀλλὰ καὶ Ἰαννῆς διὰ λεκανομαντείας καθαρῶς ἀπέδειξεν αὐτῷ τὸν μέλλοντα τὴν ἀρχὴν διαδέξασθαι. οὐ τῷ βασιλεῖ δὲ μόνῳ τὸ γύναιον τὰς πένσεις διέλυσεν, ἀλλὰ καὶ Κωνσταντίνῳ τῷ κατὰ τοὺς Τριφυλλίους μέγα δυναμένῳ τῷ τότε τὰ συμβησόμενα διετράνωσεν, αὐτὸν τε καὶ τοὺς υἱοὺς μέλλεν εἰπὸν ὑπάρξείῳς τε στερηθῆναι καὶ τὸ τῶν κληρικῶν ἀμφιάσασθαι σχῆμα· ὃ καὶ γέγονε μετὰ ταῦτα, τοῦ Βασιλείου ἀρχὴν διυδύνοντος. προεῖπε δὲ καὶ Γεωργίῳ τῷ στρατιωτικῷ τὸν κατειληφῶτα αὐτὸν θάνατον ἐν τῇ σφενδόνη τοῦ ἵπποδρομίου· ἐκείσε γὰρ μετέπειτα τοῦ Βασιλείου βασιλεύοντος ἀποστασίας ἐγκλήματι περιπεσὼν ἀπετημήθη.

Ἦδη δὲ τοῦ ἤρος διαλάμποντος οἱ τε Ἀγαρηνοὶ καὶ Θεόφιλος κατ' ἀλλήλων ἐξώρμησαν, ἀλλήλους δὲ πτοηθέντες ὑπέστρεψαν ἄπρακτοι. ὑποστρέψας δὲ ὁ Θεόφιλος πρὸς βασιλείαν ἐδέξατο τοῦ χαγάνου Χαζαρίας, ἐξαπομένου κτισθῆναι τὸ Μάρκελ ὄνομα-

1 πατριάρχην om C 3 δέξασθαι καὶ προσκύνησιν C 6 τῆς
πατριαρχίας (: 7 post εἰδώλων C: τὰς σεπτὰς εἰκόνας οὕτω
καλῶν 14 ἀμφιάσασθαι C 22 σέρεκι C

nimirum patriarcham Iannem suo patriarchatu exutum, sacrisque imaginibus suum cultum venerationemque redditum iri. quare vehementi dolore concitus Theophilus saepenumero Augustam et Theoclistam dromi logothetam hortatus est ac iuramentis sibi religiosissimis devinxit, ne se mortuo Iannem patriarchatu dimoverent, neve idolorum (sic venerandas appellabat imagines) paterentur reduci cultum. neque muliercula tantummodo vaticinata erat, sed et Iannes divinatione per palmivum usum successorem imperatori perspicue demonstravit. praeter imperatorem aliis quoque ad interrogata respondit muliercula ista, quomodo et Constantino, cuius tum summa erat apud Triphyllios potentia, fore praedixit ut is cum filiis facultatibus privarentur habitumque clericorum induerent; quod etiam evenit Basilio imperante. et Georgio militiae praefecto ostendit eum in Funda Circi interiturum; atque eo loco is, Basilio imperante, capite est truncatus, cum defectionis esset accusatus.

Vere ineunte, Agareni et Theophilus ad bellum inter se gerendum facta expeditione alter alterius metu domum nulla re gesta redierunt. reversus Theophilus legatos a Chagano Chazariae regulo accepit, pe-

ζόμενον φρούριον· τοῦτο γὰρ ἐδόκει ἔρυμα καρτερόν εἶναι τῆς τῶν Πατιζινακῶν ἐφόδου, διείργον αὐτοὺς πρὸς τὰ μέρη τοῦ Ταναΐδος ποταμοῦ. οὗ ὑπακούσας τῇ αἰτήσει ὁ βασιλεὺς ἐξαπέ-
 στείλε τινα Πετρωνᾶν, καὶ τὴν τούτων αἰτησιν εἰς πέρας ἤγαγεν. οὗτος ὑποστρέψας γνώμην ἐδεδώκει τῷ βασιλεῖ ὡς οὐκ ἄλλως
 ἄρξει τῆς Χερσῶνος βεβαίως ἢ στρατηγὸν προχειριζόμενος ἴδιον·
 μέχρι γὰρ ἐκείνου τοῦ χρόνου οὐδεὶς τῶν ἡμετέρων ἄρξων ἐκείνων
 D ἐστέλλετο, ἀλλ' ἐγγωρίως τις πρωτεύων τὴν προσηγορίαν τὰ τῆς
 πόλεως ἦν διοικῶν. προσδεξάμενος οὖν τὴν αὐτοῦ συμβουλὴν ὁ
 βασιλεὺς οὐκ ἄλλον ἀλλ' ἐκείνον αὐτὸν ἐξαπέστειλε στρατηγὸν τῆς 10
 χώρας, διατάγματα πέμψας τῷ τότε πρωτεύοντι καὶ τοῖς ἄλλοις
 αὐτόχθοσι δυνατοῖς ὑπέκειν αὐτῷ ἀνευδοιάστως. ἔκτοτε οὖν
 ἐκράτησε στρατηγὸς εἰς Χερσῶνα πέμπεσθαι.

Τῷ δ' ἐπιόντι ἐνιαυτῷ τῆς ἑαρινῆς ἐπιστάσης ὄρας ἔξεισι
 κατὰ τῶν Ἀγαρηνῶν ὁ Θεόφιλος μετὰ δυνάμειος καὶ χειρὸς πολλῆς. 15
 πρόεισι δὲ πορρωτέρω τῆς Συρίας, κείρων ὁμοῦ τὴν γῆν καὶ πορ-
 θῶν καὶ πᾶν τὸ προστυχὸν ληϊζόμενος. πόλεις τε γὰρ πολέμου
 νόμῳ κατέσχε δύο καὶ ἠνδραποδίαστο, καὶ αὐτὴν δὲ τὴν λεγομέ-
 P 529 νην Σωζόπετραν ἐξεπολιόρηκε, πατρίδα τυγχάνουσαν τοῦ ἀμερ-
 μουμνῆ· ὑπὲρ ἧς πολλὰ κατεδείθη διὰ γραμμάτων οὗτος, φεί- 20
 σασθαι ἐκλιπαρήσας τῆς ἑαυτοῦ πατρίδος, εἰ καὶ μὴ προσέσχε
 τοῖς γραφομένοις ὁ βασιλεὺς. καὶ ταῦτα διοικησάμενος ἐπάνεισι
 πρὸς τὴν βασιλεύουσαν ὁ Θεόφιλος, τὸν Θεόφοβον κατόπιν λιπῶν

3 ὡς P 19 σωζομένην C 20 οὗτος om C 23 ὁ Θεό-
 φιλος εἰς τὴν βασιλεύουσαν C

tente ut castellum cui nomen Marcel conderetur: ea enim videbatur va-
 lida fore munitio ad Patzinacarum incursiones prohibendas, quos versus
 Tanain fluvium arceret. horum postulatis acquiescens Theophilus Pe-
 tronam quendam misit, et quod isti petierant confecit. Petronas rever-
 sus imperatorem monuit non posse eum Chersonem tuto in sua pote-
 state retinere, nisi eo peculiarem mittat praefectum. nam ad id usque
 temporis nemo nostrorum eo missus fuerat, sed indigena aliquis nomine
 primarii civitatem gubernarat. imperator approbato hoc consilio ipsi
 Petronae provinciam hanc committit, mittitque eum eo cum mandatis
 ad primarium reliquosque indigenas proceres, Petronae eos dicto sine
 tergiversatione audientes esse iubentibus. ex eo obtinuit ut praefecti
 Chersonam mittantur.

Sequentis anni vere appetente, Theophilus magnis cum copiis ad-
 versus Agarenos profectus vastando ac depraedando obviam quaeque longe
 est in Syriam progressus, duabus etiam urbibus expugnatis, hominibus-
 que inde captivis abductis. expugnavit ipsam quoque Sozopetram,
 amermumnae patriam, frustra illo per literas multum deprecato ut suae
 patriae parceret. his gestis imperator Cpolin redit, relicto Theophobo,

ζφ' ᾧ τε διαθίσθαι τὰ τοῦ στρατοῦ καλῶς καὶ διὰ τάχους πρὸς
 αὐτὸν ἐπαναδραμεῖν. ἀλλ' οἱ Πέρσαι διὰ τὴν τῶν σφῶν σιτηρι-
 σίων ὑπέστησαν ὄντες περιαλγείς ἐν Σινώπῃ συσθόντες τὸν Θεό-
 φοβον βασιλέα καὶ ἄκοντα ἀνεκήμεξαν, πολλὰ λιπαροῦντα καὶ
 5 ποτινιώμενον ἀποσχέσθαι τῆς τοιαύτης ὁρμῆς, καὶ ἐπαπειλοῦντα
 δεῖνὰ πείσεσθαι τούτους ὅσον οὐπω χάριν τοῦ τοιοῦτου τολμήμα- B
 τος. ὡς δ' οὐ προσεῖχον αὐτῷ ἀλλ' ἄλλ' ἄλλ' γνῶμη καὶ προαιρέσει
 τοῦ ἐγγειφήματος εἶχοντο, λάθρα τὰ τελεσθέντα γνωρίζει τῷ βα-
 σιλεῖ, καὶ ἐνόρκως πληροφορεῖ ὡς οὐκ ἑαυτὸς οἱ Πέρσαι δὲ τῶν
 10 τολμηθέντων αἰτίοι. καὶ τότε μὲν τὴν ἐκείνου προαίρεσιν ὁ βα-
 σιλεὺς ἀποδέχεται, καὶ πρὸς τὰ βασιλεία αὐτὸν εἰσκαλεῖ, τὴν
 προτέραν εὐκληρίαν ἀποδιδούς, συγγνώμην δὲ ἔπεισι τοῖς Πέρ-
 σαις δίδωσι καὶ κακῶν ἀμνηστίαν. οὗς καὶ πεισθέντας ταῖς ὑπο-
 σχέσει καὶ τῆς Σινώπης ἀποδημήσαντας ἔγνω δεῖν ὁ βασιλεὺς
 15 διαστῆσαι καὶ μὴ τοσοῦτον κληθὸς ὁμοῦ διάγειν. καὶ ἐπέπερ
 εἰς τρεῖς μυριάδας τὸ πᾶν ἐκορυφοῦτο τῶν Περσῶν πλῆθος, κα- C
 λῶς σκεψάμενος ἐκάστῳ θέματι χιλιάδας ἐξαπέστειλε δύο, ὑπὸ
 χεῖρα τελεῖν προστάξας τοῖς ἐν αὐτῷ στρατηγούσιν. αὕτη ἡ αἰτία
 ὑπόπτους τε τοὺς Πέρσας ἐποίησε, καὶ μετ' οὐ πολὺ τὸν Θεό-
 20 φοβον ἐξήγαγε τῆς ζωῆς. ἐγένετο δὲ τις καὶ δευτέρα αἰτία, ἣν
 ὁ λόγος δηλώσει κατὰ τὸν εἰκείον καιρὸν.

Ὁ δ' ἀμερμουμῆς τοσοῦτον ἐτρόγη τὴν ψυχὴν ἐπὶ τῇ
 καταλύσει τῆς ἐκπορθηθείσης πατρίδος αὐτοῦ, ὡς πανταχοῦ θε-

1 ταξίαν C 2 διὰ τὸ σφῶν σιτηρίων ὑπέστησαν C 3 κα-
 τασχόντες αὐτὸν β. C 23 κατασχέσει C

qui exercitus rebus constitutis quam primum et ipse eo recurreret. cete-
 rum Persae iniquissime ferentes tardius sibi solvi stipendia, Sinopae
 comprehensum Theophobum imperatoris titulo afficiunt, reluctantem sane
 malisque verbis ac querelis eos ab instituto dehortantem, minantemque
 eos propter id haud multo post graves poenas daturus. quod cum fru-
 stra se facere videret, ipsius toto animo omnique conata propositum ur-
 gentibus, occulte rem imperatori significat, iurjurando confirmans non
 se, verum Persas facinoris huius auctores esse. ac tum quidem Theo-
 phobus voluntatem Theophobi approbavit, et in aulam revocato pristinam
 dignitatem restituit. Persis quoque delicti gratiam fecit et iniuriam
 oblivionem promisit. qui cum fidem pollicitis habentes Sinopa discede-
 rent, dividere eos statuit, ne tanta multitudo (nam summa eorum ad
 triginta milia surgebat) simul degeret; utiique consilio bina in singulas
 provincias milia divisit, qui sub earum praefectis essent. haec res et
 Persas suspectos fecit, et non multo post Theophobo necem attulit.
 accessit tamen alia quoque causa, suo loco nobis exponenda.

Ceterum amermummas excidio patriae animam ingenti dolore sau-
 cius, undique ex Babylonia Phoenicia Palaestina Coelesyria ulteriore-

σπίσαι πᾶσαν ἡλικίαν ἕκ τε Βαβυλωνίας καὶ Φοινίκης καὶ Παλαι-
 στίνης καὶ κοίλης Συρίας, ἔτι δὲ καὶ τῆς πορρωτέρω Λιβύης
 ἀθροῖσθαι. πάντα δὲ τὸν στρατευόμενον σὺν αὐτῷ γράφειν ἐπὶ
 D τῆς οἰκίας ἀσπίδος Ἀμώριον ἐκέλευσε, τὴν κατ' αὐτοῦ ὁρμὴν
 αἰναιτόμενος. συνήχθη γοῦν αὐτῷ πᾶς ὁ στρατὸς ἀπὸ τῆν Ταρσόν. 5
 ἐπέξῃει δὲ καὶ ὁ Θεόφιλος κατὰ τὸ Δορύλαιον, τριῶν ἡμερῶν
 ὁδὸν Ἀμωρίου ἀπέχον. πολλῶν οὖν συμβουλευόντων μετοικίσαι
 τὸν ἐν Ἀμωρίῳ οἰκοῦντα λαὸν καὶ ὑπενδοῦναι τῇ ἀσχετῷ φορῶ
 τῶν Σαρακηῶν, τοῦτο μὲν ἄδοξον ἐδόκει τῷ Θεοφίλῳ καὶ ἄναν-
 δρον, καλὸν δὲ καὶ πρὸς ἀνδρῖαν εὐδοκίαν τὸ μᾶλλον ἐποχυρῶσαι 10
 αὐτὸ καὶ στρατηγῶ γενναίου διασωῶσαι βουλῇ. ἔξαπέστειλε γοῦν
 Ἀέτιον τὸν πατρίκιον καὶ τῶν ἀνατολικῶν στρατηγόν, δούς αὐτῷ
 καὶ χεῖρα ἀρκοῦσαν εἰς ἀποτροπὴν τῶν ἐχθρῶν. ἐδίδου δὲ καὶ
 ἡγεμόνας τοῦ λαοῦ τοὺς μετὰ βραχὺ μαρτυρήσαντας, Θεόδωρον
 P 530 τὸν Κρατερόν καὶ Θεόφιλον καὶ τὸν Βουβούτζικον καὶ τοὺς λοι- 15
 πούς, οἵτινες οὐ μόνον τοῦ πεμφθέντος τότε λαοῦ ἀλλὰ καὶ τῆς
 φάλαγγος τῶν μβ' μαρτύρων γεγόνασιν ἀρχηγοί. ὡς δὲ κατὰ τὴν
 Ταρσὸν ἐπέστη μετὰ παντὸς τοῦ λαοῦ ὁ τῶν Σαρακηῶν ἡγεμῶν,
 βουλευσάμενος μετὰ τῶν συνόντων αὐτῷ καὶ μαρτυρασάμενος δέον
 ἔκρινε μὴ εὐθέως χωρεῖν πρὸς Ἀμώριον, ἀποπειρᾶσαι δὲ πρότερον 20
 τῆς τοῦ βασιλέως δυνάμεως διὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, μέρος λαβόντος
 τοῦ στρατοῦ, τοῦτο λογισάμενος, ὡς εἰ περιγένηται τοῦ βασιλέως

1 Βαβυλωνίας C 3 σὺν αὐτῷ om C 4 οἰκίας χώρας
 ἀμώριον, omissio ἐκέλευσε C 6 ἐπέξῃει C 11 βουλαῖς C
 γὰρ C 15 βοβούτζικον C 22 τοῦ στρατοῦ om C

que etiam Africa copias conduxit, militibus mandato ut quivis scuto suo Amorium inscriberet. quo innuebat se Amorium aggredi velle. apud Tarsum omnes eius copiae convenerunt. Theophilus quoque expeditione facta ad Dorylaeum pervenit, quod tridui itinere abest ab Amorio. fuere tum multi qui suaderent imperatori ut Sarracenorum maiori quam quae inhiberi possit vi ruentium impetum declinaret, incolasque Amorii alio transferret. sed id infame ac parum virile ratus Theophilus, praeclarumque ac forte statuens urbem communire et strenui ducis consilio servare, Aetium patricium Orientalium ducem cum manu ad profligandos hostes idonea eo mittit. multitudini quoque praeficit eos qui paulo post martyres facti sunt, Theodorum Craterum Theophilum Babutzicum et reliquos, qui non modo tunc missi exercitus, sed et cohortis quadraginta duorum martyrum fuerunt principes. Sarracenorum vero princeps postquam Tarsum toto cum exercitu venit, cum suis quid facto usus sit deliberat, divinatque non recta ad Amorium esse pergendum, sed mittendum cum parte exercitus filium, qui exercitum Romanum tentet. sic enim ratiocinabatur, si quidem filius imperatores

οὗτος, ἔψεται πάντως ἡ νίκη καὶ τῷ πατρὶ, εἰ δὲ μὴ, βέλτιον ἵσχυμάξειν. ταῦτα βουλευσάμενός τε καὶ κρίνας ἐξέπειπε τὸν υἱόν, λαβόντα μεθ' ἑαυτοῦ καὶ Ἄμεραμ τὸν τηρικαῦτα διέποντα Β τὴν Μελιτηνὴν καὶ Τούρκους ὡσεὶ χιλιάδας δέκα καὶ πῦσαν τὴν 5 ἕξ Ἀρμενίων στρατιὰν καὶ τὸν ἄρχοντα τῶν ἀρχόντων· ὃς κατὰ τὸν λεγόμενον Δαζύμηρον γενόμενος παρεμβολὴν ἐπήξατο. ἀπῆγε γοῦν καὶ ὁ Θεόφιλος κατ' αὐτοῦ, στρατόπεδον ἐπαγόμενος οὐκ ἀγεννές, ἕκ τε Περσῶν καὶ τῶν δυτικῶν καὶ τῶν πρὸς ἀνίσχοντα ἥλιον συνιστάμενον. γενόμενος δὲ κατὰ τὸν οὕτω λεγόμενον 10 χῶρον Ἀνζίν ἐπεθύμει κατασκοπεῦσαι πρὸ τοῦ πολέμου καὶ τῆς προσβολῆς τὸ τῶν ἐναντίων ἄθροισμα. εἰς τινα δὲ ἕψηλοτάτην περιωπὴν ὑπὸ τοῦ δομestίκου τῶν σχολῶν ἀναχθεὶς Μανουὴλ κατεσκόπει τὸ πλῆθος τῶν ἐναντίων, καὶ πως ἐκ στοχασμοῦ βα- C ρίτερον ἐδόκει τὸ τῶν ἐναντίων πλῆθος. ἀλλ' ὁ Μανουὴλ “μὴ 15 πρὸς τὸ πλῆθος, ὃ βασιλεῦ, ἀπόβλεπε, πρὸς δὲ τὸν τῶν δορά- των διάθρει καλαμῶνα τῶν ἀμφοτέρων.” ἐπεὶ δὲ ἰσχυρότερος ἐδόκει ὁ τῶν ἐναντίων στρατός, ἐβουλεύετο ὅπως ἂν αὐτοῖς ἐπι- θηται μετὰ δόλου. ὁ μὲν οὖν Μανουὴλ ἅμα τῷ Θεοφύβῳ τυκτὸς ἐπιθέσθαι τούτοις παρήγει, οἱ δ' ἄλλοι τῶν στρατηγῶν 20 ἡμέρας τὴν συμβολὴν γενέσθαι προέτρεπον, οἷς ἐπέπειστο καὶ ὁ βασιλεύς. ταύτης δὲ ἐπικρατεστέρως γενομένης τῆς γνώμης, ὡς ἤδη ἡμέρα ἐπέλαμπε, μάχη συρρήγνυται φοβερά. καὶ τῶν βα- σιλικῶν ταγματῶν ἐθθύμως ἀγωνιζομένων οἱ Ἰσραηλιταὶ ἐνέκλιαν D

3 ἄμερα C 6 δαζμῶνα C 9 καλούμενον C 10 Ἀνζίν C
11 Σαρακητῶν C 23 ἐθθύμως C

vicisset, patrem quoque haud dubia petiturum victoria: si res secus caderet, praestare quietem. mittit ergo filium suum, et cum eo ameram qui eo tempore Melitenam gubernabat, et Turcorum ad decem millia, omninoque Armeniorum exercitum, et ducem ducum. atque hic castra ad Dazymenum posuit. contra hunc profectus Theophilus, exercitum ex Persis occidentalibus orientalibusque composito eoque nequaquam contemnendo, ut ad locum venit cui nomen Anzin, statuit ante conflictum multitudinem adversariorum contemplari. itaque a Manuele scholarum domestico in submississimum eductus speculam, indeque hostilis contuitus copias, eas suis esse numerosiores coniecit, monente interim Manuele se multitudinem sed hastarum utriusque partis segetem consideraret. postquam hostium exercitum robustiorem suo indicavit Theophilus, deliberatum est quomodo eum dolo aggredi posset. id cum noctu faciendum Manueles se Theophobus censerent, reliqui duces interdiu confliendum suaserunt, quibus et imperator assensit. hac ergo sententia praelata, prima luce praelium acerrimum est initum. quo in praelio cum imperatoriae cohortes fortiter pugnarent, Ismaelici fugae se dederunt. Tur-

εις φυγήν. τῶν δὲ Τούρκων ἐπιμόνως χρωμένων τῇ τοξείᾳ καὶ τὸ καταδιώκον τῶν Ῥωμαίων ἀνακεκρουκότων, παλίντροπον συνέβη γενέσθαι τὴν μάχην· μὴ δυνάμενοι γὰρ οἱ Ῥωμαῖοι τὰ τῶν Τούρκων φέρειν τοξεύματα τῷ βύλλεσθαι καρτερώς, ῥῆτα δόντες τὸν βασιλέα κατέλιπον. οὐ μὴν καὶ οἱ τῶν ταγματίων ἕξαρχοι οὐδ' οἱ 5 Πέρσαι τοῦτο ἠνέσχοντο δρᾶσαι, ἀλλὰ περιστάντες τὸν βασιλέα εὐρώστως σώζειν ἠπέλγοντο. καὶ κἂν ἀπώλοντο πανδημεὶ οἱ περὶ τὸν βασιλέα, εἰ μὴ νῦν ἐπῆλθε καὶ βραχὺς ἐξ οὐρανοῦ κατηρέχθη ὑετός καὶ τὰς μὲν νευρὰς τῶν τόξων χαλαρὰς εἰργάσατο, τοῖς δὲ

P 531 Ῥωμαίοις ἄνεσιν τὴν ἐκ τῶν βελῶν περιεποίησε καὶ σωτηρίας ἐνέ- 10
 δωκεν ἀφορμὰς. βαθείας δὲ νυκτὸς γενομένης, ὡς ἡσχόλητο περὶ τὰς φυλακὰς ὁ Μανουήλ, γλώττη πως ἦσθετο τῶν Σαρακηνῶν τοὺς Πέρσας τοῖς Σαρακηνοῖς σπενδομένους καὶ τὸ στράτευμα τῶν Ῥωμαίων προδοῦναι καὶ πρὸς τὴν ἐνεγκαμένην παλινδρομῆσαι. δῆλα γοῦν εὐθὺς ταῦτα ποιεῖ τῷ βασιλεῖ, καὶ σώζειν ἑαυτὸν μετὰ 15 τῶν λογάδων ἤξιον, καὶ μὴ περιμένειν τὴν ἄλωσιν. τοῦ δὲ βασιλέως “καὶ πῶς τοῦτο ἔσεται” ἐπερωτήσαντος, “τῶν δι' ἐμὲ προσμεινάντων ἀπολομένων,” ὑπολαβὼν ὁ Μανουήλ “σοὶ μόνον ἔστω, βασιλεῦ,” ἔφη “τὸ σώζεσθαι ἐκ Θεοῦ, οὗτοι δὲ ταχέως τὰ κατ' 20
 B αὐτοὺς διοικήσουσιν.” ὁπῆ γοῦν κατὰ τὸ περιόρθρον τοῦ βασι-
 λέως φυγῆ χρησαμένου καὶ πρὸς τὸ λεγόμενον Χιλιόκωμον διασωθέντος, οἱ λειποτάκται ὑπήντων αὐτῷ, καὶ ἀνυξίους ἑαυτοὺς ἔφασκον τῆς ζωῆς βασιλέα ἐν πολέμῳ καταπρόντας, καὶ ἅμα τοῖς

4 καρτερώς C
 9 καὶ om C

5 καὶ om C
 14 ἐνεγκούσαν C

7 οἱ περὶ τὸν βασιλέα om C

cis autem assiduo sagittarum usu instantibus Romanosque ab insecutione hostium repellentibus, mutata est pugnae fortuna. nam Romanae legiones vim Turcicarum sagittarum non sustinentes deserto imperatore fugerunt, ducibus legionum et Persis nihil in se tale admittentibus, sed imperatorem cingentibus ac pro eo summa vi decertantibus. et quidem tunc imperator cum suis occisione caesus fuisset, nisi et nox ingruisset et pluvia exigua delata nervos arcuum Turcorum relaxasset; quo factum ut Romani sagittarum liberati metu salutis parandas occasionem haberent. concubia nocte Manuelus dum excubias obit, Persas cum Sarra-cenis ipsorum linguam sentit colloqui, paciscique cum iis de prendendo Romanorum exercitu et repetenda patria. id statim aperit imperatori, eumque hortatur ut cum delectis fuga sibi consulat, ne in hostium perveniat manus. et respondenti imperatori fieri hoc vix posse, praesertim peritarius qui nunc sui causa secum mansisset, “tibi modo” inquit “deus salutem concedat: reliqui mox rebus suis consulent.” imperatori sub ipsum demum diluculum fuga elapso et ad Chiliocomum perlato, milites quos ordinibus desertis terga dedisse commemoravimus occurrerunt, fasique se vita dignos non esse, qui imperatorem in pugna prodidissent,

ἐαυτῶν ἐγυμνοῦντο ξίφασιν. ἀλλ' ὁ Θεόφιλος τῷ θειάματι τρω-
θεὶς τὴν ψυχὴν, “εἰ ἐγὼ” φησὶ “σέσωσμαι ἐκ θεοῦ, σωθήσεσθε
καὶ ὑμεῖς.” αὕτη ἡ τῶν Περσῶν πρὸς τοὺς ἐξ Ἰσραὴ κοινολογία
τοῖς Θεοφόβου ἐχθροῖς καὶ θάνατον αὐτοῦ ψηφίζομένοις δευτέρα
51 τις γέγονεν αἰτία καὶ ἀφορμὴ εὐκαιρος εἰς διαβολήν.

Τῷ δ' ἀμερμουμηῇ ἀκηκοῦτι τὴν νίκην ἔδοξε μὴ μέλλειν
ἀλλ' ἀπιέναι πρὸς τὸ Ἀμώριον. ἀγέρας οὖν τὸ οἰκεῖον στρα-
τευμα, καὶ τῷ νίῳ δὲ ἐπιστελλας παραπλησίως ποιεῖν, εἶχετο τῆς C
ὑδοῦ. ἐνωθέντων οὖν τῶν στρατευμάτων χάραξ τε ἐπήγγυτο
10 ὄχυρός, καὶ ἡ πόλις τάφρῳ βαθεῖα ἑστεφανοῦτο, καὶ ἡ πολιορκία
ἔμπρακτος καὶ ἐνεργὸς ἐγένετο, τῶν μὲν Τούρκων ἐπιμόνοις καὶ
συνεχέσι χρωμένων τοξεύμασι, τῶν δὲ Σαρακηνῶν τὰς ἐλεπόλεις
προσαγόντων τοῖς τεύχεσι, τῶν δ' ἔνδον τοῦ τεύχους ἐναπειλημ-
μένων Ῥωμαίων ἐννύχως καὶ ἡρωϊκῶς ἀγωνιζομένων καὶ τὰ τῆς
15 πολιορκίας ἀποκρονομένων εὐπετῶς ὄργανα. ἡ μὲν οὖν πολιορκία
τῆς πόλεως ἐκ διαδοχῆς ἐνηργεῖτο καὶ συνεχῆς ἦν καὶ ἀδιάκοπος,
Θεόφιλος δὲ ἐκ τῆς τροπῆς μόλις διαφυγὼν καὶ πρὸς τὸ Δορύ-
λαιον γενόμενος ἐκέῖσε προσεκατέριε τὴν ἔκβασιν ἐκδεχόμενος, D
ἀπειριῶτο δὲ τῆς τοῦ ἀμερμουμηῇ γνώμης, εἴ πως δυναθῆι με-
20 τασθῆσαι τοῦτον τῆς πολιορκίας. ἐκπέμπονται οὖν πρεσβευταὶ
μετὰ δώρων τιμίων καὶ ὑποσχέσεων οὐκ ὀλίγων τοῦτον ἐκδυσωπή-
σοντες, οἳ δὴ καὶ τὸ στρατόπεδον καταλαβόντες τῶν Σαρακηνῶν
καὶ εἰς ὄψιν ἔλθόντες τῷ ἄρχοντι τὰ πῦρὰ τοῦ βυσιλέως μηνυ-

2 σάθητα C
πύχως C

3 τοὺς ἀγαρηνοὺς C
17 τῷ δορυλαία C

7 ἀμμόριον C
21 ἐκδυσωπήσαντες libri

iam ferrum in se ipsos stringebant, cum Imperator spectaculo illo ani-
mam percussus, se divinitus servatum, proinde ipsos quoque salvos fore
dixit. ceterum haec Persarum cum Sarracenis colloctio inimicis Theo-
phobi eisque mortem machinantibus secunda fuit et opportuna ad ca-
lumniam occasio.

At amermumnae suorum cognita victoria nihil iam cunctari, sed
Amorium petere statuit. collecto igitur suo exercitu, et filio ut idem
faceret monito, iter iniiit; cumque copias coniunxissent, castris vallo
munitis Amorium profunda fossa circumvenit omnique vi oppugnare coe-
pit, Turcis continenter sagittas iaculantibus, et Sarracenis machinas ad
oppugnandum factas admoventibus, Romanis autem qui intus erant, ani-
mose urbem defendentibus machinasque prompte amolientibus. durante
ita obsidione, nullamque intercapedinem oppugnandi faciente hoste, in-
terim Theophilus aegre ex fuga elapsus Dorylaeum pervenit, ibique exi-
tum operitur. et animum amermumnae tentandum sibi ratus legatos cum
muneribus pretiosis multisque pollicitationibus mittit, petens ut obsidio-
nem solvat. sique ut in castra Sarracenorum pervenerunt et in conspe-
ctum amermumnae venerunt, ea quae Imperator mandaverat exponunt.

θέντα παρίστων. ὁ δὲ θυμῷ κατεχόμενος ἀσχέτω διὰ τὴν τῆς πατρίδος ἄλωσιν τὸν μὲν βασιλέα τῆς δειλίας κατεκερτόμει, ἔξου-
 θένει δὲ καὶ τὴν πρεσβειαν καὶ ἐκωμῶδει, καὶ τοὺς πρεσβευτὰς ἐν
 δεσμοῖς κατεῖχε, περιμένων τὴν τῆς πράξεως ἔκβασιν. τὴν δὲ
 πολιορκίαν ἐπὶ πλεον ἐπέτειεν, εἰς πολλὰ μέρη διελὼν τὸν στρα- 5
 P 532 τὸν καὶ ἐκ διαδοχῆς τὰς προσβολὰς ποιούμενος, ἵνα τῷ πλήθει
 καὶ τῇ ἀκμαιότητι τῶν ὑπαλλαττομένων ἀποκαμόντες οἱ ἔνδον καὶ
 πρὸς τοὺς πόνους ἀπειρηκότες ἐνδῶσουσι. καρτερῶς δὲ καὶ τῶν
 ἔνδον ἀμυνομένων ἄπρακτοι αἱ ἐπιχειρήσεις τῆς πολιορκίας ἐγί-
 νοντο. καὶ κἄν διέφυγεν ἡ πόλις τὴν ἄλωσιν, εἰ μὴ τις τῶν εἴσω 10
 δώροις ὑποκλαπείας καὶ τὴν τῶν Χριστιανῶν ἔξομοσάμενος πίστιν
 διὰ τινα φιλονεικίαν, εἰς τοσοῦτον κίνδυνον ὀλισθήσας, προδοσίᾳ
 προῦδωκε τὴν πατρίδα· Βαδίτζης ὄνομα τῷ ἀνδρὶ. οὗτος γὰρ
 λάθρα τοῖς Σαρακηνοῖς ἐντυχῶν, καὶ ἔνθα τὸ τεῖχος εὐέφοδον ἦν,
 ποιῆσθαι τὰς προσβολὰς ὑποθέμενος, αἴτιος ἐγεγόνει τοῦ τὴν 15
 B πόλιν ἄλῶναι. ἥς δὴ πολέμου νόμῳ ληφθείσης, ποῖος ἱκανὸς
 λόγος ἐξεπιεῖν τὸ πλήθος τῶν ἀναιρεθέντων καὶ τῶν αλχμαλωτι-
 σθέντων; θυμῷ γὰρ βαλλόμενοι οἱ Σαρακηνοὶ διὰ τὸ πολλοὺς
 τῶν ἐπιφανῶν κατὰ τὸν καιρὸν τῆς πολιορκίας ἀναιρεθῆναι οὐδένα
 οἶκτον τῶν προστυχόντων ἐλάμβανον, ἀλλ' ἀνηροῦντο μὲν ἄνδρες, 20
 ἤγοντο δὲ γυναῖκες σὺν μειρακίοις καὶ νεανίσκοις, ἐπυρπολοῦντο
 τὰ κάλλιστα τῶν οἰκημάτων, καὶ ἐν οὐ μακρῷ τῷ χρόνῳ ἡ τῶν

12 προδοσίᾳ om C
 21 δὲ] δὲ αἰ C

13 Βοιδίτζης κλησις C
 22 ἐπ' C

15 γέγονε C

verum is ira ob excidium patriae implacabili ardens, imperatori timiditatem exprobrare, legationem deridere ac pro ludibrio habere, legatos in vinculis detinere, et finem rei praestolari, oppugnationem porro impensius urgere, divisoque in multas partes exercitu per vices urbem adoriri, sperare fore ut subinde aliis aliisque recentibus et integris viribus oppugnationi subeuntibus, qui intus erant, laboribus defatigati sese dedant. sed oppidani fortiter se tuebantur, neque oppugnationibus quidquam efficiebatur. omninoque capta urbs non fuisset, nisi proditio cuiusdam Amoriensis intercessisset. is Baditzes nomine, muneribus corruptus, eiurata ob contentionem quandam Christiana religione eo prolapsus est temeritatis ut patriam proderet, et occulte cum Sarracenis collocatus monnit ut ab ea parte urbem oppugnarent, qua facilius in muros evadi posse norat. expugnata urbe quantae caedes editae sint et quot captivi facti, dicendo exprimi non potest. nam Sarraceni irati quod durante obsidione multos suorum illustres amisissent, nulla eorum in quos incidebant miseratione moti, viros obtruncabant, mulieres cum infantibus et pueris rapiebant, pulcherrima quaeque aedificia incendebant. denique urbs Orientalium pulcherrima exiguo temporis spatio ita

ἑῶν πόλεων διαπρεπιστέρα ἐκλειμμένον ἰδέκνυτο ζρεῖπιον. ἤγοντο δὲ ζωγριαὶ καὶ οἱ τῶν στρατευμάτων ἑξάρχοντες, Κάλλι- στός τε καὶ Κωνσταντῖνος καὶ Θεόδωρος ὁ Κρατερὸς οἱ πατρίκιοι, καὶ ἄλλοι πλείστοι τῶν ἐν στρατηγίαις διαφανῶν, μεγίστοις ἐμπρέ- 5 ποντες ἀξιώμασιν.

Οὕτω δὲ χειρωθείσης τῆς πόλεως τοὺς πρέσβεις ὁ τῶν Σα- C ρακηρῶν ἀρχηγὸς τῶν πραχθέντων ἕκαστον ἐπισκοπήσαι ἐγκλευ- σάμενος, ὥσπερ τις ἐντροφῶν καὶ ἐνευχοῦμενος τοῖς πραχθεῖσιν, ἀπταγγέλους τῆς συμφορᾶς ἐκπέμπει τῷ βασιλεῖ. οὗς πάλιν ἐκεῖ- 10 ρος πρὸς τὸν ἀμερμουμητὴν ἑξαπέστειλεν, ἀποδοθῆναι οἱ ζητῶν τοὺς τε ληφθέντας διαφανεῖς ἄνδρας ἐν τῇ πολιορκίᾳ καὶ τοὺς κατὰ γένος αὐτῷ προσήκοντας καὶ τοὺς λοιποὺς αἰχμαλώτους, εἴ- κοσι ἐπὶ τέσσαρσι κεντηναρίοις δώσειν ὑπιοχνοῦμενος ὑπὲρ λύ- τρων αὐτῶν. ὁ δὲ τὴν πρεσβείαν δεξάμενος πάλιν τοὺς πρέσβεις 15 μεθ' ἑβρεως ἀπέπεμψεν, ἀνόητος ἂν εἶναι εἰπὼν εἰ χίλια κεντη- νάρια καταναλώσας ἐπὶ συλλογῇ τοῦ οἰκείου στρατοῦ τοσοῦτων ἀποδώσει τοὺς ἠλωκότας κεντηναρίων. ἀπράκτων δὲ τῶν πρέσβεων D ἐποστρεψάντων τῇ ἀπληστία τῆς συμφορᾶς πληγεῖς ὁ Θεόφιλος, πῶσάν τε βρῶσιν καὶ πόσιν ἀποστρεφόμενος καὶ σχεδὸν ὑπόσιτος 20 γεγενητός, καὶ μηδὲν ἕτερον προσιόμενος ἢ τὸ ἐκ χιόνος ἀποθλιβό- μενον ὕδωρ, δυσεντερίας ἐάλω νοσήματι. ἀλλὰ κάπερ οὕτως ἔχων πονήρως οὐκ ἠρέμει, οὐδὲ μετρίως ἔφερε τὴν τοῦ Ἀμωρίου καταστροφὴν, ἀλλὰ καιρὸν καὶ τρόπον ἐζήτει πῶς ἂν ἀμύναιτο

8 ὁ] καὶ C 4 στρατηγοὶς C 6 δὴ C 8 τις τοῖς
πεπραγμένους ἐντρ. C 15 ἀπέπεμψε μεθ' ἑβρεων C 22 ἀμ-
μορίον C

perit ut nihil praeter rudera esset reliquum. captivi abducebantur co- hortium ductores Callistus, Constantinus, Theodorus Craterus, patricii, cumque his alii plurimi, praeturis bellicis aliisque summis dignitatibus illustres.

Capto ad hunc modum Amorio, princeps Sarracenorum veluti insultans rebus gestis inque iis superbe comesasans, legatos imperatoris omnia inspicere iussos quae acta essent, cladis nuntios ad dominum remittit. quos ille rursus ad amermumnam misit, petens sibi captos in urbis expugnatione illustres viros sibi que genere propinquos et reliquos captivos reddi, promittensque pro eorum redemptione 24 centenaria. hos quoque ignominiose remisit barbarus, stolidum se fore fatus, si captos tot centenariis redderet, cum ipse mille centenaria in comparandas copias impendisset. legatis re infecta domum reversis, Theophilus mole calamitatis oppressus omnem pene cibum ac potum aversatus, tantumque aquam ex nive expressam admittens, in dysenteriam incidit. sed tamen quamquam ita afflictum Amorii excidium quiescere nequaquam passum est; quod aegerime ferens occasionem modumque ulciscendi hostem

τὸν ἐχθρόν. διὸ καὶ στέλλει πρὸς τὸν ῥήγα Φραγγίας τὸν πατρι-
 χιον Θεοδοσίον, ἐκ τοῦ τῶν Βουβωτζικῶν καταγόμενον γένους,
 P 533 ἐπικουρίαν τε ἐξαιτῶν πεμφθῆναι, καὶ ἀποστεῖλαι δύναμιν ἀξιό-
 μαχον καὶ κακῶσαι μέρη τινὰ τῆς Αἰβόης τῷ ἀμερμουρνῆ διαφέ-
 ροντα. ἀλλ' αὕτη μὲν ἢ πρεσβεία ἄπρακτος ἔμεινε, τοῦ Θεοδο- 5
 σίου τὴν ζωὴν καθ' ὁδὸν καταστρέψαντος· ὁ Θεόφιλος δὲ καὶ
 ταύτης διεκπεσὼν τῆς ἐλπίδος ἐπὶ πλεόν τε ὑπὸ τῆς νόσου σφιγγό-
 μενος ἄνεισι κληήρης πρὸς τὴν Μαγναύραν, ἐν ἣ τὴν τε σύγκλη-
 τον ἐκκλησιάσας καὶ τὸ λοιπὸν ἐμφανὲς μέρος τῆς πόλεως τὰ καθ' 10
 ἑαυτὸν ἐξετραγῶδει καὶ ὠλοφύρετο, καὶ τοὺς συνειλεγμένους ἐζήτει 10
 B τὴν εἰς αὐτὸν ἀπομνημονεύειν εὖνοιαν ἐν τῷ πίστειν καὶ εὐμένειαν
 τηρῆσαι πρὸς τε τὴν αὐτοῦ σύζυγον καὶ τὸν παῖδα, καὶ διαφυλάτ-
 τειν τούτοις τὴν βασιλείαν ἀνεπιβούλευτον. ἐπικλασθέντων δὲ
 τῶν συνηθροισμένων τοῖς ἔλεινοῖς τούτοις ῥήμασι τοῦ βασιλέως
 ὕδρυμὸς ἤρθη καὶ κωκυτὸς παρὰ πάντων· καὶ πάντες Θεοκλυ- 15
 τοῦντες ἤρχοντο μὲν τῷ βασιλεῖ ὑγείαν τε καὶ ζωὴν, εἰ δ', ὅπερ
 ἀπευκτὸν ἦν αὐτοῖς, θάνατος, ἔλεγον, ἐπακολουθήσει, ὑπὲρ τῆς
 αὐτοῦ γαμετῆς σφῶν δὲ δεσποίνης καὶ τῶν παιδῶν ὑπισχυοῦντο
 καὶ αὐτάς, εἰ δεήσει, προέσθαι τὰς ψυχὰς καὶ τηρῆσαι τούτοις
 τὴν βασιλείαν ἀδιαλώβητον. καὶ οἱ μὲν κατεπηγγείλαντο ταῦτα, 20
 ὁ δὲ βασιλεὺς Θεόφιλος ὑπὸ τῆς νόσου τελείως ταχεῖς καὶ μικρὸν
 C ἐπιβουὸς τὸ κοινὸν ἀνεπλήρωσεν ὕφλημα, ἐπὶ δώδεκα ἔτεσι καὶ
 μισὶ τρισὶ τὴν βασιλείαν ἰθύνσας. ἐπεὶ δέ, ὡς φθάσας ὁ λόγος

6 τοῦ μὲν θ. C 12 διαφυλάξει C 20 ἀβλαβῆ C 21 Θεό-
 φίλος om C 23 ὡς post ἐδήλωσε C

circumspiciebat. ea de causa Theodosium patricium, Bubutzica stirpe
 natum, ad regem Franciae ablegat, auxiliarias ab eo copias validas pe-
 tens, hortansque ut is partes Libyae ad amer mumnam pertinentes infe-
 stet. sed haec quoque legatio irrita fuit, mortuo in itinere Theodosio.
 Theophilus hac quoque spe lapsus, ingravescente insuper morbo, in
 lectica se ad Magnaurum deportari iubet; eodemque convocato senatu
 et parte civitatis nobiliore, suarum rerum miseram condicionem tragice
 deplorat, coetumque hortatur ut memores suae in ipsum benevolentiae
 fidem uxori suae porro filioque servant, iisque imperium ab insidiis tu-
 tum praestent. miserabili imperatoris oratione fractis concionis animis
 eiulatum univarsi sustulerunt, a deoque omnes salutem ac vitam impe-
 ratori flagitarunt, simul polliciti, si quid ei humanitus accideret, quod
 ipsi quidem abominarentur, se tum pro uxore eius, domina sua, et li-
 beris ipsam quoque, si ita res postularet, vitam impensuros, iisque impe-
 rium incolume conservaturos. secundum haec Theophilus morbo plane
 consumptus paulo post debitum naturae persolvit, cum imperium annos
 12 et menses 3 gessisset. cum autem ob praedictas causas locus esset

ἐδήλωσε, χάραν ἔχον οἱ διαβάλλοντες τὸν Θεόφοβον ἀπὸ τῶν εἰρημένων αἰτιῶν, ὡς ἔγνω ὁ Θεόφιλος τὸ τέλος τῆς αὐτοῦ βιο-
 τῆς, ἐν δεσμωτηρίῳ τίθεισι τὸν Θεόφοβον ζοφωδεστιάτῳ κατὰ τὸν
 Βουκολέοντα. καὶ ἤδη τοῦ τέλους ἐγγίζοντος προσέταξεν ἀποτε-
 5 μῆν τούτου τὴν κεφαλὴν καὶ αὐτῷ ἐνεγκεῖν. ἦν περ δεξιόμενος,
 καὶ ταῖς χερσὶ τῶν τριχῶν ἐπαφώμενος, ἔσχατον εἶπε λόγον, ὡς
 ἀπὸ τοῦ νῦν οὔτε ἐγὼ Θεόφιλος οὔτε σὺ Θεόφοβος. τινὲς δὲ τῷ
 Ὀρόφα δρουγγαρίῳ τῆς βίβλας τυγχάνοντι ἀνατιθέασι τὴν τοῦ D
 Θεοφόβου σφαγὴν, ἀσθαιρέτως αὐτὴν ἐργασαμένῳ μηδεὶς κε-
 10 λεύσαντος.

Καταστρέψαντος δὲ τοῦ Θεοφίλου τὴν ζωὴν ὁ παῖς αὐτοῦ
 Μιχαὴλ τὰ σκήπτρα τῆς βασιλείας ἀναδέχεται σὺν τῇ μητρὶ Θεο-
 δώρῃ, ἐπιτρόπους ἔχων καὶ ῥυθμιστὰς οὓς αὐτῷ ἐνδιαδέχως
 ἐπέστησεν ὁ πατήρ, τὸν τε μάλιστα Μανουὴλ καὶ δομῆστικον
 15 χρηματίσαντα τῶν σχολῶν, καὶ τὸν πατρικίον Θεόκτιστον καὶ λο-
 γοθέτην τοῦ δρόμου. οἱ παραχρῆμα τοῦ θανεῖν τὸν Θεόφιλον
 ἐξελάοντες εἰς τὸν ἵππόδρομον, κάκεισε τὸν δῆμον ἐκκλησιάσαν-
 τες, λόγους τε διῆλθον τῆς πρὸς αὐτοὺς εὐνοίας ἀνυμμηθήσκοντες
 τοῦ τελευτήσαντος βασιλέως, καὶ ἐπαγωγὰ πολλὰ καὶ θελκτικῆρα
 20 λέξαντες τὴν τῶν ἀκουόντων εὐμένειαν ἐπεσπάσαντο, τὸ ἐαυτῶν
 ὑποσχομένων ἐκχεῖν αἷμα ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τοῦ βασιλέως
 Μιχαὴλ. καὶ ὄρκοις εὐθὺς ἐνεπέδουν τοὺς λόγους. ἐγκρατοῦς P 534
 δὲ τῆς βασιλείας σὺν τῷ νυῖφ γενομένης τῆς Θεοδώρας, εὐθὺς καὶ

8 ἀπὸ τὸν C 6 ἀπειρε C 11 υἱὸς C 13 ἐν διαθήκῃς C
 22 Μιχαὴλ om C

Theophobum apud imperatorem criminantibus, Theophilus vitae finem
 instare sibi sentiens Theophobum in carcerem obscurissimum compegit,
 qui est iuxta Bucoleonem. iamque moribundus caput eius amputari si-
 bique adferri iussit. manibusque crines eius tangens haec ultima verba
 extulit "exinde neque ego Theophilus sum neque tu es Theophobus." quidam tamen Orypham drungarium vigiliae ferunt sua sponte et ne-
 mine iubente Theophobo vitam eripuisse.

Mortuo Theophilo filius eius Michaelis sceptrum imperii tulit, con-
 sorte matre Theodora. habuit autem tutores atque moderatores quos ei
 pater testamento praefecerat, Manuelum magistrum et scholarum dome-
 sticum, ac Theoctistum patricium et dromi logothetam. hi statim a
 morte Theophili in Circum progressi, vocato eodem ad concionem po-
 pulo, verba mortui recens imperatoris commemoraverunt, eiusque bene-
 volentiae commonefecerunt, ac multis blandis et ad animos conciliandos
 aptis verbis civium favorem novo imperatori paraverunt, promittentium
 se vel sanguinem suum pro eius salute profusuros, et dicta sua confe-
 stis iuramentis confirmantium. Theodora itaque cum filio summa re-
 ram petita, imperio confirmato, nihil antiquius habuit quam ab initio

ἐκ προοιμίαν ὑποθήκαις ἀνδρῶν εὐσεβῶν τὰ τῆς αἰρέσεως ἀνεσκο-
πεῖτο τῶν εἰκονομάχων, ἀπὸ τῆς βασιλείας Λέοντος τοῦ ἐξ Ἀρμε-
νίων καὶ μέχρι τῆς τελευταίας Θεοφίλου τὴν ὑπὸ Ῥωμαίους διανε-
μομένης. συνεπετίθετο δὲ τῇ καθαιρέσει ταύτης καὶ ὁ Θεόκτι-
στος. ὁ δὲ Μανουὴλ ἐπὶ τινα καιρὸν δκλιζῶν ἦν, οὐδεὶς δὲ 5
παρησιάζεσθαι ἐτόλμα, εἰς τοῦμφανὲς ἐνεργεῖν λόγον περὶ τῆς
ταύτης καταστροφῆς, τοῦ πλείστου μέρους τῆς συγκλήτου καὶ τῆς
συνόδου καὶ αὐτοῦ τοῦ πατριάρχου τῇ αἰρέσει κατεσχημένων.
μόνος δὲ τοῦτο ἐτόλμησε κινήσειν ἐκ θείας ἐνεργείας ὁ Μανουὴλ.

- B** πρότερον μὲν γάρ, ὡς εἴρηται, ἐνδοιάζων ἦν περὶ τὴν τῶν σεπτῶν 10
εἰκόνων προσκύνησιν, ὕστερον δὲ ταύτην ἠσπάσατο ἐκ τοιαύτης
αἰτίας. νόσω κατεσχέθη χαλεπωτάτῃ, καὶ ἀπέγνωστο αὐτῷ ἡ
ζωή, πύσης ἰατρικῆς τέχνης ἀποκαμούσης. ἤλθον οὖν τινὲς εἰς
αὐτόν, ἀκηκοότες τοῦτον τεθνάναι, εὐλαβεῖς μοναχοὶ ἀπὸ τῆς
τοῦ Στουδίου μονῆς· προσεγγίσαντες δὲ τῇ κλίνῃ, καὶ γνόντες 15
αὐτόν ἔτι ζῆν τε καὶ ἐμπνεῖν, εὐαγγελίζονται ζῶνῃ αὐτῷ καὶ ἀνύρ-
ρωσιν καὶ πρὸς τὴν ἔμπροσθεν ὑγίειαν ἀποκατάστασιν. ὁ δὲ
πρότερον μὲν διηπίσκει· ὁμοῦς ἐνισταμένων τῶν θείων ἀνδρῶν,
καὶ μὴ ἐνδοιάζειν λεγόντων πρὸς τὴν δωρεὰν καὶ δύξαν τοῦ Θεοῦ
C τὴν ἀποκαλυφθεῖσαν αὐτοῖς, μικρὸν ἀνεγκῶν τῆς νόσου οὕτως 20
φρησὶ πρὸς αὐτοὺς λεπτιῶ καὶ ἀδρανεῖ τῷ ἄσθματι “καὶ πῶς ἔσται
μοι τοῦτο, ὧ θεοὶ πατέρες; αἱ ψυχικαὶ δυνάμεις ἀπολελοῦσαι,
τὸ σῶμα τέλειον ἐξησθένηκε καὶ κατέσκληκεν. ἐγὼ δὲ κεῖμαι τετα-

6 παρησιάζεσθαι C
θεὶς Μανουὴλ χ. C

10 πανσέπτων C
20 τὴν δύναμιν τοῦ C

12 κατ. ὁ δηλω-

statim, quod pii homines hortabantur, de imaginiperdaram haeresi de-
liberare, quae ab imperio Leonis Armenii ad mortem usque Theophili
per Romanam se propagaverat dicionem. ad eam exstirpandam Theo-
ctistus quoque se socium praebuit, Manuelo aliquamdiu nutante. neque
vero aperte quisquam rem aggredi audebat, cum maior pars senatus et
concilii atque ipse etiam patriarcha haeresi ei essent dediti. solus hoc
ausus est Manuelus, divina excitatus vi. cum enim de negotio isto
aliquamdiu, ut diximus, incops haesitasset, tandem ut serio id suscipe-
ret, hanc habuit causam. inciderat in gravissimum morbum, adeo qui-
dem ut omni medicorum arte defatigata iam de vita eius desperaretur.
eum accessere quidam pii monachi ex Studii monasterio, quibus nun-
tiatum fuerat esse mortuum; cumque ad lectum aggressi vivere adhuc
et spirare sensissent, laetum ei de vita servanda pristinaque sanitate
recuperanda nuntium praedicaverunt. cum autem initio diffideret, ta-
men instantibus divinis istis hominibus, prohibentibusque ipsum dubitare
de dono dei et gloria ipsius patefacta, paululum se ex morbo colligans
tenui ac imbecilla voce “quomodo” inquit, “divini patres, hoc mihi
contingat? cuius et animae facultates defecerunt et corpus omnino con-

ριχτωμένος και σκελετός, ἐν οὐδενὶ διαφέρων ἑτέρῳ τῶν τεθνηκό-
των ἢ μόνῳ τῷ ἀναπνεῖν. τίς οὖν ἔλπις ἢ ποῖος λόγος ἔσται ὁ
πέισων με ἀναρρωσθῆναι και εἰς τὴν προτέραν εὐεξίαν ἔλθειν;”
ὕπολυβόντες οὖν οἱ ὀσιώτατοι ἔφησαν πρὸς αὐτόν “πάντα δυνατὰ
5 και οὐδὲν ἀδυνατεῖ τῷ Θεῷ. εἰ γοῦν σπουδάσεις ἀναρρωσθεὶς D
τὴν τῶν εἰκονομάχων ἀποσβέσαι πυρκαϊάν και τὰς ἱερὰς εἰκόνας
κατὰ τοὺς παλαιοὺς και πατρικοὺς θεσμοὺς ἀναστηλῶσαι, εὐαγ-
γελιζόμεθά σοι τὴν ζωὴν.” εἶπον και ὑπεχώρησαν. και εὐθὺς
ἢ τε νόσος ἐρραΐσει και αἱ φυσικαὶ ἐνέργειαι ἀκωλύτως ἐπετελοῦντο,
10 και ἐν βραχεὶ τῷ χρόνῳ τελείαν τοῦ ἀρρωστήματος ἐσχῆκει ἀπαλ-
λαγῆν. ῥῶν δὲ τῆς νόσου γενόμενος, ἐξίππασάμενος εὐθὺς
ἄπεισι πρὸς τὸ παλάτιον και εἴσεισι πρὸς τὴν βασιλίδαν, και
πάντα τρόπον αὐτὴν παρεκίνει τὰς θείας ἀναστηλῶσαι εἰκόνας,
πάσαι και αὐτὴν ἀφορμῆς δράξασθαι γλιχομένην, διὰ παντὸς
15 ἐρεθίζομένην και παρὰ τῆς οἰκείας μητρὸς εἰς τοῦτο και τῶν μη-
τραδελφῶν τῶν πατρικίων. ὁμοῦ δὲ ἀντίειπτεν ἡ Θεοδώρα τοῖς
λόγοις τοῦ Μανουὴλ, εἴτε τοὺς πρὸς τὸν ἄνδρα ὄρκους εὐλαβου- P 535
μένη, εἴτε, ὡς ἔφαμεν, και τὸ πλήθος δεδοικνῖα τῶν τῇ αἰρέσει
κατειλημμένων. ἔγκειμένου δὲ τοῦ Μανουὴλ ἔφη ἡ Θεοδώρα ὡς
20 ὁ ἐμός, ὦ μάγιστρε, ἀνὴρ τε και βασιλεὺς ἀκριβείας ἦν ἐραστής,
και οὐδὲν ἀπερισκέπτως ἐπραξε πώποτε, και τοῦτο τὸ δόγμα, εἰ
μὴ ἀπηγορευμένον ἦν τοῖς ἱεροῖς νόμοις και ταῖς ὑγίαις γραφαῖς,

3 ἀναρρωσθήσεσθαι C 8 και εὐθὺς] τῷ δὲ Μανουὴλ παρα-
δόξως και ὑπὲρ πᾶσαν προσδοκίαν C 11 ῥῶν C 19 ἐφη-
σεν C

sectam exaruit, ita ut totus exsiccatus solis reliquis ossibus iaceam; eo-
que tantum a cadavere differam, quod spiritum duco? qua ergo spe
adducar ut credam me vires recepturum ac pristinae valetudini restitu-
tum iri?” respondere monachi deum nihil non posse: quodsi ergo sani-
tate recepta operam sit daturus ut incendium ab imaginiperdis excita-
tam restinguat sacrasque imagines secundum vetera maiorum decreta
restituat, se ei vitam certo promitteret atque haec fati discesserunt.
statim vero et morbus remisit, et naturales facultates omni impedimento
sunt liberatae, brevique temporis spatio infirmitate prorsus est solutus
Manuelus. sic ergo allevato corpore statim equo ad palatium it, in-
gressusque ad imperatricem eam summopere ad reponendas sacras ima-
gines exhortatur. ea vero iampridem occasione huius rei agenda
quaerebat, subinde instigata a matre sua et avunculis patriciis. nihilo-
minus tamen verbis Manuelli Theodora tum se opposuit, sive iuramenti
marito praestiti religione, sive multitudinem, cuius mentionem fecimus,
haerensis istius studiosorum reformidans. et instante Manuelo “meus”
inquit, “o magister, maritus imperator accurationem amavit, nihilque
unquam nisi re probe deliberata egit. itaque decretum quoque de co-
lendis imaginibus non fuerat ecclesia eiecturus, nisi id legibus literisque

οὐκ ἂν ἔξῳσε τῆς ἐκκλησίας. ταῦτα δὲ ἐκείνης εἰποῦσης, ταχεῖαν
 ἠπελίησεν αὐτῇ καταστροφὴν τῆς ζωῆς καὶ τῆς βασιλείας ἐκπτωσιν,
 καὶ οὐκ αὐτῇ μόνον ἀλλὰ καὶ τῷ ταύτης νίῳ, εἰ μὴ τὸν θεῖον
 B κόσμον τῶν ἱερῶν εἰκόνων ἀποδοίῃ ταῖς ἐκκλησίαις. τούτου τοῖς
 λόγοις εἴτε ἐκδειματωθεῖσα, εἴτε καὶ ἄλλως ἄρεσκομένη, ὡς εἶ- 5
 πομεν, ἡ βασιλις ὅλη τοῦ ἔργου γίνεταί. καὶ εὐθὺς ἀγείρεσθαι
 ἐν τοῖς σκηνώμασι τοῦ Θεοκτίστου προσέτατε πάντας τοὺς ἐπὶ
 συνέσει καὶ λόγῳ κεκοσμημένους ἐκ τε τῆς συνόδου καὶ τῆς συγ-
 κλήτου, καὶ λόγους κινεῖν καὶ προβάλλεσθαι περὶ ὀρθοδοξίας.
 πάντων δὲ ὡς ἔπος εἰπεῖν συναθροισθέντων καὶ λόγων πολλῶν 10
 ἐνέντων, καὶ μαρτυριῶν ἀπὸ τῆς θείας γραφῆς παραχθειςῶν οὐκ
 ὀλίγων, τὸ εὐσεβὲς ὑπερίσχυσε μέρος καὶ δόγμα γέγονε τὰς θείας
 παραχρημα ἀναστηλοῦσθαι εἰκόνας, τῶν ἀρχιερέων καὶ μοναχῶν
 καὶ συγκλητικῶν, ὅσοι τῷ πάθει κατείχοντο πρότερον, τῶν πλειό-
 C των τὸ κρεῖττον μεταμαθόντων καὶ μεταστοιχειωθέντων πρὸς τὴν 15
 ἀλήθειαν, ὅσοις δὲ δευσοποιᾷ καθίκετο ἡ τῆς εὐσεβείας βαρῆ
 καὶ ἀμεταθέτως εἶχον, ἀπεληλαμένων τῆς πόλιως καὶ ὑπεροφίαις
 παραπεμφθέντων. κυθηρέθη δὲ καὶ ὁ δυσσεβῆς πατριάρχης
 Ἰαννῆς, καὶ τοῦ ἀρχιερατικοῦ θρόνου ἀπηλάθη δι' ἀποστολῆς
 ἄξιολόγων ἀνδρῶν τῶν εἰς φυλακὴν τεταγμένων τοῦ παλατίου. 20
 οἷς πρότερον μὲν κατελθεῖν οὐκ ἐπέιθετο, οὐδ' ἐκὼν γε αὐτοῖς τῆς
 ἐκκλησίας ἐκστῆναι διεβεβαιοῦτο· ὡς δ' οὕτοι ὑποστρέψαντες

4 τούτοις C

13 ἀναστηλῶσαι C

14 συνείχοντο C

16 ὅσοις — 18 παραπεμφθέντων add C, cuius margo: δυσσοποιᾷ
 κοπροειδής· δεῖσα γὰρ ἡ κόπρος εἴρηται. 18 καθαιρεθέντος
 δὲ τοῦ δυσσεβοῦς πατριάρχου καὶ τοῦ ἀρχιερατικοῦ θρόνου ἀπορ-
 ριφθέντος C 22 διεβεβαίον C

sacris scivisset damnari." haec locutae Manuelus praesentem imperii
 vitaeque finem, eademque filio minatus est, nisi divinum ornatam sa-
 crarum imaginum ecclesiis redderet. quibus verbis Theodora sive per-
 territa sive alias, ut diximus, delectata, tota isti negotio sese dedit.
 statim itaque in tabernacula Theoctisti omnes convenire iubet, qui de
 senatoribus vel concilio sapientia erant ac doctrina ornatī, eosque de
 vera religione in medium consulere. ibi omnibus, quantum eius fieri
 potuit, congregatis, cum varii essent sermones habitī et non pauca sa-
 crae Scripturae testimonia producta, piae partis sententia obtinuit, de-
 cretumque de sacris imaginibus statim reponendis factum. eo in con-
 ventu principes sacerdotum, monachi ac senatorii viri, ante haeresi vi-
 tiati, maioris partis sententia docti veritatem errore damnato amplexi
 sunt. abrogatum etiam est patriarchae munus Ianni, missique prae-
 stantes viri, quibus palatii custodia erat demandata, qui cum solio de-
 turbarent. Iannes primo cessurum se aut omnino ecclesiae exiturum de-
 negavit summa contentione. quam eius contumaciam cum, quos missos

πρὸς τὴν πέμψασαν βασιλίδα γνώριμα τεθείκασι τὰ τῆς ἀπει-
θείας, ὃ πατρικίος θῦπτον ἐκπέμπεται Βάρδας, ὃ τῆς δεσποίνης
ἀδελφός, τοῦ χάριν πεισόμενος μὴ τῇ δροδοδέξῳ πίστει τοῦ
πατριαρχείου οὐκ ἀπανίσταται. ὃ δὲ Ἰαννῆς πανουργος ὢν καὶ
5 σικοφαντίας ῥάψαι εἶπερ τις εἰδώς, μολίβδῳ καταστίξας τὴν D
ἐαντοῦ γαστέρα καὶ τὰ νῦτα καὶ τοὺς γλουτοὺς ὡς δοκεῖν μαστι-
χθῆναι παρὰ τινων, καὶ παρὰ τῶν πεμφθέντων ταῦτα παθεῖν
κεκραγῶς βαρβαρικῶς ἐπιθεμένων αὐτῷ, καὶ μᾶλλον παρὰ Κων-
στατίνου τοῦ δρουγγαρίου τῆς βίγλας, ἠντιβόλει συγχωρηθῆναι
10 πρὸς μικρόν, ἔστ' ἂν ἀφανισθεῖεν αὐτοῦ τὰ στίγματα. καὶ ὃ
μὲν Ἰαννῆς ταῦτα, ὃ δὲ Βάρδας τοῦ σκαιωρήματος ἀπελεγχθέντος
εἰς θυμὸν κινήθεις καὶ ἄκοντα τοῦτον τοῦ πατριαρχείου κατάγει.
ὃ καταχθέντος ἡ δέσποινα ἀντεισήγαγε τὸν ἱερὸν καὶ θεῖον Με-
θόδιον, ἔτι τῆς ὁμολογίας καὶ τῆς μαρτυρίας ἐν τῇ σαρκὶ τὰ
15 στίγματα περιφέροντα, ἀπάντων τῶν εἰσεβῶν ἱερέων, λαϊκῶν τε
καὶ μοναχῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐν τοῖς ὄρεσιν ἀσκουμένων μετὰ πολ- P 536
λῆς τῆς περιχαρείας ἀποδεξαμένων τὴν προσβολήν, καὶ ἀθρόον
τὴν βασιλίδα καταλαβόντων καὶ ὁμοφώνως αἰωνίῳ ἀναθέματι
παραδεδωκότων τὴν αἵρσιον τῶν εἰκονομάχων. ταῦτα μὲν ἐν
20 προομίῳ τῇ διοιδίμῳ Θεοδώρῳ καὶ τῷ ταύτης νιῷ κατεπράχθη
τὰ κατορθώματα· ὃ δὲ ἀνίερος Ἰαννῆς ἐν μοναστηρίῳ τινὶ κατειρ-

2 ὃ τῆς — 3 χάριν add C 3 πεισθεὶς C 4 ὢν καὶ γράψαι
καὶ σικ. P 5 σικοφαντίαν C 8 βαρβ. — 9 βίγλας add C
11 post Βάρδας P: ὃ τῆς βίγλας δρουγγάριος, παρ' ὃ καὶ κατα-
κινήθηναι ὃ Ἰαννῆς ἔλεγε. 13 κατενεχθέντος C 15 φέ-
ροισα P πάντων C 19 τῶν εἰκονομάχων om C μὲν
καὶ ἐν C 21 ἐν om C

ad eum diximus, Augustae indicassent, statim Bardas patricius mittitur, quaesitum ex eo an ob professionem verae religionis patriarchae loco cedere detrectaret. sed Iannes, homo versutus et ut quisquam alius fraudis calumniaeve suendae gnarus, ventrem suum dorsumque et nates plumbo compungit, ut a quibusdam flagris caesus videretur; vociferansque ita se ab iis qui missi fuerant tractatum, tantum sibi temporis concedi flagitat donec vibices eluerentur. Bardas autem vigiliae drungarius, a quo se ita caesum Iannes dicebat, impostura detecta, ira concitatus, reluctantem etiam domo patriarchali eiecit. in eius locum imperatrix sanctam ac divinum Methodium introducit, qui adhuc confessionis suae et ob eam tolerati supplicii notas in carne sua gestabat, omnibus piis sacerdotibus, laicis ac monachis, et iis etiam qui in montibus exercebantur, summo cum gaudio eius designationem approbantibus, ac confertim in urbem venientibus, unoque ore haeresim imaginiperdarum damnantibus aeterno anathemate. hoc praeclarum facinus indyta Theodora et filius in ille imperii sui ediderunt. impius vero Ian-

χθείς, καὶ ἔν τινι μέρει τούτου ἀνεστηλωμένην θεασάμενος εἰκόνα
 Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς θεομήτορος καὶ τῶν ἀρχαγγέλων, τῷ
 ἑαυτοῦ διακόνῳ προσέταξε ἀναβάντι τῶν σεβασμίων εἰκόνων ἀνο-
 ρῦσαι τοὺς ὀφθαλμούς, εἰπὼν μὴ ἔχειν αὐτοὺς τὴν τοῦ ὄραν δύ-
 ναμιν. ὡς οὖν ἐπύθετο ταῦτα ἡ εὐσεβῆς δέσποινα, ζήλω θείῳ 5
 B ἐκπυρωθεῖσα τοὺς αὐτοῦ προσέταξε διορυχθῆναι ὀφθαλμούς.
 ἀλλὰ τοῦτο μὲν οὐκ ἐγένετο μεσιτευσάντων τινῶν, δορυφόρους
 δ' ἐπέμψασα μάστιξιν αὐτὸν κατηκίσατο λώρων διακοσίων.

Ἦνεγκε δὲ τὸν Ἰαννῆν τοῦτον ἡ μεγαλόπολις αὐτῆ καὶ πασῶν
 προκαθημένη τῶν πόλεων, τῆς τῶν Μωροχαρζανίων καταγόμενον 10
 γενεῆς. ἀψάμενον δὲ ἤδη καὶ γεροντικῆς ἡλικίας ἡ μονὴ τῶν καλ-
 λινίκων μαρτύρων Σεργίου καὶ Βάκχου ὡσπερ τινὰ δράκοντα ἐν
 ἐκκλησίᾳ φωλεύσαντα εἶχεν ἠγούμενον ἐν αὐτῇ, ἐν δὲ ταῖς κατὰ
 μικρὸν γινόμενον ἀναβάσει τῇ τε τῶν εἰκονομάχων ἀθέῳ αἰρέσει
 ἰσχυρῶς προστετηκότα καὶ γοητείαις προσανέχοντα καὶ λεκανομαν- 15
 C τείαις διὰ βλοῦ παντός, διαφερόντως ἀγαπηθέντα τῷ πατρὶ Θεο-
 φιλου Μιχαὴλ τῷ τραυλῷ εἴτε τῷ κοινωνεῖν τῆς αὐτοῦ αἰρέσεως
 εἴτε καὶ τῷ λογιότητι κτήσασθαι δόξαν, τοῦ Θεοφίλου δὲ διδά-
 σκαλον γεγονότα. καὶ ἐπεὶ οὗτος τὰς τῆς βασιλείας κατέσχευ
 ἡρίας, σύγκειλλον μὲν τοῦτον τιμᾷ πρῶτον, εἰς⁹ ὕστερον καὶ πα- 20
 τριάρχην ἀποκαθίστησι Κωνσταντινουπόλεως, προγνώσεις τινὰς
 διὰ λεκανομαντείας καὶ γοητείας αὐτῷ ἀπαγγέλλοντα. κατέτρεξέ

7 μεσιτευσάντων δ' ἐπιτηδείων τινῶν C

13 ἐμφωλεύοντα C

δὲ om C

18 λογιστά C

nes monasterio inclusus cuidam, cum in quadam eius parte suffixam
 imaginem Christi dei, deiparae et archangelorum cerneret, diaconum
 suum eo ascendere et venerabilium imaginum oculos eruere iubet, di-
 cens eas facultate videndi non esse praeditas. hoc ut rescivit pia Au-
 gusta, divino animi fervore incensa ipsius effodi oculos iubet. verum
 intercessione quorundam effectum est ne id fieret. missis tamen satellitibus
 Theodora ducentis flagrorum ictibus eum multavit.

Natus fuit Iannes iste Cpoli, stirpe Morocharzaniorum. et iam ad
 senectam aetatem accedens in praestantissimorum martyrum Sergii et
 Bacchi princeps fuit monasterio, ibi in ecclesia veluti coluber quidam
 in antro delitescens. paulatim deinde progressus ad altiora fecit, per
 omnem vitam imaginiperdarum haeresi impense deditus, praestigiarum
 studiosus et divinationum per pelvim. carissimus fuit Michaelo Balbo,
 sive ob haeresis societatem, sive ob doctrinae opinionem, et praeceptor
 Theophilo eius filio datus. Theophilus imperio octepo primum ei sya-
 celli dignitatem contulit, deinde patriarcham creavit Cpolis. solitus fuit
 ei pelvis vaticinio et praestigiis futura praedicere. etenim aliquando

ποτε τὰ Ῥωμαίων ἔθνος ἄπιστον καὶ σκληρόν, ἔφ' ἡγεμόσι τρισὶ στρατηγούμενον· καὶ ὡς εἰκὸς ἐπὶ τούτῳ τοῦ Θεοφίλου ἀνωμένου, ἀποθέσθαι τὴν ἀδυσμίαν ὁ Ἰαννῆς παρεκάλει καὶ θάρσους πληρω- D
 θῆναι, εἶγε μόνον τῇ αὐτοῦ συμβουλῇ πειθαρχήσειεν. ἡ δὲ συμ-
 5 βουλὴ τοιαύτη ἦν. ἐν τοῖς εἰς τὸν εὐριπον τοῦ ἰππικοῦ ἰσταμένοις
 χαλκοῖς ἀνδριῦσι καὶ τις ἀνδριάς ἴσασθαι ἐλέγετο τρισὶ διατυ-
 πούμενος κεφαλαῖς. προστάττει τολώνω ὁ Ἰαννῆς ἰσαριθμούς
 σφύρας χαλκευθῆναι ταῖς κεφαλαῖς, ἀνδράσι τε ταύτας ἐγχειρι-
 σθῆναι κατὰ χεῖρα γενναίοις, κατὰ τινα δὲ τεταγμένην ὥραν τυ-
 10 κτεριτὴν ἕμα αὐτῷ γενέσθαι πρὸς τὸν εἰρημένον ἀνδριάντα, καὶ
 ἰγνίκα τούτοις κελεύσειε, παλεῖν ἰσχυρῶς ταῖς σφύραις τὰς κεφα-
 λάς, μέχρις ἂν κατενεχθεῖεν εἰς γῆν ὡς ἐξ ἰνὸς κρούματός τε
 καὶ πλήξεως. ἡσθεῖς οὖν τοῖς λόγοις ὁ βασιλεὺς οὕτω γενέσθαι
 προσέταξε. καὶ γενομένων ἐκεῖσε τῶν ἀνδρῶν ἕμα τῷ Ἰαννῆ
 15 πόρρω νυκτιῶν (ἦν δ' ὁ Ἰαννῆς μετὰ λαϊκοῦ τοῦ σχήματος, ἵνα P 537
 μὴ κατάσφωρος γένηται) τοὺς στοιχειωτικὸς λόγους ἐπειπὼν καὶ
 τὴν ἐνοῦσαν δύναμιν ἐν τῷ τοιοῦτῳ ἀνδριάντι ἀφελόμενος παλεῖν
 τοὺς ἀνδρας ἐκέλευε νεανικῶς τε καὶ ἰσχυρῶς. καὶ οἱ μὲν δύο
 ἰσχυροτάταις χρησάμενοι ταῖς καταφοραῖς τὰς δύο τοῦ ἀνδριάντος
 20 ἀπέκοψαν κεφαλὰς, ὁ τρίτος δὲ μαλακωτέραν ποιήσας τὴν πλη-
 γὴν μικρὸν μὲν κατέκλειεν, οὐ μὴν καὶ ἅλην τοῦ σώματος ἀπέτεμε
 τὴν κεφαλὴν. οἷς δὴ παραπλησίως καὶ τὰ κατὰ τοὺς ἡγεμόνας
 τοῦ ἔθνους ἐπηκολούθησε· στίσις γάρ τις κραταιῆς ἐπεισπε-
 σούσης τῷ γένει, ταύτῃ δὲ καὶ μάχης ἐμφυλίου ἐπακολουθησάσης, B

11 σφαίραις C

17 ἐκ τῶν τοιούτων τοῦ ἀνδριάντος C

20 ἐκόλας C, margo ἐπιθείς.

cum infida atque saeva quaedam gens tribus ductoribus usa Romanam dicionem infestaret, eaque res Theophilum, uti par erat, sollicitum teneret, Iannes eum dimissa animi aegritudine optime de rebus sperare iusserat, modo ipsius consilio parere vellet. consilium tale erat. inter aereas statuas, quae erant in euripo Circi, statua quaedam exstare ferebatur triceps. tres ergo malleos aereos fabricari iubebat Iannes, eosque tradi viris manu validis, qui constituta noctis hora secum ad statuam illam accederent, iisque, cum ipse mandasset, capita fortiter ferirent, dum ea veluti uno ictu atque impulsu in terram deicerent. gratam hoc consilium imperatori fuit, iussitque ita fieri. ergo magna iam parte noctis exacta cum viris istis Iannes, qui ne agnosceretur, profano habitu se indnerat, ad statuam venit, magicoque carmine recitato, iisque robore quod inerat statuae adempto, viros omni vi percutere capita statuae iubet. eorum duo validissimis ictibus duo capita statuae decusserunt: tertius remissius aliquanto feriens inclinavit quidem, non tamen a corpore totum avellit caput. eodem modo cum gentis eius ducibus actum fuit: nam seditione coorta, atque ea in pugnam intestinam eva-

Georg. Cedrenus tom. II.

10

οἱ δύο τῶν ἡγεμόνων πίπτουσιν, ἐπλήγη δὲ καὶ ὁ τρίτος, οὐ μὴν γε καιρίως, ἤρρησε δ' ὁμοῦ ἐκ τῆς πληγῆς, καὶ οὕτως τὸ ἔθνος ἡσθενηκὸς οἴκαδε ἀπενόστησε. καὶ τὰ μὲν τῆς γοητείας οὕτως.

Τῷ δὲ γόητι τούτῳ Ἰαννῆ ἀδελφὸς ἦν σαρκικός, ὄνομα τῷ ἀνδρὶ Ἀρσαβῆρ, τὴν τέχην πατρίκιος. τούτῳ προόστειον ἦν 5 κατὰ τὸ εὐώνυμον μέρος τοῦ Στενοῦ, ἔγγιστα τῆς μονῆς τοῦ ἁγίου Φωκᾶ, οἰκοδομὰς ἔχον πολυτελεῖς, στοάς τε καὶ βαλανεῖα καὶ διατριβὸς ἄλλας ἐπιτερεῖς. ἐκείσε δὲ ὁ γόης συχνὰς ποιῶν τὰς καταγωγάς, ὑπόγαιόν τι κατασκευάσας ἐνδιαίτημα καὶ τῷ Τρο-
C φωνίου παρόμοιον, ὅπισθεν δὲ κυλλίδας δημιουργήσας εἰσω τοὺς 10 θέλοντας παραπέμπειν, τοὺς βουλομένους ἐδέχετο ἐν ἐκείνῳ τῷ πονηρῷ ἐργαστηρίῳ, καὶ νῦν μὲν ἐταμιεύοντο θαλαμηπολούμεναι μονάζουσαι τε καὶ ἄλλως γυναῖκες τῷ κάλλει διακροεῖς, αἷς συνεφθείρετο, νῦν δὲ ἠπατοσκοπίαί καὶ λεκανομαντεῖαι καὶ γοη-
 τεῖαι καὶ νεκρομαντεῖαι ἐνηργοῦντο, δι' ὧν πολλάκις συνεργεῖα 15 δαυμόνων τινὰ τῶν μελλόντων προέλεγεν. ἀλλὰ τοῦτο τὸ κτῆμα ἔλθον ὕστερον εἰς τὸν παρακοιμώμενον εἰς ἔδαφος καταστρέφεται, καὶ εἰς μονὴν κατεσκευάσθη ἐπ' ὀνόματι Φωκᾶ τοῦ μεγαλομάρ-
 τυρος.

Καθαιρέσει δέ, ὡς εἶπομεν, οὗτος καὶ οἱ τούτου μέτοχοι 20 **D** καθυποβληθέντες οὐδ' οὕτως ἡσυχίαν ἤγον, ἀλλὰ κατὰ τῶν ἁγίων ἔτι ἐνεανιεύοντο εἰκότων καὶ πονηρὰ κατὰ τῶν εὐσεβῶν ἔμε-

4 Ἰαννῆ om C 11 τοὺς βουλομένους om C 20 μέτοχοι
 τῆ αὐτῆ καθαιρέσει καθ. P

dente, duo de ducibus ceciderunt, tertius vulnus accepit, sed non le-
 tale. nihilominus tamen rei gerendae eo facto inuicili, gens ea viribus
 suis destituta domum rediit.

Fuit huic Ianni frater carnalis, nomine Arsaerus, patricius ordine.
 is suburbanum habuit ad Steni sinistram partem, proxime sancti Phocae
 monasterium, aedificiis sumptuosius instructam, porticibus balneis aliis-
 que ad amoenitatem paratis operibus. ibi Iannes crebro solens diver-
 sari subterraneum quoddam domicilium Trophoniano adsimile fecit, in
 cuius postico fores erant ad intromittendos homines. in istam scelerat-
 tam officinam modo monachas aliasque insignes forma mulieres volvebat,
 cumque iis rem habebat; modo iocinorum inspectiones, divinationes per
 pelvim, praestigiasque alias et mortuorum evocationes exercebat, ac
 saepenumero daemionibus adiuvantibus futura aliqua praedicebat. hoc
 suburbanum postea temporis imperatoris cubicularius nactus solo aequa-
 vit, monasteriumque ibi a magno martyre Phoca denominatum con-
 didit.

Ceterum Iannes hoc quo dixi pacto, eiusque socii eadem ratione
 delecti, non se tamen continuerunt quin et contra sacras imagines ali-
 quid adhuc molirantur et piis insidias struerent. quo modo etiam inte-

λίτων. συγκοφαντίαν γὰρ ῥάψαντες κατὰ τοῦ μεγάλου Μεθοδίου
ἐκτείνοντο διαβάλλειν τὸν ἀνεπιληπτον καὶ οὕτω τὸν ὁρθόδοξον
λοπῆσαι λαόν. χρυσαίου γὰρ πολλοῦ ὑποφθιραντὲς κίνα γυναικίκα
καὶ ὑποσχέσασιν, εἰ μόνον τούτοις συμφήσειε (μήτηρ δὲ τὸ γύ-
γναιον ἦν Μητροφάνους τοῦ μετέπειτα Σμύρνης προεδρεύσαντος),
κείθουσι κατεπειῆν τοῦ ἁγίου πρὸς τε τὴν δέσποιναν καὶ τοὺς ἐπι-
τρόπους τοῦ βασιλέως ὡς εἴη αὐτῇ πεπλησιακῶς. βῆμα γούν
εὐθείως φρίκης μεστὸν ἐκ πολιτικῶν καὶ ἱερῶν ἀνδρῶν συγκροτού-
μενον. παρήσαν οἱ εὐσεβεῖς κατηγορίας καὶ λύτης πεπληρωμένοι,
10 οὐκ ἀπῆσαν οἱ ἀσεβεῖς μῶμον ἐκ τῆς πράξεως οὐ τὸν τυχόντα P 538
προστριβῆναι τῇ τῶν ὁρθοδόξων ἐκκλησίᾳ οἰόμενοι. παρήσαν οἱ
συκοφάνται μέγα φρονούντες ὡς τάχῃ τῆς κατηγορίας πρόχειρον
ἐχούσης τὸν ἔλεγχον. παρήγον εἰς μέσον τὸ γύναιον, καὶ ἃ ἐδι-
δάχθη τοῖς διακίχουσι ἐθριάμβευεν. ἐσκουθρῶπαζον οἱ δικασταί,
15 καὶ τῶν ἄλλων πλέον ὁ μάγιστρος Μανουήλ, εἰ δι' ἑνὸς ἀνθρώ-
που κινδυνεύσει τὸ τῶν ὁρθοδόξων πλήρωμα γέλωσ γενέσθαι τοῖς
ἐπιθέτοις. τούτων πάντων ἐπαισθόμενος ὁ ἱερός Μεθόδιος, καὶ
τοὺς μὲν ἄσεβεῖς τῶν ἐκλήδων μεταστῆσαι βουλόμενος, τοὺς δ'
εὐσεβεῖς ἀπαλλάξαι τῆς κατεχούσης βιρωθυμίας καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ B
20 μὴ λίθος γενέσθαι προσκόμματος, μηδὲν τὸν ἄχλον ὑποστειλά-
μενος, ἀποσεισάμενος τὴν ἀναβολὴν ἐπ' ὕψει πάντων τῶν θεω-
μένων ἀπογυμνοῖ τὰ αἰδοῖα ὁ πάσης αἰδοῦς καὶ τιμῆς ὄντως
ἕξιος. καὶ ἐφάνη τοῖς πᾶσι ταῦτα μεμαρασμένα ἀπὸ τινος νόσου

2 τὸ τῶν ὁρθοδόξων λοπῆσαι κλήθος C 4 δὲ om C 17 ἐπ-
σημένος C 18 μετασθ. βουλ. add C

geritum Methodium calumnia circumvenire et verae religionis cultori-
 bus dolorem onerati sunt. res ea ita acta. mulierem quandam
 (mater ea fuit Metrophanis, qui postea Smyrnae praesul factus est)
 multo auro pollicitationibusque corruptam subornant, quae Augustae et
 imperatoris tutoribus diceret a Methodio se esse stupratam. statim ergo
 terribile iudicium ex civilibus et sacratis hominibus cogitur concilium.
 astant pii, moestitiae ac doloris pleni: non absunt impii, dedecus hand
 exiguum ea actione conciliatum iri piorum coetui sperantes. prodeunt
 calumniatores animis inflati, quod crimen id in promptu habere proba-
 tiones fiderent, producta in medium muliercula, quae composito iudici-
 bus rem narraret. iudices, et praecipue Manuelus, tristi vultu adsi-
 dent, indigne ferentes unius hominis culpa coetum piorum in periculum
 ludibrii venire. quae omnia sentiens Methodius, ut et spes impiorum
 et piorum aegritudinem aboleret neque ecclesiae lapsi offensionis eset,
 nihil multitudinem reveritus homo omni reverentia atque honore dignis-
 simus, in conspectu omnium pudenda nudavit, quae nemo non videbat
 verbo quodam emarensisse omnique naturali vi esse privata. pudore
 hoc factum opplevit calumniatores et malis gaudentes, pios autem lac-

καὶ τῆς φυσικῆς παντάπασιν ἐνεργείας ἄμοιρα. αἰσχρότης τὸ
 πρῶγμα τοὺς χαιρεκάκους ἐνέπλησε καὶ τοὺς συκοφάντας, εὐφρο-
 σύνης δ' ὅτι πολλῆς καὶ θυμηδίας τοὺς εὐσεβεῖς. καὶ περιλα-
 βόντες αὐτὸν μεθ' ὑπερβαλλούσης περιχαρείας κατῆσπάζοντο,
 περιωπλέκοντο, οὐκ εἶχον ὅπως τῷ πλήθει χρῆσονται τῆς χαρᾶς. 5
C καὶ τις τῶν γηρωτέρων προσελθὼν ἠρέμα ἐπηρώτα τὸν πατριάρ-
 χην, τὸν τρόπον μαθεῖν ἐθέλων τοῦ μαρμασμοῦ τῶν μορίων. ἀνα-
 λαβὼν δὲ οὗτος διηγεῖτο ἄνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς, ὅτιπερ ἐν Ῥώμῃ
 πεμφθεὶς πρὸς τὸν πᾶσαν διὰ τὰς κατὰ Νικηφόρου τοῦ ἀγιωτάτου
 πατριάρχου ἀνεγερθείσας ἐπαγωγὰς κάκεισε διώγων ἠνωχλήθη 10
 ὑπὸ τοῦ φιλοσόφου δαίμονος, ὃς οὐκ ἐνέλιπε νύκτωρ καὶ μεθ'
 ἡμέραν γαργαρίζων καὶ μίξειός μοι συρρικτῆς ἀνακινῶν ἔρωτας.
 ἀναφλεγόμενος δὲ τῷ πάθει, ὡς ἤδη καὶ ἠττώμενος, ἔγνω Πέ-
 τρω τῷ κορυφαίῳ τῶν ὑποστόλων ἀναθέσθαι ἐμαντόν, καὶ τοῦ-
D τον ἐξιλιπύρον ἀπαλλάξαι με τῆς σωματικῆς ταύτης ὀρέξεως. 15
 καὶ τὸν ἐπιστάνα νυκτὸς ἄψασθαι τῇ δεξιᾷ χειρὶ τῶν αἰδοίων
 καὶ καταπρῆσαι, ἐπειπόντα τοῦ λοιποῦ μὴ πτοεῖσθαι τὴν φιλή-
 δονον ὄρεξιν. διυπνισθεὶς δὲ μετὰ σφοδρᾶς ἀλγηδόνας εὐρέθη
 ἔχων ὡς ἐθείσασθε. ταῦτα τοῦ πατριάρχου ἐπόντος, οὐκ ἀνά-
 σχητον ὁ Μανουὴλ νομίσας τὸ τύρεμμα ἔγνω ἐξετάσει δοθῆναι τὸ 20
 γύναιον ἐφ' ᾧ διασαφῆσαι τὴν μηχανορραφίαν. ἕξφορ τε οὖν
 εὐθὺς τούτῳ ἐπανετίνετο καὶ ῥάβδοι ἐκομίζοντο ἠκανθωμένοι,
 καὶ οἱ δῆμοι παρειστήκεισαν εὐτρεπεῖς. οἷς ἐκδειματωθεῖσα ἡ

3 κλειστής C
 8 καὶ om C

προσβαλόντες ἀντὶ O
 12 γαργαρίζων C

6 ἠρέμα om C
 14 ἀνέδημα C

titia: qui ingenti cum gaudio Methodium cingentes saltabant atque amplectebantur, neque habebant quo modo voluptati suae satisfacerent. et quidam de notioribus placide aggressus ex eo quaesivit quonam modo virilia eius ita emarcuissent. cui is rem totam a principio narravit. se, cum Romae degeret, missus eo ad papam ob intentata Nicephoro sanctissimo patriarchae crimina, vexatum fuisse a carnis studioso malo genio, sine intermissione dies noctesque ipsum titillante et rei Venereae appetitum excitante. itaque se ardentem ea cupiditate, ac tantum non ei succumbentem, Petro apostolorum principi sese dedere statuisse, multisque ab eo precibus contendisse uti se libidine ista liberaret. hunc noctu adstitisse, ac virilia sua manu dextra tangentem combussisse, simulque dixisse nihil esse quod in posterum sibi ab ista metueret voluptatis concupiscentia. se ob vehementem dolorem somno excussum talem repertum fuisse qualem ipsi vidissent. haec cum ita narrasset patriarcha, Manuelus intolerabilem hanc fraudem indicans statuit mulierculam quaestionibus adhibere, ut quae fuisset doli nectendi ratio intelligeret. statim ergo gladius stringitur, virgae igni candentes afferuntur, carnificesque parati adstant; quibus infelix ea perterrita rei veri-

δύστηρος τίθησιν ἔκλυτον τὴν ἀλήθειαν, τὴν μηχανὴν ὅπως ἐρράγη, τὴν ἀπύτην ἣν ἠπατήθη διὰ τε τῆς δόσεως τοῦ χρυσοῦ καὶ τῶν πολλῶν ὑποσχέσεων, τὰ πράξαντα πρόσωπα καὶ τὴν ὄλην σκευωρίαν τοῦ δράματος. προσεῖθαι δ' ὅτι καὶ εἰ ἀπέλθοι τις εἰς τὴν ταύτης οἰκίαν, εἰρήσει τὸ χρυσοῦ ἐν βαλαντίῳ ἐν τινι κιβωτίῳ σίτου πεπληρωμένῳ. εὐθὺς οὖν ἀποστελλεται τις τῶν P 539 δορυφόρων, καὶ τὸ χρυσοῦ ἤχθη, καὶ ἠλέγχθη τὸ δραματοῦργημα. καὶ κἄν οἱ συκοφάνται ταῖς προσηκούσαις ποιναῖς περὸδθησαν, εἰ μὴ ἀνιξικάκως ὁ πατριάρχης ἀφεθῆναι τούτοις τὸ ἐγκλημα ἐξητήσατο, τὸν οἰκεῖον δεσπότην μιμούμενος, τοῦτο μόνον εἰς ἔκτισιν λαβῶν καὶ τιμωρίαν, τὸ ἀνὰ πῦν ἔτος κατὰ τὴν τῆς ὀρθοδοξίας πατήρησιν αὐτὸς μὲν μετὰ λαμπάδων ἀπὸ τοῦ ἐν Βλαχέραις τῆς παναχράντου ναοῦ πρὸς τὸν θεῖον τῆς ἁγίας σοφίας ἀφικνεῖσθαι ναόν, αὐτοὺς δὲ οἰκεῖοις ἐνηχεῖσθαι 15 ὡς τὸ ἀνάθημα. ὁ καὶ μέχρι τῆς αὐτῶν ἐταμειώθη ζωῆς. καὶ ἡ μὲν τῶν εἰκονομάχων αἵρεσις τοιοῦτον ἔσχε τὸν τρόπον τῆς καταλύσεως, ἡ δὲ τῶν ὀρθοδόξων ἐκκλησία τὸν οἰκεῖον ἀπέλαβε κόσμον, τὴν τῶν σεπτῶν εἰκόνων ἀναστήλωσιν.

Ταύτην τῆς ὀρθοδοξίας τὴν ἑορτὴν ἄγουσά ποτε ἡ μακαρῖ- B
20 τις βασιλισσα Θεοδώρα τὸ πλήρωμα εἰστία τῆς ἐκκλησίας εἰς τὸ ἐν τῇ τοποθεσίᾳ τῶν Καριανοῦ ἀνάκτορον. ἤριθμοῦντο τοῖς ἰστιάτορσι καὶ Θεοφάνησ καὶ ὁ τούτου ὀμείμων Θεόδωρος οἱ γραπτοί. τῆς εὐωχίας δὲ πυραγμαζούσης καὶ τῶν τραγημάτων,

4 εἰ om libri	6 οὖν om C	8 τιμαῖς C	14 νεῶν C
20 Θεοδώρα om C	κατσκευάζει margo C		21 τὰ ἐν τῇ
τ. τοῦ Κ. ἀνάκτορα C	22 Θεοφάνιος C		

tatem palam fatetur, quo pacto structae insidiae, utque auro et pollicitationibus corrupta et decepta fuerit, qui commentii auctores; denique totam fabulam refert, additque domi suae auro in sacculo repertum iri quadam in arcula frumenti plena. et missus eo satellitum quidam aurum statim attulit, detectaque res tota est. dedissentque dignas facinoris sui poenas calumniatores, nisi patriarcha, qua erat patientia, unam hanc ultionem petiisset, ut quotannis solemnibus orthodoxorum conventu sibi liceret a sanctissimo templo deiparae Blachernensi ad sanctae Sophiae templum praelucentibus facibus ire et in ipsorum aures detestationem obnuntiare. quod et per omnem eorum vitam factitatum est. hoc modo imaginiperdarum haeresis eversa, et ecclesia orthodoxorum sua ornamenta, nimirum sacrarum imaginum restitutionem, recepit.

Qua de re festum agens diem Augusta Theodora, in palatio quod est in Cariani regione coetum ecclesiasticum convivio accepit. fuere in convivaram numero Theophanes quoque et eius frater Theodorus, quos a motis faciei impressis Graptos vocant. vergente iam ad finem con-

πλακούντων δηλαδὴ καὶ πεμμάτων, παρατιθεμένων, συνεχῶς ἡ βασιλισσα εἰς τὰ τῶν πατέρων ἐνατενίζουσα πρόσωπα καὶ τὰ ἐνεστιγμένα τοῖς προσώποις αὐτῶν καταμανθάνουσα γράμματα στεναγμοδὸς ἤφιει καὶ δάκρυα. εἰς δὲ τῶν πατέρων καταφωράσας τοῦτο τὴν αἰτίαν ἤρετο τῆς εἰς αὐτοὺς συγχῆς ἀτενίσως. τῆς δὲ 5 εἰπούσης “τὴν καρτερίαν ὑμῶν θαυμάζω, ὅπως ἐγκολαφθῆναι C τοῖς προσώποις ὑμῶν τοσαῦτα ὑπεμείνατε γράμματι, ταλανίζω δὲ καὶ τὴν τοῦ ταῦτα δράσαντος εἰς ὑμᾶς ἀπήναιαν,” ὑπολαβὼν δὲ μακαρίτης Θεοφάνης “ὑπὲρ ταύτης ᾧ δέσποινα τῆς γραφῆς” εἶπεν “ἐν τῷ τοῦ Θεοῦ ἀδεκάστῳ βήματι δικασόμεθα σὺν τῷ ἀνδρὶ 10 σου καὶ βασιλεῖ.” ἐπλήγη σὺν τῷ λόγῳ τὴν καρδίαν ἡ δέσποινα, καὶ μετὰ δακρύων ἔφη πρὸς τὸν ἅγιον “καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ὑπόσχεσις ὑμῶν καὶ αἱ δι’ ἐγγράφων ὁμολογίαι, ὡς μὴ μόνον οὐ συγκεχωρηκέναι ἀλλὰ καὶ πρὸς ἀγῶνας καλεῖν;” ἀνακαλούμενος δὲ ταύτην ὁ πατριάρχης καὶ ὁ λοιπὸς τῶν ἀρχιερέων ἱερός, καὶ τὸ πολὺ τῆς 15 λόπης ἐπικουφίζοντες, ἀναστάντες εὐθὺς ἔφησαν “αἱ μὲν ἡμέ- D τεραι ᾧ βασιλῆς ὁμολογίαι τε καὶ συνθῆκαι ἀδιάπτωτοι καὶ ἀμετακίνητοι, τούτου δὲ τὴν ὀλιγορίαν εἶναι χαίρειν καλόν.” οὕτω μὲν κατεπραῦνθη τῆς δεσποίνης τὸ ἄλγος· ἀνεφύη δὲ τις τηρικυῖτα αἰρεσις ἡ τῶν Ζιλίκων λεγομένη, ἣτις ἕμα τῷ ἀρχηγῷ Ζιλίκι 20 τοῦνομα, ἐν τοῖς ἀσηκρήταις τελοῦντι, ἀπέσβη καὶ διερρῶκεν, αὐτοῦ τε καὶ τῶν ἐπομένων αὐτῷ μετενεχθέντων εἰς Θεοσέβειαν καὶ τῷ θείῳ μύρῳ χρυσθέντων τε καὶ τελειωθέντων. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν πόλιν ἐφέρετο τῆδε.

12 ἔφησε C
λογος

18 σὺ om C
17 βασιλεία C

15 θαυμάζω C, in margine κατά-
21 ἀσηκῆτες C

24 τῆν om C

vivio, cum placentae et bellaria apponerentur, Augusta crebro horum frontes intuens, et quae iis inscripta erant legens, ingemiscebat ac lacrimabatur. quod alter eorum patrum sentiens causam tam credi obtutus ab ea quaesivit. cumque respondisset mirari sese eorum patientiam quod tam multas sibi insculpi literas sustinissent, miserarique eius in ipsos odium impotens a quo haec essent passi, Theophanes “huius” inquit “scripturae causam adversus imperatorem maritum tuum deo incorrupto iudice disceptabimus.” hoc dictum Theodoraе animam non mediocriter perculit, ploransque ad Theophanem ait “haec ergo est vestra promissio et scripta obligatio? qui non tantum non ignoscitis, sed etiam in ius vocare vultis?” eam patriarcha et pontificam coetus ut consolaretur ac gravi dolore levaret, surgens statim dixit “nostra quidem promissa et pacta firma et immota manent, huius vero contemptui vale dicere expedit.” atque sic dolor Augustae mitigatas est. sub hoc tempus haeresis quaedam Zilicum nomine exorta simul cum principe suo Zilice, qui a secretis dignitate erat, extincta et dissipata est, ipso et sectatoribus ad veram religionem conversis sacroque unguento delibutis et perfectis. is fuit rerum urbanarum status.

Βόγορις δὲ ὁ Βουλγάρων ἀρχηγός, γυναῖκα ἄρχων Ῥωμαίων ἀκηκοὺς μετὰ παιδὸς ἄκαλοῦ, εἰς Θράσος ἤρετο· ὄθεν καὶ τινὰς ἀγγέλους ἀπέστειλε πρὸς τὴν βασιλίδι, ἀπειλῶν λύειν τὰς συνθήκας καὶ εἰσβολὴν ποιῆσθαι κατὰ Ῥωμαίων. ἡ δὲ βασιλὶς P 540 5 μηδὲν ἀγεννὲς μηδὲ γυναικῆιον ἐννόησασα “καὶ ἐμὲ ἐρῆσεις” μηδέτι “ἀντιστρατεύουσα, θεῶν δὲ νεύσει καὶ κατισχύουσα. εἰ δ’, ὅπερ οὐκ ἔστι, ὑπερβῆεις αὐτόν, καὶ ὥσπερ ἡ νίκη ἐμῆ· γυναῖκα γὰρ ἔσσι, ἀλλ’ οὐκ ἄνδρα νενικηκώς.” οἷς ὁ βάρβαρος διαταραχθεὶς ἤσυχίαν ἠσπάσατο καὶ τὰς προσηγησαμένας ἀνελεύσθαι 10 σκοπιδάς. διεπρεσβεύσαντο δὲ ἀλλήλοις πάλιν ἢ τε βασιλὶς καὶ ὁ ἄρχων, ἡ μὲν περὶ τινος Θεοδοσίου τοῦ ἐπίκλην Κουφαρᾶ, ἀξιολόγου ἀνδρὸς καὶ χρησίμου τῷ πολιτεύματι, αἰχμαλώτου ὄντος ἐν Βουλγαρίᾳ, ὃ δὲ περὶ τῆς οἰκείας ἀδελφῆς, κατὰ τινὰ προνομήν ληφθείσης καὶ τοῖς βασιλείοις διατριβούσης. αὕτη γὰρ πρὸ B 15 πολλοῦ ἀχθεῖσα αἰχμαλώτος, τὰ Χριστιανῶν τε μυηθεῖσα καὶ γραμματίων μετασχοῦσα κατὰ τὸν τῆς αἰχμαλωσίας καιρὸν, ἄρτι τε τῆς αἰχμαλωσίας ἀπολυθεῖσα, οὐ δέλιπε πρὸς τὸν ἀδελφὸν τὰ Χριστιανῶν ἐκθιυάζουσα καὶ τῇ αὐτοῦ καρδίᾳ πίστει καταβάλλουσα σπέρματα, προμνηθέντος ἤδη παρὰ τοῦ Κουφαρᾶ τὰ 20 θεῖα μυστήρια. τοῦ ἀλλαγίου δὲ γενομένου καὶ τῆς γυναικὸς ἀποδοθείσης τῷ ἀδελφῷ, ἀντιδοθέντος δὲ τῇ δεσποίνῃ τοῦ Κουφαρᾶ, εἰ καὶ προειρήχητο ὁ ἄρχων καὶ προετελέσθη τὰ θεῖα, ἀλλ’ ἔτι τὴν αὐτὴν ἐφύλαττε ἀπιστίαν, τῆς οἰκείας θρησκείας ἔξηρητημένος. λιμοῦ δὲ σφοδροῦ τὴν χώραν τῶν Βουλγάρων C

2 ἀκηκοὺς post ἀκαλοῦ C

11 Θεοδόρου C

Bogoris porro Bulgarorum dux, mulierem cum tenero puero imperium Romanum tenere audiens, ferocia sumptis, nuntiis ad Theodoram missis minatus est se rupto foedere bellum illaturum. Theodora animo nequaquam muliebri aut abiecto respondit se bellum defensuram deique nota victoria petituram; quanquam eam, vel si ipsa, quod futurum non sit, succubuerit, suam futuram, non viro sed muliere a Bogoride victa. hoc responso perturbatus barbarus quietem praetulit bello et antiqua foedera renovavit. rursus deinde utrinque missi legati, Theodora Theodosiam cui cognomen Cupharas repetente, virum praeclarum ac rei publicae utilem, qui tum in Bulgaria captivus degebat, Bogoride sororem suam, quae quadam excursione iampridem capta in aula imperatoris asservabatur. haec ibi Christianae religionis doctrina et literis imbuta, postquam domum est remissa, nunquam cessavit fratri Christianam fidem praedicare et semina pietatis in animo eius iacere, initiati iam ante etiam a Cuphara. sed Bogoris facta permutatione, redditoque Augustae Cuphara et recepta sorore, tametsi rebus sacris institutus atque initiatus esset, tamen falsam suam religionem non deseruit. verum postquam pestis vehemens Bulgariam infestavit, neque ul-

κατεσχηκότος, καὶ πάσης βοήθειας ἀργοῦσης, τὸν τῶν Χριστιανῶν ὁ ἄρχων εἰς βοήθειαν ἐπεκαλεῖτο θεὸν τὸν ὑπὸ τοῦ Κουφαριᾶ καὶ τῆς αὐτοῦ ἀδελφῆς αὐτῷ μυσταγωγηθέντα. τὸ αὐτὸ δὲ τοῦτο καὶ τὸ ἔθνος ποιεῖν παρεσκεύασεν ἕπαν. καὶ τυχόντες ἀπαλλαγῆς, οὕτω δὴ πρὸς θεοσέβειαν μετατίθενται καὶ τοῦ λουτροῦ τῆς 5 παλιγγενεσίας καταξιοῦνται, Μιχαὴλ κατονομασθέντος τοῦ ἄρχοντος κατὰ τὸ ὄνομα τοῦ βασιλέως τῶν Ῥωμαίων παρὰ τοῦ πρὸς αὐτὸν ἀποσταλέντος ἀρχιερέως καὶ τοῦ θεοῦ μεταδεδωκότος λουτροῦ.

Συνέβη δὲ καὶ ἕτερόν τι τὸ ὀδηγήσαν καὶ βεβαιῶσαν τὸν 10 ἄρχοντα πρὸς εὐσεβειαν. ἀπλήστως οὗτος ἔχων πρὸς τὰ κνη-
D γέσια, καὶ βουλόμενος τούτοις ἐντροφᾶν μὴ μόνον δτε πρὸς θήραν ἔξιλοι, ἀλλὰ καὶ ὅτε σχολάζοι, διὰ ζωγραφίας ἐντροφᾶν τοῖς τοιοῦ-
τοις, οἶκον δημιουργήσας νέον Μεθόδιόν τινα μοναχὸν Ῥωμαῖον τὸ γένος, ζωγράφον τὴν τέχνην, ἐκέλευσεν ἱστορίας πληρῶσαι τὸ 15 οἶκημα. ὥσπερ δὲ ὑπὸ τινος ἐπιπνοίας θείας ὀδηγούμενος οὐκ ἐπέσκηψε ῥητῶς ὅποια δὴ καὶ τίνα τῶν ζώων ἔξιστορήσοι, ἀλλ' ἐκέλευε γράφειν ἅττα καὶ βούλοιο, φοβερὰ μέντοι εἶναι τὰ γρα-
φόμενα καὶ πρὸς ἐκπλήξιν καὶ δέος τῶν θεωμένων. ὁ δὲ μηδὲν ἕτερον εἰδὼς φρικωδέστερον τῆς δευτέρας τοῦ Χριστοῦ πυροσεσίας 20 ταύτην ἐκεῖ καθυπέγραψεν. ἰδὼν δὲ ὁ ἄρχων ἔνθεν μὲν τῶν δικαίων τὸν χορὸν στεφανούμενον ἐκεῖθεν δὲ τὸν τῶν ἁμαρτωλῶν κολαζόμενον, καὶ παρὰ τοῦ ζωγράφου συνεῖς τὸν νοῦν τῆς ζωγραφίας, εὐθύς τε τὴν οἰκίαν ἐξόμνυται θρησκίαν, καὶ κατηχηθεῖς,

5 τῆς τοῦ λουτροῦ καταξιοῦνται παλιγγενεσίας C
μασθεῖς κατὰ C

6 κατονο-

17 ἔξιστορεῖν C

lum mali remedium fuit efficax, ibi tum Bogoris deum Christianorum, cuius religioni a Cuphara et sorore esset iniciatus, in auxilium vocavit, utque idem facerent toti genti mandavit. liberatique lue, veram fidem amplexi lavacroque regenerationis potiti sunt. principi nomen Michaeli de nomine imperatoris inditum a patriarcha, qui eo ad baptizandum eum missus fuit.

Aliud quoque evenit, quod enim ad pietatem duxit in eaque confirmavit. supra modum venationibus delectabatur, quibus cupiens non tantum cum venatum exiret perfrui, sed etiam in otio, novam domum aedificavit, et monachum Methodium, Roma oriundum pingendique artificem, historiis eam totam exornare iussit. divinoque instinctu factum est ut non diceret nominatim quae animalia depingi vellet, sed pingere suo arbitrato, modo terribilis esset pictura, iuberet. monachus secundum Christi adventum depinxit, quod nihil eo terribilius sciret. princeps ab hac parte videns iustorum coetum expressum, ab altera impiorum supplicia perpetientium, edoctusque a pictore quid sibi ista vellent, illico

ὡς ἔπομεν, παρὰ τοῦ Θεοῦ ἐπισκόπου τὰ θεῖα μυστήρια ἄωρ P 541
 τῶν νυκτῶν τοῦ Θεοῦ μεταλαμβάνει βαπτίσματος. οἱ δὲ τοῦ
 ἔθνος ἄρχοντες καὶ τὸ κοινὸν τὴν τῆς θρησκείας ἐγνωκότες μετα-
 βολὴν κατεξανίστανται τοῦ ἄρχοντος καὶ ἀνελεῖν ἐσπούδαζον.
 5 τούτους δ' ἐκείνος μετὰ τῶν περὶ αὐτὸν ὄλων ὄτων τρεψάμενος,
 τοῦ σταυρικοῦ τύπου προηγούμενου, τῷ παραδόξῳ καταπλαγέντας
 χριστιανίσει πεποίηκε. μεταβληθέντος δὲ παντὸς τοῦ ἔθνος πρὸς
 Θεοσεβίαν, γράφει πρὸς τὴν δέσποιναν ἑξαιτῶν δοθῆναι οἱ γῆν,
 στενοχωρουμένων τῶν ὑπ' αὐτόν, ἐπισχνοῦμενος ἐνοποιῆσαι τὰ
 10 ἔθνη καὶ εἰρήνην ἐργάσασθαι αἰδίδόν τε καὶ ἀμετέβλητον. ἡ δὲ
 βασιλὶς ἰλαρῶς λίαν τὴν ἰκετείαν προσήκατο, καὶ δέδωκεν ἔρημον B
 οὖσαν τρηκαῦτα τὴν ἀπὸ τῆς καλουμένης Σιδηρᾶς, ὅριον τότε
 τυχάνουσαν Ῥωμαίων τε καὶ Βουλγάρων, ἄχρι τῆς Δεβελτοῦ,
 ἣν οἱ Βούλγαροι Ζαγορὰν κατωνόμασαν. τοῦτον οὖν τὸν τρόπον
 15 ἡ πᾶσα Βουλγαρία μετερρυθμίσθη πρὸς Θεοσεβίαν, καὶ ἡ δύσις
 εἰρήνης καθυρωτάτης ἀπέλαυσε. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν ἐσπέραν
 αἰθρία εἶχε, καὶ σταθρὰ εὐσεβεία ἐπολιτεύετο.

Ἀγαλλομένη δὲ ἡ βασιλὶς ἐπὶ τῷ γεγονότι καὶ τερπομένη,
 καὶ ὡς ἐπανξῆσαι τὸ καλὸν σπουδάζουσα, τοὺς κατὰ τὴν ἀνατο-
 20 λὴν Μανιχείους, οὓς δὴ καὶ Παυλικιάνους ἀπὸ τῶν αἰρεσιαρχῶν
 ἡ κοινολεξία οἶδε καλεῖν, μεταγαγεῖν ἐσπούδασε πρὸς Θεοσεβίαν, C
 ἢ εἰ μὴ τοῦτο, ἕξῃραι τελῶς καὶ ἀπ' ἀνθρώπων ποιῆσαι. ὃ δὴ
 καὶ πολλῶν συμφορῶν τὴν οἰκουμένην ἐπέπλησεν. οἱ γὰρ ἐπὶ τῷ

11 ἰκετείαν C

13 τυχάνουσης C

21 εὐσεβείαν C

suam ciuravit superstitionem; institutusque, ut diximus, a sancto epi-
 scopo divinis arcanis, intempesta nocte baptizatus est. contra eum pro-
 ceceres Bulgarorum ac populus insurrexerunt, et interficere conati sunt.
 quos ille parva suorum manu, crucis signo praelato, fudit, reque ino-
 pinata territos ad fidem Christi perduxit. tota gente Bulgarica Chri-
 stianam religionem amplexa, per literas Augustam orat ut suis locorum
 angustia pressis aliquid terrae largiatur, populos se uniturum pacemque
 aeternam facturum promittens. quam petitionem hilariter admodum
 Theodora accepit, deditque Bulgaris quidquid soli a Ferrea (loci no-
 men est, limes eo tempore dicionum Romanae ac Bulgaricae) usque ad
 Debeltum est, quod tum erat desertum. eam terram Bulgari Zagoram
 denominaverunt. hoc modo universa Bulgaria pietati se dedit, et in
 Occidente tranquillissima pax fuit veraque religio viguit.

Quo successu gaudens seque oblectans Theodora, tantumque bo-
 num veluti augere cupiens, Manichaeos, qui per Orientem sunt et
 vulgo Pauliciani a principibus haeresis usurpantur, aut ad pietatem
 traducere, aut si hanc amplecti detrectarent, extirpare et ex hominum
 numero tollere instituit. quae res magnis orbem terrarum calamitatibus

πρᾶξαι τὸ πρόσταγμα ἐκπεμφθέντες (ὁ τοῦ Ἀργυροῦ δὲ ἦν Δίων
 καὶ ὁ τοῦ Λούκα Ἀνδρόνικος καὶ ὁ Σούδαλις) μὴ μετριῶς ἀλλ'
 ἀγριῶς τῷ ἐπιτάγματι χρώμενοι τοὺς μὲν ἕξλοισ ἀνήρων, τοὺς
 δὲ ξίφει παρεδίδοσαν, ἄλλους δὲ ἄλλαις κακῶν ἰδέαις παρέπιμπον,
 καὶ ποικίλοις καὶ παντοδαποῖς κολάσεων τρόποις ὡς δέκα μυριά- 5
 δας ἀνδρῶν ἀπώλεσαν καὶ τὰς ὑπάρξεις αὐτῶν ἰδημοσίευσαν, ὡς
 ἐντεῦθεν τὸ λοιπὸν ἐπανωκασθὲν πλῆθος πρὸς ἀποστασίαν ἀπι-
 δεῖν. ἡ δὲ ἀρχὴ τῆς ἀποστασίας γέγονε τοῦτον τὸν τρόπον. Ἰστρα-
 D τήγει τῶν ἀνατολικῶν Θεόδωτος ὁ Μελισσηνός, ὑπηρέτει δὲ τούτῳ
 τὴν τοῦ πρωτομανδάτορος πληρῶν ἀρχὴν ἀνὴρ τις τὴν κλήσιν 10
 Κυρβέας, τῇ πίστει τῶν Μανιχαίων κατάσχετος. οὗτος τὸν ἑαυ-
 τοῦ πατέρα ἀνεσκολαπίσθαι μαθὼν, καὶ πέρα δεινοῦ τὸ πραχθὲν
 ἠγησάμενος, φυγὰς μετὰ καὶ ἑτέρων ὁμοπίστον πεντασχίλιον
 πρὸς Ἄμερα παραγίνεται τὸν τῆς Μελιτηνῆς ἀμηρῶν, κἀκεῖθεν
 πρὸς τὸν ἀμιμμουνῆν. παρ' ἐκείνου δὲ μετὰ πολλῆς ἀποδε- 15
 χθέντες τιμῆς, καὶ λόγους ἀσφαλείας καὶ δόντες καὶ λαβόντες,
 ἐξέρχονται μετ' οὐ πολὺ κατὰ τῆς τῶν Ῥωμαίων γῆς, πόλεις τε
 ἤρξαντο κτίζειν τὴν Ἀργαοῦν λεγομένην καὶ τὴν Ἄμαραν. καὶ
 ἐπεὶ πρὸς πολυανδρίαν ἐπέδιδοσαν ἀεὶ συρρεόντων τῶν διὰ τὸν
 φόβον ἀποκεκρυμμένων Μανιχαίων, προσέθεσαν ταῖς δυαὶ ταύ- 20
 P 542 ταις πόλεσι καὶ τρίτην, ἣν Τεφρικὴν κατωνόμασαν. ἐξ ὧν ὀρ-
 μώμενοι καὶ τῷ τῆς Μελιτηνῆς ἀμηρᾷ συμμιγνόμενοι Ἄμερι καὶ
 Ἀλεῖμι τῷ τῆς Ταρσοῦ, οὐκ ἔληγον ἀφειδῶς τὴν Ῥωμαίων κατα-

2 δουνός C

σουδάλης C

3 ἕξλοφ C

5 ὡσεὶ C

18 τὸν ἀμαρον C

implevit. nam qui ad eam rem agendam missi fuerunt, Leo Argyri et
 Andronicus Ducae filius ac Sudalis, non moderate sed crudeliter nego-
 tium aggressi, Manichaeorum alios in cruces agebant, alios gladiis cae-
 debant, alios aliis, quorum innumera adhibebant genera, suppliciis tolle-
 bant e medio. centum hominum milia ea ratione interfecerunt, publi-
 catis eorum bonis, itaque reliqua multitudo necessitate ita urgente ad
 defectionem spectavit. eius tale fuit initium. Theodoto Melissenō
 Orientalium praefecto inserviebat Carboas quidam, protomandatoris of-
 ficiū gerens, Manichaeus secta. is cum inaudivisset patrem suum in
 palum actum idque facinus iniquissime ferret, profugus cum 5 milibus
 eiusdem seculi religionis ad Amerem venit Melitanae ameram, atque ab
 hoc ad amerumnem. ab hoc honorifice acceptus, dataque et accepta
 fide, paulo post Romanorum dicionem invadit, et urbes condit, quarum
 nomina Arganum et Amara; cumque eae hominum multitudine auctae
 essent, sensim ee confluentibus Manichaeis qui se ob metum occultave-
 rant, duabus urbibus tertia addita est, Tephrica nomine. his ex urbi-
 bus erumpentes, et se cum amera Melitanae Amere et Alimo Tarsi
 praefecto coniungentes, nullam Romanorum dicionem incursionibus ac

τρέχοντες καὶ λυμαίνοντο γῆν. ἀλλ' ὁ μὲν Ἄλιμι ἔν τινι τῶν Ἀρμενίων χώρα μετὰ τοῦ οικείου στρατοῦ ἀπελθὼν τὸν βίον κατέ-
 λωσε σὸν παντὶ τῷ αὐτῷ ἐπομένῳ στρατεύματι. καὶ ὁ Ἄμερ δὲ
 πρὸς ἐμφύλιον ἐμπεσὼν στάσει τοῦ συνάρχοντος αὐτῷ ἐπαναστάν-
 5 τος (ὁ τοῦ Σκληροῦ σῶτος ἐλέγτο) πρὸς τοὺς οικίους εἶχε τὸν
 τοῦν καὶ ἑτέροις πολεμεῖν οὐκ ἠδύνατο, μέχρως ἂν τὸν ἀντίπαλον
 καταγωνισάμενος ἀδείας ἔτυχε. τότε γὰρ ἐκεχειρίαν λυβίων, καὶ
 ἄλλως οὐκ εἰδὼς ἠρεμεῖν, τῷ Καρβέα τε ἤνωτο καὶ κατὰ Ῥω-
 μαίων ἔξεισι παμπληθεῖ. ἀντιστρατεύει δὲ κατ' αὐτῶν ὁ τῆς Β
 10 βασιλίδος ἀδελφὸς Πιτρωνᾶς, τὴν τοῦ δομειστικοῦ τῶν σχολῶν
 ἀρχὴν διοικῶν, λόγῳ μὲν τῷ πρεσβυτέρῳ αὐτοῦ ἀδελφῷ προσή-
 κουσαν Βάρδα, ἔργῳ δὲ παρ' αὐτοῦ διοικουμένην τῷ μὴ ἐκείνον
 σχολάζειν ἀλλὰ περὶ τὴν ἐπιτροπὴν τοῦ βασιλείως προσέχειν τὸν
 τοῦν. οὗτος τοίνυν ὁ Πιτρωνᾶς στρατηγὸς τυγχάνων τῶν Θρα-
 15 κησίων ἀντιπαράτατται κατὰ τε Ἄμερ καὶ τοῦ Καρβέα. ὅπως
 δὲ συνεπλάκη καὶ οἷα ἔδρασε, κατὰ τὸν οικεῖον τόπον ἡ ἱστορία
 δηλώσει.

Ὁ βασιλεὺς δὲ Μιχαὴλ ἤδη τὴν παιδικὴν παραμέμφας καὶ
 τῆς ἀνδρικῆς ἀπτόμενος ἡλικίας ἰμείρετο τῶν πραγμάτων δι' ἑαυ-
 20 τοῦ ἀντέχειν, παραθηγόμενος εἰς τοῦτο παρὰ τοῦ ἐπιτρόπου C
 καὶ θείου Βάρδα τοῦ τῆς βασιλίδος ἀδελφοῦ· οὗτος γὰρ ἔρωτα
 περικατῆ τῆς βασιλείας ἰσχυρῶς οὐδὲν ἄλλο ἐπραγματεύετο ἀλλ' ἦ
 τὰ πρὸς τὸ σπουδαζόμενον συμβαλλόμενα. ἀλλ' ἵνα σαφέστερον

1 κρημαίνοντο C, in margine βλέποντες 2 κατέστρεψε C
 5 τοῖς οικείοις C 9 πανσυδί C, in margine πανστρατί
 20 κροφένοντος margo C

populationalibus vexandi intermissionem fecerant. sed Alianus in quandam
 Armeniorum regionem profectus cum suo exercitu ibi perit. et Amer
 civili bello implicatus, rebellante ei collega, qui Scleri, id est Duri,
 appellabatur, tantam cum suis habuit aliquamdiu negotii, ut externo
 bello vacare nequiret. postquam autem adversario superato otium na-
 ctus fuit, quietis alioquin homo impatiens cum Carbea se coniunxit,
 omnesque copias in Romanos duxit. contra hunc expeditionem fecit
 Petronas Augustae frater, domestici scholarum manus gerens, quod ad
 fratrem eius nata maiorem Bardam pertinebat, sed a Petrona admini-
 strabatur, cum Bardas imperatoris tutelae intentus ei praesesse nequiret.
 is ergo Petronas Thracensium ductor bellum contra Amerem et Carbeam
 gessit. quomodo manus cum hoste contulerit, quidque egerit, suo loco
 dicemus.

Interea Michaelum iam ex ephobis egressum et ad virilem aetatem
 accedentem cupiditas incessit rerum sua ipsius industria gerendarum,
 maxime ad hoc instigante Barda avunculo ipsius et curatore. is enim
 imperandi amore flagrans in eam solum rem omne studium collocabat.

τὸν λόγον τοῖς ἐντυγχάνουσι θήσωμεν, πορρωτέρω τοῦτον ἀγά-
 γωμεν. ἐγένετο δὴ τῷ Μανουήλ πρὸς τὸν λογοθέτην Θεόκτιστον,
 καὶ αὐτοῖς ἐπιτρόποις οὓσι τοῦ βασιλέως καὶ εἰς τὰ ἀνάκτορα διαι-
 τωμένοις, διαφορὰ τις, ἣ καθοσιώσεως ἐγκλήματι ὑπέβυλε τὸν
 Μανουήλ· ὅπερ οὗτος εὐλαβούμενος, δεδιὼς δὲ καὶ τὸν φθόνον, 5
 ᾤθη ἔξω δεῖν τοῦ παλατίου γενέσθαι καὶ τῶν συνεχῶν ἀποστῆναι
 D ὁμιλιῶν τε καὶ διοικήσεων. κῆτεισι γοῦν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ,
 ἰδρυσμένον κατὰ τὴν κιστέρναν τὴν Ἀσπαρος, ὃν καὶ εἰς σεμιεῖον
 ὕστερον μετεσκεύασε καὶ τὸν χοῦν ἐκείσε κατέθετο. ἐκεῖθεν ἐκά-
 στοτε ἀφικνούμενος κοινωνὸς ἐγένετο τῶν διοικήσεων. ἀποσεισά-10
 μινος δὲ ὁ Βάρδας τὸν Μανουήλ οὐ δι' αὐτοῦ ἀλλὰ διὰ τοῦ Θεο-
 κτίστου, ἔσπευδε καιροῦ δραξόμενος ἀνύσαι τὸ σπουδαζόμενον.
 ἐμπόδιον δ' ἔχειν τὸν Θεόκτιστον εἰκότως ολόμενος, ἔσπευδε καὶ
 αὐτὸν ποιήσασθαι ἐκποδῶν, τὸ πλεον δ' ὅτι ἀνειδίξεν αὐτὸν διὰ
 τὴν πρὸς τὴν οἰκίαν νύμφην λαθραίαν ὁμιλίαν. ὁ δὲ τρόπος 15
 τῆς ἔγχειρήσεως εἴληφε τοιαύτην ἀρχήν. ὑπῆρχε τῷ βασιλεῖ
 Μιχαὴλ παιδαγωγὸς ἀνάγωγός τε καὶ πονηρός· τοῦτον τῶν βασι-
 P 543 λικῶν ἀξιωμάτων ἀνωτέρω ἀναγαγεῖν ἤξιον ὁ βασιλεὺς, καὶ εἰς
 μέλωνα στήσαι τιμὴν τὴν τε μητέρα παρεκάλει καὶ τὸν Θεόκτιστον.
 οὐκ ἔπειθε δὲ τὸν Θεόκτιστον, “ἐπαξίως” λέγοντα “ἀλλ’ οὐκ ἀνα-20
 ξίως τὰ τῆς βασιλείας χρὴ διοικεῖσθαι.” τοῦτον οὖν τὸν παιδα-
 γογὸν ὄργανον ὁ Βάρδας λαβὼν πονηρὸν οὐκ ἐπαύετο ζιζανίᾳ τινα
 κατὰ τοῦ Θεοκτίστου τῇ τοῦ βασιλέως ἐνσπείρειν ψυχῇ, νῦν μὲν

8 καὶ εἰς — διαιταμένοις om C
 23 ἐμκείρων C

14 ἀπὸ συνεχῶς διὰ C

res paulo altius repetenda est, ut lectori planior fiat. intervenerat ali-
 quid discordiae Manuele cum logotheta Theoctisto, qui et ipsi impera-
 toris erant tutores inque aula docebant. ex ea Manuelus cum maiestatis
 crimen incurrisset, invidiam metuens statuit extra Palatium vitam agere
 et continentibus congressibus atque administrationibus rerum se abstinere.
 domum itaque suam se confert, quae erat ad Asparis cisternam; quam postea in religiosae domus formam redegit, pulveremque ibi de-
 posuit. inde quoties res postularet, ad tractanda negotia ibat. at
 Bardas, qui Manuelum opera Theoctisti sic summovisset, nactus occa-
 sionem propositum suum perficere nititur. cumque sibi impedimento
 esse Theoctistum putaret, hunc quoque amoliri intendit, maxime quod
 cum nuru propria incestam consuetudinem ei sibi obiciebat. hominem
 adoriendi hanc arripuit causam. paedagogus erat imperatori malus et
 intractabilis. eum cum vellet imperator summis in aula honoribus atque
 dignitatibus ornare, mater et Theoctistus monebant imperii munera pro
 meritis et non in indignos esse conferenda. ergo hunc paedagogum suae
 nequitiae instrumentum nactus Bardas, non destitit in animum impera-
 toris pravas de Theoctisto inserere opiniones, modo significans rem

λέγων ὡς οὐ καλῶς οικονομεῖται τὰ κοινά, πῦν δὲ ὡς βούλεται τὴν μητέρα σου ἀνδρὶ συναρμόσαι ἢ μίαν τῶν σῶν ἀδελφῶν, καὶ τοὺς σοὺς ἐξορῦσαι ὀφθαλμούς, καὶ τῆς βασιλείας ἐξεῶσαι. ταῦτα δὲ πυκνῶς ἐνηχῶν προσετίθει ὡς συνειωιάτης δεῖ καὶ ταχίστης 5 βουλῆς. ὡς δὲ πολλάκις περὶ τοῦ αὐτοῦ συνήρχοντο πράγματος καὶ σκέψεις προτιθέσαν, ἔγνωσαν τελευταῖον τὸν Θεόκτιστον ποιήσασθαι ἐκποδῶν. ἐδέδοκτο ταῦτα, καὶ πέρας ἐτυπώθη B τοιοῦτον δοθῆναι τοῖς βουλευθεῖσιν, ἐν τῷ μέλλειν πρὸς τὸν Λαυσιακὸν ἐξέρχεσθαι τὸν Θεόκτιστον μετὰ τὴν τῶν ἀναφορῶν 10 διοίκησιν ἐπακολουθῆσαι μικρὸν τὸν βασιλέα, καὶ τοῦτο μόνον ἀνακραγεῖν "ἄρατε αὐτόν." ὡς οὖν ὁ Θεόκτιστος προέκλυπεν ἐξιῶν τό τε δοθῆναι σίνθημα ἔγνω, φυγῇ τὴν σωτηρίαν πραγματεύσασθαι ᾗθη. ἡ φυγὴ δὲ γέγονεν αὐτῷ πρὸς τὸν ἰππύδρομον κατὰ τὰ ἀσηκρητεῖα· ἐκέισε γὰρ τότε τοῖς ἀσηκρηταῖς ἦν καταγῶ- 15 γιον. ἀλλ' ὑπὸ πολλῶν ὁ εἰς συλληφθεὶς μένειν καταπρακίετο, σπασαμένου τοῦ Βάρδα ξίφος καὶ παίσειν ἐπαπειλοῦντος τὸν κωλύσειν ἢ βοηθήσειν ἐπιχειρήσοντα. ἤγστο μὲν οὖν πρὸς τὰ Σκύλα, C φρουρῆ τέως παραδοθησόμενος, μέχρις ἂν τὰ κατ' αὐτὸν ἀποφή- τωται. τέλος μὴ συμφέρον εἶναι κρίναντες αὐτοῖς τὸ ζῆν αὐτὸν 20 δεῖ τῆς Ἀγούστης, ἐκπέμπουσί τινα τῶν τῆς ἐταιρείας γυμνὸν ἐπισείσαι τὸ ξίφος αὐτῷ. οὗτος ξιφήρη τὸν ἀνθρωπον ἐπιόντα ἰδὼν ὑπέδν σκάμνον τινα τὴν πληγὴν βουλόμενος ἐκφυγεῖν· ἀλλὰ καιρίαν κατὰ γαστέρα πληγείς τῶν ἐγκάτων ἐκχυθέντων αὐτῷ

4 προσετίθει om C 8 τοιοῦτον τοῖς βουλευθεῖσιν ἐπενεχθῆ-
σαι C 17 κωρσέματα margo C 21 τό om C 23 καιρίως P
τωπεῖς P αὐτῷ om C

publicam non recto administrari, modo hunc velle matrem aut unam sororum imperatoris nuptum dare et imperatorem oculis imperioque spoliare. atque his vocibus aures imperatoris crebro personans, addebat opus esse celerrimo callidissimoque consilio. cum saepenumero de hac re conventum deliberatumque esset, tandem statutum est tollendum esse e medio Theoctistum; itaque compositum negotium, ut cum ad Lausiacum exiturus esset Theoctistus acta referendi gratia, pone imperator sequens hoc tantum vociferaretur, "tollite hunc." Theoctistus exiens et aliquantulum progressus, ut cognovit signum datum, fuga salutem parare conatus versus Circum ad curiam (ibi enim tunc secretariis erat domus) cursu contendit. sed unus a multis comprehensus manere coactus est, Barda stricto gladio icturum se minante, si quis obstare aut defendere hominem tentaret. ad Scyla ergo ductus est, in custodia tantisper adservandus dum de ipso ferretur sententia. tandem cum non videretur ex usu ut diutius viveret, ne quid Augusta moliretur, quen- dam ex sodalitate mittunt qui gladio hominem obtuncet. Theoctistus

παριδόθη θανάτῳ. καὶ ὁ μὲν Θεόκτιστος ἀηγήθη τοῦτον τὸν τρόπον, τὴν δὲ ἀναίρεισιν αὐτοῦ πυθόμενος ὁ Μανουὴλ εὐθὺς ἤκε πρὸς τὰ βασιλεια, καὶ ὡσπερ ἐνθουσιάσους εἰπεῖν λέγεται πρὸς τὸν Βάρδα

ἕλφος γυμνώσας εἰς Θεοκτίστου φόνον,

5

ἔπλιξε σαντὸν εἰς σφαγὰς καθ' ἡμέραν.

D Μετὰ δὲ τὴν τοῦ Θεοκτίστου σφαγὴν ὁ Βάρδας τὴν τοῦ κανικλείου τιμὴν εἰς ἑαυτὸν ἀνελάμβανεν. ἡ βασιλις δὲ Θεοδώρα ὡς ἤσθητο τῶν πεπραγμένων, λυσίκομὸς τις ἔθει καὶ ὀδυρμῶν ἐπλήρου τὰ βασιλεια, ἀμφοτέρους τε τὸν τε υἱὸν καὶ τὸν ἀδελφὸν **10** λόγοις ὀνειδιστικοῖς καὶ ἄραις ὑπέβαλλε καὶ τοιοῦτον θάνατον ὑποσχεῖν κατηρᾶτο. οἱ δὲ τοὺς ὀνειδισμοὺς ταύτης μὴ φέροντες, ἅμα δὲ καὶ ὁ Βάρδας τῶν κατὰ σκοπὸν ἐχόμενος, ἔγνωσαν καὶ ταύτην ποιήσασθαι ἐκποδῶν καὶ λοιπὸν ἀδεῶς καὶ ἀνεμποδίστως τὸ δοκοῦν διαπραττέσθαι. ἔπερ ἐκείνη καταφωράσασα (καὶ γὰρ **15** ἦν ἰδεῖν καὶ στοχάσασθαι δυνατὴ) ἀντιπράττειν μὲν οὐκ ἔθετο

P 544 εἶν, φόνους καὶ χύσεις αἱμάτων ἐκφεύγουσα, τὸν δ' ἐναποκείμενον τοῖς ἀνακτόροις πλοῦτον ἔκρινε τῇ συγκλήτῳ ποιήσασθαι φανερόν, τοῦ τε υἱοῦ τὴν ἀκρατῆ δαπάνην κωλύουσα καὶ τὴν ἰδίαν οἰκονομίαν κηρύττουσα. τὴν σύγκλητον οὖν ἐκκλησιάζασα **20** καὶ εἰς ἐπήκοον σῆσα τοιοῦτους ἀπέδοτο λόγους. "χιλία μὲν, ὦ πατέρες, πρὸς τοὺς ἐννεήκοντα τῷ βασιλικῷ ταμιεῖο χρυσοῦ ἐναπόκεινται κεντηνάρια, ἀργύρου δὲ ὡσεὶ τριῶν χιλιάδων, ὧν τὰ μὲν ὁ ἐμὸς ἀνὴρ ἐπορίσατο, τὰ δ' αὐτῇ μετὰ τὸν ἐκείνου συνέ-

2 τοῦτου C

5 μέρος C

9 τις] τε C

16 ἦν om C

stricto ense hunc in se ire cernens evitandi ictus causa scamnum quoddam subiit: sed periit ventre ita vulnerato ut intestina effunderentur. huius interitu cognito Mannelus statim in anam venit; fortisque ad Bardam quasi divino furore cenoitus dixisse "semel ense districto in Theoctisti necem, quotidianis accingere porro caedibus."

A morte Theoctisti Bardas caniciei dignitatem in se transtulit. Theodora autem facinore cognito, passis crinibus per regiam discurret eamque eiulatu implevit, filium et fratrem diris agens similemque eis interitum imprecans. qui cum eius non ferrent convicia, Barda interim suum institutum urgente, de ea quoque tollenda cogitarant, ut deinde libere ac nemine obstante pro suo omnia agere possent arbitrio. quod cumprehendisset Theodora, ut erat mulier sagax, resistendum non rata, quod caedes et sanguinis fusionem formidaret, statuit divitiarum in regiam congestarum summam senatui exponere, ut et filii profusionibus obstaret et suam administrationem praedicaret. vocato ergo in concionem senatu, coram clara voce "auri" inquit, "P. C. centenaria mille ac 90, argenti ad ter mille in aulario imperatorio reposita sunt, partim a marito meo, partim post eius obitum a me congesta. multae

λεξα θάνατον, ἄλλος τε πλοῦτος πολὺς καὶ ποικίλος. διὰ τοῦτο δὲ τοῦτον ἐκπομπεύω ὑμῖν, ἵν' εἰ μετὰ τὴν ἐμὴν ἀπὸ τῶν ἀνακτόρων κάθοδον ὁ ἐμὸς ἔχη λέγειν υἱὸς καὶ ὑμέτερος βασιλεὺς ὡς Β ἰνδῆ καταλέλοιπα τὰ βασιλεια πλοῦτου, μὴ εὐχαρῶς πιστεύηται.² 5 καὶ ἅμα λέγουσα τοὺς τῶν βασιλικῶν χρημάτων ταμίαις παρῆστη καὶ συγκυτανεύοντας εἶχε πρὸς τὰ λεγόμενα. καὶ ἡ μὲν βασιλὶς ἄσπασμὸν δοῦσα τῇ συγκλήτῳ, καὶ πίσση ἐνεργεία καὶ διοικήσει ἀποταξαμένη, ἔξεισι τοῦ παλατίου.

Ὁ δὲ τῶν βασιλείων πλοῦτος τοσοῦτος ὢν καὶ τηλικούτος εἰς 10 οὐδέμιαν ἐχώρησεν ὄνησιν τῇ ἀπονοίᾳ τοῦ Μιχαήλ. ταῖς γὰρ τῶν ἵππων ἁμίλλαις, εἴ πέρ τις ἕτερος, ἀγαλλόμενος καὶ ἡνιοχεῖν ἐκείσε αὐτὸς οὐδ' ἀραιτούμενος, τῶν συμπαζόντων αὐτῷ καὶ συνηιοχούτων καὶ συναμιλλωμένων ἐκ τοῦ θείου υἰοθετούμενος τὰ τέκνα βαπτίσματος τὸν βασιλικὸν κατεκένου πλοῦτον, ἑκατὸν ὀγδοήκοντα 0 15 καὶ τουλάχιστον πενήκοντα τῶν καθ' ἑκάστην παρεχόμενος λίτρας. καὶ ποτὲ τινι ἀνδρὶ ὃν πατρικίον ἐτιμήσατο (Ἱμέριος οὗτος ἐκαλεῖτο, διὰ τὴν τοῦ προσώπου αὐτοῦ οὕτω καλούμενος κατὰ ἀντίφρασιν ἀγριότητα), κολακεία μὲν ὑπερβάλλοντι τὸν ἐπὶ Τιβερίου Ἱμέριον, βιωμολογοῦντι δὲ κατὰ τὴν τρώπιζαν καὶ αἰσχρολογοῦντι 20 καὶ ἀναιδῶς ἀποπέφθοντι, ἀκούοντας δὲ τοῦ βασιλέως καὶ τῶν συνδείκνων, ὡς καὶ κηρὸν ἀποσβεγγύμῃ τῷ ψόφῳ, χρυσίον δέδωκε λίτρας ρ'. καὶ Χειλᾶ δὲ τοῦ συνηιοχούτος αὐτῷ τὸν υἱὸν ἐκ τοῦ θείου βαπτίσματος ἀναδείξάμενος ἐδώρησατο χρυσίον λίτρας ρ'.

4 πιστεύηται C 5 παρῆστα C 11 ἐκείσε om C 16 Ἱμέριος?
21 ἀποσβεγγύμῃ? 22 καὶ — 23 ρ' om C

quoque praeterea et variae opes. id coram vobis in praesentia facto, ut ne facile fides meo filio imperatori vestro habeatur, si post meum e regia discessum dicat me regiam inopem reliquisse." simul et quaestores acriarii adesse iussit, qui verba ipsius vera esse testati sunt. proinde sanctato senatu, omni se functione et administratione abdicavit palatioque excessit.

Sed opes reginae tot tantaeque in nullius momenti res a fatuo Michaele sunt productae. cum enim aurigationibus impensissime delectaretur, neque agere equos in Circo ipse recusaret, eorum qui secum ludere ac certare isto ludicro solebant, filius e sacro baptismate suscipiendis fascum exhauriebat, centum octoginta aut ad minimum quinquaginta largiendo singulis libras. Himerium quendam (quasi mansuetum diceres: nam contrarie sensu id nominis ei ob vultus feritatem factum fuit) patricii dignitate a se ornatum, qui adolande illum qui Tiberio affuit Himeriam vinceret, et ad convivia scurrilibus gestibus turpibusque verbis laderet, impudenterque audiente imperatore et convivis pederet, ita ut ventris crepita etiam cerorum exstingueret, auri libris centum donavit. et Cheilae, uni de sociis suarum aurigationum, filium ex baptismate suscipiens auri libras totidem dono dedit. ita ille pecuniam

D οὕτως ἐκεῖνος εἰς οὐδὲν δέον τὰ δημόσια κατεδαπάνη τε καὶ ἀνή-
 λισκεν. ἐπεὶ δὲ ἐντὸς ὀλίγου ταῖς τοιαύταις ἀθέμοις πράξεσι
 τὸν τοσοῦτον κατεδαπάνησε πλοῦτον, ἤλθε δὲ ὁ τῆς διανομῆς τῶν
 βασιλικῶν δωρεῶν καιρὸς καὶ χρημάτων πόρος οὐκ ἦν, τὴν τε
 χρυσὴν ἐκείνην καὶ πολυθρόνητον πλάτανον καὶ τοὺς δύο χρυ- 5
 σοὺς ἄλκοντας καὶ τοὺς δύο γρῦπας, χρυσοὺς καὶ αὐτοὺς σφυρη-
 λάτους ὄντας, καὶ τὰ ὀλόχρυσα ὄργανα καὶ ἕτερα ἔργα, δι' ὧν
 ἡ Ῥωμαίων ἐθαυμάζετο βασιλεία, ὅλην ἔχοντα διακοσίων οὐκ
 ἔλαττον κεντηναρίων, χωνεύσας χαράξαι δέδωκεν ἐν τῷ βασιλικῷ
 ταμείῳ. παραπλησίως δὲ ἐποίησε καὶ ἐν στολαῖς βασιλικαῖς, ὧν 10
 αἱ μὲν ἦσαν ὀλόχρυσοι αἱ δὲ χρυσοῦφαντοι, δεδωκὼς τῷ εἰδικῷ
 ὥστε καὶ ταύτας χωνεῦσαι. οὐκ ἔφθασαν δὲ χωνευθῆναι, κακεῖ-
P 545 ρος ἕξ ἀνθρώπων ἐγένετο, καὶ Βασίλειος τὴν ἀρχὴν διεδέξατο καὶ
 ταύτας ἀνεκαλέσατο, ἐκ τοσοῦτου πλοῦτου μηδὲν εὐρηκὼς πλέον
 ἀλλ' ἢ χρυσίον μὲν κεντηνάρια τρία, μιλιαρισίων δὲ σακκία ἐννέα · 15
 ἃ καὶ δημοσιεύσας ἐπὶ τῆς συγκλήτου ἀπωδύρευτο τὴν ἀπορίαν καὶ
 τὸ πόθεν ἂν ἐκπληρωθεῖεν αἱ δημόσιοι χρεῖαι.

Ἔθος δ' ἐχούσης τῆς βασιλίδος Θεοδώρας ἀπιέναι πρὸς τὸν
 ἐν Βλαχέρναις τῆς Θεοτόκου θεῖον ναόν, ἅμα μὲν προσκυνήσεως
 χάριν ἅμα δὲ καὶ λουτροῦ μετὰ τῶν ἑαυτῆς θυγατέρων, ἐπεὶ ποτε 20
 ἔγνω αὐτὴν ἐκεῖσε φοιτήσασαν ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ ταύτης ὁμαίμων
 Βάρδας, Πετρωνῶν ἐκπέψαντες, ὃν αὐτῆς ἀδελφὸν εἶναι ἀνω-
B θεν ὁ λόγος ἐγνώρισεν, ἀποκείρουσι μοναχὴν σὺν ταῖς θυγατράσι,

10 στολῆ βασιλικῆ C

publicam dilapidabat. cumque brevi temporis spatio per nefas tantas
 opes prodigisset, ac dies imperatoris donationibus destinatus appetiisset,
 et pecuniae parandae ratio deficeret, famosam illam auream platanum
 duosque aureos leones ac vultures, et ipsos ex auro malleis ductos,
 aliamque solido ex auro factam supellectilem, operaque cetera ob quae
 Romani imperatoris in admiratione erat regia, confari et ex iis casam
 pecuniam in aerarium suum inferri iussit. appendebant haud minus 200
 centenariis. eodem modo vestibus usus est imperatoriis, quarum aliae
 totae aureae aliae auro intertextae erant. nam et has confandas dedit;
 quod ne fieret, morte praeventus est, ut eas Basilius imperii successor
 recuperarit. hic quidem rerum potitus ex tantis divitiis nihil reliqui
 invenit praeter auri centenarios tres et miliariorum sacculos novem;
 quibus in senatum allatis deploravit inopiam, et unde publici defectus
 exsarciri possent deliberare iussit.

Praeter haec, cum Theodora consuevisset ad fanum deiparae Bla-
 chernense itare, partim precandi causa partim ut cum filiabus suis lava-
 ret, quodam tempore eo ipsam se contulisse animadvertentes imperator
 et Bardas, huius avunculus, Petronam, quem ipsum quoque fratrem
 fuisse Theodoraē supra ostendimus, mittunt, qui eam et filias detonsis

καὶ ἐν τοῖς κατὰ τὰ Καριανοῦ ἀνακτόροις τέως περιοριζουσι,
 ἀφελόμενοι καὶ ὃν εἶχον αἱ πῦσαι πλοῦτον, ἰδιωτικῶς ζῆν ἄλλ' οὐ
 βασιλικῶς ἐπιτάξαντες. ἄλλ' ἡ μὲν Θεοδώρα μετ' οὐ πολὺ τῶν
 τῆδε μεθίσταται· ἧς τὸν νεκρὸν μετὰ ταῦτα βασιλεύσας ὁ Βασι-
 5 λειος, καὶ τὰς αὐτῆς θυγατέρας, πρὸς τὸ τῆς Μάμμης ἐξαπέ-
 στελεε μοναστήριον ἐνδαικτῶσθαι, ὃ Γάστρια κατονομάζεται. ἦσαν
 δὲ τῆ τοιαύτῃ βασιλίδι ἄρρενες μὲν ἀδελφοὶ δύο, ὃ τε μηχανορρά-
 γος οὗτος Βάρδας καὶ ὁ Πετρωνᾶς, ἀδελφαὶ δὲ τρεῖς, Σοφία
 Μαρία καὶ Εἰρήνη, ὧν ἡ μὲν Σοφία Κωνσταντίνῳ συνηφθῆ τῷ
 10 Βαβουτζίκῳ, εἰς μαγίστρον τελοῦντι, Εἰρήνη δὲ Σεργίῳ πατρι-
 κίῳ, ἀδελφῷ τυγχάνοντι Φωτίου τοῦ μετὰ ταῦτα πατριάρχου, C
 καὶ ἡ Μαρία Ἀρσουβήρ μαγίστρω, ἀνδρὶ γενναίῳ καὶ ἐν τοῖς τότε
 καιροῖς διαπρέποντι, αἱ πῦσαι καλαὶ καὶ ἀγαθαὶ τὰς ὄψεις καὶ
 ἀρετῆς ἐλάσσαι πρὸς ἀκρόρειαν. καὶ ἡ μὲν Θεοδώρα θανοῦσα
 15 τοιαύτην ἀπολλέλοιπε τὴν γενεάν.

Ἡ πῦσα δὲ τῶν κοινῶν πραγμάτων διοικήσεις εἰς μόνον ἐξε-
 κυλάσθη τὸν Βάρδα, ἐστέρητό τε διαφερόντως παρὰ τοῦ βασι-
 λέως. ἔνθεν καὶ τὴν τοῦ κουροπαλάτου ἀναλαμβάνει τιμὴν, ἄθλον
 τάχα τῆς καθαιρέσεως τῆς αὐτοῦ ἀδελφῆς. ἔκρινε γοῦν ἅμα τῷ
 20 βουσιλεῖ καὶ κατὰ τῶν Ἰσσηλιτῶν ἐκστρατεῦσαι καὶ τοῦ τῆς Με-
 λιτηνῆς ἀμπερέοντος Ἄμερ, ἄρτι εἰς ἄνδρας τελοῦντι ἐξ ἀγενέων.
 ὡς δ' οὖν τῆς τῶν ἐναντίων ἐπέβησαν γῆς καὶ κατὰ τὰ Συμόσατα D
 ἐγένοντο (πόλις δὲ τὰ Συμόσατα τῶν παρεμφρατειῶν, δυνάμει τε

1 τὰ om C	4 ὁ βασιλεὺς Βασ. C	9 Μαρίνα C	11 εἰς
τὸν τῆς πατριαρχίας ἀναβιβασθέντος θρόνον C			15 ταύτην C
τῆς om C	20 καὶ ante κατὰ om C	23 παρεμφρατειῶν C	

crinibus monachas faciat. ita illae in posterum in Cariani palatium re-
 legatae, omnibusque quas possidebant opibus spoliatae, non regio sed
 privatorum vitae genere usae sunt. neque multo post Theodora e vivis
 discessit. eius cadaver Basilius imperator et filias eius in aviae mona-
 sterium transtulit, quod Gastia nominabatur. habuit Theodora fratres
 duos, insidiosum hunc Bardam nimirum et Petronam, sorores tres,
 Sophiam Mariam et Irenam. ex his Sophia nupsit Constantino Babut-
 zico, qui magistri honorem adeptus est; Irena uxor Sergii patricii fuit,
 fratris Photii eius qui postmodo patriarcha est factus; Mariam duxit
 Arsaber magister, vir praeclarus eoque tempore illustris. omnes fuere
 forma eleganti et summa virtute praeditae.

Sublata Theodora, iis quos diximus fratribus et sororibus super-
 stitibus, omnis administratio rerum ad unicum Bardam devoluta est;
 quem adeo imperator dilexit ut curopalatae eum affecerit dignitate,
 praemium scilicet ob summatam sororem ei hoc largiens. succrescente
 iamprimum imperatori lanugine, Bardas cum eo expeditionem in Ismae-
 licos et Amerem Melitenae praefectum suscipit. postquam in hosticum
 progressi ad Samosata pervenerunt, urbem earum quae iuxta Euphra-
 Georg. Cedrenus tom. II.

βροθουσα καὶ λαχοῖ), ταύτην ἐπεχείρουν πολιορκεῖν. ἐμποησα-
 μένων δὲ τῶν Σαρακηνῶν δειλίαν καὶ συγκεκλεικότων αὐτοὺς ἐν-
 δον, καὶ μηδενὸς ἐκπηδῶντος τοῦ τεύχους τάχα διὰ δειλίαν τῆς
 βασιλικῆς δυνάμεως, ἀμελῶς καὶ ἀφυλάκτως οἱ Ῥωμαῖοι διῆγον.
 κατὰ δὲ τὴν τρίτην τῆς ἐφεδρείας ἡμέραν (ἡ κυρία δὲ ἦν καὶ 5
 πρώτη τῶν ἡμερῶν) τῆς ἀναμιάκτου θυσίας ἐπιτελουμένης, ἐν
 ἧ τῶν θείων ἐμμελλον μετασχεῖν μυστηρίων, τὰς πύλας οἱ Σαρα-
 κηνοὶ διαπετάσαντες καὶ μεθ' ὄπλων ἐκπετηδηκότες πάντοθεν ἐπε-
 P 546 τίθεντο τοῖς Ῥωμαίοις. οἱ δὲ τῷ ἀδοκῆτῳ καταπλαγέντες τῆς
 ἐπιθέσεως εὐθὺς πρὸς φυγὴν ὤρμησαν. ἐνθα καὶ Μιχαὴλ ὁ βα- 10
 σιλεὺς μῦθις πού τὸν ἵππον ἀναβάς ἐργωδῶς διεσώθη, τῆς ἀπο-
 σκευῆς πάσης τοῦ βασιλέως καὶ τῶν στρατιωτῶν ληφθείσης παρὰ
 τῶν πολεμίων, τοῦ τῶν Μανιχαίων ἐξηγουμένου Καρβέα μᾶλλον
 τῶν ἄλλων ἀριστεύσαντος, καὶ καταβαλόντος οὐ μόνον πολλοὺς
 τῶν ἀφανῶν τῆς στρατιᾶς, ἀλλὰ καὶ ζωγρίας λαβόντος οὐκ ὀλί- 15
 γους τῶν ἐπιφανῶν, στρατηγῶν καὶ τουρμάρχων οὐκ ἐλάττους
 τῶν ἑκατόν, ὧν οἱ μὲν ἄλλοι λύτρα δόντες ἀπελύθησαν, μόνος δὲ
 Σηῶν ὁ στρατηγὸς τῇ φυλακῇ ἐναπέψυξε.

Χρόνων δὲ δύο παραδραμόντων πάλιν ὁ Ἄμερ στρατὸν ἐπα-
 B γόμενος, οὐκ ἐλάττον τρισμυρίων, ἐκστρατεύει κατὰ Ῥωμαίων. 20
 ὁ Μιχαὴλ δὲ τὴν προτέρα ἤτταν ἀνακαλέσασθαι βουλόμενος,
 στρατὸν καὶ αὐτὸς συναγροχῶς ἐκ τε Θρακῶν καὶ Μακεδόνων περὶ
 τὰς τέσσαρας ἡμισὺν μυριάδας, ἔξεισι κατ' αὐτοῦ. ὅπερ μαθὼν
 Ἄμερ, διὰ τινῶν χωρίων δυσχώρων ἐπιτόμων δὲ τὴν πορείαν ποιη-

20 ἐλάττονα C 23 ἡμισὺν om C πετόμενος ἄμερ καὶ διὰ C

tem sunt opibus ac robore insignem, eam obsidione cingunt. cumque
 Sarraceni metum simulantes se intus continerent neque in muros exsili-
 rent, quasi Romanorum vires formidantes, exercitus imperatoris secure
 et sine custodia degere incipit. tertio obsidionis die (erat is dominicus
 e: feria prima) cum incruentum sacrificium perageretur, essentque di-
 vinis communicaturi mysteriis Romani, Sarraceni portis passis armati
 sese effundunt et undique Romanos adorantur. qui inopinato hostium
 impetu perterriti illico fugae se dederunt. ipse Michaelus vix in equum
 evasit aegreque servatus est: omnia ipsius et exercitus impedimenta ab
 hoste capta. praecipua fuit eo conflictu virtus Charbeae Mantibaeorum
 ducis, qui non modo multos militum obscuros deiecit, sed et haud pau-
 ciores centum de illustribus ducibus atque turmarum praefectis vivos
 cepit; qui deinde numerato redemptionis pretio dimissi sunt. solus
 Seon dux copiarum in custodia expiravit.

Biennio elapso, rursus Amer coacto triginta milibus haud minore
 exercitu, in Romanorum ingressus est dicionem. Michaelus, ut cladem
 prius acceptam victoria compensaret, collectis Thracum et Macedonum
 ad quadraginta quinque milibus ei obviam it. sed Amer eo cognito,

σάμενος καὶ ἀφνίδιον προσπεισῶν, ἐτρέψατο κατὰ κράτος τὸν βασιλέα καὶ πρὸς φυγὴν ἠνάγκασεν ἀπιδεῖν. μικροῦ δ' ἂν καὶ ἦλω αἰχμάλωτος, εἰ μὴ Μανουὴλ ὁ δομέστικος τῶν σχολῶν τὴν φάλαγγα διακόψας αὐτὸν διεσώσατο, τῶν ἄλλων πάντων, ὥσπερ ἔτυχεν ἕκαστος δυνηθεῖς, διασπαρέντων.

Δεύτερος πάλιν μετὰ τὸν πόλεμον τοῦτον διῆλθεν ἐνιαντός, καὶ πάλιν ὁ Ἄμερ μετὰ τεσσαυράκοντα χιλιάδων ἐκστρατεύσας εἰς Βολὴν ἐποίησατο κατὰ Ῥωμαίων, ὁμοῦ μὲν καὶ τὴν Ἀρμενιακὴν ὁμοῦ δὲ καὶ τὴν πρὸς Θάλασσαν ἐκπορθῶν καὶ δηρούμενος, ὅτε 10 φασὶν αὐτὸν παραπλησίως τῷ Ξέρξῃ πάθος παθεῖν, μάλιστα κελεύσαντος παλεῖν τὴν Θάλασσαν, ὅτι μὴ περικιτέρω προήκατο τυῦτον χωρεῖν. ἐφ' οἷς ἀσχάλλων ὁ Μιχαήλ, καὶ πάλιν αὐτὸς ἀντιστρατεύσας πρὸς αὐτὸν μὴ τολμῶν, τὸν τῆς ἑαυτοῦ μητρὸς ἀδελφὸν Πιτρωνᾶν, τῶν Θρακησίων διέποντα τὴν ἀρχὴν, τὰς Ῥωμαϊκὰς δυνάμεις ἐκέλευσε λαβεῖν καὶ παντὶ σθένει χωρεῖν κατ' αὐτοῦ. ἔτυχε δ' οὗτος διατρίβων τότε κατὰ τὴν Ἐφεσον. δεξιόμενος δὲ τὰ γράμματα εἰς ἄγωνίαν ἐμπίπτει μεγίστην. εὐθὺς οὖν ἔξιπυσάμενος ἄπεισιν ἐν τῷ ὄρει τῷ Λάτρει πρὸς τὸν ἐκεῖσε ἀσκούμενον μοναχὸν Ἰωάννην, ἐπ' ἀρετῇ ὄντα τῷ τότε διαβόητον, καὶ περὶ 20 τοῦ πράγματος ἐπυνθάνετο. ὁ δὲ μηδαμῶς ἐμβραδύννας πρὸς τὴν ἐρώτησιν "ἄπιθι τέκνον" ἔφη "κατὰ τῶν Σαρακηνῶν" θεὸν γὰρ ἔξεις προπορευόμενον." τούτου καθοπισθεῖς ταῖς εὐχαῖς ἄπεισι κατὰ τὸν λεγόμενον Λαλακαίωνα τόπον, καὶ λόχους πανταχοῦθεν

8 τὸν ἀρμενιακὸν C 23 καὶ λόχους] καὶ ἐν τινι τόπῳ γυρῆν ὀνομαζομένην λόχους τε οὖν C

per difficilia loca compendioso facto itinere, subito eum invadit, copiasque hostiles fundit inque fugam conticit. venisset tunc in hostium potestatem Michaelus, nisi Manuelus scholarum domesticus phalange perrupta eum eripuisset, reliquis omnibus ut quisque poterat fuga dispersis.

Iterum biennio ab hac pugna exacto, Amer quadraginta milium exercitum educit, inque Romanas provincias impressione facta simul et Armeniam et maritima populatur atque vastat. quo quidem tempore imitatum eum ferunt Xerxis factum, qui mare flagris caedi iusserat, quod ulterius sibi cum voluptate progrediendi facultatem ademisset. haec graviter ferens Michaelus Petronam avunculum suum, qui tum Thracensibus praeerat, cum Romanis exercitibus omni vi contra eum proficisci inbet. degebat tum apud Ephesum Petronas. cumque literis acceptis in maximam incidisset solitudinem, illico ad montem Latram equos it, Ioannemque monachum celebrem virtute ibi degentem de re consulit, atque is extemplo ei respondit, "proficiscere, fili, contra Sarracenos: deum enim ductorem habebis." huius armatus votis Petronas exercitum ad Lalacaenam (loci hoc est nomen) ducit, et undiqua-

ἐπέστησε, καὶ πρὸς συμπλοκὴν ἔξεκαλεῖτο τὸν Ἄμερ. πάντοθεν οὖν ὡς Θηρίον περικλεισθῆις ὁ Ἄμερ, καὶ περὶ τοῦ τέλους ἀγωνιῶν, τῶν ἀγχιμαλώτων τινὰ Ῥωμαίων προσκαλεσάμενος ἐπυθᾶνετο τὴν τε τῆς χώρας προσωνημίαν καὶ τοῦ τόπου ἐν ᾧ ἔτυχεν ἐστρατοπεδευκῶς, καὶ τοῦ παραρρέοντος ποταμοῦ. ὡς δὲ τὴν 5 μὲν χώραν Λαλακαίωνα ἤκουσε λέγεσθαι, τὸν δὲ τόπον Πτώσσοντα P 547 καὶ Γύρην τὸν ποταμὸν, εὐθὺς κακὸς οἰωνὸς ἐαυτῷ γενόμενος ἐξεφοίβασε λιοῦ τε κάκωσιν σημαίνειν καὶ πτώσιν τὰ δνόματα, καὶ ὡς ἀνάγκη γυρισθῆναι ἡμᾶς ὑπὸ Ῥωμαίων. ἀλλ' ὅμως μὴ ἀποκνητέον φησὶν, ἀλλὰ διεγερτέον καὶ πρὸς τὸν αὐρίον γενησόμενον πόλεμον ἀνδριστεῖον ἔφη πρὸς τοὺς παρόντας. ἡμέρους δὲ ἄρτι διαλαμπούσης, ἐπεὶ πάντοθεν συγκεκλεισθῆαι ἔγνω καὶ ἀνεπιχειρητος ἦν ἡ ἔξοδος, συμφέρον ἔκρινε κατ' ἐκεῖνο τὸ μέρος χωρεῖν ὅπου τὸν Πιτρωνῶν εἶδε φυλάττοντα. καὶ δὴ κρότω καὶ βοῇ τοῖς 10 πολεμίοις προσέρραξαν. ἐπεὶ δὲ ἀνηνύτοις ἔγνω ἐπιχειρῶν, μί- 15 κρον συσταλεις αὐθις σὺν ῥύμῃ ἐπεβάρει μετὰ δυνάμειος, ἀπό- B δρασαν ἐαυτῷ μηχανώμενος. πάλιν δὲ ἀποτυχῶν καὶ τρεῖς τοῦτον ἐπιχειρήσας τὸν τρόπον εἰς ἀμηχανίαν ἐνέπιπτεν. ὡς δὲ πάντοθεν ἀναφανέντας καὶ ἐκπηδῶντας εἶδε τοὺς Ῥωμαίους ἔκ τε μεσημβρίας καὶ τῶν πρὸς ἄρκτον μερῶν, καὶ ἄφρηκτα κατενόησε τὰ περὶ 20 αὐτὸν εἶναι, τότε δὴ τὴν σωτηρίαν ἀπογνοὺς ἐμπλίπτει τοῖς κατὰ μέτωπον ἀθρόως μετὰ σφοδρᾶς προσβολῆς. ἔνθα καιρίαν πληγὴς αὐτὸς τε πίπτει, καὶ τῶν αὐτοῦ διασώζεται οὐδὲ εἰς. πυθόμενος δὲ τὴν ἤτταν ὁ τούτου υἱός, εἰς προνομὰς μετὰ μέρους

6 χώρα λαλακίωνα C

15 συρρήγνυται C

19 κατενόησε C

20 προσαρκτίων C

ἀφύλακτα P

22 ἀθρόον C

24 αἰτίας C

προνομὴν C

que positis insidiis Amerem ad pugnam provocat. qui ferae instar indagine cinctus deque exitu anxius, de regionis locique in quo castra posuerat et fluvii praeterlabentis nomine quendam e captivis Romanis interrogat. cumque audiret regioni Lalacaeonis, loco Ptosontis, anni Gyris nomen esse, statim male sibi ipsi ominatus praedicit ipsis verbis copiarum cladem, easque in gyrum inclusum iri a Romanis, denuntiari. suos tamen monet uti ne desperent, sed fortiter se ad postredie futuram pugnam parent. ut illuxit, undique se inclusum ac nullibi exitum patere sentiens, eo ire decrevit ubi Petronam stationem tenere videbat, hostesque magno cum plausu et clamore invadit. sed conatum suum irritum esse cernens paululum se recipit; rursumque inde impetum facit, effugiendi captans occasionem. tertium hoc frustra conatus et in extremo constitutus discrimine, postquam undique ex insidiis sese proripere videt Romanos ab austrinis et septentrionalibus locis, rebusque suis consuli nullo modo posse intelligit, desperata salute in adversos hostes vehementi cum impetu irruit, ibique et ipse sternitur et exercitus eius occisione perit. filius cum parte copiarum populatum missus

ἀποσταλείς τοῦ στρατοῦ, εὐθὺς πρὸς Μελιτηνὴν ἀπεδίδρασκεν. ἀλλὰ καὶ τοῦτον ὁ τοῦ Χαρσιανοῦ καταδιώξας κλεισονοράχης χειροῦται μετὰ τοῦ στρατεύματος καὶ τῷ στρατηγῷ δίδωσι Πετρωναῖ. ὁ δὲ Πετρωναῖς τοιοῦτον κατὰ τοῦ Ἄμερ στήσας τρόπαιον τὴν βα- C
5 σιλίδα καταλαμβάνει, ἐπαγόμενος καὶ τὸν τὴν νίκην αὐτῷ προθε-
σπίσαντα μοναχόν, τὴν τε ἀρετὴν ἐκθειάζων αὐτοῦ, καὶ πρὸς τὸν
βασιλέα καὶ Βάρδακ τὸν οἰκεῖον ἀδελφὸν ἐξυμνῶν τοῦτον καὶ με-
γαλόνων. τιμᾶται γοῦν δομέστικος τῶν σχολῶν, μετὰ μικρὸν δὲ
καὶ ἀπεβίω. ἐτελεύτησε δὲ πρὸ τούτου καὶ ὁ Μανουήλ, νόσω
10 δὴ τινι κρατηθεῖς.

Μονωθεὶς δὲ ὁ Βάρδακ ἦγε καὶ ἔφερε πάντα, καὶ τὰς ἐκ
βασιλέως ἤμειβε συνεχῶς τιμάς, ἀνῆει δὲ καὶ εἰς τὴν Καισαρος
δόξαν τε καὶ τιμὴν, τοῦ Μιχαὴλ μηδενὸς ἐτέρου φροντίζοντος
τῶν πολιτικῶν ἀλλ' ἢ θεάτρων καὶ ἵππων ἀμιλλῆς. καὶ τὸ δὴ D
15 χερίστον, οὐκ ἠγάπα θεατῆς εἶναι μόνον, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἡνιο-
χεῖν καὶ παίρνιον τοῖς πᾶσι προκεῖσθαι καὶ γέλως. καὶ ὁ μὲν ἐν
τούτοις ἦν, ὁ Βάρδακ δὲ διεῖπε τὰ πολιτικὰ καὶ τῆς βασιλείας
κατεστοχάζετο ὡς αὐτὴν εὐκαιρῶς παραληφόμενος. ἐπεμελήθη
δὲ καὶ τῆς ἔξω σοφίας (ἦν γὰρ ἐκ πολλοῦ χρόνου παραρρηυῖσα καὶ
20 πρὸς τὸ μηδὲν ὄλωσ χωρήσασα τῇ τῶν κρατούντων ἀγροικία καὶ
ἁμαθία) διατριβὰς ἐκύστη τῶν ἐπιστημῶν ἀφορίσας, τῶν μὲν
ἄλλων ὅπη περ ἔτυχε, τῆς δ' ἐπὶ πασῶν ἐπόχου φιλοσοφίας
κατ' αὐτὰ τὰ βασιλεῖα ἐν τῇ Μαγναύρᾳ· καὶ οὕτως ἔξ ἐκείνου

22 πᾶσι C

nuntio cladis accepto statim Melitenam fuga petit. sed hunc quoque et exercitum eius Charsianis angustiis praefectus insecutus in potestatem redigit ac Petronae tradit. tam illustri de Amere victoria potitus Petronas Cpolin rediit, adducto secum qui eam praedixerat monacho, divinam eius virtutem praedicans, imperatorique et Bardae summopere commendans. iam tum Manuelus ex morbo interierat. itaque Petronas scholae domesticus honoris causa creatur, pauloque post vita decedit.

At Bardas solus superstes omnia exinde agere ac ferre, honores imperatorios subinde in alios atque alios transferre, adeoque Caesaris quoque dignitatem sibi sumere. Michaelus interea nullam rei publicae curam gerere, theatris modo et equestribus vacare certaminibus, quodque erat deterrimum, non tantum ea spectare, sed et ipse equos agere omnibusque subsannandum se et ridendum exhibere. interim Bardas negotia publica procurabat, imperiumque animo sibi destinabat, quod suo tempore adipisceretur. idem profanas quoque literas, quae imperatorum barbarie atque inscitia iam a multis annis prorsus obsoleverant et evanuerant, recreavit, singulis scientiis certo loco suas scholas attribuas, supremas autem omnium philosophiae ad ipsam regiam in Magnaara. itaque ex eo rursus florere scientiae coeperunt, tametia prac-

ἀνηβύσκειν αἱ ἐπιστήμαι ἤρξαντο. τοῦτο τὸ ἔργον κάλλιστον καὶ περιβόητον ὃν οὐκ ἴσχυσεν ἀποπλῦναι τὰς ἐνοῦσας ἄλλας τῷ Βάρδα κηλῖδας. τῆς μὲν οὖν φιλοσοφίας ἐξηγεῖτο Λέων ἐκεῖνος ὁ μέγας τε καὶ φιλόσοφος, ἀνεψιὸς ὢν Ἰαννῆ τοῦ πατριάρχου,

P 548 ὃς καὶ τὸν θρόνον ἔλαχε τῆς Θεσσαλονίκης, ἄρτι δὲ τῶν εἰκονο- 5
μύχων καθαιρεθέντων συγκατηρέθη καὶ αὐτός, καὶ σχολάζων εἰς ταύτην προεβιβάζετο τὴν σχολήν. Ἐγένετο δὲ πρότερον γνώριμος Θεοφίλῳ τῷ βυσιλεῖ τοῦτον τὸν τρόπον. πάσας γὰρ κατορθώσας τὰς ἐπιστήμας ὡς οὐδὲ μίαν ἕτερος, ἐν εὐτελεῖ τινὶ καταλύματι διάγων τοὺς βουλομένους ζυμσταγῶγει ὅποιαν ἕκαστος βοόλοιτο. 10 ὡς δ' ἤδη χρόνος παρετείνετο καὶ πολλοὶ κατὰ τὰς ἐπιστήμας προέκοπτον, συνέβη τινὰ νεανίαν τῆς γεωμετρικῆς ἐπιστήμης εἰς ἄκρον ἑλληλαχότα ὑπογραφεῖα γενέσθαι τινὸς στρατηγοῦ. οὗ γενομένου κατὰ τινα πόλεμον εἶπετο καὶ αὐτός, καὶ τροπῆς γενομένης

B ζωγραεῖται καὶ τινὶ τῶν ἐπιφανῶν εἰς δουλείαν ἐκδίδεται. ὁ δὲ 15
κατὰ τὸνδε τὸν καιρὸν τῶν Ἰσμαηλιτῶν κατάρχων Μάμοδμ ἄλλοις τε μαθήμασιν Ἑλληνικοῖς σχολάζων καὶ δὴ καὶ γεωμετρίας διαφερόντως ἐξεχόμενος ἦν. λόγου δὲ ποτε κινήθεντος παρὰ τοῦ τὸν νεανίαν ἔχοντος δεσπύτου περὶ τῆς εἰς τὰ μαθήματα σπουδῆς τοῦ ἀμερμουμνη καὶ τῆς περὶ τὴν γεωμετρίαν ἐπιμελείας, “ἀκού- 20
σαι τούτου” εἶπεν ὁ νεανίας. “ἐπιθνυμῶ καὶ τῶν αὐτοῦ διδασκάλων, καὶ ἦν ἔχουσι περὶ τὴν γεωμετρίαν κατανοῆσαι σπουδῆν.” ἔμαθε τοῦτο ὁ Μάμοδμ, καὶ μετὰ περιχαρείας εἰσκαλεῖται τὸν νέον πολλῆς, καὶ παραγεγόμενον ἐπυνθάνετο εἰ γῶσιν ἔχει τῆς

19 νεανίσκος C

stantissimum hoc et celeberrimum factum vitiis Bardae eluendis non suffecit. philosophiam docebat magnus ille philosophus Leo consobrinus Iannis patriarchae. hic Leo episcopus cum esset Thessalonicae, imaginiperdis submotis ipse quoque munere suo privatus, cum in otio degeret, huic fuit negotio adhibitus. verum ante in imperatoris Theophili notitiam hoc modo pervenerat. cum omnis scientiarum generis perfecta cognitione non haberet sibi parem, villi quodam in domicilio quibus quisque vellet artibus homines instituebat. lapsa aliquanto tempore, cum multi in scientiis progressus haud poenitendos fecissent, forte iuvenis quidam apud eum summam nactus geometriae peritiam scriba fit cuiusdam ducis, cumque eo in bellum profectus, fuis suorun copiis vivus in hostium potestatem pervenit, et Sarraceno cuidam illustri in servitutem deditur. Ismaelitarum eo tempore princeps Mamumus cum aliis Graecis disciplinis vacabat, tum praecipue geometriae erat deditus. accidit aliquando ut eius, de quo diximus, iuvenis dominus de amerumnuae in mathemata et geometriam studio mentionem faceret. ibi cupere se eum ipsiusque doctores audire iuvenis ait, et quam adhiberent rebus geometricis diligentiam explorare. Mamumus hoc cognito iuvenem lae-

τοιαύτης δυνάμειος. συγκαταθιμένου δ' εκείνου ήπίστει ο βάρ- C
 βαρος, και διετείνετο μηδένα έτερον είναι πλην των εκείνου διδα-
 σκάλων τής γεωμετρικής επιστήμης ειδήμονα κατά την τότε ήμέ-
 ραν. ήμείρεσθαι δέ φήσαντος του νεανίσκου των αυτου διδασκά-
 5 λων πείραν λαβεΐν, θύττον ή λόγος ούτοι παρίστανται, και διε-
 χαράττοντο σχήματα τρίγωνα και τετράγωνα, και κανόνες εις μέ-
 στον προτίθεντο του στοιχειωτου, τδ μέν, οτι τδ σχήμα τότε τήνδε
 φέρει την κλήσιν και τότε τήνδε, διδάσκοντες, αιτίαν δέ και λό-
 γον και τδ διότι απεδίδουσαν ούδαμώς. ως ούν έώρα γανρουμέ-
 10 νους αυτουδ ο νεανίας και μέγα φρονουοντας επι τή των σχημάτων
 καταγραφη, "επι παντος λόγου, ω ούτοι," ο νεανίας έφη "και D
 πράγματος τδ διότι τδ κύρος έχει" ήμεις δέ την ύπαρξιν μόνην
 λέγοντες, τουδ δέ λόγουσ παρατρέχοντες ουχ ήκιστά μοι διαμαρ-
 τάνειν δοκεΐτε, τδ κυριώτερον άγνοουντες." των δέ διαπορησάν-
 15 των και τας αιτίας τούτων διευκρινειν και διδάσκειν παρακαλούν-
 των, επει διερμηνεύοντα και σαφηνίζοντα ταύτας εύρισκον, ως
 τότε μέν δια τότε τότε δέ δια τότε την ειρημένην κλήσιν τε και
 γραφήν έχει, και ήμα ο νοϋδ αυτων διηνολύετο και των λεγομένων
 συνίεσαν, θάμβει λοιπον συσχεθέντες, ει και άλλουδ έχει τοιού-
 20 τουδ τδ Βυζάντιον επηρώτων. ειρηκότουδ δέ τούτου πλειστουδ εν
 αυτω είναι, και έαυτον τον έσχατον των μυθητων άλλ' ου των
 διδασκόντων, περι του διδασκάλου πάλιν διεπυνθάνοντο, τίς τε
 ειη και ει περιεστιν. ο δέ οστις τε ειη απεκρίνατο, και ως έτι
 περιεστιν άπτήμονα βλον άγων και μηδέ τισιν άλλουδ άλλ' ή μόνουδ

12 κράτουδ C

14 καιριώτερουδ C

17 τότε postremum libri om

tus admodum ad se vocat, et an cognitam haberet eam disciplinam quaerit, et aienti fidem derogat, eo tempore neminem praeter suos magistros geometriae gnarum esse contendens. iuvenis cupere se eorum scientiam examinare cum diceret, statim ii praesto fuerunt, figurasque trium et quattuor angulorum descripserunt, et in medium canones principiorum geometriae adduxerunt, nomina figurarum exponentes, nulla interim redita causa aut prolata demonstratione. eos cum animo elatos iactare sese ob descriptionem figurarum videret iuvenis, "in omni" inquit "ratione atque re causam continens demonstratio principem obtinet locum. qua vos ommissa, cum esse rem tantummodo dicatis, praecipua ignorantes videmini mihi non leviter errare." haerentibus iis et ut causas ipse demonstraret potentibus, cur quaevis figura hoc nomen et hanc delineationem haberet, ordine ostendit. ii ad rei intelligentiam deducti hominem porro admirati interrogant, aliosne etiam tales Byzantium haberet. et cum responderet plurimos, ac se discipulorum minimum, non ex magistrorum esse numero, Mamumus rursus de doctore quaerit, quis ille et an adhuc viveret. respondet Leonem esse in vivis adhuc, inopem et

- P** 549 ταῖς ἐπιστήμαις προσηλωμένον ἔχων τὸν νοῦν. γράμματα γοῦν εὐθὺς ὁ Μιμοῦμ πρὸς ἐκείνον διαχαράττει, τόνδε τὸν νοῦν ἔχοντα “ἐκ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον καὶ ἐκ τοῦ μαθητοῦ ἔγνωμεν τὸν διδάσκαλον. ἐπεὶ γοῦν τηλικούτος ὢν περὶ τὴν τῶν ὄντων ἐπιστήμην ἄγνωστος εἶ τοῖς συμπολίταις, τῆς γνώσεως καὶ σοφίας καρπὸν μὴ δρεπόμενος, μὴ ἀπαξιόσης ἐλθεῖν πρὸς ἡμᾶς καὶ τῆς σῆς μετιδῶναι σοφίας. ἐρχομένῳ γάρ σοι ἀρχένα ὑποκλινεῖ γένος ἅπαν τὸ τῶν Σαρακηνῶν, καὶ πλοῦτου καὶ δωρεῶν ἀξιωθήσῃ ὢν οὐδ’ εἰς πώποτε τῶν ἀνθρώπων ἤξιῳται.” ταῦτα τὰ γράμματα δοὺς τῷ νεανίσκῳ καὶ δώροις φιλοφρονησάμενος ἐκπέμπει πρὸς τὸν δι- 10 δάσκαλον. ὁ δὲ διωσωθεὶς πρὸς τὴν βασιλεύουσαν καὶ ζῶντα τὸν
- B** φιλόσοφον εὐρηκῶς ἐπιδίδωσι ταῦτα τὰ γράμματα. ὁ δὲ οὐκ ἀκίνδυνον εἶναι λογισάμενος εἰ γραφὴν ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν δεξίτο εἰδήσεως ἄνευ βυβαλικῆς, πρόσσεισι τῷ λογοθέτῃ τοῦ δρόμου (Θεόκτιστος οὗτος ἦν, ὁ παρὰ τοῦ Βάρδα μετὰ ταῦτα ἀναιρεθεὶς) 15 καὶ διηγεῖται ὅπως τε ἀφίκετο πρὸς αὐτὸν ὁ αἰχμύλωτος μαθητῆς, καὶ ὅπως γράμμα αὐτῷ προσκεκόμικεν ἐκ τοῦ ἀμερμουμινῆ, καὶ ἅμα τὴν γραφὴν ἐκβαλὼν εἰς χεῖρας δίδωσιν. αὕτη ἡ αἰτία τῷ φιλοσόφῳ Λέοντι πρὸς τὸν βασιλέα γνώσις γίνεταί καὶ οἰκείωσις, καὶ ὁ λεχθεὶς μαθητῆς τὴν τοῦ Λέοντος σοφίαν ἔτι κρυπτομένην 20
- C** ἰδημοσίευσεν· προσκαλεῖται γὰρ ὡς τάχος αὐτὸν ὁ βασιλεὺς καὶ πλουτεῖζει καὶ δημοσίᾳ διδάσκειν προτρέπεται, κατοικητήριον ἀφορίας αὐτῷ τὸν θεῖον ναὸν τῶν τεσσαυράκοντα καλλινίκων μαρτύρων. ὁ δὲ Μιμοῦμ ἀπογνοὺς τὴν τοῦ φιλοσόφου ἀφίξιν ἀπορίας

1 προσέχων τὸν C 6 δρεπομένοις C 9 πώποτε] που C
 ἤξιῳτο C 16 διηγεῖτο C 17 προσκεκόμικεν C

nulli alii rei quam scientiis deditum. statim ergo ad hunc literas in hanc sententiam Mamumus scribit. “ex fructu arborem, ex discipulo magistrum agnovimus. ergo tu, qui tanta rerum instructus scientia ignotis tuis civibus sapientiae fructum non fers, ne dedigneris ad nos venire tuaque nos doctrina impertire. venienti enim tibi tota Sarracenicæ natio cervicem submittet, iisque divitiis et donis cumulaberis quibus nemo unquam hominum.” has literas iuveni liberaliter donato dat Leoni tradendas. isque Byzantium incolomis perlatus, cum Leonem adhuc vivum reperisset, ei literas reddidit. Leo periculosum sentiens literas ab hoste accipere, nesciente id imperatore, Theoctistum logothetam dromi, quem deinde a Barda interfectum docuimus, accedit, et narrat quomodo discipulus suus captivus redierit literasque sibi ab amermumna attulerit; simulque eas exhibet. hoc modo Leonis in occulto versantem doctrinam discipulus in lucem produxit, atque hac occasione imperatori innotuit ac familiaris est factus Leo. statim enim is eum accivit, ditatamque publice docere iussit, gymnasii in usum ei concedens aedem quadraginta martyrum. sed Mamumus Leonis ad se adventu desperato, geometricas

ἐκθίμενος γεωμετρικῶν καὶ ἀστρονομικῶν ζητημάτων καὶ τινῶν ἄλλων μαθημάτων ἐκπέμπει, τὰς λύσεις σαφηνισθῆναι οἱ ἐξατη-
 σάμενος. ὡς δ' ἐκάστην ὁ Λέων ζήτησιν διελύσατο ἁρμοδίως,
 προσέθετο δὲ καταπλήξειω χάριν καὶ τινα τῶν μελλόντων σημεία
 5 προγνωστικά, καὶ τούτῳ ἐξέπεμψε, τότε δὴ ἐπὶ χειρὸς λαβόντα
 τὸν ἡμερομνητὴν τρωθῆναι τῷ τούτου ἔρωτι, μέγα τε ἀνακραγεῖν
 τὸν ἄνδρα τῆς σοφίας ὑπεραγάμενον. εὐθὺς οὖν πρὸς βίβλιν πρὸς
 τὸν Θεόφιλον καὶ γράμματα τοιαῦτα ἔχοντα τὴν διάνοιαν ἐκπέμ- D
 πει "ἔβουλόμην μὲν αὐτὸς ἀφικέσθαι σοι, ἔργον γνησίου φίλου
 10 ἀποπληρῶν· ἐπεὶ δὲ ἡ ἀνακειμένη μοι ἀρχὴ ἐκ θεοῦ καὶ ὁ ὑπὸ
 τὴν χειρὰ μου τελῶν πλεῖστος κατέξουσας λαὸς τοῦτο οὐ συγχω-
 ρεῖ, ὃν ἔχεις ἐπὶ φιλοσοφίᾳ καὶ ταῖς λοιπαῖς ἐπιστήμαις διαβόη-
 τον ἄνδρα, βρυχύν τινα χρόνον αὐτῷ ἐξαποστείλαι μοι, τῆς αὐ-
 τοῦ ἐπιστήμης μεταδώσοντά μοι ἐκκαιομένῳ καὶ ταύτης ἐρωτικῶς
 15 ἔχοντι. μὴ ἀναβολὴ δὲ διὰ τὸ σέβας καὶ τὴν τοῦ γένους ἁλλο-
 τριότητα ἔσοιτο, ἀλλὰ μᾶλλον ὅτι τοιούτοις ἀξιοὶ φίλοις ἐπιεικέσι
 τε καὶ χρηστοῖς, πέραν τὸ τάχος λαβέτω ἡ αἴτησις. χάρις δὲ σοι
 ὑπὲρ τούτου καταβληθήσεται χρυσίου μὲν ἑκατὸν κεντηνῆρια, εἰ-
 ρήρη δὲ καὶ σπονδαὶ ἀτελεύτητοι καὶ αἰδίοι." δεξιόμενος δὲ τὰ
 20 γράμματα ὁ Θεόφιλος, ἄτοπον κρίνας εἰ τὴν τῶν ὄντων γνῶσιν,
 δι' ἣν τὸ Ῥωμαίων γένος θαναμάζεται, ἔκδοτον ποιήσει τοῖς ἔθνεσι, P 550
 πρὸς τὰ αἰτηθέντα καὶ ἀξιωθέντα οὐκ ἐπένευσε. } τὸν δὲ Λέοντα
 διὰ μελλόντος ἦγε τιμῆς καὶ τῆς Θεσσαλονικῆς προχειρίζεται πρότε-

2 ἐκπέμπει om C 16 ἔσται C τοιοῦτον ὁ ἀξίων, πέραν
 ἢ αἰτήσις λήψεται παρὰ φίλοις ἐπιεικέσι τε καὶ χρηστοῖς. χάρις C

aliquot astronomicasque et aliarum scientiarum quaestiones ad eum mit-
 tit, solutionem earum poscens. quas cum Leo recte omnes discussisset,
 et admirationis excitandae gratia simul quaedam futura praedicendi si-
 gna adscripsisset, Mamumus literis istis acceptis animum desiderio eius
 sauciatas fertur magna voce exclamasse, admiratione tantae efus viri
 doctrinae. statim ergo ad Theophilum legatos mittit, cum literis haec
 significantibus. "statuoram, quod est genuini amici officium, ipse ad te
 venire: sed cum a deo mihi commissum imperium populusque mihi sub-
 ditus, cuius summa est potestas, id non concedant, peto ut virum quem
 philosophia aliisque scientiis celebrem habes, ad me mittas, ut exiguum
 tempus mecum degens sua me doctrina, cuius amore flagro, impertiat.
 neque ob religionis et gentis diversitatem hoc differas, sed quod bonis
 amicis debetur, quamprimum praestes. pro hoc officio tibi auri cente-
 naria 100 reddemus, pacemque et foedus perenne componemus." has
 literas cum accepisset Theophilus, absurdum ratus barbaris prodere
 scientias, ob quas Romana gens in admiratione esset, petitioni huic non
 annuit: Leonem vero maiori porro in honore habet ac Thessalonicae

δρον, τὸν πατριάρχην ἀναπέλας Ἰαννῆν χειροτονῆσαι τοῦτον, καὶ αὐτῷ, ὡς ἦδη εἶπομεν, κατὰ γένος ὠκειωμένον. }

Τοῦτον οἱ Θεσσαλονικεῖς μετὰ τὴν χειροτονίαν ὑπερβαλλόντως ἐτίμησαν διὰ τὴν ἐνοῦσαν αὐτῷ σοφίαν καὶ τὴν περὶ πάντων τὰ μαθήματα ἀκριβειαν, ἑξαιρέτως δὲ ἐθαύμασαν ἀπὸ τῆσδε τῆς 5 αἰτίας. ἄγονος ἦν ἡ γῆ καὶ ἄκαρπος κατ' ἐκεῖνο καιροῦ, καὶ λιμὸς ἤγγε τοὺς οἰκοῦντας Θεσσαλονικην καὶ τὰ περίεξ αὐτῆς, καὶ
B πάντες ἢ μετανάσται γενέσθαι τῆς πατρίδος ἢ λιμῶν καὶ ἐνδείκων ἀναγκαιῶν διαφθαρῆσεσθαι ἤλπίζον. ὁ δὲ Λέων τὴν ἀποφίαν τούτων παρμιμυθούμενος καιρὸν τινα, ὃν ἡ τῶν ἄστρον ὑπε- 10 τίθη τούτῳ ἐπιτολή τε καὶ φύσις, παραδηλώσας αὐτοῖς, καὶ κατὰ τοῦτον τῇ γῆ καταβαλεῖν ἐπιτρέψας τὰ σπέρματα, τοσαύτης γέγονεν εὐφορίας αἰτίας ὡς ἐπὶ πολλοὺς ἐπαρκέσαι χρόνους τοῖς ἐγγωρίοις τοὺς δρεφθέντας καρπούς.

Τὰ μὲν αἴν γραμματικὰ ἔλεγεν ὁ Λέων καὶ ποιητικὰ μνη- 15 θῆναι κατὰ τὴν βασιλίδα, ῥητορικὴν δὲ καὶ φιλοσοφίαν καὶ ἀριθμῶν ἀναλήψεις καὶ τὰς τῶν λοιπῶν ἐπιστημῶν ἐφόδους κατὰ τὴν νῆσον Ἄνδρον γενόμενος. ἐκεῖσε γὰρ σπουδαίᾳ τιμῇ ἐντυχῶν
C ἀνδρὶ Μιχαῆλ τῷ Ψελλῷ, καὶ τὰς ἀρχὰς μόνον καὶ τινὰς λόγους καὶ ἀφορμὰς λαβὼν παρ' αὐτοῦ, ἐπεὶ μὴ ὅσον ἐβούλετο εὗρισκε, 20 περιενόστει τὰ μοναστήρια, καὶ τὰς ἐν αὐτοῖς ἀποκειμένας βιβλίους ἀνερευνῶν τε καὶ ποριζόμενος καὶ σπουδαίως ἐκμελετῶν πρὸς τὸ τῆς τοσαύτης γνώσεως ὕψος ἀνεβιβιάσθη. εἰς κόρον δὲ τῶν μαθη-

15 γράμματα P ποιητὰς P

episcopum creat, opera Iannis patriarchae, cuius illum fuisse cognatum docuimus.

Leonem Thessalonicenses summopere sunt venerati, doctrinae ergo et in rebus mathematicis solertiae: praecipuum autem, cur ita admirarentur hominem, causam hanc habuerunt. sterilis et infrugifera eo tempore erat tellus, quique Thessalonicam et circumiacentia loca incolabant, fame premebantur; erantque in eo omnes periculo, ne aut patrium solum vertere aut penuria confici oporteret. Leo consolatus eos capto tempore, quod ei siderum certorum ortus atque emicatio indicabant, terram eos conserere iussit. quo facto tantae fertilitatis auctor fuit, ut eius messis fructus ad multos annos suffecerint.

Literis et poetis Leo, ut ipse ferebat, initiatus fuit Byzantii. rhetoricam philosophiam arithmetica et reliquas scientias in Andro insula didicit. ibi versatus cum Michaelo Psello, praestante viro, ab eoque principiis tantum et quibusdam praeceptis occasionebusque discendi instructus, neque tantum quantum desiderabat adeptus, monasteria pervagatus est, librosque in eis repositos perquirens atque scrutans studioseque meditans ad tantae doctrinae fastigium evasit. abunde ergo erudi-

μάτων μετεσχηκῶς πρὸς τὴν βασιλεύουσαν αὐτῆς ὑπέστρεψε, τὰ
 σπέρματα τῶν ἐπιστημῶν ταῖς τῶν βουλομένων διανοαῖς κατα-
 βαλλόμενος. ἀλλὰ ταῦτα μὲν πρότερον· τῆς δὲ τῶν εἰκονομάχων
 αἰρέσεως καταβληθείσης καὶ τῶν ταύτης ἔχουμένων καθηρεθέντων,
 5 καὶ θαιρεθέντος δὲ καὶ Ἰαννῆ τοῦ πατριάρχου, συγκαθηρέθη καὶ
 οὗτος, ὃν ὁ Βάρδας, ὡς ἦδη φθάσαντες εἶπομεν, τῆς φιλοσόφου D
 σχολῆς προστάτην ἀπέδειξε, καὶ τινα Σέργιον, φοιτητὴν αὐτοῦ
 γενόμενον (πατὴρ οὗτος τοῦ ἄνωθεν εἰρημένου νεανίσκου) τοῦ τῆς
 γεωμετρίας διαιτητηρίου, καὶ Θεοδῆγιον, συνήθη καὶ αὐτὸν τού-
 10 του ὑπάρχοντα, ἀριθμητικῆς καὶ ἀστρονομίας, δαψιλῆς αὐτοῖς
 τὰς χορηγίας ἐπιμετρῶν. πολλάκις δὲ καὶ ἐπιφοιτῶν ἐκ φιλομου-
 θείας, καὶ τῶν διδασκομένων τὰς προθυμίας ἐπιρρωννός, διὰ
 βραχέων εἰς αὐξήσειν τὴν γνώσιν ἀνήγαγεν, ἀπεσβηκνύων τελῶς
 πρὸ τοῦ καὶ μηδ' ἔχνος ὄλως δεικνύσων ἢ ζώπυρον.

15 Ὁ δ' αὐτὸς Βάρδας καὶ Καῖσαρ γενόμενος συνεχῶς ἐφοίτα
 τοῖς τοῦ ἵπποδρόμου δικαστηρίοις, καὶ τοὺς νόμους ἀνηβῶν αἰτίος
 γέγονε, τοῦ χρόνου καὶ τὴν περὶ αὐτοὺς ἀκριβείαν συγκαλύψαν- P 551
 τος. ἀλλὰ τοσαῦτα καὶ τηλικαῦτα τῶν κυλῶν τοῦ Βάρδα πλεο-
 νεκτημάτων ὃ τῆς φιλοπρωτίας ἔρωσ, οἷά τις ἐγγενῆς μολυσμὸς
 20 καὶ σπῖλος ἄκρατος ὢν, ἡμαύρωσε καὶ ἠφάνισε, καὶ ἦν κατὰ τῆς
 ἐκκλησίας ἀνήγειρε στύσιν, κυκήσας αὐτὴν καὶ ταράξας. διὸ
 ἀπὸ τῆς κρείττονος δόξης τὰ ἐναντία ἠνέγκατο. Μεθοδίου γὰρ
 τοῦ τρισολβίου τὸν βίον μετῆλλαχότος, ἐπὶ τέσσαρας χρόνους μὲ-

2 ἐνοαῖς C

22 τὴν ἐναντιώτητα C

tionis consecutus Cpolin rediit; et qui opera ipsius uti vellent, eos bo-
 nis artibus instituit. verum haec multo ante. ceterum imaginiperdarum
 haeresi profligata et eius sectatoribus delectis, interque eos Ianne et-
 iam patriarcha, Leo quoque deturbatus episcopatu fuit, eumque Bardas,
 ut retulimus, deinde scholae philosophicae praefecit. idem Sergium
 Leonis discipulum, patrem huius de quo verba fecimus iuvenis, geome-
 trico gymnasio, et Theodegium, iudem eius familiarem, arithmetico
 astronomicoque ludo praeponuit. large iis sumptus suppeditavit; utque
 erat studiosus bonarum artium, saepe ipse quoque scholam frequentavit,
 alacritatem discipulorum suo exemplo confirmans. hoc pacto bonas literas
 prorsus ante extinctas, ita ut ne vestigium quidem earum aut scintilla
 exstaret, brevi temporis spatio ad magnam evexit amplitudinem.

Idem Bardas Caesar factus crebro iudicia quae in Circo agebantur
 visitabat, effecitque ut leges reflorescerent, cum harum quoque tempo-
 rum vitio accurata obsolevisset tractatio. haec tot tantaque Bardae
 ornamenta nimia imperii cupiditas, veluti naevus quidam et innata ma-
 cula, foedavit atque obscuravit, ac praeterea turbas quas ecclesiae de-
 dit; quibus factum est ut pro gloria infamiam reportaret. etenim bea-
 tissimo Methodio, cum quattuor duntaxat annos Cpolitani patriarchatus

νον τὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως διακίσαντος Θρόνον, Ἰγνάτιος ὁ Νικηφόρου μὲν τοῦ βασιλέως Θυγατρίδου, υἱὸς δὲ Μιχαὴλ τοῦ τῆς βασιλείας ἐκπεπτωκότος, μετὰ τὸ τῆς βασιλείας ἀποπεσεῖν καὶ
B τὰ παιδογόνα ἀφαιρεθῆναι μόρια μοναχὸς γεγονὼς καὶ τῆς μονῆς τοῦ Σατύρου καθηγεμῶν, πρὸς τὸν πατριαρχικὸν Θρόνον ἀνάγε- 5
 ται. οὗτος τὸν Βάρδαν ἐπὶ τῇ τῆς γυναικὸς ἀναίτιῳ ἀποβολῇ, τῇ δὲ τῆς οἰκείας νύμφης περιπλοκῇ τῆς ἐκκλησίας ἀπεῖργεν, ἐπεὶ μὴ τῶν θεῶν ἡμέλει κανόνων. ὃν ἐπεὶ πολλὰ λιτανεῶν καὶ δυσω-
 πῶν ὁ Βάρδας συγχωρήσεως ἀξιωθῆναι οὐκ ἠδυνήθη, ἄλλων ἀπο-
 γνῶς πρὸς ἄμνην διανίσταται, καὶ τῆς ἐκκλησίας ἐκβάλλει, καὶ 10
 μετὰ πολλὰς κακώσεις καὶ ἀνυπόστοιτους τελευταῖον τῷ τοῦ Κοπρω-
 νύμου τάφῳ ἀποκλείει, ἐπιστήσας αὐτῷ φύλακας δεινούς τε καὶ ὠμοτάτους. ἀπεβίω δ' ἂν ὁ ἱερώτατος οὗτος ἀνὴρ ἀπὸ τῆς πο-
C λυωδύνου ταύτης κακώσεως, εἰ μὴ τις θεοσεβῆς ἄνθρωπος κατὰ
 τινὰς χρεῖας τῶν φρουρῶν ἀποδημούντων ἐξῆγγέ τε τοῦ τάφου καὶ 15
 ἐπιμελείας ἤξιον τῆς προσηκούσης. ὃν μετὰ πολλὴν ὄσση τὴν κή-
 κωσιν ὑπερόριον ἐν Μιτυλήνῃ ποιεῖ. ἔπαθον δὲ καὶ ἄλλοι πολλοὶ
 τῶν ἐπισκόπων τὰ παραπλήσιά τε καὶ χεῖρω, ὅτι μὴ ἠρέσκοντο
 τοῖς γινομένοις, μηδ' ἄλλον δέξασθαι διαβωόμενοι, κἄν εἴ τι
 γένηται. ὁμοῦ δ' ὑπενδύοντες οἱ μὲν ἀπειλαῖς οἱ δὲ ὑποσχέσεσιν 20
 εἴκουσι τῷ τοῦ Βάρδα θελήματι, τῆς ἀρετῆς καὶ δόξης ἔρωτα
 χρημάτων καὶ λειποταξίαν ἀνταλλαζόμενοι. ὁ δὲ Βάρδας Φώτιον,
 ἄνδρα ἐπὶ σοφίᾳ γνώριμον, πρωτασηκρήτην τηνικαῦτα ὑπάρχοντα,
D προχειρίζεται πατριάρχην. ἐπεὶ δὲ παρῆσαν καὶ τοποτηρηταὶ τοῦ

9 τῶν δίων C

23 πρωτοσηκρήτην C

solium tenuisset, vita defuncto, Ignatius Nicephori filia natus, Michaeli Rangabae filius, qui imperii spe adempta insuper castratus fuerat monachusque et monasterii Satyri princeps, patriarcha creatus fuit. is Bardam, quod hic uxorem sine causa repudiasset cumque sua nuru rem haberet, sacrorum canonum minime negligens ecclesia arcet. Bardas cum multis deprecationibus veniam non impetraret, desperatis aliis remediis ad vindictam se confert, Ignatium ecclesiam eiicit, variisque et intolerabilibus modis vexatum tandem in Copronymi sepulchrum includit, custodibus additis saevissimis. et mortuus fuisset ibi homo diviniusimus ex acerbissimo cruciatu, nisi pius quidam, custodibus suae necessitatis causa alio digressis, eum sepulchro eduxisset et debita cura refecisset. post multam vexationem tandem Ignatium Mitylenam Bardas relegat. multi quoque tum alii episcopi eodem modo sunt tractati aut etiam deterius, quod acta non probarent, neque ullum alium, quocumque modo res caderet, patriarcham se admissurum asseverarent. quidam tamen partim minis cedentes partim pollicitationibus inducti Bardae voluntati obsecuti sunt, virtutis ac gloriae amorem pecunia et desertione permu-
 tantes. Bardas ergo Photium, celebrem sapientia virum et secretario-
 rum eo tempore principem, patriarcham creat. cumque adessent Romani

πίπτα Ῥώμης κατὰ τῶν εἰκονομάχων σταλέντες, πείθουσι καὶ αὐ-
τοὺς τῆς ἐαυτῶν γενέσθαι θελήσεως. διὸ καὶ ἐν τῷ τῶν θείων
ἀποστόλων τεμένει συνέδριον ἡθροικότες δεδημοσιευμένη καθαιρέ-
σει καθυποβάλλουσι τὸν Ἰγνάτιον τῆς Ἑξορίας μεταπεμφόμενοι.
5 ταῦτα μὲν τὰ τῆς φιλοπρωτίας τοῦ Βάρδα νεανιεύματα.

Τὰ δὲ ἐν τῷ Εὐξείνῳ καὶ πῦσαν τὴν αὐτοῦ παρὰ τὴν ὁ τῶν
Ῥῶς ἐπόρθει καὶ κατέτερε στόλος (ἔθνος δὲ οἱ Ῥῶς Σκυθικόν,
περὶ τὸν ἀρκτῶν Ταῦρον κατοικημένον, ἀνήμερόν τε καὶ ἄγριον),
καὶ αὐτῇ δὲ τῇ βασιλίδι δευτὴν ἐπέσειε κίνδυνον· οἱ μετ' οὐ πολὺ
10 τῆς θείας πειραδέκτες ὀργῆς οἴκαδε ὑπενόστησαν, πρεσβεία τε αὐ-
τῶν τὴν βασιλίδα καταλαμβάνει, τοῦ θείου μεταλαχεῖν βαπτί- P 552
σματος λιτανεύουσα, ὃ καὶ γέγονε. καὶ τῆς Κρήτης δὲ στόλος
ἄλλος νῦν μὲν τὰς Κυκλάδας ἐδήου, νῦν δὲ ἄχρι Προικοννήσου
τὴν παράλιον ἅπασαν. ἐγένοντο δὲ καὶ κλόνοι γῆς φρικωδέστα-
15 τοι. εἷς δὲ ὁ μέγιστος, καθ' ἣν ἡμέραν ἡ τοῦ κυρίου ἀνάληψις
ἐορτάζεται τὴν γῆν κατασεισας, τό τε κατὰ τὸ Ἐξωκιόνιον πρὸς
γῆν ἡδάφισι τεῖχος, καὶ ναοὺς εὐπρεπεῖς καὶ οἴκους λαμπροὺς καὶ
τὴν κατὰ τὴν χρυσῆν πύλην τῆς πόλεως ἰδρυμένην νίκην καὶ τὰς
ἐν τῷ Δευτέρῳ κατὰ τὴν ἁγίαν Ἄνναν παγίως ἱσταμένους κατέσει-
20 σεν, ἧς τὴν πτώσειν ὁ φιλόσοφος Ἀέων προσημαίνειν ἀνεῖπε φανε-
ρῶς τὴν τοῦ μετὰ βασιλεῦς δυνάστου καταστροφῆν. ἐγένοντο δὲ B
καὶ ποταμῶν ἀφάνειαι καὶ πηγῶν, καὶ ἄλλ' ὅσα παθήματα κατὰ
πῦσαν χώραν. ἂ πάντα κατενωτισάμενος ὁ βασιλεὺς ὅλος εἶχετο

16 Ἐξωκιόνιον C

papae vicarii, adversus imaginiperdas missi, hos quoque isti in suam
pertrahunt sententiam, concilioque in sedem apostolorum congregato
Ignatium ab exilio evocatum publicata sententia damnant. haec sunt
facinora quae Bardas imperii obtinendi cupiditate impulsus edidit.

Interim quidquid est intra Euxinum pontum maritimarum regionum,
Rossica incursionibus vexabat atque vastabat classis. Rossi gens est
Scythica, ad septentrionalem incolens Taurum, fera atque immanis. hi
cum ipsam Cpolin in grave coniecissent periculum, paulo post dei iram
expertum domum reversi sunt, legatisque in urbem missis divinum bap-
tismum efflagitarunt impetraruntque. alia porro Cretensis classis modo
Cycladas modo maritimam ad Proconnesum usque infestavit regionem.
terrae motus quoque ea tempestate apprime horrendi fuerunt. horum
unus maximus die Christi in caelum assumptionis festo accidit, qui solo
concusso murum qui est ad Exocionium prostravit, templaque pulchra
et domos splendidas et Victoriam ad auream urbis portam collocatam
subvertit, et quae in Deutero ad divae Annae stabant paginae decussit.
cuius casu Leo philosophus praedixit aperte designari obitum eius qui
ab imperatore esset potentia proximus. quin et fluvii fontesque exa-
ruerunt per id tempus, aliaque passim multa portenta exstiterunt. de
quibus omnibus cum inaudivisset imperator, totus equestribus certamini-

κῶν ἱππικῶν ἀγώνων κατὰ τὸν ἐν Στενώ ἀνεγερμένον ναὸν τοῦ ἁγίου μάρτυρος Μάμαντος. ἄξιον δὲ καὶ τόδε μὴ παραλιπεῖν τὸ λόγιον παραστατικὸν τυγχάνον τῆς τε τουτουῖ τοῦ βασιλέως ἀβελτηρίας καὶ τῆς τῶν προηγησαμένων ἐπιμελείας.

- Τὰς τῶν Σαρακηνῶν κατὰ τῆς τῶν Ῥωμαίων χώρας ἐπιδρο-
 μὰς οἱ πάλαι βασιλεῖς διαδήλους ποιεῖν ἐθέλοντες, ἵνα μὴ αἰφνί-
 διοι εἰσπίπτωσιν ἐκπορθεύοντες τὰς χώρας καὶ ἐν ταῖς κώμαις καὶ
 τοῖς ἀγροῖς τοὺς ἐνοικοῦντας καταλαμβάνοντες, φρουρίον τι τῇ
 C Ταρσῷ ἀγγίθουρον ἐπὶ τινος ὑψηλοτάτου λόφου καὶ ἐρυμνοῦ ἔδο-
 μήσαντο· Λοῦλον τῷ φρουρίῳ τὸ ὄνομα. οἱ ἐν τούτῳ τοῖνον 10
 φρουροὶ τῆς ἐκδρομῆς λαμβάνοντες αἰσθησιν πυρσὸν ἀνῆπτον, ὃν
 βλέποντες οἱ ἐν τῷ Ἀργαίῳ κατοικοῦντες βουνῷ ἄλλον ἀνῆπτον,
 καὶ αὖ οἱ κατὰ τὸν Ἰσαμον βουνόν. τοῦτόν τε πάλιν ὁρῶντες οἱ
 κατὰ τὸν Αἰγιαλὸν ἔκαιον ἕτερον, καὶ αὖθις οἱ κατὰ τὸν λεγόμε-
 νον Μάμαντα. εἶτα τοῦτον ὁ Κίρκος διαδεχόμενος, καὶ τοῦτον 15
 πάλιν ὁ Μόκιλλος, ἐκείνον δ' αὖθις ὁ τοῦ ἁγίου Ἀἰξεντίου βου-
 νὸς τοῖς ἐν τῷ μεγάλῳ παλατίῳ ἐπὶ τοῦτο ἀφωρισμένοις διατα-
 ρίοις δῆλῃν ἐτίθει τὴν προνομήν. καὶ οὕτως κατὰ διαδοχὴν πυρ-
 D σεύοντες γινῶσιν ἐν ἀκαρεῖ παρεῖχον τῷ βασιλεῖ, καὶ οἱ τῶν χωρῶν
 κάτοικοι πνυθανόμενοι τειχῆρεις ἐγίνοντο καὶ τὰς ἐκδρομὰς διεδί- 20
 δρασκον. τοιαύτης δὲ συνηθείας κρατούσης, συνέβη ποτὲ τοῦ
 Μιχαὴλ κατὰ τὸν τοῦ μάρτυρος Μάμαντος ναὸν μέλλοντος ἡσιο-
 χῆσαι τὸν ἐκ τοῦ φάρου ἀναφθῆναι πυρσόν· ὃν οὗτος θευσάμενος

15 Κόριζος C

16 Μόκιλος C

bus incumbemat ad fanum divi martyris Mamantis, quod in Steno erat exstructum. operae pretium autem est id quoque eius decretam silentio non praeterire, quod ipsius stoliditatem et superiorum imperatorum industriam demonstrat.

Hi Sarracenorum in Romanas ditiones volentes nequaquam ignorari incursiones, ne ex improvise irruentes in regiones evastarent, incolis in pagis et agris deprehensis, castellum quoddam Tarso vicinissimum excelsissimo et natura munissimum in colle aedificaverant, Lulum nomine, in quo collocati custodes, ubi Sarracenos incursionem moliri sentiebant, igne succenso signum dabant. quo igne conspecto ii qui in Argaeo colle excubabant idem faciebant. eos excipiebant qui in Isamo colle, post hos qui ad Aegialum, et secundum hos qui apud Mamantem, inde qui in Circo, atque ab his qui ad Mocillum, denique post hos qui in divi Auxentii colle stationem habebant, igne edito excubitoribus magni palatii incursionem hostium significabant. hoc ignium ordine sese insequentium indicio et imperator momento temporis de hostium conatu certior reddebatur, et rustici nuntio percepto muris se claudebant et impetum hostium evitabant. hac obtinente consuetudine accidit aliquando ut, dum Michaelus equis ad fanum Mamantis agendis sese parat, ignis a Pharo ederetur. quem ut vidit imperator, timens ne aurigatio sua non

εις τοσοῦτον ἐπέσει φόβον, δέει τοῦ μὴ παροφθῆναι τὴν αὐτοῦ ἥλιοχαιαν ὑπὸ τῶν θεατῶν διὰ τὴν ἀπαισίον ἀγγελίαν, εἰς ὅσον ἄλλος τις ἦλθε κινδυνεύων ὑπὲρ ψυχῆς· οὕτως ἐκεῖνος θεατριζόμενος οὐκ ἤσχύνετο. Ἴνα δὲ μὴ τι τῶν προσπιπτόντων ἀνιαρῶν 5 δηλούμενον μαλακωτέρους ποιήσῃ τοὺς θεατάς, προσέταξε μηκέτι P 553 ἐνεργεῖν τοὺς τῆ βασιλίδι γειτονοῦντας πυρσοῦς.

Ἄλλοτε πάλιν (δεῖ γὰρ ἐκφαντικωτέραν θέσθαι τὴν τοῦ ἀνδρὸς παράνοیان) ἐφ' ἕρμιτος αὐτοῦ ἵσταμένου καὶ τῆς ὕσπληγος μελλούσης αἰρεσθαι (ἐνεδέδυντο δὲ τὸ βένετον, καὶ πράσινος ἦν ὁ 10 λογοθέτης τοῦ δρόμου Κωνσταντίνος, λευκὸς δὲ ὁ Χειλαῖς καὶ ρόσιος ὁ Κρασαῖς) ἀγγελία πεφοίτηκεν ὡς Ἄμερ ὁ τῆς Μελιτηνῆς ἀμηραῖς δεινῶς λεηλατεῖ τὴν Ἀσίαν καὶ ἤδη πρὸς τοῖς Μαλαγίνοις ἐστὶ καὶ προσδοκῶνται ὅσον οὐπω δεινά. ἦν πυθόμενος ὁ πρωτονοτάριος ἀπελθὼν μετὰ κατηφείας ἀπήγγειλε τῷ βασιλεῖ, καὶ ἅμα 15 ἐπὶ χειρᾶς ἔχων τὰ τοῦ δομεστικῶν τῶν σχολῶν γράμματα ἐπεδίδου. B ὁ δὲ βλοσυρὸν εἰς αὐτὸν ἐνδιδὼν καὶ τιτανῶδες, “καὶ πῶς ἐτόλμησας, ὦ κυκὴ κεφαλῇ,” ἔφη “κατὰ τὸν ἀναγκαῖον ἀγῶνα τουτοῦ περὶ τοιούτων μοι διαλέγεσθαι, οὐδὲν ἄλλο σπουδάζοντι ἢ μὴ τὸν μέσον ἐδωνύμων ἰδεῖν παρατετραμμένον, ὑπὲρ οὗ μοι πᾶς ὁ 20 ἀγῶν.” τοιοῦτος ἦν ἔκφορος καὶ τὸν λογισμὸν παρακεκινημένος.

Καὶ οὐχὶ τούτῳ μὲν τῷ πόθῳ ἢ πάθει ἠλίσκετο, τῶν δὲ ἄλλων τῶν ἀπρεπεστέρων ἀπέχετο, ἀλλὰ τὸ μέτριον τάχα ἀμέτρως ἦθος μεταδιώκων ἐξέπιπτε τοῦ προσηκόντος καὶ τῆς βασιλι-

1 δέει em C

6 φροντοῦς C

19 εὐάνυμον C

spectaretur diligenter, animis spectatorum adverso indicio percussis, in tantum venit metum quantus in periculo de vita constitutos invadere posset. tantum absuit ut eum in theatro sese ostentandi puderet. atque adeo, ne quo adversarum rerum indicio animi hominum ad spectandum fiorent languidiores, ignem ex speculis urbi vicinis in posterum edivtuit.

Rursus (oportet enim vaecordiam eius magis illustrare) cum alio tempore in curru consedisset iamque equi essent carceribus emittendi (erat ipse Venetum habitu indutus, prasinum logotheta dromi Constantinus, album Cheilas, et ruseam Crasas), nuntius allatus fuit Amerem Melitanae ameram graviter populari Asiam, iamque ad Malagina pervenisse, et imminere magnum malum. eum nuntium protonotarius moestus imperatori indicat, simul lteras domestici scholarum exhibens. tum imperator torvo eum et Titanico intuitus vultu “quomodo” inquit “ausus es, sceleste, mihi tam necessario certamine occupato istis de rebus intartabare? cam in hoc anum incumbentem ut eum qui medium tenet, in laevam partem avertam, de quo mihi totum hoc certamen est.” tanta fuit eius dementia.

Neque vero hoc tantum vitio laborans ab aliis indecoris rebus abstinent, sed praeterea immoderate modestiam sectans et imperatoris per-

κῆς ἀξίας ἀξίον. καὶ ποτε γυναίῳ συνανήσας ἐκ βαλανείου ἐπαν-
C ὄντι καὶ κάλπην ἐπὶ χεῖρας ἔχοντι (ἔτυχε δὲ τὸν ταύτης παῖδα
 ἐκ τοῦ θεοῦ λουτροῦ υἰοθετησάμενος) τοῦ ἵππου ἀποβάς τοὺς μὲν
 συγκλητικούς, ὅσοι τούτῳ παρέιποντο, κατὰ τὰ ἐκεῖσε ἀνάκτορα
 ἐξαπέστειλεν, ἃ δὲ προσηταιρίσατο καὶ παρέτρεφεν ἀκόλαστα καὶ 5
 πορνικὰ ἀνδράρια παραλαβὼν ἀπῆι μετὰ τῆς γυναικὸς, καὶ τὴν
 κάλπην τῶν ἐκείνης χειρῶν ἀφείλετο, καὶ “ἄγε δῆτα ὦ γύναι,”
 εἶπε “θαρροῦσα δέξαι με ἐν τῇ οἰκίᾳ σου, ψωμοῦ πιτυρώδους
 ἔφεισιν ἔχοντα καὶ ἀσβεστοτύρου.” ὥς δ’ ἀπεπύγη πρὸς τὸν λόγον
 ἢ γυνὴ μηδεὸς εὐποροῦσα τῶν πρὸς ὑποδοχὴν, ὁ Μιχαὴλ θᾶττον 10
 ἢ λόγος σινδόνα λαβὼν, ἣν ἤνεγκε τὸ γύναιον ἐκ τοῦ βαλανείου
 ἔτι διάβροχον οὖσαν, ἀντὶ τῆς ὑπηρετούσης τῇ τραπέζῃ δούρης
D ἤπλου ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, καὶ τὴν κλεῖδα τὴν τῆς γυναικὸς ἀφελὼν
 αὐτὸς ἦν βασιλεὺς ἐστιώτωρ μάγειρος τραπεζοποῖς δαιτυμῶν.
 ξυνδειπνήσας δὲ τῇ γυναικὶ πεζὸς καὶ βάδην πρὸς τὰ ἀνάκτορα 15
 ἀπῆι, πολλῆς εὐθελείας καταγινώσκων καὶ τύφου τῶν πρὸ αὐτοῦ
 βασιλέων κοσμιότητος ἀντιποιοιμένων. ταῦτ’ οὖν ἅπαντα μιση-
 τὸν ἐπολεῖ τὸν ἄνδρα, καὶ κατ’ αὐτοῦ τὴν πάντων δικαίως ὑπεκί-
 νει ὀργήν.

Καὶ τὸ δὴ χεῖριστον ἢ τῶν παρεπομένων αὐτῷ κινάδων 20
 φαρτρία καὶ πρὸς πᾶσαν ἀσχρορργίαν ἐπιτηδείων, οὓς ἐκεῖνος διὰ
 τιμῆς καὶ αἰδοῦς ἄγων, τὰ θεῖα διαπαλῶν τε καὶ ἐξορχούμενος,
P 554 ἱερατικὰς στολὰς χρυσοῦφεις ἐνεδίδουσκε καὶ ἐπωμίδας, καὶ ἀσχη-

1 ἀπαντήσας C 2 κάλπην C 3 τὸν ἵππον C 4 ἐκεῖσε
 om C 7 τὴν κάλπην τε C 8 δὴ C 14 ἐστ.] αὐτὸς ἐστ. C

sonae conveniente gravitate excidit. occurrit aliquando mulierculae, cuius filium ex sacro susceperat lavacro, a balneo redeunti et situlam manibus gestanti. ibi equo descendens senatoriae dignitatis viros qui ipsum comitabantur, ad palatium abire iubet. ipse cum impuris et libidinosis homuncionibus quos sibi adsciverat, mulierculam secutus situlam e manibus eius aufert, et “bono” ait. “animo sis, o mulier, meque domo tua accipe, qui furfuraceum ius appeto et asbestotyrum.” cum ad haec verba dirigisset muliercula, ut cui ad convivium nihil esset parati, Michaelus dicto citius sindonem, quam e balneo adhuc mudentem illa ferebat, mappae loco in solo stravit, ereptaque mulieri clave imperator ipse convivatoris, coqui, mensam ponentis et structoris munus obivit. peracto eo convivio, pedes lento incessu palatium repetiit, magnae stoliditatis et fastus damnans priores imperatores, qui elegantiae studuisent. haec igitur eum haud iniuria invisum omnibus faciebant.

Id vero iustas adversum eum iras concitabat, facinus deterrimum, quod coetum habebat secum cinaedorum et ad omnem turpitudinem paratorum hominum; quos in honore ille habens, ut rebus sacris illuderet, vestibus eos sacerdotilibus auro intextis amiciebat, atque humeralibus,

μόνος ἠνάγκαζε καὶ ἀνάγκως τελεῖν τὰ θεῖά τε καὶ πανάγια, τὸν ἔξαρχον τούτων (Γρύλλος αὐτῷ ὄνομα) πατριάρχην ἀποκαλῶν, τοὺς δὲ λοιποὺς δώδεκα μητροπολίτας. ἐτίθει δὲ καὶ ἑαυτὸν ἕνα τῶν θνητῶν, καὶ τῆς Κολωνίας ὠνομάζετο πρόεδρος. ἐπεὶ δὲ ἤδειν αὐτοὺς ἐχρῆν καὶ τελεῖν τὰ μυστήρια, διὰ κιδάρας τὰς ψάλας ἐξεπλήρου, νῦν μὲν ἠρέμα πως καὶ λιγυρῶς ἐπηχοῦντες, νῦν δὲ διαπρυσίως, ὥσπερ ἐν ταῖς ἱεραῖς λειτουργίαις οἱ ἱερεῖς τὰς ἐκφωνήσεις ποιοῦσι τῶν ἱερῶν. εἶχον δὲ καὶ σκευὴν διάχρυσα καὶ διάλιθα, ταῦτα δὲ πληροῦντες ὄξους τε καὶ σινήπεος τοῖς
 10 μεταλαμβάνουσι μετεδίδουσαν, τῶν ἀχρύντων οὕτω καταπαίζοντες μεστηρίων. τοῦτον τὸν μισρὸν θίασον συνέβη ποτὲ τῷ μακαρίτῃ Β συναντῆσαι κατὰ τὴν ὁδὸν πατριάρχῃ, μετὰ τοῦ ἱερατικοῦ κλήρου καὶ τῆς λιτῆς διερχομένῳ. ὃν ἰδὼν ὁ Γρύλλος ἱτυμῶς ἄγαν, καὶ ἀνερωθριάσεως μηδὲν ὑποστειλάμενος, φελόνῃ ἀναστελλας μετὰ
 15 τῶν αὐτοῦ συμμυστῶν εὐτονωτέροις ἐχρῆτο τοῖς κρούμασι, καὶ τοὺς εἰσαγεῖς ἐκείνους λοιδορίας καὶ ἀναιδέσιν ἔβαλλε ῥήμασιν.

Ὁ τοιοῦτος αἰσχιστος βασιλεὺς καὶ Θεοδώρου τὴν ἑαυτοῦ μητέρα ἔτι τοῖς ἀνακτόροις οὕσαν μετεκαλέσατό ποτε, εὐλογηθῆσομένην τάχα παρὰ τοῦ πατριάρχου, πλασάμενος τοῦτον εἶναι τὸν
 20 μακαρίτην Ἰγνάτιον. ὡς οὖν ἐξῆι μετ' εὐλαβείας ἢ σεμνοτάτη γυνὴ καὶ ἔρηρην ἑαυτὴν εἰς τὸ ἔδαφος ἐξαιτουμένη εὐχὴν, μηδὲν C ὄλωσ ὑποτοπήσασα, τοῦ μισροῦ Γρύλλου τὴν γενεΐδα τέως κρύ-

1 θεῖα καὶ παναγέστατα C, in margine καὶ μισραφάτα κελῶν O
 3 ἑνδεκα C ἐτίθει] ἔτι C 11 ποτὲ Ἰγνατίῳ τῷ μακαρίτῳ
 ἀπαντῆσαι κατὰ τὴν ὁδὸν μετὰ C 13 ἄγαν] ἄρα C

coegebatque turpiter et impure sacras actiones aemulari. principem eius coetus Gryllum patriarchae nomine ornabat, reliquos duodecim metropolitaram: se ipsum quoque unum pontificum et coloniae praesidem appellabat. cum cantandum erat peragendis sacrificiis, citharam adhibebant, modo sensim eam tangentes ut subtilem ederet vocem, modo ut magnam sonitum exhiberet, sicut in sacrificiis sacerdotes contenta voce cantant. aurea etiam et baccata gemmis vasa habebant: ea aceto et sidapi implebant et communicantibus impertiebant, hoc modo impolluta deridentes mysteria. hic coetus aliquando beato patriarchae obviam est factus, cum is supplicationis causa cum clericorum pompa procederet. quem ut conspexit Gryllus, audacter admodum et impudenter absque ulla cunctatione, exemplum suum reliquis sequentibus, veste diducta pulsare citharam contentius coepit et sanctis hominibus obscene convicia facere.

Michaelis porro matrem suam Theodoram adhuc in palatio degentem aliquando ad se vocavit, quasi fausta ei precaturo Ignatio patriarcha, quem adesse finxerat. ut ergo sanctissima mulier venit et religiose in solum se prostravit, vota pro se concipi petens, ut quae nihil sinisteri suspicaretur, cum impurus Gryllus eatenus barbam occultasset, Gryllus

πτοντος, ἀναστὰς ὁ Γρύλλος ἀπέπερθε καὶ ῥήματά τινα ἀπέειπε τοῦ οικείου στόματος ἄξια. ἡ δὲ ἐπὶ τῷ γεγονότι δεινοπαθήσασα ἀραῖς ἔβαλλε τὸν νιόν, καὶ τῆς τοῦ Θεοῦ προνοίας ἐκπεσεῖν ἀπεφοίβασε προφητικῶς τοῦτον οὐκ εἰς μακράν. ἀλλ' οὐκ ἦν τὸν ἄπαξ παρατραπέντα τῆς εὐθείας ὁδοῦ βελτιωθῆναι. ἔθεν καὶ 5 ταχυτάτη κατειλήφει τοῦτον καταστροφή, καὶ πρὸ αὐτοῦ μὲν τὸν Βάρδα, καὶ πρὸ ἐκείνου τὸν κανικλείου Θεόκτιστον, τοὺς χαριζομένους αὐτῷ καὶ μὴ τῶν πονηρῶν ἀνακόπτειν ἐβελήσαντας διδαγμάτων ὡς ἐπιτρόπους. καὶ ὅπως μὲν ὁ Θεόκτιστος ὤλετο, D προλαβὼν ὁ λόγος ἐδήλωσε, σημεῖα δὲ τὸν ὄλεθρον δηλοῦντα 10 τοῦ Βάρδα προηγῆσατο τάδε, ἐπιτολαὶ κομητῶν, ὄψεις δειρῶν ἀλλόκοτοι. ἔδοξε γὰρ καθ' ἕνους οὗτος πρὸς τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν μετὰ τοῦ Μιχαὴλ ἀπελθεῖν ὡς τάχα πανήγυρειος οὔσης. ὡς οὖν ἀφίκοντο καὶ προσωτέρω ἔγινοντο τοῦ Θεοῦ ναοῦ, ὄραν ἔδοκει λευκοφόρους τινὰς προηγουμένους, οἵτινες ὄδηγοῦντες 15 αὐτὸν ἄγουσι πρὸς τὰς κυκλίδας τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ βλέπει μὲν ἄλλο οὐδέν, περὶ δὲ τὸν θρόνον τοῦ πατριάρχου καθήμενόν τινα γηραιόν (Πέτρων εἶκασε τοῦτον εἶναι τὸν κορυφαῖον τῶν ἀποστόλων), οὗ πρὸς τοῖς ποσὶν ὁ μακαρίτης ἐκλυιנדεῖτο Ἰγνάτιος, P 555 ἐκόλκισιν ἑξαίτων ὧν ἐπεπόνθει δεινῶν. τὸν δὲ ἐνὶ τῶν παρεστώ- 20 των μάχαιραν δοῦναι καὶ εἰπεῖν "ταύτη τὸν θεόργιστον" οὕτω τὸν Καίσαρα κατονομάσαντα "τῆ τῶν εὐωνύμων χώρα ἐγκαταστήσας μεληθὸν διάτεμνε. τὸν δὲ ἀσεβότεκνον" διὰ τοῦ τοιοῦτου προσρήματος τὸν βασιλέα δηλοποιήσαντα "κατάλεγε μὲν τοῖς

8 βελήσαντας C

surgens crepitum ventris emisit et quaedam ore suo digna blateravit. Theodora facinus hoc aegerrime ferens, detestata filium, vaticinataque est eum divinam indignationem brevi sensurum. sed fieri non poterat ut semel a recta via aversus corrigeretur. itaque et celerrime periit, atque ante ipsum Barda, hocque prior Theoctistus caniciei dignitate ornatus, qui indulgebant ipsi, et cum tutores ipsius essent, a pravis eum abstrahere studiis nolebant. quomodo perierit Theoctistus, supra est expositum. interitum Bardae antecesserunt signa, cometarum nempe exortus et absurda insomnia. namque is per quietem sibi imaginatus fuit se cum Michaelo ad solennem quandam festivitatem in magnum templum ire; quo cum iam appropinquassent, quosdam praefere albis amictos vestibus, et se ab iis deduci ad cancellos tribunalis, ibique se nihil videre aliud quam solio patriarchae residentem senem quendam, quem ipse putaret Petrum esse apostolorum coryphaeum; ad pedes eius volutari Ignatium, et iniuriarum suarum ultionem flagitare. porro Petrum cuidam adstantium ense tradere, et mandare ut Theorgistam (sic appellasse eum Caesarem, quasi divinae irae obnoxium) inter eos qui a sinistris stant collocet, eoque ense membratim concidat, Asebotecnum autem (hoc nomine eum imperatorem notasse ut impium filium) inter

δεξιῶς, τὴν δ' ὁμοίαν δίκην ἀπεδέχεσθαι πρόσειπε." καὶ ὁ μὲν ὄνειρος οὗτος· εἰ δὲ καὶ ἀπέβη τὰ θεαθέντα, δηλώσει τὰ μετὰ ταῦτα.

Ἄρτι κατὰ τῶν Κρητῶν ὁ Βάρδας πανδημῆ μετὰ τοῦ Μιχαὴλ καθωπλιζέτο, καὶ πρὸς τὸν τῆς θεοτόκου ναὸν τῶν ὁδηγῶν φοιτήσους εἰσῆει μετὰ λαμπάδων τὸν συντακτῆριον ἐκπληρῶν. ὡς οὖν τοῖς ἀδύτοις προσήγγισεν, ἄφνω τῶν αὐτοῦ ὤμων ἢ χλαμύς ὀλισθήσασα αἰσθῆσθαι τοῦτον δεινότερων δεινῶν παρεσκευάσει. Β καὶ αὐτὸς δὲ πρὸ μιᾶς ἡμέρας τοῦ μέλλειν ἀπαλεῖν ἀπὸ τῆς πό-
10 λωος, εἴτ' ἄφ' ἑαυτοῦ εἴτε καὶ ἄλλως ὑπὸ τοῦ μέλλοντος ἐλαυνόμενος, συναγαγὼν εἰς ταυτὸ τοὺς φίλους καὶ συμποσιάσας μεμνησθαί τε τῆς αὐτοῦ παρῆναι φιλίας καὶ λεγῶν, ὡς τοῦ βίου ἤδη ἔξω γινόμενος, παρέσχετο. ὡς οὖν κατὰ τῆς Κρήτης ἐξήγεισαν καὶ τῷ θέματι τῶν Θρακησίων ἐπέβησαν, καὶ κατὰ τινὰ Χῶρον
15 τόπον οὕτω λεγόμενον οἱ τούτῳ ἕπηρετοῦντες προκαταλαβόντες τὰς σκηνὰς κατεπήγνον ἀμίλλη χρώμενοι καὶ σπουδῇ, ἐνταυθά που, εἴτε δὴ κατὰ πρόνοιαν εἴτε καὶ ἄλλως κατ' ἄγνοιαν, τὴν μὲν τοῦ βασιλείως ἐπὶ πεδινῷ χωρίῳ αὐλαίαν ἐπήξαντο, εἰς τινὰ δὲ λόφον ὑπερανειστηκότα τὴν τοῦ Καίσαρος ἀνεπέτασαν. ὕπερ ὡς C
20 ἔρμαιον λαβόντες οἱ τῷ Μιχαὴλ προσκειμένοι καὶ προσπολεμοῦντες τῷ Καίσαρι κατηγιῶντο τὸ γεγονός καὶ τὰς κατ' ἐκεῖνον ἐξέκαιον συμβουλίας. ὑπέθραττε δ' ὁμῶς αὐτοὺς καὶ νωθροτέρους ἔκολε πρὸς τὴν ἐγχείρησιν ἢ τοῦ Καίσαρος κραταιότερα ἰσχύς· τὴν

2 οὕτως C

θέματι om C

4 κρητικῶν C

18 πεδινῷ C

8 δεινότερα C

14 τῷ

αὐλείαν C, in margine τέταν

dextros constituat quidem, sed simile tamen supplicium denuntiet. comprobaveritne exitus hoc insomnium, sequentia ostendent.

Moliebatur Bardas una cum Michaelo expeditionem cum omnibus copiis in Cretenses. itaque ad deiparae fanum quod Hodegon dicebatur, quod eam sibi itineris ductricem votis solerent conciliare, accessit, et facibus praelucentibus intravit, ut se suaque deiparae commendaret. cum ergo iam ad penetralia templi perrexisset, subito chlamys de humeris ipsius prolapsa malorum ei maximorum praesagium dedit. idem Bardas pridie quam urbe erat discessurus, sive ultro sive futurae rei argente fato, amicis in unum conductis legata distribuit, veluti qui iam vita excederet. inita ergo expeditione, ut in Thracensium provinciam perventum est ad locum quendam cui Choro nomen, ministri Bardae reliquis priores, dum certatim festinant, tabernaculum Caesaris sive dedita opera sive imprudentes in edito quodam colle figunt, tentorio ipsius imperatoris in planitie expanso. hoc factum ii qui Michaelum contra Bardam concitare solebant, ut optimo casu oblatam commoditatem arripien-tes, calumniabantur, et consilia contra eum inita ut exsequeretur imperator instigabant. Caesaris tamen potentia ingens inimicos turbabat et

τε γὰρ τοῦ δομῆστῆκος τῶν σχολῶν ἀρχὴν ὁ τοῦτου εἶχεν υἱὸς Ἀν-
 τίγονος, καὶ οἱ λοιποὶ στρατηγοὶ αὐτῷ ἐπειθ' ἄρχουσι, καὶ Συμβά-
 D τιος ὁ λογοθέτης τοῦ δρόμου, γαμβρὸς ἐπὶ τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ
 τυγχάνων, ἀναντιρρήτως τὰ ἐκείνου φρονεῖν ἐπιστεύετο. ἀλλ'
 ἔλαθεν ὁ Συμβάτιος ὑπὸ τοῦ βασιλέως κλαπείς καὶ τὸν φόνον τοῦ 5
 πενθεροῦ ἐργασάμενος αὐτός, καὶ οὐκ ἄλλος, σύνθημα τοῦ φό-
 νου εὐτρεπισθεῖς. ἄρτι γὰρ ἔξῃει τὰς ἀναφορὰς ἀναγνοῦς, καὶ
 τὸ σημεῖον ἐδίδου τοῦ φόνου, σταυρὸν εἰς τὸ ἑαυτοῦ πρόσωπον
 ἐγχαράξας. ἀνεβάλλοντο δ' ὁμοῦ οἱ συνωμόται, τὴν ἑταιρείαν
 παρισταμένην ὄρωντες τοῦ Καίσαρος. ὅπερ ὁ Μιχαὴλ εὐλαβη- 10
 θείς, μὴ πως κατὰ φῶρος γενόμενος καθ' ἑαυτοῦ τὴν μάχαιραν
 ἐπισπάσῃται, διὰ πιστοῦ τινὸς ἐθαρσοποιεῖ τοὺς ἄνδρας ταῖς ὑπο-
 σχέσεσι. καὶ παρῆλθεν ἂν τὸν κίνδυνον καὶ παρεκρούσατο ὁ Καί-
 P 556 σαρ τῷ δέει καταπλησσομένων καὶ κατεπτηχότων τῶν συνωμοτῶν,
 εἰ μὴ Βασιλεῖος ὁ μετὰ ταῦτα βασιλεύς, παρακοιμώμενος ὢν, 15
 διανέστη πρὸς τὴν ἐγχείρησιν· οὗτος γὰρ ἀπορροῦναι τε πείθει τὸ
 δέος τοὺς συνωμότας καὶ πρὸς τὴν πρῶξιν ἐπιρωννύει. Ξιφῆρεις
 οὖν τοὺς ἄνδρας ἰδὼν ὁ Βάρδας ἐπιόντας ἀθρόως ἔγνωκέ τε τὸν
 θάνατον καὶ πρὸς τοὺς πόδας ἔρριψε τοῦ βασιλέως ἑαυτὸν. ἀλλ'
 ἀποσπῶσι τοῦτον ἐκείθεν καὶ μεληδὸν κατυτέμνουσιν, εἶτα κοντῷ 20
 τὰ παιδογόνα αὐτοῦ ἐπαιωρήσαντες μόρια παραδειγματίζουσιν.
 ἤρθη δὲ θύρῃς πολὺς καὶ τῷ βασιλεῖ κίνδυνον ἐπισείων, ὃν ὁ
 τῆς βίγλας ὄρουγγάριος Κωνσταντῖνος μετὰ πολλῶν εἰς μέσον

4 ἐπιστεύσατο P 7 ἀφορμὰς C 13 καὶ κἂν παρῆλθε τὸν C
 17 τὸν φόνον C 21 ἀπαιωρήσαντες C, in margine κρεμάσαντες

ad audendum facinus segniores reddebat. quippe et filius eius domestici
 scholarum gerens munus Antigonus reliquos exercituum duces sibi habe-
 bat obsequentes; et Symbatius dromi logotheta Bardae gener haud dubie
 ab ipsius stare partibus credebatur. nam ignorabant eum a Michaelo
 Bardae furtim sublatum adeo socero necem moliri, ut nemini alteri quam
 ipsi tessera facinoris sit credita. proinde Symbatius simul et acta ret-
 tulit, et faciem suam cruce signans inferendae Bardae caedis signum
 dedit. cum autem coniurationis socii cunctarentur, quia sectatores Bar-
 dae coram adstare videbant, Michaelus metuens ne illis tergiversantibus
 re detecta in se gladii stringerentur, misso suorum fidelium quodam,
 pollicitationibus eos confirmavit. nihilominus tamen evasisset Caesar,
 adeo coniuratos metus deterruerat a facinore, nisi Basiliius imperatoris
 cui successit deinde, cubicularius ad id peragendum se proripuiisset,
 suosque cohortatus esset ut abiecto metu propositum exsequerentur.
 Bardas cum eos strictis gladiis in se ruere cerneret mortemque sibi im-
 pendere, ad imperatoris pedes se abiicit. unde abstractum ii membra-
 tum concidunt, et genitalia eius conto praefixa per ludibrium ostentant.
 ortum ex eo tumultam ingentem, qui ipsum quoque imperatorem in pe-
 riculum conieciabat, Constantinus biglae drugarius subito magna cum

ἀθρόως ἐπιφανείς διέλυσεν, εὐφημίαις τε βάλλων τὸν βασιλέα καὶ
δικαίως ἀποθανεῖν τὸν Βάρδα διαβεβαιούμενος. καὶ ὁ μὲν Βάρ-
δας οὐτως ἐξ ἀνθρώπων ἐγένετο, καὶ οὕτω ἢ κατὰ Κρητῶν ἐκ- B
στρατεία ἐλλύτο, τοῦ βασιλέως πρὸς τὸ Βυζάντιον ὑποστρέ-
ψαντος.

Τοῦτο τὸ ἔργον εἰς βασιλεῖον ὕψος ἀνήγαγε τὸν Βασιλεῖον.
φυσικῆς γὰρ ἀπορῶν γοηθῆς ὁ Μιχαήλ, καὶ τὰ κοινὰ διεξάγειν οὐχ
οἶός τε ὦν, εἰσποιεῖται τε αὐτὸν εἰς νίδν τῆ τῶν μαγιστρων ἀξία
τιμῆσας, καὶ διάδημα μετὰ μικρὸν αὐτῷ περιτίθησι κατὰ τὴν
10 μεγάλην ἐκκλησίαν γενόμενος. ἐγκρατῆς δ' οὗτος τῆς ἀρχῆς γε-
γονὸς ἀπειρεῖα τὸν βασιλέα ὡς πορρωτάτω ἀπάγειν τῶν μιση-
τῶν ἔργων καὶ ἐπιρρήτων. ἔλαθε δὲ διὰ τοῦτο ἐαυτῷ καθοπλί-
ζων τὸν φθόνον. μὴ φέρων γὰρ τοὺς ἐλέγχους ὁ Μιχαήλ, καὶ
τὸν Βασιλεῖον ἐκποδῶν ποιῆσαι διανοούμενος ὡς τῶν αὐτοῦ θελη- C
15 μάτων ἐμποδιστήν, Βασιλικῖνόν τινα τοῦ βασιλικῦ δρόμωνος
ἐρέτην ὑπάρχοντα εἰς μέσον ἀγαγὼν τὴν πορφύραν τε ἐνδύει καὶ
τὸ διάδημα περιτίθησι καὶ πρὸς τὴν σύγκλητον ἐξάγει τῆς χειρὸς
ἔχων αὐτόν, καὶ ἐξαγαγὼν τοιούτων τινῶν ῥημάτων ἀπήρξατο
“πάλαί μὲν ἴδει τουτοῖ τὸν ἄνδρα, ὦ φίλοι, εἰς τὸν περιβλεπτον
20 κόσμον τῆς βασιλείας ἀναγαγεῖν ἢ τὸν Βασιλεῖον· πρόβσειτι γὰρ
αὐτῷ

πρῶτον μὲν εἶδος ἀξίον τυραννίδος,
τὸ δεύτερον δὲ συμφυλὲς πέλει στέφος·
ἅπαντα δ' ἀρμόζουσι πρὸς τὴν ἀξίαν.”

9 περιτίθεται C 20 post Βασιλεῖον C: ἐφ' ᾧ καὶ μεταμμε-
λησαι 22 πρῶτα C

manu superveniens compescuit, imperatoremque faustis acclamationibus
prosecutus, iure interfectum Bardam affirmavit. hoc pacto Bardam sublato
imperator omnia Cretensi expeditione Byzantium rediit.

Atque hoc facinus Basilium ad imperatorium fastigium evehit. nam
Michaelus cum prole careret et solus rem publicam gerere non valeret,
eum adoptavit magistri ornatu dignitate, et paulo post in magno tem-
plo diadema ei imposuit. Basilus tantum adeptus potestatis, imperato-
rem conatus quam longissime ab odiosis et infandis istis studiis abdu-
cere, imprudens gravi eum contra se inflammavit odio. Michaelus enim
reprehensiones non ferens de eo interficiendo consilia iniit, ut suae vo-
luntatis impedimento. et Basilicino cuidam imperatoriae celocis remigi
in medium producto purpuram diademaque circumdedit, manumque sua ad
senatum educens, hanc habuit orationem. “iampridem, amici, decreve-
ram hunc potius virum ad imperii honorem summum evehere quam Ba-
silium. sunt enim in eo

primum corona forma digna regia:
deinde cognatum diadema est huic viro.
suntque omnia dignitati convenientia.”

αὕτη ἢ πρῶξις καὶ ὁ λόγος οὗτος ἀρχὴ γέγονε τῆς αὐτοῦ καταλύ-
 D σεως. ἐπισυνέβη δέ τι καὶ ἄλλο. ἀκρατοποταῖν γὰρ ὁ Μιχαὴλ
 καὶ μεθυσκόμενος κατὰ τὸν τῆς μέθης καιρὸν πολλὰ καὶ ἄτοπα
 προσέταττε πρῶττεσθαι, τοῦ μὲν ἀφαιρεῖσθαι τὰ ὦτα, ἄλλου τὴν
 ῥίνα, καὶ τὴν κεφαλὴν ἐτέρου· ἐκώλυε δὲ ταῦτα γίνεσθαι ὁ Βα- 5
 σίλειος, οὐ τοσοῦτον περὶ τῶν ἄλλων ὅσον περὶ ἑαυτοῦ δεδοικώς.
 ὡς οὖν ἔγνω ὁ Μιχαὴλ ἐμπόδιον αὐτὸν ἔχων, μεγάλην κατ' αὐτοῦ
 συρράπτει ἐπιβουλήν. ἢ δὲ ἦν· ὑποτίθησι τινι λόγῃν ἐπαφεῖνα
 λόγῳ μὲν κατὰ τοῦ θηρίου, ἔργῳ δὲ κατὰ τοῦ Βασιλείου. καὶ
 τοῦτο δῆλον γέγονε τοῦ κελουθέντος ἐν τῷ μέλλειν ἀποθνήσκειν 10
 P 557 ἔξαγορεύσαντος. ἀφῆκε μὲν οὖν οὗτος τὴν λόγῃν, διήμαρτε δέ,
 καὶ σέσωστο ὁ Βασιλείος. καὶ σωθεὶς δρῶσαι τι μᾶλλον ἔσπου-
 δασεν ἢ παθεῖν· καὶ σφάττεται ὁ Μιχαὴλ κατὰ τὰ ἀνάκτορα τοῦ
 ἁγίου Μάμαντος, ἐν ἔτει τῷ ἴστῳ, ὡρᾷ γ' τῆς νυκτός, ἄρξας
 μετὰ τῆς μητρὸς μὲν ἔτη ιδ', ια' δὲ μοναρχήσας. ἀλλὰ καὶ οὕτως 15
 ἐκμελῶς καὶ ἀναγύγως βιώσας οὐ παντάπασιν ἡμοίωσεν τῶν ἐκαι-
 νετῶν· δισκοποτήριον γὰρ προσήνεγκε τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, καὶ
 πολυκάνδηλα τὰ πρῶτῃν λίαν ὑπερέλασαντα.

Ἀναιρεθέντος δ', ὡς εἶπομεν, τοῦ Μιχαὴλ τὸ τῆς βασιλείας
 ἀνεδήσατο κράτος ὁ Βασιλείος. ὅστις δὲ οὗτος ἦν καὶ ὅθεν ὡρ- 20
 μητο, καὶ ποίας αἰτίας εἰς τὴν βασιλείον ἀνήει περιωπήν ἐκ τα-
 B πεινῆς καὶ ἀλαμποῦς ὀρμώμενος τύχης, ἄνωθεν διαλαβὼν ὁ λόγος

8 ῥάπτει C 12 σέσωσται C 15 ια' δὲ] δέκα δὲ καὶ ἐν C
 20 titulus Βασίλειος ὁ Μακεδῶν ὁ Κεφαλᾶς. ad marginem: αὕτη
 ἢ γενεαλογία τοῦ Βασιλείου πεπλασμένη λέγεται εἶναι πολυτρόπως
 ὑπὸ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ λέγεται συντεθεῖσα C

hoc factum atque haec oratio principium fuit interitus Michaeli. acces-
 sit huc aliud quiddam. mero sese cum obruisset Michaelus aliquando,
 per ebrietatem multa absurda praecepit, nempe ut quibusdam aures, aliis
 nares, nonnullis capita amputarentur. quae ne fierent, Basilius obstitit,
 non tam de aliis quam de se ipso sollicitus. Michaelus postquam hunc
 sibi obstare sensit, atroces struit insidias, subornato qui hastam feræ
 simulans feriendæ causæ se mittere, in Basilium defigeret. eaeque de-
 tectæ sunt, cum is quem subornatum diximus fuisse, iam moriturus
 rem efferret. ac misit sane hastam, sed a Basilio aberravit. ergo Ba-
 silius ex insidiis servatus agere quam pati potius duxit. estque Michaelus
 in palatio ad divi Mamantis interfectus, anno ab origine mundi 6376,
 hora noctis tertia. imperavit cum matre annos quattuordecim, solus
 undecim. quanquam autem vitam egit dissolutam, non tamen prorsus
 nihil laudabile gessit. obtulit enim magno templo poculum, quod disco-
 poterium dicitur, et polycandela prioribus plurimo praestantiora.

Interfecto Michaelo Basilius imperium accepit. is unde sumpto ini-
 tio quaque usus occasione ex humili et obscuro loco ad culmen imperii
 ascenderit, aliis repetita res est explicandum. fuit Basilius patria

διατρανώσει. ἤγεγε τοίνυν ἡ τῶν Μακεδόνων χώρα αὐτόν, εἴλακε δὲ τὸ γένος ἐξ Ἀρμενίων, ἐκ πάνυ λαμπρῆς καταγόμενος τῆς τῶν Ἀρσακιδῶν σιφῆς, ἐξ ἧς μόνης νόμος ἦν βασιλεύεσθαι Πάρθοις καὶ Μήδοις καὶ Ἀρμενίοις διὰ τὸ κλέος τοῦ πρώτου Ἀρσάκου τοῦ ἀνακτησαμένου τοῖς Πάρθοις τὴν βασιλείαν ὑπὸ Περσῶν ἐσφετερισμένην. καὶ συνέβη μέχρι πολλοῦ τοὺς τοῦ Ἀρσάκου ἀπογόνους βασιλεύειν τῶν εἰρημένων ἔθνων. ἕχατος δὲ τῆς βασιλείας ἐκπεσὼν Ἀρτάβανος τῆς προγονικῆς, καὶ ὁ τούτου ἀδελφὸς Κλίτης, φυγάδες εἰς τὸ Βυζάντιον παραγίνονται. Αἰών ὁ μέγας τότε τὴν τῶν Ῥωμαίων ἔθνη βασιλείαν. οὗτος οὖν τοὺς ἄνδρας ὑποδέξάμενος καὶ ἀξιοπερεπῶς τιμήσας οἴκησιν τὴν προσήκουσαν ἐν τῇ βασιλίδι ἀπένευμεν. ὅπερ μαθὼν ὁ τῶν Περσῶν βασιλεὺς γράμμασιν αὐτοὺς μετεκαλεῖτο, εἰς τὴν πατρίαν ὑπισχνούμενος ἡγεμονίαν ἐγκαταστήσαι. δεξιμένων δ' ἐκείνων τὰ γράμματα καὶ περὶ τοῦ πρακτέου διασκοπούμενων, μνηστέται διὰ τινος τῶν ὑπερευνομένων αὐτοῖς πάντα τῷ βασιλεῖ, καὶ ὅτι οἱ πλανῆται οὗτοι καὶ ἐπήλυδες τῶν ἐπισημοτέρων εἰσὶ. καὶ εἰς τινα πολίτην τῆς Μακεδονίας Νίκην ὑνομαζομένην μετὰ γυναικῶν καὶ τέκνων αὐτοὺς κατοικίσει. εἶτα πάλιν τῆς Περσῶν βασιλείας ὑπὸ τῶν Σαρακηνῶν ἀνατραυλίσης, τὰ παραπλήσια καὶ ὁ τηρικαῦτα ἀμερμουμένης διεπράξατο, καὶ γράμμασι μετεκαλεῖτο τοὺς ἐν Μακεδονίᾳ τῶν Ἀρσακιδῶν ἀπογόνους. φωραθέντος δὲ καὶ τούτου τοῦ δράματος Ἡρακλῆφ τῷ βασιλεῖ, καὶ ὅτι οὐκ ἐθνοῖα τῇ πρὸς αὐτοὺς ἡ μετὰ κλησις γίνεται, ἀλλ' ὥστε δι' αὐτῶν τὸ τῶν Ἀρμενίων καὶ Πάρ-

3 Ἀρσακίων libri Πέρσαις C
σητες C 19 ἐγκατοικίσει C

7 ἕχατος C 16 πλά-
22 γράμματος C

Macedo, natione Armenius, ex illustri Arsacidarum stirpe, ex qua unica leges sinebant Parthorum Medorum Armeniorumque reges deligi, ob gloriam primi Arsacis, qui Parthis regnum a Persis surreptum recuperaverat. diu admodum huius Arsacis progenies dictis gentibus imperavit. ultimus Artabanus eiusque frater Clienes, avito exturbati regno, Byzantium exsules pervenerunt, Leone magno tum Romanorum imperium gerente. is viros istos excepit, honoribusque dignis afficiens habitationem in urbe iis convenientem assignavit. Persarum rex cognita hac re missis literis eos revocavit, restitutum se in paternum regnum promittens. dum hi literis iis acceptis quid facto usus sit deliberant, quidam ipsorum famulus totum negotium exponit, ostendens erroneos hos atque advenas esse ex illustrissimis hominibus. itaque Leo eos cum uxoribus et liberis Nicam (oppidum est hoc Macedoniae) transfert. rursus postea Persarum regno a Sarracenis everso, eius temporis amerrumnes itidem literis Arsacidas in Macedonia degentes revocavit. quod cum Heraclius tum imperator deprehendisset, intelligeretque eum non benevolentia impulsam ipsos accersere, sed quod speraret eorum opera se Ar-

θων γένος ὑπήκοον γενέσθαι, εἰς Φιλίππους αὐτοὺς (μία δὲ αὕτη τῶν Μακεδονικῶν πόλεων) μετοικίξει, εἶτα πάλιν ἐκεῖθεν εἰς Ἀδριανούπολιν. εὐθέτου δὲ τοῦ τόπου φανέντος τοῖς ξένοις, εἰς πληθὸς κατέστησαν, ἀσύγχυτον τὸ γένος φυλάσσοντες. χρόνοις δὲ ὕστερον, ἤνικα Κωνσταντῖνος σὺν Εἰρήνῃ τῇ μητρὶ ἐβασίλευσεν, ἀνῆρ τις Μαίκτης τοῦνομα, εἰς τὸ τῶν Ἀρσακιδῶν ἀναφέρων
P 558 γένος, κατὰ τινα χρεῖαν εἰσῆει εἰς τὴν βασιλεύουσαν, ὅς ἀνδρὶ περιτυγχάνει τυχαίως ὁμογενεῖ Λέοντι τοῦνομα, καὶ εἰς ὁμιλίαν αὐτῷ καταστάς ὅλος τῆς τούτου φιλίας ἐγένετο. ὡς δὲ κατενόησε καὶ αὐτὸν τοῦ τῶν Ἀρσακιδῶν αἵματος εἶναι, ἐν Ἀδριανουπόλει 10 οἰκοῦντα, προκρίνει τῆς ἰδίας τὴν ἀλλοτρίαν διὰ τὴν τοῦ ἀνδρὸς ἀρετὴν, καὶ τὸ πρὸς αὐτὸν ἀσπασάμενος κῆδος μίαν τῶν αὐτοῦ θυγατέρων ἠγάγετο· ἐξ ᾧν ὁ τοῦ ἱστορουμένου προῆλθε πατήρ, φῶμῃ τε διαφέρων καὶ τῇ λοιπῇ τοῦ σώματος θέσει· ὃν γυνὴ τις ἐδγενῆς, τῆς τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου, ὡς φασι, καταγομένη 15 σειρᾶς, γαμβρὸν ἐπὶ τῇ ἰδίᾳ ἄγεται θυγατρὶ λίαν ἐπηρευστάτῃ, ἐξ ἧς ἐτέχθη Βασίλειος, πολλὰ πρὸ τῆς γεννήσεως φέρων τὰ τῆς
B βασιλείας σύμβολα. ἐκ τῶν τοιούτων γεννητόρων προαχθεὶς ὁ Βασίλειος ἰλευθερίως ἀνήγετο. ἐπεὶ δὲ Κροῦμος ὁ τῶν Βουλγάρων ἄρχων, ταῖς κατὰ Ῥωμαίων νίκαις πεφυσσημένος, μέγα στρα- 20 τόπεδον ἀγείρας ἐπολιόρκει τὴν Ἀδριανούπολιν, μηδενὸς χεῖρα ἀντᾶραι τούτῳ τολμῶντος ἀνηποστάτῳ τυγχάνοντι διὰ τὰς προηγησαμένας εὐτυχίας, χρόνον τῇ πόλει περικυθίσας ἐφ' ἱκανὸν ὠμολόγει ταύτην διὰ τὴν τῶν ἀναγκαίων ἔνδειαν παραστήσασθαι,

11 οἰκῆσαι C

13 ὑπῆρχε C

15 εὐγενῆς om C

menios posse et Parthos bibi subiicere, Philippos (urbs et haec est Macedoniae) eos transportat, atque inde Adrianopolin. qui locus cum ipsis opportunus videretur, auxerunt ibi se, genus suum secretum ab aliis servantes. aliquanto post tempore, Constantino cum matre Irena imperium gerente, Arsacides quidam nomine Maictes necessitatis suae causa Cpolin venit, inciditque in gentilem suum Leonem, et artissimam cum eo amicitiam contraxit. qui cum ipsum Adrianopoli quidem habitare, genus autem ab Arsacidis trahere intelligeret, alienum solum patriae ob viri praestantiam praetulit, unamque ex eius filiabus uxorem duxit. hoc ex coniugio natus est Basilii pater, viribus et corporis habitu praestans; cui nobilis quaedam matrona, quae a magno Constantino natales suos trahere credebatur, filiam suam longe formosissimam nuptum tradidit. his parentibus natus Basilus, antequam nasceretur, multa habuit potiundi imperii signa, estque liberaliter educatus. quo autem tempore Crumus Bulgarorum princeps, victoriis quas a Romanis reportaverat inflatus, magno collecto exercitu Adrianopolin obsedit, tractaque aliquamdiu obsidione, cum ob res secundas insuperabilis videretur neque quisquam se ei opponere auderet, eam necessariis rebus de-

πάντας τε τοὺς ἐν αὐτῇ, οἷς ἠριθμεῖτο καὶ ὁ τῆς πόλεως ἀρχιερεὺς Μανουήλ, εἰς Βουλγαρίαν μετέστησε. συνέβη μετὰ τῶν ἄλλων καὶ τοὺς τοῦ Βασιλείου γεννήτορας, ὑπομάζιον αὐτὸν ἔτι φέροντας, εἰς τὴν Βουλγάρων ἀπαχθῆναι γῆν. ἔνθα αὐτὸς τε ὁ 5 κλεινὸς ἀρχιερεὺς καὶ οἱ τοῦ Βασιλείου γεννήτορες καὶ τὸ σὺν τῷ C ἀρχιερεὶ πλήθος ἀνόθεντον τὴν εἰς Χριστὸν πίστιν διατηρήσαντες πολλοὺς τῶν Βουλγάρων πρὸς τὴν ὀρθόδοξον πίστιν μετήγαγον, μήπω τοῦ ἔθνους μετηγμένον πρὸς Θεοσέβειαν, καὶ πολλαχοῦ τῆς Βουλγαρικῆς γῆς Χριστιανικῆς διδασκαλίας κατεβέβληντο σπέρ- 10 ματα. ἀλλὰ Κροῦμος μὲν ἔφθη καταλύσασθαι τὴν ζωὴν, Κρυτάγων δὲ ὁ τούτου διάδοχος πολλῶ τὸν ἀπελθόντα νικῶν εἰς Θηριωδίαν, αὐτὸ τὸ γινόμενον οὐκ ἀγνοήσας, καὶ ὅτι τὸ τῶν Βουλγάρων γένος ἠρέμου πρὸς χριστιανισμόν μεταφέρεται, θυμοῦ πλήρης καθίσταται, καὶ τὸν τε θεῖον ἀρχιερεῖα Μανουήλ καὶ τοὺς ἔσοχω- 15 τάτους τῶν περὶ αὐτὸν μετὰ θυμοῦ παραστυσάμενος πρῶτον μὲν D ἠπίως μεταστῆσαι ἐπειρᾶτο καὶ ὁμυλῶς τῆς ὀρθοδόξου καὶ ἀνωμύτου τῶν Χριστιανῶν πίστει, ἐπεὶ δὲ κρείττους αὐτοὺς κατενόησε καὶ ὑποσχέσεων καὶ ἀπειλῶν, μετὰ πολλὰς αἰκίας τῷ διὰ μαρτυρίου παρέδωκε θανάτῳ. καὶ Μανουήλ μὲν ὁ κλεινὸς ἀρχιε- 20 ρεὺς οὕτω τῷ διὰ μαρτυρίου τέλει συνάμα τοῖς ὑπ' αὐτὸν ἐμφανέσει τὴν ἑαυτοῦ ἐπισφραγίζει ζωὴν, καὶ πολλοὺς τῶν καθ' αἷμα συνέβη προσηκόντων μαρτυρικῆς εὐκλείας ἀξιοθῆναι. ἐπεὶ δὲ ἔδει ποτὲ κυθόδον τυχεῖν τοὺς ὑπολειμμένους αἰχμαλώτους, ἄνωθεν τοῦ 25 θεοῦ τὴν ἔξοδον αὐτοῖς πραγματενομένον, ὁ τῶν Βουλγάρων ἀρχηγὸς πολλῶν θραυσθεὶς καὶ μὴ δυνάμενος ἐπὶ πλεόν πρὸς τὰς

3 et 5 βασιλέως libri

10 Κρυτάγων C

19 παραδίδωσι C

scientibus deditione cepit, omnesque in ea qui erant urbe, inter quos etiam Manuelus fuit episcopus, in Bulgariam deportavit, Basili quoque parentes cum Basilio adhuc lactente eo commigrarunt. ibi et inclytus ille episcopus et Basillii parentes et reliqua cum episcopo turba fidem in Christum sinceram conservantes, Bulgarorum multos ad veram religionem, quod ante id tempus nunquam fuerat factum, traduxerunt, passimque per Bulgariam Christianae doctrinae semina iecerunt. Crumo vita defuncto successit Crytagon, longe antecessore crudelior. hic animadvertens Bulgaricam gentem paulatim ad christianismum desciscere, inflammato ob eam rem animo, Manuelum et praecipuos eius socios ad se vocat; ac primum mansueta oratione suadet ut Christianam fidem deserant, post cum eos neque pollicitationibus neque minis flecti sentiret, acerbe excruciatos interficit. hoc modo Manuelus multique sub eo illustres aliique sanguine iuncti sua morte verae religioni testimoniam tulerunt. tandem reliquis captivis deus in patriam redeundi occasionem paravit. nam princeps Bulgarorum saepinā cladem passus, cum iam

Ῥωμαϊκὰς δυνάμεις ἀντικαθίστασθαι εἰρήνην ἀπὸ τῆς μάχης ἀσπάζεται καὶ ἀπολύει τῆς αἰχμαλωσίας τὸν λαόν. ἄρτι δὲ συνα-
 P 559 λίζομένων τῶν αἰχμαλώτων, καὶ μελλόντων ἤδη πρὸς τὰ πατρία ἦδη παλινοστεῖν, καὶ ὁ ἄρχων θεωρὸς ἐγένετο τῶν αἰχμαλώτων, καὶ τὸν παῖδα κατιδὼν Βασιλεῖον ἦδη τὴν παιδικὴν παραλλάσσοντα 5 ἡλικίαν καὶ τῆς ἐφήβου ἀπτόμενον πρὸς ἑαυτὸν μετεκαλεῖτο, ἐλευθέριον ἰδὼν ἐνορῶντα καὶ χαρίεν ὑπογελῶντι καὶ περισκαίροντα, καὶ ἑγγὺς παριστάντα ταῖς χερσὶν ἠθέλησε κατασχεῖν καὶ ἀσπάσασθαι καὶ μῆλον ὑπερφυῖς τὸ μέγεθος αὐτῷ παρασχεῖν· ὅπερ οὗτος ἀκάκως πάνυ καὶ θαρραλέως τοῖς τοῦ ἄρχοντος ἐπεριειδόμενος 10 γύνασι διδόμενον ὑπέδεξάτο, ἐν τῷ ἀπλάστῳ ἦρτι καὶ ἀπεριέργῳ τὴν ἑαυτοῦ εὐγένειαν ἐνδεικνύμενος, ὡς ἐκπλαγῆναι μὲν τὸν ἄρχοντα, ἀγανακτεῖν δὲ λεληθότως τοὺς ὑπ' αὐτόν, εἰ τοιοῦτος ὢν
 B ὁ νέος συγχωροῖτο οἴκοι παλινοστεῖν. ἀλλ' ἀπελύθη ὁμῶς εὐμενείᾳ θεοῦ ὁ αἰχμάλωτος τῶν Ῥωμαίων λαὸς ἀπαθήs, συνεξῆλθον 15 δὲ οἱ τοῦ Βασιλείου γονεῖς, τὸν φιλτατον ἑαυτῶν παῖδα προσεπαγύμενοι.

Φασι δὲ καὶ πολλὰ σημεῖα συνενεχθῆναι τούτῳ, γνώριμον καθιστῶντα τὸν ἄνδρα, ὡς εἰς τὴν βασιλείον ἀναχθεῖν περιωπήν. ἀλλὰ τὰ μὲν ἄλλα παρτίεον τῷ λόγῳ ὡς παρολκὴν ἐμποιοῦντα· 20 ὁ δ' οὐ θέμις παραδοῦναι σιγῇ, τοῦτο καὶ διηγῆσομαι. Θέρους ἦν ἀκμή, καὶ οἱ τὸν παῖδα γεγεννηκότες ἐξῆλθον εἰς τὸν ἴδιον ἀγρόν, τοὺς θεριστὰς πρὸς τὸ ἔργον ἐντεινόντες. καὶ οὗτοι μὲν ἦσαν πρὸς τούτοις, τὸ δὲ παιδίον ἵνα μὴ ὑπὸ τοῦ θάλλου κατα-

3 συναλιζόντων C, in margine συναθροισμένων
 om C 13 ἦν C 14 ἀπληλῦθειαν C

8 ἠθέλησα

Romanorum viribus resistere nequiret, pacem bello praetulit captivosque dimisit. quos cum congregatos iamque in patriam iter ingressuros contempleretur, Basilium tunc ex pueritia adolescentiam ingressum videt, elegantis vultu praeditum et suaviter subridentem atque circumsaltantem. eum ad se vocat, manibusque apprehendit et osculatur, pomumque rarae magnitudinis donat, quod adolescentulum simplici audacia genibus principis innitens acceperit, morum minime fucata simplicitate indolis suae ingenuitatem demonstrans. itaque et miraculo attonitus fuit princeps, et subditi clanculum indignati sunt, tali adolescenti domum redeundi potestatem concedi. sed tamen, deo propitio, captivi omnes incolumes domum dimissi abierunt, interque hos etiam Basilii parentes, carissimum secum ducentes filium suum.

Multa feruntur indicia futuri imperii Basilio fuisse, quae omittenda nobis sunt, ne longius a proposito abducamur. unum tamen praeterire nequaquam convenit. messis tempore parentes eius cum in agrum existent, ut messorum operas urgerent, Basilium, ne solis aestu laederetur, sub umbraculo quodam ex manipulis subito constructo reposuerunt, ut

- γλέγοιο τοῦ ἡλίου, σκηρὴν τινα σχεδιάσαντες ἐκ τοῦ συνδέσμου C
 τῶν ἀσταχῶν ἐν ταύτῃ τοῦτον κοιμηθησόμενον ἔδεικτο, ἕνα μὲν
 τῆς τοῦ ἡλίου θέσμης τὸν καύσωνα ἀβλαβῶς διελθεῖν μηχανώμε-
 νοι, ἕνα δὲ καὶ ὡς ἀπερικόπως ὑπνώττη, μὴ ὑπὸ τινος ἔξωθεν
 5 ἐνοχλούμενος. ἀλλ' ἐκεῖνοι μὲν τὴν στιβάδα, ὡς ὁ καιρὸς ἐδί-
 δου, σχεδιάσαντες καὶ τὸν παῖδα κατακοιμήσαντες ᾤχοντο πρὸς
 τὸ ἔργον· τοῦ ἡλίου δὲ τὰς ἀκτῖνας ἐπαφιέντος τῷ παιδί καὶ οὐ
 μικρῶς τούτῳ περινοχλοῦντος, αὐτὸς ἐπικαταπτὰς ἠπλωμέναις
 ταῖς πτέρυξι τὸ παιδίον ἐσκίαζεν. ἀρθείσης δὲ παρὰ τῶν ἰδόντων
 10 φωνῆς, μὴ τι καὶ πάθοι παρὰ τοῦ ζῆφου εὐλαβηθέντων, ἡ μήτηρ
 εὐθὺς πρὸς τὸν παῖδα δραμοῦσα, ὡς εἶρε τοῦτον ἡδέως καθεύ-
 δοντα, ἰδοῦσα δὲ καὶ τὸν αἰτὸν τῷ παιδίῳ σκιάν ταῖς πτέρυξι D
 περιποιούμενον καὶ μηδὲ πρὸς τὴν ταύτης ἐκπλαγέντα ἐπέλευσιν,
 ἀλλ' ὡσπερ καὶ χάριν ἀπαιτοῦντος αὐτήν, κατὰ μὲν τὸ πρόχειρον
 15 οὐκ εἰς τοῦν ἔβυλλε τὸ θεοπρόπιον, ἀλλ' ὡς εἶχε λίθον ἀπὸ τῆς γῆς
 λαβοῦσα τὸν αἰτὸν ἀπέδωκε. καὶ οὗτος μὲν μικρὸν ἀπέπτη, τῆς
 δὲ γυναικὸς πρὸς τὸν ἄνδρα ὑποστρεψύσης πάλιν παρῆν ὁ αἰτὸς
 κατὰ τὸ πρότερον σχῆμα ἠπλωμέναις ταῖς πτέρυξι τὸ παιδίον ἐπι-
 σκιάζων. καὶ πάλιν ἤρτο φωνὴ παρὰ τῶν θεατῶν διωλύγιος,
 20 καὶ ἡ μήτηρ πρὸς τὸ παιδίον, καὶ λίθῳ πάλιν ὁ αἰτὸς ἀποσοβού-
 μετος, καὶ ἡ τῆς μητρὸς πρὸς τοὺς ἐργαζομένους ὑποστροφή. ὡς
 δὲ καὶ τρεῖς καὶ πολλάκις τοῦτο ἐγένετο, μόλις ποτὲ συναίσθησιν
 τοῦ θείου λαμβάνει συμβόλου, καὶ τεκμηριοῦται διὰ τῶν προλα-
 βόντων τὰ γενόμενα ὕστερον.
- 25 Ἐτρέφετο τοίνυν διὰ πάσης ἐπιμελείας ὁ παῖς ὑπὸ μόνοις P 560
 τοῖς φύσασιν· ἤδη δὲ αὐτοῦ τὴν τῶν νεανίσκων παρμείψαντος

1 ἀποδέσμον C.

18 κατασκιάζων C

simul et a radiorum solis fervore tutus esset et sine molestia dormiret,
 nulla re interturbante; ipsique ad opus sopito puero discesserunt. cum
 vero sol radios ei immitteret et non parvam afferret molestiam, aquila
 eo devolavit et passis aliis puerum obumbravit. quod cum vidissent alii,
 et prae metu ne quid aquila puero mali faceret exclamassent, accurrit
 mater, vidensque puerum suaviter dormire et aquilam ei umbram alis
 suis praebere, neque ipsius adventu absterreret sed quasi gratiam re-
 poscere, in praesentia divinatione nulla ad animum accidente, lapide a
 terra sublato aquilam abegit. quae paululum avolans digressa matre
 statim rediit, et ut ante Basilium obumbravit. rursus ergo exclamatur
 a spectantibus, materque accurrens aquilam lapide a puero abigit, eaque
 ipsa digressa redit. hoc aliquoties facta, tandem divinum hoc esse
 signum mater cognovit et ex praeteritis futura collegit.

Accurate a parentibus edncatus Basilius, cum iam ex ophobis ex-
 cessisset, patrem amisit. ita orbus ille patre, matre vidua, varie affli-

ἡλικίαν μετέλλαξε μὲν ὁ πατήρ τὸν βλον, χηρεία δὲ περὶ τὴν μητέρα καὶ ὄρφανία περὶ τοῦτον τὸν νεανίαν καὶ ἐντεῦθεν ἀνάγει καὶ θλίψεις ἀπεφύοντο. ἐπέρρει δὲ καὶ φροντίδων ἰσμός, τῆς περὶ τὸν οἶκον ἐπιμελείας καὶ τῆς μητρικῆς προνοίας καὶ τῶν ἀδελφῶν ἄρτι ἐφ' ἑαυτὸν ἐξημμένης. ἐπείπερ ἡ γεωργία μικρά τις ἐπι-5
 κουρία ἐδόκει αὐτῷ καὶ συνεργὸς πρὸς τὸν βλον, βουλευέται πρὸς τὴν βασιλεύουσαν εἰσελθεῖν κἀντεῦθεν ἑαυτῷ τε καὶ τοῖς φιλτά-
 τοις ἐπαξίως πορρίζεσθαι τὰ δέοντα. καὶ τοῦτον μὲν εἶχεν ὁ πρὸς
 B τὴν βασιλεύουσαν ἔρωσ, ἀνθεῖλκε δὲ καὶ κατεῖχεν ἡ μήτηρ, μὴ
 συγχωροῦσα ποιῆσαι τὸ βουλευόμενον, ἀλλὰ προσμένειν παρακα-10
 λούσα καὶ γηροτροφεῖν, ἀπελθοῦσαν δὲ παραπέμψαι ταῖς ἑαυτοῦ
 χερσί, καὶ οὕτω πορείαν στελλασθαι τὴν αὐτῷ καταθύμιον. ἀλλὰ
 καὶ οὕτως αὐτὴν ἔχουσαν δυσασπασίτως αἱ βιωτικαὶ φροντίδες
 ἀναπέιθουσιν ἀπολῦσαι. ἄρας οὖν ἐκ Μακεδονίας τὴν βασιλῖδα
 καταλαμβάνει· καὶ τὸ μετὰξὺ διανύσας διίστημα, καὶ κατὰ τὰς 15
 χρυσᾶς πύλας τῆς βασιλίδος γενόμενος, καὶ δι' αὐτῶν εἰσελθὼν
 ἤδη πρὸς ἐσπέραν τῆς ἡμέρας οὔσης, ἐν τῇ τοῦ ἁγίου μάρτυρος
 C Διομήδους μονῇ, κατὰ τὰ ἐν τοῖς προαυλοῖς βάθρα πρὸ τοῦ
 πυλῶντος, κατάκοπος ὢν, ἀτημελῶς ὡς ἔτυχεν ἐπιρρήσας ἑαυτὸν
 ἀνεπαύετο. περὶ πρώτην δὲ φυλακὴν τῆς νυκτὸς ὄναρ τῷ τῆς 20
 μονῆς ἡγουμένῳ ὁ μάρτυς ἐφίσταται Διομήδης, κελύων ἐξελθεῖν
 εἰς τὸν τῆς μονῆς πυλῶνα καὶ ὀνομαστί καλέσαι Βασίλειον, καὶ
 τὸν ὑπακούσαντα εἰσαγαγεῖν εἰς τὸ μοναστήριον καὶ ἐπιμελείας
 ἀξιῶσαι· κειρισμένον γὰρ εἶναι τοῦτον βασιλέα παρὰ Θεοῦ, καὶ

1 ἄπαρξαι C τοῦ βλον C 5 ἀφ' ἑαυτοῦ C ἡ om C
 14 καὶ δὴ ἄρας ἐκ C 15 διάστημα om C 17 τῷ — μονα-
 στηρίῳ C

etari coepit ac de re familiari sollicitus esse, quanquam in eam curam mater quoque et fratres incumbabant. cumque in agricultura ad sustentandam vitam non satis esse praesidii putaret, statuit Cpolin proficisci ibique sibi et suis ad vitam necessaria parare. hoc eius studium impediebat mater, manere secum et avum enutrire iubens, et se mortuam suis manibus efferre, atque ita demum proficisci quo vellet. victa tamen haec eius retinendi cupiditas est necessitate victus tolerandi. dimissus Basilius ex Macedonia Byzantium venit; et per auream ingressus portam die iam ad vesperam inclinata, in sancti martyris Diomedis vestibulo sub gradus portae propinques, ut erat fessus ab itinere, non refecto corpore sese abiecit ac quieti dedit. ibi circa primam eius noctis vigiliam monasterii principi sanctus Diomedes in somnis assistit, iubens ad portam egredi Basiliumque nomine vocare secumque in monasterium adductum curare: hunc enim divinitus imperatorem designatum eius monasterii instauratorem amplificatoremque fore. monachus visum hoc inane ratus nihilque moratus somno se rursus dat. cum autem deauro

αὐτὸν μέλλειν εἰς ἀνοικοδομὴν καὶ αὐξήσιν τῆς παρουσίας γενέσθαι
 μονῆς. ὁ δὲ καθηγούμενος φάντασμα τὸ θεαθῆναι εἶναι ὑπολογι-
 σάμενος ἐν οὐδενὶ λόγῳ τὰ λαληθέντα ἐποιήσατο, ἀλλὰ πάλιν ἐαν-
 τὸν τῷ ἕκτῳ ἐπεδεδώκει. τὰ ὅμοια δὲ πάλιν ἐκ δευτέρου θεασά-
 5 μενος, ἐπεὶ μὴ ἀνέφερε νωθῆς τις ὦν καὶ ὑπνώδης, ἐκ τρίτου
 βλέπει τὸν μάρτυρα οὐκ ἐθ' ἡσύχως καὶ πρῶως παρακελεύμενον,
 ἀλλὰ καὶ λίαν σφοδρῶς ἀπειλοῦντα καὶ μάστιγας τῷ δοκεῖν ἐπι-
 γέροντα, εἰ μὴ θᾶπτον ὑπηρετήσῃ τοῖς λεγόμενοις. τότε δ' οὖν
 ἔμφοβος δυνπισθεὶς καὶ τὸν ὄκνον ἐκτιναξάμενος τῷ πυλῶνι ἐφί-
 10 σταται, καὶ κατὰ τὸ θεῖον πρόστιγμα ἐκάλει Βασιλείε. καὶ ὡς
 εἶθ' ἔδ' ἰδοὺ ἐγὼ, κύριε· τί προστάσσεις τῷ δούλῳ σου; εἶσω
 δὲ αὐτὸν τῆς μονῆς εἰσαγαγὼν δεούσης τε θεραπείας καὶ ἐπιμε-
 λείας ἤξιωσε καὶ πάσης μετέδωκε φιλοφροσύνης. εἶτ' ἐχεμυθεῖν
 ἀσφαλισάμενος καὶ μὴ ἔκπυστον πρὸς τινα θέσθαι ἀλλὰ παρ' ἑαν-
 15 τῷ φυλάττειν τὸ μυστήριον παρεγγυήσας, τὴν τοῦ μάρτυρος αὐτῷ
 ἐφάνησε πρόρρησιν, καὶ μετὰ τὴν ἔκβασιν τῶν πραγμάτων ἑαν-
 τοῦ τε καὶ τῆς μονῆς μεμνησθαι ἐδυσώπει. τοῦ δὲ ὡς ὑπὲρ ἑαν- P 561
 τὸν τὸ πρᾶγμα ἀποσειομένου, καὶ μᾶλλον ἀξιοῦντος τὸν ἡγούμε-
 νον εἰσοικισθῆναι τινι τῶν ἐμφανεστέρων εἰς δουλείαν, ἀσπασίως
 20 ἑαυτὸν εἰς τοῦτον ἐδεδόκεν ὁ ἡγούμενος, καὶ ἐπεὶ συνήθως εἶχε
 πρὸς τὴν τοιαύτην μονὴν ὁ τοῦ βασιλέως Μιχαὴλ καὶ τοῦ Βάρδα
 τοῦ Καίσαρος συγγενῆς Θεόφιλος, ὃν ὑποκοριζόμενοι διὰ τὸ μι-
 κρὸν τῆς ἡλικίας Θεοφιλιτὴν ἐκάλουν, τούτῳ συνέστησε τὸν Βα-
 σίλειον αἰεὶ σπουδῆν ἔχοντι γενναίους καὶ εὐειδεῖς καὶ ἐπ' ἀνδρίαν

10 Βασίλειον P

13 φιλανθρωπίας C

idem iasomnium oblatum ipsam, ut erat segnis atque somniculosus, non
 excitasset, videt ad se tertium venire martyrem, non ut prius placide
 ista iubentem, sed graviter minas adhibentem, ac nisi mandata perage-
 ret, flagra intentantem. ita demum monachus per metum sopore igna-
 viaque excussis portae assistit, Basiliumque, ut erat divinitus iussus,
 vocat. qui statim respondit "en adsum, domine: quid mandas servo
 tuo?" monachus eum in monasterium introducit, humanissime tractat,
 omni cura reficit. stipulatus deinde arcanum eum sibi occultum serva-
 turum neque evulgaturum, martyris vaticinium exponit, et obtestatur ut
 exitu hoc comprobante sui atque monasterii velit meminisse. cum Ba-
 silius haec ut se longe superiora aversaretur, idque potius a monacho
 postularet ut aliquem illustrium virorum dominum sibi conciliaret, per-
 libenter hanc ei ille navavit operam, et Basilium Theophilo (erat is
 Michaeli imperatoris et Bardae Caesaris cognatus, atque ob staturae
 humilitatem Theophilites diminuto vocabulo appellabatur), qui isto
 monasterio familiariter utebatur, commendavit. solebat hic Theophilites
 semper generosus, forma elegantī et fortitudine praestantes sibi quae-

διαβοήτους κεκτησθαι περι αὐτὸν ὑπηρέτας· τοιοῦτους γὰρ προσ-
 λαμβάνων Σηρικαῖς τε εὐθὺς ἐκόσμηε ἐσθῆσι καὶ τῇ ἄλλῃ κατα-
 στολῇ διαπρεπῶς κατελάμπρυνε. τούτοις ἐγκαταλεγέντα τὸν Βα-
 Β σίλειον καὶ κατὰ πολὺ προύχειν τῶν ἄλλων δοκοῦντα κατὰ τὴν
 σωματικὴν ῥώμην καὶ ψυχικὴν ἀνδρίαν πρωτοστράτωρα τοῦτον 5
 προβάλλεται. αἰὲ δὲ τοῖς ἔμπροσθεν ἐπεκτεινόμενος ἡμέραν ἔξ
 ἡμέρας ἐπὶ πλεον ἠγαπᾶτο παρὰ τοῦ Θεοφίλου, καὶ ἐπὶ τοῖς οὐ-
 κείοις προτερήμασιν ἐθαυμάζετο· ἦν γὰρ κατὰ τε χεῖρα γενναῖος
 καὶ κατὰ ψυχὴν θαρραλέος καὶ πρὸς πᾶν τὸ κελευόμενον ὀξὺς τε
 καὶ ἐπιτήδειος. 10

Καὶ ὁ μὲν Βασίλειος ἦν ἐν τούτοις, ἡ δὲ μήτηρ αὐτοῦ ἐγλί-
 χετο μαθεῖν πῶς αὐτῷ τὰ κατὰ τὴν ὁδὸν ἔσχε καὶ ποῖα τις αὐτὸν
 πᾶντα τῶν πόνων ἰδέξαστο. δυσθυμοῦσα δὲ καὶ ἀσγάλλουσα ὄρῃ
 καθ' ἕνους μέγα φυτόν κνυαρίσσω προσεικός, ἔνδον τῆς ἀδελφῆς
 C αὐτῆς ἐστήκός, χρυσοῖς πυκαζόμενον φύλλοις καὶ χρυσοῦς τοῦς 15
 κλάδους καὶ τὸ στέλεχος ἔχον, οὗ ἐφ' ὕπερθεν ὁ ταύτης υἱὸς Βασι-
 λειος ἐκαθέζετο. διηπνισθεῖσα δὲ διηγᾶται τὸ δράμα τιμῶν τῶν
 εὐλαβῶν γυναικῶν· ἡ δὲ εὐθυμεῖν τε ἐπέτρεπεν ἐπὶ τῷ υἱῷ, καὶ
 τὸ ὄραθὲν ἐπικρινουσα βασιλέα Ῥωμαίων γενέσθαι τὸν υἱὸν αὐτῆς
 ἀπεφαίνετο. τοῖς προτέροις οὖν καὶ τοῦτο προσλαβοῦσα λοιπὸν 20
 ἡ μήτηρ οὐκέτι τὸ ἀπὸ τοῦδε περὶ αὐτοῦ ἐδυσφῆρει, ἀλλ' ἔχαιρε
 καὶ χρηστὰς ἐπὶ τῷ υἱῷ ἔτρεφε τὰς ἐλπίδας.

Συνέβη δὲ κατ' ἐκεῖνο καιροῦ Θεοφίλου τὸν τοῦ Βασιλείου
 κύριον δημοσίων χάριν πραγμάτων ἀποσταλῆναι εἰς Πελοπόννη-

20 προσβαλοῦσα C

rere famulos, eosque sericis vestibus alioque habitu insigni exornare.
 his insertam Basilium, cum videret animi corporisque fortitudine reli-
 quis admodum antecellere, protostratorem eum creat. et Basilium semper
 ad superiora tendens in dies sui amorem in animo domini auxit, sui-
 que admirationem virtutibus suis excitavit: nam et manu erat promptus et
 animosus atque ad quaevis mandata exsequenda celer ac idoneus.

Interim mater eius, quomodo iter filio successisset et quem laborum
 finem sortitus esset, scire desiderans, dum animi angitur, insomnis ima-
 ginatur videre se in aula sua magnam plantam cupresso assimilem, au-
 reo trunco, ramis aureis, totam denique auro nitentem, et super hac
 filium suum Basilium considerare. ut evigilavit, insomnium hoc mulieff
 cuidam religiosae proponit. ea bono ipsam animo iubet esse filii causa,
 conficiensque insomnii vim, eum Romanorum imperatorem fore pronun-
 tiat. ex eo mater Basilii, hoc futurae filii felicitatis argumento priori-
 bus addito, sollicita pro eo esse desit animique laeta optimas spes
 aluit.

Forte per id tempus Basilii dominus Theophilus in Peloponnesum

σον. ἔπειτο τούτῳ καὶ ὁ Βασιλεῖος, τὴν ἀφωρισμένην αὐτῷ ἕκκλησίαν ἀποπληρῶν. ἐλθόντων δὲ εἰς Ἀχαΐαν εἰσῆμι μὲν ὁ Θεό- D
 φίλος εἰς τὸν τοῦ πρωτοκλήτου Ἀνδρόιου ναὸν προσευξόμενος, οὐ
 συνεισηλθε δ' αὐτῷ καὶ ὁ Βασιλεῖος τότε, τῇ οἰκίᾳ διακονίᾳ,
 ὡς ἔοικεν, ἀπασχοληθεὶς. ὕστερον δὲ καὶ αὐτὸς τῷ ἀποστόλῳ
 ἀποπληρῶν τὰ καθήκοντα, καιροῦ δραξάμενος, εἴσεισι μόνος εἰς
 τὸν ναόν. ἐπήδρευε δὲ τις τῷ θείῳ τεμένει τοῦ ἀποστόλου μοναχὸς
 ἀρετῆς ἀντιποιούμενος διὰ βίου. οὗτος τὸν μὲν Θεόφιλον εἰσελθόντα
 μετὰ τσακάνης δορυφορίας οὔτε ὑπέδεξατο οὔτε ἀναστὰς κατησπά-
 10 σατο οὔτε τιδὸς ἤξιωσε μικρᾶς γοῦν προσρήσεως, ὕστερον δὲ τοῦ
 Βασιλείου εἰσερχομένου, ὡς εἴρηται, μόνου ὑπέξανέστη τε ὡς τι- P 562
 τῶν κρειττόνων, καὶ τὴν ἐξ ἔθους τοῖς βασιλεῦσι πρέπουσαν προσή-
 νηκεν ἐδφημίαν. ὅπερ τῶν ἐκείσε παρατυχόντων ἰδόντες τινὲς τῇ
 κατὰ τοὺς τόπους ἐκείνους πρωτευούσῃ κατὰ τε τὸν τρόπον καὶ ἐδγέ-
 15 νειαν γυναικί, ἣ Δαναηλὶς ἀπὸ τοῦ ταύτης ἀνδρὸς ὠνομάζετο,
 ἀπαγγέλλουσαν. ἐκείνη δὲ τὸ διοπτικὸν τοῦ μοναχοῦ, μηδ' ὅτι
 προορατικοῦ χαρίσματος ἠξίωται ἀγνοοῦσα, οὐκ ἐγένετο περὶ τὸ
 λεχθὲν ἀμελής, ἀλλ' ἅμα τε ἤκουσε καὶ προσκαλεσαμένη τὸν μο-
 ναχὸν ὀνειδιστικὰ πρὸς αὐτὸν διεξήει ῥήματα, "τοσοῦτος χρόνος"
 20 λέγουσα, "κύτερ πνευματικέ, ἐξ οὗ σοι γνώριμος ἐγὼ καθέστηκα,
 καὶ οἰδύς με κατὰ τὸν τόπον ἐν πᾶσι τῶν πολλῶν διαφέρουσαν,
 καὶ οὐδέποτε οὔτε ἐπηγέρθης θεασάμενός με οὔτε ἐπηύξω μοι· B
 ἀλλ' οὐδὲ τῷ ἐμῷ σίῳ οὔτε ἐγγόνῳ τὴν τοιαύτην ἀπένειμας φιλο-

1 καὶ om C

rei publicae causa mittitur, una etiam Basilio proficiscente ac sua mini-
 stria obsecante. cum in Achaïam ventum esset, Theophilus precandi
 gratia templum divi Andreae, qui primus ad apostoli functionem est vo-
 catus, intrat, Basilio tam non comitante, quod is nimirum suorum nego-
 tiorum causa abesse cogebatur. post Basilius quoque opportunitatem
 nactus solus in idem sanum se confert, apostolo debitum exhibiturus
 cultum. praesidebat tum ei fano monachus quidam, virtuti per omnem
 vitam deditus. hic cum ante ingressum tanto cum satellitum comitatu
 Theophilum neque excepisset neque assurgens salutasset neque omnino
 vel minimo alloquio dignatus esset, tunc Basilio intranti soli et assur-
 rexerat ut magistratui, et quomodo imperatores salutari mos est eum salu-
 tavit. hoc cum vidissent nonnulli qui sorte ibi aderant, mulieri quae
 his locis virtute et generis nobilitate principem tenebat dignitatem, a
 marito suo Danielis dicta, narrat. ea perspicaciam monachi donumque
 in eo vaticinandi divinum non ignorans, nuntium eum nequaquam negle-
 xit: sed illico monacho ad se vocato exprobravit quod sibi, quam ut
 pater spiritualis tanto tempore notam haberet omnibusque hominibus iis
 in locis longe praestare sciret, nunquam vel assurrexisset conspectae,
 neque votis prosecutus esset, ac ne filio quidem suo aut nepoti eum
 unquam habuisset honorem, nunc autem homini pauperi peregrino et

φροσύνην. και πῶς τῶν ἀνθρωπων εὐτελεῖ και ξένον και πένητα διανύοντα βίον ἰδὼν ὑπέξανέστης και ὡς βασιλέα ἐτίμησας;” “οἱ γὰρ ὡς ἓνα τῶν τυχόντων εἶδον τὸν ἄνδρα ἐγώ” ἀντέφησεν ὁ μοναχός, “ἀλλ’ ὡς ἐκ Θεοῦ βασιλέα Ῥωμαίων ὑπὸ Χριστοῦ προχειρισμένον ἰδὼν ἐξανέστην και ἐπευφήμησα· τοῖς γὰρ ὑπὸ Θεοῦ τετιμη- 5 μένοις ὀφειλομένη πάντως ἔστι και ἡ εἰς ἀνθρώπων τιμή.”

Ὁ μὲν οὖν Θεόφιλος τὰ προστεταγμένα ἀνύσας εἶχετο πάλιν τῆς ἐπὶ τὴν βασιλίδά ὁδοῦ, ὁ δὲ Βασίλειος ἀσθενεῖα συσχεθεῖς C σώματος αὐτόθι καταλιμπάνεται· ἐπιμελείας δὲ τῆς προσηκούσης τυχῶν πρὸς τὴν ἄνοδον ἤτοιμάζεται. ὃν μετακαλεσαμένη ἡ προρ- 10 ρηθεῖσα γυνὴ Δανιηλὶς δώροις αὐτὸν και μεγάλοις δεξιούται χαρίσμασι, μηδὲν ἕτερον ἐπιζητήσασα παρ’ αὐτοῦ ἢ πνευματικῆς ἀδελφότητος συνδέσμῳ συνδεθῆναι πρὸς Ἰωάννην τὸν ταύτης βίον. ὁ δὲ πρὸς τὸ ἑαυτοῦ ἀποβλέπων εὐτελεῖς και τὸ περιφανές τῆς γυναικὸς ὡς ὑπὲρ αὐτὸν μᾶλλον οὖσαν διωθεῖτο τὴν ἐντευξίν· 15 πλείονα δὲ παράκλησιν δεξάμενος ἐκπληροῖ τὸν ταύτης σκοπόν. ἐκπληρωθείσης δὲ τῇ γυναικὶ τῆς ἐφέσεως, ἔδοξεν αὐτῇ μὴ ἐπικρύπτειν τὸ βούλημα τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ δημοσιεύειν και φανερὰ τι- D θῆναι τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ, οἷς οἶδε τρόποις προλεγόμενα και δηλοποιούμενα. ἰδίᾳ τοίνυν παραστησαμένη τὸν Βασίλειον “ἴσθι” 20 ἔφη, “ὦ τέκνον, ὡς ὁ Θεός σε ἐπὶ μεγάλης μέλλει τιθέναι τῆς σκοπιᾶς και κύριον ἀποδεικνύειν πάσης τῆς γῆς. εἰς ἔργον οὖν ἐκβύσεως τῆς ἐμῆς προρρησίως οὐδὲν αἰτῶ ἕτερον παρὰ σου ἄλλ’ ἢ

18 ἀλλὰ — 19 Θεοῦ om C

vitam degenti inopem assurrexisset, et tanquam imperatorem honorasset. “atqui ego,” respondit monachus, “eum non ut communis conditionis aliquem vidi, sed ut a deo destinatum imperio Romanorum gerendo et ad hoc a Christo delectum intuitus assurrexi, eique gratulatus sum. omnino enim ab hominibus honor iis debetur, quos honore deus dignatus est.”

Ceterum Theophilus confectis mandatis Cpolia reverti instituit, relicto ibi Basilio, cuius iter incommoda valetudo impediēbat. qui cum diligenter curato corpore sanitatem recepisset, et se iam ad reditum pararet, a Danielide evocatus et amplius bonis affectus est, nihil ab ipso requirente quam ut cum Ioanne (hunc ea filium habebat) spiritualem fratris necessitatem contraheret. quod cum ille et suae tenuitatis conscius et illustrem mulieris statum considerans ut se altiore rem detrectaret, tandem pluribus eius adhortationibus cedens perfectit. Danielis impetrato quod volebat, statuit consilium dei non occultare, sed quomodo sibi magnifica eius voluntas denuntiata et patefacta erat, ita detegere Basilio. seorsim itaque ei “scito” inquit, “fili, deum te in sublimi imperii specula collocaturum, orbemque terrarum in tuam potestatem daturum. hoc meum vaticinium ubi implebitur, nihil abs te aliud peto

τὸ μόνον ἀγαπᾶσθαι καὶ ἐλειῶσθαι ἐμέ τε καὶ τοὺς ἕξ ἐμοῦ.” ὁ δὲ, εἰ δολῆ τελεσθῆναι θεὸς τὰ μηνύμενα, κυρίαν αὐτὴν ἀποφῆναι κατεπηγγεῖλατο πάσης, εἰ οἶόν τε, ἐκείνης τῆς γῆς. καὶ οὕτως ἀσπασάμενος τὴν γυναῖκα ἀνήει πρὸς τὴν βυσιλεύουσαν καὶ ἑτὸν ἑαυτοῦ κύριον. ἀπὸ δὲ τῶν ἐντεῦθεν αὐτῷ προσγενομένων χρημάτων ἐξωτησάμενος εἰς Μακεδονίαν κτήσεις ἱκανὰς κατέστη- P 563
σεν ἐπὶ εὐπορίας ἄπυκτας τοὺς προσήκοντας δαψιλοῦς, συνῆν δ’ ὁμῶς καὶ διηκόνει τῷ κυρίῳ αὐτοῦ.

Ἐν τινὶ δὲ τῶν ἡμερῶν Ἀντίγονος ὁ τῶν σχολῶν ἀφηγούμε-
10 ρος, ὁ τοῦ Καίσαρος Βάρδα υἱός, ἐστίασιν πολιτελῆ κατισκευα-
σόμενος δαιτυμόνα εἶχε τὰ πρῶτα τῶν ἀνακειμένων τὸν ἑαυτοῦ
πατέρα Βάρδαν τὸν Καίσαρα, ὃς πολλοὺς καὶ ἄλλους τῶν συγγε-
τῶν καὶ φίλων καὶ συνήθων παραλαβὼν πρὸς τὴν ἐδωχίαν ἀπήει-
συμπαρῆσαν δ’ αὐτῷ καὶ Βούλγαροι συνήθεις καὶ φίλοι, οὕτω
15 πικρατυχὸν τῇ βασιλίδι ἐνδιατριβόντες. οὐκ ἀπῆν δὲ τῆς πανδα-
σίας οὐδὲ ὁ Θεόφιλος ὁ τοῦ Βασιλείου κύριος, οἷα συγγενῆς καὶ
αὐτὸς τοῦ Καίσαρος. τοῦ δὲ πότου προϊόντος καὶ ἀκμαζούσης τῆς B
ἐδωχίας, ἐπεὶ ἔτυχον οἱ Βούλγαροι ἔχοντες τινα μεθ’ ἑαυτῶν ἄν-
δρα ἀθλητικὸν καὶ ἐπ’ ἰσχύϊ σεμννύμενον σώματος, ἐδόκουν ἐπ’
20 αὐτῷ μέγα φρονεῖν καὶ ἠλαζονεύοντο καὶ μηδένα εἶναι τὸν εἰς χεῖ-
ρας αὐτοῦ συμπεσεῖν δυνάμενον ἐμεγαλύνουν. λέγει γοῦν περὶ
μέσας τραπέζας ὁ Θεόφιλος πρὸς τὸν Καίσαρα ὡς εἰ ἀρέσκει τῇ
σῇ ἔξουσίᾳ, ἔστι τις τῶν ὑπηρετούντων μοι δυνάμενος συμπλακῆ-
ναι τῷ περιβοήτῳ τούτῳ Βουλγάρῳ· μέγα γὰρ ὄνειδος Ῥωμαίοις,

quam ut mihi meisque liberis benevolus sis atque clemens.” promisit
Basilius se exitu hoc vaticinium comprobante, operam daturum ut eam
totius istius regionis dominam faciat. et consalutata Danielide Cpolin
ad herum suum rediit. in Macedonia porro praedia multa emit ea pe-
cunia quam ibi acquisivisset, effecitque ut suis omnium rerum suppe-
ditaret copia. ipse autem cum domino suo versabatur, eique inser-
viebat.

Quodam die Antigonus scholarum princeps, Caesaris Bardae filius,
sumptuoso convivio apparato, primo loco patrem suum invitavit, isque
secum multos alios de cognatis amicis ac familiaribus adduxit; aderant-
que ei etiam Bulgari amici, qui tum forte Byzantii degebant. neque
aberat Theophilus Basilii dominus, ut ipse quoque cognatus Caesaris.
inter pocula de athleta quodam suo se iactabant, quem secum habebant,
robore corporis superbum; arroganterque gloriabantur neminem esse qui
cum eo manus conferre auderet. medio convivio Theophilus ad Caesa-
rem “si tuae” inquit “maiestati placet, famulum habeo, qui cum glorioso
isto Bulgaro decertet. magnum enim dedecus Romanis fuerit istum in-

Georg. Cedrenus tom. II.

εἰ οὕτως ἀκαταγώνιστος οὗτος ἐν Βουλγαρίᾳ παραγένηται. ἀπο-
 δεξαμένου δὲ τὸν λόγον τοῦ Καίσαρος, καὶ προστάξαντος εἰς μέσον
 ἄγεσθαι τὸν νεανίσκον, ὁ πατρίκιος Κωνσταντῖνος ὁ Θωμᾶ τοῦ
 C λογοθέτου πατὴρ, σφόδρα φιλῶς πρὸς τὸν Βασιλεῖον διακείμε-
 νος ἄτε καὶ αὐτὸς ἔξ Ἀρμενίων τὴν τοῦ γένους ἔλκων σειρᾶν, 5
 κἀδνηρον ἰδὼν τὸν τόπον ἐν ᾧ περ ἔμελλον οἱ παλαιστοὶ συμπλα-
 κῆναι, καὶ δεισας τὸν ἐκ τῆς ὑγρότητος ὄλισθον, κόνιν καὶ πρῶ-
 σμα ἀπὸ ξύλων ἐπιρραίνει τῷ ἰδάφει. οὗ γενομένου συμπλακῆς
 τῷ Βουλγάρῳ ὁ Βασιλεῖος, καὶ ὥσπερ τι παιδίον νεογνὸν πείσας
 καὶ περισφύγγας αὐτόν, ὥσπερ τινὰ δισμὸν χόρτου ἢ πόνον ἐρίου 10
 κούφως οὕτω καὶ ῥαδίως μετεωρίσας ἐπάνω τῆς τραπέζης ἀπέρι-
 ψε. τοῦτο γερόμενον χαρᾶς μὲν τοὺς Ῥωμαίους αἰσχύνης δὲ τοὺς
 Βουλγάρους ἐνέπλησεν. ἀπ' ἐκείνης δὲ τῆς ἡμέρας ἐπὶ πλῆον ἢ
 D τοῦ Βασιλείου ἠπλοῦτο φήμη ἀνά τὴν βασιλεύουσαν, καὶ τοῖς
 ἀπάντων διεφέρετο στόμασι περιβλεπτος ἤδη καθεστηκώς. 15

Συνέβη δὲ καὶ ἄλλο τι τὸ ἐπὶ πλῆον δόξης ἐξᾶραν αὐτόν.
 Ἴππος ἦν παρὰ τῷ βασιλεῖ Μιχαὴλ σκληραύχην τε καὶ δυσήνιος,
 ἡλικία μὲν καὶ κἄλλει καὶ τάχει καὶ ὠραιότητι εἶδους τοὺς πάποτε
 θαυμαζομένους ὑπερβαλλόμενος, ὅς εἰ ἔτυχε λυθεῖς τῶν δεσμῶν
 ἢ ἄλλως πως ἀφεθείς, λίαν ἦν δυσχερῆς εἰς χεῖρας ἀνδρῶν ἐλθεῖν 20
 καὶ πολλὰ πράγματα πρὸς τὸ κατασχεῖν παρεῖχε τοῖς ἵπποκόμοις.
 τοῦτον ἐπικαυθήμενος τὸν Ἴππον ὁ βασιλεὺς πρὸς Θήραν ἐξῆει, καὶ
 κατευστοχῆσας λαγωῦ τῇ φάβδῳ τοῦ ἵππου καθήλατο πρὸς τὸ

9 τι om C 11 ἐπὶ C 17 σκληραύχης C, in margine ἄγραφος
 19 θνομαζομένους C

victum in Bulgariam reverti." probante sermonem Caesare et adolescen-
 tem (is erat Basilius) produci iubente, Constantinus patricius, Thomae
 logothetae pater, qui magnopere favebat Basilio, nimirum et ipse Ar-
 meniae stirpis, locum in quo luctaturi erant humidum cernens, metuens-
 que ne ob eius lubricitatem Basilius caderet, pulvere ac scobe quas serra
 scissis lignis fit ingesta locum contexit. Ita Bulgaro congressus Basilius
 pueruli eum instar compressit, constrictumque veluti manipulum herbae
 aut globum lanae facillime sublimem arripuit et super mensam abiecit,
 magnoque Romanos gaudio affectit, pudore Bulgaris oborto. ab eo die
 fama Basilius sese per urbem diffudit, coepitque in ore et admiratione
 omnium esse.

Sed et aliud quippiam usu venit, quod gloriam hominis auxit. erat
 imperatori Michaelo equus infraenis et contumax, ceteroqui statura ve-
 locitate et pulchritudine omnes qui unquam admirationem meruerant
 superans. is semel vinculis solutus aut alioqui dimissus difficillime, et
 non sine maximo equisonum labore capi atque teneri poterat. haec in-
 sidens imperator venatum exit; cumque calamo leporem tetigisset, ab

σφάζει τὸν λαγῶν. ἄφρατος δὲ ὁ ἵππος καταληφθεὶς ἀπεισκήρτα
καὶ ἀπεπήδα· καὶ πολλῶν συνδραμόντων ἵπποκόμων τε καὶ ἀρχόν-
των καὶ τῶν λοιπῶν τῶν περὶ τὸν βασιλέα, οὐκ ἦν τινὶ δυνατόν
κατασχεῖν τὸν ἵππον, ὥστε θυμωθέντα τὸν βασιλέα κελεῦσαι, εἰ P 564
ἔκραιθηθείη, διακοπῆναι τοὺς ὀπισθίους αὐτοῦ τῶν ποδῶν. παρη-
τείτο δὲ ὁ Καῖσαρ, καὶ ἰδεῖτο τοῦ βασιλέως μὴ διὰ μιαν κακίαν
τοσαύτην ἀρετὴν ἵππου μάτην παραπολέσθαι. καὶ οἱ μὲν ἦσαν
ἐν διαλογισμοῖς τοιοῦτοις, ὁ δὲ Βασίλειος παραδραμὼν τῷ κυρίῳ
αὐτοῦ, “εἰ περιδράμω τὸν βασιλικὸν ἵππον” ἔφη “καὶ ἀπὸ τοῦ
10 ἔμοῦ ἐκτιναχθεὶς ἔποχος αὐτῷ γένωμαι, ἄρα γὰρ διὰ τὴν βασιλικὴν
ἐφροσνίδα καὶ τὸν κοκκοβαφῆ χαλινὸν ἀγανακτήσει ὁ βασιλεὺς κατ’
ἐμοῦ;” τοῦ δὲ πρὸς οὗς ὑπομνήσαντος τὸν βασιλέα, κάκεινον
κελεύσαντος τοῦτο γενέσθαι, εὐφυνῶς ὁ Βασίλειος τὸν ἑαυτοῦ
παρελάσας ἵππον, καὶ τῷ τοῦ βασιλέως κατὰ παράλληλον ἐξισώ-
15 σας γραμμῆν, ἤλατό τε εὐθέως καὶ πρὸς τὸν βασιλικὸν ἀπεπήδη- B
σεν ἵππον, μέγα θαῦμα ἐνεῖς τοῖς παρατυχοῦσι καὶ θειωμένοις.
Θαυμάσας δὲ καὶ ὁ βασιλεὺς τὴν μετ’ ἀνδρίας εὐφυνῶν αὐτοῦ καὶ
σύνεσιν, εὐθέως ἀποσπάσας αὐτὸν ἀπὸ τοῦ Θεοφιλίτζη ἐν τοῖς
ἑαυτοῦ προσέταξε στράτορσιν. ἡγάπα δὲ διαφερόντως αὐτόν, καὶ
20 ταῖς κατὰ μικρὸν προόδοις εἰς τὴν τοῦ πρωτοστράτωρος τάξιν
ἀνήγαγε. κωνηγεσίας δὲ ποτε γενομένης τῷ βασιλεῖ κατὰ τὸ Φι-
λοπάτιον προεπορεύετο τούτου ὁ πρωτοστράτωρ ἔριππος, ἐπιφε-
ρόμενος ἐπὶ ζώνης καὶ τὸ βασιλικὸν βυρδούκιον. Θορύβου δὲ καὶ

4 περισχεῖν C

10 εἰλλαν margo C

5 διακοπηθῆναι C

23 ζώνης] τούτοις C

9 εἰπερ δράμω C

equo desilit ut eum necaret. equus sessoris vacuus proripit se saltuque
aufugit. multisque concurrentibus equisonibus, nec non proceribus et
reliquis qui erant in comitatu imperatoris, nemo fuit qui capere eum
posset. itaque animo effervescente imperator iubet eius, ubi compre-
hensus foret, posteriores pedes dissecari, Caesare dehortante et pre-
cante ne temere tantae virtutis equus ob unum peccatum perderetur.
his ita inter se colloquentibus, Basilus ad dominum suum accurrens
“si” inquit “meo equo vectus imperatoris equum cursu assequerem, et a
meo delapsus in eum insilirem, numquam succenseret mihi imperator pa-
ludamenti regii et purpurati fraeni gratia?” in aurem hoc imperatori
insurrexat Theophilus, itaque is fieri iubet. et Basilus solerter suo
equo imperatoris equum assecutus a suo desilit inque imperatoris equum
evadit, magna omnium qui spectabant eum admiratione. atque impera-
tor etiam eius cum fortitudine prudentiam miratus, a Theophilite avul-
sum inter suos stratores recepit, summoque amore prosecutus ac paula-
tim evehens protostratorem deinde constituit. cum autem aliquando im-
perator apud Philopatium venaretur, et ante eum eques iret protostra-
tor ferens in balteo bardacium imperatoris, tumultuque et clamore a

βοῆς γενομένης ὑπὸ τοῦ πλήθους λύκος τῆς ὕλης ἐξέθορε παμμε-
C γέθης. ὀρμήσας δὲ κατόπιν αὐτοῦ ὁ Βασιλεῖος ἔρριψε κατ' αὐτοῦ
 τὸ βασιλικὸν βαρδούκιον, καὶ τυχὼν τοῦ θηρίου κατὰ τὸ μέσον
 τῆς κεφαλῆς ταύτην ἐδιχουτόμησεν. ὄπισθεν δὲ τοῦ βασιλέως κατὰ
 τὸ σῆθηδες ἐπόμεινος ὁ Καῖσαρ, καὶ τὸ γεγονός θρασυόμενος, εἰπὲν 5
 λέγεται πρὸς τινὰ τῶν συνήθων ἐν μυστηρίῳ "τοῦτον, ὃ τῶν,
 ἡγοῦμαι τὸν ἄνθρωπον ὄλεθρον γενήσεσθαι ἄρδην τῆς ἡμῶν γε-
 νεῦς." φασὶ δ' ὅτι καὶ Ἀίων αὐτῷ τοῦτο προεθέσπισεν ὁ φιλό-
 σοφος, ὀνομαστὶ τὸν ἄνδρα καλέσας καὶ σημεῖα ὑποφήνας τινὰ
 καὶ τῷ δακτύλῳ δείξας, καὶ τοῦτον ἔσεισθαι προειπὼν τῆς συμ-10
 πάσης ὑμῶν γενεῦς τὸν ὄλεθρον. ἐνῆδρευσεν οὖν αἰὶ ὁ Καῖσαρ,
D ἦννε δὲ οὐδέν· ἀκυρῶσαι γὰρ παγχάλεπον ἦν ὅπερ ἄπαξ τῇ προ-
 νοίᾳ γενέσθαι ἰδόκει.

Περάσαντος δὲ ποτε τοῦ βασιλέως κνηγεῖον χάριν εἰς τὸ
 Ἄρμαμέντον, καὶ μετὰ τὴν κνηγεσίαν εὐωχομένου συνάμα τῇ 15
 μητρὶ Θεοδώρᾳ καὶ τισι τῶν συγγενῶν καὶ οἰκειοτάτων, εἰσεκλήθη
 ὁ πρωτοστράτωρ τοῦ βασιλέως κελεύσαντος. πρὸς δὲ ἡ βασιλῆς
 πυκνότερον ἐνητένιζε, κατανοοῦσα καὶ παρεπισκοποῦσα τὰ κατ'
 αὐτόν. ἐπιγνοῦσα δὲ τι γνώρισμα καὶ σημεῖον ἐν αὐτῷ, εὐθέως
 ἀλλήγῳ κατασχεθεῖσα καὶ λειποθυμία βληθεῖσα εἰς γῆν κατέπεσε. 20
 θορυβηθέντος δὲ τοῦ βασιλέως ἐπὶ τούτῳ καὶ τῶν περὶ τὸν βασι-
 λέα, ὕδωρ τε εὐθύς ἐκομίζετο καὶ μύρα τῶν εὐωδῶν, οἷς ἐπιρ-
 ραίνοντες τὴν δέσποιναν ἀνεκαλοῦντο τοῦ πτώματος. μόλις δ'
P 565 οὖν εἰς ἑαυτὴν ἐλθούσα καὶ τοῦ σκότους ἀνενηκοῦσα, ὡς ἡρωταῖο

8 αὐτῷ] αὐτὸ C

10 προσειπὼν C

tarba edito lupus ingens e silva procurrisset, Basilius eum insecutus imperatorio barducio petiit, atque eo caput eius medium dissecuit. equitabat post imperatorem de more Caesar, qui cum hoc vidisset, ad familiarium suorum quendam occulte dixisse fertur "heus tu, existimo nostram familiam ab hoc homine extirpatum iri." idem perhibent Bardae praedixisse Leonem philosophum, qui Basilius signis quibusdam describens, nominans etiam et digito demonstrans, dixerit universae imperatoris familiae exitio futurum. ex eo Caesar semper Basilio insidias struxit, irritis conatibus: difficillimum quippe est id rescindere quod divina semel statuit providentia.

Rursus cum imperator venandi causa in Armamentum traiecisset, et a venatione cum matre coenaret Theodora aliisque necessariis quibusdam, intro vocavit etiam protostratorem. in quem Theodora cum crebro oculos defixisset contemplandi hominis causa et accuratius omnia perspicendi, quasdamque in eo notas et signa deprehendisset, subito oborta vertigine exanimata est et in terram corruit. ibi turbato imperatore et iis qui aderant, statim aqua allata est et unguenta odorata, quibus Theodoram conspergentes recrearent. aegre animo recepto et

παρὰ τοῦ νιοῦ καὶ βασιλέως ἐκ ποίας αἰτίας ἐπενεχθείη αὐτῇ τουτὶ τὸ πάθος, μόλις ἐφ' ἐαυτῆς γενομένη τάδε πρὸς τὸν υἱὸν ἀπεκρίνατο "ὄν, ᾧ τέκνον, τοῦτον λέγεις Βασιλειον, ὃ τῆς ἡμετέρας ἐστὶν ἀφανισμὸς γενεῆς· εἶδον γὰρ ἐν αὐτῷ σημεῖον πάλαι μοι 5 παρὰ τοῦ σοῦ ἐξηγηθὲν πατρός, πρὸς ὅπερ ἰλγυγιάσασα εἰς γῆν κατώλισθον." ὃ δὲ βασιλεὺς τοῦτο μὲν λόγοις ἀποτρεπτικοῖς τοῦτο δὲ καὶ πληροφοροῖσις ἐνωμότοις ἀπῆγε τὴν μητέρα τοῦ δέου, εἰς τὸ καθεστῶς ἐπανάγων καὶ παραμυθούμενος, "τὸν ἀνθρωπον τοῦτον" λέγων "ἴσθι, ᾧ δέσποινα καὶ μητὲρ ἐμή, ἀνδρα μὲν 10 εἶναι γενναῖον, ῥώμῃ τε ἀνυπόστατον καὶ ψυχῆς εὐγενεῖα ἀσύγκριτον, πιστὸν δὲ τὰ εἰς ἡμῶς καὶ εὖνον καὶ κατ' οὐδὲν ἡμῖν κακο- Β νοῦστατον." καὶ τότε μὲν τῆς τοιαύτης τύχης ἐπήρειαν οὕτω παρέδραμεν ὁ Βασιλειος· Δαμιανοῦ δὲ τοῦ παρακοιμωμένου, ὃς εὐνοῦχός τε ἦν καὶ Σκῆθης καὶ τῇ τῶν πατρικίων ἄξια τετιμητο, 15 τὰ πραττόμενα παρὰ τοῦ βασιλέως κακῆζοντος ὡς οὐ κατὰ τὸ δέον τελούμενα, ἔξαιρέτως δὲ τὰ παρὰ τοῦ θείου αὐτοῦ Βάρδα τοῦ Καίσαρος, ἀηρηθείσθῃ ποτὲ πρὸς ἐπιστροφὴν ὁ βασιλεὺς, λίαν ἀμβλὺς καὶ νωχελῆς πρὸς ἀντιληψιν πραγμάτων ὑπάρχων, καὶ ἐνιας τῶν τοῦ Καίσαρος πράξεων ἀνέτριπε τάχα καὶ διωρθοῦτο. 20 ὅπερ μὴ φέρων ὁ Καῖσαρ λαθρηδὸν κατὰ τοῦ Δαμιανοῦ συσκευάζεται· καὶ πολλαῖς διαβολαῖς κατ' αὐτοῦ πρὸς τὸν βασιλέα χρησάμενος, καὶ πιθανῶς σοφισάμενος τὴς κατηγορίας, ἴσχυσε μετασπῆσαι τὸν βασιλέα τῆς περὶ τὸν Δαμιανὸν εὐνοίας, ὡς καὶ διαδέξασθαι δυνηθῆναι τῆς οικείας ἄξιας αὐτόν. ἔξωσθέντος οὖν

5 προεξηγηθὲν C

11 οὐδενὸς κακ. C

Α. εὐθὺς κατέπεισον C

17 βασιλείου C

9 λέγων om C

23 βασιλείου C

caligine discussa, interrogata a filio quanam huius casus causa fuisset, vix tandem ad sese reversa ita respondit "quem tu, fili, Basilium nominas, is est nostrae gentis exitium. conspexi enim in eo notam olim a tuo patre mihi praemonstratam; eaque visa vertigine correpta humi concidi." imperator matrem partim sermone partim iuramentis a metu revocavit, animumque eius aestuantem sedavit, asseverans Basilium hunc virum esse generosum, robore insuperabili animique virtute incomparabili, ceterum imperatori eiusque familiae apprime benevolum ac fidissimum. hoc modo tum Basilius fortunae iniuriam evitavit. erat eo tempore imperatoris cubicularius Scytha genere, eunuchus, nomine Damianus, patricia dignitate donatus. is acta imperatoris ut parum convenientia culpabat, praesertim vero Bardae Caesaris. quo factum est ut imperator, homo nimium alioquin hebes atque rerum curam suscipiendam ignavus, tandem irritatus quocdam Bardae acta rescinderet atque corrigeret. quod non ferens Caesar, occulte Damianum adortus, multisque calumniis et facatis criminibus imperatoris animum ita ab eo alienavit ut cubicularii munus ei abrogaverit. submoto Damiano aliquamdiu

ἐκείνου ἐχρήρευε λοιπὸν ἐπὶ χρόνον τινα τὸ τοῦ παρακοιμωμένου
 λειτουργημῶ· τοῦ Καίσαρος δὲ καὶ τῆς περὶ αὐτὸν πατρίας ἄλλον
 καὶ ἄλλον εἰς τοῦτο προβιβαζόντων, ἢ τοῦ Θεοῦ πρόνοια, ἀορά-
 τως ὡς αὐτῇ βουλευτὸν τὰ πράγματα διεξάγουσα, πᾶσαν φρόνη-
 σιν καὶ πανουργίαν ἀπέδειξεν ἄπρακτον. μετὰ χρόνον γὰρ τινα 5
 προβάλλεται παρακοιμώμενον ὁ βασιλεὺς τὸν Βασίλειον, τιμῆσιν
 αὐτὸν καὶ πατρικιότητι, καὶ γυναικὶ συζεύξας εὐπρεπέα τε σώμα-
 τος καὶ κάλλει καὶ σωφροσύνῃ πασῶν πρωτεύουσῃ τῶν κατ' αὐ-
 D τήν· αὕτη δὲ ἦν Θυγάτηρ τοῦ παρὰ πάντων ἐπὶ φρονήσει καὶ εὐ-
 γενείᾳ διαβοήτου Ἰγγερος, τοῦ γένους καταγομένου τῶν Μαρτι- 10
 νακίων. τούτου δὲ γενομένου, καὶ προσθήκην τῆς πρὸς τὸν Βα-
 σίλειον τοῦ βασιλέως ἀγάπης ἐπιδιδούσης αἰ, ὄρων ὁ Καῖσαρ,
 καὶ τῷ φθόνῳ δακνόμενος καὶ περὶ τοῦ μέλλοντος ὀρθωδῶν, ἔλεγε
 πολλάκις πρὸς τοὺς αὐτὸν ἀναπέισαντας ἀποσκευάσασθαι τὸν Λα-
 μιανὸν ὅτι ταῖς κακοβουλαῖς ὑμῶν πιθήσας ἐγὼ, ἐξώσας ἀλώ- 15
 πεκα, λόντα ἀντείσθαγον, ἵνα πάντας ἡμῶς ἀθρόως λαφύ-
 ξηται.

Ἄρτι δὲ τοῦ βασιλέως Μιχαὴλ κατὰ Κρητῶν ἐξελάσαντος
 μετὰ Βάρδα Καίσαρος τοῦ Θείου αὐτοῦ, καὶ σοβαρώτερον ἀπτο-
 μένου τῶν πραγμάτων τοῦ Βάρδα καὶ κατὰ μικρὸν ἀνιῶντος τὸν 20
 βασιλέα καὶ τοῖς περὶ αὐτὸν ὑπονοίας ἀφορμὴν διδόντος, ἐπεὶ ἐν
 P 566 τοῖς Κήποις ἐγένοντο (τόπος δὲ οἱ Κῆποι κατὰ τὴν παρὰλίον, ἔνθα
 πρὸς τὴν Θάλυσσαν εἰσβολὰς ποιεῖται ὁ Μαλιανδρος ποταμός), ἐν-
 ταῦθα δὴ τῆς συσκευῆς καὶ μελέτης γενομένης τοῖς περὶ τὸν βασι-
 λέα, ἵνα μὴ καταταχθέντες πάθωσι μᾶλλον ἢ δράσωσιν, ἐπι-

officinam cubicularii vacavit: Caesare autem eiusque sociis modo hunc
 modo alium ei praeficere conantibus, dei providentia occulte res suo
 arbitrio gubernans omnem calliditatem ac versutiam irritam fecit. ali-
 quanto enim post imperator Basilium cubicularium creat, patricia etiam
 dignitate ornans; uxoremque ei copulat formae pulchritudine ac pudici-
 tia omnibus aequalibus praestantem, filiam prudentia et nobilitate incli-
 tissimam Ingeris, stirpis Martinaciae. hoc facto, et amore imperatoris
 in Basilium subinde crescente, videns ista Bardas, invidiaque stimulatus
 et de futuris sollicitus, saepe ad eos quorum hortatibus motus Damia-
 num submoverat dicebat "vestris ego pravis consiliis obsecutus vulpem
 eieci, inque eius locum induxi leonem, qui nos omnes simul laniabit."

Postquam deinde Michaelus cum Barda avunculo expeditionem sus-
 cepit, et Bardas insolentius res tractare coepit, paulatimque imperato-
 rem offendens sinistris de se suspicionibus ansam praebuit, ut Cepo-
 ventum est (Cepi, Latine hortos dixeris, loci nomen est maritimi, ubi
 Macander fluvius in mare illabitur), imperator cum suis iniit consilia,
 ne a Barda praeventi opprimerentur; et re composita atque maturata

σπεύσαντες ἀναιροῦσι τὸν Βάρδην, καθὼς ἄνωθεν ὁ λόγος δια-
 ρήθην ἐδήλωσε, περιπλακέντα τοῖς τοῦ βασιλέως ποσί. πρώτην
 ἦγε τρηκικῶτι μὴν ὁ Ἀπρίλλιος τῆς ιδ' ἐπινημήσεως. ἀποκταν-
 θέντος οὖν τοῦ Βάρδα ἐκθῆς ὁ βασιλεὺς τὴν τε στρατοπεδείαν
 5 καταλύει καὶ νόστου πρὸς τὴν βασιλεύουσιν μέμνηται. ἐπανελθὼν
 δὲ πρὸς τὸ Βυζάντιον, ἐπέπερ οικίας ἡμοίρει γονῆς, εἰσποιεῖται B
 τε τὸν Βασίλειον καὶ εἰς τὴν τῶν μαγίστρων ἀναβιβάζει τιμὴν. ὁ
 μὴ φέρων ὑπὸ φθόνου ὁ Συμβάτιος ὁ λογοθέτης τῶν δρόμων, ὁ
 τοῦ Καίσαρος Βάρδα γαμβρός, προφασισάμενος τὸ μὴ δύνασθαι
 10 ζῆν ἐπὶ τῆς βασιλίδος τὴν τῶν Θρακησιῶν ἕξαιτεῖ στρατηγίαν, καὶ
 δὴ καὶ λαμβάνει. ὀλίγου δὲ καιροῦ παρελθόντος καὶ τῆς βασι-
 λείας ἐπισφαλῶς κυβερνωμένης, ἄτε τοῦ βασιλέως πρὸς ἄλλοις
 ἀλλ' οὐ ταῖς τῶν πραγμάτων διοικήσεισι τὸν νοῦν ἔχοντος, καὶ τοῦ
 θανάτου δὲ τοῦ Βάρδα καθαρῶς ἐλέγξαντος τὴν αὐτοῦ οὐθένειαν
 15 καὶ ἀφέλειαν (ἐκείνου γὰρ ἐπαγροπνοῦντος ὡς κοινωτοῦ τῶν πρᾶ-
 γμάτων, καὶ τῆς διοικήσεως καθ' ἕσον οἶόν τε ἀντεχομένου, τῇ
 τούτου ἐπιμελείᾳ καὶ σπουδῇ ἢ τοῦ βασιλέως οὐθένεια ἐκυλύπτετο·
 ἐπεὶ δ' ἐκεῖνος ἀπισφάγη καὶ ἡ πᾶσα τῆς βασιλείας φροντίς εἰς C
 μόνον περιέστη τὸν βασιλέα, τότε δὴ καθαρῶς τὸ αὐτοῦ ἀνεπιτή-
 20 θεον καὶ πρὸς τὰς πολιτικὰς πράξεις ἀναπεπτωκὸς ἐξηλέχθητο),
 ἐγένοντο παρὰ τοῦ κοινοῦ συνεχεῖς διαγογγυσμοὶ κατὰ τοῦ βουσι-
 λέως, καὶ οὐθ' ἡ σύγκλητος οὔτε τὸ πολίτευμα τοῖς πρᾶττομένοις
 ἠρέσκοντο, καὶ αὐτὸ δὴ τὸ στράτευμα ἀνασπασοβημένον καὶ κεινη-
 μένον ἐτόγγακεν. ἅτινα διὰ τῶν οἰκειοτάτων ὁ βασιλεὺς ἐνωτιζό-

8 τρισημειδέτης C
 κδς C

12 βασιλείου ἀρχῆς P

20 ἀποκτεφ-

23 ἀνασπασμένον C, marge διεγνησμένον

Bardas pedes imperatoris amplexus trucidatus est; quae res supra a nobis exposita. actum hoc die prima Aprilis, indictione 14. interfecit Barda, imperator expeditione omissa statim Byzantium rediit. et eo reversus, cum prole careret, Basilium ad magisterii dignitatem evectum adoptavit. quod eum non ferret prae invidia Symbatius dromi logotheta, Bardas gener, praetendens se Cpoli vivere non posse, petiit impetravitque ut Thraconibus praeficeretur. paulum effluxit temporis, cum satis patuit imperium periculose gubernari, quippe Michaelo aliis quam rei publicae gerendae negotiis intento, eiusque inutilitate ac stultitia a Bardae interita palam innotescere. etenim Barda, ut qui imperatoris collega esset, pro re publica excubante ac pro virili eius administrationi intento, industria huius atque diligentia ignaviam Michaeli occultarat. sublato Barda, et omni imperii procuratione in unicum incumbente Michaelum, perspicue apparuit quam is esset homo ad rem publicam tractandam ineptus atque segnis. itaque subditorum crebrae erant de imperatore querelae, et neque senatai neque civibus acta probabantur, ipsique etiam exercitus ferociebant atque ekagitabantur. quae

μενος, και την εαυτου κατανοων προς τας κοσμικας επιχειρησεις
 ἀδεξιότητα, ἅμα δὲ και ἐπανάστασιν εὐλαβηθεῖς, κοινωνὸν ἔγνω
 τῶν πραγμάτων προσλαβέσθαι και τῆς ἀρχῆς. και ἐπει πρὸ ὀλί-
 D γου, ὡς ἄνωθεν εἶπομεν, υἰοποιησάμενος ἦν τὸν Βασιλειον, ἦδει
 δὲ αὐτὸν και ἀνδρῖα και συνέσει τῶν πολλῶν διαφέροντα και ἰκα- 5
 νὸν ἀναπληροῦν τὸ ἐν τῇ κυβερνήσει τοῦ κοσμικοῦ σκάφους ὑστέρ-
 ρημα, τὸ πλεον δὲ και ὑπερτάτης δυνάμειως ἐναγοῦσης εἰς τοῦτο
 αὐτόν, και βασιλείας τιμῇ και δόξῃ και χρίσματι κατακοσμεῖ τὸν
 Βασιλειον, κατὰ τὴν ἱερὰν και ἁγίαν ἡμέραν τῆς πεντηκοστῆς, ἐν
 τῷ περιωνύμῳ τῆς τοῦ Θεοῦ σοφίας ναῶ, δημοσίαν πρῶδον ποιη- 10
 σάμενος, και τὸν βασιλειον τῷ Βασιλείῳ περιτίθῃσι στέφανον,
 ἕκτην πρὸς εἴκοσιν ἄγοντος τοῦ Μαΐου μηνὸς τῆς 15
 ἰδ' ἐπινημέ-
 σεως.

Τοῦτο μαθὼν ὁ Συμβάτιος μετρώως οὐκ ἤνεγκεν, ἀλλὰ
 συνεργὸν ἐλληφῶς και τὸν πατρικίον Πηγάνην (στρατηγῆτης δὲ 15
 οὗτος τοῦ Ὀψικίου ἐτύγγανε) πρὸς ἀπόστασιν εἰδὼν, Μιχαὴλ μὲν
 P 567 εὐφημοῦντες τὸν βασιλέα, ὡς ἂν ἐκ τούτου τὰ πλήθη ἐπάγοντο
 και μὴ δοκοῖεν χεῖρας αἶρειν κατὰ τοῦ αὐτοκράτορος, δεσφη-
 μοῦντες δὲ τὸν Βασιλειον και μυρίαὶ πλύνοντες ὕβρεσι. και ταῦτα
 μὲν ἐπράττετο θέρους· χειμῶν δ' ἐπιστὰς τὰς συστάσεις τούτων 20
 διέλυσε, τῶν ἀρχηγῶν τῆς ἀπονοίας φυγῇ τὴν σωτηρίαν πραγμα-
 τευσαμένων. ὁ μὲν οὖν Συμβάτιος τὴν Πλατείαν πέτραν (φρού-

5 διορθῶσαι και ἀνακλησῶσαι C 10 περιωνύμῳ om C δη-
 μοσίᾳ πορευθεῖς C 14 συμβάντιος C 15 στρατηγὸς C

omnia Michaelus cum a familiarissimis sibi nuntiata percepisset, sen-
 tiens quam ipse esset ad tanti imperii gubernationem parum idoneus,
 simulque sibi a seditione metuens, collegam statuit sibi adsciscere. et
 quia paulo ante, ut diximus, Basilium adoptaverat, sciebatque eum reli-
 quis fortitudine et prudentia anteire, et posse implere quod sibi ad rem
 publicam temperandam dexteritatis deerat, maxime autem suprema po-
 testate eo ipsum impellente, imperatoriis eum honoribus insignibus at-
 que opibus exornat, progressus huius rei causa publicae in nobile divi-
 nae sapientiae sanum, ac Basilio coronam regiam imponit, ipso sanctae
 pentecostes festo die, qui fuit dies Maii vigesima sexta, indictione de-
 cima quarta.

Hoc ubi rescivit Symbatius, inique tulit, nactusque socium facino-
 ris Peganem patricium, Opsicii praefectum, rebellionem est molitus.
 Michaelum ii imperatorem faustis vocibus probabant, ut multitudinem
 sibi conciliarent, neque viderentur contra suum imperatorem manus tol-
 lere, Basilium autem improbabant ac infinitis proscindebant conviciis.
 haec aestate agebantur. sed ut hiems iniiit, dissipata est haec coitio,
 ducibus sceleris fuga sibi salutem quaerentibus. Symbatius Latum saxum

ριον δὲ τοῦτο ἐρμυνὸν καὶ δυσάλωτον κατὰ τὴν Ἀσίαν διακειμένον) ἐπιπέσχειται, ὃ δὲ Πηγάνης κατέσχε τὸ Κοτυάειον. ἀλλὰ μετὰ μικρὸν καταπολεμηθέντες δέσμιοι πρὸς αὐτὸν ἀναφέρονται τὸν βασιλέα· οἱ καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς πηρωθέντες; καὶ προσέτι τούτων τὴν μὲν δεξιὰν ὁ Συμβάτιος τὴν ἑτέρα δὲ ὁ Πηγάνης ἀπομη- B
θεύς, ἑξορίας παραπέμπονται.

Πάντες δ' ἠυφράνθησαν ἐπὶ τῇ ἀνυρρήσει τοῦ Βασιλείου οἱ τῆς Ῥωμαίων βασιλείας ὑπήκοοι, γλιχόμενοι ἄνδρα θεύσασθαι ἐπὶ τῶν οὐράκιων τῆς βασιλείας καθήμενον ἰδιωτικῆς τε τύχης πε- 10
πειραμένον καὶ μὴ ἀγροῦντα οἷα πάσχουσιν ὑπὸ τῶν δυνατωτέρων οἱ ταπεινότεροι. ἐλύπει γὰρ αὐτοὺς καὶ ἡ τοῦ βασιλέως Μι-
χαὴλ ἀρχὴ λίαν ὑγρὰ καὶ ἐκδεδιτημένη ὑπάρχουσα, καὶ μηδὲν ἄλλο ἔργον ἔχουσα ἄλλ' ἢ κόμους καὶ μέθας, καὶ εὐθνηοῦσαν ἑκποδρομίαν καὶ γελωτοποιοῦς καὶ τὰς ἄλλας τὰς παρεξηγημένας 15
τῶν πράξεων, ὧν ὡς ἐν παρόδιῳ μνεῖαν ἄνωθεν ὁ λόγος διὰ βρα- C
χείων ἔδειτο, τοὺς βασιλικὸς θησαυροὺς κινάλοισ καὶ σαμβυκι-
στρίαις καὶ ὀρηστρίαις καὶ ἀκολάστων ὕλων πληθύϊ δικράνοις ὕλοις ἀποκινεῖντος. ἀφ' ὧν τὰ μὲν Ῥωμαίων ἐστενοχωρεῖτο πρῶ-
γματι, αὐτὸς δὲ στενοχωρούμενος ὑπὸ τῆς ἐνδείας, καὶ μὴ ἔχων 20
ὅ τι καὶ δρούσειεν, ἀδίκους πόρους ἐπινοεῖτο εἰς θεραπείαν τύχα
τῆς χρείας, καὶ χεῖρας ἀνοσίλους ἐπέβαλλε τοῖς κατὰ μηδὲν ὕλως
αὐτῷ προσήκοσι. κατέπειξε δὲ καὶ τῶν θείων μετὰ μικρῶν καὶ
ἀσελγῶν ἀνδρογύνων· καὶ οὐδὲν ἦν ἀρρητοῦργημα ὃ μὴ δι' αὐτοῦ

2 μετὰ om C 11 βασιλέως om C 12 ἡμελημένη margo C
13 εὐθνηοῦσαν libri 16 σαμβυκιστρίαις C, margo σαλπυγγα-
ρίαις 22 τὸ θείον C 23 ἀσεβῶν C

(id est Asiae castellum excelsum et munitissimum) intravit, Peganes Co-
tyaeium obtinuit. uterque paulo post expugnatus in vinculis est ad
imperatorem perductus. oculi iis effossi, Symbatio dextra amputata,
nasus Pegani, et relegati sunt.

Omnibus Romano imperio subditis grata fuit Basillii designatio, cu-
pientibus enim virum videre ad clavum rei publicae sedentem, qui pri-
vati fortunam expertus non ignoraret quomodo humiles a potentibus
tractarentur. praeterea molestum erat Michaeli imperium, dissoluti nim-
mum, nullique rei quam comessationibus et crapulae dediti atque auri-
gationibus scurrisque et aliis istis decantatis nugis, quarum supra obiter
mentionem fecimus. idem aerarium cum effusis in cinaedos sambucistras
saltatrices aliamque impiorum hominum catervam largitionibus exha-
uisset et in artam rem Romanam coegisset, deinde inopia premente cum
quo se verteret non haberet, iniustas parandas qua necessitatibus suis
mederetur pecuniae rationes excogitavit, manusque impias rebus nihil
ad se pertinentibus intulit. quin et cum coetu nefariorum atque obscoe-
norum cinaedorum rebus sacris illudebat, nullumque erat adeo infandum

καὶ τῶν ἄλλως παρατρεφόμενων αὐτῷ καὶ ἐλέγγοτο καὶ ἐπράττετο. ἀποτρέπειν δὲ τῶν τοιοῦτων ἀθιμίων ἔργων τοῦτον βουλόμενος ὁ
 D Βασίλειος πολλάκις πειραθεὶς οὐ μόνον οὐκ ἴσχυσε, μᾶλλον μὲν
 οὖν καὶ πρὸς ὄργην ἀνηρέθισε, καὶ μελετᾶν κατ' αὐτοῦ σκαιὰ καὶ
 ἄτοπα ἀνεκίνησε, καθὼς ἐν τοῖς ἔμπροσθεν εἴρηται. ταῖς δὲ κατ' 5
 αὐτοῦ συνεχέσιν ἐπιβουλαῖς καὶ μελέταις ἐκδειματωθεὶς ὁ Βασί-
 λειος δρᾶσαι τι μᾶλλον πρὸ τοῦ παθεῖν ἠγωνίσαστο· οὐκοῦν καὶ
 παρασκευασάμενος μετὰ τινων οἰκείων τε καὶ συγγενῶν καὶ τῶν
 παρακοίτων ἐν τοῖς βασιλείοις στρατιωτῶν ἄναιρεῖ τὸν βασιλέα ἐν
 τοῖς παλατίοις τοῦ ἁγίου μεγάλου μάρτυρος Μάμαντος. 10

Καὶ Μιχαὴλ μὲν οὕτω βιοδὸς ἀνεμιένως καὶ μαλθακῶς τοιοῦ-
 τον καὶ τὸ τέλος ἐδέξατο, ἀναγορεύεται δὲ μόναρχος ἐδῆς ὁ Βα-
 σίλειος παρὰ τε τῶν συνωμοτῶν πρῶτον, εἶτα καὶ τῆς συγκλήτου
 βουλῆς καὶ τῶν βασιλικῶν ταγμάτων καὶ παντὸς τοῦ στρατεύμα-
 P 568 τος καὶ τῆς πληθῆος τῆς ἀστικῆς. ἄμα δὲ τῷ παρελθεῖν ἐπὶ τὴν 15
 τῶν ὄλων ἀρχὴν, προσκαλεσάμενος αὐτίκα τὴν γερουσίαν καὶ τοὺς
 ἐν ἀξιώμασι προύχοντας, τὸν βασιλικὸν ἠκέφαλε θησαυρὸν, καὶ
 οὐδὲν ἕτερον ἐκ τοσούτου τῶν χρημάτων πλήθους εὔρεθῆ ἐ μὴ,
 ὡς καὶ πρὸσθεν εἴρηται, τρία μόνον κεντηνάρια. ζητήσας οὖν ὁ
 βασιλεὺς τὴν τῆς ἐξόδου ἀπογραφὴν, καὶ ταύτην εὐρῶν παρὰ τινι 20
 γέροντι εὐνούχῳ, καὶ μαθὼν δηρὰ ταῦτα ἐχώρησε, βουλὴν περὶ
 τούτου προύθειτο τοῖς ἀρίστοις. ψήφου δὲ παρὰ πάντων δοθεί-
 σης ἐκείνους τοὺς κακῶς ταῦτα λαβόντας ἀντιστρέψαι τὰ ληφθέν-
 τα πρὸς τὸ δημόσιον, ὁ βασιλεὺς τοῦ ἄγαν ὑπενδιδούς τὰ ἡμίση
 ὧν ἕκαστος ἔλαβεν ἀντιστρέψαι πρὸς τὸ βασιλικὸν ταμιεῖον ἐκέ- 25

17 ἀνάθε C

22 περὶ τῶν πάντων δ. ἐκεί C

scelus quod is cum suis associis verbis reque non perpetraret. a qui-
 bus cum eum avertere studeret Basilius remque saepius tentasset, non
 modo nihil effecit, sed et contra se Michaelum irritavit, estque ab eo
 insidiis petitis, ut supra docuimus. itaque continentibus imperatoribus
 contra se machinationibus perterritis praevertere maleficium statuit tan-
 dem, reque cum quibusdam suis necessariis cognatis ac excubitoribus
 palatii composita, illum in palatio divi Mamantis interfecit.

Hunc finem Michaeli mollis ac dissoluta vita habuit. eo sublato,
 statim Basilius primum a conjurationis sociis, deinde a senatu et cohorti-
 bus imperatoribus et omni exercitu atque urbana multitudine imperator
 est declaratus. ut primum coecepit imperium, senata ac magistratibus
 advocatis aerarium imperatoris aperuit, inque eo de tanta pecuniae co-
 pia nihil reliquum invenit praeter tria, ut diximus, centenaria. quaerens
 autem expensarum tabulas, et eas penes quandam senem eunuchum re-
 periens, ubi deprehendit quorsum ea pecunia esset data, optimatibus re-
 rem deliberandam proposuit. qui cum una sententia decrevisse debere

λευσε· και οὕτως ἀπὸ τῶν τοιούτων συνήχθη τῷ δημοσίῳ χρυσοῦ B
κεκτηνάρια τριακόσια. ἐποιήσατο δὲ και πρόδοτον ὁ βασιλεὺς
δημοσίαν ἐπὶ τὸν μέγαν τῆς τοῦ Θεοῦ λόγου σοφίας ναόν, και χρή-
ματα πολλὰ ἐν τῷ ὑποστρέφειν τῷ πλήθει διένειμεν, οὐκ ἐκ τῶν
5 δημοσίων ἀλλ' ἐκ τῶν ἰδίᾳ διαφερόντων αὐτῷ· προσεγένετο γὰρ
αὐτῷ πλήθος χρημάτων ἀπροσδόκητον και ἀπὸ θησαυρῶν κειρυμ-
μένων ἀναφανέντων τῆς γῆς. εὐρέθη δὲ και ἐν τῷ εἰδικῷ χρυσοῦ
οὐκ ὀλίγον, ὕπερ ὃ προβεβασιλευκῶς Μιχαὴλ συνέλεξε, τὴν θρυ-
λουμένην ἐκείνην πλάτανον χωνεύσας και τοὺς δύο ὀλοχρόσους
10 γρῦπας και τοὺς δύο σφυρηλάτους λέοντας και τὸ ὀλόχρυσον ὄργα-
νον και ἕτερα τῶν ἐπὶ τῆς τραπέζης χρυσομάτων ἔργα διάφορα,
και βασιλικὰς και Ἀγνουστικὰς στολὰς, ὅσπερ ἔμελλεν ἀποχρή- C
σασθαι πρὸς τὰ αὐτῷ καταθύμια, φθάσαν δὲ τὸ χρεὼν εἰς Βα-
σιλειον ταῦτα διεβιβύσθη. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὕστερον.

15 Ἄρτι δὲ τῆς ἀρχῆς ἐπιβὰς ὁ Βασίλειος πρῶτον μὲν ἐπὶ τὰς
ἀρχὰς ἀδώροτάτους λεγομένους προυβάλλετο και μαρτυρομένους
τὰς ἰδίας χεῖρας καθαρὰς παντοῦ διαφυλάττειν λήμματος, εἰδ' ὅ-
τι οὕτως δικαιοσύνης ἐπεμελεῖτο, και ἰσονομίαν ἐμπολιτεύεσθαι τοῖς
ἀρχομένοις και τὸ μὴ καταδυναστεύεσθαι ὑπὸ τῶν πλουσίων τοὺς
20 πεισιτέρους ἐπραγματεύεσθαι. πανταχοῦ δὲ διατάγματα ἐξετίθει
τέλειον ἔξαρθῆναι τὴν ἀδικίαν ὄρῳντα. δικουστὰς τε ἔταξε, σι-
τηρῆσις και φιλοτιμίαις παντοδαπαῖς αὐτοὺς μεγαλύνας, και D
τάξας διημερεύειν και τὰς διενέξεις διαλύειν τῶν φιλονεικούντων,

1 ἀπὸ τοῦτου C
8 Μιχαὴλ om C
9 νυμίων C

2 ἐποιήσατο — 3 ναόν add C

4 τῷ πόλει C
12 και ante Ἀγνουστικὰς om C
18 ἰσο-

eos qui pecuniam malis rationibus accepissent, eam aerario restituere,
ipse mitigata sententia dimidium reddi iussit. hoc modo trecenta auri
centemaria aerario recuperata sunt. inter recipiendum, plurimum pecu-
niae in multitudinem divisit, non de publico sed de suo: insperata enim
ei pecuniae copia obtigit ex occultis etiam thesauris e terra emergenti-
bus. quin et in Sidico auri haud parum inventum est, collectum a
Michaelo: nempe nobilem istam platanum, duos solide aureos grypes,
duos ex auro ductos leones, totum aureum instrumentum, et vasa men-
sae aurea varia, ac imperatorias vestes. quibus is pro sua libidine cum
esset abusurns, morte praeventus est istaque ad Basilium devenerunt.
sed haec postea acta sunt.

Ceterum Basilium principio sui imperii, magistratus commisit iis qui
a capiendis muneribus perhiberentur quam maxime alieni, et quos te-
statum esset manus omnis capturae puras habere. deinde operam dedit
ut iustitia vigeret, et aequo iure inter se viverent subditi, neque a di-
vitiibus inopes opprimerentur, propositis passim decretis quibus inasti-
tia exterminabatur. indices quoque constituit, amplisque stipendiis et
honoribus auxit, iussos per diem sedere pro tribunali et litigantium cau-

τύπους ἀφορίσας αὐτοῖς ἐπιτηδείους, τὴν τε Μαγναύραν καὶ τὸν καλούμενον ἰππόδρομον καὶ τὴν λεγομένην Χαλκῆν, χρόνῳ μογήσασαν καὶ ὅσον οὐδέπω πεσεῖν κινδυνεύουσιν ἐπισκευάσας καὶ καινουργήσας. ἔταξε δὲ καὶ τροφὴν τοῖς πένεστέροις τῶν τὰς δίκαις ἐχόντων, ἵνα μὴ ὑπὸ ἐνδείας πιεζόμενοι ταῖς δίκαις ἀπαγορευοῦεν. 5 ἐπεδίδου δὲ καὶ ἑαυτὸν εἰς τὸ τοιοῦτον μέρος, ὀπηνίκα τῶν στρατιωτῶν ἔτυχεν ἄγων σχολὴν καὶ τοῦ χρηματίζειν ταῖς ἀπανταχόθεν πρεσβείαις, καὶ εἰς τὸ λεγόμενον γενικὸν κατιῶν τοὺς εἰσπραττομένους ἐσκόπει παρὰ τοῦ δημοσίου, μὴ πού τις ἀδίκως εἰσπράτ-
P 569 τοιτο, καὶ οὕτως τοῖς ἀδικουμένοις ἐπήμυνε. λέγεται δ' ὅτι κατ-10
 ελθόντος αὐτοῦ εἰς τὴν εἰρημένην διατριβὴν, ὡς οὐδεὶς ἔτυχεν ἐγκαλῶν, ὑποτοπύσας εἶργεσθαι ἀπὸ τινων τῆς εἰς αὐτὸν εἰσόδου τοὺς δεομένους, ἀπέστειλέ τινας τῶν δορυφόρων κατὰ πολλὰ μέρη τῆς πόλεως ζητήσοντας εἴ τις ἐστὶ βοηθείας δεόμενος. ὡς δ' ἐπανῆλθον ἐκεῖνοι μηδένα μηδαμῶς εὑρηκέναι λέγοντες, μεθ' ἧδο-15
 νῆς τε ἀπέσταξε δάκρυον καὶ θεῶ τὴν εὐχαριστίαν ἀπέδωκεν.

Ὅρῶν δὲ ὅτι ἐστὶ τις τοῖς πονηροῖς εἰς τὸ ἀδικεῖν ἀφορμὴ διὰ τὸ σύντομον ἀπὸ τῶν ἐν τοῖς ἀριθμοῖς μορίων, τοῦ ἡμίσεός φημι καὶ ἕκτου καὶ δωδεκάτου καὶ τῶν τοιούτων, χρωμένων τοῖς
B παλαιοῖς σημείοις τῶν γραφῶν, ἠθέλησε καὶ τὴν τοιαύτην τῶν 20
 ἀδικεῖν ἐλομένων περιελεῖν ἀφορμὴν, καὶ διωρίσατο γράμμασι λι-
 τοῖς, ἃ καὶ τοῖς ἄγροικοῖς ἀναγινώσκεισθαι ῥᾶδιον, τὰ τοιαῦτα

10 οὕτως om C
 19 χρωμένοις P

17 τοῖς πονηροῖς om C

18 ἀπὸ] ἐπι?

sas diiudicare. ad eam rem loca his designavit commoda, Magnauram Circum et Chalcan (aeream portam), quam temporis culpa laborantem ruinamque minantem ad hoc instauravit atque adornavit. alimenta etiam pauperioribus quibus iudicio erat disceptandum ordinavit, ne inopia coacti vadimonia desererent. ipse etiam his rebus operam dedit, quoties a bello et audiendis legatis vacaret; et descendens ad Genicum, ubi rei publicae nomine vectigalia et tributa accipiuntur, prospexit ne ab illo quicquam iniuste exigeretur, et iniuriam passis opitulabatur. fecerat enim, cum aliquando ad Diatribam (loci nomen est, in quo iudicia exercabantur) descenderet, neminemque inveniret conquerentem, suspensum esse avari a certis hominibus eos qui ipsum compellere cuperent, et molestias per artem similes quaesitum, si qui essent impetisse, ac neminem se repperisse diligenter egisseque deo gratias.

γράφεσθαι σημεῖα, οἰκοθεν καταβαλὼν καὶ τὴν τῶν χαρτίων δαπάνην καὶ τὴν τῶν γραμμάτων καὶ τὴν τῶν γραφῶν.

Ἐπιστροφὴν δ' ἐποίησατο καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων, ἐκβαλὼν μὲν τῆς ἀρχιερωσύνης μετὰ συνόδου συναδραμοσύνης τὸν ἐπεισηδησάντα τῇ ἀρχῇ Φώτιον, σχολάζειν κελύσας ἕως αὐτὸν δὲ δικαίως ταχθέντα πρὸς αὐτὸν μεταστήσῃ θεός, ὡσεὶ κληρικών δὲ τὸν κακῶς καὶ παρανόμως ἐκβληθέντα παρὰ τοῦ Βέρδα Ἰγνάτιον. καὶ οὕτω γαληνῶν τὰς τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας παρέσχευασεν.

10 Ἀλλὰ καὶ τοὺς πολιτικοὺς νόμους πολλὴν ἀσάφειαν καὶ σύγχυσιν ἔχοντας ἰδὼν, καὶ τούτους κατὰ τὸ προσήκον προσφόρως ἐπανασώσασθαι ἔσπευσε, καὶ τὴν μὲν τῶν ἀνηρημένων ἀχρηστῶν περιελεῖν, τῶν δὲ κυρίων ἀνακαθῆραι τὸ πλῆθος. οὐκ ἔσχε δὲ καιρὸν προκαταληφθεὶς θανάτῳ. ἤρξατο δὲ τοῦ ἔργου καὶ ἐξ-
15 πλήρωσε Λέων ὁ υἱὸς αὐτοῦ μετὰ ταῦτα.

Κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς βασιλείας τοῦ Βασιλείου ἐπιβουλῆ καὶ συσχευῆ τις ἐγένετο κατ' αὐτοῦ, ἐξαρχόντων τῆς μελίτης Γεωργίου καὶ Συμβατίου τῶν πατρικίων. φωραθέντος δὲ τοῦ κακουργήματος, προφανῶν δὲ γενομένων καὶ τῶν ἐλέγχων, αὐτῶν μὲν ἐκκόπτονται τοὺς ὀφθαλμοὺς ὡς αἰτιοὶ πρωτουργῶν τῆς συμβουλῆς, τὸ δὲ λοιπὸν ἅπαν πλῆθος τῶν συναμοτιῶν πομπικεύσας ἐξωρίσθησαν. ἀνακόπτων δὲ τὰς ἐπιβουλάς τῶν βρασιλεύωντων στέφει Κωνσταντῖνον καὶ Λέοντα τοὺς οἰκείους αὐτοῦ υἱοὺς καὶ

7 παρὰ τοῦ Βέρδα om C 10 καὶ τοὺς κ. δι C
 θάσασθαι C 13 καιρὸν δὲ οὐκ ἔσχε C
 om C 16 τὸ πρ. ἔτος] τὴν ἀρχὴν C
 21 στέφος C 23 αὐτοῦ om C

22 ἐπιβουλῆ
 15 καὶ τοὺς κ.
 19 φωραθέντος

notarum literis uti iussit, quas etiam rustici legere possunt: C. 178
 sumptus in chartas literas atque scribas ipse suppeditavit.
 Res etiam ecclesiasticas correxit, pontificatu exturbans:
 ad hoc congregati concilii, Photium, qui in eum se impetravit
 tisper vacare iussit, dum deus eum reduceret qui impetravit
 fuisset creatus. reduxitque in locum Photii Ignatium
 pulsam; itaque ecclesiis dei tranquillitatem restituit.
 Sed et civiles leges videns multum habere confusio-
 ritatis, operam dedit ut iis convenientem faceret
 rogare inutiles, hisque amputatis multitudinem
 tendit. sed mors eius hoc institutum intercepit.
 facta est.
 Anno primo imperii Basilii insidiae ipse
 Symbatio patriciis auctoribus. qui re detestata
 privati sunt: reliqua coniratorum multum
 circumducta inque exsilium acta est.

δὲ τρίτῳ ἔτει τῆς μοναρχίας ἀναγορίζει καὶ Ἀλέξανδρον τὸν υἱόν.
τὸν δὲ νεώτερον πάντων Στέφανον ἱεροῦ καὶ τῆ τοῦ Θεοῦ καταλέγει
ἐκκλησίᾳ. ἐπεὶ δὲ καὶ τέσσαρες ἦσαν αὐτῷ θυγατέρες, ἐν τῷ
Θείῳ σεμνέῳ τῆς πανευφήμου μάρτυρος Εὐφημίας καὶ ταύτας
καθιεροῖ. 5

Ὅτῳ δ' ὡς ἰδόμεν ἐξ διαθείς τὰ οἰκεῖα, καὶ κατὰ τῶν ἀν-
τιτασσομένων τῇ Ῥωμανίᾳ ἔσπευσεν ἐκστρατεῦσαι. καὶ δὴ τοὺς
στρατιωτικὸς καταλόγους ἐλαττωθέντας παρὰ τοῦ πρῶην βεβασί-
P 570 λευκότος Μιχαὴλ ἐκ τοῦ διακοπῆναι τὰς ῥόγας αὐτῶν καὶ τὰ σι-
τηρέσια, διὰ νέων συλλογῆς ἀναπληρώσας τὰς φύλαγγας κατὰ τῶν 10
βαρβάρων ἐστράτευσε, καὶ πρότερον μὲν κατὰ τῆς Τεφρικῆς, ἧς
ὁ Χρυσόχειρ ἠγεῖτο, ἐπ' ἀνδρῖα καὶ συνέσει διαφέρειν δοκῶν καὶ
σφόδρα τὰ Ῥωμαίων κατατρέγων καὶ ληϊζόμενος. κατὰ τοῦτου
καὶ τῆς πόλεως ἐκστρατεύει ὁ βασιλεὺς. τοῦ δὲ μὴ ὑποστάτος
τὴν ἐπιλευσιν ἀλλ' εἰσω τειχῶν γενομένου, καταδραμὼν τὴν ὑπ' 15
αὐτὸν ἄπασαν χώραν ὁ βασιλεὺς καὶ ληϊσάμενος, καὶ πρὸς αὐτῷ
τῷ τείχει τῆς Τεφρικῆς ἔθετο τὴν παρεμβολήν, διὰ προσεδρείας
μακρᾶς ἐλεῖν τὸ ἔρυμα οἰθηθείς. ἐπεὶ δὲ κατενόησε πάντοθεν
B κατωχρωμένον αὐτό, καὶ ἀνέλπιστον ἦν ἀλωθῆναι πολιορκία
(ἦδη γὰρ καὶ πάντα τὰ ἐν τῇ χώρᾳ ἀναγκαῖα κατεδήδοτο), ἔλυσε 20
τὴν πολιορκίαν, τὰ πλησιάζοντα τῇ Τεφρικῇ φρούρια ἐκπορδήσας,

4 θείῳ om C	8 καταλόγους παρὰ τοῦ μιχαὴλ καταφρονηθέν- τας καὶ ἐλαττωθέντας C. utique addendum λαβίων s. ευρών.
9 ἐκοπῆναι?	10 νέων πληρώσας C
καὶ πρῶτα C	18 ταῦτα C
	19 ἦν om C
	21 ἐκο- λιορκίας C

Constantinum ac Leonem, ac tertio sui imperii anno Alexandrum quo-
que, filios suos, diademate insignit: natu minorem reliquis Stephanum
ecclesiasticorum collegio adscribit. et quattuor suas filias monasterio
sanctae Euphemiae martyris consecrat.

Ad hunc modum rebus domesticis satis, ut videbatur, commode
constitutis, expeditionem etiam in Romani imperii hostes suscipere sta-
tuit. cumque deprehenderet numerum militum a Michaelo imminutum,
quod is stipendia occidisset, cohortes tironibus allectis implevit, et in
barbaros dixit, prima expeditio ad Tephricam urbem fuit, cui Chry-
sochir praeserat, homo laudatas fortitudinis atque calliditatis, qui rem
Romanam evadere solebat grassationibus. is cum Romanos adventantes
non sustulisset, in castris clausus se contineret, Basilius omnem ipsius
castrorum circumvallationem obsedit, diuturna obsidione se ea poti-
us sustulisset, cum sensit undique communitam, et spes obsi-
dionibus alimentis quae in ea fuerant regione soluto vicina Tephricae castella vi expugnavit,

τὴν Ἄβαρην, τὸν Κοπτὸν, τὴν Σπάθην καὶ ἄλλα πολλὰ. ἀγέρας δὲ τὸν στρατὸν ἐκείθεν ἐπαγγίει μετὰ λαμπρῶν τῶν τροπαίων τε καὶ λαφύρων.

Ἀγίζομένης δὲ τῆς περὶ τὴν Τεφρικὴν χώρας ἀπάσης καὶ 5 ἐκπορδομένης, ἣ γειτονοῦσα ταύτῃ πόλις τῶν Ἰσμαηλιτῶν ἦ Τάυρας ἢ ἐπανομία, ὁμαιχμίαν ἔχουσα καὶ κοινοπραγίαν μετὰ τῆς Τεφρικῆς, ὀρωδῆσασα τὸν κίνδυνον, πρόσβεις πέμψασα εἰρήνης ἡξίου τυχεῖν καὶ ταῖς συμμαχίαις ἐγγραφήναι Ῥωμαίων· καὶ δὴ ἔτυχε τοῦ βασιλέως μετὰ προσηνείας δεξαμένου τὴν προ- C
10 βείαν. προσεργῆναι δὲ καὶ ὁ Κοουρτέριος, γένος ὦν Ἀρμένιος, ὃς κατεῖχε τὴν Λόκαναν καὶ τὰς ἰσχατίας τῶν Ῥωμαίων συνεχῶς ἐπόρθει καὶ κατεστρέφετο, ἑαυτὸν παραδοὺς τῷ βασιλεῖ καὶ τὴν πόλιν καὶ τὸν ἐπέικοντα αὐτῷ λαόν. ἐν ᾧ δὲ ταῦτα ἐπράττετο, λαὸν ὁ βασιλεὺς κατὰ Σαμοσάτων καὶ τῆς λεγομένης Ζαπέτρας 15 ἐπιλέκτων πολεμιστῶν ἐκπέμψας εὐτόχησεν, ἐξ ἐφόδου τὰ στενὰ τοῦ στρατοῦ διελθόντος αὐτῆ τε τῆ πόλει ἐξαίφνης ἐπεισιπεσόντος· κατεσχέθη τε γὰρ ἡ πόλις τῷ ἀπροσδοκῆτῳ, καὶ λαὸς ἀπεσφάγη πολὺς, καὶ αἰχμαλωσία ἐλήφθη ἄπειρος, καὶ δέσμοι Ῥωμαῖοι χροτίων δεσμῶν ἠλευθερώθησαν. καταδραμῶν δὲ καὶ πυρπολή- 20 σας ὁ πεμφθεὶς λαὸς τὰ συμπαρακαίμενα τῆς χώρας καὶ τὰ Σαμό- σατα ἐξεπόρθησε, καὶ ὁμοίᾳ ῥύμῃ περαιωθεὶς τὸν Εὐφράτην καὶ πᾶσαν τὴν περὶ αὐτὴν αἰχμαλωτίσας, καὶ πολλὴν συλλέξας αἰχμα-

1 τὴν Ἄβαρην om C	ἀγέρας?	2 τῶν om C	6 τάρας C
8 ἐγγρ. καὶ συναριθμηθῆναι C		9 εὐμένως καὶ προσηνῶς τὴν	
προσβείαν προσδεξαμένου C		10 κοουρτέριος C	11 λώκα-
σαν C	συνεχῶς om C	15 ἐξ] καὶ καλῶς ἴσχεν ἐξ C	
17 τα om C	τῷ ἀπροσδοκῆτῳ om C		

Abaram Coptum Spatham alliaque multa; atque exercitum inde abduxit amplis partibus spoliis atque tropaeis.

Evastata quae est circum Tephricam regione, Taurus vicina Imallicorum urbs, confederata cum Tephrica, periculum metuens, pacem a Basilio missis legatis foedusque cum Romanis petit. eos imperator committere acceptos voti fecit compotes. adiunxit se imperatori et Carterius genere Armenius, qui Locanam urbem tenebat et fines Romanos crebris incursionibus infestabat. is et se et urbem et subditum sibi populum imperatori dedit. interim Basilius selectorum militum manum ad Zapetram et Samosata mittit prospero plane conatu: nam ii per angustias primo adita penetrantes urbem de improvviso ceperant, magnaue peracta caede immensam abstulerunt praedam; Romanique multi vinculis, in quibus diu captivi detenti fuerant, tum soluti sunt. locis circumvicentibus incendio vastatis ac Samosatis pessundatis, exercitus eudicis impetu Euphratem transivit; et alteriorem populatis regionem.

δὲ τρίτῳ ἔτει τῆς μοναρχίας ἀναγορεύει καὶ Ἀλέξανδρον τὸν υἱόν. τὸν δὲ νεώτερον πάντων Στέφανον ἱεροῦ καὶ τῆ τοῦ θεοῦ καταλέγει ἐκκλησίᾳ. ἐπεὶ δὲ καὶ τέσσαρες ἦσαν αὐτῷ θυγατέρες, ἐν τῷ θεῷ σεμνείῃ τῆς πανευφήμου μάρτυρος Εὐφημίας καὶ ταύτας καθιεροῦ.

Ὅτῳ δ' ὡς ἐδόκει εὖ διαθεῖς τὰ οἰκίᾳ, καὶ κατὰ τῶν ἀντιτασσομένων τῇ Ῥωμανίᾳ ἔσπευσεν ἐκστρατεῦσαι. καὶ δὴ τοὺς στρατιωτικὸς καταλόγους ἐλαττωθέντας παρὰ τοῦ πρῶην βεβασι-
 P 570 λευκότος Μιχαὴλ ἐκ τοῦ διακοπῆναι τὰς ῥόγας αὐτῶν καὶ τὰ σιτηρέσια, διὰ νέων συλλογῆς ἀναπληρώσας τὰς φύλαγας κατὰ τῶν 10 βυβάρων ἐστράτευσεν, καὶ πρότερον μὲν κατὰ τῆς Τεφρικῆς, ἧς ὁ Χρυσόχειρ ἠγεῖτο, ἐπ' ἀνδρία καὶ συνέσει διαφέρειν δοκῶν καὶ σφόδρα τὰ Ῥωμαίων κατατρέχων καὶ ληϊζόμενος. κατὰ τοῦτου καὶ τῆς πόλεως ἐκστρατεύει ὁ βασιλεὺς. τοῦ δὲ μὴ ὑποστάντος τὴν ἐπιλευσιν ἀλλ' εἰσω τειχῶν γενομένου, καταδραμὼν τὴν ὑπ' 15 αὐτὸν ἄπασαν χώραν ὁ βασιλεὺς καὶ ληϊσάμενος, καὶ πρὸς αὐτῷ τῷ τείχει τῆς Τεφρικῆς ἔθετο τὴν παρεμβολήν, διὰ προσεδρείας μακρᾶς ἐλεῖν τὸ ἔρυμα οἰηθείς. ἐπεὶ δὲ κατενόησε πάντοθεν
 B κατωχυρωμένον αὐτό, καὶ ἀνέλπιστον ἦν ἀλωθῆναι πολιορκία (ἦδη γὰρ καὶ πάντα τὰ ἐν τῇ χώρᾳ ἀναγκαῖα κατεδήδοτο), ἔλυσε 20 τὴν πολιορκίαν, τὰ πλησιάζοντα τῇ Τεφρικῇ φρούρια ἐκπορθήσας,

4 θεῖα om C	8 καταλόγους παρὰ τοῦ μιχαὴλ καταφρονηθέν- τας καὶ ἐλαττωθέντας C. utique addendum λαβῶν s. τερῶν.
9 ἐκκοπῆναι?	10 νέων πληρώσας C
καὶ πρῶτα C	18 ταῦτα C
	19 ἦν om C
	21 ἐκπο- λιορκίας C

Constantinum ac Leonem, ac tertio sui imperii anno Alexandrum quoque, filios suos, diademate insignit: natu minorem reliquis Stephanum ecclesiasticorum collegio adscribit. et quattuor suas filias monasterio sanctae Euphemiae martyris consecrat.

Ad hunc modum rebus domesticis satis, ut videbatur, commode constitutis, expeditionem etiam in Romani imperii hostes suscipere statuit. cumque deprehenderet numerum militum a Michaele imminutam, quod is stipendia accidisset, cohortes tironibus allectis implevit, et in barbaros duxit. prima expeditio ad Tephricam urbem fuit, cui Chrysochir praecerat, homo laudatae fortitudinis atque calliditatis, qui rem Romanam crebris vexabat grassationibus. is cum Romanos adventantes non subsisteret, sed muris clausus se contineret, Basilinus omnem ipsius dicionem populates Tephricam obsedit, diuturna obsidione se ea potituram opinans. sed ut eam sensit undique communitam, et spes obsidione potuendi evanuit, omnibus alimentis quae in ea fuerant regione iam absumptis, obsidio soluto vicina Tephricae castella vi expugnavit,

τὴν Ἀβαραν, τὸν Κοπτὸν, τὴν Σπάθην καὶ ἄλλα πολλὰ. ἀγείρας δὲ τὸν στρατὸν ἐκείθεν ἐπαυήει μετὰ λαμπρῶν τῶν τροπαίων τε καὶ λαφύρων.

Ἀπὸ τῆς περὶ τὴν Τεφρικὴν χώρας ἀπάσης καὶ 5 ἐκπορθουμένης, ἣ γειτονοῦσα ταύτῃ πόλις τῶν Ἰσμαηλιτῶν ἢ Τυόρας ἢ ἐπωνυμία, ὁμαίχιμιν ἔχουσα καὶ κοινοπραγίαν μετὰ τῆς Τεφρικῆς, ὀρρωδήσασα τὸν κίνδυνον, πρέσβεις πέμψασα εἰρήνης ἤξιον τυχεῖν καὶ ταῖς συμμαχίαις ἔγγραφῆναι Ῥωμαίων· καὶ δὴ ἔτυχε τοῦ βασιλέως μετὰ προσηνείας δεξαμένου τὴν πρῶ- C
10 βείαν. προσερόνῃ δὲ καὶ ὁ Κουρτέριος, γένος ὦν Ἀρμένιος, ὃς κατεῖχε τὴν Λόκαναν καὶ τὰς ἰσχατιὰς τῶν Ῥωμαίων συνεχῶς ἐπόρθει καὶ κατεστρέφετο, ἑαυτὸν παραδοὺς τῷ βασιλεῖ καὶ τὴν πόλιν καὶ τὸν ὑπείκοντα αὐτῷ λαόν. ἐν ᾧ δὲ ταῦτα ἐπράττετο, λαὸν ὁ βασιλεὺς κατὰ Σαμοσάτων καὶ τῆς λεγομένης Ζαπέτρας 15 ἐπιλέκτων πολεμιστῶν ἐκπέμψας ἐντύχησεν, ἕξ ἐφόδου τὰ στενὰ τοῦ στρατοῦ διελθόντος αὐτῇ τε τῇ πόλει ἑξαίφνης ἐπισπιστότος· κατεσχέθη τε γὰρ ἡ πόλις τῷ ἀπροσδοκῆτῳ, καὶ λαὸς ἀπεσφάγη πολὺς, καὶ αἰχμαλωσία ἐλήφθη ἄπειρος, καὶ δέσμοι Ῥωμαῖοι χρονίων δεσμῶν ἠλευθερώθησαν. κυταδραμῶν δὲ καὶ πυρπολή- 20 σας ὁ πεμφθεὶς λαὸς τὰ συμπαρακείμενα τῆς χώρας καὶ τὰ Σαμό- D
σατα ἐξεπόρθησε, καὶ ὁμοίᾳ ῥύμῃ περαιωθεὶς τὸν Εὐφράτην καὶ πᾶσαν τὴν περὶ αἰχμαλωσίας, καὶ πολλὴν συλλέξας αἰχμα-

1 τὴν Ἀβαραν om C	ἀγείρας?	2 τῶν om C	6 τήρας C
8 ἔγγρ. καὶ συναριθμηθῆναι C		9 εὐμένως καὶ προσηνῶς τὴν	
προσβείαν προσδεξαμένου C		10 κουρτέριος C	11 λώκα-
σαν C	συνεχῶς om C	15 ἕξ] καὶ καλῶς ἔσχον	ἕξ C
17 τε om C	τῷ ἀπροσδοκῆτῳ om C		

Abaram Coptum Spatham aliaque multa; atque exercitum inde abduxit amplis partis spoliis atque trophaeis.

Evastata quae est circum Tephricam regione, Taurus vicina Ismaelicorum urbs, confederata cum Tephrica, periculum metuens, pacem a Basilio missis legatis foedusque eum Romanis petiit. eos imperator comiter acceptos voti fecit compotes. adiunxit se imperatori et Curterius genere Armenius, qui Locanam urbem tenebat et fines Romanos crebris incursionibus infestarat. is et se et urbem et subditum sibi populum imperatori dedit. Interim Basilius selectorum militum manum ad Zapetram et Samosata mittit prospero plane conatu: nam ii per angustias primo adita penetrantes urbem de improvise ceperunt, magnaue peracta caede immensam abstulerunt praedam; Romanique multi vinculis, in quibus diu captivi detenti fuerant, tum soluti sunt. locis circumiacentibus incendio vastatis ac Samosatis pessundatis, exercitus eodem impetu Euphratem transivit; et alteriorem populatus regionem, multis

λωσίαν καὶ λάφυρα, ἐπέστρεψεν ἀσινῆς πρὸς τὸν αὐτοκράτορα, πρὸς τῷ Ἀτζαρνοῦκ ποταμῷ τὴν παρεμβολὴν ἔχοντα.

Ἐντεῦθεν ἄρας ὁ βασιλεὺς μετὰ παντὸς τοῦ ὄρατοῦ τὴν ἐπὶ Μελιτηνὴν ἄγουσαν ᾤδενε. προσπελάσας δὲ τῷ Εὐφράτῃ, καὶ ὦρα θέρους πελαγίζοντα τοῦτον εὐρῶν καὶ παντελῶς ἄβατον, 5 γεφυρώσας τὸν ποταμὸν διεπέρασε. καὶ πολλὰ τῆς χώρας λυμηνάμενος καὶ καταστρεψάμενος, ἐλὼν δὲ καὶ τὸ φρούριον δ' Ῥαψάκιον λέγεται, μέρος δὲ τοῦ στρατοῦ τῇ μεταξὺ Ἀραίνου τε καὶ Εὐφράτου χώρα ἐκπέμψας καταδραμεῖν προσέταξεν, οἱ πᾶσαν αὐτὴν ἀπτερόν τάχει διαδραμόντες, τό τε λεγόμενον Καρκίνιον καὶ 10 P 571 τὸ Γλασχὸν καὶ τὸ Ἄμαν καὶ τὸ Μουρηξ καὶ τὸ Ἀβδηλα εἶλον καὶ ἐξεπόρθησαν. αὐτὸς δὲ τῇ Μελιτηνῇ προσβαλὼν εὐανδρούσῃ τότε καὶ πληθύϊ βαρβάρων γεγανωμένῃ, ἐπεὶ τοῖς τελεσιῶν ἐπλησίασε, βαρβαρικῶς ὑπέδεξάτο φάλαγγας μετὰ φρουραγμάτων καὶ ἀλαλαγμῶν ἀπαντώσας αὐτῷ, οἷς νεανικῶς συμμίζας καὶ πρώτος 15 τῆς φάλαγγος προϊστάμενος τοὺς ἀντιτεταγμένους ἐτρέψατο, εἶθ' οἱ λοιποὶ τοὺς ἄλλους, καὶ μέχρι τοῦ ἕσπεως ἀναιροῦντες ἐδίωκον, ὡς καταστρωθῆναι τὸ μεταξὺ ἔδαφος καὶ πληρωθῆναι νεκρῶν, ἀλῶναι δὲ καὶ ζῶντας οὐκ ὀλίγους, τοὺς δὲ λοιποὺς ἀγεννῶς εἶσω τειχῶν συγκλεισθῆναι. ἐβουλήθη μὲν οὖν ὁ βασιλεὺς 20 B ἐλεπόλεσι καὶ μηχαναῖς ἀποπειρᾶσθαι τοῦ χωρίου· ὡς δὲ ἰώρα τὴν πόλιν εὐπυργον καὶ πλήθει τῶν ἀπὸ τοῦ τείχους ἀμυνομένων βρῖθουσαν, ἐπύθητο δὲ καὶ παρὰ τῶν αὐτομόλων ἀφθονίαν ἔχειν

8 καὶ τὴν μεταξὺ ἀραίνην καὶ εὐφράτου χώραν ἐκκ. κατ. ἐκέλευσε C 9 οἷ] καὶ οὗτοι C 11 γλάχον C ἀβδηλα C 12 μελιτηνῶν C

captivis abductis et parata maxima praeda, incolumis ad imperatorem rediit, qui tunc ad flumen Atzarnucum castra habebat.

Inde Basilius cum omnibus copiis versus Melitenam movit; cumque ad Euphratem pervenisset, tunc (erat enim aestas) stagnantem et invium omnino, eum ponte constratum transivit, magnamque eius regionis partem vastavit, capto etiam Rapsacio castello. inde partem exercitus mittit quae inter Arsinem et Euphratem sita popularetur; qui eam regionem incredibili celeritate pervagati Carcinium Glaschonem Amaeam Marecem et Abdela exciderunt. porro Melitenam ingressus, quae tunc barbarorum fortium copia florebat, ut appropinquavit muris, barbaricas cohortes habuit obvias, ferociter et sublato cum clamore incedentes. cum quibus audacter congressus, ipse in prima acie constitutus, hostes repulit; idemque a reliquis factam, et barbari ad urbem usque caesi atque fugientes acti, ita ut solum quod interiaceret cadaveribus fuerit op-pletum, multique vivi in potestatem Romanorum venerint, et reliqui turpiter sese moenibus clauserint. statuit ergo Basilius eam urbem machinis adhibitis oppugnare. sed cum et turribus munitam eam cerneret et propugnatoribus abundare, atque e perfugis cognosceret maxi-

πολλὴν τῶν ἐπιτηδείων καὶ μὴ δεδίεσθαι χρόνιον πολιορκίαν, ἄρας ἐπιτεῦθεν τῇ Μανιχαίων προσβάλλει γῆ, καὶ πάντα τὰ ἐν ποσὶν ἐκτεφρώσας, τὸ Ἀργαούθ λεγόμενον φρούριον καὶ τὸ Κοντακίου καὶ τὸ Στεφάνου καὶ τὸ Ἀραράχ ἐμπρήσας κατέσκαψεν. ἐκείθεν 5 ἀγείρας τὸν στρατὸν τῆς ἐπὶ τὴν βασιλεύουσαν εἶχετο. καὶ τοὺς μὲν ἀριστείουσας τῶν στρατιωτῶν τιμῆσας ἀπέλυσεν· αὐτὸς δὲ τὴν βασιλίδα κατασχὼν καὶ περαιωθείς εἰς Θράκην, ἐκ τοῦ Ἐβδόμου τὴν δημοσίαν ποιησάμενος πρόδοσιν, διὰ τῆς χρυσῆς πόρτης C εἰσελθὼν καὶ θρόμβον καταχυὼν μεγαλοπρεπέστατον, τοῦ δήμου 10 παντὸς ἐπιπικίους φωναῖς καὶ ἐφημίαις αὐτὸν μεγαλύνοντος ἄχρι τοῦ ναοῦ τῆς τοῦ Θεοῦ ἐνυποστάτου σοφίας ἐγένετο. ἐκεῖσε δὲ γενόμενος καὶ τῷ Θεῷ ἐχαριστηρίους ἀποδοὺς ὕμνους, παρὰ Ἰγνατίου τε τοῦ πατριάρχου ταινωθεὶς στεφάνους, ἐπανῆκεν εἰς τὰ βασιλεια, μικρὸν τε συνηθεὶς τῇ γυναικὶ καὶ τοῖς τέκνοις τῶν 15 πολιτικῶν αὐδῆς εἶχετο διοικήσεων.

Τῷ δ' ἐπιόντι χρόνῳ τοῦ τῶν Μανιχαίων ἐξηγουμένου Χρυσόχειρος εἰς τὴν τῶν Ῥωμαίων ἐμβολόντος βαρεῖ στρατῷ καὶ ταύτην ληϊζόμενον, ἀποστέλλει κατ' αὐτοῦ συνήθως ὁ βασιλεὺς τὸν τῶν σχολῶν ἐξηγούμενον. οὗτος δὲ πάντα τὸν Ῥωμαϊκὸν D 20 στρατὸν συμπαρειληφώς, ἐπειδὴ σταδαία μάχη κρῖναι τὸ πᾶν ἰδεῖσθαι, παρέρπειτο τέως αὐτῷ ἀπὸ τινος διαστήματος, καὶ τὰς μερικὰς ἀνείργε καταδρομάς, καὶ οὐ συνεχώρει κατὰ τῆς χώρας

3 ἀργαούθ C
om C

4 ἀραράχ C
20 σταδαία C

8 τὴν om C

11 ἐγένετο

ma eam rerum necessariorum copia instructam, ita ut a diuturna obsidione ei nihil esset periculi, motis castris inde ad Manichaeorum dicionem duxit. eo in itinere omnia quaecunque iret incendio in cineres redegit, interque haec Arganthum Cutacium Stephanicum et Arachacum castella. his rebus gestis Cpolin suos reduxit, et milites quorum eo bello virtus praeclara fuisset, honoratos dimisit. ipse ad urbem reversus cum in Thraciam traiecisset, ab Hebdomo publice per auream portam intravit splendidissimisque duxit triumphum, universo populo victoriae gratulantibus vocibus faustisque acclamationibus prosequente usque ad aedem sapientiae, quae eiusdem est cum deo essentiae. ibi actis deo gratis, ab Ignatio patriarcha coronis redimitus in regiam rediit; cumque se paululam cum uxore et liberis oblectasset, rursus se ad rem publicam gubernandam contulit.

Anno qui hunc proxime subsecutus est, cum Manichaei duce Chrysochire magno cum exercitu in Romanorum dicionem impressionem fecissent eamque depraedarentur, imperator de more contra hunc mittit scholarum principem. is universum secum ducens Romanum exercitum, cum de summa rerum praelio decertare non auderet, aliquamdiu intervallo interposito hostem insequitur, et obstat ne hinc inde excurrere ac

ἀδιῶς διασχιδνασθαι. ὡς οὖν τὰ μὲν δρωῶν τὰ δὲ ἀπρακτῶν ὁ
 βάρβυρος ἤδη καὶ τῆς πρὸς τὰ οἴκοι ἐπανόδου ἐμμένητο καὶ μετὰ
 λείας συγγῆς ὑπέστρεψεν, ὁ δομέστικος τῶν σχολῶν δύο τῶν στρα-
 τηγῶν ἀφώρισε, τὸν τε τοῦ Χαρσιανοῦ καὶ τὸν τῶν Ἀρμενιακῶν,
 μετὰ τῆς περὶ αὐτὸν δυνάμειως ἕκαστον συμπαρομαρτεῖν τῷ Χρυ- 5
 σόχειρι ἄχρι τοῦ λεγομένου Βαθυρρούακος, κάκειθεν εἰ μὲν ἐπα-
 φῆσει, φησί, κατὰ τῶν Ῥωμαϊκῶν ὄριων στρατόν, δῆλα θεῖσθαι
 P 572 αὐτῷ τὰ περὶ τούτου, εἰ δὲ οὐκαδε ἀμεταστρεπτι βυδίσαιεν, ἐάσαν-
 τας τυῦτον αὐδης ἐπανέλθειν πρὸς αὐτόν. ἐσπέρας οὖν καταλα-
 βούσης, καὶ τοῦ βαρβυρικοῦ στρατεύματος γεγονότος κατὰ τὸν 10
 Βαθυρρούακα αὐλισαμένου τε κατὰ τὴν τοῦ ὄρους ὑπώρειαν, τῶν
 δὲ εἰρημένον στρατηγῶν κατασχόντων τὰ τούτου μετεωρότερα καὶ
 τὸ μέλλον ἀποσκοπούντων, ἐμπίπτει τις ἕρις περὶ πρωτείων καὶ
 ἀμιλλα τοῖς τῶν δύο θεμάτων στρατιώταις· οἱ μὲν γὰρ τοῦ Χαρ-
 σιανοῦ ἑαυτοῖς ἐνόμισαντο τὰ τῆς ἀνδρίας ἀρμόζειν πρωτεία, ἐμ- 15
 παλιν δὲ ἑαυτοῖς οἱ Ἀρμενιακοί. ὡς οὖν ἐπὶ πλείστον ἐχώρει τὰ
 τῆς φιλονεικίας καὶ πρὸς τὸ μεγάλωνχον ἐκάτερα ἔρρηπε τῶν τα-
 γμάτων, ἐνταῦθα δὴ λέγεται παρὰ τινος λεχθῆναι τοῦ τῶν Ἀρμε-
 B νιακῶν συστήματος ὡς ἴνα τί μάλιστα ὦ συστρατιῶται ἀπρεπῶς
 θρασυνομέμεθα, ἐξὸν τοῖς ἔργοις ἀναμφισβήτητον ἀρετὴν ἐπιδείξα- 20
 σθαι; οἱ πολέμιοι γὰρ οὐ μικρὰν, καὶ ἔξεστιν ἐπὶ τῶν ἔργων φα-
 νῆναι τοὺς ἀριστεῖς. τοὺς τοιοῦτους τοῖνων λόγους διενωτισθέντες
 οἱ στρατηγοὶ καὶ τὴν πρὸς ἀνδρίαν ὁρμὴν κατανοήσαντες τοῦ λαοῦ,
 καταμαθόντες δὲ καὶ τὴν ἀπὸ τοῦ τρόπου βοήθειαν, ὅτι ἔξ ὑπερ-
 δεξίων μέλλουσιν ἐπιτίθεσθαι τοῖς πολεμίοις ἐν κοίλῳ κειμένοις 25

palando per loca dispersi auferet. sed ubi barbarus quaedam agens,
 partim propositi impos domum redire intendit ac copiosa cum praeda
 iter illud inivit, domesticus scholarum duobus ducibus, quorum unus
 Charsianis alter Armeniacis praeerat, praecipit ut cum iis quas duc-
 bant cohortibus Chrysochirem usque ad Bathyrthyacem pone sequantur,
 et si quidem is inde in Romanos agros ac fines emittat militem, sibi id
 significant, sin ab eo loco recta domum versus proficiant, ipso omissa
 ad se revertantur. sub vesperam cum ad dictam locum (nomen est loco
 ab altis inditum crepidinibus) barbari in radice montis consedissent, in-
 ter milites Romanorum, qui superiores montis partes occupaverant, de
 virtutis praestantia certamen incidit, utroque exercitu sibi primas forti-
 tudinis arrogante. augescente contentione, et utroque exercitu ad maio-
 rem prolabente iactantiam, quendam ex Armeniacis ferunt dixisse "quor-
 sum attinet, commilitones, tam indecenter ferocire? enim liceat factis
 virtutem testatam reddere, hostibus in proximo versantibus, reque ipsa
 detur demonstrare qui virtute sint primi." ea verba cum ad aures du-
 cum pervenissent, et alacritatem militum ad pugnam intelligerent, nec
 non ipsius loci opportunitatem sentirent sibi ad victoriam momentam

τόπω, διχῆ διαιροῦσι τὴν δύναμιν. καὶ τὸ μὲν ἔκκριτον ταύτης
 ἄχρις ἑξακοσίων μετ' αὐτῶν γε τῶν στρατηγῶν προσβαλεῖν ἐκρίθη
 τῷ τῶν βαρβάρων στρατῷ· τὸ δὲ λοιπὸν καὶ εὐαρίθμητον τῆς
 Ῥωμαϊκῆς στρατιᾶς εἰς δόκησιν πλήθους αὐτοῦ που σκευάσαντες
 5 πρὸς τὰ μετέωρα ἔστησαν, σύνθημα δύντες ἴν' ὅταν οὗτοι προσ- C
 βάλωσι τοῖς ἐχθροῖς, κάκεινοι σὺν ἀλαλαγμῷ μεγίστῳ καὶ σάλ-
 πιξεν ἐκπληκτικὴν βοὴν ἀναρρήξωσι, συνεπηχούτων καὶ τῶν
 ὄρων, καὶ οὕτως ἀφανῶς διὰ τῆς νυκτὸς τῇ στρατοπεδείᾳ τῶν
 ἐχθρῶν πλησιάζωσι. καὶ τοιοῦτου δοθέντος συνθήματος, οὕτω
 10 τοῦ ἡλίου τὰς ἀκρωρίας ἀγάζοντος, βοῆ στυβαρῆ κειανίσαντες
 καὶ τὸ "σταυρὸς νενίκηκε" συμβοήσαντες ἐπιτίθενται τοῖς ἐχθροῖς,
 συνεπαλαζόντων ἀπὸ τοῦ ὄρους καὶ τῶν λοιπῶν. εὐθὺς οὖν οἱ
 βάρβαροι τῷ ἀνεπίστῳ καταπλαγέντες, καὶ μήτε συστήναι μήτε
 τὸ ἐπιὸν πλῆθος ὅσον ἐστὶ λαβόντες καιρὸν ἰδεῖν, μήτ' ἄλλο τι
 15 σωτήριον ἑαυτοῖς ἐκ τοῦ παραχρῆμα βουλευσασθαι, ὤρησαν
 πρὸς φυγὴν. τῶν οὖν διωκόντων Ῥωμαίων καὶ τοὺς μὴ συνόντας D
 ἐπιβωμένων στρατηγῶν καὶ τὰ τέγματα καὶ τὸν τῶν σχολῶν
 ἀφηγούμενον, καθάπερ αὐτοῖς συνετέτακτο, καὶ τῶν φωγόντων
 εἰς πλείονα συνελαυνομένων φόβον καὶ ταραχὴν, συνέβη μέχρι
 20 μιλίων τριάκοντα γενέσθαι τὴν δίωξιν καὶ τὸν μεταξύ χώρον ἀπέ-
 ραις καταστρωθῆναι νεκροῖς.

Τότε δὴ καὶ ὁ ἀναιδὴς Χρυσόχειρ σὺν ὀλίγοις φεύγων τῶν
 μετ' αὐτόν, ἐπεὶ καταδιώκειν ἔγνω Ῥωμαῖον τινὰ Πουλάδην τὴν

12 συνεπαλαζόντων C

23 κατ'?

hand leve afferre, quod e sublimi loco in hostes erant impetum daturi;
 qui in valle castra habebant, exercitum omnem in duas dividunt partes,
 ita ut selecti ad sexcentos milites cum ipsis ductoribus in hostem irruerent,
 reliqui numero non multi in sublimi starent, simulata multitudine;
 itaque rem componunt, ut cum illi hostem adorirentur, illico hi maximo
 cum planu et tubis canentibus terribilem ederent vociferationem, re-
 boantibus simul montibus. his ita compositis, occulte per noctem, ante-
 quam sol summa montium illustraret, ad castra hostium perveniunt, ma-
 gnaque voce paeanem cantantes, et "vicit crux" conclamantes, aggre-
 diantur hostem, simul reliquis de monte militarem conclamationem eden-
 tibus. at barbari subito re insperata perterreri, et neque inter se coire,
 neque contemplandae irruentium hostium multitudinis tempus habere,
 neque omnino quicquam salutare ex tempore consulere posse, sed fugae
 se dare. eos Romani insequi, et absentes simul legiones earumque duc-
 ces accersere, cumque his domesticum scholarum, sicuti fuerat praecep-
 tum. aucto fugientium pavore ac tumultu, Romani eos usque ad tri-
 gesimum miliare insequuntur, spatium intermedium innumeris hostium
 cadaveribus consternentes.

Tunc etiam impudens ille Chrysochir cum paucis suorum fugiens,
 cum iastare sibi videret Paladem quendam e Romanis, quem ipse olim

τύπους ἀφορίσας αὐτοῖς ἐπιτηδεύουσας, τὴν τε Μαγναύραν καὶ τὸν καλούμενον ἰππόδρομον καὶ τὴν λεγομένην Χαλκῆν, χρόνῳ μογήσασαν καὶ ὅσον οὐδέπω πεσεῖν κινδυνεύουσαν ἐπισκευάσας καὶ κεινοργήσας. ἔταξε δὲ καὶ τροφὴν τοῖς πνευστέροις τῶν τὰς δίκας ἐχόντων, ἵνα μὴ ὑπὸ ἐνδείας πιεζόμενοι ταῖς δίκαις ἀπαγορεύοιεν. 5 ἐπεδίδου δὲ καὶ ἑαυτὸν εἰς τὸ τοιοῦτον μέρος, ὁπηνίκα τῶν στρατειῶν ἔτυχεν ἄγων σχολὴν καὶ τοῦ χρηματίζειν ταῖς ἀπανταχόθεν πρεσβείαις, καὶ εἰς τὸ λεγόμενον γενικὸν κατιῶν τοὺς εἰσπραττομένους ἐσχόπει παρὰ τοῦ δημοσίου, μὴ πού τις ἀδίκως εἰσπράτ-
P 569 τοιτο, καὶ οὕτως τοῖς ἀδικουμένοις ἐπήμυνε. λέγεται δ' ὅτι κατ- 10
 ελθόντος αὐτοῦ εἰς τὴν εἰρημένην διατριβὴν, ὡς οὐδεὶς ἔτυχεν ἐγκαλῶν, ὑποτοπάσας εἶργεσθαι ἀπὸ τινων τῆς εἰς αὐτὸν εἰσόδου τοὺς δεομένους, ἀπέστειλέ τινας τῶν δορυφόρων κατὰ πολλὰ μέρη τῆς πόλεως ζητήσοντας εἴ τις ἔστι βοηθείας δεόμενος. ὡς δ' ἐπανῆλθον ἐκείνοι μηδένα μηδαμῶς εὐρηκέναι λέγοντες, μεθ' ἧδο- 15
 τῆς τε ἀπέσταξε δάκρυον καὶ θεῶ τὴν εὐχαριστίαν ἀπέδωκεν.

Ὅρων δὲ ὅτι ἔστι τις τοῖς πονηροῖς εἰς τὸ ἀδικεῖν ἀφορμὴ διὰ τὸ σύντομον ἀπὸ τῶν ἐν τοῖς ἀριθμοῖς μορίων, τοῦ ἡμισιῶς φημι καὶ ἕκτου καὶ δωδεκάτου καὶ τῶν τοιούτων, χρωμένων τοῖς
B παλαιοῖς σημείοις τῶν γραφῶν, ἧθ' ἔλησε καὶ τὴν τοιαύτην τῶν 20
 ἀδικεῖν ἐλομένων περιελεῖν ἀφορμὴν, καὶ διωρίσατο γράμμασι λι-
 τοῖς, ἃ καὶ τοῖς ἀγροικοῖς ἀναγινώσκεισθαι ῥᾶδιον, τὰ τοιαῦτα

10 οὕτως om C
 19 χρωμένοις P

17 τοῖς πονηροῖς om C

18 ἀπὸ] ἐπὶ ?

sas diiudicare. ad eam rem loca his designavit commoda, Magnauram Circum et Chalcen (aeream portam), quam temporis culpa laborantem ruinamque minantem ad hoc instauravit atque adornavit. alimenta etiam pauperioribus quibus iudicio erat disceptandum ordinavit, ne inopia coacti vadimonia desererent. ipse etiam his rebus operam dedit, quoties a bello et audiendis legatis vacaret; et descendens ad Genicum, ubi rei publicae nomine vectigalia et tributa accipiuntur, prospexit ne ab ullo quicquam iniuste exigeretur, et iniuriam passis opitulabatur. ferunt eum, cum aliquando ad Diatribam (loci nomen est, in quo iudicia exercebantur) descendisset neminemque inveniret conquerentem, suspicatum esse arceri a certis hominibus eos qui ipsam compellere cuperent, et satellites per urbem dimisisse quaesitum, si qui essent imperatoris auxilio indigentes. quibus reversis ac neminem se reperuisse dicentibus, eum prae gaudio lacrimas emisisse egisseque deo gratias.

Animadvertens porro occasionem maleficii pravis hominibus eo dari quod numeri, quibus verbi gratia semissis sextans uncia et similia designantur, per notas recepta antiquitus consuetudine scriberentur, loco

γράφεσθαι σημεία, οἰκοθεν καταβαλὼν καὶ τὴν τῶν χαρτίων δακτύλην καὶ τὴν τῶν γραμμύτων καὶ τὴν τῶν γραφίων.

Ἐπιστροφὴν δ' ἐποίησατο καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων, ἐκβαλὼν μὲν τῆς ἀρχιερωσύνης μετὰ συνόδου συναθροισθείσης τὸν ἐπεισηδησάντα τῇ ἀρχῇ Φώτιον, σχολάζειν κελεύσας ἕως ἂν τὸν δικαίως ταχθέντα πρὸς αὐτὸν μεταστήσῃ θεός, ἀντεισυγαγὼν δὲ τὸν κακῶς καὶ παρανόμως ἐκβληθέντα παρὰ τοῦ Βάρδα Ἰγνάτιον. καὶ οὕτω γαληνῶν τὰς τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας παρεσκέυασεν. C

10 Ἀλλὰ καὶ τοὺς πολιτικοὺς νόμους πολλὴν ἀσάφειαν καὶ σύγχυσιν ἔχοντας ἰδὼν, καὶ τούτους κατὰ τὸ προσῆκον προσφόρως ἐπανασώσασθαι ἔσπευσε, καὶ τὴν μὲν τῶν ἀνηρημένων ἀχρηστίαν περιελεῖν, τῶν δὲ κυρίων ἀνακαθῆραι τὸ πλήθος. οὐκ ἔσχε δὲ καιρὸν προκαταληφθεὶς θανάτῳ. ἤρξατο δὲ τοῦ ἔργου καὶ ἐξεπλήρωσε Λέων ὁ υἱὸς αὐτοῦ μετὰ ταῦτα. 15

Κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς βασιλείας τοῦ Βασιλείου ἐπιβουλή καὶ συσκευὴ τις ἐγένετο κατ' αὐτοῦ, ἐξαρχόντων τῆς μελέτης Γεωργίου καὶ Συμβατίου τῶν πατρικίων. φωραθέντος δὲ τοῦ κακουργήματος, προφανῶν δὲ γενομένων καὶ τῶν ἐλέγχων, οὗτοι D μὲν ἐκκόπτονται τοὺς ὀφθαλμοὺς ὡς αἴτιοι πρωτοεργοὶ τῆς συμβουλῆς, τὸ δὲ λοιπὸν ἅπαν πλήθος τῶν συνωμοτῶν πομπευθέντες ἔξωρίσθησαν. ἀνακόπτων δὲ τὰς ἐπιβουλὰς τῶν βασιλειῶντων, στέφει Κωνσταντῖνον καὶ Λέοντα τοὺς οἰκείους αὐτοῦ υἱούς. τῷ

7 παρὰ τοῦ Βάρδα om C	10 καὶ τοὺς κ. δὲ C	12 ἐπανορθώσασθαι C
om C	13 καιρὸν δὲ οὐκ ἔσχε C	15 μετὰ ταῦτα
21 στίφος C	16 τὸ πρ. ἔτος] τὴν ἀρχὴν C	19 φανερῶν C
	23 αὐτοῦ om C	

notarum literis uti iussit, quas etiam rustici legere possent; et de suo sumptus in chartas literas atque scribas ipse suppeditavit.

Res etiam ecclesiasticas correxit, pontificatu exturbans, auctoritate ad hoc congregati concilii, Photium, qui in eum se ingesserat; ac tantisper vacare iussit, dum deus eum reduceret qui legitime patriarcha fuisset creatus. reduxitque in locum Photii Ignatium a Barda iniuste pulsus; itaque ecclesiis dei tranquillitatem restituit.

Sed et civiles leges videns multum habere confusionis atque obscuritatis, operam dedit ut iis convenientem faceret medicinam. itaque abrogare inutiles, hisque amputatis multitudinem bonarum expurgare intendit. sed mors eius hoc institutum interceptit, res a filio deinde perfecta est.

Anno primo imperii Basilii insidiae ipsi sunt factae, Georgio et Symbatio patriciis auctoribus, qui re detecta sceleris convicti oculis privati sunt: reliqua coniatorum multitudo in pompa ludibrii causa circumducta inque exsilium acta est. Basilius, ut insidias amoliretur,

δὲ τρίτῃ ἔτει τῆς μοναρχίας ἀναγορεύει καὶ Ἀλέξανδρον τὸν υἱόν. τὸν δὲ νεώτερον πάντων Στέφανον ἱεροῖ καὶ τῇ τοῦ Θεοῦ καταλέγει ἐκκλησίᾳ. ἐπεὶ δὲ καὶ τέσσαρες ἦσαν αὐτῷ θυγατέρες, ἐν τῷ θεῷ σιμωνίῳ τῆς πανευφήμου μάρτυρος Εὐφημίας καὶ ταύτας καθιεροῖ. 5

Ὅστω δ' ὡς ἐδόκει εὖ διαθεῖς τὰ οὐκεία, καὶ κατὰ τῶν ἀντιτασσομένων τῇ Ῥωμανίᾳ ἔσπευσεν ἐκστρατεῦσαι. καὶ δὴ τοῖς στρατιωτικῶς καταλόγοις ἐλαττωθέντας παρὰ τοῦ πρώην βεβασί-
 P 570 λευκότος Μιχαὴλ ἐκ τοῦ διακοπῆναι τὰς ῥόβας αὐτῶν καὶ τὰ σι-
 τηρέσια, διὰ νέων συλλογῆς ἀναπληρώσας τὰς φάλαγγας κατὰ τῶν 10
 βαρβάρων ἐστράτευσε, καὶ πρότερον μὲν κατὰ τῆς Τεφρικῆς, ἧς
 ὁ Χρυσόχειρ ἠγαίτο, ἐπ' ἀνδρία καὶ συνέσει διαφέρειν δοκῶν καὶ
 σφόδρα τὰ Ῥωμαίων κατατρέχων καὶ ληϊζόμενος. κατὰ τούτου
 καὶ τῆς πόλεως ἐκστρατεύει ὁ βασιλεὺς. τοῦ δὲ μὴ ὑποστάντος
 τὴν ἐπέλευσιν ἀλλ' εἰσω τειχῶν γενομένου, καταδραμὼν τὴν ὑπ' 15
 αὐτὸν ἄπασαν χώραν ὁ βασιλεὺς καὶ ληϊσάμενος, καὶ πρὸς αὐτῷ
 τῷ τείχει τῆς Τεφρικῆς ἔθετο τὴν παρεμβολήν, διὰ προσεδρείας
 μακρᾶς ἐλεῖν τὸ ἔρμα οἰηθείς. ἐπεὶ δὲ κατενόησε πάντοθεν
 B κατωχρωμένον αὐτό, καὶ ἀνέλπιστον ἦν ἄλωθῆναι πολιορκία
 (ἦδη γὰρ καὶ πάντα τὰ ἐν τῇ χώρᾳ ἀναγκαῖα κατεδήδοτο), ἔλυσεν 20
 τὴν πολιορκίαν, τὰ πλησιάζοντα τῇ Τεφρικῇ φρούριον ἐκπορθήσας,

4 θεῖον om C 8 καταλόγοις παρὰ τοῦ μιχαὴλ καταφρονηθέν-
 τας καὶ ἐλαττωθέντας C. utique addendam λαβῶν s. τῶν.
 9 ἐκοπῆναι? 10 νέων πληρώσας C 11 Ἀράβων χωρεῖ.
 καὶ πρώτα C 13 ταῦτα C 19 ἦν om C 21 ἐκο-
 λιορκήσας C

Constantinum ac Leonem, ac tertio sui imperii anno Alexandrum quo-
 que, filios suos, diademate insignit: nata minorem reliquis Stephanum
 ecclesiasticorum collegio adscribit. et quattuor suas filias monasterio
 sanctae Euphemiae martyris consecrat.

Ad hunc modum rebus domesticis satis, ut videbatur, commode
 constitutis, expeditionem etiam in Romani imperii hostes suscipere sta-
 tuit. cumque deprehenderet numerum militum a Michaelo imminutam,
 quod is stipendia accidisset, cohortes tironibus allectis implevit, et in
 barbaros duxit. prima expeditio ad Tephricam urbem fuit, cui Chry-
 sochir praecerat, homo laudatae fortitudinis atque calliditatis, qui rem
 Romanam crebris verabat grassationibus. is cum Romanos adventantes
 non subsisteret, sed muris clausus se contineret, Basilius omnem ipsius
 dicionem populatus Tephricam obsedit, diuturna obsidione se ea poti-
 tarum opinans. sed ut eam sensit undique communitam, et spes obsi-
 dione potius evanuit, omnibus alimentis quae in ea fuerant regione
 iam absumptis, obsidio soluto vicina Tephricae castalla vi expugnavit,

τὴν Ἀβαρῶν, τὸν Κοπτὸν, τὴν Σπάθην καὶ ἄλλα πολλά. ἀγείρας δὲ τὸν στρατὸν ἐκείθεν ἐπαρῆει μετὰ λαμπρῶν τῶν τροπαίων τε καὶ λαφύρων.

Ἀγίζομένης δὲ τῆς περὶ τὴν Τεφρικὴν χώρας ἀπάσης καὶ 5 ἐκπορθουμένης, ἡ γειτονοῦσα ταύτῃ πόλις τῶν Ἰσμαηλιτῶν ἢ Ταύρας ἢ ἐπωνυμία, ὁμαυχμίαν ἔχουσα καὶ κοινοπραγίαν μετὰ τῆς Τεφρικῆς, ὀρρωδῆσασα τὸν κίνδυνον, πρέσβεις πέμψασα εἰρήνης ἤξιον τυχεῖν καὶ ταῖς συμμαχίαις ἐγγραφήναι Ῥωμαίων· καὶ δὴ ἔτυχε τοῦ βασιλέως μετὰ προσηνείας δεξαμένου τὴν πρῶσ- C
10 βείαν. προσεφράτη δὲ καὶ ὁ Κουρτίριος, γένος ὦν Ἀρμένιος, ὃς κατεῖχε τὴν Λόκαναν καὶ τὰς ἰσχατιάς τῶν Ῥωμαίων συνεχῶς ἐπόρθει καὶ κατεστρέφετο, ἑαυτὸν παραδοὺς τῷ βασιλεῖ καὶ τὴν πόλιν καὶ τὸν ὑπεῖκοιτα αὐτῷ λαόν. ἐν ᾧ δὲ ταῦτα ἐπράττετο, λαὸν ὁ βασιλεὺς κατὰ Σαμοσάτων καὶ τῆς λεγομένης Ζαπέτρας 15 ἐπιλέκτων πολεμιστῶν ἐπέμψας εὐτόχησεν, ἕξ ἐφόδου τὰ στενὰ τοῦ στρατοῦ διελθόντος αὐτῇ τε τῇ πόλει ἑξαίτης ἐπεισεπόντος· κατεσχέθη τε γὰρ ἡ πόλις τῷ ἀπροσδοκῆτῳ, καὶ λαὸς ἀπεσφάγη πάλυς, καὶ αἰχμαλωσία ἐλήφθη ἄπειρος, καὶ δέσμοι Ῥωμαῖοι χρόνιων δεσμῶν ἠλευθερώθησαν. καταδραμῶν δὲ καὶ πυρπολή- 20 σας ὁ πεμφθεὶς λαὸς τὰ συμπαρακείμενα τῆς χώρας καὶ τὰ Σαμό- D
σατα ἑξεπόρθησε, καὶ ὁμοίᾳ ῥύμῃ περαιωθεὶς τὸν Εὐφράτην καὶ πᾶσαν τὴν περὶ αὐτὴν αἰχμαλωτίσας, καὶ πολλὴν συλλέξας αἰχμα-

1 τὴν Ἀβαρῶν om C ἀγείρας? 2 τῶν om C 6 τάρας C
8 ἐγγρ. καὶ συναριθμηθῆναι C 9 εὐμένως καὶ προσηνῶς τὴν
πρεσβείαν προσδεξαμένου C 10 κουρτίριος C 11 λῶκα-
ναν C συνεχῶς om C 15 ἕξ] καὶ καλῶς ἔχον ἕξ C
17 τε om C τῷ ἀπροσδοκῆτῳ om C

Abaram Coptum Spatham aliaque multa; atque exercitum inde abduxit amplis partibus spoliis atque trophaeis.

Evastata quae est circum Tephricam regione, Taurus vicina Ismaelico- rum urbs, confoederata cum Tephrica, periculum metuens, pacem a Basilio missis legatis foedusque cum Romanis petit. eos imperator comiter acceptos voti fecit compotes. adiunxit se imperatori et Curterius genere Armenius, qui Locanam urbem tenebat et fines Romanos crebris incursionibus infestarat. is et se et urbem et subditum sibi populum imperatori dedit. interim Basilius selectorum militum manum ad Zapetram et Samosata mittit prospero plane conatu: nam il per angustias primo aditu penetrantes urbem de improvise ceperunt, magnaue peracta caede immensam abstulerunt praedam; Romanique multi vinculis, in quibus diu captivi detenti fuerant, tum soluti sunt. locis circumiacentibus incendio vastatis ac Samosatis pessundatis, exercitus eodem impetu Euphratem transiit; et ulteriorem populatus regionem, multis

λωσίαν καὶ λάφυρα, ἐπέστρεψεν ἄσπιδος πρὸς τὸν αὐτοκράτορα, πρὸς τῷ Ἀτζαρνοῦκ ποταμῷ τὴν παρεμβολὴν ἔχοντα.

Ἐντεῦθεν ἄρας ὁ βασιλεὺς μετὰ παντὸς τοῦ στρατοῦ τὴν ἐπὶ Μελιτηνὴν ἄγουσαν ᾤδενε. προσπελάσας δὲ τῷ Εὐφράτῃ, καὶ ὥρα θέρους πελαγίζοντα τοῦτον εὐρῶν καὶ παντελῶς ἄβατον, 5 γεφυρώσας τὸν ποταμὸν διεπέρασε. καὶ πολλὰ τῆς χώρας λυμηνύμενος καὶ καταστρεψάμενος, ἐλὼν δὲ καὶ τὸ φρούριον ὃ Ῥαψάκιον λέγεται, μέρος δὲ τοῦ στρατοῦ τῇ μεταξὺ Ἀρσίνου τε καὶ Εὐφράτου χώρα ἐκπέμψας καταδραμεῖν προσέταξεν, οἱ πᾶσαν αὐτὴν ἀπτέρῳ τάχει διαδραμόντες, τό τε λεγόμενον Καρκίνιον καὶ 10 P 571 τὸ Γλασχὼν καὶ τὸ Ἄμαν καὶ τὸ Μουρῆξ καὶ τὸ Ἀβδηλα εἶλον καὶ ἐξεπόρθησαν. αὐτὸς δὲ τῇ Μελιτηνῇ προσβαλὼν ἐδανδροῦσῃ τότε καὶ πληθύνει βαρβάρων γεγανωμένη, ἐπεὶ τοῖς τείχεσιν ἐπλησίασε, βαρβαρικῶς ὑπέδεξατο φάλαγγας μετὰ φρουραγμάτων καὶ ἀλαλαγμῶν ἀπαντῶσας αὐτῷ, οἷς νεανικῶς συμμίζας καὶ πρῶτος 15 τῆς φάλαγγος προϊστάμενος τοὺς ἀντιτεταγμένους ἐτρέψατο, εἰθ' οἱ λοιποὶ τοὺς ἄλλους, καὶ μέχρι τοῦ ἕσπεως ἀναιροῦντες ἐδίωκον, ὡς καταστρωθῆναι τὸ μεταξὺ ἔδαφος καὶ πληρωθῆναι νεκρῶν, ἀλῶναι δὲ καὶ ζῶντας οὐκ ὀλίγους, τοὺς δὲ λοιποὺς ἀγενῶς εἴσω τειχῶν συγκλεισθῆναι. ἐβουλήθη μὲν οὖν ὁ βασιλεὺς 20 B ἐλεπόλεσι καὶ μηχαναῖς ἀποπειρᾶσθαι τοῦ χωρίου· ὡς δὲ ἑώρα τὴν πόλιν εὐπυργον καὶ πλήθει τῶν ἀπὸ τοῦ τείχους ἀμυνομένων βριθούσαν, ἐπύθετο δὲ καὶ παρὰ τῶν αὐτομόλων ἀφθονίαν ἔχειν

8 καὶ τὴν μεταξὺ ἀράσιν καὶ εὐφράτου χώραν ἐκκ. κατ. ἐκέλευσε C 9 οἷ] καὶ οὗτοι C 11 γλάχον C αὐδηλα C 12 μελιτηνῶν C

captivis abductis et parata maxima praeda, incolumis ad imperatorem rediit, qui tunc ad flumen Atzarnucum castra habebat.

Inde Basilius cum omnibus copiis versus Meliteuam movit; cumque ad Euphratem pervenisset, tunc (erat enim aestas) stagnantem et invium omnino, eum ponte constratum transivit, magnamque eius regionis partem vastavit, capto etiam Rapsacio castello. inde partem exercitus mittit quae inter Arsinem et Euphratem sita popularetur; qui eam regionem incredibili celeritate pervagati Carcinium Glaschonem Amanem Marcem et Abdela exciderunt. porro Melitenam ingressus, quae tunc barbarorum fortium copia florebat, ut appropinquavit muris, barbaricas cohortes habuit obvias, ferociter et sublato cum clamore incedentes. cum quibus audacter congressus, ipse in prima acie constitutus, hostes repulit; idemque a reliquis factum, et barbari ad urbem usque caesi atque fugientes acti, ita ut solum quod interiacet cadaveribus fuerit oppletum, multique vivi in potestatem Romanorum venerint, et reliqui turpiter sese moenibus clauserint. statuit ergo Basilius eam urbem machinis adhibitis oppugnare. sed cum et turribus munitam eam cerneret et propugnatoribus abundare, atque e perfugis cognosceret maxi-

πολλὴν τῶν ἐπιτηδείων καὶ μὴ δεδιέναι χρόνιον πολιορκίαν, ἄρας ἐντιῦθεν τῇ Μανιχαίων προσβάλλει γῆν, καὶ πάντα τὰ ἐν ποσὶν ἐκτεφρώσας, τὸ Ἀργαούθ λεγόμενον φρούριον καὶ τὸ Κουτακίου καὶ τὸ Στεφάνου καὶ τὸ Ἀραράχ εμπρήσας κατέσκαψεν. ἐκείθεν 5 ἀγείρας τὸν στρατὸν τῆς ἐπὶ τὴν βασιλεύουσαν εἶχετο. καὶ τοὺς μὲν ἀριστεῖσυντας τῶν στρατιωτῶν τιμῆσας ἀπέλυσεν· αὐτὸς δὲ τὴν βασιλῖδα κατασχὼν καὶ περαιοθεὶς εἰς Θράκην, ἐκ τοῦ Ἑβδομου τὴν δημοσίαν ποιησάμενος πρόδοον, διὰ τῆς χροσῆς πόρτης C εἰσελθὼν καὶ θρόμβον καταγωγῶν μεγαλοπρεπέστατον, τοῦ δήμου 10 παντὸς ἐπικρίσις φωναῖς καὶ εὐφημίαις αὐτὸν μεγαλύνοντος ἄκρι τοῦ ναοῦ τῆς τοῦ θεοῦ ἐνποστώτου σοφίης ἐγένετο. ἐκεῖσε δὲ γενόμενος καὶ τῷ θεῷ ἐγχαριστηρίους ἀποδοὺς ὕμνους, παρὰ Ἰγνατίου τε τοῦ πατριάρχου ταινιωθεὶς στεφάνοις, ἐπαυῆκεν εἰς τὰ βασιλεία, μικρὸν τε συνησθεὶς τῇ γυναικὶ καὶ τοῖς τέκνοις τῶν 15 πολιτικῶν αὐθις εἶχετο διοικήσεων.

Τῷ δ' ἐπιόντι χρόνῳ τοῦ τῶν Μανιχαίων ἐξηγουμένου Χρυσόχειρος εἰς τὴν τῶν Ῥωμαίων ἐμβυλότος βαρεῖ στρατῷ καὶ ταύτην λτίζομενον, ἀποστέλλει κατ' αὐτοῦ συνήθως ὁ βασιλεὺς τὸν τῶν σχολῶν ἐξηγούμενον. οὗτος δὲ πάντα τὸν Ῥωμαϊκὸν D 20 στρατὸν συμπαραειληφώς, ἐπειδὴ σταδαία μύχη κρῖναι τὸ πᾶν ἰδειλία, παρείπετο τέως αὐτῷ ἀπὸ τινος διαστήματος, καὶ τὰς μερικὰς ἀνείργε καταδρομὰς, καὶ οὐ συνεχῶρει κατὰ τῆς χώρας

3 ἀργαούθ C
om C

4 ἀραράχ C
20 σταδαίω C

8 τῆν om C

11 ἐγένετο

ma eam rerum necessariorum copia instructam, ita ut a diuturna obsidione ei nihil esset periculi, motis castris inde ad Manichaeorum dicionem duxit. eo in itinere omnia quaecunque irat incendio in cineres redegit, interque haec Argauthum Cutacium Stephanicum et Arachaeum castella. his rebus gestis Cpolin suos reduxit, et milites quorum eo bello virtus praeclara fuisset, honoratos dimisit. ipse ad urbem reversus cum in Thraciam traiecisset, ab Hebdomo publice per auream portam intravit splendidissimumque duxit triumphum, universo populo victoriae gratulantibus vocibus faustisque acclamationibus prosequente usque ad aedem sapientiae, quae eiusdem est cum deo essentiae. ibi actis deo gratis, ab Ignatio patriarcha coronis redimitus in regiam rediit; cumque se paululum cum uxore et liberis oblectasset, rursus se ad rem publicam gubernandam contulit.

Anno qui hunc proxime subsecutus est, cum Manichaei duce Chrysochire magno cum exercitu in Romanorum dicionem impressionem fecissent eamque depraedarentur, imperator de more contra hunc mittit scholarum principem. is universum secum ducens Romanum exercitum, cum de summa rerum praelio decertare non auderet, aliquamdiu intervallo interposito hostem insequitur, et obstat ne hinc inde excurrere ac

ἄδειῶς διασκίδνασθαι. ὡς οὖν τὰ μὲν δρῶν τὰ δὲ ἀπρακτῶν ὁ
 βάρβαρος ἤδη καὶ τῆς πρὸς τὰ οἴκοι ἐπαρόδου ἐμέμνητο καὶ μετὰ
 λείας συγχῆς ὑπέστρεψεν, ὁ δομέστικος τῶν σχολῶν δύο τῶν στρα-
 τηγῶν ἀφώρισε, τὸν τε τοῦ Χαρσιανοῦ καὶ τὸν τῶν Ἀρμενιακῶν,
 μετὰ τῆς περὶ αὐτὸν δυνάμειως ἕκαστον συμπαραμαρτεῖν τῷ Χρυ- 5
 σόχειρι ἄχρι τοῦ λεγομένου Βαθυρρύακος, κάκειθεν εἰ μὲν ἐπα-
 φῆσει, φησί, κατὰ τῶν Ῥωμαϊκῶν ὄρων στρατόν, δῆλα θέσθαι
 P 572 αὐτῷ τὰ περὶ τούτου, εἰ δὲ οἴκαδε ἀμεταστρεπτι βυδίσαιεν, ἴσσαν-
 τας τυῦτον αὐθις ἐπαυελθεῖν πρὸς αὐτόν. ἰσπέραις οὖν καταλα-
 βοῦσης, καὶ τοῦ βαρβαρικοῦ στρατεύματος γεγονότος κατὰ τὸν 10
 Βαθυρρύακα αὐλισαμένου τε κατὰ τὴν τοῦ ὄρους ὑπώρειαν, τῶν
 δὲ ἐρημένων στρατηγῶν κατασχόντων τὰ τούτου μετεωρότερα καὶ
 τὸ μέλλον ἀποσκοπούντων, ἐμπίπτει τις ἔρις περὶ πρωτείων καὶ
 ἄμιλλα τοῖς τῶν δύο θεμάτων στρατιώταις· οἱ μὲν γὰρ τοῦ Χαρ-
 σιανοῦ ἑαυτοῖς ἐνόησαντο τὰ τῆς ἀνδρίας ἀρμόζειν πρωτεία, ἔμ- 15
 παλιν δὲ ἑαυτοῖς οἱ Ἀρμενιακοί. ὡς οὖν ἐπὶ πλείστον ἐχώρει τὰ
 τῆς φιλονεικίας καὶ πρὸς τὸ μεγαλύτερον ἑκάτερα ἔρρηκε τῶν τα-
 γμάτων, ἐντυθῶα δὴ λέγεται παρὰ τινος λεχθῆναι τοῦ τῶν Ἀρμε-
 B νιακῶν συστήματος ὡς ἴνα τί μάλιστα ὦ συστρατιῶται ἀπρεπῶς
 θρασυνομεθεα, ἔξόν τοῖς ἔργοις ἀναμφισβήτητον ἀρετὴν ἐπιδείξα- 20
 σθαι; οἱ πολέμιοι γὰρ οὐ μικράν, καὶ ἔξεστιν ἐπὶ τῶν ἔργων φα-
 νῆναι τοὺς ἀριστεῖς. τοὺς τοιοῦτους τοῖνον λόγους διενωτισθέντες
 οἱ στρατηγοὶ καὶ τὴν πρὸς ἀνδρίαν ὁρμὴν κατανοήσαντες τοῦ λαοῦ,
 καταμαθόντες δὲ καὶ τὴν ἀπὸ τοῦ τόπου βοήθειαν, ὅτι ἐξ ἑπερ-
 δεξίων μέλλουσιν ἐπιτίθεσθαι τοῖς πολεμίοις ἐν κοίλῳ κειμένοις 25

palando per loca dispersi auderet. sed ubi barbarus quaedam agens,
 partim propositi impos domum redire intendit ac copiosa cum praeda
 iter illud inivit, domesticus scholarum duobus ducibus, quorum unus
 Charsianis alter Armeniacis praecerat, praecipit ut cum iis quas duc-
 bant cohortibus Chrysochirem usque ad Bathyrhythacem pone sequantur,
 et si quidem is inde in Romanos agros ac fines emittat militem, sibi id
 significant, sin ab eo loco recta domum versus proficiascatur, ipso omissa
 ad se revertantur. sub vesperam cum ad dictum locum (nomen est loco
 ab altis inditum crepidinibus) barbari in radice montis conessissent, in-
 ter milites Romanorum, qui superiores montis partes occupaverant, de
 virtutis praestantia certamen incidit, utroque exercitu sibi primas forti-
 tudinis arrogante. augescente contentione, et utroque exercitu ad maie-
 rem prolabente iactantiam, quendam ex Armeniacis ferunt dixisse "quor-
 sum attinet, commilitones, tam indecenter ferocire? cum liceat factis
 virtutem testatam reddere, hostibus in proximo versantibus, reque ipsa
 detur demonstrare qui virtute sint primi." ea verba cum ad aures du-
 cum pervenissent, et alacritatem militum ad pugnam intelligerent, nec
 non ipsius loci opportunitatem sentirent sibi ad victoriam momentam

τόπω, διχῆ διαιροῦσι τὴν δύναμιν. καὶ τὸ μὲν ἔκκριτον ταύτης
 ἄχρις ἑξακοσίων μετ' αὐτῶν γε τῶν στρατηγῶν προσβαλεῖν ἐκρίθη
 τῷ τῶν βαρβάρων στρατῷ· τὸ δὲ λοιπὸν καὶ εὐαρίθμητον τῆς
 Ῥωμαϊκῆς στρατιᾶς εἰς δόκησιν πλήθους αὐτοῦ που σκευάσαντες
 5 πρὸς τὰ μετέωρα ἔστησαν, σύνθημα δύντες ἴν' ὅταν οὗτοι προσ- C
 βάλωσι τοῖς ἐχθροῖς, κάκεινοι σὺν ἀλαλαγμῷ μεγίστῳ καὶ σάλ-
 πιγξιν ἐκπληκτικὴν βοὴν ἀναρρήξωσι, συνεπηχούντων καὶ τῶν
 ὄφρων, καὶ οὕτως ἀφανῶς διὰ τῆς νυκτὸς τῆ στρατοπεδείᾳ τῶν
 ἐχθρῶν πλησιάξωσι. καὶ τοιοῦτου δοθέντος συνθήματος, οὕτω
 10 τοῦ ἡλίου τὰς ἀκρωρείας ἀγύζοντος, βοῆ σπιβαρῷ πειανίσαντες
 καὶ τὸ "σταυρὸς νενίκηκε" συμβοίσαντες ἐπιτίθενται τοῖς ἐχθροῖς,
 συνεπαλααζόντων ἀπὸ τοῦ ὄρους καὶ τῶν λοιπῶν. εὐθὺς οὖν οἱ
 βάρβαροι τῷ ἀνεπίστῳ καταπλαγέντες, καὶ μήτε συστῆναι μήτε
 τὸ ἐπιὸν πλήθος ὅσον ἐστὶ λαβόντες καιρὸν ἰδεῖν, μήτ' ἄλλο τι
 15 σωτήριον ἑαυτοῖς ἐκ τοῦ παραχρῆμα βουλευσασθαι, ὤρμησαν
 πρὸς φυγὴν. τῶν οὖν διωκόντων Ῥωμαίων καὶ τοὺς μὴ συνόντας D
 ἐπιβωμένων στρατηγῶν καὶ τὰ τάγματα καὶ τὸν τῶν σχολῶν
 ἀφηγούμενον, καθάπερ αὐτοῖς συνετέτακτο, καὶ τῶν φωγόντων
 εἰς πλείονα συνελαννομένων φόβον καὶ ταραχὴν, συνέβη μέχρι
 20 μιλίων τριάκοντα γενέσθαι τὴν δίωξιν καὶ τὸν μεταξὺ χώρον ἀπέ-
 ροις καταστρωθῆναι νεκροῖς.

Τότε δὴ καὶ ὁ ἀναιδὴς Χρυσόχειρ σὺν ὀλίγοις φεύγων τῶν
 μετ' αὐτόν, ἐπεὶ καταδιώκειν ἔγνω Ῥωμαῖον τινὰ Πουλάδην τὴν

12 συνεπαλααζόντων C

23 κατ'?

haud leve afferre, quod e sublimi loco in hostes erant impetum daturi,
 qui in valle castra habebant, exercitum omnem in duas dividunt partes,
 ita ut selecti ad sexcentos milites cum ipsis dactoribus in hostem irrue-
 rent, reliqui numero non multi in sublimi starent, simulata multitudine;
 itaque rem componunt, ut cum illi hostem adorirentur, illico hi maximo
 cum plausu et tubis canentibus terribilem ederent vociferationem, re-
 boantibus simul montibus. his ita compositis, occulte per noctem, ante-
 quam sol summa montium illustraret, ad castra hostium perveniunt, ma-
 gnaeque voce paeanem cantantes, et "vicit crux" conclamantes, aggre-
 diantur hostem, simul reliquis de monte militarem conclamationem eden-
 tibus. at barbari subito re insperata perterreri, et neque inter se coire,
 neque contemplandae irruentium hostium multitudinis tempus habere,
 neque omnino quicquam salutare ex tempore consulere posse, sed fugae
 se dare. eos Romani insequi, et absentes simul legiones earumque du-
 ces accersere, cumque his domesticum scholarum, sicuti fuerat praece-
 ptum. aucto fugientium pavore ac tumultu, Romani eos usque ad tri-
 gesimum miliare insequuntur, spatium intermedium innumeris hostium
 cadaveribus consternentes.

Tunc etiam impudens ille Chrysochir cum paucis suorum fugiens,
 cum instare sibi videret Puladem quendam e Romanis, quem ipse olim

προσηγορίαν, ὃν αἰχμάλωτον ἔλαβέ ποτε κατὰ τὴν Τεφρικήν καὶ διὰ ἀστεισμὸν καὶ χάριτα συνήθη εἶχε καὶ γνώριμον, Θεασάμενος
 P 573 αὐτὸν καὶ γνωρίσας, ἐπιστραφεὶς "τί σοι" φησὶν, "ὦ ἄθλιε Πουλάδῃ, διεπραξάμην κακόν, ὅτι με οὕτω καταδιώκεις μανιωδῶς ἐπιθυμῶν ἀνελεῖν;" ὁ δὲ συντόμως ὑπολαβὼν, "τῶν ἐνέργε- 5
 σιῶν σου, πάτρων, τὴν ἀμοιβήν" ἔφη "ἀποδοῦναί σοι κατὰ τὴν παροῦσαν ἡμέραν πεποιθῶς εἰμι τῷ Θεῷ." ὁ μὲν οὖν προήει οἷά τις ἐμβρόντητος καὶ βεβλαμμένος τὰς φρένας, ὁ δὲ ἐφείπετο μετ' ἐδτολμίας νεανικῆς. τάφρω δὲ βαθείᾳ ὁ διακόμενος ἐντυχῶν, καὶ ὑπερπηδῆσαι ταύτην τὸν ἵππον μὴ συγχωρῶν, βάλλεται κατό- 10
 πιν παρὰ τοῦ Πουλάδου φθάσαντος κοντῷ κατὰ τῆς πλευρῆς. καὶ ὁ μὲν εὐθέως περιδινηθεὶς τῷ ἀλγήματι κατερρῶη τοῦ ἵππου, τῶν δὲ σὺν αὐτῷ τις (Διακονίτζης τούτῳ ἦν τὸ ἐπώνυμον) τοῦ ἵππου
 B ῥίψας ἑαυτὸν ἐπιμελείας ἤξιον τὸν πεσόντα, τοῖς τε οἰκείοις γό-
 ρασι τὴν ἐκείνου κεφαλὴν ἐπιθεὶς καὶ τὸ συμβᾶν ὀδυρόμενος. ἐν 15
 τοσοῦτῳ δὲ προσγίνονται τῷ Πουλάδῃ καὶ ἕτεροι, καὶ καθάλλο-
 μενοὶ ἐκ τῶν ἵππων τὴν τοῦ Χρυσόχειρος ἀποτέμνουσι κεφαλὴν ἤδη θανατῶντος καὶ ἐκλιμπάνοντος. δεσμοῦσι δὲ καὶ τὸν Διακο-
 νίτζην καὶ τοῖς ἄλλοις αἰχμαλώτοις συγκαταλέγουσιν. εὐθὺς οὖν
 εὐαγγέλιον πρὸς τὸν βασιλέα ἐκπέμπονται, μεθ' ὧν ἦε καὶ ἡ τοῦ 20
 Χρυσόχειρος κεφαλὴ. πεσόντος οὖν τοῦ Χρυσόχειρος συναπε-
 μαρῶνθη πύσω ἡ ἀνθοῦσα τῆς Τεφρικῆς εὐανδρία. καὶ τὰ μὲν
 κατὰ τὴν Τεφρικήν τοιοῦτον ἔσχε τὸ τέλος, καὶ ἐν ὧρα μιᾷ ἢ ἐπὶ
 C μείζον δόξης ἀρθεῖσα ἕνος τῶν Μανιχαίων πληθῶς ὡσεὶ καπνὸς
 διελύθη.

11 κοντῷ om C

13 ἦν om C

19 δεσμάταις C

in bello apud Tephricam ceperat notumque et familiarem habuerat, agnoscens hominem et ad eum conversus "quid" ait, "miser Pulades, mali tibi feci, quod me tam furiose persequeris, interficere cupiens?" cui breviter Pulades "deo" inquit "confido, hac die me tibi pro tuis meritis gratiam relaturum." pergit exinde Chrysochir attonitus ac vaecors, audacter insequente Pulade, donec ad altam fossam perventum est. eam cum transilire equum Chrysochir non pateretur, conto latus a Pulade prope ictus doloris impatientia ab equo delabitur. aderat quidam Diaconitzes nomine. is statim a suo desiliens equo Chrysochirem curandum suscipit, capntque suis genibus imponens casum hunc deplorat. interim Puladem alii socii assequuntur, et ab equis desilientes Chrysochiri iam deficienti atque moribundo caput amputant, Diaconitzem et reliquos vinciant interque captivos statuunt. statim rei feliciter gestae nuntius ad imperatorem una cum capite Chrysochiris mittitur. atque hoc ita interfecto simul omnis Tephricae vigor atque robor elanguit. hunc ergo finem habuit Tephricana res, et ad summam elata gloriam Manichaeorum multitudo unius horae spatio in famam abiit.

Ἰγνατίου δὲ τοῦ πατριάρχου τὴν παροῦσαν μεταλλάζαμένου ζωὴν, ἀπέδωκεν αὐθις τὴν ἐκκλησίαν Φωτίῳ ὁ βασιλεὺς. κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν ἐπιβουλὴ μὴνύεται τῷ βασιλεῖ παρὰ τινος τῶν συνωμοτῶν, ἔξαρχον ἔχουσα τὸν πατρίκιον Ῥωμανὸν τὸν Κουρκούαν. καὶ δὴ συλληφθέντων τῶν ἐπιβουλευσάντων ὁ μὲν Κουρκούας ἐπληρώθη τοὺς ὀφθαλμούς, οἱ δὲ λοιποὶ τυφθέντες καὶ κάρφειτες ἐξωρίσθησαν. ὁ αὐτὸς βασιλεὺς καὶ τὸ Λούλον φρούριον ὑπὸ Σαρακηνῶν κατεχόμενον ἀνεκτίησάτο. προσέθετο δὲ αὐτῷ καὶ τὸ Μελοῦος, καὶ δεσπότην τὸν βασιλέα ἀνηγόρευεν. ἐξεπύρ- D
10 θησε δὲ καὶ τὴν τῶν Μανιχαίων μητρόπολιν τὴν Κύμειαν δι' ἑαυτοῦ.

Ἐαρος δὲ ἤδη λάμποντος, τὸν πρεσβύτερον τῶν νιῶν εἰλη-
γῶς Κωνσταντῖνον ἐκστρατεύει κατὰ Συρίας. καὶ τὴν πρὸς τῷ
Ἀργαίῳ Καισάρειαν τὴν πρώτην καταλαβὼν τῶν Καππαδοκῶν,
15 ἐκείσῃ τε αὐλισάμενος, τὴν μὲν ἄλλην πληθὺν τακτικαῖς ἐξεπέμει
μελέταις, μοῖραν δὲ τοῦ στρατοῦ ἀποτεμῶν κατόπτως ἐξέπεμψεν.
αὐτὸς δὲ κατόπιν ἐφέλπετο. οἱ δὲ προόπται καὶ πρόδρομοι τὰς ἐρή-
μους δξέως διαδραμόντες φρούριον τὸ λεγόμενον Ξυλόκαστρον καὶ
τὸ ἕτερον τὸ καλούμενον Οὐρόκαστρον ἐξεπύρθησαν, καὶ τοὺς
20 ἑνοίκους τούτων ἠνδραποδίσαντο. ἐφ' οἷς καταπλεγέντες οἱ τὸ
τοῦ Φαλακροῦ λεγόμενον κάστρον οἰκοῦντες ἐκουσίως προσεχώρη-
σαν τοῖς Ῥωμαίοις. ὁ δὲ τοῦ Ἀμβρωνος υἱὸς Ἀπάβδελε, ὁ τῆς
Ἀναβάρξης ἀμηρᾶς, ἕως μὲν μακρὰν ἀπέιχεν ὁ βασιλεὺς, βαρ- P 574

1 ἀλλάξαμένου C
20 ἑνοίκους P

10 κάβαν C

18 φιλόκαστρον C

Ceterum Ignatio patriarcha vita defuncto, imperator Photio episcopatum reddidit. eo tempore ad imperatorem relatum est de insidiis ipsi a coniuratis quibusdam structis, principe facinoris patricio Romano, cui cognomen Curcuas. index unus eorum fuit qui conspiraverant. comprehensi insidiatores; effossi Curcuas oculi: reliqui verberati et tonsi relegati sunt. idem imperator etiam Lulum castellum a Sarracenis occupatum recepit. et Melius castellum se ei dedit, eumque pro domino suo agnovit. Manichaeorum porro metropolin Cameiam ipse excidit.

Veris initio, Basilii assumpto filio suo Constantino natu maximo expeditionem in Syriam suscepit; occupataque Caesarea, quae ad Argaeum est prima Cappadociae urbs, stativa ibi habuit, cohortesque ordinum disciplina exercuit. aliquam deinde partem exercitus speculatum emisit, ipse subsequens. quos speculatum missos dixi, ii per solitudines summa celeritate profecti Xylocastrum et Phyrocastrum castella evastarunt, incolasque captivos abduxerunt. qua re perterriti qui Phalacrum castellum tenebant, ultro se Romanis dederunt. at Ambronis filius Ababdeles, Anazarbi ameras, quamdiu procul abfuit Basilii, bar-

βαρικῶς ἐθρασύνετο, ἐπεὶ δὲ ἤγγιζε, τῷ τῶν Μελιτηνῶν σίφει συμμιξας φρυγῆ τὴν μετ' αὐτοῦ σωτηρίαν ἐπραγματεύσατο. ὁ δὲ βασιλεὺς τὴν τε Κασούμαν ἐξεπόρθησε καὶ τὴν Καρβὰν τὴν Ἀρδαλάν τε καὶ τὴν Ἐρημοσκίαν, ὀπηνίκα καὶ Σίμας ἐκεῖνος ὁ τοῦ Ταίηλ, τὸς δυσχωρίους κατέχων τοῦ Ταύρου καὶ ἐξ ἐφόδου τὰς 5 τῶν Ῥωμαίων λυμαινόμενος ἐσχατιάς, πρὸς τὸν βασιλέα κατέφυγε. μετὰ ταῦτα τὸν Ὀνοπνίκτην λεγόμενον ποταμὸν καὶ τὸν Σάρδον διαπερούσας ὁ βασιλεὺς μετὰ τοῦ στρατοῦ ἦλθεν εἰς Κουκουσόν, καὶ τὰς ἐκεῖ λόχμας ἀποκαθύρας καὶ τὴν ἄβατον εὐπόρευτον πε-
B ποιτικῶς τῶν ἐνιαυθῶν λόγων ἐκράτησε. πρὸς δὲ τὴν Καλλιπόλιν 10 καὶ Παιδυσίαν φθάσας, δυσβάτοις δὲ περιτυχῶν καὶ ἀποκρήμνοις ὁδοῖς, τοὺς ὑπὸ χεῖρα παραμυθούμενος πιζῆ καὶ βύδην αὐτὸς προεπορεύετο τοῦ στρατοῦ. ὑπερβὰς δὲ τὰ στενὰ τοῦ Ταύρου τῇ Γερμανικίᾳ προσβάλλει. ἐπεὶ δὲ τὸ ἀνθιστάμενον ἄπαν τοῖς τείχεσι συνεκλείετο καὶ οὐδεὶς ἐτόλμα πρὸς χεῖρας ἐλθεῖν, τὰ πρὸ 15 τῆς πόλεως κάλλη κείρας καὶ πυρὶ παραδοὺς πρὸς Ἀδάπαν παρεγένετο τὴν πόλιν. καὶ τῶν ταύτης δὲ ἐπὶ τῶν μὴ τολμῶντων ἐν τοῖς ὑπαίθροις διαγωνίζεσθαι ἀλλ' εἴσω συνελαθέντων τειχῶν, τὰ
C ἔξω τῆς πόλεως ληϊσόμενος καὶ ἀποτεφρώσας, ἐκπολιορκήσας δὲ καὶ τὸ πολίχνηιον ὃ Γέροντα ἐκάλεον, καὶ διαρπάσαι ἑφεῖς τοῖς 20 στρατιώταις, τελευταῖον αὐτοῖς προσβάλλει τοῖς τείχεσι, καὶ παντοδαπὰς προσέφερε μηχανάς, καὶ ἐνεργὸς ἦν ἐν τῇ πολιορκίᾳ, ἐλπίδας οὐ μικρὰς ἔχων αἰρήσειν τὴν πόλιν διὰ τὸ τῆς περὶ αὐτὸν δυνάμειος βύρος. εὐρώστους δὲ τοὺς ἔνδον εὐρῶν καὶ ἀδεῶς τὰ

20 φρούριον C

barice ferociens, ubi is appropinquavit, Melitenorum turmae se immiscuit, cumque ea fugiendo salutis suae consuluit. Basilias Casamanem Carbanem Ardalam et Kremosycaeam excidit. atque tum ad eum confugit Simas ille Taeli filius, qui Tauri montis angustias insidens in Romanorum fines solitus erat grassari. secundum haec imperator Onopnichten fluvium et Sardum traiecit cum exercitu, pervenitque ad Cucusum, et saltibus ibi repurgatis in via loca itineribus commoda redegit, et quae ibi erant insidiis apta loca in potestatem suam recepit. inde ad Callipolin et Radaseam profectus, cum in transitu difficilia quaedam incidisset praecipit, suos consolatus pedes lento ingressu ante exercitum ivit; superatisque Tauri angustias ad Germaniciam accessit. cumque hostes intra muros se continerent, nemoque manum conferre auderet, suburbis direptis atque incensis ad urbem Adapam venit. cumque hic etiam oppidani moenibus se tarentur, quae extra urbem erant depraedatus incendit; oppidulum cui nomen Geron expugnavit, militibusque diripiendum tradidit. tandemque adhibitis machinis muros Adapae aggressus oppugnationem undique acrem instituit: nam suarum copiarum robur in spem cum haud exiguam urbis potiundae adducebat. cum autem

προσπίπτοντα φέροντας, ἀνοχὴν τῷ πολέμῳ δοῦς ἐπυθάνετο τῶν
 ἔνδον ἐφ' ὧν πεποιθότες, τῆς πατρίδος αὐτῶν ἤδη μελλούσης
 παραλαμβύνησθαι, ὀλίγον αὐτοῦ λόγον ποιούμενοι φαίνονται·
 πρὸς δὲ ἀπεκρίνατό τις τῶν γεραιτέρων πληροφορίαν ἐσχηκέναι οὐχ
 5 ὑπὸ σοῦ πολιορκηθῆναι τῶν τὴν πόλιν, ἀλλ' ὑπ' ἐτέρου τινὸς πε- D
 πρωμένον εἶναι ταύτην ληφθῆναι κατὰ γένος σοι προσήκοντος
 (Κωνσταντῖνος τούτῳ τὸ ὄνομα), καὶ διὰ τοῦτο μὴ καταπλήττε-
 σθαι τοῖς προσπίπτοισι. τοῦ δὲ τὸν υἱὸν ἐπιδειξάντος καὶ ὡς
 Κωνσταντῖνος καλεῖται εἰπόντος, οὐ τοῦτον ὁ ἐξηγούμενος ἔλεγεν
 10 εἶναι τὸν Κωνσταντῖνον ὃς αὐτῶν μέλλει ποιῆσαι τὴν πόλιν ἀνά-
 στατον, ἄλλον δὲ τινα μετὰ χρόνον συχνὸν καὶ τῶν ἀπογόνων τῶν
 σῶν. ἐφ' οἷς ὁ βασιλεὺς δογισθεὶς, καὶ ἔργοις ἐξελέγξαι βουλη-
 θεὶς ψεῦδος τὴν πρόρρησιν, συντονώτερον ἤπειτο τῆς πολιορκίας.
 ὡς δὲ πάντων πορούτων μὴ προβαίνουσιν ἑώρα τὴν σπουδὴν,
 15 ἐπεγένετο δὲ κρύος ἀμήχανον, τοὺς ἐν ὑπαίθρῳ σφυδρῶς λυμαι-
 νόμενον, ἔλυσε τὴν πολιορκίαν. ἐν δὲ τῷ ὑποστρέφειν τὸ πολὺ P 575
 τῶν ἀλχημωμάτων διὰ τὸ βάρος ξίφει κελεύσας ἀποφορτίξασθαι,
 τῆς πρὸς τὴν βασιλεύουσαν εἶχετο, πολὺ δέος τοῖς ἐκ τῆς Ἄγαρ
 καταλιπών. προσδοκήσας δὲ ἐπιθῆσεσθαι αὐτοῖς κατὰ τὰ σιτινά,
 20 λόχους ἐν τοῖς ἐπικαίροις ἀφείς πολλοὺς τῶν ἔλλοχῶντων ἐζώ-
 γρησε. πρὸς ἕπερ Ἀβδελομέλερ ὁ τοῦ τόπου κατάρχων ἀπειρη-
 κῶς, πρὸςβεις ἐκπέμψας ἀδείας καὶ εἰρήνης ἐδεῖτο τυχεῖν· οὐ τὴν
 δέησιν δεξάμενος ὁ βασιλεὺς σύμμαχον αὐτὸν τὸ ἀπὸ τοῦδε ἔσχε

3 ἀλώνας C

20 λόγοις μὲν τοῖς C

ἔλλοχ.] ἐπικαίρων C

videret obsessos fortiter et impavide oppugnationem ferre, factis indu-
 tiis eos percontatus est cuinam rei fidentes, patriae imminente exitio,
 tam securis essent animis. respondit quidam de senioribus certos se
 esse urbem non ab ipso in praesentia, sed ab alio quodam genus ad
 ipsum referente, nomine Constantino, expugnatum iri; itaque se non
 terri hac oppugnatione. eumque Basilius filium iis suum demonstras-
 set, atque hunc Constantinum vocari dixisset, non hunc esse illum Con-
 stantinum collocutor iste respondit, urbis huius eversorem, sed alium
 quendam fore multo post tempore, ex posteritate Basili. ira commotus
 ob haec imperator, falsumque esse hoc vaticinium re ipsa ostendere
 cupiens, maiori quam antea vi oppugnationi incubuit: sed cum defati-
 gantibus se omnibus nihil effici videret, simulque gelu ingens obortum
 sub dio versantes affligeret, obsidionem solvit domumque versus suos
 abduxit. inter revertendum multitudinem captivorum, quod oneri erat,
 ferro obruncari iussit. itaque levato exercitu iter ad urbem institutum
 prosecutus est, magno Agarenis terrore incusso. quos cum insidias sibi
 in angustiis structuros praesagiisset, suis militibus ad opportuna loca
 dimissis insidiatorum multos vivos cepit. quibus rebus Abdelomeleri,
 qui iis locis praecerat, animus ita est fractus ut missis legatis veniam
 pacemque petiverit. assensitque imperator, et hunc deinde spontaneum

κατὰ τῶν ὁμοφύλων ἐθελοντήν. ἐκεῖθεν τὸν Ἀργαῖον διελθὼν, πρὸς Καισάρειαν γενόμενος ἔκ τε Κολωνίας καὶ Μεσοποταμίας ἐπιπικίλους ἀγγελλας ἐδέξατο, κομισθέντων αὐτῷ λαφύρων καὶ **B** αἰχμαλώτων πολλῶν Κουρτῶν τε καὶ Σαρακηνῶν, οὓς ἅπαντας τῷ ξίφει ἀπεσκευάσματο· ἦν γὰρ προκαταπεπλησμένον τὸ στρά-5 τευμα λαφύρων ἀπὸ τε Συρίας καὶ Τεφρικῆς, καὶ οὐκ ἐβούλετο καὶ τούτους ἔχειν δύσχορηστον παρακολούθημα. ἐν Μηδαίῳ δὲ γενόμενος, καὶ τιμὰς διανείμας τοῖς ἀριστεύοις, καὶ πρὸς παραχειμασίαν ἐκπέμψας, αὐτὸς εὐζωνος πρὸς τὴν βασιλεύουσαν ἐφθάσε, καὶ κατὰ τὸ εἰωθὸς διὰ τοῦ πατριάρχου τὸν τῆς νίκης ἐδέ-10 ξατο στέφανον καὶ παρὰ τοῦ πλήθους τὰς ἐπιπικίλους ψόδύς.

Ἦδη δὲ τῆς Τεφρικῆς ἀπομαρανθείσης ἡ τῶν Ταρσιτῶν ἰσχὺς θάλλειν καὶ ἀυξάνεσθαι ἤρχετο, καὶ πάλιν ἀπὸ τούτων αἱ **C** τῶν Ῥωμαϊκῶν ὁρίων ἰσχυατιῶν δεινῶς ἐπιέζοντο. καθ' ὧν Ἀνδρέας ἐκεῖνος ὁ στρατηλάτης ὁ ἐκ Σκυθῶν πολλάκις ἠνδρίσατο, 15 καὶ πολλοὺς τῶν εἰς προνομίην ἐκτρεχόντων ἀνήρει καὶ αἰχμαλώτους ἐλάμβανε· ὃν ὁ βασιλεὺς πατρικιότητι τε ἐτίμησε καὶ εἰς τὴν ἀρχὴν τῶν σχολῶν προβιβάζει. τότε δὴ μᾶλλον ὁ Ἀνδρέας ἀπὸ μελλόνος ἔξουσίας τε καὶ δυνάμεως ἐμφανέσι μάχαις πολλάκις πρὸς τε τοὺς ἀπὸ Μελιτηνῆς καὶ τοὺς ἀπὸ Ταρσοῦ παρετάξματο καὶ νενί-20 κηκε. καὶ ποτε μετὰ φρονύγματος γράμματα πέμψαντος τῷ Ἀνδρέᾳ τοῦ ἀμηρεύοντος τῆς Ταρσοῦ, βλασφημίας ἀνάπλευ, δηλοῦντα ὡς ἴδω εἶ σε ὁ τῆς Μαρίας ὠφελήσει υἱὸς καὶ ἡ τοῦτον

7 μηδαίῳ C

16 ἡμαλώτερον C

22 καὶ βλ. ἀνάπλευ C

contra eius gentiles socium habuit. inde per Argaeum profectus ad Caesaream venit, ibique et ex Colonia et ex Mesopotamia nuntios rei feliciter gestae accepit, allatis simul spoliis ac multis captivis Curtius atque Sarracenis, quos omnes gladio occidi iussit: nam exercitus iam ante spoliis onustus erat Syriacis atque Tephricanis, et volebat imperator captivorum inutilem secum trahere catervam. ut ad Medaem pervenit, praemia iis quorum virtus in bello fuerat eximia divisit; militibusque hiematum dimissis, ipse expedito cum comitata Cpolin rediit, ibique de more victoriae coronam a patriarcha accepit, et populus ei cantilenis gratulatus est.

Tephrica hoc modo abolita, Tarsensium vires florere ac invalescere coeperunt, rursunque ab his Romanorum fines graviter infestari. contra hos Andreas Scythia saepenumero rem fortiter gessit, multosque eorum qui praedatum excurrerant interfecit aut cepit; itaque eum imperator patricia dignitate cohonestatum scholis praefecit. atque Andreas pactus maiorem iam potestatem, viribusque auctus, iustis praeliis aliquoties cum Melitenis ac Tarsensibus congressus victoriam reportavit. misit aliquando Tarsi amernas superbas ad Andream literas, plenas contumeliarum impiarum. inter alia scripserat "experiar an tibi sit commodaturus Mariae filius eiusque mater, ubi meas copias adversus te

τεκοῦσα, ὅταν ἐξέλθῃ κατὰ σου μετὰ τῆς περὶ ἐμὲ δυνάμεως, τὸ D
 λοιδορον γραμμάτιον οὗτος δεξάμενος τῇ εἰκόνι τῆς Θεομήτορος
 ἀπεκρέμασεν, εἰπὼν “ ἴδε ὦ μήτηρ τοῦ λόγου τε καὶ Θεοῦ, καὶ σὺ
 ὁ ταύτης υἱός τε καὶ Θεός, οἷα ὠνείδισε καὶ ἐφρουράζατο κατὰ σοῦ
 5 καὶ τοῦ σοῦ περιουσίον λαοῦ ὁ βύρβαρος οὗτος καὶ ἀλαζών.”
 ταῦτα δὲ εἰπὼν, ἄρας τὰς Ῥωμαϊκὰς δυνάμεις ἐπήει κατὰ Ταρ-
 σοῦ. καὶ δὴ κατὰ τὸ Ποδανδὸν γενόμενος κάκει τοῖς ἐναντίοις
 συμμίζας τρέπεται φόνῳ πολλῷ τὸ τῶν βαρβάρων πλῆθος, πρό-
 10 ταρον αὐτοῦ πεσόντος τοῦ ἀμηρῶ· ὄλλοι δὲ τινες μόγις πρὸς
 θάψας δὲ τοὺς οἰκειούς, καὶ τοὺς πολε-
 μίους εἰς ἓνα χῶρον συναγαγὼν, καὶ μέγαν ποιησάμενος κολωνόν P 576
 εἰς στήλην καὶ τοῖς μετέπειτα, πρὸς τὰ οἰκεία ὑπέστρεψε μετὰ
 λαφύρων καὶ αλγυμαλωσίας πολλῆς. ἔγραψε δὲ καὶ τῷ βυσιλεῖ
 δηλοποιήσας τὴν νίκην. οἷα δὲ φιλεῖ ποιεῖν ὁ φθόνος, διαβύλ-
 15 λουσιεν οἱ πονηροὶ τὸν ἄνδρα πρὸς βασιλέα, καὶ ῥᾷδιόν οἱ κατα-
 σχεῖν λέγοντες τὴν Ταρσόν, ὃ δὲ μελλήσει καὶ ῥᾷθυμία προήκατο
 τὸν καιρόν. ὅφ’ ὧν πολλάκις λεγομένων ἀναπεισθεὶς ὁ βυσιλεὺς
 παραλῦει τῆς ἀρχῆς τὸν ἄνδρα, καὶ ἀντ’ ἐκείνου προβύλλεται τὸν
 Στυπειώτην λεγόμενον, τὴν τε Ταρσὸν ἐξελεῖν ὑπισχνούμενον καὶ
 20 ἄλλα πολλὰ φρουιτόμενον. ὃς αὐτίκα παραλαβὼν τὰς δυνάμεις
 ἦγε κατὰ Ταρσοῦ, μηδὲν στρατηγικὸν ἐννοήσας μηδὲ εὐβουλίας
 ἐπάξιον. πλησίον δὲ γενόμενος τῆς Ταρσοῦ ἀνέλιξεται κατὰ τινα B
 τύπον ὃς Χρυσόβουλλον λέγεται, μήτε τάφρον ἀξιόλογον μήτε

9 ἀπό C

11 μέγα C

eduxero.” eam epistolam Andreas imagini deiparae suspendit, ita factus
 “verbi ac dei genitrix, tuque deus eius fili, vide ut conviciatus est et
 quam insolenter infremuit iactabundus ille barbarus contra te et pecu-
 liarem tuum populum.” statim deinde exercitum suum ad Tarsum duxit.
 cumque ad locum cui Podando nomen est venisset, in adversos hostes
 incidit, pugnaque conserta ingentem eorum stragem edidit, in primis
 ipso etiam amera interfecto, paucisque fuga Tarsum elapsis. ibi tum
 suos humavit, et cadaveribus hostium in unum congestis acervum ma-
 gnum tumulum ac columnam excitavit ad victoriae memoriam; atque ad
 sua reversus multis cum captivis et ampla praeda, imperatorem per liti-
 ras de re gesta certiore reddidit. hic suum tenuit morem invidia;
 inventisque maligni homines, qui Andream apud Basilium criminarentur,
 facile ei fuisse dicentes Tarso potiri, nisi ob ignaviam cunctando occa-
 sionem perdidisset. atque his calumniis crebro inculcatis persuasum est
 imperatori ut imperium abrogaret Andreae. in eius locum suffecit Sty-
 peiotam, statim se Tarsum occupaturum aliaque multa ferociter iactan-
 tem. is ergo Stypeiota confestim exercitum ad Tarsum ducit, nulla
 prorsus imperatoria calliditate, nullo usus consilio; cumque Tarsu ap-
 propinquasset, castra eo loco qui Chrysobullum dicitur ponit, neque

στρατοπεδείαν ὀχυρὰν προστησάμενος. ὃν κατανοήσαντες οἱ Ταρσεῖς ἀμελῶς διακειόμενον ἐπιτίθενται τούτῳ νυκτὸς στρατηγήματι χρῆσάμενοι τοιοῦτω. ὀλιγανδροῦντες γὰρ οἱ τοιοῦτοι ἐκ τῆς πρὸς Ἀνδρέαν ἤττης καὶ μὴ ὄντες ἀξιόμαχοι πρὸς παράταξιν, ἵππους συναγαγόντες συγχοῦς καὶ βύρσας ξηρὰς ἐξάψαντες ἀπὸ τῶν ἰπ-5 πείων οὐρῶν, ὕφ' ἐν παράγγελμα κατὰ πολλὰ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στρατοπέδου ἐπαφίῃσι μέρη, ὅπισθεν δὲ αὐτοὶ ταῖς σάλπιγξι καὶ τοῖς τύμπάνοις ἐπιδουπήσαντες μέσον τοῦ χάρακος γυμνοῖς τοῖς εἴφεσιν εἰσεπήδησαν. ταραχῆς οὖν συμπεσοῦσης τῷ τῶν Ῥωμαίων C στρατεύματι, καὶ δειλίᾳ συνταραχθέντων ὁμοῦ καὶ τῶν ἀνδρῶν 10 καὶ τῶν ἵππων καὶ ἀλλήλοις περιπιπτόντων, συνέβη τοὺς βαρβάρους κρατῆσαι καὶ φόβον ἄπειρον ἀπεργάσασθαι τῶν Ῥωμαίων, τῶν πλείστων δυσκλεῶς συμπατουμένων καὶ συμπνηγομένων ὕφ' ἑαυτῶν. οὕτω δὲ παραδόξως κρατήσαντες οἱ Ταρσεῖς καὶ τὴν Ῥωμαϊκὴν ἰσχὺν κατακόψαντες βαρβαρικοῖς ἀλαλαγμοῖς ἐπαιάνιζον. 15

Καὶ τὰ μὲν πρὸς ἀνίσχοντα ἥλιον οὕτως εἶχε, τὰ δὲ πρὸς ἐσπέραν ἄπεισι λέξων ὁ λόγος. καὶ τούτων γάρ, ὁμοίως τοῖς λοιποῖς, ἐπὶ πλέον ἀμεληθέντων ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Μιχαήλ, καὶ D κύσης σχεδὸν ὄση τῇ βασιλείᾳ Ῥωμαίων ἀνήκει Ἰταλίας, καὶ τῶν πλείστων τῆς Σικελίας ὑπὸ τῆς τῶν Καρχηδονίων δυνάμειως κατα- 20 πολεμηθείσης καὶ ὑποφόρου τοῖς βαρβάροις γενομένης, ἔτι δὲ καὶ τῶν ἐν Παννονίᾳ καὶ Δαλματίᾳ καὶ τῶν ἐπέκεινα τούτων διακειμένων Σκυθῶν, Χρωβάτων φημὶ καὶ Σέρβων καὶ Ζαχλούβων

3 γὰρ οἱ τοιοῦτοι om C
23 χρωβάτων C

21 γεγενημένης C

22 Παιονία C

fossa satis ea neque excubiis muniens. cuius incuriam cum observassent Tarsenses, per noctem eum adoriuntur, tali commento usi. quia accepta ab Andrea clade ad exiguum redacti numerum pugnae sustinendae pares non erant, multis conductis equis ab eorum candidis sicca coria suspendunt, simulque eos ad varias castrorum Romanorum partes dimittunt: ipsi a tergo eorum, tubis ac tympanis sonitum edentes, strictis cum gladiis in media castra insiliunt. orta proinde in exercitu Romano trepidatione, et per tumultum viris equisque in se confuse incidentibus, factum est ut barbari vincerent immensamque Romanorum caedem peragerent, plerisque a suis inglorie obtritis atque suffocatis. Tarsenses hac inopinata potiti victoria, et conciso Romano exercitu, barbarica conclamatione et strepitu paeanean cecinerunt.

Hic tum status rerum in Oriente fuit. nunc res in Occidente ut habuerint, exponemus. cum has quoque, perinde ac cetera omnia, Michaelus imperator neglexisset, omnis prope quae ad Romanum pertinebat imperium Italia et pleraeque Siciliae partes a Carthaginensibus debellatae et tributariae barbaris factae erant. ad haec Scythae, qui in Pannonia Dalmatia ulterioribusque debebant regionibus, Chrobatae in-

Τερβουνιωτῶν τε καὶ Καναλιτῶν καὶ Διοκλητιανῶν καὶ Ῥεντανῶν, τῆς ἀνέκαθεν Ῥωμαίων ἐπικρατείας ἀφηνιασάντων καὶ αὐτονόμων καθεστηκότων, συνεπέθεντο μετὰ τοῦ καιροῦ καὶ οἱ ἀπὸ Καρχηδόνος Ἀγαρηνοὶ. καὶ ἄρχοντας ἐπιστήσαντες τὸν τε Σολδάνον 5 καὶ Σάβαν καὶ τὸν Καλφούς, ἐμπειρίᾳ πολεμικῇ διαφέρειν μεμαρτυρημένους τῶν ὁμοφύλων, ἕξ καὶ τριάκοντα πλοίων πολεμικῶν P 577 κατὰ Δαλματίας στόλον ἀπέστειλαν, ὅφ' οὗ διάφοροι πόλεις ἐάλωσαν Δαλματῶν, ὅλον ἦτε Βούταμα, ἢ Ῥῶσα καὶ τὰ κάτω Δεκάταρα. προχωροῦντων δὲ κατὰ νοῦν τῶν πραγμάτων τοῖς Ἀγαρηνοῖς, ἦλθον καὶ ἐπὶ τὴν τοῦ ὄλου ἔθρους μητρόπολιν ἢ Ῥαούσιον λέγεται, καὶ ταύτην ἐπὶ χρόνον ἐπολιόρχουν πολὺν, ἐκθύμως τῶν ἔνδον ἀγωνιζομένων. ἐπεὶ δὲ χρόνον ταλαιπωρούμενοι οἱ Ῥαούσιοι εἰς τὰς ἐσχάτας συνηλαύνοντο ἀπορίας, πέμπουσι πρέσβεις εἰς βασιλέα ὑπὸ τῆς ἀνάγκης στενοχωρούμενοι, ἐπαμῦναι 15 πυρακαλοῦντες τοῖς κινδυνεύουσιν ὑποχειροῖς γενέσθαι τῶν ἀρητῶν τοῦ Χριστοῦ. μήπω δὲ τῶν πρέσβειων ἀφικομένων Μιχαὴλ μὲν ὁ βασιλεὺς θνήσκει, καταλαμβάνουσι δὲ τὸν Βασιλειον οἱ B πρεσβευταί. ὢν ἐπιμελῶς ἀκροασάμενος καὶ ὄλος τοῦ πύθους γενόμενος, στόλον ἔξαρτυσάμενος νεῶν ἑκατὸν καὶ ἄνδρα τούτοις 20 ἐπιστήσας ἐμπειρίᾳ καὶ συνέσει τῶν πολλῶν διαφέροντα τὸν πατρίκιον Νικήταν καὶ δρουγγάριον τῶν πλωτῶν τὸν τὴν ἐπωνυμίαν Ὀρόφαν, κατὰ τῶν πολεμίων ἐπέμπει. οἱ δὲ τῇ πολιορκίᾳ τοῦ Ῥαουσιίου προσμένοιτες Ἀγαρηνοὶ διὰ τινων αὐτομόλων μα-

5 καλφῶς C

ῥοῦν C

19 ἠῶν C

δοποῦντας C

11 ἐκθύμων C

22 Ὀρόφαν P

8 βούτομα C

12 χρόνον C

9 δεκάτορα C

14 ὡς C

quam, Servi Zachlubi Terbuniotae Canalitae Diocletiani atque Rentani, Romani imperii, cui antiquitus suberant, iugo excusso in libertatem sese asseruerant. quos capta occasione adorti Carthaginenses Agareni, creatisque ducibus Soldano Saba et Calphuso, qui inter gentiles peritiae bellicae primas absque controversia tenebant, classe armata navium 36 emissa, multas Dalmatiae urbes ceperunt, inque his Butamam Rosam et Decatarani inferiorem. ita prospere succedentibus rebus Agareni Ragusium quoque totius gentis caput aggressi longo tempore obsederunt, fortiter urbem defendentibus qui intus erant. hi cum aerumnis diu toleratis tandem in extremo essent constituti discrimine, necessitate urgente legatos ad imperatorem mittunt, potentes sibi subvenirī, ne in potestatem hostium Christum diffitentium rodigantur. antequam legati venirent, iam Michaeli obitu imperium Romanum Basilius occupaverat, is legatos attente audivit, totusque eorum miseratione concitus classem 100 navium comparat, eamque duce Niceta patricio et drungario rei navalis, cognomine Orypha, peritia ac prudentia singulari viro, in barbaros emittit. Agareni, quos in obsidenda urbe perseverasse diximus, cum ex transfugis cognovissent Ragusinorum ad imperatorem legatos

θύντες τὴν πρὸς τὸν βασιλέα τῶν Ῥαουσιῶν πρεσβείαν, ἀπειγνο-
κότες δὲ καὶ τὴν σύντομον ἄλωσιν, τοῦτο δὲ καὶ τὴν ἐκ βασιλείως
φοβηθέντες ἀφίξασθαι μέλλουσαν βοήθειαν, λύνουσι τὴν πολιορ-
C κίαν, κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν, ἣ νῦν Λαγγοβαρδία ὠνόμασται, δια-
περάσαντες τὸ κίστρον τῆς Βάρεως ἐξεπύρθησαν καὶ αὐτόθι κα- 5
τασκηνώσαντες, καὶ τοῖς ἑγγίζουσι καθ' ἐκύστην ἐπιτιθέμενοι καὶ
αἰεὶ τι προηλαμβάνοντες, πᾶσαν τὴν Λαγγοβαρδίαν ἕχρι καὶ αὐ-
τῆς τῆς ποτὲ μεγαλοδόξου Ῥώμης ἐκράτησαν.

Τὸ δὲ γενόμενον ἐν Δαλματία παρὰ τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐπικου-
ρίας καὶ τὰ προμνημονευθέντα γένη τῶν Σκυθῶν θεασάμενα, οἱ 10
τε Χρωβάτοι καὶ Σέρβοι καὶ οἱ λοιποὶ, πρέσβεις πρὸς βασιλέα
στέλλουσιν ἄξιουῦντες ζήτησιν τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐξουσίας ὑπεισελεθεῖν.
D ὧν ὡς εὐλόγου τῆς δεήσεως ἐπακούσας ὁ βασιλεὺς φιλανθρωπίως
αὐτοὺς προσεδέξατο, καὶ πάντες τῇ Ῥωμαϊκῇ ἐπανήλθον ἀρχῇ,
δεξιόμενοι ἄρχοντας τῶν οἰκείων καὶ ὁμοφύλων. τῶν δὲ περικυβη- 15
μένων Ἀγαρηῶν τὸ Ῥαούσιον ἔτι περὶ τὴν Ἰταλίαν διατρεχόν-
των καὶ συνεχῶς κατατριβόντων αὐτήν, φροντίζων ὁ βασιλεὺς
ὅπως τούτους ἀποσκευάσῃται, ἐπεὶ ἐγίνωσκε μὴ ἀξιόμαχον εἶναι
τὸν μετὰ τοῦ Ὁροῦφα στόλον, πρὸς Δολίχον τὸν ἦγα Φραγγίλας
καὶ τὸν πάπαν Ῥώμης διμπρεσβεύεται, συνεπικουρησαὶ ταῖς ἐαν- 20
τοῦ δυνάμεσιν ἔξαιτῶν καὶ μετὰ τούτων κατὰ τῶν ἀθέων συμ-
πυραυάξασθαι, καὶ τὰς ὀλίγῃ πρόσθεν μνημονευθείσας χώρας
τῶν Σθλαβηνῶν κειλεύσας συνεπιλαβέσθαι τοῦ ἔργου καὶ τοὺς τοῦ

11 χροβάτοι C

19 Ὁρόφα P

δολοίχον C

ivisse, de urbe cito expugnanda desperantes et auxilia missurum ei im-
peratorem metuentes, obsidionem solvunt, et ad Italiae eam partem quae
Longobardia hodie dicitur navigantes Barin castrum occupant, ibique
consident. inde paulatim proxima quaeque aggressi et potiti, univer-
sam Longobardiam, et aliquando quidquid ad ipsam usque Romam olim
gloriosissimam interest regionis, obtinuerunt.

At Chrobati Servi reliquaeque Scythicae quas supra nominavimus
gentes, cum vidiissent quomodo missis a Romano imperatore auxiliis res
in Dalmatia acta esset, missis ad eum legatis petunt rursus sub iugum
Romanae potestatis se recipi. quorum honestam iudicans petitionem
Basilius humaniter assensit. ita istae gentes omnes sub imperium Ro-
manum redierunt, iisque praefecti ex ipsarum corpore dati. cum autem
qui Ragusium obsederant Agareni adhuc per Italiam discursarent, eam-
que continentibus damnis attererent, Basilius de iis profligandis cogi-
tans, sentiensque classem Oryphae ad hoc conficiendum non satis ha-
bere virium, per legatos a Dolicho Franciae rege et a papa Romano
contendit ut sibi in excindendis impiis hostibus auxilia praebent. Sla-
vinis quoque istis, quas paulo ante commemoravimus, gentibus praeci-

Ῥαουσίου οικήτορας. ὦν ὁμοῦ πάντων γεγενημένων καὶ μεγάλης ἀδροιοθείσης δυνάμεως, ἐπεὶ καὶ ὁ Ῥωμαίων ναύαρχος ἐμπειρίῃ P 578 στρατηγικῇ ἐκεκόσμητο, θῦπτον ἢ Βάρις ἀλάσκειται. τὸν δὲ Σολδάνον καὶ τὸν ὑπ' αὐτὸν λαὸν τῶν Ἀγαφηνῶν ὁ ἄρχων Φρυγγίας ἀναλαβόμενος αἰχμαλώτους ἐπ' οἶκον ἀπήγαγε. καὶ ἡ μὲν κατὰ τὴν ἐσπέρην πρώτη στρατεία τῷ Βασιλεῖω τοιοῦτον πέρας ἐδέξατο.

Ὁ δὲ Σολδάνος αἰχμαλώτος, ὡς εἴρηται, παρὰ τοῦ ἑγγὸς ληφθεὶς καὶ ἐν Καπύῃ ἀχθεὶς, ἐπὶ διετίαν ὄλην ἐνδιατρέψας οὐδέποτε παρὰ τινος ὤφθη γελῶν. ὁ δὲ ῥῆξ τῷ κατάφωρον αὐτὸν γελῶντα πεποικηκῆτι χρυσοῦ δόσιν κυτεπηγγελατο. προσήγγειλεν ὅν τις ποτε τῷ ῥῆγι γελῶντα τὸν Σολδάνον θεύσασθαι, καὶ τούτου παρείχετο μάρτυρας. Ἦν κάλλεος ὁ ῥῆξ τὴν μεταβολὴν τοῦ B γέλωτος ἐπυνθάνετο. ὁ δὲ “ἄμαξαν” φησὶ “κατιδῶν καὶ τοὺς 15 ταύτης κατανοήσας τροχούς, πῶς ὁ μὲν ταπεινὸς αἴρεται ὁ δὲ μετέωρος ταπεινοῦται, καὶ ὡς εἰκόνα ταύτην λαβὼν τῆς ἀσταθμῆτος καὶ ἀβεβαίου τῶν ἀνθρώπων εὐδαιμονίας, ἐγέλασα, ἅμα μὲν ἐνθυμηθεὶς πῶς ἐφ' οὕτως ἀβεβαίῳ πράγματι ἐπαιρόμεθα, ἅμα δὲ καὶ οὐκ ἀδύνατον οἰηθεὶς τὸ καὶ ἐμέ, ὥσπερ ἐκ μετεώρου γε- 20 γονότα ταπεινόν, οὕτως καὶ ἐκ τοῦ χαμιρποῦς ἐνδέχεται πάλιν ἀρθῆναι πρὸς τὸ μέγεθος.” τούτου ἀκούσας ὁ ῥῆξ καὶ ἔννοιαν τῶν οἰκείων λαβὼν, συνειδὼν τε τὸν ἄνδρα λογισάμενος διὰ τε τὴν προηγησαμένην ἀρχὴν καὶ τὸ γῆρας καὶ τὸ εὐτυχίας τε ἅμα καὶ C

1 ῥουσίου C

8 σουλδάνος C

8 στρατηγικῇ ἐμπειρίῃ C

12 σουλδάνον C

σουλδάν C

13 κελύσεως C

pit, ac Ragusinis, ut Institutum suum iuvent. hoc modo coniunctis viribus ingens est contractus exercitus; cumque classis Romanae praefectus peritia rei bellicae polleret, mox capta est Baris. Soldanum, et qui sub eo militabant Agarenos, Franciae rex captivos secum abduxit. hunc exitum prima Basilii in Occidentem expeditio habuit.

Soldanus autem a rege Franciae Capuam captivus abductus toto biennio nunquam ridere visus est. itaque rex ei qui effusum Soldanum risum concitasset, aureum munus promisit. cum autem quidam regi narraret vidisse se Soldanum ridentem, testemque rei produxisset, vocavit ad se rex Soldanum, causamque mutationis quaesivit. ibi Soldanus “currum” inquit “contemplabar eiusque rotas, ut earum aliae partes in imum aliae in summum obverterentur; atque hanc ego incertae Inconstantisque hominum felicitatis imaginem sentiens risi, cumque in mentem mihi veniret quam instabili nos de re superbiremus, tum simul etiam hoc fieri posse iudicans, ut quomodo ex summo infimus sum factus, ita ex humili rursus loco ad prius attollar fastigium.” his auditis rex de suo quoque statu cogitans, Soldanumque et ob gestum ante imperium et ob senectutem ac utriusque fortunae peritiam virum iudi-

θυσυχίας πειραθῆναι, παρησίᾳς τε μετεδίδου αὐτῷ καὶ συν-
 διαιτήσεως. ὁ δὲ δόλιος ὢν καὶ πανοῦργος μηχανὴν ῥύπτει κατὰ
 τοῦ ῥηγός, ἥτις τὸν μὲν ῥῆγα τῆς Καπύης ἐδίωξεν, ἐαυτῷ δὲ τὴν
 πρὸς τὰ οὐκεία ὑποστροφὴν ἐχαρίσατο. εἰδὼς γὰρ ὁ τοιοῦτος ὡς
 αἱ δύο Ἰταλικαὶ πόλεις αὗται, ἢ τε Καπύη καὶ ἢ Βενεβενδός, οὐ 5
 πρὸ πολλοῦ προσκτεθεῖσαι τῷ ῥηγί βεβαίαν οὐ φαλάττουσι τὴν
 πρὸς αὐτὸν πίστιν, ἀλλ' ἀεὶ τὴν ἐλευθερίαν φαντάζονται, οὐκ
 ὄγνων δὲ ὅτι καὶ διὰ φροντίδος ἐστὶ τῷ ῥηγί ἡ τούτων βεβυλία
 καὶ ἀσφαλῆς κατάσχεσις, πρόσεισι τῷ ῥηγί καὶ φησὶν "ὄρων σε
 D διὰ παντός, ὦ βασιλεῦ, μεριμνῶντα καὶ φροντίζοντα πῶς ἂν 10
 ἀσφαλῶς καθέξεις τὰς Ἰταλικὰς ταύτας πόλεις, ἔρχομαι προσό-
 σων βουλῆν. ἴσθι οὖν, ὦ γενναύτατε, ὡς οὐκ ἄλλως σοὶ ἀμε-
 τάπτωτος ἢ τῶν πόλεων τούτων κατάσχεσις ἔσεται, εἰ μὴ τοὺς
 προύχοντας τούτων εἰς τὰ ἥδη μετοικίσεις τῶν Φράγγων· φύσει
 γὰρ τὸ ἀκουσίως δουλούμενον ἀντίχεται τῆς ἐλευθερίας, καὶ και- 15
 ροῦ λαβόμενον ἐκρήσσει τὸ σπουδαζόμενον." τούτοις ἡσθεὶς τοῖς
 λόγοις ὁ ῥῆξ, καὶ λυσιτελεῖν αὐτῷ οἰηθεὶς, ἐγνώκει οὕτω ποιεῖν.
 κλοιοὶ τοίνυν ἐχαλκεύοντο καὶ δεσμὰ λεληθότως ὡς ἐπὶ τινι χρεῖα
 τάχα κατεπειγούση. οὕτω δὲ τὸν ῥῆγα ἐμμηχάνως ὁ Σολδάνος
 ἀνδραποδίσας πρόσεισι τοῖς ἐξάρχουσιν τῶν πολιτῶν (καὶ γὰρ δὴ καὶ 20
 P 579 τούτοις συνήθης ἐγένετο καὶ συνιχῶς ὁμιλῶν διετέλει) καὶ φησὶ
 πρὸς αὐτούς "ἀπόρρητόν τι ἐξενεγκεῖν βούλομαι πρὸς ὑμᾶς, δέ-
 δοικα δὲ μὴ ἔκπυστον γενόμενον ἐμοὶ τε ὄλεθρον καὶ ὑμῖν κίνδυνον

4 ὁ τοιοῦτος om C

cans sapientem, libere postmodo secum congregi ac versari permisit. at
 Soldanus, homo vaser et versutus, dolum regi tendit, quo eum Capua
 expulit sibi que ad suos reditum confecit. duas Italiae urbes, Capuam
 ac Beneventum, sciebat nuper a rege subactas in fide eius constanter
 non permanere, sed adhuc libertatem somniare: neque ignorabat de iis
 certo tutoque retinendas regem esse sollicitum. ergo regem compellans
 "video" inquit "te assiduo meditari et curam impendere quomodo has
 duas urbes certo retineas in tua potestate. ea de re consilium affero.
 scias itaque non aliter tibi firmum in eas fore imperium quam si earum
 principes in Franciam deportes. natura enim ita comparatum est ut qui
 invitū serviant, ii libertatem affectent, et quod cupiunt, ad id obtine-
 dum capto tempore erumpant." hunc sermonem rex gratum habuit,
 esseque hoc in rem suam ratus statuit exsequi. itaque iam occulte com-
 pedes aereae parabantur et vincula, veluti ad usus alios quosdam requi-
 rentur. at Soldanus hoc commento regem ludificatus, principes civium
 (nam horum quoque familiaritatem ac crebram consuetudinem sibi para-
 verat) aggressus habere se arcanum ostendit, quod ipsis indicet, nisi
 metuendum sibi sit ne ii eo evulgato indicii exitium, sibi periculum

προξενήση. τῶν δὲ διομοσαμένων ἔχειμυθῆσιν καὶ ἀνέκφορον-
 τηρῆσαι τὸ λαληθέν, τὸν ῥῆγμα ἔφη βούλεισθαι πάντα ἑρᾶς πρὸς
 τὴν ἑαυτοῦ χώραν τῆς Φραγγίας σιδηροδεσμίους ἐκπέμψαι, ὡς
 σὺν ἄλλως οὔσης αὐτῷ ἀσφαλοῦς τῆς τῶν ἑμετέρων διακρατήσεως
 5 πόλεων. τῶν δὲ ἐνδοιαζόντων καὶ μὴ πιστὰ τὰ λεγόμενα ἤγου-
 μένων, ζητούντων δὲ σαφεστέραν τῶν λεγομένων κατάληψιν, λα-
 βόμενός τινος τῶν ἀρχόντων ἀπῆλθεν εἰς τοὺς χαλκᾶς, καὶ διε-
 ρινῦσθαι παρεκελεύετο τίνα τὰ μετ' ἐπιτύσειας χαλκευόμενα, ἐπεὶ Β
 δὲ μάθοι ὅτι ἄλύσεις εἰσὶ καὶ πέδαι, ἐπανελθὼν πληροφορίαν ἐδί-
 10 δον τοῖς ἄρχουσιν ἐνοικίως τὸν ἄνδρα λαλεῖν, καὶ τὰ λαλούμενα
 ἀληθῆ τυγχάνειν καὶ ταῖς ἡμῶν σωτήρια πόλεσι. πληροφορη-
 θέντες οὖν οἱ ἄρχοντες καὶ σύεδροι τῶν ῥηθειςῶν πόλεων τρόπον
 ἐζήτουν ὅπως τὸν ῥῆγμα ἀμύνωνται. καὶ δὴ πρὸς κωνηγέσιον ἐξελ-
 15 ροῦσιν αὐτῷ τὴν εἴσοδον. ὁ δὲ μηδὲν ἐκ τοῦ παραχρῆμα δυνάμε-
 νος διαπράξασθαι πρὸς τὴν ἑαυτοῦ ὑπενόστησε χώραν. πρόσεισι
 οὖν τοῖς ἄρχουσιν ὁ Σολδάνος τὴν χάριν τῆς μητύσειας ἀπαιτῶν·
 ἣ δὲ ἦν τὸ ἀπολυθῆναι καὶ ἐλευθερίως συγχωρηθῆναι ἀπειθεῖν C
 εἰς τὴν ἑαυτοῦ πατρίδα. ἀπολυθεὶς οὖν ὡς τάχα εὐεργετήσας,
 20 καὶ εἰς Καρχηδόνα γενόμενος καὶ τὴν ἰδίαν ἀνακτησάμενος ἀρχὴν,
 ἐκστρατεύει κατὰ Καπύνης καὶ τῆς Βενεβενδοῦ· καὶ χύρακα πήξας
 ὀχυρὸν ἐνεργῶς ἐπολιόρκει τὰς πόλεις. στενοχωρούμενοι δὲ ὑπὸ
 πολιορκίας οἱ πολῖται διαπρεσβεύονται πρὸς τὸν ῥῆγμα, συγγνώμην

17 σολδάνος C

creaturi essent. ut iureiurando interposito taciturnitatem promissere, con-
 stituisset omnino regem significat ipsos in vinculis ferreis in Franciam
 transmittere, quod iudicaret se aliter in urbes ipsorum stabile imperium
 habere non posse. dubitantibus et fidem dictis non adhibentibus, sed
 certius eorum argumentum quaerentibus, quendam principum Soldanus ad
 fabros duxit, iussitque interrogare quidnam tanta operis contentione fa-
 bricarentur. qui cum didicisset catenas et pedicas parari, ad suos re-
 versus fidem eis fecit, Soldani verba a benevolentia erga ipsos profec-
 ta vera esse ac patriae ipsorum salutaria. exinde principes istarum
 urbium rem ita habere persuasi, de ratione qua ulciscerentur regem co-
 gitant; egressumque aliquando venatum portis oclnais reditu arcent.
 isque cum in praesentia nihil agere posset, urbibus iis exclusus tum in
 Franciam rediit. Soldanus autem principes adit, ab iisque mercedem
 iudicii postulat; quae erat ut liber in patriam redire sineretur. id pro
 hoc beneficio consecutus muneris, Carthaginem reversus, ac imperio
 pristino recepto, expeditionem contra Capuam ac Beneventum suscipit,
 urbesque eas validis circumpositis castris omni vi oppugnat. pressi ob-
 sidione oppidani ad regem legatos mittunt, veniam delicti petentes auxi-

τε τῆς ἁμαρτάδος αἰτοῦντες καὶ συμμαχίαν ζητοῦντες. ἀλλὰ
 μεθ' ἕβρωως ἀποπέμπονται, ἐπιχαίρειν εἰπόντος τῇ ἀπωλείᾳ αὐ-
 τῶν. ἀπράκτων δὲ τῶν πρεσβευτῶν ἐπαναστρεφάντων διαπορού-
 μενοι καὶ μὴ ἔχοντες ὅ τι καὶ δρούσειαν, δεινῶς δὲ πιεζόμενοι καὶ
 ταῖς τῆς πολιορκίας ἀνάγκαις, στέλλουσιν ἄγγελον πρὸς Βασιλεῖον 5
D τὸν βουσιλέα Ῥωμαίων, βοήθειαν ἑξαίτουμένοι. οὗτος δὲ τὴν
 πρεσβείαν δεξάμενος θῦττον ἐκπέμπει τὸν πρεσβευτὴν, θαρρεῖν
 παρεγγυήσοντα ὡς μετὰ μικρὸν ἤξει τε αὐτοῖς ἀποκρῶσα βοήθεια
 καὶ τῆς ἀνάγκης αὐτοὺς ἐξελεῖται. ὑποστρέψας οὖν ὁ πρεσβευτῆς
 αἰχμάλωτος ἐγένετο τοῖς ἐχθροῖς· ὃν καὶ παρασησάμενος ὁ Σολ- 10
 δάνος “δουῖν” ἔφη “προκειμένοι οδοῖν ἕξεσί σοι τὴν ὠφελιμω-
 τέραν ἐλθεῖν. εἰ μὲν γὰρ θέλεις τὴν ἑαυτοῦ σωτηρίαν δωρεῶν
 τε τυχεῖν καὶ χαρίτων πολλῶν, λάλησον πρὸς τοὺς πέμπσαντας ἐν
 ἐπηκόῳ ὡς ἀπείρηται τῷ βουσιλεῖ Ῥωμαίων ἢ πρὸς ἡμᾶς συμμα-
 χία, καὶ σωθήσῃ· τῶν δ' ἀληθινῶν ἐπαγγελιῶν ἐχομένῳ σοι 15
 ἔψεται ταχύτατος θάνατος.” τοῦ δ' ἀγγελιαφόρου συνθεμένου
 τὸ θέλημα ποιῆσαι τοῦ ἀμηνῶ, ἐπεὶ ὡς ἀπὸ τόξου βολῆς τῷ τελεῖ
 προσήγγισαν, τοὺς πρῶτους ὁ πρεσβευτῆς παραγενέσθαι τῆς πό-
P 580 λεως ἐξήτησατο. καὶ δὴ παραγενομένων, τοιούτων πρὸς αὐτοὺς
 ἤρξατο λόγων “εἰ καὶ πρόδηλός μοι τυγχάνει ὁ θάνατος, ὃ κατέ- 20
 ρες, καὶ τὸ ξίφος ἐν τῇ σφυγῇ, ἀλλ' ὅμως οὐκ ἀποκρύνομαι τὴν
 ἀλήθειαν. αἰτῶ δὲ ἀποδοῦναι μοι τὴν χάριν εἰς τὰ ἐμὰ ἔγωνα
 καὶ τὴν σύννευον. ἐγὼ γάρ, ὃ κύριοί μου, εἰ καὶ ταῖς τῶν πο-
 λεμίῶν κατέχομαι χερσίν, ἀλλὰ γε τὴν πρεσβείαν μου ἔξεπλήρωσα,

18 προσήγγισε Ο

liumque implorantes. quos ille contumeliose dimisit, gaudio sibi fore
 ipsorum exitium respondens. legatis re infecta reversis, obsessi quo se
 verterent non habentes, oppugnandoque in summas redacti difficultates,
 legato ad Basilium Romanorum imperatorem misso ut succurrat sibi fla-
 gitant. assentit imperator; statimque legatum remittit, qui suos bono
 animo esse iuberet, nuntiaretque mox adfutura satis valida auxilia, quae
 ipsos discrimini eriperent. is legatus in reditu ab hostibus est captus.
 eique Soldanus ad se adducto “optio tibi” inquit “datur: delige quod
 est melius. si salvus esse vis magnisque affici donis, dic iis qui te mi-
 serant, omnibus audientibus, denegasse imperatorem Romanum iis auxi-
 lia: sin verum renuntiabis, illico peribis.” promittit legatus se factu-
 rum quod iusserat ameras; et cum ad sagittae ictus spatium ad moenia
 accessissent, primos urbis prodire postulat. qui ut praesto fuerunt, sic
 eos compellat “tametsi mihi, o patres, certa mors impendit gladiusque
 ad iugulum est, non tamen celabo veritatem, et rogo ut uxori liberisque
 meis gratiam referatis. ego, domini, quanquam nunc in manibus ho-

καὶ συντόμως προσδέχεσθε τὴν ἐκ τοῦ βασιλέως τῶν Ῥωμαίων βοήθειαν. διὸ στήτε γενναίως· ἔρχεται γὰρ ὁ ρυόμενος ὑμᾶς, εἰ καὶ μὴ ἐμέ.” οὗτος μὲν οὖν τσαῦτα καὶ τοιαῦτα εἰπὼν εὐθέως ὑπὸ τῶν ὑπηρετῶν τοῦ Σολδάνου τοῖς ξίφεσιν εἰς μικρὰ μέρη καὶ 5 μόρια κατεμήθη· ὁ Σολδάνος δὲ τὴν ἐκ τοῦ βασιλέως ἐλυσσομένην βοήθειαν ὀρωδήσους ἔλυσε τὴν πολιορκίαν καὶ οἴκαδε ὑπεχώρησεν. αἱ δὲ εἰρημίαι πόλεις τὸ ἀπὸ τοῦδε διετέλεσαν φιλαι καὶ σύμμαχοι καθεστῶσαι Ῥωμαίοις.

Κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον καὶ Ἑσμὰν ὁ τῆς Ταρσοῦ ἀμηρᾶς, 10τῇ προηγησάμενη ἐπαιρόμενος νίκη, τριάκοντα πλοῖα μέγιστα ἐξαρτυσάμενος (κουμπάρια ταῦτα καλεῖν εἰώθασιν οἱ Συρακηνοὶ) τῇ πόλει ἐπιτίθεται τοῦ Ἐδρίπου. προγόντος δὲ τοῦτο τοῦ βασιλέως, ὁ στρατηγὸς τῆς Ἑλλάδος (ὁ Οἰνειάτης αὐτὸς ἦν) κελεύσει βασιλικῇ τὸν ἱκανὸν εἰς φυλακὴν τῆς πόλεως λαὸν ἀπὸ πάσης Ἑλ- 15 λάδος εἰσάγαγε καὶ τοῖς τείχεσι τὴν προσήκουσαν παρασκευὴν C προσηνέγκατο, πετροβόλα τε ὄργανα καὶ τοξοβόλα τεκτηνάμενος, καὶ ἀπλῶ λόγῳ μηδὲν τῶν δυναμένων ἀποσοβεῖν πολιορκίαν ἀμυντηρίων ἀπολιπών. ἐπεὶ δὲ κατέλαβε καὶ ὁ τῶν Ταρσέων στόλος, καὶ τοῖς τείχεσιν ἤδη προσήγγιζε, καὶ βελῶν ἀφέσει συχρῶν ἀνα-

4 μικρὰ C 8 post Ῥωμαίοις C: μόνην τὴν περιφανεστέραν τῆς Ἰταλίας πόλιν Ἰουτὸν ἐρείπιον θεῖς καὶ τὸν ἐν αὐτῇ λαὸν σὸν ἑαυτῷ λαβὼν ἐν Καρχηδόνι μετήγαγεν. ὁ δὲ βασιλεὺς ἀντ' αὐτῆς ἐτίθει ἀνήγους περιουλομένην θαλάσση πάντοθεν, μόνην δὲ τὴν εἰσοδὸν ξηρὰν ἔχουσαν στενωπάτην Μαν καὶ μόνην παρεγόμενην τοῖς εἰσοδοῖς τὴν δι' ἑαυτῆς πάροδον. ἐπεὶ δὲ καὶ οὐκ ἐτόλμων ἰδεῖ αὐτῇ, ἐκ τοῦ Πόντου λαὸν αὐτῇ ἐνέεικισεν, ἐκ πόλεως Ἡρακλείας τούτου λαβὼν, Καλιπόλιν ἐπονομάσας αὐτήν. ἔθεν καὶ Ῥωμαίοις ἔθει καὶ στολαῖς καὶ τῇ ἄλλῃ πάσῃ πολιτικῇ κα- ταστάσει ἄγονται ἄχρι τῆς σήμερον.

stiam sum, legationem meam confeci, et mox aderit a Romano missum imperatore auxilium. itaque state fortiter: venit enim qui ut non me, vos saltem eripiet.” haec fatum illico ministri Soldani gladiis in exigua frustra disciderunt. Soldanus autem metuens sibi ab imperatoris, quoniam eum missurum cognoverat, exercitu soluta obsidione domum rediit. Capuae et Benevento exinde societas ac foedus cum Romano imperatore fuit.

Circa hoc tempus Esmam Tarsi ameras, superiore inflatus victoria, maximas naves triginta, quales Sarraceni cumparia vocant, adornavit, iisque urbem Euripum petiit. sed quia hoc praeviderat imperator, Graeciae praefectus Oeneiates huius iussu, quantum urbis praesidie sufficeret, populum ex universa Graecia introduxit, murosque convenienter manivit, balistis et saxa torquentibus machinis adornatis, omninoque nihil eorum quae ad oppugnationem profigendam faciunt neglexit. ut Tarsensem classis appulit, et muris appropinquans crebris telorum con-

στέλλειν ἤγωνίζετο τοὺς ἀπὸ τῶν τευχῶν ἀμυνομένους, θυμοῦ καὶ
 προθυμίας πλήρεις οἱ τοῦ Εὐρύπου γενόμενοι τοῖς πετροβόλοις
 D τῶν ὀργάνων καὶ τοῖς καταπελτικοῖς βάλισσι καὶ τοῖς τόξοις καὶ
 τοῖς ἐκ τῶν χειρῶν λίθοις ἀπὸ τῶν τευχῶν γενναίως ἠμύοντο, καὶ
 συγχρόδῃ τῶν βαρβάρων καθ' ἑκάστην ἀνήλασκον· ἐπιτηρήσαντες 5
 δὲ καὶ πνεῦμα ἐπίφορον ἐπαφείκασι τὰς ἑαυτῶν τριήρεις ταῖς
 ἐναντίας, καὶ πολλὰς τῷ ὕγρῳ πυρὶ κατενέπρησαν. πρὸς ἄπερ
 ἀμηχανῶν ὁ βάρβαρος, καὶ εἰδὼς ὡς ἔφεις καὶ ἔρωις χρημάτων
 πολλοὺς παρασκευάζει καταφρονεῖν τοῦ θανάτου, ἀσπίδα μεγάλην
 πρὸ τοῦ χάρακος θείας καὶ χρυσοῦ τυττήν πεπληρωκῶς τοῦτο γέ- 10
 ρας ἔφη δώσειν, μετὰ καὶ παρθένων ἐπιλέκτων αἰχμαλωτίδων
 ἑκατόν, τῷ πρώτῳ ἐπιβάντι τοῦ τείχους καὶ τοῖς ὁμοφύλοις τὴν
 νίκην βραβεύσαντι. ὕπερ οἱ ἐκ τῆς πόλεως θιασίμενοι, εὐθύς τε
 τὸν νοῦν τῶν πραττομένων κατανοήσαντες, παρακλητικῶς τε λό-
 γοις καὶ διεγερτικῶς πρὸς ἄλλήν ἑαυτοὺς παραυαρρύναντες, καὶ 15
 ὑφ' ἑν σύνθημα τὰς πύλας τῆς πόλεως ἀνοίξαντες, ἀνδρείως
 P 581 κατὰ τῶν βαρβάρων ἐξώρμησαν. καὶ κατὰ τὴν πρώτην συμβολὴν
 καιρίαν δεξιόμενου τοῦ ἀμηρῶ πληγῆν καὶ πεσόντος, καὶ πολλῶν
 ἄλλων σὸν αὐτῷ ἀναιρεθέντων, οἱ λοιποὶ ἐτρόπησαν πρὸς φυγὴν.
 ἐπικειμένων δὲ τῶν διωκόντων μέχρι τῶν ὑπολοίπων νεῶν κατε- 20
 σφάττοντο, καὶ φόνος ἐγένετο τῶν βαρβάρων πολὺς· οἱ δὲ περι-
 λειφθέντες ὀλίγας πληρώσαντες τῶν νεῶν μετ' ἰσχύνης ἀπέφυγον
 πρὸς τὰ ἴδια. καὶ ὁ μὲν ἐκ τῆς Ταρσοῦ στόλος τοιοῦτον ἔσχε τὸ
 πέρασ.

11 αἰχμαλωτίδων om C

15 πρὸς ἄλλην om C

17 προσβολῆς C

ictibus repellere eos qui muros tuebantur intendit, ibi, qui Karipi in
 praesidio erant, animi robore impleti, machinis saxa iaculantibus et ba-
 listis atque arcibus lapidibusque manu mittendis ita pro urbe propu-
 gnaverunt, ut identidem multos barbarorum deiecerint; ventoque se-
 cundo observato, suas triremes in hostem immiserunt, multasque ho-
 stium naves Graeco igni combusserunt. ob quas animo aestuans Romanus,
 gnarus interim multos pecuniae cupiditate mortem contemnere, ante
 vallum aspidem magnam aure plenam ponit, atque hanc et centum ca-
 ptivarum virginum lectissimas praemii loco se ei datarum promittit, qui
 in murum primus evasisset suisque victoriae auctor fuisset. id cum
 viderent oppidani, ac statim quis scopus huius rei esset sentirent, ad
 fortitudinem sese mutuo cohortati tessera data omnes portas aperuerunt
 et in barbaros acrem impetum dederunt. primo concursu ameras letali
 accepto vulnere cecidit, multique cum eo occisi sunt: reliqui in fugam
 concepti instantibus Romanis usque ad reliquas naves ingenti cum clade
 suorum contenderunt. superstites barbarorum paucis navibus impletis
 cum dedecore domum versus amiserunt. hoc infortunium Tarsensis
 habuit classis.

Ἄλλοτε δὲ πάλιν ἀπὸ τῆς Κρήτης ἀντηγείρετο στόλος. Σαήλ γὰρ τοῦ Ἀπόχων ἀρχηγοῦ τῆς Κρήτης ὑπάρχοντος, Φώτιός τις Β ἀπὸρ πολεμιστὴς καὶ δραστήριος παρ' αὐτοῦ κατὰ Ῥωμαίων ἐστὲλετο μετὰ ἑπτὰ καὶ εἴκοσι κουμπάρων, ἕς δὴ γαλέας κατονομάζειν εἰώθασιν, ὃς ἔξορμήσας ἐκ Κρήτης τὰς ἐν τῷ Αἰγαίῳ νήσους καὶ τὰς παραλλοὺς κατελήζετο, καὶ μέχρι τῆς ἐν Ἑλλησπόντῳ Προικονήσου κατέλαβε, τὰ παρατυχόντα ἀνδραποδιζόμενός τε καὶ διαφθείρων. τούτῳ συναντήσας μετὰ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στόλου ὁ πατρικίος Νικήτας καὶ δραγγάριος πλοῦσιμων ὁ Ὠρορίφας, καὶ 10 τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στόλου κατάρχων λαχών, περὶ τὸ στόμιον τοῦ Αἰγαίου παρὰ τὴν Καρδίαν, καὶ μάχην καρτεράν συστησάμενος, εὐθὺς τὰ μὲν εἴκοσι τῶν Κρητικῶν σκαφῶν τῷ ἄγρῳ πυρὶ συγκατέφλεξε, καὶ τοὺς ἐν αὐτοῖς βυρβύρους μάχαιρα καὶ πῦρ καὶ ὕδωρ C διμερίσαντο· ὅσα δὲ τὸν ἐκ τῆς ναυμαχίας καὶ τὸν ἐκ τῆς θαλάσσης 15 δαίφυγον κίνδυνον, φυγῇ τὴν σωτηρίαν ἐπραγματεύσαντο. ἀλλὰ καίπερ οὕτω δεινῶς θραυσθέντες οἱ Κρήτες οὐκ ἠγάπησαν ἡρεμεῖν, ἀλλὰ πάλιν τῶν κατὰ Θάλασσαν ἀντειχόντο πραγμάτων, καὶ ληστρίδας ἔξαρτωσάμενοι ναῦς τὴν Πελοπόννησον καὶ τὰς κάτωθεν αὐτῆς νήσους ἐλέπουν, τὸν ἄνωθεν ῥηθέντα Φώτιον 20 ναύαρχον ἔχοντες. ἔξορμῆ καὶ κατὰ τούτῳ δὲ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στόλου ἔξηγούμενος Νικήτας πατρικίος ὁ Ὠρορίφας, ἐπιφόρῳ δὲ καὶ αἰσίῳ χρησάμενος πνεύματι δι' ὀλίγων ἡμερῶν καταλαμβάνει D τὴν Πελοπόννησον καὶ τῷ λιμένι προσίσχει τῶν Κεγχεῶν. μαθὼν δὲ ὅτι τὰ τῶν ἐχθρῶν ἀκάθῃ τὰ δυτικώτερα μέρη Πελοποννήσου

1 σελή C

9 νικήτης C

10 στόμα C

13 αὐτῶ C

22 καὶ αἰσίῳ om C

Alia porro a Creta erupit classis. etenim Saelus Apochapsi filius, Cretae dominus, Photium bellicosum atque strenuum hominem cum viginti septem camparis, quas et galeas nominant, adversus Romanos misit. qui insulas in Aegaeo mari sitas et maritima depredans usque ad Proconnesum in Hellespontum perrexit, obvia quaeque evastans. huic cum Romana classe Nicetas Oryphas patricius et rei navalis drungarius ac classis praefectus occurrens, in faucibus maris Aegaei apud Cardiam, acri praelio commisso, statim viginti Cretenses naves Graeco igni combussit; classarios partim ferrum partim ignis aut aqua abolevit, reliquae naves fuga salutem quaesiverunt. hoc tam gravi accepto vulnere, Cretenses quiescere tamen adhuc non sustinuerunt, sed rursus maritimas res tentarunt, ac Photio eodem ducē praedatoris navigis Peloponnesum et infesiores ea insulas infestant. adversum hos Oryphas cum classe profectus, secunda vento commedum propellente, paucis diebus ad Peloponnesum appulit in Cenchreensem portum. coegit autem hostes suis navibus versus occasum sitas Peloponnesi par-

ληίζεται, Μοθώνην καὶ Πύλον καὶ Πάτρας καὶ τὰ προσεχῆ Κορίνθω χωρία, βουλήν βουλευέται συνετήν καὶ σοφὴν. Ἰλιγγιάσας γὰρ περιοδεῦσαι τὴν Πελοπόννησον διὰ τε Ταϊνάριου καὶ Μαλέου καὶ χιλίων μιλίων μῆκος τηράλλως ἀναμετρήσασθαι καὶ τοῦ προσήκοντος ὑστερήσαι καιροῦ, ὡς εἶχεν, εὐθύς ἐν νυκτὶ διὰ τοῦ κατὰ 5 Κόρινθον ἰσθμοῦ, πολυχειρῶς χρησάμενος, πρὸς τὴν ἐκεῖθεν θάλασσαν κατὰ τὸ ξηρὸν διαβιβάζει τὰς ναῦς. ἐμβιβάσας δὲ τὸν λαὸν ἐν αὐταῖς ἔργου εἶχετο. καὶ οὕτω μηδὲν πεπυσμένοις περὶ αὐτοῦ τοῖς πολεμίοις ἀφηνίδιον ἐπιτίθεται, καὶ τῷ παρ' ἐλπίδας δέει συγγῆας καὶ συνταράξας αὐτῶν τοὺς λογισμοὺς οὐδὲ συστήναι 10 καὶ ἄλλῃς μνησθῆναι συνεχώρησεν, ἀλλ' εὐθύς ἰδεῖν πρὸς φυγὴν.

P 582 τὰς μὲν οὖν πυρπολήσας τὰς δὲ καταπορτώσας τῶν πολεμίων νεῶν, καὶ τῶν βαρβάρων τοὺς μὲν ἀνελὼν τῷ ξίφει τοὺς δὲ ὑποβρυχίους τῷ βυθῷ ποιησάμενος, καὶ τὸν τῶν νεῶν ἀρχηγὸν ἀνελὼν, τοὺς λοιποὺς διασκεδασθῆναι κατὰ τὴν νῆσον ἠνάγκασεν. αὐτὸς δὲ 15 σαγηνεύων ὑστερον καὶ ζωγρῶν διαφόροις τιμωρίαις ὑπέβαλε, τοὺς μὲν τὴν τῆς σαρκὸς δορὺν ἀφαιρούμενος, καὶ μᾶλλον τοὺς ἀρνησαμένους τὸ βάπτισμα τοῦ Χριστοῦ, τοῦτο παρ' αὐτῶν ἀφαιρεῖσθαι λέγων καὶ οὐδὲν ἴδιον, ἐκ δὲ τῶν ἱμάντας ἀπὸ τοῦ ἰνίου ἄχρι τῶν σφυρῶν μετ' ὀδύνης ἐξέλκων, ἄλλους σχολαίως 20 αἰωρῶν, εἶτα πρὸς λέβητας πίσης καχλαζούσης μεστοὺς καθ-
B ιρωῶν, καὶ ἄλλους παντοίαις ἄλλαις κακῶν καθυποβάλλων ἰδέαις. καὶ ταῦτα διαπραξάμενος δέος εἰς αὐτοὺς ἐπέβαλε, καὶ ἄκηροτῆ-

3 ταινάρων C 6 πολυχειρῶς — 7 ξηρὸν om C 15 τὴν
Πελοπόννησον Goargus 22 κακῶν om C

tes populari, Methonam Pylum Patras et contigua Corintho loca, sapiens consilium cepit. abhorrens enim a circumnaviganda per Taenarum et Maleam Peloponneso, ac incassam mille conficere miliaria, itaque occasionem rei gerendae perdere nolens, ea ipsa qua primum applicuit nocte per Corinthiacum Isthmum, operarum usus multitudinis, naves per continentem in alterius lateris mare transportavit, impositisque classiariis statim rei gerendae incubuit; hostesque, ad quos fama ipsius nondum pervenerat, subito adortus, eo ipso iis in metum ac trepidationem coniectis, coire eos et de vi propulsanda cogitare non est passus, sed effectit ut extemplo fugae se darent. ergo aliis hostilium navium incensis aliis demersis, barbarisque aut ferro trucidatis aut in profundum depressis, occiso etiam navium ductore, coegit reliquos hinc inde per insulas diffugere. quos ipse postea opera sua indagatos atque captos variis suppliciis affecit. quibusdam cutim omnem detraxit, maxime baptismum Christi diffitentibus, quod baptismum se illis diceret nihil proprium adimere; aliis lora ab occipitio ad talos usque magno ipsorum cum dolore evellit; alios funibus in sublime tractos in lebetes bulliente p̄e repletos demisit; alios aliis cruciatum forma torisit. atque hoc

ρους ἐποίησε μὴ κατὰ τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐπικρατείας ἐκστρατείας ἐκπέμπειν.

Καὶ ἄλλη δὲ δύναμις ναυτικὴ ὡσπερ τις λαίλαψ ἀπὸ τῆς ἐσπέρας ἢ καταγίγς κατὰ τῆς Ῥωμανίας ἐπήλασεν· ὁ γὰρ τῆς Ὑαφρικῆς ἡγεμῶν παμμεγέθεις καὺς ἐξήκοντα τὸν ἀριθμὸν κατασκευασάμενος κατὰ τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐπικρατείας ἐξώρμησε, καὶ τὰ μεταξὺ ληϊζόμενος καὶ πολλὰ σώματα λαμβάνων αἰχμάλωτα ἄχρι Κεφαλληνίας καὶ Ζακύνθου ἀφίκετο τῶν νήσων. εὐθύς οὖν ὁ μετὰ τὸν Νικήταν τῶν ναυτικῶν κατόρχων δυνάμειν (Νάσαρ δὲ οὗτος C 10 7^η) μετὰ δυνάμειος ἐκπέμπεται ἀδρῶς τριήρων καὶ ἄλλων τεῶν ταχυναυτουσῶν. σύντομον δὲ τὸν ἐκπλουν ποιησάμενος οὗτος, καὶ σὺρῶ χρησάμενος πνεύματι, δι' ὀλίγου χρόνου τὴν Μιεδώνην κατέλαβε. Θῦττον δὲ ἐπιθέσθαι τοῖς πολεμίοις διεκωλύθη ἀπὸ τῆς τοιαύτης αἰτίας· τῶν γὰρ ἕρετῶν οὐκ ὀλίγοι πρὸς τὸν κίνδυνον 15 ἀποδειλιώσαντες κατ' ὀλίγους λαθραίως ἀπέφευγον. ὦν τῇ λειποταξίᾳ τὸ προσήκον τάχος ἀφῆρέθη ὁ στρατηγός· οὐ γὰρ ἔκρωε δεῖον ἐμφρόνως κεκρωμέναν αὐτοῦ τῶν σκαφῶν ἐπελθεῖν τοῖς D ἐχθροῖς. μῆνυι δὲ τὸ συμβὰν ταχυδρομίᾳ τῷ βασιλεῖ. ὁ δὲ καὶ λόγου θῦττον τοῦς λειποτάκτας ἐξώρμησε καὶ ποινήν εἰς ἐκφύ- 20 βησιν τῶν λοιπῶν τῷ δοκεῖν ἐπιτίθησι, κελεύσας νυκτὸς ἄνδρας τριάκοντα τὸν ἀριθμὸν ἀπὸ τῶν ἐν τῷ πραιτωρίῳ κατεχομένων Σαρακηνῶν ἀπελεύσθαι, τούτων τε ὑσβόλη τὰ πρόσωπα ἀλλοιωῦσαι, κὰν τῷ ἵπποδρόμῳ τε ἀγαγεῖν, διὰ μαστίγων τε ἐπιξελεθεῖν καὶ ἀτίμως ἐκπεμφθῆναι εἰς Πιλοπόννησον ὡς τάχα πρωτοεργούς τῆς

10 ηῶν C

18 ἐκωλύθη C

facto effecit ut ad invadendam Romanorum dicionem timidiore atque seniores essent Agareni.

Ceterum alia barbarorum classis veluti procella quaedam ab occidente in Romanum imperium impexit. nam Africae princeps, inusitata magnitudine navibus sexaginta confectis, grassando multos captivos abducendo usque ad Cephalleniam et Zacynthum insulas progressus est. iccirco statim Nasar, qui post Nicotam navalibus praeerat copiis, cum valida triremium aliarumque navium velocium classe emittitur; isque ad festinationem navigationis secundo adiutus vento, parvo temporis spatio Methonam pervenit. ne autem quam primum hostes adoriretur, hanc habuit causam. haud pauci sociorum navalium periculum formidantes paulatim sese subduxerant; quam ob rem Nasar navibus suis remige vacuis non putans expedire pugnam, missis qui celeriter ad imperatorem venirent, casum hunc exponit. imperator dicto citius desertores istos conquisivit, ac reliquorum terrendorum causa simulavit se eos suppliciiis afficere. triginta quippe de captivis qui in praetorio asservabantur Sarracenis, faciem fuligine oblitos in circum produci ibique flagris ignominiose caesos in Peloponnesum emitti, tanquam ii fugae auctores reli-

φογῆς, κάκεισε ἀναιρεθῆναι ὄθειν δὴ καὶ πεφεύγασιν. ὃ δὴ καὶ γέγονε, καὶ ἀνεσκολοπίσθησαν οἱ λ' Σαρακηνοὶ ὡς δῆθεν οἱ λεποτάχται. καὶ φόβος ἐγένετο μέγας εἰς πάντα τὸν Ῥωμαϊκὸν στόλον, καὶ πῦσαν μαλικίαν ἀπέθεντο καὶ τροφήν, καὶ ἄγειν P 583 ταχέως πρὸς τοὺς πολεμίους παρεκάλουν τὸν ἡγεμόνα. ἐν τούτοις 5 δὲ καὶ αὐτὸς τὸ λείπον τῆς στρατείας ἀπὸ τῶν ἐκ Πελοποννήσου στρατιωτῶν ἀναπληρώσας, καὶ τὸν στρατηγὸν τοῦ τόπου συνεργὸν προσλαβόμενος, πρὸς ἐπίθσειν ἐντρεπίσσειται. τῶν δὲ Σαρακηνῶν κατωφρουμένων ἤδη καὶ πολλὴν δειλίαν καταγόντων τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στόλου διὰ τὴν πρόσθεν ἀργίαν, καὶ ἐπ' ἀδείας πολλῆς ἔξερ- 10 χομένων ἀπὸ τῶν οἰκείων νεῶν καὶ τὰ προσπίπτοντα ληϊζομένων, ἔξαιφνης πλησίον αὐτῶν ἐφάνη ὁ τῶν Ῥωμαίων ναύαρχος, καὶ σύνθημα δοὺς ἐπιτίθεται τοῖς πολεμίους ἀπροόπτως ἐν τῇ νυκτί. καὶ μήτε συστῆναι μήτε πρὸς ἀλλήν τραπήναι σχόντες καιρὸν B ἀκλειῶς ἀπεσφάττοντο, καὶ αἱ νῆες πυρὶ μετὰ τῶν ἐπιβατῶν παρ- 15 ἐδίδοτο. τὰς δὲ ληφθεύσας ἀσινεῖς ὡσπερ ἀνάθεμά τι ὁ στρατηγὸς Νάσαρ δίδωσι τῷ Θεῷ, τῇ κατὰ Μεθώνην ἐκκλησίᾳ αὐτὰς ἀποχαρισάμενος. ὃν ἐπὶ τοῖς πεπραγμένοις ἐπαινεύσας ὁ βασιλεὺς προσωτέρω χωρεῖν ἐκελεύετο. ἐπὶ τοῖς προτέροις οὖν προτερήμασι προθύμου τοῦ στρατοῦ τυγχάνοντος, διαπεραιουῖται πρὸς 20 Σικελίαν, καὶ τὰς ἐνταῦθα πόλεις, ὅσαι τοῖς Καρχηδονίοις ὑπῆρχον ὑπόφοροι, ἐπιὼν ἐπόρθει καὶ κατεστρέφετο, καὶ φορτηγῶν νεῶν παμπολλῶν ἐκράτησεν, ὧν ὁ φόρτος ἄλλα τε ἦν πολλὰ τῶν C τιμιωτέρων καὶ δὴ καὶ ἔλαιον δαυφίλες. ἐς τοσοῦταν δὲ φασιν

5 τίως C

10 ἄγγελλαν C

quís fuissent, atque istio unde profugissent interfici iussit. ergo desertorum loco in palos suffixis in Peloponneso triginta istis Sarracenis, Romanos classarios omnes ingens metus incessit; omnique mollitie excussa ultro ducem orabant ut se in hostes duceret. proinde Nasar classariorum lecto ex militibus Peloponnesiacis supplemento, et qui ibi erat praefecto in auxilium adscito, ad rem gerendam se parat. iam elati animis Sarraceni ob cessationem antegressam Romanis summam timiditatem imputabant, ipsique secure e navibus suis egressi proxima quaeque depraedabantur, cum subito classis Romanae dux eos consecutus nihil tale expectantes per noctem dato signo invadit. ita neque coeundi neque resistendi tempus concessum barbaris, itaque in gloria nece perierunt, navibus ipsorum una cum vectoribus combustis. quae supererant naves, eas Nasar quasi donarium deo offert, Methonaeae dedicans ecclesiae. imperator eum collaudatum pergere iubet. alacri ergo ob partem victoriam exercitu in Siciliam traiecit Nasar, et quae ibi Carthaginensibus erant stipendiariae urbes, populatur atque vastat. multas etiam naves onorarias capit, quae cum aliis pretiosas

εὖνον τότε γενέσθαι τὸ ἔλκειν ὥστε ὀβολοῦ τὴν λίτραν πιπράσκεισθαι.

Περαιωθεὶς δὲ καὶ πρὸς τὰ τῆς Ἰταλίας μέρη ὁ αὐτὸς στόλος, καὶ ταῖς ἐκεῖσε ἱππικαῖς Ῥωμαϊκαῖς δυνάμεσιν ἐνωθεὶς, ὧν 5 Προκόπιος ἡγήτο ὁ τοῦ βασιλέως πρωτοβεστιαρίος καὶ Ἀέων πατρικιος ὁ Θρακῶν καὶ Μακεδόνων ἀρχηγέτης, ὃν ἀπὸ Στυπείου ἐκάλοον, ἀξιόπαινα ἔργα εἰργάσατο· τὸν τε γὰρ ἐξ Ἀφρικῆς πάλιν ἐξελεύθοντα στόλον ἐν τῇ νήσῳ ταῖς Στήλαις συγκυρήσας κατεπολέμησε, καὶ τὰ ὑπὸ τῶν Ἀγαρηῶν κατεχόμενα φρούρια ἐν τε 10 Καλαβρία καὶ Λαγγοβαρδία πλὴν ὀλίγων τῆς βαρβαρικῆς χειρὸς ἤλευθέρωσε καὶ τῇ Ῥωμαϊκῇ ἔξουσίᾳ ἐπανεσώσατο. καὶ ὁ μὲν Νάσαρ καὶ ὁ μετ' αὐτοῦ Ῥωμαϊκὸς στόλος τοιούτων τροπαίων ἠμολίγησεν ἐκ θεοῦ, καὶ μετὰ πολλῶν λαφύρων καὶ νικητικῶν στεφάνων ἐπαυλῆθε πρὸς τὰ βασίλεια· αἱ δὲ κατὰ Λαγγοβαρδίαν 15 πεζικαὶ δυνάμεις οὐ πάντῃ τὴν βάσκανον διέφυγον νέμεισιν, ἀλλ' ἔργα μὲν ἀνδρικὰ καὶ λαμπρὰ διεπράξαντο, ἐξ ἔριδος δὲ καὶ φιλονικίας κατ' αὐτὸν συμπεσοῦσης τὸν ἀγῶνα ἀπολωλέναι συνέβη τὸν μείζονα στρατηγόν. τοῦ γὰρ Ἀέοντος κατὰ τι διανεχθέντος πρὸς τὸν Προκόπιον, καὶ πρὸ τοῦ διαλλαγῆναι συμβολῆς γενομένης πρὸς τοὺς ἐχθρούς, συνέβη τὸν μὲν ἀπὸ Στυπείου μετὰ τῶν Θρακῶν καὶ Μακεδόνων κατὰ τὸ δεξιὸν μέρος ἀγωνιζόμενον κρατεῖν τῶν ἐχθρῶν καὶ πολλὸν φόνον ἐργάζεσθαι τῶν Σαρακηνῶν,

6 ἀποστῆναι C

14 τὸν βασιλέα C

20 ἀποστῆναι C

ferabant merces, tum oleum, tanta quidem copia ut libra olei tum obolo venderetur.

Kadem classis etiam ad Italiae fines transvecta cum equestribus Romanorum copiis se coniunxit, quas Procopius ducebat, imperatoris protovestiarius, et Leo patricius, Thraciae ac Macedoniae praefectus, quem a Stypeo vocabant, et laude dignas res gessit. nam et classem ex Africa rursum progressam ad insulam cui Stelae (id est columnae) nomen devicit; et quae in Calabria ac Longibardia ab Agarenis tenebantur castella, magnis sumptis, omnia e barbarorum manibus eripuit Romanaeque ditioni restituit. proinde Nasar, et quae cum eo erat Romana classis, tot victoriis divino favore potiti, amplis cum spoliis et victoriae coronis ad imperatorem redierunt. at quae in Longibardia erant terrestres copiae, invidiam fortunae, prospera quaeque carpere solitae, non effugerunt. etenim rebus praeclare gestis, orta sub ipsius praelii tempus inter duces contentione, eorum dignitate prior perit. incidere Leonem aliquid cum Procopio discordiae. nondum autem redintegrata horum gratia pugnae cum hostibus committendae se obtulit occasio. ea in pugna Leo cum Thracibus et Macedonibus dextram aciei tenens partem Sarracenos fudit, magnamque eorum stragem fecit. ab

P 584 κατὰ θάτερον δὲ τὸν Προκόπιον ἀντατατόμενον μετὰ τῶν Σλαβίων καὶ δυτικῶν ὑπὸ τῶν ἐναντίων πιέζεσθαι. μὴ πεμφθείσης δὲ παρὰ τοῦ στρατηγοῦ βοήθειας τῷ ποιοῦντι διὰ τὴν προσηγησάμενην φιλονεικίαν, ἐνέκλιε πρὸς τροπὴν τὸ κατὰ τὸν Προκόπιον μέρος, καὶ αὐτὸς ἐκείνος ἀπισφάγη ἠρωϊκῶς ἀγωνισόμενος καὶ 5 κατ' αὐτὸν τὸν ἀγῶνα πεσών. ὁ δὲ Λέων θέλων τι καὶ ἕτερον ἀπεργάσασθαι λαμπρὸν καὶ τὸ ἐκ τῆς ἔριδος συσκιῶσαι συμβῆναι ἀτύχημα, τὸ οἰκεῖον στράτευμα λαβών, καὶ τοὺς διασωθέντας ἐκ τῆς τροπῆς τῶν ταττομένων ὑπὸ τὸν Προκόπιον συμπαραλαβών, τὸ Τάραντον κύστρον ἔτι παρὰ τῶν Ἀγαρηῶν κατεχόμενον 10 ἐξεπολιόρκησε καὶ πάντα τὸν ἐν αὐτῷ λαὸν ἠνδρουποδίσαστο, ἐξ ὧν τό τε στρατιωτικὸν ὠφέλησεν ἀποχρώντως καὶ τῷ βουσιλεῖ προσήγαγε λάφυρα. ἀλλ' οὐκ ἐξιλέωσεν ἐν τούτοις τὸν βασιλέα, ἀλλὰ μαθὼν τὴν αἰτίαν τῆς τοῦ Προκοπίου σφαγῆς τῆς τε ἀρχῆς τοῦτον παρέλυσε καὶ ἐξόριστον εἰς τὸ Κοτυαεῖον, ἐνθα τὴν οἴκησιν 15 εἶχε, παρέπεμψε. Βαϊάνου δὲ τοῦ πρώτου τῶν ἱποκόμων αὐτοῦ καὶ τινῶν ἄλλων τῶν ζυσηρητησαμένων αὐτῷ γραφῆν καθοσιώσεως ἐνοσησαμένων κατ' αὐτοῦ, μαθόντες τοῦτο Βάρδας καὶ C Δαβίδ οἱ παῖδες αὐτοῦ τὸν μὲν Βαϊάνον ἀναιροῦσι, φοβηθέντες δὲ τὴν ἐκ βασιλέως ἀγῆν διὰ τὸ τόλμημα, ἀνεληφότες καὶ τὸν 20 σφῶν πατέρα, ὤρμησαν πρὸς Συρίαν φυγεῖν. ὕπερ πωθόμενος ὁ βασιλεὺς ἀπέστειλε τὸν τῆς ἐταιρείας ἀρχοντα μετὰ καὶ τινῶν στρατιωτῶν, ἐντειλάμενος καταταχῆσαι καὶ κατασχεῖν αὐτούς. οἱ δὲ καὶ ἐπισπεύσαντες καταλαμβάνουσι αὐτούς ἐν Καππαδοκίᾳ

1 σλαβηρῶν C 4 Προκόπιον] hinc C folium 60, quod rescriptum
10 τάραντος C 15 κατὰ C 24 ἐπισπεύσαντες C

altera autem parte Procopium Slavinos et Occidentales ducentem, hostes cum premerent neque ei a Leone discordiae tenace subsidium mitteretur, evenit ut is inclinata suorum acie fortiter pugnam caderet. Leo ut praeclaro facinore illatam ob diasidium eadem obliteraret; cum suo exercitu, iis etiam qui ex Procopianis militibus eadem evaserant ad se receptis, Tarentum castrum, quod Agareni adhuc tenebant, expugnavit, captis qui in eo erant omnibus; quo facto et milites praeda haud parum iuvit et spolia ad imperatorem attulit. neque tamen imperatorem ea res placavit, sed is ubi cognovit causam Procopii interitus, Leonem dignitate sua exutam in Cotyaeium, ubi habitare solebat, relegavit. exinde Baianus, qui Leonis equisonum princeps erat, aliique nonnulli olim Leonis famuli, actionem de maiestate Leoni intendunt. quod cum resseivissent Bardas et Davidus, huius filii, Baianum interficiunt; metuentesque sibi ab irato huius facinoris causa imperatore, assumpto patre fugam in Syriam moliantur. imperator de re hac certior factus, praefectum sodalitatibus cum quibusdam militibus mittit, celeriter insequi et comprehendere eos iubens. hi nihil morati in Cappadocia eos asse-

συντόμως τὴν ἐπὶ Συρίαν ἐλαύνοντας. μέλλοντες δὲ κωλύσαι τοῦ-
τους προσωπῶν χωρεῖν ἕδρον ἀνθισταμένους. καὶ συμπλοκῆς
γενομένης οἱ μὲν δύο παῖδες αὐτοῦ μαχόμενοι πίπτουσιν, αὐτὸς
δὲ ζωγρίας ληθθεὶς ἤχθη πρὸς βασιλέα καὶ τοῖς νόμοις ἐξεδύθη.
5 καταψηφισθεὶς οὖν ἐξεκόπη τὸν ξυ τῶν ὀφθαλμῶν, ἀφηρέθη δὲ D
καὶ τὴν μίαν τῶν χειρῶν, καὶ τὸ λοιπὸν ἐν Μεσημβρίᾳ ἐξόριστος
κατεγήρασεν.

Ἐν ᾧ δὲ οὕτω κατὰ τὴν ἐσπέραν διὰ τῶν στρατηγῶν τῷ βα-
σαλεῖ κατέκράττειτο, οἱ ἐκ μεσημβρίας Ἄραβες σχολάζειν τὸν βα-
10 σιλέα νομίσαντες ἀνεθάρσησαν καὶ πάλιν τῶν κατὰ θάλατταν
ἄπιστοι πρᾶγματων διέγνωσαν. ναῦς οὖν τεκτηνάμενοι κατὰ τε
τὴν Αἴγυπτον καὶ τὰς ἐν Φοινίκη καὶ Συρίᾳ παραλίους πόλεις,
κατὰ Ῥωμαίων ἐκστρατεύειν διεννοοῦντο, σκοποὺς πέμπσαντες πρό-
15 τερον ἐφ' ᾧ μαθεῖν πῶς ἔχει τὰ βασιλέως. ἀλλ' οὐδ' ἄλυσκο-
πῆν εἶχεν ὁ βασιλεὺς, ἀλλὰ πάντα διέγνωστο αὐτῷ τὰ ἐν Συρίᾳ
πραττόμενα. ναυπηγήσας οὖν καὶ αὐτὸς στόλον ἀξιόμαχον συνεί-
χεν ἐν τῇ βασιλίδι καὶ τὸ μέλλον ἐκαράδουκει. ἵνα δὲ μὴ ἄργος P 585
ὑπάρχειν ὁ στόλος ἄτακτος γένοιτο (τίκει γὰρ κατὰ τὸν ποιητὴν
οὐδὲν ἐσθλὸν εἰκαία σχολή), ἐν τῇ ἀνοικοδομῇ τοῦ κατὰ τὴν βα-
20 σιλείου ἀγλὴν ἰγειρομένου τότε ναοῦ εἰς ὄνομα τοῦ σωτῆρος ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ καὶ τῶν ἀρχιστρατήγων καὶ Ἡλίου τοῦ
Θεοῦ δωρίσαστο αὐτοὺς ὑπουργεῖν, ἐτοίμους ὕψτας, ἵν' ὅταν

2 συναληθάδες P
14 ἀλυσκοπῆν C

4 ζωγρία C
20 ἀγλὴν om C

8 τὸν στρατηγὸν C

quantur, in Syriam properantes. cumque eos progressu prohiberent
atque illi vi resisterent, ad manus ventum, et inter dimicandam filii
Leonis occiderunt. Leo captus et ad imperatorem perductus est. de eo
legibus actum, damnatoque alter oculorum effusus et altera manuum
amputata: in Mesembriam relegatus ibi commisit.

Dum imperatoris duces ea quae retulimus in Occidente gerunt,
interim qui ad meridiem incolunt Arabes otio deditum imperatore pu-
tantes animum recipiunt, iterumque rem mari gerere statuant. itaque
confectis apud Aegypti Phoeniciae et Syriae maritimas urbes navibus
expeditionem adversus Romanos parant, exploratoribus primo missis,
ex quibus cognoscerent quo loco res imperatoris essent. neque hoc in-
stitutum eorum sefellit Basilium, sed omnia quae in Syria gererentur
comperit. et ipse classem magnam fabricatus ad urbem detinuit, futu-
ris intentus. interim ne classici nihil agendo deteriores fierent, quando,
ut ait poeta, "inane nil boni producit otium," in exaedificando quod
tunc pone imperatoriam aulam substruebatur de nomine Iesu Christi
templum, itemque caelestis militiae ducum principis et Eliae Thebitae
sanis absolvendis eorum opera usus est, paratorum, ubi primum monti-

ὑπερκύψη τῶν ὀρίων Συρίας ὁ στόλος, ἐμπαρασκευάσας αὐτοὺς ἀποσταλῆναι πρὸς τὴν ἐκείνων ἀντιπαράταξιν. καὶ ὁ μὲν βασιλεὺς ἰσχυρομήτατο οὕτως· ὁ δὲ τῶν Σαρακηνῶν σκόπος καταλαβὼν τὴν βασιλίδαν καὶ πάντα εὐτρεπῆ κατιδὼν, ἐπανέλθων πρὸς
 B τοὺς πέμψοντας ὅσα εἶδεν ἀπήγγειλεν· οἱ δὲ καταπτήξαντες τὴν 5 ἡσυχίαν ἠγάπησαν.

Καρχηδόνιοι δὲ πάλιν διὰ τὰς προηγησαμένας ἤττας δεδιότες, τὴν ἡσυχίαν τοῦ βασιλέως μαθόντες, καὶ πτοηθέντες μὴ πως αἰφνίδιον Ῥωμαϊκὸς στόλος κατὰ τῆς αὐτῶν ἔκπεμφθῆ χώρας, ναῦς ἱκανὰς ἐτεκτήναντο. ἤρως δ' ἐπιλάμποντος ὡς οὐδέμιαν 10 δύναμιν ἐκ βασιλέως πεμφθεῖσαν ἐμάνθανον, ὑποτοπήσαντες πρὸς ἄλλους ἄσχολον εἶναι τὸν βασιλέα ἐκστρατεύουσι κατὰ Σικελίας, καὶ δὴ πρὸς τὴν πόλιν τὰς Συρακούσας προσσχόντες ταύτην ἐπολεύουσαν, καὶ τὰ ἐκτὸς ἐδήουν τῆς χώρας καὶ ἐληΐζοντο. τοῦ δὲ
 C στρατηγοῦ τῆς Σικελίας δῆλα ταῦτα θέντος τῷ βασιλεῖ, εὐθέως 15 ἡ προεστρεπισθεῖσα ναυτικὴ δύναμις κἂν τῇ κτίσει τοῦ ναοῦ προσεδρεύουσα πρὸς Σικελίαν ἐκπέμπεται, Ἀδριανὸν τὸν πατρίκιον ἔχουσα ναύαρχον· ὃς τῆς βασιλίδος ἀπάρας, μὴ εὐθυπλοῦν δέ, μόλις κατήλθεν εἰς Πελοπόννησον, κατὰ δὲ τὴν Μονεμβυσίαν ἐν τῷ καλουμένῳ λιμένι τοῦ Ἰέρακος προσορμίσας ἐπίφορον προσεδέ- 20 χετο πνεῦμα. ἐπὶ πολὺ δὲ χρονοτριβοῦντος αὐτοῦ κατὰ τὸν εἰρημένον λιμένα, καὶ μὴ βουλομένου κατὰ τὰς νηνεμίας εἰσελάαι χρῆσθαι μηδὲ πρὸς ἐναντίον παραβάλλεσθαι κῆρυ, τῶν Ἀγαρηῶν σφοδρότερον ἐπικαιμένων τῇ πολιορκίᾳ συνέβη τὴν πόλιν

1 ὑπερκύψη C 4 εὐτρεπῆ C 8 τὴν — πτοηθέντες om C
 9 αἰφνίδιον om C

bus sese emitteret Syriaca classis, navibus conscensis ad eam debellandum avehī. at Sarracenorū explorator cum Cpolin venisset omniaque parata invenisset, reversus ad suos quae viderat retulit; lique ad instituto deterriti quieverunt.

Ceterum Carthaginienses acceptis cladibus facti timidiores, cum nullis implicatum negotiis imperatorem percōpissent, metuentes ne subito classis Romana in ipsorum emitteretur diciōnem, multas naves fabricati, sub initium veris, cum ab imperatore nihil tale fieri sentirent, rati cum aliis hostibus impediri, Siciliam classe petiverunt, abscessisque Syracensis, quae circum erant populati sunt. ea de re imperator a praefecto Siciliae certior factus, quanquam classarii tum essent templo aedificando occupati, tamen eos dace Adriano patricio in Siciliam mittit. is cum rectum cursum non tenuisset, aegro ad portum qui Hierax dicitur, Monembasiae in Peloponneso vicinus, naves applicuit, ibique secundum ventum praestolatus est. dumque tempus ibi tarit, nolens vento non spirante navigare aut contrariis se credere fluctibus, interim Agareni oppugnationi instantes Syracensis potiuntur; magnaue caede edita,

ἀλώσται καὶ τῶν ἐν αὐτῇ φόνον γενέσθαι πολόν, τοὺς δὲ λοι-
 πούς αἰχμαλωτισθῆναι, κατασκαφῆναι δὲ καὶ τὴν πόλιν, καὶ D
 τοὺς ἐν αὐτῇ πυρποληθῆναι θείους ναοὺς, περιβόητον καὶ λαμ-
 πρὸν μέχρι τοῦδε γενομένην καὶ πολλοὺς βαρβαρικοὺς ἀποσεισα-
 5 μέτην πολέμους, ἐν ἑκέρει δὲ χρόνῳ πῦσιν ἀποβεβληκυῖαν τὴν
 εὐκλειαν.

Τοῦ δὲ συμβάντος αἰσθησὶν ἔλαβεν ὁ Ἀδριανὸς τοῦτον τὸν
 τρόπον. τόπος ἐστὶ κατὰ τὴν Πελοπόννησον Ἔλος προσαγορευό-
 μενος, διὰ τὸ σπηραεφές τῆς ἐκείσε ὕλης ταύτην λαχὼν τὴν προσ-
 10 ωνυμίαν. ἐν τούτῳ τὸ τῶν Ῥωμαίων ἠύλλετο ναυτικόν. μὲν
 γοῦν τῶν νυκτῶν τῶν ἐκείσε κατοικούντων δαιμόνων πρὸς ἀλλή-
 λους διαλεγόμενων ἤκουσαν οἱ νομίαι ὡς ἑάλω τὴν χθὲς ἡμέραν
 Συράκουσα καὶ κατέσκαπται. ἐξ ἑτέρου δὲ πρὸς ἕτερον διμ-
 πορθιμομένου τοῦ λόγου, ἔφθασε καὶ πρὸς Ἀδριανὸν τὸ διή-
 15 γημα. ὁ δὲ τοὺς ποιμένας μετακαλεσόμενος καὶ πολυπραγμο- P 586
 τήσας εἶρε τὰ ἀκουσθέντα τοῖς ἐκείνων ἐπιβεβαιούμενα λόγοις.
 βουληθεῖς δὲ καὶ αὐτήκοος γενέσθαι, μετὰ τῶν ποιμένων ἐν τῷ
 τόπῳ γενόμενος καὶ δι' αὐτῶν ἐρώτησιν τοῖς δαίμοσι προσαγηχοῦς
 ἤκουσεν ὡς ἦδη ἑάλω Συράκουσα. ἀθμονίῃ δὲ καὶ λύπῃ ληφθεῖς
 20 πάλιν ἀνέφερε καὶ παρεμυθεῖτο ἑαυτὸν, μὴ χρῆναι πιστεύειν κρι-
 τῶν λόγοις δαιμόνων ἀπατηλοῖς. ἐσημειώσατο δὲ τέως τὴν ἡμέ-
 ραν. καὶ μετὰ δεκάτην ἤκον ἀπ' αὐτῶν ἐγγελοι τῶν φυγάδων τὸ γεγονός
 ἀτύχημα δηγούμενοι. ἀφ' ὧν πληροφορηθεῖς ὁ Ἀδριανὸς εὐθὺς
 ἀνεξέγγυ, καὶ τὴν βασιλίδα ταχέως μετὰ τοῦ στόλου καταλαμ-

1 τὸν C

5 χρόνου C

11 ἑκατομίσθων C

et qui supererant captivis abductis, urbem dirunt ac fana eius incen-
 ditō perdunt, ita urbs ea, hactenus fama celebris, et quae multa bar-
 barorum profligaverat bella, exiguo temporis spatio funditus perit.

Excidium Syracusanum Adrianus hoc modo cognovit. locus est in
 Peloponneso, ab opacitate silvae, qua est constitus, Helos appellatus.
 eo loco Romanae tum nares in statione erant. quoniam nocte pastores
 audire daemouum ibi degentium vocem inter se colloquentium et pri-
 die captas excisasque Syracusas narrantium. is sermo ab aliis ad alios
 pervagatus tandem etiam ad Adrianum pertigit. isque ad se vocatis
 pastoribus et examinatis deprehendit rumorem ad se perlatum ipsorum
 verbis confirmari. utque suis etiam auribus fidem rei probaret, per-
 ductus ad eum locum a pastoribus, daemonesque eorum opera percen-
 tatus, captas iam esse Syracusas audivit. quam ex eo iudicio animi
 contraxerat aegritudinem, eo leniebat ac sese consolabatur, quod salu-
 cium daemouum verbis fidem non adhibendam sentiret. diem tamen ab
 iis indicatum annotavit. decimo post die, qui e Syracusarum exitio
 fuga evaserant, nuntii eius calamitatis venerant. Adrianus nihil iam
 dubitans ea de re statim cum classe Cpolin, rediit, supplexque in ma-

B βάνει, καὶ τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ ἐκέτης προσέφυγεν. ἀλλ' οὐδὲν αὐτὸν εἰς παντελεῖ ἀποφυγὴν ᾤησεν ἢ καταφυγὴ· ἐκείθεν γὰρ ἀποσπασθεὶς ἐξωρίσθη.

Ἀποστέλλεται δὲ Στέφανος ὁ τὴν προσηγορίαν Μαξέντιος ὁ Καππαδόκης, μετὰ τε Θρακῶν καὶ Μακεδόνων καὶ Καππαδοκῶν 5 ἐπιλέκτων, στρατηγὸς Λαγγοβαρδίας. καὶ ταύτην καταλαβὼν καὶ δι' ἀνανδρίαν καὶ τρυφήν μηδὲν ἄξιον λόγου διαπραξάμενος παραλύεται τῆς ἀρχῆς. ἀποστέλλεται δὲ ἀντ' αὐτοῦ Νικηφόρος ὁ κατὰ τὸν Φωκῶν προσαγορευόμενος, ἀνὴρ γενναῖός τε καὶ δρα- στήριος. ἐπήγετο δὲ μεθ' ἑαυτοῦ δύναμιν τε ἱκανὴν καὶ τάγμα 10

C Μανιχαίων, ἔξαρχον ἔχον τὸν Χρυσόχειρον Διακονίτην. κατα- λαβὼν οὖν τὸν τόπον καὶ ταῖς μετὰ τοῦ Στεφάνου δυνάμεισιν ἐνω- θεὶς πολλὰ καὶ ἀξιόπαινα κατὰ τῶν Σαρακηῶν ἐστῆσατο τρόπαια· πρῶτον μὲν γὰρ ἀντιταξάμενος ἐτρέψατο τοὺς ἐχθρούς, χειρώ- σατο δὲ μετὰ ταῦτα καὶ τὴν πόλιν Ἀμαντίαν καὶ τὰς Τρόπικας καὶ 15 τὴν ἁγίαν Σεβηρίην, καὶ μάχαις ἄλλαις πολλαῖς καὶ ἀντιπαρα- τάξεσι κατηγωνίσσατο τοὺς ἀντιπάλους. καὶ τὰ μὲν ἐν τοῖς καιροῖς τοῦ Βασιλείου γεγονότα πολεμικὰ ἔργα τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα.

D Ὁ δὲ τὸν μέγιστον ἐν μάρτυσι Διομήτην κειμηλίοις πολυτι- μοτάτοις καὶ ἀναθήμασι λαμπροῖς λαμπρῶς κατεκόσμησε καὶ πτη- 20 μάτων ἐπιδόσει ἐπ' προσόδων ἐφιλοτιμήσατο καὶ παντοίως ὑπερήρε καὶ κατεπλούτισε. καὶ τῆς Λανηλίδος τὸν υἱόν, ὃν ἀδελφότητος συνδέσμῳ πνευματικῆς ἐφειώσατο, τῷ τῶν πρωτοσπαθαρίων ἐτί- μησεν ἀξιώματι καὶ παρρησίας μεγίστης μετέδωκε. καὶ Λανηλίδα

1 ἐκέτης om C
14 πρῶτα P

11 τὸν τοῦ χρυσόχειρος ἐκείνου δ. C
23 πνευματικῶ C

gnum templum confugit. neque tamen omnino eum ea supplicatio libe- ravit, sed avulsus templo solum exsilii causa vertere coactus est.

Missus deinde ad gubernandam Langibardiam Stephanus cogno- mēto Maxentius Cappadox, cum delecto Thracam Macedonum ac Cap- padocum exercitu, cum in provinciam venisset ac ob ignaviam et luxum nullum faceres operae pretium, imperio exutus est. eius loco Nicepho- rus missus, cognomine Phocas, homo generosus et strenuus, cum ido- neis copiis et cohorte Manichaeorum, quam Chrysochiris Diaconites ducebat. in provincia occupata, cum sibi exercitus Stephani coniunxis- set, multas de Sarracenis reportavit victorias. primo enim praelio con- gressus eos fudit. deinde urbes Amantium Tropas et sanctam Severiam cepit, aliique multis praeliis ac dimicationibus superavit hostem. hae fere sunt res imperante Basilio bello gestae.

Basilius porro celeberrimum in martyrum numero Diomedem pre- tiosissimis ac splendidis donariis et praediis amplios habentibus reditus locupletavit atque exornavit. filium quoque Danielidis, quem sibi spi- ritualium fratrem fecerat, protospatharii dignitate summaque potestate

τὴν γραῦν πρὸς ἑαυτὸν μετεστείλατο, ἣτις ἐπεὶ μὴ οἶα τε ἦν ἵππῳ ἔμπορος γενέσθαι, ἐπὶ σκίμποδος ἑαυτὴν ἀνακλίναςα καὶ τριακοσίους τῶν οἰκετῶν ἀπολλέσασα νέους καὶ ἰσχυρούς, βασταζομένη τῆς πορείας εἶχετο ἀμοιβαδὸν αἰρόντων τὸν σκίμποδα. καταλαβούσα δὲ τὴν βασιλίδα τῶν πόλεων, δοχῆς γενομένης ὡς ἔθος ἐν τῇ Μεγναύρᾳ, εἰσῆχθη πρὸς βασιλέα ἐντίμως, εἰσαγαγοῦσα καὶ δῶρα πολυτελῆ· ὧν ἕκαστον διεξιέναι ἀπειροκαλλίας γραφήν παρεῖσθαι. ἀποδεχθεῖσα δὲ ἀναλόγως τῆς προθυμίας, καὶ ἐνδιατρίψασα τῇ βασιλιδι ἕφ' ὅσον αὐτῇ φίλαν ἦν, πρὸς τὴν οἰκίαν χώραν ἀνθυπενόστησε. συνέβη δ' αὐτὴν καὶ πάλιν εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλίδα· τοῦ γὰρ Βασιλείου ἀποθανόντος καὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ νιόυ αὐτοῦ Λέοντος διαδεξαμένου εἰσῆλθε πάλιν ἡ γραῦς μεθ' ὁμοίων τῶν δώρων, καὶ τοῦτον ἀσπυσαμένη καὶ κληρονόμον τῆς ὑπάρξεως γράψασα, κατελθοῦσα εἰς τὰ ἴδια μετὰ μικρὸν ἐτελεύτησεν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὕστερον.

Βασίλειος δὲ ὁ βασιλεὺς καὶ τῶν θεῶν ναῶν πολλοὺς ὑπὸ τῶν προηγησαμένων κλόνων διαρραγέντας τε καὶ κατασεισθέντας, τινὰς δὲ καὶ τελέως καταβληθέντας ἐπιμελείας ἤξιωσε, τοὺς μὲν ἕκ καινῆς ἀναστήσας, τοῖς δὲ τὴν ἀσθένειαν ἐπιρρώσας, τοῖς δὲ 20 κύλλος καὶ ὠραιότητα χαρισάμενος. πρῶτον μὲν γὰρ τῆς τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας σοφίας τὴν πρὸς δύσιν ἀψίδα τὴν μεγάλην τε καὶ μετάρσιον εἰς πολλὰ διαρραγεῖσαν καὶ πεσεῖν κινδυνεύουσαν, ἐμπειρία τεχνιτῶν περισφίξας, ἀσφαλῆ καὶ μόνιμον ἀπειργάσατο· ἐν ἧ καὶ τὴν τῆς θεομήτορος εἰκόνα βρέφος ἤγα-

1 ἔμπορος ἔκαστ C 7 βασίλειος C 9 καθ' C 11 βασι-
λέως C 21 ἐκκλησίας om C

auxit. Danielidem etiam anum ad se vocavit. haec cum equo vehi nequiret, in lectica recubuit, eamque 300 iuvenibus robustis alternis vicibus gestandam mandavit. hac ratione Cpolin perlata, cum de more in Magnaura convivium esset, ad imperatorem honorifice introducta munera magna obtulit; quae singula recensere ineptum fuerit. excerpta ab imperatore ut studium eius merebatur, et quamdiu ipsa volebat in urbe morata, domum inde rediit. mortuo etiam Basilio, et eius filio Leone imperium adepto, rursum Cpolin similibus cum donis venit; cumque imperatori gratulata esset eumque heredem instituisset, domum reversa paulo post vitam cum morte commutavit.

Idem Basilius multa templa terrae motibus superiorum temporum rupta ac concussa refecit, quaedam etiam prorsus prostrata instauravit, aliis ornamenta et elegantiam addidit. primum templi sapientiae dei occidentalem fornix magnum atque sublimem, ruptum multis in locis ac ruinam minantem, peritia fabricum munivit ac stabilivit. inque eo collocavit imaginem deiparae, infantem in ulnis tenentis, et a latere.

λισμένην ἀπιστόρησε, καὶ Πέτρον καὶ Παῦλον τοὺς κορυφαίους τῶν ἀποστόλων κυρ' ἑκάτερα ἀνεστήλωσε. καὶ τὰ λοιπὰ δὲ
C ῥήγματα καὶ τὰ σαθρῶματα τῶν τοίχων ἐπηρωρδίσωτο. παρε-
 μυθήσατο δὲ καὶ τὰς προσόδους ἐλαττωθείσας, ἐνόησεν ἔλαλου τῶν
 ἱερῶν λόγων ἀποσβεισθῆναι κινδυνεύοντων, ὄρωρε μάλιστα κτή- 5
 ματος ὃ προσαγορεύεται Μαντία, τοῖς τε λύχνοις τὸ φῶς ὑσβεστον
 ἐχορήγησε καὶ τοῖς ὑμνοπλοῖς τοῦ Θεοῦ ναοῦ θαυμάσιον χορη-
 γεῖσθαι ἐποίησε τὰ ὑψώνια ἐκ τῆς προσόδου τοῦ κτήματος. καὶ
 τὸν Θεὸν δὲ τῶν ἀποστόλων ναὸν τῆς προτέρας ἐμπειρίας διαπε-
 σόντα ἐρείσμασι καὶ ταῖς τῶν πεπονηκότων βοηθείαις κατοχυρώσας 10
 θῆκε νεὼν ἡβίωοντα κατὰ τὴν πόλιν. καὶ τὸν ἐν τῇ Πηγῇ δὲ
 τῆς Θεοτόκου ναὸν τὸ ἀρχαῖον ἀποβαλόντα κάλλος ἀνευῶσατο.
D καὶ τὸν ἕτερον δὲ τῆς Θεοτόκου ναὸν, ὃς τὸ Σίγμα κατονομάζεται,

6 μάντια **C** 8 post κτήματος **C**: καὶ τὸν Θεὸν δὲ τῶν
 ἁγίων μαρτύρων Σέργιον καὶ Βάκχον νεὼν, τῆς προτέρας εὐπρε-
 πείας διαπεσόντα, οἷα τῶν ἐν αὐτῷ ἱερῶν εἰκότων ἀποξεδεισῶν
 ἐξ ὅτου Ἰωάννης πατριάρχης ἐγενόη, ὃ τὴν ἡγεμονίαν τῶν ἐν
 αὐτῷ διενεγκῶν μοναχῶν, ἐπὶ Θεοφίλον τοῦ κάλυ βασιλεύσαντος,
 ὑπομνήσει Ἰγνατίου τοῦ ἡγιασμένου πατριάρχου ἱερῶν εἰκόσι
 κατεκόσμησε, περικοιμήσματος καὶ τὰλλα τὰ περὶ τούτων εὐθερώ-
 ματα. τούτον καλοῦσι μὲν τοῦ Ὁσμίδου, ἔδομήθη δὲ ἐκ καινῆς
 κατὰ τὸ σχῆμα τῆς μεγάλης ἐκκλησίας ὑπὸ Ἰουστινιανοῦ τοῦ με-
 γάλου, καθὼς ἢ ἐπὶ στεφάνου τῆς τοιαύτης ἐκκλησίας ἐπιγραφῆ
 μαρτυρεῖ. ἔχουσα οὕτως.

ἄλλοι μὲν βασιλεῖς ἐτιμήσαντο θανόντας
 ἀνέρας ὡς ἀνόητος ἦν κόνος· ἡμετέρος δὲ
 εὐσεβὴν σηκτοῦχος Ἰουστινιανὸς ἀέξων
 Σέργιον αἰγλήεντι δόμῳ θεράποντα γενναίως
 Χριστοῦ καμμεδίοντος, τὸν οὐ κερὸς ἀτρο ἀνάκτον,
 οὐξ ἕξιος, οὐχ ἔτιση βασάνων ἐταράξεν ἀνέγκη,
 ἀλλὰ Θεοῦ τέτληκεν ὑπὲρ Χριστοῦ διαψῆσαι,
 αἵματι κερδαίνων δόμον οὐρανόν. ἀλλ' ἐνὶ πᾶσι
 κοιρανίην βασιλῆος ἀκοιμήτοιο φυλάξοι,
 καὶ κράτος ἀνέξῃσι θεοστεφίος Θεοδώρης,
 ἧς νόος εὐσεβὴν φαιδρύνεται, ἧς κόνος αἰεὶ
 ἀκτεάνων θερεπῆρες ἀφειδίς εἰσὶν ἀγῶνης.
 οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ 9 νεὼν **C** 11 νεὼν? 13 σῆγμα **C**

altero Petrum, ab altero Paulum, apostolorum coryphaeos. deinde reliqua etiam murorum rupta aut ruinoso integravit. cumque reditus ecclesiastici essent attenuati, et periculum esset ne penuria olei sacrae lucernae exstinguerentur, amplissimi praedii cui Mantia nomen donatione et lucernis prospexit, et eius e redditibus liberaliora cantoribus templi stipendia constituit. apostolorum praeterea fanum, quod pristinam pulchritudinem amiserat, fulcris et collapsarum partium refectione firmans rededit aedem, ut ait poeta, vigentem. renovavit etiam deiparae quae ad Fontem erat aedem, quae antiqua elegantia exciderat. aliud deiparae templum, cui Sigma nomen, terrae motu prostratum, ex

τέλειον ὑπὸ σεισμοῦ καταπεσόντα ἐκ βάθρων ἀνωκοδόμησε καὶ ἰδραῖον καὶ ὠραιότατον ἢ πρότερον ἀπειργάσατο. καὶ τὸν ἐν Ἀθηναῖσι Στεφάνου τοῦ πρωτομάρτυρος ἄχρις ἰδύφους καταπεσόντα ἐκ θεμελίων ἀνήγειρε. καὶ τοῦς δύο δὲ τοῦ βαπτιστοῦ 5 σηκοῦς ἐν τε τῇ Στροβήλῳ καὶ Μακεδονιαναῖς, τὸν μὲν ἐκ βάθρων ἀνήγειρε, τοῦ δὲ τὸ πλεῖστον ἀνωκοδόμησε. καὶ τὸν τοῦ ἀποστόλου δὲ Φιλίππου, καὶ τὸν πρὸς ἐσπέραν αὐτοῦ κείμενον τοῦ εὐαγγελιστοῦ Δουκᾶ, πτώμα πεσόντας δεινὸν ἐκ βάθρων ἀνέκτισεν. ἐπεποιήσατο δὲ καὶ τὸ μέγα τέμενος Μωκίου τοῦ μάρτυρος, 10 καὶ τὸ ἄδυτον τοῦτου καταβληθὲν ἄχρι γῆς, ὡς καὶ τὴν ἱερὰν κατεῖξαι τράπεζαν, ἐπιμελείας ἤξιωσε καὶ τοῦ πτώματος ἤγειρε. καὶ τὸν πλησιάζοντα δὲ τούτῳ Ἀνδρέου τοῦ πρωτοκλήτου ναὸν πεσόντα εἰς τὸ ἀρχαῖον κάλλος ἀνήγειρε. καὶ τὸν τοῦ ἁγίου Ῥωμανοῦ καὶ τὸν τῆς ἁγίας Ἄννας ἐν τῷ Δευτέρῳ καὶ τὸν τοῦ μεγα- 15 λομάρτυρος Δημητρίου καὶ τὸν τοῦ μάρτυρος Αἰμιλιανοῦ τὸν ἐν τῇ Ῥύβδῳ ἐκ παλαιῶν νέους εἰργάσατο. ἐπὶ τούτοις καὶ τὸν τοῦ ἁγίου Ναζαρίου καταπεσόντα ἀνέστησε. κἂν τοῖς ἐμβόλοις τοῦ Δομνίνου τὸν τῆς Χριστοῦ ἀναστάσιως καὶ Ἀναστασίας τῆς μάρτυρος περικαλλῆ ναὸν ἐπισκευάσας ἐλάμπρυνε, λιθίην ἀντὶ ξυλλ- 20 νης τὴν ὄροφὴν ἐργασάμενος. καὶ Πλάτωνος τοῦ μεγάλου ἐν μάρτυσι πεσόντα ἀνέστησε, καὶ τὸν ἐγγίζοντα τούτῳ τῶν καλλι- νίκων μαρτύρων ναὸν Ἐσπέρου τε καὶ Ζωῆς ἐπεποιήσατο. καὶ

2 ἢ πρότερον] καὶ μόνιμον C 5 Στροβηλαία C 20 καὶ Πλάτωνος — 22 ἐπεποιήσατο] pro his C supra post v. 17 ἀνέστησε: καὶ τὸν ἐγγίζοντα καλλινίκων μαρτύρων νεῶν Ἐσπέρας καὶ Ζωῆς τῷ τοῦ ἁγίου Πλάτωνος ναῷ ἐπεποιήσατο, αὐτὸν τε τὸν τοῦ μάρτυρος Πλάτωνος πεσόντα ἀνέστησε. καὶ τὸν Πλ.?

fundamentis refecit, stablloque et priore pulchrius extruxit. hoc modo etiam instauravit aedem Stephani martyrum principis, quae in Aurelianis condita humi procubuerat. Baptistae fana duo, quorum hoc in Strobelo illud in Macedonianis, alterum maiore sui parte reparavit, alterum e fundamentis substruxit. itidemque Philippi apostoli, et quae ab hac versus occasum solis sita erat, Lucae evangelistae aedem, gravem passas ruinam, nec non templum magnum Mocii martyris, eiusque penetrale solo aequatum, fracta etiam sacra mensa, e parietinis excitavit. restituit et pristinae pulchritudini refectam ex collapse aedem Andreae apostoli ante alios vocati, istis vicinam; item sancti Romani et sanctae Annae in Deutero, et magni martyris Demetrii, martyris Aemiliani in Rabdo, de antiquis novas redegit. restituit et sancti Nazarii aedem collapsam; et in porticibus domini templum resurrectionis Christi, et Anastasiae martyris refectum ornavit fastigio, quod ligneum ante fuerat, lapideo. Platonis Inclyti martyris fanum, quod corruerat, crexit; vicinamque huic fanum nobili victoria insignium martyrum Hesperii et Zocae evadidit. ruinae, quae imminabat, subtraxit Acacii quo-

B τὸν τοῦ μάρτυρος Ἀκακίου ἐν τῷ Ἑπτασκάλῳ πύσιν ἀπειλοῦντα ἐπισκευάσας τοῦ πτώματος ἤρπασε. παρακλησίως καὶ τὸν τοῦ προφήτου Ἠλίου κατὰ τὸ Πेत्रίον ἀνεκτέησατο λαμπρῶς. ἀνήγειρε δὲ καὶ ἐκ καινῆς ἐν ταῖς βασιλείοις αὐλαῖς εἰς ὄνομα τοῦ δεσπότου σωτήρος Χριστοῦ καὶ τοῦ πρώτου τῶν ἀγγέλων Μιχαὴλ 5 καὶ Ἠλίου τοῦ προφήτου. ἔτι δὲ καὶ τῆς θεομήτορος καὶ Νικολάου τοῦ περιωνύμου ἐν ἱεράρχαις τὸν περικαλλῆ τουτονὶ ναόν, ὃν νέαν ἐκκλησίαν κατονομάζουσι, εἰς εὐπρέπειαν καὶ κάλλος καὶ ὠραιότητα μηδεὶ ἐτέρῳ ὑπερβολὴν ἢ σύγκρισιν καταλιμπάνοντα,

C προσόδους τε ἔταξεν ἱκανὰς εἰς τε φωταγωγίαν καὶ χρεῖαν τῶν 10 δοξολογούντων. καὶ τί δεῖ διεξιόντα ἐπὶ πλέον μηχανεῖν; αὐτὸ τὸ ἔργον τοῖς θεωμένοις παρίστησι τὴν οἰκίαν καλλονὴν καὶ πολυτέλειαν. καὶ ἄλλους δὲ πολλοὺς θείους ναοὺς ἐντὸς τοῦ παλατίου ἔδομήσατο, εἰς ὄνομα Ἠλίου τοῦ προφήτου καὶ τοῦ μάρτυρος Κλήμεντος καὶ τοῦ σωτήρος Χριστοῦ καὶ τοῦ ἀποστόλου Πέτρου 15 καὶ τοῦ ἀρχιστρατήγου, ὃν τὴν ὠραιότητα παραστήσασθαι ποιητικὴ ἂν ἠτόνησε μεγαληγορία.

Πολλὰ δὲ καὶ τοῖς βασιλείοις ἀνέστησεν, ὡς ἂν τις εἴποι, βασιλείων βασιλεία· ταῦτα δὲ ἀριθμεῖσθαι οὐκ ἀναγκαῖον. ἔργον **D** δὲ τούτου τοῦ βασιλέως καὶ ὁ λεγόμενος οἶκος τὰ Μάγγανα καὶ ὁ 20 ἕτερος ὁ νέος καλούμενος· οὗς ἀπὸ τοιαύτης κατεσκεύασε προαιρέσειως. μὴ βουλόμενος γὰρ τὰ δημόσια πράγματα εἰς οἰκίας καταναλίσκειν χρεῖας τοὺς τοιούτους ἀνωκοδόμησεν οἶκους, καὶ προσόδους ἐκ γεωργίας ὑπέταξεν αὐτοῖς ἱκανάς, ἀφ' ὧν ἡ βασι-

5 σωτήρος om C

19 βασιλέων C

que martyr is aedem in Heptascalo (Septigradium verteres), et Eliae vatis fanum in Petrio splendide restituit. instauravit et templa palatina servatori Christo, Michaelo angelorum principi et Eliae vati dedicata et deiparae; ac Nicolai inter proceres ecclesiasticos celeberrimi, quod novam nominant ecclesiam, insuperabili pulchritudine exornavit, reditibus ad lucernas et necessitates eorum qui laudes divinas persolverent sufficientibus ditatam. de qua quid attinet prolixè narrare, cum ipsum opus pulchritudinem suam et sumptuum in id impensorum demonstrat magnitudinem? multa alia etiam delubra in palatio condidit, de nomine Eliae vatis, Clementis martyris, Iesu servatoris, Pauli apostoli, principis exercituum caelestium, quorum in declaranda venustate vel poetica deficeret magniloquentia.

Multa etiam in Palatio pro imperatoribus vere regia aedificia condidit; quae omnia enumerare nihil attinet. opus Basilii est etiam domus quae Manganorum nomen gerit, et alia quae Nova appellatur. has, ut qui nollet publicos redditus in usus privatos vertere, aedificavit; et redditus eis ex agriculturae emolumentis constituit idoneos, unde im-

λακή πανδαισία αὐτοῦ τε καὶ τῶν ἀνὰ πᾶν ἔτος ὑπ' αὐτοῦ κεκλη-
 μένων ἀφθονον καὶ δικαίαν τὴν χορηγίαν ἐμελλεν ἔχειν αἰεὶ. ἔδο-
 μήσατο δὲ καὶ τὰ ἐν Πηγαῖς παλάτια, καὶ τὰ ἐν τοῖς Ἡρώις ἐκαλ-
 λωπίσατο, ἀνακαθάρας καὶ τὴν ἀπογεωθεῖσαν κιστέραν, ἣν
 5 Ἡράκλειος ὁ βασιλεὺς προσχώσας παράδεισον φυτῶν καὶ λαχάνων
 ἐργάσατο. ὅπερ ἐποίησε καὶ ἐν ταῖς οὐσαῖς ἐντὸς τοῦ παλατιοῦ,
 τῇ τε πρὸ τῆς Μαγναύρας καὶ τῇ μεταξὺ Ἰουστινιανοῦ τοῦ τρι-
 κλινίου καὶ τοῦ Λαυσιακοῦ. ὁ γὰρ εἰρημένος βασιλεὺς Ἡράκλειος
 παρὰ Στεφάνου τοῦ φιλοσόφου μαθὼν, τὴν γένεσιν αὐτοῦ πολυ- P 589
 10 πραγματοποιήσαντος, ὡς ἐξ ὕδατος αὐτὸν δεῖ τελευτᾶν, τὰς τῶν κν-
 στερνῶν, ὡς εἴρηται, προσχώσας ἐργάσατο. τὰ ἐν τοῖς Ἡρώις
 σὺν ἀποκαθάρας βασιλεία εἰς τὸ ἀρχαῖον σχῆμα ἀνήγαγε, καὶ
 ἀπὸ παραδείσου δοχεῖον ἀπειργάσατο ὕδατος ἀφθόνου καὶ διει-
 δοῦς. ἐδείματο δὲ καὶ τῷ φόρῳ ναὸν περικαλλέστατον ἐπ' ὀνό-
 15 ματι τῆς Θεοτόκου, ὡς ἂν ἔχοιεν αὐτὸν οἱ πραγματοποιούμενοι οἶκον
 προσεσχῆς, ὅποτε ταῖς πραγματείαις ἐμβροδύνωσι. καὶ τὸν τοῦ
 ἁγίου Φωκᾶ δὲ ναὸν ἐν τῷ Στενῷ ἐπισκευάσας καὶ καλλωπίσας
 οἰκητήριον μοναχῶν ἀπέτελλε, τάξας προσόδους ἱκανὰς εἰς διάρ-
 κειαν τῶν ἐν αὐτῷ ἀκουμένων. ἀνεκαίνισε δὲ καὶ τὸν μέγαν τοῦ B
 20 ἀρχιεπισκοπικοῦ ναοῦ τὸν ἐν τῷ Σωσθενίῳ ἤδη προκαταπεισόντα,
 καὶ εἰς τὸ φαινόμενον κάλλος μετήγαγε.

Πολλοὺς δὲ καὶ τῶν Ἰουδαίων δωρεῶν ἐπαγγελίαις καὶ δόσεσι

7 Ἰουστινιανῶν τρικλίνου C
 10 δὲ C

11 τῆ — 13 διει-

δοῦς om C

peratario convivio pro se, et his qui toto anni decursu invitarentur, sufficientes et iuste parti sumptus suppeditarent. condidit etiam palatium ad Fontes, et id quod in Eriis erat decoravit, cisterna repurgata, quam Heraclius imperator terra ingesta complanata in hortum arboribus ac oleribus plantandis mutaverat, ut et cisternam eam quae est ad Magnauram, et quae inter triclinium Iustinianum ac Lausiaceum. etenim praedictus Heraclius imperator, cum ei Stephanus philosophus examine siderum qualis fuerat ipso nascente positu praedixisset aquam interitum ipsi allaturam, cisternas terra congesta oppleverat. itaque Basilium cisternam in Eriis repurgavit, locoque horti receptaculum aquae copiosae ac pellucidae confecit. et in foro aedificavit templum pulcherimum deiparae sacrum, ut ibi negotiatores domum precibus faciendis aptum haberent, eam eo loco ob negotiationes commorarentur. sancti Phocae sanum in Steno adornavit, monasteriumque rededit, constitutis pro iis qui in eo religiosam exercerent vitam sufficientibus redditibus. renovavit etiam magnum sancti Michaeli in Sosthenio templum, quod aetate temporis corruebat, et ad eam qua hodie visitur elegantiam perduxit.

Makos etiam Indaeorum munerum sollicitationibus atque exhibitio-
 Georg. Cedrenus tom. II.

καὶ δώρων ἀνταλλαγαῖς τοῦ Θεοῦ κατηξίωσε βαπτίσματος. καὶ τὸ τῶν Βουλγάρων δὲ γένος ἀρτιπαγὲς ὄν πρὸς Θεοσέβειαν μοναχῶν ἀποστολῇ εὐλαβῶν καὶ ἱερῶν ἀρετῇ κεκοσμημένων ἰβεβαίωσε πρὸς τὴν πίστιν. καὶ τοῖς Ῥώσ δὲ συμβάσεις θύμενος ἐν μετοχῇ γενέσθαι τοῦ σωτηρίου βαπτίσματος αἴτιος γέγονε, πεμφθέντος αὐτοῖς 5 καὶ ἀρχιερέως. ἄλλ' ἄξιον διηγήσασθαι καὶ τὸ γεγονός θαῦμα

C παρὰ τοῦ ἀρχιερέως τοῦ πεμφθέντος ἔκεισε. ἔτι γὰρ τῇ δεισιδαιμονίᾳ κατεχόμενος αὐτὸς τε ὁ ἄρχων καὶ οἱ μεγιστᾶνες αὐτοῦ καὶ τὸ ἅπαν ἔθνος, κατασκοπούμενοι περὶ τε τῆς πράξεως αὐτῶν θρησκείας καὶ τῆς τῶν Χριστιανῶν πίστεως, εἰσκαλοῦσι τὸν ἄρτι πρὸς 10 αὐτοὺς φοιτήσαντα ἀρχιερέα· ὃν ὁ ἄρχων ἐπηρώτα τίνα τὰ παρ' αὐτοῦ καταγγελλόμενα καὶ αὐτοῖς διδάσκεσθαι μέλλοντα. τοῦ δὲ τὴν ἱερὰν τοῦ Θεοῦ εὐαγγελίου προτεινάντος βιβλίον, καὶ τινὰ θαύματα ἔξηγουμένου τῶν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ ἐπιδημία τερατουργηθέντων, “εἰ μὴ τι τῶν ὁμοίων τὸ πλήθος” ἔφη 15 “τῶν Ῥώσ καὶ ἡμεῖς Θεασόμεθα, καὶ μάλιστα ὁποῖον λέγεις ἐν τῇ καμίνῳ τῶν τριῶν παιδῶν γενέσθαι, οὐκ ἂν σοι ῥαδίως πιστεύσωμεν.”

D ὁ δὲ τῷ ἀψευδεῖ πιστεύσας λόγῳ τοῦ εἰπόντος ὅτι ὁ ἄν αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου, λήψεσθε, καὶ ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ κακεῖνος ποιήσει, καὶ μελίζονα τούτων ποιήσει, 20 ἔφη πρὸς αὐτοὺς “εἰ καὶ μὴ ἔξεστιν ἐκπειράζειν κύριον τὸν Θεόν, ὁμῶς εἰ ἐκ ψυχῆς διεγνώκατε προσελθεῖν τῷ Θεῷ, αἰτήσασθε

7 παρὰ:— ἔτι] περὶ τοῦ πεμφθέντος. ἔτι **C**
18 ὅτι ἴαν **C**

9 πρώτης **C**

nibus et donis ad baptismum allexit. Bulgarorum gentem, quae recens Christianam pietatem amplexa erat, missis piis monachis et sacerdotibus virtute insignibus in fide confirmavit. Rossos pactis compositis ad salutaris baptismi communitatem pertraxit, iisque pontificem principem misit. operae pretium est hoc loco miraculum referre, quod eo missus pontifex edidit. princeps eius gentis ac proceres et universus populus falsa religione adhuc detenti, cum deliberarent eane retinenda an vero Christianae fidei accedendum esset, ad se missum pontificem in concilium advocant; eumque princeps interrogat quidnam rei esset quod profisteretur et ipsos docturus esset. profert episcopus sacrum divini evangelii librum, et quaedam miracula exponit a deo, dum is in humana natura terras obit, edita. ibi Rossus negare se aut suos ipsi fidem illo modo habituros, nisi aliquid horum, praesertim servatorum in flagranti camino trium puerorum, simile vidissent. ad haec pontifex, fidens veraci eius sermoni qui suis dixerat fore ut quidquid propter ipsam postulassent impetrarent, et qui ipsi fidem haberet, ipsius quoque opera iisque maiora editurum, “tametsi” inquit “deum tentare fas non est, tamen si ex animo statuistis ad deum vos conferre, postulate

Ἐπερ βούλεισθε, καὶ ποιήσει τοῦτο πάντως διὰ τὴν πίστιν ἡμῶν ὁ θεός, κἄν ἡμεῖς ἐσμεν ἐλάχιστοι καὶ ἀνάξιοι.” οἱ δ' εὐθὺς ἤτησαντο τὴν τοῦ θεοῦ εὐαγγελίου πυκνίδα ἐν τῇ παρ' αὐτῶν ἀναφθίσει ῥίφῃ, καὶ εἰ ἀβλαβῆς αὐτῇ τηρηθεῖη, 5 προσελθεῖν καὶ αὐτοὺς τῷ παρ' αὐτοῦ κηρυσσομένῳ θεῷ. ἔδοξε δὲ ταῦτα, καὶ τοῦ ἱερέως πρὸς θεὸν τὰς χεῖρας καὶ τοὺς ὀφθαλ- P 590 μούς ἐκάραντος καὶ “δόξασόν σου τὸ ἅγιον ὄνομα, Ἰησοῦ Χριστέ ὁ θεὸς ἡμῶν” ἐπύκνους, ἐν ὀφθαλμοῖς τοῦ ἔθρους τοιτοῦ ἐρρίφῃ εἰς τὴν κάμινον ἢ τοῦ ἁγίου εὐαγγελίου βίβλος. ἐφ' ὧρας δὲ ἰκα- 10 νὰς τῆς κυμίνου ἐκκαυομένης, εἶτα καὶ τέλειον μαρνανθείσης, εὐ- ρέθη τὸ ἱερὸν πυκνὸν ἀπαθὲς καὶ ἀλώβητον διαμείναι, μηδεμίαν ἐπὶ τοῦ πυρὸς δεξιάμενον λύμην. Ἐπερ ἰδόντες οἱ βάρβαροι, καὶ τῷ μεγέθει καταπλαγέντες τοῦ θαύματος, ἀνευδοκίως πρὸς τὸ βίπτισμα ἠτόμοβλον.

15 Κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον Κωνσταντῖνος ὁ πρεσβύτερος τῶν τοῦ βασιλέως νύων τὸν βίον ἐξέλιπε νόσω πυρετικῇ, πένθος ἀμύ- B θητον καταλιπὼν τῷ πατρί. ἀλλὰ τοῦτο μὲν ὁ βασιλεὺς πρῶως ἤνεγκε, παρεμυθῆσατο δὲ τὴν σύζυγον καὶ τὰ τέκνα. ἐναγόμενος δὲ παρὰ τῶν προϊσταμένων τοῦ δημοσίου ὁ βασιλεὺς ἐπόπτας εἰς 20 τὰ θέματα ἐπέμψαι, ὡς ἂν δυναμένων ἐκ τούτου τῶν δημοσίων συντελειῶν ἐπιδοῦναι, προσποιησάμενος ἀποδέχεσθαι τὴν ὑπόμνη- σιν, ἐκλέξασθαι καὶ εὐτρεπίσαι προσέταξε καὶ αὐτῷ προσαγαγεῖν τοὺς μέλλοντας ἐπὶ τοιοῦτον ἔργον ἐπιτελεῖσαι καλῶς. ἐπιλεξάμενος δ' ὁ γενικὸς οὗς ἐδόκει διακονῆσαι πρὸς τὸ τοιοῦτον ἔργον ὀρθῶς, C

6 δὴ om C

quod vultis, et is omnino id praestabit propter fidem vestram, quam nos minimi sumus et indigni.” ii confestim postularunt ut codex evangelii in rogum quem succenderant mitteretur, promittentes se, eo incolumi manente, deo quem ipse praedicaret nomen daturus. accepta haec conditio; et pontifex manus oculosque ad deum attollente, Iesumque obsecrante ut is sancti sui nominis gloriam ante oculos huius gentis assereret, conlucitur in caminum liber evangelicus; cumque caminus per multas horas arsisset, tandemque materia consumpta extinctus esset, liber incolumis illaesusque omnino reperitur. cuius miraculi magnitudine perculei barbari, omni dubitatione abiecta, ad baptismum confugerunt.

Et maxime tempore Constantinus, filiorum Basilii natu maximus, febrī absumptus est, ineffabilem patri luctum relinquens. hunc tamen casum imperator moderate tulit, uxoremque etiam et liberos consolatus est. interim rei publicae proceres imperatori suadent ut in provincias inspectores emittat, quod hoc dicerent ad incrementum redituum publici aerarii facturum. imperator probare se hanc sententiam simulans, deligi ad hoc manus homines aptos iubet et ad se adduci. ibi cum gene-

καὶ τὰς τῶν ἐκλεγέντων προσηγορίας προσαγαγών, πολλῆς ἐνομι-
σθη μέμψεως ἄξιος, εἰ τοιοῦτους οἶοιτο λειτουργοὺς ἔσεσθαι
ἀξιόλους πρὸς τὸ τοιοῦτον λειτουργήματα. τοῦ δὲ μὴ ἔχειν κρείττονας
ἀνθυπενεγκόντος ἐν ὄλῳ τῷ πολιτεύματι, ὑπολαβὼν ὁ βασιλεὺς
“τὸ τῆς προκειμένης διακονίας ἔργον τοιοῦτον παρ’ ἐμοὶ κρίνεται 5
ὥστε, εἶπερ οἷόν τε ἦν, αὐτὸν ἐμὲ πρὸς τὴν τούτου διοίκησιν
ἐξελεθεῖν. ἐπεὶ δὲ τοῦτό ἐστι καὶ ἀπρεπὲς καὶ ἀδύνατον, ἐξ
ἀνάγκης ἐπὶ τοῖς δυοῖ τῆς πολιτείας μαγίστροις, οἳ καὶ χρόνῳ καὶ
D πείρᾳ καὶ ταῖς πολλαῖς ἐν τῷ μακρῷ βίῳ τῶν πολιτικῶν ἀρχῶν
διοικήσεσιν, ἐν αἷς ἐξητιάσθησαν, ἀκίβδηλον καὶ καθαρόν τῆς 10
ἀρετῆς ἐξηνηρόχασιν τὸ δοκίμιον, τὰς ἐλπίδας σαλεύω, καὶ τὴν
διακονίαν ὑπὸ τούτων ἀννοσθῆναι δεόντως θαρρῶ. ἀπειλῶν οὖν
αὐτὸς σὺ” φησὶν “ἀπύγγελον αὐτοῖς τὸ τῆς διακονίας εἶδος καὶ
τὸ θέλημα τὸ ἐμόν. καὶ βουλομένων ἐξελεθεῖν ἐπευδοκῶ καὶ αὐ-
τός.” ὡς δ’ ἀκούσαντες οἱ ἄνδρες ἦλθον εἰς ἐκπληξιν, καὶ τὸ 15
γῆρας ἀνθ’ ἱκετηρίας προυβάλλοντο καὶ τοὺς προηγησαμένους
ὑπὲρ τοῦ πολιτεύματος κόπους, καὶ παρενεχθῆναι ἐξ αὐτῶν τὴν
τοιαύτην ὑπηρεσίαν ἰκέτευσαν, ὑπέστρεψεν ἄπρακτος ὁ πεμφθεὶς,
καὶ τῷ βασιλεῖ τὰ παρ’ ἐκείνων λάληθέντα ἀπήγγειλεν. ἄπερ
ἀκούσας “εἰ τὸ ἐμὲ ἐξελεθεῖν δοκεῖ εἶναι ἀδύνατον, παραιτοῦνται 20
δὲ τὴν λειτουργίαν οἱ λαμπρότατοι μάγιστροι, οὐδένα ἔχων τοῦ
πράγματος διοικητὴν ἀξιοχρεῶν καταλειφθῆναι τοῦτο ἀνεπίσκε-
P 591 πτον βούλομαι. κρείττον γὰρ” φησὶ “παραικερδαίνειν τινὰς ἀπὸ

11 σαλεύων C

14 ἐπεξελεθεῖν C

21 ὑπηρεσίαν C

ralia delegisset quos eam rem recte administraturos putabat, et eorum nomina ad imperatorem attulisset, in magnam apud eum reprehensionem incurrit, quod tales homines tanto negotio idoneos iudicasset, meliores se in tota civitate non invenire causanti, imperator "tantum" inquit "hoc munus existimo esse, ut si ita liceret, me ipsum ad id obeundum proficisci debere putem. quod quia indecorum est neque fieri potest, necesse habeo spem meam despondere duobus rei publicae magistris, qui tempore et usu rerum multisque in longa vita gestis magistratibus fidei suae integritatem et virtutem probarunt. nam ab his negotium recte confectum iri fido. tu ergo abi, et iis rationes huius administrationis meamque voluntatem expone. si volunt ad eam obeundam exire, mihi hoc probatur." magistri hoc nuntio perterriti supplices deprecantur, aetatis suae et laborum pro re publica iam ante exhaustorum innitentes excusationi; petuntque ut hoc ministerium aliis imponatur. generalis re infecta ad imperatorem redit, eorumque excusationes exponit. ad ea Basilius "quando" ait "fieri non potest ut ego exeam, et hoc munus illustrissimi recusant obire magistri, inspectorum huiusmodi constitutionem ego omitti volo; praestat quippe aliquos lucrum inustum

τῶν τοῦ δημοσίου μὴ καλῶς, ἢ κακῶς ὑποπεύετον ζημίαν τινὰς συντρίβουσαν αὐτοὺς καὶ συμπνίγουσαν.” καὶ διὰ τοῦτο παρὰ πάντα τὸν τῆς αὐτοκρατορίας αὐτοῦ χρόνον ἔμεινεν ἀνεξίλωτος ἢ φάσαι μᾶλλον ἐλεύθερος καὶ ἀδιάπρακτος ὁ ὑπὸ τὴν Ῥωμαϊκὴν ἔξουσίαν ἅπας τῶν ὄλων θεμάτων λαός.

Τοῦ πρῆσβυτέρου δὲ τῶν νύων τοῦ βασιλέως, Κωνσταντίνου, ὡς εἶπομεν, τὸν βίον μετημειφότος, καὶ τοῦ φίλτρον καὶ τῶν ἐπιδῶν ἐπὶ τὸν δεῦτερον νύον Λέοντα μεταπιστόντων, δεινὸς ὁ φθόνος Β ὀπλίζεται κατ’ αὐτοῦ· καὶ ὅπως, τὰ ἐπόμενα δηλώσει τρανότερον. 10 μοναχὸς ἦν τις τῶν πάνυ φιλουμένων καὶ πιστευσόμενων Βασιλείῳ τῷ βασιλεῖ, ἦν δὲ καὶ ἱερεὺς, ὃν Σανδαβαρηγὸν κατωνόμαζον· ὃς εἰ καὶ παρὰ τοῦ βασιλέως ἰστέργετο, ἀλλ’ οὐκ εἶχε παρὰ τοῖς ἄλλοις δόξαν χρηστήν, καὶ διὰ τοῦτο καὶ πολλάκις παρὰ Λέοντος τοῦ νύου τοῦ βασιλέως διεκωμωδεῖτο ὡς ἀπατεῶν καὶ γόης καὶ τὸν 15 βασιλέα τῶν καθήκοντων ἑξάγων λογισμῶν καὶ εἰς ἃ μὴ δεῖ παρασύρων. ὅφ’ ὧν δακνόμενος ἐκείνος τὴν ψυχὴν, καὶ ἀνταμύνασθαι σπεύδων τὸν λυποῦντα, φίλαν ὑποκρίνεται πρὸς τὸν Λέοντα, καὶ ποτὲ φησι πρὸς αὐτόν “Ἰνα τί, ὦ βασιλεῦ, νεανίας ἤδη ὧν C καὶ παρὰ τῷ πατρὶ σου φιλούμενος, μὴ ἐπιφέρῃ ῥομφαίαν ἢ μάχαιραν, ὅταν κατ’ ἀγροὺς συνιππάζῃ σου τῷ πατρὶ, Ἰνα καὶ αὐτῷ, εἰ κατὰ θηρίου σχῆ χρύειν, ἐπιδιδώς; καὶ εἴ τι λαθραῖον πολλάκις κατ’ αὐτοῦ ἐπιβούλευμα γένηται, μὴ ἄνοπλος εὐρεθῆς, ἀλλ’

1 ἔ. ὑποστῆναι τινὰ σ. αὐτόν C

3 ἀνεξίλωτος C

ex publico praecipere, quam male metuere multam quae eos opprimat aliquam.” hoc modo factum est ut subditi Romano imperio provinciales, quamdiu ei Basilinus praefuit, verbo quidem non sint ad aequalitatem census adacti, re ipsa autem liberi et ab exactionibus immunes manserint.

Enimvero vita functo, uti rettulimus, Constantino, tum amor et spes omnis in Leonem, qui huic natus proximus fuerat Basilii filius devoluta atrociter ipsi odia pepererunt, quae res planius est narrando explicanda. erat quidam monachus, idemque sacerdos, eorum e numero quibus impensius imperator favebat plurimumque fidebat, nomine Sandabarens. is quanquam imperatori carus esset, tamen apud alios in mala erat existimatione, et iccirco a Leone illo saepe traducebatur ut impostor ac praestigiator, qui imperatorem a sanis consiliis ad nugae et inutiles cogitationes averteret. momordit hoc animum monachi, utque de ultione cogitaret impulit. eapropter simulata erga Leonem benevolentia aliquando in hanc sententiam eum compellat. “cum iam, o Caesar, adoleveris patrique sis dilectus, qui sit quod cum eo venatum exiens neque ense neque cultrum tecum feras, quem patri eo ad feras indigentem porrigas; aut si, quod saepe usu venit, clandestinis insidiis

ἔχῃς τι μὲθ' οὗτου δυνήσῃ τοὺς πατρικοὺς ἐχθροὺς ἀνταμύνεσθαι;" οὐχ ὑπειδόμενος δὲ τὸν ὄβλον ὁ Λέων, οὐδὲ συννοήσας τὴν μηχανήν, δέχεται τὴν συμβουλὴν, καὶ μάχαιραν ἐντὸς τοῦ ὑποδήματος ἐπιφέρεισθαι πείθεται. γνῶς δὲ ὁ Σανδαβαρηνὸς εἰς D ἔργον χωρήσασαν τὴν ἑαυτοῦ σκευωρίαν, πρόβεισι τῷ βασιλεῖ καὶ 5 φησὶ "γνωστὸν σοι ἔστω, ὦ βασιλεῦ, ὡς ἐπιβουλεύει τῇ ζωῇ σου ὁ σὸς υἱός· καὶ εἰ ἀπιστεῖς, ἦταν κατὰ θῆραν ἐξίης, κέλευσον περιαιρεθῆναι τὰ πέδιλα τῶν ποδῶν αὐτοῦ, καὶ εἰ εὐρεθεῖ ξίφος ἐπιφερόμενος, ἔσται πάντως ἢ ἐμὴ συμβουλή συμφέρουσα." ἐλέχθη ταῦτα, ἔξοδος κατηγγέλθη βασιλική, συνεξήλθεν ἅπαν 10 τὸ εἰωθός, ἔξιει καὶ Λέων ὁ τοῦ βασιλέως υἱός. καὶ κατὰ τινε τόπον γενόμενος ὁ βασιλεὺς προσποιεῖται χρεῖαν ἔχειν μαχαίρας, καὶ ἐπιζήτει ταύτην μετ' ἐπιτάσειως. μηδὲν οὖν τῶν ὑπονοουμένων τῷ πατρὶ προειδώς ὁ υἱός, ἀπονήρως ἐφελκυσάμενος ἦν ἐπεφέρετο μάχαιραν ἐπιδίδωσι τῷ πατρί. τούτου γενομένου αἱ μὲν 15 τοῦ Σανδαβαρηνοῦ προσαγγελλίαι εὐθὺς ἐπιστεῖοντο, αἱ δὲ παρὰ τοῦ Λέοντος ἀπολογίαι μύταιοι καὶ κεναί. ὑποστρέψας οὖν ὁ βασιλεὺς εἰς τὰ βασίλεια πρὸς ὄργην κατὰ τοῦ υἱοῦ διανίσταται, P 592 καὶ ἐν τινι τῶν βασιλείων οἴκων, ὅς μαργαρίτης κατονομάζεται, ἔμφρουρον τοῦτον πεποίηκεν, ἀφαιρεῖται δὲ καὶ τὰ τῆς βασιλείας 20 παύσημα. διηρεθίζετο δὲ παρὰ τοῦ Σανδαβαρηνοῦ καὶ τοὺς λόγγους ἀποσβέσαι τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ. ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἐκωλύθη ποιῆσαι ὑπὸ τοῦ πατριάρχου καὶ τῆς συγκλήτου βουλῆς, τῆς εἰρκτικῆς δὲ ὁμῶς εἶχεν ἐντός. χρόνου δὲ παραδραμόντος συγχοῦ,

1 ἀνταμύνεσθαι C

6 γνωστὸν P

petatur, in promptu habeas quo patris inimicos ulciscare?" Leo dolum non sentiens, neque suspicatus quorsum hoc commentum pertineret, consilium admittit; et persuaderi sibi patitur ut in ocrea cultrum secum efferat. Sandabarenuſ insidias sibi succedere intelligens, imperatorem convenit, indicatque vitae eius a filio insidias tendi. si id non credat, venatum egressus ocreas Leoni detrahi iubeat: invento tum cultro in-
tellecturum, se recte monere. haec monachus, statim Basiliiſ vena-
tionem indicere, cum solito comitatu exire, cumque ad certum locum
esset ventum, simulare sibi opus cultro esse, eumque vehementius ex-
poscere. ibi Leo, qui nihil de suspitione a patre concepta praescivisset, simpliciter cultrum quem secum ferebat depromere ac patri prae-
bere. confestim ergo Sandabareni praemonitio pro vera haberi, Leonis
excusationes inanes iudicari. reversus domum imperator filium inſenso
animo ornamentis imperatoriis spoliatum in quoddam palatii conclave,
cui Margarites nomen, includit, ibique detinet; ac nisi patriarcha et
senatus prohibuissent, etiam oculos ei (nam ad hoc a Sandabareno in-
stigabatur) effossurus fuerat. multum ex eo lapsus est temporis, donec

καὶ πολλάκις τῆς συγκλήτου βουλευθείσης διαπρεσβεύσασθαι περὶ
τούτου καὶ κατ' ἄλλην καὶ ἄλλην αἰτίαν ἄλλως καὶ ἄλλως κλωσο-
μένης, πρόφασις δίδεται εὐλογος, ἔξ ἧς ὠδηγήθησιν εἰς τὸ κα-
ταλύσαι τὰ σπουδαζόμενα. ζῶον ἦν τι πτηνὸν ἐν κλωβῷ κατὰ τὰ Β
5 βασιλεια αἰωροῦμενον πρὸς θείαν καὶ τέρψιν τῶν θεωμένων καὶ
ἀκούοντων (ψιττακὸς ὄνομα τῷ ζῳῷ), μιμητὸν καὶ πολύφωνον·
ὅπερ εἶτε πρὸς τινων διδασχθὲν εἶτ' ἄλλως πως ἔξ αὐτομάτου πολ-
λάκις "αἰ ἰὸ κύριε Λέον" ἐφθέγγετο. εὐωχίας δέ ποτε τελουμέ-
νης τῷ βασιλεῖ καὶ τῶν πρώτων τῆς βουλῆς συνεσιωμένων αὐτῷ,
10 καὶ τοῦ ὄρνιθος πολλάκις φθεγγομένου τὸ προορηθέν, ἐπιστυγνά-
σαστες οἱ δαιτυμόνες τῆς εὐωχίας ἐπαύσαντο καὶ ἐπὶ συννοίας ἐκά-
θηντο· οἷσπερ προσσχὼν ὁ βασιλεὺς τὴν αἰτίαν τῆς ἀποχῆς τῶν
βρωμάτων ἐπήρητο. οἱ δὲ δακρύων ὑποπλησθέντες τοὺς ὀφθαλ-
μοὺς "τίνα ὦ δέσποτα" εἶπον "βρωσὶν φαγούμεθα, οὕτως ὑπὸ C
15 τῆς φωνῆς τοῦ ἀλόγου τούτου ὄνειδιζόμενοι, δοκοῦντες ἡμεῖς λο-
γικοὶ τε καὶ φιλοδέσποτοι, ὅτι αὐτὸ μὲν τὸ ἄλογον ζῶον τὸν οἰκειὸν
ἀνακαλεῖται δεσπότην, ἡμεῖς δὲ τρυφῶντες λήθην τοῦ μηδὲν ἀδι-
κήσαντος ἐλάβομεν δεσπότην. εἰ μὲν γὰρ ἀδικῶν ἐλέγχεται καὶ
κατὰ τοῦ πατρὸς εὐτρεπίσας τὴν δεξιάν, αὐτόχειρες ἡμεῖς τούτου
20 γνησιόμεθα πάντες, τοῦ αἵματος αὐτοῦ μὴ λαμβάνοντες κόρον·
εἰ δ' ἐφ' οἷς ἐνεκλήθη διαφεύγει τὸν ἔλεγχον, μέχρι τίνοσ ἢ συκο-
φάντις γλώσσα κατ' αὐτοῦ δυναμοῦται;" μαλαχθεῖς οὖν τοῖς
τοιούτοις λόγοις ὁ βασιλεὺς τότε μὲν καθεσθῆναι τούτοις προσ-

8 κῆρ. C

tandem senatu saepenumero pro Leone intercedere conato, aliisque at-
que alijs de causis impedito, tandem propositi exsequendi talis sese ob-
tulit ὀρportunitas. in palatio avis quaedam humanae vocis aliarumque
imitatrix, nomine psittacus, in cavea ansperna degebat, ut spectatores
atque auditores oblectaret. ea avis sive fortuito sive ita a quodam
docta, vociferari solebat "heu heu domine Leo." quosdam tempore cum
ad convivium imperator senatores praecipuos vocasset, eamque vocem
avis saepiuscule ederet, moestitia oborta convivae cibo potuque omisso
cogitabundi assederunt. cumque id animadvertens imperator causam rei
perquireret, ii oculos lacrimis oppletī "qui" inquit, "imperator, cibum
capiamus, voce bestiae huius obiurgati nos qui rationis competes et
dominorum studiosi credimur? bruta haec avis domini sui nomen in-
vocat: nos luxui dediti insontem oblivioni mandamus. etenim si insi-
diarum patri structarum convincitur Leo, omnes nos nostris eum mani-
bus necare parati sumus, neque sanguis eius nobis saturandis sufficiet.
sine crimina ei intentata non demonstrantur, quantisper tandem calumnia-
trix lingua eum opprimet?" his verbis demitigatus imperator bono
animo esse in praesentia eos iubet, seque rem curae habiturum pro-

D ἔταξε, σκοπήσαι δ' αὐτὸς περὶ τοῦ πράγματος ἐπηγγελάτο· μετ' οὐ πολὺ δὲ πρὸς τὴν φύσιν ἐπανελευθὴν ἔξάγει τε φρουρῶς καὶ εἰς ὄψιν ἄγει τὸν οἶνον, καὶ τὴν πένθιμον ἀμείβει στολήν, καὶ τὸ περιτιτὸν τῆς ἐν τῇ λύπῃ τραφείσης κόμης περιουρεῖ, καὶ τὴν προτέραν τῆς βασιλείας τιμὴν ἀποδίδωσιν. 5

Ὁδὸ πολὺ τὸ ἐν μέσῳ, καὶ διαρροίας νόσῳ ἄλλοκεται, καὶ κατὰ μικρὸν τῇ τοιαύτῃ τηκεδόνι κατεμαραίνεται. διαθείς δ' ὡς ἐδόκει τὰ τῆς βασιλείας, καὶ τὸν κληρονόμον καὶ διάδοχον γνώριμον ποιησάμενος, τὸν βίον ἀπέλεπε, συμβασιλεύσας μὲν τῷ πρὸ αὐτοῦ Μιχαὴλ χρόνον ἕνα, ἑτέροους δὲ ἑννέα καὶ δέκα χρόνους περὶ 10 τὴν αὐτοκράτορα τῆς βασιλείας διαπρέψας ἀρχὴν. διαδέχεται δὲ τὴν ὄλην τῆς ἔξουσίας ἀρχὴν Λέων ὁ καθ' ἡλικίαν πρῶτος τῶν περιόντων οἰῶν.

P 593 Λέων δὲ τῶν ὄλων γενόμενος κύριος, τῶν ἄλλων τῶν συμβαλλομένων τῷ πολιτεύματι ὄλγιστ' ἢ τὸ παράπαν μὴ φροντίσας, 15 τῷ θυμῷ δὲ σφραδάζων καὶ τὴν παρὰ τοῦ Σανδαβαρηνοῦ κατ' αὐτοῦ νοσισσάντων σκευωρίαν ἑναυλον ἔχων, εὐθὺς διαναστῆται ἔκρινε πρὸς ἐκδίχσιν, προκαταστησάμενος εὐλογοφανεῖς αἰτίας, ὡς ἂν δόξειε τὰ πραττόμενα μετ' ἐλλόγου πρῶτισσθαι ἀφορηῆς, καὶ τὰ ἐμπόδια ἐκ μέσων περιελάν. εἰδὼς γὰρ ὡς οὐκ ἂν τι δυναθεῖ 20 φασίλον ἐνδείξασθαι κατὰ τοῦ Σανδαβαρηνοῦ Φωτίου τὸν πατριαρχικὸν ἰθύνοντος θρόνον, — προστίσασθαι γὰρ αὐτοῦ γεννωότερον καὶ ἀντιλήψασθαι ὑπετόπασε, καὶ μὴ συγχωρῆσαι τυ-

21 φλαῦρον C

mittit. ac non magno post temporis intervallo ad naturam reversus Leonem carcere eductum in conspectum suum admittit, vestem lugubrem demit, comae superflua, quae per luctum creverant, auferri iubet, dignitatemque Caesaris pristinam reddit.

Haud multo post Basilius in alvi profluvium incidit; eoque morbo paulatim contabescens, cum res imperii pro suo arbitrio constituisset heredemque et successorem suam declarasset, diem obit. imperavit cum Michaelo annum unum, solus unumdeviginti annos imperium praecclare gessit. successit ei Leo, filiorum superstitem maximus natus.

Leo summa rerum ad se devoluta, initio ceterorum quae ad rem publicam pertinebant aut exiguae aut nullam curam gessit, sed prae ira tumultuans insidiasque in se Sandabareni recenti memoria animo obversans statim ad exigendas de eo poenas se accinxit, causas in speciem honestas ac probabiles praetextens, ut quae agebantur omnia ratione recta fieri putarentur, et impedimenta amolirens. primo omnium de submovendo Photio patriarcha cogitatum, quod hoc pontificatum suum obtinente sentiret Sandabareno se male facere non posse, quem a Photio acriter defensum et contra vim propagatum iri noverat. etiam

ρωανικῶν τι παθεῖν· καὶ γὰρ δὴ καὶ ἐφέρετο λόγος ὡς αὐτὸς ὁ Β
 Φώτιος οἰκείῳ συγγενεῖ μνηστεύμενος τὴν βασιλείαν καὶ τῷ Σαν-
 δαβαρηνῷ κοινολογησάμενος, καὶ δόξαν ἀμφοῖν μὴ ἄλλως ἐπιτυ-
 χεῖν τοῦ ἐφετοῦ εἰ μὴ ὁ Ἄλων ἐκποδῶν γένοιτο, τὴν προειρημένην
 5 ἔξρασαν κατ' αὐτοῦ σκυφαντίαν. τοῦτον οὖν ἔγνω πρῶτον με-
 ταικῆσαι τοῦ θρόνου, καὶ ταχέως ἐκπέμψας τὸν μάγιστρον Ἀν-
 δρέαν τὸν στρατηλάτην, ἅμα τῷ μαγίστρῳ Ἰωάννῃ καὶ γεγονότι
 λογοθέτῃ τοῦ δρόμου τῷ Ἁγιοπολίτῃ, κατὰ τὴν μεγάλην ἐκκλη-
 σίαν ἀνελθεῖν ἐν τῷ ἄμβωνι τῆς ἐκκλησίας προσέταξε, καὶ τὰς τοῦ
 10 πατριάρχου Φωτίου αἰτίας πάντων εἰς ἐπήκοον ἀναγνόντας τοῦ
 θρόνου τοῦτον καταγαγεῖν κἂν τῇ τῶν Ἀρμονιανῶν περιορίσαι
 μοῆν. κατὰ πόδας δὲ Στέφανον σύγκειλλον, τὸν ἑαυτοῦ ἀδελφόν, C
 ὁ βασιλεὺς πατριάρχην προβάλλεται, ὅτι μὴ τοῖς ζῶσι ἐνη-
 ριθμῆτο ὁ Ἡρακλείας, ὑπὸ Θεοφάνους χειροτονηθέντα τοῦ πρω-
 15 τοθρόνου. πέμψας δὲ διὰ ταχέων εἰς τὴν Εὐχάϊταν, τὸν Σαν-
 δαβαρητὸν Θεόδωρον τὴν εἰρημένην ἐκκλησίαν πηδαλιουχοῦντα
 εἰσαγαγεῖν ὡς αὐτὸν προσέταξεν.

Ἐν ᾧ δὲ ταῦτα ἐπράττετο, τὸν στρατηλάτην Ἀνδρέαν καὶ
 ἄλλους συγκλητικὸς πολλοὺς εἰς τὸ ἐν Χρυσουπόλει τοῦ Φιλίπ-
 20 πικοῦ μοναστήριον ἐκπέμψας μετὰ κλήρου καὶ κηρῶν καὶ λαμπά-
 δων καὶ ἀρωμάτων ἐξαγαγεῖν τοῦ τάφου τὸν ἀναιρεθέντα βασιλέα
 Μιχαὴλ διαφύλαξαι, ἐν κυπαρισσίῃ τε λάρνακι καταθεῖναι, καὶ
 ἐντίμως καὶ βασιλικῶς περιστελλάντας ἐν τῇ πόλει εἰσαγαγεῖν, D

4 σκοπὸς C
 σοσόλι C

12 δὲ] δὲ τὸν C

15 Εὐχάϊτα C

19 χρυ-
 σοπόλι C

id quae inactabatur, Photium in eo fuisse ut suorum cognatorum quen-
 dam ad imperium eveheret; cumque id se perficere nisi sublato Leone
 nequire indicaret, Sandabareno idem sentienti in paradandis istis insidiis
 socium se praebuisse. ergo imperator Andreae magistrum, exercituum
 ducem, cum Ioanne Hagiopolita magistro et dromi logethetā mittit in
 magnam ecclesiam, iubetque eos de suggesto ad aures multitudinis ex
 scripto recitare crimina Photii, eumque in Harmonianorum monasterium
 relegare. e vestigio in eius locum Leo fratrem suum Stephanum syn-
 cellum ingerit; quem, quia tum episcopus Heraclae in vivis non erat,
 Theophanes praeses designavit. celeriter etiam Euchaitam misit, qui
 inde Sandabarenum Theodorum (is enim eius urbis ecclesiae guber-
 nacula tenebat) ad se adducerent.

Quae haec geruntur, interim Andrea exercituum praefecto aliisque
 senatoriis viris multis Chrysopolin ad Philippici monasterium missis
 cum coetu sacerdotum, cereis, facibus atque aromatibus, cadaver Mi-
 chaeli imperatoris trucidati sepulchro educi, in arca cypressina poni,
 imperatorioque splendore velatam Cypolla affertur iussit. ibi cum cantu

κακείθεν μετὰ ῥόδων καὶ ὕμνων ἄχρι τοῦ ναοῦ τῶν ἁγίων ἀποστό-
λων προπέμψαι, ἐπομένων ἐκεῖσε καὶ τῶν τοῦ βασιλέως ἀδελφῶν
Ἀλεξάνδρου καὶ Στεφάνου τοῦ πατριάρχου, καὶ ἐν λάρνακι θείναι
μαρμαρίνη· ὃ καὶ ἐγένετο.

Προεβάλλετο δὲ καὶ Στυλιανὸν τὸν Ζαουτζᾶν μάγιστρον καὶ 5
λογοθέτην τοῦ δρόμου· ἤδη γὰρ ἤρξατο πλησιάζειν τῇ αὐτοῦ θυ-
γατρὶ, ζώσης ἔτι τῆς κατὰ νόμον συνέζευγμένης αὐτῷ γυναικὸς
τῆς Ἀγούστης Θεοφανοῦς, ἀκουούσης καὶ βλεπούσης τὰ γινό-
μενα, καὶ μηδαμῶς τῷ τῆς ζηλοτυπίας πύθει ἀναπλεχθείσης
ποτέ. 10

P 594. Κατὰ πόδας δὲ παρελήφθη παρὰ τῶν Ἀγαρηνῶν καὶ ἡ
κατὰ τὸ Χαρσιανὸν διακιμένη πόλις ἡ ὕψηλῃ, καὶ ἡχημαλωτισθῆ
ἄπας ὁ ἐν ταύτῃ λαός. ἐγένετο δὲ καὶ ἐμπρησμός κατὰ τὸ με-
σημβρινὸν μέρος τῆς πόλεως, ἐν τῇ λεγομένῃ Σιδηρᾷ. ἔργον δὲ
τούτου γέγονε καὶ ὁ ναὸς τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Θωμᾶ, ὃν τεφρω- 15
θέντα καὶ αἰθάλην γενόμενον ὁ βασιλεὺς αὐθις πολυτελῶς ἀνε-
καίνισεν.

Εἰσιήχθη δὲ καὶ ὁ Σανδαβαρηνὸς εἰς τὴν πόλιν, καὶ ὑπέ-
θεντο τῷ βασιλεῖ Ἀνδρέας ὁ στρατηλάτης καὶ Στέφανος μάγι-
B στρος, οἱ πολλὰ παρὰ τοῦ Σανδαβαρηνοῦ πρὸς Βασίλειον τὸν 20
βασιλέα διαβληθέντες, ἔξετάσαι τὰ τῆς γενομένης κατ' αὐτοῦ τοῦ
βασιλέως γραφῆς. διεβεβαιούοντο δὲ καὶ δυνατὸν εἶναι ἐξελεγχθῆ-
ναι ὡς βουλόμενοι Φωτίως τε ὁ πατριάρχης καὶ αὐτὸς ὁ Σανδαβα-
ρηνὸς τινα τῶν τοῦ Φωτίου συγγενῶν εἰς τὴν βασιλείαν ἀναγαγεῖν

5 ζαατζᾶν C 7 νόμους C

et hymnis exceptum, itaque usque ad aedem apostolorum deductum est,
comitantibus pompam etiam fratribus imperatoris, Alexandro patriarcha
et Stephano. ostque repositum in marmorea arca.

Idem Leo Stylianum Zautzam magistrum ac logothetam dromi crea-
vit, cuius cum filia iam tum consuetudinem habebat, vivente etiamnum
legitima uxore Augusta Theophanone; quae etsi videbat inaudiebatque
quid rei gereretur, nunquam tamen aemulatione ob violatam lecti fidem
exarsit.

Ex ipso tempore Agareni urbem quae ad Charsianum erat sublimem
ceperunt, incolaeque omnes captivos abduxerunt. incendium quoque in
urbis parte meridionali, loco cui Ferreae nomen, cum alia absumpsit,
tum apostoli Thomae templum in cinerem ac favillam redegit; quod
magno deinde impendio imperator instauravit.

Interim Sandabareno Cpolin adducto, Andreas exercituum dux et
Stephanus magister, quos Sandabareno apud Basilium multis calumniis
gravarat, Leoni suadent ut de crimine ipsi intentato inquisitionem in-
stituatur; affirmantque fieri posse ut certis demonstraretur indicibus quo pacto
Photius patriarcha et Sandabareno, ut quendam Photii cognatum ad

τὸ μελετηθὲν ὑπεκρίναντο δρᾶμα. πεμφθέντες οὖν τινὲς πρὸς βασιλέως ἀγαγεῖν τὸν τε Φώτιον καὶ τὸν Σανδαβαρητὸν ἐν τοῖς παλατίοις τῶν πηγῶν ἐκελεύσθησαν. ἰδίᾳ μέντοι ὤριστο φρουρεῖσθαι ἑκάτερον. ἔξετασται δὲ καὶ διαγνώμονες τῶν κατ' αὐ-
 5 τῶν κινουμένων αὐτὸς τε ὁ στρατηλάτης ἐπέμφθη Ἀνδρέας καὶ ὁ μάγιστρος Στέφανος καὶ ὁ μάγιστρος ὁ Ἀγιοπολίτης καὶ Κρατερός C καὶ Γουβερ οἱ πατρίκιοι. ἀγαγόντες οὖν τὸν πατριάρχην Φώτιον καὶ ἐντίμως ἐπὶ θρόνου καθίσαντες, καὶ αὐτοὶ καθισθέντες, τὴν ἔξετασιν ἐποιοῦντο. καὶ φησὶν ὁ στρατηλάτης πρὸς τὸν πατριάρ-
 10 χην "φρωρίζεις, ὦ δέσποτα, τὸν μοναχὸν Θεόδωρον;" ὁ δὲ "μοναχοὺς οἶδα Θεοδώρους πολλοὺς· ποῖον λέγεις;" τοῦ δὲ Ἀνδρέου προσθεμένου τὴν τοῦ Σανδαβαρητοῦ προσηγορίαν, ὁ πατριάρχης "γινώσκω" ἔφη "τὸν ἄνδρα, ἐπίσκοπον τῶν Ἐλύχαιτων ὑπάρχοντα." ἐνεχθέντος δὲ καὶ τοῦ Σανδαβαρητοῦ φησὶ πρὸς
 15 αὐτὸν ὁ Ἀνδρέας "ὁ βασιλεὺς σοι δηλοῖ, ποῦ εἰσὶ τὰ χρήματα D καὶ τὰ πύργματα τῆς βασιλείας μου;" ὁ δὲ ὑπολαβὼν "πυρ' ἐκείνοις οἷς δέδωκε ταῦτα ὁ κατὰ τὴν ἡμέραν βασιλεὺς. ἐπεὶ δὲ πῦν ζητεῖ ταῦτα ὁ ἄρτι κρατῶν, ἔξουσίαν ἔχει καὶ ζητεῖν ταῦτα καὶ λαμβάνειν." καὶ ὁ Ἀνδρέας "εἰπέ τέως, σὺ τίνα βουλεύου
 20 βασιλεῖα ποιῆσαι, τῷ πατρὶ τοῦ βασιλέως ὑποτιθεὶς τοῦ οἰκείου παιδὸς ἔξορῶσαι τοὺς ὀφθαλμούς; σὸν συγγενῆ ἢ τοῦ πατριάρ-
 χου;" ὁ δὲ ἐξώμουντο μηδὲν ὧν κατηγορεῖτο εἶδέναι. καὶ φησὶν ὁ μάγιστρος Στέφανος "εἶτα, ὦ πολύτροπε καὶ μηχανορροφε,

ὁ βασιλεὺς C
 ρον λέγει C

6 ἀγιοπελαγίτης C
 14 τυγχάνοντα C

11 ποῖον δὲ θεόδο-

imperium eveherent, fabulam istam commenti fuerint. mittuntur ergo ab imperatore qui Photium et Sandabarenum in palatium ad Fontes adducant: uterque seorsim in custodia habetur. inquisitores et cognitores criminum quae obliciebantur deliguntur ille idem Andreas, Stephanus et Hagiopolita magistri, Craterus et Guber patricii. hi patriarcham Photium producant et in solio honorifice collocant, et ipsi iuxta assidentes examen instituant. ibi Andreas ad Photium "nostin, domine, monachum Theodorum?" respondente Photio multos se monachos Theodoros nosse, et de quo interrogaretur nescire, nomen Sandabareni addidit Andreas; et Photius hunc sibi notum esse fatetur, episcopum Euchaitanum. adducitur etiam Sandabarenus. huic Andreas "quaerit" inquit "ex te imperator ubi pecuniae et res imperii sui sint?" respondet "in eorum manibus, quibus imperator hodie imperium gerens mandavit; habetque potestatem, si ita vult, eas quaerendi et recipiendi." Andreas porro "dic" ait, "quis erat iste quem imperatorem facere voluisti, quo tempore Basilio auctor fuisti ut filio suo nunc imperanti oculos erueret? tibiae fuit sanguine propinquus an patriarchae?" Sandabareno iurante nihil se sibi eorum quae oblicerentur esse conscium, Stephanus "quo-

πῶς ἐμήνυσας περὶ τούτου τῷ βασιλεῖ ἐξελέγξαι τὸν πατριάρχην;”
 καὶ δς, ὡς ἤκουσε τούτου τοῦ λόγου, εὐθέως ἐπιλαμβάνεται τῶν
 τοῦ πατριάρχου ποδῶν, “ὄρχιζω σε δέσποτα κατὰ τοῦ Θεοῦ”
 λέγων “πρότερόν με καθαιρήσαι, καὶ τότε γυμνὸν ἱερωσύνης
 P 595 παραλαβέτωσαν καὶ κολαζέτωσαν ὡς κακοῦργον. οὐδὲν γὰρ τοιοῦ- 5
 τον σύνοίδα ἐμαντῶ, οὔτε τῷ βασιλεῖ ἐμήνυσα.” ὁ δὲ πατριάρ-
 χης ἀναλαμβάνων αὐτὸν καὶ τῶν ποδῶν ἀνιστῶν φησὶ “μὰ τὴν
 ἐμὴν σωτηρίαν, κύριε Θεόδωρε, ἀρχιεπίσκοπος εἶ καὶ ἐν τῷ νῦν
 αἰῶνι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι.” Θυμωθεὶς δὲ Ἀνδρέας ὁ στρατηλά-
 τῆς “καὶ οὐκ ἐμήνυσας δι’ ἐμοῦ τῷ βασιλεῖ, ἀπατεῶν καὶ γόης, 10
 τὸν πατριάρχην περὶ τούτου ἐλέγξαι;” ὁ δὲ πάλιν ἀπηρνεῖτο περὶ
 τούτου μηδὲν εἰδέναι. ὑποστρεψάντων δὲ τῶν ἀρχόντων καὶ
 τὰ λαληθέντα γνώριμα θεμένων τῷ βασιλεῖ, αὐτὸς τῷ Θυμῷ
 φλεγμαίων, καὶ πλέον διὰ τὸ μὴ κατὰ τοῦ πατριάρχου εὐλογον
 B αἰτίαν εὔρεῖν, ἀποστείλας ἐμάστιξε τὸν Σανδαβαρητὸν ὑπηρῶς 15
 καὶ ἐν Ἀθήναις ἐξώρισε, καὶ κατόπιν ἀποστείλας ἐτύφλωσε καὶ
 κατὰ τὴν ἔω μετέθηκεν. ἀνεκαλέσταιτο δὲ τοῦτον μετὰ χρόνων
 πολλῶν παρολκήν, καὶ σιτήσεις τούτω ἀφώρισε ἀπὸ τῆς νέας
 ἐκκλησίας. ἐτελεύτησε δὲ μετὰ θάνατον Λέοντος, ἐπὶ Ζωῆς
 τῆς αὐτοῦ γυναικὸς καὶ Κωνσταντίνου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ βασι- 20
 λεύοντων.

Τῷ δευτέρῳ ἔτει τῆς βασιλείας Λέοντος Ἀγγαίων ὁ Λαγγο-

1 ἐξελέγξαι C
 22 αἰών C

7 τὴν σωτηρίαν τὴν ἐμὴν C

8 κύρι C

medo ergo” ait, “versute veterator, de hac re iudicium ad imperatorem
 detulisti, convicturum te patriarcham dicens?” haec verba simulatque
 audivit Sandabarenum, patriarchae pedes amplexus “obtestor te” inquit,
 “domine, per deum, ut mihi sacerdotalem prius adimas dignitatem; at-
 que tum exactoratum me ii arripiant et ut maleficum puniant. nam
 mihi ego nullius talis rei sum conscius, neque imperatori quicquam in-
 dicavi.” eum patriarcha a pedibus suis attollens inquit “per salutem
 meam, domine Theodore, et in hoc et in futuro seculo archiepiscopus
 es.” ad haec Andreas ira concitus “hem” ait, “impostor atque prae-
 stigiator, an non per me imperatori significasti te patriarcham velle
 convincere?” Theodorus rursus infitias ire, et quicquam tale sibi
 cognitum negare. imperator, cum ad eum reversi inquisitores quid re-
 sponsum esset rettulissent, ira ardens, maxime quod probabilem cau-
 sam Photii male tractandi non inveniret, Sandabarenum flagris atrociter
 caedi iussit, eoque facto Athenas eum relegavit. missisque post eum
 ministris oculis spoliatum in Orientem deportavit. longo autem post
 tempore eum revocavit, et alimenta ei ex nova ecclesia decrevit; mor-
 tuisque est Theodorus post Leonis obitum, Zoa eius uxore et Con-
 stantino filio imperantibus.

Annum secundum imperante Leone, Angaio Longibardiae dux,

βαρδίας δούξ, γαμβρός δὲ τοῦ ἡγῆος Φραγγίας, τὸν θάνατον πυθόμενος Βασιλείου τοῦ βασιλέως ἀπέστη τῆς πρὸς Ῥωμαίους φιλίας καὶ πῦσαν τὴν χώραν ὑφ' ἑαυτὸν ἐποιήσατο. τοῦτο γνοὺς ὁ βασιλεὺς τὸν πατρίκιον Κωνσταντῖνον, τὸν ἐπὶ τῆς τραπέζης, C
5 μετὰ τῶν δυτικῶν ἐπέμπευε κατ' αὐτοῦ θεμάτων. συμβολῆς δὲ γενομένης οἱ περὶ τὸν Κωνσταντῖνον ἠττήθησαν καὶ κατεκόπησαν, μόνως ἑκείνου περισωθέντος.

Κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν ἐγένετο καὶ ἡλίον ἔκλειψις περὶ ὦραν ἕκτην τῆς ἡμέρας, ὥστε καὶ ἀστέρας φανῆναι, ἀνέμων τε 10 βιαία πνοή καὶ ἀστραπαὶ καὶ βρονταὶ φρικώδεις καὶ σκηπτοὶ κανσώδεις, ὑφ' ὧν καὶ ἄνδρες ἐπτά ἐν τοῖς ἀναβάθμοις τοῦ ἁγίου Κωνσταντῖνου ἐν τῷ φόρῳ ἐκεραυνώθησαν. ἐπολιορκήθη δὲ καὶ ὑπὸ Σαρακηνῶν ἡ Σάμος, συμπαραληφθέντος καὶ τοῦ στρατηγούντος ἐν αὐτῇ Κωνσταντῖνου πατρικίου τοῦ Πασπαλά. ὁ δὲ D
15 βασιλεὺς τῷ πρὸς Ζωὴν τὴν θυγατέρα τοῦ Ζαουτζῆ φίλτρῳ νικώμενος τιμῆ τὸν ταύτης πατέρα βασιλειοπάτορα, αὐτὸς τὸ ἄξιωμα καινουργήσας μὴ πρότερον ὄν. ἡ γὰρ Ζωὴ μέγιστον ἐπὶ κάλλει καὶ εὐπρεπεῖα τῷ τότε διαλάμπουσα συνέζευκτο μὲν ἀνδρὶ Θεοδώρῳ πατρικίῳ τῷ Γουνιαζιτζῆ, ἑκείνου δὲ δολοφονηθέντος φαρ-
20 μάκῳ ἐπαλλαχέυετο τῷ βασιλεῖ καὶ ζώσης, ὡς εἴρηται, τῆς αὐτοῦ γυναικός.

Τῷ δ' ἐπιόντι ἔτι Στέφανος ὁ τοῦ βασιλέως ἀδελφὸς καὶ πατριάρχης ἀπέλιπε τὴν ζωὴν, καὶ προχειροῖσθαι Ἀντώνιος ἀντ'

4 τῆς] τῆς αὐτοῦ C

5 ταγμάτων C

20 εἰς εἴρηται om C

regis Franciae gener, cognita Basilii morte a societate Romanorum descivit, sibi que totam ditionem vindicavit. contra eum Leo Constantinum patricium, mensae praefectum, cum Occidentalibus mittit copiis. commissa pugna Constantinus succubuit, vixque caodem ipse evasit, exercitu suo occidione deleto.

Sub idem tempus sol hora diei sexta ita defecit ut stellae viderentur. exstitero etiam vehementes ventorum flatus, fulgura, tonitrua terribilia et ardentia fulmina, quibus septem viri in gradibus sancti Constantini in foro icti perierunt. tunc etiam Samus a Sarracanis obsessa est, incluso simul etiam praetore eius Constantino patricio, cognomine Paspala. at imperator Zoes amore impulsus Zautzam eius patrem, nova dignitate excogitata, imperatoris patrem appellat. nam Zoe ista cum facile omnium ea aetate mulierum forma esset praestantissima, nupserrat patricio Theodoro Guniazitzae: sed cum maritus eius per dolum veneno necatus esset, imperator eam etiam superstita adhuc eius uxore in concubinato habuit, ut iam supra dictum fuit.

Anno insequenti Stephanus imperatoris frater moritur. patriarcha in eius locum creatur Antonius cognomento Capleas. hic erat urbana-

αὐτοῦ πατριάρχης, ὁ τὴν ἐπωνυμίαν Καυλάς· καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν πόλιν ἐφέρετο οὕτως, Συμεὼν δ' ὁ τῶν Βουλγάρων ἄρχων
 P 596 τὰς πρὸς Ῥωμαίους σπονδὰς διαλύσασθαι σπεύδων πρόφρασιν εὔρε τοιαύτην. δοῦλος ἦν ἐνοῦχος τῷ βασιλεοπάτορι Μουσικὸς καλούμενος. οὗτος συμφιλιωθείς ἀνδράσιν ἐμπορικοῖς καὶ φιλοκερ- 5
 δέσι, βουλόμενος κερδαίνειν αὐτούς, τῇ πρὸς τὸν Ζαουτζᾶν χρησάμενος παρησία τὰς ἐκ Βουλγαρίας εἰσαγομένας πραγματείας εἰς τὴν πόλιν εὐθέως μετέστησεν εἰς Θεσσαλονίκην, καὶ τοὺς εἰρη-
 μένους ἐμπόρους τελώνας ἐκείσε κατέστησεν, ὅτινες κακῶς διετίθεισαν τοὺς τὰς πραγματείας μετιόντας Βουλγάρους, βαρέα εἰς- 10
 B ταῦτα τῷ Συμεὼν, καὶ τούτου δῆλα τῷ βασιλεῖ καταστήσαντος, ἐπεὶ τῇ πρὸς τὸν Ζαουτζᾶν συμπαθεῖα νικώμενος πάντα ὡς λῆρον ἠγήσατο καὶ οὐδεμιᾶς ἤξιωσεν ἐπιστροφῆς, μανεῖς δ' ὁ Συμεὼν, καὶ ἄλλως, ὡς εἴρηται, πρόφρασιν ἐπρόβσωπον ζητῶν, αἶρει κατὰ 15
 Ῥωμαίων τὰ ὄπλα. ὅπερ ἀκούσας ὁ βασιλεὺς καὶ αὐτὸς ἀνθοπλιζεται, καὶ Προκόπιον τὸν Κρηνίτην τὴν τοῦ στρατηλάτου με-
 ιόντα λειτουργίαν λαῶ πολλῶ καὶ ἄρχουσι κυδοπλίσας, δούς τε αὐτῷ καὶ Κουρτίκιον τὸν Ἀρμένιον, ἐκπέμπει κατὰ τοῦ Συμεὼν.
 C σουργέντων δ' ἐν Μακεδονίᾳ τῶν στρατευμάτων ἠτιῶνται Ῥω- 20
 μαῖοι, καὶ κατασφάττονται αὐτὸς τε ὁ Κρηνίτης καὶ ὁ Κουρτίκιος Ἀρμένιος καὶ ἄλλοι πολλοί, τῶν κατασχεθέντων ἀπὸ τῆς
 C ἑταιρείας τοῦ βασιλέως τοῦ Συμεὼν ἀποτιμόντος τὰς φῖνας καὶ εἰς τὴν πόλιν ἐκπεπομφότος πρὸς ἀισχύνην Ῥωμαίων. τῷ τοιούτῳ δέ

8 ἐν Θεσσαλονίᾳ C . 9 οὐ C 20 ἠτιῶντο C 21 κατασφάττεται C

rum rerum status. at Simeon Bulgarorum princeps, foederis Romani confundendi cupidus, hanc arripuit ansam. erat eunuchus Zautzae nomine Musicus. is societate cum mercatoribus ac lucro intentis hominibus inita, rem cupiens facere, usus ad hoc libertate quae ei apud Zautzam erat, negotiationes quas Cpoli habere solebant Bulgari, subito Thessaloniam transfert, mercatoresque istos ibi publicanos facit. ii cum Bulgarorum negotiatores vexarent ab iisque iniqua exigerent vectigalia, Simeon a suis monitus ea de re apud Leonem queritur; et cum victus in Zautzam favore imperator pro nugis hoc negotium haberet neque ulla dignaretur cura, irritatus, alioquin occasionem pacis rumpendae honestam quaerens, arma adversus Romanos capit. Leo ubi hoc rescivit, ipse quoque ad bellum se parat; et Procopium Crenitam, cui tunc munus ducendorum exercituum impositum erat, magnis cum copiis et ductoribus, addito etiam Curticio Armenio, contra Bulgaros mittit. in Macedonia adversae acies concurrerunt, victique Romani et occisi sunt, interque hos Crenites etiam ac Curticius. quos de exercitu Romano cepit Simeon, eos ludibrii causa naribus mutilatos in urbem re-

πάθει καὶ τῷ προπηλακισμῷ τοῦ Συμεῶν περιαλγῆς γενόμενος ὁ βασιλεὺς Νικήταν πατρίκιον τὸν τῆν ἐπιωνυμίαν Σκληρὸν διὰ τοῦ Ἰστρου πρὸς Τούρκους τοὺς Οὐγγυροὺς καλουμένους ἀπέστειλεν, ἐφ' ᾧ περιωύσασθαι τὸν ποταμὸν καὶ τὴν Βουλγαρίαν τὸν ἐνόητα 5 τρόπον λυμήνυσθαι. ὁ δὲ τοῖς Τούρκοις συμμαχίας καὶ πείσας κατὰ τῶν Βουλγάρων ὄπλα κινεῖν, ἡμέρους τε λυβῶν, εἰς βασιλεῖα ὑπέστρεψεν. ἀλλὰ δὴ καὶ αὐτὸς ὁ βασιλεὺς διὰ τε γῆς καὶ θαλάττης ἐγνώκει Βουλγάρους πολεμεῖν. διὰ μὲν οὖν θαλάσσης D Εὐστάθιον ἐκπέμπει τὸν πατρίκιον καὶ δρουγγάριον, διὰ δὲ γῆς 10 τὸν πατρίκιον Νικηφόρον τὸν Φωκῶν, προβαλλόμενος αὐτὸν μετὰ τὸν Ἀνδρέου θάνατον δομέστικον τῶν σχολῶν. ὧν μέχρι Βουλγαρίας ἀφικομένων ὁ βασιλεὺς ἔτι τὴν εἰρήνην στέργων τὸν κοιαιστωρα Κωνσταντινῆσιον ἐκπέμπει πρὸς Συμεῶν· ὃν οὗτος κατασχωὼν τίθησιν ἐν φρουρᾷ, δολίως πρὸς αὐτὸν ἀφικέσθαι νομίσας. 15 ἀσχολουμένου δὲ περὶ τὸ στράτευμα τὸ περὶ τὸν Φωκῶν τοῦ Συμεῶν, οἱ Τούρκοι περαιωθέντες τὸν ποταμὸν πᾶσαν τὴν Βουλγαρίαν ἐλήθησαντο. ὅπερ ὡς ἠγγέλθη τῷ Συμεῶν, τὸν Φωκῶν ἀφίει κατὰ τῶν Τούρκων ἐτρέπετο. γλιχόμενοι δὲ καὶ αὐτοὶ συμπλακῆναι Βουλγάρους, περαιωθέντες τὸν Ἰστρον τούτοις προσ- 20 βάλλουσι καὶ νικῶσι κατὰ κράτος, μόλις τοῦ Συμεῶν ἐν Δοροστόλῳ σωθέντος, ὃ καὶ Δρίστα καλεῖται. νικήσαντες οὖν οἱ P 597 Τούρκοι ἤτήσαντο τὸν βασιλεῖα τοὺς κατασχεθέντας ὑπ' αὐτῶν αἰχμαλώτους ἠνῆσασθαι· πρὸς δὲ καὶ κατανεύσας τοὺς πολίτας

2 τῆ ἐπιωνυμία C
δίστρα C

18 ἐστράτευσε C

21 περαιωθέντος C

misit. hac clade et contumelia Leo in summum animi coniectus dolorem, Nicetam patricium cognomento Sclerum (id est, durum) per Istrum ad Turcos sive Ungros mittit, ab iisque petit ut flumine traiecto Bulgariam pro virili infestent. Niceta cum Turcis congressus iis ut arma in Bulgaros moverent persuadet, obsidibusque acceptis ad imperatorem redit. nec non imperator quoque bellum terra marique contra Bulgaros suscipit, classi praefecto Eustathio patricio et drungario, terrestribus copiis Nicephoro Phocae patricio commissis, quem Andrea mortuo domesticum scholarum fecerat. hic cum iam Bulgaris appropinquasset, Leo adhuc pacis cupidus Constantinacium quaestorem ad Simeonem mittit. quem barbarus dolose ad se legatum putans in custodiam datum detinuit. dum ad Phocae exercitum profligandum se parat Simeon, interim Turci fluvio transmisso universam Bulgariam populantur. quod ubi annuntiatum est Simeoni, omisso Phoca in Turcos contendit; qui et ipsi cum Bulgaris praelium committere cupidi Istrum transeunt, eosque pugna congressos devincunt. Simeon aegre Dorostolum, quod et Drista nominatur, fuga elapsus est. Turci victoria positi ab imperatore petunt ut Bulgaros a se captos emat. annuit im-

ἔξαπλοστείλει εἰς τὴν τοῦτων ἑξώνησιν. Θραυσθεὶς οὖν ὁ Συμεὼν διὰ τοῦ δρουγγαρίου Εὐσταθίου τὸν βασιλέα ἰκέτευε περὶ τῆς εἰρήνης· πρὸς ἣν ἐπέβλεψεν ὁ βασιλεὺς, καὶ τὸν Χοιροσφάκτην Λέοντα ἐπὶ τῷ ποιήσασθαι ἔξαπλοστείλει τὰς σπονδάς, καὶ ὁ δομέστικος τῶν σχολῶν ὁ Φωκῆς καὶ ὁ δρουγγάριος ὑποστρέψαι μετὰ 5 τοῦ λαοῦ ἐκελεύσθησαν. ὁ δὲ Συμεὼν ἀπελθὼντα πρὸς αὐτὸν τὸν Χοιροσφάκτην Λέοντα ἐν εἰρκτῇ κατέσχε, μηδὲ λόγου αὐτὸν ἀξιώσας. ἐκτραπείσας δὲ βυρεὶ στρατῷ κατὰ τῶν Τούρκων, Β μὴ δυνηθέντος τοῦ βασιλέως διὰ τὸ αἰφνιδίον τε καὶ ἀπροσδόκητον βοήθειαν αὐτοῖς παρασχεῖν, αὐτούς τε ἐτρέψατο καὶ τὴν χώραν 10 πᾶσαν κατέδραμε. γαυριῶν δ' ἐπὶ τῇ νύκτι καὶ φρουαττόμενος ἔγραψε πρὸς τὸν βασιλέα μὴ πρότερον ποιῆσαι εἰρήνην πρὶν ἂν ἀπολήψωσθαι τοὺς αἰχμαλώτους Βουλγάρους. ἐπένευσε δὲ πρὸς τοῦτο ὁ βασιλεὺς. ἦλθεν οὖν μετὰ τοῦ Χοιροσφάκτου Θεόδωρος τις οἰκείος ὢν τῷ Συμεῶν, καὶ παρελήφει πάντας. 15

Ἐξόχως δὲ τὸν δομέστικον Νικηφόρον τὸν Φωκῆν ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἀγαπώμενον ὁ βασιλειοπάτωρ Ζαουτζῆς γαμβρὸν ἐσπού- C δαζε ποιῆσαι. ἀπαναινομένου δὲ πρὸς τοῦτο καὶ ὄργην ὑποπιεύον- τος ἐκ βασιλέως, θυμωθεὶς ὁ Ζαουτζῆς καὶ αἰτίαν κατ' αὐτοῦ ῥάσας παρέλυσεν τοῦτον τῆς ἀρχῆς, προβαλλόμενος ἀντ' αὐτοῦ 20 Κατακαλὼν μάγιστρον τὸν Ἀβίδηλαν. ἐπ' ἄλλῃ δὲ σχολάσας ὁ Νικηφόρος στρατηγὸς τῶν Θρακησίων προβάλλεται. ἀριστίας

5 ὁ Φωκῆς om C
margo P

11 ἐκαιρόμενος margo P

19 αἰτίας

perator, civesque suos emptum mittit. Simeon fractus per drungarium Eustathium pacem ab imperatore petit. is eam concedens Leonem cognomine Choerosphactam (occisorem porci id significat) ad condiciones pacis dandas accipiendasque mittit, Phocam scholarum domesticum et drungarium cum copiis domum redire iubet. Simeon ad se venientem Choerosphacten ne alloquio quidem dignatus in carcerem coniicit. inde magno cum exercitu in Tarcos facta expeditione, cum ob subitam insperatamque rem auxilia eis mittere imperator non posset, in fugam eos pellit, eorumque regionem omnem deprædatur. eam ob victoriam ferociens ad imperatorem scribit, se pacem non facturum nisi receptis captivis Bulgaris. id quoque admittente imperatore, venit cum Choerosphacta Theodorus quidam Simeonis familiaris, et captivos omnes dimissos domum abducit.

Circa hoc tempus Nicephorum Phocam domesticum, imperatori per- carum, Zautzas generum suum facere studuit; et recusantem, quod me- tueret ne eo facto imperatoris indignationem incurreret, iratas conficte crimine sua functione detrahit, eique sufficit Catacalon Abidelam magi- strum. Nicephorus cum non diu in otio vixisset, mox Thracensibus

δὲ πολλὰς ἐν πάσαις ταῖς αὐτοῦ ἀρχαῖς διαπραξάμενος, καὶ πολλὰ κατὰ τῶν Ἀγαρηῶν καὶ ἄλλων ἐθνῶν στήσας τρόπαια, τελευτᾷ τὸν βίον ἐν γῆρᾳ βαθεῖ, δύο παῖδας καταλιπὼν Βάρδαν καὶ Λέοντα.

5 Ὁ δὲ βασιλεὺς, μὴ θελήσας τοῦ Συμεῶν τὰς σπονδὰς D
ἐκπληρῶσαι, ἔγνω δεῖν αὐτὸν καταπολεμῆσαι καὶ τελεῖν ἀφανισμῶ
παραδοῦναι. διορωσάμενος τοῖνυν πάντα περαιοθῆναι τὰ τῆς
ἀνατολῆς τόγματα τε καὶ θέματα, παρασκευάσας δὲ καὶ τὰ δυτικὰ
καὶ ἄλλον οὐκ ὀλίγον λαόν, ἐπέμπει κατὰ τοῦ Συμεῶν, ἕξαρχον
10 αὐτοῖς ἐπιστήσας καὶ ἡγεμόνα τὸν δομῆστικὸν τῶν σχολῶν Κατα-
καλῶν, συνεπόμενον ἔχοντα καὶ τὸν πατρικίον Θεοδόσιον καὶ
πρωτοβεσιτάριον. ἐρχομένῳ τοῖνυν τῷ Συμεῶν συναντῶσι κατὰ
τὸ Βουλγαρόφρυγον, καὶ πόλεμον κροτηθέντος τρέπονται Ῥωμαῖοι,
καὶ πολὺς ἐγένετο φθόρος, ἀπώλετο δὲ καὶ αὐτὸς ὁ πρωτοβεσιτά-
15 ριος, ἀσχερῶς τοῦ δομῆστικοῦ μετ' ὀλίγων τινῶν ἐν τῷ Βουλγα-
ροφύγῳ περαιοθέντος. ἀπελθόντος δὲ τοῦ βασιλέως ἐν τοῖς λε-
γομένοις ἀγροῖς τοῦ Λαμμανοῦ μετὰ Ζωῆς τῆς τοῦ Ζαουτζᾶ, καὶ
δύξαν αὐτῷ μείναι ἐκεῖ, ἐπιβουλήν συνεστήσαντο κατ' αὐτοῦ ὁ
τοῦ Ζαουτζᾶ υἱὸς Λέων, Χριστοφόρος ὁ Τζάντζης καὶ τινες
20 ἄλλοι. τῆς δὲ Ζωῆς τὸν θόρυβον ἐνωτισθείσης ὁ βασιλεὺς δι-
πνίσθη, καὶ εὐθὺς ἐν πλοίῳ εἰσελθὼν ἀπὸ τῶν Πηγῶν διεπέρασε P 598
κατὰ τὰ βασίλεια. καὶ Ἰωάννην μὲν τὸν τῆς βήγλας δρουγγάριον
διεδέξατο ὡς ῥάθυμον τάχα περὶ τὴν ἑαυτοῦ φυλακὴν, τὸν δὲ
Ζαουτζᾶν ἀπιστρέφετο μέχρι τινός, ἕως οὗ Λέων ὁ μύγιτρος,

8 τε καὶ θέματα om C 11 θ. καὶ] θ. τὸν C 12 ἐρχο-
μένου C 21 ἐν πλοίῳ τε εὐθὺς C τῶν om C

praeficitur. omnibus quos gessit magistratibus praeclara edidit facinora, multaque de Agarenis statuit et aliis gentibus tropaea; et provecissima aetate mortuus est, duobus relictis filiis Barda et Leone.

Ceterum imperator Simeonem, quod is pacificationem abnueret, prorsus debellandum delendumque ratus, evocatis orientalibus exercitiibus ac cohortibus, adornatis etiam occidentalibus aliaque haud exigua multitudine, eos contra Bulgaros mittit duce Catacalone et comite huic addito Theodosio patricio protovestiario. hi Simeoni obviam profecto occurrunt apud Bulgarophytum (plantam Bulgaricam), et pugna commissa vincuntur magna suorum cum clade, ipso etiam protovestiario turpiter amisso. deinde cum imperator una cum Zoä in praedio ageret quod Damiani vocatur, et domesticus quibusdam aliis conspirantibus ei insidias strueret, Zoë murmura confuratorum inaudivit. statimque Leo excitatus conscenso navigio a Fontibus in palatium traiecit. ac Ioannem quidem vigiliæ drungarium, quod ab eo indiligenter esset custoditus, loco movit; Zautzam vero aliquamdiu aversatus est, donec eos

Georg. Cedrenus tom. II.

ᾧ Θεοδοτάκης τὸ ἐπώνυμον, φίλος ὢν ἀμφοῖν τούτους κατήλαξε.

Τῆς δὲ Ἀνυούτης Θεοφανοῦς τελευτησίσης στέφει *Λέων* ὁ βασιλεὺς Ζωὴν τὴν θυγατέρα τοῦ Ζαουτζᾶ, καὶ εὐλογεῖται παρὰ τινος κληρικοῦ τοῦ παλατιοῦ. καὶ ὁ μὲν εὐθὺς καθηρέθη, 5 ἡ δὲ μετὰ τὴν ἀναγόρευσιν ἔτος ἓν καὶ μῆνας ὀκτώ ζήσασα ἐτελεύτησε. **B** λάρνακος δὲ ἐτοιμαζομένης ὥστε τὸ ταύτης ἀποτεθῆναι σῶμα, γράμματα εὐρέθησαν ἐν αὐτῇ ἐγκεκολλημένα οὕτωςι διεξιόντα "Θυγάτηρ Βαβυλῶνος ἡ ταλαίπωρος."

Βασιλεῖος δὲ ὁ ἐπίκτης τοῦ βασιλέως, ἀνεψιὸς ὢν τοῦ 10 Ζαουτζᾶ, μελετῶν κατὰ τοῦ βασιλέως τὸ ἀπόρητον ἰκοινώσατο Σαμωνᾶ κουβικουλαρίῳ τῷ ἐξ Ἀγαρηῶν, πίστει λαβὼν ὡς ἀνεκφορον διαφυλάξει τὸ μυστήριον. δόντος δὲ πίστει, ἐξέφηγεν αὐτῷ πάντα τὰ βουλευόμενα. ὁ δὲ εὐθὺς ἐξιπασύμενος ἤπεισι πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ ἰδίᾳ παραλαβὼν αὐτὸν "Θέλω τί σοι εἰπεῖν, 15 **C** ὦ βασιλεῦ, ὅπερ ἐμοὶ μὲν ῥηθὲν ἀκίνδυνον, σοὶ δὲ σωπηθὲν θύνατον προξενεῖ." καὶ διῆλθε πᾶσαν τὴν τοῦ Βασιλείου ἐπιβουλήν. τοῦ δὲ βασιλέως διαπιστοῦντος, ὁ Σαμωνᾶς πληροφορῆσαι τοῦτον βουλόμενος δύο τινὰς τῶν οἰκειοτάτων ἐξαποστείλαι πρὸς τὴν αὐτοῦ οἰκίαν ἤτήσατο, ἀξιώσας ἐν ἀποκρόφῳ στήναι τούτους 20 ὀπηρῆκα ὁ Βασιλεῖος ἀφίκεται πρὸς αὐτόν, κάπειδὰν οὗτος παραγένηται καὶ ὁμιλῶσιν ἀλλήλοις, τὰ λεγόμενα παρ' ἀμφοῖν ἀπο-

1 τὸ om C
17 διεξήλθε C

14 βεβουλευμένα C

16 ἀκίνδυνον om C

Leo magister cognomine Theodotaces, utriusque amicus, in gratiam reposuit.

Mortua Theophanone Augusta Leo imperator angustalem coronam Zoeae Zautzae filiae imponit, prospera comprecante quodam clerico palatino. clericus statim suo loco deiectus est. Zoe post designationem nonnisi annum cum besse supervixit. cumque ad eius cadaver reponendum arca pararetur, literae ei incisae sunt, hanc sententiam notantes "filia Babylonis infelix."

Porro Basilius imperatoris epeicta, consobrinnus Zautzae, cum caedem machinaretur imperatori, arcanum suum Samonae exposuit cubiculario, origine Agareno, prius tamen ab eo taciturnitatem stipulatus. Samonae statim equo ad imperatorem profectus, seorsim monet habere se aliquid quod ipsi indicare velit, et quod sine suo periculo dicere, sed nonnisi ipsius exitio reticere possit, simulque totam insidiarum rationem exponit: utque imperatori, fidem narrationi deroganti, omnem eximeret dubitationem, duos imperatorem, quos intimos haberet, iubet ad se mitti, qui sub id tempus quo Basilius ipsum esset conventurus, in occulto delitescerent colloquium quod erat secum habiturus stylo ex-

γράφεσθαι. ἰδέξατο τὸν λόγον ἠδέως ὁ βασιλεὺς, καὶ πέμπει Χριστοφόρον τὸν πρωτοβεστιῦριον καὶ Χυλοκυρὸν ἕνα τῶν ἑαυτοῦ προκοίτων, ὅσπερ ἐν τῇ καταγωγῇ γενόμενοι τοῦ Σαμωνᾶ κάκεισε κρυβέντες προσέμενον τὸ μέλλον. ἀπατηθέντος δὲ τοῦ Βασιλείου D
5 καὶ παραγενομένου πρὸς τὸν Σαμωνᾶν, τῆς διαλέξεώς τε χώραν λαμβανούσης, ἐκφανιζομένων δὲ καὶ τῶν ἀπορορήτων αὐτῶ, οἱ παρὰ τοῦ βασιλέως πεμφθέντες τὰ λεγόμενα ἀπεγράφοντο, καὶ τελευταῖον ἐκείνους ἀριστῶντας καταλιπόντες κρυφίως τε ὑπέξελ-
θόντες ἀπῆλθον πρὸς βασιλέα τὰ γραφέντα κομίζοντες. ἀνα-
10 γνούς δὲ ταῦτα τὸν μὲν Βασίλειον παραντίκα εἰς Μακεδονίαν ἀπέστειλεν, ἐπὶ διανομῇ τάχα ψυχικῶν τῆς θείας αὐτοῦ Ζωῆς, κατέσχε δὲ καὶ τὸν τῆς βίβλας δρογγῦριον διὰ τοῦ Στυπειώτου, ὑπεξήγαγε δὲ καὶ τῆς πόλεως Νικόλαον τὸν ἐταιριάρχην. εἶτα ἀγαγὼν ἀπὸ Μακεδονίας τὸν Βασίλειον καὶ ἀνυκρίνας, ἐν μέσῃ τε
15 θριαμβεύσας τῇ πόλει, ἐν Ἀθήναις ἐξώρισε. συγκαλεσόμενος δὲ P 599
πᾶσαν τὴν σύγκλητον ἐπ' αὐτῶν, ἀνέγνω τὰ ὑπὸ τοῦ Σαμωνᾶ μνησθέντα. οἱ δὲ τοῦτον ἐπαινέσαντες μεγίστης εἶναι τιμῆς ἄξιον προσειρήκασι. καὶ ὁ βασιλεὺς παραντίκα τῇ τοῦ πρωτοσπαθα-
ρίου τοῦτον ἄξιοι τιμῇ, καὶ οἰκεῖον αὐτοῦ κατεστήσατο.

20 Τελευτήσαντος δὲ καὶ τοῦ πατριάρχου Ἀντωνίου προχειρίζεται ὁ μυστικὸς Νικόλαος, ἐπὶ συνέσει καὶ σοφίᾳ δοκῶν πρωτεύειν. Αἰών δὲ ὁ βασιλεὺς μὴ δυνάμενος τὰ κατὰ τύπον ἐκτελεῖν κλητόρια Ἀγυσόστης μὴ οὔσης, στέφει Ἄνναν τὴν θυγατέρα Ζωῆς

6 αὐτῶ om C

22 ἐκτελεῖν om C

ciperent atque annotarent. probat hunc sermonem imperator, mittitque Christophorum protovestiarium et unum de excubitoribus Calocyrum. hi in Samonae domicilium cum venissent, abditū exitum operiuntur. Basilus in fraudem actus ad Samonam venit, et colloquii data opportunitate omnia sua arcana effudit. quae il quos imperator miserat literis mandantes, demum iis in prandio haerentibus occulte sese subducunt, et scripta offerunt. his lectis imperator illico Basilium in Macedonia amandat, veluti Zuae amitae suae e vivis egressae ibi iusta exhibiturum, et opera Stypeiotae drungarium vigiliae detinet: sodalitates etiam praefectum Nicolaum urbe, occultato consilio, emittit. atque his peractis Basilium e Macedonia revocatum inquisitioni subdit, convictum per mediam urbem in triumpho ducit, Athenasque relegat. inde universo senatu convocato, quae erant a Samona ipsi delata indicia exponit. eumque senatores laudant, et summo dignum honore pronuntiant. et Samonam Leo statim protospatharii munere decorat, sibi que familiarem adsciscit.

Mortuo patriarcha Antonio Nicolaus sufficitur mysticus, qui sapientia alios et prudentia antecire credebatur. porro imperator cum statutis praecipuas invitationes peragere non posset Augusta mortua, Annam

τῆς τοῦ Ζαουτζᾶ. ἠγάγετο δὲ καὶ κόρην ἐκ τοῦ Ὀψικίου, ὠραίαν
 B τε καὶ περικαλλῆ, τοῦνομα Εὐδοκίαν, ἦν δὴ καὶ ἔστεψεν. ἐγκύ-
 μων δὲ γενομένη καὶ μέλλουσα τίκτειν ἀπέθανε καὶ αὐτὴ καὶ τὸ
 ἔμβρυον. τιμῶν δὲ τὴν προτέραν αὐτοῦ γαμετὴν Θεοφανὸν ὁ βα-
 σιλεὺς ἐπ' ὄνοματι ταύτης ᾠκοδόμησε ναὸν ἀγχοῦ τῶν ἁγίων ἀπο- 5
 στόλων περικαλλῆ. ἀνήγειρε δὲ καὶ ναὸν ἄλλον κατὰ τοὺς τόπους
 εἰς ὄνομα τοῦ ἁγίου Λαζάρου, ἐν ᾧ καὶ τὸ τοῦ ἁγίου μετακομίσας
 ἀπέθετο σῶμα, καὶ τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ Μυρίας τῆς Μαγδαληνῆς,
 ἐξ Ἐφέσου μετακομίσας. τοῦ δὲ στόλου ἐν ταῖς τοιαύταις κτίσε-
 σιν ἀπασχολουμένοι, ὁ τῶν Ἀγαρηνῶν στόλος τὸ ἐν Σικελίᾳ ἐξε- 10
 πολιόρκησε Ταυρομένιον, καὶ πολὺς τῶν Ῥωμαίων ἐγένετο φόνος.
 C κατεσχέθη δὲ καὶ ἡ νῆσος Λήμνος ὑπὸ τῶν Ἀγαρηνῶν, καὶ ἠνδρα-
 ποδίσθη λαὸς οὐκ ὀλίγος.

Συνήθους δὲ προελεύσεως γενομένης κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς
 πεντηκοστῆς ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Μωκίου, ἀπῆλθε μετὰ προόδου 15
 καὶ Λέων ὁ βασιλεὺς. ἐν δὲ τῷ μέλλειν εἰσοδεύειν καὶ πλησίον
 γενέσθαι τῶν ἁγίων θυρῶν ἄνθρωπός τις ἐκπεπηδηκὸς ἐκ τοῦ ἄμ-
 βωνος ῥάβδῳ παχείᾳ καὶ ἰσχυρᾷ ἔπαισεν αὐτὸν κατὰ κεφαλῆς.
 καὶ ἐθανάτωσεν ἂν παρενθύ, εἰ μὴ τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου τῷ κλω-
 ρημένῳ λύχῳ προσκεκρουκὸς τῆς βιαίας μικρὸν ἀνεσχέθη φορᾶς. 20
 αἵματος δὲ σφοδροῦ ἐκ τῆς τοῦ βασιλέως καταρρέοντος κεφαλῆς
 D ταραχὴ τε καὶ φυγὴ τῶν ἀρχόντων ἐγένετο. Ἀλέξανδρος δὲ ὁ τοῦ

5 τὸν ναὸν C	9 ταῖς τοῦ τοιοῦτου κτ. C	11 ταυρομέ-
νειον C	φθόρος C	15 πεντηκοστῆς C
ἐθανάτωσεν κ. C		19 καὶ κἀν

filiam Zoes neptem Zautzae coronat. puellam quoque ex Opsicio ducit, nomine Eudociam, forma singulari, cui et ipsi augustalem imposuit coronam. sed haec in partu una cum foetu perit. in honorem primae suae uxoris Theophanus pulcherrimum de eius nomine templum Leo, vicinum aedi sanctorum apostolorum, aedificavit. ibidem aliud quoque fanum condidit, divo Lazaro sacrum, inque eo Lazari et Mariae Magdalenaе reliquias Epheso allatas reposuit. enimvero classariis his molitionibus occupatis, interim Agarenorum classis Tauronomium Siciliae expugnant magna cum Romanorum caede, et Lemno potiti magnam multitudinem captivorum abducunt.

Mos erat ut die pentecostae sacro pompa ad aedem S. Moisi deduceretur. in ea etiam Leo imperator cum esset, iam ingressurum ei et sacris foribus succedenti homo quidam de esseto proiliens crasso ac valido fuste ictum in caput ingerit; eoque ictu imperatorem necasset, nisi inter ferendum fuste in suspensum impacto candelabrum, violentiam ictus nonnihl remisisset. plurimum quidem sanguinis ex vulnere effluxit; interque proceres tumultuatum et faga facta est. ab ea pompa

βασιλέως ἀδελφὸς νόσον σκηπτάμενος οὐ παρέην ἐν τῇ εισόδῳ, καὶ δέδωκεν ὑπόνοιαν τοῖς πολλοῖς τὴν τοιαύτην ἐπιβουλήν αὐτὸς συρράψαι. ὁ δὲ τὸν βασιλέα πλήξας κατασχεθεὶς καὶ πολλὰς ὑπομείνας βασάνους, ἐπεὶ μηδένα καθωμολόγει συνίστορα, χεῖρας 5 καὶ πόδας ἐκτεμηθεὶς ἐν τῇ τοῦ ἵππικοῦ ἐκαύθη Σφενδόνη. Ἰσχύλασε δ' ἔκτοτε καὶ ἡ τοιαύτη προελευσις, κὰν ὁ σοφώτατος μοναχὸς Μάρκος, οἰκονόμος ὢν τῆς τοιαύτης μονῆς, ὁ τὸ τετραώδιον τοῦ μεγάλου σαββάτου ἀναπληρώσας τοῦ κυροῦ Κοσμᾶ, πολλὰ κατεδείχθη τοῦ βασιλέως. τούτου γὰρ δεομένου καὶ τοῦ βασι- 10 λέως ἀπαναινομένου, φησὶν ὁ μοναχὸς "μὴ δογγίζου μηδὲ χαλέπαινε, ὦ βασιλεῦ" προγεγραμμένον γὰρ ἦν παθεῖν σε παρὰ τοῦ P 600 προφήτου Δαβὶδ, εἰρηκότος "ὅσα ἐπονηρεύσατο ὁ ἐχθρὸς ἐν τῷ ἄγῳ σου καὶ ἐνεκαυχήσαντο οἱ μισοῦντές σε ἐν μέσῳ τῆς ἐορτῆς σου." δεῖ οὖν σε, δέσποτα, ἀπὸ τοῦ νῦν ἐπ' ἄλλα δέκα ἔτη κα- 15 τασχεῖν τὴν βασιλείαν." ὁ δὲ καὶ γέγονεν· ἀπέθανε γὰρ κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν μετὰ δέκα χρόνους ἐν ἧ καὶ ἐπλήγη.

Ἦγάγετο καὶ τετάρτην γυναικᾶ Λέων ὁ βασιλεὺς, Ζωὴν τὴν Καρβωνομίαν, ἣτις ἐβίω χρόνον συγχρὸν μετ' αὐτοῦ ἄστεφής. τῶν δὲ Βουλγάρων ταῖς ἐφόδοις Ῥωμαίους ἐπιτριβόντων, οἱ ἔξ 20 Ἄγαρ μαθόντες τοῦτο στόλον ἐξαρτύσαντες κατὰ τῶν παραλίων τῆς ἀρχῆς Ῥωμαίων ἐκπέμπουσιν, ἐπιστήσαντες τῷ στόλῳ ναύαρχον Λέοντα τὸν Ἀτταλέα, τὴν Χριστιανῶν ἐξομοούμενον πλίστιν, B

2 αὐτὸν P
16 ἔτη C

8 τοῦ κυροῦ om C

11 τῷ βασιλεῖ C

tum absuit Alexander imperatoris frater, adversam valetudinem causatus. quare apud multos suspicio se insinuavit ipsum esse insidiarum auctorem. sed percussor deprehensus, multosque perpressus cruciatus, cum neminem facinoris conscium fateretur, amputatis manibus et pedibus in Funda Circi crematus est. ex eo tempore pompa ista cessavit. et quidem sapientissimus monachus Marcus, eius monasterii dispensator, qui tetraodiu magni sabbati complevit, quod habet Cyri Cosmae, multis imperatorem deprecatus est. et eo renuente "noli" inquit, "hoc iniquius ferre aut irasci, o imperator. nam vates Davidus hoc tibi adversi eventurum praedixit, hoc versu (Psalm. 73): 'quanta malignatus est inimicus in sancto tuo, et gloriati sunt qui oderunt te in medio solennitatis tuae?' itaque oportet exinde te alios decem annos imperare." hoc monachi vaticinium exitus verum ostendit: decem enim post annis, eadem qua ictus fuerat die, suum obiit diem.

Quartam deinde uxorem duxit Leo, Zoem Carbonopsinam, quae per multam temporis cum eo vixit antequam coronaretur. cum vero Bulgari incursionibus rem Romanam attererent, Agareni ea occasione percepta classem adornarunt, et contra maritimam Romanorum dicionem emisserunt, duce Leone Attaleo, qui Christianam ejuraverat religionem,

κὰν τῇ τριπόλει οἰκήσαντα κἄξ αὐτῆς ἐλληφότα τὴν προσηγορίαν. ἔφθασε δὲ τὸν βασιλέα ἢ περὶ τοῦ Τριπολίτου ἀγγελία κατὰ τὸ ἐμπόριον τοῦ Βοαιτίου, ἐκέισε γενόμενον ἐπὶ τῷ ἀνακαινίσαι τὴν μονὴν Χριστοφόρου πρωτοβεστιαρίου αὐτοῦ. προσετίθεισαν δ' οἱ ἀγγελιαφόροι ὡς κατ' αὐτῆς ἔχει τὴν ὁρμὴν τῆς βασιλίδος. πέμ- 5
 C πει οὖν ὁ βασιλεὺς Εὐστάθιον τὸν τηνικαῦτα δρουγγάριον τῶν πλωτῶν μετὰ τοῦ στόλου, ὃς μὴ δυναθεὶς ἀντιτάξασθαι τῷ Τρι-
 πολίτῃ ὑπεστράφη κενός. ἐπόμενος δὲ τούτῳ ὁ Τριπολίτης εἰσῆλ-
 θεν εἰς τὰ στενὰ τοῦ Ἑλλησπόντου, καὶ μέχρι τοῦ Παρίου κατέ-
 λυβεν. ὅπερ τῷ βασιλεῖ ἀγγελθεὶν εἰς μεγάλην ἐνέβαλεν ἀθυμίαν 10
 καὶ ταρυχήν. Ἰμερίῳ γοῦν τῷ πρωτοασηκρήτις τὴν ναυτικὴν ἐγ-
 χειρίσας δύναμιν κατὰ τοῦ Τριπολίτου ἀπέστειλεν, ὃς Ἄβυδον
 διελθὼν καὶ τὸ Αἰγαῖον πέλαγος Στροβήλῳ προσορμίζει, εἶτα
 καταίρει πρὸς Ἴμβρον. Σαμοθράκην δὲ διαβάς κατέλαβε τοὺς
 πολεμίους ναυλοχοῦντας ἐν Θάσῳ. πλὴν πλήθει τε καὶ προθυμίᾳ 15
 ὑπερέχοντας αὐτοὺς ἰδὼν οὐδὲ πλησιάσαι τούτοις τετόλμηκεν. ὁ
 δὲ Τριπολίτης ὀπισθόρμητος γεγονὼς καὶ κατὰ Θεσσαλονίκην γενό-
 μενος ταύτην ἐπολιόρησε, κατασχεθέντος καὶ Λέοντος τοῦ στρα-
 D τηγοῦ ἐν αὐτῇ, ᾧ Χατζιλάκιος τὸ ἐπώνυμον. ἐγένετο δὲ χύσις
 αἱμάτων πολλῇ καὶ αἰχμαλωσίᾳ. Ῥοδόφυλλος δὲ τις κουβικόν- 20
 λάριος κατὰ τινα χρείαν ἐν Σικελίᾳ πεμφθεὶς μετὰ χρυσοῦ λι-
 τρῶν ἑκατόν, νόσω περιπεσὼν ἐν Θεσσαλονίκῃ εἰσῆλθεν ἐφ' ᾧ

8 ὑπέστρεφε C
 13 στρουβίλω C

9 παρεῖλον C

11 γὰρ τῷ πρωτοασηκρήτι C
 17 γεγονὼς] γενόμενος C

et quia Tripoli habitabat, inde Tripolites appellabatur. eius expedi-
 tionis nuntium mature accepit imperator, qui tum apud emporium Boacii
 erat, dedicando Christophori protovestiarii monasterio intentus. et ad-
 debatur hoc a nuntiis, a Tripolita ipsam peti Cpolin. emittit ergo Eu-
 stathium, drungarium rei navalis, cum classe. qui pugnae cum Tripo-
 lita committendae impar re infecta rediit. eumque insecutus Tripolita
 fauces Hellesponti intravit et usque ad Parium venit. huius rei indi-
 cium imperatori moerorem perturbationemque animi gravem attulit. ita-
 que Himerio secretarium primario classem adversus Tripoliten ducen-
 dam committit. is Abydum praetervectus, Aegaeo mari emenso, ad
 Strobelum appellit; inde ad Imbrum applicat. ac Samothraca superata,
 hostes Thasi cum sentiret naves in statione habere multitudine et ala-
 critate suis superiores, ne appropinquare quidem iis ausus est. Tripo-
 lites autem retro aversus Thessalonicam expugnat, deprehenso in ea
 etiam Leone praefecto, cui Chatzilacius cognomentum; multumque ibi
 sanguinis facit, multosque captivos abducit. forte quidam de cubiculari-
 iis, nomine Rhodophyllus, necessariae rei causa in Sicilia missus
 cum 100 auri libris, in itinere morbo correptus Thessalonicam se con-

ἐπιμελείας ἀξιωθῆναι. ὅπερ κατασχὼν ὁ Τριπολίτης καὶ πολλὰ βασανίσας διὰ τὸ χρυσίον ἀπέκτεινε μηδὲν ἔχειν ἰσχυριζόμενον· τοῦτο γὰρ ἔτυχε καταλιπὼν ἐν τῇ ὁδῷ, ὅπερ Συμειὼν ἀσηκρητικὸς διερχόμενος ἀνέλετο. καὶ τοῦ Τριπολίτου βουλευθέντος καταστρέφαι τὴν πόλιν, ὁ Συμειὼν λαβεῖν αὐτὸν χρυσίον ἐμήνυσε καὶ τῆς καταστροφῆς ἀποσχέσθαι. ὁ καὶ γέγονε, καὶ λαβὼν τὸ χρυ- P 601
σίον ὁ Τριπολίτης ὑπενόστησεν. ἀποδεξάμενος δὲ τὸν Συμειὼν τοῦ ἔργου ὁ βασιλεὺς πατρικίον καὶ πρωτοασσηκρητικὸν τοῦτον τετίμηκε. πυθόμενος δὲ τὴν τῶν Σαρακηνῶν ἀποστροφὴν ὁ ναύαρχος Ἰμέριος πρὸς τὴν κατ' αὐτῶν διανίσταται διώξειν. οἱ δὲ τῇ Κρήτῃ προσίσχουσι, καὶ ἀπόμοιραν δόντες τοῖς Κρησὶ τῆς λείας ἀβλαβεῖς οἴκαδε ἀπενόστησαν; ἕπρακτον ἐν Ἀθήνῃ καταλιπόντες τὸν Ἰμέριον.

Ὁ δὲ βασιλεὺς πρὸς τὴν ἔω δύο γενναιοτάτῳ ἐκπέμπει στρα-
15 τηγῷ, Εὐστάθιῳ τε τοῦ γένους τῶν Ἀργυρῶν καταγόμενον καὶ Ἀνδρόνικον τὸν ἐκ τοῦ Δουκός, οἵτινες πολλὰ τρόπαια ἐστήσαντο κατὰ τῶν Ἀγαρηῶν. Σαμωνᾶς δὲ ὁ τὴν ἐπιβουλήν καταμηνύσας B
τῷ βασιλεῖ, διαφερόντως τιμώμενος τῷ βασιλεῖ, ἐξελεθεῖν ἐν τῇ αὐτοῦ μονῇ προφασισάμενος φυγῇ ἐχρήσατο ἕμα χρήμασι καὶ Ὀἴπλοις, τοὺς ἐν ἐκάστῳ σταθμῷ δημοσίους ἵππους ἀγκυλοκοπῶν. ἀποστέλλει οὖν ὁ βασιλεὺς καταδιώξει αὐτὸν Βασιλείον ἔταιριεύρ-
χην τὸν Καματηρὸν καὶ τὸν Κρηνίτην Γεώργιον. ἤδη δὲ τὸν

8 πρωτοασσηκρητικὸν C 10 ἀνίσταται C 14 γενναιοτάτους C
16 οὗ C 19 αὐτοῦ] ἰσ. σταυροῦ margo P 20 ἀγκυλοτομῶν C

tolerat curandi corporis causa. eum Tripolita ibi tum captum, eius auri causa diu tortum, cum se quicquam habere pernegaret, necavit. et vero aurum in itinere Rhodophyllus reliquerat, idque Simeon secretarius ea transiens sustulerat. hic Simeon Tripolitam urbis eversionem animo agitantem hortatus est ut excidio abstineret eoque nomine aurum illud acciperet; ac persuasit. quod Simeonis factum ita gratum fuit imperatori, ut eum patricii ac secretarii primarii dignitate ideo remuneratus sit. Himerius cognito a Thessalonica Sarracenos recessisse insequendis iis se parat. verum hi ad Cretam appellant, praedaeque parte Cretensibus data incolumes domum redeunt, otiosum Lemni relinquentes Himerium.

Secundum haec imperator duos fortissimos duces in Orientem emit-
tit, Eustathium stirpis Argyrorum et Andronicum genere Ducam. hi multas de Agarenis reportarunt victorias. ceterum Samonas, is quem insidias imperatori detexisse docuimus, cum esset apud hunc in summo honore, simulans se ad monasterium suum exire, profugit cum pecunia et equis, ac dispositurum per singulas stationes publicorum equorum nervos incidit. Leo igitur mittit qui eum insequantur, Basilium sodalitiū praefectum cognomine Camaterum (id est laboriosum) et Georgium

Ἄλλον διαπερῶντα τὸν Σαμωνῶν κατέλαβε Νικηφόρος δρογγάριος ὁ Καμινῆς, καὶ κατέσχεν ἱκετεύοντα πολλὰ καὶ ὑπισχνούμενον δώσειν. ἐπεὶ δὲ οὐκ ἔπειθεν, εἰς τὸν ἐν τῇ Σιραχᾷ καταφεύγει C σταυρὸν εὐχῆς χάριν ἐληλυθέναι προφασισάμενος. ἔλθων οὖν Κωνσταντῖνος ὁ τοῦ Ἀνδρονίκου τοῦ Δουκῆ υἱὸς καὶ τοῦτον ἀνα- 5 λαβὼν ἐν τῇ πόλει ὑπέστρεψεν. εἰσελθόντων δὲ ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει, τὸν μὲν ἐν τῇ τοῦ Καίσαρος τοῦ Βάρδα οἰκίᾳ φυλάττεσθαι προσέταξεν ὁ βασιλεὺς, Κωνσταντῖνῳ δὲ τῷ Δουκί, ἐπεπερ ἐπληροφόρηθη ὡς ταῖς ἀληθείαις προσφεύγων ἦν ἐν Μελιτηνῇ ὁ Σαμωνᾶς, παρήγγειλε μὴ τοῦτο ἐνώπιον τῆς συγκλήτου εἰπεῖν, 10 ἀλλ' ὅτι τῷ Σιραχῆ χάριν εὐχῆς ἀπῆι· ἐβούλετο γὰρ συγγνώμης τοῦτον τιχεῖν. ἔωθεν δὲ προσκαλεσάμενος τὴν σύγκλητον καὶ εἰς μέσον τὸν Κωνσταντῖνον παραγαγὼν ἠρώτα μεθ' ὄρκων, οὕτως λέγων "πρὸς τοῦ θεοῦ καὶ τῆς ἐμῆς κεφαλῆς, ἔφηνεν ἐν Συρία D ὁ Σαμωνᾶς ἢ οὐ;" ὁ δὲ τοὺς ὄρκους εὐλαβηθεὶς (παρηγγέλθη 15 γὰρ ἄνευ ὄρκων πρῶτον τὴν ἀλήθειαν ἀποκρούσασθαι) ὁμολόγησε πάντων ἐνώπιον ὅτι περ εἰς τὴν ἑαυτοῦ πατρίδα ἀπῆι Μελιτηνῆρ. ὁ δὲ βασιλεὺς τὸν μὲν Κωνσταντῖνον μετ' ὄργης ἀπεπέμψατο, τὸν δὲ Σαμωνᾶν ἐν τοῖς τοῦ Καίσαρος κατέχεσθαι διωρίσατο. καὶ μετὰ ταῦτα ἐκείθεν τε ἐξεβλήθη καὶ τῆς προτέρας ἡξιώθη 20 τιμῆς.

Ἐτέθη δὲ τῷ βασιλεῖ ἀπὸ Ζωῆς τῆς τετάρτης αὐτοῦ γαμετῆς παιδίον ἄρρην, οὐπερ ἐν τῇ γεννήσει κομήτης ἐφάνη, τὰς

8. 11 σιραχᾷ C

23 γενέσει C

Crenitam. Samonam iam Halyn fluvium transeuntem Nicephorus Caminās drungarius deprehendit, ac multis precantem, multa etiam dona ut dimitteretur promittentem detinet. Samonas cum missionem non impetraret, praetendit se voti causa ad Sirachanam crucem proficisci. sed eum Constantinus Andronici Ducae filius superveniens secum Cpolin abducit. Leo Samonam in Bardae Caesaris domo in custodia asservari iubet. Constantino, ex quo didicerat extra controversiam esse quod Samonas in Melitenam transfugere intendisset, mandat ut hoc in senatu dissimulet, et eum Siracham voti causa proficisci voluisse dicat: nam veniam Samonam consequi volebat. postridie senatu advocato Constantinum in medium adducit, iuratumque per deum et imperatoris vitam interrogat, in Syriam Samonas fugerit necne. Constantinus iurisiurandi (nam citra id iussus erat veritatem celare) motus religione coram omnibus profitetur Samonam in Melitenam, quae eius erat patria, fugam instituisse. imperator hunc iratus dimittit, Samonam autem in Caesaris domo asservari mandat. unde postea dimissus pristinae est restitutus dignitati.

Porro autem Zoe, Leonis quarta uxor, maritum suum mascula prole parentem fecit. in eius partu cometa apparuit, radies versus Orientem

ἀετινας ἐπ' ἀνατολὰς ἀφίεις καὶ λάμπων ἄχρι τεσσαράκοντα ἡμε-
 ρῶν. ἐβάρπτισε δὲ τὸ παιδίον ἐν τῇ ἁγίᾳ σοφίᾳ Νικόλαος ὁ πα- P 602
 τριάρχης, ἀναδέξαμένον αὐτὸ ἀπὸ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος Ἀλε-
 ξάνδρου τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ βασιλέως, τοῦ πατρικίου Σαμωνᾶ
 5 καὶ τῶν τῆς συγκλήτου ἑξόχων. εὐλογήθη δὲ μετὰ Ζωῆς ὁ Λέων
 ἐπὶ Θωμᾶ πρεσβυτέρου, ὅστις καὶ καθηρέθη, καὶ Ἀγούσταν
 αὐτὴν ἀνηγόρευσε. διὰ ταύτην οὖν τὴν αἰτίαν ὁ πατριάρχης εἰς
 τὴν ἐκκλησίαν εἰσέρχεσθαι ἐκώλυε τὸν βασιλέα, ὅθεν διὰ τοῦ
 δεξιῦ μέρους διήρχετο εἰς τὸ μετατώριον. προεβλήθη δὲ καὶ ὁ
 10 πατρικίος Σαμωνᾶς παρακοιμώμενος, πρὸς πῦσαν παρανομίαν καὶ
 κακίαν συνεργὸς αὐτοῦ καθιστῶς δεξιώτατος. παρεσκεύασε γὰρ
 τὸν βασιλέα ἀναγκάσαι τὸν πατριάρχην καὶ ἄκοντα προσδέξασθαι B
 αὐτὸν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ. ὁ δὲ κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ Φεβρουαρίου
 μηνὸς μεταπεμψάμενος αὐτὸν λιπαρῶς ἰδεῖτο προσδεχθῆναι. ἐπεὶ
 15 δὲ μὴ προσίετο τὴν ἔντευξιν, ἀπὸ τοῦ ἠλεγόμενου Βουκολέοντος
 πλοῖον μακρῶ ἔμβιβάσαντες διαπερῶσιν ἐν τῇ Ἰερείᾳ, ἀφ' ἧς πεζῇ
 τὴν ὁδοποιίαν ποιούμενον ἄγουσιν εἰς τὸ παρ' αὐτοῦ κτισθὲν μο-
 ναστήριον τῶν Γαλακρηῶν. οὐ πολὺς παρήλθε καιρὸς, καὶ
 χειροτονεῖται πατριάρχης ὁ σύγκειλλος Εὐθύμιος, ἀνὴρ θεοσεβῆς
 20 καὶ ἀρετῆς ἡκων εἰς τὸ ἀκρότατον. φασὶ δ' ὅτι καὶ ἀπαναινό-
 μενος τὴν ἱερωσύνην θεία ἀποκαλύψει ἐπίσθη αὐτὴν καταδέξα-
 σθαι. διενοεῖτο δὲ ὁ βασιλεύς, πολλῶν ἰλλογιμῶν ἀνδρῶν εἰς C
 τοῦτο συνεργούντων αὐτῷ, νόμον θεῖναι τοῦ ἄγεσθαι τὸν ἀνδρα

3 τῶν ἀγιασμάτων ἀλ. C 6 Ἀγούσταν om C 9 καὶ om C
 16 μακρῶ? ἀφ' ἧς om C 18 τλακρηῶν C

proficiens, et ad quadraginta dies fulsit. infantem in Sapientiae templo
 baptizavit Nicolaus patriarcha, suscipientibus eum ex sacro lavacro
 fratre imperatoris Alexandro, patricio Samona et primoribus senatus.
 fausta comprecatus est Leonī Thomas presbyter, Ideoque ordine suo
 excidit. Zoen porro Augustam imperator declaravit. atque ob hoc
 factum patriarcha ei introitu templi cum interdiceret, coactus est per
 dextram partem in Mitatorium ire. at imperator Samonam cubicula-
 rium suum intimam creat, quod eo ad omne flagitium ministro uteretur
 commodissimo. eius enim instinctu vim intentavit patriarchae, nisi vel
 invitus se in templum admitteret. res ita acta. principio Februarii
 mensis imperator patriarcham ad se vocat, et ab eo summis precibus
 contendit ut se ad sacra admittat. recusantem a Bucoleone longa navi
 impositum in Hierciam traicit; inde pedester ad Galacrenorum mona-
 sterium a se conditam deductus est. non multo post Euthymius syn-
 cellus patriarcha creatur, homo pius et summae virtutis; quem ferunt,
 cum id munus detrectaret, divina patefactione ad id suscipiendum fuisse
 impulsam. omni studio hic impedivit ne imperator legem, ad quod

κατὰ ταυτὸν τρεῖς ἢ καὶ τέσσαρας γυναῖκας. ἀλλὰ τοῦτο μὲν πάσῃ σπουδῇ διεκώλυσεν ὁ πατριάρχης.

Ἰουνίῳ δὲ μηνὶ προσεκλήθη Λέων ὁ βασιλεὺς παρὰ Κωνσταντίνου τοῦ Αἰβὸς εἰς τὴν καινουργηθεῖσαν παρ' αὐτοῦ μονὴν ἔγγιον τῶν ἁγίων ἀποστόλων, ἐφ' ᾧ τὰ ἐγκαίνια ἐπιτελέσαι καὶ 5 ἀριστῆσαι. ἐξαίρνης οὖν ἐπνευσεν ἄνεμος λιψ̄ σφοδρός, καὶ συνέσεισεν οἰκοδομὰς πολλὰς, καὶ συνετάραξε τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἐξεφόβησεν, ὡς πάντας φεύγειν ἐκ τῶν οἰκιῶν εἰς τὰ ὑπαιθρα. ὄμβρος δ' ἐπιγενόμενος ἔστησε τὴν τοιαύτην καταιγίδα. στόλου

D δὲ τῶν Ἀγαρηνῶν κατὰ Ῥωμαίων ἐξελθόντος, ὁ βασιλεὺς Ἰμέριον 10 τὸν λογοθέτην τοῦ δρόμου ἀρχηγέτην τοῦ Ῥωμαϊκοῦ κατέστησε στόλου. προσετάχθη δὲ καὶ Ἀνδρόνικος ὁ Δευξ̄ συνεισελθεῖν αὐτῷ καὶ ἀγωνίασθαι κατὰ τῶν Ἀγαρηνῶν. ὁ δὲ Σαμωνῆς τῷ τῶν Δουκῶν γένει ἀκατάλλακτος ὢν ἐχθρὸς διὰ τὴν παρὰ τοῦ Κωνσταντίνου κατάσχεσιν, ὑποθείς τιμὴν τῶν Ἀνδρονίκου φίλων 15 ἔπεισε γράψαι λαθραίως μὴ ἐν τοῖς πλοίοις εἰσελθεῖν, τοῦ Ἰμερίου παράγγελμα ἔχοντος ἐκ βασιλέως ὑποβολῆ τοῦ Σαμωνῆ ἐκτυφλῶσαι αὐτόν. ὡς οὖν ἐδέξατο τὸ γράμμα, οὐκ ἤθελε τῷ Ἰμερίῳ συνεισελθεῖν. διὸ καὶ μόνος ἠναγκάσθη κατὰ τὴν ε' τοῦ Ὀκτωβρίου μηνὸς συμβαλεῖν τοῖς ἐχθροῖς. καὶ συμβαλὼν ἐτρέψατο 20

P 603 κατὰ κράτος καὶ ἠφάνισε. τοῦτο μαθὼν ὁ Ἀνδρόνικος καὶ τοῖς ὕλοις ἀπεγνώκως, συσκευασάμενος ἕμα συγγενέσι καὶ δούλοις αὐτοῦ ἀπελθὼν κατέσχε τι φρούριον ἄνωθεν τοῦ Ἰκονίου διακείμενον,

1 τέσσαρας C

11 κατέστησατο C

23 διακείμενον om C

multi illustres viri operam ipsi navabant, ferret, qua liceret viro tres simul aut quattuor uxores ducere.

Iunio mense Constantinus Afer in monasterium suum, quod prope fanum apostolorum condiderat, imperatorem invitavit, ut dedicationi eius et prandio interesset. ibi, subito vehemens Africus exortus multa concussit aedificia hominesque exterruit, adeo ut omnes domibus relictis sub diem profugerint. imber autem obortus eam procellam sedavit. rursus classe Agarenorum contra Romanos provecta, suae classi imperator Himerium dromi logothetam praeficit, eique adiungit Andronicum Ducam. hic Samonas, qui quod a Constantino ex fuga, ut monstravimus, retractus fuerat, implacabile in Ducas odium gerebat, quendam Andronici familiarium subornat, eique persuadet ut occulte Andronicum per literas moneat ne navim conscendat: nam imperatorem, a Samona eo pertractum, Himerio ipsius excaecandi mandatum dedisse, et Andronicus literis iis acceptis noluit cum Himerio in bellum ire. Himerius itaque solus coactus est sexta Octobris die cum hostibus configere, eosque devicit et interfecit. quo cognito, Andronicus desperatis suis rebus ac convasatis, cum necessariis ac servis suis castellum quoddam

ὁ Καβάλαν ὠνόμαζον, καὶ εἰς ἀποστασίαν ἔβλεψεν. οὐκ ἀνίει δ' ὁ Σαμωνῦς ἀφορμῆς δραζόμενος καὶ παροξύνων καὶ συνταράσσει τὸν βασιλέα, καὶ λέγων ὡς ἐγὼ πάλα κατανενοήκειν τὸν ἄνθρωπον, καὶ ὡς ἀποστασίαν ὠδίνει καὶ ὡς χρῆ προκαταλαβεῖν τὰς 5 ὁρμῆς αὐτοῦ. ἐπεὶ δὲ τῇ σῆ μελλήσει, ὃ βασιλεῦ, παρεῖται μὲν ὁ ἐπιτήδειος καὶ ῥῆστος καιρὸς καὶ ὄχρητο ἐκ μέσων ἡμῶν τῶν χειρῶν ὁ πολέμιος, τὸν δεύτερον κἂν πλοῦν ποιητέον, μὴ καὶ λάθῃ δρούσας τι μᾶλλον ἢ παθῶν. τούτοις τοῖς λόγοις ὡσπερ τιμὴ πλῆ- B κτρω νηγείς ὁ βασιλεὺς τὸν Ἰβηρίτζην Γρηγοριῶν, δομέστικον τῶν 10 σχολῶν καὶ κηδεστὴν Ἀνδρονίκου τυγχάνοντα, μετὰ δυνάμειωσ ἀδρῶς ἀποστέλλει κατ' Ἀνδρονίκου. ὕπερ μαθῶν ἐκεῖνος, καὶ ὡς ὁ πατριάρχης Νικόλαος, ὃ τὰ πολλὰ ἐθάραρει, ἐξεβλήθη τῆς ἐκκλησίας, καταλιπὼν τὴν Καβάλαν πανοικί προσέφυγε τοῖς Ἀγαρηνοῖς· ὃν ὁ ἀμερμουμνῆς ἐντίμως καὶ μεγαλοπρεπῶς ἐδέξατο. 15 ἀναλογισάμενος δ' ὁ βασιλεὺς οἶον ἀπώλειε στρατηγὸν καὶ οἶον ἔξειεν πολέμιον ἐμελλεν, ἤσχαλλε καὶ ἐδυσφόρει καὶ τρόπον ἐζήτηε πῶς ἂν αὐτὸν τοῖς Ῥωμαίοις ἐπανασώσῃται. ἐγένετο οὖν γράμμα βασιλικὸν πῶσάν τε ἀμνηστίαν αὐτῷ κακῶν χαριζόμενον, τὴν οἰκαδέ C τε ἐπιστροφήν ἐπιτρέπον, καὶ τὴν προτέραν εὐήμεριαν καθυπι- 20 σχνούμενον καὶ μυρίας ἄλλας δωρεὰς καὶ εὐεργεσίας· ὕπερ ἐλλέξαντες κηρῷ λιμπάδι προσεικότε διδοῦσι τινι τῶν Σαρακηνῶν ἀπὸ τοῦ κραιτωρίου ἐκβληθέντι καὶ μεγαλοπρεπῶς φιλοφρονηθέντι, ἐπισκήψαντες ἀπελθεῖν ἐν Συρίᾳ καὶ ἐγχειρίσαι τοῦτο τῷ

8 ὑπό τινος πλήκτρον C
22 ἐκβληθέντος C

14 ὑπεδέξατο. ἀναλογιζόμενος C

occupavit supra Iconium situm, Cabalam nomine, et ad defectionem spectavit. at Samonas arrepta occasione non desitit imperatorem verbis concitare atque irritare: se dudum sensisse Andronicum defectionem parturire, et esse eius conatui antevertendum: imperatorem cunctando optimam eius rei occasionem dimisisse, atque ita hostem e manibus evasisse. sed vel sic aliquid conandum, ne quod ab eo acciperetur damnum. hoc quasi stimulo incitatus Leo Iberitzam Gregorum scholarum domesticum et Andronici affinem cum valido exercitu contra Andronicum emittit. Andronicus ubi hoc rescivit, et Nicolaum patriarcham, quo maxime erat fretus, ecclesia eiectum esse, Cabala relicta ad Agarenos cum omnibus suis profugit; eumque amerumnones honorifice admodum accepit. imperator porro reputans quantum isto amisso ducem amisisset et qualem esset habiturus hostem, animi angebatur, et quomodo eum reduceret ad suos cogitabat. scribuntur tandem literae imperatoriae, quibus Andronico et offensarum omnium oblivio et reditus domum et pristina dignitas atque fortunae et innumera dona ac beneficia offeruntur. eae coreo inclusae Sarraceno cuidam, e praetorianis captivis ad summam favorem producto, in Syriam Andronico perferendae traduntur.

Ἀνδρόνικῳ. ἀπελθόντα γοῦν τὸν Σαρακηνὸν προσλαβόμενος ἰδίᾳ ὁ Σαμωνᾶς “οἶδας ὃ κατέχεις;” ἠρώτα, τὸν κηρὸν αἰνιζόμενος. ἀγνοεῖν δ’ ἐκείνου φήσαντος “ὃ δοθεὶς σοι κηρός, ὦ φίλος,” ἔφη, “τῆς Συρίας ἐστὶν ἡ ἀπώλεια· καὶ εἴ τι κήδη τοῦ ἔθνους τοῦ σοῦ καὶ τῶν ὁμοπίστων, χερσὶ κατάθων τοῦτο τοῦ οὐζῆρ.” ὥστε δὲ 5
 D διακονῆσαι τοῖς ὑπ’ αὐτοῦ παραγγελθεῖσι, καὶ δώροις αὐτὸν μεγίστοις πολυτελῶς ἐφιλοφρονήσατο. ἀπελθὼν οὖν ὁ Σαρακηνὸς ἐνεχείρισε τῷ οὐζῆρ τὸν κηρὸν· ὃν καθελὼν ἐκείνος καὶ τὸ γραμματίον εὐρών, καὶ τὸν ἐν τούτῳ κείμενον ἀναλεξάμενος νοῦν, ἀπήγγειλε τῷ ἀμερμουμνῆ. καὶ εὐθὺς Ἀνδρόνικον καὶ τοὺς σὺν 10 αὐτῷ τὸ δεσμοκτήριον ὑπέδεχeto. ἐπὶ πολὺ οἷν κακουχοῦμενοι, καὶ μὴ φέροντες τὰ ἐκ τῆς φυλακῆς λυπηρά, ἠναγκάσθησάν τινες τὴν οἰκειαν ἔξομῶσασθαι πίστιν. ὁ μὲν οὖν Ἀνδρόνικος οὕτω καὶ τὸν βίον κατέλυσε.

Κωνσταντῖνος δὲ ὁ τούτου νίδς πρὸ τοῦ θανεῖν ἐκείνον, 15 εἰδήσει καὶ τοῦ πατρός, συσκευασάμενος μετὰ καὶ τινων ἄλλων τῶν περὶ αὐτὸν (ἐτύγχανον γὰρ συγχοὶ μετ’ αὐτοῦ ἔτι ἐν τῇ
 P 604 φρουρᾷ ἐγκαθειργμένοι διὰ τὸ μὴ θελῆσαι τὸ οἰκεῖον ἀπώμοτον θέσθαι σέβας) τὰ δεσμὰ διαρρήξαντες ἐξέρχονται τῆς φυλακῆς, καὶ καλωδίῳ ἑαυτοὺς καθιμήσαντες ἵππων τε εὐπορήσαντες ἀπεδί- 20 δρασκον. στρατιωτῶν δὲ πεμφθέντων εἰς τὴν κατάσχεσιν τούτων, νῦν μὲν ὑποστρέφοντες καὶ πολεμοῦντες νῦν δὲ χρυσίον ῥιπτοῦντες ἀπισκευάζοντο τοὺς διώκοντας, καὶ οὕτως ἴσχυσαν ἐπιβῆναι τῶν ὀρίων Ῥωμαίων. ταχὺ μὲν οὖν ὁ βασιλεὺς τὸν Κωνσταντῖνον

20 σχολίῳ margo C

23 τῶν Ῥωμαίων ὀρίων C

discedentem Sarracenum Samonas seorsim compellans “scis” ait “quid portes?” ceram innuens. neganti “cera” inquit, “quam gestas, Syriae est exitium; et tu, si qua tibi gentis et eandem tecum religionem colentium est cura, eam veziri in manus trade.” promittentem ita facturum donis pretiosius magnifice est demeritus. ergo Sarracenus confecto itinere veziri coreum tradit; isque cera remota literas inventas legit, et percepta sententia rem amer mumnae significat. extemplo Andronicus cum suis in carcerem coniiicitur, ubi diu magnas toleraverunt miseriae; quarum quidam impatientes fidem Christianam abiuraverunt. Andronicus in carcere periiit.

Filius autem huius Constantinus vivo adhuc et conscio patre, re cum quibusdam aliis captivis (complures enim in carcere una inclusi erant, quod religionem veram prodere nollent) composita, ruptis vinculis per funem ex carcere delapsi et equos nacti profugerunt. militesque qui eos comprehensum missi insequerantur, nunc obvertendo se et dimicando, nunc aurum in quo colligendo ii occuparentur proficiendo amoliti, ad fines Romanorum evaserunt. imperator Constantinum et qui

μετεπειψατο, καὶ ὡς αὐτὸν ἀγαγὼν δώροις αὐτὸν παντοίοις καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν ἐφιλοφρονήσατο. πληρωθείσης δὲ τῆς ἐντυχίας, ἐν τῷ μέλλειν ἀπὸ τοῦ χρυσοτρικλίνου ἐξιέναι τὸν Κωνσταντῖνον (ἐκείσε γὰρ ἐποιήσατο τὴν αὐτοῦ δοχὴν ὁ βασιλεὺς) ὑποστρέψαι **B** 5 κελύσας αὐτόν, ἐνατενίσας πρὸς τὰς ἐστηλωμένας ἄνωθεν τῆς πύλης εἰκόνας τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Θεομήτορος ὁ βασιλεὺς, τὰδε πρὸς τὸν Κωνσταντῖνον εἰρήκει "μή σε πλανήτω, ὦ Κωνσταντῖνε, τὸ ὄνομα, μηδὲ διὰ τοῦτο οἶον κατάρξῃεν Ῥωμαίων· ἡ βασιλεία γὰρ τῷ ἐμῷ νῦν Κωνσταντίνῳ ἐκ Θεοῦ τεταμμένται, καὶ τοῦτό μοι **10** δῆλον γέγονεν ἐκ προρρήσεων Θεῶν ἀνδρῶν καὶ προορᾶν τὰ μέλλοντα διὰ καθυρότητας κτησαμένων. ἔμμενε γοῦν τῇ δοθείσῃ σοι τάξει, καὶ μὴ φαντάζου τὰ ὑπὲρ σεαυτὸν. ἢ μὴν ἴσθι ὡς τυραννήσαντος ἢ κεφαλῆ σου σώματος ἄτερ διὰ τῆσδε τῆς πύλης εἰσελεύσεται." ὃ καὶ γέγονεν ὕστερον· μετὰ θάνατον γὰρ τοῦ **15** Λέοντος τυραννήσας ὁ Κωνσταντῖνος ἀηγήθη ἐν τῷ τοῦ γενικοῦ **C** σκερῆτι, καὶ διὰ τῆς ῥηθείσης πύλης λύθρω καὶ αἵματι σταζομένη ἢ τούτου κεφαλῆ εἰσῆχθη εἰς τὰ βασίλεια.

Ὁ δὲ βασιλεὺς διὰ τινὰ ὑπόνοιαν Ἐδστάδιον μάγιστρον τὸν Ἀργυροῦν μετεκίνησε τῆς ἀρχῆς (ἦν γὰρ δρογγάριος τῆς βίγλας), **20** δς καὶ ἀπιῶν οἴκαδε φαρμάκῳ κατεργασθεὶς ἐτελεύτησε, πολλὸν πόνον αὐτοῦ τῷ τε στρατῷ καὶ τῷ στόλῳ καταλειπών, μεμνημένοις τῶν ἀνδραγαθημάτων αὐτοῦ. ἐτάφη δὲ κατὰ τὸ Χαρσιανὸν ἐν τῇ μονῇ τῆς ἁγίας Ἐλισάβετ, ἣν Λέων ὁ πάππος αὐτοῦ ἐκαι-

8 κατάρξαι C

11 οὖν C

21 μεμνημένων C

cum ipso erant statim ad se vocat donisque variis afficit; et a primo congressu, cum aureo triclinio esset exiturus Constantinus (ibi enim eum exceperat convivio Leo), revocat eum imperator; atque oculis in imagines Christi et deiparae, quae superne erant collocatae, defixis sic affatur "Constantine, vide ne imponat tibi nomen tuum, cave, neve ob id Romanis te imperaturum opineris. etenim filio meo Constantino id imperium divinitus est destinatum, quod ego comperi praedictionibus divinatorum hominum, castitate sua futurorum praescientiam nactorum. locum itaque tuum tene, neque te superiora somniaveris. alioqui scito tuum, si tyrannidem affectaveris, caput trunco relicto per hanc portam illatum iri." hoc quidem eventu est confirmatum. mortuo enim Leone Constantinus cum invasisset imperium, in Genici secreto obtruncatus est, caputque tabo et cruore stillans per dictam portam est in regiam allatum.

Praeterea Leo Eustathium magistrum drungarium vigiliae munere suo amovit ob quandam suspicionem; isque domum suam digressus veneno perit, magno sui desiderio exercitui classico relicto, praecleara eius facinora memoria recolentibus. sepultus est apud Charsianum in monasterio S. Elisabethae, quod novum avus eius Leo condiderat. hic

νούργησεν, ὃς καὶ τὸ τῶν Ἀργυρῶν ἐπίθετον ἐκληρώσατο πρῶτος, D εἶτε διὰ καθαρότητα βλου, εἶτε καὶ δι' εὐπρέπειαν σώματος, εἶτε καὶ διὰ τινὰ τρόπον τῆς αὐτοῦ γενναιότητος· τοσοῦτον γὰρ περιῆν ὁ ἀνὴρ τῶν ἐπὶ τοῦ Μιχαὴλ γενομένων ἀνθρώπων ὥστε μόνος μετὰ τῶν οἰκογενῶν συνερρήγγυτο τοῖς ἐκ Τεφρικῆς Μανιχαίοις 5 καὶ τοῖς ἐκ Μελιτηνῆς Ἀγαρηνοῖς, καὶ τούτους ῥαδίως ἐτρέπετο. καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ μόνον φημιζόμενον φόβητρον ἦν πᾶσι τοῖς ἀντιπάλοις.

Χάριν δὲ ἀλλαγίου ἐκπεμφθέντες ἀπὸ τε Ταρσοῦ καὶ Μελι-
τηνῆς ὁ τε Ἀβελβάκης ἐκεῖνος καὶ ὁ τοῦ Σαμωνᾶ πατὴρ κατέλαβον 10
τὴν βασιλεύουσαν. καὶ τούτους ὁ βασιλεὺς ἐδέξατο μεγάλην
δοξὴν ποιήσας καὶ κόσμῳ πολλῷ τὴν Μαγναύραν κατακοσμήσας.
P 605 ἐκαλλώπισε δὲ καὶ τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν πολυτελῶς, καὶ εἰσ-
ήγαγε τούτους ἐκεῖσε, καὶ τὰ τίμια ὑπέδειξεν ἅπαντα καὶ τὰ τῆ
Θείᾳ λατρείᾳ λειτουργοῦντα σκεύη. τοῦτο δὲ ἀνάξιον ἦν Χρι- 15
στιανικῆς καταστάσεως, ἀλλοφύλοις ἀνθρώποις καὶ ἀλλοπίστοις
ἐκθεατὰ ποιεῖν τὰ καὶ τοῖς μὴ καλῶς βιοῦσιν εὐσεβέσιν ἀνθρώποις
ἀθέατα. ὁ δὲ τοῦ Σαμωνᾶ πατὴρ τὴν παρρησίαν, ἣν ὁ τούτου
υἱὸς ἔσχε πρὸς βασιλέα καὶ τὴν τιμὴν θεασάμενος καὶ τὴν δόξαν,
ἠρετίσατο συνεῖναι τῷ υἱῷ, Μελιτηνὴν τὴν πατρίδα ἀπαρηησά- 20
μενος. Σαμωνᾶς δὲ οὐ συνεχώρει, παρήγει δὲ μᾶλλον εἰς τὰ
οἰκεῖα ὑπονοστήσαι καὶ τῆς ἰδίας ἔχεισθαι πίστewς, προσμένειν δὲ
καὶ αὐτόν, εἰ καιροῦ λάβοιτο, ἐκεῖσε γενέσθαι. τῆς δὲ ἑορτῆς
B ἐπιστάσης ἐν ἧ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐν πυρίναις γλώσσαις τοῖς ἀπο-

17 θεατὰ C ἀνθρώποις om C

Leo primus Argyrorum, id est argenteorum, cognomen familiae suae intulit, sive ob vitae puritatem, sive decorem corporis, sive ob illustrem fortitudinem, qua is aequales suos (claruit autem Michaelo impetrante) adeo superavit ut solus cum vernis suis Manichaeos Tephricenses et Melitenaeos Agarenos adortus in fugam facile coniecerit, nominisque etiam eius mentio terrorem hostibus incusserit.

Ceterum pactorum causa a Tarso et Melitena ad Leonem missi venerunt Cpolin Abelbaces et Samonae pater. quos magnifico excepit imperator convivio in Magnaura, splendide instructa. exornavit et magnum templum magnifice, legatisque introductis omnia etiam vasa ad divinam pertinentia liturgiam demonstravit. id quidem statu Christiano indignum fuit, peregrinis hominibus, iisque a vera religione alienis, ea ostendere quae ne a piis quidem et integrae vitae hominibus temere visuntur. et Samonae pater cum videret quantum potentiae atque honoris apud imperatorem filius obtineret, cum filio manere voluit patria Melitena deserta. verum Samonas id passus non est, hortatus patrem ut domum rediret et in sua religione perseveraret, ac se quoque expectaret, prima quoque occasione domum rediturum. festo pentecostae

στόλοις ἐφοίτησεν, ἔστειψε τὸν οἰκεῖον υἱὸν Κωνσταντῖνον ὁ βασι-
 λεὺς διὰ Εὐθύμου τοῦ πατριάρχου. σπεύδων δὲ ὁ Σαμωνᾶς τὴν
 τῆς βασιλίδος πρὸς ἑαυτὸν ἐπισπάσασθαι εὐνοίαν, Κωνσταντῖνον
 τὸν ἑαυτοῦ ὑπηρετήν ἐκτομίαν ὄντα καὶ τῆς τῶν Παφλαγόνων ἡρ-
 5 μώμενον χώρας τῇ Ἀγούστη παρέλαχεν ὑπηρετεῖν. τοσοῦτον δὲ
 οὗτος ἠγαπήθη παρ' αὐτῆς καὶ Λέοντος τοῦ βασιλέως ὡς καὶ αὐ-
 τὸν τὸν Σαμωνᾶν διερεθίσαι πρὸς φθόρον, καὶ διαλοιδορεῖσθαι
 αὐτῷ πρὸς βασιλεῦ ὡς τῇ Ἀγούστη τάχα πλησιάζοντι· ὅπερ ὡς
 ἀληθές πιστεύσας, ἀποστείλας ἀπέκρινεν αὐτὸν μοναχὸν ἐν τῇ τοῦ
 10 ἁγίου Ταρασίου μονῇ δι' αὐτοῦ τοῦ Σαμωνᾶ. μετ' ὀλίγον δὲ Ἐ
 πάλιν μεταγνοὺς καὶ προσλαβεῖν τοῦτον ἐθέλων μετήγαγε δι' αὐ-
 τοῦ τοῦ Σαμωνᾶ εἰς τὴν μονὴν τῶν Σπειρῶν. ἐν τῷ Δαματροῦ
 οὖν ἐξεληθὼν ὁ βασιλεὺς καὶ ἐν τῇ τοῦ Σαμωνᾶ ἀριστήσας μονῇ,
 καὶ θεασάμενος Κωνσταντῖνον, εὐθέως διεκελεύσατο, καὶ ἀπέ-
 15 δυσαν αὐτὸν τὰ τοῦ μονήρους βίου ἄμφια καὶ ἐνέδυσαν στολὴν
 κοσμικὴν. καὶ εὐωχούμενός τε παρ' αὐτῷ δοθῆναι οἱ ἐκέλευσε
 τὸ ποτήριον ἐν τῷ ἀρίστῳ, καὶ εἰσερχόμενος ἐν τῷ παλατίῳ
 ἐφείλκετο καὶ αὐτὸν μετ' αὐτοῦ. ὄρων δὲ καὶ ὁ Σαμωνᾶς ἀξια-
 νομένην τὴν πρὸς τὸν Κωνσταντῖνον τοῦ βασιλέως ἀγάπην ἐπι-
 20 βοδλῆν κατ' αὐτοῦ ῥάπτει, τόνδε συντεθειμένην τὸν τρόπον. D
 κοινολογησάμενος Μεγίστῳ τῷ κοιτωνίτῃ καὶ Μιχαῆλ τῷ Τζιρί-
 θωι γραμματίων συντίθῃσι λοιδορίας ἔχον κατὰ τοῦ βασιλέως
 ἀπέρους, Κωνσταντῖνου τοῦ Ῥοδίου, ὃς ὑπεγραμμάτευε τῷ Σα-
 μονᾶ, τοῦτο συνθέντος· ὅπερ γράψαντες καὶ σφραγίσαντες ἐν

16 αὐτοῦ?
 βασιλεῖ C

19 ἐπιβουλὴν — 20 τρόπον om C

22 Μιχαῆλ]

die imperator filium suum Constantinum opera Euthymii patriarchae coronavit. at vero Samonas, ut Augustam demereretur, suum ministrum Constantinum natione Paphlagonem eunuchum ei pro famulo tradit. is Constantinus in tantam Augustae et Leonis gratiam, ut ipse etiam Samonas invidia correptus apud imperatorem eum detulerit, quasi cum Augusta is rem haberet. cui criminationi credens Leo, Constantinum monachi in morem tonderi iubet, et ab ipso Samona in Tarasii monasterium deduci. paulo post autem mutata sententia recipere eum cupiens, eiusdem Samonae opera eum in monasterium Spirarum transtulit. egressusque ad Damatryum, et in Samonae pransus monasterio, cum videret Constantinum, illico mandavit ut monachi habitu exutus civili vestitu amiceretur; et apud eum convivans poculum ei suum dari iussit, secumque hominem in palatium reduxit. Samonas videns imperatoris in Constantinum amorem crescere, composita re cum Megisto Coetonita et Michaelo Tzirithone, libellum conviciis in Leonem innumeris refertam opera scribae sui Constantini Rhodii conficit, eumque

τῷ μετατωρίῳ ἔρριψαν. τοῦ δὲ βασιλέως δημοσίαν πρόδοσον ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ ποιησαμένον, κὰν τῷ μετατωρίῳ εἰσελθόντος, καὶ ἐν ᾧ ἤρχετο τόπω τοῦτο ἐρριμμένον ἰδόντος, εἰληφότος τε καὶ ἀναγνόντος, πολλὴ κατέσχευ ἀπορία τοὺς συμπαρόντας, διστάζοντος ἐκάστου καὶ ἀγνοοῦντος τὸν ῥίψαντα. κατέσχε δὲ καὶ τὸν 5 βασιλεῦ ἀθυμία πολλή, καὶ τὸν πεποιηκότα ἐξήτει. γέγονε δὲ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον καὶ ἔκλειψις σελήνης μεγίστη, δι' ἣν ὁ βασιλεὺς τὸν μητροπολίτην Συνάδων μετεκαλέσατο Πανταλέοντα, P 606 τῆς ἀστρονομικῆς παιδείας ἐν μνήσει τυγχάνοντα, τὸ τῆς ἐκλείψεως ἀποτελεσμα μαθεῖν ὀριγνώμενος. ὃν εἰσερχόμενον πρὸς τὸν 10 βασιλεῦ ὁ Σαμωνᾶς ἰδίᾳ παραλαβὼν ἠρώτησεν εἰς τίνα τὴν κάκωσιν ἔσεσθαι, καὶ τὸνδε φάναι ὅτι εἰς σέ· τὴν γὰρ δὲ τοῦ Ἰουνίου διερχόμενος ἡμέραν οὐδὲν ἔκτοτε πείσῃ κακόν. ἐρωτηθεὶς δὲ καὶ παρὰ τοῦ βασιλέως περὶ τούτου εἶπεν ὅτι εἰς τὸ δεύτερον πρόσωπον ἢ κάκωσις ἐπισκῆψει. ὑπάπτειν οὖν ὁ βασιλεὺς δεύ- 15 τερον πρόσωπον εἶναι τὸν ἑαυτοῦ ἀδελφὸν Ἀλέξανδρον. καὶ τὰ μὲν τῆς προρρήσεως ἦν ἔσχευ ἀπόβασιν, προῦν ὁ λόγος δηλώσει· Μιχαὴλ δὲ τοῦ Τζιρίθωνος κατ' ἰδίαν τῷ βασιλεῖ προσελθόντος καὶ καταμηνύσαντος ὡς ὁ Σαμωνᾶς εἶη τὸ πιττάκιον πεποιηκώς, B παρευθὺ καταβιβάζεται εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ ἀποκίρεται μονα- 20 χός, εἶτα ἐν τῇ μονῇ τοῦ πατριάρχου Εὐθὺμίου ἀπάγεται, κάκειθεν διαλοιδωρηθεὶς εἰς τὴν τοῦ Μαρτινικίου μετατίθεται. ταῦτα δὲ ἐπράχθη μῆπω τῆς ὠρισμένης προθεσμίας παρὰ τοῦ μητροπολίτου διαδραμούσης. ἐποίησε δὲ ἀντ' αὐτοῦ τὸν Κωνσταντῖνον

8 παντολέοντα C

10 εἰς C

consignatum in Mitatorio abiicit. imperator publice in magnum templum progressus, cum in Mitatorium venisset, quo loco precabatur, libellum invenit ac legit. ea res eos qui aderant in magnam coniecit sollicitudinem, atque ipsi etiam Leoni curam attulit auctorem quaerendum sub idem tempus lunae defectus maximus fuit. et Leo Synnadensem metropolitam, Pantaleonem nomine, astronomica imbutum scientia accivit, ut ex eo deliquii eius quis futurus esset effectus cognosceret. eum ad regem intrantem Samonas percontatus est cuinam adversa portenderentur. responditque "tibi. sed tamen si 13 Iunii diem superaveris, nihil deinde mali tibi eveniet." ab imperatore de eadem re interrogatus, proximae ab imperatore personae denuntiari malum dixit. idque de fratre suo Alexandro accepit Leo: sed quis fuerit praedictionis exitus, mox dicemus. etenim Leo, cum eum Michaelus Tziritho seorsim congressus monuisset libelli infamis auctorem esse Samonam, statim domum suam deportari Samonam et monachi in morem radi iussit, deinde in Euthymii patriarchae monasterium deduci, indeque conviciis proscissum in Martinaciorum transferri. ea omnia acta ante diem a Pantaleone designatum. Constantinum loco Samonae intimum cubicularium Leo fe-

παρακοιμώμενον. ἔκτισε δὲ αὐτῷ καὶ μοναστήριον ἐν ταῖς Νοσσιαιῖς, ἐπ' ὀνόματι τοῦ σωτήρος, ὃ καὶ ἐνεκαίνισεν ἄμα Ἐδθνμῖω τῷ πατριάρχῃ. Ἀγαρηῶν δὲ ἐξελεύστων μετὰ πλοίων τριακοσίων, ὧν ἡγάτο Δαμιανός τε ὁ τῆς Τύρου ἀμηρᾶς καὶ Λέων ὁ 5 Τριπολίτης, Ἰμέριος ὁ λογοθέτης ναύαρχος ὧν τῶν Ῥωμαίων C κατὰ τὸν Ὀκτώβριον μῆνα συνήνησε τοῦτοις εἰς Σάμον, ἧς ἐστρατήγει Ῥωμανός ὁ Λακαπηνός. καὶ συμπλακεῖς τοῖς μετ' αὐτοῦ ἡγήθη, καὶ τῶν ὑπ' αὐτὸν νεῶν διασκεδασθεισῶν μόλις αὐτὸς διεσώθη εἰς Μιτυλήνην.

10 Κουλιανῷ δὲ νοσήματι ληφθεὶς ὁ βασιλεὺς, καὶ ἐπὶ χρόνον τῷ τοιοῦτῳ πάθει κατεργασθεὶς καὶ εἰς ἐσχάτην ἀδυναμίαν ἐλληλακῶς, μόλις ἠδυνήθη ἐν τῷ τῆς ἐγκρατείας καιρῷ τὴν συνήθη ποιήσασθαι δημηγορίαν. συνηθροισμένης γὰρ τῆς συγκλήτου τοιοῦτων ἤρξατο πρὸς αὐτοὺς λόγων. “τὸ μὲν ἐμὸν σαρκίον, ὧ 15 φίλοι, νόσῳ ἐκτροχωθὲν ἀπέρρευσε, καὶ ἡ ἰσχὺς ἐπιέλοιπε, καὶ τάχα οὐκέτι μετ' ἡμῶν βιωτεύω, οὐδὲ καταλήψομαι τὴν τοῦ D δεσπότητος Χριστοῦ ἀνάστασιν. μίαν τοίνυν καὶ τελευταίαν ἡμᾶς αἰτῶ τήνδε τὴν χάριν, ἀπομνημονεῦσαι ἦν εἶχον πρὸς ἡμᾶς χρηστήν διώδυσιν, καὶ ἀντὶ ταύτης εὖνοιαν τῇ ἐμῇ συζύγῳ διατηρήσαι 20 καὶ τῷ υἱῷ.” καὶ ἡ μὲν τοῦ βασιλέως δημηγορία τοιαύτη, ἡ δὲ σύγκλητος βουλὴ ὑπέσχετο δακρυρροοῦσα καὶ μετ' ὀλοφυρμῶν λήπη μὲν συνέχεσθαι ἀπαραμυθῆτῳ τοιοῦτου στερισκομένη δεσπότητος καὶ βασιλέως, εὖνοιαν δὲ διατηρήσειν εἰς τε τὴν δέσποιναν καὶ τὸν ἡμέτερον δεσπότην καὶ βασιλεῖα καὶ σὸν υἱόν, ὥστε, εἰ

2 ἦν C 6 ὀκτώβριον C εἰς] κατὰ τὴν C 10 σὺλληφθεὶς F
i. e. cod. Fontisebraldensis Michaelis Glycae p. ed. Paris. 300 A
16 βιωτεύσω F 19 τηρήσαι C 22 στερισκομένης C

cit, eique monasterium in Nossii aedificavit, de nomine servatoris dictum, idque cum Euthymio patriarcha dedicavit. secundum haec Agreni 300 naves emittunt, ducibus Damiano Tyri amera et Leone Tripolita. his apud Samum, cui tum Romanus Lacapenus praeserat, occurrit Himerius classis Romanae praefectus; victusque ab iis, dissipata classe sua, aegre ipse Mitylenam fuga evasit.

Imperator autem coeliaco morbo correptus, eoque aliquamdiu confectus et in summam redactus invaletudinem, vix potuit orationem ieiunii tempore pro more habere. itaque advocato tum senatu sic inquit. “caro mea, amici, morbo consumpta diffluit viresque defecerunt, ac fortassis vobiscum amplius non vivam, neque ad festum resurrectionis Christi diem vitam perducam. hanc itaque unam ac postremam a vobis gratiam postulo mihi dari: recordamini quam me vobis benignum praebuerim, atque ideo uxorem filiumque vobis commendatum habetote.” senatus cum fletu atque eiulatu ostendit se iactura huius domini atque imperatoris incredibilem percipere dolorem, Augustae autem et filio im-

δεήσει, μυριάκις ἔμπροσθεν αὐτῶν ἀποθανεῖν. ταῦτα εἰποῦσα ἡ σύγκλητος καὶ τελευταῖον ἀσπασμὸν ἀποδοῦσα τῷ βασιλεῖ ἀπηλλάγη. οὐ μὴν γε καὶ εὐθὺς ὁ βασιλεὺς ἐτελεύτησεν, ἀλλὰ διετέλεσε νοσηλευόμενος καὶ σφακελιζόμενος ἄχρι τῆς 11^α τοῦ Μαΐου P 607 μηνός, καθ' ἣν ἀπηλλάγη τοῦ βίου Ἀλεξάνδρῳ τῷ αὐτοῦ ἀδελφῷ 5 τὰ τῆς βασιλείας παραδοὺς σκῆπτρα. ὃν ἰδὼν, ὡς φασι, κατὰ τὴν τελευταίαν ἐρχόμενον ἐντοχίαν εἰπεῖν λέγεται "ἴδε ὁ κακὸς καιρὸς μετὰ 17^α μῆνας." παραδοὺς τοίνυν, ὡς εἴρηται, τὸ τῆς βασιλείας κράτος, καὶ πολλὰ παρακαλέσας τὸν αὐτοῦ υἱὸν Κωνσταντῖνον παιδοτρόφῃσαι καὶ ἐπιμελείας ἀξιοῦν προσηκούσης, τε- 10 λευταῖον δὲ καὶ διάδοχον αὐτοῦ καταλιπεῖν, ἐτελεύτησεν.

Ἀλέξανδρος δὲ ὁ τοῦ Λέοντος ἀδελφός, ἤδη νεανίας ὢν καὶ τὸ εἰκοστὸν τῆς ἡλικίας αὐτοῦ παραμείβων ἔτος, τοῦ Λέοντος ἀποθανόντος παρέλαβε τὰς τῆς βασιλείας ἡνίας, συμβασιλεύοντος αὐτῷ καὶ Κωνσταντῖνου τοῦ παιδὸς Λέοντος. ὅς ἅμα τε ἐπέβη 15 B τῆς βασιλείας καὶ ἅμα ἐκπέμψας ἤγαγε Νικόλαον ἐκ Γαλακρηνῶν τὸν πατριάρχην, καὶ τοῦ θρόνου καταγαγὼν Εὐθύμιον ἀνήγαγε τὸ δεύτερον τὸν Νικόλαον. καὶ ἅμα αὐτῷ καθεσθεις ἐν τῇ Μαγναύρᾳ, σιλεντίου γενομένου, τὴν τοῦ Εὐθύμιου καθάρσειν ἐποιήσατο· ὃν οἱ προσκείμενοι τῷ Νικολάῳ κληρικοὶ ἅμα τῇ 20

8 17^α] τοὺς 17^α CF post μῆνας C: προσέτιςτο δὲ τοῖς μαθη-
 ραῖσι ὁ τοιοῦτος βασιλεὺς, καὶ μάλιστα ἐπὶ περὶ τὴν ἀστρονομίαν
 ἀποτελεσματικῇ. καὶ στιχερὰ δὲ μέλλας τῇ ἐκκλησίᾳ παρῆλθε
 φάλλεσθαι πάσης ἡδύτητος ἀνάγκη. καὶ ἐπιστολαὶ δὲ αὐτοῦ καὶ
 ἄλλα ποιήματα πάσης παιδοσύνης περὶ πλῆρα φέρονται, πρὸς
 τὸν ἀρχαῖον χαρακτήρα ἀποστρεφόμενα. ἀνέγνωσε δὲ καὶ τὰ
 Ἀρχιμῆδεια ἀκριβῶς καὶ εἰς οὐδαὶς ἕτερος τῶν κατ' αὐτόν.
 15 Λέοντος παιδός C 17 τὸν εὐθύμιον F 18 τὸν om F
 19 σιλεντίου C τοῦ om F 20 ἐπηγήσατο F

peratori ita se fideles fore ut vel milles pro eo sint, ita rebus poscen-
 tibus, mortem appetituri; itaque imperatore extremum consulatato disces-
 serunt. Leo tamen vitam, morbo interim misere conflictatus, usque ad
 11 Maii diem preduxit. moriens imperium fratri suo Alexandro reli-
 quit. quem postremum ad se venientem videns fertur dixisse "en malus
 temporis articulus post tredecim menses." eundem multis hortatus est
 ut Constantinum educare ac digne tractare vellet eumque sibi heredem
 imperii facere.

Alexander Leonis frater, annum iam aetatis 20 egrediens, imperii
 habenas suscepit, consorte Constantino Leonis filio. simulatque occupit
 imperium, Nicolaum patriarcham Galacrenis revocavit, ac deturbato
 Euthymio eum in solio pontificali reposuit. eique in Magnaura assidens,
 facto silentio Euthymium deposuit. hunc clerici qui Nicolao favebant,

καθαιρέσει ὡσπερ ἄγριοι ἐμπεδῶντες θῆρες ἐπληττον, κονδύλους ἐνέτριβον, ἐκολάφιζον, τὴν ἱεροπρεπῆ ἀνέτιλλον γενειάδα, ἐπὶ τράχηλον ὄψον καὶ ἄλλας ἀνυποσίτους ποιῶνς τούτῳ ἐπέφερον, ἐπιβάτην ἀποκαλοῦντες καὶ μοιχὸν καὶ ἀλλοτρίᾳ ἐπιπηθῆσαντα
 5 **γυναικί.** ὁ δὲ ἱερὸς ἐκεῖνος ἀνὴρ πρῶως ἅπαντα καὶ ἡσυχῶς ἐπέφερεν. ὑπερβῆως οὖν ἐν τοῖς Ἀγαθοῦ σταλαῖς καὶ μετὰ μικρὸν χρόνον ἀποβιούς, ἐν τῇ πόλει εἰσαχθεὶς θάπτεται εἰς τὴν αὐτοῦ μοτῆν. ὁ δὲ κληρικὸς ὁ τὰς πολυὰς αὐτοῦ τίλας, ὑποστρέψας εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, κατ' αὐτὴν τὴν ὥραν εὔρε ταύτην
 10 ἐμπεπρησμένην καὶ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ ἐκλελυμένην, ἥτις καὶ διήρκεισεν ἐπὶ χρόνους ἱκανοὺς μεταιτουῖσα καὶ τὰς πρὸς τὸ ζῆν ἀφορμὰς συλλέγουσα.

Ὁ δὲ βασιλεὺς Ἀλέξανδρος καὶ πάλαι βίον ἀβροδλαιτον ἔχων καὶ διακεχυμένον καὶ πρὸς μόνα ἐπιτοημένον τὰ κυνηγῆσια καὶ τὰς
 15 ἄλλας ἀκολάστους καὶ ἐκδεδιητημένας τῶν πράξεων, καὶ μηδὲν ἔργον βασιλέως εἰδὼς διαπράττεσθαι, ἀλλὰ τρυφαῖς καὶ ἀσιλ- **Δ** γείαις σχολάζειν ἡγαπηκῶς, ἐπεὶ τῆς βασιλείας καὶ τῶν ὄλων ἐγένετο ἐγκρατής, οὐδὲν ἄξιον λόγου ἢ διανοήσατο ἢ κατεπράξατο· μοναρχήσας γὰρ Ἰωάννην τινὰ βγύρτην καὶ μηδεὶς ἄξιον λόγου
 20 (Λαζάρης τούτῳ ἐπώνυμον) φαίτωρα πεποίηκεν, ὃς καὶ μετὰ μικρὸν κακῶς ἀπέρρηξε τὴν ζωὴν, ἐν τῷ Ἐβδόμῳ σφαιρίζων ὁ κληρικὸς. ὡσαύτως καὶ Γαβριηλόπουλον καὶ Βασιλίτζην, συμ-

1 ἐκπεδῶντες F 2 ἀπέτιλλον CF γενειὰς F 3 τραχή-
 λου F 5 πάντα C 10 αὐτοῦ om C καρεμένην C
 16 βασιλέως ἔργον F 22 γαβριηλόπουλον P

ut primum ei dignitas abrogata est, facto quasi in feram impetu pugnis ceciderunt, alapas inflixerunt, barbam evellerunt, praecipitem in cervicem impulerunt, aliisque gravissimis modis multarunt, incensorem vocantes et adulterum et qui alienam invasisset uxorem. quae sanctus ille vir omnia placide perpressus et in Agathi relegatus pauloque post vita defunctus est. corpus eius in urbem relatum, inque ipsius monasterio sepultum est. clericus autem is qui ei canos evellerat, domum reverens eam hac ipsa hora incendio absumptam deprehendit, filiamque membris luxatam, quae multos deinde per annos mendicando victum quaesivit.

Enimvero Alexander, iam pridem molli dissolutaeque aduetus vitae, solisque deditus venationibus aliisque intemperantibus atque intemperativis actionibus, nullius imperatorem decentis rei gerendae gnarus, tantumque luxui et libidinibus intentus, imperium adeptus nihil memorabile neque egit neque instituit. Ioannem quendam clericum circulatorem, et nullius pretii hominem, cognomento Lazarem, rectoris officio dignatus est, qui paulo post in Hebdomo plura ludens male periit. Gabrielopulum et Basilitsam, quibus antequam imperator fieret collatoribus suarumque

παιστορας αὐτῷ ὄντας πρὸ τῆς βασιλείας καὶ τῶν ἀκολάστον προ-
 ξεων κοινωνοὺς καὶ θεράποντας, πλείστοις τε χρήμασι περιήντηλε
 καὶ εἰς πατριωτικῆτος τιμὴν ἀνεβίβασεν. ἐβούλετο δ' ὡς φασιν,
 εἰ μὴ θεὸς ἐπέσχε, τὸν Βασιλιτῆζην εἰς τὸν βασιλειον θρόνον ἀνα-
 γαγεῖν καὶ Κωνσταντῖνον ἐθουχίσαι τὸν οἰκείον ἀνεψιόν. δ καὶ 5
 P 608 ἐγένετο ἄν, εἰ μὴ θεὸς μὲν πρότερον, ὡς εἴρηται, διεκώλυσεν,
 ἔπειθ' οἱ πρὸς Λέοντα τὸν τοῦ παιδὸς πατέρα διαφυλάττοντες
 εὖνοιαν, ποτὲ μὲν λέγοντες ὡς νῆπιός ἐστι ποτὲ δὲ ὡς ἀσθενής,
 καὶ οὕτω κατὰ μικρὸν ἀποβουκολήσαντες τὸν Ἀλέξανδρον τὸν
 παῖδα ἐσώσαντο, τοῦ θανάτου καταλαβόντος ἐκείνον. ἐπὶ τού- 10
 του βασιλεύσαντος ἐφάνη κομήτης ἐκ δύσεως, ὃν ξιφίαν καλοῦσιν
 οἱ περὶ ταῦτα δεινοί. τοῦτον δὲ ἔλεγον αἰμάτων χύσειν προσημαί-
 νειν ἐν τῇ βασιλίδι.

Ὁ δὲ βασιλεὺς πλάνοις καὶ γόησιν ἐκδεδωκὼς ἑαυτὸν, καὶ
 πυνθανόμενος περὶ τῆς ἑαυτοῦ βασιλείας εἰ μακροχρόνιος ἔσται, 15
 B ἐπέσχεοντο μακρόβιον αὐτὸν ἔσσεσθαι, εἰ ὁ ἐν τῷ ἵππικῷ ἔσθηκᾶς
 σύαγρος ὁ χαλκοῦς, αἰδοῖα καὶ ὀδόντας μὴ ἔχων, προσλάβοι
 παρ' αὐτοῦ. στοιχεῖον γὰρ αὐτοῦ τοῦτον εἶναι προφανῶς·
 Λέοντι γὰρ ἀντιμάχεται τῷ αὐτοῦ, φασίν, ἀδελφῷ. οἷς πει-
 σθεῖς ὁ τοῖς ἀληθείαις χριφύβιος τὰ λείποντα μέρη τῷ χολῶ 20
 προσανενέωσε. τῇ τοιαύτῃ σὺν ἐχόμενος ἀπονοία, ἵππικὸν πε-
 ποιηκῶς, τοὺς ἱεροὺς τῶν ἐκκλησιῶν πέπλους καὶ τοὺς θείους λύ-
 χρους καὶ τοὺς λαμπτήρας ἀναλαβὼν τὸ ἵππικὸν κατεκόσμησε,

8 ὡς post δὲ om C

10 διέσωσαν C

20 χολῶος C

Mbidum ministris et sociis usus fuerat, pecuniae effusis largitionibus
 ditatos ad patriciam dignitatem extulit. fertur animo agitate ut Basi-
 litzam sibi successorem faceret, ac Constantinum Leonis fratris sui filium
 castraret. atque id perfecisset, nisi deus praecipue impedivisset, et
 obstitissent ii qui Leoni fidem servabant, Constantinum modo puerum
 adhuc modo infirmum dicentes, itaque paulatim lactando Alexandrum
 trahentes, donec mors consilia eius interceptit. hoc imperante cometa,
 qui a gladii similitudine Xiphias dicitur ac sanguinis fusionem in urbe
 portendere fertur, ab Occidente apparuit.

Ceterum Alexander cum se impostoribus ac praestigiatoribus dedis-
 set, ex iisque sciscitaretur an sibi diuturnum esset futurum imperium,
 id responsi tulit diu victurum, si apro aeneo qui in Circo erat, pu-
 denda et dentes (nam haec deerant) adderet. cum enim esse elemen-
 tum Alexandri haud dubie, repugnantis fratri eius Leoni. persuasum
 est hoc homini vere porcinam vitam degenti, et partes istas apri in-
 stauravit. hac vaecordia captus, cum equestres ludos ederet, aulaea
 ecclesiastica et candelabra sacra Circo ornando adhibuit, deo res con-

τὰ θεῶ ἀπατεθειμένα κοινῶν ἢ μᾶλλον εἰπεῖν τοῖς εἰδώλοις ἀνα-
 τιθεῖς ὁ δειλίαιος. Ἰμέριον δὲ τὸν λογοθέτην ἐκ τῆς τῶν Ἀγαρη-
 νῶν ἤτιης ὑποστρέψαντα καὶ τὴν βασιλίδα κατειληφῶτα ἀποστεί-
 λους περιώρισεν ἐν τῇ μοῆ τῶν Καλυπῶν, ἐπαπειλούμενος. ὡς C
 5 ἐχθρῶ τούτῳ χρῆσασθαι διὰ τὸ καὶ αὐτὸν πολλὰ κατ' αὐτοῦ συν-
 θέσθαι ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ ἀδελφοῦ. οὗτος δὲ μικρὸν ἐν τῇ
 ἔξορίᾳ βιοῦς ἀπέθανεν ὑπὸ τῆς θλίψεως κατεργασθεῖς. τοῦ
 Βουλυγύρων δὲ ἄρχοντας Συμειῶν πρόσβειε πεπομφότος τοὺς πεν-
 σομένους εἰ τὴν εἰρήνην ἀσπάζοιτα καὶ τιμὴν φυλάττοι πρὸς αὐτὸν
 10 ὅποῖαν ἂ προβεβυσίλευκῶς ἀδελφὸς αὐτοῦ, τοὺς μὲν πρόσβειε
 ἀτίμως ἐξέπειψεν, ὑπερόγκους καὶ ἀλαζόνας λόγους καὶ φροναγμα-
 τώδεις ἐκατέρφας καὶ ἀσεβειὰς χρῆσάμενος κατὰ Συμειῶν, ἐν
 τούτοις κατακλήττειν τούτων οἰόμενος. ὑποστρεψάντων δὲ τῶν D
 πρόσβειων πρὸς τὸν Συμειῶν, μὴ ἐνγυκῶν ὁδὸς μετρίως τὰς ἐκ
 15 τοῦ Ἀλεξάνδρου ὕβρεις καὶ τὰ φρονάγματα καὶ τὰς ἀπειλάς, ἔλυσε
 τὴν εἰρήνην καὶ κατὰ Ῥωμαίων ἐκράνεν ἔπλα κτελεῖν. Ἀλεξάνδρος
 δὲ τῇ ε' τοῦ Ἰουνίου μηνὸς λευσόμενος καὶ ἀριστήσας καὶ οἰνωθεῖς
 μετὰ τοὺς ἕνους κατήλθε σφαιρίσων. πόνου δὲ γεννηθέντος ἐν
 τοῖς ἐγκάτοις αὐτοῦ ἀπὸ τῆς τῶν βρωμάτων ἀπληστίας καὶ τῆς
 20 μέθης ἀνελθὼν ἐν τῇ παλατίῳ, ἀσματος αὐτῷ πολλοῦ ἐκ τῶν
 ῥινῶν καὶ τῶν αἰδοίων ὄντος, μετὰ μίαν ἡμέραν ἐτελεύτησεν,
 ἐπιτρόπους καταλιπὼν τὸν πατριάρχην Νικόλαον, τὸν μάλιστα
 Στέφανον, τὸν μάλιστα Ἰωάννην τὸν Ἐλαδᾶν, Ἰωάννην τὸν
 ῥαββίτωρα, τὸν Βασιλιτίζην καὶ τὸν Γαβριηλόπικων, τὴν βυσι-

1 εἰπεῖν om C

4 καλυπῶν C

8 τοὺς πενσομένους om C

14 οὕτω C

16 ἐκατέρφασαι ἐκράνεν C

18 δὲ] δὲ τινος F

19 αὐτοῦ om C

socratas profanans, aut verius eas simulacris impijs dedicans. Himerium logothetam a clade Agarenica in urbem reversum in monasterium Calypterum relegavit, comminatus se eum hostis loco habiturum, quod is quoque contra ipsam imperante Leone multa machinatus fuisset. neque diu in exsilio vixit Himerius, calamitate exanimatus. missos a Simeone Bulgarorum principe legatos, percontante pacem amplecteretur eoque honore ipsum in quo Leo habuerat dignaretur, contumeliose dimisit, arroganter et ferociter ils collocutus, minisque se Simeonem territorum ratus. reversis legatis Bulgarus contumelias et fremitum Alexandri ac minas haud tulit mediocriter, sed rupta pace arma contra Romanos movit. sexta Junii die Alexander pransus lotus et inebriatus a somno ad hadum pilae se contulit; et oborto viscerum ob cibi ingesti abundantiam et ebrietatem dolore in palatium reversus, multo per nares et veretrum sanguine egesto postridie decessit. Constantino fratris sui filio regnum legavit, tutoresque ei constituit Nicolaum patriarcham, Stephanum magistrum, Ioannem Eladum magistrum; Ioannem rectorem,

λείαν παραδούς Κωνσταντίνῳ τῷ οικείῳ ἀνεμιῷ. ἀποθανόντων δὲ ἐτέθη μετὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Βασιλείου.

P 609

Τοῦτον μὲν τὸν τρόπον, ὃν εἶπομεν, ἀποθανόντος Ἀλεξάνδρου εἰς Κωνσταντῖνον τὸν υἱὸν Λέοντος, ἔβδομον τῆς ἡλικίας ἄγοντα ἔτος, τὸ βασίλειον περιελήλυθε κράτης, ὑπὸ ἐπι-5 τρόπους τελοῦντα τοὺς ἄνωθεν ἡριθμημένους. λαβόμενος οὖν τῆς ἐξουσίας Νικόλαος ὁ πατριάρχης ὡς καὶ αὐτὸς ἐπίτροπος ὢν, συνάμα τοῖς ἄλλοις, ἐπηδαιούχει τὰ τοῦ κοινοῦ. τῶν δὲ πραγμάτων οὕτως ἐχόντων, καὶ τῆς βασιλείας, ὡς εἶπομεν, παρὰ τῶν ἐπιτρόπων ἰθυνομένης, Κωνσταντῖνος ὁ τοῦ Λουκῆς Ἀνδρονίκου 10 υἱός, δομέστικος τῶν σχολῶν τυγχάνων καὶ δυναστείαν περιβεβλημένος μεγίστην, γράμμασι τῶν ἐν τῇ βασιλίδι φίλων καὶ συ-
B γενῶν αὐτοῦ παρακινήθει, γεγραφότων ἀκέφαλον εἶναι τὴν βασιλείαν καὶ κακῶς διεξάγεσθαι καὶ μικρὸν ὅσον κινδυνεύειν ὑλεθρίῳ κινδύνῳ. ὑποπεσεῖν, αὐτὸν τε ἀνακαλουμένων ὡς ἐλέφροναι καὶ 15 ἀνδρείων καὶ μόνον δυνάμεινον ἐπαξίως κυβερνήσαι τὴν περιβόητον τῶν Ῥωμαίων ἀρχήν, προσδεμένων δ' ὅτι καὶ ἡ σύγκλητος αὐτὸν ἀσπάζεται καὶ ὁ πολιτικὸς ὄχλος, καὶ ἐπισπυδόντων ὡς τάχος καταλαβεῖν, συνειδότος, ὡς φασί, καὶ τοῦ πατριάρχου Νικολάου καὶ τοῖς γραφεῖσι συνενδοκούντος διὰ τὸ μήπω τὰς διαθήκας 20 Ἀλεξάνδρου ἀναγνωσθῆναι μηδὲ γνωσθῆναι αὐτῷ ὡς ἐπίτροπος γέγραπται καὶ αὐτὸς τοῦ παιδὸς, Ἀρταβάσδου πρὸς τοῦτο διακο-
C σίας μετέπειτα γενομένου. πατὴρ δ' ὁ Ἀρτάβασδος ἦν Ἀνδρέου

8 οὕτω C

16 ἐπισταμένως C

5 ἔχοντα ἔτος καὶ ἄγοντα P

22 καὶ αὐτὸς om C

7 ὃν om C

Basiltzam et Gabrielopolum. mortui cadaver apud patrem Basiliam conditum est.

Annus agens aetatis septimum Constantinus Leonis filius imperium iniit, sub iis quos recensui tutoribus: et Nicolaus maxime patriarcha, utpote unus tutorum, clavum rei publicae tenuit. initio huius imperii, Constantinus Ducas Andronici filius domesticus scholarum, et maxima praeditus potentia, amicorum ac cognatorum in urbe degentium literis ad invadendum imperium instigatur. scribebant enim, capite carere imperium, ac male geri, et in summo versari discrimine: ipsumque, ut hominem cordatum atque fortem, et solum nobili Romanorum imperio administrando aptum, accersebant: addebantque, probari eum senatui et civili multitudini: et hortabantur, ut urbem quamprimum occuparet. ferant, conscium horum quae scribebantur approbatoremque fuisse Nicolaum patriarcham (quippe nondum recitato Alexandri testamento, se inter tutores adscriptum esse etiamnum ignorantem) usumque hac in re ministerio Artabasdi, qui pater fuit Andreae nobilis pictoris, et ideo

τοῦ ἐπὶ ζωγραφικῇ τέχνῃ λάμπαντος. ὁ Κωνσταντῖνος δὲ καὶ πρότερον ὀνειροπολῶν τὴν βασιλείαν καὶ διὰ παντὸς αὐτῆς ἐφιέμενος, καὶ μηδέποτε ἄλλοσέ πη ἀλλ' ἢ πρὸς τὴν τοιαύτην ὄρεξεν τετραμμένον ἔχων τὸν νοῦν, δεξάμενος τὰ γράμματα ταχὺ τε 5 ἐπέλσθη καὶ ταχὺ τὴν βασιλίδα κατέλαβεν, ἐπομένους ἔχων τοὺς τῶν στρατευμάτων ἐκκρίτους. καὶ τῶν νυκτῶν ἄνωρὶ διὰ πυλίδος εἰσελθὼν τῶν πρωτοβεστιαρίων Μιχαήλ, πλησίον οὖσης τῆς ἀκροπόλεως, ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ μεγίστου Γρηγοῦ τοῦ Ἰβηρίτζη (περ- D
θερὸς δὲ ὁ Γρηγοῦς τοῦ Κωνσταντίνου) παραγένετο, ἐν ᾗ δια-
10 νυκτερέων μετὰ τῶν σὺν αὐτῷ διατέλει. Νικήτας δὲ ἀσηκρήτις τὴν ἔλευσιν αἰσθόμενος τοῦ Κωνσταντίνου τῷ πατρικίῳ Κωνσταντίνῳ τῷ Ἐλαδιῷ τυγχάνοντι μοναχῷ Φάττον ἐμήνησε, καὶ παρελθὼς αὐτὸν κατὰ τὴν αὐτὴν νύκτα πεφοιτήκασι πρὸς τὸν Δουκάβουλῆν δὲ ποιησάμενοι, μήπω τῆς ἡμέρας καταλαμπύσης, μετὰ 15 λαμπάδων καὶ λαοῦ πολλοῦ καὶ ὄχλου τὴν τοῦ ἵπποδρόμου πύλην καταλαμβάνοντες Κωνσταντῖνον ἀνευφήμουν αὐτοκράτορα. τῶν δὲ ἔνδοξ ἐδοθεῖς ἀντεχομένων καὶ μὴ ἀνοιγόντων τὰς πύλας, ὁ τοῦ Κωνσταντίνου πρωτοστράτηγ, ἐκ' ἀνδρῶν μέγα φρονῶν καὶ βιαύτερον ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἀτακτότερον τῇ ἀνοίξει ἐπιχειρῶν 20 τῶν πυλῶν, λογχεύεται παρά τινος τῶν εἰσω διὰ τῆς ἀρμογῆς τῶν θυρῶν. καὶ θνήσκει μὲν οὗτος ἐθῶς, ὁ Κωνσταντῖνος δὲ ἀποκρουσθεὶς ἐκείθεν καὶ τῷ τῆς βιουλείας ἔρωτι οἷά τι μεθρηκάτοχος ὢν καὶ μὴ καθεστῶτας ἔχων τοὺς λογισμούς, ἄρας ἐκείθεν εἰς τὸ ἵπποδρόμιον παραγίνεται, κακὸν οἰωνὸν τὴν τοῦ πρω-
25 τοστράτορος ἔχων σφαγῆν, ὁμοίως δὲ τῶν δεδομένων οὐκ ἀφιστά-

1 δὲ om C
τίλεισι C

5 κατέλαβεν C
18 πρῶτος ἱπποκόμος C

6 τῆς νυκτὸς C
24 ἱπποκόμου C

19 διε-

primus sacerdotum magni templi factus est. at Constantinus, qui iam ante imperium somniaret summoque id studio affectaret, neque animum ab ea cura unquam alio deflecteret, literis acceptis statim assentit, et Cpolin contendit, stipatus militum delectis; atque intempesta nocte per portam Michaeli protovestiarii ingressus, quae vicina erat arci, in domum magistri Gregorae Iberitiae, soceri sui, se confert, ibique pernoctat. Nicetas porro secretarius Ducae adventa cognito, patricio Constantino Eladico monacho statim indicat, cumque eo hac ipsa nocte ad Ducam venit. hi priusquam dies illucesceret, cum facibus et magna turba portam Circi occupant, et Constantiam imperatorem faustis acclamationibus salutant. cum autem qui intus erant, portam non reserarent fortiterque resisterent, Constantini protostrator, audax homo, dum inconsideratius portam aperire molitur, per commissuram forium lancea a quodam ictus occumbit. Constantinus inde pulsus, tamen imperii cupiditate ebrius neque sanae rationis compos, inde ad Circum pergit, nihil a sententia dimotus malo omine interfecti protostratoris. inde

P 610 μενος. ἐκεῖθεν οὖν ἐδημιούμενος κατέλαβε τὴν λεγομένην Χαλκῆν, καὶ δι' αὐτῆς εἰσελθὼν ἔφθασεν ἄχρι τῶν ἑξουβίων. ὁ δὲ μάγιστρος Ἰωάννης ὁ Ἑλαδᾶς, εἰς ὑπέρχων τῶν ἐπιτρόπων, ἐκλογὴν ὡς ὁ καιρὸς ἐδίδου τῶν ἐλατῶν καὶ τῶν ἑταιρειῶν ποιησάμενος, καὶ καθοπλίσας ὅπως ποτὲ ἕκαστος ἄρματος ἠπόρει, 5 ἀπέστειλε κατὰ τοῦ Δούκα· οἵτινες φθάσαντες τοὺς περὶ αὐτὸν συμπλέκονται, καὶ γίνεται φόβος πολλὸς ἐκατέρωθεν. ἔπεισε δὲ καὶ Γρηγορᾶς ὁ τοῦ Δουκὸς υἱὸς καὶ Μιχαὴλ ὁ ἀνεψιὸς αὐτοῦ καὶ Κουρτίκιος ὁ Ἀρμένιος. ταῦτα ταραχῆς οὐ μικρᾶς τὸν Κωνσταντῖνον ἐμπλήρησι. σπεύδων οὖν ἐπιφρώσαι τὸ ἑαυτοῦ μέρος, 10 B τὸν ἵππον ἐλάσας ἠπέλεγτο συμμῖξαι τοῖς ἔμπροσθεν. ὁ δ' ἵππος ταῖς ἐκεῖσε ὑπεστρωμέναις κατολισθῆσας πλαξίν εἰς γῆν τὸν ἐπιβάτην κατέβυλε, καὶ τις αὐτὸν κατὰ γῆς ἐρριμμένον καὶ μεμονωμένον καταλαβὼν (οἱ γὰρ ἄλλοι διεσκεδάσθησαν ἅπαντες) ἔλφει τὴν τούτου ἀπέτεμε κεφαλὴν καὶ δρομαίως τῷ βασιλεῖ ἀπήνεγκε 15 Κωνσταντῖνον. τὸ δὲ τοιαύτην αὐτὸν καταλήφεισθαι τύχην προεγνωσμένον ἦν τοῖς ἐπιτρόποις καὶ ἐξ ἑτέρας αἰτίας. Νικάλαος τις δημοσιώνης τῶν ἐν Χυλδία εἰσπράξων, τὰς συντελείας κατασπαθῆσας καὶ μὴ ἔχων ὄθεν ἀποδοῦν τὸ δημόσιον ὄφλημα, φυχὰς εἰς C Συρίαν ὤχετο, ἔξομοσάμενος τὴν κατ' ἡμᾶς εὐσεβῆ Θρησκειαν, 20 καὶ ἀστρολογίας ἀντεποιεῖτο. οὗτος ἐν ὁθόνη μελαίνῃ γράμματα γράψας ἀπεστάλκει τῷ λογοθέτῃ Θωμᾶ, καὶ τῆς ὁθόνης ἐμφυθείσης δι' ὕδατος φανερὰ τὰ γράμματα γέγονεν. ἦν δὲ ὁ νοῦς τῶν

1 οὖν om C 4 τῶν δε. καὶ τῶν ἐλ. C 6 δονκός C τοῖς C
αὐτόν] τὸν δοῦκα C 12 ὑπ. πέτραις κ. C 19 ἀποδώσει C
22 τὸ P

faustis acclamationibus prosequentibus Chalcen occupat; perque eam ingressus usque ad excubitorum stationem proficiscitur. interim Iohannes Eladas magister, unus curatorum, delectis quantum occasio patiebatur remigibus ac sodalitatibus, illaque ut arma cuique fors offerebat instructis, hos Ducae occurrere iubet. ii cum Ducae militibus manum conseruerunt, et magna utrinque caedes facta est. occubuit etiam Gregoras Ducae filius, et Michaelus cognatus eius, et Curticius Armenius. quo casu non leviter perturbatus Ducas, suos uti confirmaret, concitato equo ad primos contendit: sed equo in tabulis lapideis, quibus ille locus erat constratus, collapse excussum quidam in terra iacentem et a suis, qui fuga omnes dissipati erant, desertum cernens, caput ei gladio amputat, idque celeri cursu ad imperatorem Constantinum adfert. hunc Ducae futurum exitum etiam alias intellexerant tutores. Nicolaus enim quidam publicanus vectigalis Chaldiensis, cum vectigal acceptum decoxisset neque haberet unde publico satisfaceret aerario, in Syriam profugerat, et nostra eiurata religione astrologiae se dederat. is in nigro linteo literas ad Thomam logothetam scriptas miserat, quae linteae aqua

γεγραμμένων τοιοῦτος "μή φοβηθῆτε ἀπὸ τοῦ πυροῦ πετεινοῦ τοῦ Δουκός· νεωτερισθήσεται γὰρ ἀφρόνως, καὶ ἐθῆως ὀλοθρευθήσεται."

Τοιοῦτον δὲ τέλος λαβοῦσης τῆς ἀποστάσεως, παραντίκα 5 μὲν ὁ μάγιστρος Γρηγορῦς καὶ πενθερὸς τοῦ Δουκός μετὰ Λέοντος πατρικίου τοῦ Χοιροσφάκτου τῷ θείῳ τεμένει τῆς τοῦ Θεοῦ σοφίας προσέδραμον· οὗς ἐκείθεν ἀποσπᾶσαντες οἱ ἐπίτροποι ἀπέκλειαν μοναχὸς ἐν τῇ τοῦ Στουδίου μονῇ. Κωνσταντῖνον δὲ τὸν πατρικίον τὸν Ἑλαδικὸν βουνεύροις τύψαντες ἀφειδῶς διὰ μέσης 10 τῆς πόλεως ἐθριάμβευσαν καὶ ἐν τῇ μονῇ τῶν Δαλματίου ἀπέκλεισαν. Λέοντα δὲ πατρικίον τὸν Κατακαλιτζην καὶ Ἀβεσουλῶμι πατρικίον τὸν τοῦ Ἀροτρῦ ἐκτυφλώσαντες ἐν ἔξορᾳ παρέπεμψαν. Κωνσταντῖνον δὲ τὸν τοῦ Ἐδλαμπίου καὶ ἑτέρους σὸν αὐτῷ Φιλόθεος ὁ ἑπαρχος ἐν τῇ ἱπικῇ σφενδόνῃ ἀπέτεμε. Νικήτας δὲ ὁ 15 ἀσκηρῆτις καὶ Κωνσταντῖνος ὁ Λέψ, καίπερ ἀναζητηθέντες πολλὰ, οὐχ εὐρέθησαν. τὸν δὲ πατρικίον Αἰγίδην τὸν ἐπ' ἀνδρία περιβόητον, καὶ τινὰς σὸν αὐτῷ στρατηγὸς οὐκ ἀσήμους, ἀπὸ τῆς ἐν Χρυσοπόλει δαμάλιως καὶ μέχρι τοῦ τόπου τοῦ λεγομένου Λευκακτίου ἀνεσκόλοπισαν. πολλοὶ δὲ καὶ ἄλλοι ἀπωλώλεισαν τῶν 20 σιγκλητικῶν παρὰ τῶν λεγομένων ἐπιτρόπων ἀηλιεῶς τε καὶ ἀναιτίως, εἰ μὴ τινες παρηρησιασάμενοι τῶν δικαστῶν τῆς ἀδίκου ὄρ- P 611 μῆς ἀνεχάϊτισαν, φάμενοι ὡς παιδὸς ὄντος τοῦ βασιλέως καὶ μὴ

1 οὗτος C 2 κωνσταντῖνος C 6 χοιροσφάκτη C 10 τῶν J
τοῦ C 11 κατακαλιτζην C

elato apparuerunt, hanc continententes sententiam "nolite vobis metuere a rufa ave Duca: stulte enim res novas molietur, et statim peribit."

Consta Ducae hunc exitum nacto, statim Gregoras magister, Ducae soecr, et cum eo patricius Leo Choerosphacta ad Sophiae templum profugerunt. qui a tutoribus inde abrepti, rasi et monachi in Studii monasterium conclusi sunt. Constantinum Eladicum patricium iidem nervis bovillis prelixo caesum et in triumpho per mediam urbem ductum monasterio Dalmatico inclusere. Leonem patricium Catalitzam et Abesalomum patricium Arotiae filium excaecatos relegarunt. Constantinum Eulampii filium, et cum eo alios, Philotheus urbis praefectus in Circi funda capite truncavit. Nicetas secretarius et Constantinus Africus diu ac multum quaesiti inventi non sunt. patricium Aegidam, nobilitatae fortunadialis virum, et alios cum eo duces haud obscuros, a Damali (baculam vox notat) Chrysopolitana usque ad locum cui Leucactio (quod album litas diceret) nomen est, palis suffixerunt. quin et alios multos senatorii ordinis viros tutores jsti innocuos crudeliter erant interemptari, nisi quidam ex iudicibus libertate dicendi sumpta eos ab iniusto constu retraxissent, quaerentes quomodo iniussu imperatoris,

ροῦντος τὰ πεπραγμένα πῶς ἄνευ τῆς αὐτοῦ κελεύσεως τολμᾶτε τὰ τοιαῦτα διαπράττεσθαι; οἱ δὲ ἐπιτροποι καὶ τὴν τοῦ Δουκα ἀπακείραντες γυναῖκα εἰς τὸν ἐν τῇ Παφλαγονίᾳ οἶκον αὐτῆς ἐξ-ἀπέστειλαν. ἐξέτεμον δὲ καὶ Στέφανον τὸν ταύτης υἱόν.

Ἀλλὰ τούτων κατὰ τὴν πόλιν πραττομένων, Συμεὼν ὁ 5 Βουλγαρίας ἄρχων μετὰ βαρείας δυνάμεως εἰσβολὴν κατὰ Ῥωμυαίων ἐποιήσατο, καὶ τὴν βασιλίδι φθάσας χάρακα περιέβαλεν ἀπὸ τε Βλαχερνῶν καὶ μέχρι τῆς λεγομένης χρυσῆς πόρτης, καὶ μετέω-
B ρος ἦν ταῖς ἐλλείπει ῥαδίως ταύτην ἐλεῖν. καταμαθὼν δὲ τὴν θυρό-
 τητι τῶν τειχῶν καὶ τὸ πλῆθος τῶν τειχοφυλακούντων καὶ τὴν τῶν 10
 πετροβόλων καὶ τοξοβόλων ὀργάνων δαψίλειαν, ἀφόμενος τῶν ἐπι-
 δων ἐν τῷ Ἐβδόμῳ ὑπέστρεψεν, εἰρηκτικὰς σπονδὰς ἐξαιτούμενος.
 τῶν δ' ἐπιτρόπων ἀσμενέστατα δεξαμένων τὸν λόγον, ἀποστέλλει
 ὁ Συμεὼν τὸν ἑαυτοῦ μάλιστα Θεόδωρον ὁμιλῆσαι περὶ εἰρήνης
 οὗ παραγενομένου καὶ λόγων κινήσεντων πολλῶν, ὁ πατριάρχης 15
 ἄμμι τοῖς λοιποῖς ἐπιτρόποις ἀναλαβόντες τὸν βασιλεῖα ἐν τῷ παλα-
 τίῳ ἦλθον τῶν Βλαχερνῶν, καὶ ὁμήρους δόντες ἀξιολόγους εἰσή-
 γαγον τὸν Συμεὼν ἐν τῷ παλατίῳ, καὶ συνεισικιάθη τῷ βασιλεῖ,
C τοῦ Συμεὼν ὑποκλίναντος τῷ πατριάρχει τὴν κεφαλὴν καὶ εὐχὴν
 δεξαμένου παρ' αὐτοῦ, ἐπιθέντος, ὡς φασί, τῇ τοῦ βαρβάρου 20
 κεφαλῇ ἀντὶ στεφάνου τὸ ἴδιον ἐπιρριπτύριον. μετὰ δὲ τὴν ἐστία-
 σιν, ἀσυμβάτων γενομένων περὶ τῆς εἰρήνης, δώροις ὁ τε Συμεὼν
 καὶ οἱ τούτου παῖδες φιλοφρονηθέντες εἰς τὴν ἰδίαν ἀπηλλάγησαν
 χώραν. καὶ ταῦτα μὲν ἐπράττετο τῆδε.

2 δοῦκός C 7 περιεβάλλετο C 16 βασιλῆιον C 18 τοῖς
 καλατίοις C 19 τοῦ πατριάρχου C

qui puer adhuc quid gereretur non intelligeret, tanta auderent facere. ii tutores uxorem quoque Ducae raserunt et domum suam, quam in Paphlagonia habebat, dimiserunt, filiumque eius Stephanum castraverunt.

Dum haec in urbe geruntur, interim Simeo Bulgarorum princeps gravi cum exercitu in Romanorum dicionem invadit, et ad Opolin venit, atque a Blachernis usque ad auream portam castra ponit. magnamque spem conceperat urbis potiundae: sed ut certior factus est de murosrum firmitate, multitudinem propugnatorum saxa iactantium, machinarum et ballistarum abundantia, repudiata ea spe ad Hebdomum recedit pacificationemque poscit. id fuit multo gratissimum tutoribus; missusque est a Simeone magister ipsius Theodorus, et de pace habitum colloquium. multis ultro citroque commutatis verbis, patriarcha cum reliquis tutoribus deducunt imperatorem in Blachernense palatium; datisque idoneis obsidibus eodem ad convivium imperatoris Simeonem recipiant. ubi quidem caput patriarchae Bulgarus princeps submitit, et ab eo comprehensionem obtinuit, capiti, ut fertur, Simeonis imponente suum epirrhitarium. post convivium pacis condicionibus compositis, Simeon eiusque liberi donati domum abierunt.

Τοῦ δὲ βασιλέως Κωνσταντίνου διὰ παντὸς ὀδυρομένου καὶ τὴν ἑαυτοῦ ἀνακαλουμένου μητέρα (ἤδη γὰρ αὐτὴν κατήγαγε τοῦ παλατίου Ἀλέξανδρος) ἀναβιβάζουσι καὶ ἄκοντες πάλιν αὐτὴν. ἀνελευθεῖται οὖν καὶ ἑγκρατῆς γενομένη τῆς βασιλείας προσλαμβάνεται τὸν παρακοιμώμενον Κωνσταντῖνον καὶ Ἀναστάσιον καὶ **D** Κωνσταντῖνον τοὺς ἀδελφοὺς τοὺς τὴν ἐπισημίαν Γογγυλίους. συμβουλευσάντος δὲ καὶ Ἰωάννου τοῦ Ἐλαδᾶ καταβιβάζουσι τοὺς οἰκείους Ἀλέξανδρον, Ἰωάννην τὸν ῥαίκτωρα, τὸν Γαβριηλόπουλον, τὸν Βασιλίτζην καὶ τοὺς λοιπούς. προβάλλεται δὲ καὶ Ζωὴ **10** Ἀγούστα Δομνίκου ἐταιρειάρχην δραστήριον δοκοῦντα καὶ τοῖς αὐτῆς προσκείμενον προστάγμασιν, οὗ τῇ συμβουλῇ καταβιβάζεται ὁ πατριάρχης τοῦ παλατίου. καὶ ὁ μάλιστα δὲ Ἰωάννης ὁ Ἐλαδᾶς κατήλθεν ἐκουσίως, νόσω ληφθεὶς, δι' ἧς καὶ ἀπέβλεω. Κωνσταντῖνος δὲ ὁ παρακοιμώμενος ὅψ' ἑαυτὸν ἀγαγεῖν τὴν ἀπα- **15** σαν τῆς βασιλείας ἦσαν βουλόμενος καὶ μηδένα ἔχειν τὸν ἐμποδίζοντα, διαβύλλει τὸν ἐταιρειάρχην εἰς τὴν Ἀγούσταν ὡς σφετεριζόμενον τὴν βασιλείαν εἰς τὸν ἑαυτοῦ ἀδελφόν· οὗ τοῖς λόγοις πεισθεῖσα πατρίκιον αὐτὸν τιμᾶ, καὶ κατελευθέρηται ὡς ἔθος λαβεῖν **P 612** εὐχὴν οἴκοι μένειν προσέταξε. προχειρίζεται δὲ αὐτῷ αὐτοῦ Ἰωάννην τὸν Γαριδᾶν ἐταιρειάρχην, καὶ Δαμιανὸν εὐνοῦχον ἀρτιφανῆ τῆς βήλας δρογγάριον.

Ἄγοντος δὲ καὶ φέροντος τοῦ Συμεὼν τὰ Θρακῶα μέρη, καὶ τῆς Ἀγούστης φροντισούσης μετὰ τῶν ἐν τέλει ὅπως αὐτοῦ παύσῃσι τὰς ἐπιδρομὰς, Ἰωάννης ὁ Βογᾶς ὑπέσχετο πατρίκιος τιμη-

6 ἀναδέλφους τοὺς κατ' C

13 βληθεὶς C

24 βογῆς C

Porro Zoen imperatoris matrem, quam dudum aula eduxerat Alexander, filio eam identidem deplorante ac requirente, tutores vel invitū in palatium revocant. reversa haec et rerum gubernationem nacta adsciscit Constantinum cubicularium intimum, Anastasium et Constantinum Gongylios, cognominatos germanos fratres, ac Iohannem Eladam. horum consilio aula eiciuntur Alexandri asseclae, Iohannes rector, Gabrielopulus, Basilitzes ac reliqui. Dominicum etiam sodalitatis praefectum Zoe Augusta provehit, hominem strenuum habitum suisque parentem mandatis. eius consilio patriarcha palatio pellitur. magister Iohannes Eladas ultro inde discedit ob morbum, quo et perit. at Constantinus cubicularius uti solus omnia imperii gubernare posset neque a quoquam impediretur, sodalitatis praefectum apud Augustam criminatur, quasi is fratri suo imperium vindicare conaretur. quod ea ita esse credens, patricium eum creat: ac de more precatum descendantem domi manere iubet. sodalitati praeficit Iohannem Garidam, ac Damianum eunuchum drugarium vigiliae facit.

Ceterum Simeone Thraciam populante, Augusta cum proceribus consultat quo pacto eius impressiones compesceret. ibi Iohannes Bogas

Θεὸς ἀγαγεῖν κατ' αὐτοῦ Πατρινάκου, καὶ τυχῶν τῆς αἰτήσεως, δῶρα λαβὼν ἄπεισιν εἰς Πατρινάκιον. καὶ σπεισάμενος καὶ ὁμή-
B ρους εἰληφῶς ἐπάνεισιν ἐν τῇ πόλει, συνθραμένων τῶν Πατρινάκων τὸν Ἰστρον περαιοῦσασθαι καὶ Βουλγάρους πολεμεῖν. τῆνκομήλησε δὲ τότε καὶ Ἀσώτης ἀνὴρ ὀνομαστός, υἱὸς ὧν τοῦ ἄρχοντος τῶν ἀρχόν-
 των. ἔλεγετο δὲ οὗτος ῥάβδον σιδηρῶν ἀμφοτέραις χερσὶ τῶν ἄκρων λαμβάνων περικλᾷν τῇ τῶν χειρῶν βίᾳ καὶ κάμπτειν, τῆς ἀντιτύ-
 που τοῦ σιδήρου βίας ὑπεκούσης τῇ τῶν χειρῶν ἰσχύϊ· ὃν φιλο-
 φρόνως ἡ δέσποινα δεξαμένη οἴκαδε πάλιν ὑποροστήσασαι πεποιήκει.
C πολιορκούντος δὲ τοῦ Συμεῶν τὴν Ἀδριανούπολιν ἐφ' ἡμέρας ἑκα-
 10 τὰς καὶ μηδὲν ἀνύοντος, Παγκρατούκας τις γένος ὧν Ἀρμένιος καὶ εἰς τῶν φυλάττειν τεταγμένων τὴν πόλιν, χρυσῶν δελεασθεὶς
 πρὸς αὐτὴν τῷ Συμεῶν. μετ' ἄλλων δὲ ἀπεισάλη παρὰ τῆς Ἀγνούστης ὁ πατρικίος Βασίλειος ὁ ἐπὶ τοῦ κανικλείου καὶ
 Νικῆτας Ἑλαδικός, καὶ χρυσῶν καὶ χρήμασι πλείστοις πάλιν αὐ-
 15 τὴν ἀνεκτήσαντο.

Τούτῳ τῷ ἔτει καὶ Δαμιανὸς ὁ τῆς Τύρου ἀμειβῶν μετὰ πολεμικῶν πλοίων καὶ θυνάμεως πολλῆς εἰσβολὴν ἐποιήσατο κατὰ Ῥωμαίων, καὶ τὴν Στρόβηλον καταλαβὼν ἐνεργῶς αὐτὴν ἐπολιόρ-
 κει. καὶ ἐξεπύρραξεν αὐν, εἰ μὴ νοσήσας ἀπεβίω, διὰ κενῆς τῶν
 20 Σαρακηνῶν ὑποστρεψάντων. μὴ φέρουσα δὲ Ζωὴ ἡ βασιλὶς τὰς τοῦ Συμεῶν συνεχεῖς ἐπιδρομὰς, καὶ βουλομένη ταύτας ἀνυκόψουσι, δέον ἐγγνώκει μετὰ τῆς συγκλήτου εἶναι σπεισασθαι τοῖς Σαρακη-

1 πατρινάκος C	2 εἰς π. ἀπῆμι C	5 ἀσώτιος C	7 καὶ —
8 ἰσχύϊ om C	13 αὐτόν C	15 ἑλλαδικός C	21 ἡ
βασιλισσα ζωὴ C			

promittit, si patricio honore insigniretur, se Patrinacus contra eum ad-
 ducturum; impetratoque quod petebat, acceptis donis ad eos se confort,
 pactum icit, acceptisque obsidibus Cpolin redit, pollicitis Patrinacis se
 Istro traiecto Bulgaris bellum facturos. transfugit eo tempore et Aso-
 tes, vir celebris, principis principum filius. is ferebatur virgam ferream
 manibus extrema tenens confringere ac flectere posse, duritie ferri ma-
 nuum robori cedente. eum Zoe comiter acceptum domum remisit.
 Adrianopolin autem Simeoni per complures dies frustra oppugnanti
 Pancratucas quidam Armenius, cui inter alios urbis eius custodia fuerat
 commissa, auro corruptus prodit. paulo post missi ab Augusta Basilus
 patricius caniceo praefectus et Nicetas Kladicus eam auro ac pecunia
 recuperarunt.

Hoc ipso anno Tyri ameras Damianus hostili cum classe et magnis
 copiis in Romanos impetum dedit, adortusque Strobelen acriter oppu-
 gnavit; et cepisset utique, nisi e morbo decessisset vita. morte eius
 factum est ut Saraceni re infecta domum redirent. Zoe porro conti-
 nentes Simeonis incursiones non ferens, eumque reprimere cupiens, re
 cum senatu deliberata statuit pacem cum Saracenis componere orien-

νοῖς, καὶ πάντα τὸν ἐν τῇ ἐφῆ στρατὸν διαπερᾶσαι πρὸς τὴν Δ
 ἐσπέραν, καὶ ἐκωθέντων τῶν τε ἐφῶν καὶ τῶν δυτικῶν στρατευ-
 μάτων πόλεμον σποτήσασθαι κατὰ τῶν Βουλγάρων, καὶ τελῶς
 ἀφανίσει αὐτούς. ἔδοξε τοῦτο, καὶ πεμφθεὶς εἰς Συρίαν Ἰωάν-
 5 νης πατρίκιος ὁ Ῥαθηγνός καὶ Μιχαὴλ ὁ Τοῦξαῶς ἐπέειπαν τοῖς
 Σαρακηνοῖς. καὶ δὴ τῆς ἀπ' αὐτῶν ἀπαλλαγῆσα φροντίδος ἡ
 βασιλεὺς, τὴν συνήθη διανομὴν τῆς ῥόγας κελεύουσα γενέσθαι τῶν
 στρατευμάτων, Λέοντι τε μαγίστρῳ τῷ Φωκῆ ταῦτα παραδοῦσα,
 10 δομestικῶ τῶν σχολῶν τυγχάνοντι, ἀπᾶραι κατὰ Βουλγάρων ἐπέ-
 10 τρεψεν. ἀδριοσθέντων δὲ πάντων τῶν θεμάτων καὶ τῶν ταγμά-
 των κατὰ τὴν Διάβασιν (πεδλον δὲ ἡ Διάβασις μέγα καὶ πρὸς ὑπο-
 δοχὴν στρατοῦ ἐπιτήθειον) ἀποσταλεὶς ὁ πρωτοπαπᾶς τοῦ παλα-
 15 τίου μετὰ τῶν τιμίων ξύλων παρεσκευάσε προσκνήσαντας πάν- P 613
 τας ἐπομόσασθαι συναποθνήσκειν ἀλλήλοις. καὶ τοῦ ὄρκου
 15 τελεσθέντος πανστρατὶ κατὰ Βουλγάρων ἐξώρμησαν. ἤρχον δὲ
 τοῦ μὲν τάγματος ἐξκουβίτων Ἰωάννης ὁ Γράβων, ἀνὴρ πολεμικὸς
 καὶ πολλὰκις ἐν μάχαις ἀνδραγαθήσας, τοῦ δὲ ἰκανάτου Ὀλβια-
 νός ὁ Μιροῦλης, ἀνὴρ δεδοκιμασμένος. καὶ Ῥωμανὸς καὶ Λέων
 οἱ τοῦ Ἀργυροῦ παῖδες καὶ Βάρδας ὁ Φωκᾶς ἐτέρων ταγμάτων
 20 ἐξῆρχον. συνῆν δὲ τούτοις καὶ Μελίας ὁ μαγίστρος μετὰ τῶν
 Ἀρμενίων καὶ ἄλλοι πλείστοι στρατηγοὶ τῶν θεμάτων. παρείπετο
 δὲ καὶ Κωνσταντῖνος πατρίκιος ὁ Λιψ ὡς τάχα σύμβουλος Λέον-
 25 τος τοῦ δομestικῶν τῶν σχολῶν. κατὰ δὲ τὴν ε' τοῦ Αὐγούστου

1 ἔω C

3 τελῶς C

5 ραθηγνός C

15 ἐξώρμισεν C

23 Λέοντι τῷ δομestικῶ C

talesque deinde omnes exercitus in Occidentem transportare, hisque cum occidentalibus copiis coniunctis bellum in Bulgaros movere eosque excindere. proinde in Syriam missi Ioannes Radenus patricius et Michaelus Toxaras pactum cum Saracenis icerunt. Augusta Saracenorum iam secuta militibus rogas (sic vocatur pecuniae distributio) dari, Leonemque Phocam magistrum ac scholarum domesticum exercitus in Bulgaros ducere iubet. omnibus in unum conductis exercitibus ac cohortibus ad Diabasin (locus id nomen a transitu habet, estque planities ampla et recipiendo exercitui sufficiens) palatii primarius sacerdos (ipsi protopapam vocant) missus cum venerandis lignis omnes in genua procumbere iussit, et iurare se usque ad mortem una perseveraturos. dicto sacramento in Bulgaros exercitus omnes moverunt. cohortem excubitorum ducebat Ioannes Grapson, vir bellicosus probataeque multis praeliis virtutis, cohortem Hicanatorum dictam Olbianus Marula, vir insignis: Romanus et Leo Argyri filii ac Bardas Phocas aliis praecerant cohortibus. aderat iis et Melias magister cum Armeniis, plurimique alii provincialium duces, comitabatur etiam Constantinus Africanus patricius, veluti consiliarius Leonis domesticus scholarum. sexto Augusti die

- B** μηνός τῆς πέμπτης Ἰνδικτιῶνος πολέμου συρραγέντος Ῥωμαίοις τε καὶ Βουλγάροις πρὸς τῷ Ἀχελῷφ φρουρῶν τρέπονται κατὰ κράτος οἱ Βούλγαροι, καὶ φόνος αὐτῶν ἐγένετο πολὺς. ἰδρῶτι δὲ τοῦ δομestίκου περιφρανθέντος πολλῶ καὶ λειποθυμήσαντος καὶ τοῦ ἵππου ἀποβάντος ἐπὶ τινὶ πηγῇ καὶ τὸν ἰδρῶτι ἀποπλένοντος καὶ 5 ἑαυτὸν ἀποψύχοντος, τὸν δεσμὸν ἀπορρήξας ὁ ἵππος τυχαίως ἔθει διὰ τοῦ στρατοπέδου κενὸς ἐπιβάτου· ὃν οἱ στρατιῶται θεώμενοι γνῶριμον ὄντα, καὶ τὸν δομestικὸν πεσεῖν ὑποτοπίσαντες, εἰς φόβον ἐπέπεσον καὶ κατεβλήθησαν τὰς ψυχὰς καὶ τῆς διώξεως ἔστησαν, ἔνιοι δὲ καὶ παλίνοτροποι γέγονασιν. ἐξ ὑπερδεξιῶν δὲ 10 ταῦτα θεώμενος ὁ Συμεὼν (οὗ γὰρ ἔτυχεν ἀσύντακτον τὴν φυγὴν **C** ποιησάμενος) ἐπαφῆκε τοὺς Βουλγάρους κατὰ Ῥωμαίων. οἱ δὲ καὶ πρότερον, ὡς εἶπομεν, τὰς γνώμας θλασθέντες καὶ τεθηπότες, ὡς καὶ αἰφνίδιον ἐπιόντας ἐθείσαντο τοὺς Βουλγάρους, τρέπονται πανστρατί, καὶ γέγονε φυγὴ φρικωδεστάτη, τῶν μὲν ὑπ' ἄλ- 15 λήλων συμπατουμένων τῶν δὲ ὑπὸ τῶν ἐναντίων ἀναιρουμένων. Λέων δὲ ὁ δομestικὸς ἐν Μεσημβρίᾳ διεσώθη φυγῶν. ἔπεσε δὲ λαὸς οὗ τῶν κοινῶν στρατιωτῶν, ἀλλὰ καὶ στρατηγοὶ καὶ ταγματάρχαι ἀριθμοῦ κρείττους. ἐσφάγη δὲ καὶ Κωνσταντῖνος ὁ Αἰψ καὶ ὁ τῶν ἔξκουβίτων ἑξαρχος Ἰωάννης μάλιστα ὁ Γράψων. ἦν δὲ 20 ἀποσταλεὶς ὁ πατρίκιος Ῥωμανὸς ὁ Λακαπηνός, δρογγάριος τηρικαῦτα τῶν πλωίμων ὢν, μετὰ παντὸς τοῦ στόλου παραπλεῖν τοῖς αἰγιαλοῖς προσταχθεὶς καὶ εἰς βοήθειαν τυγχάνειν τῷ Λέοντι, **D** διαπερᾶσαι δὲ καὶ τοὺς παρὰ τοῦ Βογαῦ ἀχθέντας Πατρινάκους εἰς

7 ἐπιβάτης **C**
εἰς δεξιάν

8 γνῶριμον ὄντα om **C**
14 καὶ post ὡς om **C**

9 πτελίαν **C**, *margo*
24 πατρινάκας **C**

pugna inter Romanos et Bulgaros commissa est ad castellum Acheloum, pulsique et magna caede prostrati sunt Bulgari. ibi cum domesticus plurimo sudore madens animoque deficiens ad quandam fontem ex equo descendisset, ut sudorem elueret ac se recrearet, equus forte abrupto vinculo se proripit, ac sessoris vacuus per exercitum discurrit. quem ut agnovere milites, occubuisse domesticum rati, metu animis consternatis, ab insecutione hostium destiterunt: quidam etiam retro sese avertunt. quod ex sublimi cernens Simeon (neque enim effuse et ordinibus dissipatis fugam faciebat) suos Romanis immisit. Romani iam ante animos deiecti et paventes, hostem subito irruere videntes, statim targa dederunt. fuga ea periculosissima fuit, aliis sese invicem conculcantibus, aliis ab hoste caesis. Leo domesticus fuga in Mesembriam evasit. non multitudo tantum militaris tunc periit, sed et duces innumeri atque ordinum ductores. occisus est etiam Constantinus Africanus, et Excubitorum dux Ioannes Grapson. missus fuerat Romanus Lacapenus patricius, rei navalis drungarius, cum tota classe, iussus litus legere et auxilio esse Leoni et a Boga adductos ad opem Romanis ferendam Patzinacas

συμμαχίαν Ῥωμαίων. διενέξαις δὲ γενομένης μέσον τοῦ Ῥωμαίου καὶ τοῦ Βογαῦ, ἰδόντες αὐτοὺς οἱ Πατζινάκαι στασιάζοντας πρὸς ἀλλήλους ὑπέστρεψαν εἰς τὰ ἴδια, καὶ γέγονεν ἡ ἐξ αὐτῶν βοήθεια ἀπρακτος καὶ ἀνόνητος.

5 Ἄλλοι δὲ οὐχ οὕτω φυσὶ γενέσθαι τὴν τροπὴν Ῥωμαίων, τρόπον δὲ ἕτερον. τριψαμένον γὰρ τοῦ Φωκῆ τὸν Συμεὼν καὶ διώκοντας, φήμη τις ἐξαίφνης ἔφθασε πρὸς αὐτὸν ἀπαγγέλλουσα ὡς ὁ δρογγάριος τῶν πλαιῶν ἄπεισι μετὰ τοῦ στόλου παντός, παραληφόμενος τὴν βασιλείαν. ὁ δὲ τῇ ἀκοῇ καταβρονηθεὶς
10 (ἔσφετερίζετο γὰρ εἰς ἐαυτὸν τὸ τῆς βασιλείας κρῖτος) καταλιπὼν τὸ δῶκεν ὑπέστρεψεν εἰς τὴν παρεμβολὴν ὡς τάχα τὸ ὄν μαθησόμενος. διαδοθέντος δὲ λόγου πρὸς τὸν στρατὸν ὡς ὁ δομέστικος πέφευγεν, ἀλλῆς ἐπιλησθέντες, οἱ λοιποὶ ἐποίουν ὁμοίως. οὗς P 614 ἰδὼν ὁ Συμεὼν φεύγοντας (ἴστατο γάρ, ὡς εἴρηται, ἐν εὐκαιρῷ
15 τόπῳ τὸ τέλος ἀφορῶν τοῦ ἀγῶνος) ἐξεχύθη πανστρατὶ καὶ παλίντροπον τὴν φυγὴν ἐποίησατο. αὗτος μὲν δὴ καὶ ὁ δεύτερος λόγος· εἴτε δὲ οὕτως εἴτε ἐκείνως ἡ ἀλήθεια ἔχει, ὅμως ἐτράπησαν οἱ Ῥωμαῖοι καὶ τὰ λεχθέντα ἄνωθεν διεπράχθη.

Μετὰ τὴν τροπὴν δὲ τῶν σωθέντων ἐκ τοῦ πολέμου πα-
20 ραγενομένων, τὰ κατὰ τὸν Ῥωμανὸν καὶ τὸν Βογαῦν ἐκινήθη. καὶ εἰς τοσοῦτον κινδύνου περίεστη τῷ δρογγαρίῳ τὰ πράγματα ὡς ψῆφον κατ' αὐτοῦ ἐξενεχθῆναι πρὸς τῶν δικαστῶν καταδικάζουσιν αὐτὸν ἐκκοπῆναι τὰς ὄψεις, ὡς ἀμελεία ἢ μῦλλον κάκουργία μὴ διαπεράσαντα τοὺς Πατζινάκας, πάλιν δὲ μηδὲ B

1 διαλέξαις P μέσον om C

traicere. ei cum Boga incidit contentio; quam animadvertentes Patzinacae domum redierunt, ad irritamque eorum reciderunt suppetiae.

Sunt qui aliam Romanis fugae cladisque causam fuisse dicant. etenim cum Simeonem Phocas pulsus persequeretur, subito ad eum fuisse allatum nuntium, drungarium rei navalis cum universa classe abire animo occupandi imperii. quo nuntio attonitum eum ut qui summam rerum sibi deposceret, omissa insectatione hostium in castra veri discendi causa rediisse: diditum ex eo rumorem fugiisse domesticum, ideoque milites fortitudinis oblitos fugam fecisse. Simeonem, qui opportuno loco stans exitum certaminis operiebatur, hoc animadverso effusse in Romanos irruisse, itaque victoriam iis pulsus caesisque reparasse. sive hoc sive illo modo res gesta sit, Romani certe ea quam rettulimus affecti sunt clade.

Cumque superstites ei in urbem rediissent, Romani et Boga agitata est controversia, eoque periculi deductus drungarius, ut iudices ei oculos effodiendos esse pronuntiaverint, quod ob incuriam, aut potius malitia ductus, Patzinacas non traiecisset, quodque ex fuga reversos

- B** μηνὸς τῆς πέμπτης ἰνδικτιῶνος πολέμου συρραγέντος Ῥωμαίοις τε καὶ Βουλγάροις πρὸς τῷ Ἀχελῷῳ φρουρίῳ τρέπονται κατὰ κράτος οἱ Βούλγαροι, καὶ φόνος αὐτῶν γέγνετο πολὺς. ἰδρῶτι δὲ τοῦ δομestικου περιφραγθέντος πολλὰ καὶ λειποθυμήσαντος καὶ τοῦ ἵππου ἀποβάντος ἐπὶ τινὶ πηγῇ καὶ τὸν ἰδρῶτα ἀποπλύνοντος καὶ 5 ἑαυτὸν ἀποψύχοντος, τὸν δεσμὸν ἀπορρήξας ὁ ἵππος τυχαίως ἔθει διὰ τοῦ στρατοπέδου κενὸς ἐπιβάτου· ὃν οἱ στρατιῶται θεώμενοι γνῶριμον ὄντα, καὶ τὸν δομestικὸν πεσεῖν ὑποτοπάσαντες, εἰς φόβον ἐπέπεσον καὶ κατεβλήθησαν τὰς ψυχὰς καὶ τῆς διώξεως ἔστησαν, ἔτιοι δὲ καὶ παλίντροποι γέγονασιν. ἐξ ὑπερδεξιῶν δὲ 10 ταῦτα θεώμενος ὁ Συμεὼν (οὗ γὰρ ἔτυχεν ἀσύντακτον τὴν φυγὴν ποιησάμενος) ἐπαφῆκε τοὺς Βουλγάρους κατὰ Ῥωμαίων. οἱ δὲ καὶ πρότερον, ὡς εἶπομεν, τὰς γνώμας θλασθέντες καὶ τεθηπότες, ὡς καὶ αἰφνίδιον ἐπίοντας ἐθεάσαντο τοὺς Βουλγάρους, τρέπονται πανστρατί, καὶ γέγονε φυγὴ φρικωδεστάτη, τῶν μὲν ὑπ' ἀλ- 15 λήλων συμπατουμένων τῶν δὲ ὑπὸ τῶν ἐναντίων ἀναιρουμένων. Λέων δὲ ὁ δομestικὸς ἐν Μεσημβρίᾳ διεσώθη φυγῶν. ἔπεσε δὲ λαὸς οὗ τῶν κοινῶν στρατιωτῶν, ἀλλὰ καὶ στρατηγοὶ καὶ ταγματάρχαι ἀριθμοῦ κρείττους. ἰσπάγη δὲ καὶ Κωνσταντῖνος ὁ Αἰψ καὶ ὁ τῶν ἔκκουβίτων ἔξαρχος Ἰωάννης μύγιστρος ὁ Γράψων. ἦν δὲ 20 ἀποσταλεῖς ὁ πατρίκιος Ῥωμανὸς ὁ Λακαπηνός, δρογγάριος τηρικαῦτα τῶν πλωτῶν ὢν, μετὰ παντὸς τοῦ στόλου παραπλεῖν τοῖς αἰγιαλοῖς προσταχθεὶς καὶ εἰς βοήθειαν τυχχάνειν τῷ Λέοντι,
- D** διαπερῶσαι δὲ καὶ τοὺς παρὰ τοῦ Βογαῦ ἀχθέντας Πατζινάκουσ εἰς

7 ἐπιβάτης C
εἰς δεξιάν

8 γνῶριμον ὄντα om C
14 καὶ post εἰς om C

9 πτοίαν C, margo
24 πατζινάκουσ C

pugna inter Romanos et Bulgaros commissa est ad castellum Achelonm, pulsique et magna caede prostrati sunt Bulgari. ibi cum domesticus plurimo sudore madens animoque deficiens ad quandam fontem ex equo descendisset, ut sudorem elueret ac se recrearet, equus forte abrupto vinculo se proripit, ac sessoris vacuus per exercitum discurrit. quem ut agnovere milites, occubuisse domesticum rati, metu animis consternatis, ab insecutione hostium destiterunt: quidam etiam retro sese avertunt. quod ex sublimi cernens Simeon (neque enim effuse et ordinibus dissipatis fugam faciebat) suos Romanis immisit. Romani iam ante animos deiecti et paventes, hostem subito irruere videntes, statim terga dederunt. fuga ea periculosissima fuit, aliis sese invicem conculcantibus, aliis ab hoste caesis. Leo domesticus fuga in Mesembriam evasit. non multitudine tantum militaris tunc periit, sed et duces innumeri atque ordinum doctores. oecus est etiam Constantinus Africus, et exorbitorum dux Ioannes Grapson. missus fuerat Romanus Lacapenus patricius, rei navalis drungarius, cum tota classe, iussus litus legere et auxilio esse Leoni et a Boga adductos ad opem Romanis ferendam Patzinacas

συμμαχίαν Ῥωμαίων. διελθὼς δὲ γενομένης μέσον τοῦ Ῥωμαίου καὶ τοῦ Βογᾶ, ἰδόντες αὐτοὺς οἱ Πατζινάκαι στασιάζοντας πρὸς ἀλλήλους ὑπέστρεψαν εἰς τὰ ἴδια, καὶ γέγονεν ἡ ἐξ αὐτῶν βοήθεια ἄπρακτος καὶ ἀνόητος.

- 5 Ἄλλοι δὲ οὐχ οὕτω φυσὶ γενέσθαι τὴν τροπὴν Ῥωμαίων, τρόπον δὲ ἔειπον. τρεψαμένου γὰρ τοῦ Φωκᾶ τὸν Συμεὼν καὶ διαύκοντος, φήμη τις ἐξαίφνης ἔφθασε πρὸς αὐτὸν ἀπαγγέλλουσα ὡς ὁ δρουγγάριος τῶν πλαιῶμων ἄπεισι μετὰ τοῦ στόλου παντός, παραληψόμενος τὴν βυσιλείαν. ὁ δὲ τῇ ἀκοῇ καταβροντηθεὶς
 10 (ἐσπετερίζετο γὰρ εἰς ἑαυτὸν τὸ τῆς βασιλείας κράτος) καταλιπὼν τὸ διώκειν ὑπέστρεψεν εἰς τὴν παρεμβολὴν ὡς τάχα τὸ ὄν μαθησόμενος. διαδοθέντος δὲ λόγου πρὸς τὸν στρατὸν ὡς ὁ δομέστικος πέφενγεν, ἀλλῆς ἐπιλησθέντες οἱ λοιποὶ ἐποίουν ὁμοίως. οὗς P 614 ἰδὼν ὁ Συμεὼν φεύγοντας (ἴστατο γάρ, ὡς εἴρηται, ἐν εὐκαιρῷ
 15 τόπω τὸ τέλος ἀφορῶν τοῦ ἀγῶνος) ἐξεχύθη πανστρατὶ καὶ παλίντροπον τὴν φουρτὴν ἐποιήσατο. οὗτος μὲν δὴ καὶ ὁ δεύτερος λόγος· εἴτε δὲ οὕτως εἴτε ἐκείνως ἡ ἀλήθεια ἔχει, ὅμως ἐτράπησαν οἱ Ῥωμαῖοι καὶ τὰ λεχθέντα ἄνωθεν διεπράχθη.

Μετὰ τὴν τροπὴν δὲ τῶν σωθέντων ἐκ τοῦ πολέμου πα-
 20 ραγενομένων, τὰ κατὰ τὸν Ῥωμαίων καὶ τὸν Βογᾶν ἐκινήθη. καὶ εἰς τοσοῦτον κινδύνου περίστη τῷ δρουγγαρίῳ τὰ πράγματα ὡς ψῆφον κατ' αὐτοῦ ἐξενεχθῆναι παρὰ τῶν δικαστῶν καταδικάζουσαν αὐτὸν ἐκκοπῆναι τὰς ὄψεις, ὡς ἀμελεία ἢ μᾶλλον κάκουργία μὴ διαπεράσαντα τοὺς Πατζινάκας, πάλιν δὲ μηδὲ B

1 διαλέξως P μέσον om C

traicere. ei cum Boga incidit contentio; quam animadvertentes Patzinacae domum redierunt, ad irritamque eorum reciderunt suppetiae.

Sunt qui aliam Romanis fugae cladisque causam fuisse dicant. etenim cum Simeonem Phocas pulsum persequeretur, subito ad eum fuisse allatum nuntium, drungarium rei navalis cum universa classe abire animo occupandi imperii. quo nuntio attonitum eum ut qui summam rerum sibi deposceret, ommissa insectatione hostium in castra veri discendi causa rediisse: diditum ex eo rumorem fugisse domesticum, ideoque milites fortitudinis oblitos fugam fecisse. Simeonem, qui opportuno locostans exitum certaminis operiebatur, hoc animadverso effuse in Romanos irruisse, itaque victoriam iis pulsus caesisque reparasse. sive hoc sive illo modo res gesta sit, Romani certe ea quam rettulimus affecti sunt clade.

Cumque superstites ei in urbem rediissent, Romani et Bogae agitata est controversia, eoque periculi deductus drungarius, ut iudices ei oculos effodiendos esse pronuntiaverint, quod ob incuriam, aut potius malitia ductus, Patzinacas non traiecisset, quodque ex fuga reversos

τοὺς ἀπὸ τῆς τροπῆς δεχόμενον ὑποστρέψαντας. τοῦτο δ' ἂν ἐπεπόνθει, εἰ μὴ Στέφανος μάγιστρος ὁ τῶν λοιπῶν εἰς καὶ Κωνσταντίνος πατρίκιος ὁ Γογγύλης, πολλὰ δυνάμενοι παρὰ τῇ δεσποίῃ, αὐτὸν ἐξεργάσαντο. Συμεὼν δὲ ἐπαρθεὶς τῇ νίκῃ καὶ γαυριῶν, ἄρας ἅπαν αὐτοῦ τὸ στράτευμα, κατὰ τῆς βασιλίδος ἠπειλείτο. ἐξῆλθεν οὖν πάλιν ὁ δομέστικος Λέων ὁ Φωκάς καὶ ὁ ἑταιριάρχης Ἰωάννης καὶ Νικόλαος ὁ Κωνσταντίνου τοῦ Δοῦκα υἱός, μετὰ τινων στρατιωτῶν τῶν παρευρεθέντων, εἰς συνάντησιν αὐτοῦ. καὶ κατὰ τόπον τὸν λεγόμενον Κατασύρτας ἀπομοίρα
 C τινὲ Βουλγάρων εἰς προνομὴν πεμφθεισῶν συνητηκότες προσή- 10
 γνυται τούτοις καὶ τρέπονται ἐπέτιω. ἀκραίφροσ δὲ πάλιν ἑτέρας ἐπιειπεσούσης, ὑψίστανται καὶ ταύτην ῥαδίως τε καὶ ἀνδρικώτερον, καὶ γίνεται μάχη μαρτερὰ καὶ ἐπὶ πολλὸν διαρκέσασα χρόνον, καὶ τρέπονται μὲν οἱ Βούλγαροι, ἐσφάγη δὲ Νικόλαος ὁ τοῦ Δοῦκα υἱός, ἥρωικῶς ἀγωνισάμενος καὶ αἷτιος τῆς νίκης Ῥω- 15
 μαίοις γενόμενος. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὸν πόλεμον συνηρέθη γενέσθαι οὕτως.

Τὰ δὲ κατὰ πόλιν ἐνόσει δεινῶς, πολλῶν καὶ μεγίστων ἐπιμαυνομένων τῇ βασιλείᾳ καὶ τῷ ταύτης ἔρωτι φλεγόμενων, ὧν κορυφαῖος ἦν ὁ Φωκάς. ὑπάρχων γὰρ οὗτος ἐπ' ἀδελφῇ γαμβρός 20
 τοῦ παρακοιμωμένου Κωνσταντίνου, μεγάλα τότε τῶν ἐν τοῖς βα-
 D σιλείοις δυναμένου ἐθνόνων, καὶ ἐπ' αὐτῷ πλεῖστα θαρρῶν ῥι-
 δίως ᾤετο τὸ τῆς βασιλείας καθέξειν κράτος. διὸ καὶ πολλὸς ἐφέ-

6 ὁ Φωκάς om C 7 δονκός C 8 πορευθέντων C 9 κατὰ
 τὸν τόπον τὸν C 11 ταύτη C 15 δονκός C 16 γε-
 σόμενος C

non ad se collegisset. erutique fuissent ei oculi, nisi Stephanus magister, unus tutorum imperatoris, et Constantinus Gongyles patricius, qui apud Augustam largiter poterant, eum eripuisent. Simœon autem victoria elatus ac ferociens ad urbem omni cum suo exercitu properavit. rursus igitur Leo Phocas scholarum domesticus et Ioannes sodalitatibus dux ac Nicolaus Constantini Ducae filius milites, quos tum in promptu habebant, adversus eum educunt; et apud Cataasyrtas (loci hoc est nomen) in cohortem quandam Bulgarorum incidentes praedatum egressam, eam adoriuntur nulloque negotio profligant; mox recentem aliam ingruentem fortiter subsistentes, pugnam acrom ac diu durantem obeunt, Bulgarosque fundunt. cecidit ea in pugna Nicolaus Ducae filius heroice pugnans, qui et causam vincendi Romanis praebuit. hic tum rerum bellicarum status erat.

At res civiles pessimo erant loco, multis iisque summis viris insano imperii amore ardentibus. horum facile princeps erat Leo Phocas, qui quod uxorem habebat Constantini cubicularii intimi sororem, et ea tempestate magna erat eunuchorum in aula potentia, in eo plurimum ponens fiducia non magno negotio se potiturum imperio putabat, ideoque in

ρετο, και οὐ κρύβδην ἀλλὰ φανερώς ταύτης ἀντεποιεῖτο ὡσπερὶ πατρίου πράγματος και προγονόθεν αὐτῷ ἀνήκοντος, και ὅσον οὐπω ἤξειν εἰς αὐτὸν ὡς εἰς νόμιμον διαδοχὴν ἐφαντάζετο. οὐ τὴν ὁρμὴν ἀκατάσχετον οὖσαν φοβηθεὶς ὁ τοῦ βασιλέως Κωνσταντίνου παιδαγωγὸς Θεόδωρος, και μὴ τι πάθῃ δεισας ὁ βασιλεύς, ἐπέθετο τῷ βασιλεὶ Κωνσταντίνῳ λαθραίως προσλαβέσθαι τὸν πατρικίον Ῥωμανὸν και δρουγγάριον τῶν πλωτῶν, πατριδὸν ὄντα δοῦλον και τὰ αὐτοῦ φρονούντα διὰ παντός, ὥστε συνεῖναι και διαφυλάττειν αὐτόν, και εἰ δεήσει, σύμμαχος ἔχειν και βοηθόν. P 615

10 ἔντυχίας οὖν πρῶτον περὶ τούτου γενομένης ὁ Ῥωμανὸς ἀπέπιατο, και πάλιν και πολλάκις πειρουσθέντων τῶν ἀμφὶ τὸν Θεόδωρον ἀπέπιατο. ἐπεὶ δὲ γραμματίον ἀτόχειρον χαράξας ὁ βασιλεὺς και φοινικκοῖς ὑποσημάνσας γράμμασιν ἀπέστειλεν αὐτό, εἰξέ τε ἐπὶ χεῖρας τοῦτο λαβὼν, και καθυπέσχετο τὴν τοῦ παρακοιμωμένου

15 Κωνσταντίνου και τῶν συγγενῶν αὐτοῦ ἐπιθεῖσιν κωλύσαι κατὰ τὸ ἐγγωροῦν. τὰ μὲν οὖν λαληθέντα και στοιχηθέντα οὕτω προέβη, και διὰ τῆς ἀγορᾶς και τῶν λεωφόρων και τῶν στενωπῶν ἐπεψινδουλλετο· ὁ δὲ παρακοιμώμενος, κακίερ οὐκ ἀνήκοος ὢν τῶν κατ' αὐτοῦ μελετωμένων, κατεφρόνει, μὴ ἔν ποτε οἰηθεὶς τολμήσῃ

20 τινα ἐπιχείρησιν κατ' αὐτοῦ ποιήσασθαι. ἐξελθὼν οὖν και τῆς B
συνήθη διανομῆς τῆς ῥόβας ποιησάμενος τῶν πλωτῶν, και τὸν Ῥωμανὸν ἐπισπεύδων τάχιον ἐκπλεῦσαι, περιπίπτει τῷ λόγῳ.

2 ἀνήκοντος αὐτῷ C 8 τὰ αὐτὰ C 17 τῆς λεωφόρου C
18 καιτοι C 21 σ. ῥόβας κ. C τῶν] ὁ τῶν C 22 ἐμ-
πλεῦσαι C παραπίπτει τῷ λόγῳ C

ea re multus erat, neque occulte sed palam imperium affectabat, idque veluti rem a maioribus suis ad se pertinentem, quamprimum ad se ut legitimum heredem devolutum iri somniabat. cuius vehementiorem quam impediri ut posset conatum timens Theodorus imperatoris paedagogus, metuensque ne suo domino ea res exitio foret, huic consulti uti Romanum patricium drugariam classis occulte sibi adsciscat custodem, ac si res ita postulet, defensorem: eum quippe paternum esse ipsius ministrum, constanterque ipsi benevolam. primum hac de re compellatus Romanus renuit; et iterum ac saepius Theodoro animum eius tentante recusavit. tandem cum literas manu imperatoris scriptas ab ipsoque puniceis subsignatas literis ad se missas accepisset, concessit; pollicitusque est se, quantum eius fieri posset, Constantini cubicularii eiusque cognatorum molitiones impedituram. hoc modo res composita, ac de ea in foro compitis ac angiportis susurrabatur. Constantinus autem cubicularius, quanquam ei quae contra ipsum struerentur non erant inaudita, illa tamen contemnebat, neminem unquam adversus se aliquid ausurum opinans. sed cum ad classem egrediretur, rogas de more distributurus, Romanoque mandaturus ut quamprimum navigaret, incidit in

δουλικῷ γὰρ ἐν σχήματι προσυπαντήσας ὁ Ῥωμανὸς αὐτῷ, καὶ προθύμως ποιήσῃν τὸ κελευσθὲν ἐπαγγελόμενος, ἡρέμα καὶ κατὰ μικρὸν ἤγεν αὐτὸν εἰς τὴν ἐνέδραν. μηδὲν δὲ ἐπαρισθῆσθαι τῶν μελετωμένων τοῦ παρακοιμωμένου δυνηθέντος, ἀλλ' ἀκίκως καὶ χωρὶς ὑπονοίας διαλεγόμενου, καὶ μᾶλλον ἔγγιστα προσιόντος 5 αὐτοῦ, καὶ πυθόμενον εἰ ἔχει ἄνδρας εὐειδεῖς καὶ γενναίους καὶ τὴν βασιλικὴν ἐρέτιν ἐπιτηδέλους τριήρη, τοῦ δὲ καὶ ἔχειν καὶ ἑγγὺς παρῆναι τούτους εἰρηκότος, καὶ τῇ κεφαλῇ νεύσαντος ἤκειν

C τινὰς πλησίον τῶν εὐειδεστέρων, ὁ Κωνσταντῖνος θεασάμενος τούτους καὶ τάχα ἀποδιξάμενος ἀπαίρειν ἠκέλετο. ὁ δὲ Ῥωμανὸς 10 ἔγγιστα τούτου περιπατῶν, ὡς πλησίον ἐγένοντο τῇ στρατηγίδι τριήρη, κατασχὼν τὸν Κωνσταντῖνον, καὶ μηδὲν πλέον εἰπὼν ἀλλ' ἢ μόνον "ἄρῃτε τοῦτον," αὐτὸς μὲν ἔστη, οἱ δὲ πρὸς τὸ ἔργον ὄντες ἠδύρεπισμενῶι εἰσήγαγον εἰς τὴν ναυαρχίδα καὶ ἐν ἀσφαλῆα κατέχον, μηδεὶς ἐπαμῦναι τοῦτον τολμήσαντος τῶν 15 συνεπομένων αὐτῷ, ἀλλὰ πάντων παρὰ τῆς διασπαρέντων. τῆς φήμης οὖν ἐξαφθείσης ταραχὴ κατέσχε πᾶσαν τὴν πόλιν, τυραννίδος ὡς εἰκὸς ἐπίθεσιν λογισαμένην. φθάσαντος οὖν τοῦ λόγου

D καὶ μέχρι τῆς βασιλίδος Ζωῆς, εἰς ἀμχανίαν καὶ οἱ ἐν τέλει ἐνέπιπτον. προσκαλεῖται γοῦν ἡ βασιλὶς τὸν πατριάρχην Νικόλαον 20 καὶ τοὺς τῆς συγκλήτου λογάδας· κοινολογισαμένη δὲ μετ' αὐτῶν ἐκπέμπει πρὸς Ῥωμανόν, τὴν αἰτίαν τοῦ γεγονότος μαθῶν ἐθέλουσα. τῶν δὲ πεμφθέντων γενομένων ἔνθα προσώρμουν αἱ τριή-

8 δὲ om C 6 πυθόμενου C 11 τῇ στρατηγίδι om C
 14 εὐτρεπισμένοι C 16 διασπαρέντων C 20 οὖν C
 21 δὲ om C

insidias. etenim servili forma ei occurrens Romanus, et mandata se studiose exsecuturum promittens, paulatim in casses pertrahit, nihil prorsus eorum quae parabantur conicere valentem, sed similiter et absque ulla suspicione colloquentem, propiusque subinde accedentem, ac rogantem virosne haberet pulchros ac fortes, aptos ad imperatoriam triremem agendam. respondet Romanus eos praesto esse, et formosiorum quibusdam innuit ut accedant, quos contemplatus et probans Constantinus, cum solvi naves iuberet, Romanus iuxta obambulans, ut proxime praetoriam navim ventum est, id modo fatus "abripite hunc" subsistit. quibus vero negotium datum erat, il Constantinum statim in navim praetoriam abducunt, ibique in custodia asservant, nemine comitum eum defendere auso, sed omnibus extemplo dilapsis. huius facinoris fama in urbem allata animos hominum conturbavit, tyrannidem ab aliquo invadi putantium; cumque ad Zoen usque pervenisset, proceribus quoque magnam sollicitudinem iniecit. Zoe Nicolaum patriarcham et senatores delectos ad se vocat, reque cum iis deliberata ad Romanum mittit, qui causam facti exquirant. eos, cum ad navium stationem venissent et de

ρεις, και μελλόντων ζήτησιν ποιῆσθαι τῆς τοῦ παρακοιμωμένου
 κατασχέσεως, ὁ τῶν πλωίμων διαναστὰς ἀκόλαστος ὄχλος λίθους
 αὐτοὺς ἐξήλασεν. ἔωθεν οὖν ἡ βασιλις ἐξελθοῦσα περὶ τὸν Βου-
 κολόντα, καὶ τὸν υἱὸν μεταστελαμένη καὶ τοὺς περὶ αὐτόν, ἐπη-
 5 ρώτα πῶς γέγονεν ἡ ἀνταρσία αὕτη. μηδενὸς δὲ ἀποκριναμένου,
 ὁ παιδαγωγὸς τοῦ βασιλέως Θεόδωρος ἔφη "διὰ τὸ ἀπολέσαι, ὡ P 616
 δέσποινα, Λέοντα μὲν τὸν Φωκῶν τὰ στρατόπεδα, Κωνσταντῖνον
 δὲ τὸν παρακοιμώμενον τὸ παλάτιον, ἡ τοιαύτη γέγονε κίνησις."
 ὁ βασιλεὺς δὲ εἰς ἑαυτὸν τὴν ἔξουσίαν ἀπὸ τῆς μητρὸς ἐφελκόμενος
 10 τὸν πατριάρχην Νικόλαον οὖν τῷ μαγίστρῳ Στεφάνῳ ἀνήγαγεν ἐν
 τῷ παλατίῳ, καὶ τῇ ἐπαύριον στέλλουσιν Ἰωάννην τὸν Τουβύκη
 τὴν Ἀγούστου τοῦ παλατίου καταβιβῆσαι. ἡ δὲ μετ' ὀλολυγῆς
 καὶ δακρῶν τῷ ἑαυτῆς προσπλακεῖσα νύξ πρὸς συμπάθειαν αὐ-
 τὸν μητρικὴν καὶ οἶκτον ἐκίνησε. διδ καὶ φησι πρὸς τοὺς ἄγον-
 15 τας "ἔσιπτε εἶναι μετ' ἐμοῦ τὴν μητέρα μου." οἱ δὲ ἅμα τῷ
 λόγῳ ταύτην κατέλιπον. προεβάλετο δ' ὁ βασιλεὺς δομέστικον
 τῶν σχολῶν, διαδεξάμενος τὸν Φωκῶν, τὸν μάγιστρον Ἰωάννην B
 τὸν Γαρδῶν, τὴν ἐκ τοῦ Λέοντος δεδοικῶς ἐπανύστασιν. τῇ
 αἰτήσει τε τούτου προεβλήθησαν Συμεὼν ὁ υἱὸς αὐτοῦ καὶ Θεό-
 20 δωρος ὁ γυναικάδελφος αὐτοῦ, ὁ Ζουφινέζερ, ἑταιρειάρχαι. ὄρκους
 τε οὖν καταληφθεὶς ὑπὸ τοῦ βασιλέως κατήλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐ-
 τοῦ, καὶ παραχρῆμα οἱ συγγενεῖς αὐτοῦ ἀπελύθησαν τῶν βασι-
 λείων· ὅπερ μαθὼν ἐκεῖνος ἀγωνία καὶ φόβῳ ἐλήφθη. εὐθὺς

4 μετακαλεσαμένη C
αὐτοῦ ἀδελφός C

8 τὸ] εἰς τὸ C

20 ὁ τῆς γυναικός

comprehenso cubiculario inquirere intenderent, sociorum navalium petu-
 lans multitudo concitata saxis repulit. postridie Zoe prima luce ad
 Bucoleonem egressa, evocato etiam filio et eius familia, interrogat quae-
 nam huius seditionis causa esset. ibi cum nemo responderet, Theodorus
 imperatoris paedagogus ideo ait hunc motum exstitisse, quod Leo Pho-
 cas legiones, Constantinus cubicularius palatium perdidissent. ceterum
 imperator imperium a matre in se transferens, patriarcham Nicolaum et
 magistrum Stephanum in aulam revocat; ac postridie misso Ioanne Tu-
 bace Augustam palatio abduci iubet. ea flens atque eiulans, filium am-
 plexa, miserationem matris movit; adeoque iis qui eam ducebant Con-
 stantinus mandavit ut suam secum relinquerent matrem, estque illico ab
 iis dimissa. idem Lebnum Phocam, metuens ne is aliquando imperium
 invaderet, loco movit, domesticumque scholarum fecit Ioannem Garidam
 magistrum. precibus tamen impetravit Phocas ut Simeon filius suus et
 uxoris frater Theodorus Zuphinezzer sodalitatum principes crearentur.
 iuramentisque ab imperatore obstrictus domum suam abiit. confestim
 porro cognati eius ex aula dimissi sunt. quod ubi cognovit Leo, metu

ὄν ἔξιπασάμενος ἀπῆλθε πρὸς τὸν Ῥωμανὸν τὸν δρουγγάριον, τὴν ὕβριν ἦν ὑπέστη καὶ τὸν προπηλακισμὸν διηγούμενος. κοινοπράγησαντες οὖν καὶ ὄρκοις ἀλλήλους κατασφαιλούμενοι, καὶ κῆδος εἰς τοὺς ἑαυτῶν ποιησάμενοι παῖδας, ἐν τῷ κρυπτῷ κατεῖχον τὸ
C σπονδαζόμενον. ὁ δὲ Ῥωμανὸς πέμψας εἰς τὸ παλάτιον περὶ τοῦ 5 γεγονότος ἀπελογεῖτο, μὴ ἀνταρσίαν εἶναι μηδὲ ἀπόστασιν ἑμνούμενος τὰ πραχθέντα· τὴν τοῦ Φωκῆ δὲ ἐπίθασιν ὑφορώμενος, φησὶ, καὶ δεδιὼς περὶ τοῦ βασιλέως μὴ τι καὶ πάθῃ φλαῦρον, ἐν τῷ παλατίῳ ἠβουλήθη ἀνελεῖν καὶ φυλακὴν τούτου ποιήσασθαι καὶ τοῦ βασιλέως. μὴ πιστεύοντος δὲ τοῦ πατριάρχου μηδὲ τὰ 10 λεγόμενα δεχομένου, ἐπισπέρχει Θεόδωρος ὁ παιδαγωγὸς τὸν Ῥωμανόν, ἄρα πάντα τὸν στόλον, ἀφικέσθαι πρὸς τὸ τοῦ παλατίου νεώριον ἐν τῷ Βουκολέοντι. μέλλοντος δὲ τούτου καὶ ἀναδυόμενος, οἱ πρὸς τὴν λεληθυῖαν πρῶξιν τοῦτον ἐνάγοντες ἀνέ-
D πεισαν καὶ ἄκοντα ποιῆσαι τὸ κελεύόμενον. ἀμέλει καὶ κατ' ἐν- 15 τὴν τὴν ἡμέραν τῆς ἑορτῆς τοῦ εὐαγγελισμοῦ ἔξαρτύσας τὸν στόλον πολεμικῶς ἀφικνεῖται πρὸς τὸν Βουκολέοντα. καὶ Στέφανος μὲν εὐθὺς ὁ μάλιστα κἀτεισι τῶν βασιλείων, ἄξεισι δὲ ὁ πατριάρχικος Νικήτας, κηδεστής ὢν Ῥωμανοῦ, καὶ κατάγει τὸν πατριάρχην. οἱ δὲ περὶ τὸν βασιλέα τὰ τίμια καὶ ζωοποιὰ ξύλα πέμψαν- 20 τες πρὸς τὸν Ῥωμανόν, καὶ ὄρκοις αὐτὸν κατασφαιλούμενοι φοβερωτάτοις καὶ ἀραις παλαμναιοτάταις μηδέποτε δόλιον κατὰ τοῦ βασιλέως ἐννοήσασθαι, συγχωροῦσι μετ' ὀλίγων αὐτὸν ἀνελεῖν

8 φασίλον C

11 ὁ τοῦ βῆς π. C

12 πάντα om C

15 καὶ ante κατ' om C

19 ὡν τοῦ φ. C

23 ὀλίγον P

perterritus statim eques ad Romanum drungarium se contulit, eique exposuit quibus contumelialis affectus utque circumscriptus esset. ibi communicata re inter eos societas inita ac iuramentis confirmata, nuptiis quoque inter liberos suos contractis, institutumque occulte habitum. secundum haec Romanus sui purgandi causa in aulam mittit, iureiurandoque interposito confirmat non rebellionis aut seditionis quicquam suo facto subesse, sed se metuentem ne Phocae conatus aliquid mali imperatori afferrent, in palatium eius imperatorisque praesidio muniendi causa voluisse reverti. patriarcha fidem derogante neque accipiente purgationem, Theodorus Romanum instigat ut cum universa classe ad navale, quod in Bucoleonte situm palatio imminet, accedat. Romanus cum aliquamdiu id detrectasset ac cunctatus esset, tandem urgentibus iis quorum instinctu occulta ista consilia susceperat, vel invitus assentit. ergo ipso die annuntiationi festo classe instructa hostiliter ad Bucoleon-tem accedit. statim Stephanus magister aula exit, et Nicetas patricius Romani necessarius in palatium it, indeque patriarcham abducit. imperator autem missis venerandis ac vivificis crucis lignis, a Romano adhibitis dirissimis execrationibus et iureiurandis gravissimis stipulatur

ἐν τῷ παλατίῳ. ὄνπερ δεξάμενος ὁ βυσιλεύς ἀνελθόντα καὶ P 617
 προσκυνήσοντα εἰσάγει κατὰ τὸν ἐν τῷ Φάρῳ ναόν, καὶ πίστει
 αὐτῷ δοῦς καὶ λαβῶν προχειρίζεται τοῦτον μέγαν ἑταιρειάρχην.
 γράμματα οὖν ἐδόθη ἐφοῦτα πρὸς Λέοντα τὸν Φωκῶν μὴ ὀλιγω-
 5 ρῆσαι μηδ' ἀπογῶναι μηδὲ σκαιῶν τι βουλευσασθαι, ἀλλὰ προσ-
 μῖναι μικρὸν ἡσυχῶς ἐν τῷ οἰκίῳ οἴκῳ διοριζόμενα ὡς μελλού-
 σης γενέσθαι διὰ βραχέως τῆς αὐτοῦ προσοίας. τὰ παραπλήσια
 δὲ γράψαι πρὸς αὐτὸν καὶ τὸν παρακοιμώμενον κατηνάγκισαν
 Κωνσταντῖνον. ἄπερ δεξάμενος ὁ Φωκῆς ἡσυχίαν ἤγεν ἐν τῷ
 10 κατὰ τὴν Κυπριαδοικίαν οἴκῳ αὐτοῦ.

Τῇ δὲ ε' ἑβδομάδι τῶν ἁγίων νηστειῶν δέδοται παρὰ Κων- B
 σταντῖνου τοῦ βασιλέως ἀραβῶν γαμικοῦ συναλλάγματος Ἑλένη
 τῇ θυγατρὶ Ῥωμανοῦ, καὶ τῇ τρίτῃ τῇ λεγομένῃ τῆς Γαλιλαίας
 στεφανοῦται μετ' αὐτῆς παρὰ Νικολάου τοῦ πατριάρχου ὁ βασι-
 15 λέως, τὸν Ῥωμανὸν βασιλεπάτορα προβαλλόμενος, καὶ ἀντ' αὐτοῦ
 ἑταιρειάρχην Χριστοφόρον τὸν τούτου υἱόν. καὶ μετὰ μικρὸν
 Λέων ὁ Φωκῆς ἀναπισθεὶς ὑπὸ τῶν ἑαυτοῦ συγγειῶν καὶ τα-
 γμάτων πρὸς ἀπυστάσιαν ἀπέειδε, καὶ ἀποστειλάς προσελάβετο μετ'
 αὐτοῦ τὸν παρακοιμώμενον, Κωνσταντῖνον καὶ Ἀναστάσιον τοὺς
 20 Γογγυλίους καὶ ἀδελφούς, καὶ Κωνσταντῖνον τὸν τῆς Μυλα-
 λίας, πληροφορῶν ἅπαντας ὑπὲρ τοῦ βασιλέως τὰ ὅπλα Κων-
 σταντῖνου αἶρειν. Ῥωμανὸς δὲ χρυσόβουλλον ἐκδέμενος ἀνατρο-
 πῆν ἔχοντα τῆς τοῦ Φωκῆ προφύσεως, καὶ τῇ χειρὶ τοῦ βασιλέως C

2 προσκυνήσαντα?

nihil unquam cum doli adversus imperatorem cogitaturum; pauloque
 post facultatem redeundi in palatium permittit. et redeuntem excipiens
 precandi causa in templum quod est in Pharo deducit, dataque ibi et
 accepta fide magnam sodalitatem praefectum creat. statim et ad Leo-
 nem Phocam literas mittuntur, quibus bono esse animo neque vel abii-
 cere spem neque iniquum quicquam moliri iubetur, sed quiete domi suae
 exitum praestolari: nam ipsius mox habitum iri rationem. Constantinus
 quoque cubicularius ad eum in eandem sententiam scribere cogitur.
 Phocas literis istis acceptis domi suae, quam in Cappadocia habebat,
 quiete se contulit.

Quinta sacri ieiunii septimana imperator Helenam Romani filiam
 arcta data sibi coniugio copulat, ac tertia Galilaeae cum ea coronatur a
 Nicolao patriarcha; et Romanum imperatori patrem designat, priorē
 dignitatem in filium eius Christophorum transferens. paulo post Leo
 Phocas suorum propinquorum suavis et exercituum hortatu res novas
 molitur; accitoque Constantino cubiculario, Constantino et Anastasio
 Gongylis fratribus et Constantino Maleliano, persuadere nititur omni-
 bus se pro imperatore Constantine arma ferro. Romanus vero diploma,
 quo Leonis institutum refutabatur, scriptum, manuque et sigillo impera-

καὶ τῇ σφραγίδι ταῦτ' ἐμπεδώσας μετὰ τινος γυναικὸς ἐταιρίδος, ἣν διὰ τὴν τοιαύτην ὑπηρεσίαν καὶ Βασιλικὴν ὄστερον προσηγόρευσαν, ἐν τῷ τοῦ Λέοντος στρατοπέδῳ ἐξέπεμψε, καὶ ἕτερα δὲ μετὰ τινος κληρικῶν Μιχαὴλ ὑποσχέσει τιμῶν καὶ δωρεῶν διαφθείροντα τοὺς τῶν ταγμάτων ἐξάρχους καὶ τὸν λαόν. ἀλλ' οὐδὲν μὲν ὁ Μιχαὴλ φωραθεὶς ὑπὸ τοῦ Φωκᾶ καὶ τυφθεὶς ἀνηλεῶς ἀπετιμήθη τὰ ὦτα· ἔλαθε δ' ἡ γυνὴ ἐν τῷ στρατῷ διασπείρασα αἱ ἐπήγετο. πρῶτον οὖν ὁ τοῦ Βαρέως Μιχαὴλ υἱὸς Κωνσταντῖνος, τοῦ τάγματος ἄρχων τῶν ἱκανάτων, καταλιπὼν τὸν Λέοντα D τῷ Ῥωμανῷ προσεχώρησεν· ᾧ τιλὶ καὶ ὁ Βαλάντιος καὶ ὁ λεγόμενος Ἄτζιμορος, τουρμαρχει καὶ ἄμφω ὄντες, ἐπηκολούθησαν. Λέων δὲ ὁμοῦς ὁ Φωκᾶς τὴν Χρυσόπολιν καταλαβὼν, καὶ τὸν λαὸν παρατάξας κατὰ τὴν ἀντιπέραν ἐν τῷ κίονι ἰσταμένην λιθίνην δάμαλιν, ἐξεφόβει τοὺς ἐν τῇ πόλει. Ῥωμανὸς δὲ μετὰ δρόμωνος τὸν ἐπὶ τοῦ κανικλείου Συμεὼν ἐκπέμψας πρὸς τὸν τοῦ ἀποστάτου λαὸν καὶ χρυσόβουλλον ἐνσημασμένον παρὰ τοῦ βασιλέως ἐνεχείρισεν αὐτῷ, καὶ παρηγγύησε πάντα τρόπον σπουδᾶσαι τῷ λαῷ τοῦτο ὑπαναγνώσθαι. ὁ δὲ τοῦ χρυσοβούλου νοῦς εἶχεν οὕτως. "ἡ βασιλεία μου φύλακα ἀπὸ τῆς ἐγγρηγορώτατον καὶ πιστό-

P 618 τaton οὐδένα τῶν ὑπὸ χεῖρα ἢ Ῥωμανὸν εὐροῦσα, τούτῳ μετὰ 20 θεὸν τὴν ἑαυτῆς φυλακὴν κατεπίστευσε, καὶ ἀντὶ πατρὸς αὐτὸν κρίνει, σπλάγγνα πατρικὰ πρὸς αὐτὴν ἐνδεικνύμενον. Λέοντα δὲ τὸν Φωκᾶν αἰεὶ ταύτῃ προσπολεμοῦντα καὶ ἐπιβουλεύοντα, καὶ νῦν τὴν κρυπτομένην αὐτοῦ πονηρίαν φανερώσαντα, οὔτε δομέ-

10 βαλάντης C

18 τούτῳ C

22 πνευματικὰ P

toris munitam, meretricis cuiusdam opera, quam ab hoc ministro imperatoriam postea nominarunt, in castra Leonis mittit, aliasque literas per Michaelum quendam clericum: iis animos ducum ac militum promissionibus munerum et honorum ad defectionem sollicitabat. sed Michaelo huic a Phoca deprehenso et atrociter verberato aures sunt amputatae: meretrix per castra dispersit quae iussa erat, primum ergo Constantinus legionis Hicanatorum dux, Michaeli Gravis filius, a Leone ad Romanum transit, deinde Balantius et Atzmorus turmarchae cum subsequuntur. Leo tamen ad Chrysopolin accessit; exercitumque ad bucalam saxeam, quae in columna stat e regione urbis, constituto oppidanis terruit. at Romanus Simeonem caniceo praefectum celoce mittit ad Leonis exercitum, cum litata manu imperatoris obsignatis, quas quacunque poterit ratione percipere in auscultantibus recitaret. diplomatis haec erat contenta. "cum castro aliam meo imperii vigilantiorem atque fidelio-

rem custodem inter omnes meos ministros invenirem Romano, huic se-

adversatus nostro imperio, nunc

que domesticum esse volo ne-

στικόν εἶναι βούλεται οὐδ' ἓνα κρῖνει τῶν ὑπηκόων, ἀλλ' ἀπο-
 σιάντην καὶ τύραννον, καὶ χωρὶς ἐμῆς βουλῆς τὴν τοιαύτην ἀν-
 ταρσίαν συστήσαντα, ἦν εἰς ἑαυτὸν τὸ τῆς βασιλείας ἐπισπάσθηται
 κράτος. τοῦτο οὖν εἰδὼς ὁ ἐμὸς λαὸς τὸ δέον συνιέναι θέλησον,
 5 καὶ τὸν προγονικὸν ἐπιγνούς δεσπότην τῆς πικρῆς τυραννίδος ἀπό-
 στήθι." τοῦ δὲ Σιμεὼν γενομένου κατὰ τὴν παρεμβολὴν καὶ τὸ Β
 χρυσοβοῦλλιον φανερώς ἐκπέμψαντος τῷ λαῷ, ὡς τοῦτο ἀνέγκω-
 σαν καὶ τὸν αὐτοῦ τοῦν κατενόησαν, ἤρξαντο πάντες ἀναχωρεῖν.
 καὶ τῷ βασιλεπάτρι προσφύεσθαι Ῥωμαῖν. ὁ δὲ Φωκῆς πρῶ-
 10 τὸν μὲν κειραθεὶς τὴν ἀνάγνωσιν κωλύσαι τοῦ χρυσοβουλλίου καὶ
 μὴ δοτηθεὶς, εἶτα καὶ ἔπορεύεσθαι κατὰ μικρὸν τὴν αὐτοῦ βλε-
 πῶν δύναμιν, τοῖς ἄλλοις ἀπειρηκῶς φυγῇ τὴν σωτηρίαν ἐπραγμα-
 τεύετο, καὶ μετὰ τινων ἄλλων τῶν πιστοτάτων τὸ φρούριον κατε-
 15 ἔλαβεν Ἀπειροῦς. ἀποκρουθεὶς δ' ἐκείθεν ἐν τιμῇ χωρῶν κατήντησεν
 ὁ κατονομάζετο Γοηλόητος, ὃ καὶ φανερώς ἐδήλου ὡς λέοντι.
 κατέεισε παρὰ Μιχαὴλ τοῦ Βαρέος καὶ τινων ἄλλων πλείστον ἐπ' Ἐ
 αὐτὸν συστάτων συλλαμβάνεται. στέλλεται τοίνυν Ἰωάννης ὁ
 Τουβάκις καὶ Ἄλων ὁ Παστιλῆς εἰσαγαγεῖν αὐτὸν εἰς τὴν βασι-
 20 λέουσιν. οἱ δὲ τοῦτον κρατήσασθαι ἀπετόφλωσαν, ὡς μὲν ἐνιοί.
 ἠλέησαν ἐντολὴν λαθραῖαν λαβόντες ἐκ Ῥωμαίου, ὡς δ' οὐ περὶ
 τὸν Ῥωμαῖον διενίσταντο, αὐθαίρετῶ γνῶμη καὶ προαιρέσει καὶ
 25 γὰρ δὴ καὶ ἐδόκει ἀγανακτεῖν ὁ Ῥωμαῖος ὡς παρὰ τὴν αὐτοῦ θέ-
 λτην γεγονότος τοῦ ἔργου. ἡ μὲν οὖν τοῦ Λέοντος ἀποστασίς
 τοιοῦτον ἔσχε τὸ τέλος.

9 δ φῶκῆς δὲ Ἐ
 10 λέεται· κατείδεν Ἐ

14 κατήντησεν· ἀλλῶν τὸ χωρίον κατονο-
 18· τουβάκις Ἐ

que pro subdito habeo, sed desertorem ac tyrannum pronuntio; qui in-
 iussa meo hanc rebellionem molitus est, ut iam se imperium transferret.
 id cum intelligatis subditi mei, quod nequum est statuio; et tyrannide
 ediosa repudiata, ad dominum a maioribus suis imperium hereditarie
 comocatum revertimini." cum ad castra pervenisset Simeon, et diploma
 ceteris missum recitatum eiusque cogita esset sententia, coeperunt
 omnes a Leone ad Romanum imperatoris patrem desciscere. Leo prin-
 cipio frustra conatus diplomatis lectionem impedire, mox paulatim se a
 suis deserti videns, desperationis rebus fuga salutem quaesivit. et comita-
 tus pauci quibusdam suorum fidiatim ad castellum peruenit cui nomen
 Ateus. inde repulsus castellum obtinuit cui nomen Godeontos, quasi
 eundem Leonis, malo nimirum omine. ibi a Michado Gravi et mul-
 tis aliis agnipe facto capitur. mittuntur ergo qui eum Cypellin abducant,
 Leonis Tubaces et Leo Pastens; inque ei oculos erant, sive occulto,
 ut quidam dicunt, Romani inssa, sive, quod Romanus assererat, qui
 et inque hoc ut volente se factam ferre videbatur, sua sponte. hic finis
 fuit rebellionis Phoebe Leonis.

Συνέστη δὲ καὶ ἕτερα ἐπιβουλὴ κατὰ Ῥωμανοῦ, παρὰ τινος
 D Κωνσταντίνου Κτηματηνοῦ, Δαβὶδ τοῦ Κουμουλιανοῦ καὶ Μιχαὴλ
 κουράτωρος τῶν μαγγάνων· οἳτοι γὰρ νεανίας τινὰς καθοπίλσαν-
 τες κατὰ τὸ κνήγιον ἐξελθόντα τὸν Ῥωμανὸν ἐπετρέψαντο διαχει-
 ρίσασθαι. ὧν γνωσθέντων, καὶ συλληφθέντες οἱ τῆς ἐπιβουλῆς 5
 πρωτουργοὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπηρώδησαν καὶ διὰ μέσης τῆς ἀγο-
 ρᾶς περιήχθησαν. συνῆν δὲ ταύτῃ τῇ ἀτίμῳ περιωγωγῇ καὶ Λέων
 ὁ Φωκᾶς, ἡμιόνῳ ἐφεζόμενος.

Κατηγορήθη δὲ καὶ Ζωὴ ἡ βασίλις τῇ ζωῇ ἐπιβουλεύουσα
 τοῦ Ῥωμανοῦ, καὶ τοῦ παλατίου κατόγεται, κἂν τῇ τῆς ἁγίας 10
 Ἐὐφημίας μονῇ ἀποκείρεται. ἐξεβλήθη δὲ τῆς πόλεως καὶ Θεο-
 φύλακτος πατρικίος καὶ Θεόδωρος ὁ παιδαγωγὸς τοῦ βασιλέως καὶ
 P 619 ὁ τούτου ὁμαίμων Συμεών, καὶ ἐν τῷ ὄψικῳ διάγειν ἐτάχθησαν,
 ὡς τάχα κατὰ Ῥωμανοῦ μελετῶντες. ὑπόρρησε δὲ πρὸς τὸν
 ἔξοστρακισμὸν τῶν τοιούτων ὁ δρογγάριος τῆς βίβλας Ἰωάννης ὁ 15
 Κουρκούας, ἀφνίδιον συναρπάσας αὐτοὺς καὶ πλοίοις εἰς τὴν
 περσίαν διαβιβάσας.

Τῇ δὲ κδ' τοῦ Σεπτεμβρίου μηνὸς ἀνάγεται Ῥωμανὸς εἰς τὴν
 τοῦ Καίσαρος ἀξίαν, καὶ Δεκεμβρίῳ μηνὶ τῷ τῆς βασιλείας δια-
 δήματι στέφεται, ἐπιτροπῇ τοῦ βασιλέως Κωνσταντίνου, τοῦ 20
 πατριάρχου Νικολάου αὐτὸν ἀναδήσαντος. Ῥωμανὸς δὲ ταπεινω-
 θείς τῷ βασιλικῷ διαδήματι στέφει κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν τῶν
 ἁγίων φώτων καὶ τὴν ἑαυτοῦ σύζυγον Θεοδώραν. Μαῖω δὲ μηνὶ

2 κτηματικῶ C	4 κνήγισιον C	5 συλληφθέντων C
6 πόλεως C	10 τοῦ ante Ῥωμανοῦ om C	18' εἰκᾶδι τε- τάρτη C
	22 τὴν ἁλίαν ἡμέραν C	

Aliae porro insidiae Romano sunt structae a Constantino quodam Ctemateno, Davido Cumuliano, et Michaelo curatore manganorum. ii adolescentibus quibusdam armatis negotium dederunt Romani, cum is venatum exiret, interficiendi. quibus cognitis et comprehensis, auctori- bus insidiarum oculi sunt effossi, et ludibrii causa per medium forum circumducti, interque eos Leo Phocas mlae insidens.

Accusata est etiam Zoe imperatrix quasi necem Romano esset machinata, et palatio submota ac rasa in monasterium S. Euphemiae detensa. electus etiam est urbe Theophylactus patricius, ac Theodorus Imperatoris paedagogus, eiusque germanus Simeon, quod in Romanum aliquid maliti essent, iussique in Opsicio degere. ad hos deportandos operam contulit Ioannes Curcuas drungarius vigiliae, qui eos subito ar-
 oppositam continentem traiecit.

Die 24 Romano Caesaris dignitas delata est, et
 monasterio est redimitas diademate, a patriarcha Ni-
 toris. coronatus autem die sacrorum luminum
 eodorum coronat, et mense Maio, die penteco-

κατὰ τὴν τῆς ἁγίας πεντηκοστῆς ἡμέραν στέφει καὶ τὸν ἑαυτοῦ Β
 υῖὸν Χριστοφόρον διὰ Κωνσταντίνου τάχα, κατὰ μὲν τὸ φαινό-
 μενον ἐθελόντος καὶ καταδεχομένου διὰ τὴν βίαν, ἐν δὲ τῷ ἀφανεῖ
 ἀλύοντος καὶ τὴν συμφορὰν ἀποκλαιομένου εἰς ἑαυτὸν. καὶ μόνοι
 5 οἱ δύο κατὰ τὴν τοιαύτην προῆλθον προέλευσιν. Ἰουλίῳ δὲ μηνὶ
 ἢ Ἰνδικτιῶνος ἢ τῆς ἐκκλησίας γέγονεν ἕνωσις, ἕνωθέντων τῶν
 διαφερομένων μητροπολιτῶν τε καὶ κληρικῶν τῶν ἀπὸ Νικολάου
 πατριάρχου καὶ Εὐθυμίου διεσχισμένων. ὁ δὲ βασιλεὺς Ῥωμανὸς
 ἔξορξει τὸν μάγιστρον Στέφανον εἰς τὴν Ἀντιγόνου νῆσον ὡς τῆς
 10 βασιλείας τάχα ὀριζνόμενον, καὶ μοναχὸν ἀποκίρει, σὸν αὐτῷ δὲ
 καὶ Θεοφάνη τὸν Τειχιώτην καὶ Παῦλον τὸν ὀρφανοτρόφον, τοὺς
 οἰκαιοτάτους αὐτῷ. προκένσου δὲ γενομένου ἐν τῷ τριβουναλίῳ, C
 αἰφνίδιον οἱ βασιλεῖς εἰς τὸ παλάτιον ἕποστρέφουσιν ἐπιβουλῆς
 μηρυθείσης αὐτοῖς· κατασχεθέντες δὲ οἱ ἕξαρχοι, ὃ τε πατρικιος
 15 Ἀρσένιος καὶ ὁ μαγκλαβίτης Παῦλος, τυφλωθέντες καὶ δημευθέν-
 τες ἔξιορίσθησαν. ἡγάγετο δὲ τούτῳ τῷ ἔτει καὶ γαμβρὸν ἐπὶ τῆ
 αὐτοῦ θυγατρὶ Ἀγάθῃ Ῥωμανὸς ὁ βασιλεὺς Λέοντα τὸν τοῦ Ἀρ-
 γυροῦ, ἄνδρα γενναῖον καὶ κίλλει σώματος καὶ ἰδέα ὑπερφέροντα,
 σπένσει τε καὶ φρονήσει κοσμούμενον.

20 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ καὶ τὰ κατὰ τὸν Ῥεντάκιον.
 εἶδος ἕξ Ἑλλάδος ὠρημημένος τὸν ἑαυτοῦ γεννήτορα ἐπεχείρησεν D
 ἀνελεῖν. δεδιὼς δ' ἐκεῖνος τὴν τοῦ υἱοῦ ἀταξίαν, πλοίου ἐπιβάς
 ἔκλει πρὸς τὸ Βυζάντιον ὡς τάχα τοῦ βασιλέως δεησόμενος ἀνα-
 κοπήν γενέσθαι τῆς τοῦ υἱοῦ ἀπαιδευσίς. ἀνιὼν δὲ κατεσχέθη

5 διήλθον P 9 εἰς τάχα τῆς β. 16 γαμβρὸς C 21 ὄρω-
 μος C 23 τοῦ om C

stae sacroꝝ filium etiam suum Christiferum, Constantino palam quidem
 concedente et probante, quia nihil contra vim poterat, occulte autem
 segre ferente et suam deplorante secum calamitatem. ac soli duo isti
 ea in pompa processerunt. Julio mense, indictione octava, ad concor-
 diam redierunt metropolitae et clerici, Nicolai et Euthymii patriarcharum
 causa hactenus disiuncti. ceterum Romanus imperator Stephanum
 magistrum in Antigoni insulam relegat, imperii affectati suspectum, et
 monachum facit, et cum eo Theophanem Teichiotam et Paulum Orphanotrophum,
 eius intimos. cum procensus fieret in tribunalio, insidiis delatis imperatores
 subito in palatium abiverunt. eorum capti auctores Arsenius patricius
 et Paulus Manglabita: oculi eis effossi et relegati sunt, bona eorum publicata.
 eodem anno Romanus filiam suam Agatham in matrimonium collocat
 Leoni Argyri filia, viro generose ac corporis pulchritudine et prudentia
 praestanti.

Sub idem tempus Rentacius natione Graecus, suum patrem interficere
 cum conaretur, pater filii intemperiam metuens conscenso navigio
 Byzantium versus navigavit, ab imperatore petiturus ut filii libidinem

παρὰ τῶν Σαρακηνῶν τῶν ἐν τῇ Κρήτῃ. ὁ δὲ τούτου υἱὸς ὑπο-
χείριον ἔχων τὸν πατρῶον πλοῦτον, ἀνελθὼν μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν
μεγαλόπολιν, τῷ θείῳ τεμένει τῆς τοῦ Θεοῦ σοφίας προσέδραμε,
κὰν τούτῳ προσκαθήμενος τὴν πατρικὴν κατεσπάδα οὐσίαν. οὐκ
ἔλαθε τοῦτο τὸν Ῥωμανόν, ἀλλὰ γνούς ἔβουλεύσατο ἔξαγαγεῖν 5
τοῦτον τῆς ἐκκλησίας καὶ παιδεῦσαι. ὁ δὲ πληροφορίαν σχῶν,
βασιλικὰ πλασάμενος γράμματα ὡς δῆθεν ἐκπεμφθέντα πρὸς τὸν
Συμεών, αὐτομολήσειν ἔβουλεύσατο πρὸς τοὺς Βουλγάρους. καὶ
ἔλεγχθῆναι τῆς τε οὐσίας καὶ τῶν ὀφθαλμῶν στερεεῖται.

P 620 Ἀδραλέστου δὲ τοῦ δομestikou τῶν σχολῶν ἀποθανόντος 10
προεβλήθη Πόθος ὁ Ἀργυρός. καὶ τῶν Βουλγάρων ἄχρι τῶν
Κατασουργῶν ἐξελασάντων ἔξεισι καὶ αὐτὸς μετὰ τῶν ταγματίων,
καὶ κατασκευοὶ κατὰ τὴν λεγομένην Θερμόπολιν. ἐκεῖθεν δὲ Με-
χαῆλ ταγματάρχην τὸν τοῦ πατρικίου Μωρολέοντος υἱὸν ἐπὶ κα-
τασκοπὴν τῶν Βουλγάρων ἐπέμπει. ὁ δὲ ἀπροόπτως ταῖς βαρ- 15
βαρικαῖς ἐμπεισὼν ἐνέδραις, ἐπέπερ ἄφικτα ἦν; τρέπεται πρὸς
ἄλλην, καὶ πολλοὺς τῶν Βουλγάρων ἀφελὼν καὶ τρεψάμενος, και-
ρίαν δὲ τυπεὶς καὶ αὐτός, ἐπανῆκεν εἰς τὴν βασιλίδαν καὶ μετὰ
μικρὸν ἐτελεύτησε. τότε δὲ καὶ τῷ βασιλεῖ Ῥωμανῷ ἐπιβουλή
B μὴνύεται κατ' αὐτοῦ, προστάτην ἔχουσα τὸν σακελλάριον Ἀνα- 20
στάσιον, ὑπὲρ τοῦ βασιλέως δῆθεν ἀγωνιζόμενον· καὶ τῶν αἰτίων
συσχεθέντων ἕκαστος κατὰ τὸ δόξαν ἐτιμωρήθη τῷ βασιλεῖ Ῥω-
μανῷ, τοῦ Ἀναστασίου ἀποκαρέντος μοναχοῦ. ἔξ ἧς αἰτίας· καὶ
ὁ Κωνσταντῖνος ὑποβιβάζεται, καὶ δεύτερος ἀνγορευέτο βασιλεύς,

1 ὁ δὲ τ. υἱὸς] καὶ ὁ δευτέραιος C 7 βασιλικὴν C 12 ἐξε-
θέντων C

compesceret, estque a Gretensibus Saracenis captus. filius patrum
orum compos factus cum iis se Cpolin contulit ad Sophiae templum;
ibique desidens paterna bona prodegit. Romanus re comperta templo
eum educere et castigare intendit. quod Rentacius cum subodoraretur,
litteris ab imperatore ad Simeonem confictis ad Bulgaros transfugere in-
stituit, convictusque criminis oculis est et bonis spoliatus.

Mortuo Adralesio scholarum domestico Pothus Argyrus sufficitur.
is, Bulgaris grassando usque ad Catasyrta progressis, copias contra eos
educit; castrisque ad Thermopolin positis Michaelum cohortis praefe-
ctum, patricii Moroleonis filium, speculatum emittit. qui improviso in
barbaricas delapsus insidias, cum fugae locus non esset, vim parat;
multisque Bulgaris deiectis ac pulsus, accepto letali vulnere Cpolin re-
dit, pauloque post moritur. tunc et Romano detectae sunt insidiae quas
ipsi sacellarius Anastasius struxerat, nimirum pro Constantino propa-
gnit. harum auctores ac conscios suo quemque arbitrato Romanus pu-
niit, Anastasio monacho facto. Constantinumque exinde detrusum se-
cundo loco, se priore imperatore dicitur, praetendens hanc unam

πρῶτος δὲ ὁ Ῥωμανός, προφασισάμενος οὕτως μόνως δυνατὸν εἶναι κατευνασθῆναι τὰς ἐπιβουλὰς, διὰ τε πράγματα πρόσκαιρα καὶ βασιλείαν φθαρτὴν καὶ ἐπίκρητον ἐπιτορκία περιπεσῶν καὶ τοῦ Θεοῦ γενόμενος μήκοθεν. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν πόλιν ἐφέ-
5 ρετο τῆδε.

Ὁ δὲ Συμεὼν πάλιν δύναιεν βαρεῖαν ἐκπέμπει κατὰ Ῥω- C
μαίων, ἔξαρχον ἔχουσαν Χαγάνον ἕνα τῶν παρ' αὐτῷ μέγα δυνα-
μένων καὶ Μινικὸν τῶν ἵπποκόμων τὸν πρῶτον, οἷς ἐπέσκηφεν
κατ' αὐτῆς ὡς τάχιστα τῆς πόλεως ἐκστρατεῦσαι. ὣν τὴν ἔφοδον
10 ἀναμαθῶν ὁ βασιλεὺς Ῥωμανός, καὶ λογισάμενος μὴ πως ἐπελθόν-
τες τὰ κάλλιστα τῶν πλησιαζόντων τῇ πόλει παλατίων καὶ οἰκη-
μάτων πυρπολήσωσι, τὸν ῥαίκτωρα Ἰωάννην ἄμα Λέοντι καὶ
Πόθῳ τοῖς Ἀργυροῖς ἐκπέμπει μετὰ πλήθους ἱκανοῦ ἕκ τε τῆς βα-
σιλικῆς ἑταιρείας καὶ τῶν ταγματικῶν, οἷς συνῆν καὶ ὁ πατρικίος
15 Ἀλέξιος καὶ δρουγγάριος τῶν πλωτῶν ὁ Μιωσηλὲ μετὰ τῶν ὑπ'
αὐτόν. κατὰ δὲ τὴν ε' ἑβδομάδα τῶν νησιεῶν διατάξαντες τὸν
λαὸν ἐν τοῖς πεδινοῖς τῶν Πηγῶν τόποις προσέμενον. ἐκεῖ- D
θεν δὲ τῶν Βουλγάρων ἀναφανέντων καὶ βοῆ χρησαμένων ἀσήμε-
καὶ σφοδρῶς ἐπελασάντων κατ' αὐτῶν, φεύγει μὲν ὁ ῥαίκτωρ
20 Ἰωάννης, σφάττεται δὲ ὑπὲρ αὐτοῦ ἀγωνιζόμενος Φωτεινὸς πα-
τρικίος ὁ τοῦ Πλατύποδος υἱὸς καὶ ἄλλοι οὐκ ὀλίγοι. μόλις οὖν
ὁ ῥαίκτωρ διασωθεὶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν δρόμωνα. τοῦτο καὶ Ἀλέ-
ξιος ὁ δρουγγάριος ποιῆσαι βουληθεὶς, καὶ μὴ δυνηθεὶς ἀνελθεῖν,

2 διὰ τὰ libri 9 ἐκστρατεῖαν P 10 λαβῶν C 13 πόθον C
15 ὁ] καὶ ὁ P 16 αὐτόν πλωτῶν. κατὰ C ε' οἱ C
22 ἐξέλαστον margo C

esse insidiarum avertendarum rationem. ita ob res fluxas et imperium caducum Romanus periurii se obligavit et a deo abalienavit. hic erat rerum urbanarum status.

At Simeon iterum magnum contra Romanos emittit exercitum, duce Chagano, uno suorum procerum, et Minico equisonum principe; mandatque ut recta ad urbem contendant. Romanus de eorum adventu certior factus, metuensque ne illi pulcherrima urbi propinquorum locorum palatia et aedificia incendio vastarent, Ioannem rectorem cum Leone et Potho Argyris obviam ire iubet, exercitum ducentes validum ex imperatoris sodalitatibus et cohortibus aliis contractum. adfuit iis etiam Alexius patricius et drungarius rei navalis, & Moseles cum suis. quinta ieiuniorum septimana, exercitu in planitie Pegarum instructo substituerunt. ibi Bulgaris se subito prodentibus et obscura cum vociferatione ac magno impetu irruentibus rector Ioannes fugam facit; ac patricius Photinus Latipedis filius pro eo pugnans aliique haud pauci obtruncantur. rector aegre servatus in celocem evasit. idem facere volens Alexius drungarius, cum adscendere nequisset, de scallis celocis in mare de-

ἐν τῇ τοῦ δρομῶνος ὑποβάθρῳ πεσὼν ἐν τῇ θαλάσῃ σὺν τῷ αὐ-
 τοῦ πρωτομανδύατῳ ἀπεπνίγη. Λέων δὲ καὶ Πόθος οἱ Ἄργυροὶ
 ἐν τῷ καστελλίῳ διαφυγόντες ἐσιώθησαν. τοῦ δὲ λοιποῦ πλήθους
 οἱ μὲν τὰς τῶν πολεμίων χεῖρας φεύγοντες ἀπεπνίγησαν, οἱ δὲ
 σιδήρου γεγόνασι παρανάλωμα, οἱ δὲ χεροὶ βαρβαρικαῖς συνελή-
 P 621 φθησαν. οἱ δὲ Βούλγαροι κατὰ πολλὴν τοῦ κωλύσοντος ἰσημίαν
 τὰ τε τῶν Πηγῶν ἐπέρησαν παλάτια καὶ ἄπαν τὸ Στενὸν ἐπυρπό-
 λησαν.

Ἐικοστῇ δὲ Φεβρουαρίου μηνός, ἰνδικτιῶνος ε', θνήσκει
 Θεοδώρα ἡ σύμβιος Ῥωμανοῦ, καὶ θάπτεται ἐν τῷ Μυρραλαίῳ · 10
 ἀνηγορεύθη δὲ Ἀυγούστα ἡ τοῦ βασιλέως Χριστοφόρου γυνὴ ἡ
 Σοφία. παρεγένετο δὲ καὶ ἐξ Ἰβηρίας ὁ κουροπαλάτης ὁ Ἰβηρ,
 καὶ διὰ μέσης τῆς ἀγορᾶς διελθὼν κεκοσμημένης λαμπρῶς μετὰ
 δόξης πολλῆς καὶ τιμῆς ὑπεδέχθη · ὃν καὶ ἐν τῇ ἀγίᾳ τοῦ Θεοῦ
 σοφίᾳ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς, τὸ κάλλος αὐτῆς θεύσασθαι καὶ τὸ 15
 μέγεθος. ἀπελθὼν οὖν καὶ τοῦ νουοῦ τὴν καλλονὴν καταπλαγείς
 B καὶ τὸν πολυτελῆ κόσμον ὑπερθαναμάσας, καὶ ἀληθῶς Θεοῦ κατα-
 γύγιον τὸν ἱερὸν τουτοῦν χῶρον εἰπὼν, ἐπέστρεψεν εἰς τὰ ἴδια.
 τῶν δὲ Βουλγάρων πάλιν εἰσβολὴν ποιησαμένων κατὰ τῆς Ῥω-
 μαίων χώρας, καὶ τοῖς παλατίοις τῆς βασιλίδος ἐγγισάντων Θεο- 20
 δώρας, ὡς οὐδὲν ἦν τὸ προσιστάμενον, πυρὶ ταῦτα παρέδωσαν.
 ὁ δὲ βασιλεὺς Ῥωμανὸς ἄριστον ποιησάμενος πολυτελεῖς τοὺς τῶν
 ταγματίων ἄρχοντας συνεκάλεσε · συνῆν δὲ τοῦτοις καὶ ὁ τὴν ἐπω-
 νυμίαν Συκτικίος, τοῦ τάγματος ἄρχων τῶν ἔξκουβίτων. ἐπίδο-

9 εἰκάδι C

13 κεκοσμημένος P

19 τῆς et 20 χώρας om C

cidit cum suo protomandatore, et suffocatus est. Leo et Pothus Argyri
 in castellum fuga se receperunt. reliqua multitudo partim hostium ma-
 nus dum effugere volunt, in mari pereunt, alii ferro necantur, quidam
 capiuntur. Bulgari, nemine prohibente, Pegense palatium totumque Ste-
 num incendio vastant.

Vigesima Februarii die, indictione decima, uxor Romani Theodora
 moritur et in Myrrelaeo sepelitur. Augustae nomen deinde gessit uxor
 Christiferi Sophia. tunc etiam ex Iberia venit Iber caropalates, splen-
 dideque ornatus per medium forum transit, ac magna cum gloria et
 honore exceptus est. eum imperator in aedem Sophiae misit, ut eius
 molem ac pulchritudinem videret. quae is contemplatus magna cum ad-
 miratione, fatusque hanc aedem vere esse dei receptaculum, domum re-
 diit. rursus deinde Bulgari impressione facta usque ad palatium Theo-
 dora Augustae pervenerunt, idque nemine defendente cremaverunt.
 Romanus convivio sumptuose instructo ad id duces militarium ordinum
 vocavit, interque hos Sacticium cohortis exorbitum praefectum. pro-

σαν δὲ λαμβανούσης τῆς εὐαχίας λόγος ἐκινήθη περὶ τῶν Βουλγάρων. καὶ τοῦ βασιλέως ἐπαγωγὰ πολλὰ εἰρηκότος, πρὸς ὀρίην ἐπανισιῶντα ἐνθουσιώδη καὶ παρακαλοῦντα εὐψύχως ἐξελθεῖν C
κατὰ τῶν ἐναντίων καὶ τῆς σφῶν ὑπεραγωνίσασθαι πατρίδος,
5 πάντες συνέθεντο ἐτοίμως ἐξελθεῖν καὶ τῶν Χριστιανῶν ὑπεραγωνίσασθαι. ἔωθεν οὖν καθοπλισθεὶς ὁ Σακτίκιος, ὄπισθεν τῶν Βουλγάρων γενόμενος καὶ εἰς τὸ στρατόπεδον αὐτῶν εἰσελθὼν, τῶν πλειόνων ἐπὶ διαρπαγὴν σκύλων σκεδασθέντων κατὰ τὴν χώραν, πάντας τοὺς ἐν τῇ παρεμβολῇ εὐρεθέντας κατέσφαξε. μαθὼν
10 οὖν τὸ πλῆθος τῶν Βουλγάρων ὑπὸ τῶν διαδράντων τὸ γεγονός ὑποστρέφουσιν ἐν τῷ στρατοπέδῳ. καὶ συμπλοκῆς γενομένης, ἀκμητῆς οἱ Βούλγαροι πρὸς κεκμηκότας μαχόμενοι καὶ ἀκραιφνεῖς πρὸς ἤδη τῷ προηγησαμένῳ πολέμῳ κεκαωμένους ἄνδρας τρέ- D
πουσι τὸν Σακτίκιον οὖν ἄλλοις τὴν προσβολὴν τῶν ἐναντίων
15 δεξάμενον. γενναίως οὖν ἀγωνισάμενος καὶ πολλοὺς ἀνελὼν τῶν πολεμίων, ἐπειδὴ κατισχύετο, μεδίησι τοῦ ἵππου τὸν χαλινόν, καὶ ἄνωτα δοὺς ἐφύγεν. ἐν τινι δὲ ποταμῷ γενόμενος καὶ τοῦτον διαπερῶν, καὶ τῇ ἰλύϊ τοῦ ἵππου ἐμπαγέντος, καταλαμβάνεται παρὰ τῶν Βουλγάρων καὶ δέχεται πληγὴν καιρίαν κατὰ τῆς ἔδρας
20 καὶ τοῦ μηροῦ. καὶ τοῦ ἵππου δὲ ἀνασπασθέντος ἐκ τῆς ἰλῦος σπουδῇ καὶ συνεργίᾳ τῶν αὐτοῦ θεραπόντων, νῦν μὲν φεύγων, νῦν δ' ὑποστρέφων μετὰ τῶν ὑπ' αὐτὸν καὶ τοὺς ἐπιόντας ἀνακόπτων Βουλγάρους, διασώζεται μέχρι τῶν Βλαχερνῶν, καὶ

3 ἐξελθεῖν] ἀγωνίσασθαι, omissis καὶ τῆς — πατρίδος C 12 ἀγα-
ριζόμενοι C 13 τῷ προηγησαμένῳ πολέμῳ post ἄνδρας C
17 ἐφύγεν C 18 καὶ om C

sedente convivio illatus est de Bulgaria sermo; et imperatore multa ad calefaciendos animos adque virtutem concitandos idonea locuto, cohortatoque eos ut fortiter in hostem irent ac pro sua propugnarent patria, universi alacram suam operam in defendendis Christianis promiserunt. postridie prima luce armatus Sacticus Bulgaros a tergo subsecutus est; ingressusque eorum castra, plerisque praedatum per agros vagantibus, omnes qui in castris erant occidit. ex iis qui effugerant Bulgari re cognita in castra redeunt; commissaque pugna ipsi integri viribus defatigatos antegresso praelio Romanos fundunt, Sacticio cum paucis aliis eorum impetum fortiter subsistentibus. atque is cum aliquamdiu praeclare pugnasset multosque hostium deieciasset, cum premeretur, equo habenas laxat ac fugae se dat. in cuiusdam autem amnis transitu equus in coeno cum haecisset, Bulgari eum assequuntur, vulsusque in anum et femur mortiferum accipit. equo tamen e coeno evulso industria famulorum, atque iis modo fugientibus modo ad ingruentium Bulgarorum depulsionem se vertentibus, usque ad Blachernas evadit; positusque in

καὶ τῇ σφραγίδι ταῦτ' ἐμπεδώσας μετὰ τινος γυναικὸς ἑταίριδος, ἣν διὰ τὴν τοιαύτην ὑπηρεσίαν καὶ Βασιλικὴν ὄψοτερον προσηγόρευσαν, ἐν τῷ τοῦ Λέοντος στρατοπέδῳ ἐξέπεμψε, καὶ ἕτερα δὲ μετὰ τινος κληρικοῦ Μιχαὴλ ὑποσχέσει τιμῶν καὶ δωρεῶν διαφθείροντα τοὺς τῶν ταγματῶν ἑξάρχους καὶ τὸν λαόν. ἀλλ' οὐ- 5
 τος μὲν ὁ Μιχαὴλ φωραθεὶς ὑπὸ τοῦ Φωκᾶ καὶ τυφθεὶς ἀηλεῶς ἀπετμήθη τὰ ὦτα· ἔλαθε δ' ἡ γυνὴ ἐν τῷ στρατῷ διασπείρασα αἱ ἐπήγετο. πρῶτον οὖν ὁ τοῦ Βαρέος Μιχαὴλ υἱὸς Κωνσταντίνος, τοῦ τάγματος ἄρχων τῶν ἱκανάτων, καταλιπὼν τὸν Λέοντα
 D τῷ Ῥωμανῷ προσεχώρησεν· ᾧ τινὲ καὶ ὁ Βαλάντιος καὶ ὁ λεγόμενος Ἀτζμωρος, τουρμαρχαὶ καὶ ἄμφοι ὄντες, ἐπηκολούθησαν. Λέων δὲ ὄμωσ ὁ Φωκᾶς τὴν Χρυσόπολιν καταλαβὼν, καὶ τὸν λαὸν παρατάξας κατὰ τὴν ἀντιπέραν ἐν τῷ κλονί ἰσταμένην λιθί-
 νην δάμαλιν, ἐξεφόβει τοὺς ἐν τῇ πόλει. Ῥωμανὸς δὲ μετὰ δρόμω- 15
 μωσ τοὺν ἐκ τοῦ κανικελίου Συμεὼν ἐκπέμψας πρὸς τὸν τοῦ ἀποστάτου λαόν καὶ χρυσόβουλλον ἐνσεσημασμένον παρὰ τοῦ βασιλέως ἐνεχείρισεν αὐτῷ, καὶ παρηγγύησε πάντα τρόπον σπουδάσαι τῷ λαῷ τοῦτο ὑπαναγῶναι. ὁ δὲ τοῦ χρυσοβοῦλλου νοῦς εἶχεν οὕτως. "ἡ βασιλεία μου φύλακα αὐτῆς ἐργηγορώτατον καὶ πιστό-
 P 618 τатон οὐδένα τῶν ὑπὸ χεῖρα ἢ Ῥωμανὸν ἐρρόυσα, τούτῳ μετὰ 20
 θεῶν τὴν ἑαυτῆς φυλακὴν κατεπίστευσε, καὶ ἀντὶ πατρὸς αὐτῶν κρίνει, σπλάγγνα πατρικᾶ πρὸς αὐτὴν ἐνδεικνύμενον. Λέοντα δὲ τὸν Φωκᾶν αἰεὶ ταύτῃ προσπολεμοῦντα καὶ ἐπιβουλεύοντα, καὶ νῦν τὴν κρυπτομένην αὐτοῦ πονηρίαν φανερώσαντα, οὔτε δομέ-
 10 βαλάντης C 18 τούτῳ C 22 πνευματικᾶ P

toris munitam, meretricis cuiusdam opera, quam ab hoc ministro imperatoriam postea nominarunt, in castra Leonis mittit, aliasque literas per Michaelum quendam clericum: iis animos ducum ac militum promissionibus munerum et honorum ad defectionem sollicitabat. sed Michaelo huic a Phoca deprehenso et atrociter verberato aures sunt amputatae: meretrix per castra dispersit quae iussa erat. primum ergo Constantinus legionis Hicanatorum dux, Michaeli Gravis filius, a Leone ad Romanum transit, deinde Balantius et Atzmorus turmarchae eum subsequuntur. Leo tamen ad Chrysopolia accessit; exercitumque ad buculam saxeam, quae in columna stat e regione urbis, constituto oppidanis tenuit. at Romanus Simeonem canicleo praefectum celoelo mittit ad Leonis exercitum, cum literis manu imperatoris obsignatis, quas quacunque posset ratione omnino iis auscultantibus recitaret. diplomatibus haec erat sententia. "cum nullum alium mei imperii vigilantiorem atque fidelio-
 rem custodem inter omnes meos ministros invenirem Romano, huic secundum deum eius tutelam commisi, ipsumque patris loco habeo, qui paternam animi erga me affectionem re ostendit. Leonem autem Phocam, qui nunquam non insidiatus est et adversatus nostro imperio, nunc malitiam suam diu occultatam detegit, neque domesticum esse volo ne-

στικόν εἶναι βούλεται οὐδ' ἓνα κρῖνει τῶν ὑπηκόων, ἀλλ' ἀπο-
 στάτην καὶ τύραννον, καὶ χωρὶς ζιμῆς βουλῆς τὴν τοιαύτην ἀν-
 ταρσίαν συστήσαντα, ἔν' εἰς ἑαυτὸν τὸ τῆς βασιλείας ἐπισπώσεται
 κράτος. τοῦτο οὖν εἰδὼς ὁ ἐμὸς λαὸς τὸ δέον συνιέναι θέλησον,
 9 καὶ τὸν προγονικὸν ἐπικρῶν δεσπότην τῆς πικρῆς τυραννίδος ἀπό-
 στηδι.⁹ τοῦ δὲ Συμεῶν γενομένου κατὰ τὴν παρεμβολὴν καὶ τὸ B
 χρυσοβούλλιον φανερώς ἐκπέμψαντος τῷ λαῷ, ὡς τοῦτο ἀνέγνω-
 σαν καὶ τὸν αὐτοῦ νοῦν κατενόησαν, ἤρξαντο πάντες ἀναχωρεῖν
 καὶ τῷ βασιλεσπάτερι προσρῥεῖσθαι Ῥωμαῶν. ὁ δὲ Φωκῆς πρῶ-
 10 τον μὲν πειραθεὶς τὴν ἀνάγνωσιν κωλύσαι τοῦ χρυσοβούλλου καὶ
 μὴ δεηθεὶς, εἶτα καὶ ἔπορεύετο κατὰ μικρὸν τὴν αὐτοῦ βλέ-
 πων δύναμιν, τοῖς ἄλλοις ἀπειρηκῶς φυγῆ τὴν σωτηρίαν ἐπραγμα-
 τεύετο, καὶ μετὰ τινων ἄλλων τῶν πιστοτάτων τὸ φρούριον κατέ-
 15 ἔλαβεν Ἀτεῦς. ἀποκρουθεὶς δ' ἐκεῖθεν ἔν τιμῃ χωρὶα κατήνησεν
 15 ὁ κατωνομάζετο Γοηλήοντες, ὃ καὶ φανερώς ἐδήλου ὡς Ἀέοντι·
 κάκεισε παρὰ Μιχαὴλ τοῦ Βαρέος καὶ τινων ἄλλων πλείστων ἐπ' C
 αὐτὸν συστάτων συλλαμβάχεται. στέλλεται τοίνυν Ἰωάννης ὁ
 Τουβῆκις καὶ Ἀέων ὁ Παστηλῆς εἰσάγαγεῖν αὐτὸν εἰς τὴν βασι-
 λεύουσαν. οὗ δὲ τοῦτον κρατήσασκας ἀπετέφλωσαν, ὡς μὲν ἔνιοι·
 20 λέγουσιν ἐντολὴν λαθραῖαν λαβόντες ἐκ Ῥωμανοῦ, ὡς δ' οἱ περὶ
 τὸν Ῥωμανὸν διενίσταντο, ἀδαιρέτω γνώμη καὶ προαιρέσει· καὶ
 γὰρ δὴ καὶ ἐδόκει ἀγανακτεῖν ὁ Ῥωμανὸς ὡς παρὰ τὴν αὐτοῦ θέ-
 λησιν γεγονότος τοῦ ἔργου. ἡ μὲν οὖν τοῦ Ἀέοντος ἀποστασίς
 τοιοῦτον ἔσχε τὰ τέλος.

9 ὁ φωκῆς δὲ C
 μῆζεται· κακεῖθεν C

14 κατήνησεν· ὡλέον τὸ χωρίον κατονο-
 18 τουβῆκης C

que pro subdito habeo, sed desertorem ac tyrannum pronuntio; qui in-
 iussu meo hanc rebellionem molitus est, ut in se imperium transferret.
 id cum intelligatis subditi mei, quod æquum est statuite; et tyrannide
 odiosa repudiata, ad dominum a maioribus suis imperium hereditario
 consecutum revertimini." cum ad castra pervenisset Simeon, et diploma
 expositum missum recitatum eiusque cognita esset sententia, coeperunt
 omnes a Leone ad Romanum imperatoris patrem desciscere. Leo prin-
 cipio frustra conatus diplomatis lectionem impedire, mox paulatim se a
 suis deserere videns, desperatis rebus fuga salutem quaesivit. et comita-
 tus paucis quibusdam suorum fidiatibus ad castellum pervenit cui nomen
 Ateus. inde repulsus castellum obtinuit cui nomen Goeleontos, quasi
 civitatem Leonis, malo nimirum omine. ibi a Michaelo Gravi et mul-
 tis aliis agmine facto capitur. mittuntur ergo qui eum Cyprian abducant,
 Ioannes Tubaces et Leo Pastefas; inque ei oculos eruant, sive occulto,
 ut quidam dicunt, Romani iussu, sive, quod Romanus assererat, qui
 et inique hoc ut nolente se factam ferre videbatur, sua sponte. hic finis
 fait rebellionis Phœac Leonis.

Συνέστη δὲ καὶ ἑτέρα ἐπιβουλὴ κατὰ Ῥωμανοῦ, παρὰ τινος
 D Κωνσταντίνου Κτηματηνοῦ, Λαβιδ τοῦ Κουμουλιανοῦ καὶ Μιχαὴλ
 κουράτωρος τῶν μαγγάνων· οὗτοι γὰρ νεανίας τινὰς καθοπλίσαν-
 τες κατὰ τὸ κνήγιον ἐξελθόντα τὸν Ῥωμανὸν ἐπετρέψαντο διαχει-
 ρισασθαι. ὧν γνωσθέντων, καὶ συλληφθέντες οἱ τῆς ἐπιβουλῆς 5
 πρωτοουργοὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπηρώδησαν καὶ διὰ μέσης τῆς ἀγο-
 ρᾶς περιήχθησαν. συνῆν δὲ ταύτῃ τῇ ἀτίμῳ περιωγαγῆ καὶ Λέων
 ὁ Φωκᾶς, ἡμιόνῳ ἐφεζόμενος.

Κατηγορήθη δὲ καὶ Ζωὴ ἡ βασίλισς τῇ ζωῇ ἐπιβουλεύουσα
 τοῦ Ῥωμανοῦ, καὶ τοῦ παλατίου κατάγεται, κὰν τῇ τῆς ἁγίας 10
 Εὐφημίας μονῇ ἀποκείρεται. ἐξεβλήθη δὲ τῆς πόλεως καὶ Θεο-
 φύλακος πατρίκιος καὶ Θεόδωρος ὁ παιδαγωγὸς τοῦ βασιλέως καὶ
 P 619 ὁ τούτου ὀμαίμων Συμεών, καὶ ἐν τῷ ὕψικῳ διάγειν ἐτάχθησαν,
 ὡς τάχα κατὰ Ῥωμανοῦ μελετῶντες. ὑπόρρησε δὲ πρὸς τὸν
 ἔξοστρακισμὸν τῶν τοιούτων ὁ δρογγάριος τῆς βίγλας Ἰωάννης ὁ 15
 Κουρκούας, αἰφνίδιον συναρπάσας αὐτοὺς καὶ πλοίοις εἰς τὴν
 περσίαν διαβιβάσας.

Τῇ δὲ κ' τοῦ Σεπτεμβρίου μηνὸς ἀνάγεται Ῥωμανὸς εἰς τὴν
 τοῦ Καίσαρος ἀξίαν, καὶ Δεκεμβρίῳ μηνὶ τῷ τῆς βασιλείας δια-
 δήματι στέφεται, ἐπιτροπῇ τοῦ βασιλέως Κωνσταντίνου, τοῦ 20
 πατριάρχου Νικολάου αὐτὸν ἀναδέξαστος. Ῥωμανὸς δὲ ταπεινω-
 θεὶς τῷ βασιλικῷ διαδήματι στέφει κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν τῶν
 ἁγίων φώτων καὶ τὴν ἑαυτοῦ σύζυγον Θεοδώραν. Μαίῳ δὲ μηνὶ

2 κτηματινοῦ C	4 κωνηγέσιον C	5 συλληφθέντων C
6 πόλεως C	10 τοῦ ante Ῥωμανοῦ om C	18 ^a εἰκάδι τε- τάρτη C
	22 τὴν ἁγίαν ἡμέραν C	

Alias porro insidiae Romano sunt structae a Constantino quodam Ctemateno, Davido Cumulliano, et Michaelo curatore manganorum. ii adolescentibus quibusdam armatis negotium dederunt Romani, cum is venatum exiret, interficiundi. quibus cognitis et comprehensis, auctoribus insidiarum oculi sunt effossi, et ludibrii causa per medium forum circumducti, interque eos Leo Phocas mulae insidens.

Accusata est etiam Zoe imperatrix quasi necem Romano esset machinata, et palatio submota ac rasa in monasterio S. Euphemias detrusa. electus etiam est urbe Theophylactus patricius, ac Theodorus imperatoris paedagogus, eiusque germanus Simeon, quod in Romanum aliquid moliti essent, in Opsicio degere. ad hos deportandos operam contulit Ioannes Curcuas drungarius vigiliae, qui eos subito arreptos navibus in oppositam continentem traiecit.

Septembris mensis die 24 Romano Caesaris dignitas delata est, et mense Decembri imperatorie est redimitas diademate, a patriarcha Nicolao, permisso imperatoris. coronatus autem die sacrorum luminum uxorem quoque suam Theodoram coronat, et mense Maio, die penteco-

κατὰ τὴν τῆς ἁγίας πεντηκοστῆς ἡμέραν στέφει καὶ τὸν ἑαυτοῦ Β
 υῖον Χριστοφόρον διὰ Κωνσταντίνου τάχα, κατὰ μὲν τὸ φαινό-
 μενον ἐθελοντος καὶ καταδεχομένου διὰ τὴν βίαν, ἐν δὲ τῷ ἄφαντι
 αἰλόνοτος καὶ τὴν συμφορὰν ἀποκλειομένου εἰς ἑαυτὸν. καὶ μόνοι
 5 οἱ δύο κατὰ τὴν τοιαύτην προῆλθον προέλευσαν. Ἰουλίῳ δὲ μηνὶ
 ἢ Ἰνδικτιῶνος ἢ τῆς ἐκκλησίας γέγονεν ἔνωσις, ἐνωθέντων τῶν
 διαφορομένων μητροπολιτῶν τε καὶ κληρικῶν τῶν ἀπὸ Νικολάου
 πατριάρχου καὶ Εὐθυμίου διεσχισμένων. ὁ δὲ βασιλεὺς Ῥωμαῖος
 ἔξορῆσαι τὸν μάγιστρον Στέφανον εἰς τὴν Ἀντιγόνου νῆσον ὡς τῆς
 10 βασιλείας τάχα δριγνῶμενον, καὶ μοναχὸν ἀποκείρει, σὺν αὐτῷ δὲ
 καὶ Θεοφάνῃ τὸν Τειχιώτην καὶ Παῦλον τὸν ὄρφατοτρόφον, τοὺς
 οἰκειοτάτους αὐτῷ. προκένσου δὲ γενομένου ἐν τῷ τριβουναλίῳ, C
 αἰφνίδιον οἱ βασιλεῖς εἰς τὸ καλάτιον ὑποστρέφουσιν ἐπιβουλῆς
 μνησθείσης αὐτοῖς· κατασχεθέντες δὲ οἱ ἔξαρχοι, ὃ τε πατριῆκος
 15 Ἀρσένιος καὶ ὁ μαγκλαβίτης Παῦλος, τυφλωθέντες καὶ θημευθέν-
 τες ἔξωρισθησαν. ἡγάγετο δὲ τοῦτω τῷ ἔτει καὶ γαμβρὸν ἐπὶ τῇ
 αὐτοῦ θυγατρὶ Ἀγάθῃ Ῥωμαῖος ὁ βασιλεὺς Λέοντα τὸν τοῦ Ἀρ-
 γυροῦ, ἄνδρα γενναῖον καὶ κάλλι σώματος καὶ ἰδέα ὑπερφέροντα,
 σπένσει τε καὶ φρονήσει κοσμοῦμενον.

20 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ καὶ τὰ κατὰ τὸν Πεντάκιον.
 εἶτος ἔξ Ἑλλάδος ὠρμημένος τὸν ἑαυτοῦ γεννήτορα ἐπεχείρησεν D
 ἀπειλεῖν. δεδιδῶς δ' ἐκείνος τὴν τοῦ υἱοῦ ἀταξίαν, πλοίου ἐπιβάς
 ἔπλει πρὸς τὸ Βρζάντιον ὡς τάχα τοῦ βασιλέως δεησόμενος ἀνα-
 κοπήν γενέσθαι τῆς τοῦ υἱοῦ ἀπαιδευσίας. ἀνιὼν δὲ κατεσχέθη

5 διήλθον P 9 εἰς τάχα τῆς β. 16 γαμβρὸς C 21 ὁμο-
 μωος C 23 τοῦ om C

stae sacro, filiam etiam suam Christiferam, Constantino palam quidem
 concedente et probante, quia nihil contra vim poterat, occulte autem
 aegre ferente et suam deplorante secum calamitatem. eo soli duo isti
 ea in pompa processerunt. Iulio mense, indictione octava, ad concor-
 diam redierunt metropolitae et clerici, Nicolai et Euthymii patriarcharum
 causa hactenus disiancti. ceterum Romanus imperator Stephanum
 magistrum in Antigonii insulam relegat, imperii affectati suspectum, et
 monachum facit, et cum eo Theophanem Teichiotam et Paulum Orphanotrophum,
 eius intimos. cum procensus fieret in tribunalio, insidiis
 delatis imperatores subito in palatium abiverunt. eorum capti auctores
 Arsenius patricius et Paulus Mangiabita: oculi iis effossi et relegati
 sunt, bona eorum publicata. eodem anno Romanus filiam suam Agatham
 in matrimonium collocat Leoni Argyri filia, viro generoso ac corporis
 pulchritudine et prudentia praestanti.

Sub idem tempus Rentacius natio Graecus, suum patrem inter-
 ficere cum conaretur, pater filii intemperiem metuens conscenso navigio
 Byzantium versus navigavit, ab imperatore petiturus ut filii libidinem

παρὰ τῶν Σαρακηνῶν τῶν ἐν τῇ Κρήτῃ. ὁ δὲ τούτου υἱὸς ὑπο-
χείριον ἔχων τὸν πατρῶον πλοῦτον, ἀνελθὼν μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν
μεγαλόπολιν, τῷ θεῷ τεμένει τῆς τοῦ θεοῦ σοφίας προσέδραμε,
κὰν τούτῳ προσκαθήμενος τὴν πατρικὴν κατεσπάδα οὐσίαν. οὐκ
ἔλαθε τοῦτο τὸν Ῥωμανόν, ἀλλὰ γνούς ἐβουλευσατο ἐξαγαγεῖν 5
τοῦτον τῆς ἐκκλησίας καὶ παιδεῦσαι. ὁ δὲ πληροφορίαν σχών,
βασιλικὰ πλασόμενος γράμματα ὡς δῆθεν ἐκπεμφθέντα πρὸς τὸν
Συμεών, αὐτομολήσεν ἐβουλευσατο πρὸς τοὺς Βουλγάρους. καὶ
ἐλεγχθεὶς τῆς τε οὐσίας καὶ τῶν ὀφθαλμῶν στερεῖται.

P 620 Ἀδραλέστον δὲ τοῦ δομestikou τῶν σχολῶν ἀποθανόντος 10
προεβλήθη Πόθος ὁ Ἀργυρός. καὶ τῶν Βουλγάρων ἄχρι τῶν
Καταστροφῶν ἐξελασάντων ἔξεισι καὶ αὐτὸς μετὰ τῶν ταγματῶν,
καὶ κατασκηνοῖ κατὰ τὴν λεγομένην Θερμόπολιν. ἐκεῖθεν δὲ Με-
χαῆλ ταγματάρχην τὸν τοῦ πατρικίου Μωρολέοντος υἱὸν ἐπὶ κα-
τασκοπῆν τῶν Βουλγάρων ἐπέμπει. ὁ δὲ ἀπροόπτως ταῖς βαρ- 15
βαρικαῖς ἐμπεισῶν ἐνέδραις, ἐπιπερ ἄφικτα ἦν, τρέπεται πρὸς
ἀλκῆν, καὶ πολλοὺς τῶν Βουλγάρων ἀμελῶν καὶ τρεψόμενος, και-
ρίαν δὲ τυπεὶς καὶ αὐτός, ἐπαῆκεν εἰς τὴν βασιλίδαν καὶ μετὰ
μικρὸν ἐτελεύτησε. τότε δὲ καὶ τῷ βασιλεῖ Ῥωμανῷ ἐπιβουλή
B μὴνύεται κατ' αὐτοῦ, προστάτην ἔχουσα τὸν σακελλάριον Ἀνα- 20
στάσιον, ὑπὲρ τοῦ βασιλέως δῆθεν ἀγωνιζόμενον· καὶ τῶν αἰτίων
συσχεθέντων ἕκαστος κατὰ τὸ δόξαν ἐτιμωρήθη τῷ βασιλεῖ Ῥω-
μανῷ, τοῦ Ἀναστασίου ἀποκαθέντος μοναχοῦ. Ἐξ ἧς αἰτίας· καὶ
ὁ Κωνσταντῖνος ὑποβιβάζεται, καὶ δεύτερος ἀνηγорεύετο βασιλεύς,

ἰ ὁ δὲ τ. υἱὸς] καὶ ὁ δευτέρως C 7 βασιλικῆς C 12 ἐξελ-
θόντων C

compesceret; estque a Cretensibus Saracenis captus. filius paternarum-
opum compos factus cum iis se Cpolin contulit ad Sophiae templum;
ibique desidens paterna bona prodegit. Romanus re comperta templo
eum educere et castigare intendit. quod Rentacius cum subodoraretur,
litteris ab imperatore ad Simeonem confictis ad Bulgaros transfugere in-
stituit, convictusque criminis oculis est et bonis spoliatus.

Mortuo Adralesio scholarum domestico Pothus Argyrus sufficitur.
is, Bulgaris grassando usque ad Catasyria progressis, copias contra eos
educit; castrisque ad Thermopolin positis Michaelum cohortis praefec-
tum, patricii Moroleonis filium, speculatum emittit. qui improviso in
barbaricas delapsus insidias, cum fugae locus non esset, vim parat;
multisque Bulgaris deiectis ac pulsus, accepto letali vulnere Cpolin re-
dit, pauloque post moritur. tunc et Romano detectae sunt insidiae quas
ipsi sacellarius Anastasius struxerat, nimirum pro Constantino propa-
gnans. harum-actores ac consocios suo quemque arbitrato Romanus pu-
nit, Anastasio monacho facto. Constantinumque exinde detrusum se-
cundo loco, se priore imperatore dici iussit, praetendens hanc unam

πρῶτος δὲ ὁ Ῥωμανός, προφασισιάμενος οὕτως μόνως δυνατὸν εἶναι κατευνασθῆναι τὰς ἐπιβουλὰς, διὰ τε πράγματα πρόσκαιρα καὶ βασιλείαν φθαρτὴν καὶ ἐπίκηρον ἐπιτορκία περιπεσῶν καὶ τοῦ Θεοῦ γενόμενος μήκοθεν. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν πόλιν ἐφέ-
5 ρετο τῆδε.

Ὁ δὲ Συμεὼν πάλιν δύναμιν βαρεῖαν ἐκπέμπει κατὰ Ῥω- C
μαίων, ἔξαρχον ἔχουσαν Χαγάνον ἕνα τῶν παρ' αὐτῷ μέγα δυνα-
μένων καὶ Μινικὸν τῶν ἵπποκόμων τὸν πρῶτον, οἷς ἐπέσκηψεν
κατ' αὐτῆς ὡς τάχιστα τῆς πόλεως ἐστρατεῦσαι. ὦν τὴν ἔφοδον
10 ἀναμασθῶν ὁ βασιλεὺς Ῥωμανός, καὶ λογισάμενος μή πως ἐπελθόν-
τες τὰ κάλλιστα τῶν πλησιαζόντων τῆ πόλει παλατίων καὶ οἰκη-
μάτων πυρπολήσωσι, τὸν ῥαίκτωρα Ἰωάννην ἅμα Λέοντι καὶ
Πρόθω τοῖς Ἀργυροῖς ἐκπέμπει μετὰ πλήθους ἱκανοῦ ἕκ τε τῆς βα-
σιλικῆς ἑταιρείας καὶ τῶν ταγματικῶν, οἷς συνῆν καὶ ὁ πατρικίος
15 Ἀλέξιος καὶ δρουγγάριος τῶν πλωτῶν ὁ Μωσηλὲ μετὰ τῶν ὑπ'
αὐτόν. κατὰ δὲ τὴν ε' ἑβδομάδα τῶν νησιεῶν διατάξαντες τὸν
λαὸν ἐν τοῖς πεδινοῖς τῶν Πηγῶν τόποις προσέμενον. ἐκεί- D
θε δὲ τῶν Βουλγάρων ἀναφανέντων καὶ βοῆ χρησαμένων ἀσήμε-
καὶ σφοδρῶς ἐπελασάντων κατ' αὐτῶν, φεύγει μὲν ὁ ῥαίκτωρ
20 Ἰωάννης, σφάττεται δὲ ὑπὲρ αὐτοῦ ἀγωνιζόμενος Φωτεινὸς πα-
τρικίος ὁ τοῦ Πλατύποδος υἱὸς καὶ ἄλλοι οὐκ ὀλίγοι. μόλις οὖν
ὁ ῥαίκτωρ διασωθεὶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν δρόμωνα. τοῦτο καὶ Ἀλέ-
ξιος ὁ δρουγγάριος ποιῆσαι βουληθεὶς, καὶ μὴ δυνηθεὶς ἀνελθεῖν,

2 διὰ τὰ libri 9 ἐστρατεῦειν P 10 λαβῶν C 13 πόθον C
15 ὁ] καὶ ὁ P 16 αὐτὸν πλωτῶν. κατὰ C ε' ομ C
22 ἐξέλαστρον margo C

esse insidiarum avertendarum rationem. ita ob res fluxas et imperium caducum Romanus periurii se obligavit et a deo abalienavit. hic erat rerum urbanarum status.

At Simeon iterum magnum contra Romanos emittit exercitum, duce Chagano, uno suorum procerum, et Minico equisonum principe; mandatque ut recta ad urbem contendant. Romanus de eorum adventu certior factus, metuensque ne il pulcherrima urbi propinquorum locorum palatia et aedificia incendio vastarent, Ioannem rectorem cum Leone et Pocho Argyris obviam ire iubet, exercitum ducentes validum ex imperatoris sodalitatibus et cohortibus aliis contractum. adfuit iis etiam Alexius patricius et drungarius rei navalis, & Moseles cum suis. quinta ieiuniorum septimana, exercitu in planitie Pegarum instructo substituerunt. ibi Bulgariis se subito prodentibus et obscura cum vociferatione ac magno impetu irruentibus rector Ioannes fugam facit; ac patricius Phetinus Latipedis filius pro eo pugnans aliique haud pauci obruncantur. rector aegre servatus in celocem evasit, idem facere volens Alexius drungarius, cum adscendere nequisset, de scalis celocis in mare de-

ἐν τῇ τοῦ δρομῶνος ὑποβάθρῳ πεισὼν ἐν τῇ θαλάσῃ σὺν τῷ ἀδ-
τοῦ πρωτομανδύατορι ἀπεπνίγη. Λέων δὲ καὶ Πόθος οἱ Ἄργυροὶ
ἐν τῷ καστελλίῳ διαφυγόντες ἐσώθησαν. τοῦ δὲ λοιποῦ πλήθους
οἱ μὲν τὰς τῶν πολεμίων χεῖρας φεύγοντες ἀπεπνίγησαν, οἱ δὲ
σιδήρου γεγόνασι παρανάλωμα, οἱ δὲ χερεὶ βαρβαρικαῖς συνελή- 5
P 621 φθησαν. οἱ δὲ Βούλγαροι κατὰ πολλὴν τοῦ κωλύσοντος ἰσημίαν
τά τε τῶν Πηγῶν ἐνέπρησαν παλάτια καὶ ἅπαν τὸ Στενὸν ἐπυρπό-
λησαν.

Ἐικοστῇ δὲ Φεβρουαρίου μηνός, ἰνδικτιῶνος ε', θνήσκει
Θεοδώρα ἡ σύμβιος Ῥωμανοῦ, καὶ θάπτεται ἐν τῷ Μυρραλαίῳ · 10
ἀνηγορεύθη δὲ Ἀγούστα ἡ τοῦ βασιλέως Χριστοφόρου γυνὴ ἡ
Σοφία. παρεγένετο δὲ καὶ ἐξ Ἰβηρίας ὁ κουροπαλάτης ὁ Ἰβηρ,
καὶ διὰ μέσης τῆς ἀγορᾶς διελθὼν κεκοσμημένης λαμπρῶς μετὰ
δόξης πολλῆς καὶ τιμῆς ὑπεδέχθη· ὃν καὶ ἐν τῇ ἀγίᾳ τοῦ Θεοῦ
σοφίᾳ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς, τὸ κάλλος αὐτῆς θεύσασθαι καὶ τὸ 15
μέγεθος. ἀπελθὼν σὺν καὶ τοῦ νυσοῦ τὴν καλλονὴν καταπλαγεῖς
B καὶ τὸν πολυτελεῖ κόσμον ὑπερθανμάσας, καὶ ἀληθῶς Θεοῦ κατα-
γώγιον τὸν ἱερὸν τουτοῖν χῶρον εἰπὼν, ὑπέστρεψεν εἰς τὰ ἴδια.
τῶν δὲ Βουλγάρων πάλιν εἰσβολὴν ποιησαμένων κατὰ τῆς Ῥω-
μαίων χώρας, καὶ τοῖς παλατίοις τῆς βασιλίδος ἐγγισιάτων Θεο- 20
δώρας, ὡς οὐδὲν ἦν τὸ προσιστάμενον, πυρὶ ταῦτα παρέδωσαν.
ὁ δὲ βασιλεὺς Ῥωμανὸς ἄριστον ποιησάμενος πολυτελεῖ τοὺς τῶν
ταγματῶν ἄρχοντας συνεκάλεσε· συνῆν δὲ τοῖσι καὶ ὁ τὴν ἐπω-
νυμίαν Σακτίκιος, τοῦ τάγματος ἄρχων τῶν ἐξκουβίτων. ἐπίδο-

9 εἰκάδι C

13 κεκοσμημένος P

19 τῆς et 20 χώρας om C

cidit cum suo protomandatore, et suffocatus est. Leo et Pothus Argyri
in castellum fuga se receperunt. reliqua multitudo partim hostium ma-
nus dum effugere volunt, in mari pereunt, alii ferro necantur, quidam
capiuntur. Bulgari, nemine prohibente, Pegense palatium totumque Ste-
num incendio vastant.

Vigesima Februarii die, Indictione decima, uxor Romani Theodora
moritur et in Myrrelaeo sepelitur. Augustae nomen deinde gessit uxor
Christiferi Sophia. tunc etiam ex Iberia venit Iber curtopalates, splen-
dideque ornatus per medium forum transit, ac magna cum gloria et
honore exceptus est. eum imperator in aedem Sophiae misit, ut eius
molem ac pulchritudinem videret. quae is contemplatus magna cum ad-
miratione, fatuusque hanc aedem vere esse dei receptaculum, domum re-
didit. rursus deinde Bulgari impressione facta usque ad palatium Theo-
dorae Augustae pervenerunt, idque nemine defendente cremaverunt.
Romanus convivio sumptuose instructo ad id duces militarium ordinum
vocavit, interque hos Saeticium cohortis exorbitum praefectum. pre-

σιν δὲ λαμβανούσης τῆς ἐδώχιας λόγος ἐκινήθη περὶ τῶν Βουλγάρων. καὶ τοῦ βασιλέως ἐπαγωγὰ πολλὰ εἰρηκότος, πρὸς ὁμίην ἐπανιστῶντα ἐνθουσιώδη καὶ παρακαλοῦντα εὐψύχως ἐξελθεῖν **C** κατὰ τῶν ἐναντίων καὶ τῆς σφῶν ὑπεραγωνίσασθαι πατρίδος, 5 πάντες συνέθεντο ἐτοίμως ἐξελθεῖν καὶ τῶν Χριστιανῶν ὑπεραγωνίσασθαι. ἔωθεν οὖν καθοπλισθεὶς ὁ Σακτικίος, ὄπισθεν τῶν Βουλγάρων γενόμενος καὶ εἰς τὸ στρατόπεδον αὐτῶν εἰσελθῶν, τῶν πλειόνων ἐπὶ διαρπαγὴν σκύλων σχεδασθέντων κατὰ τὴν χώραν, πάντας τοὺς ἐν τῇ παρεμβολῇ εὐρεθέντας κατέσφαξε. μαθὼν 10 οὖν τὸ πλῆθος τῶν Βουλγάρων ὑπὸ τῶν διαδράντων τὸ γεγονός ὑποστρέφουσιν ἐν τῷ στρατοπέδῳ. καὶ συμπλοκῆς γενομένης, ἀκηῆτες οἱ Βούλγαροι πρὸς κεκμηκότας μαχόμενοι καὶ ἀκραιφνεῖς πρὸς ἥδη τῷ προηγησαμένῳ πολέμῳ κεκακωμένους ἄνδρας τρέ- **D** πουςι τὸν Σακτικίον οὖν ὀλλοῖς τὴν προσβολὴν τῶν ἐναντίων 15 δέξασθαι. γενναίως οὖν ἀγωνισάμενος καὶ πολλοὺς ἀνελὼν τῶν πολεμίων, ἐπειδὴ κατισχύετο, μεθίησι τοῦ ἵππου τὸν χαλινόν, καὶ νῦτα δόξ ἐφηνεν. ἐν τινὶ δὲ ποταμῷ γενόμενος καὶ τοῦτον διαπερῶν, καὶ τῇ ἰλιῷ τοῦ ἵππου ἐμπαγέντος, καταλαμβάνεται παρὰ τῶν Βουλγάρων καὶ δέχεται πληγὴν καιρίαν κατὰ τῆς ἔδρους 20 καὶ τοῦ μηροῦ. καὶ τοῦ ἵππου δὲ ἀνασπασθέντος ἐκ τῆς ἰλῦος σπουδῇ καὶ συνεργίᾳ τῶν αὐτοῦ θεραπόντων, νῦν μὲν φεύγων, νῦν δ' ὑποστρέφων μετὰ τῶν ὑπ' αὐτὸν καὶ τοὺς ἐπίοντας ἀνακόπτων Βουλγάρους, διασώζεται μέχρι τῶν Βλαχερνῶν, καὶ

Ἐξελθεῖν] ἀγωνισασθαι, omisis καὶ τῆς—πατρίδος **C** 12 ἀγωνιζόμενοι **C** 13 τῷ προηγησαμένῳ πολέμῳ post ἄνδρας **C** 17 ἐφηνεν **C** 18 καὶ om **C**

sedente convivio illatus est de Bulgaris sermo; et imperatore multa ad calefaciendos animos adque virtutem concitandos idonea locuto, cohortatoque eos ut fortiter in hostem irent ac pro sua propugnarent patria, universi alacrum suam operam in defendendis Christianis promiserunt. postmodum prima luce armatus Sacticius Bulgaros a tergo subsecutus est; ingressusque eorum castra, plerisque praedatum per agros vagantibus, omnes qui in castris erant occidit. ex iis qui effugerant Bulgari recognita in castra redeunt; commissaque pugna ipsi integri viribus defatigatos antegresso praelio Romanos fundunt, Sacticio cum paucis aliis eorum impetum fortiter subsistentibus. atque is cum aliquamdiu praeclare pugnasset multosque hostium deiecisset, cum premeretur, equo habenas laxat ac fugae se dat. in cuiusdam autem amnis transitu equus in coeno cum haecisset, Bulgari eum assequuntur, vulsusque in anum et femur mortiferum accipit. equo tamen e coeno evulso industria famulorum, atque iis modo fugientibus modo ad ingruentium Bulgarorum depulsionem se vertentibus, usque ad Blachernas evadit; positusque in

ἐν τῷ ναῦ τῆς ἁγίας σοροῦ τεθεῖς τῇ ἐπιούσῃ νυκτὶ ἐτελεύτησεν, μέγα πένθος οὐ τῷ βασιλεῖ μόνον ἀλλὰ καὶ τῷ στρατῷ καὶ παντὶ τῷ πλήθει Ῥωμαίων ἀπολιπῶν.

P 622 Ἐγένετο δὲ καὶ ἕτερα τὶς ἀποστασία κατὰ τοῦ βασιλέως ἐν Χαλδίᾳ, ὑποθήκη τοῦ στρατηγοῦντος αὐτῆς Βάρδα πατρικίου τοῦ Βοῖλα. ἐξήρχον δὲ τοῦ νεωτερισμοῦ Ἀδριανὸς τις Χαλδαῖος καὶ Τατζάτης ὁ Ἀρμένιος, πλούσιοι σφόδρα. κατασχόντες οὖν οὗτοι φρούριον τὸ λεγόμενον Παῖπερτε κατὰ τοῦ βασιλέως ὠπλιζόντο. ἀλλ' ὄξυς ἐπιφανείς (ἔτυχε γὰρ ἐνδημῶν ἐν Καισαρείᾳ) ὁ τῶν σχολῶν ἐξηγούμενος Ἰωάννης ὁ Κουρκούας τὴν σύστασιν διασέ- 10 δασε, τοὺς ἐμφανεστέρους τῶν κατασχεθέντων ἀποτυφλώσας καὶ τὰς οὐσίας αὐτῶν δημεύσας, τοὺς δὲ πενιχροὺς καὶ ἀσήμους ἀδύφους κελεύσας ὅπη βούλονται ἀπιέναι. μόνος δὲ ὁ Τατζάτης **B** φρούριον ἐπὶ τινος ὑψηλοῦ λόφου κατεσκευασμένον κατεσχηκίς, καὶ λόγον τοῦ μή τι κακὸν παθεῖν δεξάμενος ἀπὸ τοῦ δομεστίκου 15 τῶν σχολῶν καὶ λαβῶν, εἰσῆλθεν ἐν τῇ βασιλίδι, καὶ τῇ τοῦ μαγκλαβίτου ἀξία τιμηθεὶς ἐν τῷ οἴκῳ τῶν μαγγάνων ἐτηρεῖτο. δρασμὸν δὲ βουλευσάμενος ἀλίσκεται καὶ τῶν ὀφθαλμῶν στρεῖται. Βάρδας δὲ ὁ Βοῖλας φίλως πρὸς αὐτὸν διακειμένου τοῦ βασιλέως ἀπεκάρη μοναχός, μηδὲν ἄλλο πεπονθὼς ἀνιαρόν. 20

Συμειῶν δὲ ὁ τῶν Βουλγάρων ἄρχων τὴν Ἀδριανούπολιν καταλαβὼν καὶ ταύτην χάραξι καὶ τάφροις περιστοιχίσας ἐπιμελῶς ἐπολιόρκει. ἐστρατήγει δὲ τῆς πόλεως ὁ πατρικίος Λέων, ὃν διὰ

6 χάλδος C 13 ὅπου βούλονται ἀπιέναι κελεύσας C πατζάτης C 15 παθεῖν om C 16 τῶν σχολῶν om C 21 καθηγημῶν C

templo S. Sepulchri proxima nocte vitam cum morte commutat, magno lactu non imperatori modo sed et universo exercitui ac populo Romano relicto.

Alia deinde ab imperatore facta defectio in Chaldia instinctu patricii Bardae, cognomento Boilae, qui ei praesidebat. principes novarum rerum molliendarum fuerunt Adrianus quidam Chaldaeus et Tatzates Armenius, homines praedivites. In occupato castello Paipertis contra imperatorem arma sumebant. sed Ioannes Curcuas scholarum domesticus, qui tam forte Caesareae erat, celeriter supervenit et coitionem dissipavit. deprehensorumque primariis oculos eruit, et bonis eorum publicavit, obscuros ac pauperes impune quo liberet discedere iussit. unus Tatzates castello quodam occupato, quod in sublimi erat situm colle, fide impunitatis a domesticis scholarum accepta, Cpolin venit, ibique manglabitae honore praeditus in domo manganorum custoditus est; cumque fugam moliretur, deprehenso oculi sunt effossi. Bardas Boilas, quod ei imperator bene volebat, nullam aliam poenam dedit quam quod fasus et monachus est factus.

Interim Simeon Bulgarorum princeps Adrianopolin valle fossaque cingit et obsidet ac magno studio oppugnat. praecerat ei urbi Leo pa-

- τὴν ἀξέροπον πρὸς τοὺς πολέμους ὁρμὴν Μωρολέοντα ἐκάλουν. οὗτος εἰψύχως τὴν πολιορκίαν ἐδέξατο, καὶ γενναιοτάτως ποτὲ C
μὲν ἀπὸ τοῦ τείχους τοὺς προσιόντας τῶν Βουλγάρων ἤμυνετο, ποτὲ δὲ τὰς πυλίδας ἀναπειταννὸς ἐπετίθειτο σὺν ῥύμη ἀνυποστάτω
5 καὶ ῥαδίως ἐτρέπετο. ἐπει δὲ ὁ σῖτος τοὺς ἐν τῇ πόλει ἐπιλελο-
πει καὶ λιμὸς ἐπέβη τοὺς ἔνδοθεν κραταιούς, μηδαμόθεν ἐλπίδα
ἔχοντες ἐπισιτισμοῦ, τῇ ἐνδείᾳ πεισθέντες προδεδώκασι τὴν πόλιν
καὶ ἑαυτοὺς καὶ τὸν στρατηγὸν τοῖς Βουλγάροις· ὃν χειρωσάμενος
ὁ Συμεὼν, καὶ ὧν εἰς τοὺς Βουλγάρους ἐνεδεξάτο μεμνημένος
10 κακῶν, μυρίαὶς αἰκίαις τιμωρησάμενος τελευταῖον ἀπέκτεινε θανα-
τάτω πικρῷ. Βουλγάρους οὖν ἐπιστήσας φύλακας τῇ πόλει ὑπε-
χώρησεν· οἵτινες ῥωμαϊκὸν στρατόπεδον ἀκηκοότες ἤκειν κατ'
αὐτῶν καταλιπόντες τὴν πόλιν ἔφυγον, καὶ πάλιν ἡ Ἀδριανούπο-
λις ὑπὸ Ῥωμαίους ἐγένετο.
- 15 Τότε δὲ καὶ Λέων ὁ Τριπολίτης μετὰ δυνάμειος πολλῆς καὶ
πλοίων πολεμικῶν ἐξῆλθε κατὰ Ῥωμαίων· ὃν ἐν τῇ νήσῳ Λήμνῳ
ναυλοῦντα Ἰωάννης πατριχίος καὶ δρουγγάριος τῶν πλωτῶν ὁ
Ῥαθηνὸς αἰφνίδιον ἐπιφανεὶς ῥαδίως ἐτρέψατο, τῶν Ἀγαρηῶν
σχεδὸν πάντων ἀνηρημένων, τοῦ δὲ Τριπολίτου μόισιν φρηγῇ τὴν
20 σωτηρίαν πορισάμενον. Σεπτεμβρίῳ δὲ μηνί, Ἰνδικτιῶνος β', ὁ
ἄρχων Βουλγαρίας Συμεὼν πανστρατὶ κατὰ τῆς Κωνσταντινουπό- P 623
λεως ἐκστρατεύει, καὶ ληϊζέται μὲν Μακεδονίαν, ἔμπικρῷ δὲ τὰ
ἐπὶ Θράκης χωρία, καὶ πάντα καταστρέφει τὰ ἐν πρῶτῳ. ἔγγιστα

2 γενναιώτατα C

4 πύλας C

tricius, quem ob praeproperum in hostes impetum vocabant Moroleonem quasi stultum leonem. Is oppugnationem fortiter sustinebat, et modo Bulgaros irruentes de muro profligabat, modo portis apertis in eos acerrimum impetum dabat facileque pellebat. sed oppidani cibo deficiente ac fame graviter premente, cum alimentorum aliunde parandorum spes nulla affligeret, penuria moti urbem, se ducamque Bulgaris tradiderunt. Simeon Leonem nactus, et recordatus quanta is mala Bulgaris intulisset, innumeris suppliciorum formis excruciatum tandem acerba morte necavit, Bulgaricoque in urbe relicto praesidio discessit. hoc praesidium audito contra se venire Romanum exercitum urbe relicta fugit; atque sic Adrianopolis a Romanis est recepta.

Eo tempore Leo etiam Tripolita cum magna classe Romanos invasit. quem in Lemno navem in statione habentem subito adortus Ioannes Radenus patricius, rei navalis drungarius, facile vicit, Agarensis fere omnibus extinctis, soloque Tripolita fuga elapso. mense Septembri, indictione secunda, Simeon Bulgarorum princeps cum omnibus copiis expeditionem contra Cpolin suscipit; populatusque Macedoniam et in Thraciam incendiis graspat, obviis quibusque vastatis, proxime Bla-

δὲ Βλαχερνῶν στρατόπεδον πῆξας ἐπεζήτησεν ἀποσταλῆναι αὐτῷ τὸν πατριάρχην Νικόλαον καὶ τινὰς τῶν ἐν τέλει ὥστε περὶ εἰρήνης διαλεχθῆναι. λαβόντες οὖν ὁμήρους παρ' ἀλλήλων ὡς οὐδεμία τις ἐπακολουθήσει ἐπιβουλῇ, καὶ τοῦ πατριάρχου τοῖς ὄρκοις ἀναθαρρήσαντος, γέγονε λόγος ὁποίους δεῖ τῶν συγκαλητικῶν 5 τούτῳ συνεξελθεῖν. προεκρίθη γοῦν ὁ πατριάρχης Μιχαὴλ ὁ Στυπειώτης καὶ Ἰωάννης ὁ μυστικὸς καὶ παραδυναστεύων· ἤδη γὰρ Ἰωάννης ὁ ῥαίκτηρ διαβληθεὶς πρὸς τὸν βασιλέα, κατελθὼν τοῦ Β παλατίου, ἐν τῇ αὐτοῦ μονῇ τὴν κοσμηκὴν ἀπεκείρατο τρίχα. ἀφικομένους οὖν αὐτοὺς πρὸς τὸν Συμεῶν καὶ μέλλοντας κρεῖν 10 λόγους περὶ εἰρήνης, τούτους μὲν ἀπεπέμψατο, αὐτὸν δὲ τὸν βασιλέα Ῥωμανὸν ἐπεζήτηε θεύσασθαι· πεπληροφόρητο γὰρ ἄνδρα συνετὸν αὐτὸν εἶναι καὶ ἀληθῆ. ὁσπασίως δὲ ὁ Ῥωμανὸς ἐδέξατο τοῦτο. ἀποστείλας οὖν ἐν τῷ τοῦ Κοσμιδίου αἰγιαλῷ κατεσκευάσεν ἐν τῇ θαλάσῃ ὀχυρωτάτην ἀπόβασιν, ὥστε τὴν 15 βασιλικὴν τρίτην διεκπλέουσιν ἐν αὐτῇ προσορμίζεσθαι, περιφράξας αὐτὴν πάντοθεν διατειχίσμασι. μέσον δὲ θρηγκίον γενέσθαι προσέτιξεν, ἔνθα ἀλλήλοις ἔμελλον ὁμιλεῖν. ὁ δὲ Συμεῶν ἀποστείλας ἐνέπηρσε τὸν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου ναὸν τὸν ἐν τῇ πηγῇ, 20 ὃν ὁ βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς ἐδομήσατο, ἐπυρρόβλησε δὲ καὶ τὰ πύκλω σύμπαντα, καὶ δῆλος ἦν ἐκ τούτου μὴ εἰρήνην ζητῶν. ὁ δὲ βασιλεὺς ἐν τῷ ναῷ γενόμενος τῶν Βλαχερνῶν ἅμα τῷ πατριάρχῃ, καὶ ἐν τῇ ἀγίᾳ σορῶ εἰσελθὼν καὶ ἱκετηρίας ᾠδὰς ἀπο-

6 τούτοις C
21 ἀξίῶν P

14 τούτων P

17 κερσόμενον margo C

chernas castra ponit. inde postulat ut ad se mittantur Nicolaus patriarcha aliique procerum, de componenda pace collocuturi. datis mutuo obsidibus, ut ab insidiis omnia tuta essent, ac patriarcha iuramentis fidente, quaesitum est qui senatores cum eo exire deberent. delecti patricius Michaelus Stypeiota et Ioannes mysticus ac tum gubernandarum rerum socius: nam Ioannes rector apud imperatorem delatus criminis iam tum palatio discesserat, inque suo monasterio monachus factus erat. cum legati ad Simeonem venissent ac de pace essent collocuturi, ita eos Bulgarus dimisit ut ostenderet se ipsius imperatoris congressum expetere, quem pro certo habebat virum esse prudentem atque veracem. pergratum id fuit Romano, misitque illico qui in litore Cosmidii in mari tutissimum egressui e nave locum pararent, ut eo imperatoria triremis appellere posset. eum uniusque munitionibus circumdedit; ac in medio iussit tabulatum attolli, in quo erant collocuturi. interim Simeon missis suis templum deiparae ad Fontem incendit, ab Iustiniano conditum. sed et vicina circum omnia igne vastabat; satisque apparebat pacem ei cordi non esse. Romanus cum patriarcha fanum Blchernense et sacrum sepulchrum ingressus, deum comprehensus, accepto beatae vir-

δοὺς τῷ Θεῷ, τὸ ἠμορόφορον τῆς Θεοτόκου λαβὼν ἐξῆγει τοῦ ναοῦ, ὅπλοις ἀσφαλῆσι φρουζόμενος. τὸν σὺν αὐτῷ οὖν στόλον κοσμήσας ἄριπρεπῶς τὸν ὠρισμένον κατελιπε τόπον. ἐννάτη τοῦ Νοεμβρίου μηνὸς ἦν ὅτε ταῦτα γίνετο. παρεγένετο δὲ καὶ ὁ Συμεὼν, 5 πλῆθος ἐπαγόμενος εἰς πολλὰς διηρημένον τὰς παρατάξεις καὶ τὰς ἰδέας· οἱ μὲν γὰρ ἦσαν χρυσόσπιδες καὶ χρυσᾶ δόρατα ἔχοντες, οἱ δὲ ἀργυρόσπιδες, οἱ δὲ χαλκᾶσπιδες, οἱ δὲ ἄλλη χροία, ὡς πη D ἐκάστῳ ἐδόκει, ἐκεκόσμητο. οἷτινες μέσον αὐτὸν εἰληφότες τὸν Συμεὼν ὡς βασιλέα εὐφήμον Ῥωμαϊκῇ τῇ φωνῇ. πάντες δὲ οἱ 10 ἐν τέλει καὶ ὁ ἀστικὸς δῆμος ἐκ τῶν τειχῶν ἐθεώοντο τὰ δρώμενα. πρῶτος οὖν ὁ βασιλεὺς Ῥωμανὸς τὴν εἰρημένην ἀποβύθραν καταλαβὼν τὸν Συμεὼν ἐξεδέχετο. ὁμηροὶ δὲ δόντες ἀλλήλοις, καὶ τὴν ἀποβύθραν οἱ Βούλγαροι διερενήσαντες ἀκριβῶς, μὴ ποῦ τις δόλος ἢ ἐνέδρα κρύπτηται, τότε κατελθεῖν τὸν Συμεὼν τοῦ Ἰππου 15 προετρέψαντο καὶ εἰσελθεῖν πρὸς τὸν βασιλέα. ἠσπύσαντο γοῦν ἀλλήλους, καὶ περὶ εἰρήνης ἤρξαντο διαλέγεσθαι. φασὶ δ' οὖν εἰπεῖν τὸν Ῥωμανὸν πρὸς τὸν Συμεὼν “ ἄκήκοά σε Χριστιανὸν ἄν- P 624 θρωπον καὶ Θεοσεβῆ, βλέπω δὲ τὰ ἔργα μηδαμῶς τοῖς λόγοις συμβαίνοντα. εἰ μὲν γὰρ ἀληθῶς Χριστιανὸς ὑπάρχεις, στήσόν 20 ποτε τὰς ἀθήκους σφαγᾶς καὶ τὰς χύσεις τῶν ἄνοσιων αἱμάτων, καὶ σπεῖσαι μεθ' ἡμῶν τῶν Χριστιανῶν Χριστιανὸς καὶ αὐτὸς ὦν καὶ ὀνομαζόμενος, καὶ μὴ θέλε μολύνεσθαι Χριστιανῶν δεξιὰς αἵμασιν ὁμοπίστον Χριστιανῶν. ἄνθρωπος εἰ καὶ αὐτός, θάνατον προσδοκῶν καὶ ἀνάστασιν καὶ κρίσιν καὶ ἀνταπόδοσιν τῶν βε-

13 ἀποβέθησεν C

19 ἀληθῆς C

23 ὁμοπίστον om C

ginis humerali, templo exiit. cumque et se diligenter armasset et comitatum suum decenter ornasset, ad definitum locum se contulit. acta haec nona die Decembris. eodem venit et Simeon, multitudinem adducens variis ordinibus ac formis distinctam: alii namque erant aureis acntis ornati et aureis hastis, alii argenteis clypeis, alii aereis, alii aliorum colorum, prout cuique visum fuerat. ii in medium sui Simeonem recipiebant, ac Romana voce regem consulabant. omnes proceres et civium multitudine, quae gererentur, de muris spectabant. prior Romanus locum excensionis dictum occupavit, et Simeonem exspectavit. datis ultro citroque obsidibus, Bulgari cum locum diligenter pervestigassent, ne quis dolus aut insidiae laterent, Simeonem equo descendere iusserunt et ad Imperatorem intrare. ibi cum se mutuo consulatassent, de pace colloqui coeperunt. ac ferunt Romanum haec verba ad Bulgarem fecisse. “hominem te esse Christianum et piwm audivi, sed facta tua famae minime respondent. si enim re vera es Christianus, finem tandem fac caedum et fundendi sanguinis insontis, pacemque cum nobis Christianis Christianus et ipse compone, neque fac ut dextrae Christianorum polluantur sanguine eundem Christum colentium. homo et ipse es, mortem operiens et resurrectionem et iudicium ac dignam vita acta

Georg. Cedrenus tom. II.

20

βιωμένων. σήμερον ὑπάρχεις, καὶ αὔριον εἰς κόβιν διαλυθήσῃ. εἰ πλούτου ἐρῶν ταῦτα ποιεῖς, ἐγὼ σε τούτου ἐμπλήσω εἰς κόβον. μόνον ἄσπασαι τὴν εἰρήνην καὶ ἀγάπησον τὴν ὁμόνοιαν, ἵνα καὶ B αὐτὸς βίον ζήσεις εἰρηρικὸν καὶ ἀναίμικτον, καὶ οἱ Χριστιανοὶ παύσωνται ποτε κατ' ἀλλήλων ὄπλα κινῶντες." καὶ ταῦτα μὲν 5 εἶπεν ὁ βασιλεὺς, αἰδεσθεῖς δὲ ὁ Συμεὼν τὴν τῆς τῆς ταπεινώσειν ὑπέσχετο τὴν εἰρήνην ποιήσασθαι. καὶ ἄσπασάμενοι ἀλλήλους διεχωρίσθησαν, τοῦ βασιλέως δώροις μεγαλοπρεπέσι δεξιωσαμένου τὸν Συμεὼν. συμβέβηκε δὲ τι τεράστιον τότε, ὡς ἄξιον εἶναι καὶ διηγήσασθαι. δύο φασὶν ἀετοὺς τῶν βασιλέων ὁμιλούντων ἀντι- 10 θεν αὐτῶν ὑπερπτήναι, κλάξαι τε καὶ ἀλλήλοις συμμῖξαι καὶ παραντίκα διαζευχθῆναι, καὶ τὸν μὲν ἐπὶ τὴν πόλιν ἐλθεῖν, τὸν δὲ ἐπὶ τὴν Θράκην ἀποπτήναι. τοῦτο δὲ οἱ περὶ τὰς ὀρνιθοσκοπίας ἐπτοημένοι οὐκ αἰσίου ἔκριναν οἰωνόν· ἀσυμβάτους γὰρ δια- C λυθήσεσθαι ἐπὶ τῇ εἰρήνῃ ἀμφοτέρους ἔφησαν. ὁ δὲ Συμεὼν 15 ὑποστρέψας τοῖς οἰκείοις ἄρχουσι τὴν τοῦ βασιλέως ἐξηγεῖτο μετριώτητα καὶ τὸ πρὸς τὰ χρήματα προετικόν τε καὶ ἐλευθέριον.

Κατὰ δὲ τὴν ἑορτὴν τῶν Χριστουγέννων, ἰνδικτιῶνος β', Ῥωμανὸς ὁ βασιλεὺς στέφει τοὺς δύο υἱοὺς αὐτοῦ, Στέφανον καὶ Κωνσταντῖνον, ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ· τὸν δὲ λοιπὸν υἱὸν αὐτοῦ 20 Θεοφύλακτον ὁ πατριάρχης ἀπέκειρε κληρικόν, χειροτονήσας αὐτὸν ὑποδιάκονον, προχειρισάμενος καὶ σύγκελλον, πρότερον διελθόντα εἰς τὰ ἅγια μετὰ τοῦ τάγματος τῶν ὑποδιακόνων. ἐτίμησε δὲ καὶ τὸν μυστικὸν Ἰωάννην καὶ παραδυναστεύοντα πατρίκιον

11 κλάξαι — 18 ἀποπτήναι om C

21 Θεοφύλακτος C

mercedem. hodie vivis, et cras in pulverem dissolveris. si divitiarum cupiditas te ad haec agenda impellit, ego ad satietatem usque te iis opplebo; tantum pacem amplectere et concordiam dilige, ut ipse quoque vitam pacatam degas ac incruentam, et tandem Christiani desinant contra se invicem arma ferre." his verbis hacque submissione imperatoris ad verecundiam ductus Simeon promisit se pacem facturum; et peracta salutatione discessum est, cum quidem magnificentissimum dona Simeoni imperator dedisset. dignum est relatu prodigium quod tunc accidit. nam ferunt colloquentibus principibus duas aquilas supra eos volitasse, et cum clangore se coniunxisse, moxque divulsas fuisse, ita ut altera ad urbem altera in Thraciam avolaret. id, qui augurio aliquid tribuebant, signum inauspicatum interpretati sunt, et infecta pace discessum iri iudicarunt. Simeon ad suos reversus proceribus moderationem imperatoris et liberalitatem narravit.

Festo Christi natalitio, indictione secunda, Romanus duos suos filios Stephanum et Constantinum coronat in magno templo: reliquum Theophylactum patriarcha radit ac clericum facit, et subdiaconum ac syncellum designat, cum prius in sanctuarium intrasset officium subdiaconi gerens. Ioannem porro mysticum et gubernandarum rerum socium pa-

καὶ ἀνθύπατον. *ιε'* δὲ Μαΐου μηνός, ἰνδικτιῶνος γ', τελευτᾷ ὁ D
 πατριάρχης Νικόλαος, κρατήσας ἐν τῇ δευτέρᾳ ἀναρρήσει ἔτη *ιγ'*
 καὶ καθίσταται Αἰγούστω μηνὶ πατριάρχης ὁ τῆς Ἀμασειας μη-
 τροπολίτης Στέφανος. κατηγορήθη δὲ καὶ ὁ μυστικὸς ὡς τὴν
 5 βασιλείαν σφετεριζόμενος, καὶ ὑποθήκη τοῦ πατρικίου Κοσμά καὶ
 λογοθέτου τοῦ δρόμου, μνηστευομένου τοῦτον εἰς τὴν ἑαυτοῦ
 θυγατέρα, καταβιβάζεται τοῦ παλατίου. συγχωρεῖται δ' ὅμως
 εἰσέλχεσθαι καὶ προσκυνεῖν τὸν βασιλέα· στέργων γὰρ αὐτὸν ὁ
 βασιλεὺς τελέως ἀπίσασθαι οὐκ ἔβούλετο. ἐγκειμένων δὲ τῶν
 10 κατηγορῶν καὶ σαφῆ δεικνύντων τὴν κατηγορίαν, ἐρευνήσας ὁ βα- P 625
 σιλεὺς καὶ ἀληθῆ τὰ κατ' αὐτοῦ εὐρῶν λαληθέντα ἔμελλε κατα-
 σχεῖν καὶ ἐξετάσαι· ὁ δὲ τοῦτο προγνοὺς φυγῆ τὴν Μονοκώστανον
 μονὴν καταλαμβάνει καὶ ὑποκίρεται μοναχός. τὸν δὲ πατρικίον
 Κοσμάν καὶ λογοθέτην αἰκισάμενος ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ ὠρολογίῳ
 15 παρῆλυνε τῆς ἀρχῆς. προβάλλεται δὲ ἀντὶ τοῦ μυστικοῦ Ἰωάννου
 τὸν πρωτοβεσιτάριον Θεοφάνην παριδνυστεύοντα. ἐγένετο τμη-
 καῦτα καὶ σεισμός ἐν τῷ θέματι τῶν Θρακησίων καὶ χάσματα γῆς
 καταπληκτικά, ὥστε πολλὰ χωρία καὶ ἐκκλησίας αὐτάνδρους κα-
 ταποθῆναι.

20 Μαΐου δὲ μηνί, ἰνδικτιῶνος *ιε'*, εἰσβολὴν Συμεῶν ὁ τῆς
 Βουλγαρίας ἄρχων ἐποίησατο κατὰ Χρωβύτων, καὶ συμβαλῶν B
 μετ' αὐτῶν καὶ ἡττηθεὶς ἐν ταῖς τῶν ὁρῶν δυσχωραῖς ἔπυεν τὸ

2 τρισκαιδέκα C 4 κατηγορηθεὶς C 5 καὶ ἀποθ. om C
 11 λαληθέντα εὐρῶν C 12 ἐτάσαι C 16 πρωτοβεσιτάριον C
 Θεοφάνιος C 20 ε' C Συμεῶν om C

tricia ac proconsulari dignitate ornavit imperator. die Maii decima
 quinta, indictione tertia, moritur Nicolaus patriarcha, cum a secunda
 designatione munus suum gessisset annos tredecim. Augusto mense
 successor ei creatur Stephanus, Amasiae metropolita. porro mysticus
 affectati imperii defertur, ad hoc usus consilio Cosmae patricii logothetae
 dromi, qui cum sibi generum ambiebat, et palatio eiicitur, permisso
 tamen ut adorandi imperatoris causa id ingrederetur. nam imperator
 eum diligebat, ideoque prorsus excludere nolebat. instantibus tamen
 accusatoribus, et crimina ei obiecta vera esse demonstrantibus, imperator
 rem perscrutatus, cum deprehenderet non aliter quam ii rettulerant
 habere, capere mysticum et quaestiones de eo exercere statuit. quod
 is praesentens in monasterium Monocastanum confugit, ibique monachus
 est factus. patricium Cosmam logothetam in Horologio imperator male
 multatum officio deposuit. loco mystici substituit protovestiarium Theo-
 phanem, et eodem potestate auxit. sub idem tempus in Thracia terrae
 motus hiatusque terribiles fuerunt, multaeque domus et templa una cum
 ipsis hominibus absorpta sunt.

Maiο mense, indictione 15, Simeon Bulgarorum princeps in Chro-
 batos duxit; ab iisque in angustiis montium praelio victus omnem suum

ἑαυτοῦ ἀπώλειε στρώτευμα. Ἰωάννης δέ τις ἀστρονόμος προσελθὼν τῷ βασιλεῖ ἔφησεν ὡς εἰ πέμψας ἀποκόψει τὴν κεφαλὴν τῆς ἰσταμένης ἄνωθεν τῆς ἐν τῷ Ξηρολόφῳ ἀψίδος καὶ πρὸς δύοσιν βλεπούσης στήλης, ἀποθανεῖται ὁ Συμεὼν παραντίκα· αὐτῷ γὰρ ἔστοιχειώσθαι τὴν τοιαύτην στήλην. ὁ δὲ τοῖς ἐκείνου πειθήσας 5 λόγοις ἀπέτεμε τὴν κεφαλὴν τῆς στήλης· καὶ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, καθὼς ἀκριβωσάμενος ἔγνω ὁ βασιλεύς, ὁ Συμεὼν ἐν Βουλγαρίᾳ τέθνηκε νόσῳ κατακαρδίῳ ἁλόους.

- C** Οὗ τελευτήσαντος τὴν τῶν Βουλγάρων ἀρχὴν Πέτρος κατέλαχεν ὁ ἐκ τῆς δευτέρας αὐτοῦ γυναικὸς τῆς ἀδελφῆς Γεωργίου τοῦ 10 Σουσουρβούλου, ὃν καὶ ἐπίτροπον τοῖς ἑαυτοῦ παισὶν ὁ Συμεὼν κατέστησε· Μιχαὴλ γὰρ τὸν ἐκ τῆς προτέρας ἀποτεχθέντα παῖδα αὐτῷ ἔτι ζῶν ὁ Συμεὼν ἀπέκειρε μοναχόν. τὰ γοῦν περίεξ ἔθνη, Τοῦρκοι Σέρβοι Χρωβάτοι καὶ οἱ λοιποὶ, τὴν τοῦ Συμεὼν ἀναμαθόντες τελευτὴν ἐκστρατεύειν κατὰ Βουλγάρων ἐβουλεύοντο. 15 κατέσχε δὲ καὶ λιμὸς μέγας σὺν ἀκριδί τῶ Βουλγάρων ἔθνος, ἰσχυρῶς ἐκπιέζων καὶ καταδαπανῶν τὰ πλήθη καὶ τοὺς καρπούς. ἰδεδοίκεσαν μὲν οὖν οἱ Βούλγαροι καὶ τὴν τῶν ἄλλων ἔφοδον ἐθῶν, **D** ἰδεδόκεσαν δὲ πλεον τὴν τῶν Ῥωμαίων ἐπέλευσιν. βουλευσάμενος οὖν ὁ Πέτρος μετὰ τῶν περὶ αὐτὸν ἔγνω δεῖν ἐπιστρατεῦσαι Ῥω- 20 μαιοῖς ἐπὶ καταπλήξει. καταλαμβάνουσι τοίνυν τὴν Μακεδονίαν. εἶτα μαθόντες ὡς ἔξισει κατ' αὐτῶν ὁ βασιλεύς, πέμπουσι λάθρα τινὰ μοναχὸν Πέτρος τε ὁ ἀρχὼν Βουλγαρίας καὶ ὁ τῶν παιδῶν

4 στήλης om C 11 σουρσουρβούλη C 12 ἐγκατέστησε C
21 καταλ. — Μακεδονίαν om C

amavit exercitum. Ioannes autem quidam astronomus Romanum accessit, eumque monuit uti mittat aliquem qui amputet caput columnae, quae supra Xerolophi fornicem posita Occidentem respiciebat: ita enim Simeonem, cui illa fatalis erat, statim periturum. executus hoc est imperator; et qua hora statuae fuit abscissum caput, ea ipsa, quod diligenti inquisitione Romanus postea apprehendit, Simeon in Bulgaria cordis morbo interiit.

Morte eius Bulgariae dominium ad Petrum rediit, filium eius ex secunda uxore, sorore Georgii Susurbuli, quem et tutorem suis liberis Simeon constituit. nam Michaelum idem ex priore sibi natum conisge, viventem adhuc monachum fecerat. vicinae igitur gentes, Turci Servi Chrobatae atque alii, audita Simeonis morte Bulgaros bello petere stantebant. sed et fame graviter premebantur Bulgari, et locustae fruges eorum depopulabantur atque absumebant. itaque Bulgaria cum aliarum gentium tum Romanorum praecipue in se expeditionem metuentibus, Petrus re cum suis deliberata in Romanos bellum suscipit, ut iis terrorem incuteret. cumque in Macedoniam pervenisset, audite imperatorem Romanum contra se cum exercitu proficisci, ipse et Georgius liberorum

τοῦ Συμειῶν ἐπιτροπεύων Γεώργιος, γράμματα ἐπαγόμενον. ὡς βούλονται δὲ Ῥωμαίοις σπείσασθαι, τὰ γράμματα ἔφραξεν, εἰ αἰροῦνται δέ, καὶ γαμικὸν συστήσασθαι συνάλλαγμα μετ' αὐτῶν. ὃν ἀφικόμενον ὁ βασιλεὺς ἀσμενέστατα προσδεξάμενος, εὐθέως 5 ἀπέστειλε μετὰ δρόμωνος μοναχὸν τινὰ Θεοδοσίον καὶ Κωνστατῖνον βασιλικὸν κληρικὸν τὸν Ῥόδιον, συλλαλῆσαι τοῖς Βουλγάροις P 636 τὰ εἰς εἰρήνην ἐν Μεσημβρίᾳ. οἵτινες παραγενόμενοι καὶ τὰ εἰκότα διαλεχθέντες ὑπέστρεψαν διὰ ξηρᾶς ἅμα Στεφάνῳ τινὶ περρωτόμῳ ἐν Βουλγαρίᾳ· κατόπιν δὲ τούτων παρεγένετο καὶ ὁ ἐπίτροπος

10 Γεώργιος ὁ τοῦ Σουρσουβούλου καὶ ἄλλοι τινὲς τῶν ἐπιφανῶν. καὶ εἰς ὄψιν ἔλθόντες τῷ βασιλεῖ, θεασάμενοι δὲ καὶ τὴν θυγατέρα Χριστοφόρου τοῦ βασιλέως Μαρίαν καὶ ἐπ' αὐτῇ μεγάλως ἀρρισθέντες (ἦν γὰρ ὑπερφέρουσα τῷ κάλλει), ἔγραψαν τῷ Πέτρῳ διὰ τάχους παραγενέσθαι, σύμφωνα ποιησάμενοι πρότερον περὶ 15 τῆς εἰρήνης. ἀπεστάλη δὲ καὶ Νικήτας μάγιστρος, ὁ τοῦ βασιλέως συμπένθερος Ῥωμανῶ, ὑπαντῆσαι καὶ ἀγαγεῖν τὸν Πέτρον B μέχρι τῆς βασιλίδος. οὗ καταλαβόντος ἐν Βλαχέρναις, ὁ βασιλεὺς μετὰ τριήρους ἔλθων τοῦτον ἐδέξατο καὶ ἠσπάσατο καὶ φιλοτίμως ἐδεξιώσατο. ἀλλήλοις οὖν τὰ εἰκότα προσομιλήσαντες τὰ 20 τε τῆς εἰρήνης σύμβολα καὶ τὰ τοῦ γάμου ἐπεραιώσαντο, τοῦ πρωτοβεστιαρίου Θεοφάνους ἐν πᾶσι μεσολαβοῦντος. καὶ τῇ ἡ' τοῦ Ὀκτωβρίου μηνὸς ἐξελθὼν ὁ πατριάρχης Στέφανος, ἅμα τῷ

1 ἔφραξε δὲ τὰ γράμματα ὡς βούλονται δ. C 10 σουρσου-
 βούλη C 18 ἐδέξατο καὶ om C 19 ἐδέξατο C 20 τε
 om C τὰ om C 21 ἐπὶ C 22 Ὀκτωβρίου C

Simeonis tutor occulto monachum cum literis mittunt, quibus continebatur capere Bulgares cum Romanis pacem ac foedus coniungere, ac si Romanis ita videretur, nuptiis inter gentes contractis id firmari. iis literis acceptis Romanus, cum rem quam maxime probaret, statim celoce emisit Theodosium quandam monachum et Constantinum Rhodium clericum aulicum, qui in Mesembria cum Bulgaris de pace colloquerentur. quo in colloquio cum res commodè esset tractata, legati per continentem in urbem redierunt, comitante Stephano, cuius magnum erat inter Bulgares nomen; eoque subsecutus est Georgius Sursubulus aliique illustres aliquot viri. hi ut cum imperatore congressi filiam Christiferi Caesaris Mariam viderunt, eamque (erat enim formae praestantissimae) magnopere probaverunt, pacta pace, Petrum missis literis absque mora venire iusserunt. missus est etiam Nicetas magister, filii Romani socer, qui Petro obviam iret eumque Cpolin deduceret. ubi ad Blachernas venit Petrus, imperator triremi eodem vectus eum excepit ac salutavit et honorifice tractavit; iisque inter se uti ex re erat collocutis, pacta pacis et matrimonii composita sunt, in omnibus iis protovestiaro Theophane medium se ferente. Octobris die octava, patriarcha Stephanus

πρωτοβεστιαρίου Θεοφάνει καὶ πάσῃ τῇ συγκλήτῳ, ἐδόγησε Πέ-
τρον τε καὶ Μαρίαν ἐν τῷ ναῷ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς Πηγῆς,
C φαιδρῶν δὲ καὶ πολυτελῶν γενομένων τῶν γάμων, εἰσῆλθεν ὁ
πρωτοβεστιάριος ἅμα τῇ θυγατρὶ τοῦ βασιλέως ἐν τῇ πόλει. 5
τρίτην δὲ μετὰ τὸν γάμον ἐστάσιν ἐν τῇ τῶν Πηγῶν ἀποβάθρᾳ
ποιήσας ὁ βασιλεὺς, παρ' αὐτῇ τῇ ἀποβάθρᾳ τοῦ βασιλικοῦ δρό-
μωνος ἵσταμένου, συνεισιτάθη τῷ Πέτρῳ. παρῆσαν δὲ τῇ εὐωχίᾳ
καὶ Κωνσταντῖνος ὁ βασιλεὺς καὶ Χριστοφόρος. ἐγένετο δὲ στά-
σις οὐ μικρὰ παρὰ τῶν Βουλγάρων, ἐνισταμένων πρότερον ἐφθ- 10
μηθῆναι τὸν Χριστοφόρον, εἶτα τὸν Κωνσταντῖνον· ὧν τῇ ἐν-
στάσει παραχωρῶν ὁ βασιλεὺς Ῥωμανὸς ἐκέλευσεν οὕτω γενέσθαι.
D πάντων δὲ τῶν ἐν τοῖς τοιοῦτοις ἐιωθότων γίνεσθαι συντελεσθέν-
των, ἀπῆρεν ἡ Μαρία σὺν τῷ οἰκίῳ συζύγῳ καὶ τῆς πρὸς Βουλ-
γαρίαν ἤψατο, προπεμφθεῖσα παρὰ τῶν γονέων αὐτῆς καὶ τοῦ 15
πρωτοβεστιαρίου μέχρι τοῦ Ἐβδόμου. καὶ τὰ μὲν ἐν τῇ πόλει
τοῦτον ἐτελείτο τὸν τρόπον.

Ὁ δὲ δομέστικος τῶν σχολῶν Ἰωάννης μάγιστρος ὁ Κουρ-
κούσας, ἄγων καὶ φέρων τὰ τῆς Συρίας καὶ ἅπαν ἀντίξουν κατα-
στρεφόμενος, καὶ πλείστα φρούρια καὶ ὀχυρώματα καὶ πόλεις 20
βαρβαρικὰς καθελών, ἔφθασε καὶ μέχρι τῆς περιβοήτου Μελετη-
νῆς, πολιορκία δὲ τοὺς ἔνδον στενοχωρήσας ἠνάγκασε πρὸς συμ-
βύσεις ἰδεῖν. παρεγένετο οὖν πρὸς αὐτὸν Ἀπόχων ὁ τοῦ Ἰαμερ

3 σουρσουβούλη C 13 πράττεσθαι C 23 ἰδεῖν, appo-
sito ad marginem γρ. ἰδεῖν, C

cum protovestiario Theophane et universo senata egressus, coniugium
Petri et Mariae in fano deiparae ad Fontem sacrum faustumque esse
iussit, sponsam comitantibus Theophane et Sursubulo. nuptiis magnifice
et sumptuoso cum splendore confectis, protovestiarius cum filia Caesaris
urbem intravit. tertium a nuptiis convivium instituit imperator ad Fon-
tem, in loco ubi e navibus exire solebant, stante imperatoria celoce in
eo loco; adhibuitque convivio Petrum, Constantinum imperatorem ac
Christiferam. ibi haud leviter tumultuati sunt Bulgari, Christiferam
Constantino in faustis acclamationibus praeponi debere contendentes.
eorumque petitioni imperator morem gessit. omnibus peractis quae in
tali re fieri assolent, Maria cum suo marito solvit et in Bulgariam iter
iniit, deducta a parentibus et protovestiario usque ad Hebdomam. hoc
pacto res in urbe actae.

At Ioannes Curcuas, magister ac scholarum domesticus Syriae, res
agendo ac ferendo et obvia omnia prouendo, plurimaque castella et
munitiones atque urbes barbaricas evertendo, usque ad nobilem Hiam
Melitenam pervenit, eamque obsessam eo necessitatis rodegit ut ad pa-
cificationem obsessi cogenterentur spectare. venit ergo ad eum Apochapsus

ἔκγονος, ἀμηνῶς ὑπάρχων Μελιτηνῆς, καὶ Ἀποσαλάθ ὁ τῶν ἐν αὐτῇ κατέρχων ταγματῶν· οὗς προσδιξάμενος ὁ δομέστικος ἰλα- P 627
 ρῶς καὶ μετὰ προσηγείας πρὸς τὸν αὐτοκράτορα ἐξαπέστειλεν.
 ἐντυχόντες οὖν αὐτῷ καὶ εἰρηνικὰ ποιήσαντες σύμφωνα ὑπέστρε-
 5 ψαν εἰς τὰ ἴδια, τοῖς φίλοις καὶ συμμάχοις Ῥωμαίων καταγρα-
 φέντες καὶ μετ' αὐτῶν κατὰ τῶν ὁμοφύλων καθοπιζόμενοι. τε-
 λευτήσαντος δὲ τοῦ Ἀπόχαψ καὶ τοῦ Ἀποσαλάθ διελεύθη τὰ τῆς
 εἰρήνης. ἐκστρατεύει οὖν κατ' αὐτῶν ὁ εἰρημένος δομέστικος, ᾧ
 10 συνῆν μετὰ τῶν Ἀρμενίων καὶ ὁ μάγιστρος ὁ Μελίας. καὶ πρό-
 τειρον μὲν πολέμῳ τοὺς Μελιτηνοὺς συνήλασαν εἰσω τείχους κατα-
 τολήσαντας ἀντιποιήσασθαι τῶν ὑπαίθρων· ἔπειτα περικαθί- B
 σαντες τὴν πόλιν καὶ μετὰ συντονίας ταύτην πολιορκήσαντες πολέ-
 μῳ νόμῳ κατέσχον. κατέδραμον δὲ καὶ πάντα τὰ περίξ καὶ
 ἐχειρώσαντο καὶ δοῦλα Ῥωμαίοις εἰργάσαντο. τὴν μὲν οὖν Με-
 15 λιτηνὴν εἰς κουρατωρείαν καταστήσας ὁ βασιλεὺς, καὶ πᾶσαν τὴν
 περιοικίδα, πολλὴν συντέλειαν τῷ δημοσίῳ προσήγαγε· Νικήτας
 δὲ ὁ μάγιστρος καὶ πενθερὸς Χριστοφόρου τοῦ βασιλέως κατηγο-
 ρηθεὶς ὡς ὑποτιθέμενος τῷ Χριστοφόρῳ κατὰ τοῦ ἰδίου γενέσθαι
 20 πατρὸς καὶ τοῦτον ἔξῳσαι τῆς βασιλείας, ἐξεβλήθη τῆς πόλεως
 καὶ ἀπεκάρη μοναχός. μηνὶ δὲ Ἰουλίῳ ἐ' ἡμέρᾳ, Ἰνδικτιῶνος ε',
 ἐτελεύτησεν ὁ Ἀμισσίας Στέφανος, πατριαρχήσας ἔτη β' μῆνας
 10 α'. Δεκεμβρίῳ δὲ μηνὶ ἄγουσι Τρύφωνα μοναχόν, καὶ χειροτο- C
 νοῦσι πατριάρχην ἐπὶ χρόνῳ φητῶ, μέχρις ἂν Θεοφύλακτος ὁ τοῦ
 βασιλέως υἱὸς εἰς μέτρον φθύσῃ τῆς νομίμου ἡλικίας. τῷ αὐτῷ

9 δ post μάγιστρος om C

20 ἡμέρα om C

Ameri prognatus, Melitonas ameras, et Aposalathus, qui militibus Melitenae degentibus praeerat; quos comiter exceptos domesticus ad imperatorem misit, iique pacificatione confecta domum redierunt, sociis ac amicis Romanorum adscripti, et cum iis contra Saracenos populares suos armati. mortuis autem Apochapso et Aposalathe pax ea rupta est. itaque domesticus Melitenis bellum infert, cum quo etiam Melias erat magister, Armenios ducens. ac initio quidem hostes castra sub dio locare ausos intra muros urbis compellant, deinde vero urbem obsessam magna vi oppugnantes expugnant: sed et circum sita omnia populantur atque subigunt ac Romanis servire cogunt. imperator Melitenam et quod circum est regionis in praefecturae (Curatoriam ipsi vocabant) formam redegit, ac magnos inde redditus aulario confecit. ceterum Niceta magister et Christiferi socer accusatus, quod generum incitasset ad deturbandum imperio patrem, urbe pulsus rasusque et monachus factus est. die mensis Iulii 25, indictione sexta, Stephanus patriarcha mortuus est, cum ei maneri praefuisset biennium et menses undecim. mense Decembri monachus Trypho producitur, eique patriarchatus ad certum tempus committitur, dum Theophylactus imperatoris filius ad iustam

δὲ μηνὶ γέγονε χειμῶν ἀφόρητος, ὡς κρυσταλλωθῆναι τὴν γῆν ἐπὶ ἡμέρας ἑκατὸν εἴκοσι. ἐπηκολούθησε δὲ τῷ χειμῶνι καὶ ὁ μέγας λιμός, τοὺς πάποτε γενομένους ὑπερβυλλόμενος, καὶ θάνατος ἀπὸ τούτου, ὡς μὴ δύνασθαι τοὺς ζῶντας τοὺς τεθνεῶτας ἐκκομῆσαι, τοῦ βασιλέως πολλὴν πρόνοιαν ποιησαμένου κατὰ τὸ ἔδυνάτων καὶ τοῦ χειμῶνος καὶ τοῦ λιμοῦ δι' εὐποιῶν καὶ ἄλλων βοηθημάτων παντοδαπῶν.

Πέτρῳ δὲ τῷ Βουλγάρων ἄρχοντι ἐπέθετο Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ μετ' ἑτέρων τῶν μέγα δυναμένων ἐν Βουλγαρίᾳ. καὶ φωραθεὶς αὐτὸς μὲν τύπτεται καὶ καθείργνυται, οἱ δὲ λοιποὶ 10 πάντες ταῖς ἐσχάταις ὑπεβλήθησαν τιμωρίαις. δῆλα δὲ ἔθετο καὶ τῷ βασιλεῖ Ῥωμανῷ Πέτρος τὰ γεγενημένα. ἄπερ μαθὼν οὗτος τὸν μοναχὸν Ἰωάννην τὸν ποτε ῥαϊκτωρα πέπομφε, προσάσει μὲν ἀλλαγίου, τῇ δ' ἀληθείᾳ Ἰωάννην ποικιλοτρόπως εὑρεῖν καὶ εἰς Κωνσταντινούπολιν ἀγαγεῖν. ὃ δὴ καὶ γέγονε· καὶ δυνηθεὶς ὁ 15 ῥαϊκτωρ ἀποκλέψαι τὸν Ἰωάννην, ἐν πλοίῳ ἀπὸ Μεσημβρίας εἰσελθὼν, ἅμα αὐτῷ τὴν βασιλῖδα κατέλαβε. καὶ μετ' οὐ πολὺ τὸ μοναχικὸν ἀπορρήψας σχῆμα καὶ γυναῖκα αἰτήσας ἔλαβε, προσέλαβε δὲ καὶ οἶκον καὶ κτήματα πάμπολλα. καὶ Μιχαὴλ δὲ ὁ τοῦ Πέτρου ἕτερος ἀδελφός, τὴν Βουλγαρικὴν ἰμειρόμενος κατασχεῖν 20 P 628 ἔξουσίαν, φρούριον καταλαβὼν ἐρυμνὸν ἀνέσειε τὰ Βουλγάρων, καὶ πολλοὶ προσετρήθησαν αὐτῷ. μετὰ μικρὸν δὲ τούτου ἀποθανόντος δεδιότες οἱ προσρύντες τὴν τοῦ Πέτρου ἀγανάκτησιν,

8 βουλγαρίας C

aetatem perveniret. eodem mense gravissimum fuit frigus, adeo ut terra per dies 120 glacie durata fuerit. id gelu subsequuta est quanta nunquam fuit ante pestis, quae tantum saeviit ut vivi mortuis efferendis non sufficerent. imperator, quantum id res passa est, summam curam et pestis et frigoris habuit, omnis generis auxiliis et beneficiis succurrens subditis.

Sub idem tempus Petro Bulgarorum principi Ioannes frater ipsius et nonnulli alii potentia inter Bulgaros primi insidias struunt; quibus patefactis Ioannes verberibus multatus in carcerem deditur, de reliquis omnibus capitis supplicium sumitur. ea de re a Petro certior factus Romanus Ioannem monachum, eum qui aliquando rector fuerat, mittit sub praetextu pactorum sancientorum, qui omni modo Ioannem quaereret ac Cpolin duceret. et sane rector Ioannem suffuratus navigio a Mesembria eum secum in urbem perduxit. pauloque post monastico abiecto habitu uxorem ambivit atque duxit; domum quoque et opes permagnas accepit. Michaelus porro alter Petri frater, cupiditate Bulgarici imperii ductus, castellum munitum occupavit, Bulgarosque concitavit, multosque ad se attraxit. qui eo paulo post mortuo iram Petri metuen-

ἐπῆλθον ταῖς Ῥωμαϊκαῖς χώραις διὰ Μακεδονίας καὶ Στρυμόνος καὶ Ἑλλάδος, καταλαβόντες τὴν Νικόπολιν, πάντα τὰ ἐν ποσὶ ληϊσάμενοι καὶ τέλος ἐν αὐτῇ σαββατίσαντες· οἵτινες ὕστερον διαφόρως καταπολεμηθέντες ὑποχείριοι Ῥωμαίων ἐγένοντο. κατὰ 5 τούτους τοὺς χρόνους ἔπεσε λίθος ἀπὸ τῆς ἐν τῷ φόρῳ ἀψίδος, ὃν κοσμίτην καλεῖν εἰώθασι, καὶ ἀπέκτεινεν ἄνδρας ἐξήκοντα. ἐγένετο δὲ καὶ ἐμπρησμός φοβερός ἔγγιστα τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τοῦ φόρου, καὶ ἐπυρπολήθη ὁ ἔμβολος ἄχρι τῶν λεγομένων Ψυχῶν. ἐτέλεύτησε δὲ καὶ Χριστοφόρος ὁ βασιλεύς, μηνὶ Αὐ- B 10 γούστῳ, Ἰνδικτιῶνος ιδ', καὶ ἐτάφη ἐν τῇ μονῇ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.

Τοῦ ῥητοῦ δὲ χρόνου τελεσθέντος ὃν ἔζητο Τρύφων ὁ πα- τριάρχης, οὐκ ἤθελε κατελθεῖν τοῦ θρόνου ὡς ὑπέσχετο, ἀλλὰ κρίσεις ἐζήτηε καὶ αἰτιώματα κατ' αὐτοῦ προβληθῆναι δι' ἃ τῆς 15 ἐκκλησίας ἐκβάλλεται. ἀμηχανοῦντος δ' ἐπὶ τούτῳ τοῦ βασιλέως καὶ μὴ ἔχοντος ὃ τι καὶ χρήσαιτο, ὁ Καισαρείας Θεοφάνης, ὃν δὴ καὶ Χοιρινὸν ἐκάλουν, κωτίλος ἀνὴρ, ἀλύοντα βλέπων τὸν βυσιλέα καὶ τὸν ἐμπαρημόν καὶ τὴν ἀπάτην μὴ φέροντα, ὑπέσχετο αὐτῷ εἰς τέλος ἄξει τὸ σπονδαζόμενον. ἀποδεξαμένον δὲ τοῦ 20 βασιλέως τὴν ὑπόσχεσιν, ἀπάτη περιέρχεται τὸν πατριάρχην, καὶ C προσελθὼν ἔφη πρὸς αὐτὸν "πολλὴ μὲν ὦ δέσποτα ἢ κατὰ σοῦ τῆς βυσιλείας ἐπίθεσις, καὶ αἰτιάσεις ζητεῖ δυναμένους σε κατασπύσαι τοῦ θρόνου, πολλὰ δὲ μοχθῶν οὐχ εὐρίσκει· πῶς γὰρ ἂν τοῦ

10 ιδ'] δ' C

17 χοιρινὸν C

κωτίλος C

tes Romanam invaserunt dicionem; ac per Macedoniam Strymonem et Graeciam profecti, et obvia quaeque populati, Nicopolin tandem occuparunt, inque ea subsederunt. verum hi posteris temporibus variis bellis a Romanis subacti sunt. ea tempestate lapis quidam de fornice fori decidit, quem solebant cosmiten, id est mundanum, vocare, et interfecit 60 viros. terribile etiam incendium fuit proxime forum deiparae, quod rostra absumpsit usque ad locum cui Psiches nomen, id est micae. obiit etiam Christifer Caesar, 14 die Augusti, et sepultus est in monasterio patris sui.

At Tryphon cum tempus patriarchatus ei definitum exiisset, promissis stare et solio decedere cum nollet, quaeavit quo pacto criminibus intentatis in iudicium vocari et ecclesia exturbari posset. animi dubium et quo se verteret non habentem imperatorem, interimque fraudis et ludibrii impatientia moestum Theophanes Caesareae episcopus cernens, is quem et Choerinum vocabant, homo pugnax, in se recepit conficiendae rei negotium. cumque imperator eius operam oblatam amplecteretur, Tryphonem astu circumveniendum ratus, sic compellat. "multa, domine, adversum te molitur imperator, et crimina conquirat ob quae te solio deicere possit. quantumvis autem magno labore nihil consequi-

ἀνάιτιον αἰτίας αἴψαιτο; ἔν δὲ προφέρουσιν αἰτιῶν οἱ σπουδα-
 σται τῆς σῆς καθαιρέσεως, φάσκοντες μὴ ὄλωσ' εἰδέναι σε γράμ-
 ματα. εἰ οὖν τοῦτο ἀποτρέψασθαι δυνήθειμεν, λόκος πάντως
 χανῶν φανήσονται οἱ κατὰ σοῦ μελετῶντες. εἴ τι οὖν μοι πεῖθῃ,
 ἐπὶ παρουσίᾳ πάσης τῆς συνόδου γράψας ἐν ἀγράφῳ χαρτίῳ τὸ 5
 σὸν ὄνομα καὶ τὸ τῆς ἱερωσύνης ἀξίωμα πέμψον τῷ βασιλεῖ, ὡς ἂν
 πληροφορηθῇ καὶ τῆς τοιαύτης ἐλπίδος ἐκπεσῶν ἀπόσχηται τοῦ κατὰ
 D σοῦ μελετῶν." ἔδοξε λυστατελῆς ἡ παραινήσις. εὐθὺς οὖν συνηθρο-
 ζετο σύνοδος, καὶ συναδροισθείσης φησὶ πρὸς αὐτὴν ὁ πατριάρχης
 "οἱ τοῦ θρόνου με καταγαγεῖν βουλόμενοι ἀδίκως, ὧ θεῖοι συλ- 10
 λειτουργοί, πολλὰς μηχανὰς κεκνηκότες ὥστε εὐλογον αἰτίαν εἶ-
 ρεῖν καὶ δι' αὐτῆς με ἔξοστρακίσαι, σὲ γ' εὖρον. τελευταίαν οὖν
 μοι προσάπτουσιν αἰτίαν ταύτην· φασὶ με ἀγράμματον εἶναι. νῦν
 οὖν ἐκ' ὄψεο πάντων ὑμῶν τάδε χαράσω τὰ γράμματα, ἦν' ἰδόν-
 τες καὶ πληροφορηθέντες οἱ συκοφάνται ἀπόσχονται τοῦ ἀδίκως 15
 μοι ἐνοχλεῖν." εἶπε, καὶ χάρτην ἄγραφον ελληφῶς ἐκ' ὄψεο
 P 629 πάντων ὑπέγραψεν οὕτως "Τρύφων ἐλέω Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος
 Κωνσταντινουπόλεως, νέας Ῥώμης, καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρ-
 χης." καὶ γράψας ἐπέμπευ διὰ τοῦ πρωτοθρόνου τῷ βασιλεῖ.
 ὅπερ λαβὼν ἐπὶ χεῖρας οὗτος, καὶ ἄγραφον ἕτερον χάρτην ἄνωθεν 20
 προσανυφάνας, παραίτησιν ἔγραψεν, ὡς ἀνάξιός ὢν ἐξίσταται
 τῷ βουλομένῳ τοῦ θρόνου. τῆς δὲ τοιαύτης παραίτησεως προ-
 κομισθείσης ἐπὶ συνόδου κατὰγεται τῆς ἐκκλησίας ὁ Τρύφων,
 5 παρουσίας C 16 γραμματίων C 17 ἐλαίφ C 21 ἐξι-
 σταμαι C

tar: qui enim insontem criminetur? unum proferunt qui te depositam
 capiunt, prorsus te esse literarum inscium. id crimen si amoliri quea-
 mus, utique lupi hiantes fuerint omnes qui tibi insidiantur. ergo si me
 audis, coram toto concilio in munda charta nomen tuum et pontificatus
 dignitatem scribe, eamque imperatori mitte, ut certo cognoscens spes
 istius criminis irritam esse, desinat ista contra te moliri." id consilium
 utile visum. statim ergo cogitar concilium, et patriarcha tum sic loqui-
 tar. "qui me iniuste pontificatu deiicere student, o divini collegae,
 multa frustra moliti ut probabilem aliquam mei pellendi causam inveni-
 rent, extremam hanc excogitarunt calumniam quod me rudem literarum
 dicant. proinde iam in conspectu omnium vestrum has exaro literas, ut
 videntes sycophantae certeque convicti cessent mihi nullo iure negotium
 facessere." haec locutus chartam puram accepit, et omnibus cernentibus
 haec scripsit "Trypho dei miseratione archiepiscopus Cpolis, novae
 Romae, et patriarcha oecumenicus." et scriptum hoc praesidi, quem
 ipsi protothronum vocant, ad imperatorem ferendum dedit. quod is ubi
 accepit, superne chartam aliam puram attexit, in eaque resignationem
 perscribit, qua Trypho se tanto manere indignum cedere solim ei qui
 vellet profitebatur. ea resignatione in concilio prolata Trypho ecclesia

πολλὰ τὴν ἀπάτην ὀλοφυρόμενος καὶ τῷ πρωτοθρόνῳ ἐπιμεμφόμενος. καὶ μετὰ χρόνον ἕνα καὶ μῆνας πέντε (τοσοῦτον γὰρ ὁ τῆς ἡλικίας τοῦ Θεοφυλάκτου ἐνέδει χρόνος πρὸς τελειότητα καὶ χειροθεσίαν ἀρχιερωσύνης) Φεβρουαρίῳ, ἰνδικτιῶνος β', χειροτονεῖται 5 πατριάρχης Θεοφύλακτος ὁ τοῦ βασιλέως υἱός. B

Βασίλειος δὲ τις Μακεδῶν, Κωνσταντῖνον τὸν τοῦ Δούκα ἑαυτὸν ἐπιφημίσας, πολλοὺς ἔξαπατήσας πρὸς ἑαυτὸν ἐπισπάσαστο, καὶ περιπατῶν ἐκόνκα καὶ συνετάραττε τὰς πόλεις καὶ πρὸς ἀποστασίαν ἐκίνη· συσχεθεῖς δὲ παρὰ τινος τουρμαρχοῦ Ἐλεφαν- 10 τίνου τὴν προσηγορίαν, καὶ ὡς βασιλέα ἀχθεῖς τῆς μιᾶς ἀλλοτριοῦται χειρὸς. εἶτα πάλιν, ὡς ἀφείθη, χεῖρα χαλκῆν ἑαυτῷ περιθεῖς καὶ σπάθην ὑπερμεγέθη κατασκευάσας περιενδύσει τὸ Ὀψίκιον, τοὺς ἀφελιστέρους πλανῶν ὡς αὐτὸς εἶη Κωνσταντίνος ὁ τοῦ Δούκα. 15 καὶ τὴν μεγάλην οὖν χεῖρα συναθροίσας ἀποστασίαν ἐκινεῖ. C

20 καὶ τὸ φρούριον κατασχὼν ἡ Πλατεῖα πέτρα κατονομάζεται, πῦν εἶδος ἐν τούτῳ ἀπέθροτο, ἀφ' οὗπερ ἔξορμώμενος ἐληλάτει τὰ παρατυχόντα καὶ ἐληλίετο. πέμψας οὖν ὁ βασιλεὺς στρατὸν κατ' αὐτοῦ αὐτὸν τε συλλαμβάνει καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ. καὶ πολλὰ ἀνακρίνας μαθεῖν μὴ τινες εἴεν τῶν ἐν τέλει συνίστορες, τελευταῖον 20 μὴδὲν καιρίον καταλαβῶν, ἐν τῷ λεγομένῳ Ἀμαστριατῷ πυρὶ τὸν τοιοῦτον παραδίδωσιν. ἄγεται δὲ καὶ γυναῖκα Στεφάνῳ τῷ υἱῷ ὁ βασιλεὺς Ῥωμανὸς Ἄννας τὴν θυγατέρα τοῦ Γαβυλά· ἅμα δὲ τῷ νυμφικῷ στεφάνῳ καὶ τὸ τῆς βασιλείας διάδημα αὐτῇ ἐπέτιθετο.

6 δονάς, et sic semper, C 7 ἐπιφημίτων C 17 στρατὸν
om C 20 καιρίον] τέλειον C τὸν τοιοῦτον] τοῦτον C

abductus est, multis fallaciam deplorans et praesidem culpans. post annum et menses quiaque Theophylactus (hoc enim temporis ei adhuc ad legitimam manuum impositionem defuerat) mense Februario, indictione 2, patriarcha creatur.

Sub idem tempus Basilinus quidam Macedo se Constantinum Ducem filium esse factans multos deceptos sibi adsciscit, et hinc inde vagans per urbes tamultus concitat et ad defectionem movet. comprehensum hunc quidam Klephantinus turmae praefectus ad imperatorem perducit: is eum altera truncatum manu dimittit. dimissus aeream manum substituit abscissae, ingentemque accinctus ensem Opsicium peragrat, simplicioribus persuadens se esse Constantinum Ducem. ita magna manu contracta defectionem facit; et occupato castello cui latum saxum est nomen, eo omnis generis res reponit, eaque usus arce proxima quaeque depraedatur. imperator misso exercitu hunc cum suis capit; eumque diligentissime inquirendo an procerum aliquos facinoris habuisset conscios nihil deprehendisset, in Amastriano eum cremat. Romanus porro filio suo Stephano uxorem collocat Annam Gabalae filiam, simulque cum serto nuptiali Augustas coronam ei imponit.

D Ἐγένετο δὲ καὶ εἰσβολὴ Τούρκων κατὰ Ῥωμαίων, Ἀπριλλίῳ μηνί, ἰνδικτιῶνος ζ', καὶ κατέδρομον πῦσαν τὴν δύσιν μέχρι τῆς πόλεως. ἀπεισιάλῃ γοῦν ὁ πατρίκιος Θεοφάνης καὶ πρωτοβεστιαρίου, καὶ ἀλλάγιον μετ' αὐτῶν ἐποίησατο, μηδενὸς χρημάτων φεισαμένου τοῦ βασιλέως εἰς τὴν τῶν αἰχμυλιῶτων ἀνύρρυσιν. 5 ἐνυμφεύθη δὲ καὶ Κωνσταντίνῳ τῷ λοιπῷ υἱῷ τοῦ βασιλέως κόρη τις Ἑλένη τοῦνομα, ἐκ γένους τῶν Ἀρμενιῶν ἔλκουσα τὴν σείραν, θυγάτηρ Ἀδριανοῦ πατρικίου· ἧς μετὰ μικρὸν ἀποθανούσης προσήρμοσεν αὐτῷ ἑτέρα, Θεοφανὸς τοῦνομα, ἐκ γένους καταγομένην τοῦ Μάμαντος. δεκάτῃ δὲ καὶ τετάρτῃ ἰνδικτιῶνι, Ἰου- 10 νίῳ μηνί, ἐπέλευσις κατὰ τῆς πόλεως ἐγένετο Ῥωσικοῦ στόλου πλοίων χιλιάδων δέκα. ἔξηλθεν οὖν κατ' αὐτῶν ὁ πατρίκιος καὶ **P** 630 πρωτοβεστιαρίου Θεοφάνης μετὰ τοῦ στόλου, κἂν τῷ Ἰερῷ προσωρμίσατο, ἐκείνων ἐν τῷ Φάριῳ καὶ ἐν τῷ ἐπέκεινα αἰγιαλῷ ναυλοχούντων. καιροσκοπήσας οὖν ἀθρόον τούτοις ἐπέθετο, καὶ τὴν 15 τε σύνταξιν αὐτῶν διέλυσε καὶ πολλὰ τῶν πλοίων τῷ σκεναστῆ πύρι ἀπετέφρωσε, τὰ δὲ τελίως ἐτρέψατο. οἱ περιλειφθέντες δὲ τῶν Ῥῶς περαιοῦνται εἰς τὴν ἀνατολὴν καὶ κατὰ τὰ λεγόμενα Σγόρα προσίσχουσι. Βάρδας δὲ πατρίκιος, ὁ τοῦ Φωκᾶ υἱός, τοὺς αἰγιαλοὺς παρατρέχων μεθ' ἑπτείων καὶ ἐκκρίτων ἀνδρῶν, 20 συντάγματι τούτων ἱκανῶ πρὸς συλλογὴν ἐκπεμφθέντι τροφῆς συναντήσας ἐτρέψατο καὶ κατέσφαξεν. ἀλλὰ μὴν καὶ ὁ δομέστικος τῶν σχολῶν ὁ Κουρκούας, ἕξ ἐπιφανεῖς μετὰ τῶν ταγματῶν, **B** καὶ ἀποσπάδας τούτους εὗρισκε. ἔτε κακέισε πλανωμένους, κα-

5 πρὸς C

8 θυγάτηρα C

12 δέκα] ε' καὶ ε' margo P

17 δὲ] οὖν C

Mense Aprili, indictione 7, Turci facta impressione occidua omnia usque ad urbem populantur. missus patricius Theophanes protovestiarus cum iis pacem componit, Romano ut captivos reciperet nulli rei parcente. nuptum quoque Constantino tertio Romani filio datur puella Helena, Adriani patricii filia, stirpis Armeniacae. et hac paulo post mortua, Theophano a Mamante genus ducens ei matrimonio iungitur. 14 indictione, Iunio mense, Rossica classis hostilis ad urbem appulit, navibus constans 10000. contra eam profectus cum classe Theophanes patricius protovestiarus ad Hierum appellit, hostium navibus ad Pharium eique vicinum litus subductis. opportunum autem tempus speculatus confertim in eos irruit; ordinibusque dissipatis multas naves artificioso igne comburit, reliquas profligat. Rossi superstites in Orientem traiciunt. ibi Bardas patricius Phocae filius cum equitatu et delectis militibus litus pervagans in cohortem eorum satis numerosam ad alimenta colligenda emissam incidit, eamque fundit et trucidat. domesticus etiam scholarum Onreas celeriter cum suis cohortibus supervenit Rossis, avulsosque a se invicem et hinc inde vagantes male multat. omnia

κῶς διετίθει. ἃ δὲ οὗτοι ἔδρασαν κακὰ πρὸ τοῦ καταπολεμηθῆ-
 ναι, πῶσαν ὑπερεκπίπτει τραγωδίαν· τοὺς μὲν γὰρ τῶν ἄλισκο-
 μένων ἀνισταύρουσιν, τοὺς δὲ τῇ γῆ προσεπαττάλευσιν, τοὺς δὲ
 ὡσπερ σκοποὺς ἰστώντες βέλεσι κατετόξενον. ὄσαι δὲ τῶν ἀλόν-
 5 τῶν ἱερωσύνης ἤξιόντο, τούτων ἤλοις ἔξῃσι διεπερόνουσιν τὰς κε-
 φαλάς. οὐκ ὀλίγους δὲ καὶ θείους ναοὺς ἐπυρπόλησαν. ἀλλὰ
 ταῦτα μὲν πρότερον· ἐπεὶ δὲ, ὡς ἄνωθεν ἐρρέθη, καταναυμαχη-
 θέντες καὶ διὰ γῆς οὐχ ἥμισυ κακωθέντες, συσταλέντες ἠρέμουσιν
 ἐν τοῖς σφετέραισι πλοίοις, καὶ ἤδη αὐτοῖς ἐπιλελοῖπει τὰ ἐπιτή-
 10 δεια, ἐβουλεύοντο μὲν εἰς τὰ ἴδια ὑπονοστήσαι, ἔδεδίεσαν δὲ τὸν C
 στόλον παραγειτονοῦντα καὶ τὸν ἀπόπλουν φυλάττοντα. καιρὸν δ'
 ὁμῶς τηρήσαντες καὶ σύνθημα δόντες καὶ τὰ προμνήσια λύσαντες
 ἀπέπλεον. οὐκ ἔλαθον δὲ τὸν πατρίκιον καὶ πρωτοβεστιάριον Θεο-
 φάνην, ἀλλὰ γνοὺς οὗτος τὴν αὐτῶν ἀναχώρησιν ὑπαντιάζει τούτοις
 15 εὐθύς, καὶ γίνεται ναυμαχία δευτέρα, καὶ τρέπονται πάλιν οἱ Ῥώ-
 καὶ τὰ μὲν τῶν σκαφῶν βυθῷ παρεδόθη, τὰ δὲ σίδηρος καὶ πῦρ
 ἐμερίσαντο, τὰ δὲ αὐτάνδρα ὑπὸ ταῖς τῶν Ῥωμαίων χερσὶν ἐγένοντο·
 ὀλίγα δὲ τὴν τοῦ πολέμου διαφυγόντα ἀνάγκην πρὸς τὰ οἰκίαι
 ἐχώρησαν. ἀνδ' ὧν ὁ βασιλεὺς τὸν πρωτοβεστιάριον ἀποδέξά-
 20 μενος καὶ παρακοιμώμενον αὐτὸν προεβύλετο.

Θρόνου δὲ κινήθέντος κατὰ τοῦ δομεστικῶν τῶν σχολῶν D
 Ἰωάννου τοῦ Κουρκοῦα παρὰ τῶν ἄλλων βασιλείων (ἐβούλετο γὰρ
 Ῥωμανὸς ὁ βασιλεὺς Εὐφροσύνην τὴν τοῦ δομεστικῶν θυγατέρα
 νόμφην ἀγαγέσθαι τῷ οἰκίῳ ἐγκύῳ Ῥωμανῷ τῷ υἱῷ τοῦ ἐσχά-

16 παρεδόθησαν C

17 πολεμίῳν C

24 τῷ υἱῷ om C

tragedia atrociora sunt quae Rossi, antequam fuere debellati, perpe-
 traverunt flagitia. etenim captivorum alios in cruces egerunt, alios ter-
 rae affixerunt, alios pro scopo constituere inque eos sagittas direxerunt.
 quicunque captivorum sacerdotio praediti erant, eorum capita acutis
 clavis perforarunt. multa etiam templa incenderunt. verum ubi praelio
 navali, uti docuimus, victi et haud parvis cladibus in terra affecti fue-
 runt, intra suas se naves abdidere atque ibi continuere. deinde alimentis
 absumptis, cum domum vellent redire et sibi a Romana classe metu-
 erent, quae ipsos in vicinia observabat, capta opportunitate signoque
 dato solverunt. neque tamen Theophanem fefellerunt, sed is cognito
 eorum discessu statim adversum se eis tulit. hoc secundo navali prae-
 lio rursus Rossi victi sunt. eorum naves aliae demersae, aliae ferro
 et igni pessumdatae, quaedam cum ipsis vectoribus in Romanorum pote-
 statem venerunt: perpaucae e bello salvae domum redierunt. ob has
 victorias imperator protovestiarium probans primarium cubicularium
 facit.

Ioannem porro Curcuam domesticam scholarum imperator, quod eius
 filiam Euphrosynam nepoti suo Romano, Constantini natu filierum mi-

του παιδὸς αὐτοῦ Κωνσταντίνου) ἠναγκάσθη τῆς ἀρχῆς αὐτὸν παραλῦσαι, ἐπὶ δυοὶ καὶ εἴκοσι χρόνοις καὶ μηνσὶν ἑπτὰ ἀδιαδόχως τὴν τοῦ δομestικοῦ ἀρχὴν ἰθύνοντα, καὶ πᾶσαν ὡς εἰπεῖν τὴν Συρίαν καταδραμόντα καὶ ταπεινώσαντα. ὄτρω δὲ βουλευτὸν τὰς ἐκείνου μαθεῖν ἀριστείας, ζητησάτω τὴν πονηθεῖσαν βίβλον παρὰ τὸν Μανουὴλ πρωτοσπαθαρίου καὶ κριτοῦ (ἐν ὅκτω γὰρ βίβλοις ἐκεῖνος τὰ τούτου ἀνδραγαθήματα συνηγράψατο), καὶ ἔξ αὐτῆς εἴσεται οἷος ἦν ὁ ἀνήρ τὰ πολεμικά.

P 631

Παραπλησίως τούτῳ καὶ Θεόφιλος ὁ τούτου ὁμαίμων, ὁ πάππος Ἰωάννου τοῦ μετὰ ταῦτα βασιλεύσαντος, τὰς ἐν Μισσο-10 ποταμίᾳ τῶν Σαρακηνῶν πόλεις διέθετο, στρατηγὸς ἐν αὐτῇ γεγνηώς καὶ ταπεινώσας καὶ τελῶς ἀφανίσας τοὺς ἐκ τῆς Ἄγαρ. καὶ Ῥωμανὸς δὲ ὁ πατρικίος, ὁ τοῦ δομestικῶν Ἰωάννου υἱός, στρατηγὸς καταστάς πολλά τε φρούρια παρεστήσατο καὶ πλείστων λαφύρων αἴτιος ὑπῆρξε τοῖς Ῥωμαίοις. τοῦ Ἰωάννου δὲ παραλυ-15 θέντος τῆς ἀρχῆς, προβάλλεται δομestικός τῶν σχολῶν ὁ Πανθῆριος, ὁ τοῦ βασιλέως Ῥωμανοῦ συγγενής.

Ῥασκοόμενος δὲ τὸν Θεὸν ὁ βασιλεὺς Ῥωμανὸς διὰ τὴν τῶν ὄρκων παράβασιν, καὶ μετανοῶν ἐφ' οἷς κακῶς παρεσπόνδησεν, B ἐποίησε μὲν καὶ ἄλλας εὐποιίας, αἷς καταλέγειν ἔργον, ἀπέτισε δὲ 20 καὶ τὰ χρέα τῆς πόλεως ἀπὸ τε πλουσίων καὶ πενήτων, δωδωκίως, ὡς φησι, κετηνήρια δέκα ἑννέα, τὰ δὲ γραμματεῖα κατακαύσας ἐν τῷ κατὰ τὴν Χαλκῆν πορφυρῷ ὁμφαλίῳ. δίδωκε δὲ καὶ τὰ

12 ἐξαφανίσας C

13 ὁ post δὲ om C

nimi filio, uxorem facere volebat, eaque res odia Caesarum in Curcuam inflammasset, coactus est officio eo dimovere. gesserat id munus Curcuas continentibus 22 annis et 7 mensibus, universamque prope Syriam pervagatus subegerat. si quis praeclara eius facta scire desiderat, volumen a Manuele quodam protospathario atque iudicio compositum legat: is enim octo libris res a Curcuas praeclare gestas descripsit. inde cognoscet quantus hic vir belli rebus fuerit.

Theophilus quoque frater eius, avus Ioannis eius qui postmodo imperio potitus est, Mesopotamiae praefectus, eodem modo Saracenorum in ea provincia urbes tractavit, oppressis atque adeo deletis Agarenis. et Romanus patricius, Ioannis domesticus filius, exercitui praepositus, multa castella recepit et Romanis plurima spolia paravit. in locum Curcuas factus est scholarum domesticus Pantherius, Romani imperatoris cognatus.

Enimvero imperator Romanus poenitentia violatorum iuramentorum ac perfidiae correptus, ut deum placaret, cum alia multa bene fecit, quae recensere sit laboriosum, tum aes etiam alienum civium nomine dissolvit, divitum ac pauperum; in quam rem dicitur impendisse centenaria undeviginti, ac tabulas nominam combussit in purpureo qui est ad Chalceam umbilico. pretia quoque domorum pro conductoribus pe-

ἐνοίκια τῆς πόλεως ἀπὸ τοῦ ὑψηλοτάτου καὶ μέχρι τοῦ ἑσχαίου. ἃ δὲ διετυπώσατο γίνεσθαι ψυχικὰ ἐπετειῶς ἐν τῇ νεοεργηθείῃ παρ' αὐτοῦ μονῆ τοῦ Μυρελαίου, ἴσασι πάντες μέχρι τοῦ νῦν τελούμενα.

Κατὰ δὲ τὴν πρώτην ἰνδικτιῶνα τῶν Τούρκων πάλιν ἐπι-
5 δρομὴν ποιησαμένων κατὰ Ῥωμαίων, ὁ παρακοιμώμενος Θεοφά-
νης ἐξελθὼν ἰσκέιατο μετ' αὐτῶν καὶ λαβῶν ὁμήρους ὑπέστρεψε.
δευτέρα δὲ ἰνδικτιῶν Πασχάλιον πρωτοσπαθῆριον καὶ στρατηγὸν **C**
Λαγγοβαρδίας ἐξέκεμψεν ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν ῥῆγα Φραγγίας
Οὔγωνα, τὴν αὐτοῦ θυγατέρα ἐπιζητῶν νυμφευθῆναι τῷ τοῦ
10 πορφυρογεννήτου υἱῷ Ῥωμανῷ· ἣτις καὶ ἀχθῆσα μετὰ πλοῦτος
πολλοῦ συνήφθη Ῥωμανῷ. συνεβίωσε δὲ μετ' αὐτοῦ ἔτη ε' καὶ
ἀπέθανε. ἐγένετο δὲ καὶ βίαιος ἄνεμος μηνὸς Δεκεμβρίου· καὶ
καταπεσόντες οἱ λεγόμενοι Ἀῆμοι συνέτριψαν τὰ κάτωθεν αὐτῶν
βάθρα καὶ τὰ λεγόμενα στήθια.

15 Τῆς πόλεως δὲ Ἐδέσσης πολιορκουμένης παρὰ τῶν Ῥωμαϊ-
κῶν δυνάμειν, στεροχωρηθέντες οἱ Ἐδέσσηνοὶ τοῖς ἐκ τῆς πολιορ-
κίας δεινοῖς διεπρεσβεύσαντο πρὸς βασιλέα, αἰτούμενοι ἀπανα-
στιῆναι τῆς προσεδρίας τὸν λαόν, καὶ ὑπισχνούντο ἀντιλυτρον **D**
δοῦναι τὸ τοῦ Χριστοῦ ἅγιον ἔκμαγεῖον. λυθείσης οὖν τῆς πο-
20 λιορκίας ἐδόθη τὸ θεῖον ἔκτύπωμα καὶ εἰς τὴν βασιλίδαν ἤχθη,
ὑποδεξαμένου τοῦτο τοῦ βασιλέως μετὰ λαμπρᾶς καὶ πρεπούσης
δορυφορίας, καθὼς ἔμπροσθεν εἶπομεν.

1 ὑψηλοτέρου **C** 22 καθὼς [ἐμπροσθεν ἔκομεν] διὰ τοῦ παρα-
κοιμώμενου Θεοφάνου, ὅτι καὶ φωνή τις ἐν τῷ αἵματι ἤκούετο λέ-
γουσα "ἀπόλαβε, Κωνσταντινούπολις, δόξαν καὶ χαρὰν, καὶ εὖ,
Κωνσταντίνε πορφυρογέννητε, τὴν βασιλείαν σου." **C**

pendit, a maximo ad minimum. quae vero instituit ut pro animae salute fierent in Myrelaei monasterio, quod ipso auctore est conditum, ea in hunc usque diem peragi omnes norunt.

Prima indictione cum rursus Turci impressionem in Romanorum fines fecissent, Theophanes cubicularius egressus pacem cum iis composuit, acceptisque obsidibus rediit. indictione secunda, Paschalius protospatharius et Longibardiae praefectum ad Hugonem regem Franciae mittit Romanus, filiam eius petens in matrimonium Constantini Porphyrogeniti filio Romano, nepoti suo. quae et adducta est magnis cum opibus, et cum Romano exactis in coniugio annis quinque e vita migravit. mense Decembri violentus ventus exstitit; et corruentes qui vocantur Demi contriverunt eorum qui infra erant pectora atque pedes.

Cum eo tempore Edessa a Romanis oppugnaretur, oppidani pressi oppugnationis calamitatibus legatos ad imperatorem mittunt, orantes uti obsidionem solvat, ac polliciti pro eius rei praemio Christi sacram in linteo expressam effigiem. eamque impetrato quod volebant dederunt; et est in urbem allata, excipiente eam imperatore cum splendida pompa, sicut ante retulimus.

Κατὰ ταύτας τὰς ἡμέρας ἕξ Ἀρμενίας ἐφοίτησε τέρας ἐν τῇ βασιλευούσῃ, παῖδες ἄρρενες συμφυεῖς ἐκ μιᾶς προελθόντες γασκρός. ἔξηλάθησαν δὲ τῆς πόλεως ὡς πονηρὸς οἰανός. ἐπὶ δὲ Κωνσταντίνου πάλιν εἰσηλθόν. ἐπεὶ δὲ συνέβη τὸν ἕνα τελευτῆσαι, P 632 ἐπειράθησαν οἱ ἐμπειρότεροι τῶν ἱατρῶν ἀποτεμεῖν τὸ νεκρωδὲν μέρος· οὐ τμηθέντος τὸ ζῶν ἐπιβεβιωκὸς μικρὸν ἐτελεύτησεν.

Ὁ δὲ βασιλεὺς Ῥωμανὸς καὶ πάντας μὲν ἐτίμα τοὺς μοναχοὺς, διαφερόντως δὲ τὸν μοναχὸν Σέργιον τὸν ἀνεψιὸν Φωτίου τοῦ πατριάρχου, ἀρεταῖς ὄντα κατὰ κόσμον καὶ πᾶσι κοσμούμενον 10 τοῖς καλοῖς, ὃς διὰ παντὸς παρῆνει τῷ βασιλεῖ τῶν παιδῶν ἐπιμελεῖσθαι καὶ μὴ ἀπαιδέντους τούτους εἶναι, μὴ πως καὶ αὐτὸς πάθῃ τὸ τοῦ Ἡελί. τῇ δὲ αὐτῇ ἰνδικτιῶνι κατήγαγον τὸν βασιλέα Ῥωμανὸν τοῦ παλατίου καὶ εἰς τὴν Πρώτην ἀγαγόντες νῆσον ἀπέκειραν μοναχόν. τίνες δὲ οἱ τοῦτον κατωσπύσαντες τῆς ἀρχῆς, 15 B καὶ τίνα τρόπον, ἐν τοῖς ἐπαγομένοις λελλέξεται.

Κωνσταντίνου τοῦ βασιλέως ἐν κομιδῇ νέα τῇ ἡλικίᾳ ἀπορφανισθέντος, καὶ τῶν πραγμάτων ὑπὸ τε τῆς μητρὸς αὐτοῦ Ζωῆς καὶ τῶν ἐπιτρόπων οὗς ἐμπροσθεν ἠριθμησάμεθα διοικουμένων, ὁ παρακοιμώμενος Κωνσταντῖνος μεγάλην παρὰ τῇ βασιλίδι δυνάμενος, ἐπ' ἀδελφῇ τε γαμβρὸν ἔχων τὸν μύγιστρον Λέοντα τὸν Φωκῶν δομέστικον ὄντα τῶν σχολῶν τῆς ἀνατολῆς, καὶ παρὰ τοῦτο τὰς ἡνίας ἀπάσας τῆς βασιλείας ὄρη καὶ βούλοιο περιφύρων, νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν ἐμελέτα εἰς τὸν ἑαυτοῦ γαμβρὸν

1 ἀρμενίων C 11 καλοῖς] ἀρεταῖς margo P 16 ἐπομένοις C

His ipsis diebus ex Armenia allatum est monstrum Cpolin, pueri masculi concreti, uterini. iique, ut infelix omni, urbe sunt eieci. redierunt sub Constantino; et cum alter mortuus esset, peritiores medici cadaver a vivo rescuerunt: parum tamen diu alter supervixit.

Romanus imperator cum alios monachos in honore habuit, tum Sergium praecipue monachum, consobrinum Photii patriarchae, florentem virtutibus et omnibus ornatum bonis rebus, is Sergius identidem hortabatur imperatorem ut filios sub disciplina contineret, ne idem ipsi quod Eli eveniret. eadem indictione Romanus imperator palatio educatus est, et in Protam insulam relegatus capillus rasus, monachique imposita condicio. a quibus et quo modo deturbatus imperio fuerit, iam nunc exponemus.

Constantinus imperator Leonis filius admodum puer amiserat patrem; et mater Zoe ac tutores, quos superius commemoravimus, omnium rerum administrationi praefuerant. eo rerum statu Constantinus cubicularius magnae apud Zeam potentiae, cuius sororem in matrimonio habebat Leo Phocas magister et scholarum domesticus orientalem, imperii habenas suo arbitrato torquens, dies noctesque cogitabat quo modo in Phocam sororis maritum Constantino sublato imperium trans-

τὴν βασιλείαν μετενεγκεῖν, τὸν Κωνσταντῖνον ἐκποδῶν ποιησάμε-
 νος. ὅπερ συννενοηκῶς ὁ τοῦ πορφυρογεννήτου παιδαγωγὸς Θεό- C
 δωρος, ὡς ἄνωθεν εἴρηται, σπουδῆν ἔδειτο τὸν πρεσβύτερον Ρω-
 μανὸν δρογγάριον τηρικαῦτα τῶν πλωτῶν ὑπάρχοντα οικειώσα-
 5 σθαι καὶ τοῖς ἀνακτόροις εἰσάγαγεῖν ὡς τάχα φύλακα καὶ πρόμα-
 χον τοῦ βασιλέως ἐσόμενον. οὗτοσι δ' ἀναχθεῖς καὶ ταῖς κατὰ
 μικρὸν ἀνόδοις τῆς πάσης δυναστείας γενόμενος ἐγκρατῆς οὐκ ἐνέ-
 μινε τοῖς δοθεῖσιν, ἀλλὰ τοὺς δεδομένους ἀθετήσας δοκούς (ἦν
 γὰρ φρικωδεστάταις δοκωμοσiais· ἑαυτὸν καταδεσμήσας μὴ ἂν
 10 ποτε βασιλείας ἔφεισιν ἐσχηκέναι) ἑαυτὸν τε ἀνηγόρευσε βασιλέα,
 ἐκουσίως τοῦ πορφυρογεννήτου ἀέκοντι γε θυμῷ (τοῦτο δὲ τὸ
 'Ομηρικόν) περιθέντος αὐτῷ τὸ διάδημα, καὶ οὐ μόνον ἑαυτὸν D
 ἀλλ' ἤδη μετὰ μικρὸν καὶ Χριστοφόρον τὸν υἱόν. διαλιπὼν δ'
 ὀλίγον καὶ Στέφανον καὶ Κωνσταντῖνον ἀνηγόρευσε τοὺς υἱεῖς.
 15 βασιλεὺς δὲ ἀναρρηθεῖς οὐκ ἠγάπησε τῇ ἀναρρήσει, οὐδὲ τὴν δευ-
 τέραν χώραν ἔχειν ἡσμένισεν, ἀλλ' ἐκ μέσου τὸν παιδαγωγὸν θέ-
 μινος καὶ τοὺς λοιποὺς τοὺς ὅσοι ἐδόκουν προσίστασθαι, πρῶτός
 τε αὐτοκράτωρ ἀνευφημεῖτο καὶ τὴν πᾶσαν τῶν πραγμάτων διε-
 κόσμηε διοίκησιν. μετ' αὐτὸν δὲ ἀνηγορεύοντο οἱ υἱεῖς, καὶ τε-
 20 λευταῖος πάντων ὁ Κωνσταντῖνος. οὗτος τοίνυν ὁ Κωνσταντῖνος
 σχῆμα μόνον καὶ ὄνομα τῆς βασιλείας ἔχων, τῶν δὲ ἡδέων ταύτης
 ἐστερημένος, διὰ παντὸς ἐγλίχeto καὶ ἐπηύχeto τὴν πατρίαν P 633
 ἐπανασώσασθαι ἀρχήν, τοὺς ἐπεισάκτους ἐκποδῶν θέμενος. τοῦτο
 δὲ οὐκ ἄλλως ᾔετο ἀγαγεῖν εἰς ἔργον, εἰ μὴ τοὺς υἱοὺς ἐκπολιμῶ-

8 πρεσβύτερ C 14 υἱός C

ferret. id cum sentiret Constantini paedagogus Theodorus, quod et
 supra narravimus, operam dederat ut senlorem Lacapenum, rei tum na-
 valis drungarium, in aulam introduceret, eumque imperatori patronum
 defensorumque conciliaret. at vero in aulam receptus Romanus, et pau-
 latim eo progressus ut summam rerum in sua haberet potestate, non
 contentus permissis, violato etiam iureiurando (nam se ipsum diris de-
 voverat, si unquam imperium esset affectaturus) se ipsum imperatorem
 creaverat, Constantino ultro quidem sed animo invito, quod est apud
 Homerum, ei diadema imponente. neque hoc modo, sed et paulo post
 filium suum Christiferum et paulo post Stephanum ac Constantinum filios
 ad eandem evexerat designationem. ipse imperator declaratus, nequa-
 quam contentus secundo loco, paedagogum et alios quos sibi fore puta-
 bat impedimento submoverat: primo loco se salutare imperatorem fece-
 rat, et ad se omnium rerum administrationem transtulerat. proximi ab
 ipso filii, ultimo loco Constantinus Leonis filius imperator nuncupaba-
 tur, cui nihil praeter habitum et nomen imperatoris erat relictum,
 omnes fructus rei adempti. itaque Constantinus nunquam non paterni
 imperii recuperandi avidus et surrepticios elidere cupiens, tandem id se
 aliter conficere non posse animadvertit quam si filios contra patrem ex-
 Georg. Cedrenus tom. II.

σει τῷ πατρὶ. ὁ μὲν οὖν Χριστοφόρος ἔφθασε τὸν βίον ἀπολακτεῖς, περιῆσαν δ' ἔτι Στέφανος καὶ Κωνσταντῖνος. τούτων ἐγνώκει ἀποπειραθῆναι, μὴ πως δυνηθῆ ἑκπληρῶσαι τὸ σπουδαζόμενον. καὶ τοῦ μὲν Κωνσταντίνου (ἦν γὰρ οὗτος στερειωτέρας φρονός) ἀποπειραθῆναι οὐκ ἐτόλμησε, τρέψαι δὲ τὴν πᾶσαν μηχανὴν καὶ 5 ἀπύπειραν ἔκρινε πρὸς τὸν Στέφανον, κουφότερόν τε ὄντι τὸν λογισμὸν καὶ ῥαδίως μεταφερόμενον πρὸς ὃ τις καὶ βούλοιο. λαμβάνει πρὸς τοῦτο συλλήπτορα καὶ συνεργὸν εὐφυῆ τινὰ ἄνδρα καὶ δόλους πλέξαι καὶ μηχανορραφῆσαι δεινόν· Βασίλειος οὗτος ἐτύγχανεν, ὁ Πετεινός τὴν προσηγορίαν, ἐν τῷ τάγματι τῆς ἑται- 10 ρείας κατελεγεμένος, καὶ συνήθης καὶ φίλος ἔξει νέων ὑπάρχων τῷ Κωνσταντίνῳ. τοῦτον κοινῶν προσειλῆφει τοῦ σκέμματος, καὶ δι' αὐτοῦ φίλον θέσθαι κατηλείχθη τὸν Στέφανον, λόγοις αἰμυλλοῖς ὑποκλαπέντα καὶ ἀπάταις καὶ μηχαναῖς παρενηνεγμένον τοῦ λογισμοῦ. πάντα γὰρ τρόπον σπουδάσας ὁ Πετεινός τῷ Στε- 15 φάνῳ φιλομῶθῆναι, ἐπειδὴ πεφίλωτο, προσῆει τε συνεχῶς, καὶ λόγους ἐκίνει καὶ προσῆγε συμβουλὰς ὑποκινιζούσας αὐτὸν καὶ κατὰ μικρὸν ἀπαγούσας τοῦ λογισμοῦ, "ἴνα τί" λέγων, "ὦ βασιλεῦ, νέος ὢν ἰσχυῖ τε ῥωμαλέος, καὶ ψυχῆς γενναιοῦτητι ὑπερφέρων καὶ φρονήσει πεπυκνωμένος, τὰ πράγματα παρορῆς ἀπὸ λεπτοῦ καὶ 20 παλαιοῦ καὶ διερωγότος μίτου" τὸν αὐτοῦ πατέρα ὑπαινιττόμενος "ἐξαρτώμενα, καὶ οὐ διανίστασαι, καὶ τοῦτον μὲν ὡς ἐμπόδιον ταῖς σαῖς γενναιοτάταις ὁρμαῖς ἐκποδὼν ποιεῖς, αὐτὸς δὲ τῶν πραγμάτων ἀντιλαμβάνη, δυνάμενος οὐχ ὅπως τὴν Ῥωμαίων

18 τοῦ C

22 ἐξαρτώμενα om C

citaret. iam in fata concesserat Christifer, et supererant Stephanus atque Constantinus. quorum hunc ut animi firmiorem sollicitare non ausus, ut institutum conficeret, omnia sua consilia ac studia ad Stephanum corrupendum confert, vaniorem scilicet et in quas quis vellet partes mutabiliorem. eam ad rem socium capit atque administrum Basilium cognomento Volucrum, hominem prompti ingenii et machinandarum fallaciarum apprime callidum, tunc in cohortem sodalitatibus allectum, et qui a puero Constantino fuerat notus atque familiaris. per hunc sibi Stephanum quam primum amicum facere studet, blandis deceptum sermonibus et fraudibus a recta abductum ratione. proinde Basilium, cum omni hoc confecisset conatu ut inter familiares haberetur Stephani, crebro ad eum ventitare, sermonibusque ac consiliis hominem titillantibus coepit a sana mente paulatim dimovere, et in hanc fere compellere sententiam, cur tandem imperator iuvenis ac robore et animi viribus praestans, munitusque prudentia, pateretur summam rerum a votere et iam rupto filo (sic patrem Stephani notabat) pendere? cur non sese proferret, et patre suis generosissimis obsistente conatibus summoto ipse rem publicam capesseret? cum quidem non Romano tantam sed et com-

βασιλείαν μόνην ἀλλὰ καὶ πολλὰς ὁμοῦ κυβερνᾶν; ἄγε δὴ, πεί-
 σθητί μοι τὰ λυσιτελῆ συμβουλεύοντι, καὶ διαναστὰς ἀντισχέσθαι
 θέλῃσον τῶν πραγμάτων, καὶ τὰ μὲν Ῥωμαίων ἀναθηλῆσαι παρα-
 σκεύασσον, τὰ δὲ τῶν ἐχθρῶν ταπεινώσον, καὶ δέϊξον ἔργοις αὐτοῖς
 5 ὥς οὐ διὰ κενῆς οὐδὲ μάτην ἢ ἐπανθοῦσά σοι ὦρα καὶ τὰ λοιπὰ τῆς D
 ψυχῆς ἐκ θεοῦ σοι δεδώρηται προτερότητα. Ἔξεις δὲ εἰς τοῦτο
 συναγωνιστὴν καὶ συλλήπτορα καὶ τὸν σὸν γαμβρὸν τὸν πορφυρο-
 γέννητον, ἴαν Θεοκλυτοῦντα καὶ ἰμειρόμενον τῆς τοῦ σοῦ πατρὸς
 ἐλευθερωθῆναι βαρύτερος καὶ παρὰ σοῦ κατόψεσθαι τὴν βασι-
 10 λείαν κυβερνωμένην. τούτοις ὑποσურεῖς τοῖς λόγοις ὁ Στέφανος
 κατεσχέθη τε τῇ τῆς αὐτοκρατορίας ἐπιθυμίᾳ καὶ ἄσχετον ὕρεξιν
 ἀνεδέξατο τοῦ καταγαγεῖν τὸν ἑαυτοῦ πατέρα τῆς βασιλείας. μέλ-
 λων δὲ ἐγχειρεῖν τοῖς δοχθεῖσι καὶ λόγους αἰναιτομένους τὸ σπου-
 15 δαζόμενον ὑποσπεῖρει τῷ ἀδελφῷ. ἐπεὶ δ' οὗτος καὶ πρὸς τὴν
 πρώτην ἀκοὴν ἄτεγκτος ἦν, καὶ παρήγει μᾶλλον μὴ θαρρεῖν τῷ
 γαμβρῷ, ἀλλὰ τῆς πατρῴας ἐνουθέτει ἐξέχεισθαι πίστει καὶ
 20 φιλίας, τοῦτον μὲν παρήκειν ὡς ἐμπόδιον μᾶλλον, ἀλλ' οὐ συναρ- P 634
 γὸν ἐσόμενον, αὐτὸς δ' ὤηθη ὡς ἀνυστὸν ἐγχειρῆσαι τοῖς δεδο-
 γμένοις. προσεταιρισάμενος σὺν σὸν τῷ ῥηθέντι Βασιλεῖω καὶ
 τὸν μοναχὸν Μαρριανὸν τὸν υἱὸν Λέοντος τοῦ Ἀργυροῦ, ὑπὸ τοῦ
 βασιλέως Ῥωμανοῦ ἴαν καὶ τιμώμενον καὶ πιστευόμενον, καὶ
 τινὰς ἄλλους σὺν αὐτοῖς, εὐκαιρήσας κατασπᾶ τὸν αὐτοῦ πατέρα
 τῆς ἀρχῆς, μηνὶ Δεκεμβρίῳ 15, ἰνδικτιῶνος γ', ἔτους 599, κς'
 ἀνύοντα ἐν τῇ βασιλείᾳ ἐνιαυτὸν, καὶ τῇ νήσῳ Πρώτῃ περιορίζει,

14 ὑποσείρων C

pluribus gubernandis imperiis sufficeret. obtemperaret amico bene mo-
 nenti, et ad res gerendas prodiret. pristinum florem rebus Romanis
 recuperaret, et hostes opprimeret; ostenderetque re ipsa divinitus non
 ad irritum in se tam praestantia animi corporisque dona esse collocata.
 usurum ad haec adiutorem et socio Constantino sororis marito, nihil aliud
 in votis habente quam ut socii exoneratus morositate ab ipso videat gu-
 bernari imperium. his verbis illectus Stephanus cupiditate imperii totus
 occupatur, sui que patris deponendi infraenem animo concipit libidinem.
 rem itaque aggressurus fratri rem per ambages significat, quem cum
 primo auditu prorsus ab hoc instituto alienum esse videret, hortari que
 ut in fide potius patris quam in sororis mariti amicitia acquiesceret,
 omisso eo, ut quem sibi impedimento potius quam auxilio fore iudica-
 ret, ipse quantum res omnino ferret, exaequi suam sententiam intendit.
 ergo in societatem adscito, praeter Basilium, monacho etiam Mariano,
 filio Leonis Argyri, a Romano imperatore quam maxime dilecto, et non-
 nullis aliis, nactus opportunitatem imperio patrem deicit, die mensis
 Decembris 16, indictione 3, anno 6453, annum iam 26 imperantem; ac in

ἀποκείρας καὶ ἄκοντα τοῦτον μοναχόν. κατενεχθέντος οὖν τοῦ
 Ῥωμανοῦ εὐθέως ὁ Στέφανος γενναιοτέρως ἤπτετο τῶν πραγμά-
 B των, κοινοπραγμονοῦντα ἔχων τὸν τε γαμβρὸν καὶ τὸν ἀδελφόν.

Ἐπεὶ δὲ μὴ ἐν πᾶσιν ὁμοίως ἤρθεσκοντο, ἀλλ' ἔσθ' ὅρη καὶ
 διεφώνουν, ἀρχὴ προσκρουμάτων ἐκ ταύτης τῆς αἰτίας ἐφύετο. 5
 καὶ ὑπώπτεον ἀλλήλους καὶ ὑφωρῶντο, τὸν μὲν πορφυρογέννη-
 τον ὁ Στέφανος, ἐκεῖνον δὲ αὐθις ὁ πορφυρογέννητος, καὶ κατ'
 ἀλλήλων ἕκαστος ἐμελέτα. καὶ σπουδὴν μὲν ὁ Στέφανος καὶ
 ἀγῶνα οὐ τὸν τυχόντα κατεβάλλετο εἰς τὸ καταγαγεῖν τὸν ἀδελφόν
 καὶ τὸν γαμβρὸν καὶ μόναρχος ὑπολειφθῆναι τοῖς πράγμασιν. 10
 ἀλλ' ἐπεὶ κατὰ τὸν ποιητὴν εἰσι καὶ ἄλλα πυρὸς θερμότερα, ἔλαθε
 παθῶν μᾶλλον ἢ δράσας, τοῦ Κωνσταντίνου, ἐπέπερ ἦσθετο
 C ἐπιβουλευόμενος, ἀναβολὴν μὴ δεδωκότος τῇ ἐγχειρήσει, πολλὰ
 καὶ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ Ἑλένης ἐρεθισάσης αὐτὸν πρὸς τὸ κατα-
 γαγεῖν τῆς βασιλείας τοὺς ἀδελφούς. ἐκφήνας οὖν τὸ μυστήριον 15
 τῷ εἰρημένῳ Βασιλεῖ τῷ Πετεινῷ, καὶ δι' αὐτοῦ προσκτησάμενος
 τὸν Μαρριανόν, ἔτι δὲ Νικηφόρον καὶ Λέοντα τοὺς υἱοὺς Βάρδα
 τοῦ Φωκᾶ, Νικόλαόν τε καὶ Λέοντα τοὺς Τορνικίους καὶ ἄλλους
 οὐκ ὀλίγους, μηδὲν ὑφορωμένους τὸν Στέφανον καὶ τὸν Κωνσταν-
 τῖνον, κατ' αὐτὸν τὸν καιρὸν τοῦ ἀρίστου συναριστιῶντας αὐτῷ, 20
 D ἀναρπάστους τίθησι καὶ καταβιβάζει τῶν βασιλείων, τῇ κ' τοῦ
 Ἰανουαρίου μηνὸς τῆς αὐτῆς γ' ἰνδικτιῶνος, καὶ πλοιαρίοις ἐνθ-
 μενος ὑπερορῖζει τὸν μὲν ἐν τῇ Πανόρμῳ νήσῳ, τὸν Κωνσταντι-

2 γενναιοτέρων C 3 κοινοπραγοῦντα C 7 καὶ — 8 ἐμε-
 λέτα om C 14 εἰς C 17 υἱαῖς C 20 συναριστιῶντας C
 22 πλοίοις C

Protam insulam relegato vel invito caput radit et monachi vitam impo-
 nit. exinde Stephano maiori studio rebus administrandis se dedit, col-
 legis marito sororis et fratre.

Quia vero non eadem omnibus probabantur, ex dissensionibus si-
 multates inter eos atque offensae exstiterunt; suspectusque porphyroge-
 nitus Stephano esse atque hic illi coeperunt, alterque de altero submo-
 vendo cogitare. sane haud mediocri cura atque conatu in id incubuit
 Stephanus, ut collegis imperio erepto solus summam rerum teneret.
 sed quemadmodum poeta ait esse quaedam alia igni calidiora, ita is
 quoque non tam intulit quam passus est damnum, Constantino, ubi in-
 sidias sibi strui sensit, spatium rei gerendae non concedente, multis et-
 iam Helena uxore hunc ad fratres deiciendos instigante. itaque arcano
 consilio communicato cum Basilio Peteino seu Volucris isto, et eius opera
 adscito in societatem Mariano, itemque Nicephoro et Leone filiis Bar-
 dae Phocae, ac Nicolao et Leone Torniciis aliisque haud paucis, Ste-
 phanum eiusque fratrem Constantinum secum prandentes sub ipso pran-
 dio corripit iubet palatioque extrahi, 27 die Ianuarii, indictione eadem,
 navibusque impositos relegat Stephanum in Panormum insulam, Con-

νον δὲ ἐν τῇ Τερεβίνθῳ. καὶ διὰ Βασιλείου τοῦ Καισαρείας καὶ Ἀναστασίου τοῦ Ἡρακλείας καὶ ἄμφω κληρικοὺς ἀποκείρει, μεταστήσας οὐκ εἰς μακρὰν τὸν μὲν Στέφανον ἐν Προικοννήσῳ, εἶτα ἐν Ῥόδῳ καὶ τελευταῖον ἐν Μιτυλήνῃ, τὸν δὲ Κωνσταντῖνον ἐν Σαμοθράκῃ. ἀλλ' ὁ μὲν Στέφανος μεγαλοφυῶς καὶ μεγαλοψύχως τὰς ἐπινεχθείσας αὐτῷ φέρων τύχας διετέλεσεν ἐπὶ ἔτη εἴδισιοτεύων ἐν τῇ Λέσβῳ· ὁ Κωνσταντῖνος δὲ ὀλιγώρως διατεθείς καὶ θερμότερον τοῦ δέοντος κατεξανιστάμενος καὶ πολλάκις ἐπιχειρήσας φυγεῖν, μετὰ δεύτερον χρόνον τοῦ τῆς βασιλείας ἐκπεσεῖν τὸν φυλάττοντα τοῦτον δολοφονήσας ὑπὸ τῶν περιλοίπων καὶ αὐτὸς ἀποσφάττεται.

Μηρὶ δὲ Ἰουλίῳ τῆς ε' ἰνδικτιῶνος καὶ Ῥωμανὸς ὁ τοῦτων P 635 πατὴρ ἀπέτισε τὸ χρεῶν, καὶ ἐν τῷ Μυρελαίῳ θάπτεται. ὁ δὲ πορφυρογέννητος τὰ ὑποπτα περιελὼν ἐκ μέσου, καὶ μόνος τὴν 15 αὐτοκράτορα περιζωσάμενος ἀρχήν, κατὰ τὸ θεῖον πάσχα τῆς αὐτῆς ἰνδικτιῶνος καὶ τῷ υἱῷ Ῥωμανῷ περιτίθησι τὸ διάδημα, τελέσαντος δὴ τὰς εὐχὰς Θεοφυλάκτου τοῦ πατριάρχου. δοκῶν δὲ τις γενναῖος ἀνυφανῆναι καὶ τῶν τῇ βασιλείᾳ διαφερόντων ἐπιμελέστερον ἀντιλήψεσθαι, εἰ μόνος κατάρξει, μαλακώτερος ὤφθη 20 τῆς ὑπολήψεως, μηδὲν ἄξιον τῆς εἰς αὐτὸν προσδοκίας ἐπιδειξάμενος. οἶνον τε γὰρ ἤτητο, καὶ τῶν ἐπιπόνων τὰ ῥᾶστα προέκρινε, δυσπυραϊστής τε ἦν ἐν τοῖς πταίσμασι καὶ ἀσυνπιπθῆς B κολαστής, ἀδιάφορός τε πρὸς τὰς προβολὰς τῶν ἀρχηγῶν, οὐκ

6 ἐνεχθείσας C
19 κατάρξει P

10 ἐπιλοίπων C
23 περι C

15 περιζωσάμενος C
ἀρχόντων C

stantinum in Terebinthum; ac opera Basilii Caesareae et Anastasii Heraclaeae episcopi ramos clericos facit. paulo post transfert Stephanum Proconnesum, inde Rhodum ac tandem Mitylenam, Constantinum in Samothraciam. ac Stephanus quidem fortunam suam generose ac magno animo ferens annos 19 in Lesbo vitam egit. Constantinus autem animo parum constans et audacius quam par erat insurgens, saepiusque fugam molitus, anno post amissum imperium secundo, custodem suum cum dolo necasset, a reliquis custodibus ipse quoque est interfectus.

Mense Iulio sextae indictionis Romanus eorum pater debitum naturae persolvit, et est in Myrelaeo sepultus. proinde Constantinus Porphyrogenitus omnibus quae suspecta erant submotis, et solus iam imperans, festo paschatis die Romano filio suo diadema imponit, vota faciente Theophylacto patriarcha. equidem initio egregiam ostenderat indolem Constantinus; existimatumque fuerat eum, si solus rerum potiretur, praeclare imperii res curaturum: sed fefellit expectationem, neque ea dignum se gessit. quippe vino deditus laboriosis rebus relictis ignaviae studebat, delicta autem aliorum durus sine ulla miseratione puniebat. in magistratibus quoque creandis non optimum quemque de-

ἀριστίνδην ταύτας ἰθύνεσθαι καὶ κατ' ἐπιλογὴν ἐθέλων, ὅπερ ἔργον ἐστὶ μεγαλοπρεποῦς ἐξουσίας, ἀλλὰ τῷ παρατυχόντι ἀρχὴν ἐμπιστεύων, στρατηγίαν τευχὸν ἢ πολιταρχίαν, ἀδοκιμάστως, ὡς ἐκ τούτου συμβῆναι πάντα τινὰ χυδαῖον καὶ διαβεβλημένον εἰς τὰς μεγίστας τῶν πολιτικῶν ἀρχῶν προχειρίζεσθαι, πολλὰ πρὸς τοῦτο 5 συνεργοῦσης καὶ Ἑλένης τῆς αὐτοῦ γαμετῆς καὶ Βασιλείου τοῦ πυρακοιωμένου, ὧν οὖτος τὰς ἀρχὰς ποιεῖν πυρασκευαζόντων.

- C Οὐ παντάπασι δὲ ἄμοιρος ἦν καὶ πράξιων ἀγαθῶν ὁ Κωνσταντῖνος. ἣ γὰρ ῥηθῆναι μέλλουσα ἀξιάγαστος οὕσα καὶ θαυμαστὴ ἐπισκιάσαι ἴσχυσε καὶ ἀμαυρῶσαι πολλὰ τῶν αὐτοῦ ἐλατ- 10 τωμάτων. τὰς γὰρ ἐπιστήμους, ἀριθμητικὴν μουσικὴν ἀστρονομίαν γεωμετρίαν στερεομετρίαν καὶ τὴν ἐν πάσαις ἔποχον φιλοσοφίαν, ἐκ μακροῦ χρόνου ἀμελεία καὶ ἀμαθία τῶν κρατούντων ἀπολωλυίας οἰκεία σπουδῇ ἀνεκτήσατο, τοὺς ἐφ' ἐκάστη τούτων ἀρίστους τε καὶ δοκίμους ἀναζητήσας καὶ εὐρῶν καὶ διδασκάλους 15 ἐπιστήσας, καὶ τοὺς σπουδαίους ἀποδεχόμενός τε καὶ συγκροτῶν. διὸ καὶ τὴν ἀλογίαν ἀπελάσας οὐκ ἐν μακρῷ τῷ χρόνῳ ἐπὶ τὸ λο- 20
- D γικώτερον μετερρῶθιμισε τὸ πολίτευμα. ἐπεμελήθη δὲ καὶ τῶν βαναύσων καὶ χειρωνάκτων τεχνῶν, καὶ εἰς ἐπίδοσιν μεγάλην καὶ ταύτας ἀνήνεγκεν. ἦν δὲ καὶ τὰ πρὸς θεὸν εὐσεβῆς καὶ φιλότι- 20 μος, μηδέποτε ἐν ταῖς πρὸς θεὸν τυπικαῖς τῶν θείων ναῶν προσ- λείσεισι κενός καὶ ἄκαρπος ὁφθεῖς τῷ θεῷ, ἀλλ' ἀναθήμασι δωρούμενος μεγαλοπρεπέσι καὶ φιλοχρῆστῳ βασιλεῖ πρόπευσιν. ἡμέ-

12 πᾶσιν P

13 ἀμαθία καὶ ἀμελεία C

14 ἀνεσώσατο C

ligebat, quod dignum fuisset magnifica potestate: sed promiscue et sine ullo examine exercitus ducendi aut urbis gubernandae munus proximo cuique committebat; quo factum est ut multi plebeii aut culpatae vitae homines summos in re publica gererent honores. ad quam rem multum conferebant Helena Augusta et Basilius cubiculariorum intimus, qui id agebant ut venales essent magistratus.

Neque tamen prorsus omnis praecleari facinoris expertus fuit Constantinus: unum enim referam dignum profecto admiratione, et quod multa eius peccata obscurare possit. scientias enim, arithmetica[m] musica[m] astronomiam geometriam et omnium principem philosophiam, quae iam longo tempore ob incuriam et inscitiam imperatorum perierunt, sua industria instauravit, conquisitis qui in quovis genere excellerent, ac constitutis doctoribus, studiosisque receptis et conducti. quo factum est ut exigui temporis decursu barbarie profligata urbs literis floruerit. sedentarias etiam atque opificum artes curae habuit, magnamque iis incrementum attulit. pius erga deum fuit ac liberalis, ut qui nunquam in processibus ad fana legibus ecclesiasticis factis sine fructu et munere in conspectum dei venerit, sed donaria quovis tempore obtulerit magna et Christi amantem imperatorem decentia. gratiam quoque rettulit

ψατο δὲ καὶ τοὺς συνεργήσαντας αὐτῷ πρὸς τὴν τῶν γυναικαδελφῶν καθάρσει ταῖς εὐεργεσίαις, Βάρδαν μὲν τὸν Φωκῶν μάλιστα τιμήσας καὶ δομέστικον τῶν σχολῶν τῆς ἀνατολῆς, Νικηφόρον δὲ καὶ Λέοντα τοὺς τούτου υἱούς, τὸν μὲν τῶν ἀνατολικῶν στρατηγόν, τὸν Νικηφόρον, τὸν δὲ τῆς Καππαδοκίας, τὸν Λέοντα, προχειρισάμενος, καὶ Κωνσταντῖνον θάτερον τῶν υἱῶν τῆς Σελευκείας, Βασίλειον δὲ τὸν Πετεινὸν ἔξαρχον τῆς μεγάλης ἑταιρείας, Μαρσιανὸν δὲ τὸν Ἀργυρὸν κόμητα τοῦ στόβλου καὶ P 636 τὸν Κορυθίην Μανουὴλ τῆς βήλας δρογγάριον. ἔξενούχιστε 10 δὲ καὶ Ῥωμανὸν τὸν τοῦ Στεφάνου υἱόν, τὸν μετέπειτα σεβαστοφόρον γενόμενον, ἔτι δὲ καὶ Βασίλειον τὸν ἐκ δούλης ἀποτεχθέντα Ῥωμανῷ τῷ γέροντι· Μιχαὴλ δὲ τὸν υἱὸν Χριστοφόρου τοῦ βασιλέως ἀπέκειρε κληρικόν.

Ἀδαμαντίνους δ', ὡς ᾤετο, δεσμοῖς τὴν βυσιλείαν ἀσφαλι- 15 σάμενος καὶ πᾶσαν ὑποψίαν ἀποσεισάμενος, καὶ δόξας ἐν τῷ ἀσφαλεῖ καθεστάναι, μικροῦ δεῖν ἐκινδύνευσεν ὄνσι μεγίσταις ἐπιβουλαῖς περιπεσών. Θεοφάνης τε γὰρ ὁ παρακοιμώμενος ἐβουλήθη τὸν πρεσβύτερον Ῥωμανὸν ἐκ τῆς νήσου Πρώτης εἰς τὸ παλά- B τιον ἀγαγεῖν, καὶ ἄλλους οὐκ ὀλίγους ἔχων συνίστορας· καὶ τινες 20 δὲ ἕτεροι, ἦτοι Λέων ὁ Κλάδων, Γρηγόριος ὁ Μακεδὼν καὶ Θεοδόσιος ὁ πρῶτος τῶν τοῦ Στεφάνου ἵπποκόμων καὶ Ἰωάννης ὁ ῥαίκτωρ, τὸν Στέφανον ἐβουλεύσαντο ἐκ Μιτυλήνης ἀγαγεῖν καὶ τῇ βασιλείᾳ ἐγκυδιθῆσαι. ἀλλ' ὑπὸ τινων συνωμοτῶν μηρυθέντων τῶν βουλευμάτων ὁ μὲν Θεοφάνης ἐξωρίσθη σὺν τοῖς αὐ-

2 ταῖςδε ταῖς εὐεργεσίαις om C 4 υἱεῖς C 18 πρεσβύτερον C

iis a quibus in deturbandis imperio uxoris fratribus adiutus fuerat. nam Bardam Phocam magistri honore dignatus domesticum scholarum Orientis constituit, Nicophorum et Leonem eius filios, hunc Cappadociae illum Orientalium ducem creavit, et Constantinum tertium eius filium Seleuciae praefecit, Basilium Volucrem magnae sodalitati praeposuit; Marianum Argyrum comitem stabuli, Manuelum Curticem vigiliae designavit drungarium; Romanum Stephani filium castravit, eum qui postea Augustifer factus est, itemque Basilium, Romano seni e serva natum; et Michaelum Christiferi Caesaris filium clericum fecit.

Cum autem videretur imperium adamantinis vinculis muniisse et omnia suspecta amolitus in tuto consistere, pene in summum venit discrimen, duplicibus petitis insidiis. nam et Theophanes cubicularius de Romano ex insula Prota in palatium reducendo consilia tractavit, multis etiam aliis consiliis. et alii quidam, nempe Leo Clado, Gregorius Macedo, Theodosius Stephani protostrator, et Ioannes rector, Stephanum Mitylena revocare et imperium ei restituere moliti sunt. quae consilia cum essent a quibusdam coniurationum popularibus detecta, Theophanes

τοῦ συνεργοῖς, οἱ δὲ τοῦ Στεφάνου ἀντιποιούμενοι τυφθέντες καὶ
δημευθέντες καὶ τὰς ῥίνας τμηθέντες ἐξωρίσθησαν.

- C** Οὐδὲν δὲ καὶ οἱ Τοῦρκοι εἰσβολὰς εἰς τὴν Ῥωμαίων
ποιοῦμενοι καὶ ταύτην δηοῦντες, μέχρις οὗ Βουλοσουδῆς ὁ τού-
των ἀρχηγὸς τὴν τῶν Χριστιανῶν πίστιν ἀσπάζεσθαι ὑποκρινθεὶς 5
κατελήφει τὴν Κωνσταντίνου· καὶ βαπτισθεὶς ὑπὸ τοῦ βασιλέως
ἀναδέχεται Κωνσταντίνου, τῇ τῶν πατρικίων ἀξία τμηθεὶς καὶ
πλειστων χρημάτων ὑπάρξας κύριος, εἶτ' αὐτῶν οἴκουδε ὑποστρέ-
ψας. μετ' οὐ πολὺ δὲ καὶ Γυλαῖς, ἄρχων ὢν καὶ αὐτὸς τῶν
Τούρκων, εἰσεῖσιν εἰς τὴν βασιλίδαν καὶ βαπτίζεται, τῶν ἴσων 10
ἀξιωθεὶς καὶ αὐτὸς εὐεργεσιῶν καὶ τιμῶν. ἀνελάβετο δὲ μετ'
ἑαυτοῦ καὶ τινα μοναχὸν Ἱερόθεον τοῦνομα, δόξαν εὐλαβείας
ἔχοντα, ἐπίσκοπον Τουρκίας παρὰ τοῦ Θεοφυλάκτου χειροτονη-
Dθέντα, ὃς ἐκεῖσε γινόμενος πολλοὺς ἀπὸ τῆς βαρβαρικῆς πλάνης
εἰς τὸν χριστιανισμὸν ἐπατήγαγεν. ἀλλ' ὁ μὲν Γυλαῖς ἐνέμεινε τῇ 15
πίστει, μὴτ' αὐτὸς ἔφοδόν ποτε κατὰ Ῥωμαίων πεποιτικῶς, μὴτε
τοὺς ἀλισκομένους Χριστιανοὺς ἀτημελήτους ἔων, ἀλλ' ἐξωνού-
μενος καὶ ἐπιμελείας ἀξίων καὶ ἐλευθερῶν. Βουλοσουδῆς δὲ τὰς
πρὸς Θεὸν συνθήκας ἡθροτικῶς πολλαῖς σὺν παντὶ τῷ ἔθνει κατὰ
Ῥωμαίων ἐξήλασε. τὸ δ' αὐτὸ τοῦτο καὶ κατὰ Φράγγων ποιῆσαι 20
διανοηθεὶς καὶ ἀλοὺς ἀνεσκολοπίσθη ὑπὸ Ἰωάννου τοῦ βασιλέως
αὐτῶν.

4 ταῦτα C Βουλογοῦδης margo P 9 καὶ αὐτὸς om C
13 ἐπίσκ. — χειροτονηθέντα om C 16 ποτε om C 20 τὸ
αὐτὸ δὲ C 21 Ἰωάννου] αὐτου C

cum suis sociis est relegatus: qui vero Stephani negotium susceperant,
verberati sunt, bona eorum publicata, et naribus praecisi in exilium
acti.

Ceterum Turci non ante finem fecerunt in Romanas diciones gras-
sandi, quam Bulosudes eorum princeps fidem se amplecti Christianam
simulans Cpolin venit, baptizatusque ibi a Constantino est exceptus, ab
eoque patricii dignitate et magnis donis ornatus ditatusque domum re-
diit. non multo post Gylas, ipse quoque Turcicus princeps, eodem se
eiusdem rei causa confert; baptizatusque et eodem quo prior modo
tractatus monachum secum abduxit Hierotheum, pietatis fama celebrem,
quem Turciae episcopum Theophylactus patriarcha designavit. isque
ut in Turciam venit, multos a barbarica fraude ad Christianam religio-
nem traduxit. ac Gylas quidem in fide permansit; et neque ipse in
Romanos impressiones fecit, et captivos Christianos emens curavit, li-
bertatemque iis reddidit. Bulosudes autem pactis quae cum deo inierat
rescissis, saepe cum omnibus suis in Romanos expeditionem suscepit.
quod idem contra Francos tentans captus et ab eorum rege Ioanne in
palum suffixus est.

Καὶ ἡ τοῦ ποτὲ κατὰ Ῥωμαίων ἐκπλεύσαντος ἄρχοντος τῶν Ῥῶς γαμετή, Ἐλγα τοῦνομα, τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς ἀποθανόντος παρεγένετο ἐν Κωνσταντινουπόλει. καὶ βαπτισθεῖσα καὶ προαιρεῖσα εἰλικρινοῦς ἐνδειξαμένη πίστεως, ἀξίως τιμηθεῖσα τῆς προ-
5 αἰρέσεως ἐπ' οἶκον ἀνέδραμε.

Τῆς δὲ τῷ Ῥωμανῷ νυμφευθείσης κόρης τῆς Οὐγωνος παι- P 637
δὸς ἀποθανούσης, ὡς εἶπομεν, παρθένου, νυμφεύεται αὐτῷ ὁ βασιλεὺς καὶ πατὴρ ἑτέραν γυναῖκα, οὗ τινα τῶν ἐπιφανῶν, ἀλλ' ἐκ χυδαίων φρεῖσαν καὶ τὴν τέχνην καπήλων, Ἀναστασίαν καλου-
10 μένην, Θεοφανῷ δ' ὑπ' ἐκείνου μετονομασθεῖσαν.

Τοῦ ἀμηρᾶ δὲ τῆς Ταρσοῦ ἐκστρατεῖαν κατὰ Ῥωμαίων ποιη-
σαμένου, ἐν τῇ κώμῃ δὲ τῇ Ἡρακλέος λαὸν πεπομφότος εἰς προ-
νομήν, πρεσβύτερός τις Θέμελ ὀνομαζόμενος τὴν ἀναίμακτον ἐπι-
τελῶν λειτουργίαν, ὡς ἔγνω τὴν τῶν Σαρακηνῶν ἔφοδον, λιπὼν
15 τὴν ἱερουργίαν καὶ ὡς εἶχε στολῆς ἐξελθὼν, λαβόμενός τε ταῖς
χερσὶ τοῦ σημαντήρος τῆς ἐκκλησίας, ἐν τούτῳ τοὺς ἐπιόντας B
ἤμύνητο, καὶ πολλοὺς μὲν ἐτραυμάτισεν, ἀπέκτεινε δὲ καὶ ἰκα-
νοὺς, τοὺς δὲ λοιποὺς ἐτρέψατο εἰς φυγὴν. ἀποκλεισθεῖς δὲ παρὰ
τοῦ ἐπισκόπου τῆς ἱερουργίας, ἐπεὶ μὴ ἔπειθε συγχωρηθῆναι,
20 τοῖς Ἀγαρηνοῖς προσετρώη καὶ τὸν χριστιανισμὸν ἐξωμόσατο, καὶ
σὺν αὐτοῖς ἐξίων οὐ μόνον Καππαδοκίαν καὶ τὰ ἐγγύζοντα ταύτῃ
ἰδίου θέμυα, ἀλλὰ δὴ καὶ μέχρι τῆς μικρᾶς λεγομένης Ἀσίας

4 ἐνδεικνυμένη C
τῶν ἐπισκόπων C

9 ἀναστασά C

18 ἀποκνησθεῖς δὲ παρὰ

Porro Elga Rossorum principis uxor, qui classem in Romanos duxerat, marito defuncto Cpolin venit; et baptizata, cum magnum verae pietatis studium demonstrasset, dignis suo instituto honoribus affecta domum rediit.

Filia Hugonis, quae Romano fuerat desponsata, mortua virgine, uti diximus, imperator filio aliam uxorem collocat, nequaquam illustri genere sed plebeio, ortam parentibus cauponibus, nomine Anastasiam. sed ipse ei Theophanus nomen indidit.

Cum autem ameras Tarsi bello Romanos petens partem exercitus in pagum Herculis praedatum emisisset, presbyter quidam nomine Themelis tunc incruentum peragens sacrificium, cognito Saracenorum adventu, omisso sacrificio, ita ut erat vestes sacras indutus, templi corripuit eoque hostes irruentes defendit, eorumque multos vulneravit, complures interfecit, reliquos in fugam vertit. exclusus deinde ab episcopo sacris, cum admissionem non impetraret, ad Agarenos se contulit iuravitque Christianam religionem, cumque iis exiens non Cappadociam modo et vicinas regiones est populatus, sed et usque ad minorem Asiam per-

ἔφθασεν. ὅσα δὲ δεινὰ διεπράξατο, οὐδὲ γράφειν ἡμῖν θεμιτόν.

Ἦδη δέ, ὡς εἶπομεν, προχειρισθεὶς δομέστικος τῶν σχολῶν Βάρδας ὁ Φωκάς οὐδὲν ὀ τι καὶ λόγου ἄξιον ἀπειργάσατο. Ὄποτε μὲν γὰρ ὑφ' ἐτέρους ἐτάττετο, στρατηγὸς θαυμαστός ἀνεφαίνετο, ὀπηνίκα δὲ ἡ ἔξουσία τῶν στρατευμάτων ἀπάντων τῆς ἑαυτοῦ γνώμης ἐξήρτητο, ὀλίγα ἢ οὐδὲν ὤνησε τὴν Ῥωμαίων ἀρχήν. νοσήσας γὰρ τὴν πλεονεξίαν ἐξέστη τῶν ἑαυτοῦ λογισμῶν. ὄθεν καὶ ποτε τοῖς τοῦ Χαβδῶν ἀπροσδοκῆτως περιπεσιῶν, πάντων, ὡς φασι, καταλελοιπότην αὐτόν, μικροῦ δεῖν ἀχμαλώτος ἐγεγόνει, 10 εἰ μὴ συνασπίσαντες οἱ θεράποντες τῆς ἀχμαλωσίας αὐτόν ἐλυτρώσαντο. ἐτρώθη δὲ κατὰ τὸ μέτωπον γενναίῳ καὶ βαθεῖ τῷ τραύματι, ὡς καὶ μέχρι τελευτῆς ἀδρᾶν τὴν οὐλὴν περιφέρειν.

Νικηφόρος δὲ καὶ Λέων οἱ τούτου υἱεῖς, ἐφύπερθεν ὄντες παντὸς ἀσχροῦ λήμματος καὶ τοῦς ὑπηκόους ὡς γηγίλους υἱοὺς 15 D περιέποντες, μεγάλα τὴν τῶν Ῥωμαίων ἀρχὴν ὠφέλησαν. καὶ τὰ μὲν τοῦ Νικηφόρου πρότεράματα, ἵνα μὴ τὸ τῆς ἱστορίας συνεχὲς διακόπτηται, ἐν τοῖς περὶ ἐκείνου λελέξεται· ὁ δὲ Λέων Ἀπολασαῆρ ἐπίσημον ἄνδρα καὶ τοῦ Χαβδῶν συγγενῆ, σὺν ἀπέλω πλήθει κατὰ Ῥωμαίων ἐξελθόντα τρεψάμενος καὶ κατασχὼν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀπέστειλε, τοῦ ἄλλου πλήθους τὸ μὲν ἐν τῇ τοῦ πολέμου προσβολῇ κτείνας τὸ δὲ ζωγράφας. ὃν ἀχθέντα πρὸς τὴν βασιλίδαν ὁ βασιλεὺς Κωνσταντῖνος θριάμβον ποιήσας καὶ

5 ὄτε C ἐτάσσετο C ἀνετάσσετο C 16 μεγάλας C
19 χαμβᾶν C 22 κατακτείνας C

rexit. et ne scribere quidem fas est quae eius fuerint ac quam dira facinora.

At Bardas Phocas domesticus scholarum creatus, uti indicatum supra est, nihil memoratu dignum egit. etenim aliorum auspiciis rem gerens is dux videbatur qui laudem et admirationem mereretur: omni sibi imperio commisso nihil aut parum Romanae proderat rei, quod avaritiae laborans vitio sanis consiliis excutiebatur. unde et quodam tempore in Chabdani exercitum de improvise incidens, ab omnibus suis, ut fertur, desertus in hostium potestatem vivus venisset, nisi eum cuneo acto ministri eripuissent. vulnus quidem in fronte accepit magnum atque profundum, cuius crassam cicatricem usque ad mortem circumtulit.

Nicephorus autem et Leo, filii eius, omni inhonesta captura superiores ac subdites instar liberorum ex se natorum tractantes, plurimum rei publicae Romanae contulerunt utilitatis. ac Nicephori quidem egregia facta, ne in praesentia narrationis continuam seriem interrumpamus, quo loco de ipso dicere iubebit ordo, exponemus. Leo autem Apolasaerum, illustrem virum et Chabdani cognatum, ingenti cum multitudine Romanis bellum facientem fudit, captumque Cpolin misit, militibus eius partim in praefecto interfectis partim captis. eum imperator in triumpho

κατὰ τοῦ τραχήλου πατήσας τιμαῖς τε καὶ δωρεαῖς ἐφιλοφρονή-
σατο.

Κωνσταντῖνον δὲ τὸν λοιπὸν νίδον τοῦ Φωκᾶ ζωογρίαν λαβὼν P 638
ὁ Χαβδᾶν καὶ εἰς τὸ Χάλεπ' ἀγαγὼν, καὶ πολλὰ σπουδύσας εἰς
5 τὴν μυσσάρην αὐτοῦ θρησκείαν τοῦτον μεταγαγεῖν, ὡς οὐκ ἔπεισε,
φαρμάκοις αὐτὸν διέφθειρε. τῇ ἀκοῇ δὲ ταύτῃ περιωλιγῆς γενό-
μενος ὁ Βάρδας πάντας οὓς κατεῖχεν αἰχμιαλώτους συγγενεῖς τοῦ
Χαβδᾶν ἔλθει κατέκοψε. καὶ παρὰ τοῦτο ὁ τὸ ἀλλάγιον πεμφθεῖς
10 ποιήσασθαι Παῦλος μάλιστα ὁ Μονομάχος ἄπρακτος ἐπέστρε-
ψεν. ἀσκέτω δὲ περιωδυνία ληφθεῖς ὁ Χαβδᾶν διὰ τοὺς αὐτοῦ
συγγενεῖς ἐστρατεύει κατὰ Ῥωμαίων, ἄγων μετ' αὐτοῦ καὶ τὸν
παρὰ βουσιλέως πεμφθέντα ὡς αὐτὸν πρεσβευτὴν περὶ εἰρήνης,
Νικήταν πατρίκιον τὸν Χαλκούτζην, καὶ πολλοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας
τῶν ἀνδρειοτάτων καὶ γενναίων Ῥωμαίων ἐζώγησε. τοῦ δὲ Νι- B
15 κῆτα λάθρα τῷ Φωκᾶ μηνύοντος πάντα τὰ βουλευόμενα τῷ Χαβ-
δᾶν καὶ τὰς ὁδοὺς ὅθεν μέλλει ποιήσασθαι τὴν ὑποτροπήν, λό-
χος ὁ Φωκᾶς ἐγκαθίζει παρὰ τινὰ τόπον εἴσοδον ἔχοντα στενὴν
καὶ κρημινώδη, ἐν ᾧ γενόμενος ὁ Χαβδᾶν, ἐπεὶ κατὰ μέσην ἐγένετο
20 τῆς ἐνέδρας οἱ ἐπὶ τούτῳ τεταγμένοι πέτρας τε ὑπερμεγέθεις κατ'
αὐτῶν ἐκύλιον καὶ βέλη εἰς αὐτοὺς ἐπεμπον παντοδυνά. καὶ ὁ
μὲν Χαλκούτζης προεντρεπισάμενος καὶ δώροις ὑποποιησάμενός
τινας τῶν Συρακησίων τῆς φυγῆς ὑπέρτατος, ἔλαθεν ἀποδρῶς μετὰ C

4 χαμβδᾶν C

χάλεπε C

19 γαρ] δι?

dixit, collumque eius calcavit, ac honoribus et muneribus Leonem de-
meritus est.

Constantinum, tertium Phocae filium, Chabdanus cepit et Chalepmm
abduxit, cumque multis tentatis rationibus non posset eum a vera reli-
gione abducere, veneno sustulit. hoc auditum Bardae tantum attulit
dolorem, ut quotquot captivos Chabdani cognatos habebat, eos omnes
gladio concideret. qua re factum est ut Paulus magister, cognomento
monomachus, missus ab imperatore ad pacem componendam re infecta
redierit. porro Chabdanus indomito ob necem cognatorum dolore cor-
ruptus in Romanos duxit, secum ducens et Nicetam patricium Chalcut-
zam multosque alios praestantissimos ac fortissimos Romanos, quos
ceperat. ibi Niceta occulte Phocae omnia barbari consilia indicat, et
quibus itineribus domum is repetiturus esset. Phocas ergo loco quo-
dam accessum habente artum atque praeruptum insidias ponit. quo
cum pervenisset Chabdanus, circumventus est ab iis qui in insidiis la-
tuerant: hi namque se proripientes in hostem ingentia saxa devolverunt
et omnis generis tela coniecerunt. Chalcutzes cum ad id iam ante pa-
rasset quosdam Saracenos, et ad expediendam sibi fugam muneribus

πάντων αὐτοῦ τῶν οικείων, τῶν Ἀγαρηνῶν δὲ πέπτωκε πλῆθος ἀμώθητον. ὁ δὲ Χαβδᾶν οὗς εἶχε δεσμίους ἀποσφάξας, σὺν ὀλίγοις ἀκλειῶς καὶ ἀτάκτως τὸν κίνδυνον ἴσχυσε διαφυγεῖν.

Ἐτει δὲ δωδεκάτῃ τῆς Κωνσταντίνου βασιλείας, τοῦ δὲ κόσμου ςϋξδ', μηνὶ Φεβρουαρίῳ κς', ἰνδικτιῶνος ιδ', κατέλυσε ὁ τὸν βίον Θεοφύλακτος ὁ πατριάρχης, ἀρχιερατεύσας ἐπ' ἔτη κγ' ἡμέρας κέ', ἑξκαίδεκα μὲν ἐτῶν ὧν διτε ἀκανονίστως τοὺς τῆς ἐκκλησίας παρείληφεν οἶακας, ὑπὸ παιδαγωγῶς (φεῦ μοι) ὁ ἀρχιερεὺς μέχρι τινὸς διατελέσας. καὶ εἶθε γε διὰ παντὸς τοῦτο ἦν ἐδόκει γὰρ εἶναι σεμνὸς καὶ μέτριος. τῆς ἐντελεστέρως δὲ ἡλικίας 10 ἀρξάμενος ἤδη καὶ καθ' ἑαυτὸν βιοῦν ἐαθεὶς οὐδὲν τῶν αἰσχρίων D καὶ παντελῶς ἀπηγορευμένων πράττειν ἐνέλιπεν, ὧνίους προτιθεὶς τοὺς τῆς ἐκκλησίας βαθμοὺς καὶ τὰς προβολὰς τῶν ἀρχιερέων, καὶ ἄλλα πρῶτων ὅσα τοῖς ἀληθινοῖς ἀρχιερεῦσιν ἀπεικίκα ἐτύγγανεν, ἵππομανῶν καὶ κνηγεσίοις ἐνασχολούμενος καὶ λοιπὰς 15 ἀπρεπεῖς διαπραττόμενος πράξεις, ἃς κατὰ μέρος διεξιέναι σὺν τῷ ἀπρεπεῖ καὶ ἀθέμιτον. μιᾶς δὲ δίκαιον ἐπιμνησθῆναι εἰς ἐνδειξιν τῆς ἀπαιδεύτου γνώμης αὐτοῦ. ἔρωσ αὐτὸν κατεῖχεν ἄσχετος τῆς τῶν ἵππων κτήσεως, καὶ λέγεται ὑπὲρ διαχιλίους πορίσασθαι, ὧν τῆς κομιδῆς διὰ παντὸς ἐφρόντιζεν, οὐ χόρητον αὐτοῖς 20 παρατιθεὶς καὶ κριθάς, κύνων δὲ καρποὺς καὶ θάσια καὶ πιστά- P 639 κια, ἔτι δὲ φοινίκων καὶ σταφίδων καὶ ἰσχάδων τὰ λεπρωτέρα,

4 δωδεκάτῃ β' C 5 εἰκάδι ζ' C 6 ἑκοσι καὶ τρία C
9 διατέλεσε C 12 ἐπέλιπεν C 16 σὺν] πρὸς C 22 δὲ] τε C

corrupisset, cum omnibus suis fuga elapsus est. Agarenorum ineffabilis multitudo ibi periit; et Chabdanus interfectis quos in vinculis habebat, cum paucis turpiter et promiscua fuga periculo se eripuit.

Annum imperante Constantino 12, anno mundi 6464, die Februarii 27, indictione 14, Theophylactus patriarcha diem suum obiit, cum ei pontificatus praefuisset annos 23 dies 25. cum eum iniret, id quod contra leges ecclesiasticas fiebat, annos erat natus 16, et patriarcha sub paedagogis (pro indignam rem) aliquamdiu egit. quanquam utinam id perpetuum fuisset. nam catenus visus est modeste ac cum gravitate aliqua vitam agere. adultior, cum iam suo arbitrio vivere permetteretur, nihil eorum quae turpissima et omnino legibus prohibita sunt facere omisit, gradus ecclesiasticos et episcoporum electiones venundans, aliaque agens aliena veri patriarchae officio, insano equorum studio et venationum perditus, multaque alia indecenter committens; quae singulim enarrare et inconueniens et nefas est. unum par est commemorari, argumentum ipsius male instituti animi. equorum parandorum amore infraeni tenebatur, ferturque habuisse ultra duo equorum milia. iis alendis perpetuo erat intentus. neque vero iis foenum et hordeum proponebat edendum, sed metarum fructus, thasia et pistacia ac palmas, uvas passas, caricas, eaque omnia lectissima, vino fragrantissimo tem-

ἐπεδεδαστάτω οὐρανὸν μίγνύς, καὶ κρόκον καὶ κιννάμωμον καὶ βάλα-
 μον καὶ ἕτερα ἀρώματα τοῖς ῥήθεϊσι συμφύρων, ἐκάστῳ τῶν ἵπ-
 πων παρείδει βρωσίν. φασὶ δ' ὅτι λειτουργοῦντί ποτε αὐτῷ
 5 εὐχὰς ἤδη τῶν μυστηρίων ἀναγιγνώσκοντι, ὃ τὴν ἐπιμέλειαν τῶν
 ἵππων ἐπιτετραμμένος διάκονος ἐπιστὰς εὐαγγέλιον τούτῳ κεκόμι-
 κεν, ὡς ἄρα τετοκυῖα εἶη ἡ ἐπισημοτάτη φορβάς, προσθεῖς καὶ
 τὸ ὄνομα. ὃ δ' ὑπὸ περιχαρείας τὸ τῆς Θεῖας λειτουργίας ὑπό-
 λοιπον ὡς ἔτυχεν ἐκπληρώσας δρομαῖος ἀφικνεῖται πρὸς τὸ Κοσμί-
 10 διον, καὶ τὸν τεχθέντα πῶλον ἑωρακῶς καὶ τοῦ ἀλόγου Θεάματος B
 ἐμφορηθεὶς ὑπέστρεψεν εἰς τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν, τὴν τῶν ἁγίων
 πατρῶν τοῦ σωτήρος ἡμῶν καὶ Θεοῦ ἐκτελέσων ὑμνωδίαν. ἔργον
 ἐκείνου καὶ τὸ νῦν κρατοῦν ἔθος, ἐν ταῖς λαμπραῖς καὶ δημοτελέ-
 σαι ἑορταῖς ὑβρῖζεσθαι τὸν Θεὸν καὶ τὰς τῶν ἁγίων μνήμας διὰ
 15 λυγισμάτων ἀπρεπῶν καὶ γελώτων καὶ παραφόρων κραυγῶν τε-
 λουμένων τῶν Θεῶν ὑμνων, οὓς ἔδει μετὰ κατανύξεως καὶ συν-
 τριμμοῦ καρδίας ὑπὲρ τῆς ἑαυτῶν ἡμῶς σωτηρίας προσφέρειν τῷ
 Θεῷ. πλήθος γὰρ συστησάμενος ἐπιροήτων ἀνδρῶν καὶ ἕξαρχον
 αὐτοῖς ἐπιστήσας Εὐδθύμιόν τινα Κασοῖν λεγόμενον, ὃν αὐτοὺς δο-
 20 μέστικον τῆς ἐκκλησίας προβάλετο, καὶ τὰς Σατανικὰς ὀρχήσεις C
 καὶ τὰς ἀσήμους κραυγὰς καὶ τὰ ἐκ τριόδων καὶ χαμαιτυπείων
 ἠρανοσμένα ἄσματα τελείσθαι ἐδίδαξεν. οὕτως δὲ βιοτεύων κατα-
 στρέφει τὸν βίον ἐν τῷ ἀτάκτως ἱππάζεσθαι, ἐν τινι τείχει τῶν

4 δειπνον om C
 20 καὶ om C

14 δι' ἀλυγισμάτων C, margo ὀρχημάτων
 22 ἠρανοσμένα om C

perata, admixtis etiam croco cinnamomo balsamo aliisque aromatibus.
 memoriae traditum est ei aliquando sacrificanti magnae coenae domini-
 cae quinta feria, et iam preces mysteriorum recitanti, supervenisse eum
 cui equorum cura ab ipso demandata fuerat, laetumque attulisse nun-
 tium, quod nobilissima equarum peperisset, addito etiam equae nomine.
 patriarcham prae nimio gaudio, re sacra utcumque absoluta, ad Cosmi-
 dium accurrisse, visoque pullo recens edito et satiatum spectaculo bruti
 in magnum templum rediisse, ut de servatoris nostri pro nobis tolerato
 supplicio hymnorum recitationem ad finem perduceret. quin et hunc
 morem introduxit, qui hodieque obtinet, quod in splendidis atque solen-
 nibus festivitatis deo et sanctorum recordationi fit contumelia per
 foedas cantilenas ac risus et insanos clamores, quibus adhibitis sancti
 hymni cantantur, quos a nobis oportebat corda compunctis atque con-
 tritis pro nostra salute deo offerri. at ille coetu flagitiosorum hominum
 coacto, iisque praefecto Euthymio quodam, quem cognomine Casnen
 appellabant, et ab ipso est domesticus templi constitutus, diabolicas
 istas saltationes, obscuras vociferationes, cantilenasque e trivis et lupa-
 naribus petitas tunc adhiberi instituit. hac vitae usus ratione interit
 ex inepta equitatione ad murum quendam maritimum afflictus, ex quo

παραθαλασσίων θρασυθεις και αιμα αναγαγών δια τοῦ στόματος.
ἐπὶ δύο δ' ἔτη νοσηλεύμενος και ὑδέρω περιπεσὼν ἐτελεύτησε.

Και χειροτονεῖται κατὰ τὴν τρίτην τοῦ Ἀπριλλίου μηνός,
τῆς αὐτῆς Ἰνδικτιῶνος, ἀντ' αὐτοῦ πατριάρχης Πολύευκτος μονα- 5
χός, τῆς Κωνσταντινουπόλεως και θρέμμα τυγχάνων και παι-
δευμα, ὑπὸ τῶν γονέων μὲν εὐνοουσιθεις, ἐπὶ πολλὴν δὲ χρόνον
D τῆ μοναδικῆ πολιτεία ἐνδιαπρέφας· ὃν ὁ βασιλεὺς διὰ τὸ τοῦ
ἡθους σεμνὸν και τὸ τῆς σοφίας ὑπερβάλλον και τὴν ἀκτημοσύνην
χειροτονεῖ πατριάρχην, οὐ τοῦ Ἡρακλείας, ὡς ἔθος, ἀλλὰ τοῦ
Καισαρείας Βασιλείου τὴν χειροθεσίαν πεπληρωκότος. Νικηφό- 10
ρος γὰρ ὁ τῆς Ἡρακλείας πρόεδρος τῷ βασιλεῖ κατὰ τι προσκε-
κρουκῶς οὐ συνεχωρήθη τὴν χειροθεσίαν ποιήσασθαι. ὄθεν και
ψόγος οὐχ ὁ τυχὼν προσετρίβη οὐ τῷ προτρέψαντι μόνον και τῷ
χειροθετήσαντι, ἀλλὰ και αὐτῷ τῷ χειροτονηθέντι ὡς καταδεξα-
μένῳ τὴν ἀκανόνιστον ταύτην χειροθεσίαν. χειροτονηθεὶς δ' ὅμως 15
και παρρησιασάμενος τὴν ἀλήθειαν πολλὴν καταδρομὴν ἐποιεῖτο
P 640 τῆς πλεονεξίας τῶν συγγενῶν τοῦ πρεσβύτου Ῥωμανοῦ, κὰν τῷ
μεγάλῳ σαββάτῳ τὸν βασιλέα εἰς τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν ἐλθόντα
ἐνήγε πρὸς τὴν τῶν πραχθέντων ἐκδίκησιν. ὅπερ οὐχ ἡδέως οὗτος
ἐδέξατο. ἀλλὰ και Βασίλειος ὁ μετὰ ταῦτα παρακοιμώμενος, ὁ 20
ἀπὸ δούλης τεχθεὶς τῷ πρεσβύτῳ Ῥωμανῷ, Ἑλένην τὴν αὐτοῦ
ἀδελφὴν και δέσποιναν ὑποποιησάμενος, οὕτω παρσεκέυασε και
διέθηκε τὸν Κωνσταντῖνον, μὴ μεταγινώσκειν μόνον ἐπὶ τῆ τοῦ

4 Ἰνδικτιῶνος om C
ἀκλότητα και ἀκτ. C
15 ταύτην om C

5 πόλεως om C
11 γὰρ om C
22 και διέθηκε om C

8 τὴν τοῦ ἡθους
14 χειροτονήσαντι C

casu cum sanguinem vomisset ac biennium morbo conflictatus esset,
aqua intercute extinctus est.

Eadem indictione, tertia Aprilis die, in eius locum sufficitur Poly-
euctus monachus, Cpoli natus atque educatus, castratus a parentibus,
longoque tempore monastica vita cum laude functus, imperatore eum ob
gravitatem morum et insignem sapientiam atque paupertatis causa eo
provehente. huic non Heracleae, ut mos ferebat, sed Basilius Caesareae
episcopus manus imposuit, quod Nicophorus (hoc enim nomen Heracleae
praesuli erat) quia in quadam re animum imperatoris offendisset, non
sinebatur manus imponere. quae res vituperationem haud vulgarem
paravit, non imperatori modo et Basilio, sed et ipsi Polyeucto, quod
contra sacros canones se ordinari passus esset. hic tamen ita designa-
tus, veritatem libere professus, multis invectus est in avaritiam cogna-
torum Romani senis. et in magno sabbato imperatorem in magnum
templum venientem ad iudicium eorum quae fuerant acta exercendum
hortatus est. non gratum hoc imperatori fuit. sed et Basilius, qui de-
inde intimus cubicularius factus est, senis Romani ex serva filius, per
sororem suam Helenam Angustam ita Constantini animum affecit, ut non

πατριάρχου προβολῆ ἀλλὰ καὶ ζητεῖν ἀφορμὴν πῶς ἂν αὐτὸν καταγάγοι τοῦ θρόνου, πολλὰ καὶ Θεοδώρου τοῦ Κυζίκου κατ' αὐτοῦ διερεθίζοντος τοῦτον.

Ὡσπερ δὲ τοῦ χρόνου φιλοτιμησαμένου κατὰ ταυτὸν δημο-
5 γνώμονας ἐπιδείξασθαι πατριάρχας, καὶ τὴν τῶν ἐσπερίων Ῥω- B
μαίων ἐκκλησίαν ἰθύνειν ἔλαχεν Ἰωάννης ὁ τοῦ Ἀλβερῖχου υἱός,
πρὸς πᾶσαν ἀσέλγειαν καὶ κακίαν ὑπάρχων ἐπιρρητής· ὃν ὧτως ὁ
τῶν Φράγγων βασιλεὺς ἀπελάσας ἕτερον ἀντιεισήγαγε τῇ ἐκκλησίᾳ
ποιμένα.

10 Ὁ δὲ Πολύευκτος τῷ πρώτῳ τῆς ἱερατείας αὐτοῦ χρόνῳ
τοῖς ἱεροῖς ἐνέταξε διπτύχοις Εἰδθυμιὸν τοῦ πατριάρχου τὸ ὄνομα,
τοῦ τὸν βασιλέα Λέοντα δεξαμένου εἰς κοινωσίαν, ὀπηνίκα τὴν
τετάρτην ἠγάγετο γυναῖκα. πρὸς τοῦτό τις τῶν ἀρχιερέων πρὸς
ἄλλῃον ἀντέστησαν τῷ Πολυεύκτῳ μὴ κοινωνεῖν. ἀλλὰ κατ' ἄλλῃον
15 τῷ τοῦ κρατοῦντος ἀκολουθήσαντες θελήματι γέλωτα παρέσχον C
τοῖς διακρινομένοις.

Ἦχθη δὲ κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν καὶ ἡ τιμὰ χεῖρ τοῦ προ-
δρόμου εἰς τὴν βασιλίδα ἐξ Ἀντιοχείας, ἀποκλαπέῖσα παρὰ τινος
διακόνου Ἰωβ τοῦνομα· ἣν καταλαβοῦσαν τὴν Χαλκηδῶνα ὁ βα-
20 σιλεὺς τὴν βασιλικὴν ἐκπέμψας τριήρη, καὶ τῆς συγκλήτου ὅσον
ἐπίσημον ἐξελθόντος καὶ τοῦ πατριάρχου Πολυεύκτου σὺν παντὶ
τῷ κλήρῳ μετὰ κηρῶν καὶ λαμπάδων καὶ θυμιαμάτων, εἰς τὰ
βασιλεια ἤγαγεν.

5 πατριάρχης C 7 ὄτος C 14 μετ' ? 18 βασιλίδα]
μεγαλόπολιν cod. Fontisebrald. Mich. Glycae p. ed. Par. 303.

modo cum ad patriarchatum Polyentium promovisse poeniteret, sed et de eo per occasionem deliicendo cogitaret. et ad eam rem suffundebat, quod aiunt, frigidam Theodorus Cyzici episcopus.

Ceterum quasi si tempus in eo laboraret ut summi pontifices eiusdem sententiae crearentur, Romanae ecclesiae eodem tempore praefectus fuit Ioannes Alberici filius, homo ad omnem lasciviam ac malitiam propensus; quem Otto Francorum imperator expulit, aliumque ecclesiae pastorem constituit.

Polyentus primo sui patriarchatus anno Eutychii patriarchae nomen in sacras tabulas rettulit, eius qui imperatorem Leonem ad sacrorum communicationem admiserat, cum is quartam uxorem duxisset. eam ob rem quidam summorum pontificum aliquamdiu noluerunt res sacras cum Polyentis communes habere: mox imperatoris voluntati obsequentes ridendos se disceptantibus controversiam exhibuerunt.

Sub idem tempus veneranda praecursoris manus Antiochea Cpolin allata est, surrepta ab Iobo quodam diacono. ea cum appulisset Chalcedonem, imperator suam emisit triremem: et illustriores senatores procedentes obviam cum patriarcha et universo clero cum cereis facibus et suffibus eam in palatium deduxerunt.

Ὁ δὲ τῶν σχολῶν δομέστικος Βάρδας κατὰ τῶν ἐφίων Ἀγα-
 ρηνῶν ἐκστρατεύσας τὰ ἐν ποσὶν ἅπαντα κατεστρέψατο, ἔλων καὶ
 φρούρια ἱκανά, ἐκπολιορκήσας καὶ τὴν περιβόητον Ἄδαπαν. ὁ
 δὲ βασιλεὺς βουλόμενος καὶ τοὺς ἐν τῇ Κρήτῃ Σαρακηνοὺς συν-
 D χῶς ἐκστρατεύοντας καὶ τὰ παράλια τῆς Ῥωμαϊκῆς γῆς θηροῦντας 5
 καὶ κατατρέχοντας ἐκφοβῆσαι καὶ τῆς ἀσχέτου ἀνακίψαι ὁρμῆς,
 στρατὸν οὐ πλεῖστον συλλέξας καὶ στόλον ἐδρεπίσας οὐκ ἀγεννή
 ἐκπέμπει κατὰ τῆς νῆσον, στρατηγὸν ἐπιστήσας τοῖς πᾶσι Κων-
 σταντίνου πατρίκιον τὸν Γογγύλην, θηλυδρίαν ἄνθρωπον καὶ σκια-
 τραφῆ καὶ ἀπειροπόλεμον καὶ ἓνα τῶν ἐν τῷ παλατίῳ θαλαμηπό- 10
 λων· ὃς εἰς τὴν νῆσον περαιωθεὶς καὶ μηδὲν ἄξιον διαπραξάμενος
 στρατηγοῦ, μήτε στρατοπεδείαν πηξάμενος ἀσφαλῆ, μήτε σκο-
 P 641 ποδὺς ἐπιστήσας καὶ κατοπητῆρας καὶ δι' αὐτῶν τὰς βυρβαρικὰς 15
 φυλαξάμενος ἐφόδους, κινδύνῳ μεγίστῳ περιπίπτει. οἱ γὰρ νη-
 σιῶται τὴν ἀπειρίαν καὶ τὴν ἀμέλειαν κατανενοηκότες τοῦ στρατη- 15
 γοῦ, καιρὸν ἐπιζητήσαντες ἐπιτήδειον ἐξαίφνης ἐπιτίθενται τῷ
 στρατεύματι, καὶ τρέπονται μὲν τοῦτο ῥαδίως, ὡς πολλοὺς τῶν
 Ῥωμαίων ἀχμαλωσίᾳ καὶ σιδήρῳ διαμερισθῆναι, κατέσχον δὲ
 καὶ τὸ στρατόπεδον αὐτό, τῶν Ῥωμαίων ἀσχιστός ἀποφυγόντων.
 μικροῦ δ' ἂν ἐάλω καὶ ὁ Γογγύλιος, εἰ μὴ συνασπίσαντες οἱ θε- 20
 ράποντες ἐξερρόσαντο αὐτὸν τῆς ἀχμαλωσίας καὶ εἰς τὴν ναυαρ-
 χίδα ἐμβιβύσαντες διεσώσαντο.

B Ῥωμυνοὺς δὲ ὁ τοῦ βασιλέως Κωνσταντίνου υἱὸς τελεωτέρας

3 ἄδαπαν C
 λισάμενος C

9 γογγύλιον C
 19 αὐτοὶ C

10 ἓνα om C

14 ἀσφα-

Interim Bardas scholarum domesticus expeditione in orientales Agra-
 renos facta obvia quaeque vastavit, permulta castella cepit, ipsamque
 adeo nobilem urbem Adapam expugnavit. imperator autem Cretenses
 Saracenos, qui crebro maritimas Romanorum ditiones incursionibus ve-
 xabant, cupiens deterrere eorumque immodicos impetus reprimere, maxi-
 mum contrahit exercitum classemque nequaquam contemnendam, eamque
 in Cretam emittit, praefecto toti rei Constantino patricio Gongyla, effe-
 minato homine et in umbra educato bellicae ignaro, uno de palatinis
 cubiculariis. is in Cretam trajecta classe nihil duce dignum egit: nam
 neque castra muniit, neque speculatores aut exploratores collocavit, a
 quibus de barbarorum adventu moneretur, quae eum incuria in summum
 adduxit periculum. nam insulares socordia et imperitia Romani ducis
 deprehensa, opportuno capto tempore Romanos subito aderti, nullo ne-
 gotio fuderunt; multique horum alii capti alii ferro intempti, et reli-
 quis fugientibus castra quoque summo cum nostrorum dedecore capta
 sunt. ipse etiam Gongyllus in hostium potestatem venisset, nisi a cuneo
 famulorum ereptus et in navim praetoriam fuisset impositus.

Iam Romanus imperatoris filius adulter ferre non poterat a patre

ἤδη ἀψύμενος ἡλικίας, καὶ μὴ φέρων ὄρα̃ν τὰ πράγματα ὑπὸ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ διοικούμενα, φαρμύκῃ τούτων ἐκποδῶν ποιήσασθαι ἐβουλεύσατο, εἰδήσει καὶ τῆς αὐτοῦ γαμετῆς τῆς καπηλίδος. μέλλοντος γὰρ τοῦ Κωνσταντίνου καθαυτῆριον πόμα λαβεῖν, λαβόντες οὗτοι δηλητήριον τούτῳ ἐκέρασαν, καὶ Νικήταν τὸν ἐπὶ τῆς τραπέζης παρέπεισαν ἰγγέαι τοῦτο τῷ βασιλεῖ. μέλλον δὲ ἐκεῖνος αὐτὸ λαβεῖν κείμενον ἔμπροσθεν τῶν σεπτῶν εἰκότων, εἴτε τύχῃ τινὶ εἴτε καὶ ἐκουσίως ὀλισθήσας τὸ πλεόν ἐξέχεε. τὸ δὲ λοιπὸν ποθὲν ὑπὸ τοῦ Κωνσταντίνου ἀργὸν ἐφάνη καὶ ἄπρακτον, διὰ τὴν ὀλιγότητα τῆρ οἰκίαν ἀποβαλὼν ἐνέργειαν. πλὴν καὶ οὕτως ὁ Κωνσταντῖνος μόλις παρρηγεσθαι ἴσχυσεν, ἐπισκήψαντας δὴ τοῦ δηλητηρίου ἐν τῇ πλευρᾷ αὐτοῦ καὶ κακῶς διαθεμένου αὐτόν.

ἰε' δὲ χρόνῳ τῆς αὐτοῦ βασιλείας, κατὰ τὸν Σεπτέμβριον μῆνα τῆς γ' Ἰνδικτιῶνος, ἐν ἔτει κοσμικῷ ζυξή', ἔξισει Κωνσταντῖνος ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ τοῦ Ὀλύμπου ὄρει, τῷ μὲν δοκεῖν ταῖς τῶν ἐκείσε πατέρων εὐχαῖς θωρακισθῆναι καὶ μετ' αὐτῶν κατὰ Σαρακηνῶν ἐν Συρίᾳ ἐκστρατεῦσαι, ἀληθεῖ δὲ λόγῳ ἐνωθῆναι Θεοδώρῳ τῷ τῆς Κυζίκου προεδρεύοντι, ἐκείσε τότε τὰς διατριβὰς ποιούμενῳ, καὶ μετ' αὐτοῦ περὶ τῆς καθαιρέσεως τοῦ Πολυεύκτου βουλευσασθαι. ἐκείσε γοῦν γενόμενος, εἴτε σωματικῇ πλημμυεῖα εἴτε πάλιν ὑπὸ τοῦ παιδὸς φαρμαχθεῖς, ὀδυνώμενος ἀνεχώρησε, κλινοπετῆς τε κατὰ τὸ τέλος τοῦ Ὀκτωβρίου τὴν βασιλίδα κατέλαβε, καὶ τῇ θ' τοῦ Νοεμβρίου μηνὸς τελευτῆ, ἄπρακτα τὰ βεβουλευμένα λιπών, ζήσας ἅπαντα τὸν τῆς ζωῆς αὐτοῦ

19 πατριάρχου C

24 καταλιπὼν C

res gubernari, ideoque cum veneno tollere statuit, conscia etiam uxore sua, cauponis filia. eapropter cum vellet Constantinus medicamentum purgans bibere, letale venenum ei parant; persuadentque Nicetae mensae administro ut id infundat. imperator cum iam id esset hausturus, positum ante sacras imagines, sive fortuito sive dedita opera lapsus, peculi eius maiorem partem effudit. reliquum epotum ob paucitatem visum est carere efficacitate, et nihilominus tamen Constantinus gravi morbo lateribus tentatis a veneno aegre evasit.

Anno imperii Constantini 15, mense Septembri, indictione 3, anno mundi 6468, profectus est imperator ad Olympum montem, in speciem, ut patrum qui ibi vivebant comprecationibus armatus in Syriam contra Saracenos proficisceretur, re autem ipsa, ut cum Theodoro Cyzici episcopo, qui tum ibi degebat, de Polyucto deificando consilia iniret. inde sive corporis vitio sive rursus a filio petitis veneno, doloribus correptus discessit, et sub finem Octobris in lectica Cpolin reportatus est, ac consillis suis exitum nullam consecutus mortuus, nona die Novembris. vixit annos quinquaginta quattuor et menses duo. imperavit,

Georg. Cedrenus tom. II.

χρόνον ἔτη νδ' καὶ μῆνας β', συμβασιλεύσας μὲν τῷ πατρὶ καὶ
 Ἀλεξάνδρῳ τῷ θείῳ καὶ τῇ αὐτοῦ μητρὶ ἔτη ιγ', αὐθις δὲ τῷ Ῥω-
 μανῷ τυραννήσαντι ἔτη κς', καὶ μετὰ τὴν ἐκεῖνου τῆς βασιλείας
 ἔκπτωσιν μονοκρατήσας ἔτη ιε'. θάπτεται δὲ θανὼν σὺν τῷ οἰκείῳ
 πατρὶ, μέχρι τελευταίας ἀναπνοῆς ἐγκοτῶν τῷ Πολυεύκτῳ καὶ 5
 τὴν αὐτοῦ καθαιρεῖσιν φανταζόμενος. πρὸ δὲ τινῶν ἡμερῶν τῆς
 αὐτοῦ τελευτῆς, ἐπὶ τινα χρόνον συχνόν, ἐσπέρας καταλαμβανού-
 σης λίθοι ἀνωθεν ἐκπεμπόμενοι καὶ ἐντὸς τῶν αὐτοῦ διαιτημάτων
 P 642 σὺν πολλῷ ῥόϊῳ πίπτοντες ἕξαισίους ἀπετέλουν κτύπους. δόξας
 δ' ἀπὸ τῶν τῆς Μαγναύρας ὑπερώων τούτους φέρεσθαι φύλακας 10
 ἐπὶ πολλαῖς νυξὶν ἀφώρισεν, εἰ ποῦ τινα λάβῃ τῶν τοῦτο τολμῶν-
 των. ἀλλ' ἔλαθε μάτην πονῶν ἦν γὰρ τὸ γινόμενον οὐκ ἔξ ἀν-
 θρώπων ἀλλ' ἔξ ὑπερτέρας τελούμενον δυνάμεως.

Μεταστάντος δὲ τοῦ Ἰωνοσταυτίνου καὶ πρὸς τὴν ἐκεῖθεν
 διαβάντος κατάστασιν, Ῥωμανὸς ὁ τούτου υἱὸς ἐγκρατῆς γίνεται 15
 τῆς ἀρχῆς. καὶ ἄρχοντας προβαλλόμενος εὐνοϊκοὺς αὐτῷ καὶ
 θυμῆρεις, καὶ τὴν βασιλείαν ὡς ἐνὴν κρατυνόμενος, κατὰ τὴν
 ἑορτὴν τοῦ πάσχα τῆς αὐτῆς γ' Ἰνδικτιῶνος στέφει καὶ τὸν υἱὸν
 αὐτοῦ βασιλεῖα, διὰ τῶν χειρῶν Πολυεύκτου τοῦ πατριάρχου, ἐν
 B τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ. τῷ δ' ἐπιόντι ἔτει τίκεται πάλιν αὐτῷ 20

4 post ιε' C: οὐ δεκαπέντε ἔτη ἀλλὰ ιδ' μῆνας 1 ἡμέρας κδ'.
 ἐκατότησε γὰρ κατὰ τὴν ις' τοῦ δεκεμβρίου μηνὸς τῆς γ' Ἰνδικτιῶ-
 νος τοῦ 599' ἔτους, ἐτελεύτησε δὲ κατὰ τὴν θ' τοῦ νοεμβρίου
 μηνὸς τῆς γ' Ἰνδικτιῶνος τοῦ 598' ἔτους 6 ἐκείνου C
 14 ἐκεῖσε C 15 ἐγγόνει C 17 βασιλίδα C 18 στέφει
 βασιλεῖον τὸν υἱὸν αὐτοῦ διὰ χειρὸς C

collegis patre, Alexandro patruo et matre sua, annos tredecim, rursus
 cum Romano iniuste imperium adepto annos viginti sex, et illo submoto
 annos quindecim. sepultus est iuxta patrem suum. ad extremum usque
 spiritum succensuit Polyencto, et eius depositionem animo agitavit. ali-
 quot antequam moreretur diebus, post vesperam lapides de sublimi con-
 fortim in ipsius domum vehementi cum impetu coniecti ingentem edide-
 runt fragorem. quos Constantinus putans a coenaculis Magnaurae de-
 ferri, per aliquot noctes custodes collocavit, si quem eorum opera
 deprehendere posset ista ausum. sed ignorabat frustra se laborare,
 cum id non ab hominibus sed sublimiore aliqua profectam fuerit po-
 testate.

Postquam ex hac vita migravit Constantinus, filius eius Romanus
 imperium cepasit. is magistratibus sibi benevolis atque acceptis con-
 stitutis, confirmato ut res ferebat imperio, eadem tertia indictione, festo
 paschatis die, filio suo coronam imperatoriam opera Polyencti patriarchae
 imponit in magno templo. insequenti anno rursus ei filius in fontano

ἕτερος υἱὸς ἐν τοῖς τῶν Πηγῶν παλατίοις, ὃν ἐπὶ τῷ πατρὶ Κων-
 σταντῖνον ὠνόμασε. νέος δ' ὢν καὶ εὐπαθείαις ἑαυτὸν ἐπιδεδω-
 κῶς τὰς τῶν ὄλων φροντίδας Ἰωσήφ ἐνεχείρισε τῷ πραιποσίτῳ
 καὶ παρακοιμωμένῳ, ᾧ Βρίγγας ἢ ἐπωνυμία. αὐτὸς δὲ οὐδὲν
 5 ἄλλο διὰ φροντίδος εἶχεν ἢ τὸ μεθ' ἡταιρηκότων καὶ βεβήλων
 ἀνδραρίων καὶ μαχλῦδων καὶ μίμων καὶ γελοτοποιῶν τὰς ἐκδεδη-
 τημένας μεταδιώκειν τῶν πράξεων. τοῖσιν καὶ κληρικόν τινα
 Ἰωάννην ἔκτομίαν ὄντα, διὰ τινος ἀσέμνονος πράξεις ὑπὸ Κων-
 σταντίνου τοῦ βασιλέως ἀπειληθέντα καὶ μοναχικὸν ἀμφισπόμενον
 10 σχῆμα καὶ μέχρι τῆς ἐκείνου κρυπτόμενον τελευτῆς, ὡς ἤδη ἐπε-
 λάβετο τῆς ἀρχῆς, τοῦ τῶν μοναχῶν ἀποδύσας σχήματος καὶ τὰ
 τῶν κληρικῶν μεταμφιάσας τοῖς ἑαυτοῦ θαλαμηπόλοις κατέταξε.
 ζήλου δὲ πλησθεὶς ὁ Πολύενκτος πολλὰς ἦν ἐγκείμενος καὶ τῷ βα-
 σιλεῖ παρενοχλῶν τῆς ἑαυτοῦ θεραπείας τοῦτον ἀπώσασθαι ὡς
 15 ἔξομωσάμενον τὸ τῶν μοναζόντων ἐπάγγελμα. ἐκείνου δὲ παραι-
 τομένου, καὶ μὴ ταῖς ἀληθείαις φάσκοντος ἐνδεδύσθαι τοῦτον
 τὸ σχῆμα ἢ εὐχὴν παρὰ τινος τῶν ἱερέων λαβεῖν, ἀλλὰ μόνον
 ὑποχρίνασθαι τὸν μονάδου βίον διὰ τὸν τοῦ βασιλέως φόβον, ἔξα-
 πατηθεὶς ὁ Πολύενκτος ἀφῆκε τοῦτον, πολλὰ καὶ τοῦ Ἰωσήφ
 20 σπουδύσαντος. καὶ διῆγε μέχρι τῆς τελευτῆς Ῥωμανοῦ κοσμικῶς
 ζῶν καὶ νεωτερικῶς· ἐκείνου δὲ τελευτήσαντος τὸ μὲν σχῆμα τῶν Δ
 μοναστῶν ἀμφιέννυται αὐθις, τὴν δὲ γὰρ γνώμην αὐτοῦ οὐκ ἠλ-
 λώσσε.

6 ἀνθρώπων C
 βασιλεῖ om C

11 τὰ] τὸ C
 14 τοῦτον om C

12 κατέλεξε C
 22 μοναζῶν C

13 τῷ

palatio nascitur, quem a patre Constantinum nominavit. ceterum Imperator juvenis voluptatibus deditus, curam rei publicae Iosepho primario suo cubiculario cognomento Bringae commisit: ipse in aliam nullam rem incubnit quam ut cum exoletis ac impuris homuncionibus, scortis, mimis atque scurris vitam transigeret infamem. eapropter Ioannem quendam clericum spadonem, quem ob turpia quaedam facinora Constantianus imperator proturbarat et monachum fecerat, et qui usque ad eius mortem abditus latuerat, imperio potitus monachi habitu exiit, clericique reddito amictu inter suos recepit cubicularios. at Polyenctus iusta indignatione concitus vehementer imperatorem urgebat, ut sua familia eiiceret hominem qui votum monasticum eiurasset. tamen imperatore excusante, quod negaret eum re vera monachi condiciones amplexum aut illi generi vitae ab ullo sacerdote votis consecratum fuisse, sed tantum ista metu imperatoris simulasse, deceptus eum missum fecit, Iosepho etiam diligentem in hac re navante operam. ita Ioannes ille usque ad mortem Romani profanam novo instituto vitam exegit: mortuo eo rursus monastico velatus habitu, animum tamen non mutavit.

Τούτω τῷ ἔτει Νικηφόρον μάγιστρον τὸν Φωκᾶν, δομέ-
 στικον ἤδη προβεβλημένον τῶν σχολῶν τῆς ἀνατολῆς παρὰ Κων-
 σταντίνου τοῦ βασιλέως, καὶ πολλὰ τρόπαια στήσαντα κατὰ τῶν
 ἐφῶν Σαρακηῶν, καὶ τὸν τε τῆς Ταρσοῦ ἀμνηρᾶν Καραμῆνην
 καὶ Χαβδῶν τὸν τοῦ Χάλεπ καὶ τὸν Τριπόλεως Ἰζήθ ὄλοσχερῶς 5
 ταπεινώσαντα, πέμπει κατὰ τῶν ἐν τῇ Κρήτῃ Σαρακηῶν, πλῆ-
 θος ἐπιλέκτων στρατιωτῶν ἐπιδοῦς αὐτῷ καὶ στόλον κατηρητισμένον
 P 648 καλῶς. ἐν τῇ νήσῳ δ' οὗτος περαιωθεὶς, καὶ κατὰ τὴν πρώτην
 ἀπόβασιν παροῦσι καὶ κωλύουσι συμπλακίεις τοῖς Ἀγαρηνοῖς καὶ
 τούτους τρεψάμενος, αὐτὸς τε ἀσφαλῶς ἀπέβη καὶ τὸν στρατὸν 10
 ἀπεβίβασεν ἀκινδύνως. χάρακά τε οὖν ἐπήξατο καρτερόν, τάφρω
 βαθεῖα καὶ σταυρώμασι καὶ πασσάλοις τούτον κατοχυρώσας, καὶ
 τὸν στόλον ἐν ὄρμοις γαληνοτάτοις ὁρμήσας καὶ πάντα καταστη-
 σάμενος κατὰ τὸ ἀσφαλές ἐνεργῶς ἤπτετο τῆς πολιορκίας τῶν ἐν
 τῇ νήσῳ πόλεων, καὶ δι' ὅλων ζ' μηνῶν πάσαις μηχαναῖς πολιορκ- 15
 κητικῶν ὀργάνων χρησάμενος καὶ τὰ τελεῖα καταστρέφων τὰς τε
 πόλεις καὶ τὰ φρούρια ἐχειρώσατο. τῇ ζ' δὲ τοῦ Μαρτίου μηνός,
 B τῆς ιδ' Ἰνδικτιῶνος, καὶ τὴν πασῶν δχυρωτέραν πόλιν, ἦν ἐγχω-
 ρίως Χάνδακα ἐκάλουν, πεπορθηκῶς, καὶ τὸν ἀμνηρέοντα τῆς
 νήσου Κοουρούπην ὄνομα λαβίων αἰχμαλώτον καὶ Ἄνεμῶν τὸν μετ' 20
 αὐτὸν ἐν τῇ νήσῳ πρωτεύοντα, καὶ τὴν νήσον ὅλην δουλωσάμενος,
 ἔμελλε μὲν ἐπὶ πλείονα ἐμμεῖναι χρόνον καὶ τὰ κατ' αὐτὴν κατα-

4	καραμῆνην C	5	χαμβδῶν C	χάλεπε C	τριπολίτην C
6	τῇ om C	7	αὐτοῖς C	18 ιδ'] θ C	22 προσ- μείναι C

Hoc anno Nicephorum Phocam magistrum et scholarum Orienta-
 lium domesticam a Constantino imperatore creatum, qui de Orientalibus
 Saracenis multa statuerat tropaea, et Tarsi Caramonem, Chabdanem
 Chalepi, Izethum Tripolis ameras prorsus compescuerat, imperator cum
 delecto militum exercitu et probe adornata classe contra Cretenses Sa-
 racenos emittit. Phocas classe in Cretam traecta, cum primū navi-
 bus suos educeret, Agarenos prohibere aggressos praelio fundit; et cum
 ipse tuto insulam egreditur, tum suos absque periculo in eam exportat.
 inde castris positis, iisque alta fossa vallo ac palis defixis communitis,
 naves tutissimis in stationibus continens, omnibus probe constitatis, in-
 sulae urbes omni vi oppugnat, ac septem integros per menses omnibus
 machinis ad eam rem facientibus usns muros prosternit, urbesque et
 castella vi capit. septima die Martii mensis, indictione decima quarta,
 Chandacem ab insularibus vocatam, omnium Cretae urbium munitissi-
 mam, expugnat; Curupem insulae ameram, et Anomam, cuius secundu-
 Curupam summa erat potestas, vivos in suam potestatem redigit; tota-
 que iam subacta insula, eius constituendae causa adhuc aliquid temporis

στήσεσθαι, φήμης δὲ κρατούσης ὡς ὁ μέλλων κατασχεῖν αὐτήν
 Ῥωμαῖος ἀνὴρ ἐξ ἀνάγκης βασιλεύσει Ῥωμαίων, ἅμα τῷ γνω-
 σθῆναι τὴν τῆς νήσου κατάσχεσιν ταῖς τοῦ Ἰωσήφ ὑποθήκαις
 πεισθεὶς ὁ Ῥωμανὸς προσεκαλέσατο τὸν Νικηφόρον ἐκείθεν. ἔτι
 5 δὲ τοῦ Νικηφόρου τῆ Κρήτη ἐνδιατρίβοντος, ἵνα μὴ τὴν εἴψαν
 κατατρέχοιεν οἱ τῆς ἀνατολῆς Ἀραβες καὶ μᾶλλον ὁ Χαβδᾶν ὁ τοῦ C
 Χάλει ἀμνηστῆς, πολεμικὸς ὢν καὶ τῶν ἄλλων δραστηριώτερος,
 Λέοντα τὸν Φωκῶν τὸν τοῦ Νικηφόρου ἀδελφὸν μάγιστρον τιμή-
 σας ὁ Ῥωμανὸς τὴν τοῦ δομειστικου διακονίαν διέπειν ἀπέστειλεν.
 10 οὗτος δὲ διαπερούσας καὶ τῷ Χαβδᾶν συνατηθεὶς ἐν τινι χωρίῳ
 Ἀνδρασσῶ λεγομένῳ τρέπεται τοῦτον κατὰ κράτος καὶ ἀφανισμῷ
 παραδίδωσι, τῶν μὲν ἐν τῇ προσβολῇ πεσόντων οὐδ' ἀριθμῷ
 καθυποβληθῆναι δυναμένων, τῶν δὲ ἄλόντων καὶ ἐν τῇ πόλει
 πεμφθέντων τοσοῦτον ἦν τὸ πλῆθος ὡς πληρῶσαι δούλων καὶ τὰς
 15 ἄστικὰς οἰκίας καὶ τοὺς ἀγρούς. μόνος δὲ ὁ τούτων ἀρχηγὸς
 Χαβδᾶν σὺν ὀλίγοις λίαν τὸν κίνδυνον διαδράς εἰς τὰ οἰκεία ἤδη
 ἀνεκομισθῆ. εἰσελθόντα δὲ τὸν Λέοντα μῦλα φιλοφρόνως ὁ βα- D
 σιλεὺς ὑπέδεξάτο ἐπιτιμίοις τε θριάμβοις τετιμήκε καὶ γερωῶν τῶν
 κατ' ἄξιαν ἤξιωσε, τιμήσας καὶ προβιβάσας καὶ πάντας τοὺς σὺν
 20 αὐτῷ ἀριστεύσαντας.

Τῷ δὲ δευτέρῳ ἔτει τῆς βασιλείας Ῥωμανοῦ πολλοὶ τῶν
 πολιτευομένων ἐάλωσαν ἐπιβεβουλευκότες αὐτῷ. εἶχον δὲ καὶ

5 τῆ Κρήτη] ἐκείνος C
 ρασσῶ C

6 χαβδᾶν C, ut solet

11 ἀδα-

ibi exigere statuit. enimvero obtinuerat fama cum Romanum virum qui
 Cretam esset capturus, necessario etiam imperio Romano potiturum.
 itaque simul atque renuntiatum est Cretam esse captam, Romanus Io-
 sephi hortatu mittit qui inde Nicephorum avocet. adhuc in Creta eo
 agente, ne Arabes orientales Romanam dicionem infestarent, Chabdanus
 praecipue Chalepi ameras, vir bellicosus et reliquis strenuior, Romanus
 Leonem Phocam Nicephorii fratrem magisterii honore ornatum eo mittit
 ac domestici munus obire iubet. is ut in provinciam venit, Chabdano
 occurrit ad locum cui Andrasso nomen, praelioque congressus vincit ac
 fundit. eo in praelio Agarenorum innumerabilis cecidit multitudo, reli-
 qui capti Cpolin sunt missi, tanta copia ut servis domus urbanae et
 agri fuerint repleti. Chabdanus cum paucis admodum suorum fuga elap-
 sus domum pervenit. Leonem in urbem reversum imperator comiter
 admodum honorificeque excepit, triumphoque et praemiis dignis remun-
 eratus est. honorem etiam habuit reliquis omnibus, quorum eo bello
 spectata fuit virtus, eosque eiecit.

Imperante annum secundum Romano, multi eorum qui in re publica
 erant primo loco, insidiarum in imperatorem comperti sunt. princeps

πρωτοφρονὸν καὶ πρωτακτίον Βασιλείον μάγιστρον τὸν λεγόμενον
 Πετεινὸν καὶ τινὰς ἄλλους τῶν ἐπισήμων, τὸν πατρίκιον Πασγά-
 λιον, τὸν πατρίκιον Βάρδακ τὸν τοῦ Λιβός, καὶ Νικόλαον τὸν
 P 644 Χαλκούτζην· οἵτινες ἐβουλεύσαντο κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν ἰππικῶν
 ἀγῶνων κατιόντα διαχειρίσασθαι τὸν βασιλέα, καὶ τὸν Βασιλείον 5
 ἐπὶ τοῦ βασιλικοῦ καθίσαντες θρόνον ἀναγορεῦσαι βασιλέα. ἀλλὰ
 τῆς ἐπιβουλῆς μηνυθείσης τῷ βασιλεῖ παρὰ τινος τῶν συνωμοτῶν,
 Ἰωαννικίον τοῦνομα, τῷ γένει Σαρακηνοῦ, πρὶν ἢ τὴν κυρίαν
 ἐνοστήναι κρατηθέντες παρὰ τοῦ Ἰωσήφ καὶ ἐλεγχθέντες καὶ ἀπη-
 νῶς αἰκισθέντες ἄνευ μόνου τοῦ Βασιλείου, καὶ κατ' αὐτὴν τὴν 10
 ἡμέραν τοῦ ἀγῶνος θριαμβευθέντες, ἐξορία παρεπέμφθησαν καὶ
 ἀπεκάρησαν μοναχοί. χρόνον δέ τινα βραχὺν ἐν αὐτῇ ταλαι-
 B πωρηθέντες ἀνεκλήθησαν φιλανθρώπως αὐτοῖς χρησαμένου τοῦ
 βασιλέως. μόνος δὲ Βασίλειος ὁ Πετεινὸς ἔκφρων γενόμενος ἐτε-
 λεύτησεν ἐν Προικονήσῳ, τῆς δίκης αὐτὸν μετελθούσης ἀνθ' ὧν 15
 δολίως εἰς Στέφανον ἐνεδείξατο τὸν βασιλέα, προδεδωκῶς τοῦτον
 τῷ Κωνσταντίνῳ.

Τὰ δὲ περὶ τὸν Πετεινὸν καὶ τοὺς ἄλλους ἰδὼν ὁ μάγιστρος
 Ῥωμανὸς ὁ Σαρωνίτης, ἐπὶ θυγατρὶ γαμβρὸς ὧν Ῥωμανοῦ γέρον-
 τος, καὶ μὴ τὰ ὅμοια καὶ αὐτὸς πάθοι φοβηθεὶς, φθονούμενος 20
 διὰ τὴν ἑαυτοῦ περιφάνειαν καὶ ὑποπευόμενος, τὴν ἑαυτοῦ οὐ-
 σίαν τοῖς τέκνοις ὡς ἐβούλετο διαμερίσας καὶ τὴν ἐπόλοιπον πένησι
 διανείμας τὸ τῶν μοναχῶν περιβύλλεται ἔνδυμα. καὶ ἐν τῇ τῶν

14 βασ.] Ῥωμανοῦ C

23 διαδοθε C

auctorque coniurationis fuit Basilius Volucris magister, socios habens
 ex illustribus patricium Paschalium, patricium Bardam Libis filium, et
 Nicolaum Chaloutzam. ii statuerant, quo die ludii equestres fierent,
 imperatorem a palatio descendentem necare, in solio eius Basillum col-
 locare et imperatorem proclamare. sed patefecit Romano eorum insti-
 tutum socius conspirationis Ioannicius, natione Saracenus. itaque an-
 tequam dies definita appeteret, a Iosepho comprehensi convicti crude-
 literque excruciatii, solo Basillio excepto, ea ipsa ludorum equestrium
 die in triumpho ducti sunt et relegati rasoque capite monachi facti.
 quanquam ea fuit in ipsis imperatoris humanitas, ut exiguum temporis
 miserias exsilii expertos revocaverit. solus Basilius Volucris insania
 correptus in Proconneso periit, poenasque dedit proditi Constantino per
 fraudem Stephani imperatoris.

At enim magister Romanus Saronita, gener senis Romani, quae
 Volucris et aliis evenissent cernens, veritusque ne idem sibi contingeret,
 quia ob splendorem suum invisus suspectusque esset, opes suas suo
 arbitrato inter liberos suos distribuit, et reliqua pauperibus elargitus
 in monasterium Elegmon se contulit, ibique monachus multos per

Ἐλεγμῶν μωνῆ γενόμενος, καὶ χρόνον συχνὸν ἐν αὐτῇ παραμένοντας, C
ὑπὸ τῶν μετὰ ταῦτα βασιλέων ἐτιμήθη διαφερόντως.

Κατὰ τούτους τοὺς χρόνους ἀνὴρ τις ἀνεφάνη Φιλῶραιος
καλούμενος, ὑπασπιστῆς ὢν Ῥωμανοῦ μαγίστρου τοῦ Μωσηλέ,
6 τοῦ ἐκγόνου Ῥωμανοῦ τοῦ γέροντος. οὗτος ἄνωγεν ἵππου ὠκυ-
τάτου ἐπὶ τῆς ἐφειστρίδος ἰστούμενος ὄρθιος, καὶ ξίφος ταῖς χερσὶ
βαστάζων, τοῦ ἵππου τρέχοντος ὅσον ἐδάματο κυκλῶν ἐπήει τὸν
εὐρίπιον τῆς ἵπποδρομίας, στρέφων ἄνω καὶ κάτω τὸ ξίφος καὶ
μηδ' ὄλως ὑπολισθαίνων τῆς στάσεως.

10 Ἐπέδωκε δ' ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις καὶ πάσαι τὴν Ῥω-
μαίων ἐπιβὴν τε καὶ λυμαινόμενον καὶ διαφθεῖρον τοὺς βόας τὸ λοι-
μικὸν πάθος, ὃ κράθρα κατονομάζεται. φασὶ δὲ τὴν ἀρχὴν τοῦτο D
λαβεῖν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ γέροντος Ῥωμανοῦ. ἔγγιστα γὰρ τῆς
τοῦ Βῶνου κινσίτερης ἀναψυχῆν ἑαυτῷ τῆς θερυνῆς θέρμης πα-
15 λάτια τοῦ Ῥωμανοῦ ἀνεγείροντος, καὶ τῶν θεμελίων καταβαλλο-
μένων, βόας φασὶν εὐρεθῆναι μαρμαρίνου κεφαλῆν, ἣν οἱ εὐρόν-
τες συντρίψαντες εἰς τὴν τοῦ τιτάνου κάμινον ἐμβάλλουσιν. ἔξ
ἐκείνου δ' ἄχρι τῶν τῆδε χρόνων οὐκ ἐπαύσαντο πανταχοῦ τῆς γῆς
ἐπόσην ἢ τῶν Ῥωμαίων περιέχει δύναστίαι, τὰ τῶν βοῶν δια-
20 φθεῖρισθαι γένη.

Ὁ δὲ Ῥωμανὸς παρορημώμενος ὑπὸ τῆς αὐτοῦ γυναικὸς κατ-
ενγεῖν ἐπειράθη τῶν βασιλείων Ἐλένην τε τὴν μητέρα καὶ τὰς
ἀδελφάς, καὶ ἐν τοῖς παλατίοις τῶν Ἀντιόχου περιορίσαι. γνοῦσα

6 τῆς σέλλας margo C
17 βάλλουσαι C

8 τὸν εὐρ.] τὸν κύκλον margo C
18 ἐπαύσαντο C

annos vixit, eatque ab imperatoribus subsequentiſibus in magno honore habitus.

Per idem tempus vir quidam exstitit Philoraeus nomine, stipator magistri Romani Moselis, prognati a Romano sene. is vir iniecta veste equo celerissimo ei insistebat rectus, gladium manibus gestans, quem equo concitatissime currente rotans euripum Circi percurrebat, gladium sursum deorsumque versans, et ne minimum quidem vestigio suo elabens.

Tunc etiam intendit sese morbus pestilens, nomine crabra, iamdudum boves Romanorum tentans atque perdens. ferunt id coepisse imperante Romano sene, cum enim proximo Boni cisternam palatium ille conderet, in quo se ab ardore solis aestivo refrigeraret, dum fundamenta parantur, effossum ferunt bovis marmorei caput, quod ab iis qui repererant confractum et in fornacem calcariam infectum est. ex eo tempore in hunc usque diem pestis armenta boum per universam Romanorum digionem infestare nunquam desit.

Porro imperator uxoris instinctu Helenam matrem et sorores suas a se amovare et in palatium Antiochi relegare statuit. quod pbi rescii-

P 645 δὲ τοῦτο ἡ Ἑλένη καὶ πρὸς Θρήνους ἔτραπείσα καὶ ἀρὰς ἐδυσώπησε τῶν υἱῶν, διαλαβηθέντα τὰς ἐξ αὐτῆς κατάρσας. ἀλλ' αὐτὴ μὲν εἰάθη μένειν κατὰ χώραν, τὰς δ' ἀδελφὰς καταγαγὼν διὰ Ἰωάννου καθήγεμένους τῶν Στουδίου ἀπέκτεινε μοναχάς. αἱ δὲ ἅμα τῇ ὑποχωρήσει τούτου τὴν μοναχικὴν ἀποδυσόμεναι ἐσθῆτα ἐκρεωφά-5 γουν. ἡ δὲ Ἑλένη τῇ τῶν θυγατέρων καταγωγῇ περιαλήθασα, καὶ μικρὸν ἐπιζήσους χρόνον, τῇ κ' τοῦ Σεπτεμβρίου μηνὸς τῆς ε' Ἰνδικτιῶνος ἀπεβίω, καὶ βασιλικῶς ἐκκομισθεῖσα ἐτάφη ἐν τῇ λάρνακι τοῦ πατρὸς.

Νικηφόρος δὲ ὁ Φωκᾶς, ὡς ἔμπροσθεν εἴρηται, προστα-10
B χθεὶς ἐκ Κρήτης ἐπανελθεῖν οὐ συνεχωρήθη εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλεύουσαν, ἀλλ' ἐν τῇ ἀνατολῇ ἐκελεύσθη παραγενέσθαι μετὰ παντὸς τοῦ στρατοῦ. ἀναλαμβάνων γὰρ ἑαυτὸν ἐκ τῆς προτέρας ἡττης ὁ Χυβδῶν ἀναφέρειν ἤρξατο πάλιν, καὶ στρατὸν ἀξιόμαχον ἠθροικῶς προσδόκιμος ἦν ἐπιθήσεσθαι τοῖς Ῥωμαίων ἄρχουσι τε 15 καὶ πρύγμασιν. ἀλλ' ἐν Συρίᾳ γενόμενος ὁ Φωκᾶς, καὶ σταδαία μάχη τοῦτον τρεψάμενος καὶ κατὰ κράτος ἠττήσας καὶ εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Συρίας ἀπελάσας, τὴν πόλιν Βέρροϊαν ἐξεπόρθησε δίχῃ τῆς ἀκροπόλεως, καὶ πολλὴν πλοῦτον λείαν καὶ αἰχμαλώτους ἔλαβεν, ἑλευθερώσας καὶ τοὺς ἐκεῖσε δεσμίους κατεχομένους Χρι-20 στιανοὺς καὶ ἐν' οἴκῳ ἐκπέμψας.

C εἰ δὲ Μαρτίου μηνὸς, τῆς ε' Ἰνδικτιῶνος, ἐν ἔτει 590α',

11 ἀπὸ C 15 ελληφῶς C ἄρχουσι τε καὶ om C 19 λείαν
om C 20 κατεχομένους δεσμίους C

vit Helena, ad quiritationes et exsecrationes conversa filium earum metu a proposito deterruit, estque permissum ei ut in palatio maneret. sorores tamen opera Ioannis, qui Studiani monasterij erat praefectus, abduxit imperator et monachas fecit; quae statim eo digresso vestem monasticam exuerunt et carnes manducarunt. Helena filias aula motas aegerrime tulit, neque diu supervixit, sed diem suum obiit die 20 Septembris, indictione 5. et regali fanere elata in arcam patris est secunda.

Nicephorus autem Phocas Creta, uti diximus, iussus decedere ita est ut non liceret ei Cpolin inde redire: sed mandatum est ut cum omni exercitu in Orientem transiret. nam ab accepta clade se recolligens Chabdanus iam sese erigebat, coactoque ad pugnam idoneo exercitu, videbatur iamiam in Romanos moturus. eum Phocas, in Syriam ut venit, praelio superavit ac fudit, et in Syriam interioram compulsi; urbem Berrhoeam excepta arce evastavit, magnasque ibi opes, praedam locupletem et multos captivos abduxit, liberatis etiam et domum dimissis Christianis qui ibi captivi detenti fuerant.

Anno mundi 6471 mortuus est Romanus imperator, 15 die Martii

ἐτελεύτησι Ῥωμαῖος ὁ βασιλεὺς, ἐτῶν ὑπάρχων κδ', βασιλεύσας
 ἔτη εγ' μῆνας δ' καὶ ἡμέρας ε', ὡς μὲν τινες, τὸ ἑαυτοῦ σαρκεῖον
 προκαταναλώσας ταῖς αἰσχρῶσαις καὶ φιληδόνους πράξεσιν, ὡς δ'
 ἕτερος ἔχει λόγος, φαρμάκοις ἀναιρεθείς. διαδέχονται δὲ τὴν
 5 αὐτοῦ βασιλείαν Βασίλειος καὶ Κωνσταντῖνος οἱ παῖδες αὐτοῦ σὺν
 Θεοφαναῖ τῇ μητρὶ, τεχθείσης αὐτῷ καὶ θνηταρὸς πρὸ δύο ἡμε-
 ρῶν τῆς αὐτοῦ τελευτῆς, ἦν Ἄνναν ὠνόμασαν. ἦν δὲ ὁ Ῥωμαῖος
 μέγας τὴν ἡλικίαν, εἰ καὶ ἐλάττων ἦν τοῦ πατρὸς, τὸ ἦθος ἡμερον
 ἔχων καὶ πρᾶον καὶ τὸ φρόνημα μέτριον. καίπερ δὲ νέος ὢν,
 10 ἀγγίχουσιν ἦν καὶ ὄξος καὶ τὰ πολιτικὰ κυβερνῶν ἰκανώτατος, εἴπερ D
 ἄρα συνεχωρεῖτο παρὰ τῶν θεραπεύοντων. ἀλλὰ τοῦτον οἱ οἰκειό-
 ται τοῖς ταῖς τῆς νεότητος ἐκδεδωκότες ὁρμαῖς, ἵν' ἐκεῖνοι τὰ κοινὰ
 μετιόντες πλοῦτον ἄφροντον ἀποθησαυρίωσιν, ἀνεέργητον καὶ
 ἀνρηιτήδειον ἀπεφάναντο.

15 Ἀπριλίῳ δὲ μηνί, τῆς αὐτῆς ε' ἰνδικτιῶνος, εἴσεισιν ὁ
 Φωκᾶς Νικηφόρος τῇ τῆς δεσποτικῆς κελύσει, τοῦ Ἰωσήφ κατὰ-
 περ καὶ πάλαι κωλύοντος, ἐν Κωνσταντινουπόλει· καὶ ἀπὸ τῶν
 ἐκ τῆς Κρήτης λαφύρων καὶ τῆς Βερροίας ἐθριάμβευσεν ἐν τῷ
 ἰπποδρόμῳ, κομίσας καὶ μέρος τι τοῦ ἱματίου τοῦ βαπτιστοῦ
 20 Ἰωάννου, περ εἶδεν ἐν τῇ Βερροίᾳ ἐναποκεῖμενον. τοῦτον δὲ P 646
 ἰδεῖν καὶ δι' ὑποψίας εἶχεν ὁ Βεργγας· ἀλλ' ὑπόουλως οὗτος
 ὑποκρινάμενος ἐξαπατήσας τοῦτον ἰσχυρῶς τρόπῳ τοιῷδε. Ἐνα

8 αἰσχρῶσαις C	6 Θεοφαναῖ C	12 ἐκδεδωκόσιν C	15 ε'
om C	16 κατὰπερ καὶ πάλιν C	18 ἐν τῇ κρήτῃ C	
20 ἀποθησαυρίων C	21 ὑπόουλως ἔχειν ὑποκρινάμενος	οὗτος C	

mensis, indictione 6, annos natus 24. imperavit annos 3, menses 4, dies 5. mortis causam alii fuisse tradunt, quod luxuriosa et voluptatibus dedita vita corpusculum attrivisset: alii veneno extinctum putant. imperium eius morte ad Basilium et Constantinum ipsius filios et eorum matrem Theophanonem rediit; quae biduo ante mortem mariti filiam quoque peperit, cui Annae nomen fecerunt. statura fuit Romana magna, sicuti a patre minor, ingenio placido ac mansueto, et medio-criter animatus; et quamvis erat iuvenis, satis illi tamen fuisset ingenii ac perspicaciae ad rem publicam gubernandam, si ei id per famulos licuisset, qui eum invenilibus cupiditatibus ac studiis deditum esse voluerunt, ut ipsi rem publicam tractantes ingentes corraderent opes; atque hac ratione eum ignavum et inertem redegerunt.

Eadem 6 indictione, mense Aprili, inssu Augustae Nicephorus Phocas Cypollin venit, Iosepho, ut et ante, ne hoc fieret obstante. duxit triumphum in Circo, inferens in eo Cretensia et Berrhocensia spolia. attulit et partem quandam vestis Ioannis baptistae, quam Berrhocae repositam invenerat. metuebat hunc Bringas et suspectum habebat: sed Nicephorus eum callide elusit hoc commento. Phocas

τινὰ τῶν ὑπασπιστῶν εἰληφῶς ὁ Φωκᾶς περὶ ὄραν ἀρίστου εἰς τὸν οἶκον ἄκεισι τοῦ Ἰωσήφ, καὶ κόψας τὴν θύραν ὅστις εἶη μὴνύειν ἐκέλευσε τῷ θυρωρῷ. μὴνύσαντος δὲ κελευσθεὶς ἐπέσεισι, καὶ κατ' ἴδιαν παραλαβὼν τὸν Ἰωσήφ δεκνυσιν αὐτῷ τρίχινον ἔνδυμα, ὅπερ ἔνδοθεν τῶν ἱματίων ἡμφίεστο, καὶ μεθ' 5 ὄρων ἐπληροφόρησεν ὡς τὴν τῶν μοναχῶν ὑσπαζόμενος πολιτείαν

B πάλαι ἂν περιεβύλετο τὸ σχῆμα καὶ τῶν βιωτικῶν ὑπεξήγαγεν ἑαυτὸν φροντίδων, εἰ μὴ ἐπέσχεν αὐτὸν ἢ τῶν βασιλέων προστάθεια Κωνσταντίνου καὶ Ῥωμανοῦ, καὶ μέλλειν ὅσον οὐπω τὸν οἰκεῖον ἐκπληρῶσαι σκοπόν· καὶ μὴ μάτην ὑποπετεύεσθαι καδικέ- 10 τευσε. τοῦτο θιασάμενος ὁ Ἰωσήφ πίπτει εὐθὺς πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ, μετάνοιαν ἐκζητῶν, καὶ ὡς οὐ πιστεύσει τινὶ πληροφωρῶν λέγοντι ποτε κατ' αὐτοῦ. ὑφειρωῶτο δὲ ὁ Βρίγγας καὶ Στέφανον τὸν βασιλέα, τοῖς ζῶσι μέχρι τότε συναριθμούμενον καὶ ἐξόριστον ἐν Μηθύμνῃ τυγχάνοντα, καὶ διὰ παντὸς ἐφρόντιζεν 15 ὑπὸ ἀκριβεστέρων αὐτὸν εἶναι φυλακὴν. ἀλλ' ἐκεῖνος κατὰ τὴν

C ἐορτὴν τοῦ μεγάλου σαββάτου τῶν θείων μετεσχηκῶς μυστηρίων αἰφνιδίως εὐθὺς τέθνηκε, μηδεμιᾶς προσηγησαμένης αἰτίας, ἀλλὰ τῆς Θεοφανοῦς, εἰ καὶ πόρρωθεν κατώκιστο, κατεργασαμένης αὐτόν.

20

Πέτρος δὲ ὁ τῶν Βουλγάρων βασιλεὺς τὴν εἰρήνην τάχα ἀνανεούμενος ἀποθανούσης τῆς αὐτοῦ γυναικὸς, σπονδὰς πρὸς τοὺς βασιλεῖς ἔθετο, ἡμέρους δοῦς καὶ τοὺς οἰκείους δύο υἱοὺς

1 δ φωκᾶς om C	7 πάλιν C	9 μέλλει C	14 μέχρι
τότε τοῖς ζῶσι C	21 ἀρχηγὸς τῆς	γυναικὸς αὐτοῦ	θανούσης
τῆς C	23 θήμερος C		

assumpto uno suorum stipatorum sub horam prandii ad domum Iosephi sese confert: pulsatis foribus ianitori mandat ut se adesse domino indicet. admissus Iosepho seorsim abducto indusium ex pilis contextum ostendit, iuramentoque confirmat se vitae monasticae cupidum iam pridem fuisse: eam huius seculi curis repudiatis initurum, nisi fuisset studio et fide in Constantinum et Romanum sua impeditus. sed paulo post desiderium suum impleturum. submisso contendere ab ipso ne frustra de se alienum aliquid suspicetur. hoc viso Bringas statim Phocae ad pedes accidit et veniam flagitavit, pollicitus nemini se quicquam de eo deferenti crediturum. metuebatur etiam Stephanum Romani filium Iosephus, viventem etiamnum et Methymnae exsulantem; semperque cogitabat quomodo artiori eum custodia constringeret. verum Stephanus in festivitate magni sabbati divinis impertitus mysteriis subito vitam cum morte commutavit, nulla antecessa causa. sed nimirum Theophano eum, quanquam procul remotum, sustulit.

Per idem tempus Petrus Bulgarorum princeps, mortua sua uxore, renovandae pacis causa foedus cum imperatoribus iicit, obsidesque dat

Βορίσην καὶ Ῥωμανόν· καὶ μετὰ μικρὸν ἀπεβίω. οἱ δὲ υἱοὶ αὐ-
τοῦ ἐν Βουλγαρίᾳ ἐπέμφθησαν μετὰ ταῦτα ἐφ' ᾧ τῆς πατρῴας
ἀντισχέσθαι βασιλείας, καὶ τοὺς κομητοπούλους ἀπελῶξουσιν τῆς
πρόσω φορέως. Δαβὶδ γὰρ καὶ Μωϋσῆς καὶ Ἀαρὼν καὶ Σαμουὴλ, D
5 ἐνδὸς ὄντες παῖδες τῶν μέγα δυναθέντων ἐν Βουλγαρίᾳ κομητῶν,
πρὸς ἀποστασίαν ἀπειδὸν καὶ τὰ Βουλγάρων ἀνέσειον. καὶ ταῦτα
μὲν συνηρέχθη ὡδε.

Ὁ δὲ Βρίγγας ὃν εἶπομεν τρόπον ἀπατηθεὶς ὑπὸ τοῦ Νικη-
φόρου, καὶ τοῦτον ἐάσας οἴκαδε ἀπελθεῖν, μετεμέλετο; καὶ ἐν
10 δεινῷ ἐποιεῖτο ὅτιπερ ἐντὸς ἀρκύων ἔχων τὸ θήραμα ἔλαθε τοῦτο
φρενοβλαβῶς προηκάμενος. ἐμερίμνα γοῦν πῶς καὶ ποία μηχανῇ
τῆς ἀπὸ τούτων ἀπολυθείη φροντίδος. καὶ ἔδοξεν αὐτῷ λυσιτε-
λιστατον εἶναι πρὸς Ἰωάννην μάγιστρον ἰράφαι τὸν Τζιμισκῆν,
ἄνδρα θυμοειδῆ καὶ δραστήριον ὄντα καὶ μετὰ τὸν Φωκᾶν ἐν τοῖς
15 Ῥωμαίων ἐπισημότατον στρατηγοῖς, στρατηγὸν τηρικαῦτα τῶν
ἀνατολικῶν ὑπάρχοντα, ἔτι δὲ πρὸς τὸν μάγιστρον Ῥωμανὸν τὸν
Κουρκούαν, φανερώτατον καὶ ἐπίσημον καὶ αὐτὸν στρατηλάτην P 647
ὄντα τῆς ἀνατολῆς, γράμματα πέμψαι, καὶ φιλοτιμιῶν ὑπέσχέ-
σαι καὶ δωρεῶν καὶ τιμῶν διεγείραι τούτους πρὸς καθαιρέσιν τοῦ
20 Φωκᾶ. ἐγένοντο τὰ γράμματα, καὶ ὁ νοῦς τῶν γεγραμμένων
ἐπῆρχεν οὗτος. εἰ διαναστάντες καθαιρήσουσι τὸν Φωκᾶν καὶ
μοναχὸν ἀποκείρουσιν ἢ τρόπον ἄλλον ἐκ μέσου ποιήσουσι, τὴν
μὲν τοῦ δομestikou τῶν σχολῶν τῆς ἀνατολῆς μεγίστην ἀρχὴν

1 βορίσην C	3 κομητοπούλους C	ἀπελῶξω C	4 μωσῆς C
5 δυναμένων C	6 ἀνέστον C	8 τοῦ om C	12 ἔδο-
ξεν οὖν C	14 τὸν om C	20 ἐγέμετο C	

filios suos Borisen et Romanum; ac paulo post moritur. filii eius in
Bulgariam remittuntur, ut paternum imperium occupent et Cometopulo-
rum impetum reprimant. nam Davidus Moses Aaron et Samuelus, filii
cuiusdam in Bulgaria largiter potentis comitis, res novas moliebantur
et Bulgaros concitabant. atque ita tunc res acta.

Interim Bringas a Nicephoro, ut exposuimus, deceptus, eumque
domum suam abire passus, poenitentia duci, et inique ferre quod peti-
tam praedam stulte ex ipsi casibus dimisisset, sollicitoque meditari qua
arte quave machina meta, quem de eo conceperat, se liberaret. tan-
dem maxime e re fore visum magistrum Ioannem Tzimiscem, virum
animosum ac strenuum et secundum Phocam inter Romanos duces prae-
cipuum, eo tempore Orientalium praefectum, itemque magistrum Roma-
num Curcuam, illustrem et ipsum Orientis ducem, per literas adversus
Nicephorum Phocam excitare magnificis donorum et honorum pollicita-
tionibus. sententia literarum haec erat. si Phocam opprimerent, et
vel monachum facerent vel quocunque modo e medio tollerent, Ioannem

λήφεται ὁ Ἰωάννης, τὴν δὲ τοῦ δομestίκου τῆς δούσεως ὁ Ῥωμανός. κομισθέντων οὖν τῶν γραμμάτων τοῖς δηλωθεῖσιν ἀνδράσιν, ἐπέπερ σχετικῶς ἐκεῖνοι εἶχον πρὸς τὸν Φωκᾶν, ὑπανα-
B γινώσκουσι τε αὐτῷ εὐθέως τὰ γράμματα, καὶ διαναστῆναι πρὸς ἄλκην τὸν Φωκᾶν καὶ γενναῖόν τι καὶ νεανικὸν ἐννοήσασθαι παρε-
 5 κάλουν. ὀκνοῦντα δὲ καὶ ἀναδνόμενον καὶ αὐτοχείρως ἠπείλουν διαχειρῖσασθαι. διὸ καὶ πρὸς τὸν τοῦ θανάτου ἀπρδειλιάσας κίνδυνον τὴν πρόκλησιν ὑπέδεξατο. καὶ δευτέρᾳ τοῦ Ἰουλίου μηνός, τῆς αὐτῆς ε' Ἰνδικτιῶνος, ὑπὸ τῶν ἐν τῇ ἐφᾶ στρατευμάτων ἀπάντων παρακεκινημένων ὑπὸ τοῦ Τξιμισκῆ Ῥωμαίων. ἀναγο-
 10 ρεῦται βασιλεύς.

Καὶ εἰς μὲν λόγος φέρεται οὕτως, ἕτερος δέ, ὁ καὶ δοκῶν ἀληθέστερος, ὡς πολὺν ᾤδινε χρόνον τὴν τῆς βασιλείας ἐπιθυμίαν,
C καὶ οὐ τοσοῦτον αὐτὸν ὁ ταύτης ἕρωσ ἐξέφλεγεν ὅσον ὁ τῆς βασιλίδος Θεοφανοῦς, ἐντυχόντα τε αὐτῇ ὅτι τῇ βασιλευούσῃ διῆγε, 15 καὶ πολλάκις πρὸς αὐτὴν ἐκπέμψαντα τὸν οικειότατον ὑπῆρέτην αὐτοῦ Μιχαήλ. τοῦτο γὰρ καταφωράσας ὁ Βρίγγας ὑπόπτως διέειπε πρὸς αὐτόν.

Τῆς τοίνυν ἀναρρήσεως αὐτοῦ φημισθείσης ἐν Κωνσταντινουπόλει, καὶ τῶν πραγμάτων ἐν ταραχῇ καθεστῶτων, ὁ τὴν 20 φροντίδα τῶν ὄλων ἀνεζωσμένος Ἰωσήφ ἠγωνία καὶ διηπορεῖτο σφοδρῶς ὅ τι καὶ δράσειεν, ὅτι μηδὲ τοῖς πολιταῖς εὖνος ἦν διὰ
D τὸ δυσέντευκτον. κατελθόντος δὲ ἐν Χρυσουπόλει μετὰ παντός

5 τὸν φωκᾶν om C
 cod. Coisl. 135
 σοπόλει C

9 ἕω C
 17 αὐτῷ, omisso ὑπῆρέτην, C

14 ἐξέφλεξεν P, ἐφλεγεν
 23 χρ-

fore domesticum scholarum Orientis, Romanum Occidentis. si cum literas accepissent, Phocae sas, cui honeste cupiebant, recitant; hortanturque ut animum erigat ac fortiter rem magnam aggrediatur: tergiversantem suis se manibus, ni pareret, interfecturos minantur. ita demum Phocae periculo mortis territus assentit; et secunda die Iulii mensis, eadem indictione sexta, ab Orientalibus exercitibus omnibus a Tximisca concitatis imperator Romanorum salutatur.

Fertur et alius hac de re, isque probabilior, sermo. iampridem cum cupiditate imperii, neque tamen tam huius quam Theophanus Augustae amore flagrasse, cum qua et collocutus fuerit cum in urbe ageret, et saepe ad eam Michaelum suorum famulorum fidissimum miserit; idque Bringam deprehendisse, et ob id suspiciones adversus eum concepisse.

Designatione Phocae Cpoli annuntiata, rebusque conturbatis, Iosephus, qui curam omnium rerum sustinebat, animi angebatur, neque satis inveniebat quid consilii sequeretur, cum ne cives quidam ei bene vellent, quibus se aditu difficilem praebere consueviasset. cum autem

τοῦ στρατοῦ Νικηφόρου τοῦ Φωκῆ μετ' εὐφημιῶν, ἔβουλεύσατο ὁ Βρίγγας βασιλεῖα τινα προβαλεῖσθαι, διὰ τούτου οἰόμενος τὸν εὐνοῦν ἐκλύσαι τῆς ὁρμῆς τοῦ στρατοῦ. τέως δὲ τῆς ἀναρρήσειως, ὡς εἴπομεν, τοῦ Φωκῆ γενομένης Βάρδας μὲν ὁ τούτου πατήρ 5 (ἔτυχε γὰρ ἐνδημιῶν τῇ βασιλίδι) ἐκέτης εἰσέρχεται πρὸς τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν, Λέων δὲ ὁ ἐκείνου ἀδελφός, καίπερ φυλαττόμενος ἀκριβῶς, λαθῶν ἀπέθρα καὶ τῷ οἰκίῳ ἠνώθη ὁμαιμονι. οὗ γενομένου παρείθη τὴν ψυχὴν καὶ ἐν πάσῃ ἀμηχανίᾳ καὶ φόβῳ κατέστη ὁ Βρίγγας. ἦν γὰρ καὶ ἀνεπιτήδειος ἐν καιροῖς δυσκό- 10 λοις ὄχλον κολακεῦσαι καὶ καταδημαγωγῆσαι πλήθος· δέον γὰρ προσηγεῖσθαι λόγοις καὶ θωπευτικοῖς πῆν τοῦ πλήθους καταμαλᾶσαι ὁρμῆν, ὁ δὲ μᾶλλον ἐξετράχυνε καὶ ἠγρίωσε. πάντων γὰρ ἐν τῇ P 648 μεγάλῃ συντρεχόντων ἐκκλησίᾳ, αὐτὸς τὸ πλήθος ἐκδειματιῶν λόγους ἐπαφῆκεν ὑπερηφάνους τε καὶ τραχεῖς, "ἐγὼ" φήσας 15 "καταπαύσω ὑμῶν τὴν ἰταμότητα καὶ ἀναισχυντίαν" ποιήσω γὰρ τὸν τοῦ νομίσματος ὠνούμενους σίτον ἀποφέρεσθαι ἐν τῷ κόλπῳ."

Ὅπῳ παρῆλθεν ὀλόκληρος ἡμέρα ἀπ' οὗ τοῦτο εἶρηκε (κυριακὴ γὰρ ἦν, ἐνάτην ἄγοντος τοῦ Ἀυγουστου μηνός), καὶ 20 τῇ ἑσπέρᾳ τῆς αὐτῆς ἡμέρας Βασίλειος ὁ Κωνσταντίνου τοῦ βασιλέως παρακοιμώμενος, δυσμενῆς καὶ ἔχθιστος ὢν τῷ Ἰωσήφ, τοῖς ἑαυτοῦ φίλοις καὶ συγγενεῖσι τοὺς οἰκέτους συμμίζας θεράπον- B

1 μετ' — 4 γενομένης om C 7 ἀδελφῷ ἠνώθη C 11 πρ.
φωναίς καὶ λόγοις θ. C 12 ὁρμῆν καὶ φορᾶν C 14 ἀφῆκεν C
15 ἀποφέρειν γὰρ ὑμᾶς ἐν τῷ κόλπῳ ποιήσω τὸν τοῦ νομίσματος
σίτον C 18 ὀλόκληρος om C 21 καὶ ἔχθιστος om C
22 μίξας C

Nicophorus universo exercitu faustis acclamationibus prosequente Chryso-
polin venisset, de imperatore aliquo designando Iosephus cogitavit,
ratus ea ratione se impetum militum retusurum. ad nuntium porro delati
Phocae imperii huius pater Bardas, tum in urbe degens, supplex
in magnum templum confugit: Leo autem frater Nicophori, tametsi ac-
curate custodiebatur, tamen clam se subdixit et ad fratrem pervenit.
his ita actis concidit animo Bringas, et in summis haesit difficultatibus.
non enim aptus erat ad demulcendam periculosis temporibus multitudi-
nem, sed ubi oportebat blandis sermonibus adlandoque eam demitigare,
magis exasperabat atque irritabat. ita tum quoque omnibus in magnum
templum concurrentibus, superbis atque asperis verbis populum ut per-
terreret, "ego" inquit "compescam vestram ferociam atque impudentiam:
nam efficiam ut quod pro nomismate emitur frumenti, in sinu
liceat portare." actum hoc die dominica, nona Augusti.

Vesperis huius ipsius diei Basilius Constantini imperatoris cubiculari-
us intimus, Iosepho infensissimus, amicis ac propinquis suis suos ad-

τας κατὰ πολλὰ μέρη τῆς πόλεως πέπομφεν εἰς τοὺς οἴκους τῶν ἀντιπραττόντων αὐτῶ. καὶ ἀπὸ πρώτης ὥρας τῆς δευτέρας ἡμέρας μέχρις ἕκτης κατέστρεψαν καὶ ἐξηδάφισαν οἰκίας πλείστας τῶν πολιτῶν, ὧν ἐπισημοτέρα ἦν ἡ τοῦ Ἰωσήφ· οὐ γὰρ μόνον τῶν ἀντιβαίνειν δοκούντων ἐμφανῶν καὶ πολιτικῶν ἀνδρῶν, ἀλλὰ 5 καὶ πολλῶν ἄλλων εὐτελεστέρων, ὧν οὐκ ἀριθμητὸν ἦν τὸ πλῆθος, κατεστράφησαν οἰκίαι· ᾧ γὰρ ποτε διαφορὰ μετὰ τινος ἦν, πλῆθος ἀτάκτων μεθ' ἑαυτοῦ ἐπαγόμενος μηδενὸς κωλύοντος τοῦ-
C τον ἠφάνιζε. πολλοὶ δ' ἐν τῇ τοιαύτῃ ἀταξίᾳ καὶ ἀνθρωποὶ ἐφρονεῦθησαν. ταῦτα δὲ ποιούντες ἐν ταῖς πλατείαις τῆς πόλεως 10 λεωφόροις ἐν τε ταῖς ἀγοραῖς ἐν τε τοῖς στενωποῖς Νικηφόρον ἀνευφήμονν Καλλίνικον. τοῦτο τὸ ἔργον ἐξάγει μὲν τῆς μεγάλης ἐκκλησίας Βάρδαν τὸν πατέρα τοῦ Φωκῆ, φυγάδα οἰκτρὸν καὶ δσον οὐδέπω τὸν κίνδυνον ἐκδεχόμενον, τὸν δὲ Ἰωσήφ τὸν παρακοιμώμενον, τὸν πρὸ τούτου μεγάλα φροσῶντα καὶ ἐπαιρόμενον, 15 εἰς αὐτὴν ἀντεισάγει ἰκέτην ἔλειονδν καὶ ἀμφίβολον ἔχοντα τῆν ἑαυτοῦ σωτηρίαν. οἱ δὲ περὶ τὸν παρακοιμώμενον Βασιλείον τριήρεις κατασκευάσαντες καὶ τὸν βασιλικὸν εἰληφότες δρόμωνα
D μετὰ παντὸς τοῦ στόλου περαιοῦνται ἐν Χρυσουπόλει, καὶ τὸν Νικηφόρον ἐκεῖθεν ἀναλαβόμενοι ἄγουσιν εἰς τὸ Ἑβδομον, αὐτόθεν 20 τε αὐτοὶ τε καὶ πᾶς ὁ δῆμος τῆς πόλεως μετ' εὐφημιῶν καὶ κρότων καὶ σαλπύγγων καὶ κυμβάλων δημοσίας γενομένης προόδου

5 πολιτικῶν ἀνδρῶν καὶ ἐμφανῶν **C** 6 ἦν om **C** 9 στάσει **C**
 12 καλλίνικον ἀνευφήμονν **C** 14 τὸν παρακοιμώμενον om **C** 15 πρὸ τοῦ φροσῶντα μέγала **C** 18 εἰληφότες τὸν βασιλικὸν δρόμωνα καὶ τριήρεις καταρτίσαντες **C**
 19 στρατοῦ **C** χρυσοπόλει **C**

lingens famulos, per multas urbis partes dimittit in adversariorum domos. ii a prima diei Lunae hora usque ad sextam plurimas civium domos, interque has Iosephi vel praecipuam, solo aequaverunt. neque tantum illustrium et in re publica versantium aedes, eorum qui adversari videbantur, sed et tenuiorum innumerae diruebantur. et si cui olim aliquid cum altero discordiae intercessisset, is tum turbam incompositam secum trahens nemine obstante eum perdebat. multique in hoc tumultu etiam homines necati sunt. interim per urbis plateas fora ac angiportus Nicephorum Callinicum (praeclaris potitum victoriis) inclamabant. quae dum geruntur, Bardas e templo, in quod paulo ante supplex miserabiliter confugerat et extrema sibi imminere putarat, prodit; et Iosephus salutis suae tum incertus, qui modo ita inflata superbiebat, in id miser atque deprecans subit. porro Basilus cubicularius cum suis triemes adornat, et imperatoria etiam celoce assumpta cum tota classe Chrysopolin traiciunt, et Nicephorum inde ad Hebdomum, atque hinc omni multitudine urbana deducente cum faustis acclamationibus, plausibus, tubis ac cymbalis publica pompa per auream portam

διὰ τῆς χρυσοῦς πύργου εἰσάγουσιν εἰς τὴν βασιλίδαν. γενόμενοι δὲ ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ Πολύευκτον παρεσκευάσαν τὸν πατριάρχην καὶ τῷ βασιλικῷ αὐτὸν ταινιῶσαι διαδήματι. στέφει οὖν τοῦτον ὁ Πολύευκτος ἐν τῷ ἄμβωνι τῆς τοῦ Θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας, 5 ἡμέρα δὲ ἦν κυριακὴ ἐξ τοῦ Ἀυγούστου μηνὸς ἄγοντος, τῆς 5 ἰνδικτιῶνος.

Ἀποστείλας δὲ τὸν μοναχὸν καὶ σύγκελλον Ἀντώνιον τὸν Στουδίτην τὴν Θεοφανῶ τῶν βασιλείων καταβιβάζει καὶ εἰς τὸ παλάτιον τοῦ Πετρίου ἐκπέμπει. μετ' ὄλιγον δὲ ἐξόριστον τίθεισιν 10 καὶ τὸν παρακοιμώμενον Ἰωσήφ ἐν Παφλαγονίᾳ, καὶ αὐθις μετ' οὐ πολλὸν χρόνον μεταβιβάζει ἐν τινι μοναστηρίῳ λεγομένῳ τοῦ P 649 Ἀσηκηῆτις, ἐν τοῖς Πυθίοις· ὃς ἐπὶ δύο ὄλους ἐκείσε ἐνδιατρίψας ἐνιαυτοὺς ἀπεβίω. χειροτονεῖ δὲ καὶ Βάρδα τὸν ἑαυτοῦ πατέρα Καίσαρα. τῇ δὲ κ' τοῦ Σεπτεμβρίου μηνός, τὸ προσωπίον καὶ 15 τὴν σκηρὴν ἀποθέμενος, ἄγεται νόμιμον γαμετὴν τὴν Θεοφανῶ. τότε δὲ καὶ κρεῶν ἀπεγεύσατο, πρότερον ἀπεχόμενος κρεωδαισίας ἐξ ὅτου Βάρδας ὁ ἐκ τῆς προτέρας αὐτοῦ γυναικὸς ἀποτεχθεὶς αὐτῷ σίος, ἐπαζόμενος ἐν τῷ πεδίῳ καὶ τῷ οἰκίῳ προσπαύων ἀνεπιῶ τῷ Πλεύσῃ, μετὰ δόρατος βληθεὶς ἀκουσίως τέθνηκε. 20 τοῦτο δὲ εἴτε ἐγκρατευόμενος ἐποίει εἴτε καὶ λαθεῖν τοὺς κραποῦν- τας ὑποκρινόμενος, μόνος ἂν εἶδείη μετὰ Θεοῦ ἐκεῖνος. τοῦ γὰρ B

2 ἐκκλησία om C τὸν πατριάρχην καὶ om C 3 βασιλικῷ
 στέφει αὐτὸν ταινιῶσαι. ὁ γοῦν πολύευκτος τοῦτον ἐν τῷ ἄμβωνι
 τῆς μεγάλης ἐκκλησίας στέφει C 8 καὶ — 9 ἐκπέμπει om C
 12 ἀσηκηῆτις C ὃς ἐκείσε ἐνδιατρίψας ἐφ' ὄλους δύο C
 16 κρεωδαισίας om C 17 ἀφ' C 18 παιδίῳ C καὶ
 τῷ οἰκίῳ om C 19 τῷ om C κλειύστη C ἀκου-
 σίως om C 21 θεὸς ἂν εἶδείη C

In urbem ducunt. ut in magnum templum ventum. est, Polyuctus patriarcha ad hoc comparatus eum in suggesto imperatoria insignit corona, die dominico, Augusti decimo sexto, indictione sexta.

Post haec Nicephorus imperator Antonium Studitam monachum et syncellum mittit, qui aula Theophanonem educat et in palatium Petrii includat. paulo post Iosephum in Paphlagoniam relegat, et inde rursus, non longo interposito tempore, in monasterium in Pythiis quod a secretis dicitur, ubi is per duos annos tolerata vita obiit. Bardam quoque patrem suum Caesarem creat. vigesima Septembris die larva deposita uxorem duxit Theophanonem. tunc et carnes gustavit, a quibus hactenus abstinuerat ab eo tempore, quo Bardas ex priore coniuge filius ipsius, in campo equitans et cum patruele suo Pleusa ludens, hasta a nolente ictus periiit. feceritne hoc abstinentiae causa, an ut sic imperatores sua concilia celaret, praeter ipsum solus novit deus. peractis

μον δὲ τελεσθέντος ἐν τῇ κατὰ τὸ παλάτιον νέα ἐκκλησίᾳ, ἐπέπερ
 ἤμελλεν εἰσοδος ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ γενέσθαι, τῆς χειρὸς κατέχων
 αὐτὸν ὁ Πολύευκτος καὶ ταῖς ἱεραῖς ἐγγύσας κινκλίαν, εἰσεῖσι μὲν
 αὐτὸς εἰς τὰ ἄδυνα, ἐκείνον δ' ἐξώδησεν ὀπισθεν, ἐπεσιπὼν μὴ
 πρότερον συγχωρηθῆσεσθαι αὐτὸν εἰς τὸ θυσιαστήριον εἰσελθεῖν, 5
 πρὶν ἂν δέξηται ἐπιτίμια δευτερογαμούντων. ἐλόπησε δὲ ἐν τούτῳ
 τὸν Νικηφόρον, καὶ οὐ διέλιπεν ἔγκοτῶν αὐτῷ μέχρι τῆς τελευ-
 τῆς. διεδέδοτο δὲ καὶ λόγος ἀπανταχοῦ, ὅς οὐ μικρῶς διετάραξε
 τὴν ἐκκλησίαν, ὅτιπερ ὁ Νικηφόρος ἀπὸ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος
 C ἀνάδοχος ἐγένετο τῶν τῆς Θεοφανοῦς ἐνὸς παιδῶν. ταύτης δὲ 10
 τῆς γήμης ὡς εὐλόγου ἀφορμῆς δραξάμενος ὁ Πολύευκτος ἢ χω-
 ρισθῆναι αὐτὸν ἀπεμάχετο τῆς γυναικὸς κατὰ τὸν κανόνα ἢ τῆς
 ἐκκλησίας ἀναχωρεῖν. ὃ δὴ καὶ πεποίηκε, τῆς Θεοφανοῦς ἐξεχθ-
 μενος. συγκαλεσάμενος δὲ τοὺς ἐνδημοῦντας ἐπισκόπους ἐν τῇ
 πόλει καὶ τοὺς τῆς συγκλήτου λογάδας, σκέψιν περὶ τούτου προέ- 15
 θετο. πάντες δὲ οὗτοι τοῦ Κοπρωνύμου εἶναι τὸν νόμον ἔλεγον,
 καὶ δεόν αὐτὸν μὴ φυλάττεσθαι ἔκριναν. τοῦτ' ἄρα καὶ λιβέλλον
 D ἀφρέσιως ὑπογράψαντες τούτῳ ἐπιδεδώκασιν. ἔτι δ' ἀναβαλλό-
 μενον τὸν Πολύευκτον κοινωγῆσαι τῷ βασιλεῖ ὁ Καῖσαρ ἐπληρο-
 φόρησεν ὡς οὐκ ἀνάδοχος γέγονεν. ἀλλὰ καὶ Στυλιανὸς ὁ πρω- 20
 τοπαπᾶς τοῦ μεγάλου παλατίου, ἐξ οὗ πρώτου ἐλέγετο ἡ τοιαύτη
 γήμη διαδραμεῖν, ἐνώπιον ἐλθὼν τῆς συνόδου καὶ τῆς συγκλήτου

1 ἐν τῇ νέα ἐκκλησίᾳ τῇ ἀμφὶ τὸ παλάτιον C 4 αὐτὸς] ἐκεῖ-
 νος P τὸ ἄδυνον C 8 καὶ λόγος δὲ ἐφοῖτα C 17 ταῦτ' C
 21 πρώτη C

nuptiis in novo ad palatium templo, cum in sanctuarium esset intran-
 dum, manu eum tenens Polyeuctus, ut ad sacros cancellos ventum est,
 ipse in adytum introit et imperatorem repellit, atque non intromissum
 iri, priusquam poenas pro secundis nuptiis luisset. molestum hoc fuit
 Nicephoro, et ad finem usque vitae Polyeucto succoensuit. didebatur
 etiam passim rumor, qui non exiguas in ecclesia turbas dedit, unum
 liberorum Theophanonis fuisse a Nicephoro e sacro baptismo susce-
 ptum. eum ut speciosam ansam arripiens Polyeuctus, imperatorem aut
 repudiare uxorem iuxta sacrae constitutionis praescriptum debere con-
 tendebat, aut ecclesia abstinere. atque hoc posterius fecit Nicephorus
 uxori deditus. et convocatis qui in urbe tum peregrini erant episcopis
 ac delectis senatoribus, rem eis deliberandam proposuit. ii omnes con-
 stitutionem eam Copronymi esse, eaque imperatorem non teneri, pro-
 nuntiaverunt; libellumque absolutionibus subscriptum a se ipsi dederunt.
 nihilominus tamen tergiversante patriarcha, et res sacras cum impera-
 tore communes habere recusante, Caesar fidem fecit Nicephorum non
 fuisse susceptorem. sed et Stylianus pontificum palatinorum princeps
 (ipsi protopapam vocant), a quo emanasse iste rumor ferebatur, coram

ἔξωμόσατο μήτ' ἰδῆν μήτε πρός τινας ἀνειπεῖν ὡς ἄρα Βάρδας ἢ Νικηφόρος ἀνάδοχος γένοίτο. ὁ δὲ Παύλεντος καίπερ φανερώς ἐπιорκοῦντα εἰδὼς τὸν Στυλιανόν, τὸ τῆς συντεκνίας συγκαχώρηκεν ἔγκλημα, καὶ ὁ πάλαι ἐνιστάμενος δευτερογαμίας ἐπιτίμιον ἐπὶ 5 θεῖναι καὶ τὸ μέγα τοῦτο παρῆκεν ἀμάρτημα.

Νικηφόρος δὲ τῷ πρώτῳ τῆς αὐτοῦ βασιλείας ἔτει ἐκπέμπει κατὰ τῶν ἐν Σικελίᾳ Σαρακηνῶν τὸν πατρικίον Μανουήλ καὶ νόθον υἱὸν πατραδέλφον αὐτοῦ Λέοντος, τοῦ χρηματίσαντος δομε- P 650 στίκου τῶν σχολῶν καὶ ἐπὶ Ῥωμανοῦ τοῦ γέροντος τυφλωθέντος, 10 στρατὸν αὐτῷ δοῦς καὶ στόλον ἀξιόμαχον· ἀδοξίαν γὰρ ἐδόκει προστριβεσθαι ἑαυτῷ, εἰ τούτου κρατοῦντος ἢ Ῥωμαίων βασιλείᾳ δασμοφορεῖ τοῖς Σαρακηνοῖς. ἀλλ' ἀναγκαῖον εἰπεῖν ἐπιδραμόν- τας τίς ἢ πρός τοὺς Σαρακηνοὺς δασμοφορία, καὶ ὅθεν εἴληφε τὴν ἀρχήν. τῆς πόλειος γὰρ τῶν Συρακουσῶν ὑπὸ τῶν ἐν Ἀφρικῇ 15 Σαρακηνῶν ἀλούσης ἐπὶ τῶν χρόνων Βασιλείου τοῦ Μακεδόνος, καὶ τὴν ὅλην συνέβη νῆσον ὑπ' αὐτῶν κατασχεθῆναι καὶ τὰς αὐ- τῆς πόλεις κατασκαφῆναι, τῆς Πανόρμου μόνης περιποιηθείσης, B 20 ἐξ ἧς ὡς ἕκ τινος ὀρμητηρίου ὀρμώμενδι οἱ Ἀγαρηνοὶ τὴν ἀντιπέ- ραθεν γῆν ἐπεκτήσαντο. ἐκεῖθεν δὲ διαπορδμενόμενοι τὰς νήσους 25 ἐδόχουν ἄχρι Πελοποννήσου, καὶ ὅσον οὐπω προσδόκιμοι παραστή- σεσθαι ἦσαν. ἀμηχανῶν δὲ ὁ βασιλεὺς Βασίλειος, καὶ ἄξιον ἐπηρετήν ἀναζητῶν τῆς τοιαύτης ὑπηρεσίας, τὸν πατρικίον ἔκρινε

4 ἐπιστάμενος C ● ἐπιτίμια C 19 ἐκτίσαντο C 21 δὲ]
οὐν C

concilio et senatu iuravit se neque vidiſſe neque cuiquam dixiſſe quod vel Bardas vel Nicephorus eſſet factus ſuſceptor. Polyenctus ergo, tametsi peierare Stylianum certo ſciebat, crimen compaternitatis omiſiſit; et qui ante urgebat ut ob ſecundas nuptias poena infligeretur, ei quoque magno delicto ignovit.

Nicephorus anno imperii ſui primo contra Saracenos Siciliam tenentes emittit cum claſſe et valido exercitu Manuelum patricium, ſpurium filium Leonis patris ſui, qui domesticus ſcholarum dictus a Romano ſeniore oculis fuerat orbatus: dedecori namque ſibi fore iudicabat, ſi ipſo imperante Romanum imperium tributa Saracenis ſolveret. res ipſa poſtulat ut exponamus, quid tributi Saracenis ſolverit Romanum imperium, atque unde ea res initium habuerit. cum Africani Saraceni Syracuſas cepiſſent imperante Baſilio Macedone, reliquas etiam urbes everterunt, tota inſula potiti, ſolamque Panormum pro arce et receptaculo reliquerunt. inde profecti oppoſitam continentem occupaverunt, ulteriusque progreſſi inſulas uſque ad Peloponneſum omnes vaſtabant, iisque potituri etiam propediem credebantur. quae res cum graviter ſolicitum teneret Baſilium, et is quaereret hominem huic miniſterio ido-

Νικηφόρον καὶ δομέστικον τῶν σχολῶν, ἐπιωνυμίαν φέροντα τοῦ
 Φωκά, ἀπό τινος τῶν προγόνων αὐτοῦ ἀριστεύσαντος. πάππος
 ὁ Νικηφόρος ἦν τοῦ βασιλέως Νικηφόρου, ἀνὴρ γενναῖός τε καὶ
 σκευτός, τὰ πρὸς θεόν τε εὐσεβής καὶ τὰ πρὸς ἀνθρώπους δίκαιος.
 C οὗτος μετὰ τινος στρατοῦ εἰς Ἰταλίαν περαιοθεὶς ἐντὸς ὀλίγου τοὺς 5
 Σαρακηνοὺς τῆς Ἰταλίας ἀπήλασε καὶ ἐν Σικελίᾳ ἠσυχάζειν ἠνάγ-
 κασε. τούτου τοῦ ἀνδρὸς καὶ γὰρ λέγεται δομήσασθαι τοὺς Ἰτα-
 λούς εἰς μῆμην ἄληστον τῆς αὐτοῦ ἀρετῆς, οὐ διὰ τὴν ἐλευθε-
 ρίαν μόνην ἀλλὰ καὶ δι' ἕτερον ἔργον ἀξιαφῆγητον. οἱ γὰρ Ῥω-
 μαῖοι ἐν τῷ μέλλειν οἴκαδε ὑποστρέφειν μετὰ τοῦ σφῶν στρατη- 10
 γοῦ πολλοὺς τῶν Ἰταλῶν κατασχόντες ἔσπευδον δούλους εἰς τὴν
 περαιοίαν διαβιβάζουσι· οὗ γινωσκέντος μηδὲν ὅλως εἰπῶν ὁ Νικη-
 φόρος μηδ' ὑπόνοιάν τινα δεδωκώς πρὸ τοῦ ἐν Βρεντισίῳ γενέσθαι
 (ἐκεῖθεν γὰρ ἔμελλον πρὸς τὴν Ἰλλυρίδα διαπερᾶν), ὡς ἐκεῖσε
 D ἐγένοντο, αὐτὸς δι' ἑαυτοῦ ἕκαστον τῶν στρατιωτῶν ἐμβιβάζων 15
 τοῖς πλοίοις περᾶν παρεσκεύαζε, καὶ οὕτω τοὺς ἐγχωρίους εἴασε
 τὴν ἑαυτῶν χώραν ἀδεῶς κατοικεῖν. διετέλεσεν οὖν εἰρηνεύουσα
 ἡ Ἰταλία μέχρι τῶν χρόνων τοῦ πορφυρογενήτου Κωνσταντίνου
 καὶ τῆς αὐτοῦ μητρὸς· ἐπ' ἐκείνων δὲ πάλιν κινήθεντες οἱ Σαρα-
 κηνοὶ μηδενὸς κωλύοντος τὴν Ἰταλίαν κατέτρεχον. συνιδόντες οὖν 20
 αἱ κρατοῦντες ὡς οὐχ οἳοί τε εἰσι πρὸς τε τοὺς ἑσώους Σαρακηνοὺς
 καὶ πρὸς τοὺς ἐσπερίους ἀντέχειν, ἤδη καὶ τῶν Βουλγύρων τὰς

8 τῆς ἀρετῆς ἐκείνου C 12 διαβιβάζειν. ὁ γοῦν νικηφόρος
 τοῦτο γινώσκων, μηδὲν ὅλως εἰπῶν C *14 ἐκεῖθεν] ἐκεῖσε C
 15 τῶν στρατῶν ἕκαστον C

neum, Nicephorus placuit, patricius et domesticus scholarum, qui co-
 guomen Phocae gerebat, quod quidam ipsius maiorum rebus praeclare
 gestis fuerat meritis. hic Nicephorus, Nicephori imperatoris avus,
 homo generosus prudens ac pius in deum et erga homines iustus, cum
 exercitu in Siciliam profectus brevi temporis spatio Italia Saracenos
 expulit, coegitque eos ut se in Sicilia continerent. ferunt Italos huic
 viro aedem posuisse ad perpetuam virtutis eius memoriam, non ideo
 tantum quod eos liberavisset, sed et ob aliud memorabile factum. et-
 enim Romani domum cum ductore suo reversari multos Italorum com-
 prehenderant, quos volebant in servitutem secum abducere. re com-
 perta Nicephorus, nihil dicens neque ullam suspicandi occasionem prae-
 bens, ut Brundisium est perventum (inde enim erant in Illyricum traie-
 cturi), ipse unumquemque classiariorum singulatim in navim ingredi
 iussit et traicere, atque sic Italos in Italia reliquit. pacata exinde fuit
 Italia usque ad imperium Constantini Porphyrogeniti et matris eius.
 tum rursus Saraceni insurgentes Italiam nemine prohibente infestarent.
 et imperatores animadvertentes se non pares esse bello simul contra
 Orientales et contra Occidentales Saracenos gerendo, praesertim rupto

σπονδὰς λελευκότων, σπείσασθαι ἐγνώκεισαν μετὰ τῶν ἐν Σικελίᾳ Σαρακηνῶν. ἐγένοντο οὖν σύμφωνα δι' Εὐσταθίου τοῦ στρατηγοῦ Καλαβρίας, ἐνὸς ὄντος τῶν βασιλικῶν θαλαμηπόλων, ἐφ' ᾧ δασμὸν ἐτήσιον δίδοσθαι τοῖς Σαρακηνοῖς χρυσίου χιλιάδας κβ'.

5 γενομένων δὲ τῶν σπονδῶν Ἰωάννην πατρίκιον τὸν ἐπίκλην Μου- P 651
ζάλωνα στρατηγὸν τῆς Καλαβρίας προῦβύλλοντο, ὃς φορτικῶς κατάρχων τῶν ἐγχωρίων ὑπ' αὐτῶν ἀπεισάγη, προσχωρησάντων τῷ ῥήγῃ Λογγιβαρδίας Δανδούλφῳ, Ῥωμανοῦ τοῦ γέροντος ἄρτι τὰ σκῆπτρα κατέχοντος Ῥωμαίων. ὑφ' οὗ συμφέρον ἐνομισθῆ

10 στράτιώτας πεμφθῆναι μετὰ νεῶν, τὸ ἀπορρυγῆν τῆς ὀλότῆτος μέρος ἐπανασώσασθαι. προσεπέμφθη δὲ Κοσμῆς πατρίκιος Θεσσαλονικεύς, γνώριμος ὢν τῷ Δανδούλφῳ. καὶ περαιωθεὶς οὗτος εἰς Ἰταλίαν καὶ τῷ Δανδούλφῳ συμμίζας παρήγει ἀποσχέσθαι τῆς χώρας Ῥωμαίων καὶ τῷ βασιλεῖ συμφιλιωθῆναι καὶ ἀντὶ πολεμίου B

15 φίλον αὐτὸν ποιῆσαι καὶ σύμμαχον. ἀπαναινομένου δὲ τοῦτου τὸ πρῶτον, ὁ Κοσμῆς ἀνὴρ φρόνιμος ὢν καὶ συνετὸς "ἐμοὶ μὲν" εἶπε πρὸς τὸν Δανδούλφον "χρέος ἦν τὰ σωτήρια συμβουλευσαὶ τῷ φίλῳ. εἰ δ' αὐτὸς πεισθῆναι μοι οὐ θέλεις τὰ λυσιτελεῖ συμβουλεύοντι, τότε γνώσῃ τῆς ἀληθείας διαμαρτήσας κατὰ πολὺ,

20 ὅταν σεαυτὸν τε καὶ τὸ ἔθνος ἅπαν τοῖς μεγίστοις ὑποβαλὼν κενδύνοις ἀπαγορεύσεις, μὴ δυνάμενος πρὸς οὕτω μεγάλην καὶ ἰσχυρὰν ἀντιτάττεσθαι δυναστείαν." συνεὶς οὖν ὁ Δανδούλφος τὰ

2 εὐσταθίαν C
λανδούλφῳ C
20 τοῖς om C

6 προῦβάλλοντο libri
10 ἐκπεμφθῆναι C
22 ἀντιτάττεσθαι C

8 δουλι C
13 ἐν Ἰταλίᾳ C

iam etiam a Bulgaris foedere, pacem cum Siciliensibus Saracenis componere statuerunt. pactumque est, agente rem Eustathio Calabriae praefecto, uno de imperatoris cubiculariis, ut Saracenis darentur tributi nomine quotannis aureorum 22 milia. firmata pace Ioannem patricium cognomento Muzalonem Calabriae praefecerunt. is cum se imperiosius in subditos gereret, est ab iis interfectus, atque ii se dederunt Dandulpho regi Longibardiae, cum iam Romanus senior imperium occipisset. hic Romanus utile censuit ut missa classe pars imperii amissa recuperaretur. praemittit tamen Cosmam patricium Thessalonicensem, notum Dandulpho. is cum traiecisset in Italiam, cum Dandulpho collocutus hortatur ut a Romanorum ditione abstineat et cum imperatore foedus ineat, eumque pro hoste amicum potius sociumque sibi conciliet. Dandulpho primum renuente Cosmas, ut erat homo prudens, "mihi quidem" inquit "necesse erat homini amico suggerere consilium salutare. cui si tu parere non vis, experiere falsum animi te admodum fuisse, ubi te et nationem totam in summum adduxeris discrimen, et impar tam potentis imperii viribus subistandis de rebus tuis desperaveris." Dan-

δίοιτα συμβουλευέειν τὸν πατρίκιον, ἐδέξατο τὴν παραίνεσιν καὶ
 C ἐπέειπτο, νουθετήσας καὶ τοὺς ἄρχοντας τῶν ἀποσιάντων θεμά-
 των τῇ προτέρᾳ προσδραμεῖν ἀρχῇ καὶ τὸν σφῶν ἐπιγνώσαι βασι-
 λεία, ὧν πεισθέντων εἰρήνη βαθεῖα πάλιν κατεῖχε τὰ ἐν Ἰταλίᾳ
 καὶ Λογγιβαρδίᾳ πράγματα. 5

· Ὁ δὲ τῶν Βουλγάρων ἀρχηγὸς Συμεὼν πολλὰ κατὰ Ῥω-
 μιῶν στήσας τρόπαια καὶ φρονηματισθεὶς ἐπὶ τούτοις καὶ τὴν
 Ῥωμαίων ἀνευροπόλει βυσιλείαν. τοῖνον πρὸς Φατλοῦν τὸν δυ-
 νάστην τῶν Ἀφρων ἐκπέμψας προετρέπετο στόλον κατὰ τῆς βα-
 σιλίδος ἀναγαγεῖν, ὑπισχνεῖτο δὲ καὶ αὐτὸς διὰ Θράκης ἐλθεῖν 10
 πολὺν καὶ βαρὺν στρατὸν ἐπαγόμενος, καὶ γενομένων ὑφ' ἐν τῶν
 D στρατευμάτων διὰ τε γῆς καὶ θαλάσσης ἐκπολιορκῆσαι τὴν βυσι-
 λεύουσαν, καὶ τὸν ταύτης πλοῦτον διανεμασθαι ἐπ' ἴσης, καὶ
 αὐτὸν μὲν ἐπ' οἴκου ὑπονοστήσαι, τοῦτον δὲ τῇ Κωνσταντινου-
 πόλει καταλιπεῖν. ἔλαθον οὖν οἱ Βούλγαροι πρὸς τὴν Ἀφρικὴν 15
 ἀποπλεύσαντες, καὶ δόξαντος τοῦ Συμεὼν ὠφέλιμα παραινεῖν
 εἰλήφασί τινας Σαρακηνοὺς ἔλλογιμους ὥστε ἐμπεδῶσαι τὰ δε-
 δογμένα. ἐν τῷ ὑποστρέφειν δὲ περιπίπτουσι τοῖς Καλαβροῖς καὶ
 πρὸς τὸ Βυζάντιον ἀναπέμπονται μετὰ τῶν Σαρακηνῶν. οὗς
 ἰδὼν ὁ βασιλεὺς (Ῥωμανὸς δὲ ἦν ὁ γέρων) καὶ τὴν κοινοπραγίαν 20
 μαθὼν ἀκριβῶς, καὶ ὡς εἰ τοῦτο γένηται κατανοήσας οὐ μικραῖς
 φροντίσιν ὑποπεσεῖται, δεῖν ᾗθήθη μεγαλοφροσύνη καὶ εὐεργεσίᾳ
 P 652 τοὺς Σαρακηνοὺς ἀναχαίτσει τῆς παρουσίας ὀρμῆς. τοὺς μὲν οὖν

11 πολὺν καὶ om C

19 ἀποπέμπονται C

dulphus intelligens Cosmam recte monere, accipit consilium et foedus
 icit: hortatur etiam principes reliquarum quae defecerant provinciarum,
 ut ad priorem redeant statum suumque imperatorem agnoscant. his
 actis rursus in Italia ac Longibardia alta pax erat.

Interim Simeon Bulgarorum princeps animo elatus ob multas de
 Romanis reportatas victorias imperium quoque Romanum animo iam
 occupabat. mittit igitur legatos ad Phatumum Afrorum principem,
 hortaturque ut classem ad Cpolin adducat. se eodem per Thraciam
 cum valido ac copioso exercitu accessurum: coniunctis viribus se urbem
 terra marique expugnaturus, et divitias eius aequis portionibus inter se
 divisuros, et Saracenis domum reversis se Cpolin retenturum. Bulgari
 missi clam in Africam navigant; et Saraceni, cum iudicarent Simeonem
 utiliter consulere, quosdam suorum primarios viros mittunt cum Bulgaris,
 qui pactum confirment. ea legatio in reditu a Calabris intercepta, et
 Bulgari Saraceni que ii ab his Cpolin ad imperatorem Romanum senem
 missi. qui cum consilium illud hostium de societate coeunda percepisset,
 ac intelligeret, si id succederet, magnum rebus suis imminere pericu-
 lum, existimavit sibi Saracenos magnificentia et beneficiis ab eo insti-

Βουλγάρους ἔθετο ἐν φυλακῇ, δώροις δὲ τοὺς Σαρακηνοὺς ἀδροῖς φιλοτιμησάμενος, ἔτι δὲ καὶ ξένια τῷ αὐτῶν ἐκπέμψας δεσπότην πολῦτιμα, ἀπαθεῖς κακῶν ἐξαπέστειλε, φράζειν εἰπὼν τῷ κυρίῳ αὐτῶν ὡς οὕτως ἀμείβειν οἶδαςιν οἱ βασιλεῖς Ῥωμαίων τοὺς ἐαυ-
 5 τῶν πολεμίους. ἀπελογίσατο δὲ καὶ περὶ τῆς ἐτησίου δασμοφο-
 ρίας, ὡς οὐκ ἀναβολῇ τοῦτο καὶ ὑπερθέσει ὑστέρησεν, ἀλλὰ διὰ
 τὴν ἐπικρατοῦσαν τρικαῦτα κατὰ τὸν τόπον ταραχὴν. ἐπαναδρα-
 μόντων οὖν πρὸς τὸν οἰκεῖον δυνάστην τῶν Σαρακηνῶν, καὶ ἃ τε
 10 πᾶσοιεν πρὸς τοῦ βασιλέως διηγησαμένων καὶ τὰς εἰς αὐτοὺς φιλο- B
 φροσύνας ἐξυμνησάντων, ἀποδεδωκότων δὲ καὶ ἄπερ ἐπήγοντο
 πρὸς ἐκεῖνον δῶρα, ἦσθεῖς ὁ Φατλοῦμ ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἤκουσε, τῶν
 τε ὀφειλομένων αὐτῷ φέρων τὰ ἡμίση Ῥωμαίοις ἐχαρίσατο καὶ
 ἀπὸ τῶν εἴκοσι καὶ δύο χιλιάδων τὰς ἑνδεκα ἐκκέκοφεν. ἐδίδοντο
 15 οὖν ἕξ ἐκεῖνου μέχρι τῆς τοῦ Νικηφόρου ἀναρρήσειως τοῖς Σαρακη-
 νοῖς ταῦτα. ἀλλὰ σωφρονοῦντων μὲν ἀρχόντων καὶ δικαίων ταῖς
 χώραις τυγχανόντων, αὐτοὶ τε οἱ ἀρχόμενοι ἄλυπον ἦγον βίον καὶ
 ζωὴν, καὶ ὁ δασμὸς ἀπεδίδοτο τοῖς Σαρακηνοῖς ἀπραγμῶνως.
 20 ὀπηνίκα δ' ἡ ἀρχὴ ἀδίκους καὶ πλεονέκταις ἐνεπιστεύετο, καὶ τὸ C
 ὑπῆκουσεν ἐκακοῦτο καὶ αἱ πρὸς τοὺς Σαρακηνοὺς σπονδαὶ διε-
 σείοντο. καὶ γὰρ δὴ παρὰ τοῦ πορφυρογεννήτου ὁ Κρηνησις
 Χαλδίας τῆς Καλαβρίας γενόμενος στρατηγὸς τοὺς ἐν Ἀφρικῇ
 καὶ Σικελίᾳ Σαρακηνοὺς μέλλοντας ἄρδην ὑπὸ τοῦ λιμοῦ καὶ τοῦ
 πολέμου τῶν ἐν Κυρήνῃ Σαρακηνῶν ἀπολωλέναι, δι' οἰκίαν

6 τούτου C 10 ἀ ἐπέγοντο C 12 δῶρων C 13 τὰ P
 15 τῆς χώρας τυγχανούσης C 16 βίον καὶ om C 21 χάριδος C

tato esse detrahendos. ergo datis in custodiam Bulgaris, Saracenos splendidis donis afficit, missisque per eos etiam ipsorum principi xeniiis illaesos dimittit, iubetque eos demino suo dicere, hoc modo imperatores Romanos suis hostibus paria referre. et de annua pensione se excusat, dilationem eius affirmans non studio sed ob tumultus tunc iis locis ortos factam. reversi ad suum principem Saraceni exponunt ut a Romano fuerint tractati, eiusque praedicata liberalitate dona ab eo missa offerunt. quae omnia ita fuerunt Phaulmo grata, ut tributis semiasem Romanis dimitteret, hoc est, de 22 milibus undecim abscinderet. id tributis Saracenis ex eo tempore usque ad Nicephori designationem persolutum fuit. quoties iuxta provincias praefecti fuere moderati atque iusti, subditi quoque tranquillam egerunt vitam, et Saracenis placide est satisfactum. cum vero iniusti et avari praefecti essent interdum, ii et subditos vexabant et pacem cum Saracenis inquam labefactabant. namque etiam sub Porphyrogenito Crenita Chaldae in Calabria praefectus Saracenos Africanos ac Sicilienses, quibus ob penuriam et bellum a Cyrenensibus Saracenis illatum extrema imminebant, avaritia

πλεονεξίαν ἀνεκτήσατο καὶ τοὺς ὑπὸ χειρὶ οὐ μετρίως ἐκάκωσε·
 πάσας γὰρ τὰς πρὸς τὸ ζῆν ἀφορμὰς εὐώνως ἀπὸ τῶν ἐγγυωρίων
 ὠνούμενος πολλοῦ τοῖς Σαυρακηνοῖς ἐλίπρασκεν, ἀπραγμόνως παρέ-
 χουσι τὰς τιμὰς τῷ εὐπόρως ἔχειν χρυσίου διὰ τὴν ἐκ τοῦ λιμοῦ
 D καὶ τῶν πολέμων στενοχωρίαν. πλὴν ὁ μὲν Κρηνίτης ὑπὸ τοῦ 5
 Κωνσταντίνου παρυλυθεὶς τῆς ἀρχῆς τὰ τε χρήματα ἀφῆρέθη
 μετ' ἀλοχῆνης καὶ καταγηρύσας ἀπέθυνε· κατὰ δὲ τὸν τοῦ πολέ-
 μου καιρὸν φρυγάδας Καρχηδονίους αὐτομολήσαντας οἱ Ῥωμαῖοι
 ἐδέξαντο, οὗς οὐδαμῶς ἀπήτουν οἱ Καρχηδόνιοι. μᾶλλον μὲν
 οὖν καὶ τὸν ἐτήσιον δασμὸν συνεχώρουν, δεδοικότες μή πως κω- 10
 λύσωσιν οἱ Ῥωμαῖοι σκανδαλισθέντες τὴν τῶν ἐπιτηδείων ὠνὴν
 καὶ κινδυνεύσωσιν οὗτοι διαφθαρῆναι λιμῶ. ὕστερον δὲ τοῦ πο-
 λέμου διαλυθέντος τοὺς τε αὐτομόλους ἐζήτητον καὶ τὴν δασμοφο-
 ρίαν. μηδεὶς δὲ παρέχοντος αὐτοῖς διέλυσαν τὴν εἰρήνην, καὶ
 περαιούμενοι καθ' ἐκάστην τὴν Καλαβρίαν ἐδήουν. Κωνσταν- 15
 τίνος τοίνυν ὁ βυσιλεύς μὴ θελήσας, ὡσπερ ὁ πενθερὸς αὐτοῦ,
 μελιχίως ὑπέλθειν τοὺς Σαρακηνοὺς καὶ τὴν εἰρήνην ἀνανεώσου-
 σθαι, ἀλλὰ πολέμῳ μᾶλλον κρῖναι τὰ πράγματα διανοηθεὶς, δύ-
 P 653 ναμιν ἀξιόμαχον συναγείρας καὶ ἄρχοντα ἐπιστήσας αὐτοῖς τὸν
 πατρικίον Μαλακηνὸν εἰς Καλαβρίαν ἀπέστειλεν, ἐνωθῆναι κε- 20
 λέυσας τῷ στρατηγῷ τῆς χώρας (Πασχάλιος δ' οὗτος ἦν, ὁ πρὸ
 μικροῦ μνημονευθεὶς) καὶ κοινῇ μετ' αὐτοῦ ἀναδέξυσθαι τὸν
 παρὰ τῶν Καρχηδονίων καὶ Σικελῶν ἐπισειόμενον πόλεμον. ἐπέ-

7 καὶ κατὰ τὸν P
 κεινὸν C

12 καὶ om C

14 διετέλεσαν C

20 μαλα-

ductus sublevavit, et subditos non leviter vexavit. nam villi pretio coe-
 mens quae ad vitam sustinendam erant necessaria, magno ea Saracenis
 vendidit, qui quod auro abundabant et fame belloque premerentur, li-
 benter pretium quodvis persolvebant. verum huic Crenitae a Constanti-
 no imperium abrogatum est, eidemque pecunia adempta est, et cum
 dedecore consenuit atque diem suum obiit. eodem bello Romani Car-
 thaginenses perfugas susceperunt, quos neque reposcerunt Carthagenen-
 ses; et tributum praeterea non exegerunt solitum, veriti ne offensais
 Romanis et alimentorum parandorum facultatem adimentibus fame peri-
 clitandum esset. post bello confecto et perfugas et tributum requisi-
 verunt; et repulsam passi pace confusa identidem Calabriam classe in-
 festaverunt. igitur Constantinus non, ut socer ipsius fecerat, Sarace-
 nos delinire et pacem cum eis renovare volens, sed bello potius decer-
 nere, exercitum validum coegit. eumque duce patricio Malaceno in
 Calabriam misit, et coniungere se cum praefecto eius regionis iussit
 Paschalis, cuius paulo ante facta mentio, ac communi opera bellum a
 Carthaginensibus et Siculis illatum defendere. praefecit etiam Macro-

στησε δὲ καὶ τῶ πεμφθέντι στόλῳ τὸν Μακροϊωάννην. οἵτινες κατὰ χώραν γενόμενοι μυρία ἕδρων εἰς τοὺς αὐτόχθονας κακά, πλειονεκτοῦντες καὶ ἄλλα ποιοῦντες ἃ καὶ αὐτοὶ ἂν ὤκησαν οἱ πολέμιοι. ταῦτα πυθόμενος ὁ τῶν Σαρακηνῶν ἀμηρῆς Ἀβουλχαρῆ 5 (ἤδη γὰρ ὁ Φατλοῦμ ἐτεθνήκει) καὶ τοὺς ἑαυτοῦ παραθαρρῆνας, καὶ μὴ φοβηθῆναι παραινέσας στρατὸν τοιαῦτα εἰς τοὺς οἰκείους B ἐνδεικνύμενον τὰ κακά, πόλεμον ὑπαντιάσας συνίστησι κραταῖον, καὶ νίκην ἤρατο ἀρίστην τε καὶ καλλίστην· μικροῦ γὰρ ἂν ἐάλωσαν καὶ οἱ στρατηγοὶ ζωγρῆλαι.

10 Μετὰ δὲ τοῦτο Κωνσταντῖνος ὁ βασιλεὺς Ἰωάννην ἀσηκρή- τις, τὸν τὴν ἐπωνυμίαν Πιλᾶτον, περὶ εἰρήνης ἐκπέμπει διαλεξόμενον τοῖς Σαρακηνοῖς. εἰωθότες δ' οὔτοι μὴ ταῖς νίκαις ἐπαίρεσθαι ἀλλὰ τὴν εἰρήνην καὶ κρατοῦντες ἀσπάζεσθαι, προθύμως ὑπήκουσαν καὶ ἐπὶ τινὰ χρόνον εἰρήνην ἔθεντο. τούτου δὲ διε- C 15 ρηκῆτος πάλιν διαπερῶντες ἐληλάτουν τοὺς Καλαβρούς. καὶ πάλιν ὁ Κωνσταντῖνος δύναμιν κατ' αὐτῶν καὶ ναυτικὴν ἐκπέμπει καὶ πεζικὴν· ἤρχον δὲ τῆς μὲν ναυτικῆς δυνάμεως ὁ τὴν ἐπωνυμίαν Κραμβέας καὶ ὁ Μωρολέων, ἰστρατῆγει δὲ τῶν πεζῶν ὁ πατριχίος Ῥωμανὸς ὁ Ἀργυρός. γενόμενοι δ' ἐν Ὑδροῦντι καὶ 20 τὰς ναῦς νειολήσαντες ὑπὲρπέζοντο πρὸς τὸν εἰς Σικελίαν ἀπόπλουν. οἱ δὲ Σαρακηνοὶ τῇ φήμῃ διαταραχθέντες (ἐπίσταται γὰρ αὕτη τὰ μικρὰ μεγαθύνειν καὶ τὰ πράγματα πρὸς τὸ φοβερώτερον ἐξαγγέλλειν) καὶ μὴ τι πάθωσι δεισαντες διὰ τὸ ἀλφινιδίως D

1 δὲ om C 7 ἐπιδικνύμενον C 10 ἀσηκρήτην C 19 Ῥωμανὸς] Μαριανὸς C

ioannem classi quam mittebat. hi cum in Calabriam venissent, provincialibus innumera intulerunt maleficia, expilantes eos, et ea facientes quae vix ipsi hostes erant facturi. quae ut rescivit ameras Saracenum Abulchares (iam enim Phatlumus e vivis excesserat), cohortatus suos ne sibi a tali metuerent hoste cuius tantae in suos essent iniuriae, Romanis occurrit, gravique commissa pugna pulcherrimam obtinuit victoriam, ipsis prope captis ducibus.

Secundum haec imperator Ioannem a secretis, cognomine Pilatum, ad tractandam cum Saracenis pacificationem misit. qui cum consuevissent victoriis non efferrī sed pacem etiam rebus secundis exoptere, faciles sese ei prae buerunt, et ad certum tempus indutias pacti sunt. elapso eo tempore rursus mari transmissio Calabriam vexarunt. itaque etiam Constantinus contra eos navales terrestresque emisit copias. classem dncebant Crambeas et Moroleon, alteras patricius Romanus Argyrus. iamque hi Hidruante navibus subductis ad navigandum in Siciliam sese parabant, cum Saraceni fama, quae parva amplificare et terribilius narrare solet, perturbati, et quod hostes sibi imparati subito

αὐτοῖς ἀπαρμακείοις γειτονῆσαι τοὺς πολεμίους, Πανικῶ δειματι
 συσχεθέντες καὶ τὸ ἐαυτῶν καταλιπόντες στρατόπεδον ἔφυγον ἐκ
 τοῦ Ῥηγίου καὶ πρὸς τὴν Σικελίαν διεπεραιώθησαν. ἐν δὲ τῷ
 πρὸς Πάνορμον ἀποπλεῖν βαρυτάτῳ χειμῶνι περιπεσόντες, καὶ
 τῶν σκαφῶν ὑπὸ τοῦ κλύδωνος συντριβέντων, μᾶλλον δὲ ὑπὸ 5
 Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ τοῦ παρ' αὐτῶν βλασφημουμένου, διολώλασιν
 ἄπαντες. σπένδονται τοίνυν τοῖς Ῥωμαίοις, καὶ διετηρήθη τὰ
 τῆς εἰρήνης μέχρι τῆς ἀναρρήσεως τοῦ Φωκά. ἄρτι δ' αὗτος
 ἀναγορευθεὶς βασιλεὺς, πέρα δεινῶν ἠγησάμενος δασμοφορῆσαι
 Σαρακηνοῖς, τὸν Μανουήλ, ὡς εἶπομεν, ἀποστέλλει μετὰ δυνά- 10
 μews κατ' αὐτῶν. οὗτος δὲ νέαν ἄγων τὴν ἡλικίαν καὶ στρατιώ-
 ταις κατατετάχθαι, οὐ μὴν γε καὶ στρατηγεῖν ἄξιος ὢν, ὑπάρ-
 χων δὲ καὶ πολλοῖς ἄλλοις πάθεισι κατάσχετος καὶ μηδὲν τῶν τὰ
 P 654 κρείττω συμβουλευόντων ἐπιστρεφόμενος, ἐν τισι τόποις τραχέσι
 τε καὶ δυσβάτοις τῆς Σικελίας μετὰ παντὸς ἀποκλεισθεὶς τοῦ 15
 στρατοῦ παραδίδεται πανωλεθρία. ἐάλω δὲ ζωγρίας καὶ Νική-
 τας πατρικίος καὶ τοῦ στόλου δρογγάριος ὁ εὐνοῦχος, καὶ εἰς
 Ἀφρικὴν δέσμιος πέμπεται. καὶ ὁ μὲν Μανουήλ τοιαύτης ἔτυχε
 τῆς καταστροφῆς, παραίτιος ἀπώλειας γενόμενος καὶ παντὶ τῷ
 στρατῷ. 20

Ὁ δὲ βασιλεὺς ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ ἐκπέμπει κατὰ Κιλικίας
 Ἰωάννην μάγιστρον καὶ δομέστικον τῶν σχολῶν τῆς ἀνατολῆς ἤδη
 προβεβλημένον, τὸν Τζιμισκῆν. γενόμενος δ' οὗτος πρὸς πόλιν
 B Ἀδαναν, καὶ πλῆθος καταλαβὼν ἐπιλέκτων Ἀγαρηνῶν συνελεγεμ-

1 πολέμοις C
 δοντες C

3 τὴν om C
 12 στρατηγοῖς C

ἐπεραιώθησαν C

7 σπέν-

ingruerent de salute sua solliciti, Panico terrore concitati castra sua deseruerunt, relictoque Regio fuga in Siciliam contenderunt. cumque iam Panormo accederent, atrocissima oborta tempestate, eiusque vi (aut Christi verinis, cui illi impie maledicebant) navibus contritis universi perierunt. inde rursum pax facta cum Romanis, quae duravit usque ad Nicephori imperium. is simulatque imperium occcepit, rem indignissimam existimans Saracenis tributum pendere, contra eos Manuelum, ut iam supra diximus, cum copiis misit. Manuelus iuvenis et militis quam ducis officio multo aptior, multis etiam aliis obnoxius vitiis, neque sanioribus obtemperans consiliis, et se ipsum et exercitum totum perdidit, asperis quibusdam Siciliae et inviis locis inclusus atque exitio demersus. captus fuit Nicetas eunuchus patricius ac classis drungarius, et in Africam in vinculis abductus.

Sub idem tempus imperator in Ciliciam emittit Ioannem Tzimiscam, magistrum domesticum scholarum Orientis iam creatum. is cum ad Adana pervenisset, in multitudinem incidit ex omni delectorum Cilicia

νων ἐκ πάσης τῆς Κιλικίας, συμπλέκεται τούτῳ καὶ τρέπεται κατὰ κράτος. οἱ μὲν οὖν ἄλλοι τῶν Ἀγαρηνηῶν νόμῳ πολέμου κατεκόπησαν· μέρος δὲ τοῦ στρατοῦ ὡσεὶ πεντακισχίλιοι τὸν ἀριθμὸν ὄντες φεύγουσιν εἰς τινα λόφον δύσβατον καὶ ἀπόκρημνον, περὶ 5 τοὺς ἵππους ἀποβάντες, καὶ τῇ τοῦ τόπου θαρρήσαντες εὐκαιρίᾳ εὐρώστως τοὺς ἐπιόντας ἠμύνοντο. οὗς καὶ περιστοιχίσας ὁ Ἰωάννης, ὅτι μὴ μεθ' ἵππων οἷός τε ἦν αὐτοῖς συμβαλεῖν, πεζεῦσαι προστάξας τοὺς στρατιώτας ἄνεισι μετ' αὐτῶν πεζὸς καὶ αὐτός. καὶ καταγωνισάμενος πάντας ἀπέσφαξε, νῶτα μηδενὸς δεδωκότος, 10 ὡς εἶδῃσι διὰ τοῦ πρηνοῦς εἰς τὸ πεδίον τὸ αἶμα ποταμηδόν, καὶ ἀπὸ τούτου τοῦ συμπτώματος κληθῆναι τὸν βουνὸν βουνὸν αἵματος. τοῦτο τὸ ἔργον ἐπὶ πλὴον ἐξῆρε τὸ ὄνομα τοῦ Ἰωάννου, καὶ τοῖς Σαρακηνοῖς τελείας καταστροφῆς γέγονεν αἴτιον.

Ὁ δὲ Νικηφόρος κατὰ τὸ δεύτερον ἔτος τῆς αὐτοῦ βασιλείας, 15 ἐν μηνὶ Ἰουλίῳ Ἰνδικτιῶνος ζ', ἔξεισι κατὰ Κιλικίας σὺν βαρεῖ στρατῷ Ῥωμαίων καὶ συμμάχων Ἰβήρων καὶ Ἀρμενίων, ἔχων Θεοφανὸν τὴν γαμετὴν σὺν τοῖς τέκνοις αὐτῆς. ἐκέλην μὲν οὖν ἔξωθεν τῆς Κιλικίας ἐν τινι φρουρῷ καταλιμπάνει, Δριζίῳ κα- 20 λουμένῳ, αὐτὸς δὲ εἰσελθὼν εἰς Κιλικίαν Ἀνάζαρβον καὶ Ῥωσσὸν καὶ Ἄδαναν τὰς πόλεις καὶ ἕτερα οὐκ ὀλίγα φρούρια κατεστρέψατο. ἐπὶ δὲ τὴν Ταρσὸν καὶ τὴν Μόψον ἐστίαν ἀπελθεῖν οὐκ ἐθάρρησε, χεიმῶνος ἤδη καταλαβόντος. καὶ στρατὸν τὸν ἀποχωρῶντα καταλιπὼν ἐκέισε ἔξεισιν ἐν Καππαδοκίᾳ παραχειμῶσων. ἦρος δὲ ἀρχομένου πάλιν εἰσῆλθεν ἐν Κιλικίᾳ, καὶ διχῆ διελὼν τὰ

1 ἡλικίας C 9 κατέσφαξε C 18 Δριζίβια Zonaras προσ-
αγορευομένη C 19 Ῥωσὸν C

Agarenorum, eamque congressus fundit. hostibus deletis, quinque tamen circiter Agarenorum milia equis relictis pedites in collem quendam praeruptum evaserunt, eiusque natura freti fortiter impetum hostium defenderunt, sed Tzimisces circumdato colle, quia eques cum eis non poterat congruere, pedites ire eo suos iussit, pedesque eos ipse duxit. nemo Saracenorū tergum dedit: occisi sunt omnes, et cruoris rivi per declivia in campum fluxerunt, nomenque colli ab eventu factum, ut collis sanguinis appellaretur. id facinus nomen Tzimiscae celebrius reddidit, Saracenis autem causa exitii fuit.

Anno imperii sui secundo, mense Julio, indictione septima, Nicephorus magnum exercitum Romanorum ac sociorum Iberorum et Armeniorum in Ciliciam ducit, comitatus uxore sua Theophanone et liberis. ea extra in castello Drizio relicta, ingressus ipse Ciliciam, Anazarbam Rossum et Adanam urbes aliaque haud pauca subigit castella. cumque ad Tarsum et Mopsuestiam ducere non auderet, quod iam hiems appeteret, relicto ea in provincia valido praesidio in Cappadociam hibernorum causa abit. ineunte vere rursus Ciliciam intrat; et diviso in duas

στρατεύματα τὴν μὲν Ταρσὸν πολιορκεῖν ἀφῆκε Λέοντα τὸν ἀδελφόν, αὐτὸς δὲ τὸ λοιπὸν ἀράμενος τῆς στρατιᾶς τῇ Μόψου ἐστία προσέσχεν. ἐνεργῶ δὲ χρησόμενος τῇ πολιορκίᾳ, ἔχων δὲ καὶ τὸν λιμὸν ἐπαρήγοντα, παραλαμβάνει τὸ ἓν μέρος τῆς πόλεως· τέμνεται γὰρ ἡ πόλις αὕτη μέσον τῷ Σάρῳ ποταμῷ, ὡς δοκεῖν 5 δύο πόλεις εἶναι. τοῦ ἑνὸς οὖν, ὡς εἴρηται, μέρους ἀλόγτος ἐπὶ τὸ ἕτερον οἱ Σαρακηνοὶ καταφεύγουσι, τὸ ἐυλωκὸς πανταχόθεν ὑφάψαντες. σφοδρότερα δὲ χρησαμένοι τοῦ βασιλέως τῇ πολιορ-
P 655 κία ἐάλω καὶ τὸ ἕτερον μέρος, μηδενὸς ἐκείθεν διαφυγόντος. ὁ δὲ τὴν Ταρσὸν παρακαθήμενος Λέων ὁ τοῦ βασιλέως ἀδελφός, 10 ἐπὶ χορτολογίαν καὶ συλλογὴν τῶν ἐπιτηδείων μέρος ἀποστείλας τῆς στρατιᾶς ἔξαρχον ἐχούσης τὸν Μοναστηριώτην, ἠτύχησεν· ἀφυλάκτως γὰρ διασκηδασθέντας τοὺς προνομιέοντας νυκτὸς οἱ Ταρσεῖς ἐξελθόντες, ὡς μηδενὶ συναίσθησιν τῆς ἐξόδου παρεσχη-
B κέναι, ἐπιτίθενται διεσπαρμένοις αὐτοῖς, καὶ οὐκ ὀλίγους διέ- 15 φθειραν, ἐν οἷς ἦν καὶ ὁ Μοναστηριώτης αὐτός. τὴν δὲ τῆς Μόψου ἐστίας ἄλωσιν οἱ Ταρσεῖς ἐγγνωκότες, πιεζόμενοι δὲ τῇ πολιορκίᾳ καὶ τῷ λιμῷ, διεπρεσβεύσунτο πρὸς τὸν Λέοντα, ἐπι-
B καλούμενοι τὸν βασιλέα καὶ λιπαροῦντες ἀπαθεῖς κακῶν φυλα-
 χθῆναι καὶ τὴν ἐαυτῶν κυραδεδοκῆναι πόλιν. ὁ δὲ ῥητόν τι φορ- 20 τίων ἕκαστον ἀφείς ἀποφέρεισθαι, τὸν ἄλλον ἅπαντα πλοῦτον κατέσχε τῆς πόλεως. μετὰ δὲ τρεῖς ἡμέρας τοῦ τὴν πόλιν ἀλώναι

8 τῇ δὲ πολιορκία σφοδρότερον χρησαμένου τοῦ βασιλέως C
 9 ἐκείθεν μηδενὸς C 11 ἐκπεμφας C 12 ἔχει C, an
 ἔχον? ἡ τύχη C 16 καὶ ὁ μ. ἦν C 19 ἀφεθῆ-
 ναι C

partes exercitū Leonem ad oppugnandam Tarsum cum altera parte mit-
 tit, alteram ipse ad Mopsuestiam ducit. eam cum acriter oppugnaret,
 fame etiam oppidanorum adiutus unam urbis partem capit. ea enim
 urbs media a Saro flumine secatur, ita ut duae urbes videantur. altera
 igitur, ut diximus, parte capta ad alteram Saraceni confugiunt, undi-
 que quod captum erat incendentes. sed acrius ad oppugnationem in-
 cumbente imperatore altera quoque pars capta est, nemine inde effu-
 gente. Leo autem imperatoris frater Tarsum obsidens, cum exercitus
 partem pabulatum frumentatumque misisset duce Monasteriote, voti mi-
 nime compos fuit: nam sine custode dissipatos praedatores noctu Tar-
 senses egressi, ita ut nemo eorum eruptionem sentire potuerit, invadunt,
 et haud paucos interficiunt, et in his Monasteriote. Tarsenses autem
 cognita Mopsuestiae expugnatione, oppressisque obsidione et fame, lega-
 tos ad Leonem mittunt imperatorem invocantes et deprecantes, ut inco-
 lumes dimitteret urbe dedita. ipse autem cum permisisset ut certum
 quoddam pondus auferrent, alia omnia urbis bona diripuit. triduoque

στόλος μέγιστος ἐξ Αἰγύπτου βοηθήσων τῇ Ταρσοῦ παρεγένετο, πλήρης ὑπάρχων σίτου καὶ τῶν ἄλλων τῶν πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαιῶν. οὐδ' συνεχωρήθη δὲ προσσεῖν τῇ γῆ οὐδ' ἀποβῆναι παρὰ τῶν ὑπὸ τοῦ βασιλέως τυχεύοντων τὴν παραλίαν τηρεῖν στρατιωτῶν. καὶ 5 μὴ ἔχοντες ὃ τι χρῆσονται τοῖς παροῦσιν ὑπέστρεψαν, ναυαγίοις μεγάλοις περιπεσόντες ἀπὸ τε ἀνέμων ἀταξίας καὶ τῆς ἐπιθέσεως C τῶν τοῦ βασιλέως πολεμικῶν πλοίων. δηώσας δὲ καὶ τεφρώσας καὶ τὰς λοιπὰς πόλεις τῆς Κιλικίας, τῷ Ὀκτωβρίῳ μηνὶ τῆς ἐνάτης Ἰνδικτιῶνος ὑπέστρεψεν εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἔχων μεθ' 10 ἑαυτοῦ καὶ τὰς τῆς Ταρσοῦ πύλας καὶ τὰς τῆς Μόψου ἐστίας, ἃς καὶ χρυσοῦ κατασιτίξας ἔξωθεν ἀνύδημα τῇ βουσιλίῳ διεκόμισε, τὰς μὲν κατὰ τὴν ἀκρόπολιν στήσας, τὰς δὲ κατὰ τὸ τῆς χρυσοῦς πύργου τεῖχος. διεκόμισε δὲ καὶ τῷ θεῷ δῶρον καὶ δεκάτην τῆς 15 ἑαυτοῦ στρατείας τοῦς αἰχμαλωτισθέντας τιμίους σταυρούς, ὅπη- νῆκα δομέστικος τῶν σχολῶν ὧν ὁ Στυπειώτης καὶ τὴν Ταρσὸν παρακαθήμενος παντελεῖ πανωλεθρία τῇ οἰκείᾳ ἀβουλίᾳ καθυπέ- βαλε τὰ στρατεύματα· οὗς δὴ καὶ τῷ πανσέπτῳ τεμένει τῆς τοῦ D θεοῦ λόγου σοφίας ἀνέθετο.

Τῷ δὲ αὐτῷ δευτέρῳ τῆς αὐτοῦ βασιλείας χρόνῳ ὁ Νικηφό- 20 ρος καὶ πῦσαν τὴν νῆσον Κύπρον τῇ τῶν Ῥωμαίων προσήγαγεν ἐπικρατεία, τοὺς Ἀγαρηνοὺς ἀπελάσας ἐκείθεν διὰ Νικήτα πατρι- κίου τοῦ Χαλκούτζη.

βοηθήσων om C 8 Ὀκτωβρίῳ C 11 διεκόμισε C
 16 ὑπέβαλε C 18 λ. σ.] μεγάλης ἐκκλησίας C 19 ἔπει C
 22 πατρικίου καὶ στρατηγοῦ τοῦ C

post expugnationem classis maxima ex Aegypto advenit opem Tarso iatura, frumento onusta et aliis rebus quae ad victum sunt necessariae. verum permessa non est ad terram appellere neque excensionem facere ab iis militibus quibus erat ab imperatore maritima custodia commissa; cumque nihil agere potuissent, redierunt, inque maxima naufragia ob ventorum vim inciderunt et impetum bellicosarum imperatoris navium. incensis igitur et combustis reliquis Ciliciae urbibus, Octobri mense, indictione nona, Cpolin rediit, secum adducens Tarsi portas et Mopsuestiae, quas cum extrinsecus auro distinxisset, munus attulit regiae urbi dedicandum, alias ad arcem collocandas, alias ad aureae portae murum. attulit etiam deo donum et sui exercitus decimam, venerandas cruces, captas quando scholarum domesticus Stypeiotes Tarsum obsidens imprudentia sua cum omni exercitu funditus deletus est; quas etiam sacrosancto templo dei verbi Sophiae dedicavit.

Eodem secundo imperii anno omnem etiam insulam Cyprum in Romanorum potestatem Nicephorus redegit, inde expulsis Agarensis per Nicetam patricium et praetorem Chalcutzem.

Τῷ δὲ τρίτῳ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ, ἕαρος ἐπιστάντος, πάλιν εἰσβολὴν ἐποίησατο κατὰ Συρίας ὁ βασιλεὺς. καὶ γενόμενος κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν ταύτη μὲν οὐ προσέβαλεν, ἐλπίσας μηδὲ τὴν ἀκρόην αὐτοῦ ὑποστήσεισθαι τοὺς Ἀντιοχεῖς ἐκπεληγμένους τὰ εἰς τὰς πόλεις τῆς Κιλικίας συμβεβηκότα. ἀλλὰ παρελθὼν αὐτὴν 5 εἰς τὰ ἐνδότερα μέρη τῆς Συρίας ἐχώρησε, καὶ πόλεις πολλὰς καὶ χώρας καταστρεψάμενος πρὸς τῷ Λιβάνῳ κειμένας καὶ τῇ P 656 παραλίᾳ τῷ Δεκεμβρίῳ μηνὶ ὑπέστρεψεν. εὐσθενῶς δὲ τῶν Ἀντιοχέων προσδεχομένων τὸν πόλεμον διὰ τὸ πλείστον λαὸν ἐκ τῆς περιουκίδος εἰσελθεῖν εἰς τὴν πόλιν ἐπὶ βοηθεία, ἐπιλελοιπότων δὲ 10 καὶ τῶν ἀναγκαίων τῷ Ῥωμαϊκῷ στρατῷ, γενέσθαι δὲ καὶ τέλημα ἀδιεξίτητον ἐκ τοῦ πολὺν ὄμβρον οὐρανόθεν καταρραγῆναι, ὑπεχώρησεν ἄπρακτος καὶ τὴν βασιλίδα κατέλαβε, φέρων μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τὸν ἔχοντα ἀχειρότευκτον ἐκτύπωμα τῆς μορφῆς τοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ ἡμῶν κέραμον, ὃν εἶδεν ἐν Ἱερῷ πόλει ταύτῃ πε- 15 πορθηκῶς, καὶ τῶν τριχῶν τοῦ βαπτιστοῦ Ἰωάννου βόστρυχον ἔνα πεπιλημένον αἵματι.

B Τοιοῦτος δ' ὢν ὁ Νικηφόρος καὶ τοιαύταις χρησάμενος στρατηγίαις καὶ ἐπὶ τοσοῦτον τὰ Ῥωμαίων ἀυξήσας πράγματα (κατέσχε γὰρ πλέον τῶν ἑκατὸν πόλεων καὶ φρούρια Κιλικίας τε 20 καὶ Συρίας καὶ Φοινίκης Λιβανησίας, ὧν μέγιστα καὶ ἐπισημώτατα ἡ Ἀνάζαρβος καὶ ἡ Ἄδανα, ἡ Μόψου ἐστία, ἡ Ταρσός, τὸ Παγρός, τὸ Συννέφιον, ἡ Λαοδίχεια, τὸ Χάλεπ, ἔθετο δὲ καὶ

16 Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ C

Tertio vero anno sui item imperii, appetente vere, rursus Syriam invasit imperator, cumque Antiocheam pervenisset, ipsam non est aggressus, sperans fore ut ne famam quidem ipsius sustinerent Antiochenes, deterriti iis quae Ciliciae urbibus acciderant, sed ipsam praeteriens in interiores Syriae partes profectus est, multisque urbibus et agris ad Libanum et maritima loca sitis in suam potestatem redactis mense Decembri rediit. sed fortiter bellum sustinentibus Antiochenis, quod ex finitimis locis multae gentes in urbem se receperunt ut ipsis opem ferrent, et comteatu Romano exercitui deficiente factoque ingenti coeno, adeo ut transiri non posset propter multam quae de caelo deciderat pluviam, re infecta ad regiam urbem se recepit, secum adducens ollam quae habebat effigiem non manu factam formae Christi et dei nostri imaginem, quam Hierapoli a se expugnata repperit, et capillorum Ioannis baptistae partem sanguine concretam.

Cumque talis esset Nicephorus ac talibus usus honoribus et sanctus magistratibus, adeoque res auxissimae Romanorum (etenim urbes amplius centum cepit et oppida Ciliciae et Syriae et Phoeniciae et Banisiae, quorum maxima et nobilissima haec erant, Anazarbus, Adana, Mopsuestia, Tarsus, Pagras, Synnephium, Laodicea, Chalepum; tributariam

εποφόρους τὴν τε ἐν Φοινίκη Τρίπολιν καὶ τὴν Δαμασκόν) ὁμῶς μισητὸς ἐγένετο παρὰ παντὸς ἀνθρώπου, καὶ πάντες ἐδέχον τὴν τούτου θείασασθαι καταστροφήν. τὰς δὲ αἰτίας ἀπαριθμήσει ὁ λόγος ἐν καιρῷ τῷ προσήκοντι.

- 6 Ὑποστρέφων δ' ὁ Νικηφόρος ἐξ Ἀντιοχείας πρὸς τὴν βασι- C
 λίδα, ἐν τῷ διέρχεσθαι τὸν Ταῦρον, ὃ Μαῦρον ὄρος ἐγγχωρίας
 λέγεται, φρουρίον κατὰ τὸ μέσον τοῦ ὄρους δομησάμενος ἐν τινι
 λόφῳ ἐρυμνοτάτῳ, Μιχαὴλ τὸν Βούρτζην πατρικίον τιμήσας ἐν
 τῷ φρουρίῳ κατέλιπε, στρατηγὸν ὀνομάσας τούτον τοῦ Μαύρου
 10 ὄρους, ἐπισκήψας προσμένειν ἀγρύπνως καὶ τοὺς Ἀντιοχεῖς πάσῃ
 μηχανῇ κωλύειν ἐξιέναι καὶ τὰ πρὸς ζῶν ἐισκομιλλεσθαι ἐπιτήδεια.
 κατέλιπε δὲ καὶ Πέτρον ἓνα τῶν ἑαυτοῦ εὐνούχων, δοῦλον ὑπάρ-
 χοντα, δραστήριον ἀνθρώπον, ὃν δὴ καὶ στρατοπεδάρχην πεποιή-
 κεν ἐν Κιλικίᾳ, εἰς παραχειμασίαν τὸν στρατὸν διασκορπίσαι κε- D
 15 λέύσας, καὶ τὴν αὐτοῦ μένειν εἰς τοῦτιδν ἔτος ἔλευσιν. ἐλέγετο
 δ' ὅτι δυνάμενος ἐξ ἐφόδου ἐλεῖν τὴν Ἀντιόχειαν ὁ βασιλεὺς οὐκ
 ἠθέλησεν, ἀλλ' ἐξεπλήθεις παρεῖλκε καὶ παρεβίβραξε τὴν ταύτης
 κατάσχεσιν, δεδιὼς τὸν φημιζόμενον λόγον· καὶ γὰρ δὴ καὶ ἐν
 τοῖς ἀπάντων ἐφέρετο στόμασιν ὡς ἄμα τῇ ἀλώσει τῆς πόλεως
 20 Ἀντιοχείας καὶ ὁ βασιλεὺς τεθνήξεται. ἀμέλει καὶ τῷ τοιοῦτῳ
 λόγῳ δειλαινόμενος οὐτ' αὐτὸς προσεπέλασε τῇ Ἀντιοχείᾳ, καὶ τῷ
 Πέτρῳ δὲ καὶ τῷ Βούρτζῃ παρήγγειλε μηδεμίαν προσβολὴν ποιή-
 σασθαι κατ' αὐτῆς. ἀλλ' ἐκεῖνος μὲν ταῦτα καταστησάμενος,
 ἅς εἴπομεν, εἴσεισιν εἰς τὴν βασιλεύουσαν· ὁ Βούρτζης δὲ τῇ P 657

12 δοῦλον om C

quoque sibi fecit Tripolin Phoeniciae urbem et Damascus), nihilominus tamen omnibus fuit invisus hominibus, ac nemo non cupiebat ipsius videre interitum. odiorum causas suo loco exponemus.

Antiochea revertens Nicephorus, dum Taurum montem (incolae Maurum vocant) transit, in medio eius castellum condit in colle munitissimo; in eoque Michaelum Burtzam patricia ornatum dignitate reliquit, praesidem eum Mauri montis appellans, mandato ut diligenter invigilaret Antiochenosque omni opera exitu et rebus necessariis parandis prohiberet. Petrum quoque spadonem, unum de suis famulis, hominem strenuum, praefectum castrorum in Cilicia creat, iubetque exercitum in hiberna distribuere, suumque adventum insequente anno praestolari. ferunt potuisse eum primo accessu Antiochea potiri, sed noluisse, ac dedita opera distulisse eius recuperationem, quod in ore omnium hominum esset hic rumor, recepta Antiochea statim imperatorem obiturum. eo nimirum sermone territus neque ipse Antiocheam tentavit, et Petro ac Burtzae mandavit ne eam oppugnarent. enimvero rebus ita ut memoratum est constitutis, Nicephorus in urbem rediit. at Burtzas An-

Ἀντιοχείᾳ γειτονῶν καὶ κλέος ἑαυτῷ ἄσβεστον περιποιήσασθαι ἰμειρόμενος, μικρὰ φροντίσας τῶν τοῦ βασιλέως ὑποθηκῶν, νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν ἐσκέπτετο εἴ πως δυνήθει κατασχῆν τὴν πόλιν. ἀπῆει οὖν συνεχῶς καὶ λόγους μετὰ τῶν Ἀντιοχείων ἐκίνει συμβατικούς. ἀλαζονευομένων δ' ἐκείνων καὶ τὰς συμβάσεις 5 διωθουμένων, ἔλαθεν ἐκείνος φιλωθείς τινι τῶν Σαρακηνῶν (Αὔλαξ οὗτος ἦν), ὃν ὑποκλέψας δώροις καὶ ὑποσχέσασιν ἴσχυσε λαβεῖν τὸ μέτρον ἐνὸς τῶν πρὸς δύοσιν τῆς Ἀντιοχείας πύργων Κάλα τοῦνομα. καὶ μετὰ τούτου τεκτηνόμενος κλίμακας πρὸς τὸ

B ἄκρον ἐξικνουμένας τοῦ πύργου, νύκτα τε ἀφεγγῆ ἐπιτηρήσας καὶ 10 ἔπομβρον, ἔλαθε τὰς κλίμακας προσερείσας τῷ πύργῳ. καὶ ἀναβὰς μετὰ τριακοσίων τῶν ὑπ' αὐτὸν τοὺς μὲν φύλακας ἀποσφάττει τοῦ πύργου, ἔτι δὲ καὶ τοῦ γειτονοῦντος αὐτῷ· καὶ μετὰ τῶν τριακοσίων τοὺς δύο τούτους πύργους κατεσχηκῶς ἄγγελον εὐθὺς ἐκπέμπει πρὸς τὸν στρατοπεδάρχην, μηνύων ἐπιταχῆναι 15 καὶ ἔλθειν μετὰ παντὸς τοῦ στρατοῦ ὡς τῆς πόλεως ἤδη κατασχεθείσης. ὁ δὲ Πέτρος τὰς ἀγγελίας δεξιόμενος ὤκει καὶ ἀνεδύετο, τὴν ἐκ τοῦ βασιλέως δεδοικῶς ἀγυνάκτησιν, μή τι καὶ κακὸν ἀπολαύσῃ ὡς παραβάτης τῶν αὐτοῦ προσταγμάτων. ἔγκει-

C μένου δὲ τοῦ Βουρτζῆ καὶ ἄλλον ἐπ' ἄλλῳ πέμποντος ἄγγελον καὶ 20 τὴν ἔλευσιν ἐπιταχύνοντος, καὶ πληροφοροῦντος ὡς ἐπὶ πλεόν ἀντέχειν οὐ δύναται πρὸς τὴν πολιορκίαν (καὶ γὰρ δὴ μαθόντες οἱ Ἀντιοχεῖς τὴν τῶν πύργων κατάσχεσιν συνέρρεον πανταχόθεν καὶ ἐκπολιορκεῖν τοὺς πύργους ἠπέλγοντο, βέλη δ' ὑφέντες παν-

9 κάλλα C

11 τείχει C

tiocheae vicinus, posthabito imperatoris praecepto, noctes diesque de urbe ea occupanda cogitabat, quod hoc pacto aeternam se gloriam consequitur sperabat. itaque frequenter eo itabat, et Antiochenos ad pacificationem invitabat, arroganter eam aspernantes. interim cum Saraceno quodam (Aulax is vocabatur) amicitiam contrahit, ab eoque muneribus et pollicitationibus corrupto mensuram turris occidentalis unius (Cala ei nomen fuit) obtinet. eius auxilio scalas fabricatus quae ad summa turris pertingerent, noctem obscuram atque pluviam praestolatus, per eam occulte scalas turri applicat, et cum trecentis suorum in eam ascendit. huius ac proximae etiam turris custodes trucidat: itaque duabus turribus occupatis, misso nuntio Petrum, quem castrorum praefectum diximus, hortatur ut celeriter cum omni exercitu superveniat urbi iam captae. Petrus etsi initio tergiversabatur, indignationem imperatoris veritus, ac metuens ne ipsius mandato violato sibi infortunium pararet, tamen instante Burtza et properare iubente, et se diutius oppugnationi hostium tolerandae non esse parem docente (etenim oppidani audito turres occupatas esse undique confluxerant, et eas expugnare omni studio conabantur missilibus coniectis ac omnis generis adhibitis

τοσάπα καὶ μηχανὰς ποικίλας τὸ πῦρ ὑφῆπτον, καὶ ἄλλα ἐποίουν ὅποσα ποιεῖν ἔδει τοὺς κινδυνεύοντας σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις ἀπολωλέναι, ἀποβυλεῖν δὲ καὶ πόλιν πασῶν ὑπερχειμένην τῶν ἀνὰ τὴν ἔω πόλεων) πτοηθεὶς δ' ὁ στρατοπεδάρχης μὴ τοσούτων ἀπο-
 5 λωλότων καὶ τηλικούτων ἀνδρῶν διὰ τὴν ἐκείνου ἀπέλθειαν καὶ πόλεως τηλικαύτης ὑποστῆ ζημίαν ἢ πολιτεία Ῥωμαίων, ἄκων καὶ D
 μὴ βουλόμενος καταταχῆσας παρεγένετο σὺν παντὶ τῷ στρατιῷ, εὐρῶν τοὺς περὶ τὸν Βούρτζην λίαν ἀπειρηκότας· ἐπὶ τρισὶ γὰρ νυχθημέροις ἦσαν πολιορκούμενοι. οὗ τὴν ἔφοδον ἔγνωκότες οἱ
 10 Ἀντιοχεῖς παρελύθησαν τὰς ψυχὰς καὶ τῆς συντονίας ἐνέδωκαν. ἀδείας δὲ λαβόμενος ὁ Βούρτζης κάτεισι πρὸς τὴν πύλην, καὶ σπάθη τὸν μοχλὸν τῆς κλειδὸς διατεμῶν ἀνοίγνυσι τὰς πύλας, καὶ τὸν Πέτρον εἰσάγει σὺν παντὶ τῷ στρατεύματι. καὶ οὕτω παρε-
 ελήφθη ἡ μεγάλη καὶ περιφανὴς Ἀντιόχεια. ὅπερ πυθόμενος ὁ
 15 Νικηφόρος, εὐφρανθῆναι θέον ἐπὶ ἁλώσει τηλικαύτης πόλεως καὶ τὰ κατ' αὐτὸν ἐπιτρέψαι θεῷ, ὁ δὲ τοῦναντίον ἤλγισε τὴν ψυχὴν τὸν στρατοπεδάρχην τε ἐν αἰτίαις εἶχε, καὶ τὸν Βούρτζην οὐ μόνον P 658
 οὐκ ἀπεδέξατο τῆς προθυμίας καὶ τῆς ἀνδρίας καὶ γέρα παρέσχεν ἐπάξια τῆς αὐτοῦ ἀνδραγαθίας, ἀλλὰ καὶ ὕβρεις πλύνυς παρέλυσε
 20 τῆς ἀρχῆς καὶ οἴκοι μένειν ἐπέταξεν.

Αὕτη ἡ αἰτία καὶ τὰ λοιπὰ τὰ ῥηθῆσεσθαι μέλλοντα μιση-
 τὸν τοῖς πᾶσι καὶ βδελυκτὸν τὸν Νικηφόρον ἐργάσαντο. πρῶτον
 μὲν γάρ, ὅτε τὴν ἀρχὴν τὰ κατ' αὐτὸν ἐκινήθη, μυριάς πλημ-
 μελείαις χρωμένων τῶν σὺν αὐτῷ στρατιωτῶν ἐπιστροφῆν οὐκ

1 τὸ] καὶ C

7 κατασχῆσας P

machinis, igni quoque supposito; neque omnino quicquam eorum omittebant quae agere conveniebat quibus cum uxoribus et liberis pereundi ac amittendae urbis orientalium omnium praestantissimae periculum incumberet) Petrus timens ne suam ob pertinaciam tot tantique viri perirent, et tantae urbis iacturam res publica Romana faceret, vel invitum summa festinatione universum exercitum adducit. iam omnem prope spem salutis Burtza cum suis dimiserant, tres continenter noctes diesque oppugnati: sed adventu Petri oppidanorum conciderunt animi ac remisit vehementia, et Burtzas facultatem nactus ad portam descendit, ac repagulo ense dissecto, apertis foribus Petrum admittit. Nicephorus allato rei huius nuntio, cum gaudere ob tantam urbem et res suas deo committere deberet, diversa secutus indoluit, culpavitque Petrum, et Burtzae non modo non probavit alacritatem atque fortitudinem, aut digna rebus gestis praemia contulit, sed et contumeliis affecto ademit munus suum, et domi se eum continere iussit.

Id et alia quae referemus, invisum omnibus ac detestabilem fecerunt Nicephorum. primo quod quo primum tempore imperium invasit, cum milites ipsius innumeris delictis querelas excitassent, nihil de cor-

επίθει, λέγων "οὐδὲν θαυμαστόν εἰ ἐν τοσούτῳ πλήθει λαοῦ ἀτακτοῦσί τινες" καὶ αὐτοῖς εἰσελθὼν εἰς τὴν πόλιν πολλῶν καὶ διαφανῶν καὶ ἰδιωτῶν ἀρπαγέντων οὐδεμίαν ἐκδίκησιν ἐποίησατο, **B** ἀλλὰ παρεβλέπετο τὰς ἀτόπους πράξεις, ἐνευχοῦμενος ταῖς ἀσελγείαις, αἷς οἱ ἀτακτοῦντες προσκείμενοι κακῶς τοὺς πολίτας 5 διετίθουν, καὶ ταῦτα συνεργήσαντας αὐτῷ πρὸς τὴν τῆς βασιλείας ἀνάληψιν οὐ μικρῶς. εἶτα καὶ πρὸς ταξειδίον συνεχῶς ἔξιῶν δεινῶς ἐκάκου τὸ ὑπὸ χεῖρα οὐ μόνον προσθήκαις συντελειῶν καὶ ἄλλαις συνεισφοραῖς παντοίων εἰδῶν ἀλλὰ καὶ λεηλασίαις ἀνυποστάτοις, πρὸς τοῖς εἰρημένοις ἐκκόψας καὶ μέρος τι τῶν παρεχομένων **10** τῇ συγκλήτῳ βουλῇ φιλοτιμημάτων διὰ τό, ὡς ἔλεγε, σπανίζειν χρημάτων ἐν τοῖς πολέμοις, πρὸς δὲ καὶ τὰς παρέχεσθαι τυπω- **C** θείσας δόσεις πρὸς εὐαγεῖς οἴκους καὶ ἐκκλησίας παρὰ τινῶν εὐσεβῶν βασιλέων τέλειον ἐκκόψας, καὶ νόμον ἐκθήμενος μὴ τὰς ἐκκλησίας ἀκινήτοις πλατύνεσθαι, κακῶς φάσκων ὑπὸ τῶν ἐπισκό- **15** πων δαπανᾶσθαι τὰ πτωχικὰ χρήματα καὶ τοὺς στρατευομένους ὀλιγοῦσθαι, καὶ τὸ δὴ πάντων χαλεπώτερον, καὶ νόμον ἐκθήμενος, ἐν ᾧ καὶ τινες ἐπίσκοποι τῶν εὐρειστῶν καὶ κολάκων ὑπέγραψαν, διοριζόμενον μὴ ἕνευ τῆς αὐτοῦ γνώμης καὶ προτροπῆς ἐπίσκοπον ἢ ψηφίζεσθαι ἢ προχειρίζεσθαι. ἐπισκόπου τε τεθνη- **20** κόςτος βασιλικὸν ἐκπέμπων ἄνθρωπον ἑσταθμημένην ποιεῖν τὴν ἔξοδον προσέτατε, καὶ τὰ περιττὰ ἀνελαμβάνετο. καὶ ἄλλα

1 λαοῦ om C 4 ἀτ. πρ.] ἀτοπίας C 6 ἐτίθουν C 15 ἀκινήτως C

rectione cogitavit, fatus mirum non esse, si in tanta hominum multitudine quidam incomposite se gererent. deinde quod in urbem ingressus, cum bona et illustrium et plebsiorum multorum diriperentur, vindicem se nequaquam praebuit, sed quasi delectari visus est libidinibus eorum qui cives vexabant, eos etiam qui ipsi ad imperium obtinendum haud exiguam navarant operam. praeterea ad Taxeidium assidue veniens graviter subditos afflixit, non modo pensionum et tributorum omnigenis rationibus, sed et rapinis intolerabilibus. ad haec partem quandam eorum quae senatoribus solebant imperatores largiri donorum in fisco retinuit, causatus sibi ad bella gerenda deesse pecuniam. neque hoc tantum, sed et donationes monasteriis atque templis legatas a quibusdam piis imperatoribus prorsus abolevit, lege etiam lata ne ecclesiae immobilibus locupletarentur bonis, causatus episcopos male prodigere ea quae pauperibus darentur, interim militibus deficientibus. id vero omnium gravissimum, quod legem tulit, cui et episcopi quidam leves atque adulatores subscripserunt, ne imperatoris iniussu ullus crearetur episcopus. et mortuo aliquo episcopo aliquem suorum submisit, qui definitos faceret sumptus: ipse, quod erat de redditibus reliquum, accepit.

τινὰ διατάγματα διτίθει πῦσαν ἰδέαν ἀνάγκης ὑπερεκπίπτοντα,
 ἃ κατὰ μέρος διεξιέναι μεγαληγόρου δεῖται καὶ φρενὸς καὶ γλώτ-
 τῆς. ἐσπούδασε δὲ καὶ νόμον θεῖναι τοὺς ἐν πολέμοις ἀποθνή- D
 σκοντας στρατιώτας μαρτυρικῶν ἀξιοῦσθαι γερῶν, ἐν μόνῳ τῷ
 5 πολέμῳ τιθέμενος καὶ οὐκ ἐν ἄλλῳ τινὶ τὴν τῆς ψυχῆς σωτηρίαν.
 κατήπειγε δὲ καὶ τὸν πατριάρχην καὶ τοὺς ἐπισκόπους συνθέσθαι
 τῷ δόγματι· ἀλλὰ τινες τούτων γενναίως ἀντιστάντες ἀπειρῶσαν
 αὐτὸν τοῦ σκοποῦ, προθέντες εἰς μέσον τὸν τοῦ μεγάλου Βασι-
 λείου κανόνα, ἐπὶ τριετίαν ἀκοινωνήτους εἶναι λέγοντα τοὺς πολέ-
 10 μιον ἐν τινὶ πολέμῳ ἀνηρηκότας. ἠλάττωσε δὲ καὶ τὸ νόμισμα,
 τὸ λεγόμενον τεταρτηρὸν ἐπινοήσας. διπλοῦ δὲ τοῦ νομίσματος P 659
 ἔκτοτε γεγονότος, ἣ μὲν εἰσπραξις τῶν δημοσίων φόρων τὸ βαρύ-
 τερον ἀπῆται, ἐν δὲ ταῖς ἐξόδοις τὸ μικρὸν ἐσκορπίζετο. νόμον
 δὲ καὶ ἔθους ὄντων παντὸς χαρακτῆρα βασιλέως, εἰ μὴ τῷ
 15 σταθμῷ ἔλαττοῖτο, δύναμιν ἔχειν ἰσότιμον, ὃ δὲ τὸν ἑαυτοῦ
 προκεκρίσθαι ἐνομοθέτησεν, ὑποβιβύσας τοὺς τῶν ἄλλων. ἐξ
 ἧς αἰτίας οὐ μικρῶς ἔθληψε τὸ ὑπήκοον ἐν τοῖς λεγομένοις ἀλλα-
 γοίσι. καὶ τὸ δὴ χερίστον, ἐκ τῆς τοιαύτης αἰτίας τοῦ πολι-
 τεύματος πιεζομένου οὐδεμίαν εὐθηρίαν ἐδέξαντο τὰ ὠνούμενα.
 20 πλεον δὲ τῶν ἄλλων ἤνισσε τοὺς ἀνθρώπους, καίπερ λίαν ὄντων
 χαλεπωτάτων, ἣ τοῦ τεύχους κτίσις τῶν παλατίων. πολλὰ γὰρ
 ἔργα κύκλω ὄντα τοῦ παλατίου, εἰς κάλλος καὶ μέγεθος ἐξεῖφ- B

1 τίθει C

13 ἐπιόρκει C

14 πάντα P

15 δύναμιν

εἰσφέρειν καὶ ἔχειν P

19 ἐδέξατο C

sunt et aliae eius constitutiones, omnem necessitatis formam excedentes, quas singulatim referre magni sit ingenii ac facundiae. voluit etiam legem ferre, qua militibus in bello occumbentibus martyrum decernerentur honores, ut qui alia nulla in re quam in bello animae collocaret salutem; patriarchamque et episcopos conatus est ad eam probandam adigere. sed horum quidam fortiter resistentes eum a proposito dimoverunt, prolato in medium Basilii magni canone, qui per triennium sacris arceri iubet eos qui hostem in bello interfecissent. nomisma etiam attenuavit, tetartero excogitato. cumque eo modo duplex esset nummus, pensiones publicae graviorem exigebant, minor in sumptibus faciendis dissipabatur. cumque esset lege et consuetudine receptum ut omnes nummi imagine imperatoris alicuius notati, modo ponderi iusto nihil decederet, idem valerent, ipse sua insignes imagine praeferri, aliorum depressis pretiis, voluit. eaque re haud leviter subditis in permutationibus incommodavit. deterrimum hoc fuit, quod re publica his rebus atrita interim rerum venalium nulla fuit allevatio. atque haec omnia cum essent molestissima, aegerrime cives tulerunt palatii munitionem. nam multis quae in orbem circa palatium erant pulchris

γασμένα, καταστρεψάμενος ἀκρόπολιν καὶ τυραννεῖον κατὰ τῶν ἀθλίων πολιτῶν ἀπειργάσατο, ἀποθήκας καὶ σιτοβολῶνας ἔνδοθεν καὶ ἵπνους καὶ κλιβάνους ἐργασάμενος καὶ πληρώσας εἰδῶν. προτεθέσπιστο γὰρ αὐτῷ ἔνδοθεν τοῦ παλατίου ἀποθανεῖν, ἡγνῶει δ', ὡς ἔοικεν, ὡς εἰ μὴ κύριος φυλάξει πόλιν, εἰς μᾶτην ἡγρῶ-5 πνησεν ὁ φυλάσσων. ὅτε γὰρ τὸ τεῖχος τοῦ παλατίου κατεσκευάζετο, μιᾷ τῶν νυκτῶν ἀνὰ τὴν θάλασσαν ἑποπλέων τις ἐξεβόησεν "ὦ βασιλεῦ, ἔψοις τὰ τεῖχη, κἂν μέγρι πόλου φθάσης, ἔνδον τὸ C κακόν, ἐδάλωτος ἢ πόλις." πολλὰ δὲ ἀνυζητηθεὶς ὁ τοῦτο εἰπὼν οὐκ εὐρέθη. τοῦ τείχους γὰρ τελειωθέντος, τότε συνέβη καὶ αὐ-10 τὸν κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν ἀποθανεῖν, ὀπηνίκα τὰς κλεῖς ὁ τὴν ἐπιμέλειαν ἐπιτετραμμένος φέρων αὐτῷ ἐνεχείρισε.

Προσεγένετο δὲ τοῖς εἰρημένοισι καὶ ἕτερον, ὅπερ ἐπὶ πλέον ἐξῆρε τὸ κατ' αὐτοῦ μῖσος. συμβολῆς γινομένης κατ' αὐτὴν τὴν ἑορτὴν τοῦ ἁγίου πάσχα μέσον πλαιτῶν καὶ Ἀρμενίων πολλὰς ἀν-15 θρώπων ἐγένετο φθόρος, μικροῦ δ' ἂν ἀπεβίω καὶ ὁ μάγιστρος Σισίνιος καὶ ἑπαρχος. διεδέδοτο δὲ φήμη ἐκ τούτου ὡς χαλεπαίνων τοῖς πολίταις ὁ Νικηφόρος, ὡς αἰτίοις τάχα τῆς ἀταξίας, ἐν ἡμέρᾳ ἵπποδρομίας μέλλει σαγηνεύσας τὸν δῆμον τιμωρήσασθαι. D καὶ δὴ μετὰ μικρὸν ἵπποδρομίας τελουμένης βουλόμενος ὁ Νικη-20 φόρος ἐνδείξασθαι τοῖς πολίταις καὶ τὴν τοῦ πολέμου συμβολὴν ὅποια ἐστί, τάχα δ' ἴσως καὶ ἐκφοβῆσαι, ξίφη γυμνὰ λαβόντας

6 ὅτε — 10 εὐρέθη om C
22 γυμνὰ om C

13 δὲ om C

19 σαγηνεύσαι C

atque magnis operibus delectis arcem ac sedem tyrannicam contra miseros cives palatio adstruxit, in ea cellas granariae cibanos et furnos condens, et omnibus rerum generibus implens. praedictum enim fuerat ei in palatio ipsum moriturum. nimirum autem ignorabat incassum excubitores vigilare, deo urbem non custodiente. etenim quo tempore murus palatii condebatur, noctu quadam per mare subvectus aliquis ita vociferatus est "o imperator, erigis muros: et tametsi vel ad caelum eos educas, intus cum sit malum, urbs captu facilis est." qui haec dixit, die multumque est quaesitus, non tamen inventus. muro enim absoluto tunc perit, ea ipsa die, cum ei claves is cui id negotii commissum erat in manus traderet.

Accessit ad haec aliud, quod odia in imperatorem exasperavit. ipso paschatis festo die orto inter socios navales et Armenios conflictu utrinque multi perierunt, et mortem aegre evasit Siainius patricius, urbis praefectus. exinde fama obtinuit imperatorem civibus infensum, quod eos huius tumultus auctores censeret, statuisse ludis equestribus eos in casses attractos ulcisci. paulo post ludii equestres facti. ibi Nicephorus, ut civibus ostenderet quid rei conflictus pugnae esset, aut etiam ut eos terreret, quosdam nudis gladiis dimicando praelii simula-

τινάς προσέταξεν ὡς ἐν προσχήμυι πολεμίων παιζει, εἰς ἐστίασιν τάχα τῶν θεατῶν. τούτου δὲ γενομένου, τὸν νοῦν τῶν βλεπομένων ἀγνοήσαντες οἱ θεωροί, καὶ τὴν κρατοῦσαν φήμην τέλος ἤδη λαμβάνειν ὑποτοπιάσαντες, δρομαῖοι ἐπὶ τὰς ἐξόδους ἐχώρουν 5 κρημνώδεις οὐσας καὶ σφαλεράς, καὶ ὑπ' ἀλλήλων συμπατούμενοι ἀπέθνησκον. καὶ ἀπώλοντο ἂν ἅπαντες ὑπ' ἀλλήλων καταπατούμενοι, εἰ μὴ ὁ βασιλεὺς ἠρώσθη ἐπὶ τοῦ θώκου καθήμενος P 660 ἀδεής τε καὶ ἄτρεπτος· ὃν ἰδὼν ὁ δῆμος μὴ παρακινήσεντα, καὶ κατανοήσαντες ὡς ἄκοντος αὐτοῦ γέγονε τὸ γενόμενον, ἔστησαν 10 τῆς φυγῆς.

Πρόσδοκον δὲ δημοσίαν ποιήσαντα τὸν Νικηφόρον ἐν τῇ Πηγῇ κατὰ τὴν ἰορτὴν τῆς ἀναλήψεως τοῦ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, καὶ ὑποστρέφοντα οἱ σύγγενεῖς τῶν ἐν τῷ ἵπποδρόμῳ ἀπολωλότων δεξιόμενοι ἐν τῇ τῶν ἀρτοπρατῶν ἀγορᾷ ὕβρεις ἤφλεσαν κατ' αὐ- 15 τοῦ ἀπρεπιῖς, ἀλάστορα καὶ παλαμναῖον ἀποκαλοῦντες καὶ ὁμοφύλοις αἵμασι μιαιφόν, καὶ κόνιν καὶ λίθους ἔπεμπον εἰς αὐτὸν ἄχρι τῆς ἀγορᾶς τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου. καὶ ἀπεπάγη μὲν B ἂν τῷ δέει, εἰ μὴ τινες ἐντιμότεροι τῶν πολιτῶν προλαβόντες τοὺς μὲν ἀτακτοῦντας ἀνέστειλαν, αὐτὸν δὲ ἐσφημοῦντες ἄχρι τοῦ πα- 20 λατίου προέπεμψαν. διὰ ταῦτα πάντα ἀπηχθῆσθαι παρὰ τῶν πολιτῶν ἐπιστάμενος καὶ ἐπίθρῃσιν ὑφορώμενος τὴν ἀκρόπολιν ἐδομήσατο. ἀλλ' οὐκ ἠδυνήθη διαφυγεῖν τὸ χρεῶν, ἀλλ' ὅτε καλῶς

2 γενομένων C 6 καὶ ἂν ἀπώλοντο πάντες C 8 ἰδόν-
τες C 13 ἵπποδρομῶ C 14 ἀρτοπρατῶν C 47 καὶ
ἂν ἀπεπάγη τῷ C

crum exhibere iussit, oblectandorum scilicet spectatorum causa. verum spectatores quid hoc sibi vellet ignorantes, iamque id agi putantes quod rumor fore confirmarat, ad exitus theatri praeruptes ac lubricos cursu se contulerunt, ibique alii ad aliis conculcati perierunt permulti, omnesque adeo invicem obrutii periissent, nisi conspecto imperatore, qui in solio immotus ac quiete assidebat, sensissent nolente eo hunc accidisse tumultum, ac fugiendi finem fecissent.

Cum ad Fontem deinde imperator publice processisset ferilis assumptionis Christi, redeuntem cognati eorum qui in Circo perierant in foro Artopraton nacti conviciis prosciderunt, flagitiosum homicidam et popularium sanguine contaminatum vocantes, pulveremque adversus eum et saxa iactantes, donec ad forum Constantini magni pervenit. et fuisset sane exanimatus metu, nisi civium honoratiores quidam eum repressis tumultuantibus atpassent et faustis acclamationibus prosecuti in palatium deduxissent. ob haec omnia invisum se civibus cernens et insidias timens arcem extruxit. neque tamen fatum evitavit, sed quo tempore

λικὸν καὶ δημόσιον σίτον, προθέμενος δώδεκα τοῦ νομίματος δίδοσθαι παρεκελεύσατο· οὗ τὴν προαίρεσιν ἀποδεξάμενος ὁ θεὸς εὐθνηλίαν πολλὴν τοῖς ἀνθρώποις παρέσχετο. ἀλλὰ ταῦτα μὲν εἰς C ἔπαινον ἐκείνου ἐρρέθη· ὁ δὲ Νικηφόρος ἔχαιρε μᾶλλον ἢ ἐβοήθει θλιβομένους ὁρῶν τοὺς ὑπηκόους. καὶ οὐχ οὗτος μόνον, ἀλλὰ 5 καὶ Αἰών ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, ταῖς καπηλείαις προσκείμενος τῶν εἰδῶν, πολλῶν καὶ ποικίλων δεινῶν τὴν οἰκουμένην ἐνέπλησεν. ὧν τὴν ἀσχοκέρδειαν εὐτραπέλως οἱ πολῖται διεκωμῶδουν. ἔξελθόντος γάρ ποτε τοῦ βασιλέως ἐν τῷ πεδίῳ ὥστε γυμνάσαι τὸν στρατὸν, ἐπεὶ τις ἦλθε πολὺς τὴν τρίχα καὶ ἐπειράτο συν- 10 αριθμηθῆναι τοῖς στρατιώταις, φησὶ πρὸς αὐτόν “σὺ δέ, ὦ ἀνδρῶπε, γέρων ὧν πῶς τοῖς ἐμοῖς στρατιώταις ἐπέιγῃ συναριθμηθῆναι;” ὁ δ’ εὐστόχως ὑπολαβὼν “πολὸν δυνατώτερός εἰμι τῶν” D ἔφη “ἢ ὅτε ἤκμαζον.” αὐτοῦ δὲ “καὶ πῶς;” ἐρομένου “ὅτι περ” ἔφη “τὸν τοῦ νομίματος σίτον πρότερον δυοῖν ἡμῖνοις ἐπιφορ- 15 τίλων, ἐπὶ τῆς σῆς βασιλείας δύο νομισμάτων σίτον ἀβαρῶς ἐπὶ τῶν ὤμων φέρω.” συνεὶς οὖν τὴν εἰρωνεῖαν ἀνεχώρησε, μηδὲν ταραχθεὶς.

Οἱ δὲ Σαρακηνοὶ μετὰ τὸ ἄλῶναι τὰς ἐν Συρίᾳ καὶ Κιλικίᾳ πόλεις τὸν ἀρχιερέα τῶν Ἱεροσολύμων Ἰωάννην ζῶντα κατέκαυσαν 20 ὡς ταῖς ὑποθήκαις αὐτοῦ τάχα μέλλοντος τοῦ Νικηφόρου ἀφῆξι-σθαι πρὸς αὐτούς, ἐνέπρησαν δὲ καὶ τὸν περικαλλῆ ναδὸν τοῦ κυριακοῦ τύφου. τὸ δ’ αὐτὸ τοῦτο πεποιήκασιν καὶ οἱ Ἀντιοχεῖς,

7 εἰδῶν] δεινῶν C

28 πεποιήκασιν om C

suo et publico frumento, duodecim modios aureo vendi iussit. quod eius factum probans deus fertilitatem est largitus. atque haec laudandi Basilii gratia dixi. at vero Nicephorus gaudebat potius affligi carnis subditos quam ut iis succurreret. idemque faciebat Leo frater ipsius cauponantibus annonam et merces mulieribus se dans, multisque et variis malis orbem terrarum implens. turpe illorum quaestus studium facete cives subsannaverunt. nam cum aliquando ad milites exercendos in campum progressus imperator cano cuidam, qui inter milites se adscribi petebat, diceret eequid homo canus in militiam allegi poteret, apte is respondit se multo nunc validiorem esse quam adolescens fuisset. et qui hoc verum esset, interrogante imperatore, “eo” inquit, “quod olim uno aureo empto frumento duos onerabam asinos: te autem imperante, quantum duobus aureis emitur frumentum, haud gravate humeris porto.” imperator dicerium sentiens abiit, nihil perturbatus.

Ceterum Saraceni in Syria et Cilicia urbibus, Ioannem archiepiscopum Hierosolymae vivum combusserunt, quod suspicarentur eius instinctu Nicephorum ipsis bellum illaturum. incenderunt etiam pulcherrimum templum dominici sepulchri. eodem modo Antiocheni quo-

Χριστοφόρον τὸν αὐτῶν ἀνελόντες ἀρχιερεῖα. προσεργήσαν δὲ P 662
 τῷ βασιλεῖ Γρηγόριος καὶ Παγκράτιος οἱ αὐτάδελφοι, τῆς ἑαυτῶν
 παραχωρήσαντες αὐτῷ χώρας τοῦ Ταρών· οὗς πατρικίους τιμήσας
 καὶ κτήμασιν ἐφιλοφρονήσατο πολυπροσόδους. ἐγένετο δὲ καὶ
 5 ἤλιον ἐκλειψις τῇ κβ' τοῦ Δεκεμβρίου μηνός, περὶ τρίτην ὥραν,
 ὡς καὶ ἄστρα φανῆναι.

Ἡ δὲ βασιλις Θεοφανῷ ἀποστρεφόμενη τὴν συνοσίαν τοῦ
 Νικηφόρου, τινὰ τῶν τοῦ Τζιμισκῆ μεταπεμψαμένη εἰσκαλεῖται
 τοῦτον ἐν τῷ ἰδίῳ οἴκῳ σχολάζοντα· ἔφθη γὰρ ὁ βασιλεὺς διὰ
 10 τινὰ ὑποψίαν παρὰλύσας τοῦτον τῆς τοῦ δομestικου ἀρχῆς καὶ ἐν
 τῷ ἰδίῳ οἴκῳ ἀπρόιτον εἶναι κελύσας. διεπράξατο δὲ ἡ μοιχαλις B
 καὶ γράμματα τοῦτον δέξασθαι τὴν κἀδοδον ἐπιτρέποντα. καὶ
 ὁ πεμφθεὶς ἐκεῖθεν αὐτὸν ἀναλαβόμενος εἰς Χαλκηδὸνα ἀφίκετο.
 καὶ τοῦ βασιλέως ὑπομνησθέντος εἰ δεῖ τοῦτον εἰσελθεῖν ἐν τῇ
 15 βασιλίδι, κἀκείνου προσμένειν μικρὸν ἐπιτρέψαντος, ἐκείνη νυ-
 κτὸς ια' τοῦ Δεκεμβρίου μηνός, Ἰνδικτιῶνος ιγ', ἔτους ςυοή,
 ἀποστείλασα ἄγει τοῦτον πρὸς τὸν κάτωθεν τοῦ παλατίου χειρο-
 ποιήτον λιμένα νυκτὸς, καὶ κοφίνῳ ἀνμῆσατο μετὰ πάντων τῶν
 περὶ αὐτόν· ἦσαν δὲ ὁ πατρικίος Μιχαὴλ ὁ Βούρτζης καὶ Λέων
 20 ταξιάρχης ὁ Βαλάντιος καὶ τῶν τοῦ Τζιμισκῆ πιστικωτάτων ὁ C
 Ἀτζηποθεόδωρος καὶ ἕτεροι δύο. οἵτινες ἀνελθόντες καὶ ξιφῆ-

1 Ρουφον margo P 4 κτήσεις C 11 οἶκον C ὃν
 ἐκεῖθεν ὁ πεμφθεὶς ἀναλαβόμενος (διεπράξατο γὰρ — ἐπιτρέ-
 ποντα) ἀφίκετο εἰς Χαλκηδὸνα. C 17 τῶν παλατίων C
 21 ἀτζηποθεόδωρος C

que Christophorum suam pontificem summum interfecerunt. ad imperatorem porro se contulerunt Gregorius et Pancratius fratres germani, eique suam dicionem, nomine Taroa, concesserunt. quos ille patricia dignitate ornatos praediis redditus amplos habentibus donavit. die mensis Decembris 22, hora tertia, tantus fuit solis defectus ut astra quoque apparuerint.

Iam Theophano Augusta consuetudinem Nicephori aversans, Tzimiscae, eius familiarium ad se vocati cuiusdam ministerio, domo sua (in qua tum privatus degebat, ob suspicionem quandam domestici officio deiectus ab imperatore, et domi suae se continere neque usquam prodire iussus) evocat, adeoque literas etiam adultera ab imperatore obtinet, quibus in urbem is redire iuberetur. qui missus fuit, is Tzimiscae domo sua Chalcedonem adducit, cumque imperator submonitus utrum eum vellet Cpolin ingredi, eum aliquantum expectare iussisset, Theophano nocte, 11 Decembris, indictione 13, anno mundi 6478, missis suis Tzimiscae noctu ad portum manu confectum, qui est infra palatium, deducit, et impositam corbi cum sociis in palatium attrahit. erant cum eo Michaelis Burtza patricius, Leo Abalantius cohortis ductor, Atzypotheodorus Tzimiscae amicorum fidelissimus, ac duo alii.

ροις εἰς τῶν τοῦ βασιλέως εἰσελθόντες κοιτῆρα, ἐπεὶ μὴ εἶδον αὐ-
 τὸν ἐν τῇ συνήθει κλίνῃ, φωραθῆναι ὑπονόησαντες μικροῦ δεῖν
 ἑαυτοὺς κατεκρήμνισαν, εἰ μὴ που ἀνδράριόν τι τῶν ἐκ τῆς γυναι-
 κωνίτιδος εὐρηκότες ὑπ' αὐτοῦ ὀδηγοῦνται. καὶ καταλαμβάνουσι
 αὐτὸν ἐπ' ἐδάφους κείμενον καὶ στρωμνὴν ἔχοντα πῖλον κοκκοβαφῆ 5
 καὶ ἄρκτου δέρμα, ὅπερ λαβὼν ἦν παρὰ Μιχαὴλ μοναχοῦ τοῦ
 Μαλέινου, τοῦ θείου αὐτοῦ. τοῦτον ἔρτι πρὸς ὕπνον τραπέντα,
 καὶ μηδαμῶς ἐπαισθόμενον τῆς ἀφίξεως τῶν μελλόντων αὐτὸν
 ἀναίρειν, ὁ Τζιμισκῆς τῷ ποδὶ νύξας ἐξύπνισεν. ἐξυπνισθέντα
 D δὲ καὶ τῆς θεξιάς χειρὸς τὸν ἀγκῶνα τῇ γῇ προσερείσαντα καὶ τὴν 10
 κεφαλὴν ἀνακουφίσαντα, ἐπιφέρει γυμνῷ τῷ ξίφει κατὰ τῆς κορυ-
 φῆς ἀσκεποῦς οὐσης (ἐπεπτώκει γὰρ ἐγειρομένου τὸ τῆς κεφαλῆς
 αὐτοῦ κάλυμμα) Λέων ὁ Ἀβαλάντιος γενναίαν πληγὴν, καὶ διε-
 λαύνει μέσον τὸ κρανίον. εἴτε τῆς στρωμνῆς αὐτὸν ἀναστήσαντες
 ἄγουσι πρὸς τὸν Τζιμισκῆν ἐπὶ τῆς βασιλικῆς καθίσαντα κλίνης, 15
 καὶ πολλὰ παροινήσαντες καὶ κατονεύσαντες καὶ δυσφημήσαντες
 εἰς αὐτὸν μηδὲν ἄλλο λέγοντα ἄλλ' ἢ "κύριε ἐλέησον" καὶ "θρο-
 τόκε βοήθει," τελευταῖον ἐπεὶ περ κατεφωράθησαν παρὰ τῶν
 P 663 προκείμενων τοῦ παλατίου καὶ συνίστατο ἐπ' αὐτοὺς πλήθος ἀμυνο-
 μένων, ἀποσφάττουσι τοῦτον, καὶ τὴν κεφαλὴν ἀποτεμόντες διὰ 20
 τινος θυρίδος τοῖς εἰς βοήθειαν συντρέχουσι δεικνύουσι. καὶ οἱ
 μὲν οὕτω κατεστορέθησαν, τοῖς δὲ περὶ τὸν Τζιμισκῆν καιρὸς
 ἐδόθη ἀδειῶς καὶ μετ' ἀδείας πάντα ποιεῖν.

6 ἄρκτου C
 ἰσταται C

13 βαλάντης C
 21 δεικνύουσι om C

καιρίαν margo P

19 συν-

ii cum in palatium essent sublevati, gladiis cincti imperatoris cubiculum intrant; cumque eum non invenirent in consueto lecto, detectas insidias esse suspicantes iam se ipsos erant praecipitaturi, nisi homuncio quidam obtigisset ex gynaeceo, quo duce in solo iacentem Nicephorum Phocam inveniunt, pro veste stragula habentem pileam cocco infectum et exuvium ursi, quod ab avunculo suo Michaelo monacho Maleino acceperat. recens imperator obdormiverat, neque percussorum adventum scenserat. Tzimisce eum calce ictum e somno excitat: evigilanti dextraeque manus cubito terrae innitenti et caput attolenti Leo Abalantius stricto ense vulnus ingens in nudum caput (deciderat enim operculum capiti, dum se sublevaret) incutit, medio cranio dissecto. deinde eum a lecto auferentes ad Tzimiscam ducunt in sella imperatoris sedentem, multisque contumeliis et conviciis exagitant, nihil aliud dicentem quam "domine miserere, opitulare deipara." tandem cum res excubitoribus palatii innotuisset, et multitudo ad defendendam imperatorem accederet, Nicephorum iugulant, caputque eius resectum defensoribus per fenestram ostendunt. hoc pacto iis sedatis, Tzimiscæ libere quae vellet agendi occasio data.

Ἀγεται δὲ ὅτι πρὸ δέκα ἡμερῶν τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἔγγρα-
 φον εἶδεν ὁ βασιλεὺς, ἐρριμμένον ἐν τῷ κοιτῶνι αὐτοῦ καὶ μηνῶν
 ἀσφαλίσασθαι ἑαυτὸν ὡς ἐπιβουλεύμενον ὑπὸ τοῦ Τζιμισκῆ. καὶ
 5 τινὰ δὲ κληρικὸν φασὶ κατὰ τὴν ἐσπέραν τῆς ἀναιρέσεως δεδιωκέναι
 αὐτῷ γράμμα περιέχον πρὸς ἔπος ταῦτα “ὦ βασιλεῦ, ἀσφάλισαι
 σεαυτὸν· κίνδυνος γάρ σοι κατὰ ταύτην τὴν νύκτα οὐ μικρὸς ἀρ-
 10 τύεται.” τὸ δὲ γραμμάτιον ἄλλοι μὲν λέγουσιν ὡς ὑπολαβῶν ἔ-
 βουσιλεὺς δεητήριον εἶναι οὐκ ἀνέγνω τοῦτο, ἄλλοι δ’ ὅτι ἀνέγνω
 μὲν, ἀλλ’ ἠμέλησε τῆς ἑαυτοῦ φυλακῆς, τοῦ χρεῶν ἐμποδίσαντος,
 15 ἀποθανόντος δὲ τούτου εὐρέθη ἔχον τὰ γεγραμμένα. ἄλλοι δ’ ὅτι
 ἀναγνοὺς ἐπέτρεψε τὴν ζήτησιν καὶ φυλακὴν τῷ πρωτοβεστιαρίῳ,
 ἔγραψε δὲ καὶ τῷ ἀδελφῷ Λέοντι ἐπ’ οἴκου διάγοντι λαθρὸν ἔνοπλον
 εἰληφέναι καὶ φοιτῆσαι τὴν ταχίστην πρὸς τὸ παλάτιον. τοῦτο δὲ
 20 διακομισθὲν ἐκεῖνος διεξάμενος, καὶ μὴδ’ ἀνελάξας (ἔτυχε γὰρ
 κυβεύων μετὰ τινων καὶ δαιμονίως τῇ παιδιᾷ χρώμενος) ἔτιτο ἐν
 τῇ ἑαυτοῦ κλίνῃ ὑπὸ τὴν τύλην. ἄρτι δὲ τοῦ παιγνίου διαλυθέν-
 25 τος τὸ γραμμάτιον ἐπελθὼν καὶ τὸν ἐγκείμενον νοῦν συνεῖς τῶν
 γραφέντων, δύναμιν ὡς ὁ καιρὸς ἀπῆται συνηθροικῶς ἀπῆε πρὸς
 τὰ βασιλεια. γενόμενος δὲ κατὰ τὴν ἐν τῷ ἵπποδρομίῳ σφενδόνην
 ἤκουσέ τινων διαλεγομένων πρὸς ἀλλήλους ὡς ἄρα εἶη Νικηφόρος
 ἀντρημένος ὁ βασιλεὺς, ἤκουσε δὲ καὶ τῶν ἐν τῷ παλατίῳ καὶ τοῖς
 στενωποῖς ἀνευφημούντων τὸν Ἰωάννην. τῷ ἀνεπίστῳ δὲ κατα-

4 φασὶ om C
 19 ἵπποδρόμῳ C

5 πρὸς] ὡς C

6 μικρῶς ἀνύεται C
 21 ἐν ταῖς πλατείαις καὶ ταῖς ὁδοῖς C

Ferunt decem diebus antequam interficeretur, Nicephorum in suo
 cubiculo invenisse libellum, cuius scriptura monebatur ut sibi caveret:
 nam a Tzimisca ipsi insidias fieri. quendam etiam clericum perhibent
 vesperi, qua nocte deinde periit, literas ei exhibuisse in quibus haec
 continerentur “muni te ipsum, imperator: nam hac nocte tibi periculum
 haud leve impendet.” eas literas alii tradunt imperatorem non legisse,
 opinatum eo petitionem aliquam contineri. alii legisse alunt, sed sui
 custodiendi rationem non duxisse ullam, fato impeditum; easque literas
 ipso occiso inventas fuisse. non desunt qui iis lectis imperatorem as-
 serant inquisitionem et custodiae munus protovestiario mandasse; simul-
 que fratri suo Leoni domi suae degenti scripasisse ut cum armata manu
 ad palatium celerrime veniat. Leonem literas acceptas non aperuisse,
 quod tum forte talis cum aliquo certaret et impensissime isto ludicro
 delectaretur, sed eas in sui lectali sponda deposuisse. ludo finito sta-
 tim legisse, et percepta sententia coegisse quantam res ferret manum,
 ac ad palatium contendisse. sed cum ad Fundam Circi venisset, au-
 didisse quosdam inter se de interfecto imperatore Nicephoro colloquentes,
 nec non et in palatio et angiportis Tzimiscam imperatorem proclamantium
 voces percepisse; itaque re insperata consternatum nihil magnani-

πλαγείς, καὶ μηδὲν ἐννοήσας γενναῖον, ἢ τάχους εἶχε σὸν τῷ νύῳ
Νικηφόρῳ τῇ μεγάλῃ προσέρχεται ἐκκλησία. καὶ τὰ μὲν λεγόμενα
D ταῦτα· εἰ δὲ ἀληθῶς ἢ ψευδῶς, οὐκ ἔχω λέγειν. Θνήσκει
δ' ὁμοῦς ὁ Νικηφόρος ἔνδον τοῦ παλατίου κατεργασθεὶς.

4 post κατεργασθεὶς C: πενήκοντα καὶ ἑπτὰ ἐτῶν ὡν τηριακῶτα.
τῇ δὲ ἐσπέρα τῆς ἐσθῆς ἡμέρας προστάζει τοῦ Ἰωάννου πρὸς
ἐσπέραν βαθεῖαν τῇ ὁσίᾳ παρεπέμφθη· θήρη γὰρ ξυλλήγη, ὡς ἐτυ-
χεν, αὐτὸν περιστείλαντες εἰς τὸν θεῖον τῶν ἀποστόλων σηκὸν
μίσρον νυκτῶν αὐτὸν ἐξελόμεσαν καὶ κατὰ τὸ ἠρόρον ἔνθα τὰ τοῦ
θεῖου καὶ αἰσιθιμου Κωνσταντίνου σῶμα κατακείται ἐν μιᾷ τῶν
βασιλικῶν σορῶν ἐκηδενσαν. τὴν δὲ ἰδέαν τοιοῦσθε τις ἦν. ὄφης
αὐτῷ πρὸς τὸ μέλαν κλίον ἢ τὸ λευκὸν ἀποκλίνουσα, κόρη βα-
θεῖα καὶ κνανή, ὀφθαλμοὶ μέλανες ἐπὶ συννοίας πεφροντικότες,
δασείαι ταῖς ὀφρύσιν ὑποκαθήμενοι. ὅς μίσρον ἔχουσα λεπτότη-
τός τε καὶ παρῆτος, ἡρόμα συμπεριαιωμένη γρηκότητι. ὑψηλὴ
σύμμετρος, ἀραιὰν παρὰ τὰς γνάθους προβαλλομένη τὴν πολιάν.
ἀγκυλαῖος τὴν ἡλικίαν καὶ στιβαρός, εὐρύτατος τὸ στέφρον καὶ
ἄμους ὡς μάλιστα, τὴν μέντοι ἀνδρίαν καὶ φάμην κατὰ τὸν
θρυλλοῦμενον Ἡρακλῆν. φροσῆσει δὲ καὶ σωφροσύνη πάντων
κατευμεγέθει τῶν κατ' ἐκείνην τὴν γενεὰν γεγενημένων ἀνδρῶν.
ἐν δὲ τῇ σορῇ αὐτοῦ ὁ Μελιτηνῆς μητροπολίτης Ἰωάννης ταῦτα
ἐπέγραφε·

τὸν ἀνδράσι κριν καὶ τομώτερον ξίφους
πάρρηγον οὗτος καὶ γυναικὸς καὶ ξίφους.
ὃς τῷ κράτει κριν γῆς δλης εἶχε κράτος,
ὡσπερ μικρὸς γῆς μικρὸν φησε μέρος.
τὸν κριν σεβαστόν, ὡς δοκῶ, καὶ θηρίοις,
ἀνεῖλεν ἢ σύγκοιτος ἔν δοκοῦν μέρος.
ὁ μηδὲ νυξὶ μικρὸν ὑπνώττειν θέλων
ἐν τῷ τάφῳ νῦν μακρὸν ὑπνώττει χρόνον.
θέλημα μικρὸν. ἀλλ' ἀνάστα νῦν, ἀναξ,
καὶ τύπτει πεζούς, ἱκπότας, τοξοκράτας
τὸ σὸν στρατεύμα, τὰς φάλαγγας, τοὺς λόχους.
ὄρμῃ καθ' ἡμῶν Ρωσικῇ κανοπλία,
Σκυθῶν ἔθνη σφύζουσιν εἰς φονουργίας,
λεηλατοῦσι πᾶν ἔθνος τὴν σὴν πόλιν,
οὗς ἐπτόει κριν καὶ γεγραμμένος τύπος
πρὸ τῶν πυλῶν σὸς ἐν πόλει Βυζαντίου.
ναί, μὴ παρόψει ταῦτα· ῥίψον τὸν λίθον
τὸν σε κρατοῦντα, καὶ λίθοις τὰ θηρία
τὰ τῶν ἔθνων δίκαις· ὃς δὲ καὶ πέτρας
στηρηγμὸν ἡμῖν ἀρραγεστάτην βάσειν.
εἰ δ' οὐ προκύψαι τοῦ τάφου μικρὸν θέλεις,
κᾶν φῆξον ἐκ γῆς ἔθνεσιν φωτὴν μόνην·
ἴσως σιορπίση ταύτη καὶ τρέψει μόνη.
εἰ δ' οὐδὲ τοῦτο, τῷ τάφῳ τῷ σὸν δέχου
σύμπαρτας ἡμᾶς· ὁ νεκρὸς γὰρ ἀρκέση
σάβειν τὰ πλήθη τῶν δλων χριστιανῶν.
ὡ κλὴν γυναικὸς τὰ δ' ἄλλα Νικηφόρος.

ἀλλὰ ταῦτα μὲν οὕτω συντίθεται.

num cogitasse, sed illico cum filio Nicephoro in magnum templum con-
fugisse. atque haec memoria prodita sunt: vorene an falso, non pro-
nuntio. id quidem liquet, Nicepherum in palatio fuisse interfectum.

Ἰωάννης δὲ ὁ Τζιμισκῆς τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς ἀποθανόντος τοῦ Νικηφόρου ἀνεδέξατο τὰς φροντίδας, συμβασιλεύοντας ἔχων Βασιλειον καὶ Κωνσταντῖνον τοὺς υἱοὺς Ῥωμανοῦ, ὧν ὁ μὲν Βασιλειος ἔβδομον εἶχε τῆς ἡλικίας ἔτος, ἄτερος δὲ ὁ Κωνσταντῖνος 5 πέμπτον. εὐθὺς οὖν Βασιλειον τὸν παρακοιμώμενον, ὃν Νικηφόρος ὁ βυσιλεὺς οὐ μικρὰ συμβαλλόμενον αὐτῷ πρὸς τὴν τῆς βασιλείας κατάσχεσιν πρόεδρον τετίμηκε, μή πω πρότερον ὄντος τοῦ ἀξιώματος, πρῶτον δ' αὐτὸ τοῦτο λφευρηκότος, ἵνκτὸς μετα-
 10 κειψάμενος κοινωτὸν τῆς ἀρχῆς προσελάβετο, ἅτε ἐν πολλοῖς χρόνοις τὰ τε πολιτικὰ μετελθόντα ἐπὶ τοῦ οἰκείου πατρὸς Ῥωμανοῦ τοῦ γέροντος καὶ Κωνσταντῖνου τοῦ πορφυρογεννήτου τοῦ P 664
 γαμβροῦ αὐτοῦ, καὶ πλειστάκις κατὰ τῶν Ἀγαρηῶν ἐκστρατεύσαντα, καὶ δυσχερεῖαις πραγμάτων εἰδὸτα εὐφυῶς προσαρμοζέσθαι. ὃς εὐθὺς τὴν ἐπιτροπὴν εἰληφῶς τῶν πραγμάτων πάν-
 15 τας τοὺς εὐνοίαν τῷ Νικηφόρῳ φυλάττοντας ἐκ μέσου πεποίηκε, Λέοντα μὲν τὸν κουροπαλάτην ἐν Λέσβῳ περιορίσας καὶ Νικηφόρον Βέστην τὸν τούτου υἱὸν ἐν τῇ Ἰμβρῳ, Βάρδαμ δὲ τὸν νεώτερον δοῦκα τότε Χαλδίας καὶ Κολωνίας τυγχάνοντα τὴν ἀρχὴν ἀφελόμενος ἐν Ἀμασειᾷ παρέπεμψε. καὶ τοὺς ἄλλους δὲ ὅσοι
 20 πολιτικὰς ἢ στρατιωτικὰς μετήεσαν ἀρχὰς τῶν ἀρχῶν παρὰλύσας, Β τοὺς οἰκίους ἐπέστησε καὶ τῷ νέῳ βασιλεῖ φυλάττοντας εὐνοίαν. τοῖς τότε δὲ παρὰ τοῦ Νικηφόρου φρυγαδευθεῖσι κάθοδον ἐπιτρέπει, καὶ πρὸ γε τῶν ἄλλων τοῖς ἀρχιερεῦσι, τῷ μὴ θέλειν ὑπο-

3 υἱεῖς C	6 αὐτοῦ C	8 αὐτοῦ an τούτου?	13 δυσχε-
ρείας C	προσαρμοζόμενον C	17 βάρδα C	19 post
παρέπεμψε C	γράμμασι	21 τοὺς οἱ C	22 τότε δὲ] τε C

Ioannes Tzimisces hoc sublato imperium iniiit, adhibitis collegis Basilio et Constantino Romani filiiis, quorum hic quintum, ille septimum aetatis annum agebat. initio statim imperii Basilium, cubicularium intimum, quem Nicephorus ab eo in occupando imperio non leviter adiutus novo nomine novi magistratus instituto praesidem creaverat, noctu ad se vocatum rerum gerendarum socinm adsciscit, quippe et longo tempore in re publica versatum, sub patre Romano seniore, et Constantino Porphyrogenito sororis suae marito, et qui saepissime rem contra Agarenos gesserat, et rebus arduis scite se accommodare callebat. is Basilius, ut primum tractandarum rerum munus occēpit, omnes Nicephoro studentes e medio submovet. Leonem curopalatam in Lesbum, Nicephorum Bestam eius filium Imbrum, Bardam Ducae filium iuniorē, qui tum Chaldiae et Coloniae praecerat, abrogato magistratu Amasiam relegat, aliosque vel civiles vel bellicos magistratus gerentes in ordinem redigit, in eorumque loca substituit familiares suos, et quos novo imperatori fidos nosset. reditus etiam decretus iis quos Nicephorus solum vertere iusserat, pontificibus praecipue primariis; quibus ostendimus id

γράφαι τῷ τόμῳ ὃν εἰς κατατομὴν καὶ θβριν λφεῦρε τῆς ἐκκλησίας
 κείνος ἐξορισθεῖσιν, ὡς ἦδη φθάσας ὁ λόγος ἰστορήσεν.

Οὕτω δὲ τῶν πραγμάτων οἰκονομηθέντων, κατὰ τὴν αὐτὴν
 τύκτα πάσης ὑποψίας ἀπολυθεὶς ἄπεισι μετ' ὀλίγων ὁ βασιλεὺς εἰς
 τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν, χερσὶ τοῦ πατριάρχου λαβεῖν βουλόμενος 5
 τὸ διώδημα. ὃν ἐλθόντα εἰσελθεῖν οὐκ εἴασεν ὁ Πολύευκτος, μὴ
 C ἄξιον εἶναι φήσας ἐπιβῆναι θείου ναοῦ νεαρῶ καὶ ἀτμίζοντι ἔτι τῷ
 συγγενικῷ αἵματι σταζομένης τὰς χεῖρας ἔχοντα, ἀλλὰ σπεῦσαι
 ἔργα μετανοίας ἐνδείξασθαι, καὶ οὕτως ἐφίεσθαι πατεῖν ἔδυρος
 οἴκου κυρίου. τοῦ δὲ Ἰωάννου ἠπίως δεξαμένου τὴν ἐπιτίμησιν 10
 καὶ πάντα πρᾶξαι μετ' εὐπειθείας ἐπαγγελαμένου, ἀπολογησα-
 μένου δ' ὅτι καὶ αὐτόχειρ οὐκ αὐτὸς ἐγένετο τοῦ Νικηφόρου ἀλλ'
 ὁ Βαλάντιος καὶ ὁ Ἀτζυποθεόδωρος ἐπιτροπῇ τῆς δεσποίνης, ταύ-
 την μὲν ὁ πατριάρχης προσέτατε τῶν ἀνακτόρων κατενεχθῆναι
 καὶ ἐν τινὶ νήσῳ περιορισθῆναι, ἐξοστρακισθῆναι δὲ καὶ τοὺς τοῦ 15
 Νικηφόρου αὐτόχειρας, διαρραγῆναι δὲ καὶ τὸν τόμον ὃν ἐπὶ συγ-
 χύσει τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων ὁ Νικηφόρος ἐξέθετο. εὐ-
 D θίως οὖν ὁ Ἰωάννης κείνους τε ἐξῴσσε τῆς πόλεως καὶ τὴν Θεο-
 φανῶ ἐν Προικονήσῳ ἐξώρισεν. ἥτις ἐκεῖθεν ὕστερον λάθρα
 φηγοῦσα καὶ τῇ μεγάλῃ προσφηγοῦσα ἐκκλησίᾳ, διὰ τοῦ πυρακοῦ- 20
 μωμένου Βασιλείου ἐκβληθεῖσα ἐν τῷ θέματι τῶν Ἀρμενιακῶν
 ἐξωρίσθη εἰς τὴν παρὰ τοῦ βασιλέως νεορρηθεῖσαν μονὴν τὴν

1 τῆς ἐκκλησίας ἐξεῦρε C
 μένου C
 om C

2 ἦδη om C
 13 βαλάντιος C, ἀβαλάντιος P

11 ἀπολογησα-
 19 ὕστερον

evenisse, quod constitutioni ab eo spoliandae ac contumelia afficiendae
 ecclesiae causa factae nolissent subscribere.

Rebus hoc modo constitutis, ea ipsa nocte omni liberatus suspi-
 cione Tzimisca, paulo post in magnum templum se confert, ut manu
 patriarchae diadema sibi imponatur. verum eum Polyuctus non ad-
 mittit, non licere inquit templo subire eum cuius manus adhuc recentis
 cognati cruore stillarent atque fumarent. operam daret uti poenitentiae
 officia praestaret: ita demum permissum iri ut solum domus dei calcet.
 eam oburgationem placide fert Tzimisca, promittens se omnia obedien-
 ter facturum, se quoque purgans ut qui manus Nicephoro non intulis-
 set, ab Abalantio et Atzypotheodore iussu Augustae trucidato. patri-
 archa igitur hanc palatio exigi iubet et in aliquam insulam deportari;
 relegari etiam Nicephori percussores, et conscindi libellam edicti quod
 ad confundendas res ecclesiasticas Nicephorus ediderat. statim igitur
 Tzimisca percussores istos extorres agit, et Theophanonem in Precon-
 nesum relegat. unde postea occulte cum profugisset in magnum tem-
 plum, exturbata eo a Basilio cubiculario in provinciam Armenicam est

Δαμιδος, ἐνυβρίσασα πρότερον εἰς τὸν βασιλέα πολλὰ καὶ εἰς τὸν Βασιλείον, Σκύθην καὶ βάρβαρον ἀποκαλέσασα καὶ κατὰ κήρυξ αὐτῷ κονδύλους ἐπιτρέψασα. ἔξωρίσθη δὲ σὺν αὐτῇ καὶ ἡ τιω-
της μήτηρ ἐν Μαντινείῳ. ἐνεχθεὶς δὲ ὁ τόμος ἐρράγη, καὶ τῇ
5 ἐκκλησίᾳ ἐχωρίσθη ἢ προτέρα ἔλευθερία.

Τούτων οὖν προχθέντων, ὑποσχομένον δὲ τοῦ Ἰωάννου καὶ P 665
εἰς ἔξλασμα τῆς ἀμαρτίας πένησι διανεῖμαι ἦν ἰδιωτεύων εἶχε
περιουσίαν, ὁ Πολύευκτος ἐπιτρέπει τὴν εἴσοδον, καὶ κατὰ τὴν
ἐορτὴν τῆς Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν γεννήσεως εἰσελθόντα τοῦτον
10 τῷ τῆς βασιλείας ἀναδεί διαδήματι. πολὺν δὲ οὐλον καὶ ταρα-
χὴν ἐχούσης τῆς βασιλείας ἐν τε τῇ Ἰω καὶ τῇ Ἑσπερίῳ (οἱ τε γὰρ
ληφθεῖσαι κατὰ τὴν Κιλικίαν καὶ Φοινίκην καὶ Κολλην Σορίαν
πόλεις τῶν Ἀγαρηῶν, μὴ σχόντος τοῦ Νικηφόρου καιρὸν τὰ
κατ' αὐτὰς διαθίσθαι καλῶς καὶ ἀσφαλίσασθαι, πρὸς ἀποστα-
15 σίαν ἀπέβλεπον, καὶ ἡ τῶν Ῥώσ κτήσεις οὐ καλῶς πρότερον ἐπὶ
Βουλγάρους μελετηθεῖσα μέγιστον ἐπέσειε τοῖς πράγμασι κίνδυ- B
νον, καὶ λιμὸς ἐπὶ πέντε ἔτους ἐνιαυτοὺς τὴν Ῥωμαίων ἐπινεμ-
μενος σφόδρα τὰς πόλεις ἐπέλεξε) διεσκοπεῖτο καὶ ἐμερίμνα πῶς
ἂν τὰ τοιαῦτα θεραπευθεῖη κακὰ καὶ τὸ ἐξ αὐτῶν ἀποσκευασθεῖη
20 ἄλλοιζόμενον δέος. τῶς δὲ τῆς πρὸς τῷ Ὀρόντῃ Ἀντιοχείας χη-
ρευούσης ἀρχιερέως, Θεόδωρον τινα προχειρίζεται μοναχόν, πῶσι

1 δαμιδίαν C 2 ἀποκαλέσασα C 4 μαρτινείῳ C 8 οὐ-
σίαν C 9 τοῦ] τοῦ υἱοῦ τοῦ P 11 Ἑσπερίῳ P 19 ἀπο-
σκευασθεῖη C 20 τῷ qm C

deportata, in Damidis monasterium recens ab imperatore conditum, cum prius in imperatore multa iociasset conuicia et in Basilium, cui Scythae et barbari nomine compellato etiam pugnos ingesserat. mater quoque Theophanonis in Mantineum exsili causa missa; edictique libellus prolatus et discerptus est, pristinaque ecclesiae libertas reddita.

His actis, Polyuctus peccati expiandi gratia pollicitum se quidquid privatus possederat, in pauperes elargiturum, imperatorem in templum admittit, et feris Christi natalicis ingressum eo, diademate imperatorio redimit. eo tempore et in Occidente et in Oriente res imperii admodum conturbatae fluctabant. nam et urbes Agarenis in Cilicia Phoenicia et Coelesyria ereptae, quod Nicephoro earum constituendarum atque muniendarum occasio praerepta fuit, ad defectionem spectabant; et Rossica adversum Bulgaros non recte excogitata prius concitatio magnum in periculum rem Romanam coniciebat; et penuria quinque integros annos pressae urbes in summis erant difficultatibus. ea sollicitum tenebant imperatorem, circumspicientem quodnam tantis malis remedium adhiberet, et rem publicam quam ea incutiebant liberaret. cum autem Antiochea ad Orontem fluvium sita aliquamdiu summo pontifice caruisset, ad id munus provehit imperator Theodorum quandam

κομῶντα τοῖς ἀγαθοῖς καὶ αὐτῶ προθεσπίσαντα τὴν ἀνάρρησιν, καὶ παρεγγυησάμενον μὴ ἐπισπεῦσαι ὡς τοῦ Θεοῦ μέλλοντος αὐτὸν εἰς τὸ τῆς βασιλείας ὕψος ἀναβιβάσαι, ἢ μὴν γινώσκειν ὡς εἰ ὀλι-
C γώρως διατεθεῖς ἐπιταχῆναι τὴν τῆς βασιλείας κατάσχεσιν, τῆς ἑαυτοῦ ψυχῆς ἐπίβουλος ἔσται· ἀξιώσαντα δὲ καὶ τοὺς Μανι-
 5 χαίλους, τὴν ἔφην πᾶσαν ἐπινεμομένους καὶ λυμαينوμένους τῇ με-
 ταδόσει τῆς μυσταρᾶς αὐτῶν θρησκείας, πρὸς τὴν ἐσπέραν ἀποι-
 κίσαι καὶ εἰς τινα ἐσχατιᾶν ἐγκατοικίσαι πανέρημον, ὃ καὶ πεποιή-
 κεν ὕστερον, ἀπαναστήσας τούτους καὶ τῇ Φιλιππουπόλει ἐγκατο-
 οικίσας. ἐπὶ λ' δὲ καὶ ε' μόνας ἡμέρας μετὰ τὴν ἀναγόρευσιν **10**
 καὶ ὁ Πολύευκτος ἐπιβιὸς κατέλυσε τὴν ζώην. καὶ προχειρίζεται
 ἀντ' αὐτοῦ πατριάρχης Βασίλειος μοναχὸς ὁ Σκαμανδρητὸς, ἐπ'
D ἀρετῆς τελειότητι μαρτυρούμενος. καὶ τὰ μὲν πολιτικὰ ἐφέρετο
 τῇδε.

Τῇ ἀλώσει δὲ τῆς Ἀντιοχείας καὶ τῶν λοιπῶν πόλειων, ἃς **15**
 ἄνωθεν ἀπρηθμισάμεθα, περιαλείεις γεγονότες οἱ ἀπανταχοῦ γῆς
 ὄντες Ἀγαρηνοὶ καὶ τὰ λοιπὰ ἔθνη τὰ τὴν ὁμοίαν αὐτοῖς σέβοντα
 θρησκείαν, Αἰγύπτιοι Πέρσαι Ἄραβες Ἐλαμίται καὶ οἱ τὴν Εὐ-
 δαίμονα λεγομένην οἰκοῦντες καὶ τὸ Σαβᾶ, συμφωνήσαντες καὶ
 ὁμαχμίαν θέμενοι, δύναμιν πανταχόθεν ἠθροικότες μεγάλην καὶ **20**
 ἡγεμονεύειν αὐτῆς τάξαντες Καρχηδονίους, Ζώχαρ ἔχοντας ἄρ-
 χοντα, πρακτικὸν ἄνδρα καὶ τὰ εἰς πολέμους δεινόν, ὡς ἂν ἀκρι-
 βεῖς καὶ ἐπιστήμονας τῶν τε κατὰ γῆν καὶ θάλατταν ἔργων, ἔξ-

3 μὴ C 5 ἔσται C 6 ἔω C 9 μεταναστήσας C
 17 σαρακηνοὶ C 22 εἰς C 23 θάλασσαν C

monachum, omnibus florentem bonis; qui ei etiam praedixerat imperio potiturum, deo ipsum ad hoc culmen elaturo, hortatusque fuerat ne praecipitanter ageret: alioqui si monitus suos sperneret, suae ipsius vitae se insidiatum fuisse intellecturum. contenderat etiam ab eo ut Manichaeos per totum Orientem serpentes et contagione suae impurae religionis omnia corruptentes in Occidentem in desertam aliquam solitudinem deportaret; id quod postea temporis fecit imperator, eosque Philippopolin ex Oriente transtulit. Polyuctus post Tzimiscae designationem tantum triginta quinque dies vixit. in eius locum suffectus Basilius monachus Scamandrenus, perfectae virtutis testimoniis clarus. is ergo tum rerum civilium fuit status.

At Agareni ubicunque terrarum degentes, aliaeque nationes eandem cum his religionem colentes, ut Aegyptii Persae Arabes Elamitae, et qui felicem Arabiam incolunt, Sabaeique, gravissimo ob amissam Antiocheam reliquasque urbes, quas supra recensui, dolore permoti foedus sciunt; magnisque undique contractis copiis, et Carthaginensibus, quod hi belli terra marique gerendi essent peritissimi, summa rei commissa, Zochare imperatore, viro apprimo strenuo atque bellicoso, cum exercitu

ἤλθον κατὰ Ῥωμαίων, ὑφ' ἑν τὰς πάσας συναγαγόντες δυνάμεις, εἰς ἑκατὸν μαχίμων ἀνδρῶν χιλιάδας ἀριθμουμένας, καὶ τὴν κατὰ P 666 Δάφνην Ἀντιόχειαν καταλαβόντες ἐπολιόρκουν ἐπιμελῶς. γενναίως δὲ τῶν ἔνδον καὶ εὐψύχως τὴν πολιορκίαν ὑφισταμένων ἐπὶ 5 μακρὸν ἐπιτείνεται ἡ πολιορκία. ἀγγελθείσης δὲ τῆς τῶν ἔθνῶν συνόδου τῷ βασιλεῖ γράμματα ταχέως ἐπέμποντο πρὸς τὸν στρατηγὸν Μεσοποταμίας, τὰς ἐκέλευε κειλεύοντα δυνάμεις ἀδροῖσαι καὶ βοηθῆσαι ταχὺ τοῖς πολιορκουμένοις· ἔπεμψε δὲ καὶ ἄρχοντα τοῦ ὄλου στρατοῦ μετὰ καὶ δυνάμεων ἄλλων τὸν πατρίκιον Νικό- 10 λαον, ἑνὸς ὄντα τῶν ὑπερωμένων αὐτῷ ἐθνῶν, ὃς ταῖς λοιπαῖς προσμύξας δυνάμεισι, καὶ συμπλακεῖς τοῖς βαρβάροις μυριοπλασίοις οὖσιν, ἐτρέψατο λαμπρῶς καὶ ἐσκέδασεν ἐνὶ πολέμῳ, καὶ B τὰς ὑπὸ Ῥωμαίους οὖσας πόλεις ἐν τῷ ἀσφαλεῖ κατεστήσατο.

Τῷ ἔθνεϊ δὲ τῶν Ῥῶς ὃν εἶπομεν τρόπον τὴν Βουλγαρίαν 15 χειρωσαμένῳ, δορυλαῖτους δὲ κατασχόντι καὶ τοὺς δύο υἱοὺς τοῦ Πέτρου Βορίσθην καὶ Ῥωμανόν, οὐκ εἶπε ἢ βουλευτὸν ἢ ἐπ' οἴκου ὑποστροφῇ, ἀλλὰ τὴν τοῦ τόπου θανατώσαντες εὐφύταν, μακρὰ χαίρειν εἰπόντες ταῖς πρὸς Νικηφόρον τὸν βασιλέα γενόμεναισιν σπυδαῖς, συμφέρον ἐνόμισαν αὐτοῖς μείναι κατὰ χώραν καὶ τῆς 20 γῆς κυριεύειν. ἐνῆγε δὲ πρὸς τοῦτο πλέον αὐτοὺς καὶ ὁ Καλοκυρὸς, λέγων, εἰ παρ' αὐτῶν ἀναγορευθῆ βασιλεὺς Ῥωμαίων, αὐτὸς τῆς τε Βουλγαρίας ἐμοστήσεται καὶ σπονδὰς ποιήσει διηγε- C κείς, καὶ τὰς συμφωνηθείσας δοθῆναι δόσεις αὐτοῖς παρέξει πολ-

5 προσεδρεία C

8 καὶ post δὲ om C

15 δορυλαῖτους C

17 ἀλλὰ καὶ τῆς C

19 αὐτοῖς] εἶναι C

100000 bello idoneorum virorum in Romanos ducunt, et Antiocheam quae est ad Daphnem obsidione cingunt; quam diuturnam fecit obsessorem fortitudo atque magnanimitas. imperator ubi de barbarorum coitione est factus certior, illico praefectum Mesopotamiae colligere exercitum et obsessis subvenire scripto iubet. simul duces toti exercitui praefaturum cum reliquis copiis mittit patricium Nicolaum, unum ex intimis suis eunuchis. is ubi se cum suis confanxit, barbaros, tametsi eorum exercitus vix minimam partem suis copiis aequabat, illustri praefatio fudit unaque pugna dissipavit, urbesque Romanis subditas tutas praestitit.

Ceterum Rossis, cum ii Bulgariam quo retulimus modo subegissent, captis etiam duobus Petri filijs Borisa et Romano, domum reverti nequaquam placuit: sed locorum commoditatem admirati, longum vale dicentes pactis cum Nicephoro imperatore initis, ibi commorari ditionemque istam possidere statuerunt. hanc eorum sententiam magis etiam confirmavit Calocyrus, qui se, si ab ipsis Romanorum designaretur imperator, Bulgaria eis cessurum, foedus perpetuum ietarum, tributum

λαπλασίως, καὶ συμμάχους ἔξει καὶ φίλους αἰτοῦς διὰ βίου. οἷς
 τισὶ ῥήμασι χαννοθέντες οἱ Ῥῶς τῆς τε Βουλγαρίας ὡς δορακίτου
 ἀντεπιουῶντο κτήματος, καὶ διαπρεσβευσάμενον τὸν βασιλέα καὶ
 ὑποσχόμενον ἐπιτελέσειν ἅπαντα τὰ τῷ Νικηφόρῳ ἐπηγγελμένα οὐ
 προσεδέξαντο, ἀποκρίσεις δόντες βαρβαρικῆς πεπληρωμένας ἀλα- 5
 ζονείας, ὡς ἀναγκασθῆναι τοῦτον διὰ μάχης κρίναι τὰ πράγματα.
 γράμμασιν οὖν ἐν ὀλίγῳ τὰς ἐξῆς δυνάμεις πρὸς τὴν ἐσπέραν δια-
 βιβιάσας, ἄρχοντά τε αὐταῖς ἐπιστήσας ὃν ὠνόμασε στρατηλάτην
 D Βάρδαμ μάγιστρον τὸν Σκληρόν, οὗ τὴν ἀδελφὴν Μαρλίαν νόμιμον
 ἠγάγετο γαμετὴν ἰδιωτεύων ὁ βασιλεὺς, ἔμελλεν ἕαρος ἐφισταμέ- 10
 νου καὶ αὐτὸς ἐξορηῆσαι. οἱ Ῥῶς δὲ καὶ ὁ τοῦτων ἀρχηγὸς ὁ
 Σφενδοσθλάβος, τὴν τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στρατεύματος ὡς ἐπέδοντο
 περιώσωσιν, ποινοπραγήσαντες δεδουλωμένοις ἤδη τοῖς Βουλγάροις,
 προσειληφότες δὲ καὶ συμμάχους τοὺς τε Πατζινάκας καὶ τοὺς
 πρὸς δύσιν ἐν Παννονίᾳ κατακισμένους Τούρκους, καὶ διὰ πάν- 15
 των στρατὸν πολεμιστὴν ἠθροικότες ἐς ὀκτακισχιλίους ἐπὶ τριά-
 κοντα μυριάσι κορυφουμένον, καὶ τὸν Αἴμον διαβάντες, πῦσαν
 ἐκυρπόλουν τὴν Θράκην καὶ ἐληίζοντο, κηξάμενοι παρεμβολὴν
 ἀγχοῦ πού τῶν τευχῶν Ἀρκαδιονόβλειως, κάκεισε τὴν συμπλοκὴν
 P 667 ἐκδεχόμενοι τοῦ πολέμου. ὁ δὲ μάγιστρος Βάρδας ὁ Σκληρὸς ὡς 20
 ἦσθετο κατὰ πολὺ τῷ πλήθει λειπόμενος (περίστατο γὰρ αὐτῷ
 πᾶσα ἡ στρατιὰ εἰς ἰβ' χιλιάδας), στρατηγικαῖς ἔγνω ἀπάταις

2 δορακίτου C 7 τὰς τῆς ἐξῆς C 9 βάρδα C 11 ὁ post
 καὶ om C 15 κατακισμένους C

ipsis promissum multiplicaturum, sociosque et amicos eos per omnem
 vitam habiturum pollicebatur. his Rossi vocibus inflati, et Bulgariam
 ut bello a se subactam sibi vindicaverunt, et legatos imperatoris, omnia
 eis a Nicephoro pacta se persoluturum pollicentis, barbaricae arrogan-
 tiae plenis responsis datis rejecerunt. proinde imperator armis eam rem
 disceptare coactus, missis literis celeriter exercitus ab Oriente in Occi-
 dentem transfert, eisque ducem a se nominatum praeficit Bardam Magi-
 strum, cognomento Sclerum, id est Durum, cuius sororem Mariam pri-
 vatus adhuc legitimo sibi matrimonio coniunxerat; statuitque veris initio
 ipse quoque in bellum proficisci. sed Rossi eorumque ductor Sphen-
 dosthlabus, audito Romanas copias traiecisse, conjunctis quos iam in
 sua habebant potestate Bulgaris, adscitis etiam ad belli consortium
 Patzinacis, et qui in Pannonia versus occasum habitabant Turcis, exer-
 citu bellicoso congregato ad 308 virorum millia, Aemum egressi univer-
 sam Thraciam incendiis ac praedationibus vastarunt; castrisque prope
 muros Arcadiopolis factis praelii occasionem praestolati sunt. at Bar-
 das, qui se numero hostibus multo inferiorem sentiret, quippe duode-
 cim omnino milium exercitu instructus, artibus imperatoris statuit bar-

τοὺς ἐναντίους περιελθεῖν καὶ τέχνη καὶ μηχανῇ τὰ τσαῦτα καὶ ἐργάσασθαι πλήθη. ὁ δὲ καὶ γέγονε. συγκλείσας γὰρ ἕαντι οὖν τῇ στρατιῇ εἰσω τειχῶν, πολλὰ προκαλουμένων τῶν ποίμιων ἐξελθεῖν καὶ περὶ τῶν ὄλων διαγωνίσασθαι οὐχ ὑπήκουσεν ἄλλ' ἐκαρτέρει ὡς τάχα δειλιάσας, βλέπων τοὺς ἀντιπάλους παρατυχόντα φέροντάς τε καὶ ἄγοντας. τοῦτο δὲ τὸ βούλευσι μεγάλην κατασφρόνησιν ἐνεποίησε τοῖς βαρβάροις· οἰηθέντες γὰρ ὡς ταῖς ἀληθείαις δειλίᾳ συνεχόμενος ὁ Σκληρὸς συγκεκλεικίαι ἔχει τείλους ἔνδον τὰς Ῥωμαϊκὰς φύλαγγας, ἐπεξελθεῖν μὴ το 10 μῶν, ἀδεῶς τε ἐσκεδάννυντο καὶ ἀμελῶς ἐστρατοπεδεύοντο καὶ τῆς πρεπούσης ἡμέλουν φυλακῆς, πότοις καὶ μέθαις καὶ αὐτοῖς καὶ κυμβάλοις καὶ ὀρχήσεσι βαρβαρικαῖς διανυκτερεύοντες καὶ μὴ δειδότες τῶν δεινῶν ἐπιμελόμενοι. καιροῦ τοῦτον ἐπιτηθεῖον λαβόμενος ὁ Βάρδας, καὶ ὅπως ἐπίθηται τοῖς ἐχθροῖς εἶ μάλα διασκε 15 πῆσας, καὶ τὴν ἡμέραν καὶ τὴν ὥραν ὄρισας, λόχους καὶ ἐνέδριον κτύπος ἐπὶ τινῶν εὐκαιροτάτων χωρίων στησάμενος Ἰωάννην περὶ τρεῖς τὸν Ἀλακασέα μετὰ τινος ὀλίγης δυνάμεως ἐπέμπευε, προτρέχειν κελεύσας καὶ διασκοπεῖν τοὺς ἐχθροὺς καὶ θαμὰ πρὸς αὐτὸν μηνύειν καὶ ὅπῃ πάρεισιν ἀναδιδύσκειν, ἐπισκήψας δὲ κα 20 συμμίξαι τοῦτοις ἐγγύθασιν καὶ ἅμα τῇ συμπλοκῇ δοῦναι τὰ νῦν καὶ δόκησιν φευγόντων παρεσσηκέναι, μὴ ἀκρατῶς μένοι γε φεγγεῖν, ὅλῳ ῥυτῆρι ἐνδόντας τοῖς ἵπποις τοὺς χαλινοὺς, ἀλλ' ἠρέμην καὶ μετὰ τάξεως, ὅπῃ δὲ παρείκοι, καὶ ὑποστρέφοντας συρρο-

7 ἐποίησε C Βουλγάρους P
ὀρχήσεσι βαρβαρικαῖς om C

10 ἐστρατοπεδεύοντο C 12 α
13 ἐπιμελούμενοι C

baros circumvenire astuque et machinis tantam opprimere multitudinem neque eum in conatus frustratus fuit. quippe se cum suis intra murum continens, barbarisque crebro provocantibus ad certamen de summa rerum ineundum non obtemperans, metumque simulans, quantumvis summam res ab hoste agi ferrique cerneret, tamen suum tenebat propositum. hoc pacto magnum sui contemptum apud barbaros excitavit: enim rati omnino formidine ductum Bardam suos moenibus inclusos continere, neque audere egredi, libere perro vagari, castra negligenter metari, et excubias debitas posthabere, noctes potando per ebrietatem inter fistulas et cymbala et saltationes barbaricas ducere, denique nihil eorum quae attinebat curare. ergo Bardas occasione nactus, et quomodo hostes adoriretur accurate meditatus, die horaque ad hoc designatis, dispositis per opportunissima loca insidiis, Ioannem patricium Alacasensem cum modica manu emittit, qui speculatum hostes excurret, ubique ii essent illico sibi renuntiaret, hostibus appropinquantem manum consereret, subitoque terga dans speciem fugae exhiberet, non quidem ut effuse laxatis equorum habenis fugerent, sed paulatim

Georg. Cedrenus tom. II.

γνωσθαι τοῖς ἰχθυοῖς, καὶ οὕτω ποιεῖν μέχρις ἂν εἰς τοὺς λόχους
 D τούτους καὶ εἰς τὰς ἐνέδρας ἐναποκλείσωσι, τότε δὲ ἀκρόσμως φεύ-
 γειν καὶ προτροπαδῆν. τριγῆ δὲ τῶν βαρβάρων διαιρεθέντων
 (Βούλγαροι μὲν γὰρ καὶ Ῥῶς τὴν πρώτην ἀνεπλήρουν μερίδα,
 Τοῦρκοι δὲ καθ' ἑαυτοὺς ἦσαν μόνοι καὶ Πατζινάκαι ὡσαύτως) 5
 ἐρχόμενος οὖν ὁ Ἰωάννης συμπλέκεται τοῖς Πατζινάκαις κατὰ τύ-
 χην συνητηκῶς, καὶ ὡσπερ ἦν ἀπτιῦ παρηγγελμένον, προσποιεῖ-
 ται φυγεῖν, σχολαίαν τὴν ἀναχώρησιν ποιούμενος· ἐνέκειντο δ' οἱ
 Πατζινάκαι τὰς ἑαυτῶν λύσαντες τάξεις, ὡς τάχα τοὺς φεύγοντας
 ἀφανίσαιεν ἄρδην. ἐκεῖνοι δὲ νῦν μὲν φεύγοντες μετὰ τάξεως νῦν 10
 δ' ὑποστρέφοντες καὶ ἀμυνόμενοι ἔθειον πρὸς τοὺς λόχους. ἐπεὶ
 δὲ καὶ ἐς μέσους ἐγένοντο τούτους, τότε δὴ ἀνέντες τοὺς χαλινοὺς
 ἀκρατῶς ἔφενγον, καὶ αἱ Πατζινάκαι ἐκχυθέντες ἀτάκτως ἐδίωκον.
 ἐπιφανέντος δ' ἑξαίφνης τοῦ μαγίστρου μετὰ παντὸς τοῦ στρατοῦ,
 P 668 τῷ ἀπροσδοκῆτῳ καταπλαγέντες τὴν μὲν δίωξιν ἐπέσχον, οὐ μὴν 15
 γε καὶ ἐς φυγὴν ἀπέιδον, ἀλλ' ἔμενον, ἦν τις ἐπλοῖο δεξιόμενοι.
 μετὰ σφοδρῶς δὲ ῥύμης τῶν περὶ τὸν μάγιστρον συμπεσόντων κῆ-
 τοῖς, καὶ τῆς λοιπῆς φάλαγγος ὄπισθεν ἐρχομένης μετ' εὐκοσμίας
 καὶ τάξεως, πίπτουσιν εὐθὺς οἱ ἀλκιμώτεροι τῶν Σκυθῶν. καὶ
 κατὰ βᾶθος τῆς φάλαγγος σχισθείσης ἐς μέσους ἐμπέπτουσι τοὺς 20
 λόχους οἱ Πατζινάκαι, τῶν κεράτων συνελθόντων ἀλλήλοις καὶ
 κύκλωσιν ἀποτελεσάντων. ἐπ' ὀλίγον οὖν ἀντισχόντες ἐνέκλσαν,
 καὶ πάντες σχεδὸν κατεκόπησαν.

4 γὰρ om C 10 ἀφανίσαιεν C 13 διεκχυθέντες C 15 τῷ
 ἀπροσδοκῆτῳ καταπλαγέντες om C

composito agmine recederent, nonnunquam etiam aequo loco conversi cum hoste pugnarent, donec enim in insidias pertraherent: tum vere effuse et nullo ordine fugam facerent, erant barbari in tres divisi partes. in prima erant cum Rossis Bulgari, seorsim Turci, seorsim etiam Patzinacae. fors ita tulit ut Ioannes primo omnium in Patzinacas incidere. cumque, uti mandatum ei fuisse demonstravimus, oblique recedens fugam simularet, Patzinacae turbatis suis ordinibus instabant, spe fugientes subito omnes delendi. Romani modo agmine composito fugientes, modo hostibus sese obvortentes ac praeliantes, ad insidias cursum tenebant; in quas medias ubi venerunt, laxatis habenis effuse fugerunt, ac Patzinacae dissipatis ordinibus promiscue eos sunt insecuti. sed ubi Bardas subito cum toto exercitu apparuit, re improvisa consternati, omnia persecutione non quidem fugae sed defensionis sese pararunt. vehementi autem cum impetu Bardae exercitu irruente, atque altera quoque a tergo phalange compositis ordinibus ingruente, statim fortissimi quique Scytharum occiderunt; et eorum phalange alte dissipata, cornibus Romanorum oesuntibus in medio deprehensi Patzinacae atque in orbem circumventi non diu vim sustinuerunt, sed inclinata acie prope universi sunt occisi.

Οὕτω δὲ τοὺτους τρειψάμενος ὁ Βάρδας, καὶ διὰ τῶν αἰχμα- B
 λώτων μαθὼν ὡς καὶ οἱ λοιποὶ ἀκμηῆτες ὄντες προσμένουσι συντε-
 ταγμένοι τὸν πόλεμον, τρέπεται τὴν ταχίστην πρὸς ἐκείνους. ἄρτι
 δ' ἐκείνοι τὸ τῶν Πατζινακῶν ἔγνωκότες ἀτύχημα κατεκλύσθησαν
 εἰς τὰς ψυχὰς τῷ ἀδοκῆτῳ τῆς συμφορᾶς. ὁμοῦ παρακλιόμενοι
 ἑαυτοὺς καὶ τοὺς ἐκ τῆς φυγῆς σκεδασθέντις ἀνακαλιεσάμενοι
 προσβάλλουσι τοῖς Ῥωμαίοις, οἱ μὲν ἵππεῖς προδραμόντες, οἱ δὲ
 πεζοὶ κατόπιν ἐρχόμενοι. ὡς δὲ καὶ κατὰ τὴν πρώτην προσβολὴν
 ἀνεκόπησαν οἱ ἵππεῖς τὰς ὁρμὰς ὑπὸ Ῥωμαίων ἀνυποστάτων φα-
 10 νέων, ἐκκλιναντες εἰς τοὺς πεζοὺς συνηλάθησαν. ἐκεῖσε δὲ πάλιν
 γενόμενοι ἀνελάμβανον ἑαυτοὺς, καὶ τοὺς Ῥωμαίους προσέμε- C
 νον ἐπερχομένους. καὶ ἦν μὲν ἄχρι τινὸς ἡ μάχη ἀγχύμαλος,
 ἕως οὗ Σκύθης τις μεγέθει σώματος καὶ ἀνδρεία ψυχῆς ἐπαιρούμε-
 γος, τῶν ἄλλων ὑπερηθῆσας, ἐπ' αὐτὸν τὸν μάγιστρον φέρεται
 15 παριπτεύοντα καὶ τὰς τάξεις παραθαρρύνοντα, καὶ ξίφει παίει
 κατὰ τοῦ κράνου. τοῦ δὲ ξίφους παρολισθῆσαντος ἄπρακτος
 ἐγένετο ἡ βολή. τοῦτον δὲ ὁ μάγιστρος ξίφει παίει κατὰ τοῦ
 κράνου· βύρει δὲ τῆς χειρὸς καὶ βαρῆ τοῦ σιδήρου οὕτω γέγονεν
 ἐνεργὸς ἡ πληξίς ὡς δόξα ὄλον διατμηθῆναι τὸν Σκύθην. καὶ
 20 Κωνσταντῖνος δὲ πατρικίος ὁ τοῦ μαγίστρον ἀδελφός, τῷ ἀδελφῷ D
 βοηθῶν, ἕτερον Σκύθην συναϊρόμενον τῷ ῥηθέντι καὶ ἱταμώτε-
 ρον φερόμενον παῖσαι κατὰ τῆς κεφαλῆς ἐσπούδασεν· ἐκείνου δ'
 ἐπὶ θάτερα κλίνας ἑαυτὸν, διαμαρτήσας ὁ Κωνσταντῖνος κατα-

3 ἄρτι δ' ἐκ.] κἀκείνοι C
 16 κράνου C

11 προσερχομένους προσέμενον C
 παρολισθῆσαντος C

His hoc modo victis, Bardas cum ex captivis intellexisset reliquos
 adhuc integros instructa acie pugnam exspectare, recta in eos ducit.
 ii vero tametsi recens acceptus de Patzinacarum clade nuntius animos
 eorum insperata calamitate fractos deiecerat, tamen mutuo sese cohori-
 tati, adactis etiam qui ex fuga confluebant, Romanis occurrunt, prae-
 missis equitibus ac subsequenter eos peditibus. primo congressu equi-
 tes a Romanis, quorum vis subsisti non posse videbatur, reiecti inque
 peditatum compulsi sunt. ibi se recollegerunt et Romanorum impetum
 sustinuerunt. aliquamdiu dubio Marte pugnatum est, donec Scythia qui-
 dam mole corporis et robore animi elatus, ante alios progressus, in
 ipsum fertur Bardam, qui eques ordines obibat atque delictis animabat.
 huius cassidi Scythia cum gladium inflixisset, ictu delabente conatus
 irritus fuit. Bardas vero ense galeam Scythae ferit; et ob vim manus
 ac ferri praestantem tincturam ictui tanta fuit efficacitas ut medium
 Scytham dissecuerit. sed et Constantinus patricius, Bardae frater,
 alium Scytham, qui una cum priore ingruebat ac se ferocius gerebat,
 ut fratri opitaretur, caput ferire dum vult, declinante ictu barbaro,
 huius equi cervicem gladio tangit caputque amputat; collapsumque Scy-

φέρει τὸ ξίφος εἰς τὸν ἀχένα τοῦ ἵππου καὶ ἀποτέμνει τοῦ τραχήλου τὴν κεφαλὴν. πεσόντος δὲ τοῦ Σκύθου ἀποβὰς τοῦ ἵππου καὶ τῇ χειρὶ τῆς γενειάδος δραξάμενος ἀποσφάττει τοῦτον. τοῦτο τὸ ἔργον Ῥωμαίους μὲν ἐπέρρωσε καὶ θαρραλεωτέρους ἐποίησε, δειλίας δὲ καὶ φόβον τοὺς Σκύθας ἐνέπλησε· καὶ ταχὺ ἐπιλελησμέ-5 νοι ἀλκῆς τὰ νῶτα δεδάκασι, καὶ ἀσέμνως καὶ μετὰ πολλῆς ἔφρευγον ἀκοσμίας. εἶποντο δὲ Ῥωμαῖοι, καὶ ἅπαν τὸ πεδίον νεκρῶν ἐμπεπλήκασιν. ἤλωσαν δὲ καὶ ζωγρῆαι τῶν πεσόντων πλείους. ἐγένοντο δὲ καὶ πλὴν ὀλίγων πάντες οἱ περιλειφθέντες τραυματῖαι.

P 669 καὶ οὐδεὶς ἂν διέδρα τὸν κίνδυνον, εἰ μὴ νῦν ἐπιγενομένη ἐπέσχε 10 τῆς διώξεως τοὺς Ῥωμαίους. καὶ τῶν μὲν βαρβάρων ἐκ τοσοῦτων μυριάδων ὀλίγοι παντελῶς διεγένοντο, Ῥωμαῖοι δὲ ἔπεσον ἐν τῇ μάχῃ κέ, τραυματῖαι δ' ἐγένοντο ὁμοῦ τι σύμπαντες.

Οὕτω τέλος εἶχε τῷ Σκληρῷ τὸ τοῦ Σκυθικοῦ πολέμου, οὐδὲ προσεγένετο τοῖς Ῥωμαίοις τὸν ἐκ τῆς μάχης ἀποπλύνασθαι 15 λύθρον, καὶ γράμματι ἐφοῖτα βασιλικὰ μετακλήτων ποιῶντα εἰς βασιλεῖα τὸν μάγιστρον· ὃν ἀφικόμενον εἰς τὴν Ἀσίαν κελεύει πε- B ραιωθῆναι, τὰ πρὸς τὸν προκείμενον ἀρκοῦντα ἀγῶνα εἰληφότα στρατεύματα. ἔτυχε γὰρ Βάρδας ὁ Φωκᾶς ἀποδρᾶς ἐξ Ἀμασειας, ἦν οἰκεῖν κατεκέκριτο, μετὰ συγγενῶν καὶ φίλων καὶ συνήθων, 20 μεθ' ὧν ἀφανῶς συνωμόσατο τὴν ἐν Καππαδοκίᾳ καταλαβεῖν Καισάρειαν, κάκῃσει ἐταιρικὸν οὐκ ὀλίγον ἀθροίσας, ὧν ἦσαν ἔξαρχοι οἱ τοῦ πατρικίου Θεοδούλου παῖδες τοῦ Παρσακουτηνοῦ Θεόδωρος καὶ Νικηφόρος καὶ τις πατρικίος ἄλλος Συμεὼν ὁ Ἀμ-

3 τοῦτον om C

15 ἀποπλύνεσθαι C

19 στρατεύματος C

tham ab equo descendens, manu mento eius arrepto, iugulat. hoc facinus Romanis animos auxit, Scythas autem metu implevit; itaque oblitum virtutis terga dederunt, turpemque nullo ordine fugam fecerunt, quos insecuti Romani campum cadaveribus oppleverunt, plures interfecti capti sunt, et superatites, paucis demptis, omnes fuerunt saucii. quodnisi nox ingruens Romanos a perseguendo hoste revocasset, nemo sane evasisset. de tot milibus barbarorum perpauci superfuerunt: de Romanis in acie ceciderunt viri 25, vulnerati sunt universi.

Nondum confecto Scythico bello, cum quidem nondum cruorem istius praelii ablucere Romanis licuisset, literis imperatoris Bardas Durus ad imperatorem evocatur. qui ut eo venit, statim iubetur cum exercitu, quantus proposito certamini videretur suffecturus, in Asiam traicere. etenim Bardas Phocas ex Amasia profugus, in quam relegatus fuerat, facta occulte conspiratione cum cognatis amicis et familiaribus suis occupaverat Caesaream Cappadociae, ibique socios haud paucos collegerat, quorum principes erant filii patricii Theoduli Parsacuteni Theodorus et Nicephorus, ac quidam patricius Simeon Ampelas. his

πελῦς, διάδημα περιθεις ἑαυτῷ καὶ τὰ λοιπὰ τῆς βασιλείας ἀνειληφῶς γνωρίσματα ἀποστασίαν κατὰ τοῦ βασιλέως κινήσαι, τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Λέοντος τοῦ κουροπαλάτου τοὺς μὲν ἀναπέισαντος δῶροις εἰς τοῦτο, τοὺς δὲ ὑποσχέσειν ἄξιωμαίων καὶ κτήσεων, C
 5 ὑπηρετῆ πρὸς τοῦτο χρησαμένον τῷ τῆς Ἀβύδου ἐπισκόπῳ. ἐβούλετο δὲ καὶ αὐτὸς ἐκ τῆς Λέσβου διαπερᾶν λάθρα σὺν τῷ υἱῷ Νικηφόρῳ εἰς τὰ ἐπὶ Θράκην χωρία. γνωσθέντος δὲ τούτου τῷ βασιλεῖ, ἐπεὶ καὶ ὁ ἐπίσκοπος συνειλημμένος καὶ τοὺς ἐλέγχους σὺχ οἷός τε ὦν διαδιδράσκειν πάντα ἔξοισεν εἰς τοῦμφανές, παρε-
 10 δόθη τοῖς δικασταῖς ὁ κουροπαλάτης, καὶ ὑπὸ πάντων τούτων προστιμᾶται τεθνάναι σὺν τῷ υἱῷ· ἐπιεικέστερον δὲ χρησαμένου τοῦ βασιλέως, ἀειφυγία καὶ τῶν ὀμμάτων πηρώσει καὶ ἄμφω καταδικάζονται, ληληθότως, ὡς λέγεται, τοῦ βασιλέως παραγγελί- D
 λαντος τοῖς δημοῖς μηδαμῶς τὰς ὄψεις τούτων λωβήσασθαι,
 15 ἀλλὰ δόκῃσιν μὲν παρασχέιν ἐκτυφλώσεως, ἔργῳ δ' ἔῃσαι τούτους τὸ οἰκεῖον ἀποφύγεσθαι φῶς, ἀποκρῖναι δὲ καὶ ὅτι προστεταγμένον ἦν τοῦτο παρὰ τοῦ βασιλέως, ἑαυτοῖς δὲ τὸ ἔργον ἀναθέσθαι ὡς τάχα φιλανθρωπευσάμενοις καὶ χαρισαμένοις τὸ βλέπειν αὐτοῖς. καὶ τὰ μὲν τοῦ κουροπαλάτου εἰς τοῦτο ἐτελεύτα·
 20 διαβὰς δὲ ὁ Σκληρὸς εἰς τὴν Ἀσίαν κἂν τῷ Δορυλαίῳ γενόμενος πρῶτον μὲν ὑπεπειρᾶτο τοῦ Φωκᾶ καὶ τῶν τούτῳ συναιρομένων, εἴ πως δυνηθεῖη αὐτὸς ἀγαθῶν ὑποσχέσειν ἀποστῆναι πείσαι τῶν βεβουλευμένων (καὶ γὰρ δὴ καὶ παραγγέλιαν εἶχεν ἐκ βασιλέως ὡς ἀνυστὸν ἀγωνίσεσθαι ἐμφυλίου αἵματος καθαρὰς διατηρηῆσαι

7 πεδία C

19 μὲν περὶ τοῦ C

20 εἰς om C

fretus Bardas Phocas opibus, diademate reliquisque imperii insignibus assumptis, adversus imperatorem seditionem moverat. ad eam defectio-
 nem pater eius Leo curopalates alios muneribus alios dignitatum et
 opum pollicitationibus permoverat, usus ad hoc ministerio episcopi Aby-
 deni; atque ipse statuerat clanculum ex Lesbo in Thraciam una cum
 filio suo Nicephoro traicere. hic curopalates re imperatori detecta
 (comprehensus enim episcopus Abydenus et convictus rem totam pate-
 fecerat) iudicibus traditus, ab iisque morte est cum filio damnatus.
 sed imperator ita sententiam mitigavit ut uterque oculis orbatus perpe-
 tuum exsulare. ferturque clam carnificibus mandasse ne oculis eos pri-
 vent, sed simulato eos se effodisse visum incolumem ipsis relinque-
 rent, neque mandato id se imperatoris, sed humanitate motos fecisse
 prae se ferrent. is tum fuit exitus rerum curopalatae. ceterum Duras
 ut in Asiam ad Dorylaeum pervenit, primo Phocam et eius conspiratio-
 nis populares promissionibus splendidis a proposito deducere tentavit.
 mandaverat enim ipsi imperator ut quoad eius omnino fieri posset, ma-
 nus civillis sanguinis puras servaret. postquam vero id abs re se conari

τὰς χεῖρας) ὡς δ' ἀνηνύτοις ἔγνω ἐπιχειρῶν (ἐθρασύνοντο γὰρ
 μῖλλον ἢ ἐχαινοῦντο ταῖς πρῆβελαις οἱ ἀποστάται), ἔργου ἤδη
 P 670 ἄπεισθαι ἔκρινε, καὶ τὸν στρατὸν ἀγέρας ἀπήει πρὸς τὴν Και-
 σάρειαν. ὕπερ οἱ σὺν τῷ Φωκῇ ἔγνωκότες, καὶ τὸ ἐπ' ἀδήλοις
 ἐλπίσιν ὀχεῖσθαι ἐάσαντες καὶ τὰ ἐν χερσὶ προτιμήσαντες, τὰς ἐκ 5
 τοῦ βασιλείως διδομένας αὐτοῖς δωρεὰς δεξάμενοι νυκτὸς ἐπιγενο-
 μένης αὐτομολοῦσι πρὸς τὸν Σκληρόν, πρῶτος μὲν ὁ Διογένης
 Ἀδράλεστος, εἶτα καὶ ὁ Ἀμπελῦς καὶ οἱ τοῦ Θεοδούλου παῖδες,
 οἱ καὶ τὸ πᾶν τῆς ἀποστασίας προκαταρτίσαντες, καὶ ἐφεξῆς τὸ
 λοιπὸν ἅπαν πλῆθος, ὡς μόνον ἀδρόον μετὰ τῶν ἐαυτοῦ θερα- 10
 πόντων περιλειφθῆναι τὸν Φωκῆν. πάσης δὲ βοηθείας ἔρημος
 B οὗτος ἀπολειφθεὶς, καὶ ἀνία βαπτισθεὶς καὶ λύπη κατὰ τῶν παρα-
 κινήσαντων, εἶτα προδεδωκότες, κατηνέχθη πρὸς ὕπνον ἤδη νυ-
 κτὸς ἐπιστάσης. ἔδοξεν οὖν ὑπνώτων ἀναπατεῖν καὶ ἀλύειν καὶ
 περὶ τῶν ἀδικησάντων διαλέγεσθαι τῷ θεῷ, "δικασον κύριε" 14- 15
 γων "τοὺς ἀδικῶντάς με." ἐν ᾧ δὲ ἔμελλε τὰ ἐπόμενα εἰπεῖν
 τοῦ ψαλμοῦ, ἤκουσε φωνῆς λεγούσης μὴ περαιτέρω προβῆναι.
 ἔφθασε γὰρ ὁ Σκληρὸς προειληφέναι τὸ ἐπιλοιοπὸν τῆς ψῆδης. δια-
 ραστὰς οὖν σύντρομος, ὡς ἔγνω πάσης ἐλπίδος ὠλισθηκῶς, ὡς
 C εἶχεν ἐξοπλισσάμενος μετὰ τῶν περὶ αὐτὸν πρὸς τὸ φρούριον ἔφηνε 20
 τὸν Τυροποῖον. γνωσθέντος δὲ τοῦ δρασμοῦ τῷ μαγίστρῳ Βάρδα
 τῷ Σκληρῷ, ὑπείεις ἀπιστέλλοντο εὐχῶνοι καταπαγγῆσαι καὶ κατα-
 λαβεῖν αὐτὸν πρὸ τοῦ εἰς τὸ φρούριον εἰσελθεῖν· οἵτινες συντόνη

9 προκαταρτίσαντες C 10 ἀδρόως C 20 περὶ το φρ. P ἔφηνε C

vidit (quippe seditioni legatis auditis potius efferebantur quam ut quicquam concederent), rem gerere intendit, collectoque exercitu Caesaream petit. at socii Phocae eo cognito, spes incertas repudiantes neque in promptu sita praeferentes, acceptis quae ab imperatore offerebantur muneribus, nocte facta ad Bardam transfugerunt, primus omnium Diogenes Adralestus, deinde et Ampelas et Theoduli filii, qui auctores totius defectionis fuerant; tam reliqua multitudo, ita ut solas cum suis famulis Phocas manserit. atque hic omni destitutus auxilio, aegritudini animi atque indignationi adversus eos qui eum prius ad rebellionem incitarent atque tum prodiderant immersus, nocte iam ingruente sopitus est. per somnum imaginatus est quiritari se animoque augi, et de iis qui iniuria ipsum affecerant, sic deo conqueri (Psalm. 34) "domine, ulciscere eos, qui me infestarent." cumque reliquum psalmi addere vellet, vocem audire quae progredi vetaret, quod diceret reliquam carminis partem iam esse a Barda antecaptam. surrexit ergo tremebundus, omnique se spe excidisse videns, ut erat instructus, cum suis equos conscendit, fugaque castellum Tyropoetum petit. Bardas ubi de fuga eius certior est factus, expeditos equites mittit, qui celeriter ei occurrant et antequam castellum intret comprehendant. si citatis

χρησάμενοι τῇ διώξει κατυλαμβάνουσιν αὐτὸν κατὰ τὸ πεδίον καὶ μέλλοντα ὅσον οὐδέπω ταῖς τοῦ φρουρίου προσεγγίξειν ὑπωρείαις· εἰς δὲ τούτων τόλμη προφέρων καὶ γενναϊότητι, τὸννομα Κισσισταντίνος, Χάρων τὴν προσηγορίαν, τοὺς ἄλλους κατόπιον λιπῶν 5 μετὰ συντονίας ἐπήρχετο τῷ Φωκᾷ, ὅπισθεν οὐραγοῦντι τῶν ἑαυτοῦ, καὶ ἦν τις ἐπὶ δέξασθαι προθύμως παρεσκευασμένῳ. τοῦ D τον πρόφρωθεν ἰδὼν καὶ γνωρίσας ὁ Χάρων ὕβρεισιν ἀσέμνοισ καὶ ἀπρεπέσιν ἔβαλλεν, ἀγεννῆ καὶ ἀνανδρον ἀποκαλῶν, καὶ προσμένειν κελύων μικρὸν ὥστε τὰ γέρον τῆς ἀποστασίας λαβεῖν. ὁ δὲ 10 τῶν ὕβρειων ἐπακούων, καὶ ὅστις ὁ λέγων μὴ ἀγνοήσας, ἐπισχῶν τὸν χαλινὸν καὶ πρὸς ἐκείνον ἐπιστραφεὶς “ἔδει σε ὦ ἄνθρωπε” ἔφη, “τὸ ἀστάδμητον λογισάμενον τῆς τῶν ἀνθρώπων τύχης μὴ προσονειδίξειν, μηδ’ ἐπεμβαίνειν ἀνθρώπῳ ταῖς ἕξ αὐτῆς ἐπηρείαις ἠναγκασμένῳ, ἀλλ’ οἰκτεῖρειν μᾶλλον καὶ ἔλεειν τὸν δυστυ- 15 χοῦντά με, πατέρα μὲν ἐσχηκότι κουροπαλάτην, πάππον δὲ Καίσαρα, θεῖον βασιλέα, δοῦκα δὲ καὶ αὐτὸν γεγονότα καὶ τοῖς ἀνωτέρω συναριθμηθέντα, νυνὶ δὲ ἐσχάτοις κακοῖς ὑποβεβλημένον καὶ ἀκληρήμασι.” τοῦ δὲ “καλὰ ταῦτα, ὦ κακῆ κεφαλῆ, λέγεσθαι P 671 πρὸς παιδάς τοὺς δυναμένους ἀπατηθῆναι” εἰπόντος, “ἔμὲ δὲ 20 οὐ φενακίσεις τοῖς τοιοῦτοις σου λογυδριοῖς,” καὶ τὸν ἵππον μυωπίζοντος καὶ θρασύτερον προσιόντος, σπασάμενος ὁ Φωκᾷς τὴν ἐν τῇ ἔφεστρίδι πυρρηωρημένην κορύνην καὶ ὑπαντιάσας παίει τοῦτον κατὰ τοῦ κρᾶνους. καὶ αὐτὸν μὲν ὑποδείκνυσι νεκρὸν παραυ-

2 σὲπω C
δὲ om C

5 οὐραγοῦντα C
16 ἀνωτέροις C

10 ὑπακούων P
22 σέλλα κρημαμένην margo C

15 ἐπί C

equis vocati Phocam in campo assequuntur iam iam imo monti in quo castellum erat situm subeuntem. erat inter eos audacia et indole princeps Constantinus Charon. is reliquis a tergo relictis Phocam citato cursu insecutus est, agmen suorum claudentem et ad strenue defendendam vim paratum. hunc Charon eminus conspectum cum agnosceret, tarpia in eum iecit convicia, degenerem et timidum appellans, iubensque paulisper operiri, dum praemium defectionis acciperet. Phocas contumelias inaudiens, neque ignorans quis eas iactaret, inhibito equo se Charonti obvertit, et "heus" inquit, "oportebat te instabilitatem humanae fortunae considerantem non exprobrare, neque insultare homini eius improbitate in hanc coniecto necessitatem, sed miserari potius meam calamitatem, nati patre curopalata, ave Caesare, patris imperatore; eiusque adeo, qui cum et dux fuisset et inter summos numeratus, nunc extremis calamitatibus atque infortuniis premor." ad haec Charon "recto" inquit "pueris haec, scelesto, dicerentur, qui verbis ludii queant; me his nugis non decipies," simulque equo calcaribus stimulato ferocius invadit. tum Phocas clavam, quam sub paludamento pendentem ferebat, arripit, obviumque se ferens, ictu in caput impacto,

τίκα, ἐμποδίσαι μὴ δυνηθείσης τῆς κόρυθος τῇ βίᾳ τῆς πληγῆς, ἐκείνος δὲ ἀποστρέψας τὸν χαλινὸν εἶχετο τῆς ὁδοῦ. οἱ δὲ διώκοντες κατόπιον ἐρχόμενοι, καὶ ἔνθα ὁ Χάρων τεθνηκῶς ἔκειτο γενόμενοι, καὶ τῷ ἀνυποστάτῳ τοῦ πτώματος ἐκπληττόμενοι πάν-
 B τες ἴσταν τὴν δίωξιν, μηδενὸς τολμῶντος προσωτέρω ἵναμι. καὶ 5 οὔτως ἀδείας λαβόμενος ὁ Φωκῆς ἀνεισιν εἰς τὸ φρούριον. παρεγένετο μετὰ ταῦτα καὶ ὁ Σκληρός, συνεχῶς πρὸς ἐκείνον πέμπων, καὶ κῆδεσθαι μεθ' ὄρκων γράφων ὡς κηδεστοῦ (νύμφην γὰρ ἐπὶ τῷ ἀδελφῷ Κωνσταντίνῳ τὴν ἐκείνου εἶχεν ἀδελφὴν Σοφίαν), καὶ συμβουλευῶν προσχωρῆσαι τῷ βασιλεῖ καὶ τὴν ἑαυτοῦ διὰ 10 τῆς αὐτομολίας συμπάθειαν ἐπισπάσασθαι. ὄρκους σὺν λαβῶν ὡς οὐδέν τι πείσεται φλαῦρον, παραδίδωσιν ἑαυτὸν τῷ Σκληρῷ σὺν τοῖς συνοῦσιν αὐτῷ. ὃν μηδὲν ἄλλο παθόντα κακόν, μόνον δὲ γενόμενον κληρικὸν ἐν τῇ νήσῳ Χίῳ ὑπερορῆζει ὁ βασιλεὺς.
 C τὸν δὲ Σκληρὸν εὐζώνως μετὰ τῶν κούφων ταγματίων διαβῆναι 15 πάλιν κελεύει πρὸς τὴν ἐσπέραν.

Ἄγεται δὲ ἑαυτῷ γυναῖκα ὁ Ἰωάννης Θεοδώραν τὴν ἀδελφὴν Ῥωμανοῦ, θυγατέρα δὲ τοῦ πορφυρογενήτου Κωνσταντίνου· καὶ ταύτῃ τῇ πράξει μεγάλως εὐφρανε τοὺς πολίτας ὡς τὸ τῆς βασι-
 λείας κράτος περιφυλάττων τῷ γένει. 20

Δευτέρῳ δὲ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ μέλλων ἐκστρατεύειν κατὰ τῶν Ῥῶς τὰ τε στρατεύματα φιλοτιμίαις ἀνελάμβανε, καὶ

10 τὴν ἐκείνου C
 21 ἐν δὲ τῷ β' C

11 σὺν om C

13 τοῖς ὑπ' αὐτὸν C

leto dat Charontem, galea nihil adversus vim plagae valente; et equo frenis averso institutum iter prosequitur. cum vero insequentium reliqui eo pervenissent, cadavere Charontis conspecto, re improvisa consternati substiterunt, nemine eorum ultra progredi audente. ita Phocas securitatem nactus in castellum pervenit. mox eodem Bardas accessit, continenterque ad Phocam missis internuntiis, interposito iuramento confirmavit se ipsius eam curam gerere quam affinis habere par esset (nam Sophia Phocae soror Constantino Duri fratri nupserat), suavitque ut imperatori se dederet, impetraturus ab eo rebellionis veniam. itaque fide a iurato Duro accepta Phocas, nihil in se atrox statutum iri, huic se suosque dedit. contentusque hac poena fuit imperator ut eum clericum factum in Chium relegaret; et Durum cum expeditis cohortibus iussit in Occidentem reverti.

Praeterea imperator uxorem ducit Theodoram Romani sororem, filiam Constantini Porphyrogeniti. quae nuptiae pergratae fuerunt civibus, quod eum imperium isti familiae conservare velle iudicarent.

Tzimisce anno secundo imperii sui in Rossos expeditionem suscepturus, cum animos militum liberalitate sua refecisset, duces iis prae-

στρατηγός ἐφίστα ἐπὶ συνέσει καὶ ἐμπειρίᾳ στρατηγημάτων βε-
 βοημένους, καὶ τῶν ἄλλων ἐπεμελεῖτο παρασκευῶν, ἵνα μηδεὶς
 σπανίζοι τὸ στράτευμα. ἐπεμελήθη δὲ καὶ τοῦ στόλου διὰ Λέον- D
 τος τοῦ μετὰ ταῦτα πρωτοβεστιαρίου, δρογγαρίου τότε τῶν πλωτ-
 5 μων τυγχάνοντος, τὰ μὲν παλαιὰ ἐπισκευάσας, κατασκευάσας δὲ
 καὶ ἄλλα καινὰ καὶ στόλον ἀξιόλογον καταστησάμενος. ἐπεὶ δὲ
 πάντα κυλῶς εἶχεν αὐτῷ ἕαρος ἐπιστάντος, τῷ Θεῷ τὰ ἔξιτῆρια
 θύσας καὶ συνταξάμενος τοῖς πολίταις ἔξισι τῆς βασιλίδος. γενο-
 μένω δ' αὐτῷ κατὰ τὴν Ῥαιδεστὸν δύο συναντῶσι πρεσβευταὶ τῶν
 10 Σκυθῶν, τῷ δοκεῖν μὲν πρεσβείαν ἀποπληροῦντες, ἔργῳ δὲ τὰ
 Ῥωμαίων ἐλθόντες κατασκοπεῖσαι πράγματα· οὗς ὀνειδίζοντας καὶ
 ἄδικα πύσχειν ἐπιβουμένους προσέταξεν ὁ βασιλεὺς περιελθεῖν
 ἅπαν τὸ στρατόπεδον καὶ θεωροῦς γενέσθαι τῶν τάξεων (οὐδὲ
 γὰρ ἠγνόησε τῆς ἀφίξεως τὴν αἰτίαν), περιελθόντος δὲ καὶ πάντα P 672
 15 κατασκοπήσαντας ἀπαλλάττεσθαι παρεκέλευτο, καὶ τῷ σφῶν
 ἠγουμένῳ λέγειν ὡς μετὰ τοιαύτης εὐκοσμίας καὶ πειθηνίου λαοῦ
 ὁ Ῥωμαίων βασιλεὺς ἔρχεται ὠχυρωμένος πολεμήσων αὐτῷ. καὶ
 τοὺς μὲν πρεσβευτὰς ὑποχωρῆσαι πεποίηκεν οὕτως, αὐτὸς δὲ κατῶ-
 20 πιν ἐδζώνους λαβὼν, πεζοὺς μὲν ἄμφι τὰς πέντε χιλιάδας ἰππεῖς
 δὲ εἰς τετρακισχιλίους, τὸ δὲ λοιπὸν ἅπαν πλῆθος σχολαίως ἐπε-
 σθαι κελύσας μετὰ Βασιλείου τοῦ παρακοιμωμένου, τὸν Αἴμον
 διαβὰς ἀπρόοπτος εἰς τὴν πόλεμιν διαβαίνει καὶ ἐσβάλλει, καὶ
 ἕγγυς τῆς πόλεως τῆς μεγάλης Περσθλάβας, ἧτις εἶχε τὰ τῶν B
 Βουλγάρων βασιλεία, τὴν στρατοπεδείαν ἐπήξατο. τοῦτο αἰφνι-

18 οὗτος C

22 βασιλείαν C

διαβαίνει καὶ om C

fecit prudentia et artium imperatoriarum peritia nobiles; et reliquis
 omnibus apparandis eam impendit curam, ne quid rerum necessarium
 exercitiis deesset. classem quoque curavit opera Leonis eius qui tunc
 rei navalis drungarius, postea est protovestiarius factus; et cum veteres
 naves refecit tum novas fabricatus est, et classem iustam constituit.
 omnibus probe adornatis, ineunte vere sacris deo pro felici exitu ope-
 ratus, et relictis ad cives mandatis, Cpoli exit. cum ad Raedestum
 venisset, duo illi occurrunt a Scythis missi sub legationis praetextu
 exploratum res Romanas. quos expostulantes et de iniuriis Scythicae
 genti factis querentes, cum non ignoraret causam eorum adventus, per
 tota castra circuire, et omnes ordines contemplari, eoque facto domum
 redire, suoque principi dicere iubet Romanum sic ornato et dictis ob-
 sequente exercitu ad bellum contra ipsum gerendum venire. hoc modo
 dimissis exploratoribus, ipse cum expeditis circiter 5000 peditibus et
 quattuor equitum milibus, mandato reliquis ut duce Basilio cubiculario
 citra festinationem subsequerentur, superato Aemo in hosticum nemine
 expectante irrumpit, et prope urbem magnam Persthabam, ubi regia
 erat Bulgarorum, castra ponit. ea subita res Scythis terrorem stupo-

δίως γενόμενον τοὺς μὲν Σκύθας εἰς ἕστασιν καὶ ἀμηχανίαν ἐνέ-
 βαλε, Καλόκυρος δὲ ὁ τῶν παράντων κακῶν πρωτουργός τε καὶ
 αἷτιος, μηδὲ τὴν τῆς σάλπιγγος ἤχην ἐνωπίουσαίαι καρτερήσας
 (ἔτυχε γὰρ καὶ οὗτος ἐκείσε ἐνδιατρίβων), ἐπέπερ ἤσθετο τῶν
 βυσίλλια παραγενέσθαι αὐτὸν αὐτουργὸν ἐσόμενον τοῦ πολέμου, 5
 λάθρα τοῦ ἄστεος ὑπεκδὺς πρὸς τὴν παρεμβολὴν ἀποδιδρῶσκει
 τῶν Ῥώς. ὃν ἰδόντες οὗτοι, καὶ τὴν τοῦ βασιλέως πνθόμενοι
 ἄφιξιν, ἐς ταραχὴν οὐ μετρίαν ἐπέπιπτον. ἀναλαβόντες δ' ὁμως
 C ἐκιντοῦς, τοῦ Σφενδοσθλάβου πολλὰ παραστικὰ ῥήματα καὶ τῷ
 καιρῷ δημηγορήσαντος πρόσφορα, ἀφικνουῦνται καὶ παραστρατο- 10
 πιδεύονται τοῖς Ῥωμαίοις. τίως δὲ τὸ σουνὸν τῷ βασιλεῖ στρα-
 τευμα εἰς τὸ πρὸ τῆς πόλεως πεδῖον παραγενόμενοι ἀφηνιδίως μη-
 δὲν προσδοκῶσι τοῖς πολεμίοις ἐμπέτρουσι, καταλαμβάνουσι δὲ
 ἕξω τειχῶν τὴν ἐνόπλιον παιδείαν γυμναζομένους ἄνδρας εἰς ὀκτα-
 κισχιλίους καὶ πεντακοσίους ἀριθμουμένους, οἵτινες ἐπὶ χρόνον 15
 τινὲ ἀντισχόντες, εἶτα καταπονηθέντες ἔφευγον· καὶ οἱ μὲν ἀκλειῶς
 ἀηρέθησαν, οἱ δὲ εἰς τὴν πόλιν διασώζονται. ἐν ᾧ δὲ ταῦτα
 ἐπράττετο, οἱ ἔνδον ὄντες τῆς πόλεως Σκύθαι, τὴν ἀπρόοπτον
 D ἐπέλευσιν αἰσθόμενοι τῶν Ῥωμαίων καὶ τὴν πρὸς τοὺς σφετέρους
 συμπλοκῆν, ἕκαστος ὡς ὁ καιρὸς ἐδίδου τὸ προστυχὸν λαμβάνον- 20
 τες ὄπλον ἐξήεσαν εἰς βοήθειαν. οὗς συναντῶντες οἱ Ῥωμαῖοι,
 ἀσύντακτον καὶ διεσπασμένην τὴν πορείαν ποιοῦντας, ἔκτενον.
 διὸ μὴδ' ἀντισχεῖν κἄν ἐπὶ μικρὸν χρόνον δυνηθέντες κλίνουσιν

2 καλοκύρης C
στρατοπεδεύουσαι C

4 ἐκείσε γὰρ καὶ οὗτος ἔτυχε C
13 προσδοκῶσαι C

10 παρα-
23 ἔκιναν C

remque incussit; et Calocyros praesentium malorum auctor, qui tum ea
 in urbe degebat, ne sonitum quidem tubae exaudire sustinens, cognito
 ipsum imperatorem ad rem gerendam adesse, furtim urbe elapsus in ca-
 stra Rossorum venit. eo viso Rossis, et de adventu imperatoris certio-
 res redditus, haud mediocris incidit trepidatio. tamen Sphendosthlabo
 multis eos cohortato, et quae praesens rerum status requirebat concio-
 nato, animis receptis ad urbem accedunt et castra Romanorum castris
 opponunt. interim exercitūs imperatoris in planitiem, quae erat ante
 urbem, se conferens in hostes nihil prorsus tale sperantes subito in-
 cidit: ii erant 8 virorum milia et quingenti, extra urbem in armis sese
 exerocantes. qui cum aliquantulum restitissent, mox defatigati fugam
 fecerunt, et partim ingloriam oppetierunt mortem, partim in urbem eva-
 serunt. dum haec gerantur, Scythae qui intra moenia erant, sentientes
 Romanos ex improvise irruisse et cum suis manum contulisse, subito ut
 cuique casus armorum aliquid offerebat instructi, urbe se ad ferendam
 suis auxilium effundunt; quibus incomposito venientibus agmine occur-
 rentes Romani magnam edunt caedem, et barbari ne aliquantulum qui-

εἰς φυγὴν. προδραμόντων δὲ τῶν ἱππέων τῆς Ῥωμαίων φάλαγγος καὶ τὴν ἐς τὴν πόλιν φέρουσαν ἐπιτειχισάντων, ἀνὰ τὸ πεδίον ἰσχυροδασμένοι φεύγοντες καὶ καταλαμβανόμενοι ἀηγοῦντο, ὡς ἅπαντα τὰ ἑμαλὰ πληρωθῆναι νεκρῶν, ζωγρίας δὲ ἀλῶναι ἀριθμοῦ κρείττους. Σφάγγελλος δὲ ὁ πάσης τῆς ἐν Περσθλάβῃ στρατιᾶς ἐξηγούμενος (ἐτάττετο δὲ δεύτερος μετὰ τὸν Σφενδοσθλάβον ἐν Σκύθαις) καὶ περὶ αὐτῆς ὡς εἰκὸς δεύσας τῆς πόλεως, τὰς πύλας ἀποκλείσας καὶ μοχλοῖς ἐξασφαλίσάμενος ἄνεισιν εἰς τὸ τεῖχος, καὶ P 673 παντοίοις βέλεσι καὶ λίθοις τοὺς ἐπιόντας Ῥωμαίους ἠμύνητο. νῦν

10 μὲν οὖν ἐπιγενομένη διεκλύσε τὴν πολιορκίαν, ἔωθεν δὲ ὁ πρόεδρος Βασιλείος ἀνεφάνη μετὰ τοῦ κατόπιν παντὸς πλήθους· καὶ ὁ βασιλεὺς τῇ τούτου ἐλευσίᾳ περιχαρῆς γενόμενος ἄνεισιν ἐπὶ τινος γεωλόφου, ὡς εἶη τοῖς Σκύθαις καταφανῆς, τὰ δὲ πλήθη ἐς ταυτὸ συνελθόντα ἐκύκλουν τὴν πόλιν. ὡς δὲ πολλὰ τοῦ βασι-

15 λέως παρακαλοῦντος ἐνδοῦναι τῆς ἐνστάσεως καὶ μὴ ἄρδην ἀπολλύναι, οὐκ ἐπέιδοντο κατιέναι τοῦ τεύχους, θυμοῦ δικαίου πλησθέντες οἱ Ῥωμαῖοι εἶχοντο τῆς πολιορκίας, τόξοις τε τοὺς ἄνωθεν εἴργοντες καὶ κλίμακας τοῖς τεύχεσι προσερείδοντες. καὶ τις B στρατιώτης γεννάδας, ξίφος τῇ δεξιᾷ κατέχων καὶ τῇ λαίᾳ ἄνωθεν

20 τῆς κεφαλῆς τὴν ἀσπίδα προβεβλημένος, πρῶτος διὰ μιῆς τῶν κλιμάκων ἀναρριχώμενος, καὶ τῇ μὲν ἀσπίδι τὰς βολὰς ἀποκρουόμενος τῷ δὲ ξίφει τοὺς ἐπιόντας καὶ κωλύοντας ἀμυνόμενος, ἄνεισι διὰ τῶν ἐπάλλξεων, καὶ τοὺς ἐκείσε πάντας διασκεδάσας ἕδειεν

2 ἐπιτειχισάντες C

14 ἐπολιόρουν C

23 ἄνεισιν C

dem resistere valentes dant terga. sed quia Romani equites citatis equis viam in urbem ducentem occuparant atque insederant, fuga per campos palantes atque deprehensi occiduntur. itaque et cadaveribus tota planities constrata est et innumeri capti. proinde Sphagellus, cuius post Sphendosthlabum summa erat inter Scythas auctoritas, Persthabani exercitus praefectus, iam de ipsa urbe retinenda anxius portas claudit ac vectibus obiectis munit, et de muro omnis generis missilibus ac saxis subeuntes Romanos arcet. nox oborta obsidionem solvit. postridie prima luce praeses Basilius cum reliquis copiis adfuit, cuius adventus magnum gaudium imperatori attulit; et collem quandam conscendit, ut Scythis esset conspicuus. interim copiae inter se coniunctae urbem cingunt. multis hortato barbaros imperatore ut ab incepto desisterent neque sibi ipsis exitii causa essent, cum nihil proficeretur, Romani iusta incensi ira oppugnationem aggressi sagittis muros defensores abigunt, scalas muris opponunt; et quidam animosus miles dextra gladium tenens, laevaue scutum ad capitis defensionem elatam gestans, primus per scalam in murum evadit, scuto ictus amolians et ense obstantes arcens, itaque per propugnacula ascendens, diasipatis qui ibi erant hostibus, suis tutum muri conscendendi locum

ἀνόδου τοῖς κατόπιν παρέσχετο· ὃν μιμησάμενος ἄλλος καὶ αὐτὸς ἄλλος καὶ πολλοὶ ἕτεροι ἀνῆλθον. καὶ συνασπισμοῦ γενομένου
C οἱ Σκύθαι κατισχυόμενοι ἑαυτοὺς ἀπὸ τῶν τειχῶν κατεκρήμνιζον. πολλοὶ δὲ καὶ ἄλλοι Ῥωμαῖοι κατὰ ζῆλον τῶν προτέρων καὶ ἐν διαφόροις τόποις διὰ κλιμάκων ἀνέβαινον εἰς τὸ τεῖχος. καὶ τῶν 5
 Σκυθῶν θορυβουμένων ἔλαθόν τινες ἀμογητὴ πρὸς τὰς πύλας ἐλθεῖν, καὶ ταύτας ἀναπετύσαντες εἰσήγον τὸ στράτευμα. καὶ τοῦτον τὸν τρόπον τῆς πόλεως ἀλούσης οἱ μὲν Σκύθαι ἀνὰ τοὺς στενωποὺς φεύγοντες καὶ καταλαμβανόμενοι ἀνῆρῶντο, γυναῖκες δὲ καὶ παῖδια ἤχμαλωτίζοντο. ἕάλω δὲ καὶ Βορίσης ὁ βασιλεὺς τῶν 10
 Βουλγάρων ἅμα γυναῖκι καὶ τέκνοις, ἔτι τὰ πυράσημα φέρων τῆς βασιλείας, καὶ εἰς βασιλέα ἀπήχθη. τούτῳ δὲ ὁ βασιλεὺς φιλοφρόνως ἐχρήσατο, αὐτὸν τε βασιλέα Βουλγάρων ἀποκαλῶν, καὶ
D πάντας τοὺς ἄλίσκομένους Βουλγάρους ἀνέτους ἀφίεις καὶ ἔλευθέρους ὅπῃ καὶ βούλοιντο ἀπιέναι, οὐκ ἐπὶ δουλείᾳ φάσκων Βουλ- 15
 γάρων ἄλλ' ἐπ' ἔλευθερίᾳ μᾶλλον ἀφίξεσθαι, ῥῶς δὲ μόνους γινώσκειν ἐχθροὺς καὶ τούτοις χρῆσθαι ὡς πολεμίοις.

Οἱ δὲ τῶν Σκυθῶν γενναϊότεροι ὀχύρωμά τι κατεληφότες ἐντὸς τῶν τῆς πόλεως βασιλείων, ὀκτακισχίλιοι τὸν ἀριθμὸν, ἐπὶ τινα χρόνον ἐλάνθανον, καὶ πολλοὺς τῶν καθ' ἱστορίαν ἐκεῖσε 20
 γενομένων ἢ σκύλων ἄρπαγὴν ἀσυμφανῶς κρατοῦντες ἀπέκτεινον. οὗ γινωσθέντος τῷ βασιλεῖ στρατὸς ἐπ' αὐτοὺς ἐστέλλετο ἀξιόμαχος. ὀκνηρῶς δὲ εἶχον οἱ πεμπόμενοι, καὶ τῆς πολιορκίας ἔδει-

2 ἀνῆλθον om C 5 τόποις om C 10 καίδες C 16 ἀφικέσθαι?

praebet. hunc alii post alios imitantur. cumque hoc modo complures murum iam tenerent, cuneo facto Scythas pellunt, iisque se de muris agunt praecipites. aliis quoque diversis locis multi priores imitati per scalas in murum succedunt. et Scythis trepidantibus quidam Romani hoste non animadvertente ad portas nullo negotio perveniunt, iisque apertis totum immittunt exercitum. hoc modo urbe capta, Scythae per angiporta diffugientes deprehensi interimuntur, mulieres et pueri captivi ducuntur. capitur et cum coniuge et liberis Borises Bulgarorum rex, regni insignia adhuc gestans, et ad imperatorem adducitur. cui se imperator admodum exhibuit humanum, regem Bulgarorum appellans, omnesque captivos Bulgaros libere quo quisque abire vellet permittens, non ad subigendos sed ad liberandos Bulgaros bellum se movisse dicens, solosque Rossos se hostium habere numero.

Interim Scytharum animosiores ad octo millia locum in regia munitum occupant, ibique aliquamdiu latent, ac multos qui loci contemplandi aut spoliolorum causa eo accederent, occulte arreptos interficiunt. imperator re cognita exercitum adversus eos mittit. qui cum animo languen-

λίων ἀποπειρᾶσθαι, οὐκ ἐπειδὴ τοὺς Ῥῶς ἐφοβοῦντο, ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ τόπος ὄχυρός ἦν καὶ ἀνάλωτος. καὶ τοῦτο δὲ ὁ βασιλεὺς εὐχε- P 674
 ρῶς διελέσατο, τὰ ὄπλα λαβῶν καὶ πεζὸς ἔμπροσθεν τῶν ἄλλων
 προπορευόμενος· τοῦτο γὰρ ἰδόντες οἱ στρατιῶται ἀθρόοι τὰ ὄπλα
 5 λαβόντες ἔθεον, ἕκαστος τὸν βασιλέα προλαβεῖν ἐπειγόμενοι, καὶ
 μετὰ βοῆς καὶ ἀλαλαγμοῦ τῷ φρουρίῳ προσβάλλουσιν. ἐκθύμως
 δὲ τῶν Ῥῶς ὑπομενόντων τὴν πολιορκίαν, πῦρ εἰς πολλὰ μέρη
 ὑφάψαντες, οὕτω τοὺς ἀνθισταμένους κατηγωνίσαντο· μὴ στέ-
 γοντες γὰρ τὴν τοῦ πυρὸς δύναμιν καὶ τὴν Ῥωμαϊκὴν χεῖρα, ἕκα-
 10 στος ἑαυτὸν κρημνίζοντες ἀπεδίδρασκον· καὶ πολλοὶ μὲν ἀνήλωντο
 τῷ πυρὶ, πολλοὶ δὲ κρημνιζόμενοι ἀπώλοντο, τοὺς δὲ λοιποὺς
 μάχαιρα καὶ αἰχμαλωσία διεδέξαντο. καὶ ἡ μὲν πόλις τοῦτον ἔάλω B
 τὸν τρόπον, ἐν δυσὶν ὄλαις ἡμέραις μὴ ἀντισχοῦσα· ταύτην δ'
 ἀλοῦσαν ἀνακτησάμενος ὁ βασιλεὺς, καὶ φρουρὰν ἀξίολογον ἐπι-
 15 στήσας, καὶ τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἐπιτήδεια δαψιλῶς παρασκευασάμε-
 νος, καὶ τὴν τῆς ἁγίας Ἀναστασίας τελέσας ἑορτήν, καὶ ἔξ ἑαν-
 τοῦ Ἰωαννούπολιν μετονομάσας τὴν πόλιν, τῇ ἐπιύριον τῆς ἐπὶ
 τὸ Δορόστολον, ὃ καὶ Δρίστρα καλεῖται, εἶχετο πορείας.

Ὁ δὲ Σφενδοσθλάβος τὴν τῆς Περσθλάβας πνθόμενος ἄλω-
 20 σιν εἰς ταραχὴν ἐνέπεσεν, ὡς εἰκός, οὐ μὴν γε καὶ τοῦ φρονήμα-
 τος καθυφῆκεν, ἀλλὰ παραθαρρύνας τοὺς περὶ αὐτόν, καὶ νῦν
 μᾶλλον ἀγαθὸς ἄνδρας ἀναφανῆναι παρακαλέσας, τᾶλλά τε ὡς C
 ἐνὴν καταστησάμενος, καὶ πάντα οὕς εἶχεν ἐν ὑποψίᾳ τῶν Βουλ-

3 ἔμπροσθεν om C 10 ἐπικρημνίζόν τε καὶ ἀπ. C 16 ἀνα-
 στασίας C 18 δρίστρα C 21 τοὺς ὑφ' ἑαυτὸν C

ret et oppugnationem tentare non auderet, non hostium id metu, sed quod locus is munitus atque inexpugnabilis videbatur, imperator facile remedium adhibuit, ipse sumptis armis primus omnium pedes ad illum locum contendens. id enim cum viderent milites, confertim arma rapiunt, et quisvis imperatorem praevertere cupientes sublato clamore Rossos oppugnare aggrediuntur. fortiter iis oppugnationem tolerantibus, multis locis ignem succendunt, itaque eos expugnant. nam vim ignis non ferentes Rossi, neque Romanorum robori pares, per praecipitia sese deficientes quisque aufugiunt: multi eorum igni absumpti, multi praecipiti casu extincti, reliqui ferro occisi aut capti. hoc modo intra biduum tota urbs capta. refecit eam imperator, et a suo nomine Ioannopolin denominavit; impositoque valido praesidio, rebus ad vitam necessariis abunde instruxit. inde festo dominicae resurrectionis die acto, postridie ad Dorostolum, cui et Dristra nomen, iter ingreditur.

At vero Sphendosthlabus, tametsi audita Persthlabae expugnatione perturbatus haud iniuria esset, infracto tamen animo suos cohortatus ut porro iam tanto se fortius gerant, constitutis etiam ut res ferebant reliquis, et quos suspectos habebat Bulgaros omnibus (erant autem tre-

γάρων ἀμφὶ τοὺς τριακοσίους ὄντας τὸν ἀριθμὸν ἀγέλων, ἕξαισι
κατὰ Ῥωμαίων. ὁ δὲ βασιλεὺς τὰς ἐν τῇ παρόδῳ πόλεις ἐλών καὶ
στρατηγὸς αὐταῖς ἐπιστήσας, πολλὰ τε φροῦρια καὶ πολλήματα
ἐκπορθήσας καὶ τοῖς στρατιώταις εἰς ἀρπαγὴν δεδωκώς, εἶχετο
τῆς ὁδοῦ. τῶν δὲ σκοπῶν ἦκειν φρασάντων Σκύθας τινας, λαθὺν 5
ἐπιλεκτον ἐκπέμπει. Θεόδωρόν τε τὸν ἐκ Μισθείας αὐτῶν τῷ
πλήθει ἀρρηγὸν ἐπιστήσας προηγείσθαι ἐπέσκηψε τοῦ στρατοῦ,
κατασκοπεῖν τε τὸ πλήθος τῶν ἐναντίων καὶ αὐτῷ διδόναι γνώσιν,
D εἰ προχωροῖ δέ, καὶ διάπειραν τῆς αὐτῶν ἰσχύος ἀκροβολισά-
μενον εἰληφέναι· αὐτὸς δὲ κατόπιν εἶπετο συντεταγμένος μετὰ πά- 10
σης τῆς στρατιᾶς. οἱ σὺν εἴῃ Θεόδωρῳ γοῦν ἐπέπερ εἰς χεῖρας
ἦλθον τοῖς πολεμίοις, ἐπίπτουσι τούτοις ῥαγδαῖοι. οἱ δὲ Ῥῶς
ἐνέδραν εὐλαβηθέντες πρόσω μὲν οὐκέτι ἐχώρουν, πολλῶν δὲ πλη-
γέντων καὶ τιῶν δὲ πεισόντων ἐκκλίναντες ἐς τὰ πλησίον σκεδάν-
νυνται ὄρη καὶ τὰς ἐκεῖσε νάπας βαθείας καὶ ἀμφιλαφεῖς τογχα- 15
νούσας, καὶ διὰ τῆς ὄρεινῆς ἐπὶ τὴν Δρίστραν ἐπανασώζονται.
ἦσαν δὲ τὸ πλήθος οὗτοι ἐπτακισχλιοι, οἱ δὲ τούτοις συμπλακέν-
τες καὶ τρεψάμενοι Ῥωμαῖοι τὸν ἀριθμὸν τριακόσιοι. ἐνωθέντες
δ' οἱ Σκύθαι τῷ Σφενδοσθλάβῳ, καὶ τοῦτον ἐκείθεν ἀναστήσαν-
τες μετὰ παντὸς τοῦ στρατοῦ, πρὸ δώδεκα τοῦ Δοροστόλου μι- 20
λίων ἀσλίζονται, ἐς τριακοσίας καὶ τριάκοντα χιλιάδας ἀριθμού-
P 675 μνοι καὶ τὸν βασιλέα ἐπίοντα ἐκθύμως καὶ ῥωμαλέως ἐκδεχόμενοι.
οἱ δὲ Ῥωμαῖοι ταῖς ἐξ ὑπογύου νίκαις γανρούμενοι καὶ τὴν τὰ
πάντα κρῖναι μέλλουσαν μάχην προσδεχόμενοι, εἰδότες δ' ὅτι καὶ

16 ὄσας C

24 προειδεχόμενοι C

centi circiter) interfectis, adversum Romanos proficiscitur. imperator
institutum iter persequens urbes in eo sitas itinere capit, iisque prae-
fectos constituit, et multis castellis atque oppidis evastatis ac praeda
militi concessa pergit. ubi exploratores nuntiaverunt Scythas adven-
tare, delectum exercitum praemittit, duce Theodoro a Mistheia; iubet-
que hostium multitudinem exquirere et sibi indicare, et si ita videatur
commodum, levi praelio eorum vires tentare. ipse cum instructo uni-
verso exercitu pone sequitur. Theodorus cum suis ubi ad hostes per-
venit, dat in eos impetum. Rossi insidias subesse veriti progressu ab-
stinent; multisque suorum ictis, quibusdam etiam deiectis, fuga in vi-
cinos montes deosque et amplios saltus se dispergunt, ac per montana
ad Dristram perfugiunt. Rossi fuere numero septem milia, Romani vero
qui eos fuderunt trecenti. Scythae autem Sphendosthlabo coniuncti an-
tiores ei fuerunt nil cum omnibus copiis (numerabantur autem trecenta
triginta virorum milia) duodecim ante Dorostolum miliaribus castra po-
neret, ibique imperatoris adventum intrepide expectarunt. at Romanos
recentibus victoriis elatos, et iamiam de summa rerum praelio decerta-
tum iri sperantes, scientes insuper deum se habere adiutorem, qui non

θεὸν συλλήπτορα ἔξουσιν, οὐ τοῖς ἀδίκων χειρῶν ἄρχουσι φιλοῦντα
 ἀλλὰ τοῖς ἀδικουμένοις διὰ παντὸς ἐπαρήγειν, οὐ μόνον οἱ εὐψυ-
 χότεροι, ἤδη δὲ καὶ οἱ καταπληγες καὶ μαλακοὶ τὰς ψυχὰς προθυ-
 μοι καὶ θαρραλέοι ἐγίνοντο καὶ πρὸς τὴν συμπλοκὴν λίαν ἐσφύ-
 5 δαζον. εἰς ὅψιν δὲ τῶν στρατευμάτων ἀλλήλοις γενομένων, καὶ
 λόγοις παρακλητικοῖς τοῦ τε βασιλέως καὶ τοῦ Σφενδοσθλάβου
 τοὺς ἀκείους ἱπυρωσάντων καὶ τὰ τῷ καιρῷ πρόσφορα παρακε- B
 λυσασμένων, ὡς αἱ σάλπιγγες ἐδ' ἐνυάλιον ἤχησαν, συρρήννυται
 ἀλλήλοις τὰ πλήθη τὴν αὐτὴν ἔχοντα προθυμίαν. καὶ κατὰ μὲν
 10 τὴν πρώτην προσβολὴν οἱ Ῥωμαῖοι μετὰ ῥύμης ἐπενεχθέντες σφο-
 δραῖς καὶ πολλοὺς καταβαλόντες τὰς βαρβαρικὰς τάξεις κατέσεισαν·
 οὐ μὴν γε καὶ ὑπαγωγὴ τῶν ἐναντίων ἐγένετο οὔτε τῶν Ῥωμαίων
 λαμπρὸς διωγμὸς, ἀλλ' ἐπιρρώσαντες πάλιν ἑαυτοὺς οἱ Σκύθαι
 15 αὐθις ἐπῆλθον μετ' ἀλαλαγμοῦ τοῖς Ῥωμαίοις. καὶ μέχρι μὲν
 τίνος Ἰσοπαλῆς ἦν ὁ ἀγών, ἤδη δὲ περὶ δεξιῆν ὄψιν τῆς ἡμέρας
 οὖσης οἱ Ῥωμαῖοι παρακαλέσαντες ἀλλήλους καὶ τρόπον τινὰ στο-
 μύσαντες ταῖς παραινέσεσιν ἐπέβρισαν τῷ εὐωνύμῳ κέρατι τῶν C
 Σκυθῶν, καὶ πολλοὺς τῷ ἀνυποστάτῳ κατέβαλον τῆς ὁρμῆς.
 συνισταμένων δὲ τῶν Ῥώων ἐπὶ τὸ πεπονηκός, τῶν περὶ αὐτὸν ὁ
 20 βασιλεὺς εἰς ἐπικουρίαν ἐκπέμπει τινάς, κατόπιν δὲ καὶ αὐτὸς
 εἶπετο ἀνακεκαλυμμένοις τοῖς παρασήμοις τῆς βασιλείας, τὸ δόρυ
 διηκωνισμένος, τὸν τε ἵππον κεντρῶν θαμὰ καὶ τῇ βοῇ διεγεί-
 ρων τοὺς στρατιώτας. ἀγῶνος δὲ καρτεροῦ συστάντος καὶ πολλὰς
 μετακλίσεις δεξαμένης τῆς μάχης (δουκαίδεκα γάρ φησι τροπὰς

8 ὡς om C

18 πολλὰ C

21 εἰ C

inforentibus sed passis iniuriam optulari soleret, non eos modo qui
 fortitudine aliis anteibant, sed iam et timidiore alacritas et audacia
 incessabat, ardentique pugnae desiderio agitabantur. ubi in consp-
 ectum mutuo venere exercitus, utroque imperatore suos dictis qualia
 praesentis rei accommodata erant animante atque instigante, ut classi-
 cum cecinit, magna cum vi parique alacritate concursus est. primo
 conflictu Romani, vehementi facto impetu, multis defectis hostium ordi-
 nes labefactant. neque tamen cedunt hostes, neque Romanis eos per-
 sequendi datur facultas, Scythis sese confirmantibus rursusque sublato
 clamore in Romanos irruentibus. pugnatur aliquantisper aequo Marte.
 iam autem ad vesperam inclinante die Romani sese cohortantes et vel-
 uti acuentes mutuis exhortationibus sinistrum Scytharum cornu premunt,
 et intolerabili vi ingruentes multos prosternunt. cumque ad afflictam
 partem Scythae coirent, suorum quosdam Romanus imperator suis auxi-
 lio mittit, ipsoque subsequitur apertis cum imperii signis, equo calca-
 ribus incitato, et hastam infensam ferens, suosque verbis exstimulat.
 acerrime tunc pugnatam, et variis vicibus praelio mutato (duodecies

δέξασθαι τὸν ἀγῶνα) μόλις οἱ Ῥῶς ἀπειρηκότες πρὸς τοὺς κινδύνους ἀκόσμῳ φυγῇ πρὸς τὸ πεδίον ἐρκίδναντο· οἷς οἱ Ῥωμαῖοι D ἐπόμενοι τοὺς καταλαμβανομένους ἀνήλισκον. ἔπεσον οὖν πολλοί, καὶ πλείους ἐάλωσαν. ὄσοι δὲ διαδρᾶναι τὸν κίνδυνον ἴσχυσαν, εἰς τὸ Δορόστολον διασώζονται. 5

Ὁ δὲ βασιλεὺς τὰ ἐπινίκια θύσας τῷ καλλιῆκῳ μάρτυρι Γεωργίῳ (ἦν γὰρ κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς αὐτοῦ μνήμης συρράξας τοῖς πολεμίοις) τῇ ἐπιούσῃ καὶ αὐτὸς τῆς πρὸς τὸ Δορόστολον ἦψατο, ἐκείσέ τε γενόμενος στρατοπεδεῖαν ἐπήξατο ὄχυράν. οὐ μέντοι γε καὶ πολιορκίας ἦψατο, δεδιὼς μὴ πως ἀφυλόακτου τοῦ 10 ποταμοῦ τυγχάνοντος ἀποδρᾶσαι μετὰ τῶν νηῶν δυνηθεῖεν οἱ Ῥῶς, ἀδυσίαμενος δὲ προσέμενε τὸν Ῥωμαϊκὸν στόλον. ἐν τῷ μεταξὺ δὲ ὁ Σφενδοσθλάβος οὖς κατεῖχε ζωγρίας Βουλγάρους, ἀμφὶ τὰς κ' χιλιάδας ἀριθμουμένους, σιδηροπέδαις καὶ ἄλλοις δεσμοῖς ἠσφαλλισατο, ἐπανάστασιν φοβηθεὶς, καὶ πρὸς ὑποδοχὴν 15 ἠῤῥεπιζετο τῆς πολιορκίας. ἤδη δὲ καὶ τοῦ στόλου καταλαβόντος P 676 ἐπεχειρεῖ τῇ τειχομαχίᾳ ὁ βασιλεὺς, καὶ πολλάκις ἐπεκδραμόντας τοὺς Σκύθας ἐτρέφατο. μὴ δὲ τῶν ἡμερῶν σκεδασθεῖσι τοῖς Ῥωμαίοις εἰς ἄριστον περὶ δέλην ὄψιαν οἱ βάρβαροι, εἰς δύο διαιρεθέντες μέρη, ἱππεῖς καὶ πεζοὶ ἐκ πυλίδων δύο τῆς πόλεως, τῆς 20 τε κατὰ ἀνατολὰς, ἦν φρουρεῖν ἐτέτακτο Πέτρος ὁ στρατοπεδύρχης μετὰ Θρακῶν καὶ Μακεδόνων, καὶ τῆς πρὸς δύσιν, ὅπου

7 τὴν αὐτοῦ ἡμέραν, omissis τῆς μνήμης, C
μένας C

14 ἀριθμου-
μένους

enim ferunt inclinatās acies) vix tandem Rossi, desperata salute, inordinata fuga in campum se effundunt; eosque insecuti Romani multos perimunt. de Rossis cecidere multi, capti etiam plures: reliqui Dorostolum fuga evaserunt.

Imperator ob imperatam victoriam sacrificio veneratus gloriosum martyrem Georgium (nam die huius memoriae consecrato cum hoste conflictum fuit) postredie ad Dorostolum ducit, ibique castris communis classem Romanam operitur: nam ante huius adventum oppugnationem aggredi volebat, ne amne custodiae vacuo navibus effugere Rossis liceret. interim Sphendosthlabus Bulgaros quos captivos habebat, ad 20 milia numeratos, compedibus ac vinculis constringit, metuens ne ii seditionem concitarent; et se ad tolerandam obsidionem parat. imperator ubi classis appulit, oppugnare urbem incipit, et saepe erumpentes urbe barbaros profligat. quadam die sub vesperam Romanis ad coenam dissipatis, barbari bipartito agmine equites et pedites (tum primum ii equites visi sunt, hactenus pedites tantum pugnauerant) duabus se urbis portis effundunt, quarum una versus orientem, quam custodire iussus erat Petrus castrorum praefectus cum Thracibus et Macedonibus,

Βάρδας ὁ Σκληρὸς μετὰ τῶν ἐξῶν δυνάμεων τὴν φυλακὴν ἐπετέ-
 τραπτο, ἐξήλθον παραταξάμενοι, τότε πρῶτον φανέντες ἔφιπποι·
 τὰς γὰρ προηγησαμένους μάχας πεζοὶ διηγωνίσαντο. οὗς εὐρώ-
 στως οἱ Ῥωμαῖοι δεξάμενοι ἐκθύμως ἐμάχοντο· καὶ μέχρι πολλοῦ
 5 ἰσοτάλαντος ἦν ὁ ἀγών. τέλος δὲ τῇ σφετέρῃ ἀρετῇ Ῥωμαῖοι τρέ- B
 πουσι τοὺς βαρβάρους καὶ πρὸς τείχος συγκλείουσι, πολλῶν κἄν
 τῷ ἀγῶνι τῷδε πεσόντων, καὶ μᾶλλον ἵππεων, μηδεὶ δὲ τῶν
 Ῥωμαίων τραυματισθέντος, ἀλλ' ἢ μόνων ἵππων πεσόντων τριῶν.
 οὕτω δὲ θραυσθέντες οἱ βάρβαροι καὶ εἴσω τείχους συνελθόντες
 10 νυκτὸς ἐπιγενομένης διενυκτέρευον ἄγρυπνοι, καὶ τοὺς ἐν τῇ μάχῃ
 πεσόντας ἀπωλοφύροντο ἀγροῖς καὶ φρικώδεσιν ὄδυσμοις, ὡς δο-
 κεῖν τοὺς ἀκούοντας θηρίων εἶναι βρυχηθμοὺς καὶ ὠρυγὰς, ἀλλ'
 οὐ θρήνους ἀνθρώπων καὶ οἰμωγὰς. ἡμέρας δὲ ἄρτι διαγελώσης
 πάντας τοὺς ἐν τισὶ φρουραῖς εἰς φυλακὴν ἐσκειδασμένους ἀνεκα-
 15 λαῶντο ἐς τὸ Δορόστολον, καὶ ταχέως ἤκον μετακληθέντες. καὶ C
 ὁ βασιλεὺς δὲ ἀνεληφθὼς ὄλην τὴν δύναμιν ἤλθεν εἰς τὸ πρὸ τῆς
 πόλεως πεδῖον, καὶ πρὸς πόλεμον ἠρέθειζε τοὺς βαρβάρους. ἐπεὶ
 δὲ μὴ ἐξήεσαν, εἰς τὸ στρατόπεδον ὑποστρέψας ἠσυχίαν ἤγε.
 καὶ προσῆλθον αὐτῷ πρέσβεις ἐκ Κωνσταντίας καὶ τῶν ἄλλων
 20 φρουραίων τῶν πέραν ἰδρυμένων τοῦ Ἰστρου, ἀμνηστίαν κακῶν
 αἰτούμενοι καὶ ἑαυτοὺς ἐγχειρίζοντες σὺν τοῖς ὀχυρώμασιν· οὗς
 προσηκῶς δεξάμενος ἀπέστειλε τοὺς παραληφόμενους τὰ φρούρια
 καὶ στρατιὰν ἀποχωρῶσαν εἰς τὴν αὐτῶν φυλακὴν. ἤδη δὲ ἐσπέ-
 ρας καταλαβούσης τὰς πάσας πύλας τῆς πόλεως ἀναπετάσαντες οἱ

8 ἡπείων C

18 τῆς στρατοπεδείας C

altera occidentalis, ad quam in excubiis locatus erat Barda Sclerus cum
 Orientalibus copiis. acriter dimicatum est, Romanis fortiter eos substi-
 stentibus. et tametsi aliquamdiu dubia stetit victoria, tamen ad extre-
 mam Romani sua virtute barbaros fundunt, multisque occisis, maxime
 de equitatu, in urbem reliquos compellant. Romanorum sauciatus est
 nemo, neque nisi tres equi quicquam perierunt. hoc pacto fracti barbari
 et intra muros coacti noctem istam insomnem exegerunt, et eos qui in
 pugna ceciderant, feris atque terribilibus eulatiis deploraverunt, ut
 quicumque audirent, non hominum lamenta sed ferarum rugitus et mu-
 gitus putaret se percipere. sub auroram omnes qui hinc inde per ca-
 stella praesidii causa erant, ad se Dorostolum evocant, iique praesto
 fuerunt. imperator quoque totam exercitum in campum qui est ante
 urbem eduxit; et barbaros cum frustra ad pugnam provocasset, in ca-
 stra reduxit, ac quiescit. ea die ad ipsum veniunt legati a Constantia,
 et aliis trans Istrum sitis castellis, veniam petentes et se ac munitiones
 dedentes. quibus benigne acceptis mittit qui castella recipiant, simul-
 que praesidia, quibus ea asservari quirent. vespere iam facto Rossi

Georg. Cedrenus tom. II.

26

D 'Ρῶς, πολλῶ τῶν προτέρων πλείονες ὄντες, ἐπιπίπτουσι ταῖς 'Ρωμαίοις ἀνεπίστως διὰ τὴν νύκτα διάγουσι· καὶ κατὰ μὲν τὴν πρώτην συμβολὴν ἔδοξαν προτερῆσαι, μετὰ μικρὸν δὲ ὑπερέσχον 'Ρωμαῖοι. ὡς γὰρ συνέβη πεσεῖν τὸν Σφάγγελλον ἡρωϊκῶς ἀγωνιζόμενον, συνεχύθησαν τῇ τοῦ πεσόντος στερήσει καὶ τὰς ὁρμὰς 5 ἔχαννώθησαν. ὁμῶς ἀνένδοτοι παρ' ὄλην τὴν νύκτα διέμειναν καὶ τὴν ἐπιούσαν ἡμέραν μέχρι σταυθηρῆς μεσημβρίας. τότε δὴ τοῦ βασιλέως δύναιμι πεπομφότος ἐφ' ᾧ τοῖς βαρβάροις ἀποκλεῖσαι τὴν εἰς τὴν πόλιν εἴσοδον, γνόντες οἱ 'Ρῶς ἔκλιναν εἰς φυγὴν, καὶ τὰς πρὸς τὴν πόλιν εἰσόδους ἐπιτετειχισμένας εὐρόντες ἔφειγον 10 διὰ τοῦ πεδίου καὶ καταλαμβανόμενοι ἀηροῦντο. ὁ δὲ Σφενδοσθλάβος νυκτὸς ἐπιγενομένης διώρουγι βαθεῖα τὸ τῆς πόλεως

P 677 ἵστεφάνωσε τείχος, ἵνα μὴ εὐχερῶς ἔχοιεν οἱ 'Ρωμαῖοι μεθ' ὁρμῆς τῷ τῆς πόλεως τείχει προσπελάζειν. καὶ οὕτω τὴν πόλιν ἀσφαλισάμενος ἔγνω δεῖν εὐψυχότατα τὴν πολιορκίαν προσδέχεσθαι. 15 ἐπεὶ δὲ τὸ πλεόν τῆς στρατιᾶς διέκειντο κακῶς ἀπὸ τῶν τραυμάτων, συνεπελάμβανε δὲ καὶ λιμὸς ἤδη τῶν ἀναγκαίων δαπανηθέντων αὐτοῖς, καὶ μὴδ' ἔξωθεν τὰ πρὸς χρεῖαν συνεχωροῦντο αὐτοῖς εἰσκομιζέσθαι παρὰ τῶν 'Ρωμαίων, νύκτι βαθεῖαν καὶ ἀσέληνον ἐπιτηρήσας ὁ Σφενδοσθλάβος, καθ' ἣν ὑετός τε ῥαγδαῖος 20 ἔξ οὐρανοῦ κατηρέχθη καὶ χάλαζα φοβερά ἐπερράγη καὶ βρονταὶ καὶ ἀστραπαὶ φρικωδέσταται, μονοξύλοις ἐμβὰς μετὰ δισχιλίων

B ἀνδρῶν ἔξιαισι εἰς ἐπισιτισμόν. συλλεξάμενοι δὲ ὄθεν εὐπόρηκεν

8 προσβολὴν C

14 πελάζειν C

17 τάραγμαῖα συνεχ. C

22 φρικωδέστατοι C

23 εὐπόρησεν C

omnibus urbis portis apertis, numero admodum aucti, in Romanos ob noctem nihil tale suspicantes irruunt. et quidem primo conflictata victores videbantur, paulatim tamen Romani superiores sunt facti. nam ubi Sphagellus fortissime pugnans cecidit, eo amisso animi barbarorum languere coeperunt et remisit impetus. per totam tamen noctem subsistunt, atque adeo ad meridiem usque: tum demum animadvertentes ab imperatore missam esse exercitus partem quae Rossos aditu in urbem excluderet, fugae se dant, cumque vias in urbem ducentes invenirent obsessas, per campum fuga dispersi, ab insequentibus multi occiduntur. ea quae subsecuta proxime est nox, Sphendosthlabus urbis muros fossa profunda circumdabat, ne facile Romani cum impetu possent eos oppugnatum accedere; atque hoc modo urbe communita statuit obsidionem fortissime perferre. quia autem plerique militum eius ob vulnera male habebant, et iam consumptis alimentis penuria imminebat, cum importari aliunde quicquam Romani non sinerent, observata nocte tenebrosa ac illuni, in quam imbres magni, grando terribilis fulguraque et tonitrua horrenda inciderant, cum duobus virorum milibus lintres conscendit et ad quaerenda victui necessaria navigat. cum collegissent prout quis-

Ξικιστος σίτον και κέγχρον και εἶδη ἄλλα συνεκτικὰ τῆς ζωῆς, ἀνή-
 γοντο δὲ τοῦ ποταμοῦ τοῖς μονοξύλοις εἰς τὸ Δοροστόλον. ἐν δὲ
 τῷ ἀναπλεῖν θεασάμενοι κατὰ τὸ χεῖλος τοῦ ποταμοῦ θεράποντας
 οὐκ ὀλίγους τῶν στρατιωτῶν τοὺς μὲν ἵππους ποτίζοντας τοὺς
 5 δὲ χορτολογοῦντας, ἄλλους δὲ και ξυλεύοντας, ἀποβάντες τῶν
 πλοίων διὰ τῆς ἕλης ἀποψητὶ βαδίζοντες ἀδοκῆτως ἐκ τοῦ ἀφα-
 νοῦς ἐμπέπτουσιν αὐτοῖς, και πολλοὺς μὲν τούτων ἀπέκτειναν,
 τοὺς δὲ λοιποὺς ἐπὶ τὰς πλησίον λόχμας σκιδασθῆναι ἠνάγκασαν.
 αὐδὺς δ' εἰς τὰς σκάφας ἐμβάντες και οὐρίῳ φερόμενοι πνεύματι C
 10 πρὸς τὸ Δοροστόλον φέρονται. τοῦτο δὲ γνωσθὲν εἰς μεγάλην
 ἀνίαν ἐμβάλλει τὸν βασιλέα, και τοὺς ἀρχηγούς τοῦ στόλου ἐν
 αἰτία μεγάλῃ ἔσχεν, ὅτι μὴ ἐπήσθοντο τοῦ ἐκ Δοροστόλου τῶν
 βυβάρων ὑπόπλου· ἐπηπειλῆσε δὲ και θάνατον αὐτοῖς, εἰ ἔτι
 ἄπαξ λάθῃ τοιοῦτόν τι γενέσθαι. και οἱ μὲν τὰς παρ' ἐκάτερα
 15 ὄχθας τοῦ ποταμοῦ ἐτήρουν ἐπιμελῶς, ὁ δὲ βασιλεὺς ἐφ' ὄλας
 πέντε και ἐξήκοντα ἡμέρας τῇ πολιορκίᾳ χρησάμενος, και καθ'
 ἐκύστην πολεμῶν και μὴ ἀνιείς, δέον ἐνόμισε διὰ προεδρείας και
 λιμοῦ ἀποπειρῶσθαι τῆς πόλεως. διὸ και πάντοθεν τάφροις τὰς
 ὁδοὺς ἀποκλείσας και φύλακας ἐπιστήσας αὐταῖς, ὡς μὴ τις ἐξίσι
 20 τὰ ἐπιτήδεια κομίσων, ἐκάθητο ἡρεμῶν. και τὰ μὲν ἐν Δορο- D
 στόλῳ ἐφέρετο τῇδε.

Λέων δὲ ὁ κουροπαλάτης και Νικηφόρος ὁ τούτου παῖς,
 δοκῆσει μὲν, ὡς εἶπομεν ἐμπροσθεν, πηρωθέντες, ἔτι δ' ἀσινεῖς

8 τείχος C

6 τάφανος C

14 διατέρας C

19 ἐπίη C

que nascisci poterat frumentum milium et alias ad vitam sustentandam
 facientes res, rursum adverso flumine Dorostolum vehuntur. atque in-
 ter revehendum, cum in ripa fluminis viderent calones haud paucos,
 quorum alii equos potabant alii herbam aut ligna colligebant, navibus
 egressi et per silvam absque strepitu incedentes eos nihil tale cogitantes
 subito adoriuntur, multisque interfectis reliquos palatium in proxima ne-
 mora se abdere cogunt. ipsi suis lintribus rursum conscensis secundo
 vento Dorostolum redeunt. imperator ut hoc percepit, molestissime tu-
 lit, et praefectos classis gravissime culpavit, quod barbaros Dorostole
 avehi non sensissent, minatus etiam mortem, si quid praeterea tale
 ipsis non observantibus fieret. quo factum ut ii utramque fluminis ri-
 pam diligentissime posthac custodirent. enimvero imperator cum 65
 continuos dies urbem oppugnasset, eam posthac obsidione et fame sta-
 tuit tentare. ideo vias omnes fossis actis et praesidiis additis munit,
 ne quis alimentorum petendorum causa exire urbe posset; ipseque in
 obsidione interim otio fruitur.

Dum haec ad Dorostolem geruntur, Leo curopalates et Nicephorus
 eius filius, quos ante docuimus incolumibus oculis dimissos, tametsi

τὰς δράσεις ἔχοντες, εἰς τυραννίδα καὶ αἰθῆς παρεσκευάζοντο, πολλοὺς τῶν ἐν τῇ πόλει καὶ τῶν ἐν τοῖς βασιλείοις φρουρῶν ὑποφθείραντες. καὶ ἐπεὶ τὰ κατὰ γνώμην αὐτοῖς ἀπηρτιάθη, πλοῖον μισθωσάμενοι καὶ ἐν αὐτῷ ἐμβάντες ἀπαίρουσι τῆς νήσου ἦν οἰκεῖν κατεκρίθησαν, καὶ πρὸς τὴν ἀντίπορθμον τῆς πόλειος ἤπειρον 5 γίνονται κατὰ τὸ προὔστειον ὃ κατονομάζουσι Πηλαμύδιον, ἐκείθεν δὲ περὶ πρώτας ἀλεκτρούνων ὥδὰς ἐπὶ τὸ Βυζάντιον ἔρχονται. ἐνδὸς δὲ τῶν συνιστόρων δῆλον θεμένου τὸ ἔργον Λέοντι τῷ δρογγαρίῳ τοῦ στόλου, τὴν φυλακὴν ἐπιτετραμμένῳ τῶν βασιλείων P 678 σὺν Βασιλείῳ τῷ ῥαίκτωρι, ὃ δὲ δύναμιν ἀξιόχρεων ἐπὶ κατα-10 σχέσει τοῦ κουροπαλάτου καὶ τοῦ παιδὸς αὐτοῦ ἐκπέμπει. ὅπερ οἳτοι μαθόντες εἰς τὴν μεγάλην καταφεύγουσιν ἐκκλησίαν· ἐκείθεν δὲ ἀποσπασθέντες εἰς τὴν Πρώτην νήσον ἐξυπεστάλησαν, κάκεισε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐξωρύχθησαν.

Ἐφάνη δὲ καὶ κατ' ἐκεῖνο καιροῦ καὶ ἄλλο τι ὡς οἶον ἄξιον 15 εἶναι διηγῆσεως. πινάκιον ἐκ λίθου Προικοννησίας ἐπὶ παραδείσου τινὸς τῶν συγκαλητικῶν εὐρέθη ἀμελῶς ἔρριμμένον, εἰκονισμῆνας ἔχον δύο ἀνθρώπων μορφὰς ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας, μίαν μὲν ἀνδρὸς ἑτέραν δὲ γυναικός· ἐν δὲ τῷ μετώπῳ τῆς πινακίδος ἦν B γεγραμμένον ἐπίγραμμα ᾧδὲ πη διεξίδῳ "Ἰωάννου καὶ Θεοδώρου 20 τῶν φιλοχριστῶν πολλὰ τὰ ἔτη." ὅπερ τινὰς μὲν εἰς ἐκπληξιν ἤγεν, ὅπως τὰ ἐνεσιῶτα μάλα προεδηλοῦτο σαφῶς· τινὲς δὲ μὴ ἀπηλλάχθαι τὸ πρῶγμα σκευωρίας καὶ μαγγανείας ἐνόμιζον, τὸν τοῦ παραδείσου δεσπότην διὰ τῆσδε τῆς μηχανῆς τὴν βασιλικὴν

6 πηλαμύδα C

7 τε C

16 παραδείσω C

21 περ om C

effodi eos sententia iussisset, rursus tyrannidem invadunt. cumque multos urbis et regiae custodes corrupissent, atque ex animi sententia viderentur sibi rem confectiisse, conducta navi ex insula in quam relegati fuerant ad continentem urbi e regione locatam devehuntur, iuxta suburbium cui Pelamydium nomen, atque inde sub primum galli cantum Cpolin accedunt. sed Leo rei navalis drungarius, cui una cum Basilio rectore palatii custodia commendata fuerat, ea de re a consilio consiliorum istorum quodam factus certior manum mittit ad europalatam et fluvium eius comprehendendos sufficientem. Phocae hoc animadverso in magnum templum confugiunt: inde avulsi in Protam insulam relegantur, atque ibi oculi eis effodiuntur.

Eodem tempore etiam aliud quidpiam accidit non indignum relato. in pomario senatorii cuiusdam viri inventa est tabella ex Proconnesio lapide, forte abiecta, in superficie expressas habens duas humanas figuras, unam maris, alteram feminae: in altera superficie scriptum erat "diu vivant Ioannes et Theodora Christo dedit." fuerunt qui eam tabellam magnopere admirarentur, qua praesens rerum condicio ita aperte explicaretur: alii non carere furo et impostura putarunt, atque

πρὸς ἑαυτὸν ἐκαλεῖσθαι οἰηθέντες προσπύθειαν. εἴτα δὲ οὕτως ἔχει εἴτε ἐκείνως ἢ ἀλήθεια, φράζειν οὐκ ἔχω.

Οἱ δὲ Σκύθαι ἔνδοθεν τῶν λιμῶν πιεζόμενοι, ἐκτὸς ὑπὸ τῶν τειχομαχικῶν ὀργάνων κακούμενοι, καὶ κατ' ἐξαίρετον ἐν ἐκείνῳ 5 τῶν τόπων ἦν ὁ μάγιστρος Ἰωάννης ὁ Ῥωμανοῦ τοῦ Κουρκοῦα υἱὸς φυλάττειν ἐπέτακτο (τὸ γὰρ ἐκεῖσε πετρεθόλον ὄργανον οὐ μικρῶς C τοὺς ἐντὸς ἐπημαίνετο), ἀποκρίναντές τινες τῶν ἀλκιμωτέρων ὀπλίτας ψιλοῖς ἐπιμεμγμένους ἐπὶ τὸ τοιοῦτον ἐκπέμπουσιν ὄργανον, εἴ πως δυνηθεῖεν αὐτὸ καταργάσασθαι. τοῦτο γνοὺς ὁ 10 Κουρκοῦας, ὃ τι κράτιστον ἦν περὶ αὐτὸν ἀναλαβόμενος, ἐβοήθει διὰ ταχέων. ἐς μέσους δὲ τοὺς Σκύθας γενόμενος ἀκοντιῶ βληθέντος αὐτοῦ τοῦ ἵππου καὶ σὺν αὐτῷ πεπτωκότες ἀναιρεῖται κρουρηθεῖς. οἱ Ῥωμαῖοι δὲ ἐπιδραμόντες καὶ τοῖς Ῥῶς συμπλακέντες τὸ τε ὄργανον ἀβλαβὲς διετήρησαν καὶ τοὺς Σκύθας 15 ὠσόμενοι συνέκλεισαν εἰς τὴν πόλιν. Ἰουλιῶν δὲ καταλαβόντος D μηνός, καὶ εἰκοστὴν ἡμέραν ἄγοντος, ἐξῆλθον οἱ Ῥῶς πιμπληθεῖς καὶ τοῖς Ῥωμαίοις συμπλακέντες ἐμάχοντο, παραθαρσύνοντά ἔχοντες καὶ πρὸς τοὺς ἀγῶνας ἀλείφοντα ἄνδρα τινὰ παρὰ Σκύθαις ἐπισημότατον, Ἰκμορα τοῦνομα, μετὰ Σφάγγελλον τὸν ἀναι- 20 ρεθέντα τιμώμενον, οὔτε κατὰ συγγένειαν τὴν ἐξ αἵματος ἐν τοῖς μάλιστα ἀγόμενον πῦρ' αὐτοῖς οὔτε κατὰ συμπύθειαν, ἀλλ' ἐκ μόνης τῆς ἀρετῆς παρὰ πᾶσι σεβόμενον. τοῦτον ἰδὼν Ἀνεμᾶς ὁ τῶν Κρητῶν τοῦ βασιλείως υἱὸς Κουρουπᾶ, εἰς ὧν τῶν βασιλι-

5 κουροκαλάτου margo P
22 μόνης om C

καῖς C

21 τιμώμενον C

hoc commento voluisse dominum pomarii se in gratiam imperatoris insinuasae. utrum vere aut falso sit creditum, nihil affirmo.

Interim Scythae intus fame pressi simul a machinis oppugnatoriis hostium non leviter laedebantur, praecipue eo loco qui Ioanni magistro, Romani Curcuae filio, demandatus fuerat: nam saxa torquens instrumentum ibi collocatum obaeasis multa damna dabat. itaque gravis armataras delectos milites velitibus permistos emittant, si qua ii ratione eam machinam pessundare possent. id ubi intellexit Curcuae, robustissimis suorum assumptis celeriter ad eam defendendam se confert; invectusque in medios Scythas ab equo missili ictu eicitur, atque a Scythis dilaniatus ferro interit. reliqui Romani concursu facto et machinam integram conservant et Rosses in urbem compellunt. die Iulii mensis vigesima Rossi universi ad pugnam adversus Romanos exiverunt. exhortabatur eos et ad fortitudinem excitabat Jcmor, vir post Sphagellam apud Scythas primo loco, non quod vel familia eius praecipua esset, vel favorem aliorum sibi aliunde conciliasset, sed solius virtutis ergo ab universis in honore habitus. hunc commissa pugna Anemas, Cretensium amerae Basilii Curupae filius, unus imperatoris stipiterum,

κῶν σωματοφυλάκων, αὐτόν τε εὐφύγως ἀγωνιζόμενον καὶ τοὺς
 λοιποὺς εἰς τοῦτο παρορμῶντα καὶ διεγείροντα καὶ τὰς τῶν Ῥω-
 μαίων τάξεις διαταράσσοντα, μήτε πρὸς τὸ μέγεθος καταπληγείας
 P 679 τοῦ ἀνδρὸς μήτε τὴν ἄλκην δειλιάσας, ἀλλὰ περικαρδίῳ θέρμη
 ληφθεὶς καὶ τὸν ἵππον τῆδε ἀκῆσει παρακινήσας, μεθ' ὀρμῆς 5
 ἀκατασχέτου τὸ παρηρηρημένον τῷ μηρῷ αὐτοῦ ξίφος σπασάμενος
 ζεταὶ κατὰ τοῦ Σκύθου, καὶ παλεῖ τοῦτον τῷ φασγάνῳ κατὰ τοῦ
 ἀριστεροῦ ὤμου περὶ τὴν κλεῖδα, καὶ ἀποτέμνει τὸν ἀσχῆνα, ὡς
 συμβῆναι τὴν κεφαλὴν σὺν τῇ δεξιᾷ χειρὶ ἐκκοπέεισαν πεσεῖν εἰς τὸ
 ἔδαφος. καὶ ὁ μὲν Σκύθης ἔκειτο πεσών, ὁ δ' Ἀνεμᾶς ἀσιτήσ 10
 ἐπανῆκεν εἰς τὸ στρατόπεδον. ἤρθη ἐπὶ τῷ ἔργῳ φωνὴ παμμι-
 γῆς, τῶν μὲν Ῥωμαίων ἀλαλαζάντων ἐπὶ τῇ νίκῃ, τῶν δὲ Σκυ-
 B θῶν ἀσῆμως ὀλοολυζάντων καὶ τῆς ἑαυτῶν ὑπενδόντων ἐνοστάσεως.
 ἐπιβρισάντων δὲ τῶν Ῥωμαίων εἰς φρυγὴν ἐγκεκλίκασι, καὶ ἀκλειῶς
 εἰς τὴν πόλιν ἐσώζοντο. ἔπεσον δὲ πολλοὶ κατὰ τήνδε τὴν ἡμέραν, 15
 ὑπ' ἀλλήλων τε συμπατούμενοι διὰ τὴν στενοχωρίαν καὶ ὑπὸ Ῥω-
 μαίων σφαττόμενοι τῷ καταλαμβάνεσθαι. μικροῦ δ' ἂν ἕάλω
 καὶ ὁ Σφενδοσθλάβος αὐτός, εἰ μὴ γῆς ἐπιγενομένη τοῦτον ἐρρύ-
 σατο. οἱ δὲ τὸν κίνδυνον διαδράντες, ἐντὸς τοῦ περιβόλου γενό-
 μενοι, κωκυτὸν ἐπὶ τῷ τοῦ Ἴκμορος θανάτῳ μέγαν ἐκόμηναν. 20
 τοὺς δὲ πεσόντας τῶν βαρβάρων σκυλεύοντες οἱ Ῥωμαῖοι εὔρον
 καὶ γυναῖκας ἐν τοῖς ἀνηρημένοις κειμένας ἀνδρικῶς ἐσταλμένας
 καὶ μετὰ τῶν ἀνδρῶν πρὸς Ῥωμαίους ἀγωνισαμένας.

8 παρὰ C 11 εἰς] πρὸς C 14 ἐπιβρισάντων C 15 τήνδε
 om C 20 Ἴκμορος C 21 σκυλεύοντες C 22 ἀνα-
 ρεθεῖσι C

cernens fortiter pugnam obire ac reliquos excitare et Romanorum ordi-
 nes conturbare, nihil vel vastitate corporis eius vel robore deterritas,
 sanguine circa cor effervescente equum hac illac torquens, stricto qui
 ad femur pendebat gladio impetum in eum dat vehementissimum, tan-
 tumque in sinistrum humerum iuxta claviculam imponit vulnus, ut et
 collum abscinderet et cum dextra manu amputatam caput in solum deci-
 deret. ipse illaesus ad suos rediit. exclamatum ad hoc facinus pro-
 miscue, Romanis ob victoriam laetum clamorem attollentibus, Scythias
 autem confusum eiulantibus et vigorem suum dimittentibus. tandem
 Romanis prementibus Rossi fugam faciunt, eaque cum dedecore in ur-
 beam evadunt. multi eo die perierunt, partim ob locorum angustiam a
 se invicem conculcati, partim a Romanis assecutis eos in fuga caesi.
 quod nisi rex ingruens Sphendosthlabum eripuisset, utique et ipse vi-
 vus in Romanorum venisset potestatem. superstites a clade cum intra
 moenia venissent, magno cum luctu ac planctu mortem Icmoris deple-
 raverunt. et Romani cum barbaris occisis spolia detraherent, inter
 cadavera etiam mulieres inveniunt virili habitu tectas, quae inter ma-
 ritos in Romanos pugnaverant.

Ἐπὶ δὲ τοῖς βαρβάροις κακῶς ἐφέρετο τὰ τοῦ πολέμου καὶ C
 ζυμμάχιας ἦν ἐλπίς οὐδαμοῦ (οἳ τε γὰρ ὁμόφυλοι ἦσαν μακρὰν,
 καὶ τὰ ὄμορα βάρβαρα τῶν ἐθνῶν δέισαντα τοὺς Ῥωμαίους ἀπει-
 παντο τὴν βοήθειαν· ἐπελελοίπει δ' αὐτοὺς καὶ τὰ ἐπιτήδεια, καὶ
 5 οὐδουμόθεν εἰσκομισασθαι δυνατὸν ἦν; τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στόλου τὰς
 ὄχθας ἀκριβῶς τηροῦντος τοῦ ποταμοῦ· ἐπέρρει δὲ καὶ τοῖς Ῥω-
 μαίοις ἐκάστης ἡμέρας ὡς ἕκ τινος ἀφθόγνου πηγῆς πάντα τὰ
 ἀγαθὰ, καὶ ἰππικαὶ καὶ πεζικαὶ δυνάμεις διὰ παντὸς προσετί-
 θεντο· καὶ οὐδὲ τοῖς κελητίοις ἐαντῶν ἐμβάντας ἀποδρῶναι ἦν
 10 δυνατὸν, τῶν διεξόδων, ὡς εἶπομεν, ἀκριβῶς φυλαττομένων) D
 συμβουλήν συστησάμενοι οἱ μὲν νυκτὸς συνεβούλευον κλέψαι τὴν
 ἀναχώρησιν, ἄλλοι δὲ δεξιᾶς καὶ πίστεως παρὰ Ῥωμαίων αἰτήσα-
 σθαι οἷα μὴ ἄλλως δυνατῆς οὔσης τῆς ὑποχωρήσεως, καὶ οὕτω
 πρὸς τὰ οἰκεία ἀπῆραι. καὶ ἄλλων ὡς πη ἐκάστη ὁ καιρὸς ἐδίδου
 15 συμβουλευσάντων, πάντων δὲ καθάπαξ καταθροῦναι τὸν πόλεμον
 ἐπιθυμούντων, ὁ Σφενδοσθλάβος παρήγει μᾶλλον ἔτι ἕπαξ πολε-
 μῆσαι Ῥωμαίοις, καὶ ἡ καλῶς ἀγωνισαμένους ἐπικρατεῖς τῶν
 ἐναντίων γενέσθαι, ἢ ἡττηθέντας αἰσχίστης ζωῆς καὶ ἐπονειδί-
 στευ εἰκλεῖα καὶ μακῦριον προτιμήσασθαι θάνατον· ἀβίωτον γὰρ
 20 ἔσται αὐτοῖς δρασιμῶ τὴν σωτηρίαν πορισάμενοις, εἴπερ μέλλοιεν
 ἐκκαταφρόνητοι ἔσεσθαι τοῖς γειτονοῦσιν ἔθνεσιν, ἃ τὸ πρόσθεν
 αὐτοὺς ἐδέδισαν σφοδρῶς. ἤρρεσεν ἡ τοῦ Σφενδοσθλάβου βουλή, P 680
 καὶ κατέθεντο πάντες τὸν ὑπὲρ ψυχῆς ἴσχατον ἀναδέχεσθαι κίνδυ-

2 οὐδεμία C

6 ἀκριβῶς om C

8 ἰπτεῖς καὶ πεζοὶ C

9 οὐδὲ et κελητίοις om C

11 βουλήν C

16 ἀπαξ add C

18 ἐναντίων] Ῥωμαίων C

20 εἴπερ μὴ μ. P

22 αὐτοῖς

σφοδρὰ ἐδέδισαν C

Iam barbaris bello omnia erant adversa. nam neque suppetiarum spes erat, cum et ipsorum gentiles procul abessent et finitimae barbarae gentes a Romanis sibi motuentes auxilia denegarent; et commeatus ipsos deficeret, quod Romana classe ripas accuratissime custodiente nihil eis poterat importari; eademque res obstaret quo minus lembis suis aufugere possent, cum interim Romanis quotidie veluti ex perenni fonte omnia affluerent bona, et subinde equestres terrestresque copiae accederent. itaque concilium cogunt. ibi alii noctu furtim aufugiendum censebant, alii Romanorum fidem pacemque implorandam, atque ita (aliter enim non licere) domum redeundum; aliis aliud pro re nata videbatur. omnium tamen eo tendebant sententiae, belli finem esse faciendum. at Sphendosthlabus hortari ut adhuc semel cum Romanis congregi vellent, et vel fortiter pugnando eos devincere, vel si victoria potiri non daretur, gloriosam atque felicem mortem turpissimam atque infami vitae praeferre. qui enim vitam toleraturi essent fuga servatam, contemptentibus ipsis porro vicinis populis, quibus antea terrori fuissent? ea sententia placuit, assensisque sunt omnes, et polliciti extre-

νον ταῖς ὄλαις δυνάμεσι. τῇ γούν ἐπιούσῃ ἐξελθόντες τοῦ ἕσπετος πανδημεί, καὶ τὰς πύλας ἀποκλείσαντες, ὡς μὴ τινι δυνατὸν εἶη τραπέντι διασωῆσθαι πρὸς τὴν πόλιν, συμβάλλουσι τοῖς Ῥωμαίοις. ἀγῶνος δὲ καρτεροῦ συστάντος καὶ τῶν βαρβάρων ἐνφύχως ἀγωνιζομένων, τῷ ἡλίῳ καυσούμενοι οἱ Ῥωμαῖοι καὶ δίψει 5 πονούμενοι ὡς πανοπλίται (ἦν γὰρ καὶ σταθῆρὰ μεταμυρία) ἤρξαντο ἐνδιδόναι. ὕπερ αἰσθόμενος ὁ βασιλεὺς διὰ ταχέως μετὰ τῶν περὶ αὐτὸν ἐβοήθει, καὶ αὐτὸς μὲν τὴν ἀκμὴν ὑπέδ-

B ξατο τοῦ πολέμου, τῷ δὲ πεπονηκότι στρατεύματι ὑπὸ ἡλίου καὶ δίψης ἀσκούς οἶνον καὶ ὕδατος πλήρεις προσέταξε κομίζειν. οἷς 10 χρῆσάμενοι καὶ τὴν δίψαν καὶ τὸν τοῦ ἡλίου καύσωνα ἀποκρουσάμενοι καὶ ἑαυτοὺς ἀναλαβόντες μετὰ σφοδρότητος καὶ ῥύμης τοῖς Σκύθαις ἐπέρραξαν. ἐκείνων δὲ γενναίως ὑποδεξαμένων ἦν ἡ μάχη ἰσοπαλῆς, μέχρις ἂν ὁ βασιλεὺς τὴν στενοχωρίαν φρασάμενος τοῦ τόπου, καὶ ἐκ τούτου κατανοήσας τοῖς Σκύθαις ἐπι- 15 γίνεσθαι τὴν καρτερίαν τῷ τοὺς Ῥωμαίους ἰστενοχωρηθῆσαι καὶ μὴ οἴους εἶναι ἔργα πρέποντα τῆς ἑαυτῶν ἀλκῆς ἐπιδείκνυσθαι,

C ἐπέσκηψε τοῖς στρατηγοῖς εἶκειν εἰς τοῦπίσω πρὸς τὸ πεδίον, καὶ τῆς πόλεως πόρρω ἀφίστασθαι δόκησιν φευγόντων παρέχοντας, μὴ μέντοι γε προτροπαύδην, ἀλλ' ἡρέμα καὶ κατ' ὀλίγον εἰκόντες, 20 κάπειδ' ἂν ὑποφεν τῆς πόλεως διώκοντας ἐκαλέσωνται, αἰφνίδιον παρενεγκόντας τοὺς χαλινοὺς ἐπιστρέφειν τοὺς ἵππους καὶ τούτοις συμπλέκεσθαι. καὶ οἱ μὲν ἐποιοῦν τὸ κελευσθέν, οἱ δὲ Ῥῶς τὴν εἰς τοῦπίσω ὑποχώρησιν τῶν Ῥωμαίων φυγὴν οἰηθέντες, ἀλλήλους παρακαλεσάμενοι εἶποντο σὺν ἀλλαλαγμῷ. ὡς δὲ κατὰ τὸν ὄρισμ-

25

9 ὑπὸ τοῦ ἡλίου P
om C

21 αἰφνιδίως O

24 εἰς τοῦπίσω

25 εἰρημένον C

mum se pro vita sua certamen summa vi obituros. postridie ergo universi urbe exeunt, portasque claudunt, ne quis in urbem e fuga pervenire possit. commisso praelio acriter pugnatur. iam barbaris animose pugnantibus, Romani et gravis suae armorum ponderis et solis sereno meridie ardore ac siti languere incipiebant, cum imperator re animadversa succurrit cum suis, et hostium vehementiae se obicit, utresque interim aqua et vino plenos afferri iubet. inde quos aestus ac sitis affligerat recreati violento impetu in Scythas irruunt; usque audacter subsistentibus, aliquamdiu aequo Marte pugnatum est. tandem imperator sentiens loci angustiam virtuti suorum obstare ac Scythis eo animos augeri, mandat ducibus ut retro in planitiem procul ab urbe abducant, fugientiumque speciem non effuse sed aensim cedendo praebeant, atque ubi hostem longe ab urbe avocarint, subito equis conversis aggrediantur. iussa exsequuntur duces. et Rossi cedentes Romanos fugere opinati, mutuo sese exhortati, magno cum fremitu eos

τὸν ἐγένοντο τύπον οἱ Ῥωμαῖοι, ἐπιστραφεῖντες προσήγγωνται τοῦ-
 τοις γενναίως. ἐνταῦθα μάχης ἰσχυρῶς γενομένης συνέβη στρα-
 τηγὸν Θεόδωρον τὸν ἐκ Μισθίας τοῦ ἵππου αὐτοῦ λοχχευθέντος
 πεσεῖν κατὰ γῆς. περὶ τοῦτον ἄμιλλα ἐγένετο καρτερῶ, τῶν μὲν
 5 Ῥῶς ἀνελεῖσθαι, τῶν δὲ Ῥωμαίων ὅπως μὴ ἀφαιρεθεῖη φιλοτι- D
 μουμένων. οὗτος γὰρ ὁ Θεόδωρος τοῦ ἵππου πεσών, ἕνα τινὰ
 τῶν Σκυθῶν τῆς ζώνης δραξάμενος καὶ τῆδε κἀκείσε τῷ χειρὸς
 σθένει κινῶν ὡς τι μικρὸν ἀσπίδισκιον κοῦφον, τὰς κατ' αὐτοῦ
 πεμπομένης αἰχμᾶς ἀπερρούετο, καὶ κατὰ μικρὸν πρὸς τοὺς Ῥω-
 10 μαίους ὑπανεχώρει ὀπισθοκινήτω τῇ πορείᾳ. τέλος ἐπιβρῖσαντες
 οἱ Ῥωμαῖοι τοὺς τε Σκύθας ἀπώσαντο καὶ τὸν ἄνδρα τοῦ κινδύνου
 ἐρρύσαντο. καὶ τὰ στρατεύματα διελύθησαν τελείως, μηδαμῶς
 ἔτι κρίσιν τοῦ πολέμου λαβόντος.

Ὁ βασιλεὺς δὲ εὐψυχότερον νῦν μᾶλλον ἢ πρότερον ὄρων
 15 ἀγωνιζομένους τοὺς Σκύθας, καὶ τὴν τοῦ χρόνου τριβὴν βαρού-
 μενος, οἰκτείρων δὲ καὶ τοὺς Ῥωμαίους ταλαιπωρομένους καὶ τῷ
 πολέμῳ κακῶς πύσχοντας, μονομαχίᾳ ᾗθη κρῖναι τὰ πρῶγματα.
 καὶ δὴ διαπροσβέβηται πρὸς τὸν Σφενδοσθάβον, προκαλοῦμενος
 αὐτὸν εἰς μονομαχίαν, δέον εἶναι λέγων ἐνὸς ἀνδρὸς θανάτῳ κρι-
 20 θῆναι τὸ ἔργον ἢ κατασφάττεσθαι καὶ κατὰ μικρὸν δαπανῆσθαι P 681
 τὰ ἔθνη, καὶ τὸν νικήσαντα κύριον εἶναι τῶν ὄλων. οὗτος δὲ τὴν
 πρόκλησιν μὲν οὐκ ἐδέξατο, λόγους δ' ἐπαφῆκεν ὑπεροπτικούς,
 ὡς τὰ κατ' αὐτὸν ἄμεινον αὐτὸς τοῦ ἐχθροῦ σκοπήσει· αὐτὸς δὲ
 εἰ μὴ ζῆν ἄγει σχολήν, εἰσι μυρία ἄλλαι θανάτου ὁδοί· τούτων
 25 ὅποιαν αἰρεῖται ἐλέσθω. ταῦτα φραξάμενος τῆς πολεμικῆς εἵ-

10 ὑπεχώρει C

12 ἔβουονται C

25 ταῦτα δὲ φρ. C

insequuntur. Romani, ut ad praescriptum locum est perventum, con-
 versi fortiter hostem invadunt. ibi praelio fervente, ductor Theodorus
 a Mithæia equo suo lancea confosso in terram cadit, et circa eum acce-
 dit certamen, Rossis interficere, Romanis servare satagentibus. ipse
 ab equo collapsus Scytham quendam cingulo arreptum hac illac peltæ
 instar obversans, eo coniectas in se hastas excutit, sensimque retro
 abiens ad suos revertitur, donec Romani Scythis vi repulsis eum peri-
 culo eripiunt. id praelium diremptum est, incerta etiamnum victoria.

At imperator animosius quam ante praeliari Scythas videns, tem-
 pusque teri aegre ferens, suorumque aerumnas eius belli miserans, sin-
 gulari pugna decernendum censet. itaque Sphendosthlabum per legatos
 provocat et ostendit praestare unius hominis interitu rem docidi quam
 paulatim totas gentes perimi, ut victori in omnes paretur imperium.
 barbarus condicionem oblatam repudiat, superbeque respondet melius
 quid sibi ex re sit, se quam hostem intelligere. si Romano imperatori
 non vacet vivere, infinitas esse mortis vias: deligeret quam vellet.

χετο παρασκευῆς προθυμότερον. ὁ δὲ βασιλεὺς τὸν ἐκ προκλή-
 σεως ἀπογονὸς ἀγῶνα, πᾶσι τρόποις ἐμχανᾶτο τὴν εἰς τὴν πόλιν
 ἀποκλείσαι εἴσοδον τοῖς βυρβύροις, καὶ πρὸς τὸ ἔργον ἐπέμπε
 Βάρδαν μάγιστρον τὸν Σκληρὸν μετὰ τῶν ταγμάτων ὧν αὐτὸς
 ἐστρατήγει· τὸν δὲ πατρικίον Ῥωμανὸν τὸν υἱὸν Κωνσταντίνου 5
 Β τοῦ βασιλέως, τοῦ υἱοῦ τοῦ πρεσβυτέρου Ῥωμανοῦ, καὶ Πέτρον
 τὸν στρατοπεδάρχη, μεθ' ὧν ἐξήρχον δυνάμειον, προσράξει τοῖς
 πολεμίοις ἐπέτρεψεν. οἱ δὲ προσβαλόντες τοῖς Σκύθαις ἐμάχοντο
 καρτερῶς. ἐκθύμως δὲ κἀκείνων ὑποδεξαμένων πολλὰς τροπὰς
 καὶ μετακλίσεις συνέβη τὸν πόλεμον δέξασθαι, καὶ ἐφ' ἱκανὸν 10
 χρόνον ἰσοτάλαντος ἦν ἡ μάχη. ἐνταῦθα πάλιν ὁ τοῦ τῆς Κρήτης
 ἀμηρᾶ υἱὸς Ἀνεμᾶς, τῆδε κἀκείσε τὸν ἵππον μετακινήσας καὶ σφο-
 δρότερον μυωπίσας, κατ' αὐτοῦ τοῦ Σφενδοσθλάβου φέρεται
 μετὰ λήματος νεανικοῦ, καὶ τὴν φύλαγγα διασχίους τῶν δυσμε-
 15
 C τῶν παιε τοῦτον τῷ ξίφει κατὰ μέσην τὴν κεφαλὴν, καὶ κατα-
 βάλλει μὲν τοῦ ἵππου, οὐ μὴν γε καὶ ἀναιρεῖ ἐπαρχεσιάντων τῶν
 ὕπλων ἃ ἐνεδέδυτο. αὐτὸς μέντοι κυκλωθεὶς καὶ ὑπὸ πολλῶν βυλ-
 λόμενος ἀναιρεῖται, ἥρωϊκῶς κατυστρέψας τὸν βίον, θαῦμα μέγα
 καὶ τοῖς ἀντιπάλοις γενόμενος.

Λέγεται δὲ καὶ θειοτέρας τότε τυχεῖν τοὺς Ῥωμαίους ἐπι- 20
 κουρίας. Θύελλα γάρ τις ἐκ νότου κατὰ πρόσωπον ἀρθεῖσα ἴστατο
 τῶν Σκυθῶν, μὴ συγχωροῦσα χρῆσθαι κατὰ τὴν μάχην ταῖς
 προαιρέσεσι. καὶ τις ἀνὴρ ὄπτο παντὶ τῷ στρατοπέδῳ Ῥωμαίων
 ἐφ' ἵππου λευκοῦ προαγωνιζόμενος καὶ τὰς τῶν πολεμίων κλονῶν

1 παρακλήσεως C 4 αὐτὸς add C 7 τὸν om C ἤρχον C
 18 καὶ θαῦμα C

ipse ad bellum omni studio se parat. singularis pugnae spe dimissa,
 imperator omni modo id molitur, ut ingressu urbis barbaros arceat. ad
 id negotii emittit Bardam Durum magistrum cum suis cohortibus. Ro-
 manum vero patricium, Constantini Caesaris filium Romani senioris N,
 et Petrum exercitus praefectum cum suis copiis hostem invadere iussit;
 estque acerrime utrinque pugnatum, et varie nunc ad hos nunc ad al-
 teros inclinata victoria diu anceps fuit. ibi rursus ameræ Cretensis
 filius Anemas equo hac illac obverso et vehementer calcaribus incitato,
 audacter in ipsum fertur Sphendosthlabum, hostilique phalange divulsa
 gladium ei in medium caput infligit, eoque ictu equo deicit: ne tamen
 interficeret, arma quibus tectus erat barbarus obstiterunt. ipse circum-
 ventus, et multorum telis petitus fortissime pugnans, ipsorum etiam cum
 hostium admiratione, interficitur.

Ferunt ea pugna divinitus quoque Romanis latum auxilium. nam
 ab austro obortam procellam in facies Scytharum ingruisse, eosque im-
 pedivisse ne suo arbitratu rem gererent. et ab omni Romanorum exer-
 citu conspectum fuisse virum albo equo vehentem, qui princeps pugnam

καὶ διαταράσσων φάλαγγας, μηδενὶ πρότερον ἢ μετὰ ταῦτα γενόμενος γνῶριμος, ὃν ἔφασκον ἓνα εἶναι τῶν καλλιπείκων μαρτύρων Θεόδωρον. τούτοις δὲ προμάχοις αἶε καὶ προβόλοις κατὰ τῶν πολεμίων ἐχρήτη ὁ βασιλεὺς· καὶ γὰρ δὴ καὶ συνέτυχε τόνδε τὸν ἁγῶνα κατ' αὐτὴν συνενεχθῆναι τὴν ἡμέραν καθ' ἣν εἰώθαμεν ἐορτάζειν τὴν μνήμην τοῦ στρατηλάτου. καὶ γυνὴ δὲ τις ἐν Βυζαντίῳ σεμνὴ ὑπερτάτης δυνάμεως εἶναι τὸ φῶσμα ἐπιστοῦτο, μιᾷ πρότερον τῆς συμπλοκῆς ἡμέρᾳ ὄναρ θεασαμένη, καὶ δόξασα τῇ θεοτόκῳ παρίστασθαι καὶ λεγοῦσης ἀκοῦσαι πρὸς τινα στρατιωτὴν

10 "κύριε Θεόδωρε, ὃ ἐμὸς καὶ σὸς Ἰωάννης περιστάσει συνίγεται, καὶ σπεῦσον εἰς τὴν αὐτοῦ βοήθειαν," καὶ ἥλιου ἀνίσχοντος τοῖς γείτοσιν ἐξηγησαμένη. καὶ τὰ μὲν δραθέντα ταῦτα, τρέπονται δὲ πάλιν οἱ Σκῆθαι, καὶ ἀποκεκλεισμένας τὰς τῆς πόλεως εὐρύντες πύλας ὑπὸ τοῦ Σκληροῦ ἀνὰ τὸ πεδίον ἐσκεδάννυντο, καὶ

15 ἀνηρέθησαν ὑπ' ἀλλήλων τε συμπαιτούμενοι καὶ ὑπὸ Ῥωμαίων συγκαπιόμενοι ἀριθμοῦ κρείττους, τραυματῆαι δὲ ἐγένοντο σχεδὸν τι πάντες. τὸν μάρτυρα δ' ὁ βασιλεὺς τιμῶν, καὶ τῆς ἐπικουρίας ἀποτινῶν αὐτῷ τὰς ἀμοιβάς, τὸν καὶ ἐν ᾧ τὸ θεῖον αὐτοῦ ἀπόκειται σῶμα ἐκ βάρθρων καταβαλὼν μέγαν τε καὶ κά-

20 λιστον ᾠκοδόμησε, μεγαλοπρεπεῖς αὐτῷ κτίσεις προσαφορίσας· ὃν καὶ ἀντὶ Εὐχανείας Θεοδωρόπολιν κατωνόμασεν.

Ὁ δὲ Σφενδοσθλάβος πᾶσαν μετελθὼν μηχανὴν καὶ διὰ πασῶν ἐλαττούμενος, ὡς ἔγνω μηδεμίαν αὐτῷ ὑπολελεῖσθαι

2 ἓνα om C

10 κύριε C

obierit hostiumque ordines conturbaverit, nemini neque ante neque postmodo cognitum: eum aiebant fuisse Theodorum, unum de pulcherrimas consecutis victorias martyribus. sane his semper auspiciis atque antesignanis adversum hostes uti solebat imperator hic; et quo die haec pugna est pugnata, is festus fuit memoriae illius Theodori exercituum ductoris. sed et veneranda quaedam mulier Cpoli fidem fecit id visum fuisse divinum. ea enim pridie istius diei in somnis visa sibi fuerat adstare deiparae, et audire eam dicentem cuidam militi "domine Theodore, meus ille et tuus Ioannes in periculo versatur: festina ad opem ei ferendam," idque insomnium prima luce vicinis narraverat. enimvero Scythae eo praelio funduntur, cumque se portis interclusos a Barda sentirent, in campum fuga disperguntur, pereuntque innumerabiles partim a se invicem conculcati, partim a Romanis obruncati, vulnerati pene omnes. martyri Theodoro gratiam pro ope lata referens imperator, sanum in quo is humatus erat ad fundamenta usque demolitus, aliud magnificentissimum extraxit, ac praediis amplos habentibus reditus donavit: urbem in qua id erat, pro Euchaneia Theodoropolin nominavit.

Sphendosthlabus cum omnibus tentatis nihil successisset, nullam spem reliquam sibi videns ad pacificationem animum adiicit, missisque

ἐλπίδα, πρὸς συνθήκας ἀπέβλεψε. πέμπει οὖν πρὸς βασιλέμ
B πρεσβυτάς πίστεις ἔξαιτούμενος, ἐφ' ᾧ συμμάχοις καὶ φίλοις
 Ῥωμαίων καταλεγείς ἄσινης συγχωρηθῆ ἔπ' οἴκου ἀναχωρηῆσαι
 μετὰ τῶν ἄμφ' αὐτόν, ἀδειῶς τε τὸν βωλόμενον Σκύθην ἐμπο-
 ρείας χάριν φοιτᾶν. δεξιόμενος δὲ τὴν πρεσβείαν ὁ βασιλεὺς, καὶ **5**
 τὸ ἠδόμενον λόγιον ἐπειπὼν, ὡς ἔθος Ῥωμαίοις τοὺς πολεμίους
 πλέον εὐεργεσίαις ἢ ὄπλοις νικᾶν, πάντα τὰ αἰτούμενα ἐβεβαίωσε.
 γενομένων δὲ τῶν σπονδῶν ὁ Σφενδοσθλάβος καὶ ἄς ὄψιν ἐλθεῖν
 καὶ ὁμίλαν τῷ βασιλεῖ ἐδείχθη. ἐπινεύσαντος δὲ καὶ πρὸς τοῦτο
 ἀφίκετο. καὶ συμμίζαντες ἀλλήλοις, καὶ διαλεχθέντες περὶ ὧν **10**
 αὖν ἐβούλοντο, ἀπηλλάγησαν. ὁ δὲ βασιλεὺς, αἰτήσαντος καὶ
C τοῦτο τοῦ Σφενδοσθλάβου, καὶ πρὸς Πατζινάκις διαπρεσβεύεται,
 εἰ βούλονται, φίλους αὐτοὺς καὶ συμμάχους ἀξίων ἔχειν, καὶ μὴ
 διαπερᾶν τὸν Ἰστρον καὶ τὰ Βουλγάρων ληΐζεσθαι, παραχωρηῆσαι
 δὲ καὶ τοῖς Ῥώσ ἀκωλύτως διελθεῖν τὴν αὐτῶν γῆν καὶ οἰκαδε **15**
 ἀπελθεῖν. ἀπεπλήρου δὲ τὴν πρεσβείαν Θεόφιλος ὁ τῶν Εὐχαΐ-
 των ἀρχιερεὺς. οἱ δὲ τὴν πρεσβείαν δεξιόμενοι, τὴν διάβασιν
 μόνην ἀπαγορεύσαντες τῶν Ῥώσ, πρὸς τᾶλλα σπονδὰς ἔδεικτο.
 τῶν δὲ Ῥώσ ἀποπλευσάντων, τῶν παρὰ ταῖς ὄχθαις τοῦ ποταμοῦ
 φρουρῶν καὶ πόλεων πρόνοιαν θέμενος ὁ βασιλεὺς καὶ φρουρὰν **20**
 καταλειπὼν τὴν ἀρκοῦσαν ἐς ἤθη τὰ Ῥωμαίων ἀνέξευξεν. οὖν ὁ
 τῆς πόλεως ἀρχιερεὺς μετὰ τῆς συνόδου καὶ πάντες οἱ ἐν τέλει
 μετὰ παιάνων καὶ ἐπινικίων εὐφημιῶν ὑπεβέβησαν στεφανηφο-
D ροῦντες, τέθριππον ὄχημα λευκοπόλων ἔχοντες ἡτοιμασμένον

3 συγχωρηθῆίη **C**

23 στεφανηφοροῦντα **P**

18 αὐτοὺς om **C**

24 λευκόκλων?

14 Ῥωμαίων **C**

legatis postulat ab imperatore se fide publica in numerum amicorum et sociorum Romani imperii recipi, sibi que cum suis reditum tutum concedi in patriam, et Scythis libere negotiandi causa in Romanorum dictionem venire permitti. postulata haec omnia imperator confirmavit, fatus illud decantatum, Romani moris esse hostem beneficio magis quam armis vincere. pactis initis Sphendosthlabus etiam colloquium imperatoris petiit. estque admissus, et colloctus de quibus volebat recessit. eius rogatu etiam imperator per legatos a Patzinacis petit ut socii amicique Romanorum fiant, neque Istrum populandae Bulgariae causa trans-eant, utque Rossis per suam dicionem in patriam redeundi facultatem concedant. obiit eam legationem Euchaitorum summus pontifex Theophilus. Patzinacae reliqua pacti omnia, tantum Rossis per sua transitum denegarunt. cum Rossi navibus suis avecti domum versus essent, imperator castellis et urbibus quae ad ripas fluminis sunt communitatis Cproln rediit. excepit eum urbis patriarcha et pontificum ordo ac senatus cum paeonibus et laetis victoriae gratulationibus coronatum; et adduxerant quadrigas magnifice adornatas, quas quattuor albi equi tra-

πάνο διαπρεπῶς, καὶ τούτου ἐπιβάντα ἄξιοῦντες θριαμβεῦσαι τὸν βασιλέα. ὁ δὲ μηδὲν σοβαρὸν ἐθέλων, ἀλλὰ μέτριον ἑαυτὸν ἐπιδεικνύμενος, τοὺς μὲν προσενεχθέντας ἀνειλήφει στεφάνους καὶ ἵππῳ λευκῷ τὸν θρίαμβον ἐξεπλήρωσεν, ἐν δὲ τῷ ὕρματι τὰς Βουλγαρικὰς θεῖς τῶν βασιλέων στολὰς καὶ ἄνωθεν τοῦτων εἰκόνα τῆς θεομήτορος ὡς πολιούχου, προπορεύεσθαι ἑαυτοῦ διετάξατο. ἐν δὲ τῷ λεγομένῳ φόρῳ γενόμενος καὶ ἀποχρώντως εὐφημηθεῖς, καὶ τῇ θεομήτορι καὶ τῷ ταύτης νύμφῃ τὰς ἐπινικίους εὐχαριστίας παρεσχηκώς, τὰ παράσημα τῆς Βουλγαρικῆς βασι-
 10 λείας ἐπ' ὄψει τῶν πολιτῶν τὸν Βορίσην ἀποδιδύσκει· τὰ δὲ ἦν στέφανος ἐκ χρυσοῦ καὶ τιάρια νεησημένη ἐκ βύσσου καὶ πέδιλα P 683 ἐρυθρά. ἐκεῖθεν εἰς τὴν μεγάλην φοιτήσας ἐκκλησίαν καὶ ἐν αὐτῇ τὸν Βουλγαρικὸν στέφανον ἀνάθημα τῷ θεῷ δεδωκώς, ἀναγαγὼν δὲ καὶ τὸν Βορίσην εἰς τὸ τῶν μεγίστων ἄξιωμα, ἐπορεύθη εἰς
 15 τὰ βασιλεία. ὁ δὲ Σφενδοσθλύβος εἰς τὰ οἰκεία ἤθη ὑποστρέφων ἐν τῷ θυμέναι τὴν τῶν Πατζινάκων γῆν περιπλῆττει ἐνέδραις ἤδη προεντρεπισθείσαις καὶ ὑποδεχομέναις αὐτόν, καὶ ἄρδην αὐτός τε καὶ τὸ συνὸν αὐτῷ ἀπέλλυται πλῆθος, μηνιῶντων αὐτῷ τῶν Πατζινάκων διὰ τὰς εἰς τοὺς Ῥωμαίους σπονδίας.

20 Ὁ δὲ βασιλεὺς χαριστήρια τῶν τροπαίων ἀποδιδὼς τῷ σωτήρι Χριστῷ ναὸν ἄνωθεν τῆς ἀψίδος τῆς χαλκῆς ἀνωκοδόμησεν ἐκ καιρῆς, μηδενὸς φεισάμενος τῶν εἰς πολυτέλειαν συντετινόντων καὶ κόσμον. ἀφῆκε δὲ καὶ τοῖς ὑποφόροις πῦσι τῶν ὄλων θεμάτων B τῶν τὸ λεγόμενον καπνικόν. προσέταξε δὲ καὶ ἐν τῷ νομίσματι

13 στέφανον om C

15 εἰς τὰ οἰκεία ἤθη] οἰκεία C

herent, eoque invehī eum ac triumphare volebant. sed imperator nihil insolens aut superbū admittens moderate se gessit; sertisque quae offerbantur acceptis albo equo triumphum duxit, quadrigis Bulgaricas regum vestes imposuit, supraque has imaginem deiparae, ut quas tutelam urbis gereret, eamque se praecedere iussit. at in forum venit, gratulatoriarum iam satur acclamationum, actis pro parta victoria deiparae et eius filio gratiis, in conspectu populi insignibus Bulgarici regni Borisem exiit (ea erant corona aurea, taenia byssina, et calcei rubei), indeque ad magnum progressus templam coronam Bulgaricam deo donarii loco suspendit, Borisen ad magistri dignationem evehit, atque ita in palatium revertitur. ceterum Sphendosthlabus patriam repetens, dum per Patzinacas transit, insidiis iam ante paratis et ipsum expectantibus illapsus cum suis ad internecionem caeditur: succensebant enim ei Patzinacae ob ictum cum Romanis foedus.

Porro imperator ut gratias Christo servatori referret, templum quod supra fornicem Chalces est, de novo aedificavit, nulli sumptus parcens, dum id quam ornatissimum faceret. absolvit etiam subditos universos fumario tributo. et edixit ut cum in aureo nummo tam in

καὶ ἐν τῷ ὀβολῷ εἰκόνα ἑγγράφεσθαι τοῦ σωτήρος, μὴ πρότερον τούτου γενομένου. ἑγράφοντο δὲ καὶ γράμματα ῥωμαῖσι ἐν θατέρῳ μέρει ἧδὲ πη διεξιόντα "Ἰησοῦς Χριστὸς βασιλεὺς βασιλέων." τοῦτο δὲ καὶ οἱ καθ' ἑξῆς ἐτήρησαν βασιλεῖς. Βασιλείου δὲ τοῦ πατριάρχου ἐπ' αἰτίας διαβληθέντος καὶ συνοδικῶς καθαι- 5 ρεθέντος προεβλήθη πατριάρχης Ἀντώνιος ὁ Στουδίτης.

Ἀγούσιω δὲ μηνί, ἰνδικτιῶνος γ', ἑφάνη καὶ κομήτης ὁ λεγόμενος πωγωνίας, καὶ ἑφαίνετο ἕως Ὀκτωβρίου μηνὸς τῆς τετάρτης ἰνδικτιῶνος. προεμήνυε δ' οὗτος τὸν τοῦ βασιλέως C θάνατον καὶ τὰς μελλούσας κατασχεῖν τὴν Ῥωμαίων γῆν ἐκ τῶν 10 ἔμφυλων πολέμων ἀπαρामυθῆτους τύχας.

Τῶν δ' ὑπὸ τοῦ βασιλέως Νικηφόρου προσκτηθεισῶν πό- λειν καὶ τῶν ὑποφόρων γενομένων Ῥωμαίσις, ὡς ἔμπροσθεν εἴ- ρηται, ἀραμένων πτέρναν καὶ τὴν Ῥωμαϊκὴν ἀποσεισαμένων ἔξου- σίαν, ἔξεισι κατ' αὐτῶν ὁ βασιλεὺς καὶ ἄπεισιν ἄχρι Δαμασκοῦ. 15 καὶ τὰς μὲν πειθοῖ καὶ λόγῳ τὰς δὲ πολέμῳ καὶ βίᾳ ἀνακτησά- μενος, καὶ πάντα κατὰ τὸ πρόπον καταστησάμενος, ἀνέλεξε πρὸς τὴν βασιλίδα. γενόμενος δὲ κατὰ τὴν Ἀνάζαρθον, καὶ τὸν Πο- δανδὸν καὶ τὰς λοιπὰς παροδεύων χώρας, καὶ βλέπων τὴν ἐν ποσί, κτήσεις τε ὄρων πολυτελεῖς καὶ χωρία εὐφρηῆ τε καὶ πάμφορα, 20 D διεπνυθάνετο τοὺς παρευρημένους τίνος ἂν καὶ εἶεν αὐταί. ὡς δ' ἐμάνθανε παρὰ τῶν ἐρωτωμένων ὅτι περ τοῦ παρακοιμημένου εἰσι Βασιλείου πᾶσαι, αὕτη μὲν καὶ αὕτη Ῥωμαίοις προσκτηθεῖ-

8 Ὀκτωβρίου μηνὸς] ὁκτώ μηνῶν P 17 ἀνεξεύρητοι C
18 ἀνάβαρζαν καὶ τὸ πανδαδόν C

obolo servatoris insculperetur imago, quod antehac non fuerat receptum; et alteri parti inscribi iussit "Iesus Christus rex regum." quod successores etiam observarunt. Basilio patriarchae crimina quaedam obiecta, isque in concilio propterea depositus cum esset, Antonio Studitae patriarchatus mandatus est.

Augusto mense, indictione tertia, cometa exstitit, quem a barbae forma pogoniam vocant; et visus est usque ad octavum mensem indictionis quartae. is praemonstrabat imperatoris obitum et calamitates immedicabiles, quae propter civilia bella Romanorum dicioni erant eventura.

Secundum haec imperator expeditionem facit contra eas urbes quae, uti docuimus, ab imperatore Nicephoro subactae belle et Romanis stipendiariae factae defecerant; et Damascum usque profectus nonnullas verbis, quasdam bello et vi recuperat, et omnibus rite constitutis iter domum versus instituit. eo in itinere cum Anazarbam Podandum et reliqua loca transiret, videretque obiter magnifica et fertilissima praedia, quaevisit ex iis qui aderant quinam horum essent domini. cumque responderetur omnia ea esse Basilii cubicularii intmi, partim nuper

σαι ἔναγχος παρὰ Νικηφόρου τοῦ βασιλέως, αὕτη δὲ παρὰ τοῦδὲ τοῦ δομestίκου τῶν σχολῶν, καὶ αὕτη παρὰ τοῦ δέινοσ, καὶ αὕτη καὶ αὕτη παρὰ σοῦ, καὶ τῷ Βασιλείῳ δεδώρηται, οὐδὲν δὲ ὅτι καὶ λόγου ἄξιον εἶδεν ὑπολειμμένον τῶν προσκτηθέντων τῷ 5 δημοσίῳ, γενόμενος περὶ αὐτῆσ καὶ βύθιον στενάξασ "θεῖόν, ὡ παρόντες," ἔφη "εἰ τὰ δημόσια καταναλίσκονται χρήματα καὶ τὰ Ῥωμαϊκὰ ταλαιπωροῦνται στρατεύματα καὶ οἱ βασιλεῖσ ὑπερο- P 684 ρίθουσ ἀναδέχονται κόπους, τὰ δὲ ἐκ τοσούτων προσκτώμενα μόχθων καὶ κόπων ἐνὸς ἐνούχου γίνονται κτήμα." καὶ ὁ μὲν βασιλεὺσ ταῦτα, τῶν τις δὲ παρόντων τῷ Βασιλείῳ τὸν τοῦ βασιλέως λόγον διαπορθευέσασ ἀνηρέθισε πρὸς ὀργήν. καὶ ἔκτοτε εὐκαιρίαν ἐζήτει τὸν βασιλέα ἀποσκευάσασθαι. θωπείαισ οὖν ὑπελθὼν ποτε καὶ δώροισ ἐξαπατήσασ τὸν ἐγγεῖν εἰωθότα τὸν οἶνον τῷ βασιλεῖ, καὶ δηλητήριον κερασάμενοσ οὐ τῶν δραστικωτάτων 15 καὶ ταχὺν ἐπιφερόντων τὸν κίνδυνον, ἀλλὰ τῶν σχολαίωσ καὶ κατὰ μικρὸν ἀναλίσκόντων τὴν τοῦ πεπωκότοσ δύναμιν, κεράννουσι τῷ βασιλεῖ. καὶ πῶν καὶ κατ' ὄλλγον νοσηλευόμενοσ καὶ τῆσ οἰκείασ δυνάμειωσ ἀυπύπτων, τελευταῖον δὲ καὶ τοὺσ ὤμοουσ ἀνδρακιάσασ, B αἵματοσ πολλοῦ ῥέντοσ αὐτῷ διὰ τῶν ὀφθαλμῶν, εἰσελθὼν ἐν 20 τῇ βασιλίδι κατέλυσε τὴν ζωήν, βασιλεύσασ ἔτη 6 τοσούτοσ τε μῆνασ καὶ πρὸσ, διαδόχοσ καταλιπὼν τῆσ βασιλείασ Βασιλείου καὶ Κωνσταντίνου τοὺσ παῖδασ τοῦ Ῥωμανοῦ.

3 δεδώρηται C 8 δὲ προσκτηθέντα ἐκ τῶν τοιοῦτων μόχθων C 22 post Ῥωμανοῦ C: τὴν δὲ ἰδέαν τοιοῦδα τις ἦν, λευκὸσ μὲν τῆν ὄψιν καὶ εὐχρὸσ, τὴν κόμην φέρονσ ξανθὴν καὶ ἀραιάν,

Romano imperio adiecta a Nicephoro imperatore, partim ab hoc, partim ab alio scholarum domestico, quaedam ab ipso Tzimisca, atque ea omnia Basilio donata, nihil memoratu dignum videns relictam rei publicae de tam multis ei acquisitis bonis, gravi correptus dolore et gemitu ex imo pectore ducto "pro indignum" ait "rem, comites, publicas insumi pecunias, Romanos exercitus aerumnas exantlare, imperatores extra sui imperii fines labores tolerare, et tamen quidquid tot laboribus atque molestiis conficitur, id omne in unius venire spadonis possessionem." hunc imperatoris sermonem quidam ad Basilium detulit. quo ille irritatus ex eo tempore occasionem quaesivit imperatoris tollendi. itaque eum qui minister a poculis imperatori erat, aliquando blanditiis et muneribus corrumpit, eiusque opera venenum non vehementissimi generis et quod statim necaret, sed quod sensim vires haurientis exstingeret, imperatori propinat. quo is epoto paulatim contabescens et viribus deficiens, tandem etiam carbunculis per humeros exortis, multo per oculos effluente sanguine, Cpolin reversus vivendi finem fecit, imperio Basilio et Constantino Romani filiis relicto. imperavit annos 6 totidemque menses eo paulo amplius.

Τὸ μὲν οὖν Ἰωάννου τέλος τὸν εἰρημένον *συνηλέχθη* τρόπον, τὸ δὲ τῆς βασιλείας κράτος εἰς Βασιλειον μετήχθη καὶ Κωνσταντῖνον τοὺς υἱοὺς Ῥωμανοῦ, κατὰ τὸ *συγδ'* ἔτος, Ἰνδικτιῶνος δ', μηνὶ Δεκεμβρίῳ· ὧν ὁ μὲν Βασιλειος τὸν κ' ἦνευ τῆς ἡλικίας χρόνον, ἔτισι δὲ τρισὶ τούτου νεώτερος ἦν ὁ Κωνσταντῖνος. σχῆμα 5
 C μὲν οὖν καὶ ὄνομα μόνον τοῖς βασιλευσὶ περιετίθετο, ἣ δὲ μεταχειρήσεις τῶν πραγμάτων παρὰ τοῦ προέδρου ἐνηργεῖτο Βασιλείου διὰ τὸ νεώζον τῆς ἡλικίας τῶν βασιλέων καὶ ἀπαλὸν καὶ μῆπω βεβηκὸς τοῦ φρονήματος. ὃς ἄμα τε περιήλθεν εἰς τοὺς παῖδας τοῦ Ῥωμανοῦ τὸ κράτος, καὶ ἄμα ταχυδρόμους ἐπέμψας ἄγει 10 τὴν αὐτῶν μητέρα ἀπὸ τῆς ὑπερορίας εἰς τὰ βασιλεια. δεδιὼς δὲ καὶ τὰς κατὰ τῆς βασιλείας ἐπαναστάσεις, καὶ μᾶλλον τῶν ἄλλων Βύρδαν μάγιστρον τὸν Σκληρόν, ἀεὶ τῇ βασιλείᾳ ἐφεδρεύοντα καὶ

ἐπιμάκων. ὀφθαλμοὶ τοῦτον ἀνδράειδαι καὶ γαρσφοί, ὃς λεπτή τε καὶ σύμμετρος, γένος ἢ ἀνωθεν κωρηή καὶ εἰς κλαίσιον καθειμένη παρὰ τὸ μέτριον, ἣ δὲ κάτωθεν μεμετασημένη, ὡς τὸ εἰκόσ, καὶ μήτι ἐνδεῶς ἔχουσα. τὴν δὲ ἡλικίαν βραχὺς τις ἦν, εἰ καὶ στεφρον εὐρὴ καὶ μετάρφρανον εἶχε. γωναντώδης δὲ τούτῳ ἐντὴν ἰσχύς, καὶ ταῖς χερσὶν εὐαγωγία καὶ ἀλκή τις ἀκαταγνώστου· ἠρωϊκὴ γὰρ αὐτῷ ψυχὴ ἀνεκέρτατο, ἀδής τε καὶ ἀκαταπληκτος, ἐν οὕτω βραχεὶ σώματι ἀποδεδειγμένη τόλμαν ὑπερφυῆ. ἐς ὄλην γὰρ φάλαγγα οὐκ ἀπεδειλία μόνος ὀρμᾶν, κλειστός τε κατακλιπών ἀκτίρῳ τάχει πρὸς τοὺς οἰκείους διανέκαμπεν. ἐν ἄλλασι δὲ καὶ σφαιρισμοῖς καὶ ἀκοντισμοῖς καὶ τόξων ἐντάσει καὶ βολαῖς πάντων κατευμεγίδει τῶν τότε. ἔκπους τε τέσσαρας κέλητας ἰστάς στοιχηδὸν τοῦ θατίρου μέρους καθαλλόμενος ἐπὶ τὸν κέμπτον ὡς τις πτηνὸς ἐφίλιε, βέλος τε ἀφίεις διὰ δακτυλίου ὀπῆς τοῦ σκοποῦ κατεστοχάζετο. σφαιρᾶν τε ἐκ σπότους κατεργασμένην ἐν κωρησίῳ ὑέλλων σκύφους τιθεῖς, τὸν ἔκπον ῥύσσει κεντρῖζαν θαμὰ καὶ τὸν δρόμον ἐπιταχύνων, ῥάβδῳ κείων τὴν σφαιρᾶν αὐτὴν μὲν ἀναθρᾶσκειν καὶ κίτεσθαι κατεργάζετο, τὸ δὲ σκύφος ἐπὶ χώρας ἔμενεν ἀμετακίνητον. μεγαλόδωρός τε ἦν καὶ φιλοδωρότατος, καὶ οὐδεὶς αὐτὸν αἰτησάμενος ἀπῆλθεν κενός, εἰ μὴ Βασιλειος ὁ παραινομώμενος ἐπέειπεν αὐτόν. ἐλάττωμα δὲ τούτῳ προσῆν ὅτι τε περὶ πότους ἔστιν ὅτε παρὰ τὸ προσῆκον ἐκώμαζε καὶ περὶ τὰς τοῦ σώματος ἡδονὰς διεκτόρητο. ἦν δὲ ὅτε ἐβαίλευσεν ἐτῶν τεσσαράκοντα καὶ πέντε, θνήσκει δὲ ζήσας τὰ πάντα ἐτη πενήτηκοντα πρὸς τῷ ἐνί. 1 οὖν om C 4 μηνὸς Δεκεμβρίου C 8 καὶ ἀπαλὸν τῶν βασιλέων C 10 κέμψας C

Anno mundi 5484, indictione quarta, mense Decembri, Basilius et Constantinus Romani filii imperium iniverunt. annum aetatis vigesimum Basilium tum agebat: triennio iunior erat Constantinus. atque hi quidem nomen et figuram imperatorum gerebant: omnium rerum penes Basilium praesidem interim administratio erat, iis adhuc et aetate et prudentia minoribus. is praeses, simulatque ad hos adolescentes summa rerum devoluta est, matrem eorum celoce ab exilio revocat. sollicitus porro ne quis alius imperium invaderet, ac maxime omnium Bardam Sclerum

διὰ παντός την ἀποστασίαν ᾤδίνοντα (ἐάλω γὰρ καὶ ἐπὶ τοῦ βασιλέως Ἰωάννου ἐπιβουλεύων, καὶ καταδικασθεὶς ἔξορυχθῆναι τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔξερφύσθη παρ' αὐτοῦ τῆς ποινῆς), τοῦτον μάλιστα δεδοικὸς πᾶσαν τηλικαῦτα τὴν Ῥωμαϊκὴν δύναμιν ἐγκει-
 5 ρισμένον καὶ ὄπη καὶ βούλοιοτο φάδλιος ἄγοντα καὶ μετακυβεύοντα (ἣν γὰρ στρατηλάτης περὶ βεβλημένος πάσης ἀνατολῆς) συμφέρον εἶναι τῇ βασιλείᾳ καὶ ἀσφαλὲς ἐνόμισε τὸ πολὺ τῆς δυνάμειος ἀκρωτηριάσαι καὶ ἀσθενέστερον αὐτὸν ἀποφῆναι πρὸς τὴν ὑποπτενομένην ἀποστασίαν. καὶ γοῦν καὶ παραλύει τοῦτον τῆς
 10 τοῦ στρατηλάτου ἀρχῆς, δοῦκα δὲ ἀποδείκνυσι τῶν ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ ταγμάτων, ἐπαγρυπνεῖν κελεύσας τὰς ἐκδρομὰς τῶν Σαρακητῶν φυλάττοντα. τὸ δ' αὐτὸ τοῦτο καὶ εἰς Μιχαὴλ τὸν Βούρτζην ὑποπτον ὄντα ἐμχανήσατο, διαστῆσαι τοῦτον τῆς τοῦ Σκληροῦ ἐταιρείας σπουδάσας (συνῆν γὰρ καὶ οὗτος αὐτῷ τάγμα-
 15 τὸς τινος κατάρχων στρατιωτικοῦ)· ὄνπερ τῷ τῶν μεγίστων τιμῆσας ἀξιώματι δοῦκα τῆς παρὰ τῷ Ὀρόντῃ Ἀντιοχείας προβάλλεται. ἔφορον δὲ καὶ ἐπιστάτην τῶν ἐφῶν ἀποδείκνυσι πάντων ταγμάτων τὸν πατρίκιον Πέτρον τὸν τοῦ Φωαῖ δουλον, στρατο-
 20 πεδάρχην αὐτὸν ὀνομάσας, τομίαν μὲν ἄνθρωπον, δραστήριον σφόδρα ἐλύπησεν, ὡς μηδὲ παρ' ἑαυτῷ δυνηθῆναι συγκαλύψαι τὴν ὄλιαν μεγαλοψύχως, ἀλλ' ἐπεγαλέσαι καὶ προσουειδίσαι,

6 προβεβλημένος om C 7 ἀσφαλῆ C 9 οὗν C 11 καὶ
 καὶ φυλάττει τὰς ἐκδρομὰς τῶν σαρακητῶν C 14 ἐταιρείας C
 16 ὄρῶντι C 20 ἐμπυρότατον C δὲ om C

metuens (namque is ei semper inhiaverat, et Tzimisca imperante tyrannidis attentatae convictus oculis multatus fuisset, nisi eum ipse poenae cepisset), hunc ergo maxime suspectum habens, ut cui tunc universae copiae commissae essent, facileque eas qua vellet impellere posset utpote totius Orientis dux designatus, ex usu rei publicae fore et ad imperium communiendum facturum indicavit, si eius potentiam accideret ipsumque eo infirmioram ad res novas tentandas redigeret. itaque ei Orientis praefecturam admittit ducemque constituit Mesopotamiae, ac mandat ut diligenter adversus Saracenorum excursiones excubet eodem modo Michaelem quoque Burtzam sibi suspectum tractat; quem ut a Duri (nam ei aderat cuiusdam cohortis ductor) societate avelleret, ad magistri evectum dignitatem ducem Antiochae ad Orontem sitae constituit. inspectionem atque imperium in omnes orientales copias Petro defert patricio, Phocae olim famulo, eumque exercitum praefectum nominat; castratum quidem, sed strenuum ceteroqui et rei bellicae peritissimum. indigne autem id tulit Duras, adeo ut ne apud se quidem magno animo occultam retinere eam potuerit aegritudinem, sed invecus

εἰ ἀντὶ τῶν ὑπ' αὐτοῦ γενομένων ἀνδραγαθημάτων τε καὶ τροπαίων τοιαύτας ἀντιλαμβάνει τὰς ἀμοιβάς, ἐπὶ τὸ χεῖρον προκόπτων, κἂν ὀλίγον ἢ οὐδὲν τῷ παρακοιμωμένῳ ἐμέλησεν, Β ἀγαπᾶν εἰπὸντι τοῖς δεδομένοις καὶ μὴ ἐπέκεινα πολυπραγμο-
νεῖν, εἰ μὴ που μέλλει ἀντὶ ἄρχοντος οἰκουρὸς ἔσσεισθαι τῆς ἰδίας 5
οἰκίας.

Τούτων δὲ οὕτως οἰκονομηθέντων τῷ παρακοιμωμένῳ ἀπά-
ρας ὁ Βάρδας τῆς βασιλίδος σὺν τάχει πολλῶ τὴν ἐγχειρισθεῖσαν
αὐτῷ καταλαμβάνει ἀρχήν. ἐν δὲ ταῖς προηγησαμέναις στρατη-
γίαις ἐμβριθῆς πολλάκις φανείς καὶ δραστήριος, καὶ ὑπὸ παντὸς 10
ὡς ἔπος εἰπεῖν τοῦ στρατοῦ φιληθείς, καὶ πρὸς πολλοὺς οὓς ἐθά-
ρρει τὸ τῆς μελέτης παραγυμνάσας μυστήριον, καὶ μᾶλλον τῷ τύ-
γματι τῶν στρατηλατῶν, ἄρτι τε καιρὸν οἰηθείς ἐπιτήδειον εἰς τὸ
ἀνακαλύψαι τὸ σπουδαζόμενον, μετὰ τῶν ἐπιτηδείων σκεψάμενος,
ἦν ἐκ μακρῶν ὠδίνων ἀποτίκτει ἀποστασίαν, καὶ κατὰ τῶν βασι- 15
C λέων καὶ τῶν ὁμοφύλων αἶρει τὰ ὄπλα. εὐθὺς οὖν Ἄνδρην τινα
τοῦνομα, Ἀλυάτην τὴν προσηγορίαν, τὰ μάλιστα ὄντι αὐτῷ τῶν
δραστηκωτάτων ὑπηρετῶν, ἐς τὴν βασιλίδα πέμπει, ὅπως, εἰ δύ-
ναιτο, Ῥωμανὸν τὸν ἑαυτοῦ κλέψας υἴον (ἔτυχε γὰρ ἐνδημῶν τῇ
βασιλευσίῃ) πρὸς αὐτὸν ἀφίκηται. ὁ δὲ γενόμενος ἐν τῇ πόλει, 20
καὶ πάντα τρόπον λαθεῖν ἐπειγόμενος, φήμας οὐ καλὰς κατὰ τοῦ
Σκληροῦ ἐλέσπειρε, δι' ὧν λαθεῖν τε ἠδυνήθη ἀνόποτος φανείς
καὶ τὸν Ῥωμανὸν ἀποκλέψας πρὸς τὸν Σκληρὸν ἀγαγεῖν. ὁ Βάρ-

verbis in auctorem contumeliosus sit, qui ipsum pro rerum praedare gestarum victoriarumque partarum mercede ab equis (quod alunt) ad asinos detruderet. sed praeses ista vel parum vel nihil curavit, contentum eum esse iubens iis quae dabantur neque ulterius quicquam tentare, nisi si vellet amisso magistratu privatus in domum suam concludi.

His ita a praeside constitutis Bardas Durus celerrime in suam provinciam proficiscitur. et cum superioribus temporibus gestis magistratibus gravitatem atque efficacitatem suam saepe numero declarasset, neque fere quisquam in exercitu eum non amaret, ad haec iam ante haud paucis quibus fidebat arcanum suum per ambages ostendisset propositum, praecipue ducibus militum, tunc se tempus ratus opportunam habere eius vulgandi, re cum necessariis communicata, id quod diu parturierat imperii obtinendi studium tandem in lucem edit, armaque contra imperatores et populares suos capit. illico Anthem, cognomine Alyatam, ministrorum suorum maxime industrium, Cpelia mittit, qui filium Bardam Romanum tunc in urbe degentem ad se, modo id fieri posset, adduceret. Anthes cum eo venisset, omnia ne deprehenderetur commentus, sinistros de Duro rumores spargendo omni se suspicione eius quod moliebatur liberavit: itaque nemine observante Romanum suffragatus ex urbe ad patrem perduxit. tunc domum Durus in apertum

δας δὲ τὸ βουλευθῆν εἰς τοῦμφανῆς ἤδη ἐκρήξας διαδήμῳ τε περι-
βύλλεται καὶ τὰ λοιπὰ τῆς βασιλείας ἀναλαμβάνει παράσημα, καὶ
ὑπὸ παντὸς τοῦ συνόντος στρατοῦ Ῥωμαίων ἀναγορεύεται βασι-
λέως, τῶν Ἀρμενίων καταρξάντων τῆς εὐφημίας. ἐπεὶ δὲ τῷ
6 τοιοῦτον ἀναρρήσαντι κέβρον χρημάτων δεῖν πολλῶν ἡπίστατο, ὡν
ἄνευ οὐδὲν ἔστι γενέσθαι τῶν δεόντων, καθά πού φησιν ὁ ῥήτωρ,
πρὸς συλλογὴν τούτων παραχρῆμα ἐτρέπετο, τοὺς τε τῶν δημο-
σίων πράκτορας φόρων κατέχων καὶ τὰ κοινὰ εἰσπραττόμενος χρή-
ματα, καὶ τοὺς ἄλλως ὑπόνοιαν παρέχοντας πλούτου συλλαμβά-
10 των τε καὶ τιμωρῶν, ἐνίων δὲ καὶ αὐθαιρέτως προσαγόντων τὸν
ἑαυτῶν βίον ἐλπίδι τοῦ ἀπολήψεσθαι μελλονα· καὶ οὕτως ἐν οὐ
μικρῷ τῷ χρόνῳ πλῆθος χρημάτων συνάγει πολὺ. φρούριόν τε P 686
κατασχὼν ἐρμυδὸν τὸ λεγόμενον Χάρποτε, ἐν Μεσοποταμίᾳ κει-
μενον, καὶ παντοίως ἀσφαλισάμενος καὶ φυλακὴν ἐπιστήσας τὴν
15 ἔξαρκουσαν, ἐν τούτῳ τὰ συναγόμενα ἀπετίθει χρήματα, καὶ
ὄρητιήριον ἐξ ἀποτυχίας καὶ λυμένα σωτηρίας ἔχειν ἐταμιεύετο.
καὶ πρὸς τοὺς γειτονοῦντας Συρακηνούς, τὸν τε τῆς Ἀμίδης ἀμη-
ρῶν Ἀποτούλφ, ἣτις Ἐμετ καλεῖται, καὶ τὸν τῆς Μαρτυροπόλεως
Ἀποτάγλε, ἦντινα Μιεφερκὶν ὀνομάζουσι, πίστει δὸς καὶ λαβῶν,
20 καὶ μετ' αὐτῶν κηδεύσας καὶ διὰ τοῦ κήδους τὰ τῆς φίλιας ἀσφα-
λισάμενος, χρήματά τε λαμβάνει πολλὰ καὶ συμμαχικὸν Ἀραβας
ἐπτότας τ'. τῆς φήμης δὲ πανταχοῦ διαδραμούσης συνέρρεον B
πρὸς αὐτὸν ὅποσοι νεώτεροι χαίρουσι πράγμασιν. ἤδη δὲ τοῦ

5 ἀναρρήσαντα C
λισάμενος om C

13 χάρποτε C
17 ἀμίδης C

14 καὶ παντοίως ἀσφα-
19 μιεφερκίμ C

protalit sua consilia, et diademate reliquisque imperii signis sumptis ab
omni suo exercitu est salutatus imperator, primoque omnium ab Arme-
niis. exinde ad cogendam pecuniam (neque enim illud Demosthenis
ignorabat, sine hac nihil recte geri posse, praesertim vero cui de tanta
re iacta esset alea) illico conversus publicanos comprehendit, ab iisque
pecuniam publicam extorsit; alios, qui divites putabantur, captos pe-
cunia emunxit: quidam ultro, spe maiora recipiendi, suas facultates ei
obtulerunt. ita exiguo temporis spatio ingentem vim pecuniae coegit.
proinde in Mesopotamia castellum validum occupat, cui nomen Char-
pote; quod cum undique communivisset et praesidio sufficienti armasset,
eo pecuniam congestam deponit; quod ipsum etiam rebus adversis ipsi
pro portu (quod aiunt) in quem se tuto reciperet, fore sperabat. quin
et cum vicinis Saracenis data acceptaque fide pacta iniit, eaque nuptiis
contractis firmavit, nempe cum amera Amidae (ipsi Emet vocant) Apo-
talpho et amera Martyropolis (ea ipsis Miespherkin dicitur) Apotagle;
ab iisque cum pecuniae multum tum Arabes equites trecentos auxiliares
accepit. fama huius rei late dissipata confluerunt ad eum multi alii,
qui rebus novis gauderant. iam aetas appetierat, cum Bardas cum

θέρους επιγενομένου ἄρας παντὶ τῷ στρατιῷ ἠπειγέτο πρὸς τὴν βασιλεύουσαν, μεστὸς ἐλπίδων καὶ μονοῦ τοῖς βασιλεῖσι καθῆσθαι δοκῶν. καὶ γὰρ δὴ καὶ ἐθράσυνεν αὐτὸν καὶ τολμηρότερον ἐτίθει πρὸς τὸ ἐγχείρημα μοναχοῦ τινὸς ἀρετῆς ἀντιποιουμένου ὕψις νυκτερινῆ. ἔδδοκει γὰρ οὗτος ἰδεῖν ἄνδρας πυρίνους, οἵτινες 5 τὸν Βάρδαν λαβόντες ἀνύγουσιν εἰς τινα ὑψηλοτάτην περιωπὴν·

C ἐντυχεῖν δ' ἐν αὐτῇ γυναικὶ ἀνδρωπίνης ὕψεως στεροτέρα, καὶ τὴν μάστιγα αὐτῷ ἐπιδοῦναι βασιλικήν. ταύτην τὴν μάστιγα ὁ μὲν Βάρδας σύμβολον ἐλογίζετο βασιλείας, ἣν δὲ ἄρα ἢ πρὸς Ῥωμαίους ὀργὴ τοῦ Θεοῦ. 10

Ἄρτι δὲ τῆς φήμης καὶ τὴν βασιλῖδα καταλαβούσης, οἱ βασιλεῖς τε ἐν ἀγωνίᾳ καθίσταντο, καὶ ἀθυμία κατέσχε τὸ νουνεχὲς τοῦ πολιτεύματος καὶ ἀκέραιον, μόνους δὲ ᾤφρανε τοὺς ὅσοι ταῖς ἐναλλαγαῖς ἤδονται τῶν πραγμάτων καὶ χαίρουσι ταῖς λεηλασίαις. ταχὺ τε οὖν γράμματα πρὸς τὸν στρατοπεδάρχην ἐγένοντο Πέτρον, 15 καὶ ταχὺ τὸ ὑγιαινόν τοῦ στρατοῦ μέρος ἤθροίζετο εἰς Καισάρειαν.

D ἐν ὄσῳ δὲ ταῦτα ἐκράττετο, ὁ σύγκελλος Στέφανος καὶ τῆς Νικομηδείας πρόεδρος, ἀνὴρ ἐλλόγιμος καὶ ἐπὶ σοφίᾳ καὶ ἀρετῇ διαβόητος καὶ πειθοῖ μαλάξαι ἱκανὸς γνώμην σκληρὰν καὶ ἀτίθασσον, πρέσβυς εἰς τὸν Σκληρὸν ἀποστέλλεται, εἴ πως δυνηθῆ πείσαι τοῦ- 20 τον ἀποθέσθαι τὰ ὄπλα. ἀλλ' οὗτος πρὸς ἔν ἔχων τὴν διάνοιαν τεταμένην, τὴν τῆς βασιλείας ὄρεξιν, ἐλθόντα πρὸς αὐτὸν καὶ

6 ἄγουσιν C
12 κατεῖχε C

8 βασιλικόν C
13 τῆς πολιτείας C

9 τῆς βασιλείας C
ᾤφρανε C

omnibus suis copiis versus Cpolin iter instituit, plenus spei et tantum non in solio imperatoris sedere se existimans. etenim animum illi addebat adque tantam rem molliendam audaciorum reddebāt monachi cuiusdam vitae probae insomnium. is per quietem visus sibi fuerat videre viros igneos, qui Bardam arreptum in sublimem quandam adducerent speculam: ibi enim convenire mulierem quandam humana specie grandiorum, quae ei imperatorium praeberet flagellum. id flagellum imperii signum Bardas interpretabatur: sed nimirum eo ira dei in Romanos notabatur.

Allatus autem huius rei Cpolin nuntius cum imperatore in magnam coniecit sollicitudinem, tum optimum atque cordatissimum quemque civium gravi affecit maerore: iis solis voluptati fuit qui mutationibus rerum gaudent et raptō vivere amant. illico ad Petrum exercituum praefectum literae mittuntur; et exercitus, quidquid adhuc in fide manserat, Caesarem cogitur. interim Stephanus syncellus Nicomediae praesul, vir sapientia atque virtute praestanti et verbis emollire animum durum atque indomitum gnarus, ad Bardam legatur, conatures ei persuadere ut ab armis discedat. at enim Durus unicae imperii cupiditati animum intendens, eum ad se profectum et multa ad persuaden-

πολλὰ εἰπόντα ἐπαγωγὰ καὶ θελκτῆρια λόγων μὲν πολλῶν οὐκ ἤξιωσεν, ἀνατίνας δὲ τὸν δεξιὸν πόδα καὶ τὸ κοκκοβαφές δειξας πέλδιον, "ἀδύνατον, ὧ ἄνθρωπε," ἔφη "τὸν τοῦτο ἅπαξ περιβαλλόμενον ἐπ' ὄψει πολλῶν ῥηδίως ἀποβαλεῖν. φράσον τοίνυν 5 τοῖς ἀποστειλασιν ὡς ἡ ἐκοντί με παραδέχονται βασιλέα ἢ καὶ μὴ P 687 βουλομένων πειράσομαι λαβεῖν τὴν ἀρχήν." ταῦτα εἰπὼν καὶ προθεσίαν ἡμέρας τεσσαράκοντα δεδωκώς ἀπαλλάττεσθαι κελεύει. ἐπαναδραμόντος δὲ τοῦ συγκέλλου καὶ τὴν ἀπόκρισιν ἀποκομίσαντος τοῦ Σκληροῦ τοῖς βασιλεῦσι καὶ τῷ τὴν βασιλείαν ἰδύ-
 10 νοντι Βασιλεῶ, γράμματα ἐφοίτων πρὸς τὸν στρατοπεδάρχην ἐμφυλίου μὲν μὴ κατάρχειν πόλεμος, τὰς δὲ παρόδους τηρεῖν ἀσφαλῶς, καὶ ἦν τις ἐπή πολεμήσων, ἀμύνεσθαι. ὁ δὲ Σκληρὸς ἀπιὼν πρὸς Καισάρειαν προδρόμους ἀπέστειλε καὶ κατόπτας, ἐφ' ᾧ κατασκοπεῖν, καὶ δητηρ εἰσὶν οἱ ἐναντίοι μηνύειν, καὶ
 15 προομαλλεῖν αὐτῷ τὴν ὁδόν. ἔξαρχος δὲ τῶν πεμφθέντων προκέκριτο Ἄνθης ὁ Ἀλυάτης. οἵτινες καταστήσαντες ἐν τινι στενο- B χωρίῳ (Βούκου λίθον τὸν τόπον κατονομάζουσι) καὶ μέρει τῆς βασιλικῆς στρατιᾶς ἐντυχόντες ἄρχοντα ἐχούσης Εὐστάθιον μάγιστρον τὸν Μαλεῖνον, ἀπειριῶντο τοῦ συναντήματος καὶ ἀκρο-
 20 βολισμοὺς ἐποιούντο. ἐπὶ τινι δὲ καιρῶν ἀκροβολιζομένων ἀλλήλοις τῶν στρατευμάτων, καὶ μηδενὸς νῦτα διδόντος, ὁ Ἀλυάτης μὴ περισχῶν ἑαυτὸν, περικαρδίῳ δὲ ζέσει ληφθεὶς, μυωπίσας τὸν ἵππον οὐκ ἀλογίστω ῥύμη τοῖς ἐναντίοις προσρήγνυται. μηδὲν

5 βασιλέα om C
 τιον P

καὶ om C

17 κόκιον C

18 εὐστρά-

dum idonea locutum longo responso non dignatus, dextrum pedem proferens et coccinum ostendens calcem "fieri non potest" inquit "Stephane, ut hunc semel in conspectu multitudinis indutus facile exuat, significa ergo his qui te miserunt, vel sponte me imperatorem agnoscant, vel invitis ipsis imperium me mihi vindicare conaturum." hoc fatas, et quadraginta dierum terminum praescribens, eum abire iubet, reverso syncello, et imperatoribus ac qui imperium administrabat praesidi Basilio Bardae responsum effato, literis missis Petro mandatur ne belli civilis initium ipse praebet, sed itinera diligenter custodiat et vim inferenti vi resistat. Durus Caesaream tendens speculatum quosdam praemittit, qui sibi quo loco agerent hostes indicarent viamque aperirent. dux eorum Anthes Alyata. hi in quibusdam angustiis (Bucalithus, id est Bucci saxum, ei loco nomen) incidunt in partem imperatorii exercitus, quam ducebat Eustathius magister Maleintus; levique praelio commisso, cum aliquamdiu pugnatum esset ac neutri terga darent, Alyata ardore animi victus ac se ipsum non continens, equo incitato inconsiderate in adversos irrumpit, nullaque re memorabilis gesta deil-

δὲ ὅ τι καὶ λόγου διαπραξάμενος ἄξιον, πίπτει καιρίαν τυπείς, καὶ
 O τὸ ἀμφ' αὐτὸν ἅπαν εἰς τὰς ἔγγιστα νάπας καὶ λόχμας διεσκηδά-
 σθη. διεμηνύθη δὲ τότε καὶ ὁ τοῦ Βάρδα ἐταιρειάρχης ὡς μέλ-
 λων αὐτομολεῖν τῷ τοῦ βασιλέως στρατῷ· ὃν παραστησάμενος ὁ
 Σκληρὸς καὶ προσονειδίσας, καὶ μηδὲν πλέον φανερώς εἰς αὐτὸν
 δεδρακώς, ἀπέλυσε, λάθρα δὲ τοῖς μισθοφόροις Σαρακηνοῖς μη-
 νύσας ἀνεΐλεν· οὗτοι γὰρ διύβντα τὸν ἄνδρα μεσοῦσης ἡμέρας
 περιχυθέντες ταῖς μαχίραις κατέκοψαν.

Οἱ δὲ τῶν βασιλικῶν κατάρχοντες στρατευμάτων τὴν τοῦ
 Σκληροῦ ὅσον οὐδέπω ἐπέλευσιν προσδοκῶντες, τὰ καιρία τῆς 10
 ὁδοῦ κρίνουσι προκαταλαβεῖν, καὶ ἄρυντες παντὶ τῷ στρατεύματι
 στρατοπεδεύουσιν ἀπεναντίας ἐκείνῳ, προκαταλαβόντες ἄς ἔμελλε
 D διοδεύειν ὁδούς. ὅπερ μαθὼν ὁ Σκληρὸς νωθρὸς ἦν καὶ ὤκνει
 τὴν εἰς τὸ πρόσω πορείαν, μελλήσει δὲ τρίβων τὸν χρόνον ἔκαρ-
 δόκει τὸ μέλλον. ἀνερειθλίει δὲ τοῦτον καὶ προθυμότερον ἀπο- 15
 δείκνυσιν αὐτόμολός τις ἔλθων στρατηγός, Σαχάμιος τοῦνομα,
 Βραχάμιος τὴν προσηγορίαν· παρηγγύησε γὰρ ἔλθων μὴ τηνάλ-
 λως τρίβειν τὸν χρόνον· καταφρόνησιν γὰρ ἔλεγεν ἐμποιεῖν τὴν
 τριβήν. δόξας δὲ λέγειν εὐκαιρα ἡγεμῶν καὶ ὁδηγός ἀποδείκνυται
 τῆς ὁδοῦ. καὶ ὁ μὲν ἡγεῖτο, οὗτος δὲ εἶπετο. καὶ διὰ τριῶν 20
 ἡμερῶν καταλαμβάνει τὴν Λάπαρην· τόπος δὲ οὗτος μέρος τῆς
 Καππαδοκίας, τὸ νῦν λεγόμενον Λυκανδόν, διὰ τὸ λιπαρὸν καὶ
 πάμπορον οὕτω κατονομασθεῖς. τοῦτο μαθὼν ὁ στρατοπεδάρχης,
 νυκτοπορίᾳ χρῆσάμενος δέει τοῦ μὴ ἀντιπαρελθεῖν τὸν Σκληρόν,

12 ἐκείνου O

22 Λυκανδόν C

citur. quos duxerat, ii in vicinos saltus disperguntur. tunc etiam in-
 dicatum fuit Duro sodalitatē praefectum statuisse ad imperatoris trans-
 fugere exercitus. quem is ad se vocatum et obiurgatum, nihilque prae-
 terea in eum statuens dimisit. occulte tamen Saracenis militibus mer-
 cenariis re detecta eum interfecit: nam illum hi transeuntem medio die
 circumfusi gladiis conciderunt.

Ceterum ductores imperatoris exercitus cum iam iam adventurum
 Bardam putarent, opportuna itinerum occupant, universumque exerci-
 tum moventes castra ei opponunt, praecipis quibus ei veniendum erat
 itineribus. quo cognito, Duros progredi non ausus, cunctando tempus
 terens exitum rei praestolabatur. ad eum transfugit dux quidam Sa-
 chacius nomine, Brachamius cognomento. is eum excitat et alacriorem
 reddit, hortatus ne tempus nullo fructu traheret, quod ea mora sui
 contemptum gigneret. eius consilium visum tempestivum, isque dux
 itineris designatus est. et Duros cum exercitu tridui spatio Laparam
 pervenit. ei loco ob pinguedinem et fertilitatem soli id nomen fuit,
 nunc Lycandum vocant: pars est Cappadociae. Petrus ea re cognita,
 ne praevorteretur a Duro, nocturno itinere eodem venit. cum essent

ἀγτιστρατοπεδεύει τοὺς ἐναντίους. καὶ μέχρι μὲν τινος ἀνεδύοντο, καὶ περιέλαον τὴν εἰς τοῦμφανὲς συμπλοκὴν, καὶ κλέψαι τὴν νίκην P 683 διηγωνίζοντο. κατιστρατήγησε δὲ τοὺς ἐναντίους ὁ Βάρδας, δειπνα πολλὰ παρεσκευασάμενος ὡς τάχα τὸν οἰκείον ἐστίασων στραβτόν, καὶ οὕτω τοὺς πολεμίους ἔξαπατήσας. ὑπολαβόντες γὰρ κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν μὴ κατάφρασαι μάχης αὐτόν, καὶ αὐτοὶ πρὸς ἐθωχίαν ἐτρέποντο· ὁ δὲ Σκληρός ὡς ἔγνω τοῦτο, (εἶχε γὰρ καὶ πρὸς πόλεμον παρεσκευασμένα τὰ στρατεύματα) αἰφνίδιον τῇ σάλπιγγι σημήνας τὸ ἐνυάλιον ἐμπίπτει τοῖς πολεμίους ἀρι-
 10 στοποιουμένοις. οἱ δέ, ὡς ἔτυχεν ἕκαστος, τὸ παρατυχὸν ἀναλαμβάνοντες ὄπλον τοὺς προσόντας ἰδέχοντο, μὴ τῷ αἰφνιδίῳ καταπλαγέντες. καὶ ἐπὶ χρόνον μὲν τινα εὐρώστως ἡμύοντο· B εἶτα ὑπερκρώσεις ποιησάμενος ὁ Βάρδας καὶ ἔνδον ἤδη συναπολαμβάνειν τοὺς πολεμίους φοβῶν, ἐπαφείς δὲ καὶ κατὰ νῶτα τοὺς
 15 μισθοφόρους, τρέπει τε εἰς φηγὴν καὶ πολλὴν ἐργάζεται φόνον, τοῦ δουκὸς Ἀντιοχείας τοῦ Βούρτζη πρῶτον ἐκκλίναντος, εἶτε διὰ δειλίαν εἶτε διὰ κακουργίαν· ἔλέγετο γὰρ ἀμφοτέρα. κατέσχε δὲ καὶ τὸ στρατόπεδον ἅπαν σὺν τῇ ἀποσκευῇ, καὶ πλοῦτον ἐντεῦθεν περιβάλλετο ἄπειρον. ἐκεῖθεν αὖθις ἐπὶ τὸ λεγόμενον ἔρχεται
 20 Τζαμανδόν· πόλις δὲ ἡ Τζαμανδὸς ἐν ἀποκρήνῳ πέτρῳ κειμένη, πολυάνθρωπος καὶ πλοῦτῳ περιβριδής. ἦντινα παρ' ἐκόντων C λαβῶν τῶν ἐντοπίων πλοῦτον συνέλεξεν οὐκ ὀλίγον. αὕτη ἡ νίκη πολλοὺς τῶν τῷ βασιλεῖ προσκειμένων κατέσεισε καὶ αὐτομολῆσαι πρὸς τὸν Σκληρὸν ἠνάγκασεν· ὁ τε γὰρ Βούρτζης πρῶτος αὐτο-

19 περιβάλλετο C

22 ἐγχορίαν C

castra castris opposita, aliquamdiu uterque apertam pugnam detrectans victoriam arte suffurari intenderunt. callide tamen Petrum Bardas elusit. multas instruxit coenas, veluti exercitui epulum daturus; quo facto imperatorii decepti, eo die pugnam initurum minime opinantes, ipsi quoque convivia agitarunt. at Durus, qui suos ad pugnam instruxisset, deprehenso quid apud hostes fieret, subito tuba signo dato prandentes adortur hostes. qui et ipsi, inopinata re non perterriti, correptis, ut cuique ea fors offerebat, armis, fortiter aliquantisper repugnarunt: sed ubi Phocas extentis coramibus eos circumvenire coepit, ita ut in periculo essent ne ab hostibus concluderentur, cum etiam a tergo mercenarios immitteret, magna suorum caede facta fugae se dant. primus omnium pedem rettulit Antiocheae dux Burtza, sive prae metu sive fraude: utrumque enim fertur. castris etiam impedimentisque potitus Barda immensas est ibi consecutus opes. inde ad Tzemandum (urbs est Tzemandus sita in praerupto saxo, hominum divitiarumque abundans) pergit, eamque deditione capit, et haud parvas divitias colligit. haec eius victoria multos imperatori fidem servantes concussit, utque ad Durum, transirent effecit, quorum princeps fuit Burtza, tum Andronicus patri-

μολεῖ τῷ Σκληρῷ καὶ ὁ πατρικιὸς Ἀνδρόνικος καὶ δοῦξ ὁ Λαδὸς σὺν τοῖς υἱοῖσι. καὶ Ἀτταλεῖς δεσμὰ περιθέντες τῷ ναυάρχῳ τοῦ βασιλέως τῷ Κουρτίῳ Μιχαὴλ προσχωροῦσι μετὰ παντὸς τοῦ στόλου, στρατηγᾶν παρὰ τοῦ Σκληροῦ πεμφθέντι τῶν Κιβυρραιωτῶν.

8

Ὡν ἀγγελθέντων τῷ βασιλεῖ καὶ τῷ παρακοιμωμένῳ, βου-
 D λῆς προτεθείσης ἔδοξε τῶν τῷ βασιλεῖ ὤκειωμένων τινὰ ἰσοτάραν-
 νον εἰληφῶτα ἀρχὴν καὶ ἀνεύθυνον, καὶ ἔξουσίαν ἔχοντα τιμαῖς τε
 προβιβάζειν καὶ δώροις καταπλουτίζειν τοὺς προσχωροῦντας, χω-
 ρῆσαι κατὰ τοῦ τυράννου. ἤρρεσεν ἡ γνώμη, καὶ πέμπεται Λέων 10
 ὁ τοῦ βασιλέως πρωτοβεστιάριος, σύμβουλον εἰληφῶς καὶ Ἰωάν-
 νην τινὰ πατρικιόν, ἄνδρα ἐπίσημον καὶ ἐπὶ λόγων ἕξει βεβοημέ-
 νον, ἔξουσίαν ἐκ βασιλέως δεξάμενος πάντα ἀδυστάκτως ποιεῖν
 ὅσα ἔξεσι βασιλεῖ. Ἐξελθὼν οὖν καὶ κατὰ τὸ τῆς Φρυγίας γενό-
 μενος Κοτυάειον καὶ τῷ στρατοπεδάρχῳ ἐνωθῆς Πέτρῳ ἐκείσε τὴν 15
 παρεμβολὴν ἐπήξατο, κατεσκηνωμένου τοῦ Βάρδα τυγχάνοντος ἐν
 τῷ Διποτάμῳ· χωρίον δὲ βασιλικὸν τὸ Διπόταμον, ὃ Μεσανακτα
 P 689 κατονομάζουσιν οἱ ἐγχώριοι. λάθρα οὖν ἕποσχέσεισι δωρεῶν καὶ
 τιμῶν προβιβασμοῖς ἐπειρᾶτο διασύρειν τοὺς ἀποστάτας καὶ πρὸς
 ἑαυτὸν ἐπισπᾶσθαι καὶ εὖνοος τιθέναι τῷ βασιλεῖ, ἐλάνθανε δὲ 20
 μᾶλλον ἐπιρρωννὸς τὸ ἀντίπαλον, ἀσθενείας σημεῖον λογιζόμενον
 τὴν παράκλησιν. ὄθεν καὶ ἀπογνοῦς, ἄρας ἐκ Κοτυαίου καὶ τὸν
 Σκληρὸν νυκτὸς παρελάσας ἐχώρει πρὸς τὴν ἀνατολήν. τοῦτο τὸ

8 κουρτίκιφ C

cius ac dux, cognomine Lydus, cum filiis. Attaleenses quoque Michaelium Curticam classis imperatoriae praefectum in vincula coniecerunt, et Duro cum universa classe accesserant, iussique sunt illo ipso duce contra Cibyrraeotas bellum gerere.

His imperatori et cubiculario nuntiatis, habito consilio decretum est ut quidam imperatoris familiarium, aequata eius cum imperatore potestate, cum pleno imperio, et cui permissum esset honoribus ac muneribus ad se quos posset allicere, in tyrannum mitteretur. mittitur ergo dictator Leo protovestiarium, addito ei consiliario Iohanne quodam patricio, viro insigni et eloquentiae nobilis, data ab imperatore potestate omnia libere agendi quae ex usu imperatoris essent. Leo apud Cotyaeium Phrygiae cum Petro se coniungit, ibique castra locat. Bardas eo tempore Dipotami commorabatur. id est castrum imperatorium, Mesanacta ab incolis appellatum. occulte autem Leo cenatas munerum et honorum pollicitationibus perduelles a Barda avellere et sibi imperatorique eos conciliare, falsus est animi magisque hostes confirmavit, qui has eius sollicitationes argumentum infirmitatis esse iudicabant. itaque Leo ista ratione se quicquam consecuturum desperans, castris motis noctu Durum transit et versus Orientem contendit. id factum in metum

ἔργον ἴαν τοὺς περὶ τὸν Σκληρὸν ἐδειμάτωσε, δεδιώτας οὐ περὶ
 χρημάτων καὶ κτημάτων μόνον ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν τιμιωτάτων
 αὐτῶν. πολλοὶ μὲν οὖν ἐξαμνύμενοι τὴν ἀποστασίαν τῷ πρωτο-
 βεστιαρίῳ προσέβησαν, ὡς κινδυνεύειν κοινοῦ δίκην διαλυθῆναι
 5 τὸ ἀποστατικόν. ὑπερ' ἴνα μὴ γένηται φοβηθεῖς ὁ Σκληρὸς τὸν Β
 μάγιστρον Μιχαὴλ τὸν Βούρτζην, ἄρτι, ὡς εἶπομεν, προσκεχω-
 ρηκότα αὐτῷ, καὶ Ῥωμανὸν πατρικίον τὸν Ταρωνίτην μετ' εὐζώ-
 νου ἐπέμπευε στρατιᾶς, ἐμποδῶν ἴσασθαι τῷ πρωτοβεστιαρίῳ
 κελύσας, ἐπιτιθεμένους ἕξ ἐφόδου, καὶ τὰς ἐκδρομὰς κωλύειν
 10 ὡς δύναμις, συμπλοκῆς δὲ καθολικῆς κατὰ τὸ ἐγχωροῦν φειδε-
 σθαι. πλησιάζαντες δὲ τῷ βασιλικῷ στρατεύματι οἱ περὶ τὸν
 Βούρτζην ἠναγκάσθησαν καὶ ἄκοντες πολεμῆσαι παρὰ τὴν τοῦ
 Σκληροῦ παραγγελίαν, ἀπὸ τοιαύτης αἰτίας. Σαρακηνοὶ ἐκ τῆς
 πρὸς ἑῶν Βερροίας τὰ ἐτήσια τέλη Ῥωμαίοις κομιζόντες ἠγγέλ-
 15 λοντο πρὸς τὴν βασιλίδαν ἀπιέναι, καὶ ὡς μέλλουσι κατὰ τινα
 ῥητὴν ἡμέραν διὰ μέσων ἵεναι τῶν στρατευμάτων. καὶ ἐπειδὴ
 παρῆν ἡ κυρία καὶ ἔμελλον κατὰ τὸ λεγόμενον Ὁξύλιθον προύριον
 οἱ Σαρακηνοὶ διαβαίνειν, καθοπλίσαντες οἱ περὶ τὸν Βούρτζην
 τοὺς ἄμφ' αὐτούς, τὸ δ' αὐτὸ τοῦτο καὶ οἱ τοῦ πρωτοβεστιαρίου
 20 πεπονηκότες, μάλᾳ ὀρητικῶς πρὸς τὴν μάχην ἐχώρουσαν· πρού-
 κειτο γὰρ ἑκατέρους ὥσπερ τις ἄθλος ὁ παρὰ τῶν Σαρακηνῶν
 κομιζόμενος χρυσός. καὶ ἐπέπερ ἠγγισαν, συμπεσόντες ἐμά-
 χοντο. τρέπεται γοῦν ὁ Βούρτζης, καὶ πολλοὶ τῶν σὺν αὐτῷ
 ἀπώλοντο, καὶ μᾶλλον τῶν Ἀρμενίων· πάντας γὰρ τοὺς ἀλόντας

14 *Ἰα βεροίας C*24 *ἀλόντας ἄρμενίους C*

ingentem coniecit eos qui cum Duro erant, quod iam non de pecunia et
 bonis suis tantum sed etiam de carissimis venirent in discrimen. itaque
 multi citurata perduellione ad protovestiarium se contulerunt; iamque in
 eo periculo Bardas erat ne ipsius copiae pulveris instar dissiparentur.
 id ergo ne fieret, Michaelum Burtzam magistrum, quem nuper ei acces-
 sisse docuimus, et Romanum patricium Taronitam cum expedito exer-
 citu mittit, qui Leonis progressibus obstarent, eumque subitibus incur-
 sionibus vexarent et pabulationibus pro virili arcerent, omnino autem
 quantum eius fieri posset, iustam pugnam vitarent. Burtzas et qui cum
 eo erant, cum iam appropinquassent imperatorio exercitui, coacti sunt
 vel invitati contra Duri mandatum praelium inire. nuntiabatur enim Sa-
 racenos annum ab orientali Berroea tributum Romanis afferentes Cpoliā
 ire, ac certo die per medios exercitus iis transeundum fore. ut ea dies
 appetiit, Saracenis per castellum cui Oxylitho nomen transitaris utrin-
 que instructae sunt acies, et magno impetu animorum ad pugnam edu-
 ctæ, præmii loco victori proposito, quod Saraceni ferebant, auro.
 conflictumque, et pulsus Burtzas, multis ab eius parte occisis, maxime
 Armeniis: nam de his quoscunque comprehendere potuerunt Romani,

D τῶν Ἀρμενίων ἀπέσφατον οἱ Ῥωμαῖοι, μὴ λαμβάνοντες οἶκτον διὰ τὸ πρῶτους προσχωρεῖσαι τῷ ἀποστάτῃ.

Ἀγγελθείσης δὲ τῆς ἤτιης ὁ Βάρδας καιρὸν ἀναβολῆς μὴ δεδωκώς, ἀγείρας τοὺς ἀμφ' αὐτὸν ὑπήντα διὰ ταχέων, καὶ κατὰ τινα τόπον Ῥαγίας ὀνομαζόμενον γενόμενος στρατοπεδεύεται, ἐπιτήδειον μάχης καιρὸν ἐκλήτῶν. χρονοτριβούντων δὲ τῶν βασιλικῶν ταγμάτων ὁ τῆς μάχης καιρὸς παρετείνετο, καὶ πολλοὶ τῶν ἀποστατῶν τῇ προηγησαμένη ἤτιη σεσαλευμένοι τῷ πρωτοβεστιαρίῳ προσέτρεχον. ὅσον μὲν οὖν σφριγῶν ἦν ἐν τῇ στρατιᾷ τοῦ βυσιλέως καὶ ἀπειροπόλεμον, τῇ ἕξ ὑπογύον γαυρούμενον νίκη 10 ὄργυ πρὸς συμπλοκὴν, οἱ γηραιότεροι δὲ καὶ κατηθλημένοι τοῖς ἀγῶσιν ὤκνουν καὶ ἀνεδύοντο τὴν μάχην. ἀλλ' ἐπεὶ κατὰ τὸν εἰπόντα "ταχεῖα πειθῶ τῶν κακῶν ἀκολουθεῖ," πείθεται τοῖς νεωτέροις καὶ ὁ πρωτοβεστιαρίος, καὶ τὸ ἐνυάλιον σημήνας ἐξάγει τὰ στρατεύματα πρὸς τὴν μάχην. καὶ ὁ Βάρδας δὲ τριχῇ διελὼν 15 τὸν οἰκείον στρατὸν τὸ μὲν μέσον εἶχεν αὐτός, τοῦ δεξιοῦ δὲ κέρως Κωνσταντῖνον τὸν ἀδελφόν, τοῦ δ' εὐωνύμου Κωνσταντῖνον τὸν Γαβρᾶν ἄρχην ἐπέστισε. συμβολῆς δὲ γενομένης καὶ τῶν περὶ τὰ κέρατα στρατηγῶν τὴν ἵππον ἐπισεισάωντων τοῖς ἐναντίοις, μὴ ἐνεγκόντες τὴν ῥύμην οἱ περὶ τὸν πρωτοβεστιαρίον τρέπονται, 20 καὶ γίνεται φόνος πολὺς. ἐνταῦθα καὶ Ἰωάννης ἔπεισεν ὁ πατρι-
B κιος καὶ ὁ στρατοπεδάρχης Πέτρος καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῶν διαφα-

7 στρατευσμάτων C
τίνου C

13 ὀδοικορεῖ margo C
18 γαυρῶν C

17 κωνσταν-

interfecere absque ulla miseratione, quod ii primi omnium se tyranno adiunxissent.

Nuntio eius cladis accepto, Bardas nulla interposita mora statim cum suo exercitu subsequitur, et cum ad locum cui Rageas nomen pervenisset, ibi castra facit tempusque pugnae commodum expectat. cunctantibus autem imperatoriis, et pugnae opportunitate extracta, multi a Bardae ad Leonem defecerunt, iam clade superiori animis eorum nutantibus. sed qui in exercitu Leonis erant rerum bellicarum imperitiores, ii animis recens parta victoria exsultantibus pugnam expetebant, natu grandioribus, et qui multis certaminibus exercitati essent, detrectantibus atque differentibus: cum Leo (verum enim illud tritum est "homines malis cito consilii assentiunt") iunioribus obtemperans suos ad pugnam instructos dato tuba signo educit. Durus copiis suis in tres partes divisus medium agmen ipse ducit, dextrum cornu fratri suo Constantino, sinistrum Constantino Gabrae committit. ut concursus est et Bardae cornibus praefecti equitem hosti immiserunt, Leonis milites impetum non sustinentes fugam faciunt, eorumque magna editur caedes. interficitur Ioannes patricius et Petrus castrorum praefectus

νῶν. ἔάλω δὲ καὶ ὁ πρωτοβεστιάριος μεθ' ἑτέρων ἀνδρῶν ἀρχικῶν. τὸν μὲν οὖν πρωτοβεστιάριον φρουρεῖσθαι προσέταξε, Θεοδώρου δὲ καὶ Νικήτα τῶν αὐταδελφῶν τῶν Ἀγιοζυχαριτῶν ἐπ' ὄψει παντὸς τοῦ στρατεύματος ἐξορύττει τοὺς ὀφθαλμοὺς ὡς παρὰ βραβάντων τάχα τοὺς ὄρκους οὗς πρὸς αὐτὸν ἔθεντο καὶ τῷ πρωτοβεστιάρῳ προσχωρησάντων.

Ἐκ ταύτης τῆς νίκης τὰ μὲν τοῦ Βάρδα ὑψούτο καὶ ἐπὶ μέγα ἤρετο, πάντων ὡς εἰπεῖν μικρῶν καὶ μεγάλων προσρυσσομένων αὐτῷ, τὰ δὲ τοῦ βασιλέως ἐπὶ μιᾶς ἐσάλευεν, ἱερᾶς μέντοι ἀγκύρας, τῆς τοῦ Θεοῦ βοήθειας. ὁ δὲ παρακοιμώμενος ἐφρόντιζε C μὲν καὶ τῶν κατὰ χέρσιν, πλέον δ' ἐμερίμνα τῶν κατὰ θάλατταν· ἐλύπει γὰρ αὐτὸν ὁ τοῦ ἐναντίου κατάρχων στόλου, Μιχαὴλ ὁ Κουρτικίος, πᾶσαν μὲν νῆσον πεπορθηκῆς, ἤδη δ' ἐπίδοξος ὢν καὶ τὴν ἐν Ἐλλησπόντῳ πολιορκεῖν Ἀβυδον. οὐκοῦν καὶ στόλον 15 ἔξυρτυσάμενος μάλα καλῶς ἐκπέμπει κατὰ τοῦ Κουρτικίου, ναύαρχον ἔχοντα Θεόδωρον πατρικίον τὸν Καρανηγόν. οὗτος δ' ἐκπλεύσας καὶ τὰ στενὰ διαβὰς τοῦ Ἐλλησπόντου κατὰ Φώκαιαν τῷ Κουρτικίῳ προσρήγνται, καὶ γενομένης καρτερᾶς ναυμαχίας οἱ περὶ τὸν Κουρτικίον τρέπονται καὶ σκεδάννυνται, καὶ λοιπὸν θα- 20 λασοκρατήσαντος τοῦ Καρανηγοῦ τὴν ἐκχειρίαν ἔσχε τὰ τῆς θαλάσσης. ἤδη δὲ τῶν κατὰ θάλατταν ἐχόντων καλῶς ὁ παρακοιμώμενος τῶν κατὰ τὴν ἡπειρον ἐτίθειτο ἐπιμέλειαν. καὶ δὴ Μανουὴλ πατρικίον τὸν Ἐρωτικόν, ἐκ γένους τε ἄνδρα καὶ ἐπ'

1 δὲ om P

ὁ om C

12 M. δ] M. γὰρ ὁ libri

multique alii illustres viri. Leo protovestiarius vivus una cum aliis magistratum gerentibus viris in Duri potestatem venit. atque hunc quidem Durus in custodiam dedit. Theodoro autem et Nicetae Hagiozacharitis germanis fratribus in conspectu totius exercitus effodi oculos iubet, quod si nimirum violato iureiurando, quo se ipsi obstrinxerant, ad Leonem transivissent.

Haec victoria Bardae rebus plurimum attulit incrementi, omnesque ad eum magni parvique deficiebant: imperatoris res una, eaque sacra ancora sustinebantur, divino nimirum auxilio. at cubicularius praeses, quanquam et terrestribus negotiis curam impenderet, multo magis tamen maritimae rei erat intentus. nam hostilis classis praefectus Michaelus Curtices, omnes insulas depopulatus, iam ipsam quoque in Hellesponto sitam Abydum videbatur oppugnaturus. itaque classem probe instruit, eamque contra Curticam emittit, praefecto Theodoro Caranteno patricio. is Theodorus per fauces Hellesponti vectus apud Phocaeam cum Curtice navalem conserit pugnam vehementem: ea victus Curtices classisque eius disiecta, et Caranteno exinde mare obtinente res maritimae quietae fuerunt. proinde terrestribus negotiis intentus praeses Manue-

ἀρετῇ διαβόητον καὶ ἀνδρία, φρουρεῖν ἐκπέμπει τὴν Νίκαιαν. μετὰ μικρὸν δὲ καταλαμβάνει καὶ ὁ Σκληρός, καὶ τὰ περίεξ τῆς Νικαίας πυρπολήσας χωρία τελευταῖον καὶ ἐπ' αὐτὴν τὴν Νίκαιαν ἔρχεται, καὶ ἐλεπόλεσι καὶ μηχαναῖς ἐκπορθῆσαι ἠπέλεγτο. γενναίως δὲ τοῦ Μανουὴλ ὑποδεξαμένου τὴν πολιορκίαν, καὶ τὰς 5 προσαγομένας τῷ τείχει κλίμακας καὶ μηχανὰς σκευαστῶ πρὸ πυρπολήσαντος, τὴν ἐκ πολιορκίας ἄλωσιν ἀπογνοὺς ὁ Σκληρός ἐνδεία τῶν ἀναγκαίων ἤλπιζεν αἰρῆσαι τὴν πόλιν. χρόνου δὲ τῆ πολιορκία τριβέντος πολλοῦ καὶ τῶν ἔνδον πιεζομένων τῇ σιτοδείᾳ, P 691 μὴ ἔχων ὃ τι καὶ δράσειεν ὁ Μανουὴλ μὴδ' ὄθεν εἰσκομίσεται τὰ 10 πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖα ἐπιμελῶς τοῦ Σκληροῦ τὰς εἰσόδους τηροῦντος, ἀπάτη τὸν Σκληρὸν ἔγνω περιελθεῖν. ἀμέλει καὶ τοὺς τῆς Νικαίας σιταβολῶνας ψάμμου λεληθότως πεπληρωκώς, καὶ σίτω ἄνωθεν τὴν ἐπιφάνειαν ἐπιχρώσας, ὡς κλέπτεσθαι τὰς ὕψεις τῶν θρωμένων, τινὰς τῶν ἠλακότων ἀπὸ τῆς τῶν ἐναντίων μοίρας 15 προσκαλεσάμενος ἐδείκνυ τὰ ταμιεῖα, καὶ πρὸς τὸν Σκληρὸν ἐπαφῆσιν, εἰπεῖν ἐπισκήψας ὅτιπερ τὴν ἐκ τοῦ λιμοῦ πολιορκίαν οὐ δέδοικα (ἀποχρώσας γὰρ ἔχω τροφὰς καὶ ἐπὶ δυσιν ὄλοις ἔτεσι), πολιορκία δὲ ἄλλως ἢ πόλις ἀνάλωτος· τὰ σὰ δ' ἐγὼ φρονῶν ἔτοι- B μός εἰμι ὑπεκστῆναί σοι τῆς πόλεως, εἰ ἐμοί τε καὶ τοῖς μετ' ἐμοῦ 20 δι' ὄρκων δόλης ἀπιέναι ὄπη δὴ καὶ αἰρούμεθα. ἄσμένως δὲ τοῦ Βύρδα δεξαμένου τὸν λόγον καὶ πίστει παρασηκός, τοὺς Νικαεῖς ὁ Μανουὴλ ἐλληφῶς καὶ τὸν ἀμφ' αὐτὸν στρατὸν μετὰ πάν-

10 μὴδ' ἔχων ὄθεν C
στηκός C

14 ἐπιχρώσας margo P

22 παρα-

lum Eroticum, nobili genere ortum et virtute ac fortitudine clarum, emittit ad custodiendam Nicaeam. paulo post ad eam urbem accedit Durus, et incendio evastata vicinia tandem ipsam quoque machinis adhibitis oppugnat. et cum fortiter defenderet Manuelus, scalasque et machinas admotas igni artificioso cremaret, vi se urbem expugnare posse desperans Bardas, ob penuriam autem dedidit iri tandem cogitans, diu obsidionem traxit. oppidanis alimentorum defectu pressis, Manuelus quo se verteret nescius, cum Duro aditus urbis accurate custodiens inveni nihil posset, dolo circumvenire eum statuit. granaria Nicaeae clam arena congesta implet, in superficie frumento constrata, ut arena visum falleret. tum quandam de hostibus captum eo adducit, et illa demonstrat, et ad Durum emittit, cum his mandatis, se plane ab obsidione penuriae causa nihil sibi metuere, instructum etiam biennii integri alimentis: tum urbem ipsam vi nequaquam expugnari posse. tamen quod ipsi bene vellet, urbe excedere paratum esse, si hoc obtineat ut iuramento confirmet Durus se ipsi et suis liberam quo vellet abundi dare potestatem. libenter eam condicionem amplexo Duro, et fidem firmante, Manuelus cum Nicaeensibus et suo exercitu omnibusque

των ὧν εἶχον, εἴσεισιν εἰς τὴν βασιλεύουσαν. τὴν Νίκαιαν δὲ παρειληφώς ὁ Σκληρὸς καὶ τὸ περὶ τὸν σίτον εὐρῶν ῥαδιούργημα ἠνιάθη μὲν ἐφ' οἷς ἐξηπάτητο, φρουρὰν δ' ὅμως ἀφείξαι ἀξιόμαχον ἐν αὐτῇ, καὶ στρατηγὸν Πηγασίον τινα ἐν αὐτοῖς ἐπιστήσας, αὐ-
5 τὸς τῶν ἐφεξῆς εἶχετο ἔργων.

Ὁ δὲ παρακειμώμενος τοῖς ὄλοις ἀπορηθεὶς (ἤδη γὰρ ὁ Σκληρὸς ἐπλησίαζε τῇ βασιλίδι) μίαν ἐγνώκει βοήθειαν ἀποκρῶ-
σαν, Βάρδαν τὸν Φωκῶν μεταπέμψασθαι τῆς ὑπερορίας, μόνον C
ἀξιόμαχον οἰηθεὶς τοῦτον ἀντίπαλον ἔσεισθαι τῷ Σκληρῷ. λόγου
10 δὲ θῦττον μεταπεμψάμενος καὶ ὄρκους ἀσφαλισάμενος, καὶ πλοῦ-
τον παρεσχηκὸς διαψιλῆ καὶ τῷ τῶν μαγίστρων ἀξιώματι τιμήσας,
δομέστικον προχειρίζεται τῶν σχολῶν καὶ κατὰ τοῦ Σκληροῦ
ἀφίησιν. ὁ δὲ τὸν ὑπὲρ τῶν ὄλων ἀναδεξάμενος ἀγῶνα πρῶτον
μὲν ἐπεχείρησεν ἀπὸ Θράκης περαιωθῆναι εἰς Ἄβυδον· φυλάττον-
15 τος δὲ τὰ ἐν Ἑλλησπόντῳ χωρία Ῥωμανοῦ τοῦ υἱοῦ τοῦ Σκληροῦ,
ἀποκρουσθεὶς ἐκεῖθεν ἐπάνεισιν εἰς τὴν βασιλίδα, ἐκεῖθ' ἐν τε
πλοίου ἐπιβὰς καὶ τοὺς ἐναντίους λαθῶν πρὸς τὴν ἀντίτορθμον
γίνεται γῆν, καὶ νυκτοπορείαις χρησάμενος ἄπεισιν εἰς Καισάρειαν, D
ἐκεῖσ' ἐν Εὐσταθίῳ μαγίστρῳ τῷ Μαλείῳ καὶ Μιχαῆλ μαγίστρῳ
20 τῷ Βούριτῳ συμμίσας (ἔφθασε γὰρ καὶ αὐτὸς ἐκ μετριοῦς τὰ
τοῦ βασιλέως πάλιν ἐλέσθαι) μετ' αὐτῶν πρὸς πόλεμον ἐξηρτύετο.
καὶ δὴ λαὸν ὡς ὁ καιρὸς ἐδίδου ἀθροίσας, καὶ τοὺς ἐκ τῆς φυγῆς
ἰσκαδυσμένους ἀλλίας, πρὸς τὸ Ἀμώριον γίνεται. καὶ ὁ Σκληρὸς

2 δ] καὶ ὁ C 5 ἤπειτο C 18 νυκτοπορείαις C 20 συμ-
μίσας margo P 21 τοῦ om C

impedimentis Cpolin abit. hoc pacto Nicaea potitus Durus, tametsi
vafrementum illud de frumento deprehendens moleste ferret, validum
nihilominus urbi ei praesidium imponit, duce quodam Pegasio, et ipse
reliqua persequitur negotia.

Enimvero praeses Basilius rebus tantum non desperatis (cum iam
ad ipsam urbem accederet Durus) unum hoc cogitavit praesidium super-
esse, si Barda Phocas ab exsilio revocaretur, quem solum censebat Duro
recte opponi posse. eum ergo dicto citius evocat, iureiurando ei ca-
vens atque amplissimas conferens opes; ornatumque magistri dignitate
domesticum scholarum facit et contra Durum emittit. Phocas summa
sibi rerum credita primo e Thracia ad Abydum traicere conatus est.
sed ea spe deiectus, quod Romanus Duri filius Hellespontum teneret,
Cpolin rediit. inde navigio conscenso hostibus non animadvertentibus
ad oppositam continentem traiecit, nocturnisque itineribus Caesaream
pervenit. ibi se cum magistro Eustathio Maleino et Michaelo Burtza
(nam et is mutata voluntate ad imperatoris partes redierat) coniunxit
et bello gerendo paravit. ergo coactis ut poterat militibus, collectisque
iis quos fuga disperserat, ad Amorinum accedit. Durus ubi Phocam ad

δὲ τὴν τοῦτου ἔξοδον ἀκηκοῶς, καὶ τῶν πρῶτον οἰηθεὶς τὸν ἐγγῶνα
 ἔσεισθαι αὐτῷ πρὸς ἄνδρα πολεμιστὴν καὶ φέρειν εἰδότα γενναίως
 καὶ τακτικῶς τὰς πολεμίους στροφάς, καὶ οὐχ ὡς τὸ πρότερον
 πρὸς ἀνδράρια ἐπτετημμένα θαλαμεινόμενα καὶ σκιατραφῆ, ἄρας
 P 692 ἀπὸ Νικαίας πρὸς τὸ Ἀμώριον ἄπεισι, καὶ συναντήσας συμπλέκε- 5
 ται τῷ Φωκᾷ. οὐχ ὑποστάντων δὲ τῶν περὶ τὸν Φωκᾶν διὰ τὸ
 ταῖς προηγησαμέναις ἤτταις χαυνωθῆναι τὸν τῆς ἀνδρίας αὐτοῖς
 καὶ τόλμης τόνον, ἐπικρατέστερος γίνεται ὁ Σκληρός. οὐ μέντοι
 καὶ παντάπασιν ἐς ὑπαγωγὴν ἄκοσμον ἐσκέδαστο ἢ στρατιὰ τῷ
 Φωκᾷ, ἀλλ' ὑποκλίνασα μὲν ἐνέδωκε, σχολαίαν δὲ ἐποιεῖτο τὴν 10
 ὑποχώρησιν, ὡς μὴ ὑπὸ δειλίας δοκεῖν βλαυνεσθαι, ἀλλ' ἔξ ἐπι-
 τάγματος ὑπέκειν στρατηγικοῦ μετ' εὐκοσμίας καὶ τάξεως. καὶ
 γὰρ δὴ καὶ νῶτα δόντας τοὺς στρατιώτας καὶ πρὸς φυγὴν ὠρμημέ-
 νους, ὀπισθεν οὐραγῶν ὁ Φωκᾶς τοὺς ἐπιόντας ἡμύνετο καὶ οὐ
 μετὰ σφοδρότατης εἶα βίας καὶ ῥύμης προσφέρεσθαι. ἔνθα καὶ 15
 B λέγεται Κωνσταντῖνον τὸν Γαβρᾶν μετὰ τῶν ἀμφ' αὐτὸν τὸ φευ-
 γον διώκοντα φιλοτιμίᾳ χρησάμενον ἀκαίρῳ, καὶ μεγάλην εὐκλειαν
 ἔξεν οἰηθέντα εἰ αἰχμάλωτος ὑπ' αὐτοῦ γένοιτο ὁ Φωκᾶς, μνω-
 πίσαντα τὸν ᾧ ἐπωχεῖτο ἵππον, μετὰ μεγίστης ὀρμῆς προσενεχθῆ-
 ναι τῷ Φωκᾷ. ὃν οὗτος ἰδὼν καὶ δοτις εἶη κατανοήσας, ἠρέμα 20
 τὸν ἵππον παρενεγκὼν καὶ ὑπαντιάσας παλεὶ κορύνῃ κατὰ τῆς κό-
 ρυθος. καὶ ὁ μὲν λειποθυμήσας τῇ ἀνυποστάτῳ φορᾷ τῆς πληγῆς
 πίπτει παραντίκα τοῦ ἵππου, ὁ δὲ Φωκᾶς ἀδείας μελλόνος τυχὼν

3 πολέμον C 5 ἀμώριον C 12 στρατηγικῆς C 15 καὶ
 ῥύμης καὶ βίας C 17 ἐναίρῳ P om C 18 κεντρίσαντα margo P

bellum exiisse cognovit, nunc demum ratus sibi rem fore cum viro bel-
 licoso et fortiter atque composite ferre vices belli gnaro, cum hactenus
 sibi obiecti essent homunciones castrati, in thalamis versati et in umbra
 degere soliti, a Nicaea exercitam ad Amorium ducit. ibi collatis signis
 pugnatum; et Phocae exercitus, qui superioribus praeliis victus auda-
 ciam animique vigorem dimiserat, pedem rettulit, ac victoria penes Du-
 rum fuit. neque tamen turpiter aut dissolutis ordinibus Phocae milites
 ceaserunt, sed lente et composite, ita ut non prae metu sed iussu ducis
 cedere viderentur. etenim Phocas militibus terga hosti dantibus et fu-
 gam parantibus, extremum claudens agmen irruentes propulsabat, neque
 eos cum impetu irruere cedentibus suis sinebat. ibi Constantino ferunt
 Gabrae cum suis hostem insequenti conatum egregium animo incidisse,
 Phocae capiendi, quam rem sibi summae laudi fore speraret, itaque equo
 calcaribus incitato acerrimo in hunc impetu invectum. Phocam eo con-
 specto et agnito leviter equum flexisse et se obvium tulisse; itaque
 clavam in galeam Constantini impigisse, ut is ob ictus intolerabilem
 vim statim animo delinquente ab eo decideret. quem dum sui omnia
 hostium persecutione attollunt atque curant, interim Phocam securiorem

τῆς ἐπὶ τὰ πρόσω πορείας εἶχετο, σχολῇ καὶ βιάδην ἰών, ἀλλ' οὐκ ἀνιμένοις τοῖς χαλινοῖς· οἱ γὰρ σὺν τῷ Γυβρῶ τὸν οἰκεῖον πεπτωκότα θεασάμενοι στρατηγόν, καὶ ἐπιμέλειαν τούτου τιθέμενοι, C ἀνῆκαν τὸν διωγμὸν. ὁ δὲ Φωκῆς ἅμα τοῖς σὺν αὐτῷ τὸν λεγόμενον Χαρσιανὸν κατειληφῶς κἀκείῳ ἀδυσίμενος ἐσκόπει τὸ μέλλον, τιμαῖς τε ταῖς ἐκ βασιλέως δεξιούμενος πολλοὺς προσφοιτῶντας, καὶ τῶν συνόντων ἐνεργεσίαις παραθερμαίνων τὰς προθυμίας. ἐπόμενος δὲ τούτῳ καὶ ὁ Σκληρός, καὶ περὶ τινα τόπον Βασιλικὰ θέρμα καλούμενον κατασκηνώσας, εἰς μάχην τὸν δμῶ- 10 νυμον ἐξεκαλεῖτο. ἀσπασίως δὲ καὶ τούτου δεξαμένου τὴν πρόκλησιν αὐδῆς ἐτέρα συνίσταται μάχη. καὶ χρόνον μὲν τινα ἀνέσχον οἱ περὶ τὸν Φωκῆν, αὐτοῦ τούτου παριππεύοντος ὑπανταχοῦ καὶ τῇ σιδηρέᾳ κορύνῃ τὰς τῶν ἐναντίων ῥηγνύντος φάλαγγας καὶ D μύριον ἐργαζομένου φόνον· ὁμοῦ δὲ καὶ πάλιν νῦτα δεδωκότες οἱ 15 περὶ τοῦτον ἐτράπησαν.

Ἐκείθεν οὖν ὁ Φωκῆς, ὡς εἶχε, διὰ ταχέων ἀνεισιν εἰς τὴν Ἰβηρίαν, καὶ Λαβιδ τῷ τῶν Ἰβήρων ἄρχοντι προσελθὼν εἰς ἐπικουρίαν ἦται στρατόν· τοῦ δὲ μετὰ προθυμίας ὑπηρετοῦντος (ἐπεφίλωτο γὰρ τῷ Φωκῆ ἕξ ὃ δούξ ἦν ἐν Χαλδίᾳ) λαὸν ἐκείθεν 20 εἰληφῶς οὐκ ὀλίγον, ἀθροίσας δὲ καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ ἐσκεδασμένους ὄντας ἐκ τῆς τροπῆς, κάτεισιν εἰς Παγκάλειαν, ἔνθα στρατοπεδευσάμενος ἦν ὁ Σκληρός. τόπος δὲ ἡ Παγκάλεια, πεδίον ἀναπεπταμένον τε καὶ ἰππήλατον, ἔγγιστά που τοῦ ποταμοῦ Ἄλλος κείμενον. καὶ γίνεται πάλιν καρτερός ἀγών. ἐνταῦθα τὸν εὐ-

4 τὸ C 7 παραθαρσύνων C 9 βασιλικὸν C 17 Ἰωάννη
margo P 19 ὄτον C 24 κείμενος C

iam factum, sed non laxatis equo habenis lente progressum, evasisse. sic Phocas cum suis elapsus, occupato Charsiano et castris positus, de futuro cogitavit, interim multos ad se accedentes imperatoris nomine honoribus afficiens, suorumque alacritatem beneficiis excitans. cum subsecutus Durus, castris ad Thermas imperatorias (loci hoc nomen est) locatis, cognominem suum (utrique enim Bardae erat nomen) ad pugnam provocat. quo alacriter assentiente rursus pugna committitur. ac tametsi aliquamdiu restitissent milites Phocae, ipso undiquaque circumequitante et ferrea clava hostium dissipante ordines atque innumeras edente caedes, tamen fusi ad extremum fugam faciunt.

Ab hoc praelio Phocas quanta fieri poterat celeritate in Iberiam abiit, et a Davido eius regionis principe suppetias petit, et impetrat sane haud exiguas. erat enim Phocas amicitia iunctus Davido ex eo tempore quo Chaldaiae dux fuerat. cum his et suis quos ex fuga collegerat, ad Pancaleam (campus est latus ac rei equestri aptus, proxime Alyn flumen situs) ducit, ubi Dari castra erant. rursus omni vi pugna-

P 693 τοῦ λαὸν θεασάμενος ὁ Φωκάς κατὰ μικρὸν ἐνδιδόντα καὶ πρὸς
φυγὴν βλέποντα, βέλτιον εἶναι κρίνας τὸν εὐκλεῆ θάνατον τῆς
ἀγεννοῦς καὶ ἐπονειδίστου ζωῆς, τὰς τῶν ἐναντιῶν συγκόψας
φάλαγγας πρὸς αὐτὸν μετὰ σφοδρότητος ἵεται τὸν Σκληρόν. εὐ-
ρώστως δὲ κάκεινον τὴν αὐτοῦ ὑποδεξαμένου ὁρμήν, καὶ μηδεὸς 5
εἰς στρατιωτῶν ἐπιβοηθοῦντος, ἀλλὰ τῷ τῶν ἀρχηγῶν ἀγῶνι
κριθῆναι τὰ πράγματα βουλευομένων (καὶ γὰρ δὴ καὶ ἐφαίνετο
πάγκαλόν τι θάμα καὶ κατάπληξιν τοῖς ὁρῶσιν ἐπάγον ἀνδρῶν
δύο μονομαχία ἐπ' εὐτολμία καὶ ῥώμῃ ψυχῆς μέγα φρονούντων),
ὑποστάντες ἀλλήλους συστάδην ἐμάχοντο. καὶ ὁ μὲν Σκληρὸς 10
τοῦ ἵππου τοῦ Φωκά το δὲξίδον οὖς σὺν τῷ χαλιῶν πάσας ἀποκό-
B πτει τῷ ξίφει· ὁ δὲ Φωκάς τῇ κορύνῃ πατάξας αὐτὸν κατὰ τῆς
κεφαλῆς τοῦτον μὲν ἐπὶ τοῦ τραχήλου τοῦ ἵππου ῥίπτει τῷ βάρει
τῆς πληγῆς κατενεχθέντα, αὐτὸς δὲ τὸν ἵππον κεντρίσας καὶ τὰς
τῶν ἐναντιῶν διατεμῶν φάλαγγας ἔξεισι, καὶ πρὸς τινα λόφον 15
ἀνελθὼν τοὺς ἐκ τῆς τροπῆς ἀνεκαλεῖτο. οἱ δὲ περὶ τὸν Σκληρὸν
κακῶς ἔχοντα τοῦτον ἐκ τῆς πληγῆς θεασάμενοί καὶ ἤδη λειποψυ-
χοῦντα τῷ τραύματι ἐπὶ τινα πηγὴν ἄγουσι τὸν λόθρον ἀπονειψό-
μενον· ὑπώπτειον γὰρ καὶ τὸν Φωκᾶν τελείῃ ἤδη παραδοθῆναι
ἀφανισμῷ. τοῦ ἵππου δὲ ἀποσκιρτήσαντος καὶ τὸν κατέχοντα 20
ἀποδράντος καὶ διὰ τῶν στρατευμάτων ἐπιβάτον χωρὶς θέοντος
C ἀτάκτῳ ῥώμῃ, καὶ τῷ αἵματι πεφυρμένου (Αἰγύπτιον τὸν ἵππον
ἐκάλουν), καὶ καταμαθόντες οὗ τινὸς ὁ ἵππος, καὶ νόμισαντες τὸν
ἐαυτῶν ἄρχοντα πεπτωκέναι, ἀκόσμως τρέπονται πρὸς φυγὴν,
κρημνοῖς καὶ Ἄλνι τῷ ποταμῷ ῥιπτοῦντες ἑαυτοὺς καὶ ἀκλειῶς 25

tum. atque hic Phocas cernens suos paulatim succumbere atque ad fu-
gam spectare, honestam mortem turpi atque infami vitae praestare ratus
disiectis hostium ordinibus in ipsum vehementi impetu fertur Durum
fortiter subsistentem, nemine militum opitulante, quod omnes certamine
ducum decerni bellum cuperent. et quidem pulcherrimum videbatur
spectaculum, magnamque admirationem spectatoribus excitaturum, sin-
gulare certamen intueri duorum virorum audacia atque animi robore
praestantissimorum. his ergo cominus duellum ineuntibus, Durus Pho-
cae equi aurem dextram una cum freno ense amputat, Phocas caput
Duri clava ita ferit, ut is vi ictu prostratus collo equi incumberet: ipse
ordinibus hostium perruptis citato equo evadit, et in tumultum quendam
evectus suos e fuga colligit. Durum sui graviter ex ictu laborare iam-
que animo delinquere videntes, ad fontem quendam adductus cruoris
elucendi causa: nam actum iam prorsus esse de Phoca putabant. sibi
cum equus Duri, Aegyptius nomine, ab eo qui ipsum tenebat se avel-
lisset, ac sine sessore per ordines incerto impetu cruore oppletus dis-
curreret, agnito eo milites Duri, suum imperatorem occubuisse rati, fu-
gam inordinatam faciunt, per praecipitia sese et in Alyn amnem deli-

ἀπολλύμενοι, μηδενὸς ὄντος τοῦ διώκοντος. τοῦτο κατιδὼν ὁ
 Φωκᾶς ἀπὸ τοῦ λόφου, καὶ θεῖον ἔργον εἶναι τὸ πρᾶγμα, ὡσερ
 ἦν εἰκός, ὑποτοπάσας, κάτεισι μετὰ τῶν συνόντων ἐπιδιώκων τοὺς
 φεύγοντας ὑπ' ἀλλήλων συμπατουμένους καὶ ἀλκῆς ὄλως μὴ με-
 5 μηγμένους, καὶ τοὺς μὲν ἀναιρῶν τοὺς δὲ χειρούμενος. ὁ δὲ
 Σκληρὸς μετ' ἄλλων διασωθεὶς φεύγει πρὸς Μαρτυρόπολιν. ἐκεῖ-
 θεν δὲ πρεσβευτὴν ἐκπέμπει τὸν ἑαυτοῦ ἀδελφὸν Κωνσταντῖνον D
 πρὸς Χοσρόην τὸν τῆς Βαβυλῶνος ἄρχοντα, ἐπικουρίαν καὶ συμ-
 μαχίαν αἰτῶν. παρέλκοντος δ' ἐκείνου καὶ μήτε τῇ δόσει συντι-
 10 θεμένου μήτ' ἀπαναινομένου, καὶ τοῦ Κωνσταντῖνου χρονοτρι-
 βούντος, ἠναγκάσθη καὶ αὐτὸς ὁ Σκληρὸς μετὰ τῶν συνόντων
 ἅπαντων πρὸς Χοσρόην φοιτῆσαι.

Τῆς δὲ τοῦ Σκληροῦ τροπῆς ἀγγελθείσης τῷ βασιλεῖ διὰ
 γραμμῶν τοῦ Φωκᾶ, καὶ τῆς εἰς Βαβυλῶνα ἀναχωρήσεως,
 15 τοῦτον μὲν ὁ βασιλεὺς ἀποδεξάμενος ἄξιως ἐτίμησε, πρὸς δὲ
 Χοσρόην τὸν τῆς Βαβυλῶνος ἀμερμουμητὴν πρεσβευτὴν ἐκπέμπει
 τὸν Βέστην Νικηφόρον τὸν Οὐρανόν, ἱκετεύων μηδεμιᾶς ἐπιστρο-
 φῆς ἀξιῶσαι τὸν ἀποστάτην, μηδὲ θελῆσαι παράδειγμα γενέσθαι
 τοῖς ὑψιγόνοις φαῦλον, ἀμελήσας μὲν βασιλικῶς ἀδικουμένου βα-
 20 σιλῆος καὶ αὐτὸς ὢν, προσθέμενος δὲ τυράννῳ ἀδίκῳ καὶ ἀπο- P 694
 στάτη. ἐνεχείρισε δὲ καὶ γράμματα βασιλικὰ ἐνσημασμένα, δι'
 ὧν συμπαθείας ἀπάσης κακῶν ἤξιον τὸν Σκληρὸν καὶ τοὺς συνόν-
 τας αὐτῷ, εἰ μεταμαθόντες τὸ δέον τὸν τε ἑαυτῶν ἐπιγνώσι δε-

3 ὑποτοπήσας C, ὑπονοήσας margo 12 προσχωρήσαι χοσρόη C

cientes ac turpiter pereuntes, nemine insequente. quod de colle videns
 Phocas, deique hoc fieri, ut sane fiebat, nutu sentiens, cum suis descendit
 et fugientibus instat, sese invicem conculcantibus et omnis defensionis
 oblitis, eorumque alios interficit alios capit. Durus cum paucis elapsus
 Martyropolim confugit. inde fratrem suum Constantinum ad Chosroen
 Babylonis principem mittit, societatem et auxilia petiturum. cumque
 is moras nectens neque annueret neque denegaret quod petebatur, ideoque
 Constantinus distans abesset, coactus ipse quoque cum omnibus
 suis eodem abit.

Imperator Phocae literis de Duri clade et Babylonica professione
 certior factus, dignis honoribus Phocam remuneratus, ad Chosroen Ba-
 bylonis amernumnam literas mittit, legato ad eam rem Besta Nicephoro,
 cui Uranus (id est Coelus) cognomen; ab eoque contendit ne quam
 perduellis rationem habeat, neque posteris mali exempli auctor esse
 velit, rex ipse regi iniurias factas negligens, tyranno autem iniusto et
 perduelli opitulans. dat legato etiam literas ab imperatore consignatas,
 quibus Durum et quos secum is habebat omnium peccatorum venia di-
 gnabatur, siquidem resipiscerent ac suum dominum agnoscerent et do-
 Georg. Cedrenus tom. II.

σπότην καὶ πρὸς τὰ οἰκεῖα ὑπονοστήσουσι. διασωθέντος δὲ πρὸς Χοσρόην τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τῶν βασιλικῶν φωραθέντων γραμμῶ-
των, ὁ Χοσρόης καὶ τὸν πρεσβευτὴν καὶ τὸν Σκληρὸν καὶ πάντας
τοὺς σὺν αὐτῷ Ῥωμαίους ὑπονόησας φρουρᾷ παραδίδωσι. καὶ
τούτους μὲν εἶχεν ἢ φρουρά, τῶν δὲ μὴ συναελθόντων ἀποστα-
5 τῶν τῷ Σκληρῷ Λέων μὲν ὁ αἰχμάλωτος καὶ οἱ τοῦ δοῦκα Ἄνδρο-
B νίκου τοῦ Ἀνδοῦ παῖδες Χριστοφόρος ὁ Ἐπεικτής καὶ Βάρδας ὁ
Μογγός (ἔφθη γὰρ ἐκείνος ἀποθανεῖν) τὸ Ἄρμακούριον καὶ τὴν
Πλατεῖαν πέτραν καὶ ἄλλα τινὰ φρούρια ἐρυμνά ἐν τῷ θέματι
κείμενα τῶν Θρακησίων κατεσχηκότες ἀντεῖχον ἕως ὀγδόης Ἰνδι-
10 κτιῶνος, καὶ ἐπεκδρομὰς ἐκ τούτων ποιοῦμενοι τὰ βασιλέως ἐλύ-
πουν· καὶ οὐ πρὶν ἐπαύσαντο τὰς χῶρας λεηλατοῦντες, πρὶν ἂν
ἀμνηστίαν εἰληφότες κακῶν διὰ Νικηφόρου πατρικίου τοῦ Παρσα-
κουτηνοῦ τῷ βασιλεῖ προσεχώρησαν.

Τότε δὲ καὶ Ἀντώνιος ὁ πατριάρχης, κατὰ τὴν τοῦ Σκλη-
15 ροῦ ἀποταξάμενος ἀποστασίαν τῇ ἱερατείᾳ, ἀπεβίω· καὶ χειροτο-
C νεῖται πατριάρχης Νικόλαος ὁ τὴν ἐπωνυμίαν Χρυσοβέργιος, τῆς
ἐκκλησίας ἀποιμάντου διατελεσάσης ἐπὶ ἔτη τέσσαρα πρὸς τῷ ἡμί-
σει. ἐγένετο δὲ καὶ ἔκλειψις ἡλίου περὶ μέσην ἡμέραν, ὡς καὶ
ἀστέρας φανῆναι. τῶν δὲ Βουλγάρων ἅμα τῇ τελευτῇ τοῦ βασι-
20 λέως Ἰωάννου ἀποστατησάντων, ἄρχειν αὐτῶν προχειρίζονται
τέσσαρες ἀδελφοί, Λαβιδ Μωϋσῆς Ἄραων καὶ Σαμουήλ, ἐνὸς
τῶν παρὰ Βουλγάρους μέγα δυνηθέντων κόμητος ὄντες πύιδες καὶ

5 συνελθόντων C 6 δορκός C 11 ἐπιδρομὰς C 17 χρυσο-
βέργης C 18 πρὸς τῷ ἡμίσει τέσσαρα C

num quisque suam se conferrent. cum ad Chosroen pervenisset Ura-
nus literasque imperatoris innotuissent, Chosroes sinistra suspicans et
legatum et Durum omnesque qui cum ipso erant Romanos in custodiam
tradidit. de perduellibus qui cum Duro eo non venerant, Leo captivus
et Andronici Lydi ducae, qui iam e vivis excesserat, filii, Christifer
Epeicta et Bardas Moncus, Ammacurium, Latum saxum et alia munita
castella in Thracensi provincia occuparunt; indeque factis eruptionibus,
dicionem imperatoris infestando usque ad indictionem 8 perseverarunt,
neque finem ante fecerunt latrociniorum quam promissa ipsis per Ni-
cephorum patricium Parsacutinum impunitate ad imperatorem transive-
runt.

Ceterum Antonius patriarcha cum sacerdotio renuntiasset Duro re-
bellionem movente, tum temporis mortuus est; creatusque patriarcha
Nicolaus Chrysobergius, cum per 4 annos ecclesiae pastore caruisset.
sol etiam meridie defecit et stellae conspectae sunt. simulatque diem
extremum clausit Tzimiscae imperator, Bulgari defecerunt et imperium
in se quattuor fratribus commiserunt, Davido Mosi Aarone et Samuele,
filiis unius cui erat magna inter Bulgaros potentia comitis, a qua re et

διὰ τοῦτο κομητόπουλοι κατονομαζόμενοι. τῶν γὰρ κατὰ γένος
 προσηκόντων τῷ Πέτρῳ οἱ μὲν ἄλλοι θανάτῳ διεκόπησαν, Βορίσης
 δὲ καὶ Ῥωμανὸς οἱ τούτου υἱοὶ εἰς τὴν πόλιν εἰσαχθέντες, ὡς ἐν
 τοῖς ἔμπροσθεν εἴρηται, ἔμενον ἐν αὐτῇ, ὃ μὲν μάλιστα παρὰ **D**
5 τοῦ βασιλέως τιμηθεὶς Ἰωάννου, ὃ δὲ Ῥωμανὸς ἐκτιμηθεὶς τὰ
 παιδουργὰ μόρια παρὰ τοῦ παρακοιμωμένου πρότερον Ἰωσήφ.
 καὶ ἐπεὶ συνέβη τὸν βασιλέα Ἰωάννην ἀποθανεῖν, ἐκείθεν ἀποδι-
 δράσκουσι, καὶ τὴν Βουλγαρίαν φθάσαι ἠπείγοντο. καὶ ὃ μὲν
 Βορίσης τόξῳ βληθεὶς ἐν τῷ διεναί κατά τινα λόχημην παρὰ τινος
10 Βουλγάρου νομίσαντος αὐτὸν Ῥωμαῖον εἶναι (ἐνεδέδυτο γὰρ στο-
 λὴν Ῥωμαϊκὴν) ἀπόλλυται, Ῥωμανὸς δὲ διασωζέται, καὶ χρόνῳ
 ὕστερον ἐπάνεισι πάλιν εἰς τὴν βασιλίδαν, ὡς ἐν τῷ ἰδίῳ τόπῳ λε-
 λέξεται. τούτων δὲ τῶν τεσσάρων ἀδελφῶν Δαβὶδ μὲν εὐθὺς
 ἀπεβίω ἀναιρεθεὶς μέσον Καστορίας καὶ Πρέσπας καὶ τὰς λεγομέ-
15 νας Καλὰς δρυὸς παρὰ τινῶν Βλαχῶν ὄδιτῶν, Μωϋσῆς δὲ τὰς
 Σέρρας πολιορκῶν λίθῳ ἀπὸ τοῦ τείχους βληθεὶς ἐτελεύτησε· καὶ
 τὸν Λαυρὸν δὲ τὰ Ῥωμαίων, ὡς λέγεται, φρονοῦντα ἢ τὴν ἀρχὴν
 εἰς ἑαυτὸν σφετεριζόμενον ἀνεῖλεν ὁ ἀδελφὸς Σαμονῆλ παγγενεὶ,
 κατὰ τὴν ἰδ' τοῦ Ἰουλλου μηνός, ἐν τῇ τοποθεσίᾳ τῆς Ῥαμετα-
20 νίτζας, μόνον Βλαδοσθλάβου τοῦ καὶ Ἰωάννου διασωθέντος, τοῦ **P 695**
 υἱοῦ αὐτοῦ, παρὰ Ῥαδομηροῦ τοῦ καὶ Ῥωμανοῦ, τοῦ υἱοῦ τοῦ
 Σαμονῆλ. καὶ καθίσταται μόναρχος Βουλγαρίας ἀπίσης ὁ Σα-
 μονῆλ. οὗτος πολεμικὸς ἄνθρωπος ὢν καὶ μηδέποτε εἰδὼς ἡρε-
 μεῖν, τῶν Ῥωμαϊκῶν στρατευμάτων ταῖς πρὸς τὰν Σκληρὸν μάχαις

2 βορίσης C, ut solet 6 μόρια om C 9 λόχημον C, δά-
 σος margo 10 καὶ γὰρ C 11 ἀπόλλυτο C 14 ἀναι-
 ρεθεὶς — 15 ὄδιτῶν add C 15 μωσῆς C 17 ἢ — 18 σφε-
 τεριζόμενον add C 19 κατὰ — Ῥαμετανίτζας add C 20 Σφεν-
 δοσθλάβου C 21 δομηροῦ C 22 καὶ — Σαμονῆλ add C

Comitopuli appellabantur. etenim de Petri gente reliquos mors absta-
 lerat: Borises autem et Romanus huius filii abducti, ut ante rettulimus,
 in urbem ibi degebant, Borises magistri dignitate a Tzimisca ornatus,
 Romanus a Iosepho cubiculario intimo castratus. mortuo Tzimisca ex
 urbe profugerunt et in Bulgariam contenderunt. ac Borisen quidem
 Romano habitu indutum, dum per silvam quandam transit, Bulgarus
 quidam Romanum esse ratus interfecit. Romanus incolumis mansit, et
 aliquanto post in urbem rediit, ut suo loco dicetur. de quattuor autem
 istis fratribus Davidus quidem statim obiit, Moses autem Serras oppu-
 gnans saxo a muro ictus periit. Aaronem Romanis rebus, ut ferebatur,
 faventem frater Samuelus cum sobole interfecit. solo Bladosthlabo, qui
 etiam Ioannes usurpatur, filio eius erepto a Radomero Samueli filio,
 quem et Romanum vocant. is Samuelus homo bellicosus ac quietis im-
 patiens, nactus licentiam Romanis exercitiis bello adversus Durum oc-

ἀσχολουμένων ἀδείας τυχῶν κατέδραμε πᾶσαν τὴν ἐσπέραν, οὐ μόνον Θράκην καὶ Μακεδονίαν καὶ τὰ τῆ Ἑσσευλονική προδχωρα, ἀλλὰ καὶ Θετταλίαν καὶ Ἑλλάδα καὶ Πελοπόννησον· καὶ πολλὰ φρούρια παρεστήσατο, ὧν ἦν τὸ κορυφαῖον ἡ Λάρισσα, ἧς τοὺς ἐποίκους μετέωκισεν εἰς τὰ τῆς Βουλγαρίας ἐνδοτέρα πανεστίους, 5 καὶ τοῖς καταλόγοις τῶν ἑαυτοῦ κατατάζας στρατιωτῶν συμμάχοις **B** ἔχρητο κατὰ Ῥωμαίων. μετήγαγε δὲ καὶ τὸ λείψανον τοῦ ἁγίου Ἀχιλλεῖου, ἐπισκόπου Λαρίσσης χρηματίσαντος ἐπὶ Κωνσταντίνου τοῦ μεγάλου κὰν τῆ μεγάλῃ καὶ πρώτῃ συνόδῳ παρόντος σὺν Ῥηγίνῳ Σκοπέλων καὶ Διοδώρῳ Τρίκκης, καὶ εἰς τὴν Πρέσπαν ἀπέ- 10 θετο, ἔνθα ἦσαν αὐτῶ τὰ βασιλεια.

Ἀμύνασθαι δὲ τοῦτον ὁ βασιλεὺς τῶν ἐργασμένων γλιχόμενος, ἐπέπερ ἀπεινάξατο τὰς περὶ τοῦ Σκληροῦ φροντίδας, τὰς Ῥωμαϊκὰς ἀθροίσας δυνάμεις αὐτὸς δι' ἑαυτοῦ εἰσβολὴν ἐν Βουλγαρίᾳ ἐδόκει ποιήσασθαι, Βάρδαν τὸν Φωκᾶν ἔτι τῶν σχολῶν 15 δομέστικον ὄντα καὶ τοὺς λοιποὺς εἰσὺς δυνάστας μηδ' ἀξιώσας λόγου. εἰσερχόμενος δὲ ἐν Βουλγαρίᾳ διὰ τῆς παρὰ τῆ Ῥοδόπη καὶ τῷ ποταμῷ Ἐβρω, τὸν μάγιστρον Λέοντα τὸν Μελισσηρὸν κατόπιν εἴασε, τὰς δυσχωρίας φυλάττειν προστάζας· αὐτὸς δὲ **C** τὰ μεταξὺ Τριαδίτζης, ἧτις πύλαι Σαρδικῆ ἐπωνόμαστο, στενὰ 20 διελθῶν καὶ τὰς λόχμας, καὶ ἐν τινι τόπῳ Στοπωνίῳ λεγομένῳ γενόμενος, ἔθετο χάρακα, ἐκεῖσέ τε διανοεῖτο πῶς ἂν ἐπιχειρήσῃ τῆ πολιορκίᾳ τῆς Σαρδικῆς. ἤκούετο δὲ καὶ ὁ Σαμουήλ τὰς κορυ-

6 στρατῶν P 8 Κωνσταντίνου — 10 Τρίκκης add C 17 ἐν κλοισίῳ C
20 post ἐπωνόμαστο C: ἐν ἧ καὶ τῶν δευτικῶν τριακοσίων ἐπισκόπων σύνοδος γέγονε Κώνσταντος τοῦ τῆς δύσεως καὶ Κωνσταντίνου τοῦ τῆς ἀνατολῆς βασιλέως κελεύσει, τῶν υἱῶν τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου 21 στοπονίῳ C

cupatis, totum Occidentem incursionibus vexavit, non Thraciam modo et Macedoniam ac Thessalonicae propinqua, sed Thessaliam quoque, Graeciam et Peloponnesum. ac multa cepit castella, quorum praecipuum Larissa. huius incolas cum totis familiis in intimam transtulit Bulgariam et suorum militum tabulis inscripsit, eorumque opera contra Romanos usus est. avexit etiam reliquias S. Achillei, qui episcopus Larissae fuerat, et Prespae, ubi regiam habebat suam, deposuit.

Proinde Basilus imperator, ut primum Duri negotio se expeditis ulcisci Samneli maleficia cupiens, collectis Romanis exercitibus in Bulgariam ipse ducere statuit, ne communicata quidem re cum Barda Phoca scholarum etiamnum domestico et reliquis orientalibus ducibus. ergo per Rhodopae ac Euro flumini regiones propinquas Bulgariam ingressus magistrum Leonem Melissenum a tergo relinquit, qui angustias custodiret: ipse faucibus et silvis quae sunt ad Triaditzam (olim haec Sardica dicebatur) peragratis, in loco cui Stoponio nomen, castra ponit, ibique de oppugnanda Sardica cogitationes instituit. audiebatur etiam

φὰς τῶν κύκλωθεν ὕρων κατέχων (πρὸς φανεράν γὰρ συμπλοκὴν καὶ ἀγχιμαχὸν ἐδειλία) καὶ πάντοθεν ἐνεδρεύων, εἴ πως δυνηθεῖη βλιάψαι τοὺς ἐναντίους. ἐν ᾧ δὲ ταῦτα ἐγίνετο καὶ τοιοῦτος ἦν τῷ βασιλεῖ ὁ σκοπός, Στέφανος ὁ δομέστικος τῶν σχολῶν τῆς 5 δύσεως, ὃν διὰ τὸ βραχὺ τῆς ἡλικίας Κοντοστέφανον ἐπινόμεζον, ἀπεχθέστατος ὢν Λέοντι τῷ Μελισσηνῷ πρόσεισι νυκτὸς ἤδη D καταλαβούσης τῷ βασιλεῖ, καὶ ἀναζευγνύειν ὡς τάχιστα παρεκάλει, τὰ ἄλλα λογιζόμενον δεύτερα, καὶ τὴν βασιλίδου καταλαβεῖν, ὡς τοῦ Μελισσηνοῦ ἐποφθαλμιῶντος τῇ βασιλείᾳ κάκεισε ἀπίον- 10 τος ἄρτι σὺν τάχει πολλῷ. ἐθρόησεν ὁ λόγος τὸν βασιλέα, καὶ ἀναζυγὴν εὐθέως ἐκήρυσεν. ὁ δὲ Σαμονηλ τὴν ἀσύντακτον ἀναχώρησεν φρυγὴν ὡς εἰκὸς εἶναι ὑποτοπάσας, ἐπεισεσῶν ἀθρόως μετ' ἀλαλαγοῦ καὶ βοῆς τοὺς τε Ῥωμαίους κατέπληξε καὶ φρυγεῖν ἤνάγκασε, καὶ τὸ στρατόπεδον κατέσχε, καὶ τῆς ἀποσκευῆς ἀπά- 15 σης ἐγένετο κύριος καὶ αὐτῆς τῆς βασιλικῆς σκηνῆς καὶ τῶν βασιλικῶν παρασῆμων. μόλις δὲ ὁ βασιλεὺς τὰ στενὰ διελθὼν εἰς Φιλιππούπολιν διασφίεται· ἐν ᾗ γενόμενος, καὶ τὸν Μελισσηνὸν P 696 ἀμετακίνητον εὐρὼν καὶ τὴν ἐμπιστευθεῖσαν αὐτῷ φυλακὴν ἐπιμελῶς τηροῦντα, τῷ Κοντοστεφάνῳ ἐλοιθερεῖτο ὡς ψευσαμένῳ καὶ 20 παραιτῷ γεγονότι τοσοῦτου κακοῦ. οὗτος δὲ μὴ ἐνεγκῶν πρῶως τὴν ἐπιτίμησιν, ἀλλ' ἔτι μᾶλλον τραχυνόμενος καὶ δίκαια συμβουλευῶσαι ἰσχυριζόμενος, ἤνάγκασε τὸν βασιλέα διὰ τὴν ἀνάσχυν-

2 ἀγχιμαχὸν C 3 κλέψαι C 8 τὰ] καὶ τὰ C 11 ἀνα-
 ζευγνύειν margo P, ὑποτοπάσας margo C 12 ὑποτοπάσας C
 ἐπεισεσῶν C 17 φιλιππούπολιν C 18 ἀμετακίνητον C

Samuelum montes qui circumiacent tenere, ab aperto praelio metu abhorrentem, et undique insidias hostis laedendi causa tendentem. dum his intentus est imperator, Stephanus scholarum occidentalium domesticus, quem ob staturae humilitatem Contostephanam appellabant, Leoni Melissenō inimicissimus, nocte se iam intendente imperatorem adit, hortaturque ut omnibus rebus posthabitis motis castris Cpolla recurrat: Melissenum enim inhiare imperio, et ad urbem summa celeritate proficisci. hoc sermone conturbatus imperator statim castra moveri iubet. at Samuelus incompositum hostium discessum pro fuga, ut par erat, habens subito in eos cum clamore ac strepitu irruit, territōsque in fugam coniecit, castris eorum potitur et impedimentis omnibus spaisque adeo imperatoris insignibus. imperator cum aegre per fauces Philippopolis pervenisset, inveniretque Melissenum in sua statione morantem diligenter sibi mandatam obire custodiam, exprobrat mendacium Contostephanō, quod tanti mali causa fuisset. eumque non ferentem placide obiurgationem sed ferociter responsantem et contendentem se recte

τον Ιταμότητα ἀναπηθῆσαι τε τοῦ θρόνου, καὶ τῶν τριχῶν αὐτοῦ καὶ τῆς γενειάδος λαβόμενον κατασπύσαι εἰς γῆν.

Ἰνδικτιῶνος δὲ ιε', ἔτους 593δ', Ὀκτωβρίῳ μηνί ἐγένετο κλόνος μέγας, καὶ κατέπεσον οἰκίαι πολλαὶ καὶ ναοὶ καὶ μέρος τῆς σφαιρας τῆς τοῦ Θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας· ὅπερ πάλιν ὁ βασιλεὺς 5
B φιλοτιμίως ἐπηρωθώσατο, δαπανήσας εἰς μόνας τὰς μηχανὰς τῆς ἀνόδου, δι' ὧν οἱ τεχνῖται ἰσχύμενοι καὶ τὰς ὕλας ἀναγομένας δεχόμενοι ὑποκόδομον τὸ πεπτῶκός, χρυσοῦ κεντηνάρια δέκα.

Οἱ δὲ τῶν Ῥωμαίων μεγαστᾶνες μηνιῶντες τῷ βασιλεῖ, ὁ μὲν Φωκᾶς Βάρδας καὶ τινες σὺν αὐτῷ ὅτι περ εἰς Βουλγαρίαν 10 ἐκστρατεύσας ὑπερεῖδεν αὐτούς, μηδ' ἐν Καρὸς λογισάμενος μοῖρα, ἄλλοι δὲ καὶ ἄλλοι δι' ἄλλους προπηλακισμούς τε καὶ παροινίας, ὁ δὲ μάγιστρος Εὐστάθιος ὁ Μαλεῖνος διὰ τὸ ἀτιμῶς ἀπὸ τῆς εἰρημένης ἐκστρατείας ἀποπεμφθῆναι, συναθροισθέντες ἐν τῷ Χαρσιανῷ κατὰ τὸν οἶκον τοῦ θηθέντος Μαλεῖνου, ιε' τοῦ Αὐγούστου 15 μηνός, τῆς ιε' Ἰνδικτιῶνος, Βάρδαν τὸν Φωκᾶν ἀνεῖπον βασιλέα,
C διάδημά τε περιθέντες αὐτῷ καὶ τὰ λοιπὰ τῆς βασιλείας γνωρίσματα. τούτου δὲ ἀναγορευθέντος ἠγγέλλετο καὶ ὁ Σκληρὸς ἦκων ἀπὸ Συρίας. καθειρχθεὶς γάρ, ὡς εἶπομεν, παρὰ τοῦ Χοσροῦ μετὰ τῶν περὶ αὐτὸν ἐν Βαβυλῶνι ἔμενε τηρούμενος ἐν τῇ φρουρᾷ, 20 πάσης ἐπιμελείας ἐστειρημένος καὶ τῇ ἐκ τῆς καθειρήξεως κακοχηγία καὶ ταῖς τῶν φυλαττόντων παροινίαις τετραχωμένος· ἐξαίφνης δ' ἐπέλαμψεν αὐτῷ τύχη λαμπρά, καὶ τῆς φυλακῆς ἐκβάλλεται σὺν τοῖς ἄμφ' αὐτὸν παραδόξως. οἷῳ δὲ τρόπῳ τῶν δεσμῶν ἤλευ-

8 φρονόμον C

20 φρουρούμενος C

consuluisse, impudenti hominis petulantia irritatus solio desiliens crinibus ac barba arripit et in terram prosternit.

Indictione 15, anno mundi 6494, mense Octobri, terra vehementer concussa multae domus atque templa corruebant et pars sphaerae magnae dei aedis. quam imperator magnifice refecit, impensis in solas machinas quibus fabri insistentes materiam sursum attractam excipiebant et operi adhibebant, centenariis auri decem.

Interim Romani imperii proceres imperatori succensentes, Phocas Bardas et quidam cum ipso, quod Bulgaricam instituens expeditionem ipsos sprevisset nulloque numero habuisset, alii alias ob contumelias, Eustathius magister Maleinus, quod ignominiose a dicta expeditione fuerat dimissus, Charsiani in domo Maleini coeuntes die Augusti 15, indictione 15, Bardam Phocam imperatorem designant diademateque et aliis imperii insignibus exornant. simul nuntiabatur Durum e Syria adventare. is enim a Chosroe, uti exposuimus, in carcerem compactus Babylone in custodia vixerat, omni cura corporis destitutus, carcerisque incommodis et custodum contumeliis divexatus. subito ei affulsit fortuna propitia, ipsumque cum sps carcere eduxit. quo autem modo via-

Φερσώθη, καὶ ὅπως εἰς τὰ Ῥωμαίων ἦθη διεσώθη καὶ ἐπανήλθεν, ἄπεισι λέξων ὁ λόγος.

Τὸ τῶν Περσῶν γένος τὴν ἀρχὴν τῆς βασιλείας ἀφαιρεθὲν **D**
 ὑπὸ τῶν Σαρακηνῶν ἀεὶ μὲν ἐνεκότει τούτοις καὶ ἐνεδομύχει, καὶ
 5 καιρὸν ἐξήτει καὶ μηχανὴν ὅπως τοὺς τὸ κράτος ἔχοντας κατα-
 σπάση καὶ τὴν πάτριον πάλιν ἀναλάβῃ ἀρχὴν· ἦν δέ τις ἐν αὐτοῖς
 ἀτὴρ ἕξ εὐγενοῦς σειρῶς καταγόμενος, Ἰναργος τοῦνομα, λέγειν
 τε δεινὸς καὶ ἄλλως πολεμικὸς καὶ δραστήριος ἄνθρωπος. οὗτος
 τὸν βασιλέα Χοσρόην κατανοήσας ἀνειμένως καὶ φούλως ἄρχοντα,
 10 καὶ νῦν παρεῖναι ὃν ἐζήτουν οἱ Πέρσαι καιρὸν αἰθθεῖς, ἀνυσεῖε
 τε τὸ γένος τῶν Λαχαιμενιδῶν ἕπαν καὶ ἀπόστασιν κινεῖ κατὰ τῶν
 Σαρακηνῶν. προσλαβόμενος δὲ καὶ μισθοφορικὸν ἀπὸ τῶν ἐφῶν
 Τούρκων ἄμφι τὰς εἴκοσι χιλιάδας ἰδῆον καὶ κατέτρεχε τὰ Σαρα-
 κηνῶν, ἄρδην ἀναιρῶν τοὺς ἄλισκομένους καὶ μηδὲ παιδῶν φειδέ- **P 697**
 15 μενος. πρὸς τοῦτον ὁ Χοσρόης πολλάκις καὶ διὰ τῶν οἰκείων
 στρατηγῶν καὶ αὐτὸς δι' ἑαυτοῦ ἀντιπαραταξάμενος ἐν πύσσις
 ταῖς μάχαις ἠτήθη. ἀπογνοὺς οὖν λοιπὸν καὶ εἰδὼς μὴ ὦν ἱκα-
 νὸς ὅπλα ἀπὸ τοῦδε κινήσαι κατὰ Περσῶν, τῶν αὐτοῦ στρατευ-
 μάτων πολλάκις κατακοπέτων καὶ μηδ' ὄνομα στεγόντων ἀκοῦσαι
 20 Περσῶν, εἰς ἐννοίαν ἔρχεται τῶν ἐν τῇ φρουρᾷ Ῥωμαίων, ἐπιλο-
 γισάμενος λίαν ἐμφρόνως ὡς εἰ μὴ τις τῶν ἐπισήμων ἦν καὶ ἐμπα-
 νῶν ὁ καθειργμένος καὶ κατὰ ψυχὴν καὶ σῶμα γενναίως ἔχων,
 οὐκ ἂν τοῦ οἰκείου δεσπότητος κατεξανίστη καὶ ἐς τότε ἀνάγκης
 συνήλασε τοῦτον, καὶ μετὰ ταῦτα φυχὰς καὶ βίον διαντλῶν ἀτυχῆ **B**

1 διεσ. καὶ ἐκ.] ἐπανεσώθη **C**

calis liberatus in Romanas provincias incolumis pervenerit, iam nunc narrabimus.

Persica gens regno a Saracenis exuta nunquam non iis irascebatur, taciteque cogitabat et occasionem dispiciebat eos deiciendi avitamque potentiam recuperandi. erat inter eos quidam stirpe nobilissima ortus Inargus, et eloquentia et bellica re clarus atque strenuus. is Chosroes sentiens dissolute atque inepte imperium gerere, iam nunc quaesitam diu opportunitatem Persis adesse ratus, universam Achaemenidarum gentem ad defectionem a Saracenis concitat, Turcarumque orientalium ad viginti milia mercede conducens, res Saracenorum agit atque fert, si quos cepisset, eos morte multans, ac ne pueris quidem parcens. cum hoc Chosroes saepe ipse, saepe per duces suos praeliatus semper succubuit. desperata iam re, ac porro sentiens se arma contra Persas ferre non posse, cum saepe concisi ipsius exercitus iam ne nomen quidem Persarum audire sustinerent, Romanorum, quos captivos detinebat, recordatur. subitoque ei prudenter admodum ratiocinari, nisi Sclerus illustrius unus esset ac summorum virorum et animi corporisque fortitudine praestans, nunquam eum profecto contra dominum suum insurre-

ὑπὸ τοσούτων καὶ τηλικούτων ὡς βασιλεὺς ἀνυμνεῖται. κοινολο-
γησάμενος μετὰ τῆς ἑαυτοῦ γερουσίας ἐκβάλλει τε τὸν ἄνδρα τοῦ-
τον καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ τῆς φυλακῆς καὶ πάσης ἐπιμελείας κατ-
αξιοῖ, καὶ τελευταῖον τὴν περὶ τοῦ πολέμου προσφέρει ἀξίωσιν.
Φρυπτομένου δὲ κατ' ἀρχὰς τοῦ Σκληροῦ, καὶ μετ' εἰρωνείας 5
πῶς ἂν δυνηθεῖεν λέγοντος ὅπλα κινήσαι ἄνδρες ἐν τοσούτῳ καιρῷ
καθειργμένοι καὶ κατακόρως μετασχόντες τῶν ἐκ τῆς φρουρᾶς
κακοπαθειῶν, ὁ Χοσρόης καὶ πάλιν ἐνέκειτο, καὶ χρήματα λαβεῖν
αὐτὸν ἐκέτευεν ἀριθμοῦ διεκπίπτοντα καὶ στρατεύματα πλήθει τε
C ἄπειρα καὶ λαμπρὰ ταῖς παρασκευαῖς, καὶ στρατηγήσαι τὸν πόλε- 10
μον, καὶ μὴ μνησικακῆσαι τῆς καθειρήσεως, ὡς δυναμένου καὶ
αὐτοῦ τοῖς μετὰ ταῦτα καλοῖς καὶ ταῖς φιλοφροσύναις ἐπηλυγᾶσαι
τὰ προσθάσαντα κακὰ καὶ τὰς ἐκ τῆς φυλακῆς ἀηδίας. πείθεται
τὸ τελευταῖον ὁ Σκληρός, καὶ ἐκτελέσειν ὑπέσχετο τὸ κεκελευσμέ-
νον. στρατεύματα μέντοι λαβεῖν Ἀράβων ἢ Σαρακηνῶν ἢ ἑτέρων 15
ἔθνων τῶν τῷ Χοσρόῃ ὑποκειμένων οὐδ' ὅλως ἠνέσχετο, τὰς δὲ
φυλακὰς τῶν ἐν Συρίᾳ πόλεων ἀναζητῆσαι ἤξιωσε, καὶ τοὺς ἐν
αὐταῖς κρατουμένους Ῥωμαίους ἐξαγαγεῖν καὶ καθοπλῆσαι, μετὰ
τούτων καὶ οὐκ ἄλλως λέγων εἶναι δυνατὸν αὐτῷ τὸν πρὸς τοὺς
D Πέρσας ἀνυδέξασθαι πόλεμον. ἐδέξατο ὁ Χοσρόης τὸν λόγον, καὶ 20
αἱ φυλακαὶ ταχὺ ἀνεψῆγγοντο, καὶ οἱ ἐν αὐταῖς ἡλευθεροῦντο Ῥω-
μαῖοι, καὶ συνηθροίσθησαν ἀπὸ τούτων ἄνδρες ὁμοῦ τρισχιλιο-
οὺς εἰς βυλανεῖα ἐκδοὺς καὶ τὸν ἐκ τῆς καθειρήσεως ῥύπον ἀπο-
καθάρας, ἐσθῆσί τε καὶ περιβολαῖς καιναῖς ἀμφιβάσας, καὶ ἐκάστῳ

8 καὶ ante κάλιν om C

20 αἰρεῖσθαι C

22 ὁμοῦ om C

cturum, eumque in tantas angustias compulsurum, neque deinde exsuli
et infelicem toleranti vitam tot tantosque viros imperatorium honorem
habituos fuisse. ergo re cum suo senatu communicata Durum et comi-
tes eius e carcere educit omnique cura reficit, tandemque ab eo petit
ut sibi in Persis debellandis operam navet. simulanter initio Durus id
recusavit, causatus viros tanto tempore in custodia detentos carcerisque
aerumnis attritos non posse arma ferre. Chosroes autem magis magis-
que instabat, flagitabatque ut pecuniam innumeram et exercitus nume-
rosissimos splendideque instructos acciperet et bellum in Persas gereret,
neque iniuriarum meminisset et carceris molestiarum, quas ipse in po-
sterum amplissimis meritis esset aboliturus. tandem ergo Durus annuit
et belli administrationem in se recipit. neque vero Arabes aut Sarace-
nos aut alios Chosroi subditos populos ducere sustinet, sed Syriacarum
urbium perlustrari iubet carceres, et qui in iis detinebantur captivi Ro-
mani educi atque armari, hoc et nullo alio exercitu se rem contra Per-
sas gesturum affirmans. placuit consilium Chosroi, moxque aperti car-
ceres, educti Romani, atque hoc modo ad tria virorum milia collecta.
quos Durus in balnea misit, sordibusque et squalore in vinculis contra-

τὴν προσήκουσαν καὶ ἀρκοῦσαν δοῦς παντευχίαν, ὁδηγὸς τῆς ὁδοῦ λαβὼν ἕξεισι μετ' αὐτῶν κατὰ τῶν Περσῶν. γενομένης δὲ ἀντιπαρατάξεως, καὶ μετὰ ῥύμης σφοδρῆς τῶν περὶ τὸν Σκληρὸν ἐπιθεμένων τοῖς Πέρσαις, ἐκείνοι τῷ ξένῳ τῆς καθοπλίσεως καὶ 5 τῷ ἀήθει τῆς φωνῆς καὶ τῷ ἀγνώστῳ τῆς παρατάξεως, τὸ δὲ πλεον καὶ τῇ ῥαγδαίᾳ φορᾷ καὶ ῥύμῃ τῶν Ῥωμαίων καταπλεγν-
τες τρέπονται κατὰ κράτος καὶ πίπτουσι πανσὺδί, ὡς μηδ' ἄγγελον (τοῦτο δὴ τὸ τοῦ λόγου) περιλειφθῆναι τῆς σύμφορῆς, πε- P 698
σόντος καὶ αὐτοῦ Ἰνάργου κατὰ τὴν προσβολήν. λείαν δ' ὅτι
10 πολλὴν περιβαλόμενοι καὶ ἵππους συχνοὺς οὐκέθ' ὑποστρέψαι πρὸς Χοσρόην ἔγνωσαν, ἀλλὰ τῆς ἐπὶ Ῥωμαίους ἀγούσης ἀψύμμενοι καὶ συντόνῳ χρησάμενοι τῇ ὁδοιοπορίᾳ ἔλαθον διαδράντες καὶ εἰς τὰ σφέτερα ἤθῃ διασωθέντες. ἕτερος δὲ λόγος ἔχει ὡς μετὰ τὴν κατὰ Περσῶν νίκην ἐπανελθόντας ἐδέξατο φιλοφρόνως αὐτοὺς ὁ
15 Χοσρόης, καὶ ἐπεὶ μετ' ὀλίγον τὸ τῆς ζωῆς αὐτὸν ἐφθασε τέλος, ἐπέσκηψε τῷ υἱῷ καὶ ὁμωνύμῳ καὶ μετ' αὐτὸν βασιλεῖ συμμυχίαν δοῦναι τοῖς Ῥωμαίοις καὶ οἴκαδε πέμψαι. καὶ ὁ μὲν Σκληρὸς ἐνὶ τῶν εἰρημένων τρόπων τὴν Ῥωμαίων καταλαμβάνει γῆν, εὐρῶν B
Βάρδαν τὸν Φωκᾶν ὡς βασιλεῖα ἀνευφημούμενον, καὶ αὐτὸς ὁμοίως
20 παρὰ τῶν συνόντων ἀνευφημούμενος.

Ὅτι δὲ τὰ πράγματα εὐρηκῶς διακείμενα διάφορος ἦν καὶ ποικίλος ταῖς γνώμαις· ἑαυτὸν μὲν γὰρ ἀσθενέστατον ἔκρινεν εἰς τὸ καθ' ἑαυτὸν μόνον συνέχειν καὶ διακρτεῖν τὴν ἀποστυσίαν·

7 πασσὸδι C, πασσρατὶ margo
11 ἔγνωσαν om C

10 περιβαλλόμενοι libri

cto ablutis novis vestibus induit, armatosque ut cuiusque rationes postulabant, ductoribus itineris adscitis, hunc exercitum in Persas ducit. ubi adversis signis pugna inita est, Romani acrem impetum in Persas dant. qui et ignoto armorum genere et insueta voce ac non ante visa ordinum ac pugnae ratione, praecipue vero violentia incursus perterriti, fusi et ad unum omnes caesi sunt, ne nuntio quidem, ut est in proverbio, cladis relicto. ipse etiam Inargus in prima acie cecidit. Romani ingentem praedam et plurimos equos adepti nequaquam ad Chosroem revertendum sibi duxerunt, sed viam quae in Romanam ducit dicionem ingressi magnis itineribus clam Saracenis effugerunt, inque eam pervenerunt. alius fertur sermo, Romanos victis Persis ad Chosroem rediisse et humaniter fuisse exceptos. eum paulo post vita excedentem Chosroi filio et successori suo mandasse ut Romanos adhibito praesidio in patriam deducat. sive hoc sive illo modo, in Romanos quidem fines pervenit Durus. cumque Bardam Phocam esse imperatorem designatam inveniret, ipse quoque a suis est salutatus imperator.

Cum autem in hunc rerum statum incidisset, in varias admodum partes animum cogitationibus distraxit. nam se quidem solum ad obti-

προσχωρήσαι δὲ τῷ Φωκᾷ ἢ τῷ βασιλεῖ λίαν ἀγεννὲς ᾤθηται καὶ ἄνυδρον. πολλὰ γοῦν γνωματεύσας μετὰ τῶν συνόντων, τέλος τὸ μὲν μόνος ἀνευφημῆσθαι ὡς βασιλεὺς παρύβολον καὶ ἄλυσσι-
 C λές διὰ τὸ ἀδύνατον ἐλογλίζετο, ἐνὶ δὲ προσφοιτῆσαι τῶν δυναστῶν καὶ τοῦ ἐτέρου καταφρονῆσαι κατεγίνωσκε διὰ τὸ τοῦ μέλλοντος 5 ἄδηλον. ἔγνω οὖν κατὰ τὸ δυνατὸν καὶ ἄμφω προσκτήσασθαι τὰς ἀρχάς, ἵν' ἐξ ἀποτυχίας τὴν ἐτέραν ἔχη βοηθὸν καὶ συλλή-
 πτορα. γράμματα μὲν οὖν αὐτὸς ἐπέμπευε πρὸς τὸν Φωκᾶν, κεινοπραγίαν ἔξιτιῶν καὶ τῆς βασιλείας διανομήν, εἰ καταγωνί-
 σουσθαι δυνήθειεν τὸν βασιλέα. λάθρῃ δὲ Ῥωμανὸν τὸν υἱὸν 10 ἐπέμπευε πρὸς τὸν βασιλέα ὡς τάχα αὐτομολήσαντα, λίαν ἐντρα-
 χῶς λογιζάμενός τε καὶ κρίνας, ἵν' εἰ μὲν ὁ Φωκᾶς ὑπερέχη, αὐ-
 D τὸς εἴη σωτὴρ τοῦ παιδός, εἰ δ' ἐπικρατέστερα τὰ τοῦ βασιλέως ὑπάρξει, αὐτὸς δι' ἐκείνου παραιτηθεὶς τοῦ κινδύνου ἴσχυε. καὶ ὁ μὲν Ῥωμανὸς δόκησιν φηγῆς πυρασχῶν ἄπεισι πρὸς τὸν 15 βασιλέα· ὃν οὕτως φιλοφρόνως ἄγαν δεξάμενος καὶ περιχαρῶς μύγιστρόν τε εὐθὺς ἐτίμησε καὶ συμβούλῳ διὰ παντὸς ἐν τοῖς πολέμοις ἐχρήτο. καὶ γὰρ δὴ μετὰ τὴν εἰς Συρίαν ὑποχώρησιν τοῦ Σκληροῦ τῶν φροντῖδων ὁ βασιλεὺς ἀπαλλαγείς καὶ τῶν διω-
 κήσεων ἀπτόμενος ἀνδρικώτερον, ἐπεὶ ἔγνω τὸν παρακοιμώμενον 20 μὴ ἀρεσκόμενον τοῖς δρωμένοις ἀλλ' ὑποτονθορούζοντα καὶ δεινὰ δράσειν, εἰ καιροῦ λάβοιτο, ἐλπίζόμενον, τοῦτον μὲν κατάγει τῆς

11 τὸν om C

nendum imperium videbat nequaquam satis habere virium, et vel Phocas vel imperatori se adiungere indignum indicabat effeminatum hominis facinus. re diu multumque deliberata cum suis decrevit, si solus imperium sibi vindicaret, eum conatum, quia teneri propositum nullo modo posset, nimis temerarium inutilemque fore: tum rerum dubio exitu alteri se eorum penes quos summa erat coniungere, altero spreto, esse periculosum. itaque sibi, quantum eius fieri posset, utrumque conciliandum, ut alterutro successu carente apud alterum locum haberet et auxilium. ergo literis ad Phocam missis societatem cum eo imperatoris opprimendi imperiique partitionem secure inire significat. occulte autem Romanum filium, simulato eum transfugisse, ad imperatorem mittit, callidissime hoc meditatus, ut sive Phocas vicisset, filio ipse veniam impetraret, sive imperatoris res praevaluissent, filii deprecatione periculum evitaret. Romanus ergo simulato perfugio ad imperatorem abit, ab eoque benignissime et cum gaudio acceptus, statim magistrerii ad dignitatem evectus, apud eum in summo deinceps honore fuit habitusque in bellis consiliarius. etenim imperator Duro in Syriam profecto sollicitudine liberatus, cum rerum administrationi impensius sese daret, Basilium cubicularium, sentiens eum sua acta improbare et mussare atque haud dubie occasionem aliquando nactum facinus atrox contra se ausurum, aula di-

ἔξουσίας καὶ οἴκοι μένειν προστάττει, αὐθις δὲ μὴ ἡρεμοῦντα ὄρων ἄλλ' αἰεὶ μελετῶντα ἀλλόκοτα καὶ τὴν προτέραν ἀπειληφέναι P 699
 σπεύδοντα ἔξουσίαν ὑπερβόριον ἀνὰ τὸ Στεγὸν τίθησιν, ἀφελόμενος
 καὶ τὰ πλείω τῆς οὐσίας αὐτοῦ, ὡς μὴ κεχορηγημένην ἔχων ὕλην
 5 φθάσαι τι δοῦσαι τῶν ἀνηκέσιων· αὐτὸς δὲ τῆς ἕξ αὐτοῦ μονω-
 θεῖς συμβουλῆς, καὶ φίλων δεόμενος καὶ συνεργῶν ἐν ταῖς περι-
 στάσεσι, τότε γνησίως τὸν Ῥωμανὸν προσεδέξατο, ἄνδρα εἰδῶς
 ἐντριχῆ καὶ δραστήριον καὶ τὰ πολεμικὰ ἰκανώτατον.

Βάρδας δὲ ὁ Φωκᾶς ὡς τὴν τοῦ Σκληροῦ ἐπάνοδον προσαγ-
 10 γελθεῖσαν ἐπύθετο, γράμματά τε ἐκπέμπει αὐτὰ ἐκεῖνα δηλοῦντα
 τὰ ἐκείνω πρὸς τρόπον, καὶ ὄρκους ἐπιστοῦτο τὰς ὑποσχέσεις,
 “εἰ τῶν ἠλπισμένων τύχωμεν” λέγων, “σὺ μὲν ἄρξεις Ἀντιοχείας B
 καὶ Φοινίκης καὶ Κοίλης Συρίας καὶ Παλαιστίνης καὶ Μεσοποτα-
 μίας, ἐγὼ δὲ ἄρχων ἔσομαι τῆς βασιλίδος αὐτῆς καὶ τῶν ὑπολο-
 15 πων ἔθνων.” δεξιόμενος δὲ περιχαρῶς ὁ Σκληρὸς τοὺς λόγους,
 καὶ τοῖς ὄρκους θαυρήσας, ἄπεισιν ἐν Καππαδοκίᾳ πρὸς τὸν Φω-
 κᾶν ὡς τύχα πληρώσων τὴν κοινοπραγίαν. ἐκεῖνος δὲ τοῦτον
 ἔνδον τῆς σαγήνης λαβῶν ἀπαμφιέννυσί τε τὰ τῆς βασιλείας πα-
 ράσημα καὶ εἰς τὸ φρούριον τὸ Τυροποιδὸν ἐκπέμπει, φρουρὰν
 20 οὐκ ἀγεννῆ περιστήσας αὐτῷ. αὐτὸς δὲ μέρος τοῦ στρατοῦ παρα-
 σχῶν Καλοκυρῷ πατρικίῳ τῷ Δελφηνῷ ἐκπέμπει κατὰ τὴν ἀντί-
 πορθμον τῇ βασιλίδι Χρυσόπολιν. τὸ δὲ λοιπὸν ἅπαν τῆς στρα- C

6 συγγενῶν P 7 ἄνδρα τε εἰδῶς νευνεχῆ C 11 ἐπὶ τοῦτο C
 22 στρατηγίας P

moverat domique suae se continere insserat. rursus videns hominem non quiescere, sed semper mala consilia meditari ac de pristina potentia recuperanda cogitare, in Stenum relegarat, ademptis etiam plerisque facultatibus: nam sumptibus suppeditantibus grave aliquod moliri posset flagitium. proinde huius consiliis destitutus, amicisque opus habens quorum fidei temporibus dubiis se crederet, vere tunc Romanum amplexus est, virum sciens esse versutum ac strenuum et bellica re praestantissimum.

Bardas verb Phocas ubi de reditu Duri cognovit, literas ad eum mittit, hoc ipsum quod volebat Durus interposito etiam iureiurando offerentes. promittebat autem, re ex animi sententia confecta, se Duro Antiocheae Phoeniciae Coelesyriae Palaestinae et Mesopotamiae imperium cesserum, sibi Cpoli et reliquis gentibus servatiss. laetus admodum has condiciones accepit Durus; iureiurandoque fidem adhibens, in Cappadociam ad Phocam abiit, ut quod de societate componenda reliquum erat perficeret. is cum eum in nassam illexisset, insignibus imperii exutum in castellum Tyropaeum mittit, valida septum custodia. inde partem exercitus Calocyro Delphinae patricio tradit, et ad Chrysopolin, quae ab altera freti parte contra Cpolin sita est, mittit: ipse

τιῆς ἄγων μεθ' ἑαυτοῦ κάτεισιν εἰς Ἀβυδον, ἐλπίσας οὕτω κατεχομένων τῶν στενῶν πεπεισμένους ἐνδεῖα παρυστήσεσθαι τοὺς πολίτας. ὁ δὲ βασιλεὺς πολλὰ παρακαλέσας τὸν Δελφινῶν ἀπανασιτῆναι τῆς Χρυσοπόλεως καὶ μὴ ἀντιμέτωπον τῇ βασιλίδι ποιῆσθαι στρατοπεδεῖαν, ὡς οὐκ ἔπειθε, πλοῖα πυρασκευάσας νυκτὸς 5 καὶ τούτοις ἐμβιβάσας Ῥῶς (ἔτυχε γὰρ συμμαχίαν προσκαλεσάμενος ἕξ αὐτῶν, καὶ κηδεστήν ποιησάμενος τὸν ἄρχοντα τούτων Βλαδιμηρόν ἐπὶ τῇ ἑαυτοῦ ἀδελφῇ Ἄννῃ), περαιοθεὶς μετ' αὐτῶν

D ἀνοήτως ἐπιτίθεται τοῖς ἐχθροῖς καὶ ῥᾶον χειροῦται. τὸν μὲν οὖν Δελφινῶν ἐπὶ ξύλου κρεμᾶ κατ' ἐκείνον τὸν τόπον ἐνθαπερ εἶχε 10 τὴν σκηνὴν πεπηγμένην, τὸν δὲ ἀδελφὸν τοῦ Φωκᾶ Νικηφόρον τὸν τυφλὸν φρουρᾶ παραδίδωσι, καὶ τοῖς λοιποῖς τοῖς ἀλοῦσι ποινὴς ἐπιθεὶς τὴς δοκούσας ὑπέστρεψεν εἰς τὴν βασιλίδαν.

Ὁ δὲ Φωκᾶς τὴν Ἀβυδον καταλαβὼν ἐπιμελῶς ἐπολιόρκει, ῥωμαλέως ὑφισταμένων καὶ τῶν ἔνδον τὴν πολιορκίαν, τοῦ δρουγ- 15 γαρίου τῶν πλωτῶν Κυριακοῦ προεκπιμφθέντος παρὰ τοῦ βασιλέως καὶ τοὺς ἔνδον παραθαρρύνοντος. μετὰ μικρὸν δὲ ἐπερωσώθη καὶ Κωνσταντῖνος ὁ τοῦ βασιλέως ἀδελφός, κατόπιν δ' ἀφίκετο καὶ αὐτὸς ὁ βασιλεὺς· ὧν περαιοθέντων ὁ Φωκᾶς μέρος μὲν τῆς στρατιᾶς προσεδρεύειν ἐπέταξε τῇ τῆς Ἀβύδου πολιορκίᾳ, αὐτὸς 20

P 700 δὲ τοῖς λοιποῖς τοῦ στρατοῦ ἀντιπαρατάττεται τοῖς βασιλεῦσι. καὶ μελλούσης ἤδη ἀρχὴν λαμβάνειν τῆς μάχης ὁ Φωκᾶς τοῦ ζῆν ἀγεννῶς τὸ γενναίως ἀποθανεῖν εὐγενῶς προκρίνας, τὸν βασιλέα θεασάμενος πόρρωθεν τῆδε κάκεισε καθιππαζόμενον καὶ τὰς τῶν

cum reliquo Abydum petit, sperans hoc modo angustiis occupatis se Cpolitanois rerum necessariorum inopia subacturum. imperator multis frustra hortatus Delphinam ut a Chrysopoli decederet neque castra e regione urbis haberet, noctu navibus adornatis Rossos imponit (nam ab his suppetias impetraverat, quod sororem suam Annam Bladimero eorum principi matrimonio coniunxisset), cumque his non sentiente hoste freta traiecit, eos adortus nullo negotio opprimit. Delphinam in palo suffigit eo ipso loco, ubi tabernaculum is defixerat: fratrem Phocae Nicephorum caecum in custodiam dat, et reliquis captivis suo arbitrata punitis Cpolin redit.

Interim Phocas Abydum summa opera oppugnabat, oppidanis fortiter se defendentibus: nam drungarius rei navalis Cyriacus praemissus erat, qui oppidanorum animos confirmaret. paulo post traiecit ad Abydum Constantinus imperator, et subsecutus est statim frater eius Basilius. his ita gestis, Phocas parte exercitus ad obsidionem Abydi relicta, cum reliqua parte imperatoribus occurrit. iam ad pugnam consequendam nihil praeter classicum requirebatur, cum Phocas honeste potius oppetendam mortem quam turpiter vivendum ratus, cum videret imperatorem eminus hinc inde oboequitantem ordinesque suorum instruentem

οικείων διακοσμοῦντι τάξεις καὶ παραθαρρύνοντα, καὶ πρὸς ἑαυ-
 τὸν λογισάμενος ὡς εἰ τούτου ἐπιτυχῆς γένηται, ῥῆθον ἂν καὶ τοῦς
 λοιποὺς καταγωνιεύεται, τὸν ἵππον μυωπίσας ῥαγδαίως ἔκετο κατ'
 αὐτοῦ, τὰς ἐναντίας φάλαγγας διακόπτων καὶ ἀνυπόστατος τοῖς
 5 πᾶσι φαινόμενος. ἤδη δὲ τῷ βασιλεῖ προσεγγίζων εὐθὺς ὑποστρέ-
 φει καὶ εἷς τινα λόφον ἄνεισι, καὶ τοῦ ἵππου ἀποβάς καὶ πρὸς γῆν
 ἐκτείνας ἑαυτὸν ἀπέλιπε τὴν ζωὴν, εἴτε παρὰ του τῶν στρατιωτῶν B
 ἐν τῷ ἀτάκτως φέρεσθαι καιρίαν τυπείς, εἴτε καὶ ἄλλως ἀπὸ σω-
 ματικῆς ἀταξίας κατεργασθεῖς· πληγὴν μέντοι οὐδ' ὄλως εὐρέθη
 10 ἐν τῷ σώματι ἔχων, καὶ διὰ τοῦτο ὁ λέγων λόγος δηλητηρίῳ αὐ-
 τὸν ἀναιρεθῆναι κρατεῖ. φέρεται γὰρ ὅτι Συμῶν ὁ πιστικώτα-
 τος τῶν Θεραπόντων αὐτοῦ, δώροις ὑπὸ βασιλέως ἀναπεισθεῖς,
 φαρμάκιον τοῦτον ἀπέκτεινεν. εἰώθει γὰρ ὁ Φωκῆς ἐν τῷ πολέμῳ
 ὕδατος ψυχροῦ πρὸ τῆς συμπλοκῆς ἀπογεύεσθαι· ὃ κὰν ταύτη
 15 τῇ συμβολῇ ποιήσας ἔλαθε συγκαταπιὼν τῷ ὕδατι καὶ τὸ δηλητή- C
 ριον. ἐπὶ πολὺν δὲ χρόνον ἐν τῷ λόφῳ κείμενος τοῦ Φωκῆ ὦντο
 πάντες διὰ τινα σωματικὴν μαλακίαν ἀναπαύσει μικρῶ ἑαυτὸν ἐκ-
 δεδωκέναι· ὡς δὲ ἐχρόνιζε κείμενος καὶ προσελθὼν τις νεκρὸν αὐ-
 τὸν εὔρε καὶ ἀναυδὸν καὶ διεγνώσθη τοῖς πᾶσιν ὁ τούτου θάνατος,
 20 οἱ μὲν ἀποστάται εὐθὺς εἰς φυγὴν ὤρμησαν, τὰ δὲ τοῦ βασιλέως
 ἐπερρώσθη στρατεύματα, καὶ ἐδίωκον ἀμεταστρεπτεῖ, καὶ ζω-
 γροῦνται μὲν Λέων καὶ Θεόγνωστος οἱ Μελισσηνοί, Θεοδόσιος ὁ
 Μεσανύκτης καὶ ἄλλοι πολλοί. οὗς μεθ' ἑαυτοῦ ὁ βασιλεὺς εἰς

et animos dictis roborantem, secum cogitans, siquidem hunc deiecisset, se reliquis facile victoriam erepturum, calcitribus adacto equo per ad-versos ordines tanto impetu in imperatorem fertur ut eum subsisti posse nemo putaret. cum autem non procul iam ab imperatore abesset, subito conversus in quendam tumulum evadit, ibique ab equo descendit, et humi exporrectus expirat. de morte eius varia ferantur. quidam, dum per hostes in composito impetu ruit, letale vulnus accepisse putant, alii absque hoc ob corpus negligentius curatum periisse. certe nullum pla-gae signum in cadavere eius exstitit; quo fit ut veneno extinctum fuisse fama obtinuerit. aiunt enim Simeonem, cui omnium famulorum maxime fidebat, ab imperatore muneribus corruptum aquam poturo cum praelium iniret (omnibus enim praeliis consuevisse Phocam ante confi-ctum frigidam bibere) venenum letale iaiecisse, idque ab eo simpli cum aqua hanstam. cum aliquamdiu in tumulo isto iacuisset Phocas, universi putabant eum ob corporis aliquem languorem quieti se aliquantulum de-disse. sed cum diutius iaceret et aggressus quidam mortuum eum de-prehendisset ac de morte eius rumor increbuisset, statim eius milites fugae se dederunt; et imperatoris copiae animis auctae pertinacissime eos insecutae sunt. inter captivos fuisse Leo Theognostusque Melissen, Theodosius Mesanyctes, et alii multi, quos Basilius imperator secum in

τὴν πόλιν εἰσαγαγὼν διὰ μέσης ἐθριάμβευσε τῆς ἀγορᾶς ὄνοις
 D ἐφεξομένους, μόνου φεισάμενος Λέοντος τοῦ Μελισσηνοῦ. λέγε-
 ται γὰρ οὗτος ἐπὶ τῆς πυρατάξεως τῷ οἰκίῳ ἀδελφῷ Θεογνώστῳ,
 ἐπιχλευάζοντι τοὺς βασιλεῖς καὶ ὕβρεις ἀπρεπεῖς ἐς αὐτοὺς ἀπορ-
 ριπτοῦντι, ἐπιτιμῆσαι τε μετὰ δακρύων πολλά, καὶ παρακαλέσαι 5
 παύσασθαι τῆς ἀθυροστομίας καὶ μὴ ἀναιδῶς ἐνυβρίζειν εἰς τοὺς
 οἰκίλους δεσπότας, ἐπεὶ δὲ μὴ ἔπειθε, καὶ τὸν σειρομάστην ἐκ-
 τεῖνας δοῦναι τούτῳ πολλὰς, ὥστε καὶ τὸν βασιλεῦ θεωρὸν ὄντα
 τῶν γινομένων ἀνεπιῖν πρὸς τοὺς παρόντας "ἴδετε, ὧ οὔτοι, ἀφ'
 ἐνὸς ξύλου καὶ σταυρὸν καὶ πτόον." διὰ ταύτην οὖν τὴν αἰτίαν 10
 λέγεται τῷ Λέοντι συγχωρηθῆναι τὸν θρίαμβον.

P 701 Ἄρτι δὲ τοῦ Φωκᾶ ἀποθανόντος κατὰ τὸν Ἀπριλλιον μῆνα
 τῆς δευτέρας Ἰνδικτιῶνος τοῦ ςυϛ' ἔτους, καὶ τῆς κατ' αὐτὸν
 ἀποστασίας διαλυθείσης, ἀδείας λαβόμενος ὁ Σκληρὸς πάλιν ἀνε-
 λάμβανεν ἑαυτὸν καὶ τὴν προτέραν ἐσωμάσκει ἀποστασίαν. ὅπερ 15
 πυθόμενος ὁ βασιλεὺς γράμμασι παρήνει κόρον λαβεῖν τῆς τῶν
 Χριστιανικῶν χύσεως αἱμάτων, ἀνθρώπων καὶ αὐτὸν ὄντα καὶ θά-
 νατον προσδεχόμενον καὶ κρίσιν, καὶ ὅψέ ποτε μεταμαθεῖν τὸ
 συμφέρον, καὶ τὸν ἐκ θεοῦ δεδομένον ἄρχοντα ἐπιγνώναι. τού-
 τοις δὲ τοῖς γράμμασι μαλαχθεὶς ἐκεῖνος, καὶ πίστεις λαβὼν ὡς 20
 οὐδὲν ὑποστήσεται φλαῦρον, κατατίθεται τὰ ὄπλα καὶ τῷ βασιλεῖ
 B σπένδεται, κουροπαλάτης τιμηθεὶς. οὐ μέντοι γε καὶ ὀφθαλμοῖς
 τὸν βασιλέα θεάσασθαι ἠξιώθη· κατὰ γὰρ τὴν ὁδὸν ἀορασίᾳ

17 χριστιανῶν C

urbem advectos per medium forum in triumpho duxit, asinis impositos.
 solum in hac re eximium habuit Leonem Melissenum. is enim fertur,
 cum iam acies instruerentur, Theognostum fratrem suum subsannantem
 et turpibus maledictis insectantem imperatores lacrimans graviter ob-
 iurgasse, et linguae ista petulantia abstinere iussisse, neque ita impu-
 denter dominis suis conviciari; cumque is non obtemperaret, seiomasta
 intentato aliquot ei plagas imposuisse. atque ipsum imperatorem haec
 spectantem praesentibus dixisse "videtisne ex eodem ligno crucem et
 ventilabrum?" et hanc fuisse causam cur Leonem in triumpho non
 duceret.

Enimvero Phoca Aprilis mense mortuo, indictione secunda, anno ab
 origine rerum 6497, eiusque rebellionē compressa, Durus libertatem
 consecutus se ipsum recollegit, et pristinum conatum persequi coepit.
 quod ubi rescivit imperator, per literas eum hortatur ut tandem Chri-
 stiani sanguinis fundendi finem faciat homo et in iudicio vitae gestae
 rationem redditurus. vel sero intelligat quid expediat, et magistratum
 sibi divinitus praelatum agnoscat. his literis Durus emollitus, cum ei
 fide publica de impunitate cautum esset ac securitate, et curopalatae
 dignitas in ipsum collata, cum imperatore in gratiam rediit. non tamen
 dignatus eum deus est ut oculis suis imperatorem intueretur: nam in

πληγείς τὴν ὀρατικὴν ἀπέβαλεν αἰσθησιν καὶ τυφλὸς ἐσήχθη πρὸς βασιλέα. ὃν χειραγωγούμενον ἐκείνος Θεασόμενός φησι πρὸς τοὺς παρόντας “ὃν ἐφοβούμεν καὶ ἔτρεμον, χειραγωγούμενος ἔρχεται.”

- 5 Ἀπολυθεὶς δὲ τῶν ξυμφυλίων πολέμων καὶ φροντίδων ὁ βασιλεύς, πῶς ἂν διάδηται τὰ κατὰ τὸν Σαμουήλ ἐσκόπει καὶ τοὺς λοιποὺς τοπάρχας, οἵτινες ταῖς ἀποστασίαις ἐνασχολουμένου ἄδειων ἐλληφότες οὐ μικρὰ τὰς τῶν Ῥωμαίων ἐπικρατείας ἐλύπησαν. ἔξισιν οὖν εἰς τὰπι Θράκης καὶ Μακεδονίας χωρία, καὶ κάτεισιν
- 10 εἰς Θεσσαλονίκην, ἀποδώσων τὰ εὐχαριστήρια τῷ μεγαλομάρτυρι C Δημητρίῳ· ἐκεῖσε τε Γρηγόριον μάγιστρον τὸν Ταρωνίτην ἄρχειν λιπῶν, δούς αὐτῷ καὶ στρατὸν ἀξιόμαχον ἐφ’ ᾧ εἴργειν καὶ ἀνακόπτειν τὰς ἐπιδρομὰς τοῦ Σαμοιήλ, αὐτὸς ὑποστρέψας κὰν τῇ βασιλίδι γενόμενος ἄνεισιν εἰς Ἰβηρίαν· ἤδη γὰρ καὶ ὁ κουροπα-
- 15 λάτης ἐτεθνήκει Δαυβίδ, κληρονόμον τῶν αὐτῷ προσηκόντων γράψας τὸν βασιλέα. ἐκεῖσε δὲ γενόμενος, καὶ τὴν δοθεῖσαν αὐτῷ κληρονομίαν καταστησάμενος, καὶ τὸν τοῦ κουροπαλάτου Δαυβίδ Γεώργιον τὸν τῆς ἐνδοτέρω Ἰβηρίας ἄρχοντα τοῖς οἰκείοις ἀρκεῖσθαι πείσας καὶ μὴ ἐπιβαίνειν τοῖς ἄλλοτρίοις, σπεισάμενός τε
- 20 αὐτῷ καὶ ὄμηρον ἐλληφῶς τὸν τούτου υἱόν, ἄπεισιν εἰς Φοινίκην, ἔχων μεθ’ ἑαυτοῦ καὶ τοὺς ἐν τῇ κατ’ αὐτὸν Ἰβηρίᾳ κατὰ γένος D πρωτεύοντας, ὧν ἦσαν κορυφαῖοι ὁ Πακουριάνος καὶ Φεβδάτος ἠ καὶ Φέρσης οἱ ἀντάδελφοι, οὓς καὶ εἰς τὸν τῶν πατρικίων ἀνεβί-

10 μάρτυρι C

itinere visus sensum amisit, caecusque ad Basilium est introductus. et is conspecto Duro dixisse fertur adstantibus “quem ita metuebam ut contremiscerem, is aliorum manibus deductus venit.”

Civilium bellorum mole ac curis liberatus imperator de ulciscendo Samuele aliisque regulis consilia iniit; qui ipso rebellionibus occupato licentiam nacti haud exigua damna Romano imperio intulerant. exit ergo in Thraciam et Macedoniam, et Thessalonicam descendit, gratias actum magno martyri Demetrio. tum magistrum Gregorium Taronitam ibi cum valido praesidio relinquit ad reprimendas Samuelli grassationes. ipse Cpolin reversus inde in Iberiam proficiscitur: nam eius regionis curopalates Davidus moriens imperatorem suarum possessionum heredem scripserat. eo igitur profectus, constituta hereditate, et Georgio Davidi fratre eo adducto ut is se interiore Iberia contentum fore neque aliena invasurum promitteret, icto foedere cum eo et accepto eius filio obside, in Phoeniciam pergit, secum ducens etiam suae Phoeniciae genere nobilissimos; quorum primarii erant Pacurianus, Phebdatius et Pheraes fratres germani, quos etiam patricio honore decoravit. post-

βασε θῶκον. ἐν Φοινίκῃ δὲ γενόμενος, καὶ τὸν Τριπόλειως ἀμη-
 ρᾶν καὶ τὸν Λαμασκοῦ καὶ Τύρου καὶ Βηρύτου (οὗτοι γὰρ πρὸ
 ἄλλῃον ὁμονοήσαντες καὶ ὄπλα κατὰ τῆς Ἀντιοχείας κινήσαντες,
 τοῦ βασιλέως τῷ πρὸς τὸν Φωκᾶν πολέμῳ σχολάζοντος, Λαμια-
 νὸν τε τὸν πατρίκιον ὃς ἤρχεν Ἀντιοχείας πολέμῳ συμβαλόντα 5
 τούτοις ἀνείλον καὶ κίνδυνον οὐ μικρὸν τῇ πόλει ἐπέσειον) ὡς ἐντῆν
 P 702 ἀσφαλισάμενος μένειν τῇ δουλώσει Ῥωμαίων, καὶ ὁμηρῶ λαβίων
 ἐπανάξενγνύει πρὸς τὸ Βυζάντιον.

Λιούτα δὲ τοῦτον ἐκ Καππαδοκίας Εὐστάθιος μάγιστρος ὁ
 Μαλειῶνος ἐν τοῖς οὐκείοις ὑπεδέξατο πανστρατί, πῦσαν αὐτῷ τε καὶ 10
 τῷ στρατεύματι ἀφθόνως παρεσχηκῶς χορηγίαν· ὃν ὡς τάχα ἀπο-
 δεξάμενος καὶ ἐκαινέσας καὶ μετ' αὐτοῦ προσλαβόμενος εἰς τὴν
 βασιλίδαν ἔκτοτε ὑποστρέψαι οὐ συνεχώρησεν, ἀλλὰ χορηγῶν αὐτῷ
 διαψιλῶς τὰ πρὸς τὴν χρείαν καὶ ὥσπερ τι θηρίον τρέφων ἐν τι-
 σικῇ κατέειχεν, ἕως αὐτὸν καὶ τὸ πέρας τοῦ βίου κατέλαβε. τού- 15
 B του δὲ ἀποθανόντος ἡ κτῆσις αὐτοῦ πᾶσα δεδημοσίευστο. ἔγραψε
 δὲ καὶ νόμον ὁ βασιλεὺς εἰργοντα τοὺς δυνατοὺς ἐν ὁμάδι χωρίων
 αὐξάνεσθαι. τοῦτο δὲ καὶ πρὸ αὐτοῦ Κωνσταντῖνος ὁ πορφυρο-
 γέννητος, ὁ πατροπάτωρ τοῦ βασιλέως, καὶ Ῥωμανὸς ὁ ἐκείνου
 πενθερὸς ἐποίησαντο. 20

Νικολάου δὲ τοῦ Χρυσοβέργου ἐπὶ χρόνους β' καὶ μῆνας τ'
 τὴν ἐκκλησίαν ἰθύναντος καὶ καταλύσαντος τὴν ζωὴν, χειροτονεῖ-
 ται Σισίνιος μάγιστρος, ἀγὴρ ἐλλόγιμος καὶ λατρικῆς τέχνης ἤκων

1 τριπολίτην C

16 πλείους C

quam in Phoeniciam ventum est, Tripolis Damasci Tyri Berytique ame-
 ras (nam hi paulo ante ipso civili contra Phocam bello detento, inite
 foedere contra Antiocheam arma tulerant, et Damianum patricium eius
 urbis praefectum pugna congressum interfecerant, urbiq;e haud exiguum
 periculum obiecerant) coegit Romanis parere. et quantum eius fieri
 poterat rebus istis in tutam redactis, acceptis etiam obsidibus, redit
 Byzantium.

In reditu eum per Cappadociam iter facientem magister Eustathius
 Maleinus hospitio excepit cum universo exercitu, omniaque abunde sup-
 peditavit. quod officium se probare simulans imperator secum eum
 Cpolin abduxit, neque inde domum unquam reverti passus est, sed in
 urbe omnia copiosissime suppeditans, veluti feram in cavea alets, ad
 mortem eius usque detinuit. mortui omnia bona publicata sunt. lege
 etiam sanxit ne potentiores multiplicandis praediis aufererent, quan-
 quam eadem etiam ab avo eius Constantino huiusque socero Romano
 lata fuit.

Nicolao Chrysobergio post administratum per annos duodecim cum
 beate patriarchatum vita functo substituitur Sisinnius magister, vir in-

εἰς τὸ ἀκρότατον, ἐν ἔτει ςϨγ', Ἰνδικτιῶνος η'· ὅστις καὶ τοὺς διακρινομένους ἤνωσε διὰ τὴν τετραγαμίαν. καὶ οὗτος ἐπὶ τρεῖς μόνους ἐνιαυτοὺς τὴν ἐκκλησίαν ποιμάννας ἐξέστη τῆς ζωῆς, καὶ προεβλήθη Σέργιος ἡγούμενος ὡν τῆς μονῆς τοῦ Μανουὴλ καὶ τὸ C
5 γένος ἀναφίρων πρὸς Φώτιον τὸν πατριάρχην.

Τοῦ δὲ Σαμουὴλ ἐκστρατεύσαντος κατὰ Θεσσαλονίκης, καὶ τὸ μὲν ἄλλο πλῆθος εἰς λόχους καὶ ἐνέδρας διαμερίσαντος, ὀλίγους δὲ τινὰς εἰς ἐκδρομὴν ἄχρι Θεσσαλονίκης αὐτῆς πεπομφότος, ἐπιγνοὺς τὴν ἔφοδον ὃ δούξ Γρηγόριος τὸν μὲν οἰκεῖον νῆδον Ἀσώτην
10 ἔπεμψεν ἰδεῖν καὶ κατασκοπεῖσαι τὸ πλῆθος καὶ αὐτῶ γινῶσιν δοῦναι, αὐτὸς δὲ ὀπισθεν εἶπετο. ὃ δὲ ἐξεληθὼν καὶ τοῖς προδρομοῖς συμπλακεῖς καὶ τρεψάμενος ἔλαθεν εἰς μέσους τοὺς λόχους περιληφθεῖς. τοῦτο ὡς ὁ Γρηγόριος ἔμαθεν, ἐβόηθει διὰ ταχέων τὸν D
15 παῖδα τῆς αἰχμαλωσίας γλιχόμενος ἐκλυτρώσασθαι· ἀλλὰ καὶ αὐτὸς κυχλωθεῖς ὑπὸ τῶν Βουλγάρων καὶ γενναίως καὶ ἡρωικῶς ἀγωνισάμενος ἔπεσεν. ἀγγελθείσης δὲ τῷ βασιλεῖ τῆς τοῦ δουκὸς ἀναιρέσεως πέμπεται πάσης δύσεως ἄρχων ὁ μάγιστρος Νικηφόρος ὁ Οὐρανός· ἔφθασε γὰρ καὶ οὗτος τὴν ἐκ Βαβυλῶνος φηγὴν ὠνησάμενος καὶ τὴν βασιλίδι καταλαβών. ὅστις ἐν Θεσσαλονικῇ
20 γενόμενος, ἐπεὶ ἔγνω τὸν Σαμουὴλ τῇ τοῦ δουκὸς Γρηγορίου τοῦ Ταρωνίτου σφαγῇ καὶ τῇ ἀλώσει τοῦ νιού αὐτοῦ ἐπαιρούμενον, καὶ διὰ τοῦτο τὰ τε Θετταλικά διαβάντα τέμπη καὶ τὸν Πηγεῖδον περαιοσάμενον ποταμόν, Θετταλίαν τε καὶ Βοιωτίαν καὶ Ἀττικὴν

9 ἀσώτιον C

signis et medicae artis peritissimus, anno mundi supra sexies millesimum 503, indictione octava. is discidium propter quartas nuptias dudum ortum sustulit, concordia facta. cumque tres tantum annos ecclesiae praefuisset, vitam cum morte commutavit. ei suffectus est Sergius Manuelici monasterii praesul, genus a Photio patriarcha ducens.

Hoc maxime tempore Samuelus moto in Thessalonicam bello, copiis suis in insidias distributis, paucos quosdam excursionem usque ad eam urbem facere iubet. quod ut sensit praefectus Gregorius, Asoten filium suum mittit, qui exploraret hostium multitudinem et sibi indicaret. is in emissariis eos incidens, fusos insecutus, imprudens in medias incidit insidias. Gregorius re cognita illico ad ferendum auxilium festinat, ut filium hostium manibus eriperet. sed et ipse a Bulgaris circumventus fortiter pugnans interficitur. hac ducis clade intellecta mittitur totius Occidentis praefectus magister Nicephorus Uranus: nam et hic pretio dato Babylone Cpolin profugerat. is ut Thessalonicam pervenit, certior fit Samuelum animo elatum, quod ducem Gregorium Taronitam interfecisset filiumque eius cepisset, Thessalica iam Tempe transgressum et Peneum amnem transmisisse, et in Thessaliam Boeotiam atque Atti-

εἰσβαλόντα τε καὶ ἐν Πελοποννήσῳ διὰ τοῦ ἐν Κορίνθῳ Ἴσθμοῦ,
 P 703 καὶ πάντα ταῦτα δηοῦντα καὶ ληϊζόμενον, ἄρας καὶ αὐτὸς μετὰ
 τῶν περὶ αὐτὸν στρατευμάτων καὶ τὰς ὑπωρείας διελθὼν τοῦ
 Ὀλύμπου καὶ ἐν Λαρίσση γενόμενος, κάκεισε λιπὼν τὴν ἀποσκευὴν
 καὶ εὐζωνον λαβὼν τὸν στρατὸν, τὴν Θετταλίαν ὁδοποιεῖα συν- 5
 τόνῳ διελθὼν καὶ τὸ τῆς Φαρσαλίας πεδίον καὶ τὸν Ἀπιδανὸν
 διαβάς ποταμὸν, κατὰ τὸ χεῖλος τοῦ Σπερχειοῦ ποταμοῦ πῆγγυσι
 τὴν στρατοπεδείαν, εἰς τὴν περσλίαν καὶ αὐτοῦ τοῦ Σαμουήλ ἀλλι-
 ζομένον· ὄμβρων γὰρ ἀπλέτων ὑσθέντων ἐξ οὐρανοῦ, καὶ τοῦ ποτα-
 μοῦ πλημμυροῦντος καὶ πελαγίζοντος, ἀπέγνωστο τὸ νῦν ἔχον ἢ συμ- 10
 πλοκή. ἀλλ' ὁ μάγιστρος ἄνω καὶ κάτω τὸν ποταμὸν περισκοπήσας,
 B καὶ τινα τόπον εὐρῶν δι' οὗ ᾤήθη δυνατὸν ἔσεσθαι τούτῳ περαιω-
 θῆναι, ἀγέρας νυκτὸς τὸν στρατὸν περαιουῖται τὸν ποταμὸν καὶ
 τοῖς περὶ τὸν Σαμουήλ ἀμερίμνως καθεδόδουσιν ἐπιτίθεται· καὶ
 σφάζονται μὲν ἀριθμοῦ κρείττους, μηδενὸς πρὸς ἀλλήν ἀπιδεῖν 15
 τολμήσαντος, ἐπλήγη δὲ καὶ αὐτὸς ὁ Σαμουήλ καὶ ὁ τούτου υἱὸς
 ὁ Ῥωμανὸς βαθείαις πληγαῖς. καὶ εἴλωσαν ἄν, εἰ μὴ τοῖς νεκροῖς
 συμμύξαντες ἑαυτοὺς ἔκειντο ὡς τεθνεώτες, καὶ νυκτὸς ἐπιγενο-
 μένης ἔλαθον διαδράντες εἰς τὰ ὄρη τῶν Αἰτωλῶν, κάκειθεν διὰ
 τῶν κορυφῶν τῶν τοιούτων ὄρέων διελθόντες τὸν Πίνδον διεσώ- 20
 θησαν ἐν Βουλγαρίᾳ. ὁ δὲ μάγιστρος τοὺς αἰχμαλώτους Ῥω-
 C μαίλους ἐλευθερώσας, σκυλεύσας δὲ καὶ τοὺς πεσόντας Βουλγά-
 ρως, διαρπύσας δὲ καὶ τὸ τῶν πολεμίων στρατόπεδον καὶ πλοῦ-
 τον ὅτι πλεῖστον περιβαλόμενος, σὺν τῇ στρατιᾷ ἐπανέζευξεν εἰς
 Θεσσαλονίκην.

2 καὶ πάντα — ληϊζ. om C 12 τρόπον C 17 καὶ εἴλωσαν εἰ C

cam, et per Isthmum Corinthiacum etiam in Peloponnesum grassari.
 itaque et ipse suis cum copiis ad radices Olympi facto itinere Laris-
 sam venit; ibique impedimentis relictis Thessaliam magnis itineribus
 peragravit, campisque Pharsaliae et Apidano amne transmissis in ripa
 Spercheii amnis castra ponit, in opposita ripa Samuelo sua castra ha-
 bente. ingentes imbres tum deciderant, et fluvius alveo turgente sta-
 gnabat: itaque eo quidem tempore praelium nullum sperabatur. sed
 Uranus sursum deorsumque tentato flumine vadum invenit; eaque in-
 telligens se exercitum in oppositam ripam traducere posse, noctu cum
 suis amnem transit, Bulgarosque secure dormientes adoritur, innumeros-
 que interficit, nemine se defendere auso. ipse quoque Samuelus et
 filius eius Romanus profunda acceperunt vulnera; fuissentque capti, nisi
 inter cadavera delituissent et nocte insequenti occulte in montes Aetoli-
 cos aufugissent, per quorum deinde cacumina ad Pindum montem atque
 hinc in Bulgariam evaserunt. Uranus interim Romanos captivos libe-
 rat, occisos Bulgaros spoliavit, castra eorum diripit, ingentique partem
 praeda suos Thessalonicam reducit.

Ὁ Σαμουήλ δὲ πρὸς τὰ οἰκεία ἀνασωθεὶς γαμβρὸν ἄγεται ἐπὶ τῇ αὐτοῦ θυγατρὶ Ἀσώτῃν τὸν τοῦ Ταρωνίτου υἱόν, τῶν δεσμῶν ἐλευθερώσας· πρὸς τοῦτον γὰρ ἡ παῖς ἐρωτικῶς διαθεῖσα ἐξάξειν ἑαυτὴν ἠπειλεῖ, εἰ μὴ νομίμως αὐτῷ συναφθείη. 5 ἐκτελέσας δὲ τοὺς γάμους ἐκπέμπει μετ' αὐτῆς τοῦτον εἰς τὸ Δυρράχιον, ἐπὶ φυλακῇ τάχα τῆς χώρας· ὃ δὲ ἐκεῖσε γενόμενος καὶ D τῇ συζύγῳ κοινολογησάμενος καὶ πείσας φεύγει μετ' αὐτῆς εἰς τὰς ἐν τῷ τόπῳ φυλακῆς χάριν παραπλευούσας Ῥωμαϊκὰς τριήρεις, καὶ δι' αὐτῶν εἰς τὸν βασιλέα ἀνασώζεται, τιμηθεὶς μάγιστρος 10 καὶ ἡ τοῦτου συζυγὸς ζωστή. διεκόμισε δὲ οὗτος καὶ γράμματα δυνάστου τινός, ἐνὸς τῶν ἐν τῷ Δυρραχίῳ, Χρυσηλίου τοῦνομα, ὑπισχνουμένου παραδοῦναι τὴν τοῦ Δυρραχίου πόλιν τῷ βασιλεῖ, εἰ τιμηθείη αὐτός τε καὶ οἱ δύο υἱοὶ αὐτοῦ πατρικιοί. γράμμασι δὲ τοῦ βασιλέως ἐπιτελεῖς τὰς ὑποσχέσεις ποιῆσαι βεβαιώσαντος, 15 προεδόθη τὸ Δυρράχιον Εὐσταθίῳ πατρικίῳ τῷ Δαφνομήλῃ, καὶ οἱ τοῦ Χρυσηλίου υἱοὶ τετίμηγτο πατρικιοί, ἐκείνου φθάσαντος καταστρέψαι τὴν ζωήν.

Τούτῳ τῷ χρόνῳ Παῦλος μάγιστρος ὁ Βωβός, ἀγὴρ τῶν ἐν Θεσσαλονίῃ τὰ πρῶτα, καὶ Μαλακηνὸς πρωτοσπαθάριος ἐπὶ P 704 20 συνέσει καὶ λόγῳ ἐμπρέπων, διαβληθέντες ὡς τὰ Βουλγάρων φρονοῦντες μετῴκηθησαν, ὃ μὲν Παῦλος εἰς τὴν ἐν Θρακησίῳ πεδιάδα, ὃ δὲ Μαλακηνὸς εἰς Βυζάντιον. τοῦτο παθεῖν φοβηθέντες καὶ τινες τῶν ἐκ τῆς Ἀδριανουπόλεως ἰλλούστριοι καὶ στρατη-

2 ἀσώτιον C 7 ἀστῶν C 13 τοῦτον υἱοὶ C γράμμασι — 16 πατρικιοί add C 21 θρακησίῳ πεδιάδαν C

Samuelus domum reversus filiam suam Asotae Taronitae filio libertate reddita in matrimonium conlocat: nam eius amore puella correpta mortem se sibi conscituram minabatur, nisi eo marito potiretur. nuptiis confectis generum cum filia Dyrrachium mittit et regionis eius custodiae praeficit. verum Asotes eo profectus, uxore quoque in suam sententiam traducta, cum ea in Romanas triremes, quae finium tuendorum causa litus illud legebant, confugit; iisque ad imperatorem perfertur, ab eoque magistri ipse, uxor zostae honore afficitur. idem literas imperatori attulit a Chryselio, uno eorum quorum summa erat Dyrrachii potentia: is pro mercede stipulatus sibi et duobus suis filiis patricios honores, promittebat imperatori se urbem eam traditurum. cumque per literas imperator confirmasset se promissa omnino praestitutum, Dyrrachium Eustathio patricio Daphnomelae traditum est, et Chryselii filii patriciatus honore decorati sunt, illo morte praevento.

Sub idem tempus Paulus magister Bobus, vir Thessalonicae primarius, et Malaceinus protospatharius, prudentiae ac facundiae celebris, delati quod animis ad Bulgaros inclinarent, hic Byzantium, ille in Thracensem Pediam translati sunt. idem ne sibi eveniret veriti quidam illustres Adrianopoli, et qui gestis erant clari magistratibus, quod in

γικαῖς ἀρχαῖς διαπρέψαντες διὰ τὸ ὑποπτεύεσθαι τῷ Σαμουήλ προσερρήσαν, ὁ μὲν Βατάτζης πανοικί, μόνος δὲ Βασίλειος ὁ Γλαβῦς· οὗ τὸν υἱὸν ὁ βασιλεὺς καθεῖρξε καὶ ἐπὶ τρεῖς ὄλους ἐνιαυτούς κατεῖχεν, εἶτα ἀπέλυσε. τότε καὶ τῷ ἄρχοντι Βενετίας γυναικα νόμιμον ἔδωκεν ὁ βασιλεὺς τὴν θυγατέρα τοῦ Ἀργυροῦ, 5
B ἀδελφὴν δὲ Ῥωμανοῦ τοῦ μετὰ ταῦτα βασιλεύσαντος, τὸ ἔθνος οὕτως ὑποποιούμενος. ἐποίησατο δὲ καὶ εἰσβολὴν ἐν Βουλγαρίᾳ διὰ Φιλιππουπόλεως ὁ βασιλεὺς, ταύτην φρουρεῖν τάξας τὸν πατρικίον Θεοδωροκάνον. καὶ πολλὰ τῶν ἐν Τριαδίτζῃ φρουρίων καταστρεψάμενος ἐπανῆλθεν εἰς Μοσυνόπολιν. 10

Τῷ δὲ 597᾽ ἔτει, ἰνδικτιῶνος ιγ', δύναμιν βαρεῖαν ἐκπέμψας ὁ βασιλεὺς κατὰ τῶν πέραν τοῦ Αἴμου Βουλγαρικῶν κύστρων, ἀρχηγὸς ἔχουσαν τὸν πατρικίον Θεοδωροκάνον καὶ Νικηφόρον πρωτοσπαθάριον τὸν Ξίφιαν, τὴν τε μεγάλην εἴλε Περοθλάβαν καὶ τὴν μικρὰν καὶ τὴν Ἰλίσκοβαν, καὶ ἄσινῆς καὶ τροπαιοῦχος ἡ 15 Ῥωμικῆ ὑπενόστησε δύναμις.

C Τῷ δ' ἐπιόντι πάλιν ἔτει ἄπεισι κατὰ Βουλγάρων ὁ βασιλεὺς διὰ Θεσσαλονίκης, καὶ προσερρή αὐτῷ Δοβρομηρὸς ὁ τῆς Βερροίας κατάρχων, παραδούς καὶ τὴν πόλιν τῷ βασιλεῖ καὶ ἀνθύπατος τιμηθεῖς. ὁ δὲ τὰ Σέρβια φυλάττων Νικόλαος, ὃν Νι- 20 κολιτζᾶν ὑποκοριζόμενοι διὰ τὸ βραχὺ τῆς ἡλικίας ἐκάλοιν, ἐκθύμως ἀντιῆκε καὶ τὴν ἐπειρηγεμένην αὐτῷ γεγηθότως ὑπέφερε πο-

1 διὰ εἰς C 7 οὗτος C 10 μοσυνούπολιν C 11 τῆς
 18' ἰνδ. C 12 τὴν P 13 ἀρχηγὸν C 17 βουλγαρίας C
 18 δομοφομηρὸς C

suspicionem et ipsi venissent, ad Samuelum sese contulerunt, Batatzes cum tota familia, Basilius Glabas solus. cuius filium imperator per integrum triennium in custodia detentum tandem dimisit. tunc etiam principi Venetiae imperator nuptum tradidit filiam Argyri, sororem eius Romani qui post imperio potitus est, hoc modo sibi gentem devinciens Venetam. per Philippopolin quoque impressionem in Bulgariam fecit, custodia huius urbis commissa patricio Theodorocano; multisque Triaditzae eversis castellis Mosynopolin redit.

Anno mundi 6508, indictione 13, gravem exercitum Basilius mittit adversus Bulgagica trans Aemum castra, ducibus patricio Theodorocano et Nicephoro protospathario Xiphia. capta ab his maior minorque Persthilaba atque Pliscoba, victorque domum rediit Romanus exercitus.

Insequenti anno rursum imperator in Bulgariam abit per Thessalonicam. ibi se urbemque Berroeam eius princeps Dobromerus dedit, et proconsulis afficitur honore. at qui Servia praesidio tenebat Nicolaus, quem diminutiva forma ob staturae brevitatem Nicolitzam vocabant, oppugnato ab imperatore castello fortiter ac alacriter resistebat, donec

λιορκίαν. φιλοτίμως δὲ τοῦ βασιλέως χρησαμένου αὐτῇ ἔάλω τὸ φρούριον καὶ αὐτὸς ὁ Νικολιτζᾶς· καὶ μετοικίσας ἐκεῖθεν τοὺς Βουλγάρους ὁ βασιλεὺς Ῥωμαίους φυλάττειν ἐπέστησε. καὶ ταῦτα δρᾶσας ἐπάνεισι πρὸς τὴν βασιλίδα, ἐπαγόμενος μεθ' ἑαυτοῦ καὶ D
5 τὸν Νικολιτζῦν, ὃν καὶ πατρικιότητι ἐτίμησεν. ἀλλ' ἀβεβαίου γνώμης οὗτος τυχῶν, ἐκεῖθεν ἀποδράς, ἔλαθεν ἀνασωθεὶς πρὸς τὸν Σαμουήλ, καὶ μετ' αὐτοῦ ἔλθων ἐπολιόρκει τὰ Σέρβια. ἀλλὰ πάλιν ὁ βασιλεὺς ὄξυς ἐπιφανεὶς τὴν τῆς πόλεως ἔλυσε πολιορκίαν, δρασμῶ χρησαμένου τοῦ Νικολιτζᾶ σὺν τῷ Σαμουήλ. ἀλλ' οὐκ
10 εἰς τέλος διέδρα ὁ ἄπιστος· λόγῳ γάρ τινι Ῥωμαϊκῶ περιπεσὼν συνελήφθη, καὶ πρὸς τὸν βασιλέα δέσμιος ἀχθεὶς εἰς φυλακὴν ἐνεβλήθη ἐν Κωνσταντινουπόλει πεμφθεὶς. ὁ δὲ βασιλεὺς ἔλθων εἰς Θεσσαλίαν τὰ ἐν αὐτῇ φρούρια ἤδη παρὰ τοῦ Σαμουήλ κατα-
σκαφέντα ἀνωρθώσατο, καὶ τὰ παρὰ τῶν Βουλγάρων κατεχόμενα P 705
15 ἐκπολιορκήσας τοὺς μὲν Βουλγάρους ἐς τὸν λεγόμενον μετώκισε Βολερόν, φρουρὰν δὲ ἐν πᾶσι καταλιπὼν ἀξιόμαχον ἐπανήλθεν εἰς τὰ λεγόμενα Βοδηνά· φρούριον δὲ τὰ Βοδηνά ἐπὶ πέτρας ἀποτόμου κείμενον, δι' ἧς καταρρεῖ τὸ τῆς λίμνης τοῦ Ὀστροβοῦ ὕδωρ, ὑπὸ γῆς κάτωθεν ῥέον ἀφανῶς κἀκεῖσε πάλιν ὑποδύμενον.
20 καὶ ἐπεὶ μὴ ἔκουσίως παρεδίδοσαν ἑαυτοὺς οἱ Ἴνδον, πολιορκία τοῦτο κατέσχε. καὶ τούτους ὁμοίως εἰς τὸν Βολερόν ἀποικίσας, φρουρᾶ δὲ τοῦτο ὀχυρωσάμενος ἀξιολόγῳ, ἐπάνεισιν εἰς Θεσσαλονίκην.

Ὁ δὲ τοῦ φρουρίου κατάρχων Δραξάνος, ἀνὴρ πολεμιστής,

10 διέδρασεν C

24 δραξάνης C

ab imperatore vi castello expugnato simul et ipse in eius potestatem venit. id castellum, translatis alio Bulgaris, imperator Romano munit praesidio; ac inde Cpolin redit, eo etiam Nicolitzā abducto ac patricii honore ornato. verum Nicolitzas homo inconstans urbe profugit, furtimque ad Samuelum elapsus cum eo Servia oppugnat. quam obsidionem celeriter superveniens imperator facile discussit, Nicolao et Samuele diffugientibus. et Nicolitzā a quodam Romanorum manipulo, in quem incidit, captus et in vinculis adductus, Cpolin missus in carcerem conicitur. inde in Thessaliam profectus imperator castella a Samuele diruta reficit, quae a Bulgaris tenebantur expugnat, Bulgarosque Bolerum (loci hoc nomen) transfert. omnibusque castellis praesidio munitis ad Bodena pervenit. Bodena castellum est saxo praerupto impositum, per quod saxum aqua paludis Ostrobi occulte infra terram defluit, indeque rursus emergit. cumque deditio non fieret, vi expugnat, Bulgaricum praesidium Bolerum deportat, et castello praesidio valido imposito Thessalonicam abit.

Qui praesuerat ei castello Draxanus, vir bellicosus, ab imperatore

B ἤτήσατο κατὰ τὴν Θεσσαλονίκην οἰκῆσαι. ἐπνεύσαντος δὲ τοῦ βασιλέως ἤρμόσατο γυναῖκα τὴν θυγατέρα τοῦ πρώτου τῶν περιβαταρίων τοῦ ναοῦ τοῦ ἀθλοφόρου Δημητρίου, καὶ παῖδας ἔξ αὐτῆς ἔσχε δύο. εἶτα ἀποδρὰς εἰάλω, καὶ ἐντεῦξαι τοῦ κηδεστοῦ συνεχωρήθη. καὶ δεύτερον ἀποδρὰς ὁμοίως ἀφείθη. καὶ ἕτερα 5 δὲ τέκνα δύο ποιήσας τὸ τρίτον ἀπέδρα, καὶ συλληφθεὶς ἀνεσκολοπίσθη.

Τῶν δὲ Νομεριτῶν καὶ Ἀταφιτῶν Ἀράβων δεινῶς τὴν τε κοίλην Συρίαν καὶ αὐτὴν κατατρεχόντων τὴν Ἀντιόχειαν, τὸν μάγιστρον Νικηφόρον τὸν Οὐρανὸν ὁ βασιλεὺς ἄρχοντα Ἀντιοχείας **10**
C ἐκπέμπει, διάδοχον αὐτοῦ τῆς Θεσσαλονίκης πεποικῶς τὸν πατρικίον Λαβιδ τὸν Ἀριανίτην. ἐν δὲ Φιλιππουπόλει τὸν πρωτοσπαθῆριον Νικηφόρον τὸν Ξιφίαν στρατηγεῖν ἔταξε, τοῦ Θεοδοροκάνου διὰ γῆρας παραιτησαμένου. ὁ δὲ μάγιστρος Νικηφόρος ὁ Οὐρανὸς ἐν Ἀντιοχείᾳ γενόμενος καὶ δυοὶ καὶ τρισὶ μάχαις συμ- **15**
 πλακεῖς Κιστρινήτῃ τῷ τῶν Ἀράβων στρατηγῷ καὶ τρεψόμενος ἔπεισεν ἕσυχλιαν ἄγειν, καὶ τὰ πράγματα εἰς βυθεῖαν εἰρήνην καὶ γαληνιώσαν μετέγαγεν.

Ὁ δὲ βασιλεὺς κατὰ τὸ ἐπίδον ἔτος Ἰνδικτιῶνος ιε' ἐκστρατεύει κατὰ Βιδύνης, καὶ ἐφ' ὄλους ὀκτώ μηνας ἐμφιλοχωρήσας **20**
D τῇ προεδρεῖα αἰρεῖ κατὰ κράτος τὴν πόλιν. ἐν ᾧ δὲ τῇ πολιορκίᾳ οὗτος προσήδρευεν, ὁ Σαμουήλ ἐυζώνω χρησάμενος ὁδοπορία ἐπιτίθεται ἔξ ἐφόδου τῇ Ἀδριανουπόλει κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν τῆς

2 πρεσβυτέρων C

13 Θεοδοροκάνου C

16 κισρινίτη C

impetrat ut Thessalonicae sibi liceret degere; ibique uxorem ducit filiam primi peribatariorum aedis martyris Demetrii. cumque bis ea maritam patrem fecisset, ipse profugit. deprehensus socero intercedente veniam impetravit. et cum denuo profugisset, rursus est eodem modo dimissus. aliis autem duobus liberis procreatis, tertium ut profugit, captus inque palum suffixus est.

Interim Numeritae et Ataphitae Arabes cum Coelesyriam ipsamque etiam Africam graviter vexarent incursionibus, magistrum Nicephorum Uranum imperator praetorem Antiocheae mittit, succedere ei in praetoram Thessalonicas in suo patricio Davido Arianita. et Philippopolis praetoram ob gravem aetatem resignante Theodoro cano, eam Nicephoro protospathario Xiphiae mandat. Uranus ut Antiocheam venit, duobus aut tribus praeliis Cistrimitam Arabum ducem contudit, facileque persuasit ut is porro quiesceret, omniaque reddidit pacatissima.

Anno insequenti, iudictione decima quinta, Bidynam urbem obsidet, et octo menses oppugnatione tracta, eam vi capit. dum haec agit imperator, Samuelus expeditos ducens Adrianopolitanos obiter adoritur,

κοιμήσειως τῆς ὑπεράγνου θεοτόκου, καὶ τὴν τε πανήγυριν, ἣτις εἰώθει ἐτησίως τελεῖσθαι δημοτελῆς, αἰρεῖ ἔξαιρνης ἐπιπεσῶν, καὶ λείαν πολλὴν ὑπερποιησάμενος ὑπέστρεψεν εἰς τὰ ἴδια. ὁ δὲ βασιλεὺς τὴν Βιδύνην μάλα καλῶς ὀχυρωσάμενος ἐπανήλθεν ἀσι-
 5 νῆς εἰς τὴν βασιλῖδα, ἐν τῷ διέναι πάντα τὰ ἐν ποσὶ Βουλγαρικῶ φρούρια δῆλῶν καὶ καταστρεφόμενος. τῇ πόλει δὲ τῶν Σκοπίων ἐγγύς εὔρε πέραν Ἀξιοῦ τοῦ ποταμοῦ, ὃν νῦν Βαρδάριον ὀνο-
 μάζουσι, κατεσκηνωμένον ἀμερίμνως τὸν Σαμουήλ· θαρρῶν γὰρ τῇ πλημμύρᾳ τοῦ ποταμοῦ. καὶ ὡς οὐ διαβατὸς τὸ νῦν ἔχει-
 10 ται, ἠλλίκετο ἀμελῶς. τινὸς δὲ τῶν στρατιωτῶν πόρον εὐρόντος P 706 καὶ δι' αὐτοῦ τὸν βασιλέα διαβιβάσαντος, ὁ μὲν Σαμουήλ τῷ αἰφνιδίῳ καταπλαγείς ἔφυγεν ἀμεταστρεπτεῖ, ἐλήφθη δ' ἡ τούτου σκηνὴ καὶ τὸ ὄλον στρατόπεδον. ἐνεχείρισε δὲ καὶ τὴν πόλιν τῶν Σκοπίων τῷ βασιλεῖ ὁ ταύτης ἄρχην παρὰ τοῦ Σαμουήλ τεταγμέ-
 15 νος Ῥωμανός, ὁ Πέτρου μὲν τοῦ βασιλέως τῶν Βουλγάρων υἱὸς τοῦ δὲ Βορίσου ἀδελφός, Συμεὼν τῷ τοῦ πάππου ὀνόματι μετονομασθεὶς· ὃν ὁ βασιλεὺς ἀποδεξάμενος τῆς προαιρέσεως πατρι-
 κίων τε τιμᾶ καὶ πραιπόσιτον, καὶ στρατηγεῖν ἐκπέμπει Ἀβδῶν.

Ἐκεῖθεν ὁ βασιλεὺς διαβὺς ἔρχεται πρὸς τὸν Πέρνικον, οὗ
 20 φύλαξ ἦν ὁ Κρακρῆς, ἀνὴρ ἄριστος τὰ πολεμικά. ἐν ᾧ χρόνον B οὐκ ὀλίγον διατρέψας καὶ λαὸν ἐν τῇ πολιορκίᾳ οὐκ ὀλίγον ἀποβα-
 λῶν, ὡς ἔγνω κρεῖττον ὑπάρχον πολιορκίας τὸ ἔρμημα, καὶ οὐδ' ὁ Κρακρῆς θωπέιαις ἢ ἄλλαις ὑποσχέσεσιν ἐμαλάσσετο καὶ ἐπαγγε-

1 ὑπεραγίας C
 16 βορίση C

8 κατεσκηνημένον C
 20 κρακαί C

14 ὁ om C

ταύτην C

die assumptioni deiparae festo, quo publica tum de more peragebatur solemnitas. subito igitur irruens magna parta praeda discedit, imperator Bidyna diligentissime communita in urbem incolumis reditum instituit, obiter omnia Bulgarica castella vastans atque subigens. sed cum ad urbem Scopias accederet, deprehendit trans Axium flumen (nunc Bardarius appellabatur) Samuelum negligenter castra habere. hic enim fretus amnis abundantia, et eum ob aquarum insolentem affluxum transiri non posse ratus, securus erat. at imperator per vadum a quodam suorum inventum copias traducit. itaque re insperata consternatus Samuelus ita effuse fugit cum suis, ut nemo eorum hosti pectus unquam ostenderet. ipsius tabernaculum totaque castra capta. sed et urbem Scopias imperatori tradidit ei a Samuele praefectus Romanus, Petri Bulgarorum regis filius, Borisae frater, Simeon etiam avi nomine appellatus. quem eius officii causa imperator patricium praepositamque designat, Abydoque praeficit.

Inde imperator ad Pernicum ducit, quod tuebatur Cracras, vir bello optimus. ibi cum haud parum temporis trivisset et in oppugnatione multos amisisset, cum et castellum inexpugnabile sentiret, et Cracram

λαις, μετέβη πρὸς Φιλιππούπολιν. ἐκεῖθεν τε ἀπύρας ὑπεισεν εἰς Κωνσταντινούπολιν.

Καὶ τῇ αὐτῇ ἐπιανεμήσει δόγμα ἐξέθετο, τὰς τῶν ἀπολωλότων ταπεινῶν συντελείας τελεῖσθαι παρὰ τῶν δυνατῶν. κατωνομύσθη δὲ ἡ τοιαύτη σύνταξις ἀλληλέγγυον. τοῦ πατριάρχου δὲ Σεργίου καὶ πολλῶν ἀρχιερέων καὶ ἀσκητῶν ἀνδρῶν οὐκ ὀλίγων C δεηθέντων ἐκκοπῆναι τὸ παράλογον ἄχθος τοῦτ', ὁ βασιλεὺς οὐχ ὑπήκουσεν.

Ὅγδοῦν δὲ Ἰνδικτιῶνι, ἐν ἔτει ρσφί', ὁ τῆς Αἰγύπτου κατάρχων Ἀΐζιος διὰ μικρὰς αἰτίας καὶ μηδενὸς λόγου προσκρούματα 10 ἄξια τὰς πρὸς Ῥωμαίους λύσας σπονδάς, τὸν τε ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν τῷ τάφῳ τοῦ σωτῆρος Χριστοῦ ἀνεγγεγερμένον πολυτελῶς θεῖον ναὸν κατεστρέψατο, καὶ τὰ εὐαγγῆ ἐλυμήνατο μοναστήρια, καὶ τοὺς ἐν τούτοις ἀσκουμένους ἀπαρταχοῦ γῆς ἐφυγάδευσε.

Τῷ δ' ἐπιόντι ἔτει γέγονε χειμῶν ἐπαχθέστατος, ὡς ἀπο-15 κρυσταλλωθῆναι πάντα ποταμὸν καὶ λίμνην καὶ αὐτὴν τὴν θάλασσαν. καὶ Ἰανουαρίῳ μηνὶ τῆς αὐτῆς ἐπιανεμήσεως γέγονε σεισμὸς φρικωδέστατος, καὶ διεκράτησε κλονουμένη ἡ γῆ μέχρι τῆς θ' τοῦ Μαρτίου μηνός· ἐν ταύτῃ δὲ περὶ δεκάτην ὥραν τῆς ἡμέρας γέγονε βρασμὸς καὶ κλόνος φρικτὸς κατὰ τε τὴν βασιλίδαν καὶ 20 ἐν τοῖς θέμασι, καὶ πεπτώκωσιν αἱ σφαιραὶ τοῦ ναοῦ τῶν ἁγίων πεσσαράκοντα καὶ τῶν ἁγίων πάντων· ὡς ὁ βασιλεὺς εὐθὺς ἀπεκτίησται. ταῦτα δὲ προεμήνηε τὴν μετὰ ταῦτα γενομένην ἐν Ἰτα-

16 πάντα τὸν π. C

neque blandiendo neque pollicitationibus subigere posset, ad Philippopolin transit, indeque in urbem revertitur.

Eadem indictione legem tulit ut pensionem quam pauperes perditū debebant, divites persolverent. id vocabatur. Allelanguy. et patriarchae Sergio multisque aliis pontificibus ac monachis deprecantibus ut absurdum hoc onus subditis demeret, non obtemperavit.

Indictione octava, anno mundi 6518, Aegypti princeps Azizius ob levem causam et offensas ne relatu quidem dignas foedere quod ei cum Romanis erat rupto, et templum Hierosolymis ad sepulchrum Christi sumptuosissime conditum evertit, et religiosa perdidit monasteria, et qui in iis piaevitae exercitationibus erant dediti, eos per omnes terras extorres egit.

Anno insequentī hiems fuit gravissima, quae omnes fluvios paludes ipsūque mare in glaciem coegit. mense Ianuario eiusdem indictionis apprime horrendus fuit terrae motus, qui duravit usque ad nonum Martii diem. eius enim diei hora decima fragor fuit et concussio terribilis et in urbe et in provinciis; ac corruerunt sphaerae templi sanctorum 40 et templi omnium sanctorum. quas imperator statim instauravit. haec fuerunt Italici motus praevia indicia. quidam enim vir potens, unus de

λα στάσιν. δυνάστης γάρ τις τῶν ἐποικίων τῆς Βύρειως, τοῦ-
νομα Μέλῃς, παραθῆξας τὸν ἐν Λογγιβαρδία λαὸν ὄπλα κατὰ
Ῥωμαίων αἶρει. καὶ ὁ βασιλεὺς Βασιλεῖον ἐκπέμπει τὸν Ἄργυρον
στρατηγὸν ὄντα τῆς Σάμου, καὶ τὸν λεγόμενον Κοντολέοντα τῆς
5 Κεφαλληνίας στρατηγοῦντα, ἐπὶ τῷ καταστῆσαι Ῥωμαίους τὰ
πράγματα· οἷς ἀντιπαραταξάμενος ὁ Μέλῃς πρέπει λαμπρῶς, P 707
πολλῶν πεπτωκότων, οὐκ ὀλέγων δὲ καὶ ζωηρηθέντων, τῶν δὲ λοι-
πῶν τὴν διὰ φυγῆς ἀσχήμονα προκρινάντων ζωῆν.

Ἄδὲ βασιλεὺς οὐ διέλιπε καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν εἰσιῶν ἐν
10 Βουλγαρία καὶ τὰ ἐν ποσὶ κείρων τε καὶ δηῶν. ὁ Σαμουήλ δὲ μὴ
δυνάμενος τῶν ὑπαίθρων ἀντιποιεῖσθαι μηδὲ πρὸς ἐμφανῆ μάχην
ἀντιστῆναι τῷ βασιλεῖ, ἀλλὰ πάντοθεν θραυόμενος καὶ τὴν οἰκίαν
ἀκμὴν ἀποβάλλων, ἔγνω τάφροις καὶ θρυγγοῖς ἐπιτειχίσαι τούτω
τὴν εἰς τὴν Βουλγαρίαν εἴσοδον. εἰδὼς οὖν ὡς ἔθος αἰεὶ τῷ βα-
15 σιλεῖ διὰ τοῦ λεγομένου Κίμβρα Ἀβγγοῦ καὶ τοῦ Κλειδίου ποιεῖ-
σθαι τὰς διελεύσεις, ταύτην ἔγνω τὴν δυσχωρίαν ἐπιτειχίσαι καὶ B
τῷ βασιλεῖ ἀποκλείσαι τὴν εἴσοδον. φραγμὸν οὖν δομησάμενος
εἰς εὔρος πολὺ, καὶ φύλακας ἐν αὐτῷ ἀξιοπρεπεῖς ἐπιστήσας,
προσέμενε τὸν βασιλεῖα. ἀφικομένου δὲ καὶ τούτου καὶ ἀποπειρα-
20 σαμένου τῆς εἰσόδου, ἐπέπερ ἀντεῖχον γενναίως οἱ φυλῦσσοιτες
καὶ τοὺς βιαζομένους ἐξ ὑπερδξίλων ἀνήρουν βάλλοντες καὶ τιτρώ-
σκοντες, καὶ ἤδη ἀπέγνωστο τῷ βασιλεῖ ἡ διάβασις, Νικηφόρος
ὁ Ξιφίας τῆς Φιλίππουπόλεως τότε στρατηγῶν τῷ βασιλεῖ συν-
ταξάμενος, καὶ αὐτὸν μὲν προσμένειν καὶ συνεχεῖς προσβολὰς τῷ

13 θρυγγίους C

15 κίμα C

iis qui Baria incolebant, nomine Meles, concitatis Longibardis arma
contra Romanos movit. cumque imperator adversus hunc misisset Ba-
sillum Argyrum Sami et Contoleonem Cephalleniae praefectos, Meles
illustri eos praelio vicit, multis caesis, haud paucis captis, reliquis turpi
fuga vitam tutatis.

Porro Basilius imperator quotannis in Bulgariam expeditionem fa-
ciebat et obvia quaeque populabatur ac vastabat. ideo Samuelus castra
sub dio locare aut aperto praelio concurrere non audens, undique attri-
tis viribus amissoque vigore suo, statuit fossis ac septis factis eum im-
gressu Bulgariae excludere. et quia norat solere eum per Cimbarum Lon-
gum et Cleidium intrare, angustias illas septo late producto munit at-
que intercipit, iustoque firmat praesidio, et sic imperatorem operitur.
postquam eo venit imperator et intrare est conatus, fortiter eum arcuere
custodes, eos qui vi penetrare niterentur de superiore loco ferientes
atque vulnerantes. ibi de transitu desperantem iam imperatorem Nice-
phorus Xiphias Philippopolis tum praefectus monet ut loco eo maneat,
septumque illud oppugnare continenter pergat: se alio abitarum; spe

C δέματι ποιείσθαι παρεγγήσας, αὐτὸς δὲ ἀπιέναι φήσας, εἴ πως
 δυνηθεῖη λυσιτελέσσει τι διαπράξασθαι καὶ σωτήριον, τὸν περὶ αὐτὸν
 εἰληφῶς λαὸν ὑποστρέφει, καὶ περιοδεύσας τὸ πρὸς μεσημβρίαν
 κείμενον τοῦ Κλειδίου ὑψηλότατον ὄρος, ὃ Βαλαθίσταν κατονο-
 μάζουσι, καὶ τραχυπορίας καὶ ἀνοδίαις χρῆσάμενος, κθ' τοῦ 5
 Ίουλιου μηνός, ἐπινεμήσει ἰβ', ἄνωθεν ἑξαίφνης μετ' ἀλαλαγμοῦ
 καὶ δούπου κατὰ νότον γίνεται τῶν Βουλγάρων· οἱ δὲ τῶ ἀπροσ-
 δοκῆτῳ καταπλαγέντες τρέπονται πρὸς φυγὴν. καὶ ὁ βασιλεὺς
 μονωθὲν διαρρήξας τὸ τεῖχος ἔδλωκεν. ἔπεσον οὖν πολλοί, καὶ
 πολλῶ πλείους ἐάλωσαν, μόλις τοῦ Σαμουήλ διαφυγεῖν δυνηθέν- 10
 τος τὸν κίνδυνον συνεργία τοῦ ἰδίου υἱοῦ γενναίως τοὺς ἐπιόντας
 ὑποδεξαμένον, καὶ ἴππῳ τοῦτον ἐπιβιβάσαντος καὶ εἰς τὸ λεγόμε-
D νον Πρίλαπον τὸ φρούριον ἀπαγαγόντος. ὁ δὲ βασιλεὺς τοὺς ἐα-
 λωκότας τῶν Βουλγάρων ἀμφὶ τὰς ἐέ, ὡς φασιν, ὄντας χιλιάδας
 ἀπετύφλωσε, καὶ ἐκάστην ἑκατοντάδα πεπηρωμέναν ὕφ' ἑνὸς 15
 μονοφθάλμου ὀδηγεῖσθαι κελεύσας εἰς τὸν Σαμουήλ ἀποπέμπει.
 οὗς ἐκεῖνος ἀφικνουμένους κατ' ἀριθμὸν καὶ τάξιν θεώμενος, καὶ
 τὸ πάθος οὐκ ἐνεγκῶν νεανικῶς καὶ εὐψύχως, λειποθυμία καὶ
 σκότῳ βάλλεται καὶ εἰς γῆν πίπτει· ὕδατι δὲ καὶ μύροις οἱ παρόν-
 τες τὴν πνοὴν αὐτοῦ ἀνακαλεσάμενοι ἀνενεγκεῖν μικρὸν πεποίηκα- 20
 σιν. ἀνενεγκῶν δὲ ὕδωρ πιεῖν ἐπέζητησε ψυχρόν. λαβῶν δὲ καὶ
 πῶν ἐλήφθη καρδιαγμῶ, καὶ μετὰ δύο ἡμέρας θνήσκει. παρα-
 λαμβάνει δὲ τὴν Βουλγάρων ἄρχην ὃ υἱὸς αὐτοῦ Γαβριήλ ὃ καὶ
 Ῥωμακός, ῥώμη μὲν καὶ ἰσχύϊ τοῦ πατρὸς ὑπερέχων, φρονήσει
 δὲ καὶ διανοίᾳ πολλῶ λειπόμενος, τεχθεὶς τῷ Σαμουήλ ἀπὸ τινος 25

4 βαλασίτζαν C

5 ταχυπορίας P

ramque daturum ut salutare aliquid conficiat. hoc modo re composita,
 cum suis montem ad meridiem claustris iis obiectum celsissimum, cui
 Balathistae nomen, magnis itineribus circuit; et 29 die Iulii, indictione
 12, de superiore loco subito ingenti cum strepitu Bulgaros a tergo ad-
 oritur. qui cum re insperata perterriti fugerent, imperator defensoribus
 vacuum septum diruit ac fugientes insequitur. multi tum Bulgari occisi,
 multo plures capti. ipse Samuelus aegre evasit filii opera, irruentes
 fortiter repellente patremque equo impositum in castellum Prilapum ab-
 ducente. captivis Bulgaris, qui fuisse ad 15 milia feruntur, oculos im-
 perator eruit, singulisque centuriis unoculum praeficit, atque his ducto-
 ribus eos ad Samuelum mittit. quos Samuelus isto numero atque ordine
 venire videns animi ad calamitatem eam fortiter ferendam non habuit
 satis, sed oborta vertigine exanimatus in terram corruit. aqua autem
 et unguentis a praesentibus utcunque recreatus, cum sese aliquantulum
 collegisset, frigidae haustum petiit; cumque bibisset, cardiagmo corre-
 ptus biduo post obiit. successit ei filius Gabrielus, qui et Romanus
 dicebatur, patre robustior ille, sed prudentia longe inferior, natus ca-

αἰχμαλώτιδος Λαρισσαίας. ἤρξε δὲ κατὰ τὴν 11' τοῦ Σεπτεμβρίου P 708
 μηνός, ἐπινεμήσει 19'. καὶ μηδ' ἔλον ἀποπληρώσας ἐνιαυτὸν
 σφάττεται, εἰς κνηγέσιον ἐξελθὼν, παρὰ Ἰωάννου τοῦ καὶ Βλα-
 διασθλάβου τοῦ υἱοῦ Ἀαρών, ὃν αὐτὸς θνήσκειν μέλλοντα τοῦ θα-
 5 νάτου ἀπελευθέρωσατο.

Πρὸ τοῦ δὲ ταῦτα γενέσθαι, Θεοφυλάκτου τοῦ Βοτανειάτου
 ἄρχην Θεσσαλονίκης μετὰ τὸν Ἀριανίτην πεμφθέντος Λαβιδὸς ὁ
 Νεστοριτζης, εἰς τῶν παρὰ Βουλγάρους μέγα δυναμένων ὑπάρχων,
 μετὰ δυνάμειος ἄδραῦς κατὰ Θεσσαλονίκης ἐκπέμπεται παρὰ τοῦ
 10 Σαμουήλ· οἷς συναντήσας ὁ Θεοφύλακτος σὺν τῷ υἱῷ Μιχαήλ
 καὶ συμπλακίς τρέπει τε κατὰ κράτος, καὶ λείαν πολλὴν καὶ αἰχ-
 μαλώτους συχνούς προσλαβόμενος διακομίζει τῷ βασιλεῖ πολιορ- B
 κοῦντι τὸ ἐν τῇ κλεισοῦρα τοῦ Κλειδίου δέμα. τὸ δέμα δέ, ὡς
 εἴρηται, διαβῶς ὁ βασιλεὺς κατὰ Στρούμπιτζαν γίνεται. καὶ
 15 παρυστήσατο μὲν φρούριον τὸ καλούμενον Ματζούκιον, τῇ Στρουμ-
 πίτζῃ δὲ προσεγγίζον, μετὰ δυνάμειος δ' ἐκπέμπει τὸν Βατανειά-
 την Θεοφύλακτον τὸν δοῦκα Θεσσαλονίκης, ὑπερβῆναι κελεύσας
 τοὺς ἐν Στρομπίτζῃ βουνοὺς, καὶ τὰ ἐν ταῖς κατ' αὐτοὺς ὁδοῖς
 20 περπολῆσαι δέματα, καὶ ἐπύρρευτον αὐτῷ θεῖναι τὴν πρὸς Θεσ-
 σαλονικίην ἄγουσαν ὁδόν. ὁ δὲ ἀπελθὼν συνεχωρήθη μὲν ἐν τῷ
 εἰσεῖναι παρὰ τῶν τοποφυλακούντων Βουλγάρων ἀνεμποδίστως
 διελθεῖν, μέλλων δὲ πρὸς τὸν βασιλέα πάλιν ὑποστρέφειν μετὰ τὸ C
 τὰ προστεταγμένα πληρῶσαι περιπίπτει λόχοις ἐπ' αὐτῷ τούτῳ
 προσκαθημένοις καὶ ἐνεδρεύουσι ἐν τινι ἐπιμήκει στενοχωρίᾳ· ἐν

6 τοῦ ante Bot. om C

7 ἀρχὴν P

14 στρουμπίτζη C

ptiva quadam Larissaea. Init decima quinta Septembris, indictione
 decima tertia. cumque nondum integrum imperasset annum, venatum
 exiens interficitur a Ioanne, qui et Bladisthabus, filio Aaronis, quem
 ipse neci aliquando subtraxerat.

Antequam hoc feret, Theophylacto Botaneiatæ Thessalonicae post
 Davidum Arianitam praefecto Samuelus Nestoritzam, unum de potentis-
 simis Bulgaris, magno cum exercitu ad eam urbem misit. quem Theo-
 phylactus, filio suo Michaelo comitatus, pugna congressus fudit; magna-
 que praeda parta et multis captis, cum his ad imperatorem tunc septum
 in angustiis apud Chlidium oppugnantem venit. imperator angustiis quo
 diximus modo superatis, ad Strumpitzam accedit; et castello cui Matzu-
 cium nomen potitus, Strumpitzæ iam propinquans, Theophylactum Bo-
 toneiatam Thessalonicae ducem colles ad Strumpitzam sitos superare
 iubet et septa obvia incendere, sibi quo modo iter Thessalonicam
 ducens expedire. proficiscentem praesidiarii nihil obstantes ire quo volebat
 passi sunt. sed cum mandatis peractis ad imperatorem redire vellet, in
 insidias ad hoc ipsum collocatas in porrectis in longam angustiis incidit,

ἢ εἰσελθὼν καὶ πάντοθεν περιστοιχισθεὶς καὶ ἄνωθεν ὑπὸ λίθων καὶ τόξων βαλλόμενος, μηδενὸς ἀμύνασθαι δυναμένου διὰ τὴν πύκνωσιν καὶ τὸ τῆς στενοχωρίας ἀδιεξόδευτον, αὐτὸς τε πίπτει, μηδὲ ταῖς οικείαις χερσὶ δυνηθεὶς χρήσασθαι, καὶ πολὺ μέρος σὺν αὐτῷ ἀπώλετο τοῦ στρατοῦ. ἄπερ μηνυθέντα τῷ βασιλεῖ 5 πολλῆς αὐτὸν ἐνέπλησεν ἀθυμίας. ὄθεν καὶ προσωπέρῳ χωρεῖν οὐκ ἔκρινεν, ἀλλ' ὑποστρέψας ἦλθεν εἰς τὰ Ζαγόρια, ἔνθα τὸ **D** λίαν ὀχυρώτατον ἴδρυται φρούριον ὁ Μελένικος, ἐπὶ τινος πέτρας ἰδρυμένον κρημνοῖς καὶ φάραγγι βαθυτάταις πάντοθεν ἑοσιφανωμένης· ἐν ᾧ οἱ τῆς περιχώρου πάντοθεν καταφυγόντες Βούλγαροι **10** ὄλγα τῶν Ῥωμαίων ἐφρόντιζον. πρὸς οὗς ὁ βασιλεὺς Σέργιον τινα ἔκτομιαν, ἕνα τῶν οικειοτάτων αὐτῷ θαλαμηπόλων, ἐκπέμπει, ἄνδρα φρενήρη τε καὶ δεινὸν εἰπεῖν, ἀποπειρώμενος τῆς γνώμης αὐτῶν. οὗτος δ' ἐκέῖσε γενόμενος καὶ πολλαῖς χρησάμενος πιθανολογίαις μεταδιδάξαι ἴσχυσε τοὺς ἀνθρώπους τὸ δέον, καὶ τὰ **15** ὄπλα καταθεμένους παραδοῦναι τῷ βασιλεῖ ἑαυτοὺς καὶ τὸ φρούριον. οὗς ἀποδεξάμενος ὁ βασιλεὺς καὶ φιλοφρονησάμενος ἀξιόπρεπῶς, καὶ φρουρὰν τῷ φρουρίῳ τὴν ἀρχοῦσιν ἐγκατατάξας, μετέβη πρὸς Μοσυνόπολιν· ἐν ἧ' διαγόντι τούτῳ καὶ ὁ τοῦ Σαμουήλ ἀγγέλλεται θάνατος κατὰ τὴν κδ' τοῦ Ὀκτωβρίου μηνός. **20**

P 709 καὶ εὐθὺς ὁ βασιλεὺς ἀπάρως ἐκ Μοσυνουπόλεως κάτεισιν εἰς Θεσσαλονίκην, κάκειθεν ἄπεισιν εἰς Πελαγονίαν, μηδὲν λυμαίνόμενος τῶν ἐν ποσίν, ἀλλ' ἢ μόνα πυρπολήσας τὰ ἐν Βουτελίῳ βασιλεια τοῦ Γαβριήλ. πέμψας δὲ καὶ στρατιὰν χειροῦται τὸ φρού-

1 περιστοιχισθεὶς C
μοx μοσυνουπόλεως

8 μελνίκος C
τούτος C

19 μοσυνόπολιν C, et
23 βουτέλη C

circumventusque et desuper saxis telisque petitus, omni se defendendi praerepta facultate ob compressos in artum ordines et loci angustiam omni exitu carentis, cum magna sui exercitus parte perit. imperator ea clade nuntiata maximum percepit dolorem, et progredi ulterius non ausus retro abiit ad Zagoria, ubi castellam erat Melenicus longe munitissimum, saxo impositum et praecipitiis vallibusque profundissimis cinctum. eo ex vicinia passim confugerant Bulgari, Romanorum admodum securi. ad eos imperator mittit Sergium spadonem, unum ex intimis suis cubiculi ministris, hominem cordatum ac facundum, qui ipsorum animos periclitaretur. is multa suadendo atque probabiliter disserendo eos eo adduxit, ut rem recta via reputantes positis armis se et castellum imperatori dederent. quos imperator humanissime excepit; et castelle praesidio sufficienti imposito Mosynopolin rediit. ibi ei moranti nuntius de obitu Samueli affertur, vigesima quarta Octobris die. exinde statim Mosynopoli Thessalonicam abit, atque hinc ad Pelagoniam usque proficiscitur nullo cum maleficio, nisi quod regiam Gabrieli But-

ριον Πριλάπου και τοῦ Στυπείου. ἐκείθεν καταλαμβάνει τὸν Τζερνᾶν λεγόμενον ποταμόν, ὃν σχεδίαις και θυλάκοις πεφυσημένοις διαπεράσας ἐπάνεισιν εἰς τὰ Βοδηρά, καὶ ἐκείθεν τῇ 9' τοῦ Ἰανουαρίου μηνὸς ἦλθεν εἰς Θεσσαλονίκην.

- 5 Ἔαρος δ' ἐπιστάτος ὑπέστρεψε πάλιν εἰς Βουλγαρίαν, και τῷ φρουρίῳ τῶν Βοδηρῶν προσέειπε· ἔφθασαν γὰρ οὗτοι, τὴν πρὸς βασιλέα πίστιν ἀπαρνησόμενοι, ἄραι κατὰ Ῥωμαίων ὄπλα. Β καρτερὰν οὖν ἐνοσησόμενος πολιορκίαν ἠνάγκασε πιστεῖς λαβόντας ἑαυτοὺς ἐγχειρῆσαι τοὺς ἔνδον· οὓς πάλιν ἐν τῷ Βολερῳ μετοικί-
 10 σας, και ἕτερα φρούρια ἀνεγείρας δύο ἐν τῷ μέσῳ τῆς δυσχωρίας, ὧν τὸ μὲν Καρδίαν ὠνόμασε τὸ δ' ἕτερον ἅγιον Ἑλίαν, ὑπέστρεψεν εἰς Θεσσαλονίκην. ἐν ἧ' Ῥωμανὸς ὁ και Γαβριὴλ διὰ τινος Ῥωμαίου χειροτμήτου δούλωσιν και ὑποταγὴν ὑπισχεῖται. ὁ δὲ ὑποπτέυσας τὰ γράμματα, τὸν πατρίκιον Νικηφόρον τὸν
 15 Ξιφίαν και Κωνσταντῖνον τὸν Διογένην, μετὰ τὸν Βοτανειάτην στρατηγὸν γεγονότα Θεσσαλονίκης, μετὰ δυνάμειος ἐκπέμπει ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Μογλένων. ὧν τὴν πᾶσαν ληϊσαμένων ἐκείνην γῆν C και τὴν πόλιν πολιορκούντων ἔφθασε και ὁ βασιλεύς, και τὸν παραρρόντα τῇ πόλει μετοχετεύσας ποταμόν, και τὰ θεμέλια τῶν
 20 τεχνῶν ὑπορύξας και ξύλα και εὐρηστον ἄλλην ὕλην ὑποβαλὼν τοῖς ὀρύγμασι και πῦρ ἐμβαλὼν, τῆς ὕλης καταπρησθείσης, κατέστρεψε τὸ τεῖχος. ὅπερ ἰδόντες οἱ ἔνδον πρὸς ἰκεσίαν μετ' ὀλοφυρμῶν ἐτρέποντο, και ἑαυτοὺς παρεδίδουν σὺν τῷ φρουρίῳ.

5 ἐπίοτος C
 τῆν χεῖρα C

8 ἐνοσησόμενοι C
 17 μογλαίνων C

13 τετραμήνην ἔχοντος

abique

lianam incendit. missis etiam militibus castella Prilapum et Stypeium capit. inde ad fluvium Tzernam venit, eumque ratibus et utribus inflatis traiecit, ac Budena; et inde nona Ianuarii die Thessalonicam redit.

Initio veris rursus in Bulgariam it, ac Budenae castellum (nam praesidium fide violata arma contra Romanos ceperat) magna vi obsidens, fide publica accepta se dedere praesidiarios cogit, eosque Boleum deportat. tum in angustiarum medio duo castella aedificat, unum Cardiae, alterum sancti Eliae nomine, et Thessalonicam redit. hic degenti Gabrielus, qui et Romanus appellabatur, per quendam Romanum Cheirotmetum (id nominis ab incisa manu est) promittit se ipsi servum atque subiectum fore. sed imperator fallaces literas esse suspicans, Xiphiam et Constantinum Diogenem, qui Botaneatae in praectura Thessalonicensi successit, cum exercitu in regionem Moglenorum mittit; qui cum eam depopulati urbem obsiderent, supervenit ipse, et amnis, qui urbem alluebat, alveo adverso, suffossis murorum fundamentis, et interfecto cavernia ligno aliaque ignis capace materia, incendio muros evertit. quo viso oppidani miserabiliter supplices facti se et munitionem

ἐλήφθη μὲν οὖν Δομετιανὸς ὁ Καυκάνος, ἀνὴρ δυνάστης καὶ τῷ Γαβριήλ συμπάρεδρος, καὶ Ἡλίτζης ὁ ἄρχων Μογλένων, καὶ ἔτε-
 D ροι δυνάσται πολλοί, καὶ λαὸς πολεμιστῆς οὐκ ὀλίγος. τοὺς μὲν οὖν ὄπλα δυνάμενους κινεῖν εἰς Ἀσπρακανίαν ἐκπέμπει ὁ βασι-
 λεύς, τὸν δὲ λοιπὸν συρφετῶδη λαὸν διαρπαγῆναι προσέταξεν, 5
 ἐμπρησθῆναι δὲ καὶ τὸ φρούριον. ἕάλω καὶ ἕτερον φρούριον Ἐνώ-
 τια κεκλημένον, γειτονοῦν τοῖς Μογλένοις.

Ἡμέρα δὲ πέμπτη ἦκεν ὁ χειρότμητος Ῥωμαῖος, ἔχων καὶ
 θεράποντας Ἰωάννου τοῦ καὶ Βλαδιοθλάβου, υἱοῦ Ἀαρόν, ἐπα-
 γόμενος καὶ γράμματα δηλοῦντα φονευθῆναι ὑπ' αὐτοῦ τὸν Γα- 10
 βριήλ ἐν τῷ Πετρισκῷ καὶ τὴν πᾶσαν ἔξουσίαν εἰς ἑαυτὸν μετενε-
 χθῆναι, ὑπισχνόμενά τε τὴν πρόπουσαν ὑποταγὴν καὶ δούλωσιν
 ἐνδειξασθαι πρὸς τὸν βασιλέα. ὅπερ ἀναγνοὺς ὁ βασιλεὺς, καὶ
 χρυσοβούλλοις γράμμασιν τὰ δοκοῦντα πιστωσάμενος, ἀπέστειλε
 πρὸς τὸν Ἰωάννην. καὶ μετ' ὀλίγας πάλιν ἡμέρας ἐπαγγήκεν ὁ 15
 τετμημένος τὴν χεῖρα Ῥωμαῖος, γραφὰς κομίζων Ἰωάννου τε καὶ
 P 710 τῶν ἀρχόντων Βουλγαρίας ὑπηκόους ὁμολογούντων καὶ δούλους
 γενέσθαι τοῦ βασιλέως. προσερρῆ δὲ τῷ βασιλεῖ καὶ Καυκάνος
 ὁ ἀδελφὸς Δομετιανοῦ τοῦ ἐν Μογλένοις ἀλόντος· ὃν φιλοτιμησά-
 μενος διὰ τιμῆς ἦγεν. ἐπεὶ δὲ ἔγνω τὸν Ἰωάννην δόλῳ καὶ περι- 20
 νοίᾳ γράψαντα τὰ γραφέντα καὶ τὰναντία ὧν ὑπισχνεῖτο διανοού-
 μενον, ἐπανέστρεψε πάλιν πρὸς Βουλγαρίαν, καὶ λεηλατήσας τὴν
 περίχωρον Ὀστροβοῦ καὶ τοῦ Σωσκοῦ καὶ τὴν πεδιάδα Πελαγονίας
 τοὺς ἀλισκομένους πάντας ἀπετύφλου Βουλγάρους. ἄπεισιν οὖν
 ἄχρι τῆς πόλεως Ἀχρίδος, ἐν ἧ τὰ βασιλεία τῶν βασιλέων ἴδρυντο 25

dediderunt. captus est ibi Domitianus Caucanus, homo potens et Ga-
 brieli consiliarius, et Moglenorum princeps Elitzes aliique procerum
 multi et manus hand parva militum. armis ferendis idoneos Aspraca-
 niam deportat imperator: colluviem reliquam diripi iubet, et castellum,
 cui Notia nomen, incendi, Moglenis vicinum.

Quinta die Cheirotmetus Romanus venit, famulos secum adducens
 Ioannis Bladisthlabi, Aaronis filii, et literas, quibus hic significabat se
 Gabrielo vitam eripuisse, nuncque ad se rediisse Bulgaricum imperium;
 promittebatque se servum et subditum imperatori fore. iis perlectis
 imperator suam sententiam aurea bulla consignatam Ioanni mittit. pau-
 cisque post diebus Romanus redit, literas Ioannis et principum Bulga-
 riae afferens, quibus ii se subditos imperatori fatebantur. adiungit se
 etiam imperatori Caucanus, Domitiani apud Moglenos capti frater; est-
 que ab eo honorifice habitus. ceterum imperator certior factus Ioan-
 nem dolo ac fallaciter ista scripsisse ac contraria suis promissis moliri,
 in Bulgariam revertitur; et Ostrobo Soscoque adiacente regione ac
 campestri Pelagonia depopulatis, quotquot Bulgaros cepisset, eis oculos
 effodit. et usque ad urbem Achridem, regiam Bulgariae, accedit. qua

Βουλγαρίας. και την πόλιν παρλαβών και πάντα καλῶς δια-
θεις ἐμελλε και προσωτέρω βαδίζειν και τῆς πρὸς τὸ Δυρράχιον B
ἄφασθαι· ἔδειτο γὰρ τῆς ἐπιδημίας αὐτοῦ τὰ ἐκείσε. ἕως μὲν
γὰρ Τρυμαλιᾶς και τῶν ἀγχοτάτω Σερβίας μερῶν ἤρχε Βλαδιμη-
5 ρὸς ὁ ἐπὶ θυγατρὶ τοῦ Σαμουήλ κηδεστής, ἀνὴρ ἐπιεικῆς και
εἰρηνικὸς και ἀρετῆς ἀντεχόμενος, ἤρεμίαν εἶχε τὰ ἐν Δυρραχίῳ·
ἐπειδὴ δὲ ὁ Γαβριήλ πυρὰ τοῦ Ἰωάννου ἀπώλετο, και οὗτος
παρασπονδηθεὶς και τοῖς ὄρκοις πιστεύσας παρὰ τοῦ Ἰωάννου δο-
10 ἐνεχείρισε και μετὰ μικρὸν ἀπεσφάγη, πολὺν εἶχε τάραχον και
κλόνον τὰ ἐκείσε πράγματα, ἐγκειμένου καθ' ἐκάστην και διὰ
στρατηγῶν πολλάκις τοῦ Ἰωάννου και δι' ἑαυτοῦ πάλιν ἐλεῖν τὴν C
πόλιν. και διὰ τοῦτο ἐβούλετο μὲν ὁ βασιλεὺς ἀπελθεῖν και βοη-
θῆσαι, ἐκολόθη δὲ δι' αἰτίαν οὐκ ἄλογον. ἀπερχόμενος γὰρ
15 πρὸς Ἀχρίδα κατέλιπε κατόπιν μετὰ πλήθους στρατιωτῶν Γεώρ-
γιον στρατηγὸν τὸν Γονιτζιάτην και Ὁρέστην πρωτοσπαθάριον
τὸν αἰχμάλωτον, κατατρέχειν κελεύσας τὰ πεδία Πελαγονίας· οὗς
ἔλλοχῆσαντες Βούλγαροι ἔχοντες στρατηγὸν τὸν Ἰβάτζην, φανε-
ρώτατον ἄνδρα και δεδοκιμασμένον, ἀναιροῦσι πάντα. ὦν τῆ
20 λύπη συγχυθεὶς ὁ βασιλεὺς ἐπανεστρεψεν εἰς Πελαγονίαν, και τὸν
Ἰβάτζην καταδραμῶν και διώξας ἀπῆλθεν ἐν Θεσσαλονίκῃ. κἀκεῖ- D
θεν διέβη εἰς Μοσυνούπολιν, κατὰ Στρομπίτζης λαὸν πεπομφῶς
ἡγεμόνα ἔχοντα τὸν πατρικίον Δαβιδ τὸν Ἀριανίτην· ὃς αἰφνι-
δίως ἐπιφανεὶς εἶλε τὸ φρούριον ὁ Θερμίτζα κατονομάζεται. και

4 τριβαλίας C

βλαδημηρὸς C

7 ἐπει C

15 ἀχρίδας C

potitus, rebus omnibus recte constitutis, pergere et ad Dyrrachium proficisci intendit, quod et eius loci res ipsius praesentiam requirebant. etenim quamdiu Trymalia et viciniore Serviae partes in potestate Bladimeri (gener is fuit Samueli) manserunt, hominis iusti ac pacis et virtutis studiosi, pacatum fuerat Dyrrachium. at postquam Ioannes Samuelum interfecit, decemptumque falsis iuramentis Bladimerum et opera Davidi Bulgarorum archiepiscopi se dedentem paulo post perfide necavit, magnopere Dyrrachiana res concussa atque perturbata est, quod Ioannes urbem eam identidem per ductores suos, aliquando etiam praesens oppugnaret. sed imperatoris institutum res haud parva impediit. etenim ad Achridem proficiscens post se reliquit cum manu militum Georgium Gonitziatem et Orestam protospatharium captivum, iubens eos in campestria Pelagoniae grassari. eos universos Bulgari duce Ibatza, viro nobilissimo et spectatae virtutis, in insidias attractos trucidarunt. eius cladis dolore concitus imperator in Pelagoniam revertitur, Ibatzamque persecutus Thessalonicam venit indeque Mosynopolin, misso cum exercitu ad Strumpitzae oppugnationem Davido Arianita. is subito irruens castellum Thermitza cepit. misit et aliam exercitum in Triadi-

ἕτερον πάλιν λαὸν κατὰ τῶν ἐν Τριαδίτῃ φρουρίων, ἔξαρχον ἔχοντα τὸν Ξιφίαν, ἐπέμπει. καὶ οὗτος δὲ τὰ ἐν τοῖς ὑπαίθροις πάντα καταστρεψάμενος εἶλε πολιορκίᾳ τὸ ἔρμα ὃ Βοῖον καλεῖται.

Ὁ δὲ βασιλεὺς ἀπελθὼν ἐν Κωνσταντινουπόλει, κατὰ τὸν 5
 Ἰανουάριον μῆνα τοῦ ςφκδ' ἔτους, στόλον εἰς Χαζαρίαν ἐπέμπει, ἔξαρχον ἔχοντα τὸν Μογγόν, υἱὸν Ἀνδρονίκου δουκὸς τοῦ Λυδοῦ· καὶ τῇ συνεργίᾳ Σφέγγου τοῦ ἀδελφοῦ Βλαδιμηροῦ, τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ βασιλέως, ὑπέταξε τὴν χώραν, τοῦ ἄρχοντος αὐτῆς
 P 711 Γεωργίου τοῦ Τζούλου ἐν τῇ πρώτῃ προσβολῇ συλληφθέντος. τότε 10
 καὶ Συναχηρεῖμ ὁ τῆς ἄνω Μηδίας ἄρχων, ἦν Ἀσπρακανίαν ὀνομάζουσι σήμερον, τῷ βασιλεῖ παγγενεὶ προσέδραμε, τὴν ὑπέικουσαν αὐτῷ πυραδεδωκῶς ἅπασαν χώραν, πατρικίος τιμηθεὶς καὶ στρατηγὸς Καππαδοκίας, καὶ κτήσεις ἀντιλαβὼν τάσδε τὰς πόλεις, τὴν Σεβάστειαν, τὴν Λάρισσαν, τὴν Ἄβαρην, καὶ ἄλλας κτήσεις 15
 πολλάς. στενοχωρούμενος γὰρ οὗτος ὑπὸ τῶν προσοίκων Ἀγαρηνῶν καὶ μὴ οἷος ὦν ἀντέχειν προσέδραμε τῷ βασιλεῖ, παραδοὺς τὴν ἑαυτοῦ χώραν. ἧς ἄρχειν ὑποσταλεὶς Βασίλειος πατρικίος ὁ Ἀργυρὸς καὶ τοῖς ὄλοις πταίσας παραλύεται τῆς ἀρχῆς· καὶ διά-
 B δοχος αὐτοῦ πέμπεται Νικηφόρος πρωτοσπαθάριος ὁ Κομνηνός, 20
 ὃς κατὰ χώραν γενόμενος καὶ τὰ μὲν πειθοῖ τὰ δὲ βίᾳ χρώμενος ἐπήκοον τῷ βασιλεῖ τὴν χώραν ἐποίησε.

Τῷ δὲ ςφκδ' ἔτει, ἰνδικτιῶνος ιδ', ἀπάρας τῆς βασιλίδος ὁ

7 υἱὸν] Ἰωάννην C 9 ἀδελφοῦ] γαμβροῦ C: cf. 699 c Βασιλείου P 10 τζούλη C 16 προσόντων C 23 ς δὲ φκδ C, omisso τῷ

tzae castella, duce Xiphia. qui omnibus quae sita erant in planitie subactis, castellum cui Boion nomen expugnavit.

Imperator Cpolin reversus Ianuario mense, anno mundi 6524, classem in Chatzariam mittit, duce Mongo Andronici duce Lydi filio. is adiuvante Sphengo fratre Bladimeri, eius qui Basilii imperatoris sororem in matrimonio habebat, regionem eam subegit, principe eius Georgio Tzulo in primo conflictu capto. tunc etiam Senacherimus, superioris Mediae princeps, quam hodie Aspracaniam nominant, cum universa sua familia imperatori accessit, tradita ei sua dicione, quod vicinis Agarenis ipsum prementibus ad resistendum non satis haberet virium; estque factus patricius et Cappadociae dux, recepitque suae dicionis loco Sebasteam Larissam Abaram urbes aliaque multa praedia. Aspracaniae autem imperator praefecit Basilium patricium Argyrum; cui ob rem male gestam abrogatum imperium, et successor missus Nicephorus Comnenus protospatharius, qui provinciam qua verbis qua vi usus imperatori subiecit.

Kodem anno, indictione 14, imperator urbe egressus in Triaditsam

βασίλευς ἄπεισιν εἰς Τριαδίτζαν. καὶ τὸ φρούριον Πέρνικον περικυ-
 θίσας ἐκολιόρκει, τῶν ἔνδον τε κυρτερώς καὶ ἐκθύμως ἀγωνιζο-
 μένων, καὶ πολλῶν Ῥωμαίων πιπτόντων. ἐφ' ὅλας ὀδοθήκοντα
 καὶ ἡ ἡμέρας προαλαπαρήσας τῇ πολιορκίᾳ, ὡς ἔγνω ἀδυνάτοις
 5 ἐπιχειρῶν, ἄπρακτος ὑπεχώρησε καὶ εἰς Μοσυνούπολιν ἀπήλθεν.
 ἐν ἧ τὸν λαὸν διαναπαύσας, ἕαρος ἐπιστάντος ἄρας ἐκ Μοσυνου-
 πόλειως εἰσεῖσιν εἰς Βουλγαρίαν, καὶ περικυθίσας φρούριον τὸ λε-
 γόμενον Λογγῶν εἶλε πολιορκίᾳ. Δαβίδ δὲ τὸν Ἀριανίτην καὶ C
 Κωνστατίνον τὸν Διογένην εἰς τὰς κατὰ Πελαγονίαν πεδιάδας
 10 ἐκπέμψας ἱστῶν πολλῶν καὶ αἰχμαλώτων ἐγένετο κύριος. τὸ δὲ
 ληφθὲν φρούριον ἐμπρήσας ὁ βασιλεὺς, καὶ τριχῆ τοὺς ἀλόντας
 μερισάμενος, καὶ μίαν μὲν μερίδα τοῖς συμμαχοῦσι παρασηκῶς
 Ῥῶς ἐτέραν δὲ Ῥωμαίοις, καὶ ἄλλην ἑαυτῷ παρακατασχών, ἐχώ-
 ρει προσωτέρω. καὶ μέχρι Καστορίας ἔλθων καὶ τῆς πόλειως ἀπο-
 15 πειραθείς, ὡς ἦσθετο ἀνεπιχειρήτον αὐτὴν οὖσαν, ὑπέστρεψεν·
 ἐδέξατο γὰρ καὶ γράμμα τοῦ στρατηγοῦντος ἐν τῷ Δοροστόλῳ
 Τζιτζικίου, τοῦ υἱοῦ τοῦ πατρικίου Θευδάτη τοῦ Ἰβηρος, ὡς ὁ
 Κρακρῶς λαὸν ὄτι πλεῖστον ἀθροίσας καὶ τῷ Ἰωάννῃ ἐνωθεὶς, D
 προσλαβόμενοι δὲ καὶ Πατζινάκας, μέλλουσι εἰσβολὴν κατὰ Ῥω-
 20 μάων ποιήσασθαι. τούτῳ τῷ γράμματι θοροβηθεὶς ἐπανήει διὰ
 ταχείων. ἐν τῷ παριέναι δὲ τὸ τε φρούριον εἶλε τὰ Βοσογράδα καὶ
 ἐνέπρησε, καὶ τὴν Βέρροϊαν ἐπικτίσας, δηρώσας δὲ καὶ κατερει-
 πώσας τὰ πέριξ Ὀστροβοῦ καὶ Μολισκοῦ, ἔστη τοῦ προσωτέρω
 ἵεται· ἀπηγγέλη γὰρ αὐτῷ ὡς ἡ μελετωμένη τῷ Κρακρῶ καὶ τῷ

1 τριάδιτζαν C
 16 τζοτζικίου C

5 ἀπήλθεν C
 17 θευδάτου C

8 λογγῶν C

16 δοροστόλω

venit, et castellum Pernicam obsidione cinctum oppugnat. dies autem octoginta octo cum ibi perseverasset, praesidiariis fortissime defendentibus multisque Romanis cadentibus, sentiens se quod conatus erat consequi non posse, re infecta discedit Mosynopolin. ibi quiete refectis copiis, appetente vere in Bulgariam intrat, et castellum Longum circumsessum expugnat; ac missis in campestria Pelagoniae Davido Aranita ac Constantino Diogene multum pecoris atque hominum inde abigit. incense castelle captivos in tres partes distribuit, quarum unam Rossis auxilia fidei, alteram Romanis, tertiam sibi assignat. progressus inde ad Castoriam usque, cum eam urbem tentasset ac inexpugnabilem sentiret, retro abduxit. acceperat enim literas a Titzicio Dorostoli praefecto, Theudatae Iberi patricii filio, quibus indicabatur Cracram numerosissimo exercitu contracto se cum Ioanne coniunxisse, eosque adscitis in societatem Patrinacis in Romanorum dicionem irrupturos. his literis perturbatus illico convertit iter, inque transitu Bosograda castellum capit atque incendit, Berreeam reficit; everisquae circum Ostrobum et Mollicum sitis castellis subastitit, accepto nuntio Cracrae et Ioannis impressionem,

Ἰωάννη κατὰ Ῥωμαίων ἔφοδος ἐνεποδίσθη, τῶν Πατρῴνικων μὴ δόντων συμμαχίαν αὐτοῖς. διὸ καὶ ὑποστρέψας πολιορκεῖ φρουρίων ἄλλο τὴν Σέταιναν, ἐν ἧ βασιλείᾳ ἦσαν τοῦ Σαμουὴλ καὶ σῆτος ἀπέκειτο πολὺς, ὃν τῷ λαῷ διαρπάσαι κειύσας τὰλλα πάντα
P 712 κατέφλεξεν. ἐξέπεμψε δὲ καὶ κατὰ Ἰωάννου οὐ μακρὰν ἀπέχον- 5
 τος τὸ τάγμα τῶν σχολῶν τῆς δύσεως καὶ τὸ τῆς Θεσσαλονίκης, ἡγεμόνα ἔχοντα Κωνσταντῖνον τὸν Διογένην. τούτοις ἀπιούσιν ἐνήδρευεν ὁ Ἰωάννης. μαθὼν δὲ τοῦτο ὁ βασιλεὺς καὶ μὴ τι πάθειεν φοβηθεῖς, παρὰ τοῦ λαοῦ ἐξιπασάμενος, καὶ μηδὲν ἄλλο εἰπὼν ἀλλ' ἢ μόνον "ὄστις πολεμιστῆς, ἀκολουθεῖτω μοι," 10
 ἀπῆει κατὰ σπουδῆν. τοῦτο γνόντες οἱ τοῦ Ἰωάννου σχόποι μετὰ φόβου πρὸς τὸ τοῦ Ἰωάννου στρατόπεδον ἔρχονται, καὶ δειλίας καὶ ταραχῆς τοῦτο ἐπέπλησαν, μηδὲν ἄλλο βοῶντες εἰ μὴ "βεζεῖτε, ὁ Τζαῖσαρ." πάντων οὖν φευγόντων ἀκόσμως οὖν τῷ Ἰωάννῃ,
B οἱ περὶ τὸν Διογένην ἀναθαρρήσαντες κατόπιν ἐδώκον. καὶ κτεί- 15
 νοῦσι μὲν πολλούς, συλλαμβάνουσι δὲ καὶ διακοσίους πανοπλίτας καὶ τοὺς ἵππους καὶ τὴν ἀποσκευὴν Ἰωάννου καὶ τὸν τοῦτου ἀνεψιόν. ταῦτα δρώσας ἐκάνεισι πρὸς τὰ Βοδηνά, καὶ πάντα τὰ ἐκείσε καταστησάμενος ἐπιναξενγνύει πρὸς τὸ Βυζάντιον, κατὰ τὴν θ' τοῦ Ἰανουαρίου μηνός, τῆς ε' ἐπινημήσεως, ἔτους 20
 ,59κς'.

Ἀδείας δὲ λαβόμενος ὁ Ἰωάννης ἀπεισι πολιορκήσων τὸ Ἀυρράχιον μετὰ φρυάγματος καὶ ὄγκου βαρβαρικοῦ. ἔνθα πολιορκίας συστάσης καὶ συμκλοκῆς γενομένης πίπτει, μηδενὸς δῆλου

3 ἔτειναν C 9 φοβηθεῖς π. τὸ λαοῦ om C 10 ἀλλ' ἢ]
 εἰ μὴ C 14 τζέσαρ C

quam moliti erant, impeditam esse, Patrinacis eos auxilio frustratis. in reditu castellum expugnat Setaenam, ubi arcem Samuelus habebat ac plurimum frumenti reposuerat: frumentum milites diripere iubet, cetera omnia cremat. secundum haec adversus Ioannem non procul a se dissi- tum emittit cohortes scholarum occidentalium et Thessalonicensium, duce Constantino Diogene. iis profectis insidias cum tenderet Ioannes, imperator de suorum sollicitus salute, equo ante suos profectus idque unum fatuus "si quis bellator est, me sequatur," cursum contendit. hoc ut comperere Ioannis exploratores, territi in sua castra redierunt, nihil aliud vociferantes quam "bezeite Tsaesar." omnibus cum ipso Ioanne incomposite fugientibus, Diogenes cum suis, animis receptis, eos insecuti magnam caedem peragunt, capiunt ducentos gravis armaturae, et equos ac suppellectilem Ioannis et eius patruclom. imperator his rebus gestis ad Bodena redit, indeque omnibus constitatis Byzantium, die nono mensis Ianuarii, indictione decima quinta, anno mundi 6526.

Ioannes licentiam consecutus ad oppugnandum Dyrrachinam barbarico cum fastu proficiscitur, et inuito praelie sternitur, incertum a quo,

γενομένου τοῦ καταβεβληκότος αὐτόν, ἄρξας Βουλγάρων ἐπ' C
 ἐνιαυτοὺς β' καὶ μῆνας ε'. μηνυθέντος δὲ τῷ βασιλεῖ τοῦ θανά-
 του τοῦ Ἰωάννου διὰ τοῦ στρατηγούντος Δυρραχίου Νικήτα πα-
 τρικίου τοῦ Πηγωνίου, ἔξισι παραντίκα ὁ βασιλεὺς. γενομένην
 5 δ' αὐτῷ κατὰ τὴν Ἀδριανούπολιν ὑπαντώσιν ὁ ἀδελφὸς τοῦ περι-
 φήμου Κρακρᾶ καὶ ὁ υἱός, προσχωρεῖν εὐαγγελιζόμενοι τό τε
 περίπυστον φρούριον τὸν Πέρνικον καὶ ἕτερα πέντε ἐπὶ τριάκοντα.
 οὓς τιμήσας ἀξίως καὶ τὸν Κρακρᾶν ἐς τὸν τῶν πατρικίων θρόνον
 ἀναβιβάσας ἦλθεν εἰς Μοσυνούπολιν. ἐνταῦθα δὲ καὶ πρέσβεις
 10 ἦχον ἐκ Πελαγονίας καὶ Μωροβισδοῦ καὶ Λιπενίου, παραδιδόν-
 των τῷ βασιλεῖ τὰς πόλεις. ἐκεῖθεν ἄρας ἦλθεν ἐν Σέρραις, ἐν
 αἷς ἀφίκετο ὁ Κρακρᾶς μετὰ τῶν ἀρχόντων τῶν προσρυνέντων λέ' D
 κάστρων, καὶ καλῶς ἐπεδέχθη. προσερχομένη δὲ καὶ Δραγομουῆζος,
 τὰ ἐν τῇ Στρομπιτῆζῃ παρεσχηκῶς καὶ πατρικίος τιμηθεῖς, ἄγων
 15 μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τὸν πατρικίον Ἰωάννην τὸν Χαλδίας, τότε τῆς
 χρονίας ἀπολυθέντα καθειρξείως· ἔτυχε γὰρ ἁλοῦς παρὰ τοῦ Σα-
 μουήλ καὶ ἐπὶ εἴκοσι καὶ δύο χρόνους ὧν ἐν τῇ φυλακῇ. ἄρτι δὲ
 τῇ Στρομπιτῆζῃ προσήγγισεν ὁ βασιλεὺς, καὶ ἦκεν ὁ ἀρχιεπίσκο-
 πος Βουλγαρίας Λαβιδ μετὰ γραμμιάτων Μαρίας τῆς Ἰωάννου
 20 γυναικός, ὑπισχυομένης ἐκστῆναι Βουλγαρίας, εἰ τεύξεται τῶν
 κατὰ σκοπόν. ἐπήντησε δὲ καὶ Βογδάνος ὁ τῶν ἐνδοτέρω κάστρων
 τοπάρχης, καὶ τιμᾶται καὶ οὗτος πατρικίος ὡς καὶ πάλαι τὰ βα-
 σιλῆως φρονῶν καὶ τὸν ἑαυτοῦ πενθερὸν ἀνελών. ἐκεῖθεν ἄπεισιν P 713
 εἰς τὰ Σκόπια, καὶ στρατηγὸν αὐτοκράτορα λιπῶν ἐν τῇ πόλει

1 γενοσῶτος C

cum imperasset Bulgaris annos 2, menses 5. imperator a praefecto
 Dyrrachii Nicephoro patricio Pegonita certior de morte Ioannis factus
 statim expeditionem facit. cumque ad Adrianopolin venisset, occurrunt
 ei frater et filius famosi illius Cracrae, laetum ferentes nuntium, dedere
 se imperatori celebre illud Pernicum et alia 35 castella; quibus cum
 dignos habuisset honores et Cracram ad patriciam extulisset dignitatem,
 Mosynopolin venit. eodem venerunt et legati e Pelagonia et Morobisido
 et Lipenio, urbes imperatori dedentes. inde Serras proficiscitur. eo-
 demque venit Cracras cum iis qui 35 ista dedita castella obtinuerant,
 suntque honorifice excepti. accessit etiam Dragomuzus Strumpitzam
 dedens, estque patricio honore affectus, secum adducens etiam Ioannem
 Chaldiae praefectum patricium, qui a Samuele captus in custodia 22
 annos detentus fuerat. simulatque Strumpitzae imperator appropinqua-
 vit, ad eum venit Davidus Bulgariae archiepiscopus cum literis Mariae
 morte Ioannis viduae, promittentis se, modo certa quaedam postulata
 obtineret, Bulgaria cessuram. occurrit etiam Bogdanus interiorum ca-
 stellorum dominus; atque ipse etiam patricio ornatur gradu, quod iam-
 pridem rebus imperatoris favisset suumque socerum interfecisset. inde
 Scopia abit; urbiq; relinquens praefectum Davidum patricium Ariani-

Δαβιδ πατρίκιον τὸν Ἀρμαντίην ὑπέστρεψε διὰ τῶν φρουρίων Στυπείου τε καὶ Προσάκου, μετὰ λιτῶν καὶ ὕμνων εὐφημούμενος καὶ τιμώμενος. αὐδῆς δὲ πάλιν πρὸς τὰ δεξιὰ νενευκῶς ἄπεισιν εἰς Ἀχρίδας, ἀκείσε στρατοπεδείαν ἐπήξαστο, τοῦ λαοῦ παντὸς μετὰ παιάνων καὶ κρότων καὶ εὐφημιῶν προσυπαντῶντος αὐτῶ· 5 πόλις δὲ ἡ Ἀχρίς ἐπὶ λόφου κειμένη ὑψηλοῦ, ἔγγιστα λίμνης μεγάλῃς, ἔξ ἧς ποιεῖται τὰς ἐκβολὰς ὁ Δρίνος ποταμὸς πρὸς ἄρκτον ἰών, εἶτα νεύων πρὸς δύσιν καὶ εἰσβάλλων εἰς τὸ Ἴόνιον περὶ τὸν Βίλισσον τὸ φρούριον, μητρόπολις οὖσα τῆς πάσης Βουλγαρίας, B ἐν ἧ καὶ τὰ βασίλεια τῶν βασιλέων ἴδρυντο Βουλγαρίας καὶ τὰ 10 χρήματα ἀποτεθησαύριστο· ἕπερ ἀνοξίας ὁ βασιλεὺς εὗρε χρήματα πολλὰ καὶ στέμματα ἐκ μαργάρων καὶ χρυσοῦφεις ἐσθῆτας καὶ χρυσοῦ ἐπισήμον κεντηάρια ἑκατόν, ἅτινα πάντα εἰς ῥόγας ἐκένωσε τῆς περὶ αὐτὸν στρατιᾶς. ἐπιστήσας οὖν ἄρχοντα τῆς πόλεως Εὐστάδιον πατρίκιον τὸν Δαφνομήλην, καὶ φρουρὰν ἀξίό- 15 λογον αὐτῶ δούς, ἐξῆλθεν εἰς τὴν παρεμβολὴν καὶ ἀχθεῖσιν ὡς αὐτὸν ἐδέξατο τὴν γυναῖκα Ἰωάννου τοῦ καὶ Βλαδισθλάβου, σὺν τρισὶν υἱοῖς καὶ θυγατράσιν ἔξ ἐπαγομένην καὶ νοθογενῆ υἷον τοῦ Σαμουήλ καὶ δύο θυγατέρας Ῥαδομηροῦ τοῦ υἱοῦ τοῦ Σαμουήλ

5 προσυπαντῶντων C

6 post λίμνης μεγίστης C: Λαχρινίδος

καλουμένης· ἀφ' ἧς καὶ ἡ πόλις Λαχρινίδος ἐπικαλεῖται ὁμωνύμως τῇ λίμνῃ, Ἀνασσαρίτης ἑκκαλαὶ καλουμένη. ἀπὸ δὲ τῆς λίμνης ταύτης ἀγρεύεται ἰχθύων εὐχρησίων πλήθος ἀμύθητον. 8 post ἰών C: ἀπο μὲν τῶν νοτιωτέρων μερῶν τῶν πρὸς Διάβολον ἐκρέων. διαιρῶν δὲ τὴν εἰρημένην λίμνην ὅσον Ἀλφειὸς λέγεται τὸ πέλαιος διαιρεῖν καὶ πρὸς τὴν Ἀρέθουσαν ἀκίῶν καὶ κατὰ τὸ βόρειον μέρος ἰών· πρὸς δὲ τὸ τέμα τῆς λίμνης τὰς ἐγγχερίδας λεγομένας Στρούδας εὐρηκῶς καὶ ταύταις ἐνωθεῖς μέγιστος τε γίνεται ποταμῶν τὸν ὄρινον C 18 ἐπαγομένων libri υἱῶν C

tam, per castella Stypeium et Proscacum revertitur, comprecationibus et gratulationibus eum venerantibus subditis. inde ad dextram partem inclinans Achridem ingreditur, ibique castra facit, omni populo eum pacanibus plenus et faustis acclamationibus occurrente. urbs est Achris in sublimi posita colle, proxime lacum maximum, unde Drinus fluvius versus septentriones effluit. deinde versus occidentem deflectens in Ionium intravit, apud Ilissum castellum, quae urbs caput erat totius Bulgariae et regia regum Bulgariae, ibique eorum repositi thesauri. quos imperator aperuit, magnamque pecuniae vim invenit, et coronas ex unionibus consertas, auroque intextas vestes, atque auri centenaria 100, quae is congiarii loco in milites suos erogavit. urbi praefecit Eustathium patricium Daphnomelum, adiuncto valido praesidio; atque exiit in castra, excepitque ad se adductam Ioannis Bladisthlabi viduam cum filiis tribus et sex filiabus: adducebat ea secum etiam spurium Samueli filium et duas filias Radomeri, filii Samueli, ac filios quinque, de qui-

καὶ πέντε υἱούς, ὧν ὁ εἷς πεπῆρωτο τοὺς ὀφθαλμούς παρα τοῦ C
 Ἰωάννου λωβηθεῖς, ὅτε τὸν Ῥαδομηρόν τὸν υἱὸν Σαμουὴλ σὺν
 τῇ αὐτοῦ γυναίκῃ καὶ Βλαδιμηρόν τὸν τούτου γαμβρὸν ἀνείλεν.
 ἦσαν δὲ καὶ ἕτεροι τρεῖς υἱοὶ τῇ Μαρίας ἀπὸ τοῦ Ἰωάννου τεχθέν-
 5 τες, ἀλλ' ἔφθασαν ἀποδρᾶσαι εἰς τὸ ὄρος τὸν Τμῶρον, κορυφὴν
 ὑπάρχοντα τῶν Κεραυνίων ὄρων. ἦν ἠπίως δεξιόμενος καὶ φιλο-
 φρόνως φυλάττεσθαι προσέταξε μετὰ τῶν ἄλλων. προσῆλθον δὲ
 τῷ βασιλεῖ καὶ ἕτεροι μεγιστᾶνες τῶν Βουλγάρων, ὁ Νεστορίτζης,
 ὁ Ζαρίτζης καὶ ὁ νέος Δοβρομηρός, μετὰ τῶν οἰκείων ἕκαστος
 10 ταγμαίων· καὶ ἐδέχθησαν εὐμενῶς καὶ βασιλικῶς ἐτιμῆθησαν.
 τότε καὶ Προυσιανὸς καὶ οἱ τούτου δύο ἀδελφοί, οἱ τοῦ Βλαδι- D
 σθλάβου παῖδες οἱ εἰς τὸν Τμῶρον φυγόντες, ὡς ἔμπροσθεν εἴρη-
 ται, καὶ χρονία κακωθέντες παλιορκία (στρατιῶται γὰρ προστα-
 χθὲν ἐκ βασιλείως προσεδρεύοντες ἐτήρουν τὰς καθόδους τοῦ
 15 ὄρους), διακηρυκνύονται πρὸς τὸν βασιλέα πιστεῖς αἰτοῦντες καὶ
 ἑαυτοὺς ἐγχειρίσαι ἐπαγγελόμενοι. καὶ πρὸς μὲν τούτους ὁ βα-
 σιλεὺς φιλανθρώπους ἔδωκεν ἀποκρίσεις, ἄρας δ' ἐξ Ἀχρίδος
 ἔρχεται εἰς τὴν λίμνην τὴν λεγομένην Πρέσπαν, ἐν τῷ διέναι τὸ
 μεταξὺ ὄρος φροῦριον οἰκοδομήσας ἄνωθεν τούτου καὶ Βασιλίδα
 20 ἐπονομάσας, καὶ ἕτερον ἐν τῇ λεχθεύσῃ λίμνῃ. ἐκ δὲ Πρέσπης
 ἄπεισιν εἰς τὴν λεγομένην Διάβολιν, ἐν ἧ βήματος ἀρθέντος ὑψη-
 λοῦ εἰσιόντας ἐδέξατο τοὺς περὶ τὸν Προυσιανὸν ἀδελφούς, καὶ
 λόγοις ἐπιεικέσι καὶ φιλανθρώποις παραμυθησάμενος τοῦτον μὲν P 714
 μύγιτρον τοὺς δὲ λοιποὺς πατρικίους ἐτίμησεν. ἤχθη δὲ καὶ ὁ

5 τμόρον C 12 τμόρον C 13 κατασχεθέντες C 15 δια-
 κηρυκνύοντες C 20 καὶ ἔτ. — λίμνη om C

bus unus oculis erat orbatus ab Ioanne, quo is tempore Radomerum Sa-
 mueli filium eiusque uxorem et generum Bladimerum interfecit. habe-
 bat Maria ex Ioanne etiam alios tres filios: sed ii in montem Tmorum,
 qui unus est de verticibus Cerannicorum montium, confugerant. impera-
 tor eam benigne et comiter exceptam cum reliquis asservari iussit. ad-
 iunxerunt se imperatori praeterea alii etiam Bulgarici proceres, Nesto-
 ritzes Zaritzes et iunior Dobromerus, quisque cum suis cohortibus, ac-
 ceptique sunt comiter, et ab imperatore iis ut ipso dignum erat honos
 habitus. quin et Prusianus Bladisthlabi filius cum fratribus, quos in
 Tmorum effugisse docuimus, diuturna fracti obsidione (milites enim
 iussu imperatoris insederant montium descensus) ab imperatore caveri
 sibi petunt et deditionem promittunt; quibus is humaniter respondit.
 Achride porro ad lacum Pespam iter faciens duo cendit castella, unum
 in monte interiacente, quod Basillidem vocat, alterum in dicta palude.
 Prespa Diabolini petit, ibique erecto tribunali Prusianum cum fratribus
 accipit, orationeque plena humanitatis consolatus, eum magistri, reliquos

Ἰβιάτης πεπηρωμένας ἔχων τὰς ὄψεις. ἀλλ' ἄξιον εἶπέν καὶ τὸν τρόπον τῆς ἐκτυφλώσεως· ἔχει γὰρ ἡδὺ τι καὶ θαυμαστὸν ἢ δειγῆσις.

Μετὰ γὰρ τὸν τοῦ Βλαδισθλάβου τοῦ καὶ Ἰωάννου θάνατον καὶ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ Μυρίας καὶ τῶν ταύτης παίδων προσχώ- 5 ρησιν καὶ τὴν τῶν ἄλλων δυναστῶν ἀπάσης Βουλγαρίας ὑπακοὴν ὁ Ἰβιάτης οὗτος φηγὼν καὶ ἐν τινι δυσβάτῳ γενόμενος ὄρει (Βροχωτὸς κλησὶς αὐτῷ) βασιλείᾳ τε ἔχοντι περικαλλῆ (Προνίσταν B ταῦτα καλοῦσι) καὶ παραδείσους καὶ ἀπολαύσεις οὐκ ἀπρεπεῖς, ὑπέϊξαι τοῖς θελήμασιν οὐκ ἐβούλετο τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ δύναμιν ἐκ 10 τοῦ κατὰ μικρὸν συνεγείρων ἀνεστάτου τὰ παρακείμενα καὶ ἀποστασίαν ἐμελέτα καὶ τὴν Βουλγαρικὴν ἠνευροπόλει ἀρχήν. τοῦτο οὐ μικρῶς ἐλόπει τὸν βασιλέα, καὶ διὰ τοῦτο τοῦ κατ' εὐθείαν ἀφόμενος πορεύεσθαι ἀπέκλινε πρὸς μεσημβρίαν, καὶ κατὰ τὴν εἰρημένην ἐγένετο Διάβολον, ὡς ἢ καταναγκάσων πάντως τὸν ἀπο- 15 στάτην καταθεῖναι τὰ ὄπλα ἢ πολέμῳ τοῦτον κατεργασόμενος. καὶ ὁ μὲν βασιλεὺς ἐν τῷ ῥηθέντι τόπῳ φιλοχωρῶν γράμμασιν ἐνουθέτει τὸν Ἰβιάτην, μὴ τῆς Βουλγαρίας πάσης ὑποταγείσης C μόνον ἀνταίρειν χεῖρας αὐτὸν μηδὲ φαντάζεσθαι τὰ ἀτέλεστα, γινώσκοντι ὡς οὐκ εἰς ὄρησιν αὐτῷ τὸ ἐγγελημα τελευτήσει. ὁ 20 δὲ τὰ γράμματα δεχόμενος καὶ ἐτέροις ἀμειβόμενος, καὶ παντοίας προτιθεὶς ἀφορμὰς, παρεῖλκε καὶ ἀνεδύετο, ὡς ἀναγκασθῆναι τὸν βασιλέα ἐπὶ πέντε καὶ πενήκοντα ἡμέρας ἐνδιατρεῖναι τῷ τόπῳ, ταῖς ὑποσχέσεισι δελεαζόμενον. ἐγνώσθη τὰ τοῦ πράγματος τῷ

10 βουλήμασιν C 18 πάσης add C

patricia dignatur excellentia. adductus est etiam Ibatzes oculis spoliatus. quos quo pacto amiserit, refertur operae pretium est, cum ea narratio iucundum habeat quippiam et admirabile.

Mortuo Bladisthlabo, cum uxor ab ea relicta, filii omnesque Bulgariae proceres imperatori deditionem fecissent, solus hic Ibatzes fugiens, occupato monte accessus habente difficillimos, arcem autem regiam per elegantem hortosque et alia oblectamenta praeclara (Brochotum quidam, alii Pronistan vocant), solus dei voluntati sese opponebat, copiasque paulatim colligens rebellionem moliebatur, imperium Bulgaricum somnians. haud exiguam id factum imperatori attulit molestiam; ideoque recto itinere omisso ad meridiem declinavit, Diabolinque se contulit, ut aut desistere ab armis seditiosum istum cogeret aut bello opprimeret. ibi ergo degens aliquamdiu Ibatzen per literas hortatus est ne Bulgaria subacta solus ipse rebellare vellet, neve ea sibi polliceri vana spe quae adipisci nequiret: cogitaret hunc sibi conatum male cessurum. ad eas literas Ibatzes ita rescripsit ut omnis generis usus praetextibus rem extraheret, imperatorque ab eo laetatus quinquaginta quinque dies contra

τῆς Ἀχρίδος ἄρχοντι Εὐσταθίῳ τῷ Δαφνομήλῃ, ὅτι μέλει τῷ βασιλεῖ ἢ τοῦ Ἰβιάτζῃ καθάρσεις. καὶ δῆτα καιρὸν ἐπιτήδειον εὐρηκώς, καὶ δυοὶ θεράπουσι τῶν πιστικωτάτων κοινολογησάμενος καὶ τὸ βούλευμα φανερώσας, ἐγχειρεῖ τῇ πράξει. δημοτελὴς 5 ἤγετο ἑορτὴ τῷ Ἰβιάτζῃ, ἣ ποίησις τῆς παναγίου καὶ Θεομήτορος. κατὰ ταύτην τὴν ἡμέραν. εἰώθει συγκαλεῖν εἰς εὐωχίαν οὐ τοὺς ἀγρογεῖτονας μόνον καὶ ἀγχιτέρμονας, ἀλλὰ καὶ τῶν ὡς πορρωτάτω πολλούς. ἄπεισι γοῦν ὁ Εὐστάδιος αὐτόκλητος εἰς τὴν ἑορτήν, καὶ τοῖς φυλάττουσιν ἐντυχὼν τὰς διόδους ἀπαγγέλλειν 10 ἐκέλευεν ὅστις εἶη, καὶ ὅτι πάρεστι τῷ ἄρχοντι συνευφρανθῆσόμενος. ἀπαγγειλάντων δὲ τούτων, ἐν θαύματι ὁ Ἰβιάτζης ἐτίθει εἰ δυσμενὴς ἄνθρωπος αὐθαίρετος ἦκει καὶ χερσὶν ἐκδίδωσεν ἑαυτὸν πολεμίας. ὅμως ἀφικέσθαι κελεύει, καὶ ἐλθόντα ἐδέξατό τε περιχαρῶς καὶ ἠσπύσατο. ἄρτι δὲ τελεσθέντος τοῦ 15 ἑωθινοῦ ὕμνου, καὶ πάντων τῶν συνειλεγμένων εἰς τὰς ἰδίας σκεδασθέντων καταγωγάς, ὁ Εὐστάδιος πρόσεισι τῷ Ἰβιάτζῃ, καὶ ἀξιοῖ τοὺς ἄλλους πρὸς μικρὸν ἐκστῆναι ὡς τάχα μέλλων αὐτὸς διαλέξασθαι κατ' ἰδίαν περὶ τίνος ἀναγκαιοτάτου καὶ λυσιστελοῦντος αὐτῷ. ὁ δὲ τὸν δόλον καὶ τὴν ἀπάτην μὴ κατανοήσας, ἀλλὰ 20 τῷ ὄντι ἵπολυβὼν ὡς βούλεται καὶ αὐτὸς εἰς γενέσθαι τῶν συνιστάτων αὐτῷ τὴν ἀποστασίαν, τοὺς θεράποντας μικρὸν ἀποστῆναι κελεύσας, τῆς χειρὸς ἐκείνου λαβόμενος ἐν τινι παραδείσῳ εἰσάγει συνηριφεῖ δένδροις καὶ κοιλότητι ἔχοντι, ὡς μηδὲ φωνὴν ἐξηχεῖσθαι δύνασθαι διὰ τὴν συνδενδρίαν. οὗ ἐντὸς γενόμενος ὁ

1 Δαφνομήλῃ C

animi sententiam Diaboli haereret. at Achridis praefectus Daphnomelus certior factus imperatorem de opprimendo Ibatza esse sollicitum, institute suo cum duobus quorum ei perspecta erat fides famulis communitate, opportunitatem venatus rem ita aggreditur. solenne festum assumptionis Mariae Ibatzes publice celebrabat, vocabanturque ad convivium de more non vicini modo sed et peregrini. ad eam festivitatem Eustathius ultro proficiscitur. cumque incidisset in custodes viarum, nuntiare Ibatzae iubet nominatim se adesse et cupere cum ipse animum exhilarare. miratus est Ibatzes hostem sua sponte venire ac se hostium manibus credere, venire tamen inasit, admissumque laetus excepit atque amplexus est. finito hymno matutino, omnibusque aliis in sua dilapsis diversoria, Ibatzen Eustathius accedit, et quod haberet quae seorsim cum ipso colloqueretur apprime necessaria ac ipsi utilia, petit ut reliqui interim socedant. Ibatzes delum non sentiens, sibi quae omnino persuadens Eustathium cum ipso velle societatem rebellium coire, dimotis aliquantisper famulis manu eum apprehensum in pomarium quoddam abducit opacum arboribusque ita dense consitum ut ne vox quidem inde

Εὐστάθιος, καὶ μεμνημένον λαβόμενος τοῦ Ἰβάζου, εἰς γῆν
 τε αὐτὸν εὐθὺς καταβάλλει, καὶ τῷ στήθει προσεισάσας τὸ γόνυ
 (ἦν γὰρ κατὰ χεῖρα γενναῖος) τοῦτον κατήγγει, καὶ τοῖς ὄσιν
 B ὑπηρεταῖς ἐνεκελεύσατο βοηθεῖν τὴν ταχίστην. οἱ δέ, καθάπερ
 συντεθειμένον ἦν, ἰστάμενοι καὶ παραδοκούντες τὸ μέλλον, ὡς 5
 ἤκουσαν τῆς φωνῆς τοῦ κυρίου, ἔδραμόν τε εὐθὺς, καὶ τὸν
 Ἰβάζην περισχόντες καὶ τῷ χεῖρῳ ἀποφρέξαντες αὐτοῦ τὸ στό-
 μα, ὡς μὴ βοήσας περιστήσῃ πλῆθος αὐτοῖς καὶ ἄπρακτον ἀπο-
 τελήσῃ τὸ ἔργον, ἀποτυφλοῦσι, τυφλωθέντα δὲ ἐκβάλλουσι τοῦ
 παραδείσου εἰς τὴν αὐλήν. αὐτοὶ δὲ εἰς τι ὑπερῶν οἶκημα ὑψη- 10
 λὸν ἀναδραμύντες καὶ τὰ ξίφη ἐλεύσαντες ἐξεδέχοντο τοὺς μέλλον-
 τας προσεῖναι. γνωσθέντος δὲ τοῦ δράματος συνέρρει πλῆθος
 ἀμύθητον· οἱ μὲν γὰρ ξίφη κατέχοντες ἐν χερσίν, οἱ δὲ δόρατα,
 οἱ δὲ τόξα, οἱ δὲ λίθους, οἱ δὲ ξύλα, οἱ δὲ θαλοὺς καιομένους,
 C ἄλλοι δὲ ὕλην εὐπρηστον, ἕθρον βοηθρομοῦντες καὶ κειραγότες 15
 “σφαττέσθωσαν, καίεσθωσαν, μεληδὸν κατατεμενέσθωσαν, λίθοις
 καταγωννύσθωσαν οἱ παλαμναῖοι καὶ ἀλιτήριοι· μὴ τις φειδῶ
 γενέσθω τῶν ἀλαστόρων.” συνδρομὴν δὲ θειασάμενος ὁ Εὐστά-
 θιος, καὶ τῆς ἑαυτοῦ ἀπεγνωκῆς σωτηρίας, παρεκάλει τέως τοὺς
 ἄμφ’ αὐτὸν ἄνδρας ἀγαθοὺς γενέσθαι καὶ μὴ μαλακισθῆναι, μηδ’ 20
 ἑαυτοὺς προδοῦναι καὶ εἰς ἔξουσίαν πεσεῖν τῶν ζητούντων τὴν αὐ-
 τῶν ἀπώλειαν, καὶ παρ’ ἐκείνων τὴν σωτηρίαν ἐκδέχισθαι ἢ θά-
 νατον οἰκτρὸν καὶ ἐπώδυνον. πρὸς δὲ τὸ πλῆθος ἀπὸ τινος θυρή-
 δος προκύψας καὶ τῇ χειρὶ κατασιγῆσας τὸν ὄχλον τοιῶνδε λόγων

exaudiri posset. ibi solum Ibatzam tactus Eustathius, homo manu prom-
 ptus, in terram illico prosternit, genue pectori eius innixus vocem
 iacentis intercludit, duosque suos famulos celerrime subvenire iubet, qui,
 ut erat compositum, stantes et eventui intenti, simulatque domini vox
 auribus ipsorum allata est, accurrunt, Ibatzae os veste iniecta obturant,
 ne ad eius clamorem confluyente multitudine conatus fieret irritus, et oculos
 ei exsculpunt: caecatum in aulam proiciunt extra paradisum, ipsi in sabli-
 me domus coenaculum evadunt, strictisque gladiis exspectant hostium
 impetum. cognito facinore ingens confluit multitudo. alii strictos ma-
 nibus gladios tenentes, alii hastas, arcus alii, nonnulli lapides, quidam
 ligna, aliqui faces ardentis, materiam alii ignis capaxem, accurrebant
 opitnatum, vociferantes “iugulanter, cremantor, membratim caedantor,
 lapidibus obruntur scelesti: nemo flagitiosus hisce parcat.” concursus
 cernens Eustathius, tametsi de salute sua desperarat, tamen suos her-
 tabatur ut animo essent forti, neque emollirentur aut se ipsos hostibus
 proderent iisque dederent qui ipsorum mortem desiderarent, neve ab iis
 salutem potius se consecuturos quam misere interfectum iri putarent.
 ipse per fenestram quandam ad turbam prospiciens, mannaque mota si-

ἀπήρξατο. “ὅτι μὲν, ὧ ἄνδρες οἱ συντελεγμένοι, οὐδεμία τις D
προσπέκειτό μοι ἀπέχθεια πρὸς τὸν ὑμέτερον δυνάστην, καὶ ὑμεῖς
αὐτοὶ πάντες ἐρεῖτε, ἀκριβῶς εἰδότες ὡς Βούλγαρος μὲν αὐτὸς
Ῥωμαῖος δ’ ἐγώ, καὶ Ῥωμαῖος οὐ τῶν ἐπὶ Θράκης καὶ Μακεδο-
5 νίας οἰκούντων, ἀλλ’ ἐκ τῆς μικρῆς Ἀσίας, ἥτις ὅσον ἀπέχει ἡμῶν,
ἴσασι οἱ γνώσκοντες. ὅτι δὲ καὶ αὐτὸς τῷ τοιοῦτῳ ἐπεχείρησα
ἔργῳ σὺν εἰκῇ καὶ μάτην, ἀλλὰ τις με κατήπειξεν ἀνάγκη, λογιε-
σθε οἱ φρονιμώτεροι. οὐ γὰρ ἂν οὕτω μανιωδῶς εἰς προὔπτον
ἐμαυτὸν ἐνέροισα κίνδυνον καὶ τῆς ἐμαυτοῦ ζωῆς κατεφρόνησα,
10 εἰ μὴ τις ἦν ἄλλη αἰτία ἢ βιασαμένη με πρὸς τὴν πρῶξιν ἰλθεῖν.
ἴστε οὖν ὡς τὸ γενόμενον ἔργον πρόσταγμα βασιλέως ἐστίν, ᾧ περ-
θαρχῶν ἐγὼ ὡς ὄργανον διακόνησα. καὶ νῦν εἰ βούλεσθέ με δια- P 716
χειρῆσασθαι, ἰδοὺ ὑφ’ ὑμῶν ἐγὼ περιειλημμένος. πλὴν σὺν
ἐκόλως οὐδὲ φράδιως ἐγὼ ἀποθανοῦμαι, οὐδὲ καταθεῖς τὰ δπλα
15 ἐμαυτὸν παραδώσω ὑμῖν ὡς βούλεσθε χρῆσθαι, ἀλλ’ ἀγωνιοῦμαι
περὶ τῆς οἰκείας ζωῆς, καὶ μέχρι θανάτου ἀμυνοῦμαι τοὺς ἐπιόν-
τας ἡμᾶ τοὺς σὺν ἐμοί. εἰ δὲ καὶ θανούμεθα, ὅπερ ἀνάγκη πα-
θεῖν τοὺς ἐπὶ πλείονων περιστοιχισθέντας, εὐδαίμονα καὶ μακά-
ριον τὸν θάνατον λογιζόμεθα, ἔχοντες καὶ τὸν μέλλοντα καὶ τὸ
20 ἡμέτερον ἐκζητῆσαι καὶ ἐκδικῆσαι αἷμα, πρὸς ὃν βουλευσασθε εἰ
δυνατὸν ἔχει πολλοῦ ἀνθίστασθαι.” τούτων ἀκούσαντες οἱ συνη-
θροισμένοι τῶν λόγων, καὶ τῷ ἐκ βασιλέως δέει καταπληγέντες,
κατὰ μικρὸν ὑπορρέοντες ἄλλοι ἄλλαχῆ διεσκεδάσθησαν, οἱ γη- B

3 πάντως C
λεγμένοι C

5 μικρῆς C
23 ἄλλος C

14 εὐλόγως margo P

21 συνει-

lentium conficiens, ita eam est affatus: nullas mihi, o multitudo, cum vestro principe privatim intercessisse inimicitias vel ipsi iudicare potestis. is enim Bulgarus est, ego Romanus, quod vobis est notissimum. neque Romanus ego sum e Thracia aut Macedonia oriundus, sed ex Asia minore; quae quanto sit spatio a vestra patria dissita, periti norunt. iam prudentiores id non difficulter iudicabunt, non temere me aut frustra, sed necessitate aliqua compulsus hoc facinoris aggressum fuisse. alioqui nunquam me in tam evidens periculum tam dementer coniecturus fueram. proinde sciatis iussu imperatoris, quicquid eius est, fuisse factum, et cum mearum manuum usum ministerio. ergo si me vultis occidere, sane circumdatus in vestra sum potestate: neque tamen nullo negotio nos conficietis, neque armis depositis vestrae nos tractandos committemus libidini, sed ad extremum usque spiritum pro nostra vita propugnabimus. quodsi interficiemur, quod fieri necesse est, cum tam pauci a tam multis circumclusi simus, mortem eam felicem deputabimus, eam habituri sanguinis nostri ultorem, cui vos cupitis quam diutissime reluctari.” hoc sermone audito, colluvies ista imperatoris terrore percussa paulatim alii aliorum diaspatis diffluxere. seniores ac

ραιότεροι δὲ καὶ φρονιμώτεροι τὸν βασιλέα εὐφημήσαντες ὑπετάγησαν. ὁ δ' Ἐυστάθιος κατὰ πολλὴν ἄδειαν τὸν Ἰβάτιζην εὐλογῶς τῷ βασιλεῖ διεκόμισεν. ὃν οὗτος ἀποδεξάμενος τῆς ἀνδραγαθίας στρατηγὸν τε εὐθύς προεβάλετο Δυρραχίου καὶ τὴν ἅπασαν κινήτην ὑπαρξίν ἐδωρήσατο τοῦ Ἰβάτιζου· τοῦτον δὲ παρέδωκεν φυλακῇ. 5

Τότε καὶ Νικολιτζᾶς ὁ πολλάκις ληφθεὶς καὶ τοσαυτάκις ἀφειθείς, ἔν τισιν ὄρεσιν κρυπτόμενος, ὡς ἐπέμφθη δύναιμι κατ' αὐτοῦ καὶ τῶν οἱ συνόντων οἱ μὲν προσεχώρησαν ἐθέλοντι οἱ δὲ C ἠλόσκοντο, αὐτόμολος κάτεισι νυκτὸς εἰς τὸ στρατόπεδον, καὶ τῇ χειρὶ κρούσας τὴν θύραν προσήγγειλεν ἑαυτὸν δοτις εἶη καὶ ὅτι 10 παραδίδωσιν ἔκουσίως τὸ σῶμα τῷ βασιλεῖ. ἀλλὰ τοῦτον μὲν ὁ βασιλεὺς οὐδὲ ἰδεῖν ἠέσχετο, ἀλλ' εἰς Θεσσαλονίκην ἐξέπεμψε φρουρεῖσθαι κελεύσας. αὐτὸς δὲ τὰ τοῦ Δυρραχίου καὶ τῆς Κολωνείας καὶ Δρυϊνουπόλεως, ὡς πη ἐδόκει αὐτῷ βέλτιστα, καταστησάμενος, καὶ φύλακας τοῖς θέμασι καὶ στρατηγὸς ἐπιστήσας, 15 καὶ τῶν αἰχμαλώτων Ῥωμαίων τοὺς βουλομένους κατὰ χώραν μείνειν ἰάσας, τοὺς δὲ λοιποὺς ἔπεσαι προστάξας, ἦλθεν εἰς Καστορίαν. ἔνθα προσήχθησαν αὐτῷ θυγατέρες δύο τοῦ Σαμουήλ, αἵτινες θεασάμεναι Μαρίαν τὴν Ἰωάννου γυναῖκα παρισταμένην τῷ βασιλεῖ ὤρμησαν κατ' αὐτῆς ὡς διαχειρισόμεναι. ἀλλὰ ταύ- 20 ταις μὲν ὁ βασιλεὺς τὸν θυμὸν κατεκόμισεν, ὑποσχόμενος τιμῆσαι καὶ ὑπερπλύνεσθαι αὐτάς, τὴν δὲ Μαρίαν τῷ τῆς ζωστῆς ἀξιώματι τιμῆσας εἰς τὴν βασιλίδαν μετὰ τῶν νύμφων ἐκπέμψαι.

5 Ἰβάτιζ C 6 κελεύσας C 8 οἱ C in τούτῳ mutat 13 τῆς
om C 17 ἰάσας] κελεύσας P 22 ζωστῆς κατὰ τοῦ αἵματος C

prudencia antecedentes, bene ominati imperatori, obedientiam promiserunt. ita Eustathius nemine impediente Ibatzen ad imperatorem addiit. imperator Eustathium ob tam praeciarum facinus collaudatum Dyrrachii praefectum constituit, et omnia mobilia Ibatzae bona ei dono dedit, Ibatzam in custodiam tradidit.

Eodem tempore Nicolitzas etiam, toties captus totiesque dimissus, in montibus occultatus, cum adversus eum mitteretur cohors, et qui cum ipso erant partim ultro ad Romanos transirent partim caperentur, nocta sponte sua in castra Romanorum venit, manumque pulsatis foribus se nominatim adesse indicavit, ac corpus suum in potestatem imperatoris dedere. sed eum imperator suo conspectu non dignatus Thessalonicam custodiendum misit. ipse rebus Dyrrachii Coloneiae ac Dryinopolis suo arbitrato rectissime constitutis, et provinciis praesidio ducibusque munitis, permissoque ut captivi Romani, qui vellent, ibi manerent, reliqui ipsum sequerentur, Castoriam venit. hic ad ipsam adductae sunt duae Samuēlis filiae. quae cum viderent Mariam Ioannis quondam uxorem imperatori adstare, impetum in eam fecerunt tanquam interfecturae. sed imperator earum ferociam sedavit, pollicitus amplissimas se ipsis opes largiturum. Mariam zostae munere ornatam cum filiis suis Cyprian misit.

καθαίρει δὲ καὶ τὰ ἐν Σερβίοις καὶ τῷ Σωσικῷ φρούρια πάντα διὰ τοῦ Ξιφίου, καὶ εἰς ἔδαφος καταστρέφει. καὶ εἰς τὸ φρούριον Σταγοῦς ἔρχεται, ἔνθα κατέλαβεν ὁ τῶν Βελογοράδων ἄρχων μετὰ δουλικῷ τοῦ σχήματος Ἐλεμάγος, μετὰ τῶν συναρχόντων αὐτοῦ. 5 ἐκείθεν ἄρας ἄπεισιν εἰς Ἀθήνας. ἐν δὲ τῷ διεῖναι τὸ Ζητούσιον τὰ δοτᾶ τῶν πεσόντων ἐκείσε Βουλγάρων, ὀπηρῖκα ὁ μάλιστα P 717 Νικηφόρος ὁ Ὀδρανὸς τὸν Σαμουήλ ἐτρέψατο, θεασάμενος ἔθαύμασεν. ὑπερηγάσθη δὲ καὶ τὸ ἐν Θερμοπύλαις γενόμενον τεῖχος, ὃ Σκέλος ἄρτι κατονομάζεται, εἰς ἀποτροπὴν τῶν Βουλγάρων 10 παρὰ τοῦ Ῥουπένη. καὶ ἐν Ἀθήναις γενόμενος καὶ τὰ τῆς νίκης εὐχαριστήρια τῇ θεοτόκῃ δοῦς, καὶ ἀναθήμασι πολλοῖς λαμπροῖς καὶ πολυτελεῖσι κοσμήσας τὸν ναόν, ὑπέστρεψεν εἰς Κωνσταντινούπολιν. καὶ διὰ τῶν μεγάλων πυλῶν τῆς χρυσῆς πόρτης στεφάνῳ χρυσῷ λόφον ἐφύπερθεν ἔχοντι ἐθριάμβευσεν ἰστεφανωμένος, 15 προηγουμένης Μαρίας τῆς τοῦ Βλαδισθλάβου γυναικὸς καὶ τῶν Β τοῦ Σαμουήλ θυγατέρων καὶ τῶν λοιπῶν Βουλγάρων. ἰνδικτιῶν ἦν β', ἔτος 598ζ'. καὶ οὕτω μετὰ τροπικῶν καὶ νίκης ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ εἰσελθὼν, καὶ τῷ θεῷ εὐχαριστηρίους ἕσας ᾠδᾶς, ἀπῆλθεν εἰς τὰ βασιλεια. ὃν ὁ πατριάρχης Σέργιος μετὰ νίκης 20 εἰσελθόντα πολλὰ κατελείπει σβέσαι τὸ ἀλληλέγγυον (ἦν γὰρ ὑποσχόμενος ποιῆσαι τοῦτο, εἰ τῶν Βουλγάρων ὑπερισχύσειεν), ἀλλ' οὐκ ἔπεισεν. ὃς ἐπὶ εἴκοσιν ὄλους ἐνιαυτοῦς τὴν τοῦ θεοῦ ποιμάναν ἐκκλησίαν Ἰουλίῳ μηνί, ἰνδικτιῶνος β', ἐν ἔτει τῷ

10 Ἰουλίῳ C

15 Μαρίας om C

Xiphiae porro opera quae erant in Servis et Sosco castella omnia solo aequat, et in castellum Stagus venit. ibi se ipsi offert Elemagus Belogradorum princeps, servili habitu, cum collegis suis. imperator inde Athenas proficiscens, in itinere Zetunium transiens, ossa Bulgarorum contemptatus occisorum quo tempore Samuelum Nicophorus praelio fudit, admiratus est. ac multo magis murum in Thermopylis exstructum (qui etiamnum Scelos vocatur) apud Rupenam ad deterrendos Bulgaros. ut Athenas venit, deiparae pro victoria gratias egit, templumque donariis splendidis ac magnificis exornavit. hinc Cpolin rediit, investusque est triumphans per magnas fores Aureae portae, ornatus corona aurea superne cristata, praecedentibus Maria, Samueli filiabus et reliquis Bulgaris. actum hoc indictione secunda, anno ab origine mundi 6527. atque hoc modo prosequentibus eum victoriae gratulantibus acclamationibus magnum templum iniiit; cumque ibi carmine cantato deo gratias pro tam felici successu egisset, in palatium abiit. reversum victorem Sergius patriarcha prolixè oravit ut quod se facturum bello Bulgarico feliciter confecto promiserat, Allelengyum aboleret: sed nihil obtinuit. atque is Sergius, cum per annos 20 ecclesiam dei moderatus esset, indictione

σφκζ, πρὸς κύριον ἐξεδήμησε. καὶ προεβλήθη πατριάρχης Ἐδ-
στάδιος, πρῶτος ὢν τῶν πρεσβυτέρων τοῦ ἐν τοῖς βασιλείοις
ναοῦ.

- C Τῷ δὲ βασιλεῖ προσερύησαν, τῆς Βουλγαρίας δουλωθείσης
αὐτῷ, καὶ τὰ ὄμορα ἔθνη τῶν Χορβατῶν, ἄρχοντας ἔχοντες δύο 5
ἀδελφούς, ὧν προσρύντων καὶ ἀξιώματα λαβόντων καὶ κτήσεις
ἱκανὰς ὑπήκουα γέγονε καὶ τὰ ἔθνη. μόνος δὲ ὁ τοῦ Σιρμιου κρα-
τῶν ἀδελφὸς τοῦ Νεστόγγου Σέρμιον πειθῆσαι οὐκ ἤθελε· πρὸς δὲ
Κωνσταντῖνος ὁ Διογένης, τῶν ἐκῆσε μερῶν ἄρχων, φιλικῶν ὑπο-
κρινόμενος πρεσβευτὴν ἐκπέμπει, δηλῶν μετ' ὄρκιον ἐπιθυσίαν 10
ἔχειν ἐνωθῆναι αὐτῷ καὶ περὶ ἀναγκαίων κοινολογήσασθαι. εἰ δὲ
τις αὐτὸν ὑποτρέχει φόβος, τρεῖς ὑπὲρτας εἰληφέναι μόνους, καὶ
D τριῶν ὑπηρετῶν ὁμοίως ἀφίξεσθαι μέλλοντι. πεισθεὶς οὖν ἐκεῖ-
νος ἔρχεται πρὸς τὸν ποταμὸν καὶ τῷ Διογένει ἐνοῦται. ἐν ᾧ δὲ 15
ἔμελλον διαλέγεσθαι, ὁ Διογένης ἐγκόλπιον φέρον μάχαιραν καὶ
ταύτην αἰφνιδίως ἐλκύσας παλεῖ τοῦτον κατὰ τῆς πλευρᾶς καὶ ἐθ-
δὸς ἀναιρεῖ. τῶν δὲ μετ' αὐτοῦ φυγῇ χρησαμένων, τοὺς πλη-
σιάζοντας ὁ Διογένης συναθροίσας στρατοῦς μετὰ χειρὸς ἱκανῆς
ἔρχεται πρὸς τὸ Σίρμιον, καὶ τὴν γυναῖκα τοῦ τεθνεῶτος κατα- 20
πληξάμενος καὶ ὑποσχέσει μεγάλας καταμαλάξας ἔπεισε προσχω-
ρῆσαι καὶ τὸ Σίρμιον παραδοῦναι τῷ βασιλεῖ· ἦτις καὶ εἰς τὸ
Βυζάντιον ἀνεπέμφθη, καὶ ἀνδρὶ συνεζεύχθη ἐνὶ τῶν ἐν τῇ πόλει
μεγιστάνων, καὶ ὁ Διογένης ἄρχειν ἐτάχθη τῆς νεοκτῆτου χώρας.

5 χορβάτων C

8 πειθῆσαι C

ἠθέλησε C

secunda, mense Julio, anno mundi 6527 ad dominum emigravit. suffe-
ctus est ei Eustathius, palatinae aedis presbyterorum princeps.

Subacta Bulgaria, imperatori se dedidit etiam contermina Chorbato-
rum gens et eius principes, fratres duo; quibus imperator honores ac
opes amplas tribuit. solus adhuc imperium detrectabat Sermo Sirmii
dominus, Nestongi frater. ad hunc Constantinus Diogenes finitimae pro-
vinciae praefectus legatum mittit, interposito iureiurando affirmans ca-
pere se ipsum convenire ac de rebus necessariis colloqui. quodam ipse
insidias vereretur subesse, tribus tantum famulis stipatum se ad ripam
profuentis ibi annis accessurum. idem ipse quoque faceret. obtempe-
rat Sermo, atque hoc modo cum Diogene congreditur. ibi cum iam
collocuturi essent, Diogenes pugionem, quem in sinu additum gestabat,
subito in latus Sermonis adigit, eumque interficit: famuli fuga elabun-
tur. Diogenes vicinis exercitiis contractis valida cum manu ad Sirmium
profisciscitur, viduaeque exterritae magnis insuper pollicitationibus per-
suadet ut se Sirmiumque imperatori traderet. ea Byzantium missa ibi
primario cuidam civium matrimonio copulata est: Diogenes recens ca-
ptae ditioni praefectus.

Ἀνεκαίνισε δὲ ὁ βασιλεὺς καὶ τὸν ἀγωγὸν Ὀθαλεντινιανοῦ P 713
 τοῦ βασιλέως, ὡς ἂν ἔχοιεν οἱ ἄστοι ἀφθονίαν ὕδατος. Γεωργίου
 δὲ τοῦ ἄρχοντος Ἀβασγίας τὰς πρὸς Ῥωμαίους ἀφειθήσαντος συν-
 θήκας καὶ τὰ ὄμορα κατατρέχοντος, ἔβησι κατ' αὐτοῦ ὁ βασιλεὺς
 5 πανστρατί, κατόπιν λιπῶν Νικηφόρον πατρίκιον τὸν Ξιφίαν καὶ
 Νικηφόρον πατρίκιον τὸν υἱὸν Βάρδα τοῦ Φωκᾶ. οἱ δὲ διὰ τὸ
 τῆς στρατείας ἀπολελειφθαι δεινοπαθήσαντες οὐ μικρῶς, λαθὼν
 ὡς ἔτυχεν ἠθροικότες ἀπὸ τε Καππαδοκίας καὶ Ῥοδάντου καὶ τῶν
 πέριξ χωρίων, ἀποστασίαν κινουῦσιν. οὐπὲρ ἀγγελθέντος τῷ βα-
 10 σιλεὶ ταραχὴ κατεῖχε τὴν παρεμβολὴν καὶ ἀγωνία, δεδοικῶσιν μὴ
 πως ἐν μέσῳ Ἀβασγῶν τε καὶ τῶν ἀποστατῶν συνειλημμένοι (διε-
 δέδοτο γὰρ καὶ λόγος ὡς οἱ περὶ τὸν Ξιφίαν διεκηρυκέυσαντο περὶ
 τούτου πρὸς τὸν ἄρχοντα Ἀβασγίας) ἀνήκεστον τι πάθωσιν. ὁ
 δὲ βασιλεὺς γράμματα γράψας πρὸς τε τὸν Ξιφίαν καὶ τὸν Φω-
 15 κᾶν ἐξέπεμψε, παραγγείλας τῷ λαβόντι σπουδάσαι πάντα τρόπον
 λαθεῖν καὶ ἐκάστῳ ἀσυγγνώστως δεδωκέναι τὸ γράμμα. τοῦ δὲ
 ὡς ἐκελεύσθη ποιήσαντος καὶ τὰς ἐπιστολὰς ἐγχειρισάντος λελη-
 θότως, ὁ μὲν Φωκᾶς εὐθὺς ἐπανεγέννη τὴν ἑαυτοῦ τῷ Ξιφίᾳ, ἐκεί-
 20 νος δὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀποκρύψας καὶ γράμμα δέξασθαι ὄλους ἀπαρηγ-
 σάμενος ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν καλεῖ τοῦτον ἐπὶ κοινολογίαν, καὶ
 ἐλθόντα, λόχους ἔχων προεντρεπισμένους, ἀποκτείνουσι. καὶ ἡ C
 ἐπισύστασις τῶν ἀποστατῶν εὐθὺς διεσκεδάσθη. τοῦ δὲ θανάτου
 τοῦ Φωκᾶ γνωσθέντος τῷ βασιλεὶ πέμπεται Θεοφύλακτος ὁ Δα-
 μιανοῦ τοῦ Δαλασσηνοῦ υἱός, καὶ τὸν Ξιφίαν συλλαβὼν ἐκπέμπει

8 φολαγγῶ C

19 τὴν ἑαυτοῦ add C

Aqueductum quoque Valentiniani imperatoris refecit Basilius, civi-
 busque aquae abundantiam paravit. porro cum Georgius Abasgiae dux
 violato quod ei cum Romanis erat foedere vicina incursionibus vexaret,
 exercitum contra eum educit Basilius, domi relictis Nicephoro patricio,
 filio Bardae Phocae. at ii indignissime ferentes non se quoque una ad
 id bellum iussos ire, contracto e Cappadocia Rodanto et aliis vicinis
 regionibus utcumque exercitu rebellionem concitant. eius rei nuntius
 imperatori allatus exercitui magnam inoussit sollicitudinem. metuebant
 enim ne in medio inter Abasgos et perduelles (quippe ferebatur ea de
 re Xiphias cum principe Abasgorum per internuntios egisse) inclusi ex-
 tremo pati cogerentur. imperator ergo literas et ad Xiphiam et ad
 Phocam mittit, ei qui perferebat mandans ut quam maxime alteri, altero
 ignorante, eas reddere curaret. quod cum is effecisset, Phocas statim
 Xiphiae ad se scriptas recitavit, Xiphias autem omnino ad se quicquam
 scriptum negans Phocam die quadam ad colloquium vocat, venientemque
 praeparatis ad hoc insidiis necat. hoc modo statim dissipata ea coniu-
 ratio. et imperator de morte Phocae factus certior Theophylactum
 Damiani Dalasseni filium mittit, qui captam Xiphiam Cpolin in vinculis

δέσμιον πρὸς τὴν βασιλῖδα πρὸς Ἰωάννην τὸν πρωτονοτάριον, ὃς ἐν τῇ νήσῳ τοῦ Ἀντιγόνου μοναχὸν αὐτὸν ἀποκείρει. ὁ δὲ βασιλεὺς τοῦ τῶν ἄποστατῶν ἀπολυθεὶς δέους συμβάλλει τοῖς Ἀβασγοῖς, καὶ πολλοὶ πίπτουσι τῶν Ῥωμαίων. ὁμοῦ διελεύθησαν ἄμφω τὰ στρατεύματα, καὶ ἡ νίκη ἀμφίβηλος ἦν. μετὰ δὲ ταῦτα 5 δευτέρας συμπλοκῆς γενομένης, τῇ ια' τοῦ Σεπτεμβρίου μηνός, ἰνδικτιῶνος ε', κατὰ τὸ ,σφλα' ἔτος, πίπτει μὲν ὁ Λιπαρίτης (οὗτος γὰρ ἦν ἀρχιστράτηγος τῷ Γεωργίῳ) καὶ σὺν αὐτῷ πᾶν τὸ D κρατιστεῦον ἐν Ἀβασγοῖς, φεύγει δὲ καὶ ὁ Γεώργιος εἰς τὰ ἐνδότερα ὄρη τῆς Ἰβηρίας. μετ' ὀλίγον δὲ διαπρεβευσάμενος, καὶ 10 τῷ βασιλεῖ ἐκστὰς χώρας ὀπίσθης ἰβούλετο, σπένδεται, ὁμηρον δόδος τὸν υἱὸν αὐτοῦ Παγκράτιον· ὃν μάγιστρον ποιήσας ὁ βασιλεὺς ὑπέστρεψε. τοὺς μὲν οὖν ἄλλους τῶν τῷ Ξιφίᾳ συναραμένων καὶ τῷ Φωκῇ τῶν ὑπαρχόντων γυμνώσας καθείρξε, μόνον δὲ τὸν πατρικίον Φέρσην ἀπέκτεινε, πρὸ πάντων τε προσρύντα τοῖς 15 ἀποστάταις, καὶ τέσσαρας ἀρχόντων γειτόνων κουράτωρας ἀποκτείναντα, καὶ ἐκτομίαν τινὰ βασιλικὴν αὐτοχείρως κατατομή- P 719 σαντα. ἐδόθη δὲ καὶ λέονσι βασιλικὸς τις θαλαμηπόλος βρῶμα, ἐλεγχθεὶς φαρμάκοις ἐπιβουλεύων τῷ βασιλεῖ διὰ τὸν Ξιφίαν.

Καὶ Ἄννης δὲ τῆς τοῦ βασιλέως ἀδελφῆς ἐν Ῥωσίᾳ ἀποθα- 20 νούσης, καὶ πρὸ αὐτῆς τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς Βλαδιμηροῦ, Χρυσόχειρ συγγενῆς τις ὢν τοῦ τελευτήσαντος, ἄνδρας ὀκτακοσίους προσεταιρισάμενος καὶ πλοίοις ἐμβιβάσας, ἤλθεν εἰς Κωνσταντινούπολιν

1 εἰς C

16 κράτορας C

20 τελευτησάσης C

Byzantium ad Ioannem ablegat protenotarium. is eum rasam in Antigonii insula monachum facit. imperator proinde metu rebellium liberatus cum Abasgis pugnam committit; et quamvis multi Romani occubuerunt, tamen incerta victoria discessum est. alterum deinde praelium in initium die Septembris undecima, indictione sexta, anno ab origine mundi 6531. in eo cadit Liparites, Georgii copiarum dux primarius, et cum eo validissima Abasgici exercitus pars. Georgius in montes Iberiae interiores fuga elapsus paulo post missis legatis cum imperatore pacem conponit, cedens ei sua, quantum eius hoc imperator volebat, ditione, filiumque suum Pancratium dans obsidem. quem imperator magistrum creavit, ac domum rediit. qui se Xiphiae ac Phocae seditionis socios praebuerant, eos bonis suis multatos in carcerem abdidit: solum patricium Phersam interfecit, qui et primus omnium se perduellibus adiunxerat, et quattuor curatores vicinorum principum necaverat, suaque manu spadoni cuidam imperatorio caput amputaverat. est et cubicularius quidam imperatoris leonibus obiectus, convictus quod imperatorem in Xiphiae gratiam conatus esset veneno tollere.

Mortua Anna imperatoris sorore in Rossia, defuncto iam ante Bladimero marito, Chrysochir quidam Bladimeri cognatus 800 viros adscivit, iisque in naves impositis Cpolin venit, stipendia se facere velle

ὡς τάχα μισθοφορήσων. τοῦ δὲ βασιλέως καταθεῖναι τὰ ὅπλα
κελεύοντος καὶ οὕτω ποιήσασθαι τὴν ἐντυχίαν, μὴ θελήσας δεῖλθε
τὴν Προποντίδα. ἐν Ἀβύδῳ δὲ γενόμενος καὶ τῷ στρατηγῶντι
ταύτης συρράξας ὑπερμαχοῦντι τῶν παραλλίων, καὶ τοῦτον ῥαδίως **B**
5 καταστρεφάμενος, κατῆλθεν εἰς Ἀῆμον. ἐκῆσε δὲ παρὰ τοῦ
στόλου τοῦ Κυβερραιωτῶν, καὶ Λαβίδ τοῦ ἀπὸ Ἀχριδῶν στρατη-
γῶντος Σάμου, καὶ Νικηφόρου τοῦ Καβάσιλα δουκὸς ὄντος Θεσ-
σαλονίκης παρασπονδηθέντες ἅπαντες κατεσφάγησαν.

Βουλόμενος δὲ ὁ βασιλεὺς ἐκστρατεῦσαι κατὰ τῆς Σικελίας
10 Ὀρέστην πρόεπεμψε μετὰ δυνάμεως ἄρῃς, ἕνα ὄντα τῶν πιστο-
τάτων εὐνούχων, αὐτὸς δὲ ἐκωλύθη φθάσαντος τοῦ χρεῶν. Λε-
κεμβρίῳ γὰρ μηνὶ ε', Ἰνδικτιῶνος θ', ἔτους ςϰϰδ', αἰφνιδίῳ
νόσῳ ληφθεὶς ἀπεβίω, πρό τινων ἡμερῶν τῆς αὐτοῦ τελευτῆς καὶ
Ἐῷσταθίου τοῦ πατριάρχου ἀποθανόντος, οὗ διάδοχον ὁ βασιλεὺς **C**
15 ἐποίησατο Ἀλέξιον μοναχὸν καὶ καθηγούμενον τῆς μονῆς τοῦ

2 κελύσαντος **C** **4** ὑπερμαχοῦντων **C** **6** κυβερραιωτῶν **C**
14 post ἀποθανόντος **C**: περὶ οὗ λέγεται ὅτι ἐν μᾶ τῶν ἐπισή-
μων ἐσραῶν τῆς ἱερουργίας τελομένης (τοῦτο μὲν γὰρ διὰ τὸ
γῆρας ἔξωρος ἦν, τοῦτο δὲ διὰ μαλακίαν σαματικῆν. ἐνοσηλεύετο
γὰρ) τῆς εἰσόδου τῶν ἁγίων ἀρχῶς τε καὶ σχολαίας κλειῶν τοῦ
συνήθους τελομένης, μετὰ τὸ τελῆσαι τὴν εὐχὴν μὴ δυνάμενος
ἵστασθαι, δόξαν αὐτῷ ἤχηθ' ἑρῶνος ἐφ' ᾧ ἀνακαθεσθαι εἰδίετο.
κεκαθικῶς οὖν ἐξεδέχετο τὴν τῶν ἁγίων ἄφιξιν. καθήμενος δὲ
ἀρτήκωνσε. καὶ ὁρᾷ θέαμα φορικτὸν, ὅπου, οὐκ ὄναρ· ἐώρα γὰρ
εἰσοδούντα θηρία ἱερατικῶς ἠμφισομένα στολᾶς, τὰ μὲν ἄλλα σώ-
ματα ἐνθροονίως πεπλασμένα, μόνας δὲ τὰς κεφαλὰς θηριομόρ-
φους ἔχοντα. ἐν τοσούτῳ δὲ τοῦ διακόνου ὑπομνήσαντος τὴν τῶν
ἁγίων παρουσίαν, πολλὰ αὐτὸν κατεμέμφετο τῆς ὑπομνήσεως ὡς
στερήσαντα αὐτὸν φοικωδιστάτου θεάματος· ἔνδεκα γὰρ ἔλεγεν
ἰδεῖν τοιούτους τερατομόρφους ἀρχιερεῖς, ἔτι ἐπὶ τούτοις καὶ ἄλ-
λων εἰσιόντων περικοπείσης τῆς αὐτῶν εἰσόδου διὰ τὴν τοῦ δια-
κόνου ὑπόμνησιν. τὰ δὲ θηρία εἶναι ἔλεγεν ὄνους, λέοντας, παρ-
δάεις, κατοικιδίους ἀλλοῦρους, οὓς ἡμεῖς συνήθως γόητας (γάτας?)
καλοῦμεν, λύκους, ἄρκους, καὶ ἕτερα τοιαῦτα. ἀλλὰ τοῦτο μὲν
τοιούτων.

simulans. cum autem imperator eum positis armis petere si quid vellet
inberet, non obtemperans Propontidem traiecit; cumque ad Abydum
venisset, conserta navali pugna cum eo qui oram maritimam tuebatur,
nullo negotio vicit ac Lemnum pervenit. ibi Rossi a classe Cibyræo-
tarum et Davido Achridensi Sami præfecto ac Nicephoro Cabasila duce
Thessalonicae per fraudem omnes sunt intercepti.

Post hæc in Siciliam molitus expeditionem Basilius Orestam quen-
dam de fidissimis suis eunuchis præmittit cum magnis copiis. ipse fato
interceptus subsequi non valuit. nam mense Decembri, indictione nona,
anno 6534, subito correptus morbo decessit. paucis ante mortem eius
diebus obiit Kustathius patriarcha; in cuius locum imperator substituit
Alexium monachum, Studiani collegii magistrum, quid ad ipsum invi-

Στουδίου, εἰς ἐπίστασιν αὐτοῦ πεφοιτηκότα μετὰ τῆς τιμῆς κεφαλῆς τοῦ προδρόμου. ὃν καὶ πέμψας ἐνθρονίζει διὰ τοῦ πρωτονοταρίου Ἰωάννου, ᾧ συνεργῶ ἐχρηῖτο πρὸς τὴν τῶν κοιτῶν διοίκησιν. καὶ τῇ ἐσπέρᾳ ἐτελεύτησε, ἤσας μὲν ἔτη 7, καὶ τὰ πάντα βασιλεύσας, ἐπὶ χρόνους δὲ 7 τὴν αὐτοκράτορα διδύνας ἀρχὴν. 5 ταφῆναι δὲ παρεκάλεσε τὸν ἑαυτοῦ ἀδελφόν, ὃν καὶ διάδοχον κατέλιπε τῆς ἀρχῆς, ἐν τῷ κατὰ τὸ Ἑβδομοσ ναῶ τοῦ εὐαγγελιστοῦ καὶ θαλόγου· ὃ δὴ καὶ γέγονεν.

Ἀναζωσάμενος δὲ τὴν ἅπασαν δυναστείαν ὁ Κωνσταντῖνος, D καὶ πράττειν ὃ τι καὶ βούληται ἔξουσίαν λαβὼν, καὶ ταῖς ἐκδεδιη 10 τμημέναις χαιρών τῶν πράξεων, πολλῶν κακῶν αἰτίας ὑπῆρξε τῷ πολιτεύματι, αὐτὸς μὲν πράττων οὐδὲν ἢ βουλευόμενος τῶν δεόντων, ἵπποδρομίαις δὲ χαιρών καὶ μίμοις καὶ γελωτοποιῖς, καὶ κύβοις καὶ κατὰβοις ἐννοκτερεύων, ἀρχοντας καθιστὰς ἐν τε πολιταρχίαις καὶ στρατηγίαις οὐ τοὺς ἔργῳ καὶ λόγῳ τὸ δόκιμον 15 ἑαυτῶν παρεχομένους ἀλλ' οἰνόληπτα ἐκτετμημένα ἀνδρόποδα καὶ πάσης μιαρῆς καὶ βδελυρίας ἐμπελησμένα, ἀνάγων αὐτοὺς εἰς τὰς τῶν ἀξιωματῶν ὑψηλοτάτας περιωπὰς, τοὺς δὲ γένει καὶ ἀρετῇ καὶ πείρᾳ προέχοντας παρατρέχων. Νικόλαον γὰρ τὸν πρῶτον τῶν αὐτοῦ θαλαμηπόλων δομέστικον προεβάλετο τῶν σχολῶν 20 P 720 καὶ παρακοιμώμενον, Νικηφόρον δὲ τὸν μετ' ἐκείνον τὰ δευτερεῖα φέρωντα πρωτοβεσιτάριον, Συμεὼν δὲ τὸν κατὰ τὴν τάξιν τρίτον δρουγγύριον τῆς βίγλας, προέδρους τοὺς πάντας τιμῆσας,

6 παρεκάλειτο margo P 14 κατὰβοις] ἔξουσιαν margo C
16 παρεχ.] ἔχοντας C 18 περιωπας C, βαθυμίδας margo
19 καὶ πείρα om C 22 δὲ om C τὴν om C

sendi causa venerat, afferens secum caput Iohannis baptistae. cum ergo cum per Iohannem protonotarium, cuius opera in administrandis publicis negotiis utebatur, in solio patriarchae collocasset, vespere exspiravit. vixit annos 70, quos omnes regnavit. solus autem summum imperium gessit annos 50. fratrem imperii successorem instituit, eique mandavit ut se in Iohannis evangelistae ac theologi fano sepeliret, apud Hebdomum. idque is est exsecutus.

Constantinus imperio potitus, nactusque licentiam agendi quae vellet, multa rei publicae mala dedit. quippe homo pravis studiis deditus, nihil eorum quae officii erant vel agebat vel cogitabat, ludis autem equestribus et mimis ac scurris delectabatur, potandoque noctes trahabat. civiles ac bellicos magistratos non iis qui facto aut dicto virtutem suam testatam fecissent mandavit: sed praeteritis iis qui genere virtute usuque rerum pollebant, ad summas dignitates extulit mancipia ebriosa atque evitata omnibusque polluta flagitiis. etenim Nicolaum, famulorum cubicali principem, scholarum domesticam et accubitorum creavit, Nicophorum, ab eo proximum, protovestiarum, Simeonem, tertio loco habitam, drungarium vigiliae; hisque omnibus honorem praesidis tribuit.

Εὐστάθιον τε τὸν πολλοστὸν μετ' ἐκείνους μέγαν ἑταιρειάρχην προεβύλετο δὲ καὶ δοῦκα Ἀντιοχείας ἐνοῦχόν τινα Σπονδύλην λεγόμενον, καὶ Ἰβηρίας Νικήτιαν τὸν ἐκ Πισσιδίας, καὶ ἄμφω ἐπιρρήτους ἀνθρώπους καὶ πονηροὺς· οἵτινες ταραχῆς καὶ συγχύ-
 5 σεως τὰ πάντα πληρώσαντες μικροῦ τὴν βασιλείαν ἀνέτρεψαν ἤδη καλῶς ἄγομένην ἀπὸ τε τῆς αὐτοκρατορίας Ῥωμαίου τοῦ τοῖν βασιλεῖον πατρός, Νικηφόρου δὲ καὶ Ἰωάννου καὶ Βασιλείου τῶν κατὰ διαδοχὰς δεξαμένων τὰ σκῆπτρα καὶ φοβερὰν καθισταμένην **B** τοῖς πλησιάζουσιν ἔθνεσι. καὶ οὐ μόνον ἀδιάφορον εἶχε τὴν γνώμην
 10 ἐν ταῖς τῶν ἀρχῶν προβολαῖς, ὡς ἔτυχεν αὐτὰς καθιστάς, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀξιολογωτέρους καὶ δοκιμωτέρους ἐδίωκε διὰ παντός, τοῖς εὐδοκίμοις ἐπιβουλεύων. ἀπετύφλωσε μὲν γὰρ καὶ Κωνσταντῖνον πατρικίων τὸν υἱὸν Μιχαὴλ μυγίστρου τοῦ Βούρτζη, πρὸ τῆς αὐτοκρατορίας αὐτοῦ προσκρούοντα καὶ τὰς ἀκολάστους αὐτῷ πράξεις Βυσι-
 15 λέω τῷ βασιλεῖ μνηύοντα, καὶ ἄλλους οὐκ ὀλίγους ἀνδρας ἀγαθοῦς ἠφάνισεν, ὡς προῖων ἐξεῖπη ὁ λόγος. καὶ τὰ μὲν προοίμια τῆς αὐτοκρατορίας αὐτοῦ ταῦτα καὶ τοιαῦτα· τὰ δὲ μετὰ ταῦτα ποία ἦν καὶ κατ' ἀξίαν παραστήσειεν ἱστορία; μόνων γάρ, ὡς ἐρρέθη, **C** ἐξεχόμενος γελωτοποιῶν καὶ μίμων, καὶ περὶ τὰς ἵπποδρομίας εἴ
 20 πέρ τις ἄλλος κεχηνώς, ἔργον μόνον ἀναγκαῖον ταύτας ἠγεῖτο, τὰ λοιπὰ μηδενὸς ἀξίῳ λόγου ἀλλὰ δεύτερα λογιζόμενος τῶν αὐτοῦ ἀκολάστων ἔργων. Νικηφόρον γὰρ τὸν Κομνηνόν, ἀνδρῶν συνετὸν καὶ ἐπ' ἀρετῇ καὶ ἀνδρῶν βεβοημένον, Μηδίας ἀρχοντα τῆς

1 εὐστράτιον τὸν **C** 6 κακῶς **P** 8 διαδεξαμένων **C**
 10 ταύτας **C** 14 προσκρούοντας **C** 16 ἐξεῖποι **C** τῆς
 αὐτοῦ βασιλείας τοιαῦτα **C** 18 παραστήσεται **P**

Eustathium, qui longo istos subsequebatur intervallo, magnae sodalitatibus ducem constituit. Antiocheae ducem fecit Spondylen quendam eunuchum, et Iberiae Nicetam e Pisidia oriundum, utrumque malitiae infamis. hi tumultibus omnia et confusione implentes everterunt propemodo imperium; quod iam inde a Romano huius patre, sceptrum ordine gerentibus Nicephoro Tzimisca et Basilio, floruerat ac terrori vicinis gentibus fuerat. et vero Constantinus non modo absque iudicio et temere magistratus legebat, sed et praestantissimum quemque vexabat, ac non cessabat illustribus viris insidiari. hoc modo Constantinum patricium, magistri Michaeli Burtzae filium, oculis privavit, offensus ab eo ante initum imperium, fratri Basilio turpia ipsius facta indicante. et alios haud paucos praestantes viros e medio sustulit, ut suo loco dicitur. talia ergo fuerunt imperii huius initia. quae subsecuta sunt, quoniam possit digne explicare narratio? solis, uti monui, deditus scurris ac mimis et ludis, ut nemo unquam magis, equestribus captus, hos unice sibi curandos arbitrabatur, reliquorum, quod ea suis ineptiis ac libidinibus posteriora ducebat, nullam habens rationem. Nicephorum Comnenum, virum pru-

καὶ Ἀσπρακανίας, τὸν καὶ τὰ πρόσχωρα ὑποτάξαντα ἔθνη, δι' αἰτίαν μὲν εὐλογον οὐδεμίαν, τῆς δὲ ἀρετῆς φθονήσας ἀπετύφλωσαν, ἔγκλημα τούτῳ καθοσιώσεως ἐπενεγκών. οὗτος γὰρ πολλὰκις συμπλεκόμενος τοῖς γέλοισιν ἐν Μηδίᾳ Σαρακηνοῖς, καὶ τοῦς D ἑαυτοῦ στρατιώτας μαλακισμένους ὄρων καὶ τὰ νῦτα στρέφοντας 5 ἀκόσμως καὶ φεύοντας, καὶ τὰ μὲν ὀνειδίζων, τὰ δὲ καὶ παρακαλῶν μὴ οὕτω φεύγειν αἰσχρῶς ἀλλ' ἴστασθαι κατὰ τῶν ἀντιπάλων γενναίως, ἔπεισε συγκαταθέσθαι. ὡς δὲ καὶ ἐνωμότως τὴν κατάθεσιν βεβαιῶσαι οὗτος ἀπήτει, ὅτι σὺν αὐτῷ θανοῦνται μαχόμενοι πρὸς τοὺς πολεμίους, ἔγγραφον ἐκδεδιώκασι γραμμα- 10 τεῖον, παλαμναιοτάταις ἀραις καὶ φρικωδεστάτοις ὄρκοις ἐμπεδωσάμενοι στήναι ῥωμαλέως ἐν τῇ παρατάξει καὶ ἀποθανεῖν σὺν τῷ στρατηγῷ. τοῦτο ὡς ἤλθεν εἰς ὧτα τοῦ Κωνσταντίνου, παραλύεται μὲν εὐθὺς τῆς ἀρχῆς ὁ Νικηφόρος καὶ εἰς τὴν βασιλίδαν εἰσάγεται, κριτήριόν τε καὶ βῆμα ἤρτο, καὶ καταδικάζεται ὡς 15 συνομοσούμενος κατὰ τῆς βασιλείας, καὶ τὰς ὕψεις πηροῦται.

P 721 ἔγκοτων δὲ καὶ Βάρδα πατρικίῳ τῷ ἐκγόνῳ τοῦ μαγίστρου Βάρδα τοῦ Φωκᾶ καὶ τισιν ἄλλοις, ῥάπτει διὰ τινος τῶν παρατρεφόμενων συκοφαντῶν τυραννίδος ἐπίθεσιν κατ' αὐτοῦ, καὶ εὐθὺς ἀποτυφλοῖ τοῦτον καὶ τοὺς συνδιαβληθέντας αὐτῷ. καὶ στάσεως δὲ 2) γενομένης ἐν τῇ Ναυπάκτῳ κατὰ Γεωργίου τοῦ στρατηγούντος αὐτῆς, ὃν καὶ Μωρογεώργιον ἐκάλουν διὰ τὸ ἄστατον τῆς γνώμης, ἀναιρεῖται μὲν ὁ στρατηγός, διαρπάζουσι δὲ καὶ τὰ προσ-

9 μαχοῦνται πρὸς τοὺς πολεμίους μαχόμενοι C

17 τοῦ μαγίστρου om C

dentem ac virtute et fortitudine inclitum, qui Aspracaniae praefectus finitima subegerat, nullam ob instam causam, sed virtuti hominis invidens, maiestatis reum fecit ac luminibus orbavit. is enim Nicephoras saepe cum vicinis in Media Saracenis congressus, cum videret suos milites hosti turpiter terga oblicere, exprobrando eis mollitiem, hortandoque ne fuga turpi sed fortiter pugnando se tuerentur, ad fortitudinem excitavit. cumque ab iis etiam iureiurando sibi promitti posceret cum ipso ad mortem usque se in hostem pugnatorios, scripto libello ad hoc se obligavere; in quo dirissimis sese devovebant imprecationibus, nisi fortiter in pugna starent et ad mortem usque cum duce perseverarent. hoc ubi rescivit Constantinus, illico magistratum Commene abrogat, reductamque Cpolin in iudicio conspirationis contra imperatorem accusat, damnatoque criminis oculos eruit. Bardae etiam patricio, Barda magistro Phoca prognato, infensus ac nonnullis aliis, opera cuiusdam domesticorum suorum calumniatorum dolum nectit, accusatosque insidiarum imperatori structarum statim oculis multat. sub id tempus Naupacto praecerat Georgius, quem ob animi inconstantiam Morogeorgium, id est fatuum Georgium, appellabant. is cum oppidanos vexaret eosque ex

ὄντα πάντα αὐτῷ, κακῶς διατιθέμενος περὶ τοὺς ἔγχωριούς καὶ εἰσπράξεις σεσοφισμέναις καὶ συνεχέαις τούτους συντρίβων. ὁ βασιλεὺς δὲ οὐ μόνον τοὺς αἰτίους ἀπηνῶς ἐκόλασε τοῦ φόνου, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν τὸν ἀρχιερέα τῆς Ναυπάκτου ἐτύφλωσεν. ὁ δὲ τοῦ Β
5 Σκληροῦ Ῥωμανοῦ υἱὸς Βασίλειος πατρικίος, προσκρούων τῷ μαγίστρῳ Προυσιανῷ τῷ Βουλγάρῳ στρατηγοῦντι βουκελλαρίων, ἐς τοσοῦτον προήχθη τόλμης ὡς καὶ διὰ μάχης τούτῳ ἐλθεῖν. τούτων τὴν διένεξιν Κωνσταντῖνος ὁ βασιλεὺς ἀναισχυντίαν κρίνων κατὰ τῆς βασιλείας καὶ ἄμφω ὑπερορῶει, τὸν μὲν ἐν τῇ Ὁξείᾳ
10 νήσῳ τὸν δὲ ἐν τῇ Πλάτῃ. μετὰ μικρὸν δὲ τὸν μὲν Βασίλειον, κατηγορηθέντα ὡς εἶη ἀπόδρασιν μελετῶν, ἀπετύφλωσε, τὸν δὲ Προυσιανὸν μικροῦ δεῖν τοῦτο αὐτὸ πείσεσθαι κινδυνεύοντα ἤλευθέρωσεν. ἐτύφλωσε δὲ καὶ Ῥωμανὸν τὸν Κουρκοῦαν, ἐπ' ἀδελ- C
φῆ ὄντα γαμβρὸν τοῦ Προυσιανοῦ καὶ τὸν Βογδάνον καὶ τὸν Γλα-
15 βᾶν καὶ τὸν Γουδέλην. ἐγλωσσοτόμησε δὲ καὶ τὸν μοναχὸν Ζαχαρίαν τὸν συγγενῆ τοῦ Βέστου Θευδάτου, συσκευάσασθαι τούτους πλασάμενος κατ' αὐτοῦ.

Τούτῳ τῷ ἔτει καὶ Πατζινάκαι εἰσβολὴν ἐποίησαντο κατὰ Βουλγαρίας, καὶ πλεῖστον λαὸν καὶ στρατηγούς καὶ ταγματάρχας
20 ἔσφαξαν καὶ ἐζώγησαν· διὸ ὁ βασιλεὺς Κωνσταντῖνος τὸν Διογένην ἀρχοντα Σιρμιου ὑπάρχοντα καὶ δοῦκα τῆς Βουλγαρίας ἐποίησεν, ὃς συμπλακεὶς πολλὰκις αὐτοῖς διεσπαρμένοις ἐτρέψατο καὶ ἠνάγκασε περαιοθέντας τὸν Ἰστρον ἡσυχίαν ἄγειν. ἐγένετο δὲ

4 Βασίλειος δὲ πατρικίος ὁ Ῥωμανοῦ τοῦ Σκληροῦ υἱὸς C 15 γου-
δέλιον C 19 ταξιάρχας C

actionibus commenticiis ac continentibus attereret, seditione adversus ipsum coorta interfectus est, et bona eius direpta. imperator non auctores modo caedis crudeliter puniit, sed et ipsi summo pontifici eius urbis oculos effodit. Romani Duri filio, patricio Basilio, adversus Prusianum Bulgarum magistrum ac bucellariorum praefectum incidit contentio, ventumque est etiam ad pugnam. qua eos discordia in imperii maiestatem impudenter deliquisse iudicans, alterum in Oxeiam, id est acutam, insulam, alterum in Platam relegavit. et paulo post Basilium delatum quod fugam esset meditatus, excaecavit. Prusianum, cum is quoque in periculum de oculis suis venisset, missum fecit. oculos eruit praeterea Romano Curenae, qui sororem Prusiani in matrimonio habebat, Bogdano, Glabae et Gudeli. linguam etiam praecidit Zachariae Bestae Theudati cognato, commentus eos sibi insidias struxisse.

Hoc anno Patzinacae irruerunt in Bulgariam, et plurimos homines, duces ac cohortes occiderunt ac ceperunt. itaque Constantinus Sirmii Diogenem praefectum Bulgariae ducem creat; qui saepe cum iis palan-
tibus commissa pugna eos fudit, coegitque traiecto Istro quiescere. toto

καὶ ἐφ' ὄλους τοὺς τῆς βασιλείας αὐτοῦ χρόνους μέγιστος ἀδχμός,
 D ὡς ἀποξηρανθῆναι τὰς ἀεννάους πηγὰς καὶ τοὺς ποταμούς. τοῦ
 βασιλέως δὲ Βασιλείου φειδοῖ τῶν πενήτων μὴ ἐγκαίρως τὰς δη-
 μοσίας εἰσπραττομένου συντελείας ἀλλ' ἀνακωχὴν καὶ ὑπερημερίαν
 δίδοντας ταῖς ἀπαιτήσεσιν, ἐκείνου τελευτήσαντος συνέβη δύο ἔνιαυ- 5
 τῶν φόρους ἔτι ἠρητῆσθαι· οὗς ὁ Κωνσταντῖνος εὐθὺς εἰσεπράξατο.
 εἰσεπράξατο δὲ καὶ τῶν ἑτέρων τριῶν ἔνιαυτῶν (ἐς τοσοῦτον γὰρ
 χρόνον ἢ ἀρχὴ αὐτῷ ἔξετάσθη), καὶ συνετριβήσαν οὐχ οἱ πένητες
 μόνον καὶ ἄποροι ἀλλὰ καὶ οἱ εὐπόρως ἔχοντες, ἐν τρισὶ χρόνοις
 πέντε παρυσχόντες δασμοφορίας. ἔξηλθεν οὖν καὶ στόλος Ἄγα- 10
 ρηῶν κατὰ τῶν Κυκλάδων νήσων· οἷς συμπλακεῖς ὁ στρατηγὸς
 P 722 Σάμου Γεώργιος ὁ Θεοδωροκάνος, ἕμα Βεριβόη τῷ στρατηγοῦντι
 τῆς Χίου, ἐτρέψατο, καὶ δώδεκα μὲν αὐτανδρα εἶλε, τὰ δὲ λοιπὰ
 διεσκέδασεν.

Ἐννάτῃ δὲ Νοεμβρίου μηνός, τῆς ιβ' ἐπινημέσεως, ἐν ἔτει 15
 ,σφλζ', ἀφνιδίῳ νόσῳ ληφθεὶς ὁ Κωνσταντῖνος καὶ παρὰ τῶν
 ἰατρῶν ἀπαγορευθεὶς ἐσκέπτετο τίνα ἂν καταλίποι διάδοχον τῆς
 βασιλείας. ἔδοξεν οὖν αὐτῷ τὸν πατρίκιον Κωνσταντῖνον τὸν
 Δαλασσηνὸν μεταστείλασθαι, κατὰ τὸν Ἀρμενιακὸν ἐν τῷ ἰδίῳ
 οἴκῳ σχολάζοντα, γαμβρόν τε ποιήσασθαι ἐπὶ μιᾷ τῶν θυγατέρων 20
 καὶ ἀναγορεῦσαι βασιλέα. καὶ δὴ πέμπεται ἄξων αὐτὸν εὐνοῦχος
 B τις τῶν πιστικωτάτων, ὁ λεγόμενος Ἐργοδοτῆς. σπουδῆ δὲ τοῦ
 Συμεῶν φιλίως διακειμένου πρὸς τὸν πατρίκιον Ῥωμανὸν τὸν Ἀρ-
 γυρὸν αὕτη μὲν παρωράθη ἢ γνώμη, καὶ στέλλεται τις τάχα ἐκ

5 ἀκατήσεων C

12 βεριβόη C

etiam imperii eius tempore maxima fuit siccitas, exarueruntque etiam fontes perennes et flumina. pauperibus parcens Basilius publicum tributum solitus erat non ad diem dictum exigere, sed dilationem aliquam concedere; quo factum ut eo moriente duorum annorum tributum deberetur. non id modo, sed et trium insequentium (tot enim imperavit) annorum tributum exegit Constantinus; qua re non egeni tantum sed et opulenti attriti sunt, triennio quinque annorum pendere coacti tributum. ea tempestate classis Agarenorum Cyclades insulas invasit. eam Sami praetor Georgius Theodorocanus ac Periboes Chii praefectus adorti profligarunt, captis duodecim navibus cum ipsis vectoribus, ac reliquis dissipatis.

Nona Novembris die, indictione 12, anno mundi 6537, subito morbo correptus Constantinus et a medicis desperatus de instituendo imperii successore cogitavit. placuitque accersere patricium Constantinum Dallassenum, qui tum domi suae in Armeniaco degebat, eique filiarum suarum unam nuptum dare, ac Caesarem designare. mittitur ergo ad eum adducendam Ergodotes, eunuchorum fidissimus. sed opera Simeonis, qui Romano Argyro patricio fovebat, id consilii repudiatum fuit, mox-

βασιλέως ἐς τὸν Δαλασσηρόν, ἐκεῖσε προσμένειν κελύοντος αὐτὸν
 ὄπη ἂν ἡ γραφὴ καταλήφῃται, ἄγεται δὲ ὁ Ῥωμανὸς πρὸς τὰ
 βασίλεια. ἀχθέντι δὲ δύο προτίθενται γυνῶμαι, ἡ διαζυγῆσαι τῆς
 νομίμου γυναικὸς τῇ βασιλέως τε θυγατρὶ συναφθῆναι καὶ βασι-
 5 λέα ἀναγορευθῆναι, ἡ πηρωθῆναι τοὺς ὀφθαλμούς. τοῦ δὲ
 Ἰλιγγιῶντος καὶ ἀναδυομένου πρὸς αὐτῶν ἐκάτερον, ἡ σύνοικος
 δείσασα περὶ τοῦ ἀνδρός, μὴ τι καὶ πάθῃ φλαῦρον, τὴν κοσμικὴν
 ἐκουσίως ἀπέθετο τρίχα, καὶ τῷ συζύγῳ πρὸς τῇ ὄψει ἐχαρίσατο
 καὶ τὴν βασιλείαν. οὐσῶν δὲ τῷ Κωνσταντίνῳ θυγατέρων τριῶν C
 10 ἐκ τῆς θυγατρὸς τοῦ πατρικίου Ἀλμπίου, ἦν ἔτι ζῶντος τοῦ Βα-
 σιλείου ἡρμόσατο, ἡ μὲν καθ' ἡλικίαν πρωτεύουσα Εὐδοκία ἀπε-
 κείρατο, ἡ τρίτη δὲ Θεοδώρα ἀπηνήρατο συζυγῆσαι τῷ Ῥωμανῷ,
 ἡ διὰ τὸ συγγενές, ὡς φασιν, ἡ διὰ τὸ ἔτι τὴν ἐκείνου σύζυγον
 ζῆν. ἡ δὲ τῷ χρόνῳ δευτέρα Ζωὴ τὸν περὶ τῆς συνοικίας λόγον
 15 συνενεσθέντι ὑσπασίως ἐδέξατο. λόγου δὲ περὶ τῆς συγγενείας
 κινήθέντος, καὶ τῆς ἐκκλησίας σὺν τῷ πατριάρχῃ λυσάντων τὸ
 ἀμφίβολον, ἱερολογεῖται ὁ Ῥωμανὸς τῇ Ζωῇ καὶ αὐτοκράτωρ ἀνα-
 γορεύεται βασιλεύς. καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας Κωνσταντῖνος ἀπέ-
 θανε, ζήσας μὲν τὸν ἅπαντα τῆς ζωῆς αὐτοῦ χρόνον ὁ ἔτη, ἐπὶ D
 20 τρεῖς δὲ ἐνὸς δέοντος μηνὸς βεβασίλευκώς.

Οὕτω δὲ παρὰ πᾶσαν ἐλπίδα καὶ προσδοκίαν τὸν τῆς πηρώ-
 σεως κίνδυνον διαδράς ὁ Ῥωμανὸς τὸ τῆς βασιλείας περιζώννεται
 κράτους, καὶ βασιλεὺς αὐτοκράτωρ ἅμα Ζωῇ τῇ τοῦ Κωνσταντίνου
 ἀναγορεύεται θυγατρὶ. ἅμα τε οὖν ἐπὶ τὸν βασιλεῖον ἐκάθισε
 25 θρόνον, καὶ ἅμα προοιμίους ἀγαθοῖς καὶ ἐπιβατηρίοις ἐπαινέτοῖς

que ab imperatore missus qui Dalassenum eo loco ubi literas accepisset
 subsistere iuberet. Romanus in palatium adducitur, daturque ei optio,
 ut vel oculos sibi erui patiatur, vel dimissa sua legitima uxore filiam
 imperatoris ducat ac Caesar designetur. haesitante eo, uxor marito
 metuens, ultro comam posuit ac seculo renuntiavit, viroque et oculos
 servavit et imperium paravit. erant Constantino ex filia patricii tres
 filiae; quarum natu maxima Eudocia monachatum fuit amplexa, minima
 Theodora coniugium Romani aversata est, sive ob propinquitatem, ut
 ferebatur, generis, sive quod uxorem eius sciret adhuc vivere. media
 Zoe facile eum sibi dari maritum passa est. disputatione autem de co-
 gnatione mota, res a patriarcha et ecclesiasticis discussa et Romanus
 Zuae copulatus est, imperatorque declaratus. triduo post Constantinus
 vivendi finem fecit, cum vixisset annos 70, triennium mense minus im-
 perasset.

Romanus praeter omnem spem atque expectationem oculorum amit-
 tendorum periculo evitato, imperator cum Zoe Augusta factus, initio
 imperii bonis ac laudabilibus orsis subditos demeritus est. principium
 fecit beneficia in religionem. cum enim sciret magnae ecclesiae reditus

ἐδειξιούτο τοὺς ὑπὸ χεῖρα, ἀπὸ τῆς εὐσεβείας πρότερον ἀρξάμενος ἀγαθοεργεῖν. ἐνδέουσαν γὰρ τὴν πρόσοδον τῆς μεγάλης εἰδῶς ἐκκλησίας ἅτε οἰκονόμος ταύτης γενόμενος ἐν τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις, καὶ τῶν ἄλλων ὀπόσαις ὑπηρετεῖσθαι ἔθος παρὰ τοῦ ταύτης κλήρου, ὀγδοήκοντα χρυσίου λίτρας ἀνὰ πᾶν ἔτος χορηγεῖσθαι 5 τούτοις τετύπωκεν ἀπὸ τοῦ βασιλικοῦ ταμείου εἰς προσθήκην.

P 723 ἔξεκοψε δὲ καὶ τέλειον ἀπερρῶσε τὸ ἀλληλέγγυον, ὅπερ ἐμελέτα μὲν ὁ Κωνσταντῖνος ποιῆσαι, οὐκ ἔφθασε δέ. ἐκένωσε δὲ καὶ τὰς φυλακὰς τῶν ἐγκαθειργμένων διὰ τινος εὐθύνας, τὰ μὲν δημόσια χρέα χαριζόμενος, ἀποτινῶν δὲ τὰ ἰδιωτικά. ἀπελυτρώσατο 10 δὲ καὶ τοὺς κατεχομένους αἰχμαλώτους ἐν Πατζινακίᾳ. ἐτίμησε δὲ καὶ συγκέλλους μητροπολίτας τρεῖς, τὸν Ἐφέσου Κυριακὸν ὡς τοῦ πατριάρχου ὁμαίμονα, Δημήτριον τὸν Κυζικίου ὡς λίαν αὐτῷ καὶ πρὸ τῆς βασιλείας πεφιλημένον, καὶ Μιχαὴλ τὸν τῶν Εὐχαιτῶν καθ' αἷμα τούτῳ ἐγγύζοντα διὰ τὸ ἀναφέρειν τὸ γένος εἰς τοὺς 15

B λεγομένους Ῥαδιηνοῦς. Ἰωάννην δὲ τὸν τοῦ Βασιλείου τοῦ βασιλέως πρωτονοτάριον, ἤδη τὴν κοσμικὴν κειράμενον τρίχα, μεταπεμψάμενος καὶ σύγκελλον τιμήσας τῇ τῆς ἑαυτοῦ συζύγου ἀδελφῇ Θεοδώρᾳ φρουρὸν κατέστησε. πολλοὺς δὲ καὶ τῶν λειτουργῶν τοῦ Θεοῦ ἐκ τῶν ἀλληλεγγύων εἰς ἐσχάτην ἐλθόντας πενίαν ἀνεκτή- 20 σατο, καὶ τοὺς ἄλλους δυσφοροῦντας καὶ πιεζομένους ἀπορίαις παραμυθίας ἤξιωσε. παρέσχε δὲ καὶ χρημάτων πλήθος ἀριθμοῦ κρείττον ὑπὲρ σωτηρίας ψυχῆς τοῦ ἑαυτοῦ πενθεροῦ. ἤξιωσε δὲ παραπλησίως καὶ τοὺς ὅσοι κακῶς ἔπαθον ὑπ' αὐτοῦ, τοὺς μὲν εἰς ἀξιώματα προυβιάσας, τοὺς δὲ ἐν κτήμασι καὶ ἄλλοις ἐν χρήμασι 25

16 Ῥαδιηνοῦς C

non sufficere, ut qui superioribus temporibus dispensator fuisset eius, et aliarum quibus huius clerus de more inserviebat, 80 auri libras quotannis ex aerario imperatorio ei pendi iussit, decreto ea de re condito. abolevit etiam Allelengyum, quod Constantinus erat sublaturus, nisi mors eum antevertisset. carceres quoque captivis ob certa crimina evacuavit; publica debita dimisit, privata persolvit. redemit captivos ex Patzinacia. fecit etiam tres syncellos metropolitae, Cyriacum Ephesi, utpote consanguineum patriarchae, Demetrium Cyzici, quem etiam antequam fieret imperator admodum dilexerat, et Michaelum Euchaitarum, ut genere huic propinquum, quod a Redanis stirpem ducebat. Ioannem, qui Basilii imperatoris fuerat protonotarius iamque religionis causa caput raserat, evocavit syncellumque fecit, et coniugis suae sororis Theodoraе custodiae praefecit. multos porro dei famulos ad extremam reductos pauperiem sublevavit, et alioquin adversis rebus pressos refocillavit. pro salute animae soceri sui immensam pecuniae vim impendit.

παρὰ μνησθέντος. ἀνήγαγε δὲ καὶ εἰς τὸ λαμπρὸν τῶν μαγιστρῶν ἀξίωμα τὸν ἐπ' ἀδελφῆ γαμβρὸν αὐτοῦ Ῥωμανὸν τὸν Σκληρὸν, ὃν ὁ Κωνσταντῖνος, ὡς εἶπομεν, ἀπετύφλωσεν. ἀνεκαλέσατο δὲ καὶ τῆς χρονίας ὑπεροχίας Νικηφόρον τὸν Ξιφίαν, ὃς ἐθελοῦς ἐν τῇ μονῇ τῶν Στουδίου τὸ τῶν μοναχῶν ἡμφίεσατο σχῆμα.

Κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον ὅσεν ὁ Θεὸς ὑετὸν σύμμετρον, καὶ εὐφορία γέγονε τῶν καρπῶν, κατ' ἐξαίρετον δὲ τῆς ἐλαίας. ἐγένετο δὲ κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἁγίας πεντηκοστῆς ταραχὴ διὰ τὴν καθέδραν ἐν τῇ λειτουργίᾳ, μὴ καταδεξαμένων τῶν μητροπολιτῶν προκαθίσει αὐτῶν τοὺς συγκέλλους ἐν τῷ συνδρόμῳ.

Κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον διαβληθεὶς ὁ μάγιστρος Προσιανὸς ὁ Βούλγαρος κοινοπραγεῖν Θεοδώρα τῇ τῆς βασιλίδος ἀδελφῇ καὶ τῆς βασιλείας σὺν αὐτῇ ἀντιποιεῖσθαι εἰς τὸ τοῦ Μανουὴλ μοναστήριον φρουρεῖται. ἐπικρατησούσης δὲ τῆς κατηγορίας αὐτὸς μὲν ἀποτυφλοῦται, ἡ δὲ μήτηρ αὐτοῦ ἡ ζωστή τῆς πόλεως ἐκβάλλεται. καὶ Κωνσταντῖνος ὁ Διογένης, γαμβρὸς ὢν τοῦ βασιλέως ἐπὶ θυγατρὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ἀπὸ Σιρμιου μετατεθεὶς εἰς Θεσσαλονίκην γίνεται δούξ, κατηγορηθεὶς δὲ παρὰ Ὀρέστου τοῦ Θεράποντος τοῦ Βασιλείου τοῦ βασιλέως ὡς μελετῶν ἀποστασίαν, στρατηγὸς εἰς Θρακησίους στέλλεται. φανερῶς δὲ τῆς κατηγορίας γενομένης ἄγεται δέσμιος ἐν τῇ βασιλίδι καὶ ἐν πύργῳ βύλλεται. οἱ δὲ τούτου συνωμόται, ὁ πρωτονοτάριος Ἰωάννης καὶ σύγκελλος, ὁ πατρικίος Εὐστάθιος καὶ στρατηγὸς ὁ Δαφνο-

et quos ille male tractaverat, alios honoribus alios opibus aut pecunia consolatus est. Romanum Sclerum, cui a Constantino erutos oculos demonstravimus, sororis suae maritum, ad splendorem magisterii exstulit. et a diuturno exsilio revocavit Nicephorum Xiphiam, qui sponte sua in Studiano collegio est monachus factus.

Eo tempore pluvias commodas dedit deus, fructusque large provenerunt, maxime oleae. die Pentecostae sacro tumultuatum est ob sessionem in sacro officio, metropolitibus non ferentibus superiore loco ipsi sedere syncellos.

Eo tempore Prusianus Bulgarus magister delatus ut qui conspiratione cum Theodora Augustae sorore inita imperium affectaret, in Manuelli monasterium in custodiam datur; et ingravescente crimine oculis privatur, et mater eius zoste urbe eiicitur. et Constantinus Diogenes, cuius uxor fratre imperatoris nata erat, Sirmii praefectus, inde transfertur ac Thessalonicae dux constituitur; accusatusque ab Oresta, qui Basilii imperatoris fuerat minister, quod defectionem moliretur, praetor ad Thracenses mittitur, ac comperto crimine vincus in urbem adducitur, inque turrim conicitur. socii coniurationis, Ioannes syncellus, Eustathius patricius, ac dux Daphnomelus, Michaelus Theognostus et

P 724 μήλης, *Μιχαήλ Θεόγνωστος και Σαμουήλ οί τοῦ μαγίστρου Μιχαήλ τοῦ Βούρτζη ἔκγονοι, Γεώργιός τε καὶ Βαρασβατζέ ὁ ἐν τῷ ὄρει τῷ Ἄθῳ τὴν τῶν Ἰβήρων μονὴν συστήσαντες, οἱ τοῦ πατρικίου Θεωδύτου ἀνεψιοί, δεινῶς τυφθέντες καὶ διὰ μέσης τῆς λεωφόρου παραπεμφθέντες ἔξορίᾳ παρεπέμφθησαν. κατηρέχθη 5 δὲ καὶ Θεοδώρα τῶν ἀνακτόρων, καὶ εἰς τὸ λεγόμενον περιορισθῆ Πέτριον.*

Ἰκτωβρίου δὲ μηνὸς λα' ἡμέραις ἀστέρως ἐγένετο, ἐκ δυσμῶν πρὸς ἀνατολὴν τὴν πορείαν ποιοῦντος. καὶ κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν πῶσις οὐ μικρὰ γέγονε τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στρατοῦ ἐν Συρίᾳ, 10 στρατηγούντος τῆς μεγάλης Ἀντιοχείας Μιχαήλ τοῦ Σπονδύλη. ἐγένετο δὲ καὶ ὄμβρων ἐπίκλυσις, ἐπικρατήσασα ἕως τοῦ Μαρτίου B μηνός, τῶν ποταμῶν ὑπερχυθέντων καὶ τῶν κολίων πελαγισιάτων, ὡς ἀποπνιγῆναι σχεδὸν πάντα τὰ ζῶα καὶ τοὺς καταβληθέντας καρπούς τῆ γῆς, καὶ διὰ τοῦτο λιμὸν κατὰ τὸν ἐπιόντα χρόνον 15 ἐπακολουθῆσαι δεινόν. βουλόμενος δὲ ὁ βασιλεὺς τὸ γεγονός ἐν Συρίᾳ ἀτύχημα ἐξιάσασθαι, ὤρητο κατὰ τῆς Βερροίας ἔκστρατεῦσα. ἐκπέμπει γοῦν μετ' εὐζώνου δυνάμεως Κωνσταντῖνον πατρικίον τὸν Καραντηνὸν τὸν ἐπ' ἀδελφῇ τούτου γαμβρόν, ἀπελθεῖν ἔπισκήψας καὶ κατασκοπῆσαι τὰς εἰσόδους καὶ κατὰ τὸ δυ- 20 νιατὸν πημαίνεσθαι τοὺς ἐχθρούς, παρατάξως δὲ καθολικῆς ἀπέχεσθαι μέχρι τῆς αὐτοῦ παρουσίας. ἐν ὄσῳ δὲ ὁ στρατὸς αὐτῷ C συνηθοῦζετο, ὁ μὲν τῆς Ἀβασγίας ἄρχων Γεώργιος νόσω τελευτᾷ, ἡ δὲ τούτου σύνοικος πρίσβεις εἰς βασιλέα στείλασα μετὰ δώρων

5 πομπευθέντες?

Samuelus, magistri Michaeli Burtzae filii, Georgiusque et Barasbatze, qui in monte Atho Iberorum monasterium condidit, patruales patricii Theudati, graviter verberati et per viam publicam producti deportantur. Theodora etiam pulsa palatio in Petrium relegatur.

Ultima Octobris die stella ab occasu versus ortum traicere visa est. eademque die classis Romana haud exiguum est passa cladem, Antiocheus praetore Michaelo Spondyla, imbres quoque ingentes usque ad Martium mensuram obstruerent, et amnium ac lacuum exundatione fere omnia animalia necata sunt, ac omnia terrae commissa perierunt; ideoque insuperantibus gregebus est laboratum penuria. ceterum imperator ut Constantinum in Syria cladem evinceret, expeditionem ad Berroeam in specularem aditus et quantum interea ad suum adventum, interim Abasgiae princeps legatis ad imperatorem donisque

σπονδάς τε εἰρηνικὰς ἐζήτει καὶ τῷ ταύτης νιῷ Παγκρατίῳ τὴν συνοικήσουσαν. ἤς τὴν πρεσβείαν ἀποδεξάμενος ὁ βασιλεὺς τὰς τε σπονδάς ἐκύρωσε, καὶ Ἑλένην τὴν ἑαυτοῦ ἀνεψιάν, τὴν θυγατέρα τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Βασιλείου, νόμφην εἰς Ἀβασγίαν ἀπέ-
5 στείλει, τὸν νυμφίον Παγκράτιον ἐς τῶν κουροπαλάτων ἀναβιβάσας τὸ ὕψος.

Κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον γέγονέ τι τεράστιον ἐν τῷ θέματι D τῶν Θρακησίων παράδοξον, περὶ τὰς ὑπωρείας τοῦ ὄρους τοῦ Κουζηνᾶ, ἐν ᾧ πηγή ἐστι καλλίστου καὶ διειδοῦς ὕδατος. φωνή
10 τις ἐξηκούετο οἰκτρὰ μετὰ ὄδυρμου καὶ οὐαὶ καὶ θρήνων, παρεμφερῆς ὀλοφνηρῶ γυναικός. καὶ οὐχ ἅπαξ ἢ δις τοῦτο, ἀλλ' ἀπὸ Μαρτίου μηνὸς ἄχρις Ἰουνίου αὐτοῦ καθ' ἡμέραν καὶ νύκτα. ἀπιόντων δέ τινων ἐπὶ τῷ κατασκοπῆσαι τὸν τόπον ἔνθα ἡ φωνὴ ἐξηγεῖτο, ἀλλαγῶ μετέπιπτεν ἡ ὀλογυγῆ. τοῦτο δέ, ὡς εἴοικε,
15 προεμήνυε τὴν φθάσουσαν ῥήθῃναι ἀτυχίαν τῶν Ῥωμαίων ἐν τῇ κοίτῃ Συρίας. τοῦ γὰρ βασιλέως Νικηφόρου τὰς πλείστας Συρίας καὶ Φοινίκης πόλεις παρασημαμένον, καὶ τοῦ μετ' αὐτὸν Ἰωάννου τὰ ἐαλωκότα κρατυναμένου καὶ μέχρι Λαμασκοῦ τὴν ἐπικράτειαν παρατείναντος, ἐπέπερ ὁ μετ' αὐτοὺς Βασίλειος πρότερον μὲν ὑπὸ
20 τῶν ἐμφυλίων ἀσχολούμενος πόλεμων, ὕστερον δὲ καὶ τοῖς κατὰ τοῦ Σαμουήλ ἔργοις προσληπαρῶν οὐκ ἔσχεν εὐκαιρίαν καλῶς καὶ P 725 ὡς ἐνεδέχεται τὰ ἐν τῇ ἔῳ κατασφαιλασθῆναι, ἀλλ' ὅσον ἐν φαντασίᾳ γενόμενος ἐκεῖσε, καὶ ὡς ὁ καιρὸς ἀπῆτει ταῦτα καταστησόμενος, εἶδ' ὑποστρέψας καὶ ἀσχολίαν ἔμμονον ἔχων καὶ φροντίδα τὸ τῶν

8 παράδοξον post τεράστιον C τοῦ ante Κουζ. om C 10 οἰκτρὰ om C 15 κατασκοπεῖν πρὸς τὸν C 22 ἐφ' α C

missis foederis renovationem et filio suo Pancratio coniugem petit. cui assensus imperator foedus firmat, Helenamque sui fratris filiam in Abasgiam nuptum mittit, et Pancratium curopalatae honore insignit.

Hoc tempore in Thracensi provincia prodigiosum quippiam accidit, apud radices montis Cuzenae, ubi fons est aquae limpidiſsimae. vox enim ibi quaedam exaudita est miserabilis, eiulatibus et lamentis permixta; neque hoc semel aut iterum, sed noctes diesque continuo a mense Martio usque ad Iunium. cumque nonnulli accessissent speculatum locum unde vox edebatur, alio eiulatus isti transierunt. praemonstrabat autem, opinor, hoc portentum cladem Romanorum in Coelesyria acceptam. etenim Nicephorus imperator urbes Syriae ac Phoeniciae plerasque ceperat, et ab eo parta Tzimiscas successor confirmarat, imperiumque ad Damascum usque protulerat. Basilius autem, qui post hos imperavit, civilibus primum bellis occupatus, deinde totus bello Samuelico intentus, non habuerat opportunitatem Orientis res constituendi, sed quasi per imaginationem eo interdum animum traiecerat, et utcum-

Βουλγάρων ὑποτάξαι γένος, ἀφορμὴ γέγονε τοῦ τὸν ζυγὸν ἀπορ-
 ρῖσαι τὰς δυνατωτέρας τῶν πόλεων καὶ τὴν ἑαυτῶν ἀναζητῆσαι
 ἐλευθερίαν. ἀλλ' ἕως μὲν οὗτος περιῆν, ἐμελεῖτο μὲν ἢ ἀπό-
 στασις, κρύβδην δὲ καὶ οὐ φανερῶς. τούτου δὲ τὸ χρεῶν ἀπο-
 τίσαντος, καὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Κωνσταντίνου ἀμελῶς βυσι- 5
 λεύοντος καὶ ῥαθυμῶς, καὶ ἐπ' ἐκείνοις ἔχοντος τὸν σκοπὸν ἄπερ
 Β ὁ λόγος φθάσας ἐστηλογράφησε, τῶν δ' ἄλλων ὀλιγωρίαν κατα-
 σκεδιάσαντος οὐ τὴν τυχοῦσαν, ἀδελὰς οἱ Σαρακηνοὶ λαβόμενοι
 τὰς τε ἐν ταῖς πόλεσι φρουρὰς ἐξεπόρθησαν, ἀελόντες καὶ τοὺς
 φρουροὺς, κατ' ἐξαιρετον δὲ ὁ τῆς Βερροίας ἀρχηγός, ἦν καὶ 10
 Χάλεπ καλοῦσιν· ἐκδρομάς τε γὰρ ἐποίει συνεχεῖς, καὶ τὴν Ἀν-
 τιόχειαν ἐκάκου καὶ τὰ ὁμοροῦντα ἔθνη καὶ πρόσοικα τὰ τοῖς Ῥω-
 μαίοις ὑπήκοα. πρὸς οὗν ὁ Σπονδύλης τῆς Ἀντιοχείας, ὡς εἴρη-
 ται, κατάρχων ἐκστρατεύει ἐτι περιόντος τοῦ Κωνσταντίνου, βου-
 λόμενος τάχα νεανικόν τι καὶ γενναῖον ἐνδεξασθαι. καὶ συμβα- 15
 λὼν τῷ τῆς Βερροίας ἐξηγνομένῳ ἠττάται, καὶ πολὺς μὲν γίνεται
 C τῶν σὺν αὐτῷ φθόρος, αὐτὸς δὲ αἰσχίστα εἰς Ἀντιόχειαν διωσώ-
 ζεται. κατεστρατήγησε δ' αὐτὸν καὶ τις Ἄραβ, Μουσάραφ τὴν
 προσηγορίαν, τρόπῳ τοιῷδε. οὗτος γὰρ ὁ Μουσάραφ δορυάλωτος
 κατεχόμενος ἐν Ἀντιοχείᾳ (ἦν γὰρ κατασχεθεὶς ὑπὸ Πόθου τοῦ 20
 Ἀργυροῦ), ἐπέπερ αἰ τῆς ἡγεμονίας ἦναι εἰς τὸν Σπονδύλην
 μετέπεσον, κατανενοηκῶς τὸν ἄνθρωπον εὐρίπιστον, ὑπέσχετο με-
 γάλα χρησιμεῦσαι Ῥωμαίοις, εἰ ἀνεθείη τῶν δεσμῶν, καὶ πάντα
 ἐπιτελέσειν τὰ κατὰ σκοπὸν· τὰ τε γὰρ ὁμόφυλα κακῶσαι κατεπ-

2 ἀναζητεῖν C
 24 ἐπιτελέσειε P

9 τὰς — φρουρὰς] τοὺς — φρουροὺς C

que curatis iis totum se Bulgaricae genti subigendae dederat. ea fuit
 occasio urbibus potentioribus Orientis iugum Romanum excutiendi suam-
 que recuperandi libertatem. sed eae cum vivente adhuc Basilio defectionem
 occulte tantum molirentur, eo sublato et Constantino fratre imperium
 negligenter gerente, iisque modo quas ostendimus rebus dedito
 animo aliorum secure repudiata cura, Saraceni licentiam adepti praesidia
 urbium expugnaverunt atque interfecerunt. prae reliquis rem gessit
 Cholegi (sax est Berrhoea) praefectus, qui continentibus incursionibus
 Antiocheam ac vicina Romanis subdita vexabat. adversus hunc
 Spondylis Antiocheae dux vivente adhuc Constantino expeditionem fecit,
 praedictum nuntium aliquod editurus facinus; pugnae commissae,
 Spondylis cum victum clado superatus, turpiter Antiocheam perfugit. de-
 structa hanc Spondylum etiam Arabs quidam Musaraphus nomine, in
 Antiocheam ac Antiocheae in vinculis detentus. is
 animadvertens hominem esse mobilem, se
 est Romanis, si vinculis liberaretur;
 et Arabibus plurimum damni da-

ηγγέλλετο, καὶ τόπον ἐπιδεικνύς, εἰ φρούριον ἐν αὐτῷ δομηθεῖη καὶ αὐτῷ παραδοθεῖη, οὐ μικρὸν ὄφελος ἔσεσθαι Ῥωμαίοις. οὐ τὰς ῥαδιουργίας μὴ συνεῖς ὁ Σπονδύλης τῶν τε κλοιῶν ἀφῆκεν αὐτόν, καὶ τὸ φρούριον ὡς ἐκέλευσεν ἰδομήσατο, καὶ αὐτῷ τὴν φου-
 5 λακὴν ἐπετρέψατο, χιλλοὺς φρουροὺς ἐγκαταστήσας ἐν τούτῳ Ῥωμαίους. ὁ δὲ Μουσάραφ τυχὼν οὐπερ ἤχρητο καιροῦ, λάθρα τῷ Τριπόλειω ἀμηρῷ καὶ Τούσβερ τῷ ἀρχιστρατηγῷ τοῦ Αἰγυπτίου προσδιαλεχθεὶς, λαὸν ὑπ' αὐτῶν πεμφθέντα δεξιόμενος τοὺς τε χιλλοὺς ἀναιρεῖ καὶ τὸ φρούριον αὐτοῖς παραδίδωσι. καὶ
 10 οὐ δὲλιπον ἔξ ἐκείνου ἔξ ὑπερδεξίων φερόμενοι οἱ Σαρακηνοὶ διαφθεῖρην τὰ ἐν Συρίᾳ Ῥωμαίοις ὑπήκοα καὶ λυμαινεσθαι.

Ἀλλὰ τοῦτον μὲν ὁ Ῥωμανὸς μεθίστησι τῆς ἀρχῆς, διάδοχον αὐτῷ πέμψας τὸν ἐπ' ἀδελφῇ γαμβρόν αὐτοῦ Κωνσταντῖνον τὸν Καρανητόν, ἠῤῥεπιζετο δὲ καὶ αὐτὸς κατοπιν ἀπελθεῖν τῶν
 15 Σαρακηνῶν. ἤδη δὲ τὸ Φιλομύλιον καταλαβόντος αὐτοῦ ἦλθον P 726 πρέσβεις ἐκ Βερροίας μετὰ δώρων ὅτι πολλῶν, παρακαλοῦντες συμπαθεῖας τυχεῖν καὶ τὴν πρὶν δουλείαν ἐπαναδέξασθαι καὶ τοὺς ἐτησίους εὐγνωμόνως προσφέρειν φόρους. πολλῶν δὲ κἀγαθῶν στρατιωτῶν οὐστρατευομένων αὐτῷ παρακαλούντων τὴν πρόκλησιν
 20 δεξασθαι, ὧν εἷς ἦν καὶ ὁ πατρικίος Ἰωάννης ὁ Χάλδας, καὶ μὴ ἐκστρατεῦσαι κατὰ Συρίαν ἐν καιρῷ θέρους, ὅποτε τό τε ὕδωρ ἐν αὐτῇ σπανίζει καὶ τὸ μὲν Ἀράβων ἔθνος ἀνυπόστατόν ἐστιν οἷα

13 Κωνσταντῖνον post πέμψας C

14 τῶν] κατὰ τῶν P

turum. locum quoque monstravit, in quo si castellum exstrueretur sibi-
 que committeretur, rem Romanam haud leviter esset adiuturus. Spon-
 dyles eius fallacia non intellecta vinculis hominem solvit, castellumque
 uti suaserat condidit, et mille Romanis praesidii loco impositis Musara-
 phum ei praefecit. Musaraphus consecutus quod volebat, occulte cum
 amera Tripolis et Tusbero summo Aegyptii principis duce re composita,
 missum ab iis exercitum in castellum admisit, Romanoque praesidio
 caeso ipsi tradidit. exinde semper Saracenorum res potior Romana
 fuit, neque ullam fecere in Syriacam Romanorum dicionem grassandi
 intercapedinem.

Romanus ergo Spondyle loco moto successorem mittit Constantinum
 Carantenum, sororis suae maritum; et ipse eum sequitur, adque bellam
 Saracenis inferendum sese comparat. iam ad Philomilium pervenerat
 Romanus, cum legati a Berrhoea occurrunt cum muneribus, veniam pe-
 tentes, et se pristinam servitutem servituros ac annum tributum cum
 bona gratia persoluturos promittentes. erant in exercitu Romani multi
 bello clari viri, interque hos Ioannes Chaldas patricius, qui imperatori
 suadebant ut condicionem acciperet, neve aestate in Syriam duceret,
 quo tempore iis in locis aqua deficit et Arabes subsisti nequeunt, quippe

B *ἔνειθισμένον φέρειν γενναίως τὰ ἐγγώρια θύλην καὶ τοὺς φλογμοὺς καὶ τοὺς καύσωνας, οἱ δὲ Ῥωμαῖοι παροπλίται τυγχάνοντές οὐ τληπαθῶς ἔχουσι πρὸς τὴν ὥραν, μηδενὸς ἐπιστροφὴν ποιησάμενος, ἀλλ' ἐξ ὑπογούου τὰ τῶν πρὸ αὐτοῦ βασιλείων ἔχων ἀνδραγαθήματα, καὶ σπεύδων καὶ αὐτὸς ἀνδρῶνά τινα ἐπιδείξασθαι, ἅπει-5
 σιν ἐν Συρίᾳ. καὶ στρατοπεδεῖαν πηξάμενος ἐν τινι φρουρίῳ δύο ἡμερῶν ὁδὸν Βερροίας ἀπέχοντι (Ἀζάζιον ὄνομα τῷ φρουρίῳ) ἐσχόπει τὸ μέλλον. ἐν ᾧ κατεσκηνωμένος τὸν τῶν ἔξκουβίτων ἄρχοντα τὸν πατρίκιον Λέοντα τὸν Χοιροσφάκτην μετὰ τοῦ οἰκείου τάγματος ἐπὶ κατασκοπῇ στέλλει, εἴ τινές τε ἐπιόειν κατοφόμενον 10
 C Ἄραβες, καὶ ὅπη δὴ λυσιτελὲς μεταθεῖναι τὴν στρατοπεδεῖαν. ἀλλὰ τοῦτον οἱ ἐνεδρεύοντες καὶ τὰ ἐν τῷ μεταξὺ πεδία φυλάσσοντες Ἄραβες καιροσκοπήσαντες καὶ αἰφνίδιον ἐπιθέμενοι κατέσχον, τὸν δὲ μετ' αὐτοῦ λαὸν διεσκέδασαν. ἐς τοσοῦτον δὲ προῆλθον τόλμης καὶ ἀναιδείας ὡς ἀναφανδὸν ἐπικόπτειν Ῥωμαίοις τὴν 15
 χορτολογίαν καὶ τὴν τῶν ἄλλων ἀναγκαίων συλλογὴν. πλέον δ' αὐτοὺς ἐκίχουν ἐν τοῖς ὕδασι· πιεζόμενοι γὰρ οἱ Ῥωμαῖοι καὶ οἱ τούτων ἵπποι καὶ τὰ ὑποζύγια, ὑπὸ τῆς ἀνάγκης τοῦ δίψους εἰς προφανῆ ἑαυτοὺς συνώθουν τὸν κίνδυνον, καὶ οἱ ἀλισκόμενοι προσαπώλοντο. τότε δὴ καὶ Κωνσταντῖνος πατρίκιος ὁ Δαλασση- 20
 D κόν τι καὶ γενναῖον διαπράξασθαι, καὶ τούτοις συμπλακεῖς καὶ ἀκόσμως φηγόν, μεγάλης ταραχῆς καὶ συγχύσεως τὰ Ῥωμαίων*

5 ἀνδρῶν τι καὶ αὐτὸς C 12 τῷ om C 18 ἡ τούτων ἴσπος C

19 καὶ ἀλισκόμενοι ἀπώλοντο C, i. e. ἀπώλλντο 21 Ἄραβες om C

assueti earum regionum calorem aestumque et ardorem solis tolerare, Romanis, utpote gravi armatura utentibus, intolerabilem. sed Romanus nihil eorum consilia moratus, priorum imperatorum memoria recolens res praeclare gestas, cupiensque ipse etiam forte aliquod edere facinus, in Syriam abiit; ac castra posuit ad Azazium castellum, bidui itinere a Berroea dissitum. exinde rei gerendae intentus, Leonem Choerosphactam patricium, excubitorum ducem, cum sua cohorte mittit speculatum, numquam Arabes accederent, et quorsum transferre castra conduceret. verum is insidiis Arabum interiectas planities custodientium atque ipsum capto tempore subito adorantium interceptus, cohorsque eius dissipata est. quin eo etiam audaciae atque petulantiae progressi sunt Arabes, ut palam pabulationibus Romanos arcerent aliarumque rerum necessarium comportatione; ac maxime eos aquatum egredientes infestabant. nam siti vexati Romani et equi eorum ac iumenta aquae parandae causa se in apertum dabant periculum, deprehensique interficiebantur. quo tempore etiam Constantinus patricius Dalassenus missus ad reprimendum ingruentes Arabes ac fortiter rem gerendam, commissi pugna turpiter fugiens et cum trepidatione in castra reversus, tantum tumultum

ἐπέπλησε καὶ τὸν βασιλέα αὐτόν· ἐπανελθόντος γὰρ αὐτοῦ τεθο-
 ρυβημένου καὶ τὸ στρατόπεδον ἅπαντα ταραχῆς ἐμφορήσαντος καὶ
 ἀκοσμίας, οὐκέτι τοῦ λοιποῦ μάχης λόγος ἐτύγχανεν, ἀλλ' ἕκα-
 στος, ὡς πη δυνατὸν ἦν, τὴν ἑαυτοῦ σωτηρίαν ἐπραγματεύετο.
 5 βουλῆς οὖν προτεθείσης ἔδοξεν ἔωθεν διαλύσαντας τὴν τάφρον
 ἐπαναζευγνύειν εἰς Ἀντιόχειαν. καὶ δὴ κατὰ τὴν δεκάτην τοῦ
 Ἀγούστου μηνός, ἰνδικτιῶνος ε', ἔτους ρϕη', κατὰ τὰ βεβου-
 λευμένα τὰς τῆς στρατοπεδείας ἀνοίξαντες πύλας ἅπανταχῆ τῆς
 ἐπ' Ἀντιόχειαν εἶχοντο, οἱ πλείους μὲν κοιλιακῶ κατειργασμένοι
 10 ροσῆματι, οἱ πλείους δὲ καὶ ὑπὸ τῆς ἀνάγκης τοῦ δήπου κατειρ-
 γασμένοι. οἷς ἐξελθοῦσι τῆς παρεμβολῆς μετὰ ῥύμης οἱ Ἀραβες
 ἐπιτίθενται. τῶν δὲ μηδ' ὄλωσ' ὑποστάντων τὴν ὁρμὴν γίνεται P 727
 τροπὴ φρικωδεστάτη, καὶ οἱ μὲν ὑπ' ἀλλήλων ἐπατοῦντο καὶ διε-
 φθείροντο, οἱ δὲ ζωγρίαὶ ἠλίσκοντο. ἔνθα τι καὶ συνέβη χάριεν
 15 γενέσθαι· τῶν γὰρ στρατηγῶν, οἷς ἐπ' ἀνδρία μέγα ὄνομα ἦν,
 καὶ τῶν στρατιωτῶν μηδενὸς ὑποστῆναι τολμῶντων τὸν κίνδυνον
 ἀλλ' ἀγεννῶς ἀποδιδρασκόντων, εὐνοῦχός τις τῶν βασιλικῶν θα-
 λαμηπόλων τὴν ἑαυτοῦ φερομένην ἰδὼν ἀποσκευὴν καὶ τοὺς ὑπη-
 ρέτας, καὶ μὴ ἐνεγκῶν μετρίως τὸ πάθος, τὸν ἵππον τῆδε κάκεισε
 20 συνταράξας ἔπεισι μετὰ σφοδρᾶς ὁρμῆς κατὰ τῶν Σαρακηνῶν,
 καὶ τόξον ἐντείνας βάλλει μὲν ἕνα τρέπει δὲ τοὺς ἄλλους, καὶ τὰ B
 ἑαυτοῦ ἔλων ὑπέστρεψε γεγηθώς. ὁ δὲ βασιλεὺς ἐγγὺς ἔλθων
 τοῦ ἀλῶναι περισώζεται εἰς Ἀντιόχειαν, ἐκθύμως ἀγωνισαμένων
 τῶν βασιλικῶν ἐταίρων καὶ διασωσάντων ἑαυτοῦς τε καὶ τὸν βα-
 σιλέα.

6 δευτέραν C

17 ἀκλεῶς C

.ac confusionem excitavit, ut iam nulla pugnae mentio fieret, sed quis
 de salute sibi quocumque modo paranda cogitaret. et concilio advocato
 placuit postridie castra movere atque Antiocheam abire. ergo decima
 die Augusti, indictione decima tertia, anno mundi 6538, sicuti fuerat
 decretum, omnibus portis castrorum apertis Romani iter Antiocheam
 versus ingrediuntur, plerique coeliaco morbo vexati, pluresque siti con-
 fecti. in eos castris egressos Arabes impetum faciunt; quem nemo sus-
 tinuit, sed fugam fecere periculosissimam, aliis captis, aliis a se invi-
 cem obtritis atque conculcatis. accidit ibi quippiam non indignum relatu.
 etenim ducibus, qui fortitudinis fama magnum habebant nomen, militi-
 busque subsistere non audentibus, sed turpiter diffugientibus, eunuchus
 quidam de regis cubicali ministris impedimenta servosque suos diripi
 videns, idque non ferens mediocriter, equo hac illac circumacto magno
 cum impetu in hostes fertur, arcumque tendens unum eorum deiecit,
 reliquos in fugam vertit, receptisque suis rebus laetus revertitur. im-
 perator aegre Antiocheam pervenit; fuissetque ab hoste captus, nisi
 imperatorii sodales strenue pugnando se ipsumque eripuisent.

Τότε δὴ Γεωργίου τοῦ Μανιάκη τοῦ θέματος στρατηγού-
 τος Τελοῦχ, Ἀραβες ὀκτακόσιοι μετὰ γαύρου τοῦ φρονήματος
 ἠποστρέψαντες ἀπὸ τῆς τροπῆς καὶ πρὸς αὐτὸν παραγενόμενοι
 εἶκιν τὴν ταχίστην ἐκέλευον καὶ τὴν πόλιν καταλιπεῖν τοῦ βασι-
 λέως ἐαλωκότος καὶ παντὸς τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στρατεύματος ἄρδην 5
 ἀπολωλότος, καὶ μὴ ἑαυτὸν προφανεῖ κινδύνῳ ἐκδεδωκέαι· ἡμέ-
 C ρας γὰρ διαλαμπούσης οἰκτρῶς αὐτός τε καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἀπο-
 λούνται περιστοιχισθέντες. ὁ δὲ δέχεσθαι τάχα τὴν παραίνεσιν
 δόξας καὶ ποιήσεν τὸ κελεύμενον ὑποπευθεὶς, οἷτά τε καὶ ποτὰ
 τούτοις ἀποχρώντως ἐκπέμψας διαγαπαεῖν ἐκέλευεν ἑαυτούς, ὡς 10
 αἱ ἡμέρα αὐτὸς μὲν σὺν τοῖς συνοῦσιν αὐτῷ ἀπαλλαγῆσεται,
 αὐτὸς δὲ κυρίους καταστήσει τῆς πόλεως Τελοῦχ καὶ πάντων τῶν
 Ῥωμαϊκῶν χρημάτων. οἱ δὲ τοῖς τε λόγοις καὶ τοῖς ἔργοις φενα-
 κισθέντες, καὶ ὡς αὔριον τάχα ἀπολήψεσθαι τὰ πάντα ὑπειληφό-
 τες, πρὸς πότους καὶ μέθας ἐτράπησαν καὶ ἐν πίσῃ ἀδεία καὶ 15
 ἀμεριμνία διενυκτέρευον. ὁ δὲ περὶ μέσας νύκτας οἰνωμένοις αὐ-
 D τοῖς καὶ ἀφροντίστως κοιμωμένοις ἐπιτίθεται, καὶ τούτους μὲν
 πάντας ἀπέσφαξεν, ὑφείλετο δὲ καὶ διακοσίας ὄδοῦκοντι καμῆ-
 λους πεφορτωμένας καὶ πλήρεις ἀγαθῶν παντοίων Ῥωμαϊκῶν. τὰς
 δὲ ῥίνας καὶ τὰ ὄτα τῶν πεσόντων ἀποτεμῶν διεκόμισεν ἐν Καπ- 20
 παδοκία τῷ βασιλεῖ, ἤδη ἀπὸ τῆς φυγῆς κατεληφότι τὸν τοῦ
 Φωκᾶ οἶκον καὶ ἐν αὐτῷ διατρέβοντι. ὃν ὁ βασιλεὺς τοῦ ἔργου
 ἀποδεξάμενος κατεπάνω τῆς κάτω Μηδίας ἀποδείκνυσιν.

12 τοῦς C

Sub id tempus provinciae Teluchae praeerat Georgius Maniaces. ad eum Arabes octingenti fugatis Romanis revertentes accesserunt, superbe ferocientes; iusseruntque eum, quando captus imperator et delatae Romanorum iam essent copiae, statim urbe abire neque se in certissimum discrimen dare: alioqui eum prima luce circumdatum cum suis misere occisum iri. Georgius obtemperare se eis simulans, ut opinionem eam in barbarorum animis confirmaret, cibi potusque abunde eis ex urbe misit, quiete se eos iubens reficere, et significans mane se cum suis discessurum, ipsisque urbem Telucham et omnia Romanorum bona traditarum. eis verbis ac facto Arabes decepti potationi se et ebrietati dederunt, noctemque eam securi absque omni cura exegerunt, certo sibi persuadentes postridie se omnibus potituros. media nocte ebrios barbaros et secure dormientes adoritur Maniaces et internecone delet; camelis etiam potitur 280, onustis omnis generis opum Romanarum; naresque et aures occisorum amputans ad imperatorem adfert, qui iam a fuga in Cappadocia Phocae domum venerat ibique morabatur. eius facinoris causa imperator Georgium inferioris Mediae ducem fecit.

Ἀπαίρων δὲ τῆς Συρίας δομέστικον μὲν τῶν σχολῶν ἀπο-
 δείκνυσι Συμεῶν τὸν τοῦ πενθεροῦ αὐτοῦ Κωνσταντίνου θερά-
 ποντα, ἡγεμόνα δὲ Ἀντιοχείας Νικήταν τὸν ἐκ Μισθείας. τού-
 τοις ἐνετείλατο κατὰ τὸ δυνατόν ἀποπειρῶσθαι τοῦ παρὰ τοῦ
 5 Μουσάραφ κτισθέντος φρουρίου, ᾧ Μενίκος ὄνομα, εἴ πως P 723
 δυνήθειεν ἀπαλλάξαι Συρίαν τῶν ἐκ τοῦ Μουσάραφ ἐπιδρομῶν.
 ἀφρῶς δὲ τούτων καὶ ἀμαθῶς ἐπιχειρησάντων τῇ πολιορκίᾳ, πυ-
 κτὸς ὁ Μουσάραφ ὑπεκδραμῶν τοῦ φρουρίου τὴν τε ἐλεπόλεις
 ἐπέπρησε καὶ τούτους ἐκείθεν αἰσχυρῶς ἀπέδιωξεν. ὅπερ πυθό-
 10 μενος ὁ βασιλεὺς, καὶ μὴ φέρων τὴν ὕβριν, Θεόκτιστον πρωτο-
 σπαθᾶριον, ἓνα τῶν πιστικωτάτων αὐτῷ ὑπάρχοντα διακόνων καὶ
 μέγαν ἐταιρειάρχην τῷ τότε χρηματιζόμενον, μετὰ δυνάμειος ἀδρᾶς
 Ῥωμαίων τε καὶ ἐθνικῶν κατὰ Συρίας ἐκπέμπει, στρατηγὸν αὐ-
 τοκράτορα τούτου προχειρισάμενος, καὶ ἐπισκήψας τῷ Τριπόλειως
 15 συμμίξαι ἀμυρᾷ Πινζαράχ καὶ μετ' αὐτοῦ τὰ τῶν Ἀράβων λυ-
 μαίνεσθαι· ἔτιχε γὰρ οὗτος ὁ Πινζαράχ διὰ τι πρόσκρουμα πρὸ
 μικροῦ ἀποστατήσαι τοῦ Αἰγυπτίων ἀμερμουμνῆ καὶ ὄπλα κινήσαι B
 κατ' αὐτοῦ. καὶ τοῦ Αἰγυπτίου τὸν Τοῦρκον Τοῦσπερ, ἄρχοντα
 τυχάνοντα τῶν αὐτοῦ ταγμάτων, μετὰ χειρὸς ἀξιολόγου ἐπὶ
 20 καθαιρέσει τοῦ Πινζαράχ πεπομφότος, ὡς οὗτος ἤσθετο μὴ ἀξιό-
 μαχος εἶναι αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν τῇ τῶν Αἰγυπτίων συμπλακῆναι
 δυνάμει, τῷ βασιλεῖ Ῥωμαίων προσρῦεται καὶ ὁμαιχμίαν αἰτεῖ.
 οὗ τὴν αἴτησιν μὴ παριδὼν ὁ Ῥωμανὸς τὸν Θεόκτιστον μετὰ πλή-
 θους ἀξιολόγου ἐξέπεμψε, συμμαχίαν τε παρασχεῖν τῷ Πινζαράχ

6 ε[] μῆ C
 μείας C

8 ὑποδραμῶν C
 24 ἀξιολόγων C

12 τῷ om C

22 ὁμαιχ-

Discedens autem Syria Simeonem socieri sui Constantini ministrum
 creat scholarum domesticum, Antiocheae Nicetam a Mistheia praeficit;
 atque his mandat ut in recipiendo Menico castello, quod a Musarapho
 erat conditum, omne studium collocent, itaque incursionibus Syriam
 liberent. sed eos oppugnare id castellum inscite aggressos Musaraphus
 noctu eruptione facta turpiter inde repulit, machinis etiam crematis.
 quam rei indignitatem non ferens imperator Theoctistum protospatha-
 rium, unum suorum fidelissimorum ministrorum magnumque tunc sodali-
 tatis ducem, in Syriam cum magno ex Romanis aliisque gentibus colle-
 cto exercitu dictatorem mittit, iubetque eum se coniungere cum Pinza-
 racho Tripolis amera. is enim Pinzarachus paulo ante ab Aegyptio
 amermumna desciverat, et adversus eum arma ceperat. cumque contra
 se ab Aegypto cum iusto exercitu missum Turcum Tusberum copiarum
 eius praefectum, seque imparem esse videret pugnae, ad imperatorem
 Romanum se recipiebat et societatem belli cum eo coire cupiebat. eius
 petitionem minime contemnendam ratus Romanus Theoctistum amplius
 cum copiis mittit, qui et cum Pinzaracho se coniungeret et obiter Me-

κέλευσας, καὶ ἐκ παρόδου τοῦ φρουρίου Μενίκου ἀντιποιεῖσθαι·
 C δς ἀπελθὼν καὶ συμμίζας τῷ Πινζαράχ ἔργον εἶχετο. καὶ ὁ μὲν
 Αἰγυπτίων ἀρχιστράτηγος Τοῦσπερ τῷ αἰφνιδίῳ τῆς ἐφόδου καὶ
 τῷ πλήθει καταπλαγείς οἴκαδε ὑπενόστησεν· οὐδὲ ἤνεγκε δὲ οὐδ'
 ὁ Μουσάραφ τὴν ἐπέλευσιν τῶν πολεμίων, ἀλλὰ τὸν Μενίκον 5
 ἀφείς ἔφυγε· καὶ περὶ τὰ ὄρια Τριπόλεως συσχεθεὶς ἀηρέθη.
 παρειλήφασιν δὲ οἱ περὶ τὸν Θεόκτιστον αὐτό τε τὸ φρούριον τὸν
 Μενίκον, παραδοθὲν αὐτοῖς ὑπὸ ἀδελφοπάιδος τοῦ Μουσάραφ,
 καὶ ἕτερον φρούριον ἐπὶ τῶν ἀποτόμου κείμενον πέτρας, τὸ λεγόμε-
 νον Ἀργυρόκαστρον. ταῦτα δὲ οὕτω καταστησάμενος ὁ Θεό- 10
 κτιστος εἰσῆλθεν εἰς τὴν βασιλίδαν, ἐπαγόμενος μεθ' ἑαυτοῦ καὶ
 Ἀλάχ τὸν τοῦ Πινζαράχ υἱόν, ὃν καὶ πατρικιότητος ὁ αὐτοκράτωρ
 D ἤξιωσε. κατόπιν δὲ ἦλθε καὶ ὁ Πινζαράχ, προπεμπόμενος καὶ
 δορυφορούμενος παρὰ τοῦ χρηματίσαντος ἀρχοντος Ἀντιοχείας
 Νικήτα τοῦ ἐκ Μισθείας· ὃν ὁ βασιλεὺς φιλοφρόνως ἀποδεξάμε- 15
 νος καὶ δώροις καὶ εὐεργεσίαις δεξιωσάμενος οὐ μικραῖς οἴκαδε
 χαίροντα ἐξυπέστειλεν. ἐλυτρώσατο δὲ καὶ ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας
 τὸν Χοιροσφάκτην καὶ τοῖς οἰκείοις ἀπέδωκε.

Τοῦ πρωτοσπαθαρίου δὲ Ὀρέστου, ὃν ὑπὸ Βασιλείου τοῦ
 βασιλέως ἐν Σικελίᾳ πεμφθῆναι ὁ λόγος ἐδήλωσεν ἄνωθεν, ἀπέ- 20
 ρως ἔχοντος περὶ τὰ πολεμικὰ καὶ ἀτέχνως ἐπιχειροῦντος τοῖς
 πράγμασιν, οἱ ἐκ Σικελίας Σαρακηνοὶ καιροφυλακήσαντες καὶ
 αἰφνιδίον ἐπιθέμενοι τοῖς Ῥωμαίοις, ἤδη καὶ κοιλιακῷ νοσήματι
 ἀπὸ τρυφῆς κατασχεθεῖσιν, ὄλεθρον οὐκ ὀλλύγον εἰργάσαντο. ἀνα-

11 βασιλεύουσιν C

nicum castellum tentaret. idque Theoctistus alacriter est exsecutus. ac
 Tusber quidem subito eius adventa ac multitudine perterritus domum
 rediit. sed et Musaraphus hostium impressionem non sustinens Menico
 deserto fugit, ac deprehensus in montibus apud Tripolin occisus est.
 Menicum a filio fratris Musaraphi deditum Theoctistus recipit, aliudque
 etiam castellum in praerupto situm saxo, nomine Argyrocastrum. his
 ita constitutis in urbem rediit, secum ducens Arachum Pinzarachi filium,
 quem imperator patricio honore ornavit. subsecutus est etiam ipse Pin-
 zarachus, deducente ac stipante eum praefecto Antiocheae Niceta a
 Misteia. quem imperator benignissime exceptum donis et beneficiis
 haud vulgaribus demeritis, laetum domum dimisit. liberavit etiam Choe-
 rosphactum et suis reddidit.

At in Sicilia Orestes protospatharius, quem eo praemissum fuisse
 a Basilio diximus, rei bellicae imperitus, cum negotium inepte esset
 aggressus, Saraceni capto tempore Romanos subito adorti, qui plerique
 luxuria coeliacum morbum contraxerant, haud exigua eos clade affece-

πρώμενος δὲ τὸ γεγονός ἀτύχημα ὃ βασιλεὺς δύναμιν ἀξιόμαχον P 729
ἐκ τε Ἑλλάδος καὶ Μακεδονίας ἀθροίσας ἐν Ἰταλίᾳ ἐκπέμπει, καὶ
οὐδὲν τι γενναῖον δρᾶσαι ἴσχυσεν ἀφελείᾳ καὶ κακότητι τοῦ στρα-
τηγοῦ.

5 Τούτῳ τῷ ἔτει 598^θ τυγχάνοντι, Ἰνδικτιῶνος ἰδ', καὶ ὁ
Προυσιανὸς ἐκουσίως ἀποκίρεται μοναχός, καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ
ἐκ Μαντινείου τῆς ἐν βουκελλαρίῳ μονῆς εἰς Θρακησίους μετα-
βιβάζεται, καὶ Κωνσταντῖνος πατρῷκος ὁ Διογένης ἐκβληθεὶς
τοῦ πύργου ἐν τῇ μονῇ τῶν Στουδίου ἀποκίρεται μοναχός. ὁ δὲ
10 βασιλεὺς Ῥωμανὸς τὸν οἶκον τοῦ Τριακονταφύλλου ἐξωνησάμενος
εἰς μοναστήριον μετεσκεύασεν ἐπ' ὀνόματι τῆς θεοπολῆς ἡμῶν
θεοτόκου, μηδεμιᾶς πολυτελείας φεισάμενος, συντριψάς μέντοι B
τῇ προφάσει ταύτῃ οὐ μικρῶς τὸ ὑπήκοον καὶ κακώσας ἐν τε ταῖς
τῶν λίθων καὶ τῶν ἄλλων εἰδῶν διακομιδαῖς. καταλαμπρύνει δὲ
15 καὶ τὰ κιονόκρανα τῆς μεγάλης ἐκκλησίας καὶ τῆς ὑπεραγίας θεο-
τόκου τῶν Βλαχερνῶν ἀργύρῳ καὶ χρυσῷ. μέλλων δὲ καὶ τὸ
θυσιαστήριον ἐπιποιεῖσθαι τῶν Βλαχερνῶν εἶρε κρεμαμένην εἰκόνα
παλαιάν, ἣν ἀνακαινισθῆναι προσέταξεν. ἐξαργυρωμένον δὲ τὸ
τοῦ τοίχου χρῆσμα ἰδῶν καθαιρεθῆναι προσέταξε καὶ νέον γενέ-
20 σθαι. καθαιρεθέντος δὲ τοῦ χρίσματος εὐρέθη εἰκὼν ὑλογραφική,
σανίδιον ἐπιστήθιον κρατούσης τῆς θεοτόκου τὸν κύριον καὶ θεὸν C
ἡμῶν, ἀμόλυντος διαμείνασα ἀπὸ τῶν ἡμερῶν τοῦ Κοπρωνύμου
ἕως τῆσδε τῆς ἡμέρας, ἐτῶν διεληθόντων τριακοσίων.

7 ἐν μαντινείᾳ C 9 τῶν] τοῦ C 16 μᾶλλον C 18 ἐξηργυ-
ρωμένον C, ἐξωργωμένην margo P 22 καιρῶν C 23 τῆσδε om C

runt. quam ut exsarciret imperator, ex Graecia et Macedonia collectum
egregium exercitum in Italiam misit; qui tamen ipse quoque nihil potuit
praedarum efficere ob ducis inscitiam atque malitiam.

Hoc ipso anno mundi 6539, indictione 14, Prusianus pro monacho
raditur, eiusque mater a Mantineo Bucellarii monasterio in Thraciam
transfertur, et Constantinus patricius Diogenes turri eductus monachi
habitu in Studianum collegium detruditur. Romanus porro domum Tria-
contaphylli emptam in monasterium convertit a deipara deo-minatum,
nullis parcens sumptibus, quanquam eius aedificationis praetextu subdi-
tos haud mediocriter gravavit lapidum ac reliquae materiae congerendae
molestiis. exornavit etiam capita columnarum magni templi et Blacher-
nensis auro atque argento. cumque aram Blachernensis fani reficere
vellet, veterem imaginem suspensam invenit eamque renovari iussit.
cumque videret muri incrustationem argento sectam, iussit adimi et no-
vam fieri. tectorio opere amoto inventa est imago in tabella colori-
bus depicta, deiparae Christum ad pectus applicatum tenentis; quae
a Copronymo in istum usque diem per annos trecentos duraverat in-
tegra.

Τῷ δὲ ἔσμι' ἔτει, Ἰνδικτιῶνος ιε', μηνὶ Σεπτεμβρίῳ, ἦλθε
 πρὸς τὸν βασιλεῖα Ῥωμανὸν μετὰ δώρων πολλῶν ὁ τοῦ Χαλεπίτου
 υἱὸς Ἄμερ, ἕξαιτῶν ἀνανεῦσαι τὴν εἰρήνην καὶ τοὺς πρόσθεν
 παρέχειν φόρους. καὶ δὴ στέλλεται Θεοφύλακτος πρωτοσπαθά-
 ριος ὁ Ἀθηναῖος, καὶ τὰς τε σπονδὰς ἐβεβαίωσε καὶ κοινοπραγίαν 5
 μετὰ τῶν Χαλεπιτῶν ἔθετο. Ζωὴ δὲ ἡ βασιλὶς μετὰ τὴν ἕνωσιν
 τοῦ τιμίου σταυροῦ αἰφνίδιον ἀπελθοῦσα εἰς τὸ Πेत्रίον τὴν ἐσω-
 τῆς ἀδελφὴν Θεοδώραν ἀπέκυρε μοναχὴν, ἀδύνατον ἄλλως εἶναι
 D φήσασα παυθῆναι τὰς ἐπιβουλὰς καὶ τὰ σκάνδαλα. δέδωκε δὲ
 καὶ τὴν οἰκίαν ἀνεψιᾶν ὁ βασιλεὺς Ῥωμανὸς μετὰ πολλῶν ἔδνων 10
 εἰς ἐθὴν τῷ τῆς μεγάλης Ἀρμενίας ἕξουσιώρχῃ. μέλλων δὲ δευ-
 τέραν εἰσβολὴν τάχα ποιήσασθαι ὁ βασιλεὺς κατὰ Συρίας ἐξῆλθεν
 εἰς τὰ Μεσόανακτα. ἐκέισε δὲ τούτου ἐνδιατρίβοντος μηνύεται τῇ
 βασιλίδι Ζωῇ διὰ Θεοφάνους τοῦ Θεσσαλονίκης ὡς Κωνσταντῖνος
 ὁ Διογένης κοινολογησάμενος τῇ ταύτης ἀδελφῇ Θεοδώρᾳ ἀπό- 15
 δρασιν πρὸς τὸ Ἰλλυρικὸν μελετᾷ, εἰδήσει τοῦ μητροπολίτου Δυρ-
 ραχίου καὶ τοῦ ἐπισκόπου Περιθεωρίου. καὶ ἐθῶς ἀνάραστος
 P 730 οἱ τε ἐπίσκοποι καὶ ὁ Διογένης γίνονται. καὶ ὁ μὲν Κωνσταντῖνος
 ἐταξάμενος ἐν τῷ παλατίῳ τῶν Βλαχερινῶν διὰ Ἰωάννου τοῦ πραι-
 ποσίτου, τοῦ μετὰ ταῦτα ὀρφανοτρόφου καὶ ἀδελφοῦ τοῦ βεβασί- 20
 λευκότος Μιχαήλ, ἑαυτὸν ἀποκρημνίσας τοῦ τέχους καὶ ἐκτραχη-
 λισθεὶς ἀπέθανε ῥίφεις μετὰ τῶν αὐτοφόνων, οἱ δὲ ἐπίσκοποι ὡς

1 p' om C in lacuna

Anno mundi 6540, indictione 15, mense Septembri, ad imperatorem
 Romanum multis cum donis venit amer, Chalepi praefecti filius, foedus
 pristinum renovari petens et antiquum tributum se persoluturum promit-
 tens. ad eam rem conficiendam missus Theophylactus protospatharius
 Atheniensis foedus sanxit, et cum Chalepensibus societatem composuit.
 ceterum Zoe Augusta post exaltationem crucis subito in Petriam ivit,
 sororemque suam Theodoram rasam in monacharum ordinem redegit,
 causata aliter finem insidiis et offensis non posse imponi. suam quoque
 ex fratre neptem Romanus magna cum dote Armenias magnae regulo
 naptum dedit. secundum haec iterum in Syriam ducturus Mesanacta
 venit. ibi eo commorante, Zoes Augustae Theophanes Thessalonicae
 episcopus indicat Constantinum Diogenem et Theodoram re inter se
 composita iustitiasse in Illyricum an fugere, conscio rei metropolita Dyr-
 rachii et episcopo Peritheorio. illuc igitur arripiuntur et episcopi et
 Diogenes. hic, cum in eum quaestio exerceretur in palatio a Ioanne
 praeposito, qui deinde pupillis alendis est praefectus, et fratre Michaeli
 eius, qui deinde imperator fuit, se ipsam de muro praecipitem dedit,
 confractaque cervice eo abiectus est quo solebant qui sibi ipsis mortem

τὸν βασιλέα πρὸς τὰ Μεσιόνακτα ἐξεπέμφθησαν ἀκείῳθεν ἡλευθερώθησαν.

Ἐικάδι δὲ ἡ Ἰουλίου μηνός, ἡμέρα ε', ὥρα β' τῆς νυκτός, ἀστέρος ἐγένετο χύσις ἐκ μεσημβρίας πρὸς ἄρκτον, πῦσαν περι-
5 στράψαντος τὴν γῆν. καὶ μετὰ μικρὸν ἀγγέλλονται τὰ κατα-
σχόντα τὴν Ῥωμαίων ἀτυχήματα, Ἀραβες μὲν ληισάμενοι Μεσο-
ποταμίαν ἄχρι Μελιτηνῆς, Πατζινάκαι δὲ τὸν Ἰστρον διαβάτες
καὶ τὴν Μυσίαν κακῶς διαθέμενοι, Σαρακηνοὶ δὲ τὴν παράλιον
καταδραμόντες τοῦ Ἰλλυρικοῦ μέχρι Κερκύρας καὶ αὐτὴν πυρπο-
10 λήσαντες. ἀλλ' οἱ μὲν ἄλλοι ἀπήμονες κακῶν οἴκαδε ὑπενόστη-
σαν, Σαρακηνοὶ δὲ ὑπὸ τε Ῥαουσαίων καὶ τοῦ στρατηγοῦντος ἐν
Ναυπλίῳ Νικηφόρου πατρικίου τοῦ υἱοῦ τοῦ Καραντηνοῦ κακῶς
ἔπαθον, καταπολεμηθέντες καὶ τὰ πλείω ἀποβαλόντες τῶν σκα-
φῶν. οἱ δὲ περισωθέντες, οὓς εἶχον Ῥωμαίους αἰχμαλώτους
15 ἀποκτείναντες, ἐν τῷ οἴκαδε ὑποστρέφειν ναυαγίῳ περιπεσόντες
περὶ τὸ Σικελικὸν πέλαγος διεφθάρησαν. C

Τούτῳ τῷ ἔτει καὶ λιμὸς καὶ λοιμὸς ἐπέδραμε Καππαδοκίαν
Παφλαγονίαν Ἀρμενικὸν καὶ Ὀνωριάδα, ὡς καὶ αὐτοὺς τοὺς
τῶν θεμάτων ἐποίκους καταλιπόντας τὰς πατρίδας μετοικίαν ζη-
20 τεῖν· οἷς ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ ἀπὸ τῶν Μεσανάκτων εἰσιέναι πρὸς
τὴν βασιλίδαν συνηγητικῶς, καὶ τὴν αἰτίαν τῆς ἀπαναστάσεως μὴ
ἀγνοήσας, ὑποστρέφειν οἴκαδε κατηγάγαξε, χρυσίῳ ἀναλαμβά-
νων καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαίοις. καὶ Μιχαὴλ δὲ

1 ἡλευθερώθη C.

11 ῥασιάν C

12 τοῦ υἱοῦ om C

conscivissent. episcopi ad imperatorem Mesanacta missi ab eoque di-
missi sunt.

Iulii mensis 23 die, quae fuit septimanse sexta, hora noctis se-
cunda, stella traiecit a meridie versus septentrionem, quae terram totam
fulgore illustraret. pauloque post tristes nuntii de rebus Romanis allati
sunt, Arabes in Mesopotamiam usque ad Melitenam grassari, Patzinacas
Istro transmissis Mysiam infestare, Saracenos grassationibus et incendiis
ora Illyrici vexanda usque ad Corcyram perrexisse. ac reliqui sane
hostes illaesi domum redierunt: Saraceni a Ragusinis et Nicephoro pa-
tricio Nauplii praefecto, Caranteni filio, male sunt multati, praelio vi-
cti; et maiorem navium partem cum amisissent, domum redeantes nau-
fragio in Siculo mari perierunt.

Hoc ipso anno fames simul ac pestis Cappadociam Paphlagoniam
Armeniam et Honoriadem ita afflixerunt, ut incolae patriis relictis alias
sibi quaererent sedes. quibus imperator a Mesanactis in urbem rediens
cum occurreret, neque ignoraret migrationis causam, coegit eos domum
redire, pecunia et aliis ad vitam necessariis rebus eos consolatus. sed

ὁ τῆς Ἀγκύρας τότε τὴν ἐκκλησίαν πηδουλιουχῶν ἔργα ἀρετῆς ἐπε-
δεξίματο ἄξια, μηδενὸς φεισάμενος τῶν τεινόντων εἰς σωτηρίαν τῶν
τοῦ λιμοῦ καὶ λομποῦ τραυμάτων.

D Τῆς γ' δὲ τοῦ Ἀγούστου μηνός, ἡμέρα κυριακῆ, ὥρα α'
τῆς νυκτός, ἐν ἔτει τῷ ,σφμ', γέγονε σεισμός μέγας. εἰσῆλθε δὲ 5
καὶ ὁ βασιλεὺς ἐν τῇ βασιλίδι, καὶ τῆς προτέρας αὐτοῦ γυναικὸς
'Ἑλένης ἀποθανούσης μεγάλας διαδόσεις ὑπὲρ αὐτῆς ἐποιήσατο.
κρύττω τῷ ἔτει κατὰ τὴν κή' τοῦ Φεβρουαρίου μηνός καὶ ἀστὴρ
διῆξεν ἀπὸ βορρᾶ πρὸς μεσημβρίαν μετ' ἤχου καὶ κτύπου· ἐφαί-
νετο δὲ ἄχρι τῆς ιε' Μαρτίου, τόξον ὑπερθεῖν ἔχων. Μαρτίῳ δὲ 10
ς', ἡμέρα γ', γέγονε σεισμός.

Ἐγένετο δὲ κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον καὶ ἐκδρομὴ Ἰσραηλίων
Σαρακηνῶν, πλοίων χιλίων, πολεμιστὰς ἔχοντα μυρίους, οἵτινες
πολλὰ τὰς νήσους καὶ παραλίους ἐκάκωσαν. ὧν μέρει τινὶ συμ-
P 731 πλακεῖς Νικηφόρος ὁ Καραντηνὸς ἐτρέψατο, καὶ πεντακοσίους 15
πεπεδημένους Σαρακηνούς τῷ βασιλεῖ ἔξαπέστειλε. τούτῳ τῷ
ἔτει καὶ Γεώργιος πρωτοσπαθᾶριος ὁ Μανιάκης, ὁ Γουδελίου τοῦ
Μανιάκη υἱός, τῶν πυρευφρατιδίων στρατηγῶν πόλων καὶ ἐν
Σαμοσάτοις τὰς οὐκίσεις ἔχων τῆς παρὰ τῇ Ὀροσηνῇ πόλει ἀπε-
πειράθη Ἐδέσσης· ταύτης γὰρ τὴν ἐπιστασίαν Σαλαμάνης ἔχων ὁ 20
Τούρκος, παρὰ τοῦ ἀμνηρᾶ Μαρτυρουπόλεως ἦτοι Μιεφερκείμ
ἐπιτετραμμένης αὐτῷ, καὶ δώροις καὶ ὑποσχέσεσι καὶ τιμαῖς δια-
φθαρεῖς παραδίδωσι τῷ Μανιάκῃ ἄνωγί τῶν νυκτῶν, ὅς τρεῖς

3 τραυματιῶν C

et Michaelus Ancyræ tum episcopus officium fecit, nihil eorum omittens
quæ ad remedium faciendum famis pestilentiaequæ malis pertinerent.

Die Augusti 13, qui fuit dominicus, hora prima noctis, anno mundi
6540, magnus fuit terræ motus. et imperator urbem ingressus nomine
suae prioris uxoris Helenæ recens mortuæ magnam elargitus est pecu-
niam. eodem anno, die Februarii 28, stella a septentrione versus me-
ridiem traiecit cum sonitu ac fragore; et visa est usque ad decimum
quintum Martii, superne habens arcum. Martii die 6, quæ feria fuit
tertia, terræ motus exstitit.

Per idem tempus Afri Saraceni cum mille navibus et innumeris
classiariis insulas orasque maritimas multas infestaverunt. cum eorum
parte congressus praelio Nicephorus Carantenus eos fudit, ac quingen-
tos in compedibus ad imperatorem misit. eodem anno Georgius proto-
spatharius Maniaces, Gudelli Maniaca filius, praefectus urbium ad Eu-
phratem sitarum, Samosatis degens, Edessam Osroenae urbem tentavit,
cui a Martyropolis (quæ et Miehperkim) amera praefectus erat Salama-
nes Turcus. atque hic donis ac pollicitationibus honorum corruptus
Maniacae intempesta nocte tres urbis eius munitissimas turres tradidit;

πύργους λίαν δχυρωτάτους κατασχών εὐψύχως τοὺς πολιορκοῦν-
 τας ἤμύνετο, βοήθειαν ἐξώθεν ἐπικαλούμενος. Ἀπομερμάνης δὲ **B**
 ὁ τῶν Μιφεροκειμ ἀμηρᾶς, τὴν ἄλωσιν μαθὼν καὶ ὀξὺς ἐπιφανεῖς
 μετὰ δυνάμειος οὐκ ὀλίγης ἐπεχείρησε μὲν τῇ πολιορκίᾳ τῶν
 5 πύργων, γενναίως δὲ ὑποστάντος τοῦ Γεωργίου ἀποκρουσθεὶς καὶ
 μὴ ἔχων ὃ τι καὶ δρώσειεν, ἀποκείρας τὰ κάλλιστα τῶν οἰκημάτων
 καὶ διαφθείρας τὸν τῆς πόλεως κόσμον καὶ αὐτῆς τῆς μεγάλης ἐκ-
 κλησίας, καὶ καμῆλοις ἐπιθεὶς τὰ κάλλιστα, καὶ τὰ περιλοιπα
 τῆς πόλεως πυρὶ παραδός, ὑπεχώρησεν εἰς Μαρτιουπόλιον.
 10 Ἀδείας δὲ τυχὼν ὁ Μανιάκης, τὸ ἐν μέσῳ τῆς πόλεως κείμενον
 φρούριον ἐν λοφῶδει πέτρα κατασχών, δυνάμιν τε ἐξώθεν προσ-
 καλεσάμενος, ἀσφαλῶς τὴν πόλιν κατέσχευεν. εὐρῶν δὲ καὶ τὴν
 ιδιόγραφον ἐπιστολὴν τοῦ δεσπότη καὶ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι- **C**
 στοῦ, τὴν πρὸς Ἀὔγουρον πεμφθεῖσαν, τῷ βασιλεῖ ἐν Βυζαντίῳ
 15 ἀπέστειλεν.

Ἄζιον δὲ τοῦ Αἰγυπτίου μανέντος καὶ πολλὰ κακὰ εἰς Χρι-
 στιανοὺς ἐνδειξαμένον, καταστρέψαντος δὲ καὶ τὸν ἐν Ἱεροσολύ-
 μιοις ναὸν τοῦ κυρίου καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἶτα καὶ
 αὐτοῦ αἰσχίστα καταλύσαντος τὴν ζωὴν, ὁ υἱὸς αὐτοῦ, ἀπὸ τινος
 20 Ῥωμαίου γυναικὸς αἰχμαλώτου τεχθεὶς αὐτῷ, ἐπέτρεψε τοῖς βου-
 λομένοις οἰκοδομεῖν τὸν ναὸν, ὃν ἀποστείλας ὁ βασιλεὺς φιλοτίμως
 οἰκοδομησάτω ἠείκετο. ἀλλὰ φθάσαν τὸ χρεῶν ἐνεπέδισε, καὶ ὁ
 μετ' αὐτὸν Μιχαὴλ ἐκκληρωτῆς τοῦ ἔργου ἐγένετο. **D**

Καὶ ὁ μάλιστα δὲ Βασίλειος, ὁ ἐπ' ἀδελφῆ γαμβρὸς τοῦ
 25 βασιλέως, ὁ Σκληρός, παρὰ Κωνσταντίνου ἐκτυφλωθεὶς, ἄστα-

2 ἀποβεβάνης δὲ ὁ τοῦ C

quibus ille occupatis oppugnationem oppidanorum fortiter sustinuit et
 exterorum auxilia imploravit. sed Apomermanes Martyropolis ameras re
 eognita illico cum haud parvo exercitu adfuit, turresque a Maniace oc-
 cupatas oppugnavit: fortiter autem repulsus, cum nihil se efficere senti-
 ret, pulcherrima quaeque aedificia diripuit, omnemque Edessae ornatum
 ipsiusque etiam magni templi perdidit; ac pretiosissimis quibusque rebus
 in camelos impositis et igni in reliqua urbis iniecto Martyropolin re-
 duxit. liberatus oppugnatore Maniaces arcem in medio urbis sitam in
 edita rupe occupavit, et adscitis aliunde auxiliis urbem totam tenuit.
 inventam quoque manu Christi epistolam ad Auguram scriptam impera-
 tori Byzantium transmisit.

Vita turpiter defuncto Azio Aegyptio, qui in Christianos saevierat
 templumque Christo Hierosolymis dedicatum everterat, filius eius natus
 ex quadam Romana, captiva eius, instaurationem liberam fecit. ad eam
 rem suos misit imperator: sed eo morte praevento successor Michaelus
 opus absolvit.

Porro Basilius Durus, sororis imperatoris maritus, a Constantino

τον γνώμην ἔχων καὶ ἄλλοπρόβαλλον, εἰ καὶ μάγιστρος ἐτετίμητο καὶ πολλῶν εὐεργεσιῶν ἤξιώτο παρὰ τοῦ Ῥωμανοῦ, ὅμως ἐπιβουλὴν μελετῆ κατ' αὐτοῦ. ἀλλὰ φωραθεὶς τῆς πόλεως ἐκβάλλεται σὺν τῇ γυναικί.

Ἀπέστειλε δὲ καὶ ἔξ Ἐδέσσης ὁ Μανιάκης τῷ βασιλεῖ ἐνιαυ-
5
σιον φόρον, λίτρας πενήκοντα. καὶ ὁ τῆς Τριπόλεως δὲ ἀμνηρῶς ὁ Πινζαράχ, κατισχυόμενος παρὰ τῶν Αἰγυπτίων, φυχὰς τὴν βασιλίδα κατέλαβεν· ὃν ὁ βασιλεὺς πάλιν μετὰ πλείστης δυνάμειος σὺν τῷ ἑταιρειάρχῃ Θεοκτιστῷ εἰς Συρίαν ἐκπέπομφεν. ἔξ-
ἐπεμψε δὲ καὶ μετὰ στόλου τὸν πρωτοσπαθᾶριον Τεκνέαν τὸν ἔξ 10

- P 732 Ἀβύδου εἰς Αἴγυπτον, τὰ τοῦ Νείλου στόματα, ὅπη παρεῖκοι, κακώσοντα, καὶ αὐτὴν Ἀλεξάνδρειαν· ὅς ἐδθυπλόησας καὶ μέχρῃς αὐτῆς ἐλάσας Ἀλεξανδρείας πλοῖά τε πάμπλειστα ἐχειρώσατο καὶ λείαν ὅτι πολλὴν περιβαλόμενος ὑπέστρεψεν ἀσινῆς. παρέδωκε δὲ καὶ τὸ φρούριον τὸ λεγόμενον Περκριν ὃ κατέχων αὐτὸ Σαρα-
15
κηνὸς Ἀλείμ, ἔγγιστα Βαβυλωνος διακείμενον, τῷ βασιλεῖ Ῥωμαίων, ἐλπίσας πατρικιότητός τε καὶ πλείστων ἄλλων ἀμοιβῶν ἀξιοθῆναι, διὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ τὴν πρὸς τὸν βασιλέα ποιησάμενος ἔντευξιν. καὶ τὸ φρούριον μὲν παρειλήφει ὁ πατρικιος Νικόλαος ὁ Βούλγαρος, ὃ Χρυσήλιος τὸ ἐπώνυμον, ὃ δὲ τοῦ Σαρου-
20
B κηνοῦ υἱὸς εἰσελθὼν ἐν τῷ Βυζαντίῳ καὶ διὰ τὸ τὸν βασιλέα συνέχεσθαι ἀρρωστήματι μηδεμιᾶς τυχὼν ἐπιστροφῆς καὶ μετὰ θυμοῦ ὑποστρέψας ἀνέπεισε τὸν γεννήσαντα ἀντιλαβέσθαι τοῦ οἰκίσου

14 περιβαλλόμενος libri

oculis privatus, quanquam et magistri honore et multis a Romano affectus beneficiis, tamen homo inconstanti animo insidias imperatori struxit; quibus deprehensus urbe est cum uxore eiectus.

Ab Edessa Maniaces imperatori pro anno tributo misit quinquaginta libras. et Pinzarachus Tripolis ameras, Aegyptiorum vim non perferens, Cpolin profugit. quem imperator cum maximo exercitu, addito sodalitatibus duce Theocisto, in Syriam misit. emisit etiam Abyde cum classe protospatharium Tecneam in Aegyptum, Nili ostia ipsamque Alexandream per occasionem infestare iussit. qui cum tenuisset cursum et ad ipsam Alexandream delatus esset, plurimis hostium navibus praedaeque maxima potitus domum incolumis rediit. castellum quoque, cui nomen Percrin, Babylo-ni proximum, Alimus Saracenus ei praefectus Romano imperatori dedit, filiumque suum ad eum misit, sperans se patriam dignitatem aliaque praemia reportaturum. ac castellum quidem illud in suam potestatem accepit patricius Nicolaus Bulgarus, cognomento Chryselius. sed Alimi filius cum venisset Byzantium nullaque eius habita esset ratio, imperatore tunc in valetudine detento, iratus domum rediit, patrique ut suum castellum recuperare niteretur persuas-

φρούριον, ὅστις λάθρα τοῖς δούροις Πέρσαις κοινοπραγίας νυ-
κτός τε τὸ φρούριον ἀπέκλειπε καὶ ἑξακισχιλλοὺς ἄνδρας Ῥωμαίους
πολεμιστὰς ἀπέκτεινε ῥυστώνῃ καὶ ἀμελείᾳ τοῦ κατέχοτος τοῦτο
Χρυσήλιου. ἀλλὰ μετὰ μικρὸν ὁ πατρικίος Νικήτας ὁ Πηγονίτης
5 ἄρχων ἐκείσε ἑπιμύνη χρησόμενος πολιορκία μετὰ
Ῥῶς καὶ λοιπῆς ἄλλης Ῥωμαϊκῆς δυνάμεως, τὸ τε φρούριον
κατὰ κράτος εἶλε πολιορκία καὶ τὸν Ἀλεῖμ σὺν τῷ υἱῷ ἀπ- C
έκτεινε.

Τότε δὴ καὶ Ἀλδὴ ἡ Γεωργίου τοῦ Ἀβασγοῦ γυνή, τοῦ
10 γένους οὖσα τῶν Ἀλανῶν, προσεφρῆν τῷ βασιλεῖ, παραδοῦσα καὶ
τὸ δχυρώτατον φρούριον τὴν Ἀνακουφήν· ἣς τὸν υἱὸν Δημήτριον
ὁ βασιλεὺς τῷ τῶν μαγίστρων τετίμηκεν ἀξιώματι. ἔστησε δὲ
πάλιν κατὰ τῶν Σαρακηνῶν τρόπαιον ὁ Καρακτηνός, ἐξελθόν-
των ἐπὶ λεηλασίᾳ, καὶ δεσμίους ἑξακοσίους τῷ βασιλεῖ πέ-
15 πομφε.

Τούτῳ τῷ σφμβ' ἔτει, εἰς Φεβρουαρίου μηνός, σεισμῷ D
γεγονότος κακῶς ἔκαθον αἱ ἐν Συρίᾳ πόλεις. καὶ τοῦ Ὀρέστου
δὲ παραλυθέντος τῆς ἀρχῆς Ἀίων μὲν ὁ λεγόμενος Ὠπος τοῦ
πεζικοῦ στρατοῦ κατάρχειν ἐκπέμπεται ἐν Ἰταλίᾳ, τοῦ δὲ πλωί-
20 μου Ἰωάννης, εἰς ὧν τῶν Θυλαμηπόλων Βασιλείου τοῦ βασιλέως.
τῆς δὲ ἀκρίδος ἐπὶ πολλὸν χρόνον τὰ εἴπα διαφθειρούσης θέματα,
ἠνυγκάσθησαν οἱ ἔποικοι τούτων καὶ τὰ τέκνα πωλῆσαι καὶ ἐν
Θράκη ἀποικισθῆναι· οἷς ἀνὰ τρία νομίσματα διδοὺς ἕπασιν ὁ
βασιλεὺς ὑποστρέφειν οἴκαδε παρεσκεύασεν, ἕως ἡ ἀκρις ἀνέμω

9 γεωργία C

11 ἀνακουφίαν C

sit. ergo Alimus re cum vicis Persis occulte composita noctu castel-
lam occupavit, et sex milia Romanorum militum interfecit; quod accidit
culpa atque incuria Chryselii, praesidii principis. sed paulo post eo
praeter missus patricius Niceta Pegenites cum Rossico et Romano exer-
citu castellum illud obsidione cinxit, constanterque oppugnando cepit,
Alimumque et eius filium necavit.

Sub idem tempus Alda, Georgii Abasagorum reguli quondam uxor,
gente Alana, imperatori se adiunxit; tradiditque Anacuphen arcem mun-
nitissimam. cuius filium Demetrium magistri dignitate ornavit imperator.
aliud quoque de Saracenis tropaeum statuit Carantenus praedatum egres-
sis, victosque 600 ad imperatorem misit.

Hoc ipso mundi 6542 anno, die decima septima Februarii, terrae
motus Syriae urbes afflixit. Orestae porro abrogatum imperium, pede-
stribusque praefectus copiis Leo Opus, et in Italiam missus; classem
ducere iussus Ioannes, unus de cubiculariis Basilii imperatoris. cum
locustae aliquamdiu Orientales essent depastae provincias, coacti sunt
incolae liberos suos divendere et in Thraciam migrare; quibus impera-
tor terna in singulos nomismata largitus est, et domum redire iussit.

ἀρθείσα βιάω εἰς τὸ τῆς Ἑλλησπόντου πεσοῦσα διεφθάρη πέλα-
 γος καὶ ἐκβρασθεῖσα πρὸς τὸν αἰγιαλὸν τὴν παράλιον ψάμμον
 ἐκάλυψεν. ὁ δὲ βασιλεὺς τοὺς τε κῶν ὑδάτων ὄλκους ἐπεποη-
 σατο τοὺς τὸ ὕδωρ τῇ πόλει εἰσάγοντας, καὶ τὰς δεχομένας τοῦτο
 P 733 κασιτέλλους καὶ τὸ λωβοτροφεῖον καὶ τὸ ὄρφανοτροφεῖον καὶ πάν- 5
 τας τοὺς κακῶς παθόντας ξενῶνας ἀπὸ τοῦ σειμοῦ, καὶ ἀπλῶς
 πάντων ἐπεμελεῖτο τῶν ἀγαθῶν ἔργων. νόσῳ δὲ χρονίᾳ βάλλεται
 καὶ τριχορροεῖ γέννυ τε καὶ τὴν κόμην, κατεργασθεὶς, ὡς φασιν,
 ὑπὸ Ἰωάννου τοῦ μετὰ ταῦτα ὄρφανοτρόφου. οὗτος γὰρ ὁ Ἰωάν-
 νης καὶ πρὸ τῆς βασιλείας ὑπηρετῶν τῷ Ῥωμαῶ, ἄρτι τοῦ κρά- 10
 τος ἐπιβάντος αὐτοῦ μεγάλην δύναμιν ἔσχεν. ἦσαν δὲ αὐτῷ καὶ
 ἕτεροι ἀδελφοί, Μιχαὴλ Νικήτας Κωνσταντῖνός τε καὶ Γεώργιος.
 ἀλλ' οὗτος μὲν ὁ Ἰωάννης καὶ Κωνσταντῖνος καὶ Γεώργιος ὑπῆρχον
 εὐνοῦχοι, ἀργυρικὴν μετιόντες τέχνην, ὁ δὲ Νικήτας εἶχε μὲν τὰ
 παιδογόνια καὶ τὸν πρῶτον ἤδη ἐπὶ ἡνδίε ἴουλον, ὁ δὲ Μιχαὴλ τῆς 15
 B ἀνδρικῆς ἤδη ἡλικίας ἀπτόμενος εὐπρεπέστατος ἦν τὴν ὄψιν.
 ἄμφω δὲ τὴν ἀργυραμοιβικὴν μετήεσαν ἐπιστήμην καὶ τὰ ἀργύρια
 ἐκιδόησκον. τούτους οἰκειωθέντας ἄπαντας τῷ βασιλεῖ διὰ τοῦ
 Ἰωάννου ἢ τύχῃ, τὴν μέλλουσαν καταλήψεσθαι δυναστείαν αὐτοὺς
 ὑποδηλοῦσα, ἐπὶ μέγα διὰ παντὸς ἐξῆρε δυνάμειος· οἳ τε γὰρ 20
 ἄλλοι ἐν διαφόροις ἀρχαῖς ἐξητάζοντο, καὶ ὁ Μιχαὴλ ὑπὸ τοῦ
 βασιλέως ἄρχων προυβέβλητο τοῦ πανθέου. πρὸς τοῦτον ἡ βα-
 σιλις ἔρωτα δαιμονιώδη σχοῦσα καὶ μανικόν, καὶ κρυφίους ἐντε-

5 κινωτέρας margo C

17 ἀργυραμοιβῆν C

interim locustas ventas vehemens corripuit inque Hellespontum abiecit,
 ubi in littus eiectae arenam operuerunt. reficit hic imperator etiam
 aquaeductus, quibus in urbem aqua deducitur, et iis imposita castella,
 item alendis aegrotis et pupillis destinatas domos, et quidquid terrae
 motu laesum fuerat. in summa, omnibus bonis operibus incubuit. in-
 terim morbo lento correptus est, capitis et barbæ pilis defluentibus,
 veneno, ut aiunt, ei ab Ioanne propinato, qui deinde pupillorum alumnus
 factus fuit. is Ioannes, cum etiam antequam imperator fieret Romano
 inserviisset, rerum eo potito plurimum nactus fuerat potentiae. erant
 ei fratres Michaelus Niceta Constantinus et Georgius. Ioannes Con-
 stantinus ac Georgius spadones erant et circulatoriam exercebant artem.
 Nicetae integro iam prima succrescebat lanugo, Michaelus virilem atti-
 gerat aetatem, formosissimus homo: uterque argentariam faciebat, et
 argentum adulterabant. hi omnes in familiaritatem imperatoris opera
 Ioannis pervenerant; eosque fortuna, ut de imperio quod in ipsos erat
 translatura praemoneret, ad magnam evexerat potentiam. nam et reliqui
 diversos gessere magistratus, et Michaelum imperator Pantheo praefecit.
 huius Michaeli diro atque insano amore correpta arcana colloquiis in

χίας ποησαμένη, σκοτίως ἐπιμίγνυτο. διὰ καὶ φασὶ χρόνοις
 φαρμάκοις κατεργασθεὶς ὁ βασιλεὺς θυμαλγέσι νόσοις ἔσφακελί- C
 ζετο, καιρὸν ἐπιζητούσης τῆς βασιλίδος τοῦ τὸν βασιλέα μὲν ἀπο-
 σκευάσασθαι ἀνυποπόητως, τὸν Μιχαὴλ δὲ εἰς τὸν βασιλειον
 5 θρόνον ἀναγαγεῖν. ὅθεν καὶ φαρμάκοις, ὡς εἰρηται, οὐκ ὠκυ-
 μόροις ἀλλὰ σχολαιότατον καὶ βραδὺν ἐπάγουσι θάνατον κατα-
 πραχθεὶς οἰκτρὸν καὶ ἐπώδυνον δειντλεὶ τὸν βίον, κλινοπετῆς ὦν
 καὶ ὄλη ψυχῇ τὸν θάνατον ἐκκαλούμενος. διήρκεσεν οὖν ἄχρι τῆς
 10 ἐ' τοῦ Ἀπριλλίου μηνός, τῆς β' Ἰνδικτιῶνος, τοῦ 598β' ἔτους.
 τότε δὲ κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἁγίας μεγάλης πέμπτης τὴν διανο-
 μὴν τῆς τῶν συγκλητικῶν ποιησάμενος φόγας, καὶ ἐπιθυμήσας D
 λούσασθαι κατὰ τὸ ἐν τῷ μεγάλῳ παλατίῳ βαλανεῖον καὶ εἰσελθὼν
 οἰκτρῶς ἀποπνίγεται ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Μιχαὴλ ἐν τῇ κολυμβήθρα
 τοῦ λοιτροῦ, βασιλεύσας ἐπ' ἔτη ε' καὶ μῆνας ε'. καὶ ταύτῃ τῇ
 15 νυκτὶ τῶν ἁγίων παθῶν ψαλλομένων μηνύεται ὁ πατριάρχης Ἀλέ-
 ξιος ὑπὸ τοῦ βασιλέως Ῥωμανοῦ τάχῃ ἀνελθεῖν ἐν τοῖς ἀνακτόροις
 καὶ ἀνελθὼν εὗρίσκει μὲν νεκρὸν τὸν ἀνακτα Ῥωμανόν, τοῦ
 χρυσοτρικλίνου δὲ κοσμηθέντος ἐπὶ βήματος καθίσασα ἡ Ζωὴ
 ἔξάγει τὸν Μιχαὴλ, καὶ τὸν πατριάρχην καταναγκάζει ἱερολογῆ-
 20 σαι τοῦτον αὐτῇ. ὁ δὲ τῷ λόγῳ ἐκθαμβηθεὶς ἴστατο ἑννεὸς καὶ
 πρὸς τὴν ἱερολογίαν ἐνεδοίαζεν. ἀλλ' ὁ Ἰωάννης σὺν τῇ Ζωῇ
 πενήτηντα μὲν χρυσοῦ λίτρας τῷ πατριάρχῃ πενήτηντα δὲ τῷ
 κλήρῳ δοὺς ἔπεισεν ἱεροτελεστίας καταξιῶσαι αὐτούς. τὸν φηθέντα P 734
 δὲ τρόπον ἀναιρεθεὶς Ῥωμανὸς ὁ βασιλεὺς θάπτεται ἐν τῇ παρ'

9 ιε'] ια' C

20 ἑννεὸς C

23 αὐτοὺς ἀξιῶσαι C

adulterii cum eo consuetudinem pervenerat; utque hunc, Romanum abs-
 que ulla flagitii suspitione amolita, imperatorem crearet, maritum vene-
 nis, non iis celorem adferentibus interitum sed lentissimis, ita confecit
 ut is durissimis excarnificatus morbis miserandam toleraret atque trahe-
 ret vitam, decumbens in lecto, nihilque aliud quam mortem optaret.
 duravit usque ad 15 diem Aprilis, indictionis secundae, anni 6542, quo
 die sanctae magnae quintae feriae erat solennitas. ibi Romanus cum
 senatoribus dona (rogam vocant) distribuisset, et se lavandi causa in
 magnum palatii balneum contulisset, misere suffocatus est in solio balnei
 a Michaelo et eius sociis, cum imperasset annos 5, menses 6. eadem
 nocte, cum sacra passio caneretur, patriarcha Alexius quasi iubente
 Romano in palatium vocatur. quo cum venisset, mortuum Romanum
 invenit. et Zoe auro triclinio exornato in suggesto sedens Michaelum
 producit, et a patriarcha contendit ut hunc sibi maritum sacra compre-
 catione copulet. attonito et voce oppressa haerenti Iohannes ac Zoé 50
 auri libras, totidemque clero largiuntur. ita patriarchae persuasum ut
 matrimonium hoc consecraret. hoc modo interfectus Romanus, in mo-

αὐτοῦ νεουργηθεῖση τῆς περιβλέπτου μονῆ, κατ' αὐτὴν τὴν ἁγίαν
καὶ μεγάλην παρασκευήν.

Ἡ Ζωὴ δὲ τὸν Μιχαὴλ ἐπὶ τὸν βασιλεῖον ἐνιδρύσασα θρό-
νον ἤθη μὲν ἀντὶ ἀνδρὸς καὶ βασιλέως δοῦλον καὶ διάκονον ἔξειν,
καὶ ἤθη τοὺς πατέρας ἐθνάρχους εἰσαγαγοῦσα εἰς τὰ ἀνάκτορα 5
γενναιότερον ἤπειτο τῶν πραγμάτων· ἀλλ' ἀπέβη πάντα ταύτη
εἰς τεθναντίον λαμπρῶς. ὁ γὰρ τοῦ βασιλέως ἀδελφὸς Ἰωάννης,
πρακτικὸς ἄνθρωπος ὢν καὶ δραστήριος, ἅμα τε ἐπέβη τῶν βα-
B σιλείων, καὶ δεδῶκεν περὶ τοῦ ἀδελφοῦ (ἐώρα γὰρ εἰς παραδείγμα
τοῦ Ῥωμανοῦ) μὴ τι καὶ πάθῃ δεῖνόν, τοὺς μὲν ἐθνάρχους τῆς 10
βασιλίδος καταβιβάζει τοῦ παλατίου καὶ τὰς πιστικωτάτας τῶν
θεραπευαίνων αὐτῇ ἀποσκευάζεται, γυναῖκας δὲ τῶν κατὰ γένος
αὐτῷ προσηκόντων φρουροὺς ἐφίστησι τῇ βασιλίδι καὶ φύλακας.
καὶ οὐδὲν μικρὸν ἢ μέγα ἦν ὃ μὴ μετὰ γνώμης αὐτοῦ διεπράττετο·
περιπάτων τε γὰρ ἐκωλύετο καὶ βαλανείων οὐ μετεῖχε μὴ αὐτοῦ 15
ἐπιτρέψαντος, καὶ ὅλως περιήρητο αὐτῇ πᾶσα ψυχαγωγία.
πάντα δὲ τὰ ἔνδον καταστησάμενος γράμματα κατὰ πάσης ἐκ-
πέμπει τῆς οἰκουμένης, γνωρίζοντα τοῖς πᾶσιν ὡς εἶη μὲν Ῥωμα-
C νὸς ὁ βασιλεὺς τὸ φυσικὸν ἀποδεδωκὸς χρέος, ἀνηγόρευται δὲ ὁ
Μιχαὴλ βασιλεὺς ἔτι ζῶντος κειμένου καὶ ἐπιτρέποντος, καὶ τῇ βα- 20
σιλίδι συζεύγνυται. πρὸς ὑπερ πάντες μὲν ὑπεκλίνοντο οἱ ἄλλοι,
καὶ δι' εὐφήμον φωνῆς τὸν νεὸν ἐμεγάλυνον βασιλέα· μόνος δὲ
Κωνσταντῖνος πατρικίως ὁ Δαλασσηνός, οἰκίαν διετρέβων, οὐκ

2 καὶ om C

10 τὸν ῥωμανόν C

nasterio spectatissimae a se condito sepelitur, ipso magnae Para-
scenes die.

At vero Zoe eum in imperatorio solio Michaelum collocasset, spe-
rabat se loco viri et imperatoris mancipium ac famulatum habituram, ideoque paternis eunuchis in aulam adscitis rem gnaviter aggrediebatur. sed perspicue ei omnia secus evenerunt. etenim Ioannes imperatoris frater, homo industrius atque efficax, simulatque in aulam venit, fratri suo metuens (movebatur enim Romani exemplo) et eunuchos Augustae palatio eiecit et fidissimas eius ancillas amovit, mulieres sibi genere propinquas custodias Zoes adhibuit, ut iam neque agere quicquam ea vel magnum vel parvum ipsius iniussu posset, et omnes eius conatus impedirentur, ac ne in balneum quidem nisi ipsius permissu venire posset; omnique prorsus oblectatione spoliata fuit. sic rebus in aula constitutis literas per omnem imperii dicionem emittit, omnibusque significat Romanum debitum naturae persolvisse, Michaelum imperatorem designatum illo adhuc vivente ac permittente, et Zoeae matrimonio iunctum. ad hoc omnes sese inclinarunt, faustisque ominibus novo imperatori sunt gratulati. solus patricius Constantinus Dalassenus domi de-

ἔνεγκε πρῶως τὴν ἀκοήν, ἀλλὰ καὶ ἀπεδυσπέτησε πρὸς τὰ φημι-
 ζόμενα, καὶ διὰ θαύματος ἤγε πῶς πλείστων κέγαθῶν ὄντων ἀν-
 δρῶν ἐξ οἴκων λαμπρῶν καὶ ἐπισήμου γένους χυδαῖος καὶ τριω-
 βολιμαῖος ἄνθρωπος τῶν ἄλλων προτετίμητο πάντων καὶ δεσπό-
 5 τῆς καὶ βασιλεὺς ἀνηγόρευτο. τοῦτο δὲ πυθόμενος ὁ Ἰωάννης D
 ἐπλήσθη μὲν, ὡς εἰκός, θορύβου καὶ ταραχῆς, ἐμελέτα δὲ καὶ
 ἐσκέπτετο πῶς ἂν καὶ τόνδε τὸν ἄνδρα ὑπὸ τὴν ἑαυτοῦ θεῖτο σα-
 γήνην. καὶ δὴ στέλλεται πρὸς αὐτὸν εἰς τῶν ἐθνούχων ὁ λεγόμε-
 νος Ἐργοδότης, ἐπιτήθειος ὑπηρετεῖν εἰς τὰ τοιαῦτα, ἐφ' ᾧ ὄρκους
 10 δοῦναι τε καὶ λαβεῖν καὶ ἀγαγεῖν τὸν ἄνδρα ἐς βασιλέα. καὶ ὁ
 μὲν ἄπεισιν ἐς τὸν Δαλασσηνόν, ὁ Ἰωάννης δὲ τὴν τε σύγκλητον
 ἔπειοιεῖτο καὶ τὸ κοινόν, καὶ τὴν τῶν πολλῶν ἐπισπᾶτο εὐνοίαν,
 βαθμοῖς μὲν αὖ τοὺς τῆς συγκλήτου προύχοντας ἀξιωματίων ὑψῶν,
 δωρεῶν δὲ διανομαῖς καὶ χάρισι μειλισσόμενος τὸ κοινόν, καὶ
 15 καθάπαξ οἰκειούμενος τὸ ὑπήκοον. ὅτι δὲ μὴ ἀρεστὰ τὰ γεγονότα
 ἦν τῷ θεῷ, διεδείχθη τρανῶς ἐκ προοιμίῶν αὐτῶν· κατὰ γὰρ τὴν P 735
 ἰα' ὥραν τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης κυριακῆς χάλαζα κατηνέχθη ἀφθ-
 ρητος καὶ ῥαγδαία, ὡς συντριβῆναι μὴ μόνον τὰ δένδρα κάρπιμά
 τε καὶ ἄκαρπα, ἀλλὰ δῆτα καὶ οἰκίας καταπεσεῖν καὶ ναοὺς καὶ
 20 τὰ λήϊα καὶ τὰς ἀμπέλους μέχρις ἐδάφους, ὡς ἐπισυμβῆναι κατὰ
 τοῦτον τὸν χρόνον παντοίων κυρπῶν ἀφορίαν γενέσθαι. γέγονε
 δὲ καὶ χύσις ἀστέρος κατὰ τὴν κυριακὴν τὴν μετὰ τὸ πάσχα, περὶ
 ὥραν τρίτην τῆς νυκτός, τῇ μαρμαρυγῇ τῆς λαμπρότετος τοῦς
 ἀστέρας πάντας καλύψαντος, ὡς καὶ δόκησιν παρασεῖν τοῖς πολ-
 25 λοῖς ἡλίου ἀνατολῆς. ἐλήφθη δὲ καὶ ὁ βασιλεὺς δαιμονίῳ· ὁ B

gens non talit' mediocriter hunc nuntium, sed abominatus est, atque
 adeo miratus qua tandem ratione plebeius iste ac triobolaris homo omni-
 bus aliis esset praelatus, cum exstarent plurimi praestantissimi ac fami-
 liis summis nati viri, ac dominus et imperator designatus. quod ut re-
 scivit Ioannes, tametsi, uti par erat, vehementer perturbabatur, tamen
 quomodo istum in suam alliceret nassam cogitavit. mittitur ergo ad
 Dalassenum Ergodotes eunuchus, ad huiusmodi ministeria aptissimus,
 qui praestito acceptoque iurando eum ad imperatorem adduceret.
 interea Ioannes et senatum, primarios eorum ad sublimiores evehendo
 dignitates, suum facit, et muneribus ac largitionibus multitudinis bene-
 volentiam captat, itaque omnes subditos sibi conciliat. displicuisse su-
 tem haec facta deo satis ipsa exordia aperte docuerunt. etenim undecima
 hora sanctae et magnae dominicae grando impetu intolerabili delata non
 frugiferas modo sterilesque arbores confregit, sed etiam domos deiecit
 et templa ac segetes vitesque solo allisit. itaque eo anne summa fuit
 sterilitas. stella etiam dominico qui pascha insequitur die, hora noctis
 tertia, traiecit, fulgore suo luminibus omnium aliarum stellarum offi-
 cians, ita ut multi opinarentur solem oriri. malus etiam daemōn impe-

σεμνολογοῦντες οἱ περὶ τοῦτον μανικὸν ἀπεκάλουν νόσημα, καὶ περιμένειν ἄχρι τέλους τῆς αὐτοῦ βιοτῆς, μήθ' ὑπὸ θείας δυνάμεως μήθ' ὑπὸ ἰατρῶν θεραπείαν λαβών, ἀλλ' ἔλεινῶς κατατεινόμενος καὶ βασανιζόμενος.

Ἄρτι δὲ τοῦ Ἐργοδότου πρὸς τὸν Δαλασσηνὸν ἀφικομένου, πιστεῦσαι μὲν οὗτος τοῖς ὅρκοις καὶ οὐκ αὐτῷ ἀπελθεῖν οὐκ ἤθελησεν ἐν τῷ Βυζαντίῳ, τῶν τινὰ δὲ πέμψας πιστοτάτων αὐτῷ ὄρκους τε ἀπήτησε μελῶνας τοῦ μή τι παθεῖν χαλεπὸν, καὶ ἀπελθεῖν ἐπηγγεῖλατο. πέμπεται τοίνυν Κωνσταντῖνος ὁ Φαγιτίης εὐνοῦχος, ἄνθρωπος Παφλαγῶν καὶ συνήθης τῷ βασιλεῖ, τὰ τε 10 τίμια ἐπαγόμενος ξύλα καὶ τὸ ἅγιον ἐκμαγεῖον καὶ τὴν πρὸς Ἀγγαρον ἰδιόγραφον ἐπιστολὴν τοῦ κυρίου καὶ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ εἰκόνα τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου· ὃς ἀπελθὼν, καὶ ὄρκους τῷ Κωνσταντίνῳ δὸς καὶ λαβὼν, ἔρχεται μετ' αὐτοῦ εἰς τὸ Βυζάντιον. ἐλθόντα δὲ τοῦτον φιλοφρόνως ὁ βασιλεὺς ὑπεδέξατο, καὶ ἀνθύπατον τιμήσας καὶ δώροις μεγίστοις δεξιωσάμενος ἀνέτως καὶ ἀδεῶς προσέταξε διαγῆν ἐν τῷ ὄντι κατὰ τὰ Κύρου οἴκου αὐτοῦ.

Τούτῳ τῷ χρόνῳ καὶ ἄλλο τι συνέβη ἀξιοφύγητον. τῶν εἰς παραχειμασίαν ἐν τῷ θέματι τῶν Θρακησίων διεσπαρμένων Βα-20 ράγγων γυναικῶν τις ἐγγωρῶν εὐρῶν ἐπ' ἐρημίας ἀπειριῶτο τῆς σωφροσύνης αὐτῆς· ὡς δὲ οὐκ ἔπειθε, καὶ βίαν ἤδη ἐπῆγεν, ἣ δὲ τὸν ἀκινάκην σπασαμένη τὰνδρὸς παλεῖ κατὰ καρδίας τὸν βύρβα-

6 εἰς τὴν βασιλεύουσαν οὐκ ἠθέλησεν C

ratorem invasit, neque ante finem vitae missum fecit. qui specioso nomine malum id volebant velare, insaniam animi appellabant: sane neque humanum neque divinum auxilium miserabilibus eum istis cruciatus ac torturis eripuit.

Ceterum Dalassenus, Ergodota ad se veniente, credere eius iureiurando et una Byzantium venire noluit: sed quendam suorum fidelissimum misit, per quem sanctioribus sibi iuramentis caveri petebat, eoque facto venturum se promittebat. mittitur igitur ad Dalassenum Constantinus Phagitzes eunuchus Paphlago, familiaris imperatoris, secum ferens veneranda crucis ligna, et linteam Christi imaginem habens expressam, ac epistolam servatoris manu ad Augarum scriptam, ac imaginem deiparae. is data acceptaque fide Dalassenum Cpolin secum perducit. venientem imperator amice excepit, proconsulis honore dignatus est, ac donis amplissimis affectit, iussitque libere et absque metu in domo ipsius, quae erat ad Cyri, degere.

Accidit eo tempore aliud quippiam memoratu dignum. Barangorum per provinciam Thracensium in hiberna dispersorum quidam mulierem indigenam solam nactus de stupro appellavit, ac recusanti vim inferre aggressus est. ea barbarum correpto viri acinace in cor ferit ac statim

ρον καὶ εὐθὺς ἀναιρεῖ. τοῦ δὲ ἔργου διαδοθέντος ἐν τῇ περιχώρῳ συναθροισθέντες οἱ Βάρσαγγοι τὴν τε γυναῖκα στεφανοῦσι, δίδόν-
 τες αὐτῇ καὶ τὴν ἅπασαν οὐσίαν τοῦ βιαστοῦ, κάκεινον ἄταφον
 ῥίπτουσι κατὰ τὸν τῶν βιοθανάτων νόμον. τὰ δὲ τῆς ἀκρίδος
 5 στρατοπέδα, ὡς ἦδη φθάσαντες εἶπομεν, κατὰ τὴν ἐν Ἑλλησπόντῳ
 αἰγιαλίτῳ ψάμμον διαφθαρέντα αὐθις ἀνεφύη αὐτομάτως καὶ
 τὴν παράλιον τῆς Ἑλλησπόντου πάλιν κατέμαρπτε, καὶ ἐπὶ τρι-
 τίαν ὄλην διετέλεσε κεραίζοντα τὸ θέμα τῶν Θρακησίων, καὶ ἐν
 Περγάμῳ γινόμενα διεφθάρη, Θεασυμένου δὲ τινος πρότερον τῶν P 736
 10 ὑπηρετουμένων τῷ ἐπισκόπῳ θέματα οὐκ ὄναρ ἄλλ' ὕπαρ. ἰδόκει
 γὰρ ὄραῖν εὐνοῦχόν τινα λευχείμονα, ἔξαστρέπτοντα τὴν μορφήν.
 καὶ ὃς τριῶν παρακειμένων ἔμπροσθεν αὐτοῦ σάκκων λῦσαι προσ-
 ετάθη τὸν ἕνα καὶ κενῶσαι, εἶτα τὸν δεύτερον καὶ ἐφεξῆς τὸν
 τρίτον. τοῦ δὲ ὡς ἐκελεύσθη ποιήσαντος, ὁ μὲν πρῶτος ὄφεις
 15 καὶ ἐχίδνας καὶ σκορπίους ἐξέβρασεν, ὁ δὲ δεύτερος φρόνους καὶ
 ἀσπίδας καὶ βασιλίσκους καὶ κεράστιας καὶ ἕτερα ἰοβόλα, ὁ δὲ
 τρίτος κανθάρους καὶ σκνῆτας καὶ σφήκας καὶ τινα ἄλλα τῶν ὀπι-
 σθοκέντρων ζώων. καὶ ὁ μὲν ἐπὶ τῷ θεάματι ἴστατο ἰσχυρός, ὁ δὲ
 φαιδρὸς ἐκεῖνος ἀνὴρ ἔγγιστα παραστησάμενος αὐτὸν "ταῦτα" B
 20 ἔφη "ἐπῆλθέ τε καὶ ἐλεύσεται ἐφ' ὑμᾶς διὰ τὴν παράβασιν τῶν
 τοῦ Θεοῦ ἐντολῶν καὶ τὸ γινόμενον ἀνόσιον ἔργον εἰς τε τὸν βουσι-
 λέα Ῥωμανὸν καὶ εἰς τὴν αὐτοῦ κοίτην." καὶ ταῦτα μὲν συνη-
 γέχθη τῇδε.

4 τὸν om C

17 σπανθάρεος C

8 κεραιζούσα C, κλονοῦσα, ἀφανίζουσα margo

21 ἔργον om C

necat. quod factum cum per viciniam innotuisset, coivere ceteri Bar-
 rangi, et mulierem coronavere, omnibus etiam bonis eius qui ipsam
 voluerat violare donatam: ipsum autem insepultum abiecerunt, ut lex
 iubet eos qui sibi mortem consciverunt. interim examina locustarum
 quae per Hellesponti arenam in littore sitam dispersa periisse docuimus,
 sponte sua revixerunt et omnia Hellesponti infestarunt; cumque pro-
 vinciam Thracensem per integrum triennium populata essent, apud Per-
 gamum perierunt. antequam id fieret, cuidam de ministris episcopi in-
 somnium oblatum fuerat, prorsus rem ipsam repraesentans. visus erat
 sibi videre eunuchum quendam albis vestibus amictum, forma effulgente,
 qui tribus ipsi appositis saccis ordine eos iuberetur aperire ac eva-
 cuare. cumque id faceret, e primo vim serpentum viperarum et scor-
 pionum erupisse, ex altero rubetas aspides basiliscos cerastas et alias
 venenatas bestias, ex tertio cantharides culices vespas aliaque aculeata
 animalia. sibi cum ad spectaculum obmutuisset, splendidum istum virum
 proxime adstitisse, ac dixisse "haec vobis accidere et evenient ob vio-
 lata dei mandata et impium facinus in imperatorem Romanum eiusque
 coniugem perpetratum."

Μιχαὴλ δὲ ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τε τῆς δαιμονίας νόσου ἐργόμενος, καὶ ἄλλως πρὸς μεταχείρησιν πραγμάτων νωθρός τις ὢν καὶ ἀμβλύς, σχῆμα μὲν εἶχε τῆς βασιλείας καὶ ὄνομα, ἣ δὲ τῶν πραγμάτων ἐνέργεια ἅπανα πολιτικῶν τε καὶ στρατιωτικῶν ἐν ταῖς χερσὶν ἦν τοῦ Ἰωάννου. εὐθὺς οὖν προχειρίζεται τὸν αὐτοῦ ἀδελ-
 C φὸν Νικήταν δοῦκα Ἀντιοχείας, ὃν ἀπελθόντα εἰσελθεῖν ἐν τῇ πόλει οὐ συνεχώρησαν οἱ Ἀντιοχεῖς· πρὸ μικροῦ γὰρ φορολόγος τις, Σαλίβας τὴν προσηγορίαν, τὰ κατ' αὐτοὺς ἐπιτετραμμένος καὶ βραβείως τοῖς ἀνδράποισι προσενηνεγμένος κτείνεται παρὰ τοῦ δήμου τῶν Ἀντιοχέων. διὰ γοῦν τὸν τούτου φόνον, ἵνα μὴ τι καὶ 10 ἀνήκιστον πάθωσιν, οἱ Ἀντιοχεῖς δεδιότες ἀπέκλεισαν τῷ Νικήτῃ τὴν εἴσοδον. ὄρκοις δὲ τούτου πιστωσαμένου ὡς ἀμνηστία κακῶν αὐτοῖς ἔσεται καὶ οὐδὲν οὐδεὶς πείσεται ἄχαρι διὰ τὸν τοῦ Σαλίβα φόνον, συγχωροῦσι τὴν εἴσοδον. ὁ δὲ τῆς πόλεως ἐπιελημμένος καὶ κόριος τῶν πραγμάτων γενόμενος, ἄλλα ἢ οὐδὲν 15
 D τῶν ὄρκων φροντίσας, ἀμφὶ μὲν τοὺς ἄνδρας ῥ' ἀπέκτεινεν ἀποτεμών τε καὶ ἀνασκολοπίσας, Ἐνδεκα δὲ τοὺς προύχοντας ζαπλοῦτους ἄνδρας καὶ γένει περιφανεῖς δημεύσας, ὢν κορυφαῖος ἦν ὁ πατρικίος Ἐλπίδιος, δεσμίους ἐκπέμπει πρὸς τὸ Βοζάντιον, γράψας τῷ ἀδελφῷ Ἰωάννῃ μὴ διὰ τὸν τοῦ Σαλίβα φόνον κωλυθῆ- 20 ναι αὐτῷ τὴν εἰς τὴν πόλιν εἴσοδον, ἀλλὰ διὰ τὴν εἰς τὸν Δαλασσηνὸν εὐνοίαν. τοῦτο τῆς προαποκειμένης ὑπονομίας κατὰ τοῦ Δαλασσηνοῦ τῷ Ἰωάννῃ ζῶπυρον ἐγεγόνει καὶ εἰς πυρσὸν ἀνήπτετο. καὶ εὐθὺς ἄγεται εἰς τὸν βασιλεῖα, καὶ κατὰ τὴν τρίτην

1 δαιμονίου C 4 πολιτικῆ τε καὶ στρατιωτικῆ C 9 ἐπιτη-
 γμένος C 18 δεμεύσας C 24 τὰ βασίλεια C

Ceterum Michaelo et a malo daemone infestato et alioquin ignavo nomen et figura imperatoris aderant, rerum civilium bellicarumque administratio omnis in manu erat Ioannis. hic statim Nicetam fratrem suum Antiocheae ducem designat; quem ad se venientem Antiocheni non admiserunt in urbem, metuentes ne is in ipsos gravius aliquid sterneret, quod paulo ante Salibas quidam tributum exigere ab ipsis iussus, cum asperius homines tractaret, a populo fuerat interfectus. veniam tamen eius facti impunitatemque iureiurando addito promittenti portas aperuerunt. Nicetas admissus et urbe potitus, nihil aut parum datam curans fidem, viros circiter centum capitibus truncavit et in palos suffixit; undecim porro viros primarios et opulentissimos ac genere illustres, quorum princeps Elpidius patricius, bonis eorum publicatis victos Byzantium misit; scripsitque Ioanni fratri non ob caedem Salibae, sed ob benevolentiam in Dalassenum, urbis ingressu se fuisse prohibitum. hoc iam ante conceptam de Dalasseno suspicionem veluti scintillam quandam sopitam excitavit ignemque succendit. illico igitur Dalassenus ad imperatorem adducitur, et tertia die Augusti, indictione

τοῦ Ἀβγοῦστου μηνὸς τῆς δευτέρας. Ἰνδικτιῶνος ἐν τῇ νήσῳ Πλάτῃ περιορίζεται. βάλλεται δὲ καὶ ἐν τινι πόρῳ ὁ ἐπὶ Θυγατρὶ γαμβρὸς αὐτοῦ Κωνσταντῖνος ὁ Λοῦκας, ὅτι περ ἐπεβοῶτο τὴν ἀδικίαν καὶ τὴν παράβασιν τῶν ὄρκων ἐξήλεγε καὶ τὸν θεὸν ἐμαρτύρετο.

5 Ἐπαθον δὲ δι' αὐτὸν καὶ ἄνδρες τρεῖς τῶν ἐκ τῆς μικρᾶς Ἀσίας P 737 ἀγενεῖς καὶ πλούσιοι; ὁ Γουδέλης, ὁ Βαϊανὸς καὶ ὁ λεγόμενος Προβατῆς, δημοφιλῆς τῆς οὐσίας αὐτῶν καὶ Κωνσταντῖνῳ τῷ τοῦ βασιλέως ἀφορισθείσης ἀδελφῷ. τότε καὶ Συμεὼν πρωτοβεστιάριος, ὁ τῶν θεραπεύτων τοῦ βασιλέως εἰς Κωνσταντῖνον, 10 ὅτι μὴ ἤρεσκετο τοῖς δρωμένοις, ἀλλὰ τὴν εἰς τὸν Δαλασσηνὸν ἀδικίαν ἐπεβοῶτο καὶ τὴν τῶν ὄρκων ἀθέτησιν τῶν βασιλείων, διώκεται καὶ τῆς πόλεως, κὰν τῷ Ὀλύμπῳ γενόμενος τὴν κοσμηκὴν ἀπέθετο τρίχα, καρεῖς ἐν τῷ παρ' αὐτοῦ νεουργηθέντι μοναστηρίῳ.

15 Τῷ δ' αὐτῷ ἔτει καὶ σεισμοῦ γενομένου κακῶς ἔπαθον τὰ Β Ἱεροσόλυμα, τεθνηκότων ἀνθρώπων πολλῶν ἐν τοῖς τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τῶν οἰκιῶν συμπτώμασι, σειομένης τῆς γῆς ἄχρι τεσσαράκοντα ἡμερῶν. τῷ δὲ Σεπτεμβρίῳ μηνὶ τοῦ 597 ἔτους, Ἰνδικτιῶνος γ', στυλὸς πυρὸς ἐφαίνετο κατὰ τὴν ἑψίαν, τὴν κορυφὴν κεκλιμένην φαίνων πρὸς μεσημβρίαν. καθ' ἧς ἡμέρας καὶ οἱ Σαρακηνοὶ ἤσαν τὰ Μύρα. Ἐξεδίωξαν δὲ καὶ οἱ Βερροιαῖοι οἱ καὶ Χαλεπίται τὸν παρὰ τοῦ βασιλέως πεμφθέντα αὐτοῖς ἀρμοστήν. καὶ Παγκράτιος δὲ ὁ Ἀβασγός, Ῥωμανὸν τὸν βασιλέα δῆθεν ἐδικῶν ὡς θεῖον τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, τὴν τε πρὸς Ῥω-

9 εἰς om C

19 ἰνδ. γ' om C

20 ἔχων C

secunda, in Platam insulam relegatur; et gener eius Constantinus Ducas in turrim quandam conicitur, quod vociferaretur iniuste haec fieri et violari iusurandum ostenderet deumque testaretur. propter eundem etiam Gudelis Baiani, et Probatae, virorum nobilium ac divitum, in Asia minori natorum, bona publicata et Constantino imperatoris fratri addicta sunt. quin et Simeon protovestiarius, unus de ministris Constantini imperatoris, quod ista non probaret iniuriamque fieri Dalasseno et infringi iuramentum clamaret, aula et urbe eiectus, cum ad Olympum venisset, in monasterio a se condito monachus est factus.

Eodem anno per quadraginta dies terra concussa multi homines Hierosolymis perierunt, fanorum ac aedium ruinis oppressi. anno ab origine mundi 6549, indictione tertia, mense Septembri, ignea columna apparuit versus ortum, vertice ad meridiem inclinante. per eos ipsos dies et Saraceni Myra ceperunt, et Berroeoenses Chalepitaee praefectumque ipsis ab imperatore missum expulerunt; et Pancratus Abasgus Romani imperatoris, nimirum ut patris uxoris suae, ulciscendi causa, pacem cum

μαίους ερήνην ἀπέλιπατο καὶ τὰ πρόην δοθέντα κάστρα καὶ φρού-
 C ρια ἅπαντα ἀνεκτήσατο. περαιωθέντες δὲ καὶ τὸν Ἰστρον οἱ
 Πατζινάκαι πᾶσαν ἐληψαυτο τὴν Μυσίαν ἄχρι Θεσσαλονίκης, καὶ
 τὰ τῶν Ἀφρων πλοῦα τὰς Κυκλάδας οὐ μικρῶς ἐλυμήναντο. ὧν
 οὐδεμία φροντὶς ἦν τῷ Ἰωάννῃ, μόνην δ' ἔμμονον ἀσχολίαν εἶχεν 5
 ὅπως ἂν ὁ Δαλασσηνὸς ἀσφαλῶς τηροῖτο καὶ μὴ τὰς αὐτοῦ λάθοι
 διαδρᾶς πλεκτάνας. καὶ ὅτῃτα μεταγαγὼν ἀπὸ τῆς νήσου Πλά-
 τῆς αὐτὸν πύργῳ καθείργουσι ἀσφαλεῖ, ἐπιστήσας αὐτῷ φρου-
 ροὺς σὺν ἀγενεῖς. μεταστέλλεται δ' εἰς Ἐδέσσης καὶ Γεώργιον
 πατρίκιον τὸν Μανιάκην, καὶ τοῦτον μὲν ἄρχην ἐκπέμπει τῆς ἄνω 10
 Μηδίας καὶ τῆς Ἀσπρακανίας, ἐν Ἐδέσση δὲ πέμπει Λέοντα τὸν
 D Λεπενδρηόν. ἔλαυνε δὲ διανεμομένου τὸ τοῦ ὄρφανοτρόφου
 στόμα καὶ πάσης ἰατρικῆς τέχνης ἀπειρηκυίας, ὄναρ αὐτῷ ἐπιστὰς
 ὁ μέγας ἐν Θαύμασι Νικόλαος ἤκειν ἐν Μύροις τὴν ταχίστην ἐκέ-
 λευεν ὡς ἐκεῖσε τεωζόμενον Θεραπειας. ὁ δὲ θᾶπτον ἢ λόγος ἐκεῖσε 15
 φοιτήσας, καὶ μύροις καὶ ἄλλαις πολυτελείαις τὸν τοῦ μεγάλου
 Θεῖον δεξιωσάμενος ναόν, καὶ τείχει περικλείσας ὀχυρωτάτῳ τὴν
 τῶν Μυρέων μητρόπολιν, Θεραπειας τυχὼν ἐπάνεισιν ὑγίης.

Νικῆτα δὲ τοῦ στρατηγοῦντος ἐν Ἀντιοχείᾳ τῆς Συρίας κα-
 ταστρέψαντος τὴν ζωὴν, ἄτερος τῶν ἀδελφῶν ὁ Κωνσταντῖνος 20
 καθίσταται τούτου διάδοχος, καὶ Γεώργιος ὁ λοιπὸς πρωτοβε-
 στιάρχιος γίνεταί, τοῦ Συμεῶν, ὡς εἶπομεν, τὸ μοναδικὸν ἐνδυσσά-
 μένου σχῆμα. ἐλευθεροῖ δὲ καὶ τοὺς καθειρογμένους Ἀντιοχεῖς

1 φρούρια καὶ κάστρα C 11 καὶ βαασπρακανίας C 17 τὴν
 τῶν μυρέων πόλιν ὀχυρωτάτῳ C 19 ἀντιοχείας ἐν συρία C
 22 μοναχικὸν C

Romanis factam rescidit, arcesque et castella pridem iis concessa recu-
 peravit; et Patzinacas Istrum transgressi universam Mysiam usque
 Thessalonicam populati sunt; et Afrorum naves Cycladibus insulis non
 levia damna intulerunt. nihil horum omnium curae Ioanni fuit, in id
 unum intento ut Dalassenum accurate custodiret, ne is se ipsius cassi-
 bus explicans subduceret. itaque eum ab insula in turrim transfert,
 custodibusque strenuis asservandum mandat. Georgium quoque Mani-
 acen avocat Edessa, et praeficit Mediae superiori, quae et Aspracania
 dicitur, misso Edessam Leone Lependreno. cum autem ulcus orphano-
 trophi os depasceretur et medici de ope ferenda desperassent, per in-
 somnium ei visus magnus miraculorum effector Nicolaus monuit ut
 quamprimum Myra iret, ibi sanitatem recepturus. celerissime igitur eo
 profectus, Nicolai clericos unguentis aliisque sumptuosis rebus demer-
 itus, metropolin Myra muro validissimo cinxit, morboque solutus
 rediit.

Mortuo Niceta Antiocheae in Syria praefecto, frater Constantinus
 sufficitur, et fratrum reliquus Georgius fit protovestiarius, Simeone, ut
 diximus, monasticam vitam ingresso. diuturnis etiam carceribus impe-

τῆς χρονίας καθιέρξεως ὁ βασιλεύς, ἀναγαγὼν καὶ πρὸς τὸ τοῦ P 738
 Καίσαρος περίοπτον ἔπος Μιχαὴλ τὸν τῆς ἑαυτοῦ ἀδελφῆς Μα-
 ρίας υἱόν. ἀποκλαιόμενος δὲ καὶ τὴν εἰς τὸν βασιλεῖα Ῥωμανὸν
 ἄχρι τέλους διετέλεσεν ἀμαρτάντα, τὸν θεῖον ἱλασθόμενος διὰ ἀγα-
 5 θοεργιῶν καὶ τῶν εἰς τοὺς πένητας μεταδόσεων, μοναστήριά τε ἐκ
 καινῆς ἀνεγείρων καὶ μοναχὸς ἐγκαταβάτων, καὶ ἄλλας πράξεις
 ἐπιτελῶν οὐ μεμπτός. αὐταὶ δ' ἂν ἦσαν ἀνόσιμοι, εἰ τὴν τε
 βασιλείαν ἀπέρριψε δι' ἣν τὰ τοσαῦτα κακὰ καὶ τὴν μοιχαλίδα
 ἀπώσατο, καὶ καθ' ἑαυτὸν ἀπικλαίετο τὴν ἀμαρτίαν. τοῦτων
 10 δὲ μηδὲν πεπραχὸς, ἀλλ' ἐκείνη τε συνὼν καὶ τῆς βασιλείας ὄλο-
 σχερῶς ἀντεχόμενος κακὰ τῶν δημοσίων καὶ κοινῶν τὰς δοκούσας B
 εὐποιίας ἀποπληρῶν, εἰδ' ὑπολαμβάνων ταχὲν συγχωρήσεως,
 ἀνόητον ἔλογίζετο τὸ θεῖον καὶ ἄδικον, ἄλλοτρίοις χρήμασιν ἰουδ-
 μενον τὴν μετάνοιαν.

15 Τῷ δὲ σφμγ' ἔτει, Ἰνδικτιῶνος γ', Ματῆ μηνί, Ἄφροι καὶ
 Σικελοὶ καταδραμόντες τὰς Κυκλάδας καὶ τὰ τοῦ Θρακησίου πα-
 ράλια τελευταίων κατεπολεμήθησαν ὑπὸ τῶν ἐκείσε φηλαττόντων,
 καὶ πεντακῆσιοι μὲν ζῶντες ὡς βασιλεῖα ἤχθησαν, οἱ δὲ λοιποὶ
 πάντες ἀνεσκολοπίσθησαν ἐν τῇ παραλίᾳ ἀπὸ Ἀτραμυτίου καὶ
 20 μέχρι Στροβίλου. πέμπει δὲ καὶ πρεσβευτήν ἐς Σικελίαν Ἰωάννης
 Γεώργιον τὸν Προβατῶν, περὶ εἰρήνης διαλεξόμενον τῷ ταύτης
 ἀμνησέοντι· ὃς ἀπαιθῶν καὶ δεξιῶς διαλεχθεὶς, εἰληφῶς τὸν τοῦ C
 ἀμνησῆ υἱὸν ἤγαγεν εἰς τὸν βασιλεῖα. κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον

1 χρονίου C 21 πρεσβευόμενος C 22 κρατῶντι margo C
 23 τὴν βασιλεύουσαν C

rator Antiochenōs emittit. et Michaelum Mariae sororis suae filium ad
 Caesaris calmen extollit. ad finem usque vitae deservit peccatum in
 Romano necato sum, bonis operibus et liberalitate in pauperes deum
 placans, et monasteria nova condendo et monachos in ea imponendo
 aliisque factis laudabilibus. et profuissent ea utique, si et imperium
 deposuisset, ob quae in ista prelapsus erat peccata, et adulteram repu-
 diasset, ac privatus suum scelus deplorasset. nunc ille nihil horum agens,
 sed et Zoes utens consuetudine, et imperium mordicus retinens, ac de
 publicis bonis ista quae videbantur beneficia largiens, hocque modo ta-
 men se veniam consecuturum sperans, stultum et iniustum esse putavit
 deum, ut qui aliena pecunia poenitentiam redimi sineret.

Eo quem diximus anno, mense Maio, Afri et Siculi Cyclades oram-
 que Thraciae incursionibus vexantes, ab eorum locorum praefectis de-
 victi sunt, et 500 vivi ad imperatorem perducti, reliquis in pales suffi-
 xis ab Atramytio usque ad Strobolum. misit etiam Ioannes legatum
 Georgium Probatam in Siciliam ad eius insulae ameram, de pace tra-
 ctaturam. qui dextre confecto negotio ameram filium ad imperatorem

Georg. Cedrenus tom. II.

χάσματα γέγονεν ἐν Βουκελλαρίοις σεισμοῦ γεγονότος, καὶ κατεπόθησαν ὀλόκληρα χωρία πέντε. ἔνθα συνέβη καὶ Νικηφόρον πρόεδρον τὸν Κωνσταντίνου τοῦ βασιλέως ἐνοῦχον διατρέβοντα μικροῦ δεῖν κινδυνεύσαι, διαφυγόντα δὲ παρ' ἑλίπδα τὸν κίνδυνον ἀποκαρῆναι μοναχὸν ἐν τῇ μονῇ τῶν Στουδίου. 5

Ἀπολάφαρ δὲ Μουχούμετ ὁ Σικελίας ἄρχων, ὁμαχιμῶν μετὰ τοῦ βασιλέως θύμενος, ἐτιμήθη μάγιστρος. τοῦ δὲ ἀδελφου αὐτοῦ Ἀπόχων ἀνύφαντος αὐτῷ κατισχυόμενος εἰς τὴν βασιλέως βοήθειαν καταφεύγει. καὶ δὴ στέλλεται μετὰ δυνάμεως ἐν Λογγιβαρδία Γεώργιος πατρίκιος ὁ Μανιάκης στρατηγὸς αὐτοκράτωρ, σὺν αὐτῷ δὲ καὶ ἄρχων τοῦ στόλου Στέφανος ὁ πατρίκιος, ὁ ἐπ' ἀδελφῇ γαμβρὸς τοῦ βασιλέως. Σαρακητῶν δὲ ἄφρον καὶ Σικελῶν μετὰ σκαφῶν οὐκ ὀλίγων ἐπιδρομῶντων τὰς νήσους καὶ τὴν παράλιον, ὁ Κιβυρραιωτῶν στρατηγὸς Κωνσταντῖνος ὁ Χαγὲ συμπλακεῖς αὐτοῖς μετὰ τοῦ ἐγχιωρίου στόλου ἐτρέψατο κατὰ κράτος, καὶ πεντακοσίους μὲν ἀγματούτους πλέπει τῷ βασιλεῖ, τοὺς δὲ λοιποὺς καταπόντισεν. ἀφορήτου δὲ παγετοῦ γενομένου καὶ τοῦ Ἰστρου κρυσταλλωθέντος οἱ Πατιζινάκαι περαιοθέντες οὐ μικρῶς τὴν Μυσίαν καὶ Θράκην μέχρι Μακεδονίας ἐνάκωσαν. P 739 ἐπῆλθε δὲ πάλιν ἀκρις τοῖς Θρακησίοις, καὶ κακῶς διέθετο τοὺς 20 καρπούς.

Τῷ σφμδ. ἔτει, ἰνδικτιῶνος ε', διὰ τοῦ ἔαρος τρεῖς ἐισβολὰς ποιησάμενοι οἱ Πατιζινάκαι κατὰ Ῥωμαίων ἄρδην τὰ παρα-

5 τῶν] τοῦ C 22 ε'] δ' P

adduxit, eodem tempore hiatus in Bucellaris terrae motum subsequutus est, et quinque integra absorpsit oppidula. parumque abfuit quia eo etiam periret Nicephorus praeses, eunuchus Constantini imperatoris, ibi tum degens. is praeter spem evitate periculo monachus factus est in Studiano monasterio.

Apolaphar Muchumetus Siciliae praefectus, foedere cum imperatore icto, magisterio honoratur. cumque eum frater Apochapsas bello premeret, ad imperatoris auxilium confugit. mittitur ergo Georgius Maniaces patricius cum exercitu imperator in Longibardiam, atque una classis praefectus Stephannus patricius, maritus sororis imperatoris. cum autem Saraceni Afri et Siculi multis navigiis insulas oramque infestarent, Cibyrraeotarum dux Constantinus Chages classem eorum locorum in eos duxit ac fudit eos: 500 ad imperatorem captivis misit, reliquos in mare demersit. ordo deinde intolerabili gelu et Istro glacie durato, Patzinacae eum transgressi Mysiam et Thraciam usque ad Macedoniam non leviter vexarunt. locustae quoque Thraciae frugibus nocuerunt.

Anno ab origine mundi 6544, indictione quarta, verno tempore Patzinacae ter impressionem fecerunt in Romanam dicionem, obvius

τιχώντα ἠφάνισαν, ἤβηδὸν τοὺς ἀλισκομένους ἀναιροῦντες καὶ τιμωρίας τοὺς αἰχμαλώτους ὑποβάλλοντες ἀνεκδιηγῆτοισι. εἶλον δὲ καὶ στρατηγὸς πέντε ζωγρίας, Ἰωάννην τὸν Δερμοκαΐτην, Βάρδα τὸν Πέττην, Λέοντα τὸν Χαλκοτούβην, Κωνσταντῖνον τὸν Πιερωτὸν καὶ τὸν Στραβοτριχάρην Μιχαήλ. ἐτελεύτησαν δὲ καὶ οἱ τῶν Ῥώσ ἄρχοντες, Νοσισθλάβος καὶ Ἱεροσθλάβος, καὶ ἄρχην προεκρίθη τῶν Ῥώσ συγγενῆς τῶν τελευτησάντων Ζινισθλάβος. καὶ ἡ Σερβία Ῥωμαίων ἀφηνιάσασα μετὰ θάνατον Ῥωμανοῦ τοῦ βασιλέως αὐθις ἐσπέισατο. Ἄμερ δὲ τοῦ τῆς Αἰγύπτου ἀμερμουμνῆ τελευτήσαντος, ἡ γυνὴ αὐτοῦ Χριστιανὴ οὖσα διαπρεσβεύεται ἅμα τῷ νιῷ πρὸς βασιλέα περὶ εἰρήνης· ἥς ἀποδεξάμενος τὴν προαίρεσιν ὁ βασιλεὺς σπονδὰς τριακοντούταις ἔθετο μετ' αὐτῆς.

Δεκεμβρίῳ δὲ μηνί, ἰνδικτιῶνος ιε', ἔτους ρσμ', κατὰ 15 τὴν ἡ' τοῦ μηνός, περὶ τετάρτην ὥραν τῆς νυκτός, γέγονασι σεισμοὶ τρεῖς, δύο μικροὶ καὶ εἷς μέγας. Γεωργίου δὲ πατρικίου τοῦ Μανιάκη ἐξ Ἐδέσσης, ὃ εἶπομεν, μετατεθέντος καὶ τοῦ Λεπενδρηνοῦ ἐν αὐτῇ ἄρχην ταχθέντος, οἱ κατοικοῦντες τὴν Μεσοποταμίαν Ἀραβες κοινοπραγίαν θέμενοι ἐπήλθον τῇ Ἐδέσσει καὶ 20 ἐπολιόρχουν τὴν πόλιν. καὶ μικροῦ δεῖν ἐάλω, εἰ μὴ Κωνσταντῖνος ὁ τοῦ βασιλέως ἀδελφὸς βοήθειαν ἀποχρῶσαν ἐξ Ἀντιοχείας πεπομφῶς ταύτην παρ' ἐλπίδας ἐρρῶσατο· ὃν ὁ βασιλεὺς τοῦ ἔργου ἀποδεξάμενος δαμέστικον προβάλλεται τῶν σχολῶν τῆς ἀνα-

4 κίεζην C

χαλκούεζην C

6 νοσισθλάβος C

omnibus excisis, et quoscunque cepissent, nullius habita aetatis ratione, interfectis, ineffabilibus cruciatibus in captivos debacchati. vivos quoque cepere quinque ductores, Ioannem Dermocaitam, Bardam Petzem, Leonem Chalcotabam, Constantinum Pterotum et Michaelum Strabotricarem. mortui sunt etiam Rossorum principes Nosisthlabus et Hierosthlabus. et Serbia, quae morte Romani imperatoris iugum excusserat, rursus imperio coniuncta est. Amere Aegypti amerumumna mortuo, uxor eius Christianae religioni dedita cum filio legatos de pace ad imperatorem mittit. cuius is petitioni assentiens 30 annorum pacem composuit.

Indictione decima, mensis Decembris decima octava die, hora noctis quarta, anno mundi 6545, terrae motus tres exstiterunt, exigui duo, unus vehemens. cum, ut diximus, Maniacae successor Lependrenus Edessam tueretur, Arabes qui per Mesopotamiam erant, inita societate urbem eam adorti oppugnaverunt; et vero cepissent, nisi Constantinus imperatoris frater, misso ab Antiochea satis valido auxilio, eam praeter spem servasset. quem imperator ob hoc facinus domesticum scholarum

τολης. προχειρίζεται δὲ καὶ Νικομηδείας ἐπίσκοπος Ἀντώνιος ὁ Πάχης εὐνοῦχος, κατὰ γένος προσήκων τῷ βουσιλεῖ, μηδὲν ἄξιον ἔχων ἐπισκόπου, ἀλλὰ βοῦν ἀφανίας ἐπὶ τῇ γλώσση φέραν. αὐ-
 χμοῦ δὲ γενομένου ὡς ἐπὶ μῆνας ὄλους ἕξ μὴ καταφραγῆναι νετόν,
 λιτανεῖαν ἐποίησαντο αἱ τοῦ βασιλέως ἀδελφοί, ὁ μὲν Ἰωάννης 5
 D βουστάζων τὸ ἅγιον μανδύλιον, ὁ μέγας δομέστικος τὴν πρὸς Αὐ-
 γαρον ἐπιστολὴν τοῦ Χριστοῦ καὶ ὁ πρωτοβεστιάριος τὰ ἅγια
 σπάργανα· καὶ πῆρ' ὁδεύσαντες ἀπὸ τοῦ μεγάλου παλατίου ἀφί-
 κοντο ἄχρι τοῦ ναοῦ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τῶν Βλαχερνῶν.
 ἐποίησε δὲ καὶ ἑτέραν λιτὴν ὁ πατριάρχης σὺν τῷ κλήρῳ. οὐ μόνον 10
 δὲ οὐκ ἔβρεξεν, ἀλλὰ καὶ χάλαζα παμμεγέθης καταφραγείσα συν-
 ἔτριψε τὰ δένδρα καὶ τοὺς κεράμους τῆς πόλεως. σιτοδείας δὲ
 κατασχούσης τὴν πόλιν ἀποστείλας ὁ Ἰωάννης ἐξωνήσατο ἀπὸ Πε-
 λοποννήσου καὶ Ἑλλάδος σίτου χιλιάδας ρ', καὶ δι' αὐτῶν τοὺς
 πολίτας παρεμυθήσατο. 15

P 740 Ἐν δὲ Σικελίᾳ τῶν δύο ἀδελφῶν, ὡς εἴρηται, στασιαζόντων
 καὶ τοῦ Ἀπολάφαρ ὑπερισχύοντος, ἕτερος τῶν ἀδελφῶν τὸν τῆς
 Ἀφρικῆς ἄμερα Οὔμερ εἰς συνεργίαν καλεῖ· καὶ ὃς ὑπισχνεῖται
 συμμαχίαν, εἰ κατὰσχῆσιν ἐν τῇ νήσῳ λύβη τινά. προθύμως δὲ
 τοῦ Σικελοῦ κατανεύσαντος εἰς τοῦτο ἀφικνεῖται, καὶ συμπλακεῖς 20
 τῷ Ἀπολάφαρ ἔτι δυνάμει τῆς μετὰ τοῦ πατριῶν Γεωργίου
 ὑστερούσης τοῦ Μανιάκη τῆς εἰς συμμαχίαν τούτου πεμφθείσης,

8 κεῖοι C
 ἀδελφῶν C

13 ἀποστείλας om C
 18 ἄρχοντα C

16 ὡς εἴρηται τῶν δύο

Orientis creavit. idem imperator Antonium quoque Pachem eunuchum sibi genere propinquum Nicomediae episcopum fecit, plane nihil episcopatu dignum habentem, et bovem (quod aiunt) infantiae in lingua gestantem. cum autem siccitas fuisset magna et totis sex mensibus non pluisset, supplicatum est a fratribus imperatoris, gestantibus Iohanne sacrum mandylium sive linteam, magno domestico epistolam Christi ad Auguram, protovestiarium Georgio sacras cunarum fascias; peditesque processerunt a magno palatio usque ad fanum deiparae Blachernense. aliud quoque supplicium a patriarcha peractum et clero. sed non tantum non pluit, verum et grando ingens delata arbores comminuit et tegulas domorum urbis. cum autem in urbe fame laboraretur, Iohannes suis dimissis e Peloponneso et Graecia modiorum frumenti 100000 coemit, iisque miseriae civium opem tulit.

In Sicilia duobus, uti dictum est, fratribus dissidentibus, et Apolapharo superante, alter Africae ameram Umerum in auxilium vocat. quod is promisit ea condicione ut sibi aliqua in Sicilia assignaretur possessio. atque hac condicione probata venit, et praelio vicit Apolapharum, quod nondum venerat eo cum auxiliariis copiis Maniaces. victas ad

τρέπεται τούτον κατὰ κράτος. ὁ δὲ πρὸς τὸν ἄρχοντα Λογγι-
βαρδίας καταφυγὼν λέοντα τὸν ὄνον ἤγει βοήθειαν· καὶ ὅς ἦν
εἶχε δύναμιν ἐκ τοῦ περικείμετος συναθροίσας περιουῖται εἰς Σι-
κελίαν, καὶ πολλάκις συμβαλὼν τῷ τῶν Ἀφρων ἀρχηγῷ καὶ B
5 ὑπερτερήσας ἀνέκοψε τούτον τῆς ἀσκέτου ὁριμῆς. εἶτα μαθὼν ὡς
οἱ ἀδελφοὶ σπένδονται καὶ μέλλουσιν ἐνωθέντες ἐπιθέσθαι Ῥω-
μαίοις, διαπεριουῖται πάλιν εἰς Ἰταλίαν, αἰχμαλώτων Ῥωμαίων
ἀμφὶ τὰς εἴ' χιλιάδας ἐν τοῖς πλοίοις συνεισελθόντων αὐτῷ καὶ
ἀπελθόντων εἰς Ἰταλίαν καὶ αὐθις οἴκαδε διαπερασάντων. ἀδείας
10 οὖν δραξάμενος ὁ Καρχηδόσιος ἐπέκειτο τῇ Σικελίᾳ καὶ κατὰ πολ-
λὴν ἄδειαν αὐτὴν ἐκράϊζε. καὶ τὰ μὲν κατὰ Σικελίαν εἶχεν
οὕτως.

Ἐκτόπως δὲ τοῦ Ἰωάννου τοῦ θρόνου τοῦ Κωνσταντινου-
πόλεως ἱρῶντος, κινουπραγήσαντες ὁ τῆς Κυζίκου Δημήτριος,
15 Ἀντώνιος ὁ Νικομηθείας, ὁ τῆς Σίδης καὶ Ἀγκύρας οἱ αὐτάδελ- C
φοὶ σὺν ἄλλοις μητροπολίταις ἰβουλεύσαντο τοῦ θρόνου καταγα-
γεῖν τὸν Ἀλέξιον καὶ ἀντ' αὐτοῦ τὸν Ἰωάννην τῷ θρόνῳ ἐγκατα-
στήσαι. πρὸς οὗς Ἀλέξιος ὁ πατριάρχης μετὰ τοῦ λοιποῦ μέρους
τῆς ἐκκλησίας μηνύματα ἐκπέμπει, δηλοῦντα ἕπειδὴ, ὡς φατε,
20 οὐ ψήφῳ ἀρχιερέων, ἀλλὰ προσαῖξει Βασιλείου τοῦ βασιλέως
ἐπέβην τοῦ θρόνου ἀκανονίστως, καθαιρεθήτωσαν οὗς χειροτό-
νησα μητροπολίτας ἐπὶ ἑνδεκα πρὸς τῷ ἡμίσει χρόνους τὴν ἐκκλη-
σίαν ἰδύνας, ἀναθεματισθήτωσαν δὲ καὶ οὗς ἕξτεμα τρεῖς βασι- D

9 διασθέντων C

17 τὸν post αὐτοῦ om C

Leonem Opum Longibardiae praesidem confugit, ab eoque auxilium
petit. Leo copiis suis, quantum praesens tempus ferebat, contractis in
Siciliam traiecit; ac saepius cum Afro duce inita pugna superior dis-
cessit, eiusque vehementes retudit impetus. postea cognito fratres pa-
cem componere et insidiari Romanis, rursus in Italiam traiecit, abdu-
cis secum 15 milibus Romanorum captivis, qui deinde domum liberi
redierunt. Carthaginensis Umerus meta hostium liberatus, Siciliam secure
ac summam per licentiam vexavit.

Interim cum patriarchatus Cpolitani amor absurdus Ioannem impe-
ratoris fratrem cepisset, re communicata episcopi, Demetrius Cyzici,
Antonius Nicomediae, Sidae et Ancyrae fratres germani, cum aliis me-
tropolitibus consularunt de Alexio deturbando eique sufficiens Ioanne
ad eos Alexius et reliqua ecclesiae pars literas dant, hoc significantes
"quando, ut vos dicitis, non suffragiis pontificum, sed iussu Basillii im-
peratoris ego hoc solium contra canones conscendi, aegedum quos ego
constitui metropolitibus iam per 11 annos ac anni semissem ecclesiam
gubernans, deponantur; anathema quoque obnuntietur tribus imperatori-
bus quibus ego coronas imperii imposui. his factis cedo solium ei qui

λεῖς, καὶ ἔξισταμαι τῷ βουλομένῳ τοῦ θρόνου." ταύτην δεξά-
μενοι τὴν ἀγγελίαν οἱ περὶ τὸν Δημήτριον, καὶ αἰσχόνης καὶ δέους
πλησθέντες (ἦσαν γὰρ οἱ κλείους ὑπ' αὐτοῦ χειροτονηθέντες),
ἠσπύσαντο σιωπὴν, καὶ λοιπὸν ὁ Ἰωάννης ἐπέσχε τὴν ἐπὶ τῇ κα-
τασχέσει τοῦ θρόνου ὄρεξιν. 5

Τῷ δὲ σφμς' ἔτει, ἰνδικτιῶνος ε', ἡμέρᾳ Νοεμβρίου β',
γέγονε σεισμός περὶ ὠραν ε' τῆς ἡμέρας, καὶ διετέλεσεν ἡ γῆ σιο-
μένη ἄχρις ὄλου τοῦ Ἰανουαρίου μηνός. γέγονε δὲ καὶ λιμὸς
κατὰ τε Θράκην καὶ Μακεδονίαν, Στρυμόνα καὶ Θεσσαλονίκην,
καὶ μέχρι Θετταλίας. καταβοησάντων δὲ τῶν κληρικῶν Θεσσα-
λονίκης Θεοφάνους τοῦ μητροπολίτου ὡς ἀποκρατοῦντος τὰς συνή-
θεις σιτήσεις αὐτῶν, ὁ βασιλεὺς τῇ Θεσσαλονικῇ ἰνδιατρέβων λό-
γοις παραινετικοῖς ἐκέχρητο πρὸς αὐτόν, καὶ παρήγει μὴ ἀποστε-
P 741 ρεῖν τὸν τῆς ἐκκλησίας λαὸν τῶν ἀπὸ νόμου σιτηρεσίων. τοῦ δὲ
τραχυνομένου καὶ μὴ ὑπέκοντος, ἔγνω δεῖν ὁ βασιλεὺς ἀπάτη 15
περιελθεῖν αὐτόν καὶ κολάσαι τὴν ἀπλησίαν αὐτοῦ. πέμπει οὖν
τινὰ τῶν ὑπηρετούντων αὐτῷ, ἐξαιτῶν ἐκδανεῖσαι οἱ κεντηνάριον
ἔν, μέχρις ἂν ἐκ Βυζαντίου χρυσὸν διακομισθῆι. ὁ δὲ ἐνωμό-
τως ἀπρηνήσατο μὴ ἔχειν πλὴν τριάκοντα λιτρῶν. καὶ τοῦτον
μὲν ἐκποδῶν μεθίστησιν ὁ βασιλεὺς, ἀποστείλας δὲ καὶ τὰ ταμιεῖα 20
αὐτοῦ διερευνησάμενος εὔρε χρυσίου κεντηνάρια τριάκοντα καὶ
τρία· ἐξ ὧν δίδωσι μὲν τοῖς κληρικοῖς τὰ ὀφειλόμενα ἀπὸ πρώτου
ἔτους τῆς ἀρχιερωσύνης τοῦ Θεοφάνους ἕως τῆς ἐνεστῶσης ὥρας,

5 δρμην C

vult succedere." hoc accepto nuntio, Demetrius cum seclis metu pnde-
reque confusi, quod plerique ab ipso erant creati, nihil antiquius silen-
tio et quiete habuerunt; et ipse Ioannes cupiditatem solii patriarchae in
posterum dimisit.

Anno mundi 6546, indictione 6, die Novembris 2, terrae motus fuit
circa horam diei decimam, duravitque usque ad Ianuarium mensem.
fame etiam laboratum est per Thraciam Macedoniam Strymonem The-
salonicam et usque Thessaliam. conquerentibus autem Thessalonicae
clericis de Theophane metropolita, quod frumentum iis quod debebat
non persolveret, imperator tum Thessalonicae commorans hortatus epi-
scopum est ne clericos iis quae eis legitime debebantur defraudaret.
cumque is obstreperet neque obtemperare vellet, statuit imperator eum
fraude circumvenire et avaritiam eius compescere. mittit igitur quen-
dam suorum ministrorum, mutuo sibi dari petens unum centenarium,
donec sibi aurum Byzantio afferretur. interposito iureiurando negavit
episcopus habere se ultra triginta libras. eo submoto imperator thesau-
ros ipsius excussit, invenitque auri centenaria triginta tria. de his per-
solvit clericis quae a primo Theophanis archiepiscopatus anno in eum

τὰ δὲ λοιπὰ πένησι διανέμει, καὶ τὸν μητροπολίτην ἔξωθει τῆς Β ἐκκλησίας καὶ ἐν τινὶ κτήματι περιορίζει. ἐπίσται δὲ Προμηθεῖα τῇ μητροπόλει, παρ' οὗ καὶ οὗτος σιτηρέσια λαμβάνειν τετύπωτο καὶ καθ' ἑαυτὸν διάγειν.

5 Πανκρατίου δὲ τοῦ ἔξουσιαστοῦ Ἀβασγίας σφοδρῶς ἐπικειμένον τῷ κατεπάνω Ἰβηρίας τῷ Ἰασίτῃ, ὁ Ἰωάννης μετὰ τῶν ταγματῶν τῆς ἑω πάντων τὸν δομέστικον Κωνσταντῖνον τῶν σχολῶν, τὸν αὐτοῦ ἀδελφόν, ἐκπέμπει, καθυποσχόμενος συνεκπέμψαι τοῦτω καὶ τὸν Δαλασσηνόν, ὡς ἂν ἔχη τοῦτον σύμβουλον καὶ
10 παραστάτην ἐν τοῖς πολέμοις. τοῦτο δὲ οὐκ ἐποίησε, καὶ λοιπὸν ἄπρακτος ὁ δομέστικος ὑπενόστησε.

Μέλλοντος δὲ τοῦ Ἰωάννου καθαροῦ μετασχεῖν φαρμά- C
κων, γνοῦσα τοῦτο Ζωὴ ἡ βασιλὶς διὰ τινος τῶν οἰκειοτάτων αὐτῇ ἐννόων τῷ λεγομένῳ Σγουρίτζῃ δώροις ὑποσφίρει τὸν ἱατρὸν
15 οὐκ ὄλγοις, ὑποσχομένη ἑς βίον τε περιφάνειαν ἄξειν αὐτὸν καὶ πλούτου ὑπεροχὴν, εἰ κεράσει τῷ φαρμάκῳ καὶ δηλητήριον. παιδαρίου δὲ τινος τῶν ὑπηρετουμένων τῷ ἱατρῷ μηνύσαντος τὸ σκευώρημα τῷ Ἰωάννῃ, καὶ τῆς ἐπιβουλῆς ἐλεγχθείσης, ὁ μὲν ἱατρὸς εἰς Ἀντιόχειαν τὴν αὐτοῦ πατρίδα ἔξορίζεται, ὁ δὲ τὸ δη-
20 λητήριον συσκευασάμενος Κωνσταντῖνος πρωτοσπαθάριος ὁ Μουκουπέλης ἔξωθίζεται τῆς πόλεως, καὶ ἡ βασιλὶς ἐν ὑποψίαις ἔκειτο μίλλοισιν.

7 στρατηγῶν πάντων C
ταῦ C

17 ἐπηρετούτων C

19 δαυ-

usque diem debebantur omnia, reliqua inter pauperes dividit, et Theophanem ecclesia abactum in quoddam praedium deportat: episcopatum Prometheo committit, mandatque ut Theophani alimenta praebeat isque privatus vivat.

Cum autem Pancratinus Abasgiae dominus vehementer urgeret Iasitam superioris Iberiae principem, Ioannes contra eum emittit Constantinum domesticum scholarum, fratrem suum, cum omnibus Orientalibus copiis, pollicitus ei misurum se Dalassenum consiliarium ac collegam belli gerendi. quod cum non fieret, re infecta domesticus discessit.

Cum autem purgans medicamentum accepturus esset Ioannes, Zoe Augusta certior facta fidelissimi suorum eunuchorum Sguritzae opera medicum non exiguis muneribus corrumpit, pollicita se eum ad vitae summum splendorem et amplissimas divitias elaturam, si medicamento admisceat letale venenum. sed puer quidam medicus Antiocheam, quae ei fuerat patria, relegatur, Constantinus Mucupela protospatharius, qui venenum miscerat, urbe eiicitur, et de Augusta eo deteriores auctae suspiciones.

D Ἄρτι δὲ καὶ Γεωργίου πατρικίου τοῦ Μανιάκη τὴν Σικελίαν καταλαβόντος, οἱ αὐτῆς ἄρχοντες καὶ ἀδελφοὶ σπεισάμενοι πρὸς ἀλλήλους ἔσπευδον ἀπελάσαι τοῦτον τῆς νῆσου. διὸ καὶ συμμαχίαν ἔξ Ἀφρικῆς μετεπέμψαντο χιλιάδας πενήκοντα ἕξ ἑλθούσης γίνεται συμβολή κράταια κατὰ τὰ λεγόμενα Ῥή-5 ματα, καὶ τρέπεται κατὰ κράτος τοὺς Καρχηδονίους ὁ Μανιάκης, τοσοῦτου γενομένου φόνου ὡς τὸν παραρρέοντα ποταμὸν πλημμυρῆσαι τῷ αἵματι. μετὰ δὲ ταῦτα εἶλε πόλεις Σικελικὰς γ', καὶ κατὰ μικρὸν προῖον πᾶσαν ἐχειρώσατο τὴν νῆσον.

Τῷ δὲ σφμῷ ἔτει, ἰνδικτιῶνος ε', γέγονεν ἐπιβουλὴ κατὰ 10 τῆς πόλεως Ἐδέσσης· καὶ μικροῦ δεῖν ἕάλω, εἰ μὴ θεὸς διεσώσατο. στρατηγοῦντος γὰρ ἐν αὐτῇ τοῦ πρωτοσπαθαρίου Βαρα-
P 742 σβατζέ τοῦ Ἰβηρος, ἄρχοντες τῶν Ἀράβων ιβ', ἱππεῖς ἔχοντες φ' καὶ καμήλους φ', κιβώτια φερούσας χίλια ἔνδοθεν ἔχοντα δισχιλίους ὀπλίτας, τὴν Ἐδέσσαν κατειλήφασι, φάσκοντες ὡς βασιλέα 13 ἀπιέναι δῶρα κομίζοντες. ἦν δὲ αὐτοῖς ἡ ὄρμη ἔνδον τῆς πόλεως ἀσαγαγεῖν τὰ κιβώτια καὶ νύκτωρ τοὺς ὀπλίτας ἐκβαλεῖν καὶ κατασχεῖν τὴν πόλιν. ὁ δὲ στρατηγὸς τοὺς μὲν ἄρχοντας φιλοφρόνως ἐδέξατο καὶ εἰσία, τοὺς δὲ ἱππεῖς καὶ τὴν ἀποσκευὴν ἔξωθεν διαιτῶσθαι ἐκέλευσε. πένης δὲ τις Ἀρμένιος μεταίτιων, ἔνθα 20 πύλλιοντο οἱ Σαρακηνοὶ γενόμενος, ἤμουσέ τινος τῶν ἐν τοῖς κιβωτίοις (ἦδει γὰρ καὶ τὴν τῶν Σαρακηνῶν διάλεκτον) διερωτῶν-
B τός τινος ὄποι πάρεισι, καὶ δραμῶν ἀπήγγειλε τῷ στρατηγῷ. ὁ

10 ἐπιβολὴ C 12 βαρσβατζά C 14 χίλους C 20 μετ' ἀπτάων C 21 οἱ] γισάρενος οἱ vel γεκάρενος οἱ C 23 ὄση P

Ut in Siciliam appulit Georgius Maniaces, qui eam tenebant fratres, pace facta inter se conati sunt eum insula pellere, adscito ex Africa auxilio virorum 50000. conflictum ad locum cui Remata nomen, et victi Carthaginenses, eorumque tanta edita strages ut sanguine profluens inundaret. post haec urbes Siciliae 13 cepit Georgius, paulatimque procedens totam insulam subegit.

Eodem anno, indictione sexta, parum abfuit ne Edessa dolo caperetur, deo ne id fieret impediante. praecerat urbi ei Barasbatzes Iberus protospatharius. accedunt ad eum Arabes primarii viri 12 cum equitibus 500 et totidem camelis arcas portantibus, in quibus duo armatorum milia latebant, seque ad imperatorem munerum offerendorum causa ire aiunt. statuerant vero arcis in urbem illatis nocta milites promere et urbem occupare. Barasbatzes principes comiter accipit et convivium praebet, equites tamen et impedimenta in urbem non admittit. forte quidam Armenius mendicus cum accessisset ubi Saraceni commorabantur, quendam eorum qui in arcis latebant audit ubinam essent quaerentem (nam eorum linguam norat), statimque ad urbis praefectum accur-

δὲ τοὺς ἄρχοντας ἐσθλὴν ἐάσας ἐξῆλθε μεθ' ὀπλιτῶν, καὶ διαρρή-
ξας τὰ κιβώτια καὶ τοὺς ὀπλίτας ἔνδον εὐρῶν ἅπαντας ἄρδην
ἀπέσφαξε σὺν τοῖς ἰππεῦσι καὶ τοῖς καμηλοκόμοις· εἶτα πρὸς τὴν
πόλιν ὑποστρέψας τοὺς μὲν ἔνδεκα τῶν ἀρχόντων ἀπέκτεινεν, ἔνα
5 δὲ τὸν κρείττονα ἄγγελον τῶν γεγονότων ἐπ' οἴκου ἀπέστειλεν,
ἀποτεμῶν χεῖρας αὐτῷ καὶ ὅτα καὶ ῥῖνα.

Τῷ δὲ σφμζ' ἔτει, ἰνδικτιῶνος ζ', ἐπιτείνων τὸ πρὸς τὸν
Δαλασσηνὸν ἔχθος ὁ Ἰωάννης ὑπερορῆζει καὶ Θεοφάνην πατρικίον
τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ τὸν ἕτερον ἀδελφὸν αὐτοῦ τὸν πατρικίον
10 Ρωμαίων, καὶ Ἀδριανὸν τὸν ἀνεψιὸν αὐτοῦ καὶ τοὺς λοιποὺς τοὺς C
κατὰ γένος αὐτῷ ἑγγύστοις· ἔσπευδε γὰρ ἄρδην ἀφανίσαι τὸ γένος
αὐτοῦ. ποριμώτατος δὲ ἦν πρὸς ἦν ἂν τις εἴποι κακίαν, πᾶσαν ἐφεῦ-
ρεν ὁδὸν ἀδικίας, προσθεὶς ἐπέκεινα τῶν δημοσίων τελεσμάτων διδόν-
ναι ἕκαστον τῶν χωρίων ὑπὲρ ἄρικοῦ κατὰ τὴν ποιότητα καὶ ἰσχὺν
15 αὐτῶν, τῷ μὲν νομίσματα τέσσαρα τῷ δὲ ἕξ ἄχρι τῶν εἴκοσι, καὶ
ἄλλους πόρους αἰσχροὺς τοῦ κερδαλέου χάριν, ὅς καὶ καταλέγειν
αἰσχύνῃ. ὁ δὲ βασιλεὺς κατατεινόμενος ὑπὸ τοῦ δαίμονος καὶ μὴ
εὐρίσκων ἐλευθερίαν, ἐπεμψεν ἐν πᾶσι τοῖς θέμασι καὶ ἐν ταῖς
τήσοις τοῖς μὲν πρεσβυτέροις ἀνὰ νομίσματα δύο, τοῖς δὲ μονα-
20 γοῖς ἀνὰ νόμισμα ἓν. ἐβράπτιζε δὲ καὶ παιδάς ἀρτιγενεῖς, διδοὺς
ἀνὰ νόμισμα ἓν καὶ μιλιάρισια τέσσαρα. ἀλλ' οὐδὲν τούτων ἴση- D
σεν αὐτόν· μᾶλλον γὰρ ἐπετείνεται τὸ κακόν, συνεπιπλαβομένης καὶ
νόσου ὑδρωπικῆς. κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον καὶ σεισμοὶ γέγονασι

6 αὐτοῦ C
om C

8 Θεοφύλακτον C
15 τὸ C

10 αὐτῶν C
16 λέγειν C

11 ἄρδην

rens id nuntiat. is in convivio relictis principibus cum suis armatis
exit, direptisque arcis inventos Saracenos milites ad unum omnes una
cum equitibus et agasonibus occidit. inde in urbem reversus de prin-
cipibus unum praecipuum, reliquis interfectis, manibus auribus ac naso
mutilat, domumque rei gestae nuntium eum mittit.

Anno mundi 6547, indictione 7, Iohannes aucto in Dalassenum odio
Theophanem quoque patricium, fratrem eius, et alterum eius fratrem
patricium Romanum, et patruelem Adrianum reliquosque eius propin-
quos relegat, totum eius genus cupiens e medio tollere. ut autem erat
ad omnem nequitiam callidissimus, ita iniustas conquirendae pecuniae
multas inveniebat rationes. nam ultra priora tributa, de quovis praedio
aerarii loco dari iussit pro ratione habitus 4 aut 6 et usque ad 20 no-
mismata, aliosque turpes quaestus reperit, indignos relatu. interim im-
perator a daemone tortus, cum non inveniret laxationem, in omnes pro-
vincias atque insulas misit presbyteris singulis duo nomismata, monachis
unum. quia et recens natos infantes baptizabat, in singulos dans num-
mum unum et quattuor miliarisia. sed nihil horum ei profuit; magisque
intendebat se malum, accedente etiam hydropede. eodem tempore terrae

D Ἄρτι δὲ καὶ Γεωργίου πατρικίου τοῦ Μανιάκη τὴν Σικελίαν καταλαβόντος, οἱ ταύτης ἄρχοντες καὶ ἀδελφοὶ σπεισάμενοι πρὸς ἀλλήλους ἔσπευδον ἀπελάσαι τοῦτον τῆς γῆσου. διὸ καὶ συμμαχίαν ἐξ Ἀφρικῆς μετεπέμψαντο χιλιάδας πεντήκοντα ἥς ἐλθούσης γίνεται συμβολή κράταια κατὰ τὰ λεγόμενα Ῥή-5 ματα, καὶ τρέπεται κατὰ κράτος τοὺς Καρχηδονίους ὁ Μανιάκης, τοσοῦτου γενομένου φόνου ὡς τὸν παραρρέοντα ποταμὸν πλημμυρῆσαι τῷ αἵματι. μετὰ δὲ ταῦτα εἶλε πόλεις Σικελικὰς εἴ, καὶ κατὰ μικρὸν προῶν πᾶσαν ἐχειρώσατο τὴν γῆσον.

Τῷ δὲ εἰς εἴς, ἰνδικτιῶνος εἴ, γέγονεν ἐπιβουλή κατὰ 10 τῆς πόλεως Ἐδέσσης· καὶ μικροῦ δεῖν ἐάλω, εἰ μὴ θοδὸς διεσώσατο. στρατηγοῦντος γὰρ ἐν αὐτῇ τοῦ πρωτοσπαθαρίου Βαρα-
P 742 σβατζῆ τοῦ Ἰβήρος, ἄρχοντες τῶν Ἀράβιον ιβ', ἱππεῖς ἔχοντες φ' καὶ καμήλους φ', κιβώτια φερούσας χιλία ἔνδοθεν ἔχοντα δισχιλίους ὀπλίτας, τὴν Ἐδέσσαν καταλήψαι, φάσκοντες ὡς βασιλέα 15 ἀπιέναι δῶρα κομίζοντες. ἦν δὲ αὐτοῖς ἡ ὁρμὴ ἔνδον τῆς πόλεως αἰσαγαγεῖν τὰ κιβώτια καὶ νύκτωρ τοὺς ὀπλίτας ἐκβαλεῖν καὶ κατασχεῖν τὴν πόλιν. ὁ δὲ στρατηγὸς τοὺς μὲν ἄρχοντας φιλοφρόνως ἐδέξατο καὶ εἰστία, τοὺς δὲ ἱππεῖς καὶ τὴν ἀποσκευὴν ἐξωθεν διαιτιῶσθαι ἐκέλευσε. πένης δὲ τις Ἀρμένιος μεταιτών, ἔνθα 20 πύλλοντο οἱ Σαρακηνοὶ γενόμενος, ἤκουσέ τινος τῶν ἐν τοῖς κιβωτίοις (ἦδει γὰρ καὶ τὴν τῶν Σαρακηνῶν διάλεκτον) διερωτῶν-
B τὸς τινος ὄποι πάρεισι, καὶ δραμῶν ἀπήγγειλε τῷ στρατηγῷ. ὁ

10 ἐπιβολή C 12 βαραβατζά C 14 χιλίους C 20 μετ'
 αὐτῶν C 21 οἱ] γεσάρενος οἱ vel γαπάρενος οἱ C 23 ὄπη P

Ut in Siciliam appulit Georgius Maniaces, qui eam tenebant fratres, pace facta inter se conati sunt eum insula pellere, adscito ex Africa auxilio virorum 50000. conflictum ad locum cui Remata nomen, et victi Carthaginenses, eorumque tanta edita strages ut sanguine profluens inundaret. post haec urbes Siciliae 13 cepit Georgius, paulatimque procedens totam insulam subegit.

Eodem anno, indictione sexta, parum abfuit ne Edessa dolo caperetur, deo ne id fieret impediente. praeerat urbi ei Barasbatzes Iberus protospatharius. accedunt ad eum Arabes primarii viri 12 cum equitibus 500 et totidem camelis arcas portantibus, in quibus duo armatorum millia latebant, seque ad imperatorem munerum offerendorum causa ire aiunt. statuerant vero arcis in urbem illatis nocta milites promere et urbem occupare. Barasbatzes principes comiter accipit et conviviam praebet, equites tamen et impedimenta in urbem non admittit. forte quidam Armenius mendicis cum accessisset ubi Saraceni commorabantur, quendam eorum qui in arcis latebant audit ubinam essent quaerentem (nam eorum linguam norat), statimque ad urbis praefectum accur-

δὲ τοὺς ἄρχοντας ἐσθλὴν εἰσας ἐξῆλθε μεθ' ὀπλιτῶν, καὶ διαρρή-
 ξας τὰ κιβώτια καὶ τοὺς ὀπλίτας ἔνδον εὐρῶν ἀπαντας ἄρδην
 ἀπέσφαξε σὺν τοῖς ἰππεῦσι καὶ τοῖς καμηλοκόμοις· εἶτα πρὸς τὴν
 πόλιν ὑποστρέψας τοὺς μὲν ἔνδεκα τῶν ἀρχόντων ἀπέκτεινεν, ἔνα
 5 δὲ τὸν κρείττονα ἄγγελον τῶν γεγονότων ἐπ' οἴκου ἀπέστειλεν,
 ἀποτεμῶν χεῖρας αὐτῷ καὶ ὅτα καὶ ῥῆνα.

Τῷ δὲ σφμζ' ἔτει, ἰνδικτιῶνος ζ', ἐπιταίνων τὸ πρὸς τὸν
 Δαλασσηνὸν ἔχθος ὁ Ἰωάννης ὑπερορῆζει καὶ Θεοφάνην πατρικίον
 τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ τὸν ἕτερον ἀδελφὸν αὐτοῦ τὸν πατρικίον
 10 Ῥωμανόν, καὶ Ἀδριανόν τὸν ἀνεψιὸν αὐτοῦ καὶ τοὺς λοιποὺς τοὺς C
 κατὰ γένος αὐτῷ ἑγγύστοις· ἔσπευδε γὰρ ἄρδην ἀφανίσαι τὸ γένος
 αὐτοῦ. ποριμῶτατος δὲ ἢ πρὸς ἦν ἂν τις εἴποι κακίαν, πᾶσαν ἐφεῶ-
 ρεν ὁδὸν ἀδικίας, προσθεὶς ἐπέκεινα τῶν δημοσίων τελεσμάτων διδόν-
 ναι ἕκαστον τῶν χωρίων ὑπὲρ ἕρικοῦ κατὰ τὴν ποιότητα καὶ ἰσχὺν
 15 αὐτῶν, τῷ μὲν νομίσματα τέσσαρα τῷ δὲ ἕξ ἄχρι τῶν εἴκοσι, καὶ
 ἄλλους πόρους αἰσχροὺς τοῦ κερδαλέου χάριν, ὅς καὶ καταλέγειν
 αἰσχύνῃ. ὁ δὲ βασιλεὺς κατατεινόμενος ὑπὸ τοῦ δαίμονος καὶ μὴ
 εὐφρασκῶν ἐλευθερίαν, ἐπεμψεν ἐν πᾶσι τοῖς θέμασι καὶ ἐν ταῖς
 νήσοις τοῖς μὲν πρεσβυτέροις ἀνὰ νομίσματα δύο, τοῖς δὲ μονα-
 20 χοῖς ἀνὰ νόμισμα ἓν. ἐβράπτιζε δὲ καὶ παιδάς ἀρτιγενεῖς, διδοὺς
 ἀνὰ νόμισμα ἓν καὶ μιλιάρισια τέσσαρα. ἀλλ' οὐδὲν τούτων ὠνη- D
 σεν αὐτόν· μᾶλλον γὰρ ἐπετείνετο τὸ κακόν, συνπεπλαβομένης καὶ
 νόσου ὑδρωπικῆς. κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον καὶ σεισμοὶ γέγονασι

6 αὐτοῦ C
om C

8 Θεοφύλακτον C
15 τὸ C

10 αὐτῶν C
εὐ C

11 ἄρδην
16 λέγειν C

rens id nuntiat. is in convivio relictis principibus cum suis armatis
 exit, direptisque arcis inventos Saracenos milites ad unum omnes una
 cum equitibus et agasonibus occidit. inde in urbem reversus de prin-
 cipibus unum praecipuum, reliquis interfectis, manibus auribus ac naso
 mutilat, domumque rei gestae nuntium eum mittit.

Anno mundi 6547, indictione 7, Ioannes aucto in Dalassenum odio
 Theophanem quoque patricium, fratrem eius, et alterum eius fratrem
 patricium Romanum, et patruelem Adrianum reliquosque eius propin-
 quos relegat, totum eius genus cupiens e medio tollere. ut autem erat
 ad omnem nequitiam callidissimus, ita iniustas conquirendae pecuniae
 multas inveniebat rationes. nam ultra priora tributa, de quovis praedio
 aërrarii loco dari inssit pro ratione habitus 4 aut 6 et usque ad 20 no-
 mismata, aliosque turpes quaestus reperit, indignos relatu. interim im-
 perator a daemone tortus, cum non inveniret laxationem, in omnes pro-
 vincias atque insulas misit presbyteris singulis duo nomismata, monachis
 unum. quia et recens natos infantes baptizabat, in singulos dans num-
 mum unum et quattuor miliarisia. sed nihil horum ei profuit; magisque
 intendebat se malum, accedente etiam hydropé. eodem tempore terras

συναχῆς καὶ ὄμβρων ἐπίκλυσις σφοδρά. ἐπεκράτησε δὲ καὶ ἐν πωσι τῶν θεμάτων τὸ τῆς κυνάρχης νόσημα, ὡς ἀθανατῶν τοὺς ζῶντας ἐκφέρειν τοὺς τεθνεῶτας.

Φεβρουαρίου δὲ μηνὸς β', Ἰνδικτιῶνος η', ἔτους ς, σμῆ', γέγονε σεισμὸς φορικώδης, καὶ ἔπαθον μὲν καὶ ἄλλοι τόποι καὶ 5 πόλεις, ἐγένετο δὲ ἡ Σμύρνα ἐλεινὸν θάσμα, καταπεσόντων τῶν καλλίστων οἰκοδομημάτων αὐτῆς καὶ πολλοῦ τῶν οἰκητόρων ἀναλωσάντων.

P 743

Ἐν δὲ Σικελίᾳ ἀνυλαβὼν πάλιν ἑαυτὸν ὁ Καρχηδόνιος, καὶ δύναμιν πολλῶν μελίζουα τῆς προτέρας ἀθροίσας, ἔρχεται πρὸς Σικελίαν τὸν Μανιάκην ἐκείθεν ἔξωθίσων. καὶ στρατοπεδευσάμενος ἔν τινι πεδιάδι ὑπὲρ καὶ ἀναπεπταμένη (Δραγῖναι ἢ πεδιάς ἐκαλεῖτο) ἐκαίρασκόπει τὸν πόλεμον. τοῦτο δὲ μαθὼν ὁ Μανιάκης, ἄρας τὰς περὶ αὐτὰν δυνάμεις, ὑπαντιάζει, ἐπισκήψας πρότερον τῷ πατρικίῳ Στεφάνῳ τῷ τοῦ βασιλέως γαμβρῷ, τοῦ στόλου, ὡς 15 εἶπομεν, ἄρχοντι, ἀσφαλῶς τηρεῖν τὴν παράλιον, μὴ πως πολέμου κροτηθέντος τραπείς ὁ Καρχηδόνιος λάθῃ διαδράς καὶ οἴκαδα παλινοστήσῃ. καὶ δὴ συμβαλὼν τρέπεται τοῦτον ἀνὰ κράτος. καὶ Β πίπτει μὲν τῶν Ἄφρων πληθὸς ὑπὲρ τὰς ν' χιλιάδας, αὐτὸς δὲ ὁ τούτων ἄρχων διαδράς τὸν κίνδυνον ἔρχεται ἐν τῷ αἰγιαλῷ καὶ 20 κελητίῳ ἐπιβάς καὶ τὰς τοῦ Στεφάνου λαθρῶν φυλακὰς ἀπέδρασε πρὸς τὴν ἰδίαν χώραν. ὕπερ μαθὼν ὁ Μανιάκης ἐν δεινῷ τε

1 ἐκίλυσε C
12 ὑπὲρ C
τὸν αἰγιαλὸν C

5 ἐγένετο C
δραγῖναι C

ἄλλαι πόλεις καὶ τόποι C
13 δ] καὶ δ C 20 εἰς

motus fuere continui et vehementes imbrum inundationes. et in quibusdam provinciis obtinuit anginae caninae morbus, ita ut vivi mortalis efferendis non sufficerent.

Anno 6548, indictione 8, mensis Februarii 2, terribilis fuit terrae motus, et cum alia loca urbesque afflixit, tum Smyrnae fuit miserabile spectaculum, collapsis pulcherrimis eius aedificiis, multis inhabitantium oppressis ruina.

Ceterum dux Carthaginensis resumptis viribus, exercitūque multo quam ante maiore contracto, rursus Siciliam petit et Maniacem expellere conatur; castrisque in supina quadam et aperta positae planitie, cui nomen Draginae, de opportunitatibus rei gerendae cogitat. hoc cognito Maniaces suos ei obviam ducit, mandato prius Stephano patricio, sororis imperatoris marito et classis, ut diximus, praefecto, ut diligenter oram maritimam custodiat, ne commissa pugna fugatus Carthaginensis furtim domum possit perfugere. commissa pugna, ingens facta Carthaginensium strages, caesi que ultra 50000. dux ipse e praelio elapsus ad litus pervenit, consensuque lembo custodibus Stephani non animadvertentibus domum evasit. aegerrimo hoc tulit Maniaces, Ste-

ἔποιετο, καὶ τὸν Στέφανον συμμίζαντα τούτῳ ὕβρισί τε ἀτόποις
κατέκλυσε καὶ τὸν σειρομάστην ἀνακτείνυς ἔπαισεν αὐτὸν κατὰ τῆς
κεφαλῆς οὐκ ὀλίγας, ῥήθυμον ἀποκαλῶν καὶ ἄνανδρον καὶ τῶν
τοῦ βασιλέως προδότην πρᾶγματων. ὁ δὲ μὴ ἐνεγκῶν μετρίως τὸν
5 προπηλακισμόν καὶ τὴν ὕβριν γράμματα πέμπει ταχὺ πρὸς τὸν
ὄρφανοτρόφον, μηνύοντα ὡς ἀπόστασιν εἰη μελετῶν ὁ Μανιάκης
κατὰ τοῦ βασιλέως. καὶ ὁ μὲν εὐθὺς δέσμιος εἰς τὴν βασιλῆα C
εἰσάγεται καὶ καθείργνυται σὺν Βασιλείῳ πατρικίῳ τῷ Θεοδώρο-
κάνῳ, ἣ δὲ πᾶσα τῆς ἀρχῆς ἐξουσία ἐς τὸν Στέφανον μετατίθεται,
10 συνεκπεμφθέντος αὐτῷ καὶ τινος εὐνόχου Βασιλείου πραιποσίτου
τοῦ Πεδιάδιτου· οἵτινες οὐκ ἐν βραχεῖ τὰ πρᾶγματα διεφθάρκα-
σιν, αἰσχροκερδεῖα καὶ δειλία καὶ ῥαστώνη καταπροδόντες τῆν
Σικελίαν. ὁ γὰρ Μανιάκης αἰρῶν τὰς τῆς νήσου πόλεις ἀκροπό-
λεις ἐν αὐταῖς ἑποδόμει καὶ φρουροὺς ἐπίστα τοὺς ἱκανούς, ἵνα
15 μὴ οἱ ἐγγῶριοι δύναιτ' ἂν ἐξ ἐπιβουλῆς ἀνακτᾶσθαι τὰς πόλεις·
τούτου δὲ δεσμίον, ὡς εἴρηται, εἰς τὸ Βυζάντιον ἀναχθέντος,
τῆς ὀλιγορίας καὶ ῥασθυμίας τῶν ἀρχόντων καταδραμόντες οἱ ἐγχώ- D
ριοι, καὶ δύναμιν Καρχηδονίων προσειληφότες, ἐπιτίθενται ταῖς
πόλεσι, καὶ τὰς τε ἄκρας κατέσκαψαν τῶν φρουρῶν κρατήσαντες,
20 καὶ τὰς πόλεις πάσας ἐπανεώσαντο πλὴν Μεσσήνης· ταύτην γὰρ
ἔλαχε φρουρεῖν ὁ πρωτοσπαθᾶριος ὁ καὶ τοῦ τάγματος ἄρχων τῶν
Ἀρμενιῶν, Κατακαλῶν ὁ τὴν ἐπισημίαν Κεκουμένος, τριακο-
σίους ἵπποτους ἔχων μετ' ἑαυτοῦ καὶ πεντακοσίους πεζούς. σπεύ-

11 διεφθάρσαν C 12 τὴν om C 21 ὁ πρωτ. κατακαλῶν
καὶ τοῦ τάγματος ἄρχων τῶν ἀρμενιῶν ὁ τὴν C 23 πενή-
κοντα C

phanumque ad se venientem conviciis insecutus est, et sciomasta sub-
lato aliquot in caput eius plagas imposuit, socordem eum appellans et
effeminatum ac imperatoris commodorum proditorem. at Stephanus
contumeliam hanc non concoquens mox ad Orphanotrophon literas dat,
significans Maniacem res novas moliri adversus imperatorem. itaque
Maniaces statim captivus adducitur Byzantium, et in carcerem consi-
citur cum Basilio patricio Theodorocano. totum autem rei gerendae im-
perium Stephano mandatur, eique collega mittitur eunuchus quidam Ba-
silius praepositus Pediadites. hi exiguo temporis spatio rem totam pes-
sumdederunt, per rapacitatem ignaviam atque incuriam amissa Sicilia.
etenim Maniaces cum urbes Siciliae caperet, arces in iis considerat
easque iustis praesidiis munierat, ne oppidani eas per insidias recipere
possent. eo autem in vinculis, ut docuimus, Byzantium abducto, Siculi
incuriae ducum Romanorum insultantes, adscito a Carthaginensibus exer-
citu, expugnatis praesidiis arces ceperunt urbesque omnes excepta Mes-
sana recuperarunt. Messanae praeerat Catacal., cognomine Ambustus,
protospatharius et dux Armeniacae legionis, secum habens 300 equites
et 500 pedites. Siculi proinde cupientes ne scintillam quidem Roman-

δοντες οὖν οἱ νησιῶται μηδὲ ζώπυρον ὑπολειφθῆναι Ῥωμαϊκῆς
 δυνάμειος ἐμφωλεῦον τῇ νήσῳ, πάντα τὸν ὕπλον κινήσαι δυνάμε-
 νον ἀθροίσαντες καὶ συμμαχικὸν οὐκ ὀλίγον Καρχηδονίων, ἀπει-
 θόντες ἐν Μεσσηνί τὴν πόλιν περιεστοίχισαν. τοῦ δὲ κλείσαντος
 τὰς πύλας ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας καὶ μηδένα προπηθᾶν ἑώντος τῆς τὰ- 5
 P 744 φρου, ἀλλὰ δοκῆσαι θειλίας παρεσχηκότος, καταφρονήσαντες οἱ
 Σαρακηνοὶ ἀδεῶς τε ἐσπεδᾶνοντο καὶ νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν ἐν
 πότοις καὶ ἀδλοῖς καὶ κυμβάλοις ἦσαν, ὡς τάχα τῆς πόλεως ἐς τὴν
 αἴθριον μελλούσης ἀλώσεσθαι. ἡμέρᾳ δὲ τετάρτῃ, καδ' ἦν εἰσ-
 θάμεν ἐκτελεῖν τὴν πεντηκοστήν, κατανοήσας ὁ Κεκαυμένος τὴν 10
 ἀμέλειαν καὶ ἔραθυμίαν τῶν Σαρακηνῶν, καὶ ὅτι ἐν πολλῇ ἀμερι-
 μνίᾳ διάγουσιν οὐδένα λόγον τῶν ἐντὸς τοῦ τείχους ποιούμενοι,
 τὸν ἑαυτοῦ παραθυρρῶνας λαὸν καὶ τὴν ἀναίμακτον τοῖς ἱερεῦσιν
 ἐπιτελεῖσαι κελεύσας θυσίαν, καὶ τῶν θείων ἅμα κᾶσι μετεσχηκῶς
 μυστηρίων, περὶ θῆραν ἀρότου τὰς τῆς πόλεως πύλας ἀναπετάσας 15
 B προσήγγυται μετὰ μεγίστης ἔνθους τοῖς ἑσπερίοις μεθύουσι καὶ
 καρηβαροῦσιν, αὐτὸς πρῶτος μετὰ τῶν οὖν αὐτῷ ἐπὶ τὴν σκηνὴν
 ἐξεπασσάμενος Ἀπολάφαρ τοῦ τῆς νήσου ἄρχοντος. καὶ οὗτος
 μὲν εὐθὺς ἀναιρεῖται, ἀκροσφαλῆς ὑπὸ μέθης ἐπάρχων, διαρρη-
 γνυται δὲ καὶ ἡ αὐτοῦ σκηνή· ἔπιπτον δὲ καὶ οἱ ἄλλοι τῶν Σαρα- 20
 κηνῶν κατὰ τὰς σωρείας ὑπὸ μέθης σφαλλόμενοι, καὶ τῷ ἀπρο-
 δοκῆτῳ τῆς ἐπιθέσειος μηδ' ὄλωσ προὶ ἀλκὴν ἀποβλέψαι ἰσχύσαν-
 τες. γίνεται οὖν τροπὴ ὄλου τοῦ στρατοπέδου, τῶν Σαρακηνῶν
 ὑπ' ἀλλήλων συμπατουμένων καὶ ἀναιρουμένων, ὡς πληρωθῆναι

8 πότοις] μέθαις C 10 μεσοπεντηκοστήν C 23 Σαρακ.] στρατηγῶν P

rum in ea insula relinquere delitescentem, omnibus qui arma ferre pos-
 sent collectis, et auxiliis Carthaginensium haud exiguis, Messanam ob-
 sident. per triduum portas clausas tenuit Catacalo, neque ullam suorum
 egredi passus est: eoque timiditatis opinionem de se in animis hostium
 excitavit. ergo Saraceni secure palabant, ac dies noctesque vino fistu-
 lis et cymbalis vacabant, itidem proxime insequente die se potituros
 urbe sperantes. quarta die, qua de more pentecoste celebratur, Ambus-
 tus securitatem et socordiam Saracenorum considerans, utque ii nullam
 eorum quos obsederant rationem ducerent, suorum animos oratione con-
 firmavit. mandatoque sacerdotibus ut rem sacram facerent, postquam
 ipse cum universis impertitus est sacrosanctis mysteriis, circa horam
 prandii apertis urbis portis in hostes summo cum impetu irruit, ebrios
 et crapula gravatos. ipse Ambustus princeps cum suis eques ad tento-
 rium Apolapharis insulae praefecti tendit, eumque vino captam statim
 interficere tentoriumque diripiunt. sed et cumulatim cadunt reliqui Sa-
 raceni, et ob ebrietatem titubantes et ob improvisam rem de defensione
 nihil cogitantes. igitur totis castris fugitur, ducibus Saracenorum se in-
 vicem obtarentibus atque interficientibus, et campus cadaveribus obtie-

νεκρῶν τὸ πέλσον καὶ τὰς ἔγγιστα φάραγγας καὶ τοὺς ποταμούς, ὡς ἐκ τοσοῦτων μυριάδων ὀλίγους πάντ' ἐν Πανόρμῳ διασωθῆναι. C ἐλήφθη δὲ καὶ τὸ στρατόπεδον ἅπαν, χρυσοῦ καὶ ἀργύρου καὶ μαργάρων γέμον καὶ πολυτελῶν λίθων, αἷς, ὡς λέγεται, μεδίμτοις 5 οἱ στρατιῶται διαιμαρῶσαντο, καὶ αὐτοὶ μὲν ἢ πᾶσα Σικελία δι' ὀλίγου χειρωθεῖσα παρὰ τοῦ Μανιάκη, ἐν βραχεῖ χρόνῳ ἀμελεία καὶ κακότητι στρατηγῶν γέγονε πάλιν ὑπὸ Σαρακηνούς, μόνης τῆς Μεσσηνίας περιληφθείσης καθ' ὃν τρόπον εἰρήκαμεν, τοῦ Ξεφάνου καὶ τοῦ Πεδιάδτου φυγόντων ἐν Δογγυβαρδία. καὶ 10 τὰ μὲν ἐν Σικελίᾳ ἐφέρετο ταύτη.

Ὁ δὲ βασιλεὺς Μιχαὴλ τῆς Θεσσαλονίκης ὡς τὰ πολλὰ διε-
 τριβε, προαλιπαρῶν τῷ τάφῳ τοῦ καλλιπικοῦ μάρτυρος Δημη-
 τρίου καὶ ἀπαλλαγὴν εὐρέσθαι τῆς νόσου γλιχόμενος. καὶ ἤπειτο D
 μὲν τῶν πραγμάτων οὐδ' ὀπωσιωῶν, ὅ τι μὴ πᾶσα ἀνάγκη, ἐφέ-
 15 ρετο δὲ ἢ διοικήσεις καὶ τῶν κοινῶν μεταχειρήσεις ὑπὸ Ἰωάννου·
 καὶ οὐδὲν εἶδος βέβηλαν καὶ παράνομον ἐκποίας παρελήφθη ὃ μὴ
 ἐξεῦρεν εἰς συντηρῆσθαι καὶ κάκωσιν τῶν ὑπὸ χεῖρα. καταλέγειν
 δὲ ἕκασταν τούτων ἄθλος Ἡράκλειος. καὶ δίκαια πάντες ἄν-
 θρωποι ὑπὸ τῆς βαρείας ταύτης τυραννίδος ἀγόμενοι ἐπὶ πολλοῦ
 20 θεοκλυτοῦντες καὶ ἀπαλλαγὴν ἔξαιτούμενοι. ἔσειε δὲ καὶ συνεχῶς
 ὁ θεός, καὶ δειμάτα καὶ φόβητρα κατέχευε τὴν οἰκουμένην, ἐν
 οὐρανῷ κομητῶν ἐπιτολαί, ἐν ἀέρι ἄκμοι καὶ ὄμβροι βροχάδιοι,

4 μαργάρων καὶ λίθων γεμῶν πολυτελῶν C ὡς om C 15 ὑπὸ]
 ὑπὸ τῷ C 16 εἶδος] ὅστω C περιληφθεῖσα C, παρελήφθη F
 18 Ἡράκλειος ἄθλος C

gitur, ac propinquae convalles ac flumina replentur. denique de tam multis millibus paucissimi Panormum fuga perveniunt. capta sunt castra auro et argento unionibusque et gemmis refertissima, quas dimensos esse modis milites ferunt. ita Sicilia brevi tempore a Maniace in Romanorum potestatem redacta, exiguo spatio ob ignaviam et incuriam ducum ad Saracenos rediit, sola Messana, quo modo diximus, Romanis servata. ceterum Stephanus et Pediadites ex insula in Longibardiam profugerunt.

Interim Michaelis imperator plerumque Thessalonicae degebat, ad Demetrii martyris sepulchrum commorans, ab eoque morbi profligatio-
 nem petens; neque ullius negotii, nisi summa compulsus necessitate, curam suscipiebat, omnium et totius rei publicae administratione in Iohannem incumbente, nihil improbarum ac pessimarum fuit artium quod hic homo non excogitaret atque adhiberet ad premendos vexandosque subditos. et quidem omnia eius flagitia ferre Hercules fuerit ae-
 rumna. per longum tempus attriti hac tyrannide homines auxilium dei identidem et sublevationem poscebant. sed et divinitus continentes ter-
 rae concoussiones odebantur, ac terribilium ostentorum plenus erat mun-
 dus, in caelo cometis, in aëre ventis atque vehementissimis imbris, in

ἐν γῆ δὲ βρασμοὶ καὶ κλόνοι. ταῦτα δὲ προειρήνον, οἴμαι, τὴν μέλλουσαν ὄσον οὐδέπω γενέσθαι καταστροφὴν τῶν τυράννων.

P 745

Ματῶ δὲ μηνὶ τοῦ ρομή' ἔτους, Ἰνδικτιῶνος ἧ', ἡ ἀδελφὴ τοῦ βασιλέως Μαρία, μήτηρ δὲ τοῦ Καίσαρος, ἄπεισιν ἐν Ἐφέσῳ εἰς προσκύνησιν τοῦ ἡγαπημένου. καὶ ἐν τῷ διεναὶ πολλὰ τῶν 5 παραλόγως πραττομένων μαθοῦσα, ὑποστρέψασα εἰς τὸ Βυζάντιον ἀπήγγειλε πάντα τῷ ἀδελφῷ Ἰωάννῃ, καὶ παρεκάλεε ἀναστολήν τινα γενέσθαι τῆς ποτηρίας· ὃ δὲ μετὰ γέλωτος αὐτὴν ἀπέμψατο, γυναικεῖα φρονεῖν εἰπὼν, καὶ ἀγνοεῖν ὄσον ἡ πολιτεία δεῖται Ῥωμαίων. ἐν Θεσσαλονίκῃ δέ, ὡς εἶπομεν, τῷ βασιλεῖ 10 διατρίβοντι χρυσοῦ οὗ Ἰωάννης ἐπέμψε κεντηράρια δέκα, ὑπὸ Β στροβίλων δὲ πνευμάτων ἀρπασθὲν τὸ πλοῖον τοῖς Ἰλλυρικοῖς προσεργάγῃ αἰγιαλοῖς καὶ συνετριβῆ· τὸ δὲ χρυσοῖον ἀφείλετο Στέφανος ὁ καὶ Βοϊσθλάβος, ὁ τῶν Σέρβων ἄρχων, πρὸ μικροῦ τῆς πόλεως ἀποδράς καὶ τὸν τόπον τῶν Σέρβων κατεσηκῶς, Θεόφιλον 15 ἐκείθεν τὸν Ἐρωτικὸν ἀπελάσας. ὃ δ' Ἰωάννης ὄντιον προτιθέμενος τὰς ἀρχάς, καὶ πᾶσι χαλιπρὸν ἐνδιδοὺς ἀδικίας, μυρίων συμφορῶν ἐπέπλησε τὴν οἰκουμένην, ἀδεῶς τῶν κριτῶν φορολογούτων τοὺς ἐγγωρλοῦς, καὶ μηδεὸς ἐπιστροφὴν ὄλωσ τιθεμένου τῶν γινομένων. 20

Ὁ δὲ βασιλεὺς ἐν Θεσσαλονίκῃ μαθὼν τὴν τοῦ χρυσοῦ ἀπώλειαν, γράφει τῷ Στεφάνῳ ἐπέμψαι πρὸς αὐτὸν τὸ ἴδιον καὶ C μὴ θελήσαι αὐθαίρετον ἀνελέσθαι πόλεμον. τοῦ δὲ μηδεμίαν ποιησαμένου ἐπιστροφὴν, στρατὸν ὁ βασιλεὺς ἐπέμπει κατ' αὐ-

11 χρυσοῖον C

14 ἀρχηγός C

17 ἐνδοῦς C

terra fragoribus ac tremoribus existentibus. quae, ut iudico, portendebant statim tyrannos perituros.

Hoc ipso anno, indictione 8, mense Maio, soror imperatoris Maria, Caesaris mater, Ephesum abiit adorandi Ioannis evangelistae causa; et cum in itinere multa vidisset improbe geri, reversa de iis omnibus ad fratrem Ioannem rettulit, hortataque est ut istas nequitias coerceret. quam ille irrisam dimisit, muliebriter sentire aienas, et nescire quam multa ad rem publicam Romanam requirerentur. idem cum ad imperatorem Thessalonicae, ut diximus, degentem auri centenaria decem mitteret, navis turbine venti correpta Illyricis aliis est littoribus et periit: aurum princeps Serborum Stephanus, qui et Boisthlabus, abstulit. is paulo ante ex urbe profugerat, et Serbiam occuparat pulso inde Theophilo Erotico. at enim Ioannes magistratus venales prostituens, ac omni iniustitiae fraena laxans, innumeris calamitatibus orbem terrarum implevit, praefectis impune subditos expilantibus, et nemine prorsus in ea quae agebantur animadvertente.

Imperator autem Thessalonicae de amisso auro certior factus, Stephanum per literas monet ut sibi suum mittat neque ultrò belli causam

τοῦ, ἄρχοντα ἐκτομίαν Γεώργιον ἔχοντα τὸν Προβατῶν. ὁ δὲ τὸν τόπον καταλαβών, καὶ δυσχωραῖς καὶ φάραξι καὶ δυσβάτοις ἀπερισκέπτως ἐμπεισὼν τόποις, τό τε στράτευμα ὅλον ἀπώλεσε καὶ αὐτὸς δυσχερῶς διεσώθη.

5 Τούτῳ τῷ ἔτει καὶ ἡ ἀποστασία γέγονε Βουλγαρίας τεῦτον τὸν τρόπον. Πέτρος τις Βούλγαρος, Δελεάνος τὴν προσηγορίαν, δοῦλος Βυζαντίου τινὸς ἀνδρὸς ἀποδρὰς ἐκ τῆς πόλεως ἐπλανᾶτο ἐν Βουλγαρίᾳ, καὶ κατήνησεν ἄχρι Μωράβου καὶ Βελεγράδων (φρούρια δὲ ταῦτα τῆς Παννονίας κατὰ τὴν περὶ αὐτῶν Ἰστρου
10 διακειμένα καὶ γειτονοῦντα τῷ κρᾶθι Τουρκίας), καὶ εἶδεν ἐαυτὸν ἐφημίῃς Ῥωμανοῦ τοῦ υἱοῦ τοῦ Σαμουήλ, καὶ τὸ γένος ἀνέσειε D τῶν Βουλγάρων, πρὸ ὀλίγου τὸν τράχηλον ὑποβαλὼν τῇ δουλείᾳ καὶ λαν ὀργινώμενον ἐλευθερίας. διὸ καὶ πιστεύσαντες τοῖς παρ' αὐτοῦ λεγομένοις βασιλεῖα τε αὐτὸν ἀναγορεύουσι Βουλγαρίας, καὶ
15 ἄραντες ἐκεῖθεν διὰ τε Ναῖσσοῦ καὶ τῶν Σκουπίων, τῆς μητροπόλεως Βουλγαρίας, ἔντο ἀνακηρύττοντες καὶ ἀνευφημοῦντες τοῦτον, καὶ πάντα τὸν παρευρεθέντα Ῥωμαίων ἀνηλεῶς καὶ ἀπανθράπῳως ἀναιροῦντες. ὅπερ μαθὼν Βασίλειος ὁ Συναδηνός, στρατηγὸς Δυρραχίου τυγχάνων, ἄρας τὰς ἐγγυρλοὺς δυνάμεις
20 ἔσπευδεν ἀπαντῆσαι τῷ Δελεάνῳ πρὶν ἢ ἐπὶ μέγα ἀρθῆναι τὸ κακὸν καὶ πυρκαϊᾶν ἀναφθῆναι. γενόμενος δὲ κατὰ τὴν λεγομένην Δέβρην, καὶ προσκρούσας κατὰ τι μετὰ τινος τῶν ὑποστρατήγων Μιχαὴλ τοῦ Δερμοκαίτου, διαβάλλεται ἐς βασιλεῖα ὡς μελετῶν P 746

8 μοράβου καὶ βελεγράδων C 20 ἀπαντῆσαι C 22 δέβρην C
23 ἐς βασιλεῖα om C

praebat. hoc cum pro nihilo putaret Stephanus, Georgium Probatam spadonem cum exercitu adversus eum mittit imperator. qui in Servia illapsus inconsiderate in locorum difficultates et invias convalles, toto exercitu amisso aegre evasit.

Hoc ipso anno et Bulgari defecerunt hac occasione. Petrus quidam Bulgarus, cognomento Deleanns, servus cuiusdam Cpolitae, profugus ex urbe Bulgariam pervagando usque ad Morabum et Belegrados pervenit, quae sunt castella Pannoniae trans Istrum sita, Turcicae vicina ditioni; et filium se Romani, nepotem Samuelli iactando gentem Bulgaricam concitavit, quae non ita pridem cervicibus iugo subdidit ac libertatem magnopere appetebat. quo factum ut fidem homini haberent, eumque regem Bulgariae designarent, et per Naissum ac Scapias primariam Bulgariae urbem eum circumducerent, faustis acclamationibus regem celebrantes, et Romanos in quos incidissent crudeliter interficientes. id ubi comperit Basilius Synademus Dyrrachii praefectus, celeriter eius loci copias in Deleannum duxit, occurrendum ratus priusquam vires hoc incendium sumeret. cum autem ad locum cui Debra nomen pervenisset, et dissensio ei quaedam cum uno tribunorum militum Michaele Dermocaita orta esset, apud imperatorem falso crimine affectatae

τυραννίδα. καὶ ὁ μὲν εὐθὺς παραλύεται τῆς ἀρχῆς καὶ ἐν Θεσσα-
 λονίκῃ ἀχθεῖς ἐν φυλακῇ βάλλεται, στρατηγεῖν δ' ἀντ' αὐτοῦ
 προχειρίζεται ὁ Δερμοκαΐτης, ὃς ἀπίρως καὶ φραύλως διοικῶν
 τὴν ἀρχὴν ἐν βραχεῖ χρόνῳ τὰ πάντα ἀνέτρεψε. πλεονεκτούμενοι
 γὰρ οἱ ὑπ' αὐτὸν καὶ ἀδικούμενοι, καὶ τοὺς ἑαυτῶν ἵππους καὶ
 τὰ ἔρματα ἀφαιρούμενοι καὶ ἄλλο πᾶν ὅπερ ἦν αὐτοῖς ἄξιον λόγου,
 κατεξανίστανται τοῦ στρατηγοῦ. ἀλλ' ὁ μὲν, ὡς ἤσθετο ἐπι-
 βουλευόμενος, νυκτὸς διαλαθὼν ἔφυγεν· οἱ δὲ τῷ ἐκ βασιλείας
 δέει βαλλόμενοι ἀποστασίαν τε μελετῶσι καὶ τινα τῶν συνόντων
 B αὐτοῖς στρατιωτῶν, Τειχομηρὸν τοῦνομον, ἐκ' ἀνδρείῃ καὶ συνέσει 10
 μεμαρτυρημένον, βασιλέα προχειρίζονται Βουλγαρίας, καὶ λοι-
 πὸν γεῖνασι δύο στάσις Βουλγάρων, ἣ μὲν τὸν Δελεάνον ἀνευ-
 φημοῦσα, πατέρα δὲ τὸν Τειχομηρὸν. ἀλλ' ὁ Δελεάνος γράμ-
 ματα φιλικὰ πρὸς τὸν Τειχομηρὸν γράψας καὶ ἐπὶ κοινοπραγίαν
 καλέσας ἔπεισεν ἰλθεῖν. ἐπεὶ δὲ ἠνώδη τὰ δύο συστήματα τῶν 15
 Βουλγάρων, συγκυκαλιόμενος ἅπαντας ὁ Δελεάνος παρεκάλει, εἰ
 μὲν πεπληροφόρηται ἀπὸ τοῦ Σαμουήλ ἔλκειν αὐτὸν τὴν σιρᾶν
 καὶ ὑπ' αὐτοῦ αἰροῦνται βασιλεύεσθαι, ἐκπαδῶν ποιήσασθαι τὸν
 Τειχομηρὸν, εἰ δ' ἀπώτροπον αὐτοῖς τοῦτο, αὐτὸν μὲν ἀποσκευά-
 σασθαι, ἄρχεσθαι δὲ ὑπὸ τοῦ Τειχομηροῦ· “*δύο γάρ*” φησιν 20
 C “*ἔριθᾶκους μία λόχη οὐ τρέφει, οὔτε μία χώρα εὐδοσθήσεται*
ὑπὸ δύο κυβερνωμένη ἀρχηγῶν.” ταῦτα δὲ εἰπόντος αὐτοῦ θόρυ-
 βὸς τε ἤρθη πολὺς, καὶ μόνον αὐτὸν βούλονται ἔχειν ἔφασαν αὐ-
 τοκράτορα ἀρχηγόν. καὶ ἕμα τῇ βουλῇ λίθους ἄραντες λιθάλευ-

8 λαθὼν C

19 ἀπὸ τρέπου C

23 βούλεσθαι?

tyrannidis accusatur, privatusque magistratu Thessalonicam ducitur et
 in custodiam datur. Dermocaites (hic enim ei succedere iussus fuit)
 imperite ac male gerens magistratum exiguo tempore omnia vertit. ex-
 pilati enim ab eo iniuste, suisque equis et curribus spoliati aliisque re-
 bus quas caras habebant omnibus, contra eum insurgent. atque is in-
 iurias sentiens sibi parari noctu effugit. ipsi ergo sibi ab irato impe-
 ratore metuentes deficiunt palam, et quendam de militibus prudentiae
 ac fortitudinis notae, Teichomerum nomine, imperatorem Bulgariae con-
 stituunt. duae iam erant Bulgarorum factiones, altera Deleanum, Tei-
 chomerum altera regem salutans. ibi Deleanus Teichomerum per literas
 ad societatem iavitatum ad se pertrahit; cumque in unum coisissent co-
 piae, in concionem universalis advocatis postulat ut siquidam a se Sa-
 muelo prognatum certo crederent ac se regem habere velient, Teicho-
 merum amoveant: sin id non videretur, se abdicare et regnum Teicho-
 mero permittere. ut enim duos erithacos unum arbustum non alit, sic
 unum regnum feliciter a duobus principibus administrari non posse.
 haec eo fato grandis exoritur tumultus; reciferatique se soli Deleano
 regnum deferre, illico lapidibus miserum illum et regno quasi per in-

στοῦσι τὸν ἄθλιον Τειχομηρόν. καὶ ὁ μὲν ὡς ἐν ὄνειρῳ δόξας
 ἄρξαι σὺν τῇ ἀρχῇ καταστρέφει καὶ τὴν ζωὴν, πῦσι δὲ ἡ ἔξουσία
 μετίσταται εἰς τὸν Δελεάνον. οὗτος δὲ τὰς δυνάμεις ἄρας ἀπά-
 στας ἀπῆει πρὸς Θεσσαλονίκην κατὰ τοῦ βασιλέως. ὕπερ μαθῶν
 5 ἐκεῖνος ἀσυντάκτως ᾤχετο εἰς τὸ Βυζάντιον, καταλιπὼν πῦσαν τὴν
 ἀποσκευὴν καὶ τὴν σκητὴν καὶ ὅσον χρυσοῖον ἦν καὶ ἄργυρος καὶ
 ὑφάσματα, ἕπερ Μανουὴλ ὁ Ἰβάντης, ὠκειωμένος ὢν τῷ βασιλεῖ,
 προσταχθεὶς ἀφελῆσθαι καὶ ἐπακολουθεῖν, ἀναλαβόμενος προσε- D
 χώρησε τῷ Δελεάνῳ μετὰ καὶ τινος Κοιτωνίτου, ἐνὸς τῶν θαλα-
 10 μηπόλων εὐνοούχων.

Γέγονε δὲ καὶ αὐχμὸς κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον, ὡς σχεδὸν
 ἀποξηρανθῆναι τὰς ἀφθόνοους πηγὰς καὶ τοὺς ἀενάους ποταμούς.
 ἐγένετο δὲ καὶ ἐμπρησμός ἐν τῇ Ἐξαρτήσει, κατὰ τὴν ε' τοῦ Αὐ-
 γούστου μηνός, καὶ ἐνεπρήσθησαν αἱ ἐκεῖσε ἰστάμεναι πῦσαι
 15 τριῆρεις μετὰ τῆς ἑαυτῶν παρασκευῆς.

Ὁ δὲ Δελεάνος ἀποσκευασάμενος, ὡς ἔκομεν, τὸν Τειχο-
 μηρον καὶ πάντων τῶν πραγμάτων κύριος καυστὰς γενναίως ἐξη-
 γεῖτο τῶν ἔργων. καὶ πρότερον μὲν ἀποστείλας πλῆθος στρατηγῶν
 ἔχον τὸν λεγόμενον Κανκάνον εἴλε τὸ Δυρράχιον. ἀπέστειλε δὲ
 20 καὶ στρατιῶν ἑτέραν ἐν Ἑλλάδι, στρατηγουμένην ὑπ' Ἀνθίμου·
 ἢ τινὲς ὑπαντιάσας Ὀλλυκασσεὺς καὶ συμμύξας ἐν Θήβαις τρέπε-
 ται, καὶ ἀναιρεῖται πλῆθος τῶν Θηβαίων πολὺ. τότε δὲ καὶ τὸ P 747
 θέμα τῶν Νικοπολιτῶν, πλὴν Ναυπάκτου, προσεργρή Βουλγά-
 ροις δι' αἰτίαν τὴν ἐρηθῆσεσθαι μέλλουσαν. Βυζάντιος γάρ τις
 25 ἄνθρωπος Ἰωάννης τοῦνομα, Κουτζομύτης τὴν ἐπωνυμίαν, πρῶ-

19 καννάρον C

21 ἀλακασσεὺς C

somniano potitum Teichomerum obrunt. Deleanus solus omnem nactus
 potestatem suas copias ad Thessalonicam contra imperatorem ducit. sed
 hic incomposito agmine Byzantium abiit, omnibus impedimentis, ac
 quidquid erat auri argenti ac vestium, relictis. atque ea Manuelus
 Ibatza imperatoris domesticus secum auferre et sequi iussus, acceptis
 iis, cum Coetonita quodam eunucho cubiculario ad Deleanum transit.

Tanta etiam siccitas eo tempore fuit ut iuges fontes ac perennes
 fluvii ferme exaruerint. fuit etiam incendium in Exartesi 6 die Augusti,
 omnesque ibi stantes triremes cum suis armamentis conflagrarunt.

Ceterum Deleanus gnauiter rem gessit, missoque exercitu duce
 Caucano Dyrrachium cepit, aliasque in Graeciam copias misit ductore
 Anthimo, cui apud Thebas obviam factus Allacasseus multis Thebanis
 occisis pellitur. tunc etiam provincia Nicopolitana, sola excepta Nau-
 pacto, ad Bulgaros descivit. etenim Byzantinus quidam Ioannes Cutzo-

Georg. Cedrenus tom. II.

34

πτωρ τῶν ἐκεῖσε δημοσίων φόρων πεμφθεῖς καὶ βυρέως προσετη-
νευμένος τοῖς ἐγχωρίοις ἐαυτῷ τε ὄλεθρον προέξλησε καὶ ἀποστά-
σεως αἴτιος γέγονε τοῖς Νικοπολίταις· μὴ φέροντες γὰρ τὴν αὐτοῦ
πλεονεξίαν ἀποστατοῦσι, καὶ αὐτὸν μὲν εἰς μέρη καὶ μέλη κατέτε-
μον, αὐτοὶ δὲ τὸν βασιλέα δυσφημήσαντες Ῥωμαίων τοῖς Βουλ- 5
B γάροις προσέθεντο. οὗ τοσοῦτον δὲ διὰ τὸ πρὸς τὸν Δελεάνον
φιλιτρον ἀφηνίασαν καὶ τὸν Ῥωμαϊκὸν ζυγὸν ἀπέρριψαν ὅσον διὰ
τὴν τοῦ ὀρφανοτρόφου ἀπληστίαν καὶ πρὸς τὰς εἰσπράξεις ὑπερ-
βολήν. Βασιλείου γὰρ τοῦ βασιλέως, ὁπνηκὰ Βουλγάρους ἐχει-
ρώσατο, μὴ νεοχμῶσαι θελήσαντος ὅλως μηδὲ τὰ πράγματα με- 10
τακινήσαι, ἀλλ' ἐπὶ τῆς αὐτῆς μένειν καταστάσεως καὶ οὕτω διεξ-
άγεσθαι καθὼς ποῦ ὁ Σαμουὴλ διωρίσατο, καὶ δίδόναι τὸν ζεῶ-
γος βοῶν ἔχοντα Βούλγαρον εἰς τὸ κοινὸν σίτου μόδιον ἓνα καὶ
κίχχρου τοσοῦτον καὶ οἴνου στάμνον ἓνα, ὁ ὀρφανοτρόφος ἀντι-
τῶν εἰδῶν νομίσματα δίδοσθαι διωρίσατο. ὕπερ μὴ εὐφόρος οἱ 15
ἐγγύριοι φέροντες, εὐρόντες δὲ καὶ καιρὸν εὐκαιρὸν τὴν τοῦ Δε-
λεάνου ἐπιφάνειαν, τὴν Ῥωμαϊκὴν ἀπεσεύσαντο ἡγεμονίαν καὶ πρὸς
C τὸ ἀρχαῖον ἐπανέδραμον ἔθρος.

Ἐγένετο δὲ κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν μελέτη τυραννίδος κατὰ
τοῦ βασιλέως, ἔξαρχον ἔχουσα Μιχαὴλ τὸν λεγόμενον Κηρουλά- 20
ριον καὶ Ἰωάννην τὸν Μακρεμβολίτην καὶ ἄλλους οὐκ ὀλίγους τῶν
πολιτῶν, οἳ καὶ δημευθέντες ἔξωρίσθησαν. καὶ ἑτέρα δὲ τις ἐπι-
σύστασις γέγονε κατὰ Κωνσταντίνου τοῦ μεγάλου δομεστικου ἐν

4 μέλη καὶ μέρη C
Μεσανάκτοις om C

8 ὑπάρξεις C

13 ἔν C

23 ἔν

mytes, missus eo ad exigendum publicum tributum, cum iniquius tracta-
ret incolas, sibi ipsi exitium paravit et ipsis deficiendi occasionem prae-
buit. est enim ab ipsis ob intolerabilem avaritiam in frusta concisus;
et Romanorum imperatorem detestantes, eius iugo excusso, Bulgari se
coniunxerunt, non tam studio Deleani impuls, quam odio orphanotrophi
ob insaturabilem eius in exactionibus avaritiam. nam Basilius quidem
imperator, quo tempore subegit Bulgaros, nihil prorsus immutaverat,
sed omnia pristina condicione manere permiserat, neque a Samuedi ex-
actione aliam instituit. ea autem fuerat ut quicumque Bulgarus iugum
bonum possidebat, is in publicum conferret unum frumenti, unum milii
modium et vini urnam. orphanotrophus ea in pecuniam mutarat. quod
molestē ferentes Nicopolitae, oblata occasione Deleani motu, Romano
imperio relecto ad suos gentiles redierunt.

Hoc tempore adversus imperatorem conspiratum est, principibus
facinoris Michaelo Cerulario et Ioanne Macrempolita aliisque civium
haud paucis. hi relegati, bona eorum publicata. sed et contra Con-
stantinum magnum domesticum res novae Mesanactis tentatae. indicio

Μεσανάκτοις· ἧς μηνυθείσης αὐτῷ Μιχαὴλ μὲν ὁ Γαβραῆς καὶ Θεοδόσιος ὁ Μεσανάκτης καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῶν ταγματικῶν ἀρχόντων ἐκπήροῦνται τοὺς ὀφθαλμούς, Γρηγόριον δὲ πατρίκιον τὸν Ταρωνίτην ἔξαρχον, ὡς ἐλέγετο, καὶ πρωτουργὸν τῆς συστάσεως 5 ὄντα ὠμῆ βύρση βόδς διὰ παντὸς τοῦ σώματος καλύψας ὁ Κων- D
 σταντῖνος, καὶ μόνης τῆς ἀναπνοῆς ἔξοδον ἀφείς καὶ τῆς ὄψεως, πρὸς τὸν ὀρφανοτρόφον ἀπέστειλε.

Σεπτεμβρίῳ δὲ μηνί, Ἰνδικτιῶνος θ' τοῦ ρσμθ' ἔτους, Ἀλουσιῶνος πατρίκιος καὶ στρατηγός Θεοδοσιουπόλεως, ὁ τοῦ 10 Ἀαρῶν δεύτερος υἱός, ἄφνω τῆς πόλεως ἀποδράς τῷ Δελεάνῳ προσέρχεται ἐξ αἰτίας τοιαύτης. ἐν Θεοδοσιουπόλει καὶ γὰρ στρατηγῶν οὗτος καὶ ὡς ἄδικος κατηγορηθεὶς, πρὶν ἢ ἐξετάσει δοθῆ-
 ναι τὰ κατ' αὐτοῦ λεγόμενα, ἀπητήθη παρὰ τοῦ Ἰωάννου χρυσίου λίτρας ἑ, προσαφηρέθη δὲ καὶ γυναικεῖον χωρίον, ὅπερ εἶχεν 15 ἐν τῷ Χαρσιανῷ κάλλιστον. δεηθεὶς δὲ περὶ τούτου τοῦ βασιλέως πολλὰ καὶ μὴ τυχῶν ἐπιστροφῆς, πάντοθεν ἀπογνοῦς, στολὴν λαβὼν Ἀρμενίων καὶ ὡς τάχα θεράπων τοῦ Θεοδοροκάνου Βασιλείου ἐς τὸν βασιλεῦα ἐς Θεσσαλονίκην ἀπιών, λαθρῶν ὑπνωτας ἔφυγε καὶ ἐν Ὀστροβῶ διασώζεται, ἐκείσε παυσσὸν τοῦ Δελεάνου P 748
 20 ἑστρατοπεδευμένου τυγχάνοντος. τοῦτον περιχαρῶς δεξιόμενος ὁ Δελεάνος (ἐδεδόκει γὰρ μὴ πως προστεθῶσιν αὐτῷ μῦλλον οἱ Βούλγαροι ὡς εἰς βασιλικὸν αἷμα τὴν ἀναφθρὰν ἔχοντι) καὶ κοινωνὸν ὡς ἐδόκει τῆς βασιλείας παρειληφώς, στρατιὰν αὐτῷ δίδωσι χιλιάδας τεσσαράκοντα, ἀπελθεῖν κελεύσας καὶ ἐκπολιορκῆσαι

17 βασιλέως C
 πορθῆσαι C

18 πάντας C

19 παυσσὸν C

24 ἐκ-

rei delato, Michaelis Gabras, Theodosius Mesanictes multique alii centuriones excaecati, Georgius autem patricius Taronita, qui auctor facinoris forebatur, cruda pelle totum corpus obductus, ut soli spiritui exitus et oculi aperti essent, ad orphanotrophum est missus.

Anno mundi 6549, indictione nona, mense Septembri, Alusiannus patricius et Theodosiopolis praefectus, secundus Aaronis filius, subito ex urbe profugus ad Deleanum se contulit. cum enim iniustitiae accusatus esset, priusquam de causa cognosceretur, Ioannes ab eo exegerat auri libras 50, ademeratque ei mulierculam elegantissimam, quam in Charsiano habebat. cumque multis apud imperatorem precibus non obtinisset ut sui haberetur ratio, desperatis suis rebus Armenio habitu sumpto, simulansque se Basilii Theodorocani famulum esse atque Thessalonicam ad imperatorem ire, clam omnibus aufugit, Ostrobumque peruenit, ubi tum cum omni exercitu castra Deleanus habebat. magna hunc cum laetitia accepit Deleanus, metuens ne ad ipsum potius inclinarent Bulgari ut regio sanguine natum: consortem, ut prae se ferebat, imperii adscivit, ac cum exercitu quadraginta milium ad oppugnandam Thes-

Θεσσαλονίκη· ἤρχε δὲ τότε τῆς πόλεως Θεσσαλονίκης ὁ τοῦ βασιλέως ἀνεψιὸς Κωνσταντῖνος πατρίκιος. ὃς ἀπελθὼν καὶ τάφρον περιβαλόμενος ἐπιμελῶς εἶχετο τῆς πολιορκίας. ἐπὶ ἕξ δὲ ἡμέρας
B ἀποπειρασάμενος τῆς πόλεως ἐλεπόλεσι καὶ μηχαναῖς καὶ πάντοθεν ἀποκρουσθεὶς καὶ τοῖς πᾶσιν ἀπειρηκῶς διὰ προσεδρείας ἐδόκει 5 ἀνύσαι τὸ σπουδαζόμενον. μιᾷ δὲ τῶν ἡμερῶν τῷ τάφῳ τοῦ μεγάλου μάρτυρος Δημητρίου προσελθόντες οἱ ἐπιχώριοι, καὶ πάντοθεν ἐπιτελέσαντες δέησιν καὶ τῷ μύρῳ τῷ ἐκ τοῦ θείου τάφου βλύζοντι χρησάμενοι, ὡς ἐκ μιᾶς ὀρυγῆς ἀναπετάσαντες τὰς πόλεις ἐξέρχονται κατὰ τῶν Βουλγάρων. συνῆν δὲ τοῖς Θεσσαλονικεῦσι 10 τὸ τάγμα τῶν μεγαθύμων. ἐξελθόντες δὲ καὶ τῷ ἀπροσδοκῆτῳ καταπληξάμενοι τρέπουσι τοὺς Βουλγάρους μὴδ' ὄλωσ πρὸς ἄμυναν ἢ ἄλλῃν στήναι βουληθέντας, τοῦ μάρτυρος προηγησαμένου τῆς Ῥωμαϊκῆς στρατιᾶς καὶ τὴν πορείαν προομαλλίζοντος, καθὼς
C ἐνωμότως διεβεβαίουν οἱ αἰχμαλωτισθέντες Βούλγαροι, λέγοντες 15 νεανίαν ἔφιππον ὄραν προηγούμενον τῆς Ῥωμαϊκῆς φάλαγγος, ἕξ ὃν πῦρ ἐξαλλόμενον ἐπυρπόλει τοὺς ἐναντίους. ἔπισσον οὖν πλείων τῶν ἑκατῶν, δοριάλωτοι δὲ ἐλήφθησαν οὐκ ἐλάττους τούτων. οἱ δὲ λοιποὶ αἰσχίστως σὸν τῷ Ἄλουσιάνῳ εἰς τὸν Δελεάον διασώζονται. 20

Τούτῳ τῷ ἔτει, ἐπινεμήσει θ', Ἰουνίου ε', περὶ ὧραν τῆς ἡμέρας κβ' γέγονε σεισμός.

Μετὰ δὲ τὴν τροπὴν ἐνωθέντες ὁ τε Δελεάνος καὶ ὁ Ἄλουσιάνος ὑπενοοῦντο ἀλλήλους, ὁ μὲν διὰ τὴν ἤτταν αἰσχυνόμενος,

8 δεήσεις C 9 χριστάμενοι? 13 προηγουμένου C 21 κα' C
 22 ιβ' C

salonicam misit, cui tunc praecerat Constantinus patricius, patruelis imperatoris. eo profectus Alusianus urbem vallo cingit, ac machinis admotis summa industria oppugnat. sed cum per sex dies frustra oppugnasset, undique repulsus, spe expugnandae abiecta, obsidione eam capere statuit. oppidani quadam die ad sepulchrum martyris Demetrii accesserunt, supplicationeque per totam noctem tracta, usique unguento quod ex eo sepulchro scaturit, uno impetu apertis portis in Bulgaros se emiserunt, habentes secum legionem Magnanimorum; hostemque improvisa impressione perterritum in fugam coniecerunt, nomine subsistere aut se defendere auso. ductor Romanae aciei fuit martyr, iterque complanavit; quod Bulgari captivi iuramento confirmarunt, dicentes vidisse se iuvenem equitem, qui Romanae phalangi praesiret, ex quo ignis exsiliens adversos cremaret hostes. cecidere amplius 15 milibus Bulgarorum, captique haud pauciores; reliqui turpissima fuga cum Alusiano ad Deleanum evaserunt.

Hoc ipso anno, die Iunii 10, hora diei 12, terrae motus fuit.

Accepta autem clade coniuncti Deleanus et Alusianus, alter de altero

ὁ δὲ προδοσίαν ὑποπτεύων, καὶ ἐπεβούλευον ἀλλήλοις καιροφυλακῶντες. σκευασάμενος οὖν ὁ Ἀλουσιάνος μετὰ τινων οἰκείων αὐτοῦ καὶ ἄριστον ποιήσας καὶ εἰς εὐωχίαν καλέσας τὸν Δελεάον, κραιπαλοῦντα καὶ μεθύοντα κατασχὼν ἀπετύφλωσεν, ὡς μηδ' αἰσθησθῆναι ὅλως τοῖς Βουλγάροις δοθῆναι τοῦ γεγονότος· καὶ φωνῶν ἔρχεται ἐν Μοσυνοπόλει πρὸς τὸν βασιλέα. καὶ τοῦτον μὲν ὁ βασιλεὺς εἰς τὸ Βυζάντιον πρὸς τὸν ὀρφανοτρόφον ἐκπέμπει, ἐς τὸ τῶν μαγίστρων ἕψος ἀναβιβάσας, αὐτὸς δὲ ἄρας ἐκ Μοσυνοπόλεως ἄπεισιν ἐν Θεσσαλονίκῃ. ἐκεῖθεν δὲ διαβὰς εἰσεῖσιν ἐν Βουλγαρίᾳ, καὶ τὸν Δελεάον κατασχὼν ἐπεμψεν ἐν Θεσσαλονίκῃ, αὐτὸς δὲ πρὸς τὰ ἐνδότερα γενόμενος — ἔτι γὰρ Μανουὴλ ὁ Ἰβράτιζης δέμυ ξύλινον κατασκευάσας κατὰ τὸν Πρίλαπον ᾧετο ἀπείρξει προσωτέρω χωρεῖν τὴν βασιλικὴν στρατιάν καὶ τὰ ἔνδον κατέχειν· ἀλλ' ὁ βασιλεὺς ἐκεῖσε γενόμενος λόγου θᾶπτον τό τε ξύλινον 20 τείχος διέρρηξε καὶ τὸ σύστημα τῶν Βουλγάρων ἐσκέδασε καὶ τὸν Ἰβράτιζην κατέσχε. καὶ καταστησάμενος πάντα τὰ ἐν Βουλγαρίᾳ, καὶ στρατηγὸς ἐν τοῖς θέμασι τάξας, εἰσεῖσιν ἐν τῇ βασιλίδι, ἐπαγόμενος μεθ' ἑαυτοῦ τὸν τε Δελεάον καὶ τὸν Ἰβράτιζην. τῇ δὲ κατεχούσῃ τοῦτον νόσῳ ἐντρυχωθεῖς, καὶ πάντοθεν τῆς οἰκείας 20 ἀπογνοὺς σωτηρίας, ἀποκίρεται μοναχὸς παρὰ τοῦ μοναχοῦ Κοσμᾶ τοῦ Τζιτζουλούκη, ὃς διὰ παντὸς συνῆν αὐτῷ καὶ ἐνούθει τὰ δέοντα. Δεκεμβρίου δὲ δεκάτῃ τοῦ εφν' ἔτους, Ἰνδικτιῶνος ε', θνήσκει ἐν μετανοίᾳ καὶ ἔξομολογήσει, τὴν εἰς τὸν

4 μηδὲ συναίσθησιν C 19 ἰδίας C 21 κόσμου P τζιτζι-
λονκίου C

sinistra suspicari coeperant, hic ob rem male gestam pudore affectus, ille prodicionem opinans interveniisse. itaque insidias invicem struebant et occasiones quaerebant. tandem Alusianus re cum familiaribus quibusdam suis communicata Deleanum ad convivium invitat, ibique crapula et ebrietate capto oculos eruit, nemine prorsus Bulgarorum id sentiente. ipse Mosynopolin ad imperatorem profugit. hunc imperator ad magistri dignitatem evectum Cpolin ad orphanotrophum amandat. ipse per Thessalonicam in Bulgariam venit, comprehensumque Deleanum Thessalonicam mittit. inde ad interiora pergens septimum ligneum, quod Manuelus Ibatza apud Prilapum fecerat, ut copias imperatoris progressu arceret et ipse interiora obtineret, celerrime perrupit, ac Bulgarorum dissipata coitione Ibatzam cepit. rebus deinde Bulgariae constitutis, ac provinciae dato praeside, urbem ingressus est, secum ducens Deleanum et Ibatzam. post morbo suo prorsus confectus, salute corporis omnino desperata, raditur et fit monachus opera Cosmae Tzintzulacae monachi, qui semper cum eo fuit et quantum opus erat praecceptis instruxit. Decembris 10 die, indictione 10, anno mundi 6550, vita excessit, poenitentia acta et peccata sua pie confessus, ac lacrimis suum

Β βασιλέα Ῥωμανὸν ἄμαρτάδα ἀποκλαιόμενος, βασιλεύσας ἐπὶ ἔτη
 ζ' καὶ μῆνας ἧ', ἀνὴρ τᾶλλα μὲν ἐπεικὴς καὶ χρηστός καὶ εὐλα-
 βῶς δόξας βιοῦν, πλὴν τοῦ εἰς τὸν βασιλέα Ῥωμανὸν ἄμαρτήμα-
 τος. ἀλλὰ καὶ τοῦτο οἱ πολλοὶ τῷ ὀρφανοτρόφῳ πρόσάπτουσι.

Τοιοῦτῳ δὲ τέλει χρησαμένου τοῦ Μιχαὴλ τὸ πᾶν κράτος 5
 περιέστη ὡς εἰς κληρονόμον τὴν βασιλίδα Ζωὴν. τοιγαροῦν καὶ
 κενικώτερον ἤπειτο τῶν πραγμάτων, συνεργὸς ἔχουσα καὶ συλ-
 λήπτορας τοὺς τοῦ πατρὸς εὐνοῦχους, οὓς ἄνωθι ὁ λόγος πολ-
 λάκις ἀπηριθμήσατο. πλὴν οὐ παρέμεινεν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ φρο-
 νήματος, ἀλλ' ἀποβλέψασα πρὸς τὸν ὄγκον τῆς βασιλείας, καὶ 10
 C διαγνοῦσα ὡς αὐκ ἂν ποτε καθ' ἑαυτὴν αὐτῇ δυνηθεῖη ὀρθῶς
 τὰ κοινὰ διεξάγειν, καὶ ἀλυσιτελὲς νομίσασα τὸ ἀβασίλευτον καὶ
 ἄναρχον τὴν τηλικαύτην εἶναι ἀρχὴν, καὶ δεόν εἶναι κρίνασα
 προχειρίσασθαι βασιλέα τὸν δυνάμενον ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν
 πραγμάτων ἐν ταῖς συμβαινούσαις περιστάσει, καὶ ἐπὶ τρεῖς 15
 ὄλας ἡμέρας περὶ τούτου διασκοπήσασα, τὸν τοῦ βασιλέως ἀντι-
 ψιδόν καὶ ὁμώνυμον, τὸν υἱὸν τοῦ Στεφάνου τοῦ ἐν Σικελίᾳ τὰ
 πράγματα διαφθείραντος, Καίσαρα ὄντα καὶ δραστήριον δοκοῦντα
 καὶ περὶ τὰ πράγματα δεξιόν, ὄρκους πρότερον φρικωδεστάτους
 καταλαβοῦσα ὡς κυρίαν αὐτὴν ἔξει διὰ βίου καὶ δέσποιναν καὶ 20
 μητέρα, πρᾶττουσαν ὕττα δὴ καὶ κελεύει ποιῆν, εἰσποιητὸν προσ-
 λαμβάνει υἱὸν καὶ βασιλέα Ῥωμαίων ἀναγορεύει, τῷ βασιλικῷ

7 καὶ συλλήπτορας om C
 σεων C
 22 Ῥωμαίων C

12 διάξειν C
 20 κατασφάλλασα C

15 τῶν περιστά-
 21 προσλαμβάνεται C

in Romanum imperatorem scelus prosecutus. imperavit annos 7, men-
 ses 8, vir cetera bonus ac probae vitae, absque illud flagitium fuisset;
 quod tamen ipsum multi orphanotropho imputant.

Proinde Michaeli obitu summa rerum rediit ad Zoen quasi iure
 hereditario. quapropter ea initio acrius aliquando rebus se gubernan-
 dis dedit, adiutoribus usa paternis eunuchis, quos supra aliquoties
 commemoravimus. neque tamen id institutum tenuit: sed molem imperii
 considerans et intelligens se tantis rebus recte tractandis imparē,
 tum damnosum fore sentiens si absque imperatore tantum relinqueret
 imperium, simul videns alicui imperium esse committendum, qui dubiis
 ac periculosis rebus tutari rem publicam posset: integro triduo in eam
 deliberationem insumpto tandem in filium adoptat et Romanorum impe-
 ratorem designat Michaelum imperatoris iam defuncti sororis filium, et
 Stephani eius qui in Sicilia rem perdidit, iam tum Caesarem, et opi-
 nione hominum industrium atque dexteritate aliqua praeditum, neque
 tamen antequam is se diris ipsum devovisset, nisi eam ad mortem us-
 que pro domina et matre agnosceret, et pro sua voluntate quae fieri
 vellet aut iuberet ac gineret. hoc pacto illa adoptivum filium diade-

ταινιώσασα διωδήματι, πρότερον ἐκποδὼν ποιησαμένη τὸν ὄρφα-
 νοτρόφον καὶ ἐς τὸ μοναστήριον τῶν Μονοβατιῶν ἔξορίσασα, πα-
 ραπλησίως καὶ Κωνσταντῖνον τὸν δομέστικον τῶν σχολῶν τῆς ἀρ-
 χῆς παραλύσασα καὶ ἐν τοῖς τοῦ Ὀψικίου κτήμασιν αὐτοῦ τῆς
 5 ἀψίδος τοῦτον περιορίσασα, ὡσαύτως καὶ Γεώργιον τὸν πρωτο-
 βεστιάριον ἐν τοῖς κατὰ Παφλαγονίαν αὐτοῦ κτήμασι στείλασα.
 κατ' αὐτὴν δὲ τὴν ὥραν καθ' ἣν ἀνεδεῖτο τῷ διαδήματι ὁ Μι-
 χαήλ, σκοτώσει καὶ ἰλιγγῶ ληφθεὶς ἐγγὺς ἦλθε τοῦ πεσεῖν. μόλις
 δ' οὖν ἀνεκαλέσαντο τοῦτον μύροις καὶ ἀρώμασι καὶ λοιποῖς ἄλ-
 10 λοις ἐδώκεσιν εἶδεσιν. ἐκλονεῖτο δὲ καὶ ἡ γῆ παρ' ὅλους τοὺς
 τέσσαρας μῆνας τῆς βασιλείας αὐτοῦ. τέως δὲ στεφθεὶς παρὰ τοῦ P 750
 πατριάρχου καὶ βασιλεὺς καταστάς τιμαῖς καὶ ἀξιώμασι τὴν σύγ-
 κλητον καὶ δωρεῶν διανομαῖς τὸ κοινὸν ἀνελάμβανεν. ἐντεύξει δὲ
 τῇ πρὸς τὴν δεσποιναν καὶ Κωνσταντῖνον τὸν δομέστικον μετακα-
 15 λεσάμενος τῆς ὑπερορίας καὶ νοβελίσσιμον τιμήσας εἶχε μεθ' ἑαυ-
 τοῦ. δόξας δὲ ἐν βεβαίῳ ἐστάναι αἰφνίδιον ἔπεσε. γράμμασι
 γὰρ τοῦ ὄρφανοτρόφου καὶ συμβουλίας τοῦ δομεστίκου διαφθα-
 ρεῖς, λεγόντων μὴ πολλὰκίς πιστεύειν τῇ δεσποίνῃ ἀλλὰ φυλάτ-
 τεσθαι ταύτην, ἵνα μὴ παραπλήσια πάθῃ τῷ τε θείῳ αὐτοῦ καὶ
 20 βασιλεῖ Μιχαήλ καὶ τῷ πρὸ αὐτοῦ Ῥωμανῷ, γοητέλαις, ὡς ἔφα-
 σκον, κατεργασθέντι, καὶ συμβουλευόντων, εἰ οἷόν τε, ἐκποδὼν B
 θέσθαι αὐτὴν καὶ σπεῦσαι μὴ προληφθῆναι, καὶ συνεχεῖς τὰς

3 τὸν om C

9 αὐτὸν ἀνεκαλέσαντο C

16 αἰφνίδιον —

17 ὄρφ. καὶ om C

18 λέγοντος C

19 παραπλησίως P

21 κατεργασθέντα C

συμβουλευόντος C

mate imperatorio redimivit, prius tamen summo orphanotropho et in
 monasterium Monobatarum relegato. Constantinum quoque domesticum
 scholarum magistratu privavit, et in abside, quae eius erat in Opsicio
 possessio, eum se continere iussit; eodemque modo Georgium quoque
 protovestiarium in sua bona, quae in Paphlagonia is possidebat, in-
 clusit. qua hora Michaelus diademate est ornatus, oborta vertigine et
 tenebris parum abfuit quin concideret, vixque est refectus unguentis
 aromatibus aliisque rebus odoratis. sed et toto tempore quo is impe-
 rium tenuit (fuit hoc mensium 4) terrae motus durarunt. enimvero
 coronatus a patriarcha, et imperator designatus, honorum collatione
 senatum ac largitionibus populum demeruit. et apud dominam depre-
 cando obtinuit ut Constantinum sibi domesticum liceret ab exsilio revo-
 care; quem et nobilissimi honore decoravit ac secum habuit. cum au-
 tem videretur in tuto stare, subito corrui. nam literis orphanotrophī
 et consiliis domestici corruptum, hortantium ne Augustae nimium fide-
 ret, sed caveret ne avunculi Michaeli imperatoris et Romani modo tra-
 ctaretur, quos illa veneficiis sustulisset, suadentiumque ut eam quacun-
 que ratione e medio tolleret, daretque operam ne anteverteret ipsa,

προσβολὰς περὶ τοῦ αὐτοῦ ποιούμενοι πράγματος ἀναπεισάσαι ἴσχυ-
σαν ἐπιβουλήν κατ' αὐτῆς μελετῆσαι. ἔδοξεν οὖν ἀποπειραθῆ-
ναι τῶν πολιτῶν πρότερον, οἷαν ἔχουσι περὶ αὐτοῦ γνώμην, καὶ
εἰ μὲν χρηστὴν διάθεσιν φανῶσι φυλάττοντες εἰς αὐτὸν καὶ φίλων
δρθήν, τότε δὴ καὶ ἐγχερῆσαι τῇ μελέτῃ, εἰ δὲ τοῦναντίον, ἦσου- 5
χίαν ἄγειν. τῇ κυριακῇ οὖν τῇ μετὰ τὸ ἄγιον πάσχα προέλευσεν
δημοσίαν κηρύξας ἐν τῷ τῶν ἁγίων ἀποστόλων ναῷ, καὶ δι' αὐ-
τῆς ἀποπειραθῆναι κρίνας τῆς γνώμης τῶν πολιτῶν, ἀπῆλθεν
ἐστεφανωμένος μετὰ τῆς συγκλήτου, πάσης τῆς πόλεως ἀθροί-
C σθείσης εἰς τὴν θάλαν, σκευὴ χρύσεια καὶ ἀργύρεα τῶν τὴν λεω- 10
φόρον κατοικούντων ἀποκρεμαννόντων καὶ πέπλους καὶ ἄλλα ὑφά-
σματα χρυσοῦφῃ, κὰν ταῖς εὐφημίαις προτεθυμημένων καὶ αὐτάς,
εἰ οὐκ ὄν τε, ἐκενώσαι τὰς ψυχάς. οἷς δελεασθεῖς ὁ δειλαιὸς τῷ
ἐξ ἐνόλας ὑπολαβεῖν ταῦτα γίνεσθαι, ὑποστρέψας ἐν τῷ μεγάλῳ
παλατίῳ τῷ μὲν πατριάρχῃ μηνύει ἀπελθεῖν εἰς τὴν ἐν τῷ Στενωῖ 15
μονὴν αὐτοῦ καὶ προσδέχεσθαι αὐτὸν τῇ ἐπαύριον, δὸς αὐτῷ καὶ
χρυσίου λίτρας τέσσαρας διὰ τὴν μέλλουσαν εἰς αὐτὸν γενέσθαι
τάχα ὑποδοχὴν· νυκτὸς δὲ τὴν βασιλίδαν κατασπᾶ τοῦ θρόνου καὶ
D περιορῆζει εἰς Πιργικιον, ἀποκίρραι τοῖς ἄγουσι κελεύσας αὐτὴν
καὶ διακομίσαι τούτῳ τὰς τρίχας αὐτῆς. καὶ οἱ μὲν πεμφθέντες 20
ἐποίησαν ὡς ἐκελεύσθησαν, ἔωθεν δ' οὗτος ἀναφορὰν γράψας
καὶ τῷ τῆς πόλεως ἐπάρχῳ δὸς ἀναγνῶναι ἐν τῷ τοῦ μεγάλου
Κωνσταντίνου φόρῳ τοῖς πολιταῖς ἐκέλευσεν· ἐδήλου δὲ ἡ ἀνα-

7 δὴ libri

continuis eorum de eadem hac re exhortationibus eo tandem adactus
est ut insidias matri Zoae pararet. statuit primo civium animos ten-
tare, ut si eos sibi favere intelligeret ac constanter in se esse propen-
sos, rem aggrederetur, si secus eveniret, omitteret consilium. ergo
ad diem qui a paschate proximus est dominicus, populo publicum pro-
cessum in apostolorum aedem imperat, hoc modo civium in se animos
exploraturus. venit ergo coronatus cum senatu omnibus urbanis ad id
spectaculum accurrentibus, et iis qui ad viam regiam habitabant, au-
ream et argenteam supellectilem ex aedibus demittentibus ac peplos et
auro intextas vestes, inque faustis acclamationibus certatim ipsum etiam
animorum suorum sensum effundere cupientibus. iis miser iste inescu-
tus, atque omnia a summa proficisci benevolentia putans, ut primum
in magnum est reversus palatium, patriarcham in monasterium ipsius,
quod erat in Steno, abire iubet, seque ibi in crastinum expectare,
donatum anri libris 4, quod nimirum ei brevi esset successorem con-
stituturus. noctu Augustam solio deturbat et in Principum relegat, iis
qui abducebant mandato ut eam raderent atque ipsi crines afferrent.
die facta relationem perscripsit, eamque urbis praefecto publice populo
recitandam in Constantini Magni foro mandavit. scripta fuit in hanc

φορὰ ὅτιπερ κακόνους ἢ Ζωὴ περὶ τὴν βασιλείαν μου φανεῖσα
 ἐξώρισται παρ' ἐμοῦ, συμφρονῶν δὲ ταύτῃ καὶ ὁ Ἀλέξιος ἐξε-
 βλήθη τῆς ἐκκλησίας. ὑμεῖς δὲ ὁ ἐμὸς λαός, εἰ τὴν ἐμὴν εὐ-
 νοίαν διατηροῖτε πρὸς ἐμέ, μεγάλων τιμῶν καὶ ἀγαθῶν τεύξεσθε
 5 καὶ ζωὴν ἄλμπον καὶ καθαρὰν ζήσεσθε. ἀναγνόντος οὖν τοῦ
 ἐπάρχου τὴν ἀναφορὰν εἰς ἐπήκοον τοῦ λαοῦ, φωνή τις ἐξηκού-
 σθη, μηδεὸς εὐρεθέντος τοῦ κεκραγόντος, ὡς ἡμεῖς σταυροπά-
 την κάλυφάτην βασιλεία σὺ θέλομεν, ἀλλὰ τὴν ἀρχέγονον καὶ P 751
 κληρονόμον καὶ ἡμετέραν μητέρα Ζωὴν. καὶ εὐθὺς ὡς ἐκ μιᾶς
 10 φωνῆς ἅπας ὁ λαὸς ἐβόων "ἀνασκαφεῖν τὰ ὄστυ τοῦ καλαφάτου."
 καὶ ἀνυλαβόντες ἕκαστος λίθους καὶ βάρου καὶ τὰ παρατυχόντα
 ξύλα τὸν μὲν ἑπαρχον (ἦν δὲ Ἀναστάσιος πατρικιος ὁ τῷ πατρὶ
 τῆς Ζωῆς ὑπηρετησάμενος) μικροῦ δεῖν καὶ ἀπέκτειναν, εἰ μὴ
 φυγῇ χρησάμενος ἐπορίσατο τὴν ἑαυτοῦ σωτηρίαν· αὐτοὶ δὲ εἰς
 15 τὴν μεγάλην δραμόντες ἐκκλησίαν — ἔτυχε γὰρ καὶ ὁ πατριάρχης
 τὴν αὐτοῦ ὑποτροφήν ὤνησάμενος, καὶ τὸν μὲν βασιλέα ἐδυσφή-
 μει, τὴν δὲ τῆς βασιλείας ἐζήτει ἀνακομιδὴν· προσέδραμον τοί-
 νων πάντες οἱ τοῦ πατρὸς αὐτῆς εὐνοῦχοι καὶ Κωνσταντῖνος πα-
 τρικιος ὁ Καβάσιλας καὶ τὸ λοιπὸν ἅπαν πλῆθος τῆς συγκλήτου, B
 20 καὶ κοινῇ συμβουλῇ πέμψαντες ἄγουσι τὴν Θεοδώραν ἀπὸ τοῦ
 Πιτρίου εἰς τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν, καὶ ἐνδύσαντες αὐτὴν ἄλουρ-
 γίδα βασιλικὴν ἄνασσαν ἐδημοῦσι σὺν Ζωῇ τῇ ταύτης ἀδελφῇ.
 καὶ ὑρμήσαντες πρὸς τὸ παλάτιον καταγογεῖν ἠπειλόντο τῶν ἀνα-

21 καὶ — 22 βασιλικὴν om C

sententiam. "Zoen, quam meo imperio malignam esse deprehenderam, relegavi. Alexium cum ea sentientem ecclesia amovi. vos autem, subditi mei, si in benevolentia erga me perstiteritis, magnos honores atque beneficia consequemini, vitamque tutam et placidam degetis." cum audiente populo recitasset haec praefectus, vox quaedam existit incerto auctore "nolumus Stauropatam Calaphatam imperatorem habere, sed parere Zoae, cui a maioribus imperium debetur iure hereditario, matri nostrae." statim quasi una voce ab omnibus acclamatum est "effodiantur ossa Calaphatae." et arreptis ut cuique fors offerebat lapidibus subsellis atque lignis, praefectum urbis (erat hic Anastasius patricius, quondam Zoes patris minister) interfecissent, nisi is fuga sibi salutem paravisset. concursum fecere ad magnum templum, quo et patriarcha mercatus aufugiendi licentiam se contulerat et detestabatur imperatorem, restituitque Augustam cupiebat. eodem accurrerunt omnes Zoae paterni eunuchi et Constantinus patricius Cabasilas, reliquaque senatorum multitudo; unanimoque consensu miserunt qui Theodoram a Petrio in magnum templum adducerent. ibi eam purpura Augustali indutam Augustam salutarunt cum Zoe sorore; impetuque ad palatium dato Michae-

κτόρων τὸν Μιχαήλ. ὁ δὲ πρὸς τὴν ὄργην τοῦ λαοῦ καὶ τὴν κίνησιν ἀποδειλιάσας, εὐθὺς ἀποστείλας ἤγαγε τὴν Ζωὴν ἐν τῷ παλατίῳ, καὶ ἀποδύσας αὐτὴν τὰ μοναχικὰ μετημφίασε βασιλικῶς περιβλήμασι. προκύνσας οὖν ἀπὸ τοῦ ἐν τῷ ἵπποδρομίῳ καθίσματος, καὶ δημηγορήσας πειραθεὶς πρὸς τὸν λαὸν ὅτι τε ἡ βασιλις 5 ἤχθη καὶ ὅτι πάντα καλῶς ἔχει αὐτοῖς τὰ κατὰ σκοπόν, οὐ συνεχωρήθη, ὕβρεσί τε πανταχόθεν πλυνόμενος καὶ λίθοις κάτωθεν καὶ τόξοις βαλλόμενος. καὶ λοιπὸν ἀπογνοὺς ἐγνώκει εἰς τὸ μοναστήριον ἀπελθεῖν τῶν Στουδίου καὶ ἀποκείρασθαι. ἀλλ' οὐκ ἀφῆκεν αὐτὸν ὁ δομέστικος τῶν σχολῶν, εἰπὼν μὴ οὕτω ῥαδίως 10 καταλιπεῖν τὴν ἀρχὴν καὶ ὑποχωρήσαι, ἀλλὰ γενναίως ἀντιστήναι καὶ ἡ πάντως ὑπερισχῦσαι ἢ μεγαλοψύχως καὶ βασιλικῶς ὡς πρόπον ἐστὶν ἀποθανεῖν βασιλεία. ταύτης δὲ τῆς γνώμης ἐπικρατησάσης, τοὺς ἐν τῷ παλατίῳ πάντας ὡς ὁ καιρὸς ἐδίδου καθοπλί- 15 σας αὐτός, καὶ ὁ νωβελίσσιμος δὲ πάντα τὸν ἑαυτοῦ λαὸν ἀπὸ τοῦ ἴδιου οἴκου μεταπεμψάμενος ἔνοπλον (ἔτυχε δὲ ἐκ Σικελίας ἄρτι ἐλθῶν καὶ ὁ στρατηγὸς Κατακαλῶν ὁ Κεκανμένος, τὰ ἐκ Μεσσηνίας εὐαγγέλια κομισίας) γενναίως ἀντείχετο τῶν πραγμάτων. τοῦ δὲ δήμου τριχῆ διαιρεθέντος, καὶ μέρους μὲν ἐν τῷ ἵππικῷ προσβαλόντος, ἑτέρου δὲ κατὰ τὰ ἔξκούβιτα, τοῦ δὲ λοιποῦ κατὰ τὸ 20 τζουκανιστήριον, καὶ οἱ περὶ τὸν βασιλεῦ εἰς τρία τὴν ἑαυτῶν διελόντες δύναμιν ἡμύνοντο κραταιῶς. καὶ γίνεται φόνος πολὺς τῶν

2 ἀποδειλιάσας om C ἀποστελλας εὐθὺς C 7 πάντοθεν
βαλλόμενος C 10 τῶν σχολῶν om C 15 δὲ om C 19 τρι-
χῶς C 21 τζουκανιστήριον C

lum inde pellere aggressi sunt. hic fremitu populi et motu perterritus, illico misit qui Zoen in palatium adducerent, eique monachae habitu cempto imperatorias vestes induit. tum a cathedra quae in Circo est prospiciens, conatusque ad populum loqui et significare Zoen iam esse restitutam et se ipsorum postulatis assensurum, non obtinuit, omnibus in ipsum convicia lapidesque etiam de inferiori loco et sagittas conicientibus. itaque re desperata statuit in Studianum monasterium abire et ibi monachus fieri. sed scholarum domesticus id non permisit, non ita facile dicens esse imperio decedendum, sed ut fortiter vincendum in eo defendendo, aut magno animo et ut imperatore dignum est occumbendum. quae sententia cum staret, omnes qui erant in palatio ipse quantum eius tempus forebat armavit, et nobilissimos omnes suos armatos domo avocavit. et venerat forte tum nuper e Sicilia Catacalo Ambustus, rei ad Messenam feliciter gestae nuntium afferens. hoc imperator fretus praesidio fortiter rem gerere intendit. cum autem populus in tres partes divisus esset, quorum pars e Circo ingruerat, altera ad Excubita, tertia ad Tzycanisterium, imperatorii quoque tripartito vim distribuerunt, multique civium occisi sunt, utpote qui nudi et iner-

πολιτῶν οἷα γυμνῶν καὶ ἀόπλων πρὸς ἐνόπλους ἀγωνιζομένων μετὰ
 ξύλων καὶ λίθων καὶ τῶν παρατυχόντων εἰδῶν· φασὶ γὰρ ὡς ἀπώ-
 λοντο κατὰ ταύτην τὴν ἡμέραν (ἦν δὲ ἡ τρίτη τοῦ ἀντίπασχα)
 ἄνδρες ἀμφὶ τὰς τρεῖς χιλιάδας. τέλος ἴσχυσαν οἱ πολῖται τῷ
 5 πλήθει ὑπερτεροῦντες ἐπικρατέστεροι τῶν τοῦ βασιλέως γενέσθαι.
 καὶ διαρρήξαστες τὰς πύλας τοῦ παλατίου καὶ εἶσω γενόμενοι τότε P 752
 ἐναποκειμένον ἐν τῷ Σέκτω διαρπάζουσι χρυσίον καὶ τὰ λοιπὰ εἶδη,
 διαρρήσσουσι δὲ καὶ τὰς δημοσίας ἀπογραφάς, καὶ τὸν βασιλέα
 συλλαβεῖν ἔσπευδον. ὁ δὲ ἐπέπερ ἔγνω κατισχυόμενος, τῷ βασι-
 10 λικῷ ἐπιβάς δρόμωνι μετὰ τοῦ πωβελισσίου καὶ τινῶν οὐκαιοτά-
 των αὐτῷ, καταλιπὼν ἐν τῷ παλατίῳ τὴν Ζωὴν, ὤχετο φρυγὰς εἰς
 τὴν μονὴν τῶν Στουδίου τῇ τετράδι πρώτης, καὶ εὐθὺς ἡμφιά-
 σατο τὸ τῶν μοναχῶν σχῆμα συνάμα τῷ θείῳ αὐτοῦ.

Καὶ ὁ μὲν πόλεμος, ἀρξάμενος ἀπὸ δευτέρας ὥρας τῆς δευ- B
 15 τέρας ἡμέρας τοῦ ἀντίπασχα, ἔληξε νυκτὸς τῆς τρίτης ἡμέρας·
 ἡ δὲ Ζωὴ πάλιν ἐγκρατῆς γενομένη τῆς βασιλείας ἐβούλετο μὲν
 τὴν αὐτῆς ἀδελφὴν Θεοδώραν παρῴσασθαι, ἐκωλύθη δὲ παρὰ
 τοῦ πλήθους συμβασιλεύειν αὐτῇ καὶ ταύτην αἰτησαμένου. ἔρχο-
 20 ται οὖν καὶ ἡ Θεοδώρα ἀπὸ τῆς μεγάλης ἐξεληθούσα ἐκκλησίας εἰς
 τὸ παλάτιον. συναθροισθείσης δὲ καὶ τῆς συγκλήτου, δημηγο-
 ρήσασα ἡ Ζωὴ πρότερον μὲν πρὸς τὴν σύγκλητον, εἶτα καὶ ἔκ τινος
 περιωπῆς πρὸς τὸ πλῆθος, αὐτοῖς μὲν εὐχαριστίας ὡς εἰκὸς ἀπέ-
 δοτο καὶ εὐχὰς τῆς εἰς αὐτὴν ἐνόλας, τὴν περὶ τοῦ βασιλέως δὲ

7 τοῖς σκερτέοις C

12 τοῦ C

17 δευτέρας C

mes lapidibus lignis atque aliis id genus rebus correptis contra armatos
 depugnarent. et aiunt ad tria virorum milia eo die (is fuit tertius anti-
 paschatis dies) occisa fuisse. tandem multitudine imperatorios urbani
 vicerunt, ac perruptis portis palatium ingressi aurum et quidquid in
 Secto erat rerum diripuerunt, publicas quoque tributorum tabulas con-
 sciderunt, ipsumque imperatorem comprehendere conati sunt. qui ut se
 superatum vidit, imperatoria celoce cum nobilissimo consensa aliisque
 intimis, relicta in palatio Zoa, quarta feria summo mane in Studii mo-
 nasterium per fugit, et cum ipse tum nobilissimus, monachi habitu se
 induit.

Hoc modo pugna, quae hora secunda secundae antipaschatis diei
 coeperat, nocte finita est tertiae diei. at vero Zoe rursus imperium
 adepta, de sorore Theodora summovenda cum cogitaret, multitudinis
 voluntati concessit, quae hanc imperii consortem volebat esse. itaque
 etiam Theodora a magno templo in palatium venit. senatu etiam con-
 vocato, Zoe pro concione ad senatum primum, deinde ad populum quo-
 que e loco conspicuo locata, gratias, ut par erat, eis egit pro sua in
 ipsam benevolentia, ac bene est precata: tum quid de imperatore fieri

- C. γνώμην ἐξέκει, τί δεῖ γενέσθαι αὐτόν. καὶ πάντες δημοφώνως ἀνέκραγον "αἶφε τὸν παλαμναῖον, ποιήσον ἐκ μέσου τὸν ἀλετήριον· ἀνασκολοπισθήτω, σταυρωθήτω, τυφλωθήτω." ἣ δὲ ὤκνει πρὸς τὴν τιμωρίαν καὶ συμπαθῆς τῷ δυστυχοῦντι ἐγένετο. ἀλλ' ἡ Θεοδώρα ἀργῆς ὑποπλησθεῖσα καὶ παρηρησίας τῷ νεωστὶ προβλη- 5 θῆντι ἐπόρρω (ἦν δὲ ὁ Καμπανάρης) κελεῖει μετὰ σκουδῆς ἀπελθεῖν καὶ ἐξορύξαι αὐτοῦ τε καὶ τοῦ θείου αὐτοῦ ὀφθαλμούς· ὃς ἐξελθὼν συνεκομμένου αὐτῷ καὶ τοῦ δήμου παντὸς ἀπῆλθεν εἰς τὰ Στουδίου. ὁ δὲ Μιχαὴλ καὶ ὁ τοῦτου θεῖος, ὡς ἦσθοντο τὴν τοῦ λαοῦ παρουσίαν, ἐν ταῖς ἀδύτοις τοῦ ναοῦ τοῦ προδρόμου κατέ- 10 φρυγον. ἀλλὰ φλεγμαίνων ἔτι τῷ θυμῷ διὰ τοὺς ἀναιρεθέντας ὁ δῆμος εἴσεισι πρὸς βίαν εἰς τὸν θεῖον ναόν, καὶ ἀφαρηάσαντες
- D ἐκείθεν αὐτοὺς εἰλκον διὰ τῆς ἀγορᾶς ἀπὸ τῶν ποδῶν, καὶ ἄνωθεν τῆς περιβλέπτου μονῆς ἐν τῷ τόπῳ τῷ καλουμένῳ Σίγματι ἀγα- γόντες ἀποτυφλοῦσι καὶ ἄμφω, τοῦ Μιχαὴλ πολλὰ καδικετεύ- 15 σαντος πρότερον τὸν ἑαυτοῦ τυφλωθῆναι θεῖον ὡς πάντων τῶν γενομένων κακῶν καὶ πρωτουργὸν καὶ αἴτιον· ὃ καὶ ἐγένετο. τυφλωθέντες οὖν ἐξορίζονται, ὁ μὲν Μιχαὴλ εἰς τὸ μοναστήριον τῶν Ἐλεγμῶν εἰκάδι πρώτῃ μηνὸς Ἀπριλλίου, ἰνδικτιῶνος ἰ' τοῦ σφν' ἔτους, βασιλεύσας ἐπὶ μῆνας δ' καὶ ἡμέρας ε', οἱ δὲ συγγε- 20 νεῖς αὐτοῦ πάντες ἄλλος ἄλλαχῆ διεσπάρησαν.

Πάλιν δὲ τῆς ἀρχῆς εἰς τὴν Ζωὴν μετακυλισθείσης, συμβασιλεύουσας ἔχουσαν, ὡς εἶπομεν, οὐχ ἐκούσαν καὶ τὴν ἀδελφὴν

6 καμπανάριος C

14 σίγματα C

20 καὶ οἱ συγγενεῖς δὲ

πάντες αὐτοῦ ἄλλος ἄλλου C

vellent percontata est. ibi vero omnes una voce exclamare "tollatur scelerosus, auferatur e medio flagitiosus, in palum suffigatur, in crucem agatur, excaecetur." ac Zoe quidem a supplicio abhorrebat et infelicem miserabatur: sed Theodora irae plena, tuncque licentiam nacta, recens creato praefecto urbis (erat is Campanares) mandat ut statim cat Michaelo et Nobilissimo oculos effossum. hunc ad Studianum monasterium euntem universa multitudo est comitata. eorum adventu cognito hi in penetrabile fani Ioannis Baptistae confugiunt. sed populus ira etiamnum ardens ob cives interfectos vi eo irrupit, indeque eos abreptos per forum pedibus trahunt usque ad locum cui Sigma nomen, supra Periblepti situm monasterium. ibique utrique oculos eruant, Michaelo multis precibus deposcente ut de avunculo priore loco sumeretur supplicium, ut qui auctor causaeque omnium i-torum fuisset malorum; quod et impetravit. oculis amissis relegati sunt, Michaelus in monasterium Elegmorum, 21 die Aprilis, indictione 10 anni supra indicati. imperavit menses 4, dies 5. cognati eius alii alio dispersi sunt.

Imperio Zoeae restituto, quae sororem Theodoram, quantumvis invita, consortem habebat, statim et honorem gradibus senatorio ordini

Θεοδώραν, τιμῶν μὲν ἢ σύγκλητος προβιβασμοῖς ἐγεραίρετο καὶ
 δωρεῶν διανομαῖς τὸ κοινόν, καὶ τὰ πράγματα προμηθείας τῆς P 753
 ἐνδεχομένης ἐτύγχανε, γραμμύτων ἄπανταχοῦ καὶ διαταγμάτων
 ἐκπεμπομένων, ἀπριότην τε τὴν ἀρχὰς γίνεσθαι καὶ μὴ ὄντιος ὡς
 5 πρότερον ὑπισχνουμένων, καὶ πᾶσαν ἀδικίαν ἐκ μέσου διοριζομέ-
 νων ἐλαύνεσθαι. τούτων δὲ καταστάτων ὡς τοῖς κρατοῦσιν ἐδό-
 κει, ἤχθη καὶ ὁ νωβελίσσιμος Κωνσταντῖνος ἀπὸ τῆς ὑπερορίας,
 καὶ περὶ τῶν δημοσίων ἀνακρινόμενος χρημάτων, τὰς ἀπειλὴς
 πτοηθεῖς, ἐπέδειξεν ἐν τῷ κατὰ τοὺς ἁγίους ἀποστόλους οἴκῳ αὐ-
 10 τοῦ κεκρωμμένα ἐν τινι κινστέρῃ χρυσοῦ κεντητάρια ν' ἐπὶ τρισί.
 καὶ ταῦτα μὲν διεκομίσθη τῇ βασιλίδι, ἐκεῖνον δ' αὖθις ἢ ὑπερο-
 ρία ἐδέξατο. προχειρίζεται δὲ ἡ βασιλις δομέστικον τῶν σχολῶν B
 τῆς ἀνατολῆς Νικόλαον πρόεδρον τὸν εὐνοῦχον τοῦ ἰδίου πατρὸς,
 καὶ δοῦκα τῆς δύσεως Κωνσταντῖνον πατρίκιον τὸν Καβασιαν.
 15 τὸν δὲ πατρίκιον Γεώργιον τὸν Μανιάκην, ἤδη παρὰ τοῦ Μιχαήλ
 φθάσαντα τῆς φρουρᾶς ἀπολυθῆναι, μάλισταρον τιμήσασα στρα-
 τηγὸν αὐτοκράτορα τῶν ἐν Ἰταλίᾳ ταγμάτων ἐκπέμπει. καὶ ταῦτα
 μὲν γέγονεν οὕτως. βουλῆς δὲ προτεθείσης περὶ βασιλέως, καὶ
 δόξαν τοῖς πᾶσι βασιλέα προχειρισθῆναι καὶ τῇ Ζωῇ νομίμως
 20 συναφθῆναι, ἔσπευδε μὲν αὐτῇ Κωνσταντῖνον ἀγαγέσθαι τὸν
 κατεπάνω, ὃν δὴ καὶ Ἀρτοκλίην, ἀφ' ἧς ὑπηρεσίας μετεχειρί- C
 σατο, ἀπεκάλουν· ἦν γὰρ ὁ ἀνὴρ εὐπρεπῆς τὴν ὄραν, ἐλέγετο
 δὲ καὶ λάθρα τῇ Ζωῇ πλησιάζειν. ἀλλὰ τοῦτον μὲν ἢ σύνοικος

18 παρὰ C

21 ἀρτοκλίην P

et largitionibus et multitudini gratiae sunt actae, ac rei publicae quanta omnino poterat cura gesta. nam in omnes imperii partes literae et edicta dimittebantur, quae et magistratus vendi, quod ante erat factitatum, prohiberent, et omnia iniustitiae genera exterminari iuberent. his ita ex Augustarum sententia constitutis, adductus etiam Nobilissimus ab exsilio. cumque de publicis interrogaretur pecuniis, minis perterritus demonstravit domi suae, quae erat prope fanum apostolorum, abscondita auri centenaria quinquaginta tria in cisterna quadam. ea pecunia Augustabus reddita Nobilissimus in exsiliū remissus. deinde Augusta creavit domesticum scholarum Orientis Nicolaum praesidem, eunuchum sui patris, et ducem Occidentis Constantinum patricium Cabasilam. patricium autem Georgium Maniacem, quem iam ante Michaelis e custodia dimiserat, magistri honore ornavit et cum pleno imperio imperatorem exercitui in Italiam misit. secundum haec de imperatore creando cogitatum, placuitque omnibus ut imperator designaretur ac Zoe legitimo coniugio copularetur. ac cupiebat sane ipsa maritum habere Constantium Catepano, quem et ab officio quod gesserat Artoclinam vocabant, quod et formosus erat et cum Zoa occulte rem habere

φαρμάκοις ἐξάγει τοῦ βίου, οὐκ ἐπειδὴ ἀποστόργως εἶχε πρὸς αὐτόν, ἀλλ' ἐπειδὴ ἔμελλε τούτου ἔτι ζῶσα στερεοσχεθαι. καὶ λοιπὸν ἀστοχήσασα ἡ βασίλις τοῦ σκοποῦ, μεταπέμπεται ἀπὸ τῆς ἐξορίας Κωνσταντῖνον τὸν Μονομάχον, παρὰ τοῦ ὄρφανοτρόφου τὴν νῆσον Μιτυλήνην κατακριθέντα οἰκεῖν διὰ τὸ παρὰ πάντων 5 φημιζεσθαι ὡς μέλλει κρατῆσαι τῆς βασιλείας. τοῦτον γάρ, ὀπηνίκα τὸν ἕτερον ἐβουλεύετο Κωνσταντῖνον εἰς τὸν βασιλείον θρόνον
 D ἀναγαγεῖν, δικαστὴν Ἑλλήνων προεχειρίσατο· ἐπειδὴ δὲ κάκεινος, ὡς εἶπομεν, κατειργάσθη φαρμάκῳ, ὃ ῥηθεὶς Μονομάχος καὶ τῷ θανόντι ὁμώνυμος πρὸς τρόπον ἐνομιόσθη τῇ βασιλίδι. ἤχθη 10 οὖν πρὸς τὸν ἀγχιστα τοῦ Ἀθύρου διακειμενον ναὸν τοῦ ἀρχιστρατήγου τὸν ἐν Δαμοκρανείᾳ· καὶ πεμφθεὶς Στέφανος εἰς ὧν τῶν θαλαμηπόλων ἐνούχων τῆς βασιλίδος ὁ Περγαμηνὸς ἀποδιδύσκει μὲν αὐτὸν τὴν ἰδιωτικὴν στολήν, ἀμφέννυσι δὲ κορυφίδα βασιλικήν, καὶ δρόμωνι ἐμβιβάσας ἄγει πρὸς τὰ βασιλεια. ὃ τινὶ 15 ἀχθέντι συνάπτεται εἰς κοινωνιαὺν γάμου ἡ βασίλις, τῆς ἱερολογίας γενομένης παρὰ τοῦ πρώτου τῶν πρεσβυτέρων τῆς νέας, ὃς Στυπῆς ὠνομάζετο, ἰα' τότε τοῦ Ἰουνίου μηνὸς ἄγοντος, τοῦ 599' ἔτους. στέφεται δὲ τῇ ἐπαύριον παρὰ τοῦ πατριάρχου.

P 754 Καὶ ἤδη τῶν σκήπτρων γενόμενος ἐγκρατὴς πάντας μὲν τοὺς 20 συγκλητικοὺς βαθμοῖς ἀξιωματῶν κατὰ τὴν ἐκάστου προεβίβασεν ἀξίαν, καὶ χρυσίου δὲ διανομαῖς τὸ πλῆθος ἐφιλοτιμήσατο. ἔξαπέστειλε δὲ καὶ ἀναφορὰς ἐν πᾶσι τοῖς θέμασι, τὴν τε ἀνάρρησιν

2 ζῶντος C 5 κατακριθέντος libri 6 μέλλων C 8 δὲ om C

dicebatur. sed enim uxor veneno necavit, non quod ei infensa esset, sed quod se vivam eo privatum iri intelligebat. Zoe hoc consilio ad irritum relapso Constantinum Monomachum ab exilio revocat, quem orphanotrophus Mitylenam deportari iusserat, quod omnium rumore perhiberetur imperio potiturus. hunc Zoe, dum adhuc de altero illo Constantino ad imperii calmen evehendo cogitaret, praetorem Graecorum designarat. verum ut is veneno fuit sublatus, quod hic idem nomen gerebat, Augustae commodus visus. ergo adductus est ad templum principis exercituum, quod in Damocranea est Athyro proximum; missusque Stephanus Pergamenus, unus de cubiculariis Augustarum eunuchis, qui eum privato habitu exutum imperatoria amiciret purpura et celoci impositum in palatium adduceret. adducto Augusta Zoe nupsit, consecrante matrimonium primo Novae Romae presbytero, cui Stypes erat nomen, die Iunii undecima anni eius quem supra indicavimus. postridie coronatus est a patriarcha.

Monomachus cepto imperio et senatorios viros, prout cuiusque dignitas ferebat, ad sublimiores evexit honores, et pecuniae distributione suam in populum liberalitatem declaravit. emisit etiam decreta per omnes provincias, quae et ipsum esse imperatorem factum indica-

αὐτοῦ δηλούσας, καὶ ὑπισχνουμένας παντὸς μὲν ἀγαθοῦ βλάβειν
καὶ παρρησιᾶν πύσης δὲ κακίας ἀποτομῆν. μετεβίβασε δὲ καὶ
Ἰωάννην τὸν ὀρφανοτρόφον μετὰ πάντων ὧν εἶχεν ἀπὸ τῆς μονῆς
τῶν Μονοβατῶν εἰς τὴν νῆσον Λέσβον, καὶ Μιχαὴλ τὸν πρὸ τοῦ
5 βασιλέα εἰς Χίον, καὶ Κωνσταντῖνον τὸν νωβελισσιμον εἰς Σάμον.
καὶ ταῦτα μὲν ἐπράχθη ἐν προοιμίοις τῷ Μονομάχῳ, κατὰ τὴν ἰ
Ἰνδικτιῶνα· κατὰ δὲ τὴν ε΄ τοῦ Ὀκτωβρίου μηνός, τῆς ια΄ Ἰνδι- B *
κτιῶνος, τοῦ δευτέρου ἔτους, ἐφάνη κομήτης ἀπὸ τῆς ἕως πρὸς τὴν
δύσειν ποιούμενος τὴν πορείαν, καὶ ὠρᾶτο λάμπων παρ' ὄλον τοῦ-
10 τον τὸν μῆνα. προεμήνυε δ' οὗτος τὰς μελλούσας ἐπισυμβήσε-
σθαι κοσμικὰς συμφορὰς. Στεφάνου γὰρ τοῦ καὶ Βοϊσθλάβου,
ὡσπερ ἔμπροσθεν ἐρρήθη, ἀποδρόντος ἀπὸ τοῦ Βυζαντίου καὶ
τὰ Ἰλλυρικά κατασχόντος ὄρη, καὶ Τριβαλλοὺς καὶ Σέρβους καὶ
τὰ πρόσοικα γένη καὶ Ῥωμαίους ὑπήκοα κατατρέχοντος καὶ ληϊζο-
15 μένου, μὴ φέρων ὁ Μονομάχος τὰς ἐκεῖνου καταδρομὰς τῷ τότε
ἄρχοντι τοῦ Ἀνρραχίου (ἦν δὲ Μιχαὴλ πατρίκιος, ὁ Ἀναστασίου
τοῦ λογοθέτου υἱός) γράμμασιν ἐγκελεύεται τὸν ἐπ' αὐτὸν ἀθροῦ- C
σαι τοῦ Ἀνρραχίου λαὸν στρατιωτικόν, ἔτι δὲ καὶ τὰς στρατιάς
τῶν ἐγγιζόντων τούτῳ θεμάτων καὶ αὐτῷ ὑποκειμένων, καὶ
20 συνάμα τοῖς ὑποστρατηγοῖς εἰς Τριβαλλοὺς ἀπελθεῖν καὶ κατα-
πολεμῆσαι τὸν Στέφανον. ὁ δὲ πολεμικῆς ἐπιστήμης ἀπέχων μα-
κρὰν οἷα σκιατραφῆς ἄνθρωπος καὶ εὐπαθείαις ἐντεθραμμένος,
ἀφυῶς καὶ ἀτέχνως ἐπιχειρήσας τῷ ἔργῳ μεγάλης αἰτίας ἀτυχίας

12 ἐκ C
20 τριβολοὺς C

16 τοῦ] τοῖς C

18 λαὸν στρα.] στρατὸν C

rent, et promitterent fore ut sub ipso omnia honesta vigerent omnia-
que flagitia excinderentur. Ioannem quoque orphanotrophum cum omni-
bus quae ipsius erant, a Monobatarum monasterio in Lesbum, et Mi-
chaelum recens imperio privatum in Chium, Constantinumque Nobi-
lissimum in Samum deportavit. hoc usus exordio Monomachus indic-
tione 10. sexta porro Octobris die, indictione 11, anno mundi 6551,
cometa apparuit, ab oriente ad occasum proficiscens, totoque illo mense
fulsit. is portendebat calamitates mundo eventuras. cum enim Step-
hanus, qui et Boisthlabus, fuga, ut ante docuimus, ex urbe elapsus Illy-
ricos occupasset montes, ac Triballos et Servos indeque viciniam Ro-
manis subditam populationibus vexaret, Monomachus earum grassatio-
num impatiens Michaelo patricio Anastasii logothetae filio, tum Dyrra-
chii praefecto, mandat per literas ut collectis et suis et aliis militibus,
quotquot in vicinis ac Romanis subditis provinciis dispositi erant, una
cum ordinum ductoribus in Triballos proficiscatur et Stephanum debellet.
is vero Michaelus rei bellicae ignarissimus, quippe in umbra et inter
delicias educatus, inepte et inscite rem aggressus magnam rei Romanae

τῷ Ῥωμαίων ἐγένετο πολιτεύματι, ἀθροίσας γὰρ ὡς προσετί-
 τακτο δυνάμεις, οὖσας περὶ τὰς ἐξήκοντα χιλιάδας, εἴσεισιν εἰς
 D Τριβαλλούς, διοδεύσας ὁδοὺς ἀνάντις καὶ τραχείας καὶ ἀποκρή-
 μους καὶ στενοχώρους ὡς μὴ ἐν ταυτῷ δύνασθαι δύο ἱππῶτας
 βυδῶν, ἐνδόντων ἐξελίτηδες, ὡς φασί, καὶ τῶν Σέρβων καὶ 5
 συγχωρησάντων τὴν εἴσοδον, μήτε τῆς ὑποστροφῆς φροντίσας
 μήτε φυλακὴν ἐπιστήσας ἀξιόμαχον ταῖς στενοχωρίαις. ἐκεῖνος
 μὲν οὖν εἰσελθὼν ἐδῆρον τὰς πεδιάδας καὶ ἐπυρπόλει, οἱ δὲ Σέρβοι
 καταλαβόντες ἐφύλαττον τὰ στενὰ καὶ ἀπόκρημνα τῆς τρίβου, καὶ
 προσέμενον τὴν ὑποστροφὴν. ὡς δὲ ἄλλοι τῷ Μιχαὴλ ἔδοκει τὰ 10
 τῆς λεηλασίας, καὶ λείαν πολλὴν καὶ ἀγχαλωσίαν περιεβάλετο,
 καὶ καιρὸς ἐφάνη ἀναζυγῆς, κὰν ταῖς στενοχωρίαις ὁδοιποροῦντες
 ἐγένοντο, τότε δὴ ἀφ' ὕψους οἱ πολέμιοι χέρμασι τε βάλλοντες
 καὶ τῆξις καὶ παντοίοις ἐκηβόλοις ὄργανοις καὶ λίθους ὑπερμεγέ-
 θεις κυλίοντες ἀνήρουν, τῶν περὶ τὸν Μιχαὴλ μήτε χερσὶ μήδ' 15
 ὄπλοις χρῆσασθαι δυναμένων, μήτ' ἀρετῆς ὅλως ἐπιδείξασθαι
 P 755 ἔργον. καὶ οἱ μὲν αὐτόθι βαλλόμενοι ἔπιπτον, οἱ δὲ κατεκρημνί-
 ζοντο καὶ ἔλεεινῶς ἀνηλίσκοντο, ὡς πληρωθῆναι νεκρῶν τὰς παρα-
 κειμένας φάραγγας καὶ τοὺς ῥύακας καὶ βατὰς γενέσθαι τοῖς διώ-
 κουσιν. ἔπεισον οὖν περὶ που τὰς μ' χιλιάδας, ἀηρέθησαν δὲ καὶ 20
 στρατηγὸι ἑπτὰ. οἱ δὲ λοιποὶ ἐν ταῖς λόχμαῖς καὶ ταῖς νάπαις
 καὶ ταῖς συναγκείαις κρυβέντες τῶν ὁρέων, καὶ τοὺς τῶν ἐναντίων
 διαδράντες ὀφθαλμούς, καὶ διὰ τῶν κορυφῶν τούτων ἀναρριχώ-
 μενοι, νυκτὸς διεσώθησαν πεζοὶ καὶ γυμνοὶ καὶ τοῖς ὄρωσι θάλαμα

2 δυν. εἰς φασί οὖσας C 8 τριβελόν C 10 ἐπιστροφῆν C
 13 χερμάδας C 19 τὰς C

calamitatem invexit. contractis enim ut iussus erat copiis (ad sexaginta milia militum eas continebant) in Triballos duxit itineribus acclivibus asperis salebrosis ac ita angustis ut ne bini quidem simul ire equites possent, Servis, ut fertur, dedita opera cedentibus ac intrare eum sinentibus, neque de reditu sollicitum neque iusto praesidio angustias occupantem. ita ingressus campestris direptionibus incendiisque vastabat. at Servi fauces itinerum ac praerupta insidere et reditum eius praestolari. Michaelus ut satis praedae captivorumque partum tempusque domum reducendi putavit, et in reditu in angustias pervenit, ibi vero Servi de sublimioribus locis Romanos saxis lapidibus sagittis omnique generis missilibus impetere, neque armis neque manibus uti valentes, aut ullo modo rem gerere. ita alii missilibus prosterni, alii per praecipitia devolvi, miserabili clade, adeo ut adiacentes convalles atque cavitates cadaveribus impletas persequentibus perviae essent. perierunt ad 40 milia et 7 duces: reliqui per saltus ac silvas montium dissipati et conspectui hostium subducti in cacumina evaserunt,

ἐλευνὸν καὶ Θρήνων ἄξιον. διεσώθη δὲ μετ' αὐτῶν καὶ ὁ Μιχαήλ, τὴν ἴσῃν καὶ αὐτὸς περικείμενος τύχην.

Γεώργιος δὲ μάγιστρος ὁ Μανιάκης ἐν Ἰταλίᾳ, ὡς εἴρηται, Β•
 παρὰ Ζωῆς τῆς βασιλίδος πεμφθεὶς ἐφ' ᾧ καταστήσασθαι τὰ
 6 ἐκεῖ (ἐνόσει γὰρ τὰ πάντα καὶ κακῶς ἐφέρετο ἀπειρία καὶ φανλό-
 τητι ἀρχηγῶν), πρὸς ἀποστασίαν ἀπειδεν. ἄξιον δὲ εἰπεῖν ἐπι-
 δραμόντας καὶ τὰς αἰτίας εἰς ἀκριβῆ γνῶσιν τῶν τῷ βιβλίῳ ἐντυγ-
 χανόντων. ὅτε γὰρ οὗτος πρῶτον εἰς Ἰταλίαν ἐπέμφθη παρὰ τοῦ
 βασιλέως Μιχαήλ συμμαχίῃσιν Ἀπολάφαρ Μαχοῦμετ τῷ τῆς
 10 Σικελίας ἄρχοντι πολεμουμένῳ παρὰ τοῦ οἰκείου ἀδελφοῦ καὶ τῶν
 Ἄφρων, ἔτυχε προσεταιρισάμενος καὶ Φράγγους πεντακοσίους ἀπὸ
 τῶν πέραν τῶν Ἄλλεων Γαλλιῶν μεταπεμφθέντας καὶ ἀρχηγὸν
 ἔχοντας Ἀρδουῖνον τὴν κλῆσιν, χώρας τινὸς ἄρχοντα καὶ ὑπὸ
 μηδενοῦς ἀγόμενον, μεθ' ὧν τὰ τῶν Σαρακηνῶν εἰργάσατο τρέ- C
 15 παια. ἐπεὶ δὲ οὗτος συκοφαντηθεὶς παρελύθη τῆς ἀρχῆς καὶ εἰς
 τὴν πόλιν εἰσαχθεὶς καθείρθη, καὶ ἄρχειν ἀντ' αὐτοῦ τῆς Ἰτα-
 λίας ἐπέμφθη Μιχαήλ πρωτοσπαθάριος ὁ Δοκειανός, ἀνεπιτή-
 δειος ἄνθρωπος καὶ πρὸς μεταχειρήσιν πραγμάτων οὐκ εὐφυῆς,
 οὐκ ἐδεήθη χρόνου συγγέαι καὶ διαφθεῖραι τὰ πάντα. μὴ παρέ-
 20 χων γὰρ κατὰ καιρὸν τοῖς Φράγγοις τὸ αὐτοῖς παρεχόμενον ἐφ'
 ἕκαστον μῆνα σιτηρέσιον, μᾶλλον δέ, ὡς φασι, καὶ τὸν ἡγεμόνα
 τούτων, ἀφιγμένον ὡς αὐτὸν ἐφ' ᾧ παρακαλέσαι ἠπίως χρῆσθαι
 τοῖς στρατιώταις καὶ μὴ ἀποστρεῖν τούτους τοῦ τῶν πόρων μι-

1 ὀκτὸν καὶ ἐλευνὸν καὶ C 8 ὡς ἐν τοῖς ἐμπροσθεν εἰρη-
 ται λόγοις C 7 εἰς — ἐντυγχανόντων add C 16 τῆς
 Ἰταλίας om C

noctnaque ad sua pervenerunt, miserandum ac lacrimabile spectaculum. inter hos fuit etiam ipse Michaelus simili usus fortuna.

At in Italiam, ut demonstravimus, missus a Zoa Georgius Maniaces magister, ut res ibi ducum ignavia labefactatas constitueret, tyrannidem affectavit. estque operae pretium huius facinoris causas perstringere. quo tempore ab imperatore Michaelo in Italiam missus fuerat Maniaces, ut Apolaphari Muchumeto Siciliae principi a fratre suo et Africa oppugnato auxilium ferret, socios sibi adsciverat 500 Francos, e Gallia transalpina evocatos, duce Arduino, cuiusdam regionis domino nemini subdito. his sociis sua de Saracenis statuerat tropaea. postquam vero Maniaces per calumniam imperio privatus ac Byzantium in carcerem abductus fuit, missusque ei successor Michaelus protospatharius Doceanus, homo ineptus, nulla mora interposita periiit res Romana. nam hic cum Franci non praeuissset menstrua quae accipere solebant stipendia, earumque insuper duces, qui ad ipsum venerat hortabaturque ut benigne milites tractaret neque eos mercede laborum fraudaret,

- D σθοῦ, ὕβριδας καὶ μαστιγώσας ἀτίμως, ἠνάγκασε τοὺς ἀνδρῶν-
 πους ἀποστατήσαι. ὧν ὄπλα κεκινηκότων δέον τὰς Ῥωμαϊκὰς
 • ἀπύσας ἀθροῖσαι δυνάμεις καὶ τούτους προσμιῖξαι, ὃ δὲ τοῦτο οὐκ
 ἐποίησεν, ἀλλ' ἐν εἰληφῶς τάγμα τὸ τοῦ Ὀψικίου καὶ μέρος τῶν
 Θρακησίων, καὶ συμβαλὼν αὐτοῖς ἐν Κάνναις περὶ τὸν Ἄμφιδον 5
 ποταμόν, ἔνθα καὶ κατὰ τοὺς πάλαι χρόνους Ἀντίβας τὰς πολλὰς
 τῶν Ῥωμαϊκῶν στρατευμάτων κατέκοψε μυριάδας, ἠττήθη καὶ
 τὸ πλεον ἀπέβαλε τῆς στρατιᾶς, ἀσχιλίστως καὶ αὐτὸς ἐν Κάνναις
 διασωθεὶς. οὕτω δὲ πληγεὶς οὐδὲ μετὰ τὴν πληγὴν κατὰ τὸν ἐν
 παροιμίαις ἄλιον νοῦν ἔσχεν, οὐδ' ὀχυρώσας ἑαυτὸν πάσῃ τῇ 10
 στρατιᾷ προσέβαλε τοῖς ἐχθροῖς, ἀλλ' ὑπὸ θράσους, ὡς ἔοικε.
 στρατηγούμενος αὐτοὺς τε τοὺς ἠττηθέντας πάλιν ἀναλαβὼν καὶ
 Πισιδίους καὶ Λυκίους, οἵπερ ἀναπληροῦσι τὸ τάγμα τῶν φοι-
 δεράτων, περὶ τὰς λεγομένας Ὠρεὺς προσεργήνυνται τοῖς ἐχθροῖς καὶ
 τρέπεται αὐθις κατὰ κράτος, προσεταιρισμένων τῶν Φράγγων 15
 P 756 καὶ ἄλλο πλῆθος οὐκ ὀλίγον ἀπὸ τῶν Ἰταλῶν τῶν περὶ τὸν Πιάδον
 τὸν ποταμὸν καὶ τὰς ὑπερείας οἰκούντων τῶν Ἄλπεων. τοῦτο δὲ
 πυθόμενος ὁ βασιλεὺς Μιχαὴλ τοῦτον μὲν μετέστησε τῆς ἀρχῆς,
 ἐπέμψε δὲ τὸν Βοιωτὸν, δοκοῦντα πρακτικὸν ἄνδρα εἶναι καὶ
 ἐν πολέμοις εὐδόκιμον, καὶ εἰς ἐκείνον ἀναφέροντα τὴν τοῦ γένους 20
 ἀναφορὰν τὸν ἐπὶ Βασιλείου τοῦ βασιλέως ἐν Ἰταλίᾳ πεμφθέντα
 Βοιωτὸν, ὃς πᾶσαν τὴν Ἰταλίαν μέχρι Ῥώμης τότε τῷ βασιλεῖ
 παρεστήσατο. ἀλλὰ καὶ οὗτος ἀπελθὼν κατὰ χώραν καὶ νεαλῆ
 καὶ ἀκμαίαν δύναμιν μὴ λαβὼν, ἀλλ' ἀναγκασθεὶς μετὰ τῶν

8 συμμιξαι C

7 ῥωμαίων, omisso στρατευμάτων, C

per contumeliam flagris (ita enim fortur) cecidisset, coegit Francos a se desciscere. cumque ii arma movissent, et ipse cum omnibus Romanis copiis eos deberet adoriri, unica Opsiciana legione et parte Thracensium stipatus, cum iis apud Cannas prope Aufidum fluvium, quo loco quendam permulta Romanorum milia occidit Annibal, conflixit, victusque amissa maiore exercitus parte Cannas turpiter evasit. hac accepta clade, ne ictus quidem, quod est de piscatore proverbium, sapuit, neque omnibus copiis munitus hostem petiit, sed temeritate nimirum ductus eos ipsos qui victi fuerant collegit; adiunctisque Pisidis et Lycionibus qui foederatorum legionem implent, Francos, quibus alia haud exigua auxilia ab Italis circa Padum flumen et ad Alpium radices habitantibus accesserant, apud Horas (id loci nomen est) adortus magna rursus pugna victus est. Michaelus imperator his cognitis imperium Doceano abrogat, mittitque pro eo in Italiam Boioannem, qui strenuus et bello egregius videbatur, et ab eo Boioanne ducebat genus qui a Basilio imperatore in Italiam missus totam Italiam ad Romam usque in potestatem eius redegerat. verum is quoque cum eo venisset, et novum exercitum non haberet sed iam ante victos cogeretur in hostem

προητημένων συμβαλεῖν τοῖς ἐχθροῖς κατὰ τὴν Μονόπολιν ἤδη B
κραταιωθείσι καὶ τῆς χώρας ὡς ἰδίας ἀντεχομένοις, ἤτηθεις
ἐίλω, καὶ ὁ σὺν αὐτῷ στρατός, ὅσοι μὴ σιδήρου γεγόνασι
παρανύλωμα, ἄλλος ἀλλαγῶ διεσκεδάσθησαν, διασωθέντες ἐν
5 τοῖς ἔτι τὰ Ῥωμαίων φρονούσι φρουροῖς. καὶ λοιπὸν οἱ Φράγγοι
τῆς Ἰταλίας ὡς δορυκτῆτον ἀντεποιοῦντο κτήματος, τῶν ἐγγω-
ρίων ὧν μὲν ἐκουσίως ὧν δὲ βία καὶ ἀνάγκη προσχωρούντων αὐ-
τοῖς, πλὴν Βρεντησίου καὶ Ἰδροῦντος καὶ Τάραντός τε καὶ Βά-
ρειως· αὐταὶ γὰρ αἱ τέσσαρες πόλεις παρέμειναν πίστιν Ῥωμαίοις
10 φυλάττουσαι. Μιχαὴλ δὲ τοῦ βασιλέως ἀποθανόντος καὶ τοῦ
μετ' αὐτὸν ἐξωσθέντος τῆς βασιλείας, ὁ Μανιάκης, ὡς ἄνωθεν C
ἐρρέθη, πεμφθεὶς εἰς Ἰταλίαν παρὰ τῆς Ζωῆς, εἰ καὶ μὴ δύναμιν
ἀξιόχρεων εἶχεν, ὅμως μετὰ τῆς παρούσης στρατηγικαῖς μηχαναῖς
χρησάμενος ἐκδιῶξαι ἴσχυσε τοὺς Φράγγους τῆς Ἰταλίας περὶ Κα-
15 πύτην καὶ Βενεβενδὸν καὶ Νεάπολιν, καὶ μετρίαν κατάστασιν καὶ
γαλήνην παρέσχε τοῖς πράγμασι. οὗτος ὁ Μανιάκης κατὰ τὸ
θέμα τῶν ἀνατολικῶν τὰς οἰκήσεις ἔχων καὶ Ῥωμανῶ τῷ Σκληρῶ
γειτονῶν, διαφερόμενος πρὸς αὐτὸν πολλάκις ἐπεχείρησεν ἀνελεῖν
τοῦτον, εἰ μὴ φηγῆ τὴν ἐαυτοῦ ἐπορίσαστο σωτηρίαν. ἐπεὶ δὲ τὰ
20 Ῥωμαίων σκῆπτρα ἐς Κωνσταντῖνον ἦλθε τὸν Μονομάχον καὶ ὁ
Σκληρὸς ἐπὶ μέγα τύχης ἦρτο (ἐπαλλακεύετο γὰρ τῷ Μονομάχῳ D
ἢ τοῦ Σκληροῦ ἀδελφῆ) μάγιστρος τιμηθεὶς καὶ πρωτοστράτωρ,
τῶν εἰς αὐτὸν μεμνημένος τοῦ Γεωργίου καταδρομῶν, καταχρῶ-

8 βρενθισίου C

9 πίστις C

12 εἰρηται C

16 περὶ C

21 ἐπαλλ. — 22 ἀδελφή om C

ducere, qui regionem eam obtinebat ac ut propriam tutabatur, victus
apud Monopolin in potestatem hostium vivus pervenit, iis quos ferrum
non absumperat, alio alias dissipatis in castella quae Romanis adhuc
favebant. exinde Franci Italiam ut bello partam sibi vindicare, in-
colis qua ultro se dedentibus qua vi subactis. quattuor tantum urbes
in Romanorum fide permanserunt, Brundisium, Hidrus, Tarentum et
Baris. Michaelo imperatore mortuo et Calaphata eius successore ex-
turbato missus in Italiam, ut diximus, Maniaces, quanquam non esset
satis iustus copiis instructus, artibus tamen imperatoris tantum confecit,
ut et Francos Italia pelleret apud Capuam Beneventum ac Neapolin,
et res mediocri in quiete ac securitate constitueret. habebat hic Ma-
niaces in provinciis Orientalibus possessiones, et vicinum Romanum
Durum, cum quo exercnerat inimicitias; et eum aliquoties, nisi fuga
sibi cavisset, interfectorus fuerat. postquam vero imperio Romano po-
titus est Monomachus, Durus quoque ad summam evectus fortunam
(nam ab imperatore, qui sorore eius pro pellice utebatur, magister et
protestrator factus erat) iniuriarum Maniacis memor, abusus sua po-

μενος τῇ ἔξουσίᾳ καὶ τὴν ἀπουσίαν κατατρέχων τοῦ Μανιάκτη, τὰ τε ἀνήκοντα αὐτῷ ἔδῃον καὶ ἔκειρε χωρία καὶ εἰς τὴν τούτου κοίτην ἀνέδην ἐξύβρισεν. ἄπερ ἐκεῖνος ἐν Ἰταλίᾳ πυνθανόμενος ἤσχαλλε καὶ διεπρίετο τῷ θυμῷ. ἄπει δὲ καὶ σπουδῇ τοῦ Ῥωμανοῦ παραλυθεὶς τῆς ἀρχῆς καὶ τοῖς πᾶσιν ἀπεγνωκῶς (ἦδει γὰρ ὡς οὐκ εἰς χρηστὸν αὐτῷ τέλος ἢ εἰς τὸ Βυζάντιον ἄφιξις τελευτήσῃ), τὰς ἐν Ἰταλίᾳ δυνάμεις ἀνασεύσας καὶ διαφθείρας, διψώντων τῶν στρατιωτῶν τὰς οἰκίας ἰδεῖν πατρίδας, ὅπλα κατὰ τοῦ βασιλέως κινεῖ. καὶ τὸν μὲν πεμφθέντα διάδοχον αὐτοῦ (ἦν P 757 δὲ ὁ πρωτοσπαθάριος Πάρδος, ἀνὴρ Βυζάντιος, καὶ δι' ἄλλο 10 μὲν οὐδὲν ἀγαθόν, ὅτι δὲ γνώριμος ἦν τῷ βασιλεῖ, τηλικαύτης χώρας ἄρχειν πεμφθεὶς) ἀναιρεῖ, αὐτὸς δὲ αὐτῷ διάδημα περιθεὶς καὶ τὰ τῆς βασιλείας παράσημα ἀναλαβὼν ἀναγορεύεται βασιλεύς, καὶ πλοιοῖς ἐμβιβάσας τὰς δυνάμεις περαιούται ἐν Βουλγαρίᾳ. τοῦτο μαθὼν ὁ βασιλεὺς εἰς ταραχὴν οὐ τὴν τυχοῦσαν 15 ἐπέπεσε· καὶ γράμματα μὲν πρὸς αὐτὸν ἐκπέμπει παντὸς ἀπολόοντα φόβου τοῦτον καὶ τοὺς σὸν αὐτῷ, παρακαλοῦντά τε ἀποθροῦναι τὰ ὅπλα, καὶ ὑπισχνόμενος πᾶσαν εὐεργεσίαν· ἐπει δὲ ἐκεῖνος ἀτεγκτος ἦν καὶ οὐ μεθίετο τοῦ σκοποῦ, ἀγροχῶς καὶ αὐ- B τὸς ἄς εἶχε δυνάμεις, καὶ στρατηγὸν αὐταῖς ἐπιστήσας ἀντοκρά- 20 τορα τὸν Σεβαστοφόρον Στέφανον τὸν ἐν Λαμοκρανείᾳ τὰ τῆς βασιλείας εὐαγγέλια τούτῳ διακομίσαντα, ἐκπέμπει κατὰ τοῦ ἀποστάτου. καὶ συναντῶσι τὰ στρατεύματα κατὰ τὸν λεγόμενον Ὀστροβὸν ἐν τῷ Μαρμαρίῳ, καὶ συμπλοκῆς γενομένης τρέπονται

3 κινούμενος C

6 αἰξίσις C

21 θαυροκρανία C

tentia et Maniacis absentia, dicioni eius multa intulit damna et thalamum eius licenter polluit. de quibus Maniaces in Italia factus certior, magnas animo molestias irasque agitabat. cumque opera Romani insuper factum esset ut magistratus ipsi abrogaretur, deploratis prorsus rebus (intelligebat enim redditum in urbem non bene sibi cessurum), concitatis atque corruptis Italicis copiis, cum iam desiderio in patriam redeundi milites arderent, arma contra imperatorem movet. missum ergo sibi successorem Pardum protospatharium, hominem Byzantium, neque ullam ob praestantiam, sed quia notus erat imperatori, tantae provinciae praefectum, interfecit. ipse diademate et reliquis imperii sumptis insignibus imperator salutatur, exercituque in naves imposito in Bulgariam traiecit. imperator postquam de hoc rescivit, non leviter perturbatus, literas ad eum mittit, in quibus ipsi et quos secum habebat impunitatem et multa beneficia pollicetur. cum autem a proposito ille non dimoveretur, ipse quoque suas copias contrahit, et duce eas Stephano Sebastophoro (id est Augustifero), qui ipsi ad Damocraneam lactum delati imperii attulerat, contra perduellem mittit. concurrerunt adversi exercitus apud Ostrobium in Marmario, fusaeque Ste-

οἱ περὶ τὸν Στέφανον, αὐτοῦ τοῦ Μανιάκη προηγουμένου καὶ τὰς
 φάλαγγας διακόπτοντος. καὶ αὐτὸν ὡς βασιλεὺς ἐρφήμον. ἐν
 ὄσῳ δὲ ταῦτα ἐγένετο, αἰφνιδίως ἐκ τοῦ ἵππου πεσὼν ὄστος ἀπέ-
 θανε, μηδεὶς φανέντος τοῦ τοῦτον τρώσαντος· εὐρέθη γὰρ ἔχων
 5 κατὰ τοῦ στήθους καιρίαν πληγὴν. τούτου δὲ γνωσθέντος τῷ
 ἐναντίῳ στρατεύματι, ἀποτέμνεται μὲν ἡ κεφαλὴ τοῦ Γεωργίου, C
 συλλαμβάνονται δὲ καὶ πάντες οἱ αὐτῷ συναράμενοι, ἅμα τῇ
 πτώσει τοῦ ἀρχηγοῦ τὰ ὄπλα ῥέψαντες καὶ ἑαυτοὺς ἐγχειρίσαντες.
 καὶ τῷ μὲν βασιλεῖ ἄγγελος ἐπέμφθη κομίζων τὰ εὐαγγέλια τῆς
 10 νίκης, εἴσεισι δὲ μεθ' ἡμέρας τινὰς καὶ ὁ Στέφανος τὴν κεφαλὴν
 ἄγων τοῦ Μανιάκη καὶ τοὺς κρατηθέντας ἐν τῷ πολέμῳ· καὶ διὰ
 μέσης τῆς πλατείας Θριαμβεύσας προηγουμένης τῆς κεφαλῆς ἄνω-
 θεν δόρατος, καὶ τῶν ἀποστατῶν ὄνοις ἐποχομένων, αὐτὸς ὄψο-
 σθεν εἶπετο, ἵππῳ λευκῷ ἐφεζόμενος. καὶ τὰ μὲν περὶ τὸν Μα-
 15 νιάκην τοιοῦτον εἴληφε τέλος.

Γέγονε δὲ τις καὶ ἄλλη ἀποστασία ἐν Κύπρῳ κατὰ τοῦτον D
 τὸν χρόνον, πρωτοφρονὴν ἔχουσα Θεόφιλον τὸν Ἑρωτικόν· ὄστος
 γὰρ τῆς νήσου στρατηγῶν καὶ νεωτέρων αἰεὶ πραγμάτων ἐφιέμενος,
 ἐπέπερ ἐπέθετο τὴν τοῦ Καλαφάτου καταστροφὴν καὶ τὴν κατα-
 20 σοχοῦσαν τὰ πράγματα σύγχυσιν, καιρὸν εὐθετον εὐρεῖν οἰηθεὶς
 πρὸς τὸ σπουδαζόμενον, τότε τὸ ἔθνος ἅπαν τῶν Κυπρίων ἀνά-
 πτει, καὶ τὸν δικαστὴν καὶ πράκτορα τῶν δημοσίων φόρων τὸν
 πρωτοσπαθάριον Θεοφύλακτον ἀνελεῖν παρασκευάζει, ἔγκλημα
 τούτῳ ἐπενγκῶν ὡς βαρῆς τὰς τῶν συντελειῶν ποιουμένῳ εἰς-
 25 πράξεις. ἀλλὰ πρὸς τοῦτον οὐκ ἐδέησε τῷ Μονομάχῳ μακροτέρως

25 μακροῦ χρόνου C

phani copiae sunt, ipso Maniace primos ducente et hostium ordines
 dissiiciente. iamque universi eum imperatorem faustis omnibus saluta-
 bant, cum subito equo delapsus exspirat, non exstante vulneris auctore,
 quod in pectore letale acceperat. quod simulatque innotuit imperatoris,
 caput Maniaci amputatur; et qui ab ipsius partibus steterant, amisso
 duce, abiectis armis deditioem fecerunt. confestim ad imperatorem
 nuntius victoriae mittitur. aliquot diebus post Stephanus in urbem
 redit, afferens caput Maniaci et bello victos, quos in triumpho duxit
 per mediam plateam, asinis insidentes, praelato in hasta capite Maniaci;
 et ipse albo equo vehens pompam est subsecutus.

Sub idem tempus Theophilus Eroticus Cypri praetor, homo semper
 novandarum rerum cupidus, cognito Calaphatis exitu et rerum confu-
 sione, opportunum se tempus nactum ratus sui instituti sciendi, totum
 Cyprium populum concitat, instigatque ad necem Theophylacti pro-
 tospatharii iudicis ac publici tributi exactoris, sub praetextu nimii ab eo
 in exigendo adhibiti rigoris. ad hunc opprimendam nihil opus fuit Me-

τριβῆς· χειροῦται γὰρ αὐτὸν ἐκπεμφθεὶς δ [τε] τοῦ στόλου κατέφρων Κωνσταντῖνος πατρικίος ὁ Χαγέ, τὸ ἔθνος ἅπαν τῶν Κυπρίων ὑποποισάμενος, καὶ εἰς βασιλέα ἄγει. ἀχθέντα δὲ Θῆλον ὁ βασιλεὺς ἐνδύσας στολὴν καὶ ἐν τῷ ἱππικῷ ἱπποδρομίας ἀγομῆτης θριαμβεύσας καὶ τῶν ὑπαρχόντων ψιλώσας ἀπέλυσε. 5

P 758

Τῇ δὲ κ' τοῦ Φεβρουαρίου μηνός, τῆς ια' Ἰνδικτιῶνος, κατέλυσε τὴν ζωὴν Ἀλέξιος ὁ πατριάρχης, καὶ ἀνάγεται εἰς τὸν αὐτοῦ θρόνον Μιχαὴλ ὁ Κηρουλάριος, κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ εὐαγγελισμοῦ, μοναχὸς ὢν ἐξ οὐπερ ὁ ὀρφανοτρόφος αὐτὸν διὰ τὴν ἐπιβουλὴν ἐξώρισε. προσαγγέλλεται δὲ τῷ βασιλεῖ καὶ χρυσίον ἀποτεθησαυρισμένον ἐν τῇ τοῦ Ἀλέξιου μονῆ, καὶ πέμψας ἀναλαμβάνεται τοῦτο, εἰς κεντηνάρια ποσούμενον κέ. Μαίτου δὲ δευτέρας, τῆς αὐτῆς Ἰνδικτιῶνος, ἐκτυφλοῦται καὶ ὁ ὀρφανοτρόφος ἐν τῷ λεγομένῳ χωρίῳ τῶν Μαρυκίου, ὡς μὲν τινες φασίν, ὑπὸ Θεοδώρας ἄκοντος τοῦ βασιλέως, ὡς δὲ ὁ τῶν πολλῶν κράτει λόγος, παρ' αὐτοῦ τούτου ἐγκοιτώντος αὐτῷ διὰ τὰς ὑπερορίας, καὶ τῇ ιγ' τοῦ αὐτοῦ μηνός ἀποθνήσκει. Ἰουλιῷ δὲ μηνὶ τῆς αὐτῆς Ἰνδικτιῶνος κατηγορήθη καὶ Στέφανος ὁ σεβαστοφόρος ὡς ἐπιβουλεύων τῷ βασιλεῖ καὶ βασιλέα βουλόμενος ποιῆσαι Λέοντα πατρικίον καὶ στρατηγὸν Μελιτηνῆς, τὸν υἱὸν τοῦ Δαμπεροῦ· καὶ ὁ μὲν Στέφανος τῶν ὑπαρχόντων γυμνωθεὶς καὶ μοναχὸς ἀποκαρεῖς ἐξωρίσθη, ὁ δὲ Δαμπερὸς ἀπηνῶς ἐτασθεὶς καὶ τὰς ὄψεις πηρωθεὶς καὶ διὰ τῆς ἀγορᾶς πομπευθεὶς μετὰ μικρὸν ἀπέθανεν.

3 ἐς C

13 ἐκτυφλῶνται C

14 μαρτυρῶν C

nomacho longiore mora. nam classis ductor Constantinus Chages patriarchus Cyprius universis subactis eum cepit, et ad imperatorem adduxit. adductum imperator stola muliebri induit, et ludis equestribus in Circo in triumpho duxit, spoliatumque suis facultatibus dimisit.

Vigesima die Februarii, indictione 11, Alexius patriarcha rebus humanis excedit. ei sufficitur die annuntiationi festo Michaelus Cerularius, qui vixerat monachus ex quo eum orphanotrophus ob paratas insidias relegaverat. indicatur etiam imperatori thesaurus auri reconditus in Alexii mansionem, quem missis famulis recepit, ad centenaria viginti quinque. eadem indictione, postridie kalendas Maias, oculi effodiuntur orphanotropho in loco cui nomen Marycatis. alii id inscio imperatore aiunt factum fuisse iussu Theodora: plerique omnes ipsius monachi mandato, ei ob relegationem irato. mortuus est decima tertia die eiusdem mensis. Iulio mense Stephanus Sebastophorus delatus est, quod insidiatus esset imperatori volueritque imperium in Leonem patriarium transferre et Melitenae praefectum constituere filium Lampri. ac Stephanus quidem opibus suis multatus et monasticam vivere iusus et relegatus est. Lampri crudeliter tortus et per forum ludibrii causa in pompa ductus atque oculis orbatus paulo post vita excessit.

Ἐγένετο δὲ καὶ κατὰ τὸν Ἰούνιον μῆνα τῆς αὐτῆς ἐπινεμη-
 σεως καὶ ἡ τοῦ ἔθνους τῶν Ῥώε κίνησις κατὰ τῆς βασιλείδος. οὗτοι C
 γὰρ κοινοπραγοῦντες μέχρι τοῦδε Ῥωμαίοις καὶ εἰρηνεύοντες μετ'
 αὐτῶν, ἀδιῶς τε ἀλλήλοισ ἐπεμύγνυντο καὶ ἐμπόρους ἐς ἀλλήλους
 5 ἔπεμπον. κατὰ δὲ τοῦτον τὸν χρόνον φιλονεικίας γενομένης ἐν
 Βαζαντίῳ μετὰ τινῶν ἐμπόρων Σκυθῶν, συμπληγάδος τε ἐξ αὐ-
 τοῦ ἐπακολουθησάσης καὶ τινος Σκύθου φονευθέντος ἐπιφανοῦς,
 6 τότε κατάρχων τοῦ γένους τούτων Βλαδιμηρός, ἀνὴρ ὀρμητίας
 καὶ τὰ πολλὰ τῷ θυμῷ χαριζόμενος, πυθόμενος τὸ συμβᾶν καὶ
 10 δεινοπαθήσας καὶ μὴ δοῦς ἀναβολὴν ἢ καιρὸν τῷ κινήματι, τῶν
 ἐπ' αὐτὸν ἀγείρας ὅσον μάχιμον, προσεταιρισάμενος δὲ καὶ συμ- D
 μαχικὸν οὐκ ὀλίγον ἀπὸ τῶν κατοικούντων ἐν ταῖς προσηρκετοῖς
 τοῦ Ἰσκαανοῦ νήσοις ἔθνων, καὶ πληθὸς ἀθροίσας, ὡς φασί,
 περὶ τὰς ἑκατὸν χιλιάδας, καὶ πλοίοις ἕγχωροῖς τοῖς λεγομένοις
 15 μονοξύλοις ἐμβάλων κατὰ τῆς πύλειος ἔξορμᾶ. τοῦτο μαθὼν ὁ
 βασιλεὺς πέμπει μὲν πρεσβευτάς, ἕξαιτῶν καταθέσθαι τὰ ὄπλα
 καὶ ὑπισχνούμενος ἑξιάσασθαι εἴ τι δὴ καὶ γέγονεν ἄτοπον, καὶ
 μὴ διὰ μικρὸν ἐθέλῃσαι πρᾶγμα τὴν ἐκ μακροῦ παγιωθεῖσαν δια-
 λῦσαι εἰρήνην καὶ τὰ ἔθνη κατ' ἀλλήλων ἀνάψαι· ἐπεὶ δὲ δεξιά-
 20 μενος αὐτὸς τὰ γράμματα τούς τε πρέσβεις ἀτίμως ἐδίωξε καὶ
 ὑπερηφάνους καὶ σοβαρὰς ἀπέδωκεν ἀπολογίας, ἀπεγνωκὼς ὁ βα-
 σιλεὺς τὴν εἰρήνην καὶ αὐτὸς ὡς ἐνῆν ἀντιπαρετέτατετο. καὶ τοὺς P 759
 μὲν ἐνδημοῦντας τῇ βασιλίδι ἐμπόρους τῶν Σκυθῶν, ἔτι δὲ καὶ

4 τε om C ἐπ' C 8 ἀνὴρ — 9 χαριζόμενος om C 10 τῶν]
 τὸν C

Hac ipsa indictione, mense Iunio, Rossica gens contra Romanum imperium insurrexit. hactenus pacem amicitiamque cum Romanis Rossi coluerant, liberaque in vicem fuerant commercia, et mercatores ultro citroque commearant. tunc vero in urbe orta rixa cum quibusdam Scythicis negotiatoribus, res ad manus venit, et est quidam de nobilioribus Scythis interfectus. proinde eius gentis regulus Bladimerus, homo iracundus atque animo inquieto, casum hunc sibi annuntiatum aegerime ferens, nulla interposita mora, ad arma vocatis subditis quotquot bello habiles erant, copiisque auxiliaribus adscitis haud exiguis a nationibus quae Oceani insulas septentrionales inhabitabant, collecta ad hominum, ut ferunt, 100000 multitudine, eam usitatis apud ipsos navigiis (lintres nos vocamus, unica arbore cavata factos) imponit, et adversus urbem tendit. imperator eius conatu intellecto, legatis missis petit ut ab armis discedat, pollicitus se quidquid peccatum esset compensaturum, modo ne ipse levi de causa tot iam per annos coalitam pacem rumperet gentesque bello committeret. cum autem barbarus literis acceptis legatos ignominiose proturbaret, responsis superbis datis, imperator desperata pace ipse quoque se pro viribus bello parat. Scythicos negotiatores in urbe

τοὺς κατὰ συμμαχίαν παρόντας διασκορπίσας ἐν τούτοις θέμασι, καὶ ἀσφαλίσάμενος ἵνα μὴ καὶ ἀπὸ τῶν ἔνδον ἐπιβουλῆ τις ἀνεγερωθῆ, ὡς ὁ καιρὸς ἐδίδου καὶ τὸ τοῦ ἔργου θέστροπον, τὰς τε βασιλικὰς ἔξαυτίσας τριήρεις καὶ ἄλλας οὐκ ὀλίγας ἀπὸ τῶν ἐσταλῶν καὶ κούφων, καὶ λαοῦ πληρώσους ἀπὸ τῶν παρῴχοντων ἐν Βυζαντίῳ 5 τότε στρατιωτῶν, καὶ αὐτὸς οὗτος τῷ βασιλικῷ ἐπιβὰς δρόμῳ ἐξῆσι καὶ τοῖς Σκύθαις ὑπαντιάζει κατὰ τὸ τοῦ Πόντου στόμα ἐν Β τῷ λεγομένῳ ναυλοχοῦσι Φάρῳ, παρεπομένην ἔχων διὰ τῆς ξηρᾶς καὶ ἰππικῆν στρατιάν οὐκ ὀλίγην. ἐπεὶ δὲ ἀντιμέτωποι ἔστησαν αἱ δυνάμεις, ἔργου μὲν οὐδέτερον μέρος ἤπτετο· οἷ τε γὰρ Σκύθαι ἐπὶ τοῦ λιμένος ἔνθα προσώρμου ἐστῶτες ἡσυχίαν ἤγον, καὶ ὁ βασιλεὺς τὴν ἐκείνων προσμένων κίνησιν ἐχαρτέρει. ἐπεὶ δὲ ὁ καιρὸς ἐτρέβητο καὶ ἡ ὥρα ἦν πρὸς ὄψε, πρέσβεις ὁ βασιλεὺς πάλιν ἐκπέμπει περὶ εἰρήνης, καὶ πάλιν ἀτίμως ἀποπέμπει τούτους ὁ βάρβαρος, μὴύσας, εἰ βούλεται τῷ βασιλεὶ καταθέσθαι τὰ 15 ὄπλα, δοῦναι πυντὶ τῷ ἐπομένῳ αὐτῷ στρατῷ ἀνὰ χρυσοῦ λίτρας τρεῖς. ἀμυχανοῦ δὲ φανείσης τῆς ἀποκρίσεως ἔγνω δεῖν ἔργου ἔχεσθαι. ὡς δ' ἐκείνοι ἀτρέμας εἶχον, μεταστειλόμενος ὁ βασι- C λεὺς τὸν μάγιστρον Βασίλειον τὸν Θεοδωροκάνον τρεῖς ελληφέναι προστάττει τριήρεις δρομάδας καὶ ἀπελθεῖν καὶ ἀποπειράσασθαι 20 τῶν Σκυθῶν, εἶπερ δυνηθεῖ ἀκροβολιζόμενος πρὸς πόλεμον αὐτοὺς ἐπισπάσασθαι. ὁ δὲ τὰς τριήρεις ελληφῶς καὶ πρὸς τοὺς Σκύθας γενόμενος οὐ δι' ἀκροβολισμοῦ τῆς αὐτῶν ἀπειρωτογνώμης, ἀλλ' εἰς μέσσοις ἑαυτὸν ὠδήσας ἐπὶ μὲν σκάφῃ τῷ

1 διασεδάσας C

13 πρὸς om C

degentes, nec non qui ut socii aderant, per provincias in custodiam dividit, ne quae ab ipsis domi essent metuendae insidiae. tum adornatis, quantum eius praeceps occasio rei ferebat, imperatoris triremibus aliisque levibus navigiis, et impositis in eas qui e militibus ea tempestate Byzantii agentibus legi poterant classariis, ipse quoque consensu celoce sua barbaris occurrit in faucibus maris ad Pharam stationem habentibus, iuxta per continentem comitante equitatu haud exiguo. instructa utrinque ad pugnam classe neutra pars praelium incipiebat, Scythia intra occupatum portum se continentibus, et Romanis eorum motum exspectantibus. cum tempus teneretur et ad vesperam dies inclinaret, rursus legatos de pace mittit imperator, eosque rursus contumeliose barbarus reiicit, non aliter se arma depositurum significans quam acceptis in singula suorum classariorum capita tribus auri libris. quod responsum cum videret summe absurdum, imperator pugna decernendum statuit. barbarisque etiamnum quiescentibus, vocato ad se magistro Basilio Theodorocano mandat ut cum tribus velocibus triremibus levi pugna Scythas tentet atque ad praelium provocet. Basilius acceptis triremibus non levi praelio eorum animos explorat, sed in me-

σκεαστῶ καταφλέγει πυρὶ, τρία δὲ αὐτανδρα καταποντίζει. χει-
 ροῦται δὲ καὶ ἔν αὐτὸς εἰσπηδήσας εἰς αὐτὸ, καὶ τῶν ἔξδον οὖς
 μὲν ἀποσφάζας οὖς δὲ καὶ τροπωσάμενος, τὴν τόλιμην καταπλα-
 γέντας αὐτοῦ. οἱ δὲ Σκύθαι καὶ τὸν βασιλέα ἤδη ὄρωντες ἔρχο-
 5 μενον οὖν παντὶ τῷ στόλῳ, καὶ λογιασάμενοι, ὅπερ ἦν εἰκὸς, εἰ D
 τοιαῦτα πεπόνθασι τρισὶ τριήρεσιν ἀντιστάτες πολεμούσας, τί
 ἂν πάθοιεν βιαζόμενοι παντὶ τῷ στόλῳ συμπλέκεσθαι, ἀπέβλεψαν
 πρὸς φυγὴν, καὶ εἰς τόπον ἀπορριφέντες σκοπέλους ἔχοντα καὶ
 πέτρας ὑφάλους τὰ πλείω τῶν σκαφῶν ἀπεβάλλοντο, ἐπιτιθεμένων
 10 τούτοις ἀπὸ τῆς ξηρᾶς καὶ τῶν παραπορευομένων στρατιωτῶν καὶ
 ἀπολλύντων αὐτούς, ὡς εὐρεθῆναι μετὰ ταῦτα νεκροὺς ἑρριμμέ-
 νους ἐν τοῖς αἰγιαλοῖς ἀμφὶ τὰς εἰ' χιλιάδας. ὁ μὲν οὖν βασιλεὺς
 μετὰ τὴν τῶν Σκυθῶν ἦτταν ἐφ' ὄλας δύο προσμείνας ἡμέρας,
 κατὰ τὴν τρίτην ὑπέστρεψεν εἰς τὴν βασιλίδαν, δύο τάγματα κατα-
 15 λιπῶν καὶ τὰς λεγομένας ἑταιρείας, ὑφ' ἡγεμόνι ταττόμενα Νι-
 κολῶν τῷ παρακοιμωμένῳ καὶ Βασιλεῶ μαγίστρῳ τῷ Θεοδώρῳ P 760
 κάνῳ, ἐφ' ᾧ τοὺς αἰγιαλοὺς ἐπισκοπεῖν καὶ παρατρέχειν καὶ
 φυλάττεσθαι, μὴ τις ἀπόβυσσις γένηται τῶν βαρβάρων, τὸν δὲ
 πάντα στόλον κατὰ τὸν Φάροκ προσμείνειν κελεύσας. καὶ ὁ μὲν
 20 βασιλεὺς ταῦτα διαπραξάμενος εἰσηλθεὶν εἰς τὸ Βυζάντιον, οἱ
 περὶ τὸν παρακοιμώμενον δὲ καὶ τὸν Θεοδωροκάνον τοὺς αἰγια-
 λοὺς περιούτες, ἔνθα μετὰ τὴν τροπὴν ἐξεβράσθη τὰ σώματα
 τῶν βαρβάρων, πολλῆς λείας καὶ σκύλων ἐγένοντο κύριοι. καὶ
 τριήρεις δὲ τέσσαρες ἐπὶ εἴκοσι τοῦ λοιποῦ διαιρεθεῖσαι στόλου

4 ἐρχόμενον βλέποντες P

8 τέπους C

ἔχοντας C

dios hostes invectus septem naves artificioso igne cremat, tres cum ipsis
 vectoribus demergit, unaque potitur, in eam insilliens et classarios par-
 tim caedens partim audacia ipsius perterritos fugans. Scythae cum uni-
 versa classe accedere imperatorem videntes, atque id quod res erat cogi-
 tantes, cum ne trium quidem triremium sustinuissem impetum, quid
 eventurum esset si cum tota classe confligendum foret, fugam faciunt,
 et se in locum immittentes saxa ac scopulos sub mari delitescentes ha-
 bentem plerasque naves perdunt. sed et milites e continenti eos inva-
 dunt, magnamque stragem edunt. sane cadaverum hostilium in littore
 inventa sunt postmodo quindecim circiter millia. superatis hoc pacto
 Scythis, imperator totum biduum ibi locorum commoratus tertio die
 Byzantium rediit, duabus legionibus et quas vocant sodalitates relictis,
 ducibus Nicolao cubiculario et magistro Basilio Theodorocano mandato
 ut oram maritimam custodirent, neque excensionem facere barbaros pa-
 terentur, utque tota classis apud Pharum in statione esset. hi littora
 ut iussi erant circummeantes, qua cadavera barbarorum aestus eiecerat,
 ingenti praeda ac spoliis potiti sunt. verum 24 triremes Romanae,

- ἔποντο φεύγουσι τοῖς βαρβάροις· ἐν τινι δὲ κόλπῳ ναυλοχούτων
B αὐτῶν παρήλθον αὐται διώκουσαι. καὶ γρόντες οἱ Σκύθαι τὴν
 ὀλιγότητα, καὶ ἀκριβῶς καταλαβόντες ὡς οὐ πλείους τῶν φαινο-
 μένων εἶσιν, ὑπερκερώσει ποιησάμενοι ἀπὸ τοῦ ἐνθεν ἀκκείθεν
 ἀκρωτηρίου καὶ συντόνῳ τῇ εἰρεσίᾳ χρώμενοι ἔσπευδον ἐγκολπώ-
 σασθαι τοὺς ἐναντίους. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι ἐκ τῆς προτέρας κωπηλα-
 σίας καὶ τοῦ διωγμοῦ κατάκοποι ὄντες, καὶ πρὸς τὸ πλῆθος τῶν
 βαρβαρικῶν σκαφῶν ὑποδειλιάσαντες, ἔκλιναν πρὸς φυγὴν. ἐπεὶ
 δὲ ἔφθασαν τὰ τῶν βαρβάρων σκάφη στεφανώσαντα τὸ στόμα
 κατασχεῖν τοῦ κόλπου καὶ ἄπορος ἦν ἢ πρὸς τὸ πέλαγος διέξοδος, **10**
- C** Κωνσταντῖνος μὲν πατρίκιος ὁ Καβαλλούριος, στρατηγὸς ὢν τῶν
 Κιβυρροιωτῶν, γενναίως ἔστη πρὸς πόλεμον μετὰ τῆς ἑαυτοῦ
 τριήρους καὶ λοιπῶν δέκα, καὶ εὐρόστως μαχόμενος κατεκόπη,
 ἐληφθῆσαν δὲ καὶ τέσσαρες τριήρεις αὐτανδροὶ σὺν τῇ ναυαρχίδι,
 καὶ πάντες οἱ ἐν αὐταῖς ἀπεσφάγησαν, τὰ δὲ λοιπὰ Ῥωμαῖκὰ **15**
 πλοῖα ἐν βράχει καὶ ἀκταῖς καὶ σκοπέλοις ἀπερρίφησαν· ὢν συν-
 τριβέντων οἱ μὲν τῶν ἐν αὐταῖς ὑποβρύχιοι γέγονασι τῇ θαλάσῃ,
 ἄλλοι δὲ ἐάλωσαν ὑπὸ τῶν βαρβάρων καὶ μαχαίρα παρεδόθησαν
 καὶ δουλεῖα, οἱ δὲ διασωθέντες πεζοὶ καὶ γυμνοὶ εἰς τὸ οἰκεῖον
 στρατόπεδον ἀνεσώθησαν. οἱ δὲ Σκύθαι ὡς οὐκ εἰς ἔργον ἐχώρει **20**
- D** αὐτοῖς τὰ τῶν ἐλλπίδων, τῆς ἐπ' οἴκου πορείας ἐμνήσθησαν. ὑπο-
 στρέφουσι δὲ τούτοις διὰ τε γῆς καὶ θαλάσσης (οὐδὲ γὰρ ἐξήρ-
 κουν τοῖς πᾶσι τὰ σκάφη, τὰ μὲν ὑπὸ τῆς προσηγησαμένης ναυαρχ-
 χίας καταπονησθέντα τε καὶ ληφθέντα, τὰ δὲ ὑπὸ κλύδωνος καὶ

1 κόλπῳ] τόπῳ, omissis ναυλοχούτων αὐτῶν, C

avulsae ab reliqua classe, fugientes barbaros insecutae easque praeter-
 vectae sunt, cum ii in quendam portum naves subduxissent. Scythae
 ergo paucitate hostilium navium cognita, compertoque non plures esse
 quam visae erant, a promontoriis ab utraque parte sitis cornua exten-
 derunt, et contenta usi remigatione circumvenire eas coeperunt. Ro-
 mani priore labore remigandi insequendique defatigati, et multitudine
 hostilium navium perterriti, ad fugam inclinaverunt. cum autem barbari-
 cae naves fauces sinus circumdedissent et in altum exire non daretur,
 Constantinus patricius Caballurius Cibyrraeotarum dux, cum sua et aliis
 10 triremibus fortiter in hostem pugnans, concisus est. captae a bar-
 baris quattuor triremes cum ipsis vectoribus, ipsaque etiam praetoria
 navis. homines in iis omnes interfecti. reliquae Romanorum naves in
 brevia, littora incommoda et saxa eiectae ac contritae sunt. classarii
 alii in aqua perierunt, alii a barbaris vel trucidati vel captivi abducti
 sunt. superstites nudi peditesque ad suorum stationem redierunt. Scy-
 thae, cum praeter spem ipsis institutum cecidisset, domum versus iter
 instituerunt. cum non mari modo sed terra etiam redirent (neque enim
 tantae multitudini satis erat navium, cum praelio multae essent demer-

τρικυμίας θλασθέντα, και διὰ τοῦτο οἱ πλείους πειζῆ τὴν ὄδοιπο-
 ρίαν ἐποιούντο) συναντήσας Κατακαλῶν Βέστιης ὁ κεκαυμένος,
 ἄρχων ὢν τῶν περὶ τὸν Ἰστρον πόλειων και χωρίων, κατὰ τὸν
 αἰγιαλὸν τῆς λεγομένης Βάρας, και συμβαλὼν ἐτρέψατο, και
 5 ἀπέκτεινε μὲν πολλοὺς, δεκτακοσίους δὲ ζωγρίας λαβὼν πεπεδη-
 μένους ἐκπέμπει τῷ βασιλεῖ. οὗτος γὰρ ὁ ἀνὴρ και ὅτε πρώτως
 τῶν οἰκείων ἡθῶν ἀπαναστάντες οἱ Σκύθαι πρὸς τὴν βασιλίδα
 ἠπειλόντο και ἐς τὴν λαχοῦσαν αὐτὸν ἀρχὴν ἀποβάντες προνομὰς
 ἐποιούντο, τὸν ἄμφ' αὐτὸν ἀθροίσας λαὸν προσέεραξε τοῦτοις,
 10 και γενναίως ἀγωνισάμενος ἐτρέψατό τε κατὰ κράτος και εἰς τὰ
 οἰκεία σκάφη φυγεῖν ἠνάγκασε· και πάλιν δὲ τὰ ἀγγέλια τῆς ὑπ' P 761
 αὐτὸν ἀρχῆς φυλάττων χωρία, και προσμένων τὸ τέλος, ὑπο-
 στρέφοντας δεξάμενος και καφετερώς ὑποστάς εἰργάσατο τὰ εἰρη-
 μένα.

15 Σεπτεμβρίῳ δὲ μηνί, ἰνδικτιῶνος ιβ', ἔτους ρσθβ', ἐπνευ-
 σεν ἄνεμος σφοδρὸς, ὡς διαφθαρῆναι σχεδὸν τοὺς τῶν ἀμπέλων
 καρπούς. κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον ἐορτῆς ἀγομένης τῶν ἁγίων μ'
 μαρτύρων, ἐν τῇ θ' τοῦ Μαρτίου μηνός, μέλλων ὁ βασιλεὺς εἰς

6 πρῶτον C 15 ιβ' i' margo P 16 σφοδρὸς C
 17 post καρπούς C: Μιχαὴλ δὲ ὁ πατριάρχης ἄμα τῷ χειροτονη-
 θῆναι τὸν πάπα Ῥώμης τῶν διπτύχων ἐξέβαλε, τὸ τῶν ἀξύμων
 ζήτημα ἐπενεγκὼν αὐτῷ τῆς ἐκβολῆς αἰτιον. συνέηγει δὲ τούτῳ
 Πέτρος τε ὁ Ἀντιοχείας πατριάρχης και Λέων ὁ Βουλγαρίας ἀρχι-
 ἐπίσκοπος και τὸ τῆς ἐκκλησίας ἄπαν ἰλλογυμῶτερον. προσκρούων
 δὲ και πρὸς τὸν τριπλάσια τῆς μονῆς τοῦ Σταυδίου ἡγούμενον
 Μιχαὴλ, ὃ Μερμεντούλος τὸ ἐπώνυμον, τοῦ ἐκ' ἐκκλησίας ἀνα-
 γινωσκομένου συνοδικοῦ τὸν ἐν ἁγίοις Θεόδωρον τὸν Στουδίτην
 ἐξέβαλε. μὴ ἐνεγκὼν δὲ ὁ Μερμεντούλος τὸ γεγονός, τῷ βασιλεῖ
 προσελθὼν τοῦτο αὐτῷ διανήγγειλε. διὸ προστάζει βασιλικῇ ἀν-
 εγνωσθῆ τὸ συνοδικὸν τῆ κυριακῆ τῆς Σαμαρείτιδος· και τὰ μὲν
 ἄλλα πάντα κατὰ τὸ ἔθος ἀνεγνωσθησαν, τὸ δὲ τοῦ μεγάλου
 Θεοδώρου ὄνομα ὁ πατριάρχης ἀναστάς ἐξεφώνησε μεγάλη και
 διατόρφ φωνῆ. και οὕτω κατεννάσθη ἡ περὶ τούτου τῶν τε μο-
 ναστῶν και τοῦ Μερμεντούλου στάσις.

sae, multae captae, multae naufragio periissent), in Catacalonem Be-
 stam Ambustum tunc Istro vicinae regioni praefectum inciderunt in ora
 maris apud Barnam, fusique sunt et magna clade affecti. octingentos
 eorum vivos in compedibus ad imperatorem misit. is Ambustus, et cum
 primam Scythae ad Cpolin tenderent inque ipsius provinciam egressi
 pabularentur, militibus suis collectis fortiter invaserat, pulsosque ad sua
 confugere navigia coegerat. et tunc iterum oram suae provinciae mari-
 timam custodiens, exituique intentus, hoc facinus edidit.

Anno mundi 6552, indictione 12, mense Septembri, vehemens fla-
 vit ventus, quo fructus vinearum pene perierunt. eo ipso anno, nona
 die Martii, quae festa est memoriae divorum quadraginta martyrum,

προσπύνησιν ἀπελθεῖν τῶν ἁγίων δημοσίᾳ προόδῳ πατεριστασιώσθη παρὰ τοῦ δήμου. Ἐξελθόντος γὰρ τούτου πᾶσιν μετὰ πολλῆς δορυ-
 B φορίας ἀπὸ τοῦ παλατίου καὶ ἐδημίας, καὶ τὸν ἐν τῇ Χαλκῇ καταλαβόντος, ναὸν τοῦ σωτήρος, καὶ μέλλοντος ἐκεῖθεν ἐξεπα-
 σασθαι καὶ πρὸς τὸν τῶν μαρτύρων ἀφικέσθαι σηκόν, ἐξαίφνης 5
 ἐξηχῆθη φωνὴ ἀπὸ μέσου τοῦ πλήθους "ἡμεῖς τὴν Σελήραιναν βασιλίῃσαν οὐ θέλομεν, οὐδὲ δι' αὐτὴν αἱ μάνναι ἡμῶν αἱ πορ-
 φυρογέννητοι Ζωὴ τε καὶ Θεοδώρα θανούσινται." καὶ εὐθὺς
 συνεχύθη τὰ πάντα, καὶ ταραχὴ κατέσχε τὸ πλῆθος, καὶ ἐζήτουν τὸν βασιλέα διαχειρίσασθαι. καὶ εἰ μὴ τάχιον αἱ βασιλίδες προ-10
 κύψασαι ἄνωθεν κατεστόρισαν τὸ πλῆθος, ὑπολώλυσαν ἄν οὐκ ὀλίγη, ἴσως δὲ καὶ αὐτὸς ὁ βασιλεύς. κατενυασθείσης δὲ τῆς ταραχῆς ὑπέστρεψεν εἰς τὰ βασίλεια, τὴν εἰς τοὺς μάρτυρας ἄφ-
 ξιν παραιτησάμενος.

C Ἰνδικτιώνος δὲ ἐξ' ὃ κατὰ τοῦ Ἄνιου ἀρχὴν ἐλάμβανε πόλε-15
 μος. ἀλλὰ ρητέον ἄνωθεν πῶς καὶ διὰ τίνα τρόπον ἤσυχίαν ἄγοντε τῷ τοῦ Ἄνιου τοπάρχῃ καὶ μηδὲν ἀπαίσιον διαπραττομένῳ Κων-
 σταντίνῳ ὁ βασιλεὺς πολεμεῖν ἐπεχείρησεν. ὅτε Γεώργιος ὁ Ἄβασ-

5 τὸν om C 6 ἀπὸ μέσου τοῦ πλήθους om C
 11 ἀπολώλεισαν C 13 εἰς τὰ] ἐς τὰ C 14 post
 παραιτησάμενος C: καλλαιτυμένης γὰρ τῆς θουγατρὸς τοῦ
 Σιληροῦ τῷ βασιλεῖ, οὐκ ὀλίγος ἦν ὁ γογγυσμὸς τοῦ τε δήμου
 καὶ τῆς συγκλήτου καὶ τῶν ἀδελφῶν καὶ δεσποικῶν· ὅν καὶ ὁ
 τῆραιναῖτα ἐν μοναχοῖς διακρίκων ὁ οὕτω Σηθιάτος λεγόμενος
 ἐκώλυε μὲν, ἦννε δὲ οὐδέν. κἀντη γὰρ ἦεττο τῆς ἄρας αὐτῆς
 ὁ βασιλεύς. ἦν δὲ ὁ Σηθιάτος οὗτος ἀρετῆς εἰς ἄκρον ἐπι-
 μελούμενος καὶ νηστειαὶ καὶ σιληραγωγία καὶ πάσῃ ἄλλῃ ἀρετῇ
 ἐπτήκων τὸ σῶμα αὐτοῦ, ὡς καὶ ποτε τεσσαράκοστα ἡμέρας
 ἄσιτος διατελέσαι, μηδενὸς τὸ παράπαν ἐν τῷ μέσῳ γευσάμενος.
 18 τῶν ἰβήρων C, τῶν βουλγάρων margo

Imperator ut iis supplicaret publice processurus, seditioe populi inter-
 ceptus est. cum enim pedes magno satellitum cum comitatu et faustis
 acclamationibus a palatio usque ad fanum servatoris in Chalce proces-
 sisset, indeque equo ad martyrum aedem vehi vellet, subito vox e me-
 die multitudinis exaudita est "nolumus Scleraenam" (sic Romani Duri
 soror vocabatur, Monomachi concubina) "esse imperatricem, neque
 propter eam dominas nostras porphyrogennetas Zoenā ac Theodoram
 mori." atque illico omnia confusionis ac tumultus plena, et imperato-
 rem turba ad necem deposcit. quodnisi celeriter Augustae de sublimi
 prospicientes multitudinem placassent, plurimi haud dubie atque ipse
 forsitan imperator perituri fuerant. sedato autem motu imperator,
 omissa ad martyres processione, in palatium se recepit.

Indictione 13 bellum de Anio coepit. sed exponendum est cur et
 qua ratione Anii principi quiescenti, nullaque ab eo orta iniuria, impe-
 rator bellum intulerit. Georgius Abasgorum princeps bellum adversus

γῶν ἀρχηγὸς ὄπλα κατὰ Ῥωμαίων ἐκίνησε, συμμαχῶν ἦν αὐτῷ καὶ Ἰωβανεσίκης ὁ τῆς τοῦ Ἄνιου κυριεύων χώρας. ἐπεὶ δέ, ὡς ἐν τοῖς ἔμπροσθεν εἴρηται, Βασίλειος ὁ βασιλεὺς ἀνελθὼν ἐν Ἰβηρίᾳ παρατάξασα ἠγωνίσασα κατὰ τοῦ Γεωργίου καὶ τοῦτον ἐτρέψατο καὶ 5 συνέτριψε, φοβηθεὶς ὁ Ἰωβανεσίκης μή πως ὁ βασιλεὺς μηριῶν διὰ τὴν συμμαχίαν ἀνήκεστόν τι ἐς αὐτὸν διαπράξῃται, τὰς κλεῖς τῆς πόλεως εἰληφῶς αὐτομολεῖ πρὸς τὸν βασιλέα καὶ ἑαυτὸν ἐγγχειρῖζει ἐθέλοντός καὶ τὰς κλεῖς παραδίδωσιν. ὁ δὲ τῆς συνέσεως τοῦτον ἀποδεξάμενος μάγιστρον τε τιμᾷ καὶ ἄρχοντα διὰ βίου τοῦ Ἄνιου 10 καὶ τῆς λεγομένης μεγάλης Ἀρμενίας προβάλλεται, ἔγγραφον ἀπαιτήσας ἀπ' αὐτοῦ γραμματεῖον ὡς μετὰ τὴν αὐτοῦ τελευταίην ἐπατήξει πᾶσα ἡ τοιαύτη ἀρχὴ εἰς τὸ δίκαιον αὐτοῦ καὶ μέρος ἔσεται τῆς Ῥωμαϊκῆς. ἐγένετο ταῦτα. καὶ θνήσκει μὲν ὁ βασιλεὺς, θνήσκει δὲ μετὰ χρόνους ἱκανοὺς καὶ ὁ Ἰωβανεσίκης· καὶ 15 θανόντος αὐτοῦ Κακίκιος ὁ τούτου υἱὸς διαδεξάμενος τὴν ἀρχὴν εἰρήνην μὲν διετήρει πρὸς Ῥωμαίους καὶ ὁμαιχιμίαν, κατέχει μὲν τοι τὴν πατρῶαν ἀρχήν, καὶ ἀποδοῦναι Ῥωμαίοις οὐκ ἤθελεν, ὡς τὸ πατρικὸν ἐβούλετο γραμματεῖον. εὐρῶν οὖν ἐν τοῖς ἀνακτόροις τὸ γραμματεῖον ὁ Μονομάχος ἀπήτει καὶ τὸ Ἄνιον καὶ τὴν 20 πᾶσαν μεγάλην Ἀρμενίαν ὡς Βασιλείου τοῦ βασιλέως διάδοχος. τοῦ δὲ δοῦλον μὲν ἑαυτὸν ἀνομολογοῦντος Ῥωμαίων, ἀποστῆναι δὲ τῆς πατρῶας ἀρχῆς μὴ ἐθέλοντος, πολεμητέον ἐδόκει τῷ βασιλεῖ. καὶ δὴ στρατὸν ἀγείρας καὶ Μιχαὴλ βέστη τῷ Ἰασίτῃ

6 εἰς C 9 τε τοῦτον τιμᾷ G τοῦ om C 12 ἐς τὰ
 δίκαια C 13 τῆς τῶν Ῥωμαίων ἀρχῆς C βασιλείας C
 16 πρὸς τοὺς Ῥωμ. C 21 Ῥωμαίων om C, Ῥωμαίων — 22
 ἐθέλοντος om Xylandri codex

Romanos movens socinum eius habuerat Iobanesicam Anii dominum. verum ubi Basilius imperator in Iberiam cum exercitu profectus Georgium praelio fregit, Iobanesices metuens ne ob belli societatem iratus imperator durius de se statueret, cum clavibus urbis ad eum transfugerat, seque et claves ei ultro dederat. quam eius calliditatem approbans Basilius, magistrī honore ornatum Anii et Armeniae quae magna dicitur praefectum eum usque ad vitae eius exitum constituerat, scripta cautione professum mortuo ipso eam praefecturam ad suum dominum redituram partemque Romanae dicionis futuram. mortuo Basilio atque multis post annis Iobanesica, filius huius Cacicius occupata praefectura pacem societatemque cum Romanis servavit, paternam interim dicionem retinens Romanis, quod scriptum iubebat, nequaquam reddidit. Monomachus pacti formula in archivo reperta, Anium universamque magnam Armeniam ut Basiliī hēres reposcit. cumque Cacicius servum quidem se profiteretur bello suas res repetere imperator statuit. proinde collectum exercitum Michaelo Bestae Iasitae, qui iam tum praefectus Ibe-

ἐγχειρίσας, ἄρχοντι φθάσαντι προβληθῆναι τῆς Ἰβηρίας, πολε-
 μεῖν ἐπεσκόπει τῷ Κακικίῳ· ὁ δὲ ἀπελθὼν, καθ' ὅσον οἶόν τ' ἦν,
 ἔσπευδεν ἐκπληροῦν τὰ προστεταγμένα. ὅπερ γινούσ ὁ Κακίκιος,
 B καὶ ὅτι ἀντὶ φίλου καὶ συμμάχου πολέμιος κέρχεται, καὶ αὐτὸς
 τὰς αὐτοῦ δυνάμεις ἀγροχῶς κατὰ τὸ ἐγχωροῦν αὐτῷ τοὺς ἐπὶ- 5
 τας ἡμύνετο. κακῶς δὲ φερομένων τῶν πραγμάτων τῷ Ἰασίτῃ,
 πέμπεται καὶ ὁ Νικόλαος πρόεδρος ὁ δομέστικος τῶν σχολῶν, ὁ
 τοῦ βασιλέως Κωνσταντίνου παρακοιμώμενος, μετὰ βαρείας χει-
 ρός, ὥστε τῷ πλήθει καὶ τῇ δυνάμει καταγωνίσασθαι τὸν Κακί-
 κιον. στέλλονται δὲ γράμματα τοῦ βασιλέως πρὸς Ἀπλησφάρην 10
 τὸν ἄρχοντα τοῦ Τιβίου καὶ τῆς περὶ τὸν Ἀράξην ποταμὸν Περ-
 σαρμενίας, παρακαλοῦντα τοῦτον κατὰ τὸ δυνατόν δηοῦν τὴν με-
 C γάλην Ἀρμενίαν καὶ τὴν ὑποκειμένην χώραν τῷ Κακικίῳ. ἀπελ-
 θὼν οὖν ὁ Νικόλαος ἐκεῖνος μὲν ἔργου εἶχετο, τὰ δὲ γράμματα
 πέμπει πρὸς τὸν Ἀπλησφάρην, γράψας καὶ αὐτὸς καὶ παροτρύνας 15
 καὶ δώροις καὶ ὑποσχέσεων ἐρεθίσας ἐνεργοῦς θέσθαι τὰς βουλή-
 σεις τοῦ βασιλέως. ὁ δὲ τὰ γράμματα δεξάμενος ἀμειβεται ἐπι-
 τελεῖ ποιῆσαι τὰ κεκελευσμένα, εἰ γράμμα πεμφθεῖ τούτῳ βασι-
 λικὸν ἀσφάλειαν παρέχον αὐτῷ πάντα ἔχειν ἐν βεβαίῳ δεσποτικῶς
 D τὰ φρούρια καὶ χωρῖα ὅσα περὶ ἰσχύσει νόμῳ πολέμου κτήσασθαι 20
 ἀπὸ τῶν διαφερόντων τῷ Κακικίῳ. ἐδέξατο τὸν λόγον ὁ βασι-
 λεύς, καὶ χρυσοβούλλοις γραφαῖς ἐπιβεβαιοῖ ὅσα ὁ Ἀπλησφάρης
 ἤτήσατο· καὶ δεξάμενος οὗτος τὸ γράμμα ἔργου ἤπτετο, καὶ

1 ἄρχοντα φήσαντα C

5 αὐτῷ om C

23 τὰ γράμματα C

riae erat designatus, tradit, mandatque ut Cacicio bellum faciat. atque
 is in provinciam profectus mandata imperatoris pro virili exsequitur.
 Cacicius se pro amico et socio Romanorum hostem iudicatum sentiens,
 ipse etiam suis contractis copiis, se quantum res ferebant tueri inten-
 dit. cum autem res Iasitae male succederent, mittitur etiam Nicolaus
 praeses scholarum domesticus, accubitor quondam Constantini impera-
 toris, cum grandi exercitu, ut vel multitudine opprimeretur Cacicius.
 mittit etiam literas imperator ad Aplespharium Tibii et quae circa
 Araxen fluvium est Persarmeniae praefectum, hortaturque eum ut, quan-
 tum possit, magnam Armeniam et dicionem Cacicii infestet. Nicolaus
 ubi in provinciam pervenit, statim se rei gerendae dat, literasque im-
 peratoris ad Aplespharium mittit, ipse una scribens, eumque donis et
 pollicitationibus instigans ut imperatoris voluntati morem gerat. rescri-
 bit is ea condicione se id facturum, si imperator literis ad se missis
 paciscatur se ipsi omnium quaecunque ipse Cacicio belli iure eripuisset
 firmam possessionem ac dominium concedere. hanc condicionem impe-
 rator probavit, aureaque bulla id postulatum Aplespharii ratum se ha-
 bere testatus est. qua accepta Aplespharius statim rem aggressus mul-

πολλὰ τῶν τοῦ Κακικίου ἐκπολιορκήσας κατέσχευε ὀχυρώματα καὶ
 χωρία. ὁ δὲ Κακίκιος ὑπὸ τε τῆς Ῥωμαϊκῆς δυνάμειος πολεμού-
 μενος ὑπὸ τε τοῦ ἄρχοντος τοῦ Τιβίου λεηλατούμενος, καὶ τοῖς
 πῦσιν ἀπειγνωκίως, σπένδεται πρὸς τὸν παρακοιμώμενον καὶ προσ-
 5 χωρεῖ τῷ βασιλεῖ δι' αὐτοῦ, παραδοὺς τὴν πόλιν. καὶ ὁ μὲν ἐς
 τὸν βασιλεῖα ἔλθων καὶ μάγιστρος τιμηθεὶς, καὶ χωρία πολυ-
 πρόσοδα κατὰ τε Καππαδοκίαν καὶ τὸν Χαρσιανὸν καὶ τὸν Αἰκαν-
 δρὸν εἰληφώς, εἰρηκὸν καὶ ἀτάραχον τὸν ἀπὸ τοῦδε ἔζησε βίον·
 ὁ δὲ Μονομάχος τὰ ἐκπολιορκηθέντα φρούρια παρὰ τοῦ Τιβιώτου
 10 καὶ χωρία ὡς μέρη τοῦ Ἄνιου ἐπιζητῶν, ἐπεὶ ἐκὼν γε ἐκεῖνος οὐ P 763
 μεθίετο τούτων ἀλλ' ἀντείχετο τῆς χρυσοβούλλου γραφῆς, ἀναι-
 ρεῖται πόλεμον πρὸς αὐτόν, καὶ πάλιν προστάττει τῷ παρακοι-
 μωμένῳ μετὰ τε τῆς Ῥωμαϊκῆς χειρὸς τοῦ τε Ἰβηρικῶς στρατοῦ
 καὶ τῆς ἐν τῇ μεγάλῃ Ἀρμενίᾳ δυνάμειος, ἧς κατήρχεν ὁ Ἄνι-
 15 τῆς, τῷ Ἀπλησφάρῃ πολεμεῖν. πάσας οὖν οὗτος ἡθροικὼς τὰς
 δυνάμειος, καὶ ἄρχοντα αὐταῖς ἐπιστήσας Μιχαὴλ τὸν βεστάρχη
 τὸν Ἰασίτην καὶ τὸν ἑαυτοῦ δοῦλον Κωνσταντῖνον μάγιστρον τὸν
 Ἀλανόν, κατὰ τοῦ Τιβίου ἐκπέμπει. ὁ δὲ Ἀπλησφάρης στρατη-
 γικώτατος ἄνθρωπος ὢν, εἶπερ τις ἄλλος, καὶ ἔργα πολεμικὰ καὶ
 20 βουλὰς ἐχθρῶν διασκεδάσαι δυνάμενος, πρὸς μὲν τὴν Ῥωμαϊκὴν B
 δύναμιν εἰδὼς ἑαυτὸν μὴ ἀξιώχρεων οὐκ ἀντιπαρετάξατο, εἴσω δὲ
 τειχῶν συγγλίσας ἑαυτὸν καὶ τὸν παραρρέοντα μετοχετεύσας πο-
 ταμόν, καὶ πῦσαν ἐπικλύσας τὴν πεδιάδα καὶ ἀποτελματώσας
 πηλώδη τε οὖσαν καὶ τεναγώδη, προσέμενε τὴν ἐπέλευσιν τῶν

1 ἐκκληρώσας C
 21 ἀξιόμαχον C

8 ἔζη C

14 κατείχεν C

20 ἔθνων C

tas Cacicil arces ac munitiones expugnatas occupavit. Cacicinus a Ro-
 manis oppugnatus copiis et a Tibiano praefecto infestatus, rebus de-
 speratis, cum Nicolao pacem facit, per eumque se et urbem imperatori
 dedit. ad quem profectus, ab eoque magisterii dignitate decoratus am-
 plissimisque in Cappadocia ad Charsianumque et Licandrum praediis
 donatus, vitam exinde pacatam ac tranquillam egit. Monomachus capta
 a Tibii praefecto castella et oppida ut partem Aniacae dicionis repo-
 scens, cum ea Aplesphares sponte non dimitteret sed aurea bulla nite-
 retur, Nicolao praecipit ut cum Romano et Iberico exercitu et copiis
 Armeniae magnae, quas Cacicinus duxerat, bellum ei faciat. Nicolaus
 contractis omnibus copiis Bestarcham Iasitam iis praeficit et sum-
 vum Constantinum magistrum Alanum, eosque ad oppugnandum Tibium
 mittit. erat Aplesphares homo, ut quisquam alius, bellicarum artium
 peritissimus, gnarus rei gerendae et consilia hostium eludere callidus.
 is cum se pugnare cum Romanis copiis committendae imparem sentiret,
 intra muros se continet, amnemque alluentem avertit, ita ut omnem
 urbi vicinam planitiem is inundaret stagnoque et coeno paludis morem

ἐναντίων, παρασπείρας ἐν τοῖς κόκλιωθαι τῆς πόλεως οὖσαν ἀμπε-
 λῶσι τοξότας πιζούς, καὶ κρύπτεσθαι καὶ προσμένειν κελεύσας,
 ἄχρις ἢν εὐτὸς τῇ σάλλιγγι ἐπισημήνηται τὸ ἐνούλιον. οἱ δὲ τῶν
 Ῥωμαίων ἄρχοντες τὸν τε εἰς τὴν πόλιν συγκλεισμὸν καὶ τὴν τῆς
 πεδιάδος ἐπίκλυσιν δειλίας ἔργον καὶ ἀπογνώσεως κρίναντες, ἅτα-
 C κτοι καὶ σποράδην ἄλλοι μὲν τοὺς ἵππους ἀποβάντες, ἄλλοι δὲ καὶ
 ἔφιπποι, ὡς πη ἕκαστος βούλετο, πρὸς τὴν πόλιν ἔτρεχον ὡς
 αὐτοβοεὶ ταύτην αἰρῆσόντες. ἐπεὶ δὲ ἔνδον ἐγένοντο τῶν ἐν μέσῳ
 τῶν ἀμπελώνων ὁδῶν καὶ ἄχρι τῆς πόλεως ἔφθασαν, τότε δὴ τῇ
 σάλλιγγι σημήνας ὁ Ἀπλησφάρας ἔργον ἐκέλευσεν ἔχεισθαι, καὶ¹⁰
 ἔξαναστάντες ἀπὸ τῶν λόχων οἱ πιζοὶ οἱ μὲν τόξοις οἱ δὲ λίθοις
 ἔβαλλον, ἄλλοι δὲ ἐτίρωσκον ἀπὸ τῶν θριγγῶν, τῶν Ῥωμαίων
 κωλυομένων ὑπὸ τούτων τοὺς πολεμίους ἀμύνασθαι. γίνεται οἷν
 D μὴ δυναμένων τῶν ἵππων, ἀλλ' ἐμπεπτόντων εἰς τὸν πηλὸν καὶ¹⁵
 τὰ τέλματα. μόλις οὖν σωθεὶς ὁ Ἰασίτης σὺν τῷ Κωνσταντίνῳ
 ἐν τῷ Ἀνίῳ αὐτάγγελοι τῆς συμφορᾶς τῷ Νικολάῳ γέγονασιν.
 ἀγγελθέντος δὲ τοῦ συμβάντος ἀτυχήματος τῷ βασιλεῖ, ὃ μὲν
 Νικόλαος καὶ ὁ Ἰασίτης ἀφαιροῦνται τὰς ἀρχάς, προχειρίζονται
 δὲ ἀντὶ μὲν τοῦ Ἰασίτου δοῦξ Ἰβηρίας ὁ Κεκαυμένος, ἀντὶ δὲ τοῦ²⁰
 Νικολάου στρατηγὸς αὐτοκράτωρ Κωνσταντίνος ὁ τῆς μεγάλης
 ἐταιρείας ἄρχων, εὐνοῦχος ἄνθρωπος, ἐκ Σαρακηνῶν Ἑλλων τὸ
 γένος καὶ τῷ βασιλεῖ ὑπηρετήσας πρὸ τῆς βασιλείας καὶ πρίστου

5 ἀπρακτοὶ C 13 ἀμύνεσθαι C 14 ἀκείρων om C. malim
 ἀπειρον 16 διασωθεὶς C 23 ἀπηρετήσαι C

oppleret; et in vineis quae circum urbem in orbem erant sitae, sagittarios pedites abdit; et expectare signum quod ipse tuba daturus esset iubet: ita instructus adventum hostium operitur. Romanorum autem ductores prae metu ac desperatione rerum urbi se inclusisse et campum aqua opplevisse Aplespharem opinati, promissive et nullo ordine, alii equites alii ab equis digressi, ut cuique placebat, ad urbem occurrunt, primo scilicet aggressu eam capturi. ubi in vias pervenere quae per medias ducebant vineas, iamque urbi subiverunt, classicum Aplesphares canit. et pedites ex insidiis coorti alii sagittis alii saxis Romanos impetunt, alii desuper de septis vinearum vulnerant, cum quidem Romanis sui defendendi omnis esset erepta facultas. ingens tum clades accepta, et Romanorum innumerabilis caesa multitudo, cum equi fugere non possent limo et lacunis impediti. aegre elapsi Iasites et Constantinus Anium pervenerunt, Nicolaoque calamitatis nuntii fuerunt. de qua clade certior factus imperator Nicolao et Iasitae abrogat magistratum, loco Iasitae ducem Iberiae facit Ambustum, pro Nicolao imperatorem exercituum creat Constantinum magnae sodalitatis principem, eunuchum. a Saracenis oriundum, sibi fidum hominem, et cuius opera etiam ante-

τηρῶν ἐς αὐτόν· οἱ δὲ καὶ κατὰ χώραν γενόμενοι καὶ τὰς δυνά-
 μεις συνηθροικότες ἔργου εἶχοντο. καὶ τῇ μὲν πόλει τοῦ Τιβίου,
 ἣτις ἦν τοῦ πατρὸς ἔθνους μητροπόλις, προσβαλεῖν οὐκ ἠθέλησαν,
 ἀποπειρῶνται δὲ τῶν λοιπῶν φρουρῶν τῶν ὄσα τῷ Ἄνιω ὑπό- P 764
 5 κείται. καὶ αἰροῦσι μὲν τὴν ἁγίαν Μαρίαν καὶ τὸ λεγόμενον
 Ἀμπιερ καὶ τὸν ἅγιον Γρηγόριον, λίαν ἐρυμνὰ καὶ ἀπόκρημινα
 ὀχυρώματι, τοῦ Ἀπλησφάρη πολλὰκις ἐπιχειρήσαντος βοηθῆσαι
 αὐτοῖς πολιορκουμένοις, καὶ τοσαύτακις ἠττηθέντος. ἔρχονται
 δὲ καὶ ἐπὶ τὸ φρούριον τὸ καλούμενον Χελιδόνιον, ἐπὶ βουνοῦ τε
 10 ἀποκρήμνου ἰδρυμένον καὶ οὐ πόρρω κείμενον τοῦ Τιβίου· καὶ
 κυκλωσάμενοι τοῦτο τάφροις καὶ χάραξι διὰ προσεδρείας ἠπείλοντο
 παραστήσασθαι· καὶ γὰρ δὴ καὶ ἐσπάνιζον τῶν ἀναγκαίων οἱ εἶσω
 τοῦ τείχους, μὴ φθάσαντες εἰσκομίσασθαι τὰ ἐπιτήδεια διὰ τὸ B
 τῆς προσβολῆς ὀξύροπον. καὶ παρεστήσαντο ἄν καὶ τοῦτο, εἰ
 15 μὴ ἀφνιδίως ἢ τοῦ πατρικίου Λέοντος τοῦ Τορνικίου ἐξ ἐσπέρας
 ἀνήφθη ἀποστασία. οὗτος γὰρ στρατηγῶν ἐν Ἰβηρίᾳ καὶ δια-
 βληθεὶς ὡς τυραννῶν τῆς τε ἀρχῆς παραστέλλεται καὶ μοναχὸς
 ἀποκίρεται καὶ εἰς τὴν πόλιν ἀχθεὶς οἴκοι μένειν ἐν Ἀδριανου-
 πόλει προστάττεται. μὴ ἐνεγκὼν δὲ εὐφόρος τὰ εἰς αὐτὸν γεγο-
 20 νότα ἀνιάρᾳ, λάθρα καὶ κατὰ μικρὸν τοὺς ἐν Ἀδριανουπόλει
 πρότερον ὑποποιεῖται στρατηγός, ὁπόσοι ἔτυχον ὄντες παρεωρα-
 μένοι καὶ ἄπρακτοι· διὰ δὲ τούτων καὶ τῶν αὐτοῦ συγγενῶν ὑπο-
 φθείρας καὶ τοὺς ὄσοι τῶν Μακεδονικῶν ἤρχον ταγμάτων καὶ

4 ὑπέκειντο C
 ἐξ ἐσπέρας om C

10 ἀρχήμονος C
 17 παραλύεται C

13 τοῦ om C

15 τορνική C

quam ad imperium eveheretur usus fuerat. hi autem provinciam ingressi
 collectisque exercitibus ad rem gerendam conversi, urbem Tibium, quae
 erat eius gentis metropolis, oppugnare incommodum rati, reliqua ad
 Anium pertinentia castella tentant, capiuntque sanctam Mariam, Am-
 pierum, sanctum Gregorium, admodum munitas et praeruptis impositas
 saxis arces, Aplesphario saepe opem iis dum oppugnarentur ferre co-
 nato, semperque victo. inde ad castellum Chelidonium veniunt, situm
 in praecipiti colle haud longe a Tibio. id cum vallo fossaque circum-
 venissent, obsidione capere intendunt, quod iam praesidiarios res ad
 victum necessariae destituebant, subita obsidione praeventos ne earum
 copiam importarent, fuissentque eo potiti, nisi in Occidente repente
 patricii Leonis Tornicii exarsisset defectio. is Leo cum Iberiam gu-
 bernaret affectatae tyrannidem accusatus, magistratu spoliatus rasmusque
 vitam monasticam agere inussus erat. non mediocriter autem ferens con-
 tumeliam, occulte ac paulatim duces qui Adrianopoli erant corrupit, qui
 et ipsi contemptim ab imperatore habiti otio torpebant. horum deinde
 et suorum necessariorum opera milites quoque sibi conciliat, qui otiosi
 Georg. Cedrenus tom. II.

Θρακικῶν, καὶ τοὺς ὅσοι ἐσχόλαζον στρατιώτας καὶ τοὺς ὅσοι ταῖς λεηλασίαις καὶ ταῖς διαρπαγαῖς ἔχαιρον, καὶ χεῖρα ἱκανὴν C συστησάμενος, ἀναγορεύεται βασιλεὺς, καὶ ἅπαντα τὸν ὑπ' αὐτὸν ἀγείρας λαὸν ὄξυς ἐπιφαίνεται τῇ βασιλίδι, τοῦ βασιλέως μῆτε ἱκανὸν λαὸν ἔχοντος πρὸς ἀντιπαράταξιν μῆτε πιστεύοντος 5 τοῖς πολίταις ὡς εὐνοίαν καὶ πίστιν φυλάξουσιν ἐς αὐτόν. καὶ διὰ τοῦτο ἄγγελος ἐς τὸν Κωνσταντῖνον ἐν Ἰβηρίᾳ πέμπεται δημοσίοις ἔποχος ἵπποις μετὰ γραμμάτων βασιλικῶν κειλευόντων τῶν ἐν χερσὶν ἀφέμενον ἔργων ἀφικέσθαι ὡς τάχος μετὰ τῶν δυνάμεων ἐς τὴν βασιλίδα. δεξάμενος δ' οὗτος τὰ γράμματα, καίτοι ἐν 10 χερσὶν ἔχων τὸ φρούριον, λύει μὲν τὴν πολιορκίαν, σπένδεται δὲ τῷ Ἀπλησφάρῃ, ἀσφαλισάμενος αὐτὸν ἀραῖς καὶ δοκοῖς ὡς εὐνοίαν διαφυλάξει τῷ βασιλεῖ καὶ οὐδέποτε μελετήσῃ φαῦλον κατὰ Ῥωμαίων. οὕτω δὲ πράξας καὶ τὰς δυνάμεις ἀναλαβὼν σπουδαίως ἠπέλεγτο πρὸς τὴν βασιλίδα. καὶ τὸ μὲν Χελιδόνιον τοῦτον 15 τὸν τρόπον διαδιδράσκει τὴν ἄλωσιν· ὁ δὲ Κωνσταντῖνος μετὰ τῶν ἐξῶν ταγμάτων καὶ παντὸς τοῦ στρατοῦ κατελθὼν αὐτὸς μὲν εἴσεισιν εἰς τὴν βασιλίδα, τὸ δὲ πλῆθος ἅπαν περαιοῦται προστάξει τοῦ βασιλέως εἰς Θράκην, τὸ μὲν κατὰ τὴν ἀντίκροθμον τῇ βασιλίδι Χρυσόπολιν, τὸ δὲ κατὰ τὴν ἐν τῷ Ἑλλησπόντῳ Ἄβυδον. 20 ἀλλὰ τοῦτο μὲν ὕστερον· πρὶν ἢ δὲ τὰς δυνάμεις ἔλθεῖν, ὁ Τορνίκιος κατὰ τὸν Σεπτέμβριον μῆνα, τῆς α' ἐπινημέσεως, βασι-

1 Θρακικῆς C 2 ταῖς ante διαρκ. om C 6 φυλάξουσιν εὐνοίαν
καὶ πίστιν C 9 ἀφέμενον] ἀμαλήσαντες C 11 χερσὶν C
20 τὴν τοῦ ἑλλησπόντου C

degebant, et quotquot praedis ac direptionibus delectabantur. contra-
etaque magna manu, imperator salutatus cum omnibus suis copiis actu-
tum ad urbem proficiiscitur. imperator, qui neque ad resistendum satis
habebat in promptu militam, neque civium erga se fidei ac benevolen-
tiae se committere audebat, in Iberiam nuntium equis dispositis mittit
ad Constantinum, omissis quae in manibus erant, celerrime ad Cpolin
cum exercitu venire iubens. is acceptis literis, quanquam iamiam poti-
turus Chelidonio videbatur, soluta obsidione cum Aplespharo pacem foedus-
que componit, iurato et diris etiam ni promissa impleret impreca-
tionibus se devovente, se in fide imperatoris permansurum neque quic-
quam contra Romanos moliturum. his ita actis, ad urbem cum exercitu
festinat. hoc modo Chelidonium liberatum. ipse cum Orientales legio-
nes totumque exercitum adduxisset, iussu imperatoris urbem intravit,
exercitus parte in Thraciam transportata, ad Chrysopolin, quae mari
interfluente Cpoll opposita est, alia ad Abydum quae in Hellesponto.
verum haec postea temporis acta. Tornicius ante Constantini adven-
tum mense Septembri, indictione prima, imperator, ut diximus, salu-

λεύς, ὡς ἐλέχθη, ἀναρρηθεὶς θᾶττον ἢ λόγος τὴν βασιλῖδα κατα-
λαμβάνει, ἐπιπέτων αὐτοβοεὶ ταύτην αἰρήσειν διὰ τὸ μὴ εὐπορεῖν P 765
τὸν βασιλέα δυνάμεων. καὶ χάρακα πηξάμενος κατασκευάζει τῶν
Βλαχερινῶν, ἕγγιστα τῆς μονῆς τῶν ἁγίων Ἀναργύρων, πρῶτον
5 λόγους καὶ ὑποσχέσεις ἀπειριῶτο τῶν πολιτῶν, μηδεὶς δὲ
προσέχοντος αὐτῷ ἤδη καὶ ἔργου ἤπιετο. καὶ αὐτὸς δὲ ὁ βα-
σιλεὺς διὰ τε τῶν πολιτῶν καὶ τῶν παρευρεθέντων κατὰ τύχην
στρατιωτῶν ἀντιπαρετάττετο, τοὺς μὲν πολίτας καὶ τὸν δῆμον
τάξας ἐπὶ τοῦ τείχους· τοὺς δὲ παρατυχόντας στρατιώτας καὶ
10 ἄλλους τινὰς ὄσους οἱ τῆς συγκλήτου ἄρχοντες κελεύσει τούτου
καθώπλισαν, μὴ πλέον τῶν χιλίων ὄντας, ἔξαγαγὼν τοῦ τείχους B
διὰ τῶν ἐν Βλαχερίαις πυλῶν ἀντιμετώπους ἔστησε τῷ τυράννῳ,
τάφρον τινὰ προσθησάμενος εἰς κάλυμμα τῶν ἐπιόντων, δέον εἶσω
πυλῶν ἐπέχειν καὶ ἀπὸ τῶν τειχῶν τοὺς ἐπιόντας ἀμύνεσθαι, πολλὰ
15 τοῦ μαγίστρου Ἀργυροῦ τοῦ Ἰταλοῦ ποτινωμένου καὶ παρακαλοῦν-
τος εἶσω μένειν καὶ μὴ ἐξάλλεσθαι, καὶ μὴ θέλειν λαῶν συμπλέκε-
σθαι μαινομένῳ καὶ ὀργῶντι καὶ στρατιωτικαῖς μελέταις ἐνηθλη-
μένῳ μετὰ στρατιωτῶν ὀλιγοστίων καὶ λαοῦ νεαλοῦς καὶ ἀπειροπο-
λέμου. ἀλλὰ ταῦτα λέγων οὐκ ἔπειθεν· ἀντέκειτο γὰρ Κωνσταν-
20 τίνος ὁ τὴν ἐπιωνυμίαν Λειχοῦδης, τὰ πρῶτα τότε παρὰ βασιλέως
φέρων καὶ μέγα παρὰ τούτῳ δυνάμενος καὶ τῆς βουλῆς ταύτης C
ὑπάρχων πατήρ. ἐξεληθόντων δὲ τούτων περὶ δειλην ὄψιαν, ὡς
ἔγνω ὁ τυράννος, τὰς ἀμφ' αὐτὸν καθοπλίσας δυνάμεις ἔπεισι
μετὰ ῥύμης μεγάλης, καὶ θᾶττον ἢ λόγος τὴν τάφρον διατεμῶν

1 ἐρρέθη C

4 τῆς μονῆς om C

18 νεοσυνάκτου margo C

tatus, dicto citius Cpolin obsidet, sperans se statim ea potiturum, quod
sciebat imperatorem militibus destitui. igitur castris proxime monaste-
rium Anargyrorum e regione Blachernarum fixis, primum verbis ac pol-
licitationibus animos civium tentat, deinde nemine audiente ipsum vim
parat. sed et imperator cives populumque armat, iisque murorum de-
fensionem committit; et milites qui tum aderant aliosque ipsius iussu a
principibus senatus armatos, qui ultra mille non erant, per portam
Blachernensem educit atque adversos hosti constituit, vallo tantummodo
interposito, quod impetum irruentium hostium remoraretur. atqui intra
portas se continere et de muris repellere adorientes praestabat; et ma-
gister Argyrus Italus vehementer quiritabatur, ac imperatoremhorta-
batur ne se extra portas emitteret, neve cum favente multitudine et
bellicis laboribus adsueta congregaretur, ipse stipatus exigua manu tiro-
num bellicae imperitorum hominum. ne quid tamen obtineret, Constan-
tinus Leichudes effecit, auctor alterius consilii et in summa apud impe-
ratorem auctoritate. imperatore cum suis sub vesperam egresso, per-
duellis suos armat et in imperatorios magno cum impetu irruit, oculi-

τρέπεται τοὺς ἔνδον, ὧν οἱ μὲν ἄλσκονται, οἱ δὲ φεύγοντες εἰς τὴν τῆς πόλεως τάφρον κατέπιπτον καὶ οἰκτρῶς ἀπώλοντο. ἔφευγον δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ τείχους κρημνιζόμενοι οἱ πολῖται, παραπλησίως καὶ οἱ πυλωροὶ τῶν ἐν Βλαχέρναις τειχῶν τὰς πύλας ἀναπετάσαντες. καὶ εἰ μὴ τύχη τις ἔσφηλε τῷ Τορνικίῳ τὰ πράγματα, 5 εἰσηλθεν ἄν ἀμογητὶ καὶ κύριος τῶν ἀπάντων ἐγένετο. ἄρτι δὲ D διώξας ἄχρι τῆς παρὰ τῷ τείχει τάφρου ἐπέσχε τὸν διωγμὸν, καὶ πάλιν ἀναθυρήσαντες οἱ περὶ τὸν βασιλέα τὰς τε πύλας κατέσχον καὶ τῆς φυλακῆς ἐπεμελήθησαν τῶν τειχῶν. τότε δὲ καὶ ὁ βασιλεὺς μικροῦ ἄν ἀπολώλει διὰ τόξου βληθεὶς, εἰ μὴ θεὸς προφα- 10 νῶς διεσώσατο, τοῦ οἰστοῦ ἐνεχθέντος εἰς τινος θεράποντος κάλυμμα στροβιλοειδὲς κεφαλῆς, ὅπερ καὶ τὸν ἔχοντα καὶ τὸν βασιλέα διεσώσατο. τοῦτον δὲ τὸν τρόπον ἐγγὺς τοῦ ἄλῶναι ἡ πύλις ἐλθοῦσα διεσώθη. ὁ δὲ ἀποστύτης ἐπὶ τινος ἡμέρας προσμείνας ἐν τῷ στρατοπέδῳ, ἐπειδὴ οἱ περὶ αὐτὸν κατὰ μικρὸν 15 ὑπορρύνετες ἠτομόλουν τῷ βασιλεῖ, πτοηθεὶς μὴ πως οἱ πάντες καταλιπόντες αὐτὸν οἰχῆσονται ἢ καὶ κατασχόντες παραδώσει τῷ βασιλεῖ, ἀναστὰς ἐκεῖθεν ὑπέστρεψεν ἐν Ἀρχαδιουπόλει. καὶ P 766 αὐτὸς μὲν σὺν Ἰωάννῃ τῷ Βατάτζῃ παρεμβολὴν πηξάμενος ἐκεῖσε προσέμενε, Θεόδωρον δὲ τὸν τὴν ἐπωνυμίαν Στραβομύτην καὶ 20 τὸν λεγόμενον Πολὸν καὶ Μαρριανὸν τὸν Βρανᾶν, ταγμάτων ἄρχοντας δυτικῶν, καθ' αἵματος κοινωνίαν αὐτῷ ἐγγιζοντας, πολιορκῆσαι ἐκπέμπει τὴν Ῥαιδεστόν· ἔτυχον γὰρ αἱ μὲν ἄλλαι Μα-

11 ἰοστοῦ C, βέλους margo 15 τῇ στρατοπεδείᾳ C 22 εἰς πολιορκίαν ἐκπέμπει τῆς πόλεως Ῥαιδέστου C

que momento perrumpens vallum eos pellit. horum alii capti sunt, alii fugientes in fossam urbi circumdatam inciderunt et misere perierunt. sed et cives de muris praecipiti fuga se proripuerunt. profugere etiam portarum Blachernensium custodes, non obiectis portarum valvis. quodnisi Tornicius fato fuisset impeditus, poterat absque ullo labore in urbem penetrare ac imperium occupare. nunc ille cum usque ad fossam muro contiguam pervenisset, ab insequendo destitit. hoc animum imperatoris reddidit, ut et portas occuparent et murorum defensionem susciperent. haud dubie tunc deus imperatorem servavit, ne sagitta interficeretur, quae in ipsum emissa in rotandum cuiusdam famuli capitis tegmen est delata, quod et huic et imperatori salutare fuit. ad hunc ergo modum urbs proxima periculo, ab hoste tamen capta non est. Tornicius cum per aliquot dies in castris haesisset et ab ipso paulatim ad imperatorem deficeretur, veritus ne vel universi ab ipso transirent vel etiam comprehensum imperatori traderent, castris motis Arcadiopolin retro abiit, ibique cum Ioanne Batatza castra posuit, Theodoro Strabomyta, Polye Marianoque Brana, Occidentalium legionum ducibus et sibi sanguine propinquis, ad Raedestum oppugnandam missis; quae

κεδονικαὶ καὶ Θρακικαὶ πόλεις προσχωρήσασαι τούτῳ, αὕτη δὲ
 μόνη εὐνοίαν ἐτήρει τῷ βασιλεῖ σπουδῇ τοῦ ταύτης ἀρχιερέως καὶ
 τινος ἐγχωρίου δυνάστου τοῦ λεγομένου Βατάτζη, συγγενοῦς ὄντος
 τοῦ Τορνικίου. ὡς δ' ἀπελθόντες ἐκεῖνοι καὶ χρονοτριβοῦντες
 5 οὐδὲν ἤνουν, ἄρας καὶ αὐτὸς ἄπεισιν ἐκείσε μετὰ παντὸς τοῦ
 στρατοῦ, καὶ πᾶσαν προσβολὴν καὶ μηχανὴν ἐπαγαγὼν τῇ πόλει B
 καὶ πάνταθεν ἀποκρουσθεὶς ἐνψύχως τῶν ἔνδον ἀποκρουομένων
 τὰς μηχανὰς ὑπέστρεψε πάλιν ἐν Ἀρκαδιουπόλει, λύσας τὴν πο-
 λιορκίαν. ἄρτι δὲ καὶ τῶν ἐφών στρατευμάτων διαπεριωθέντων
 10 ἔκ τε Χρυσουπόλεως καὶ Ἀβύδου πρὸς Θράκην, στρατηγὸν ἐπι-
 στήσας αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς Μιχαὴλ μάγιστρον τὸν Ἰασίτην πέμπει
 κατὰ τῶν ἀποστατῶν. ἀθροίσας δ' οὗτος ὕφ' ἐν τὰς δυνάμεις
 καὶ παραστρατοπεδεύσας τοῖς ἀποστάταις μάχης μὲν οὐκ ἤρχεν,
 ἐκήδετο δὲ μᾶλλον τῶν ἀνηκόντων χωρίων τοῖς ἀποστάταις, καὶ
 15 τοῖς ἀλισκομένοις φιλανθρώπως ἐφέρετο, καὶ γράμματα λαθραίως C
 ἔπεμπε πρὸς αὐτοὺς ἀμνηστίαν ἐπαγγελλόμενος κακῶν καὶ ἀγαθῶν
 δαψίλειαν. ἐπεὶ δὲ καὶ ὁ χειμὼν ἐπέστη καὶ τῶν ἀναγκαίων ἐσπᾶ-
 νίζον αὐτοὶ τε οἱ ἀποστάται καὶ τὰ ὑποζύγια καὶ οἱ ἵπποι, μὴ δυν-
 νάμενοι πρὸς τε τὸ ψῆχος καὶ τὸν λιμὸν καὶ τοὺς ἐναντίους ἀντι-
 20 καθίστασθαι, κατὰ μικρὸν προσεφρυσκοντο τῷ μαγίστρῳ. καὶ
 μέχρι μὲν τῶν ἀφανῶν ἦν αὐτομολία καὶ οὐκ ἐπισήμων, ἐκαρτέρει
 καὶ ταῖς ἐλπίσιν ἐτρέφετο· ἐπεὶ δὲ Μαρριανὸς ὁ Βρανῆς καὶ Πολὺς
 καὶ Θεόδωρος ὁ Στραβομύτης καὶ οἱ ἐκ τοῦ γένους τοῦ Γλαβῦ καὶ

4 τορνίκη C 12 τοῦ ἀποστάτου C 13 περιστρατοκαιδεύσας C
 15 προσεφέρετο C 22 καὶ ὁ πολὺς P 23 καὶ ante οἱ om C

urbs cum reliquae omnes Macedonicae atque Thracicae urbes Tornicio accessissent, fidem una servabat opera episcopi et cuiusdam in ea urbe summa potentia praediti Batatae, qui et ipse consanguineus erat Tornicii. hi cum nihil efficerent aliquanto in eius oppidi oppugnatione tracto tempore, ipse etiam Tornicius eo cunctas suas ducit copias, cumque omni oppugnasset conatu et machinarum omne genus adhibuisset, oppidanis fortiter defendentibus profligatus, soluto obsidio Arcadiopolin rediit. interim Monomachus Orientales exercitus, qui iam a Chrysopoli et Abydo in Thraciam traiecerant, duce iis praefecto Michaelo Iasita magistro emittit in rebelles. hic contractis omnibus in unum copias castra hostibus opponit, pugnaque abstinens operam dat ne eorum praedia maleficium patiantur, captosque humaniter tractat, reliquis per literas occulte missas veniam delicti et omnium bonorum copiam promittens. iam et hiems appetebat, et perduelles, cum et ipsi et eorum iumenta alimentis destituerentur, quia frigus famem hostemque simul sustinere non poterant, paulatim ad magistrum desciverunt. Tornicius vero, quamdiu obscuri tantum deficiebant, utcunque duravit et spem fovit. cum autem Marianus Branas, Polys, Theodorus Strabomyta

τινες ἄλλοι τῶν ἐπισήμων ἀθροῖοι καταλείποντες αὐτὸν προσερχόμε-
 D σαν τῷ Ἰασίτῃ, φηγὼν μετὰ Ἰωάννου τοῦ Βατάτζη, ὃς δὴ μετ'
 αὐτὸν ἐν τῷ στρατοπέδῳ τῶν ἀποστατῶν ἐτάττετο, ἐπέπερ ἄφουκτα
 ἦν, ἐν τινι κατέφυγεν ἐκκλησία, καὶ ἡ ἐπισύστασις τῶν ἀποστα-
 τῶν ἐσκειδύσθη. καὶ τούτους μὲν ὁ Ἰασίτης πέμψας κατέσχε καὶ 5
 πρὸς τὸν βασιλέα πεπεδημένους εἰσάγει, τοῦ δὲ στρατοῦ ἕκαστος
 εἰς τὴν ἑαυτοῦ ἐπανῆλθε πατρίδα κελύσει τοῦ βασιλέως. καὶ ὁ
 μὲν Τορνίκιος καὶ ὁ Βατάτζης ἀποτυφλοῦνται κατὰ τὴν ἐσπέραν
 τῆς ἐορτῆς τῆς τοῦ Χριστοῦ γεννήσεως, δημεύονται δὲ καὶ ὅποσοι
 παρέμειναν ἕως τέλους εἶνοι τῷ τυραννήσαντι, ἀτίμως πρότερον 10
 περιαχθέντες διὰ τῆς ἀγορῆς καὶ ἔξορά παραπεμφθέντες. καὶ ἡ
 μὲν ἀποστασία τοιοῦτον ἔσχε τὸ τέλος, ἄρχεται δὲ λοιπὸν τὰ ἀπὸ
 τῶν Τούρκων κακία. τίνες δὲ οἱ Τούρκοι, καὶ τίνα τρόπον ἤρ-
 ξαντο πολεμεῖν Ῥωμαίους, ἄνωθεν ἀναλαβὼν διηγήσομαι.

P 767

Τὸ τῶν Τούρκων ἔθνος γένος μὲν ἐστὶν Οὐννικόν, οἰκεῖ δὲ 15
 τὰ προσάρκτια τῶν Καυκασίων ὄρων πολυάνθρωπόν τε ὄν καὶ
 αὐτόνομον καὶ ὑπ' οὐδενὸς ἔθνος ποτὲ δουλωθέν. τῆς δὲ τῶν
 Περσῶν ἀρχῆς εἰς Σαρακηνοὺς διαλυθείσης, καὶ τῆς τῶν Σαρα-
 κηνῶν ἐπικρατείας μὴ μόνον Περσίδος καὶ Μηδίας καὶ Βαβυλῶ-
 νος καὶ Ἀσσυρίων κυριευούσης, ἤδη δὲ καὶ Αἰγύπτου καὶ Λιβύης 20
 καὶ μέρους οὐκ ὀλίγου τῆς Εὐρώπης, ἐπέπερ ἔτυχον ἐν διαφόροις
 καιροῖς ἀλλήλων καταστασιασίσαντες καὶ ἡ μία καὶ μεγίστη ἀρχὴ
 αὕτη εἰς πολλὰ διερέθη μέρη, καὶ ἄλλον μὲν ἀρχηγὸν εἶχεν ἡ

et Glabana familia aliique illustres ipso deserto confertim ad Iasitam
 transiverunt, fugam ipse cum Ioanne Batatzza, qui ab eo inter rebelles
 erat dignatione proximus, paravit. cumque evadendi non suppeteret
 facultas, in templum quoddam se recepere. sic agmen perduellium est
 dissipatum. Iasita eos missis famulis cepit et vinctos ad imperatorem
 abduxit: milites iussu imperatoris in suam quisque patriam discesserunt.
 Tornicio et Batatzzae oculi effossi pridie natalitiorum Christi. eorum
 qui in benevolentia perduellis perstitierant bona publicata, prius igno-
 miniose per forum circumduktorum ac deinde relegatorum. hunc finem
 ille habuit motus. iam quas a Turcis acceperimus calamitates referam,
 si prius quinam fuerint Turci, et qua occasione bellum contra Romanos
 gerere coeperint, expedivero.

Turcorum gens Unnica fuit, habitans ad Caucasi montis partes
 septentrionales, populosissima et libera nulliusque unquam nationis do-
 minium experta. postquam Saraceni Persarum regno everso non Persi-
 dem modo Mediam Babylonem et Assyriam, sed et Aegyptum et Libyam
 et Europae non exiguam partem subegerunt, ipsi iater se coeperunt di-
 versis temporibus varie dissentire. ita unicum Saracenorum idque ma-
 ximum imperium in multas est divisum partes, ut alius Hispaniae iam,

Ἰσπανία, ἄλλον δὲ ἢ Λιβύη, ἄλλον δὲ ἢ Αἴγυπτος, ἄλλον δὲ ἢ Β
 Βαβυλών, ἕτερον δὲ ἢ Περσίς, καὶ πρὸς ἀλλήλους μὲν οὐχ ὁμο-
 κούουν, μᾶλλον μὲν οὖν καὶ προσεπολέμουσι οἱ γειτονοῦντες, ἀρχη-
 γὸς Περσίδος καὶ Χωρασμίων καὶ Ὠρητανῶν καὶ Μηδίας ὑπάρ-
 5 χων Μουχοῦμετ κατὰ τοὺς χρόνους Βασιλείου τοῦ βασιλέως, ὁ
 τοῦ Ἰμβραήλ, καὶ πολεμῶν Ἰνδοῖς καὶ Βαβυλωνίοις καὶ κακῶς ἐν
 τῷ πολέμῳ φερόμενος, ἔγνω δεῖν πρὸς τὸν ἄρχοντα Τουρκίας
 πρεσβεύσασθαι καὶ συμμαχίαν ἐκείδεν αἰτήσασθαι. πέμπει γοῦν
 πρέσβεις πρὸς αὐτὸν καὶ δῶρα πολυτελῆ, καὶ πεμφθῆναι οἱ ἔξαίτεῖ
 10 συμμάχους τὸν ἀριθμὸν τρισχιλίας. ὁ δὲ δεξάμενος ἀσμενέστατα
 τὴν πρεσβείαν καὶ τοῖς πεμφθεῖσι δώροις ἡσθεῖς ἐκπέμπει πρὸς
 αὐτὸν τοὺς τρισχιλίους, ἀρχηγὸν ἔχοντας Τραγολιπάκην Μου- C
 κάλει τὸν υἱὸν Μικεήλ, ἅμα καὶ ἐλλίσας ὡς εἶπερ οὗτοι δυνη-
 θεῖεν ἀποκρούσασθαι τοὺς ἐπεμβαίνοντας τοῖς Σαρακηνοῖς, ῥᾷστᾶ
 15 τε τὴν τοῦ Ἀράξιδος ποταμοῦ γέφυραν τὴν κωλύουσαν Τούρκους
 εἰς Περσίδα λέναι ἕτε πετυρωμένην οὖσαν ἐνθεν κάκειθεν καὶ
 φρουροῖς πάντοθεν φυλαττομένην βατὴν θήσουσι περιελόντες τὰς
 φρουράς, καὶ ἐποχείρισιν αὐτῷ ποιήσουσι τὴν τῶν Περσῶν χώραν.
 ἀφικομένων τούτων τῶν μισθοφόρων, αὐτούς τε ἀναλαβόμενος ὁ
 20 Μουχοῦμετ καὶ τὰς ἐαυτοῦ δυνάμεις προσβάλλει τῷ τῶν Ἀράβων
 ἄρχοντι Πισασίρῳ, καὶ ῥᾷον αὐτὸν τρέπεται, μὴ ὑποστάντων D
 τὰς τῶν τόξων βολὰς τῶν Ἀράβων. ὑποστρέψας δὲ εἰς τὴν ἐυ-

1 ἄλλον δὲ ἢ Αἴγ. — 2 Βαβυλών om C 5 ὁ μουχ. C 8 δια-
 πρεσβεύσασθαι C 12 ταυροκόλη καμουμάλετ C 13 ἐδν
 om C 16 εἰς τὴν περσίδα C εἰτε] οὕτω C

alius Africae, alius Aegypti, alius Babylonis, alius Persidis esset prin-
 ceps. tantum vero abfuit his ut inter se conveniret, ut inter vicinos
 etiam bella fuerint intestina. proinde Persidis Chorasmiorum Oretano-
 rum et Mediae princeps Muchumetus, Imbraeli filius, Basilio imperii
 Romani clavum tenente, cum in bello quod adversus Indos atque Baby-
 lonios gerebat, rebus uteretur adversis, ex usu fore iudicavit, si missis
 ad Turcorum principem legatis auxilium peteret. mittit ergo ad eum
 legatos cum donis pretiosis, postulatque sibi auxillo mitti tria virorum
 milia. Turcus et allata dona gratissima habuit, et legati admodum
 comprobata petitione mittit ad Muchumetum tria, ut petiverat, milia,
 duce Tragolipace Mucaleto, Miceeli filio. enimvero hoc sperabat, si
 reprimere sui potuissent eos a quibus Saraceni invadebantur, facillime
 eos effecturos ut pons quo constratus Araxes erat, et qui ab utroque
 latere turribus excitatis ac praesidiis impositis munitus Turcis inaccess-
 sam Persidem faciebat, praesidiaria pulsus pervias Turcis postmodo
 fieret, itaque Persidis occupandae sibi occasio daretur. Turcis merce-
 nariis Muchumetus acceptis, iisque cum suo exercitu coniunctis, cum
 Arabum principe Pisasirio configit, eumque nullo negotio superat, sa-
 gittarum coniectum non ferentibus Arabibus. domum a victoria rever-

τοῦ ἠπείλετο καὶ πρὸς τοὺς πολεμοῦντας Ἰνδοὺς διαγωνίσασθαι μετ' αὐτῶν. ἐκείνων δὲ ἔξαιτουμένων εἰς τὴν ἑαυτῶν ὑποστρέψαι συγχωρηθῆναι, ἀνεθείσης αὐτοῖς τῆς ἐν τῇ γέφυρᾳ φυλακῆς τοῦ Ἀράξιδος, ἐπέπερ ἐκείνος ἐνέκειτο καὶ βίαν ἐπενεγκεῖν ἐβούλετο, δέισαντες οὗτοι μὴ καὶ πάθωσι τι δεινόν, ἀποστατοῦσι καὶ τὴν 5 Καρβωνίτιν ὑποδύντες ἔρημον διὰ τὸ μὴ θαρρεῖν ὀλίγους πρὸς τσαύτας ἀντιπιρατάξασθαι μυριάδας, ἐκείθεν ἐκδρομὰς ποιοῦμενοι ἐδήρουν καὶ ἔφερον τὰ Σαρακηνῶν. δυσανασχετήσας οὖν ὁ Μουχοῦμετ ἐπὶ τοῖς γινομένοις, στρατὸν ἀθροίσας ἀμφὶ τὰς κ' P 768 χιλιάδας ἐπέμπει κατὰ τῶν Τούρκων, ἐπιστήσας αὐτοῖς δέκα 10 στρατηγούς ἀπὸ τῶν εὐγενεστάτων καὶ συνετωτάτων καὶ ἐπ' ἀνδρῶν μεμαρτυρημένων Σαρακηνῶν. ἄφαντες οὖν οὗτοι ἀπῆρχοντο πρὸς τὸν πόλεμον. καὶ εἰσελθεῖν μὲν εἰς τὴν ἔρημον διὰ τὴν τοῦ ὕδατος καὶ τῶν τροφῶν ἔνδειαν ἀλυσιτελὲς ἐλογίζοντο, ἔγγιστα δὲ τοῦ στόματος τῆς ἐρήμου στρατοπεδεύσαντες διεσκοποῦντο τὸ 15 ποιητέον. ὁ δὲ Ταγγρολίπῆς εἰς τὸ βάθος ἀκλιζόμενος τῆς ἐρήμου, ἐπέπερ ἔμαθε τὴν κατ' αὐτοῦ ἐκστρατείαν, ὁ τῶν Τούρκων ἀρχηγός, κοινολογησάμενος τοῖς μετ' αὐτοῦ καὶ ἐπιθέσθαι νυκτὸς τοῖς Σαρακηνοῖς καὶ Πέρσαις συμφέρον εἶναι νομίσας, ταχυπορία χρησάμενος ἐν δυσὶν ἡμέραις ἐπιτίθεται τῇ τρίτῃ νυκτὸς αὐτοῖς 20 B ἀμεριμνῶς σκηνοῦμένοις καὶ μηδὲν προσδεχομένοις κακόν. καὶ τούτους μὲν θάπτον τρέπεται λόγῳ, αὐτὸς δὲ ἀρμάτων καὶ ἵππων καὶ χρημάτων κυριεύσας πολλῶν οὐκέτι λοιπὸν ὡς φρυγὰς καὶ λη-

4 ἐβουλεύετο C 13 τὴν σπάνιν τοῦ C 15 στρατοπ. —
 16 ἐρήμου om codex Xylandri 16 τραγγολίπῆς C 17 ὁ τῶν
 Τούρκων ἀρχηγός om C 19 ταχυπορίας C 22 ἔκπον C

sus, eosdem Turcos voluit etiam in pugnam contra Indos, a quibus oppugnabatur, sibi adesse. cumque petentibus ut domum sibi redire liceret et praesidium ab Araxis ponte abduceretur, vim etiam intenteret, Turci veriti maiora pericula ab eo defecerunt, et in Carbonitidem solitudinem (neque enim tam pauci adversus tam multa depugnare audebant milia) se subdixerunt, indeque identidem erumpentes Saracenorum dicionem populati sunt. iniquissime id ferens Muchumetus, ad 20 hominum milia adversum Turcos mittit, decem nobilissimos notaeque fortitudinis ac prudentiae duces Saracenos exercitui praeficiens. hi ad bellum profecti, intrare in desertum ob aquae et alimentorum inopiam iudicantes incommodum, proxime aditum solitudinis Turcorum dux de adventu Saracenorum factus certior, re cum suis communicata, subito adoriri Saracenos ac Persas statuit; biduoque magnis confectis spatiis, tertia nocte eos secure in tentoriis agentes nihilque mali expectantes invadit atque illico profligat. ibi curribus equis pecuniaque plurima potitus, non iam ut fugitivus latrocinia exercere, sed palam exinde in

στῆς κρυφίους ἐποιεῖτο τὰς ἐπιθέσεις, ἀλλὰ φανερώς ἀντεποιεῖτο τῶν ὑπαίθρων, προσρῦσκομένων αὐτῷ καὶ τῶν ὄσοι διὰ κακοργίας τότε ἐδεδέσαν θάνατον, καὶ δούλων καὶ τῶν χαιρόντων ταῖς ἀρπαγαῖς, ὡς ἐν βραχεῖ τῷ χρόνῳ δύναμιν περὶ αὐτὸν ἀθροισθῆ-
 5 ναι μεγίστην, περὶ πον τὰς ἑχιλιάδας. καὶ τὰ μὲν κατ' ἐκείνον ἐφέρετο τῆδε· ὁ δὲ Μουχοῦμετ μὴ ἐνεγκὼν μετρίως τὴν γενομένην τροπὴν ἀλλὰ βαρυνθμήσας τοὺς μὲν δέκα στρατηγούς ἀπετύ- C
 φλωσε, τοὺς δὲ διαφνύοντας στρατιώτας τὸν κίνδυνον θριαμβεύ-
 σων ἠπειλήσε γυναικέλους περιβεβλημένους στολάς, αὐτὸς δὲ πρὸς
 10 ἀντιπαράταξιν καθωπλίετο. οἱ δὲ προητηθέντες στρατιώταις
 μαθόντες τὰς ἀπειλὰς προσχωροῦσι τῷ Ταγγρολίπηκι. τοσαύτης
 οὖν προσγενομένης αὐτῷ καὶ τηλικαύτης δυνάμειος, ἀγέρας
 ἄπαντα τὸν στρατὸν ἠπέλεγετο πρὸς τὸν Μουχοῦμετ, καθολικῆ
 μάχῃ σπεύδων κρίναι τὰ πράγματα. ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνος καὶ Σαρα-
 15 κηνούς καθοπλίσας καὶ Πέρσας καὶ Καβείρους καὶ Ἄραβας, καὶ
 στρατὸν συστησάμενος περὶ πον τὰς πεντακοσίας χιλιάδας καὶ
 ἐλέφαντας πυργοφόρους ἑκατόν, καὶ πάντας τούτους ἀναλαβών, D
 ὑπαντιάζει κατὰ τὸ λεγόμενον Ἄσπαχῶν. καὶ γενομένης μάχης
 φοβερωτάτης ἔπεσον μὲν ἐξ ἀμφοτέρων πολλοί, πίπτει δὲ καὶ
 20 αὐτὸς ὁ Μουχοῦμετ· ἐξιππαζόμενος γὰρ ἀτάκτως ἔνθεν κάκειθεν
 καὶ τὸν οἰκεῖον παριουαρρύνων λαόν, τοῦ ἵππου συμπεσόντος
 αὐτῷ ἐκτραγγελισθεὶς ἀπέθανε. τούτου δὲ πεσόντος τὸ σὺν αὐτῷ
 πληθὸς ὠμονόησε τοῖς ἐναντίοις, καὶ ὁ Ταγγρολίπηξ ὑπὸ πάντων
 ἀναγορεύεται βασιλεὺς τῆς Περσίδος. ἀναρρηθεὶς δὲ πέμψας

1 ἀλλὰ φανερώς om C

7 ἀλλὰ om C

8 δημεύσειν C

9 γυναικείας C

10 καθωπλίσθη C

14 καὶ ante Σαρα-

κηνούς om C

aperto castra habere. et confluebant ad eum qui ob maleficia supplicium metuebant, servi atque alii rapto vivere gaudentes. denique brevi tempore copiae ipsius usque ad 50000 excreverunt. at Muchumetus ob cladem acceptam iratus decem istos ductores luminibus orbat, et qui evaserant milites, eos se muliebri indutos vestitu in triumpho ducturum minatur. ipse ad bellum gerendum accingitur. milites autem qui antea victi a Turcis fuerant, minis perceptis, ad Tangrolipacem transeunt. is tanta accessione auctus cum omnibus suis copiis in Muchumetum it, ut collatis signis iusto praelio rem decernat. et Muchumetus armatis Saracenis Persis Caberis et Arabibus, exercitu quingentorum circiter milium contracto ac centum turrigeris elephantis, hosti apud locum cui Aspachan nomen occurrit. ibi atroci conserta pugna multisque utrinque cadentibus, ipse etiam Muchumetas, dum hinc inde incautius obequitat suosque verbis animat, equo collapse cervicem frangit ac moritur. mortuo ipso exercitus cum Turcis conspirat, et omnium voluntate Tangrolipaces Persiae rex declaratur. regno accepto statim Turcis aditum in

καθαίρει τὴν ἐν τῇ γεφύρῃ τοῦ Ἀράξιδος φυλακὴν, καὶ ἄνετον δίδωσι τῷ βουλομένῳ τῶν Τούρκων τὴν ἐς τὴν Περσίδα πορείαν. ἀπολυθέντες δὲ οὗτοι εἰσέδραμον παμπληθεῖ, πλὴν τῶν ὅσοι τῆς ἐαυτῶν ἀντεποιοῦντο πατρίδος, καὶ καθελόντες Πέρσας καὶ Σαρακηνοὺς αὐτοὶ κύριοι τῆς Περσίδος ἐγένοντο, τὸν Ταγγρολίτηκα σουλτάνον ὀνομάσαντες, τουτέστι παντοκράτορα καὶ βασιλέα βασιλέων· ὃς πάσας τὰς ἀρχὰς τοὺς ἐγχωρίους ἀφελόμενος εἰς
 P 769 Τούρκους μετήνεγκε καὶ τὴν Περσίδα πῦσαν πρὸς αὐτοὺς διέ-
 νειμεν, ἐς τὸ παντελὲς κατασπύσας καὶ ταπεινώσας τοὺς ἐγχω-
 ρίους. 10

Ὡς δὲ καλῶς ἔχειν ἰδοῦκε τοῦτω τὰ πράγματα, πρότερον μὲν τοῖς ὁμόροις δυνύσταις ἤρξατο πολεμεῖν, καὶ πρὸς μὲν τὸν Πισσασιριον τῆς Βαβυλωνῶνος ἄρχοντα αὐτὸς δι' ἑαυτοῦ παρετά-
 ξατο, καὶ διαφόροις μάχαις τοῦτον ἠττήσας καὶ ἀνελὼν κύριος καὶ τῆς Βαβυλωνίων χώρας ἐγένετο, πρὸς δὲ Καρβέσιον τὸν τῶν
 Ἀράβων ἀρχηγὸν Κουτλουμοῦς ἐκπέμπει, νίδν ὄντα τοῦ ἀδελφοῦ
 B τοῦ οἰκείου πατρὸς, χεῖρα βαρεῖαν δοὺς αὐτῷ· ὃς ἀπελθὼν καὶ
 τοῖς Ἀραβι συμβαλὼν ἠττήθη καὶ αἰσχίστα ἔφηνεν. ὑποστρέφων
 δὲ ἀπὸ τῆς τροπῆς, καὶ μέλλων διοδεύειν ἀπὸ τῆς Μηθίας ἦτοι
 τοῦ Βαασπρακὰν (ἦρχε δὲ τότε τῆς τοιαύτης χώρας ἐκ βασιλείως
 πεμφθεὶς Στέφανος πατρικίος ὁ Κωνσταντίνου τοῦ παραδυνα-
 στεύοντος τῷ βασιλεῖ τῆς Λειχουδίας νίδς) στέλλει πρὸς αὐτὸν
 πρισβευτάς, ἀξίων συγχωρηθῆναι διελθεῖν ἀκολύτως, ὑπισχνού-

4 καὶ καθελόντες] κακοθελόντες C 15 καρβέσην C 16 κου-
 λουβούς C

Persidem aperit; atque hi confertim eo se contulerunt, exceptis quos patriae amor detinebat, oppressisque Persis ac Saracenis suam fecerunt Persidem, ac Tangrolipaci nomen sultani imposuerunt, qua voce summus imperator ac rex regum notatur. is omnes magistratus ab incolis in suos transtulit, interque hos universam divisit Persidem, prorsus conculcatis indigenis.

Secundum haec sultannus regno, ut videbatur, praeclare constituto, bello petere finitimos regulos instituit. factaque in Pissasirium Babylonis ducem expeditione, diversis praeliis eum vincit atque interficit, et hoc modo Babylonica ditione potitur. inde adversus Carbesium Arabum principem emittit magno cum exercitu Cutlumosum, patrie sui fratre natum. is commisso cum Arabibus praelio superatus tarpiter fugit. cumque in reditu esset per Mediam (hodie Baaspracan appellatur) iter facturus, ad eius praefectum (is erat ab imperatore Romanorum emissus, Stephanus patricius, Constantini, qui una cum imperatore administrabat rem publicam Leichudiae filius) missis legatis liberam sibi transitum permiti petiit, iureiurando gravissimo interposito pollicitus se

μενος μεθ' ὄρκων φρικιοδεστάτων ἄψανστον καὶ ἀσινη διατηρησάσθαι τὴν χώραν. ὁ δὲ τοὺς πρέσβεις δεξάμενος καὶ τὴν παράκλησιν δειλίαν εἶναι ὑποτοπιάσας, τὸν ἐγχώριον ἀθροίσας στρατὸν ὡς εἰς πόλεμον ὑπαντιάζει τοῖς Τούρκοις. ὁ δὲ Κουτλουμοῦς περιαλγῆς 5 μὲν ἐπὶ τοῖς κραττομένοις ἐγένετο (ἦν γὰρ ὁ κατ' αὐτὸν λαὸς C ἄπας, ὡς ἐκ τροπῆς ἐπανήκων, πεζὸς καὶ ἄοπλος), ὁμοῦ δὲ καὶ ἄκων ἠναγκάσθη ἀντιπαρατάξασθαι. καὶ συμβολῆς γενομένης τρέπονται οἱ περὶ τὸν Στέφανον, ἄλλοσκειται δὲ καὶ αὐτὸς αἰχμύλωτος σὺν ἄλλοις πολλοῖς. καὶ τοῦτον μὲν διερχόμενος κατὰ τὸ 10 Ταβρῆζιον ἀπεμπολεῖ τῷ τοπύρχῳ τῆς χώρας, αὐτὸς δὲ πρὸς τὸν σουλτάνον ἐπανελθὼν καὶ περὶ τῆς τροπῆς ἀπολογούμενος μετετίθει τὰς αἰτίας εἰς ἄλλους, καὶ ἐπηγγέλλετο, εἰ αὐτῷς δύναιεν λαβὰν ἐκστρατεύσει κατὰ τοῦ Καρβεσίου, ὅσον αὐτῷ παραστήσει τὴν Ἀραβίαν. ὡς ἐν παρόδῳ δὲ ἀφηγεῖτο καὶ περὶ τοῦ 15 Βασπρακᾶν, ὡς εἶη μὲν χώρα πάμπορος, κατέχεται δὲ ὑπὸ γυναικῶν, τοὺς πεπολεμηκότας πρὸς αὐτὸν στρατιώτας ὑπαινετὸν τόμενος. ἀλλ' ἐκεῖνον μὲν ὁ σουλτάνος κατασχῆν ἐμελέτα διὰ τὸ ἀσχος μηνίσας τῆς ἡττης καὶ ἀποκτεῖναι, πρὸς δὲ Ῥωμαίους 20 δπλα κινήσαι ἀπεδειλία, δεδιὼς καὶ φρίττων ἐκ μόνης τῆς φήμης τὰ τῶν προσηγησαμένων τριῶν βασιλέων ἀνδραγαθήματα, Νικηφόρου Ἰωάννου καὶ Βασιλείου, καὶ ὑποπτεύων τὴν αὐτὴν ἀρετὴν ἔτι καὶ δύναιεν προσεῖναι Ῥωμαίους. ὁμοῦ ἀμφίροπος ἦν καὶ διχογνώμων, καὶ ἐμελέτα τὸ ποιητέον. Κουτλουμοῦς δὲ γνοὺς

6 ἐπανήκων C
βέσσον C

ἄνεπλος C
15 βασπρακᾶν C

7 συμκλοῆς C

13 καρ-

suosque absque omni maleficio transituros. at Stephanus eam petitionem a timiditate profectam opinatus, exercitu suae provinciae collecto, in Turcos tanquam hostes ducit. gravissimum ea res dolorem Cutlumuso attulit, quippe cuius exercitus omnis, utpote ab adverso praelio rediens, pedester inermisque esset. coactus tamen confligit, victoriamque obtinuit, capto cum multis aliis etiam ipso Stephano; quem et in reditu apud Tabrezium loci eius domino vendidit. ceterum ad sultanum reversus Cutlumusus de accepta clade se purgat, culpa in alios collata, polliceturque si rursus cum copiis adversus Carbesium mittatur, facile se Arabiam subacturum. obiter etiam de Baaspracania refert, regionem esse fertilissimam et a mulieribus teneri, sic oblique notans milites, cum quibus dimicarat. verum sultanus ei ob dedecus amissae victoriae iratus de comprehendendo occidendoque homine cogitabat. adversus autem Romanos arma movere formidabat, ipso nomine rerum praeclare a tribus imperatoribus Nicephoro Tzimisca et Basilio gestarum perterritus, suspicansque eandem esse etiamnum virtutem Romanorum atque potentiam. dubitabat tamen incertusque animi deliberabat quid agendum

τὴν ἐπιβουλὴν φεύγει μετὰ τῶν σὺν αὐτῷ, καὶ πόλιν ὀχυρωτάτην
 κατασχὼν ἐν Χωρασμοῖς κειμένην, ἣτις Πάσαρ ὠνόμασαι, ἀν-
 τίπαλος γίνεται τῷ σουλτάνῳ. ὁ δὲ τὸ νῦν ἔχον πρὸς τοῦτον μὲν
 P 770 διαπολεμεῖν οὐκ ἔδοκίμασε, πάσας δὲ τὰς ἑαυτοῦ δυνάμεις ἀθροί-
 σασ ἀπεισι κατὰ τῶν Ἀράβων, καὶ μάχης γενομένης πάλιν τρέπεται
 καὶ αὐτός. ἐπανελθὼν δὲ ἀπὸ τῆς τροπῆς, καὶ μὴ φέρων τὴν
 αἰσχύνην καὶ τὸ ἀπὸ τοῦ Κουτλουμοῦς ὄνειδος, αὐτὸς μὲν τὸ
 πλείστον πλήθος ἀναλαβὼν ἀπεισι εἰς τὸ Πάσαρ, καὶ διετέλεσε
 προσπολεμῶν μέχρι πολλοῦ τῷ οἰκίῳ ἀνεπιῶ, τῇ ὀχυρότητι τῆς
 πόλεως θαρροῦντι καὶ πολλάκις ἀναπεταννύντι τὰς πύλας καὶ 10
 ἔξερχομένῳ καὶ οὐ μικρῶς τοὺς περὶ τὸν σουλτάνον βλάπτουσι.
 κατὰ δὲ Ῥωμαίων δύνάμιν ἐκπέμπει ἑτέραν, ἀμφὶ τὰς κ' χιλιά-
 δας, στρατηγὸν ἐπιστήσας αὐτῇ ἀδελφόπαιδα Ἀσάν τὸν λεγόμενον
 B κωφόν, ἐπισκήψας τὴν ταχίστην ἀφικέσθαι καὶ εἰ προχωροῖη
 προσκίησασθαι αὐτῷ τὴν Μηδίαν. καὶ ταῦτα μὲν ἐπράττετο ἐν 15
 Περσίδι.

Παγκράτιος δὲ ὁ τῆς Ἰβηρίας ἀρχηγός, ἀκόλαστος ἄνθρω-
 πος, ἐς τοῦ Λιπαρίτου τὴν κοίτην ἔξυβρίσας (ἦν δὲ ὁ Λιπαρίτης
 υἱὸς τοῦ ἐπὶ τοῦ βασιλείως Βασιλείου ἐν τῷ πρὸς τὸν Γεώργιον
 πολέμῳ ἀναιρεθέντος Ὀρατίου τοῦ Λιπαρίτου, ἐπὶ συνέσει τε καὶ 20
 ἀνδρῶν βεβημένος καὶ μεγάλα μετὰ τὸν Παγκράτιον δυνάμενος
 ἐν τοῖς Ἰβηρσιν) ἠνάγκασε τοῦτον ἐπὶ τῷ γεγονότι δεωποαθή-
 σαντα ὄπλα κατ' αὐτοῦ κινήσαι. καὶ πολέμῳ τοῦτον τρεψάμενος
 C εἰς τὰ Κανκῆσια καὶ τὴν ἔνδον ἀπελευνέει Ἀβασγίαν, ἐν τοῖς βυ-

2 καταλαβὼν C

8 τὸ] τὸν C

5 τῶν om C

foret. sed Cutlumusus insidias sentiens cum suis fugit; urbemque in Chorasmiis sitam, cui Pasar nomen, munitissimam occupans sultano adversatur. sultanus in praesentia eo omisso cum omnibus suis copiis contra Arabes proficiscitur, et ab iis ipse quoque profligatur. reversus domum, dedecorisque et opprobriorum Cutlumusi impatiens, maxima cum parte exercitus Pasarem obsidet, ac diu sane patrum suum oppugnat, fretum loci munitione et saepe eruptione facta sultano haud levia damna dantem. alium autem exercitum emittit, circiter viginti milium, contra Romanos, duce fratris sui filio Asane cognomine Surde, mandatque ei ut celerrime pergat et rebus succedentibus Mediam subigat. haec ita tum in Perside acta.

Pancratius porro Iberiae regulus, homo impudicus, uxorem Liparitae violavit. erat is Liparites Horatii Liparitae filius, eius qui bello Basilii imperatoris in Georgium Abasgorum ducem occisus fuit, homo fortitudine et prudentia nobilis, magnaeque post Pancratium inter Iberos potentiae. hic ergo iniuriae atrocitate concitatus arma contra Pancratium sumit, victumque praelio ad Caucasum et in interiorem Abasgiam

σάλοις τε γενόμενος τῇ ἑαυτοῦ μίγνυται πρὸς βίαν δεσποίνῃ, τῇ μητρὶ τοῦ Παγκρατίου, καὶ τῶν ὄλων τῆς Ἰβηρίας πραγμάτων κύριος γίνεται. γράμματά τε εἰς τὸν βασιλέα πέμψας φίλος καὶ σύμμαχος ἔξαιτεῖ γενέσθαι Ῥωμαίων· οὗ τὴν πρεσβείαν δεξάμενος 5 οὗτος κοινοπραγεῖται μετ' αὐτοῦ. μετὰ δέ τινα χρόνον καὶ ὁ Παγκράτιος διὰ τοῦ Φάσιδος ποταμοῦ καὶ Σουάνων καὶ Κόλχων ὁδοιπορήσας ἔρχεται εἰς Τραπεζοῦντα, καθεῖθεν ἀγγέλους ἐκπέμπει πρὸς βασιλέα, δηλών ὡς ἔφασιν ἔχει εἰσελθεῖν ἐν τῇ βασιλίδι καὶ αὐτῷ ἐντυχεῖν. προσταχθεὶς οὖν εἴσεισι, καὶ τῷ βασιλεῖ ἐν- D
 10 τυχῶν πρῶτον μὲν δνειδίζει πολλὰ ὅτιπερ βασιλεὺς ὢν καὶ πρὸς ἀρχηγὸν οὐ μικρᾶς χώρας τῆς Ἀβασγίας σπονδὰς ἔχων ταύτους μὲν ἠθέτησε, προσέθετο δὲ ἀνδρὶ ἰδιώτῃ καὶ δούλῳ ἀποστάτῃ, ἔπειτα καὶ καταλλάξαι ἀλλήλους παρακαλεῖ. ὃ δὴ καὶ γέγονε τῇ σπουδῇ τοῦ βασιλέως, σπείσαμένων ἀλλήλοις ὥστε τὸν μὲν Παγκράτιον
 15 κίριον εἶναι καὶ ἀρχηγὸν πάσης τῆς Ἰβηρίας καὶ Ἀβασγίας, αὐτὸν δὲ μέρους ἄρχοντα τῆς Μεσχίας διὰ βίου κύριον ἐκείνον ἔχειν καὶ βασιλέα. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Ἀβασγίαν κατήνησεν εἰς τοῦτο.

Ἄσαν δὲ ὁ κατὰ Ῥωμαίων πεμφθεὶς παρὰ τοῦ σουλτάνου, παρελθὼν τὸ Ταβρέζιον καὶ τὸ λεγόμενον Τεφλὶς ἦλθεν εἰς Βαασπρακανίαν, πάντα κείρων καὶ πυρπολῶν καὶ τοὺς προσπίπτοντας ἀναιρῶν, καὶ μηδὲ τῆς παιδικῆς φειδόμενος ἡλικίας. ὁ δὲ τῆς χώρας ἄρχων Ἄαρων βέστης, ὁ τοῦ Βλαδισθλάβου P 771

5 κοινοπραγεῖ C

16 βεσγίας C

23 βέστης om C

compellit. ipse regia occupata dominam suam Pancratii matrem vi stuprat, totaque Iberia potitur. inde missis ad imperatorem literis in amicitiam societatemque Romanorum recipi postulat; idque ab imperatore impetrat. aliquanto post Pancratius per Phasidem fluvium Suanos et Colchos iter faciens Trapezuntem pervenit, indeque missis nuntiiis imperatori significat cupere se Byzantium ire et cum ipso colloqui. quod ubi permissum fuit, congressus cum imperatore multis ei verbis exprobrat, quod sceptrum ipse gerens foedus, quod ei cum Abasgiae ditionis haud exiguae regulo fuerat, violasset, et cum privato ac servo perduelli coivisset societatem. simul petit ut inter se et Liparitam transigat. atque hoc imperator confecit, pactumque est ut Pancratius omnem Iberiam atque Abasgiam obtineat, Liparita autem parti Meschia per omnem vitam praesit ac Pancratium dominum regemque suum agnoscat. hunc quidem exitum res Abasgica habuit.

Asan vero a sultano adversus Romanos missus, ultra Tabrezium et Tephlihem profectus in Baaspracania venit, proxima quaeque populando atque incendio vastans, et obvios trucidans, ne puerili quidem parcens aetati. praecerat tum Baaspracaniae Aaron Besta Bladiathlabi

οὐδὲ καὶ τοῦ Πρωσσιάνου ἀδελφός, μὴ ἀξιόμαχον εἰδὼς ἑαυτὸν
 μηδὲ δυνάμενον ἀντισηῆναι πρὸς τοσαύτην Τούρκων πληθύν,
 γράμματα ἐκπέμπει πρὸς τὸν βέσιην κατακαλῶν τὸν Κεκαυμένον
 τὸν Ἀνίου καὶ τῆς Ἰβηρίας κατάρχοντα, καὶ ὑπόση δύναμις παρα-
 καλεῖ βοηθεῖν. ὁ δὲ τὰ γράμματα δεξάμενος, καὶ θᾶπτον ἢ λό- 5
 γος τὸν ἀμφ' αὐτὸν ἀγέλας λαόν, ἄπεισι διὰ ταχέων καὶ ἐνοῦται
 τῷ Ἰαρωίν. καὶ συμβουλῆς προτεθείσης πότερον νυκτομαχίᾳ
 χρηστέον ἢ φανεράν μάχην ἀναδεκτέον, πρὸς οὐδέτερον ὁ Κεκαυ-
 μένος κατένευεν, ἐγγνώκει δὲ τρόπον ἄλλον καταστρατηγήσαι τοὺς
B ἐχθρούς· συνεβούλευε γὰρ τὴν παρεμβολὴν καταλιπόντας ὡς εἶχε 10
 μετὰ τῶν σκηνῶν καὶ τῶν ὑποζυγίων καὶ τῆς ἄλλης ἀποσκευῆς,
 λόχους νυκτὸς ἐν ἐπικαιροτάτοις στήσαι χωρίοις, κάπειδ' οἱ
 Τούρκοι ἀφίκωνται καὶ ἔρημον ἀνδρῶν εὐρόντες τὸν χάρακα πρὸς
 διαρπαγὰς τῶν ἔνδον χωρήσωσι, τότε δὴ τῆς ἐνέδρας ἀπαναστάν-
 τας ἐπιθέσθαι αὐτοῖς. καὶ γε οὐ διεψεύσθη τοῦ σκοποῦ. ἔωθεν 15
 γὰρ ὁ Ἄσων ἀναστὰς ἐκ τῆς οἰκείας παρεμβολῆς κατὰ τὸν Στράγγνα
 κειμένης ποταμὸν ἄπεισιν ὡς πρὸς πόλεμον· ὡς δὲ οὐδεὶς ὑπήντα,
 ἐπλησίασε δὲ καὶ τῷ χάρακι τῶν Ῥωμαίων, καὶ οὔτε φυλακὴν
 εἶχεν οὔτε φωνὴν ἐξηκούετο, ἀλλὰ κενὸς ἦν πάσης δυνάμεως,
C τότε δὴ φυγεῖν ὑπονοήσας τοὺς Ῥωμαίους ῥῆγγυσι τε διὰ πολλῶν 20
 τόπων τὴν παρεμβολὴν καὶ διαρπαγὴν ποιείσθαι τῶν λαφύρων
 κελεύει. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι περὶ δειλὴν ὄψιαν ἀναστάντες τῶν λόχων,
 ἀσυντάκτοις συντεταγμένοι προσηγγιννται τοῖς Τούρκοις, καὶ

2 δύναμις τούρκων C

6 στρατὸν C

10 συνεβούλευσι C

17 κείμενον P, κειμένη C

filius Prusiani frater. qui cum sibi non satis esse ad tantam Turcorum
 multitudinem sustinendam virium sentiret, Catalaconem Bestam Ambu-
 stum Anii atque Iberiae praefectum literis missis hortatur ut sibi sup-
 petias quamprimum ferat. Ambustus literis acceptis dicto citius suos
 excitat, cumque iis ad Aaronem se confert. coniunctis copiis cum deli-
 beraretur nocturnone an aperto praelio cum Turcis esset pugnandum,
 neutrum Catalaconi probatum est, sed alia arte hostes circumveniendos
 duxit. castra, inque iis tentoria, ut erant, ac iumenta et impedimenta
 omnia relinqui voluit, et insidias per noctem opportunissimis locis poni:
 tam Turcis advenientibus, et castrorum hominibus vacuorum direptioni
 intentis, prorumpendum ex insidiis et in eos faciendum impetum. ne-
 que id eum consilium fefellit. mane enim Asan e castris suis secundum
 Stragnam fluvium tanquam ad pugnam proficiscitur, eumque occurreret
 nemo, ubi ad castra Romanorum pervenit, ibique neque vox ulla audita
 est neque custos ullus visus, sed omnia in sua esse potestate putavit
 Romanosque fugisse credidit, multis locis castra perrumpit diripique
 praedam iubet. at Romani sub vesperam ex insidiis progressi compe-
 sito agmine dissipatos Turcos adoriantur, primoque congressu fundant,

παραχρήμα τρέπουσι τὸ ἀνυπόστατον μὴ ἐνεγκόντας τῆς Ῥωμαϊκῆς ὀρμῆς. πίπτει μὲν ὅν πρῶτος ὁ Ἄσαν ἐν τοῖς πρώτοις ἀγωνιζόμενος, πίπτει δὲ καὶ ὄσον ἄλκιμον τοῦ στρατοῦ. οἱ δὲ περισωθέντες λίαν ὀλίγοι καὶ γυμνοὶ διὰ τῶν ὀρέων ἐς τὰς τῶν
5 Περσαρμενίων διασώζονται πόλεις.

Ὁ δὲ σουλτάνος διὰ τῶν ἀποδράντων μεμαθηκῶς τὸ συμβῶν ἀτόχημα εἰς μεγάλην ἐπέπεσεν ἀγωνίαν, καὶ ἐν σπουδῇ ἐποιεῖτο ὅπως ἂν τὴν γενομένην ἐπανορθώσεται ἀκλήριαν. καὶ δὴ λαὸν ὀ
10 ἐπιπλακτον συστησάμενος ἔκ τε Τούρκων καὶ Κυβείρων καὶ Λιμνι-
τῶν περὶ τὰς ῥ' χιλιάδας, καὶ Ἀβραμῶ Ἀλεῖμ τῷ ἑτεροθαλεῖ ἀδελφῷ αὐτοῦ παραδοὺς ταύτας, κατὰ Ῥωμαίων ἐκπέμπει. ἀγγελοφείσεως δὲ τῆς ἐφόδου, ἐνωθέντες πάλιν οἱ ἄνωθεν ῥηθέντες ἄρχοντες τῶν στρατευμάτων βουλήν προετίθεσαν καὶ διεσκοποῦντο τὸ πρακτέον. καὶ τῷ μὲν Κεκανμένῳ ἐδόκει μετὰ τῆς παρούσης
15 δυνάμεως ὑπαντῆσαι τοῖς Τούρκοις ἕξωθεν τῶν Ῥωμαϊκῶν ὄρων, κἀκέισε διαγωνίσασθαι, ἔτι τῶν πλειόνων ἀντιπάλων ἀνίππων ὄντων καὶ τῆς ἄλλης δυνάμεως κεκηχυίας ἀπὸ τῆς πλειστοῦς ὀδοπορίας, ἐπιλελοιπότην δὲ καὶ σιδηρίων τοῖς Τούρκοις, οἷς τὰς χηλὰς τῶν ζῶων εἰώθασι περιστέλλειν, ἐπηρημένων δὲ καὶ τῶν
P 772
20 Ῥωμαίων καὶ Θαρραλέων ὄντων ἀπὸ τῆς προηγησαμένης νίκης, καὶ προθυμουμένων συμμῖξαι τοῖς πολεμοῖς. τοῦναντίον δὲ ὁ Ἄσαρων ἀπεφαίνετο, ἐπέχων τὰς δυνάμεις, λέγων ὀχυρῶσαι τε τὰς πόλεις καὶ τὰ φρούρια καὶ εἶσω τειχῶν συγκλείσει τὰ πάντα, μαρῦσαι τε τῷ βασιλεῖ καὶ μὴ ἄνευ γνώμης ἐκείνου μετὰ δυνά-

9 διλιμνιτῶν C, Σαβήρων καὶ διλιμνιτῶν Golius (ad Alfergani elementa astronomica p. 205 ed. Amstelod. 1669) auctore Agathia 4 17 et 18 monuit Wilkenus. 18 σιδηρίων P 22 ἐπέχειν C

vehementiam sui impetus non subsistentes. cadit inter primos pugnans Asan, et quicquid in eo exercitu forte fuit obtruncatur. reliqui, pauci admodum ii atque nudi, per montes in Persarmeniae urbes evadunt.

Ab his de accepta clade edoctus sultanus in magnam devenit sollicitudinem. ut autem hanc calamitatem resarciret, e Turcis Caberis et Limnitis delectum exercitum ad 100000 conducit, eumque duce Abramio Alimo, fratre ex altero parente suo, contra Romanos mittit. nuntiato barbarorum adventu, Aaron et Ambustus unitis rursus exercitiibus quid agendum sit consultant. sententia Catacalonis erat cum praesentibus occurrendum Turcis esse extra Romanos fines, ibique decertandum, cum adhuc maior hostium pars equis careret, et reliqui etiam longo itinere essent defatigati, soleisque ferreis Turci carerent quibus uagulae armantur, Romani autem recenti victoria elati alacres essent, pugnamque expeterent. contra Aaron pronuntiabat continendum exercitum, urbesque et castella muniendum atque omnia muris includendum: de re ad

μειος μικρᾶς πρὸς τοσοῦτον πληθος πολεμησαι βαρβάρων. οὕτω δὲ τῶν στρατηγῶν ἀποφνημαμένων ἐνίκησεν ἡ τοῦ Ἀραῶν γνώμη. καὶ αὐτοὶ μὲν μετὰ τῆς στρατιᾶς ἀπελθόντες ἐν Ἰβηρία κατὰ τινα πεδιάδα ἐγχωρίως Ὀσοῦρτρον λεγομένην ἕμενον ἡσυχάζοντες ἐν τοῖς ὑπαίθροις, πάντα πρότερον τὸν ἀγρότην λαὸν καὶ γυναῖκας 5
 B καὶ παιδας καὶ πᾶν ὃ τι τίμιον συγκλείσαντες ἐν τοῖς ὄχρωμασιν· ἔγραψαν δὲ καὶ τῷ βασιλεῖ διὰ ταχυδρομοῦ, δηλοποιήσαντες τὴν τῶν ἐναντίων ἐπέλευσιν. δεξάμενος οὖν οὗτος τὰ γράμματα ἐκείνοις μὲν ἐπέχειν ἐκέλευεν, ἕως ἄν ὁ Λιπαρίτης μετὰ τῆς τῶν Ἰβήρων δυνάμεως ἔλθῶν τοῖς Ῥωμαῖκοῖς ἐνωθῆ στρατεύμασι· 10 πέμπει δὲ πρὸς ἐκείνον γράμματα διοριζόμενα τὴν ταχίστην, εἴπερ σύμμαχον ἑαυτὸν καὶ φίλον κρίνει Ῥωμαίων, ἀνειληφότα πάντα τὸν περὶ αὐτὸν λαὸν ἀφικέσθαι καὶ συμμίξει τοῖς στρατηγοῖς τῶν
 C Ῥωμαίων καὶ μετ' αὐτῶν διαπολεμηῆσαι πρὸς τοὺς βαρβάρους. οἱ μὲν οὖν στρατηγοὶ τὰ γράμματα δεξάμενοι ἠρέμμον ὡς ἐκελεύ- 15 σθησαν, καὶ τὴν τοῦ Λιπαρίτου προσέμενον ἄφιξιν, ἐκείνος δὲ τὸ βασιλικὸν δεξάμενος πρόσταγμα τὸν ἑαυτοῦ μετὰ σχολῆς ἤθροισε καὶ καθώπλιξε λαόν. ἐν ὄσῳ δὲ οὗτος τὰς οικίας συνεκρότει δυνάμεις καὶ ὁ χρόνος ἐτίριβετο, ὁ Ἀβράμιος τὴν Βαασπρακανίαν καταλαβὼν, καὶ μαθὼν ὅτι περ οἱ Ῥωμαῖοι 20 ἐνταῦθα συνειλεγμένοι ὄντες καὶ τὴν αὐτοῦ μαθόντες ἐπέλευσιν ἐπενόστησαν εἰς Ἰβηρίαν, δειλίαν, ὅπερ ἦν εἰκός, τὸ πρᾶγμα ἐπονοήσας, παρ' οὐδὲν θέμενος καὶ λείαν καὶ λαφυραγωγίαν, ἐδίωκεν ὀπισθεν αὐτῶν, ἐπειγόμενος συρράξαι τοῖς παροῦσι πρὸ

4 οὐρτροῦ C

8 ἀπέλευσιν P

imperatorem referendum, neque eius iniussu contra tantam multitudinem tam parvis copiis dimicandum. haec sententia vicit. et profecti in Iberiam, in planitie quadam, quae incolarum sermone Osurtru dicitur, castris sub dio positis quieverunt, omni prius agresti turba, mulieribus pueris ac quae pretiosa haberent, in munitiones inclusis. et imperatorem cursori traditis literis de adventu hostium certiore fecerunt. imperator literis lectis, ducibus istis mandat uti se contineant, donec Liparites cum Ibericis copiis ad ipsos perveniat. et Lipariten per literas hortatur ut siquidem socius sit amicusque Romanorum, absque ulla mora cum omnibus suis copiis se ducibus Romanis adiungat. duces acceptis literis quieverunt, uti erant iussi, et Lipariten exspectarunt. atque is imperatoris mandato percepto suos per otium collegit atque armavit. dum id fit ac tempus teritur, interim Abramius in Baaspracanianam venit; cognitoque Romanos, qui ibi fuerant collecti, suo adventu intellecto in Iberiam recessisse, prae metu id ab iis factum, quod erat probabile, ratus, posthabitis directionibus eos est insecutus, cupiens praelio con-

τοῦ καὶ ἕτερον συναθροισθῆναι δύναιμι. ὅπερ μαθόντες οἱ στρατηγοὶ τῶν Ῥωμαίων, καὶ πτοηθέντες μὴ πως ἀναγκασθῶσι καὶ ἄκοντες πολεμῆσαι πρὸ τοῦ τὸν Λιπαρίτην καταλαβεῖν, ὑπό- D
 5 μένην ἡσύχαζον, γράψαντες πρὸς τὸν Λιπαρίτην ἦκειν καὶ μὴ βραδύνειν. ὁ δὲ Ἀβράμιος τῆς Ῥωμαϊκῆς ἡστοχικῶς στρατιῶς ἔρχεται εἰς τὸ λεγόμενον Ἄρτζε. κωμόπολις δὲ τὸ Ἄρτζε μυριαν-
 10 ὄλιγη· οἵτινες τῇ οἰκείᾳ θαρροῦντες πληθῶνι οὐ κατεδέξαντο εἶσω τείχους γενέσθαι, καὶ ταῦτα τῆς Θεοδοσιουπόλεως ἐκ γειτόνων
 15 κειμένης, μεγίστης πόλεως καὶ τεῖχος ἐχοῦσης ἰσχυρὸν καὶ ἀνά- λωτον, πολλὰ τοῦ Κεκαυμένου διὰ γραμμάτων καὶ ἀπειλήσαντος καὶ παρακαλέσαντος. καταλαβόντων οὖν τῶν Τούρκων καὶ ἄπτο-
 20 μένων ἔργου, οἱ ἐν τῷ Ἄρτζε τὰς διόδους συγκλείσαντες καὶ ἐπὶ τῶν δωματίων ἀναβάντες λίθοις καὶ ξύλοις καὶ τόξοις τοὺς ἐπιόν- P 773
 25 τας ἤμύνοντο. καὶ διετέλεσαν μαχόμενοι ἐφ' ὅλας ἡμέρας ἕξ. ἀγγελθέντος δὲ τούτου τοῖς στρατηγοῖς, ὁ Κεκαυμένος πολὺς ἦν ἐγκείμενος καὶ παρακαλῶν ἀπελθεῖν καὶ συμβαλεῖν τοῖς Τούρκοις
 30 τὸν νοῦν ἔχουσι πρὸς τῇ πολιορκίᾳ, καὶ μὴ καθῆσθαι τηράλλως καὶ τρίβειν τὸν χρόνον, τὴν σκίνην προσμένοντας ἐπικουρίαν τὸν Λιπαρίτην, καὶ τὸν ἐπιτηδεῖον παρατρέχοντα βλέπειν καιρὸν, οὗ τυχεῖν πάλιν οὐ ῥάδιον. ἀντιπλῆτοντος δὲ τοῦ Ἄαρῶν, καὶ μηδὲν
 35 τε διαπράξασθαι λέγοντος παρὰ τὸ βασιλικὸν βούλημα, ἡσύχίαν

gredi priusquam aliae conducerentur copiae. certiores hac de re facti duces imperatoris, ac veriti ne vel invitī cogerentur ante Liparitae adventum pugnare, subdixerunt se in locum quendam aditu difficilem, praecipitiis undique et convallibus cinctum, atque ibi quieverunt, et ad Lipariten scripserunt ut absque cunctatione veniat. Abramius Romanum exercitum non assecutus ad Artze venit. pagus erat is ingens ac multorum milium capax, magnaque eo continebantur divitiae. habitabant enim ibi cum indigenae mercatores, tum Syrorum Armeniorum et alius ex nationibus multitudo haud modica. atque ii numero freti intra muros se recipere noluerunt, cum quidem proxima esset Theodosiopolis urbs magna et muro cincta inexpugnabili. Turcis eum pagum aggressis, Artzenī oclusis viis tecta conscenderunt, deque iis saxa ligna et iacula in oppugnantes torserunt. ita totos sex dies pugnatum est. rei nuntio ad Romanos allato, Ambustus multus erat in urgendo atque exhortando ut iretur ac cum Turcis oppugnationi intentis manus consereretur, neque tempus inutiliter tereretur desidendo et ficalnum illud praesidium Lipariten exspectando, eamque occasionem negligendo interim, qualem deinde haud facile essent adepturi. repugnante tamen Aarone, nihilque se praeter imperatoris mandatum acturum affirmante, ipse etiam quievit.

καὶ αὐτὸς ἦγεν. Ἀβράμιος δὲ μὴ κατὰ σκοπὸν χωροῦντων αὐτῷ
 B τῶν πραγμάτων, μὴ δυνάμενος πολιορκίᾳ τὴν κωμόπολιν παρα-
 στήσασθαι, ὑπεριδὼν καὶ πλοῦτον καὶ λείας πῦρ ἐνεῖναι τοῖς δώ-
 μασιν ἐγκελεύεται, καὶ εὐθὺς οἱ Τοῦρκοι θαλοὺς αἶροντες καὶ
 ἕλην εὐπρηστον ἐξάπτοντες ἐρρίπτουν ἐν τοῖς δώμασιν· ἀναφθέν- 5
 τος δὲ τοῦ πυρὸς παταχόθεν καὶ πυρκαϊᾶς μεγίστης ἀνεγεφθείσης,
 οἱ Ἀρτζηνοὶ πρὸς τε τὸ πῦρ πρὸς τε τὰς ἐκ τῶν τῶξων βολὰς μὴ
 δυνηθέντες ἀντέχειν ἐνέκλιναν εἰς φυγὴν. καὶ λέγεται ἀπολέσθαι
 περὶ τὰς ρ' χιλιάδας ἀνδρῶν, τῶν μὲν μαχαίρας τῶν δὲ πυρὸς
 παρανάλωμα γεγονότων· οὗτοι γὰρ ἐπεὶ κατισχυμένοι ἔγνωσαν 10
 ἀποσφάττεσθαι, γυναῖκας τε καὶ τέκνα ἑαυτῶν εἰς τὸ πῦρ ἀπερ-
 C ρίπτουν. οὕτω τοῦ Ἀρτζε ληφθέντος, πολὺ χρυσίον εὐρῶν ὁ
 Ἀβράμιος καὶ ὄπλα καὶ ἄλλα τινὰ χρειώδη, ὅποσα μὴ τῷ πυρὶ
 κατέστησαν ἄχρηστα, περιβαλόμενος δὲ καὶ ἵππον οὐκ ὀλίγην καὶ
 ὑποζύγια, καὶ τὸν ἑαυτοῦ λαὸν καθοπλίσας ὡς ἔδει, ἐπέστρεψεν 15
 ἀναζητῶν τὴν Ῥωμαϊκὴν δύναμιν.

Αὕτη δὲ καταλαβόντος ἤδη καὶ τοῦ Λιπαρίτου καταβῶσα
 ἀπὸ τοῦ φηθέντος ὀχυρώματος ἔκειτο ἐν τῇ πεδιάδι κατὰ τοὺς
 πρόποδας τοῦ βουνοῦ ἔνθα περ ἴδονται τὸ Καπετροῦ φρούριον.
 ἐρχομένων οὖν τῶν Τούρκων σποράδην, συνεβοήλευε πάλιν ὁ Κε- 20
 D κυμμένος συμβαλεῖν αὐτοῖς διεσπαρμένοις οἷσι καὶ ἀσυντάκτοις
 ἔτι. ἀλλ' ὁ Λιπαρίτης οὐκ ἤθελε διὰ τὴν ἡμέραν· ἦν γὰρ σάβ-
 βατον, ἐν ἡμέρᾳ τοῦ Σεπτεμβρίου μηνός, τῆς β' ἐπιμεμήσεως,

5 ἀνημμένου C

8 ἀπολέσθαι om C

10 κατησχημένοι C

13 post χρειώδη P σιδήρια

Abramius non ex animi sententia succedente negotio, cum vicum expugnare non posset, opibus praedaeque spreto ignem domibus iniici iubet. statim Turci faces materiamque ignis capacem in domos coniciunt; et coorto undique incendio, Artzeni cum igni simul et hostibus resistere non possent, ad fugam inclinant. ferunt perisse ibi hominum ad centum quadraginta milia, partim ferro caesorum partim igni absumptorum. cum enim capto vico de salute desperarent, multi se uxores liberosque suos in ignem coniecerunt. Artze ad hunc modum potitus Alimus auri plurimum et aliqua utilia ferramenta invenit, quae ignis non corruerat. equos multos et alia iumenta adeptus est; armatoque ut par erat suo exercitu, abduxit inde, Romanum quaerens exercitum.

Romani autem, cum iam Liparites ad eos venisset, a dicta munitione descenderant in planitiem, ad radices collis cui Capetrum castellum est impositum. adventantibus ergo Turcis dissipato agmine, rursus consuevit Ambustus ut in dispersos et nullis adhuc ordinibus instructis vagantes fieret impetus: sed Liparites a pugna abhorrebat, quod sabbatum inter dies atros atque infaustos haberet. erat autem tum sabbatum dies decima octava Septembris, indictione secunda. sed Abra-

ἐν ταῖς ἀποφράσι δὲ τῶν ἡμερῶν τῷ Λιπαρίτῃ τὸ σάββατον ἐνο-
 μιζέτο, ὅπερ ἀποτροπιαζόμενος ἀνεδύετο πολεμεῖν. καὶ τὰ μὲν
 τῶν Ῥωμαίων ἐν τούτοις, ὃ δὲ Ἀβράμιος διὰ τῶν προδρόμων
 μαθὼν ὅποι τε οἱ Ῥωμαῖοι ἠῶλλοντο καὶ ὅτι ἡμεροῦσι, συντάξας
 5 τὰς ἑαυτοῦ δυνάμεις ἤρχετο συντεταγμένος πρὸς μάχην. τοῦτο
 δὲ καὶ ἡ ἀντίπαλος δύναμις ἰδοῦσα ἀκουσίως καὶ αὐτὴ ἀντιπαρε-
 τάττετο, τὸ μὲν δεξιὸν ἔχοντας κέρας τοῦ Κεκαυμένου, τοῦ δὲ
 Ἀαρῶν τὸ εὐάνημον, ἐν τοῖς μέσοις δὲ ὁ Λιπαρίτης ἐτάττετο.
 ἦν δὲ καὶ ἡ ὥρα περὶ βουλευτόν. τῷ μὲν οὖν Κεκαυμένῳ ἀντι-
 10 μέτωπος ἦν ὁ Ἀβράμιος, τῷ δ' Ἀαρῶν Χωροσανίτης ἄτερος
 στρατηγός, κατανικρὸν δὲ τοῦ Λιπαρίτου Ἀσπὰμ Σελάριος ὁ τοῦ
 Ἀβραμίου ἑτεροθαλῆς ἀδελφός. συμπλοκῆς δὲ γενομένης ὁ μὲν P 774
 Κεκαυμένος καὶ ὁ Ἀαρῶν τὰ κατ' αὐτοὺς ἐτρέψαντο κέρατα καὶ
 μέχρι φωνῆς ἀλεκτρονίων ἐδίωκον, ὃ δὲ Λιπαρίτης, πεσόντος
 15 αὐτῷ τοῦ ἀνεψιοῦ δεινοπαθήσας καὶ μεθ' ὄρμηθις βιαίως ἐλάσας,
 τοῦ ἵππου αὐτοῦ τρωθέντος καὶ πεσόντος ἀλλοσκεταί. καὶ ὁ μὲν
 ἦν ἐν τούτοις, οἱ δὲ Ῥωμαῖοι παυθέντες ἐκ τῆς διώξεως καὶ τῶν
 ἵππων ἀποβάντες καὶ τῷ θεῷ δόντες ὕμνους ἐπινικίους, ἐν μιᾷ
 φωνῇ βοήσαντες τὸ τίς θεὸς μέγας ὡς ὁ θεὸς ἡμῶν, προσέμε-
 20 νον τὸν Λιπαρίτην, ἐλπίζοντες καὶ αὐτὸν διώκειν ὀπισθεν τῶν
 ἐχθρῶν. ἐπεὶ δὲ ἐφαίνετο οὐδαμοῦ, ἐν ἀμχανία ἦσαν, δια- B
 ποροῦντες ὃ τι καὶ γένοιτο. οὕτω δὲ διαπορουμένοις αὐτοῖς ἔρ-
 χεται τις στρατιώτης τῶν ἐπ' ἐκείνῳ ταττομένων, καὶ μνηύει τοῖς
 στρατηγοῖς τὴν ἐκείνου τροπὴν καὶ τὴν ἄλωσιν, καὶ ὅπως ὁ Ἀβρά-

10 χωροσάντις C
 καὶ κατάσχου C

11 ἀσπὰν σαλάριος C

24 καὶ τὴν ἐλ.]

minus ex praecursoribus intelligens quo loco Romani castra haberent ut-
 que quiescerent, composito ad pugnam agmine ad eos accessit. quod
 Romani videntes ipsi quoque inviti ordines instruxerant. dextro cornui
 Ambustus, laevo Aaron praefectus: Liparites mediam ducebat asiem.
 Ambusto oppositus erat Abramius, Aaroni alter ducum Turcicorum
 Chorosanites, Liparitae Aspam Selarius, Abramii ex altero duntaxat
 parentum frater. praelium in initum est solis iam imminente occasu; et
 cum Ambustus tum Aaron uterque sibi oppositos hostes fuderunt, atque
 usque ad galli cantum persecuti sunt. Liparites autem patruelem suum
 occubuisse aegre ferens, dum impetum vehementiorem dat, equo suo
 occiso capitur. Romani a persecutione reversi ab equis descendunt,
 unaque voce deo pro victoria agunt gratias, et cantant "quis deus ita
 magnus atque deus noster?" Liparitamque expectant, quem et ipsum
 putant insequendis hostibus se dedisse. cum autem nullus compareret,
 sollicitudo eos inceasit, incertos quidnam ei evenisset. haerentibus eis
 venit quidam qui sub Liparita tum militaverat, eumque victum et ca-

μιος ἐκ τῆς φαγῆς ἐπανελθὼν καὶ τῷ οἰκείῳ ἐνωθεὶς ἀδελφῷ
 (ὃ γὰρ Ἀσὼν ἔπεσεν ἐν τῷ πολέμῳ) ἀναλαβόντες τὸν Λιπαρίτην
 καὶ τοὺς ἀλλότους τῶν Ἰβήρων ὑπενόστησαν εἰς τὸ λεγόμενον Κα-
 στοροκώμιον, σπουδαίαν τὴν ὁδοπορίαν ποιούμενοι. ἀπεπάγησαν
 πρὸς τὴν ἀκοὴν οἱ ἄρχοντες τοῦ στρατοῦ. ὄμως διανυκτερεύ- 5
 σαντες ἄγρυπνοι, ἐπέπερ ἡμέρα ἐπέλαμψε καὶ βοσλὴ προετέθη
 C καὶ τοῖς πᾶσι συμφέρον ἐνομισθῆ ἕκαστον οἴκαδε ἀπελθεῖν, ὃ μὲν
 Ἀαρὼν τὸν οἰκεῖον ἀνειληφῶς λαὸν ἄπεισιν εἰς τὸ Ἴβαν (μητρο-
 πολις δὲ αὕτη τοῦ Βαασπρακάν), ὃ δὲ Κεκαυμένος μετὰ τῶν
 ἰδίων ἐπανῆλθεν εἰς τὸ Ἄνιον. ὃ δὲ Ἀβράμιος τῆ τοῦ Λιπαρίτου 10
 ἄρκεσθεὶς ἀλώσει, καὶ ὀλβιώτερον ἑαυτὸν κρίνας παντὸς ἀνθρώ-
 που διὰ τὸ παρὸν εὐτύχημα, μηδὲν ἕτερον πολυπραγμονήσας,
 ἀλλ' ἐπιτείνας τὴν ὁδοπορίαν, διὰ πέντε ἡμερῶν παραγίνεται εἰς
 τὸ λεγόμενον Ῥέ, κἀκεῖθεν ἄπεισιν εἰς τὸν σουλτάνον προπέμψας
 τὰ εὐαγγέλια καὶ τὴν τοῦ Λιπαρίτου μηνύσας κατάσχεσιν. ὃ δὲ 15
 D τῷ δοκεῖν μὲν ἠδφράνθη καὶ ἠγαλλιόσατο ἐπὶ τῇ ἀλώσει τοῦ Λι-
 παρίτου, ἐφθόνησε δὲ τῷ ἀδελφῷ τοιούτου καταξιοθέντι τοῦ εὐ-
 τυχήματος, καὶ διὰ παντὸς ἐμελέτα καὶ πρόφασιν ἐζήτει τοῦτον
 ποιήσασθαι ἐκποδῶν.

Τὸν μὲν οὖν Λιπαρίτην, ὡς ἐπόθετο τὴν τοῦτον κατάσχε- 20
 σιν ὁ βασιλεὺς, ὄλος ἐγένετο ἀναρρῦσασθαι, καὶ δῶρα πολυτελῆ
 καὶ λύτρα πέμψας τῷ σουλτάνῳ διὰ Γεωργίου τοῦ λεγομένου
 Δρόσου (ὑπογραμματεὺς δὲ ἦν ὁ Δρόσος τοῦ Ἀαρὼν) ἐξατεῖται
 τὴν ἐλευθερίαν καὶ σπονδὰς εἰρήνης. ὃ δὲ σουλτάνος τὰς πρε-

6 ἐπέλαμψε C

17 τοῦ ante τοιούτου C

23 ἐζητεῖτο C

ptum nuntiat; utque Abramius a fuga reversus et cum suo coniunctus
 fratre germano (nam Asan in pugna ceciderat) accelerato itinere, ab-
 ducto secum Liparita et captivis Iberis, redierint Castrocomium. duces
 Romani ad eum obstupuerunt nuntium, nocteque ea insomnia exacta, orta
 luce consularunt quid potissimum agerent; placuitque domum reverti.
 itaque Aaron cum suo exercitu Ibanem rediit, quae est Baaspracaniae
 metropolis; Catacalon suos Anium reduxit. ceterum Abramius Liparita
 capto contentus, et huius successus causa hominum sese felicissimum
 deputans, omnibus aliis curis omissis, magnis itineribus ad Re quinque
 dierum spatio pervenit; atque inde discedens rei feliciter gestae nan-
 tios ad sultanum mittit, Liparitam captam indicantes. sultanus simulata
 laetitia ob captum tantum virum, interim tantam fratri rei gerendae fe-
 licitatem invidens, assidue de eo tollendo cogitavit ansamque captavit.

Imperator Liparitam captam esse audiens totus in hoc fuit ut eum
 liberaret. misso itaque ad sultanum Georgio Droso, scriba Aaronis,
 cum muneribus pro redimendo eo pretiosis, simul et hunc sibi reddi et
 pacem componi postulat. sultanus acceptis legatis, ut magnificas vide-

- σβείας δεξάμενος, και μεγαλοπρεπής θέλων είναι βασιλεὺς μᾶλλον ἢ κάπηλος ἀνελεύθερος, ἀποδίδωσι τοῦτον δῶρον τῷ βασιλεῖ, λαβὼν μὲν τὰ λύτρα, πάντα δὲ τῷ Λιπαρίτῃ παρεσχηκῶς, και μεμηῆσθαι τῆς παρούσης ἡμέρας διὰ παντός παρεγγησάμενος,
- 5 και μηδέποτε ὄπλα θελῆσαι τὸ ἀπὸ τοῦδε κινήσαι κατὰ τῶν Τούρκων. ἀνεκλήρωσε δ' αὐτῷ τὴν πρὸς τὸν βασιλέα πρεσβείαν P 775 ὁ λεγόμενος παρ' αὐτοῖς σέριφος· δύναται δὲ τοῦτο τὸ ὄνομα πρὸς τὸν παρ' αὐτοῖς χαλυφᾶν, ὅπερ ὁ παρ' ἡμῖν σύγκελλος πρὸς τὸν πατριάρχην πάλαι ἐδύνατο· ἐκείνου γὰρ ἀποθανόντος
- 10 αὐτὸς εὐθὺς εἰς τὸν τοῦτου θρόνον ἐγκαθίδρυσται. οὗτος τοίνυν ὁ σέριφος εἰσελθὼν ἐν τῇ βασιλίδι και ἐς πρόσωπον ἐλθὼν τῷ βασιλεῖ και ὁμιλίαν, πολλά τε μεγαλαυχίας και φρυαζάμενος, και τελευταῖον ὑπόφορον θέσθαι σπεύσας τὴν Ῥωμαίων τῷ ἑαυτοῦ σουλτάνῳ, ἐπεὶ μὴ εἶρε τὸν βασιλέα ἐπικλιῆ, ἀπρακτος ὑπε-
- 15 χῶρησε πρὸς τὸν πέμψαντα. και ὁ βασιλεὺς τὸ ἀπ' ἐκείνου ἐκδεχόμενος πόλεμον ἀπὸ τοῦ σουλτάνου, καθ' ὅσον οἶόν τε ἦν, B τὰ ὁμοροῦντα τῇ Περσῶν γῆ πέμψας κατησφαλίσατο. ἐν ᾧ δὲ ταῦτα γίνετο, και ἡ τῶν Πατζινάκων ἐπισυνέβη κινήσις· πῶς δὲ και τίνα τρόπον, λεκτέον.
- 20 Τὸ ἔθνος τῶν Πατζινάκων Σκυθικὸν ὑπάρχον, ἀπὸ τῶν λεγομένων βασιλείων Σκυθῶν, μέγα τέ ἐστι και πολυάνθρωπον, πρὸς ὃ οὐδὲ ἐν αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ Σκυθικὸν γένος ἀντιστῆναι δύναται. διήρηται δὲ εἰς τρισκαίδεκα γενεάς, αἵτινες καλοῦνται μὲν πᾶσαι τῷ κοινῷ ὀνόματι, ἔχουσι δὲ ἐκάστη και ἴδιον ἀπὸ τοῦ αὐ-

10 τοῦτον] ἐπίσσο C

11 ἄσασον C

retar potius rex quam qui bellum cauponaretur, pro dono imperatori mittit Liparitam; et quae eius redimendi causa imperator miserat, accipit quidem, sed omnibus iis Liparitam donat, hortatus ut eius in posterum diei memoriam coleret, neque contra Turcas porro arma sumeret. legatus sultani fuit ad imperatorem is quem ipsi Seriphum vocant; cuius ea est ad ipsorum Chaliphani ratio, quae antiquitus syncelli ad patriarcham: huic enim mortuo ille statim succedebat. is ergo Seriphus Byzantium profectus et ad colloquium imperatoris admissus, cum multa alia superbe ac iactanter dixit, tum id quoque postulavit ut Romani se stipendiarios sultano facerent. et cum videret imperatorem eo nequaquam inclinare, re infecta domum rediit. exinde a sultano bellum exspectans Monomachus operam dedit ut quae finitima erant Persarum regno communiret. interea temporis Patzinacae etiam se commoverunt. ea res hoc modo acta.

Patzinacorum gens Scythica est, eorum Scytharum qui regi dicuntur, magna et populosa, et cui nulla alia gens Scythica resistere sola possit. dividitur autem in tredecim tribus, quae ut universae commune Patzinacorum nomen usurpant, ita quaevis a suo generis principe

της προγόνου και ἀρχηγῷ τὴν προσηγορίαν κληρωσαμένη. τέμονται δὲ τὰς πέρας Ἰστρου ἀπὸ τοῦ Βορυσθένου ποταμοῦ και μέχρι Παννονίας ἠπλωμένας πεδιάδας, νομάδες τε ὄντες και τὸν σπηρτήν διὰ παντός ἀσπιζόμενοι βίον. τούτου τοῦ γένους ἀρχηγὸς ἦν τῷ τότε Τυράχ ὁ τοῦ Κιλτέρ υἱός, εὐγενείας ἦκων ἐς τὸ ἀκρό-5
 5 τατον, ἀμβλὸς δὲ ἄλλως και τὴν ἡσυχίαν φιλῶν. ἦν δὲ και ἄλλος τις ἐν τῷ ἔθναι τὴν κλήσιν Κεγένης, υἱὸς τοῦ Βαλτζάρ, τὸ μὲν γένος ἄσημος και σχεδὸν ἀνώνυμος, περὶ δὲ τὰ πολεμικὰ και τὰς στρατηγίας κάρτα δραστηριώτατος, ὅς και πολλάκις ἐπιόντας
 D κατὰ τῶν Πατιζινάκων τοὺς Οὔζους (γένος δὲ Οὔνικόν οἱ Οὔζοι) 10
 ἵπποστὺς ἐτρέψατο και ἀπώσατο, τοῦ Τυράχ οὐχ ὅπως ἀντεπεξέ-
 15 θεῖν μὴ θαρρήσαντος, ἀλλὰ και καταδύντος εἰς τὰ παρὰ τῷ Ἰστρῳ ἔλη και τὰς λίμνας. τὸν μὲν οὖν Τυράχ οἱ Πατιζινάκαι ἐτίμων διὰ τὸ γένος, τὸν δὲ Κεγένη ἠσπάζοντο διαφερόντως διὰ τὸ τῆς ἀνδρείας ὑπερβάλλον και τὴν ἐν τοῖς πολέμοις δεινότητα. ἄπερ 15
 ἀκούων και βλέπων ὁ Τυράχ ἐδάκνετο τὴν ψυχὴν, δεδιὼς περὶ τῆς ἀρχῆς, και τρόπον ἐζήτει ὅπως ἂν τὸν Κεγένην ἀποσκευά-
 20 σται. ἐφρίστησιν οὖν αὐτῷ λόχους πολλάκις, ἐγίνοντο δὲ πάντες ἀργοί. ἐπεὶ δὲ πολλάκις ἐπιχειρήσας κρυφίως ἠστόχησεν, ἔγνω δεῖν μὴ διαμέλλειν ἀλλ' ἐπιχειρεῖν φανερώς. διὸ και πλῆθος 20
 πέμψας καταλαβεῖν ἐκέλευσε τὸν ἄνδρα και ἀνελεῖν. ὁ δὲ προ-
 γνούς τὴν ἐπιβουλήν φυγὰς πρὸς τὰ ἔλη γίνεται τοῦ Βορυσθένου,
 P 776 και οὕτω διαφυγγάνει τὸν ὄλεθρον. ἐκεῖθεν δὲ κρυπτόμενος και

2 Βορυσθέτους om in lacuna C
 δὲ και om C

18 ἐγένοντο C

5 βιλτάρ C
 21 ἐκέλευε C

6 ἄλλως —

atque auctore peculiarem sortita est appellationem. incolunt trans Istrum planities a Borysthene fluvio ad Pannoniam usque porrectas, incertis errantes sedibus semperque in tabernaculis degentes. huic genti tunc praeerat Tyrachus Kilteri filius homo nobilissimus, ceteroqui segnis et quietis amans. erat in eadem gente etiam alius quidam Kegenes nomine, Baltzaris filius genere obscurissimo nullisque natalibus, sed bello ducendisque cohortibus longe praestantissimus: nam saepius Uzoz (gens ea Unnica est) irruentes subsistens profligarat. Tyracho non modo contra eos exire non auso, sed etiam in lacus ac paludes Istro vicinas se subducente. itaque Tyrachum quidem Patzinacae ob generis nobilitatem venerabantur, Kegenem tamen mirifice amplectebantur ob fortitudinem insignem inque gerendis bellis strenuitatem. haec vero Tyrachi, videntis ista atque inaudientis, animum mordebant, de imperio suo solliciti, ita sane ut de tollendo Kegenes cogitaret. cui cum saepe occultas tendens insidias nihil proficeret, tandem aperte eum adoriri statuit, missaque turba hominem corripere interficique iubet. sed Kegenes insidiis praecognitis ad paludes Borysthenicas profugit, itaque exitum evitavit.

λάθρα πέμπων μηνύματα πρὸς τε τοὺς ἑαυτοῦ συγγενεῖς καὶ τὴν φυλὴν, ἡδυνήθη τὴν τε ἰδίαν γενεὰν ἀποστῆσαι τῆς τῷ βασιλείῳ ἐθνομίας (ἦν δὲ ἡ Βελεμαρνίς) καὶ πρὸς ταύτην καὶ ἄλλην τὴν Παγουμανίδα· καὶ δύναιεν προσλαβόμενος ἀντιπαρατάττεται 5 μετὰ τῶν δύο γενεῶν πρὸς τὸν Τυράχ τὰς ἰά' ἔχοντα. καὶ ἐπὶ πολλὰς μὲν ἀντισχωὼν ὥρας, ὁμοῦς ὑπὸ τοῦ πλήθους καταπονηθεῖς τρέπεται. περιπλανώμενος δὲ ἐν τοῖς ἔλεσι καὶ σωτηρίαν ζητῶν μίαν ἔγνω ἑαυτοῦ τε καὶ τῶν σὺν αὐτῷ, τὴν εἰς τὸν βασιλεῦσιν τῶν Ῥωμαίων καταφυγὴν. διὸ καὶ πρὸς τὸ Δορόστολον ἀφικό- 10 μενος, καὶ ἐν τιμῇ ποταμῶν νησίδι περικλείσας ἑαυτὸν διὰ τὸ ἀνεπιβούλευτον μετὰ τῶν σὺν αὐτῷ (ἦσαν δὲ ἀμφὶ τὰς κ' χιλιάδας), διαμηνύεται τῷ τῆς χώρας ἄρχοντι (ἦν δὲ Μιχαὴλ ὁ τοῦ Ἀναστασίου υἱός) καὶ γνωρίζει ὅστις τε εἴη καὶ οἷας διαδιδράσκων τύχας ἀφίεται, καὶ ὅτι αὐτόμολος βούλεται γενέσθαι τῷ βασιλεῖ, 15 ὑπισχνούμενος δὲ καὶ εἰ προσδεχθῆται, εἰς μεγάλην ὄνησιν ἔσεσθαι τοῖς τούτου πράγμασιν. ὁ δὲ τὰ μηνύματα λόγου θάπτον πρὸς τὸν βασιλεῦσιν διαπορθμεύσας διὰ ταχέων κειλύεται τὸν ἄνδρα μετὰ τῶν συνόντων αὐτῷ προσδέξασθαι, καὶ τούτοις μὲν τὰ ἐπιτήδεια χορηγεῖν, αὐτὸν δὲ ἐνδόξως εἰς τὸ Βυζάντιον πεπομφέναι. καὶ ὁ 20 μὲν ὡς ἐκελεύσθη διεπράξατο, ὁ δὲ Κεγένης εἰς τὴν βασιλίδαν φοι- 25 τήσας καὶ εἰς λόγους ἔλθων τῷ βασιλεῖ φιλοφρόνως τε καὶ μεγαλοπρεπῶς ὑπέδεχθη, καὶ ὑποσχόμενος αὐτὸς τε τὸ ἄγιον δέξασθαι βύπτισμα, παραπεισάσαι δὲ καὶ τοὺς συνόντας αὐτῷ τοῦτο ποιῆσαι,

1 λαθραία πέμψας C
μὲν ὡς ἐκελεύσθησαν διεπράξαντο C

17 διαπεμφόμενος C

19 οὗτοι

ibi occultatus, clam ad cognatos tribumque missis internuntiis, effectit ut et haec a rege descisceret (vocabatur Belemarnis tribus) et alia etiam nomine Pagumanis. exinde contractis copiis cum duabus tribubus adversus Tyrachum, cui 11 tribus aderant, pugnam inicit. cumque per aliquot horas durasset, tandem multitudine oppressus fugatur. vagans inde circum paludes, ac salutem quaerens sibi suisque, unam hanc invenit rationem, si ad Romanum imperatorem transfugeret. itaque profectus Dorostolum, quo tutus ab insidiis esset, se et suos, qui erant à 20 milia, in insulam quandam fluvii exiguam includit, regionisque praefecto (is erat Michaelus Anastasii filius) significat quis esset et qua fortuna actus huc venisset; et se cupere in fidem imperatoris condere, receptumque se rebus huius magnopere commodaturum pollicetur. praefectus cum extemplo rem ad imperatorem detulisset, ab eo iubetur statim Kegenem cum suo comitatu accipere, atque huic quidem necessaria praebere, ipsum autem Kegenem honorifice Byzantium mittere. qui ut eo venit, benigne est splendideque exceptus, ac cum imperatore collocatus, se sanctum baptismum admissurum popularibusque sem ut faciant persuasurum promittens, ab imperatore patricio honore

εις πατρικιότητά τε ἀνήχθη, και φροσβρια τρία ἀπὸ τῶν ἐν ταῖς ὄχθαις ἰδρυμένων τοῦ Ἰστροῦ εἰλήφει και γῆς πολλὰ στάδια, και τοῦ λοιποῦ τοῖς φίλοις ἐνεγράφη και συμμάχοις Ῥωμαίων. τὸ πλέον δ' ὅτι και ὡς ὑπέσχετο ἀνεδέξατο τὸ ἄγιον βάπτισμα αὐτός τε και οἱ σὺν αὐτῷ, Ἐδδθυμιου τινὸς εὐλαβοῦς μοναχοῦ πεμφθέν-
D τος, τοῦ τὰ τοῦ θείου λουτροῦ παρὰ τῷ Ἰστροῦ ποταμῷ ἐκτελέ-
 σατος και πᾶσι μεταδόντος τοῦ ἁγίου βαπτίσματος.

Γενόμενος δὲ ἐν τῷ ἀσφαλεῖ, και τὰς αἰφνιδίους ἐφόδους ἀσφαλισάμενος, πρὸς ἄμυναν ἐτρέπετο τοῦ ἐχθροῦ, και περαιού-
 μενος τὸν Ἰστρον νῦν μὲν σὺν χιλοῖς, εἶτα σὺν δισχιλοῖς και αὐτῷ
 σὺν πλειοσιν ἢ ἐλάττοσι, και ἐξ ἐφόδου προσπίπτων, τὰ μέγιστα
 ἐκάκου και ἐλυμαίνεται τοὺς περὶ τὸν Τυράχ Πατζινάκας, ἄνδρας
 μὲν τοὺς προσπίπτοντας ἀναιρῶν, γυναῖα δὲ και παῖδας ἀνδρα-
 ποδιζόμενος και πωλῶν τοῖς Ῥωμαίοις. ταύτας δὲ τὰς λαθραίας
 ἐπιθέσεις τοῦ Κεγένου μὴ φέρων ὁ Τυράχ διαπρησβεύεται πρὸς 1
 τὸν βασιλέα, μηνύσας ὡς ἔδει τὸν μέγαν βασιλέα, σπονδὰς ἔχοντα
P 777 μετὰ τοῦ γένους τῶν Πατζινάκων, μηδὲ προσδέξασθαι ὄλωσ τὸν
 ἀποστάτην αὐτῶν, ἐπεὶ δὲ προσεδέξατο, κωλύειν μὴ διαπερῶν
 και τοὺς ὑποσπόνδους λυμαινέσθαι· ἢ οὖν κωλυθήτω ὁ ἀνὴρ τὰ
 τοιαῦτα πράττειν, ἢ μηδεμιᾶς τυχέτω συμμαχίας, ἢ γνωσκέτω 2
 ὁ βασιλεὺς ὡς καθ' ἑαυτοῦ τε και τῆς ἑαυτοῦ χώρας ἐφέλκεται
 βαρύτερον πόλεμον. και ταῦτα μὲν τὰ μηνύματα τοῦ Τυράχ,

8 ἀνεγράφη C
 τὸν βασιλέα om C
 τῶν C

9 ἐτρέπετο C
 21 τῆς ἑαυτοῦ]

15 διαπρησβεύεται πρὸς
 C 22 βιαϊό-
 τῆς αὐτοῦ C

ornatur; eique tres arces assignantur de iis quae ad ripam sunt Istri, multaque agri iugera; atque adeo in numerum amicorum sociorumque PR adscribitur, eam praecipue ob causam quod, uti pollicitus fuerat, et ipse baptizari voluit et qui cum ipso erant. eaque in re usi sunt religiosi cuiusdam monachi Euthymii opera, ad ipsos missi, qui ad Istrum annem eius sacramenti caeremonias administravit universosque baptizavit.

Rebus in tuto constitutis Kegenes, cum iam contra subditos hostium impetus se munivisset, ad ulciscendum hostem se confert, Istro que transmissio nunc cum milibus alias cum duobus milibus, et aliquand pluribus aliquando paucioribus ductis, impressionibus subitanis Patzinacas Tyrachios graviter afflixit, viros, in quos incidisset, occiden mulieres autem et pueros in servitatem abduicens ac Romanis venden Tyrachus clandestinas has Kegenis impressiones non ferens ad imperatorem mittit legatos, qui haec proponerent, imperatorem Romanum cui cum gente Patzinacarum foedus esset, omnino non debuisse recipere eum qui ab ipsis descivisset; aut saltem recepto interdicere, ne Istrum trajecto amicos PR laederet. proinde aut Kegenis compesceret ex cursiones, aut auxilium ei non praebeat. si secus faceret, sciret s

ὁ δὲ βασιλεὺς τὰς ἀγγέλλας δεξάμενος πρὸς ταύτας μὲν καὶ ἐπε-
 κώχασεν, εἰ διὰ Πατζινάκου ἀπειλὰς προδότης γένοιτο τοῦ εἰς
 αὐτὸν προσφυγόντος, καὶ κωλύειν τοῦ μὴ κακοῦν τοὺς κακώσαν-
 τας, τοὺς δὲ πρεσβευτὰς ἀπράκτους ἐξέπεμψε. γράμματα δὲ
 5 πρὸς τε Μιχαὴλ τὸν ἄρχοντα τῶν παριστρίων πόλεων, ἔτι δὲ καὶ B
 πρὸς αὐτὸν τὸν Κεγένην ἐπέμπει, φυλάττειν ἀκριβῶς τὰς ὄχθας
 τοῦ ποταμοῦ· εἰ δὲ τις ἐπὶ βαρεῖα δύναμις, γράμμασι μνησθεῖν,
 ἵνα καὶ ἀπὸ τῶν δυτικῶν ταγμάτων ἐκπεμπόμενά τινα σὺν αὐτοῖς
 εἰργασί τοῖς Πατζινάκαις τὴν τοῦ ποταμοῦ διάβασιν. ἔπεμψε δὲ
 10 καὶ τριήρεις ἑκατὸν, ἐπισκήψας παραπλεῖν τὸν Ἴστρον καὶ πει-
 ρωμένους διακωλύειν τοὺς Πατζινάκας περᾶν. ἐπανηκόντων δὲ
 ἀπράκτων τῶν αὐτοῦ πρέσβειων, ὁ Τυράχ ἐχαλέπαινε καὶ ὠργί-
 ζετο καὶ θῦττον ἤϋχετο καταλαβεῖν τὸν χειμῶνα. ἤδη δὲ τῆς
 φθινοπώρινης ληγούσης ὥρας καὶ τοῦ χειμῶνος ἐπιστάντος, τοῦ
 15 ἥλλου ὄντος ἐπὶ τὸν αἰγοκέρωτα, ἄνεμος ἔπνευσεν ἀπαρκτίας πο- C
 λύς, ὡς ἀποκρυσταλλωθῆναι μέχρι πεντεκαίδεκα πῆχων εἰς βάρδος
 τὸν ποταμόν. πάσης οὖν φυλακῆς σχολασάσης, δρᾶζάμενος ἀδείας
 ἧς ἐπιτυχεῖν ἤϋχετο ὁ Τυράχ διαπερᾶν τὸν Ἴστρον μετὰ πάντων
 τῶν Πατζινάκων, ὄντων, ὡς ἐλέγετο, χιλιάδων ὀκτακοσίων, καὶ
 20 εἰς τὴν περᾶν ἰδρῶετο, κείρων καὶ ἀφανίζων τὰ πυρρπίπτοντα.
 γράμματα δὲ πρὸς τὸν βασιλέα ἐστέλλετο βοηθεῖν δεδόμενα τὴν
 ταχίστην. ὁ δὲ μὴδ' ὄλα τὰ γράμματα ἀναγνοὺς τῷ δουκὶ Ἀδρια-

8 κωλύει? τοῦ] τοὺς C 7 ἐπίλοι C 9 πατζινάκους C
 11 πατζινάκους C 12 θαντοῦ C 15 περὶ C 20 ἰδρῶεται C

gravissimum contra se ac suos bellum concitare. auditis imperator his
 postulatis cachinnum sustulit, quod ludibrium putaret, si ob Patzinacae
 minas prodere cogeret eum qui in fidem ipsius confugisset, aut eum
 ab ulciscenda iniuria abstinere. legatosque re infecta dimittit. simul
 literas ad Michaelum dat, urbium Istri adiacentium praefectum, et ad
 Kegenum; iisque iniungit ut ripas Istri accurate custodiant, ac si quis
 gravis exercitus appetat, id sibi per literas indicent, ut de Occiden-
 talibus etiam legionibus mittere possit qui ipsis coniuncti Patzinacas
 transitu Istri prohibeant. mittit etiam triremes centum, quae Istri ri-
 pas legant et Patzinacas traectu arceant. cum legati irrita spe rediis-
 sent, Tyrachus indignabatur ac fremebat, hiemisque adventum exopta-
 bat. sub finem auctumni, ac hieme ineunte, cum iam sol ad Capri-
 cornum appulisset, ventus aparcias copiosus flavit Isterque in glaciem
 quindecim cubitos altam congelavit. otiosa itaque omni custodia opta-
 tam Tyrachus nactus licentiam, Istrum cum omnibus Patzinacis, quo-
 rum multitudo octingentorum censebatur millium, transgressus, in ulte-
 riorē se effudit dicionem, diripiens atque delens in quae incidēbat
 omnia. mittuntur ergo ad imperatorem literae, quibus ad ferendam
 quamprimum opem incitabatur. is vixdam perlectis literis ad Adriano-

νουπόλειως γράφει (ἦν δὲ Κωνσταντῖνος μάγιστρος ὁ Ἀριανίτης)
 D τὰς Μακεδονικὰς εἰληφότες δυνάμεις, ἔτι δὲ καὶ πρὸς Βασίλειον
 Μοναχὸν τὸν ἡγεμόνα τῆς Βουλγαρίας τὴν Βουλγαρικὴν εἰληφότεα
 χεῖρα ἀφικέσθαι καὶ ἐνωθῆναι τῷ Μιχαῆλ καὶ τῷ Κεγένῃ καὶ μετ'
 αὐτῶν πρὸς τοὺς Πατζινάκας διαγωνίσασθαι. ὧν κατὰ τὸ βασι- 5
 λικὸν ποιησάντων ἐπίταγμα καὶ πάντων ὑφ' ἐν γενομένων, ἀνα-
 λαβὼν ὁ Κεγένης τὰς Ῥωμαϊκὰς φάλαγγας ἐν τοῖς ὑπαίθροις
 στρατοπεδεύεται, καὶ καθ' ἑκάστην ἐπιὼν ἐξ ἐφόδου οὐ μικρὰ
 τοὺς Πατζινάκας ἐλύπει. τούτοις γὰρ ἅμα τῇ τοῦ ποταμοῦ δια-
 βύσει ἀφθονίαν ζῶων εὐροῦσι πολλὴν καὶ οἶνον καὶ τῶν ἐκ μελτος 10
 κατασκευαζομένων πομάτων, ὧν οὐδὲ ἀκοὴν ἔσχον πώποτε, καὶ
 ἀνέδην τῶν τοιούτων ἐμφορουμένοις νόσος ἐσπίπτει κοιλιακὴν διά-
 φθειν ἔχουσα, καὶ ἀπιώλλντο ἑκάστης ἡμέρας ἀναρίθμητα πλήθη.
 P 778 ὅπερ πυθόμενος ὁ Κεγένης διὰ τινος αὐτομόλου, καὶ καιρὸν ἐπι-
 τήδειον κρίνας τοῦτον εἶναι τοῖς ἐχθροῖς ἐπιδήσεσθαι, ὅποτε καὶ 15
 χειμῶνι καὶ νόσῳ πιζζονται, ἀναπέισας καὶ τοὺς Ῥωμαίους ὀκνοῦν-
 τας καὶ δεδιότας πρὸς τοσαύτας ἀντιπαρατάττεσθαι μυριάδας,
 προσεγγνται τοῖς ἐχθροῖς. οἱ δὲ τὴν ὄξειαν ἔλευσιν ἐκπλαγέντες
 καὶ πρὸς τὸν πόλεμον ἀποδειλιάσαντες, ῥέψαντες τὰ ὄπλα αὐτός
 τε ὁ Τυράχ καὶ πάντες οἱ ἄρχοντες καὶ τὸ λοιπὸν πλῆθος ἑαυτοὺς 20
 ἐγχειρίζουσιν. ὁ μὲν οὖν Κεγένης συνεβούλευε καὶ διεμαρτύρατο
 πάντας ἠβηδὸν ἀποσφάζει, ἔλεγε δὲ καὶ παροιμίαν βάρβαρον μὲν
 B νοῦν δὲ πολὺν ἔχουσαν, ὡς ἔτι χειμῶνος ὄντος δεῖ τὸν ὄφιν ἀπο-

8 ἐπὶ τῶν C

9 πατζινάκους C

11 πομάτων om C

polis ducem Constantinum magistrum Arianitam scribit, ut Macedonicis
 cum copiis, et ad Basilium Monachum Bulgariae ducem, ut cum Bul-
 garico exercitu Michaelo ac Kegeni se coniungant et contra Patzinacas
 depugnent. iique iussa statim sunt exsecuti. coniunctis omnibus Ro-
 manorum copiis Kegenes eas eduxit, castrisque sub dio positis, quoti-
 dianis incursionibus Patzinacas haud leviter vexavit. ii agne traiecto
 in pecudum vini et potus e melle confecti maximam inciderant copiam,
 ne audita quidem antea ipsis noti. quibus cum affatim fruerentur, mor-
 bus eos coeliacus invasit, et quotidie moriebantur innumeri. de quo
 certior a transfuga quodam factus Kegenes, idque invadendi hostis op-
 portunum tempus ratus, quo et hieme et morbo premebantur, pertractis
 in suam sententiam etiam Romanis, tergiversantibus nonnihil et contra
 tantam multitudinem pugnare metuentibus, in Patzinacas impetum dat.
 qui calamitate irruentium hostium perterriti et pugnam reformidantes
 abiectis armis sese Romanis dedunt, cum Tyrachus ipse et ceteri prin-
 cipes, tum reliqua etiam turba. consulebat Kegenes, atque etiam obte-
 stabatur uti ad unum omnes occiderentur hostes. et adagium affererat,
 barbarum quidem, sed valde argutum, anguam hieme esse nocendam,

- κτείναι, ὀπηθήκα τὴν κέρκον κινεῖν οὐ δύναται· ὑπὸ ἡλίου γὰρ θαλαφθεὶς κόπους ἡμῖν παρέξει καὶ πράγματα. τοῦτο δὲ τοῖς ἄρχουσιν οὐκ ἐδόκει Ῥωμαίων, ἀλλὰ βαρβαρικὸν τὸ ἔργον καὶ ἀνόσιον ἐνομίζετο καὶ Ῥωμαϊκῆς ἀνάξιον ἡμερότητας. μᾶλλον 5 μὲν οὖν συμφέρον ἐνόμιζον διασκεδάσαι τούτους ἐν ταῖς ἐρήμοις τῆς Βουλγαρίας πεδιάσι καὶ ἄλλους ἀλλαχοῦ ἐγκατοικίσει καὶ φέ-
ρους αὐτοῖς ἐπιθεῖναι· ἔσεσθαι γὰρ οὐκ εὐαρίθμητον τὸν ἀπὸ τῶν τοιοῦτων δασμὸν· εἰ δεήσει δὲ τῷ βασιλεῖ καὶ στρατοῦ πρὸς τε τοὺς Τούρκους καὶ πρὸς ἄλλα ἑτερόφυλα γένη, καθοπλίζειν ἀπ' C
10 αὐτῶν. πολλῶν οὖν λόγων ῥηθέντων ἐπέστησεν ἡ τῶν Ῥωμαίων γνώμη· καὶ ὁ μὲν Κεγένης δσοὺς ἔλαβε ζωγρίας, πλὴν ὧν ἀπημ-
πόληκε, τοὺς πάντας ἀποσφύξας ὑπενόστησεν οἴκαδε, τὰς δὲ τῶν Πατζινάκων μυριάδας ὁ τῆς Βουλγαρίας παραλαβὼν ἄρχων Βασι-
λειος ὁ Μοναχὸς ἐγκαθιδρύει ἀνά τε τὰς πεδιάδας τῆς Σαρδικῆς, 15 τῆς Ναῖσου καὶ Εὐτζαπέλου διασπείρας πάντας καὶ πᾶν ὄπλον ἀφελόμενος διὰ τὸ ἀνεπιβούλευτον. ὁ δὲ Τυράχ καὶ σὺν αὐτῷ ἄνδρες ἑκατὸν καὶ τεσσαράκοντα ἄγονται εἰς τὸν βασιλεῖα· οὗς φιλοφρόνως οὗτος ἀποδεξιόμενος καὶ βαπτίσας καὶ μεγίστοις ἀξιώ-
μασιν ἐπάρας ἐν εὐπαθείαις κατεῖχεν.
20 Ὁ δὲ σουλτάνος τὴν τῶν αὐτοῦ πρέσβειων ἄπρακτον ὑπο- D
στροφὴν μὴ φέρων, τὰς ἐν Περσίδι πάσας δυνάμεις καὶ τὰς Βα-
βυλωνίους ὑφ' ἐν ἄθροίσας εἰσβολὴν ποιεῖται κατὰ Ῥωμαίων.
τοῦτο δὲ προακηκῶς ὁ Μονομάχος ἔσπευδε μὲν καὶ διὰ τῶν οἰ-
κείων δυνάμεων ἀντιπαράταξιν στήσαι τῷ πολεμῶ, ὥπλισε δὲ

15 εὐσαπέλου C

16 καὶ οἱ σὺν C

cum non potest caudam movere, ne solis calore refectus molestiam laboreque ipsis creet. Romanis ductoribus id non probabatur, facinus hoc barbaricum fore et impium ac a Romana clementia alienum consentibus. potius eos per desertas Bulgariae planities dispergendos, atque hinc inde dissipatis tributum imponendum. hoc modo et ingentem ab iis reditum rei Romanae accessurum, et cum imperator militibus opus esset habiturus adversus Turcos aut alios barbaros, tunc eos armari posse. re diu disputata vicit tandem Romanorum sententia. sed Kegenes occisis quotquot ceperat Patzinacis, nisi quos vendidit, domum est reversus. ceteram eorum multitudinem Bulgariae praefectus Basilius Monachus per campestria Sardicae Naisi et Eutzapeli distribuit, omnibus ademptis armis, ne quid moliri possent. Tyrachus et cum eo centum quadraginta viri ad imperatorem abducti sunt; atque ab hoc benigne accepti, baptizati maximisque honoribus affecti, vitam ibi iucundam egerunt.

At vero sultanus ob irritam legationem iratus, contractis e Perside et Babylonia copiis, bellum in Romanos movet. id cum auditu praecepisset Monomachus, cum suas copias opponere hosti statuit, tum

καὶ ἀπὸ τῶν Πατιζινάκων χιλιάδας ἰε'. καὶ ἡγεμόνας τέσσαρας ἀπὸ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει Πατιζινάκων αὐτοῖς ἐπιστήσας, τὸν Σουλτζοῦν, τὸν Σελτέ, τὸν Καραμῦν καὶ τὸν Καταλεῖμ, δώροις τε φιλοτιμησάμενος οὐ μικροῖς, καὶ ἄρματα κάλλιστα δοὺς καὶ ἵππους διαπρεπεῖς, περαιοῖ ἐν Χρυσουπόλει, δοὺς αὐ-
 P 779 τῶν τὸν πατρικίον, ᾧ Ἀδροβάλανος τὸ ἐπώνυμον. περαιοθέν-
 τες δὲ οὗτοι καὶ τοὺς ἵππους ἀναβάντες καὶ τῆς πρὸς ἀνατολὴν φεροῦσης ἀψάμενοι καὶ προελθόντες ἄχρι μίλων τινῶν καὶ τῷ λεγομένῳ Δαματρίῳ προσεγγίσαντες ἐπέσχον τὴν πορείαν, καὶ 10
 σιάντες ἐπὶ τῆς ὁδοῦ συμβουλήν προετίθεισαν, ἥτις παρ' αὐτοῖς κομόντων ὠνόμασται. τιὸ μὲν οὖν ἐδόκει πορευτέα εἶναι καὶ μὴ ἀντιβαίνειν ἐπὶ τῆς χώρας τοῦ βασιλέως τοῖς βασιλικοῖς προστά-
 γμασι, τοῦ τε λοιποῦ ἔθνος κεχωρισμένοις καὶ μήτε καθ' ἑαν-
 τὸς ὑποστῆναι δυναμένοις τὴν Ῥωμαϊκὴν δύναμιν μήτε ὀρητῆ-
 ριον ἔχουσι πρὸς τὰ τῆς τύχης ἀβούλητα· ἄλλοις πάλιν ἐδόκει,
 B κατασχοῦσιν ὄρη τινὰ τῆς Βιθυνίας, ἐν τούτοις παραμένειν καὶ
 τοὺς ἐπιόντας ἀμύνασθαι, ἀνελθεῖν δὲ μηδαμῶς εἰς Ἰβηρίαν, ἐς
 χώραν μακρὰν καὶ ἀλλόκοτον, ἐνθα μέλλουσιν ἔξειν πολεμίους οὐ
 μόνον τοὺς ἐχθροὺς Ῥωμαίων ἀλλὰ καὶ αὐτοὺς τοὺς Ῥωμαίους. 20
 ὁ Καταλεῖμ δὲ μόνος γνώμην ἐδίδου ὑποστρέψαι καὶ ἐνωθῆναι
 τοῖς συγγενέσιν. εἰπόντος δὲ τινος "καὶ πῶς ἂν ἕσεται περατὴ
 ἡ θάλασσα;" μηδὲν πλέον εἰπὼν ἐπεσθαι οἱ κελεύει. τὸν μὲν

6 ἐς C 7 τὸν πατρικίον κωνσταντινον τὸν ἀδραβάλανο C
 9 μίλων τινῶν] Μελιτηνῆς P 10 δαματρίῳ C 18 εἰς
 Ἰβηρίαν om C 23 εἰπὼν om C

quindecim milia Patzinacarum armat; iisque duces quattuor de Patzina-
 cis Byzantii degentibus praeficit, Sultzumum Seltzen Caraman et Cata-
 leimum, donatosque hand vulgariter et armis pulcherrimis ornatos Chry-
 sopolia transmittit, addito qui eos in Iberiam duceret Constantino patri-
 cio Adrobalano. mari traiecto Patzinacae cum equos conscendissent
 et iter in Orientem ingressi usque ad Melitenam pervenissent, ubi ad
 Damatrym appropinquavere, subsistunt et deliberationem (ipsi commen-
 tum vocant) instituunt. erant qui procedendum putarent neque man-
 datis imperatoris in ipsius ditione repugnandum, cum et avulsi a suis
 essent, neque soli Romanorum possent resistere viribus, neque habe-
 rent arcem in quam se, si quid praeter institutum forte eveniret, reci-
 perent. aliis videbatur occupandos esse aliquos Bithyniae montes in
 iisque manendum, et si quis adoriretur, defendendum: non autem in-
 trandum in Iberiam, regionem remotam atque alienam, atque ubi non
 hostes modo Romanorum, sed ipsos etiam Romanos hostes essent habi-
 turi. solus Catalimus suasit revertendum esse et se cum popularibus
 coniungendum. et quodam percentante quanam ratione mare transiri
 posset, nihil aliud dixit quam quod se iussit sequi. ergo Adrobalanum

οὖν Ἀδροβύλανον δρμήσαντες ἀποκτεῖναι οὐκ ἴσχυσαν (φυγῶν γὰρ διεσώθη ἐν τινι τριωρόφῳ ὑπερῶν τῶν ἐν τῷ Δαματροῦ παλατίων), τῷ Καταλειμ δὲ ἐπόμενοι κατήρχοντο πρὸς τὴν θάλασσαν, οὐκ ἐλπίζοντες τάχα πλοῖα ἔχειν αὐτὸν ἠδ' ὑπερπερισμένα τὰ ῥα-
 5 δίαν τούτοις μέλλοντα ποιῆσαι τὴν τῆς θαλάσσης περαιώσιν, ἀλλὰ διαποροῦντες καὶ μαθεῖν ἐθέλοντες τίς ὁ τρόπος τῆς διαβάσεως. ἐπεὶ δὲ ἐν τῷ αἰγιαλῷ ἐγένοντο, μηδὲν πλέον εἰπὼν ὁ Καταλειμ ἕλλ' ἢ μόνον "ἐπέσθω ὁ βουλόμενος αὐτόν τε περιεῖναι καὶ πάν-
 10 τας τοὺς Πατζινάκας" τὸν ἵππον μυωπίσας εἴσεισιν εἰς τὴν θάλασσαν. τοῦτο καὶ ἄλλος ἰδὼν ἐποίησε, καὶ ἐπ' ἐκείνῳ ἄλλος, καὶ εὐθὺς τὸ πλῆθος ἄπαν· καὶ διανηξάμενοι περαιοῦνται κατὰ D τὸν ἅγιον Ταράσιον, οἱ μὲν αὐτοῖς ἄρμασιν, οἱ δὲ πρότερον τὰ ἄρματα ἀπορρήσαντες. καὶ περαιωθέντες καὶ τὴν πορείαν ἐπι-
 15 τίευναντες ἴσχυσαν διασωθῆναι πρὸς τοὺς οἰκειούς κατὰ τὴν Τριαδίτζαν, μηδενὸς ἀντιστήναι ἢ κωλύσαι τολμήσαντος· τὸ γὰρ αἰφνίδιον τῆς ἐφόδου εὐκολον αὐτοῖς τὴν πορείαν εἰργάσατο. ἐνω-
 20 θέντες οὖν τοῖς ἐν Τριαδίτζῃ Πατζινάκαις διακηρυκεύονται καὶ πρὸς τοὺς ἐν ταῖς ἄλλαις χώραις καθιδρυμένους. γενόμενοι οὖν οἱ πάντες ἄθροισμα ἕν, καὶ ἀνθ' ὀπλων ἀξίνας γεωργικὰς καὶ
 23 δρέπανα καὶ ἄλλα σιδήρια λαμβάνοντες ἀπὸ τῶν ἀγροῶν καθοπλιζονται, καὶ ἐν Φιλεππουπόλει γενόμενοι καὶ τὸν Αἴμον διαβάντες τὸ μὲν πλῆθος ἄπαν περὶ τὸν λεγόμενον Ὅσμον ποταμὸν κατεσκήνωσεν ἐν τῇ παριστρῶ πεδιάδι, μόνος δὲ ὁ Σελτέ ἐν τῷ Λοβιτζῶ

13 καὶ περαιωθέντες om C 15 πολεμησας C 17 πατζινάκοις C
 20 ἄλλα γεωργικὰ σιδ. C καθοπλιζοντο C
 23 παριστρία C

interficere frustra conati (effingit enim in quoddam apud Damatryn palatiorum solarium tribus fastigiis tectum) Catalimum sequuntur ad mare, non quidem sperantes eum navigia habere parata quibus mare traicerent, sed haesitantes, ac videre cupientes quanaem esset futura traiciendi ratio. ut ad litus ventum est, Catalimum hoc unum fatus "qui se ipsum et universos Patzinacas vult esse salvos, me sequatur," equo calcaribus incitato mare est ingressus. quod alius rursusque alius imitatus, et tandem omnis Patzinacarum multitudo secuta est, quidam ut erant armati, alii abiectis armis. mare ergo tranant, et ad sanctum Tarasium in oppositum litus evadunt, et magnis itineribus ad suos apud Triaditzam perveniunt, nemine obstare aut eos prohibere auso, cum subitus adventus ipsis transitum expediret. coniuncti cum Patzinacis qui apud Triaditzam agebant, eos quoque qui aliis in regionibus morabantur sollicitant. postquam universi in unum sunt collecti, correptis securibus ruralibus falcibusque et aliis ferramentis rusticis se armant, Philippopolinque profecti et Aemum transgressi ad flumen Osmum in campis Istro propinquis castra ponunt: solus Seltes in Lobitzo substi-

¶ 780 προσμείνας διανεπαύετο. ἄρτι δὲ καὶ τὰς Μακεδονικὰς ἀθροίσας
 δυνάμεις ὁ Ἀριανίτης καταδιώκει ὀπισθεν αὐτῶν. καὶ καταλα-
 βῶν ἐν τῷ Λοβιτζῷ τὸν Σελτέ κατεσκηνωμένον, τοῦτον μὲν κρα-
 τῆσαι οὐχ ἴσχυσεν (ἔφθασε γὰρ διαδράς), τὴν δὲ πῦσαν αὐτοῦ
 στρατοπεδείαν κατασχὼν ὑπέστρεψε. καὶ τὰ μὲν τῆς ἐσπέρας 5
 τοῦτον ἔσχε τὸν τρόπον.

Ἄδ ὁ δὲ σουλτάνος, ὡς εἶπομεν, βαρυθυμήσας διὰ τὴν τῶν
 αὐτοῦ καταφρόνησιν πρέσβειων καὶ τὴν τῶν θελημάτων ἀστοχίαν,
 ἄρας μετὰ πάσης αὐτοῦ τῆς δυνάμεως ἔξεισι κατὰ τῆς ὑπηκόου
 Ῥωμαίοις· καὶ κατελθὼν ἄχρι τοῦ λεγομένου Κωμοῦ, καὶ μηδὲν 10
 B ὁ τι καὶ λόγου ἄξιον διαπραΰξασθαι δυνήθει (ἔφθασαν γὰρ οἱ
 τῆς χώρας προασφαλισσασθαι ἑαυτούς τε καὶ τὰ αὐτοῖς ἀναγκαῖ-
 τατα ἐν τοῖς φρουρίοις· γέμει δὲ ἡ Ἰβηρία φρουρίων ἐρυμνοτά-
 των), προσωτέρω δὲ προβῆναι μὴ θυρρήσας τῷ πυθέσθαι τὰς
 Ῥωμαϊκὰς ἐν Καισαρείᾳ δυνάμεις ἀθροῦσθαι, ὑπέστρεψε τῷ 15
 θυμῷ φλεγμαίνων καὶ μέγα τι ζητῶν κατεργάζεσθαι. γενόμενος
 δὲ κατὰ τὸ Βαασπρακάν, καὶ παραπλησίως κάκει τὰ πάντα τει-
 χήρη εὐρών, ἐπέβαλε ταῖς πολιορκίαις, καὶ ἀπειριόσατο πρότε-
 ρον τοῦ λεγομένου Μαντζικιέρτε· πόλις δὲ τὸ Μαντζικιέρτε ἐν γῆ
 C λοῖς ἔνδον κατάρρητος πηγυμαίοις· τότε δὲ καὶ ἔτυχεν ἀφθόνησ
 εἰσκομίσασα τὰ ἀναγκαῖα. ταύτην οἰηθεὶς ὁ σουλτάνος ῥυθίως
 ἐκπολιορκῆσαι τῷ ἐν εὐεπιβουλεύτῳ ἰδρῦσθαι τόπῳ, χάρακα
 πηξάμενος ἔγγιστα ἐπιχείρει πολιορκεῖν, καὶ δέμεινεν ἐπὶ τριῶ-

8 λοβιτζῷ C

19 τῆ C

23 ἐπιβουλεύτῳ C

terat. interim Arianita Macedonicis exercitibus contractis eos a tergo
 insequitur, cumque Seltes Lobitzo aufugisset, castris eius potitas do-
 mum revertitur.

Dum haec in Occidente geruntur, sultanus ob contemptos suos le-
 gatos et consiliorum adversos eventus fremens cum omnibus suis copiis
 in Romanam dicionem intrat. cum vero usque ad Comium pervenisset,
 nihilque memorabile agere potuisset, quod incolae se et res necessarias
 castellis, qualia per Iberiam et plurima sunt et munitissima, mature in-
 cluserant, ulterius progredi non ausus, quia Romanas copias audiebat
 Caesareae colligi, rediit ira flagrans magnamque aliquod facinus edere
 cupiens. postquam in Baaspracianiam venit atque ibi etiam omnia muris
 defendi vidit, animum ad oppugnationes appellit, ac primo omnia
 Mantsikierte aggreditur. urbs est Mantsikierte in planitie posita, tri-
 plici muro circumdata multisque intus fontibus irrigua: tum quoque re-
 rum necessarium invexerat oppidani copiam. hanc urbem se, quod
 locus eam adortu facilem faceret, non magno expugnaturum ratus ne-
 gotio sultanus, vallo proxime defixo omnis generis machinis tentat, ac

κοντα ἡμέρας ταύτην ἀνευδότηως πολιορκῶν, ποικίλαις ἐλεπόλεσι
 χρώμενος καὶ παντοίοις εἶδεσι μηχανημάτων. εὐρώστως δὲ τῶν
 ἔνδον ἀποκρουομένων τὰς προσβολὰς ἐμπειρία καὶ συνέσει τοῦ
 στρατηγοῦ (ἦν δὲ Βασίλειος πατρίκιος ὁ ἀπὸ Κύπης), ἐπέπερ
 5 ἔγνω ἀδυνάτοις ἐπιχειρῶν, ἐβουλεύσατο λῦσαι τὴν πολιορκίαν
 καὶ ὑποστρέψαι. ἀνέκοψε δὲ τῆς ὁρμῆς αὐτὸν Ἄλκων ὁ τῶν D
 Χωρασμίων ἡγεμῶν, αἰτησάμενος μίαν ἔτι προσμεῖναι ἡμέραν
 καὶ αὐτῷ ἐπιτρέψαι τὸν κατὰ τῆς πόλεως πόλεμον. ἤσθεις δὲ τῷ
 αἰτήματι ἐπέσχε τὴν ἀναζυγῆν. ἔωθεν οὖν ὁ Ἄλκων τὸν ἀμφ'
 10 αὐτὸν ἀθροίσας ἕπαντα λαόν, καὶ θεωρῶν ἐπὶ τινας γεωλόφου
 κατὰ τὴν ἔψαν στήσας πύλην τὸν σουλτάνον αὐτὸν καὶ τοὺς ὄσοι
 τῶν Τούρκων ἦσαν ἐπισημότατοι, τὰς ἐλεπόλεις λαβὼν ἄπεισιν
 εἰς τὴν εἰρημένην πύλην· ἐκεῖσε γὰρ ἐδόκει τὰ τεῖχη τῆς πόλεως
 ταπεινότερά τε καὶ ἀσθενέστερα, καὶ ὁ τόπος ἀνάστημα ἔχων καὶ
 15 τῇ πολιορκίᾳ προσβοηθῶν, ἄνωθεν διδοὺς βάλλεσθαι τοὺς εἴσω
 τοῦ τεύχους ὑπὸ τῶν ἔξω. διελὼν οὖν διχῆ τὴν δύναμιν, καὶ τὴν
 μὲν στήσας ἐπὶ τοῦ ἀναστήματος ἐπιμόνω χρῆσθαι κελεύει τῇ
 τοξείᾳ, αὐτὸς δὲ σκηναὺς ἐκ λόγων ἔχων πεπλεγμένας, βοείαις
 βύρσαις ἄνωθεν ἰσκαπασμένας καὶ τροχοὺς ἐχούσας ὑπὸ τὰς τῶν
 20 βυσταζόντων κίωνων βάσεις (λέσσας τὰς τοιαύτας κατονομάζουσι P 781
 μηχανάς), λαοῦ πλήσας δικέλλας φέροντος καὶ σκαπάνας καὶ
 ἄλλα γεωργικὰ ὄργανα, ᾤετο κατὰ μικρὸν ἕνωθῆναι τὰς σκηναὺς
 καὶ τοῖς τεύχεσι προσαρμόσαι καὶ οὕτως ὑπορῦττειν ἀνέτως καὶ

16 δίχα C
 κασμένας om C

18 ἔχον C
 19 τροχὰς C

βοείαις βύρσαις ἄνωθεν ἰσκα-

per triginta dies absque ulla intermissione oppugnat. praeerat ei urbi
 Basilius patricius a Capa, homo prudens ac peritus. eius industria fa-
 ctum ut qui in urbe erant, oppugnantes fortiter repellerent. iam de re
 quam frustra sibi videbatur conatus omittenda et obsidione solvenda
 cogitantem sultanum Alcan Chorasmiorum dux rogat, ut adhuc unum
 diem perseveret sibi quae oppugnationem mandet. quod peribenter con-
 cessit sultanus. prima luce Alcan omnibus suis collectis sultanum et
 illustrissimos Turcarum in tumulo quodam iuxta portam orientalem spe-
 ctandi causa collocat, atque ipse ad eam portam cum machinis subit.
 videbatur enim eo loco murus urbis humilior ac infirmior, locusque op-
 positus aliquanto editior oppugnationem adiuvare, quia intra muros qui
 essent, desuper telis impeti ab oppugnantibus possent. ergo in duas
 partes exercitum suum dividit, quarum una editiore illo loco staret
 continenterque sagittas eiacularetur: alteram ligonibus bidentibus aliis-
 que rusticis instrumentis arma tam lesas (tabernaculi genus est lesa, ex
 viminibus contextum ac superne corio bubulo inductum, quod a columinis
 sustinetur, quarum basibus rotae sunt subiectae) subire, easque paula-
 tim impellere, muroque sub iis succedere et tutos isto tegmine funda-

ἀδεῶς τὰ θεμέλια, πιστεύσας ὡς οὐδεὶς προκύναι τοῦ τείχους συγχωρηθήσεται ὑπὸ τοῦ πλήθους τῶν βελῶν· καὶ τοῦτον ἐφανατάζετο τὸν τρόπον παραλήψεσθαι τὴν πόλιν. ταῦτα δὲ βλέπων ἀπὸ τοῦ τείχους ὁ Ἀποκάπης τοῖς μὲν τειχοφυλακοῦσιν ἀτρεμεῖν καὶ μηδένα προκύνειν διεκελεύετο, μόνον δὲ λίθους χειροπληθεῖς 5

B ἔχειν ἠὲ τρεπισμένους καὶ τόξα καὶ ἄλλα ἐκηβόλα ὄργανα, καὶ προσμένειν τὸ ἐξ αὐτοῦ σύνθημα (ἦν δὲ τὸ Χριστέ βοήθει), οὗ δοθέντος ἔργου ἔχασθαι· εἶχε δὲ παρ' ἑαυτῷ καὶ δοκοὺς μεγίστας, κατὰ τὴν βῆσιν ὀξείας. καὶ ὁ μὲν διετάττετο ὧδε, ὁ δὲ Ἀλλὰν τῶν ἐκτὸς Τούρκων χαλαζηδὸν ἐκπεμπόντων τὰ βέλη καὶ 10 τοὺς εἴσω τείχους ἀνακόπτειν δοκούντων, κατ' ὀλίγον ἑπιωθῶν τὰς λέσσας προσήρειδε τῷ τείχει. ἐπεὶ δὲ ἔφθασαν αἱ σκηναὶ προσεγγίσει καὶ ἐδόκει ἀδύνατος αὐταῖς εἶναι ἢ εἰς τοῦπίσω ἀναστροφή, αἰφνίδιον τοῦ Ἀποκάπῃ τὸ σύνθημα δόντος οἱ τε ἐπὶ τῶν δοκῶν τεταγμένοι τὰς δοκοὺς ἤφρισαν κατὰ τῶν σκηνῶν καὶ οἱ 15 λοιποὶ τόξοις καὶ λίθοις ἔβαλλον. τότε δὴ οὖν ἢ τὸν Ἀλλὰν

C ἔχουσα σκηνὴν πολλὰς περιπαρεῖσα κατὰ τὴν στέγην δοκοῖς ἀνετράπη ὑπὸ τοῦ βάρους τούτων περιτραπέισα· ἧς περιτραπέισης οἱ ἔνδον ταύτης ἀπογυμνωθέντες ἐβάλλοντο πᾶντοθεν λίθοις καὶ τόξοις, μηδεὶς ἐπαμῦναι τούτοις ἰσχύοντος. καὶ οἱ μὲν ἄλλοι 20 πάντες ἔπεσον ἐκεῖσε, ἐλήφθη δὲ ὁ Ἀλλὰν ζωγρίας, γνώριμος ἀπὸ τῆς λαμπρότητος τῶν ὄπλων ὑπάρχων· δύο γάρ τινες καλοὶ κάγαθοὶ νεανίαι προπηθήσαντες τῶν πυλῶν τῆς πόλεως καὶ τῶν τριχῶν τούτου δραξάμενοι σύροντες εἰσήγαγον εἰς τὴν πόλιν. καὶ

5 διεκελεύεται C

9 ὀξείς libri

menta omni vi subruere iubet, animi certus ob sagittarum nimbum neminem ausurum de muro prospicere, atque ita se urbem expugnaturum somnians. haec de muro cernens Basilius iis quibus murorum defendendorum munus incumbabat, mandat ut se contineant, neque quisquam se exserat, sed in promptu habeant grandia saxa, sagittas aliaque missilia, et expectent signum quo dato (erat autem tessera "Christe iuva") rem gerant. et habebat ad rem hanc paratas trabes maximas inferne acutas. interim Alcan, cum Turci grandinis in morem emissis sagittis propugnatores viderentur abegisse, paulatim lesas muro admovet. quae cum ita accessissent ut iam retro abire nullo modo posse viderentur, subito dato a Basilio signo ii quibus negotium erat commissum trabes lesas iniiciunt, alii missilibus et lapidibus impetunt. itaque lesa quae ipse Alcan tegebatur, pondere impactorum subversa tectos nudavit; qui undique lapidibus et sagittis impetiti, cum opem ferre nemo posset, omnes perierunt. Alcanem splendore armorum agnitum fortes duo iuvenes porta urbis exsidentes crinibus comprehensam in urbem pertra-

τοῦτου μὲν εὐθὺς τὴν κεφαλὴν ἀποτεμὴν ὁ Βασίλειος ἀκοντίζει τοῖς Τούρκοις, ὁ δὲ σουλτάνος περιαλγῆσας τῷ πάθει λύει τὴν πολιορκίαν καὶ ἀναξέγγησι, πλασάμενος ἀναγκαῖά τινα πράγματα D κατεπέλειν αὐτὸν οἴκαδε ὑποστρέφειν, ἀπειλῶν εἰς τοῦτιδον ἕαρ 5 μετὰ μελλονος κατὰ τῶν Ῥωμαίων ἐπιστρατεῦσαι δυνάμειος.

Περὶ ἧς φροντιστῶν ὁ Μονομάχος, ἔτι δὲ καὶ τὸν Ἀπλησφά- ρην τὸν τοῦ Τιβίου ἄρχοντα τὰς ἐπὶ Κωνσταντίνου σπονδὰς δια- λύσαντα καὶ τὰ τῶν Ῥωμαίων κακοῦντα ἀμυνόμενος, τὰ ἐξῆς τόγματα πάντα ἀθροίσας καὶ ἡγεμονεύειν τάξας αὐτῶν Νικηφό- 10 ρον τινὰ εὐνοῦχον, ἱερέα μὲν τυγχάνοντα πρότερον καὶ τῷ βασιλεῖ ἔπηρετοῦντα ἰδιωτεύοντι, διὰ κοσμικὴν δὲ περιφάνειαν καὶ δόξαν ἀπωσάμενον τὴν ἱερωσύνην, ῥακτωρα τοῦτον τιμήσας καὶ στρα- τοπεδάρχην ὀνομάσας εἰς τὴν ἐξῆς ἐκπέμπει, οὐκ ἐπειδὴ δρα- στήριος ἦν καὶ ἐνεργὸς τὰ πολεμικά, ἀλλ' ἐπειδὴ εὐνοίαν ἐτήρει 15 τῷ βασιλεῖ. οὗτος ἀνελθὼν μετὰ τοῦ στρατοῦ ἄχρι τῆς λεγομένης P 782 σιδηρᾶς γαφύρας καὶ τοῦ Καντζακίου Τούρκοις μὲν οὐκ ἐνέτυχεν (ἐν τῇ πεδιάδι γὰρ τῆς Περσαρμενίας στρατοπεδεύοντες μετὰ Ἀβι- μέλεχ τινὸς στρατηγῶ, ἀδελφοῦ τοῦ Κουτλουμουῦς, καὶ πυθόμε- νοι τὴν τῶν Ῥωμαίων βαρεῖαν ἔφοδον, μὴ στήρξαι τὴν ἐπέλευσιν 20 τολμήσαντες ὑπενώστησαν οἴκαδε), ὁ δὲ Ῥωμαϊκὸς στρατὸς τὸν Ἀπλησφάρην εἰσω τοῦ τείχους συγκλείσαντες, καὶ τὴν περίχωρον πᾶσαν ληϊσάμενοι, ἔπεισαν καὶ ἄκοντα ἀνανεώσασθαι τὰς σπονδὰς

16 καντζακίου C

19 στήξει?

21 τοῦ om C

xerunt; cui statim caput amputavit Basilius, idque in Turcos est iacu- latus. sultanus gravissimo dolore ob eam cladem percepto castra mo- vet, fingens se necessariis quibusdam rebus urgentibus domum avocari, minatusque insequenti vere se maioribus cum copiis in Romanos expedi- tionem facturum.

Qua de re imperator sollicitus, simul et de Aplephare, qui violato quod cum Constantino pepigerat foedere Romanam dicionem infestabat, nesciendo cogitans, omnes in unum contrahit orientales copias, iisque praeficit Nicephorum quendam eunuchum, qui aliquando sacerdos Mo- nomacho adhuc privato inserviverat et splendoris ac gloriae profanae studio sacerdotium ejuraverat. hunc ergo rectoris titulo decoratum et castrorum praefecti in Orientem mittit, non quod is homo strenuus esset aut bellica re industrius, sed quia imperatori erat fidelis. is Nicepho- rus cum exercitu usque ad pontes ferreos (loci hoc nomen) et Cantza- cium progressus in Turcos quidem non incidit: hi enim in planitie Persarmeniae castra metati, duce Abimelecho Cutlamasi fratre, cum de Romanorum gravi expeditione nuntium accepissent, non ausi eorum ad- ventum expectare domum abierant. Aplephare autem intra muros compulso viciniam depopulatur, adigitque eam ut vel invitus foedus re-

καὶ ὄμηρον δοῦναι Ἀρτασύραν τὸν υἱὸν Φατλοῦμ τοῦ οἰκείου ἀδελ-
B φροῦ τοῦ τῆς Καντζακηῶν κατάρχοντος γῆς· ὃν εἰληφῶς ὁ Νικη-
 φόρος ἐπάνεισι πρὸς τὴν πόλιν.

Οἱ Πατζινάκαι δὲ τὸν ΑἼμον, ὡς εἶπομεν, διαβάτες, καὶ
 τὴν μεταξὺ τούτου καὶ τοῦ Ἰστρου κατισκοπήσαντες πεδιάδα τὴν 5
 δειήκουσαν μέχρι θαλάσσης, καὶ τόπον εὐρόντες νάπας καὶ ἄλλο
 ἔχοντα καὶ λόχμας παντοδαπὰς καὶ ὕδωρ καὶ νομάς (Ἐκατὸν
 βουνοὺς τὸν τόπον ὀνομάζουσιν οἱ ἐγγῶριοι), ἐκεῖσε ἐγκαθιδρύν-
 ται, καὶ ἐκδρομάς αὐτόθεν ποιούμενοι οὐ μικρὰ τὴν ὑπὸ Ῥωμαίους
 ἐλόπων. ὁ δὲ βασιλεὺς μεταπέμπεται τὸν Κεγένην ἐπὶ συμβουλῇ 10
 εἰς τὴν βασιλίδαν· καὶ ὃς εἴσεισιν εὐθὺς μὲτὰ παντὸς τοῦ οἰκείου
C στρατοῦ, καὶ κατασκηνοῖ κατὰ τὴν ἀφωρισμένην πεδιάδα Βυζαν-
 τίοις εἰς πεδίαν (Μαίτας ὁ τόπος κατονομάζεται) σὺν ἅπαντι τῷ
 στρατῷ. μήπω δὲ ἐντευχῶν τῷ βασιλεῖ, μὴδ' ὅτου μετεκλήθη
 χάριν μαθῶν, ἐπιβουλεύεται ταύτῃ τῇ νυκτὶ ὑπὸ Πατζινάκων 15
 τριῶν μετὰ ξιφῶν ἐπελθόντων κοιμωμένῳ καὶ πληγὰς ἐπενεγκόν-
 των αὐτῷ, μὴ μέντοι καιρίας· γνωσθέντες γὰρ εὐθὺς ὑπὸ τῶν
 σωματοφυλακούντων τὰς τε πληγὰς ἀσθενεῖς ἐπιφέρουσι, καὶ πρὸς
 φωνὴν ὀρμήσαντες βοήδρομήσαντος τοῦ πλήθους μετὰ Βαλτζάρ
 υἱοῦ τοῦ Κεγένου ἐλλίσκονται. ἔωθεν οὖν ὁ Βαλτζάρ ἐφ' ἀμά- 20
D ξης τετρατρόχου τὸν ἑαυτοῦ πατέρα θείς, καὶ τοὺς ἐπιβουλεύ-
 σαγτας ὀπισθεν τῆς ἀμάξης ἔλκων πεπεδημένους (οὐδὲν γὰρ εἰς
 αὐτοὺς διαπραξάσθαι πλέον ἐτόλμησεν ἐπιβωμένους τὸν βασιλέα),

13 μαίτας C

17 ἀπὸ libri

19 βουλεζάρ C

novet, obsidemque det Artasyram filium Phatlumi fratris sui, Cantza-
 cenae regionis principis. cum hoc Nicephorus in urbem rediit.

Patzinacae autem Isthmo, ut ostendimus, superato planitiem quae
 inter hunc et Istrum interiacet ad mare usque porrecta speculati, cum
 invenissent locum ibi saltus et hinc omnisque generis silvas et aquam
 ac pascua habentem (incolae locum Centum colles appellabant) in eo
 considerunt, atque inde factis excursionibus subdites Romanorum non
 leviter vexarunt. ergo Kegenes consultandi causa ab imperatore evo-
 catus cum omnibus suis copiis ad urbem accedit, et castra facit in
 campo Byzantiis designato, cui loco Maitas nomen est. nondum autem
 cum imperatore congressus, neque cur esset vocatus sciens, hac ipsa
 nocte insidiis Patzinacarum trium petitur, qui strictis ensibus irruentes
 dormienti vulnera imponunt, non tamen letalia. nam a satellitibus sta-
 tim cogniti ictus languidiores inferunt; et fugae se dantes accurrentes
 opitulatum multitudine cum Baltzaro Kegenis filio capiuntur. mane
 Baltzar currui quattuor habenti rotas imponit patrem, et percussores
 post eum victos trahit (nihil enim amplius statueret de eis audebat,
 quod imperatorem appellasset), et omni suo cum exercitu equestri pe-

ἄμα παντὶ ἐφήπῳ τῷ στρατῷ, αὐτὸς πεζὸς σὺν τῷ ἀδελφῷ Γου-
 λίνῳ ἐπόμενος τῇ ἀμάξῃ ὑπὸ δυοῖν ἔλκομένη ἵππων, ἔρχεται πρὸς
 τὸν βασιλέα. καὶ κατὰ τὸ ἵπποδρόμιον γενόμενος ταύτην μὲν
 ἴστησιν ἐκείσε, αὐτὸς δὲ εἴσεισι πρὸς τὸν βασιλέα, τῆς φήμης
 5 προδραμοῦσης καὶ προοδοποιησάσης αὐτῷ τὴν εἴσοδον. ὃν εἰσ-
 αχθέντα ὁ βασιλεὺς ἐπήρετο διὰ τί μὴ εὐθὺς τιμωρὸς ἐγένετο τῶν
 τοῦ πατρὸς φονέων· τοῦ δὲ φήσαντος ὅτιπερ τὸ σὸν ἐπεκαλοῦντο
 συνεχῶς ὄνομα, εἰς ὑποψίας ἀτόπους ἐπέπεσεν ὁ βασιλεὺς, καὶ
 λόγου θῆτον ἐκπέριπας ἄγει τοὺς δεισμούς πρὸς ἑαυτὸν, καὶ τὴν
 10 αἰτίαν ἐπυθάνετο δι' ἧνπερ ἐπεχείρησαν τὸν πατρίκιον ἀνελεῖν.
 τῶν δὲ φησάντων ὅτιπερ κακόνους ἦν τῇ βασιλείᾳ σου καὶ τῇ πό- P 783
 λει, ὄρθρου μελετῶν εἰσελθεῖν καὶ πάντας μὲν κατασφάζει τοὺς
 ἔνδον, λαφυραγωγῆσαι δὲ καὶ τὴν πόλιν καὶ πρὸς τοὺς Πατζινά-
 κας ἐπαναδραμεῖν, δεόν ἐξετάσαι τὰ λεχθέντα καὶ εὑρεῖν τὴν ἀλή-
 15 θειαν, ὃ δὲ τοῦτο μὲν οὐκ ἐποίησεν, ἀλλ' ἀδεσπότοις πιστεύσας
 σκυοφανταίαις καὶ ἀουστάτοις τὸν μὲν Κεγένην ἄγει πρὸς τὰ βασι-
 λεια καὶ ἐν προσχήματι τάχα θεραπείας καὶ ἰατρίας ἐν τῇ ἐλε-
 φαντίνῃ καθιέρωνσι, τοὺς δὲ τούτου υἱοὺς ἐν ἑτέρῳ καὶ ἑτέρῳ
 τόπῳ δόστησιν ἀπ' αὐτοῦ. τὸ δὲ πλῆθος τῶν Πατζινάκων βρώ-
 20 μασι καὶ πόμασι παντοίοις πρὸς τὸ δοκεῖν εὐνοεῖν ἀνελάμβανε, B
 σπεύδων, εἰ οἷόν τε, τῶν ἀρμάτων τούτους ἀπογυμνῶσαι καὶ τῶν
 ἵππων καὶ κατασχεῖν καὶ φρουρῆσαι, τοὺς ἐπιθεμένους τῷ φόνῳ
 ἀνέτως καὶ ἑλευθερίως, ὅπῃ καὶ ὡς βούλονται, διάγειν κελεύσας.

8 ἐνέπιπτεν C 10 περ om C 13 ἡβηδὸν ante τοὺς margo P
 19 διαστήσας C

des ipse cum fratre Gulino currum a duobus tractum equis sequens ur-
 bem intrat; cumque ad Circum pervenisset, currum ibi sistens ad im-
 peratorem se confert, quo iam ante fama praecurrerat ipsique aditum
 fecerat. admissum imperator percontatur cur non illico patris percus-
 sores supplicio affecerit. respondet "quia te identidem nominatim in-
 vocabant." hinc absurdae obortae Monomacho suspiciones, ac dicto
 citius missi qui victos istos adducerent, causamque exquirunt qua ad
 necem Kegenis patricii fuerint impulsī. illi hanc proferunt, infidum
 imperio Romano fuisse Kegenem atque urbi, et in animo habuisse prima
 luce urbem ingredi, trucidatisque omnibus qui intus essent eam diripere,
 atque ad Patzinacas reverti. hic imperator cum inquirere in dicta et
 veritatem perscrutari debebat, omissa ea cura fidem incertis et male
 cohaerentibus calumniis deferens, Kegenem in palatium introductum sub
 curationis ac medicinae specie in Elephantina includit, filios eius a se
 invicem divulsos diversis locis collocat, simulataque benevolentia, mul-
 titudinem Patzinacarum recreans cibi ac potus omni genere, id quaerit
 ut si qua fieri possit ratione, armis eos equisque nudatos in custodiam
 dedat. percussoribus, ubicunque vellent libere degendi facultatem con-

καὶ ἐδόκει μὲν ταῦτα διαπραξάμενος λανθάνειν, ἀλλὰ τὸν δῆμον οὐκ ἔλαθε τῶν Πατιζανάων. τὴν τε γὰρ τοῦ αὐτῶν καθηγεμόνος κατάσχεσιν καὶ τὴν τῶν ἐκείνου υἱῶν διάζευξιν οὐ χρηστὰν οἰωνὸν ἐλογίζοντο, καὶ σημεῖον κακονοίας προφανές ἐνόμιζον τὴν τῶν ἐπιβούλων ἐλευθερίαν. διὸ καὶ τὰ μὲν πεμφθέντα ἐδέξαντο μετ' εὐχαριστίας, καὶ τὸν βασιλέα εὐφήμεσαν, καὶ δι' ὧν
 C ἐποίησαν ἀποδεχομένους ἐφέκισαν τὰ πραχθέντα· νυκτὸς δὲ ἐπιγενομένης, μηδενὸς ὑποτοπάσαντος ἄραντες ἐκ τῆς παρεμβολῆς καὶ συντόνῳ δι' ὅλης νυκτὸς χρησάμενοι τῇ ὁδοπορίᾳ, τριταῖοι τὸν Αἴμον διαβάντες ἐνοῦνται καὶ αὐτοὶ τῷ πλήθει τῶν Πατιζ-10
 νάων. γενόμενοι γοῦν ἄπαντες ὑφ' ἔν, ἤδη δὲ καὶ ὄπλων ἀποχρώντως ἠὐπορηκότες διαπερῶσι τὸν Αἴμον, καὶ παρεμβολὴν μὲν πηγρῦουσι κατὰ τὴν Αὐλὴν (φρούριον δὲ ἡ Αὐλὴ κατὰ τὰς ὑπερ-
 ρείας [κειμένη] τοῦ Αἴμου καὶ οὐ πᾶν πόρρω κείμενον Ἀδριανουπόλεως) καὶ πρὸς ληλασίαν καὶ λείαν τρέπονται. 15

D Ὅπερ μαθὼν ὁ τῆς δύσεως ἄρχων Κωνσταντῖνος μάλιστα ὁ Ἀριανίτης, καὶ αὐτὸς παρεσκευασμένος ἔχων τὰς ἀμφ' αὐτὸν δυνάμεις, ἕρας ἔξ Ἀδριανουπόλεως ἔρχεται κατ' αὐτῶν. καὶ σποράσι μὲν τισιν ἐν τῷ ἀπιέναι περιτυχῶν εὐτύχησεν· εἶτα καὶ παρὰ τὸ λεγόμενον Λάμπολιν φρούριον συναντήσας τῷ πλήθει 20
 καὶ προσβαλὼν ἠτιτάται, πεσόντων ἐν τῷ πολέμῳ Μακεδόνων καὶ Θρακῶν οὐκ ὀλίγων, ἀναιρεθέντων δὲ καὶ Θεοδώρου τοῦ Στρα-

11 ἀποχρώντων εὐπορηκότες C

17 ἀριανίτης C

22 στραβορ ὕ^c C

cedit. et putabat sane non animadverti quid ageret: sed Patzinacas tamen minime fefellit. nam nihil boni significari eo indicabant quod ducem ipsorum detinebat ac quod filios eius disiunxerat; et libertatem percussoribus permissam pro aperto malevolentiae signo habebant. itaque ea quae mittebantur ab imperatore actis gratiis et fausta ei precantes accipiebant, prorsusque prae se ferebant omnia sibi probari. sed nocte facta, nemine suspicante, e castris discesserunt, ac continenter per totam noctem facto itinere, tertio die Aemum transgressi reliquis se coniunxerunt Patzinacis. cum omnes in unum coivissent, iamque etiam armorum satis magnam parassent copiam, Aemum trans-eunt, castrisque ad Aulam (id est castellum in processu montis Aemi, haud longe Adrianopoli situm) factis praedis agendis se dant.

Quod ubi cognovit dux Occidentis Constantinus magister Arianites, ipse quoque instructum exercitum Adrianopoli contra eos educit; et primo quidem in quosdam palantes incidens rem feliciter gerit, sed ad castellum deinde Dampolim occurrens multitudini hostium vincitur, multis Macedonibus ac Thracibus amissis. ceciderunt etiam Theodorus

βομότου και τοῦ Πολῦ, ἀνδρῶν ἐκ γένους λαμπροῦ και ἐπισήμων
γενομένων ἐκ τῆς εἰς τὸν Τορνίκιον ἀπιστίας. ὁ μὲν οὖν μάγι-
στρος ὑπέστρεψεν ἐν Ἀδριανουπόλει, τῷ βασιλεῖ δὲ διὰ γραμμά-
των ἄγγελος τοῦ ἀτυχήματος γίνεται, δημοῖ δὲ και ὡς δεῖ στρατοῦ
5 νεαλοῦς· μετὰ γὰρ τῶν παρόντων ἀδύνατον ἀντιπαρτάξασθαι
πρὸς τοσαύτην πληθὺν ἤδη τὰ νῶτα τρεψάντων. ὁ δὲ βασιλεὺς P 784
και πρὸ τῶν ἐκείνου γραμμάτων τὸ συμβὰν μὴ ἀγνοήσας, τὸν μὲν
Τυράχ και τοὺς ἐν τῇ πόλει κατεχομένους ἄρχοντας τῶν Πατιζ-
νάκων δωρεαῖς και χάρισιν ὑποποισάμενος ὑποσχομένους μεθ'³
10 ὄρκων ἐξημερῶσαι τὸ γένος ἐκπέμπει, γράμμασι δὲ αὐτοῦς τὰ ἐῴα
ἄπαντα μεταπέμπεται τόγματα. ὣν ἐλθόντων και διὰ τῆς Ἀβύ-
δου περαιοθέντων και Χρυσοπόλεως στρατηγὸν αὐτοκράτορα χει-
ροτονήσας τὸν ῥαίκτωρα Νισηφόρον ἐκπέμπει κατὰ τῶν Πατιζνά-
κων. συνῆξέπεμψε δὲ αὐτῷ και Κατακαλὸν τὸν Κεκανμένον,
15 στρατηλάτην τῆς ἀνατολῆς προβαλλόμενος, και Ἐρβέβιον τὸν B
Φραγγόπιλον, ἄρχοντα τῷ τότε τῶν ὁμοειδῶν, κελύσας συν-
εῖναι τῷ ῥαίκτωρι και τῆς αὐτοῦ γνώμης ἔχεισθαι και τοῖς ἐκείνου
προστάγμασι και θελήμασιν ἔπεισθαι. ὁς ἀναλαβὼν τὰς δυνάμεις
και τὸν Αἴμον διαπεραιωθείς διὰ τῆς λεγομένης Σιδηρῆς ἀπήει
20 κατὰ τῶν Πατιζνάκων, ἐλθὼν δὲ κατεσκήνωσεν ἐν τινὶ χώρῳ οὐ
μακρὰν ἀπέχοντι τῶν Ἑκατὸν βουνῶν, τῷ λεγομένῳ Διακενέ.
καίκεῖσε χάρακα πηξάμενος ὄχυρον τῇ ἐπαύριον ἐμελέτα τὴν μὲν
ὑποσκευὴν ἐκείσε λιπεῖν και τὰ περιττὰ τοῦ στρατοῦ, αὐτοῦ δὲ εὐ-

11 δόγματα C

B λιπὸν C

Strabomyta et Polys, illustri loco nati et ob violatam Tornicio fidem
illustres. magister Adrianopolin reversus per literas imperatorem de
accepta clade docet, monetque novo esse opus exercitu: nam cum prae-
sentibus copiis adversus tam numerosum hostium exercitum, cui eas
iam terga obvertissent, nullo modo rem geri posse. iam antequam li-
teras acciperet imperator, de iactura ea resciverat. is Tyrachum et
relíquos Patzinacarum principes, qui in urbe detinebantur, donis ac be-
nificiis suis facit, iuratosque se gentem suam placaturos emittit. lite-
ris porro missis omnes orientales evocat legiones. qui cum ab Abydo
et Chrysopoli traieciissent, imperatorem eis praefecit Nicephorum recto-
rem, et contra Patzinacas emittit, simulque Catacalonem Orientis du-
cem designatum et Erbebium Francopullum, popularium tunc suorum
ducem, adesse eos rectori eiusque obtemperare sententiae et mandatis
iubens. is exercitum trans Aemum per locum cui Ferrea nomen tra-
ducit, pergensque adversus Patzinacas, in loco quodam non procul a
Centum Collibus sito (Diacene is appellabatur) castra facit valloque
munit. cogitabat autem postridie relicis sibi impedimentis, et quaecun-
que in exercitu erant supervacanea, cum expedito exercitu ad hostem

ζωνος ἀπελθεῖν καὶ συμμῖξαι τοῖς ἐναντίοις. ᾤετο γὰρ αὐτοβοεῖ
 C ἀφρόνως τούτους αἰρήσειν, καὶ ἐδέοι καὶ φροντίδα ἐτίθετο μὴ
 τις λαθῶν διαδράσειε, καὶ οὐκ αὐτὸς μόνος ἀλλὰ καὶ ὁ σύμπας
 στρατός· ἐπεφέροντο γὰρ καὶ καλώδια καὶ λώρους πρὸς τὸ δεσμεῖν
 τοὺς ἀλισκομένους. τοῦτο δὲ ἐδίδου τούτοις ὑπονοεῖν τὸ κατ' 5
 ἀρχὰς ἐπιγενόμενον εἰς αὐτοὺς ἐπὶ τοῦ Κεγένου πτώμα. ἀμέλει
 καὶ-συναίσθησιν λαβόντων τῶν Πατζινάκων τῆς ἐπελεύσεως τῶν
 Ῥωμαίων (ἤδη γὰρ καὶ ὁ Τυράχ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ τῆς πόλεως
 ἀπολυθέντες ἄρχοντες ἐνωθέντες ἦσαν αὐτοῖς καὶ τὰ συμφέροντα
 τούτοις ἐσπούδαζον, μακρὰ χαιρῖν ἐπόντες ταῖς πρὸς τὸν Μονο- 10
 μάχον ὑποσχέσει) καὶ προδραμόντων τῶν ἀκλιμωτέρων, καὶ τοῦ
 D Κεκανυμένου μέγιστον ἀναβοῶντος καὶ παρακαλοῦντος νῦν εἶναι
 καιρὸν συμπλοκῆς, ὀπηνίκα σοποράδες εἰσι καὶ διεσπαρμένοι, καὶ
 μὴ περιμένειν τὸ ἅπαν ἄθροισμα, οὐκ ἐπήγει μὲν καὶ τὸ λοιπὸν
 πλῆθος τῶν Ῥωμαίων τοὺς ἐκείνου λόγους, ὁ δὲ ῥαίκτωρ καὶ προ- 15
 φανῶς κατεγέλα, "παῦσαι" λέγων, "ὦ στρατηλάτα, καὶ ἐμοῦ
 στρατηγοῦντος αὐτὸς μὴ παραστρατήγει· οὐ χρῆ γὰρ διεσπαρ-
 μένοις ἐπιθήσεσθαι τοῖς Πατζινάκοις, μὴ πως πτυρέντες ὑπο-
 δύσωνται τὰς λόχμας. ἐμοὶ δὲ ἀκολουθοῦντι, ὦ τῶν, οὐ παρ-
 πονται θηρατικοὶ κύνες, οἵτινες ὀνηλατοῦντες ἐξάξουσιν αὐτοὺς 20
 τῶν καταφυγῶν." καὶ τὰ μὲν τῶν Ῥωμαίων ἦσαν ἐν τούτοις,
 οἱ δὲ πρόδρομοι τῶν Πατζινάκων πλησίον γενόμενοι τῆς παρεμβο-

3 ἀποδράσει C
 συμπλ. C

4 καὶ post γὰρ om C
 18 ἐπιθήσεσθαι C

13 καιρὸν τῆς
 20 οὐκ ἐξάξουσιν C

accedere et pugnam conserere. stulte enim sibi persuaserat primo eos impetu profligatum iri; eaque cura ipsum angebat, ne quis fuga evaderet. neque ipse tantum, sed etiam universus exercitus: afferebant enim secum et funes et lora, quibus captos devincerent. hoc ipsis suspicione movit, et quod initio factum fuit erga se, et Kegenis casus. ad extremum cum persensissent Patzinacae adventum Romanorum (iam enim et Tyrach, et qui cum ipso erant principes, ab urbe dimissi cum ipsis sese coniunxerant, et quicquid eis expediret studiose curabant), omissis iis quae Monomacho polliciti fuerant, et confluentibus fortioribus quibusque, se optime instruxerant; et Combusto clara voce exclamante et admonente nunc pugnae tempus esse, cum ipsi dispersi ac dissipati sunt, neque exspectandum quoad omnes simul cogerentur, laudabat reliqua Romanorum multitudo eius consilium. at rector aperte iridebat. "desine" inquit, "o ductor exercitus, et me exercitui imperante ne contra imperes: non enim dispersi Patzinacae sunt invadendi, ne forte perturbati silvas subeant. me autem sequentes o amice non adsunt venatici canes, qui indagantes ipsos e locis, quo confugerint, educant." et res Romanorum ita se habebant. antesignani autem Patri-

λῆς τῶν Ῥωμαίων, μικρὸν ἐκκλίναντες, στρατοπεδεύουσι καὶ αὐ- P 785
 τοὶ καὶ τοῖς ὀπισθεν δηλοῦσιν ἦκειν τὴν ταχίστην. πάντων δ'
 ἐλθόντων καὶ ἐνωθέντων, τῇ ἐπαύριον ἔξαγαγόντος τοῦ ῥαίκτωρος
 τὰς Ῥωμαϊκὰς δυνάμεις ἀντιπαρατάσσονται καὶ αὐτοί, καὶ τοῖς
 5 ὀπισθεν ἔτι δηλοῦσιν ἦκειν τὴν ταχίστην. πάντων δ' ἐλθόντων
 καὶ ἐνωθέντων, ὡς ἔφαμεν, ἔξαγαγόντος τοῦ ῥαίκτωρος τὰς Ῥω-
 μαϊκὰς δυνάμεις, εἶχε μὲν τῆς Ῥωμαϊκῆς φάλαγγος αὐτὸς τὸ μέ-
 σον ὁ ῥαίκτωρ, τοῦ δεξιοῦ δὲ κέρατος ἦρχεν ὁ Κεκαυμένος, θα-
 τέρου δὲ ὁ Φραγγόπωλος. συμβολῆς δὲ γενομένης οὐκ ἔμμενον οἱ
 10 Ῥωμαῖοι, τῶν στρατηγῶν πρώτων ἐκκλινάντων πρὸς τὴν φυγὴν. B
 αὐτοὶ μὲν γὰρ μηδὲ τὸν κύκον, ὡς φασιν, τῶν ποδῶν τῶν Ἰπ-
 πων ἐνεγκόντες ἐτρέψαν, μόνος δὲ ὁ Κεκαυμένος μετὰ τῶν ἐαυ-
 τοῦ στὰς θεραπέων καὶ τινῶν συγγενῶν ὀλιγοστώων καὶ ἡρωϊκῶς
 ἀγωνισάμενος ἔπεσε μετὰ πάντων τῶν σὺν αὐτῷ. τοῦτον μὲν οὖν
 15 οὐκ ἐτόλμησαν διῶξαι οἱ Πατιζινάκοι ἐνέδρας ποτηθέντες, καὶ
 παρὰ τοῦτο διασωθῆναι ἴσχυσαν ἄσινεῖς οἱ Ῥωμαῖοι· τέως δὲ
 τοὺς πεσόντας σκυλεύσαντες, καὶ πολλῶν ἀρμάτων γενόμενοι κύ-
 ριοι καὶ αὐτῆς τῆς Ῥωμαϊκῆς παρεμβολῆς σὺν τῇ ἀποσκευῇ, κα-
 τασκενοῦσιν ὑπὸ τὴν Ῥωμαϊκὴν τάφρον. καὶ τις δὲ Πατιζινάκος
 20 τὴν κλῆσιν Γαλίνος, εἰδὼς τὸν Κεκαυμένον οἷός ἐστιν ἐξ ὅτου περ C
 ἦρχε τῶν παρὰ τῷ Ἰστρω φρουρῶν καὶ ἀγεμέγγυτο ἀλλήλοισι τὰ
 γένη, εὐρῶν αὐτὸν ἐν τοῖς νεκροῖς κείμενον καὶ σκυλεύων, ἐπεὶ
 περιστρέψας αὐτὸν ἐς τὸ ὑπαιτιον ἀπὸ τοῦ προσώπου ἐγνώρισε καὶ

4 καὶ τοῖς — 7 δυνάμεις om C
 φυγεῖν C 15 πατιζινάκοι C

10 στρατηγῶν C τὸ
 20 κοιλίος C

nasarum cum castris appropinquassent Romanorum, paulum deflectentes
 ipsi quoque castra locant, et sequentibus significant quam celerrime ac-
 cedendum, cumque omnes venissent et coniuncti essent, ac postridie
 Rector Romanas copias eduxisset, ipsi quoque contra instructi in aciem
 procedunt. obtinebat Romanae phalangis medium Rector ipse, dextro
 cornu praecerat Combustus, sinistro Francopulus, commissaque pugna
 profligantur Romani, cum primum duces ipsi in fugam versi essent,
 qui ne pedum quidem equorum sonitum, ut aiunt, sustinentes fusi sunt
 et fugati: solus autem Combustus cum suis ministris et quibusdam pau-
 cis cognatis strenue decertans cum omnibus suis in praelio occubuit.
 alios persequi non ausi sunt Patzinacae, insidias veritū; et iccirco Ro-
 mani servari potuerunt incolumes. interim autem eos qui ceciderant
 praedati, armisque multis potiti et Romanorum impedimentis, taberna-
 cula ponunt sub Romanorum vallum. et quidam Patzinacus, Galinos
 nomine, qui noverat qualis esset Combustus ex quo ille praefuit oppidis
 ad Istrum sitis et gentes inter se libero commercio miscebantur, cum
 reperisset eum inter cadavera iacentem ac spoliaret, ubi conversum
 ipsum a facie agnovit et adhuc spirantem deprehendit, in equum impo-

κατέλαβεν ἕτι ἑμπνέοντα, ἐπιθίεις εἰς ἵππον (ἔκειτο γὰρ ἄφρονος διὰ τὸ καιρίας λαβεῖν πληγὰς, μίαν μὲν κατὰ γυμνοῦ τοῦ κρανίου, πεσόντος τοῦ κράτους αὐτοῦ, διήκουσαν ἀπὸ κορυφῆς ἄχρι τῶν ὀφρῶν, ἑτέραν δὲ ἀπὸ τοῦ τραχήλου, ἔνθα περ ἡ γλῶσσο ἐρρέζωται, καὶ διατεμοῦσαν τὸν τράχηλον καὶ εἰς τὸ στόμα πεσοῦσαν, 5 καὶ ἕξαιμος γενέσθαι) ἀπήγαγεν εἰς τὴν ἑαυτοῦ σκηνήν, καὶ ἐπι-
 D μελείας καὶ φροντίδος ἀξιώσας περιεποίησε. καὶ οἱ μὲν Πατιζινάκοι οὕτω ῥαδίως τὴν ἐκελθοῦσαν ἀποσκευασάμενοι δύνανται, ἀδεῶς τὸ ἀπὸ τοῦδε τὴν Ῥωμαίων γῆν ἐληΐζοντο· ὁ δὲ βασιλεὺς διὰ τῶν φυγόντων μαθὼν τὸ ἀτόχημα ἤλγησε μὲν ὡς εἰκός, 10 ἠθροίζε δὲ πάλιν δυνάμεις, ἀνελάμβανε δὲ καὶ τὰς πεσοῦσας, καὶ εἰς τὸ ἐπιὼν ἔτος τὴν γενομένην ἤτταν ἐπωροθῆσασθαι ἔσπευθε. τῆς δὲ τρίτης ἰνδικτιῶνος ἐπιστάσης τοῦ 597^η ἔτους, τὸν ἐταιρειάρχην Κωνσταντῖνον στρατηγὸν αὐτοκράτορα προχειρισάμενος ὁ βασιλεὺς ἐπέμπευε κατὰ τῶν Πατιζινάκων. καὶ ὃς 15 τῶς τε νεωστὶ περαιωθείσας ἕξ ἑβίας δυνάμεις ἀνειληφῶς καὶ τὰς ἐν τῇ ἐσπέρᾳ παραχειμαζούσας ἀθροίσας ἐν Ἀδριανουπόλει γίνε-
 P 786 ται, κάκεισε χάρακα πηξάμενος βιαθὺν ἔκειτο διασκοπούμενος μετὰ τῶν ἀρίστων πόθεν ἂν ποιήσεται τὴν εἰς τὸ πρόσω πορείαν. ἐν ᾧ δὲ οὗτος διενοεῖτο, αἰφνίδιον κατὰ τὴν ὁδοὴν τοῦ Ἰουνίου 20 μῆρος οἱ Πατιζινάκοι τὸν Αἴμον διαβάντες ἐπιφάνονται τῇ Ἀδριανουπόλει. καὶ διὰ τῶν σκοπῶν μηνυθείσης τῷ Κωνσταντῖνῳ τῆς τούτων ἐφόδου, βουλή προετέθη εἰ πολεμητέον αὐτοῖς εἶτε μῆ-

18 διασκοπόμενος C

suit: iacebat enim mutus, quod letales plagas accepisset, alteram in ea parte capitis quae calvaria dicitur, nuda (quippe eius galea deciderat), pertinentem a vertice ad supercilia; alteram in collo, ubi lingua radicem habet, usque ad os penetrantem. exsanguemque illum in suum tabernaculum adduxit. quem cum diligenter et accurate curari studuisset, ita servavit ut superesset. et Patzinacae qui ita facile invadentem exercitum propulsarent, libere deinde ac sine metu Romanorum regionem praedabantur. imperator autem per eos qui fugerant de accepta clade certior factus, doluit ut par est. sed rursus alias copias cogebat, et eas quae superfuerant, studebatque insequenti anno acceptam cladem resarcire. tertia autem indictione anni 6558 hetaeriarcham Constantinum ducem cum summo imperio declaratum imperator in Patzinacas mittit. assumptis copiis illis quae nuper ex Oriente tralectae fuerant, et coactis iis quae ad Occidentem hiemabant, ad Adrianopolin proficiscitur; ibique constructo profundo vallo commorabatur cum optimatibus considerans et explorans unde ulterius progredi posset. dum vero haec ille cogitaret, repente octava Iunii mensis Patzinacae superato Aemo ad Adrianopolin accedunt. quorum adventu per exploratores Constantino renuntiato, proposita est consultatio, utrum cum ipsis di-

ἀλλὰ τῶν ἀρίστων ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ ἐταιρειάρχου περὶ τῶν πρακτικῶν βουλευομένων, Σαμουήλ πατρικιος ὁ Βούρτζης, ἀνὴρ αὐθάδης καὶ θρασύς, ἄρχων τότε τῶν πεζικῶν ὑπάρχων δυνάμεων καὶ τὴν τοῦ χάρακος ἐπιστάσιν πᾶσαν ἐπιστραμμένος, μὴ προσδεξάμενος τὸ τοῦ ἀρχοντος σύνθημα, τὴν τάξιν λιπῶν καὶ B διαλύσας τὸν χάρακα ἔξεισι μετὰ τῶν πεζῶν καὶ τῶς Πατζινάκοις προσεγγίνονται. ὡν φραγματικῶς ἐπιβρισάντων ἤρξαντο κάμνειν οἱ πεζοί. διὰ καὶ θαμὰ πέμπων πρὸς τὸν ἐταιρειάρχον ὁ Σαμουήλ βοήθειαν ἐζητεῖ, ὡς ἐπαναγκασθέντα τοῦτον καὶ ἀκουσίως δεῦναι 10 τὸ σύνθημα τοῦ πολέμου. ἔξελθόντος οὖν παντὸς τοῦ στρατοῦ κατὰ τὴν λεγομένην βασιλικὴν Λιβάδα, καὶ καθολικῆς συμπλοκῆς κροτηθείσης, διὰ τὸ αἰφνίδιον καὶ ἀσύντακτον καὶ τὸ πρηστηῆσθαι τοὺς πεζοὺς ἀναδαρσῆσαι δὲ τοὺς Πατζινάκους γίνεται τροπὴ τῶν Ῥωμαίων, καὶ φόβος ἐγένετο σὺ πολλὸς αὐτῶν, συνεκλεισθησαν δὲ 15 αἰσχίως εἰς τὸν χάρακα, ἔπεσέ τε Μιχαὴλ πατρικιος ὁ Δοχεια- C νός, ἔλαβε δὲ καιρίαν κατὰ τῶν σπλάγγων καὶ ὁ μάγιστρος Κωνσταντῖνος ὁ Ἀριανίτης, καὶ τριταῖος ἀπέθανε. πεπτώκασι δὲ καὶ ἄλλοι σιγῆς τῶν ἀσῆμων ὀλιγοστοί. τὸ δὲ λοιπὸν ἅπαν στρατεύμα συγκλεισθὲν ἀγεννῶς εἰς τὸν χάρακα ἐπολιορκεῖτο παρὰ τῶν Πατζι- 20 νάκων, χωνόντων τὴν τάφρον λίθοις καὶ κλάδοις, καὶ πρὸς βίαν ἐλεῖν ἐπειγομένων τὸν χάρακα. καὶ τάχα ἂν ἐγένετο τοῦτο, εἰ μὴ καταπελτικῶ βέλει βληθεὶς ὁ Σουλτζοῦς διεπεραιώθη σὺν τῷ ἵππῳ

8 θανατικός C
17 ἀριανίτης C

18 τροπὴ φοβερά τῶν C

15 δοχειατός C

micandum esset necne. sed consultantibus optimatibus in tabernaculo hetaeriarchoe, Samuel patricius Burtzes, vir superbus et audax, qui tunc pedestribus copiis praeerat cuique commissa erat omnis valli cura, haud exspectato ducis signo, ordine relicto ac dissoluto vallo cum pedibus egressus in Patzinacas erumpit; qui cum violentam impressionem fecissent, laborare pedites coeperunt, et iccirco crebro mittens ad hetaeriarchoam Samuel petebat auxilium, ita ut coactus fuerit vel invitus dare belli signum. igitur egresso omni exercitu ad eum locum qui regia scaturigo dicitur, et universa conflata pugna, cum propter repentinum casum, et quod incompositae essent acies Romanorum et ante victi pedites, confirmati animo essent Patzinacae, Romani funduntur ac proficiantur. non tamen multa facta est ipsorum caedes, sed turpissime in vallum conclusi sunt; ceciditque Michael patricius Doceianus, et letali plaga in visceribus accepta magister Constantinus Arianites tertia die mortuus est. cecidere etiam alii quidam ignobiles, pauci tamen: sed reliquus omnis exercitus in vallum indecore conclusus obsidebatur a Patzinacis, fossam lapidibus et ramis obruentibus, et vi vallum capere conantibus. quod cito factum fuisset, et funditus omnis periisset exercitus Romanorum, nisi sagitta a catapultis missa percussus Sultzus cum

καὶ εἰς ἔκπληξιν μεγάλην ἤγαγε τοὺς θεασαμένους Πατζινάκους. ἐξῆλθε δὲ καὶ τῆς Ἀδριανουπόλεως Νικήτας πρωτοσπαθάριος ὁ D Γλαβᾶς, τοποτηρητῆς ὢν τοῦ τάγματος τῶν σχολῶν, εἰς βοήθειαν· καὶ ἰδόντες τοῦτον, καὶ προσδοκῆσαντες τὸν σύγκελλον Βασιλεῖον μετὰ τῶν Βουλγαρικῶν ἀφικέσθαι δυνάμεων (προσεδο-5 κάτο γὰρ καὶ οὗτος ἐλθεῖν) καὶ δειλιάσαντες οἱ Πατζινάκοι σποράδες ἄλλος ἄλλαχού φεύγοντες ὑπεχώρησιν, καὶ πανσυδὲ ἂν ἀπολώλει ὁ τῶν Ῥωμαίων στρατός.

Ἐγένετο δὲ κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον καὶ τυραννίδος διαβολὴ κατὰ τινων ἀρχόντων πολιτῶν, ὧν ἕξαρχοι ἐτύγχανον Νικηφόρος 10 καὶ Μιχαὴλ οἱ παῖδες τοῦ Εὐθύμιου καὶ ἄλλοι τινὲς τῶν εἰς τὸ αὐτὸ γένος ἀναφερόντων. ἀλλ' οἱ μὲν ἄλλοι πάντες διεσώθησαν, μόνος δὲ ὁ Νικηφόρος ἀνεξερηνήτως κατακριθεὶς ἐξωρίσθη, τῆς οὐσίας αὐτοῦ πρότερον δημευθείσης.

P 787 Ὅπως δὲ τῶν Πατζινάκων ἐπικρατέστερα γένηται τὰ Ῥω-15 μαίων ὁ βασιλεὺς φροντίζων, τὸν Κεγένην ἐξάγει τῆς φυλακῆς καὶ ἐς Πατζινάκους ἐκπέμπει, ὑποσχόμενον διασχίσαι τοῦτους καὶ εὖνους θεῖναι τῇ βασιλείᾳ. καὶ τὰ συμμαχικὰ πάντα συναθροίσας ὑφ' ἐν, Φράγγους φημί καὶ Βαράγγους, μεταπεμφάμενος δὲ καὶ ἱμποτοξότας ἀπὸ τε τῆς Τελούχ καὶ τοῦ Μαύρου ὕρους καὶ τοῦ 20 Καρκάρου, περὶ τὰς εἴκοσι χιλιάδας, καὶ ἀνδράσιν ἐπισήμοις τῶν γενῶν ἕκαστον ἀναθείς, καὶ ἐπὶ πᾶσιν ἡγεμόνα καταστήσας τὸν

1 πατζινάκους om C 7 καὶ πανσ. — 8 στρατός] haec
supra post τάχα ἂν ἐγένετο τοῦτο ponenda 12 αὐτῶν C
20 καὶ post Τελούχ om C

equo simul traiectus fuisset, et maxime id conspicatos obstupescisset Patzinacas. erupit etiam ex Adrianopoli Glabas Nicetas protospatharius, legatus legionis scholarum, auxilio. quem videntes, et opinati syncellum Basilium cum Bulgaricis copiis venturum (etenim ipse expectabatur) et veriti Patzinacae dispersi alias alio fugientes recesserunt.

Hoc item tempore affectatae tyrannidis accusati sunt quidam cives, quorum principes erant Nicephorus et Michael, Euthymii filii, et alii quidam ad idem genus referentes originem. sed alii omnes servati sunt, solus autem Nicephorus indicta causa condemnatus in exsilium missus est, prius tamen eius bonis publicatis.

Imperator autem id unum studens ut res Romanorum superiores essent, Kegenem e carcere eductum ad Patzinacas mittit, pollicitum eos ad imperatoris benevolentiam se traducturum; coactisque in unum sociis omnibus, Francis inquam et Barangis, accersitis autem et equitibus a Teluch et Mauro monte et Carcaro, cum praefecisset viris illustribus ex singulis gentibus unum, omnibus autem ducem patricium

πατρικιον Νικηφόρον τὸν Βρυέννιον καὶ ἐθνάρχην τοῦτον κατονομάσας, τὰς ἐκδρομὰς ἐκπέμπει κωλύειν καὶ ἐπέχειν τῶν Πατιζινάκων· οὗτοι γὰρ μετὰ τὴν ἐν Ἀδριανουπόλει μάχην καταφρονήσαντες ὀλοσχερῶς τῶν Ῥωμαίων ἀδεῶς τὴν τε Μακεδονίαν καὶ Θράκην ἐδήρουν καὶ ἐπυρρόλουν, ἀναιροῦντες ἀνοίκτως καὶ αὐτὰ τὰ θηλάζοντα θήπια, ὡς καὶ μίαν αὐτῶν μοῖραν ἄχρι τῶν Κατασούρων (ἔγγιστα δὲ οἱ Κατασούραι τῆς βασιλίδος) ἐλθεῖν. ἀλλὰ τούτων μὲν ἡ καταστροφή χαχυτάτη ἐγένετο. λαὸν γὰρ ὁ βασιλεὺς ὀπίσθας ἀπὸ τε τῶν ἐν τῇ αὐτῇ φυλασσόντων καὶ τινῶν ἄλλων ἐκ τοῦ παρεικόντος εὐρεθέντων, καὶ Ἰωάννη πατρικίῳ ἐν τῶν θαλαμηπόλων ἐθνούχων τῆς βασιλίδος Ζωῆς, ᾧ φιλόσοφος τὸ ἐπώνυμον, ἐγχειρίσας, κατειργάσατο ῥαδίως· νυκτὸς γὰρ οὗτος ἐπελθὼν καὶ μεθύοντας καὶ κοιμωμένους πάντας εὐρῶν ἀπέσφαξε, καὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ἀμάξαις γεωργικαῖς ἐπιθεῖς κομίζει τῷ βασιλεῖ.

Ὁ μὲν οὖν Κεγένης ἐξελθὼν διαπρεσβεύεται τοῖς Πατιζινάκοις, καὶ τούτων ὑποσχομένων μεθ' ὄρκου ποιήσῃν τὸ αὐτοῦ θέλημα, πιστεύσας τοῖς ὄρκοις καὶ ἀπελθὼν εὐθὺς ἀναιρεῖται, κατατμηθεὶς εἰς μικρὰ μέρη καὶ μόρια. ὁ δὲ Βρυέννιος τὰς ἐπιστενωθείσας αὐτῷ παραλαβὼν δυνάμεις καὶ ἐν Ἀδριανουπόλει γενόμενος ἐφρόντιζε τῆς φυλακῆς τῶν χωρίων. στέλλεται δὲ καὶ τοῦ παντὸς ἡγέμων στρατοῦ Μιχαὴλ πατρικιὸς ὁ Ἀκόλουθος, προσταχθεὶς δὲ καὶ αὐτὸς καθολικῆς μὲν μάχης μὴ ἕπτεσθαι, εἶργει

7 ἔγγὺς δὲ αἱ C 17 ποιήσῃν τὸ τούτου θέλημα μεθ' ὄρκου C

Nicephorum Bryennium, quem ethnarchem, id est gentium principem, appellavit, ad prohibendas et comprimendas excursiones Patzinacarum mittit. hi enim post Adrianopolis pugnam omnino aspernati Romanos libere ac sine metu Macedoniam et Thraciam diripere, incendere, infantes, vel etiam lac sugentes, interficere, nulla misericordia moti, ita ut etiam pars ipsorum usque ad Catasyrtas qui proxime urbem sunt, venerit. verum hi celerrime perierunt. manu enim imperator hominum armata, collecta ex aulicis custodibus aliisque forte oblati, ei praeficit Ioannem patricium, cognomine philosophum, unum de eunnchis cubiculariis Zoe Augustae: qui noctu eos ebrios omnes ac sopitos nactus nullo negotio interfecit, et capita eorum curribus rusticis imposita ad imperatorem advexit.

Kegenes ergo egressus legatos ad Patzinacos mittit; qui cum iureiurando confirmassent se ipsius voluntati satisfacturum, credens iuramento ad eos se confert, statimque interficitur, in multa minuta concisus frusta. Bryennius porro copias sibi commissas accipiens, ut Adrianopolin venit, custodiendis locis curam impendit. mittit etiam universi dux exercitus, Michaelus patricius Acoluthus; cui et ipsi mandatam fuit ut in isto praelio

δὲ καὶ ἀνακόπτειν τὰς ἐκδρομὰς. ὃς ἐξελεθὼν καὶ τῷ Βρυεννίῳ ἐνωθεὶς ἔργου ἤπειτο, καὶ πρότερον μὲν ἐν Γολόῃ μιᾷ μοίρᾳ τῶν Πατζινάκων περιτυχῶν καὶ ταύτην τρεψάμενος ἠφάνισεν, εἶτα πάλιν ἐν τῷ Τοπλιτζῷ (φρούριον δὲ οὗτος παρὰ τὸν Ἐβρον κείμενον) ἑτέραν ἀποσπάδα μοῖραν τῶν Πατζινάκων εὐρῶν ἀπώλεσεν. 5 ὄθεν ἐλλαβηθέντες τὰς τοιαύτας οἱ Πατζινάκαι δυνάμεις τὰ μὲν παρὰ τὰς ὑπωρείας τοῦ Ἄμμου κείμενα χωρία λήϊξασθαι ἀπέσχοντο, πᾶσαν δὲ τὴν ὁρμὴν ἐποιήσαντο κατὰ Μακεδονίας. καὶ πᾶν ὅσον ἦν ἄλκιμον διακριθέντες κατέτρεχον τὰ ἐν Μακεδονίᾳ χωρία, καὶ ἦν τις ἐπὶ πόλεμος, εὐρώστως αὐτὸν προσδέξασθαι ἐμελέτων. 10

P 788 ὅπερ μαθόντες ὁ Βρυέννιος καὶ ὁ Μιχαήλ, ἄραυτες νυκτὸς ὡς μηδένα συναίσθησιν λαβεῖν ὅποι ἀπίασι, καὶ συντόνω χρησάμενοι ὁδοιπορίᾳ ἔρχονται εἰς Χαριούπολιν, καὶ ἐν αὐτῇ εἰσελθόντες μετὰ τοῦ στρατοῦ ἔξειδόντο τὸν καιρὸν. οἱ δὲ Πατζινάκαι τοὺς ἀγροὺς καὶ τὰ προάστεια ληϊσάμενοι πάντα, καὶ περὶ βουλυτὸν 15 ὑποστρέψαντες ἔγγιστα Χαριουπόλεως, προστίθενται τῇ παρεμβολῇ, ἀγνοοῦντες ὅτι περ ἐπιχωριάζει στρατόν τι δὴ ἐν αὐτῇ διδὼ καὶ ἀδεῶς ἔκιντο ἐν ἀλλοῖς καὶ κυμβάλοις κωμάζοντες. νυκτὸς δ' ἐπιγενομένης οἱ περὶ τὸν Βρυέννιον καὶ τὸν Μιχαήλ ἐξελεθέντες καὶ κοιμωμένους καὶ φέγγοντας εὐρόντες ἀναιροῦσι σύμ- 20

B παντας. τοῦτο δὲ τὸ ἀτύχημα συστολὴν καὶ δειλίαν ἐνέθηκε τοῖς Πατζινάκοις. διὸ καὶ τὰς ἐκδρομὰς οὐκ ἀνέτως ὡς τὸ πρότερον, ἀλλὰ μετὰ φειδοῦς ἐποιοῦντο, κατὰ τε τὴν δ' καὶ ἐ' Ἰνδικτιῶνα.

16 τὴν παρεμβολὴν C
καὶ s P

22 τὸ πρὶν C

23 Ἰνδικτιῶνος δ'

abstinens excursiones hostium reprimeret. is cum Bryennio se coniunxisset, rem gerere incipit. ac primum apud Goloam in cohortem Patzinacarum incidens eam delet. deinde rursus ad Toplitzum, quod est castellum ad Hebrum situm, aliam cohortem Patzinacarum a reliquis avulsam nactus interficit. exinde Patzinacae ab his copiis sibi caventes populari regionem ad radices Aemi sitam cessaverunt, omni impetu in Macedoniam converso: in cuius agros grassabantur delecto robustissimorum exercitu, parati hostes ingruentes defendere. Bryennius et Michaelus his animadversis, noctu motis castris, ita ut nemo sentiret quorsum tenderent, magnis itineribus Chariopolin veniunt; eoque cum exercitu ingressi opportunitatem rei gerendae expectant. Patzinacae praedis ex agris et suburbiis actis sub vesperam reversi proxime Chariopolin, nescii prorsus in urbe hostilem esse exercitum, in castra sua se conferunt, secure inter fistulas et cymbala comesantes. intendentibus se tenebris, Bryennius et Michaelus egressi eos sopitos stertentesque inveniunt et occisione delent. haec clades Patzinacas repressit, timoremque incussit, ut iam non effuse, ut ante, sed parcius praedas agerent, indictionibus quarta et quinta.

Κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον καὶ ἡ Ῥωμανοῦ τοῦ λεγομένου Βοίλα αἰφνίδιος γέγονεν αὔξησις. οὗτος γὰρ ἐν ταῖς ἐταιρειαῖς κατατεταγμένος καὶ τὴν γλῶτταν ὑγρὸς ὢν, καὶ δοκῶν κατὰ τοῦτο ἀστυεὶος καὶ εὐτράπελος, ἐπεὶ ποτε εἰς ὄψιν ἦλθε τῷ βασιλεῖ καὶ 5 ὀμιλήσας χαριέστατος ἔδοξε, τὸ ἀπὸ τοῦδε ἀχώριστος ἦν αὐτοῦ διὰ παντός, καὶ τούτῳ ἐχρήτο καὶ συμβούλῳ καὶ διακόνῳ καὶ ὑπουργῷ πρὸς πᾶσαν ὑπηρεσίαν· ὃν κατὰ μικρὸν ταῖς τιμαῖς προ- C βιβιάζων εἰς μέγα ἐξῆρε καὶ ἤνωσεν, ὡς τὰ πρῶτα φέρειν ἐν βασιλείοις. οὗτος ὁ ἀνὴρ εὐμήχανος ὢν καὶ ποικίλος, καὶ τῆς βα- 10 σιλείας ἐρῶν αἰεὶ ποτε, ἀπεπειρῶτο τῶν ὄσοι τῶν συγκλητικῶν προσκεκρονκότες ἦσαν τῷ βασιλεῖ, καὶ τὸ μυστήριον ἀνεκάλυψε. καὶ τούτων ὀπόσοι μὲν ἔσυχον προσδεχόμενοι τοὺς λόγους τῆς ἐπιβουλής, ἠρέμα καὶ προσηγῶς ἀνελάμβανε καὶ ὄρκους ἐξησφαλλί- ζετο· τοὺς ὄσοι δὲ καὶ πρὸς μόνην ἀπεδυσπέτουν τὴν ἀκοήν, ἀπο- 15 δέχεσθαι προσεποιεῖτο καὶ θαυμάζειν τῆς εἰς τὸν βασιλέα εὐνοίας, καὶ τὰ λεχθέντα δοκιμασίας ἔλεγε ῥηθῆναι χάριν, καὶ ὑπερλαλῆ- D σαι τούτων ἐς τὸν βασιλέα ἐπιώμνυτο. τελευταῖον δὲ πολλοὺς διαφθείρας τῶν πολιτῶν καὶ ἐπιβουλήν ἐξαρτῶν ἐφωρόθη. καὶ οἱ μὲν ἄλλοι πάντες οἱ αὐτῷ συνομόσαντες κακῶς ἔπαθον ἐτασθέν- 20 τες καὶ τῶν οἰκείων ὑπάρξεων γυμνωθέντες καὶ ὑπεροραῖς παραπεμφθέντες, ὁ δὲ Ῥωμανὸς οὐδὲν πέπονθε φανθόν· κατὰ μικρὸν γὰρ ἀποστραφέντος αὐτὸν τοῦ βασιλέως, πάλιν συνεχωρήθη καὶ τὴν προτέραν εἶχε κατάστασιν.

2 ἄφιξις C
ἔτιμα C

3 ὢν κατατεταγμένος καὶ τὴν γλῶσσαν C
19 συνορμήσαντες P

13 ἠρέμα]
23 ἔσχε C

Per hoc ipsum tempus Romanus Boillas subito est ad summum eve-
ctus, is cum in sodalitatibus mereret, homo lingua promptus ac pro
urbano et faceto habitus, cum semel in conspectum imperatoris venisset,
elegantissimus ex colloquio iudicatus, nunquam ab eo deinde dimissus
est, sed eum Monomachus et consiliarium porro et quavis in re mini-
strum habuit: paulatimque eo evexit ut primum in aula locum obtineret.
is ut erat homo versutus atque varius, diuturna imperii cupiditate labo-
rans, quotquot senatorum apud imperatorem in indignatione erant,
eorum arcano suo exposito animos tentabat. ac quibus insidias proba-
bantur, eos sensim ac placide sibi coniungebat iuramentisque devincie-
bat: qui autem primo etiam auditu ab ea re abhorrebant, eorum probare
se atque adeo mirari fidem erga imperatorem simulabat, seque
tantum experiendi eorum animos causa ista locutum dicebat, inrabatque
se eorum integritatem imperatori laudaturam. cum multos civium cor-
rupisset, iamque insidiaretur imperatori, res detecta est. ac socii qui-
dem conspirationis quaestione agitata male sunt accepti, facultatibus suis
spoliati et in exilium acti: Romanus impunis evasit. nam cum eum im-
perator paululum modo aversatus fuisset, mox in pristinum restituit locum.

Ὁ δὲ σουλτάνος ἔγκοτιῶν, ὡς ἐρρέθη, Ἀβραμῶ τῷ ἀδελφῷ
 καὶ διὰ παντὸς ἐπιβουλεύων τῇ τούτου ζωῇ, ἐμελέτα διηγετικῶς
 ἀνελεῖν αὐτόν. ὅπερ προγνοὺς ἐκεῖνος ἀπέδρα πρὸς Κουτλουμοῦς
 τὸν ἑαυτοῦ ἀνεψιόν, καὶ ἅμα ἐκείνῳ τὸν κατὰ τοῦ σουλτάνου ἀνα-
 P 789 δέχεται πόλεμον. οἷς συμβαλὼν κατὰ τὸ λεγόμενον Πάσαρ ἐκεῖ-5
 νος τρέπεται, καὶ τὸν μὲν Ἀβράμιον ἀναιρεῖ κατασχεθέντα· ὁ δὲ
 Κουτλουμοῦς φυγὼν μετὰ χιλιάδων εἴ και Μέλεχ τοῦ υἱοῦ τοῦ
 Ἀβραμίου διαπρεσβεύεται πρὸς βασιλέα, ἵκετεύων προσδεχθῆναι
 καὶ σύμμαχος καὶ φίλος γενέσθαι Ῥωμαίων. καὶ ἐλθὼν πρὸς
 τὴν Περσαρμενίαν καὶ τὸ λεγόμενον Κύρσε προσέμενε τὰς τῆς 10
 πρεσβείας ἀποκρίσεις· ἐν τῷ μεταξὺ δὲ πολιορκήσας τὸ Κάρσε,
 πλὴν τῆς ἀκροπόλεως, παρειλήφει τὴν πόλιν. κατόπιν δὲ τούτου
 διώκων ὁ σουλτάνος ἦλθε μετὰ τῶν αὐτοῦ δυνάμεων ἐν Ἰβηρία·
 B ὅπερ μαθὼν ὁ Κουτλουμοῦς ἔφυγε πρὸς τὰ Σαβῶ καὶ τὴν εὐδαί-
 μονα Ἀραβίαν. ὁ δὲ σουλτάνος ἐν Ἰβηρία γενόμενος ἐληΐξετο τὰ 15
 παρατυχόντα καὶ ἐπυρπόλει. διὸ καὶ κατὰ σπουδὴν ὁ βασιλεὺς
 τὸν Ἀκόλουθον Μιχαὴλ μεταπεμψάμενος ἐκ τῆς ἐσπέρας ἐς Ἰβη-
 ρίαν ἐκπέμπει· ὃς ἐκεῖ γενόμενος καὶ τοὺς διεσπαρμένους ἔν τε
 Χαλδίᾳ καὶ Ἰβηρία Φράγγους καὶ Βαράγγους ἀγροχῶς, κωλύειν
 ἤπειλετο τὸν ἐνόητα τρόπον τὰς ἐκδρομὰς τοῦ σουλτάνου. ἀλλ' 20
 ἐκεῖνος τὴν ὀξεῖαν ἔφοδον τούτου μαθὼν, καὶ ὅτι λαὸν ἀθρόοις
 σπεύδει τούτῳ συμπλέεσθαι, λογισάμενος ὅπερ ἦν εἰκός, τὸ
 ἐκατέρωθεν τοῦ πράγματος ἄδοξον, καὶ ὅτι νικήσας μὲν δοῦλον

3 κουτλουμοῦσις C 7 κουτλουμούσης semper C υἱοῦ τοῦ]
 υἱοῦ αὐτοῦ C 12 ἄκρας margo P 14 τὸ σάβα C

Porro sultanus cum, ut diximus, fratri suo Abramio succenseret,
 adsidios eius vitae deinceps struxit insidias. quod sentiens Abramius ad
 Cutlumusum aufugit, suum consobrinnam et illo adiuvante bellum sultano
 facit, qui cum iis congressus praelio apud Pasar victor Abramium com-
 prehensum necavit. Cutlumusus fugiens cum sex milibus et Melecho
 Abramii filio per legatos petit ab imperatore recipi in fidem societatemque
 Romanorum; profectusque in Persarmeniam ad Carse responsum legato-
 rum exspectat. interimque Carse oppugnans, dempta arce, capit. hunc
 a tergo insequens sultanus cum suis copiis in Iberiam venit; ideoque
 Cutlumusus ad Sabam et felicem Arabiam fugit. sultanus in Iberia
 obviam quaeque populando atque incendiis vastat. itaque celeriter impe-
 rator Michaelum Acoluthum ex Occidente revocatum in Iberiam mittit.
 qui cum eo venisset, collectis per Chaldiam ac Iberiam dispersis Fran-
 cis ac Barangis compescere quocumque modo grassationes sultani cona-
 tur. sultanus celeris huius adventu cognito, sentiensque velle illum
 exercitu collecto secum pugna congredi, reputans id quod res erat,
 utrumque sibi ignominiosum fore, sive vinceret imperatoris ministram

ἔσται βασιλέως νενικηκώς, νικηθεὶς δὲ οὐ μικρὰν αἰσχύνην ἀποί-
σεται, ἄρας παντὶ τῷ στρατῷ ἀνέβηξε πρὸς τὰ Ταβρέλιον. C

Τότε δὴ καὶ Μιχαηλᾶς ὁ τοῦ Στεφάνου υἱός, καὶ Τριβαλ-
λῶν καὶ Σέρβων μετὰ τὸν πατέρα καταστάς ἀρχηγός, σπένδεται
5 τῷ βασιλεῖ, καὶ τοῖς συμμάχοις καὶ φίλοις τῶν Ῥωμαίων ἐγγρά-
φεται, πρωτοσπαθάριος τιμηθεὶς. ἐλέμφθη δὲ τῷ βασιλεῖ καὶ
ἐξ Αἰγύπτου, παρὰ τοῦ ταύτης ἀρχηγοῦ, ζῶον ἔλεφας καὶ καμη-
λοπάρδουλις. βουλόμενος δὲ ὁ βασιλεὺς τελέως ἀπόσασθαι τοῦς
Πατζινάκας, τὰς ὀθενδήποτε δυνάμεις ἀθροίσας ἐκ τῆς ἐφ᾽ αὐτῶν
10 τῆς ἐσπέρας καὶ Μιχαὴλ παραδοὺς τῷ Ἀκολούθῳ, καὶ τὸν σύγ-
κελλον δὲ Βασιλείον τὰ Βουλγαρικὰ στρατεύματα ἀνειληφέναι D
κελεύσας, καὶ ἄμφω κατὰ τῶν Πατζινάκων ἐκπέμπει. ὅπερ ἐκεῖ-
νοι πυθόμενοι χάρακα ἐπήξαντο κατὰ τὴν μεγάλην Περισθλάβαν,
τάφρω βαθεῖα καὶ σταυρώμασι ταύτην κατοχυρώσαντες. ἀφι-
15 κομένων οὖν τῶν Ῥωμαίων συγκλείσαντες ἑαυτοὺς ἔνδον τῆς τά-
φρου ἐπολιορκοῦντο. ἐπεὶ δὲ τοῖς Ῥωμαίοις τῆν ἄλλως ὁ καιρὸς
ἐτρίβετο, μηδὲν ὅ τι καὶ λόγου ἄξιον διαπραττοῦσι, κατέσχε δὲ
αὐτοὺς καὶ σπάνις τῶν ἀναγκαίων, βουλὴν προσιθίεσαν περὶ τοῦ
πρακτέου, καὶ δόξαν ἅπασιν ὑποστρέψαι, ἀωρὶ τῶν νυκτῶν σιγῇ
20 παραγγελλαντες καὶ τὰς πύλας ἀναπετάσαντες τῆς παρεμβολῆς
ὑπεχώρουν. τοῦτο δὲ οὐκ ἔλαθε τὸν Τυράχ, ἀλλὰ μαθὼν ὡς
βούλονται φεύγειν, λαὸν δτι πλεῖστον τοῦ χάρακος ἐξαγαγὼν ἐν
ταῖς διόδοις ἐκπέμπει, ὅπου περ ἔμελλον οἱ Ῥωμαῖοι διέρχεσθαι. P 790

8 τίως ἀποσκευάσασθαι C

18 μεγάλην] λεγομένην C

19 ἔπο-
στρέφειν C

sive ab eo vinceretur, castris motis omni cum exercitu suo ad Tabre-
xium abit.

Hoc ipso tempore Michaelas Stephani filius, qui post patris mortem
Triballorum ac Serborum principatum tenebat, cum imperatore foedus
icit, protospathariique decoratus honore in album sociorum ac amicorum
imperii Romani adscribitur. mittitur etiam Monomacho ab Aegypti
principis elephas et camelopardalis. secundum haec imperator Patzinacas
prorsus amoliri cupiens, omnes undique ex Oriente et Occidente copias
conducit, iisque Michaelum Acoluthum praeficit; Basilium quoque syn-
cellum Bulgaricos exercitus iubet excitare, et utrumque contra Patzinacas
proficisci. nuntiata iis hac re, Patzinacae ad magnam Peristhlabam castra
locant, eaque vallo ac fossa communiunt profunda, et Romanis adve-
nientibus in ea includunt, obsidionemque perferunt. Romani, cum
tempus in obsidione nullo fructu tereretur iamque etiam penuria labo-
rare inciperent, consultant quidnam esset agendum. placuit obsidionem
solvere. itaque imperato silentio intempesta nocte portis castrorum
apertis discedunt. neque hoc Tyrachum latuit, sed fugam eos moliri
certior factus magnam multitudinem castris emissam vias insidere iubet,
qua Romani erant transiituri, atque ipse egredientes statim adiuratur.

αὐτὸς δὲ ἐξεληθούσιν εὐθὺς ἐπιτίθεται. καὶ γίνεται τροπὴ τῶν Ῥωμαίων φρικτὴ, καὶ οἱ μὲν ὑπὸ τῶν κατόπιν καταλαμβανόμενοι ἀπεσφάττοντο, οἱ δὲ ὑπὸ τῶν προκατειληφῶτων τὰς δυσχωρίας εἰργόμενοι ἀνῆλσκοντο. ἔπεσεν οὖν πλῆθος πολὺ, λίππει δὲ καὶ αὐτὸς ὁ σύγκελλος, οἱ δὲ λοιποὶ σὺν τῷ Μιχαήλ ἐν Ἀδριανουπόλει 5 διασώζονται. περιαλγῆς οὖν ὁ βασιλεὺς γενόμενος ἐπὶ τῷ ἀτυχήματι τοὺς τε ἐκ τῆς τροπῆς διασωθέντας ἀνελάμβανε καὶ λαὸν ἕτερον ἱστορολογεῖ καὶ μισθοφόρους συνέλεγε, καὶ ἀβίεστον B ἤγειτο τὸν βίον, εἰ μὴ ἄρδην ἀφανίσαι τὸ γένος τῶν Πατιναίων. ἀλλ' ἐκεῖνοι δι' αὐτομόλου τοῦτο πυθόμενοι διαπρεσβεύονται πρὸς 10 τὸν βασιλέα, εἰρήνην αἰτοῦντες. καὶ προσδεξέμενος οὗτος τὴν πρεσβείαν σπένδεται μετ' αὐτῶν τριακοντούτεϊς σπονδὰς θέμενος.

Μοναστήριον δὲ οἰκοδομῶν ὁ βασιλεὺς κατὰ τὰ λεγόμενα Μάγγανα ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου μεγάλου μάρτυρος Γεωργίου, καὶ ἀφειδῶς τὰ δημόσια καταναλίσκων ἐν ταῖς οἰκοδομαῖς χρήματα, 15 νῦν μὲν οἰκοδομῶν νῦν δὲ καταστρέφων, εἰς μεγάλην ἤλασεν ἔσθειαν, ὡς πᾶσαν ἐπινοῆσαι διὰ τοῦτο καπηλείαν καὶ ἀτόπους καὶ σεσοφισμένας εἰσπράξεις ἐφευρημέναι· δημοσίους τε γὰρ προεχει- C ρίζετο φροντιστὰς ἀσεβεῖς καὶ ἀλάστορας, καὶ δι' αὐτῶν χρήματα 20 ἕξ ἀδίκων πόρων συνήθροίε. κατέλυσε δὲ καὶ τὸν Ἰβηρικὸν στρατὸν τὸν ἀμφὶ τὰς πεντήκοντα χιλιάδας ἀριθμούμενον διὰ Λέοντος τοῦ Σερβλίου, καὶ ἀντὶ στρατιωτῶν φόρους πολλοὺς ἐπορίζετο ἀπὸ τῶν χωρίων ἐκεῖνων· καὶ ἄλλας πλείους εἰσπράξεις ἐπενοήσατο πονηρὰς καὶ ἀθέτους, ὡς καὶ καταλέγειν αἰσχύνῃ. ὁ δὲ εἰπεῖν

4 ἐρχόμενοι C

9 ἀφανισθεῖη C

14 μεγαλομάρτυρος?

atrox ibi Romanorum fuit clades, cum alii hostes a tergo insecuti necarent, alii ab iis qui vias occupaverant occiderentur. cecidit magna multitudo, atque ipse etiam syncellus: reliqui cum Michaelo Adrianopolin pervenerunt. Monomachus ex hac calamitate ingentem cepit dolorem; et collectis qui evaserant militibus, novissime scriptis cohortibus, conductis etiam mercenariis, bellum reparavit, quod, nisi excidisset Patzinacas, vitam sibi acerbam ducebat. Patzinacae e perfuga quodam eo de instituto facti certiores, missis legatis pacem ab imperatore petierunt. quibus assensit, et inducias triennes pepigit.

Caeterum Monomachus monasterium condens in Manganis quae vocantur, denominandum a martyre Georgio, productis modo aedificando modo diruendo iis quae erant in aerario omnibus, ad magnam pecuniae indigentiam decidit. ideoque varia admodum cauponandi genera repperit et absurdas commentitiasque exactiones. nam publicos instituit procuratores, nefarios homines, quorum opera iniustus rationibus pecuniam conficeret; et Ibericum exercitum, qui erat ad 5000, per Leonem Serbium dimisit, ac pro militibus reditus multos iis ex regionibus recepit, multasque alias iniustas et memoratu indignas exactiones excogitavit.

ἔστιν ἀνωγαλόν, τοῦτο δὴ λέξω, ὅτι περ ἔξ ἐκείνου τοῦ βασιλέως καὶ τῆς ἐκείνου ἀσωτίας καὶ σαλευκονίας τὰ Ῥωμαίων ἤρξατο φθίνειν πράγματα, καὶ ἔκτοτε καὶ μέχρι τῆς δευρο κατὰ μικρὸν εἰς τὸ κατόπιον χωροῦντα ἐς παντελῆ κατήντησε τὴν ἀσθένειαν· τὸ 5 γὰρ ἐλευθέριον ἀτέχνως δαύκων εἰς ἄκραν ἐληλάκει τὴν ἀσωτίαν. οὐ μὴν γε καὶ παντίπασι πράξεις ἡγαθῶν ἐστέρητο, ἀλλὰ φέρονται καὶ τινα ἔργα αὐτοῦ ἱστορικῆς μνήμης ἐπάξια. τὸ τε γὰρ ῥηθὲν μοναστήριον καὶ τὰ ἐν αὐτῷ γηρωτροφεία καὶ οἱ ξενῶνες καὶ τὰ πτωχοτροφεία ἐπαίνων οὐκ ἀμοιροῦσι, καὶ τὸ γενόμενον ἔργον εἰς 10 τὴν τοῦ Θεοῦ μεγάλην ἐκκλησίαν ἐγκωμίων οὐκ ἀπολείπεται. ἔως ἐκείνου γὰρ ἐν μήναις ταῖς ἐπισήμοις ἑορταῖς ἐν ταύτῃ, ἔτι δὲ καὶ τοῖς σάββασι καὶ ταῖς κυριακαῖς ἡμέραις ἢ ἀναίμακτος τῷ Θεῷ ἐπιτελεῖτο ἱερούργια, ἐν δὲ ταῖς λοιπαῖς οὐδαμῶς ἡμέραις. τοῦτο δὲ ἐγένετο διὰ προσόδου Ἰνδουαν, ἣν οὗτος δαμιλῶς ἀφορίσας καὶ 15 ἀποχρῶντως καθ' ἑκάστην τελεῖσθαι τὴν ἱερὰν παρεσκευάσει λειτουργίαν· ὃ καὶ κρατεῖ γινόμενον μέχρις ἡμῶν. καὶ σκευὴ δὲ τὰ τῇ ἱερᾷ ἀνειμένα σπονδαῖα τῇ τοιαύτῃ ἀνέθετο ἐκκλησίᾳ, ἐκ χρυσοῦ καὶ πολυτίμων μαργάρων καὶ λίθων κατεσκευασμένα, μακροῦ παρελάσαντα τὰ λοιπὰ μεγέθει καὶ κάλλει καὶ τιμαῖς. καὶ λοιποῖς 20 ἄλλοις κειμηλίοις οὐκ ὀλίγοις ταύτην ἐπαύδρυνε. καὶ τὰ μὲν ἐκείνου ταῦτα.

Ἐνέσκηψε δὲ καὶ λοιμικὴ νόσος τῇ βασιλίδι κατὰ τε τὴν ζ' καὶ ἡ' Ἰνδικτιῶνα, ὡς μὴ ἐξισχύειν τοὺς ζῶντας ἐκφέρειν τοὺς τεθνεῶτας. ἠνέχθη δὲ κατὰ τὸ θ' ἔτος τῆς ζ' Ἰνδικτιῶνος μέγιστόν

3 τοῦ νῦν C 9 ἔργον] μέγιστον ἔργον C 13 θναία C
16 μέχρι τῆς σήμερον C 17 ταύτης C 19 τιμῇ C

id quidem tacere non possum, huius imperatoris luxuria ac libidine factum esse ut res Romana decreceret atque inde paulatim contabescens ad extremam deducta sit imbecillitatem. nam dum inepte studet esse liberalis, ad extremum prodigalitatis est prolapsus. neque tamen prorsus nihil boni fecit, sed feruntur quaedam ipsius opera digna quae in historiam referantur. nam id quod dixi monasterium, et quae in eo sunt ad senes peregrinos mendicosque alendos aedificia, nonnullam merentur laudem. ad id tempus tantum insignioribus solennitatibus in magno dei templo et in sabbatis ac dominicis diebus incrementum sacrificium peragebatur, reliquis diebus nequaquam: omittebatur enim ob redditum defectum. hunc Monomachus liberaliter supplevit, ut quotidie missa celebraretur eo in templo; laudabili sane instituto, quod hodieque obtinet. quin et vasa ad hoc pertinentia sacramentum ei templo dedicavit, auro, pretiosisque ornata unionibus et gemmis, quae magnitudine pretio ac pulchritudine aliis antecederent; multisque aliis donariis istud templum exornavit.

Indictionibus 7 et 8 tanta fuit in urbe pestis ut mortuis efferendis vivi non sufficerent. et septimae indictionis aestate magna vis grandinis Georg. Codrusus tom. II.

- τι χρῆμα χαλάζης, καὶ πολλὰ ὑπ' αὐτοῦ οὐ ζῆα μόνον ἀλλὰ καὶ ἄνθρωποι διεφθάρησαν. ὁ δὲ βασιλεὺς κατεχόμενος ὑπὸ τῆς
- B** συνήθους νόσου τῆς ποδάγρας ἔκειτο ἐν τῇ παρ' αὐτοῦ νεοεργηθείσῃ μονῇ τῶν Μωγγάνων. ἐπεὶ δὲ καὶ ἕτερον ἐπηκολούθησε σύμπτωμα καὶ ἤδη ὁ θάνατος ἤγγιζεν, ἐσκέπτοντο οἱ τὰ πρῶτα ἐν βασιλείῳ φέροντες, ὁ λογοθέτης Ἰωάννης, ὃν ὁ βασιλεὺς παραδυναστεύοντα εἶχε, πυρωσάμενος τὸν Λεικούδην, ὁ πρωτονοτάριος τοῦ δρόμου ὁ Κωνσταντῖνος, ὁ ἐπὶ τοῦ κανικλείου Βασιλείου, καὶ οἱ λοιποὶ οἱ ἄλλως αὐτῷ προσωκειωμένοι, τίνα δὴ ἐς τὸν βασιλεῖον καθιδρῦσουσι θρόνον. ἔδοξεν οὖν ἅπασιν ἐπιτήδεις εἰς ταῦτο Νικηφόρος ὁ Πρωτεύων. καὶ δὴ πέμπεται ταχυδρόμος ἐν Βουλγαρία, ἄξων αὐτὸν ἐκεῖθεν· ἔτυχε γὰρ τότε τῆς Βουλγαρίας περιεζωσμένος ἀρχὴν. ἀλλὰ τοῦτο γνόντες οἱ τῆ
- C** Θεοδώρα τῇ βασιλίδι ὑπηρετούμενοι (ἡ Ζωὴ γὰρ ἤδη προκατέστρεψε τὴν ζωὴν), ὃ τε Νικήτας ὁ Ξυλινίτης, Θεόδωρος καὶ Μαρουήλ, δρόμωνι αὐτὴν ἐμβιβάσαντες ἄγουσιν εἰς τὰ τοῦ μεγάλου παλατίου ἀνάκτορα καὶ αὐτοκράτορα ἀναγορεύουσι. καὶ ὁ μὲν βασιλεὺς ἀποθανὼν κατὰ τὴν ια' τοῦ Ἰανουαρίου μηνός, τῆς ἡ' Ἰνδικτιῶνος, τοῦ ρφξγ' ἔτους, ἐν τοῖς Μωγγάνοις ταφῆς ἔτυχε τῆς τυχοῦσης, οἱ δὲ περὶ τὴν βασιλίδα πέμπαντες ἐπέσχον τὸν Πρωτεύοντα ἐν Θεσσαλονίκῃ, κάκειθεν ἀπάγουσιν εἰς τὸ Θρακῆσιον ἐν τῇ μονῇ τοῦ Κοιζηνοῦ, κάκεισε περιορίζουσι.
- D** Τὴν προγονικὴν δὲ παραλαβοῦσα βασιλείαν ἡ Θεοδώρα εὐθὺς μὲν μέτεισι τοὺς ὅσοι βασιλεῦσαι τὸν Πρωτεύοντα ἐβουλεύ-

15 ξυλινιώτης P

16 αὐτόν C

22 κοιζηνᾶ C

delata, multa animalia atque etiam homines interfecit. at imperator consueto podagrae morbo afflictus, cum decumberet in Manganorum monasterio a se recens condito, ac praeterea aliud malum accessisset, iamque mors instare videretur, de successore eius deliberatum est inter aulae proceres. hi erant Ioannes logotheta, quem detruso Leichoda rerum administrandarum socium adsciverat imperator, protonotarius dromi Constantinus, Basilius caniclei praefectus, et reliqui eius necessarii. omnibus viens est aptissimus Nicephorus Proteuon (quasi primatem diceret), mittiturque ad eum cursor in Bulgariam, cui tam praeerat protospatharius, qui ad urbem eum evocaret. quod ubi compererunt Augustae Theodora (nam sic iam tum obierat) administri Nicetas Xylintus, Theodorus et Marouelus, veloci eam impositam in magni palatii portam delibuerunt et Augustam declarant. Monomachus ergo cum diem in Manganis magnifice sepultus est. Augusta antea in monasterio detineretur, inde in monasterium in Thracia, quo eam relegant, perducitur. quae eos ulciscitur qui imperium in

σαντο, τῶν ὑπαρχόντων ψιλώσασα καὶ ὑπεροφίσασα. προβιβάζει δὲ καὶ τοὺς εὐνοήτους αὐτῆς ἅπαντας εἰς τὰς μεγίστας ἀρχάς, δομῆστικον μὲν τῶν σχολῶν τῆς ἀνατολῆς τὸν Θεόδωρον προβαλομένη, καὶ εἰς τὴν ἐφίαν ἐκπέμψασα ἕφ' ᾧ τὰς ἐκδρομὰς τῶν
 5 Τούρκων κωλύειν, τὸν μάγιστρον Ἰουδαῖον τὸν Κομνηνὸν μετακινήσασα τῆς στρατοπεδαρχίας. ἔτυχε γὰρ ὁ Μονομάχος διαπεραιωσάμενος πάσας ἐν ἐφίᾳ τὰς Μακεδονικὰς δυνάμεις, ἀρχηγὸς ἐχούσας ἅπαντας Μακεδόνας, ὧν εἷς ἦν καὶ ὁ Βρυέννιος· ἐφέρετο γὰρ ἐν Τούρκοις λόγος ὡς εἶη πεπρωμένον καταστραφῆναι τὸ
 10 Τούρκων γένος ὑπὸ τοιαύτης δυνάμεως ὅποιαν ὁ Μακεδὼν Ἀλέξανδρος ἔχων κατεστρέψατο Πέρσας. προεβιάετο δὲ καὶ λογοθέτην τοῦ δρόμου τὸν Νικήταν, καὶ δρουγγάριον τῆς βίγλας τὸν Μανουήλ. προσελάβετο δὲ διὰ πολυπειρίαν εἰς τὸ τὰ κοινὰ διοικεῖν τὸν σύγκειλλον Λέοντα τὸν λεγόμενον Στραβοσπὸνδυλον, τὸν
 15 πάλαι τῷ βασιλεῖ Μιχαῆλ ὑπουργήσαντα. καὶ τὰ μὲν τῆς πόλεως ἐφέρετο τῆδε, ὁ δὲ Βρυέννιος τὸν τοῦ βασιλέως ἐνωτισθεὶς θάνατον, ἄρας μετὰ τῶν Μακεδόνων, κάτειεν ἐν Χρυσουπόλει. καὶ τοῦτον μὲν ἡ βασίλις, ὅτι ἀσυντάκτως ὑπεχώρησε, κατασχοῦσα δημεύει καὶ εἰς ἔξορίαν ἐκπέμπει, τὸν δὲ λατὸν ὑποστρέψαι εἰς
 20 τοῦπίσω παρασκευάζει. ὄλην οὖν τὴν θ' Ἰνδικτιῶνα τοῦ ςφξδ'

14 λεγόμενον om C 15 post ὑπουργήσαντα C: ἀλλὰ καὶ Λέοντος τοῦ Βουλγάρων ἐπισκόπου κοιμηθέντος προεχειρίσατο Θεόδωλον μοναχόν, ἐξ ἑκόντων μὲν ἀρμημένον, πόλεως τετραπέλειος, ἠγούμενον δὲ τυγχάνοντα τῆς μονῆς τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Μαρτίου, τῆς μὲν θύραθεν σοφίας τὸ παράπαν ἀγευστον, τῆς δὲ γε θείας εἰς ἀκρον ἐληλατότα, καὶ καίς ἐξ αὐτῆς χάρισι καὶ ἀρεταῖς κατάκοσμον.

Nicephorum voluerant transferre, fortunis eos suis multans et relegans. eunuchis autem suis praecipuos magistratus commendat. domesticum Orientis scholarum creat Theodorum, et in Orientem ad grassationes Turcorum cohibendas mittit, praefectura castrorum adempta magistro Isaaco Comneno. etenim Monomachus omnes Macedonicas legiones in Orientem traiecerat, ducibus omnibus Macedonibus, e quibus fuit etiam Bryennius: nam inter Turcos ferebatur rumor esse in fatis, ut gens Turcica a tali opprimatur exercitu quali usus Alexander Macedo Persas subegit. eadem dromi logothetam fecit Nicetam, et drungarium vigiliae Manuelem. et ob rei publicae administrandae peritiam adscivit Leonem Strabospondylum, qui olim Michaelo imperatori minister fuerat. at Bryennius Monomachi mortis nuntio accepto cum Macedonibus Chrysopolin profectus est. quem Augusta, quod iniussu ipsius discessisset, captum facultatibus suis spoliavit et relegavit: milites, unde venerant, redire iussit. cum ergo totam indictionem nonam, id est annum mundi

- τι χρήμα χαλάζης, και πολλά ὑπ' αὐτοῦ οὐ ζῆα μόνον ἀλλὰ και ἄνθρωποι διεφθάρησαν. ὁ δὲ βασιλεὺς κατεχόμενος ὑπὸ τῆς
B συνήθους νόσου τῆς ποδάγρας ἔκειτο ἐν τῇ παρ' αὐτοῦ νεοσρηγ-
 θείσῃ μονῇ τῶν Μωγγάνων. ἐπεὶ δὲ και ἕτερον ἐπηκολούθησε
 σύμπτωμα και ἤδη ὁ θάνατος ἤγγιζεν, ἐσκέπτοντο οἱ τὰ πρῶτα 5
 ἐν βασιλείοις φέροντες, ὁ λογοθέτης Ἰωάννης, ὃν ὁ βασιλεὺς
 παραδυναστεύοντα εἶχε, πυρωσάμενος τὸν Λειχοῦδην, ὁ πρωτο-
 νοτάριος τοῦ δρόμου ὁ Κωνσταντῖνος, ὁ ἐπὶ τοῦ κανικαίου Βασι-
 λειος, και οἱ λοιποὶ οἱ ἄλλως αὐτῷ προσωπειωμένοι, τίνα δὴ ἐς
 τὸν βασιλεῖον καθιδρῦσουσι θρόνον. ἔδοξεν οὖν ἅπασιν ἐπιτή-10
 δειος εἰς ταῦτο Νικηφόρος ὁ Πρωτεύων. και δὴ πέμπεται ταχο-
 δρόμος ἐν Βουλγαρία, ἄξων αὐτὸν ἐκεῖθεν· ἔτυχε γὰρ τότε τὴν
 τῆς Βουλγαρίας περιεζωσμένους ἀρχήν. ἀλλὰ τοῦτο γνόντες οἱ τῇ
C Θεοδώρα τῇ βασιλίδι ὑπηρετούμενοι (ἡ Ζωὴ γὰρ ἤδη προκατέ-
 στρεψε τὴν ζωὴν), ὃ τε Νικήτας ὁ Ξυλνίτης, Θεόδωρος και 15
 Μανουήλ, δρόμωνι αὐτὴν ἐμβιβάσαντες ἄγουσιν εἰς τὰ τοῦ μεγά-
 λου παλατίου ἀνάκτορα· και αὐτοκράτορα ἀναγορεύουσι. και ὁ
 μὲν βασιλεὺς ἀποθανὼν κατὰ τὴν ια' τοῦ Ἰανουαρίου μηνός, τῆς
 ἡ' Ἰνδικτιῶνος, τοῦ ρφξγ' ἔτους, ἐν τοῖς Μαγγάνοις ταφῆς ἔτυχε
 τῆς τυχοῦσης, οἱ δὲ περὶ τὴν βασιλίδα πέμψαντες ἐπέσχον τὸν 20
 Πρωτεύοντα ἐν Θεσσαλονίκῃ, κάκειθεν ἀπάγουσιν εἰς τὸ Θρακί-
 σιον ἐν τῇ μονῇ τοῦ Κουζηνοῦ, κάκεισε περιορῶσιν.
- D** Τὴν προγονικὴν δὲ παραλαβοῦσα βασιλείαν ἡ Θεοδώρα εὐ-
 θὺς μὲν μέτεισι τοὺς ὅσοι βασιλεῦσαι τὸν Πρωτεύοντα ἐβουλεύ-

15 ξηλωνιάτης P

16 αὐτὸν C

22 κουζηνᾶ C

delata, multa animalia atque etiam homines interfecit. at imperator consueto podagrae morbo afflictus, cum decumberet in Mangnorum monasterio a se recens condito, ac praeterea aliud malum accessisset, iamque mors instare videretur, de successore eius deliberatum est inter aulae proceres. hi erant Ioannes logotheta, quem detruso Leichuda rerum administrandarum socium adsciverat imperator, protonotarius dromi Constantinus, Basilius caniclei praefectus, et reliqui eius necessarii. omnibus visus est aptissimus Nicephorus Proteuson (quasi primatem diceret), mittiturque ad eum cursor in Bulgariam, cui tum praerat provinciae, qui ad urbem eum evocaret. quod ubi compererunt Augustae Theodorae (nam Zoe iam tum obierat) administri Nicetas Xyniota, Theodorus et Manuelus, celoci eam impositam in magni palatii regiam deducunt et Augustam declarant. Monomachus ergo cum diem suum obiisset, in Manganis magnifice sepultus est. Augusta autem misit qui Proteusontem Thessalonicae detinerent: inde in monasterium Cuzeni eum abducunt in Thracensi, atque eo relegant.

Theodora avito imperio potita statim eos ulciscitur qui imperium in

σαντο, τῶν ὑπαρχόντων φιλώσασα καὶ ὑπερορίσασα. προβιβάζει δὲ καὶ τοὺς ἐθνάρχους αὐτῆς ἅπαντας εἰς τὰς μεγίστας ἀρχάς, δομέστικον μὲν τῶν σχολῶν τῆς ἀνατολῆς τὸν Θεόδωρον προβαλομένη, καὶ εἰς τὴν ἐξίαν ἐκπέμψασα ἐφ' ᾧ τὰς ἐκδρομὰς τῶν

5 Τούρκων κωλύειν, τὸν μάγιστρον Ἰσαάκιον τὸν Κομητηρὸν μετακινήσασα τῆς στρατοπεδαρχίας. ἔτυχε γὰρ ὁ Μονομάχος διαπεραιωσάμενος πάσας ἐν ἑῷ τὰς Μακεδονικὰς δυνάμεις, ἀρχηγὸς ἐχούσας ἅπαντας Μακεδόνας, ὧν εἷς ἦν καὶ ὁ Βρυέννιος· ἐφέρετο γὰρ ἐν Τούρκοις λόγος ὡς εἶη πεπρωμένον καταστραφῆναι τὸ

10 Τούρκων γένος ὑπὸ τοιαύτης δυνάμεως ὅποιαν ὁ Μακεδὼν Ἀλέξανδρος ἔχων κατεστρέψατο Πέρσας. προεβάλετο δὲ καὶ λογοθέτην τοῦ δρόμου τὸν Νικήταν, καὶ δρογγάριον τῆς βίγλας τὸν Μανουήλ. προσελάβετο δὲ διὰ πολυπειρίαν εἰς τὸ τὰ κοινὰ διοικεῖν τὸν σύγκελλον Λέοντα τὸν λεγόμενον Στραβοσπόνδυλον, τὸν

15 πάλαι τῷ βασιλεῖ Μιχαῆλ ὑπουργήσαντα. καὶ τὰ μὲν τῆς πόλεως ἐφέρετο τῆδε, ὁ δὲ Βρυέννιος τὸν τοῦ βασιλέως ἐνωτισθεὶς θάνατον, ἄρας μετὰ τῶν Μακεδόνων, κάτεσιν ἐν Χρυσουπόλει. καὶ τοῦτον μὲν ἡ βασίλις, ὅτι ἀσυντάκτως ὑπεχώρησε, κατασχοῦσα δημεύει καὶ εἰς ἔξοριαν ἐκπέμπει, τὸν δὲ λαὸν ὑποστρέψαι εἰς

20 τοῦπίσω παρασκευάζει. ὅλην οὖν τὴν θ' ἰνδικτιῶνα τοῦ ςφξδ'

14 λεγόμενον om C 15 post ὑπουργήσαντα C: ἀλλὰ καὶ Λέοντος τοῦ Βουλγάρων ἐπισκόπου κοιμηθέντος προχειρίσασα Θεόδουλον μοναχόν, ἐξ Ἰακωβίου μὲν ἀσκημένου, πόλεως τετραπόλεως, ἠγούμενον δὲ τυγχάνοντα τῆς μονῆς τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Μωσίου, τῆς μὲν θύραθεν σοφίας τὸ παράπαν ἀγενεστον, τῆς δὲ γε θείας εἰς ἄκρον ἐηλακότα, καὶ καὶς ἐξ αὐτῆς χάρισι καὶ ἀρεταῖς κατακόσμου.

Nicephorum voluerant transferre, fortunis eos suis multans et relegans. eunuchis autem suis praecipuos magistratus commendat. domesticum Orientis scholarum creat Theodorum, et in Orientem ad grassationes Turcorum cohibendas mittit, praefectura castrorum adempta magistro Isaacio Commeno. etenim Monomachus omnes Macedonicas legiones in Orientem traiecerat, ducibus omnibus Macedonibus, e quibus fuit etiam Bryennius: nam inter Turcos ferebatur rumor esse in fatis, ut gens Tarcica a tali opprimatur exercitu quali usus Alexander Macedo Persas subegit. eadem dromi logothetam fecit Nicetam, et drungarium vigiliae Manuelum. et ob rei publicae administrandae peritiam adscivit Leonem Strabospondylum, qui olim Michaelo imperatori minister fuerat. at Bryennius Monomachi mortis nuntio accepto cum Macedonibus Chrysopolin profectus est. quem Augusta, quod iniussu ipsius discessisset, captum facultatibus suis spoliavit et relegavit: milites, unde venerant, redire iussit. cum ergo totam indictionem nonam, id est annum mundi

ξίτους βιώσασα ἢ βασιλῆς, καὶ περὶ τὰ τέλη τοῦ Ἀβγούστου μηνός
B τῆς αὐτῆς Ἰνδικτιῶνος εἰλεῖν νοσήματι περιπεσοῦσα ἀπέθανεν.

Οἱ δὲ ταύτης ἐδνοῦχοι σὺν τῷ συγκέλλῳ Λέοντι ἀναβιβάζουσι εἰς τὸν τῆς βασιλίδος θρόνον, ἔτι ψυχορραγούσης ἐκείνης, Μιχαὴλ πατρίκιον τὸν Στρατιωτικόν, ἄνθρωπον ἐκ Βυζαντίου 5 μὲν ὁρμώμενον, ἀφελῆ δὲ καὶ ἀποίκιον καὶ μόνοις τοῖς στρατιωτικοῖς ἐκ παίδων ἀπασχοληθέντα καὶ πλέον ἄλλο εἶδῶτα μηδέν, καὶ ἤδη παρηβηκότα καὶ τῆς πρεσβυτικῆς ἀψάμενον ἡλικίας, ἧ τινὶ συμφέρειν τὴν ἀπραγμοσύνην Ἀρχιλοχος ὁ ποιητῆς ἀπεφθνατο. τοῦτο δὲ πεποιήκασιν, ἵνα σχῆμα μόνον καὶ ὄνομα αὐτὸς 10 ἔχη τῆς βυσιλείας, αὐτοὶ δὲ διεξάγωσιν ὡς βούλονται τὰ κοινὰ καὶ πάντων τυγχάνουσι κύριοι, ἐπομοσαμένου πρότερον καὶ αὐτοῦ C μηδέν τι πρῶτα ποτε τῆς ἐκείνων δίχα γνώμης τε καὶ θελήσεως.

Ἀναρρηθέντος δὲ τοῦ Μιχαὴλ αὐτοκράτορος κατὰ τὴν λα΄ ἡμέραν τοῦ Ἀβγούστου μηνός, τῆς θ΄ ἐπινεμήσεως, Θεοδόσιος 15 πρόεδρος ὁ τοῦ πατραδέλφου τοῦ βασιλέως Κωνσταντίνου τοῦ Μονομάχου υἱός, πυθόμενος τὴν ἀνάρρησιν καὶ δεινοπαθήσας, καὶ μὴ βουλευσάμενος μηδὲ λογισάμενος τὴν τοῦ ἔργου δυσχερείαν καὶ ἀπότευξιν, μηδ’ οἷον κύβον μέλλει ἀναρριπτεῖν, ἀνελιπῶς τοὺς οἰκογενεῖς καὶ δούλους καὶ τοὺς ἄλλως ὑπηρετουμένους αὐτῷ, 20 πολλοὺς δὲ καὶ τῶν γειτόνων καὶ τινὰς τῶν συνήθων, ὅσοι περ ἦσαν τὰς φρένας κουφότεροι, ἄρας περὶ δειλην ὕψιν ἐκ τῆς

2 Λεοῦ C post ἀπέθανεν C: κατὰ τὴν λα΄ τοῦ Ἀβγούστου μηνός, τῆς θ΄ Ἰνδικτιῶνος, τοῦ σφξε΄ ἔτους, βασιλεύσασα ἔτος ἔν μηνος ζ΄ ἡμέρας κ΄. 8 παρημακότα C 9 ὁ ποιητῆς ἀρχιλοχος ἐφησε C 19 ἀναρριπτεῖν C 22 γνώμας C

6564 vixisset Theodora, sub exitum Augusti mensis eiusdem anni tenuis intestini morbo necata est.

Eunuchi autem ipsius et Leo syncellus imperatorem declarant, ipsa etiamnum animam agente, Michaelum Stratioticum, hominem Byzantii natum, simplicem atque innocuum, et a puere in bellis tantum versatum, nulliusque praeterea rei gnarum, iamque aetate ad senectam provecta, cui otium optime congruere Archilochus pronuntiavit. id autem eo consilio fecerunt, ut illo nomen et speciem imperii gerente ipse suo arbitratu rem publicam administrarent omniumque potestatem penes se haberent, iurato prius isto nihil se ipsis nesciis aut nolentibus acturum.

Declaratus est Michaelus imperator ultima Augusti die, indictione nona. quod ubi comperit Theodosius praeses, patris Monomachi natus, aegerime tulit. et non considerata rei quam aggrediebatur difficultate, et in quantum se ipsum discrimen adduceret, collectis varnis suis et servis atque ministris, multisque etiam vicinorum et familiarium, qui animo erant leviori, vespertino crepusculo ab aedibus suis (cae erant

οίκιας (καίται δὲ αὕτη περὶ τὸ λεγόμενον Λεωμακέλλιον) προῆει **D**
 διὰ τῆς πλατείας ὡς εἰς τὸ παλάτιον, ἀγανακτῶν καὶ δυσχεραίνων,
 καὶ τὴν ἀδικίαν ὡς ἂν τὰ ἔσχατα ἡδίκημένος πρὸς τοὺς πα-
 ρατυχόντας ἐπιβουώμενος, καὶ τὴν βασιλείαν ἀνακαλούμενος ὡς
 5 κληρονομαῖον τάχα κτῆμα καὶ αὐτῷ προσῆκον ὡς μᾶλλον τῶν
 ἄλλων ἐγγύτατα ἔχοντι αἵματος πρὸς τὸν ἀπελθόντα βασιλέα. ὡς
 δὲ ἐγένετο κατὰ τὸ πραιτώριον, διαρρήξας τὰς πύλας τῆς φυλακῆς
 ἐξάγει τοὺς καθειργμένους, ἑλπίσας οἶμαι δι' αὐτῶν μέγ τι δια-
 πράξασθαι καὶ γενναῖον. τὸ δὲ αὐτὸ τοῦτο καὶ ἐν Χαλκῇ φθάσας
 10 ἐποίη. ἀλλὰ τῆς ἐπαναστάσεως τοῖς ἐν τοῖς βασιλείοις γνωσθε-
 σης ἐνούχοις, ταχὺ μὲν οἱ φυλάσσοντες ἐν τῷ παλατίῳ στρατιῶ-
 ται Ῥωμαῖοί τε καὶ Βάραγγοι (γένος δὲ Κελτικὸν οἱ Βάραγγοι
 μισθοφοροῦντες Ῥωμαίοις) καθοπλίζονται, ταχὺ δὲ καὶ οἱ ἐν
 ταῖς βασιλικαῖς ὑπηρετοῦντες τριήρασι ἠγγέλονται. καὶ χεῖρ ἱκανή **P 793**
 15 συνηθροίσθη καὶ κατὰ τοῦ Θεοδοσίου ἔμελλε πέμπεσθαι. ὁ δὲ
 τοῦτο πυθόμενος, ἐκκλίνας τοῦ πρὸς τὸ παλάτιον ἀπέναι, ὑπο-
 στρέφει πρὸς τὴν τοῦ Θεοῦ μεγάλην ἐκκλησίαν· ἤλπισε γὰρ ὡς
 εἰσελθόντα τοῦτον ἐν αὐτῇ ὁ πατριάρχης τε καὶ ὁ κληρὸς προσ-
 δέξεται, καὶ λαὸς ἀθροισθήσεται πλεῖστος, καὶ βασιλέα ἀναγο-
 20 ρεύσουσι. ταῦτα δὲ πάντα αὐτῷ εἰς τὸναντίον ἀπέβη. ὁ τε
 γὰρ πατριάρχης καὶ ὁ τῆς ἐκκλησίας κληρὸς ἐρχομένῳ τὰς ταύτης
 ἀποκλείουσι πύλας, καὶ οἱ συνήθως ἐν τοῖς τοιούτοις χαίροντες καὶ
 συντρέχοντες ἦσαν οὐδαμῶς, καὶ οἱ παρεπόμενοι τούτῳ μέχρις **B**
 ἐκείνου τοῦ τόπου, μαθόντες τὴν μέλλουσαν πέμπεσθαι δύναμιν

3 παρόντας C

10 ἐποίησεν C

ἐν τῇ βασιλίδι C

13 ἐν om C

ad Leomacellium, quod populi macellum licet interpretari) per plateas
 palatium versus processit, vociferans extremam sibi iniuriam fieri, de-
 que ea obvius quibusdam conquestus, quod sibi sanguine defunctum im-
 peratorem proxime attingenti imperium hereditatis iure ad se devolu-
 tum eriperetur. cum ad praetorium pervenisset, custodias perruptis
 portis captivos emisit, sperans nimirum eorum auxilio se aliquid praeci-
 clari effecturum. idemque in Chalce fecit. eunuchi in palatio seditione
 annuntiata celeriter palatii custodes milites cum Romanos tum Barangos
 mercenarios armant. mox etiam triremium imperatoriarum ministri in-
 struantur, colligiturque ita agmen haud exiguum, quod contra Theodo-
 sium mitteretur. is ubi hoc percepit, omissa ad palatium via ad ma-
 gnum dei templum deflectit, sperans se eo ingressum a patriarcha et
 clero acceptum iri, plurimosque concursuros qui ipsum imperatorem sa-
 lutarent. verum ei plane diversum evenit: nam venienti patriarcha et
 clerus templi fores obdiderant; neque aderant usquam ii qui ad tales
 res utpote ipsis gratas concurrere solebant; et qui ipsum eo usque co-

καὶ αὐτῶν, κατὰ μικρὸν ὑπορρέοντες ἐκπεδάσθησαν, καὶ λακπὸν ἔρημος πάντων καταλειφθεὶς ἐκείτης ἐλεινῆς μετὰ τῶν παιδῶν πρὸς τὴν ἐκκλησίαν καθίζει· ὃν εὐθὺς ἀποστελλαντες ἐξάγουσι τῆς ἐκκλησίας καὶ ἐξορίζουσιν ἐν Περγάμῳ. τὸ δ' αὐτὸ τοῦτο καὶ εἰς τοὺς ἐμφανεστέρους τῶν αὐτῶ συναπαχθέντων ἐποίησαν. καὶ 5 τὸ ἀπὸ τούτου ὁ Μιχαὴλ ἀναμφισβητήτως ἀνηγορεύετο αὐτοκράτωρ.

Παραλαβὼν δὲ τὰς ἡνίας τῆς βασιλείας πάντας μὲν τοὺς λογάδας τῆς συγκλήτου εἰς βαθμοὺς ἀξιωματῶν ὑψηλοτέρους ἀνήγαγε, καὶ τὸν δῆμον ὑποσχέσειν ὑπεποιεῖτο πολλῶν ἀγαθῶν· 10 C ὡς ὢν δὲ κάρτα γέρον καὶ πολλῶν μειωημένος ἀρχαίων, ἐπεβάλλετο καὶ πολλὰ τῶν παλαιῶν σχολάσαντα ἐθίμων ἐπανακτίσασθαι, μηδὲν πρὸς λυσιτέλειαν συντελοῦντα τῆς βασιλείας ἢ τοῦ κοινοῦ. τό τε γὰρ λεγόμενον στρατήγιον ἀνακαθαίρεσθαι ἐκέλευσε, πρὸς 15 ὅπερ ἀποσκώπτουτες οἱ πολῖται ἔφασκον ὡς τὸν οἰκεῖον ἀστράγαλον ἀναζητῶν, ὃν ἐκεῖσε παίζων ἀπώλεσεν, ἐκκαθαίρει τὸν χοῦν, καὶ τὰς τῶν πολιτῶν κεφαλὰς σκέπεισθαι μὴ δι' ἀγραμμάτων, ὡς νῦν, ἀλλὰ διὰ μεγαλογράμμων ὀδονίων ἐκ βυσσοῦ πορφυρεῆς ἐξοφρασμένων· καὶ δημοσίους φροντιστὰς οὐ συγκλητικῶς προεβάλλετο, ἀλλὰ τινὰς τῶν ἐν ἐκάστῳ ἀρχαίῳ ἐναυξηθέντων ταχυγρά- 20 D φων. καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα, ὧν τὸ καθ' ἕκαστον καταλέγειν θελήσας προσκορῆς γενήσομαι τοῖς ἀκροαταῖς. ἐπεὶ δὲ ὁ καιρὸς ἐπέστη τῆς βασιλευσῆς φιλοτιμίας, ἦν διανέμειν ἐτησίως κατὰ τὸν

16 νοῦν C 22 post ἀκροαταῖς C: καὶ διετίεσεν οὕτως εἰφελῶς καὶ ἀτέχνως ἰθύνων τὰ σιγήτρα καὶ κυβερῶν 23 βασιλευσῆς om C

mitati fuerant, missum contra iri exercitum audientes, paulatim dilapsi sunt. tandem ab omnibus desertus, miserabilis supplicans cum filio ad templum consedit, statimque ex eo abreptus Pergamum soli vertendi causa coactus est ire. eodem modo puniti etiam praestantiores alii, qui se ipsi adiunxerant.

Stratioticus nemine repugnante iam imperio potitus delectos senatores quemque ad maiorem extollendo dignitatem, populum beneficiorum pollicitationibus demeruit. cum autem esset admodum senex multaque antiqua recordaretur, multas veterum consuetudinam reducere intendit, nihil vel imperio vel rei publicae profuturas. quorum fuit, quod praetorium expurgari iussit, quod factum iocose subsannantes cives dicebant quaerere cum taxillum suum quem aliquando ludens ibi perdiderat, ideoque averrere pulverem; quod civium capita non literis, ut nunc, sed byssinis pileis, magnis lineis purpureis intertextis, tegi voluit; quod procuratores publicos non ex senatu delegit, sed alios scribarum e numero velocium, in singulis archivis educatorum. quae si omnia velim recitare, satietatem auditoribus attulero. postquam tempus appetit imperatoriae largitionis, quam exercere in senatum imperatores quotannis

- καιρὸν τοῦ πάσχα πρὸς τὴν σύγκλητον εἰώθασιν οἱ βασιλεῖς, καὶ πάντες εἰσῆλθον οἱ τοῦ στρατοῦ ἠγούμενοι καὶ γένοι καὶ ἀνδρῶν ὠνομασμένοι, — ἦσαν δὲ ὁ τε μάγιστρος Ἰσαάκιος ὁ Κομνηνὸς καὶ ὁ μάγιστρος Κατακαλὼν ὁ Κεκαυμένος (δοῦξ δὲ οὗτος ἦν 5 Ἀντιοχείας, καὶ πυραλυθέντα τοῦτον τῆς ἀρχῆς διεδέξατο Μιχαὴλ ὁ τοῦ βασιλέως ἀνεψιός, ὃν ἅμα τῇ ἀναρρήσει Οὐρανὸν κατονομάσας ὡς δῆθεν εἰς τὸν παλαιὸν Οὐρανὸν ἀναφέροντα τὸ γένος, καὶ μάγιστρον Ἀντιοχείας, ὥσπερ ἦν ἐκείνος, τιμήσας διάδοχον ἐπέμπει τῷ Κεκαυμένῳ), Μιχαὴλ τε βεατάρχης ὁ Βούρτζης,
- 10 Κωνσταντῖνος καὶ Ἰωάννης οἱ ἐκ τοῦ γένους τῶν ἐφῶν τοῦ δουκὸς καταγόμενοι, καὶ οἱ λοιποὶ λογάδες τῶν ἀρχόντων. συνέδραμον P 794 δὲ πάντες, ἵνα καὶ τὸν νέον βασιλέα θεάσωνται καὶ τῶν ἀπ' αὐτοῦ τύχῳσι φιλοτιμιῶν· διεδόθη γὰρ πρὸς ἅπαντας τὸ προετικὸν ἐκείνου καὶ πρὸς τὰς ἐπιχειρήσεις μεγαλοπρεπὲς τε καὶ ἐλευθέριον.
- 15 ἔς λόγους δ' ἔλθῶν ὁ βασιλεὺς τῷ Κομνηνῷ καὶ τῷ Κεκαυμένῳ, καὶ ἐπαινέσας μὲν αὐτοὺς καὶ στρατηγοὺς γενναίους καὶ ἀγαθοὺς ὀνομάσας, καὶ μᾶλλον τὸν Κεκαυμένον ὡς μὴ ἐκ πατέρων μηδ' ἐκ προσπαθείας τινὸς ἄλλ' ἐξ οἰκείων ἀνδραγαθημάτων πρὸς ἦν ἐκέκτητο τοῦ ἀξιώματος ἀναχθέντα καθέδραν, τὸ αὐτὸ δὲ καὶ
- 20 πρὸς τοὺς ἄλλους τῶν ἐγγενῶν ποιήσας, μηδένος δὲ θελήσας ἐκ- B πληρῶσαι βούλησιν, μηδ' εἰς τὸ τῶν προτέρων ἀξίωμα τὸν Κομνηνὸν καὶ τὸν Κεκαυμένον, ὡς ἤτοῦντο, ἀναγαγεῖν κατανεύσας, ἀλλὰ καὶ πάντων τὰς δεήσεις ἀπράκτους ἀποπεμψάμενος, ἅπαν-

10 τῶν ἐφῶν om C

15 δ' om C

17 μὴ δὲ προσκ. C

21 βούλησιν] θέλημα C

festo paschatis tempore consueverant, ingressi sunt ad eum omnes exercituum duces, generis nobilitate et fortitudine illustres. hi erant magister Isaacius Comnenus, magister Catacalo Ambustus (huic, cum esset dux Antiocheae, magistratum abrogarat Stratioticus, et Michaelum patrem suum in eius locum suffecerat; quem, ut primum imperator factus fuit, Uranum denominaverat veluti ab antiquo illo Urano genus ducentem), Michaelus Bestarches Burtza, Constantinus et Ioannes, genus a duce orientalium trahentes, aliique multi ducum lectissimi. omnes autem concurrebant, ut novum viderent imperatorem et eius beneficentia fruerentur: nam eius liberalitas atque magnificentia passim fuerat celebrata. imperator cum Comneno et Ambusto colloquens eos laudavit, bonos fortesque duces appellans, maxime Ambustum, qui non parentum nobilitate aut favore adiutus aliquo, sed suis praeclaris factis ad tantam dignitatem conscendisset. eodem modo alios quoque nobiles tractavit, nullius interim voluntati morem gerens, neque praesidium petentes dignitatem Comnenum ac Ambustum voti compotes, sed omnium petitiones

τας ἠρέθισε κατ' αὐτοῦ. καὶ πρὸς μὲν τοὺς ἐφόρους στρατηγούς διετέθη οὕτως.

Τὸν δὲ Βρυέννιον τῆς ὑπερορίας μεταπημψάμενος καὶ ὄρχισαι τάξας Καππαδοκῶν στρατηγὸν αὐτοκράτορι προχειρίζεται τῶν Μακεδονικῶν ταγμάτων καὶ κατὰ Τούρκων ἐπέμψει. Τούρκος ὅ γάρ τις τὴν κλήσιν Συμούχ, τὸ γένος οὐκ ἐπίσημος, πρὸς δὲ τὰ πολεμικὰ γενναῖος καὶ ἐνεργός, τῷ σουλτάνῳ συστρατευοόμενος C ὀπηνίκα τὴν δευτέραν εἰσβολὴν κατὰ Ῥωμαίων ἐποιήσατο, ἐκείνου ὑποστρέψαντος ἐν Περσίδι αὐτὸς τῷ τόπῳ παρέμεινε μετὰ τρισχιλίων ἀνδρῶν, καὶ περιπλανώμενος ἐν ταῖς πεδιάσι καὶ τοῖς ὑπέτοις 10 τόποις τῆς μεγάλης Ἀρμενίας, καὶ αἰφνιδίως ποιούμενος ἐκδρομὰς, κακῶς διετίθει τὰ Ῥωμαίων καὶ ἐληθίετο. ἀλλ' οὐδὲ τοῦτον θεραπεῦσαι ἴσχυεν ὁ βασιλεύς· ἦν γὰρ ἀφυσίτατος εἰς τὸ θωπεῦσαι καὶ καταδημαγωγῆσαι ἀνθρώπους περιυβρισθέντας καὶ λανθάνοντα χότον ἐν τῇ ψυχῇ περιφέροντας. τοῦ γὰρ Βρυεννίου 15 λιπαρῶς ἰκετεύοντος ἀποδοθῆναι οἱ καὶ τὰ χρήματα ὅποσα ἀφέλειτο ἀπ' αὐτοῦ Θεοδώρα ἡ βασίλισ, οὐκ ἐπήκουσεν, ἀλλ' ἐπιτενωῖς D δυσωποῦντα περὶ τούτου καὶ ἰκετεύοντι, τὸ δημῶδες τοῦτο καὶ κατημαξενυμένον εἰπὼν μόνον "δεικνύων ἔργα ἀπατεῖ μισθοῦς," ἀπεπέμψατο. οὕτω δὲ παροραθεὶς καὶ ὁ Βρυέννιος ἀπῆει δευτὴν 20 στρέφων ἐν ἑαυτῷ καὶ καιρὸν ζητῶν ἐκδικήσεως.

Παραπλησίως δὲ διετέθη καὶ πρὸς Ἐρβέβιον τὸν Φραγγόπωλον, ἄνδρα συστρατευοόμενον τε τῷ Μανιάκῃ ἐν Σικελία καὶ

5 κατὰ] κατὰ τῶν C

16 ἀφάλλατο C

irritas reddens, et eo ipso adversum se irritans eorum animos. atque hoc modo orientales ductores tractavit.

Bryennium autem ab exilio revocavit ac Cappadocibus praefecit, pleneque cum imperio Macedonicis legionibus praepositum in Turcos emisit. etenim Turcus quidam, Samuchus nomine, obscuris natalibus sed bello egregius, sub sultano militans cum is alteram in Romanos impressionem fecit, eo in Persidem reverso cum tribus milibus locum tenuit, atque hinc inde vagans in planis atque humilibus maioris Armeniae locis subitis incursionibus dicionem Romanam vexabat. sed huius quidem animum non placavit homo blandiendi ac comitate demulcendi eos qui atrocibus affecti iniuriis occultam in animo iram gerunt ignarissimus. magnopere enim obsecrante Bryennio ut bona etiam sibi sua, quae ipsi Theodora eripuerat, redderentur, non assensit; ac urgentem vehementius, vulgare illud et protritum fatuus, confecto opere demum esse exigendam mercedem, dimisit. Bryennius hoc modo spretns discessit animo exasperato, vindictae occasionem exspectaturus.

Eundem se imperator gessit erga Erbebium Francopallum, qui vir in Sicilia Maniacae in bello socius fuerat, ac praedara statuerat tro-

μεγάλα τρόπαια στήσαντα καὶ ἀπ' ἐκείνου καὶ ἕως τούτου Ῥωμαίους εἶνον φαινόμενον. παρακαλοῦντα γὰρ καὶ αὐτὸν καὶ ἐκτεύοντα τῆς τῶν μαγίστρων τιμῆς τυχεῖν οὐ μόνον οὐκ ἤξίωσε λόγου, ἀλλὰ καὶ πολλὰ χλευάσεις καὶ μυκτηρίσας ἀπεπέμφατο. 5 καὶ οὕτως ἦν ἀφυῆς καὶ δυσπρόσοδος περὶ τὰς ἐντεύξεις. ὁ δὲ Ἑρβέβιος, οἷα βάρβαρος καὶ τὴν ὀργὴν ἀκατάσχετος, οὐ μετρίως ἐνεγκῶν τὴν ἔβριν, ἀγνοῶν δὲ καὶ τὴν μελετιωμένην παρὰ τῶν P 795 Ῥωμαίων συσκευὴν, οὐκ ἐκαρτέρησεν, ἀλλὰ σπουδάων ἀμύνασθαι τὸν ἕβριστήν, ἔξαιτησάμενος ἐπ' οἴκου πορευθῆναι καὶ ἀφε- 10 θεῖς, τῷ βασιλεῖ προσειπὼν τὰ ἐξετήρια, ἐξῆλθεν εὐθύς, καὶ πρὸς τὴν ἐφ' ἑαυτὴν περαιωθεὶς ἀνῆλθεν ἐν τῇ κατὰ τὸν Ἀρμενιωκὸν οἰκίᾳ αὐτοῦ, τῇ Λαβαράμῃ. καὶ κοινολογησάμενός τισι τῶν Φράγγων ἐκίσει τότε δισσπαρμένους οὖσιν εἰς παραχειμασίαν, καὶ τριακοσίους ἄνδρας ἐκ τούτων ὑποφθείρας, ἀπῆρεν ἐκεῖθεν, καὶ 15 ἀνελθὼν ἐν Μηδίᾳ κοινοπραγεῖ τῷ Σαμουῦχ, ἐκίσει ἐνδιατρίβοντι, ὥστε πολεμῆν Ῥωμαίους. καὶ χρόνον μὲν τινα ἀσάλυτος ἔμεινεν ἢ ὁμολογία· προσκρούσματος δὲ τινος μεταξὺ τῶν Φράγγων γενο- B μένου καὶ Τούρκων, καὶ ἐκ τούτου ἐπιβουλευόντων ἀλλήλοις τῶν γενῶν, ὃ μὲν Σαμουῦχ προσεποιεῖτο τηρεῖν τὰ συντεθειμένα, ὁ δὲ 20 Ἑρβέβιος διὰ παντὸς ἦν ἐν ὑπονοίαις καὶ αἰφνίδιον προσεδόκα ἐπίθεσιν, καὶ τοὺς Φράγγους παρεκάλει μὴ ἀνέτως ἀλλ' ἐπὶ τῶν ὅπλων καθυδέειν. τοῦτο δὲ ἐποίει κρυφίως, μηδεμίαν συναίσθησιν διδοὺς τῷ Σαμουῦχ, ἕως ἐκεῖνος λανθάνειν οἰηθεὶς ἀνακυλύ-

4 ἀπέλυσεν οὗτος, lacuna media, C. tollendum utique καὶ
6 ὀργὴν C 8 ἀμύνασθαι C 12 δαγαράβη C 13 οὐδε
τοῖς φράγγοις εἰς C 23 δούς C

paes, et exinde in eum usque diem rei Romanae studuerat: hunc enim precibus a se contendentem ut magisterii honore ornaretur, non modo non est dignatus assensu, sed etiam subsannatum varie nasoque suspensum dimisit: adeo inhumanus erat et in congressibus difficilis. Erbebius, quippe barbarus et irae impotens, non moderate tulit eam contumeliam; ignarusque eorum quae Romani machinabantur, de vindicta cogitavit; commeatque domum abundi ab imperatore impetrato in Orientem transiit, ac domum suam Dabaramam in Armeniaca sitam provincia se contulit; et re cum quibusdam Francis communicata, ibi in hiberna divisit, 300 eorum corruptis in Mediam abiit iis comitatus, et cum Samucho tunc ibidem degente belli in Romanos gerendi societatem coiit. ea societas cum aliquamdiu durasset, offensae inter Francos et Turcos inciderunt, ac nationes invicem sibi insidiari coeperunt, ac Samuchus quidem pactis se stare simulabat, Erbebius vero semper in suspicionibus erat, subitumque Turcorum aliquem in se impetum expectabat; ideoque suos hortabatur ne secure sed armati semper dormirent. interim tamen Samucho nullum praebebat suarum cogitationum indicium.

πται τὸ βούλευμα, καὶ περὶ μίαν ἡμέραν ἔξοπλίσας πάντας οὓς εἶχε Τούρκους ἐπιτίθεται ἀριστοποιοιμένοις τοῖς Φράγγοις. οἱ δὲ κατὰ τὸ παράγγελμα τοῦ στρατηγοῦ τοὺς ἵππους ἐν τοῖς χαλινοῖς C ἔχοντες, ὡς ἤσθοντο τὴν ἐπέλευσιν τῶν Τούρκων, ταχεῖς τε ἔποχοι γίνονται καὶ ἐρχομένοις τούτοις προσυπαντῶσι. καὶ γίνεται 5 μάχη καρτερά, καὶ πρὸς μικρὸν ἀντισχόντες οἱ Τούρκοι τρέπονται. καὶ πίπτουσι μὲν οἱ πλείους, οἱ δὲ λοιποὶ διεσώθησαν πρὸς τὸ Χλέατ πεζοὶ καὶ γυμνοί. ὁ δὲ Ἐρβεβίος ὑποστρέψας ἀπὸ τοῦ διωγμοῦ μετὰ τῶν Φράγγων κατασκηνώσας ἐν τῇ παρεμβολῇ συσσεβούλευεν. ἐνέκειντο δὲ οἱ Φράγγοι ἀναγκάζοντες εἰσελθεῖν ἐν τῇ 10 πόλει τοῦ Χλέατ, κοινοπραγίαν ἔχοντες καὶ δοκούς μετὰ τοῦ ἀμυρυνότος ἐν αὐτῇ, εὐπαθείας τέ τινος καὶ λουτροῦ μετασχεῖν καὶ τὸν ἐκ τοῦ πολέμου ἀποπλύνεσθαι λύθρον. ὁ δὲ πολὺς ἦν ἐγκει-

D μενος καὶ καθικετεῦον τὸν τοιοῦτον ἀποτινάξασθαι λογισμὸν καὶ μὴ πάνυ τι πιστεύειν δοκῶ ἀλλοπίστον καὶ ἀλλοφύλων ἀνθρώπων, 15 καὶ εὐσεβεῖν ἀταπεισιμένων εἰ θανάτου πολλοῖς Χριστιανοῖς αἷτιοι γένοιτο. ὡς δὲ λέγων οὐδένα τὸν προσέχοντα εἶχεν, ἀλλὰ πάντες μῦς γενόμενοι γνάμης ἀπαραίτητον τὴν εἴσοδον ἐλογίζοντο, ἄρας καὶ αὐτὸς εἴσεισι σὺν αὐτοῖς, πολλὰ πρότερον θειοκλήτης καὶ διαμαρτυρούμενος καὶ παραγγέλλας διὰ παντὸς προσέχειν καὶ ἐν 20 χερσὶν κατέχειν τὰ ὄπλα. εἰσελθόντες οὖν οἱ Φράγγοι, καὶ τῶν τοῦ στρατηγοῦ παραγγελμάτων καταφρονήσαντες, ἐν λουτροῖς καὶ πότοις καὶ εὐωχίαις ἦσαν. ὁ δὲ ἀμυρῶς Ἀπονάσαρ ἄμα τῷ Σαμουχ καὶ τοῖς ἐν τῇ πόλει Σαρακηνοῖς βουλευσάμενος, καὶ παραγ-

6 κρατερὰ C

tandem Samuchi insidiae eruperunt. et quadam die omnibus suis Turcis armatis prandentes Francos adoritur; quorum hi adventum sentientes, statim in equos, quos ducis iussu semper paratos habebant, insiliunt, et Turcis occurrunt; praelioque acri facto, Turci cum aliquamdiu restitissent, pelluntur, maiorque eorum pars occisa, reliqui pedites nudique in urbem Chleat fuga evadunt. Erbebius a persecutione hostium revertens cum suis suadebat ut in castra se reciperent. verum ii urgebant ut in eandem urbem (nam cum eius amera societas ac pactum ipsis intercedebat) intrarent, in qua recreare se et in balneo cruorem belli abluere possent. vehementer instabat contra Erbebius, atque obsecrabat ut hanc cupiditatem deponerent, neve nimium fiderent iuriurando hominum diversae religionis ac nationis, et quibus persuasum esset se piissime agere si multos Christianos interimerent. sed cum omnibus in eadem sententia manentibus surdo fabulam narraret, tandem cum ipsis in urbem ingreditur, multis eos obtestatus ut sibi nunquam non cave- rent semperque arma ad manus haberent. sed Franci Chleat ingressi, posthabitis Erbebii monitis ad lavacra pecula et convivia se contulere. interim urbis ameras Aponasar, re cum Samucho et Saracenis ibi de-

γελίας τοῖς ξενοδόχοις, ὅτε τὸ σύνθημα δοθῆ, κατέχειν τοὺς ἐπι-
 ξενωθέντας καὶ δεσμεῖν ἢ τούτου φαινομένου ἀδυνατοῦ ἀποσφάτ-
 τειν, τέως μὲν ἠρέμει, ἐπὶ δὲ ὕλης εἶχε τοῖς Φράγγαις ἢ ἡδυπά- P 796
 θεια καὶ πρὸς ἕνους ἐτράπησαν, δοὺς τὸ σύνθημα ἐπιτίθεται.
 5 καὶ οἱ μὲν τῶν Φράγγων εὐθὺς ἀποσφάττονται, οἱ δὲ κατεσχέθη-
 σαν, τινὲς δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ τείχους ῥιπτοῦντες ἑαυτοὺς ἔξω διασω-
 θῆναι ἴσχυσαν. ἑάλω δὲ καὶ ὁ Ἐρβεβίος καὶ πεδηθεῖς ἐφυλάτ-
 τετο. ὁ δὲ ἀμνηρῶς διαπραξάμενος ταῦτα διακηρυκεύεται πρὸς
 τὸν βασιλέα ὡς τάχα ἕνους [ῶν] αὐτῷ καθεστῶς καὶ τοὺς ἐπιβου-
 10 λεύοντας τοῖς αὐτοῦ πράγμασι διαφθείρας καὶ τὸν τούτων ἀρχηγὸν
 κατασχών. καὶ τὰ μὲν περὶ τὸν Φραγγόπῳλον συνηλέχθη ὧδε.

Οἱ δὲ τῆς ἐψίας στρατηγοὶ ἀποπεμφθέντες, ὡς ἔμπροσθεν
 εἴρηται, παρὰ τοῦ βασιλέως δευτέραν ἔγνωσαν πείραν προσαγα- B
 γεῖν, καὶ δὴ τῷ πρωτοσυγκέλλῳ Λέοντι τῷ Στραβοσπονδύλῳ
 15 προσελθόντες τὰ κοινὰ διοικοῦντι τῷ τότε μεσίτην ἐς τὸν βασιλέα
 τούτον προβάλλοντο, καὶ μὴ παρὰ τοὺς ἄλλους περιοσθῆναι
 ἰκέτεον μὴδ' ἀτίμως ἀπορριφῆναι, καὶ ἄλλα προβαλλόμενοι δι-
 καια, τελευταῖον δὲ ἐπαγαγόντες μὴδ' ἄξιον εἶναι τοὺς μὲν πολ-
 20 τας τῶν βασιλικῶν εὐμοιρῆσαι τιμῶν, μήτε παρ' ἐπαλξιν στάν-
 τας μήτε πρὸς πολεμίους διαγωνισαμένους ποτέ, αὐτοὺς δὲ τοὺς
 ἐκ παίδων προπολεμοῦντας καὶ ἀγρυπνοῦντας, ἴν' ἀδειῶς οὕτοι
 καθεύδοιεν, παροραθῆναι καὶ τῆς βασιλικῆς φιλοτιμίας διεκπε-
 σεῖν. ἀλλ' οὗτος στρυφνὸς ὢν καὶ δυσπρόσιτος οὐ μόνον οὕκ

8 ἠρέμει C

4 δοὺς om C

11 οὕτως C

gentibus communicata, hospitibus peregrinorum mandat ut dato signo
 hospites suos comprehendant ac vinciant, aut si id fieri non posait, oc-
 cidant. postquam Franci deliciarum saturi somno se dederunt, signum
 datur, et eorum alii statim occiduntur alii capiuntur, quidam etiam de
 muris foras desilientes evaserunt: Erbebius captus est et in vinculis
 asservatus. his ita actis, ameras imperatori per internuntios significat
 se ei favere, et qui ipsius rebus insidiati fuissent, eos se perdidisse,
 ducemque horum captum detinere.

Ceterum Orientis duces hoc quo docuimus modo dimissi ab impe-
 ratore denuo tentandam rem statuerunt. itaque se ad primum syn-
 cellum Leonem Strabospondylum conferunt, tunc rei publicae gubernato-
 rem, eoque apud imperatorem intercessore utuntur; atque orant ne
 ipsos ita neglectos atque ignominiose abiectos imperator velit. multis-
 que adductis argumentis, id quoque ad extremum proponunt, indignum
 videri cives ab imperatore honores consequi, cum ii neque propugna-
 cula tutati neque cum hoste congressi unquam sint, se vero, qui ab in-
 eunte aetate pro ipsis propugnauerint et excubarint, ut secure alii dor-
 mire possent, praeteriri neque ex imperatoris benignitate ullum percipere
 fructum. verum imperator, morosus homo adituque difficilis,

- C ἔδξατο ἠπίως τὴν προσαγομένην ἱκσίαν, ἀλλὰ καὶ μεθ' ὕβρειον ἀπεπέμψατο τοὺς ἱκέτας, ἐκφανλίσας οὐκ ὀλίγα καὶ ἐς ἕκαστον τῶν ἀνδρῶν. οἱ δὲ καὶ δεύτερον ἤδη παρρηνημένοι, πᾶσαν ἐλπίδα ἀποσεισόμενοι ἐσφάδαζον καὶ διεπρίοντο τῷ θνυμῷ. καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν, ὡς πῆ ἕκαστος ἔτυχεν, ἐν ταῖς ὀμίλαις ὑποτονθορού-5 ζοντες ἐλοιδοροῦντο τῷ βασιλεῖ, καὶ μὴ πρῶως ἐνεγκεῖν ἕκαστον παρεκάλουν ἐκάστην παροινίαν, ἀλλὰ διαναστῆναι παρώρμουον πρὸς δικαίαν ἐκδίκεσιν. ἔπειτα καὶ ὑφ' ἔν ἐν τῇ μεγάλῃ γενόμενοι ἐκκλησία, καὶ ὄρκους δόντες καὶ λαβόντες μὴ σιωπήσαι μηδ' ἀνασχέσθαι ἀλλὰ τοὺς ἐνυβρίσαντας τιμωρήσασθαι, δεισμοῖς, ὃ 10 φασιν, ἀδαμαντίνοις ἠσφαλίσαντο τὴν ἐπιβουλήν. τῷ δὲ Κεκαυ-
D μένω ἔδοκει καὶ τὸν Βρυέννιον προσλαβέσθαι συνωμότην, λαοῦ τε πολλοῦ ἄρχειν τεταγμένον τῶν Μακεδονικῶν ταγματῶν καὶ μέγα μέρος ἔσεσθαι μέλλοντα τοῦ σπουδάσματος. ὡς δὲ καὶ οὗτος πείρας αὐτῷ προσενεχθείσης ταχέως ὑπήκουσε, λοιπὸν τίνα διε-15 σκοποῦντο εἰς ἔργον προχωροῦντος αὐτῶν τοῦ βουλευμάτος ἀνει-
πεῖν βασιλέα. καὶ πᾶσιν ἀπλῶς ἐφαίνετο τοῖς συνωμώταις ὡς καὶ γῆρα καὶ ἀνδρία καὶ ἐμπειρία τῶν ἄλλων προύχων ὁ Κεκαυ-
μένος ἄξιός εἰς τοῦτο. ὁ δὲ ὑφ' ἑαυτοῦ τὸ βᾶρος ἀποσεισασθαι σπεύδων συντόμῳ λόγῳ διέλυσε τὰς πελυλογίας· ἀναστὰς γὰρ 20 εὐθέως βασιλέα Ῥωμαίων ἀνείπε τὸν μάγιστρον Ἰσαάκιον τὸν
P 797 Κομνηνόν, τοῦτο δὲ αὐτὸ ποιῆσαι καὶ τοὺς λοιποὺς παρεσκευάσειν. οὕτω δὲ καταδεισμήσαντες ἀλλήλους, καὶ τὴν βουλήν ὡς ἐπῆν

2 ἐκφανλίσας C

3 παρρηνημένοι C

non modo non audīit benigne eam deprecationem, sed supplices etiam contumeliose dimisit, singulos verbis insectatus. at vero hi deo uo ignominie superbe affecti, omni excussa spe fremere animoque excandescere. ac principio quidem pro se quisque susurris imperatori conviciari, alterque alterum hortari ne contumeliam istam leviter ferat, sed ad iustam vindictam sese parat. post in unum collecti coetum in magno templo, dictis ultro citroque sacramentis taciturnitatem et iniuriarum persecutionem stipulati, adamantinis, quod aiunt, vinculis conspirationem roborarunt. Ambusti sententia erat Bryennium quoque in societatem adsciscendum, qui ad hoc institutum plurimum afferre momenti posset, numero praefectus exercitui Macedonico. atque is tentatus facillime assensit. proinde in deliberationem venit cui imperium re ex animi sententia succedente deferretur. idem prorsus omnibus coniuratis visum, Ambusto id deberi, aetate fortitudine et peritia ceteris praestanti. verum hic onus illud excutere cupiens, compendio verborum multitudinem sustulit. surgens enim illico Romanorum imperatorem designavit magistrum Isaacum Comnenum, auctorque reliquis fuit idem ut facerent. hoc modo cum se mutuo devinxissent, ac quantam res ferebat instituta-

ἀσφαλισάμενοι, καὶ τῷ βασιλεῖ προσειπόντες τὰ ἐξέτηρια, ἕκα-
στος οἴκαδε τῷ δοκεῖν ἀπεφοίτησεν.

Ἄρτι δὲ καὶ ὁ Βρυένιος τῶν πραγμάτων αὐτῷ καθιστα-
μένων ὡς πη ἰδοκεῖ τῷ βασιλεῖ, διαπερᾶ πρὸς τὴν ζω, ἔχων μεθ'
5 ἑαυτοῦ καὶ τὸν πατρίκιον Ἰωάννην τὸν Ὀψαρᾶν, ἀπεσταλμένον ἐκ
βασιλῆως μετὰ χρυσοῦ ἐφ' ᾧ τοῖς στρατιώταις διανεμηθῆναι τὸ
σιτηρέσιον. γενόμενος δὲ κατὰ τινα τρόπον ἠπλωμένον καὶ ὑπτιον
ἐν τῷ θέματι τῶν ἀνατολικῶν τοῖς Καππαδόκαις διένειμε τὴν φι-
λοφροσύνην. ἐπαύξων δὲ τὰς δόσεις, καὶ πλείω τῶν τεταγμένων B
10 παρέχειν κελεύων, ἀντιπίπτοντα εἶχε τὸν Ὀψαρᾶν καὶ μὴ ὑπακού-
οντα· ἔφασκε γὰρ οὗτος μὴ τολμᾶν προσθήκας δίδοναι τοῖς στρα-
τιώταις, μηδὲν τοῦ βασιλέως περὶ τούτου προστάξαντος. τοῦ δὲ
Βρυεννίου ἀτρέμας ἔχειν εἰπόντος καὶ ποιεῖν σιωπῇ τὸ κεκελευσμέ-
νον παρεγγήσαντος, ἀντικείμενος δὲ τοῦ Ὀψαρᾶ καὶ θρασυνο-
15 μένου, ἀναφθίς ἐκείνος τῷ θυμῷ τοῦ θρόνου τε ἀνίσταται καὶ
κονδύλωνς τούτῳ προστρίβει. τελευταῖον δὲ καὶ τῶν τριχῶν καὶ
τῆς γενειάδος ἀψάμενος καταβάλλει ταῦτον εἰς γῆν, καὶ δεσμὰ
περιθεῖς ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐφρούρει σκηπῇ, αὐτὸς δὲ τὸ βασιλικὸν χρυ-
σιον ἀνειληφῶς ἐποιεῖτο τὴν διανομὴν ὡς ἡβούλετο μεθ' ἑπερο-
20 χῶν. ἔτυχε δὲ τότε παρωστρατοπεδεύων ἰγγὺς ὁ πατρίκιος Λυ- C
κάνθης, καὶ τῶν Πισιδῶν καὶ Λυκαόνων ἡγούμενος. οὗτος τὰ
εἰς τὸν Ὀψαρᾶν συμβεβηκότα ἀκουτισθεῖς, καὶ τυραννίδος ἐπίθε-
σιν, ὥσπερ ἦν εἰκόσ, τὴν πρῶξιν ὑπολαβὼν (ἦν γὰρ τῶν τοῖς
ἑσίοις ἄρχουσι βεβουλευμένων ἀμύητος), καθοπλίσας τὰ δύο τῶν

tum roborassent, accepto ab imperatore com meatu domum quivis suam,
ut putabatur, discesserunt.

Iam et Bryennius rebus suis ex arbitrio imperatoris constitutis in
Orientem abibat. comitabatur eum patricius Ioannes Opsaras, missus
ab imperatore cum auro, ut militibus stipendia numeraret. cum perve-
nissent in supinam quandam planitiem in Orientali provincia, Cappado-
cibus Bryennius pendere coepit quae ex liberalitate imperatoris debe-
bantur. ibi cum plura dari iuberet quam imperator mandaverat, adver-
sarium habuit Opsaram, non audere se dicentem quicquam addere in-
iussa imperatoris. cumque Bryennius eum quiescere et omissis verbis
suum mandatum exsequi iuberet, ac Opsaras ferocius repugnaret, ira
inflammatus Bryennius a sella prosiliit et Opsaram pugnibus cecidit, tan-
demque crinibus et barba correptam humi prostravit, et vinculis inie-
ctis in suo tentorio asservavit. ipse aurum imperatorium accepit ac
stipendia distribuit, augens ea pro suo arbitrio. in propinquo castra
tum forte habebat Lycanthes patricius, Lycaonibus et Pisisidis praefec-
tus. is de male tractato Opsara nuntio accepto, suspicatus, id quod
probabile erat, rem eam ad tyrannidis affectationem spectare, ignarus
quippe consilii a ducibus orientalibus initi, duas orientales legiones

ἀνατολικῶν τόγματα ἐπιτίθεται τῇ σκηπῇ τοῦ Βρυεννίου, αὐτοκράτορα τὸν Μιχαὴλ ἐδφημῶν. καὶ τοῦτον μὲν δεσμεῖ κατασχών, ἀπολύει δὲ καὶ τὸν Ὀψαρῶν τῶν δεσμῶν, καὶ τὸν Βρυέννιον αὐτῷ παραδοὺς οὕτως ὡς εἶχε κλιῶν, χρῆσθαι τούτῳ κελεύει ὡς βού-
D λεται. ὁ δὲ ἀνεθεὶς τῆς πέδης καὶ πράττειν ὃ θέλει κύριος γεγο-
 νῶς τοῦ μὲν Βρυεννίου εὐθέως ἔξορῦνται τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἐς βασιλέα τοῦτον δεσμῶτην ἐκπέμπει, μηνύσας καὶ τὴν τολμηθεῖσαν ἀποστασίαν· ὁ δὲ προσέμενε τῷ τόπῳ ὡς τάχα τὴν εἰς τὸν λοιπὸν λαὸν διενεργήσων διανομήν. καὶ ὁ μὲν Βρυέννιος τοιαύτας ἀπέδωκε δίκας τῆς ἑαυτοῦ προπετείας καὶ αὐθαδείας, ἵνα μὴ λέ-
 γωμεν ἀνοίας· οἱ δὲ κατὰ τὸ θέμα τῶν ἀνατολικῶν τὰς οἰκήσεις ἔχοντες ἄρχοντες, ὁ πρόεδρος Ῥωμαῶν ὁ Σκληρὸς (ἦν γὰρ οὐδ' αὐτὸς ἔξω τῶν ὀμωμοκόντων), ὁ Βούρτζης, ὁ Βοτανειάτης, οἱ Βασιλείου τοῦ Ἀργυροῦ παῖδες καὶ ὁ λοιπὸς ὄμιλος, τέως μὲν ἦσαν ἡρεμοῦντες καὶ ἀρχὴν ἀποστουσίας ἀλλαχόθεν προσμένοντες,
P 798 ἐπεὶ δὲ ἐπέθοντο τὰ κατὰ τὸν Βρυέννιον, καὶ οἷαις ἑαυτὸν οὗτος φρενοβλαβῶς καθυπέβαλε τύχαις, ἐντρεχῶς λογισάμενοι ὡς ἐταζόμενος οὗτος ἀποφῆναι τὴν συνωμοσίαν καὶ οὐκ εἰς καλὸν τοῖς συνωμώταις τὸ τέλος ἐπενεχθήσεται, ἄραντες ἅπαντες ἀπέρχονται ἐν Παφλαγονίᾳ κατὰ τὴν Κασταμόνα· οἶκος δὲ ἡ Κασταμῶν τοῦ²⁰ Ἰσαακίου μαγίστρου τοῦ Κομνηνοῦ. καταλαβόντες δὲ καὶ αὐτὸν ἡρεμοῦντα ἔτι ἀνιστῶσι καὶ ἄκοντα, καὶ ἔρχονται μετ' αὐτοῦ κατὰ τινα τόπον ὀμαλὸν καὶ πλάτος ἱκανὸν ἔχοντα· Γουνάρια ὁ τόπος κατονομάζεται. κάκεισε τοὺς πλησιοχώρους ἀθροίσαντες στρα-

9 ἐνεργήσων C
 κασταμῶν C

18 ὀμωμοσμένων C

20 κασταμῶν C

armat, Michaelumque imperatorem celebrans tentorium Bryennii capit, Bryennium vincit, eumque in potestatem Opsarae vinculis soluto dedit. hic eam nactus licentiam Bryennio statim oculos effodit, et vinctam ad imperatorem mittit, defectionem ab eo tentatam simul exponens. ipse eo loci commoratur, scilicet ut reliquam distributionem conficeret. has sane temeritatis ac pertinaciae, ne dicam stoliditatis, poenas dedit Bryennius. at principes viri qui in orientali provincia habitabant, praeses Romanus Durus (nam et is coniurationis erat socius), Burtza, Botaneiates, Basilii Argyri filii, et reliqui, cum hactenus se continuissent et defectionis initium aliunde expectassent, postquam inaudiverunt in quam se sua vacordia coniecisset calamitatem Bryennius, callide reputantes eum quaestione adhibita conspirationem indicaturum et rem eius sociis male cessuram, universi in Paphlagoniam Castamonem (sic appellabatur domus Isaacii Comneni) se conferunt; eumque ipsum quoque adhuc quiescentem deprehenderent, excitant vel invitum, ac cum eo veniunt ad Gunaria, qui est locus planus atque amplius. eo convocatis qui in vici-

τιώτας, καὶ τοὺς ὅσοι πυθόμενοι τὴν κίνησιν ἐθελονταὶ παρεγένοντο, μετὰ πάντων αὐτῶν ἀναγορεύουσι τοῦτον ἀποκράτορα βασιλέα Ῥωμαίων, ὁδὸν ἄγοντος τότε τοῦ Ἰουνίου μηνός, τῆς 1' B ἰνδικτιῶνος τοῦ ςφξέ' ἔτους.

5 Ἐξαγορευθεὶς δὲ βασιλεὺς, στρατοπεδείαν ὄχυρὰν πηξάμενος, προσέμενε τῷ τόπῳ, ἐκδεχόμενος ἀθροισθῆναι καὶ τοὺς λοιπούς, ὅπόσοι μετεσχῆκασιν τῆς συνωμοσίας. πλέον δὲ αὐτὸν καρτερεῖν ἀπέπειθε καὶ μὴ προεξάλλεσθαι ἢ τοῦ Κεκαυμένου βραδυτήτος· διασκοπούμενῳ γὰρ αὐτῷ καὶ τὸ αἷτιον ζητοῦντι τῆς
10 βραδυτήτος ἄγγελός τις ἐκ τῆς ἐφίας ἐλθὼν ἀπήγγειλεν ὡς μεταμεληθεὶς ἐκεῖνος τῶν τε δοθέντων ὄρκων ἠλόγησε καὶ τὰ βασιλείως φρονεῖ καὶ λαὸν ἀθροίζει ἐφ' ᾧ τοῖς ἀνταίρουσιν ἐπιθήσεσθαι. αὕτη δὲ ἡ ἀγγελία οὐκ εἰς μικρὰν ἀγωνίαν καὶ ταραχὴν ἐνέβαλε τοὺς περὶ τὸν Κομνηνόν, εἰ μέλλουεν ἔξαι τοιοῦτον ἐχθρὸν κατὰ C
15 νότων· διὸ καὶ ἐκαρτέρουσιν ἐν τῷ χάρακι μαθεῖν τὴν ἀλήθειαν ὀριγνώμενοι. ἀλλ' οἱ μὲν ἦσαν ἐν τούτοις, ὁ δὲ Κεκαυμένος ἔμεινε τὴν οἰκίαν γνώμην φυλάττων τοῖς συνωμόταις, ἐπεῖχε δὲ ἑαυτὸν καὶ ἐβράδυνε διὰ τῆς αἰτίας. ὅτε τῆς βασιλίδος ἐξελθὼν ἀπενόσσει ἐπ' οἴκου, γενόμενος ἐν Νικομηδείᾳ καὶ ταχυ-
20 δρόμῳ συναντήσας βασιλικῷ μηνύει δι' αὐτοῦ τῷ λογοθέτῃ τοῦ δρόμου Νικήτα τῷ Ξυλινίτῃ, δι' ἀφελῶν καὶ στρατιωτικῶν ῥημάτων· ὡς οἶδα, ὦ ἀδελφέ, ὁ σὸς κύριος καὶ βασιλεὺς παρ' οὐδὲν λογισάμενος τὸν Κομνηνόν καὶ ἐμέ, καὶ τὰς δεήσεις ἡμῶν

4 τοῦ — ἔτους om C

13 μακρὰν C

16 ὀριγνώμενοι C

nia erant militibus, etiam sponte sua multis eo cognito res novas agitari confluentibus, omnium consensu Isaacium Comnenum imperatorem salutant, die 8 Iunii mensis, indictione 10, anno mundi 6565.

Imperator creatus castris communitis eo loco permansit, reliquorum etiam coniurationis popularium expectans adventum. ne autem citius prosiliret sed moram perferret, maxime eum tarditas Ambusti movit. cuius de causa cum secum disputaret, venit quidam ex Oriente nuntius, indicans eum mutata sententia et iureiurando spreto, stratotici rebus studere, exercitumque contrahere ad debellandum adversarios. haec res non levem sollicitudinem atque perturbationem attulit Comneno, talem hostem a tergo habere intelligenti fore periculosissimum. itaque se castris continuit, dum certi aliquid cognosceret. ceterum Ambusto, tametsi in eadem sententia perstabat, causa cunctandi haec fuit. quo tempore Byzantio domum proficiscebatur, Nicomediae in cursorem imperatorium inciderat, atque hunc Nicetae Xylinitae dromi logothetae simplicibus ac militaribus verbis haec iniecit indicare "quantum video, frater, dominus tuus imperator Comnenum et me pro nihilo putavit,

ἀποπεμφόμενος, ἀτίμως ἐπ' οἴκου ἀπέπεμψεν. ἀλλ' ἴσθι ὅτι
 D ἡμεῖς ἄπιμεν. ὁ δὲ ἄμα σοί, εἰ ἀπαρέσκεσθε τῇ ἡμετέρῃ ὑπο-
 χωρήσει, ὑποστρέψαι καὶ ἄκοντας εἰς τοῦπλῶν παρασκευάσατε,
 ἀποστειλαντες δύναμιν. καὶ ταῦτα μὲν εἰπὼν τῷ ταχυδρόμῳ τῆς
 πορείας συντονώτερον εἶχετο· ἐπειδὴ δὲ οἴκαδε γένοιτο καὶ ὁ Κο-
 μνηνὸς ἠρέμει ὡς τάχῃ μηδὲν μετέχων τοῦ ἔργου, εἰς ὀρρωδίας
 ἐνέπιπτε, καὶ δειμάτα αὐτὸν ἐτάραττε δεδιότα μὴ πως ὁ Κομη-
 νὸς καὶ οἱ τῆς συνωμοσίας μέτοχοι ἑτέρου γενόμενοι σκοποῦ σιγῇ
 βουληθῶσι καλύψαι τὴν ἐπιβουλήν, καὶ μόνος αὐτὸς ἐδύνας
 κομισθῆται τῆς ἀποστασίας ὡς ἤδη καταφανῆ ἑαυτὸν θεῖς διὰ τοῦ 10
 μηνύματος. καὶ ἐσκέπτετο καὶ ἐμελέτα πῶς καὶ τίνα τρόπον ἐαν-
 P 799 τῷ περιποιήσεται τὴν ἀσφάλειαν· οὔτε γὰρ δύναμιν προσηυτρεπι-
 σμένην εἶχεν, οὔτε ἡ προσοῦσα ἱκανὴ ἐδόκει ἀντιπαρατάττεσθαι
 βασιλεῖ Ῥωμαίων, τὸ πλεόν δ' ὅτι μηδὲ κοινολογησάμενος τοῖς
 ἐπιχωρίοις στρατεύμασιν ἦν, μηδὲ πληροφορίαν ἐσχηκὼς εἰ προσ- 15
 δεχθῆσεται. καὶ διὰ τοῦτο ἤργει, καὶ ἀναδύεσθαι ἐδόκει τοῖς
 μὴ καλῶς ἐστοχασμένοις τῶν κατ' αὐτόν. ἔτυχον γὰρ τῷ τότε
 καιρῷ δύο τάγματα Φραγγικὰ καὶ Ῥωσικὸν ἐν ἐπιχωριάζοντα τῷ
 τόπῳ πρὸς παραχειμασίαν· περὶ ὧν πλεόν ἐφρόντιζεν, ἵνα μὴ
 συναισθῆσεως γενομένης συλληφθῆς ὑπ' αὐτῶν ἐκπεμφθεῖ τῷ 20
 βασιλεῖ. ταῦτα πάντα δεδοικῶς ἐπεῖχεν αὐτὸν μέχρις ἂν ἀσφά-
 λειαν περιποιήσεται ἑαυτῷ. ἤδη δὲ μέλλων ἐπιχειρεῖν τῷ ἔργῳ,

5 ἐπεὶ C 12 προσηυτρεπισμένην C 13 ἀντιπαρατάττεσθαι C
 18 καιρῷ om C

nostrisque petitionibus contumeliose reiectis domum nos dimisit. scito ergo nos abire. ille autem et tu, si improbatu nostrum discessum, nos missis copiis vel invito retrahite." haec cum dixisset tabellario, iter institutum intentius est prosecutus. postquam domum venit et Comnenum quiescere sensit, perinde ac si nihil ei cum hoc negotio rei esset, haud leviter vereri ac metuere coepit ne Comnenus et reliqui mutata sententia silentio suppressere vellent coniurationem, itaque ipse solus defectionis poenas lueret, ut qui se ipsum iam isto ad logothetam mandato prodidisset. itaque circumspiciebat ac meditabatur quoniam modo se ipsum tutum redderet. nam neque paratam habebat exercitum; et quos secum habebat, non videbantur sufficere ad bellum contra imperatorem gerendum, maxime quod cum exercitibus istarum regionum nondum collocatus fuerat, neque constabat utrum ei se illi essent daturi. ea propter cessabat, et iis qui non satis consilia ipsius assequerantur, tergiversari videbatur. et erant iis locis in hibernis duae Francicae legiones ac una Rossica: de quibus magna eum tenebat sollicitudo, ne iis coniuratio sublegetur ab hisque comprehensus imperatori mitteretur. haec ergo omnia Ambustus metuens, tantisper dum se in tuto collocat-

καὶ τοῖς ἑαυτοῦ θεράπονοι καὶ συγγενέσι πρότερον τὴν ἐπιβουλὴν Β
ἀνακαλύψας, καὶ ἤδη χεῖρα περὶ αὐτὸν συστησάμενος ἀνδρῶν
χιλίων, λοιπὸν καὶ τῶν οὐ πάνυ βεβαίων ἀποπειρώσθαι ἤρχετο,
καθ' ἓνα μὲν πρότερον τῶν ἐπισημοτέρων τοῦ τόπου ἀπτόμενος,
5 εἶτα καὶ κατὰ μικρὸν τῶν γενναιοτέρων καὶ τῶν στρατιωτικωτέρων
ἀποπειρώμενος. ἐπεὶ δὲ ἠδυνήθη τέως τοὺς ἐπισημοτέρους πρὸς
ἑαυτὸν ἐπισπάσασθαι, λοιπὸν ἤρξατο καὶ τοῖς πλήθεσι παρέχειν
πειρᾶν· γράμματα γὰρ πλασάμενος βασιλικὰ ὡς εἶη προστεταγμέ-
νὸν αὐτῷ ἀνειληφότι τὰ τῶν συμμάχων τρία τάγματα καὶ τοὺς δύο C
10 τῶν τε Κολωνιαστῶν καὶ τῶν Χαλδίων ἀνελεθεῖν κατὰ τοῦ Σαμουῦ,
καὶ τὰ πέντε ταῦτα κατὰ τὴν πεδιάδα τῆς Νικοπόλεως ἀθροισθῆ-
ναι κελεύσας, οὕτω τὴν πῦρρα προσήγαγεν· ἐφ' ἑκάστη γὰρ
ἡμέρᾳ ἀδνούμιον πλαττόμενος, πρῶτῶν ἐξυππαζόμενος καὶ πόρρω
τῶν ἄλλων ἀφιστῶν, πρῶτον μὲν ἐκάλει τὸν ἡγεμόνα καὶ τὴν βου-
15 λὴν ἀνεκάλυπτεν, ὡς ἀνάγκη τοῖν δυοῖν θάτερον προῦξαι, ἢ συν-
θέσθαι τοῖς παρ' αὐτοῦ λεγομένοις ἢ τῆς κεφαλῆς ἀφαιρέσειν ὑπο-
στήσισθαι, εἶτα τάξιν μίαν ἐκάλει καὶ πάλιν ἄλλην, καὶ τὸν ἴσον
τρόπον ποιῶν πάντας καὶ ἄκοντας ὤρρισε. καὶ πρῶτον μὲν ὑπη-
γάγετο τὰ δύο Ῥωμαϊκὰ τάγματα, μετ' ἐκεῖνα δὲ καὶ τοὺς οἰκείους,
20 ἔπειτα καὶ τοῖς ἐξ ἔθνων προσήγαγε τὰς προσβολάς. ῥαδίως δὲ D
τοῦτους κατακληξάμενος καὶ ὄρκω ἐμπειδωσάμενος καὶ ἤδη ἐν τῷ

1 πρῶτον C
margo τὰ?
21 ὄρκους C

8 προστεταμένον C
10 χαλδαίων C

9 τραιματα C, κέρατα
12 πορείαν προσήγεν C

set, rem differebat. iam autem negotium aggressurus primo omnium
conspirationem famulis cognatisque suis detegit; et iam agmine virorum
circiter mille stipatus, exinde etiam eorum animos quibus minus certo
fidebat tentavit, singulatim principio nobiliores eius loci periclitans, de-
inde paulatim fortiores ac bellicosiores. quibus in suam sententiam
pertractis, postea multitudinem quoque sibi conciliare aggressus est.
etenim literas finxit quibus ab imperatore iuberetur, acceptis tribus so-
ciorum et duabus Coloniensium ac Chaldorum legionibus, adversus Sa-
mum proficisci. has quinque legiones in campum ad Nicopolin con-
venire iussit, atque hac est usus in iis sibi obstringendis arte. singulis
diebus adnumium fingens summo mane eques exibat; ac procul ab aliis
subsistens primo ducem ad se vocabat, eique suo instituto exposito
ostendebat aut moriendum aut assentiendum esse, deinde singulatim or-
dines eodem modo ac condicione. atque hoc pacto omnes etiam invitos
ad sacramentum dicendam sibi adegit. primo Romanas legiones duas,
deinde domesticas, postea etiam peregrinas tentavit. quibus ipsis quo-
que facile perculis iuramentoque obstrictis, iam metus vacuus, collectis

ἀφόβῳ γενόμενος, τοὺς Σεβαστηνοὺς καὶ τοὺς Μελιτηνοὺς καὶ τοὺς ἐκ τῆς Τεφρικής καὶ τῶν λοιπῶν Ἀρμενίων ἄρχοντας καὶ στρατιώτας συναθροίσας ἤψατο τῆς πορείας, προάγγελον στείλας πρὸς τὸν Κομνηνόν, ὡς εἶη τε τὰ κατ' αὐτὸν εὖ διαθεῖς, καὶ ὡς ἤδη κάτεισι μετὰ βαρείας δυνάμεως. αὐταὶ δὲ αἱ ἀγγελίαι Θυμα- 5 δίας τε καὶ λήματος ἐμπιπλώσι τὸν Κομνηνόν, καὶ ἕως ἐκείνου ἀτολμώτατος καὶ κατεπτηχῶς ὑπάρχων τολμηρότερος ἀπ' ἐκείνου καὶ θαρραλιώτερος γίνεται. δημοῦς προσέμενε τὴν ἐκείνου παρουσίαν. ὁ δὲ ἐν τῷ κατιέναι καὶ τὸ τάγμα τῶν Ἀρμενιακῶν καὶ ἄκον ὑπαγαγόμενος καὶ τοὺς τοῦ θέματος κορυφαίους, οὓς μὲν 10 ἐκόντας οὓς δὲ ἄκοντας, καὶ τὴν πορείαν ἐπιτείνας, ἐλθὼν ἐνοῦται τῷ Κομνηνῷ. τότε οὖν ἐκεῖνος ἐν τῷ ἀσφυλεῖ τὰ κατ' αὐτὸν εἶναι νομίσας, τὴν μὲν γυναῖκα καὶ ὃν εἶχε πλοῦτον Ἰωάννη τῷ αὐταδέλφῳ παραδοὺς ἐκπέμπει πρὸς τὸ φρούριον τὴν Πημόλισσαν (πέτρα δὲ ἡ Πημόλισσα παρὰ τὸ χεῖλος κειμένη τοῦ Ἄλως ποτα- 15 μού), αὐτὸς δὲ ἄρας μετὰ παντὸς τοῦ στρατοῦ, καὶ τὸν Σαγγάριον περαιωθεὶς ποταμόν, ἀπήρχετο σχολῇ καὶ βιάδην πρὸς Νίκαιαν, ἑμνούμενός τε καὶ ἀνευφημούμενος· ἐγνώκει γὰρ ταύτην παρασησάμενος ὀρητήριον ἔχειν πρὸς τὰ τῆς τύχης ἀβούλητα καὶ οὕτως ἐπὶ τὰ πρόσω χωρεῖν. ἐδίδου δὲ καὶ καιρὸν ἀναχω- 20 ρήσεως τοῖς στρατεύμασι καὶ τοῖς στρατηγοῖς τοῖς ὄσοι μάλιστα ἐτήρουν τῷ βασιλεῖ. καὶ γὰρ δὴ καὶ μαθόντες οὗτοι τὴν πρὸς

7 ἐξ C 8 θαρραλιώτατος C 10 ἄκωνος C 13 post
 γυναῖκα margo P: Καθερίσαν τὴν θυγατέρα τοῦ Βλαδισθλάβου
 τοῦ Βουλγάρων βασιλέως 18 εὐφημούμενος C

Sebastenis Melitenis Tephricanis reliquisque Armeniis ducibus ac militibus iter est ingressus, nuntio ad Comnenum praemisso, sua se recte composuisse, iamque cum validis copiis adventare. his auditis Comnenus, qui hactenus timidus fuerat atque pavidus, animum recepit hoc viso estque factus audacior: adventam tamen Ambusti expectavit. is in itinere Armeniacam etiam legionem, quanquam nolentem, sui iuris fecit, provinciae principibus partim ultro se ei adiungentibus, partim hoc ut facerent coactis. atque itineribus magnis ad Comnenum venit. Comnenus omnia iam sua extra periculum esse arbitrans, uxorem et thesaurum Ioanni fratri suo germano tradit, Pemolissamque amandat, quod est rupi insitam castellum ad ripam Alys fluvii. ipse cum universo exercitu Sangarium amnem transgressus, fanstis acclamationibus et gratulationibus celebratus, lento incessu ad Nicaeam tendit. noverat enim, si hac urbe potiretur, se ad incerta fortunae ea pro receptaculo uti posse; et tempus concedebat exercitibus ac ducibus imperatori adhuc fidem servantibus ea urbe excedendi. etenim cognito adventu Comneni, qui NI-

Νίκαιαν ἔλευσιν αὐτοῦ ὑπεχώρον ἡρέμα καὶ διελύοντο, οἱ μὲν Β
στρατιῶται οἴκαδε ἕκαστος ἀπιὼν οἷα περὶ γυναικὸς καὶ παιδῶν
καὶ τῶν ἄλλων δεδιὼς ἀναγκαιοτάτων· οἱ δὲ στρατηγοὶ ἀπήεσαν
πρὸς βασιλέα, ἀγγελιοὶ τῆς ἀφίξεως τοῦ Κομνηνοῦ τούτῳ γινόμε-
5 νοι. ἦσαν δὲ Λυκάνθης τε ὁ τῶν ἀνατολικῶν κατάρχων ταγμα-
των, Θεοφύλακτος ὁ Μανιάκης καὶ Πινύμιος ὁ Ἰβηρ τῆς φάλαγ-
γος τῶν Χαρσιανιτῶν ἡγεμονεύοντες, καὶ ἄλλοι πολλοὶ οὐ λίαν
ἔχοντες τὸ ἐπίσημον.

Ἦδη δὲ καὶ ὁ βασιλεὺς γνωσθεῖσης αὐτῷ τῆς ἀποστασίας,
10 καὶ ὅτι περὶ ἡ πᾶσα ἕψα Ῥωμαϊκῇ χεὶρ πλὴν ὀλίγων κεκίνηται C
κατ' αὐτοῦ, πρέσβεις μὲν περὶ εἰρήνης οὐκ ἐδοκίμαζε πέμπειν,
ἀρχὴν δὲ τῆς ἀποστασίας ἔτι ἐχούσης καὶ φλεγμονὴν τῶν πρα-
γματῶν ἠδὲ τρεπίετο καὶ αὐτός, καὶ πρὸς ἀντιπαράταξιν τὸν ἐνόητα
τρόπον ὠπλίζετο. μεταστειλόμενος γὰρ τὰς δυνατὰς ἀπάσας
15 δυνάμεις, καὶ ἄρχειν τούτων ἀπὸ τῶν Μακεδόνων τάξας τοὺς ἐκ
γένους λαμπροῦ καὶ ἐκ προσηγησαμένων ἀριστευμάτων εὐδοκίμους
φανέντας, ἀξιώμασι τε καὶ δώροις καὶ διανομαῖς χρημάτων ἀφθόγως
φιλοφρονησάμενος καὶ τοὺς ἡγεμόνας καὶ τοὺς στρατιώτας, τὰ
παραπλήσια δὲ ποιήσας καὶ πρὸς τὰ μὴ συναπαχθέντα ἕψα τά-
20 γματα τῷ Κομνηνῷ ἦτοι τοὺς ἀνατολικοὺς καὶ τοὺς ἐκ τοῦ Χαρ-
σιανοῦ, καὶ στρατηγὸν αὐτοκράτορα καὶ ἄρχοντα αὐτῷ προβαλό- D
μεκος τὸν δομέστικον τῆς ἀνατολῆς Θεόδωρον, τὸν τῆς βασιλείσης
Θεοδώρας εὐνοῦχον, παραδοὺς αὐτῷ καὶ συνάρχοντα καὶ σύμβου-

6 Θεοφάνης margo P

7 ἡγεμονεύων C

11 ἐδοκίμασε P

caesae erant duces atque milites, urbe relicta, milites dilapsi domum quisque suam se receperunt, de uxoribus liberis aliisque carissimis rebus solliciti: duces ad imperatorem discesserunt, nuntium ei de adventu Comneni adherentes. hi erant Lychantes orientalium dux copiarum, Theophylactus Maniaces et Pnyemius Iberus, Charsianitarum phalangis duces, multique alii non admodum illustres.

Imperator, ut de ea defectione rescivit ac contra se fere omnes Romanorum copias coortas audivit, legatos de pace mittere noluit, initio rerum novarum adhuc omnibus flagrantibus. itaque ut res in praesentia ferebant, ipse quoque ad bellum se parat. omnes occidentales copias evocat, iisque Macedones duces praeficit, genere et rebus gestis illustres; et cum duces, tum milites honoribus ac largitionibus et congiario demeretur. eodem modo tractat etiam orientales exercitus, qui ad Comnenum non defecerant, et Charsianos; iisque imperatorem praeficit domesticum Orientis Theodorum, Theodoraes Augustae eunuchum,

λον, ὡς ἂν ἐν πολλοῖς ἀγωνίσμασι κατηθλημένοι ἄνδρα καὶ ἀδελφὸν ὑπάρχοντα τῆς γυναικὸς τοῦ Κομνηνοῦ, τὸν μάγιστρον Ἰακρῶν καὶ Δούκαν, ἐκπέμπει πρὸς ἀντιπαράταξιν τῷ Κομνηνῷ. ἀναλαβόντες οὖν οὗτοι οἱ δύο τὰς εἰρημένους δυνάμεις, καὶ διὰ τῆς ἀντιπόρθμου τῆ πόλει Χρυσουπόλειως περαιωθέντες, ἀπῆλθον ἐν Νικομηδείᾳ. ἐκεῖσέ τε γινόμενοι πέμπωντες καθαιροῦσι τὴν τοῦ Σαγγάρεως ποταμοῦ γέφυραν, ὅπως μὴ εὐκόλος εἴη τῷ Κομνηνῷ ἢ εἰς αὐτοὺς ἔφοδος, ἀλλὰ διὰ περιόδου γινόμενη μὴ λαμβάνη. ἐκεῖθὲν τε ἀπαναστάντες ἀπῆλθον εἰς τὸ ὄρος τὸν Σόφωνα, κακέϊσε στρατοπεδείαν πηξάμενοι ὄχυράν τὰ ἐς τὸν πόλεμον 10 ἐξηρτύνοντο.

Καὶ ὁ Κομνηνὸς δὲ ἀπανταχοῦ σκοποὺς ἐκπέμπων καὶ κατο-
 P 801 πτῆρας, ὥστε μὴδὲν τῶν γινομένων ἀγνοηθῆναι αὐτῷ, ἐπέπερ
 ἔμαθε τὰς ἀκρωρείας τοῦ Σόφωνος ἤδη κατασχεῖν τοὺς περὶ τὸν
 δομέστικον, καὶ αὐτὸς ταχυπορήσας καταλαμβάνει τὴν Νίκαιαν. 15
 καὶ ταύτης ἔξ ἑφόδου κύριος γεγονώς, καὶ ὅσαπερ εἶχε χρήματα
 ἐν αὐτῇ ἀποθείς καὶ τὰ περιττὰ τῆς ἀποσκευῆς, καὶ ἀσφαλισάμε-
 νος, πῆγνυται παρεμβολὴν κατὰ τὸ ἀρκυῖον μέρος τῆς πόλεως
 Νικαίας, ὅσον ἀπὸ σταδίων δώδεκα, κακέϊσε ἀλλύεται. ἔξερχό-
 μενοι οὖν ἀφ' ἑκατέρων τῶν στρατοπέδων ἐπὶ χορτολογίαν οἱ τε 20
 τοῦ Κομνηνοῦ στρατιῶται καὶ οἱ τοῦ ἀντιθέτου μέρους, καὶ ἀλ-
 λήλους ἐπιμυγνύμενοι οἷα ὁμόφυλοι καὶ συγγενεῖς καὶ φίλοι, προε-
 τρέποντο ἀλλήλους, οἱ μὲν τὰ βασιλέως φρονοῦντες τὸν Κομνηνὸν

3 δοῦκα C, δοῦκα τὸν Βούλγαρον margo P
 20 στρατοπεδειῶν C

7 σαγαρίων C

adiuncto ei collega ac consiliario Aarone Duca magistro, fratre uxoris Comneni, viro multis certaminibus exercitato. hos ergo duos cum copiis mittit adversus Comnenum, iique a Chrysopoli traiecerunt et Nicomediam venerunt, inde missis qui Sangarii pontem deiciant, ne facile accedere posset Comnenus, sed circuitu uti coactus non falleret. hinc ad Sophonem montem progrediuntur, ac positis ibi munitisque castris bello se parant.

Comnenus autem, qui in omnes partes dimissis exploratoribus nihil eorum quae fiebant ignorabat, cum renuntiaretur domesticam cum suis iam radices Sophonis occupasse, celeriter profectus Nicaeam primo aditu occupat; ibique depositis opibus suis atque superfluis impedimentis, urbe ea praesidio munita, castra metatus est ad septentrionalem Nicaeae partem, 12 fere ab urbe stadiis. cum ab utraque parte milites e castris pabulatum processissent alterique in alteros incidissent, ut erant gentiles cognati amique inter se, hortati sunt imperatorii Comnenica ut ad

καταλιπεῖν παρακαλοῦντες, τύραννον ἄνδρα καὶ ἀποστάτην, καὶ Β
 τῷ βασιλεῖ προσχωρῆσαι, καὶ μὴ δι' ἐπιθυμίαν καὶ ὄρεξιν ἐνδὸς
 ἄνδρὸς ἐς τοσοῦτον κίνδυνον ἰλθεῖν ὥστε μετὰ μικρὸν μὴ μόνον
 ἔκπτωσιν στρατιᾶς καὶ περιουσίας ὑποστῆναι, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ
 5 γλυκύτερον ἀποβαλεῖν κινδυνεύσαι τῶν ἑμμάτων φέγγος, ἐκείνων
 δὲ πάλιν καταλιπεῖν παραινούτων τὸν βασιλέα, ὄνομα μόνον
 ἔχοντα βασιλέως, τᾶλλα ἄνδρα σαπρὸν καὶ κρονόληρον καὶ ἀχρεῖον,
 ἐπὶ εὐνοῦχων ἀρχόμενον, καὶ προσρῆναι τῷ Κομνητῷ, ἄνδρὶ
 κατὰ χεῖρα γενναίῳ καὶ λαμπρῷ καὶ διαφανεῖ τοῖς προηγησαμένοις
 10 στρατηγήμασιν, ἐφ' ᾧ πᾶσα ἡ τῶν Ῥωμαίων ἰσχὺς ὡσπερ ἐκ
 κύκλου γραμμῶν πρὸς αὐτὸν ὡς εἰς τι σημεῖον νενεύκασιν ἐν ἴσῳ C
 καὶ ἀπαραλλάκτι βουλήματι. ἀλλὰ ταῦτα λέγοντες οὐκ ἔπειθον
 ἀλλήλους. τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐξεπίτηδες, τῶν ἀρχηγῶν ἑκατέρων
 τῶν στρατευμάτων πεμπόντων τινὰς τῶν ἐπιτηδείων εἰς τὸ προ-
 15 διαλέγεσθαι τοῖς τοῦ ἀντιπάλου στρατεύματος στρατιώταις καὶ
 καθέσθαι οἷόν τε τοὺς κειδομένους ἐφέλκεσθαι. ὡς δὲ ἐπὶ χρόνον
 τινὰ τὴν διάπειραν ἐποιούντο καὶ οὐδεὶς προσεῖχε τοῖς λεγομένοις
 τὸν νοῦν, μετὰ πλείστης δὲ φειδοῦς καὶ ὁ Κομνηνὸς τὰς ξυλεύας
 καὶ τὰς χορτολογίας ποιεῖσθαι παρηγγύει καὶ μὴ πόρρω τῆς στρα-
 20 τοπεδείας ἀφίστασθαι, τότε δὴ οἱ περὶ τὸν δομέστικον, καὶ μῦλλον οἱ
 Μακεδόνες, ἐπόπτωσιν καὶ δειλίαν εἶναι τὴν ὑποστολὴν
 οἰθηθέντες πολεμητέον εἶναι ἐδόκουν. οἷς καὶ ἀκόντες πεισθέντες D
 στρατοπεδεύονται κατὰ τὸν λεγόμενον Πειρόην, οὐ πᾶν πόρρω

15 στρατεύμασι C

imperatorem a Comneno deficerent tyranno ac perduelle, neque ob unius
 hominis cupiditatem eo se darent ubi paulo post exauctorati ac fortunis
 eversi, etiam de amittendis oculis essent periclitaturi. contra Comnenii
 imperatoris suadebant ut ab eo qui nomen solum imperatoris gereret,
 homo alioqui putidus et delirus senex atque inutilis, et qui a spadoni-
 bus regeretur, transirent ad Comnenum, virum bello clarum et gestis
 imperiis illustrem; ob quae universa Romanorum vis in ipsum, veluti a
 circulo ad unum punctum omnes lineae, unanimi et constanti voluntate
 confluxissent. neutri tamen alteros permoverunt. atque fiebat hoc de-
 dita opera utrinque ducibus eos mittentibus qui ad talia colloquia tra-
 ctanda erant idonei, ut oratione ad se alteros attraherent. tentatis ali-
 quamdiu utrinque animis, et nemine assentiente, Comnenus interim suos
 quam parcissime lignatum pabulatumque ire iubet, neque procul a castris
 discedere. hoc domesticus et praecipue Macedones prae metu fieri opi-
 nati praelio decernendum statuunt. quibus cum reliqui vel inviti ob-
 temperarent, castra imperatoris transferunt ad Petroam, qui locus a

κείμενον τῆς ἐναντίας παρεμβολῆς, ἀλλ' ὅσον ἀπὸ σταδίων πεν-
καίδεκα. οὕτω δὲ τῶν δυνάμεων ἕγγιστα γενομένων ἀλλήλαις,
καὶ τοὺς στρατηγὸς βιαζομένων ἐξάγειν καὶ μὴ κωλύειν, ἀναπέ-
θεται μὲν ὁ Κομνηνὸς καὶ τὰς οἰκείας ἐκβάλλει φάλαγγας καὶ
πρὸς παρτάξιν ἴσῃσι, τοῦ μὲν εὐωνύμου κέρματος κατάρχειν προ-⁵
χειρίας τὸν Κεκαυμένον, τὸ δεξιὸν ἔχοντας Ῥωμανοῦ τοῦ Σκλη-
ροῦ, αὐτὸς δὲ ἐν μέσοις ἐτάττετο, ἀναπέθεται δὲ καὶ ὁ δομέστι-
κος σὺν τῷ Λαρών, καὶ τὸν οἰκείον ἐξαγαγὼν λαὸν ἀντιμέτωπον
ἴσῃσι τοῖς ἐναντίοις. τοῦ μὲν οὖν δεξιοῦ κέρως ἄρχων ἦν Βασι-
λειος ὁ Ταρχανιώτης, στρατηλάτης τότε τυχγάνων τῆς δύσεως¹¹
καὶ πάντων τῶν Μακεδόνων ὡν ἐξοχώτατος ὡς καὶ γένει καὶ φρο-
P 802 νῆσει καὶ ἐμπειρίᾳ διαπρεπέστατος· τὸ δὲ εὐωνύμου ἐγκεχειριστο
ὁ μάγιστρος Λαρών, ἔχων στρατηγὸς τὸν Λυκάνθην καὶ τὸν
Πυνέμιον καὶ Ῥανδοῦλφον πατρικίον τὸν Φράγγον. τοῦτον δὲ
τὸν τρόπον γενομένης τῆς παρατάξεως κατὰ τινα τόπον Ἄϊδην παρὰ¹⁵
τῶν ἐγγωρίων ὀνομαζόμενον, ὡς ἐδόθη τὸ τοῦ πολέμου σύνδημα
καὶ προσέρραξαν ἀλλήλαις αἱ δυνάμεις, τρέπεται μὲν ὁ Ἄαρὸν
τὸ δεξιὸν μέρος καὶ μέχρις αὐτοῦ διώκει τοῦ χάρακος, κατασθῶν
ζωγρίαν καὶ Ῥωμανὸν τὸν Σκληρόν· καὶ τάχα ἂν ἀπηνέγκαι
καθαρὰν τὴν νίκην, εἰ μὴ λίαν ἐγένετο ἐδλαβῆς καὶ τοῦ σκυλευσαι¹⁸
ἀπέσχετο τὴν παρεμβολήν, ἥδη καὶ τοῦ Κομνηνοῦ κατασειωθέν-
τος καὶ φυγεῖν εἰς Νίκαιαν ἀποβλέποντος. ὁ δὲ Κεκαυμένος τὸ

1 δεκαπέντε C

11 ἦν C

13 μάγιστρος καὶ δοῦξ Ἄαρὸν

ὁ Βούλγαρος margo P

15 γενομένης C

19 καὶ πρὸ

ἀπ. C

castris hostium aberat 15 fere stadiis. cum adversi exercitus ita in
propinquo essent et a ducibus pugnandi facultatem poscerent, Comnenus
suis obsequens educit aciemque instruit, et sinistro cornui Ambastus
dextro Romanum Durum praeficit, ipse medium tuens. domesticas quo-
que et Aaron passi sunt persuaderi sibi ut ad pugnam prodirent aciem-
que aciei hostium opponerent. dextrum cornu tenuit Basilius Tracha-
niota, Occidentis tum ductor, omniumque Macedonum genere prudentia
ac peritia excellentissimus, auctoritateque primus. sinistram Aaroni
mandatum fuit, ducibus Lycantha Pnyemio et Randalpho patricio Franca-
commissum est praelium in loco qui Ades, id est orcus, nominatur
ab incolis. ibi Aaron dextrum cornu hostium pellit, fusosque ad
castra usque persequitur, capto Romano Duro. quodnisi eum nimis
cautio a diripiendis castris hostium abstinuisset, utique integra fuisset
potitus victoria, iam Comneno etiam concusso et fuga Nicaeam petere
cogitante. at Ambustus fuis qui ipsi erant oppositi, ab insequendo

κατ' αὐτὸν τρεψάμενος ἀκριβῶς οὐκ ἐπέσχε τὴν δίωξιν, ἀλλ' ἔσω
 ἄχρῃς αὐτοῦ τοῦ χάρακος φθάσας αὐτὸν τε ῥήγνυσι, καὶ εἴσω
 γενόμενος καὶ τὰς σκηναὶς διασπύσας καὶ τοῖς ξίφεσι ταύτας κατα-
 τεμῶν εἰς γῆν ἔρρηψεν. ὅπερ θεαθὲν τοῖς πόρρω (ἔκειτο γὰρ ἡ
 5 παρεμβολὴ ἐπὶ τόπου διαρμα ἔχοντος) θάρσος μὲν ἐπέβαλε τοῖς
 ἀμφὶ τὸν Κορινθίων, δειλίαν δὲ τοῖς περὶ τὸν Ἰακίων· σεαυλημέ-
 τον γὰρ ἰδόντες τὸν χάρακα οἱ μὲν ἀνηλάλαξαν, οἱ δὲ πρὸς φυγὴν
 ὤρμησαν. καὶ πίπτει μὲν ἀπὸ τοῦ μέρους τοῦ βασιλείως λαδὸς
 πολὺς, κατ' ἔξαιρετον δὲ Μακεδόνες, οὐ μόνον ἀπὸ τοῦ στρατιω-
 10 τῶν ἀλλὰ καὶ στρατηγοὶ πολλοί, ὁ Μαυροκατακαλῶν, ὁ Πινυέ- C
 μιος, ὁ Κατζαμοῦντης καὶ ἄλλοι οὐκ ὀλίγοι, ἐάλωσαν δὲ καὶ
 πολλῶ πλείους τῶν ἀναιρεθέντων.

Ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ φασὶν ὅτι τῶν περὶ τὸν βασιλέα τραπέ-
 των Ῥανδοῦλφος ὁ Φράγγος ἐς μέσους περιπλανώμενος τοὺς τε
 15 φεύγοντας καὶ τοὺς διώκοντας ἐξήτει συμπλακῆναι τινα τῶν ὀνο-
 μαστῶν. ἐπεὶ δὲ μάθοι ὡς Νικηφόρος δλεῖσιν ὁ Βοτανειάτης,
 τοὺς ἄλλους καταλιπὼν ἀπῆει πρὸς ἐκεῖνον, πόρρωθεν κράζων καὶ
 μένειν παρεγγυῶμενος, δηλῶν καὶ τοῦνομα ὅστις εἶη καὶ ἐφ' ᾧ
 20 ἐγγίσαντι τῷ Ῥανδοῦλφῳ προσμύγνυται, καὶ παίει μὲν ἐκεῖνος τῷ
 ξίφει τὴν ἀσπίδα τοῦ Ῥανδοῦλφου καὶ τέμνει διχῆ, παίει δὲ ὁ D
 Ῥανδοῦλφος αὐτὸν κατὰ τῆς κόρυθος, διολισθῆσαν δὲ τὸ ξίφος

8 καὶ em C

nequaquam destitit, sed ad castra hostilia usque delatus perrupto vallo
 penetravit, tentoria direpta gladiis discidit, et in terram deiecit. id
 eminens conspectum (erant enim castra loco edito) Comnenum cum suis
 audacia implevit, et qui ab Aarone stabant, metu. itaque et illi clamo-
 rem sustulerunt alacres, et hi fugam fecerunt. cecidit in pugna a parte
 imperatoris magna multitudo, Macedonum praesertim, non milites modo
 sed duces etiam, Maurocatalo, Pryemius, Catzamuntas aliique non
 pauci. capti multo plures.

In hoc praedio ferunt, pulsus imperatoris, Randulphum Francum
 inter medios fugientes persequentesque oberrantem cum celebri aliquo
 cupivisse congregari. atque ubi sentiret Nicophorum Botaniatem ea
 transire, reliquis omissis in illum contendisse, eminens vociferantem ut-
 que maneret hortantem, et quis ipse esset nominatim exprimentem, et
 ad quam rem provocaret. quod Botaniatem animadvertentem inhibito
 cursu cum Randulpho manum conseruisse, scutumque eius gladio disse-
 cuisse; Randulphum ensem in Botaniatae galeam impigisse, ictuque cum

οὐκ ἔβλαψε· διὰ καὶ συνδραμόντες πρὸς τὸν Βοτανειάτην ἕτεροι χειροῦνται ζωγρίαν τὸν ἄνδρα καὶ ἐς τὸν Κομνητὸν ἀπάγουσιν. ἔπεσον δὲ καὶ τῶν ἐκ τοῦ Κομνητοῦ στρατηγὸς εἰς, *Λέων ὁ Ἀντιόχος*, καὶ στρατιῶται τινές.

Γενομένης δὲ τῆς ἡττης καὶ τῶν ἐκ τῆς τροπῆς καὶ τοῦ πο-
 5 λέμου διασωθέντων ἐς τὸν βασιλέα ἐλθόντων ἅμα τῷ δομestίκῳ καὶ τῷ Ἀαρών, αὐτὸς μὲν ἀπεγνώκει τὰ πράγματα καὶ ἤδη προσδάκιμος ἦν τῶν πάντων ἀφέμενος καταφυγὴν καὶ σωτηρίαν ζητεῖν· ἄλλ' οἱ περὶ αὐτὸν οὐ συνεχώρησαν τοῦτο ποιῆσαι, ἀλλὰ μένειν παρεκάλουν καὶ τελευτῶν εὐγενῶς, εἰ δεήσει, περὶ τῆς βασιλείας. 10
 P 303 ρεῖν ὄχληρόν καὶ ἀσύμφορον ἐνομίζετο, ὥτετο δὲ περισεῖσθαι, εἰ τὴν τῶν πολιτῶν εὐνοίαν ἐπισπάσοι· ὄθεν καὶ τούτους περιεῖπε καὶ δώροισι συνεῖχε καὶ φιλοτιμήμασιν. ὁ δὲ Κομνητὸς τὰ ἐναντία θραύσας στρατεύματα καὶ διασκεδάσας, ἀπαναστὰς ἐκ Νικαίας 15 τριταῖος εἰς Νικομήδειαν ἔρχεται. ἐκεῖσε δὲ αὐτῷ γενομένῳ φθάνουσι καὶ πρεσβευταὶ βασιλέως, ὁ πρόεδρος Κωνσταντῖνος ὁ Λειχοῦδης, ὁ πρόεδρος Θεόδωρος ὁ Ἀλωπός, Κωνσταντῖνος ὁ Ψελλὸς ὁ τῶν φιλοσόφων ἕπατος. οὗτοι γὰρ οἱ τρεῖς ἄνδρες ἐπὶ σοφία καὶ λόγου δυνάμει τῶν κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἀνθρώπων 20
 B διαφέρειν δοκοῦντες, καὶ ἀσυνγκρίτως ὁ Ψελλός, ἔξελέγησάν εἰς τὸ πρεσβεῦσαι· καὶ προσεδόκησεν ὁ βασιλεὺς μεγάλα καταπρα-

13 ἐπισκιάσεται C

20 ἡμετέραν γενεάν C

delapsum irrito. atque ita factum ut alii ad Botaniatem accurrerent, captumque Randolphum ad Comnenum abducerent. a Comneno unus occubuit ductor Leo Antiochus, et milites aliquot.

Accepta hac clade, et iis qui ex adverso praelio evaserant ad imperatorem reversis cum domestico et Aarone, imperator de summa rerum desperavit; paratusque erat refugium aliquod et salutem quaerere imperio dimisso, si familiares hoc passi essent. qui hortati sunt ut perduraret, ac si ita ferret casus, propugnans pro imperio generose potius moreretur. enimvero novos contrahere exercitus ac denuo pugnae aleam tentare videbatur molestum ac inutile. superaturum se sperabat imperator, si civium benevolentiam sibi parasset. itaque modo hos modo illos demerebatur donis atque muneribus. Comnenus autem fractis dissipationisque hostium viribus a Nicaea movit, tertioque die Nicomediam venit. ibi ei occurrerunt legati imperatoris, praeses Constantinus Leichudes, praeses Theodorus Alopus, Constantinus Psellus philosophorum princeps. etenim hi tres viri sapientia et facundia omnium qui tunc vivebant primi habiti, et quidem extra comparationis sortem Psellus, ad eam legationem fuerant delecti, quod imperator eorum eloquentia et

ξίσθαι διὰ τῆς ἐκείνων εὐστομίας καὶ χάριτος. ἐπισπνέτο δὲ ἡ πρεσβεία καταθέμενον τὰ ὄπλα τὸν Κομνητὸν αὐτὸν μὲν τίοθετηθῆναι παρὰ τοῦ βασιλέως καὶ Καισαρα ἀναρρηθῆναι, πᾶσι δὲ τοῖς συναπαχθεῖσιν αὐτῷ ἀμνηστίαν κακῶν καὶ ἄφρων τῶν πε-
 5 πλημμελημένων. ὡς δὲ λέγουσιν οὐδεὶς προσέλαχεν αὐτοῖς, ἐπανελθόντες δ' ὡς βασιλέα καὶ ἑτέρω πρεσβείαν ἐλληφότους ἐπανέρχονται, καὶ καταλαμβάνουσιν ἐρχόμενοι τὸν Κομνητὸν εἰς τὸ χωρίον τὰς Ῥέας. ἐδήλου δὲ ἡ πρεσβεία ἀναγορευθῆναι μὲν τὸν Κομνητὸν βασιλέα νόθετηθέντα, πᾶσι δὲ τοῖς συσσωρευσαμένοις αὐτῷ
 10 βεβαιωθῆναι τὰς παρὰ τοῦ Κομνητοῦ τιμὰς γράμμασι βασιλικαῖς. ἀγγελθείσης δὲ τῆς ἐκ βασιλείως ὑποσχέσεως αὐτὸς μὲν ὁ Κομνητὸς καὶ πάντες οἱ σὺν αὐτῷ ἔρχοντες ἐπευφάνησαν, καὶ τὰς ὑποσχέσεις χρυσοβουλλίῳ γραφῇ βεβαιωθῆναι ἤξιον, μόνος δὲ ὁ Κεκαυμένος ἀπρηέσκετο πρὸς πάντα καὶ καταλείπειν ἐπέκειτο τὸν
 15 γέροντα τὴν βασιλείαν καὶ ὑποχωρῆσαι, μὴ εἶναι ἄξιον λέγων τοῦτον μὲν ἤδη καθαιρεθέντα καὶ ἀποκηρυχθέντα δοκοῖς φρικωδεστάτοις αὐδῖς συγχωρηθῆναι βασιλεύειν Ῥωμαίων· τοῦτο γὰρ καὶ θεοῦ ὀργὴν ἔλεγε κινήσειν διὰ τὴν ἐπιουσίαν, καὶ οὐδὲ αὐτοῖς ἔσσεσθαι συμφέρουσαν τὴν τῶν ὄπλων κατάθεσιν· αὐτὸς τε γὰρ
 20 νόθετηθεὶς φαρμάκοις κατεργασθεὶς οἰχθήσεται θάπτον, καὶ ἕκαστος τῶν συμπραξάντων αὐτῷ τῷ ὄφθαλμῷ διορυγῆσεται. λέγεται δὲ ὅτι καὶ οἱ πρεσβευταὶ παρακρεβεύσαντες, ἄλλοτε ἄλλος

4 πεκλημ.] πεκλημ. παρασχεθῆναι margo P

5 προσεῖχεν C

13 βεβαιωθῆναι χρυσοβούλλοις C

gratia se maxima consecuturum sperabat. legati promittebant Comnenum, si ab armis discessisset, adoptatum ab imperatore ac Caesarem designatum iri; et omnibus qui ipsius secuti essent partes, impunitatem oblivionemque iniuriarum promittebant. neminem ferunt tunc iis assensum. reversi ad imperatorem rursus cum aliis mandatis mittuntur, inciduntque in Comnenum apud Reas. huius legationis sententia erat esse adoptatum iam ac Caesarem declaratum Comnenum, et imperatoris literis omnibus qui cum ipso fuissent dignitates, quas essent adepti, confirmari. eas Comnenus condiciones, et qui cum eo erant duces, collaudarunt, easque aurea bulla confirmari postularunt, solo Ambusto imprebante omnia. hic enim senem imperio prorsus spoliari volebat; indignumque fore facinus affirmabat, si, cui interpositis sanctissimis iuramentis imperium abrogassent, eum rursus id occupare paterentur, deque iram ob hoc periurium adversus ipsos exarsurum. iam id ex usu minime fore, ut ab armis discedant: mox enim et Comnenum veneno necatum et sociis conspirationis oculos effossum iri. ac proditum est memoriae, ipsos etiam legatos praevaticatos fuisse, et modo hunc modo

λάθρα τῷ Κεκαυμένῳ προσίόντες, παρεκάλουν ἔχεισθαι τῆς ἐνστάσεως καὶ μηδ' ὄλωσ' ἐνδοῦναι. τοῦτο δὲ αὐτὸν ποιῆσαι καὶ οἱ καλῶς εἰδότες ἐπληροφόρουν, ἄνδρες οὐχ οἶοί τε ψεύδεσθαι, καὶ εἰς αὐτὸν τὸν Κομνητὸν πληροφοροῦντες ἐνωμότως ὡς ἅπαν τὸ ἄστικόν πληθὸς περικαῶς εἰς αὐτὸν ἔχει, καὶ ὡς εἰ μόνον ἐγγίσει 5 τῇ πόλει, τὸν γέροντα ἔξωθήσαντες μετ' ἐπικιλιῶν καὶ ὄρων αὐτὸν προσδέξονται. καὶ ταῦτα μὲν γενέσθαι λέγεται ἐπὶ στρατοπέδου.

P 804 'Ο δὲ γέρον συνέσφιγγε μὲν εἰς αὐτὸν τῶν πολιτῶν εὐνοίαν καὶ δωρεαῖς καὶ χρήμασι καὶ ἀξιομάτων ὑπεροχαῖς καὶ τοῖς τοσοῦ- 10 τοῖς οἷς θέλεται καὶ καταδημαγωγεῖται τὸ πλῆθος καὶ πρὸς εὐνοίαν δεσμεῖται καὶ πίστιν· μέλιονα δὲ καὶ ἀρρηκτότερον τὸν δεσμὸν τῆς εὐνοίας ποιῆσαι βουλόμενος, καὶ γραμματεῖον ἐκθέμενος ὄρκους φρικτοῖς καὶ ἀραις παλαμναιοτάταις κατησφαλισμένον, ὡς σὺδέποτε βασιλεία ἢ δεσπότην τὸν Κομνητὸν ὀνομάσουσιν ἢ τὴν 15 βασιλεῖ πρόπουσαν τιμὴν αὐτῷ προσοίσουσιν, ἕκαστον τῶν συγκλητικῶν ἠνάγκαζεν ὑπογράψαι ἐν αὐτῷ καὶ τὰ γεγραμμένα περὶ αὐτοῦ. καὶ πάντες μὲν τῇ ἔξουσίᾳ πειθαρχοῦντες ἔτι πόρρω τοῦ Κομνηνοῦ διάγοντος ὑπέγραψαν· ὡς δὲ ἐκείνος ἤγγισεν εἰς τι χω- 20 ρίον Ἀλμείας λεγόμενον, ἔμελλε δὲ τῇ ἐπαύριον ἐν τοῖς παλατίοις 20 ἀλλεῖσθαι τοῦ Δαματρίου, ἀφνίδιον περιστάντες περὶ τὸ περίορθρον τῇ τοῦ Θεοῦ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ ὁ μάγιστρος [καὶ] Μιχαὴλ ὁ τοῦ Ἀναστασίου υἱός, ὁ πατρικίος Θεόδωρος ὁ Χρυσήλιος, ὁ

illum diversis temporibus Ambusto suasisse ut oppugnaret acriter oblatas condiciones neque quicquam concederet. et quidem hoc eos egisse, pro certo perhibent ii quibus ista optime sunt nota, et a mendacii suspicione sunt immunes; aiuntque eos interposito iureiurando affirmasse Comneno ardentem eum ab urbana multitudine diligi, ac si tantum accessisset ad urbem, fore ut ipsum ea, sine exturbato, cum gratulatoriis victoriae et imperii carminibus excipiat. haec in castris acta feruntur.

Interim senex imperator civium erga se benevolentiam donis muneribus honoribus et aliis quibus favor populi paratur ac retinetur confirmabat; utque artiore eam vinculo constringeret, promulgato decreto sacramentis maximis et dirissimis imprecationibus obligabat Byzantios, nunquam se Comnenum imperatorem aut dominum saluturos, aut imperatori debitum honorem delaturos; eique singulos senatores subscribere et ratum id habere coegit. quod ii fecerant potentiae cedentes, Comneno adhuc procul ab urbe versante. verum ubi is ad Almeas accessit, et postridie erat in palatio Damatryos pernoctaturus, iam aurora appetente, subito magnum dei templum circumsteterunt magister Michaelis Anastasii filius, patricius Theodorus Chryselius, patricius Christo-

πατριῶκος Χριστοφόρος ὁ Πυρρός, οἱ τῶν ἑταιρειῶν πάντες ἄρχον-
 τες, καὶ τινες ἄλλοι τῶν ἀφανιστέων, κάτωθεν ἔκραζον κατελ-
 θεῖν πρὸς αὐτοὺς τὸν πατριάρχην ὡς μέλλοντες περὶ ἀναγκαίων
 αἰτῶ πύσεις προσενεγκεῖν. τοῦ δὲ μὴ καταβῆναι πεισθέντος,
 5 ἀλλ' ἀποκλείσαντος τὰς ἑαυτοῦ θύρας καὶ τὴν εἴσοδον τοῦ ἀνά-
 γοντος εἰς τὰ ὑπερῶα τῆς ἐκκλησίας λαβυρίνθου, πεπομφότος δὲ
 πρὸς ταύτους Νικηφόρον καὶ Κωνσταντῖνον τοὺς αὐταδέλφους καὶ
 ἰδίους ἀνεψιούς, καὶ δι' αὐτῶν τὰς πύσεις προσενεχθῆναι οἱ C
 κελεύοντες, οἱ συνελθόντες καὶ ἄλλο πλῆθος προσλαβόμενοι οὐκ
 10 ὄλλγον (ἤδη γὰρ τῆς φήμης διαδοθείσης συνέτρεχον πανουδί, οὐ
 μόνον οἱ τοῖς νεωτερισμοῖς ἐπιχαίροντες, ἀλλὰ καὶ τῶν συνετωτέ-
 ρων οὐκ ὄλλγοι καὶ τῶν συγκλητικῶν κλήθος, ὅσοι μὴ ἱκανῶς
 παρὰ τοῦ βασιλέως ἐθεραπεύθησαν) περισχόντες τοὺς τοῦ πατρι-
 ἀρχου ἀνεψιοὺς ἀπάγειν ἤπειλουν, εἰ μὴ τάχιον αὐτοὺς καταβαλεῖ
 15 πρὸς τούτους. ὁ δὲ εἶτε ἄκων, οὐκ οἶδα, εἴθ' ἔκων, ὡς ὁ τῶν
 πλειόνων εἶχε λόγος, τὴν ἱερατικὴν περιθέμενος διπλοῖδα καὶ τὰ
 λοιπὰ παρώσημα τῆς ἀρχιερωσύνης ἀναλαβὼν κάτεισεν ἀκκιζόμε-
 νος καὶ δεινὰ πάσχοντι τοικίως· ἦσαν δὲ ταῦτα πάντα σκητή, ὡς
 τὰ πράγματα ἔδειξαν. κατελθόντα γὰρ ἐκείνον εὐθέως οἱ ἀνάπται D
 20 τοῦ πλήθους παρεληφότες, καὶ θρόνον ἐνεγκόντες, ἐπὶ τοῦ δεξιῶ
 μέρους καθίσουσι τοῦ ἁγίου βήματος. καὶ πρῶτον μὲν, ὡς ἐν
 προσχήματι τάχα, πρῆσβευτὴν αὐτὸν παρεκάλουν ὡς βασιλέα γε-

8 οικειους C πιστεις C 14 ἀπάγειν C 16 εἶχε] οἶδα C
 παραθέμενος C 17 ακκιζόμενος C 19 ἔδειξε C

phorus Pyrrhus, omnes sodalitatam duces, nonnullique alii obscuriores, magna voce descendere patriarcham ad se iubentes: de maximis rebus consulendum. patriarcha id facere cum recusaret, suasque obderet fores et iannam cochleae quae in superiora templi conclavia educit, ac Nicophorum tantummodo et Constantinum fratres, patruelos suos, mitteret ac per eos se consuli mandaret, ii qui eo convenerant magna iam turba aucti (nam fama didita undiquaque concurrebant non ii modo qui novis gaudebant rebus, sed et prudentiorum haud pauci et multi senatores non bene a Stratietico tractati) patruelos patriarchae corripuere, strangulatu-
 ros minati, nisi statim ipse descenderet. itaque patriarcha, sive invitus (non enim praenuntio) sive, quod plurimorum sermone asseritur, volens ac sponte sua, veste pontificia reliquoque habitu et insignibus summi sacerdotii ornatus descendit, simulans se gravi iniuria affectum indignari. res ipsa docuit haec omnia, ut in scena, per simulationem acta. mox eum populi concitatores arripuerunt, allatoque solio ad dextram partem sacrae sellae collocarunt. ac primum, sed sub praetextu, hortantur eum ut pro ipsis legatus imperatorem adeat, reposcatque de-

νέσθαι, ὅπως ἀποδοθῆι αὐτοῖς τὸ ὑπογραφὸν παρ' αὐτῶν ἔγ-
 γραφον, ὡς ἤδη τοῦ βασιλέως σπεισάμενον τῷ Κομνηνῷ καὶ βασι-
 λέει ἀνειπόντος αὐτόν. τοῦ γὰρ ἐγγράφου σωζόμενον ἀδιαρρή-
 κτου, ὄσοῦν ἀτόποιον θάτερον ἔφρασκον ἐξ ἀνάγκης ἔψεσθαι· ἢ γὰρ
 εὐφημήσαντες αὐτόν ὡς βασιλέα ἐπισηκῆσουσιν, ἢ ὡς ἐνυβρίσαν-⁵
 τες εἰς βασιλέα κολασθῆσουσιν. ὁ δὲ πρῶτον μὲν ἀνελάμβραθεν
 P 305 αὐτούς, καὶ πληρώσειν τὸ αἶτημα τούτων κατεπηγγέλλετο. εἶτα
 μικροῦ διαλειπόντος καιροῦ πάντων ἀφήμενοι εὐτοκράτορα βασιλέα
 ἀπαγορεύουσι τὸν Κομνηνόν, καὶ τοὺς ὅσοι μὴ τούτο βούλονται
 ἐχθροὺς Ῥωμαίων καὶ ἀποστάτας ὠνόμαζον, καὶ διαρπάζεσθαι¹⁰
 τὰς οἰκίας αὐτῶν ὑπὸ τοῦ κλήθους ἔδοκιμαῖον, αὐτοῦ τοῦ πατρι-
 ἄρχου πρώτου διὰ τοῦ τῆς ἐκκλησίας δευτερεύοντος Στεφάνου
 συμπαρόντος καὶ συνευδοκοῦντος, καὶ Θεοδώρου τοῦ Ἀντιοχείας
 πατριάρχου τὴν ἀνάρρησιν τῆς εὐφημίας βοήσαντος, καὶ τοὺς
 οἴκους τῶν ἐν ἐπιεροχαῖς, ὅσοι μὴ ἠρέσκοντο τοῖς γινόμενοις, ἀνα-¹⁵
 σπίντειν καὶ διαρπαδίζειν προτρέποντος. καὶ ταῦτα μὲν ἔπραττεν
 ἰσώθεν τοῦ Θείου καὶ περιωνύμου ναοῦ· ἄγγελον δὲ πρὸς τὸν
 B Κομνηνὸν πέμψας, καὶ πρὸς τὸν γέροντα ἄλλους, ἐκείνῳ μὲν
 μηνύει σπεύδειν καὶ μὴ βραδύνειν, καὶ μισθὸν ἀπῆται τῆς σπενε-
 γμίας ὡς ἤδη τέλος ἐχοῦσης τῆς αὐτοῦ ἐφέσεως, τούτῳ δὲ κατιέναι²⁰
 τῶν ἀνακτόρων κατ' οὐδὲν αὐτῷ προσηκόντων. καὶ τούτου τοῖς

1 αὐτῷ C
πεται C

3 αὐτῷ P
19 μισθοῦς ἀποδώσει C

9 βούλοντο C

16 προτρέ-

cretum ab ipsis subscriptum, quandoquidem iam ipse cum Comneno
 facta pace eum imperii successorem designasset. nam nisi ea charta
 discerneretur, necessario alterum fore, ut aut Comnenum ipsi imperate-
 rem salutando perfidiae se obligarent, vel honorem ei debitum non de-
 ferendo poenas darent. patriarcha principio eos bene animo esse ius-
 sit, seque eorum postulata impleturam promisit. paulo post autem illi,
 omnibus aliis rebus omissis, imperatorem Augustum proclamant Comne-
 num, et dissentientes pro hostibus Romani imperii haberi ac perduelli-
 bus, et eorum domos a multitudine diripi iubent. princeps patriarcha
 per Stephanum, qui proximum ab ipso in ecclesia dignitatis locum ob-
 tinebat, praesentem hoc approbat, ac Theodorum Antiochense patriarcha-
 m, proclamantem hanc designationem, et permittentem ut summorum
 virorum qui haec improbarent aedes diruantur atque diripiantur. at-
 que haec agebat patriarcha intra sacram istam atque celebrem aedem.
 mox idem nuntios et ad Comnenum mittit et ad Stratoticum, illum
 mora omni repudiata accelerare iubens, praemiumque operae praestitae
 utpote re iam confecta postulans, hanc palatio nimirum nihil ad ipsum

πᾶσιν ἀπροφάσιτος ἐφάνη ὁ πατριάρχης μὴ μένον μέτοχος ἂν
 ἀλλὰ καὶ πρωταίτιος τῆς ἀποστασίας. τοῦ δὲ τοὺς πεμφθέντας
 εἰς αὐτὸν μητροπολίτας ἐρωτήσαντος “καὶ τί μοι ἀντὶ τῆς βασι-
 λείας ὁ πατριάρχης παρέχεται;” κείνων δὲ ἀποκριναμένων “τὴν
 5 οὐράνιον βασιλείαν,” ἅμα τῷ λόγῳ τὴν πορφύραν ἀποβαλὼν καὶ
 τὰ κοκκοβαφῆ πέδιλα, καὶ ἰδιωτικῆν ἐσθῆτα ἀμφιασάμενος,
 κάτεισι. τοῦτο δὲ πάντως ἐγένετο ἂν ὡς ἐκεῖνός τε βρούλετο καὶ C
 οἱ μητροπολίται ὑπέσχοντο, εἰ ἅμα τῇ ἀποστασίᾳ ᾤχετο λαπὼν τὰ
 βασιλεια· ἐγκατεργήσας δὲ ἄχρι πολέμου, καὶ ἀνασχόμενος τοσαύ-
 10 τὴν πτώσιν ἰδεῖν ἀνδρῶν ὁμοφύλων, εἶτα θραυσθεὶς καὶ κατα-
 σειοθεὶς ὑπὸ τῶν πολιτῶν καὶ ἄκων τῆς βασιλείας ὑπεξερχόμενος,
 οὐκ οἶδα εἰ ἀντιμισθίαν κομῆται τῆς ἐπιγέλου βασιλείας τὴν ἐπο-
 ράνιον. ἀλλὰ τοῦτο μὲν, ὅπη τῷ Θεῷ φιλων, γενήσεται. τοῦ
 δὲ κατὰ τὴν ἐν τῇ ἀκροπόλει οἰκίαν αὐτοῦ γενομένου ἡμέρα τε-
 15 τράδι, τριακοστὴν πρώτην ἄγοντος τοῦ Αὐγουστου μηνός, τῆς
 δεκάτης ἐπινημέσεως, εἰσέρχεται ὁ Κεκαυμένος κουροπαλάτης D
 ὑπὸ τοῦ Κομνηνοῦ τιμηθεὶς μετὰ τινων οὐκ ἄλλων εὐπατριδῶν
 τῇ ἐ' πρώτῃς διὰ δρόμωνος, καὶ εἰσελθὼν κρατεῖ τὰ ἀνάκτορα.
 ἔρχεται δὲ περὶ δελιῶν ὕψιαν καὶ ὁ Κομνηνός, καὶ εἰσεῖσιν ἐν αὐ-
 20 τοῖς, καὶ τῇ ἐπαύριον, πρώτην ἄγοντος τοῦ Σεπτεμβρίου μηνός,
 τῆς ια' ἐπινημέσεως, τοῦ ρφξς' ἔτους, δημοσίαν ποιησόμενος

1 ἀπροφάσιτος? 5 πορφύριδα C 14 τῇ om C 16 στέλ-
 λεται C 17 σταθεὶς C 21 τῆς — ἔτους om C

pertinente discedere mandans. unde omnibus patuit patriarcham nihil
 posse praetexere, quominus non socius modo sed auctor praecipuaque
 causa huius fuisse defectionis crederetur. missos autem ad se metro-
 politas cum interrogaret Stratioticus, ecquid sibi pro imperio patriar-
 cha redderet, regnum caeleste redditurum dixere. atque is extemplo
 purpuram ac coccinos calceos abiecit, privatique indutus habitu disces-
 sit. enimvero quod volebat et metropolitae promittebant, haud dubie
 consecutus fuisset, si ad primum motum defectionis regiam deseruisset.
 nunc ad bellum usque in ea moratus, cum sustinisset tot civium videre
 bello intestino cladem, postea rebus fractis et subditis opprimantibus
 imperio invitus se abdicans, haud scio an compensationis loco pro ca-
 ducō aeternum sit consecuturus imperium. sed in hac re fiet quod deo
 placebit. Stratiotico in suam, quae erat in arce, domum digresso, feria
 quarta, ultima die Augusti mensis, indictione decima, Ambustus curo-
 palates a Comneno missus cum haud paucis illustri loco natis, feria
 quinta summo mane celoco ad palatium appellit idque intrat. sub ve-
 speram venit etiam Comnenus, et palatium ingreditur. postridie, quod
 fuit kalendis Septembris, indictionis undecimae, anni ab origine mundi

πρόδον ἔπεισεν εἰς τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν, κάλεισε ἄνωθεν τοῦ ἄμβωνος διὰ τῶν χειρῶν τοῦ πατριάρχου τῆ βασιλικῆ ταινιοῦται διαδήματι καὶ βασιλῆς ἀτοκράτωρ Ῥωμαίων ἀναγορεύεται.

6566, publica processione in magnum templum ivit, atque ibi supra suggestam patriarchae manu redimitas imperatorio diademate, Romanorum imperator pronuntiatur.

E X C E R P T A
EX BREVIARIO HISTORICO
IOANNIS SCYLITZAE
CUROPALATAE.

E X C E R P T A
EX BREVIARIO HISTORICO
IOANNIS SCYLITZAE
CUROPALATAE
EXCIPIENTIA UBI CEDRENUS DESINIT.

*Τὸν μὲν οὖν τρόπον ὃν εἴρηται τὴν βασιλείαν ὁ Κομνηνὸς ἀνα- P 807
ζωσάμενος, δόξαν τε παρειαχικῶς ἀνδρίας καὶ πείραν πολεμικῆς
γενναιότητος, αὐτίκα τῷ βασιλικῷ νομίσματι σπαθηφόρος δια-
χαράττεται, μὴ τῷ θεῷ τὸ πᾶν ἐπιγράφων ἀλλὰ τῇ ἰδίᾳ ἰσχύϊ καὶ
ἔ τῃ περὶ πολέμους ἐμπειρίᾳ, καὶ οἷα αὐτοκράτωρ τῶν τῆς βασι-
λείας ἀπάρχεται πράξεων, φιλοτίμοις πρότερον τοὺς συναραμένους
αὐτῷ πρὸς τὸ σπούδασμα κοσμήσας τιμαῖς. τό γε δημοτικὸν τῆς
προσηκούσης ἀξιώσας προνοίας, καὶ φροντιστὰς πολλοὺς τῶν
δημοσίων συλλόγων ἀνέδειξε. τῇ τε μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ τὸ οἰκονο-
10 μείσθαι δι' ἑαυτῆς τὰ πράγματα ἀφιερῶι, ἀλλοτριώσας τούτου B
παντάπασι τὴν βασιλείαν, ὥστε μήτ' ἐπὶ τῆς οἰκονομίας μήτ' ἐπὶ*

*Ad hunc modum quem diximus, Comnenus adeptus imperium, qui et virtutis opinionem de se prae buerat et specimen praestantiae in rebus bellicis, statim regio numismate districto ense insculpitur, non omnia accepta deo referens sed propriae virtuti et rei militariae peritiae; ac veluti cum summa potestate imperator, quae ad imperium pertinerent, aggregat, maximis prius honoribus iis qui sibi ad incepta perficienda operam navarant ornatis. et populi habita, quam par erat, ratione, multos publicorum collegiorum curatores creavit. et magnae ecclesiae permittit sacras suas res administrare, interdicta prorsus administratione imperio, ita ut neque ad obseunda sacra munera neque ad habendam
Georg. Cedrenus tom. II.*

τῆς τῶν ἱερῶν κειμηλίων προνοίας καὶ προστασίας τινὰ παρὰ βασιλείῳ προχειρίζεσθαι, ἀλλὰ τῆς τοῦ πατριάρχου ἔξουσίας ἡρτῆσθαι τὸ πᾶν, καὶ τὴν τῶν προσώπων προχείρισιν καὶ τὴν τῶν πραγμάτων διοίκησιν. ἀγαγόμενος δὲ καὶ τὴν γυναῖκα ἀπὸ τοῦ φρουρίου Πημολίσσης Ἀγούσταν ἀναγορεύει σεβαστήν. Ἰωάν- 5
νην δὲ τὸν ἀδελφὸν καὶ Κατακαλὸν τὸν Κεκαυμένον κουροπαλά-
τας καὶ ἀμφοτέρους τιμᾶ, μέγαν δομέστικον τὸν ἑαυτοῦ ἀδελφὸν
προβαλλόμενος. σκοπήσας δὲ τὸ τῶν χρημάτων ἀναγκαῖον, ὧν
οὐδὲν ἄνευ κατὰ τὸν ῥήτορα περαινεται, διὰ τὸ τὰ στρατιωτικὰ
ἡσθενημέναι καὶ τέλειον τεταπεινώσθαι ἐκ τῆς κατεχούσης ἐνδείας 10

P 808 τὴν βασιλείαν, καὶ τὸ πανταχόθεν τῶν Ῥωμαίων πάντα κατεπαί-
ρισθαι, ὃ πρὸς ἀδοξίαν αὐτῷ ἦν καὶ πάντων βαρύτερον ἔλογίζετο,
βαρὺς ἐξημέτεσε φορολόγος τοῖς χρεωστοῦσι δημοσίαις. καὶ τὰς
τῶν ὄφθικων δὲ δόσεις αὐτὸς πρῶτος περιέτεμεν. ἐμέλησε δ'
αὐτῷ καὶ φειδωλίας καὶ τοῦ προσθήκη ἀγρῶν τῇ βασιλείᾳ περι- 15
ποιήσασθαι. διὸ καὶ πολλὰ μὲν ἰδιωτικὰ πρόσωπα πολλῶν ἀπε-
στέρησε κτήσεων, τὰς χρυσοβούλλους αὐτῶν γραφὰς παριδῶν,
ἐνέσκηψε δὲ καὶ τισι τῶν φροντιστηρίων, καὶ πολλὰς αὐτῶν κτήσεις

ἀφελόμενος διὰ λογοποιίας τὸ ἀρκοῦν τοῖς μονάζουσι, τῷ δημοσίῳ
τὸ περισσὸν προσαφώρισε, πρῶγμα μὲν τοῖς ἀκρίτως σκοποῦσιν ἐκ 20
B τοῦ προχείρου ἀσεβείας καὶ παρανομίας ἐς ἄγαν πρὸς ἱεροσύλιαν
φερόμενον, ἀποτέλεσμα δὲ μηδὲν ἄτοπον φέρον τοῖς ἐμβριδῶς
σκοποῦσι καὶ πνευματικῶς, ἅτε εἰς ἀκτημοσύνην ἀπάγον τοῦς
ταύτην ἐπαγγειλαμένους, καὶ τὴν συβαριτικὴν καὶ χλιδῶσαν περι-

sacri thesauri rationem aliquis ab imperatore delectus praecesset, verum a patriarchae potestate omnia penderent, et personarum delectus et rerum administratio. evocans item uxorem ex oppido Pemolissa Augustam declarat, et Ioannem fratrem et Catacalon Combustum curopalatas creat, et ambos honoribus decorat; fratrem suum magnum domesticum creat. considerans autem pecuniae necessitatem, sine qua nihil secundum oratorem perficitur, eo quod res militares male se haberent, in angustissimum redactae ob imperii inopiam, et undique omnes contra Romanos incitati, quod ei ignominiae esse et omnium gravissimum videbatur, acerbus vectigalium exactor fuit iis qui rei publicae debebant, et ipse primus officiorum donationes amputavit. parsimonia quoque ei carae fuit, nec non ut imperio agros adderet; et idcirco multos privatos homines possessionibus spoliavit, neglectis ipsorum aureis bullis. quibusdam etiam monasteriis multas possessiones ademittit, et relictis monachis idoneis sumptibus ad victam, quos computari iusserat, id quod supererat publico vindicavit. quod quidem iis qui inconsiderate et temere iudicarent, ab impietate et iniquitate ad sacrilegium tendere videri queat: sed tamen nihil absurdi eo molimine perficiebat, ut iis videbatur qui rem graviter atque spiritualiter considerabant. nempse eo pacto ad paupertatem eos qui ipsam professi essent adducebat, et molles Sybariti-

κόπτον τρυφήν, καὶ μηδὲ τῶν πρὸς χρεῖαν ἐπιτηδεῶν καὶ ἀναγκαίων ἀποστεροῦν, καὶ τοὺς ἀγρογέιτονας τῆς ἐκ τῶν μοναχῶν κακότητος καὶ πλεονεξίας ἐλευθεροῦν. ὁ καὶ εἶθε εἰς τέλος αὐτῷ κατάρθωτο, οὐκ ἐπὶ τοῖς σεμνεῖσι μόνοις ἀλλ' ἐπὶ τοῖς ἐκκλησιαστικαῖς πᾶσιν ἀπλῶς. οὕτως μὲν οὖν ταῦτα τῷ βασιλεῖ ὑποκινῶνται, καὶ ἡ βασιλεὺς τοῦτον εἶχε τῶν πόλειων. ὁ δὲ πατριάρχης τῆ τοῦ βασιλέως ἀπλήστῃ εὐνοίᾳ θαρρήσας ἐφρονηματίσατο κατ' αὐτοῦ, οὐκ αἰτήσεσι καὶ παραινέσεσι χρώμενος, εἴ ποτέ τις δέοιτο καὶ ὑπὲρ τις, ἀλλὰ πολλάκις ἀποτυγχάνων διὰ τὸ τῶν αἰτήσεων
 10 συνεχῆς καὶ φορτικὸν ἀπειλαῖς ἐχρῆτο καὶ ἐπιτιμίοις ἀτόποις, καὶ εἶγε μὴ πείθοιτο, καὶ τῆς βασιλείας ἐκπτώσιν ἀπειλούμενος, τὸ δημῶδες τοῦτο καὶ καθημαξενόμενον ἐπιλέγων "ἔῷ σε ἔκτισα, φροῦρε· ἔῷ ἵνα σε χαλάσω." ἐπεβάλετο δὲ καὶ κοκκοβαφῆ περιβαλεῖν πέδιλα, τῆς παλαιᾶς ἱερωσύνης φύσκων εἶναι τὸ τοιοῦτον
 15 ἔθος, καὶ δεῖν τούτοις κἂν τῇ νέᾳ κεχρηθῆσαι τὸν ἀρχιερέα· ἱερωσύνης γὰρ καὶ βασιλείας τὸ διάφορον οὐδὲν ἢ καὶ ὀλίγον εἶναι ἔλεγε· ἐν δὲ γε τοῖς τιμιωτέροις καὶ τὸ πλέον τάχα καὶ ἐρίτιμον. ταῦτα δὲ ὁ βασιλεὺς ἐνωτιζόμενος ὑπ' ὀδόντα λαλούμενα ἔσπευσε μᾶλλον δρᾶσαι ἢ παθεῖν. ὄθεν τῆς τῶν ἀρχαγγέλων ἐφισταμένης
 20 ἑορτῆς ἔξεισι μὲν ὁ πατριάρχης εἰς τὸ πρὸ τῆς πόλεως, φιλοτίμως τὰ τῆς ἑορτῆς ἐκτελέσαι σπουδάζων· ὁ δὲ βασιλεὺς τὸν καιρὸν ὡς ἔρμαιον ἄρπασας, ἵνα μὴ θόρυβος καὶ ταραχος γένηται

6 τοῦτον Goarus, τοῦτον P

casque delicias auferebat, neque tamen iis quae ad usum necessaria essent privabat; et finitimos, id est qui propinquos agros haberent, a monachorum molestia et avaritia liberabat. quod utinam ad exitum ipse feliciter perduxisset, non solum in monasteriis sed in omnibus rebus ad ecclesiam omnino spectantibus. ita igitur res ab imperatore administratae sunt, et regia urbs in hoc statu erat. patriarcha autem inexplerabili benevolentia fretus imperatoris contra ipsum elatus est, non petitionibus modo et admonitionibus utens, si quando alicuius rei et pro aliquo indigeret, verum saepe minime voti compos propter frequentes et odiosas petitiones, minas et absurdas increpationes adhibebat, ac nisi pareret, imperii amissionem minabatur, vulgare et tritum hoc dictum proferens "ego te condidi, furne, ego et te deiiciam." aggressus est etiam cocco tincta induere calciamenta, antiqui sacerdotii morem hunc asserens, et oportere his uti novum quoque archiepiscopum: nam inter sacerdotium et regnum nihil interesse vel admodum parum, et in rebus pretiosioribus amplius fortasse et magis colendum sacerdotium. haec audiens imperator illum mussitantem studuit potius aliquid ipse perpetrare quam pati. quare cum archangelorum dies festus advenisset, egreditur patriarcha ad suburbana loca, ut ibi studiose ac solenni ritu quae ad diem festum pertinerent perageret. imperator autem ut lucro sibi oblata occasione arrepta, veritus ne quis tumultus aut perturbatio fieret, turmam

ἐπιδομένοις, σίφος στρατιωτικὴν ἀποστείλας (Βαράγγους αὐτοὺς ἢ καὶ ἄλλοις δόλοισι δόλιχοις) ἀνάγκαστον ἐκ τοῦ θρόνου ἀτίμως
 P 809 ἐπαίρουσι, καὶ ἡμίονοι καθίσκοντες συνήλασαν ἄχρι τῆς ἐν Βλα-
 χερναίς ἀκτῆς αὐτὸν τε καὶ τοὺς ἀνεψιοὺς αὐτοῦ, ἐκείθεν τε λήριον
 ἐμβληθέντα εἰς Προακέντηνον περὶ ἑξήκοντα. κατωλογησάμενος δὲ
 δέ τισι τῶν μητροπολιτῶν καὶ περὶ τῆς αὐτοῦ καθαιρέσεως συν-
 δικασαμένους, τοὺς λογιτέρας αὐτῶν ἐκλιξάμενος δηλοῖ δι'
 αὐτῶν ἀποδέσθαι τὴν ἀρχιεπισκοπὴν, πρὶν ἂν ἀτίμως αὐτὴν ἀπο-
 βάλῃται συνόδῳ καὶ συλλόγῳ τῶν κατ' αὐτοῦ δημοσιευθέντων.
 ἀνάλωτος δὲ τοῖσι τοῖς ἑσθίαις καὶ ἀκακίαιος, τὰ γε ἐκ' αὐτῶ 10
 ἀπέγνωστο αὐτῷ ἢ καθαιρέσει. φρονιζόντος δὲ τοῦ βασιλέως
 B περὶ ταύτης διεπραχῆς, ἐν τῷ μίση μεταλλάττει τὸν βίον ὁ πατρι-
 ἀρχῆς εἰρηναῖος. ὁ δὲ βασιλεὺς μεταβολὰ βληθὺς τὸ σῶμα αὐτοῦ
 εἰσάγει ἐντίμως καὶ τῇ μονῇ αὐτοῦ ἀποτίθεται, ἐκπλαγεὶς ἐπὶ τῷ
 συμβάντι θάμβει αὐτὸς τε καὶ οἱ σὺν αὐτῷ· ἡ γὰρ χεὶρ ἢ δεξιὰ 15
 τοῦ πατριάρχου σταυροειδῶς σχηματισθεῖσα, ἥ ἔθος ἐλόγων ἐπι-
 φωνοῦντι τῷ λαῷ τὴν εἰρήνην, μεμένηκεν ἄτρεκτος, μὴ συναλλω-
 θεῖσα τῇ νεκροῦσι τοῦ σώματος. προχειρίζεται δὲ ἀπὸ αὐτοῦ πα-
 τριάρχῆς Κωνσταντίνος πρόεδρος καὶ πρωτοβεστιτάρχιος ὁ Λεγούδης,
 πρότερον ψήφου προβάσας ἐπ' αὐτῷ παρὰ τῶν μητροπολιτῶν καὶ 20
 τοῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ παντός, ἀπὸ μάλιστα διαλάμφας τοῖς
 βασιλικαῖς καὶ πολιτικοῖς πράγμασιν ἀπὸ τοῦ Μονομάχου καὶ
 C μέχρι τοῦ τηγεκάδε καιροῦ, καὶ μέγα κλέος ἐπὶ τῷ μισθωμῷ τῆς

militum misit, qui communi lingua appellentur Barangi; qui ipsum non sine ignominia e throno correptum ac nullo impositum usque ad littus quod est in Blachernis impellentes deduxerunt, et ipsum et patres eius, atque inde lembo impositum ad Proconnesum, ut exsulare, perdendum curant. ipse cum aliquibus metropolitanis collocatus et de ipso abdicando, spectatissimis ipsorum electis osera operam suam ut archiepiscopatum deponat, priusquam ipsum cum dedecore amittat, iis quae contra ipsum decreta erant expositis et pro palatis synodo et concilio. sed cum ipsis visus esset eiusmodi qui expugnari et deprimi non posset, quantum ad ipsum attinebat, desperata fuit depositio sacerdotii; de qua imperatore assidue cogitante, interea vitam cum morte patriarcha tranquille commutat. cuius corpus imperator, quod ipsum iam poenituerat, honorifice importandum et in suo monasterio reponendum curat, percussus eo miraculo quod acciderat, non ipse modo sed omnes qui cum ipso erant, nam dextra patriarchae manus in crucis figuram conformata, ut mos est benedicendi populo acclamanti pacem, ita firma permansit, neque cum mortuo corpore est immutata. sufficitur in eius locum patriarcha Constantinus Lichudes praeses et protovestiaris, qui prius metropolitanorum et cleri totiusque populi suffragiis delectus fuerat, vir ob regia atque civilia munera clarissimus a Monomacho usque ad illud tempus; quique magnam gloriam ob rei publicae administrationem re-

τῶν ὄλων διοικήσεως ἀπενεγκάμενος καὶ τῆς τῶν μαγγάνων προ-
νοίας, καὶ τῶν δικαιωμάτων φύλαξ παρὰ τοῦ εἰρημένου βασιλέως
καταλειφθεὶς. εἰ καὶ προβέβλητο γοῦν, οὐκ ἀνενδοιασίμων τὴν
ἀρχιερωσύνην καὶ τὴν πατριαρχίαν ἐκέκτητο καὶ ἀναμφήρῃτον,
ὅ ἀλλ' ὁ βασιλεὺς φροντίζων ὅπως τῶν τοιούτων δικαιωμάτων ἐγ-
κρατῆς γένηται, τοῦτον καιρὸν ἐπιτήδειον οἰηθεὶς, πρεσβύτερον
χειροτονηθέντα ἐπέσχε τὴν ἐντελῆ χρῆσιν τῆς ἀρχιερωσύνης, ἄχρως
ἂν, φησί, τὰ ὑποτονδοροζύμενα κατὰ σοῦ σκοπηθῆῃ συνοδικῶς D
τε καὶ κανονικῶς. ὁ δὲ Κωνσταντῖνος μὴ ἀγνοήσας δι' ὃν ταῦτα
10 τρόπον τυρεύεται κατ' αὐτοῦ, τὸ τῆς ἀσχύνης ἀδόκητον λογισά-
μενος, φέρων τὰ ζητούμενα τῷ βασιλεῖ ἐπιδίδωσι. καὶ ἔκτοτε
ἀδιεστιάτως καὶ δίχα τινὸς προφάσεως πάντα τελεῖται ἐπ' αὐτῷ
δοῦ ἔθος τελεῖν ἐπὶ τοῖς χειροτονουμένοις. γέγονε δὲ δωρηματικὸς
καὶ προνοητικὸς, οὐ τῶν τῆς ἐκκλησίας μόνον ἀλλὰ καὶ πάντων
15 ἀπλῶς, ὡς μηδένα ὑπολειφθῆναι τῆς αὐτοῦ προνοίας ἀμέτοχόν,
τὸν μὴ τῆς αὐτοῦ χειρὸς ἀπολαύσαντα.

Τῶν Οὐγγρων τὴν πρὸς Ῥωμαίους εἰρήνην διαλυσάντων,
καὶ τῶν Πατζινάκων δὲ ἔξερπυσάντων τῶν φωλιῶν οἷς ἐνεκρόβη- P 810
σαν, καὶ τὴν παρακειμένην χώραν σιόντων, τὰ πρὸς τὴν ἑστρα-
20 τείαν ἔξαρτύσας ὁ βασιλεὺς ἔξεισι πασίρρωμος εἰς Τριάδιτζαν.
ἐκεῖσέ τε πρέσβεις πρὸς τῶν Οὐγγάρων δεξάμενος, τὴν μετ' αὐτῶν
εἰρήνην κυρώσας ὡς ἐγὼν, ἐπὶ τοὺς Πατζινάκους ἐξώρμησε. δη-
ρημένων δὲ αὐτῶν κατὰ γενεὰς καὶ φατρίας, οἱ μὲν λοιποὶ ἡγεμό-

portaverat et Manganorum procreationem, ac iuris custos ab eo imperatore quem diximus relictus fuerat. et quamvis delectus fuisset, non sine contentione archiepiscopatum et patriarchatum, neque sine controversia adeptus est. verum imperator studens talia sibi iura vindicare, hoc ipsi tempus idoneum ratus, presbyterum ordinatum vetuit ne archiepiscopatus unctionem perfectam acciperet, quoad, inquit, ea quae contra te iactantur per synodum canonice examinentur. Constantinus autem non ignorans haec quomodo contra se inquirerentur, inopinatum dedecus secum reputans, quae quaerebantur tradidit imperatori. ex eo tempore sine controversia et sine excusatione omnia ab ipso perficiebantur, quaecumque in initiandis pontificibus consuevere. fuit etiam munificus, et rationem habuit non ecclesiae tantum sed etiam omnium omnino, ita ut curae illius nemo expertus esset, qui eius liberalitatem non percipisset.

Cum vero Ungari pacem violassent erga Romanos, et Patzinacae e-
lustris, in quibus delituerant, erupissent laederentque finitimam regio-
nem, imperator paratis iis quae ad protectionem exercitus usui essent,
cum omnibus viribus se Triaditzam confert, ibique ab Ungaris accepta
legatione, cum pacem confirmasset ac pro viribus stabilisset, in Patzi-
nacae profectus est. quibus divisus secundum gentes et tribus, reliqui

νες τῷ βασιλεῖ ὑποκλιθέντες εἰρηναῖά τε καὶ φίλια ἐφρόνησαν, μόνος δὲ ὁ Σελτὲ χεῖρα δοῦναι τῷ βασιλεῖ οὐκ ἠθέλησε, τοῖς Ἕλεσι τοῦ Ἰστρου, οἷς συνέφυγε, καὶ τῇ ἐκείσε ἀποκρήμνῳ πέτρα ἐπερε-
B δόμενος· οἷς καὶ θαρρήσας εἰς τὸ πεδῖον ἐξῆλθε, συρράξαι τῷ βασιλεῖ προθυμούμενος. οὐκ εἰς μακρὰν δὲ τῆς οἰκίας ἀπονοίας ἐκομίσαστο τὰ ἐλίχειρα· βραχίλια γὰρ μερίδος τῶν βασιλικῶν ἀντιταχθείσης αὐτῷ φυγὰς ἔχετο, καὶ κρησφύγετον αὐτοῦ ληφθὲν κατεριζώθη ἐκ βάρων αὐτῶν. ὁ δὲ βασιλεὺς μετὰ τὸ τοῦτον τροπώσασθαι καὶ ἀφανίσαι ἄρδην ἀναλεύξας ἐσκήνωσεν ἐν τῷ Λοβιτζῷ περὶ τοὺς αὐτοὺς πρόποδας. ῥαγδαῖος δὲ ὄμβρος τῇ 10 παρεμβολῇ ἐπικαταρραγείς καὶ νιφετὸς ἕξωρος (Σεπτέμβριος γὰρ ἦν ἡμέραν ἄγων κδ', καδ' ἦν ἡ τῆς ἁγίας πρωτομάρτυρος Θέκλας ἑορτὴ τελεῖται Χριστιανοῖς) πολλῆς κακώσεως καὶ λύμης ἐνέπλησε
C τὸ στρατιωτικόν· ἡ τε γὰρ ἵππος σχεδὸν ἅπασα καὶ τῶν παρόντων οἱ πλείους τῷ κρύει καὶ τῷ ὄμβρῳ, γυμνοὶ καὶ ἀπαράσκευοι τυ- 15 χάνοντες, τὸ ζῆν ἀπέρηξαν. ἐπιλελοίπασιν δὲ παρὰ πᾶσαν τὴν ἐλπίδα καὶ τὰ ἐπιτήδεια, ποταμίων φνεμάτων φορᾶς καὶ τοῦ χειμῶνος γενόμενα πάρεργον. ἀναστολῆς δὲ μετρίας γενομένης καὶ τῶν νιφετῶν ἀνακωχῆν λαβόντων ἐξῆι ὁ βασιλεὺς, πλείστους δὲ τῷ ποταμῷ ἀποβαλὼν ὑπὸ σκιὰν ἔστη δένδρου τινὸς ἄμα τῶν 20 ὑπερεχόντων τισί. μετ' ὀλίγον δὲ ἤχῃς γενομένης ἐκ τῆς δρυὸς πρόεισι μικρὸν ὁ βασιλεὺς, ὅσον μὲν τῷ μήκει αὐτῆς καταλαμβά-
D νεσθαι, ἤπερ ριζόθεν ἀνασπασθεῖσα ὑπὲρ τῇ γῆ προσήρισε. γέ-

8 κατηρικώθη?

23 προσήριπε?

duces imperatori se submittentēs pacem et amicitiam amplexi sunt: solus Selte manum dare imperatori noluit, Istri paludibus, quo confugerat, et praerupta quae illic erat petra nixus. quibus etiam fretus in planitiem erupit, prompto animo cupiens cum imperatore manum conserere. sed brevi tempore suae dementiae praemia tulit, siquidem cum exigua imperatoris militum manus ipsi restitisset, fugit, et eius refugium captum ab ipsis fundamentis est dirutum. imperator autem post ipsum profligatum atque deletum funditus inde profectus ad Lobitzum tabernacula posuit, ad montis radices. vehemens autem imber in castra delatus et nix intempestiva (erat enim Septembris dies vigesima quarta, qua protomartyris Theclae memoriam celebrant Christiani) multum detrimenti, et calamitatis militibus attulit. nam omnis fere equitatus, et eorum qui aderant plurimi, frigore et imbre, cum nudi essent et imparati, interierunt, ac praeter omnem spem ad victum necessaria defecerunt, relictis tantum quae fluminum impetu superfuerant et imברי. cum autem modicoriter pluvia remisisset nivesque cessassent, egressus imperator, et plurimis in flumine amissis, sub umbram cuiusdam arboris cum paucis quibusdam primoribus se recepit; ac paulo post edito a quercu sono parum progreditur imperator, fere quantum arboris ipsius longitudo coatingeret, quae radicitus evulsa supina in terram decidit. obtulit im-

γογε δὲ Ἰννός ὁ βασιλεὺς λογισάμενος ὅλας τελευτῆς ἐπιωδύνου
 παρὰ μικρὸν τυχεῖν ἐμελλεν. ἦν δὲ οὐκ ἀγαθὸς οἰωνὸς τὸ συμβάν,
 ἀλλὰ προοίμιον τῆς μελλούσης αὐτὸν καταλαβεῖν τύχης καὶ τῶν
 ἤδη γενομένων εἰσπραξίς καὶ τιμωρία. εὐχαριστῶν δ' ἐπὶ τῷ
 5 συμβεβηκότι τῷ Θεῷ, γὰρ ἐν τῷ παλατίῳ τῶν Βλαχερνῶν ἐπὶ τῷ
 ὀνόματι τῆς πρωτομάρτυρος Θεκλας ἀνήγειρε κάλλιστον. προ-
 βιβάζων δὲ τὸν στρατὸν ἀπῆκε ταχέως ἐπὶ τὴν βασιλεύουσαν λογο-
 ποιούμενος, ἀποστασίαν ἐν τῇ ἀνατολῇ ἐνωτιζόμενος. καταλαβὼν
 δὲ καὶ πάντα ψευδῆ εὐρηκῶς κνηγεσίοις ἑαυτὸν ἐψυχαγῶγησε καὶ
 10 τῇ ἄλλῃ ἀπέσι, κατὰ τὸν τῇ βασιλίδι προκείμενον πορθητῆ ἀνιών.
 περὶ δὲ ὄραν ἀρίστου φῶς ἀστραπήβολον τοῖς τόποις ἐκείνοις ἐν- P 811
 ἔσκηψε (Νεάπολις τοῖσιν τὸ γινώρισμα), χοῖρος τέ ποθεν ἐπιφα-
 νεῖς ἐφ' ἑαυτὸν τὸν βασιλέα ἐξεκαλέσατο, ὃν ἐπιδιώκων ὁ βασι-
 λεὺς ἄχρι καὶ θαλάσσης ἐξήλασεν. ὡς δὲ ὁ χοῖρος τὴν θάλασσαν
 15 εἰσδὸς ἀφανῆς ἐγένετο, ὁ βασιλεὺς ἐξαίφνης πληγείς τῷ ἀστρο-
 πηβέλω φῶτι τοῦ Ἰππου τι ἀπεσφαιρίσθη καὶ πρὸς τὴν γῆν ἀφρί-
 ζων ἐκυλίετο. ἀκατίῳ δὲ ἐμβληθεὶς πρὸς τὰ βασιλεια διασωύζεται
 παρακεκομμένος καὶ ἑαυτοῦ μηδ' ὄλωσ ἐπαισιθανόμενος. νοση-
 μαχήσας δὲ ἐφ' ἡμέρας τινας τὸν μόρον ἱκαράδοκει, καὶ διὰ τοῦτο B
 20 πρὸς ἐξιλέωσιν τοῦ Θεοῦ ἀσπάζεται τὴν μετάνοιαν, καὶ τὴν βασι-
 λικὴν ἐξουσίαν, ἧς παρανόμως ἐδράξατο, ἐκοντὶ μεθίησι, τοῦτό γε
 καλῶς ποιησάμενος, καὶ τὸν μοναδικὸν ἀσπάζεται βίον, τὴν πρὶν
 εὐδοξίαν καὶ τρυφὴν ἀποπτύσει ἑκουσίᾳ καὶ μετριότητι διορθώ-
 μενος. ὁ δὲ μᾶλλον δεικνυσὶν ὡς εἰλικρινῶς καὶ ψυχῆς ἐξ ὅλης

perator, considerans qualis mortis periculum vix evaserit. neque hoc
 erat bonum augurium, quod acciderat, sed initium calamitatis quam mox
 esset accepturus, et eorum quae iam commisisset poenarum exactio.
 verum pro eo causa gratias agens deo templum in palatio Blachernarum
 protomartyri Theclae dedicatum pulcherrimum construxit, et exercitum
 perducens cito se ad regiam urbem recipere festinabat, cogitans de re-
 bellione quam audiverat in Oriente. qua falsa comperta sese venatio-
 nibus oblectare coepit et aliis quae animi relaxandi gratia fiunt, per
 fretum, quod est ante regiam urbem ascendens. hora vero prandii ful-
 men in ea loca quibus Neapolis nomen est irruit; et porcus nescio unde
 apparsens, in se provocavit imperatorem, quem usque ad mare persecu-
 tus imperator expulit. ubi vero mare subiens porcus haud amplius ap-
 paruit, fulgore quodam instar fulguris perstrictus imperator de equo de-
 iectus est, et hami spumam ex ore edens devolvebatur. in parvum au-
 tem navigium impositus ad regiam defertur. attonitus tamen et ob affla-
 tum se ipsum minime sentiens, morboque dies aliquot detentus mortem
 expectabat, et idcirco ad placandum sibi deum poenitentiam amplecti-
 tur, et imperatoriam potestatem, quam sibi iniuria vindicarat, libens
 deponit, hoc certe recte faciens, et monasticae se vitae dedicat, priorem
 factum ac delicias voluntario contemptu et molestia corrigens. et quod

μεταμεμέληται ἐφ' οἷς ἔπραξε, βασιλεῖα προχειρίζεται σὸ τὸν ὀμάλ-
 μονα αὐτοῦ Ἰωάννην, σὸ τὸν ἀδελφιδουὺν ἑαυτοῦ Θεόδωρον τὸν
 Δοκειωτὸν, σὸκ ἄνδρα προσζεύξας τῇ θυγατρὶ, σὸτ' ἄλλον τινὰ
 τῶν κατ' αἷμα ὤκειωμένων αὐτῷ, ἀλλὰ τὸν πρόεδρον Κωνσταν-
 C τῖνον, ὃ Δοῦκας τὸ πατρωνυμικὸν ἀνέκαθεν ἦν, ὡς συνίστορα 5
 καὶ συναγωνιστὴν καὶ τῶν χρημάτων ποριστὴν ἀφρονώτατον εἰς
 τὴν τῆς βασιλείας κατάσχεσιν. ὁ δὲ Κομνηνὸς ῥάκη μοναχικὰ
 περιβαλλόμενος, ἐπ' ὀλίγον τε γνωσιμαχίσας εἰ πως ἀνεθεῖη τῆς
 νόσον, ἐπέπερ ἔγνω κατ' ἄκρας ταύτη ἄλους, ἔτι τῇ νόσῳ τρυχό-
 μενος τὴν τοῦ Στουδίου καταλαμβάνει μονήν, πολλὰ καὶ τῆς Δύ- 10
 γούστης Αἰκατερίνης συμβαλλομένης αὐτῷ πρὸς τὸ προκείμενον,
 καὶ τῇ τῆς ἐπιγίου βασιλείας ἀποβολῇ τὴν ἐν σφρανοῖς ἀπόλασσω
 ἐπαγγελλομένης αὐτῷ, βασιλεύσας μὲν ἔτη δύο καὶ μῆνας τρεῖς,
 ἐπιζήσας δὲ τούτων ἐλάττω τῷ μοναχικῷ σχήματι, πῦσαν ὑπα-
 D κοὴν πρὸς τὸν ἐν τῇ μονῇ ἡγεμονεύοντα ἐπιδεικνύμενος, ὡς καὶ 15
 θυρωρὸς γενέσθαι καὶ ταῖς ἄλλαις ὑπηρετήσαι διακονίαις διὰ πολ-
 λὴν ἐπιείκειαν καὶ μετριοφροσύνην καταδεξάμενος. σωφρονέστα-
 τος δὲ εἰσάγει γενέσθαι λέγεται. στρατοπεδάρχῳ γὰρ ὄντι αὐτῷ
 νόσον ἐνσκήψαι νεφρτικὴν φασιν, ὥστε ἀπογνῶναι αὐτῆς τῆς
 ζωῆς διὰ τὸ παρέσει παντελεῖ καὶ ἀκινήσια κατασχεθῆναι. τῶν 20
 δὲ ἱατρῶν, μετὰ τὸ τοῖς ἄλλοις ἕκασι χεῖσασθαι καὶ ἀνητόις
 ἐλεγχθῆναι ἐπιχειρεῖν, συμβουλευόντων μιγῆναι γυναικὶ αὐτὸς σὸχ
 ὑπήκουσεν. εἰπόντων δέ, εἰ μὴ τοῦτ' ἐπιχειρήσειεν, ἔξ ἀνάγκης

magis ostendit illum vere totoque ex animo poenituisse eorum quae pa-
 trarat, imperatorem delegit non Ioannem sibi sanguine coniunctum, non
 nepotem ex sorore Theodorum Doceianum, non filiae maritum, neque
 alium aliquem sibi consanguinitate proximum, sed praesidem Constanti-
 num, cui iam iude a suis maioribus Ducas cognomen erat, tanquam pe-
 ritum et conscium et adiutorem, quique optime nosset rationes parandae
 copiosae pecuniae ad imperii conservationem. Comnenus autem mona-
 sticas vestes indutus, cum parumper exspectasset si qua ratione a
 morbo liberaretur, ubi novit se insanabili morbo captum, adhuc ipso
 vexatus Studii monasterium ingreditur, multum Aecaterina Augusta eius
 consilium adiuvante, et pro terrarum imperii amissione caelestis gaudii
 fructum ipsi promittente, cum annos duos ac menses tres imperasset, et
 ia habitu monastico pauciores his supervixisset omnem praestans mona-
 sterii praefecto obedientiam, ita ut et ianitor esset et alia ministeria
 obiret, propter multam animi aequitatem et modestiam. castissimus au-
 tem fuisse dicitur, et supra quam credi possit continens. nam cum
 stratopedarches esset, nephritico morbo tentatum dicunt ita ut vitam
 desperaret, eo quod totius corporis languore et nervorum resolutione de-
 tineretur. medicis autem, postquam aliis omnibus adhibitis remediis ea
 quae omnino fieri non posse tentare se cognoverunt, ut cum muliere
 quadam coiret suadentibus, noluit obtemperare. eamque dixissent illi,

ἔχειν κεντήρι χρήσασθαι, ἐκ τούτου δὲ ἀκαιδίᾳ κατασχεθῆναι
 δεινῇ καὶ ἀγωνίᾳ, αὐτὸς “ἀρκοῦσί μοι” ἔφη “ὁ Μανουὴλ καὶ ἡ P 812
 Μαρία, οἱ ἤδη μοι χάριτι Θεοῦ παῖδες γενόμενοι· τούτων μὲν
 γὰρ ἄνευ ἔνεστι τυχεῖν τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, σωφροσύνης
 5 δὲ χωρὶς οὐδεὶς τὸν κύριον ὄψεται.” ἀλλὰ καὶ ἡ βασιλεία Αἰκα-
 τερίνα καὶ ἡ ταύτης θυγάτηρ Μαρία τὴν τρίχα κειράμεναι διῆγον
 ἐν τοῖς παλατίοις τοῦ Μυρελαιῶν, πᾶσαν ὑσκησιν μοναδικὴν μετ-
 ερχόμεναι.

Τελευτήσαντος δὲ τοῦ βασιλέως ὑγρότητος μεστῇ θεαθεῖσα
 10 ἡ τοῦτον κατέχουσα σορὸς ὑπόνοιαν παρέσχε πολλοῖς τιμωρίαν
 εἶναι τὸ γεγονός· καὶ κολάσεως ἔνδειγμα τοῦ ἐμφυλίου πολέμου καὶ
 τῆς σφαγῆς καὶ τῶν μετὰ τὸ βασιλεῦσαι πεπραγμένων αὐτῷ εἰς τε B
 τὰς τῆς συγκλήτου στερήσεις [καὶ] τῶν ἔκπαι διδομένων αὐτῇ,
 καὶ τὴν τῶν θείων ναῶν καὶ τῶν ἱερῶν σεμνείων ἀποστέρησιν, ἦν,
 15 ὡς ἔφημεν, ἐποίησατο, τὸ ἀπέριττον μὲν καὶ τὴν αὐτάρχειαν αὐ-
 τῶν προνοούμενος, τῷ δημοσίῳ δὲ εἰσφέρων μετρίαν παράκλησιν.
 ἄλλοι δὲ τὸ ρεῦσαν ἀγνοσύνης ἔργον ἐτίθεντο, ὡς καθαρῶς καὶ
 ἀδιστάκτως μεταγνόντος αὐτοῦ ἐφ’ οἷς ἔπραξε· μὴ γὰρ εἶναι
 ἀμαρτίαν τὴν νικῶσαν τὴν φιλανθρωπίαν τοῦ Θεοῦ. ἀμφοτέρων
 20 δὲ τὴν γνώμην ἐπαινώ καὶ ἀποδέχομαι τῷ τὴν μὲν κουλτικὴν εἶναι
 τῶν μελλόντων κακῶν, τὴν δὲ προτρεπτικὴν ἀπὸ τοῦ χείρονος πρὸς C
 τὸ βέλτιον.

5 βασιλείος P

nisi hoc tentaret, necessario cauterium adhibendum, ex quo procreandae
 sobolis facultate privaretur, satis, ipse inquit, mihi sunt Manuel et Ma-
 ria mihi iam dei beneficio nati liberi: nam sine his licet consequi re-
 gnum caelorum, sine continentia vero deum nemo videbit. quin etiam
 Augusta Aecaterina eiusque filia Maria detonsis capillis degebant in
 palatiis Myrelaei, omnia monastica munera obennes.

Vita autem functo imperatore, conspecta sepultura eius humoris
 plena suspicionem multis dedit esse illam rem ultionem et indicium sup-
 plicii, quo afficeretur ob intestinum bellum ac caedem et ea quae post
 usurpatum imperium commiserat in privando senatu iis bonis quae ei
 antiquitus concessa fuerant, et adimendis sacris templis et delubris fa-
 cultatibus quas diximus, id curans ut nihil ipsis superesset, sed ea tan-
 tummodo haberent quae ad victum satis essent, mediocrem adhibens rei
 publicae consolationem. alii autem finentem humorem sanctitatis inter-
 pretabantur indicium, quod pure ac sine ulla controversia eum factorum
 poenitasset: neque enim peccatum ullum esse, quod divinam superet
 erga homines caritatem. utrorumque ego sententiam laudo et approbo,
 quod altera mala futura prohibeat, altera vero a deterioribus ad meliora
 adhortetur ac revocet.

Τῆς δὲ βασιλοῦσης Αἰκατερίνης, ἐν τῷ μοναχικῷ Ἑλένης μετανομασθείσης, ἐπετείως τελοῦσης τὰ τοῦ βασιλέως μνημόστυα, συγκαλοῦσης τε ἄλλους τινὰς μοναχοὺς καὶ δὴ καὶ τοὺς ἐν τῇ Στουδίῳ μονῇ ἀσκουμένους σύμπαντας, ἐπειδὴ ἔμελλε τελευτᾶν, ἐτέλει μὲν συνήθως καὶ κατὰ τὸ ἔθος τὰ τοῦ βασιλέως ἐτήσια, 5
 διπλᾶ δὲ τούτοις πάντα τὰ ἐκ τύπου διδόμενα παραθέσθαι προσέταξε. τοῦ δὲ καθηγουμένου διαπορήσαντος, καὶ τὸν λόγον τοῦ
 D διπλασιασμοῦ ἠσυχῆ προσελθόντος καὶ ἀπαιτήσαντος, “ὅτι τὸ”
 ἔφη, “ὧ τιμιάσατε, οὐκ οἶδα, εἰ καὶ κατὰ τὸ ἐπιθὸν ἔτος ἑμῖν
 συνέσομαι, τοῦ Θεοῦ τὰ κῆρ’ ἡμᾶς ἴσως ἄλλως, καὶ ὡς αὐτῷ ὦ
 βουλητόν, οἰκονομήσαντος.” ὃ δὴ καὶ γέγονεν· ἐτετελευτήκει
 γὰρ ἐν τῷ μέσῳ, ἀξιώσασα ταφῆναι σὺν τοῖς ἀδελφοῖς ἐν τῷ
 κοιμητηρίῳ τῆς Στουδίῳ μονῆς. κατεκόσμησαν δὲ καὶ ἀμφότεροι,
 αὐτῇ τε καὶ ὁ βασιλεὺς, τὸν πάνσεπτον τοῦ προδρόμου ναβν, ᾧ
 δὴ καὶ καταλέγειν καὶ κατὰ λεπτὸν διεξιέναι ἄθλος Ἡράκλειος. 15

Ἦν δὲ ὁ βασιλεὺς τὸ ἔθος στάσιμος, τὴν ψυχὴν ἐπιεικής,
 τὴν γνώμην ὀξύς, τὴν χεῖρα δραστήριος, τὴν σύνεσιν ἔτοιμος,
 στρατηγικώτατος τὰ πολέμια καὶ τοῖς ἐχθροῖς φοβερός, τοῖς περὶ
 αὐτὸν εὐμενής, λόγοις προσκείμενος, καὶ ταῦτα μὴ τούτο ἔξ
 P S13 ἀρχῆς ἔθος ἔχων. ἔλεγε δὲ δεῖν τὸν βασιλέα φοβερὸν μὲν εἶναι 20
 τοῖς ἔξω, εὐπρόσβιτον δὲ τοῖς ἰδίοις. κάλιν ἔλεγε τοὺς τυραννιῶν-
 τας τῶν βασιλέων ἀπελευθέρους εἶναι σπεύδειν. αἰτιώμενος δὲ
 ὅτι τετυράνηκε κατὰ τοῦ Μιχαήλ, “ὠκνον” ἔλεγε “τῷ συν-

Cum autem Aecaterina Augusta in monasterio mutato nomine Helena appellata quotannis imperatoris memoriam anniversariis sacris coleret, invitatis aliis quibusdam monachis et omnibus iis qui se in Studiensi monasterio exercerent; cumque diem suum esset obitura, solenni more annua sacra peregit imperatoris, et ipsis omnibus duplicia ea quae dari consueverant persolvi iussit: antistite autem dubitante et sensim accedente ac duplicationis rationem quaerente, “quia non novi” inquit, “o maxime venerande, an insequenti anno vobiscum futura sim, deo fortasse aliter res nostras pro sua voluntate moderante.” quod etiam accidit: illa enim ante illud tempus vita defuncta est, voluitque cum fratribus in coemeterio monasterii Studii sepeliri. ornarunt autem uterque, et ipsa et imperator, augustissimum Praecursoris templum iis quae connumerare, ac sigillatim recensere Hercules labor esset.

Fuit imperator moribus constans, aequus animo, mente acutus, manu strenuus, intelligentia promptus, in rebus bellicis peritissimus, hostibus terribilis, suis re benevolus, verbis infestus. cum tamen a principio moribus his haudquaquam praeditus esset, aiebat oportere imperatorem externis esse terribilem, suis difficilem. rursus aiebat eos qui tyrannidem affectarent, libertos imperatorum fieri velle. cumque accusaretur quod tyrannidem invasisset contra Michaelē, “pigebat me”

δοῦλῳ δουλεύειν καὶ τῶν εἰκότων μὴ τυγχάνειν.²⁰ ἐπισκόπων δὲ τῇ γυναικὶ ἔλεγε δοῦλην μὲν εἶναι πρότερον, νῦν δὲ ἠλευθερωσθαι ἐπ' αὐτοῦ. πάλιν ἔλεγε τοὺς συγγενεῖς τοῖς μὲν ἄλλοις τυγχάνειν σκόλοπας, τῷ δὲ τυραννοῦντι ὠφέλειαν. ἔλεγε δὲ καὶ ἡ βασιλὶς 5 Αἰκατερίνα μηδὲν ζῆλον ἐπ' αὐτῇ γεγενῆσθαι βασιλείας βασιλείαν ἀλλαξαμένη.

Μετὰ δὲ τὸν Κομνητὸν Κωνσταντῖνος πρόεδρος ὁ Δούκας Β τῶν σκήπτρων ἐπιλαβόμενος ἀναιμωτὶ καὶ δίχα πραγμάτων ταραχῆς, λόγους ἐπιεικείας γέμοντας ἐδημηγόρησε πρὸς τὴν σύγκλητον 10 καὶ πρὸς ἅπαν τὸ δημοτικὸν τε τῆς πόλεως καὶ κοινόν. καὶ ἀπ' ἐκείνου τῆς τῶν πραγμάτων ἐνήρηξοτο ἀντιλήψεως, τοῦ ἐπιεικοῦς καὶ μετρίου κατ' οὐδὲν ἀφιστάμενος, ἀλλὰ πᾶσι τρόποις αὐτοῦ ἐξεχόμενος. ἐτίμησε δὲ τῶν τε τῆς συγκλήτου καὶ τοῦ δήμου πολλούς. ἀνώρθωσε δὲ καὶ τοὺς ἤδη ἐπὶ Κομνηνοῦ ἐκπεπωκό- 15 τας τῶν οὐκαιοτικῶν· πολλοὺς γὰρ ἐκείνος ἀδόξους ἐξ ἐνδόξων καὶ ἀτίμους ἐκ τιμίων ἀπέδειξεν. ἐπιστάσης γὰρ τῆς τοῦ ἁγίου μεγα- C λομάρτυρος Γεωργίου μνήμης κατὰ τὸ ἔθος ἄπεισιν ὁ βασιλεὺς εἰς τὰ Μάγγανα αἰδοῖ τοῦ μάρτυρος, μετὰ δὲ τὸ τελεσθῆναι τὴν ἑορτὴν τινὲς τῶν κακοθητῶν καὶ δολερῶν βουλὴν πονηρὰν ἐξαρθύ- 20 σαντες τῷ βασιλεῖ ἐπεβούλευσαν μὲν, ἤρυσαν δὲ οὐδέν, Θεοῦ τὸν σέλλογον καὶ τὸ πονηρὸν καὶ ἄθεον διαλυσαμένου σκαιώρημα· ἦν γὰρ αὐτοῖς γνώμη τῷ βυθῷ παραδοθῆναι αὐτὸν παγγενεὶ ἅτε διὰ θαλάσσης πρὸς τὸ παλάτιον ἀποπλεῖν μέλλοντα. ζητήσεως δὲ καὶ ἐρεύνης περὶ τοῦ συμβάντος γενομένης πολλῆς πολλοὶ τῶν μεγα-

inquit "conseruo servire, neque iusta consequi." et cavillo etiam uxorem est prosecutus, siquidem dicebat illam prius servam, nunc a se in libertatem vindicatam. aiebat item cognatos aliis esse crucem, tyranno utilitatem. Aecaterina autem Augusta nihil novi sibi accidisse affirmabat, quippe quae regnum cum regno commutasset.

Post Comnenum autem Constantinus Ducas praeses, sine sanguine et rerum perturbatione potitus imperio, ad senatum et omnem civitatis populum concionem habuit aequitatis plenam, et deinde rerum administrationem aggressus est, nulla in re a modestia et aequitate recedens; et honoribus senatores et plebeios multos ornavit, atque eos qui imperante Comneno propriis honoribus exciderant in pristinum statum vindicavit. multos enim ille ex illustribus obscuros, ex gloriosis ignobiles fecit. cum enim sancti magni martyris Georgii dies festus advenisset, quo eius memoria colitur, de more se confert imperator ad Mangana ob cultum martyris. peracta autem celebritate quidam maligni et improbi malum consilium meditati insidias imperatori struxere. nihil vero perfecerunt, deo coetum illum impium et pravum commentum dissolvente: hoc enim sibi proposuerunt faciendum, ut in profundum ille cum omnibus suis demergeretur, utpote per mare ad palatium navigaturus. habita autem quaestione et accurata inquisitione plures optimates, in

- D** στάνων καὶ αὐτὸς ὁ τηνικαῦτα ἑπαρχος ἐάλωσεν ὡς ἐπίβουλοι καὶ καθοσιώσεως αἰτία ὑπέπεσον, τῶν οἰκείων στερηθέντες κτήσεων καὶ πάσης τῆς περιουσίας αὐτῶν. ἐπόθησε δὲ καὶ ἠγάπησε διαφρονῶντως τῶν ἄλλων ἁπάντων ὁ βασιλεὺς τὴν τε τῶν δημοσίων πραγμάτων ἐπαύξησιν καὶ τῶν ἰδιωτικῶν δικῶν τὴν ἀκρόασιν, 5 καὶ τούτοις τὴν μελζονα φροντίδα κατεκένου τῆς βασιλείας, τῶν ἄλλων ἦτον ἐχόμενος, στρατηγικῶν φημι πλιονεκτημάτων καὶ στρατιωτικῶν ἀνδραγαθιμάτων. διὰ δὲ ταῦτα καὶ συκοφαντικαῖς ἐπιφροῦναις καὶ σοφιστικαῖς μεθόδοις καὶ δικανικῶν προβλημάτων ἐσμῶ καὶ σικρετικῶν ζητημάτων ἐπιπλοκαῖς τὸ Ῥωμαϊκὸν 10
- P** 814 ἐκλονεῖτο καὶ ἐκραδαίνετο, ὡς καὶ αὐτοὺς τοὺς στρατενομένους τὰ ὄπλα καὶ τὴν στρατείαν μεθέντας συνηγόρους καὶ νομικῶν ζητημάτων καὶ προβλημάτων γενέσθαι ἐραστὰς, μακρὰ χαίρειν ἐκόντας ἐνυαλῶν τε ἡχῆ καὶ πολεμικῆ ὀρχήσει καὶ περιδινήσει ἀγγιστρόφω. εὐσεβῆς δὲ ὢν εἶπερ τις ἕτερος, καὶ φιλομόναχος φι- 15 λόπτωγός τε καὶ περὶ τὸ σῶμα ἦτον κολαστικὸς, πρὸς ἄλλο τι ἀμβλὺς ἐτύγχανε καὶ νοθρός, φειδωλὸς δ' εἰσάγειν καὶ ποριστικὸς καὶ τῶν δημοσίων χρημάτων ἀδξητικὸς. ἔξουσίαζε δὲ καὶ ταῖς κρίσεισι, καὶ πολλάκις αὐτὰς διὰ τὴν τῶν προσώπων ποιότητα
- B** ὑπήλλαττε, βαρὺς δεικνύμενος τοῖς δυνατοῖς καὶ ἀφόρητος. προσ- 20 κειμένου δὲ αὐτοῦ τοῖς τοιοῦτοις διηνεκῶς, τῶν δὲ στρατιωτικῶν ἡμεληκότος καὶ ῥαθυμῆσαντος, τὰ τῆς ἀνατολῆς, καὶ μᾶλλον τὰ ἐν τοῖς τέρμασι τῶν μερῶν τῶν Ῥωμαϊκῶν, ὑπὸ τῶν πολεμίων ἐφέροντό τε καὶ ἤγοντο, καὶ ἐλητίζοντο καὶ διεφθείροντο ἅπαντα

quibus ipse quoque eparchus, convicti sunt insidiarum et laesae maiestatis rei effecti, et ideo possessionibus et suis omnibus bonis privati. concupivit autem et prae ceteris omnibus maxime amavit imperator publicarum rerum incrementum, et praecipuo studio privatas causas audiendi tenebatur, in quibus maiorem quam in imperio administrando curam exhauriebat, aliis rebus minus vacans, datum inquam amplificandae dignitati, et iis quae militibus prospere ac strenue gesta essent. et propterea in calumniatorum conviciis et sophisticis commentis ac iudicialium quaestionum examine Romana res publica versans occupabatur, ita ut ipsi milites armis depositis advocati et patroni quaestionum ad leges spectantium et causarum fierent, omisso Martio sono et bellicis exercitationibus et equorum agitatione. pius vero cum esset ut si quis alius, et monachorum et pauperum studiosus, et in iis quae ad cultum corporis pertinent non admodum occupatus, in aliis quoque hebens ac segnis erat: at in augendis publicis pecuniis admodum parcus et civilis. nimis sibi arrogabat in iudiciis, et ea subinde propter personarum qualitatem mutabat, gravem se potentibus ostendens, et eiusmodi cui non possent resistere. cum iis rebus ille totus incumberet, re militari neglecta, ac nimium se otio dedisset, res Orientis, praecipue loca in finibus Romanorum, ab hostibus agi ferri ac diripi, et omnia vastari et

τῇ τε τῶν Τούρκων ἐπιδρομῇ καὶ κατισχύσει καὶ τῇ βίαια ὑποχω-
ρήσει καὶ δειματώσει τῶν ἡμελημένων στρατιωτῶν· συνεχεῖς γὰρ
ὑπῆρχον ἐκδρομαὶ καὶ λεηλασίαι συχναί, ἀφανιζομένου τοῦ προσ-
τυχόντος παντός. διὸ καὶ ἡ εὐδαίμων χώρα τῆς Ἰβηρίας ἠρίπρωτο
5 παντελῶς καὶ ἠφάνιστο, ἤδη προκατειργασμένη καὶ ἡσθενηκυῖα
καὶ κατὰ μικρὸν ἐπιλείπουσά τε καὶ φθίνουσα, συμμεταλαμβάνο- C
μένου δὲ τοῦ δεινοῦ καὶ ὄσαι ταύτῃ παρέκειντο, Μεσοποταμία τε
καὶ Χαλδαία, πρὸς δὲ Μελετινῇ καὶ Κολώνεια καὶ τὰ τῷ Ἐδ-
φράτῃ συγκείμενα ποταμῷ, ἀλλὰ μὴν τό τε Ἀρμενιακὸν καὶ τὸ
10 Βασπρακῆν, καὶ εἰ μὴ πολλάκις στρατεύμασιν, ἐνίοτε δὲ καὶ
φῆμαις μόναις δυνάμεων ἀνείργοντο τὰ τῶν βαρβάρων. καὶ τινες
ἀρχηγοὶ τούτων, Χωροσαλᾶριος καὶ Σαμουχ, εἰ μὴ ὀγαθῇ τιῇ
τύχῃ τὴν ἦττω συμβαλόντες ἐκληρώσαντο, κἂν μέχρι Γαλατίας
καὶ Ὀνωριάδος καὶ αὐτῆς Φρυγίας τὸ ἀντίπαλον περιέδραμεν.
15 Ἰστέλλετο μὲν γὰρ τὸ στρατιωτικόν, ψιλὸν δὲ καὶ ἄοπλον καὶ
γυμνόν, τῶν κρείττωνων ἀπελανομένων ἐκάστοτε τῆς στρατηγίας D
τοῦ πλήθους τῶν ὀψωνίων ἔνεκεν καὶ τῶν μειζόνων βαθμῶν. ἃ
καὶ καταγνώσιως ἐκτὸς οὐκ ἦν, μηδενὸς γενναίου καὶ ἀξιολόγου
πραττομένου διὰ τοῦτο. συνέβαινε δὲ ἐκ τούτων τοὺς μὲν Ῥω-
20 μαίους ταπεινοῦσθαι καὶ κατεπτηχῆναι, τοὺς βαρβάρους δὲ φυ-
σᾶσθαι καὶ ἐπαίρεσθαι καὶ μετὰ πολλῆς προσρήγνυσθαι πεπειθί-
σεως· ὅτε δὴ καὶ ἐς τὸ Ἄνιον ἀποστέλλεται δοῦξ Ἀρμενίου τις
Παγκράτιος τοῦνομα, ἐκ τῶν ἐνότων ὑποσχόμενος τὰ ἐκείσε
στρατεύματα διοικεῖν. τοῦ δὲ σουλτάνου παρίοντος, μὴ μέντοι γε

Turcorum excursionibus et oppressione ac violenta fuga et terrore neglectorum militum: continentes enim fiebant incursiones, crebrae direptiones, et quaecumque occurrerant hostibus, evertebantur, et iccirco felix Iberiae regio omnino desolata fuit et prorsus deleta, iam ante confecta et imbecillis, ac sensim deserta et corrupta. atque huius mali participes erant Mesopotamia et Chaldaea et insuper Melitene et Colonia et loca ad fluvium Euphratem sita, quin etiam Armenia et Baspracania. ac nisi saepe exercitu et interdum sola fama copiarum compressi fuissent barbari, et quidam ipsorum duces Chorosalarius et Samuch bona quadam fortuna commisso praelio cladem sortiti essent, etiam usque ad Galatiam et Onoriadem atque ipsam Phrygiam adversarii excurrissent: mittebatur enim exercitus male instructus et inermis, quod semper praestantiores abdicarentur praefectura maiorum stipendiorum et honorum causa; quae quidem culpa minime vacabant, cum nihil strenuum aut memorabile hac de causa gereretur. quibus rebus effectum est ut Romani imbecilliores redditi terrore complerentur, barbari vero inflati animo efferrentur et multa confidentia irruptiones facerent; cum etiam ad Anium missus fuerit dux Armenius quidam, nomine Pancratius, pollicitus res ad exercitum qui ibi aderat spectantes se pro virili parte administraturum. cum vero Sultanus illac iter face-

πημαιομένου τὴν χώραν τὴν Ῥωμαϊκὴν, τῶν περὶ τὸν Πανκρά-
 τιον ἐξόντες τινὲς τὴν οὐραγίαν τοῦ σουλτανικοῦ στρατοπέδου
 P 815 εἰόντο καὶ κατέκαιον. ἐφ' οἷς καὶ δυσθυμῆσας ὁ σουλτάνος
 ἐφίησι τοῦ πρόσω ἵνα. πρὸς τὸ Ἄνιον δὲ ἀνθυπέστρεψε, καὶ
 δι' ὀλίγων ἡμερῶν αὐτό τε τὸ Ἄνιον καὶ τὰ περὶ αὐτὸ πάντα περι- 5
 ποιησάμενος στρατῶν τε ὀχυρώσας, καὶ στρατηγοῖς ἀξιολόγοις τὰ
 ἐκεῖσε παραδούς, τῆς τῶν Ῥωμαίων ἐπικρατείας αὐτό τε καὶ τὴν
 αὐτὸ χώραν ἀπεστέρησεν. εἶχε μὲν οὖν οὕτω ταῦτα, καὶ εἰς
 τοσοῦτον σκυλῶν τὰ Ῥωμαϊκὰ περιήγοντο κατὰ τε τὴν Ἀσίαν καὶ
 τὴν ἄλλην πᾶσαν ἀνατολήν. ἐν δὲ τῇ δύσει κατὰ τὴν τρίτην Ἰνδι- 10
 κτιῶνα, ἀρχόντων τῶν περὶ τὸν Ἰστρον ποταμὸν τοῦ μεγίστου
 Β Βασιλείου τοῦ Ἀποκάπου καὶ τοῦ μεγίστου Νικηφόρου τοῦ Βο-
 τανειάτου, τὸ τῶν Οὐζῶν ἔθνος (γένος δὲ καὶ οὗτοι Σκυθικὸν
 καὶ τῶν Πατζινάκων ἐγγενέστερόν τε καὶ πολυπληθέστερον) πα-
 γενεὶ μετὰ τῆς οἰκείας ἀποσκευῆς τὸν Ἰστρον περαιωθὲν ξύλοις 15
 μακροῖς καὶ λέμβοις αὐτοπρέμοις καὶ βύρσαις, τοὺς διακωλύον-
 τας τὴν αὐτῶν περαιώσιν στρατιώτας, Βουλγάρους τέ φημι καὶ
 Ῥωμαίους καὶ λοιποὺς τοὺς ὄντας οὖν αὐτοῖς, κατηγωνίσαντο
 αἰφνιδίως, καὶ τοὺς ἡγεμόνας αὐτῶν τὸν τε Ἀποκάπην Βασίλειον
 καὶ τὸν Βοτανειάτην Νικηφόρον αἰχμαλώτους ἀπήγαγον, καὶ τὴν 20
 C ἐθνος, ὡς οἱ εἰδότες διεβεβαιοῦντο, εἰς ἐξήκοντα μυριάδας μα-
 χίμων ἀνδρῶν καὶ πολεμιστῶν. μοῖρα δὲ τις αὐτῶν οὐκ ἐλαχί-

7 τῆς περὶ αὐτό?

8 Is. περίχωρον vel πρόσχωρον margo P

ret, neque tamen Romanorum regionem vexaret, quidam ex iis qui cum
 Pancratio erant, erumpentes extremum agmen Sultanici exercitus laedebant
 et caedebant. quibus de causis Sultanus graviter indignatus ulterius
 progredi desistens ad Anium reversus est, et paucis diebus tum
 ipsum Anium, tum finitima omnia loca in suam potestatem redacta et
 praesidio imposito munita ac ducibus idoneis tradita Romanorum exemit
 imperio. haec igitur in hoc statu erant, et tantae vexationi obnoxia
 erant Romanorum loca in Asia et in omni Orientis regione: in Occi-
 dente vero circa tertiam indictionem, cum praecessent oppidis ad Istrum
 fluvium sitis magister Basilius Apocapes et magister Nicephorus Botani-
 ates, Uzorum natio (hi etiam sunt genere Scythae, et Patzinacis no-
 biliores et multitudine superiores) cum tota gente et propriis impedi-
 mentis transmissis Istro longis navibus et lembis e caudice cavato factis
 et utribus, milites transitum prohibentes, Bulgaros inquam et Romanos
 et qui cum ipsis erant, statim debellarunt, ac duces ipsorum Basiliam
 Apocapem et Nicephorum Botaniatem captivos abduxere, omnemque ad
 Istrum planitiem complerunt. excreverat enim natio, ut ii qui viderant
 confirmabant, ad sexcenta bellicosorum virorum milia. et quaedam haud

στη τούτων ἀποτμηθεῖσα ἄχρι Θεσσαλονίκης καὶ αὐτῆς Ἑλλάδος εἰσῆρπσε, καὶ πᾶν τὸ προστυχὸν κατελυμῆνατο καὶ λεηλαίησε, καὶ λείαν ἤλασεν οὐκ ἀριθμητήν. χειμῶνι δὲ περικεπτωκυῖα πολλῶ, ὄτε πρὸς τοὺς σφετέρους ὑπέστρεφεν, οὐ μόνον τὰ ἀλλότρια ἀλλὰ 5 καὶ τὰ αὐτῆς σχεδὸν ἀπέβαλεν ἅπαντα, καὶ δυστυχῆς εἰς τὴν παρεμβολὴν ἐπανέβλεξεν. ὁ δὲ βασιλεὺς πυνθανόμενος περὶ τοῦ πληθυσμοῦ ἤσχαλλε μὲν καὶ ἤδημόνει, στρατιὰν δὲ ἄθροῖσαι καὶ δυνάμεις ἀξιωμαχοὺς ἀφεῖναι κατ' αὐτῶν δκηρότερος ἦν, ὡς μὲν τινες ἔλεγον, τῶν ἀνυλωμάτων φειδοῖ (ἦν γάρ, ὡς ἔφαμεν, D 10 φιλοχρήματος καὶ τὸν ὄβολον παντὸς προτιμῶν), ὡς δ' ἔνοιοι, μὴ ἀποθαρρῶν πρὸς τοσαύτην ἰσχὺν ἀντιπαρατάξασθαι· ἅπαντες γὰρ ἀπρόσμαχον τὸ τῶν ἐναντίων πλήθος δυσχυρῶζοντο, καὶ ἀμήχανος ἐδόκει πᾶσιν ἢ λήτρωσις, καὶ μετοικίαν ἤδη οἱ πλείους ἐβουλεύοντο. ὁ δὲ βασιλεὺς πρεσβείαν πρὸς τοὺς ἐθνάρχας αὐτῶν 15 ἔσταλκῶς ἐπειράτο ὡς οἷόν τε παρενεγκεῖν αὐτοὺς καὶ καταστείλαι, πολλὰ τούτοις ἀποστείλας ἐπαγωγὰ καὶ θελκτήρια· χαρίσμασι γὰρ ἐνόησε αὐτῶν ἀδροῖς ἐδεξιῶσατο. μέγιστον δὲ ἔθνος ὄν, καὶ διὰ τοῦτο πρὸς πορισμὸν ὁσημέρας ἐπιρρηγνύμενον, ἐν πολλοῖς μέρεισι τὴν Βουλγαρίαν, ἤδη δὲ τὴν τε Θράκην καὶ τὴν Μακεδονίαν P 816 20 συνέθλιβε. μὴ φέρον δὲ ὁ βασιλεὺς τὰ λεγόμενα (ἀνέδην γὰρ παρὰ πάντων ὡς φειδωλὸς καὶ γλισχρος διεσῶρετό τε καὶ διεβάλλετο) ἔξεισε τῆς βασιλείδος, καὶ περὶ τὸν τόπον ὃς Χοιροβάχχοι

2 εἰσῆρσις P

minima pars ipsorum divisa usque ad Thessalonicam et ipsam Graeciam irrupit, et obvia omnia vexavit diripuitque, infinita abacta praeda. sed cum in vehementem hiemem incidisset, quando ad suos redibat, non solum aliena sed etiam sua fere omnia amisit, et infortunio accepto in castra ferversa est. imperator autem de eorum multitudine certior factus cruciabatur animo et aegre ferebat, exercitum tamen cogere et idoneas copias contra ipsos mittere cunctabatur, ac segnis erat, ut quidam aiebant, sumptibus parcens: erat enim, ut diximus, avarus, et nummum omnibus rebus anteponebat; ut vero alii, quod non confideret adversus tantas vires posse acie decertare: omnes enim asserebant adversariorum multitudinem inexpugnabilem, omnibusque impossibilis redemptio ducum videbatur, et de migratione iam plures cogitabant. imperator autem missis legatis ad principes nationis tentabat, si factu possibile esset, ipsos abducere et sibi conciliare multis missis muneribus, quibus delinirentur, atque adeo aliquos ex ipsis crebris beneficiis exesperat. sed natio maxima, et iccirco quotidie irruptionem faciens, ut stipendium illud haberet, in multas Bulgariae partes, iam ipsam quoque Thraciam et Macedoniae opprimebat. non ferens autem convicia imperator, quod ab omnibus palam ut avarus atque sordidus incessabatur et accusabatur, regia urbe egressus ad locum qui Choerobachi vo-

καλεῖται τὴν σκηνὴν πῆγνυσιν, οὐ πλείους τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα στρατιωτῶν ἐπαγόμενος μεθ' ἑαυτοῦ· ὄθεν καὶ πολλοῖς θαυμάζειν ἐπῆει ὄπως μετὰ τοσοῦτων ἀνδραρίων πρὸς τοσαύτην πληθὸν ἀπεδειλάσεν. ἐν τοιαύτῃ δὲ παρασκευῇ ὄντος αὐτοῦ καὶ περὶ συναγωγῆς βουλευομένου στρατοῦ, δρομαίως προσελθόντες τινὲς ἐθῆ-
 λουν τῷ βασιλεῖ τὴν τε τῶν ἡγεμόνων λύτρωσιν καὶ τοῦ ἔθνος
 B παντὸς τὴν ἀπώλειαν, φράζοντες ὡς οἱ μὲν ἡγεμόνες αὐτῶν ἐμβύντες σκάφεισι τὸν Ἰστρον διαβεβήκασι, τὸ δὲ περιλειφθὲν πλῆθος λιμῶ τε καὶ λοιμῶ τοῖς τε παρακειμένοις Βουλγάροις καὶ Πάτζινάκοις καταπολεμηθέντες ἄρδην ἀπώλοντο, Θεοῦ τὸ πᾶν 10 ἐργασαμένου. λέγεται γὰρ ὡς ἀπογονὸς ὁ βασιλεὺς ἐκ πάντων, νηστείαν παραγγέλλας τῷ τε πλήθει καὶ ἑαυτῷ, λιτανείαν ἐκτετῆ ἐποίησατο, αὐτὸς πεζὸς συμπαρονοούμενος μετὰ δακρύων καὶ συντετριμμένης καρδίας, καθ' ἣν ἡμέραν ἐφάνη τοῖς ἐν τῷ Τζουρολιῷ ἐσκηνωμένοις τῶν Οὐζῶν πλῆθος στρατιωτικῶν ἐπιστὰν ἐναέριον, 15
 C διᾶπτον σὸν σπουδῆ, βέλη κατ' αὐτῶν ἀφιέναι συνεχῆ, ὥστε μηδένα ἐξ αὐτῶν ἀπομείναι ἄτρωτον. ὁ δὲ βασιλεὺς τῷ Θεῷ θύσας τὰ χαριστήρια εὐθὺ τῆς βασιλίδος πεπόρευτο. εὗρε δὲ καὶ ταύτην ἐκπλήξιος γέμουσαν καὶ τὰ σῶστρα τῷ Θεῷ ἐκιδύουσαν. ἀλλὰ πάντες ἀπλῶς Θεοσημίαν τὸ γεγονός· ἔλογίζοντο καὶ 20 τῇ τοῦ βασιλέως περὶ τὸ θεῖον εὐσεβείᾳ τὸ πᾶν ἀντίθεσαν, ἀρετῇ μὴ κακίᾳ καὶ τῇ ἄρχοντος ῥοπῇ καὶ περὶ τὸ θεῖον εὐλαβείᾳ τὸ θεῖον ἐπικλινόμενον. προσῆλθον δὲ τούτων τινὲς μετὰ τὸν τοιοῦ-

catur castra ponit, haud plures centum et quinquaginta militibus secum adducens, ex quo plures admirari quomodo cum huiusmodi tantam multitudinem congreri auderet. verum cum ille in huiusmodi apparatu versaretur ac de cogendo exercitu consuleret, quidam ad ipsum accurrentes accessere, atque duces redemptos nuntiarent et totius nationis interitum, asserentes duces ipsorum conscensis navigiis Istrum transmisisse, reliquam vero multitudinem fame ac peste et a finitimis Bulgaris et Patzinacis debellatam funditus interiisse, deo omne illud opus procurante. fertur enim imperator desperatis rebus indizime ieiunium et sibi et populo, et assiduas supplicationes adhibuisse, ipse pedes simul cum lacrimis incedens et contrito corde. qua die conspecta est in Tzurolo ab Uzis in tabernaculis commorantibus militum multitudo in acie emicare et cum summa festinatione crebra contra ipse tela iacere, ita ut ex ipsis nemo illaces remanserit, quin vulnus acciperit. imperator autem deo sacrificio cum gratiarum actione peracto, recta ad regiam urbem se contulit, quam repperit admirationis ac stuporis plenam vota quoque deo pro accepta salute persolventem. verum omnes quod factum erat divinum miraculum consentes, imperatoris erga deum pietati adscribent, quod virtute et non vitio aut potentia imperatoris, sed religione deus ipse flexus esset. post huiusmodi cladem quidam ex

τον ἄλδρον ἐφ' βασιλεῖ, καὶ χώραν λαβόντες δημοσίαν ἀπὸ τῆς Μακεδονικῆς τὰ Ῥωμαίων ἐφρόνησαν, καὶ σύμμαχοι καὶ ἐπήκοοι τούτων μέχρι τῆς δευρῆς γέγονασι, καὶ ἀξιομάτων συγκλητικῶν D καὶ λαμπρῶν ἠξιώθησαν. ἦν δὲ τὸ τηλικαῦτα ἔτος μὲν ἔκτον 5 βασιλεύοντι ἐφ' Δουκί, ἰνδικτιῶν γ', ἔτος σφογ' τῆς κοσμητικῆς κτίσεως.

Πρὸ δὲ τούτου τοῦ ἔτους κατὰ τὸν Σεπτέμβριον μῆνα, τῆς δευτέρας ἐπιμεμήσειος, κγ' ἄγοντος τοῦ αὐτοῦ μηνός, περὶ δευτέραν φυλακὴν τῆς νυκτός, σεισμός ἐξαισιος γέγονε τῶν πάποτε 10 γενομένων ἐκπληκτικώτερος, ἐκ τῶν ἐσπερίων μερῶν ἀρξάμενος. τοσοῦτος δὲ ἦν τὸ μέγεθος ὡς καὶ οἰκίας ἀνατρέψαι πολλὰς καὶ ναοὺς καὶ κίονας. τὰ δμοια δὲ τοῖς εἰρημένους πεπόνθασι Ῥαιδεστός τε καὶ Πάνιον καὶ τὸ Μυριοφυτον, ὡς καὶ μέρη τειχῶν P 817 ἀνατραπήναι ἄχρις ὑποβάθρας καὶ πλείστας οἰκίας, καὶ φόνον 15 γενέσθαι πολύν. ἀλλὰ μὴν καὶ ἡ Κύζικος, ὅποτε καὶ τὸ ἐν αὐτῇ Ἑλληνικὸν ἱερὸν κατεσεισθη καὶ τῷ πλείστῃ μέρει κατέπεσε, μέγιστον δὲν χρῆμα πρὸς Θέαν δι' ὀχυρότητα καὶ λίθου τοῦ καλλίστου τε καὶ μεγίστου ἄρμονίαν καὶ ἀνοικοδομήν καὶ ἔνθους καὶ μεγέθους διάρκειαν. καὶ μέχρι δὲ δύο ἐνιαυτῶν ἔκτοτε φοράδην 20 ἐπεφοίτων σεισμοὶ μηδαμῇ τοῖς ἐξωροτέροις μνημονοῦμενοι. τὰ αὐτὰ δὲ καὶ ἡ Νίκαια πέπονθε· κατεσεισθη γὰρ καὶ ταύτη δ' τε ἐπ' ὀνόματι τῆς ἁγίας Σοφίας ναὸς καὶ ὁ λεγόμενος τῶν ἁγίων

ipsis ad imperatorem se contulere, a quo acceptis agris publicis Macedoniae Romanis steterunt, et socii ipsorum atque eis obediētes hactenus fuere, honoribus senatoriis atque illustribus dignati. agebatur autem tunc sextus annus imperanti Duci, indictione tertia, anno 6573 ab orbe condito.

Anno vero superiore circa mensem Septembrem, indictione secunda, vigesima tertia die mensis, circa secundam noctis vigiliam, terrae motus ingens factus et omnium qui unquam fuere maxime terribilis, ab Occidentis partibus incipiens, atque adeo vehemens ut et domos multas everterit et templa et columnas. et similia iis quae iam diximus accidere Raedeste et Panio atque Myriophyto, ita ut murorum partes usque ad ipsam fundamentum dirutae sint et domus plurimae, et multa caedes facta. quinetiam Cyzicus haud expertus damni fuit, siquidem templum Graecorum, quod in ipsa erat, commotum est ita ut maxima illius pars deciderit, cum esset maximum spectaculum, tum quod munatissimum erat, tum quod ex pulcherrimo lapide et maximo admirabilem structurae ordinem habebat, tum vero quod aedificium videretur et altitudine et magnitudine idonea in perpetuum permansurum. et usque ad duos annos ex eo tempore frequentes terrae motus fiebant adeo ingentes ut eiusmodi maiores natu minime meminissent. eadem damna perpessa est Nicaea, in qua templum sanctae Sophiae dicatum et sanctorum patrum

B πατέρων σηκός, καὶ τὰ τεῖχη δὲ σὺν τοῖς πολιτικοῖς οἰκήμασι καταπεπτώκασιν, ὅτε δὴ καὶ τὰ τοῦ τρόμου κατέληξε τέλος. ἦσαν δὲ ταῦτα καὶ εἰσπραξίς μὲν ἁμαρτημάτων καὶ χόλος θεῖος ἐξ ἄπαντος, ἡνίττοντο δὲ καὶ τὴν τοῦ θῆθέντος ἔθρους ἐπέλευσιν καὶ κατέλυσιν· ἐν γὰρ ταῖς θεοσημαίαις οὐ τὸ ἐνεστὼς μόνον ἀλλὰ 5 καὶ τὸ μέλλον προτεθεώρηται καὶ προσημαίνεται.

Καὶ Μαῖω δὲ μηνὶ τῆς ιδ' Ἰνδικτιῶνος ἐφάνη κομήτης κατόπιν τοῦ ἡλίου δύοντος, τὸ μέγεθος σεληναῖον φέρων, ὅτε ἤδη πλησιφαῆς γένηται. καὶ ἐψέκει μὲν τηρικαῦτα ἐκπέμπειν καπνὸν **C** καὶ οὐμίχλην, ἐν δὲ τῇ ἐπιούσῃ ἤρξατο παραδεικνύειν βοστρίχους 10 τινάς, καὶ ὅσον οὗτοι προετιάννυντο, τὸ μέγεθος τοῦ ἀστέρου ἐπέληγεν. ἀπέτεινε δὲ τὰς ἀκτῖνας ὡς πρὸς ἑῷαν, καὶ πρὸς κελίτην προήρχετο, καὶ ἦν ἐπικρατῶν ἄχρις ἡμερῶν μ'.

Κωνσταντίνου δὲ τοῦ πατριάρχου θανάτος Ἰωάννης μοναχὸς ὁ ἐπὶ κλην Ξιφιλῖνος προχειρίζεται, ἐκ Τραπεζοῦντος μὲν ὄρ- 15 μώμενος, ἀνὴρ δὲ σοφὸς καὶ πρὸς ἄκρον παιδεύσεως ἐλλητικῶς καὶ τοῖς πολιτικοῖς περιβλεπτός γεγωνὸς καὶ ἀρετῆς εὐφρόνως ἐπιμελούμενος, ὥστε ἐν ἀρχῇ τῆς εὐήμερίας καὶ τῆς ἡλικίας τὴν μοναχικὴν πολιτείαν ἀσπίασσθαι καὶ τὸν ἀναχωρητικὸν ἐλέσθαι βίον **D** χρόνον οὐκ ἐπὶ μικρὸν παρὰ τὸ τοῦ Ὀλύμπου ὄρος. ὅθεν καὶ οὐ- 20 δείς ἄξιός πλὴν αὐτοῦ ἐνομιζέτο πρὸς τὸν ὑψηλὸν τοῦ πατριάρχου βαθμὸν, εἰ καὶ ἀπαναινούμενος καὶ φεύγων ἐδιώχθη πρὸς τῆς τιμῆς. ἀλλὰ μὴν καὶ Θεοδοῦλου τοῦ Βουλγαρίας ἀρχιερέως κομη-

2 Δρόμου margo P

9 πλησιφανῆς P

aedes conquassata sunt, et muri cum civium domibus collapsi sunt, et loca quoque Dromi penitus corruerunt. erant haec peccatorum exacta supplicia et prorsus ira divina, et innuebant modo dictae nationis adventum et interitum: in divinis enim portentis non praesens tantum sed etiam futurum praevidebatur et praesignificatur.

Maiō quoque mense, quarta decima indictione, apparuit crinita stella post solem occidentem, lunae magnitudine, quando ipsa plena est lumine; quae eo tempore fumum emittere et nebulam videbatur, et insequenti die coepit crines ostendere, qui quantum protendebantur, tantum stellae magnitudo deficiebat; immisit autem radios ad Orientem, et ad eam partem progredi quadraginta diebus perseveravit.

Mortuo vero patriarcha Constantino Ioannes monachus cognomento Xiphilinus deligitur, Trapezunte natus, vir sapiens et eruditissimus et in rebus politicis spectatus et virtutem sedulo sectatus, adeo ut in principio florentis aetatis monasticam administrationem susceperit et vitam solitariam degere instituerit tempore haud exiguo in Olympo monte; quare nemo praeter ipsum dignus habebatur qui ad altum patriarchae gradum perduceretur, tametsi recusans ac fugiens ad eum honorem compulsus est. quin etiam vita functo Theodulo Bulgariae archiepiscopo

θέντος προχειρίζεται ὁ βασιλεὺς Ἰωάννην τινὰ μοναχὸν ἐκ τῆς Λάμπης μὲν ὠρημένον, συνασκητὴν δὲ καὶ σύμπονον τοῦ Ξιφιλίνου.

Ἀπὸ δὲ μηνὸς Ὀκτωβρίου νόσος ἐνοκῆψασα τῷ βασιλεῖ
 5 κατέτρεχεν αὐτὸν δεινῶς ἄχρι τοῦ ἐπιόντος Μαΐου μηνός· ἐν αὐτῷ
 δὲ τοῦτον κατειργάσατο καὶ τῆς ἐντεῦθεν ζωῆς ἀπήγαγεν. ἡ δὲ
 ὄσια τούτου οὐκ ἔνθα προσεδόκησε γέγονεν, ἀλλὰ διαπόντιος P 818
 ἀγθεὺς ἐν τῇ μονῇ τοῦ ἁγίου Νικολάου ἐναπετέθη, ἣ καλεῖται
 Μολιβωτόν. ἔζησε δὲ ἐν τῇ βασιλίδι χρόνους ζ' καὶ μῆνας ἕξ.
 10 ἦσαν δὲ αὐτῷ παῖδες ἕξ Εὐδοκίας τῆς βασιλίδος, ἣν ἔτι ἰδιωτεύων
 ἠγάγετο, ἄρρενες μὲν τρεῖς, Μιχαὴλ Ἀνδρόνικος καὶ Κωνσταν-
 τῖνος (τούτων πορφυρογέννητος ἦν ὁ Κωνσταντῖνος, πάντας δὲ
 βασιλεῖς ἀνηγόρευσε), θῆλειαι δὲ τρεῖς, Ἄννα τε καὶ Θεοδώρα
 καὶ Ζωή. Καίσαρα δὲ τὸν αὐτοῦ ἀδελφὸν Ἰωάννην προχειρισά-
 15 μενος κοινῶν βουλευμάτων μυστηριωδῶν καὶ σκεμμάτων ἐτί-
 θετο. μέλλων δὲ τελευτᾶν ἔγγραφον ἀπήτησεν ἐκ πάντων ὡς οὐκ
 ἂν ποτε παρὰ τοὺς αὐτοῦ παῖδας βασιλεῖα ἕτερον δέξαιντο· ἐν ᾧ B
 καθυπέγραψαν ἅπαντες, ἕνα μὴν καὶ ἡ βασιλὶς Εὐδοκία ὡς οὐκ
 ἂν οὐδὲ αὐτῇ πρὸς δεῦτερον ἐλεύσεται συνοικέσιον, καὶ ἀπαρτι-
 20 σθὲν τῷ πατριάρχῃ φυλάττειν δεδώκασιν. ὄθεν καὶ παρὰ τῇ
 γυναικὶ καὶ βασιλίδι τὰ πάντα πεποίηκε, σωφρονεστάτῃ τε νομι-
 ζομένῃ τὰνδρὶ καὶ παιδοτριβῆσαι ἀκριβεστάτῃ καὶ πρὸς τὸ τὰ
 κοινὰ διοικεῖν ἰκανωτάτῃ. τελευτᾷ δὲ καὶ ὁ βασιλεὺς ἐτῶν ὧν

21 ἰσ. πεποιῆται margo P

delegit imperator Ioannem quendam monachum Lampensem, qui idem monasterium cum Xiphilino coluerat.

A mense autem Octobri morbus gravis imperatorem invasit, qui eum graviter affligebat usque ad insequentem mensem Maium, quo ipsum profligavit et vita privavit. eius vero exsequiae non ubi exspectabat celebratae sunt, sed per mare ductus in monasterio sancti Nicolai, quod Molibotum vocatur, situs est. vixit in imperio annos septem, menses sex. fuere ipsi liberi ex Eudocia Augusta, quam adhuc privatus duxerat uxorem, mares tres, Michael Andronicus et Constantinus. horum porphyrogenitus erat Constantinus, omnesque imperatores declaravit. feminae autem tres, Anna Theodora et Zoe. et cum Caesarem suum fratrem Ioannem delegisset, socium arcanorum consiliorum et deliberationum ascivit. cum diem suum obiturus esset, ab omnibus syngrapham petiit, in qua pollicerentur nunquam se praeter ipsius liberos alium imperatorem suscepturos; et omnes subscripsere. quin etiam imperatrix Eudocia nunquam ad alterum coniugium se transituram promisit. perfectamque ipsam syngrapham patriarchae servandam tradidit. quare et dum uxor et dum Augusta fuit, omnia ita fecit ut et viro castissima et in instituendis liberis diligentissima et in administranda re publica maxime idonea haberetur. moritur imperator aetas

ἐξήκοντα καὶ μικρόν τι πρὸς. εἰδῖστο δὲ λέγειν περὶ τῶν ἐπιβου-
 λευόντων αὐτῷ ὡς τιμῆς μὲν καὶ χρημάτων οὐκ ἀποστερήσει τού-
 τους, ἀντ' ἐλευθέρων δὲ ὡς ἀργυρωνήτων ἐχρήσατο· “ἀφειλό-
 C μην δὲ οὐκ ἐγὼ τὴν ἐλευθερίαν αὐτούς, ἀλλ' οἱ νόμοι ἐκπτώτους
 τῆς πολιτείας ποιήσαντες.” τοῖς δὲ λόγοις ἐξόχως προσκείμενος 5
 “ὄφελον” ἔλεγεν “ἐκ τούτων ἢ τῆς βασιλείας ἐγνωρίζωμην.” γεν-
 ναῖος δὲ ὢν τὴν ψυχὴν πρὸς τινα εἰρηκότα ὡς αὐτὸς ἂν ἠδέαις
 μαχόμενος ἐκείνου τὸ ἴδιον σῶμα προβάλοιτο “εὐφήμεί” εἶπε,
 “καὶ εἰ βούλοιά γε πεισῶντι ἐπένεγκαι πληγὴν καὶ αὐτός.” πρὸς
 δὲ τὸν τοῦς νόμους ἐξακριβοῦμενον ἐπὶ τῷ βούλεσθαι ἀδικεῖν 10
 “οὕτω” ἔφησεν “οἱ νόμοι ἡμᾶς ἀπολωλέκασι.”

Κατέσχον δὲ τὰ σκῆπτρα τῆς βασιλείας ἢ τε σύζυγος αὐτοῦ
 καὶ οἱ παῖδες. οἱ δὲ τὴν ἐφίαν κατατρέχοντες Τούρκοι πάλιν τοῖς
 D περὶ τὴν Μεσοποταμίαν ἐφήδρευον, καὶ μάλιστα τοῖς περὶ Μελι-
 τηνὴν ἑσπυρατοπεδευμένοις Ῥωμαϊκοῖς στρατεύμασιν, ὅτι περὶ τοῦ 15
 ὀψωνισμοῦ ἐνδεήσαντες καὶ τῶν συνήθως παρεχομένων αὐτοῖς
 σιτηρεσιῶν στερούμενοι ἐνδεῶς εἶχον καὶ ταπεινῶς, πρὸς τούτοις
 δὲ καὶ ὀργίλως διὰ τὴν ἐνδειαν, καὶ μὴ τοῖς ἰθαγενεῖσι στρατώ-
 ταις βούλεσθαι συνελθεῖν καὶ τὸν Ἐδφράτην σὺν αὐτοῖς περαιώ-
 σασθαι. ἐπερχομένων οὖν τῶν Τούρκων, μόνοι οἱ Μελιτηνοὶ 20
 ἀντιστάντες ἄτερ αὐτῶν εὐμαρῶς ὑπὸ τῶν βαρβάρων ὡς ἐκηβόλων
 ἐλυμαίνοντο καὶ κατετιτρώσκοντο, ἀπαθῶν αὐτῶν διαμερόντων,

11 Is. οὕτως, vel οὕτως margo P

18 καὶ μὴ] ὅστις μὴ?

uatus sexaginta et paulo amplius. consueverat autem dicere de his qui
 sibi insidiarentur, se honore et pecuniis haudquaquam eos privaturum,
 sed ut captivis argento emptis usurum, non autem eos ut liberos ho-
 mines habiturum: “edemi autem” aiebat “non ego ipsis libertatem, sed
 leges, quae iure civitatis ipsos excidere focerunt.” disciplinis eximie
 deditus aiebat “utinam ex his potius quam ex imperio cognoscerem.”
 cumque alto animo esset, cuidam qui sibi dixerat se libenter pugnantem
 proprium corpus pro ille oblaturum, “meliora” inquit “loquere, ac si
 me ipsum videris, ipsemet mihi plagam infer.” ad eum qui studiosse
 leges inquirebat propterea quod peccare cuperet, dixit “istae nos leges
 perdidere.”

Obtinere autem imperii sceptrum et coniux ipsius et liberi. Turci
 vero Orientis regionem percurrentes rursus eas Romanorum copias quae
 ad Mesopotamiam erant, sed maxime eas quae ad Melitensem castra po-
 suerant, obsidebant; quae commentus indigentem, et his cibis qui sibi
 frequenter suppeditari consueverant privati, inopia conflictabantur ac
 misere degebant. ad haec irati ob rerum inopiam cum indigenis militi-
 bus coniungi ac fluvium Euphratem cum ipsis transire volebant. ad-
 vulentibus igitur Turcis, cum soli Melitensi restitissent sine ipsis, fa-
 cile a barbaris procul facultatibus laedebantur et vulnera accipiebant,

ἕως ἀναγκασθέντες εἰς τὸν ποταμὸν τε ἔφυγον καὶ πρὸς μάχην καὶ P 819
 ἄκοντες ἔστησαν καὶ τῶτα δοῦναι παρεβιάσθησαν· καὶ τροπῆς
 γενομένης ἔπεσον συχνοὶ ἐξ αὐτῶν, τινὲς δὲ καὶ ζωγλαὶ ὑπὸ τῶν
 βαρβάρων ἐλήφθησαν. οἱ δὲ λοιποὶ τῷ ἄστει τῆς Μελιτηνῆς
 B ἀνεδύθησαν. περιφρονησάντες δὲ τούτους οἱ βάρβαροι ὡς ἦδη
 καταστραφέντας καὶ ἄσθενεῖς ἐκτρέχουσι ἄχρι Καισαρείας, κα-
 ταληϊζόμενοι πάντα καὶ καταστρέφοντες καὶ πῦρ αὐτοῖς ὑπανά-
 πτοντες. καὶ τῷ σηκῷ τοῦ μεγάλου καὶ περιωνύμου Βασιλείου
 εἰσπηδήσαντες δηροῦσι μὲν ὑπάντα καὶ τὰ ἱερὰ καθαρχάζουσι,
 10 προσραγέντες δὲ καὶ τῇ τοῦ ἁγίου σορωῦ τῷ ἁγίῳ αὐτοῦ λειψάνῳ
 δρασαί τι πονηρὸν οὐδαμῶς ἠδυνήθησαν· προκατησφάλιστο γὰρ B
 καὶ περιεδιδόμετο κτίσμασιν ὄχυροῖς [οὔ] χρόνον δεομένοις πολλοῦ
 πρὸς καθαίρειν. τὰ δὲ τὰς ὄπας περιστέλλοντα θυρίδια χρυσῷ
 καὶ μαργάραις ἐξεργασμένα καὶ λίθοις ἐξαίρουσι, καὶ τὸν ὅλον
 15 κόσμον ὁμοῦ συμφορήσαντες αἴρουσι ἐκεῖθεν, πυραδόντες πολ-
 λούς τῶν Καισαρέων σφαγῇ καὶ τὸν ναὸν καταχράναντες. κακέ-
 θεν ὑποστρέψαντες διέρχονται τοὺς εἰς Κιλικίαν ἄγοντας στενω-
 πούς, μηδενὸς προγόντος τὴν τούτων ἔφοδον, καὶ τοῖς Κιλιξίῳ
 ἐπιφανέντες ἐκπλήκτως ἐμφόβους εἰργάσαντο, φόνον πολὺν ποιοῦν-
 20 τες τῶν παρεπιπτόντων αὐτοῖς. χρονίσαντες δὲ τῇ χώρᾳ καὶ ταύ-
 την λυμητάμενοι, καὶ λαφύρων ἑαυτοὺς ἐμπλήσαντες καὶ λείας καὶ C
 αἰχμαλωσίας πολλῆς, ἀπίυσι πρὸς τὸ Χάλεπ, παρὰ τινος αὐτο-
 μόλου Ἀμερικτῆ λεγομένου ὀδηγηθέντες ἐκεῖσε, δυσμηνῶς τοῖς

cum III nihil detrimenti acciperent, quoad coacti ad fluvium fugerunt,
 et ad pugnandum constitere vel invitī, et terga dare vi compulsi sunt.
 cumque superati essent, multi ex ipsis cecidere, quidam a barbaris
 vivi capti, reliqui in urbem Melitenem se incolumes receperunt; quos
 barbari contemnentis veluti debellatos et imbecilles, percurrunt usque
 ad Caesaream omnia diripientes et evertentes atque igne succenso cre-
 mantes. impetu quoque facto in magni ac celeberrimi Basilii templum
 omnia incendunt et sacra diripiunt; et irrumpentes ipsius sancti sepul-
 chrum sanctis eius reliquiis nihil detrimenti inferre potuerunt: erat enim
 diligenter praesumitum, et circum structa quaedam aedificia ita corro-
 borata, ut ad demolendum diuturno tempore indigerent. ostia vero
 quae foraminibus apposita fuerant, auro et margaritis elaborata pretio-
 sisque lapidibus, adimunt; omnibusque sublatis ornamentis inde profi-
 cisuntur, multis interfectis Caesariensibus temploque polluto. et inde
 reversi transeunt per angustas vias ad Ciliciam ducentes, ita ut nemo
 praesenserit ipsorum adventum. cumque repente comparentes Cilicas
 multo terrore complessent, multam eorum qui sibi occurrerent caedem
 fecerunt. diutiusque in ipsa provincia commorati cum eam vexassent,
 spoliis ac praeda et captivis multis potiti ad Chalep se recuperare, a
 quodam transfuga Americo nomine eo perducti, qui Romanis infestus

Ῥωμαίοις διαχειμένον, ἐπὶ τοῦ γέροντος μὲν Μιχαὴλ αὐτομολή-
 σαντος καὶ τυχόντος μεγάλων δωρεῶν καὶ τιμῶν καὶ ἀξιώσεων,
 κατηγορηθέντος δὲ παρὰ τῷ βασιλεῖ Κωνσταντίνῳ τῷ Δούκα ὡς
 μέλλοντος αὐτὸν μαχαίρᾳ διαχειρῆσασθαι, καὶ διὰ τοῦτο κατα-
 κριθέντος αἰδίῳ φυγῇ, πάλιν δὲ γε τυχόντος ἀνακλήσεως καὶ ἀπο- 5
 σιάντος κατὰ τῶν Τούρκων, τηλικαῦτα δὲ διὰ σπάνιν τῶν ἀναγ-
 καίων προσθεμένου τε τοῖς Τούρκοις καὶ τὴν χώραν διατιθέντος
 D κάκιστα. γινόμενοι γοῦν ἐν οἷ τε Τούρκοι καὶ οἱ Χαλεπίται, καὶ
 ὁμολογίαν δόντες ἀλλήλοις, τὴν ἐν Συρίᾳ Ἀντιόχειαν καὶ τὰ περὶ
 αὐτὴν κακῶς διετίθεισαν, σφάζοντες πυρπολοῦντες ἀνδραποδίζον- 10
 τες λεηλατοῦντες αἰχμαλωτίζοντες καὶ πᾶν εἴ τι χεῖριστον διαπρατ-
 τόμενοι. συνθηρολόθησαν γὰρ στρατεύματα ἐπ' αὐτοῖς ἀξιόλογα,
 Νικηφόρου ὄντος τοῦ Βοτανειάτου ἐν ταύτῃ δουκός, ἣ δὲ φειδώ-
 λια καὶ ἡ γλισχρότης ἄπρακτα πάλιν τὰ πάντα ἀπέδειξεν. οὐ γὰρ
 ὀλόκληρον τὸ ὑπώνιον ἀλλὰ μερικὸν αὐτοῖς καὶ μέτριον δοθὲν ναρ- 15
 κῆσαι τοὺς στρατιώτας ἐποίησε· λαβόντες γὰρ τὸ δοθὲν εἰς τὰ
 οἰκεῖα διεσκεδάσθησαν, καὶ πάλιν ἦσαν οἱ βάρβαροι τὴν χώραν
 P 820 δρῶντες καὶ ἀδεῶς κατατρέχοντες. νεολαίαν δὲ τινι βραχεῖαν
 ἄρτι τῶν οὐκηνιάτων, οἷς ἐνετρέφοντο, ἐκπεπηδηκυῖαν μικροῖς καὶ
 ἐλαχίστοις ἀθροίσαντες ἀναλώμασι τῷ τῆς Ἀντιοχείας ἡγεμόνι ἐνε- 20
 χεῖρισαν· οἱ δρᾶσαι μὲν τι προεθνυοῦντο ἀπὸ νεωτερικῆς θρασύ-
 τητος στρατηγούμενοι, ἀπειροπόλεμοι δὲ ὄντες καὶ ἄφιπποι, σχε-
 δὸν καὶ ἄοπλοι καὶ γυμνοὶ καὶ μηδὲ τὸν ἡμερήσιον ἄρτον ἔχοντες,

erat et imperante sene Michaelē ad eum transfugerat, magnaque dona
 et honores ac praemia consecutus fuerat. sed apud imperatorem Con-
 stantinum Ducem accusatus quod ipsum gladio interfecturus esset, hac
 de causa perpetuo fuerat exilio condemnatus. verum cum rursus revo-
 catus adversus Turcos missus esset, tunc ob rerum quae ad victum
 necessariae sunt inopiam sese Turcis adiunxerat, et regionem pessime
 vexabat. confancti igitur Turci et Chalepitae inita inter se societate
 Antiocheam Syriae eiusque finitima loca male vexarunt, caedentes com-
 burentes diripientes depraedantes captivos abducentes et pessima quae-
 que perpetrantes. nam et adversus ipsos coacti fuerant idonei exer-
 citus Nicephoro Botaniate duce: sed avaritia et segnitias rursus effe-
 cere ut omnis labor irritus esset, neque enim integer commeatus, sed
 mediocris quaedam pars illis tradita militibus torporis causa fuit; qui
 accepto quod sibi datum fuerat, in suam quisque patriam dissipati sunt.
 ac rursus barbari regionem incendere et sine metu percurrere. exigua
 vero iuvenum copias, qui modo e suis domibus, ubi educati fuerant,
 prodierant, parvis ac minimis sumptibus coactas Antiochiae duci tradi-
 derunt; qui aliquod quidem facinus perpetrare cupiebant, iuvenili au-
 dacia militantes, sed belli imperiti et sine equitatu ac fere inermes et
 nudi, cum ne quotidianum quidem victum haberent, intolerabilia multa

πολλὰ παθόντες ἀνήκιστα εἰς τὴν σφῶν ἀκλεῶς ἐπανέστρεψαν γῆν, τοῦ δουκὸς Βοτανειάτου μετὰ τῶν οἰκείων ὑπασπιστῶν καὶ τινῶν ξενικῶν δυνάμεων μετρίως αὐτοὺς ὑποσοβῆσαι ἰσχύσαντος. παραλυθέντος δὲ ἐκείνου τὰ τῶν βαρβύρων ἐπὶ πλεόν ἔθρασύνθη, σιτο- B
5 δείας ἐπὶ πλεόν πιεζούσης τὰς πόλεις καὶ τῶν ἄλλων ἐπιτηδείων ἐνδείας.

Ἄλλ' ἐπειδήπερ ἐξ ἀνάγκης βασιλέως ἐδεήθη τὰ πρῶγματα δυναμένου αὐτὰ ποσῶς καταστῆσαι τε καὶ ὁμαλίσαι ἐν οὕτως ἐναν-
10 ἄλλοι πολλοί, νικᾷ δὲ ὁμως ἡ θεία βουλή, διδ καὶ ἀνάγεται ἐπὶ ταῦτα ὁ βεστάρχης Ῥωμανὸς ὁ Κωνσταντῖνος τοῦ Διογένους υἱός. ὃν δὲ τρόπον ἀνήχθη, ἐνθεν ἔρω. ἦν μὲν προβεβλημένος δοῦξ Σαρδικῆς ὁ Διογένης, πατρίκιος δὲ τυγχάνων ἐζήτησε τὸν βασιλεῖα
Κωνσταντῖνον τὸν Δούκαν τιμηθῆναι βεστάρχης. ὁ δὲ βασιλεὺς C
15 ὑπειπὼν αὐτῷ "δεικνύωκ ἔργα ἀπαίτει μισθοῦς" κενὸν αὐτὸν καὶ ἄπρακτον ἀπέπεμψατο, μὴ προσσχὼν τῇ αἰτήσει αὐτοῦ. ἐξελθὼν οὖν ὁ Διογένης καὶ τὴν Σαρδικὴν καταλαβὼν, περιτυχὼν Πατι-
νάκοις ἐξελθοῦσι καὶ λεηλατοῦσι τὴν χώραν τρόπαιον ἐστήσατο κατ' αὐτῶν, καὶ τῶν ἐαλωκότων ζῶντας μὲν πολλούς, κεφαλὰς
20 δὲ τῶν ἀνηρημένων τῷ βασιλεῖ πεπομφῶς ἐτιμήθη βεστάρχης, γράψαντος αὐτῷ τοῦ βασιλέως ὡς οὐκ ἐμὸν δῶρον, ᾧ Διόγενες, τοῦτο, ἀλλὰ τῆς οἰκείας ἀρετῆς καὶ ἀνδραγαθίας. διατρέβων δὲ ἐκεῖσε ἠβουλήθη μὲν ἀντῶραι τῷ βασιλεῖ, ἀλλὰ τὸ μελετώμενον D

passi in patriam suam sine gloria reversi sunt; quos dux Botaniates eum suis protectoribus et quibusdam externis copiis facile potuit repellere. verum cum ille abdicatus esset magistratu, barbari longe audaciores sunt effecti, commeatus inopia plurimum civitates opprimente, et aliarum rerum quae ad victum usui sunt indigentia.

Sed cum necessarie res ipsae indigerent imperatore, qui eas posset constituere et in aequum statum adeo adversis temporibus redigere, censebatur maxime idoneus Botaniates et alii multi: attamen divinum censebat consilium, et iccirco ad haec perducitur bestarches Romanus Constantinus Diogenis filius. quo autem modo perductus fuerit, mox dicam. erat creatus dux Sardices Diogenes. cum autem patricius esset, petiit ab imperatore Constantino Duca hoc honore affici ut esset bestarches. imperator autem respondens "ostendens opera reposece mercedem," inanem ipsum re infecta dimisit, eius petitioni minime consentiens. egressus igitur Diogenes, cum ad Sardicem pervenisset incidissetque in Patziacas, qui eruperant et regionem diripiebant, de ipsis tropaea erexit, et ex captis vivos quamplurimos, interfectorum vero capita imperatori misit. et iccirco bestarches ab imperatore creatus est; qui quidem ei scripsit "non meum donum o Diogenes hoc, sed tuae virtutis et fortitudinis." ibi autem commorans voluit contra imperato-

εις φθῆς ἀγαγεῖν δεδιώς ἦν. ὁμοῦς ἐπειδὴ ὁ βασιλεὺς ἀπῆν και τὰ τῆς βασιλείας ἐχῆρευον, κοινολογεῖται τινι τῶν πιστικιστάτων τὸ πρῶγμα, και δι' αὐτοῦ τοῖς παρικειμένοις ἔθνεσιν ἐμιλήσας περι ταυτοῦ πρῶγματος, φιλῶς αὐτῷ διακειμένοις, ἤρξεν ἡμερῶν τινῶν, τῆς αὐτοῦ γενναϊότητος πείραν ἔχουσι διαψιλῆ. και μηνῶτε-5 ται παρά τινος Ἀρμενίου τὸ γένος, και δὴ συλληφθεῖς δεσμῶτης πρὸς τὴν βασιλῖδα ἀπάγεται. ἐλεγχθεῖς δὲ και καταθέμενος και διὰ τοῦτο κατακριθεῖς θανάτου ὡς ἐπίβουλος ὑπερορῖζεται και τῆς πόλεως ἐκβάλλεται, πᾶσιν ἀνίαν ἐνθέμενος ὅσοι τῆς αὐτοῦ γεν-
P 821 ναϊότητος και ἀνδρίας ἐν πείρα καθίσταντο. οἱ δ' ἀγνοοῦντες ἐκ 10 τῶν εἰδότεων ταῦτα παρικλαμβάνοντες ὑπῆρχον ἐξ ἀνάγκης ἐρασταί και διὰ τοῦτο δι' εὐχῆς ἦν τοῖς ὄλοις ἀνώτερον τὸν ἄνδρα γενέσθαι κολαστηρίων και χαρισθῆναι τῇ Ῥωμαίων τούτων ἀρχῇ. ἐπεὶ δὲ ὁ σκοπὸς ζήλου θείου ἦν και οὐ φιλιαντίας, περιαλῶς τῆς τῶν Χριστιανῶν πληθύος πασχούσης και κακῶς κεραιζομένης ὁσημέραι 15 πρὸς τῶν Ἀγαρηνῶν, ἐτηρηθῆη λοιπὸν τοῖς εὐχομένοις τὰ τῆς εὐχῆς. παραστάτος γὰρ αὐθις αὐτοῦ τῷ βασιλικῷ βήματι περιέσχεν ἔλεος ἄσχετον τὴν Ἀδυοῦσταν Βύδοκίαν· ἦν γὰρ ὁ ἀπὴρ
B μετὰ τῶν ἄλλων και θεαθῆναι ἀγαθός, ἐπιμήκης τε τὴν ἡλικίαν ὦν και στέινων και νῶτων ἐν κυλῶ καθορώμενος, εὐόφθαλμός τε 20 εἶπερ τις ἄλλος, και τοῦ πάθους αὐτόθεν παράκλησιν ἐκαλούμενος, μήτε ἀκριβὲς τὸ λευκὸν μήτε τὸ μελαν ἀποσώζων, ἀλλ'

13 τοῦτον?

rem insurgere. sed inceptum in lucem proferte volebatur. attamen postquam absuit imperator et imperium orbem erat, rem cum sue quodam fidelissimo commanicat, et per ipsum cum quibusdam finitimis gentibus, quibus esset ipsius explorata virtus, collectas quibusdam partibus imperavit. indicatur autem a quodam Armenio, et comprehensus ad urbem regiam perducitur, convictusque et captis damantibus ut proditor in exilium mittitur, urbe expellitur, non sine maxime dolore eorum omnium apud quos suae virtutis ac strenuitatis specimena dederat. qui vero ipsum ignorabant, famam ab aliis percipientes statim ipsius amore capiebantur. et ideo omnes optabant virum supplicio liberari et Romanorum imperio donari. et quia divini seculi propositum, non autem proprii amoris erat, quippe cum Christianorum turba quotidie ab Agaronie miserabiliter vexata cruciaretur, deinceps optata eorum qui vota faciebant ad extum perducta sunt. cum enim rursus ad regiam suggestum adductus fuisset, Augusta Eudocia immensa misericordia commota est: erat enim vir praeter alia spectatu quoque dignus, statura procerus, pectore et humeris pulcherrimus, et pulchritudine oculorum ut si quis alius praestans, his omnibus levamen calamitatis efflagitans, neque prorsus album neque prorsus nigrum sed ex utroque aequaliter

οἶον συγκραμμένα κατ' ἴσον ἀμφοτέρω. ὡς οὖν καὶ ἡ παρεστῶσα
 γερούσια συνέπαθεν, εὐθὺς ἐπηκολούθησεν ἡ συμπάθεια, καὶ
 περισωθεὶς τοῦ κινδύνου παρὰ πῦσαν ἐλπίδα καὶ προσδοκίαν βα-
 5 σιλικῆς ἀξιώσεως ἔτυχε. διὸ καὶ ἀπολυθεὶς παρὰ πάντων ἡσπύ-
 ζετο. ἔξω δὲ οὖν εἰς τὴν Καππαδοκίαν, ἐξ ἧς καὶ γέννησιν ἔσχηκε,
 πάλιν μεταπεμφθεὶς εἰς τὴν βασιλεύουσαν εἰσελήλυθε, καὶ τοῖς
 γενεθλοῖς τοῦ σωτήρος Χριστοῦ μάλιστα τιμᾶται καὶ στρατη- C
 γάτης προβέβληται παρὰ τῆς βασιλίδος προαλθούσης βασιλικῶς
 μετὰ τῶν ἰδίων παιδῶν εἰς τὸν μέγιστον καὶ περίκυστον τῆς τοῦ
 10 Θεοῦ σοφίας σηκόν. δεδοικίας δὲ τῆς βασιλίδος τὴν τε σύγκλη-
 τον καὶ τὸν πατριάρχην καὶ τοὺς ὑπογράφοντας καὶ ἑμύσαντας,
 καὶ διὰ τοῦτο μὴ τολμώσης συζευχθῆναι τινὶ τῶν ἐπιφανῶν καὶ
 βασιλείᾳ ἀναγορευθῆναι αὐτόν, ἔγνω δεῖν ὑπὲρ γυναῖκα μὴ φρονῆσαι,
 πανουργία δὲ καὶ δόλῳ τὸν πατριάρχην ὑπέλθειν καὶ οὕτως αὐτῇ
 15 τὸ ἐφετὸν καταπράξασθαι καὶ τὴν τῶν ἔθνῶν ποσῶς ἀναχαιτίσαι
 ὁρμήν. κοινούται γοῦν τὸ πρᾶγμα τινὶ τῶν ἐκ τῆς γυναικωνίτιδος D
 ὡς ἐπιτηδεῖν πρὸς τοῦτο. ὁ δὲ ὑπισχνεῖται ἐκ παντὸς τρόπου
 συμπράξειν αὐτῇ πρὸς τὸ σπουδαζόμενον, ξυρὸς εἰς ἀκρότην, τὸ
 τοῦ λόγου, ὢν εἰς τὰ τοιαῦτα. ἀδελφὸς ἦν τῷ πατριάρχῃ Βάρ-
 20 δας ὄνομα, λαγνίστατός τε καὶ πρὸς ἡδονὰς ἐπτοημένος καὶ μηδὲν
 ἄλλο διὰ βίου ἔχων προτίρημα. πρόσεισι τῷ πατριάρχῃ ὁ τομίας,
 ἀπαγγέλλει αὐτῷ μυστικῶς τὰ τοῦ πράγματος, καὶ ὡς εἰ θελήσει,
 μᾶλλον δὲ ἐπνεύσει μόνον μηδένα κίνδυνον ὑφορεῖσθαι ἐκ τῆς

mixtum colorem conservans. ut igitur etiam praesens senatus commo-
 tus est, statim misericordia iudicium subsecuta est. et a periculo ser-
 vatus praeter omnem spem atque expectationem regiam dignationem
 est consecutus; et ideo absolutam omnes amplectebantur. egressus
 igitur in Cappadociam, unde oriundus erat, rursus ad regiam urbem
 accessit sese recepit die natali salvatoris Christi, et magistri honore
 decoratus dux exercitus ad Augusta creatur, quae imperatoris more cum
 suis filiis processerat ad maximum et celeberrimum Sophias templum.
 cum autem vereretur Augusta et senatum et patriarcham et eos qui iu-
 rati subscripserant, et ideo non auderet cum illustriore aliquo matri-
 monio copulari ipsumque imperatorem declarare, statuit supra mulie-
 brem animum nil sibi aggrediendum, sed potius dolo ac fraude circum-
 ventisdam patriarcham; et ita se veti compotem futuram et gentium
 impetum repressuram, quantum in se esset, existimabat. communicat
 igitur rem quodam cum eunucho ex gynaeceae ut ad id idoneo, qui
 omnia se ei rem e sententia confecturum pollicetur, utpote qui nova-
 cula ad cotem esset, ut dici solet, ad haec negotia: frater erat pa-
 triarchae, Bardas nomine, maxime lascivus vir, et voluptatibus ita ad-
 dictus ut omnia in omni vita eis posthaberet. accedit exsecutus ille ad
 patriarcham, eique arcano factam aperit, denuntiatque, si velit, immo

- φρικτῆς ἐκείνης χειρογραφίας, ζευχθήσεται μὲν τῇ βασιλίδι ὁ
 τούτου αὐτάδελφος, παραντικὰ δὲ βασιλεὺς ἀναγορευθήσεται.
- P 822 ὡς δὲ ἔσχεν ὅλον τὸν πατριάρχη καταπιόντα τὸ δέλεαρ καὶ ἤδη
 μόνον οὐχὶ τὴν συναρμογὴν ἐπισπεύδοντα, βουλευέται πυθέσθαι
 περὶ τούτου καὶ τὴν σύγκλητον. ἓνα καθ' ἓνα γοῦν ὁ πατριάρχης 5
 παρ' ἑαυτὸν προσκαλεσάμενος τὸ ἀναγκαῖον τοῦ πράγματος κατε-
 σκεύαξε, διασύρων τὸ ἔγγραφον ὡς ἔκνομόν τε καὶ ἄθεσμον καὶ
 διὰ ζηλοτυπίας ἐνὸς ἀνδρὸς γερονδὸς καὶ μὴ πρὸς κοινὴν λυσιστέ-
 λειαν ἀφορῶν. ὅπερ ἔσται πάντως, εἰ ζευχθήσεται ἡ βασιλις
 ἀνδρὶ γενναίῳ τε καὶ θυμοειδεῖ· ἀναθηλήσουσι γὰρ τὰ Ῥωμαίων 10
- B λσαῦθις, ἥδη μαρανθῆναι καὶ ἀποσβεσθῆναι ἐλπιδόμενα. ὡς δὲ
 ἔσχε πάντας συμψήφους, τοὺς μὲν πειθοῖ καὶ κολακείᾳ τοὺς δὲ
 καὶ χρημάτων παροχῇ καὶ μειλίγμασιν ἀδροτέροις, καὶ τῷ παρ-
 αχθησομένῳ δέος οὐχ ὑπῆν, ἄγεται μὲν ὁ Διογένης νυκτὸς εἰς τὰ
 βασίλεια ἔνοπλος καὶ τῇ βασιλίδι προσζώνηται, ἀναγορεύεται δὲ 15
 παρευθὸς βασιλεὺς κατὰ τὴν πρώτην τοῦ Ἰανουαρίου μηνός, τῆς
 ε' ἐπιμεμήσεως, ἔτους ἑξοσ', λαθῶν πάντας τοὺς τῆς βασιλίδος
 εἰούς. γίνεται δὲ παραντικὰ τέραχος παρὰ τῶν Βαράγγων πο-
 λὺς, μὴ ἀνεχομένων αὐτὸν φημίσοι παρὰ τὰ κοινῇ δόξαντα. ἐπι-
 φανεῖς δὲ ὁ ταύτης υἱὸς Μιχαὴλ σὺν τοῖς ἀδελφοῖς γνώμη αὐτῶν 20
- C τὸ γεγονὸς ἀπαγγέλλουσι γενέσθαι, καὶ αὐτῖκα μετατραπέντες με-
 γάλαις καὶ διατόροις φωναῖς αὐτὸν καὶ αὐτοὶ ἀναγορεύουσιν. ὡς
 δ' οὖν ἐφάνη ἐκ τούτου, ὡς οὐ μάλιστα ἠλπίκασιν ἐπ' αὐτῷ οἱ

si tantum annuat, nihil periculi metuendum ex horribili illo chirographo: eius fratrem germanum cum imperatrice copulatum statim imperatorem declaratum iri. utque totum habuit sibi patriarcham veluti inescatum, iamque studiose matrimonium tantum non procurantem, consuluit ut hac ipsa de re senatus quoque sententiam percunctetur. singulis igitur ad se accersitis patriarcha rei necessitatem confirmabat, scriptum illud accusans ut iniquum et minus legitimum, ab unius viri zelotypia profectum, cui communis utilitas minus proposita fuisset; "cui prorsus" inquit "consuletur si cum generoso et forti viro copuletur regina Augusta: rursus enim res Romanorum efflorescent, quae iam eo redactae sunt ut atteri et penitus exstingui cito posse metus impendeat." ut vero illi omnes consensere, alii suasus et adulatione, alii pecuniae largitione et crebris muneribus, neque metus ullus suberat transigendae rei, adducitur Diogenes noctu in regiam armatus, et cum Augusta coniungitur, statimque imperator declaratur Ianuarii mensis prima die, indictione sexta, anno 6576, clam omnibus Augustae filiis. ac repente a Barangis exoritur multa perturbatio, quod non sustinerent id vulgari praeter omnium sententiam. verum cum Michael ipsius Augustae filius cum fratribus advenisset, de sua sententia factum id esse dixerunt, ac subito conversi magno et elato clamore ipsi quoque eum imperatorem declararunt. ut igitur re comprobatum est, haud temere complures propter

πολλοί. ἐκράτει γοῦν ἢ βασιλῆς σὺν τοῖς υἱέσι μῆνας ἑπτὰ καὶ μικρόν τι πρόσ.

Ῥωμανὸς δὲ ὁ Διογένης οὕτω τῶν σκήπτρων ἐπιτυχῶν οὐκ ἔλαττον τῶν ἐν ποσὶ πραγμάτων τῆς στρατιωτικῆς καὶ ἐνταξίας 5 ἐφρόντισε καὶ συστάσεως, κἄν ὅτι μάλιστα συνέδρους εἶχε τοὺς προγονοὺς; ἐφέδρους δὲ μᾶλλον εἰπεῖν ἀληθέστερον, καὶ τὸν τοῦ προβεβασιλευκότος ἀδελφὸν Ἰωάννην τὸν Καίσαρα, οἱ καὶ ἐμποδῶν αὐτῷ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους γεγόνασι, καὶ τὰ Ῥωμαϊκὰ κα- D κῶς διέδεσαν πράγματα καὶ εἰς ὃ νῦν ὄραται ἔχοντα. ἤρξατο 10 γὰρ τοὺς τε ἀλογωτέρους δεξιῶσθαι καὶ τοῖς ἐχέφροσι καὶ πεπειραμένοις ὁμιλεῖν τῶν στρατιωτῶν, καὶ πολεμικῶν ἔργων ἀντέχεσθαι, πρεσβευτὰς τε ἐτοιμάζειν, καὶ πανταχόθεν τοῖς ἐναντίοις ἐπιτειχίζειν τὴν ἀπαροδόν. διὰ ταῦτά τοι διὰ δύο μηνῶν παρολκῆν ἢ τῆς ἐφῶς αὐτὸν δέχεται Προποντίς, καὶ ὁ ζῆλος τῆς ἐκδι- 15 κίας ἐνίκησε τὴν ἐν τῇ βασιλίδι τρυφήν τε καὶ θυμηδίαν. ὃ καὶ πάντας κατέπληξεν, ἢ ταχεῖα δηλαδὴ ἐτοιμασία καὶ διάταξις καὶ παραιοσκευὴ πρὸς ἀνάγκης αὐτῷ γενομένη πολλῆς. τὰ μὲν κατὰ P 823 τὴν Ἀντιόχειαν καὶ Κιλικίαν ταῖς προειρημέναις ἐκδρομαῖς ἀπειρηκότα ἐν ἰσχύτοις κινδύνους· ἐν δὲ τοῖς βορειοτέροις αὐτὸς ὁ σουλ- 20 τάνος πανστρατιᾷ ἐξελέλυθε, δυνάμεις ἄγων ἀνυπόλοτους καὶ βαρείας, καὶ τοῖς ὄροισι τῶν Ῥωμαίων τῷ καιρῷ τοῦ φθινοπώρου προσήνωτο, βουλόμενος παραχειμάσαι ἐκεῖσε καὶ ἀρχομένου τοῦ

10 *Is. λογιωτέρους margo P*

14 *Is. φροντις margo P*

ipsam bene sperarunt. itaque Augusta cum filiis suis menses septem et paulo amplius imperavit.

Romanus autem Diogenes ita adeptus imperium haud minorem praesentium rerum rationem habuit quam militaris rei bene componendae atque constituendae, etiam si quam maxime consiliarios habuit privignos, immo ut verius dicam, insidiatores, et Ioannem Caesarem superioris imperatoris fratrem, qui ei semper ab initio ad finem fuisse impedimento et Romanorum res in pessimum statum deduxere, qui nunc cernitur. coepit autem et digniores amplecti, et cum prudentioribus ac peritioribus colloqui, et belli munera suscipere, et legatos parare, atque undique hostibus aditum intercludere. his de causis duobus exactis mensibus, Orientis cura ipsum cepit, et ultionis iustitiaeque zelus delicias et animi mollitiem, quae in urbe regia inerat, vicit; quod quidem omnes percussit, celer videlicet apparatus et ordo, quem maxime necessario requirebant res Antiochiae et Ciliciae excursionibus, quas superior diximus, defatigatae et in extrema adductae discrimina. ad partes autem magis Boreae subiectas ipse Sultanus cum omni exercitu irrupit, graves secum copias et quibus resisti nequiret adducens. et ad fines Romanorum autumnus accesserat, ut ibi hiemaret, et ineunte vere ut

ἄραρος προσεχῶς προσβαλεῖν καὶ ἄρδην ἀναιτρέψαι τὴν Ῥωμαίων
 καὶ καθελείν. ὁ δὲ βασιλεὺς στρατὸν ἐπαγόμενος οὐχ οἶον εἰκὸς
 τὸν βασιλέα Ῥωμαίων, ἀλλ' οἶον πυρεῖχεν ὁ καιρὸς ἐκ τε Μακε-
 δόνων καὶ Βουλγάρων καὶ Καππαδοκῶν καὶ Οὐζίων καὶ τῶν ἄλλων
 B παρατυχόντων ἔθνηκῶν, πρὸς δὲ καὶ Φρυγῶν καὶ Βαρβάρων,⁵
 τῆς ὁδοῦ σπουδαίως ἐφήηατο. καὶ συνήχθησαν δὲ οἱ πάντες
 κειλεύματι βασιλικῷ ἐν τῇ Φρυγίᾳ ἦτοι τῷ θέματι τῶν ἀνατολικῶν,
 ἐνθα καὶ ἦν ἰδεῖν τὸ παράδοξον, τοὺς διαβοήτους προμάχους τῶν
 Ῥωμαίων τῶν πᾶσαν τὴν ἑώραν καὶ τὴν ἑσπέραν καταδουλωσαμέ-
 των ἐξ ἄλλων συγκειμένους ἀνδρῶν, καὶ τότεων συγκεκυφότων¹⁰
 τῇ πενίᾳ καὶ κακουχίᾳ καὶ πανοπλίας ἰσπερημέναν, ἀντὶ μαχα-
 ρῶν καὶ ἄλλων ὀργάνων πολεμικῶν, τὸ τῆς γραφῆς ἕρεθ, ζιβύ-
 C ρας καὶ ὀρέπια οὐκ ἐν καιρῷ εἰρήνης ἐπαγομένους, ἵππου τε
 πολεμικοῦ καὶ τῆς ἄλλης παρασκευῆς ἐνδεῶς ἔχοντας, ἕτε μὴ
 στρατευσαμένον βασιλέως ἐκ πολλοῦ, καὶ διὰ τοῦτο ὡς ἀχρή-¹⁵
 στων καὶ ἀσυντελῶν καὶ τὸν θυμικὸν αὐτῶν παραιρεθέντων καὶ
 τὸ ἀνέκαθεν σιτηρέσιον. θεῖλοι γὰρ καὶ ἀνακλίδες καὶ πρὸς εὐδὲν
 γενναῖον χρησιμεύοντες κατεφαίνοντο, καὶ αὐτὰς τὰς σημαίας
 σιωπηρῶς ἀποφθέγγισθαι πιναρὰς ἑρωμένας ὡσπερ ἀπὸ λιγνύος
 ἐξοφωμένας καπνοῦ, καὶ ὀπαδοὺς ἐχούσας εὐαριδμήτους καὶ²⁰
 πενιχροῦς. ταῦτα τοῖς παροῦσιν ὀρώμενα πολλὴν ἀθυμίαν προσῆ-
 γον καὶ ἐνεποίουν, ἀναλογιζομένοις ἐξ οἷον καὶ κατηντήμασι τὰ

20 ἐξοφωμένον P

ex propinque posset invadere et penitus Romanorum res evertere ac
 demoliri. Imperator autem adducens exercitum, non qualem decebat
 Romanorum imperatorem, sed qualem praesens occasio praebuit ex
 Macedonibus et Bulgaris et Cappadocibus et Uzis et aliis, ut fors tu-
 lerat, nationibus, insuperque e Francis et Barangis, studioso iter arri-
 puit, et coacti sunt imperatoris iussu omnes qui erant in Phrygia seu
 provincia Orientalium. ubi cernere poterat nescio quid incredibile, ce-
 lebres illos antesignanos Romanorum, qui omnem et Orientem et Occi-
 dentem in servitutem redegerant, ex paucis viris collectos, iisque pau-
 pertate et vexatione demissis atque omni armorum genere spoliatis, pro
 gladiis et aliis bellicis armis, ut scriptura dicit, iacula et falces non
 tempore pacis adducentibus, et bellico equitatu alioque indigentibus ap-
 paratu, quippe cum imperator illuc cum exercitu iampridem profectus
 non esset, et hac de causa illis tanquam inutilibus adempta essent ciba-
 ria et qui praebere consueverat commestus: timidi enim et imbecilles et
 ad nullam rem strenuam usui censebantur; ita ut etiam ipsa signa si-
 lentio responderent, sordida conspecta, tanquam ab extincto lumine
 obscurato fumo, et paucos habentia ministros eosque pauperes. haec
 sis qui aderant cernentibus causa erant ut multum desponderent animum
 et motuerent, cogitantes ex quo statu in quem redacti sint Romanorum

Ῥωμαίων στρατόπεδα, καὶ αὐθις τὴν τρόπον καὶ ποίων χρημά- D
των καὶ διὰ πόνου τοῦ χρόνου εἰς τὸ ἀρχαῖον ἐπαγελεύονται, τῶν
μὲν γηραιότερων καὶ πεπειραμένων ἀφίππων ὄντων καὶ ψιλῶν, τῆς
δὲ νεαλοῦς στρατιᾶς ἀπειροπολέμου καθεστηκυίας καὶ τῶν πολε-
5 μικῶν οὐκ ἐθάδος ἀγώνων. καὶ αὐθις τὸ τῶν ἀντιτεταγμένων
φιλοκινδυνότατον ἐν πολέμοις, ἐπίμονον καὶ ἔμπειρον καὶ ἐπιτή-
δειον. πάντοθεν οὖν ὁ βασιλεὺς ἔξαπορούμενος ὁμῶς διὰ τὴν
κοιτὴν λυσιτέλειαν ἔκρινεν ὡς ἐνῆν τοῖς ἐχθροῖς ἀντιπαρὰτάξασθαι
καὶ τῆς πολλῆς αὐτοῦ ποσῶς ἀναχαιτίσαι καὶ ἀναστεῖλαι ὁρμῆς.
10 τοὺς γὰρ ἐναντίους ἀγνοοῦντας τὰ οἴκοι τὸν βασιλέα πιζζοντά τε P 821
καὶ θλίβοντα ἢ ἄθρόα τούτου ὁρμῆ τε καὶ ἔφοδος μᾶλλον ἐξέπλη-
ξεν, οἰηθέντας, ὥσπερ καὶ ὕστερον μεμαθήκαμεν, ὅτι κινδύνων
οὗτος ὁ ἄνθρωπος οὐδένα λόγον πεποιήται, ἀλλ' ἕαρος ὦν φοι-
τητῆς καινοποιήσει καὶ ἀνηθήσει τὰ Ῥωμαίων πράγματα καὶ ἀντι-
15 σηκώσει τοῖς ἐχθροῖς τὰ ἐπίχειρα. ταῦτά τοι ὁ μὲν σουλτάνος
ἀπισθόφρομος γέγονε, μοῖραν δὲ τινὰ μεγάλην ἀποτεμόμενος, καὶ
ταύτην διχῆ διελών, τὴν μὲν εἰς τὴν Ἀσίαν τὴν ἄνω νοτιωτέραν
ἐκπέμπει, τὴν δὲ βορειωτέραν παραγγέλλει γενέσθαι. ὁ δὲ βασι- B
λεὺς ὡς ἐνῆν τοὺς σὺν αὐτῷ ἐπιφρώσας δλη χειρὶ, καὶ ἀξιώμασι
20 καὶ δόξοις ἀναθαρρήσαι πεποιηκώς, καὶ λοχαγούς καὶ ταξιάρχας
ἀρίστους ἐκάστῳ τάγματι ἐπιμελῶς προστησάμενος, ἐν ὀλίγῳ
χρόνῳ στρατιᾶν ἀξιόλογον κατεστήσατο, καὶ μετ' αὐτῆς ἐπὶ Πέρ-
σας προθυμότερον ἤλαυνεν. ὡς δὲ τὸ βόρειον στρατόπεδον τὰς

exercitus, et rursus quam ratione et quibus opibus et quanto tem-
pore in antiquum statum vindicari possint, cum maiores natu et vete-
rani milites et periti carerent equitatu et insermes essent, tirones autem
imperiti neque bellicis certaminibus assueti. ad hoc adversarios quoque
maxime strenuos et audaces ad subeunda belli pericula, et stabiles at-
que perites et idoneos norant. ex omni igitur parte anceps et sollicitus
imperator tamen communis utilitatis causa, statuit, quantum in se
erat, contra hostes instrui, eorumque ex aliqua parte ingentem impe-
tum comprimere. et adversarios quidem, ignaros quibus malis domi
vexaretur ac premeretur imperator, repentinus ipsius conatus et adven-
tus magis perterruit, rates, ut postea didicimus, hominem hanc peri-
culorum nullam rationem habiturum, sed verno tempore adventurum,
auctoremque fore ut rursus Romana res efflorescat et paria hostibus
rependat. quibus de causis Sultanus recessit. verum divina hand exi-
gua exercitus manu in duas partes, alteram in Asiam superiorem ad
Istrum magis sitam emittit, alteram ad partes magis aequilonares. im-
perator autem suis, quantum licuit, confirmatis omni potestate et dig-
nitate ac muneribus, et bono animo esse iussis, manipulorumque du-
ctoribus et optimis praefectis unicuique legioni diligenter attributis,
brevis tempore idoneum contraxit exercitum; et cum ipso in Persas ala-
crius praediscerebatur. ut vero Romalis exercitus imperatoris successibus

τοῦ βασιλέως προόδους παρέλαχτο, ἔγνω λοιπὸν ὁ Διογένης τοῖς νοτίοις ἐπεισεσθῆν, οἳ τὰ περὶ κολλην Συρίαν καὶ Κιλικίαν καὶ αὐτὴν Ἀντιόχειαν καταλητίζοντες ἦσαν. καὶ καταλιπὼν τὸ εὐδὺ Κολωνείας καὶ Σεβαστείας φέρισθαι, τῷ τοῦ Λυκανδοῦ ἐπεχώρησε θέματι κατὰ τὸν καιρὸν τοῦ θέρους· ἐν γὰρ τῷ φθινοπώρῳ⁵

C τοῖς Συριακοῖς παραβαλεῖν ἐμελέτα μέρεσιν, ὡς ἂν μὴ τῷ καθῶσι κακουχηθῆν τὸ στρατόπεδον δυσπραγῆση καὶ διαλωβηθῆ. ἐν τοσοῦτῳ δὲ οἱ Τοῦρκοι τὴν Νεοκαισάρειαν ἐξ ἀπροόπτου ἐπέλθόντες καταστρέφουσι, καὶ πολλῶν σωμάτων καὶ χρημάτων ἐγένοντο κύριοι, βάρος ἐπαγόμενοι λαφυραγωγίας οὐκ ἐλάχιστον.¹⁰ ὁ καὶ εἰς ὧτα τοῦ βασιλέως πεσὼν πολλὴν αὐτῷ τὴν ἀνίαν ἐνέσταξε τὸ συμβάν, ὅτι καίτοι ἐστρατευομένοι οὐδὲν ἦττον οἱ πολέμιοι τὴν χώραν αὐτοῦ ἐνώπιον αὐτοῦ κατεσθίουσιν. ἀμέλει τοι καὶ τὰς δυνάμεις ἀνειληφῶς δι' ἀτραπῶν δυσβάτων ἀπὸ ῥυτῆρος κατόπιν ἤλανε. πλησιάσας δὲ τῇ Σεβαστείᾳ τὴν μὲν στρατιω-¹⁵

D τικὴν ἀποσκευὴν καὶ τὸ πεζὸν ἔβαν αὐτοῦ πού ἀφίγησι μετὰ τοῦ ἰδίου προγονοῦ Ἀνδρονίκου συνόντος αὐτῷ, ὃν αὐτὸς βασιλέα χειροτονήσας ὡς ἐλέγχρον εἶχεν ἢ συστράτηγον, εἴ πη πολλὰς παρήκων ἐκ τοῦ αἰφνιδίου πολυτρόπως τῷ χρεῶν λειτουργήσειεν· αὐτὸς δὲ μετ' ἐδζωνοτέρων ἐδίωκεν ὀπισθεν τῶν ἐχθρῶν διὰ πολ-²⁰

λῶν καὶ ὑψηλοτάτων βουνῶν τῆς τε Τεφρικῆς καὶ τῆς Ἀργαίου, καὶ τοῖς ἐχθροῖς ἐπιτεθῆναι ἐκ τοῦ ἐγκαρσίου ἠπειέτο. ὄθεν καὶ ἀδόκητος αὐτοῖς ἐπεισεσθῶν καὶ τῇ φήμῃ τῆς αὐτοῦ παρουσίας

19 παρείκον?

favit, statuit deinceps Diogenes in partes australes eos invadere qui Coelesyriam et Ciliciam ipsamque Antiochiam praedabantur; relictaque via quae recta ducit Coloniam et Sebastiam, ad Lycandi regionem accessit, aestivo tempore: autumno enim cogitabat in Syriam invadere, ne forte aestu vexatus exercitus parum prospere res gereret et detrimento haud mediocri afficeretur. interea Turci Neocaesaream ex improviso adorti evertunt, et multorum virorum opumque petiti sunt, abducta maxime ingenti spoliis praeda; quod cum ad aures imperatoris accidisset, multam illi casus hic animi sollicitudinem attulit, quod quamvis cum exercitu prodiisset, nihilominus hostes regionem suam se inspectante vexarent. tandem copias per semitas accessu difficiles veluti habenis a tergo retractis reduxit; cumque Sebastiae appropinquasset, militaria impedimenta et omnes pedites ibi reliquit cum privigno suo Andronico, qui secum aderat, quem delectum imperatorem ut pignus ipse habebat vel collegam, ut si quis repentinus casus exigeret, is res administraret. ipse vero cum expeditioribus a tergo persequeretur hostes per multos et celsissimos colles, et per Tephricem et Argaium in ipsos invadere ex obliquo festinabat. quare cum nec opinantes adortus esset, sui que adventus fama omnes deterruisset, statim causa fuit ut

πάντας ἐκδειματώσους αὐτίκα νῦτα δεδωκέναι ποιεῖ καὶ πρὸς τὴν
 φυγὴν ὀρμῆσαι. φόβος μὲν οὖν αὐτῶν οὐκ ἐγένετο πολὺς, προ- P 825
 κατειργασμένων τῶν τοῦ βασιλέως ταῖς ἀνοδίας, ζωγρῆαι δὲ πολ-
 λοι ἐάλωσαν. τῆς δὲ ἰδίας ζωῆς οὐκ ἀπάναντο, μαχαίρας ἔργον
 5 γινόμενοι. ἡλικία μὲντοι πᾶσα ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνους ἐλευ-
 θερωθεῖσα τὸν βασιλεὺς καὶ γλώσση καὶ στόματι ἐπεφῆμισαν·
 θαυμαστὸν γὰρ καὶ αὐτοῖς τοῖς ἐναντίοις τὸ πραχθὲν κατεφαίνεται,
 πῶς ὁ βασιλεὺς Ῥωμαίων ἀκρατῶς κατ' αὐτῶν ἤλασε τρόπον ἐν-
 ζώνου καὶ μονοζώνου στρατιώτου. τρισὶ δὲ μήναις ἡμέραις ἐν
 10 Σεβαστείᾳ διαναπαύσας τὸ στρατεύμα τῆς πρὸς Συρίαν ἀγούσης
 ἤψατο, καὶ διὰ τῶν τῆς Κοκουσοῦ ἀυλώνων εἰς Γερμανίκειαν
 καταστὰς εἰς τὸ θέμα τὸ καλούμενον εἰσβάλλει Τελούχ, πρότερον B
 ἀποτεμώμενος φάλαγγα οὐκ ὀλίγην μετὰ συνταγματάρχου, καὶ εἰς
 Μελιτηνὴν ἐκπέμφας ἐπὶ φυλακῇ τῆς ἐύας καὶ ἀντιπτῶσει τῶν
 15 ἐκεῖσε προσεδρευόντων ἐχθρῶν, ὧν ἦρχεν ἀνὴρ πανοῦργος καὶ
 μάχιμος ὀνόματι Ἀσινάλιος. διὰ τοῦτο καὶ ὁ βασιλεὺς τοῦς
 κρείττους τοῦ οἰκείου στρατοῦ τουτωῖ παραδέδωκε, καὶ Φράγ-
 γους αὐτούς, ἄνδρας αἰμοχαρεῖς καὶ πολεμικούς. μὴ χρησα-
 μένου δὲ τοῦ προύγοντος φιλοτίμως τοῖς πράγμασι δέει τῆς ἀπο-
 20 τυχίας (ἦν γὰρ διαφέρων φρονήσει καὶ εὐλαβῶς ἔχων περὶ τοῦ
 μέλλοντος) μικροῦ διπλοῦς ὁ πόλεμος τῷ βασιλεῖ ἐπεγίνετο, στε- C
 ρισκομένῳ τοιαύτης δυνάμεως. πολλάκις γὰρ προκαλουμένων
 τῶν ἐχθρῶν ἐξίέναι τοῦ τῶν Μελιτηνῶν ἄστειος, ὡς εἶδον μῆδ'

illi in fugam versi terga darent. quorum caedes haud multa facta est, quippe cum ante defatigati essent milites imperatoris locis inuisis: sed vivi capti sunt multi, quibus tamen vita minime profuit, quod gladio confecti sunt. omnis vero aetas ab homine usque ad iumenta in libertatem vindicata imperatorem uno ore celebrarunt, siquidem ipsis quoque hostibus factum illud admiratione dignum videbatur, quomodo Romanorum imperator contra se profectus esset ita ut impediri non potuerit, instar expediti et bellica virtute praestantis militiae. cum vero tribus tantum diebus Sebastiae exercitum quietis causa continuisset, iter arripuit ea qua ad Syriam pergitur via; et per Cucusi angustias in Germaniciam profectus in regionem nomine Teluch invadit, divisa prius haud mediocri phalange cum legionis praefecto, quam ad Melitenem cum duce misit, ut Orientem custodiret et invasionibus commorantium ibi hostiam resisteret, quibus praeerat versutus et bellicosus vir nomine Hapsinalius. iccirco imperator duci ipsi praestantissimos quosque exercitus tribuit, et Francos ipsos, homines caede gaudentes ac bellicosos. verum cum dux haud fortiter rebus usus esset metu ne vince- retur (erat enim prudentissimus et cautus et valde cavens futurum), fere duplex bellum invaserat imperatorem talibus copiis privatum, saepe enim provocantibus hostibus ut e Melitene egressi pugnarent,

ἐπαισθανομένων αὐτῶν ἀλλ' ἠρεμοῦντων καὶ οἷον ὄκνωττόντων, διὰ τόπων ἀδήλων βαδίσαντες ἀσυμφανῶς τοῦ βασιλικοῦ κατατολμῶσι στρατεύματος. ἐντυχόντες δὲ μόλις τινὲς ἐλαχίστη, δι' ἀγορὰν σιτίων ἐξιούσῃ, ὤρμησαν κατ' αὐτῆς. ἐκεῖνοι δὲ μὴ ὑποσάντες ἔφυγον ἀμεταστρεπτί. καὶ τάχα ἂν ἀπώλετο μέρος 5 στρατιωτῶν οὐκ ἐλάχιστον οὐδ' εὐκαταφρόνητον, εἰ μὴ ταχὺς αὐτοῖς ἐπεβοήθησεν ὁ βασιλεὺς ἐπιφανείς, καὶ τῆς αὐτῶν ἐφόδου

D ἐξέλειτο. εἴ τις τούτων τοῖς στρατηγαῖς ἐπιγράφει ὡς ἐπίκεινται τὰ πῶν ἐκβάσεων, εἴτ' ἐπὶ τὸ κραιπτόν εἴτ' ἐπὶ τὸ χεῖρον συνάγωντο, οὐ διαμάρτοι τοῦ ὄρθου καὶ τῆς ἀληθοῦς διαγνώσεως· καὶ καλῶς 10 τοῖς παλαιοῖς ἐγνωμολόγηται, βέλτιον λόντα ἄρχην ἐλάφιον ἤπερ λέοντιον ἔλαφον. ἀλλ' ὁ μὲν βασιλεὺς οὕτω διασωθεὶς καὶ διασώσας τὸ στρατόπεδον πρὸ τῆς τοῦ Χάλεπ χώρας πανστρατιῶν κατεσκήνωσε. πρὸ τοῦ καταβῆναι δὲ τοῦ ἵππου τοὺς τε Σκύθας καὶ τῶν Ῥωμαίων οὐκ ὀλίγους εἰς προνομὴν τῆς χώρας ἀφίησιν. 15 ἃ δὴ καὶ γέγονε, καὶ ἤχηθη πλῆθος ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν καὶ ἱφῶν πολλῶν. ἐκεῖθεν δὲ διὰ τῆς πολεμίας ἰὼν τριταῖος ἀφικνεῖται

P 826 εἰς Ἰεράπολιν. δόκησιν δὲ παρασχὼν ἐπιδησίασθαι τὸ ἐκείσε στρατιωτικῶν εἰς χεῖρας ἐλθεῖν Ῥωμαίων οὐκ ἐθάρασθησεν, ὑπερβολισμοῖς δὲ τισὶ καὶ προφηθῆσοσι τὸν πόλεμον ἀφομοιώσαντο, οἳ τε 20 Ἄραβες δηλαδὴ καὶ αἱ Ταῦρκοι καὶ ὁ τούτων ἕξαρχος Ἀμερτικῆς, εἰς γένος βασιλικὸν ἐν τῇ Περσίδι ἑαυτὸν ἀνάγειν. κατασχὼν μὲν

1 ἐπαισθανόμενον — ἠρεμοῦντα — ὄκνωττόντα? 18 Is. παρασχὼν ἐπιδησίασθαι τῷ ἐκείσε στρατιωτικῷ margo P 20 Is. ἀπέσαντο margo P

ubi ne sensissae quidem ipse nocuerunt, sed quieti et somno deditos, per obscura loca progressi clam imperatoris exercitum audacter adorianzar, et occurrentes maxime exiguae parti ad emenda cibaria egressae, in ipsam irruerunt. illi autem non sustinentes impetum, ita fugerunt ut nunquam sese convertereat. et fortasse periclitet haud mediocriter militum pars neque contemnenda, nisi celeriter ipsis imperator, qui advenerat, talisset opem et haestiam impetum repressisset. si quis igitur ducibus adscribit rerum sive prosperos sive adversos eventus, is mihi e recta et vera sententia non videtur aberrare, et recte ab antiquis pronuntiatum est melius leonem cervis imperare quam leonibus cervum. sed imperator ita servatus, servato quoque exercitu, ad Chalep regionem cum omni exercitu castra posuit; et antequam de equo descenderet, et Scythas et Romanorum haud paucos praedatum agros misit. quod factum est, et adducti sunt viri multi et mulieres multaque iumenta. inde per hostilem terram progressus tertia die Hierapolis pervenit, cumque ostendisset velle se aggredi exercitum qui ibi morabatur, non ausi illi sunt cum Romanis congredi, sed levibus quibusdam praefatis et irruptionibus bellum repudiarunt et Arabes et Turci ipsorumque praefectus Amertices ad genus regium Persarum originem suam referere.

τὴν Ἱεράπολιν χώμασι καὶ τειχομαχίαις καὶ στρατιωτικαῖς ἐπιξέ-
 λεύσει, τὸ ἐπέσακτον δὲ τῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων ἐπὶ συμ-
 φωνοῖς γυμνοῦς καὶ ἀόπλους διαφεῖς, μεσάζοντος ἐν πᾶσι τοῦ
 5 μαγίστρου Πέτρου τοῦ Λιβελλισίου, ἀνδρὸς τὴν τε Ἀσσυρίων καὶ
 5 Ἑλλήνων παιδείαν ἄκρως ἐξησημένον, θρέμματος καὶ γεννήμα- B
 τος ὄντος τῆς Ἀντιοχείας πόλεως, καὶ τῶν τὰ πρῶτα διενεγκόντων
 ἑνός. ὁ δὲ ἀμηνῶς τοῦ Χάλεπ ἦτοι Βερροίας, συνάψας τοῖς τε
 Ἄραβι καὶ τοῖς Τούρκοις καὶ δύναιεν ἀδρὰν συστησάμενος, εἰς
 χεῖρας ἐλθεῖν τῷ βασιλεῖ καὶ μαχέσασθαι διεσκέπατο. τοῦ δὲ
 10 βασιλέως ἔνδον ὄντος τῆς ἐαλωκυίας πόλεως, πυργομαχοῦντος δὲ
 ἔτι ἐν μέρει κατὰ τὸ ὑπόλοιπον λειψανον τῆς πυργοκρατείας, πα-
 ρατάξεις δύο διατειχίζουσαι τοὺς ἐναντίους εἰς φυλακὴν κατετά-
 χθησαν. εἰσὶ δὲ περὶ τὴν Ἱεράπολιν ἐπιπέλατα πεδία μέγιστα, ἐν
 οἷς τινὲς τῶν Σαρακηνῶν διεφάνησαν ἵππαζόμενοι, καὶ πλὴν γη-
 15 λόφων οὐδὲν ἔστι τὸ ὑπερανεστηκὸς εἰς ὄρος μέγα. καυσώδης δὲ C
 ὁ τόπος, καὶ τὸ ὕδωρ χλιαρὸν, μεταλαμβάνον τῆς τοῦ ἀέρος
 φλεγμονῆς τε καὶ καύσεως. οἱ δὲ πολέμιοι κατὰ μικρὸν ταῖς
 ἰσταμέναις πλησιάζοντες παρατάξασιν αὐθις ἀνθρῶπέστρεφον· ἀπὴν
 γὰρ ἔτι ὁ ἀμηνῶς Μαχμούτιος. ἀκροβολισμοὺς δὲ ποιησάμενοι
 20 παρελάσαι μὲν τινὰς τῶν Ῥωμαίων κατηνάγκασαν, καὶ δις τοῦτο
 καὶ τρίς πεποιήκασιν. ἐν ἑτέρῳ δὲ συμβολῇ οὐκέτι τοὺς Ῥω-
 μαίους μικρὸν ἐπεδίωξαν καὶ ἔστησαν, ἀλλὰ παρελάσαντες αὐ-
 τοὺς τῷ τάγματι τῶν στρατηλατῶν εἰς χεῖρας συνερράγησαν, καὶ
 παρελθόντες τὸ τῶν σχολῶν τάγμα πολλοὺς μὲν ἀνείλον, τοὺς δὲ

obsidens igitur Hierapolin aggeribus, et e muro propugnationibus multa-
 que eruptione, adventitias exercitus copias nudas atque inermes dimisit
 ad foedus percipiendum, interponente se in omnibus magistro Petro
 Libellisio, viro Assyriorum et Graecorum doctrinae peritissimo, civitatis
 Antiochiae alumno et filio, et inter suos principatum obtinente. ameras
 vero Chalep, id est Berrocae, cum Arabibus Turcisque conjunctus,
 manus cum imperatore conserere ac dimicare statuit; cumque intra ur-
 bem captam esset imperator, et adhuc pro reliqua turris parte expu-
 gnanda dimicaret, adversus instructas binas acies, quae coercerent ad-
 versarios, ad custodiam dispositae sunt. sunt autem circum Hierapolin
 planities maximae, equorum cursui idoneae, in quibus apparuerunt qui-
 dam Saraceni adequitantes, et praeter colles nihil est quod ad montis
 altitudinem assurgat. est autem locus aestuosus et aqua tepida aëris
 inflammationis et aestus particeps. hostes autem, qui paulatim consti-
 tutis aciebus appropinquabant, rursus recesserunt: nam Machmutius
 ameras aberat. verum levibus quibusdam praeliis coegerunt aliquos ex
 Romanis cedere, quod bis terque ab ipsis factum est. altero vero con-
 gressu non amplius Romanos parum sunt persecuti aut sistere fecerunt,
 sed impressione facta in legionem ducum manus conseruerunt, et scho-
 laram legionem praetereuntes, multis occisis, reliquos turpiter fugare
 Georg. Codrus tom. II.

D λοιποὺς φυγεῖν ἀσχυρῶς κατηνάγκασαν, ἐν δεξιᾷ καταλιπόντες τὸ τῶν σχολῶν σύνταγμα. ὅπερ τὴν τῶν Ῥωμαίων ἤτταν ὄρων οὐδ' ὄλως μετεκινήθη τῆς στάσεως, ἀλλ' ὡς μηδενὸς καινοῦ γεγονότος ἀτρεμοῦν ἴστατο, ὡς ἂν εἰ ἐδεδοίκει μὴ φωραθεῖη ἐκείσε ἰστάμενον, καὶ παντὶ τρόπῳ λαθεῖν μηχανώμενον. ὑποστρέψαντες 5 δὲ οἱ πολέμιοι ταχὺ καὶ τοῦτο κατηγωνίσαντο, ἀγρηγκότες μὲν πολλοὺς, τοὺς δὲ λοιποὺς εἰς τὴν παρεμβολὴν καταλείσαντες, καὶ τὰ σημεῖα τούτων στρατηγικῶς ἀφελόμενοι. πολλοὺς δὲ καὶ τῶν στρατιωτῶν τραηλοκοπήσαντες εἰς ἔνδεγμα τοῖς Χαλεπίταις ἀπέστειλαν. θαυμάζειν δὲ ἄξιον ἦν ὅτι καταφορῶς καὶ ἤττης 10

P 827 γεγενημένης Ῥωμαϊκῆς οὐδεὶς τῶν λοιπῶν λόχων τε καὶ λοχαγῶν εἰς ἄμυναν διηρέθιστο, ἀλλὰ πάντες ἔνδον καθήμενοι, ὡς διὰ φιλίας γῆς ἐνσκηνοῦμενοι, ἰδιοτροπεῖν ἐσπούδαζον, καὶ κίνησις ψυχῆς καὶ προθυμία καὶ ἀγωνία τούτοις τὸ παρῦπαν οὐδεμία ἦν. ἀλλ' ὁ βασιλεὺς ἔνδον ὦν τῆς πόλεως, τοῦτο πυθόμενος ἠνιάθη, 15 μὲν οὐ μετρίως, ἐπανελθῶν δὲ συντόμως μετὰ τῶν συνόντων Καππαδοκῶν ἴσιν εὐρεῖν τῷ πταίσματι ἐμχανᾶτο. ἡ γὰρ νύξ ἐκείνη πάντας εἶχεν ἐν ἐλπίσιν οὐκ ἀγαθαῖς, καθότι καὶ τὸ ἐξ Ἀρμενίων πέζων περὶ τὴν τάφρον διανυκτερεῖον ἀποστασίαν ἐμελέτησεν. οὐπω δ' ἡμέρα προῆι, καὶ οἱ πολέμιοι τὸν χάρακα 20

B περιέζωσαν. τὸ γὰρ συμβᾶν ὁ τοῦ Χάλεπ ἀρχῶν ἀναμαδῶν μεθ' ὄλης ἤκειν τῆς ἑαυτοῦ δυνάμεως ὡς αὐταβοεὶ αἰρήσων τὸν βασιλεῦ. ὁ δὲ βασιλεὺς ἔνδον τῆς σκηνῆς διαγράφων τὸν πόλεμον περὶ τρίτην ὥραν ἀδρόον ἐξελλήλυθεν ἐφιππος. εἰκοστὴν ἦντι

coegerunt, a dextro ipso scholarum agmine relicto, quod cladem Romanorum videns nequaquam de statu suo recessit, immo quasi nihil novi accidisset ita immotum stabat, quasi vereretur ne illic stare deprehenderetur, et daret operam ut omnino lateret. sed hostes reversi cito hos quoque debellarunt, et multis interfectis, reliquis in castris conclusis, et signa illis militaria ademerunt, et plurimorum militum abscissa capita miserunt Chalepitis ostentationis causa. et illud maxima dignum est admiratione, quod hac accepta a Romanis clade nullus alius manipulus aut praefectus ad repellendos hostes fuerint impulsus. verum omnes sedentes, quasi in amica regione commorarentur, privatis commodis studebant; nullaque ipsorum animis aut sollicitudo aut alacritas prorsus inerat. sed imperator qui in urbe erat, audito casu, hand mediocri dolore affectus est, statimque cum Cappadocibus quos secum habebat reversus offensionem acceptam resarcire conabatur, illa siquidem nocte omnes de spe bona deciderant, quod etiam peditatus Armenius ad vallum pernoctans de rebellione cogitavit. nondumque dies advenerat, et hostes vallum cinxere. Chalep enim princeps cognito casu cum omnibus suis copiis accessit, ut illico imperatorem capturus. imperator autem intra tabernaculum ea quibus ad bellum opus foret describens tertia circiter hora noctis cum conferto equitatu erupit. agebatur tunc vige-

τηνικαῦτα ὁ Νοέμβριος μῆν, τῆς ζ' Ἰνδικτιῶνος. βουκλίων ἢ σαλπύγων ἢ ἄλλου τινὸς σημείου μὴ δοθέντος τρανώς, τῶν δὲ σημειῶν τοῦ στρατοῦ ἔξαρθεισῶν καὶ τῆς στρατιᾶς ἐξιούσης συντεταγμένης, ἤρξαντο οἱ παρὰ μέρος ἐν ἀθροίσει, οἷ τοὺς 5 Ῥωμαίους εἶδον ἐπιλαύνοντας, καὶ ὁ ἀγὼν ὅσος, καὶ ἡ τοῦ μέλλοντος ἔκβασις οἶα, ταῖς ψυχαῖς ἐναπέστακτο. τῶν δὲ κατὰ μέτωπον τὸ ἐνυάλιον ἀλαλαζάντων πολλοὺς τῶν ἐναντίων οἱ Ῥωμαῖοι κατηγωνίσαντο καὶ διεχειρίσαντο. ἔξορμήσαντος δὲ καὶ τοῦ λοιποῦ πλήθους φυγὴ τούτων ἀνυπόστατος γίνεται. οἱ δὲ κατόπιν 10 τούτων ἐλαύνοντες πολλοὺς μὲν ἀνείλον, οὐκ ὀλίγους δὲ ζωοργήσαντες ἔλαβον. τῆς δὲ διώξεως μὴ γινομένης μέχρι πολλοῦ, μεγάλης εὐκληρίας οἱ Ῥωμαῖοι διήμαρτον καὶ νίκης καλλίστης ἔξιστερήθησαν καὶ ἀσκήματος μεγίστου ἐξηστόχησαν. τῶν γὰρ Ἀραβικῶν ἵππων ταχυδρομοῦντων μὲν, μὴ εὐψυχούντων δὲ μηδ' 15 ἔγκαρτερούντων τῷ δρόμῳ, οὐκ ἠθέλησαν οἱ Ῥωμαῖοι τὴν ἐκείνων ἀτονίαν οἰκίαν εὐτονίαν ποιήσασθαι, ἐπιστρέψαντες δὲ τοὺς ῥυτῆρας ἔξ ἐπιτάγματος βασιλικοῦ ἀμβλείαν ἑαυτοῖς τὴν νίκην ἀπειργάσαντο, κορεσθέντες μόγη τῇ τῶν ἐναντίων ἀποτροπῇ, D μεγάλην εὐτυχίαν καὶ τοῦτο τοῦ βασιλέως λογιζομένου, ὅτι τέως 20 οἱ ἀνάλκιδες ἀνερωσθήσαν καὶ οἱ νεκροὶ ὡς εἰπεῖν ἀνεζώσθησαν. ὁ δὲ βασιλεὺς ἐπανελθὼν εἰς τὸν χάρακα μετὰ τὴν τῶν ἐχθρῶν ἀποσόβησεν ἔγνω τὴν ἀκρόπολιν τῆς Ἱεραπόλεως ἐνοικῆσαι. καταστήσας οὖν τὸν Φαρισμάνην ἐκείνον βέστην τὸν Ἀποκίπης, ἔξ

4 οἱ] οἱ πολέμοι margo P

20 ἀνεζώσθησαν?

sima dies Novembris mensis, indictione septima, buccinarum aut turbarum nullo edito aperto signo. verum elatis vexillis, et composito procedente exercitu, hostes in unam partem cogi coeperunt, quo Romanos equitantes viderent, et certamen ac rei eventus quodammodo animo iam conceptus erat: nam cum ii qui in fronte erant clamorem sustulissent, plures adversarios Romani debellarunt et occiderunt, cumque reliqua quoque multitudo irruisset, ingens ipsorum fuga facta est. et qui a tergo eos insequerantur, multis occisis haud sane paucos vivos cepere. verum cum multum haud persecuti fuissent, ingenti ac prospero rerum successu defraudati sunt Romani, pulcherrimaque victoria et maxima gloria privati: cum enim Arabici equi celeriter currentes haud possent bono animo esse aut cursum tolerare, noluerunt Romani illorum imbecillitatem suam proprium robur efficere, sed imperatoris iussu retentis fraenis imperfectam sibi victoriam compararunt, contenti sola hostium fuga, magnam felicitatem reputante imperatore, quod tunc imbelles convaluissent et mortui, ut ita dixerim, revixissent. imperator autem in vallum reversus, post expulsos hostes, statuit arcem Hierapolis construendam. praefecto igitur Pharesmane illo Beste Apocape

Ἰβήρων τὸ γένος ἔλκοντα, χώραν δέδωκε τοῖς ἐναντίοις ἀνακα-
 λέσασθαι τε τὴν ἤτιαν καὶ ἀντίπαλον φέρεσθαι. καὶ ἕως μὲν
 ἰστροποπεδευμένος ὁ τῶν Ῥωμαίων στρατὸς διεδείκνυτο, κατὰ
 P 828 χώραν ἐδόκουν μένειν οἱ Ἄραβες· ὡς δ' ἀναστήσας τὴν στρατιὰν
 εὐθὺς τοῦ φρουρίου τοῦ Ἀζῆς ἤλυνεν, ἤρξαντο σοποράδην ἐκ δια-5
 στήματος κατὰ τὸ εἰδισμένον αὐτοῖς ἐπιφαίνεσθαι, καὶ περὶ τὴν
 οὐραγίαν πολλάκις ἐπιτιθέμενοι, τοὺς τὰ σιτία μετακομίζοντας
 κακοῦντες, ἐλύπον τοὺς Ῥωμαίους ὡς ἂν ἐξ ἐπιδρομῆς καὶ λόχου
 τὰς ἐπιθέσεις ἐν τῷ λεληθότι ποιούμενοι. καταφραξάμενος δὲ ἐν
 τοῖς ἐκθρόλοις καὶ πελτασταῖς ὁ βασιλεὺς τὸ στρατόπεδον, τεθω-10
 ρακισμένος τῷ φρουρίῳ προσβάλλει Ἀζῆς μεθ' ὅλης τῆς στρατιᾶς,
 εἰς ὑποδοχὴν μαθὼν εἶναι τὸν τόπον ἐπιτήδειον. ὡς δὲ προσεγ-
 γίσας αὐτῷ ἐρμυνότατον εἶδε καὶ ὀχυρώτατον, ἐπ' ἀκρωρείας
 B λόφου ἰστάμενον, τείχεσι διπλοῖς περιεζωσμένον καὶ πέτραις
 ὥσπερ γεγομφωμένον, λιθίνην τὴν ἄνοδον πρὸς τὴν πύλην ἀπο-15
 φερόμενον, μικρὸν τε ὕδωρ ἀπορρέον καὶ μὴ ἔξαρκούν πρὸς ὑπο-
 δοχὴν τοσοῦτου στρατοῦ, ἀναζεύξας εἰς τόπον ἐπήξατο τὴν παρεμ-
 βολὴν ἐνθα τὸ ὕδωρ ἀφθονώτερον ἔρρειεν. ἀναστὰς δὲ ἐκείθεν
 ὤρμησε πρὸς τὰ τῆς Αὔσοντίδος ὄρια, καὶ πυρπολήσας χωρίον
 μέγιστον Κάτμα λεγόμενον, τῷ ἀμνηρᾷ τοῦ Χάλεπ ἀφωρισμένον 20
 ἐκ παλαιοῦ, εἰς ἕτερον χωρίον κατέλυσεν Ταρχολὰ κατονομαζό-
 μενον. κοπτομένου δὲ τοῦ χάρικος, καὶ τοῦ βασιλέως ἰσταμένου
 C κατὰ τὸ δεξιὸν μέρος, Ἄραβες δύο λαθόντες κατόπιν τῆς ἀκρω-
 ρείας, καὶ τοὺς ἵππους ἀπὸ ῥυτήρων ἐλύσαντες, δύο τῶν πεζῶν

ex Iberis genus ducente, spatium dedit hostibus et damni resarciendi
 et victoriae de adversariis reportandae. et quoad Romanorum exercitus
 instructus ibi ostendebatur, Arabes quiescebant: ubi vero coacto exer-
 citu coepit recta ad oppidum Azae contendere, coeperunt sparsi ex in-
 tervallo, suo more in ipsos invadere, et extremum agmen saepe adorti
 commeatus deferentes vexare, et laedere Romanos, quasi ex insidiis
 clam irruptionem facientes. constipato autem sagittariis et acutatis exer-
 citu, imperator armatus cum toto exercitu ad oppidum Azae accedit,
 ratus locum ad se recipiendum idoneum. sed ubi ipsi appropinquans
 tutissimum vidit ac munitissimum in summo colle consistens, duplicique
 muro cinctum, et lapidibus quasi clavis quibusdam compactum, ascen-
 sum ad portam referens, et parum aquae inde effluens, quae non esset
 ad tantum excipiendum exercitum idonea, inde profectus, ubi copiosior
 aqua flueret, castra posuit. et inde quoque discedens invasit Ansoni-
 tides fines, in censoque agro maximo, nomine Catma, antiquitas principi
 Chalep assignato, in alium locum se recepit, Tarchola nomine. perra-
 ptoque vallo, et imperatore ad dextram partem incumbente, Arabes
 duo, qui latebant a tergo montis, concitatis equis pedites duos hastis

ταῖς λόγχοις ἀναιροῦσιν. ὁ βασιλεὺς δὲ τοῦτους θεασάμενος πρώ-
 τος διανέστησε πρώτως τοὺς στρατιώτας εἰς δίοξιν. οἱ δὲ φθά-
 σαντες ἐξαισῶ δρόμῳ τῶν Ἰππῶν εἰς τὸ οἰκεῖον στρατόπεδον διε-
 σάθησαν..... κατεῖχον δὲ τοῦτο Σαρακηνοὶ τὸν ἑαυτῶν στρα-
 5 τηγὸν ἐξελάσαντες. πλὴν ἀλλὰ καὶ πάλιν φεύγουσιν οἱ τοῦτο
 φυλάσσοντες, καὶ τῷ βασιλεῖ τὸ οἰκεῖον ἀνασώζεται πόλισμα.
 φρουρὰν οὖν ἐν αὐτῷ βυλῶν καὶ σιτήσεις ἀποκρώσας ἐναποθέ-
 10 μενος, πάντα τὰ τῷ καιρῷ πρόσφορα διατάξαστο. ἐπ' αὐτοῦ
 τοίνυν τοῦ βασιλέως ἤρξαντο Ῥωμαῖοι ἀντοφθαλμίζειν καὶ πρὸς D
 τὸ γενναϊότατον ἀναφέρειν λόγον καὶ συνίστασθαι πρὸς ἀντίθεσιν,
 ἐπεὶ τὰ γε κατὰ τοὺς προσιχώς βασιλεύσαντας, πλὴν ἐπιδειξέως
 μόνης καὶ πλήθους συναγωγῆς, ἐν οὐδενὶ καστερῶς πρὸς μάχην
 συνέβραξαν, ὡς εἶναι δῆλον ὅτι τοῦ ἡγεμόνος ἐστὶν ὡς ἐπίπαν τὸ
 κατορθούμενον ἐν πᾶσι τοῖς πράγμασι. κάκειθεν μὴ δυνηθεῖς
 15 ὁ βασιλεὺς εἰς Ἀντιόχειαν ἀπελθεῖν (προκατείργαστο γὰρ λιμῶ
 τε καὶ κακῶσει πολλῇ), ὑπερβὰς αὐλώνας καὶ κλεισοῦρας τινὰς,
 ἀδιεξοδεύτους εἰς πόλιν τῆς Κιλικίας λεγομένην Ἀλεξανδρώννα
 κατατιῆ, κάκεισε τὸν χάρακα πῆγνυσι, καὶ τὸν Ταῦρον τὸ ὄρος
 ὑπερβὰς πανστρατιῶ εἰσβάλλει τῇ Ῥωμαίων. ἐντυχόντες δ' P 829
 20 ἀθρόοι τόποις ψυχρῶς ἐξ ἕγαν ἀλεινῶν καὶ θερμῶν πολλῆς
 μεταβολῆς ἤσθοντο· διὸ καὶ ἀνθρώποι πολλοὶ ἀπέθανον καὶ
 ζῶα πολλὰ ἐναπέψυσαν. ἐξιόντος δὲ τοῦ βασιλέως εἰς τι χω-
 ρίον τῆς Ποδοανδοῦ κλεισοῦρας, Γυτάριον κατονομαζόμενον,

interficiunt; quos conspicatus imperator primus statim milites ad perse-
 quendos eos incitavit. verum illi occupantes velocissimo equorum cursu
 in sua castra incolumes se recepere, (et illinc profecti recta ad Artach
 contenderunt) quod oppidum expulso proprio duce obtinebant Saraceni.
 verumtamen rursum fugiunt qui illud tutabantur, et imperatori suum
 reservatar oppidulum, in quo praesidio imposito et idoneo comenatu
 omnia temporari opportuna disposuit. ipso igitur imperante coeperunt
 Romani audacter hostes intueri et virtutis memores esse ac strenuitatis
 rationem habere et adversis consistere, quandoquidem superioribus im-
 peratoribus, qui proxime regnaverant, una excepta ostentatione et coacta
 multitudine, nulla in re fortes se ad pugnam praebuerant; ita ut per-
 spicuum sit ducis ipsius esse ut plurimum prosperum rerum successum.
 cum vero inde non potuisset imperator Antiochiam reverti (confecta
 enim erat fame multaque vexatione), superatis saltibus et quibusdam
 locorum angustiis minime perviis ad urbem Ciliciae Alexandronam no-
 mine se recipit, ibique vallam constituit, et montem Taurum trans-
 gressus cum omni exercitu in Romanorum regionem invadit. cumque
 confecti in loca frigida devenissent ex admodum tepidis et calidis, in-
 gentem sensere mutationem, et iccirco homines plures interibant, et
 complura animantia frigore confecta sunt. cum vero egressus esset im-
 perator ad quandam locam angustiarum Podandi, nomine Gytarium,

ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς τὴν τε τοῦ Ἀμοίρου λαφυραγωγίαν καὶ φόρον ἀνδρῶν ἀμύθητον. κατεσκηνηκυίας δὲ τῆς παρεμβολῆς ἐν τῷ τοῦ Χαλκίως σταθμῷ, ὃ ἐν Μελιτηνῇ κρατῶν τοῦ στρατοῦ οὐδ' ὄλωσ αὐτῷ προσβαλεῖν ἠθέλησεν, ἔχων καὶ ταῦτα τὴν στρατιάν ἐν τῷ τοῦ Τζαμανδοῦ σπηθροισμένην πλοίσματι. ἐφ' οἷς 5 ἀνιαθεῖς, μὴ δυνηθεῖς δὲ βοηθηῆσαι τῷ πράγματι, τὰ κατὰ τὸν Β στρατὸν ὡς ἐνῆν δεξιῶς διαθήμενος, εἰς παραχειμασίαν τὸ πλείον αὐτῶν ἀποστείλας αὐτὸς ἐπὶ τὸ Βυζάντιον ἔτετο, πρὸς τῷ τέλει τοῦ Ἰανουαρίου μηνὸς καταλαβὼν ἐν αὐτῷ. διαγαγὼν τοίνυν ἐν αὐτῷ χρόνον, καὶ τὰς πολιτικὰς διοικήσεις ὡς δυνατὸν διοικη-10 σάμενος, καὶ τιμὰς καὶ δεξιώσεις εἰς τὰς τῶν συγλητικῶν ποιησάμενος, καὶ τὰς ἐτησίους δωρεὰς διανεμιάμενος, καὶ οὐδὲ τὰς πασαχάλους ἡμέρας περιμείνας, εἰς τὸν ἀντίπεραν τῆς πόλεως οἶκον τῶν Ἑρῶν ἀπέπλευσεν. ἐπισυνέβη γάρ τι καὶ ἕτερον πρὸς ἑκστρατεῖαν ἀναγκαίως καλοῦν αὐτόν. ἀνῆρ γάρ τις Λατίνος, 15 Κρισπίνος τὴν κλῆσιν, ἐξ Ἰταλίας τῷ βασιλεῖ προσελθὼν πρὸς τὴν ἑβάν ἀπεισάλη, χειμάσων ἐκείθεν. δόξας δὲ μὴ τιμηθῆναι ἀξίως ὧν ἠλπίζεν ἀποστασίαν ἐσκόπησε, καὶ αὐτίκα τοὺς συνα- τῶντας φορολόγους τε καὶ λοιποὺς σκυλεύει καὶ διαρπάζει, φόρον δὲ Ῥωμαίων οὐδένα εἰργάσατο. πολλοὶ-δὲ τούτῳ πρὸς μάχην 20 συστάντες ἠττήθησαν. ἐν δὲ τῷ θέματι τῶν Ἀρμενιακῶν παραχειμάζων ὁ βεσάρχησ Σαμονῆλ ὁ Ἀλουϊσιανὸς ὁ Βούλγαρος, ἀδελφὸς ὧν τῆς τοῦ βασιλέως γυναικὸς, ἦν ἔτι ἰδιωτεύων ἡγάγετο, μετὰ τῶν ἐσπερίων πέντε ταγμάτων προσβάλλει τῷ Κρι-

audivit Amorium direptum hominumque infinitam caedem. positus autem castris ad Chalcei diversorium, qui in Melitene duxerat exercitum, nequaquam ad ipsum voluit accedere, praesertim cum in oppido Tzamando coactum haberet exercitum. quibus de causis dolore affectus, quod rebus succurrere et opitulari nequiret, quae ad exercitum pertinerent, recte compositis, quantum sibi licuit, et maxima parte in hiberna missa, ipse Byzantium contendit ad mensis Ianuarii finem. ubi quoddam tempus commoratus, cum civitatis statum pro viribus administrasset, honoribus ac muneribus senatores quosdam prosecutus, distributis annuis donis neque exspectatis paschalibus diebus ad Eriorum domum e regione urbis sitam navigavit. evenit enim neacio quid aliud, quod necessario ipsum ad protectionem cum exercitu provocavit. vir quidam Latinus, Crispinus nomine, ex Italia cum ad imperatorem accessisset, ad Orientis partes, ut ibi hiemaret, missus est. qui ratus se non eo honore affectum pro dignitate quem speraverat, ad rebellionem spectavit, statimque occurrentes sibi tributorum exactores et reliquos spoliatus ac diripit; Romanorum vero neminem interfecit, multique cum ipse praelio congressi victi sunt. sed in Armeniorum regione hibernans bestarches Samuel Alaisianus Bulgarus, imperatoris uxoris frater, quam privatus adhuc degens duxerat, cum quinque Occidentis legionibus re-

σπίρη ἐξ ἐφόδου κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν τῆς ἀναστάσεως, τοῦ πάσχα φημί. συναισθήσειος δὲ γενομένης τοῖς Φράγγοις φεύγουσιν οἱ Ῥωμαῖοι, καὶ φόρος τούτων γίνεται πολὺς καὶ ζωργεῖα ἀμέθηςτος. ὅμως δὴ οὖν φιλανθρωπῶς αὐτοῖς διατεθεὶς πάντας **D**
5 ἀφῆκε, μᾶλλον μὲν οὖν καὶ τοὺς πληγέντας νοσοκομείσθαι παρέδωκεν. ἐν τῷ Δορυλαίῳ δὲ γενόμενος ὁ βασιλεὺς πρεσβείαν τοῦ Κρισπίνου ἐδέξατο, ὁμολογίαν τε τῆς δουλώσεως καὶ τὴν ἀπολογία τῆς ἀντιστασίας φέρουσαν, καὶ ὑπλῶς ἀμνηστίαν κακῶν τῶν παρ' αὐτοῦ πεπραγμένων εἴτε ἐκόντος εἴτε καὶ ἄκοντος. οἷς ὑπή-
10 κουσε καὶ ὁ βασιλεὺς, καὶ πάντα ὅσα ἐξητήσατο κατεπράξατο, τὸ τοῦ ἀνδρὸς γενναῖον καὶ πρὸς τοὺς πολέμους περιδόξον καταιδόμενος· καὶ γὰρ ἐν τῷ τῆς ἀποστασίας καιρῷ Τούρκων ἐντυγῶν πληθῶνι πολλῇ μεγάλας ἀνδραγαθίας ἐκ χειρὸς ἀπειργάσατο. καὶ **P** 830
 προΐοντι τῷ βασιλεῖ δουλοπρεπῶς ἀπαντᾷ, καὶ αὐθις ὡς εὔνους
15 συνείπετο, ὀλίγους τινὰς στρατιώτας ἐπαγόμενος· εἴυσε γὰρ τοὺς ἄλλους ἐν τῷ τοῦ Μαυροκάστρου πόλισματι, οὗ τὴν κατύσχεσιν ἐποίησατο ἐν τῷ Ἀρμενιακῷ, ἐπὶ λόφου κειμένῳ ὑψηλοῦ. μετ' ὀλίγον δὲ ὑπονοηθεὶς ὡμὸν τι διαπράξασθαι εἰς τὴν οἰκίαν φυλῆν μὴ συναιρομένην αὐτῷ ἐν τοῖς βουλομένοις (καὶ γὰρ καὶ ἄπιστον
20 καὶ ἄπληστον τὸ γένος τῶν Φράγγων, μᾶλλον δὲ καὶ ἀχάριστον, καὶ πολλοῖς πταίσμασι μεγάλας αἰτίας ἐπεγεῖρον καὶ ταραχὰς καὶ ἀποστασίας, αἷς ἐντροφήματι γύννεται) ἀπεπέμφθη τοῦ στρατο- **B**
 πέδου, μὴ καθαρῶς μὲν ἐλεγχθεὶς, ἀλλ' ἢ μόνον παρὰ Νεμίτζου τινὸς ἐπισήμου κατηγορηθεὶς. οἱ δὲ ἐταῖροι τούτου ἐπὶ τῷ γεγο-

penite Crispinum invadit ipsa die resurrectionis, Pascha inquam. quod cum persensissent Franci, fugiunt Romani, ipsorumque fit multa caedes, ac vivi capiuntur numero infiniti. attamen omnes humane tractatos dimisit, immo vero vulneratos curari permisit. cum imperator ad Doryleum pervenisset, a Crispino legationem accepit, qua deditionem fatebatur, et de defectione se ipsum excusabat, et omnino malorum quae sive volens sive invitus perpetrasset oblivionem petebat. quibus postulatis annuit imperator, et omnia quae ille petierat perfecit, viri nobilitatem et in bello gloriam veritus: etenim defectionis tempore, cum incidisset in maximam Turcorum manum, ingentia manu sua facinora ediderat, et progredienti imperatori instar servi obviam fit. subitoque ut amicus ac benevolus sequebatur, paucis secum quibusdam militibus adductis: alios enim in oppido Maurocastri reliquerat, quod occuparat in Armenia, in alto colle positum. sed paulo post, cum in suspicionem venisset, nescio quid crudele in propriam tribum perpetraturus, quod suae voluntati non obsequeretur (etenim perfidum et inexplabile Francorum genus est, immo etiam ingratum, et multis offensio-nibus magna crimina exsuscitat et perturbationes ac seditiones, quibus tanquam deliciis oblectatur), exercitus imperio abdicatus fuit, non sincere convictus, sed tantum a quodam Nemitzo illustri accusatus. sode-

νότι δεινοπαθήσαντες, ἄρα τες ἐκ τοῦ φρουρίου, τὴν Μεσοποταμίαν καταλαμβάνουσι καὶ πολλὰ κακὰ τοῖς ἐπέισε ἐργάσαντο. ἐπεὶ δ' ὁ βασιλεὺς μετὰ πλήθους ἤκεν εἰς Καισάρειαν, Τούρκων πλῆθος πολὺ μαθὼν τὴν χώραν λεηλατοῦν, ἀπέστειλε μέρος τι τῆς στρατιᾶς κατ' αὐτῶν. μηδὲν ἀνύσας, ἀλλὰ φεύγον ὑποδεί- 5
 ξάμενος, συντεταμένως τῆς πρόσω φορᾶς εἶχετο. μήπω δὲ μήτε
 C τῶ φρον μήτε σκηπώσεως γενομένης, ἐφάνησαν οἱ πολέμιοι τὰ ἐρυμνότατα τῶν τόπων κατέχοντες καὶ τὰς λοφιάς. βοῆς δὲ γενομένης, μὴ ἐκδεδωκότος τοῦ βασιλέως ἑαυτὸν ἀναπαύσει, ἀλλὰ τὸ ἐνυάλιον σαλπύσαντος, προήεσαν κατὰ τάξιν αἱ φάλαγγες. 10
 ἀρθρεῖσῶν δὲ τῶν σημαιῶν προέκοψαν μὲν τῶν ἐναντίων πολλοὶ προλαβόντων δὲ τῶν ταγματῶν, ἐν μὲν τῶν Λυκαόνων λεγόμενον, ἕτερον δὲ τῶν ἐσπερίων ἄριθμῶν, καὶ τοῦ συνήθους θρασύτερον κατὰ τῶν ἐναντίων ἐλάσαντα πρὸς φυγὴν εὐθὺς ἀπιδεῖν κατηνάγκασαν. προβιβάζοντος δὲ τοῦ βασιλέως τὴν λοιπὴν στρατιάν, 15
 καὶ τὸ λοιπὸν πλῆθος τῶν πολεμίων τοῖς φεύγουσι συνδιέφυγε. παριόντων δὲ τῶν στρατιωτῶν καὶ τοῦ μισθοφορικοῦ τῶν Σκυθῶν,
 D τῶν Οὐζῶν φημί, λόχος Τουρκικὸς οὐκ ὀλίγος τοῖς Ῥωμαίοις προσέπεσεν· οὗς δεξάμενοι οἱ περιλειφθέντες εἰς φυλακὴν στρατιῶται, πρὸ πάντων δ' οἱ Φράγγοι, καὶ ἀγγεμάχως συμπλακέν- 20
 τες καὶ ἰκανῶς ἀνταμιλληθέντες ἐτρέψαντο, μηδενὸς τῶν ἱσταμένων ταγματῶν Ῥωμαϊκῶν τοῖς Φράγγοις μέχρι καὶ ἀπλῆς ὁρμῆς παραβοηθήσαντος. ἐν τούτῳ δ' ὑπέστρεψε καὶ ὁ βασιλεὺς τῆς

5 μηδὲν δ'?

les vero ipsius iniquo animo id passi ex oppido profecti in Mesopotamiam se recipiunt, multaque damna ibi commorantibus intulere. ubi vero imperator cum exercitu ad Caesaream pervenit, cognovitque ingentem Turcorum manum regionem depraedari, quandam exercitus partem adversus ipsos misit; quam infecta re fugientem excipiens, eonstanti itinere ulterius progredi aggressus est. cum nondum neque vallum neque tabernaculum constructum esset, hostes apparuere, qui tutissima loca occupabant et tumulos. edito autem clamore cum imperator sese quieti minime dedidisset, verum classicum cecinisset, processere ordine phalanges, sublatisque signis processere adversariorum plures. sed cum legiones occupassent, una Lycaonum tunc appellata, altera occidentalium copiarum solito audacior, adversus hostes irruere, eos ad fugam statim spectare coegerunt. et cum imperator reliquam exercitum ante produceret, reliquam quoque hostium multitudinem cum aliis fugientibus simul fugere compulit. accedentibus autem militibus et Scytharum mercenariis, Uzis inquam, haud exigua Turcorum cohera in Romanos invasit; quos excipientes relictis ad custodiam milites, et ante omnes Franci, comminusque congressi et abunde praeliati fuderunt, nulla ex Romanis legionibus, quae ibi positae erant, Francis vel simpliciter impetu opem ferente. interea quoque a persequendo redierat im-

διώξας πρὸς ἑσπέραν· περὶ δελφῶν γὰρ συνέστη ὁ πόλεμος. τῇ
 θ' ἐπαύριον δημοσίᾳ καθίσας τοὺς ἐαλωκότας τῶν πολεμίων τῇ
 τελευταίᾳ ψήφῳ παρέδωκε, μηδεὶν τὸ παράπαν φεισάμενος,
 μηδ' αὐτοῦ ταῦ ἡγεμόνος αὐτῶν, εἰ καὶ πολλῶν λύτρων ὥτιον
 εἰ αὐτὸν ποιήσασθαι ἐπηγγέλλετο. τριημερεύσας δὲ ὁ βασιλεὺς ἐν P 831
 τῇ παρεμβολῇ, τῷ προτερήματι τούτῳ κόρον λαβών, πολλοῖς
 ἄδειαν δέδωκε τῶν ἐναντίων ἀποφυγῆς, ὡς μηδὲ τῆς λείας ἀπο-
 σχέσθαι. καὶ ἀναστὰς ἐκείθεν κατόπιν αὐτῶν ἐβάδιξε. στρα-
 τοπεδευσάμενος δὲ ὡς ἀπὸ διαστήματος ἡμερῶν δύο τῆς Μελιτη-
 10 νῆς, ἐβουλευέτο μοῖρᾶν τινα τοῦ στρατοῦ μερισάμενος ἀφεῖναι
 τοῖς ἐναντίοις ἐπιτέχισμα, αὐτὸς δὲ ἅμα παντὶ τῷ στρατῷ ὑπο-
 στρέψαι πρὸς τὰ βασιλεια. ὑγεννοῦς δὲ τῆς βουλῆς δοξάσης καὶ
 ἀσυμφόρου μεταθέμενος εὐθὺν τοῦ Εὐφράτου ἐβάδισεν· ἦσαν γὰρ
 παρὰ τὰς ὄχθας αὐτοῦ ἐσκηνομένοι οἱ πολέμιοι, οἳ καὶ αὐτίκα
 15 πυθόμενοι τὴν τοῦ βασιλέως κατ' αὐτῶν κίνησιν ἀνεχώρησαν. Β
 ὁ δὲ βασιλεὺς εὐθὺν Ῥωμανοπόλειος ἐλαύνων, κάκειθεν πρὸς τὸ
 Χλέατ διαγενέσθαι βουλόμενος, ἐν τινὶ τόπῳ κατασκηνοῖ, καὶ τὸν
 Φιλάρετον (ἦν δὲ τοῦ τῶν Βραχαμίων γένους) στρατηγὸν ἀνα-
 δεικνύσι· διελὼν γὰρ διχῆ τὸν στρατὸν τὸ ἰσχυρότερον αὐτῷ ἐπι-
 20 δίδωσιν, ἀνδρὶ στρατηγικῆν μὲν ἀρχοῦντι περιωπῆν, αἰσχροῦ δὲ
 βίον καὶ ἐπιρρήτου τυγχάνοντι, καὶ αἰσχίστως τὴν ἑαυτοῦ βιοτήν
 διανύοντι, καὶ μαχεσαμένῳ μὲν τοῖς Τούρκοις διαφόρως, ἐν τοῖς
 μεγίστοις δὲ καταπολεμηθέντι καὶ διὰ τοῦτο καταφρονηθέντι, οὐ
 μὴν δ' ἀπεχομένῳ τούτου, ἀλλ' ἐπιτρέχοντι τῇ ἡγεμονίᾳ διὰ C

perator ad vesperam: nam crepusculo noctis confiatum fuerat praelium. postridie vero publice pro tribunali sedens captos hostes extrema sententia damnavit, nemini prorsus parcens, ac ne ipsi quidem ipsorum duci, tametsi multo pretio se redemptarum pollicebatur. triduum vero in castris moratus imperator, hoc prospero successu satius, pluribus hostibus aufugiendi liberam praebuit occasionem, ita ut ne a praeda quidem sese abstinerent. et inde profectus a tergo ipsorum incedebat, et bidui spatio a Melitene castris positus statuebat partem quandam exercitus divisam relinquere, ut esset hostibus propugnaculum. quod consilium cum minime generosum visum esset et inutile, mutata sententia recta ad Euphratem contendit. ad cuius ripas tabernacula hostes posuerant, qui statim audito imperatoris contra se motu recesserunt. imperator autem recta ad Romanopolim contendens, et inde ad Chleat proficisci studens, quodam in loco castra ponit; et Philaretum (erat hic genere Brachamius) ducem cum summa potestate declarat: diviso enim bifariam exercitu fortiores ipsi partem attribuit, homini militari prudentiam gloriare profitenti, sed turpis ac dissolutae vitae, turpissimeque vitam suam transigenti, qui cum Turcis varie pugnat, sed in maximi momenti rebus debellatus fuerat; et ideo contempti habebatur; non tamen ab iis se continebat, sed imperium militare ob

φιλοκερδείας καὶ φιλοξενίας ὑπόθεισιν. τῶν δὲ βορειοτέρων με-
 ρῶν ὁ βασιλεὺς ἐπελύβετο δι' εὐρεσιν χιόνος καὶ ὑδάτων ψυχρῶν·
 ἀκρατῶς γὰρ εἶχε τούτων, τὸ σῶμα κατὰ πολὺ διαθερμαινόμενος.
 δαλθῶν δὲ διὰ τραχειῶν καὶ δυσβάτων τόπων εἰς τινα τόπον
 λεγόμενον Ἀνθίας κατήνησε· ποηφόρος δὲ ὁ τόπος καὶ σιτοφό- 5
 ρος, καὶ ψυχαγωγίᾳ οὐ μικρὰ τοῖς ἐν τούτῳ καταίρουσι, καὶ
 οἶον ὀμφαλὸς ἐκείνης τῆς γῆς. ἐκεῖθεν δὲ τὸν Ταῦρον τὸ ὄρος,
 τὸν ἐπιχωρίως καλούμενον Μούνζαρον, ὑπερβὰς εἰς τὴν Κελτζη-
 νὴν λεγομένην χώραν κατήνησε, τὸ δεύτερον διαβὰς τὸν Εὐ-
 D φράτην ποταμὸν παραρρέοντα καὶ διαιροῦντα τὸ τε ὄρος καὶ τὴν 10
 Κελτζηνὴν ὡσπερ μεθόριον. οἱ δὲ μετὰ τοῦ Φιλαρέτου κατα-
 λειφθέντες στρατιῶται, ἔξ ἐπιφανείας τῶν ἐναντίων πτοίας πλη-
 σθέντες καὶ τὰς ψυχὰς κατασεισθέντες, κατόπιν τοῦ βασιλέως
 ἐβάδιζον, τοὺς τόπους ἀφέντες ὡν τὴν φυλακὴν ἐπειράκησαν,
 ἕως εἰς τοὺς εἰρημένους Ἀνθίας κατήνησαν. κἀνταῦθα δὲ τῶν 15
 πολεμίων φανέτων ἔξ οὐραγίης αἰσχυρῶς τὴν φυγὴν καὶ πρὸ τοῦ
 ἀγωνίσματος ἔλλοντο, καὶ πρὸς τὸν βασιλέα εἰς τὴν Κελτζηνὴν
 κατέλαβον ἐκ ποδός. τῆς δὲ γε τούτων ἀποσκευῆς οἱ ἐναντίοι γε-
 γόνασι κύριοι. ταῦθ' οὕτως ἀγγελθέντα πολλὸν ἐνήκε τῷ βασιλεῖ
 τὸν ἐναγώνιον θόρυβον, ἐπὶ τε τῇ τῶν οὐκείων ἡττῇ καὶ τῇ τῶν 20
 P 832 ἐναντίων νίκῃ οὐ φορητῶς σκυθροπάσαντι. καὶ εἰ μὴ ἡ τοῦ βα-
 σιλέως φήμη αὐτοὺς περιδεεῖς κατειργάζετο καὶ τὴν ὄρμην αὐτῶν
 ποσῶς διεκώλυεν, οὐδὲν ἦν τὸ κωλύον σύμψασαν αὐτοὺς τὴν γῆν

avaritiam et peregrinae militiae stipendia exspectabat. imperator vero ad partes magis Boreae subiectas accessit, ut ibi nives et aquam frigidam, a quibus, quod esset corpore admodum calidus, sibi temperare nequibat, inveniret. progressusque per aspera quaedam et difficilia loca ad locum quendam Anthias nomine pervenit, herbarum et tritici fertilitate praestantem, quique haud mediocrem suppedicaret ibi commorantibus oblectationem, quippe cum illius terrae umbilicus esset. inde Taurum montem, indigenarum lingua Munzarum appellatum, transgressus in regionem nomine Celzenem se contulit, iterum transmissio Euphrate fluvio praeterfluente ac dividente, tanquam confinio, montem ipsum et Celzenem. milites vero cum Philareto relictis ob adventum hostium terrore completi animoque perculti pone imperatorem locis relictis sequebantur, quorum ipsis custodia fuerat commissa, quoad ad ea loca quae diximus Anthias vocari pervenerunt; ubi cum hostes quoque a tergo apparuissent, turpi se fugae vel ante certamen commiserunt, et ad imperatorem in Celzenem se e vestigio contulere. ipsorumque impedimentis potiti sunt adversarii. haec ita renuntiata admodum perturbarunt imperatorem, qui tum suorum cladem tum hostium victoriam haud aequo ferebat animo; quos nisi imperatoris ipsius fama terrore comprehensisset ipsorumque impetum aliqua ex parte compressisset, nihil eb-

ἐκείνην καταληΐσασθαι καὶ ἐξολοθρεῦσαι. ὁπισθόρμητοι δὲ γενόμενοι ἐδῶν τοῦ θέματος τῶν Καππαδοκῶν κατὰ τὸ εἰθισμένον ἀκρατῶς ἤλαυνον, καταληΐζόμενοι μὲν τὸ προστυχὸν. ἔξ ἐφόδου, ἐφορμῶντες δὲ πανστρατιᾷ κατὰ τῆς τοῦ Ἰκονίου πολιτείας· ἦν ἅ γὰρ πλήθει τε ἀνδρῶν καὶ οἰκιῶν καὶ τῶν ἄλλων χρηστῶν καὶ ζηλωτῶν διαφέρουσα. ὁ δὲ βασιλεὺς ἐν Κελτίζηγῇ τοὺς ἀποφυγόντας σκοράδην ὑποδεξάμενος, ὡς ἂν μὴ ὑπὸ τῶν Ἀρμενίων ἔξ ἐρημίας ἀπόλωνται, κατόπιεν τῶν ἐναντιῶν ὑποστρέφων ἐγένετο. **B** καὶ κρίσιν δὲ μεταξὺ τοῦ τε ἡγεμόνος καὶ τῶν σὺν αὐτῷ καθίσας
10 οὐδενὶ μέρει τὴν νικῶσαν ἀπέδοτο, διαγνωσθέντος τούτου μόνου ἀκριβῶς, ὅτι πλὴν τοῦ βασιλέως οὐδὲν ἔστι τὸ συνιστῶν τοῖς Ῥωμαίοις τὸν πόλεμον διὰ τε τὸ προκατειργάσθαι τὸ πλεῖον τοῦ στρατοῦ, καὶ διὰ τὸ τοὺς ἡγεμόνας ἐθέλειν καὶ ἐπὶ μικραῖς καὶ ταῖς τυχεύσαις εὐτυχίαις ἑαυτοῖς καὶ συγγενέσι μνῆσθαι τὰ μέγιστα τῶν ἀξιοματίων καὶ φιλοτιμιῶν, δι' ἣ καὶ τοὺς ἄλλους ἀπροθύμους εἶναι πρὸς τὸ γενναῖόν τι καὶ ἀνδρικὸν διαπραΰσασθαι· ὁ παρόντος τοῦ βασιλέως οὐκ ἂν ἔχοι χώραν γενέσθαι, αὐτοῦ δι' ἑαυτοῦ ἐπιστατοῦντος τοῖς γινομένοις, καὶ πάντα καθορῶντος ὁσημέραι, καὶ τοὺς πονοῦντας ἀναλόγως ἀμειβομένον τῶν καμῶ- **C**
20 των. ὁ δὲ βασιλεὺς διὰ τε Κολωνείας καὶ τῶν Ἀρμενιακῶν θεμάτων μέχρι Σεβαστείας σὺν τῷ στρατεύματι διελήλυθεν. ἐκεῖσε δὲ μαθὼν ὡς οἱ Τοῦρκοι ἐπὶ Πισιδίαν καὶ Λυκαονίαν ἐλαύνοντες ὡς εἰς σκοπὸν ἀποτείνοσι τὸ Ἰκόνιον, ὠρμησε καὶ αὐτὸς κατ' οὐράν αὐτῶν ἐλαύνειν μέχρι τῆς λεγομένης Ἑρακλέους κωμπούλειος, ἐν

stitisset quominus universam terram illam depopulati funditus evertissent. recedentes igitur recta in regionem Cappadocum solito more vehementer contendebant, ex itinere in quaecunque inciderant praedantes, et cum omni exercitu in Iconii rem publicam invadentes, quae et virorum multitudine et domorum atque aliarum rerum, quae usui sunt, copia praestabat. imperator autem in Celzene, cum eos qui dissipati fugerant excepisset, ne ab Armeniis, quod deserti essent, perirent, pone hostes redibat. cumque iudicium inter duces et milites constituisset, nulli parti litem adiudicavit, cum hoc solum exploratum haberet, excepto imperatore nihil esse aliud quod Romanis conflare bellum possit, quod maxima pars exercitus ante defatigata sit, et quod duces velint vel ob exiguos prosperos successus maximos sibi et suis honores et praemia spondere, tum etiam quod alii minus alacres ad strenua et virilia facinora patranda reddantur; quod quidem praesente imperatore fieri nequit, cum ipse rebus praesens omniaque quotidie conspiciens laborantes pro rata laborum parte remuneraretur. imperator autem per coloniam et Armeniorum regionem usque ad Sebastem cum exercitu profectus est; ubi cum cognovisset Turcos ad Pisidiam et Lycaoniam adventare eo consilio ut Iconium peterent, ipse quoque extremum agmen eorum insecutus usque ad Herculis Comopolim, ita dictam, pervenit.

ἢ καὶ μαθὼν ἤδη καταστρεψαμένους αὐτοὺς τὸ Ἰκόνιον ἀπᾶραι, δεδιότας τὴν αὐτοῦ ἐπιδιώξιν, ἀπόμοιραν μὲν τινα τῶν ταγματῶν ἐπὶ Κιλικίαν ἐξέπεμψεν ἐνωθησομένην Κατατοῦριον τῆς τῆς Ἀντιοχείας δυνάμει, ἀνδρὶ γενναίῳ καὶ πολλὰ ἐπιδειξαμένῳ τὰ τῆς ἀρετῆς προτερήματα πρότερον, δεξαμένῳ τε εἰς Μόψου ἐστίαν ἀπαντῆ-5
Dσαι τὸ τάχος (ἐκέῖσε γὰρ προσεδοκῶντο οἱ Τούρκοι διελθεῖν) κάκει προσμένειν αὐτοὺς καὶ παντὶ τρόπῳ λυμῆνασθαι. διελθόντες τοίνυν διὰ τῶν τῆς Σελευκείας ὄρειων εἰς τὴν τῆς Ταρσοῦ πεδιάδα κατηκοντισθησαν, ἔνθα παρὰ τῶν Ἀρμενίων συγκυρηθέντες πᾶσαν σχεδὸν τὴν λείαν ἀπέβαλον. οἱ δὲ πολέμιοι μαθόντες 10 τὴν τῶν Ῥωμαίων ἐν Μόψου ἐστία παραμβολήν, μηδὲ μικρὸν χρονίσαντες, διαναπαύσαντες δὲ ἑαυτοὺς ἐν τῇ Βαλτολιβάδι ὡς ἐνόησαν, ὤχοντο διὰ τῆς νυκτός, ὑπερβάντες τε τὸ Σαρβαδικὸν ὄρος καὶ εἰς τὰ τοῦ Χάλεπ σὺν σπουδῇ ἐπελάσαντες ὄρια, καὶ τὸν κέν-
P 833 δυνον μόλις ὑπαλύξαντες. ἀνία δὲ κατέσχε τὴν βασιλέα ἀπρακτιῆ-15 σάντων τῶν ἐν Μόψου ἐστία· καταστὰς γὰρ καὶ αὐτὸς εὐθὺ τῆς ἐν Σελευκείᾳ Κλαυδιονπόλεως, ἐπεὶ περὶ τῆς τούτων ζεμμαθήκει φυγῆς, ἀπογνοὺς ὀπισθόρημτος γέγονεν ἐπὶ τὸ Βυζάντιον, ἐπεγόμενος ὡς ἤδη λοιπὸν καὶ τοῦ μετοπώρου ἐπιστάντος, καταλειπὼν ἔτερον λαὸν ὀπισθεν διὰ τὸ καὶ ἑτέροισι Τούρκοις καταληγέσθαι 20 τὴν Ῥωμαϊκὴν γῆν, κατὰ φατρίας καὶ μοίρας διαιρουμένους καὶ κατατρέχοντας λωποδυτῶν τρόπον καὶ κλεπτῶν, καὶ τὸ προστυχὼν ἄπαν ἀφανίζοντας καὶ ληϊζοντας. δι' ἧ καὶ δυσχερῆς ἦν ἡ τού-

13 τς] δὲ P

ubi cum didicisset ipsos everso Iconio proficisci, veritus ne se ille persequeretur, partem quandam legionum in Ciliciam misit, quae cum Caturio Antiochiae duce confunderetur, viro generoso, quique virtutis prius multa documenta dederat, ut ea accepta primo quoque tempore ad Mopsuestiam occurreret, quo Turci adventuri existimabantur, ibique eos exspectans omnibus modis offenderet. praetereuntes igitur per Seleucia montes ad Tarsi planitiem iaculis confecti sunt; ubi ab Armeniis comprehensi omnem fere praedam amisere. at hostes cognitis Romanorum castris ad Mopsuestiam ne parum quidem commorati, cum se ipsos in Baltolibade pro viribus refecissent, noctu abierunt, et superato Sarbadico monte ad fines Chalep summo studio vix evitate periculo concessere. molestia afficiebatur imperator, quod ii qui Mopsuestiae erant otiosi degerent. cumque recta Claudiopolim in Seleuciam profectus ibi de ipsorum fuga didicisset, desperatis rebus reversus est Byzantium, adhibita celeritate, quod iam autumnus appeteret, relicto altero exercitu, eo quod alii quoque Turci per tribus et curias divisi Romanorum terram excursionibus depopularentur latronum ac praedonum more, omniaque in quaecumque incidereat demolirentur; quibus de

των κώλυσις, πάσαις ταῖς ὁδοῖς ἐφειδρευόταν, τῶν στρατευμά-
των αὐτῶν καθ' αὐτὰ μεμονωμένων, μὴ δυναμένων ἀντιστῆναι B
αὐτοῖς, τοῦ δὲ βασιλέως αὐθις μὴ οἶον τε ὄντος μερῖσθαι,
ἀλλ' ἐνὶ παρόντος τόπῳ. εἰσιόντος δὲ αὐτοῦ εἰς τὴν βασιλίδαν,
5 ἐπ' οἴκου καὶ τὸ λοιπὸν στράτευμα γέγονεν, ἰνδικτιῶνος ἠγῶδης
ἐνισταμένης τοῦ ἡροφῆ ἔτους, ὅτε καὶ τὸ μέγιστον ἱερὸν ἐκφυρο-
λήθη τῶν Βλαχερνῶν ἕως ἐδάφους. ἐπεὶ δὲ τὸ ἕαρ ὑποφαίνεσθαι
ἤρξατο, ἐσκέφατο παρεῖναι τῇ βασιλίδι ὁ βασιλεύς. προκρίνας
δὲ Μανουὴλ πρωτοπρόεδρον τὸν Κομνηνόν, καὶ τοῦτον τιμήσας
10 τῷ τοῦ κουρπαλάτου ἀξιώματι, στρατηγὸν καὶ ἀρχηγὸν τοῦ
στρατεύματος ἀποδείκνυσι. τὸ δ' ἐντεῦθεν τὰ προσάντη καὶ
δυσχερῆ καὶ λυπηρὰ τῇ βασιλείᾳ Ῥωμαίων προσεκόρησεν. ἔξιὼν
οὖν ὁ προβεβλημένος εἰς τοῦτο, εἰ καὶ νέος τὴν ἡλικίαν ἐτόγγανεν, C
ἀλλὰ γε πεπλανημένον οὐδὲν ἢ μεираκιῶδες ἐνεργῶν καταφαίνετο,
15 πολὺν δὲ τῶν εἰκότων λόγον ποιούμενος· τὰς γὰρ δυνάμεις συνη-
θροικῶς πασιρρωμος τῇ Καισαρεῖα ἐπεδήμησεν, σὺ τῆς ἐνομίας
μόνον ἀλλὰ καὶ τοῦ στρατοῦ φροντίζων προσηκέντως, καὶ τοὺς
ἄδικουῦντας τῶν στρατιωτῶν ἐκτίσεων προστίμοις κατέγχων. πο-
λέμοις δὲ τισιν ἐντυχῶν νικητῆς κατεφάγη, καὶ τὴν περὶ αὐτοῦ
20 εὐδοξίαν ἤδη πλατύνειν διηγωνίζετο. πυνθανόμενος δὲ ταυτὶ ὁ
κρατῶν εὐθυμεῖν μὲν ἐώκει, κρύψας ἐν ἑαυτῷ τὸν φθόνον· ὅμως D
δ' οὖν ἵνα τὴν τῆς Ἱερραπόλεως τάχα λύση πολιορκίαν καὶ τὴν
σιταδείαν παραμυθῆσθαι, μοῖραν οὐκ ἐλαχίστην ἀποτεμώμενος

causis difficulter prohiberi poterant, si quidem omnibus viis insidiaban-
tur, et exercitus ipsorum per se soli relictis non poterant resistere.
imperatoris vero exercitus dividi nequibat, sed uni loco tantum inter-
erat, cum vero regiam urbem ipse ingressus esset, reliquus quoque
exercitus domum se recepit, indictione octava, anno 6578, quando etiam
maximum Blachernarum templum incensum est usque ad solum. ubi
vero ver appetiit, decrevit imperator ad regiam urbem accedere, dele-
ciumque Manuelem primum praefectum Comnenum, et eo honore deco-
ratum ut curopalates esset, ducem et principem totius exercitus decla-
rat. quae deinceps consequuntur, molesta ac difficilia et laboriosa Ro-
manorum imperio accidere. egressus igitur is qui ad hoc munus dele-
ctus fuerat, etiamsi aetate iuvenis esset, attamen nullum facinus in quo
erraverit aut quod iuvenili aetati condonaretur patravit, immo multa
habita eorum quae decereat ratione coactis copiis totis viribus ad Caes-
sarem profectus est, non aequitatem tantum sed etiam populam curans
decenter, et peccantes milites debitis afficiens poenis; cumque in quae-
dam praelia incidisset, victor evasit. iamque suam gloriam dilatare
contendebat. quae cum audiret imperator, laetari quidem videbatur,
sed invidiam dissimulabat. attamen ut Hierapolis obsidionem cito sol-
veret et comaeatus inopiae succurreret, non minimam exercitus partem

τῶν στρατοῦ κατὰ Συρίαν ἀπελθεῖν διορίσαστο, καὶ τοῦτον τὸν τρόπον τῆς ἐκ τούτων ἰσχύος τὸν στρατηγὸν διεστέρησεν. εἰς δὲ Σεβάστειαν παραγενομένου μετὰ τῶν ὑπολελειμμένων δυνάμεων καὶ περὶ τὸ ἄστυ στρατοπεδεύσαντος, ἐπῆλθέ τις πληθὺς Τουρκική. ἔξῃ γοῦν κατ' αὐτῶν ὁ κουροπαλάτης. φαντασίαν δὲ σφυγῆς παρεισχημένων τῶν πολεμίων ἐκ συνθήματος, ἐπεὶ διασκεδασθέντες οἱ Ῥωμαῖοι ἐδίωκον, ἐπιστροφὴν αἰφνίδιον ποιησάμενοι καλὴν τροπὴν τὴν νίκην εἰργάσαντο· διὸ καὶ πολλοὶ μὲν ἐάλωσαν, πλείους δὲ καὶ μαχαίρας ἔργον γεγόνασι. συναλλίσκεται δὲ καὶ αὐτὸς τοῖς ἄλλοις ὁ κουροπαλάτης, καὶ τῆς παρεμβολῆς ἀπάσης παράστασις καὶ ἀρπαγὴ καὶ διασκόλευσις γέγονε. καὶ εἰ μὴ τὸ ἄστυ πλησίον ὄν τοὺς πλείους διέσωσεν, ἐκινδύνευσεν ἂν πανστρατιᾷ ἢ τῶν Ῥωμαίων ἡλικία, ὄση πρὸς τὴν ἐνταῦθα ἐκστρατείαν συνέδραμε. τῆς φήμης δὲ καταλαβούσης τὸν βασιλέα πολλὴ τις ἀνία κατέσχευεν αὐτόν. μήπω δὲ σχεδὸν ταύτης ἤκουσμένης ἑτέρα ἐπῆλθεν ὀξύτερα καὶ τομιωτέρα φήμη πολλῶ, τοὺς Τούρκους ἀπαγγέλλουσα τὴν ἐν Χώναις πολιτείαν καὶ αὐτὸν τὸν περιβόητον ἐν θαύμασι καὶ ἀναθήμασι τοῦ ἀρχιστρατήγου ναὸν καταλαβεῖν ἐν μαχαίρα, καὶ φόνου μὲν ἅπαντα τὰ ἐκείσε πληρῶσαι καὶ λύθρον, πολλὰς δὲ ὕβρεις τῷ ἱερῷ ἐμπαροινισθῆναι, ἵππων τὸν πάνσεπτον ἐργασαμένους ναὸν, καὶ τὸ δὴ σχετικώτερον, μηδὲ τὰς τοῦ χάσματος σήραγγας, ἐν ᾧπερ οἱ παραρρέοντες ποταμοὶ ἐκείσε χωνεόμενοι διὰ τῆς τοῦ ἀρχιστρατήγου παλαιᾶς ἐπιδημίας καὶ θεοσημίας ὡς διὰ πρᾶνουσ ἀστατοῦν τὸ ρεῦμα καὶ

in Syriam iussit abire. hac ratione ducem ea potentia quae inde proficisceretur defraudavit; qui cum profectus esset cum relictis sibi copiis et ad urbem castra locasset, quaedam Turcorum manus, adversus quos egressus fuerat curopalates, accessit, cumque fugae ex composito speciem praebuissent hostes, ubi dissipati Romani eos persequerantur, repente conversi sibi victoriam compararunt, et iccirco multis captis plures quoque gladio confecti sunt. et cum aliis captus est et curopalates, et castra omnia expugnata capta ac direpta. ac nisi propinqua urbs plures servasset, funditus interlisset omnis Romana aetas, quae ad hoc bellum concurrerat. haec fama cum pervenisset ad imperatorem, ingenti eum dolore affecit; qua vix audita, altera quoque velocior et multo magis penetrans perlata est, quae nuntiaret Turcos rem publicam Chonensem et ipsum celeberrimum inter miracula et dona principis militiae templum armis occupasse, atque omnia illic caede et cruore completa, multasque contumelias a debacchantibus templo illatas, ipsumque maxime venerandum templum equorum stabulum effectum, et quod indignissimum erat, neque hiatus cloacas, ubi praeterfluentes fluvii eo derivati per principis exercitus antiquum adventum et divinum miraculum, tanquam per praecoeps fluxum habent eiusmodi qui consistere ne-

λαν ἐδδρομοὺν ἔχουσι, τοὺς καταπεφευγότας διατηρῆσαι καὶ
 ὑπαλύξαι τὸν κίνδυνον ἰσχυῖσαι, ἀλλ' ὅπερ οὐ γέγονέ ποτε, πλημ-
 μυρῆσαι τὸ ὕδωρ καὶ οἶον ἀναρροιβδῆσαι καὶ ἀνερρῖξασθαι καὶ
 πάντας ἄρδην τοὺς καταπεφευγότας κατακλύσαι καὶ διὰ ξηρᾶς
 5 ὑποβρυχίους ποιήσασθαι. ταῦτα τοιγαροῦν ἐπιδειγνηθέντα πολ- C
 λὴν ἐνήκαν τὴν ἀθυμίαν ἡμῖν, λογιζομένοις θεοσημίαν εἶναι τὸ
 γεγονός καὶ μῆνιν καὶ χόλον θεοῦ, ὡς μὴ μόνον τῶν πολεμίων
 ἀλλὰ τῶν στοιχείων ἀντιμαχομένων ἡμῖν. πρότερον γὰρ ἢ
 τοσαύτη τῶν ἐθνῶν ὀργὴ καὶ ἔπαρσις καὶ τῶν ὑπὸ Ῥωμαίους
 10 τελούντων κατακοπὴ ὀργῇ μὲν τοῦ θεοῦ, κατὰ τῶν αἰρετικῶν δέ,
 οἱ τὴν Ἰβηρίαν καὶ Μεσοποταμίαν μέχρι Ἀσκανδοῦ καὶ Μελιτη-
 νῆς καὶ τὴν παρακειμένην οἰκοῦσιν Ἀρμενίαν, καὶ οἱ τὴν Ἰουδαί-
 κην τοῦ Νεστορίου καὶ τῶν Ἀεφάλων θρησκέουσιν αἵρεσιν· καὶ
 γὰρ πλήθουσι αἶδε αἱ χώραι τῆς τοιαύτης κακοδοξίας. ἐπὶ δὲ
 15 καὶ τῶν ὀρθοδόξων ἤψατο τὸ δεινόν, ἐν ἀμυγάνοις ἦσαν πάντες
 οἱ τὰ Ῥωμαίων θρησκέοντες, πεπληρωσθαι καὶ τὸ αὐτῶν μέτρον D
 οἶα καὶ τὸ τῶν Ἀμορραίων λογιζόμενοι, καὶ πιστεύοντες τηρικῶτα
 ὡς ἄρα οὐ μόνον πίστις ἀπαιτεῖται ὀρθῇ ἀλλὰ καὶ βίος τῇ πίστει
 ἀνθιστάμενος. διὸ καὶ ἀμφότεροι, ὅ τε περὶ τὴν πίστιν σφυλ-
 20 λόμενος δηλαδὴ καὶ ὁ περὶ τὸν βίον ὑποσχάτων καὶ χωλεύων, ἐν
 ἴσῃ τιμωρίᾳ καθίστανται· ὁ γὰρ ποιήσας καὶ διδάξας ἐπαινεῖται
 καὶ μακαρίζεται. ταῦτα ἐνωτισόμενος ὁ βασιλεὺς προθυμίαν μὲν
 εἶχεν ὥστε αὐτίκα ἐξορμηῆσαι καὶ τῇ ἑαυτοῦ χώρᾳ βοηθῆσαι,

quit, quique admodum celeriter currit, non potuisse eos qui illuc con-
 fugerant servare evitato periculo: immo, quod nunquam ante acciderat,
 ita abundasse aquam, et veluti absorptis fluminibus omnes penitus qui
 eo confugerant diluvio et inundatione oppressisse et sub terra demer-
 sisse. haec igitur ad alia nuntiata ingentem nobis animi dolorem et
 cruciatum attulere, reputantibus quod acciderat esse divinum portentum
 et iram atque indignationem dei, cum non hostes modo sed ipsa quo-
 que elementa nobis repugnarent. prius enim tot nationum concursus et
 concitatio, et eorum qui sub Romanis debebant defectio, ira divina
 quidem evenire, sed contra haereticos, qui Iberiam et Mesopotamiam
 usque ad Licandum et Melitenem et finitimam incolunt Armeniam, Iudai-
 camque Nestorii et Acephalorum colunt haeresim. etenim plenae sunt
 hae regiones huiuscemodi pravae opinionis. sed ubi orthodoxos quoque
 invasit calamitas, omnes qui Romanorum cultui addicti essent quo se
 verterent nesciebant, reputantes et ipsorum mensuram perinde atque
 olim Amorraeorum impletam esse, et tunc credentes non tantum rectam
 fidem requiri sed et vitam fidei respondentem; quare utrique, et in fide
 videlicet errantes et in vita offendentes atque claudicantes, pari suppli-
 cio affecti sunt; qui enim fecit et docuit, hic beatus censetur. his au-
 ditis imperator summo studio et animi alacritate quamprimum egredi et

ἀπεργετο δὲ τοῖς τε συμβούλοις καὶ τῇ ἀγνοίᾳ τοῦ πλήθους τῶν ἐναντίων. ἦσαν δὲ ὁ τε Παλαιολόγος Νικηφόρος ὁ ὑπέρτιμος, P 835 καὶ τῶν φιλοσόφων ὑπατος Κωνσταντῖνος ὁ Ψελλός, καὶ ἐπὶ πᾶσιν ὁ Καῖσαρ ὁ τοῦ προβεβασιλευκότος σύναϊμος· οἱ ὅσον μὲν ἐπ' αὐτοῖς, οὐδὲ ζῆν ἤφουτο αὐτόν (βαρὺς γὰρ ἦν αὐτοῖς καὶ 5 βλεπόμενος λίαν αὐτῷ ἀπεχθανομένοις ὡς ἀνδρὶ γενναίῳ καὶ θυμοειδεῖ, καὶ τοὺς ἐφέδρους τῆς βασιλείας ἔχοντι, τοὺς παιδάς φημι τοῦ Δουκός), ὁμῶς δ' ὄν ἐκ τοῦ προφανοῦς ἠδοῦτο συμβουλεύειν αὐτῷ τὰ ἀσύφορα. μεθ' ἡμέρας δὲ τινὰς ἦλθε καὶ ὁ κουροπαλάτης Μανουήλ, ἐπαγόμενος μεθ' ἑαυτοῦ τὸν κατα- 10 σχόντα αὐτόν Τούρκον οὐκ ἴκοντα, ἀλλ' ἐκόντα τὴν ὑπὸ τὸν βασιλεῦ δουλείαν αἰρετισάμενον. δυσμενῶς δ' ἔχοντος τοῦ σουλτάνου πρὸς αὐτόν διὰ τινὰ συμβάντα αἰτιάματα, στρατιὰν κατ' B αὐτοῦ μετὰ τινος στρατάρχου ἐξαπέστειλε, παντὶ τρόπῳ ἐλεῖν αὐτὸν μηχανώμενος, οὗ τῷ φόβῳ κατασεισθεὶς τῷ βασιλεῖ κατα- 15 πέφηνγε, καὶ πρόεδρος παραντίκα τετίμηται. ἦν δὲ τὸ μὲν φαινόμενον νέος, πνυμαῖος δὲ σχεδὸν τὴν ἡλικίαν, καὶ τὴν ὕψιν Σκέθης καὶ ἄχαρις. διεῖπε δὲ αὐτόν ὁ βασιλεὺς, συμβαλέσθαι αὐτῷ κατὰ τῶν Τούρκων ἐλλείπων, καὶ τῇ προκειμένῃ στρατιᾷ. κατά- 20 λογον δὲ τῶν στρατιωτῶν ποιησάμενος, ἄρτι τοῦ ἔαρος ὑπανοί- γοντος διαπεραιωθεὶς εἰς τὰ τῶν Ἑρῶν παλάτια κατάγεται περὶ αὐτὴν τὴν ἡμέραν τῆς ὀρθοδοξίας, τῇ πρὸ αὐτῆς ἡμέρᾳ τὴν ἐτησίαν χώραν τῷ τε στρατῷ καὶ τῇ συγκλήτῳ διανεμιάμενος, οὗ

23 Is. δωρεάν aut ὄβαν margo P

suae regioni opem ferre cupiebat. sed a consiliariis et ignoratione multitudinis hostium prohibebatur. hi erant Nicephorus Palaeologus, vir honestissimo loco natus, et philosophorum princeps Constantinus Psellus, atque in primis Caesar illius qui antea imperaverat cognatus, qui quantum in ipsis erat, ne vivere quidem eum cupiebant, quod sibi gravis esset, et valde eum oderant ut virum generosum ac fortem, quique regi adseorsos haberet ducis filios; attamen aperte verebantur ipsi inutilia consulere. aliquot post diebus venit item Manuel curopalates, secum adducens Turcum illum a quo detentus fuerat, non invitam, sed sponte se in servitutem imperatoris dedicantem. nam cum Sultanus erga ipsum inimico animo esset ob quasdam causas, exercitum adversus eum cum quodam duce miserat, id moliens ut eum quovis modo caperet; cuius metu ille commotus ad imperatorem confugit. statimque eo honore affectus est ut praeses esset. erat autem specie iuvenis, statura vero fere pygmaeus et facie Scythae et ingratus. deligit autem ipsum imperator, sperans fore ut cum Turcis et adversario exercitu ille pugnaret. habitoque delecta militum, appetente vere traiciens exercitum ad Eriorum palatia perducitur ipsa die orthodoxiae, cum pridie exercitui et senatui largitionem annuam fecisset, non eam totam auro, sed

βυλ χρυσοῦ παύσω, ἀλλὰ τὸ ἐνδύον σηρικὸς ὑφάσμασιν ἀναπλη- C
 ρωσάμενος. διυπεραιουμένου δ' αὐτοῦ περιστερά τις οὐ πᾶν
 λευκή, πρὸς τὸ μέλαν δὲ πλείστον αὐτῆς ὑποφαίνουσα, ποδὲν
 ἵπταμένη τὴν φέρουσαν τὸν βασιλέα τριήρη περιποιοῦτο, ἕως εἰς
 αὐτὸν ἐκείνον καθεσθείσα χερσὶ ταῖς αὐτοῦ προσεφέρθη. κακείνος
 αὐτὴν τῇ βασιλίδι ἀνέπεμψεν ἐν τοῖς ἀνακτόροις παρὰ τὸ εἰωθὸς
 ἔπομηνίωσεν διὰ τινὰς θρύψεις γυναικείας καὶ ἀκισμούς. ἔδοξεν
 οὖν ἢ περιστερὰ σύμβολον οὐ χρηστῆς ἀποβάσεως αὐτῷ τε τῷ
 λαβόντι καὶ πρὸς ἦν ἔσταλτο. ἀλλ' ἐκείνη περιττῶς σχοῦσα τῆς
 θρύψεως, μεταμειληθείσα πρὸς τὸν βασιλέα ἀφίκετο, τὸν συν-
 γακτήριον ἀποδώσουσα καὶ αὐτὸν ἐπὶ τὴν ἐκστρατείαν προπέμ-
 ψουσα. ἐκείθεν οὖν ἀπάρας ὁ βασιλεὺς οὐκ ἐν Νεοκαίμῳ οὐδὲ D
 ἐν ὑπατίας χωρίοις τισὶ βασιλικαῖς προσωρημάτατο, ἀλλ' ἐν Ἐλε-
 νοπούλει, ἣν οἱ ἐγχώριοι ἀγροικικώτερον καλέσκουσιν Ἐλενοπού-
 πολι· ὃ καὶ αὐτὸ οἰωνὸς οὐ χρηστὸς ἔδοξε. συνέβη δὲ καὶ τι
 ἕτερον· τὸ γὰρ συνέχον τὴν βασιλικὴν σκητὴν μέγιστον ξύλον
 κατεργῆν πεσεῖν αὐτὴν αἰφνηδὸν παρεσκεύασεν. ὅμως δ' οὖν
 οὐδὲ πρὸς ἐν τούτων ἢ τῶν ἀνθρώπων ἀβέλτηρία καὶ ὡς οἶον εἰ-
 πεῖν καχεξία καὶ τὸ ἐν τῇ δοκούσῃ πίστει ἕπιστον καὶ ἀσύμβλητον
 διαβλέψαι ἠθέλησε, τοῦ χρεῶν ἐμποδίζοντος πανταχοῦ, καὶ μηδ'
 αὐτῷ παρεχομένου συναίσθησιν πρὸς ὃν ἀποσκήπτειν ἐμελλον.
 προῆει τοίνυν ὁ βασιλεὺς, καὶ τῆς ἐψῆς προσωτέρω προήρχετο, P 836
 ἕως τῇ τῶν ἀνατολικῶν ἐπαρχίᾳ προσέβαλε, φειδωλίᾳ παρὰ τὸ

quod dēssēt, sociis volis suppletis. cum vero ipse tradideret, columba
 quaedam non admodum alba sed maxime ex parte nigra alicunde volans,
 circum trirēmem quae vehebat imperatorem, volitabat quoad ad ipsam
 illum deveniens in eius manus defluxit; quam ille imperatrici misit in
 palatium praeter morem commemoranti ob quasdam muliebres delicias et
 simulationes. et visa est igitur columba symbolum haud boni eventus
 iam ipsi qui ceperat, tum illi ad quam missa fuit. veram Augustam cum
 praeter modum se deliciis satiasset, tandem poenitentia ducta ad impe-
 ratorem venit, ut precibus adhibitis eum ad exercitum educendum prae-
 nitaret. illinc igitur profectus imperator non Neocomi neque in locis
 quibusdam regis classem in statione habuit, sed Elenopolin, quam indi-
 genae rustice Elenopolim appellant, quod ipsum quoque augurium haud
 optimum visum est. accidit etiam nescio quid aliud: nam maxima na-
 vis, quae continebat regium tabernaculum, contracta statim illud cor-
 nuere fecit. veruntamen ne ad unum quidem horum hominum stultitia
 est, ut ita dixerim, depravatio animi et importuna atque inutilis non
 rodendi pertinacia respicere voluit, fato impediante et ei sensum
 unum auferente in quem ea omnia deventura erant. progressus est
 gitor imperator; et ulterius in Orientis regionem procedebat, quoad
 in praefecturam Orientis pervenit, in omnes, praeter id quod par erat,
 Georg. Cedrenus tom. II.

εὐκός πρὸς πάντας συνεχόμενος. συνέλθεις δέ, ὡς ἔοικε, τὸ συνεχές τῶν προγεγονότων σημείων εἰς αὐτὸν ἀποσκήψον, οὐκ ἐν σκπηῇ οὐδὲ ἐν πεδίοις ἀλλ' ἐν γηλόφοις καὶ δωματίοις ἐποιεῖτο τὴν κατασκήνωσιν. ἔνθα δὴ τι καὶ συνέβη οὐκ ἔλαττον εἰς κακοδαιμονίας οὐάνισμα· πῦρ γάρ ποθεν ἐνεχθὲν τοὺς δόμους ἐν οἷς ὁ βασιλεὺς ἐσκήνωτο κατενεμήσατο, ἐν οἷς συγκατεκαύθησαν ἵπποι τε καὶ ἔφειστρίδες βασιλικαὶ καὶ χαλινὰ τῶν ἄλλων πολλὰ διαφέροντα,

B καὶ τοῦ πυρὸς διόλου γεγόνασιν πυρανάλωμα. οἱ δ' ἵπποι ἡμιφλεκτοὶ καθορώμενοι τῷ στρατοπέδῳ ἔλειον διεφαίνοντο θάλαμον τὸν δὲ Σαγγάριον διαπεραιωθεὶς, παρ' ᾧ ταῦτα γέγονε, διὰ τῆς 10 Ζόμπου λεγομένης γεφύρας τὰς οἰκείας δυνάμεις ἀθροίζεν ἤρξατο, σκεδασθείσας διὰ τὴν τῶν βυρβάρων ἐπίδησιν. καταλέξας δ' οὖν ἐκ τούτων ὅσων ἠβούλετο, τὸ λοιπὸν ἀπεπέμψατο στρατιωτῶν τε καὶ λοχαγῶν, τοὺς μὲν, τοὺς στρατιώτας, ὡς προκαταγερασμένους ταῖς προβεβηκυῖαις ἤτταις, τοὺς δὲ λοχαγούς 15 αὐτοὺς δειλιῶν ἀπάγεσθαι σὺν αὐτῷ ὡς τῷ μέρει τῶν ἐφέδρων

C προσανέχοντας. εἶθε μὲν οὖν αὐτὸ εἰς πάντας ἐπέπρακτο, καὶ εἰ μὴ δυνατὸν ἦν τὸν θεῖον ὄρον παρελθεῖν καὶ τὸ κεκραμένον ποτήριον ἐκφυγεῖν· τέως δ' οὖν ἀσφαλῶς πράξας ἐφάνη ἄν. τὸν Βοτανειάτην δὲ Νικηφόρον καὶ τοιούτους τινὰς ὡς ὑπόπτους διω- 20 σάμενος, τοὺς δόλου καὶ κακοηθείας μεστοὺς συνεπήγετο, ὡς προῖων ὁ λόγος δηλώσει. αὐτοὺς δὲ οὕτως ἰὼν τῶν καταληψόντων αὐτὸν κακῶν ἀνεπαλοῖσθης, ἐπεραιώθη τὸν Ἄλυν λεγόμενον πο-

miro parvus, intelligensque, ut verisimile est, oebra illa praemonstrata signa ad se pertinere, non in tabernaculo neque in planis locis, sed in tumulis et domunculis habitabat, ubi etiam aliud quoddam non minus infortunium portendens accidit prodigium. ignis enim nescio unde delatus domos in quibus commorabatur imperator incendit; ubi combusti fuere equi et regiae vestes equorum, et fraena aliis longe praestantia prorsus ab igne consumpta sunt. equi vero semicom combusti ab exercitu conspecti miserandum spectaculum praebuere. cum vero Sangarium, ubi haec accidere, per pontem qui Zompi dicitur transisset, suas copias in unum cogere coepit, ob barbarorum irruptionem dissipatas. cum igitur ex iis quantum voluit coegisset, reliquos milites ac duces manipulorum dimisit, milites quidem ut superioribus cladibus confectos, manipulorum vero ductores secum adducere veritatis ut parti insidiatorum adhaerentes. utnamque idem in omnes fecisset, et si divinus terminus transiri non poterat, et commistum poculum vitari. nam ita suae incolumitati consulere visus fuisset. verum Nicophore Botaniata et huiusmodi quibusdam viris electis, eos qui omnibus dolis et pravis moribus instructi essent secum adducere festinabat, ut insequens decurreret oratio. ipse autem sic pergens, neque imminetia sibi mala praesentens, Halym fluvium transiit, quamvis commoratus in quodam op-

ταμόν, εἰ καὶ αὐτὸς ὑπομένειν εἰς τι νεοπαγὲς φροῦριον, πρὸς αὐτοῦ τὴν οἰκοδομίαν λαχόν, ἐσκηνώσατο. μετὰ ταῦτα δὲ περαιωθεὶς τὴν διαίρεσιν εἰς οἰκείας κτήσεις συνδιεγράψατο. τὴν δὲ Καισάρειαν παρελθὼν εἰς τὴν λεγομένην κατήνησε Κρύαν πηγὴν· ἦν γὰρ ὁ τόπος πρὸς ὑποδοχὴν στρατοῦ εὖθετος, πᾶσι βρῖθων τοῖς χρησίμοις, ἀστυκώμαις καὶ ἀγροπόλεσι, διὰ τῆς συμμιγοῦς ποριμύτητος γνωριζόμενος. κειρομένης δὲ τῆς χώρας καὶ ἐρημουμένης παρὰ τῶν στρατιωτῶν ἀπηνέστερον προσηρέχθη τισὶ τῶν ἐκ τοῦ τάγματος τῶν Νεμίτζων. ἄλλ' οἳ γε δηχθέντες ἀποστατοῦσι γνωσθέντος δὲ τούτου, Ἴππου ἐπιβὰς ὁ βασιλεὺς καὶ στρατιωτικὸν συγκαλεσάμενος τοὺς ἰδιοξένους κατέπληξε καὶ αὐθις ὑποσπόνδους καὶ μὴ βουλομένους κατέστησεν, ἐν τούτοις μόνοις τὸ πρόστιμον ὄρισας, ἐν τῷ ἰσχύτους τετάχθαι ἀντὶ τῆς πρώτης ἐγγύτητος καὶ σωματοφυλακίας. ἐκεῖθεν χωρεῖ εἰς Σεβάστειαν, τὴν Ἰβηρίαν P 837 καταλαβεῖν ἐπιειγόμενος, ὅτε καὶ τῶν σὸν τῷ κουροπαλάτῃ Μανουήλ τῷ Κομνηνῷ πείοντων θεατῆς τῶν πτωμάτων ἐγένετο. κάκειθεν σχολῇ καὶ βιάδῃ ἰὼν καταλαμβάνει τὴν Θεοδοσιούπολιν, πρῶτῃ μὲν ἀμεληθεῖσαν, ἔξ ὅτου δὲ ἐπολιορκήθη τὸ Ἄρτζε, ἀνοικοδομηθεῖσαν καὶ κατοχυρωθεῖσαν, ἐντεῦθεν διμήνου τροφὴν ἐκάστω φέρειν ἐπικηρυκευσάμενος ὡς δι' ἀοικίητου καὶ ἡρημωμένης χώρας βαδίζειν μέλλουσι. πάντων δὲ τὸ προσταγὴν ποιησαμένων, τὸ μισθοφορικὸν τῶν Οὐζῶν καὶ τοὺς Φράγγους σὸν Ῥουσελίῳ ἀνδρὶ γενναίῳ καὶ πολεμικῷ διαφέρει κατὰ τοῦ Χλιατ εἰς προνο-

pido nuper constructo, cuius aedificia ab ipso curata sunt, ibi tabernaculum posuit. deinde cum traiecisset, divisionem propriarum possessionum descripsit, et Caesaream praetergressus ad fontem nomine Cryam pervenit, qui quidem locus ad excipiendum exercitum idoneus erat, omnibus abundans quae usui essent, oppidanis et paganis, quia frequenter eo ventitabant, notus. cum autem vexaretur regio et a militibus desolaretur, infestiores se praebuit quibusdam ex legione Nemitzorum, qui reprehensi et laesi rebellant. hac re cognita cum equum conscendisset imperator et milites convocasset, proprios hospites deterruit rursusque impositis condicionibus vel invitos sibi subegit, hanc unam poenam definiens, ut in extrema parte exercitus ponerentur, qui erant in prima et proximi corporis custodes. illino ad Sebastiam proficiscitur, contendens in Iberiam pervenire, ubi etiam eorum qui cum Manuele Curopalate Comneno ceciderant spectator fuit. et inde sensim ac paulatim progressus ad Theodosiopolim se confert, ante quidem neglectam, sed ex quo expugnatum fuit Artze, instauratam et communitam. inde iussit singulos duorum mensium cibaria secum ferre, tanquam per incultam et solitariam regionem iter habituros. cum omnes imperata fecissent, mercenarios Uzos et Francos cum Rnselio, viro forti ac bellicoso, ad Chliat praedatum misit, quod prius etiam fecerat. ille a tergo

- B** μήν. τοῦτο δὲ καὶ πρότερον ἐποίησατο. ἐκείνος δὲ κατόπιν ἐλαθῶν εἰς τὸ Ματζικιέρτ παρεγένετο, πόλιν Ῥωμῆϊκὴν μὲν, χειρωθεῖσαν δὲ τῷ σουλτάνῳ πρὸ τοῦ καὶ Τούρκους ἐγκαθημένους ἔχουσαν. καταφρονήσας δὲ τούτων ὡς ὀλιγοστίων, ἑτέραν μοῖραν οὐκ ἐλαχιστὴν ἀποτεμώμενος τοῦ στρατοῦ Ἰωσήφ μαγίστρω τῷ Ταρχανειώτῃ παραδίδωσι, προσειπιδὸς καὶ στίφος πεζῶν οὐκ εὐκαταφρόνητον, μᾶλλον δὲ τῶν ἵπποτῶν τὸ ἔκκριτόν τε καὶ μαχημώτατον κἂν τοῖς πολεμοῖς προκινδυνεύον ἅει καὶ προμαχόμενον. ἄρας δὲ ὁ Ταρχανειώτης ἄπεισιν εἰς τὸ Χλιάτ, βοηθήσων τοῖς
- C** Οὐζοῖς καὶ τοῖς Φράγγοις καὶ παντὶ τῷ μισθοφορικῷ ἠκηκόει γὰρ ὁ βασιλεὺς πλῆθος μυριάδων κατ' αὐτῶν φέρεσθαι. διεῖλε δὲ ὁ βασιλεὺς τὸν στρατόν, ἐπιβῶν αὐτὸς ταχὺ τὸ Ματζικιέρτ παρῴσθησθαι, ὃ δὴ καὶ γέγονε, καὶ ἐπιδημῆσαι τοῖς ἐν τῷ Χλιάτ, εἰ δὲ τις ἀνάγκη κατεπέλξει, ταχέως αὐτοὺς παρακαλῆσθαι, πλησίον ἐσκηνωμένων τῶν στρατευμάτων· ἤκουε γὰρ τὸν σουλτάνον ἐπιέχεσθαι κατ' αὐτοῦ. καὶ γε ἦν οὐκ ἀνεύλογος ἡ διαίρεσις τῶν στρατευμάτων, καὶ λογισμῶν οὐκ ἀποστρατηγηκωτάτων, εἰ μὴ πεπρωμένη, μᾶλλον δὲ θεῖος χόλος ἢ λόγος ἡμῖν
- D** ἀπορρητότερος τὴν ἔκβασιν εἰς τούταντιον περιέτρεψε, καὶ πρὸς τῷ τέλει τοῦ ἔργου καὶ τῇ αὐθιμερινῇ τῶν στρατευμάτων ἐνόησε καὶ τὸν σουλτάνον ἀκηρυκτῶς τοῖς Τούρκοις ἐπέστησε καὶ τὰ δοκηθέντα τελεσθῆναι διακεκώλυκε. παραλαβὼν γὰρ ὁ βασιλεὺς τὸ Ματζικιέρτ καταπλαγόντων καὶ ὀρρωδησάντων τῶν Τούρκων τὴν αὐτοῦ ἐπέλευσιν, καὶ πίστιν αἰτησαμένων καὶ λαβόντων, οὐ καὶ

insequens ad Matziert pervenit, urbem Romanam, sed a Sultano subactam et ante a Turcis obsessam. aspernatus autem hos ut paucos, aliam manum haud exiguam ab exercitu abscissam Iosepho magistro Tarchaniotae tradit, addita etiam haud contemnenda cohorte pedum, immo etiam equitum selectorum, qui maxime bellicosi erant et inter hostes semper principes pericula adibant primique pugnabant. profectus autem Tarchaniotes ad Chliat opem laturus Uzis et Francis et omni mercenario exercitui. audiverat enim imperator multitudinem numero infinitam adversus ipsos venire, et diviserat exercitum, sperans se statim Matziert in suam potestatem redacturum, quod etiam accidit, et ad eos qui erant in Chliat adventurum. quodsi qua necessitas urgeret, confestim ipsos revocaturum, cum exercitus prope castra posuissent. audiebant enim Sultanum studiose adversus se contendere. et quidem certe non carebat ratione rerum divisio et consiliorum, neque aliena erat a peritissimo duce, nisi fatum, immo vero divina ita seu ratio a nobis maxime remota, eventum rerum in contrariam partem pervertisset, et ad exitum rei et conjunctionem exercitus eadem die etiam Sultanum sine praescone Turcis adiunxisset, et prohibuisset decreta ad exitum perducti. nam cum occupasset imperator Matziert percussis Turcis eiusque veritatis adventum, sique fidem quam petierant acceperant, ubi

συνέβη φανατηθῆναι Ῥωμαῖν τινα ὀνόριον Τουρκικὸν ὑφελόμενον, εὐορκίας χάριν ἧς ἠμωμόκει τούτοις ὁ βασιλεὺς, τὴν Θεοτόκον καὶ τὸν Χριστὸν καὶ τοὺς ἁγίους πάντας μεσάτας προβαλόμενος. ἐν ὧσφ δὲ ταυτὶ τῷ βασιλεῖ διετάττετο, τοῖς εἰς τὴν χρεῖαν ἔξιωθοσι στρατιώταις Ῥωμαίοις πληθὺς Τουρκικὴ ἐπιτίθεται. οἰηθεὶς οὖν ὁ βασιλεὺς ἠγεμόνα τοῦ σουλτάνου μετὰ τινος P 838 ἀφῆχθαι δυνάμειος καὶ διακλονεῖν τοὺς σποράδας τοῦ βασιλικοῦ στρατοῦ, ἀπέστειλεν ἐπ' αὐτὸν Νικηφόρον μάγιστρον τὸν Βρυέντιον μετὰ τῆς ἀρκοῦσης δυνάμειος, ὃς καὶ συμβαλὼν αὐτῷ οὐκ ἐπέδωκε μὲν, ἐτραυματίσθησαν δὲ πολλοὶ τῶν σὺν αὐτῷ, οὐκ ὀλλοίσι δὲ τούτων καὶ ἔπεσον. Ῥωμαιοτέρων δὲ φανέντων ἐκ τῆς συγκεράσεως τῶν πρώην ἐθῶν. θρασύτερον γὰρ προσρηγνύμενοι ἀγχεμάχοις ὄπλοις ἀντικαθίσταντο. ὄθεν καὶ φόβῳ κατασεισθεὶς δύναμιν ἐξῆτει παρὰ τοῦ βασιλέως. ὁ δὲ καταγνοὺς αὐτοῦ δειλῶν (ἠγνόει γὰρ τὸ ἄληθές) ἐκκλησίαν συστησάμενος ἐδημηγόρησε τὰ περὶ πολέμου, ἐν δὲ τῷ μέσῳ καὶ τρυχυτέρων ἤψατο B λόγων. καὶ ἐν τοσούτῳ ὁ ἱερεὺς ἐπεφώνησε τὴν τοῦ εὐαγγελίου ἀνάγνωσιν. εἶχε δὲ τὸ εὐαγγέλιον, ἵνα τὰλλα παρῶ, “εἰ ἐμέ ἐδίωξαν, καὶ ὑμᾶς διώξουσιν· εἰ τὸν λόγον μου ἐτήρησαν, καὶ ὑμέτερον τηρήσουσιν,” ἕως τοῦ “δόξει λατρίαν προσφέρειν τῷ θεῷ.” ὁ καὶ ἐκισχημνόμενος οἱ συνετώτεροι ἔδοξαν ἀπευδὲς τοῦτο καὶ Θεοκρόπιον. ζῆλοντος δὲ τοῦ πολέμου ἀπέστειλεν ὁ βα-

1 ὀνόριον Τουρκικὸν ὑφελόμενος P post ὁ βασιλεὺς. transponit Goarus

etiam accidit ut quidam Romanus iurisiurandi gratia naribus privaretur, quod iuraverat ipsis imperator, quod ille asellum Turcicum rapuerat, dei genitricem et Christum et omnes sanctos intercessores invocans. in quibus dum imperator occupatur, in milites Romanos, qui praedatum egressi fuerant, Turcica manus invadit. ratus igitur imperator duces Sultani cum quibusdam copiis advenisse, ut dispersos regii exercitus coerceret, adversus ipsum misit cum idonea manu magistrum Nicophorum Bryennium, qui cum ipso congressus haud cessit; verum multi cum ipso vulnerati sunt, et haud pauci ex ipsis occiderunt. et cum validius ex incursu paulo ante assueti pugnarent, audacius incumbentes armis, comminus resistebant. quare mox commotus copias ab imperatore petiit. ille autem condemnata illius timiditate (ignorabat enim rei veritatem) coacta concione habuit orationem de iis quae ad bellum pertinebant. in media quoque oratione gravioribus verbis uti exorsus est, et interea sacerdos lectionem evangelii exclamavit, quae ita se habebat, ut alia emittat, “si me persecuti sunt, et vos persequentur; si verbum meum servaverunt, et vestrum servabunt,” usque ad illud “arbitrabitur obsequium se praestare deo.” quod cum etiam prudentiores annotassent, existimarunt hoc verbum oraculum. fervente autem bello

σιλεὸς καὶ Νικηφόρον μάγιστρον καὶ δοῦκα Θεοδοσιουπόλειος τὸν Βασιλάκιον μετὰ τῶν ἰθαγενῶν στρατιωτῶν. προστεθέντος οὖν
 C τῷ Βρυεννίῳ μέχρι τινὸς ἀκροβολισμοῦ ἰσοπαλῆς καὶ ἀμφήριστος ἦν ἡ μάχη. συνθραμμένων δὲ τῶν στρατιωτῶν ἀκολουθεῖν ὄπισθεν τῶν στρατηγῶν πρωταγωνιστεῖν καθυπέσχετο, καὶ εὐθὺς ἔξορμή-5 σας νῶτα δεδιωκότων τῶν ἐναντίων ἐδίωκε. τοῦ δὲ Βρυεννίου τοὺς ῥυτῆρας ἀνασχεῖν τοῖς περὶ αὐτὸν ἐγκλειουσαμένου, μόνος διώκων ὁ Βασιλάκιος ἀνοῖα τοῦ προαχθέντος, ἐπεὶ τῷ χάρακι τῶν ἐναντίων προσέμυξε, περιπαρέντος αὐτῷ τοῦ ἵππου προσέσχε τῇ γῆ, βάρος τῶν ὄπλων ἐπιφερόμενος. διὸ καὶ περιχυθέντες οἱ 10 πολέμιοι αἰρούσιν αὐτὸν ζωγρίαν, καὶ πρὸς τὸν σουλτάνον ἀπάγουσι δέσμιον· ᾧ καὶ εἰς ὄψιν παραστάς οὔτε ὡς δούλος ἤδη γεγωνὸς οὔτε ὡς αἰχμαλώτος ἀπαχθεὶς τῷ σουλτάνῳ καθυπετίγη.
 D ἀλλ' οὔτε ὁ σουλτάνος εἶτε ὡς δούλῳ εἶτε ὡς αἰχμαλώτῳ προσητέχθη αὐτῷ, συνεχῶς δὲ παριστῶν περὶ τοῦ βασιλέως τε ἐπηροῖα 15 καὶ τὴν ἑαυτοῦ ἰσχὺν ἐναπεδείκνυε καὶ εἰς ὄρωδιαν καὶ πτοίαν ἐνέβαλλεν. ὁ δὲ πάντα ἐπαινῶν καὶ μεγαλύνων τὰ αὐτοῦ, τὸ ἀντιπαρατάξασθαι βασιλεῖ Ῥωμαίων ἀσύμφορον αὐτῷ συνεβούλευεν. ἀλλ' οὕτω μὲν οὗτος· ὁ δὲ βασιλεὺς ἀναγκασθεὶς ἔξῃ μετὰ τῆς λοιπῆς πληθύνος εἰς τὴν τῶν πραγμάτων θέαν. μέχρι 20 δ' ἐσπέρας ἐπὶ τινῶν λόφων ἐστῶς, ἐπέπερ οὐκ τὸ ἀντικαθιστάμενον, ὑπέστρεψεν εἰς τὴν παρεμβολήν. καὶ αὐτίκα περιχυθέντες
 P 839 οἱ Τοῦρκοι τόξων βολαῖς καὶ παριππέβεσαι φόβον οὐ μικρὸν τῇ

21 ἰσ. οὐκ ἦν τὸ *margo* P

misit imperator etiam Nicephorum magistrum et Ducam Theodosiopolis Basilacium cum indigenis militibus, quo Bryennio adiuncto usque ad quoddam leve praelium aequalis et anceps pugna fuit. cum autem milites imperatores ac duces sequi statuissent, primas partes pugnae sustinere pollicitus est, statimque impetu facto hostes, qui terga dederant, persequabatur. cum vero Bryennius suis fraena detinere iussisset, solus Basilacius persequens ignoratione facti, ubi ad vallum hostium accessit, confixo ipsius equo ad terram decidit, armorum pondere oppressus, et iccirco circumfusi hostes ipsum vivum capiant, vinctumque ad Sultanum abducunt. in cuius conspectum adductus, neque ut servus iam effectus neque ut captivus abductus, Sultano se subiecit. sed neque Sultanus ipso ut servo aut captivo usus est, sed crebro accersens de imperatore eum percontabatur, suamque ipsi potentiam ostentabat, ut ei metum terroremque iniiceret; qui omnia ipsius laudans et extollens, praeliari adversus Romanorum imperatorem ipsi inutile consulebat. sed hic quidem in his versabatur. imperator autem coactus cum reliquo exercitu egressus est ad rerum spectaculum; et usque ad vesperam in quibusdam tumulis consistens, ubi qui resisteret et sese opponeret, neminem vidit, in castra reversus est. statimque circumfusi Turci arcuum sagittis et equitatu haud mediocrem exercitui terrorem iniicere,

στρατιῶ ἐνεποίησαν, ἐντὸς τοῦ χάρακος βιαζόμενοι. νῦξ ἦν ἀσέ-
λγητος ὅτε ταῦτα ἐγένετο, καὶ διάκρισις ὀθνεῖων καὶ γνωστῶν,
φρευγόντων καὶ διωκόντων οὐκ ἦν. διὰ πάσης δὲ νυκτὸς περιη-
χοῦντες ἦσαν ὑλαγμοῖς ἀσήμεοις τὸ στρατόπεδον, ὡς ἅπαντα δια-
νυκτερεῦσαι ἠνεωγμένοις καὶ ἀγρόπνοις τοῖς ὄμμασι. πρώτας δὲ
γενομένης μαῦρά τις Οὐζική, ἔξαρχον ἔχουσα Ταμίην τινὰ οὕτως
ὀνομαζόμενον ὑπὸ Τορνιακῷ τῷ Κοτέρτζῃ ταττόμενον, τοῖς ἐναν-
τίοις προσεφρόη· ὅπερ οὐκ εἰς μικρὰν ἀγωνίαν τοὺς Ῥωμαίους
ἐνέβαλεν, ὑποπτεύοντας καὶ τὸ λοιπὸν ἔθνος ὡς πολέμιον. τινὲς
δὲ τῶν πελῶν ἐξιόντες Τούρκων ἀνείλον πολλοὺς βέλεσιν ἐκηβόλους
καὶ ἀγχεμάχοις ἀμυντηαίοις ὄπλοις, καὶ τῆς παρεμβολῆς ἐκοτῆσαι B
παρέπεισαν. ὁ δὲ βασιλεὺς ταχυδρόμους ἀποστείλας εἰς τὸ Χλίατ.
τοὺς ἐκεῖσε ἡγεμόνας ἐκάλεε μετὰ τῶν ὑπ' αὐτοὺς δυνάμεων,
παράντικα θέλων ἀγχεμάχῳ πολέμῳ διακρίναι τὰ πράγματα. καὶ
ἀναμένων τὴν ἐξ αὐτῶν βοήθειαν τὸν καιρὸν τηνάλλως ἔτριβεν·
ἦσαν γὰρ οἱ τῶν ἄλλων μάλιστα τὴν πυρρῆχίον ἐκμεμελετηκότες
ὄρησιν. ὡς δ' ἀπεγνώκει τὴν ἀπὸ τούτων βοήθειαν, κώλυμά τι
εἶναι ὑποπτεύσας ἐσκέπετο μετὰ τῶν συνόντων εἰς τὴν ὑστεραίαν
διαγωνίσασθαι. ἤγγει δὲ ἄρα ὡς ὁ Ταρχανειώτης παραπέσας
καὶ τὸν Ῥουσέλιον συνελθεῖν τῷ βασιλεῖ προθυμούμενον, μαθὼν C
τὴν τοῦ σουλτάνου ἄφιξιν καὶ τὴν αὐτοῦ κατὰ τοῦ βασιλέως ἐπέ-
λευσιν, ἄρας τοὺς ἀμφ' αὐτὸν ἅπαντας διὰ τῆς Μεσσοποταμίας
φυγὰς ἀγενῶς εἰς τὰ Ῥωμαίων ἐνέβαλε, μηδένα λόγον τοῦ δεσπό-
του, μήτε μὴν τοῦ εἰκότος ὁ δειλιμος ποιησάμενος. ὁ γοῦν βα-

intra vallum impellentes. nox erat illunis cum haec gerebantur, neque
fugientes et persequentes utrum externi an noti essent et amici discerni
poterant, verum tota nocte obscuris ululatibus circumsonabat exercitus,
ita ut omnes apertis ac vigilantibus oculis pernoctarent. cumque iam
illuxisset, pars quaedam Uzorum duce quodam nomine Tame, et exer-
citus cui Tornicius Cotertzes praeerat, ad hostes confluit; quod haud
mediocrem sollicitudinem Romanis attulit, suspicantibus reliquis nationes
sibi inimicas. quidam vero pedites egressi Turcos occidere telis
quae eminus iaciuntur, et armis quibus comminus pugnatur, et coege-
runt e castris exire. imperator autem missis ad Chliat antecursoribus,
duces qui illic erant ad se accersivit cum copiis quas habebant, statim
cupiens de summa rerum praelio decertare; quorum exspectans auxilium
frustra tempus conterebat: erant enim ii qui Pyrrichiam saltationem
maxime meditati fuerant. ut vero de eorum auxilio desperavit, suspi-
catus aliqua re eos impediri, cum familiaribus statuebat postridie ma-
num conserere. ignorabat videlicet Tarchaniotem quoque sibi adiuncto
Ruselio, qui ad imperatorem se alacri animo conferebat, cognito Sul-
tani adversus imperatorem adventu cum omnibus suis per Mesopotamiam
haud gloriose fugientem in Romanorum regionem invasisse, nulla neque
domini sui neque honesti habita ratione, imperator igitur, ut consti-

σιλεύς κατὰ τὸ συγκείμενον, τὴν εἰς τὸν πόλεμον παρασκευὴν εἰς τὴν αὐρίαν ἐξαρτέσας, τὰ κατ' αὐτὸν διετάττετο, ἕτι τῆς βασιλείου σκητῆς ἐντὸς καθιστάμενος, ὅποτε καὶ τὸ ἐκ τῶν συνόντων Σκυθῶν, τῶν Οὐζῶν φημί, δέος ἀφαιρούμενος ὄραφ' ἐσπῆται τῆς αὐτῆς θρησκείας αὐτὸν κατησφαλίσατο. ἐν ὄσφ δὲ τὰ τοιαῦτα ἐπράττετο καὶ οἱ στρατιῶται κατὰ τάξεις καὶ λόχους ἐπὶ τῶν ἔκκευον

D ἐφίστατο ἔνοπλοι, πρέσβεις ἦγον ἐκ τοῦ σουλτάνου τὴν εἰρήνην ἀμφοτέροις ἐπικηρυκεύμενοι. ὁ δὲ βασιλεὺς ἐδέξατο μὲν αὐτοὺς καὶ λόγων αὐτοῖς καὶ νόμων τῶν πρεσβυτέρων μετέδωκεν, ὃς πάντ' οὖν δὲ τούτους φιλανθρώπως ἐδέξατο. ὁμοίως δ' ὅσων συνεπενεύσας καὶ σταυρὸν αὐτοῖς ἐπέδωκεν, ἵνα τῇ ἐπιδείξει ἀβλαβεῖς πρὸς αὐτὸν ὑποστρέψωσι, κομίζοντες ἀγγελίας ὡς ἂν ἐκ τοῦ σουλτάνου κέρδοιεντο. δεδήλωκε γὰρ τῷ ἀνεπίστῳ τοῦ μηνύματος ἐπαρθεῖς, ἵν' ὁ σουλτάνος καταλιπὼν τὸν τόπον τῆς ἰδίας παρεμβολῆς πορρωτέρω στρατοπεδεύσεται, ὁ δὲ βασιλεὺς ἐν ἐκείνῳ τῷ τόπῳ ὡς

P 840 τὸν σουλτάνον εἶχε πρότερον ἐπικαταπήξῃ τὸν χάρακα, τῆνικαῦτα πρὸς συμβιβάσεις αὐτῷ χωρήσας. ἔλαθε δὲ τὴν νύκτ' ὑπὸ ἕψηλοφροσύνης τοῖς ἐναντίοις καταπροίμενος, καθὼς οἱ περὶ τὰ τοιαῦτα διακριβοῦντες συμβάλλουσι, τὸ νικητικώτατον σύμβολον ἀποστείλας αὐτῷ τὸν σταυρὸν. οὐπω τέλος ἔσχεν οὐδ' ἀναμονὴν ἢ τῶν πρέσβειων ἄφιξις, καὶ τινες τῶν ἑγγυτάτων τῷ βασιλεῖ κείθουσι αὐτὸν ἀποβαλέσθαι τὴν εἰρήνην ὡς ψευδομένην τὸ ἔργον καὶ ἀπατῶσαν μᾶλλον ἢ τὸ συμφέρον ἐπέλεουσαν· δεδιέναι γὰρ

taerat, instructo ad praelium in posterum diem exercitu suas res componerebat, adhuc intra regum tabernaculum consistens, quando a Scythia, Uzis inquam, qui cum ipso erant, metu liberatus, consueto iurando ipsum confirmavit. interea dum haec fierent et milites et ordines ac manipuli armati in equis consisterent, a Sultano legati venire, qui pacem utrisque annuntiarent; quos quidem imperator excepit, et colloquium ipsis secundum legationis ius impertitus est, non tamen eos benigne et humane tractavit. verumtamen cum consensusset, crucem illis tradidit, qua ostendenda reverterentur incolumes et illaesi, a Sultano responsa referentes. speravit enim insperato nuntio elatus, fore ut Sultanus relicto proprio castrorum loco ulterius progressus castra poneret, et ipse eodem in loco ubi prius Sultanus fuisset vallum construeret, et tunc ad consentiendum sibi et pacis foedus percutiendum accederet; neque animadvertit se prae animi elatione victoriam hostibus concedere, quemadmodum ii qui talia accurate examinant conlicere consuevere, cum misisset ipsi telum quod maxime ad victoriam pertinet et illius est symbolum, crucem videlicet. nondum finem habuit, neque legatorum exspectatus fuerat adventus, et quidam ex illis qui maxime familiares erant imperatori, ei persuadent ut pacem negligat, quasi rem quae mendacii haud experta deceptura sit potius quam utilitatis aliquid

ἐπέλαβον τὸν σουλτάνον διὰ τὸ μὴ ἀξιόλογον ἔχειν δύναμιν, περι-
 μένειν δὲ τοὺς κατόπιν ἀφικομένους καὶ τῷ προσχήματι τῆς εἰρή-
 νης μετεωρίζειν τὸν χρόνον. οἱ μὲν οὖν περὶ τὸν σουλτάνον, κατὰ B
 σφᾶς αὐτοὺς ἐπανελεύθοντι τῶν πρέσβειων, τὰ περὶ τῆς εἰρήνης
 5 ὤμιλον καὶ ταστήν ὀλοσχερῶς ἐπραγματεύοντο· ὁ δὲ βασιλεὺς
 ἀκηρυκτῆ σαλπίσσας τὸ ἐνυάλιον τὸν μῦθον παραλόγως ἐκρότησε.
 καταλαβοῦσα δ' ἡ φήμη τοὺς ἐναντίους ἐξέπληξε. τέως δ' οὖν
 καθοπλισάμενοι καὶ αὐτοὶ τὸ ἀχρηστον πλῆθος εἰς τοῦπίσω προ-
 ἤλωνον, αὐτοὶ δὲ κατόπιν ἐδίδουν φαντασίαν πολεμικῆς παρατά-
 10 ξεως, τὸ δὲ πλεῖον φυγὴν τις κατεῖχεν αὐτοὺς συντεταγμένας ἰδόν-
 τας τῶν Ῥωμαίων τὰς φάλαγγας ἐν τάξει καὶ κόσμῳ πολεμικῆς
 παρατάξεως. καὶ οἱ μὲν προήεσαν εἰς τοῦπίσω, ὁ δὲ βασιλεὺς C
 πανστρατιᾷ κατόπιν αὐτῶν ἐπεδίωκεν, ἕως ἄρα καιρὸς δειλῆς
 ὀψίας κατέλαβεν. ἐπεὶ δ' ὁ βασιλεὺς τοὺς ἀντεταγμένους οὐκ
 15 εἶχε καὶ ἀντιπολεμοῦντας, τὴν δὲ παρεμβολὴν ἐψυλωμένην στρα-
 τιωτῶν καὶ κίβοφυλάκων ἐγένεσκε διὰ τὸ μηδ' εὐπορεῖν ἱκανοῦ
 πλῆθους ὥστε καὶ παρατάξεις ἐν ταύτῃ καταλιπεῖν, ἤδη προεξ-
 ἀντηθέντων, ὡς προδιεληπται, ἔγνω μὴ ἐπὶ πλεῖον ἐπιτεῖναι
 τὴν ἀλώξιν, ἵνα μὴ ταστὴ ἀφυλάκτως οἱ Τοῦρκοι ἐπίθωνται, καὶ
 20 ἅμα διασκοπῶν, εἰ ἐπὶ πλέον ἐκμακρυνθεῖη, καταλήψεται αὐτὸν
 ἢ πύξ, καὶ τηλικαῦτα οἱ Τοῦρκοι παλίντροπον θήσουσι τὴν φυγὴν D
 ἐκηθῶλοι τυγχάνοντες. διὰ δὴ ταῦτα καὶ τὴν βασιλικὴν σημαίαν
 ἐπιστρέψας νόστου ἐπιμνησθῆναι παρήγγειλεν. οἱ δὲ πόρρω τὰς

6 τὸν πόλεμον?

allatura: timere enim suspicabantur Sultanum, quod non idoneas copias haberet, sed expectare eos qui a tergo insequerentur, et obtenta pacis tempus differre. illi igitur qui cum Sultano erant per se reversis legatis de pace colloquebantur, eamque omnino integram fieri studebant. imperator autem non indicto per praeconem bello, cum classicum cecinisset, temere clamorem sustulit. quae fama cum ad hostes pervenisset, eos maxime perculit. illi igitur instructa et armata inutili multitudine ulterius progrediebantur. a tergo vero aciei ad praelium instructae speciem praebant. sed magis illi ad fugiendum concitabantur, quod viderent Romanorum phalanges instructas ad praelium ordine progredi. et illi quidem retro processerant. imperator autem cum omni exercitu a tergo ipsos persecutus est, quoad noctis crepusculum advenit. cum imperator adversarios non habuisset, neque qui sibi oppositi repugnarent, offendissetque vacua a militibus castra et a custodibus, quod idoneo numero minus abundaret, ut posset ibi praesidia relinquere, statuit haud amplius esse persequendum, ne se incompositam Turcae aggredirentur, simul considerans, si amplius cunctaretur, sibi superventuram noctem, et tunc Turcos eminus iacientes e fuga redituros. his de causa converso regio signo praecepit milites redire. verum si qui procul

φάλαγγας ἔχοντες στρατιῶται, τὰς σημαίας ἰδόντες ὀπισθορμη-
 τούς, ἤτταν εἶναι τὸ πρᾶγμα βασιλικὴν ὑπετόπασαν. μᾶλλον
 δέ τις τῶν ἐφεδρευόντων αὐτῷ, Ἀνδρόνικος ὁ τοῦ Καίσαρος μὲν
 εἶδς τῶν δὲ βασιλέων ἐξάδελφος, προβεβουλευμένην ἔχων τὴν ἐπι-
 βουλήν αὐτὸς δι' ἑαυτοῦ τὸν τοιοῦτον λόγον διεσπείρε, καὶ τοὺς 5
 περὶ αὐτὸν στρατιώτας ἀναλαβὼν ταχὺς τῇ παρεμβολῇ ἐφοίτησεν.
 δ καὶ οἱ λοιποὶ μιμησάμενοι εἰς καθεὶς ἀμαχητὶ τὴν φυγὴν ἠσπά-
 P 841 σαντο. ὁ δὲ βασιλεὺς ἰδὼν τὸ παράλογον ἔστη τὴν τῶν οικειῶν
 φυγὴν, ὡς ἔθος, ἀνακαλούμενος. ἦν δὲ ὁ ἐπακούων οὐδεὶς. τῶν
 δ' ἐναντίων οἱ ἐπὶ λόφων ἰστάμενοι, τὸ παράλογον ἰδόντες ἔξαι- 10
 φνης τῶν Ῥωμαίων ἀτύχημα, τῷ σουλτάνῳ σκουδῇ ἀπαγγέλλουσι
 τὸ ὁρῶμενον καὶ τὴν ἐπιστροφὴν αὐτοῦ κατεπέλγουσι, φεύγοντι
 καὶ αὐτῷ ἤδη καὶ μακρὰν τῆς οικείας γενομένην ἐπιάλεις. εὐθὺς
 οὖν ἐπανελθόντι αὐτῷ μάχη τις ἀθρόα τῷ βασιλεῖ προσρήγνυται.
 κελύσας δὲ τοὺς ἀμφ' αὐτὸν μὴ ἐνδοῦναι μηδὲ μαλακὸν τι πα- 15
 θεῖν, ἀλλ' ἄνδρας φανῆναι ἀγαθούς, ἡμύνατο μὲν ἐρωσμένως
 μέχρι πολλοῦ. ἐν τούτῳ δὲ τῆς τῶν ἄλλων φυγῆς περιαντηλοῦσθαι
 B ἔξω τὸν χάρακα λόγος σαφῆς οὐκ ἤκούετο, ἄλλοτε ἄλλων ἄλλο
 ἀφηγομένων, τῶν μὲν τροπὴν τῶν δὲ νίκην ἀπαγγελλόντων, καὶ
 καταλεγόντων ἄσημά τε καὶ ἀδιάγνωστα, ἕως καὶ τῶν Καππαδο- 20
 κῶν ἤρξαντό τινες καὶ αὐτοὶ αὐτοῦ ἀποφοιτᾶν κατὰ πατρίδας καὶ
 συμμορίας. πολλοὶ δὲ καὶ τῶν βασιλικῶν ἵπποκόμων οὖν αὐτοῖς
 ἵπποις ὑπέστρεφόν, μὴ ἰδεῖν τὸν βασιλέα διενιστάμενοι. καὶ ἦν
 σεισμὸς οἶον καὶ ὄδυρμος καὶ φόβος ἀλίχρητος, καὶ οἱ Τοῦρκοι

phalanges habebant, conspicati signa retro conversa cladem ab imperatore acceptam suspicati sunt. immo vero quidam ex iis qui ei aderant, Andronicus Caesaris filius imperatoris patruelis, ante meditata insidias, ipse per se talem famam disseminavit, et cum militibus quos habebat cito ad castra se contulit; quem reliqui quoque imitati ad unum omnes fugere. Imperator autem conspicatus id quod temere fieret, suorum famam, ut mos est, eos revocans, sistebat: verum nemo obediens erat. adversarii vero in tumultis consistentes, cum vidiissent id quod nulla ratione fieret, repente Romanorum infortunium Sultano studiosè renuntiant: et ad redeundum concitant, quippe iam et ipse fugiens a suis castris procul aberat. statim igitur cum imperatore acre praelium inicitur. cumque suos iussisset minime cedere neque molliter aliquid facere, sed strenuos et fortes viros se praebere, aliquamdiu fortiter restitit. sed cum interim alii extra vallum fugerent, explorata fama minus asdiebatur, quippe cum alii aliud nuntiarent, hi cladem, illi victoriam, et obscura atque incerta disseverent; quoad etiam ex Cappadocibus aliqui per tribus et curias abire coeperunt, et multi ex regis equisonibus cum ipsis equis revertebantur, ne viderent imperatorem contendentes. oraque veluti motus et luctus metasque incredibilis, Turcis undique

πανταχόθεν επιρρέοντες. ὅθεν και ἕκαστος ὡς εἶχεν ὁρμῆς, ἑαυτῷ τὴν σωτηρίαν ἐπισηματεύετο. ἐπιδιώκοντες δὲ οἱ ἐναντίοι οὐδὲ μὲν ἀνήρουν οὐδὲ ζωγρίας εἶλον, ἑτέρους δὲ συνεπάτου. και ἦν τὸ πρῶγμα λίαν ἐπώδυνον και πάντα θρήνον ὑπερβύλλον και κοπετόν.

5 τὸν δὲ βασιλέα περιστοιχίσαντες οἱ πολέμιοι οὐκ εὐχείρωτον εἶχον C αὐτὸν εὐθύς, ἀλλ' ὅτε στρατιωτικῶν και πολεμικῶν εἰδήμων και κινδύνοις προσομιλήσας πολλοῖς καρτερώς ἡμύνετο, και πολλοὺς ἀνελὼν τέλος ἐπλήρη φασγάνῳ τὴν χεῖρα, τοῦ τε ἵππου κατακοντισθέντος ἐκ ποδὸς ἰστάμενος διεμάχετο. καμῶν δ' ὁμοῦ πρὸς

10 ἐσπέραν ἀλώσιμος (φεῦ τοῦ πάθους) και αἰχμάλωτος ὁ περιω- νυμος βασιλεὺς Ῥωμαίων γίνεται. και τῇ μὲν νυκτὶ ἐκεῖνη ἐπ' ἴσης τοῖς πολλοῖς ἐπὶ γῆς ἀτίμως και περιωδύτως κατέδραθε, μυ- ροῖς περικλυζόμενος λυπηρῶν κύμασι. τῇ δ' ἐπαύριον ἀγγελ- θείσης τῷ σουλτάνῳ και τῆς τοῦ βασιλέως ἀλώσεως, χαρὰ τις D

15 ἄπληστος και ἀπιστία κατέσχευ αὐτόν, οἰόμενον, ὥσπερ και ἦν, μετὰ νίκην τοσοῦτου και τηλικούτου στρατοῦ και αὐτὸν τὸν βα- σιλέα ἀλώσιμον λαβεῖν και ὑποχείριον· ἀνθρωπίνως δὲ ὁμοῦ τὸ γεγονός λογισάμενος και τὴν νίκην μετριοφρόνως ἐνεγκών, και τὸ γεγονός εὐτύχημα συστολὴν μᾶλλον και ψυχῆς ἀγαθῆς ἔνδειξεν

20 και τρόπων καλοκαγαθίας μεστῶν θέμενος, θεῶ τὸ πᾶν ἀνετίθει ὡς μείζον ἢ κατὰ τὴν ἑαυτοῦ ἰσχὴν ἀποτελέσας τὸ τρόπαιον. διὰ τοῦτο και προσαχθέντος τῷ σουλτάνῳ ἀξάντου βασιλέως Ῥωμαίων

22 Ἄσαν τοῦ margo P

confluentibus. quare singuli perinde ac poterant sibi salutem quaerebant. persequentes vero hostes alios occidere, alios vivos capere, alios pedibus conculcare. eratque res admodum miseratione digna, omnemque lamentationem exsuperans atque omnem dolorem. cum vero imperatorem circumstetissent hostes, non statim ipsum cepere, quippe qui rei militaris peritus ac bellicosus multaque pericula expertus strenue se defendebat, multisque occisis ad extremum ipse in manu gladio percussus est, et equo iaculo transfixo pedes pugnabat. verumtamen defatigatus ad vesperam capitur, et captus, o incredibilem calamitatem, clarissimus Romanorum imperator nocte illa, aequae atque multi alii, humi iacens, sine ullo honore, multa cum miseratione dormivit, infinitis oppressus infortaniorum fluctibus. postridie vero cum Sultano renuntiatus fuisset captus imperator, inexplebili quadam laetitia perfusus est, neque adduci poterat ut crederet factum, rem secum perpendens quanta esset, post victum talem ac tantum exercitum ipsum quoque imperatorem captivum et sibi subiectum accipere. humane tamen factum reputans, victoriamque aequo animo ferens, et prosperum successum potius occasionem ad sese colligendum et boni animi indicium ac morum omni probitate praedictorum ratus, deo id totum acceptum referebat, quod maius quam pro suis viribus tropaeum erexisset. iocirco perducto ad Asan Sultannum

- P 842 ἐν εὐτελεῖ καὶ στρατιωτικῇ ἀμπεχόνῃ, διαπορῶν ἦν καὶ περὶ τοῦ-
του μαρτυρίαν ζητῶν. ὡς δ' ἐπληροφορήθη παρὰ τῶν πρέσβειων
καὶ τοῦ Βασιλακίου πεσόντος μὲν παρὰ τῶν ποδῶν αὐτοῦ, οἰκτρὸν
δέ τι καὶ γοερὸν ἀνοιμώξαντος, εὐθὺς ὥσπερ ἐμμανῆς ἀπέθορε
τοῦ θρόνου καὶ ὀρθὸς ἔστη. πεινῶντα γοῶν ὁμοῦ πρὸ τῶν ποδῶν 5
αὐτοῦ πατήσας ὥσπερ ἔθος, καὶ ἀναστήσας καὶ περιπτυσσόμενος,
"μὴ δέδιδι" ἔφησεν, "ὦ βασιλεῦ, ἀλλ' εὐέλπιδες ἔσο πρὸ πάντων,
ὡς οὐδενὶ προσομιλήσεις κινδύνῳ σωματικῷ, τιμηθῆσῃ δ' ἄξιως
τῆς τοῦ κράτους ὑπεροχῆς. ἄφρων γὰρ ἐκείνος ἐμοὶ λογιζέται ὅ
μὴ τὰς προόπτους τύχας ἔξ ἀντεπιφορᾶς λογιζόμενός τε καὶ εὐλα- 10
B βούμενος." ἐπιτάξας οὖν αὐτῷ σκηνὴν ἀποταχθῆναι καὶ θερα-
πείαν ἀρμόζουσαν, σύνδειπτον αὐτὸν τηλικαῦτα καὶ ὁμοδίαιτον
ἀπειργάσατο, μὴ παρὰ μέρος καθίσας, ἀλλὰ σύνθρονον ἐν εὐθό-
τητι τῆς ἐκκρίτου τάξεως καὶ ὁμόδοξον κατὰ τιμὴν ποιησάμενος,
δις τῆς ἡμέρας συνερχόμενος αὐτῷ καὶ συλλαλῶν καὶ παρακλή- 15
ασιν ἀνακτώμενος, μέχρις ἡμερῶν ὅτι τῶν ὁμοίων ἐκοινοῦντι
αὐτῷ λόγων καὶ ἄλων, μὴδ' ἄχρι καὶ βραχυτάτου λόγου πρὸς
τεῦτον πεκαρφηνημῶς, περὶ τινῶν δὲ δοκοῦντων σφαλμάτων ἐν τῇ
ἀλάσει τῆς στρατιᾶς ὑπομνήσας. διερωτήσαντος δὲ μιᾶ τῶν ἡμε-
ρῶν τοῦ σουλτάνου τὸν βασιλεῖα "τί ἂν ἔδρασας, εἰ ἔσχες ἐμὶ 20
C ὑποχείριον;" ἀνυποκρίτως καὶ ἀθωπεύτως ὁ βασιλεὺς ἀπεκρίνατο
"ὅτι παλλαῖς ταῖς πληγαῖς κατεδαπάνησα ἅν σου τὸ σῶμα, γίνω-
σκε." "ἀλλ' ἐγὼ" φησὶν ὁ σουλτάνος "οὐ μιμήσομαι σου τὸ

Romanorum imperatore, villi ac militari veste induto, de ipso dubitabat testimoniumque exigebat. ut autem certior a legalis factus est et a Basilacio, qui ad eius pedes acciderat miserabiliter flexus, statim quasi furere correptus de throno desiliit, rectusque stans ipsum ad pedes suos lapsum secundum morem concalcavit. cumque exurgere iussum complexus esset, "ne timeas" ait, "imperator, sed bona spe sis ante omnia, quia nullum corporis periculum sustinobis, verum pro imperii dignitate apud me in honore eris: ille enim mihi imprudens videtur, qui non e contrario adversae fortunae ratiocinetur ac provident incommoda ac vereatur." cum igitur iussisset ipsi constitui tabernaculum, imperassetque curari diligenter, ut par erat, suum commensalem ac socium tunc esse veluit, non decuram eum sedere iubens, sed ad eandem mensam ut eximii ordinis collegam, et pari honore afficiens. bis die cum ipso congregans et colloquens et hortatu suo recreans, usque ad octo dies eadem verba et sal cum ipso communicabat, in nullo quidem vel minime verbe ei insultans, sed de quibusdam erroribus, qui sibi ab eo in ducendo exercitu commisi viderentur, admonens. cum vere die quadam Sultanus interrogasset imperatorem, "quid mihi fecisses, si me in tua potestate habuisses?" simpliciter ac sine adulatione respondit imperator "scite quod multis plagis tuum corpus confocissem." "at ego" inquit Sultanus "tuam severitatem aut crudelitatem non imitaber. ve-

αδοσιτηρὸν καὶ ἀπότομον. πλὴν ἀκούω ὅτι καὶ ὁ ὑμέτερος Χρισ-
 τὸς εἰρήνην ὑμῖν νομοθετεῖ καὶ ἀμνηστίας κακῶν, καὶ τοῖς
 ὑπερηφάνοις ἀντικαθίσταται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσι χάριν." μετὰ
 τοῦτο γοῦν σπονδὰς ποιησάμενοι καὶ συνθήκας εἰρηναῖας διηγε-
 5 κεις, καὶ κῆδος ἐπὶ τοῖς πασι συστησάμενοι, καὶ τὰ δίκαια ἐκ-
 στης ἐπικρατείας ἃ ἦν ἐξ ἀρχῆς θέμενοι, φιλίως τε ἀλλήλους
 προσμύηνοσθαι, μηκέτι δὲ λεηλασίαν τῆς Ῥωμαίων ἐπικρατείας
 παρ' οὐτινοσοῦν τῶν Τούρκων γίνεσθαι, ἔποστραφήναι τε πάν- D
 τας τοὺς ὄσοι ποτὲ κατὰ τῆς Ῥωμαίων ἐστάλησαν, καὶ τὴν αἰχμα-
 10 λωσίαν ἔπασσαν, καὶ μάλιστα τὸ προέχον τῶν Ῥωμαίων καὶ ἔκ-
 κριτον, δεξιῶσιν ἀδρᾶν τοῦ βασιλέως προσομολογήσαντος τῷ
 σουλτάνῳ. ἐσφάγησαν δὲ τριακᾶτα Λέων ὁ ἐπὶ τῶν δεήσεων
 καὶ ὁ μάγιστρος Εὐστάθιος καὶ πρωτασηκρητῆς, ἕαλω δὲ καὶ ὁ
 πρωτοβεσιτάριος Βασίλειος ὁ Μαλέσης. μετὰ δὲ τὸ ταῦτα οὕτω
 15 πρᾶχθῆναι τε καὶ συμφωνηθῆναι ἀπέλυσεν ὁ σουλτάνος τὸν βα-
 σιλέα σὺν πολλῇ περιπλοκῇ καὶ συντακτηρῶ τιμῇ, προσεπιδοὺς
 καὶ τῶν οἰκείων πρέσβεις. κατείχεται δὲ τὰ Ματζικιερ ὑπὸ Ῥω-
 μαίων. ὡς δ' ὁ βασιλεὺς ἀπολυθείς ἐπανῆλθε δι' ἄλλης ὁδοῦ, P 848
 ἀφέντες ἐκεῖνοι νυκτὶς ἔφυγον, περὶερχόμενοι δὲ πολέμοις ἐκ-
 20 δύνευσαν. ὁ δὲ βασιλεὺς κατηγηκὼς εἰς Θεοδοσιούπολιν μετὰ
 Τουρκικῆς σουλτανικῆς στολῆς ἐπεδέχθη φιλοτιμῶς. ἡμέρας δὲ
 τινὰς διακατέρησε τὴν χεῖρα θεραπευόμενος καὶ ἑαυτὸν ἀνακτιώ-
 μενος, καὶ πάλιν μεταφρονῶν πρὸς τὸ Ῥωμαϊκώτερον, ὡς ἐνῆν,
 ἑαυτὸν. ἄρας δ' ἐκεῖθεν διήει τὰς Ἰβηρικὰς κόμας· συνήσαν

rumtamen audio vestrum vobis Christum pacem praecipere et oblivio-
 nem malorum, superbisque resistantem humilibus gratiam dare." deinde
 igitur inuito foedere, et facta pace perpetua, habitaque filiorum ratione
 et eorum quae ad utriusque Imperii iura spectarent, pristina foedera
 confirmarunt, ut mutua esset amicitia, neque amplius ab ullo Turcorum
 res imperii Romani diripi permitteretur, verum omnes quicumque ad-
 versus Romanos missi fuerant revertentur; et omnes captivi, maxime
 principes et eximii Romanorum, liberarentur, promittente Sultano se
 benigne imperatorem semper tractaturum. interfecti sunt eo tempore
 Leo, qui supplicibus praecerat Mbellis, et magister Eustathius et primus
 a secretis. captus est item Basilus protovestiarius Malases: postquam
 haec ita gesta sunt et ita inter eos convenit, dimisit Sultanus impera-
 torem multum atplexatus, multoque tam honore iubens a suis legatis
 eum deduci. tenebatur autem Matzicler a Romanis. ut autem impe-
 rator dimissus alia via reversus est, illi relicto oppido noctu effugerunt,
 cumque in hostes incidissent, adiere pericula. imperator autem ubi ad
 Theodosiopolim pervenit cum Turcica Sultanica veste, liberaliter excep-
 ptus fuit. ibique dies aliquot commoratus est, dum manum curaret se-
 que ipsam pro viribus reficiens melius haberet. indeque profectus per-

Θηκῶν δὲ γενομένων ἐφ' ᾧ τὸν Διογένην ἀποθῆσθαι μὲν τὴν βα-
 αιλίαν, τὴν τρίχα δὲ καρέντα διάγειν ἰδιωτικῶς, ἔξεισι τοῦ κά-
 στρου μελανειμονῶν καὶ τὰ καθ' ἑαυτὸν ἀποκλαύμενος. ἴστος
 δὲ εὐθὺς μιν ἠσκαται ὁ Ἀνδρόνικος, καὶ τὸν Διογένην μεθ' ἑαυ-
 C τοῦ ἐφειλόμενος μελανειμονοῦντα, ἐν ἐπιτελεί ὑποζυγίῳ ὀχούμενον, 5
 δι' ἐκείνων τῶν κωμαῶν καὶ τῶν χωρῶν αἷς τὸ πρὶν ἰσόθεος ἔγνω-
 ρίετο. μέχρι δὲ τοῦ Κοτυαίου τὴν ὁδοποιρίαν ὀδυνηρῶς ποιη-
 σάμενος (ἦν γὰρ νοσηλεύμενος ἀπὸ κοιλιακῆς διαθέσεως ἐκ
 κωνείου προποθέντος αὐτῷ ἐξ ἐπιβουλής ἐπιγενομένης) ἐκείσε δὲ
 κατεσχέθη, ἄχρις ἂν ἐκ βασιλείας τὸ ποιητεῖον αὐτῷ ὀρισθῆ. ἀλλ' 10
 ἦκεν ἡμέραις ὕστερον ἢ κατὰ τοῦ μέγτην δυστυχοῦντος ἀπόφρασις
 διοριζομένη τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ διορνηῆναι. οὗς καὶ παρὰ-
 τικὰ ἔξορύττεται, τῶν ἀρχιερέων τῶν ἐπὶ τῷ δοῦναι λόγον ἀπα-
 θείας ἰσταλμένων μῆδ' ὄλας ἐπαρηξάντων αὐτῷ· οἵτινες ἦσαν
 D ὁ τε Χαλκηδόνος, ὁ Ἡρακλείας καὶ ὁ Κολωνείας Θεόφιλος, οὗς 15
 καὶ τῶν ὄρκων ὑπεμμήνησκε καὶ τῶν ἐκ τοῦ θείου νεμέσεων. οἱ
 δὲ κάλπερ βοηθῆσαι προαιρούμενοι ἀσθενῶς εἶχον καὶ ἀδυνάτως,
 ἀνδρῶν ὀμηστῶν καὶ ἀπηνῶν ἀναρπασάτων αὐτῶν, καὶ τοὺς
 ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ἔξορῶντων ἀσηλιῶς καὶ ἀφιλαθρῶπως.
 προαχθεὶς ἐν ἐπιτελεί τῷ ὑποζυγίῳ μέχρι τῆς Προποντιδος ὡσπερ 20
 πτάμια σισηπός, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχων ἔξορῶντων, τὴν
 δὲ κεφαλὴν καὶ τὸ πρόσωπον ἔξορῶντος, σικωλήριον βρῦον καὶ
 θυσοῦδας, ἡμέρας ὀλίγας ἐπιβουῶς ἐπισθάνων, καὶ πρὸ τῆς τε-

expugnavit Andronicus. percussoque foedere, ut Diogenes deposita im-
 perio capillisque detonsis privatus degeret, e castro exit nigra veste
 indutus suasque desiens calamitates. statim autem reditus mentionem
 facit Andronicus, et secum attrahens Diogenem palliatum villigae mulo
 vectam per illos vicos iter habebat et regiones, a quibus prius ut deo
 aequalis vir cognitus fuerat. cum vero usque ad Gotyaeum iter luctuoso
 festinet (habebat enim vestris morbo ex cicuta, quae ipsi per insidias
 prius propinata fuerat) ibi detentus est, quoad ab imperatore definitur
 tur quidam ipsi faciendam esset. sed paucis post diebus venit sen-
 tentia imperatoris contra eum, qui frustra miser erat, quae quidem ipsi
 oculos effodiendos vensebat; statimque ei oculi effossi sunt, cum nihil
 ei opis attulissent archiepiscopi, qui missi fuerant ad reddendam ratio-
 nem cur nihil ei esset patiendum. erant hi Chalcidontis archiepiscopus
 et Heraclaeus, et Coloniae Theophilus, quibus etiam in memoriam rede-
 git iustitiam et iustam dei indignationem. ipsi vero quamvis optu-
 lari institutis, aegre id facere et cum difficultate haud poterant, cum
 crudeles et impij homines ipsi correato oculos sine ulla commiseratione
 effodissent ac sine ulla humanitate. perductus autem vili iumento usque
 ad Propontidem, veluti putridum cadaver, cui oculi essent effossi, cap-
 put et os infatum, vermibus plenum et foetere, cum paucis diebus su-
 pervixisset, miserabiliter et ante obitum mulo elens exierat e vita, in

λατῆς δδωδώς, ἀπολείπει τὸν βίω, τῇ τῆσσι Πρώτῃ τὸν χοῦν ἀποθέμενος, ἔνθα νέον ἐκείνος ἀλείματος φροντιστήριον, κηδευθεὶς P 845 πολυτελῶς παρὰ τῆς ἡμεμενέτιδος καὶ βασιλίδος Εὐδοκίας, μήμητη καταλιπὼν πειρασμῶν καὶ δυστυχημάτων ὑπερβαινόντων ἀκρόασειν. Ἐπὶ δὲ τοῖς τοσοῦτοις καὶ τηλικούτοις κακοῖς οὐδὲν βλάσφημον ἢ ἀπόφημον ἐφθέγγετο, εὐχαριστῶν δὲ διατέλει, φέρων εὐμαρῶς τὰ προσπίπτοντα. λέγεται δὲ τὰ κατ' αὐτοῦ πραχθέντα γνώμης ἄτερ γενέσθαι τοῦ βασιλέως Μιχαήλ, ὡς ὕστερον αὐτὸς ἐνωμότως δυσχυρῶζετο, τοῦ Καίσαρος ὑπὸ σκῆτρῳ καὶ ἀφανείῳ ταῦτα 10 τελευσιουργοῦντος καὶ διαπραττομένου. οὗτος ὁ βασιλεὺς καὶ τὴν ἐπισκοπὴν Ναζιονζοῦ εἰς μητροπολικὸν διεβίβασε δίκαιον. ἔβασίλευσε δὲ ἄχρι τῆς αἰχμαλωσίας αὐτοῦ ἔτη τρεῖς καὶ μῆνας B ἡκτώ.

Διαδεξάμενος δὲ τὴν βασιλείαν τοῦτον τὸν τρόπον ὁ Μι- 15 χαήλ ἐπιεικῆς τε ἐδόκει καὶ γέρον ἐν νέοις διὰ τὸ παρεμμένον καὶ ἀναπεπτωκὸς καὶ ἀπαλόν. προσελάβετο δὲ διὰ τοῦτο Ἰωάννην τὸν Σίδης μητροπολίτην εἰς τὸ τὰ κοινὰ διοικεῖν, εὐνοῦχον μὲν τὴν φύσιν, δραστήριον δὲ καὶ ἀμφιδέξιον, πρωτοπρόεδρον τῶν πρωτοδουγκέλλων τυγχάνοντα, ἄνδρα πᾶσι τοῖς ἀγαθοῖς σεμννό- 20 μενον· ὅθεν τὸ τοῦ βασιλέως ἔκλυτον καὶ περὶ τὸ διοικεῖν τὰ κοινὰ ὡς εἰπεῖν θῆλυ καὶ ἀναπεπτωκὸς καὶ ἀδέξιον ὁ τούτου τρόπος καὶ ἡ περὶ ταῦτα ἐντρέχεμα καὶ σπονδῆ ἐπεκόσμηι τε καὶ κατήρτυε. παρεμίγη δὲ τῷ σκῆτρῳ τούτῳ καὶ ζιζάνιον. ἦν γάρ τις C

Prota insula cinerem deponens, ubi novum ille monasterium aedificarat, ab uxore sua et Augusta sumptuose curatas ac sepultas, relicta miseriarum et calamitatum, quas sustinuit, et infortuniorum exsuperantium omnia quaecunque antea audita fuerint memoria. in talibus autem ac tot malis nullum maledictum protulit, neque aliquid nefarii locutus est, sed deo gratias agere perseverabat et casus aequo animo ferre. dicuntur autem quae contra ipsum facta sunt insciente et invito imperatore Michaelis facta, ut postea ipse iureiurando adhibito asseverabat, Caesare haec clam et occulte administrante ac perficiente. hic imperator episcopatum Nazianzi ad iura metropolitana perduxit. imperavit usque ad id tempus quo captus est, annos tres, menses octo.

Michael autem hac ratione adeptus imperium, et moderatus vir videbatur et senex inter iuvenes propter imbecillitatem et demissionem ac molliem, et ideo adiunxerat sibi Ioannem Sidae metropolitam ad rem publicam gubernandam, eunuchum natam, sed strenuum et solertem; primum praesidem protosyncellorum, virum omnibus bonis ornatum; ex quo imperatoris vitium, quod dissolutae vitae attribuebatur et molliem, ut ita dixerim, molliem ad gubernandam rem publicam, et inertiam huius mores et ad haec dexteritas et studium adornabat et corripibat, verum cum hoc tritico etiam zizanium mixtum fuerat. erat

εὐνοῦχος Νικηφόρος ὄνομα, ὃν ὑπεκορίζοντες Νικηφορέτιζην ἐνό-
 μαζον, ἐκ Βουκελλαρίων ἔλκων τὸ γένος, δεωδὸς ἐπινοῆσαι συ-
 χύσεις καὶ εἶναι πράγματα καὶ τρικυμίας ἐγεῖραι ἐν γαλήνῃ καὶ
 ἀκαταστασίας καὶ καταστάσει ἐπενεγεῖν, ὡς εἰς τύξιν σεκρεταρίου
 τῷ πατρὶ τοῦ Μιχαὴλ ὑπηρετησάμενος, ἐπεὶ σκαιὸς καὶ διαβολεὺς 5
 ἐφάνη καὶ σοφιστὴς τῶν κακῶν κερδαλέος, καὶ τῷ βασιλεῖ κατὰ
 τῆς βασιλίδος μοιχείας ἔγκλημα ὑποψιθυρίας, φθόνου τοῦ συ-
 * ἔξυπηρετουμένου. δοῦξ δὲ Ἀντιοχείας ἀναδειχθεὶς καὶ ἅπαξ καὶ
 D δεύτερον μυρίων ὀχλήσεων καὶ ταραχῶν τῇ Συρίᾳ γέγονεν αἰτίας.
 ὅμως δ' οὖν κατηγορηθεὶς, συλληφθεὶς ἔκεισε, τῇ τοῦ αἵματος 10
 φρουρᾷ παραδίδοται· καὶ ἦν ἔμφρουρος ἐπὶ χρόνον τινα ὃ πρὶν
 περιδόξος γνωρίζομενος. ἀναρροσθεὶς δὲ τῇ τοῦ Διογένους ἀνα-
 γορεύσει καὶ εἰς νῆσόν τινα ἔξορισθεὶς, ὑποσχέσει χρημάτων δι-
 καστικῆς Ἑλλάδος καὶ Ἑλλησπόντου προβέβληται, καὶ τὰ κατ'
 ἔκεινην ἦν διοικῶν. τοῦτον ἐπὶ κακῶ τῶν Ῥωμαίων ὁ βασιλεὺς 15
 Μιχαὴλ μεταπεμφάμενος εἰς τὴν τῶν κοινῶν διοίκησιν κατεστή-
 P 846 σατο, λογοθέτην αὐτὸν προβαλλόμενος. καὶ γίνεται ὁ βασιλεὺς
 ἀλώσιμος ταῖς αὐτοῦ τερατείαις καὶ μαγγανείαις ὅα μὴ εὐμοιρῶν
 φρονήματος ἀνδρείου καὶ σταδηροῦ· διὸ καὶ ἔξωθεται μὲν ὁ
 Σίδης, πάντα δὲ αὐτὸς εἰς ἑαυτὸν ἀναδέχεται, ἀθύρμασι τοῦ
 Μιχαὴλ καὶ παιδιαῖς παιδαριώδεσι προσκειμένου, τοῦ ὑπάτου
 τῶν φιλοσόφων Κωνσταντίνου τοῦ Ψελλοῦ πρὸς ἅπαν ἔργον ἀδέ-

8 ἐγεῖραι καὶ ἀκαταστασίας ἐν γαλήνῃ καὶ κατ. P

enim eunuchus quidam nomine Nicephorus, quem diminuentes Nicepho-
 ritzem appellabant, a Bucellariis oriundus, peritas et doctus in excogi-
 tandis perturbationibus et consuendis dolis atque excitandis tempestati-
 bus et procellis tranquillo tempore; qui cum patri Michaelis minister
 fuisset a secretis, ubi compertus est manifesto seditiosus et calumniator
 et malorum egregius commentator, quique imperatori adversus impera-
 tricem adulteri crimine insurraverat, invidia simul ei epulante, dux
 autem Antiochiae declaratus semel atque iterum infinitarum perturbatio-
 num et seditionum Syriae auctor fuerat, attamen accusatus et compre-
 hensus illic in custodiam traditus fuerat, ubi aliquamdiu detinebatur,
 prius ibi illustris cognitus. effugiens vero quo tempore Diogenes fuis
 declaratus; et in quandam insulam relegatus, pecuniarum pollicitatione
 iudex Graeciae et Peloponnesi delectus est, et res ad eam pertinentes
 moderabatur. hunc Romanorum malo Michael accersitum rei publicae
 administrationi praefecit, logothetam ipsum declarans. capiturque im-
 perator illius praestigis et machinationibus, utpote qui virilis mentis et
 stabilis expertus esset. Et iccirco expellitur Sidae praefectus, omniaque
 ipse ad se unum revocat, Michaele interim nugis et ludis puerilibus
 perpetuo vacante, cum philosophorum praestantissimus Constantinus
 Psellus ipsum imperatorem ad omne opus inutilem et minus idoneum

ξιον αὐτὸν καὶ ἔπρακτον ἀπεργασαμένον. παρῶν κινῶν δὲ καὶ τὸν τοῦ βασιλεύοντος θεῖον Ἰωάννην τὸν Καίσαρα, καὶ τῷ ἀνεψιῷ καὶ βασιλεῖ ὑποπτον ἀπεργάζεται. καὶ πάντας ἀπλῶς τοῦς οἰκειοτάτους ὡς πολεμιωτάτους συκοφαντεῖ, καὶ πάντων ἀποξένοι τὴν 5 τοῦ βασιλείως διάθεσιν, ὅλον τε τὸν μειρακίσκον ὑποποιεῖται B ἔνακτα. καὶ κείνο πᾶσι βασιλικὸν ἐνομιζέτο πρόσταγμα, ὃ τῷ μηχανογράφῳ τούτῳ ἐδόκει. ἐντεῦθεν κατηγοραὶ καὶ ἀπαιτήσεις ἀδύων καὶ ἀκατακρίτων ἀνδρῶν καὶ τίσεις ἀχρεωστῆτων, καὶ κρίσις τῷ δημοσίῳ τὸ πλεόν, οὐ τῷ δικαίῳ βραβεύουσα, ἀφ' ὧν 10 δημεύσεις καθολικαὶ τε καὶ μερικαί, κατηγοραὶ συχναί, καὶ πίστις εὐθὺς ἀπαρλόγιτος, καὶ τῶν πασχόντων θρήνος ἕλεινος, καὶ τῶν γυμνουμένων κωκυτὸς ἀφόρητος καὶ πολὺδακρυς. ἀλλὰ τοῦτων οὕτω γυμνουμένων θεήλατός τις ὄργη τὴν ἔψαν κατελιφε. τῶν γὰρ πρὸς Διογένην εἰρηνικῶν συμφώνων ἀργῶν μεινάντων 15 καὶ ἀπράκτων, θυμῷ συνεχόμενοι οἱ Τοῦρκοι ἐφ' οἷς, ὃν αὐτοὶ C ὡς ἐχθρὸν εἰληφότες καὶ ὑποχείριον πάσης κομιδῆς καὶ τιμῆς ἠξιώμασι καὶ τῇ ἰδίᾳ ἐπικρατείᾳ αὐθις ἀποκατέστησαν, οἱ οἰκεῖοι μανιωδῶς ὡς ἐχθρῷ προσενεχθέντες ἀσπόνδῳ, ἃ παρ' αὐτοῖς ἐχρῆν αὐτὸν καθεῖν, οἱ γνωστοὶ καὶ συγγενεῖς καὶ τοῖς τῆς εἰρή- 20 νης νόμοις ἀγόμενοι διαπεπράγασι καὶ οἰκτίστῳ καὶ ἐπωδύνῳ θανάτῳ παραδεδώκασι (ὑπήλγουν γὰρ αὐτῷ καὶ οἱ ἀλλότριοι διὰ τὸ πλῆθος τῶν δεινῶν καὶ τὸ τῆς συμφορῆς ἀπαρηγόρητον), ἄραν-

13 Is. γυμνομένων margo P

reddidisset. sed et imperatoris patrum Iohannem Caesarem submovit et fratris filio ipsique imperatori suspectum effecit. et omnes prorsus maxime familiares ut inimicissimos calumniatur, omnesque imperatoris benevolentia privat, ac totum adolescentulum sibi regem subiicit. atque illud omnibus pro imperatoris edicto habebatur quodcumque huic machinatori videretur. hinc accusationes et frequentes delationes eorum qui indicta causa damnarentur, et poenae minime debitae, et iudicium saepius ad voluntatem vulgi quam iuste prolatum. unde bonorum publicationes tum universorum tum singulorum, crebrae accusationes et fides statim temeraria, eorum qui patiebantur miserabilis lamentatio, et spoliatorum luctus intolerabilis et multae lacrimae. verum his ita spoliatis divinitus quaedam immissa ira Orientem invasit. nam cum pacis foedus erga Diogenem violaretur atque irritum esset, ira perciti Turci, propterea quod quem ipsi ut inimicum captum et in suam potestatem redactam omni cura et honore dignati fuerant propriumque ei imperium restituerant, sui erga ipsum furiose ut inimicum minime conciliatum se gesserant, et quae ab ipsis illum pati oportuerat, amici et cognati in pace praesertim degentes in illum perpetraverant et miserabili ac luctuosa morte affecerant (nam externi quoque ob multitudinem calamitatum ipsius et infortunium vix consolabile summo opere dolebant), e Per-

τες ἐκ Περσίδας παμπληθές, ὡς μηδένος ὄντος τοῦ κωλύοντος,
 D τοῖς Ῥωμαίοις ἐπιστρατεύουσι θέμασι, καὶ ταῦτα κατελευμήσαντο,
 οὐδ' ἰσορᾶδες ἐπιφοιτῶντες ὡς τὸ πρῶτον, καὶ φρυγάδες ἀπτόχρημα,
 μᾶλλον δὲ ὡς δεσπόται τῶν προστυχόντων κατακυριεύοντες. ταῦτα
 διενωτιζόμενος ὁ βασιλεύων, συναγείρων στρατόπεδον ἰκανόν,⁵
 στρατηγὸν αὐτοῦ ἐφίστησι τὸν Κομνηνὸν Ἰσαάκιον. συνίστησι
 ● δ' αὐτῷ καὶ Ῥουσέλιον τὸν Λατῖνον μετὰ Φραγγικοῦ συντάγματος,
 εἰς τετρακοσίους Φράγγους ἀνυβαίνοντος. ἐν τῷ Ἰκονίῳ δὲ τοῦ
 στρατοπέδου γενομένου παντός, φιλονεικίας συμβίωσης τινὸς ἀπο-
 στατεῖ τηρικᾶντα ὁ Ῥουσέλιος προφανῶς, καὶ τοὺς Φράγγους¹⁰
 παραλαβὼν ἐτέραν ἐτρέπετο, καὶ τὰ καθ' ἑαυτὸν τῷ ἰδίῳ ἐπι-
 P 847 τρέπει θελήματι. ἀνελθὼν δὲ εἰς Μελιτηνὴν, Τούρκοις περι-
 τυχῶν ἀριστεύει, ἔξ ἐφόδου τούτοις ἐπεισπισῶν. τὸ δὲ λοιπὸν
 στρατεύμα τῇ Καισαρείῳ παραβάλλει. σκεψάμενος δὲ καὶ ὁ
 Κομνηνὸς τοῖς ἐναντίοις προσβαλεῖν ἔξ ἐφόδου, προῆει μὲν [ὡς]¹⁵
 διὰ τῆς νυκτός, ὡς ἀπαρμυσκεύοις ἂν ἐπιπέσοι αὐτοῖς, τὸ δ' ἐναν-
 τίων πάσχει τῆς οἰκείας βουλῆς· ἐμπαρμυσκεύοις γὰρ καὶ ἡτομια-
 σμένοις ἐντυγχάνει αὐτοῖς. συρρήνησι δὲ τούτοις καὶ μὴ βουλό-
 μενος, καὶ ἡττᾶται εὐθύς, καὶ αἰχμάλωτος αὐτίκα γίνεται. ἀλί-
 σκεται δὲ καὶ τὰ ἐν τῷ χάρακι ἅπαντα, πολλῶν μὲν Ῥωμαίων²⁰
 πεσόντων, ζωγρία δὲ ληφθέντων τινῶν, πλειόνων δὲ τὴν σωτη-
 B ρίαν εὐραμένων φυγῆ. τῆς δὲ φήμης τὸν βασιλέα καταλαβούσης
 ἔδοξε μὲν τι σκυθρωπὸν παθεῖν, οὐ μὴν δὲ παντάπασι τῶν πολι-
 τικῶν ἀδικημάτων καὶ τῶν κοσμητικῶν ἀπέσχετο ταῖς τοῦ Νικηφό-

side cum omnibus copiis profecti nullo obvio impedimento in Romanas
 regiones invadunt, easque vexarunt, non dispersi accedentes ut prius,
 et exsules statim, sed potius ut domini eorum in quae inciderant: haec
 audiens imperator coacto idoneo exercitu ducem ei praeficit Isaacium
 Comnenum, eisque collegam tradit Ruselium Latinum cum Francica le-
 gione quadringentorum Francorum numero. cumque Iconium pervenis-
 set omnis exercitus, exorta quadam contentione Ruselium aperte rebel-
 lans, secum Francos adducens, in aliam partem iter arripuit, data suis
 venia quo vellent abeundi. cum vero ad Melitenem pervenisset, in
 Turcos repente invadens superior evadit, et reliquam exercitus partem
 ad Caesaream appellit. Comnenus quoque meditatatus in hostes repente
 impetum facere progrediebatur nocte, quasi imparatos ipsos aggressurus:
 sed aliter atque opinatus fuerat ei accidit. incidit enim in ipsos com-
 positos et paratos, et invitus cum ipsis congressus superatur et illico
 capitur. omnia quoque quae intra vallum erant, corripuntur, multis
 interfectis Romanis, vivis quibusdam captis: plures autem sibi fuga sa-
 lutem quaesivere. cumque fama ad imperatorem pervenisset, visus est
 tristior et dolore affectus. non tamen omnino ab inferenda civibus in-
 iuria neque a nefariis rebus sese abstinuit, quod Nicephori monitis pe-

ρου ὑποθημόσθαι· μὴ ἔχων γὰρ φύσιν διαγνώστικὴν καὶ ἔξιν
 διακριτικὴν καὶ ἐρηγοροῦσαν, πᾶν τὸ προσταττόμενον παρὰ τοῦ
 Νικηφόρου ἐποίει ὡς περ ἀνδράποδον. ἔκτοτε οὖν ἀδείας λαβό-
 5 μένοι οἱ τὴν ἐψῶν κατατρέχοντες Ἀγαθηροὶ οὐκ ἐπαύοντο καθ'
 ἑκάστην κεραιζόντες καὶ ταύτην καταλυμαινόμενοι. ἀλλὰ φημένον
 δὲ τοῦ Ἰσαακίου τὴν αἰχμαλωσίαν χρημάτων πολλῶν καὶ βαλαν-
 τίου ἄδρου, ἀδδης στρατηγὸς αὐτοκράτωρ ὁ Καῖσαρ Ἰωάννης
 προχειρίζεται, ὃς διαπεραιωθεὶς καὶ μέχρι τοῦ Δορυλαίου προῦδ' C
 ἔφους ἐκείθεν πορρωτέρω πεπόρευται, καὶ μέχρι τῆς γειφύρας τοῦ
 10 Ζόμπου κατέλαβε. πρὸ δὲ τοῦ περαιωθῆναι τὸν Σαγγάριον ἀφι-
 κνεῖται ὁ Ῥουσεῖλης ἐκ τοῦ Ἀρμενιακοῦ σπουδῆ πολλῇ καὶ στρατο-
 πεδείαν ἔχεισι πῆγνυσι. πέμψας δ' ὁ Καῖσαρ ὡς καθὰ προσ-
 κρούσαντι καὶ ἔξαμαρτῶντι, εἰ γνωσιμαχῆσοι καὶ τὸν οἰκεῖον ἐπι-
 γνοῆ δεσπότην, συμπάθειαν καὶ ἀμνηστίας κακῶν ἐπηγγέλλετο.
 15 φρουραζόμενον δὲ τοῦ βαρβάρου οἷα ἐπὶ ταῖς ἰδίαις χερσὶ καὶ τῷ
 πολέμῳ θαρροῦντος καὶ τῷ πλήθει τῶν σὺν αὐτῷ ἐρειδομένου,
 ἀπρακτος ἢ πρεσβεία ἐδείχθη καὶ κινή· διὸ καὶ πολέμῳ κριθῆναι D
 τὸ πᾶν ἔδοξε. διαβὰς οὖν τὸν ποταμὸν ὁ Καῖσαρ καὶ ὁ συστρά-
 τηγος αὐτοῦ Νικηφόρος ὁ Βοτανειάτης μετὰ τῆς λοιπῆς πληθύος
 20 αὐτίκα πρὸς πόλεμον τῷ Ῥουσελίῳ προσέβαλε. μὴ ἐνεγκόντων
 δὲ τῶν Ῥωμαίων τὴν τῶν Θράγγων ἐπίθεισιν, φυγὴ γίνεται παν-
 τὸς τοῦ στρατοῦ, καὶ ἄλώσιμος ὁ Καῖσαρ τῷ Ῥουσελίῳ καθίστα-
 ται καὶ ἄλλοι πολλοί, τοῦ Βοτανειάτου μόνου φηγόντος σὺν ὀλί-
 γοις τισίν. ἐγεγόνει τοίνυν ὁ Ῥουσεῖλιος ἐκ τούτου μέγας καὶ δια-

ceret. cum enim eo esset ingenio ut discernere non posset facile, ne-
 que ea mente esset ut vigilaret, omne quod imperabatur a Nicephoro
 faciebat quasi mancipium. ex eo tempore igitur licentiam nacti Agareni
 Orientis regionem percurrentes non desistebant eam vexare atque va-
 stare. cum autem Isaacius multis sese pecuniis redemisset et pleno
 marsupio, statim summus dux Ioannes Caesar declaratur; qui cum
 transisset usque ad Dorylaeum, profectus inde ulterius progressus est,
 et usque ad Zompi pontem pervenit. sed antequam Sangarium transiret,
 advenit Ruselius ex Armeniaco multo studio, et ibi castra locat. cum-
 que misisset Caesar legatos tanquam ad eum qui offendisset atque pec-
 casset, si mutato consilio se proprium dominum agnosceret, veniam et
 malorum oblivionem promisit. fremente vero barbare veluti eo qui prop-
 priis manibus et bello fidebat et suorum multitudinem nitentibus, legatio
 re infecta et inanis rediit. iccirco praelio de summa rerum decertan-
 dum statuit. igitur Caesar cum fluvium transisset, et collega ipsius
 Nicephorus Botaniates cum reliquo exercitu, statim praedio cum Ruselio
 congressus est. non sustinentibus autem Romanis Francorum impetum,
 omnis exercitus in fugam vertitur, et a Ruselio Caesar capitur aliique
 multi; solus Botaniates cum paucis quibusdam fugit. ex eo tempore

βόητος τῆ μεγάλῃ τοῦ κατορθώματος. χωρῶν δὲ κατενθῶ τοῦ Βυζαντίου τὸν Καίσαρα εἶχε σιδηρόδετον καὶ πολλοῖς ἀναφοῖς ἐπαντελούμενον καὶ λυπηρῶν κήμασιν ἀλλεπαλλήλοις βυλλόμενον.

- P 848 ὡς δὲ προσηγέλθη καὶ τοῦτο τὸ οἰκειακὸν ἀτύχημα τῆ βασιλεῖ καὶ ἡ τοῦ Φράγγου ἐπιδημία τοὺς πάντας ἐξέπληξε, πολλή τις⁵ ἀδυναμία καὶ μέριμνα κατεῖχεν αὐτὸν τε καὶ τοὺς λοιποὺς ἄπιστας. τὴν ἔξ ἐκείνου σὺν ὁδοιπορίᾳ διηνεκῶς ὁ Ῥουσέλιος ἐπαγόμενος μεθ' ἑαυτοῦ τὸν τε Καίσαρα καὶ τὸν Μαλέσην Βασιλεῖον, ἄρτι τῆς σὺν τῷ Λιωγένει αἰχμαλωσίας ἀπολυθέντα, κατασηκροῖ ἐν Χρυσοπόλει, καὶ ταῖς ἐκεῖσε οἰκίαις ἐνήκε τὸ πῦρ, καὶ πολλῶν¹⁰ ἀνήγειρε τοῖς ἐποικοῖς τὴν βοήν καὶ τὸν κωκυντόν. καταμαλάζει δὲ σπεύδων ὁ βασιλεὺς τὴν τοῦ βαρβάρου θρασύτητα ἀξίωμα¹⁵ τε
- B ὑπισχνεῖται δοῦναι αὐτῷ κουροπαλάτου, προσευπέμπει δὲ καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα. μεταπέμπεται δὲ καὶ Τούρκους κατ' αὐτοῦ λαθραίως, πολλὰς ὑποσχέσεις πεῖθων τὸν Ῥουσέλιον κατ-
15 αγωνίσασθαι. ὄρων δὲ ὁστος ἑαυτὸν ἀσθενῆ πρὸς τοσαύτην πληθύν, ἀπολύσας τῶν δεσμῶν τὸν Καίσαρα ἀναγορεύει βασιλεῖα, εὐφημίαις μεγαλοπρεπέσι καὶ διατόροις τὸ κράτος αὐτῷ συγκατα-
στησάμενος. μήπω δὲ τῆς φήμης ἀπλωθείσης μηδὲ πλατωνθείσης τῆς τοῦ Καίσαρος ἀναρρήσεως, καὶ διὰ τοῦτο μήτε στρατιωτῶν²⁰ προσχωρησάντων, ἐξαίφνης περὶ τὸ δρῶς τὸν Σόφωνα πληθὺς
- C Τουρκικῆ παραφαίνεται, πέντε ἢ καὶ ἔξ χιλιάσιν εὐκαζόμενῃ. καὶ αὐτίκα ὁ Ῥουσεῖλιος ἐξήμυτε τὰ πρὸς πόλεμον. ἀνέστειλλον δὲ τὴν ὁρμὴν αὐτοῦ ὃ τε Καῖσαρ καὶ τινες τῶν ἐξοχωτέρων, ὡς ἂν δια-

magnus Ruselius et celebris evasit prosperi successus magnitudine, re-
ctaque Byzantium contendens Caesarem vincitum habebat, multis affli-
ctum malis et fluctibus calamitatum subinde succedentium exagitatum.
ubi autem hoc quoque domesticum infortunium imperatori nuntiatum
fuit et Franci adventus omnes deterruit, ingens sollicitudo et cura ani-
mos omnium occupavit et ipsius imperatoris. Ruselius igitur inde pre-
fectus, secum adductis Caesare et Basilio Malese, qui nuper a captivi-
tate cum Diogene liberatus fuerat, in Chrysopoli tabernaculum collocat,
et aedificia quae illic erant igne incendit. quo facto ingentem excitavit
clamorem et luctum indigenarum. imperator autem mollire studens bar-
bari audaciam, pollicetur ei curopalatae honorem, et insuper ad eum
mittit uxorem et liberos. sed clam contra ipsum Turcos accersit, mal-
tis pollicitationibus persuadens ut Ruselium debellent. videns autem
iste se imbecillum adversus eiusmodi multitudinem, Caesarem e vin-
culis liberatum imperatorem declarat, laudibus magnificis et claris cele-
brans, eique imperium tribuit. nondum autem divulgata fama neque
dilatata Caesaris declaratione, et iocirco neque milites concurrerant,
statim ad montem Sophonem manus Turcicae apparet, quae videbatur
quinque aut sex milium. atque e vestigio Ruselius se ad praelium com-
paravit. verum illius impetum coercebant et Caesar et quidam ex prae-

ἤνοιεν πρότερον τὴν πλῆθὸν ἀπόσῃ τις εἴη τῶν φανεύτων. μὴ
 ἐνεγκίαν, ἀλλ' ἀδοξίαν ἄκραν ἠγούμενος εἰ πρὸς ἕξ ἢ δέκα χιλιά-
 δας ἀμφιγυμῶντι ὁ Ῥουσέλιος, σὺν πολλῇ φύμῃ τοῖς ἐναντίοις
 ἐπῆλθε μετὰ τῶν Φράγγων. ἔπεσον οὖν κῶν Τούρκων πολλοί,
 5 μηδενὸς τῶν Φράγγων κενὸν τὸ δόρυ ἐσχημέτος, οἱ δὲ λοιποὶ πρὸς
 φυγὴν ἄρμησαν. τῆς διώξεως δὲ ἐπὶ καλῶ γενομένης παρὰ τὸ
 εὐδυσμένον αὐτοῦ, καὶ ταῦτα δι' ὁρέων ἀβάτων καὶ δυσδιεξιτήτων,
 ἔλαθε τοὺς πλείους τῶν σὺν αὐτῷ ἀπρλαπῶν ὀπίσω, αὐτὸς δὲ μετὰ **D**
 βραχέων τινῶν ὑπολειφθεὶς καὶ τοῦ Καίσαρος ἐν ἵπποις κεκμηκῶσι
 10 τῷ συνεχεῖ τῆς διώξεως καὶ ἐπιτεταμένῳ. οὕτω δὲ ἔχοντι ἀε-
 φάνη πλῆθος ἕτερον Τούρκων ἕπειρον, εἰς ἑκατὸν χιλιάδας πο-
 σοῦσθαι στοχαζόμενον. περιστοιχισθεὶς οὖν πάντοθεν καὶ ἄκων
 αὐτοῖς προσεῤῥήγνυται μετ' ὀλίγων πάντων τῶν περὶ αὐτόν. ἀντέσχον
 μὲν οὖν οἱ Τούρκοι, ἔπεσον μέντοι καὶ τότε πολλοί. ὁμοῦς κυ-
 15 κλωθέντες ὑπὸ τοσαύτου πλῆθους ἐκηβόλοις τοῖς βέλειαν, ἀποβα-
 λόντες τοὺς ἵππους καὶ πεζοὶ ὑπολειφθέντες σύμπαυτες οὕτως ἐνέ-
 δωκαν. πλείουσι δ' ὁμοῦς πολλοί, καὶ Τούρκοι δὲ δεκάκις τοσοῦ-
 τοι. ἄλλοκεται δὲ ὁ τε Καῖσαρ καὶ ὁ Ῥουσέλιος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ.
 οἱ δὲ τῶν Φράγγων ὑπολειφθέντες εἰς τὸ τῆς Μεταβολῆς φρούριον **P 849**
 20 συμφρογόντες μετὰ τῆς τοῦ Ῥουσελλίου γυναικὸς δι' ἐπιμελείας
 ἐποιῶντο τὴν ταύτου φυλακὴν καὶ συντήρησιν. οἱ δὲ Τούρκοι
 τὴν μὲν Ῥουσέλιον ποδοκᾶκῃ ἀσφαλισάμενοι, τὴν Καίσαρα ἄνετον

9 κεκμηκός P

stantioribus, ut prius dignoscere quantam esset hostium vim. sed ille
 haud sustinens, quin potius loco summae ignominiae ducens, si adver-
 sus sex aut decem milia pugnam Ruselius cunctaretur, multo impetu in
 hostes cum Francis invasit. cecidere igitur ex Turcis plures, cum
 Francorum nemo hasta inani usus esset. reliqui in fugam coniecti sunt.
 cum vero diutius persequeretur, praeter id quod consueverat, praeser-
 tim per inaccessos atque invios montes, non animadvertit a tergo se
 suorum plures reliquisse, ipse autem cum paucis quibusdam relictus,
 et Caesare inter equites defatigato continua et longa hostium insecta-
 tione, incidit in eam calamitatem quam mox dicemus. nam in ipsum
 ita laborantem altera Turcorum infinita manus, fere centum mille, quan-
 tum coniectura assequi poterant, invasit. undique igitur circumventus
 vel invitatus cum hostibus congregatur, cum paucis admodum quos circum
 habebat. igitur persistere Turci, et tamen multi tunc quoque ex ipsis
 cecidere. verum enimvero circumventi a tanta multitudine telis, quae
 longe iaciebantur, amissis equis, pedites omnes relictis ita cesserunt.
 attamen multi cadunt, et Turci decuplo plures. capiuntur Caesar et
 Ruselius et qui cum ipso erant. ex Francis autem qui relictis fuerant
 fuga ad Metaboles oppidum se recepere, una cum Ruselii uxore, quod
 summo studio servabant. Turci vero Ruselium compedibus vinctum

εἶχον καὶ ἐν τῇ ἰδίᾳ ἦγον τιμῆ. τοῦ δὲ τιμήματος τῶν ξαλευκό-
των ἐπιζητούμενον ἔσπευδε μὲν ἀνήσασθαι τοῦτον ὁ βασιλεὺς·
ἐπιματῆλαθε γὰρ καὶ ὁ Μιλλέσης ἄρι ἀπολυθεὶς παρὰ τοῦ Καί-
σαρος, καὶ ἀπίκτι εἰς ὑπεροφίαν στέλλεται δημεύσει τε καθυπε-
βάλλε, ἀρχαλασσίαν κίχμαλλωσίαν τῆς σὸν τῷ Διογένηι τῆς
τοῦ Ῥουσελλῶν καὶ δήμευσιν καὶ ἔξορίαν τοῦτων ἀνταλλαξόμενος,
B ἀλλῆλα τοῦ Ῥουσελλῶν γυναῖκα, σπευδῆ πολλῆ τοῦτον ἐλυτρώσασθα.
ὄθεν οἱ παρὰ τοῦ βασιλέως υπαλέντες τὸν Καίσαρα μόνον λυτρω-
σάμενοι ἀνδραπέστρεψαν. ἐν δὲ τῇ Προποντίδι γενόμενος, εὐλα-
βηθεὶς μὴ ποτε ὡς ἀποστάτης καὶ ὑποκτος νομισθεὶς πάθῃ τι μ
φραῦλον καὶ ἀνήκεστον, τὴν κοσμητὴν ἀποβαλόμενος ἐσθῆτα τὴν
τρίχῃ κείρεται καὶ τὰ μοναχίων ἀμφιέννυται, καὶ οὕτως ἐν εὐτελεῖ
τῷ σχήματι τοῖς βασιλείοις παρέβουλευεν. ἔξ ὧν ἀπάντων οἱ μ
φρονοῦντες τὴν Θεομηρίαν συνελογίζοντο, καὶ ὅπως αὐτοῖς τὸ
• θεῖον ἐκπεπολέμωται διὰ τὴν τῶν θεῶν ἐντολῶν καὶ ἐπιταλμάτων B
παρόρασιν καὶ ἀθέτησιν, ὡς καίπερ ἑαυτοῖς συσπειρωτάμενοι εἰς
πολέμους μεγάλους καὶ κινδύνους, μὴ πρότερον τὸν θεῖον ἰλεωσά-
μενοι, τὰς Ῥωμαϊκὰς δυνάμεις εἰσάγουσι, καὶ πάσχοντες κακῶς
C καὶ ἡττώμενοι ἀφειδῶς αἰσῶθησιν οὐ λαμβάνουσι τῆς τοῦ θεῖου
νεμέσεως. οἱ δὲ πάλαι Ῥωμαῖοι οὐχ οὕτως ποιοῦντες τὰς φοβερὰς B
ἐκείνας καὶ ἄδομernas στρατηγίας κατώρθουν, ἀρετῆς δὲ καὶ δε-
καιουσύνης καὶ ἀγάπης καὶ ἀληθείας ἀντιποιούμενοι, καὶ ἀπλῶς πᾶν
καλὸν καὶ ἀγαθὸν ὡς δυνατόν μετερχόμενοι· διὸ καὶ τὸ θεῖον συμ-
παρῆν αὐτοῖς, καὶ παντὶ τρόπῳ τοῖς ἐναντίοις κατηγωνίζοντο.

asservantes, Caesarem autem solutum in honore habebant. cumque
exigeretur captivorum pretium, studebat imperator eum redimere: nam
paulo ante Maleses quoque absolutus a Caesare statim in exsilium mis-
sus est publicatis bonis, Ruselli captivitatem cum captivitate Diogenis
et publicationem et exsilium commutans. verum Ruselli uxor ipsam
redemerat. quare missi ab imperatore Caesare solum redempto rediere.
cum vero ad Propontidem pervenisset, veritas ne forte ut rebellis et
suspectus aliquid mali et eiusmodi cui remedium adhiberi non posset
sustineret, deposita veste usitata capillisque detonsis monachorum habi-
tum induit, et ita vili indumento ad regiam se recepit; ex quibus omni-
bus sanae mentis homines divinam iram ratiocinabantur, et quemadmo-
dum deus ipsis inimicus effectus fuerat propter divinorum mandatorum
ac praeceptorum violationem et contemptum, quorum sibi consilii ad ia-
gentia bella et pericula non prius placato divino numine Romanas co-
piae adducunt, et cum male afficiantur semperque vincantur, non tamen
ullum divinae indignationis percipiunt sensum. antiqui vero Romani
non ita facientes immensas illas et prosperas pugnas edebant, sed vir-
tutem et iustitiam et caritatem et veritatem profitentes, et omnino
omnia honesta et bona pro viribus tractantes; quare etiam divinum nu-
men illis aderat, et omnibus modis hostes debellabant.

Εισελθόντος δὲ τοῦ Καίσαρος ἔδοξε μὲν ὁ κρατῶν ἠσπέναι
 τὸ πᾶν, ἠμῶτο δὲ τῆ τοῦ Ῥουσέλιου ἀστοχία· πῆν γὰρ τῶν ὁμο-
 γενῶν ἀπώλειαν καὶ τὴν ὑφαίρεισιν τῆς ἀρχῆς καὶ τὸ σφάττισθαι
 τοὺς Χριστιανούς καὶ δουλοῦσθαι τὰς κόμας καὶ τὰς χώρας ἀφα-
 5 νίσεσθαι ἐν δευτέρῳ ἐτίθετο. ὁ δὲ γε Ῥουσέλιος ἄρας ἐκ τοῦ τῆς
 Μεταβολῆς φρουρίου μετὰ τῶν ὑπερλεταμμένων Φράγγων στρατιω-
 τῶν καὶ τῆς συνεόνου καὶ τῶν παιδῶν καὶ τῶν ἐπιμαχόντων αὐτῷ
 διὰ μέσης τῆς χώρας ἀτρέπτως ἐβάδιζε, καὶ τὸ θέμα τῶν Ἀρμε-
 νικῶν καταλαβὼν τοῖς προτέροις αὐτοῦ κάστροις ἀποκατέστη,
 10 κάκειθεν ἐκδρομὰς κατὰ τῶν Τούρκων ποιούμενος ἀπέριξεν αὐτοὺς
 τῶν κατὰ τοῦ τοιούτου θέματος ἐφάδων. ὁ δὲ βασιλεὺς ἐνωτιζό-
 μενος ταῦτα μᾶλλον ἐνόμιζε συμφέρον τοὺς Τούρκους ἔχειν τὰ
 Ῥωμαίων ἢ τὸν Ῥουσέλιον χωρεῖσθαι ἐν τόπῳ ἐνί, παρὰ τοῦ
 Νικηφόρου πρὸς τοῦτο πωττόμενος καὶ διεγεφρόμενος. στέλλει P 850
 15 τοῦτον τινὰ τῶν ἐπακροιδῶν, τὴν μὲν ἡλικίαν νέον, δραστήριον
 δὲ ἄλλως καὶ ἐχέφρονα, τὸν πρόεδρος Ἀλέξιον τὸν Κομνηνόν, ὃς
 ἐν τῷ ἄστει τῆς Ἀμασειᾶς γενόμενος ἐπαρᾶδκει τὸ μέλλον. ὁ δὲ
 Ῥουσέλιος συνθήκας καὶ φιλίας μετὰ τοῦ τῶν Τούρκων ἐξάρχον-
 τος θέμενος συνῆλθε τοῦτω ἐπιλωμένος στρατιωτῶν ὡς ἤδη συνή-
 20 θης καὶ ἐθάς. ἐν μὲν δὲ συνδειπνῶν αὐτοῖς ἀλλοικεταὶ καὶ δεσμώ-
 τῆς ἀποδείκνυται· ἀπατῶν γὰρ Ῥωμαίους ἐνωμότως παρὰ τοῖς
 Τούρκοις ἕρος καὶ λόγος ἐνδόσιμος καὶ ἀλογοθέτητος. τοῦτον
 ὤνιον πολλῶν ὁ πρόεδρος Ἀλέξιος ὠνησάμενος ἐς βασιλεῖα ἀπάγω
 δέσμιον. παραδοὺς οὖν ὁ βασιλεὺς τοῖς βασανισταῖς ἕσμοις B

Ingresso autem Caesare, visus est qui imperabat omnia perfecisse.
 sed cruciabat̄ur quod Ruselli consilium non successerat. nam cognato-
 rum exitium, amissionem imperii, Christianos occidi, vicos comburi et
 regiones everti posteriora ducebat. Rusellius autem ex oppido Metaboles
 profectus cum his Francis militibus qui relicti fuerant, et uxore ac libe-
 ris et bonis suis per mediam regionem sine metu ibat; cumque ad Arme-
 niacorum regionem pervenisset, ad sua priora castra se recepit, et inde
 adversus Turcos excursiones faciens coercuit ipsos ne amplius in eam
 regionem irrumperent. audiens haec imperator praestare existimabat
 Turcos obtinere loca Romanorum quam Ruselium aliquo in loco permit-
 tere, ad hoc a Nicephoro instigatus ac stimulatus. mittit igitur quen-
 dam ex nobilibus civibus aetate juvenem, sed alloqui strenuum atque
 prudentem, praesidem Alexium Comnenum, qui cum pervenisset Ama-
 siam, ibi rei exitum expectabat. Rusellius autem inita societate et
 amicitia cum Turcorum principe congressus est cum ipso sine militibus,
 ut consueverat. veram quaedam die cum ipsis cenans capitur et devin-
 citur: fallere enim Romanos etiam iurejurando interposito, apud Turcos
 solenne est, et venia dignum censetur: nec est quod quis peritium
 recuset. hunc rei pretio emptum praeses Alexius ad imperatorem
 victoriam perducit, quem traditum tortoribus bovisis nervis caedendam

ἀνηκέστοις διὰ βιωννέων ὡς τινα δεῦλον θρόπτερον ἤμισατο, καὶ εἰς ἓνα τῶν ζοφωδεστάτων ἐγκλίσεως πάργων ἀτημέλητον εἶχεν ἀλύσει δέσμιον.

Ὁ δὲ λογοθέτης μέγα δυνάμενος, ὡς εἴρηται, παρὰ βασιλεῖ, ἄμφω τε καὶ φέρων πάντα ἥτις ἐβασίλευτο, τὴν τοῦ Ἑβδόμου μονὴν διὰ δωρεῆς ἐξαιτησάμενος, πάντα κτήματα καὶ πᾶσαν σχεδὸν ὅσπην ἥλιος ἐφορᾷ ἔαπευθε προσκυρῶσαι αὐτῇ καὶ προσόδοις ἀφθόνοις ἐμπλατῦναι, σκεπτόμενος ἐκ μοχθηρίας οἰκειοῦσθαι τὸν βασιλεῖα καὶ παρακερδαλεῖν τὰ μέγιστα τῆς ἀβελτηρίας αὐτοῦ

C καὶ τῷ ὀνόματι τῆς μονῆς κλαῦναι ἐπικυθῶσαι ὑπερφυῖ. πορι-
μώτατος δὲ ὢν εἰς κακίαν, εἶπερ τις ἕτερος, καὶ τοῦ κερδαλέου χάρις μηθενὸς δυσφήμου ὀνόματος ἀπεχόμενος, φοίνδακα ἐν τῇ Ῥαιδεσιτῇ καὶ μοναπωλίῳν συνεστήσατο, κωλύσας καὶ ἀπειρίζας τοὺς πωλαῦντας ἅπαντας, τὸ βασιλικὸν δὲ μόνον πρατήριον ἐμηχανήσατο· παρὰ καὶ λιμὸν ἐπραγματεύσατο μέγιστον καὶ τῶν
πῶποτε μνημονευομένων ἀπανθρωπότατον, ὡς καὶ τῷ βασιλεῖ ἀντ' ἐπωνυμίας γενέσθαι αὐτόν, καὶ ἀπὸ τούτου μᾶλλον ἢ τοῦ προγονικοῦ γινώσκεσθαι τοῖς μετέπειτα· Μιχαὴλ γάρ τις εἰπών, εἰ μὴ προσθεῖη καὶ τὸν Παραπινάκιον, οὐκ ἂν γένοιτο συντόμας

D γνωριμώτερος, διὰ τὸ τρηκαῦτα τὸν μόδιον παρὰ πικάκιον τῷ νομίματι πεκρῶσκεσθαι.

Τῷ δὲ πρώτῳ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ, Ἰνδικτιῶνος ια', τὸ πᾶν Σέρβων ἔθνος, οὗς δὴ καὶ Χροβάτας καλοῦσι, τὴν Βουλγαρίαν ἐξῆλθε καταδουλωσάμενον. τὸν δὲ τρόπον ἄνωθεν ἀνα-

nt fugitivum aliquem servum flagris intolerabilibus cruciavit, et in obscurissimam turrim inclusum contemptui habebat catenis vinctum.

Logotheta autem plurimum potens, ut dictum est, apud imperatorem, omnia pro arbitrio moderans, Hebdomi monasterium sibi donari petens, omnes possessiones et omnia fere quantam sol carnit regionem studuit sibi vindicare et copiosis preventibus dilatare, cogitans improbitate sibi amicum imperatorem facere, et maxima lucrari ob eius simplicitatem, ac nomine monasterii ingentes divitias adipisci. et cum casset maxime idoneus ob versutiam, si quis alius, ad lucrandum, et quaestus gratia nulli parcens infamiae, officinam in Rhaedesto et monopolium instituit, prohibens et coercens omnes vendentes; solumque imperatoris forum venale machinatus est. ex quo maximae famis auctor fuit, et eorum quae unquam meminerint homines crudelissimae, ita ut inde imperator cognomentum invenerit, a quo magis quam a maiorum suorum nomine posteris est cognitus: nam si quis dicat Michael, neque addat Parapinacius, haud statim cognoscitur, eo quod tunc modus numismate venderetur, sed pinacio minus, qui medimni quadrans est.

Primo autem imperii ipsius anno, indictione undecima, Servorum gens, quos etiam Chrobatas vocant, exiit ut Bulgariam in servitatem

λαβὼν διαθήσομαι. Βασιλείου γὰρ τοῦ βασιλέως, ὀπηθήκα τὴν Βουλγαρίαν ὑπηγάγετο, μὴ θελήσαντός τι νεοκηῆσαι τῶν ἐθίμων αὐτοῦ, ἀλλ' ὑπὸ τοῖς σφετέροις ἄρχουσι τε καὶ ἤθεσι τὰ καθ' ἑαυτοὺς ὀρίσαντος διεξάγεσθαι, καθὼς πού καὶ ἐπὶ τοῦ Σαμουήλ, ὅς αὐτῶν ἀρχηγὸς ἐγένετο, ἤδη μὲν ὄν καὶ πρότερον τὸ ἔθνος τετάρακτο, τὴν ἀπληστίαν μὴ φέρον τοῦ ὀρφανοτρόφου, ὅτε τὸν P 851 Δολεάνον ἑαυτῶν βασιλέα ἐπευφήμησαν, περὶ ὃν κατὰ μέρος δεδήλωται ἄνωθεν, ἀπέβλεψε δὲ καὶ νῦν πρὸς ἀποστασίαν. τὴν γὰρ τοῦ Νικηφόρου μὴ φέρον ἀπληστίαν καὶ ἃ κατὰ πάντων αὐτῶ 10 μμηχάνητο, οὐδενὸς ἐπιστρεφομένου τοῦ βασιλέως, ταῖς παιδαριώδεσι δὲ παιδιαῖς μόνον προσυνέχοντος, οἱ κατὰ τὴν Βουλγαρίαν προέχοντες ἀξιοῦσι τὸν Μιχαηλᾶν ἀρχηγὸν ὄντα ἐπαρῆξαι αὐτοῖς καὶ συνεργῆσαι, δοῦναι τε αὐτοῖς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, ὡς ἂν αὐτὸν βασιλέα Βουλγαρίας ἀνακηρύξωσι καὶ τῆς ἐκ πῶν Ῥωμαίων 15 ἐλευθερωθεῖεν καταδυναστείας καὶ βαρῦτητος. ὁ δὲ ἀσμένως ὑπακούει αὐτῶν, τριακοσίους τε τῶν ἑαυτοῦ ἀπολεξάμενος καὶ τῷ οὐκείῳ υἱῷ Κωνσταντίνῳ τῷ καὶ Βοδίνῳ ὀνομαζομένῳ παραδοὺς B εἰς Βουλγαρίαν ἐξαποστέλλει. ἔξωσιν ὄν εἰς τὰ Πρισδιάνα, ἔνθα συναθροισθέντες οἱ ἐν τοῖς Σκοπίοις προέχοντες, οἷς ἔξαρχος ἦν 20 Γεώργιος ὁ Βοϊτάχος, τοῦ τῶν Κομηάνων γένους καταγόμενος, βασιλέα Βουλγάρων αὐτὸν ἀνεκήρυξαν, Πέτρον ἀγτὶ Κωνσταντίνου μετενομάσαντες. ὅπερ ἀκούσας ὁ ἐν Σκοπίοις διέπων τὴν ἀρχὴν τοῦ δουκὸς Νικηφόρος ὁ Καραντηρός, τοὺς ὕψ' αὐτὸν

redactur: quomodo vero, altius ipse repetens enarrabo. nam cum Basilii imperator, eo tempore quo Bulgariam subegit, nollet aliquid innovare eorum quae ipsi usitata erant, verum praefinisset ut a suis principibus regeretur suisque moribus degeret, quemadmodum item imperante Samuele, qui dux ipsorum fuit iam igitur et prius natio perturbata fuerat, quod non ferret orphanotrophi avaritiam, quando Dolecanum suum regem declararunt, quae sigillatim superius demonstrata sunt. et nunc quoque ad rebellionem spectavit: neque enim forebat Nicephori avaritiam, et quae contra omnes ipse machinatus fuerat, nihil curante imperatore, sed solis puerilibus ludis occupato. Bulgariae principes Michaellem suum praefectum petunt sibi opem ferre et optulari, sibique tradere filium, ut ipsum Bulgariae regem declarent, et a Romanorum imperio et crudelitate eum vindicent. ille autem libenter ipsis obtemperabat, delectisque e suis trecentis, et suo filio Constantino, cui Bodino cognomen erat, traditis, in Bulgariam eum mittit. exit igitur ad Prisdiana, ubi coacti proceres qui in Scopis erant, quorum princeps erat Georgius Boitachus, a Comchanis originem ducens, Bulgarorum regem ipsum declararunt, Petrum pro Constantino mutato nomine vocante. quod quidem audiens is qui Scopis ducis imperium administrabat, Nicephorus Carantenus, cum suis ducibus quos habebat, ad Pris-

στρατηγὸς παραλιθεὶν ἀπεισὶν εἰς τὰ *Πρωσάνα* μετὰ τῶν *Βουλγαρικῶν* δυνάμειν. ἐν ὕψω δὲ ὁὗτος τὰ πρὸς τὸν πόλεμον ἐξήρ-
τηεν, ἐπικατέλαβε διάδοχος αὐτοῦ *Δαμιανὸς ὁ Δαλασσηνός*.

C ἐνωθεὶς τοῖνυν μετὰ τοῦ *Καραντηνοῦ*, πολλὰ τι κερτομήσας αὐ-
τόν, καὶ ἐς ἕκαστον δὲ τῶν σὸν αὐτῷ στρατηγῶν ἐμπυροινήσας
σὸκ ὀλίγα καὶ ὡς ἀνάνδρους μυκτηρίσας αὐτούς, συνταξάμενος
συμβάλλει τοῖς *Σέρβοις* ἐβδήσας. καὶ γίνεται μάχη φρικτὴ καὶ
τροπὴ τῶν *Ῥωμαίων* φρικωδέστερα· πικτοῦσι γὰρ πολλοὶ ἔκ τε
Ῥωμαίων καὶ *Βουλγάρων*, ζωγροῦνται δὲ πλείστοι καὶ αὐτὸς ὁ
δοῦξ *Δαμιανός ὁ Δαλασσηνός* ἃ τε λεγόμενος *Προβατᾶς* καὶ ὁ *10*
Λογγιβαρδόπουλος καὶ ἕτεροι συχνοὶ σὸν αὐταῖς. ἐλήφθη δὲ καὶ
ἡ παρεμβολὴ ἔπισα, καὶ τῶν ἐν αὐτῇ πάντων διασκόλευσις γίνε-
D ται. ἰντεῦθεν ἀναίδην οἱ *Βούλγαροι* τὸν *Βοδῖνον βασιλέα* ἀνα-
γορεύουσι, ὡς εἴρηται, *Πέτρον* μετονομάσαστες. διχῆ τε δια-
φεθέντες οἱ μὲν μετὰ τοῦ *Βοδίνου* εἰς τὸν *Νίσον* ἀπήεσαν, οἱ δὲ *15*
Πετρίλον τινὰ τὰ πρῶτα παρὰ τῷ *Βοδίνῳ* φέροντα παραλαβόντες
κατὰ τῶν ἐν *Καστορίᾳ Ῥωμαίων* ἀπίασιν· ἐκείσε γὰρ διατετερχί-
σθαι τὴν πόλιν οἱ τὰ *Ῥωμαίων* φρονοῦντες, ὡς εἴρηται, ὃ τε τῆς
Ἀχρίδος στρατηγὸς *Μαριανός* καὶ ὁ τῆς *Διαβόλεως* ὁ πατρίκιος
καὶ ἀνδράπατος *Θεόγνωστος ὁ Βούρτζης*, σὸν αὐτῷ δὲ καὶ ὁ ἐν *20*
Καστορίᾳ στρατηγῶν. μεθ' ὧν καὶ ὁ *Βορίσης Δαβίδ* καὶ ἄλλοι
πολλοὶ, ὅτινες δεδιότες τὴν ἐκ τῶν ἰθαγενῶν *Βουλγάρων* ἀπειλήν
ὡς εἰς κρησφύγετον τὴν *Καστορίαν* συνέφυγον. καταλαβὼν σὸν
ὁ *Πετρίλος* τὴν *Καστορίαν* μετὰ πλήθους *Βουλγάρων* ἀμυδρήσου

dana se confert cum Bulgaricis copiis. interea vero dum hic ad bel-
lum se comparabat, supervenit successor ipsius *Damianus Dalassenus*;
qui cum eo coniunctus cum multis eum conviciis affecisset et haud me-
diocriter in eius milites debacchatus fuisset, tanquam imbelles eos irri-
dens, instructa acie cum servis statim praedium committit. fitque hor-
ribilis pugna, sed multo horribilior Romanorum clades: cadunt enim
multi ex Romanis et Bulgaria, et vivi plurimi capiuntur, in quibus ipse
quoque dux *Damianus Dalassenus*, et qui dicebatur *Probatas*, et *Longi-
bardopulus* et alii frequentes cum ipsis. capta sunt item omnia castra,
et omnia quae in ipsis erant direpta. hinc aperte Bulgari *Bodinum* re-
gem declarant, ut dictum est, mutato nomine *Petrum* appellantes. et in
duas partes divisi, alii cum *Bodino* ad *Nisum* se contulerent, alii *Petri-
lum* quendam, cui primae apud *Bodinum* partes deferrebantur, secuti ad-
versus Romanos, qui in *Castoria* erant, profecti sunt: illic enim mure
muniendam urbem curaverant, Romanis faventes, ut dictum est, et
Achridis praetor *Marianus* et patricius *Diaboleos* et proconsul *Theognos-
tus Burtzes*, et cum ipso *Castoriae* praefectus, quibuscum *Borises David*
et alii multi, qui veriti indigenarum *Bulgarorum* minas in *Castoriam*
tanquam ad asylum confugere. cum igitur *Petrilus* ad *Castoriam* per-
venisset cum innumerabili *Bulgarorum* manu, quae ad bellum pertinerent

τὰ πρὸς τὸν πόλεμον συνεσκευάζετο. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι καὶ οἱ συν- P 852
 ταξάμενοι ἐξῆλθον κατ' αὐτῶν, καὶ μετὰ ῥύμης σφοδρᾶς συμβα-
 λόντες αὐτοῖς τρέπουσι τὸν Πετρίλον, καὶ φηγεῖν καταναγκάζουσι
 δι' ὁρέων ἀβάτων πρὸς τὸν ἑαυτοῦ κύριον τὸν Μιχαηλᾶν ἀφικύ-
 5 μνον. κτείνουσι δὲ καὶ τῶν Βουλγάρων πολλούς· αἰροῦσι δὲ καὶ
 τὸν μετὰ τὸν Πετρίλον ἐν Χροβάτοις τεταγμένον, καὶ πρὸς τὸν
 βασιλέα δεσμώτην ἀπάγουσιν. ὁ δὲ Βοδίνος τὸν Νίσσον καταλα-
 βὼν ὡς ἤδη βασιλεὺς τῶν Βουλγαρικῶν πραγμάτων ἀντείχετο, πᾶν
 τὸ προστυχὸν ληϊζόμενος, καὶ τοὺς μὴ δεχομένους μηδὲ δουλου-
 10 μένους αὐτῷ κεραιζῶν καὶ λυμαινόμενος. ὅπερ ἀκηκῶς ὁ βασι-
 λεὺς, τὴν τε τοῦ δουκὸς ἦτις ἦν δηλαδὴ καὶ τὴν αὐτοῦ ἀναγόμεν- B
 σιν, τὸν Σαρωνίτην κατ' αὐτοῦ ἔξαπέστειλε, πρὶν ἔξαφθῆ τὸ κα-
 κὸν καὶ εἰς μεγάλην ἔξαφθῆ φλόγα, κατασβέσαι τοῦτο κατεπειγό-
 μενος. συνεξαπέστειλε δὲ αὐτῷ καὶ στράτευμα ἀξιόλογον συγκει-
 15 μενον ἔκ τε Μακεδόνων καὶ Ῥωμαίων καὶ Φράγγων. ἀλλ' οὕτως
 μὲν πρὸς τὴν τῶν Σκοπίων πόλιν τὴν ὀρμὴν ποιούμενος τῶν ἐν τῷ
 Νίσσῳ οὐδεμίαν φροντίδα ἐτίθειτο. παραγενόμενος οὖν, καὶ τῷ
 πιστευομένῳ ταύτην Γεωργίῳ τῷ Βοϊτάχῳ λόγον δεδωκὼς ὡς οὐδὲν
 φλαῦρον ὑποστήσεται, τὴν πόλιν τῶν Σκοπίων αἰρεῖ, κἂν ταύτη
 20 τὴν στρατοπεδείαν πῆγγουσι, καὶ περὶ τῶν ἐν τῷ Νίσσῳ τὸ ποιητέον
 ἐσκοπεῖ καὶ ἐμελέτα. ἀλλ' ὁ Βοϊτάχος μεταμεληθεὶς ὅτι δὴ ποσῶς C
 ἀγαθὸς γέγονε καὶ τὰ Ῥωμαίων ἐφρόνησε, λαθραίως τοῖς ἐν τῷ
 Νίσσῳ ἐδήλου ἀφικνεῖσθαι μὲν ἐν τάχει πρὸς αὐτόν, καὶ τοὺς περὶ

8 βασιλία P

comparabat. Romani vero etiam ipsi instructi adversus erupere, et in-
 genti impetu cum ipsis congressi fundunt Petrilum, et in fugam conie-
 ctum cogunt per invios montes ad suum dominum Michaellem pervenire,
 et Bulgarorum plurimos occidunt, capiuntque eum qui post Petrilum in
 Chrobatis secundum ordinem ducebat, et ad imperatorem vincitum per-
 ducunt. Bodinus autem cum ad Nisum pervenisset, ut iam imperatorem
 a Bulgarica provincia coereret, omnia obvia praedantur, eos a quibus
 non exciperetur, quique recensarent eius imperium, vexans et offendens.
 quod cum audisset imperator, cladem videlicet ducis et eius declaratio-
 nem, Saronitem adversus eum mittit, antequam malum accenderetur et
 in magnam flammam evaderet, extinguere festinans; et cum ipso ido-
 neam quoque misit exercitum, ex Macedonibus et Romanis Francisque
 coactum. verum hic ad Scopiorum urbem profectus, nullam eorum qui
 Nisi erant rationem habebat. profectus igitur, et Georgio Boitacho, cui
 urbs commissa erat, data fide nihil eum detrimenti passurum, Scopio-
 rum urbem expugnat, ibique castra locat, et quid faciendum de iis qui
 Nisi erant consultabat ac meditabatur. verum Boitacus, quem iam per-
 nituerat tam diu bonum fuisse et Romanos secutum esse, clam iis qui
 Nisi degabant indicavit ut ad se quam celerrime venirent, et eos qui

τὸν Σαρωνίτην φραδυμότερον διάγοντας καὶ ἀμελλότερον ἀνοήτως καὶ ὠμῶς ἤβηθὸν ἀποσφάξαι. οἳ δὲ τὴν ἀγγελίαν δεξάμενοι, ἄραντες ἐκ τοῦ Νίσου, πρὸς τὴν Σκόπια ἴεντο, χιόνι κεκαλυμμένης οὐσης τῆς γῆς· χειμῶν γὰρ ἦν, Δεκεμβρίου ἰσταμένου μηνός. συναισθήσεως δὲ τοῖς περὶ τὸν Σαρωνίτην γενομένης ἔξαισι κατ' 5

D αὐτῶν παμπληθεῖ, καὶ καταλαβὼν αὐτοὺς κατὰ τὴν ὁδὸν ἐν τῷ τόπῳ λεγομένῳ Ταωνίῳ ἀναιρεῖ σχεδὸν τοὺς σύμπαντας· ἄλλοι-
ται δὲ καὶ ὁ Βοδίνος. ὁ δὲ Λογγιβαρδόπουλος, ὡς εἴρηται, ἀρθεὶς πρὸς τὸν Μιχαηλᾶν καὶ λόγον δοὺς καὶ λαβῶν, ζεύγνυται τῇ τούτου θυγατρὶ καὶ λαβὼν ὅτι πλείστον πιστεύεται ἀπὸ Λογγι-
βάρδων καὶ Σέρβων συγκείμενον, μεθ' οὗ καὶ πρὸς βοήθειαν τοῦ Βοδίνου ἀποσταλεὶς εὐθὺς τοῖς Ῥωμαίοις ἀποκαθίσταται. ὁ δὲ Σαρωνίτης τὸν Βοδίνον ἐξαπέστειλε πρὸς τὸν βασιλέα δέσμιον. περιορισθεὶς δὲ ἐν τῇ τοῦ ἁγίου Σεργίου μονῇ, μετὰ βραχὺ παρα-
δοθεὶς τῷ Κομνηνῷ Ἰσαακίῳ ἤδη προβεβλημένῳ Ἀντιοχείας δοσὶ 15 ἀπὸ τῆς εἰς Ἀντιόχειαν. ὅπερ ἀκούσας ὁ τούτου πατὴρ ὁ Μιχαη-
P 853 λᾶς, μισθωσάμενος Βενετικούς τινας βαλαντίου ἀδρού, οἷς ἔργον θαλαττοπορεῖν, ἀπέκλεψε τοῦτον ἐκείθεν καὶ τῇ ἰδίᾳ ἀρχῇ ἀποκατέστησεν· ὅς καὶ μετὰ θάνατον τοῦ πατρὸς τὴν ἀρχὴν καὶ τοῖς ἡμετέροις χρόνοις διήνησεν. ὁ δὲ Βοϊτάχος ἐτασθεὶς σφοδρῶς ἐν τῷ ἀπίεναί πρὸς τὸν βασιλέα τελεντῷ, μὴ ἔξαρχέσας ταῖς ἐκ τῶν πληγῶν ὁδύνας. οἳ γε μὴν Ἀλαμάνοι καὶ Φράγγοι (γῆν δὲ οὗτοι δυτικὰ) κατὰ τῆς χώρας ἀφεθέντες καθαιροῦσι μὲν τὰ ἐν τῇ Πρῶ-
σπα τῶν Βουλγάρων ὑπολειμμένα βασίλεια, σκυλεύουσι δὲ καὶ

cum Saronite erant ignavius degentes ac segnius, sine ulla miseratione crudeliter omnes ad unum interficerent. qui accepto nuntio profecti Niso Scopia petebant, cooperta terra nive: hiems enim erat, Decembri mense. quod cum persensissent ii qui cum Saronite erant, adversus ipsos cum omnibus copiis irrumpunt, et in itinere deprehensos ad quendam locum nomine Taonium, fere omnes interficiunt. capitur etiam Bodinus. Longibardopulus vero, ut dictum est, ad Michaelem perductus, data acceptaque fide, eius filiam uxorem ducit. eique ingens committitur exercitus, e Longibardis et Servis confusus; quocum ad auxilium Bodini missus rursus Romanis repugnat. Saronites autem Bodinum misit imperatori vincitum, relegatus autem in sancti Sergii monasterium paulo post Isaacio Comneno traditur iam Antiochiae duci declarato. et perductus est in Antiochiam. quod cum audisset ipseus pater Michael, pretio ingenti conductis Venetis quibusdam, quorum opus erat per mare navigare, eum inde furatus in propriam patriam reduxit, eique restituit imperium. atque hic post patris obitum nostraeque tempestate regnavit. Boitachus autem vehementer tortus, dum rediret ad imperatorem, non sustinens verberum cruciatus moritur. Alamanni tamen et Franci (sunt haec nationes Occidentis) per regionem immisi relictam Bulgarorum regiam in Præspa destruunt, templamque illie sancto Achillio constructam

τὸν ἐκεῖσε ναόν, ὃς ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου Ἀχιλλίου Ἰστανται, μηδεὶν τῶν ἐν ἐκείνῳ φεισάμενοι ἱερῶν, ὧν τινὰ μὲν αὐθις ἀνεσώθησαν, τὰ δὲ λοιπὰ ὁ στρατὸς διανεμιμύμενος εἰς χερῶν ἰδίαν μετεσκεύασαν. τὶς οὖν τῶν στρατιωτῶν τῆς Μακεδονικῆς φάλαγ-

5 γος ὢν, ἀξιούμενος ἀποδοῦναι ὅπερ εἰλήφει ἱερὸν, ἐπεὶ μὴ ἐπέσθη, ἀνδρακιᾶσας τοὺς ὤμους τελευτᾷ, τῆς δίκης μὴ ἀνασχομένης ὡς ἔθος, ἀλλὰ μετελθούσης αὐτὸν εἰς ὑπόδειγμα τοῖς ὀψιγόνους. ἐν δὲ ταῖς παρακειμέναις τῇ ὄχθῃ τοῦ Ἰστρου πόλεσι τῶν στρατιωτῶν ἡμελημένων οἷα δὴ μηδὲν εἰς διοίκησιν λαμβανόντων, 10 στέλλεται ὁ βεστάρχου Νέστωρ, δοῦλος γεγονώς τοῦ πατρὸς τοῦ βασιλέως, δοῦξ τῶν Παριστριῶν ὀνομασθεῖς, καὶ συμφωνήσας τῷ Τάτους ὡς ὁμογνώμονι, Πατζινάκοις πλείοσιν ὀπισθέντες εἰς τὴν βασιλεύουσαν παρεγένοντο. καταθεῖναι δὲ τὰ ὄπλα ἐγκληνόμενος μὴ ἂν ἄλλως ποιῆσαι τοῦτο ἔλεγεν, εἰ μὴ τὸν λογοθέτην 15 Νικηφόρον ἐκ μέσου ποιήσειεν ὡς κοινὸν ἐχθρὸν καὶ πολέμιον κοσμικόν, καὶ αὐτὸν οὐκ ὀλίγα λυπήσαντα καὶ τὴν αὐτοῦ περιουσίαν δημεύσαντα. ἀλλ' ὁ βασιλεὺς οὐκ ἐπέθετο, ἵνα εἰς αὐτὸν ταῖς αὐτοῦ γοητείαις καὶ ἀπάταις ἐκδεδωκώς. ὁ δὲ Νέστωρ ἐπιβουλεύεις ὑπὸ τῶν οἰκείων ἀπανίσταται μὲν ἐκεῖθεν, ληΐζεται δὲ 20 τὴν τε Μακεδονίαν καὶ Θράκην καὶ τὰ παρακείμενα τῆς Βουλγαρίας, καὶ εἰς τὴν τῶν Πατζινάκων ὑποχωρεῖ. μοῖρα δὲ στρατιωτῶν Μακεδονικῶν στερουμένη προσῆλθε τῷ βασιλεῖ, τὴν στήρησιν ἀποκλειομένη. προστάξει οὖν βασιλικῇ τυφθέντες καὶ ὕβρισθέντες ἐδιώχθησαν, μηδεμιᾶς ἐπιστροφῆς αὐτῶν γενομένης. ἀλλ'

ac dedicatum exspoliant, a nulla re sacra abstinentes earum quae ibi erant; ex quibus quaedam rursus servata sunt, reliqua divisa exercitus in proprios usus convertit. quidam igitur ex militibus Macedonicae phalangis, cum ab eo repeteretur sacra res, neque adduci posset ut id faceret, humeris anthrace depastis obit, iustitia haud differente, ut mos est, supplicium, sed ad exemplum posteriorum ipsum puniente. in urbibus autem maritimis, neglectis militibus utpote qui nihil acciperent ex praeda, mittitur bestarches Nestor, qui fuerat servus patris imperatoris, dux eorum populorum qui secundum Istrum degunt vocatus. inita cum Tato societate, ut cum viro eiusdem sententiae, cum pluribus Patzinacis instructi ad regiam urbem profecti sunt. iussus autem arma deponere non aliter se facturum hoc dicebat, nisi logothetam Nicephorum e medio tolleret ut communem inimicum et hostem capitalem, quique in se haud pauca commisisset suaeque bona publicasset. verum imperator haud paruit, cum semel se ipsum eius praestigiis et dolis dedisset. Nestor autem, cui a suis paratae insidiae fuerant, inde proficiscitur, Thraciamque depraedatur et Macedoniam et Bulgariae finitima, et ad Patzinacorum regionem secedit. pars autem Macedonum militum defraudata accessit ad imperatorem, id factum deflens. iussu igitur imperatoris pulsati et contumelia affecti repulsi sunt, nulla ipsorum habita ratione,

Ἐπειδὴ γὰρ πρὸς τὰ οἰκῆα λήτης οὐ μικρὰς ἐπιστραφέντες ἀνάμεστοι οὐκ ἤθελον μένειν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ φρονήματος, ἀλλὰ τοὺς πολεμίους πᾶσι τρόποις ἀμύνασθαι διεσκέποντο.

Ἀποστείλας δὲ πρὸς τὸν τὴν Λογγιβαρδίαν κατέχοντα Φράγγον Ῥουμπέρτον καλούμενον, τὴν αὐτοῦ θυγατέρα τῷ υἱῷ Κωνσταντίνῳ γυναῖκα ἠγάγετο, Ἑλένην μετονομάσας αὐτήν. κατεσχέθη δὲ ἡ Λογγιβαρδία πρὸς τοῦ Ῥουμπέρτου τοῦτον τὸν τρόπον. Γεώργιος ὁ Μανιάκης ἐπὶ καταστάσει τῶν ἐν Ἰταλίᾳ πραγμάτων ἀποσταλεὶς προσηταιρίσατο μὲν Φράγγους πολλούς, καθ' ἡμέραν δὲ καὶ τοὺς παρὰ τοῦ Δοκειανσοῦ κακωθέντας καὶ ἠσυχίαν ἄγειν ἐν τισὶ τέρμασι τῆς Ἰταλίας παρέσκηύασεν· ἐδεδί-
 P 854 σσαν γὰρ αὐτόν, πείραν τῆς αὐτοῦ ἐν πολέμοις γενναυότητος ἔχοντες. ἀντάραντος δὲ τῷ Μονομάχῳ καὶ κατηγωνισμένου, οἱ μὲν σὺν αὐτῷ περαιωθέντες τῷ βασιλεῖ δουλωθέντες Μανιακάτοι τε ἐπινομάσθησαν καὶ τῇ Ῥωμαίων πολλῇ ἐναπέμειναν, οἱ δὲ λοιποὶ 15 ἐν Ἰταλίᾳ ἐπέλειφθησαν. ἦν δὲ τις ἐν αὐτοῖς Ῥουμπέρτος τοῦνομα, ἀνευθὺς Ἀρδοῖνου τοῦ ὑπὸ Δοκειανοῦ μαστιχθέντος, δευθὺς καὶ θυμοειδῆς, τυραννικὸν ἔχων τὸ φρόνημα, ὅστις φανερώς μὲν ἐξελάσαι τῆς Ἰταλίας τοὺς Ῥωμαίους ἐμελέτα, ἄκνει δὲ ὄμως τὴν ἐγχειρήσιν καὶ ἀνεβάλλετο, ἄσθενῆ ἑαυτὸν ὄρων, καὶ πρὸς τὴν 20 τοῦ βασιλείως ἰσχὴν ὠρρώδει ἑαυτὸν ἀντιξαγαγεῖν. τῆς δὲ γυναικὸς αὐτοῦ, ἦν ἀπὸ Φραγγίας ἠγάγετο, τελευτησάσης ἕτεράν ἄγειται, Γάτταν μὲν καλουμένην, θυγατέρα δὲ οὖσαν πρόγκικος χώραν οὐκ ὄλληγην ὑφ' ἑαυτὸν ἔχοντος. ἀγαγόμενος σὺν ταύτῃ

15 πόλις margo P

verum illi in patriam reversi, haud mediocri dolore affecti, non amplius in eadem sententia manere voluerunt, sed omnibus modis cogitabant hostes ulcisci.

Cum autem misisset ad eum qui Longobardiam obtinebat Francum, Robertum nomine, eius filiam suo filio Constantino uxorem adduxit, quam mutato nomine Helenam vocavit. occupata autem fuit Longobardia a Roberto in hunc modum. Georgius Maniaces ab Augusta Zoe ad componendas res in Italia missus, magistris honore decoratus, conciliaverat sibi Francos multos, et in dies eos qui a Dociano vexati erant effecit in Italiae finibus quiescere: verebantur enim ipsum, quod eius virtutis in praeliis periculum fecerant. cum vero se opposuisset Monomacho et debellatus fuisset, qui cum ipso erant traiecit et in servitium imperatoris redacti, Maniscatae appellati sunt et in urbe Romanorum permansere, reliqui in Italia relictis sunt. erat autem quidam in ipsis Robertus nomine, fratris filius Ardoini, qui a Dociano flagris caesus fuerat, gravis et iracundus et tyrannica mente praeditus. qui aperte Romanos expellere meditabatur, attamen provinciam aggredi metuebat differebatque, se ipsum imbecillum cornens, verebaturque contra imperatoris potentiam se opponere. cum vero uxor illius, quam a Francia duxerat, Gaika nomine, filia principis cui haud mediocri regio subiecta

κατόκησεν ἐν ταῖς πόλεσι ταῖς διαφερούσαις τῇ αὐτοῦ γυναικί, ὧν ἡ πρώτη μὲν καὶ μεγίστη Σαλερὸς ὀνομάζεται. ἐκεῖθεν οὖν οἷα κλέπτης καὶ ληστής ἐξιὼν τὰ τῇ Ῥωμανίᾳ ὑποκειμένα ἐλήθζετο, τοῦτο μὲν Καλαβρίαν αἰχμαλωτίζων, τοῦτο δὲ τὴν Ἰταλίαν 5 δουλούμενος. τῶν δ' αἰσχομένων αἰχμαλώτων ὧν μὲν χεῖρας ἀφῆρει ὧν δὲ πόδας ἠκρωτηρίαζεν, ἄλλων δὲ ἀπέκοπτε καὶ ἀμφότερα, τινὰς δὲ καὶ ἀπημπόλει χρημάτων πολλῶν, δεδιττόμενος ὡς εἰ μὴ προδοῖεν τὰς πόλεις καὶ ὑποκλιθεῖεν αὐτῷ, οὐ ταῦτα C μόνον ἀλλὰ καὶ χεῖρονα πείσονται. νοσοῦντων δὲ ἐν τοῖς βασιλείοις 10 τῶν οἰκείων, οὐδεμία τῶν γινομένων ἐν Ἰταλίᾳ ἐγένετο ἐπιστροφή. τοῦ γὰρ Μονομάχου μετὰ βραχὺ τελευτήσαντος, Θεοδώρου δὲ τῆς Αἰγυψοῦς ἐφ' ἓνα χρόνον τὴν βασιλείαν κατασχούσης, τοῦ τε Μιχαῆλ ἀναιρεθέντος καὶ τοῦ Κομνηνοῦ ἐπαναστάτος αὐτῷ, καὶ τῶν στρατευμάτων ἀσχολουμένων τοῖς ἐμφυλίοις πόλεμοις, 15 μηδενὸς τε ὄντος τοῦ τὴν ἄρμην τοῦ Ῥουμπέρτου κωλύοντος, μέγας ἐκ τούτου καὶ περιβόητος γέγονε· στρατὸν γὰρ ἄξιόλογον συνεστήσατο καὶ ἵππων καὶ χρημάτων καὶ ἄρμάτων ἐγένετο κύριος, τῶν ἐν ταῖς πόλεσι στρατηγεῖν τεταγμένων πρὸς βασιλέα μὴ δυνα- D μένων ἀντεξίεσθαι ὀλιγανδρία καὶ κακότητι τῶν σὺν αὐτοῖς. τοῦ 20 δὲ Κομνηνοῦ τῆς βασιλείας ἐγκρατοῦς γενομένου τὰ μὲν τῶν Τούρκων τὴν ἀνατολήν ἐθλίβεν, οἱ Πατζινάκοι δὲ τὴν δύσιν ἐπίεζον. ὑποχωρεῖ γοῦν τῆς Καλαβρίας ὁ Θουμβός, ὃς ἐκεῖσε στρατηγῶν ἐτύγγανε, τὸ κατὰ τοὺς Σκριβωνας ἄγος ἀνέδην τετολμηκῶς· μὴ

2 l. Σαλερὸς vel Σάλερον margo P 18 βασιλέως?

erat, secum esset, ad eas urbes migravit, quae uxori suae serviebant, quarum prima et maxima Salernus nominatur. illinc igitur veluti fur erumpens loca Romanorum imperio subiecta praedabatur, partim Calabriam mancipans, partim Italiam redigens in servitutem. eorum vero captivorum quos ceperat aliis manus amputare, aliis extremas partes pedum incidere, aliis utrasque, quosdam etiam ingenti pecunia vendere, metuens, si non proderent urbes et sese ipsi dederent, ne non solum haec sed etiam his deteriora paterentur. cum vero res privata imperii in regia laboraret, nulla habebatur eorum quae in Italia fierent ratio. nam vita paulo post functo Monomacho cum Theodora circiter annum unum obtinisset imperium, et Michael declaratus esset, atque adversus ipsum Comnenus incitatus, et exercitus essent intestinis bellis occupati, ac nemo Roberti conatus prohiberet, magnas ex hoc et illustris evasit; idoneum enim coegit exercitum, et equorum atque pecuniae et armorum potitus est, cum ii qui ab imperatore duces urbibus praefecti erant, non possent contra erumpere ob paucitatem suorum et modicam virtutem. Commeno autem adepto imperium Turcorum natio Orientem premere, Patzinaci vero Occidentem. cedit igitur Thymbus Calabria, qui illic dux erat exercitus, aperte contra Scribonas facinus ausus: cum Georg. Cedrenus tom. II.

ἀρέσκον γὰρ τοῖς ἐγχωροῖσι ὄρων τὸ πεπραγμένον, φηγὰς ὡς βασιλείῳ γίνεται. στέλλεται γοῦν δούξ Ἰταλίας ὁ Ἀβουλχαρῆ. ὁ δὲ Ῥούμπερτος τῇ τῶν Σκριβάνων ἀναιρέσει δεινοπαθοῦν τὸ γένος ὄρων τῶν Καλαβρῶν ἅμα καὶ τῆς αἰτίας ταύτης ἀπόστασιν μελε-
P 855 τῶν, οὐκέτι μὲν ὡς ὑποστρέψων ἕξεισι, σπουδῇ δὲ ἐλάσας αἰρεῖ·
τὸ Ῥήγιον πόλιν μεγάλην καὶ ἐπιφανῆ, ἐν ᾧ συνήθως ὁ δούξ Ἰταλίας διέτριβεν· ἦσαν γὰρ ἐν τούτῳ οἰκήματά τε διαπρεπῆ καὶ τῶν ἐπιτηδείων ἀφθονία πολλή. ὁ δὲ Ἀβουλχαρῆ τὸ Δυρράχιον καταλαβὼν ἐξ ἐκείνου τε εἰς τὴν Βάριν περαιωθείς, πυθόμενος ὅτι τὸ Ῥήγιον ἐάλω, ἔμεινεν αὐτὸν ἐν τῇ Βάρει, κάκειθεν ὡς ἦν
δυνατὸν τῶν ἔτι τὰ Ῥωμαίων φρονουσῶν ἀντέχετο πόλεων, στρατηγὸς ἐφιστῶν καὶ στρατῶν ἐπιπέμπων εἰς φυλακὴν· ἔτι γὰρ ἐφρόνονον τὰ Ῥωμαίων ἢ τε Βάρις, ἢ Ὑδροῦς, ἢ Καλλιπόλις, ὁ Τύρας, τὸ Βρενδίσιον καὶ αἱ Ὠραι καὶ ἄλλα πόλινια ἑκατὸν καὶ
B πᾶσα ἡ χώρα ἀπλῶς. ἐν τῷ μεταξὺ δὲ προεβλήθη δούξ τῆς Ἰταλίας ὁ Περηνός. μὴ δυνηθεὶς δὲ εἰς Λογγιβαρδίαν περαιωθείηαι διὰ τὴν τοῦ Ῥουμπέρτου καταδυναστείαν ἔμεινεν ἐν Δυρραχίῳ, ὀνομασθεὶς τοῦ Δυρραχίου δούξ. Νικηφόρος δὲ ὁ Καρατηνός ἐκδρομὰς ποιουμένου τοῦ Ῥουμπέρτου καὶ κακώσεσι μυρίας τοὺς Ἰταλοὺς κατατρύχοντος ἔδειλα μὲν, ἔμενε δ' ὁμοῦς τὴν ἐκ βασιλείως ἀναμμένων ἐπικουρίαν. πᾶσαι οὖν αἱ Ἰταλικαὶ πόλεις προσεχώρησαν καὶ φρουρὰν παρεδέξαντο· τινὲς δὲ καὶ φρουρὰν μὴ καταδεξάμεναι ὑποφόρους κατέστησαν. τούτων δὲ οὕτω τε-

enim indigenis minime placere cerneret quod factum esset, exsul ad imperatorem proficiscitur. mittitur igitur dux Italiae Abulchar. Robertus autem cum propter Scribonarum caedem Calabros exasperatos videret, hac quoque de causa rebellionem meditatus, non ut amplius reversurus egreditur, adhibitaeque celeritate Rhegium capit urbem magnam et illustrem, ubi consueverat dux Italiae commorari, quod ibi essent et magnificae domus et eorum quae ad victum necessaria sunt copia multa. Abulcharo autem cum Dyrrachium pervenisset, inde Barium transmisit, cumque Rhegium captum cognovisset, eum Bari exspectabat, et inde quantum poterat, urbes adhuc amicas Romanis in officio ac fide continebat, praeficiens duces, et exercitum mittens ad locorum custodiam: adhuc enim a Romanis erant Baris, Idrus, Callipolis, Tarentum, Brundisium et Heracleae et alia oppidula multa et omnino tota regio. interea vero declaratus dux Italiae Perennus fuit. cum vero non potuisset in Longobardiam copias traicere propter Roberti potentiam, Dyrrachii mansit, dux Dyrrachii appellatus. Nicephorus autem Carantenus excursiones faciente Roberto et infinitis malis Italianam vexante timebat quidem, verumtamen ab imperatore auxilium exspectabat. omnes igitur Italicae urbes ad eum se applicuerunt, et praesidia acceperunt; quaedam vero praesidia accusantes stipendiarias se fecero. his autem ita perfectis fugere de-

λουμένων φυγεῖν μὲν ἔγνω καὶ ὁ Καραντηνός, ἀδξανομένους τοὺς C
 Φράγγους καθ' ἐκάστην ὁρῶν· τὸ δὲ τῆς αἰσχύνῃς ἄδοξον λογι-
 ζόμενος ἐπὶ χώρας ἔμεινε, τὸ Βρενδίσιον συντηρῶν ἐν τῇ πρὸς
 τὸν βασιλέα πίστει τε καὶ δουλώσει. ἀπάτη δὲ καὶ δόλω τοὺς
 5 προσολίκους Φράγγους ὑπέρχεται. λαθραίως οὖν αὐτοῖς ἐντυχῶν,
 καὶ περὶ τοῦ προδοῦναι τὴν πόλιν λόγους καὶ δοῦς καὶ λαβῶν,
 ἤκοντας τοὺς Φράγγους ἐδέξατο ἀνιόντας διὰ κλίμακος. ἓνα καθ'
 ἓνα γοῦν τῶν ἀνιόντων ἀποσφάξας εἰς ἑκατὸν ἀριθμονομένους, καὶ
 τὰς κεφαλὰς αὐτῶν πλοῖω ἐμβαλῶν, περιαισῶται εἰς τὸ Δυρράχιον, D
 10 ἐκεῖθεν τε εἰς βασιλέα τῶν συμβεβηκότων ἀπεισὶν ἄγγελος. ὁ μὲν
 οὖν Περηνός ἐν Δυρραχίῳ ἔμεινε, τὴν δὲ βασιλείαν τὰ οἴκοι ἀνιαρὰ
 ἔθλιβε, καὶ τὴν ἀνατολὴν τὰ ἐκ τῶν Τούρκων δευτὰ ἐπέλεζον, ἀδ-
 ξανόμενα καθ' ἐκάστην καὶ μηδεμίαν λαμβάνοντα ἄνεσιν καὶ
 ἀνάγκην. τελευτήσαντος δὲ τοῦ δουκὸς Κωνσταντίνου τοῦ βασι-
 15 λέως, τῆς δὲ βασιλίδος Εὐδοκίας πρὸς βραχὺ τὴν βασιλείαν ἀντι-
 σχοούσης, ἐπεὶ εἰς Διογένην τὰ σκῆπτρα τῆς βασιλείας περιῆλθε,
 τῷ μὲν Ῥουμπέρτῳ καὶ τοῖς περὶ αὐτὸν δέος οὐ τὸ τυχὸν ἦν, μὴ
 καὶ τῶν οἰκείων ἐκπέσωσι καὶ στερηθῶσι πείραν τῆς αὐτοῦ γεν-
 ναιότητος ἔχοντες, τῶν δὲ γε τῇ Ῥωμανίᾳ διαφερουσῶν χωρῶν τε
 20 καὶ πόλεων πᾶσι τρόποις ἀνήγον ἑαυτοὺς καὶ ὑπέστελλον. ταῖς δὲ P 856
 κατὰ τῶν Τούρκων ἐκστρατείας προσέχοντος καὶ αὐτοῦ, καὶ τῷ
 πλέον θλίβοντι τὴν πᾶσαν σπουδὴν νέμοντος, οὐκέτι μὲν ὡς δε-
 σπότηι, τρόπον δὲ κλεπτῶν καὶ ληστῶν ἐπιόντες ὑπόφορα ἑαυτοῖς

14 ἀνακωχήν?

cēvit etiam Carantenus, videns quotidie Francos angeri. sed secum
 reputans ignominiam, in provincia mansit, Brundusium in fide erga im-
 peratorem et in servitute continens, fraude vero ac dolo finitimos Fran-
 cos aggreditur. clam igitur cum ipsis collocutus, et de prodenda ipsis
 urbe mentione ultro citroque habita, venientes Francos excepit, et per
 scalam ascendentes singulos interfecit, centum circiter numero, quorum
 capita in navigium imposita ad Dyrrachium transmittit, et inde ad im-
 peratorem eorum quae acciderant nuntius proficiscitur. Perenus igitur
 Dyrrachii mansit, imperium vero intestina mala opprimebant, et Orien-
 tem Turci vexabant iis malis quae quotidie aucta nulla ex parte remit-
 tebantur. mortuo autem duce Constantino imperatore, cum imperatrix
 Eudocia ad breve tempus imperium obtinuisset, ubi ad Diogenem sce-
 ptra pervenere, Roberto et iis qui cum ipso erant haud vulgaris metus
 iniectus est, ne etiam e suis sedibus pellerentur privarenturque suis,
 experti eius virtutem. ab iis autem locis et oppidis quae ad Romano-
 rum spectabant imperium, omnibus modis sese subducebant. verum cum
 ipse quoque occuparetur in expeditionibus adversus Turcos, et omne
 studium poneret in eo quod magis urgeret, non amplius ut domini sed

τὰ τῆς Ἰταλίας ἐποίησαντο. τῶν δὲ κατὰ τὸν Διογένην ἤπειρ
 ἄνωτέρω διεληφται οἰκονομηθέντων τε καὶ πραχθέντων, καὶ τοῦ
 Μιχαὴλ τὴν βασιλείαν ἀμελῶς καὶ παιδαριωδῶς διδύνοντος, ὡς
 δεσπότηι βέλαιοι ἀπὸ θαλάττης ἕως θαλάττης τὴν τε Λογγυβα-
 ρίαν καὶ τὴν Καλαβρίαν ἑαυτοῖς ὑπεποίησαντο, καὶ ταύτην δια-
 5 νειμάμενοι καὶ τὰ κάστρα διαμερισάμενοι ἑαυτοὺς μὲν κδομτίας
 B τὸν δὲ Ῥούμπερτον δοῦκα προσωνομάκασιν. ὁ δὲ Μιχαὴλ οὐ
 μόνον οὐκ ἀντεποίησατο τῆς διαφοροῦσης ἑαυτῷ χώρας, ὡς εἴρη-
 ται, ἀλλ' ὡς ἔν τούτοις Τούρκους τῆς ἀνατολῆς ἐξελάσειε, δέον
 ἐνόμισε σπεύσασθαι αὐτοῖς καὶ δι' αὐτῶν καὶ σὺν αὐτοῖς ἀποσοσῆ-
 10 σαι αὐτῶν τὴν ἄλογον κατὰ τῆς Ῥωμανίας ἐπέλευσιν. ὅθεν καὶ
 κῆδος πρὸς τὸν Ῥουμπέρτον ποιεῖται, καὶ τὴν αὐτοῦ θυγατέρα
 Ἑλένην κατεγγυᾶται τῷ ἑαυτοῦ νιῷ Κωνσταντίνῳ. ἠβούλετο μὲν
 ταυτὶ ὁ βασιλεύς, πέρατι δὲ δοθῆναι παρὰ θεοῦ κεκώλυται, πάλαι
 ψηφισαμένου τῆς ἀνατολῆς πανωλεθρίαν καὶ ἀνάστασιν. 15

Ἐπὶ τούτου ἐτέχθη ἐν Κωνσταντινουπόλει τριπλούς ὄρνις καὶ
 παιδίον ἔχον κατὰ τὸ μέτωπον ἓνα ὀφθαλμόν, τραγοσκελὲς δὲ τοῦς
 C πόδας. δύο δὲ τῶν ἀθανάτων στρατιωτῶν γεγόνασι κεραυνόβλη-
 τοι. τὸ δὲ τερατῶδες παιδίον ἐν τῇ τῶν διακονίσσης δημοσίᾳ
 παρόδῳ κλαυθμόν ἤφρει παιδικῷ προσεικίότα. οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ
 καὶ κομῆται παρετεινοντο πλεῖστοι καὶ συχνοί. ἐπεὶ δὲ καὶ οἱ
 βάρβαροι τὰ τῆς ἐφᾶς ἐλήθζοντο καὶ τὸ πλῆθος τὸ μὲν ἀνηρεῖτο
 τὸ δὲ φεῦγον τῇ Κωνσταντίνου προσέφρευγεν, ἐδεῖτο μὲν ὁ καιρὸς

praedonum ac piratarum iastar Italiae loca in suam potestatem redige-
 bant. cum vero Diogene imperante, ut superius demonstratum est, res
 administratae ac gestae fuissent, sub Michaeli vero imperium negligenter
 ac pueriliter administraretur, ut stabiles domini a mari usque ad
 mare et Longobardiam et Calabriam sibi subegere, eaque distributa et
 oppidis divisis se comites, Robertum vero ducam appellarunt. Michael
 autem non solum non retinuit regionem quae ad se pertinebat, ut di-
 ctum est, sed ut ipsos Turcos ex Oriente expelleret, existimavit sibi
 faciendum esse ut cum ipsis foedus percuteret, et ipsorum ope ac so-
 cietate Turcorum temerarium in Romanorum regionem insultum coer-
 ceret. quare etiam affinitatem cum Roberto contraxit, eiusque filiam He-
 lenam despondet suo filio Constantino. volebat hac ratione imperator
 finem aliquem rebus imponi, sed a deo prohibitus est, qui iam pridem
 decreverat Orientis perniciem et eversionem.

Hoc imperante Cpoli orta est tripes avis, et puer habens in fronte
 oculum unum et pedes hircinos; et duo ex immortalibus militibus ful-
 mine percussi sunt. puer autem monstruosus in publico ingressus diaco-
 nissae fletum emittebat lugubri similem. praeterea crinitae quoque stel-
 lae plurimae et crebro apparuere. ubi vero barbari res Orientis praed-
 abantur, et multitudo partim caedebatur partim fugiens ad Cpolia con-

οικονομικῆς καὶ πρεσβυτικῆς καὶ μεγαλοψύχου φρενός, ὃ δὲ τοσοῦτον ἦν φειδωλὸς καὶ μικρολόγος ὥστε μηδ' ὀβολὸν προσέσθαι θέλειν μηδὲ παρέχειν τινὶ τὸ οἰονοῦν, ἢ πρόνοιαν γούν τροφῶν διακομιδῆς γεννημάτων διὰ σιτηγῶν πλοίων ποιήσασθαι, ἀλλὰ τῇ D
 5 ματαίᾳ καὶ ἀνηνύτῳ περὶ λόγους σπουδῇ καὶ τῷ ταμβίλλειν καὶ ἀναπαίστους συντιθέναι προσέχων διηλεκῶς, καίτοι μηδ' ἐν χρῶ τῆς τέχνης γευσάμενος ἀλλ' ὑπὸ τοῦ τῶν φιλοσόφων ὑπάτου ἔξαιπαιτώμενος καὶ ἀποβουκολούμενος, τὸν κόσμον ὄλον διέφθειρεν ὡς εἰπεῖν. γίνεται γὰρ λιμὸς ἰσχυρός, ᾧ δὴ καὶ λοιμὸς ἐπακο-
 10 λουθεῖ καὶ θάνατος, τὰ σύντροφα ταῦτα καὶ πρὸς ὄλεθρον ἀνθρώπων ἀδελφὰ καὶ ὁμότιμα. καὶ ἔθνησκον καθ' ἐκάστην συχνοί, ὥστε μηδὲ δύνασθαι τοὺς ζῶντας ἐκφέρειν τοὺς νεκρούς, καὶ τοῖς P 857
 λεγομένοις ἐμβόλοις κείσθαι ἀτημελήτους, καὶ φοράδην κομίζεσθαι πολλοὺς, πολλύκις ἐν μιᾷ κλήῃ πέντε καὶ ἕξ τιθεμένων νε-
 15 κρῶν, καὶ πάντοθεν ἐπισυρρέειν τὰ σκυθρωπά, καὶ πάσης κατηφείας πληροῦσθαι τὴν βυσιλεύουσαν. τῶν δὲ καθημερινῶν ἀδικημάτων καὶ τῶν παρυνόμων κριμάτων καὶ εἰσπράξεων οὐδεμία τις ἀναστολὴ τοῖς κρατοῦσιν ἐπινοεῖτο, ἀλλ' ὥσπερ μηθένος τὸ παράπαν ἐνοχλοῦντος τοῖς Ῥωμαίοις ἀλλοφύλου πολέμου ἢ θείας ὀργῆς ἢ
 20 τοὺς ἀνθρώπους κατατροχούσης ἐνδείας καὶ βίας βιωτικῆς, οὕτως μδεῶς ἔπραττον τὰ θεομισῆ καὶ τυραννικά. καὶ πῦν προβούλευμα βασιλικὸν καὶ ἐννόημα εἰς τὸ τοὺς οἰκίους ἀδικεῖν καὶ κατασοφί- B
 ζεσθαι καὶ θηρεύειν τοὺς βίους αὐτῶν καὶ τὴν ἀφορμὴν τῆς ζωῆς

fugiebat, indigebat tempus mente senili et excelsa ad res gubernandas, ipse vero tam erat avarus ac vilis ut ne obolum quidem vellet effundere, neque praeberet alicui quidpiam, quicumque is esset, aut providere fructus, qui navigiis veherentur, ad victum necessarios importandos: verum inani et inutili eloquentiae studio et iambis atque anapaestis componendis continenter vacans, quamvis ne in cute quidem artem gustasset, a philosophorum eximio deceptus et illusus totum, ut ita dixerim, mundum perdidit. oritur enim ingens fames, quam consecuta est pestis et mors, quae simul nutriuntur et cognatae sunt ad hominum perniciem et consanguineae, moriebanturque quotidie frequentes, ita ut ne vivi quidem mortuos efferre possent, et in iis quae dicuntur septa, neglecti iacerent, et simul deferrentur multi in uno lectulo, cum saepe quinque aut sex ibi cadavera posita essent, et undique calamitates confluerent, omnique maestitia urbs regia completeretur. atque iniuriarum quae quotidie fierent, et iniquorum iudiciorum et vexationum remissio nulla ab iis qui imperabant excogitabatur. verum quasi nullo alienigenarum omnino Romanis molestiam exhibente bello, vel divina ira, vel homines affligente inopia et vi ad victum pertinente, ita sine metu perpetrabant ea quae odio divino digna essent et tyrannica, et omne imperatoris consilium atque institutum ad offendendos et iniuria afficiendos subditos et decipiendos, et venandas ipsorum vitas, et occasionem

κατεγίνετο, ὡς καὶ ἄχρι τῶν θείων σηκῶν ἐπεκταθῆναι τὴν πλεονεξίαν αὐτοῦ, καὶ τὰ ἱερὰ τούτων κειμήλια καὶ ἐπιπλα ἀφελῆσθαι.

Ὅστω δὲ τῶν πραγμάτων διοικουμένων, καὶ οὕτω τῶν τε ἐκτὸς καὶ τῶν ἐντὸς λεηλατουμένων καὶ κεραιζομένων δυσβολία⁵ καὶ κακότητι τῶν κρατούντων, οἱ ἐν τῇ ἀνατολῇ προέχοντες, Ἄλξινδρος τε καὶ ὁ Καβασιλᾶς οἱ Συναδηνοί, ὁ Γουδέλιος, ὁ Στραβορωμανός καὶ οἱ λοιποὶ τῶν συγκλητικῶν ἀρχόντων λογάς, ἦν ἐκ πολλοῦ ἀποστασίαν ᾠδύνησαν, εἰς ἔργον ἐξάγουσι νῦν, καὶ τὸν κουροπαλάτην Νικηφόρον τὸν Βοτανειάτην συνελθόντες βασιλεῖα¹⁰ ἀναγορεύουσι, Ὀκτωβρίου μηνὸς ἰσταμένου, τῆς πρώτης ἐπιτεμήσεως. ὅπερ εἰς ἅτα τῷ βασιλεῖ περὶ οὐ μετρίως αὐτὸν διετάραξεν· ἦν γὰρ καὶ ὑπὸ πολλῶν προλεγόμενον ὡς ἔσται ποτὲ ὅτε ὑπερτερῆσει τὸ Ν τοῦ Μ. καὶ αὐτίκα τοῖς Τούρκοις ὡς οἰκείοις καὶ γνησίοις ἔγραψεν, ὑπισχνόμενος καὶ δῶρα δύναι, εἰ μόνον¹⁵ συλλαβόντες αὐτὸν τε καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν πρὸς αὐτὸν ἐξαποστέλλουσι. ἦν δὲ ὁ Βοτανειάτης τῶν εὐπατριδῶν, ἐκ τοῦ Φωκῆ τὸ γένος πολυπλόκως μὲν ἀλλ' ὁμῶς κατάγων, καὶ τῶν περιωνύμων

D Φαβίων, οἱ τὸ γένος ἐκ τῆς περιδόξου καὶ πρεσβυτέρας Ῥώμης κατήγον, καθὰ ἡ ἀνεκαθεν παράδοσις κρατεῖ περὶ αὐτῶν. τρίτην²⁰ δὲ ἄγοντος τοῦ Ὀκτωβρίου μηνός, μέλλοντος ἤδη τὴν βασιλικὴν πῆξασθαι σκηνήν, φῶς ἄθρόον περὶ τὸν ἄερα διεφάνη περὶ πρώτας νυκτὸς φυλακᾶς μέχρι Χαλκηδόνος καὶ Χρυσούλεως καὶ τῶν

8 η̄ λοιπή?

insidiandi ipsis captandam referebatur, ita ut etiam usque ad sacra monumenta eius avaritia pertineret, et sacri ipsorum thesauri et suppellectilia auferrentur.

Cum vero ita res administrarentur, itaque et interna et externa rapinis ac praeda laborarent pessimo consilio et ignavia imperantium, principes in Oriente Alexander et Cabasilas Synadeni, Gudelius, Straboromannus et reliqui senatorii ordinis principes delecti, quam pridem rebellionem conceperant ad opus perducunt; et curopalatem Nicephorum Botaniam convenientes imperatorem declarant, Octobri mense, indicatione prima. quod cum ad imperatoris aures accidisset, haud mediocriter ipsum perturbavit: erat enim a multis quoque praedictam fore ut olim N superaret M. et statim Turcis tanquam cognatis et propinquis scripsit, pollicens dona se daturum, si illum solum comprehensum, et qui cum ipso essent ad se mittant. erat autem Botaniam ex nobilibus a Phoca oriundus, variis quidem modis, tamen ab illustribus Fabii genus ducens, qui ex illustri et antiqua Roma originem ducebant, quemadmodum antiqua de ipsis traditur fama. tertia vero Octobris mensis die, cum iam figendum esset imperatoris tabernaculum, densum lumen in aere apparuit circiter primam noctis vigiliam, usque ad Chalcedonem

ἐν Βλαχέρναις ἀνακτόρων· ὃ καὶ ὀλιγὸς πᾶσιν ἀγαθὸς ἔδοξεν, ὡς
 καὶ ἐπιφοιβύζειν τινὰς ἀπὸ λάμπης λαμπτήρα φωσφόρον ἐπιδημη-
 σαι τοῖς βασιλεῦσι. ὠρμημένον δὲ ἤδη πρὸς τὸ Βυζάντιον, ἀπο-
 στατικῆ ἑτέρα κακόνωμα τὴν δύσιν περιεκλόνησε. Νικηφόρος γὰρ
 5 πρόεδρος ὁ Βρυνένιος τὴν τοῦ Δυρραχίου δουρικτὴν διέπων ἀρχὴν P 868
 καὶ ταύτης παραλυθεὶς βασιλέως ἑαυτῷ περιέθηκεν ὄνομα, καὶ
 τοῖς ἔκεισε. στρατιώταις ὀπαδοῖς καὶ συναεργοῖς χρησάμενος ἔξιμοι
 μὲν ἔκειθεν, ἐπείγεται δὲ πρὸς Ἀδριανούπολιν. ὃ γὰρ αὐτῷ ἀδελφος
 αὐτοῦ τινὰς τῶν ἐσπερίων δυνάμεων εἰς τὴν προσδοκωμένην ἐπι-
 10 βουλὴν καταρτίσας, μετὰ Βαράγγων καὶ Φράγγων πλήθους πολ-
 λοῦ τῷ ἀδελφῷ συνθέσθαι παρεσκεύασε. σὺν αὐτῷ δὲ καὶ τὸν
 κατεπάνω τῆς αὐτῆς πόλεως συγγενέα τούτου τυγχάνοντα, καὶ
 πρὸ τοῦ καταλαβεῖν δὲ εἰς Ἀδριανούπολιν τὴν εὐφημίαν αὐτοῦ καὶ
 τὴν ἀνάρρησιν τῆς βασιλείας προδιεγράψατο. ὃ δὲ βασιλεὺς μαλα-
 15 κώτερον πρὸς τὰ πράγματα διακείμενος· εἰ μὴ γὰρ ἦν τοῦτο, εὐ- B
 κόλως ἂν τὸν Βρυνένιον κατηγωνίσαστο, στρατόν τε ἰδιαίτατον
 ἔχων, οὗς ὀνομάζουσιν ἀθανάτους, καὶ ἕτερον οὐκ ἄγεννη ἀπὸ
 συγκλύδων ἀνδρῶν συγκείμενον. καὶ διὰ πάντων εὐχερῶς εἶχεν
 ἐπιδέσθαι τοῖς ἐν Ἀδριανουπόλει μὲν πρότερον, εἶτα δὲ καὶ τῷ
 20 Βρυνένιῳ αὐτῷ. ἀλλ' ὡς εἴρηται, ῥαθυμοτέρως ἔχων ἐκεῖνόν τε
 ἔψωσε καὶ ἐκ μικροῦ μέγαν ἐποίησε, καὶ ἑαυτῷ παρέσχε πράγματα.
 καὶ Νικηφόρος γὰρ πρόεδρος ὁ βασιλικὸς διάδοχος αὐτῷ σταλεὶς
 ἐν Θεσσαλονικῇ συναντήσας αὐτῷ, εἶγε δεξιῶς ἐχρήσατο τοῖς

et Chrysopolim et regia palatia in Blachernis; quod optimum omnibus
 visum est augurium, ita ut vaticinarentur quidam a splendore Luciferi
 facem ad regiam accessisse. cum autem Byzantium proficisceretur, al-
 tera quaedam male cogitata rebellio Occidentem exagitavit. Nicephorus
 enim Bryennius praeses administrans Dyrrachii ducatum, ipso abdicatus,
 sibi imperatoris nomen vindicavit. et militibus qui ibi erant, ministris
 atque adiutoribus usus, inde egreditur, et ad Adrianopolim festinabat:
 nam Germanus eius frater instructas quasdam Occidentis copias ad spe-
 ratas insidias cum Barangorum et Francorum haud mediocri multitudine
 addaxit, ut cum fratre conspirarent, et secum eiusdem quoque urbis
 praefectum, cognatione coniunctum; et antequam ad Adrianopolim per-
 veniret, celebratum et declaratum ipsum imperatorem prius scripsit. im-
 perator vero mollius ac segnius rebus gerendis intentus (nisi enim hoc
 fuisset, facile ipsum Bryennium debellasset) et proprium exercitum ha-
 bens eorum quos nominant immortales, et alterum haud ignobilem e
 collecticiis viris coactum, facile potuisset cum omnibus suis prius eos
 invadere qui erant Adrianopoli, deinde etiam Bryennium ipsum. verum,
 ut dictum est, signiorem se praebens et illum extulit et ex parvo ma-
 gnum fecit, et sibi negotia conflavit. Nicephorus enim praeses regius
 et successor missus Thessalonicae cum ipso congressus, si decenter re-

C πράγμασιν, ἐκόλωσεν ἄν αὐτὸν ἐν ἀρχῇ τῆς ἀποστασίας κατηγωνί-
 σατο. καταλαβὼν δὲ εἰς Τραιανουπόλιν, ἐκείσῃ τῷ τε ἀδελφῷ
 Ἰωάννῃ καὶ τοῖς ἐν Ἀδριανουπόλει σπητήτησι Φράγγοις τε καὶ
 Μακεδόσι καὶ τῷ λοιπῷ τὰ αὐτοῦ φρονούοντι στρατεύματι, ἔνθα
 καὶ τὰ βασιλικὰ παράσημα περιβύλλεται. κατασφαλισάμενός τε 5
 πάντα ὄρκοις καὶ συνθήκαις φρικταῖς, οὕτω τὴν εὐφημίαν ἀπει-
 λήφει μετ' εὐφημίας καὶ δορυφορίας πολλῆς, καὶ ὅσα βασιλεῖς
 τῶν προγυμμάτων ἀπάσχεται, καὶ τῆς Ἀδριανουπόλεως ἐπιβαίνει,
 σὸν πολλῇ τιμῇ καὶ σεβύσματι ἔξαισιμῶ ὑπάντησιν ποιησαμένον

D αὐτῷ τῶν φυλετῶν διὰ τὸ οἰκείως ἔχειν πρὸς αὐτὸν καὶ θεραπευ- 10
 τικῶς. ἀντεπεξελθὼν δὲ τισιν ὁ πρόεδρος Κωνσταντῖνος ὁ Θεο-
 διοροκάνος τῶν τοῦ Βρυεννίου ἄλσκεται καὶ πρὸς αὐτὸν αἰμαλώτως
 γίνεται, ἀνὴρ ἐνδοξος καὶ γένους ἐπισημότητι καὶ βίου λαμπρότητι
 καταφανῆς γινωσκόμενος. παρωράθη δὲ ὡς εἰς τῶν ἀτίμων καὶ
 ἀγεννῶν. οὐ μὴν δὲ σωματικὴν τιμωρίαν ὑπέστη, καίτοι γε ἐπι- 15
 δοξος ἦν ταύτην παθεῖν διὰ προσηγησαμένας ἔχθρας καὶ μάχας
 κεφαλικάς. φυγαδευθεὶς δὲ πρὸς τινα τῶν Μακεδονικῶν πόλεων
 μετ' οὐ πολλὰ τῷ χρεῶν ἐλειτούργησε. τὸ δὲ τὰ βασιλικὰ παρά-
 σημα ἐν Τραιανουπόλει περιβαλέσθαι τὸν Βρυέννιον καὶ τὴν εὐ-
 φρημίαν καὶ τὴν ἀνύρρησιν δέξασθαι οὐκ ἀγαθὸν οἰωνὸν οἱ συνε- 20

P 859 τώτεροι καὶ ἐχέφρονες ἐλογίζοντο. ἡ γὰρ Τραιανούπολις αὕτη
 οὐκ ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ βασιλέως τοῦ Τραιανοῦ ὠκοδόμηται, ἐπ'
 ὀνόματι δὲ τῶν μεγιστάνων τινὸς Τραιανοῦ καλουμένου, γενναίου

6 εὐφημίαν] immo ἀνάρρησιν

7 οἷα?

14 ἀτόμων P

bus usus esset, facile ipsum in principio defectionis debellasset: cum
 vero ad Traianopolim pervenisset, ibi cum fratre Ioanne et Francis,
 qui Adrianopoli erant, et Macedonibus et reliquo exercitu secum con-
 spirante congressus est. ubi etiam regia induitur insignia, omnibusque
 iureiurando et horribili foedere confirmatis ita celebratur laudibus mul-
 tis, multoque satellitio stipatus imperatoris modo se gerit, et Adriano-
 polim multo cum honore se recepit et observantia, obviam illi procean-
 tibus suis tribubus eo quod ipsum ex animo colerent et observarent.
 egressus autem contra quosdam Bryennii praeses Constantinus Theodo-
 rocanus capitur et ad ipsum captivus ducitur, vir clarus et genere no-
 billissimus, vitaeque splendore illustris. sed neglectus fuit ut quidam
 ignobilis et obscuro loco natus, neque ullum corpore supplicium subivit,
 quamvis existimaretur id passurus propter superiores inimicitias et pa-
 gnas capitales. verum missus in exsilium in quandam Macedonicam
 urbem haud multo post naturae debitum persolvit. quod vero regia in-
 signia in Traianopoli indutus fuerit Bryennius, ibique declarari et cele-
 brari se permiserit, haud bonum augurium prudentiores existimabant.
 haec enim Traianopolis non Traiani imperatoris nomine condita fuit,
 sed nomine cuiusdam ex primatibus Traiani vocati, generosi eo tem-

τὸ τηρικαῦτα κατὰ τε χεῖρα καὶ κατὰ ψυχὴν, ὃν ὁ Καῖσαρ Τραιῖανὸς διὰ τι παιῶμα τῶν ὀφθαλμῶν ἰστέρησεν. ἐπὶ Πέρσας δὲ διωὼν ἐνταῦθα τοῦτον ἐθεώσατο πρῶτως. περιώδυνος δὲ τῇ θέρῃ γενόμενος, τῶν στρατηγημάτων καὶ τῆς ἀνδρίας ἀναμνησθεὶς, ἐν 5 αὐτῷ τῷ τόπῳ πόλιν ἐκέλευσε πόλιν εἰς μνήμην ἄληστον τοῦ ἀνδρός. διὰ ταῦτα γοῦν οὐκ ἀγαθὸν οἰωνὸν οἱ ἐχέφρονες τὸ γεγονὸς ἐλογίζοντο. ὅμως δ' οὖν τὸ ἀποτέλεσμα ὁ Βρυέννιος ἀγνοῶν (τραφλὸν γὰρ τὸ μέλλον) τῶν πραγμάτων ἀντείχετο. ἐφρόνησε δὲ Β 10 τὰ αὐτὰ 'Ραιδεσιτὸς συνεργίᾳ τῆς συγγενοῦς αὐτοῦ τῆς Βατατζαί-
 15 αῦτῷ στρατὸν οὐκ ὀλίγον ἐν ἐλπίσει ἦν ὡς ἐπέπερ οἱ πολῖται τὸν λογοθέτην δι' ὀργῆς καὶ μίσους οὐκ ἀγεννῶς ἔχουσι, προσεξίλουσθε αὐτῷ καὶ προσδέξονται σὺν ὁμολογίαις ἐντός, καὶ οὕτως ἀδεῶς C ἐπιφοιτήσει καὶ αὐτὸς ἐν ἐτοιμασίᾳ βασιλικῇ. ἀλλὰ πολὺ δειμαρτε τοῦ σκοποῦ. εἰ γὰρ καὶ τὴν Ἡράκλειαν ἐδήλωσε καὶ πολ-
 20 λούς ἀνεῖλε τῶν ἐν αὐτῇ, ὑπαχωρήσαντος ἑταίρου τοῦ προέδρου Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ, ὃς ἐν Σηλυβρίᾳ ἐφῆδρευσεν, ἀλλ' ὅμως οἱ τὴν βασιλίδαν οἰκοῦντες οὐδαμῶς πρὸς τὴν ἐπιφοιτήσιν τῆς τοῦ Βρυέννιου στρατιᾶς κατεπλάγησαν· παραγενόμενοι γὰρ ἠκροβολί-

pore viri tum manu tum animo, quem Caesar Traianus ob nescio quam offensionem luminibus privavit. et in Persas proficiscens hic eum primus conspexit, quo spectaculo admodum dolens, recordatus expeditionum et virtutis illius, eodem in loco urbem construi iussit ad indelebilem viri memoriam. hac igitur de causa prudentes viri factum haud bonum augurium censebant. attamen Bryennius ignorans decretum (caecus est enim futurorum eventus) res aggressus est. Raedestus quoque eadem cogitavit, opitulante sibi cognata urbe Batatzaene: nam Raedestini adversus Panium profecti coegerunt ipsum quoque Bryennium celebrare. cum vero suum fratrem eo honore affecisset ut esset curpalates, et alios omnes habita ratione propriae ipsorum dignitatis, existimavit se formidabilem ad urbem regiam propter missum fratrem adventurum. cui cum tradidisset haud mediocrem exercitum, sperabat fore ut, quando cives imperatorem et logothetam ita oderant ut adversus ipsos strenue se gerent, sibi ipsi consentirent, et intra urbem se cum aliqua condicione reciperent, et ita sine metu ad ipsos cum apparatu regio adventaret. verum multum a proposito consilio aberravit: nam tametsi Heracleam incenderat, et plures ex iis qui ibi erant interfecerat (quod paulo ante secesserat praeses Alexius Comnenus, qui in Selymbria commorabatur), verumtamen regiam urbem incolentes nequaquam Bryennii adventu deterriti sunt: accedentes enim ad murum Blacherna-

σαντο κατὰ τὸ τεῖχος τῶν Βλαχερονῶν, καὶ ἀποκρουσθέντες ἐπειρώθησαν τὴν τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος γέφυραν, καὶ τὰ ἐκείσε
D πάντα πυρὶ κατελυμήναντο, καὶ οὐδὲν ἄξιον λόγου πεπραχότις ἐπέστρεψαν ἐκείθεν. αὐτὸς μὲν δύο τάγματα λαβὼν τῷ Ἀθύρᾳ ἐπιφοιτᾷ, τὴν δὲ λοιπὴν στρατιὰν εἰς παραχειμασίαν ἀπέστειλεν.⁵
 ἐν τούτῳ δὲ κακῶν γενόμενος ὁ βασιλεὺς μόλις εἰς μνήμην ἤκε τοῦ Ῥουσελίου φυλακῆ καὶ δεσμοῖς ἔτι συνεχομένου καὶ τῷ Βοτανειάτῃ αὐτομολῆσαι ἐπιχειρήσαντος. ἔξαγαγὼν οὖν αὐτὸν τῆς φυλακῆς καὶ πύσης ἀξιώσας τιμῆς καὶ ἀνέσεως, καὶ πολλοῖς ἐπαγωγοῖς καὶ θελκτηρίοις χρησάμενος ῥήμασιν, εἰς τὴν κατὰ τοῦ¹⁰
 Βρυεννίου παράταξιν ἐξηρέθισεν καὶ ἀπὸ τῶν τειχῶν τοῖς σὺν τῷ Βρυεννίῳ Φράγγοις διαλεχθῆναι παρέπεισεν, ὡς δ' οὐκ ἔπεισεν, ἐπιστρατεύει τῷ ἀδελφῷ τοῦ Βρυεννίου ἐν τῷ Ἀθύρᾳ διατρέβοντι,
P 860 στρατηγούντος τοῦ προέδρου Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ μετὰ τῶν ἐν τῇ βασιλίδι στρατιωτῶν, ὄρκοις ἀσφαλῆσι πρότερον τὰ πιστὰ δεδοκῶς,¹⁵
 συναποσταλέντων διὰ θαλάσσης καὶ Ῥωσικῶν πλοίων κατ' αὐτῶν, αὐτῶν δὲ περὶ κατεπειξάντων εἰς τὸν Ἀθύραν. ἀλλ' ἔφθασαν προγόντες διαφυγεῖν. ἐπιδιώξαι δὲ οἱ περὶ τὸν Ῥουσελίον καὶ τὸν Κομνηνὸν βουλόμενοι καὶ τῶν ἐναντίων σφῆλαι πολλοὺς, οὐκ ἔσχον πειδομένους τοὺς στρατιώτας, δεδιότας τὸ ἐκβησόμενον.²⁰
B ἔπεισον δὲ τῶν Μακεδόνων πολλοί, καὶ ζῶντες οὐκ ὄλγοι ἐάλωσαν, καὶ λαφυραγωγία ἐλήφθη πολλή καὶ τὰ πράσινα τοῦ κουροπαλάτου ὀχήματα. ὃς καὶ φεύγων ἀφικνεῖται εἰς Ῥαιδεστόν. οἱ δὲ

rum levia praelia quaedam fecere, et repubi transiere sancti Panteleemonis pontem, et quae ibi erant omnia igni combussere. cumque nihil memoratu dignum gessissent, inde reversi sunt. ipse cum duabus legionibus ad Athyram se confert, reliquum exercitum in hiberna distribuit. in tantis autem malis versans imperator vix recordatus est Ruselii, qui adhuc in carcere vinculus detinebatur et ad Botaniatem transfugere conatus erat. igitur eductum ipsum e custodia omnique honore affectum, multa remissione ac blandis erga illum usus verbis, ad praelium contra Bryennium incitavit, et persuasit ut a muris cum iis Francieis qui cum Bryennio essent colloqueretur. sed ubi non persuasit, ad Bryennii fratrem in Athyra commorantem cum exercitu profisciscitur, duce exercitus praeside Alexio Comneno, cum iis militibus qui in regia urbe erant, iureiurando sacrosancto prius fide data, et simul per mare missis adversus ipsos Roxolanorum navigiis, ipsisque peditibus ad Athyram festinantibus. verum occupant illi re cognita fugere, cumque vellont persequi ii qui cum Ruselio erant et Comneno, et hostium plures occidere, non habuerunt milites sibi dicto obedientes, eventum rei pertimescentes. ceciderunt autem ex Macedonibus plures, et vivi haud pauci capti sunt, et praeda multa capta, et vehiculum prasini coloris quod curopalatae erat; qui etiam fugiens Rhaedestum pervenit. Patxinaci autem

Πατρίνακοι μετὰ πλήθους οὐκ ἐλαχίστου τῇ Ἀδριανουπόλει ἐπε-
 φάνησαν, καὶ ταύτην περικαθίσαντες τινὰς κατὰ τῆς χώρας ἀπ-
 έστειλαν καὶ τὰ ταύτης κάλλιστα ἐλωβήσαντο, φόνον μὲν ἀνδρῶν
 ποιησάμενοι, ζῶων δὲ ἀγέλας ἀπείρους ἐλάσαντες, καὶ οὐδὲ ἔν
 5 εἶδος παραλιπόντες κακώσεως. ὁ δὲ Βρονέννιος ἐπὶ συνθήκαις καὶ
 χρυσοῦ δόσει καὶ ὑφασμάτων ὑποχωρήσαι παρασκευάσας αὐτοὺς
 ἤργυρολόγει τοὺς ἰδίους, παντὶ τρόπῳ τοῦ κατὰ σκοπὸν μὴ δια-
 μαρτεῖν προθυμούμενος. ἀποσταλεῖς δὲ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἰωάν- C
 νης εἰς τὴν τῆς Κυζίκου χερρόνησον ἐπειρᾶτο τοὺς ἐγχωρίους ὑπα-
 10 γαγέσθαι. ἐντυχὼν δὲ αὐτῷ ὁ Ρουσέλιος κατὰ κράτος αὐτοὺς
 ἐτραπώσατο, ἐνισταμένου Μαρτίου μηνός, τῆς α' Ἰνδικτιῶνος.

Τοῦ δὲ πατριάρχου Ἰωάννου τοῦ Ξιφιλίνου κοιμηθέντος καὶ
 πρὸς τὴν ἀγήρω λῆξιν μεταθεμένου, ὁ βασιλεὺς ἕτερον προυχειρί-
 σατο, οὐ τῶν τῆς συγκλήτου, οὐ τῶν τῆς ἐκκλησίας, οὐκ ἄλλον
 15 οὐδένα τῶν Βυζαντιῶν τῶν ἐκ τε λόγου καὶ πράξεως ὀνομαστῶν
 καὶ περιωνύμων, Κοσμᾶν δὲ τινα μοναχὸν τῆς ἀγίας μὲν πόλεως
 ἀφικόμενον, μεγίστη δὲ τιμῇ παρὰ βασιλέως τιμώμενον διὰ τὴν
 ἐπιτρέπουσαν αὐτῷ ἀρετήν· εἰ γὰρ καὶ τῆς ἔξωθεν σοφίας ἄγευ- D
 στος ἦν καὶ ἀμύητος, ἀλλ' ἀρεταῖς ποικίλαις ἐνωραΐζετο. διὸ
 20 καὶ πάντων ὑπεριδὼν αὐτὸν καθίζει ἐπὶ τῶν οὐράων τῆς ἐκκλησίας.

Ὁ δὲ Βοτανειάτης τὰ καθ' ἑαυτὸν εὖ διατιθέμενος, καὶ
 πρὸς τὸ προκειμένον ἔργον ὁ ἀνερρήματο ἐτοιμαζόμενος, πάντας
 ὄσοι ποτὲ στρατείας μετεποιήσαντο προσκαλεσόμενος τάγματα ἐκ

cum haud exigua manu Adrianopolin invasere, quam circumsidentes
 quosdam per regionem misere, qui optima quaeque ipsius loca vasta-
 runt, virorum caedem facientes et animantium abigentes infinitos gre-
 ges, neque illius generis vexationem ullam praetermittentes. Bryennius
 autem foederibus et auri largitione et stragulorum efficere studens ut
 ipsi secederent, a suis argentum exigebat, omnino cupiens a proposito
 consilio non aberrare. missusque frater ipsius Ioannes ad Cyzici Cher-
 ronesum conabatur indigenas ad se adducere: sed incidens in ipsum
 Ruselius per vim eos fugavit, principio Martii mensis, indictione
 prima.

Sepulto autem patriarcha Ioanne Xiphilino et ad domos aeternas
 translato, imperator alium delegit, non ex senatorio ordine neque ex
 ecclesia, neque ullum alium Byzantium sive eloquentia sive rebus ge-
 stis clarorum et celebrium, sed Cosmam quendam monachum, qui a
 sancta civitate venerat, et in maximo honore apud imperatorem habe-
 batur propter virtutem qua praeditus erat. nam tametsi externae sa-
 pientiae expertus erat et illius mysteria minime gustarat, attamen variis
 virtutibus efflorescebat; quapropter omnibus aliis neglectis ipsum ad ec-
 clesiae gubernacula collocat.

Botanates vero bene compositis suis rebus, et ad propositum opus,
 quod distulerat, paratus, omnibus quicumque unquam militiam professi

ἀρέσκον γὰρ τοῖς ἕγχωροῖς ὄρῶν τὸ πεπραγμένον, φηγὰς ὡς βασιλεύει γίνεται. στέλλεται γοῦν δούξ Ἰταλίας ὁ Ἀβουλχαρέ. ὁ δὲ Ῥούμπερτος τῇ τῶν Σκριβίωνων ἀναιρέσει δεινοπαθοῦν τὸ γένοσ ὄρῶν τῶν Καλαβρῶν ἅμα καὶ τῆς αἰτίας ταύτης ἀπόστασιν μελε-
 P 855 τῶν, οὐκέτι μὲν ὡς ὑποστρέψων ἕξισι, σπουδῇ δὲ ἐλάσας αἶρεῖς τὸ Ῥήγιον πόλιν μεγάλην καὶ ἐπιφανῆ, ἐν ᾧ συνήθως ὁ δούξ Ἰταλίας διέτριβεν· ἦσαν γὰρ ἐν τούτῳ οἰκήματά τε διαπρεπῆ καὶ τῶν ἐπιτηδείων ἀφθονία πολλή. ὁ δ' Ἀβουλχαρέ τὸ Δυρράχιον καταλαβὼν ἕξ ἐκείνου τε εἰς τὴν Βάριν περαιωθείς, πυθόμενος ὅτι τὸ Ῥήγιον ἐάλω, ἔμεινεν αὐτὸν ἐν τῇ Βάρει, κάκειθεν ὡς ἦν 10 δυνατὸν τῶν ἔτι τὰ Ῥωμαίων φρονουσῶν ἀντειχέτο πόλεων, στρατηγὸς ἐπιστῶν καὶ στρατῶν ἐπιπέμπων εἰς φυλακὴν· ἔτι γὰρ ἐφρόνονεν τὰ Ῥωμαίων ἢ τε Βάρις, ἢ Ὑδροῦς, ἢ Καλλιπολις, ὁ Τύρας, τὸ Βρενδίσιον καὶ αἱ Ὠραι καὶ ἄλλα πολλήγνια ἱκανὰ καὶ
 B πᾶσα ἡ χώρα ἀπλῶς. ἐν τῷ μεταξὺ δὲ προεβλήθη δούξ τῆς 15 Ἰταλίας ὁ Περηνός. μὴ δυνηθεὶς δὲ εἰς Λογγιβαρδίαν περαιωθείναι διὰ τὴν τοῦ Ῥουμπέρτου καταδυναστείαν ἔμεινεν ἐν Δυρραχίῳ, ὀνομασθεὶς τοῦ Δυρραχίου δούξ. Νεκηφόρος δὲ ὁ Καρατηγὸς ἐκδρομὰς ποιουμένον τοῦ Ῥουμπέρτου καὶ κακώσσει μυρίας τοὺς Ἰταλοὺς κατατρύχοντος ἐδειλία μὲν, ἔμεινε δ' ἕμως τὴν ἐκ 20 βασιλέως ἀναμένων ἐπικουρίαν. πᾶσαι οὖν αἱ Ἰταλικαὶ πόλεις προσεχώρησαν καὶ φρουρὰν παρεδέξαντο· τινὲς δὲ καὶ φρουρὰν μὴ καταδεξάμεναι ὑποφόρους κατέστησαν. τούτων δὲ οὕτω τε-

enim indigenis minime placere cerneret quod factum esset, exsul ad imperatorem proficiscitur. mittitur igitur dux Italiae Abulchar. Robertus autem cum propter Scribonarum caedem Calabros exasperatos videret, hac quoque de causa rebellionem meditatus, non ut amplius reversurus egreditur, adhibitaeque celeritate Rhegium capit urbem magnam et illustrem, ubi consueverat dux Italiae commorari, quod ibi essent et magnificae domus et eorum quae ad victum necessaria sunt copia multa. Abulchare autem cum Dyrrachium pervenisset, inde Barium transmisit, cumque Rhegium captum cognovisset, eum Bari exspectabat, et inde quantum poterat, urbes adhuc amicas Romanis in officio ac fide continebat, praeficiens duces, et exercitum mittens ad locorum custodiam: adhuc enim a Romanis erant Baris, Idrus, Callipolis, Tarentum, Brundisium et Horae et alia oppidula multa et omnino tota regio. interea vero declaratus dux Italiae Perenus fuit. cum vero non potuisset in Longobardiam copias traicere propter Roberti potentiam, Dyrrachii mansit, dux Dyrrachii appellatus. Nicephorus autem Carantenus excursionses faciente Roberto et infinitis malis Italiam vexante timebat quidem, verumtamen ab imperatore auxilium exspectabat. omnes igitur Italicae urbes ad eum se applicuerunt, et praesidia acceperunt; quaedam vero praesidia accusantes stipendiarias se fecere. his autem ita perfectis fugere de-

λουμένων φηγεῖν μὲν ἔγω καὶ ὁ Καραντηνός, ἀδξανομένους τοὺς C
 Φράγγους καθ' ἐκάστην ὁρῶν· τὸ δὲ τῆς αἰσχύνης ἄδοξον λογι-
 ζόμενος ἐπὶ χώρας ἔμμενεν, τὸ Βρενδίσιον συντηρῶν ἐν τῇ πρὸς
 τὸν βασιλέα πίστει τε καὶ δουλώσει. ἀπάτη δὲ καὶ δόλω τοὺς
 5 προσοίκους Φράγγους ὑπέρχεται. λαθραίως οὖν αὐτοῖς ἐντυχῶν,
 καὶ περὶ τοῦ προδοῦναι τὴν πόλιν λόγους καὶ δοῦς καὶ λαβῶν,
 ἤκοντας τοὺς Φράγγους ἐδέξατο ἀνιόντας διὰ κλίμακος. Ἔνα καθ'
 ἕνα γοῦν τῶν ἀνιόντων ἀποσφάξας εἰς ἑκατὸν ἀριθμουμένους, καὶ
 τὰς κεφαλὰς αὐτῶν πλοῖω ἔμβυαλῶν, περαιοῦται εἰς τὸ Δυρράχιον, D
 10 ἐκεῖθεν τε εἰς βασιλέα τῶν συμβεβηκότων ἄπεισιν ἄγγελος. ὁ μὲν
 οὖν Περηνός ἐν Δυρραχίῳ ἔμεινε, τὴν δὲ βασιλείαν τὰ οἴκοι ἀνιὰρὰ
 ἔθλιβε, καὶ τὴν ἀνατολὴν τὰ ἐκ τῶν Τούρκων δευρὰ ἐπίεζον, ἀν-
 ξανόμενα καθ' ἐκάστην καὶ μηδεμίαν λυμβάνοντα ἄνεσιν καὶ
 ἀνάγκην. τελευτήσαντος δὲ τοῦ δουκὸς Κωνσταντίνου τοῦ βασι-
 15 λῆως, τῆς δὲ βασιλίδος Εὐδοκίας πρὸς βραχὺ τὴν βασιλείαν ἀντι-
 σχούσης, ἐπεὶ εἰς Διογένην τὰ σκῆπτρα τῆς βασιλείας περιῆλθε,
 τῷ μὲν Ῥουμπέρτῳ καὶ τοῖς περὶ αὐτὸν δέος οὐδ' τὸ τυχὸν ἦν, μὴ
 καὶ τῶν οἰκειῶν ἐκπέσωσι καὶ στερηθῶσι πείραν τῆς αὐτοῦ γεν-
 ναιότητος ἔχοντες, τῶν δὲ γε τῇ Ῥωμανίᾳ διαφεροουσῶν χωρῶν τε
 20 καὶ πόλεων πᾶσι τρόποις ἀνήγον ἑαυτοὺς καὶ ὑπέστελλον. ταῖς δὲ P 856
 κατὰ τῶν Τούρκων ἐκστρατείας προσέχοντος καὶ αὐτοῦ, καὶ τῷ
 πλέον θλίβοντι τὴν πᾶσαν σπουδὴν νέμοντος, οὐδέτι μὲν ὡς δε-
 σπῶται, τρόπον δὲ κλεπτῶν καὶ ληστῶν ἐπιόντες ὑπόφορα ἑαυτοῖς

14 ἀνακωχή?

cēvit etiam Carantenus, videns quotidie Francos augeri. sed secum reputans ignominiam, in provincia mansit, Brundisium in fide erga imperatorem et in servitute continens, fraude vero ac dolo finitimos Francos aggreditur. clam igitur cum ipsis collocutus, et de prodenda ipsis urbe mentione ultro citroque habita, venientes Francos excepit, et per scalam ascendentes singulos interfecit, centum circiter numero, quorum capita in navigium imposita ad Dyrrachium transmittit, et inde ad imperatorem eorum quae acciderant nuntius proficiscitur. Perenus igitur Dyrrachii mansit, Imperium vero intestina mala opprimebant, et Orientem Turci vexabant iis malis quae quotidie aucta nulla ex parte remittebantur. mortuo autem duce Constantino imperatore, cum imperatrix Eudocia ad breve tempus imperium obtinuisset, ubi ad Diogenem sceptra pervenere, Roberto et iis qui cum ipso erant haud vulgaris metus iniectus est, ne etiam e suis sedibus pellerentur privarenturque suis, experti eius virtutem. ab iis autem locis et oppidis quae ad Romanorum spectabant imperium, omnibus modis sese subducebant. verum cum ipse quoque occuparetur in expeditionibus adversus Turcos, et omne studium poneret in eo quod magis urgeret, non amplius ut domini sed

τὰ τῆς Ἰταλλίας ἐποίησαντο. τῶν δὲ κατὰ τὸν Διογένην ἤπειρ
 ἀνωτέρω διέληπται οἰκονομηθέντων τε καὶ πραχθέντων, καὶ τοῦ
 Μιχαὴλ τὴν βασιλείαν ἀμελῶς καὶ παιδαριωδῶς διδύνοντος, ὡς
 δεσπότης βέβαιος ἀπὸ θαλάττης ἕως θαλάττης τὴν τε Λογγιβαρ- 5
 δίαν καὶ τὴν Καλαβρίαν ἑαυτοῖς ὑπεποίησαντο, καὶ ταύτην δια-
 Β νειμάμενοι καὶ τὰ κάστρα διαμερισάμενοι ἑαυτοὺς μὲν κόμητας
 μόνον οὐκ ἀντεποίησαντο τῆς διαφορούσης ἑαυτῶ χῶρας, ὡς εἴρη-
 ται, ἀλλ' ὡς ἂν τοὺς Τούρκους τῆς ἀνατολῆς ἐξελάσειε, ὅσον
 ἐνόμισε σπεύσασθαι αὐτοῖς καὶ δι' αὐτῶν καὶ σὺν αὐτοῖς ἀποσοβῆ- 10
 σαι αὐτῶν τὴν ἄλογον κατὰ τῆς Ῥωμανίας ἐπέλευσιν. ὄθεν καὶ
 κῆδος πρὸς τὸν Ῥωμπερτον ποικίται, καὶ τὴν αὐτοῦ θυγατέρα
 Ἑλένην κατεγγυᾶται τῷ ἑαυτοῦ νιῷ Κωνσταντίνῳ. ἠβούλετο μὲν
 ταυτὶ ὁ βασιλεὺς, πέρατι δὲ δοθῆναι παρὰ θεοῦ κεκάλυται, πάλαι
 ψηφισαμένου τῆς ἀνατολῆς πανωλεθρίαν καὶ ἀνάστασιν. 15

Ἐπὶ τούτου ἐτέχθη ἐν Κωνσταντινουπόλει τρίπους ὄρνις καὶ
 παιδίον ἔχον κατὰ τὸ μέτωπον ἓνα ὀφθαλμόν, τραγοσκελὲς δὲ τοῦς
 C πόδας. δύο δὲ τῶν ἀθανάτων στρατιωτῶν γεγόνασι κεραυνόβλη-
 τοι. τὸ δὲ τερατῶδες παιδίον ἐν τῇ τῶν διακονίσσης δημοσίᾳ
 παρόδῳ κλαυθμόν ἤφιει παιδικῶ προσεικόντα. οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ 20
 καὶ κομῆται παρετίνοντο πλείστοι καὶ συχνοί. ἐπεὶ δὲ καὶ οἱ
 βάρβαροι τὰ τῆς ἐφας ἐληίζοντο καὶ τὸ πλῆθος τὸ μὲν ἀγγρεῖτο
 τὸ δὲ φεῦγον τῇ Κωνσταντίνου προσέφευγεν, ἔδειτο μὲν ὁ καιρὸς

praedonum ac piratarum instar Italiae loca in suam potestatem redige-
 bant. cum vero Diogene imperante, ut superius demonstratum est, res
 administratae ac gestae fuissent, sub Michaeli vero imperium negligenter
 ac pueriliter administraretur, ut stabiles domini a mari usque ad
 mare et Longobardiam et Calabriam sibi subegere, eaque distributa et
 oppidis divisim se comites, Robertum vero ducam appellarunt. Michael
 autem non solum non retinuit regionem quae ad se pertinebat, ut di-
 ctum est, sed ut ipsos Turcos ex Oriente expelleret, existimavit sibi
 faciendum esse ut cum ipsis foedus percuteret, et ipsorum ope ac so-
 cietate Turcorum temerarium in Romanorum regionem insultum coerce-
 ret. quare etiam affinitatem cum Roberto contraxit, eiusque filiam He-
 lenam despondet suo filio Constantino. volebat hac ratione imperator
 finem aliquem rebus imponi, sed a deo prohibitus est, qui iam pridem
 decreverat Orientis perniciem et eversionem.

Hoc imperante Cpoli orta est tripes avis, et puer habens in fronte
 oculum unum et pedes hircinos; et duo ex immortalibus militibus ful-
 mine percussi sunt. puer autem monstruosus in publico ingressu diaco-
 nissae fletum emittebat lugubri similem. praeterea crinitae quoque stel-
 lae plurimae et crebro apparuere. ubi vero barbari res Orientis prae-
 dabantur, et multitudo partim caedebatur partim fugiens ad Cpolin con-

οικονομικῆς καὶ πρεσβυτικῆς καὶ μεγαλοψύχου φρενός, ὃ δὲ τοσοῦ-
 τον ἦν φειδωλὸς καὶ μικρολόγος ὥστε μὴδ' ὀβολὸν προέσθαι θέ-
 λειν μὴδὲ πυρέχειν τιτὶ τὸ οἰονοῦν, ἢ πρόνοιαν γοῦν τροφῶν δια-
 κομιδῆς γεννημάτων διὰ σιτηγῶν πλοίων ποιήσασθαι, ἀλλὰ τῇ D
 5 ματαίᾳ καὶ ἀνηνύτῳ περὶ λόγους σπουδῇ καὶ τῷ ταμβίλειν καὶ
 ἀναπαίστους συντιθέναι προσέχων διηλεκῶς, καίτοι μὴδ' ἐν χρῶ
 τῆς τέχνης γευσάμενος ἀλλ' ὑπὸ τῶν τῶν φιλοσόφων ὑπιάτου ἔξα-
 πατώμενος καὶ ἀποβουκολούμενος, τὸν κόσμον ὅλον διέφθειρεν
 ὡς εἰπεῖν. γίνεται γὰρ λιμὸς ἰσχυρός, ᾧ δὴ καὶ λοιμὸς ἐπακο-
 10 λουθεῖ καὶ θάνατος, τὰ σύντροφα ταῦτα καὶ πρὸς ὄλεθρον ἀν-
 θρώπων ἀδελφὰ καὶ ὁμότιμα. καὶ ἔθνησκον καθ' ἐκάστην συχνοί,
 ὥστε μὴδὲ δύνασθαι τοὺς ζῶντας ἐκφέρειν τοὺς νεκρούς, καὶ τοῖς P 857
 λεγομένοις ἐμβόλοις κείσθαι ἀτμηλήτους, καὶ φορῶν κομιζέ-
 σθαι πολλοὺς, πολλὰκις ἐν μιᾷ κλήῃ πέντε καὶ ἕξ τιθεμένων νε-
 15 κρῶν, καὶ πάντοθεν ἐπισυρρέειν τὰ σκυθρωπά, καὶ πάσης κατη-
 φρείας πληροῦσθαι τὴν βυσιλεύουσαν. τῶν δὲ καθημερινῶν ἀδι-
 κημάτων καὶ τῶν παρανόμων κριμάτων καὶ εἰσπράξεων οὐδεμία τις
 ἀναστολὴ τοῖς κρατοῦσιν ἐπενοεῖτο, ἀλλ' ὥσπερ μὴδενὸς τὸ παράπαν
 ἐνοχλοῦντος τοῖς Ῥωμαίοις ἀλλοφύλου πολέμου ἢ θείας ὀργῆς ἢ
 20 τοὺς ἀνθρώπους κατατροχούσης ἐνδείας καὶ βίας βιωτικῆς, οὕτως
 ἀδεῶς ἔπραττον τὰ θεομισῆ καὶ τυραννικά. καὶ πᾶν προβούλευμα
 βασιλικὸν καὶ ἐννόημα εἰς τὸ τοὺς οἰκείους ἀδικεῖν καὶ κατασοφί- B
 ζεσθαι καὶ θηρεύειν τοὺς βίους αὐτῶν καὶ τὴν ἀφορμὴν τῆς ζωῆς

fugiebat, indigebat tempus mente senili et excelsa ad res gubernandas, ipse vero tam erat avarus ac vilis ut ne obolum quidem vellet effundere, neque praeberet alicui quidpiam, quicumque is esset, aut providere fructus, qui navigiis veherentur, ad victum necessarios importandos: verum inani et inutili eloquentiae studio et iambis atque anapaestis componendis continenter vacans, quamvis ne in cute quidem artem gustasset, a philosophorum eximio deceptus et illusus totum, ut ita dixerim, mundum perdidit. oritur enim ingens fames, quam consecuta est pestis et mors, quae simul nutriuntur et cognatae sunt ad hominum perniciem et consanguineae, moriebanturque quotidie frequentes, ita ut ne vivi quidem mortuos efferre possent, et in iis quae dicuntur septa, neglecti iacerent, et simul deferrentur multi in uno lectulo, cum saepe quinque aut sex ibi cadavera posita essent, et undique calamitates confluerent, omnique maestitia urbs regia completeretur. atque iniuriarum quae quotidie fierent, et iniquorum iudiciorum et vexationum remissio nulla ab iis qui imperabant excogitabatur. verum quasi nullo alienigenarum omnino Romano molestiam exhibente bello, vel divina ira, vel homines affligente inopia et vi ad victum pertinente, ita sine metu perpetrabant ea quae odio divino digna essent et tyrannica, et omne imperatoris consilium atque institutum ad offendendos et iniuria afflicendos subditos et decipiendos, et venandas ipsorum vitas, et occasionem

κατεγίνετο, ὡς καὶ ἄχρι τῶν θείων σηκῶν ἐπεκταθῆναι τὴν πλεονεξίαν αὐτοῦ, καὶ τὰ ἱερὰ τούτων κειμήλια καὶ ἔπιπλα ἀφελῆσθαι.

Ὅτῳ δὲ τῶν πραγμάτων διοικουμένων, καὶ οὕτω τῶν τε ἐκτὸς καὶ τῶν ἐντὸς λεηλατουμένων καὶ κεραιζομένων δυσβουλία⁵ καὶ κακότητι τῶν κρατούντων, οἱ ἐν τῇ ἀνατολῇ προέχοντες, Ἀλέξανδρός τε καὶ ὁ Καβασιλαῖς οἱ Συναθηνοί, ὁ Γουδέλιος, ὁ Στραβορωμανός καὶ οἱ λοιποὶ τῶν συγκλητικῶν ἀρχόντων λογάς, ἦν ἐκ πολλοῦ ἀποστασίαν ᾠδίνησαν, εἰς ἔργον ἐξάγουσιν γῦν, καὶ τὸν κουροπαλάτην Νικηφόρον τὸν Βοτανειάτην συνελθόντες βασιλέα¹⁰ ἀναγορεύουσιν, Ὀκτωβρίου μηνὸς ἰσταμένου, τῆς πρώτης ἐπιτεμήσεως. ὅπερ εἰς ὧτα τῷ βασιλεῖ πεσὸν οὐ μετρίως αὐτὸν διετάραιξεν· ἦν γὰρ καὶ ὑπὸ πολλῶν προλεγόμενον ὡς ἔσται ποτὲ ὅτε ὑπερτερήσει τὸ Ν τοῦ Μ. καὶ αὐτίκα τοῖς Τούρκοις ὡς οἰκεῖοις καὶ γνησίοις ἔγραψεν, ὑπισχνόμενος καὶ δῶρα δοῦναι, εἰ μόνον¹⁵ συλλαβόντες αὐτὸν τε καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν πρὸς αὐτὸν ἐξαποστελλουσιν. ἦν δὲ ὁ Βοτανειάτης τῶν ἐπατριδιῶν, ἐκ τοῦ Φωκῆ τὸ γένος πολυπλόκως μὲν ἀλλ' ὁμῶς κατάγων, καὶ τῶν περιωνύμων

D Φαβίων, οἳ τὸ γένος ἐκ τῆς περιδόξου καὶ πρεσβυτέρας Ῥώμης κατήγον, καθὰ ἡ ἀνεκαθεν παράδοσις κρατεῖ περὶ αὐτῶν. τρίτην²⁰ δὲ ἄγοντος τοῦ Ὀκτωβρίου μηνός, μέλλοντος ἤδη τὴν βασιλικὴν πήξασθαι σκηρῆν, φῶς ἀθρόον περὶ τὸν ἄερα διεφάνη περὶ πρώτας νυκτὸς φυλακὰς μέχρι Χαλκηδόνος καὶ Χρυσοπόλεως καὶ τῶν

8 ἢ λοιπὴ?

insidiandi ipsi captandam referebatur, ita ut etiam usque ad sacra monumenta eius avaritia pertineret, et sacri ipsorum thesauri et suppellectilia auferrentur.

Cum vero ita res administrarentur, itaque et interna et externa rapinis ac praeda laborarent pessimo consilio et ignavia imperantium, principes in Oriente Alexander et Cabasilas Synadeni, Gudelius, Straboromanus et reliqui senatorii ordinis principes delecti, quam pridem rebellionem conceperant ad opus perducunt; et curopalatem Nicéphorum Botaniam convenientes imperatorem declarant, Octobri mense, indictione prima. quod cum ad imperatoris aures accidisset, haud mediocriter ipsum perturbavit: erat enim a multis quoque praedictam fore ut olim N superaret M. et statim Turcis tanquam cognatis et propinquis scripsit, pollicens dona se daturum, si illum solum comprehensum, et qui cum ipso essent ad se mittant. erat autem Botaniam ex nobilibus a Phoca oriundus, variis quidem modis, tamen ab illustribus Fabiis genus ducens, qui ex illustri et antiqua Roma originem ducebant, quemadmodum antiqua de ipsis traditur fama. tertia vero Octobris mensis die, cum iam figendum esset imperatoris tabernaculum, densum lumen in aëre apparuit circiter primam noctis vigiliam, usque ad Chalcedonem

ἐν Βλαχέρναις ἀνακτόρων· ὃ καὶ οὐρανὸς πᾶσιν ἀγαθὸς ἔδοξεν, ὡς
 καὶ ἐπιφοιβάζειν τινὰς ἀπὸ λάμπης λαμπτήρα φωσφόρον ἐπιδημη-
 σαι τοῖς βασιλεῦσι. ὠρμημένον δὲ ἤδη πρὸς τὸ Βυζάντιον, ἀπο-
 στατικῇ ἐτέρᾳ κακόνῳ τὴν δύσιν περιεκλόνησε. Νικηφόρος γὰρ
 5 πρῶτος ὁ Βρυέννιος τὴν τοῦ Δυρραχίου δουρικτὴν διέπων ἀρχὴν P 858
 καὶ ταύτης παραλυθεὶς βασιλέως ἑαυτῷ περιέθηκεν ὄνομα, καὶ
 τοῖς ἐκεῖσε στρατιώταις ὀπαδοῖς καὶ συνεργοῖς χρησάμενος ἔξισαι
 μὲν ἐκέλευεν, ἐπιέγεται δὲ πρὸς Ἀδριανούπολιν. ὃ γὰρ αὐτάδελφος
 αὐτοῦ τινὰς τῶν ἐσπερίων δυνάμεων εἰς τὴν προσδοκωμένην ἐπι-
 10 βουλὴν καταρτύσας, μετὰ Βαράγγων καὶ Φαράγγων πλήθους πολ-
 λοῦ τῷ ἀδελφῷ συνθέσθαι παρεσκεύασε. σὺν αὐτῷ δὲ καὶ τὸν
 κατεπάνω τῆς αὐτῆς πόλεως συγγενέα τούτου τυγχάνοντα, καὶ
 πρὸ τοῦ καταλαβεῖν δὲ εἰς Ἀδριανούπολιν τὴν εὐφημίαν αὐτοῦ καὶ
 τὴν ἀνάρρησιν τῆς βασιλείας προδιεγράψατο. ὃ δὲ βασιλεὺς μαλα-
 15 κώτερον πρὸς τὰ πράγματα διακείμενος· εἰ μὴ γὰρ ἦν τοῦτο, ἐδ- B
 κάλως ἂν τὸν Βρυέννιον κατηγωνίσαστο, στρατὸν τε ἰδιαίτατον
 ἔχων, οὗς ὀνομάζουσιν ἀθανάτους, καὶ ἕτερον οὐκ ἀγενεῆ ἀπὸ
 συγκλύδων ἀνδρῶν συγκείμενον. καὶ διὰ πάντων εὐχερῶς εἶχεν
 ἐπιθέσθαι τοῖς ἐν Ἀδριανουπόλει μὲν πρότερον, εἶτα δὲ καὶ τῷ
 20 Βρυεννίῳ αὐτῷ. ἀλλ' ὡς εἴρηται, ῥαθυμοτέρως ἔχων ἐκείνόν τε
 ἔψωσε καὶ ἐκ μικροῦ μέγαν ἐποίησε, καὶ ἑαυτῷ παρέσχε πράγματα.
 καὶ Νικηφόρος γὰρ πρῶτος ὁ βασιλικὸς διαδόχος αὐτῷ σταλεὶς
 ἐν Θεσσαλονικῇ συναντήσας αὐτῷ, εἶγε δεξιῶς ἐχρήσατο τοῖς

et Chrysopolim et regia palatia in Blachernis; quod optimum omnibus
 visum est augurium, ita ut vaticinarentur quidam a splendore Luciferi
 facem ad regiam accessisse. cum autem Byzantium proficisceretur, al-
 tera quaedam male cogitata rebellio Occidentem exagitavit. Nicephorus
 enim Bryennius praeses administrans Dyrrachii ducatum, ipso abdicatus,
 sibi imperatoris nomen vindicavit. et militibus qui ibi erant, ministris
 atque adiutoribus usus, inde egreditur, et ad Adrianopolim festinabat:
 nam Germanus eius frater instructas quasdam Occidentis copias ad spe-
 ratas insidias cum Barangorum et Francorum haud mediocri multitudine
 addaxit, ut cum fratre conspirarent, et secum eiusdem quoque urbis
 praefectum, cognatione coniunctum; et antequam ad Adrianopolim per-
 veniret, celebratum et declaratum ipsum imperatorem prius scripsit. im-
 perator vero mollius ac segnius rebus gerendis intentus (nisi enim hoc
 fuisset, facile ipsum Bryennium debellasset) et proprium exercitum ha-
 bens eorum quos nominant immortales, et alterum haud ignobilem e
 collecticiis viris coactum, facile potuisset cum omnibus suis prius eos
 invadere qui erant Adrianopoli, deinde etiam Bryennium ipsum. verum,
 ut dictum est, segniorem se praebens et illum extulit et ex parvo ma-
 gnum fecit, et sibi negotia conflavit. Nicephorus enim praeses regius
 et successor missus Thessalonicae cum ipso congressus, si decenter re-

C πράγμασιν, εὐκόλως ἂν αὐτὸν ἐν ἑρχῇ τῆς ἀποστασίας κατηγωνί-
 σατο. καταλαβὼν δὲ εἰς Τραιανουπόλιν, ἐκείσε τῷ τε ἀδελφῷ
 Ἰωάννῃ καὶ τοῖς ἐν Ἀδριανουπόλει συνήντησε Φωάργους τε καὶ
 Μακεδόσι καὶ τῷ λοιπῷ τὰ αὐτοῦ φρονοῦντι στρατεύματι, ἔνθα
 καὶ τὰ βασιλικὰ παράσημα περιβάλλεται. κατασφαιλισμένός τε 5

D αὐτῷ τῶν φυλετῶν διὰ τὸ οἰκείως ἔχειν πρὸς αὐτὸν καὶ θεραπευ- 10
 τικῶς. ἀντεπεξελθὼν δὲ τισιν ὁ πρόεδρος Κωνσταντῖνος ὁ Θεο-
 διοροκάνος τῶν τοῦ Βρυεννίου ἀλλοικεταὶ καὶ πρὸς αὐτὸν ἀχμαῶτος
 γίνεται, ἀνὴρ ἐνδοξος καὶ γένους ἐπισημότητι καὶ βίου λαμπρότητι
 καταφανῆς γινωσκόμενος. παρωράθη δὲ ὡς εἰς τῶν ἀτίμων καὶ
 ἀγεννῶν. οὐ μὴν δὲ σωματικὴν τιμωρίαν ὑπέστη, καίτοι γε ἐπί- 15
 δοξος ἦν ταύτην παθεῖν διὰ προηγησαμένης ἔχθρας καὶ μάχης
 κεφαλικάς. φυγαδευθεὶς δὲ πρὸς τινα τῶν Μακεδονικῶν πόλεων
 μετ' οὐ πολὺ τῷ χρεὼν ἐλειτούργησε. τὸ δὲ τὰ βασιλικὰ παρά-
 σημα ἐν Τραιανουπόλει περιβαλέσθαι τὸν Βρυέννιον καὶ τὴν εὐ-
 ρημίαν καὶ τὴν ἀνάρρησιν δέξασθαι οὐκ ἀγαθὸν οἰωνὸν οἱ συν- 20
 τῷτεροι καὶ ἐχέφρονες ἐλογίζοντο. ἡ γὰρ Τραιανούπολις αὕτη
 οὐκ ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ βασιλέως τοῦ Τραιανοῦ ὠκοδόμηται, ἐπ'
 ὀνόματι δὲ τῶν μεγιστάνων τινὸς Τραιανοῦ καλουμένου, γενναίου

6 εὐφημίαν] immo ἀνάρρησιν

7 οἶα?

14 ἀτόμων P

bus usus esset, facile ipsum in principio defectionis debellasset: cum vero ad Traianopolim pervenisset, ibi cum fratre Ioanne et Francis, qui Adrianopoli erant, et Macedonibus et reliquo exercitu secum conspirante congressus est. ubi etiam regia induitur insignia, omnibusque iureiurando et horribili foedere confirmatis ita celebratur laudibus multis, multoque satellitio stipatus imperatoris modo se gerit, et Adrianopolim multo cum honore se recepit et observantia, obviam illi procedentibus suis tribubus eo quod ipsum ex animo colerent et observarent. egressus autem contra quosdam Bryennii praeses Constantinus Theodorocanus capitur et ad ipsum captivus ducitur, vir clarus et genere nobilissimus, vitaeque splendore illustris. sed neglectus fuit ut quidam ignobilis et obscuro loco natus, neque ullum corpore supplicium subivit, quamvis existimaretur id passurus propter superiores inimicitias et paginas capitales. verum misus in exilium in quandam Macedonicam urbem haud multo post naturae debitum persolvit. quod vero regia insignia in Traianopoli indutus fuerit Bryennius, ibique declarari et celebrari se permisit, haud bonum augurium prudentiores existimabant. haec enim Traianopolis non Traiani imperatoris nomine condita fuit, sed nomine cuiusdam ex primatibus Traiani vocati, generosi eo tem-

τὸ τηρικαῦτα κατὰ τε χεῖρα καὶ κατὰ ψυχὴν, ὃν ὁ Καῖσαρ Τραϊανὸς διὰ τι πταῖσμα τῶν ὀφθαλμῶν ἰστέφησεν. ἐπὶ Πέρσας δὲ διωὼν ἐνταῦθα τοῦτον ἐθεάσατο πρῶτως. περιώδυνος δὲ τῇ θύει γενόμενος, τῶν στρατηγημάτων καὶ τῆς ἀνδρίας ἀναμνησθεὶς, ἐν 5 αὐτῷ τῷ τόπῳ πόλιν ἐκέλευσε πόλλισαι εἰς μνήμην ἄληστον τοῦ ἀνδρός. διὰ ταῦτα γοῦν οὐκ ἀγαθὸν ὠωνὸν οἱ ἐχέφρονες τὸ γεγονὸς ἐλογίζοντο. ὅμως δ' οὖν τὸ ἀποτέλεσμα ὁ Βρυέννιος ἀγνοῶν (τυφλὸν γὰρ τὸ μέλλον) τῶν πραγμάτων ἀντείχετο. ἐφρόνησε δὲ Β 10 τὰ αὐτὰ Παιδεστὸς συνεργίᾳ τῆς συγγενοῦς αὐτοῦ τῆς Βατατζαί-
 10 ης· οἱ γὰρ Παιδεσθηνοὶ καὶ κατὰ τοῦ Πανίου ἐξωρμηκότες ἐβιάσαντο αὐτὸ ἀναγορεῦσαι τὸν Βρυέννιον. τιμήσας δὲ τὸν ἑαυτοῦ ἀδελφὸν κουροκαλάτην καὶ τοὺς ἄλλους ἅπαντας ἀναλόγως καὶ ἀξίως τῆς οἰκείας καταστάσεως, φοβερὸν πρὸς τὴν βασιλίδα δι' ἀποστίλου τοῦ ἰδίου ἀδελφοῦ φανῆναι ἐνόμισε. παραδοὺς γὰρ 15 αὐτῷ στρατὸν οὐκ ὀλίγον ἐν ἐλπίσει ἦν ὡς ἐπέπερ οἱ πολῖται τὸν λογοθέτην δι' ὀργῆς καὶ μίσους οὐκ ἀγεννῶς ἔχουσι, προσεξίλουσθε αὐτῷ καὶ προσδέξονται σὺν ὁμολογίαις ἐντός, καὶ οὕτως ἀδεῶς C ἐπιφοιτήσει καὶ αὐτὸς ἐν ἐτοιμασίᾳ βασιλικῇ. ἀλλὰ πολὺ δειμαρτε τοῦ σκοποῦ. εἰ γὰρ καὶ τὴν Ἡράκλειαν ἐδήλωσε καὶ πολ- 20 λούς ἀνεῖλε τῶν ἐν αὐτῇ, ὑποχωρήσαντος ἑναγχος τοῦ προέδρου Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ, ὃς ἐν Σηλυβρίᾳ ἐφῆδρευσεν, ἀλλ' ὅμως οἱ τὴν βασιλίδα οἰκοῦντες οὐδαμῶς πρὸς τὴν ἐπιφοιτήσιν τῆς τοῦ Βρυέννιου στρατιᾶς κατεπλάγησαν· παραγενόμενοι γὰρ ἠκροβολί-

pore viri tum manu tum animo, quem Caesar Traianus ob nescio quam offensionem luminibus privavit. et in Persas proficiscentis hic eum primus conspexit, quo spectaculo admodum dolens, recordatus expeditionum et virtutis illius, eodem in loco urbem construi iussit ad indelebilem viri memoriam. hac igitur de causa prudentes viri factum haud bonum augurium censebant. attamen Bryennius ignorans decretum (caecus est enim futurorum eventus) res aggressus est. Raedestus quoque eadem cogitavit, opitulante sibi cognata urbe Batatzaene: nam Raedestini adversus Panium profecti coegerunt ipsum quoque Bryennium celebrare. cum vero suum fratrem eo honore affecisset ut esset curopalaes, et alios omnes habita ratione propriae ipsorum dignitatis, existimavit se formidabilem ad urbem regiam propter missum fratrem adventurum. cui cum tradidisset haud mediocrem exercitum, sperabat fore ut, quando cives imperatorem et logothetam ita oderant ut adversus ipsos strenue se gererent, sibi ipsi consentirent, et intra urbem se cum aliqua condicione reciperent, et ita sine metu ad ipsos cum apparatu regio adventaret. verum multum a proposito consilio aberravit: nam tametsi Heracleam incenderat, et plures ex iis qui ibi erant interfecerat (quod paulo ante secesserat praeses Alexius Comnenus, qui in Selymbria commorabatur), verumtamen regiam urbem incolentes nequaquam Bryennii adventu deterriti sunt: accedentes enim ad murum Blacherna-

σαντο κατὰ τὸ τεῖχος τῶν Βλαχερνῶν, καὶ ἀποπροσθέντες ἐπε-
 ραιώθησαν τὴν τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος γέφυραν, καὶ τὰ ἐκείσε
 D πάντα πυρὶ κατελυμήναντο, καὶ οὐδὲν ἄξιον λόγου πεπραχότες
 ὑπέστρεψαν ἐκεῖθεν. αὐτὸς μὲν δύο τάγματα λαβὼν τῷ Ἀθύρῳ
 ἐπιφοιτᾷ, τὴν δὲ λοιπὴν στρατιὰν εἰς παραχειμασίαν ἀπέστειλεν. 5
 ἐν τούτοις δὲ κακῶν γινόμενος ὁ βασιλεὺς μόλις εἰς μῆμηρ ἦκε
 τοῦ Ῥουσελλίου φυλακῆ καὶ δεσμοῖς ἔτι συνεχομένου καὶ τῷ Βοτα-
 νειάτῃ αὐτομολῆσαι ἐπιχειρήσαντος. ἔξαγαγὼν οὖν αὐτὸν τῆς
 φυλακῆς καὶ πάσης ἀξιώσεως τιμῆς καὶ ἀνέσεως, καὶ πολλοῖς ἐπα-
 γωγοῖς καὶ θελκτηρῶς χρησόμενος ῥήμασιν, εἰς τὴν κατὰ τοῦ 10
 Βρυεννίου παράταξιν ἐξήρέθισεν καὶ ἀπὸ τῶν τειχῶν τοῖς οὖν τῷ
 Βρυεννίῳ Φράγγοις διαλεχθῆναι παρέπειπεν. ὡς δ' οὐκ ἔπεισεν,
 ἐπιστρατεύει τῷ ἀδελφῷ τοῦ Βρυεννίου ἐν τῷ Ἀθύρῳ διατρέβοντι,
 P 860 στρατηγούντος τοῦ προέδρου Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ μετὰ τῶν ἐν τῇ
 βασιλίδι στρατιωτῶν, ὄρκους ἀσφαλῆσι πρότερον τὰ πιστὰ διδωκώς, 15
 συναποσταλέντων διὰ θαλάσσης καὶ Ῥωσικῶν πλοίων κατ' αὐτῶν,
 αὐτῶν δὲ περὶ κατεπειξάντων εἰς τὸν Ἀθύραν. ἀλλ' ἔφθασαν
 προγόντες διαφυγεῖν. ἐπιδιώξαι δὲ οἱ περὶ τὸν Ῥουσελίον καὶ
 τὸν Κομνηνὸν βουλόμενοι καὶ τῶν ἐναντίων σφῆλαι πολλοὺς, οὐκ
 ἔσχον πειδομένους τοὺς στρατιώτας, δεδιότας τὸ ἐκβησόμενον. 20
 ἔπεσον δὲ τῶν Μακεδόνων πολλοί, καὶ ζῶντες οὐκ ὄλγοι ἐάλωσαν,
 B καὶ λαφυραγωγία ἐλήφθη πολλή καὶ τὰ πράσινα τοῦ κουροπαλά-
 του ὀχήματα. δε καὶ φεύγων ἀφικνεῖται εἰς Ῥαιδεστόν. οἱ δὲ

rum levia praelia quaedam fecere, et repulsi transiere sancti Panteleemonis pontem, et quae ibi erant omnia igni combussere. cumque nihil memoratu dignum gessissent, inde reversi sunt. ipse cum duabus legionibus ad Athyrā se confert, reliquum exercitum in hiberna distribuit. in tantis autem malis versans imperator vix recordatus est Ruselii, qui adhuc in carcere vinculus detinebatur et ad Botaniatem transfugere conatus erat. igitur eductum ipsum e custodia omnique honore affectum, multa remissione ac blandis erga illum usus verbis, ad praelium contra Bryennium incitavit, et persuasit ut a muris cum iis Franciis qui cum Bryennio essent colloqueretur. sed ubi non persuasit, ad Bryennii fratrem in Athyra commorantem cum exercitu proficiscitur, duce exercitus praeside Alexio Comneno, cum iis militibus qui in regia urbe erant, iureiurando sacrosancto prius fide data, et simul per mare missis adversus ipsos Roxolanorum navigiis, ipsisque peditibus ad Athyrā festinantibus. verum occupant illi re cognita fugere, cumque vellent persequi ii qui cum Ruselio erant et Comneno, et hostium plures occidere, non habuerunt milites sibi dicto obediētes, eventum rei pertimescentes. ceciderunt autem ex Macedonibus plures, et vivi haud pauci capti sunt, et praeda multa capta, et vehiculum prasini coloris quod curopalatae erat; qui etiam fugiens Rhaedestam pervenit. Patzinaci autem

Πατρινακοι μετὰ πλήθους οὐκ ἔλαχιστον τῇ Ἀδριανουπόλει ἐπεφάνησαν, καὶ ταύτην περικαθίσαντες τινὰς κατὰ τῆς χώρας ἀπεστείλαν καὶ τὰ ταύτης κάλλιστα ἐλωβήσαντο, φόνον μὲν ἀνδρῶν ποιευσάμενοι, ζῶων δὲ ἀγέλας ἀπειρούς ἐλάσαντες, καὶ οὐδὲ ἔν
 5 εἶδος παραλιπόντες κακώσεως. ὁ δὲ Βρυέννιος ἐπὶ συνθήκαις καὶ χρουσοῦ δόσει καὶ ὑφασμάτων ὑποχωρῆσαι παρασκευάσας αὐτοὺς ἡργυρολόγει τοὺς ἰδίους, παντὶ τρόπῳ τοῦ κατὰ σκοπὸν μὴ διαμαρτεῖν προθυμούμενος. ἀποσταλεῖς δὲ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἰωάν- C
 νης εἰς τὴν τῆς Κυζίκου χερρόνησον ἐπειρᾶτο τοὺς ἐγχωρίους ὑπα-
 10 γαγέσθαι. ἐντυχὼν δὲ αὐτῷ ὁ Ῥουσέλιος κατὰ κράτος αὐτοὺς ἐτραπώσατο, ἐνισταμένον Μαρτίου μηνός, τῆς α' Ἰνδικτιῶνος.

Τοῦ δὲ πατριάρχου Ἰωάννου τοῦ Ξιφιλίνου κοιμηθέντος καὶ πρὸς τὴν ἀγήρω λῆξιν μεταθεμένου, ὁ βασιλεὺς ἕτερον προυχειρί-
 15 σατο, οὐ τῶν τῆς συγκλήτου, οὐ τῶν τῆς ἐκκλησίας, οὐκ ἄλλον οὐδένα τῶν Βυζαντιῶν τῶν ἔκ τε λόγου καὶ πράξεως ὀνομαστῶν καὶ περιωνύμων, Κοσμάν δὲ τινα μοναχὸν τῆς ἀγίας μὲν πόλεως ἀφικόμενον, μεγίστη δὲ τιμῇ παρὰ βασιλέως τιμώμενον διὰ τὴν ἐπιπρέπουσαν αὐτῷ ἀρετὴν· εἰ γὰρ καὶ τῆς ἔξωθεν σοφίας ἀγε- D
 20 στος ἦν καὶ ἀμύητος, ἀλλ' ἀρεταῖς ποικίλαις ἐνωραΐζετο. διὸ

Ἄσθενος δὲ Βοτανειάτης τὰ καθ' ἑαυτὸν εὖ διατιθέμενος, καὶ πρὸς τὸ προκειμένον ἔργον ὁ ἀνερρήματο ἐτοιμαζόμενος, πάντα ἴσσοι ποτὲ στρατείας μετεποιήσαντο προσκαλεσόμενος τάγματα ἔκ

cum haud exigua manu Adrianopolin invasere, quam circumsidentes quosdam per regionem misere, qui optima quaeque ipsius loca vastarunt, virorum caedem facientes et animantium abigentes infinitos greges, neque illius generis vexationem ullam praetermittentes. Bryennius autem foederibus et auri largitione et stragulorum efficere studens ut ipsi secederent, a suis argentum exigebat, omnino cupiens a proposito consilio non aberrare. missusque frater ipsius Ioannes ad Cyzici Chersonesum conabatur indigenas ad se adducere: sed incidens in ipsum Ruselium per vim eos fugavit, principio Martii mensis, indictione prima.

Sepulto autem patriarcha Ioanne Xiphilino et ad domos aeternas translato, imperator alium delegit, non ex senatorio ordine neque ex ecclesia, neque ullum alium Byzantium sive eloquentia sive rebus gestis clarorum et celebrium, sed Cosmam quendam monachum, qui a sancta civitate venerat, et in maximo honore apud imperatorem habebatur propter virtutem qua praeditus erat. nam tametsi externae sapientiae expers erat et illius mysteria minime gustarat, attamen variis virtutibus efflorescebat; quapropter omnibus aliis neglectis ipsum ad ecclesiae gubernacula collocat.

Botanates vero bene compositis suis rebus, et ad propositum opus, quod distulerat, paratus, omnibus quicumque unquam militiam professi

τούτων συνεστήσατο, εἷς καὶ χρημάτων διανομῇ καὶ ἀξιοματίων
 περιωπῇ τὸ ἀμέριμον καὶ πρὸς τὸ προκείμενον ἐπέρρωσε πρόθυ-
 μον. ὧν ἀκούσαντες καὶ οἱ τὴν Νικαίαν τηρεῖν πρὸς βασιλέως
 P 861 ἰσταλμένοι παμπληθεὶ αὐτῷ προσεφοίτησαν αὐτόμολοι καὶ τὴν
 πόλιν ἀμαχητὶ προεδώκασι. συνεστήσατο δὲ καὶ Τουρκικῶν
 στρατῶν ἀξιόλογον, οὗ καθηγείτο Κουτλουμοῦς ἐκεῖνος ὁ περιβόη-
 τος σὺν υἱαὶ πέντε, τούτους προσεταιρισάμενος προσγενεῖς μὲν
 τῷ σουλτάνῳ τυγχάνοντας καὶ ἀντιποιοιυμένους μὲν τῆς Περσικῆς
 ἀπάσης ἐπικρατείας, ἀδυνατήσαντας δὲ πρὸς ἐκεῖνον μάχεσθαι,
 καὶ διὰ τοῦτο τῇ Ῥωμανίᾳ ἐπιδημήσαντας ὥστε κράτος ἐκεῖνο
 ἀντίθετον κτήσασθαι, μᾶλλον δέ, εἰ δεῖ τάληθές εἰπεῖν, μάχην
 συστήσαμένους πρὸς τὸν σουλτάνον καὶ περὶ τῆς ὅλης ζυγομαχοῦν-
 τας ἀρχῆς κατὰ τὸν τόπον οὗ καλεῖται Ῥέας. καὶ ἤδη συρρήγνυ-
 B σθαι μελλόντων τῶν στρατευμάτων, εἰς ὧτα πίπτει τὸ πρᾶγμα
 τῷ Χαλιφῷ, οὗ παρ' αὐτοῖς ἐν ἰσοθέῳ τιμᾶται τιμῇ. καὶ κεῖνος
 αὐτίκα καταφρονήσας παντὸς ὄγκου καὶ ἔθους (οὐ γὰρ ἐφείτο αἰ-
 τῷ προβαίνειν τῆς ἰδίας καταγωγῆς ἐκτός) ταχὺς ἐλάσας εἰς τὸ Ῥέ
 παραγίνεται, καὶ πρὸς παρατάξεις ἤδη μελλούσας συρρήγνυσθαι
 μέσος στάς τὰ πρὸς εἰρήνην αὐταῖς διήτησεν, ἐπὶ συμφέροντι μὲν
 τῶν Περσῶν καὶ τῆς αὐτῶν ἀρχῆς, ἐπὶ κακῷ δὲ τῆς τῶν Ῥωμαίων
 ἐπικρατείας καὶ ἐξουσίας. λόγων γὰρ διαφόρων κινήθέντων καὶ
 λεχθέντων τελευταῖον κρατεῖ τὸ δόξαν αὐτῷ κοινῇ λυσιστελής, ὥστε
 τὸν μὲν σουλτάνον ἄρχην τῆς Περσίδος ἤπειρ καὶ ὁ πατήρ αὐτοῦ,

3 βασιλέα P

fuerant ad se accersitis, legiones ex iis coegit. quibus et pecunias et
 dignitatum insignia elargitus, etiam negligentes ad propositum opus
 promptos reddidit atque alacres. quibus auditis illi etiam qui ab impe-
 ratore missi fuerant ut Nicaeam custodirent, cum omnibus copiis ad
 ipsum transfugere et urbem sine pugna dederunt. coegit item Turci-
 cum exercitum idoneum, cuius dux erat Cutnumus ille celebris cum filiis
 quinque, hos sibi conciliavit qui Sultano cognatione coniuncti erant et
 studebant sibi vindicare omne Persicum imperium. sed haud poterant
 adversus illum pugnare, et ideo ad Romanorum regionem advenerant,
 ut parem ad illi resistendum potentiam nanciscerentur. magis vero, si
 vera dicere oportet, pugna adversus Sultanam commissa de toto imperio
 contententium in loco qui Rheas vocatur, iamque conflicturis exerciti-
 bus, ad aures accidit Chaliphæ factum, qui apud ipsos eodem aequali
 honore quo deus celebratur: et ille statim spreto omni fastu et more
 (non enim concedebatur ipsi extra proprium hospitium egredi) celeriter
 Rheas perveniens divertit, et acies iam congressuras in medio stans ad
 pacem hortatus est pro utilitate quidem Persarum et ipsorum imperii,
 malo vero imperii et potentiae Romanorum: variis enim sermonibus
 ultro citroque habitis, ad extremum vicit id quod ei comiter utile visum
 est, ut Sultanus Perside potiretur, cuius etiam pater dominus fuerat, ii

τοὺς δὲ περὶ τὸν Κουτλουμοῦς λαβόντας δύναμιν παρὰ τοῦ σουλ- C
 τάνου καὶ συγγέριαν τὴν τῶν Ῥωμαίων χώραν ἑαυτοῖς περιποιή-
 σασθαι καὶ ἔχειν εἰς ἴδιαν χώραν καὶ ἐξουσίαν καὶ βασιλείαν, ὥστε
 μηδὲν ἐπηρεάζειν ἀλλήλοις. καὶ ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ ὑποθήκῃ καὶ
 5 δαιτιήσει τοῦ Χαλιφᾶ διαλύεται μὲν ἡ μάχη καὶ ὁ στρατὸς ὑπο-
 χωρεῖ καὶ πᾶσα ἡ ἔρις ἀποδιοπομπεύεται, καὶ τὰ τῶν Ῥωμαίων
 καταδουλοῦν ἑαυτοῖς ἀπήρξαντο. τούτους οὖν προσεταιρισάμενος
 μετὰ στρατιᾶς ἀξιολόγου καὶ ἐπὶ συνθήκαις ῥηταῖς μεθ' ἑαυτοῦ
 συνεπήγετο, καὶ τῆς ὁδοῦ ἀρξάμενος ἐχώρει ἐπὶ τὴν Νίκαιαν.
 10 πολὺ δὲ πλῆθος τῆς μεγαλοπόλειως ἐκάστοτε συνέρρειον πρὸς αὐτόν.
 καὶ τὸ δὴ παράδοξον, ὅτι οὐδὲ οἱ Τοῦρκοι ἐμποδῶν αὐτῷ καθί- D
 σταντο, προέπιμπον δὲ μᾶλλον οὐκ αἰδοῖ καὶ σεβάσματι. καὶ ἡ
 βασιλις δὲ τῶν πόλεων καὶ πᾶν τὸ ἐν αὐτῇ ἔξαίρετον, ὅσον τε ἐν
 ἄρχουσι καὶ ὅσον ἐν ἀστικοῖς καὶ δημοτικοῖς, ἀλλὰ μὴν καὶ τὸ τῆς
 15 ἐκκλησίας ἔκκριτον, κοινῇ συνελθόντες εἰς τὸν περίπυστον τῆς τοῦ
 Θεοῦ λόγου σοφίας νεών, ἄρτι τῶν τοῦ εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεομή-
 τερος ἐπιβατηρίων ἐφισταμένων, ἀναγορεύουσι τὸν Βοτανειάτην
 αὐτοκράτορα, προεξάρχοντος τούτων τοῦ πατριάρχου Θεουπόλειως
 μεγάλης Ἀντιοχείας, τοῦ ὀνομαζομένου Αἰμιλιανοῦ, καὶ τοῦ μη-
 20 τροπολίτου Ἰκονίου. συννεύει τε πᾶς ὁ κλῆρος αὐτοῖς καὶ ἡ σύγ-
 κλητος καὶ ἡ πόλις σχεδὸν ἅπασα. καὶ διαιρεθέντες κατὰ φαρτῖας P 862
 οἱ τῆς πολιτείας ἐπώνυμοι συνταγματάρχας τε προβάλλονται καὶ
 λόχους ἐπιφανεῖς συνεστήσαντο. κυριεύουσι δὲ καὶ τῶν ἀνακτό-
 ρων ἐξ ἐφόδου καὶ στρατιώτας ἐφιστῶσι, τοὺς τοῦ βασιλέως Μι-

vero qui cum Cutlumo erant, acceptis copiis et auxiliis a Sultano in suam potestatem Romanorum regionem redigerent, et haberent in propriam regionem potestatem et imperium, ita ut nullo se mutuo convicio afficiant. tali admonitione ac suasu Chaliphæ dirimitur pugna, et cedit exercitus, omnisque contentio propulsatur, et Romanorum loca sibi in servitatem subicere coeperunt. hos igitur cum sibi ascivisset, cum idoneo exercitu pro inito secum foedere festinabat, et inito itinere ad Nicaeam contendebat. ingens autem numerus ex Megalopoli ad ipsum quotidie confluere. et quod dictu est incredibile, ne Turci quidem ipsi impedimento fuere, immo potius cum reverentia quadam et observantia comitabantur, et regina urbium, et omnes ipsius principes, quique magistratus gererent, quique in suburbanis et vicis erant. quin etiam ecclesiae proceres in unum convenientes ad celeberrimum dei verbi Sophiae templum, nuper imminentibus Epibateriis annuntiationis b. Mariae, declarant imperatorem Botaniatem, praeunte his patriarcha divinae urbis magnae Antiochiae, nomine Aemiliano, et metropolita Iconii; ipsisque omnis clerus consensit, et senatus et omnis fere civitas. et divisi per tribus, qui erant in re publica illustres, et legionum praefectos declarant, et ordines insignes constituunt, et palatii derepente potuntur, militeaque disponunt qui imperatoris Michaelis milites expellant, praelie

χαῖλ ἐκδιώξαντες, πολέμῳ τὸ μισθοφορικὸν καταγωνισάμενοι καθαιροῦσι δὲ καὶ τὸν βασιλεύοντα Μιχαὴλ φηγόντα εἰς τὰ ἐν Βλαχέρναις ἀνάκτορα σὺν τῇ Ἀγούστῃ Μαρίᾳ τῇ ἔξ Ἀλάνων καὶ τῷ τούτου παιδί Κωνσταντίνῳ τῷ πορφυρογεννήτῳ, καὶ πρὸς τὸν μονήρην μεταλλάττουσι βίον, τῇ τοῦ Στουδίου μετ' εὐτελοῦς τοῦ ὑποζυγίου παραπέμπαντες μονῇ, μοναρχήσαντα χρόνους ἕξ, ἐν Β αὐτῷ τῷ σαββάτῳ ᾧ ἢ ἐπὶ Λαζάρῳ θαυματουργία παρὰ τῶν πιστῶν ἐορτάζεται· καὶ προϊστῶσιν ἀρχὰς τὰς τε ἐπὶ ξηρᾶς, ἀλλὰ μὴν καὶ τῆς θαλάσσης δρουγγάριον τοῦ στόλου προβαλλόμενοι. 16

Οὕτω δὲ τῶν κατὰ τὴν πόλιν πραγμάτων φερομένων παρὰ πᾶσαν προσδοκίαν τοῦ τε βασιλέως καθαιρεθέντος, ὁ Βοτανειάτης πεποιθὼς ἐχώρει πρὸς τὸ Βυζάντιον, ἀναίμακτον ὡσπερ ἀπολαμβάνων τὴν ἀρχὴν τὴν αὐτοκράτορα, εἰ καὶ αὐτὸς πρὸς μάχας καὶ πολέμους διεσκευάζετο καὶ τὸ ὑπ' αὐτὸν συνεκρότει στρατιω- 15 τικόν. ὁ δὲ λογοθέτης Νικηφόρος καὶ ὁ τούτου ὁμοϊότροπος Λαβίδ πρὸς ἐσπέραν ἐξώρμησαν, καὶ καταλαμβάνουσι Ῥουσελίον C ἐν Ἡρακλείᾳ ἀυλιζόμενον καὶ τὰ τῆς τῶν ἀντιπάλων νίκης τῷ θεῷ χαριστήρια θύοντα. οἱ δὲ τῆς πόλεως ἐπὶ τρισὶν ἡμέραις τὰ ἀνάκτορα ἄτερ βασιλέως συντηρήσαντες γράμμασι τὸν Βοτανειά- 20 τιν διαναστήναι καὶ ἐλθεῖν ταχινώτερον ἔσπευδον. σπουδῇ δὲ εἰς Πραίνετον ἀφικόμενος, ἕνα τῶν σὺν αὐτῷ ἄνδρα γενναῖον καὶ δραστήριον ἀποστείλας Βορίλον τὸν ἑαυτοῦ δούλον, κρατεῖ τὰ ἀνάκτορα. μετ' ὀλίγον δὲ καὶ αὐτὸς εἴσεισι κατ' αὐτὴν τὴν με-

mercenarios debellantes. capiunt autem imperatorem Michaelē, qui ad palatia in Blachernis fugerat cum Augusta Maria ex Alanis suoque filio Constantino Porphyrogenito, et ad monasticam vitam traducunt ad Studii monasterium, cum vili iumento transmissum, cum annos sex imperasset, eodem sabbato quo a fidelibus miraculum Lazari celebratur. et constituunt praefectos qui continentī imperent, quin etiam drungarium classis creant.

Cum in hoc statu praeter omnem expectationem versarentur res urbis et imperator abdicatus esset imperio, Botaniates fiducia plenus Byzantium contendebat, quasi sine sanguine accepturus summum imperium, tametsi ipse ad pugnas et praelia paratus erat, et milites quos habebat cohortabatur ut prompti ac parati essent. Nicephorus autem logotheta, et eius morum studiosus David, ad vesperam erupere, et ad Ruselium in Heraclea commorantem perveniunt, et deo sacrificia in quibus gratias ageret de hostium victoria peragentem. cives vero cum tribus diebus palatia sine imperatore servassent, literis Botaniatem ut quam celerrime veniret urgebant; qui cum adhibita celeritate Praenetum pervenisset, unum ex iis qui cum ipso erant, virum generosum et strenuum in rebus gerendis, misit, Borilum suum familiarem, qui palatia occupavit, ac paulo post ipse quoque ingreditur eadem magna tertio

γάλην τρίτην, καὶ ταῖς τοῦ πατριάρχου χερσὶ τῷ βασιλικῷ ται-
 νιοῦται διαδήματι. φιλοτιμησάμενος δὲ πάντας τοὺς σὺν αὐτῷ
 ἔν τε δώροις καὶ κτήμασι καὶ ἀξιώμασι, καὶ τοὺς Τούρκους δὲ
 ἰσκηνομένους κατὰ τὴν Χρυσόπολιν φιλοφρονησάμενος, τῶν ἄλ- D
 5 λων πραγμάτων τῆς βασιλείας ἐφήψατο. πάσας δὲ τὰς δημοσια-
 κὰς ὀφειλάς ριζόθεν ἀπέτεμεν, οὐ μετὰ προσδιορισμοῦ ἀλλὰ συλ-
 λήβδην πάντων τῶν χρόνων ὁμοῦ, ὡς μηδ' ὄνομα τούτων ἢ μνή-
 μην εὐρίσκεισθαι ἢ μνημονεύεσθαι. ἐπεὶ δὲ ὁ Βρυέννιος ἐκτὸς ὦν
 τὰ τῆς ἐσπερίας ἐκύκα καὶ συνεκλόνει, στέλλεται πρὸς αὐτὸν
 10 πρεσβεία βασιλικὴ ἀπαγγέλλουσα μετέσθαι μὲν τὴν ἄλογον ὁρμήν,
 τὴν δὲ τοῦ Καίσαρος λαβόντα τύχην στήναι τὴν ὄρεξιν. ἐπεκύρου
 δὲ καὶ τὰς τιμὰς τοῖς σὺν αὐτῷ ἀποστατήσασιν. ὁ δὲ ἀτεγκτος
 ἦν καὶ ἀτεράμων καὶ ὑπερήφανος καὶ τῆς βασιλείας μὴ ἐξιστάμε- P 363
 νος μηδὲ τῶν πρωτείων παραχωρῶν, ὧν οὐκ ἦν κύριος. στέλλε-
 15 ται καὶ δευτέρα πρεσβεία πρὸς αὐτόν, καὶ γέγονεν ἀπρακτος. ἐπὶ
 ταύτῃ δὲ καὶ τρίτῃ πρεσβεία φοιτῶ, σταλέντος Ῥωμανοῦ πρωτο-
 προέδρου καὶ μεγάλου ἑταιριάρχου Στραβορῳμανοῦ. οὐδ' ἐκεί-
 νην σὺν δέχεται, μᾶλλον μὲν οὖν καὶ τὸν ἄνδρα ἀτιμῶς δέχεται,
 καὶ οὐδ' ὡς ἐκ βασιλείως ἀλλ' ὑποστρατήγου τινὸς ἀποσταλέντα.
 20 καί τοι ἱερὸν εἶναι σῶμα ὁ πρέσβυς λελόγισται καὶ παρὰ τοῖς ἀπίστοις
 αὐτοῖς ὡς εἰρήνης μεσίτης καὶ διαλλάκτης τῶν μαχομένων καὶ
 πολεμικὰς περιστάσεις ἀποσοβῶν. ἔπεισε δὲ τηρικᾶντὰ ἀπὸ ταυ-
 τομάτου καὶ ἢ τοῦ Βρυεννίου σκηπῆ, τοῦ ὀρόφου ταύτης παραλυ-

11 στήσαι?

die, et patriarchae manibus imperatoris diademate coronatur. omnesque
 suos donis et possessionibus prosecutus atque honoribus, et Turcos
 item ad Chrysopolim commorantes benigne amplexus, alias res ad imperium
 pertinentes aggressus est, omneque publicum aes alienum sustulit
 radicitus, non praescripto aliquo tempore, sed comprehensis simul
 omnibus temporibus, ita ut neque nomen ipsius aut memoria reperiretur.
 sed cum Bryennius foris res Occidentis perturbaret et commoveret,
 mittitur ad ipsum ab imperatore legatio, quae denuntiaret ut a temerario
 incepto desisteret et accepta Caesaris dignitate cupiditatem
 comprimeret, et eorum qui cum ipso defecerant honores ratos esse comprobaret.
 sed ubi adduci non potuit, et in proposito permanebat, atque
 superbus imperio minime cedebat, neque principatu, cuius minime
 compos erat, mittitur item altera legatio, quae itidem re infecta rediit.
 postquam etiam tertia advenit legatio, misso Romano primo praeside et
 magno hetaeriarcha Straboromano, neque illam admittit, sed potius hominem
 ignominiose accipit, non tanquam ab imperatore sed quasi a
 ducis alicuius legato missum, quamvis sacrosanctum corpus legati habe-
 tur vel apud infideles ipsos quasi pacis proxeneta et pugnantium conciliator
 bellicarumque seditionum depulsor. tunc etiam fortuito cecidit
 Bryennii tabernaculum, tecto ipsius a manibus quae videri nequibant

- B** θέντος ἀοράταις χερσί. γέγονε δὲ καὶ ἔκλειψις τῆς σελήνης, ἥτις εἰς αὐτὸν ἐπέσκηψεν, ἐπεὶ καὶ πεφύκασιν ὡς ἐπίπαν τὰ τοιαῦτα τυραννούντων καθαιρέσεις δηλοῦν, καθὼς οἱ περὶ τὴν τῶν ἀστέρων ἀδόλεσχον ματαιώτητα καταγινόμενοι τερατεύονται. ἐπαυελθέντος οὖν τοῦ Στραβορωμανοῦ καὶ τῆς πριεβελας ἀπράκτου μι-5 θύσης, ἔργων πολεμικῶν ὁ βασιλεὺς εἶχετο καὶ ἐπ' αὐτὸν συνέταττε τὸ στράτευμα, καὶ θαρρῶν τὴν αὐτοῦ κατάλωσιν προηγέρευσε· τὸ γὰρ ἡδόμενον στοιχεῖον τοῦ Ν ἄπλοῦν μόνον καὶ οὐ διπλοῦν τοῖς ταῦτα φοιβάζουσιν ἔσκοπεῖτο. καὶ δὴ καὶ στρατηγὸν ἐπιστήσας ἓνα τῶν ἐδπατριδῶν τὸν νωβελισσιμον Ἀλέξιον τὸν Κο-10 μνηνόν, μέγαν αὐτὸν δομῆστικὸν προβαλλόμενος, ὃς τὸν Ῥουσόλιον
- C** εὐμηχάνως τὸ πρὶν ἐχειρώσατο, κατὰ τοῦ Βρυεννίου ἀφίτησι, φρονήσει καὶ διανοίας σταθηρότητι γεραρὸν καὶ πρὸς κινδύνους πολεμικοῦς ἐδραῖόν τε καὶ ἀπερικτύπητον· ὃς δὴ τὰς δυνάμεις ἀνειληφῶς κατὰ τοῦ Βρυεννίου ἐβάδιζε, καὶ πρὸς τόπον Καλα-15 βρῆν ἐπονομαζόμενον διαναπαύων τὸν στρατὸν ἔμαθε παρὰ τῶν σκοπῶν ὡς ὁ Βρυένιος ἐγγύζει πανστρατιᾷ τῆς Μεσσηνίας ἀπαστάς. καὶ αὐτίκα ὁ νωβελισσιμος Τούρκους τοὺς ἑαυτοῦ ἀπολεξάμενος ἀφικέσθαι μὲν ἄχρι τοῦ Βρυεννίου ἐκέλευσεν, ἐπίδειξιν δὲ ποιησαμένους μόνην πάλιν ἐπαναστρέψαι πρὸς αὐτόν· αὐτὸς δὲ 20
- D** λόχους ἐν ἐπικαίροις θέμενος, καὶ τὰ κατὰ τὸν στρατὸν ὡς ἄριστον ἐδόκει διατυξάμενος, ἔμενε τὴν τοῦ Βρυεννίου ἐπέλευσιν. φανέντων δὲ τῶν σημείων τῶν στρατευμάτων ἀμφοῖν, καὶ ἀλαλαζάντων ἑκατέρων τὸ ἐνυάλιον, πόλεμος συνέστη κρατερός. ὡς

verso. accidit item lunae defectio, quae ad ipsum respexit, siquidem haec consuevere ut plurimum tyrannorum everisiones praesignificare, quemadmodum ii qui in astrorum nugaci vanitate versantur declarant et vaticinantur. reverso igitur Straboromano re infecta, bellica munia aggressus est imperator, et adversus ipsum instruxit exercitum, ac fiduciae plenus illius demolitionem praedicavit. celebratum enim elementum N simplex tantum et non duplex a vatibus spectabatur, atque etiam ducem praeficiens unum ex illustribus, nobilissimum Alexium Comnenem, magnum ipsum domesticum declarans, qui Ruselium ingeniose prius subegerat, adversus Bryennium mittit, prudentia et mentis stabilitate venerandum et ad pericula bellica firmum et intrepidum; qui cum suis copiis adversus Bryennium profectus, et in loco quodam Calabriae nomine quiescere iusso exercitu, didicit ab exploratoribus Bryennium a Mesene profectum cum omni exercitu appropinquare, statimque nobilissimus Turcos a se delectos iussit usque ad Bryennium pervenire, et tantum ubi se ostendissent, ad se reverti. ipse autem opportunis in locis collocatis insidiis, instructoque ut sibi optime videbatur exercitu, Bryennii morabatur adventum. cum vero signa apparuissent utriusque exercitus, et classicum clamore sublato utrique cocinissent, initum est

- δὲ ἰώρα ὁ Βρυέννιος τῶν ἑαυτοῦ ταγμάτων τὴν ἤπταν καὶ τὸ τε-
 θορβημένον καὶ σφαλερόν, τὰς κρατίστας τῶν σὺν αὐτῷ δυνά-
 μων αυτηλικῶς αὐτὸς δι' ἑαυτοῦ τὸν ὑπὲρ τῶν ὄλων ἀγῶνα ἐκρό-
 τησεν. ἀπεκρούσαντο δὲ τὴν τούτου ὁρμὴν οἱ τοῦ βασιλείως
 5 φιλοτιμουμένων δὲ ἀλλήλων περὶ τῆς νίκης καταπληκτικῆ τις ἢ
 μάχη καὶ φόβου μεστὴ γέγονεν, ὃ δὲ Κομνηνὸς σύνθημα δοῦς P 864
 τοῖς ἐν τοῖς λόχοις διαναστήνας καὶ τοῖς ἐναντίοις μεθ' ὁρμῆς
 βιαίας ἐισβαλεῖν, τροπὴν τοῦ Βρυεννίου εἰργάσατο καρτεράν.
 ἔάλω μὲν οὖν ὁ Βρυέννιος ζῶν, ἔπεσον δὲ καὶ συχνοὶ τῶν αὐτοῦ,
 10 ἔάλωσαν δὲ οὐχ ἤπιτονες, καὶ μᾶλλον οἳ τῶν ἄλλων προέχοντες.
 ὃ δὲ Βρυέννιος ληφθεὶς τῆς τοσαύτης ἀπανοίας πρόστιμον τὴν τῶν
 ὀφθαλμῶν ὑψίσταται πήρωσιν, πολλὰ μετακλαυσάμενος τῆς δυσ-
 βουλίας ἑαυτῶν. ὃ δὲ βασιλεὺς τὴν ἀγγελίαν δεξάμενος τῷ θεῷ
 καὶ τῇ αὐτοῦ μητρὶ τὰς εὐχαριστίας ἀνέθετο.
 15 Ἀναιρεῖται δὲ καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἐν Βυζαντίῳ παρὰ τῶν
 Βαράγγων. τοῦ γὰρ Βρυεννίου ἀποδρατήσαντος καὶ τῶν ἐκτὸς
 Βαράγγων ὁμοφρονησάντων αὐτῷ, οἱ ἐν τῷ παλατίῳ Βάραγγοι B
 ἕνα τινὰ ἑαυτῶν ἐπιλεξάμενοι πρὸς τοὺς ὁμοεθνεῖς ἀποστέλλουσιν,
 ἀξιούντες ἀφεῖναι μὲν τὸν ἀποστάτην φρονησάει δὲ τὰ βασιλείως.
 20 γνωσθεὶς δὲ καὶ κρατηθεὶς ἔτιυθεὶς τε σφοδρῶς πῦσαν ἀνεκάλυψε
 τῶν μηνυθέντων τὴν δόλωσιν, στερεῖται δὲ καὶ τῆς ῥιγῆς, παρὰ
 τοῦ Ἰωάννου ταύτην λωβηθεὶς. ὄθεν καὶ μὴ πρῶως ἐνεγκῶν τὴν
 ὕβριν ἢ κέπονθεν ὁ βάρβαρος ἀναιρεῖται τὸν Ἰωάννην ἑξίσιντα τοῦ
 16 ἀποστήσαντος P 23 ἀναιρεῖ μὲν? an τε?

acre praelium. cumque cerneret Bryennius suarum legionum cladem et
 perturbationem atque periculum, assumptis secum optimis copiis ipse
 per se certamen de summa rerum sustinebat, et strenue munus obibat;
 cuius conatum imperatoris milites propulsarunt. cum vero de victoria
 utrique ambitiose contenderent, horribilis quaedam pugna et metus plena
 confiata est. Comnenus autem signo dato ille qui in insidiis erant ut
 erumpentes in hostes violento impetu invaderent, auctor fuit ut Bryen-
 nius profligaretur. captus est igitur Bryennius vivus, plures ex ipsius
 militibus occubuerunt, et haud pauciores capti, et qui aliis praeabant.
 Bryennius autem captus tantae dementiae poenas sustinuit oculorum
 amissionem, multum secum lugens ac conquerens de suo pessimo consi-
 lio. qua de re certior factus imperator deo atque eius matri gratiarum
 actiones persolvit.

Occiditur etiam frater ipsius Byzantii a Barangis: nam cum Bryen-
 nius defecisset et cum eo Barangi qui extra erant conspirassent, Ba-
 rangi in palatio delectum unum ex suis ad suos gentiles mittunt, peten-
 tes ut relicto perduelli ad imperatorem accederent. sed cognitus et de-
 tentus graviterque examinatus omnia quae sibi indicata fuerant aperuit.
 cui Ioannes ob hoc offensus nares amputat. quare haud aequo animo
 contumeliam hanc ferens barbarus Ioannem e palatio exeuntem occidit.

παλατίου, μαχαίραις ἔθνικαῖς κατακόψας αὐτόν. Ἐπανεστήσθη δὲ καὶ τῷ βασιλεῖ οἱ Βάραγγοι, καὶ διαχειρίσασθαι αὐτὸν ἔσπευον. ἀντιπαζαμένων δὲ τούτοις τῶν τοῦ βασιλέως εἰς ἐκείτιας

C ἐτράποντο, καὶ τὸν βασιλέα ἐξίλειωσάμενοι συγγνώμης ἔτυχον.

Ὁ δὲ βασιλεὺς τῆς γυναικὸς αὐτοῦ τελευτησάσης τῆς Βερδηνῆς ἅμα τῇ ἀναρρήσει ἀναγορευθείσης καὶ αὐτῆς, ἑτέραν ἠγάγετο. πολλοὶ μὲν γὰρ αὐτῷ ἐμνηστεύοντο· Ζωὴ τε γὰρ ἡ τοῦ βασιλέως τοῦ Δούκα θυγάτηρ, παρθένος οὖσα καὶ τῷ εἶδει εὐπρεπῆς, ἀλλὰ καὶ τῶν συγγλητικῶν θυγατέρες πολλοὶ, ὧραν ἔχουσαι γάμου· ὁ δὲ μίαν ἠρέετο τῶν δύο, ἣ τὴν τοῦ Δούκα σύζυγον καὶ αὐδῆς τοῦ Διογένους Εὐδοκίαν ἢ τοῦ ἑναγχοῦ βασιλεύοντος Μιχαὴλ Μαρίαν τὴν ἐξ Ἀλανῶν. στέλλει γοῦν ληψόμενος τὴν Εὐδοκίαν· ἣ δὲ ἠκολούθει περιχαρῶς. ὕπερ γυνὸς ὁ τηλικαῦτα ἐπ' αὐρῆτι διαβεβροημένος μοναχός, ὃν δὴ καὶ πανάγιον ἀντ' ἄλλων παντὸς ἐκάλουν ὀνόματος, παντὶ τρόπῳ διακίωλύειν ἔσπουθεσε τὸ ἄτόπημα, πολλῶν ὑπομνήσας αὐτὴν τῶν δυναμένων κίωλῦσαι τῆς προθυμίας. ἄγεται τοίνυν τὴν Μαρίαν ἀπηρευθρασμένως ὁ βασιλεὺς, καὶ ἱερολογεῖται αὐτῇ, καὶ παραντίκα καθαιρεῖται ὁ ἱερεὺς ἄς προφανοῦς μοιχείας τετελεσμένης. ὁ δὲ Μιχαὴλ τὴν τρέχα κειράμενος ψῆφῳ τοῦ πατριάρχου καὶ τῶν μητροπολιτῶν χειροτονεῖται Ἐφέσου ἀρχιερεὺς. ἅπαξ μέντοι μόνον ἐν ἐκείνῃ ἐφορτῆσι, καὶ ὑποστρέψας ἔμεινεν ἐν τῇ τοῦ Μανουὴλ μονῇ, χερσὶν ἰδίαις ἐργαζόμενος. ἐτιμήθη δὲ διαφερόντως ὑπὸ τοῦ μετὰ ταῦτα βα-

gentili gladio ipsum percutiens. in imperatorem quoque Barangi insurrexerunt, eumque occidere studebant. verum cum se illis opposuissent imperatoris milites, ad preces conversi placato imperatore veniam consecuti sunt.

Imperator autem vita functa eius uxore Berdena, quae una cum ipso regina declarata fuerat, aliam duxit: multae enim ipsi despondebantur, Zoe imperatoris Ducae filia virgo et forma decora, et senatum filiae multae aetate iam nubiles. sed ille unam et duabus petebat, vel uxorem ducis ac rursus Diogenis Eudociam, vel Michaelis, qui nuper regnaverat, Mariam ex Alanis. mittit igitur qui sibi adducerent Eudociam, quae cum summa voluptate sequebatur. quo cognito monachas, qui tunc summa cum virtute vixerat, quemque pro alio quovis nomine sanctissimum vocabant, omnibus modis studuit impedire absurdum hoc facinus, multa ei in memoriam redigens quae ipsam ab hac cupiditate reprinere possent. ducit igitur Mariam omni pudore remoto imperator, et cum ipsa sacrilegio coniungitur, statimque sacerdos abdicatur ut aperto commisso adulterio. Michael autem detonsis capillis sententia patriarchae et metropolitaram Ephesi archiepiscopus deligitur. sed tamen ad ipsam urbem accessit, et reversus in Manueldis monasterium ibi mansit, suis manibus elaborans. egregie vero cultus est ab Alexio

αὐλοδοκῶντος, ἀφ' ἧς τῶν Κομνηνῶν, ἐφ' οὗ δὴ καὶ ἐκομήθη, τὴν P 865
 ἑαυτοῦ σύζυγον, Μαρίαν μετὰ τὴν τοῦ Βοτανειάτου καθάρσει
 μοναχὴν γενομένην συμπαιδείας τῶν εἰς αὐτὴν ἐπαιουμένων ἀξιώ-
 σασ ἐν κῆ τελευταίῃ.

6 Ὁ δὲ πρωταρχὴς Νικηφόρος ὁ Βασιλάκιος τὸ Δυρρά-
 χιον καταλαβὼν στρατὸν ἤθροϊζεν ἐκ πασῶν τῶν ἐκεῖσε χωρῶν,
 μετεπέμψατο δὲ καὶ Φράγγους, ἐξ Ἰταλίας διὰ τοῦ ἐπισκόπου Δια-
 βολῆς Θεοδοσίου, φιλοτίμοις ταῖς ἀξιώσεσι κατὰ τοῦ Βρυεννίου
 συσκευαζόμενος. συναγηχῶς δὲ στρατιὰν ἀξιόλογον ἐκ τε Φράγ-
 10 γων καὶ Βυρλγάρων Ῥωμαίων τε καὶ Ἀρβανιτῶν, ἄρας ἐκείθεν
 πρὸς Θεσσαλονικὴν ἤπειλετο. ἀφικόμενος δὲ εἰς Ἀχαΐδας ἠβούλετο
 μὲν λαθεῖν ἀναγορευθῆναι, σπουδῇ δὲ τοῦ ἐκεῖσε ἀρχιερατεύοντος B
 ἐκαλύθη. ἐν δὲ Θεσσαλονικῇ γενόμενος ἐπληροφρορήθη τὴν τοῦ
 Βοτανειάτου ἀναγόρευσιν, καὶ δουρικᾶ πρὸς αὐτὸν ἀπέστειλε
 15 γούρματα, ἐν τῷ λεληθάτι τὰ τῆς ἀνταρσίας διεπράττετο, σννερ-
 γῶν ἔχων πρὸς ταῦτο τὸν τε λεγόμενον Γυμνὸν καὶ Γρηγόριον τὸν
 Μεσημαρ καὶ τὸν Τεσσαρακοντάπηχυν. προσεκαλεῖτο δὲ καὶ τοὺς
 Ματζινάκους εἰς συμμαχίαν. ὁ βασιλεὺς δ' ὡς ἔγνω τὸν τούτου
 σκοπὸν καὶ τὴν προαίρεσιν, χρυσοβούλλη γραφῇ τὸ ἀμέριμον
 20 πῶτ' ἐπεριποιησόμενός τινα τῶν ἀρχίων πρὸς αὐτὸν ἐξαπέστειλε, C
 παντὸς μὲν ἀπαλίων δέους αὐτὸν καὶ νωβελισίμου βραβεύων
 ἀξίωμα. ὁ δὲ τὰς ἐν χειρὶν εὐεργεσίας περιφρονήσας ἀνόνητα
 μετεκλυσάτο ὑστερῶν. διὸ καὶ στέλλεται κατ' αὐτοῦ ὁ νωβελισ-

15 ἐν δὲ τῷ?

19 χρυσοβούλλη?

Comnenus, qui postmodum imperavit, sub cuius etiam imperio diem suum
 obiit, suam uxorem Mariam, post Botaniatae abdicationem monacham
 factam, venia eorum quae in se admiserat in ipsa morte dignatus.

Nicéphorus autem Basilacius primus praeses, cum Dyrrachium per-
 venisset, exercitum ex omnibus illis locis coegit. accersivit etiam Fran-
 cos, ex Italia per episcopum Diabolae Theodosium muneribus ac donis
 adversus Bryannium conciliatos. coacto autem idoneo exercitu ex Fran-
 cis et Bulgaris Romanisque, et Arbanitis, profectus inde ad Thessaloni-
 cam contendebat; cumque pervenisset Achridas, cupiebat ibi declarari,
 sed diligentia ac studio illius, qui ibi archiepiscopus erat prohibitus fuit.
 Thessalonicae autem certior factus est de Botaniatae declaratione, et
 literas quidem ad ipsum misit, quibus se ei subiectum declarabat. ve-
 rum clam contra eum nescio quid moliebatur, adiutorem sibi ad hoc ascito
 quodam nomine Gymno et Gregorio Mesemero et Tessaracontapechy;
 accersivit item sibi Patzinacas in societatem. imperator vero ubi eius
 consilium cognovit et institutum, scripto aereo diplomate, quo ipsum ab
 hoc incepto, averteret, quendam ex familiaribus ad ipsum misit, qui
 omni cum metu liberans nobilissimi quoque dignitatem polliceretur. ille
 autem beneficia quae sibi in promptu erant aspernatus, postea deservit
 incessum, et adversus ipsum mittitur nobilissimus Alexius, eo honore

σιμος Ἀλέξιος τιμηθεὶς σεβαστὸς μετὰ στρατιᾶς ἑξολόγου καὶ ἱκανῆς. φρουρὰν οὖν ἐν τῷ περιθεωρίῳ τοῦ Βασιλακίου καταλαβὼν στρατηγὸν ἔχουσαν τὸν Γυρνόν, πολέμῳ τοῦτον ἀτήρησαι. προβιβάζων δὲ τὴν στρατιὰν ἄχρι Θεσσαλονίκης ἀπαθῆς διεσώθη κακῶν. ἕκ τινος δὲ διαστήματος τὸν χάρακα θείας πέραν τοῦ ποταμοῦ τοῦ λεγομένου Βαρδαρίου, ἐκείσε τὸν στρατὸν διασκευάσαι ἐσκόπησεν. ὁ δὲ Βασιλάκιος τὴν νύκην κλέψαι ἀγωνιζόμενος,

D ἐσκέφατο νυκτιλοχος ἐπιπεισὲν αὐτῷ καὶ τοῦτον κατὰ κράτος ἔλασεν καὶ ἀπωλεία παραδοῦναι παντελεῖ. τοῦ δὲ Γεμιστοῦ τὴν ἐπιβουλήν καταμηνύσαντος τῷ σεβαστῷ, ἐφυλάξατο ταύτην αὐτὸς τε καὶ οἱ περὶ αὐτόν. ἐλάσας τοίνυν ὁ Βασιλάκιος δι' ὅλης νυκτός, ἀπροόπτως τῷ δοκεῖν καὶ ἀδιαγνώστως, πολέμῳ χαλεπῷ προέπεσε. κατὰ κράτος οὖν ἠττηθεὶς καὶ τῶν οἰκείων πλείονους ἀποβαλὼν, καὶ μᾶλλον τῶν Φράγγων, καὶ αὐτὸς δὲ τῷ δομοστικῷ ἀντιταχθεὶς καὶ παρ' αὐτοῦ καταπονηθεὶς εἰς τὴν τῆς Θεσσαλονίκης ἀκρόπολιν καταπέφυγεν, οἴόμενος τῷ ὀχρῶματι ἀποσοφῆσαι

P 866 τὴν τοῦ σεβαστοῦ ἐπέλευσιν. ὁ δὲ σεβαστὸς μηδὲν μελλήσας τὴν ἄλλωσιν τοῦ φρουροῦ τοῖς ἀμφ' αὐτὸν προετρέψατο διὰ τάχος ποιήσασθαι· οἱ καὶ ἐνεργεῖς τὰς προσβολὰς ποιησάμενοι, τῷ Θεσσαλονικέων συμφρονησάντων αὐτοῖς, ταχὺ τοῦτου περιγίνεται καὶ τῆς ἀκροπόλεως ἐκυριεύσεν. ἄλλοκεται δὲ καὶ αὐτὸς, σιδηροῖς ἐμβάλλεται δεσμοῖς, καὶ τῷ βασιλεῖ ἀποστέλλεται δέσμιος. τῆς δὲ ἀγγελίας καταλαβούσης τὸν βασιλέα προστάξει αὐτοῦ τοῖς ὀφθαλμοῖς ἐξοράττεται ἔγγιστα τῆς Χρυσοπόλεως· καὶ ἔκτοτε ὁ

affectus ut esset Augustus, cum idoneo exercitu. cum igitur praesidium Basilacii esse Peritheorii comperisset, cui praefectus erat Gymnas, praelio id ipsi eripuit, traiciensque exercitum Thessalonicam omnium malorum expertus ibi se recepit, et ex quodam intervallo constructo vallo trans fluvium nomine Bardarium ibi exercitum et castra locare decreverat. sed Basilacius victoriam praeripere contendens, cogitavit nocte per insidias in ipsum invadere et vi captum eum omni exercitu perdere atque omnino delere. verum cum insidias Gemistus indicasset Augusto, eas evitavit tum ipse tum qui cum eo erant. praefectus igitur Basilacius per totam noctem improvisus et incognitus, quantum sibi videbatur, in difficile praelium incidit. igitur omnino victus, et pluribus ex suis amissis, praesertim ex Francis, et cum domestico praedictis et ab ipso debellatus in Thessalonicas arcam confugit, existimans loci mutatione se prohibiturum Augusti impetum. Augustus, autem nihil curans expugnationem oppidi, suos hortatus est ut quam primum impetum facerent. qui crebro et efficaci impetu facto Thessalonicensibus sibi consentientibus statim hostes superarunt; et Augustus arce petitas est. capitur autem ipse Basilacius, et in ferrea vincula coniectus ad imperatorem vincitus mittitur. huius rei nuntio ad imperatorem perlato, ipsius iussu ei oculi effodiuntur, proxime Chrysopolim, et ex eo tem-

τόπος ἀνόμασται βρύαις τοῦ Βασιλακίου. τούτου δὲ γενομένου
ἤχθη ἐφ' ἑμάξης φρότος ἄλειπός καὶ δυστοχὲς καταγώγιον.

Ἐν οὖν δὲ τὰ στρατεύματα εἰς τὴν περὶ τὸν Βασιλάκιον
ἤσπολοῦντο. ἐιστρατεῖαν, Πατζίνακοι ἀναμῆ Κομάνοις τῆ Ἀδρια- B
5 νουπόλει ἐπῆλθον, ὀργιζόμενοι διὰ τὸ παρὰ τοῦ Βρυεννίου ἀνα-
ρεθῆναι τινὰς αἰκῶν. πυρὰν οὖν ὑφάψαντες πολλὰ τῶν ἐκείσε
οἰκημάτων κατέπρησαν, καὶ μηδὲν ἄξιον λόγου πεπραχότες ὑπέ-
στρεψαν.

᾿Ωμολόγησε δὲ τούτῳ τῷ ἔτει καὶ Φιλάρετος κουροπαλάτης
10 ὁ Βραχάμιος πλῆστιν τῷ βασιλεῖ καὶ δούλωσιν. Ἐν τισὶ γὰρ τόποις
δρυροῖς τέλει καὶ ξυναγκείαις περιειλημμένοι τὴν οἴκησιν ποιού-
μενος, Ἀρμενίων τε πληθὺν καὶ συγκλύδων ἀνδρῶν συλλεξάμενος,
τῷ μὲν προβεβασιλευκῷ Μιχαὴλ ἀκαταδούλωτος ἦν, καὶ τὴν
βασιλικὴν ἐπικράτειαν ἑαυτῷ οἰκειούμενος, τοῦ δὲ Βοτανειάτου C
15 περιφωσαμένου τὴν ἀρχὴν τῆ αὐτοκράτορα δοῦλος αὐτεπάγγελτος
γέγονε.

Λέκας δὲ τις ἀπὸ Ἰκαυλικιάνων Φιλίππουπόλεως ὠρμημένος
ἐξ Ἐπαιγαμβρίας ἠτόμολησε τοῖς Πατζίνακοις, καὶ τούτοις συμ-
φρονῶν τῆ Ῥωμαίων ἠπέλλει τὰ φοβερώτατα. ἀλλὰ καὶ Δοβρο-
20 μηρός τις ἐν Μεσημβρία διακικῶν. καὶ τῷ βασιλεῖ ἀντάραι με-
λειτῶντες, δεισαντες καὶ τοῖς τῶν ἄλλων σωφρονισθέντες κακοῖς,
πρὸ τῆς πείρας δουλικῷ ζυγῷ τοὺς ἀσχένας ὑπέκλιναν καὶ προσῆλ-
θον ἑκάτα αὐτόμολοι. τότε δὴ ὁ Λέκας τὸν ἐπίσκοπον Σαρδικῆς
Μιχαὴλ τὰ τοῦ βασιλέως φρονούντα καὶ τὴν πόλιν αὐτὸ τοῦτο

pore locus ille appellatus est frenitus Basilacii; quo facto perductus
est in-curra onus miserabile et infelix ludus.

Interea vero dum exercitus in expeditione adversus Basilacium oc-
cupabatur, Patzinaci cum Comanis coniuncti Adrianopolim invasere,
irati quod a Bryennio quidam ex ipsis interfecti fuerant. succensa igitur
pyra multas ibi domos combussere, nullaque re memoratu digna ge-
sta reversi sunt.

Professus est hoc anno etiam Philaretus curopalates Brachamius
fidem et servitntem imperatori: in quibusdam enim locis muris munitis
et convallibus comprehensis habitans coacta Armeniorum et advenarum
multitudinae, nunquam Michaeli, qui antea imperaverat, sublici voluit,
et sibi regiam potestatem vindicaverat. verum cum Botaniates adeptus
esset imperium, servus ultro ad eum accessit.

Lecas autem quidam a Paulicianis ex Philippopoli profectus, Epi-
gambria ad Patzinacas transfugit; et cum his consentiens Romanis for-
midabilia minabatur. quin etiam Dobromiris quidam in Mesembria res
perturbans. et uterque meditates imperatori resistere, veriti et alio-
rum malis edocti, ante conatum servilli iugo cervices submisere, et ad
eum ultro supplices accesserunt. tunc Lecas episcopum Sardices impe-
ratoris studiosum, et civitatem ut hoc ipsum faceret adhortantem, occi-

ποιεῖν παρανοῦντα ἀνελεῖ, τὴν θείαν καὶ ἱερατικὴν στολὴν ἐμ-
 D πεχόμενον. ἤξιωσε δὲ ὁ βασιλεὺς καὶ τὴν πρὸ τοῦ Ἀγγοῦστου
 Εὐδοκίαν προνοίας μεγάλης. ἔστι δὲ τῶν Τούρκων τὴν ἐπίαν
 κατατρεχόντων, στρατὸν ἀξιώχρειον συνηλικῶς στρατηγὸν αὐτοῦ
 ἐφλοῖτησι Κωνσταντίνου τὸν υἱὸν Κωνσταντίνου τοῦ Δούκα. καὶ
 αὐτίκα διαπεράσας νεωτερίζει κατὰ τοῦ βασιλέως, καὶ βασιλεὺς
 αὐτίκα ἀναγορεύεται παρὰ τοῦ ἐν Χρυσοπόλει συνόντος αὐτῷ
 στρατιωτικοῦ πλήθους. ἀξιώσας δὲ περὶ τούτου ὁ βασιλεὺς καὶ
 μὴ εἰσακουσθεὶς, τοὺς μὲν δώροισι καὶ ἀξιώμασι μειλίσταμος,
 ἄλλους δὲ ἄλλον τρόπον μεταχειρισάμενος, λαμβάνει τούτον ἀνω-
 P 867 μωτί, αὐτῶν τῶν ἀγαθρευσάντων προδεδωκότων αὐτόν. ἀπο-
 κείρει γοῦν αὐτὸν μοναχὸν καὶ εἰς τινα νῆσον περιορίζει. λέγεται
 δὲ ὅτι καὶ εἰς πρεσβυτέρου ἀνήχθη βυθμόν.

Ἐκτωβρίῳ δὲ μηνί, Ἰνδικτιώνος 17, κερωνδὸς ἐνοσχῆψας ἐν
 τῷ τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου κλονί, εὖ ἄνωθεν ἢ στηλῆ ἀπὸ τοῦ
 Ἰστατο, Ἀπόλλωνος οὐσα ἀφίδρυμα πρότερον, εἰς ὄνομα δὲ μετε-
 νομασθεῖσαι, μέρος τι τούτου διέτεμε, καὶ ζωστήρας τρεῖς, σιδη-
 ροῦς μὲν τὰ ἔξω χάλκοις, κατέκαυσε. τοῦ δὲ ἀρχι-
 ρέως τῆς Βουλγαρίας Ἰωάννου τελευτήσαντος ἐν τῇ τοῦ Βασιλα-
 κίου διάδῳ, ἕτερον ἀντ' αὐτοῦ ὁ βασιλεὺς προεβάλετο, Ἰωάννην
 καὶ αὐτὸν καλούμενον, Ἰσκιον δὲ ὀνομαζόμενον διὰ τὸ μηδ' ὄλας
 B μετέχειν αὐτοῦ. ὡσαύτως δὲ καὶ τοῦ Ἀντιοχείας πατριάρχου κα-
 μηθέντος προεβάλετο ὁ βασιλεὺς τινὰ Νικηφόρον, Μαῦρον τὴν

17 τσ] δὲ P

dit, sacram et sacerdotalem vestem indutam. magnam quoque curam
 gessit imperator Eudociae illius quae ante se fuerat Augusta. cum vero
 nuper Turci Orientem percurrerent, coacto idoneo exercitui ducem praefecit
 Constantinum Constantini Dutae filium; qui statim traiecit exercitu
 adversus impetorem res innovat, et e vestigio imperator ab ea
 militari multitudine quae cum ipso erat Chrysopoli salutatur. cumque
 de ipso imperator voluisset nescio quid statuere, non exauditus, alios
 donis atque honorum pollicitationibus delinens, alios alia ratione ab in-
 cepto abducens, ipsum sine sanguine accipit, proditum tibi ab his qui
 eum imperatorem declaraverant. detondet igitur illum monachum, et in
 quandam insulam relegat. fertur etiam ad presbyterii gradum productum.

Octobri autem mense, indictione decima tertia, fulmen magni Con-
 stantini columnam percussit, supra quam stabat ipsius columna, quae
 prius erat sedes Apollinis, deinde nomine ipsius appellata; et partes
 eius discidit, triaque vincula intus ferrea, extra aerea combussit. vis
 autem functo Ioanne Bulgariae archiepiscopo in transitu Basiliacii, athen
 in eius locum imperator declaravit, Ioannem itidem nomine, qui athen
 id est abstemius, vocabatur, quod nunquam vinum gustaret. similiter mortuo
 Antiochia patriarcha declaravit imperator quendam Nicephorum Ma-

ἐπισημίαν φέροντα. Σκαπίων δὲ ἀπὸς προεβλήθη ὁ Καβασιλας
 Ἀλεξάνδρος. Λέων δὲ ὁ Διαβατηνὸς εἰς Μεσημβρίαν ἀποσταλεὶς
 τὰ ἐκείσε ἦν διοικῶν καὶ μετὰ τῶν Πατινάκων καὶ τῶν Κομάνων
 συμβιβάσεις καὶ σπονδὰς τιθέμενος. δέδωκε δὲ καὶ τὴν ἀνεψιῶν
 5 αὐτοῦ ὁ βασιλεὺς τὴν Συναδηνήν, θυγατέρα οὖσαν Θεοδοῦλου τοῦ
 Συναδηνοῦ, τῷ κρῶλῃ Οὐγγαρίας εἰς γυναῖκα, οὗ καὶ τελευτή-
 σαντος αὐδὲς εἰς τὸ Βυζάντιον ὑπέστρεψε. καὶ χειροτονίας δὲ
 πολλὰς μητροπολιτῶν τε καὶ τῶν ἄλλως ἱερωμένων γεγόνασιν ἐπὶ C
 τῆς βασιλείας αὐτοῦ, μὴ ἔχουσαι τὸ ἀνεπλήκτον. ὁ δὲ βασιλεὺς
 10 λιτότητι καὶ ἀπλότητι συνειθισμένος κατ' οὐδὲν τοῦ οἴκειου ἔξιστη
 τρόπου. φιλοδωρότατος δὲ ἦν καὶ προετικὸς καὶ πᾶσιν ἐτοιμῶς
 ἐπικλινόμενος. ἦσαν δὲ τούτῳ δοῦλοι δύο, Βορβλος τε καὶ Γερ-
 μανός, οὗ κατὰ δοῦλους αὐτοῦ ὑπακούοντες, ἀλλὰ πᾶν τὸ αὐτοῖς
 βουλητῶν διαπραττόμενοι ἀνευδοιάστως· δι' αὐτῶν καὶ φορτικὸς τοῖς
 15 ἔξοχωτέροις τῆς συγκλήτου ἐνομιζέτο, δακνομένοις ἐφ' οἷς εἰς
 πάντας ἐπεδείκνυντο. ἐπεὶ δὲ, ὡς ὁ λόγος φθάσας ἰσθόρησεν, ὁ
 λογοθέτης τῷ Ῥουσελίῳ προσέειπε καὶ παρὰ τούτῳ δῆγε κατα-
 σχεθεὶς τε πρὸς αὐτοῦ ἐτηρεῖτο, τὸν μὲν Ῥουσελίον φαρμάκιῳ ἄν-
 αιρεῖ, παρὰ δὲ τῶν ἐπιτηδείων τοῦ Ῥουσελίου τῷ Βοτανειάτῃ D
 20 προσαχθεὶς φρουρεῖται ἐν τῇ νήσῳ Πρώτῃ. τῶν δὲ περὶ αὐτῶν
 εἰδῶτων ἀκριβῶς ὡς εἰ μόνον ἴδῃ αὐτόν, συμπαθείας τε τεύξεται
 καὶ εἰς τὸ τὰ κοινὰ διοικεῖν προσληφθήσεται ὡς πολῦπειρος, ἀμ-
 βλύτερον πρὸς ταῦτα τοῦ βασιλέως ἔχοντος, ὑπερ μὴ συμφέρον
 αὐτῷ οἱ περὶ τὸν βασιλεῦα λογιζόμενοι (ἴσασθαι γὰρ αὐτόν σκόλοπα

rum cognomento. Scopiorum autem dux delectus est Alexander Caba-
 silas. Leo vero Diabatenus in Mesembriam missus res illic moderaba-
 tur, et cum Patinacis et Comanis percussio foedere consensit. dedit
 item sororis suae filiam Synadenen, Theodulo Synadeno genitam, crali
 Ungariae uxorem, quo etiam mortuo rursus est Byzantium reversa. et
 alii multi metropolitae et sacri viri ipso imperante delecti sunt; qui
 omni reprehensione caruerunt. imperator autem frugalitati et simplici-
 tati assuetus nulla ex parte a suis moribus destinavit. erat autem ma-
 xime promptus ad largiendum et liberalissimus et ad omnes propensus.
 erant ipsi duo servi Borilus et Germanus, qui non ei ut servi obedie-
 bant, sed quaeque ipsis liberent, sine controversia peragebant; pro-
 pter quos ille odiosus erat senatus principibus, qui aegre ferebant illo-
 rum in omnes facinora. ubi vero, ut superius declaratum est, logotheta
 ad Rusellum confugit et apud ipsum commoratus est, detonsusque ab
 ipso servabatur, Rusellum veneno interficit. sed a propinquis Rusellii
 ad Botaniam perductus in Prota insula asservatur. cumque ii qui
 cum ipso erant optime nosset, si solum ipsum videret, fore ut veniam
 consequeretur, utpote qui multarum rerum usu praeditus esset, et im-
 perator ipse ad res gerendas esset hebetior, qui cum imperatore erant
 hand conducere sibi existimantes (fore enim ipsum sibi impedimento

ἑαυτοῖς ὑπελάμβανον) ἀποστελλαντες τὸν μέγαν ἑταιρειάρχην τὸν
 Στραβορωμανὸν ἀναιροῦσιν αὐτόν, παρὰ μὲν τοῦ βασιλέως προ-
 τεταγμένον ὄν περὶ τῶν τῇ βασιλίδι διαφερόντων χρημάτων πυθί-
 P 868 σθαι μόνον αὐτοῦ καὶ μὴ περαιτέρω τούτῳ ἐνοχλήσαι. ὁ δὲ ἄμα
 τῷ ἀφικέσθαι δεσμεῖ τε αὐτόν καὶ ἐτάζει σφοδρῶς, ὅς δὴ καὶ ἐ-
 τῷ ἐτάζεσθαι ἀφήκε τὴν ψυχὴν. καίτοι γε ὑπισχνεῖτο, εἰ μὴ
 ἐτασθείη, ὁμολογῆσαι ταῦτα καὶ ἀναδεδῆναι· ἀλλ' ὥσπερ ἔφην,
 οὐ τοσοῦτον ἔμελεν αὐτοῖς τῶν βασιλικῶν θησαυρῶν ὅσον ποιῆσαι
 αὐτόν ἐκποδῶν πρὸ τοῦ εἰς ὄψιν ἔλθεῖν καὶ ὁμιλῆσαι τῷ βασιλεῖ.
 καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν ἀναίρεσιν τοῦ λογοθέτου τοιοῦτον ἔσχε τέλος.

suspiciabantur) misso magno hetaeriarcha Straboromano eum interficiant;
 cui tamen ab imperatore id unum mandatum fuerat, ut de iis pecuniis
 quae ad regiam urbem pertinerent eum modo interrogaret, neque ul-
 terius in rebus ei molestiam exhiberet. ille autem simulatque ad eam
 pervenit, vinciri iubet et acerbè torqueri, adeo ut in ipsis tormentis
 animam efflaret, quamvis promitteret, si non torqueretur, se et confes-
 surum et redditurum ipsas pecunias. verum, ut dixi, non tantum ipsis
 curae erant regii thesauri, quantum efficere ut e medio tolleretur,
 priusquam in conspectum veniens imperatoris eum eo colloqueretur. et
 quae ad caedem logothetae pertineat hunc exitum habuere.

X Y L A N D R I E T G O A R I

A N N O T A T I O N E S.

GULIELMI XYLANDRI AUGUSTANI ANNOTATIONES IN CEDRENUM.

GEORGIUS CEDRENUS

IN OBSCURIORIBUS ILLUSTRATUS,

GULIELMUS XYLANDER

INTERPRES ET SCHOLIASTES EX PARTE EMENDATUS

ADDITIS POST OPUS EDITUM AB IACOBO GÓARO L. S.
NOTIS.

p. 3 v. 3. *Syncellus* dignitatis est seu officii nomen. Ita appellabant eum qui patriarchae (sic crebro nuncupant Cpolitanae ecclesiae summum antistitem) defuncto successurus erat, quasi suffraganeus quidam. auctor noster in vita Constantini Monomachi, de bello Sultanico et Liparita capto agens; et est idem apud Zonaram. atque in Leone Iconomacho noster Anastasium Germani syncellum facit, in Leone Basilio filio Stephanum eius fratrem Photii, in Romano Lacapeno Theophylactum huius filium Stephani Ameseni; alios alibi. vox unde sit deducta, ut et multae aliae id genus, coniectu est difficile neque magnopere necessarium. quid si is sit qui in eodem cella cum eo degat cui sit successurus? in Michaelo Stratiotico mentio fit protosyncelli, quasi principem syncellorum dicas, Leonis Strabespondylae, qui tum in re publica primarius fuerit gerenda. id videtur aliquid ab aliis habere diversi. ego in his annotationibus ea tantum statim referre quae maxime necessaria videbantur. quam brevitatem pro excusatione accipiant acqui lectores, si non ubique eos adiuvabimus. XL.

ibid. Syncellus primis temporibus, non alius quam contubernii societatis ac convictus particeps, successor nusquam erat, virtutis siquidem et eruditionis merito CP throni, sublato e visis Tarasio,

successionem adeptus est Nicephorus confessor. plura de Syncello expetita suis locis exponentur; quaeque de illa, non plana licet et integra, probanda tamen Xylander-rettulit, alibi commodius inserentur. GOAR.

p. 3 v. 4. *Maximianum et Maximinum*] horum prior collega fuit Diocletiani; cognomento Hercules, posterior ab eodem Diocletiano imperatore gener ac Caesar est adscitus. Cedrenus Maximianum vocat in ipsius historia, quidam *Maximianum* scribunt, nomen ei fuit Galleio. tyrannos vocat, quod Christianis fuerunt iniqui. XYL.

p. 4 v. 1. *Θεοφάνης*] hic Georgii Syncelli filium secutus ab eius sine principium historiae spæ dedit, Theophili et Michaelis filius tempore, quo monasterii Agri praepositus decessit. GOAR.

ib. v. 2. *τοῦ ἀπὸ γενικῶν*] sic etiam Zonaras eum vocat in inscriptione imperii eius, tomo tertio f. 99, paulo ante eum referens quæd ego huic perspicuitatis gratia transtuli. est apud Suidam in *Ἀρτέμιος, γενικόν*, vocari eum qui tributorum vel reddituum rationes putat, *τῶν φόρων λογιστὴν*. et in Basilio Macedone noster eius mentionem facit, ac ibidem non procul initio *γενικόν* loci nomen fuisse ostendit, ubi debitæ publico seu tributi seu vectigalis nomine pecuniae exigentur. alioquæ creditur voce *λογοθέτης* cancellarius aut libellorum magister aut aliquid tale, designari: officii nomen utique est. fuit Nicephorus iste, aequalis Caroli Magni. XYL.

Ioannis Monachi nomine Zonaram alias intelligi notum est. XYL. is mihi nonnullisque aliis est Zonaras. nomen, professio, scripta id evincant. At repugnant illi qui Cedreno Zonaram habent posterorem: unde? quod ulterius hic dedaxerit narrationis filum, levius argumentum est: Cedrenus etenim opere nondum absoluto scribendo destitit. GOAR.

De Niceta Paphlagonem non habeo quod dicam: nam Chonites ille Phryx fuit, vel se ipso teste. XYL. hunc cognomento Davidem vitae Ignatii patriarchae sanctissimi et rerum sui temporis (vivebat autem nono saeculo) fidelissimum scriptorem laudat Baronius, eundem Paphlagonem cognominè citat Meursius in Lexico. GOAR.

ib. v. 3. *ὁ Σικελιώτης*] de Siculo isto nihil a me temere dictum volo: quod Pössevinus Heidelbergensis Bibliothecae cod. 394 scribit, fideliter exscribo. *Ioannis Siculi Chronicon ab orbe condito usque ad imp. Michaelem Theophili F. praecipuas historias complectens. meminerunt eius Zonaras et Cedrenus.* haec ille. GOAR.

ib. v. 4. *Ψελλός*] quis hic Pstellas? non unus siquidem cognomine Psellus, sed plures, idemque τῶν φιλοσόφων ἑπταεῖς, non *consules*, ut quidam reatur, sed supremi, quasi *ἐπέρτατος*, primus Michael Leonis philosophi praceptor eruditissimus et *ἀπέρτατος*, quo celebriorem et antiquiorem, Baronio indice, non reperias, de quo refert auctor p. 650. alter Constantinus, de quo p. 803.

priori quaedam historiae adscribit Pösevianns. ac cum sua tempe-
state Psellum scripsisse testetur cyropalates, de posteriore sermonem
ab auctore fieri penitus est indubium. GOAR.

p. 4 v. 8. *οἱ λοιποὶ Βυζάντιοι*] quos de nomine citat cyro-
palates, Iosephus Genesis et Manuel Byzantius. GOAR.

ibid. *Αἰὼν ὁ Κεῖρας*] grammaticus cognomine, Romanae
classis dux, novem imperatorum post Theophanem. gesta conscripsit.
latet adhuc in Regia bibliotheca. GOAR.

ib. v. 9. *Augustanus*] Sebasteae natus. est autem *Σεβασ-
τεία* Augusta, a *Σεβαστός* Augustus, utque Augustae multae fue-
runt urbes in regionibus occidentalibus, ita Graeco nomine Sebasteae
in Oriente fuerunt. nam et Samariam Herodes Sebasteam appellavit,
ut Strabo testatur, et Sebasteam Cappadociae commemorat Plinius 6
3. XYL. *Augustanus* nusquam dicendus (nisi forte Xylandro *Au-
gustano*, Latine quidem, verum improprie loquenti) qui non *Augu-
stae* natus, verum ecclesiae quae est in *Sebaste* praesulatum gessit.
GOAR.

ib. v. 10. *ὁ Κυζίκιον Δημήτριος*] hic trito loquendi more
Cyzici episcopus censeretur. nam ille Cyzici Demetrius de quo nar-
rat auctor p. 723 et 740, qui quae in Armenos Dioscori discipulos felici-
titer stilum exaeruit? nullo scriptorum habito sermone reliquit incer-
tum. GOAR.

p. 5 v. 4. *πρωτοβεστιαριος*] litteram B puto pro V conso-
nante esse usurpasse, ut cum *Βάρρων*, *Βιργίλιος* scribunt Graeci,
et similia. nam minus rectum esse *Ουάρρων Ουιργίλιος* vel hoc
docet, quod numerus syllabarum augetur. neque doctos homines
puto moris esse bestius praefici; neque sane studii imperio in bellum
aut honorantur aut delectantur. itaque suspicor *πρωτοβεστιαριον*
nomen quidem esse officii, sed enim notare qui regio vestitus praees-
set, quod subiculariorum videtur hodie officium esse. neque est alic-
num dignitate ac commodo regis eos habere assidue sibi ad quoscun-
que usus praesentes qui sint literati. vestiariorum quidem infra men-
tio fit in 22 Iustiniani anno, *βεστιαριῶν*, quorum incuria imperato-
ris corona fuerit amissa. et saepe ad res summas ac bestiariorum ne-
quaquam committendas protobestiariorum leguntur destinati, ut in nuptiis
neptis Lacapeni imperatoris cum Petro Bulgariae principis est videre.
nonnunquam ad rem gerendam, quod ex locis plurimis constat: quin
etiam in Basilio Romani F protovestiariorum Leo dictator imperatoria
potestate creatur contra Sclerum. aliquando, quod est intimorum,
ad insidias ipsi structas imperatori explorandas, ut in Leone Basilii F
noster ostendit. et in Constantino Romani F protovestiariorum dignitas
proxima a domestico scholarum et accubitore, biglae drungario super-
ior ostenditur. quodsi cui a vestitu deductum hoc nomen minus pla-
cet, is sciat *βεστιαριον* apud Choniatham *ἀντὶ ταμιείου* poni, pro
cubiculo nimirum, ut, sicut dixi, hac quoque ratione intimorum ali-

quem administrorum designet. ad *ἰνδιόβως* deest, opinor, participium, utpote *βουλόμυρος* aut simile. *XYL.* Ioannem istum eundem esse qui vulgo curopalata, probat nomen, confirmant scripta, aucter ipse Cedrenus non obscure suggerit. nomen in manifesto est: eius historia ab emita Nicephori, a Michaelis videlicet cognomento Banca-bis imperio, agit exordium; nec est scriptorum hic memoratorum ullus a quo plura collegisse Cedrenus convincatur, qui compendiosam, qua graditur ille, viam secutus est; nec ad damnandam vel commendandam ullus memoriam, quod in illo laudat, manum ad scribendum se admovisse testatur. adversatur nihilominus, quod nemo facile non deprehendat, Scylitzae cognomen et officium curopalatae, a Thrace-sii et protovestiarii notatis hic non modico spatio dissita. at si patriae hic, alibi familiae nomen, nil quod secum oppositionem vehat producit. officia vero quantumlibet varia diversitatem hominum non arguant frequenter, cum is idem primo curopalata historiam texere, tum secutis annis ad protovestiarii dignitatem promoveri eoque titulo a Cedreno potuerit decorari. alienus quippe sum ego ab eorum coniectura, qui curopalatae Cedreno posteriorem affirmant, nam cum utriusque sit eadem narratio verbis, si pauca demas, iisdem contexta, hunc ex alio sua mutuari fuit necesse. memoratis autem in utriusque prooemio iisdem historiarum auctoribus, Ioannis Thrace-sii nomen et opera Cedrenus exprimit, cuius velut ipsius Cedreni apud curopalata nulla mentio; quod argumento est Ioannem illum, quisquis fuerit, Cedreno, non curopalata priorem: alias quomodo curopalatae ignotus, si praecessisset? vel qua ratione a curopalata praevios historiae scriptores enumerante tum Ioannes ille, si foret alius, tum Cedrenus ipse aliteretur, si Cedreni verba sigillatim secutus cunctos alios auctores ordine recenseret, horum nomina suppressa vellet ex invidia vel ex ignavia? satius itaque dicendum, Cedrenum aetate curopalatae supparem nondum absolvisse historiam, curopalata vero ulterius deduxisse, et ex eo nec non aliis plura absque labore et immutato narrationis stylo, in suam synopsis Cedrenum integre et plagiarie transulisse. *GOAR.*

p. 6 v. 2. *parva Genesi*] idem liber Apocalypsis Mosis nominatur, ut paulo post Cedrenus monet. huius etiam meminere Theodorus Metochites, Zonaras, Glycas et Syncellus. est autem apocryphus; quem non magno religionis et literarum detrimento proceras interisse, una cum Enochii Apocalypsi aliisque eiusdem farinae commentis, arbitror. qualis enim fuerit, satis ex his quae inde proferuntur liquet. Zonaras principio suorum annalium prudenter cum *ἑξοδιονομειται*. Iudaei magnam Genesim, magnam Leviticum etc. habent, in hisque miras nugae. quod de alimento sequitur, ad verbum reddidi. est autem prope hoc quod vulgato proverbio extalisset, se quasi praemansum in os nobis ingerere, compendio omnium aetatum historias tradentem. in quo tamen plura malto promittit quam praestare poterit, ut in praefatione docuimus. *XYL.*

p. 7 v. 4. *vigesimus nonus*] mihi religio fuit quicquam mutare, cum unico tantum uterer codice, et eo satis negligenter multis locis scripto. nam plures duodecim mensibus habuisse Aegyptios nemo, quod sciam, tradidit. annum aliquando iis menstruum, aliquando quadrimestrem fuisse, Plutarchus in Numa aliisque, et Augustinus etiam de Civ. dei l. 15 meminit. sed haec antiquitas: post duodecim mensibus eum definitivisse constat. ceteram Martium mensis ab Aegyptiis Phamenoth appellatum disertè testatur in Arateis Theon, quo loco poeta sphaerae primarios circulos describit. et Plutarchus novilunium mensis Phamenoth esse principium veris perspicue docet, *περὶ Ἰσίδος καὶ Ὀσίριδος*. XYL.

ib. v. 11. *quingentes millesimo*] Nicephorus quoque in sua Chronologia ab origine mundi quingentes mille, quingentos annos usque ad Christum numerat. verior autem et sacris literis demonstrata ratiocinatione docet Christum ante ab initio mundi 5963, anno ab u. c. 751 esse natum, inito iam ante imperii Augusti 42; id quod in Augusto Cedrenus quoque expressit. XYL.

ib. v. 16. *nota*] semel illud *ὅτι* volui indicare in mea versione, deinceps omissurum. solent Graeci recentiores capitibus eorum quae aliunde collecta sunt titulatæ in suis commentariis transferant, eam notam praefigere, sicut nos vulgo *idem* vocabulorum usurpamus. apud Suidam id est frequentissimum: et apud Eustathium. XYL. plura deinceps se omissurum pollicitus scholasticæ, hoc quoque praecipuum omittit in observationibus, vocabulo *ὅτι*, contracto characterè in ms exemplaribus expresso ac in principio periodorum tumultuario congestarum semper praefixo, semel vel pluries aliud vocabulum *σημειώσαι* (ut ex eo, quæ lecto qua subintellecto, cum alio ac sequentibus sensus integer habeatur: *σημειώσαι ὅτι* etc.) in margine correspondere. nam integre fideliterque tot particulas exponerit interpres, aequus lector indicabit. GÖR.

ib. v. 17. *prima post sabbatum*] D. Augustinus ad Casalanum, epist. 86, citato loco de una sabbati, Actorum 20, una sabbati, inquit, tunc appellabatur dies qui nunc dominicus appellatur, quod in evangeliiis apertius invenitur. nam dies resurrectionis domini prima sabbati a Matthaeo, a ceteris autem tribus una sabbati dicitur; quem constat eum esse qui postea dominicus appellatus est. haec ille ante eum Iustinus Martyr *διαλόγῳ πρὸς Τρύφωνα* ita rem explicat: *μία γὰρ τῶν σαββάτων πρώτη μένουσα τῶν πασῶν ἡμερῶν, κατὰ τὸν ἀριθμὸν πάλιν τῶν πασῶν ἡμερῶν τὴν κυκλοφορίαν ὀγδόη καλεῖται, καὶ πρώτη οὖσα μένει*. huc faciunt etiam quæ Eustathius annotavit ad versum Iliad. π' 173, *τῆς μὲν ἡγῆς σιγῆς ἤρχε Μενέσθιος αἰολοθώρηξ*. quæ annotavi rudium causa, et ne cui temerarius viderer. XYL.

ib. v. 19. *νυχθήμερον* verti *diem naturalem*, qui integra æquinoctialis revolutione absolvitur. XYL. docte magis et clare literatus Allatius de mensura temporum cap. 3: *simile spatium est νυχθήμερον, quod*

scilicet elabitur interim dum sol exoriens vel obiens vel in meridie existens iterum ad ortum vel meridiem vel occasum revertitur.

GOAR.

Africanus scriptor fuit ecclesiasticus, magni nominis. Eusebius citat de genealogia Christi ad Aristidem epistolam eius, 1. histor. Eccles. 6, et Augustinus 2 retract. et 7, et alii. Gotefridus Viterbiensis, qui historias conscripsit circa annum domini 1200, Iulii Africani Chronica sub M. Crasso scripta se habere affirmat. quod ego ab inepto homine profectum puto, qui cum legeret Marcum, Crassum adscripserit, crasso errore, qui praeter M. Crassum nullum Marcum sciret. quis enim non videt hoc ad Antoninum debere referri? sane sub Commodō floruisse Cedrenus noster alicubi tradit. Eusebius hist. Eccles. 6 31 sub Maximino eam innotuisse perhibet. Africani libros *χρονογραφικῶν* Eusebius de Praeparatione evangelica l. 10 citat, et alibi. ceterum locus est obscurus, cum Cedrenus *νοητόν* modo id dicat quod mente sola percipitur, modo id quod sub alio indicatur. mihi de his philosophari non libet, cum Basilii Ambrosii Augustinae aliorumque de re hac existent doctissimae disputationes. XYL.

p. 8 v. 1. *firmamentum*] hoc vocabulum Graecae voci *στερέωμα* videtur non pessime respondere. Cedrenus de caelo interpretatur: alii aërem intelligunt, cum quibus facit Abenezra Iudaeorum, ut aiunt, doctissimus, teste Kimchi in Ps. 19. et Thargum Hierosolymitanum pro voce cui *στερέωμα* respondet, *עפר* Genes. 1 pōsuisse aërem, testis est Elias Thisbitae suo. sed meum non fuit quicquam mutare. *aridam* porro et *siccam* terram cognominari v. 6 usitatum est. epitheton loco substantivi positum nescio an inveniat apud Latinos, nisi quis Virgiliana haec sic accipiat, *donec rostrā tenent siccum*, Aeneid. 10, et alibi *exiit in siccum*. Homerus quidem *ἐπὶ τραφερῆν τε καὶ ὕγρην* dixit Iliad. ξ 308, terram et mare notans humidi et siccī vocabulo: est enim *τραφερόν τὸ συμπαγές καὶ στερεόν καὶ οὕτω τοῦ ὕγρου διεσταλμένον*, solidum ac compactum probe. iam caelum *παρὰ τὸ ὄραν* a videndo dictum esse opinio est recepta; et apud poetas Dorica dialecto *ὄρανός* positum ipsi animadvertimus. XYL.

ib. v. 14. *omnis pecoris*] omnis carnis, est in Levit. 17, *σαρκός*, non, ut noster habet, *κτήνους*. XYL.

p. 9 v. 10. *librorum quibus Iudaei*] receptius est, hodieque usitatum, libros veteris testamenti 24. recenseri; unde etiam vetus testamentum, quae sunt Iudaeorum biblia, *ארבע ועשרים*, id est, viginti quattuor, inscribuntur ac nominantur. de utraque sententia satisfaciet non nimis curioso lectori prologus D. Hieronymi in Biblia, qui galeati titulo exstat. XYL.

ib. v. 22. *bestias ac*] per interrogationem haec, ut quaestionem quam sibi propositam auctor solvat, exprimenda duxi. refellit enim eos qui serpentis alloquium in argumentum trahunt, quo probent bestias locutas ante Adami lapsum. XYL.

p. 10 v. 2. *ratione praedita*] ant *sermone*: utrumque enim λόγος significat; neque est hoc unquam sine illo, cum oratio sit quasi sensilis quaedam ratio. XYL.

p. 16 v. 10. *quadraginta annis*] χρόνους frequenter loco ἐνεκρωτων ponit, quod facile est cuivis observare. sed ante haec verba deest aliquid: itaque asteriscum appinxi. apud Iosephum non est Siridus mons, sed κατά τὴν Συριάδα, in Syria. Egregores quid vocabuli sit, non assequor. de coruscante Mosis facie res est ex sacris literis nota, Exod. 34 2, Corinth. 3 etc. XYL. filios Seth deo dilectos, pios, proceros, formosos, sacerdotes, natarum Cain cupidine captos, nec non exortos ex profano cum iis complexu liberos Georgius Syncellus vocat Ἐγγηγορους, ab auctore dictos Ἐγγήγορας, a patris Seth venustate. εὐσεβῆς ἦν ὁ Σηθ καὶ εὐδιάπλαστος σφόδρα, καὶ οἱ ἐξ αὐτοῦ πάντες εὐσεβεῖς καὶ ἀγαθοὶ ἦσαν. GOAR.

p. 17 v. 10. *nomine dei vocari*] hoc vult, Enosum dei nomine appellatum fuisse. sed ineptae sunt hae nugae, et quae (ne de Ebraica veritate dicamus) usu Graecae linguae refellantur. est enim medium, ut vocant, verbum ἐπικαλεῖσθαι, *invoco*, quod nemo nescit nisi qui biblia Graeca non legit. Enosus ergo, qui a vitae humanae miseriis hoc nomen habet (quod Ebraice eruditi norunt, et hoc loco demonstrare intempestivum est) inter eas primus in deo spem suam reposuit eumque fiduciae plenus invocavit. porro locus videtur corruptus: manifesto quidem falsum est Mahalaleelem fuisse Enosi filium, cuius fuit ex Cenano nepos. quod sequitur de Urielo, ambiguum est isne Adamum docuerit an preces ad deum deferat; quam ego ambiguitatem reliqui. prius probō, quia Urielus idem post Enochum quoque quaedam docuisse traditur. XYL.

p. 19 v. 1. *et nomen*] sive Πλας Graecum videtur vocabulum; placetque Eustathio idem significare quod γηγηνης, terra natus, non inepto quidem etymo a γίνεσθαι et γᾶ. exemplis id probat, in Ulyssaeo δ' ad v. 159. Ebraice מלכא vocantur, quod, ut doctissimi Iudaeorum scripserunt, cor horum qui eos vident prae terrore concidat. Chaldaeus מררר a robore transtulit. sed et a terrore iidem מררר nominantur, terribiles, Deut. 2 et alibi. XYL.

ib. v. 15. *montique id nomen*] מרר anathema significat, Indicium 7 et Numer. 18 et alibi, rem devotam. itaque hoc etymon colore non caret. et huius narrationis persimilem invenies apud Hilarium in Ps. 132, quam referre supersedeo. XYL.

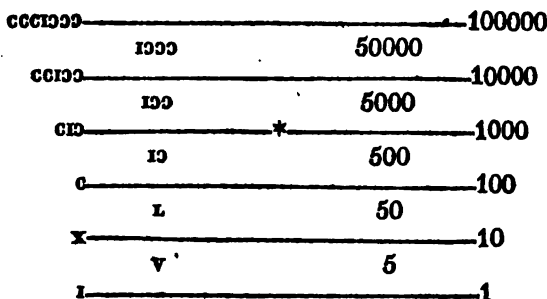
p. 20 v. 18. τὰ ὄρη Ἀρσαρὰ ἐν Παρθία τῆς Ἀρμενίας] aliis apocryphis ab auctore relatis venia data, liceat hoc ex Armenorum scriptis historiis et paternis traditionibus adiungere. Iacob Mousponoë

catholicam (ita vocant patriarcham) impulit libido ad supremum montium Ararat verticem, Massis dictum, proficisci, ut curiosius inspecto loco et generis humani deo reparatore adorato, ex diluvii reliquiis (arcam enim Noëam inter nivium aggeratos cumulos ibi superesse credunt accolae) fragmentum ligni, si daretur, asportaret. iter aggressus, a Massis verticis accessu secreta virtute repulsus, precibus fuis, fragmentum quod optaverat dei dono recepit, quod in oppido Aquiri ad montis radices sito repositum Armeni frequentius invisunt, et penes se, ut aiunt, asservant lignum quo deus humani generis reliquias insit quondam ab exitio praeservari. Zonaras: ἀποβατήριον δὲ τὸν τόπον καλεῖσθαι τοῖς Ἀρμενίοις φησὶν ὁ Ἰώσηπος, καὶ λεῖψανα δεικνυσθαι τῆς λάρνακος ἐκεῖ. GOAR.

p. 20 v. 21. *ἡμέρῃ πρώτῃ*, nimirum *τῆς ἑβδομάδος*, quod infra expressum, hic omiserat. porro annum diluvii ab initio mundi eundem habet Nicephorus. sed Ebraicus calculus habet 1656, quem docti sequuntur. Clemens Alexandrinus annos ab Adamo facto usque ad diluvium 2148 et 4 dies numerat, l. 1 Strom. quod paulo post sequitur, Noam a Chaldaeis fuisse Xisuthrum appellatum, Eusebius Praepar. Evang. 9 Abydeni Assyriam historiam citat, in qua Scisither dicitur, *Ζεῖσιθρος*, fol. Graeco 243 b. ceterum pro στ in Mestrom et Mestraea, id quod perspicue verum est secutus, ζ possi; nisi quis σ malit, ut est apud Zonaram. ΧΥΛ.

p. 22 v. 13. *annis a diluvio 630*] *μετὰ γὰρ ἔτη τοῦ κατακλυσμοῦ*. numerus hic iusto maior est; et sane parum convenit inter scriptores de annorum numero a diluvio usque ad natales Abrahami. Ebraei tradunt 4 annis demptis bis mille annos unicum sermonis genus in terra fuisse, confusionem linguarum annis post diluvium 340 existisse. verba eorum sunt *חמה פורה י שנה היה העולם לשון אחת* de tempore diluvii et confusionis linguarum, *מאדם עד המבול מ' וחרגו* *מן המבול עד הפלגה שש שנה*. Funckius annos non plures 132 in sua chronologia ponit a diluvio usque ad eam confusionem. paulo ante Eberus, turris architectus, hic plane ab ea re alienus idem ponitur. et mons Lubanus, in quo deinde Noa plantasse vitem scribitur, Labarus postea legitur; cuius varietatis similia etiam alibi annotavimus. catalogum historicorum videtur ex Iosephi principio collegisse.

Ceterum ad notas numerorum quod attinet, antiquis usus liber sum; et qui in usum talia reducunt, minime reprehendendos duco. interim non nescio de his ipsis aliud aliis videri. ego id secutus sum quod putavi simplicissimum ac verissimum. neque pigebit post Priscianum et Manutium, qui haec in doctissimo ad epistolas Tullii ad Atticum commentario explicavit, me quoque rudiorum causa exponere quid sentiam. imitari ego has notas puto rationem linearum, quibus in abaco ductis calculorum adiumento ratiocinamur. quod ut melius intelligatur, exemplo ante oculos constituto aperiam.

Vides ut calculus in linea superiori positus in proxime inferiore collocati sit decuplus, et qui in spatio seu intervallo ponitur, eum proxime superioris dimidium lineae proximeque inferioris ob id ipsum lineae quincuplum posse. compositionis ratio est nota, et LX esse 60, et XL esse 40, IIX vel VIII 8, IV aut IIII 4, XC 90, XXC 80 etc. nemo non videt. sed de harum notarum origine diversae sunt conjecturae. illud primo omnium liquet, rectae intra quinarium ac denarium numeros reliquos tanquam in cardinibus versari, cum manus utraque digitos habeat quinque, qui sunt decem omnes, qua de re etiam Aristoteles Problem. sect. 15 mentionem facit; et digitos primum ac simplicissimum esse numerandi instrumentum, usus vitae communis demonstrat ac simplicium ratiocinationes, indeque adeo ducta proverbialia. iam I unitatis nota non est, puto, litera, sed lineola; idemque de II, III, IIII iudico: singulas unitates singulis lineolis etiam ab illiteratis et idiotis, ut vocant, notari notissimum est. proinde quinario veluti cardini primo quaerendus fuit suus character, quo cum reliquis coniuncto usque ad denarium pergi posset. is est V, non sane litera: cur enim non Q potius esset? sed duae lineae ad angulum acutum coincidentes; qua nota utuntur itidem omnium ignari literarum, aliqui inversa sic A. ex hac geminata, aut altera potius alterius verticibus iunctis addita, fit X, quasi X: qui enim fiat ut litera ξ decem significet, ratio esse nulla videtur. unde autem L nota sit quinquagenarii, subtilem affert Priscianus causam, et quae meo iudicio multo est subtilior quam ut in re vulgari locum habere possit. ego duas lineolas puto esse ad rectum angulum commissas, quae κατὰ συνθήκην, ut loquitur de rerum vocabulis Aristoteles, usurpata et recepta 50 denotaret, at V 5. ab hoc usque ad centum non fuit nova opus nota, cum prioribus cum hac compositis omnia scribi possint: placuit tamen 90 non LXXX, sed compendii causa denario a centenario subtracto exprimi, ut 9 non VIII, sed I a X detracto; quod fit, cum minor character maiori praeponitur, ut IX 9, XC 90. atque etiam XL unitatis quam XXXX, ob compendium, 40 signat. hinc etiam illa XXC pro LXXX, IV pro IIII, et IC pro XCIX, aliaque id genus. nota centenarii est C, quod receptum est putari literam C

in ordine tertiam esse, ut quae vocabuli *centum* sit caput; idemque sentiunt de litera *κ*, quae millenarii sit nota, quod vox *mille* ab ea litera incipit. et habet hoc aliquam speciem: sed ubi ad rem venit, aliud apparet. cur enim non *Q* etiam vel quinarii vel quinquagenarii nota est, aut *D* denarii? cur *X* et *V* et *L* literae huc irreperunt, si quidem capita vocum pro notis sumebantur? nam et illud perinfirmum est, *D* significare 500, quia a *C* proxima sit litera: sic enim *K* decem nugabimur significare et *L* quinquaginta, ut *K* ob similitudinem atque affinitatem in *X* degenerarit. nam *Υ* vel *Z*, ut non Latinas literas, huc fingamus recipi ideo non meruisse: quid autem fiet literis *κ*, *φ*, *ψ*, *ο* et aliis? mihi quidem haec commenta non placent. credo adhibitis prius rectis lineis etiam curvas non incommode iis adiectas, praesertim iam crescente numerorum agmine, sit ergo semicirculus literae *c* adsimilis nota centenarii; quod eo facilius est creditu, quia reliqui characteres, etiam millenariorum, ab hoc, ut ostendemus, oriuntur. nam haec contrarius *ο* addita lineola, sic *ιϞ*, quingentas unitates refert, semissem nimirum millenarii, qui sic antiquitus exprimebatur *κϞ*, lineola inter priores characteres interiecta, ne coalescerent, ut opinor; quae lineola et in *L*, quod longiuscula pingeretur et litera *l* putaretur, deformata est a librariis. iidem ut uno calami ductu mille scriberent, *ο* exaraverunt, sicut et *ιϞ* in *D* literam mutarunt iidem, quae Manutius praeclare notavit. *κ* pro millenarii nota usurpari hodie notum est, et commemorata causa. reliqua ut hinc nascantur, in promptu est videre. nostras interim notas utilitatis ac compendii causa plurimi facio, ut 500, 675 etc. sed maiusculas has in libris usurpari e dignitate videtur. porro novem (verbi gratia) milia ego compendiose putarem sic scribi *ιχ κϞ* aut *ιχκϞ*. sed de his hoc loco satis: quisque sequatur quod volet, dummodo alios non vituperet. **XYL.**

p. 24 v. 10. *ulteriores regiones*] *τας κατ' Ἰόπην χώρας* habet liber Graecus; quod quale sit, alii viderint. *κατ' Εὐρώπην* puto legendum, *κατότιν* potius: Ioppae enim hic nihil. sed Geographica alibi explicantur. **XYL.**

p. 25 v. 7. *septuagesimum*] quae hinc exciderunt, dum alterius codicis ope restituantur, ex Iosepho et aliis scriptoribus peti debent. satis apparet descriptas fuisse nationes, quae a filiis Noe ortae et occupatae fuerunt. **XYL.**

ib. v. 8. *Mastusia Thraciae Chersonesi promontorium est e regione Ilii, Hellesponto interfluente. Derris, quae hic cum Maeotide et Sarmatia commemoratur, ignota mihi est. pro Εβοια Euboeam legi, quod erat in promptu. cetera huius loci non sunt.* **XYL.**

p. 28 v. 1. *ad annum Abrahami*] annis duodecim plures habet Nicephorus. ex Bibliis ab origine mundi ad natales Abrahami (exclusive) non plures 1949 annis computantur. cum qua ratiocinatione convenit Ebraeorum supputatio, qui a linguarum confusione annos praeterea usque ad natales Isaacii 52 numerant. ergo is natus

fuit anno 2048 vel 2049, annum agente Abrahamo centesimum. paulo post v. 8 ubi scripsi *ex Chami stirpe*, Semi est in Graeco, sed perspicue falsum. mox de Semiramide, *fraena repperit*. in Graeco est *ποταμοῖς περιέβαλε στόμια*; quod mendo non vacat. ego suspicor *ποταμοῖς* esse vitiosum, sive *ἵπποις* sive quid aliud scripserit auctor, ut equestris rei inventio bellicosae viragini tribuatur. Virgilius quidem Aeneid. 7 Picum huius filium, si Cedrenus vera retulit, equorum domitorem nominat, fortassis eo invento insignem, ut ibidem alius perhibetur vitisator. *στόμια* fraenos significare notum est. significant etiam orificia seu ora, ut vasorum, venarum. de fluminibus, eorum ostia ut significant, non legi, neque videtur quadrare. infra quidem in Heradio *στόμια ἐρήμον* fauces vocat sive angustias, per quas in solitudinem penetratur. **XYL.**

p. 84 v. 21. *praetextas coccino*] *ἐχρούσας ταβλίαις φούσια*. non observavi alibi *ταβλίαι*. videntur autem sic appellari pannicali, quibus orae laeuae praetexerentur, *die bräm*. nisi quis clavos malit, de quo alias. *φούσιον* verti coccinum. russatorum aurigarum fuit genus, quod in Nerone Xiphilinus ex Dione *κυρρῶ σκευῆ* appellat. meminit Plin. 7 59. plerique roseum vocant hunc colorem, neque sane a rubore sanguineo colore praeditarum rosarum color est alienus. coccinum talem aurigam appellat alicubi Martialis. **XYL.** nil dubium quin voce *ταβλίων* Romanorum *latus clavus et limbis purpureus* vestem insigniter praetextans sit intelligendus. *φούσιον* enim *χρῶμα roseus* est sive *purpureus color*, atque unus ex iis quos inter aurigandum factiones ostentasse scribit auctor in Michaelae Theophili filio. Prasino porro Veneto et Candido *φούσιον* adiungit, quem *roseum* interpretantur. **GOAR.**

p. 96 v. 7. *principio*] versus sunt confusi in Graeco, quorum sententiam comatus sum edere. **XYL.**

p. 87 v. 5. *ἐν γονίμῳ φύσει πτωχῶν*] apud Suidam in *Ἐρηῆς* haec eadem, paucis mutatis, referuntur. sed vitiose ibi legitur *καίς ὄν καί*, sicut contra nos vitiose *ἐαντιῶ* paulo ante pro *ἀντιῶ* habebamus. sed et precatio apud Suidam nonnihil variat. **XYL.**

p. 42 v. 4. *Agnozem autem*] locus perspicue corruptus, fabula vel ex Ovidio nota. **XYL.**

p. 47 v. 16. *ex uxore tua*] in nostro codice scribitur *θυγατρός*, et annotatur *superne γυναικός*; quod secutus sum, contextu approbante.

Nachor Abramus

Abramus Tharsae et patrus et socer.

Abramus, qui deinde Abrahamus; quam diversitatem vel Cedrenus vel librarinus neglexit, diligenter a Mose annotatam.

XYL.

p. 49 v. 14. *septimo*] nimirum inito, non completo; ut intelligatur agens annum 75 migrasse. XYL.

ib. v. 23. *Ierusalemam*] quam Graeci urbem, et eos secuti Latini, Hierosolyma appellant. nostra vox Ebraicae proxima est. etymon Cedreni sacrae linguae non congruit. mox Pentapolis quinque urbes notat, Sodomam videlicet, Gomorram et tres reliquas, quas paulo post etiam Cedrenus recenset. XYL.

p. 51 v. 1. *Geraris*] Gen. 20, antequam Isaacus nasceretur; de Chetura Gen. 25. mutilate haec Cedrenus citat. in margine est esse ex Africano petita. incertum, haecne an quae sequuntur de Lot et mari mortuo. posterius puto verum esse; neque eius miracula Cedrenum sed Africanum sibi visa referre. quod de fructu et fumo dicit, non assequor. XYL.

p. 59 v. 9. *edulio*] generis vocabulum retinui, cum qualis esset forma *κολλυρίδος* non assequerem. Athenaeus sane l. 3 de panis variis generibus disserens, ex Aristophanis Pace versum citat de collyra, quam inde ostendit ex panibus fuisse. poetae interpres panis vel exiguum frustum vel aliquid ex panum genere fuisse monet, quale pueris daretur; ut non male videatur torta panis verti in lexicis. idem post eos *κολλάβους* appellari tradit, in eadem comoedia versans, quasi mutilatos, id est exiguos panes diceret. ceterum *κολλυρίδος* et verbi agnati mentio exstat 2 Samuel. 13, in Thamaris historia. et ante c. 6 *κολλυρίς ἄρτου* nominatur. sed hoc in Ebraea lingua *חֶלֶב חֵלֶב*, illud *חֶלֶב חֵלֶב* appellatur, quod posterius sorbitionem b. Hieronymus vertit, cum in priore vocem Graecam retineret. et sunt sane vocabula diversa. quod c. 6 nominatur, id panis placentam fuisse videtur ex Levit. 2 et 8 capite, atque alias posse demonstrari. posterior locus videtur ostendere lagana fuisse, vel aliquid ex pasta farinacea coctum quacunque ratione, cibum quidem potius quam potum. nam profecto Amnon renuebat edere, non bibere, ut quidem verba simpliciter sonant. neque ego haec annotassem, nisi b. Hieronymi auctoritas me, ut debuit, admonnisset; et puto, sorbitiones si quis edi etiam dicat, merito reprehendi non posse. vocabulum a corde recreando ductum, et ut ita dicam, cordiale aliquid significare in sancta lingua videtur. sed haec alii viderint. iam pridem scripseram haec, cum Adversaria edita vidi, libros longe utilissimos, Adriani Turnebi, quem nuper rei publicae literariae dispendio amisimus, virum doctrinae et solertiae incomparabilis. eius libri $\frac{1}{4}$ initium cum nostris coniungat lector diligens. XYL.

ib. v. 13. 45] sacrae literae tantum 40 perhibent, et nomina paulo aliter leguntur. vide Gen. 26 in fine. XYL.

p. 60 v. 10. *astrologiae*] locus perspicue mutilus. ideo asteriscum adieci, quia aliud in praesentia vix possum. post paulo, *qua equi decurrunt*: in Graeco est *εἰς τὸν ἑκπύδρομον*. in via quidem sepultam scribitur Gen. 35. aliqui Graecam vocem scio Circum significare: sed huc non quadrat. quod *σὺφρανθᾶ* est in nostro co-

dice, id apud Iosephum sub finem 1 Antiq. libri κατὰ τὴν ἑφραθάην legitur. Ebraica vox recte Graece redditur εὐφραθᾶ, sicque et hic et alibi legit Complutensis editio. et eandem fere habet Zonaras lectionem. ΧΥΛ.

p. 61 v. 21. *Idaeorum*] librarius, cui Iudaeorum nomen nimirum notius erat, utrobique *Ιουδαίων* pro *Ἰδαίων* scripsit; quem vel *δακτύλων* vox poterat a lapsu revocare. de Curetibus et Idaeis dactylis multi multa: optime Diodorus Siculus l. 5 fol. Graeco 230, et praeclare ex antiquitate interpres Argonauticorum Apollonii Graecus, annotationum in l. 1 num. 42, ne alios citem. quanquam ne hic quidem gravabor adscribere verba Clementis Alexandrini de primo Stromateon libro, hunc locum explicantia. τινὲς δὲ μυθικώτερον τῶν Ἰδαίων καλουμένων δακτύλων σοφούς τινὰς πρώτους γενέσθαι λέγουσιν, εἰς οὓς ἢ τε τῶν Ἑφρασίων λεγομένων γραμμάτων καὶ ἢ τῶν κατὰ μουσικὴν εὐρεσις ἑνθμῶν ἀναφέρεται. δι' ἣν αἰτίαν οἱ παρὰ τοῖς μουσικοῖς δάκτυλοι τὴν προσηγορίαν εἰλήφασιν. Φρύγες δὲ ἦσαν καὶ βάρβαροι οἱ Ἰδαῖοι δάκτυλοι. Ἡρόδωρος δὲ τὸν Ἡρακλέα μάντιν καὶ φυσικὸν γενόμενον ἱστορεῖ, παρὰ Ἄτλαντος τοῦ βαρβάρου τοῦ Φρυγῶς διαδέχεσθαι τοὺς τοῦ κόσμου κίονας, αἰνιττομένου τοῦ μύθου τὴν τῶν οὐρανίων ἐπιστήμην μαθήσει διαδέχεσθαι. loquitur ibi de inventoribus artium variarum et philosophiae. de Curetibus etiam in Orphei hymnis invenient antiquitatis profanae studiosi aliquid. paulo ante multiformes ad verbum reddidi quos auctor *πολυσώματους* nominat: non enim vasta modo corpora habuisse dicuntur, sed et membrorum multiplici copia monstrosa, Aegaeon qualis, verbi gratia. nota sunt Virgillii carmina. ΧΥΛ.

p. 64 v. 9. *in tremoribus*] ut hunc locum sic verterem, cum vocis *παλματικόν* movit etymon, tum Suidae me permovit testimonium, qui, ex quocunque tandem auctore (mihī enim non liquet), *παλμικόν οἰώνισμα* explicat, cum praesagitur quid praemonstret subsaltatio vel tremor (verbi gratia) oculi dextri; et ait Posidonium ea de re aliquid esse commentatum. sane apud Theocritum quoque de amore suo bene ominans quidam ita ait: ἄλλεται ὀφθαλμός μοι ὁ δεξιός, id est, oculus dexter mihi subsilit. ceterum quid divinationibus huiusmodi tribuendam sit, optime intelliges ex D. Augustino multis locis; et praecipue l. 2 de doctrina Christiana, c. 20 et tribus sequentibus. atque ibi quidem etiam salientium membrorum praesagia commemorantur. itaque non optimo iure carpi eos puto qui ex Epiphaniū Panario *παλμόν* tremorem seu concussionem converterunt, praesertim cum eo quoque loco *παλμός* inter ea ponatur divinationis genera, quae cum extispicum doctrina et extorum palpitatione non multum videantur habere commune. porro Potipharem culinae aut si mavis coquoꝝ praefectum nominavi, secutus Graecam ἀρχιμάγειρος vocem. nam Ebraicum secus sonat vocabulum, praesertim si Orteolo Chaldaeo paraphrastae credimus c. 39; cui admodum suffragari videtur

Ieremias, hoc ipso titulo Nebuzardanem appellans, qui a rege Babylonio missus fuit ad Hierosolyma diripienda. nam ea res non, ut opinor, valde apposita est officio magistri coquorum. certe h. Hieronymus magistrum militum vel exercitus vertit; et חבש mactare significat, quo artificio barbaros milites gaudere etiamnum scimus. **XYL.**

p. 66 v. 4. *ἐν τῷ ἄχιν*, quod vocabulum est etiam in Complutensi editione in hac historia, Gen. 41. alii, interque hos Argentoratensis (nam ad manum Aldinus non erat), *ἐν τῷ ὄχθῃ* legerunt. librarius Cedreni in margine annotavit ita se in exemplari reperisse, nisi incuria peccatum sit. οὕτως εὔρηται τὸ ἄχιν ἐν τῷ ἀντιγράφῳ, πλὴν λάθος ἦν. Hieronymus vertit in locis palustribus, ut quidem nunc etiam in Complutensi libro legitur. nam in eiusdem versione Iobi c. 8, quo loco hypocritae iuncis et id genus in humido viventibus plantis elegantissime comparantur, idem quod hic vocabulum ἄχιν, carectum legitur interpretatum. quo quidem loco βούτομον, de qua voce nihil hic agam, substituere 70 interpretes. plerique pratensem herbam intelligunt. et Iobi quem citati locus satis videtur demonstrare esse herbam de earum genere quae et in humidis atque adeo aquosis locis proveniant, et sine liquore statim sua sponte concidant, ut carex esse non possit, quando Columella caricem filici aequat, et ut undiquaque nascentem suo tempore recte extirpari docet l. 2 c. 2; quod in Achu illud non videtur competere. Kimchi Ebraeorum facile doctissimus non abhorret ab iis qui pro loco (nimirum humecto et herbido) accipiunt. hoc annotavi, ut meae versionis rationem afferrem: neque enim credo vocem ἄχιν esse 70 interpretum. paulo superius ἄρτους χονδρίτας verti panes delicatos, quod ea vox non satis a me intelligeretur. et vero cum de Ebraica חרית Ebraei, tum de Graeca Graeci grammatici non valde consentiant. si farreos vis aut aliceos aut quovis modo interpretari, non impedio. **XYL.**

p. 74 v. 1. *a magno*] hexametris versibus oraculi sententiam expressi. in Graeco confusa omnia sunt, et tamen non videntur fuisse ἄμετρα. **XYL.**

p. 78 v. 21. *ἰνίωσι*] ὡς ἐπιγράφη. sed legendum apparet ἕως. p. 75 v. 20 ubi scribitur forma Mosis captam Tharben Aegyptiis Sabbam prodidisse, annotantur in margine haec: εἰ διὰ κάλλος Μωσαικὸν πόλεις προουδέοντο τῷ τότε βαρβαρικαί, εἰ ἔδει γενέσθαι νῦν διὰ σέ, ὀραϊότητα Ἰσαίης βασιλεῦ; pulchritudinem Isacii laudat, imperatoris sui, dignam ob quam ipsi, ut quondam Mosis, urbes a barbaris dederentur. hem argutias. **XYL.**

p. 79 v. 10. *de Corinthiis*] lapsus est memoriae: non enim de Corinthiis sed de Hymenaeo et Alexandro apostatis haec dicantur, 1 Timoth. 1. Corinthium quidem etiam illum, qui incestum cum noverca coniugium fecerat, Satanae tradendum indicavit idem Paulus,

2 Corinth. 5. quos locos confudit ἀμαρτήματι μνημονικῶ scriptor noster. XYL.

p. 82 v. 9. *deus unus*] Sophoclis versus in nostro codice turpiter mutilatos integros legent qui volent (quis autem sanus nolit?) apud Iustinum Martyrem περὶ μοναρχίας, quo noster alludit, itemque in Paraeneticis, et apud Clementem προτροπικῶ ac l. 5 Stromat. mutilus est et sequens locus, quod asterisco appposito monui. Iannes et Iambres (vetus interpres legit Mambres, 2 Timoth. 3) magi Pharaonis etiam a b. Augustino dicuntur, epistola 119 ad Ianuarium. XYL.

p. 91 v. 12. *clade dei secundum Davidum*] locus perspicue mutilus. Davidica historia suo loco sequitur. sed nescio quid Moysi cum ea fuerit, nisi forte parva Genesis aliquid habet. θραύσιν, quae vox rupturam aut comminationem potius et contritionem significat, perspicuitatis causa verti cladem. locus de clade 14700 Ebraeorum est Numeris 16 ad finem. deinde quod est in montem Naban, legitur in Complutensi Ναβαῦ, Nabau, Deut. 32 et 34, in Ebraico Nebo. ideo in margine Ναβαῦ annotavi. XYL.

p. 99 v. 10. *testata*] δίδωσιν αὐτῷ θήλους. nescio an sic locutus sit Cedrenus. res est manifesta, et pro ἐλιθαβώρ historia fretus repono ἐπὶ Θαβώρ. XYL.

p. 100 v. 12. *pastam hordeacam*] μαγίδα κριθίνην, quod quid sit, non pronuntio. sane neque a Graeco neque ab ipso Ebraico מן הן לרל צלררמ צלררמ procul puto abesse meam interpretationem. Zonaras habet μάζαν κριθίνην. Iosephus addit ὑπ' ἐπιτελείας ἀνθρώποις ἄβρωτον, quae ob vilitatem ab hominibus pro cibo non usurparetur, l. 5 c. 8. porro qui sequitur Madianitarum numerus, eam expressi ut repperi, 312000. verum is omnem non fidem modo sed et veritatem excedit: quia imo etiam si pro myriadibus chiliades legas, ut sit 312000, tamen amplior iusto videri possit. in scriptura sacra exercitus non numeratur, tametsi maximum fuisse locustarum comparatio indicat. Iosephus quidem auctor est occubuisse in pugna Madianitarum 120 milia. XYL.

p. 101 v. 7. Ephod quid rei sit et quem usum spectet, hic explicare omitto, cum iis qui sacras literas diligenter legerunt non sit obscurum, et non multo post in Michae historia vocem Cedrenus utcumque interpretetur. post Orpheus vocatur Bryosius, mihi prorsus ignota appellatione; quam tamen mutare non debui. et versus hexametri qui ex eo citantur miserabiliter sunt confusi, neque difficile est primum sic scribere:

ὠνάξ Αηεῦς υἱ' ἑκατηβόλε Φοῖβε κρηταιέ.

post a πανδερεκίς integer incipit. item ab ἦλις, si χρουσειοισίν scribas. est et metrum a δωδεκάτην utcumque constans, et cui proclive sit succurrere. postremum erit σοῦ φαμένοιο, σὲ δ', etc. verum reliqua languent. quae ex ingenio emendare velle non videbatur in praesentia commodum. exstant sane multa hinc inde apud Clementem Iustinum

Eusebium et alios Orphica. si quis in haec quoque alicubi incidet, ex melioribus deteriora corrigat. ego, nisi allucinator, sententiae nullum attuli detrimentum. quae post versus sequuntur Orphica, etiam apud Suidam leguntur in Ὀρφεύς, paulo licet aliter. sed et qui de humana miseria inferius citantur eiusdem versus, partim integri partim mutili partim depravati sunt. XYL.

p. 104 v. 2. *Tyrus*] in margine librarius pro Tyro Tarsum annotavit, sic: *πότε τὸ Ἰλιον ἐκτίσθη, ἢ Κύζικος καὶ ἢ Ταρσός.* quod monendum duxi. XYL.

p. 108 v. 3. *septimus*] nisi forte *ἑβδόμη* pro *ἑβδομος* legendum sit, quod non puto. sed et ut supra Samanes quidam Samsonis successor nominatur, Iosepho iuxta ac Scripturae ignotus. Elim a Samsonis morte coepisse gubernare Israelicos receptum est; et Iosephus quoque id confirmat l. 5 c. 2. iam quod mox liber primus Regnorum citatur, is quem hodie primum Samuelicum nominamus, *ἡ πρώτη τῶν βασιλειῶν*, id suspectum esse lectori non debet. vocabantur enim hi libri Regnorum, quod (verbi gratia) regnum Sauli, regnum Davidi, regnum Solomonis etc. ordine describerent. qua ratione et Regum libri appellantur. sic librum Regum tertium Iustinus Martyr in Exhortatione allegat *τρίτην βασιλειῶν ἱστορίαν*, et scripturam Regnorum beatus Augustinus aliquoties, ut 2 Retractat. 1 et 55. itemque Regnorum libros, ad Ianuarium epistola 119 et alii. XYL.

p. 109 v. 12. *Iosephus duos tantum*] vel hic locus est corruptus, quod puto, vel Iosephi codex, qui 4 menses habet, *ποιήσασα παρὰ τοῖς Παλαιστινοῖς μῆνας τέσσαρας.* liber quidem Iudicum perspicue habet et absque ulla lectionis varietate menses 7, c. 6. sed et filii Iechoniae in historia non nominantur: tantum dicitur Bethschemenses fuisse. XYL.

p. 111 v. 11. *διαπορευθεῖς καὶ ἐγκρατευσάμενος*, vitiose. quid si legas *διαπορηθεῖς καὶ μὴ ἐγκρατευσάμενος?* ex Ebraico textu et Iosepho adhuc planius constare potest loci sententia, Antiquit. 6 c. 7. Saulus miserat ad Samuelem hostibus ingruentibus, eumque ad se evocarat. is septimo die se venturum responderat, mandato ut interim hostiae pararentur, quibus caesis hostem aggredierentur. Saulus interim ab ipso dilabentibus suis, in magnis haerens difficultatibus, cum septimus dies appetuisset necdum adesset vates, eum diutius sibi operiendum non ratus ipse deo sacrificavit, diffidens nimirum vati, neque quantum oportuit eius mandato deferens. quo facto dei adversus se commovit indignationem etc. in hanc sententiam Zonaras quoque scripsit. XYL. abductus in contrarium auctoris sensus, genuina eius lectione retenta, sic restituitur: *cum tempore et expectatione diuturna longius processisset ac moras trahendo tolerasset Saul, domino tandem sacrificium obtulit.* GOAR.

p. 112 v. 4. *ῥομφαλαίς*] de romphaea disputat Cedrenus paulo infra, quo loco heroas Davidicos recenset. **XYL.**

ibid. *manus componeret*] reliqui Ebraismum, ne cui viderer audaculus. sensus est: iussit eum omittere arcae et ephodi tractationem, vaticinandi causa institutam, cum iam de eventu pugnae dubitandum non videretur amplius. **XYL.**

ib. v. 9. *omnis autem terra prandebat*] asteriscum apposui loco et pravo et mutilo. Ebraica habent universam et ex omnibus hinc inde partibus collectam ad Saulum multitudinem intrasse silvam, in qua mel per solum fuebatur. a quo tamen omnes ob votum regis abstinerint, dempto Ionatha, qui eius inscius gustarit etc. **XYL.**

p. 113 v. 21. *variis instrumentis musicis*] *ἐν κιννύρα, ψαλτηρίῳ καὶ ναύλῃ*; quae quia nobis ignota sunt, vocabulo generis uti malui. cinnynam quidem decem fidibus constitisse plectroque ici solitam, nablum duodecim habuisse voces et digitis pulsatum fuisse, Iosephus memoriae prodidit *ὅτι ἀρχαίολ. ἰ.* id scias obiter, saepe me nomina propria non ut sunt in Cedreno, aut etiam 70 versione, sed ut sunt in Ebraeo et recepta, posuisse, ut Michol, Ramatha etc. **XYL.**

p. 115 v. 9. *ubi statuam*] haec sunt de posterioris libri Samueli c. 18, ut facile appareat locum hunc esse mirifice mutilatum: nam quae mox sequuntur de heroibus Davidi, sunt de eiusdem libri c. 23, vel 1 Paralip. 2. estque etiam in margine hoc annotatum, *οἱ δυνατοὶ τοῦ Δαβὶδ*, potentes, id est fortes, et qui praecipua virtutis causa officia administrabant apud Davidum. ceterum loca dicta cum Cedreno lector conferat ipse, adiunctis iis quae apud Iosephum habentur l. 7. c. 10. diversitatem enim omnem annotare non est nostrae brevitatis, neque ita difficile ut opera nostra magnopere debeat requiri. **XYL.**

p. 116 v. 1. de romphaea, spatha et framea Thomas Dempsterus in Romanis Antiq. **GOAR.**

p. 119 v. 12. *Asa*] perspicue falsum: nam Abias Ieroboamum vicit, ut paulo ante ex 2 Paralip. 23 rettulit, neque est ibi scriptum Solomonis imitorem fuisse Asam. sunt et reliqua mirabiliter confusa; quibus illustrandis nolui vacare, cum exstant in Bibliis et apud Iosephum, sintque notissima. **XYL.**

p. 128 v. 6. *Zinaicam solitudinem*] montem Sina habet Cedrenus, errore perspicuo. **XYL.**

p. 131 v. 14. *volandoque fatigatae*] locus hic in Graeco mutilus et depravatus est, et vexavit me, donec eum, cogitans ex Iosepho esse desumptum, ibi integrum repperi Antiq. 3 1. **XYL.**

p. 132 v. 4. *Iothore socero*] Cedrenus monet etiam *γαμβρόν* Mosis eum dictum fuisse, et vero liquet uxorem Mosis fuisse Iothoris huius sive Iethronis filiam. *πενθερός* non modo socerum significat, sed et Herodotus *γαμβρόν* Cyri Croesum ait fuisse, eius sorori Aryenidi matrimonio copulatum. quo pacto et Eustathius Eurylochum

scribit *γαμβρόν* fuisse Ulyssi, maritum scilicet sororis eius Climenæ. et apud Sophoclem Oedipus tyrannus *Κρέονθ' ἐαυτοῦ γαμβρόν* dicit, cum Creon Iocastæ frater fuerit, Oedipi et *θεῖος* et *γυναϊκά-δελφος*. hos proprie *κηδεστάς* vocari Eustathius idem docet ad Iliad. ε 474: *οἶος σὺν γαμβροῖσι*. ibidemque ex tragoedia citat *κηδεύσας καλοῖς γαμβροῖς*, quo loco *γαμβρός* socerum significet. ego quidem aliud tale exemplum nullam memini observare. et *γαμβρός* non tam a danda quam a ducenda uxore videtur dici; unde verbum *ἐκγαμβρεύειν*, quod etiam in Evangelio est, Matth. 22. XYL.

p. 132 v. 6. *Sepphoras angelus*] in Graeco haec habentur ad marginem: *σημειῶσαι ὅτι ἐν τῇ λεπτῇ γενέσει κείται τὸν συναντήσαντα τῷ Μωσῆϊ μὴ εἶναι ἄγγελον, ἀλλὰ πολυώνυμόν τινα Σαμαρῆ καὶ Βελλὰρ καὶ Μαστιελμάν· ὅς ἐστιν ὁ Σατανᾶς*. XYL.

ib. v. 12. *etiam praestig.*] sic et Augustinus ad Marcellinum epist. 7. XYL.

p. 137 v. 17. *in crasinum*] de manna haec sunt ad marginem: *τὸ μάννα ὁ Φίλων ἐρμηνεύων τοιαύτην φησὶν αὐτοῦ εἶναι τὴν ποιότητα ὥστε κατὰ τὴν φαντασίαν τοῦ ἐσθλιότες μετακρινᾶσθαι, καὶ εἶναι μὲν καθ' ἐαυτὸ οἰονεὶ πέγγρον ἐψημένον ἐν μέλιτι, παρέχειν δὲ νῦν μὲν ἄρτον νῦν δὲ κρέας, καὶ κρέας τοιοῦδε ἢ πετεινοῦ ἢ χειραίου, νῦν δὲ λάχανον τὸ κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν ἐκάστου καὶ ἰχθύος, ὡς τὸ ἰδίωμα τῆς καθ' ἑκάστον γένος ποιότητος ἀκριβῶς ἐν τῇ γενέσει τοῦ ἐσθλιότες διασώζεσθαι*. ceterum adscribam verba D. Augustini ex 118 ad Iannarium epistola. valet etiam, inquit, ad hanc similitudinem, quod in primo populo unicuique manna secundum propriam voluntatem in ore sapiebat etc. quae verba sum ipse recensens 2 Retract. 20, non, ait, mihi occurrit unde hoc probari possit nisi ex libro Sapientiae, quem Iudaei non recipiunt in auctoritatem canonicam; quod tamen fidelibus potuit provenire, non illis adversus deum murmuratoribus, qui profecto alias escas non desiderarent, si hoc eis saperet manna quod vellent. locus libri Sapientiae est c. 16 et librum Philonis Ebraei creditum esse vel ex D. Hieronymi praefationcula notum est. XYL.

p. 138 v. 8. *Osea*] vel *Anses*, *Ἄνση*. vide Num. 13 et Euseb. hist. Eccles. 1 4. XYL.

ib. v. 17. *Σκυθόπολις* legi, cum scriptura videatur *σενθόπολις* habere. qua vero occasione huius urbis mentio hic fiat, non habeo excogitare. Scythopolim urbem fuisse in finibus Galilæae docet Strabo l. 16, ubi refert quemodo Iudaea Pompeius Magnus sit potius. Stephani verba sunt corruptissima; apud quem tamen est eam olim *Βασιών* (forte *Βάσων* aut *Βάσαν*) a barbaris vocatam. Plinius 5 18 eam in Decapoli Iudæae vicina ponit, aitque Nysam prius fuisse dictam a Bacchi matrice. l. 2 Machab. 12 mentio fit Scytharum urbis, huius ipsius nimirum, dissitae a Hierosolymis ad stadia 600. ea ergo Basan fuit olim, regia Ogi. vide Iosephum Antiquit. 4 5, et confer cum his: facile intelliges Scythopolim esse Bas-

nem, caput Galadinae vel Gaulonitidis, Galilaeae imminentem. vide et quae de hac urbe infra Cedrenus in Orestis fabula refert. sed haec in Geographicis nostris uberius, deo volente. XYL.

p. 140 v. 25. *Leviticus*] atqui haec non in Levitico sed sine Exodi leguntur. XYL.

p. 143 v. 6. *Clytaemnestram*] malim Hypermnestram. sed haec omnia persequi nolo, ex poetis et libris ad eorum intelligentiam parandam scriptis repetenda inque scholis ideo nota. XYL.

p. 144 v. 17. *χειρῶν ἄλλυμένων*] nihil habeo; ut neque de bove, Iove, qui sequitur. XYL.

p. 147 v. 16. *Eglon Zabulonius*] Eglom emendavi et supplevi haec ex superiori de iudicibus narratione, et Iudio. 12. XYL.

p. 149 v. 10. *quibus arca*] locus corruptissimus. historia existat 1 Samueli libri primis 7 capitibus. XYL.

p. 153 v. 11. hic numerus, *μυριάδης ὀδ'*, neque cum iis quae statim, neque cum iis quae non multo inferius dicuntur, neque omnino cum veritate congruit. Iosephus Antiq. 7 10 habet numerum Israelicorum *ἐνενηήκοντα μυριάδας*, 900000, Iudaeorum *τεσσαράκοντα μυριάδας*, 400000. Zonaras horum 500000, illorum 800000 numerum concipit; quae est Bibliaca summa. Cedrenus saepe variat, librarii puto culpa. porro Ebraismum non obscurum retiaui, quo viri gladium stringentes identidem in Scriptura dicuntur, qui aetate et robore sunt militari. XYL.

p. 157 v. 14. *domino deo*] in margine notatur alia lectio, *τῷ ὀνόματι κυρίου τοῦ θεοῦ*, nomini domini dei, quae eodem recidit. desumpta sunt haec ex 1 Paral. 28. ceterum Solomonis nomen *πασι παρώνυμον* est. XYL.

ib. v. 19. *mea paupertas*] in margine alleverat librarius, nisi forte Cedrenus tam fuit facetus, *τοιούτη καὶ ἐμοὶ πτωχεῖα γένοιο, θεῖε Δαβίδ*, lepide profecto et historiae convenienter *ἐπιφωνήσας*. talis erat etiam supra folio 88 ad Manassis et Ephraimi benedictionem annotatio: *ὀίμαι διὰ τοῦτο καὶ ἐμοὶ ὡς τῷ Μανασσῇ τὸ δυστυχεῖν ἀποκεκλήρωται*. sunt et alia passim talia, quae consulto omisi, nihil sane lectorem iis praeteritis defraudans; qui, si volet, utilius aliquid margini facile allinet. XYL.

p. 158 v. 1. *erat autem Davidus*] in margine *ἔλεπεν ἐκ τοῦ ἀντιγράφου*. mihi autem profecto non videtur hic aliquid deesse, imo ut mirer librarii religionem, qui tam multa loca mutilata pro integris describens hic demum senserit aliquid excidisse. XYL.

ib. v. 6. *ἐκ σωφείρ* mendose scripsit pro *ἐξ Ὁφείρ*, duplici litera non recte discerpta 1 Paralip. 29. XYL.

p. 159 v. 20. *neque existimandum*] ad marginem annotatum est, *σημειώσαι, θεκυμαστὸν πρὸς τὴν νῦν μαρὰν καὶ ἀνόητον τῶν κοινοτέρων ἀνθρώπων γνώμη. καὶ ὅρα τί λέγῃς*. sensus est, hunc locum esse observandum, quia faciat ad rudium imperitorumque hominum, quorum maxima est multitudo, sententiam de hac

re fatuam et imprudentem refellendam. haec annotatio a me praeterita non est, cum sit vera: nam profecto, si quid ego indico, locus dignus est animadversione, utcunque haec aliunde Cedrenus desumpserit. XYL.

p. 165 v. 19. *δ Τύριος* mendose pro *δ Σύριος*: nam Stephanus testatur gentile ab Syro fieri *Σύριος*, nisi codex fallit; quod minime puto, cum sic et apud Diogenem Laertium legatur, et insulam Syron Homerus *Odyss.* ο' versu 401 Syriam appellet, Strabonis opinionem ibi Eustathio et in Dionysium approbante. Latini Syrum vocant Pherecydem, ut Cic. 1 Tusc. ubi eum regnante Servio Tullo fuisse ait, annis nimirum post Solomonem haud paucioribus 400. Syrus insula est una Cycladum, Delo Rhenaea et Mycono cincta. vide Strabonem sub finem decimi. ibi Pherecydes *δ Βάβιος* dicitur, ut et apud Suidam: apud Eustathium in Homeri locum citatum *Βαβυλώνιος*, apud Laertium 1 in vita eius *βάδνος*, ut appareat Badya patrem eius fuisse, et emendandos ex hoc reliquos. vulgo obtinuit eum ex Syria oriundum fuisse, nobili illa ad Euphratem Asiae regione. quam opinionem auxit b. Augustinus, Assyrium eum nominans, 3 ad Volusianum epistola, et quidem Assyrium Virgilii ex Polione amomum, ad eius de immortalitate disputationem torquens. nam l. 3 contra Acad. eundem Syrum vocat. XYL.

p. 180 v. 12. *et requievit*] locum hunc asterisco insignivi, quia prorsum est mutilus. verba haec ad Eliam in Horebi montis spelunca delitescens refero, quam eandem Mosis fuisse receptaculum quidam crediderunt. XYL.

p. 182 v. 21. *qui a rege erat tertius*] *τριστάτην*. *τρίτω* sic Ebraice docti interpretantur: nomen enim a ternario est. Iosephus Antiquit. 9 3 *τρίτης μοίρας ήγεμόνα* transtulit, tertiae copiarum parti praepositum. Suidae *τριστάτης* est stipator aut satelles regis, ternas manu hastas tenens. XYL. improprie Xylander ac mutilum. proprie vero ac integre *misit rex triarium* (seu triumvirum) *cui innitebatur*. Sanctius in Reg. lib. *τριστάτην* interpretatur *triarium*, e tribus ministris unum, cui stans vel ambulans per vices rex solebat inniti. GOAR.

p. 184 v. 11. *Namesii*] sic est in Bibliis. sed et annos regum multo aliter noster codex habet notatos quam veritas Scripturae sacrae ferat. historiae ipsae legantur, quae hic et mutilae et non optimo ordine qua notantur qua inculcantur. XYL.

p. 198 v. 14. *cum computruerit*] non esse vel vera vel in loco etiam suo allata ea quae de Iudaea et urbe Hierosolymorum disputantur, cuius perspicuum esse puto. hic autem Hieronymi versionem sum secutus, cum meus liber haberet *συμφημισθεις*, Complutensis apud Hierem. *συμφιδεις*, Argent. *συμφησθεις*, quae duo vocabula quid significant, non facile dixerim; et minime ferre locus videtur ut deploratum aut comploratum vertamus, cum Hesychius *ψιζομένην* annotarit esse *κλαίουσαν*, et *ψιάδες* apud Homerum stil-

lae sint, sanguineae Iovis lacrymae, Iliad. π' 459. verbum ψῶ significat λεπύνω, ut Graeci tradunt, attenuo. Ebraicum בורח indicat fore ut tractum seu raptatum proiciatur, nulla prorsus putredinis significatione, ut coniecere nequeam vel quid Hieronymus secutus sit, vel quomodo in Graeca versione legendum sit. nam nostri Cedreni vox prorsus est aliena. viderint peritiores. XYL.

p. 199 v. 20. *in voraginem*] βόρβορον, quae vox coenum significat. fuit autem in foveam coniectus, non aqua sed coeno obstitam, Ierem. 38. XYL.

p. 214 v. 7. Μίνως τῆς Κρήτης ὁ υἱός] in margine τῆς Εὐρώπης signatum erat, ita ut post υἱός inserendum ostenderetur. credo scriptum fuisse ὁ Διός, non υἱός. fortassis etiam Europa addita. res est nota. XYL. dictionis inversum ordinem, omissis Xylandri coniecturis, hoc pacto facile restitues: ὁ υἱός Εὐρώπης Μίνως, τῆς Κρήτης ἐβασίλευεν. GOAR.

ib. v. 11. scribam quod verti, in Graeco est νοτάριος, notarius. et post λῶρον, lorum, sicut alibi κουβικλον cubiculum. δουλίδας dixit, imitatus θεραπαινίδας, paulo inferius solennem festivitatem, κοσμικήν, quod non scio quid sibi velit. XYL.

p. 217 v. 20. εὐστολον gracilem verti, cum aliud non succurreret, neque de vestitu hic agatur. nam gracilitatem in mulieribus laudatam fuisse apud priscos notum est vel ex Terentio. XYL. nihil commune cum antiquitus laudata mulierum gracilitate vox εὐστολος habet, quae comptam ac vestibus elegantem refert. GOAR.

p. 220 v. 8. Palamedis tabula qualis ludas fuerit, non est adeo perspicuum. ταύλαν noster vocat, tabulam, quod alii ἀβάκιον, mensulam. et verbum ταυλίξεν pro ludere talis in abaco usitatum fuisse ex Eustathio liquet in primum Ulyss. 107. apud Suidam in voce τάβλα invenies eadem prope quae hic habet Cedrenus. fuisse ludum talorum (πεσσῶν), qui per turrulam in alveum seu tabulam suppositam deiicerentur ac pro linearum aut spatiorum varietate ludi variam condicionem facerent, satis videtur apparere. lines fuisse quinque distinctas Eustathius docet, quo dixi loco; quem vide etiam in Iliad. β' 300, et Pollucem l. 9. talos verti, quod aliud vocabulum non habui, alioquin ἀστράγαλον κύβον et πεσσόν diversa fuisse non ignoro. sed et hoc observavi, interpretem Orestae Euripidei Palamedi inventum κύβων et πεττείας promiscue tribuere. quanquam cur non verterem talos, cum pro me faciat Flaccus poetarum praestantissimus? apud quem Volanerius scurra chiragricus, Serm. 2 7, qui pro se tolleret atque mitteret in pyrgum talos, mercede diurna conductum pavit. hunc pyrgum Martialis turrulam vertit, πεσσούς talos, quos Cedrenus per ψηφόβολον videtur intelligere. Suidas ψηφιστόλον habet. κοκκία notas intelligo talorum; et Suidas habet ἑπτὰ κοκκία, septem granula. ipse vidi abacum albis ac nigris distinctum quadratis, quo modo tabula scachica dividitur; eique superna imminens infundibulum, per quod, cubis (die würffel) deiecta in

abacum vel fritillum luderetur. μεταωρισμόν Cedrenus vocat quod διαγωγήν Suidas, vocabulo elegantiori et magis apto: nam μεταωρισμόν alibi sic positum a probo scriptore vix puto. locus Martialis, quod pene oblitus fueram addere, est in Apophoretis, distichon libri 14 16. XYL. τάβλαν scribit Suidas cum Glossis Graecobarbaris; et est ὄνομα παιδιᾶς, *tabula*, qua talis luditur. GOAR.

p. 220 v. 11. κάσους] χαρακώματα substituit Isaaci Porphyrogeneta in Paral. Homeri, quibus de ludo a Palamede invento disserens πρώτος, inquit, ταυλίσειν ἦτοι κυβεύειν ἐξεύρηται. ac inferius, ὄρισσατο τὴν ταύλαν ἦτοι τὸν πίνακα τοῦ παιγνίου τὸν γήινον κόσμον, τοὺς δὲ δώδεκα κάσους ἦτοι τὰ χαρακώματα ταύτου τὸν ζωδιακὸν ἀριθμὸν. GOAR.

ibid. ψηφοβόλον cornu sive *alveolum*, e quo primum in turrim sive canalem, et e turri in tabulam tali et tesserae decidunt. GOAR.

ib. v. 12. κοκκία ipsi *tali* seu potius *tesseris* numero septenario varias tabulae faveolas subintrantes, varios quoque planetarum et zodiaci siderum concursus ac subinde prosperam vel adversam vitae ludique sortem secundum astrologorum regulas manifestabant. GOAR.

ib. v. 14. de literis Graecis est alius commentandi locus aptior. ceterum aliquot deinceps loca sunt mutila, quibus asteriscum iccirco allevi. XYL.

ib. v. 19. χῖος vitiose legitur pro Κεῖος. aut saltem auctor erravit: nam Ceo insula, urbe Iulide fuisse oriundum constat ex probatis auctoribus; quae insula post Helenam prima est ab Attica Asiam versus. errorem non annotassem, nisi pervulgatum etiam in aliis libris scirem. XYL.

p. 223 v. 5. Dictys] in margine Δίκτυς, ἐξ οὗ Ὅμηρος ἀφορμὴν εἰληφὼς τὴν Ἰλιάδα συνέταξεν, μετὰ γδ' ἔτη τῆς ἀλώσεως Τροίας. ego ut non negem Dictyn atque etiam Daretem historiam belli Troiani composuisse, ita persuaderi mihi nunquam patiar ut qui hodie istis titulis circumferantur libelli, pro genuinis aut fide vel etiam lectu dignis habeam. XYL.

p. 234 v. 20. ἀγαπώντων] ἀγαπᾶν est diligere. ergo ἐπιγόντων aut aliquid tale scriptum suspicor. locus est vitiosus, historia seu fabula notissima. oraculum senariis iambis reddidi, sententiam consecratus. XYL.

p. 236 v. 23. Diabena] Adiabenam scio regionem esse quae inter Tigrim et Euphratem fluvios iacet. sic eam et Stephanus appellat et Eustathius in Dionysium et alibi; de qua videndus Ammianus Marcellinus l. 23. apud Strabonem l. 11 extremo prope διὰ βηνή legitur, sed vitiose puto, quando etiam eius epitoma ἀδιβηνήν habet. sed haec alias. de Scythopoli vide supra annotata. de iis quae sequuntur annotare quicquam nolui, cum (ut alios plurimos harum rerum scriptores praeteream) Dionysius Halicarnassensis libro

antiquissimum Romanorum primo copiosissime Aeneae res sit persecutus. **XYL.**

p. 239 v. 8. *ἔννη* habet codex, duplici v. et annotavit Eustathius non defuisse qui per duplex v scriberent, tametsi magis probat unicum. sed et aspirari τὸ s a nonnullis indicat, in versum Od. τ 307 τοῦ μὲν φθίνοντος μηνός, τοῦ δ' Ἰσταμένειο, qui exstat etiam Od. ζ. et Plutarchus in Solone indicat enen kae nean eo notari, id est ultimum diem mensis, cum luna soli congregiens et vetustissima est respectu elapsi mensis (ἐνόν est τὸ παλαιόν) et respectu inuentis eadem novissima. vide et Suidam et alios. versus Aristophanis exstat Nubibus: εὐθύς μετὰ ταύτην ἔσθ' ἔννη τε καὶ νέα. ac potest ibi videri quae habeat scholiastes. de eo die interpretantur grammatici Hesiodaeum hoc, μήτ' ἀναβάλλεσθαι ἔς τ' αὐριον ἔς τ' ἔννηφιν. **XYL.**

p. 244 v. 4. *παραπυλεῶνα*] quod ante *παραπύλιον*. Polybius *ῥινοπύλην* de simili re dixisse videtur. nihil volui mutare: alioqui τὸν παραπυλεῶνα αὐτοῦ vel papilionem vertissem. miror autem ab Iudithae recepta historia variare nostrum. **XYL.**

ibid. *παραπύλλιον*] *posticum* et *secretiorem portam* hac voce percipiendam contextus ipse commonet. narrationis seriem a nostra diversam praetereo. **GOAR.**

p. 245 v. 1. *Κητεῖλους*] omnia haec ita sunt vitiosa, ut in iis emendandis metuendum sit ne oleum operamque, quod aiunt, ludamus. et possunt haec aliunde conquiri. certe hoc videtur significare, Mysos in Italiam transivisse. Telephus enim Mysus fuit. et Mysos ipse Homerus *Κητεῖλους* appellat libro Ulyssaeae 11, de filio Telephi Eurypylo loquens, πολλοὶ δ' ἀμφ' αὐτὸν ἑταῖροι Κήτειοι κτείνοντο, non dissimulante etiam Eustathio. **XYL.**

p. 257 v. 23. *mensi a deo*] in margine est hoc adscriptum: ἐγὼ δὲ εὐρον ἐν ἑτέροις ἱστορικοῖς ὅτι ἀπὸ τοῦ κατ' αὐτὸν τὸν μῆνα κλαίειν αὐτοὺς τοὺς ἐν τῷ πολέμῳ ἀποθανόντας Μόρτιουμ τὸν μῆνα ἐκάλεσαν· μόρτεμ γάρ παρ' αὐτοῖς ὁ θάνατος ὀνομάζεται. mirum est eum auctoris tam sacrae etymologiae nomen potuisse dissimulare. quae sequitur Circi descriptio, eam non assequor; et nescio quid Graecanicarum ineptiarum posteriorum temporum sapit. de quattuor aurigarum generibus seu coloribus res nota est ex Latinis scriptoribus qualis sit et quando instituta. itaque nihil annotavi. et a mendosa lectione libere discessi, quoties ex re fuit. **XYL.**

p. 258 v. 15. *πέλημα* totius Circi est *area* sive *arena*. **GOAR.**

ib. v. 16. *Εὔριπον*] quem Circi solum et arenam decempedali profunditate simul et latitudine ad aquas recipiendas editis nau-machiae spectaculis, cingere, scripsit ex Dionysio Dempsterus Rom. antiquit. 6 4. **GOAR.**

ib. v. 17. *καμπτόν*] qui et *καμπτήρ*, circa metam *flexus*. **GOAR.**

ibid. *σφενδόνη*] *circi carceres*, ex quibus, velut e funda **Georg. Cedrenus tom. II.**

lapis, equis curribus cursu decertantes erumpunt, *σφενδόνην* frequentissime vocat auctor. GOAR.

p. 258 v. 19. *ἀέρος* voce intelligo *velum*, quo ad arcendas intemperatioris aeris iniurias, et ut populus salubrius consisteret, Circus tegebatur. quid enim huiusmodi velo caelum in Circo commodius referret? fundamentum mihi est, quod etiam sacris superpositum maius et amplius *velum*, *ἀήρ*, non infrequenter in Chrysostomi liturgia et in Simeonis Thessalonicensis, Cabasilae, Germani et aliorum expositionibus vocatur, et eo expanso sacerdos exclamat "*operuit caelos gloria eius et laude eius plena est terra.*" a sacris itaque ad Circum voce traducta, velum illius caelum referens auctor appellavit *ἀέρα*. de velis theatrorum Dempsterus iam citatus abunde. GOAR.

ib. v. 22. *Πραεσέντου*] audiebant Graeci magistrum in Praesenti dici, qui satellitum imperatori iugiter *praesentium* (qui et *praesentiales*) esset dux; unde et *Viridem* colorem diutius permanentem, velut ocalis *praesentem* et facile obvium, *ἀπό τοῦ πραεσέντου, πράσινον*, extorto nimium etymo, dictum voluerunt. GOAR.

ib. v. 24. *τὸ Βένετον ἀπὸ τῆς Βενετίας*] feliciter vocis radicem invenisset, si non Venetus color et vocabulum pluribus saeculis *Venetias* superarent. GOAR.

p. 260 v. 2. *λίτρα α signatos*] *ἀπὸ ἀσημέλου*. conieci scriptum fuisse *ἀπὸ Α σημέλου*, facile mutaturus, si quis aliter expediat locum. scio enim Varroni assem ab aere dici. XYL. ad Xylandri votum locus hic expedietur, si nusquam corrumpatur et facilem accipiat interpretationem. *asses argenteos et aereos Romanis largitus est primus.* *ἄσημον* enim *argentum* est, ac aeri, prout in praesenti, adiunctum monetae materiam indicat. *ἐπίσημον* iterum vocat auctor inferius p. 178. at hoc *cusum* est et *notatum*, illud proprie *infectum*; quamvis in promiscuo sensu utriusque vocis nonnunquam occurrat usus. GOAR.

p. 263 v. 13. *regnum ab ipso affectari*] *ὡς ἀνταρσίαν μελετῶντος*, ut qui rebellionem cogitaret. ego *ἀνταρχίαν* suspicabar scriptum esse. sed aliis quoque locis tyrannidis affectationem sic expressit. locus est vitiatas, et narratio nescio unde repetita. longe quidem abest a recepta istorum temporum historia. *τοῦ μέρους τῶν Γάλλων καταγόμενος*, nescio quid sit istud *καταγόμενος*. XYL. noscet si interpretetur. *erat quidam ex Galliarum partibus originem ducens vel ab adversa Gallorum parte abductus, et affectu in eam propensus.* GOAR.

p. 264 v. 7. in margine adscriptum est: *καὶ τὰ περὶ τοῦ μνηνὸς τούτου ἄλλως εἶδρον ἐγὼ ἐν ἑτέροις ἱστορικοῖς, ἅπερ διὰ τὸ ἀπέραντον γράφειν οὐ δύναμαι. ἀρκέσει δὲ τοῦτο μόνον, ὅτι Ῥωμαῖοι φέμπερ τὸ πολὺ ψῦχος λέγουσι. τὸν γοῦν μῆνα τούτον ὡς ψυχρότατον Φεβρουάριον ἐκάλεσαν.* haec ille. cetera aliunde huc afferre non est operae. XYL. rationem ab hac diversam promittit auctor inferius p. 168 C. GOAR.

p. 269 v. 28. *Seres*] hi ubi fuerint et quales, disputabimus alibi. in margine erat, *οὐκ οἶδα τίνας εἶσι. θαυμαστόν δὲ εἶ τινας που τοιοῦτοι εἶσιν.* quid autem sint Cebes p. 270 v. 9 nescio, nisi si forte nomen est Indicae gentis hominivorae. neque Agelaos proprio sic dicto nomine novi. et historia docet ante haec verba p. 271 v. 2 *cuius paludem* aliquid excidisse. *XYL.*

p. 277 v. 9. *animalia*] *ζῷδια*, quod haud scio an de Zodiaci signis voluerit intelligi. ceterum ex Diogene Laertio, ex Plutarcho de philosophorum placitis, ex Cicerone et aliis malo repetere lectorem ea quae huc pertinent, quam ipse ei ista annotando molestus esse. nec mendas quidem omnes emendare hic institui, qualia sunt de terrae forma, *τὸ σχῆμα αὐτῆς ὑγρόν στρογγύλον χιονῶδες λίθῳ παραπλήσιον* p. 276 v. 21, quae asterisco notavi. versus de Anaxagora sunt Diogenis Laertii. sed distichon posterius omissum est. Plato non procul a fine Phaedonis Socratem facit de illo querentem, quod de mente sententiam non tenuisset. sed haec alio pertinent. Platonis locus quem Cedrenus citat ex Legibus, est duabus a principio libri de Legibus quarti paginis (p. 716 St.), de diis deorum et Caeli progenie locus est in Timaeo. locus de Iove volacrem currum agente est in Phaedri pagina quarta. *XYL.*

p. 291 v. 8. *Hyrcano favebat*] nemo non videt pessime haec inter se cohaerere. ego satis habeo lectorem ad Iosephum legendum ablegare. vide librum Antiquit. 14 ab initio. *XYL.*

p. 294 v. 18. *et Decembris*] prorsus est in Graeco, et menses ita utrinque numero recensentur, ut erratum esse non possit videri. notum est hodie non Decembri sed Octobri sex Nonas tribui; quae opinio infra etiam perscribitur. A. D. significant ante diem. *πρὸ τριῶν, πρὸ μιᾶς* etc. etiam Graeci hoc imitati dicunt; de quo alibi. etymologias quoque nostri auctoris in medio reliqui; quas si voluissem persequi qua comprobando qua refellendo, prolixior ut essem oportebat, et aliquando Oedipus. *XYL.*

p. 296 v. 17. *Tenes*] in Graeco est *τέλης*. sed ego secutus sum historiam. Bellerophontis et Hippolyti res notiores sunt quam ut de iis sit aliquid annotandum. Tenes autem, a quo insula Tenedos nomen habet, Cycni filius Neptuni nepos fuisse traditur; qui novercae de stupro ipsum appellanti noluerit obsequi, ideoque in mare a patre falso crimini novercae credente in cista expositus, incolumis ad insulam Leucophryn delatus ei nomen fecerit ibique regnaverit. est hoc apud Tzetzam in Lycophronem, apud Eustath. in Iliad. α' 38; qui Philonomen istam novercam, ab aliis Polyboeam appellari ostendit, etiam in Dionysium. atque ita est apud scholiasten quoque Homeri, in dictum locum. meminit et Diodorus Siculus in fine l. 5, sed nomine novercae omisso. noster Alpheisiboeam vocat. quae scriptura si sit recta, nihil est absurdi: nam quod idem Peleum Astydamea abstinuisse ait, eam Pindarus in Nemeis Hippolytam Cretheidem,

Magnessam Hippolytam Horatius in odis vocat. quae historia est etiam apud interpretem Apollonii, num. 14 lib. 1. XYL.

p. 297 v. 14. καμελαύκια] καμηλαύχια scribunt moderni, et *pileolos* ex camelorum pilis confectos, summo tantum vertici haerentes καὶ πρὸς αὐχένα ad *cervices* defluentes, ita vocant. Suidas aliter: καμηλαύκιον Ῥωμαίων ἢ λέξις. φηθεῖη δ' ἂν ἑλληνιστὶ παρὰ τὸ καῦμα ἐλαύνειν. GOAR.

ib. v. 20. pro οὐ σπάτια scripsi οὓς σπάτια. quid autem sit *μίσος* hoc loco, nescio. μισθός praemium significat, τῷ ἄθλῳ vox vicinior. quanquam in spectaculis et certaminibus huiusmodi rerum quoque missilium, quae in populum emitterentur tanquam donaria, usus fuit. mappae mittendae mos apud Suetonium c. 22 Neronis et apud Martialem alicubi refertur, meminitque etiam Tertullianus cum alibi tum quasi per adagionem in extremo libri adversus Valentinianos. XYL. quid sit hoc loco *μίσος* fatetur se ignorare Xylander: ἄθλον quoque se nescire fateri debuerat. est autem ἄθλος *certamen. exercitamentum* vocat Dempsterus Antiq. Rom. 5 4. idque proprio vocabulo *commissio* nuncupabatur. Suetonius in Augusto c. 89: *admonebatque praetores ne paterentur nomen suum commissionibus obsolescere*; unde *committere* pro digladiari, certare etc. cuius exempla numerum omnem excedunt. *μίσος* itaque certantium in Circo *commissio* est, quae vox ἀντὶ τοῦ ἄθλου scribitur. GOAR.

p. 298 v. 2. *repurgamenta*] ὕλην res elementarias et materialias vocat. σκύβαλον excrementum est, quod ut vilissimum sordeat et abiiciatur, sicut D. Paulus humana ac caduca vocat ad Philippenses suos; et apud Phocylidem σκυβαλίσματα τροπέξης dicuntur quae adulatoribus et aliena quadra viventibus dantur. *oraculum*, cuius mentio fit, excidit. iam bixilationes quid sint nescio: bigas et bigarias novi, de quibus loqui eum putarem, nisi mox eorum seorsim mentionem faceret. βξίλα audacter vexilla reddidi, descriptione id ferente. quanta fuerit Cedreni peritia antiquitatis Romanae, quis cernat. bixilationes poteram vexillationes reddere, sed omitto. XYL. *vexillationes sunt Romanorum equitum agmina*. idem habet Notitia imperii. GOAR.

ib. v. 9. ἡ παρ' Ἑλλήσιν] Xylander ut nimis proprie, sic ridicule: πλίνθον Graeci vocant laterem coctum. quis hoc nesciat? verum quid ad Cedreni propositum vel Graecorum πλίνθος vel Latinorum coctus later? relictis iccirco Xylandro lateribus, *laterculum* erudite aperit Pancirollus in Not. Imp. c. 92. *erat aerarium in aede Saturni, ubi plebiscita et senatusconsulta reponebantur. id postea laterculum dictum. mathematici enim quadratam figuram et ad aliquam similitudinem instar lateris surgentem πλίνθον id est laterculum vocant, cui codex similis laterculum est appellatus. sic et lapidem quadratum architecti, et agmen Aelianus nuncupant. a quo laterculum hoc derivari Cedrenus autumat. qui, inquit, later coctus est, seu πλίνθον Graecis,*

laterculum a Romanis dicitur. est autem hic later publicus, in quo senatorum et legionum nomina scribebantur. GOAR.

p. 306 v. 14. *iam si velimus*] totum hoc vitiatum est. neque deerant nobis fortassis coniecturae emendandi, si totum computum (quem vocant) ecclesiasticum excutere et huc adhibere consilium fuisset. itaque quia id nobis alienum videbatur huius loci, verba auctoris reddidimus. XYL.

p. 312 v. 5. *ἐπὶ τῆς βασιλείας*] et lacuna sequitur. ceterum vel ex Cedreno ipso liquet excidisse haec, *Ἰουστινιανου τοῦ μεγάλου*: nam res incidit in imperium Iustiniani magni. XYL.

p. 314 v. 14. *ἀσπασμός* ubi de sacris imaginibus est sermo, osculum etiam sibi coniunctum expetit. officia Graecorum sexcentis in locis. GOAR.

p. 320 v. 10. oraculum hoc mendose, ut omnia alia oracula, scriptum est. primum versum sic legerem, *Ἐβραῖος κέλεται με παῖς μακάρεσσιν ἀνάσσων*. sed cetera male habent. videre potes etiam Suidam in *Ἀγγουστός*, ubi pro *ἀοιδόν* lege *ἄιδος*; ut videatur legi posse utrumque, *τόνδε δόμον προλιπεῖν καὶ ἄιδος αὐθις ἐκείσθαι*. tertius mancus est. XYL.

p. 325 v. 19. *ἐβδόμῳ μηνί, καθ' Ἐβραίους δεκάτῳ*] ultimum vocabulum est mendosum, neque video quomodo restituam. Ebraeis September est omnino septimus mensis, non minima saltem sui parte. Tisei et Ethaa vocant eum: sed conicere fuisse scriptum *δὲ ἕθαν* aut *ἕθαν*, est durum. XYL.

p. 326 v. 10. *σιτόχρους*] ad verbum, frumenti colore. quod vocabulum qualem colorem denotet, cum frumenti non sit semper idem, non satis video. si quis doceat, discam. XYL.

p. 328 v. 7. *πρὸ χρόνων τῆς Χριστοῦ παρουσίας*] numerus annorum videtur excidisse. qui minor quam 250 esse nullo modo potuit, ut rationes chronologicae demonstrant. XYL.

ib. v. 21. *post biennium Herodes*] quid si legas *duabus ab eius discessu diebus Herodes*, cum in margine sit adscriptum *ὅτι μετὰ δύο ἡμέρας τῆς εἰς Αἴγυπτον φυγῆς τοῦ Χριστοῦ γέγονε περὶ Ἡρώδην ἢ βροφοκτονία*. alioqui bimulos fuisse occisos notum est. sed hoc alterum habet aliquid peculiare. XYL.

p. 330 v. 22. *Tertullianus*] locus exstat non ita procul ab initio Apologetici, et apud Euseb. 2 Hist. 2 Graece exponitur, unde videtur mutuatus Cedrenus. ceterum inde etiam constat legendum fuisse *εἰς τὸν κόσμον εἰσελήλυθεν, μαθών*. post Herodias Cleopatra nominatur, non scio an absque menda. XYL.

p. 332 v. 13. *a Ioanne*] perspicue falsum. Lucae 3 mentio fit anni 15 Tiberii. triennium Christum docuisse non est sacris literis expressum: nam si esset, ea de re non disputassent patres. Clemens Alexandrinus *ἀστροματ*. affirmat unicum annum a Christo fuisse evangelium praedicatum; eoque vaticinium adducit de anno gratiae, quod ex Esaiæ c. 61 recitatur. de Iudaeae in filios Herodis distribu-

tione vide Iosephum sub exitum l. 17: nam quae Geographica sunt, alibi exponemus. sed et annorum ab Adamo ad Christum supputatio quae sequitur p. 888 v. 20 mendosa est, et sibi non congruit, si ἀπό τοῦ μᾶλλον Κύρου legas. et quidem tot annos Cyrus regnum non tenuit: ergo pro μᾶλλον reponemus α'. XYL.

p. 343 v. 22. *nam octies undecim*] locus hic lubricus est. quanquam de re tota longe rectius alibi disputetur. notae quibus Graeci utuntur in numeris signandis partim obscurae plerisque sunt, partim ineptorum librorum depravationi nimis quam obnoxii. πθ' h est viginti novem cum dimidio, xxix. s. et Δ necesse est ex re ipsa ut quadrantem designet. sed profecto 8 multiplicata in $11\frac{1}{2}$ 90 dies efficiunt, quod est ultra tres lunares menses adhuc dierum $11\frac{1}{2}$ tempus. alioqui constat mensem lunarem $29\frac{1}{2}$, annum lunarem 354, solarem annum $365\frac{1}{2}$ dierum fuisse illo tempore ad quod haec referuntur; ut praecisa ratio hic inita nequaquam videri possit. id monendum duxi, ne quis me aliquid dissimulare putaret: nam et cetera huius loci non sunt omnia integra. XYL.

p. 344 v. 2. de Thrasylo Tacitus l. 5 et Dio noster l. 55. κλιμακῆρες qui sint aut qui Latine vocentur, aliis explanandum relinquo. Plinium ego imitatus (quem vide l. 7 c. 49) et historiam, exprimere conatus sum. XYL.

p. 346 v. 19. στοιχειωματικός, qui notis et imagunculis magicis aliisque praestigiis miraculosa efficeret. Apollonii res ex Philostrato notae sunt. infra de Iannis patriarchae praestigiis in Michaelo Theophili filio στοιχειωτικοὶ λόγοι. et diximus alibi de hac voce plura. XYL. *geniis familiaribus addictus et eorum obsequiis utens. στοιχεῖον quoque genius est et daemon familiaris; de quo alio loco.* GOAR.

p. 347 v. 3. *Aegyptius latro*] videtur de eo loqui cuius Act. c. 21 fit mentio. et ex Iosephi l. 2 c. 28 de excidio Hierosol. historiam eam repetunt Euseb. hist. Eccles. 2 20 et Nicephorus Xanthopulus 2 26. XYL.

ib. v. 7. inter Theram] vide annum decimum Leonis Iconomachi. ceterum scribit Plinius 2 87 inter Cycladas anno 4 Olympiadis 135 Theram et Therasiam enatas. fuit autem hoc anno ab n. c. 516, quinquennio post finitum bellum primum Punicum. idem Plinius ibidem scribit inter easdem post annos 130 (id est anno 646 ab u. c., biennio antequam Cicero nasceretur, in fine belli Iugurthini) enatam Hieram, quae et Automate dicatur. et ab ea, inquit, duobus stadiis post annos 110, in nostro aevo, M. Iunio Silano L. Balbo coss. a. d. 8 idus Iulias, Thia. ii consules ponuntur ad annum 771 ab u. c., Tiberii quintum. quare Plinii locus, si non esset mendosus, dissentiret a communi calculo totis 15 annis. quod neque ipsius diligentiae neque aliorum scriptorum cum eo convenientiae est consentaneum. Dio Cocceius l. 60 insulam ait prope Theram fuisse enatam Claudio 4, L. Vitellio 3 consule, qui annus fuit ab u. c. 800

aut, ut visum aliis, 779. loquitur autem haud dubie hac de re et de Thia ista. itaque videndum est an non scripserit Plinius *post annos 150*, ubi nunc 180 leguntur: nam hoc quidem novum non est, 150 pro 153 poni, non exacte aut praecise numeris annotatis. porro Theram et Therasiam (neque hic loquor de ea quae una ex Acolis fuit, Plinius 3 9) insulas esse duas, non unam ex Plinii 4 12 facile intelliges; ubi Therasiam a Thera avulsam, interque eas primum Automaten, postea etiam Thiam enatas scribit. *Claudiopolim* p. 347 v. 10 Cappadociae idem refert 5 24. Xiphilinus ex Dionis Adriano nominat Cithynidem Bithyriae urbem, quae alias *Claudiopolis* dicatur. et de tumultu Iudaeorum sub Claudio vide Iosephum Antiquit. 20 4, Euseb. hist. Eccles. 2 19. apud Iosephum quidem tantum δύο μυριάδες leguntur periisse, 20 milia. sed Eusebius habet ut noster. ΧΥΛ.

p. 347 v. 16. *atroces per orbem*] in margine ἀναλογίζομαι καὶ αὐτὸς τὴν τότε συμφορὰν· φύσει γὰρ ἐχθρὸν τὸ δοῦλον τοῖς δεσπόταις. Nerva hoc edictum abolevit. ΧΥΛ.

p. 348 v. 15. *a Ionadabo*] vide Ierem. 35. de Essacis lege Iosephum Antiquit. 18 2, et multo plura belli Iudaici 2 12, unde noster complura transtulit. ΧΥΛ.

p. 356 v. 1. *ad veniam incontinentia*] locus est mutilus, quem ad verbum expressi: neque enim vacabat Basilium evolere huius rei causa; quod faciet qui hac disputatione delectatur et otium habet. sed et Platonica mutila sunt, atque adeo in margine adscriptum est ἀσαφῆ ταῦτα πάντα σχεδὸν τὰ τοῦ Πλάτωνος διὰ τὸ μὴ εἶδέναι ἡμᾶς τὸ αὐτοῦ βιβλίον ἐν ᾧ ταῦτα κεῖται. sunt autem ex secundo libro de re publica desumpta, et Aeschylus versus ex Thebaica obsidione citatur ibi; quem locum apud Plutarchum convertimus in Aristida. ego operae pretium non duxi hic me corrigendo defatigare, cum sit Platonis liber ad manus. ΧΥΛ. nihil hic mutilum aut truncum etiam Xylandro, si modo iudex aequus auctoris verba penitus inspiciat. cum enim de exhibito verbis evangelicis quibus castitas apprime laudatur obsequio, dixisset nuptiis victos, aequae ac monachos, ex iis sententiam in iudicio laturos, illos violati dominici consilii liberos asseruit renuntiandos, veniamque consecuturos, qui proferrent ex continentiae libidinis impotentia vel uxoris affectu vel eius convictu ductos ad legitimas nuptias convolasse. qui sensus ut catholicus, etiam integer est et perfectus. GOAR.

p. 361 v. 7. *Oblias*] cuius linguae hoc vocabulum sit et quid significet, non intelligo. περιουσίαν λαοῦ ad verbum reddidi complexum populi. narrationem hanc noster aut ex Nicephoro descripsit aut ex ipso Egesippo, ex quo eam Nicephorus refert hist. Eccles. 2 38. quem si Graecum habuissem; potuissem plurimis locis in corrigendo Cedreno adhibere. ΧΥΛ. Eriphanus Haeresi 78 n. 7: ἔσχε μὲν οὖν ὁ Ἰωσήφ πρωτότοκον τὸν Ἰάκωβον τὸν ἐπικληθέντα Ὀβλίαν,

ἐρμηνεύμενον τεῖχος, καὶ δίκαιον ἐπικληθέντα, Ναζωραῖον δὲ ὄντα, ὅπερ ἐρμηνεύεται ἅγιος. GOAR.

p. 378 v. 4. *sub Constantio*] *audacter Constantium restitui* pro Constantino, cum et Zonaras mecum faciat in vita Constantii, et Nicephorus 10 2, et Theodoritus 3 18, et fragmentum Dorothei martyris, quod Lucae evangelio solet praefigi, quanquam in eo quoque *Κωνσταντίνου* pro *Κωνσταντίου* vitiose legitur et is filius Magni perhibetur. nam Constantinus Magni filius celerius est sublatus quam ut ipsius imperio aliquid horum fieri potuerit. sed et in Sophronii scriptum est de D. Luca fragmento, anno Constantini vigesimo reliquias eius Cpolim esse allatas; quod mendosum prorsus est et in nomine et in anno. XYL.

p. 378 v. 7. *Flavius*] *Βάλβιος* vel *Βάλβος* Balbus, vel *Flavius Βλάβιος* legendum videbatur. sed cum P. Cornelii Taciti librum 15 consularem, inveni Flavium rectum esse. Subrii enim Flavii tribuni est illud dictum ibi relatam; et quidem eundem nominat in hac ipsa historia Xiphilinus ex Dione, stipulatoribus praefuisse indicans. quod autem Cincinnatus dicitur ad rem publicam gerendam ab aratro vocatus Nerone imperante, est summae *ἀνιστορησίας*. XYL.

p. 384 v. 5. *matrem vocat eius*] in margine *ἐντεῦθεν δύνασαι νοῆσαι καλῶς καὶ τὸ τροπάριον τὸ λέγον "σὲ ἡ ἀκανθηφόρος Ἑβραίων συναγωγῆ, οὐ στοργὴν εὐεργέτου πρὸς σε φυλάξασα μητρικήν."* de tropariis infra dicitur. locus qui non multo post citatur ex Thren. 4, ibi et apud Eusebium Iustinum aliosque aliter paulo legitur: sed insistere huic disputationi non libuit. XYL.

p. 429 v. 16. *ἄριστον πολιτεῖαν*] aequam imperii legem et laudatam in administranda re publica solertiam, potius quam privatos mores, hic inspicie. GOAR.

ib. v. 22. εἰκότως — κομισάμενος] ad verbum: *promeritam olim innatae sibi ferocitatis praemia reportavit*. GOAR.

p. 431 v. 5. *me non interimes*] versus est de initio Iiadis Homericæ libri 22, quo Apollo Achillem a se insequendo dehortatur. de Apollonio exstat iustum Philostrati opus, et haec fabula est in l. 8. Damidem quoque, non Damantem legi debere satis ex eo, Suida aliisque constat. XYL.

p. 434 v. 17. *τὸ πέταλον πεφορηκῶς*] atque sic etiam legitur apud Eusebiam, unde haec Cedrenum descripsisse apparet. quid autem sit *πέταλον φέρειν*, nondum satis scio, nisi quod lanæum pileum insigne doctoris fuisse ex Suidæ collectaneis utcumque suspicor, qui honoris et auctoritatis causâ a primario ecclesiae doctore gestaretur, quales olim flaminum apices. XYL. ut doctorem, doctoris quoque ornatum insignibus, ac *πέταλον lanæum pileum flaminum* more gestasse, censuit Xylander. sic *alvum lana* compensat, et sancto spiritu afflatum apostolum et praecipuum ecclesiae doctorem *flaminum* honore donat. at non potius antiqui sacerdotii dignitatem

aliquo titulo exaequatam novique maiestatem assumpto quodam eius insigni manifestatam voluit apostolus, cum *πέταλον bracteam laminam auream* fronti praetulit appensam? Hieronymus de Eccles. Script. in Polycrate: *Ἰωάννης ὃς ἐπὶ τὸ στήθος τοῦ κυρίου ἀνεκλήθη καὶ ἱερεὺς αὐτοῦ γέγονε, χρυσοῦν πέταλον ἐν τῷ μετώπῳ βασιλέων μάρτυς καὶ διδάσκαλος ἐν Ἐφέσῳ ἐκοιμήθη.* de Iacobo domini fratre narrat simile Eriphanius Haeres. 78: *οὗτος ὁ Ἰάκωβος καὶ πέταλον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἐφόρεσε.* eius interpres: *Iacobus iste bracteam in capite gessit.* GOAR.

p. 435 v. 4. *magni Gregorii frater Caesarius*] idem Suidas et alii. quod in Graeco sequitur *ἐπὶ σενάτου*, nescio legere: fortassis est *ἐπὶ σενάτου* in senatu. fuisse hunc Caesarium magistrum aulae Theodosii primi, est apud Nicephorum 12 44. id valde dissentit ab eo quod Gregorius Nyssenus in vita Nazianzeni habet, Caesarium Constantio imperante e vivis excessisse. XYL. exstantem in vetustis editis Cedreni exemplaribus notam, duabus literis *στ** conianctam, coniiicio indicare *σεκρέτου* vel ut Xylander opinatur *σενάτου*, vel denique, ni *ε* obsisteret, *συνόδου*. eligat sibi placitam, vel certiolem proferat alius coniecturam. GOAR.

p. 437 v. 17. *Ἀδριανοῦ θήρας*] confundit hanc auctor non ignotus cum Thracica Adrianopoli. at Mysiae, non Thraciae urbs est, et a Cuspiniano ex Dione et Suetonio *Adriani venatica septa* nuncupatur. GOAR.

ib. v. 18. *in Mitatis*] hoc quid sit, non facile dixerim. apud Xiphilinum ex Dione urbs simpliciter *Ἀδριανοῦ θῆραι* dicitur, quod venatica Adriani septa convertit Merula. eodem modo Zonaras habet. Spartianus: oppidum Adrianotheras in quodam loco, quod illic et feliciter esset venatus et ursam occidisset, aliquando constituit. quid si *μιτάτοις* metatis significare debuit, ut Adriani venationem certis metis ac finibus urbis inclusam designet? XYL. *mitata*, seu Latinius mavis *metata*, castrorum loca interpretor, in quibus staret vel longiore profectioe suscepta paululum quiesceret exercitus. hinc *metatores*, de quibus Vegetius 2 7. GOAR.

p. 438 v. 8. *annos aetatis adeptus multos*] Xiphilinum, et vero id quod perspicue verum erat, secutus hic sum. nam illud *βιώσας μὲν ἔτη ζ* est ab aliquo positum qui elegantiam inscriptionis non intellexit. fuit scribendum *βιώσας μὲν ἔτη πολλά* vel (ut habet Xiphilinus) *τόσα*. nam vitam otio et tranquillitate carentem, cum iniucunda fuisset, vitae nomine non dignabatur. ac *ζῆν*, vivere, pro suaviter et iucunde vivere demum poni satis notum est vel ex epigrammate de horis diurnis, in quo est "*vivere post illas litera Zeta iubet.*" XYL.

ib. v. 9. ubi Cedrenus refert Adrianum urbibus atque civibus debita dimisisse, in margine assignatum est: *τοῦτο καὶ ὁ ἐμὸς βασιλεὺς Ἰσακίος ἄμα τῇ ἀναρρήσει ἐποίησεν.* XYL.

p. 438 v. 18. * *Traiano enim*] haec neque de Antonino accipi possunt neque omnino huc pertinent, sed ad Adrianum, qui fictis a Platina Augusta literis Traiano adoptatus fuit. constat hoc ex Xiphilino Spartiano Zonara atque aliis. XYL.

p. 439 v. 4. *Bardesanem*] perspicue falso hic Bardesanis nomen inculcatur, hominis, ut aliud nihil dicam, Syri. legendum apud *Phryges Priscillam* etc. de Bardesane vide Euseb. fine libri quarti histor. Eccles. de Cataphrygon haeresi, Montani et falsarum vatum Priscillae ac Maximillae, idem 5 16 et alias. XYL.

ib. v. 15. *is cum adversus*] in margine haec stabant: *ἐπὶ τοῦ πρὸ αὐτοῦ Ἀντωνίνου τοῦτο γενέσθαι ὁ σοφώτατος γράψας Θεμιστίος, ἄλλως δὲ καὶ οὐχ οὕτως.* Apologiae Iustini Martyris secundae subiuncta est ea de re ipsius Antonini epistola: sed utrius ea sit, Piine an Philosophi, ambigi potest. ex Orosio 7 15 satis patet sub Philosopho eam rem gestam, itemque ex Eusebii narrationum ordine, et quod fratrem alterius Antonini (nimirum Veri) Marcum ait bellum Germanicum gessisse et Christianis precantibus aqua potitum, 5 5. sed et Melito apud eundem paulo ante Adriani nepotem appellat, 4 26. Xiphilinus quoque et Zonaras ex Dione Philosophi imperio rem narrant. Iulius item Capitolinus et Germanicum Marcomanicumque bella ab hoc gesta discrete indicat, et eum fulmen contra hostium machinamentum aquamque suis siti laborantibus elicuisse precibus memorat. XYL.

p. 440 v. 16. *εἰς μετάνοιαν*] haereticus *ad resipiscentiam* interpretatur, orthodoxus *ad poenitentiam*. GOAR.

ib. v. 19. narratio de eo qui arena baptizatus fait est ex Nicephori fine tomi tertii. sed haec verba *ergo quia nihil* etc. quid sibi velint, nescio. XYL. se ipsum itaque non intelligit. planus est tamen verborum sensus. *ergo quia nihil horum fuit arenae baptismus*, ut qui ad figurativum Moysi, poenitentialem Ioannis, sacramentalem Christi, sanguineum martyrum revocari nequiret, *iuste non est receptus*, qui susceperat illum Hebraeus. GOAR.

p. 442 v. 6. Severus qui sit idem quod haereticus ignoro. credo autem haec a sciolo fuisse adscripta, qui Severum haeticum nosset; de quo Cedrenus postea dicit in Aureliano. XYL. nihil hic cum Xylandro a sciolo quovis existimo corruptum. *Severus enim Latinis cum trucem, rigidum, vindicem* etc. sonet, poterit quoque pro *exiliati, pernicioso*, et ut loquitur Apuleius, *peremptorio sumi*, quem Graeca vox *αἰρετικός* (et si mavis *ἀναίρετικός*) refert. GOAR.

ib. v. 17. *κυνήγιον*] *venatum* apud auctorem interpretabere in Antonino. hic et sparsim, non ut plerique *cynegium*, sed *arenam*, locum certamini cum bestiis subeundo (ad occidentalem urbis regionem adhuc hodie *κυνηγός* audit) deputatum, ad quod illae ibidem in caveis et foveis publicis sumptibus alebantur: *ἐν φ*, scribit Suidas, *ἐριπτοῦντο οἱ βιοθάνατοι* sive *βιαιοθάνατοι*. in quo nominatiores

sceleratos nec non ex contemptu nobilissimos leges quandoque capite multatos. GOAR.

p. 446 v. 3. *ἀνόσιοι* impios haereticos significat: ego perspicuitati servire nolui, et fieri potest ut *ἀνομοούσιοι* Cedrenus scripserit. XYL. at qui scripsisset, si necdum a Xylandro conficta vox erat? certius dixero fieri potuisse ut scripserit, *ἄνισοι* vel *ἀνίσιοι*, quae voces, tam apud antiquos tum apud neoteris Orientales, *inaequalitate affectos et ductos* refert; ut nimirum iidem essent *ἀνίσιοι* qui et *ἀνόμοιοι*. GOAR.

ib. v. 16. *ἐπανηγήσθαι βίον*] *ἐπανήρατο*, *ἐπιεράτο*, *εἴλετο*. *ἐπανηρημένος*, *προηρημένος*, *θέλων*. Suidas. ascetica vita est quae corpus domare aduescit et soli pietati vacare. ei exercitationi monachi studebant, indeque ascetae dicebantur quasi exercitatores. ceterum haec omnia apud Suidam aliquanto etiam quam hic plenius et integrius leguntur in *Ῥοιγένης*, quem secutus sum suis locis. vide etiam Nicephorum 5 32 et 33. XYL.

p. 449 v. 12. *Maurus Cappadox*] apud Xiphilinum ex Dione, quem et secutus est Zonaras, legitur Maurum fuisse ex Sicilia Caesarea; quod quid sit, non video. certe si Maurus fuit, neque Cappadox esse potuit neque Siculus. ex Mauritania Caesariensi fuisse probabile est. XYL.

p. 450 v. 21. qui a Maximino ad Philippum usque fuerunt imperio Romano potiti, admodum obscure et confuse hic recensentur. cum autem in manibus sint Herodianus Capitolinus Zonaras alii, malo lectorem ad eos remittere quam huc transscribere ista. pro Pupliano (p. 451 v. 5) ex historia restitui Pupienum. sed quid sibi iste Iunior (*ib.* v. 2) velit, non conicio. protectorum quidem, ut dignitatis, mentio apud Ammianum est creberrima. inter protectores domesticos se quoque sub Constantio fuisse indicat l. 15, et ex eiusdem l. 30 apparet fuisse gradum ad tribuniciam dignitatem proximum: apud nostrum *προτίκτωρες* dicuntur. is Iovianum quoque sub Constantio fuisse protectorem ait. apud Marcellinum eundem scholarum quoque palatinorum mentio non rara. satisque liquere puto scholarum nomen legionibus, quae perpetuo stipendio aiebantur, tributum fuisse; quarum praefectus domestici appellatione identidem deinde afficitur, nonnunquam etiam *ἐξηγούμενος τῶν σχολῶν* dicitur. XYL. *Candidatos* agmen militare recenset Marcellinus l. 25 et 31. ac eosdem pari fere casu Iuliano et Valenti violenta morte perituris militantes. *Protectores* quoque memorat idem l. 24, nec non et *Scholares*; quos omnes imperatoris stipatores et satellites fuisse ostendit quam erudite Henricus Valesius in annotationibus. eosdem plerisque locis *σπαθαροκανδιδάτους* vocat ius Graecoromanum. GOAR.

ibid. Marcum autem, qui post Gordianum lectus fuit, triennium imperasse (*ib.* v. 16) falsissimum est, cum vel ex Zonara constet eum nondum octepo imperio extinctum fuisse. ei Severus Hostilianus

sufficitur, cuius imperium eadem fuit condicione. is a Cedreni librario Iustilianus, a Zonarae recte Hostilianus dicitur. certe pro *ἔτη ἡμέρας*, pro annis dies legendum puto. quod supra est (*ib.* v. 1). *is fuit pater s. martyris Eugeniae*, quale sit, ex Philippo Zonarae discas. XYL.

p. 450 v. 22. *Βόστρων* est etiam apud Zonaram; et Arabem hunc fuisse ac Bostra Arabiae urbem, reliqui tradunt. et quidem Ammianus Marcellinus, scriptor diligentissimus, Bostram Armeniae ingentem atque munitam urbem commemorat, l. 14. XYL.

p. 452 v. 1. *is ob corporis*] ambiguum, de Saporene an de Philippo intelligi debeat. Zonaras de Sapore exponit. Valerianus autem huc non pertinet. sed vel Zonaras hic lectorem explicabit. XYL.

p. 454 v. 9. *mirificus Gregorius*] Neocaesariensis episcopus. vide Nicephorum 6 17. quae de Manete sequuntur, sunt etiam in Suida collectaneis; quae secuti sumus, ubi rectius nostro codice habere iudicabamus. XYL.

p. 464 v. 4. *Perinthi ad convivium*] locus est mutilus. paulo ante certae perniciosi obnoxia verti, quae noster *μετὰ κλιμακτηῶν* dicit. XYL. *κλιμακτηῶν* interpretor rerum dubios casus, quae ut nonnunquam consistere et augeri, ita et frequentius in ruinam praecipites agi consueverunt; metaphora a revoluto septenorum annorum circulo, in quo, ut unius in aliud temperamenti, sic et vitae solito saepius fit in mortem mutatio. GOAR.

ib. v. 23. *haeresin quattuordecimanorum*] nempe ut pascha Iudaico instituto ac die celebraretur. XYL.

p. 470 v. 8. *Ἀδαγκτον*] lego *Ἀδαυκτον*, quae est Eusebii 8 11. litera *v* vitio librarii extrita et Latina, ideoque Italo non male conveniens; quales sunt Honorati, Consentii, Innocentii, aliorum. quod autem de eius uxore et filiabus refert, id Eusebius capite sequenti nequaquam his tribuit, sed aliis apud Antiocheam hoc modo stupro elapsis. porro quid dignitatis sit magister, ex Eusebii de Audacto narratione et ex aliis colligere licet. hodie quoque magistri vel aulae vel equitum in aulis sunt. et praedivites fuisse eos magistros historia Xyluntae in Leone Iconomacho docet. quod ad quaestionem attinet, August. 1 26 de Civit. Dei ait se nihil audere de iis temere pronuntiare quae harum similes exitus habuerunt. sed ista aliorum sunt. XYL. Eusebius de hoc praeclaro martyre 8 23: *Ῥωμαϊκῆς ἀξίας ἐπιλημμένος Ἀδαυκος ὄνομα, γένος τῶν παρ' Ἰταλοῖς ἐπισημων, διὰ πάσης προελθὼν ἀνῆρ τῆς παρὰ βασιλεῦσι τιμῆς, ὃς καὶ τὰς καθόλου διοικήσεις τῆς παρ' αὐτοῖς καλουμένης μαγιστροτέτης τε καὶ καθολικότητος. quidam Romanarum dignitatum summis potitus, Adaucus nomine, genus ab Italiae nobilissimis ducens, vir per omnes honorum, qui ab inpp. sunt gradus provectus, ita ut magisterii ab ipsis vocati, et generalis administrationis principatum obtinuerit.* Graeca ex animi proposito

iuxta Christophorsoni versionem non exhibui, qua ultima verba reddidit *magistri officiorum et quaestoris generalis munera integre et incorrupte exsecutus, magisterii* siquidem praefecturam, *magistri officiorum* dignitatem indicasse ratus, de quaestore generali tacui, ceu de munere ab officiorum magistro diverso, quorum utramque in ea qua tunc erat imperium amplitudine et mole solus unus gerere nequiret; nec καθολικότης, ἀπὸ τῆς μαγιστρούτητος seiungenda, quas particula coniunctiva voluit Eusebius esse connexas; ita ut Aduci magisterium generale esset, et in plures (ut a magistris rei privatae dignoscendum) extenderetur: ac non palatinis tantum et principis ministris, ait Pancirollus in Notitiam imperii Orient. c. 62, nec non scholis palatii arma tractantibus, sed et fabricis et limitaneis ducibus et comitibus imperaret. haec fuisse de magistro, cuius dignitate plures ornatos recenset Cedrenus: viginti quattuor suae legationis tempore ex visu numeravit Luitprandus, prout testatum reliquit l. 6 c. ult., cunctique ut dignitate ita summa auctoritate, labentis imperii saeculis sunt potiti. GOAR.

p. 472 v. 23. in descriptione formae Constantini magni est eum fuisse dictum τραχηλῶν, quod cervicosum transtuli. apud Aurelium Victorem est Traculam fuisse cognominatum, sed aliam ob causam. XYL. apage a tam praeclaro colendoque principe *cervicosi*, quam hic comminiscitur Xylander, infamem vocem. et qui os humerosque deo similis Constantinus τραχηλᾶς, ceu *lata erectaque cervice* (corporeae fortitudinis et ingentis animi signis) *conspicuis*, communi verborum copia laudem potius suae celsitudini imparem accipiat, quam uno solo minus feliciter adinvento iniuriam et offensam patiatur. GOAR.

p. 473 v. 16. ἐβασίλευσε Γαλλιῶν] hoc secum felicitis ominis Galliarum regnum portendit, ut sibi et ecclesiae datus e coelo rex, sicut inter fideles principes primas obtinet, ita et *Christianissimi* nomen assequeretur, unusque *sacerrimus* et *divinissimus* prae ceteris proclamaretur. GOAR.

p. 491 v. 22. ὑποδέξασθαι τοῦτο τὸ ὄνομα] ipsi Graeci fabulosae Indaeorum traditioni adhaerent, ubi composita Tryphonis nomine oratione pronuntiant adversus insecta quaeque agros devastantia, ὀρκίζω ὑμᾶς κατὰ τοῦ μεγάλου ὀνόματος τοῦ ἐπὶ τῆς πέτρας ἐπιγραφέντος, καὶ μὴ βαστασάσης ἀλλὰ διαρραγείσης ὡσεὶ κηρὸς ἀπὸ προσώπου πυρὸς. GOAR.

p. 495 v. 21. Κορδούβης] scribe, Κορδούβης. loquitur de Osio Cordubae episcopo, viro magnae isto tempore auctoritatis, ut ex Eusebio et reliquis scriptoribus ecclesiasticis notum est. vide hac de re Socratem 1 7 et 9, Sozom. 1 16, Theodoritum 1. XYL. Κορδούβης Theophanes quoque vice Κορδούβης, iuxta receptum a Graecis modernis literas transponendi morem. sic καρδιαν et ἀμύγδαλα loco καρδιαν et ἀμύγδαλα pronuntiant et scribunt. GOAR.

p. 496 v. 1. *οικοδομησας τη θεοτόκου πόλιν*] hinc ut deiparae dicata θεοτόκου πόλιν quandoque, sicut et Κωνσταντινουπόλιν legitur. ita Menaeum 2 Maii, cuius anniversario die redeunte per totum Orientem celebrantur encaenia, quorum historiam festi eiusdem Synaxarion exhibet, et Zonaras commemorat in Constantino. GOAR.

p. 497 v. 6. *annuum atque 8 menses*] sane ex historia huius belli liquet fuisse diuturnum. quot autem factum mensibus fuerit, non satis apparet. in Graeco undecim et octo mensibus durasse dicitur, numero satis insolenti, nisi forte primum undecim mensibus belligeratum, et post rupto foedere rebellio facta et octo mensibus oppressa sit. XYL.

ib. v. 7. Licinium duobus n n scripsi, Graecum secutus codicem. alii unico n Licinum habent. sed eam ipsam syllabam ci Horatius et longam et brevem in odis extulit. XYL.

ib. v. 12. *ἀπομηθῆναι*, nimirum *την κεφαλήν*, si quidem verbum recte habet: nam occisum fuisse simpliciter tradunt reliqui. *κυριακάς* verti templa, suppleto nomine *οικίας*. nostrum *kirchen* inde esse deductam multo est probabilius quam ab ecclesia. XYL. intellige *οικίας*, a Latinis *dominica* vocatas; quae *κυριακά* quoque in neutro scribuntur. GOAR.

ib. v. 18. *ἰθυματισθῆναι*] *θέμα* iuxta modernorum usum explicamus *legionem, provinciam, aedificium, positionem*. hinc quoque stellarum errantium sicut et fixarum ordo, caelorum situs, siderum mansiones, ut aiunt, et eorundem ad sese respectus *θέμα*, Zonarae *θεμάτιον* nuncupantur, quod alii trito sermone vocant *horoscopium*; cuius si tibi figuram composueris, *θεματίζειν* Cedreni verbo diceris. GOAR.

ib. v. 20. *indictione tertia*] quod in codice meo ante γ' signum est, eo signo notari indictionem (*ἐπιπέμησην*) deprehendi ex Iustiniani anno undecimo, ubi agitur de magni templi instauratione, et Zonaras perspicue indictionem pro hoc signo habet. quod et aliis locis observabit attentus lector. porro autem ad verbum omnia reddidi, ne quis temeritatis me accusaret. apud Zonaram est, annos 696 duraturam Cpolim praedixisse Valentem, idque ex themate seu positu siderum in natali urbis eum indicasse. hinc verba nostri potes intelligere. quod de morte Crispi dicitur, menda non videtur vacare. constat ex historicis eum falso a noverca Fausta delatum crimine, quasi pudicitiam eius tentasset, capite damnatum fuisse. et quid sibi velit *στροφθεῖσα δι' ὀπτασίας*, non satis liquet. vide Nicephor. 8 29. et quod obscure ac concise noster de Armeniis et Teridate refert, intelliges ex eodem c. 35. de Persis idem prolixè cap. sequenti, ubi Usthazanes dicitur qui nostro *Οὐθαξάδ*. XYL.

p. 498 v. 5. *τοῦ ἀρχιστρατήγου*] Xylander *copiarum praefecti* vertit. quarum? rectius dixisset: *caelestis militiae principis*,

id est Michaelis archangeli. antiquam exinde erga beatos spiritus devotionem collige. GOAR.

p. 500 v. 6. *συνάναρχον*] an ita filius, sicut pater *ἀναρχος*; non ita, sed filius quoque *ἀναρχος*, quia licet principium originis, non temporis tamen aut creationis agnoscat. Gregorius Theologus. GOAR.

p. 504 v. 1. *κανονίσαι*] *canone edito statuere*. Paphnutii dicto, cui velut fabulae alii, Cedrenus ut historiae verissimae perhibet testimonium. GOAR.

p. 518 v. 1. *φόρον*] Simocatta: *φόρος περιλαμπρος χώρος τῆς πόλεως*. etiam appellatione a Latina deducta gaudet. GOAR.

ibid. hinc inde forum stipabant *ἐμβολοι*. sunt autem secundum Allatium *porticus* variis asscribus coniunctis et tegulis superimpositis ad caloris incommoda et imbres repentinos arcendos, umbrarum etiam et deambulationis gratia aedificatae, sic dictae ab *ἐμβάλλω*, quod ad eas et per eas ingressus pateat. Asconius *provolutantia tabulata* vocat. belle, si tamen addideris *ἐμβόλους* a Constantino lapidibus exstructos, columnis marmoreis fultos et opere concamerato tectos, incundissimum ambulantiis spectaculum, sicut et amplissimum in eos se recipientibus spatium praebuisse. GOAR.

p. 519 v. 4. *Σανάτον*] ut nova veterem Romam imitaretur, ad fori maximi latns curia in utraque constituta erat. haec *Σανάτον* vel *Σανάτον* Cpol. dicebatur, quod Zonaras *ἐν τῷ Σανάτῳ καλούμενον μέγιστον οἶκον* scribit. GOAR.

ib. v. 18. *ἀντομάτοις θερμοῖς*] aquas nulla humana industria, sed naturae sponte beneficioque ad balnea praeparatas intellige. GOAR.

p. 520 v. 10. *τὸ δὲ τούτους ἀναιρεθῆναι*] absque his verbis sensus integrior, si praemiseric: *ἀλλ' ἐπεὶ ἀλόγιστος*. GOAR.

ib. v. 17. *ad fratrem Constantium*] falsum hoc est et contra historiae fidem. Constanti enim absenti bellum inferens apud Aquileiam ab eius exercitu caesus periit Constantinus. et sic paulo post recte legitur. XYL.

p. 521 v. 1. *χαροπός*] hic aequae ac in Iustiniano *χαροπὸν τῆν ὄψιν* *adspectu trucem* reddidit interpret. constat autem, ut moribus, ita corporis signis Iustinianum summam mansuetudinem praetulisse. rectius itaque cum Io. Baptista Porta in Physiogn. *χαροπὸν caesiis oculis*, quales sunt leonini, *illustrem* verto, quem eundem *περιωρεῖ καὶ εὐόφθαλμον*, *volubilibus benignisque* conspicuum Suidas cum lexico Anonymo bibl. Reg. interpretatur. GOAR.

ib. v. 8. *κακοδοξία*] favit enim Arianæ impietati. et recte in margine additur *οὐαὶ ὅτι τῷ πάντων ἑσχάτῳ*. deplorat eum hoc uno vitio laborasse, quod omnium sit summum. XYL.

ib. v. 22. *Macelium*] scriptura perversa. Ammianus non longe ab initio l. 15 Marcelli fundum vocat: legerem ergo *Μαρκελλίῳ*.

apud Sozomenum μαρκέλλω legitur, § 2: sed in eo scriptore nomina propria vitari non est novum. XYL.

p. 522 v. 12. ἀπὸ ὀμμάτων] non ab oculis, quorum lumen extinctum erat, innotescebat Didymus, sed quod a videndo excessisset; ea phrasi qua ἀπὸ ὑπέρτων, et ἀπὸ γραμματέων exconsul et exscriba nuncupatur. GOAR.

p. 524 v. 19. *insulam Thalamonem*] apud Sozomenum legitur φλάβωνα νήσον, § 7. apud hunc et reliqua fusius enarrantur. Marcellinus Gallum interfectum apud Polam Histriae ait prope finem l. 14. XYL.

p. 525 v. 20. *quidquid in Macello*] in margine εἰς δὲ τὸ ἐχόμενον τοῦ ἀποστολικοῦ φητοῦ τί ἐμελλες εἰπεῖν, σοφώτατε Κεδρηνέ; λέγει γὰρ παρακατιῶν ὁ μέγας Παῦλος "εἰ δέ τις ὑμῖν εἴπη ὅτι τοῦτο εἰδωλόθυτον ἐστι, μὴ ἀψηθε αὐτοῦ." magna profecto quaestio, et multum habens difficultatis. vide August. Poplicolae epist. 154. XYL.

p. 526 v. 7. ἄμας] unde vocem hanc verterit urnas, edisserat, si potest, interpres: Graecis batillos sonat, ad egerendam terram instrumenta: sicut σκαπάναι, ad effodiendam. GOAR.

ib. v. 24. δόκιμος cum de monachis dicitur, non is est qui iam ascetica vita probatus virtutibus effulget proventus, sed is proprie cuius vires propositum animus probantur et ad virtutem informantur: uno verbo, non *monachus praeclarus* iuxta Xylandrum, sed iuxta tritum in monasteriis loquendi usum *novitius* est. GOAR.

p. 529 v. 10. ὠμοφόρον] *humerales* ad verbum reddidit interpres: tu *fasciam* honoris gratia, pontificum humeros ambientem et extremis ante retroque pendulam, a Latinis *pallium*, archiepiscoporum insigne, dictam, intelliges. ἐπωμίδα vocat auctor frequentius. GOAR.

p. 530 v. 10. τὸ φρέαρ τοῦ μαρτυρίου *puteum testimonii* vertendum censuit interpres, erronee. μαρτύριον enim ecclesia est martyri dicata, ut habet Chrysostomus hom. 31 tom. 5, statim sub initio. hic quoque de Acacii martyris templo aperta fit mentio; ac insuper in Marciano aedes Euphemiae μαρτύριον scribitur p. 303. GOAR.

ib. v. 23. τὸ μύρον] *sacrum chrisma* intelligit unguentis baptismo initiatis institutum, cuius consecrationem, de qua hic sermo, continet Euchologium. GOAR.

p. 531 v. 1. θεοφανοῖς] baptismum non secus in Theophaniis quam in paschate ac pentecoste solemniter quondam Graeci conferebant. eius aquam, veteri more retento, etiamnum hodie festi pervigilio consecrant, morisque institutionem Petro Fulloni Cedrenus assignat. GOAR.

ib. v. 3. τῇ μεγάλῃ παρασκευῇ] *in vigilia magna*, reposuit dormitans Xylander, ubi *magnam parasceuem*, passionis nimirum celebritatem non difficulter scribere potuisset. GOAR.

p. 531 v. 11. *προτίτωρ*] cuius officium apud Meursium ieiune describitur, latissime apud Pancirollum in imperii Notit. c. 89. imperatoris latus stipabat. GOAR.

ib. v. 12. *ἡρώφ*] tumuli priorum imperatorum a Constantio in limine ss. apostolorum positi *ἡρώων* sunt, *heroum loca et heroicarum cinerum loculi*, *ἐν ἰδιαζούσῃ μέντοι στοᾷ* in peculiari nimirum porticu a praefato Constantio constructa dispositi. Zonaras in Constantino versus finem. GOAR.

ib. v. 15. *trulla*] ne vel me impedirem vel alios, haec ad verbum reddidi. est enim oppido difficile hybridas voces, quas a Latinis Graeci male assecuti et vitiantes suas fecerunt, recte exprimere. ex Evagrii 4 31 apparet trullam esse *θόλον*, id est rotundum fastigium. arbor Persica de cuius miraculo inde refert, in margine *φοδακινία* appellatur; quod obiter annotandum videbatur. XYL.

ibid. *φουρνική, ἄμβωνα, σολέας*] hybridas voces asserit Xylander, et se aliosque in eis interpretandis impedire veretur. an oppido, ut existimat, difficile interpretari *τὸ φουρνική*, ecclesiam sive trullam *fornicibus laqueatam*, vel ut scribit Meursius, *instar furni concameratam?* *φούρνον* enim ita vocant Graeci. *τὸν ἄμβωνα suggestum altiore*, in ecclesiae medio locatum, in quam ab oriente et occidente gradibus ascenditur, ex quo dei verbum et legitur et enuntiatur. *τὰς σολέας gradus altari viciniore*, in quibus sedem habent subdiaconi, et e quibus velut *e solio* regis Christi corpus in populum fidelem distribuitur. GOAR.

p. 532 v. 19. *κουρίσκους*] puerascit interpres, *puerulos* hanc vocem referre suspicatus, quae *tonsore*s diminutive significat. Paulus Diaconus in Iuliano. GOAR.

p. 534 v. 6. *λόγαν*] *stipendia militum*, vel imperatorum *dona* calendis Ianuariis, natalibus principum et urbium regiarum, ut hic narrat Paulus Diaconus, eisdem exhibita. ab *erogando* vox deducta. GOAR.

p. 536 v. 14. *ἱερομάρτυρος*] pontifices simul ac martyres *ἱερομάρτυρας* ecclesia Graeca nuncupat. GOAR.

p. 539 v. 4. *εἶψυ* *inscriptum*] locus mutilus: Tarsi enim hoc epitaphium ei factum est, quod vel Cydni mentio docere possit, si Zonarae non moveremur auctoritate. XYL.

p. 541 v. 5. *itaque multi*] in margine *τοιούτων σε, τρισάν-γουςτε Ἰσάκις, ὁ καθ' ἡμᾶς χρόνος ἐγνώρισε, κἂν ἐπὶ τοῖς ἄλλοις ἀγαθοῖς προτερήμασιν ἔχεις τὸ ἀπαράμιλλον*. loquitur nimirum de Isacio Comneno, qui aequalis fuit Henrici quarti, annis abhinc circiter quingentis. quod annotavi, ut cum satis constet verba haec non ipsius esse Cedreni sed librarii, appareat codicem exemplari ipso non multis annis fuisse recentiore. XYL.

p. 542 v. 16. *Natoliam*] ita vocatur Asiae pars quae Propon-tide et Hellesponto ab Europa dirimitur, in qua est etiam Bithynia. Georg. Cedrenus tom. II.

XYL. *minorem Asiam* perperam hic intelligi putat Xylander, quae Graecis ἀνατολή, Turcis *Anatolai*, aliis *Natolia* corrupte dicitur. errandi praebeuit ansam prava vocum affinitas, quam sincerior emendabit, si vice *Νατωλλίας* legatur *Νακωλλίας*. ad eam enim Phrygiae civitatem, ad Sangarim sitam, Procopius Valenti occurrit, ibidemque conseruerunt manus utriusque acies. Marcellinus l. 26: *Valens castra promovit ad Phrygiam, et prope Nacoliā collatis manibus.* vide Leunclavii Onomasticon v. Enagiol. **GOAR.**

p. 543 v. 16. cum his praeter historias Marcellini et aliorum gentiliū conferenda sunt quae l. 6 habet Ecclesiasticae historiae Sozomenus. apud eum proditores Procopii Agelon et Gomarius, ω magno, leguntur, 6 8. vide et Nicephori l. 11 et Socratem l. 4. oraculum de Chalcedone ex Zonara emendavi; quod etiam apud Socratem exstat, 4 20. Nymphaeum quid sit, disputat Cospinianus in Valente; citatque locum Zonarae, qui idem est apud Cedrenum, et meo iudicio diversum sentientes refellit. **XYL.** *νυμφαῖον* domus publica celebrandis nuptiarum convivii et ludis dicata. auctor infra: *νυμφαῖον ἐν ᾧ περ οἱ γάμοι ἐγίνοντο τῶν οὐκ ἐχόντων οἴκους.* **GOAR.**

ib. v. 17. *ἑρομηνίαν ἐπετέλεσεν*] *diem festum egit*, Xylander interpretatur. at quem? quo ritu? qua de causa? paucis expedito. nascentis anni celebritatem, sopitis at non extinctis ob brevius iusto Ioviniani imperium, imo iam renovatis et excitatis gentiliū ritibus, captata ex Nymphaei et aquaeductus iam absoluti occasione, ceu dedicationem utriusque vetusto more habiturus et operibus perennitatem superstitione precaturus, amplo in populum distributo congiario, urbis praefectus peregit. in sinistram huiusmodi sententiam adducor pravo Valentis erga Christianam religionem animo et libertate gentilibus ab eo concessa, qua ut Theodoretus 4 22 scribit *Ἑλληνικὰς τελετὰς ἐπετέλεσαν οἱ τῇ πλάνῃ δεδουλωμένοι.* eandemque sugillat auctor inferius anno 7. moveor etiamnum vocis *ἑρομηνίας* proprietate, qua nil Christianum sapimus, quam *νομηνία* et *καλάνδαις* a concilio Trullano can. 62 et 65 proscriptis, auctoritatum non mediocri producta congerie, praeponderare docet Stephanus; quam denique celebratis Saturnalibus, antiquo ac proinde profano ritu peragi fatetur Herodianus. *τὴν ἀρχὴν τοῦ μηνὸς ἑρομηνίαν ἄγουσι τῷ τῶν Ἰταλῶν ἕθει.* **GOAR.**

p. 544 v. 11. *πραιπόσιτον*] Simocatta 4 15: *εὐνοῦχον εἰς τὴν βασιλικὴν δορυφορίαν συντεταγμένον κορυφαϊότατον, ὃν πραιπόσιτον εἶθιστο Ῥωμαίοις ἀποκαλεῖν, ἐξέτεμψα.* **GOAR.**

ibid. *αὐτοῖς τοῖς ἀμφοῖς*] vestibis nimirum officii insignibus. **GOAR.**

ib. v. 19. *Dacibya*] Sozomenus 6 14 legatos Nicomediam ad Valentem venisse scribit; navem eorum incensam fuisse, cum medium Astacii sinus navigarent, et usque ad Dacidam maritimae Bithyniae pagum perdurasse. apud Suidam quoque in *Οὐάλης*

μέχρι Δαμιβίλων. apud Nicephorum legitur ita ut apud Sozomenum. XYL.

p. 545 v. 11. *quae intercesserat magno Basilio*] in Graeco locus est depravatus et Iuliani nomen alienissimum a sententia inculcatum. ego historiam secutus sum, quam habet Sozom. 6 15 et Nicephorus 11 18. XYL.

p. 546 v. 8. *concilium in Illyrico*] Syrmii. XYL.

p. 548 v. 2. *Dominica*] Zonarae Domnina. noster Δομνίκαν et alii Dominicam rectius appellant. quod autem dicitur statura fuisse Valens διμοραία, non sane scio quid intelligendum det. διμοιρον bessem significat. et si ηλικίαν aetatem vertas (quod alienum loco videtur), cur 50 annorum aetas διμοιρον vocetur, non satis apparet, nisi fortassis 75 anni iustum hominis sunt aevum. XYL. salebras in plano quaerit hic Xylander, et quam pro *statura* sumere deberet, *aetati* vocem applicat in Observationibus. sed nec allata verba sonant: *fuit Valens statura mediocri*: quin potius *ita pro-cera ut bessem videretur exaequare*. nec mirum: frater enim Valentinianus ἦν τῷ σώματι εὐμεγέθης, ac in pietate absimili parem ei potuit natura concedere corporis proceritatem. GOAR.

p. 550 v. 12. *αίρετικός* initio Gratiani vox prorsus supervacanea veritatisque adversa est. et quod de Theodosio dicitur, falsum alii historici ostendunt. ac qui eum curavit interfici, is ab aliis, non ut a nostro Maximianus, sed Maximus nominatur. et sic etiam noster habet anno Theodosii septimo. XYL.

p. 553 v. 20. *συντακτήριοι λόγον*] orationem titulum hunc praeferentem componendis episcoporum dissidiis a Gregorio theologo pronuntiatam cum Xylandro plerique autumant, quam Billius Observ. sacr. 1 22 *ἀποτακτήριοι* potius censet, qua nimirum alios valere quis iubet. eius coniectura Damasceni maxime, sive auctoris opusculi *quod mortui viventium beneficiis iuventur*, verbis fulcitur, quibus damnati a iustis separati θρηνεῖν τὸ συντακτήριοι, in ultimo *digressu lamentari* et de futuro in aeternum dissidio conqueri, perhibentur. scribit quoque auctor inferius p. 555 *συντακτήριοι ἐκπληροῦν*, pro eo quod est discessum votis conceptis deo commendare. Lexicon anonymum: *συντακτήριοι λόγοι οἱ ἐν ἐξόδοις ἐπὶ τῶν ἀρχόντων ἀποχαιρετισμοί, ὁλος καὶ ὁ τοῦ μεγάλου πατρὸς Γρηγορίου τοῦ θεολόγου συντακτήριος*. auctor Bardam Michaelis avunculum mari se commissurum refert *συντακτήριοι ἐκπληρῶσαι*, ante discessum videlicet *nuncupatis votis iter deo commendasse*. GOAR.

p. 556 v. 10. *quibusdam rebus*] δι' αἰτίας τινάς est apud Zonaram. noster habet διὰ μιτάτα, quod quid sibi velit non assequor. historia haec est praeter ceteros apud Theodorum Hist. Eccles. 5 17, apud Sozomenum 7 24, Nicephorum 12 40. sed μιτάτα nullibi quadrant. nisi certamen circense mitaton dixerit, a metis quibus id includeretur. XYL. ad metam hic allisus iacet Xylander, nescius decertationes aurigarum currus ad *metam agitantium* in

Circensibus ludis vocari *μιτάτα*, eademque Thessalonicensium seditioni ansam praebuisse, de qua Sozomenus 7 24: *ἦν τῆς ἀμαρτίας πρόφασις τοιαύτη. Βασιλεῖου τότε τοῦ ἡγουμένου τῶν Ἰλλυριῶν στρατιωτῶν ἠνολοχὸς τὸν οἰνοχόον αἰσχροῦς ἰδὼν ἐπέκρασε, καὶ συλλήφθεις ἐν φρουρᾷ ἦν. ἐπισήμου δὲ ἱπποδρομίας ἐπιτελεῖσθαι μελλούσης, ὡς ἀναγκαῖον εἰς τὴν ἀγωνίαν ὁ Θεσσαλονικέων δῆμος ἐξήτει ἀφιεσθαι· ὡς δὲ οὐκ ἦνυσεν, εἰς χαλεπὴν κατέστη στάσιν.* fateor tamen a *metationibus*, quibus inter proficiendum castra morarentur, τὰ *μιτάτα* deduci. legatur Pancirolus in Notitiam imperii c. 65 et auctor ipse in Adriano voce hac iterum utens non nisi secundo sensu usurpat. Theophanes etiam scribit populum ad seditionem motum διὰ τὰ *μιτάτα* τοῦ στρατοῦ *propter castrarum metationes*. GOAR.

p. 559 v. 2. *πλησίον τῶν κυκλίδων*] *iuxta cancellos* populum a sacris penetralibus arcentes, de quibus Allatius de templis, et nos quoque nonnulla circa Euchologium observavimus. GOAR.

ib. v. 22. *λεωβημένων*] potes etiam vertere leprosos: nam *λώβην* aliquoties pro lepra κατ' *ἐξοχὴν* dicunt hi scriptores. exemplum habes de lepra Constantiini magni. XYL.

p. 563 v. 14. de nummis victoriatibus Theodosii divinavi. qui aliquid rectius proferet, a me laudabitur. et de ornamentis urbis molui curiosius omnia persequi, aliis intentus quam hisce parergis. XYL. aversa numismatum facies sunt *νικάρια*, aliis emblemata dicuntur. eorum de quibus hic sermo, figuram auctor exprimit. ante particulam ὅτι subintellige scriptum in ms. margine *σημειῶσαι*, quod se nusquam exscripturum semel promisit Xylander. GOAR.

ib. v. 18. *Πιττάκια* locus urbis Regiae. GOAR.

ibid. *Λιοντος*] Leonis magni, qui Marciano successit. GOAR.

ib. v. 20. *στρατηγίω*] multa hic urbis loca statuis et vetustis monumentis ornata confuse percenset. unus eorum *στρατηγίον*, quo se praetoriani milites recipiebant. GOAR.

p. 564 v. 1. *μύλων*] ad sedem S. Sophiae est *μύλων*, arcum militare, a quo, sicut et Romano, ab urbe Cpol. incipiebant numerari miliaria. Leunclavius in Pandectis. GOAR.

ibid. *ἀψίδος*] aedificium arcuatum, sive arcum marmoream principis olim triumphantis memoriae dicatum, *ἀψίδα* vocat. GOAR.

ib. v. 6. *hospitalis illa*] videtur loqui de Placilla Augusta, Theodosii uxore. XYL. in aedicula forsitan ad Lansi plateam sita, ubi ad manum in tervis poculis cuilibet siti presso transeunti propinatur aqua, quod humanitatis opus religiosissime observant Turcae, iis in urbibus ad quas magis conferta plebecula confluit. GOAR.

ibid. *unde habebat nomen*] fortassis rectius, ubi convivia celebrabat. XYL.

p. 565 v. 5. *οἱ δώδεκα κόφιστοι*] Christi panes multiplicantis miraculo illustres. septem etiam sportas pari portento quondam de-

servientes ibidem repositas narravit auctor anno Constantini 23 et 24, ubi expressius columnam eandem depingit. GOAR.

p. 565 v. 19. *magnam crucem*] οἶμαι τὸν ἐν τοῖς ἀγοπωλείοις, adscriptis librarius margini. ΧΥ.

p. 566 v. 1. *rursum alii*] senarii sunt in Graeco, sed quales omnino postrema aetas protulit; et paulo post alii sequuntur de sole et luna. et librarius annotavit, τοῦτο νῦν ὁ πολὺς ἄνθρωπος ἀνεμοδοῦ καλεῖ, vulgo sua aetate anemodu, quasi ventorum viam dicas, vocari. ΧΥ. ἀν ἀνεμοδούλιον?

p. 568 v. 5. *socero Carini*] imo Numeriani, qui huius frater, Cari filius fuit, gener Apri. omnes historici. sed et quae sequuntur ita obscura sunt, ut si rem non acu tetigerim, saltem veniam videar meritis. ΧΥ.

ib. v. 17. ἐν τοῖς μαγειρείοις] Suidas: ἀγοπωλεῖον τὸ μαγειρεῖον ἐν ᾧ οἱ ἄρτοι γίνονται. non *mancipium*, sed *pistoris officina*, *pistrinum* est μαγειρεῖον. ex quo minus fidelem sic restitues versionem: *abolentisque consuetudinem, qua in publicum pistrinum fortuito delapsa aut casu occurrentia animalia molas agere ad senectutem usque cogebantur.* GOAR.

p. 572 v. 2. *pauca quaedam*] in margine ὄντως ἐλάλησεν ἐναντίον βασιλέων, καὶ οὐκ ἤσχύνετο. alludit ad Ps. 118. sed quod de indictionis sequitur etymo, est ridiculam. ΧΥ.

p. 575 v. 18. *προλήψει*, id est opinioni non ratione certa et explorata, sed ob auctoritatem receptae consuetudinis valenti. sic usurpavit etiam Iustinus Martyr ad Zenam, et noster supra. Theophilus autem hic fuit Alexandriae episcopus. Nicephorus 13 4, Sozomenus l. 8, qui liber cum hisce historiis est legendus. ΧΥ.

p. 578 v. 3. *in colloquiis arrogans*] in margine, θυμὸς δικαίου κρείσσων ἢ τιμὴ κακοῦ. senarius est, indicans praestare ut succenseat tibi probus quam ut malus te honoret. item: ἀληθευτικός γὰρ ἦν τὰ πολλά, ὅτι καὶ στόμα σοφοῦ λαλήσει ἀλήθειαν. veritatem enim colebat, iuxta illud: os sapientis loquetur veritatem. ΧΥ.

p. 581 v. 5. *in quercu*] Chalcedonis erat suburbium. Sozom. 8 17. ex eodem et Niceph. 13 16 Praenetum scripsi, cum codex habeat Πραινέτον: fuit Bithyniae emporium. sed et sub finem Leonis Iconomachi rursus Praenetum scriptum est in nostro. ΧΥ. urbis CP, non Chalcedonis, ut comminiscitur Xylander, suburbium: Rufinianum enim palatium CP fuisse produunt historiae. Chrysostomus ipse ep. 1 ad Innocentium de Theophilo quam pluribus conqueritur, quod magnam divinoque cultui deditam urbem CP ingressus, iuxta praescriptum clericis morem, ad ecclesiam non se contulisset, sed eius praetercursis vestibulis e navi egressus confestim extra urbem se proripisset eum in locum quo deinde in Ioannem nefariam tulit sententiam. sacrum morem illum quo episcopus civitatem ingressus ad ecclesiam primo se conferret, a se sororem Marcinam afflicta vale-

tudine iactatam invisente observatum refert Nyssenus in eius vita, ex quo Theophili exscendentis e navi et ad Rufinianum extra urbem, ut Chrysostomo strueret insidias, recta contententis improbitas manifestatur. GOAR.

p. 581 v. 19. Hebdomum autem, cuius mentio haud multo post inferitur, fuisse suburbium Cpolis ex Cedreni ipsius multis locis observatum est, ne alios scriptores allegem. itaque ut proprium retinui, non converti. XYL. Ἑβδομον locus septimo ab urbe lapide dissitus. GOAR.

p. 582 v. 3. Comana Armeniae urbs est, Sozomeno fine l. 8 ac Nicephoro 13 37. quod annotandum duxi, ut Zonarae loco mutilato succurrerem. Socrates ad Euxinum pontum collocat 6 21. XYL.

p. 583 v. 4. *adversus mihi cognominem*] Isidori verba haec non intelligo. XYL.

p. 585 v. 8. *Arsacius*] μεθ' οἶον οἶος est in margine. et quidem Sozomenus minime malum fuisse refert, nisi quod aliena peccata eum infamem fecerunt. vide 8 23. sed hoc ipsum quod hic in margine est, Simeonis cuiusdam est, ut legere potes apud Nicephorum 13 28. XYL.

p. 586 v. 6. χρυσίου λίτρας] *auri libra*, scribit Budaeus de Ass. l. 5, non minus aureis solidis centum aestimari potest. septuaginta duobus pendere testatur Lexici luridici auctor. decedente imperio decem solummodo numerabatur. ubi namque Paulus Diaconus scribit decem libras, νομισματα ἑκατόν ponit Theophanes. ultimis temporibus octo tantum aestimata est iuxta Blastarem c. 7 τοῦ Τ στοιχείου: ἢ παρ' ἡμῶν νομιζομένη λίτρα νομισματα ἔχει ὀκτώ. auri porro, non argenti vocabulum in textu legendum est. GOAR.

p. 589 v. 4. *Galbam* cur sceleratis annumeraret, non video quam iustam habuerit causam. γάλλας est in codice. et vicinias non habebam quam Γάλλας. XYL.

ib. v. 12. *in comoedia*] apud Aristophanem de Pericle. quod sequitur in Eudociae historia de Paulino magistro, observatum est ex Zonara Ammiano aliisque scriptoribus magisterium aulicae potestatis ac dignitatis primariae nomen esse. XYL.

p. 590 v. 19. διπνύχοις] tabulae geminae, e quarum una vivorum, ex altera mortuorum ecclesiae communicantium nomina inter missarum solemnias legantur, δίπνυχα sunt. GOAR.

p. 591 v. 4. quod ad pomum attinet ab Eudocia Paulino dono datum, apud Nicephorum 14 23 legitur non pomum sed ovis. et sane μῆλον utrumque significat. narratio tamen Cedreniana maxime omnibus suis circumstantiis magis de malo quam de ove videtur esse. quod apud Nicephorum legitur Eudociam marito respondisse domus sae munus ipsius suaviter pasci, si ita est in Graeco, omnino de ove accipiendum videtur. quomodo Graeca ibi habeant, nescio.

certe Zonaras itidem ut noster habet, respondisse Eudociam se τὸ μῆλον comedisse. quod de ove responsum quis credat? et apud Nicephorum post c. 49 hoc ipsum μῆλον Ἐριδος appellatur, ut est in margine annotatum; et ab Eride fuisse pomum in nuptiis Pelei propositum, notum est. atque ab ove ad pomum ambiguitatis occasione lusisse auctorem non valde videtur probabile. de eo monendum lectorem duxi, ne me nullo consilio a Nicephoro Latino diversum scripsisse putet. **ΧΥ.**

p. 593 v. 3. *suo syncello*] is fuit, nisi fallor, Anastasius presbyter, cuius mox mentio fit. quid sit syncellus, prima annotatione docui. haec autem historia in codice satis est confuse et concise. utiliter leges iuxta Socratem 7 32 et deinceps, ac Euagrii l. 1. **ΧΥ.** ut de *syncello*, potioribus in alium locum dilatis, nihil hic temere obtudatur, vocem *σύγκελλος* dignitatis et honoris, non officii notam esse commoneo; eumque hoc titulo patriarchas insignivisse, quem privati convictus sodalem, animi sui conscium, in negotiis consiliatorem, spiritus directorem, a confessionibus patrem, ac ideo larium eorundem consortem et *concellaneum* (*κελλων* enim, ut iam leges, *cella* est) in contubernium admitterent. hinc Nestorii syncellus iste Anastasius presbyter ab Euagrio 6 2, et fautor eius acerrimus, eidem ad episcopatum proficiscenti comes adiunctus enarratur; et ut *syncellus* deinceps, Socrate 7 32 teste, *συνῆν αὐτῷ Ἀναστάσιος πρεσβύτερος, ἄμα αὐτῷ ἐν τῆς Ἀντιοχείας σταλείσ- τοῦτον διὰ τιμῆς εἰς πολλῆς, καὶ ἐν τοῖς πράγμασι συμβούλω ἐχρῆτο.* quae alibi de syncello se animadvertisse monet Xylander superflua sunt et loco incongrua. qua namque ratione patriarchae fuisset successor designatus, qui non successit, quique non a patriarcha sed ab imperatore throni pontificii haeres solebat tunc temporis enuntiari? **GOAR.**

ib. v. 7. *Augustae scholasticus*] rhetor Nicephoro 14 32. **ΧΥ.** *e scholaribus* Augustae domus custodibus unus. de Scholis Pancirollus ad Notitiam imperii c. 63. **GOAR.**

ib. v. 11. *Proclus*] Cyzici fuit episcopus, et Byzantii honoris (puto) causa orationem sacram ad populum habuit, praeside Nestorio. vide Nicephor. idem de Eusebio Dorylai episcopo, 14 47. et Euagrius 1 9. **ΧΥ.**

p. 594 v. 4. *sacram epistolam*] sic aliquoties vocantur edicta imperatorum de rebus ecclesiasticis. in ecclesiasticis historiis divales sacras nominari eas observavi. **ΧΥ.**

p. 595 v. 16. Oasis in Arabia est. Zonaras. **ΧΥ.**

p. 598 v. 14. *in Anaplo*] CP loco ita vocato. **GOAR.** *ἀνάπλους* interpres Nicephori transitum vertit, 15 22. apparet fuisse suburbium Cpoleos. **ΧΥ.**

p. 599 v. 9. *φοιδεράτων*] *φοιδεράτοι ἤγουν ἐπόσπονδοι*, scribit Harmenopolus l. 4 tit. 12. de quibus Rigaltius in Glossario Tactico, et Iordanus de rebus Germ.: *dum famosissimam Constan-*

tinus suo nomine conderet civitatem, Gothorum interfuit operatio, qui foedere inito cum imperatore quadraginta suorum milia illi in solatia contra gentes varias obtulere. quorum numerus et milia usque ad praesens nominantur in re publica, id est foederati. ac quoad propositum spectat, quo de Theodosio fit sermo, subdit inferius: cunctus exercitus in servitio Theodosii imperatoris perdurans Romano se imperio subdens cum milite velut unum corpus effecit, miliaque ista dudum sub Constantino principe foederatorum renovata, et ipsi dicti sunt foederati. GOAR.

p. 600 v. 12. *suumque baiulum*] equidem sic est ad verbum in Graeco et fortassis ita notatur is cuius operae omnia imperator commisisset, *der das fac totum vers.* ΧΥ. βαιούλος ὃς καλεῖται ἐπίτροπος, vocatur procurator, inquit Gregoras 4 9. Moschopulus autem παιδαγωγὸς καὶ παιδοτρέβης ὁ λεγόμενος βαιούλος. auctor de hoc eodem Antiocho fol. 334: Ἀντιόχον τινα θαυμαστὸν καὶ λογιώτατον ἄνδρα ἐπίτροπον καὶ παιδαγωγὸν ἀποστείλας. Leunclavius: Magnus baiulus imperatoris qui moderator est et arbiter consiliorum ipsius et actionum, aut etiam tutor eius in minore aetate constituti. GOAR.

ibid. Papa hic clericum significat, *ain Pfuffen*; quomodo Augustinus et alii in epistolis persaepe utuntur. Zonaras diserte scribit clericum factum fuisse Euphemiani apud Chalcedonem collegi. quae sequuntur narrationes, male sunt affectae in Graeco. ΧΥ. alius πάππας, et alius παπᾶς: hic sacerdos vel clericus privatus, in saeculo tamen degens, ille papa, Romanus pontifex. de illo nuper auctor fol. 339. Κύριλλος Ἀλεξανδρείας, ὃς Κελεστίνου πάπα Πρώμης τὸν τόπον διεῖπνε. de hoc Allatius, nec non Codinus. Choniates etiam ποῦ ποτὲ ὁ παπᾶς; Theophanes: ὁ Κύρος προσφυγὼν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐγένετο παπᾶς. GOAR.

ib. v. 17. *χάρτους*] communius tamen dicitur *χάρτης*: a quo, reor, vetus Gallicum vocabulum *charte* et *chartre*. ἀπὸ τοῦ χωρῆ deducit Lexicon anonymum bibl. Regiae. GOAR.

p. 601 v. 2. *Hypogothos*] forte Visigothos. ΧΥ.

ib. v. 3. *Abaris*] inde Avars, ut Serbi pro Servis et alia. ΧΥ.

ib. v. 6. *Vasorum custos*] *σκευοφύλαξ*. Nicephori interpres habet custodem sacrorum donariorum, 14 47. ΧΥ.

ib. v. 14. *Zumnas*] in eclogis Theodori Anagnostae, principio statim, Tzumnas dicitur interfectus a Pulcheria. ΧΥ.

p. 603 v. 2. *μεταστέλλεται τὸν πατριάρχην*] Marcianus primus principum Christianorum a pontifice imperii suscepit insignia. GOAR.

ib. v. 12. *νομήρου*] nil *numero* pro militum cohorte accepto Latinis communius. ab his vox ad Graecos translata. mutuo repudiato *numerum* Graeci ex penu sibi propria dixerunt ἀριθμὸν, de quo supra. Oecumenius in Act. c. 15: σπειρα δὲ ἐστὶν ὁ καλοῦμεν

νῦν νοῦμερον. quid vero σπεῖραι; Suidas: πλήθη στρατευμάτων, φάλαγγες, νοῦμερα. GOAR.

p. 606 v. 18. αἰνίτις] ἄβιβος. sed secutus sum emendatiores scriptores. XII.

ib. v. 22. ὁ τῆς μάνδρας στυλίτης Συμεών] tres Simeones, eosdemque tres stylitas fuisse in senioris huius vitam editis notis monstrat Rosweidius. unum πρεσβύτερον καὶ ἀρχιμανδρίτην, alium ἐν Θανμαστῶ ὄρει, editissimo monte sic dicto, vixisse narrat. hic, qui omnium primus, τῆς μάνδρας, ex monasterio in quo iuvenilem aliquam egit aetatem, ab auctore ἐν Ἀνάπλω columnam conscendisse scribitur frequentius. GOAR.

p. 607 v. 2. Eudoxiae nomen hic pro Eudocia situm est, quae confusio est alibi quoque obvia. et quod mox dicitur Anatolius successisse Attico, aperte est mendosum: nam Chrysostomo Arsacius, deinceps Atticus, Sisinnius, Nestorius, Maximianus, Proculus, Flavianus Anatolius successerunt. post mentio fit Timothei Aeluri. in margine est ἐβεβαίωσε τὴν ἐπωνυμίαν τοῖς ἔργοις ὁ τρισκατάρατος. significat autem aelurus catum, ut vulgo vocamus; et artes eius animalis notae sunt atque ingenium. de incendio Cpolitano confer Euagrii 2 13. in Eclogis Theodori legitur Θωμᾶ τῶν Ἀμαντίου. XII.

p. 611 v. 12. κληρικῶ] clerici nomen apud Graecos non adipsitur quivis clero cooptatus, sed is tantum qui dignitatem vel officium in ecclesia obtinet. hinc percipis qui sint patriarchae clerici, illi nempe qui circa illum aliquo defunguntur officio, a quo monachus omnis excluditur, eumque licet clero annumerent Graeci doctiores, clericum tamen nusquam esse vel nuncupari concedunt. GOAR.

ib. v. 21. στρατηγὸν τῆς ἐώας ἀπάσης] qui senescente imperio δομέστικος τῆς ἀνατολῆς, τῶν ἀνατολικῶν, τῶν ἐώων, τῶν θεμάτων τῆς ἀνατολῆς, ab auctore vocabitur, idem est qui Latinis, si bene coniicio, praefectus praetorio Orientis dicitur. vide Pancirollum in Not. imp. GOAR.

p. 612 v. 16. tropariorum] id est sacrarum hymnorum sive carminum. sic infra. XII. ποιηταί] diversa diversis affecta nominibus Graeci cantillant in ecclesiis hymnorum genera, e quibus quamplura vocant τροπάρια, παρὰ τοῦ τρέπεσθαι, ad instar nimirum aliorum, velut sui cantus exemplarium, vertenda, sive ut aptius dicam, occinenda: *modulos* vocavi in Euchologio, ut ad aliorum *modum* metris compositos et *modulandos*. carminibus quidem iisque elegantibus primitus edebantur: deinceps vero servato syllabarum numero et quantitate neglecta, pressa rudis et austera τῶν τροπαρίων compositio evasit, cuius nihilominus auctores poetarum insigni nomine nusquam se professi sunt exactoratos. de tropariis et eorum poetis Allatius et Arcudius pluribus dissernerunt. GOAR.

p. 613 v. 12. χρυσίου ρρξξ] duplicatum ρρ positum est pro nota centenarii, fuitque vertendum auri centenarios 65 et argenti cen-

tenarios 70. id cum ipsa re deprehendi, tum ex repetitione huius notae infra in Michaelo Paphlagone, de avaritia Theophanis metropolitae Thessalonicaei; ubi idem cum libra fuisse apparet. neque est ignotum libram etiam minam fuisse. repetitur postea Zoae post Calaphatis mortem imperio, ubi memorantur centenaria 53, *πεντήκοντα τρία* diserte. apud Procopium est Leonem in hoc bellum trecenta erogasse, l. 3 de bello Vandalico, apud Nicephorum 15 27 mille et ducenta centenaria auri pondera. haec quam inter se et cum Cedreno consentiant, ignoro. quodsi horum scriptorum alterutrum Graece licuisset audire, fieri poterat ut facilius divinarem. *ΧΥ.* duo ρ', linea transversa adacta simul cum accentu utriusque superposito, ρ'ρ', ex notis Graecorum arithmeticis putat Xylander significare *χρυσήν τρηνάριον*, ab ipso millenis aureis, iuxta Ioannis Kahl computum, aestimatum. erudite quidem. at ubi 65 tantum *auri centenaria* enumerat, *argenti* vero 70, videat quam parva sit summa, quae et exercitui centum milia hominum superanti et exhauriendis regis aeriis satis sit. Theophanes ad 1300 centenaria clare scribit ascendisse, cui consentit Procopius ab ipso Xylandro citatus, nec ab utriusque computo nisi 100 centenariis distat Nicephorus: unde mihi liquet Xylandrum 1225 centenariis a vero numero aberrasse, vel male notas arithmeticas legisse. *GOAR.*

p. 613 v. 18. quod de Asparis filio sequitur, male congruit cum aliorum historicorum narratione et Zonara Nicephoroque in primis, videturque prorsus esse aliquid ex mutilatis versibus consutum. Euthymius monachus fuit, de quo hic loqui Cedrenum constat ex Nicephoro 14 52. *ΧΥ.*

p. 614 v. 4. *στέφας βασιλέα*] ex quo forsan proflexit mos, ut quos posteri principes collegas imperii crearent, eosdem quoque manu propria coronarent. videndus Codinus c. 17. *GOAR.*

ib. v. 8. *τῷ ναῶ ἀντήσ*] triplici de causa templum hoc Anastasiae nomen praetulit: unam hic auctor refert, duas alias fol. 315 memoratas reperies. *GOAR.*

ib. v. 9. quod Augustalum scripsi pro Augustalio, auctores correctiores secutus feci, ut et pro Berenica Verinam. *ΧΥ.*

p. 615 v. 8. quod Zeno dicitur imperium per annos 27 tenuisse, verum non est, sed pro *κξ* scribendum *ιξ*, 17, non 27. testes historici, et nominatim Euagrius, 3 29. *ΧΥ.*

p. 617 v. 11. *cum typis*] id est edicto universali, quod nimium ad omnes pertineret. *τύπον γενικόν* Theodorus anagnosta in hac ipsa historia vocat. saepe admodum hoc vocabulo utitur Cedrenus et *τυπούν* pro edicere usurpat aliquoties. Nicephorus, ut in marginis versionis annotatum deprehendi, *ἐγκυκλίους συλλαβάς*, quarum et exemplum refert 15 3. postea generale edictum appellavi. vocat et Euagrius circulares epistolas *ἐγκυκλίους ἐπιστολάς*, cuius librum tertium consule. *ΧΥ.*

p. 617 v. 14. *πάπα* nomen, quamvis cuilibet sacerdoti absque delectu Graeci soleant affigere, τοῦ *πάπα* nihilominus nonnisi Romano et Alexandrino pontificibus attribuunt: ac ne testes petamus extraneos, sic p. 421 435 et alibi passim Romae antistitem in auctore scriptum legimus. Alexandrinum, quoque sic dictum civitatis illius incolarum Timotheo Aeluro praesens facta compellatio demonstrat. ἐψώμισας τοὺς ἐχθρούς σου *πάπα*. ostendunt et quaecumque ab Alexandrina sede prodeunt diplomatum tituli, ex quo Caelestinus ad Cyrillam, ut locum suum in Ephesina Synodo teneret, scripsit. ἐξ οὗ λόγος, scribit Nicephorus 14 34, καὶ τὸ τῆς μητρᾶς ἐπίθεμα εἰληφέναι καὶ τὴν τοῦ *πάπα* προσηγορίαν λαβεῖν καὶ τῆς οἰκουμένης κριτὴν ὀνομάζεσθαι. GOAR.

p. 618 v. 19. ἡ σφαιρα τοῦ ἀνδριάντος τοῦ φόρου] *globus* ille nimirum quem statua Constantini in foro erecta manu gerebat, non vero *columnae globus*, ut perperam Xylander; nisi vocabulo *columnae* statuam in columna Porphyretica positam intelligat, de qua iam auctor fol. 265. GOAR.

ib. v. 20. τοῦ Ταύρου] platea civitatis ita dicta. GOAR.

p. 619 v. 8. ἔκδικον] longe est ab exsequendo Latini interpretis officio Xylander, qui non *defensorem* sed *exsecutorem* vertit ἔκδικον. quid exsequeretur, edicat? *defensor* certe causis pauperum et ecclesiarum vacabat, cuius titulum gessit Sebastianus martyr. eundem, imo plures, et super omnes primatem ecclesia Graeca inter officiales, de quibus Codinus, recenset. de iis concilium Carthaginense apud Balsamonem can. 78. GOAR.

p. 620 v. 3. Ὀασιν] magnam videlicet, iuxta Abydon sitam, sterilem, incultam et inhabitatam, in quam delinquentes deportabantur. plura Pancirollus c. 140. GOAR.

ib. v. 7. τρισαγῶ] oratio est, qua nil frequentius in ore Graecorum: ἅγιος ὁ θεός, ἅγιος ἰσχυρός, ἅγιος ἀθάνατος, ἐλέησον ἡμᾶς. ante cuius ultima verba haec alia Petri Gnaphaei sequaces voluerunt inserta: ὁ σταυρωθεὶς δι' ἡμᾶς. hic porro hymnus non *sanctissimus* utcumque, iuxta Xylandram, sed *ter sanctus*, ob *ter sanctus* vocem repetitam, in ecclesia Graeca nuncupatur. GOAR.

ib. v. 17. *Euthymius*] Euphemiis legendum, ex Nicephoro Zonara Theodoro Suida Euagrio, tametsi infra in Anastasio rursus ita legatur. ceterum silentiarium fuisse non magnae dignitatis officium, initio Anastasii monet Zonaras. Cuspianus quietis ministrum vertit, et esse putat quem iuriconsulti virum clarissimum sacri palatii nuncupent. et sic apud Procopium l. 2 belli Persici legitur Adoliam Armenium fuisse imperatoris in palatio ad ea quae sunt quietis ministrum, quod munus Romani silentiarium vocent. sed quid Graeca habeant, scire expediret. alii, meo iudicio, non inepte scribam aulicum, hoc est eum fuisse putant qui nunc secretarius dicitur. rectius *σιλεντάριος* scribi puto quam *σιλεντάριος*. certe in Leone Iconomacho *σιλέντιον ποιεῖν* decretum scribere significat, ubi Leonis cum

Germano acta referuntur. ΧΥΛ. silentiorum schola inter imperatoris stipatores spectatissima, cui adlectus fuit Anastasius. Euagrius hist. ecl. 3 29: Ἀναστασίῳ τὸν στέφανον περιτίθειν οὐπω μὲν ἤκοντι εἰς γερούσιαν, ἐν δὲ τῇ λεγομένῃ τῶν σιλεντιαρίων σχολῇ καταλεγόμενον. isti Graecis sunt ἡσυχοποιοί, qui ad imperatoris latera *silentium* et quietem *indicunt*, iuxta Agathiam, ἐπιστάται τῆς ἀμφὶ τὸν βασιλέα σιγῆς. inter *clarissimos* a Dorotheo numerantur: eorum enim, ut ait, λαμπρὰ στρατιά, quamvis Anastasium hunc τῶν χαμαιζήλων ἀξιωματίων infimae dignitatis Zonaras scribat; qui nimirum inter aulicos praeclarus, longe tamen ab ambienda purpura positus fuisse videretur. GOAR.

p. 622 v. 19. καλήγια] allusum putat Xylander ad *caligas* Latinas. qui vero linum, lanam aut sericum corrossisset et devorasset Zeno? facilius certe *calceos*, quos vox καλήγια refert. dubium omne tollit Euchologium, ubi religionis candidatum habitum monachi suscepturum, cui ritui praesens olim adfui, iubet a se abdicere τὰ ἐν ποσὶ καλήγια (ita scribit), non *caligis*, sed *calceis* pedes nudare. GOAR.

ib. v. 22. ὄθεν — ἔκτοτε] reddidit Xylander mutilum et ignare. repono: unde et eius iussu, ne recluderetur Zeno, regionum sepulcrorum custodes fuerunt instituti. GOAR.

p. 623 v. 2. qui vocantur *Nepthalitae*] quae antecedunt, mutila indicans asterisco notavi. hi autem Hunni Persarum vicini, a Procopio l. 1 belli Persici *Euthalitae* vocantur, ut quidem in Volaterrani legitur versione. nam etiam apud Nicephorum sunt *Nepthalitae*, 16 36, et apud Suidam ex Iosepho gens ad orientem habitans commemoratur. ΧΥΛ.

p. 626 v. 3. ἀπαιτεῖται ὁμολογίαν παρὰ Εὐθύμβλου] ex quo postmodum imperatores et principes ut fidem publicent et scripto sacramentoque firmant, in consuetudine posuerunt. scripto vero fidem professus est Zeno, cum deinceps repetierit et vi facta receperit p. 358. vide p. 403. GOAR.

p. 627 v. 6. φύλλισ] folles. huius monetae meminerunt etiam alii auctores, et lege finem Cononis Iconomachi apud nostrum. quin et Suidas docet follem esse obolum. idem testatur Timotheum Gazaem grammaticum istius tributii causa in Anastasiam edidisse traegediam, in Τιμόθιος. ΧΥΛ.

ib. v. 19. *Ioannis Scethis*] Scythiae legitur apud Euagrium, 3 35, et in Eclogis l. 2 Theodori anagnostae. loquitur autem de Longino Zenonis fratre, eiusque socio Theodoro, qui Isauris concitatis rebellabant; quanquam Zonaras Longinum hunc a Zenonis fratre diversum faciat. ΧΥΛ.

p. 628 v. 14. Aretham puto ducem Persicum dici, qui Nicephoro est Zarethos, 16 35. Amida urbs est Mesopotamiae. de bello hoc Persico Procopius l. 1 copiose. ΧΥΛ.

p. 629 v. 2. τῶν δύο μερῶν] Prasinorum videlicet et Venetorum frequenter in Circensibus certaminibus digladiantium. de quibus alibi. GOAR.

ib. v. 16. εἷς τι φρούριον] quale sic explicat Theophanes: ὃς ἐξώρισεν αὐτὸν εἰς τὴν Πέτραν τὸ φρούριον τῆς Ἀσίας, καὶ ἐκεῖ ἐτελεύτησε. GOAR.

p. 630 v. 2. percussorem Macedonii non Ascholium sed Eucholium lego in Eclogis Theodori, *Εὐχόλιον*. et pro *ἱεροσυλίαν* ibidem rectius *ἱεροσύλους*. de Anastasiopoli, a Nisibi stadiis 98 dissita, Procopius loco citato. quid *ἀρσῆα* sint, Suidas videtur docere, cum *ταμισίον* interpretatur; et Graece in Pandectis pro horreo ponitur. alioquin putassem *ὠδεῖα* scribendum; odea. ΧΥΛ.

ib. v. 21. *Barbarum*] apud Nicephorum legitur *Barbam*, 16 35. *Echaita* urbs est ad Pontum, ut ex sequentibus patet. ΧΥΛ.

p. 631 v. 14. mansiones ad verbum dixi, quae vulgo monasteria aut claustra dicuntur, unde monachi *ἐγκλιστοι*. alicubi in margine *μονή* est, quod in textu *ναός*, templum. de Studio et eius aede vide et Suidam. ΧΥΛ. de inclusis monachis vide Balsamonem in can. 41 Trullanum. GOAR.

p. 632 v. 8. *uncis gladiis concidisset*] *ἠγκυλοκόπησεν*. apud Nicephorum est, eos exsectis linguis adhuc locutos, 16 36. ΧΥΛ. correctius interpretor: *Cabades autem quosdam in Perside Christianos cum aculeis lacerasset, illi nihilo secius postmodum ambulaverunt*. vox enim *κόπτω* alteri in compositione iuncta nusquam, recentiori Graecae locutionis modo, scissionem, sed actionis repetitae frequentiam indicat. sic *φαβδοκοπῶ* fustibus saepius caedo, *σφυροκοπῶ* malleo iterum atque iterum tundo. unde *ἀγκυλοκοπῶ* unci scorpionibus aculeis factam in cruribus pedibusque lacerationem potius quam gladiis conscissionem significare censendum est. GOAR.

p. 636 v. 14. *Ἀκυντιανῆ*] ex Acyntiano marmore *flavo*, ex Acyntio monte ad Chalcedonis littus delato. *λάρνακα* vero interpretor *capsam* et *tumulum*, non *cistam*. Constantinus in *porphyretico*, id est rubro, hic in *flavo*, Iustinus in Proconesiaco, id est albo, Tiberius in *prasino* marmore fuere repositi. GOAR.

p. 637 v. 1. *Λουπικίαν ἔστειπεν*] Iustinus uxorem celebri pompa coronasse primus legitur. coronationis ritum habes apud Codinum c. 17 et in Euchologio nostro ad calcem. GOAR.

ib. v. 2. *δημοί*] numero multitudinis non populam gregatim, sed varias populi factiones partesque in ludis pompis conventibus publicis sibi invicem pro variis coloribus quibus se ornabant in varia quoque studia nonnunquam abeuntes significat. de quibus nonnihil supra et infra copiosius. GOAR.

ib. v. 13. *de interitus experte*] vide Niceph. 18 45. ΧΥΛ.

p. 638 v. 6. *δημοκρατεῖ τὸ Βένετον μέρος*] hoc est, pars Veneta supra reliquas tres eminebat potestate, et Prasinam sibi semper aemulam vi rapinis tumultu caedibus devastabat. Venetam vocat

partem Veneto, id est caeruleo, colore a Prasina viridi conspicua dignoscendam. duarum partium residuarum haec albis, altera roseis insignibus utebatur. factiones, ut nuper diximus. singulae audiebant, et ex aurigantium curuli certamine et de pernecitate cursus decertantium studiis inter se discrepantibus confabantur. ex oppositis vero ludorum aemulationibus graviora per civitatem dissidia enascebantur, quae cives ad arma seditiones et nefanda quaeque facinora impellebant. exempla suggeret auctor Iustiniani anno 22 p. 375, 35 p. 387, Mauricii ultimo p. 403. Simocatta plerisque historiae suae locis. *δήμαρχοι* erant eorum capita et duces, quos propria voce tribunos vocares, *δημοτεύοντες* singuli quique parti addicti et adscripti. v. memoratus Simocatta 8 7. hinc, quos in Iustiniani anno 31 p. 386 vocat auctor *κοσμηκῆς δημοκρατίας*, unius in alteram partem, non CP modo sed et alibi passim, *generales conflictus*. et verbum eiusdem *δημοτεύειν*, quod est *populum per tribus et partes recensere* ac deinde ceterae militiae annumerare. videndus omnino Balsamon in can. 24 Trullanum. GOAR.

p. 639 v. 9. de Homeritis videndus Niceph. 8 35 et 17 32, qui historiam Arethae atque Elesbaanis fusus habet descriptam, 17 6. sed populi agitatores verti, qui sunt *δήμιοι*: puto loqui eum de factione Veneta. de Homeritis etiam Procopius l. 1 belli Persici: noster infra, ubi de Mahometo. XYL.

ib. v. 23. *Scirtus annis saltabit*] apud Nicephorum 17 3 in margine hexameter Graecus est adscriptus: *Σκίρτος σκίρτήσει τε καὶ ὄνιργημα πολλταῖς*. ego pro *τε* scriberem *τι*, nisi forte de multis versibus hic unus est, quo copulae sit locus: *affliget miseros Scirti saltatio cives*. XYL.

p. 641 v. 5. *ἐπέγον*] lego *ἀπέγον*. planities vero illa, a septimo lapide quo distat, dicitur *Ἐβδομος*. de qua supra. GOAR.

ib. v. 20. *Hypapantae*] quod nimirum quasi in occursum prodiretur Christo in templo dedicando. est enim solemnitas quam usitate purificationis dicimus. quod primo ex Martini Poloni Chronicis didici, qui tamen pestis causa institutam dicit sub Iustiniano magno; quod idem est apud Nicephorum 17 28. et consentit, quod Sigebertus perhibuit id fuisse anno a Christi natalibus 542, quo sane tempore Iustinus decesserat, vel ipso Cedreno teste. meminit Paulus Diaconus l. 16 rer. Rom. mansionem Augustae credo intelligi monasterium a Pulcheria conditum. XYL.

p. 642 v. 8. *Euphraemius Amidenus*] fuisse Orientis praefectum (quod hic *κόμης* dicitur, comes) satis liquet ex Euagrío 4 6 et Nicephoro 17 3. XYL.

ib. v. 13. *χαρονόν*] *truci vultu* exposuit Xylander, a quo sensu longe vox abest, de oculis tantum interpretanda, *caesis et volubilibus oculis* spectabilem Iustinianum commendans. GOAR.

ib. v. 15. *ὕπαρτελαν*] epulum putavi, aut missilia dona in populum de more coniecta, vel ludos. vide infra. XYL.

p. 642 v. 20. *templo Sergii et Bacchi*] locus mutilus, ut mirum non sit si non optime divinaverim. tamen Procop. orat. 1 de structuris Iustiniani videtur non repugnare a nostra versione. . XYL.

p. 643 v. 1. *μοναστήριον περιφανῶν ἀνδρῶν*] in quod nobiles illustresque viri se recipere. GOAR.

ib. v. 8. *στρατηλάτην*] magistrum militum vocat Rigaltius, de quo Pancirollus abunde in notitiam imperii. GOAR.

ib. v. 11. *Herulorum*] hos emendatius Herulos vocari scias quam Eluros. et apud Euaagrium *Ἑρούλοι*, citato etiam ad partem Procopio, vocantur, 4 20. quod itidem est apud Niceph. 17 13. itaque ausus sum descriptionem pravam Zonarae, etiam insessam, elidere, tametsi varie corrupta sciam gentium nomina. sed hinc emendatio nulla speranda, ut puto. XYL.

ib. v. 18. *οὐ γὰρ εἶχεν Ἀρμενία*] Pancirollus c. 131: *Iustinianus subactis finitimis barbaris magnam et interiorem Armeniam dictam novam provinciam creavit, l. ult. c. de Offic. Magist. militum, quem Zetae Magistro militum (Τζιταν vocat auctor) commisit. magnam, inquit, Armeniam, quae interior dicebatur, et gentes Antizenam videlicet, Angilenam, Astyaneam, Sophenam, Sophonenam, in qua est Martyropolis, Belabitenam, et primam et secundam Armeniam, et Pontum Polemoniacum curae tuae cum suis ducibus commisimus.* duces enim et comites magistro militum subiiciebantur. Pancirollus idem c. 139. GOAR.

p. 644 v. 2. *Οὐννων τῶν λεγομένων Σαβήρ*] hi versus Danaprim et Danastrim fluvios siti, Chersonae viciniore ex Constantino de admin. imp. agnoscuntur. GOAR.

ib. v. 13. *Βοσπόρου*] Bosphorus hic non Thracicus sed Maeoticus est, cuius accolae Patzinacae; de quibus et illo Bosporo Constantinus de adm. imp. c. 42. GOAR.

p. 645 v. 8. *ἔξωκιονιτῶν* non assequor. conicio enim Arianis fortassis templa extra urbem et quasi privatos conventus permisisse. sane infra in Nicephoro Generali mentio fit cuiusdam improbi eremite Nicolai, qui in Exocionio degens impietatem imperatoris iuverit. *ἔξω κιονιον*, columnam quae extra sit, aut columellam, ad verbum notat. XYL. extra urbem regiam ad columnam *ἔξω κιονιον* dictam, a qua vicini *ἔξωκιοῦνται*, Ariani ecclesiam retinere permisso morabantur. auctor infra p. 552. GOAR.

ib. v. 14. *πληροῖ — ἐποίησε*] veritati textus, fidelior haec versio quadrat. *absolvit etiam aream regiae Illi cisternae (super-nam) eamque maiorem reddidit.* vixit autem Illus sub Leone et Zenone magister militum. GOAR.

p. 647 v. 11. *ἡ ἀνταρσία τοῦ λεγομένου Νίκα*] ex corruptis et obscuris Theophanis verbis series rei colligitur. ad Circenses ludos quandoque profecto Iustiniano inter ceteras acclamationes populus etiam *τοῦ βίκας tu vincas*, Latine, Graece *νίκα*, apprecatus est; confestimque gravaminum sibi illatorum Calepodium quendam reum

postulavit ad poenam. ex Prasinorum autem et Venetorum sibi iugiter adversis vocibus non modico tumultu exorto, αὶ τῶν δῆμων factiones de quibus superius, Hypatium imperatorem exclamarunt, qui nihilo secius cum plurimis perduellibus Belisarii Mundi et Narsetis armis in illa seditione misere extinctus est. GOAR.

p. 647 v. 15. ἡ τε ἅγια Εἰρήνη] clarius Sanctae Irenes templum. GOAR.

ib. v. 16. προσκήνιον τῆς βασιλικῆς] suggestum elevatum atrio exteriori regiae domus. vocat Simocatta 1 1 προαύλιον περιφανές καὶ περιδοξον προσκήνιον. GOAR.

ib. v. 17. τὸ Ἀγουσταῖον] Simocatta 1 10 scribit esse ἀνάκτορον ἐν τῷ μεγάλῳ θαλάμῳ τῷ πρὸς τῇ μεγίστῃ τῶν βασιλείων αὐλῇ. Ἀγουσταῖος δ' ἄρα οὗτος κατονομάζεται. e regione erat columna, et columnae statua Iustiniani superposita, de qua hic eiusdem anno 16. GOAR.

p. 649 v. 20. ὑπάτειαν ποιήσας] supra annotavi ὑπάτειαν pro munere quod consul populo daret poni, principio Iustiniani ὑπάτειαν διδόναι. verum id hic locum quomodo habeat aut non habeat intelliges. Zonaras de hac re ita: Βελισάριος δὲ καὶ ὑπάτειας ἤξλωτο. apud Procopium, qui Gilimericum hoc negotium libro belli Vandalici priore descripsit, ita legitur, Volaterrano interprete: "paulo post Belisario decretus triumphus more antiquorum. nam consul factus est, curuli sella humeris captivorum investus argentea, zonas aureas aliasque e spoliis Vandalorum divitias populo dispersit, quanquam rem novam facere visus." ΧΥΛ. consulatum gessit in urbe, expressit Xylander; unde et male agit interpretem. ad auctoris mentem: militibus donativum, populo congiarium distribuit, vel vetusto consulum more pecuniam in populum sparsit. nam de nummis eius Victoriatis. ὥστε Ἰουστινιανόν, etc. GOAR.

ib. v. 24. enimvero invidia] non ineleganter in margine est adscriptum: τοῦτο ἐξ ἀρχῆς ἦν τῶν ἀνθρώπων ὁ ὄλεθρος. ἀνάγκη τοίνυν ἐστὶ καὶ μέχρι τέλους παρέπεσθαι τοῦτον καθάπερ σκιάν τῷ ἀνθρώπῳ γένει. ΧΥΛ.

p. 650 v. 14. carmen] τροπάριον. id totum annotatum est apud Nicephorum 17 28. ΧΥΛ. in Arianae haeresis odium, ad laudem verbi dei incarnati hymnum huiusmodi, tum alio tempore, tum in missa statim sub initio, persolutis duobus primis antiphonis occinendum Iustinianus edidit. ὁ μονογενῆς υἱὸς καὶ λόγος τοῦ Θεοῦ ἀθάνατος ὑπάρχων, καὶ καταδεξάμενος διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν σαρκωθῆναι ἐκ τῆς ἁγίας Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας, ἀτρέπτως ἐνανθρωπήσας, καὶ σταυρωθεὶς Θεὸς ἡμῶν, θάνατον θανάτῳ πατήσας, εἰς τῆς ἁγίας τριάδος, συνδοξαζόμενος τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. GOAR.

p. 651 v. 6. Ξενοδόχος τοῦ Σαμψῶν] eo quod ad S. Sampsonis ecclesiam a Constantino exstructam domus hospitalis esset,

cuius Menas praefecturam agens vagis pauperibus excipiendis intendebat. GOAR.

ib. v. 9. *ξήσας χρόνον ένα*] hunc Silvestrum alii, qui pontifices Romanos descripserunt, Silverium nominant; qui cum successisset Agapeto, ab Antonina Belisarii uxore iussu Theodorae Augustae, quae eum ob Anthimum Theopaschitam ab Agapeto deiectum oderat, falso crimine Romae prodendae circumventus, pontificatu spoliatus et in Pontiam relegatus est, cum papa anno paulo amplius fuisset. Paulus Diaconus l. 16, Marianus Scotus, Martinus Polonus. miror Nicephorum Agapeto successorem facere Agathonem; quem eius interpretes Bonifacium cur putet, non satis intelligo. Silverio suffectus fuit Vigilus; quod ipsum quoque ex Procopio Nicephorus refert 17 13, et Agathonem successisse Silverium scribit 17 26. scribit autem Procopius l. 1 belli Gotthici, non longe a fine, Silverium, quod ad Gotthos defecturus esset, a Belisario in Graeciam transmissum, eique Vigilium substitutum fuisse. vide et Novell. 42. XVL.

ib. v. 11. *processio*] usus sum trito vocabulo, quo notatur caterva eorum qui pontifices in solemnitate aut publica supplicatione subsequuntur. *λιτή* est in Graeco. XVL. *ἐξῆλθεν λιτή ἀπό τῆς ἀγίας ἀναστάσεως*. postremus et praecipuus in aede sacra dedicanda ritus, est sacrarum reliquiarum in ea depositio. has, praeviis dedicationis caeremoniis iam absolutis, ex vicina ecclesia, solempni processus ordine in recens consecratam inferunt Graeci. in dedicando itaque S. Sophiae templo e S. Anastasiae, de quo superius, processiois pompa cum reliquiis profecta est. GOAR.

ib. v. 14. in numero annorum forte cum Zonara legendam *ς' μ* pro *ς' η'*, quadraginta, non octo anni supra 6000. XVL.

p. 652 v. 6. *στρατηλάτην τοῦ Ἰλλυρικοῦ*] non *praefectum*, sed *magistrum militum* in Illyrico. GOAR.

ib. v. 18. *Εὐφρατησίαν*] hoc est Commagenem. sic Procopius hac ipsa in historia l. 2 belli Persici "postquam in Commagenorum regionem, quam Euphratesiam vocant, Chosroes pervenit" etc. quod, et ipsum sensum secutus, ante pro *ἐλθόντων* legi *ἔλθάν*. XVL.

p. 656 v. 16. *Αξυμιταρῶν*] Auxumitarum Indorum est apud Nicephorum 17 32, et Domnus Homeritarum, princeps Indorum, pro Damiano rege Ebraeorum. XVL. Azumitenses vocat Paulus Diaconus l. 16. de istis Homeritis Procopius de bello Pers. 1. GOAR.

p. 658 v. 15. *procensus*] credo publicum fuisse conventum, quo ad populum prodiret imperator. sic et infra in Iustino curopalata. XVL. *πρόκενσος processus* sive *processio* est, *λιτή* etiam dicta. de vocabulo Meursius erudite. aliam porro processionem huiusmodi solemnem ad Hebdomum, id est septimum lapidem, habitam Iustini anno 9 legimus. GOAR.

p. 659 v. 23. *Hierosolymitani*] Eutychii nomen inculcatum omisi. locus est suspectus ob vocem *τοποτηρηται δέ*. Eustochius eo Georg. Cedrenus tom. II.

tempore fuit episcopus Hierosolymorum. vide Evagrium 4 38, Niceph. 17 27. ΧΥ.

p. 660 v. 8. *caecus*] ἀπὸ ὀμμάτων. vide Nicephorum 9 17. ΧΥ.

p. 674 v. 10. *κύρια ἐλέησον*] vox a Graecis non adeo misericordiae exquirendae quam insoliti casus admirandi gratia vulgo pronuntiata. GOAR.

p. 675 v. 7. *ἐφούλισε*] nescio quid sit hoc, nisi fortassis sub furcam mittere. sic infra in Pogonato *ἐφούλισεν ἐν Σουαίς*. Zonaras habet eos interfectos fuisse. fortassis de ficis suspensos crederem, nisi Ficus esse suburbii Cpolitani nomen ex eius Leontio didicissem. ΧΥ. non *suppliciiis* quibuscumque, ut nutans interpres, sed *suspendio furcae* peremiss. GOAR.

ib. v. 17. *μετὰ φιλαντίας* haud dubie mendosum est, ut et pleraque quae sequuntur difficillima interpretatu, tum quia mendis non vacant, tum quia barbaris et semilatinis vocibus intermixtis perspicuitate carent, ut et paulo ante. ΧΥ.

ib. v. 19. *πητόρια* quid sint, nescio sane. apparet fuisse festos dies, sive inito imperio sive alteri rei destinatos, qui magno sumptu agerentur. neque memini aliquid de iis alibi legisse. ΧΥ. *πητόρια τοῦ δωδεκαημέρου* *convivia laetitiaeque indicia per duodecim dies a Christo celebranda.* *κλητόρια* indicat Meursius legendum, cui assentior Pauli Diaconi auctoritate ductus: *prandia, quae ex more fiunt in decem et novem accubitis cessare fecit.* Theophrastes primum *ἄριστα* vocaverat; eademque Luitprandus 6 3 fusius describit: *est domus iuxta Hippodromum, aquilonem versus, mirae et altitudinis et pulchritudinis, quae deca ennea cubita vocatur. quod nomen non ab re sed ex apparentibus causis sortita est: δέκα enim Graece, Latine decem, ἐννέα novem, cubita a cubando inclinata vel curvata possumus dicere. hoc autem ideo quoniam quidem novemdecim mensae in ea quae secundum carnem est domini nostri Iesu Christi nativitate apponuntur; in quibus imperator pariter et convivae non sedendo, ut ceteris diebus, sed recumbendo epulantur; quibus in diebus non argenteis sed tantum aureis vasis ministratur etc.* videndus Leunclavius V. Conocloc. in Onomas. GOAR.

p. 676 v. 16. *κοσμικαὶ δημοκρατίαι*] puto eam vocare, cum populus contra magistratum insurgit. notum est dictum eius qui de-mocratiam suadenti respondit, domi suae eum debere eam instituere, si eam formam vere probet. ΧΥ. *partium et factionum*, de quibus supra, sese mutuo incursum et tumultuantium caedes. GOAR.

ib. v. 21. *Ἰουστινιανοῦ φιλοκαλουμένου τοῦ τροῦλου*] forte, cum Iustinianus in eo esset ut trullam reficeret. ΧΥ. *absoluto iam atque picturis caelaturis et opere tesselato perfecte exornato trullo* quae interpres omisit. in voce *τροῦλος* alii λ geminant. GOAR.

ib. v. 23. *κιβώριον*] trullus quattuor columnis ad altaris an-

gulos sitis fultus, illudque tegens et ambiens, quales plerumque veteres ecclesiae Romanae adhuc servant, *κιβώριον* est. Germanus in *Mystagogia*, Codinus de templo S. Sophiae, et nos ex eis plura circa Graecarum ecclesiarum descriptionem. GOAR.

p. 677 v. 5. reliqua etiam reliqui, ne mihi et aliis nullo fructu essem molestus. *πίνσους* pinnacula verti. apud Suidam est, *πισός και πινσός, πινσός δὲ παρὰ Προκοπίω.* ex Zonara sane liquet, cum magnum templum ab imperatore esset iam absolutum (huc respicit vox *φιλοκαλούμενον*), casum hunc evenisse. XYL.

ib. v. 2. *πινσούς*] a *pisus* et leguminibus ridicule lectores arcet Meursius, ubi pro voce *πινσός* *pinsum* et *pisum* reponit. insulse quoque *pinnacula* reddidit Xylander, quae sustentacula sunt, *pilas* nimirum et *stelae quadras* grandiores concameratum tectum suffulcientes. casui non absimili impediendo in S. domo Lauretana, quam reparando illi qui Cpoli obtigit, curam adhibitam describit Turselinus Lauretanae historiae l. 3 c. 7: *Basilicae testudo* (trullus) *stabat octo latericiis innixa pilis. attamen sive superstructorum parietum altitudine, siue nimio impositi plumbi pondere degrevante, succumbere oneri et rimas agere repente coepit, novo cellae ornamento cellaeque cui imminebat foedam ruinam minitans.* (sacra cella sub tholo, ubi CP ciborium eique suppositum altare erectum erat, locata est). hinc quibusdam interiectis: *confestim de communi sententia* (Sangallus architectus cum Nerucio) *pilas tanto oneri impares intentiore cura munire ac firmare aggreditur. igitur validis trabibus testudinem protinus fulcit, et circum effossis strenue fundamentis pilas impigre convestit quadrato lapide, firmatque quattuor inter alternas pilas arcubus minoribus exstructis, qui super impositio oneri forent satis.* uno verbo auctor moster ἤγειρεν ἄλλους πινσούς και ἐδέξατο τὸν τροῦλον. GOAR.

ib. v. 5. *κοχλίας*] gradus rotundi per gyram in altum tendentes, quorum exterior structura pilas interiores commaniebat et trullum subfulciebat. GOAR.

ib. v. 6. *τῶν ἀψίδων*] quattuor nimirum arcuum quattuor pilas simul connectentium et concamerato tholo sive trullo, ad eum excipendam, suppositorum. GOAR.

ib. v. 20. *Οὔννοι*] Hunnos Cotriguros vocat Agathias, quos sub Zaberga duce in Europam irrupisse refert l. 5. GOAR.

ib. v. 23. *μαρι Anastasiani*] is ipse mox Longus murus dicitur. fuit autem exstructus ab Anastasio Dicoro imperatore. eius descriptionem qui volet, petat ex Anastasio Silentario Suidae et ex Nicephori 16 39. XYL. ad barbarorum excursus reprimendos ab Anastasio exstructi ad Cherronesi isthmum. Agathias citatus: *in hoc isthmo porrectior inaedificatus est murus, in utrumque mare proeductus.* *μακρὸν τεῖχος* sparsim in hac historia vocatur. GOAR.

p. 678 v. 5. *ποιῆσαι φεσάτων*] nihil minus est quam *fossum agere*, iuxta Xylandrum, sed *copias cogere, castra ponere.*

φοσάτον est στρατός, ut Glossae Graecobarbarae docent; dicitur quoque de castris vallo munitis. GOAR.

p. 678 v. 10. πλοῖα δίκρυμνα] *actuarias naves multiplici remigio, et ipsas amphiproras*, scribit Agathias. *actuariae* sunt quae remis aguntur, *amphiproras*, quae utrimque proram habeat, sicut et δίκρυμνα, quae utrinque puppim; quae quandoque sine temone sunt, et non versae hinc inde agi possunt. *amphiproras* huiusmodi Zonaras accurate describit in Constantino: πλοῖα δ' ἦσαν τὰ μὲν πλείστα μονήρη, ἔστι δ' ἂ καὶ δίκροτα καὶ τισὶν αὐτῶν καὶ ἐκ τῆς πρῶρας καὶ ἐκ τῆς πρῶμνης πηδάλια ἤσκητο, καὶ κυβερνήτας ναύτας τε διπλοῦς εἶχον, ὅπως καὶ ἐπεὶ πλέωσι καὶ ἀναχωρῶσι, μὴ ἀναστρεφόμενοι, καὶ τοὺς ἐναντίους ἐν τῷ πρόσπλῳ καὶ τῷ ἀπόπλῳ αὐτῶν σφάλωσι. GOAR.

ib. v. 13. *Curopalatum*] vox composita. est autem dignitatis appellatio, quod vel ex Zonara discas. Evagrius initio tomi 5 eam interpretatur, cum Iustino dicit fuisse aulae custodiam, hoc est palatii curam, commissam, quo munere fungentem Romani *curopalatum* vocent. sic et Nicephorus 17 33. sed et Iberiae *curopalates* alibi memoratur. ΧΥ. a suscepta *cura palatii*, ut loquitur Cassiodorus in Var. et Marcellinus L. 26 et 31. quia curat palatium, Latinis *cura palatii* dicitur. GOAR.

ib. v. 15. Σαγγαρέως] *Sarum* vocat Procopius L. 5 de Aedific. Iustiniani, orat. 5, eumque ex Armeniae montibus sua narratione deducit. *Agoreos* illi nomen imponit Paulus Diaconus, ac breviter de illo: *coepit imperator, inquit, aedificare pontem Agoreos fluminis, convertens eundem amnem in alium alveum, voluitque arcus mirabiles quinque, et fecit eum meabilem, cum antea ligneus fuerit.* alii *Sagarim* vocant, ad quem *Nacolia* Phrygiae civitas sita est. *Zacarim* hodie dicunt Turcae ex Leunclavio. GOAR.

ib. v. 16. καμαροῦν] ea vox curvum et flexum notat. poeta: *hirtae camaris sub cornibus aures.* ΧΥ. καμάρα vel aliis καμέρα *fornix* est, *arcus, tholus concameratus.* GOAR.

ib. v. 21. προβολάς] fortassis scribendum *προπλάς*. ΧΥ. μαγκυπεῖα longe esse a *mancipio* significando iam superius insinuatum est. *pistrinum* enim est, sive *panis* vaenum expositi *officina*. *προβολή* vero *officina* quidem est, sed ea qua *merces exponuntur*, nil tamen in ea fit operis. *ἐργαστήριον* tandem artificum est, qua industria humana opus quodcumque potest elaborari. auctor infra ultimo Iustiniani anno. GOAR.

p. 679 v. 14. *Viriam et Brincas*] nomina vitiosa. et difficile coniecta quid sit restituendum. res gestae Narsetis contra Gothos sunt apud Procopium libro ultimo belli Gotthici. ΧΥ.

ib. v. 21. μερίανλον] allusionem non sensum notat *Xylander* circa *μερίανλον*, quod *arsam, atrium*, patentem sub diō locum moenibus tamen clausum indigitat; de quo iam superius. hic vero tectum aliquod aedificium, at media in area locatum subindicat. GOAR.

p. 679 v. 21. ad vocem *Γαρσονοστάσιον* annotatum est in margine. *ἐμοὶ δοκεῖ παιδοστάσιον· γαρζούνιον γὰρ παρὰ Λατίνοις τὸ παιδίον.* ceterum haec vox Latina non est, sed Francica hodieque est. **ΧΥΛ.** scribit idem Theophanes; verbumque est ex Italico Graecoque conflatum, et est *pedissequorum statio*, le parvis des garçons, ou laquais. **GOAR.**

p. 680 v. 18. *Ἐπιπλα αὐλαεα, stragulae, vela* proprie sunt *πεπλα*, non *instrumenta*, ut corrupte interpret. **GOAR.**

p. 684 v. 17. *Ἄβαρες*] Simocatta 1 3: *Θύννοι δὲ οὗτοι προσοικουῦντες τῷ Ἰσραφ, ἀπιστότατον ἔθνος καὶ ἀπληστότατον.* **GOAR.**

ib. v. 18. *Artabanus*] hunc Zonaras Ardamanem nominat, Evagrius l. 5 Adaarmanem. **ΧΥΛ.**

ib. v. 22. *Hormisda*] rege Persarum Zonarae: nam Evagrius hunc quoque Chosroen facit. **ΧΥΛ.**

ib. v. 23. *τῇ μεγάλῃ ε΄*] sic vocat feriam quintam, seu diem Iovis malis, quae proxime est ante pascha, celebris institutione sacrosanctae coenae, *der hoch oder grünen donnerstag.* sic et Zonaras in posteriore imperio Constantini Leonis F. **ΧΥΛ.**

p. 685 v. 1. *τοῦ δειπνου σου τοῦ μυστικοῦ*] modulus est in Basilii missa, communionis tempore cantandus. **GOAR.**

ibid. quam imaginem dicat, ignoro, nisi quis putet de linteo impressa a Christo et ad Abgarum Edessenum missa sui imagine accipiendum. **ΧΥΛ.**

ib. v. 4. *Χερουβικὸς ὕμνος*] decantatur quōtidie inter sacros liturgicos hymnos, cum a mensa propositionis dicta ad altare, solemnī processu, sacra dona, id est, panis et vinum, deferuntur. Arcudius opere de Concordia utriusque ecclesiae, Enchologium in notis ad Chrysostomi liturgiam. **GOAR.**

ib. v. 6. *ἐξκουβιτῶρων*] ad fores palatii *excubabant* illi et aditum observabant. Glossae Basilicorum: *ἐξκουβιτωρες τῶν παρεξόδων τοῦ παλατίου ὑπάρχοντες φύλακες.* Simocatta quasi Cedreni scholiastes futurus 3 11 de Tiberio nostro scribit: *Ἰουστίνος Τιβέριον υἱοθεσίᾳ κοσμήσας, καὶ τῆς βασιλείας κοινωνὸν ποιησάμενος ἀνηγόρευσε Καίσαρα. ἡγεμῶν δ' ἐτύγγαθεν ὧν τῶν τοῦ βασιλέως σωματοφυλάκων καὶ ὑπασπιστῶν, ὃν κόμητα ἐξκουβιτῶρων τῇ συνήθει φωνῇ ἔθος Ῥωμαίους καλεῖν.* isque idem forsā est quem post memoratos *excubitores domesticorum comitem excubitozem* nomine recenset Marcellinus l. 20. **GOAR.**

ib. v. 7. *στυφόμενος τοὺς πόδας*] Zonaras enim ex pedibus laborasse ait. **ΧΥΛ.**

ib. v. 15. *ἀρχιστρατήγου*] ignorat Xylander *caelestis militiae principis* Michaelis nomen, et pueriliter *principem ducum* appellat. **GOAR.**

ib. v. 18. *Eutyches*] Eutychius legendum ex Zonara et Nicephoro 17 36. et post paulo Cedrenus ita habet. **ΧΥΛ.**

p. 686 v. 16. ἐν τοῖς ποσὶν αὐτοῦ περόντος] adoptatos ad pedes adoptantium procidere docet ritus Euchologicus. praestat id Iustino Tiberius, et Sophiam Iustini uxorem non iam *δέσποιναν*, *imperatricem*, sed *matrem* sibi commendatam agnoscit. refert idem Simocatta loco citato; ipsumque patriarcham adoptionis vota ex Euchologio legisse narrat, ad cuius preces etiam adstantes bene sint adprecati. GOAR.

ib. v. 21. Προικονησίω] lapidis albi a Strabone L. 13 laudati, e Proconneso Propontidos insula eruti. GOAR.

p. 688 v. 10. ὁ δὲ ἐδήλωσεν] quia templi illius et Augustae unum erat commune Anastasiae nomen. de templo iam plura nos cum auctore. GOAR.

ib. v. 20. ἰπὲρβριχάτας] σωληνωτάς. divinavi hic; et ὄρνας, quia non intelligam, reliqui. ΧΥ. hic se divinasse affirmat interpres: quidni? cum et falsi sint vates? nullus tamen hic divinationi vel deceptioni locus, cum σωληνωταὶ στολαὶ non sint aliae nisi vestes multifido taeniolarum textilium ordine variegatae, quae sive directis canaliculis sive obliquis spiris distinctae effulgeant, luxuriam tamen, levitatem, profusionem aspectu suo praedicant. σωλήν enim *canalis et alveolus est*, ex quo *canaliculatum et alveolatum* quodcumque opus σωληνωτόν vocant Graeci, quod Galli *canellé* pronuntiant. GOAR.

ibid. ἀπὸ βλατίου] *textum multitium* est τὸ βλατίου, vel *sericus* quivis *rannus*: ubi enim in Nicetae Choniatae Alexii Comneni l. 3 una lectio habet *ἄνευ τῶν βλατίων*, altera ponit *πλήν τῶν σερικῶν νημάτων*. unde nugae sunt et nullius momenti commenta, quae circa *blatteum colorem*, id est roseum vel purpureum, et Graecum βλατίου ex nominum allusione, velut e Delphico tripode, enuntiat sparsim Gretserus in Codinum. GOAR.

ib. v. 21. ὀξέως] nusquam *acuti vel vividè*, cum Gretsero citato, sed cum Graecis modernis *violacei* coloris vocem indicium esse dixeris; ac si velis attentius auctorem examinare, eiusmodi violacei decertantium in Circensibus ludis chlamydes fuisse affirmabis, quae a purpura non omnino abessent, *χλάμυδας* nempe *καταπληθείας τοῦ βασιλικοῦ*: intellige *χρώματος* vel *σχήματος*. GOAR.

ib. v. 23. διδακτυλίους ὄρνας] *oras* sive *limbos* duorum digitorum latitudine. ὄρνα vero dicitur, quia vestis *ora* vel *ornamentum* sit; ac propterea locus in quo sistebant vel se exornabant in Circo decertaturi, *ὄρνατούριον* dicitur apud Theophanem, ac imperatorem Philippicum *εἰς τὸ ὄρνατούριον τῶν κρασίλων* refert adduxisse Ruffum quendam; quem locum eundem *oratorium Prasinorum*, ubi nimirum *oris* et *limbis* vestibus attextis sese adornabant, dicit Paulus Diaconus; quem eundem *ἀρματώριον* Cedrenum vocasse contemplabimur. GOAR.

p. 689 v. 3. ὑπατεῖαν] intelligo monetam consularem: nam imperatores consulatum quoque gessisse et in titulis suis commemo-

rasse notum est. infra quoque in Phoca ὑπάνια pro donis missilibus et in populum sparsis ponitur, cum verbo *ρίπτειν*. *ΧΥ.*

p. 689 v. 12. *Δάρας*] Mesopotamiae urbem ab Anastasio conditam: de qua in Anastasio. *GOAR.*

ib. v. 20. *Persarum tuldam*] sic et infra. credo fuisse signum aut vexillum praecipuum, sicut infra in Heraclio pro turma ponitur, *ein fanen*. *ΧΥ.* somniat hic circa *tuldim* Xylander, et *vexillum* referre fingit, a quo semotum erat omne vexillum, ad conflictum siquidem deferebatur vexillum, cum sarcinis iumentis impedi-
mentis pueris, quae *τουλδον* significat, nullum aut superfluum. Suidas: *σαγμάρια τὸ παρ' ἡμῖν λεγόμενον τουλδον, τὰ βαστάζοντα ἀποσκευῆν, καὶ τὴν μετακομιδὴν τῶν ἐπιτηδεύων*. *GOAR.*

p. 690 v. 9. *συμβολαίοις*] *diplomatis et literis* correctius hic interpretabere quam cum Xylandro *contractuum formulis*. *GOAR.*

p. 691 v. 2. *συκάμυνα*] hem! *cucurbitale* interpretis acumen *cucurbitam* legentis, ubi tantum *mori fructus* aliis colligere licet. *GOAR.*

ib. v. 6. *ὑποστρέψας ἐν τῇ ἰδίᾳ κλίνῃ*] ad proprium lectum moriturus reversus est Tiberius, cum senatum exercitum et patriarcham de nuncupando imperii successore Mauricio fuit allocutus. *ἐπὶ τὴν ὑπαιθρον τῶν βασιλείων αὐλήν, ἣτις παρήνεται τῇ πολυστιβάδι τῶν ἀνακτόρων οἰκίᾳ, προαυλῶ περιφανεῖ καὶ περιδόξῳ τῷ προσκηνίῳ φοράδην ἤχθη.* quae Simocattae 1 1 verba minus proprie reddidit Pontanus. *πολυστιβάς* enim *οἰκία* pro aedificiorum et habitationum superstructa et coacervata congerie, non pro herbis et frondibus thororum sumitur. *GOAR.*

p. 692 v. 14. *in Romaniam*] in dicionem Romanorum, *εἰς τὰ Ῥωμαίων Ζοναραε*. *ΧΥ.*

p. 693 v. 1. *βεργίω*] apud Nic. 18 37 legitur vimine. *ΧΥ.* *νίγχα νιμίνεα*, *λύγω* a Theocriti scholiaste vocata: *βεργίοις ἦτος λύγοις δῆσαι*. *GOAR.*

ib. v. 10. *Μαρτυρούπολιν*] Armeniae urbem quadraginta militum martyrio illustrem. *GOAR.*

p. 694 v. 18. *βάνδοις*] vexillis, puto militaribus, quae nobis *baner* dicuntur. Suidas in *Βάνθον*: *οὕτω καλοῦσι Ῥωμαῖοι σημεῖον τὸ ἐν πολέμῳ*. *ΧΥ.*

ib. v. 21. *publica deprecatio*] litania nimirum hic *λιτή* *προσβεία* dicitur, et Suidae quoque *λιτή* est *παράκλησις*. eam ergo videtur litaniam instituisse, quae fieret ab uno fano ad alterum, cetera populi et pontificum procedente. supra *λητή* legebatur, minus recte. *λισταί* notum est vocabulum vel ex Homero, quid denotet. *ΧΥ.*

ib. v. 22. *κατὰ παρασκευῆν*] *Parasceuis* singularis, *sextis* dictis *feriis*. *GOAR.*

p. 695 v. 24. *Δαονίῳ*] Thraciae loco. *GOAR.*

p. 696 v. 9. *Σιμοκάττου* apud Suidam duplici τ, estque

cognomentum Theophylacti sophistae. ceterum haec Chosroae praedictio lucidior fere est apud Zonaram et Nicephorum 18 27. **XII.**

p. 698 v. 22. *Μαγναύρας*] Luitprandus 6 2: *est Cpoli domus palatio contigua mirae magnitudinis ac pulchritudinis, quae a Graecis ρ loco λ posito, Magnaura, quasi magna aura, pro aula, dicitur.* **GOAR.**

ib. 23. *ἀρμαμέντον δημοσίων ὄπλων locus.* Iustinianus Nov. 85. **GOAR.**

ib. v. 24. *senes morbosii*] *λωβήν* pro lepra saepe noster sumit, ut in Constantino etiam annotavimus. itaque vertere possis leprosos senes et fratres. verum ego in his omnibus, quod essent obscura, verbum verbo extuli, ut peritioribus coniectandi esset materia. **XII.** repone *leprosorium.* **GOAR.**

p. 699 v. 1. *τοῦ ζωτικῆς ἐργόρηγον*] *sumptuum ad vitam necessariorum penum.* **GOAR.**

ib. v. 8. Areobindi et Diaconissae templorum meminit et Niceph. 18 42. **XII.**

p. 700 v. 9. *κεράτια τέσσαρα* sunt numismatis sextans. numisma enim 24 ceratiis, 12 vero miliarisiis aestimatur: unde *κεράτιον* miliarisii medium, folles 12. Scholiastes Basilic. Eclog. 23: *χρη γινώσκειν ὅτι τὸ ἐν κεράτιον φόλλεις εἰσὶ δώδεκα ἤτοι μιλιαρσίου τὸ ἡμισιον. τὰ οὖν δώδεκα κεράτιά εἰσιν, νομίσματος ἡμισιον τὸ γοῦν ἀκέραιον νόμισμα ἔχει μιλιαρσία ἑβ, κεράτια κδ.* **GOAR.**

ib. v. 12. *in singulos duobus miliarisii*] hunc locum prorsus non intelligo, quod neque de nummo satis constat quid valuerit, neque de notis *ε' ε' ϑ λ δ'*. miliarisium numismatis decimam partem facere annotavit Suidas: sed id rem non explicat. videre potes infra finem Leonis Iconomachi. **XII.**

ib. v. 16. *τῷ σιλεντίῳ*] *concilium, coetus, iudicium, consultatio* est *σιλέντιον* sive *σιλέντιον*. auctor in Leone Isauro: *σιλέντιον κατὰ τῶν ἁγίων εἰκόνων.* Latine quoque silentium pronuntiavit Paulus Diaconus in eodem Leone: *silentium contra sanctas ac venerabiles celebravit iconas.* Zonaras Leonem alterum, philosophum, ita morbo iliaco detentum narrat *ὡς μηδὲ δυνηθῆναι διαλεχθῆναι τῇ συγκλήτῳ περὶ νηστείας τὴν συνήθη διάλεξιν, ἣ καλεῖται σιλέντιον.* **GOAR.**

ib. v. 19. quae sequitur de viso in Nilo amne monstro, desumpta videntur ex Niceph. 18 36. **XII.**

p. 703 v. 6. *σπάθην*] Isidorus 18 6: *fronsa, gladius ex utraque parte acutus, quam vulgo spatham vocant, ipsa est romphaea.* **GOAR.**

ib. v. 15. *ἐποίησε παιδία ὡς τὰ ξυλοκάδωνα*] fatue omnino et imperite lusisset in Mauricium populus, si utcumque, iuxta Xylandri sensum, *eum nolarum lignearum instar* filios suscepisse effutivisset. *ξυλοκάδωνον* itaque, cuius vice Theophanes *ξυλοκούκουσον* scribit, cum nil aliud sit praeter *ligneum crepitaculum* vel *globulus*

ligneus concavus et undequaque perforatus, in quo nuclei vel tintinnabula includuntur, ut perstrepero eius sonitu recreentur pueri, et populus ad ludicrorum istiusmodi instar Mauricii filios se tenere proclamet, summum in eos patremque Mauricium manifestat contemptum, eorumque mortem ludum, gemitus ludicrum strepitum sese habiturum minatur. *κούκουδον* porro *nucleus* est et *globulus*, *ξύλοκούκουδον* lignum streperis huiusmodi globulis plenum. an non Xylander vir ligneus et puerorum *ξύλοκάδωνον*; GOAR.

p. 704 v. 15. *ὀμφαλίῳ*] signo rotundo in areae medio fixo. GOAR.

ib. v. 22. *ἤτήσατο κοινωνῆσαι*] non dissimulabo me hic secutum esse nihil praeter coniecturam, neque aliud tum ad animum accidisse. si cui non satisfacio, excogitet aliquid commodius. sane postea Theodosius quoque Mauricii F cum ad supplicium iussu Phocae traheretur, *παρεκάλεισε πρότερον μεταλαβεῖν τῶν θείων μυστηρίων*. XYL. timet Xylander hominis de vita desperati et eucharistiam postulantis pietatem fateri in suis notis. GOAR.

p. 705 v. 14. *μαγιστριανός*] hic alias *μαγιστριανός* dictus, et apud Theophanem *πρωτοκοινός*ωρ, in glossis Basilicorum vocatur *μανδάτωρ* et *ἡμεροδρόμος*. Lexicon anonymum bibl. Regiae: *ἡμεροδρόμος ὁ ἥλιος καὶ ὁ πεζοδρόμος λέγονται, καὶ οἱ ταῖς βασιλικαῖς διατάξεσι ταχύτατα διακονούμενοι διὰ τὸν βορέαν*. Leo Constit. 3: *μανδάτωρες δὲ εἰσιν οἱ τὰ μανδάτα ἀπὸ τῶν ἀρχόντων πρὸς τοὺς στρατιώτας ὀξέως διακομίζοντες*. hinc eos expertos, vigiles, variarum linguarum gnaros expetit Mauricius, addit quoque voce sonora dotatos, ad iussa quaeque publice efferenda; unde inter Iustinianum et factiones *mandator* ut utriusque partis interpret et mediator eloquitur apud Theophanem: hic vero *missus* est, et responsa fert ad imperatorem. auctor iterum in Iustiniano Rinotmeto statim sub initio. GOAR.

ib. v. 21. *προβάλλονται ἔξαρχον*] similibus verbis prius fuerat usus Simocatta 8 7: *τὰ πλήθη ἔξαρχον τὸν εκατόνταρχον Φωκᾶν προσστήσαντο*. quia nondum imperii nomen vel insignia ei detulerant, sed ut fit in tumultu, *caput* et *ductorem*, data imperii potendi spe, sibi praeposuerant. GOAR.

p. 706 v. 2. *δρόμων*, sicut et infra usurpatur hoc vocabulum, navis est cursui, hoc est celerrimae navigationi, apta: est enim *δρόμος* cursus, tales fuisse quas Latini celoces appellant, ex Nonio Marcello et iis quae adducit scriptorum locis apparet, suffragante etiam primae syllabae quantitate. vide ad hanc historiam quae habet Nicephorus 18 40. XYL.

ib. v. 6. *Ῥήγιον* Thraciae urbs in Propontide, Hebdomo ad meridiem inferior, in qua Leon philosophus pontem aedificavit, de qua Constantinus de Admin. Imp. c. 51. GOAR.

p. 707 v. 8. *κάμπῳ τοῦ τριβουναλλίου*] eo nempe urbis

campo, quo exstructum erat palatium dictum *tribunaliū novemdecim accubitorum*. GOAR.

p. 707 v. 12. τῆς ξυλοκέρκου πόρτης] ad imam sinos partem versus occidentem est ξυλόκερκος porta, a palis in eius fundamento fixis sic dicta. Leunclavius. GOAR.

p. 709 v. 5. ἀνάτειλον] progredere. sic apud Cicer. 1 de Nat. deor. "cum subito a laeva Roscius exoritur." XYL.

ib. v. 15. μεταλαβεῖν τῶν θεῶν μυστηρίων] solem meridie quaerit Xylander, et an haec verba communionem sacram indicent nutat. GOAR.

p. 710 v. 1. Calligraphus] si non sit proprium, pictorem significat. paulo aliter historiam refert Nicephor. 18 41. et in margine nostri adscriptum est per genios in aëre versantes (ἐναερίων πνευμάτων) fuisse ista Alexandreae nuntiata. XYL. nec proprium nomen est, nec *pictorem*, ut Xylander innuit, significat. Simocatta exponit 8 13: ἄνδρα τινὰ τῶν εἰς κάλλος γραφόντων, ὃν ἐν σοφείᾳ φωνῆς καλλιγράφον ὀνομάζει τὰ πλήθη. de tachygraphis et calligraphis Origenis historiae ecclesiasticae. illi notarii erant, et ut celeriter, ita minus belle, hi tardius, at elegantissime pingebant, literasque coloribus et auro distinguebant; ac propterea χρυσογράφου; dictos nonnunquam reperies. GOAR.

ibid. παννυχίδος] convivio autem etiam sacro nocturno licebat vertere. XYL. non a quibuscumque *excubiis*, sed quas cum amicis nocturnus conviva peregisset domum repetebat calligraphus. Simocatta, qui quem morem memorat Alexandrinorum, ut natis maribus diem septimum solemnem agentes noctem, quam longa est, luxu et convivio traducant, de eo Euchologium post baptismatis officium. GOAR.

ib. v. 2. ἐκ τῶν βωμῶν] interpres: ab altaribus. inepte: non enim in altaribus, ut ab iis loquerentur, erant simulacra. sed nec cuilibet simulacro suum erat altare. repono *ex basibus suis*. βωμός enim ut *altare* ita et simulacri *basim*, eo quod altaris exhibet figuram, significat. suffragatur Simocatta. GOAR.

ib. v. 5. Augustalem puto ab Augusto missum urbis praefectum intelligi. XYL.

ib. v. 12. τὸ πάκτον ἐπανξήσας] aucto tributo: non enim modo *pacta* et *conventa*, sed et tributum *pactamque* tributi pendendi gratia pecuniam *πάκτον* indicat. auctor in Phoca anno 4: ὀρίσαι καὶ λαμβάνειν πάκτα. GOAR.

p. 711 v. 10. σακελλάριος] *sacellas praepositus* et ecclesiae aulario. GOAR.

ib. v. 14. ἐν τῷ μύλῳ] non *in portu ipso*, sed *ad portum*; hoc est in aggere portum, ubi nimis aperta sunt eius ostia, circumambiente, et fluctus ventosque violentius irrumpentes retardante. GOAR.

ib. v. 19. Crispus] Priscus Zonarae, Nicephoro, aliis,

quanquam generum Phocae Crispum Zonaras in Heraclio vocat, ut quidem legitur. **XYL.**

p. 711 v. 21. στρατηγὸν Ἀφρικῆς] στρατηγὸν hic praefectum interpretor. cum enim Africa a vicariis primo gubernata anno 439 in potestatem Vandalorum transiisset, iis demum post 95 annos profligatis a Iustiniano, vicario abolito, proprium praefectum ab imperatore accipiebat, cui substitutus ὑποστράτηγος hic memoratus is potest esse qui prius regebat, vicarius. Pancirollus in Notitia Imp. Occid. **GOAR.**

p. 712 v. 18. κόμητα ἀνατολῆς] comes Orientis sub sua dispositione Orientis provincias a Marcellino et Imperii Notitia relatas habebat. dignitatem eius militarem statuit Ambrosius ep. 29 ad Theodosium, civilem Valesius in Marcellini l. 24. cui Zosimus ab ipso relatus inclinat, et apprime favet auctor civilia negotia ab eo pertractata et Antiochensium Hebraeorum seditionem ab eodem poenis inflictis coercitam enarrans. **GOAR.**

ib. v. 18. τὴν ἀχειροποίητον εἰκόνα] quam non Edessenam postmodum inventam, sed Camulianensem vel aliam miraculose expressam aut ad prototypum non manu factum a pictore effectam ac ideo ἀχειροποίητον quoque dictam scribit Gretserus Opusc. de Imag. non manu factis c. 15. de illa quoque Damascenus Studites in Thesauro. **GOAR.**

ib. v. 19. εἰς τὸν λιμένα τῆς Σοφίας] portus CP capacissimi pars est ex parte Galatae, Σοφία a Iustino de uxoris nomine nuncupata. vide auctorem Iustini anno 2. **GOAR.**

p. 713 v. 22. τῷ εὐπηγίῳ τοῦ ἁγίου Στεφάνου] sacrum illud oratorium translatis S. Stephani reliquiis condidit Theodosius. auctor in eius vita. **GOAR.**

p. 714 v. 6. βασιλικῷ σχήματι] morem illum antiquum praecessor Mauricius renovare studuit. auctor eius vitae anno 1. **GOAR.**

ib. v. 20. ἐστέρθη Ἐπιφανία] prima haec ex imp. filiabus ob Augustae matris mortem Augusta fuit coronata. **GOAR.**

p. 715 v. 5. στέφαντος αὐτὴν Σεργίου] non ab ipso modo imperatore, ut a Iustino primo factitatum narrat auctor, sed a patriarcha quoque coronabatur Augusta. **GOAR.**

p. 717 v. 12. in anno 60] locus inutilis et divinatoris egens. **XYL.**

ib. v. 16. usque ad *] librarius in margine adscripsit: ζητητέον ἕως πότε, ὅτι οὐδὲ εἰς τὸ ἀντιγραφὸν ἔκειτό τι περὶ τούτου. **XYL.**

p. 718 v. 2. Βονο] sic est et apud Zonaram. et in margine nostri todicis pro Βονόσω erat annotatum Βόνω. **XYL.**

p. 719 v. 8. Τούρκων] hic primo Turci nomen legitur in auctore, de quibus iam p. 341: Τούρκοι τῆς ἐλάας, οὓς καὶ Χαζάρους ὀνομάζουσιν. **GOAR.**

ib. v. 10. θεμάτων] thematos nomen hucusque auctori inno-

minatum, antiquis, quo nunc capitur sensu, ignotam. significat autem primo legionem alicui provinciae vel genti impositam. Constantinus Themat. Orient.: *πρώην καὶ κατ' ἀρχαῖς τάγματα τινα καὶ λεγεῶνες ὑπήρχον ἀναγεγραμμένα κατ' ἔθνος.* ipsae vero provinciae temporis processu *θέματα* sunt vocatae; ac ne longius testimonia petamus, scribit hic auctor: *διὰ τῶν Ῥωμαϊκῶν θεμάτων διερχόμενος.* plura Rigaltius et Meursius. GOAR.

p. 720 v. 14. quod scripsi lunam emersisse, *ὑπέστη* erat in Graeco: sed coniecturam ex circumstantiis feci. XYL.

p. 721 v. 13. *ἐν Γαζακῶ*] locus est mutilatus. XYL.

ib. v. 14. *βίγλα* vox Latina Graeco more posita. sic saepe apud Nicetam. XYL. *βίγλα excubiae militares.* *ἐπισκοπήν* vocavit Simocatta 2 9, *exploratum* scilicet, et secretam latentemque hostium disquisitionem, Cedrenus in Mauricio *κατασκοπήν.* GOAR.

p. 722 v. 9. *evangelii*] nimirum ut inde sortes captaret divinandi hoc genus superstitiosum et impium, quod et D. Augustinus memorat atque improbat, sine 119 epistolae ad Ianuarium. sic profani Virgilianas sortes consuebant, cuius rei exemplum est in Adriano Spartiani et alia alibi. XYL.

ib. v. 12. *ductus miseratione*] in margine *ὁ δὲ ἐμὸς βασιλεὺς Ἰσάκιος ὁ Ἄγγελος, καὶ οὗς ἐπ' αὐτοφώρῳ εὗρε καθ' ἑαυτοῦ, καὶ ἐφιλοτιμήσατο καὶ ἀξιωματῶν ὕψει ὑπερεβίβασεν.* XYL.

p. 723 v. 7. *ἠπλήκυσσε castra posuit.* hanc esse huius vocis significationem, ex frequente eius usu apud nostrum deprehendi, rei notitia barbarum vocabulum explicante. XYL. *ἠπλήκυσεν*] *castra applicuit, admovit, posuit, fixit.* ita Paulus Diaconus. verbum a Latina lingua traductum est τὸ ἀπληκεύω. *castra metor.* GOAR.

p. 726 v. 19. *μαγαρίτην*] quem moderni Graeci *ἀνόπιστον* vocant, is est qui abnegata fide foedo gentilitatis ritu sese inquinavit et polluit. *μαγαρίζω* namque est *inquinare, contaminare, sordibus impleo,* et metaphorice *legem violo et turpi desertione Christianam religionem foedo.* Theophanes: *ἐκώλυσεν Οὐμαρ οἶνον ἀπὸ τῶν πόλεων, καὶ μαγαρίζεν τοὺς Χριστιανοὺς ἠνάγκαζεν.* Paulus Diaconus uno verbo complexus est, *apostatasse.* hinc *μαγαρίτης qui fidem abnegavit;* quam vocem ad eum quoque qui profano vetitoque cibo se polluit ecclesia Graeca extendit. GOAR.

p. 727 v. 6. *Nestorianae religionis*] Persam Nestoriano errori socium atque patronum fuisse equidem non credet qui vel quae ante dicta sunt de eius superstitione recorderetur. sed tamen infra in anno Heraclii 19 scribit noster Edessae ecclesiam sub Chosroa fuisse a Nestorianis occupatam. XYL.

p. 728 v. 18. *σκαφῶν γλυπτῶν*] naviculae fluviatiles uno ligno excavato tumultuario praeparatae, *μονόξυλα* dictae, *σκαφαὶ γλυπταί,* *exsculptae* nimirum et scalpello rudiori trunco efformatae.

auctor de iisdem sexcentis in locis, ubi de Russis et Patzinacis mentionem agit. usum earum, et qua ratione per terram trahi vel hominum humeris soleant transportari, enarrat fusissime Constantinus de Admin. Imp. c. 8, de Patzinacarum ἐν μονοξύλοις navigatione. GOAR.

p. 728 v. 18. τὸν κάλπον τοῦ κέρατος] portam Cpolitanum. Leunclavius. GOAR.

p. 729 v. 9. κατὰ τόπον τὸν λεγόμενον τῆς παλαιᾶς πέτρας] exinde illuc loci fiebat secundum antiquum tyrum processio, cuius ritum et preces exhibet Euchologium recens editum. petra illa praegrans est, versus portam Adrianopolis nomine dictam. GOAR.

p. 730 v. 19. βάνδον significare *vexillum* facile est Simocatam legenti agnoscere, § 6. sic Paulus Diaconus Latine vocat. addit Rigaltius etiam τάγμα *bande troupe* indicare. assentiar, si modo cohortem vel agmen illud intelligat, quod sub uno *bando* sive vexillo, unde nomen accepit, militat, *une compagnie*. GOAR.

p. 731 v. 15. λωρίον] nusquam *lorica* est, sed *balteus*, ex quo scutam vel ensis pendet, *lorum*. Germanus in Mystagogia. GOAR.

ibid. τὰ βραχιόνια] trito magis verbo legit Theophanes βραχιόλια, quae sunt ad brachia, *armillas*. ad sartores brachiorum indumenta Xylandi. GOAR.

ib. v. 16. Scaramangium quid sit, cognosci posse puto ex iis qui linguam Graecam corruptam callent. audio ea lingua editam esse Iliadem Homeri, quam utinam nancisci possem. utinam vero lexicon eius linguae edatur, quo posteriorum temporum notitia apertior fieret. XYL. τὸ σκαραμάγγιον] Achmes c. 131 interpretatur *καββάδιον*. est autem *καββάδιον* sive *καββάδιον tunica* exterior, stricta quidem et corpori adhaerens, at brevior et globis ante pectus iuncta, nec sago militari omnino absimilis est. GOAR.

p. 732 v. 11. ξύλα μεγάλα ἀλόης] *ξυλαλόη* vulgo, medicis autem *Agallochon* dicta. ubi enim Dioscoridis codex Graecus *περὶ ἀγαλλόχον*, marginis annotatio τὸ νῦν *ξυλαλόη* scribit. addit Matthiolus optimum e Calecut emporio Lusitanos advehere, quod igni succensum suavissimum perflet odorem. GOAR.

ib. v. 12. *metaxa* genus est panni serici. vide quae annotavit Langus in Nicephori 17 32. XYL. *μέταξαν*] *fila serici* sive *sericum infectum*, non pannum ex eo textum significat. GOAR.

ibid. *καρβάσια καμισία*] *carbasinas camisias* interpretatur Xylander. feliciter. iis tamen lineas subtiliores *bombycinasque*, ad nitorem delicias et ostentationem ab orientalibus gestari consuetas, velim hic intellectas. GOAR.

ib. v. 13. *asemum* quid sit nescio, nisi forte argentum non signatum seu (ut Maro loquitur) *infectum* significat. XYL. argentum nullo adhuc caractere *cusum* et *signatum*. GOAR.

ib. v. 14. *νακοτάπητα*] *νάκος* quidem *vellus* refert, at non

ideo *νακονάπηγα pellicea vestis stragula* est, ut conicit Xylander, sed *aulaeum* vel *tapes* e serico vel lana *villosus*, *tapes Persicus* vel *Armeniacus* vulgo vocatus, cuius villi vellus quodammodo referunt. GOAR.

p. 732 v. 18. Theophania sunt id quod hodie Epiphaniam vocant, *der heiligen drey Künig tag*, sic dicta, quod Christo baptizato et pater se audiendum et spiritus sanctus in columbae specie cernendum praebuerit. *Dastagerdum* et *Dystagerda* idem sunt. XYL.

p. 733 v. 5. *satellitem*] *σπαθάριον*. paulo ante, de *Razasta*, armigerum verti. dicitur a *spatha*, qui est ensis vel pugio. XYL.

ib. v. 11. *καρδαρήγαν*] *καρδαρήγαν* legit Theophanes, scribitque: *καρδαρήγας οὐκ ἔστι κύριον ὄνομα, ἀλλ' ἀξία μεγάλη παρὰ Πέρσαις τοῦ τῶν Περσῶν στρατηγοῦ*. GOAR.

p. 734 v. 13. *Chosroen patricidam*] nam *Hormisda* patre capto et in vinculis necato regnam obtinuisse fertur. XYL.

p. 736 v. 5. *τῶν Ἰακωβιτῶν*] qui *Iacobi Syri* cuiusdam monachi sequaces, ac *Eutychnis* et *Dioscoridis* in plerisque aedae. lege vero annum 20, non 25, ut annorum series non interturbetur. GOAR.

ib. v. 14. *Phasidis*] *Phaselidis* habet *Paulus Diacon.* l. 18, ut in 7 centuria historiae *Ecclesiasticae novae* citatur. est autem *Phaselis Pamphyliae* urbs maritima, *Lyciae* propinqua. et hanc lectionem praefero, quanquam *Phasidis* etiam *Zonaras* habeat. XYL. toto spatio a *Phaside Lazorum Colchidos urbs et fluvio* ad *Phaselium Pamphyliae* aberrat *Xylander* in notis. GOAR.

ib. v. 18. *Φαράν*] urbs est inter *Aegyptum* et *Arabiam media*. GOAR.

ib. v. 19. *aqua submergendam*] *ὑδροβαφῆ*. fortasse diluta et inepta ac inutilis. XYL. correctius *leniter tinctam*; *futilem* et *fucatam* rectius dixeris quam *aqua submergendam*. GOAR.

p. 737 v. 3. *edicto sancit*] in margine *δόγμα ἐπὶ δόγματι ἀδογματίστον*. credo hoc voluit, edictum ineptum ineptae sententiae tuendae causa factum fuisse. sed et haec sunt ibidem annotata: *ὄρε ὅπως ὁ ἀνδρικότατος οὗτος βασιλεὺς τοῖς αἰρετικοῖς περιέκλιεν, οὐκ οἶδα δὲ εἰ καὶ αὐτοθελῶς*. XYL.

ib. v. 12. *S. Maximus* abbas fuit in *Africa*, quem, et eius duos discipulos, quod *Monothelitis* se opponerent, *Constans Heraclii N.* imperator necavit, ut ex *Zonara* etiam liquet, et noster ad annum eius 16 non dissimulavit. locus est confusus. alii (*Diaconus* l. 18 et 19) *Theodorum Opoleos* faciunt episcopum. XYL. particula *καὶ* his verbis *τοὺς μαθητὰς* praeposita, historiae veritas ac auctoris sensus habetur legitimus. *Pyrrhus* enim et *Maximus Theodori Romani pontificis* non fuere discipuli: sed sub *Theodoro* quae circa *Pyrrhum* et *Maximum* nec non *Maximi* discipulos acta sunt, contigere. GOAR.

ibid. *καὶ Μαρτίνον*] historiae inversus ordo, ut summatis plurima proponantur. GOAR.

p. 737 v. 16. ὁ ἰσημικὸς Ἀμαλήκ] Mahometus.

ib. v. 18. Gabithana et Iermochtia clades paulo inferius commemorantur. ΧΥΛ. Γαβιθάν Syriae urbem. de praelio ad eam commisso inferius Heraclii anno 24. GOAR.

ibid. Ἰερμουχάν] legit auctor anno 25 Ἰερμοχθᾶν, ac Syriae fluvium esse commonstrat. GOAR.

p. 738 v. 1. ecclesiae persecutor] is fuit Constans Heraclii nepos. ΧΥΛ.

p. 751 v. 7. stipendium] ζόγαν est in textu: sed ex Choniata didici hoc esse quod Graeci μισθόν dicunt. ac multo clarius ex nostro in Leone Iconomacho sub finem, ubi verbum est δεγεύεσθαι. et non procul a fine Nicephori ἀπὸ γενικῶν Saraceni stipendia militum intercipiunt, centenariorum 13 rogam. ac in Constantino Leonis F ζόγα exponitur συνήθης διανομή τῶν στρατευμάτων. et in fine Romani Argyri ζόγας συγκλητικῶν refertur διανομή. denique Saldas etiam ζόγαν interpretatur βασιλέων εὐσέβειαν καὶ φιλομιλίαν. paulo ante συγάρια conieci παρὰ τὸ συγκαίρειν dicta, *glückwünschung*, munera gratulatoria. ΧΥΛ.

p. 754 v. 8. annos 12] idem est apud Zonaram in Constante Heraclii N. in Chronologia Nicephori archiepiscopi Cpolitani legitur anni 2 d. 26. eam Graecam ipse non vidi: Latine edita est, versa a Germaniae eximio ornamento et bonarum literarum columine Camerario, quem honoris causa nomino. ΧΥΛ.

p. 755 v. 15. Colassenses] errorem sequitur a geographica- rum rerum et nominum ignoratione propagatum, de quo alias. et Colassenses paulo post, ubi de Paulicianorum haeresi dicit, cum Asianis numerantur. ΧΥΛ. non Rhodii modo, sed et Choniatae Phrygii, qui et Passalenses, sunt Colossenses; quod annotasse debuerat Xylander, ne impingeret. GOAR.

p. 756 v. 12. buccinatoris] βουκηνάτωρος: non enim putavi esse propriam. res non magna. ΧΥΛ. βούκινον aut βούκινον buccina est, corneum et recurvum instrumentum, vento in bellis inflandum. differt a tuba, quae minor est, et Leonis Const. 7 dicitur μικρὸν βούκινον: buccina vero iuxta Nicetam in Manuele Comneno ἐπιμήκης αὐλών est, ac ideo μακρὸν εἰς βούκινα scripsit l. 6. hinc σάλπιγγα sive τοῦβαν a buccina saepius distinctam legas, quamvis Leo citatus etiam hanc cum illa confundat, cum ait signum fieri τῆ τοῦβα, ἣν νῦν λέγουσι βούκινον. GOAR.

p. 757 v. 16. Simeonem nomine] locus est mutilus, et ut ex sequentibus liquet, sic legendum: Simeonem nomine, sed. qui se Titum nuncupari vellet. post hanc Genesium, qui tamen se Timotheum etc. ΧΥΛ.

p. 761 v. 6. alibi] credo eum innuere librum aliquem theologicum a se conscriptum; qui fortassis non magna cum rerum iactura intercidit. quid si fuit δογματικὴ πανοπλία, armatura (puto) contra pravas opiniones de rebus sacris, quae supra, ubi de Mahometi deli-

riis narrat, in margine citatur, ita quidem, ut plura his quae ibi referantur in illa sis inventurus. **XYL.**

p. 761 v. 15. *communicant*] accedunt ad mensam dominicam. **XYL.**

ib. v. 20. *Slavinos*] supra in Iustiniani anno 31 Sthlavini scribuntur, et deinde aliquoties. **XYL.**

p. 764 v. 6. *Παγωνάτος*] a promissa barba, quam e Sicilia redux Cpolitianis ostentavit, cum ex urbe digressuro primo lanugo circa genas exoriretur. **GOAR.**

ib. v. 13. *ἐφούλκισεν*] *furca suspendioque dampnavit*, mutato ρ in λ pro ἐφούρκισεν: non in suburbio, ut Xylander, verum ut Strabo l. 7, ἐπὶ τὸν ὑπὸ τῆ συκῆ καλούμενον λιμένα, ἐν Συγες portu, qui nunc Galatae. **GOAR.**

ib. v. 22. ἀπὸ Ἑβδομου μέχρι τοῦ Κυκλοβίου] septem itaque milibus passuum, ab Hebdomo qui est septimus ab urbe lapis, ad Cyclobium portus CP locum, extendebatur navium Saracenicarum ordo. **GOAR.**

p. 765 v. 2. τοῦ βραχιόλιου τῆς χρυσῆς] est Aurea porta versus Blachernas in imo sinu τοῦ κέρατος, sinus CP. βραχιόλιον est flexus ipsius sinus, Κυκλόβιον eiusdem sinus fauces, sive CP extrema pars versus Hellespontum. **GOAR.**

ib. v. 8. ad Sylaeum traiceret] ἐκπορίζων. Zonaras γενομένου τοῦ στόλου κατὰ τὸ Σύλαιον. verbum ἐκπορίζειν hoc modo usurpatum alibi non observavi. pro Sylaeo Melanchthon Maleam habet. **XYL.** Sylaeum secundae Pamphyliæ urbs. **GOAR.**

p. 766 v. 6. *milìa decem*] Zonaras habet tria. notae numerorum ἰ' pro Γ' affines habent figuras. servos quoque habet tantum 8. **XYL.**

p. 767 v. 1. *gubernabat*] verbum in Graeco deficit, τῆς δὲ διοικήσεως Ἀλεξανδρείας Πέτρος μοναχός. et vero Zonaras diserte scribit Alexandream tunc archiepiscopo caruisse, a Saracenis, ut et Hierosolyma, occupatam. sed in actis huius synodi, quae et citantur Centuria historiae Ecclesiasticae novae septima, exstat Petrum presbyterum et monachum locum tenuisse archiepiscopi Alexandrini. **XYL.**

ib. v. 9. *Polychronius*] nomen proprium monachi, qui metitus visionem divinam, haeresim suam ut defenderet, mortuum sese in vitam revocaturum scheda suae professionis imposita iactavit; et cum ad rem ventum esset, turpiter sese dedit, neque tamen ab errore destitit. Acta Synodi. **XYL.**

p. 770 v. 10. *πάλματα* quid sint, nescio. et post συνέβη deest aliquid. **XYL.** *πάλματα salebrae, scopulorum asperitas.* **GOAR.**

p. 771 v. 4. *τούτῳ τῷ ἔτει*, nota numeri omissa. sed actum hoc fuisse primo anno, ex sequentibus liquet. ceterum Abimelechus hic Arabum fuit princeps, Maniae successor. **XYL.**

ib. v. 5. *Mardaitae* sunt a lege Saracenicæ apostatae, ipsi

Saracenis infensissimi. nominis cum Hebraeorum Maranis communis est radix. Leunclavius. GOAR.

p. 771 v. 7. *Arabes Romanis*] hoc in Graeco mutilum est. sed ex Zonara complevi. XYL.

ib. v. 19. *χάλκειον τείχος*] Mardaitarum agmen, quo velut aeneo muro obiecto Saracenorum irruptiones reprimebantur. GOAR.

ib. v. 21. *equestres exercitus*] *καβαλλαρικά θέματα*. sic Blondus et Diaconus. XYL.

p. 772 v. 3. quandoque *obsequium*, frequentius *provinciam* et *agmen* militum refert vox *ὄψικιον*. *legionem* significat, ubi, tum apud auctorem tum Theophanem, *τοὺς τοῦ Ὀψικίου, κόμητα Ὀψικίου* et similia leges. provinciam Asiae, Bithyniam nimirum, designat in Leone Philosopho: *ἡγάγετο δὲ κόρην ἐκ τοῦ Ὀψικίου*. in Romano Lecapeno: *περιενόσται τὸ Ὀψικιον*. in Zoe: *ἐν τοῖς τοῦ Ὀψικίου κτημασιν αὐτοῦ*. GOAR.

ib. v. 5. *κλεισοῦρας*] Suidas *κλεισοῦρα*: *οὕτω καλοῦνται τὰ ὄχυράματα τῶν διαβάσεων τῇ πατρίῳ τῶν Ῥωμαίων φωνή*. clusas vocant Francorum annales. loci quoque praefectura *κλεισοῦρα* est. Constantinus de Admin. Imp.: *καὶ ἐγένετο κλεισοῦρα*. praefectus ipse *κλεισοουριάρχης*. GOAR.

ib. v. 10. *Cyprinam insulam*, *τὴν Κυπρίνων νῆσον*. haud scio an Cyprum. XYL.

ib. v. 17. *Σεβαστοπόλει*] Ponti Cappadocii urbe, de qua Ptolemaeus 5 6. GOAR.

ib. v. 23. *conto*] *φλαμουλλιον*. Zonaras *δόρατι*. apud Nicetam significat *σημαίαν*. hostile ergo vexilli fuit, et pro signo militari foederis literas Arabes gestarunt. XYL. *φλαμουλλιον*] in ipso conto, unde *flamula*, praeliantium *signum* sive *vexillum* dependebat. de *flamula* plurima Rigaltius. GOAR.

p. 773 v. 2. *pharetram*] *κούκουρον*. apud Nicetam hoc pro *γωρντός* positum est. inde nostrum Teutonicum *köcher*; aut potius hoc a nostro desumptum. XYL.

ib. v. 8. *Sabbatius*] Sabbis patricius, et Cerasa est apud Diaconum. XYL.

ib. v. 17. *ἐξουσιαστήν*] qui infra in Basilio et Constantino Romani FF dicitur *Ἐπεικτης*: qui praestat operis, et eas urget. GOAR.

ib. v. 21. *loris*] *δι' ἄβηνων*. habenis puto. apud Suidam est *μάστιγας αὐτῇ ἐν ὀχήματι ὡς οἱ γραμματισταὶ παισὶν ἐπιθέμενος*. XYL. *scuticis*, quales sunt equorum *habenae*. Meursius de illis docte verbo *ἀβίναι* vel *ἀβήναι*. GOAR.

ibid. *monachus*] *ἄββας*. sic et supra de monacho qui Mahometis Gabrielum suo testimonio comprobavit. et alias etiam. de generali logotheta supra annot. 1. XYL.

p. 774 v. 4. Phialam puto dicere eum, quod alias est amphitheatrum, in quo sedens populus ludos spectaret. Suidas non videtur abluere in *ἀμφίθετος φιάλη*. Diacon. l. 19 ait phialam ideo

Georg. Cedrenus tom. II.

exstructam, ut ibi populus imperatorem exciperet; quod huic sententiae non repugnat. nam *σαξιμοδέξιον* quid sit, sciunt (opinor) barbari. *XYL. πλησίον δὲ τοῦ παλατίου*] ex regiae CP descriptione, penetrata obvii primum muri porta, amplissimum atrium fidelissimo satellitio munitum popularibus turbis pervium et concessum occurrisse liquet. ibi Venetae parti, cui propensius affecti erant imperatores ob rebelliones a Prasina ceu potentiore saepius excitatas, Iustinianus hic sedes lapideas, quibus sese redeuntem vel egressurum faustis acclamationibus exceptura consisteret, exstruere moliebatur. vicini nihilominus templi religione deterritus, ne se populi querelis obiceret, patriarchae Callinici vota coeptis auxiliari expetiit. ille non deiciendis sed dedicandis templis cum preces ab ecclesia statutas primo respondisset, mox imperatoris auctoritate victus, vim factam et assensum violenter extortum novo dei praeconio adinventum manifestavit apertius. *βάθρα* porro *τῶν Βενέτων lapideae sedes* erant *Venetae factioni parandae*, et ut loquitur Paulus Diaconus, *bases populi construendae, ut illic imperatorem susciperent*. nam et ibidem vel iuxta conatitiae Prasinos, colligo ex Leone Grammatico in Theophilo scribente, *τὰς ἀναβάθρας ἐνθα οἱ δῆμοι ἴσανται*. alium nihilo secius locum a Prasinis Venetos delegisse Simocatta, ubi de coronatione Leontiae Phocae tyranni uxoris, scribit 8.2. GOAR.

p. 774 v. 4. *τὴν φιάλην*] machina, qua e statuis marmoreis, metallicis fistulis vel apertis tubis profunditur, spargitur, in altum evibratur, ac tum oculorum cupidine satiata ad concurrentis populi sublevandam sitim et extinguendos ardores servatur et ultro liberaliter aqua exhibetur, *φιάλη* est, quasi *phiale*, lymphis exhibendis vas idoneum. huiusmodi phialis aedes publicae, templa, nec non palatia semper abundare exquisiverunt; de quibus Euchologica et doctissimus Allatius. GOAR.

ib. v. 5. τελεῖσθαι ἐκεί τὸ σαξιμοδέξιμον] at qui celebrabatur istud *σαξιμοδέξιμον*, ut perficiendo locus ecclesiae foret necessarius? vocabulum obscurum et difficile paucis enodat Leo Grammaticus in Theophilo. *φιάλην* (forsan *φιάλιν*) *ἐν ᾗ γίνεται τὸ σαξιμοδέξιμον λεγόμενον, τῶν ἵππων ἀμφοτέρων τῶν μερῶν διερχομένων μετὰ προεσῶν σαγισμάτων*. partes itaque in Circo decantatae, vel praecedentem imperatorem (facta toties in historicis decantata *προελεύσει* sive *προόδῳ*, hoc est cum solenni pompa, processu) comitaturae in Saximodeximo tectos aureis stragulis equos ostentabant, et eo digressae capessebant viam. locus forsan ita dictus, quod esset *ἔσραξις δῆμων δεξομένων, partium populi imperatorem excepturarium introductio*. GOAR.

ib. v. 12. εἰς τὸ Πιτρὸν ἐκκλησίαν] ad destructam compensandam. *Πιτρὸν* saepius in hoc opere nuncupatur. GOAR.

ib. v. 19. στρατηγὸς τῶν ἀνατολικῶν comes Orientis est, de quo Notitia Imperii, *στρατηγὸς τῆς Ἑλλάδος* proconsul Achaiae

est sive Graeciae, Illyrici praefecto quondam subiectus. Notitia Imperii, et in eam Pancirollus c. 103. GOAR.

p. 776 v. 4. *Callistratici*] meminit Zonaras in Philip. XYL.

ib. v. 10. *suis armatis*] *μετὰ ἄρμάτων*. non video quam huc commodi fuerint currus. forte ἄρμων, ut multa Latine. sed et infra in Monomacho in Catalini Patzinacae historia ἄρματα pro armis diserte ponuntur, neque id semel. XYL.

ib. v. 19. *λουτήρα*] *baptisterium* magnae ecclesiae, alias *λουτρόν, κολυμβήθρα, βαπτιστήρ* dictum. GOAR.

ib. v. 21. *refodiantur*] *ἀνασκαφή*. obscurum quid sibi hoc velit. ego tamen arbitror his verbis significari Iustiniano huic Rhinotmeto abrogari imperium, neque volui mutare quicquam, tametsi prope constet mendum subesse, et non satis pateat quid sit viventis ossa refodi. certe sic infra est in eodem iterum imperante, bisque positum, *ἀνίσκαψαν τὸν Ἰουστινιανόν*, abrogarunt ei imperium. quod credo factum ita esse, ut statuae imperatori positae simul everterentur. idem est in Artem. et in Calaphate. et hic paulo post nomen *ἀνασκαφῆς* ponitur pro abrogatione imperii. XYL.

p. 776 v. 3. *ad Bovem*] *βουνόν* pro *βοῦν* mendose habet codex, quod vel ex Zonara liquet. meminit huius fori saepe supra etiam noster. vide Zonar. in fine Phocae. XYL. *Βουνόν Montem*, locum Cpolis ita vocatum. Vaurum scribit Paulus Diaconus, Xylander *Bovem*, sed ignare: quamvis *βουνόν* in neutro modernis *carne* *bubulam* sonet. GOAR.

ib. v. 9. *Alidis*] *Ἀλιδί*. Diaconus Senalidus. et pro *Ῥώμην* haud dubie legendam *Ῥωμανίαν*, vel saltem hoc per illud intelligendum, ut post in Apsimaro. pro *πατριάρχης πατρικίος* ex eodem scribe. XYL. *Λαζικῆς*] Colchidis regionis. GOAR.

ib. v. 16. *ταξάτιωνα καταλιπών* quid sit, nondum didici. XYL. *taxationem* Iureconsulti interpretantur: sed alia est hic vocis interpretatio, inquit Meursius. certe, subdit ille, Xylander non satis bene *legatum*: debuerat potius *praesidium* ponere, tuendo nimirum ipsi Ioanni concessum *ταξάτιωνα ἴδιον*. sic apud Const. de Admin. Imp. *κρατοῦντος τοῦ Ἀβιμέλεχ ἐπιστράτευσαν οἱ Ἀραβες τῇ Ἀφρικῇ, καὶ ταύτην παρέλαβον, καὶ ἐκ τοῦ οὐκείου στρατοῦ ταξάτιωνα ἐν ταύτῃ κατέστησαν*. GOAR.

ib. v. 17. *protosymbulus*] apud Zonaram protosymbulus legitur, vitiose puto. XYL.

ib. v. 19. *φοσσατικῶς ἀπληκεύει*] interpretor: *iuxta militiae leges exercitum viresque omnes admovet*. GOAR.

ib. v. 21. *drungarius* est tribunus militum, ut ex Aeliano et libello de Officiis Palatii Wolfius annotavit. vide Turnebum etiam, 24 25 Advers. Cibyratae in Cilicia sunt. XYL. *δρογγάριον τῶν Κιβυρραιωτῶν*] erant in exercitu Romanorum navales turmae sicut et terrestres, proprio provinciarum nomine dictae. nominatissima fuit Cibyracotaram a Cibyrta sive Cibyra Cariae urbe magna Straboni

l. 13 vocata, cui praefectus *δρουγγάριος* dictus imperabat. *δρουγγος* autem totius classis erat pars tertia vel quarta, *δρουγγάριος* huiusmodi *militum globi* ductor. hinc sicut *δρουγγος* scribit Mauricius l. 1 Strategicorum *μέρος ἐστὶ, τὸ ἐκ τριῶν μερῶν συγκειμένων ἄθροισμα*, drungarios totidem fuisse sequitur. Leo in Naumachicis *οἱ τῶν ἄλλων θεμάτων πλώϊμοι στρατηγοὶ δρουγγάριοι ἐκαλοῦντο ποτὲ τοῖς ἄνω χρόνοις*. Theophanes *στόλον τῶν Κιβυρραιωτῶν* memorat in Copronymo. GOAR.

p. 777 v. 2. *ἐν Συκαῖς*] in loco *Galata* nunc dicto, de quo Stephanus. *Sycae*, inquit, *est civitas e regione novae Romae*. idem habet Socrates 2 30. GOAR.

ib. v. 6. *μονοστράτηγον*] hic drungario opponitur, qui solus aciei imperat. GOAR.

ibid. *pedestribus equestribusque*] τῶν *ἐξωκαβαλλαρικῶν*. ex Zonara videtur legendum, quod secutus sum, τῶν *πεζῶν καὶ καβαλλ.* XYL.

ib. v. 22. *Abdelas*] legitur et *Ἀβδερᾶς*. sed illud praeterni, cum Diaconus hunc vocet *Habdallam* Saracenorum ducem, l. 20. sed quod ibi legitur *Tarentum* obsedis, perspicue est mendosum, legendamque, ut noster recte habet, et apud hunc et apud alios *Antaradam*, quae insula est inter *Cyprum* sita et *Syriam*. sed et reliqua noster plenius, utiliter cum aliis comparandus. XYL.

p. 778 v. 23. *Chazari* populi sunt iuxta *Danabium* et *Patzinacas*, quorum princeps *chaganus* et *pech* appellatur. Constantinus de admin. Imp. c. 42: *ὁ γὰρ χαγάνος ἐκεῖνος καὶ πᾶς Χαζαρίας*. GOAR.

p. 779 v. 2. *Phanagorasam*] *φαγορσίαν* male legitur, et melior lectio supra scripta est. urbs est ad *Bosporum Cimmerium*. XYL.

p. 780 v. 11. *Ἀπολλωνιάδα*] urbem in *Parnasso* iuxta *Delphos*. Stephanus. GOAR.

ib. v. 20. *ἐν τῷ τείχεσι ἐφούλκισεν*] apud Zonaram *ἐν ξύλοις παρὰ τοῦ τείχεσιν ἀπηλώρησε*. quo ex loco conicere datur, *φουλκίζειν* esse in crucem agere aut in furcam: id est, quod de ligno suspendere, *hencken*. XYL.

p. 781 v. 1. *βᾶϊα* esse ramos, vel ex D. Ioan. evang. c. 12 notum est. puto significari primam partem ludorum, et ad singulas decursiones certantium signum ramo datum fuisse. XYL. finis et dimissio cuiuscunque operis, et maxime celebritatis ἀπόλυσις est: *βαῖον* autem hic *laurea* est, victori certaminis data. *ad completum* igitur *primum usque certamen* *Leontii* et *Apsimari* colla pedibus calcabat *Iustinianus*. indignum porro, qui *purpuram* tolerant, tolerunt deinde supplicium in *Circo*, in quo non adeo dilata ignominia, necdum editis spectaculis, multatos quondam servos legimus apud *Livium* l. 2: *servum quidam paterfamilias, nondum commisso spectaculo, sub furca caesum medio egerat Circo*. apud *Cicero*

nem de divin. 1: *servus per Circum cum virgis caederetur.* apud Lactantium 1 7: *Autronius Maximus diverberatum servum sub furca medio Circo ad supplicium egerat.* ad βατον redeo. Lexicon anonymum bibl. Regiae vocabulum περιβήϊον exponit τὸ ὑπὲρ τιμῆς διδόμενον quod honoris causa datur βραβείον. sane πρώτον βατον non longe ab eo distat. GOAR.

p. 782 v. 10. *addita custodia*] φαμλικῶς. cum famulis, puto. sic et Cuspin. f. 199. σουβλαι forte sunt sublicae. ΧΥΛ. σουβλας *verva* vel *palos* aptius quam *sublicas* interpretabere. Hesychius quasi scholiastes: σκόλοψιν ὡς ὀπτῆσιν· τοὺς γὰρ παλαιούς κακουροῦντας ἀνεσκολόπιζον ὀξύνοντες ξύλον διὰ χάλαρας καὶ τοῦ νώτου, καθάπερ τοὺς ὀπταμένους ἰχθῦς ἐπὶ ὀβελίσκων. GOAR.

ib. v. 22. *primores eorum*] valde dubito de huius loci sententia. κεφαλᾶς capitaneos, ut loquitur, intellexi. ΧΥΛ.

p. 783 v. 20. *Δαματρία*] Bithyniae urbem; de qua iterum auctor in Monomacho p. 643. GOAR.

p. 784 v. 4. *παραπορτίω*] παραπύλιον scripsit auctor p. 143, *posticum* videlicet, sive *minorem* ad maioris alterius *latus portam.* sic παρεκκλήσιον est *minor ecclesia* sive *capella* ad maiorem sita, παραλαύριον *minus monasterium* iuxta maius, et ab eo dependens. GOAR.

p. 785 v. 6. *duce Philea*] διὰ τοῦ Φιλέα. aut per Phileam, ut loci sit nomen: nihil enim habeo certum. certe Suidas loci meminit hoc nomine: ubi autem locorum sit non habetur. ΧΥΛ. τοῦ Φιλέα] locum, non hominem hic interpretari ipsa dictionis constructio postulat: est autem ad latus urbis regiae oppidum, inter ipsam et Ponti Euxini fauces medium. GOAR.

ib. v. 14. neque satis scio quid armatorium sit, an ab armis, an ab ἄρμα. laeve scriptum reperi. ΧΥΛ. *oratorium Prasinorum* scribit Paulus Diaconus. aptius ὄργανούριον Theophanes, locum videlicet in Circo, quo vestibus et armis Prasini decertaturi se adornabant. ἀρματώριον a sumendis ibidem armis vocat Cedrenus. GOAR.

ib. v. 17. *princeps secretariorum*] ὁ πρωτασηκηῆτις. ΧΥΛ. πρωτασηκηῆτις] Paulus Diaconus interpretatur *primum a secretis.* Codinus in Orig. Cpolit. ἐπιστολογράφον *amanuensem* institutum refert. idem rursus ei Iuris dicendi potestatem supremam assignat de Off. c. 5. τὸ τοῦ πρωτασηκηῆτις (sic enim scribit) ὑπηρέτημα δῆλον καὶ ἀπ' αὐτοῦ τοῦ ὀνόματος· πρώτος γὰρ τῶν σεκρέτων λέγεται (alia lectio apud Meursium habet τῶν κριτῶν). ἔστι δὲ ὅτε συγκρίνουσι μετ' αὐτοῦ βασιλικῶ ὄρισμῶ καὶ ἕτεροι ἐντιμότεροι τούτου. GOAR.

ib. v. 18. *haeretico*] αἰρετικός. lego genitivo casu αἰρετικοῦ: nam Zonaras satis ostendit piū fuisse, et alii. ΧΥΛ.

p. 786 v. 7. *κοιτατώριον tabella* e qua pontificis institutio a consecrante legitur. Euchologium. GOAR.

p. 786 v. 8. ἡ θεία χάρις etc.] verba quae instituendo, eadem in aliam sedem transferendo pontifici apud Graecos deserviant. **ibidem.** **GOAR.**

ib. v. 13. in *Phoeniciam*] sic Zonaras. noster εἰς τὴν Φοινικίαν. **XYL.**

p. 787 v. 7. τῶν ἀνατολικῶν στρατηγῶς] nuper στρατηγῶς εἰς τὰ καθάλλαικα dictus, primo σπαθάριος ὁ σωματοφύλαξ ἐστίν. **GOAR.**

ib. v. 19. ὑπηρεσίᾳ] Zonaras ἀποσκευῆ. **GOAR.**

ib. v. 22. auri scriptor] ad verbum haec obscura. Zonaras quidem vectigalium publicorum exactorem ante imperium fuisse ait. sed hic credo aliud notari. **XYL.**

p. 789 v. 11. *spatharius*] hic non armigerum, sed dignitatem aliam ordinemque militare, significari apparet. nam et protospathariorum exstat mentio saepe iterata, et Sergius, qui contra Leonem Isaurum in Sicilia seditionem movit, protospatharius dicitur infra. et in Michaelo Balbo duo protospatharii sunt, Photinus ac Damianus, aliique alibi. Ameras seu Amerades videntur dici, quos Vuaschas nunc usurpant, praefecti. **XYL.**

p. 790 v. 1. *imperatorem faustis*] locus obscurus. ex Pauli Diaconi l. 21 colligitur quid sibi velit. is enim scribit Aegyptias classes cum frumento transfugisse Cpolin. videtur aliquid deesse. **XYL.**

ibid. ἀπὸ τῆς Ἰερειᾶς μέχρι τῆς πόλεως] a Propontidos supra urbem faucibus, Ἰερόν Straboni l. 7 et Ἰερόν στόμα dictis, sex miliarium spatio ad ipsam usque urbem. **GOAR.**

ib. v. 23. πρωτοσπαθάριος] Codinus de Off. Curiae Const. c. 5: τὸ παλαιὸν πρῶτος τῶν σπαθαρίων παραμονῶν. ense imperatori accingebat. **GOAR.**

p. 791 v. 3. Ὀνομαγούλου] *asini genam habentis.* ita vulgaris fert dictio. **GOAR.**

ib. v. 4. *magistratus et praefectos*] προβολᾶς καὶ ἄρχοντας. supra, sub finem Iustiniani, pro voce προβολᾶς suspicabar προπωλᾶς legendum. sed si ex hoc loco coniecturam sumere velimus, προβολᾶς a Cedreno pro magistratibus scriptum fuisse, locus ille fortassis ita fuerit accipiendus, ut intelligantur per tumultum non mancipia modo, sed et procerum res familiares direptionem passae. **XYL.**

ib. v. 15. *apostrophos*] proprium alicuius promontorii aut litoris puto esse, ab avertendo vel reflectendo dictum. **XYL.** non *montem aut promontorium*, sed *flexuosos et retortos sinus* haec indicat. **GOAR.**

p. 792 v. 2. μαγαρίζειν] ex Paulo Diacono et quidem reipsa vocem hanc intellexi. **XYL.**

ib. v. 4. *Caballinus*] quem alii Copronymum vocant a merda in baptisterium excreta. **XYL.**

ib. v. 6. τῆς τρικλίνης τοῦ Δύγουστέως] triclinium hoc, ubi

Mauricii et Constantinae nuptias refert celebratas, depingit Simocatta 10 1. *Αὐγούσταλιον* vocat Euchologium in coronatione imperatricis. GOAR.

p. 792 v. 7. *τὸν μέγαν βαπτιστήρα*] respectu minoris. de utroque Euchologium. GOAR.

ib. v. 13. *susceperunt*] nempe ex baptismo. ordinum principes dixi *θεμάτων προύχοντας*, quia et infra *θήματα* Artabasdum pro Copronymo imperatorem creasse dicuntur, ponitur vox ea etiam pro exercitibus, ut duces intelligere liceat. XYL.

p. 793 v. 4. *ἐν τῷ τριβουναλίῳ*] *interpres pro tribunali*. errat vocis ad Latinam allusione male ductus. *tribunalium* enim palatium erat augustissimum. favet et Cedrenum explicat Himerius: *ἐν τῷ παλατίῳ τῷ τριβουναλίῳ Εὐδοκίας γυναικὸς Θεοδοσίου τοῦ ἐκγόνου Θεοδοσίου*. dicebatur idem novemdecim Accubitorum, de quo p. 307. GOAR.

p. 794 v. 8. *πρόοικον*] *domus regiae maiorem* apud Gregorium Turonensem, apud Paulum Aemilium *magistrum militum* dictum reperies; cui parem non officio sed nomine Graeci habuerunt *καίπαρος*. rectorem domus vocat Luitprandus c. ult. Hist. GOAR.

ibid. *torrens*] *ὁ χεῖμαρος*. vel sit proprium, Chimarus. torrentes autem sua exundatione non parvis aut male aedificatis pagis, sed urbibus quoque minime contemnendis magnas clades inferre vel Basilea docere potest. *δογματικὴν* papae epistolam ad verbum decretalem verti. XYL.

p. 795 v. 20. Oecumenicum magistrum dictum puto, quasi cuius doctrina totus terrarum orbis illustraretur, aut cuius per omnem Christianitatem vigeret auctoritas. XYL.

p. 796 v. 18. *στράτωρ*] *ἵπποκόμος*, qui equorum curam gerit, equiso. GOAR.

p. 797 v. 1. *tormenti lapide*] *ἐκ τοῦ μαγγανικοῦ*. apparet machinam sic vocare, quae magnum lapidem funibus contenta torqueret. mangonem vocat Paulus Diaconus l. 21, prope ad verbum hoc, ut pleraque, referens. XYL.

p. 798 v. 10. *seditiosum*] *πατριαστήν*. *πατριάν* esse aliquid tribus aut curiae simile, cum aliunde tum ex Suida apparet. ego secutus sum coniecturam. XYL.

ib. v. 12. *σύγκελλον*] Xylandri de syncello scripta suarum annotationum prima praesenti loco congruunt. presbyteris enim quibusdam in contubernii vitae familiaritatisque consortium a patriarcha receptis nonnunquam, eo vita functo, patriarchae dignitas deferebatur; ac processu temporis non officio, quod fingit Xylander, sed *syncelli concellaneive* honore et nomine patriarchae successor designatus, ornabatur. legendus hic auctor in Michaele Theophili filio, ubi de Ianne. attendenda quoque Theophanis verba: *ὁ Λέων ἔχων ἐν τούτῳ σύμμαχον καὶ συμμετοχόν Ἀναστάσιον μαθητὴν καὶ σύγκελλον αὐτοῦ, συνταξάμενος αὐτῷ, ὡς τῆς ἀσεβείας ὁμόφρονι, καὶ*

τοῦ θρόνου μοῖχον καὶ διάδοχον γενέσθαι. unde et Stephanus Basilii filius cum Photio educatus, et syncelli dignitate promotus, nullo discrimine in eius locum est subrogatus. auctor infra in Leone statim sub initio; nec non inferius, ubi Euthymium Nicolai quoque syncellum in patriarcham postmodum provectum narrat. ac denique disertis idem verbis hoc aliquando positum in more, ut syncellus esset qui deinde patriarcha, explicat in Constantino Monomacho p. 775. GOAR.

p. 798 v. 16. *Διῦρρις* videtur fuisse appendix Circi. *Zonaras* habet *διῦρριον*. apparet locum significari equestribus decursionibus destinatum. XYL. Circi stadium, quo bigae quadrigaeve excurrunt. *διῦρρις* reddidit Paulus Diaconus: sed mendose. GOAR.

p. 799 v. 1. *θηριομαχῶν*] alludit ad id quod Paulus de se commemorat, 2 Corinth. 11. XYL. ad Leonis ferocis imperatoris nomen, non ad Pauli verba, ut scripserit Xylander, auctor alludit. GOAR.

ib. v. 4. *Διάλογος ἐκλήθη*] ab auctoris sententia recedunt nonnulli, qui Gregorium magnum, nominis huius primum, *Διάλογον* ob scriptos ab eo dialogos vocitatum scribunt. GOAR.

ib. v. 10. *Chrysorroas*] auro fluens, hoc est aureum orationis flumen fundens; quam laudem Aristoteli tribuit Cicero. Diaconus Chrysaoram minus apte videtur vocare, aureo ense armatum: tametsi ob acrem idolorum defensionem videri queat hoc titulo cohonestatus. Lentrabus autem quid Graecis significet, non magis video quam quid Manzur. de quo aliquid poterat conici, si *λέντραβος* Graecum esset. Manzer fortasse est Mamser *ממסר*, quod et in sacris literis et in Aramaea lingua spurium significat; atque ea vox est in Hispano idiomate retenta. Mansuris filium credo dici. in actis Cpolitanae synodi est fuisse Manzurem ignominiae causa a patribus ibi dictum. XYL. Paulus Diaconus: et pro Mansur, quod eius avitum nomen est, quodque redemptus interpretatur, sensu Iudaico, novumque ecclesiae magistrum, *Manseron* (spurium expone) mutato nomine vocitabat. Chrysorroas sacris viris dicitur, de nomine fluvii Damascam patriam praeterfluentis. GOAR.

ib. v. 12. *μελωδός* *hymnorum ecclesiasticorum auctor* apud Graecos. GOAR.

ib. v. 14. *ταῶν γραπτῶν* proprium putavi; et Graptensem episcopum feci, valde dubius. sed res non magna. XYL. nil magnum equidem et momento dignum Xylandro errasse; et tituli *inscriptorum* vice, ob iambos utriusque fratris ab impio Theophilo frontibus inscriptos, Theodorum *Graptorum episcopum* pro ingenii captu instituisse. de dira illa inscriptione auctor in Theophilo. GOAR.

p. 801 v. 8. Hieracitae qui fuerint, nondum scio. novi ea tempestate in Italia *γυναιωτέρακας* fuisse. sed hi nihil huc. XYL. τὸ Ἴερόν fauces Propontidos, a quibus Hieracitae. GOAR.

ib. v. 13. *Ἐηρολόφω*] columna est qualis Traiana vel Antoniana Romae, ex uno solo lapide, ac ideo incolis *μονόπετρα* vocata,

e cuius radicibus gradus cochlearis per medium ad eius summa ascendit. *Ξηρόλοφος* quasi *moles arida* vocatur. pluribus de illa Suidas et Codinus in Orig. CP. GOAR.

p. 801 v. 18. *διαλαλεῖν* non est *cives alloqui*, verum *edictum promulgare, voce praekonis iubere*. GOAR.

ib. v. 19. *Quaestoribus nostris*] qui a singulis ordinibus tributum exigent. *κάνονος* vox hodieque pro constituta pecunia usurpatur vulgo, quae annua solvatur. XYL. *tributum capitatum edictoposito pendendum*. GOAR.

t. II p. 3 v. 10. *ne quis*] hunc locum ex Suida restitui. XYL.

t. II p. 4 v. 5. *parce nobis domine*] Cedreni immanem blasphemiam abominantis verba. sed in margine adscriptum est: *ἐὰν δέ τις μύρον πολύτιμον εἰς ἀλάβαστρον ἐμβάλη, χοιρωδέσεται, εἶτα κενώσῃ αὐτό, οὐ πάλιν ἢ εὐωδία τοῦ μύρου τῷ ἀγγελῷ προσμένει*; XYL.

ib. v. 14. quid sit *παρίππιον*, non satis novi. credo fuisse rhedam aut vehiculum cursui idoneum, quod unus aliquis eques comitaretur. quid si veredus ita appellatur? XYL. Pancirolus de cursu publico: *concessa evectioe unus aut alter equus permitti censebatur: cum vero tertius veredus indulgebatur, parhippus aut paraveredus dicebatur*. est itaque parippus cursus publici equus. GOAR.

t. II p. 5 v. 10. *Theopolis*] hoc est cognomentum magnae Antiocheae et apud nostrum et apud alios. XYL. cur Antiochia *Θεούπολις*, scripsit auctor anno Iustiniani 2. GOAR.

ib. v. 16. *signum in caelo*] nimirum crucis, qualis magno Constantino appaeruerat. XYL.

ibid. *Validus*] *οὐαλιδ*. Hali hic vocatur a Diacono l. 22 et aliis, princeps Saracenorum. et Izidus Gizid. qui aliquanto post *Βακτάγμος* legitur, is *Βακτάγγιος* est apud Zonaram. XYL.

t. II p. 6 v. 12. *Chrysopolis* urbs Asiae trans Propontidem, e regione Cpoleos, *Scutaret* nunc Turcis dicta, perperam a quibusdam cum Chalcedone confunditur. GOAR.

t. II p. 7 v. 12. *Γερμανικεῖαν* Syriae urbem. Ptolem. GOAR.

ib. v. 13. *Δουλιχία* altera Syriae urbs est, Doliche Ptolemaeo dicta. GOAR.

t. II p. 8 v. 3. *ἐπίπλοις πεπλις et velis sacris*. Simeon Thesal. de templo *ιερόν ἐπίπλον τῆς ἁγίας τραπέξης* vocat altaris indumentum, id est *mappam*. GOAR.

t. II p. 9 v. 7. *Chrysaronitae*] Chorosanitas Diaconus vocat l. 22, populum orientalis Persidis. XYL.

t. II p. 10 v. 12. *praeceptorem*] Germanum puto, cuius fuit *syncellus*. XYL.

ib. v. 15. *palatio Syriae*] locus fuit haud dubie Cpoli. acta huius concilii, quod 7 Cpolitannum dicitur, palatio Hieriae legunt. XYL.

t. II p. 11 v. 7. ἀποκρισιάριον] Latinis quoque vox haec familiaris pro legato, placita responsive hinc inde ferente. GOAR.

t. II p. 12 v. 2. Zicchia] apparet fluvii nomen esse Ζικχίας. et multo hoc emendatius legi puto quam Lyciam in Diacono hanc ipsam historiam totidem prope verbis referente l. 22. ceterum ex hoc loco lector in permultorum propriorum nominum notitiam pervenire potest, quibus loca Cpoli vicina notantur, et quae in his historiis passim occurrunt. idem pro Cupha habet Euphram. Danastris et Danapris mentio supra facta est in Rhinotmeto: non procal Kazimo Ponto fuisse inde liquet. Masiam ex Diacono vicissim sumpsit, cum meus habeat Mediam, Μηδίας. ΧΥΛ.

ib. v. 12. Galata urbs nominatissima ex adverso portus CP, ex cuius parte erant palatia Sophiana, et ab iis gelu mari compacto, sicut ex opposita Asiae Chrysopoli, transitus facilis erat, usque ad D. Mamantis in CP intimo cornu situm. GOAR.

ib. v. 14. σκάλα climacem quidem et gradus quoscumque nunquam significat: hic autem a scalae sensu deturbanda est dictio, et navali seu ei portus loco ad quem e navibus merces efferuntur et descendunt nautae affigenda. ὄρμον proprie vocat Moschopolus, τὸ μέρος τοῦ λιμένος, εἰς ὃ ἐλκόμεναι αἱ νῆες δέδανται, ὃ οἱ κοινοὶ σκάλαν λέγουσι. de scalis maritimis CP pluribus Pancirollus opusc. de 14 urbis eiusdem regionibus. GOAR.

t. II p. 13 v. 11. Tumsam] Zitas habet Diaconus, et haec paulo fusius refert. ubi quod legitur *misso igne in cohortes*, mendandum est: quid enim sit ignem cohortibus iniicere? potest autem corrigi, si pro cohortibus legas *cortes*: nam noster ἀυλάς vocat, nos tuguria. Stephanum monachum νέον vocat, quod epithetum apud alios abest. ΧΥΛ.

t. II p. 14 v. 1. στεφανίτην] hoc quid sit, nescio. ΧΥΛ. hoc est, nuntio monachali vitae remisso uxorem ducere suavit. abhorruerunt Theophanes, Paulus Diaconus, auctor et alii a tam foedo scelere palam evulgando, nec nisi metaphora, coniugiiisque honestioribus insignibus velatum, edicere decreverunt. nam cum sine coronis sponsalia Graeci non celebrent, idem est apud eos coronari et nuptias contrahere, nuptiae siquidem ipsae στεφάνωμα vocantur; earumque et coronationis sponsorum ritum perspicuum videre est in recenti Euchologio. coronatus ergo pro monacho cum processit patriarcha, sponsaliorum iugo se subdere commonstravit, ieiuniorumque rigor simul illi relaxatus est, nec ulla fuit amplius voluptas a qua sibi duceret abstinendum. confirmat expositionem allatam tetrum imperatoris, de quo memorat auctor, facinus: nam et *monachorum habitum sive studium ignominiose traduxit, et publicae contumeliae in Circo exposuit, iubens unumquemque eorum manu ducentem mulierculam in medium prodire*. Lachonodraco impietatis semulus ad eius nutum in provincia sibi demandata edixit, ut inferias

iacet, qui mihi et imperatori vult obsequi, is ornatum saecularem induat hacque ipsa hora uxorem ducat. GOAR.

t. II p. 14 v. 1. quod ad citharoedos attinet, alii habent, eos ut adhiberet suae mensae imperator permisisse patriarcham. sed quomodo ego verti, ita videntur postulare verba; et sententia est melior. non enim crediderim imperatoribus usu musices interdictum fuisse: sed monacho fidicines, ut luxuriam provocantes, scilicet non erant audiendi. XYL.

ibid. κριῶν μεταλαμβάνειν] exactionationis Cyrilli, nuper CP patriarchae, causa crimen e multis fuit unum, quod vetito carni-um esu patriarchium ἐμπαρίσειεν inquinaverat. GOAR.

ib. v. 9. in custodiam dedisset] ἀσφαλισάμενος ita converti. non dissimile illud Lucae Act. 16: τοὺς πόδας αὐτῶν ἡσφαλίσατο εἰς τὸ ξύλον. XYL.

ib. v. 17. Pelagiae] marem hunc facit Zonaras. XYL.

t. II p. 15 v. 6. chelandiis] Zonaras triremes habet, et apud Mesembriam naufragium passas scribit. XYL. navigium minus, inter scaphas et lintres a Paulo Diacono numeratum. omnes naves, ait in Iustiniano, dromones videlicet, trieres, scaphas, chimaeras et lintres usque ad chelandia collegit. GOAR.

ib. v. 17. Manetis haeretici nomen merito infame est; quod in hoc quasi omen fuisse perversitatis innuit Cedrenus tom. 3 fol. 96. Diaconus l. 21 Manetis Cybioresium sub huius patre ducis meminit. XYL.

ib. v. 18. quid officii sit τὸ βουκελλάριον, ignoro. et sane hic loci potius nomen videtur. et in Romano Argyro monasterium nominatur Mantineum, situm in Buccellario. et hiatus in Buccellariis terrae motum subsequutus in Michaele Paphlagone refertur. cum his confer quae habet Suidas, ac Turneb. 24 16 Advers. ubi Buccellarium officii nomen fuisse docetur. Buccellariorum praefecti mentio, praeter nostrum, est etiam apud Zonaram in Irena, tom. 3 f. 96. XYL. regionem vocabulum indigitare nullus negaverit. ea est Galatia et Gallograecia, iuxta Suidam: Βουκελλάριοι οἱ Ἑλληνογαλάται, καὶ ἡ τῶν Βουκελλαρίων χώρα ἡ Γαλογραικία. plura de Buccellariis erudite tractat Rigaltius, sed quae sensum allatum dictioni tribuendum non evertant. GOAR.

t. II p. 16 v. 18. quod de idolis in domo patriarchae sequitur, ad verbum reddidi. credo eum sustulisse gemmas (ψηφίδας hoc intelligo) quibus ea fuerant ornata. XYL.

ib. v. 23. τοῦ πατριάρχου ποιήσαντος εὐχὴν] nullum officium, nullam dignitatem oratione non praemissa suscipiant Graeci: creando Caesari idonea, de qua hic sermo, habetur in Euchologio recens caso versus finem. GOAR.

t. II p. 17 v. 1. quod de permutatione Syriaca refertur, ob brevitatem est obscurum. constat tamen Syris delectatum fuisse Co-

pronymum, ut fortassis quosdam ex Syria in Thraciam acciverit, aliis in eorum loca missis. XYL.

t. II p. 17 v. 3. mutile interpres *coronata*, quam nuptiarum contrahendarum causa coronatam scribere debuisset, iterato siquidem coronis imperatrices ornabantur, semel ut tori, secundo ut imperii consortes. secundas coronas numeravit auctor plerisque locis: primas hic recenset, eademque fusissime describit Simocatta 1 10. GOAR.

ibid. in *aede S. Stephani*] vel potius corona sacra, ἐν τῷ ἁγίῳ σταφάνῳ. quae autem sit illa corona sacra, incertum. fuit quaedam a Mauricio dedicata, quam suo malo Leo huius filius sibi sumpsit, nescio an ea ad huiusmodi alioquin usus adhibita. XYL. in Palatii Oratorio. GOAR.

ib. v. 5. *Romanorum dicionem*] Πάμην. sic et alibi. XYL.

ib. v. 10. *Bersetiam*] Diaconus habet Beritiam, et pro Lithosoraca Lithsoriam. apparet nostra esse emendatiora. idem pro Elericho habet Telericum. XYL.

ib. v. 20. τὴν γυνειάδα] adversa fortuna mulieres capillos, viri barbam etiam hodie sibi detrahunt Orientales. GOAR.

ib. v. 22. κατὰ τῶν σκελῶν ἀνθρακωθεῖς] bubones igniti extumuerunt et exarserunt in eius inguinibus. ita proprie reddendus auctor, iuxta Theophanis scripta. GOAR.

t. II p. 18 v. 6. σώζου] correctius reddo *vale* quam *incolumis esto*. GOAR.

ib. v. 8. τοῖς χαλκοπρατείοις] ubi aerea quaeque supellex venum exponebatur. GOAR.

ib. v. 16. Nobilissimorum titulo exornabantur qui Caesarem natu maiorem filium sequebantur. Dempsterus in antiquitatibus Romanis. GOAR.

t. II p. 19 v. 2. *Tellerigus Longobardorum*] falsum esse hoc puto, et inculcatum a Bulgaro, de quo sequitur: longe alio enim loco tum fuit res Longobardica quam ut Byzantii opem implorarent. XYL.

ib. v. 6. μοναχοὺς προεβάλετο μητροπολίτας] ab antiquo monachos in pontifices evehunt Graeci, alios rarissime. GOAR.

ib. v. 19. primus inter palatinos sacerdotes erat papias, et custos palatii, cui tum ex religione tum ex auctoritate facile fuerat imperatrici sacras imagines subministrare. de papia commodius alibi. GOAR.

ib. v. 20. primicerios istos ecclesiasticos autumo, non palatinos, quos religionis fideique sensus non ita proxime tangebatur. de his Imperii Notitia, de illis Codinus c. 1 et Euchologium de Offic. ecclesiae CP. Lexicon anonymum bibl. Regiae *πριμμικῆριον* uno verbo exponit *πρωτοταξίωτην*, *ordinis cuiuslibet primum*. hi quos ecclesiasticos autumo, primi cantorum in choro recensebantur. GOAR.

t. II p. 22 v. 21. *indictione*] ita signum illud hic interpretor, de quo supra: nam Diaconus annum proximum, quo synodus Byzantii tentata fuit, indictionem novam videtur liquido vocare, L. 23. de armatis autem eam turbantibus locus est in nostro mutilus. XYL.

t. II p. 23 v. 4. *catholica*] templum puto dici, in quod conveniretur ad synodum celebrandam. in templo Sophiae id factum acta eius docent. XYL.

t. II p. 24 v. 21. *patris*] malle matris. Atroa et Quæstoria quid loci sint, videndum. XYL.

ib. v. 22. *rasos*] sic sæpe loquitur. XYL.

t. II p. 25 v. 11. *εὐφημείσθαι*] ut multos annos ei apprecarentur tum in popularibus tum in ecclesiasticis conventibus, ac nomen eius ubique cum filii imperatoris nomine celebraretur. GOAR.

ib. v. 18. *κόρτην* cohortem esse ex aliis locis didici, ut in Nicephoro de Bardanio. credo ergo praetoriam hic aut aliam nobilem notari. XYL. *τὴν κόρτην*] errat, ubi frequenter alludit interpres, et *κόρτην* putat esse cohortem. corrigit errorem Codinus de Offic. Cur. CP. scribens *εἰς τὴν τοῦ βασιλέως σκητὴν, ἧτις κόρτη ὀνομάζεται. tentorium* itaque, non *cohors* imperatoris est *κόρτη*. GOAR.

t. II p. 26 v. 23. *quod decuit*] Zonaras habet Constantinum pro tributo stercus iumentorum Bulgaro misisse. XYL.

t. II p. 27 v. 6. *Προύση*] Asiae civitate non longe a Nicomedia. GOAR.

ib. v. 14. *Porphyra* locus est in palatio puerperis imperatorum, maxime Constantinorum, celebris; qui cognomen ab eo duxerunt, ut vocentur Porphyrogeniti. XYL. unde porphyrogenitus. Luitprandus 1 2: *Porphyrogenitum autem non in purpura, sed in domo quae Porphyra dicitur natum appello. Constantinus enim domum istam aedificari iussit, cui Porphyra nomen imposuit, voluitque successuram nobilitatis suae sobolem istic in lucem prodire, quatenus qui suo ex stemmate nascerentur, luculenta hac appellatione Porphyrogeniti appellarentur.* haec ille rerum Graecarum in sua legatione testis oculatus. GOAR.

t. II p. 28 v. 1. *Copronymi genus extinctum*] nam Leo Constantini mortuus fuerat iam ante. Zonaras. XYL.

ib. v. 11. *τῆς δὲ Ἀβύδου καὶ τοῦ Ἰερού κομμέρια*] fauces Propontidos sunt infra, versus Aegaeum mare, Sestos et Abydos, supra, versus Pontum Euxinum, τὸ Ἰερόν, ex Thraciae parte. his in faucibus, ne Cpoli defraudetur, penditur vectigal, quod ab Eirene minutum auctor memorat. GOAR.

ib. v. 20. *hanc unam culpam*] quasi vero atrocius hoc et magis nefarium atque impium excogitari quippiam potuerit. itaque non inepte librarius, *ταλάντα τε Κεδρηνέ, καὶ τὶ τοῦτου χεῖρον; ποῖον γὰρ θηρὸν ἐπιβουλεύει τοῖς ἑαυτοῦ ἐγγόνοις;* stultissime, inquit, Cedrene, quid hoc ipso sit deterius? quae enim vel fera suo

insidiatur foetui? et rursus cum iuste hoc factum ait Cedrenus in secundis Michaelis Balbi nuptiis, annotavit: qui hoc iuste nis factum, saepe Cedrene? πῶς λέγεις δικαίως, ἄγριε Κεδρηνέ; idem ad Chrysaorii sententiam de eunuchis adscripsit: εἶθε πάντες ἰποιοῦν κατὰ τὴν σὴν παραίνεσιν, Χρυσασόριε, εἰς τοὺς παμβεβήλους εὐνοῦχους. id est: utinam, Chrysaorii, omnes huic de tuo turpissimis eunuchis consilio paruisent. Stauracios oportuit esse duos, aut altero loco falsum esse nomen. XYL.

t. II p. 31 v. 3. in *Principis*] ἐν τῇ Προικίῳ. Zonaram secutus sum, tametsi noster crebro ita appellet. XYL. τῇ Προικίῳ] Propontidos insula infra Colim, in Astaceno sinu. GOAR.

ib. v. 18. ὀρθομαρμάρωσιν] arcus aedificiū semicircularem et antiquum σίγμα C refert, et iunctis inter se marmoribus construitur. sub erectis marmoribus constructus murus inconditum est Xylandri aedificium. GOAR.

t. II p. 32 v. 22. exercitus] θημάτων, quod provincias etiam alias designat. sed Zonaras scribit ἑῷα τάγματα, exercitus Orientis, cum creasse imperatorem. XYL.

t. II p. 33 v. 3. pro φοιβεράτων, quod nihil (puto) significat, φοιδεράτων ex coniectura legi, quanquam rursus in Leone Armenio φοιβεράτων legatur. sed ibi Zonaras φοιδεράτων habet. XYL.

ib. v. 4. τοῦ κόμητος κόρη] qui comes cortinario-rum a Codino dicitur: ὑπερστοῦσι δὲ οἱ κορτινάριοι εἰς τὴν τοῦ βασιλέως σκηνὴν. et iterum: εἰσὶ καὶ κορτινάριοι ἔχοντες καὶ οὗτοι ἔνοχον, ὃς κόμης καλεῖται. GOAR.

ib. v. 9. *Catabolio*] si non proprium, portum aut stationem navium denotare videtur. XYL. Ciliciae urbs est Anton. GOAR.

ib. v. 13. *Πρώτη*] iuxta urbem, Propontidos insula. GOAR.

ib. v. 18. ἀπόλητον] ineptum, nullius pretii, *ungemacht oder ungeschaffen*, ut nos loquimur. Zonaras rem explicavit disertius. XYL. fatuum et inertem, qui ne quicquam agere aut moliri potest. GOAR.

t. II p. 34 v. 18. κοῦρσοσ *piraticum navale*. GOAR.

t. II p. 35 v. 18. κεφαλήτωνος] videatur anctor p. 457 anno Leonis Isauri 16. GOAR.

t. II p. 36 v. 14. *quod is contra leges*] ante haec verba haud dubie aliquid excidit. nam neque Iosephus oeconomus neque Nicephorus patriarcha, sed huius antecessor Tarasius patriarcha Theodotam a Constantino repudiata Marina dactam coronavit. sed iam tum Platonem communionem Tarasii abstinere coepisse scribit; rursusque Nicephori subrogationem deinde improbasse, nimirum ambitione impulsus; quod Zonaras non dissimulat. ergo imperator, qui ante obdissidium cum Tarasio hunc Platonem sciret a Constantino in carcerem (quod annotavit idem) coniectum, tum quoque de eo cum sociis tandem eiciendo per occasionem egit. Iosephus autem oeconomus quid ad eam rem conduxerit, non liquet. XYL. proprie: *quod is, adversante legum sacrarum iure, nuptialibus coronis impositis*

Constantinum et Theodotam coniugio copulasset. non is ipse vero Nicephorus nuptiis interfuit aut benedixit, sed Iosephus, *oeconomus* ab auctore vocatus, a Theophane *monasterii Concaratas monachus et abbas*, qui iussu Tarasii vi a Constantino compulsi nuptialis benedictionis ritum est exsecutus. quem quia Nicephorus Tarasii successor et fautor protegeret ac ecclesiasticae communionis socium faceret, Plato et Studitae monachi, nefandae illius copulae perpetui adversarii, velut ecclesiastici iuris violatorem habebant, nec ullum deinceps sacramenti consortium cum eo vel cum Nicephoro retinere decreverunt. his attentis cuncta Xylandri dilantur dubia, quidque in eo coniugio Iosephus praestiterit liquet. modus porro loquendi de nuptiis sub coronationis voce iterum observandus. GOAR.

t. II p. 37 v. 7. paulo post, cum Cedrenus decem invectas imperio calamitates a Nicephoro memorat, librarius annotavit sub eo quoque decem plagas Romanorum imperio immisas, respiciens nimirum ad Aegyptias: ὄρα καὶ ὑπὸ Νικηφόρου τῆ Ῥωμανίᾳ ἐπενεχθεῖσαν δεκάπληγον. XYL.

ib. v. 15. Chartiaticum quid sit, sane ignoro. fortassis exactio fuit ad sustentationem scribarum et cancellariae, ut vocant. XYL.

ib. v. 19. *fumarium tributum*] *rauchsteuer*. puto de singulis focis exactum fuisse, in quibus ignis fieret. omnia haec sane sunt obscura. quod ad octavam attinet, sic divino, voluisse eum ut quisvis avi sui aut proavi modo censeretur, ac tantundem atque ille solvisset tributi penderet, etiamsi eorum bona inter varios heredes divisa singulis longe minorem censum reliquissent. ex historia cerularii, decimam sui auri partem adeptis reliquis domum referente, si cum Zonara comparatur, videbitur aureus vel nomisma aureum decima librae pars fuisse; quod fuit annotandum. sed et in Ioanne Tzimisca, ubi capnicum ab eo scribitur abolitum, animadvertere licet obolum fuisse argenteum, nomisma aureum. *περισπασμόν* solitudinem verti; quod scilicet humanissimus imperator non ignorans curas cum opibus augeri, et locupletes in magna esse solitudine, cerularium istum voluerit molestia liberare, privatum tam anxie possidendo auro. XYL.

ib. v. 20. τὴν βασιλικὴν κουράτωρᾶν non *aerarium* vel *fiscum* quomolibet, sed *privatum* principis *peculium* ac *dominium* interpretor. huius praefectus *κουράτωρ*, quem Harmenopolis *λογοθῆτην* vocat, de quo Agathias l. 5: *Ἀνατόλιον μόνον φθαρήναι ξυνέβη, ἄνδρα τῆ τε τῶν ὑπᾶτων ἀξίᾳ τετιμημένον, καὶ πρὸς γε τὸ φροντίδα τίθεσθαι καὶ ἐπιμέλειαν τῶν βασιλείως οἰκῶν τε καὶ κτημάτων ἀρχὴν εὐληχότα.* *κουράτωρας* δὲ τοὺτους καλοῦσι Ῥωμαῖοι. ac ne ab auctore discedamus: ipse pinguiore agros et uberiores monasteriorum possessiones τὰ κρείττονα τῶν κτημάτων in regiam suam *curatoriam* et dominium Nicephorum rettulisse dilucide narrat. memorat quoque Theophanes in Iustiniano *κουράτωρα τῶν*

κουρατωρεῶν, et in Mauricio Ἀριστόβουλον κουράτωρα τῶν βασιλικῶν οἰκῶν. GOAR.

t. II p. 38 v. 9. Δωδεκάνησον] ruit hic simul cum Xylandri versione *duodecim insularum ficta civitas*, si Δωδεκάνησον *duodecim Cyclades insulas* (quarum una erat praefectura et dispositio) interpreteris, quas Strabo quoque duodenario numero comprehendit, quibus et alias accessisse asseverat l. 10. GOAR.

ib. v. 15. κομμέρκια] *commerciorum vectigalia*, et tributa quaevis pro mercium asportatione fisco pendenda. auctor supra in Irene: Ἀβύδου καὶ τοῦ Ἱεροῦ τὰ κομμέρκια ἐκούφισε. GOAR.

t. II p. 39 v. 19. exteriori columella] ἔξω κιονίω. supra coniecturam meam exposui. sed et hoc suspicari licet, extra urbem in aliquo suburbio hunc, simulata a mundo discessione, in columna aliqua constitisse, quales supra Daniel Stylites aliique sunt commemorati. in autographo ἔξω est sine accentu, ut quasi cohaerere et coaluisse in unam vocem cum κιονίω videatur. quae sequuntur, prorsus sunt confusa. ΧΥΛ.

t. II p. 40 v. 14. τὰ Εὐχαῖτα] Hellenopolis antiquis dicta, demum Theodoropolis, a Ioanne Zimisce ob corpus Theodori martyris in ea conditum reparata, Asiae urbs est. GOAR.

ib. v. 19. γενικὸν λογοθέτην] ex praesenti loco γενικόν hunc λογοθέτην pro eo quem *cancellarium* dicimus sumi non posse liquet. quin potius τὰ δημόσια τέλη, quod hic exsequitur, ἀναβιβάσαι, et alia fisco obvenientia ἀπαιτῆσαι, ad *aerarii publici* (γενικοῦ) *praefectum* spectat. vide auctorem infra p. 568, Curopalatam ad calcis extrema. GOAR.

t. II p. 41 v. 20. corpora Bulgarorum] τῶν δημοφύλων. quod si ad Christianos referas, sensus erit eum adeo spoliis colligendis fuisse intentum, ut ne suis quidem humandis tempus dederit. ΧΥΛ.

ib. v. 22. ταμιεῖα] in quibus videlicet bona Crumi conderentur. aula principis habitationem significat. Zonaras. ΧΥΛ.

t. II p. 47 v. 22. imperatorio modio] mundum imperatricis apparet fuisse. ΧΥΛ. *modiolum* muliebris eiusdemque regiae vestis genus esse, ut indubium textus ipse manifestat; cuius forma, si bene sim assecutus ex veteribus imperatricum figuris, sacco virili imperatorio non fuit absimile. distentum enim erat undequaque indumentum, et absque sinibus rigidum, circa lumbos adstrictum, ad pedes nonnihil amplius, et formae pene deformis. de manicis ita laxis ut ad terram usque defluerent taceo: satis quippe est invenustum illud qualecunque vocasse *modiolum*, ad *modioli* vasis potorii ad summum elati, ut Vitruvius loquitur, et rursus ad inum revertentis imitationem compositum. an quia *modimperator* vocaretur, qui leges convivis inter pocula diceret, ac propterea Graecae imperatrices *modiolum* sibi vindicare decreverint, mihi incompertum est. alii mitram expo-

runt; at cum περιβάλλειν non de capite sed de corpore efferatur, ab allata de veste sententia non discedo. GOAR.

t. II p. 47 v. 23. iocum autem in nomine Barce non intelligo, quo uxorem Leonis notarit. XYL. quibus scommatis Leonis uxorem impeteret Procopia imperatrix, non exponit auctor: tantum circa nomen eius multis lusisse innuit, nec difficili negotio. illi namque proprium cum *barca* (navigii genus intellige) nomen erat commune. GOAR.

t. II p. 48 v. 4. ἐπιβατήριον εὐχήν] scribit Xylander *votum pro felici* in urbem *introitu*, quam pro suscepto imperio et regio throno conscenso fecit patriarcha Nicephorus precem. in malam partem de eo qui rem alienam occupat, potest et in bonam sumi. sic ἐπιβατήρια θῦσαι, qui naves conscensuri sacrificabant, dicebantur. Leo vero, ita Paulus Diaconus, *scripserat Nicephoro de fide sua, petens etiam ut cum oratione et nutu eius imperium sumeret.* GOAR.

ib. v. 6. *Michaelo equis*] is est Michaelus Balbus. XYL.

t. II p. 52 v. 24. φοιδεράτου legendum aliqui putant: retineo φοιβεράτου, de agmine dictum a *foederatis* diverso; de quo auctor p. 755 D et nos ibidem. GOAR.

t. II p. 54 v. 11. τῇ κέλλῃ] cellae Graecorum monachorum sunt tuguria sibi invicem iuncta, circa mediam aream, in cuius iterum meditullio est ecclesia. demortui itaque alterius cellam hic occupabat. GOAR.

t. II p. 60 v. 23. εἰροῦ] habetur tractus ille iambis compositus in officio Laudum matutinarum, die nataliis Christi consecrato. de εἰροῦ significatione ecclesiasticorum rituum expositores Arcudius, Allatius, Euchologium. GOAR.

t. II p. 61 v. 5. καθοσιώσεως] quod vocabulum ex aliis locis permultis didici sive maiestatis sive etiam structarum imperatori insidiarum crimen notare. et quod de uxoris nuptiis sequitur minatum Balbum, obscurum est vel ob ambiguitatem τοῦ αὐτοῦ. fortassis statuit Theodosiam Leone caeso ducere. quod de linguae morbo dicit, alludit ad Tantalum Orestis Euripidei. mox ubi scribitur quomodo Theodosia Balbum supplicio iam imminente eripuerit, in margine est annotatum ὅρα πῶς οὐ λείπει μέθοδος τὸν θεόν, ὅτα βούλεται συντηρεῖν τινα. est sane exemplum hoc memorabile παραδόξου σωτηρίας. XYL.

t. II p. 62 v. 9. ἐν τοῖς ἀσηκητείοις] in palatio angustiore, iuri dicundo designato, ad Hippodromum extracto. πρὸς τὸν ἵπποδρομον κατὰ τὰ ἀσηκητεῖα. ἐκεῖσε γὰρ τότε τὸ τῶν ἀσηκητῆτις ἦν καταγώγιον. successu temporis, ut hinc liquet, alio translatum fuit. GOAR.

t. II p. 65 v. 15. κανικλείου ἀξίωμα quid sit, nescio. fit mentio etiam apud Nicetam in Manuele Comneno. XYL. de *caniclei* praefecto post Meursiam Gretserus plurima tum in comm. Codini, *Georg. Cedrenus tom. II.*

tum in addendis, nil tamen quod *caniclei* nomen vel officium exponat. utrumque breviter exsequor. *κανιον* explicant Glossae Graecobarbarae *ἀλάβαστρον, φωκάδιον, μυροθήκη, vas unguentis condens* ex alabastro vel pretioso fictili metallo confectum: *κλέος* autem cum *gloriam* sonet, *κανικλείον* erit vasorum huiusmodi nobilissimum. illudque erat, quo rubeus liquor sive cinnabaris imperatori chryse-bulla scripturo servabatur et proferebatur. vasisque huiusmodi castas erat *ὁ ἐπὶ τοῦ κανικλείου*. dictis suggerit auctoritatem Nicetas in Manuele Comneno 1 4, ubi cum Stypio natum quendam Theodorum *εἰς τὴν τοῦ κανικλείου μεγαλοπρεπῆ προβιβαζόμενον τιμὴν* asseruisset, Ioannem Hagiotheodoriten ideo invidia motum subdit eiusdem Manuelis 3 4: *ἐκ τοῦ τῷ Στυπείῳ δοθῆναι δοχεῖον ἐροφροδάνου διάλιθον χρύσειον καὶ τοῖς ὄρκοις τοῦτον ἐπιστατήσαι*. GOAR.

t. II p. 66 v. 3. *τὴν τρίτην φυλακὴν τῆς νυκτός*] auctor paulo infra: *ὧρα ἦν ὡς δεκάτη τῆς νυκτός*, a principio noctis horarum et vigiliarum, quarum tertia circum decimam terminatur, ducto numero. GOAR.

t. II p. 67 v. 21. *διὰ σκύλων* suspectum. nomen est loci proprium, et verti non debuit. infra, ubi describitur in Michaelo Theophili filio Theoctisti interitus, eadem vox repetitur. Χτ. praesenti vocabulo nusquam *spolia* cum Xylandro intelliges, sed custodiae carcerisque publici locum, quo maioris infamiae causa trucidati Leonis cadaver ignominiose tractum fuit. auctor infra p. 545 Theoctistum iamiam neci tradendum eo ductum et asservatum narrat: *ἤγετο μὲν οὖν πρὸς τὰ σκύλα, φρουρῶ τέως παραδοθησόμενος*. GOAR.

t. II p. 69 v. 14. *ψυχικά*] non ad religionem solam, sed universim ad animam pertinent. GOAR.

t. II p. 71 v. 11. *Ἀθιγγάνους παλαμοσκόποις, λεκανοράν-τεσι, νεφοδιώκταις, γυτενταῖς* annumerat Balsamon in canonem 61 Trullanum; et in 65 *ὀλωνοσκόποις, γνώσταις καὶ ἔγγραστριμύθοις*, quasi profanis vaticiniis et superstitionis divinationibus deditos. serpentes in sinu gestare, futura praedicere et plurima nngari refert, quae ne scriptis quidem tradantur digna sunt. GOAR.

ib. v. 17. *ἐκ τοῦ θείου βαπτίσματος υἱοθετησάμενος ἦν*] *susceperat e baptismo et adoptarat*. secundum omisit Xylander, cuius ecclesiasticum ritum habet Enchologium. GOAR.

t. II p. 73 v. 1. *gentilibus eorum*] vel suis gentilibus: nam de Iudaeis intelligi non posse, ex sequentibus liquet. Χτλ.

ib. v. 9. *εἰν νῆσον τοῦ Ἀφρίτου*] in Propontide, iuxta Protem dictam. GOAR.

ib. v. 17. sabbato ieiunare nefas Graeci ducunt ex canonum Apostolorum nomine evulgatorum 66. GOAR.

ib. v. 22. *de deo, qui est supra omnia*] hoc ita intellige, noluisse eum Christum in formula iuramenti et sanctos nominari, sed

Iudaico more creatorem mundi noluisse, illo circumscripto, turari. **Xyl.**

t. II p. 75 v. 11. *fraudem struenti*] haec verba de meo addidi connectendae historiae causa. videtur enim, si modo nihil excidit et narratio integra est, Thomas hoc egisse, ut a Romanis summae rerum praefectus exercitus eorum aut urbes et provincias Agarenis proderet. **Xyl.** falso Xylander: *imperiumque Romanum ipsis*, id est Agarenis, *subiecturum*. quibus enim deinceps Romanus imperaret, aut quo commodo ductus se Saracenis subiiceret? verius reponendum, post proditos Saracenis Romanos fines tyrannum *Saracenorum proprium principatum ipsis solummodo subiectum relicturum promississe*, ne quam in posterum a Romanis molestiam paterentur. **GOAR.**

t. II p. 78 v. 12. *Ζιλχων*] inter Sarmatas Asiaticos *Ζιλχους* numerat Ptolemaeus Geog. 5 9. Russis, Chazaris et Patzinacibus Chersonesiis vicinos locat Constantinus c. 6, eosque *Ζιλχους* vocat. **GOAR.**

ibid. *Καβήρων*] hos Scythis adiungit Stephanus ex sententia Endoxi. Cabaros vocat Constantinus c. 39 et 40. **GOAR.**

ib. v. 15. *eum in filium adoptatum*] quemnam? et quidem mox rursus mentio fit huius adoptati filii. sed ne Zonaras quidem eum nominat. id quidem ait, Balbum sibi Constantini nomen sumpsisse. **Xyl.**

t. II p. 81 v. 3. *Gregorium*] is Leonis, iste Scyri exsulans consobrinus videtur fuisse. sic enim verto *ἀδελφιδούν*, vocem varie de cognatis usurpatam. paulo post haec opinio perspicue confirmatur. **Xyl.**

ib. v. 9. *Ἀναργύρων*] plures a Graecis coluntur *Ἀνάργυροι*, medici a mercede capienda alieni. nominatissimi sunt Cosmas et Damianus, quorum templum *ἐν τοῖς τοῦ Παύλλου*. **GOAR.**

ib. v. 20. *τὴν ἐσθῆτα τῆς πανάγου Θεοτόκου*] de qua auctor Leonis anno 17. **GOAR.**

t. II p. 87 v. 14. *τὰς ἑταιρίας*] *exteros belli socios*. **GOAR.**

t. II p. 88 v. 10. *παράγραπτος καὶ νόθος υἱός*] *illegitima adoptione Thomae adscriptus*. **GOAR.**

t. II p. 91 v. 20. *ἀμερμούμνην*] Leunclavius Onomastico 2: *Emir Mumini*, inquit, *dominus est caerimoniarum aut princeps sacrorum* inter Saracenos. a Graecis *Amermumnes* scribitur in eorum historiis. idem alibi: *Amermumnes*, Graecorum in historiis *Ἀμερμούμνης*, factum est ex *Emir et Mumini*; quorum illud dominum significat aut principem, hoc ritus sive caerimonias sive cultus et *θερησκείας*. nam proximi secundum *Haliphas* ita nominabantur, velut principes sacrorum aut reges sacrorum, more Romano. *Iovius* interpretatur optime credentium in religione principes: sed potius dicere debuit, rectae religionis aut *ὀρθοδοξίας* aut virorum sacrorum principes. **GOAR.**

t. II p. 93 v. 17. *Χάνδαξ ὀνομαζόμενος*] idem modernis Graecis *χανδάκιον*, et correctius *χάνδαξ*, ac *χάραξ* antiquis, scilicet *fossa, vallum*, unde universae insulae *Candiae* nomen deinceps est inditum. GOAR.

ib. v. 19. *fama rei ad Photinum*] haec sic verti ut sententia cohaereret: nam in Graeco locus est mutilus. XYL. supplevimus ex Scylitze. GOAR.

t. II p. 94 v. 1. *κόμητα τοῦ βασιλικῆς ἱπποστασίου*] hunc nullo negotio *comitem stabuli*, ut veteres Franci loquebantur, intelligere possumus, quem posteriores Graeci *κοντοσταῦλον*, nostri *constabulum* et *constabularium* vocaverunt. GOAR.

ib. v. 10. *Saracenos*] promiscue, ut et alii, Agarenos *Saracenosque* ponit. quod autem de Chandace praecessit et sequitur, omnino inter se pugnat; nisi in media historia aliquid excidit, aut in nominibus erratum est. qui enim iubeantur castra in Chandace ponere, ubi ea iam ante habebant? XYL.

t. II p. 97 v. 20. *συντουρμαρχῶν*] *τοῦρμα* agmen est tribus ordinibus, sagittariorum videlicet, peltastarum et lanceariorum, constans: hi ad centum, isti ad trecentorum, alii ad quingentorum numerum ascendebant, quibus *τουρμάρχης* exercitus duci subiectus praerat. haec pauca e pluribus a Rigaltio docte collectis. GOAR.

t. II p. 100 v. 5. *πενταπύργιον*] quattuor rotundis in quatuor angulis, et una in medio quadrata turri exstructum. GOAR.

t. II p. 103 v. 14. *Θεοκτίστη ζωστή τε καὶ πατρικία*] una *zostes* sive *cinctae* privilegio et *patriciae* nomine augetur Theoctista Theodora mater. ambierunt enim etiam feminae sublimiorum et viris solummodo concessarum appellationes dignitatum, quidam et insignia, quae nullam arguerent in viris iurisdictionem, solam indicarent sublimitatem et honorem? *patriciatus* autem dignitas iurisdictione, qua solitaria est, vacat, gloriae fere supremus est gradus, ad quem proinde feminas sibi coniunctiores potuerunt imperatores evehere, nec non *patriciatus* virilis insignibus exornare, *cingulo* nimirum. huius coniecturae Cassiodorus auctorem se prodit Var. 6 2. cuius verba sunt: *hinc est quod patriciatus honor ipse cinctus est, cum vacaret, nihil iurisdictionis habens et iudicantis cingulum non deponens*: morte quippe non exstinguitur honor huiusmodi. subdit propterea: *ornatus individuus, cingulum fidele, quod nescit ante deserere quam de mundo exire; unique tantum cedit (coronae) fulguri, quem interdum etiam a nobis constat assumi.* ita formula ex principis persona. ex quibus quam vicinus fuerit imperatorio Theoctistae cen socrui delatus honor non difficile est colligere. secundam *zostem* leges p. 580, tertiam p. 591. *ζώνης ὑπεροχῆν*, sicut et ob crimen *ἀφαίρεσιν*, memorat liber Leonis et Constantini AA. tit. 7 tomo 2 Iuris GR. GOAR.

t. II p. 104 v. 23. *παραινκομμένος*] ut *fatuus*, ita et *toto corpore truncus, nanus*, atque etiam *excisus virilibus, eunuchus*.

alias quantumvis fatuus in mulierum contubernium non fuisset admis-
sus. GOAR.

t. II p. 105 v. 1. *Ἀνδερῖς*] Turcica dictio; hominemque, ut
aiunt Graeci, *τρεμουλιάρην*, humeris et capite subsilientem et *tremu-
lum* refert. GOAR.

ib. v. 7. *suas pulchras puppas*] ex hoc loco facile est Cuspi-
niani locum emendare, quem *καλάμου* legisse apud Zonaram puto
ὑφέν, cum *μου* sit pronomen encliticum; et quid calaminina sint,
merito quaeratur, atque (ut puto) non immerito etiam quid thalami
esse possint nimia. multa sunt talia apud Cuspinianum, quae ex
nostro et Zonara facile suae restituantur integritati. ΧΥΛ.

ib. v. 10. *μάναν*] *matrem*, vulgaris idiomatis vocabulo.
GOAR.

t. II p. 106 v. 8. *timiditatis accusatum apud imperatorem*]
sic divinavi, *ἀνανδρίας ἔγκλημα προσάψας εἰς βασιλέα*. ΧΥΛ.

t. II p. 111 v. 4. *nonnulli neglecto*] ad verbum locus est ob-
scurus. ceterum Hierotheus, cuius mentio paulo post fit, sodalis
fuit Dionysii Areopagitae; de quo videre potes Nicephorum 2 20.
ΧΥΛ.

t. II p. 114 v. 1. *Χαλκῆ*] duplex Chalce Cpoli a portis aereis
dicta, una palatii, altera fori: haec fuit ecclesia ad forum ex Zonara
in Monomacho, illa palatii ingressus. utrique Salvatoris imago ad
excitandam populi palatinorumque devotionem superpicta fuit. GOAR.

ib. v. 5. *non est deus*] videtur monachus alludere ad apostoli
dictum in epistola ad Ebraeos c. 6, idque ad se accommodare. pro-
dromus D. Ioannis Baptistae epitheton est, quod is Christi praecursor
fuit. quem autem locum Esaiiae confessores isti, quos mox Cedrenus
praedicat, ad confirmandum simulacrorum usum cultumque prodaxe-
rint, sane coniicere non potui. eos quidem videntur iambi Theo-
phili indicare, prius Hierosolymis quoque exulare iussos, Byzantium
venisse. ΧΥΛ.

t. II p. 117 v. 15. *ἐφιλοτιμείτο δὲ καὶ μελωδὸς εἶναι*] verto:
sacri quoque poetae nomen ambivit. *μελωδοί* namque Graecis
sunt non qui cantui, sed sacrae poesi vacant, quales fuerunt Cosmas
Maiumensis, Damascenus, Timocles, Theophanes et alii. GOAR.

ib. v. 16. *στιχηρά*] *versus*, proprie. genus carminum in ec-
clesia concinendorum. GOAR.

t. II p. 118 v. 1. *οὐ παρετήσατο τὸ χειρονομεῖν*] intelligo
eum manus agitatione cantum rexisse, mensuramque, ut vocant,
praescripsisse, ut ad manus motum tempora carminis quod canebat-
ur responderent. ita Horatius vult virgines Apollinem et Dianam
Sapphico carmine celebrare, ipso praeeunte, 4 od. 6: *Lesbium
servate pedem, meique pollicis ictum*. τὸ *στιχηρόν* carmen est,
βαῖοφόρον festum (ut vocant) palmarum. librarius adscripsit *οὐκ
οἶμαι*, non putare se hunc esse auctorem. ΧΥΛ.

t. II p. 118 v. 3. ἐξέλθεις ἔθνη] de his consulendam Graecorum Triodion. GOAR.

ib. v. 14. Κρηνητῶν] apud Zonaram per i legitur, Κρηνητῶν, Crinitarum seu crinitorum. XYL.

t. II p. 119 v. 2. Α. in Th.] Alexius in Theophilum. XYL.

t. II p. 122 v. 16. τοῦ δομεστίκου] cum plures iidemque varii posterioribus saeculis apud Graecos fuerint domestici, quis eorum hic intelligatur dubium est. nam quamvis vox δομεστικός idem indicarit primaevo tempore quod οἰκιακός, ad familiam vel quasi ad familiam spectans, deinceps tamen ad *praepositum ducem* et cuiusvis ordinis *primum* significandum traductam testis est Ioannes Citri episcopus in Iuris Graecoromani volumine: ἡ τοῦ δομεστίκου προσηγορία κατὰ Λατίνους τὸν ἐξάρχοντα, τὸν προηγούμενον, τὸν ἐπιστάτην δηλοῖ. hinc in ecclesia chori dextri domesticus ac pariter sinistri, nec non alii; et quod militiam attinet, Orientalium thematum, sicut et Occidentalium, scholarum item domestici, ac tandem supremus omnium μέγας δομεστικός, apud Codinum de Offic. Cur. Const. c. 1 et seqq. ad propositum. pro Orientalium Occidentaliumve thematum praefecto δομεστίκου vocem in praesenti ab auctore usurpatam non asseret, qui scholas universas cum unico hoc domestico in conflictu cessisse observaverit. exponenda itaque vel de magno domestico, totius exercitus sub imperatore duce, vel de solarum praetorianarum scholarum praefecto, δομεστικός τῶν σχολῶν penes Codinum vocato, cuius, ut asserit ipse c. 5 n. 42, par ferme fuerat ac magni domestici potestas, cum hic toti exercitui imperaret, ille Romanas solum satellitum scholas duceret, φοιδεράτους autem, externos nimirum belli socios, comes foederatorum, qualis hic Persarum ductor Theophobus, sub sua dispositione, ut cum imperii Notitia loquar, teneret. vide infra Theophilum foederatos Persas eorumque agmina Romanis decibus suspicione in Theophobum enata subiicientem. GOAR.

t. II p. 123 v. 3. χορδαῖς] minores citharas sinu quidem exiguo, verum protenso manubrio, simul tribus aut quinque chordis instructas, asperum et a militari non alienum emittentes sonum, quales etiamnum hodie, forsitan a Graecis olim acceptas, in castris animos exhilaraturi Turcae pulsant, χορδᾶς hic vocari existimo. GOAR.

t. II p. 124 v. 10. φάλαγγος ἀρχηγός] alio nomine τουρμάττης, de quo Rigaltius. hoc autem 42 martyrum agmen ex Armeniis erat. GOAR.

t. II p. 127 v. 4. σταρόν] quamvis etiam pro στατόν ponatur, tamen id non quadrat. et σταυρόν legi. sed quid moris in eo fuerit, nondum didici. XYL. σταυρόν] crucem ei mittit, ait Xylander. at quam crucem? quo fine? tacet. mysterium evulgo. literis secretiora revelantibus ac pollicita s' . pacta addito iuramento firmantibus solebant quondam in sacramenti testimonium crucem praefigere. Pontanus ex Phranzis Graeco textu: vocatur in conspectum imperatoris Cpolitani, qui mecum ex Iberia legatus advenerat. et imperator

manu sua eo videntis tres cruces cinnabari in fronte bullas ad confirmationem pro consuetudine exprimit, bullamque auream in manus legato tradit. Leo Grammaticus: ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ Βασίλειος τοὺς τιμίους ἐπέγραψαν σταυροὺς ὄρκω βεβαιοῦντες. similem, vagi et mendici monachi opera Theophilus usus, ne religionis deesset species, ad Manuelem misit, ut sacris sive χρυσοβούλλῳ fides amplior adderetur. hinc σταυροπάτας sacramenti huiusmodi violatores vocant moderni Graeci, qui *crucem conculcant*, hoc est, iuramentum ea primum in charta tabulis exarata firmatum intemeratum servare non verentur. his affinia eruditissimus *de Marca* in patriis Annalibus. GOAR.

t. II p. 127 v. 13. *princeps Ismaelus*] nescio an proprium sit hoc, an vero Ismaelitam significet, ut gentilicium. mox rursum ita ponitur. ΧΥΛ.

t. II p. 128 v. 3. *compater*] σύντεκνος. ex sententia et Zonara hoc didici; qui scribit Michaelum Theophili F a reduce Manuele fuisse ex baptismo susceptum. *Gevatter*. ΧΥΛ. qua ratione scripsit Zonaras ἐκ τοῦ ἁγίου βαπτισματος τὸν τοῦ βασιλέως υἱὸν Μιχαὴλ ἐδέξατο. hinc illi cum patre Theophilo compatris commune nomen. GOAR.

t. II p. 129 v. 1. *πατριάρχην*] ceu perditorum et perduellium ducem *πατριάρχην Ἰαννῆν* censuit auctor vocandum. Xylander iconomachi factus patronus *πατριάρχην* legit et religiose colit. GOAR.

ib. v. 4. *δρόμου λογοθέτην*] logotheta est cancellarius, ut vocamus, aut libellorum magister sive archivi praefectus. pro *δρόμου* legerem, si liceret, *δόμου*, ut intelligeres domesticum imperatoris atque intimum secretarium. nolui tamen ex coniectura mutare, praesertim cum sic rursum legatur initio Michaeli Theophili F et alibi frequenter, et Wolfius citet ex libro de Officiis palatii id munus iam tum, cum ille liber scriptus fuit, ignotum fuisse. interim non dissimulabo Himerium, qui sub Leone Basilii F (quem et philosophum nominant) rem contra Agarenos praeclare gessit, a nostro protosecretis, a Zonara dromi logothetam dici. dissenserintne scriptores, an duo haec nomina idem officium notent, non est meum pronuntiare. certe Zonaras hunc Theocistum caniclii praefectum (τὸν ἐπὶ τοῦ πανικλείου) vocat, in fine huius Theophili; et noster, ubi Theocisti logothetae mortem refert, eo sublato Bardam caniciei dignitatem in se transtulisse ait. ΧΥΛ. intelligunt moderni quidam Graeci Turcicis edocti consuetudinibus, quas a suis maioribus acceptas putant, de bellici aeriarii praefecto, vel de eo qui imperatoris iter conficiendis censeret expensas et necessariis providendis numeraret pecunias. at quia Codini tempore, quo nec bella nec itinera ab imperatoribus suscipienda desierant, antiquatum erat huiusmodi logothetae ministerium, de eo potius qui Hippodromi, et ut contracte loquebantur, *Dromi* spectaculorum rationes tenebat, quique referente Turnebo *Dromi procurator* in antiquis inscriptionibus legitur, vel qui cursus publici

expensis providebat, cuius proinde officium immutato undequaque imperio nullius erat utilitatis, quam de quocunque alio intelligendus censebitur. GOAR.

t. II p. 129 v. 6. Ἰαννῆν] ὑποκόριστικῶς vice Ἰωάννου. ita laudant in nominibus etiamnum hodie Graeci, ut *Mariae* nomen novem modis efferant, *Μαρία*, *Μαροῦ*, *Μαροῦλα*, *Μαροῦλου*, *Μαριετοῦ*, *Μαριετοῦλα*, *Ματερινέτα*, *Λουλου*, *Λουλα*. GOAR.

ib. v. 15. *militiae praefecto*] στρατιωτικῶ militari. *funda*, *σφενδόνη*, locus est in Circo, cuius et alibi apud nostrum et Zonaram mentio. XYL.

t. II p. 131 v. 2. *stipendia*] σιτηρέσια. notum est ita apud historicos militum stipendia vocari, quod maxima eorum in victu pars esset. XYL.

t. II p. 132 v. 17. τῶν μβ' μαρτύρων] Zonaras: οὗ τὸν τοῦ μαρτυρίου δρόμον ἐξήνυσαν παρὰ τοῖς Ἀγαρηνοῖς τεσσαράκοντα δύο πάντες τυγχάνοντες. festum eorum ab utraque ecclesia 6 Martii celebratur. GOAR.

ib. v. 20. καὶ μαντευσάμενος] fortassis innuit eum non modo consultasse cum suis de re gerenda, sed etiam ariolis et divinationibus usum, quibus impii solebant. XYL.

t. II p. 133 v. 5. ἄρχοντα τῶν ἀρχόντων] summum praetorem. sed quis ille aut quo inter Saracenos ordine ac officio fuisset, hic non exprimitur. XYL. *appellatur*, inquit Leunclavius Onomast. 2, a Graecis ille, quem Turci Beglerbeg in regno suo nominant ceu dominum dominorum, qui videlicet alios sub se magistratus ac praesides tam civiles quam castrenses habet. is autem Saracenus erat et Saraceno maiori militabat, cuius nomen et filii gloria memoratur inferius p. 612. inclinant in hunc sententiam Graeca Turcicae edocti. quibus in provinciis vero princeps hic potestatem exercuerit, adhuc incognitum manet. GOAR.

ib. v. 6. *Δαζυμηναῶν*] memorat Strabo l. 12 Daximonitidos felicitis agrum in Ponto iuxta Thermodontem fluvium, a quo Saraceni-cae profectionis locus et loci nomen ab auctore scriptum non absonat. GOAR.

ib. v. 16. *καλαμῶνα* enim mihi videtur dixisse forma *περικτικῶν* (cuius est *ἀμπελῶν*, *δαρνῶν*, vinetum, lauretum et similia) culmetum collective, multitudinem hastarum, quia multis in segete culmis erectis stantibus similis quodammodo est acies hastis armata, cum eae rectae tenentur; unde etiam poetas comparisonem dixisse novimus. Manuelus ergo videtur monuisse imperatorem fortassis non tot milites aut pugnam obituros esse in tanta multitudine. XYL. *καλαμῶνα* locum *calamis consitum*, *arundinetum*, cui melius quam maturaе Xylandri *segeti* conferta hastarum copia potest similis videri. GOAR.

t. II p. 134 v. 17. τῶν δι' ἐμὲ προσμεινάντων καὶ ἀπολομένων] convenientius interpretor: *cum iam perierint qui mei gratia fortiter in acie constiterunt. nisi legere malueris ἀπολέσθαι, et reddere: qui mei gratia usque ad integram internecionem conflictum sustinere paratos se exhibuerint.* GOAR.

ib. v. 21. Χιλιόκωμον] reponit Strabo Χιλιόκωμον πεδίον in Ponto, et penultima notae confirmat coniecturam. GOAR.

t. II p. 138 v. 1. τὸν ῥήγα τῆς Φραγγίας] Occidentis imperatores regere, praeter Bulgarorum principem vicinum et infensum, βασιλέας vocare semper abhorruerunt Graeci, ῥήγας salutare contenti; unde haec ad Ludovicum Pium imperatorem πρὸς ῥήγα, non βασιλέα Φραγγίας missa legatio. eaque forsitan est de qua vita et actus Ludovici illius Anonymo auctore scribunt anno 833: *Compendii consistenti legatio imperatoris CP, Marcus archiepiscopus Ephesi et protospatharius imperatoris, ad patrem (Ludovicum) missa occurrit; munera sibi data obtulit (Lotharius), patri missa subtraxit. quam ille licet ad patrem missam ad se tamen venientem suscepit, audivit, et tragoediam reportantem pene inauditam remisit.* GOAR.

ib. v. 9. τὸ λοιπὸν ἐμφανὲς μέρος τῆς πόλεως] principes populi, factionum δημάρχους, patriarcham et cleri praecipuos, quos in pari casu convocasse Mauricium describit Simocatta statim sub historiae initio. GOAR.

t. II p. 139 v. 8. δρουγγάριος praefectus Drungi, βίγλα νιγιλιαε, excubiae, hostium explorationes, quas puriore vocabulo ἐπισκοπήν et κατασκοπήν vocat Simocatta plerisque locis. qui hostes itaque exploratum ibat, excubias in exercitu ponebat et stantibus in excubiis praeficiebatur, erat τῆς βίγλας δρουγγάριος. de illo Codinus habet: πρὸ τοῦ πιξεῦσαι τὸ φοσσάτον ἀπερχόμενος ὁ τῆς βίγλας μέγας δρουγγάριος καθίστησι τὸ λεγόμενον ἡμεροβίγλιον, ὡς παρὰ τοῦ μεγάλου δομestίκου προσετέχθη. ita diurnas: mox nocturnas describit vigilias. πρὸς δὲ τοὺς αὐτὸν τὸν καιρὸν τῆς νυκτὸς βιγλήσοντας ἀπερχόμενος οὗτος ὁ μέγας δρουγγάριος, πρὸ τῆς τοῦ δειλινοῦ ὥρας, λέγει οὕτως "ἄρχοντες, ἐτοιμάσθητε, δειπνήσατε, καὶ δότε τροφήν τοῖς ἵπποις." καὶ ὅταν ὁ τεταγμένος καὶ πρόπων τῆς βίγλης ἔλθῃ καιρός, ἐκβάλλει αὐτοὺς τοῦ στρατοπέδου. Leunclavius: Drungarius tribunus militum, Italis, Gallis, Germanis etiam colonello, Graecis χιλιαρχος, a drungo, inquit, baculo et regiminis insigni. GOAR.

t. II p. 140 v. 8. συνόδου] paulo post rursus sic ponitur. ego ordinem ecclesiasticum eo vocabulo intelligi arbitror. ΧΥΛ. ecclesiastici ac senatorii ordinis proceres intelligit. vulgo namque praesules Cpoli reperti simul cum eiusdem ecclesiae clero vocati σύνοδον dicuntur componere. GOAR.

t. II p. 142 v. 18. πατριάρχης] recte legitur, non πατριάρχης. GOAR.

t. II p. 144 v. 8. λώρων διακοσιών] *taurearum* hic erat supremus numerus, quem iam habes in superioribus recensitum. GOAR.

ibid. μεγαλόπολις ob amplitudinem dicebatur Constantini urbs; Θεούπολις Antiochia ob id quod contigit Iustiniani tempore miraculum, de quo eiusdem anno 2, Ἀγιοπόλις Hierusalem Christi nece consecrata. GOAR.

ib. v. 9. *natus fuit Iannes*] librarius hic adscripsit, quod recte multis aliis locis, ac rectius multo quam hic, annotasset, Cedrenum scribendi nimirum materia destitutum haec narrare: οὐκ εἶχες, ὡς ἔοικε, τί γράφειν, ἀκρόμωρε Κεδρηνέ. ΧΥ.

ib. v. 12. ἡ μονή Σεργίου καὶ Βάκχου] Iustiniani hoc erat aedificium, de quo statim sub initio imperii eius. GOAR.

t. II p. 145 v. 1. ἔθνος ἄπιστον καὶ σκληρόν] Abares existimo, quos pariter 1. 3 vocavit Simocatta ἀπιστότατον ἔθνος καὶ ἀπληστότατον. GOAR.

ib. v. 16. στοιχειωτικούς λόγους] στοιχεῖον moderna lingua Graeci vocant secretam naturae in hominibus ad quamcunque rem propensionem et aptitudinem. frequentius pro larvis ac spectris noctu apparentibus ac domos infestantibus, ac demum pro malis geniis, magorum strigumque magistris, usurpant. unde στοιχειωτικοὶ λόγοι verba sunt ad huiusmodi daemones convocandos. GOAR.

t. II p. 146 v. 12. θαλαμηπολούμεναι] *virgines et nuptiae nobiliores* in secretioribus thalamis custoditae. GOAR.

t. II p. 147 v. 14. ἐθριάμβευεν] *manifeste impudens muliercula in omnium auditu criminis infamiam evulgabat.* Lexicon anonymum bibl. Reg.: ἐθριάμβεύω κατάδηλον ποιῶ. GOAR.

t. II p. 149 v. 12. τὴν τῆς ὀρθοδοξίας πανήγυριν] celebri clericorum et populi conventu agitur quotannis prima quadragesimae dominica ὀρθοδοξίας solemnitas, restitutis imaginibus, sub Michaele Theophili filio et Theodora, a Methodio religiosissimo patriarcha primum instituta; in qua diris devoentur haeretici cuncti, maxime sacris imaginibus infensi, eorum nominibus subiuncto confestum anathemate pronuntiatis, iustisque deo optimo maximo pro haeresi quamcunque profligata persolutis gratiis. rem gestam paulo aliter ab auctore narrat anonymus bibl. Reg. ἐμήνησε (Θεοδώρα) τῷ ἀγιωτάτῳ πατριάρχει Μεθοδίῳ τοῦ δηλοποιῆσαι καὶ ἐπισυνάξαι πάντα ἀνθρώπων ὀρθόδοξον, ἀπὸ τε μητροπολιτῶν ἀρχιεπισκόπων ἡγουμένων, κληρικῶν καὶ κοσμικῶν, ὡς ἀν παραγένωνται ἐν τῇ μεγάλῃ τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίᾳ μετὰ τιμῶν σταυρῶν καὶ ἁγίων εἰκόνων τῇ πρώτῃ κυριακῇ τῶν ἁγίων νηστειῶν. καὶ τούτων πάντων οὕτως γενομένων, καὶ ἀναριθμήτου πλήθους συναχθέντος ἐν τῇ τοῦ Θεοῦ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, παραγίνεται δὲ καὶ αὐτὸς ὁ βασιλεὺς Μιχαὴλ μετὰ τῆς ἁγίας καὶ ὀρθοδόξου αὐτοῦ μητρὸς καὶ πάσης τῆς συγκλήτου, ἀνὰ κερὸν βασιλικὸν εἰς ἕκαστος αὐτῶν βαστάζων. καὶ ἐνωθέντες τῷ ἀγιωτάτῳ πατριάρχει, καὶ ὁμοῦ μετὰ λιτῆς ἀπάραντες ἀπὸ τοῦ ἁγίου θυσιαστηρίου, μετὰ τῶν ἁγίων εἰκόνων καὶ τοῦ

τιμίου σταυροῦ καὶ τοῦ ἁγίου εὐαγγελίου, κατήλθον λιτανεύοντες μέχρι τῶν βασιλικῶν πυλῶν τῶν λεγομένων Κτεναρίων. καὶ δὴ καὶ ἔκτενοῦς εὐχῆς γενομένης, καὶ μετὰ κατανύξεως καὶ δακρύων πολλῶν καὶ στεναγμῶν τὸ κύριε ἔλεησον εἰπόντων, ὑπέστρεψαν ἐν τῷ ἁγίῳ ναῷ μετὰ χαρᾶς πολλῆς καὶ λαμπρότητος, τὴν θείαν καὶ μυστικὴν λειτουργίαν ἐκτελέσοντες. καὶ οὕτως ἀνεστηλώθησαν αἱ ἅγιοι καὶ σεπταὶ εἰκόνες ἐν τῷ τοῦ Θεοῦ ναῷ τοῦ τιμᾶσθαι καὶ σέβεσθαι καὶ προσκυνεῖσθαι ὑπὸ πάντων τῶν πιστῶν. οἱ οὖν εὐσεβῶς κρατούντες μετὰ τοῦ σεβασμίου καὶ ἁγιοτάτου πατριάρχου Μεθοδίου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ μητροπολιτῶν καὶ ὁσίων ἀσκητῶν τὸ τηρικαῦτα ἐθέτισαν τοῦ ἑορτάζειν τὴν ἁγίαν καὶ σεβασμίαν ἑορτὴν ταύτην ἐτησίως λαμπρῶς ἐν τῇ τοῦ Θεοῦ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ τῇ πρώτῃ κυριακῇ τῶν ἁγίων νηστειῶν, ἧτις καὶ μέχρι τῆς δευροῦ ἑορτάζεται. GOAR.

t. II p. 149 v. 20. τὸ πλήρωμα τῆς ἐκκλησίας] *omnes pontificum clericorum et monachorum ordines.* GOAR.

ib. v. 21. τοῦ Καριανοῦ] *ubi filiae Theodorae habitabant et palatium extruxerat Mauricius.* GOAR.

t. II p. 150 v. 18. τούτου δὲ τὴν ὀλιγορίαν] *locus obscurissimus. ego sic intelligo, stipulatos fuisse pontifices et scriptis confirmasse, et salutem imperatori Theophilo impetraturos et veniam peccatorum suis ad deum precibus; quod et fecisse eos Zonaras scribit. eorum ergo promissorum ipsos admonet Augusta. et respondent se iis staturos, etsi Theophanes parum hoc curans minetur se suas iniurias deo iudice prosecuturum. Zilicum haeresis videtur chrisma contempnissis, quantum ex hac narratiuncula datur colligere; et usus sum voce perficere, quod in Graeco est τελειοῦσθαι, et sacramentis ii adscribunt. XYL. de Zilicibus his et quibuscumque aliis haereticis chrismate reconciliandis Euchologium notis illustratum theologice tractat.* GOAR.

t. II p. 153 v. 14. Ζαγοράν] *Mysiam inferiorem ad Haemum montem, cuius tractus ab incolis etiam Zagoria vocatur. idem habet Zonaras.* GOAR.

t. II p. 154 v. 10. πρωτομανδάτωρος] *magistranorum et praefectorum praefecti, de quo supra.* GOAR.

ib. v. 14. Ἄμφορ ἄμφορ] *proprium nomen, Ἀμφορᾶς saracenicae dignitatis, id est ducis: ἄμφορμουμνῆς est sacrorum principis non proprium sed appellativum.* GOAR.

t. II p. 155 v. 14. στρατηγὸς τυγχάνων τῶν Θρακησίων] *inferior scholarum domestico dux, qui partem tantum exercitus regeret, id est Thraecicum thema.* GOAR.

t. II p. 156 v. 9. τὸν χοῦν ἐκεῖνος κατέθετο] *credo ita intelligendum, voluisse Manuelum ibi sepeliri.* XYL.

t. II p. 157 v. 9. μετὰ τὴν τῶν ἀναφορῶν διοίκησιν] *lego ἀναφορῶν: quae in senatu aut alias acta essent, Theodictus Theodorae erat indicaturus. sic et Zonaras; quanquam ἀναφορὰ fortas-*

sis aliquid aliud potest significare, reditus nimirum publicos; quorum diligentem gessisse curam, et rei publicae utilem, Theodoram, ex eodem liquet. sed prius praefero, quia de Bardae interitu cum agitur postea, eadem vox sic usurpata est. *XYL. acta referendi gratia* vertit Xylander. quanam acta? non explicat. deinde profecturo quidem ad palatium Lausiaco Theoctisto logothetae mors erat parata: verum *μετὰ τὴν διοίκησιν post administratum iam munus*, non quasi in futurum *acta* in Lausiaco *relaturus* adhuc foret. satius idero Theoctistum hunc ut logothetam aerarium administrasse, atque idexo coram imperatore vel eius consilio *περὶ τῆς τῶν ἀναφορῶν διοικήσεως de regis redbitus et vectigalibus* illisque recte administrandis disserere debuisse; quo peracto *μετὰ τὴν διοίκησιν τῶν ἀναφορῶν, administrato munere*, in Lausiaco profecturus erat; quo in itinere mors parabatur. ἀναφορῶν autem hic lego ἀπὸ τοῦ ἀναφορέ. alia enim dictio ἀνάφορον, eiusque plurale ἀναφόρων nullum sensum potest componere. vide auctorem p. 555. GOAR.

t. II p. 157 v. 14. ἀσηκρήτεια] ubi secretarii conveniebant. *XYL. ib. v. 20. ἔταιρειας*] forte ex suis, qui in necem Theoctisti conspirassent. alioquin ἔταιρειαι sunt sodalitates, id est certus militum seu stipatorum aulicorum coetus, quarum mentio non infrequens. *XYL. Xylander ex sodalitate*, ego ex *confoederatis* Imp. militantibus. GOAR.

t. II p. 159 v. 5. τῶν βασιλικῶν χρημάτων ταμίας παρίστη] hinc insuper confirmo *λογοθέτην* esse supremum praefectum aerarii. Theoctisto namque eo munere fungente occiso, ut quid Theodora quaestores istos adesse iuberet nisi ut quam, memorato praefecto e vivis sublato, non poterat populus et senatus habere notitiam aerarii a filio Michaele in sumptus iutiles dilapidandi, ipsa per quaestores, subiectos aerarii custodes ac ad manum administros, aliunde fidem faceret? GOAR.

t. II p. 160 v. 11. δεδωκῶς τῶ ἰδικῶ ὥστε καὶ ταύτας χωνεῦσαι] forte sic: dedit eas privatis hominibus, qui cum eas gestare ipsis permissum aut decorum non esset, de iis conflandis auroque in usus suos vertendo cogitarunt, ut τῶ ἰδικῶ sit pro ἰδιώταις. quid si *εἰδικῶ* forte scripsit? et monetae percussor, qui formam auro imprimeret, sic appellatur? sed nescio. *XYL. privato aerario*. GOAR.

t. II p. 163 v. 23. Λαλακαίωνα] vicina sunt Melitenae et Armeniae loca hic enumerata. GOAR.

t. II p. 164 v. 6. *Ptosontis*] ex Zonara pro *πιάσοντα* legi *πτώσοντα*. idem habet *Λαλακαῶνα*, Lalacaonem. videtur in hoc alluisse ad *λαόν* et *καλεῖν*. *XYL.*

ib. v. 9. γυρισθῆναι] quadrat huic loco modernus huius vocis usus, quo non modo *in gyrum includere*, sed et *in fugam vertere, retro amandare* et his similia significat. GOAR.

t. II p. 168 v. 2. *Μαμουῦμ*] is idem qui dignitatis nomine *amermunnis* modo vocatus est. GOAR.

t. II p. 171 v. 16. τοῖς τοῦ Ἱπποδρόμου δικαστηρίοις] ibidem fuisse ἀσηκρήτεια superius ex auctore p. 543 legimus. Σεκρήτου autem sive, ut cum Eusebio 7 80 loquar, Σεκρήτου nomine non *secretariorum*, ut vertit interpres, *curiam*, quin potius ipsorum iudicum, censendam existimo. et ut alia missa faciam, satis sit Nicetae in Alexio Manuelis filio testimonium: τὸ τοῦ Θεοδώρου περικαλλῆς οἶκημα, ἐπάρχου ὄντος τῆς πόλεως καὶ τὸ τῶν οἰκειακῶν διέποντος σέκρετον, τῷ δικαιοδοτικῷ τε θρόνῳ ἐμπρέποντος. Basilius etiam infra renovat τὸν Ἱππόδρομον, τόπων δικαστῶν. GOAR.

t. II p. 172 v. 5. καθηγεμών] improprie *princeps*, proprie *superior et praepositus*. GOAR.

ib. v. 7. τῇ δὲ τῆς οἰκείας νύμφης περιπλοκῇ] et sic supra quoque, ubi de summovendo Theoctisto Bardas dicitur cogitasse. filium habuit Bardas Antigonum domesticum scholarum. ΧΥΛ.

t. II p. 173 v. 18. ἰδρυμένην νίκη] in eadem porta labores Herculis sculpti usque hodie visuntur. Leunclavius. GOAR.

ib. v. 19. Δεύτερον loci nomen est, ut et Hebdomum. Secundum verteres, ut et Stenum, quod mox sequitur, Angustias, nisi Graecum proprium retinere praestaret. πάγια forte sunt πῆγματα. ΧΥΛ. obelisci et pyramides ad Denteron erectae. Lexicon ms bibl. Reg. πάγοι αὶ ἔξοχα τῶν ὄρων καὶ τῶν πετρῶν. GOAR.

ibid. διαταρίοις] *excubias perpetuas agentibus*. GOAR.

t. II p. 175 v. 9. τὸ Βένετον] en tibi quattuor factionum ludis in equestribus colores, caeruleus viridis albus et roseus, quos aliis nominibus Simocatta Zonaras et alii vocant ἡεράνειον, χλοάζον, πορφυροῦν καὶ ἄσπρον. GOAR.

ib. v. 18. πρωτονοτάριος] ὑπογραμματέων πρῶτος, ut loquitur Damascenus Subdiaconus. GOAR.

t. II p. 176 v. 8. ψωμοῦ] ab hac voce *panem usitatum* ψωμί Graeci nuncupant. ius Xylander, sed insulse. GOAR.

ib. v. 9. ἀσβεστότυρον] caseum non extinctum ad verbum sonat: quid rei sit, malo alios iudicare. id quidem apparet, caseum rudem et minimi pretii fuisse. ΧΥΛ. *coagulum* calci dilutae densiori simile, unde audit ἀσβεστότυρον. *caseum non extinctum* explicat Xylander: an illi quandoque arsit *coagulum*? utinam proverbium perciperet, ὅτις ἐκάην εἰς τὸ ὄξυνόγαλον, φουσᾶ καὶ τὸ κουρκοῦτι, πύλτην ἐξυσφλάτ, qui *coagulo adustus est*: in planis errans salebrosa non permearet, uno verbo, saperet. GOAR.

t. II p. 177 v. 4. Κολωνείας πρόεδρος] ad patriam Coloniam Asiae urbem, 68 locum inter episcopatus apud Codinum nunc tenentem, alludebat Grillus. GOAR.

ib. v. 8. ἐκφωνήσεις] orationibus, quas *collectas* vocamus, submissa voce perfectis, conclusiones sonora modulaque voce a sacerdote prolatae sunt *ἐκφωνήσεις*. GOAR.

ib. v. 14. φελόνην ἀναστειλλας κρούμασι χρῆσθαι] obscura

mibi. **XYL.** *casulam sacerdotalem totum hominem ambientem in brachia retorquens.* GOAR.

t. II p. 178 v. 16. *septum cancellatum, sive rete ligneum populum a sacrario dirimens, sunt κηκλίδες τοῦ θυσιαστηρίου.* Al-
latius. GOAR.

t. II p. 179 v. 6. τὸν συντακτήριον ἐκπληρωῶν] Zonaras τῆ
θεομήτορι συνταξόμενος, clarius. sed supra D. Gregorius theologus
perhibetur oratione syntacteria habita discessisse ab ecclesiae guber-
natione; quae videtur de ecclesiae concordia et incolumitate consti-
tuenda fuisse. **XYL.**

ib. v. 14. *χωρον]* idem fere significat quod locus, τόπος.
sed tamen hoc non tam visum fuit accipere pro proprio quam illud.
XYL.

t. II p. 180 v. 15. παρακοιμώμενος] is est qui superioribus
saeculis κόμης τῶν ἐξκουβίτων dicebatur, cuius nempe nomine
Graeco reddito Romana eius appellatio destitit in curia CP. huius
vices ad tuendum palatium tutandamque rem privatam Luitpran-
das esse dicit § 7. at non id exsequeretur nisi perpetuus palatii foret
excubitor vel excubitorum praecipuus. an vero ut excubitor, sic quo-
que cubicularius asserendus cum Xylandro? non censeo. cubicularii
etenim postremis saeculis semper eunuchi, Basilius παρακοιμώμενος
vir integer exstitit. illi in penetralibus, hic ad fores stabat. illi deni-
que κοιτωνῖται, κουβικουλάριοι vel alio quovis nomine dicti, huius
nomen nil simile sonat. quin potius ei subditi excubitores ut variam
appellationem sic diversum manus nacti ostendantur inferius p. 567,
qua dicuntur παρακοῖται et παρακοιμωμένου οἰκείοι, familiares ad-
dicti, uno verbo sub eius dispositione. GOAR.

t. II p. 181 v. 15. Βασιλικῷ δρόμωνος] ad Basilium hunc
usque dromonibus vix utebantur imperatores, sed Agrariis. de
utrisque Constantinus de Admin. Imp. toto c. 51 fusissime, Cassio-
dorus quoque Var. l. 5 16. GOAR.

ib. v. 22. senarius primus Euripidis est, medius integer, si
legas καὶ δεύτερον δέ. videtur autem alludere ad nomen Basilicini.
alioqui non video qui ex imperatoria credamus fuisse remigem fami-
lia. **XYL.**

t. II p. 182 v. 17. quale poculum sit discopoterium, non asse-
quor certo. quid sit discus, alibi est explicatum. et polycandyla
suspicio esse corruptam ex semilatina vocem, ut sint πολυκάνδηλα
candelabra multas recipientia candelas. qua coniectura facile patiar
firmius aliquid monstrari. **XYL.** *discus* reponendo pani eucha-
ristico, et *calix* vino consecrato recipiendo, sunt *δισκοποτήριον*.
GOAR.

ib. v. 18. πολυκάνδυλα] ex pluribus auctoribus in Eucholo-
gio adductis repono πολυκάνδηλα. funale variis lychnis ornatum,
e laqueari ecclesiae pendens ac luminibus eam totam illustrans.
GOAR.

t. II p. 192 v. 12. τῆς πνευματικῆς ἀδελφότητος] ad instar adoptionis qua quis alterius adscribitur filius, ἀδελφοποίησιν, qua sibi alienum fraterno amore deinceps prosequendum, utriusque fortunae participem, consiliorum ac subsidii auctorem, perpetuo amicitiae nexu devinciunt, excogitavere Graeci. haec tamen ut antiquis legibus ignota, familiis nocua, pravorum consiliorum origo ac nefandorum facinorum adiutrix, posteris ecclesiae nec non imperii legibus proscripta fuit et damnata. antiquum tamen eius in ecclesia celebrandae ritum Euchologium asservat; damnationis Ius Graecoromanum, Blastares, alique Graecorum iureconsulti manifestum proferunt testimonium. GOAR.

t. II p. 194 v. 23. τῇ ῥάβδῳ] sagitta, puto, aut spiculo missili. sane apud Latinos poetas calamum quoque pro sagitta poni observatum est, nimirum quod ex calamis fierent sagittae. Virgilius "cum Daphnidis arcum fregisti et calamos." Horatius "calami spicula Gnosii." XYL.

t. II p. 195 v. 11. διὰ τὴν βασιλικὴν ἐφεστρίδα] ob religionem erga regia quaeque, vel ne purpurae insidens tyrannidis affectatae aliis opinionem, sibi periculum induceret. GOAR.

ib. v. 19. στράτωρασιν] ἵπποκόμοις equisonibus. hi πρωτοστράτωρα praefectum habebant, τῶν ἵπποκόμων πρῶτον, non ut sub eo vilibus obsequiis equos curarent, sed ut stabulorum nobiliorem praefecturam gererent, et imperatori, si forsitan eques iret, obsequerentur. de quibus Codinus. GOAR.

t. II p. 196 v. 3. quid sit βαρδούκιον, barducium, incertum sum. credo fuisse balistam aut aliquod teli vel iaculi genus. XYL. βαρδούκιον securiculam interpretatur Meursius. quo argumento? quia ad zonam appenditur, quia proiici potest, et ferae caput dissecare. divinat, et nihil ad rem depromit. diu ante me torsi antequam vocabuli huius significatum exquirere possem, scribit Leunclavius Onomastico secundo. ait vero ibidem: Bardac urceus, lagena figlini operis, aquae gestandae facta. qui barducium imperatoris gerit, intelligitur ille qui lagenam aqua plenam gestabat eques ad usum imperatoris. retinuerunt et Turci hoc officium: nam inter iuvenes illos tres qui sultano sunt intimi cubicularii, unus est kintpar, qui potus sultani curam gerit et semper aquam pro sultano secum vehit eques in lagena, sicut olim ea solebat etiam pro imperatore Graeco in barducio vehi. GOAR.

t. II p. 203 v. 7. in Eidixo] locum videtur haec vox significare, fortasse in quem suum quasi peculium quoddam imperator reconderet. XYL. Εἰδίξω] legit Curopalates εἰδικῶ, auctor superiore p. 544 ἰδικῶ. ex quibus coniecturam non levem decerpo εἰδικῶ reponendum; et pro privato, regio tamen aenario sumendum, in quo non adeo servatur quam cuditur et signatur moneta. nil communius quam aerarium publicum et commune, quo publica vectigalia, ut modo narraturus est auctor, exiguntur et communes omnium reddituum red-

dantur rationes, γενικόν vocari. ειδικόν igitur γενικῶ respondere oportet, sicut generi species et privatum communi. at leve est, inquis, acumen, ubi auctoritas vel ex historia locus deficit. utrumque dicto facturus fidem depromo. Leon et Constantinus AA suis in legibus tomo 2 Iuris Graecoromani insertis aerarii ministros instructari, praecipuos memorant titulo 7, quaestorem, τὸν ἐνδοξότατον κόμητα τῶν θελῶν εισοδίων, gloriosissimum comitem sacrarum largitionum, qui logotheta est τοῦ γενικοῦ, cui mox adiungunt τὸν ἐνδοξότατον κόμητα τῶν θελῶν ειδικῶν, gloriosissimum comitem sacrarum privatarum, eum de quo in praesenti quaestio movetur. solidas ex auro machinas, arbores, animalia, variam suppellectilem repererat reconditam in thesauris profusus Michael: nummos ex ea conflaturus χαράξαι δέδωκεν τῷ βασιλικῷ ταμιεῖω. παραπλησίως δὲ ἐποίησεν, inquit auctor p. 556, καὶ ἐν ταῖς στολαῖς βασιλικαῖς, ὧν αἱ μὲν ἦσαν ὀλόχρῦσοι, αἱ δὲ χρυσοῦφαντοι, διδωκῶς τῷ ιδικῶ (lego correctius ειδικῶ) ὥστε καὶ ταύτας χωνεῦσαι. cui? nisi de quo nuper dixerat δέδωκε τῷ βασιλικῷ ταμιεῖω, ut vocabulum παραπλησίως sensum eandem consequatur. non fuere tamen signata, eaque Basilius imperium adeptus reperit, ubi? ἐν ειδίξω scribit Cedrenus, vel ut superius ἐν ιδικῶ, Curopalates ἐν ειδικῶ. uno verbo in privato aerario vel conflatorio, quo principis εἶδος species et vultus monetae imprimitur. paucis Zonaras: δέδωκεν εἰς τὸ κοπῆναι νόμισμα δι' αὐτῶν, ἅτινα ἐκείνου φθαρέντος ἔτι σωζόμενα ὁ μετ' αὐτὸν βασιλεύσας Βασίλειος ἀνεκομίσατο. GOAR.

t. II p. 203 v. 10. *instrumentum*] musicum puto, ὄργανον, ein Orgel oder Instrument. de Genico annotatum est principio operis. ΧΥΛ.

t. II p. 204 v. 8. τὸ λεγόμενον γενικόν locus in quo τὰ δημόσια τέλη εισπράττονται. GOAR.

ib. v. 9. παρὰ τοῦ δημοσίου] a publico exactore. GOAR.

ib. v. 11. εἰς τὴν εἰρημένην διατριβήν] nullum hic nomen proprium proprie loquenti Xylandro: *iudicii locum* absque iudicio notat, in ficta Diatriba. planus auctoris sensus. *ad locum memoratum*, γενικόν nimirum, de quo illi sermo erat. GOAR.

t. II p. 206 v. 11. Τεφρικῆς] urbs haec et quaecunque in sequentibus loca memorata sunt Cilicum versus Armeniam et Armeniae minoris loca. GOAR.

t. II p. 209 v. 13. ταινιωθεὶς στεφάνοις] semel suscipiens imperium, et secundo quandoque triumphans, coronabatur imperator. primae coronationis insigne στέμμα est Codino, alterius huius τροπαιονχία eidem c. 6. ita Georgius Coresius in Epistolis. GOAR.

t. II p. 210 v. 4. τοῦ Χαρσιανοῦ] Cappadociae loci. GOAR.

t. II p. 212 v. 6. non assequerbar quid sibi illud πάτρων vellet, an parentes vel maiores, quod vix quadrat, cum ab ipso Chrysochire captus dicatur Pulades, an patronum significaret, itaque eum σαρκάων appellaret. itaque omisi. ΧΥΛ. Chrysocheiris olim capti-

vns Pulades recte vocat eum *πάτρωνε*: hac namque voce ex Italica *patrons* deducta dominos etiam hodie compellant Orientales captivi. alias Hesychius: *πάτρωνες οἱ πρώτοι τῶν ἀξιοθέντων τῆς Ῥωμαίων πολιτείας*. GOAR.

t. II p. 213 v. 7. *Δουλον*] castellum munitissimum Tarso vicinum, de cuius situ et commodis auctor superius p. 552 C. GOAR.

ib. v. 14. *τῷ Ἀργαίῳ*] Ptolemaeus 5 6: *ὄρη ἀξιόλογα διέζωκε τὴν Καππαδοκίαν, τὸ τε Ἀργεον*. GOAR.

t. II p. 214 v. 16. *Adapam*] apud Zonaram est Adata. sed rursus noster Adapam vocat in Constantino Leonis F ubi eam expugnatam a Barda Phoca refert. paulo ante pro *Ἀναβάρξης* legi *Ἀναξάρξης*, quae est Dioscoridis medici patria, urbs Ciliciae nota, etiam alias facta ipsius in re simili mentione motus. XYL.

t. II p. 216 v. 4. *Κουρτῶν*] forte Cretibus: nam Cretam quoque Agarenos tum tenuisse liquet. nisi si quid est aliud: nam Turci, quod ad elementa, magis huc quadrarent, quam quod ad rem. XYL. *Κουρτῶν*] *Curti* versus Coloniam et Mesopotamiam populi, exinde parta victoria in Cappadociam abducti, longe positi a Cretensibus, quos hic ob exilem et ieiunam allusionem comminiscitur Xylander. GOAR.

t. II p. 218 v. 23. *Chrobatæ*] eos esse credo qui Crabatæ dicuntur, unde Croatia sive Crabatia. paulo infra hi Scythae omnes Slavini dicuntur. *Ῥαούσιον* est Ragusium, etiam Zonarae. XYL. *Χρωβάτων φημι καὶ Σέρβων*] de singulis hisce populis ac eorum a Romanis defectione longam historiam texit Constantinus imperator toto de Admin. Imp. commentario. GOAR.

t. II p. 219 v. 21. *δρουγγάριον τῶν πλωτῶν*] Leo in *Nau-mach. κατὰ τὴν ὁμοίωσιν τοῦ βασιλικοῦ πλωτῆμον καὶ οἱ τῶν ἄλλων θεμάτων πλωτῆμοι στρατηγοὶ δρουγγάριοι ἐκαλοῦντό ποτε τοῖς ἄνω χρόνοις*. GOAR.

t. II p. 220 v. 4. *Δογγιβαρδία*] ex quo Ravennae morati sunt ac in Longobardia principatum exercuerunt Orientis imperatores, alium quemcunque locum in Italia sibi relictum, Calabriam scilicet Campaniam et Apuliam sive magnam Graeciam, cuius Barium hic memorata civitas est, *Δογγιβαρδίαν* nominaverunt. Constantinus de Admin. Imp. c. 27. GOAR.

ib. v. 19. nolui mutare *Δολίχον*. corruptum est ex *Λοδοῖχον* aut simili: nam historiae docent Ludovicum secundum tunc Occidentis imperatorem fuisse. quem noster, qui suis amplius vellet tribui, regem modo Franciae, sicut et Carolum magnum supra, vocat, huius avum. XYL. *Φράγγους* a Francis sibi magis notis quoscunque Latinos vocant Graeci; eoque maxime tempore quo vix a Francis distinguerentur Germani, Ludovicum secundum Germaniae regem, Lotharii successorem, facile fuit auctori *δηγα Φραγγίας* celebrare. de legatione porro Basilii Chronicon a Pithoeo editum: *dicto anno (873) mense Ianuario, circa Epiphaniam, Basilii Graecorum impera- Georg. Cedrenus tom. II.*

toris legati cum muneribus et epistolis ad Ludovicum regem Ratisbonam venerunt, atque ei inter cetera xenia crystallum mirae magnitudinis, auro gemmisque pretiosis ornatum, cum parte non modica salutiferae crucis obtulerunt, qui honorifice suscepti et congrua responsione accepta redierunt ad sua. GOAR.

t. II p. 221 v. 4. ὁ ἄρχων Φραγγίας] Ludovicus iunctis armis cum fratre Lothario Capuam, Beneventum, deinde Barium Saracenis eripuit. Seodas quoque eorum princeps captus ac cum suis a Ludovico trucidatus refertur a Leone Ostiensi 1 37 et 38. apud quem de quovis principe Saracenorum fortunae ludibria irridente altum silentium. veritatem historiae require p. 142. GOAR.

t. II p. 225 v. 10. πλοῖα μέγιστα] a Saracenis vocata κουπάρια, inquit, ac inferius ἂν δὴ γαλέας κατονομάζειν εἰώθασι. GOAR.

t. II p. 228 v. 18. quod baptismum] divinavi, verbis etiam obscuris interpretandis. credo, quia baptismo eiurato fuissent Saraceni facti et recutiti, eum hoc voluisse dicere, cutim ipsorum propriam non esse sed religioni consecratam. altero supra versu κατά νῆσον verti per insulas: nondum enim erat recepta Creta. Nasar apud Zonaram vocatur Narsas. XYL.

t. II p. 231 v. 5. πρωτοβεστιαριος] rei vestiariae prae reliquis hic praecerat. Meursius de illo clare, docte, fuse v. βεστιαριος. GOAR.

t. II p. 232 v. 16. πρώτου τῶν ἱπποκόμων] qui πρωτοστράτωρ, de quo alibi. GOAR.

ib. v. 22. ἔταιρειας ἄρχοντα uno vocabulo ἑταιριάρχην vocat Codinus, confederatorum ducem, de quo iam abunde superius. GOAR.

t. II p. 233 v. 14. οὐδ' ἀλασκοπιήν εἶχε] in margine τυφλοσκοπιήν. est autem Homericum, Iliad. κ' de Apolline et alibi. XYL.

ib. v. 21. τῶν ἀρχιστρατήγων] Michaelis et Gabrielis caelestis exercitus ducum, a Graecis simul praecipua veneratione cultorum. GOAR.

t. II p. 236 v. 11. Diaconitzes] credo filium Chrysochiris fuisse, eius qui supra ostenditur interfectus. alioqui famulum significat vox, forma diminutiva, a diacono, ut Theophilitzes pro Theophilo. XYL.

ib. v. 19. Διομήδην] cuius templum ἐξώπορτα, extra urbem fuisse ostendit Euchologium. GOAR.

ib. v. 23. τῶν πρωτοσπαθαρῶν] σπαθάριοι satellites sunt, at spatha armati: qui praest, πρωτοσπαθάριος, qui etiam imperatorem ense accingebat. GOAR.

t. II p. 238 v. 11. aedem, ut ait poeta, vigentem] νεὼν ἠβόωντα. sane est scribendum ἠβώωντα. qui error me monet ut pro νεὼν sentiam fortassis νέον, ut est apud poetam, scripsisse Cedrenum, aliquos suspicatuos. ego tamen allusisse modo eum ad

locum Homeri suspicor, neque voluisse templum adolescentis nomine afficere. sed νεών (hoc est ναόν) finitima appellatione dixisse: res est non magni momenti, et elegantia non usquequaque elegans. allusit autem ad Phoenicis verba Iliad. 9: οὐδ' εἴ κεν μοι ὑποσταίῃ θεὸς αὐτὸς γῆρας ἀποξύσας θήσειν νέον ἠβώωντα. quod propter imperitiores annoto.

t. II p. 233 v. 11. *ad Fontem*] ἐν τῇ πηγῇ: proprium puto, vel κατ' ἐξοχήν. paulo post plurali numero ἐν πηγαῖς ad fontes verti. δοξολογοῦντας paulo post verti doctores, coniecturam secutus, quod iis non minus quam cantoribus probabile sit aucta aut facta stipendia. ΧΥΛ.

t. II p. 243 v. 24. ὁ γενικός] intellige λογοθέτην. GOAR.

t. II p. 244 v. 8. τοῖς πολιτείας μαγίστροις] plerisque magistri nomine passim in hac historia insignitis, an officiorum vel militiae, etc. ubi vox occurrit, veniat intelligendus, potest oriri discrimen. at sane cum 24 posterioribus saeculis hac dignitate conspicuos fuisse referat Luitprandus alibi memoratus, πολιτείας μαγίστρους ab auctore vocatos, regii consistorii et secretioris consilii assessores coniciendos semper sum ratus. cui coniectura non placebit, is si potest, auctoris verba in alium sensum retorquet, sicut haec alia Constantini de Admin. Imp. c. 51: Ἄτων ὁ βασιλεὺς φιλοτιμότερόν πως πρὸς τοὺς μαγίστρους καὶ πατρικίους καὶ οἰκείους συγκλητικούς διακειμένος, quibus dignitatem communem et rem publicam suis consiliis iuvantem, qualis erat patricia et senatoria, magisteriam fuisse manifestat. GOAR.

t. II p. 245 v. 3. ἀνεξίσωτος] ἐξίσωτής Suidae Graecisque modernis est censor et exactor; iuxta Blastarem is qui terras et agros inter vicinos possessores ex aequo dividit, quique tributi principi pendendi perpensis uniuscuiusque divitiis et possessionibus mensuram praefigit. *peraequatorem vectigalium in urbe regia* vocat Cassiodorus Var. I. 6 form. 6. ἀνεξίσωτος vero nulli huiusmodi subiectus est exactori vel peraequatori. GOAR.

t. II p. 249 v. 8. *Hagiopolita*] apud hunc et similes scriptores sicut regia urbs Cpolis loco, ita et pro Hierosolymis saepe urbs sancta κατὰ περίφρασιν ponitur, quod animadvertas facile. atque probabile est de Hagiopolita intelligendum Hierosolymaeum. ΧΥΛ.

ib. v. 11. *Harmonianorum*] Zonaras non ἀρμονιανῶν, ut noster, sed ἀρμενιανῶν habet, Armenianorum. ex hoc loco apparet ius designandi ac suffragiis eligendi patriarchae Cpolitani fuisse penes Heracleae episcopum. praeses est πρωτόθρονος, principem in consessu locum habens, quales (puto) nostri decani. ΧΥΛ.

ib. v. 12. κατὰ πόδας δὲ Στέφανον] hallucinatur Xylander sive interpres sive scholiastes. bifariam errans emendatur. ut interpres hoc pacto. *e vestigio in eius locum Leo fratrem suum Stephanum patriarcham designat ac promovet, quem quia tum episcopus Heracleae non numerabatur inter vivos, Theophanes*

Caesareae primatialis antiquae vel praecellentioris sedis antistes, ac ideo primas inter alios obtinens, ordinavit et consecravit. scholiastae errorem veritas refellit, quae imperatori patriarcham designandi ius ubique attribuit, reservata Heraclidean episcopo, quod ei primitus fuisset subiecta CP sedes, eum consecrandi auctoritate, in cuius locum eo mortuo Caesariensis dioecesis *πρωτόθρονος* ad hoc munus suffectus est. qui enim antiquitus ante patriarchatum erectum *ἕξαρχος* erant et primates, ii nunc *πρωτόθρονοι*. GOAR.

t. II p. 252 v. 18. *τῆς νέας ἐκκλησίας*] a patre Basilio in palatio in honorem D. Nicolai exstructae ac ubertim dotatae, de qua p. 588. GOAR.

ib. v. 22. Angaeo] Hagio Zonarae. sed profecto qui per id tempus Francorum fuerunt reges, quod ego invenire possim, talem generum non habuerunt. et amplius inquirendum censeo. haec sane in Caroli Crasei imperium incident, paulo ante gesta quam eo mortuo Berengarius Ticini ex duce Fori Iulii contra Arnulphum imperatorem Romanorum rex Italiae est creatus. forte Hugo hic dux Longobardiae dictus fuit. sed nihil habeo comperti, nisi si is est Hugo ille Lotharii regis Lotharingiae ex pellice Vualdrada F Lotharii imperatoris N. quem constat ex historiis eo ipso tempore quo Leo non ita pridem imperator Cpolititanus factus est, Godefrido Frisiae regi sororis suae marito auctorem fuisse rebellionis contra Carolum Crassum imperatorem. ceterum id notum est, Cpolitano imperio subiectos a nostro hic et alibi Romanos dici, neque eum imperatores Germanos pro imperatoribus aut Romanis agnoscere. de qua re et supra monui, et nisi hoc observetur, multa absurde accipi oportet, ut (verbi gratia) quae in primo anno Nicephori Phocae de Italis opera Romanorum (sic vocat Cpolititanos) liberatis etc. XYL. *Ἀγγαίων ὁ Λογγιβαρδίας δούξ*] bene quadrant hic Constantini de Admin. Imp. c. 27 verba: *ἴστέον ὅτι ἐν τοῖς παλαιοῖς χρόνοις κατεκρατεῖτο ἡ πᾶσα ἐξουσία τῆς Ἰταλίας, ἥ τε Νεάπολις καὶ Καπύη καὶ Βενεβενδός τό τε Σαλέρνον καὶ ἡ Ἀμάλη καὶ ἡ Γαίτη καὶ πᾶσα ἡ Λογγουβαρδία* (sic scribit ille) *παρὰ τῶν Ῥωμαίων δηλονότι.* haec itaque Longobardia non Insubrum sed Campanorum et Apulorum fuit regio, de qua alibi, cuius dux iste Angaeon privatus princeps. etenim nonnisi aevo sequente a Normannis tota Italia Graeci penitus fuerunt eieci. *γαμβρός* etiam non *generum* modo sed affinem quemcumque ex parte uxoris significat. GOAR.

t. II p. 253 v. 4. *ἐπὶ τῆς τραπέζης*] tres imperatoris mensae proxime servuisse manifestat Codinus c. 7 n. 21, quorum hic, *ὁ ἐπὶ τῆς τραπέζης*, tertius est. *παρίσταται πρῶτος οὗτος δὴ ὁ μέγας δομέστικος ἐγγὺς τῷ βασιλεῖ, μετὰ τοῦτον ὁ τῆς τραπέζης δομέστικος, καὶ μετὰ αὐτὸν ὁ ἐπὶ τῆς τραπέζης.* *stat magnus domesticus proximus imperatori* (honoris gratia), *post eum domesticus mensae* (cibos divisurus), *post istum praefectus mensae* (eosdem mensae appositurus). n. 33. *τὸ δὲ γε παναγιάριον ὁ ἐπὶ τῆς τραπέζης λα-*

βῶν ἐπάνω τίθησι τῆς τραπέζης. hoc dapiferi officio Russorum dux, si fidem mereatur Nicephorus Gregoras l. 7 a Constantino fuit ornatus. GOAR.

t. II p. 253 v. 16. βασιλοπάτορα] nomen illud dudum Iulio et Tatiano benevolis sibi fratribus imposuerat Marciannus: ἐὰν τοῦτο ἐκ Θεοῦ γένηται πατέρας ὑμᾶς ἀνακηρύξω. et paulo infra: Τατιανὸν καὶ Ἰούλιον μεταπεισθέντες πατέρας αὐτοὺς ἀνεκήρυξεν. verum benevolentiae gratitudinisque erga fratres, non muneris et dignitatis illis, velut Zautzae, fuit appellatio. GOAR.

t. II p. 255 v. 3. quorum h. l. mentio fit Ungrorum (nam sic perspicue appellantur, ut et a Zonara, quamvis alii Ugros legant), ii baud dubie sunt qui hodie Ungari dicuntur. XYL. Turcos hic cum Ungaris confundit interpres, quos auctor particula coniunctiva καὶ prodit diversos. eos autem intellige Scythas Chazaris vicinos, quorum contribules Monomacho regnante Persiam sibi subiecerunt. auctor de illis fuse, nec non Constantinus de Admin. Imp. c. 38. GOAR.

ib. v. 12. τὸν κοιλάτωρα] de eo, prout ultimis temporibus officium administrabat, Ius GR. parte 2 latissime. GOAR.

ib. v. 13. Κωνσταντινάκιον] Constantini ὑποκοριστικόν, quod Latinis Constantinulus. GOAR.

t. II p. 258 v. 9. filia Babylonis] imprecatio ex psalmo, ut videtur, 134 desumpta. XYL.

ib. v. 10. ἐπεικτα] ἐπεικτης. hoc vocabuli quid significaret, non assequer, quanquam si conicere libeat putarem esse παρὰ τὸ ἐπειλεῖν, fortassis operarum exactorem. nam ab urgendo quidem dicitur: sed quos homines aut quas res urserit, sciant alii. Zonaras πῆκτην scripsit. quid autem est πῆκτης? fabrum vix puto. hic meam coniecturam exponam libere in re nullius aut non magni, ut apparet, momenti. πηκτὶς instrumentum est sive multarum chordarum sive alias varium concentum edens; quod non tam ex lexicis didici, quibus non temere credo, quam ex Plat. 3 πολιτειῶν. verba sunt: τριγῶνων ἄρα καὶ πηκτίδων καὶ πάντων ὀργάνων ὅσα πολυχόρδα καὶ πολυαρμόνια δημιουργοὺς οὐ θρέψομεν. iam ea fuit Cedreni et huius farinae scriptorum licentia dicam an audacia, ut citharoedum aut musicum facile illis fuerit πῆκτην nominare. eius vitii (non enim est nisi vitium) exempla subinde iis legendis deprehendes. quid si ergo is πηκτὴς musicus fuit, atque adeo ille ipse musicus eunuchus (cui nomen musici facile ab arte potuit fieri, si quidem Copronymo Iconomacho et aliis potuit imperatoribus et aliis praeterea summis viris ab aliqua actione imponi, aut vero καλεῖσθαι pro cognominari poni ab homine nihil minus quam proprietatis studioso) qui occasionem Bulgarico bello sua avaritia praebuit, fretus gratia in qua apud hunc Zautzani fuit; quod eo erat facilis, si eum generis propinquitate attigisset. haec ideo libuit annotare, quod scio hac diligentia adhibita doctos viros saepe magnis bonorum scriptorum vulnibus medicinam fecisse. interim nihil mutavi, ut si quis sciat Epicta

quid sit, dicere possit eo liberius. hoc addo, cognomentum epictae infra poni Christifero Andronici F in Basilio Romani F de Duro oppresso. de Samonae et omnium calumniatorum privilegio hic neque quaeri volo, neque exemplis productis rem qualis sit explicare. XYL. *ἐπεικτής* qui alio nomine *ἐξουσιαστής*, de quo auctor p. 442 et nos ibidem. Zonaras scribit *πήκτης*, Leo *ἐπήκτης*, uterque mendose. GOAR.

t. Π p. 259 v. 3. *προκοίτων*] *παραιοιμωμένων τοῦ κοιτῶνος*; sacri cubiculi custodum, scribit Codinus. GOAR.

ib. v. 11. *διανομήν ψυχικῶν* sic verti in genere, ea quae post mortem pro salute animae defuncti a propinquis fierent fortassis fuit aliqua eleemosynae distributio, quod *διανομῆς* vocabulum videtur velle. et quia non est expressum quo gradu cognitionis Zoam attigerit Basilius, speciei vocabulum, ut assolet, communiter posui certe nostram coniecturam de musico hic locus videtur valde approbare. XYL. Xylander: *ut iusta persolverentur. emendate: ut eleemosynas a Zoe amita testamento relictas pauperibus distribueret.* *ψυχικόν* enim eleemosyna est et quodcumque pietatis opus pro anima curanda susceptum. vox quoque *διανομῆς* ignarum quaevis erudit. GOAR.

ib. v. 21. *ὁ μυστικός*] Meursius civilem magistratum interpretatur, *senatorem* nimirum *secretioris consilii*, Iunius *secretarium*: mihi neuter arridet, licet ab eis ex integro non dissideam. longius autem a senatorio est *μυστικοῦ* munus, ceu militare et militaribus aliis a Codino c. 2 annumeratum, ipse nonnisi militiae impenditur, ceu *μυστικός τῶν σχολῶν militiae scholarumque mysticus.* eiusdem quoque vestis c. 4 n. 33 nil senatore dignum refert; et si functio ab eodem Codino quaeratur, ex nomine, inquit c. 5 n. 41, patescit uno verbo *μυστικός τῶν σχολῶν* est qui secreta principis ad stipatorum exercitusque scholas defert, qui quietem et ordinem indicit, qui silentiarium vetustum inter modernas scholas agit. idem Iuris Graec. l. 2 Manuelis Comneni Novella 3 et Alexii Comneni 2 fisci regii ex parte una et ecclesiae ministros ex altera de iuribus suis dissidentes conciliare iubetur: *εἰδήσεως ἀκριβεστάτης διδομένης τῷ κατὰ τὴν ἡμέραν μυστικῷ, ὃς καὶ ὀφείλει καὶ ἄμφω οἰκονομεῖν*, regia nempe et ecclesiastica iura. si violentius ex ecclesiarum praediis aliquid illi exegerint, *παρὰ τοῦ κατὰ τὴν ἡμέραν μεγαλεπιφανεστάτου μυστικοῦ καταναγκάζόμενος εἰς τὴν ἐπενεχθεῖσαν τινὶ τῶν ὑφ' ὑμῶν κτήσεων βλάβην ἀποθεραπεύσουσιν αὐτῇ.* GOAR.

ib. v. 22. *τὰ κατὰ τύπον κλητώρια*] *τύπους* esse statuta, leges etc. apud hos scriptores saepe observatum est. *κλητώρια* haec puto fuisse solennia convivia sive epulas, quibus Augustus et Augusta et proceres interessent. in Iustiniano magno ad annum eius trigesimum mentio fit *κτητορίων δωδεκαημέρων*, quae hoc loco collato, si legas *κλητορίων*, duodecim dies durantia convivia videri possint.

haec corriget aut angebit, si cui res est notior. XYL. v. supra in Iustiniano. GOAR.

t. II p. 259 v. 23. Ἄνναν] filiam, qua praesente velut Augusta, convivia de more celebrarentur. GOAR.

t. II p. 260 v. 17. de suggesto] ἄμβωνος, lettner, porkirchen. partem templi editam, quales columnis suffultae aut parietibus affixae vel in adytorum vestibulo in altum exstructae hominibus recipiendis in templis visuntur. XYL.

t. II p. 261 v. 7. tetraodiam videtur hymnus quattuor partibus seu carminibus constans fuisse. sed quid illud Cyri Cosmae sit, viderint alii. psalmi verba ex usitata versione apposui. XYL. hymnus quattuor odibus constans sabbato magno cantandus in Triodio, libro totum quadragesimae officium continente, qualis sit agnoscitur. GOAR.

ib. v. 8. Cosmas hic Maiumensis fuit episcopus Damasceni praeceptor et plurium sacrorum hymnorum auctor. κυροῦ diminutive pro κυρίου. vox integra clarioribus, diminutiva κυρός inferioribus, κύρ humilibus conceditur. GOAR.

ib. v. 18. ἀστεφής] secundas levioe poenitentia multant, tertias etiam graviore subiiciunt, quartas omnino reprobant ac damnant nuptias Graeci. eam ob rem ad coronam Augustarum more suscipiendam Zoem hanc Carbonopsinam nunquam admitti passa est Orientalis ecclesia. GOAR.

t. II p. 262 v. 7. τῇ Τριπόλει] Syriae. GOAR.

t. II p. 263 v. 20. nervos incidit] nempe ut sui insequendi atque ex fuga retrahendi commoditatem imperatoris ministris praeriperet. ceterum in Graeco est ἡγκυλοκόπησεν, quod verti pro sententia. XYL. magis arridet uncis vel ferris acutis pedes et ungulas perforasse quam nervos equorum Samonam praecidisse. fugam enim latere cupiebat, et vox ἀγκυλοπῶ a scissione est aliena. GOAR.

t. II p. 265 v. 6. καθηρέθη] ab iis qui, ut praemisimus, quartas Leonis nuptias omnino illicitas censuerunt. GOAR.

ib. v. 7. ob hoc factum] nempe quod quattuor uxores unam post alteram duxisset: nam prior illa Zautzaea Zoe concubina nihil ei obfuit. quid autem sit μετατώριον (ib. v. 9) mitatorium, nescio. de mitatis dictum aliquid supra. et fortasse fuit fani pars quaedam, quasi profana, et iis etiam accessa qui sacrorum usu arceantur. nam quid antiquitus in ecclesia fieret, hic nolim disputare, cum apud leviculos Graecos subinde appareat aliquid mutatum. mitatum nomen fuisse synagogae Saracenaе, in Isacio Angelo memorat Choniates. sed id huc non multum facit, nisi quod horum quoque synagogas apparere possit certis metis fuisse inclusas. non multo post rursus mitatorii huius fit mentio. XYL. τὸ μετατώριον cubiculum ad latus altaris, in quo fessis a labore cantoribus mensa frugalis, panis scilicet et vinum, apponebatur. a mensa istiusmodi μινσατώριον sive μενσατώριον cum eruditissimo Allatio legendum putamus in Euchologiis notis. ad eum porro locum ceu sacris exclusus et excommunicatus

a patriarcha habitus, ne iuri suo renuntiaret aut oppositum sentientes offenderet, preces facturum et sacris utcumque interfaturus secedebat imperator. GOAR.

t. II p. 265 v. 10. *παρακοιμώμενον* intimum verti cubicularium, qui prope imperatorem cubaret; atque sic alibi etiam versum vellem evidentiæ causa. *Γαλακηνῶν* lactis fontes sonat. XYL.

t. II p. 266 v. 1. *κατὰ ταυτόν* est simul. ego autem sane non puto hoc voluisse Leonem, ut simul tot uxores, sed ut una mortua altera duceretur. quod ipsam fecisse atque ideo ut impium a patriarcha fuisse excommunicatum apparet. nihil tamen volui mutare. Zonaras habet *κατ' αὐτόν*, ipsius, vel suo exemplo: id est, ut quartæ Leonis nuptiæ non Leoni modo non vitio darentur, sed idem aliis imitari impune liceret. post *κηδεστήν* affinem verti: quod generæ an socer aut quid tandem fuerit, ignorarem. XYL.

t. II p. 267 v. 22. *τοῦ πραιποσίτου*] quo rei in carceribus nec non Saraceni ob profanam religionem detinebantur, ut iam iam narrabit auctor. GOAR.

t. II p. 270 v. 17. *μη ἀθάτα*] lege *εὐθάτα*: id enim sensus videtur exigere. Megisto Coetomitæ propria duxi. alias verti possent, maximo cubiculario. XYL.

t. II p. 271 v. 15. *στολήν κοσμικήν*] quam Latina ecclesia *saecularem* vocat. GOAR.

t. II p. 272 v. 19. *πιττάκιον*] *charta, schedula*, maxime ex pelle chartacea sive pergameno. GOAR.

t. II p. 273 v. 18. *τὴν συνήθη προσηγορίαν*] quam L. Verus apud Herodianum, Iulianus apud Marcellinum, Tiberius apud Simocattam, apud alios alii imperatores leto proximi leguntur habuisse. GOAR.

t. II p. 274 v. 19. *facto silentio*] edicto, arbitror, ut alibi quoque. XYL. non *edicto* vel *silentio*, sed *concilio* ponendum arbitror, ut alibi quoque. GOAR.

t. II p. 275 v. 8. *κληρικός*] ecclesiæ magnæ vel cuiuscunque metropoleos clero adscriptus et ecclesiastica dignitate vel officio insignitus est *κληρικός*: a quo τὰ *κληρικάτα ὄφρα* apud Balsamonem in Epist. Basilii ad Amphiloichium. GOAR.

ib. v. 20. *ἐκκτωρα*] *rectorem domus* hunc vocat Luitprandus 5 c. ult. GOAR.

t. 276 v. 18. *στοιχεῖον*] sic vocat rem, quæ magicarum artium vi alicuius hominis fortunam gubernet, qualis (verbi gratia) in Romano Lacapeno Simeoni Bulgaro statua in Xerolopho fuit, qua truncata is periit. fere simile aliquid poetæ habent de fatali Meleagri stipite, et Apollonius in Argonautico carmine de Hamadryade, libro secundo. unde *στοιχειωματικοί* magi dicti, qui in res certis notis et incantationibus vim quandam ad aliquid præstandum putabantur conciliare. et *στοιχειοῦσθαι* verbum, magicis artibus aliquid moliri. et passive infra de ea statua *ταύτην γὰρ αὐτῷ ἐστοιχειῶσθαι*: nam

hanc ei vi quadam magica esse fatalem, εἰς τὸν Συμῶν ἱστοικειώσθαι. XYL. positio stellarum vitae cuiuscunque praedominans est στοιχειῶν: unde fortunae auctorem, sortem, fatum, genium, spiritum noxium vel benevolum vox significat. GOAR.

t. II p. 278 v. 23. πρώτου τῶν ἱερέων] πρωτοισρηύς, qui et πρωτοπαπᾶς, sive τῶν ἱερέων ὁ πρώτος archipresbyter est, et in magna ecclesia ad sanctum altaris tribunal (non ita ubique) secundas a patriarcha obtinet. Codinus. Euchologium. GOAR.

t. II p. 279 v. 24. ad circum pergit] atqui erat eo exclusus, nisi alia fortassis porta intrarit, aut de alio, quod arbitror, circo loquatur. XYL.

t. II p. 280 v. 4. remigibus] ἑλατῶν, quia remigio naves impellunt. πλωτῖμους habet Zonaras, quod idem est, socios navales. XYL. remiges non plebeios aut tumultuario lectos intelligi non opinor: ut enim ἑταιρειᾶς, de quibus loquitur, confoederatorum erant selectae turmae, ita et remigum dromonem imperatoris agere consuetoram; de quibus Constant. in Admin. Imp. c. 51. auctor infra p. 615: εἰ ἔχει ἄνδρας εὐμεθεῖς, καὶ γενναίους καὶ τὴν βασιλικὴν ἐρέττειν ἐπιτηδεῖους τριήρη. GOAR.

ib. v. 5. ἄρματος arma verti: neque enim curribus usi sunt; et hanc vocem, quo modo multas, Graecam fecit, ut supra quoque monui. XYL.

ib. v. 18. Chaldiensis] vox obscura et, ut puto, falsa. XYL. Armeniae portio est Χαλδία versus Syriam. vox autem Xylandro falsa est et obscura. GOAR.

t. II p. 281 v. 14. ἔπαρχος] vindicandis criminibus vacavit ultimis temporibus, unde et in praetorio reorum ergastulo domum ex officio deputatam habuit. auctor plerisque locis. GOAR.

ib. v. 18. τῆς ἐν Χρυσόπολει Δαμάλεως] locus ita dictus κατὰ τὴν ἀντιπέραν ἐν τῷ κλονι Ἰσταμένην λιθίνην δάμαλιν, trans Bosporum Thraciae, Chrysopoli. auctor paulo infra p. 617. GOAR.

t. II p. 282 v. 21. epirriptarium Graecam vocem retinui, quae cucullam aut aliud quod capiti iniiceretur tegmen videtur significare, παρὰ τὸ ἐπιρρίπτειν. XYL. mandyas, Latinorum pallium, eunctis vestibibus ἐπιρρίπτειν, a Xylandri cuculla diversam, ut patet ex Codino c. 6 n. 2. GOAR.

ib. v. 22. apud Zonaram contrarium huius loci legitur, dissimulasse nimirum hanc pacificationem; quod probabilius et verius puto. mox enim rursum sine violatae pacis mentione refert Simeonem in Thraciam grassatum. XYL.

t. II p. 283 v. 18. λαβεῖν εὐχήν] officia ministeriaque publica non sine caelestibus auspiciis et ecclesiae votis suscipiebant Graeci. unde patricius ab imperatrice renuntiatus Constantinus confestim, de more, precationem ad consecrationis instar suscepturus in ecclesiam pergit. reperitur in Euchologio recens cuso in patricii ac curopalatae promotione. GOAR.

t. II p. 283 v. 21. *drungarium vigilias facit*] repetū ἀπό κοινοῦ verbum προχειρίζεται, utpote non existimans officium unius ἐταιρειάρχου duobus commissum fuisse, quod verba ambigue posita prae se ferre videntur. XYL.

ib. v. 24. *si patricio honore insigniretur*] πατρικίος τιμηθεῖς. forte sic fuit vertendum, Bogas patricius promittit, etc. ut non hoc operae praemium rettulerit, sed iam ante patricius in se receperit rem. est enim ambiguus locus. quis autem sit ille princeps principum, ἄρχων ἀρχόντων, nondum didici. XYL.

t. II p. 285 v. 12. ὁ πρωτοπαπᾶς τοῦ παλατίου] habebat imperator clerum proprium in palatio, in quo variae erant ecclesiae, ut S. Stephani, ducum caelestium, Elisaei et aliorum; cleri illius praefectus erat πρωτοπαπᾶς τοῦ παλατίου. GOAR.

ib. v. 17. τοῦ ἱκανάτου] agminis ita dicti. auctor infra: τοῦ τάγματος ἄρχων τῶν ἱκανάτων. GOAR.

t. II p. 291 v. 2. ἀλόλαστος ὄχλος] alludit ad Euripidis locum, qui est in Hecuba. Ioannis Leonis successor est Garidas, quod cognomen hic addidit etiam Zonaras. XYL.

t. II p. 293 v. 13. *tertia Galilaeae*] εὐαγγελισμόν vocari festum diem quo memoria recoli solet laetus de Christo incarnando nuntius a Gabrielo D. Mariae virgini oblatus, apparet. quid autem hoc Galilaeae sit, nescio, ac videtur mendosum: pro eo Zonaras pascha habet. XYL. ipsius paschalis hebdomadis feria tertia. Leo Grammaticus: τῇ τρίτῃ τοῦ πάσχα τῇ λεγομένῃ τῆς Γαλιλαίας. pari modo κυριακὴν τοῦ Θωμᾶ, τοῦ ἀσώτου, τῆς Σαμαρείτιδος etc. vocant dominicam qua Thomae, prodigi, Samaritanae etc. evangelicas lectiones percurrunt. GOAR.

ib. v. 22. quod Romanus Leoni opprimendo adeo studuit, cum quo paulo ante foedus fecisse dicitur, id nimirum novae necessitates pristinis praelatae efficiunt. *da liebers kam, war leiders aus.* nam oppresso Leone, sub se habuit et generum et imperium. XYL.

ibid. χρυσόβουλλον *diploma regium sive regiae literas, sacras*, puniceo colore scriptae, quibus cum aureo sigillo, βούλλα, Caesareae imaginis fieret impressio. διὰ σφραγίδος χρυσεῆς ἀσφαλίσσθαι dixit auctor supra p. 178 et 615 A. GOAR.

t. II p. 294 v. 11. qui τουρμάρχης, is et μεράρχης, ταγματάρχης, et ut scribit Leo Constitut. 3, ποτὲ καὶ στρατηλάτης. ac ut Constantinus Themat. 1, οἱ δὲ λεγόμενοι τουρμάρχαι εἰς ὑπουργίαν τῶν στρατηγῶν ἐτάχθησαν. σημαίνει δὲ τὸ τοιοῦτον ἀξίωμα τὸν ἔχοντα ὑφ' ἑαυτὸν στρατιώτας τοξοφόρους πεντακοσίους καὶ πελταστάς τριακοσίους καὶ δεξιολάβους ἑκατόν. GOAR.

t. II p. 296 v. 3. *curatore manganorum*] id est, balistarum et aliorum id genus tormentorum, ut alibi. XYL. ut palatii et illius aerarii curam gereret, sicut regiae praecipuae curopalates. circa *machinas et balistas* nugatur hic scholiastes. GOAR.

ib. v. 4. *cum is venatum exiret*] fortassis, cum apud Cynec-

gium (loci nomen, forte ubi in urbe venationes edebantur) prodiret. XYL.

t. II p. 296 v. 22. *die sacrorum luminum*] puto esse quem alias purificationis Mariae vocant, *Liechtmesz.* XYL. caecutit Xylander in lumine, et quo purget oculos collyrio opus est illi, ubi purificationis diem interpretatur, qui, ceu notissimus, Theophaniorum esse dignoscitur. GOAR.

t. II p. 297 v. 4. *soli duo*] obscurus locus. forte Constantino domi relicto et spreto Romanus cum filio, utpote imperatores, sacram pompam duxerunt. de procensu alibi dictum. tribunalium locus tribunalis videtur. XYL.

t. II p. 298 v. 20. *τὸν σακελλάριον*] quem thesauri praefectum et custodem sub logothetae dispositione positum existimo. Pancirollus in Notit. Imper. Or. c. 47. Lexicon anonymum bibliothecae Regiae: *σακέλλιον βαλάντιον.* GOAR.

t. II p. 299 v. 14. *ἐκ τε τῆς εταιρείας καὶ τῶν ταγματικῶν*] *ex confederatorum et subditorum ordinibus.* GOAR.

t. II p. 302 v. 1. *ἀγίας σοροῦ*] dubito de hoc loco. *σορός* tumulum significat et sepulchrum. forte fuit aedes in Blachernis, sepulchri in quod Christus depositus fuit similitudinem referens, quale Spiraе Nemetum suburbanum, et alia alibi visuntur, *zum heiligen Grab.* et fit mentio paulo post. XYL. templum est illud, in cuius sacratione loculo sanctissimae deiparae vestis et zona in Blachernis asservabantur. GOAR.

ib. v. 5. Chaldia regio est, ut apparet, Syriae, hoc quidem loco. nam in Nicephori Phocae imperio diserte Calabriae adscribitur. ex Basilio Romani F ubi Phocae contra Durum res gestae describuntur, Iberiae vicinam fuisse Chaldiam videri potest.

ib. v. 17. quod sit manglabitae, vel ut supra scriptum est, manglabitae officium, nescio. talia videntur etiam mysticus et stypeiota et quem alias *βαλκτωρα*, paulo post ipse *παραδυναστεύοντα* videtur dicere, quasi vicarium imperatoris. XYL. *τῇ τοῦ μαγγλαβίτου ἀξιᾷ τιμηθεῖς*] an non *μαγγλάβια* merebatur Xylander experiri, qui tam dure Cedrenum *ἐμαγγλάβισεν*? at nescivit, inquit. is itaque cornicularius et clavicularius dicitur apud Pancirollam in Not. Imp. c. 11, et est unius cohortis principem stipantis praepositus, et ad eius nutum, ceu sententiis reorum exsequendis praefectus, sones quosque ab eo damnatos, eodem spectante, castigat. eam Bardariotarum fuisse suo tempore Codinus refert, de quibus: *κρέμανται δὲ ἐπὶ ζώνης ἐκάστου τούτων λῶροι, οὓς καλοῦσι μαγγλάβια* (sic ille scribit) *ἤγουν βακτηρίας ἢ θάβδους, μαστίξιν τοὺς ἀξιῶς μαστίξεσθαι.* Leo Grammaticus: *ἀποστέλλει μαγγλαβίτην* (ita legit ille) *τὸν Μαυροθεόδωρον ξίφει ἀνελεῖν τὸν μοναχόν.* Turcae a Graecis plura mutuati ad conspectum imperatoris praecursorem habent *μαγγλαβίτην* (*buiurdi* sua lingua vocant), ad eius nutum reum quemque suppliciiis extremis subiicere paratum. ac princeps ipse, regia deposita plebeiaque assumpta

veste, vicos circumit nonnunquam et anfractus viarum, si cuncta in pace ordine quiete composita sint exploraturus: sin tumultuantes rixantes incompósitos ac imperii iussa spernentes cives aut militiae adscriptos comperiat, a manglabitis viae comitibus ac suppliciorum instrumentis iam prius instructis extemplo corripit iubet, simulque poenis vel neci tradi, omissis iudiciorum tardis ambagibus, imperat. GOAR.

t. II p. 304 v. 7. *παραδυναστεύων*] imperatoris amicus, qui nimirum consiliis et monitis imperatori in administranda re publica fideliter assistit; quem nunc imperii subadiuvam et publici status administrum vocitare solemus. is quoque in palatio morabatur. iam iam enim *καταβιβάζεσθαι τοῦ παλατίου*, ex eo deturbari, simul tamen *συγχωρεῖσθαι εἰσερχεσθαι προσκυνεῖν τὸν βασιλέα*, ut ad imperatorem veneraturus ac salutaturus accederet, potestatem accipere conspicietur. GOAR.

t. II p. 305 v. 1. *ἁμοφόριον* vestem b. virginis ibi repositam. GOAR.

t. II p. 307 v. 5. *ad hoc usus consilio Cosmas*] καὶ ὑποθήκη etc. *καταβιβάζεται*. hunc locum, secutus coniecturas et ea quae sequuntur, ita legi, ut si καὶ non ante ὑποθήκη sed ante *καταβιβάζεται* esset scriptum. apparet enim Cosmam genero suo favisse et in affectando regno consiliis iavisse, quare et magistratus ei fuit abrogatus, ut minime credam hoc iudice vel auctore mysticum fuisse aula pulsum. XYL.

ib. v. 21. *Chrabatos*] *χαράτων* habet Zonaras. nos *χορβατίας* vitiose, literis traiectis. post Susurbulus, deinde Sursubulus scribitur. sicut postea Aposblathus et Aposalathus Melitenus. utrum rectius esset ignorans, utrumque reliqui. sic Cracas et Cracrás infra in Basilio, et alia alibi quoque multa id genus, quae persequi nolo. XYL.

t. II p. 308 v. 4. *στήλης simulacri, statuæ*. ei namque caput deiecit imperator. GOAR.

t. II p. 309 v. 6. *βασιλικὸν κληρικόν*] qui ecclesiis in palatio inclusis ministrabat. GOAR.

ib. v. 7. *Μεσημβρία*] ad confinia Thraciae et Haemi montis radices, iuxta Anchialium sita. GOAR.

t. II p. 310 v. 6. *ἀποβάθρα*] locum ubi e navibus exire solent, ἀποβάθραν Xylander exponit; sed p. 623 *excensionis locum*. falso utrobique: est enim *tabulatum ligneum* ad instar domus in maris portu exstructum, ibidem descriptum, quo etiam convivium nuptiasque celebrare poterint Romanorum et Bulgarorum principes. *ἀναβάθραν* potius, ut frequenter scripsit Codinus, legerem, nisi me versus auctorem religio et repetita vox detineret, qua nihilominus idem ac ἀποβάθρας indicari percipio, *tabulatum* videlicet portui terraeque contiguum, in quod e dromone Romanus imperator exsiliret, Petrus autem Bulgariae regulus e terra conscenderet, ac

ambo de pace collocuti placide conviverentur. attendantur auctoris verba p. 623 citata, nec non et haec Manuelem et sultanum Turcarum Chrysopoli collocuturos describentia apud Phranzis interpretem: *ibi triremi in tentorium sive tabernaculum sibi paratum concessit, imperator cum filiis in triremibus edebant ac bibebant, et inter se ipse et ameras partes mittebant.* GOAR.

t. II p. 313 v. 6. *κοσμίτην* vocant architecti Graeci totam epistellii compagem ex coronide zophoro et ei subiecta trabe coagmentatam, *corniche, frize et architrave*, quod columnarum aedificium *κοσμεῖ ornat*, sic dictam. Germanus in *Mystagogia* *κίλλισιν καὶ στήθεσι* sive *κιονοῖς*, cancellis et columnis populum ab altare seiungentibus, *κοσμίτην* imponit. Constantinus de Adm. Imp. idem exsequitur: *Ἰστανται δὲ καὶ εἰς τὸ τοιοῦτον κάστρον καὶ κίονες πυκνοὶ ἔχοντες ἐπάνω κοσμίτας.* GOAR.

ib. v. 13. *cum nollet * sed*] locus est mutilus. credo sic integrandum: *cum nollet, imperator vi cum eum deturbare vereretur, quaesivit etc.* in margine librarius annotavit *ὄρα καὶ μητροπολίτου κακόνοϊαν καὶ ἀρχιερέως ἀπλαστῖαν.* id, puto, *ἀπλαστῖαν* dicit, quod Tryphonis animus non erat ita formatus ut artes istas intelligeret. quid si *ἀπληστῖαν* scribere voluit, quod non exsaturaretur legitima patriarchatus administratione? ΧΥΛ.

t. II p. 315 v. 23. *ἄμα δὲ τῷ νυμφικῷ στεφάνῳ*] Annam nuptam simul, et imperialis honoris consortem renuntiatam indicat auctor, nuptiarumque coronas sicut et imperii uno die suscepisse. GOAR.

t. II p. 319 v. 9. *Hugonem regem Franciae*] imo vero, ut historiae loquuntur, Italiae. sed in his rebus neque noster neque ceteri huius farinae scriptores fuere diligentes. Constantinum Porphyrogenitum intellige non Romani filium Constantinum, sed Leonis, eum cui ut genero imposuit Lacapenus, et ipso in ordinem redacto ac circumscripto fere solus cum suis filiis imperium gessit. Porphyrogenetorum primus commemoratur Copronymus, a conclavi palatii cui Porphyrae (fortassis quod purpureis tapetibus vel aulaeis esset exornatum) nomen, in quo natus esset; ac fortasse etiam reliqui, utpote genuini et suo loco nati imperatores, loco eo puerperii destinato. noster Leonis F etiam infra sic exprimit, in primo Nicephori Phocae anno. Romanum Constantini F Leonis N Romanum tertium optime dices, ne cum altero Romano confundatur, Romani N Christiferi F. nomen filiae Hugonis traditur Bertha Eudoxia. ΧΥΛ. quem *περίβλεπτον* nominat Constantinus de Adm. Imp. c. 26, patrem habuit Adelbertum, matrem Bertam, avum Lotharium Ludovici Pii filium. magnae Franciae rex, ut verbis Constantini utar, nusquam fuit, sed comes provinciae sive Arelatensis. ab Italis vocatus, eiecto Rodolpho, Italiae regnum obtinuit; unde *ὁῆξ Φραγγίλας* a Graecis appellari meruit. filiam Bertam ex concubina genitam, Sigefredo Parmensi episcopo sponsae duce, iungendam Romano Constantini Porphyroge-

niti filio Cpolim misit, ac Eudoxiae nomine deinceps audivit insignitam. GOAR.

t. II p. 319 v. 13. *demi*] id est pagi: sic enim Cicero convertit Atticos *δήμους*. ceterum aut *βάθρα* pedes significant, aut *στήθια* quoque aliud quam communiter. *Χη.* *δήμοι*] prominentes tectorum tabulatorum petrarumque ex aedificiis facies, suggrundae et coronae parietis, sunt *δήμοι*, ut qui populum prospiciant. *βάθρα* diximus supra esse suggesta sedesque lapideas partibus imperatorem excepturis, ipsisque excipiendis, iuxta palatium dispositas. *στήθια* columellae sunt ordine dispositae ac superposito longiori epistelio imctae, circumiecti clatri, circumdata septa et repagula, sive cancelli humiliores, spatio suo interiore receptos a circumstante vel irrudente turba propugnantes. Germanus in *Mystagogia* non longe ab exordio: τὰ κιονία ἦτοι τὰ στήθια διαχωρίζοντα τὸ βῆμα ἀπὸ τοῦ λοιποῦ ναοῦ, καὶ κάγκελλα. his tribus verbis expositis, plana est mens huius sententiae. *violenti ventorum flatus exorti sunt, quorum impetu suggrundae tecti et parietum decedentes et lapsae suggesta sedesque sibi subiectas, nec non et repagula comminuerunt et contriverunt.* Xylander quasi e scena risum facturus. *violentus ventus exstitit, inquit; et corruentes qui vocantur demi, contriverunt eorum qui infra erant pectora atque pedes.* GOAR.

t. II p. 320 v. 13. Elis historia ex principio librorum sacrorum Samueli est notissima. et narratio de Edessena imagine est, quam secius atque hic, supra exposita. *Χη.*

ib. v. 14. *Πρώτην*] Hellesponti ad CP insulam. GOAR.

t. II p. 324 v. 11. *poeta ait*] sensus est: sicut calor alius alio vehementior est, ita Stephani quoque astum et conatum maiore Porphrogeniti calliditate ac studio fuisse impeditum et irritum factum. *Χη.*

ib. v. 23. *Πανόρμω νήσω*] Hellesponti insula. GOAR.

t. II p. 325 v. 1. *Τρεβινθῶ*] in eadem Propontide. GOAR.

t. II p. 328 v. 2. *ὑπὸ Ἰωάννου*] ab Othone imperatore, scribit Cuiropalates, cui veritas historiae subscribit. GOAR.

t. II p. 329 v. 7. *mortua virgine*] ait se id supra quoque dixisse. sed in nostro codice, eo ipso loco quo eam quinque annos cum Romano vixisse dicitur, librarius quaedam, puto, omiserat, quae ab alio deinde sunt, ut et aliis locis, inserta. certe haec cum superioribus non congruunt, quod satis habui annotare. et quod hic paulo ante Ioannes Francorum sive rex sive imperator dicitur, horum neutrum historiae consentit, cum per id tempus Romanorum imperatores fuerint Henricus Auceps et Otto, cuius paulo post fit mentio, Saxones, in Gallia autem regnarint Ludovicus et eius filius Lotharius. *Χη.*

ib. v. 16. *τοῦ σημαντηῆρος τῆς ἐκκλησίας ἐν αὐτῇ*] excidit vocabulum haud dubie: nam quorsum refertur illud ἐν αὐτῇ? quale vel instrumenti vel armorum genus arripuerit, non possum divinare.

σημαντήρα accipi pro custode, quem Homerus pro pastore ponit, liad. ο' 325: σημαντορας ού παρόντος. et μῆλα ἀσήμαντα liad. ε' 485, quae pastore sunt destituta. παρὰ τὸ σημαίνειν, quod est πιτάττειν, mandare. quomodo et σημαντήρω accipi potest initio Odys. ρ'. sed quid hic significet, obscurum relinquo. XYL. nullam σημαντήρος significationem agnovit Xylander, cum tamen signis clariissime personet. est enim *crotalus*, lignum oblongius, quadrum, nodice tenue, malleolo quatiendum, ut excitato sono a sacerdote idelibus in ecclesiam veniendi signum detur. est etiam σημαντήρ terrea lamina bacillo ferreo ad fores ecclesiae in expositum finem verberanda, de qua, sicut et de signis e ligno, docte, ut solet, Alladius libro de recentioribus Graecorum templis. hoc itaque sive ligneo seu potius ecclesiae ferreo aereove signo manibus arrepto, ἐν αὐτῇ τοὺς ἐπιόντας ἡμύνετο, ingressos in eam (ecclesiam) Saracenus invadebat, propulsabat, debellabat strenuus ille sacerdos. GOAR.

ib. v. 19. ἐπεὶ μὴ ἔπειθε] Xylander: cum admissionem non impetraret. verius: cum ut sibi facinus condonaretur non persuasit, id est impetravit. GOAR.

t. II p. 331 v. 1. Leonem demeritus est] in textu est perinde scriptum ac si ad triumphatum Apolasaeram referretur, munera ei et honores ab imperatore obtigisse; quod absurdum puto, et ad eum rettuli cuius opera hostis captus et triumpho exhibitus esset. neque enim solebat triumphatis post pedibus pressas eorum cervices imperator gratiam ullam facere; et si novo hoc exemplo factum fuisset, vel maxime annotanda erat insolentia. Chabdanus autem Chalepi amarus fuit, ut in Romano tertio noster docet. XYL.

ib. v. 4. τὸ Χάλεπ Berroea Syriae, hodie *Alep*. GOAR.

ib. v. 14. quos ceperat] ἐξώργησε. locus videtur decurtatus. et hos ante hanc apparet expeditionem captos fuisse. XYL.

t. II p. 332 v. 21. κώνων δὲ καρπούς] vidit in Lexico Xylander κώνον, *areae metam* et *pinorum fructum* significare; palearum *metam* sibi elegit, pinorum vero fructus permisit inscius Theophylacti equis. GOAR.

ibid. Θάσια] alias λεπτοκαρύα, nuces Ponticae seu avellanae. GOAR.

t. II p. 333 v. 20. δομέστικον τῆς ἐκκλησίας] praeterit hunc officialem catalogus Codini: geminum domesticum noster exhibet τοῦ δεξιοῦ καὶ τοῦ ἐνανύμου χοροῦ, *primarium* videlicet *dextri sinistraeque chori cantorem*, quibus alius τῶν ψαλτῶν δομέστικος praeponebat, omnibus πρωτοψάλτης. Euchologium. GOAR.

t. II p. 335 v. 5. τῶν ἐσπερίων Ῥωμαίων] Graeci, Romani imperii successores, Ῥωμαίους *Romanos* se usque in hodiernum diem iactitaverunt. veros autem *Romanos*, id est Latinos, Cedreui voce ἐσπερίους Ῥωμαίους appellant. GOAR.

ib. v. 6. Ioannes Alberici filius] is est Ioannes 12 papa,

Alberici consulis Romani filius, de quo vide historicos. Ottonem magnum Romanorum imperatorem regem Francorum vocat; de qua re supra monni. cur autem hunc Polyencto similem dicat, non video. XYL.

t. II p. 335 v. 13. *τὴν τετάρτην ἠγάγετο γυναῖκα*] de quarum nuptiarum iure vid. Arcudius l. 7 Concordiae. GOAR.

t. II p. 339 v. 17. *εὐχὴν παρά τινος τῶν ἱερῶν λαβεῖν*] manu sacerdotis longa precum serie praemissa consecrantur apud Graecos monachi, de quibus Euchologium. preces illae solemnem reddunt monachorum professionem. Balsamon. GOAR.

t. II p. 340 v. 12. *σταυρώμασι καὶ πασσάλοις*] palis nimirum in terram fixis, et clavis ligneis ad invicem tenacissime iunctis: *σταύρωμα* namque *palus* est. Hesychius: *σταυροὶ οἱ κατακεπηγότες σκόλοπες, χάρακες, καὶ πάντα τὰ ἐστώτα ξύλα, ἀπὸ τοῦ ἐστάναι ἢ ἐκ τοῦ εἰς τὴν αὔραν ἰσασθαι*. Eustathius: *σκόλοπες ὄρθα ξύλα καὶ ὄξέα, ἃ καὶ σταυροὺς ἐκάλουν*. GOAR.

t. II p. 344 v. 5. *ἐκρεωφάγουν*] nefandum monachis Graecis facinus, etiam aegrotis. GOAR.

t. II p. 345 v. 1. *annos tres*] in Graeco est *χίπ τγ'*. sed falsum esse hoc, non Zonaras modo, sed multo certius numerorum ratio docet. confer enim hunc annum cum anno qui ad mortem Constantini patris eius est annotatus: invenies intervallum annorum non amplius trium. XYL.

t. II p. 346 v. 15. *Methymnae*] supra Mitylenae fertur fuisse in exilio, sive is error est librarii, sive interea Mitylena Methymnam translatus Stephanus. utraque urbs est in Lesbo insula. XYL.

t. II p. 347 v. 3. *cometopoli sunt dicti quasi pulli (id est filii) comitis*. XYL. dictio *κῶλος*, vernacule *πούλος*, alteri adiecta *filium* simul et diminutivum quid sonat. sic *ἀρχοντόπουλον filium nobilis, βασιλόπουλον regis filium, regulum*, et tandem *κομητοπούλους comitis filios* vocat auctor; et ut subdit *καῖδες τῶν μέγα δυνηθέντων ἐν Βουλγαρίᾳ κομήτων*. infra p. 694: *κόμητος ὄντες καῖδες καὶ διὰ τοῦτο κομητόπουλοι κατονομαζόμενοι*. GOAR.

t. II p. 349 v. 9. *non enim aptus erat*] in margine, *τοιοῦτος ἦν καὶ ὁ τυραννήσας γέρον προσεχῶς ἐκείνος Ἀνδρόνικος*. noti sunt de plebe versus Lucani, quibus Bringas contrarium malo suo fecit "*nescit plebes ieiuna timere*." XYL.

t. II p. 352 v. 6. *ἐπιτίμια δευτερογαμούντων*] laudatur a Graecis monogamia, bigamia toleratur et multatur, *τριγαμία* invisae est, *τετραγαμία* prohibita est penitus. cui vero poenae subicitur *διγαμία*; bienniali sacramentorum orbitati; de qua Nicephorus in Canonibus, Basilus Euchologium et canonistae Graeci. rationem si quaeras, incontinentiam cohibent et puniunt. GOAR.

ib. v. 20. *πρωτοπαπᾶς*] *ecclesiarum palatii archipresbyter*: speciose de eo loquitur Xylander, et *pontificum palatinorum principem* facit. strenuum pontificii nominis vindicem agit. GOAR.

t. II p. 355 v. 12. *notum Dandulpho*] temporum supputatio et aliae quaedam coniecturae me movent ut hunc credam esse eum quem historici nostri Rudolphum vocant, Burgundiae regem, et Italiae contra Berengarium. haec et alia multa haud temere apud alios scriptores inveneris. **XYL.** Πανδούλφω potius crederem legendam, nomine Latinis usitatior. contemporaneum autem Constantino octavo, Nicephoro huic Phocae et Ioanni Zimisci successori Pandulphum, Capuanum et Beneventanum principem, *ῥῆγα Λογγιβαρδίας* hac de causa vocatum ab auctore, bella etiamnum cum Graecis gerentem memorat Baronius annis 957 et 968 ex Chronico Longobardorum Beneventanorum principum. **GOAR.**

t. II p. 359 v. 1. *Μακροϊωάννην*] Ioannem a corporis proceritate sic dictum. **GOAR.**

t. II p. 362 v. 6. *videantur*] desunt multa. librarius: *λείπεις ἐν φύλλον, οὕτω καὶ ἐκ τοῦ ἀντιγράφου.* possunt ea utcumque ex Zonara repeti: nam aliqui noster est in multis copiosior. **XYL.** supplevimus ex Scylitze. **GOAR.**

t. II p. 364 v. 22. pro Anabarza Anazarbam legerem. et Drizium apud Zonaram est Drizibium. post defectum enumeratio est urbium, quas de Agarenis recuperavit eo bello Nicephorus. **XYL.**

t. II p. 365 v. 13. *στρατοπεδάρχη*] *castrorum mensuribus praefectum, metatorem praecipuum.* **GOAR.**

t. II p. 368 v. 7. *ad Taxeidium*] locus videtur fuisse ubi vectigalium aut pensionum rationes ducerentur. **XYL.** *ταξείδιον* est *navigatio seu iter mari conficiendum*, quo subditi gravantur, cum insperato advenientem imperatorem suscipientes donis conciliant, comitatum alunt, abeuntem etiam prosequuntur muneribus, ac sibi necessariis ad vitam destituuntur. quae de taxidio profert Xylander, ridicula sunt. **GOAR.**

ib. v. 15. *immobilibus bonis*] *ἀκινήτοις.* non dissimulabo studiose me hac usum voce, quae ambiguitatem retineret. nam et fundi sunt immobilia bona, ac quicquid eo genere cenetur: et ego tamen magis hoc puto intelligi de aeternis, quas vocant, donationibus, heredem in perpetuam successionem obligantibus; qualibus amplificata esse bona quae ecclesiastica dicuntur, non est obscurum. nolebat, puto, unum aliquem imperatorem alii praescribere successuris quantum ex suo fisco decidere cogeretur huic vel huic monasterio, homo bello magnus, quod *οὐ σιτεῖται μετρούμενα.* ergo si quis vellet largiri, id sine praescriptione et in praesens (semel pro semper, quod aiunt) putabat praestare fieri. nam vix credo eum prohibuisse ne quis fundum donaret, praesertim privatus. sed redivisibus perpetuatis fretos sacrificos videbat *σπαταλᾶν.* lector sequetur quod volet. omnino autem male apud hoc genus historicorum audiunt, quotquot bello rem publicam tuentes et augentes non ditant sacrificos. **XYL.**

t. II p. 369 v. 11. *τεταρτηρόν*] Zonaras scribit de hexagio vel sextula (nam *ἑξάγιον* lego) eum redegisse *τεταρτηρόν.* quod sic *Georg. Cedrenus tom. II.*

intelligo, posterioris nummi ad priorem fuisse eam proportionem quae est bessis ad assem, ut maior minoris esset sesquiplus. nam ut 3 6 ἑξάγιον, ita a 4 τεταρτηρόν videtur dictus. ut si vetus 6 (verigratia) obolos, novus 4 obolos appendisset. ἑξοδον pro sumpt. videtur bis hic posuisse. XYL.

t. II p. 370 v. 4. *praedictum enim*] librarius non inepte καὶ μὴν ἔδει μᾶλλον αὐτὸν διὰ τοῦτο διηνεκῶς τοῦ παλατιῶν διαγινῆσθαι. XYL.

ib. v. 10. *muo enim absoluto*] haec ad Nicephorum pertinent, male cum prioribus connexa. XYL.

t. II p. 379 v. 4. *quorum hic quintum*] id verum esse modo modo potest, cum omnino uterque natus sit patre Romano 3, atquequam mater Theophano Phocae Nicephoro imperatori nuberet. ex his quae Panvinus, homo longe diligentissimus et peritissimus, annotat, deprehendere potes Basilium 14, Constantinum 12 circiter annos isto tempore egisse, quo ad imperii societatem sunt a Zimisca adsciti, a qua vitricus eos vel propter aetatem arcuerat, vel saltem nihil praeter nomen habuerant. nam in fine Basillii Zonaras ait etiam cum Phoca eos imperasse. Panvinio adstipulantur quae initio horum imperii multo quam haec aptiora leguntur apud nostrum et Zonaram habent testem. XYL.

ib. v. 7. *πρόεδρον*] eius munus fuit in cives et rem publicam praefecto urbis non absimile: is enim in lexico anonymo bibl. Regiae dicitur ὁ τῆς πολιτείας ἀρχηγός, ἡγεμὼν καὶ πρῶτος. nisi malueris a consiliis praecipuum affirmare, cum Constantinus Romani filius statim sub primis imperii auspiciis tres simul *πρόεδρους* creaverit, scholarum domesticum, protovestiarium et drungarium, quos non officiis adaugere sed in negotiorum administrationem magis secretam advocare potuit, et iam communi facta dignitate praecipuum ex eis *πρωτοπρόεδρον*, ut habet Curopalates et Ius GR, constituere. GOAR.

t. II p. 380 v. 16. *διαρραγῆναι δὲ καὶ τὸν τόμον*] existat in Iuris Graecoromani volumine l. 2, in quo, quae Nicephori Novellas revulsit, Basillii Porphyrogeniti sanctorum Novella subiungitur. GOAR.

t. II p. 391 v. 16. *dux fuisset*] nobilis est in historiis his Ducarum familia. sed hic officii nomen esse non dubito. neque enim arbitror eandem fuisse Ducarum et Phocarum familias. et cum abbi, tum in principio Basillii Romani filii invenies hanc vocem pro dace positam. rursusque praefectum Thessalonicae Theophylactum Botaniatem *δούκα* vocat, alias *ἀρχοντα* et *στρατηγόν* appellatum. sic et Antiochaeae et Iberiae *δούκας* in Constantini fratris imperio. *θεῖος* autem et hic et alibi significat patris fratrem: nam Leo curopalates (de qua voce alibi dictum) frater fuit Nicephori Phocae imperatoris, filius Bardae Phocae, quem pater imperator factus Caesarem creavit. XYL.

t. II p. 391 v. 22. *paludamento*] *ἐπιστρωλῆς* hic ponitur, quod et supra pro stragula veste, qua equus integeretur, positum videtur. ego non multam proprietatem istarum vocum apud hunc scriptorem deprehendi, itaque verti liberius talia. porro circum haec loca aliquoties per Occidentem Cpolis et quae ei in Europa adhuc suberant, per Orientem Asianae provinciae sunt intelligendae, ne quis imperitus Italiam hic somniet. quod autem Theodora Zimiscae uxor, a Cedreno filia Constantini Leonis filii et soror Romani tertii a nostro dicitur, idem est fere apud Zonaram. Panvinius alios (puto) auctores secutus, filiam Romani 3 ex Theophanone Anastasia facit, sororem scilicet Basilii et Constantini 10. ΧΥΛ.

t. II p. 395 v. 23. *dissipatis qui ibi*] librarius in margine haec adscripsit: *θαυμάζω ἕπερ οὐκ ἦν τότε τοῖς βαρβάροις δόρυ στιβαρόν, δι' οὗ τὸν τοιοῦτον ἂν ἐκώλυσαν τῆς ἀναβάσεως.* quod videtur eo pertinere, quia sane dilutæ sunt hae narrationes; et tanta facinora diligentius per circumstantias describenda sunt, ne figmenta potius videantur et ineptiae. nam quin saepe unius hominis virtus contra multos hostes subsistat ac vincat, non est dubium historica fide. sed unum aliquem eo modo quo hic scribitur in murum evadere, multis desuper armatis hostibus videntibus, videtur τῶν ἀδυνατῶν. verisimile est quod Zonaram innuere apparet, eum loco aliquo defensoribus vacuo murum tenuisse, itemque alios; inde in propugnatores facto impetu, iis profligatis, reliquis ascendendi facultatem parasse. non multo artificiosior est infra in Basilio de Ibatza excaecato narratio, ubi tanti facinoris auctor hostis potuit multitudinem hostilem armatam et frementem manus motu sedare et oratione demitigare, quae ne magistratum quidem semel concitata audire solet. ΧΥΛ.

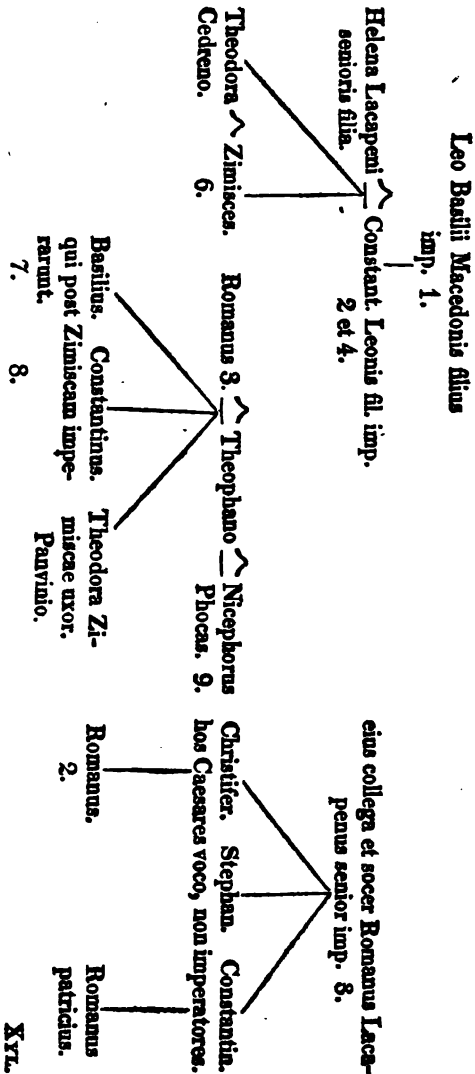
t. II p. 397 v. 16. *τῆς ἀγίας ἀναστάσεως*] quae vox non integra est scripta, nota tamen S ostendit non *ἀναστασίας*, non *ἀναστασιαν*, sed *ἀναστάσεως* legi debere. itaque accipi de Christi a mortuis resurrectione, eo facilius quod paulo post festus D. Georgio dies commemoratur, qui fere non multum abesse post pascha solet. de Anastasi et Anastasia noster supra alicubi. ΧΥΛ. *Ἀναστασίας* templum *ἀναστάσεως* quoque miraculo famam accepit: hinc promiscua vocis utriusque usurpatio: hic pro Christi resurrectione sumitur. vide auctorem in Valentiniano iuniore p. 315. ΓΟΛΑ.

t. II p. 402 v. 22. *Μονόξυλα* lintres sunt, uno pinguioris arboris trunco excavati, ita leves ut etiam humeris transferantur. *περὶ τῶν ἀπὸ τῆς Ρωσίας ἐρχομένων Ρῶς μετὰ τῶν μονόξυλων ἐν ΚΙΙ.* Constantinus de Adm. imp. c. 9 diffuse. ΓΟΛΑ.

t. II p. 405 v. 22. *ὁ τῶν κρητῶν τοῦ βασιλείου*] aut Basilii cognomen est Curupas, et vox *ἀμηνᾶ* ommissa, aut *βασιλείος* ameram denotat, prius verum puto. et postea *ἀμηνᾶ* de eodem additur, nomine omisso. ΧΥΛ. omissis Xylandri coniecturis et corruptionibus haec verba sic interpretor: *hunc cum vidisset Anemas regia*

Cretum stirpe satus, Curupae filius, unus imperatoris satellitum, quid clarius? nam paulo post Anemas hic, Cretensium Amerae, non Basilii filius enuntiabitur. GOAR.

t. II p. 410 v. 5. *Romanum vero patricium*] huius alii, quod sciam, non faciunt mentionem, in gratiam lectoris Constantinos et Romanos ordine hic exponam.

t. II p. 411 v. 2. τῶν καλλινίκων] geminum Theodorum praecipuo cultu venerantur Graeci: στρατηλάτην unum, alium τυρώνα, ac utrumque in bellis defensorem propugnatoremque ceu καλλινικὸν invocabant, ac imagines in vexillis pictas ferebant. Codin. c. 6 n. 22. GOAR.

t. II p. 414 v. 2. γράμματα Ῥωμαῖσι] mihi nuper in Oriente degenti numisma huiusmodi aeneum, in Museum Thuanum deinde translatum, incidit in manus, cuius dictio quidem Graeca, character autem Latinus, τὰ γράμματα Ῥωμαῖσι, hac figura cernantur: Iesus Christus basileus basileon. GOAR.

t. II p. 415 v. 9. εὐνούχου] παρακοιμωμένου, de more Eunuchi. GOAR.

t. II p. 417 v. 17. Ἱερορον καὶ ἐπιστάτην τῶν ἐξῶν] qualem magistrum officiorum Orientis describit commentator Notitiae imperii c. 62. GOAR.

t. II p. 418 v. 12. τῶ τάγματι τῶν στρατηλατῶν] quorum agmen viris bellica laude tam claris generosis ac fortibus erat collectum, ut singuli quique στρατηλάται, militum magistri, censerentur. GOAR.

t. II p. 420 v. 8. τὴν μάστιγα] ceu equisones flagellis imperatores instruit Xylander, Codinus duplici sceptro, cruce nimirum et ferula, c. 17 n. 35: τῇ μὲν δεξιᾷ χειρὶ κατέχει τὸν σταυρὸν, τῇ δὲ ἀριστερᾷ κατέχει νάρθηκα. utraque sceptrum est, et ut loquitur Lexicon anonymum bibl. Reg. 930, σκῆπτρον βασιλικὴ ῥάβδος. Symeon quidem Thessalonices metropolita crucem ferre εἰς δεῖγμα τῆς εὐσεβείας asserit, καὶ ἐτι ῥάβδον λαμβάνει, subdit ille, οὐ βαρεῖάν τινα καὶ σκληράν, ἀλλ' ἑλαφράν καὶ μαλακὴν. διὰ τὸ παιδευτικὸν ἐν προσηύχῃ καὶ μὴ δογμικὸν καὶ φθαρτικόν, μηδὲ συντριβὸν καὶ ἀφανίζον. estque illa βασιλικὴ μάστιξ Bardae per somnum ostensa. GOAR.

ib. v. 17. ὁ σύγκελλος] syncellum sacerdotem, spiritus patrem, patriarchae socium ac contubernalem primis temporibus fuisse nota p. 1 manifestavit. eundem deinde annorum processu non cellae modo et habitationis consortem, sed et patriarchae successorem designatum praedicant exempla plurimum a syncelli dignitate ad patriarcharum sedem evectorum, ipse auctor perspicuis verbis testatur inferius p. 775. iam cum hic Stephanus nec throni successor fuerit, nec esset patriarchae concellanens, ut qui Nicomediae ceu praesul pro solito resideret, qui syncelli nomen et dignitatem gerit? honores immodice semper ambierunt Graeci, nec officii cuiuspiam fungentes ministerio dignitatis nomen tribui sibi non infrequenter cupiebant; unde magistrorum apud eos, decrescente imperio, integrae cohortes, qui vigente in tot negotiorum turbis unus erat, et apud Codinum pluries repetita vox τὸ δὲ γε ὀφθαλμικὸν οὐκ ἐνεργεῖται. cum itaque vita functo patriarcha sedis successionem plures expeterent, plures quoque syncelli titulo spem alere nitebantur aut saltem honoris vanam cupi-

dinem. hinc syncellorum examina, ac remotis a patriarchae domo praesulibus, qui nusquam sedis haeredes fuerunt, concessum syncelli nomen: qui cum ab impositi nominis exordio, in publicis ecclesiae conventibus, multos annos patriarchae precari soleret, ac in missarum solemnitatibus ea verba sacris ex aditis pronuntiare, quibus ad orandum pro patriarcha populus commonetur, is ideo et sacerdos esse et patriarchae concelebrare tenebatur, ac ipse idem πρωτοσύγκελλος erat in magna ecclesia, qui huiusmodi munus, velut syncellorum spectatissimus obiret, ac πατριαρχικός σύγκελλος audiebat, relictis in syncellorum turba, cum nomen commune factum est, ceteris, qui privatis in ecclesiis id exsequerentur muneris. addo et spirituales a confessionibus patres imperatorem ubique comitantes, ac in palatio (cuius intimum et secretius cubiculum vocabatur κελλίον ex Codin.) commorantes, ut ipsi cancellaneos, syncellorum appellatione ornatos. testis est Phranzes Ioannis ad concilium Florentinum proficiscentis describens comitatum. *aderant ei, inquit, sacerdotes sui* (a patriarchicis diversi) *et spiritualis pater Gregorius, magnus protosyncellus.* magnus hic, ut a patriarchae protosyncello alio distinctus. his adde inferius legenda p. 723 B et C, ne plerisque syncelli vos ignota dubium ingerat ex dictis non evolutum. GOAR.

t. II p. 422 v. 6. *μισθοφόροις Σαρακηνοῖς*] pace cum illis composita inter *ἐταιρείας*, de quibus auctor loquitur, annumeratis. GOAR.

ib. v. 21. *Laparam*] sic noster codex habet perspicue. apud Zonaram Lipara legitur, quae vox multo est concinnior, et cum etymo et cum lingua Graeca magis consonat. nisi forte Cappadoces dicebant *λαπαρόν*, quod alii Graeci *λιπαρόν*. sed et Licandam per *λῶτα* scribitur ibi, hic per v. *ΧΥΛ.*

t. II p. 424 v. 2. *Ἀτταλεῖς*] ab Attalia Pamphyliæ urbe, sicut et Cibyra minoris Asiae, navali praeclara. GOAR.

ib. v. 4. *illo ipso duce*] hic locus in Graeco est confusus et mancus, ut quidem iudico. hoc ex sequentibus didici, hunc ipsum Curticem Duri classem duxisse, victumque ab imperatoriae duci Theodoro navali praelio fuisse. sed Cibratae an pro Duro steterint, an vero (quod putavi) ab imperatoris classe, cum ea ad Durum transivisset, iusserit eos Durus oppugnari, non sum certus. *ΧΥΛ.*

ib. v. 13. *δεξάμενον*] scribit interpres *δεξάμενος*: retineo *δεξάμενον*. ad Ioannem enim auctor ipse rettulit τὸ *δεξάμενον*, sicut et τὸ *βεβοημένον*. GOAR.

ibid. Dipotamum videtur dictum, quod inter duo flumina est potius ad confluentes duorum amnium situm esset. *ΧΥΛ.*

t. II p. 437 v. 5. *Κοντοστέφανον*] *κοντός* enim Graecis *parvum*, *modicum*, *brevem* significat. GOAR.

t. II p. 438 v. 5. *τῆς σφαίρας*] *Trulli*. GOAR.

ib. v. 11. *nulloque numero*] *μηδ' ἐν καφός λογιάρων μοίρα.* in margine est esse hoc proverbium. sic autem de Agr

memnone apud Homerum Achilles "τίω δέ μιν ἐν καρὸς ἀΐση." ubi quidam ἐγκαρὸς legunt ὑφέν. sed varias eius dicterii expositiones huc afferre non libet, cum possint ex scholiasta et Eustathio ac aliis repeti. ΧΥΛ.

t. II p. 439 v. 12. ἀπὸ τῶν βῶων Τβύρκων] unde Turci rediti Orientales exponit auctor p. 768. GOAR.

t. II p. 446 v. 7. *σειρομάστα*] *σειρά* est restis. sed quid sit *σειρομάστης*, nescio. pene scuticam converteram. ΧΥΛ. *quid sit σειρομάστης*, docent Hesychius: *εἶδος λόγχης*. Suidas: *εἶδος ἀκοντίου*. Tzetzes: *ἀκόντιον*. legitur Num. 25 Phinees Israelitam scortumque turpiter copulatos *σειρομάστη* confecisse; pro quo Aquila ponit *κοντόν*, Symmachus *δόρυ*, Vulgata *pugionem*. Lexicon anonymum alibi iam citatum *εἶδος ἀκοντίου, λόγχης*. GOAR.

ib. v. 10. quod de cruce et ventilabro dicitur quasi adagio, hunc suspicor habere sensum, quod crux apud istos rerum pretiosissima adeoque sanctissima res haberetur, ventilabrum vulgaris et vilis. huic ergo maledicum, illi modestum comparabat fratres, quia et haec ex eodem quoque ligno fieri posse nulla est religio, et nota vatis divina sententia. ΧΥΛ. sensum quidem, non verba paroemiae Xylander assecutus est. quid enim in *ventilabro* vile, aut quid a cruce sic alienum, ut cum de pretio fit sermo, extremum oppositum teneat? at tenebit certe, si germano in significata pro *ligneo batillo*, quo terra rudera sordes exportari vel moveri solent, sumatur. sensum hunc iam ab antiquo habuisse testatur Enochologium in defunctorum officio, quo sacerdos terram iniecturus cadaveri *πτύον* assumere et *πτύω* eam respergere legitur. *πνύριον* et corruptius *πνύρι* moderni pronuntiant. ita Lexicon anonymum bibl. Reg. *πτύον, πνύριον*. GOAR.

t. II p. 447 v. 7. *ἐνασχολούμενοι*] haec vox quantumlibet reclamante Xylandro retinenda, et versio hoc pacto corrigenda: *qui rebellionibus assueti et exercitati, data occasione, etc.* GOAR.

ib. v. 18. *Davidi fratre*] *ἀδελφόν* deest: sed et sensus hoc suggerebat et habet Zonaras. hoc ex loco apparet regulos istos, seu regionum Romanis vicinarum dominos, vocari curopalatas, et supra quoque facta est alicubi Iberiae curopalatae mentio. ΧΥΛ.

t. II p. 448 v. 17. *ne pot. multipl.*] hunc puto potius quam scio sensum esse legis, qua reprimeretur nimia privatorum potentia, publica quoque bona in suam rem redigentium. quod puto fuisse *ἐν ὁμάδι χωρίων ἀξάνεσθαι*, alia subinde aliis praedia adiacere. quod et hunc Maleinum fecisse videmus, et in Basilio praeside Tzimiscas malo suo notaverat. si quis quid rectius afferret, non herbam ei sed coronam praebebimus, non ut victori sed ut bene merito. ΧΥΛ. bene meritorus de Xylandro, gratiam siquidem pollicetur in annotationibus, hac lege dico sanxisse imperatorem, non ut scribit ipse, *privatorum potentia publica quaeque bona in suam rem redigeret, dum alia subinde aliis praedia adiaceret*: verum ne publici magistratus, dum gererent officium, privatorum bona etiam dato

pretio sibi compararent atque exinde aliis alia praedia facile concervarent et coniungerent. Blastares c. 4 τοῦ Ἀστοιχείου ex politicis legibus hanc refert περί ἀγορᾶς καὶ πράσεως: ὁ κρατῶν ἀφορῶν ἐν ἐπαρχίᾳ οὐ δύναται κινητὸν ἢ ἀκίνητον ἀγοράζειν ἐν αὐτῇ πράγμα, ἢ δι' ἑαυτοῦ ἢ δι' ἑτέρου, εἰ μὴ παρὰ τοῦ δημοσίου. καὶ γὰρ καὶ τοῦ πράματος ἐκπίπτει καὶ τὸ δοθὲν τμήμα οὐ ἀναλαμβάνει. GOAR.

t. II p. 451 v. 16. *illo morte praesento*] non dubito quin hic locus sit mancus. sententiamque fuisse conicio, non successisse istam Dyrrachii proditionem ob praeproperam Chryselii mortem. sed fuisse eo potitum Basilium, facile iudicaveris ex sequentibus, ut cum Basilium dicitur defendendi a Ioanne Dyrrachii causa instituisse profectio-nem, et de Ioannis ibi caesi morte a patricio Pegonita factus certior etc. XYL. nihil hic mancum aut mutilam Xylandro sensum percipienti: *si modo patricius honoribus augetur, quam eandem quoque dignitatem, eo vivis erepto, duo eius filii consequentur.* hacque condicione Chryselius imperatori Dyrrachiam predebat. GOAR.

ib. v. 18. ὁ βουβός] sic *balbum* et *mutum* vocant Graeci. GOAR.

ib. v. 21. *Pedias planitiem* significat. sed propriam suspicatus sum. Ἰλλουστρίους dicit qui viri illustres inclinato imperio solebant dici, sicut spectabiles, clarissimi etc. res est nota, et notationem vocis ipse noster subiunxit. XYL. Ἰλλούστριοι *nobiles* hic interpretor. favet auctor subdens, ac στρατηγικαῖς ἀρχαῖς διακρέφαστες vocans hos *illustres*. suffragantur Basilic. Glossae, quae Ἰλλούστριον ceu εὐγενῆ exponunt. confirmat Blastares c. 17 τοῦ Ἀστοιχείου mulierem *nobilem Ἰλλουστρίαν* appellans: ἢ δὲ Ἰλλουστρία νομίμως ἔχουσα παιδᾶς καὶ πορνογενεῖς. GOAR.

t. II p. 454 v. 2. *πριβαταρίων*] hoc quid sit, nondum didici. quid si aliquid praebendariorum, quos hodie vocant, simile fuit? neque nescio b pro v poni solere, ut privatarum possis legere, quod tantundem mihi est notum. XYL. ut comitem privatarum rerum et peculiaris fisci imperator habebat, privati aerarii praefectum deinceps dictum, ita et ecclesiae suos curatores defensores oeconomos, et ut auctor loquitur, *πριβαταρίους*, gazophylacii praesides. GOAR.

t. II p. 455 v. 1. *κοιμησις τῆς θεοτόκου* videtur esse assumptio, nisi si quid aliud est: non enim habeo quod affirmem. vide infra in Ibatzae historia, quod ad hunc locum intelligendum faciat. *es war etwas unsern kirchweyhinen nit unehnlich.* XYL.

ib. v. 10. ἄρχοντα Ἀντιοχείας] prius δοῦκα vocaverat. GOAR.

t. II p. 456 v. 5. *Allelengyum*] in margine librarius ὁ τῆς θαυμαστῆς ἐπινοίας. quae si recte habent quod ad scripturam, mirari videtur exactionis tam subtilem rationem, quae etiam pro iis satisfaceret qui paupertate extrema et rebus perditis impedirentur aut

etiam ita mortui solvere nequirent. sed Basilium hoc non invenisse, ex Iustiniani historia liquet. ne eo quidem lectorem defraudabo, quod adscribit mox, ubi deprecatores pontificis repulsam passi dicuntur. ἀλλ' ὁ ἐμὸς βασιλεὺς Ἰσαάκιος ὁ ἄγγελος μηδενὸς παρακαλέσαντος πολλὰ τῶν παραλόγων βαρῶν τῆς Ῥωμαίων γῆς ἐξετίναξεν. ΧΥΛ.

t. II p. 469 v. 13. Δίμα turre in κλεισούρα, in clusa sive muro inter duos montes asperos erecto, ad quam aditus hic passim dicitur κλειδίον. GOAR.

t. II p. 462 v. 14. χρυσοῖς γραμμασι] id est χρυσοβούλλω. GOAR.

t. II p. 464 v. 6. εἰς Χαζαριαν] versus Alanos et Tanaim sitam. GOAR.

ib. v. 9. qui Basilii imp. sororem] in Graeco est ἀδελφοῦ, quod mire obscurat locum. ego ad historiam respiciens lucem adhibui. loquitur de Bladimero Rossico principe, qui, ut Cedrenus supra ostendit, Basilii imperatoris sororem uxorem habuit. ΧΥΛ.

t. II p. 466 v. 12. βεξεῖτε] id vocabuli credo significare, fuge. quod circumstantiae arguunt aliquanto superius. ΧΥΛ. verbis Latinis, vel potius Italis, *fugite o Caesar*, pronuntiatione Italis eisdem propria. GOAR.

t. II p. 468 v. 9. quae urbs caput] verba minime cohaerent, et vix dubito quin locus sit mutilus. quod de urbe dicit, eam ego Strumpitzam fuisse conicio. Ionium autem puto vocare eam regionem quae Adriatico immineret mari, ob vicinitatem. ΧΥΛ. verba minime cohaerent, inquit Xylander. imo non cohaeret interpreti auctori. post haec itaque verba πόλις δὲ Ἀχρῖς subiiciatur parenthesis, cuius meta sit in his aliis περὶ τὸ Ἐλλισσόν τὸ φρούριον: nihil tunc mutilum aut obscurum exstat. πόλις δὲ Ἀχρῖς μητρόπολις ἐστὶ τῆς πάσης Βουλγαρίας. ipsa est nominatissima illa Iustiniana prima, Iustiniani patria, qua ecclesiasticis qua politicis supra plurimas urbes evecta. de qua Gregoras l. 2. ipse Iustinianus Novella 2, Cuia-cius ad eum, et Geographi omnes. GOAR.

t. II p. 475 v. 13. στεφάνω χρυσῶ] corona haec τροπαιουχία est Codini, iudice Coresio Chiensi, triumphantium imperatorum ornamentum. GOAR.

t. II p. 476 v. 2. πρώτος ὢν τῶν πρεσβυτέρων τοῦ ἐν τοῖς βασιλείοις ναοῦ] quem superius auctor πρωτοπαπᾶν τοῦ παλατίου vocavit; de quo iam abunde. GOAR.

t. II p. 477 v. 3. Ἀβασγίας] provinciae Scythicae Asiaticae, vicinae Iberibus. GOAR.

ib. v. 5. at 2] deest aliquid ante haec verba, nempe Xiphiae mentio, qui se socium perduellionis Phocae dedit; quod sequentia docent. alioquin οἱ δὲ et cetera pluralia ad unum Phocam referri non possunt. ΧΥΛ.

t. II p. 478 v. 1. *πρωτονοτάριον*] quem Notitia imperii *primicerium notariorum* vocat; de cuius officio insignibus et privilegiis Pancirollus in Comm. GOAR.

ib. v. 2. *τῆ νήσῳ τοῦ Ἀντιγόνου*] iuxta Cpolim inter Proten et Platen sita. GOAR.

t. II p. 479 v. 7. *δουκὸς ὄντος Θεσσαλονίκης*] his temporibus ducem habuit Thessalonica, et decrescente imperio augebantur dignitates. GOAR.

t. II p. 483 v. 6. *Bucellariorum* esse provinciam contendit Pancirollus in Not. imp. c. 47. negat Rigaltius in Tact. Lexico, et *Bucellarum*, annonae clarius dicam, oeconomos provisos portitoresque facit. illi lubentius assentior: nam Galatas ac Gallograecos soliti fuerunt exercituum duces huic officio mancipare; unde factum ut annonae ministri, Bucellarii Galatae, videantur officii sui nomen patriae tribuisse. GOAR.

ib. v. 9. *Ὀξεία νήσῳ*] parva Propontidis insula. Plate vero tertia est a CP meridiem versus in eadem Propontide. GOAR.

ib. v. 16. *Zachariae*] ante vocem *Ζαχαρίαν* est *α* scriptum, et superne quippiam literae *χ* non absimile, cum gravi accentu. fortassis *ἄρχοντα* voluit exprimere librarius ea nota, mihi sane non intellecta, ut sit Zachariae praefecto. ego omisi in vertendo. XYL.

t. II p. 484 v. 19. *κατὰ τὸν Ἀρμενιакόν*] *Zonaras ἐν τῷ τῶν Ἀρμενιакῶν θέματι*, in provincia Armeniaca, id est, in Armenia, quae Romanis parebat. atque sic etiam infra *Ἀρμενιакόν* pro Armenia provincia ponitur, de peste, in Romano Argyro. XYL.

t. II p. 485 v. 10. *ex filia patricii*] nomen hic excidit: apud Zonaram Alypius est. idem Argyrum Argyropolium vocat, nimirum Argyri filium: quo modo comitopoli supra Bulgarici comitis filii dicebantur. de morte Constantini librarius non absurde adscripsit, *ἐπιπέλας, Κωνσταντίνος, τάχιστα ἐξ ἀνθρώπων γενόμενος*: nam qui sic vivunt, non nisi summa dant rei publicae mala. XYL.

ib. v. 17. *ἱερολογεῖται*] *sacra nuptiali benedictione consociatur*. GOAR.

t. II p. 486 v. 13. *consanguineum patriarchae*] *δραίμων*. solet autem poni hoc vocabulum ab his scriptoribus pro fratre, quomodo et Virgilius dixit "*et consanguineus leti sopor*," cum sit apud Homerum *ἔνθ' ὕπνω ξύμβλητο κασιγνήτῳ θανάτοιο*. pro *ἐκείνης* autem legi *ἐκένησι*, sententiam secutus. *Zostica* an proprium sit nomen, an vero (quod puto) *Zostae* officium notet, ambiguum est. XYL.

t. II p. 487 v. 11. *σύνθρονος* sedes est ad murum in gymnasium altaris, et si velis, sedilium in choro series, qua cum presbyteris episcopus vel cum pontificibus patriarcha considet; unde Euchologium *consessum* vocat et *thrōni eiusdem consortium*. in eo syncelli (velut et quidam *ἑκκρητοί* diaconi, ecclesiae magnae clerici sive officiales, de quibus abunde Ius Graecoromanum) non *consessum* modo

sed et praecessum (ut Romanos cardinales episcopis, quoad hoc honoris προνόμιον, praelatos imitarentur) votis omnibus, vi, gratia prae reliquis sacerdotibus ac pontificibus occupare sunt conati. videatur memoratum Iuris Graec. volumen medita. de chartophylace, et in Alexii Comneni Novellis. GOAR.

t. II p. 488 v. 3. τῶ ὄρει τῶ "Αθῶ] ex monachorum et monasteriorum stupendo numero ἀγίου ὄρους posterioribus saeculis nomen adepti. GOAR.

ib. v. 7. Πετρίον] monasterium. GOAR.

t. II p. 494 v. 12. Τελοῦχ] regio et urbs circa Taurum montem. Ortelius ex Curopalate. GOAR.

t. II p. 495 v. 3. Μισθείας] Galatiae urbe. GOAR.

ib. v. 13. στρατηγὸν αὐτοκράτορα] exercitus imperatorem et summum ducem. Synesius Orat. de Regno: αὐτοκράτορες εἶναι ποιείσθε. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ ὄνομα στρατηγίας ἐστὶ πάντα ποιεῖν ὑποστάσης. καὶ Ἰφικράτης καὶ Περικλῆς ἔπλασαν Ἀθηνηθεὺν αὐτοκράτορες στρατηγοί. GOAR.

t. II p. 497 v. 15. capita columnarum] locus est non summi momenti, et obscurus. κιονόκρανα sic verti, capita columnarum, χρίσμα incrustationem seu tectorium opus, ὑλογραφικόν coloribus pictum. neque vel nimis anxie sectatus sum vocum proprietatem, vel contendere velim me omnia esse assecutum. XYL. τὸ τοῦ τείχους χρίσμα interpretor muri faciem bracteolis argenteis pictorio more linitam, χρίσμα siquidem pictorum est, non argentariorum; nec quisquam argenteis laminis Blachernense templum circumvestitum memorat. GOAR.

t. II p. 498 v. 17. episcopo Peritheorio] aut Peritheorii. est enim ambiguum, locine sit nomen an hominis ea vox. XYL. urbis, non viri nomen, ex Ortelio. vertendum itaque Peritheorii episcopo. GOAR.

ib. v. 20. illud de fratre Michaeli imperatoris non immerito est suspectum. neque video quid aliud colligam quam fratrem eum fuisse Michaeli Paphlagonis, qui post hunc Romanum imperio potitus est; ut βασιλευκότος intelligas respectu auctoris, non Romani, quod et expressi. XYL.

ib. v. 22. φίφεις μετὰ τῶν αὐτοφόνων] ἐν τῶ κρηνηλίω. Suidas. GOAR.

t. II p. 499 v. 18. Ὀνωριάδα] aliam Asiaticam regionem in Ponto. Ortelius. GOAR.

t. II p. 503 v. 4. πηγονίτης] cuius mentum latius. GOAR.

t. II p. 504 v. 3. ὀλοκοὺς canales et aquarum longius deductarum subterraneos vel etiam erectos in aquaeductibus tubos interpretor, κασιέλλους ipsos aquaeductuum arcus et pontes, quibus superlabitur. GOAR.

t. II p. 504 v. 5. *λαβοτροφεία*] forte quae vocamus leprosarum aut lazareta, in quibus leprosi aluntur: solet enim *λάβη* pro lepra usurpare *κατ' ἐξοχήν*, ut alias monui. *ΧΥΛ.*

ib. v. 14. *ἀγυρτικὴν τέχνην*] non sane hoc intelligo. nam Iohannes hic cubicularius fuit, nisi ante fortassis circumforaneum quæstum fecit. *ΧΥΛ.* circulatorum vel circumitores medici, *περιοδεῖται*, huc illuc curaturi, circumcursantes, serpentes et venena circumferentes, quibus omni morborum generi remedia, garrulo verborum examine, se allaturos promittunt; a quibus imperatoris *τριχόρροιαι*. *GOAR.*

ib. v. 22. quod fuerit officium Panthæi praefecto, nescio. templi alicuius custodia videtur. *ΧΥΛ.* *πανθεῖται* militiae ministri, buccinatoribus iuncti circa imperatoris mensam. *πάνθειον* eorum turma, apud Anonymum Rigaltii et Meursii. *GOAR.*

t. II p. 505 v. 10. *τὴν διανομήν*] hanc donativi seu stipendi distributionem, se praesente, propria imperatoris opera, solemnè apparatu, palmarum pervigilio peractam describit Luitprandus l. 6. Balsamon de illa se nihil promeritam conqueritur opusculo l. 7 Iuris Graecoromani reperiendo. *GOAR.*

ib. v. 13. ad Romani mortem annotavit librarius, *σημείωσαι δὲ ἐνταῦθα καὶ τὸ τοῦ θεολόγου λέγοντος "πῶς γὰρ σώσει τὴ ἄλλητρια, ὃν ἢ ἰδίᾳ ἀπώλεσεν;"* quod quo ipse rettulerit aut quid hac faciat, non video. nam Helena quidem extra culpam est, uxor Argyri; quae quantum in ipsa fuit, maritum ultro solvens coniugium servavit, oculosque et imperium is ei debebat. sed in hoc Romano apparet quam deo improbetur, cum ipsius constitutiones quocumque etiam praetextu necessitatis violantur. *ΧΥΛ.*

t. II p. 506 v. 1. *τῆς περιβλέπτου*] id vocabulum nisi est, quod non puto, proprium, deest nomen divae, in cuius honorem monasterium condiderit. sed et infra in Calaphata est *τῆς περιβλέπτου μονῆς*, non procul a Sigmate. ceterum Michaelus hic imperator Paphlago fuit; et in margine habet epitheta *ἀργυροκράτου*, quod significat argento venditum, et *δαιμονίῳ κατόχου*, qui a malo esset occupatus genio, ut postea Cedrenus narrat. *ΧΥΛ.*

t. II p. 508 v. 20. *Barangorum*] ex Choniata apparet hos fuisse satellites seu stipatores imperatoris in bello, bipenniferos. unde et qui fuerint nescire se aut saltem explicari velle librarius ostendit initio Stratiotici, ubi eorum fuit mentio. *ΧΥΛ.*

ib. v. 23. *viri acinace*] suine mariti an barangi? *ΧΥΛ.*

t. II p. 509 v. 4. *qui mortem sibi consciscunt*] sic verti, quod non puto omnibus violenta morte extinctis hanc fuisse conditionem impositam. sed ille sibi exitium adseverat. *ΧΥΛ.*

ib. v. 10. *οὐκ ὄναρ ἀλλ' ὕπαρ*] ex Homeri Odys. τ' 549. *ΧΥΛ.*

t. II p. 512 v. 1. *κάστρα*] *interpres arces. aptius urbes: urbes enim auctor frequentissime vocat κάστρα. sic Beneventum, Capuam, Barium in superioribus. GOAR.*

ib. v. 11. Ασπρακανία] sic supra aliquoties. nam hic *Βασπρακανία* legitur, *Baspracania*, mendose nimirum alterum. certe in *Monomacho* et apud nostrum *Baspracan*, et apud *Zonaram* a geminato *Baspracan Media* nominatur; et sic etiam in *Cedreno* deinceps legitur, ac *Baspracania*. orphanotrophus est *Ioannes imperatoris frater*, sic et supra appellatus. *XYL.*

t. II p. 516 v. 6. *μανδύλιον* vulgo *sudarium, mantile. ἅγιον ἔκμαγειον* vocavit nuper auctor p. 735. *Lexicon anonymum bibl. Reg. μανδύλιον χειρόμακτρον. GOAR.*

ibid. ὁ μέγας δομέστικος] primo hic in auctore legitur, sub quo militabant et alii τῶν ἀνατολικῶν, τῶν δυτικῶν καὶ τῶν Θρηκησιῶν. *GOAR.*

ib. v. 7. ἐπιστολήν] *ιδιόγραφον. auctor ibid. GOAR.*

ib. v. 10. λιτήν] *Xylander haeretice et ambigue supplicium: plane et catholice processionem. GOAR.*

t. II p. 521 v. 7. 47] contra fidem Graeci exemplaris (id enim 40 habet perspicue) sic scripsi, seriem annorum atque adeo indicationem secutus, ut lector facile animadvertet. *XYL.*

ib. v. 14. quid sit ἀερίκον, quod aërium, verbum de verbo, expressi, non assequor, et quid ponderis aut nomismatis hoc signum 2 demotet. XYL.

ib. v. 20. baptizabat] non, puto, baptizabat, sed de sacro fonte suscipiebat, quod pietatis non postremum opus iudicabat, eo-que se a deo sanitatem redempturum. id obiter notandum duxi, in hoc et sequenti valde multa esse non satis consentientia apud nostrum et *Zonaram*. sed quia uterque iam in manibus erit hominum, nostrum non est ea in has chartas ingerere. *XYL.*

t. II p. 527 v. 10. τῷ κράλει] *Xylander dicioni, verius regi. crales Bulgarica lingua rex. GOAR.*

t. II p. 528 v. 6. ἄρματα] *arma iam significat, non currus. GOAR.*

t. II p. 529 v. 25. *κουζομύτης σίμος. GOAR.*

t. II p. 535 v. 15. *νοβελισσιμον*] tres *Constantini magni tempore tituli* fuere praecipui, *Augusti, Caesaris, nobilissimi. Augustus imperator, Caesar imperii successor, nobilissimus Caesarei nominis* quandoque potiundi spe fovebatur; unde nonnisi ultimi impp. filii vel affines praecipui eo titulo leguntur imperio florente ornati. plura de nobilissimo *Trivorius Observ. Apol. c. 10. GOAR.*

t. II p. 536 v. 21. ἀναφορά] *relationem* reddit *interpres, quia dirigitur ad populum. dicerem quoque decretum, ab imperatore editum. aptius redditur liber apologeticus et facti probata defensio. GOAR.*

t. II p. 537 v. 7. *stauropatam*] unde ei hoc nominis fuerit, non assequor. sonat quasi crucis concalcatores. sed an impius etiam habitus hic sit, non constat mihi. ΧΥΛ. verbis fidem publice facturus τὰ τρίμα ξύλα, *crucem venerandam*; tangit, privatim crucem aliquam ostendit, vel transversis indicibus eam efformat, et per eam iurans exosculatur. scriptis quoque quidpiam firmans vel polliciturus, in chartae vertice, ceu sacramenti symbolum, eam apponit; de quo in superioribus. hinc *periusus* quivis, fidem exarata vel facta cruce oppignorans, non fidem sed *crucem procuicare*, temerere, conspuere, ceu *σταυροπάτης* censetur. Leo Grammaticus: *ἔξουθένωσεν τοι; ἐπιόρκους καὶ σταυροπάτας*. GOAR.

ib. v. 10. *ἀνασκαφήν ὀσῶν*] saepe alias haec imprecatio usurpata est de mortuis. viventi enim qui refodiantur ossa? sed nimirum abierat in usum ista imprecatio, ut de vivis quoque usurperetur; quo modo fatui nostrates multi ferramenta et instrumenta, alia re non succedente, aut laesi utcumque diris devovent imprecationibus, quae in ea non magis competunt, quam paupertas in saxum aut damnatio in foenum. ΧΥΛ.

t. II p. 538 v. 20. τὰ Ἐξκούβια] *locum et stationem palatii excubitorum*. Codibus de Orig. CP: *ἔκτισε τὰ καλάτια τῆ; Χαλκῆς καὶ τῶν Ἐξκουβίων*. alibi tamen ipsas *excubias τοῦ παλατίου, τὴν παλατίου παραφυλακὴν καὶ τὰγμα τῶν Ἐξκουβίων*, ut Ruffus et Constantinus scribant, significat; de quo nulla difficultas. GOAR.

t. II p. 539 v. 15. Ἀντίπασχα] oppositus Paschae dies et octavus Antipascha est, qui *κυριακὴ τοῦ Θωμᾶ*, a lecto evangelio, nobis dominica in Albis. ἡ τρίτη qui sequitur, Martis dies. GOAR.

t. II p. 541 v. 21. *κατεπάνω*] superiorem aut supra haec vox significat; apparetque eum alicui rei aut provinciae fuisse praefectum. sed quid fuerit, in obscuro est. ut et Argoclines, quale sit officii genus: album lectum in voce invenio, sed rem non assequor. quid si fuit quoddam, ut aureum, ita argenteum triclinium, cuius ille curator fuerit, *ἀργυροκλίνης*? ΧΥΛ. tori minister, sive tardius in lecto decubitorio principi ministrans adductisque et expansis circumquaque strati cortinis eum obvelans, *ἀργοκλίνης* est, *παρὰ τοῦ ἀργεῖν ἀμφὶ τὴν κλίνην*. GOAR.

t. II p. 542 v. 8. *δικαστὴν Ἑλλήνων*] qui lites ortas inter Saracenos aliosque septentrionales infideles ortas iudicaret, et de illis ex aequo et bono decerneret, in hoc a iudice castrensi discretus, quod hic Christianis imperatori militantibus, ille cunctis a Christi fide alienis ius diceret. auctor unam memorat, alium Codinas, nempe quinquagesimum secundum inter officiales recenset. GOAR.

ib. v. 17. *παρὰ τοῦ πρώτου πρεσβυτέρου τῆς νέας*] *Xylander* ridicule, et ut lubet, ex capite sibi fingit in nova Roma presbyteros. sanctius itaque et verius: *peracta nuptialis benedictionis solemn-*

tate ab ecclesiae novae archipresbytero. erat autem ἡ νέα ecclesia in palatio a Basilio imperatore constructa, de qua auctor. p. 588 B. GOAR.

t. II p. 545 v. 13. Arduino Longobardo duce Normanni Apulia potiti sunt, eaque inter se divisa Graecorum amici nonnunquam effecti. Leo Ostiensis 2 68. GOAR.

t. II p. 546 v. 13. φοιβεράτων] error tollendus, quo foederati et foederati iidem censentur. hi ex omni externa natione, illi ex subditis Pisidis et Lycaonibus, ut hic auctor enarrat. GOAR.

t. II p. 548 v. 21. σεβαστοφόρον] imperii sibi delati nuntium σεβαστοφόρον nomine remunerabant Graeci imperatores, quasi qui Augusti dignitatem obtulisset. moris usum in Stephano manifestat auctor, et σεβαστοφόρου appellationis causam indicat eo quod τὰ τῆς βασιλείας εὐαγγέλια τούτω διεκομίστατο. Zonaras eo quod imperii insignibus illum ornasset. GOAR.

t. II p. 556 v. 7. μάται] non dominas sed matres. GOAR.

t. II p. 557 v. 22. bello suas] ante haec verba asteriscum posui: sententia enim videtur mutilata. haec autem fuit, Cacicius non detrectasse Romanis subditum esse, sed tamen paterna dictione sibi relicta id voluisse facere. ΧΥΛ. mutilus hic Xylandri, non literae sensus. huiusmodi vero est: *ad quamvis se subditum (vasallum) profiteretur, cum eo tamen bello decernendum sibi statuit imperator.* clarius legeret alius: τῷ δὲ δούλῳ μὲν ἀνομολογοῦντι πολεμητέον ἐδόκει τῷ βασιλεῖ, εἰ quantumvis se subditum profitemi bellum indicendum censuit imperator. GOAR.

ib. v. 23. Bestes postea βεστάρχης dicitur, Bestarcha, ut epitheton sit fortassis ab aliquo officio ductum: nam Catacalo quoque Ambustus infra in bello Medico Bestes vocatur. ΧΥΛ. existimavi diutius, quod et aliis cum Meursio placuit, vestiariorum praecipuum βεστάρχην vocari. at cum is idem Iasites nuper sit dictus βέστης et ἄρχων τῆς Ἰβηρίας προβεβλημένος, ac infra p. 771 A τῆς χώρας, id est Baaspracaniae, ἄρχων Ἀαράων βέστης, et confestim βέστης Κατακαλῶν τοῦ Ἄνιου καὶ τῆς Ἰβηρίας κατάρχων legatur, relicta priore sententia, Iberorum dialecto et more regionis principem βέστην nuncupari censui, prout legimus Bulgaros chaganum, Saracenos ameram, Triballos cralem regulos suos vocitare. GOAR.

t. II p. 558 v. 20. χωρία] ragos. χωρίον moderna lingua pagus. GOAR.

t. II p. 559 v. 17. servum] servos fuisse magistros non credo. legerem aliquid aliud pro δούλον, fortasse ἀδελφόν aut tale quippiam: vero enim propius est fratrem quam servum Nicolai magistrum fuisse. ΧΥΛ. auctoris ceu sana retenta lectione, monendus Xylander, eandem qui magister est, esse posse servum. an non dux in aliqua provincia regis subditus est et, ut aiunt, vasallus? vox enim δούλος non in humilis servi sed in honorarii subditi significata hic iacet. ad rem nostram. Cacicius sese nuper imperatoris

servum, id est subditum, fuit professus, at non alio proposito nisi ut in Aniam Iberiamque perpetuum sibi vindicaret principatum. isque Constantinus pariter, magistri dignitate in aula CP provectus, simul potuit Alaniae portionis ab imperatore renuntiari dominus, ac ut subditus seu vasallus sub eodem in bellis mereri. GOAR.

t. II p. 562 v. 20. *Χρυσόπολιν*] Turcis nunc *Scutaret*. male a quibusdam cum Chalcedone inferius sita confunditur. GOAR.

t. II p. 563 v. 4. *τῶν ἀγίων ἀναγγύρων*] Cosmae et Damiani *nulla spe mercedis medicam artem ex caritate obeuntium*. GOAR.

t. II p. 564 v. 20. *στραβομύτην*] *oborto naso*. *facilia* Graeci ex corporum defectibus cognomina. GOAR.

t. II p. 568 v. 16. *solitudinis Turcorum*] locus haud debet mancus, tametsi sententiam explere lector facile possit. *Tragolipaces* post *Tangrolipaces* dicitur. sed hoc non est inusitatum in hoc codice, idem vocabulum diverse scribi aliquanto inferius. XYL.

t. II p. 570 v. 22. *Leichudias filius*] *εἰς Λειχουδίας*. paulo supra Constantini *Leichudae* facta mentio, in *Tornicii* defectione: nunc cur *τῆς* articulus femininus sit additus nescio, nisi quod comitio a praedio aliquo aut ditione sua id cum cognominis potuisse habere. XYL. non a ditione vel praedio, sed a matre, ex qua quandoque, si spectatior sit et nominatior, Graeci filios appellant, *Stephanus* hic dicitur *Λειχουδίας υἱός*; alias, iuxta *Xylandrum*, praedii vel ditionis filius est asserendus. GOAR.

ibid. *παράδυναστῶν* dignitatis seu magistratus est nomen, quasi imperatoris vicarium designans et collegam, qui et rector dicebatur. XYL.

t. II p. 575 v. 10. *fratre ex altero parentis*] incertum, uterone an alia matre nato, quasi qui aliunde germinasset frater non germanus. hoc enim sonat vox *ἐτεροθαλής*. et tales flosculi in horum scriptorum pratis non sunt insolentes, estque eadem vox apud *Zonaram*, et infra rursus de *Alimi* fratre. XYL.

t. II p. 578 v. 23. *indictione secunda*] anno scilicet mundi 6557, siquidem indictio secundum annos mutatur, et quindecim annorum circuitu ad eundem reditur numerum. constat autem indictionem undecimam fuisse annum etc. 51, et duodecimam annum 52, ex superioribus, et quae de *Theodora* imperio infra dicantur, aliisque multis. ita *Tornicii* defectio, quae in primam indictionem dicta est incidisse, fuit anno 6556 secundum nostrum. hoc rudiorum causa volui annotare. XYL.

t. II p. 589 v. 17. *Τριάδιζαν*] olim *Sardicen*. GOAR.

t. II p. 596 v. 14. *haud longe Adrian.*] ita sane sententia requirit, nisi admodum fallor, satis ex sequentibus illustris. ergo in Graeco pro *καὶ πάνυ πόρρω* legendum *καὶ οὐ πάνυ πόρρω*. sic et in sepultura *Monomachi* pro *τυχούσης* lego *οὐ τυχούσης*. XYL.

t. II p. 597 v. 16. *Francopulum*] sicut ante *Bulgari* comitopuli dicebantur, ita hunc ego a *Francis* oriundum fuisse colligo,

Francigenam, qui fortassis cum turma aliqua. Francorum equitum stipendia sub Monomacho fecerit, ut supra Arduennus sub Michaelo. et sane infra Franci dicuntur in Iberia militasse; et in Stratioticæ diserte ostenditur quis fuerit iste Erbebius. XYL.

t. II p. 598 v. 3. *fuga evaderet*] hic in codice fere integra pagina erat vacua. deest, ut coniectio, descriptio adversae in Patzinacas pugnae Nicephori rectoris, et impressionis deinde Patzinacarum alicuius et ad ipsum usque Byzantium excursionis, nec non qua ratione Kegenes urbe emissus fuerit. sed hic Zonaras nos invare non potest, ut certi aliquid sciamus, cum vix attigerit hanc tam longam et variam historiam. XYL. lacunam supplevimus ex Scylitza. GOAR.

t. II p. 603 v. 22. *ὁ ἀκόλουθος*] Codinus de Offic. c. 5: *ὁ ἀκόλουθος εὐρίσκειται μὲν ἐνεστος τῶν Βασιλέων, ἀκολουθεῖ δὲ τῷ βασιλεῖ ἔμπροσθεν αὐτῶν. διὰ τοι τοῦτο καὶ ἀκόλουθος λέγεται.* GOAR.

t. II p. 604 v. 24. *indictionibus 4 et 5*] in textu 14 et 5. sed id vitiosum puto, neque tantum inter haec et superiora interval- lum admitto; et s recte habere aio, *ἰῶτα* denarii notam ad δ vitio additam. quid multis? paulo post mentio tandem 7 et 8 indictionis fit. XYL.

t. II p. 610 v. 11. *ὁ πρωτεύων*] qui et *μέγας ἄρχων*. inter *ἄρχοντας* enim et *κατὰρχοντας*, praesides rectoresque provinciarum, unus quispiam honoris gratia *πρωτεύων* seu *μέγας ἄρχων* ab imperatore designatus salutabatur. Coresius. GOAR.

t. II p. 614 v. 14. *Στρατήγιον*] locus est in quinta urbis regione. censet Pancirollus esse castra praetoriana, in quibus quia luserat forsitan Michael, ad illud alluserunt cives. GOAR.

ib. v. 17. *capita non literis*] hunc locum non intelligo etiam- num, neque eo interpretando vel me verum attigisse vel quenquam falsum nolo. XYL. *γράμμα capitis tegimen, formam pilei vel galeri* una ratione caput obumbrantem habuisse non suspicor; quin potius *fasciam* vel *taeniam* fuisse pro uniuscuiusque libito contortam, ad Turcici tegminis instar: linea enim fuit, ut auctor suggerit, et quia variis coloribus depicta, *γράμματος* obtinuit nomen; quae vero bysso lineis purpureis varia texebatur, *μεγαλόγραμμα*, imperatoris iussu, vocata fuit. vestium porro *γράμματα* dicant Graeci quamlibet in eis colorum florum stellarum et figurarum varietatem. Lexicon anonymum saepius laudatum v. *τριβωνοφόρος: ὁ φορῶν στολήν ἔχουσαν σημεῖα ὡς γράμματα.* GOAR. *μαργελλόγραμμα* legit Salmasius ad Vopiscum p. 406 col. 2 post Meursium in Glossar. in *μάργελλον*. FABROTUS.

ib. v. 20. scribis velocibus puto respondere nostros librarios. XYL.

ib. v. 23. *διανέμειν ἐτησίως κατὰ τὸν καιρὸν τοῦ πάσχα*] a describendis Luitprandi verbis l. 6 calamus continere nequeo. *in ea,*

inquit, quae est ante βασιλόφορον, quod nos palmarum ramos dicimus, hebdomade, tam in militibus quam in diversis constitutis officii numismatum aureorum erogationem (unde nomen φόρας), prout cuiusque meretur officium, imperator facit; cui erogationi quia me interesse voluit, me venire praecepit. erat apposita decem cubitorum longitudinis ac quattuor latitudinis mensa, quae numismata loculis congregata, prout cuique dabatur, numeris extrinsecus in loculis scriptis retinebat. ingrediebantur denique ad imperatorem, non confuse sed ordinatim secundum vocantis vocem, quae scripta virorum nomina secundum officii dignitatem recitabat. quorum primus vocatus est rector domus, cui non in manibus sed in humeris posita sunt numismata cum scaramangis (tunicis) quattuor. post quem domesticus scholarum et λογαριστής τῆς πλοίας (τῶν πλοῦμων) sunt vocati, quorum alter militibus alter navigantibus praeerat. hi itaque paris numeri, quin dignitas par erat, numismata et scaramanga suscipientes praemultitudine non iam in humeris portaverunt, sed adiuvantibus aliis post se cum labore traxerunt. post hos admissi sunt magistri numero 24, quibus erogatae sunt numismatum aureorum librae unicuique secundum eundem numerum 24, viginti quattuor cum scaramangis. patriciorum deinde ordo hos pone est secutus, et 12 numismatum libris cum scaramanga una donatus. turba post hos immensa vocatur protospathariorum, candidatorum et id genus clientum. de accipiendo annuo donativo scribit Romanorum more Theodoricus rex apud Cassiodorum Var. 5 Ep. 26 et 27. antiquatum suo tempore deplorat Balsamon Iuris Graecor. l. 7 p. 471. GOAR.

t. II p. 615 v. 6. Urani cognomen etiam supra habitum. XYL.

t. II p. 625 v. 13. ἀδνούμιον] quid hoc vocabuli sit, quidve rei significet, nondum didici. XYL. ἀδνούμιον descriptio militum a tribunis, exercitus dace, vel quandoque ab ipso imperatore facienda: illi vero ex officio attendebat ὁ μέγας ἀδνουμισαστής, magnus adnumerator, cuius per se vices hic exsequitur imperator. GOAR.

ib. v. 19. domesticas] οἰκείλους, forte qui ex ea provincia scripti militabant. peregrinas autem intelligo Gallicas duas et Rossicam: ipse ἐξ ἔθνων vocat. quod paulo post sequitur, antequam Comneniani cum imperatoriis pugnarent, mutua inter eos fuisse agitata colloquia et alteros ab alteris vicissim ad defectionem sollicitatos, non absurde annotavit librarius, alienum esse hoc a congressibus militum. verba eius sunt: ἀνοίκεια ταῦτα ταῖς τῶν στρατιωτῶν συντυχίαις. et sane videntur multo iustius talia reprehendi quam Gluci cum Diomede colloquium illud. sed nos hic annotandi finem facimus. cetera ex lectione et comparatione aliorum scriptorum repetat lector: nos enim neque volumus neque potuimus omnia persequi. et quae praeterea de rebus imperii Cpolitani habemus, suo tempore (deo vo-

lente) evulgabimus, ut doctioribus simul atque indoctioribus laborem ista conquiriti scrutandique minuamus, ac nonnulla etiam quae adhuc nos fugerunt venati proponamus. XYL.

t. II p. 629 v. 7. *κρονόληρον delirium*, quasi diceret cerebro vel ratione delira senem. *τὸν κρονόληρον* ad Xylandrum remitto. GOAR.

t. II p. 632 v. 18. *Κωνσταντῖνος ὁ Ψελλὸς τῶν φιλοσόφων ὁ ὕπατος*] non ex merito solum, sed ex officio tam exquisitum Pselli nomen, quo *τῶν φιλοσόφων ὕπατος*, hoc est *ὑπέριτατος*, dicitur; quanquam non nisi ex merito tribueretur officium, nono supra vigesimum loco inter palatina enumeratum l. 2 Iuris Graecoromani. gessit etiam illud Theodorus patriarcha CP, de quo ad eiusdem libri calcem. GOAR.

t. II p. 635 v. 16. *διπλοῖδα*] *φελώνιον*, id est sacerdotalem *casulam* undequaue totum corpus sacerdotis ambientem. GOAR.

t. II p. 636 v. 12. *τοῦ τῆς ἐκκλησίας δευτερεύοντος*] *τοῦ πρωτοπαπᾶ* nimirum, qui secundas in omnibus post patriarcham obtinet. Codinus et Euchologium. GOAR.

t. II p. 638 v. 2. *τοῦ ἄμβωνος*] de quo legendus Codinus toto c. 17. GOAR.

ib. v. 3. *βασιλεὺς αὐτοκράτωρ*] imperator supremas obtinens diversus est ab eo qui *στρατηγὸς αὐτοκράτωρ*, ut princeps a subdito, rex ab exercitus duce. GOAR.

Ne de iniuste proscripta Xylandri memoria, si eius rescissae fuissent annotationes vel ex integro emendata interpretatio, nonnulli cansarentur, in eo cum Cedreno edendo et recudendo, vir clarissime Fabrote, tuam a me probatam sententiam laudavi, ac ut iam laudatae subscribo. labores quoscunque boni publici gratia licet infelici eventu susceptos sua laude privari nolunt, qui laboriosius bono publico insudant; ac velut, ne sensus humani pietas violetur, fetus monstris pene similes res publica patitur, ita ne quospiam nocturnarum vigiliarum fructus alioquin insipidos velut delicatuli fastidientes respuant; illos si non ut suaves, saltem ut quibusdam iucundos futuros, ipsi bono publico nati ceteris asservant depromunt apponunt. quantumvis acerbos arte nostra iusserunt dulcescere: industria tua iam sunt ex potiori parte emolliti, decocti, suaves non minus quam iucundi redditi. ut operi suscepto opem talisset gloriarer, opera mea lumen exhibui. GOAR.

I A C O B I G O A R I
I N I O A N N E M C U R O P A L A T A M
N O T A E.

t. II p. 641 v. 10. ἀλλοτριώσας τούτου παντάπασιν τὴν βασιλείαν] religionem an ecclesiae sibi arrogatam ab imperatoribus Graecis laudabo potestatem, et ex ecclesia quosdam in palatium inducti ritus memorabo? saeco et mandya vestiebantur, quorum ille supremorum pontificum est in sacris habendis ornamentum, hic lectorum. ut ex scriptis Symeonis Thessalonicensis liquet, insigne praecipuum crux sceptrum erat, regium penetrabile κελύθρον cellula postremis saeculis audiebat, ac ἐν ἀγκυλῇ, sacco terra repleto iugiter manu gestato, perpetuum cum monachis leti quasi praesentis sibi fingebant spectaculum. sacra dona cum sacerdotibus et diaconis, quasi choro lectorum asciti, deducebant ad altare; ac ut ecclesiasticos canones ab eis sancitos taceam, episcopatus in metropoles eorum edictis notatos scribunt Ius Graecoromanum Codinus et auctor versus historiacalem. patriarchas insuper sanctissimae trinitatis invocato nomine cruceque signatos promovebant, tus in altari adolebant, ex eodem altari tripiti cereo solis pontificibus concesso solemniter populo benedicebant pontificum more, ut auctor est Balsamon in Can. 69 Trullanae synodi. prorogato quoque in aulicos ac πολιτικούς ἀρχόντας civilis turbae viros huiusmodi iure legum Graecor. l. 4 Potham quendam protospatharium simul ecclesiae magnae oeconomum, Theodosium pariter alium protospatharium summam bonorum monasterii addictorum curam gessisse leges, quam hic auctor τῆς οἰκονομίας καὶ τῆς τῶν ἐργῶν κειμηλίων προνοίας καὶ προστασίας nomine intelligit a qua tamen deinceps saecularibus tradenda potestate Comnenam abstinuisse refert, belle siquidem scripsit Synesius Epist. 57: πολιτικὴν ἀρετὴν ἐκρωσύνῃ συνάπτειν τὸ κλώθειν ἐστὶ τὰ ἀσύλῳστα.

GOAR.

t. II p. 643 v. 12. ἐῷ σὲ ἔκτισα] abundat loquendi Graecorum usus proverbii, quos μύθους vocant. in hoc particulam ἐῷ depravatam censeo, cum, non nisi qui ore sunt blaeso, τὸ ἐγὼ etiam rustici pronuntient integerrime. particula ἵνα vel νά quandoque, et hic, futuri nota est. verbum χαλῶ perdo, corrumpo, destruo. deicio communiter significat.

GOAR.

t. II p. 644 v. 1. Βαράγγους] Βαράγγος quasi dicas Φράγγος. scribit Gretserus in Codinum. at quasi divinat Gretserus, qui Angli Graecorum auxilios et imperatoris satellitium vel virtute promeritos vel ad illud missa legatione advocatos, Βαράγγους quasi Φράγγους vocatos censet. an non occidentalis quilibet, Gallus, Italus, Germanus Graecis Φράγγος? cur Βαράγγος Anglus quasi Φράγγος? a

Matthæi Paris Anglorum historici lexico edoceo. *baranagium*, ait' sive *barnagium*, quod et *baronagium*, procerum regni senatus est et coetus, vulgo *parlamentum*, a cuius nobilitate stipendiarii Graecorum Angli, vanam titulorum libidinem Graecanico more sectati, nomen sibi *Βαράγγων* in Curia CP finxerunt et adaptarunt. Barangos porro fuisse Anglos non dissimulat Codinus, qui etiam eos *Ἰγγλινοστί* loquentes inducit. vide p. 723 B. GOAR.

ib. v. 16. *σταυροειδῶς σχηματιθεῖσα*] conformatur in crucem pontificis vel sacerdotis manus, cum pollice medico digito superposito ex utroque crux componitur: reliqui porro digiti manent extensi, cunctique simul vocum harum *Ἰησοῦς Χριστός νικᾷ* literas primordiales demonstrant, auricularis videlicet rectus τό Ι, medius et pollex in crucem acti τό Χ, medius et index parum dissociati τό Ν. haec Thessalonicensis et Malaxus, de quo alibi. GOAR.

ib. v. 17. *ἐπιφωνοῦντι τῷ λαῷ τὴν εἰρήνην*] pace nimirum a pontifice vocibus his *εἰρήνη ὑμῖν* caelitus invocata, benedictionem poscenti. GOAR.

t. II p. 646 v. 2. *δικαιωμάτων φύλαξ*] bona iure cuiuspiam obvenientia, non modo ius ipsum et legem vocant moderni *δικαιώματα*: ac ideo *δικαιωμάτων φύλαξ* apud eosdem est qui nobis regionum iurium defensor, qui et regius procurator. GOAR.

t. II p. 650 v. 1. *Αἰκατερίνης ἐν τῷ μοναχικῷ Ἑλένης μετονομασθείσης*] habent Graeci praeter familiarum et patriae *τῆς τιμῆς, τῆς εὐσεβείας καὶ τῆς τύχης ὀνόματα*. illa quibusvis in baptismo imponuntur, haec ex fortuito casu excogitantur, qualia sunt apud Cedrenum *Κοντοστέφανος, Στραβομόνης, Ἀργυροῦς*, a corporis brevitate, nasi curvitate, morum candore indita. media tandem usui sunt in monasteriis, nec fortuito tamen aut mere pro libito, sed pietatis simul et honoris observata lege fiunt monachis propria, tum si sanctitatem redoleant, tum si cum baptismalibus saltem primordialibus in literis conveniant. unde disces cur Andronicus senior factus monachus dictus sit Antonius apud Gregoram l. 9, Ioannes Cantacuzenus apud ipsummet Ioasaph nomen acceperit, Georgius Phranzes cur audierit Gregorius et Elena eius uxor Eupraxia, et tandem cur Aecaterina imperatrix vocata sit Elena, si non ex primordialis literae, saltem ex pronuntiationis consensu. GOAR.

ib. v. 7. *καθηγουμένου*] *ἡγούμενος* est quicumque monasterii praefectus, *καθηγουμένος* qui simul sacris ordinibus est ornatus, *προηγουμένος* qui expraefectus. GOAR.

t. II p. 651 v. 10. *δημοτικόν* inter et *κοινόν* illud est discriminis, quod inter collegia factionesve et confusam plebem observatur. GOAR.

ib. v. 17. *τῆς τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου μνήμης*] de qua, et imperatorum erga sanctum fiducia Codinus c. 15 n. 9 et o. 17 n. 50. GOAR.

t. II p. 652 v. 16. *περὶ τὸ σῶμα ἦτον κολαστικός*] *corpus*

edomare et austeritatibus subigere assuetus, circa quodcumque aliud seguis ac hebes. GOAR.

t. II p. 653 v. 24. Saltani vocabulum Cedrenus significare dicit *παντοκράτορα καὶ βασιλέα βασιλέων*, hoc est imperatorem et regem regum. a Turcis iam vulgo pro domino usurpatur; et nomen hoc princeps eorum habet *κατ' ἐξοχὴν* ceu solus et maximus dominus. ita Leunclavius. GOAR.

t. II p. 654 v. 9. *σκλησμόν*] lego *κατακλυσμόν*, qua voce moderni negotiorum ingentem procellam solent interpretari. GOAR.

ib. v. 16. *λέμβοις ἀντοπρέμοις*] Cedrenus et Constantinus de Adm. Imp. *μονόξυλα* vocant. GOAR.

t. II p. 665 v. 7. *τοῖς γενεθλοῖς τοῦ σωτήρος*] quo die sese cuncti apud Graecos muneribus excipiunt. GOAR.

t. II p. 672 v. 20. *ἀφωμοιώσαντο*] levibus praeliis bellum *repraesentarunt*. vel *ἀφωμοίωσαντο delibaverunt tantum et auspicati fuerunt*. GOAR.

t. II p. 673 v. 24. *τὸ τῶν σχολῶν τάγμα*] satellitum indigenarum, quorum variae turmae quondam scholae nuncupabantur, legionem intelligo; in qua foederati, ceu qui distinctam inter praetorianos componerent militiam, non censentur inclusi. GOAR.

t. II p. 683 v. 9. *κρίσιν δέ*] obit imperator manus cui exsequendo *κριτής τοῦ φροσάτου* legitur institutus apud Codinum c. 15 n. 72. GOAR.

t. II p. 686 v. 22. *τὰς τοῦ χάσματος σήραγγας*] fidem Apocryphis nec erogo nec emendico. quod Graeci narrant sermone 18 Thesauri, lectionarii nimirum in eorum ecclesiis publice lecti, ne obscurus et inexplicatus maneat auctoris textus, breviter refero. Chonis, inquit, urbe Phrygiae asservabatur aqua manu votisque Ioannis apostoli benedicta, qua irrorata miraculis edendis nunquam caelestis et angelica virtus deerat. frequentia signorum Archippus quidam Hierapolitanus motus ad aquam condidit ecclesiam Michaelis superae militiae principis nomine dicatam, quam gentiles religioni nominisque Christiano infensi traducto per eam Chryso fluvio deicere sunt aggressi. delasit eorum conatum et exspectationem caelica potentia, et in adversam partem cursum egit fluvij. illi spreto miraculo coeptis obstinatius insistunt, et Caphum Lycocamque fluvios aliunde deductos in ecclesiam agunt effunduntque: iamque aquarum diluvio corruiisset illa, ni caelestium agminum dux Michael lancea, qua instructus apparuit, percussa petra ingentem in ea voraginem tantae aquarum molis absorbendae capacem excavasset. subeunt itaque subterraneas specus, *τὰς τοῦ χάσματος σήραγγας*, praecipites et humiles fluviorum vortices, et ecclesiae fundamentis longe accliviores, quasi loci religione territae, in vicinos deinde agros dato alveo emergunt, et inoffenso cursu mare versus illabuntur. *ἀπὸ αὐτὸ τὸ θαῦμα*, scribant illi, *ὠνομάσθη ὁ τόπος Χῶναι, ἀμὴ πρῶτα ὠνομάζετο Κωλασσαί: miraculum Chonarum* (quasi dicas infundibuli) loco, *Colassae*

prius vocato, nomen indidit. monasterium voragini superstructum adhuc exstare, et urbi *Μιχαήλ Χώναις* nomen ab eo impositum docent, qui visu utrumque iustraverunt. GOAR.

t. II p. 689 v. 11. *ἀποδύσουσα*] lego *ἀποκταύουσα*, et expono *votum pro comaeatu persolutura*, vel *ultimo ante discessum colloquio exceptura.* recolenda *περὶ συντακτικῆς* superius scripta. GOAR.

t. II p. 690 v. 7. *ἐφειστρίδες βασιλικαὶ καὶ χαλινά*] utraque purpurea sunt, haec aureo etiam limbo praetexta, ac ideo reliquis longe nobiliora. Codinus, Cedrenus in Basilio Macedone, Gregoras l. 9. GOAR.

ib. v. 11. *τῆς Ζόμπου λεγομένης γεφύρας*] pons iste est a Iustiniano constructus, *Πενταγέφυρος* alias dictus apud Cedrenum. vulgus *Ζόμπον* vocavit appellativo satius quam proprio nomine: *Ζόμπος* enim *gibbosum* significat, nec ineptum pontis valde convexi censetur epithetum. de Sagari fluvio in Cedrenum meminimus. GOAR.

t. II p. 691 v. 4. *κρύαν πηγῆν*] gelidioris et frigidioris aquae fontes *κρύας πηγῆς* moderni vocant, diversosque hoc nomine tum Chii tum Teni novimus. GOAR.

t. II p. 696 v. 11. *σταυρὸν αὐτοῖς ἐπιέδωκεν*] qualiter crux in charta depicta sit fidei datae pignus et iurisiurandi symbolum, nota ad Cedreni p. 527 edisserit. GOAR.

ib. v. 19. *τὸ νικητικώτατον σύμβολον*] nil minus *telo ad victoriam pertinente* auctor intelligit, sed *crucem*, de qua illi sermo est, cuius virtute cuncti debellantur hostes, quam ut *victoriae symbolum*, post Constantinum vocibus his *ἐν τούτῳ νίκα* circumdatam olim eam intuitum, imperatores in signis erigere consueverunt. GOAR.

t. II p. 700 v. 6. *πατήσας ὄσπερ ἔθρος*] Persis, ex quibus Sultanus hic, devictos hostes pedibus proterere familiare fuit, ex quo Sapore eorum rex Valerianum imperatorem ad id necessitatis malum coniecit ut serviliter incurvatus illi equum inscensuro gradum sua cer vice faceret. Caelius Antiq. Lect. 18 18. Iustinianus 2. Persas imitatus Leontium et Apsimaram, priusquam eius iussu capite plecterentur, ferino ductus ultionis ardore non modico temporis spatio pedibus conculcavit. Cedrenus in eius vita. his provinciis et feritate quam tempore vicinior Tamerlanes quoties equum conscenderet, prostrati ad pedes Baiazetis cervicibus cen scabello utebatur. Dubravius l. 25. victos hostes ephippio instrato a Francis Normanisque quondam calcatos referunt Normanorum chronica in Roberto primo. GOAR.

t. II p. 700 v. 16. *ἀδαιγίον μέχρις λόγων καὶ ἀλῶν* secretorum convictusque societatem amico concessam denotat. sale tenus et cymino dixerat olim Plutarchus in Sympos. consortium salis etiam hodie Turcae laudant. GOAR.

t. II p. 701 v. 12. *ὁ ἐπὶ τῶν δεήσεων*] de quo Codinus c. 5 n. 65: *δέχεται τὰς τῶν αἰτούντων καὶ ἀδικουμένων ἀναφοράς, παβαλλαρίου διερχομένου τοῦ βασιλέως.* referendarium hoc munere fungentem vocat Cassiodorus Var. 6 17, qua eius officia quam latissime exponit. Procopius paucis eum esse ait *qui supplicantium preces principi explicat, et eius responsionibus praeest.* regendarium eundem vult dici Pancirollus in Not. Imp. c. 18. at longe est huius de quo Cassiodorus quoque Var. l. 11, ab altero, ceu militaris a civili, propositum. GOAR.

ib. v. 21. *Σουλτανικῆς στολῆς*] quos affectu vel honore prosequuntur ornant Mahumetani, si capitis velamen excipias, suis vestibus. hinc imperator Sultanica, id est regia et Saracenicā, veste conspicuus ad suos revertitur. GOAR.

t. II p. 704 v. 6. *δι' ἐκείνων τῶν κωμῶν καὶ τῶν χωρῶν*] expono *per illos vicos et urbes iter habebat.* *χωῖρα* enim modernis dicitur *urbs.* GOAR.

ib. v. 13. *τῶν ἀρχιερέων*] mihi haec verba sonant: *nihil opitulantiſ, qui ad salutis incolumitatisque eius pollicitum obtinendum missi fuerant, pontificibus.* GOAR.

t. II p. 705 v. 5. *οὐδὲν βλάβημον ἢ ἀπόφημον*] summa deploratis in rebus infortunati principis laus, quod tragicis querelis repudiatis et elegiaco sermone a Graecis adversa sorte iactatis frequenter usurpato, ad divinae providentiae decreta, non dicam laudanda, sed excipienda se converterit. *τὸ εὐχαριστεῖν* enim *contentum esse* dicunt moderni, sicut et *εὐχαριστημένον cui abunde satisfactum est;* quamvis qui calamitatibus oppressus deum in animum revocat, frequenter ad eum vocibus his suspiret, *δόξα σοι ὁ θεός,* ac proinde *εὐχαριστεῖν* manifeste percipiatur. GOAR.

t. II p. 706 v. 1. *Νικηφορίτζην*] diminutivorum genus unum est apud modernos quale cernitur in hac voce *Νικηφορίτζης* vice *Νικηφόρος.* Cedrenus similes habet *Θεοφιλίτζην Διακονίτζην* etc. aliud terminatur in *ακίος*: sic ille *Βασιλάκιος* cuius nomen *Βασιλείος.* tertium ex voce *πῶλος* et quacunq̄ altera componitur: sic *Κομητόπωλον* sive *Κομητόπουλον* scripsit Cedrenus, et auctor seq. p. 852 *Λογγιβαρδόπουλον Lombardi filium,* seu etiam ita dicam, *Lombardulum.* GOAR.

ib. v. 4. *σεκρεταρίου*] quem Meursius eundem vult ac *τὸν ἀσηκηῆτις,* qui *iudex* frequentius censetur. at cum hic *τῷ πατρὶ τοῦ Μιχαήλ ὑπηρετησάμενος* describatur, principis potius minister a *secretis,* quam index cuius opera populo impenditur, renuntiandus est. GOAR.

t. II p. 714 v. 12. *φούνδανα*] *mensam* sive *negotialem argentariam, officinam usurariam,* ab Italis *fundaco,* *ἐπὶ τοῦ φούνδου* a *fundo,* id est *summa pecuniaria,* voce Graecis Iureconsultis nota dictam. GOAR.

t. II p. 720 v. 5. *Φράγγον Ρουμπέρτον*] Robertum Guiscar-

dum intelligit, celebrem Normanorum ducem, qui Campaniam Calabriam Apuliam et Siciliam a Saracenorum Graecorum et Itolorum tyrannide in libertatem asseruit, de quo fuse Pandulphus Collenutius, Leo Ostiensis, Fazellus et Normanorum Annales. GOAR.

ib. v. 7. *ἡ Λογγιβαρδία*] id est Apulia et adiacentes provinciae, quibus ultimo Graeci imperaverunt. recolenda nota in p. 577 C. GOAR.

t. II p. 725 v. 4. *γεννημάτων*] legumina maxime et quaecunque seruntur, *γεννηματα* vocant Euchologium et Ius GR. GOAR.

ib. v. 23. *τοὺς βλοῦς*] *βλον* non *vitam* modo sed et *opes artem facultates*, quibus vivitur, recentiores interpretantur, eandemque hic, damnata imperatoris avaritia, intelligi manifestum est. GOAR.

t. II p. 727 v. 17. *ἀθανάτους*] ut ex antiquis legionibus haec Victrix illa Pia, alia Fulminatrix alia item Felix, vel τῶν μεγάλων, ex aliquo iam praeterito eventu, de quo Imperii Notitia, dicebatur, haec senescente et ad letum fere vergente imperio immortalitatem in praeliis vane sibimet ominatur. GOAR.

t. II p. 733 v. 5. *τοῦ Χαλιφᾶ*] Cedrenus in Monomacho p. 776 Seriphum vocat secundum a Calipha, seu dignitatis eius successorem: ipsum vero Calipham sive Halife Leunclavius in Onomastico vicarium interpretatur, *locum tenentem, heredem et successorem. Halife Lullahe*, inquit, *vicarius dei, vices dei gerens in terris. Halife Muhamedum, haeres Muhametis, successor Muhametis. ita prisci Agarenorum reges se vocabant. ita Scachus Ismail affectabat dici. eodem denique titulo se Turcorum principes ornant.* GOAR.

ib. v. 14. *ὄσον ἐν ἀστικοῖς καὶ δημοτικοῖς*] expono: *quique ex promiscua plebe vel ex regionum collegiorum partiumque praecipuis confluerunt*, eos siquidem *δημοτικούς* significare dictum est in Cedrenum. GOAR.

ib. v. 17. *ἐπιβατηρίων*] *prima coepta, operis inauguratio, actionis encaenia, initia, nec non felicia auspicia* dicantur *ἐπιβατήρια*. Cedrenus *ἐπιβατήριον εὐχὴν orationem inauguratum primo imperatorem felicibus votis prosequentem* scripsit. Synesius quoque Epist. 57: *οὐτὼ πικροῖς ἡμᾶς ἢ πόλις ἐπιβατηρίοις ἐξένισεν. hic τοῦ εὐαγγελισμοῦ ἐπιβατήρια sunt sacra festi annuntiationis initia et auspicia.* GOAR.

t. II p. 734 v. 7. *τῷ σαββάτῳ*] sabbatum illud apud Graecos festi palmarum pervigilium est. GOAR.

ib. v. 8. *δορτάζεται*] inter *δεσποτικὰς εορτάς Christi domini festa* numerat ecclesia orientalis Lazari a mortuis exsuscitationem, vulgo *Λαζάρου τὴν ἡμέραν.* GOAR.

t. II p. 735 v. 1. *τὴν μεγάλην τρίτην*] *tertia sanctae hebdomados feria*: illius enim seriae cunctae Graecis *μεγάλαι* dicuntur.

Zonaras in Constantino Leonis Sapientis F: *κατὰ τὴν ἑσπᾶν τῆς μεγάλης πύμπτης ἡμέραν*. GOAR.

t. II p. 736 v. 8. *στοιχείον*] vox ambigua, quam non *elementum* modo vel *literam*, sed potius *fatum*, *sortem*, *vaticinium*, *genium*, *portendendi vim et omen* referre non uno loco notatum est in Cedrenum. auctore vero nusquam scribente τὸ *ν* *στοιχείον*, verum *στοιχείον τοῦ ν*, in secundo potius quam in primo significatu sumendum comiçio; eiusque mens est haec. a superstitione nominum Nicephori et Bryennii de imperio decertantium literas primordiales N et B observantibus, quod fatale est et portentum in N asserti praevalere fato τοῦ B, eo quod genius sors et fatum τῶ N alligatum, ut elementi ipsius lineae, rectum sit, B vero ob duos gibbos in rectam lineam retortos infelicis ominis. mirum porro quantum superstitionis vaticiniis imperio labente Graeci attenderint, ut nec imperatores et optimates ab eis sibi duxerint temperandum; de quibus Cedrenus Nicetas et Gregoras frequentius. GOAR.

t. II p. 738 v. 14. *πανάγιον*] *ἀγίους*, ut Latini *fratres*, se mutuo vocitant Graeci monachi: hunc itaque ceu praecipua sanctitate fulgentem *πανάγιον* compellabant. haec apud Graecos honoris monstra. GOAR.

t. II p. 741 v. 1. *βρύσις*] *fontem βρύσιν* vel *βρύσην* hodie vulgo Graeci nuncupant. *Βασιλικὸν* itaque *βρύσις* locus ubi ex effossis eius oculis sanguis erupit est dictus. GOAR.

t. II p. 742 v. 15. *ἡ στήλη αὐτοῦ*] *eius statua*. GOAR.

t. II p. 744 v. 3. *περὶ τῶν τῆ βασιλίδι διαφερόντων χρημάτων*] haec logothetam aerarii praefectum esse si non convincunt, sol alter meridie serenoque caelo desiderandus est. GOAR.

FABROTI GLOSSARIUM

SIVE INTERPRETATIO OBSCURORUM VERBORUM

C E D R E N I.

Ἀββᾶς, ἄββᾶδιον abbas vel abba, pater. Novella 123. Hieremias patriarcha in 2 responso ad Theologos Wirtemberg. c. de monastica vita: οὗς ἄββᾶδας καὶ ἀρχιμανδρίτας ἢ τάξις ὠνόμασεν. maior. S. Benedictus in Concordia regularum cap. 34: *qui et maior monasterii.* hinc ἄββατῖα paternitas. Concilium Meldense can. 10: *talis abbatia, quae paternitas Latino nomine dicitur, funditus removeatur.* hinc per contemptum ἄββᾶδιον. Stylianus ad Stephanum PP (exstat in Synodo 8 Cp.): ἄββᾶδιον ἀγεννὲς καὶ ἄσημον γοητικόν τε καὶ μαγικόν ἀκραιώσατο. interpres: *abbatulum quendam obscurum et ignobilem, praestigiatores insuper et magum sibi adiunxerat.*

ἄβῆναι habenae. Theophanes: δι' ἄβῆνῶν μαστιγῶσαι, habenis flagellare. Anastasius Biblioth. in hist. ecclesiastica nondum edita: *habena vel ferula caedere* in l. 1 § impuberi D. de Senat. Sil. Glossae Cyrilli: λῶρος *havena*, pro habena. item: ἑμάς *habena*.

ἄδνουμιον dilectus, census et descriptio militum. Constantinus in Tact.: ἀρμόζει δὲ καὶ εἰς τὸν καιρὸν τῆς δόγας καὶ τοῦ ἄδνουμιῶν ἄδνουμιάζεσθαι καὶ ἀπογράφεσθαι. Leo Tact. constit. 9 § 4: εἰ δὲ ποτε χρεια καλέσει τοῦτο γίνεσθαι χάριν ἄδνουμιῶν. v. Suidam, Phavorinum et Glossas Basilicon.

ἀερίκον tributum pro spiritu aërio. Cuiacius. Leo Tactic. c. 20 § 71: ἀρεκεῖ γὰρ αὐτοῖς τελεῖν τοὺς τε δημοσίους φόρους καὶ τὰ ἐπιτελέμενα αὐτοῖς ἀερίκα, καὶ μηδὲν πλεον καταβαρεῖσθαι. quem locum interpres non intellexit. videtur autem convenire interpretationi Procopii in ἀνεκδ., ut si tributum genus quod supra solum canonem exigitur.

ἀθάνατοι immortales, ut apud Persas. Procopius pers. p. 22: μόνον δὲ τὸν τῶν ἀθανάτων λεγόμενον λόγον ἡσυχῇ μένειν ἕως αὐτὸς σημήνην ἐκέλευσεν. v. Socratem hist. eccl. 7 20, The- mistii orat., Athenaeum.

ἀκοίμητοι monachi insomnes. Series Episcoporum Byzanti, Iuris GR. p. 298: καὶ μοναχὸν ἐκ τῶν ἀκοιμήτων. Concil. Florent. p. 723 ed. R: ἐν τῇ τῶν ἀκοιμήτων μονῇ. Theophanes: μοναχὸς ἐκ τῆς μονῆς τῶν ἀκοιμήτων. Nicephorus Callistus 15 23: μοναχοὺς ἐκ τῆς τῶν ἀκοιμήτων μονῆς ἐκείσε ἐγκαταστήσας. epistola 141 Theodoretī inscribitur Μαρκέλλω ἀρχιμανδρίτῃ τῶν ἀκοιμήτων, et monasterium eorum Acoemetense. Victor in Chronico: Primasius quoque Acoemetensi monasterio relegatur. Ioannes PP in epist. ad Iustinianum: qui de Cumitensi monasterio fuit. recte Cuiacius emendavit de Acumitensi. idem Victor: per monachos monasteriorum Achimētensium. lege Acumitensium aut Acoemetensium.

ἀκόλουθος v. βάραγγοι.

ἀνταρσία. Theophanes in Phoca: ἤκουσ γὰρ μελετωμένην ἐν τῇ Ἀφρικῇ κατὰ Φωκᾶ ἀνταρσίαν, meditatum adversus Phocam rebellionem. ἀντάρτης qui tyrannidem affectat. idem Theophanes in Mauricio: ὁ δὲ τυραννος Ἀλέξανδρον τὸν συναντάρτην αὐτοῦ ἐξέπεμψε. συναντάρτης est conscius et particeps rebellionis, correbellis Anastasio bibliothecario. Theodorus Metochites: ἐφ' οἷς ἐνεκάλουν ἀντάρτην αὐτόν.

ἀλλάγιον ἀλλαγὴ commutatio pecuniarum. etiam hodie Graecis ἀλλάγω est permuto.

ἀλληλέγγυον. v. Zonaram in Basilio, et Novellam Basilii περὶ ἀλληλεγγύου ὁμοτελῶν, et Meursium.

ἄλογον equus, iumentum. Leo Tact. c. 10 § 5: διοικεῖσθαι τὰ ἄλογα αὐτῶν. Theophanes in Heraclio: πολλὰ τῶν ἄλόγων αὐτοῦ διεφθάρησαν. Nicetas Choniāt. in Manuele Comm. 2: τὰ πούρση ἐν τοῖς ἀλόγοις φορτώσαντες, et de rebus gestis post excidium urbis: ἔτεροι δὲ τὰς ὑβρισθείσας ὑπ' αὐτῶν γυναῖκας εἰς τὰ ἄλογα ἀναβιβάζοντες. Basilica ad l. 17 D. de petit. heredit. hodie quoque Graecis ἄλογον est equus. sic Latini animal pro equo dixerunt. Iulius Firmicus Mathes. 3 c. 7: regius animalibus praepositos. legis Salicae tit. 19: Scuriam cum animalibus vel foenile incenderit. Theodorus Studiti epist. ad Platonem: in animalibus sedentes in urbem ingressi sumus. ἄλόγοις.

ἄμβων ambo, pulpitem, suggestus. Annales Faldenses: in Basilica S. Petri ambonem ascendit, posito super caput eius in evangelio. Anastas. bibliothecarius in hist. eccles.: super ambonem Chalcedonense anathematizavere concilium. Concil. Laodicea. can. 15: εἰς τὸν ἄμβωνα ἀναβαινόντων. Synodus Cp. 7 act. 1: πρὸ τοῦ ἱερωτάτου ἄμβωνος τοῦ ναοῦ τῆς ἀγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας τῆς ἐπιωνύμου Σοφίας. Basilius de vita S. Theclae, Theophanes in Iustiniano. Nicephorus Callistus 14 10: κείσθαι ταύτην ὑπὸ τὸν ἄμβωνα, ὃ βῆμα τῶν ἀναγνωστῶν ἐστίν.

ἀμηράδης, ἀμηράς, ἀμηρεύειν. Zonaras: Τρεπὸν

ἀμφοῦς. amiras, amiraeus. amiraicum agere *ἀμφοῦσιν*. Theophanes in Heraclio: τὸν ἀμφοῦόντα αὐτῶν.

ἀννάνα annona. Glossae Nomicae: *ἀννάνα σημαίνει παροχήν, ἀγοράν καὶ τὴν ἐτήσιον διανομήν*. Meursius legendum putabat *λόγαν* pro *ἀγοράν*. sed nihil mutandum: *ἀγορά* enim et species annonarias significat, ut observat Casaubonus ad Polybii l. 1. significat *ἀννάνα* et salaria, consuetudines, stipendia, opsonia, rogas, quae militibus aut magistratibus aut aliis erogantur. Novella 130 c. 1. Theophilus ad § ult. de milit. test. Macarius homilia 26. Vegetius 2 7. B. Ambros. 5 epist. 27. auctor incertus vel Ioannes Cyprianus in Matth. homil. 51 et 53. Gregorius l. 1 epist. Ind. 3 c. 20. Anastas. biblioth. in historia Eccles.: *Macedonius vero Acholium quendam, qui exemerat adversus se machaeram, ex submissione inimicorum suorum per singulos menses annonas praecipit accipere*. v. Basilica ad l. 2 C. pro soc. et Gr. interp. ad l. 19 D. de testib.

ἀπληκῆσιν castra locare, metari. Leo Tact. c. 9 § 37: *κἀκεῖσε ἀσφαλῶς ἀπληκῆσιν*. Theophanes in Iustiniano: *ἀπληκῶντων αὐτῶν πρὸ μικροῦ τῆς πόλεως*. hinc *ἀπληκτα* pro castris. Leo d. c. 9 § 54. Onosander Strategici c. 9: *περὶ τοῦ συννεχῶς ὑπαλλάσσειν τὰ ἀπληκτα*.

ἀπόκρῆσις quadragesima, carnisprivium. v. Filesacum de Quadragesima p. 447 et Scorsum ad Hom. 15 Theoph. Ceramei. Nicephorus Gregoras l. 8: *ἀπόκρῆσις γὰρ ἦν καιρός*.

ἀποκρισιάριος. Isidorus Pelusiotus epist. 144 l. 4: *διὰ τοῦ βασιλικοῦ ἀποκρισιαρίου μαθόντες*. Sexta Synod. Cp. act. 1: *ἀποκρισιαρίου Θεοδώρον τοῦ ὀσιωτάτου*. Menologium Iulii: *ἀποκρισιάριος τῆς Ἀλεξανδρέων ἐκκλησίας*. apocrisarius vel apocrisarius. Facundus Hermianensis l. 4: *a Stephano ecclesiae Romanae diacono et apocrisario*. Ferrandus diaconus ad Anatolium: *Eutychetis apocrisarius, ἀποκρισιάριος τοῦ Εὐτύχοῦς*. Concilii Chalced. act. 1. hinc apocrisariatus. Humbertus contra Graecorum calumnias: *apocrisariatus sui tempore*. *ἀποκρισιάριον* vetus interpretes Synodi 6 Cp. interpretatur responsalem. Facundus d. l. 4: *Romanae ecclesiae responsalem*. Aimoinus 3 c. 66: *per responsales Fredegundis*. Anastasius Bibl. in hist. eccles.: *responsales vero Felicis Romani conveniens*. et mox: *Felix autem compertis quae ab apocrisariis suis gesta sunt*. alii responsa facientem. Gregorius l. 7 epist. 5: *diaconus noster qui apud eum responsa faciebat*. Theophanes: *ὁ τὰς βασιλικὰς ἀποκρίσεις ποιῶν*. responsum est *ἀπεκρίσις* in Novell. Iustiniani. Chronicum Alex.: *καὶ ἐπέειν τῷ βασιλεῖ τὴν ἀπόκρισιν*. S. Benedictus abbas Amanae in Concordia regularum c. 58: *fratres qui pro quovis responso diriguntur*. apocrisarius igitur est legatus ecclesiae vel principum vel etiam privati.

ἀρμάμεντον armamentum. Theophanes: *καὶ ἀπέθηκεν ἐκεῖ τὸ ἀρμάμεντον*. Anastasius bibl. in hist. Eccl. sic vertit: *et illic*

posuit *armamentum*. *armamentarium* ὄπλοθήκη. gloss. Cyr.: ὄπλοθήκη *armamentarium*. Iosephus ἀρχ. 9 7: ἀνοίξας δὲ Ἰαΐδος τὴν ἐν τῷ ἱερῷ ὄπλοθήκην. Ruffinus Aquil. ita vertit: *interea Iaiadas aperiens armamentarium*. adde Novell. 81 c. 1. Theoph. in Mauricio. *interdum ἀρμάμενον* accipitur pro ipsis armis. Leo Tact. c. 6 § 28: ἐτέρας ἀμάξας φερούσας τὸ ἀρμάμενον ἐκάστου ἀριθμοῦ τῶν στρατιωτῶν. Constant. Tact.: ἔχε δὲ καὶ ἐτέρας ἀμάξας βασταζούσας τὸ ἀρμάμενον.

ἄρματα *arma*. Leo Tact. c. 19 § 13: ἄρματα ἐγένεσαν. Constantinus in Tact.: φοροῦντα τὰ ἄρματα. Codin. de Offic.: εἶτε περὶ ἀλόγων εἶτε ἀρμάτων, *sive de equis sive de armis*. item: στερούμενοι ἀλόγων ἢ ἀρμάτων, *qui equis aut armis nonnullis careant*. utitur Achmes ὄνειρ. c. 24, 54, 69 et 156. Thomas Magister: ὅπλα οὐ μόνον τὰ κοινῶς ἄρματα. glossae Nomicae: ἄρμα σημαίνει καὶ ὄπλον. Graeci igitur recentiores τὸ ἄρμα καὶ τὰ ἄρματα dixerunt. Harmenop. 1 26 § 12: ὁ κλέψας ἀλλότριον ἄρμα, *qui aliena arma subripuit*. Alexius Rharturus: τὸ ἄρμα τὸ λογυρόν. item: εἶναι μέγιστον ἄρμα κατὰ τῶν ἐναντίων. Manuel Moschop.: ἄρμα ἐνικῶς τὸ τέθριππον, ἄρματα δὲ πληθυντικῶς τὰ ὅπλα. errat grammaticus qui negat τὸ ἄρμα ἐνικῶς *arma significare*. Eustath. ad Il. 2: ἡ τοῦ ἄρματος λέξις καὶ ἐπὶ ὅπλου λέγεται, καὶ Ῥωμαϊκὸν τοῦτο. Nicephorus Blemmidas Epitom. log. c. 8: τὸ ἄρμα ἐπὶ τῶν ὀπλων τῷ τῶν Ῥωμαίων ἔθει. quemadmodum autem posterioris aevi scriptores τὸ ἄρμα et τὰ ἄρματα dixerunt, ita etiam postrema Latinitas *arma* usurpavit. Dositheus Magister in Glossis: *inermis sine arma*. leges Longobardorum tit. 42: *cum sagitta vel qualibet arma plagam fecerit*. hinc ἀρμάτοι in libris Basilic. et Cedrenum *armati*. Georgius Alexandrinus in Chrysostomi vita: οὔτε γὰρ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ δυνάμει τοῦτο πράττομεν, οὔτε ἐν δυναστείᾳ ἱκπέων καὶ ἀρμάτων βασιλικῶν καὶ πλήθει στρατοῦ. et ἀρματοῦν *armare*. Concilium Florentinum p. 567 ed. R: ἵνα δώσειν κάτεργα εἰκοσι μετὰ πάσης ἐξόδου ἀρματομένα. Alexius Rhart. doctr. in S. et magn. Parasc. et ἐξαρμάτος. Corona pretiosa: ἐξαρμάτος, ἀθωράκιστος, *exarmatus, inermis*.

ἀσηκρητεῖον *secretarium*. Synodus 8 Oecumen. act. 4: οὕτως ἀμολόγησαν καὶ χθὲς εἰς τὰ ἀσηκρητής. videtur legendum ἀσηκρητεῖα: interpret enim vertit *in secretarius*. varia autem erant *secretaria*, de quibus in σέκρετον.

ἀσηκρήτης. glossae Nomicae: ἀσηκρήτης ὁ τῶν ἀπορητῶν γραμματεὺς, *a secretis, a secreta, secretorum notarius*. Procopius Περσ. β': ἐτύγγανεν γὰρ Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς Ἰωάννην τὸν Ρουφίνου καὶ Ἰουλιανὸν τὸν τῶν ἀπορητῶν γραμματεῖα πρόσβεις παρὰ Χοσρόην στείλας· ἀσηκρήτης καλοῦσι τὸ ἀξίωμα Ῥωμαῖοι· σήκρητα γὰρ καλεῖν τὰ ἀπόρητα νουομίκασιν. idem ἀνεκδ. p. 63 in fine: τοῖς δὲ ἀσηκρήτης καλουμένοις οὐκ ἀπετέλειτο τὸ ἀξίωμα εἰς τὸ τὰ βασιλέως ἀπόρητα γράφειν, ἐφ' ὧν περὶ τὸ ἀνί-

καθεν ἐτάχτο. Nicephorus patr. in Breviario Historico: ἀναγορεύουσιν εἰς βασιλέα Ἀρτέμιον Φιλιππικοῦ γραμματέα, ὃν τῇ Ἰταλῶν φωνῇ καλοῦσιν ἀσηκρήτης. Sexta Synod. Cp. act. 2: Παῦλος μεγαλοπρεπέστατος ἀσηκρήτης σεκρετάριος βασιλικὸς εἶπε. et act. 4: Διογένης τοῦ μεγαλοπρεπέστατου ἀσεκρέτις σεκρεταρίου βασιλικοῦ. Synod. Nic. 2 act. 2: βασιλικὸς ἀσηκρήτης. Nicephorus Cpolitanus archiep. epist. ad Leonem PP: *cum igitur aetatem virilem attigissem et iuvenilem praeterissem in regalibus versatus atriis, militiam quandam exercebam, et ipsam non absque opera ac remissa, sed quae per manus et calamos exhibetur. etenim imperialibus intereram scriptoribus. asecretis eos vocare soliti, Latinae linguae scimus esse dictionem.* Landulphus Sagax l. 17: *dirigit igitur Phocas Theodorum asecretis.* primus ordinis πρωτοασηκρήτης, primus a secretis Anastasio bibl. v. in πρωτοασηκρήτης.

ἄσημον argentum etiam signatum. Georgius Alexandrinus in vita B. Chrysostomi: τὸ μὲν χρυσίον δέδωκε πτωχοῖς καὶ τοῖς δεομένοις, τὸ δὲ ἄσημον διένειμεν εἰς τὰς ἐκκλησίας. hodie ἀσημί Graeci dicunt pro argento et ἀσημένιον pro argenteo. Cyrillus patriarcha CP adversus Iudaeos: ὅπου εἶχε τὴν κεφαλὴν χρυσῆν, τὰ χέρια καὶ τὸ στήθος ἀσημένιον.

ἀσκητήριον asceterium. Iulianus Antecessor Novell. 6 6. Papias: *assisterium, monasterium Graece*, pro asceterium vel asciterium, ut habent Iuliani codices mss. Menolog. Gr. in Martio: μετὰ τὴν ἐμὴν ἀποβίωσιν σεμνῶν γυναικῶν οὗτος ὁ οἶκος γενήσεται ἀσκητήριον. Nicephorus Callist. 9 14: ὃς ἀλλαγῶν, παρ' Ἀθηναίοις δηλαδὴ, τὸ ἀσκητήριον εἶχε. hinc ἀσκητής apud S. Basil. Theophylactus ad c. 11 Lucae: οἱ μὲν γὰρ Φαρισαῖοι ὡς ἀσκηταὶ ἐδόκουν καὶ ἀποκεκομμένοι τῶν ἄλλων. hinc συνασκητής, Curopalates p. 817 et ἀσκήτρια ascetria, Iulianus Novella 53. ἀπὸ τῆς ἀσκήσεως sive exercitatione: ascetae enim seu monachi et ascetriae seu monastriae in omni pietatis genere se exercent.

ἀσσάριον assarium, as. v. Gloss. *assem* ἀσσάριον, ὀβολόν. et *assarium* ἀσσάριον, νομμύλον. Cleopatra περὶ σταθμῶν καὶ μέτρων: καλεῖται δὲ ἡ οὐγκία τετρασσαρίον Ἰταλικόν. Papias: *assarium nummus, assis, vel figura denarii.*

Ἀύγουστα Augusta, Augusti coniux. Achmes ὄνειροκριτ. c. 125. Simoc. 8 13. Basilica l. 1 tit. 6 c. 1: ὁ βασιλεὺς τοῖς νόμοις οὐχ ὑπόκειται, ἡ δὲ Ἀύγουστα ὑπόκειται. Theodor. epist. 138: τῇ εὐσεβιστάτῃ καὶ θεοφιλεστάτῃ Ἀύγουστῃ.

Ἀύγουσταιῶν Augustaeum. descriptio urbis Cpolit.: *Augustaeum, Capitolium, Monetam.* Pachimerius l. 9: Ἀύγουσταιῶνος αὐλαίαν πληροῦντες. palatium Cpolitianum.

Ἀύγουσταλίος Augustalis. Panlus l. 35 § 3. ex quibus. mai. praefectus quoque Aegypti. Basilica: ὁ Ἀύγουσταλίος Ἀλεξανδρείας. Iustinianus Novell. 23: ἀκροατὴν ἔξει Ἀύγουστά-

λιον. *Iulianus praefectum Augustalem.* Synesius epist. 29, 105 fin. Isidor. Pelus. 3 50. Nicephor. Callist. 10 11. Phot. Biblioth. p. 259 ed. Graecolat. Theophylact. Simoc. histor. Mauric. 8 13. Ioann. Mosch. Lim. c. 207: ἀπὸ τῆς τάξεως τοῦ Ἀγιοσταλίου. Theophanes homil. 46: δοῦξ Ἀγύπτου χειροτονεῖται καὶ Ἀγιοσταλίου.

αὐθέντης dominus. utitur Ioannes Cantacuzenus p. 756. Papias: *authentēs dominus, auctor.* hinc αὐθεντία. Thomas M: αὐθεντία δὲ παρ' οὐθενὶ τῶν δοκίμων ζητόρων εὔρηται ἐκ τῆς δεσποτείας ὀνόματος. Ioannes Moschus Limon. c. 79: δέδοκε δὲ τὸ κλειδίον τοῦ ἀρχαρίου τῷ αὐθέντῃ. Alexius Rharturus: καὶ ἡ αὐθεντία σας. et αὐθεντεῖν et αὐθεντικῶς. Hesychius: αὐθεντεῖν ἐξουσιάζειν. Codinus in παρεκβ.: αὐθεντικῶς εἰσερχομένους ἐν τῷ μεγάλῳ παλατίῳ τοὺς Λατίνους. Cyrill. patriarcha CP: κύριε ἤγουν αὐθέντῃ. et apud Laonic. Chalcond. μέγας αὐθέντης *le grand seigneur.* de Sophia Augusta Anastasius in histor. Eccles.: *accersitis Sophia Augusta pecuniarum venditoribus et notariis iussit deferri cautiones debitorum et breves. quibus lectis accepit breves, et praebuit eos debitoribus et reddidit dominis suis.* Cedrenus αὐθένταις.

βατα dona ab imperatore aut patriarcha quotannis dari solita ante diem palmarum, unde eis nomen: est enim βάις seu βαῖον ramus palmarum. Ioannis c. 12. Porphyrius de abstin. ab anima. v. Epiphaniū homiliam εἰς τὰ βατα. Dorotheus doctr. 15: μετὰ βαίων, cum palmis. hinc hebdomas βαϊοφόρος. Georgius Logotheta in Chronico: Ἰσπευσε καταλαβεῖν τὸ νυμφαῖον πρὸ τῆς βαϊοφόρου. quae et ἡ τῶν βαίων. Metaphrastes Sept. in Cyriaco: ἕως ἢ τῶν βαίων ἀφίκοιτο. haec autem erogatio non semel fiebat. Theophanes in Arpimaro: καὶ ἐπάτησε τὸν τράχηλον αὐτῶν ἄχρις ἀκολύσεως τοῦ πρώτου βαίου. quae totidem fere verbis Cedrenus. vide tamen notas posteriores ad p. 446 b.

βατουλος baiulus. Sophoclis scholiastes in Aiace Iorario: παιδαγωγὸς καὶ παιδοτρέβης, ὁ λεγόμενος βαῖουλος. Balsamo iuris GR. p. 472: τοὺς παιδοτρέβας βαῖουλοὺς κατονομάζομεν. Theophanes: Θεοδοσίος ὁ βασιλεὺς Ἀντιόχον τὸν πραιπόσιτον καὶ πατρικιον καὶ βάγλιον αὐτοῦ ἐποίησε κακῶν. sic ms. R: lege βαῖουλον. auctor anonymus in Annal. Franc.: *rex Carolus cum filiis et exercitu pacifice Franciam repetiit, filiumque suum Ludovicum regem regnaturum in Aquitaniam misit, praeponeus illi baiulum Arnoldum, aliosque ministros ordinabiliter decenterque constituens tutelae puerili congruos.* Historia Miscella l. 23: *quae comprehensos omnes imperatoris homines cecidit atque totondit una cum Ioanne protospathario et baiulo ipsius.* Fredegarius scholasticus in Chronico: *Otto quidam filius Beronis domestici, qui baiulus Sigiberti ab adolescentia fuerat.* Aimoinus de Gest. Fr. 4 88: *baiulus r. Sigiberti.* baiulus est paedagogus, praceptor,

monitor, rector, *gouverneur*. hinc *bainlatio*. Aimoinus hist. 5 39: *bainlationi committens*.

βάνδον *bandum, vexillum, signum militare*. Hadrianus PP Epist. ad Carolum M. R: *qui Neapolitani ipsos Graecos cum bandis et signis suscipientes*. Anastas. Bibl. in ecclesiastica hist.: *hunc Hisam in honorem filii sui atque imperatorum terrorem cum imperatorio ac decenti honore militibusque ac blandis (l. bandis) ac scriptis in Hierusalem mittit*. Procopius de bello Vandal. 2 p. 123: *τούς τε ὑπασπιστάς καὶ τὸ σημεῖον, ὃ δὴ βάνδον καλοῦσι Ῥωμαῖοι, Ἰωάννη ἐπιτρέψας Ἀρμενίῳ*. Leo Tact. c. 12 § 62: *τὰ δὲ βάνδα ἤγουν τὰ σημεῖα*. Constant. in Tact.: *ὀφείλει ἕκαστον τάγμα ἴδιον βάνδον ἔχειν*. Scholiastes in σηλιτ. α S. Gregor. Naz.: *σύνθημά ἐστι τὸ σημεῖον καὶ σύμβολον τοῦ στρατοῦ ὃ καλοῦσι βάνδον*. *bandora*, cohors militum, scara. Acta vitae Alexandri PP 3: *concurrerunt signiferi cum bandis*. Radevicus 2 66: *signis et bandis praecedentibus ad palatium perduxerunt*. Historia Wambae regis Toletani: *illum cum bandorum signis accessisse*. Benno Cardinalis de vita Hiltebrandi l. 1: *et cuncti milites banda gestantes*. Anastasius in Adriano: *eum cum bandora susceperunt*. hinc *βανδοφόροι*. Procop. d. l. 2 p. 134: *ὁ δὲ ἕτερος τὸ σημεῖον τοῦ στρατηγοῦ ἐν ταῖς παρατάξεσιν εὐθὺς φέρειν, ὃν δὴ βανδοφόρον καλοῦσι Ῥωμαῖοι*. Leo Tact. c. 4 § 14: *καὶ βανδοφόρος μὲν ἐστὶν ὁ τὸ σημεῖον τοῦ βάνδου βαστάζων*. *signiferi, vexillarii, iidem draconarii dicti*. Ordo Romanus: *deinde milites draconarii, id est qui signa portant*. Theodoret. epist. 59: *κομίζει δὲ ταύτην Πατριῶνος δρακονάριος*. adde epist. 133. significat βάνδον et turmam, scaram vel cuneum militum. Glossae Nomicae: *κουστοδία στρατιωτικὸν στίφος, ὃ βάνδον Ῥωμαῖοι καλοῦσι*. auctor vitae Caroli M. in Annalibus Francis: *dominus vero Carolus una cum Francis castra metatus est ad easdem, misitque scaram suam*. et p. 19: *perueniensque in locum Ingilherim misit quattuor scaras*. denique βάνδον victoriam significat, si Stephanum de Urbibus sequamur in Ἀλαβάνδα. παρὰ Ῥωμαίους, inquit, βάνδον τὴν νίκην φασίν.

βάραγγοι *protectores Cuiacio, securigeri*. de his Codinus de offic. vet. inscr. *χειλιάρῳ κοορ. θ' βαράγγων*. Ioannes Cantacuzenus 1 41: *οἱ τε τοὺς πελέκεις ἔχοντες βάραγγοι προσαγορευόμενοι*. Graeci ad l. 3 § 5 D. ad leg. Cornel. de sicar.: *βαράγγου συγκλητικῶ τὸν ἕτερον βάραγγον συγκλητικὸν φονεύσαντος*. Astrampsyclus ἐν τῷ Πυθαγορικῷ λαξευτηρίῳ, *δηλοῖς εἰς βαράγγους καὶ μεγαστᾶνας καὶ ἀξιωματικούς*. hi Celtae erant, ut scribit Scylitzes apud Cedren. p. 792 d in ora, vel Angli, ut Codinus. praefectus eorum ἀκόλουθος, ut iam observatum.

βαρδούκιον *hostile, iaculum, pilum, telum quod iaci potest*. Constantinus in Tacticis: *τῆκουρία, βαρδούκια, ματζούκια*.

βασιλεύς *rex, imperator, de praesentis temporis rege*. Zo-Georg. Cedrenus tom. II.

simus 5: *ὡς ἂν μηδεὶς ἕτερος πλὴν αὐτοῦ βασιλεῖ παραδυναστεύει* et *basilicis* pro Augusta. idem lib. eodem: *σοβῶν κατὰ τῆς βασιλίδος τὸ πλῆθος.* sic Byzantini imperatorem vocare soliti. *Annales Francorum: more suo, id est Graeca lingua, laudes ei dixerunt, imperatorem eum et basileum appellantes.* et iisdem pene verbi nactor vitae Caroli M. et Eginardus de gestis Caroli M. et *Annales Fuldenses.* ceteros *ῥήγας* per contemptum appellabant, ut *ῥήγ Φραγγίας.* v. Luitprandum in Legatione.

βεργίον virga. Anastasius Biblioth. in hist. eccles.: *contra Vulgares fundis et virgis armatos et blasphemantes minavit.* Leo Tactic. c. 7 § 3: *μετὰ σκουταρίων καὶ βεργίων.* et § 18: *ἀντι σπαθίων βεργία ἢ νάρθηκας ἢ καλάμους ἀντι κονταρίων ἀναδεδούς.* Constantinus in Tact.: *βασταζέτωσαν δὲ καὶ σκουτάρια καὶ βεργία.* Menolog. in Martio: *ἔπλεξεν οὖν ὁ γέρον μὲχρις ἐναντίας ὄρας οὐεργίας (sic ms.) δεκαπέντε μόχθῳ πολλῷ.*

βεστιαρίτης v. πρωτοβεστιαρίος.

βίγλα vigilia. Eustath. Il. 2: *σκοπήν δὲ λέγει τὴν κοινῆς λεγομένην βίγλαν.* Theophanes: *κλείσας οὖν τὰς τῶν τευχῶν πύλας καὶ βίγλας θέμενος.* Leo Tact. 11 § 9: *ἔχειν δὲ καὶ βίγλας ἔξωθεν,* et c. 17 § 54: *ἵνα βίγλα ἀκριβῆς καὶ ἀσφάλεια τοῖς λοιποῖς γένηται.* hinc βιγλάτωρ excubitor. idem Leo c. 14 § 16: *μετ' ὀλίγων βιγλατόρων.* et βιγλεύειν excubias agere: Leo c. eodem § 13: *ὀφείλων βιγλεύειν.* et d. c. 17 § 102: *διὰ τοὺς βιγλεύοντας πάντως.* vel βιγλίξειν vigilare: Constantinus in Tact. p. 38: *πρὸς τὸ βιγλίξειν αὐτούς,* et p. seq. *ἵνα προλαμβάνωσιν οἱ καβαλλάρου καὶ βιγλίξωσιν.*

βιξιλλατίωνες vexillationes, alae equitum. Glossae Cyrilli: *βιξιλλατίων vexillatio.* de vexillationibus Veget. et Cui. ad l. ult. C. de his qui non impletis stipend. sac. sol. sunt.

βισέξτος bisextus. Anastasius Antiochenus: *ὅτε ἡ τετραετία τοῦ λεγομένου βισέξτου εἰς τελείαν ἡμέραν ἀπαρτίζει τὴν κίνησιν.* Glossarium ms. illustriss. F. Cancellarii Petri Seguerii: *βισέξτον ἐκ νήμησις τετραετίας.*

βλαττίον blatta. Salomon episcopus:

*dulcius hoc cunctis argenti aurique talentis,
bombyce aut gemma, blattis eborique fuisset.*

Constantinus de administr. imper.: *ὄλον βλαττία.* pannus sericus. Fortunatus 2 3:

serica cui niveis agnata est blattea telis.

βουκελλάριος bucellarius. Glossae Nomicae: *βουκελλάριος ὁ ἀποστελλόμενος καὶ φέρων τινά.* item: *βουκελλάριος ὁ παρεμμένων στρατιώτης.* Graeci lib. 60 Basilic.: *βουκελλάριοι λέγονται οἱ παραμένοντες στρατιῶται.* ἐκ δὲ τοῦ βούνα ὀνόματος, ὃ ἔστιν ὁ ἄρτος, ἐκλήθησαν βουκελλάριοι οἱ τὸν ἄρτον τινὸς ἐσθίοντες ἐκ αὐτῷ τούτῳ τῷ παραμένειν αὐτῷ. *bucellarii dicuntur stationarii milites.* ex nomine autem bucca, quod est panis, vocantur bu-

cellarii, panem alicuius edentes in hoc ut morentur apud eum. bucellarii igitur sunt custodes corporis, protectores, stipatores, satellites, armigeri, asseclae, domestici procerum vel principis. sic etiam dicti clientes. Papias: *cliens bucellarius.* iidemque parasiti dicti. Aldhelmus de laudib. virginit.: *haec tanta prodigia cernens Claudius tribunus obstupuit, et corde compunctus cum septuaginta militibus et omni familia et vernacula clientela una cum parasitis et sodalibus credidit in dei filium.* et ibidem: *a propriis parasitis et domesticis clientibus.* de them. Buccell. vide Const. de th. orient. th. 6, et eundem de admin. imp. c. 51, et Caropal. p. 839.

βουκινάτωρ buccinator. Theophanes: *δύο ἀδελφοί τινες φιλόχριστοι ἐν Τριπόλει καταμένοντες, υἱοὶ βουκινάτορος.* Scholia in Epitom. SS. Cann. tit. 2 sect. 2: *ἐπὶ τοῦ πατριάρχου Θεοδοσίου βουκινάτωρ βασιλικὸς βαπτισθεὶς, id est, sub patriarcha Theodosio buccinator quidam imperatorius baptizatus.* a buccina seu tuba, quae βούκινον Graecis posterioribus. Suidas: *φωνασκεῖν εὐφωνίαν ἀσκεῖν, καὶ φωνασκευτικὸν βούκινον.* Glossae Cyrilli: *σάλπιξ tuba, litna, buccinum.* quanquam inter buccinam et tubam nonnihil interest.

βούνευρον. Theophanes in Phoca: *ὃν ὁ τύραννος βουνεύροις μαστίγων ἀνεῖλεν.* et alibi: *ἀνὰ ῥ' βουνεύρων ἐκέλευσε τύπτεσθαι.* Menologium in Martio: *τοῦ ἁγίου μάρτυρος ἐπὶ πολλὰς τὰς ὥρας τοῖς βουνεύροις ἀνηλεῶς συγκοπτομένου.* Simeo Metaphr. in Sergio et Baccho: *καὶ τὸν μὲν Σέργιον ἀσφαλεστάτη φρουρᾷ παραδίδου, τούτῳ δῆθεν ἀμειβόμενος αὐτὸν τῆς εὐεργεσίας, τὸν Βαχχὸν δὲ διὰ τισσάρων ἰσχυρῶς ἐκταθέντα βουνεύροις ὤμοις ἐκέλευε καταξάλνεσθαι.* Constant. Manasses: *ὤμοις βουνεύροις τὰς αὐτοῦ καταμελαίνει σάρκα.* item: *ὤμοις βουνεύροις τὸν λαμπρὸν κατακίξει τὴν σάρκα.* Martyrologium Usuardi mense Oct. d. 7: *quotum Bacchus tam diu est nervis crudis (βουνεύροις) caesus quoadusque totus corpore discissus in confessione emitteret spiritum.*

βραχιόνιον armillae. Achmes c. 127 ὄνειρ.: *ἐὰν ἴδῃ ὅτι βραχιώνια ἔλαβε χρυσᾶ.*

γαλέα vel *γαλάα* triremis, galère. Leo Tact. c. 19 § 10. *γαλιάτζα* Concil. Florent. p. 567 ed. R. *galéasse.*

γενικόν aerarium publicum. huic praefectus τοῦ γενικοῦ λογοθέτης dicebatur. Nicephor. Gregoras l. 7. Codin. de offic. eundem γενικόν appellatum tradunt viri eruditissimi ex hoc loco Suidae: *Ἰωάννην ἐπίστησιν ἡγεμόνα τοῦ πολέμου διάκονον τῆς μεγάλης ἐκκλησίας καὶ λογιστὴν τῶν φόρων, ὃν γενικὸν καλοῦσι.* de quo dubito: nam de eodem Ioanne sic scribit Nicephorus in Breviario historico: *τούτοις ἡγεμόνα ἐπίστησιν Ἰωάννην διάκονον τῆς μεγάλης ἐκκλησίας καὶ τῶν δημοσίων φόρων λογιστὴν, ὃν λογοθέτην γενικὸν οἶδε καλεῖν ἢ συνήθεια.* atque ita forte legendum apud eundem p. 115: *τῶν δημοσίων λογιστὴν, ὃν τὸ δημῶδες λογοθέτην*

καλοῦσα, ἢ ἰσὶ δημόσια pro tributis accipias. Theoph. in Constantino: τὸν τε Θεόδοτον τὸν μοναχὸν καὶ γενικὸν λογοθέτην. hinc ἀπὸ γενικῶν, qui eo munere functus. Ioannes Scylitzes in principio historiae: Νικηφόρου βασιλέως τοῦ ἀπὸ γενικῶν. Chronologia vetus: Νικηφόρος ὁ ἀπὸ γενικῶν. eadem verba in 8 Synodo p. 348 ed. Rom.

δεήσεις, ὁ ἐπὶ τῶν δεήσεων. libelli, libellorum magister. Georgius Alexandrinus in vita S. Chrysostomi: δούς τὰς δεήσεις τῷ βασιλεῖ. Graecus auctor ms, quem citat eruditissimus Allatius disert. 2 de lib. Eccl.: Ἰωάννου μαγίστρου καὶ ἐπὶ τῶν δεήσεων. de referendario et regenario dicam in Gloss. Nomic.

δεκανοὶ decani. v. tit. C. de decanis. B. Chrysost. in epist. Pauli ad Hebr. c. 7 hom. 13 p. 505 ed. Anglic.: καὶ τῶν λεγομένων δεκανῶν τόπον ἐπέχοντες ἐν τοῖς βασιλείοις εἰσὶ. Flotilda in visionibus: *audiebatque vocem dicentem, quod hi essent archidiaconi et praepositi iudicesque et maiores atque decani.* B. Ambrosius l. 5 epist. 36: *quod ad Portianam basilicam de palatio decanos mittebant.*

δηλάτωρ, δηλατορεύειν. delater. Ulpianus in Timocrateam τὸν προσαγωγέα interpretatur δηλάτωρα. Theodoretus epist. 43: καὶ δηλάτωρος ἔργον δεξάμενος. utitur etiam epist. 45. Georgius Alexandrinus in vita S. Chrysostomi: ἔτυχε δὲ κατὰ τινα φθόνον διαβολικὸν δηλατορευθῆναι ταύτην τὴν ἄσφρον χήραν εἰς τὰς ἀκοὰς Θεοδοσίου τοῦ βασιλέως.

δαιτάριος atrienensis. Glossarium Philoxeni: atrienais δαιτάριος, δαιτάρης. Theophanes: *Ἐντυχιανὸς ἦε τις πρῶτος τῶν δαιταρίων.* vet. Inscript. p. 576 7: *diaetarchus domus Augustae.* et in Heraclio: *ἐκρατήθησαν δὲ καὶ ἐκ τῶν δαιταρίων τοῦ παλατίου πολλοί.* Menologium d. 30 Iulii: *ἐπὶ τῶν δαιταρίων τοῦ μεγάλου παλατίου ἀποκομίζεται.* Martyrologium Notkeri: *qui tunc esset caetarius palatii,* pro diaetarius, ut zabolus pro diabolus apud Phoebadium contra Arrianos, et Gild. Sap.

δικέρατον tributum veterum murorum reficiendorum causa a Leone iconomacho institutum. vide tamen Constant. Manass. p. 93 in Nicephoro. Theophanes infra in διοικητής. Anastasius Biblioth. in hist. eccles.: *ast imperator allocutus est populum dicens "vos non valetis aedificare muros, sed nos praecipimus administratoribus, et ipsi exigent in regulam per singulos annos nummum argenteum unum, quo imperium accepto aedificavit muros; et ita facta est consuetudo dandi binas siliquas administratoribus.*

δικτᾶτωρ dictator. Polyb. p. 237 d, 238 c. Diodor. Sicil. p. 127 in fin. t. 2 et p. 919. et 2. Paean. Eutrop. met. p. 67.

διοικητής publicanus, tributorum exactor. Theophanes: *ἐντυθεν οὖν ἐπεκρατήσεν ἡ συνήθεια διδιδῖν τὰ δικέρατα τοῖς διοικηταῖς.* administratorem vertit Anastasius loco supra citato. Hadrianus PP Epistola ad Carolum M.: *missi, inquit, Graecorum duo*

spatharii imperatoris cum dioecete, qui Latine dispositio dicitur.

δίπτυχα. in his erant inscripta nomina episcoporum. Constantinus Pogonatus epistola ad Dominum PP (habetur tomo 3 Concil. Gr. p. 7 e ed. R.): *ἐκβαλεῖν Βιταλιανόν τὸν μακαριώτατον ἐκ τῶν διπτύχων.* Synodus Mopsuestena, cuius acta habentur in 5 Synodi act. 5: *Theodori ἀντίκειν ἵσμεν ἐκτεθειμένον ἐστὶν δίπτυχαις.* Facundus Hermianensis l. 4: *cognovi nomen Ioannis in sacris diptychis scriptum.* idem catalogum episcoporum vocat l. 8: *ut ex catalogo episcoporum nomen eius Atticus episcopus iuberet auferri.* ἱερατικὸν κατάλογον S. Cyrillus ad Atticum apud Nicephor. Call. 14 26. βίβλον ἐπισκοπῶν B. Chrysost. epist. 125. et diptycha dicta, quia tabulae duplices erant, in quarum altera vivorum nomina perscripta, in altera vero eorum qui obierant. γραμματεῖον autem δίδυρον intelligit Georgius Alexandrinus in vita Chrysostomi: *καὶ λαβὼν ὁ Ἰωάννης δίπτυχον ἔγραψεν Ἐπιφανίῳ,* sive duplices tabellas, in quibus epistolam scripsit Chrysostomus.

δομέστικος τῆς ἐκκλησίας domesticus ecclesiae. v. Liturgiam ordinum parte 7, in consecratione episcopi, et Meursium in hac dictione. **δομέστικος σχολῶν, στρατάρχης,** praefectus, domesticus Scholarum. Constantinus Manasses:

οὗτος τὸν Βάρδαν τὸν Ὁωκῶν στρατάρχην καθιστάνει, ὃν τῶν σχολῶν δομέστικον εἶποιεν ἂν Ῥωμαῖοι.

Historia Miscella 22: *Antonium patricium et scholarum domesticum.* de domesticis agemus in Glossario Nomico.

δοῦξ dux, ἡγεμών, στρατιωτῶν ἄρχων, στρατιωτικῶν καταλόγων ἄρχων, στρατοπεδάρχης. Glossae iuris: *δοῦξ ἡγεμών.* Constantinus de themat. 1: *ὑπὸ δοῦκα καὶ ἡγεμόνα.* Procopius pers. α': *οὐδεὶς δὲ οὔτε Ῥωμαίων στρατιωτῶν ἄρχων, ὃν δοῦκα καλοῦσι.* et de aedific. Justin.: *στρατιωτικῶν δὲ καταλόγων ἄρχοντα τῆδε καταστησάμενος, ὃν δοῦκα καλοῦσι.* Eusebius hist. eccl. 9 5: *στρατοπεδάρχης ὃν δοῦκα Ῥωμαῖοι προσαγορεύουσι.* Ioannes Cantacuz. l. 4: *ἐχομένης δὲ τῆς Χίου, ὥσπερ ἱστορεῖται ἡμῖν, ὑπὸ τῶν ἐκ Γενουᾶς ἀδίκως ἐν σπονδαῖς, πρὸς τὸν ἄρχοντα αὐτῆς; δοῦκα ἐγχαρῶς προσαγορευόμενον, ὃ βασιλεὺς ἐπεμψε.* Niceph. Call. 7 26. Harmenop. 1 16 § ult.: *πᾶσα προπέτεια κατὰ δουκὸς ἢ ἄρχοντος τοῦ στρατιώτου κεφαλικὴν ἐπάγει τιμωρίαν.* Agrius Menander in l. 6 de re milit. dixerat *adversus ducem vel praesidem.* v. ad Gloss. Basil.

δρογγάριος praefectus drungi, tribunus, turmae unius praefectus. Glossae iuris: *δρογγάριος ὃ χιλιαρχος.* item: *δρογγάριον οἱ παλαιοὶ ἐκάλεον τὸν μιᾶς μοίρας ἦτοι τούρμας ἄρχοντα.* Vetus inscriptio: *Γρηγορᾶ βασιλικῶν στρατῶρος καὶ δρογγαρίου γεγονότος.* p. 1161 2. erant autem plures, inter quos quidam μεγάλοι, ut praefectus rei navalis, *δρογγάριος τῶν πλοίων,* Cedreno ὃ τοῦ στόλου δρογγάριος, praefectus classis. Anna Comn. Alexiad. 3.

Nicetas Paphlago in vita Ignatii patr. CP: ὁ τοῦ βασιλικοῦ στόλου δρουγγάριος. τοῦ ναυτικοῦ δρουγγάριος Constantin. Manassa. et δρουγγάριος τῆς βίγλης drungarius vigiliae. Constantinus Manassa.: βίγλης γὰρ ἦν δρουγγάριος, εἰποιεν ἂν Ῥωμαῖοι. Historia Miscella l. 24: *multique protospatharii et spatharii et excubitus domesticus et ordinum princeps, seu drungarius imperialis vigiliae.* rectius legitur apud Anastas. Biblioth. in hist. eccles.: *quin et ordinum princeps et exo. domest. seu drungarius vigiliae.* de drungario Cibyrhaeotarum Cedrenus in Leontio, Nicephorus in breviario historico, Theophanes. Vide ad Gloss. Basilicorum.

δροῦγγος, δρουγγιστή. drungus globus militum. Leo Tactic. c. 18 § 8: *κατὰ δρουγγους καὶ κατὰ τούρμας.* Veget. 3 16: *scire dux debet contra quos drungos, hoc est globos hostium.* sic legitur in veteri codice Nicolai Fabricii viri perillustri. hinc monachorum globus apud B. Chrysost. epist. 14: *δροῦγγος μοναζόντων.* οὕτω γὰρ δεῖ εἰπεῖν καὶ τῇ λέξει τὴν μανίαν αὐτῶν ἐνδείξασθαι. hinc δρουγγιστή. Leo Tact. c. 18 § 144: *ἀθρόως δὲ καὶ τὸ λεγόμενον δρουγγιστή ἐκπηδῶντας. confestim, glomeratim.*

ἑβδομον. Nicephorus in Breviario historico: *καὶ μόλις πρὸς τὸ πεδίον τὸ πρὸ τῆς πόλεως ὃ ἑβδομον καλοῦσι.* item: *κατὰ τὸν παραθαλάσσιον τόπον τὸν καλούμενον ἑβδομον. septimum miliarium.*

ἐγκαίνια encaenia. Isidorus de ecclesiasticis officiis 1 35: *quandocumque novum aliquid fuerit dedicatum, encaenia vocatur.* Nicephorus Callist. 8 8 et 18. Eurip. Schol. ad Orest.: *ἐγκαίνια ἢ ἐν ἐγκαλισμῶ.* Theophanes: *γένονε τὰ ἐγκαίνια τῶν αἰγίων ἀποστόλων.* Marcellinus Com. in Chron.: *Thermarum quas dicuntur encaeniae factae sunt.* Anastasius Biblioth. in histor. eccles.: *Iunio mense factae sunt encaenia SS. apostolorum apud Cpolim, et recondita sunt lipsana Andreae Lucae ac Timothei apostolorum, et transiit Memnas episcopus cum sanctis lipsanis, sedens in carruca aurea imperatoria lapidibus insignita, tenens tres thecas SS. apostolorum in genibus suis, et ita encaenia celebravit.* hinc encaeniare. B. Augustinus tract. 48 in Ioannem.

ἑγκλειστος monachus, inclusus, reclusus. Theophanes in Iustiniano: *ἑγκλειστος τοῦ αὐτοῦ μοναστηρίου.* et in Constantino Copronymo: *ὡστε ἅπαντας μοναχοὺς τε καὶ ἐγκλειστούς καὶ κινύτας.* Anastasius Biblioth. vertit *inclausos et cionitas: semper enim inclausum pro incluso apud eum legas.* Theodorus Hermopolites l. 7 tit. 8, exponens haec verba legis 2 D. de in ius voc. *nec eos qui propter loci religionem inde se movere non possunt, οὔτε, inquit, τοὺς μὴ δυναμένους διὰ τὴν τοῦ τόπου θερησκίαν ἐξ αὐτοῦ ἀναχωρῆσαι, ἢ γον τοὺς ἐγκλειστούς μοναχοὺς ἢ τοὺς προσμοναχίους.* Mosch. Limon. c. 50: *διηγῆσατο ἡμῖν περὶ τοῦ ἀββᾶ Γεωργίου τοῦ ἐγκλειστοῦ.* Theodorus Studita Catechesi 88: *stylita in primis, ac deinde factus clusius.* et in testamento eiusdem Livineius

vertit clusium, Graece ἔγκλειστον, pro incluso. Petrus Damiani epist. 19 lib. 1: *in epistola ad dominum Thersonem inclusum missu.* Fredegarius Scholasticus in Chronico: *Sigebertum reclusum basilicae S. Dionysii martyris.* hinc ἔγκλειστήριον pro monasterio. Ioannes Moschus Limonarii c. 69: *καθ' οὐ μέρος καὶ τὸ ἐγκλειστήριον ὑπῆρχεν τοῦ γέροντος.* *clusa* pro eodem apud Marianum Scotum l. 3.

Ἐκδικος defensor ecclesiae seu causarum ecclesiae. Synodus Nic. 2 act. 4: *ἐκδικος τῆς ἀγιωτάτης τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας.* Concil. Cr. sub Menna act. 1: *τοὺς εὐλαβεστάτους νοταριους καὶ ἐκδικους τοῦ αὐτοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Πώμης ἐνταυθα παραγιγνοτάς.* Hormisda epist. 36: *Paulinum ecclesiae Romanae defensorem cum scriptis praesentibus destinare curavimus.* Anastasius Biblioth. in hist. Eccles.: *Paulus quidam defensorum ecclesias.* horum mentio in codice canonum Ecclesiae Africanae. et erant quattuor, qui et ἐκκλησιέκδικοι dicti, Iustinian. Novell. 56 c. 1. et ed. 13 c. 10. Concil. Cr. sub Menna act. 2: *Ἰωάννης ὁ θεοσεβέστατος πρεσβύτερος καὶ ἐκκλησιέκδικος τῆς ἀγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας εἶπε.* primus πρωτέκδικος dictus. Concilium Florentin. sess. 25: *ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῶν κληρικῶν ὁ μέγας χαρτοφύλαξ καὶ ὁ πρωτέκδικος.* Balsamon ad can. 85 Syn. Carthag. et πρωτεκδικικὸν βιβλίον idem ad can. 78 d. Synodi.

ἐνωτικόν edictum de unione ecclesiarum, cuius auctor Zeno. Sexta Synodus Cr. act. 10: *ἀποδεχόμεθα δὲ καὶ ἐν ἐπαίνῳ ποιούμεθα καὶ τὴν ὀρθὴν ὁμολογίαν τοῦ ἐνωτικοῦ γραμματος, ὅπερ ὁ τῆς γαλινοτάτης λήξεως βασιλεὺς ἐξεφώνησε Ζήνων.* Theophanes: *Μακεδόνιος δὲ κακῶς πεισθεὶς ὑπέγραψε τῷ ἐνωτικῷ Ζήνωνος.* Anastas. Biblioth. in hist. eccl.: *tunc et enotesium (sic ms.) fecit Zeno, ut quidam aiunt, ab Acacio Cpolitano dictatum.* postea tamen scribitur *enotico.* imo et *enotitium* in sequentibus. exstat Evagrii 3 14.

Ἐξαρχος dux. Constantinus 1 de them. c. 12: *ἦν γὰρ ἐξάρχων τοῦ βασιλικοῦ τάγματος τῶν καλουμένων ἐξκουβλιτών.* nescio an legendam sit Ἐξαρχος. regius tamen coedex nil mutat. quid si legas ἄρχων, ut apud Cedrenum τοῦ τάγματος ἄρχων τῶν ἐξκουβλιτών? Ἐξαρχοὶ τῶν πατριῶν. duces factionum: Basilica in interpretatione legis 16 D. de appellat. exarchum vertit Anastasius Bibl. in hist. eccles.

ἐξέρετος exercitus. Glossae iuris: *ἐξέκτο στρατός.* leg. ἐξέρμιτος.

ἐξισωτής peraequator. sic in l. ult. C. de censib. et censitor et peraequator. peraequatorem ἐξισωτήν interpretatur Eustathius περὶ χρόν. διαστ. sic dictus quod libros censuales emendaret, et tributorum onus habita ratione census ex aequo inter cives divideret. S. Basilius ep. 259: *διὰ τοῦ αἰδεσιμωτάτου ἀδελφοῦ Ἑλληνίου ἐξισούτος Ναζιανζόν,* et ep. 263: *διεπεμψάμεθα τῷ αἰδεσιμω-*

τάτω ἀδελφῶν Ἀσωνίῳ τῷ ἐξισώτῃ τῆς Νικαίας, et ep. 278: ὅτι τῆς ἐπὶ τῇ ἐξισώσει φροντίδος αὐτὸν ἀνεθέτω. idem prope manus peraequatoris et inspectoris. de inspectione Theodorētus ep. 43: καὶ τὴν ἐποψίαν τὴν πολλὰκις γεγενημένην κελεῦσαι βεβαιωθῆναι, et ep. 44: τῆς γὰρ ἐποψίας κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν γενομένης. censitores autem qui censum definiunt pro ratione eorum quae quisque possidet. Gloss. Philox. *censitor ἀπογραφεύς, τιμητής*. vide epistolas S. Basilii 304, 352, 353, 426. Gr. Naz. orat. de Iul. censitore.

ἔξκουβίτα pro excubitoribus vel excubiis. Gloss. Cyrill. ἀγρυπνία excubitum. item: *excubitum παννυχίς*. Nicephorus Callistus l. 17 c. 40: κόμητι ὄντι τῶν ἔξκουβίτων. Anastasius Biblioth. in histor. Eccles.: *ast populus scholariorum et excubituum*. hinc excubitorium. Anastas. Bibl. in Collectaneis: *duseruntque in custodiam excubitorii*.

ἔξκουβίτωρ excubitor. Procopius de bello Vand. 2: ὃς τῶν ἔξκουβιτόρων ἠγείτο· οὕτω γὰρ τοὺς φύλακας Ῥωμαῖοι καλοῦσι. Georgius Alexandrinus in vita B. Chrysost.: ἀποστέλλει ἡ βασίλισσα δύο ἔξκουβιτωρας. Metaphrast. mense Sept.: Ἰωάννης τις στρατιώτης ἐν τοῖς καλουμένοις ἔξκουβιτωρσιν. Chronic. Alexandr. ὁ στρατὸς τῶν φυλαττόντων τὸ παλάτιον ἔξκουβιτόρων. Mauricius Imp. epist. ad Gregor. PP: *in quibus omnes dixerunt tuam beatitudinem milites ad illos transmisisse cum uno tribuno et excubitore*. v. ad Glossas Basilicon.

ἐπίκτης. vetus glossarium Illustrissimi viri D. Petri Seguerii Fr. Cancellarii: ἐπίκτης ὁ σπουδαῖος qui urget operas ut festinent. v. Indicem in voce πρωτομάστωρ. Theophanes: ἔκτισε τὸν Ἰουστινιανοῦ τρίκλινον λεγόμενον καὶ τὰ τοῦ παλατίου περιτειχίσματα, καὶ ἐπέστησεν ἐπίκτην Στέφανον. vide notas P. Goar. ad p. 41, 42 et 598 b.

ἐπίσκοπος ποιμὴν μερικός. Barlaamus περὶ τῆς τοῦ πάπα ἀρχῆς c. 3: μερικούς δὲ ποιμένας, οὓς ἐπισκόπους, ὠνόμασαν. Gloss. L. g. *pastor ἐπίσκοπος*. τῶν λογικῶν προβάτων ἀγέλαρχης, Theoph. Cerameus hom. 47. *episcopus primi ordinis sacerdos, primus sacerdos*, S. Ambr. de dign. sacerd. hinc ἐπισκοπή pro episcopatu. Iustin. Nov. 123 c. 1. Basil. diaconus Conc. Ephesimi parte 1. Gregorius presbyter in vita Gregorii Theologi: αἰτῶν τῆς βασιλίδος ἐπισκοπήν. Theophanes: βουλόμενος Εὐτύχην πρὸς ἀρχιμανδρίτην δμόφρονα αὐτοῦ εἰς τὴν ἐπισκοπήν προχειρίσασθαι. Anastas. Biblioth. in hist. Eccles.: *per episcopem mittunt depositionem*. et *episcopium* pro eodem. Carolus 3 R. in epist. ad episcopos regni sui: *episcopium Tungrensium ecclesiae expetiit*. item episcopium pro domo episcopi, Synod. Pontigonensis can. 12. Anastasius in exilio S. Martini: *giratuos per totum episcopium*.

ἐπτάσκαλον locus Cpoli a septem scalis ita nuncupatus: est enim σκάλα scala. Moschopolus περὶ σχ. κλιμαξ ἢ κοινῶς σκάλα.

Suidas: ἀναβολεύς καὶ ἡ παρὰ Ῥωμαίοις λεγομένη σκάλα. Corona pretiosa: σκάλα scala. v. Procop. Vand. β' p. 148.

ἔταιρεία, ἔταιρείαρχης. cohors quae constabat ex bellj sociis et foederatis. huius praefectus ἔταιρείαρχης, sive ut loquitur Cedrenus, ἔταιρείας ἄρχων. erant autem, ut Meursius observat, plures eiusmodi ἔταιρεῖαι, quarum una ἡ μεγάλη dicebatur, eiusque praepositus μέγας ἔταιρείαρχης; de quo Constantin. Manass. Georg. Logoth. et Nicetas.

ξιβήνη sibina, venabulum. Glossae Philoxeni: venabulum ξιβήνη. sic etiam exponitur in Gloss. Cyrilli.

ζωστή genus dignitatis. Codinus in παρεκβολαῖς: καὶ προήρχοντο αὐτὲ ζωστὰ καὶ οἱ πατρίκιοι καὶ οἱ πραιπόσιτοι. v. not. posteriores.

ἡγούμενος hegumenus, maior, maior monasterii, praefectus, praepositus. S. Athanasius in metaphrasi ms Psalmi 67, ad illa vers. 26 προέφθασαν ἄρχοντες, οἱ ἡγούμενοι τῶν μοναχῶν. Synodus Nicaena 2 act. 1: Σάββας ὁ εὐλαβέστατος ἡγούμενος μονῆς τῶν Στουδίων: Anastasius biblioth. vertit *hegumenus monasterii Studii*. idem Anastas. biblioth. in histor. eccles.: *Petrum Eugomenum S. Sabae*. lege *hegumenum*. Synod. Nic. d. act. 1 ἡγούμενον praepositum vertit. Ioannes Mosch. Lim. c. 95: ἡγούμενος ἦν τοῦ κοινοβίου τοῦ Ἀβαζάνου. Pallad. Laus. c. 76: ἡγούμενον πολλῆς ἀδελφότητος. hinc ἡγουμενία, praefectura. Synodus 8 Oecumen. c. 4: τοὺς δὲ παρ' αὐτοῦ εἰς ἡγουμενίων προχειρισθέντας.

θέμα, θεματικοί provincia. Cedrenus: δια τῶν Ῥωμαϊκῶν θεμάτων, ex Romanis provinciis. Anastasius biblioth. in hist. eccles.: *tam in regia urbe quam in thematibus degentes*. Theodorus Hermopolites ad l. 6 § 8 D. de offic. praesid.: οἱ στελλόμενοι ἄρχοντες εἰς τὰς ἐπαρχίας ἦτοι εἰς τὰ θέματα. hinc θεματικός provincialis; idem Hermop. lib. 9 tit. 1. interdum θέμα legionem significat. vetus Glossar. tit. de Militia: *legio τάξις, θέμα*. hinc θεματικοί legionarii. Cedrenus: συναχθέντες δὲ οἱ θεματικοί, *thematici milites*. Anastas. biblioth. in hist. eccles.: *appellatus est imperator ab omnibus ultra sitis thematibus*. Historia Misc. 22: *et cum ad Orientalium thema, cuius praetor erat Lacinus, cucurrisset*. de hoc themate Constantin. them. 1. et paulo post: *Artabasdus autem a thematibus pronuntiatus est imperator*. et ibidem: *pervenit Constantinus Chrysopolim cum duobus thematicis militibus*. et lib. 24: *mulieribus vero thematicorum militum, qui fuerant in Bulgaria, auri quinque talenta dedit*. Codinus in παρεκβολαῖς ex Chronico Cpolitano: ἔγραψε δὲ καὶ τοῖς στρατηγοῖς καὶ τοπάρχεις καὶ δουξὶ καὶ πᾶσι τοῖς οὐσιν ἀρχηγέταις πάντων τῶν βασιλικῶν θεμάτων ἀνατολῆς τε καὶ δυσσεως, ἄρκτου καὶ μεσημβρίας. καβαλλαρικὰ θέματα apud Cedrenum sunt equestres copiae: ἱππικὸν ταγμα Herodiano.

Ἰδικτον edictum. Cedrenus: ἐκτίθεται Ἰδικτον. Glossar. Iuris: ἰδίκτοις, διατάξεις. Theophanes in Heraclio: ἐκτίθεται τὸ λεγόμενον Ἰδικτον. Agatho PP epist. ad Constantin. Heracl. et Tib. (exstat Synod. Constantin. 6 act. 4): Ἀπολιναρίου αἰρετικοῦ κατὰ Διοδώρου πρὸς τὸ κείμενον ἐν τῷ ἡδίκτῳ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως τοῦ ἐν εὐσεβείῃ τῇ μνήμῃ Ἰουστινιανοῦ τοῦ βασιλέως. Niceph. Callist. 17 29: τὸ Ῥωμαῖσι ὀνομαζόμενον ἡδικτον γράφει.

ἱκανάτον cohortis nomen. Synodus 8 Oecumen. act. 1: δομέστικος ἱκανάτων. Menologium Iulii d. 1: δομέστικον αὐτῶν τῶν ἱκανάτων προεστήσατο. v. Constant. 1 de them. 5.

ἰλλούστριος illustris. Arrianus Epict. 3 c. ult. Nicephor. Callist. 17 14: ἰλλούστριος δέ τις ἀξίαν. Psellus Synopseos v. 1255. Victor persecat. Afr. dixi ad Theophilum. et v. Cuiac. ad lib. 12 cod. t. 1.

ἰνδικτίων, Ἰνδικτος. indictus, indictio. Gregorius Taurominitanus orat. de Indict.: ἀρχὴ τῆς χρονικῆς ἐπάραξι ἀνακυλίσεως, Ἰνδικτα λεγομένη τῇ Ῥωμαίων φωνῇ. alii tribuant Theophani Cerameo arch. Tauromenit. S Maximus in Computo ecclesiast. c. 33. Isaacus mon. in Computo c. 1: Ἰνδικτος ἦτις καὶ ἰνδικτίων καὶ ἐπινημησις λέγεται. indictionem autem ab indictionibus dñi verius est, quae cum annuae essent, inde coeperunt anni per indictiones numerari, ut tradit summus iuris interpret ad tit. C de indictionibus. indictiones autem sunt tributa. b. Augustinus in Psalm. 49: quod vectigal nobis indicit, quoniam voluit esse rex noster et voluit nos esse provinciam suam. audiamus indictiones eius, non trepidet pauper sub indictione dei. v. Ciaconum ad Cassianum.

καβαλλαρικά, καβαλλάριος, καβαλλικεύειν. θήματα καβαλλαρικά apud Cedrenum et Theophanem. equestris exercitus καβαλλαρικός στρατός, Constant. Synodus Florentina: καὶ ἐθόντες οἱ ἔμπροσθεν καβαλλάριοι. Theoph. in Heraclio: οἱ δὲ Πέρσαι καβαλλάριοι. Ioannes Moschus Limonarii c. 72. hic καβαλλικεύειν. Theoph. in Theod.: καὶ δι' ἐκείνων ἐκαβαλλικεύσαμεν. Constantin. in Tact.: ἀπὸ μεγάλων γὰρ κινδύνων ταῦτα διασώζουσι πολλάκις τὰ ἐκπάρια καὶ δι' αὐτῶν τοὺς καβαλλικεύοντας αὐτά. idem de administr. imp. c. 15: οὐ καβαλλικεύουσι δὲ ἵππους. Achmes c. 285: ἐὰν ἴδῃ τις ὅτι ἐκαβαλλικένεσε βορῶνα. Glossarium ms: καβαλλικεύει, ἀποβαίνει τὸν ἵππον. utitur Actuaris lib. περὶ συνθέσεως φαρμάκων. sic Latini recentiores equum caballare vel caballicare dixerunt. legis Salicae tit. 26: et eum (caballum) caballaverit. legis Langobard. tit. 105 § 17: si quis caballum alienum ascenderit et intra viciniam tantum caballicaverit. Sangallensis 1 de gestis Carol. Magni: per campum istum caballicans. a caballo: videntur tamen Latini hac voce uti pro equo viliore. b. Hieronymus epist. ad Heliodorum: statimque cernamus sagittas pilis, tiaras galeis, caballos equis cedere.

Καῖσαρ, Caesar, designatus imperio, imperii successor. Eutropius l. 10: *Caesares duos creavit, et mox: creatus est imperator, et l. eod.: solus in imperio Romano eo tempore Constantius princeps et Augustus fuit.* precedente vero tempore differentia fuit inter *δισπότην, σεβαστοκράτορα* et *Καῖσαρα*. vide Codinum de officis.

καλάνδαι calendae. interpret Cann. eccl. Afr.: *τῇ πρὸ ὀκτῶ καλανδῶν Ἰουνίων, octavo calendas Iunias.* Glossae Iuris: *καλάνδαι αἱ πρῶται ἐνὸς ἐκάστου μηνὸς ἡμέραι.* Glossae Cyrilli: *καλάνδαι* calendae. v. Plutarchum in Galba.

καλίγιον calceus. *καλίγα* Modestino l. 10 de excusat. tit. Graeci ad l. 2 D, qui not. inf.: *καλίγα γὰρ ἐστὶν ὑπόδημα.* hinc *καλιγάριος* sutor. Glossae Basil. tit. ad leg. Aquil. l. 5: *καλιγάριός τις.* Iulius Firmicus Mathes. § c. 12: *coriorum confectores seu caligarii.* et l. 4 c. 7: *faciet pellarios, coriarios, caligarios.*

καλλιγράφος calligraphus, Anastasio bibliothec. in Historia eccles. v. notas posteriores. auctor incertus apud Suidam: *καὶ ταχυγράφους αὐτῷ παραστήσας ἐπτά, καλλιγράφους πλείους.*

καμελαύκιον capitis integumentum, galerus, pileus. Hero in Excerptis: *καμελαύκιον Ἀρκαδικὸν περιβαλλόμενος.* Theophanes in Iustiniano: *καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ σὺν τῷ διαλίθῳ καμηλαυκίῳ.* Leo Tact. c. 19 § 42: *ἦν δὲ τὸ λεγόμενον καμελαύκιον ἐπὶ κονταροῦ ὑψούμενον.* Constant. de admin. imp.: *τὰ στέμματα ἅπερ ὑμεῖς καμελαύκια λέγετε.* lexicon Stephani quod citat Fronto Ducaeus ad tom. 6 b. Chrysostomi: *κίδαρις, κορυβάντιον, πῖλος ἐστὶν εἶδος καμηλαυκίου, ὃ καὶ τιάρα νοεῖται.* Latinis *camelaucus* aut *calamaucos* aut *camilaucium*. Anastasius in Hist. eccl.: *inito bello cum Totila rege Gothorum potentissimo superavit et cepit Romam, et occidit Totilam, et vestimenta eius cruentata cum camilaucio (sic ms.) lapidibus pretiosis ornato misit Cpolim.* historia Misc. 22: *et praecepit Habdalas radi barbas eorum, et fieri calamaucos cubiti, unius et semis.* in libris manu exaratis legitur *amelaucos* vel *camelaucos*. Glossae Isidori: *galeros calamaucos.* item: *pileum calamaucium.* Iosephus ἀρχαιολ. § 8: *ὑπερ δὲ τῆς κεφαλῆς φορεῖ πῖλον ἄκανον.* Rufinus Aquileiens. vertit: *super caput autem gestat pileum in modum parvuli calamaci aut cassidis.* lege *calamauci*, ut apud Bedam, qui eadem fere verba usurpat. Anastasius de vitis Pontific. in Constantino: *apostolicus pontifex cum caumelaugo, ut solitus est Romae procedere.* legendum *calamauco*, vel quod magis placet, *camelauco*. Glossarium ms.: *camelaucus, vestimentum papas.* et totidem verbis Papias. atque ita Bonaventura Vulcanius legebat in Isidori Glossis.

καμισία camisia, interula, subucula. Victor Uticensis. persecut. Africae l. 1: *de palliis altaris, proh nefas, camisias sibi et femoralia faciebant.* Anastasius biblioth. in hist. eccles.: *Chalba-*

ias camisias multas. Alcaeus de divin. offic.: *tunica linea venerat interior, quam camisiam dicimus vel supparum.* Pappus alba, vestis sacerdotalis, linea stricta, quae camisium dicitur. v. eund. in poderis. unde ὑποκάμισον. Cyrillus Cr. advers. Ioh. e. 2 q. 1. Codinus in παρεμβολ. Mosch. c. 186.

κάμπος campus. Leo Tact. c. 7 § 30: *μη ελάσας ἵσχυρι ἐν τῷ κάμπῳ.*

κανδιδαῖτοι. militum genus quos robor corporum et animi commendabat, erantque inter stipatores principis. b. Hieronymus in Hilarione: *candidatus Constantii imperatoris.* Michael imperator epistola ad Ludov. imp.: *et ideo iustum existimavi mittere ad vestram gloriam Theodorum protospatharium nostram et Leonem nostrum candidatum.* Acta Satrina sub Henrico r.: *papifex misit in occursum eius in montem Gaudii, qui et Mari dicitur, baiulos, cereostatarios, candidatos, defensores, stratores* Luitprandus feram Europae l. 3 c. 5: *turba post hos immensa vocatur, protospathariorum, spathariorum, candidatorum.* horum meminit Procop. 3 de bello G. Ioann. Moschus c. 185: *δηγήσατο ἡμῖν ἡ Θεοφίλις καὶ φιλόπτωχος Μαρία ἡ μήτηρ τοῦ κροῦ Παύλου τοῦ κανδιδατοῦ.* Nicephorus Crotitanus in Breviario hist.: *ἡ δὲ ἀξίαν ἦν κανδιδατὸν Ῥωμαίους κληθήσκουν ἔθος.*

κανίκλειον. Cedrenus: *κανικλείου τιμῆ, ἀξίωμα.* Synodus 8 tom. 3 Conc. p. 413 ed. R.: *γεγραφότος Χριστοφόρου πρωτοσηκρήτης καὶ ἐπὶ τοῦ κανικλείου.* Ioan. Cantac. 4 40: *τὸν ἐπὶ τοῦ κανικλείου Ἄγγελον πρὸς βασιλέα πέμψας πρεσβευστήν.* Chonic. Cr.: *διὰ Νικηφόρου κανικλείου τοῦ Ἀλιατοῦ canicliani.* v. Meursium, Vossium de vitis sermonis, Alemannum ad Procopi arcana p. 19.

κανών. quod quis velut ex regula facere debet. Moschus c. 98: *οὐδέποτε ποιῶν τὸν κανόνα μου, ἀφήκα τὸν νοῦν εἰς τὴν γῆν.* item psalmus et canticum statis diebus cani solitum. et officium. vide Meursii Gloss. et Hugonis Menardi not. et obs. ad Concordiam regularum, c. 55 § 3.

καπνικόν tributum fumarium. videndus Theophanes in Nicephoro Logotheta.

καρδάριγας. Cedrenus. Anastasius biblioth. cardarigam vocat in histor. ecclesiastica: *cardarigas vero, inquit, non est proprium nomen, sed dignitas maxima apud Persas.* ex Theophae.

καστέλλιον castellum. Constantinus Porphy. de them. 1 them. 9: *παρέδωκαν τὰ ἐκείσε καστέλλια.* Theophanes: *ἐς τὸ καστελλίου ἀπέλυσαν.* Ioannes Moschus Limon. c. 167. Synodus Florentina: *εἰς τὸ καστέλλι Φραγκολί.* Ioannes Cantacuzenus 4 40: *τὸ λεγόμενον καστέλλιον διεπόρθησαν.*

κάστρον castellum, ἐπιτείχισμα, locus muris munitus. Sidas: *κάστρον φρούριον.* Achmes c. 283: *ἡ ἀγρόν ἡ κάστρον.* Theophanes: *τοῦτῳ τῷ ἔθει Πέρσαι τὸ Βεδζακιδι καλούμενον κα-*

τρον παρέλαβον. sed et κάστρα pro oppidis poni notum est. Iustianus Novella 128 c. 20: ἐν ταῖς πόλεσιν ἦτοι κάστροις. vet. int.: in civitatibus aut castris. intellige, aut oppidis. denique κάστρον παρεμβολή, castrum. Glossarium ms. παρεμβολή σκηπή, κάστρον, στρατόπεδον. Gloss. Graec. Latin. παρεμβολή falanx, castrum. Glossae iuris: κάστρον ἦγουν φουσατόν. φουσατόν pro castris poni di dicam ξὺν θεῷ.

κατέπανος. Caropalates p. 843 a. v. Meursium in ea ditione.

κελλίον, κέλλη, κελλιῶται. cellula. S. Athanasius apol. 2: ἐν κελλίῳ νοσῶν καὶ κατακείμενος. Simeon Metaphrastes in Abramio: ἐν τῷ εἰρημένῳ κελλίῳ εὐρίσκειται μηδὲνα σύννοιον ἔχων. Menologium mense Martio: κλείσας τὴν θύραν τοῦ κελλίου. utuntur hoc vocabulo S. Basil. Pallad. in Laus. Doroth. doct. 4: καὶ ἐτίνασσον τὰ ψιᾶθια αὐτῶν ἔμπροσθεν τοῦ κελλίου μου. Ioannes Moschus Limon. c. 46 in fine. Nicephorus 11 38: ἕτερός ἐστι ὄπος ἀμφὶ στάδια διεστῶς ἑβδομήκοντα πρὸς τὸ φιλοσοφεῖν δεξιῶς ἔχων, ὃς κέλλα προσαγορεύεται, ὅτι περ οὐ κατὰ συνοικίας ἰλλὰ σποράδην τὰ τῶν μοναζόντων εἰσὶν οἰκήματα. Theophanes. idem κέλλη, cella. Simeon Metaph. in Pelagia: καὶ δὴ Πιλαγίας πιστὰς τῇ κέλλῃ κρούσας ἐκάλει. Antiochus in Pand. Georgius Alexandrin. in vita b. Chrysostomi: σκυλεύσας δὲ τὰς κέλλας. hinc κελλιῶται. Laonicus Chalcond. cellulani, a cellula qua includebantur.

κεντηνάριον centenarium, pecuniae quantitas. Georg. Alexandr. in vita b. Chrysostomi: ἀπαιτήσασα τὸν Πενυλίκιον κεντηνάριον. Codinus in παρεκβ.: ἐξοδιάσθησαν χρυσίου κεντηνάρια πββ. Niceph. Callisti 15 27: ἐφ' ᾧ στόλῳ χίλια διακόσια χρυσῶ κεντηνάρια λόγος ἔχει δαπανῆσαι αὐτόν. Theophanes, Candidus historicus apud Photium, Ioannes Moschus in Limon. Eustath. Ἰλ. β. Anastas. bibliothec. in histor. ecclesiast.: et dat ei quinquaginta auri centenaria. sic ms. v. Graec. ad l. 60 D. de iu. dot.

κεντηρίων, κεντυρίων, κεντουρίων. centurio. Aelianus Rhart. doct. εἰς τὴν ἀγίαν καὶ μεγάλην παρασκευήν: ἐπιστρέφουσαν ληστήν, κεντυρίωνα. scribitur et κεντυρίων et κεντουρίων. Graec. interpr. 48 Βασιλ. tit. 3: κεντυρίων ἐκάλεσε. Basil. ibidem κατόνταρχος. Theophylactus ad c. 15 Marci: ὁ κεντυρίων, τουτέστιν ὁ ἐκατόνταρχος· κέντουμ γὰρ λέγουσιν οἱ Ῥωμαῖοι τὸ ἐκατόν. Euseb. histor. ecclesiast. 7 15. Niceph. Callist. 6 13.

κεράτιον siliqua. Constantinus in legibus Georgicis: κεράτιον ἔν ἦγουν φάλλεις δάδεκα. v. in φάλλεις.

κεφαλιτιῶν capitatio, census capitis. Theophylactus in Epist. Pauli ad Rom. c. 13: τῷ τὸν φόρον χρηστούμενῳ, ἦγουν τὴν λεγομένην κεφαλιτιῶνα, ἀπόδος τὸν φόρον· τῷ τὸ τέλος δέ, ἦγουν τὴν ὑπὲρ τῆς γῆς συνισφοράν, τὸ τέλος. quae totidem verbis existant apud Oecumenium in eandem epist. c. 18.

κηρουλάριος *cerularius*, κηροπώλης *cerae venditor*. Anastasius bibliothec. in histor. ecclesiastica: *cerularius quidam erat in foro, ex laboribus suis locuples.*

κινστέρινα *cisterna*. Leo Tact. c. 15: *ἐὰν δὲ ἀπὸ κινστέρινας ἔχουσι πόσιμον ὕδωρ. utitur Sidas tribus locis, et Hero καὶ μέτρων.* Zonar. ad Conc. p. 581.

κλεισοῦραι *clusurae*, angustiores aditus qui non capiunt multitudinem. his autem hostes excludebantur. Procopius de aedif. Justin. p. 32: *καὶ τοὺς ἐν τῇ γῶρᾳ στενωποῦς ἐτειχίσαστο, οὐκ ἐκ κλεισοῦρας καλεῖν νενομίκασιν.* Stephanus in Arist. rhetoricam (nondum luce donatus est): *τὰς ἰδιωτικῶς παρὰ πολλοῖς λεγομένης κλεισοῦρας.* Eustathius. Ἰλ. β: *ἔπου ξυνοχὰς λέγει ὁδοῦ, ταῦτα δὲ εἰπεῖν κλεισοῦρας καὶ στενότητας.* Codinus in παρεμβολαῖς: *ἀπετυφλώθη ἐν τῇ κλεισοῦρᾳ. utitur Leo in Tacticis, Constantinus de administr. imperio, Theophanes et alii.* Latini *clusuras, clausuras, clusas et claustra* dicunt. Cassiodorus 2 var. 5: *praecipimus 60 militibus in Augustanis clusuris iugiter constitutis anomias praestare.* sic enim legitur in veteri codice: nam cludo pro claudo promiscue dixere, ut in l. 226 D. de V. S. *clusus est*; ut Flor. legitur. de clausuris auctor Miscellae l. 18: *clusuras tenuere quae ducunt in Persidem.* Egica B. in Concilio Toletano 17: *intra clausuras noscuntur habitatores existere.* de clusis Anastasius bibliothecarius in Stephano 3: *ad custodiendum proprias Francorum clusas.* Hincmarus epist. 5 c. 6: *sed Aistulphus superbia elatus super Francos, qui ad custodiam propriarum secundum iussionem Pippini clusurarum venerant.* Luitprandus 1 2: *quibusdam namque difficillimis separata erat a nobis interpositionibus, quas clusas nominat vulgus.* nil hic mutandum, nec l. 5 c. 8. de claustris Cicero 7 in Verrem: *qui nostros exercitus saepe excluderant, iis claustra loci committenda non existimavimus.* et eadem significatione alias utitur. Iornandes de rebus Geticis c. 32: *cui Valia rex Gothorum non minori procinctu ad claustra Pyrenaei occurrat.* a clusuris *clusuriarches, κλεισοῦραρχης.* Theophanes: *Γρηγόριος ὁ Καππαδοξὸς καὶ κλεισοῦραρχης γενόμενος.* auctor Miscellae l. 19: *et Gregorius Cappadox, qui et clusuriarches extiterat.* *clusurae praefectus.*

κλήρος, κληρικοί, κλήρωσις. *clerus, sacer ordo, sacrum collegium, generali appellatione omnes qui divino ministerio mancipati sunt.* b. Hieron. ad Nepotianum: *clericus, inquit, qui Christi servit ecclesiae.* b. Augustin. in Psal. 67: *ecclesiastici ministerii gradibus ornati.* Magnum Etymologicum: *κλήρος λέγεται σύστημα τῶν διακόνων καὶ πρεσβυτέρων.* Oecumenius in 1 epist. Petri c. 7: *κλήρον δὲ τὸ ἱερόν σύστημα καλεῖ, ὡς περὶ καὶ νῦν ἡμεῖς.* b. Chrysostomus hom. de S. Ioanne apostolo: *ἐννόησον κάλιν τῶν ἐκκλησιῶν τὰ πλήθη, τὸν κλήρον.* interdum *clerus* accipitur pro omnibus qui subsunt episcopo. D. Basilus epist. 52:

ταλ νυν δὲ ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ πληρώματος, τοῦ ὑπὸ σε κλήρου. Paninus epist. 28 ad Victricium: *de sanctitatis tuae clero et corpore et spiritu esse cognovimus.* κληρικοί. Niceph. hist. eccles. 7 42: ἠπηρεσίαν τῇ ἀγιοτάτῃ θρησκείᾳ παρέχοντας, οὓσπερ κληρικούς προνομάζειν εἰώθασιν. erat autem clerus quadruplex in imperio Orientali, ut docet Meursius. de clerico principis Synodus 8 occanen. act. 7: οἱ τοποτηρηταὶ εἶπον διὰ τοῦ ἐξελληνίζοντος Δαμιανοῦ βασιλικῶν κληρικῶν. de clero etiam palatii Hincmarus epist. 3 26. hinc archiepiscopus sacri palatii, praefat. concilii Moguntiaci, archicapellanus sacri palatii, Ademarus in vita Ludovici Pii. denique clericatus in cod. canonum ecclesiae Africanae p. 283. clericis opponantur laici. Clemens Romanus epistola priore ad Corinthios: οἱ λαϊκοὶ ἀνθρώποι τοῖς λαϊκοῖς προστάγμασι δέδοται. Theophanes: πολλοὶ τε κληρικοί καὶ μονασταὶ καὶ εὐλαβεῖς λαϊκοί.

κοιμιστωρ quaestor. Constantinus Manasses: κοιμιστωρ ἦν ἀξιαν. Basilius in Grammatica: κοιμιστωρ τὸ ἀξίωμα. Nicephorus Cpolit. in historiae breviario: Κοσμάν τὴν ἀξίαν ἦν δὴ κναίτωρα καλοῦσι. Gregorius Nazianzenus orat. 10: διέτριβε μὲν ἐν τῇ Βιθυνῶν, τὴν οὐ πολλοστήν ἀπὸ βασιλέως διέπων ἀρχὴν. ἣ δὲ ἦν ταμιεύειν βασιλεῖ τὰ χρήματα καὶ τῶν θησαυρῶν ἔχειν τὴν πικέλειαν. ἐντεῦθεν γὰρ αὐτῷ τὰς μείζους ἀρχὰς βασιλεὺς προοιμιάζεται. sic apud Romanos quaestura primus ad honores gradus erat.

κόμης. τοῦ βασιλικῶν ἱπποστασίου, τοῦ σταύλου, ἀνατολῆς, ἐξκουβίτων, φοιδεράτων, κόρτης. τοῦ βασιλικῶν ἱπποστασίου comes sacri stabuli, vet. Inscript. Grut. p. 412 4. φροντιστῆς τῶν ἵππων Manass. regalium equorum praepositus qui alias κόμης τοῦ σταύλου. κόμης τῶν βασιλικῶν σταύλων Theophani: est enim σταῦλος seu σταῦλον stabulum. Eustathius ad Odys. 6: παρα μὲντοι Ἀττικοῖς τὸ κλήσιον ἀμαξῶν καὶ ζευγῶν ἐστὶ δεκτικόν, ὃ λέγεται τοὺς Ῥωμαίους παρα τὴν στάσιν σταῦλον καλεῖν. Theophanes: καὶ ἐπιφθασάντες ἐν τοῖς ταύλοις (sic ms: lege σταύλοις) Σταυρικίου τοὺς ἵππους, etc. le grand escuier. κόμης ἀνατολῆς, apud Cedrenum, Theophanem, Iulium Pollucem in Chronico, Nicephorum Cp. comes Orientis, κόμης τῆς ἐώας, sub quo erant 15 provinciae Orientis, Zosimus 5. κόμης τῶν ἐξκουβιτόρων, comes excubitorum, vel κόμης τῆς τῶν ἐξκουβίτων σχολῆς. κόμης τοῦ βασιλικῶν ἐξκουβίτου, comes imperialis excubiti. Synodus Cp. 6 act. 14. Theophylactus Simoc. hist. Mauric. 3 11: ἡγεμῶν οὗτος ἐτύγγανεν ἂν τῶν τοῦ βασιλέως σωματοφυλάκων καὶ ἱπασπιστῶν, ὃν κόμητα ἐξκουβιτόρων τῇ συνήθει φωνῇ ἔθος Ῥωμαίοις καλεῖν. satellitum et protectorum principis comes et praepositus. κόμης φοιδεράτων, comes foederatorum, τουρμαρχῆς τοῦ ἀγματος τῶν φοιδεράτων, Zonarae. aliis τῶν φοιδεράτων ἡγεμῶν, princeps foederatorum. v. infra φοιδεράτοι. κόμης κόρτης, comes seu praefectus cohortis. Glossae: praefectus cohortis ἱπαρ-

χος τῆς κοόρτης. Leo Tact. c. 4 § 10: κόρης δὲ ἐστὶν ὁ τοῦ ἐν τῷ τάγματι ἦτοι βάνδου ἀφηγούμενος. Gloss. Iuris: κόρης ὁ μισθὸς κοόρτης ἄρχων, ὃ καὶ ἐκατοντάρχαι ὑποτάσσονται.

κομητόπουλος comitis filius. sic οὐμπρετόπουλος apud Annam Comnenam p. 412, λατρόπουλος apud Pachymerium. Harmeropulus.

κομμέριον commercium, tributum. Cedrenus: τῆς Ἀβιδου καὶ τοῦ Ἱεροῦ τὰ κομμέρια ἐκούφισε. idem apud Theophanem. Anastasius bibliothecarius in hist. eccles. sic vertit: *Abydi et Hierii ea quae dicuntur commercia relevavit.* idem Anastasius: *cum auri librarum duodecim persolverent, simul et consueta commercia.* Theophanes: τὸ κομμέριον τοῦ πανηγυρίου ἑῷ λατρῶν χρυσίου ἐκούφισεν. Constant. de admin. imperio: ἔχει δὲ καὶ κομμέριον ἐκ τῶν τοιοῦτων πραγματειῶν ἄπειρον.

κόρη cohors. aula, la cour du prince, tentorium. κόρης κόρης comes cohortis: v. supra in κόρης. Polyb. 11: τρεῖς στήρας (τοῦτο δὲ καλεῖται τὸ σύνταγμα τῶν πεζῶν παρὰ Ῥωμαίους κοόρτης). κονόρτα Graecis Basilicon interpretibus ad L. 2 D. qui not. infam. Theophanes: ἐξήλθε πᾶσα ἡ βασιλικὴ ὑπουργία καὶ ἡ κόρη, toute la cour. idem: ἐπήρασι δὲ καὶ τὸ τοῦλδον χεῖρασι τε καὶ ἵππους καὶ τὴν κόρην μετὰ πάσης τῆς βασιλικῆς ὑπουργίας. Anastasius bibliothecarius ita vertit: *abstulerunt autem Vulgares etiam sarcinam, pecuniam, equos et aulaeam una cum universo regio apparatu.* sic duo manuscripti codices. nescio an satis emendate, et an scripserit *aulam*. κόρη igitur Cedreni p. 472 b non est cohors: Cedrenus enim et Theophanes de re eadem loquuntur nisi malis ibi cum P. Goar κόρην tentorium principis interpretari.

κουβικλάρεα, κουβικουλάριος. cubicularia, cubicularius. Georgius Alexandr. in vita b. Chrysostomi: κατέστη καὶ ἡ βασίλισσα πρὸ θυρῶν τῆς ἐκκλησίας μετὰ πάσης αὐτῆς τῆς φαρτασίας καὶ τῶν κουβικουλαρίων καὶ τῆς τάξεως. Ioannes Malch: Θεοδόσιος ὁ μικρὸς ἐφίλει ἔρωτι Χρυσάφιον τὸν κουβικουλάριον. Synodus Cr. 7. Niceph. Callist. Chronicon Alexandrinum, Nicephorus Cropolitani. cubicularius a cubiculo, κοιτωνίτης, πρόκοιτος, κατακοιμητής, sacri palatii cubicularius in Marcellini Chronico. erant autem plures palatini cubicularii; quique his praerat comes cubiculariorum dicebatur. in Concilio Toletano 8 subscribit Odoacrus comes cubiculariorum. v. Cuiac. ad tit. 5 l. 12 Cod. et Glossarium nostrum ad Iulianum.

κουβούκλειον, κουβούκλιον. cubiculum. b. Chrysostomus hom. de poenit.: ὡς ἔν τινι κουβουκλίῳ ἀποκλείεται. Codinus in παρεκβολαῖς: κλειδώσας πάλιν ἔμπροσθεν αὐτῶν τὸ κουβούκλιον. Chronicon Alexandrinum p. 90: οὐσαν αὐτῶν ἐν κουβουκλίῳ. Ioannes Mosch. Limon. c. 129: ἔλθε εἰς τὸ κουβούκλιον. S. Maximus c. 84 cent. 2: συνέικοντο δὲ τῇ μηνίμῃ τοῦ χρυσίου καὶ ἡ μηνίμῃ τοῦ βαλλαντιίου καὶ τοῦ σιβερίου καὶ τῷ

κουβουκλειου. σκέβριον *ibi est cista*. Ulpianus in l. 1 § 41 D. *depos. si cista signata*. Basilica: ἐσφραγισμένον σκεβριον.

κουμπάρια *magna navigia*. Constantin. de Themat. 2 c. 11: στόλος λς' κομπάρων. Leo Tact. c. 18 § 140: διὰ τῶν παρ' αὐτοῖς πλοίων τῶν λεγομένων κουμβάρων. Saracenica vox est auctore Leone d. c. 18 et c. 19 § 70, Constantino d. c. 11 et Zonara. Latini tamen *cumbam* vel *combam* dixere. Glossar. Arabicolat. *lembus, navicula brevis, dicta et cauribus et cumba et lintris*. Gloss. Cyrill. σκάφη τὸ πλοιάριον, comba.

κουράτωρ. τέσσαρας ἀρχόντων γυτόνων κουράτωρας ἀποκτείναντα. *quinam erant isti curatores principum? utique primariae dignitatis viri. an veluti curatores divinae vel dominicae domus?* Theophanes in Mauricio: κουράτωρ τῶν βασιλικῶν οἴκων. Sexta Synodus Cpol. act. 1: κουράτωρ τοῦ βασιλικοῦ τοῦ Ὁρμισδον οἴκου. *erat et curator principis, κουράτωρ τοῦ βασιλέως, ὃς νῦν λογοθέτης λέγεται, ut ait Constantinus Harmenopolus Breviarū l. 6 de dignitatibus tit. 1 § 5. κουράτωρ etiam accipitur pro curatore adolescentis, et κουρατωρεία pro cura seu curatione.*

κουρατωρεία *curatoria*. Theophanes: τὰ δὲ κρείττονα τῶν πτισμάτων εἰς τὴν βασιλικὴν κουρατωρείαν ἀρξέσθαι ἐκέλευε. Anastasius biblioth. in hist. eccles.: *ceterum quaeque meliora erant in rebus in regiam curatoriam deferri iubebat*. vide notas posteriores P. Goar. p. 44 col. 2 d.

κουροπαλάτης *curopalates*, qui palatium curabat, cui palatii cura commissa erat. Nicetas Paphlago in vita Ignatii (habetur tomo 3 Concil. ed. R.): Βάρδας μὲν γὰρ ἐφ' ἑαυτὸν τὴν Ῥωμαϊκὴν ἀρχὴν ὑποποιούμενος πρῶτον μὲν κουροπαλάτης etc. *curopalatae autem potestas prima post principem*. Nicephorus in Breviar. hist.: Ἡράκλειος δὲ Θεόδωρον τὸν ἑαυτοῦ ἀδελφὸν τὴν μετὰ βασιλέα πρῶτην ἀρχὴν κεκτημένον, κουροπαλάτην δὲ αὐτὸν οἱ περὶ τὰ βασιλεία καλεῖν εἰώθασιν. *corrupte curopalatus dicitur*. Luitprandus in Legat.: *ante fratris eius Leonis curopalati et logothetae praesentiam sum deductus*. *corruptius curapalatus*. Vigilius PP. in epist. encyclica ad universam ecclesiam: *Iustinianum exconsulem et curapalati*. *curopalatus* Chron. Casin. c. 7. Latinis primum *cura palatii* dicebatur, l. 1 C. de comitib. et tribun. schol. hinc *excusa palatii* Amm. Marcell. 22.

κούρσον, κούρσευμα, κουρσεύειν. *incursio, praeda*. Constantinus in Tact.: μὴ ἀφίης τοὺς στρατιώτας εἰς τὴν πολεμὴν γῆν ἵνα ἀτάκτως ἐκβαίνωσιν εἰς κούρσα. *item: καὶ γὰρ εἰς μὲν τὰ κούρσα καὶ τὰς ἄλλας ἐπιδρομὰς ἔρχουσιν οἱ στρατιῶται τὰ σφοδρὰ μετ' αὐτῶν. et κούρσευμα*. Astrampsychus ἐν τῷ Πυθαγορ. λαξ.: δηλοῖ αἰχμαλωσίαν καὶ κούρσευμα. hinc *κουρσεύειν* pro *praedari*. Constantinus in Tact.: *κουρσεύσας γὰρ τὴν Συρίαν καὶ κρατήσας αἰχμαλωσίαν καὶ πραιδαν πολλήν*. Theophanes in Heradio: *κουρσεύων καὶ πραιδεύων*. v. i. κούρσεως.

Georg. Cedrenus tom. II.

κὺρσῳρες cursores. Suidas: κούρε Ῥωμαῖστὲ τρέχει, ἔθεν καὶ κούρσῳρες. θεῖος κούρσῳρ, cursor imperatoris. Caesarius dial. 2 resp. 107 B. Chrysostomus vel potius auctor homiliae de iusto et beato Iob, quae exstat tomo 6 oper. D. Chrysost.: κῶς ἀποστέλλουσι τοὺς δρομεῖς, κούρσῳρας καλουμένους Ῥωμαῖσι. Philostorgius hist. eccles. l. 2: ἀκείνην δὲ πάλιν φωραθεῖσαν πρὸ τῶν κουρσῳρῶν μοιχωμένην. cursorem intelligit Libanius orat. 23 de honorib. ad Eustath.: ἔπειτα οὐθ' ὁ παῖς ἤκεν οὐθ' ὧν ἐστὶ τὸ τρέχειν. Petron. vet. inscr. p. 600 15. Firmicus. Lupus abbas epist. ult.: *cursor noster, donec veniamus, pauperis apud vos locum implebit.* P. Blesens. ep. 41: *cursores diversos nostrorum exploratores itinerum ante faciem meam circumquaque praemisi.* Adventius Metensium episcopus ad Nicolaum PP: *nos tamen inter ista vix unum cursorem, religiosum videlicet presbyterum Theodoricum nomine, compendioso itinere cum prosecutione praesentium literarum ad vestram dirigere potuimus clementiam.* Paulinus epist. 24: *ut cursorem Dominicum Cardamatem signatis in lege divina antiquorum velocium laudemus exemplis.* cursor igitur pro famulo accipitur, quem hodie Graeci οὐλάκις, Galli *un laquais* vocant. Laonic. Chalcondylas: καλοῦνται δὲ οὗτοι οἱ κύριες οὐλακίδες. vel pro tabellario eove quem ad aliquid perferendum mittimus. *procursor* in hist. Misc. et Anastasii biblioth. hist. ecc. Graece est, opinor, πρωτοκούρσῳρ, primus cursorum. κούρσῳρες etiam dicuntur milites qui belli tempore incursiones faciunt. Leo Tact. c. 7 § 36.

κοῦσπος cippus. Lexicon vetus biblioth. Regiae: ζατρίκιον ὁ κοῦσπος, τὸ τῶν δούλων κολαστήριον. alii ποδοκάκην exponant. quid sit autem ποδοκάκη explicat Simeon Metaphrastes in Luciano: καὶ τοῦτο μὲν εἰς τὴν ποδοκάκην (ξύλον δὲ προμηκέες ἐστὶ στρεβλωτήριον) ἀμφοτέρους αὐτοῦ τοὺς πόδας ἐνεβίβαζον, ἐπὶ τίσασα τρημάτα διεκλύσαντες, ὅπερ ἐστὶ τὸ τῆς τιμωρίας ταύτης βεβύτερον.

κυνήγιον locus in quo venatio bestiarum ad populi voluptatem exhibebatur. hinc κυνηγοὶ θηριομάχοι in Glossis Nomicis, id est bestiarii; de quibus plenius ibi dicam. in eo supplicium de reis interdum sumebatur. Nicephorus in Breviario historico: ἐκπέμπει ἐν τῷ καλουμένῳ κυνηγίῳ τμηθῆναι τὰς κεφαλὰς. item: ἐν τῷ τῆς πόλεως κυνηγίῳ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἀποτμηθῆναι προστέταξε.

κυριακὴ, κυριακόν. μία σαββάτων. una sabbathi, dies dominicus. b. Gregorius Nyssenus πρὸς τοὺς ἀχθομένους ταῖς ἐπιτιμήσεσι: ποιοῖς γὰρ ὀφθαλμοῖς τὴν κυριακὴν ὄρας ὁ ἀτιμάσας τὸ σάββατον; b. Gregorius Nazianzenus orat. 19. v. Niceph. Callist. 7 46. una sabbathi est dies dominicus, primus dies hebdomadae. Oecumenius in primam ad Corinthios c. 9: μίαν σαββάτων τὴν κυριακὴν λέγει. Theophylactus ad c. 18 Lucae: μίαν σαββάτων τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος τὴν παρ' ἡμῖν κυριακὴν ἐκάλου.

vide eundem ad c. 24. ἡ μεγάλη κυριακή apud Cedrenum. et est dies paschatis. item apud eundem p. 295 d. κυριακή vel κυριακόν est templum. Niceph. Callist. 7 38. Cyrillus Catech. p. 494 ed. in 4. Chronicon Alexandr. p. 660. S. Athanas. in vita Ant.: ἐξελθὼν εὐθύς ἐκ τοῦ κυριακοῦ. Simeon Metaphr. in Cypriani martyrio: εἰς τὸ κυριακὸν ἀφικνεῖται. v. Zonar. ad c. 74. Synod. 6 in Trullo. Walafridus Strabo de reb. eccles. c. 7. sicut itaque domus dei Basilica, id est regia a rege, sic etiam κυριακά, id est dominica a domino nuncupantur. adde Aimoinum de gest. Francor. 2 c. 11.

κυρός, κύρ, κύρις. dominus. in inscriptione operis κυροῦ τοῦ Κεδρηνοῦ. Iosephus episcopus Methonensis sic inscripsit apologiam adversus libellum Marci metropolitae Ephesi: ἀπολογία εἰς τὸ γραμματίον κύρ Μάρκου τοῦ Εὐγενικοῦ μητροπολίτου Ἐφέσου. Concil. Chalced. act. 1: ἀξιοῦμεν καὶ τὸν κύριον Μάρμαν εἰπεῖν. vet. interp.: *supplicatus et dominum Mamam dicere*. Synod. Cp. 6 act. 14: ὁ κύρις Κωνσταντῖνος. vet. int.: *domnus Constantinus*. et paulo post: δέδωκα ἀντὰ αὐτῶ τῷ κυρῷ Κωνσταντῖνῳ. Concil. Chalced. act. 1: ἐπὶ τοῦ κυροῦ Θαλασσίου καὶ τοῦ κυροῦ Εὐσεβίου παρόντος καὶ τοῦ Σιλεντιαρίου ἐγένετο ἡ πράξις.

κῶδιξ, κωδίκιον. codex. b. Chrysostomus homil. in Salvatoris diem nat.: καὶ τοῖς ἀρχαίοις τοῖς δημοσίᾳ κειμένοις κώδιξιν ἐπὶ τῆς Πρώτης. Theophanes: Ἀναστάσιος ὁ βασιλεὺς εἶδεν ἐν δράματι ἄνδρα φοβερὸν βαστάζοντα κώδικα. Pachymeres: τὸ κωδίκιον τῆς ἐκκλησίας εἰς πίστιν προεκομίζετο. Sexta Synodus Cp. act. 5: τὰ εἰρημένα κωδίκια ὑποδεχέσθωσαν. vet. int.: *praedicti codices suscipiantur*. et act. 7 vet. int. vertit *codicillum*, et act. 13 *polyptychum*.

λατέροκουλον laterculum. quid esset laterculum explicat Cedrenus p. 169 d. Theodoretus Quaest. in lib. Regn. interrog. 40: πλινθίον οἶμαι καλεῖσθαι, ὃ παρὰ τοῖς ἔξωθεν συγγραφεῦσι πλασίσιον ὀνομάζεται. εἶδος τοῦτο στρατιωτικῆς παρατάξεως τετράγωνον ἐχούσης τὸ σχῆμα. vide Cuiac. ad tit. Cod. de proxim. sacror. scriin. l. 13. ad Novell. 8, et de off. quaest. in Parat. Cod.

λεγάτον legatum. Suidas. occurrit passim in Basilicia. Concilium Florentinum sess. 3: ὡσπερ τι λεγάτον καὶ κληρονομίαν αὐτοῖς ἐγκατέλιπε.

λεκτίκιον lectica. Menologium Augusti die 2: τὸ λερὸν λείψανον ἐν λεκτικῷ ἐπὶ ὄνῳ καταθεῖσα. Graeci ad l. 60 § 8 D. loc.

λέσσα. v. Meursium.

λιβελλίσσιος libellensis. Nov. 20 c. 9. qui libellos conscribit, in l. hac lege C. de proxim. sacr. scriin. l. 3 C. ubi senat. Iulianus Antecessor Nov. de adiut. Quaest. vide ad Theophilum de satisdat.

λίβελλος libellus. Phavorianus. Synodus 6 Cr. act. 8: *εὐρέθησαν ἐν αὐτῇ λίβελλοι δύο.* et act. 4 laudatur Pyrrhi *λίβελλος τῆς πίστεως.* Theophanes in Heraclio: *καὶ λίβελλον ἐπιδεδωκώς ὀρθοδοξίας τῷ πάπῃ.* apud b. Chrysostomum epist. ad Innocentium *λίβελλοι κατηγοριῶν, libelli accusationum, libelli accusatorii.*

λόγγος locus angustus. v. Meursium in ea dictione.

λογοθέτης logotheta. plures erant. *γενικός λογοθέτης,* de quo supra in *γενικόν.* v. Procopii arc. p. 81 et 104 et notas ibi. Nicephorus Gregoras 8: *ὁ λογοθέτης τοῦ γενικοῦ Θεόδωρος ὁ Μετοχίτης. ὁ τῶν οἰκειακῶν.* Georgius Pachymeres: *τοῦ μεγάλου λογοθέτου τῶν οἰκειακῶν. ὁ τοῦ δρόμου logotheta dromi seu cursus.* Constantinus de admin. imp. c. 32. Theophanes in Constantino: *ὄν εἰσὶν οἱ πρωτεύοντες Κωνσταντίνος ὁ πατρικίος καὶ λογοθέτης τοῦ δρόμου γενόμενος. τοῦ στρατιωτικοῦ: sexta Synodus Cr. act. 1: στρατιωτικοῦ λογοθέτου, septima act. 1: Ἰωάννου βασιλικοῦ ὀστιάριου καὶ λογοθέτου τοῦ στρατιωτικοῦ λογοθεσίου.* Anastasius biblioth. ita vertit: *Ioanne imperiali ostiario et logotheta imperialis logothesi.* alius interpres ita: *Ioanne regio ostiario et quaestore aerarii militaris.* τῶν ἀγγελῶν Codinus de officiis meminit. denique ὁ τῶν σκερτέων *λογοθέτης,* Nicetas, qui et *μέγας λογοθέτης* dicebatur. Nicephorus Gregoras l. 6: *Μουζάλων ὁ μέγας λογοθέτης.* cancellarius hodie est. Papias: *logotheta edictum imperatoris foris populo nuntiat.* vide Chron. Casin. c. 68.

λωρίκιον, λουρίκιον. Leo Tact. c. 15 § 9: *τοὺς μὴ ἔχοντας λωρίκια.* Constantinus Tact.: *ἔχτωσαν δὲ τὰ λωρίκια θηκάρια δερμάτινα.* Gloss. ms. in v. ὄπλα: *θῶραξ ὁ σιδηροῦς χιτῶν, ὅπερ ἐστὶ λουρίκιον.* Glossae Nomicae: *μανδύας, ἱμάτιον, τὸ λουρίκιον.* Chalcond. l. 9: *ποιούντες λωρίκια ἐξαιρέτα.* Theophanes in Heraclio: *ἔλαβον τὰ λουρίκια αὐτῶν.* Corona pretiosa: *giaccho λουρίκι.* hinc *λωρικάτοι.* Leo d. § 9. apud Theophanem in Iustiniano *λωρικάτοι,* in Theodosio *λωρικάτοι.*

λώριον lorum. v. Meursium.

λώρος lorum. Scholiastes antiquus Homeri ad Il. γ: *ἱμάς, λῶρος.* Eustath. Il. β: *τελαμῶν δὲ νῦν λῶρος πλατύς, δι' οὗ ἡ ἀσπίς ἀνεφέρετο.* Macarius hom. 32: *λώροις αὐτὸν βασανίσει.* Schol. Eurip. in Hippol.: *εἰώθασιν οἱ ἀρματηλάται περιάπτειν τὰ λῶρα τῇ ἄντυγι.* Theodorus Metochites in hist. Romana: *μαστιζήσας τὸν νῶτον λῶροις πλεκτοῖς· τοιοῦτον καὶ γὰρ τὸ φραγγέλιον.* Glossarium ms. illustris: in Francia cancellarii P. Seguerii: *ἀμφωρίσκος ὁ λῶρος.* vide Breviarium Graecum p. τξξ' et φιβ' parte 2. Graeci autem *λῶρος* et *λῶρον* dixerunt, ut Latini *lorus* et *lorum.* Gloss. Cyrilli: *ἱμάς habena, loros, corrigia, hoc lorum.*

μαγαρίξειν Mahometicam impietatem profiteri. Theophanes: *καὶ πρὸς τινὰ μαγαρίτην εἰπεῖν.* Anastas. biblioth. in hist. eccl.: *et ad Cosmam quendam iuxta se stantem Romanorum profugum margaritam diceret.* idem: *occisus est Humar Saraceno-*

rum dux a quodam Persa margarita apostata. l. magària. v. Hist. Miscell. l. 19.

μάγγανον manganum, mangana, machina bellica. Glossae Philoxeni: ballistra σφενδόνη, μάγγανον πολεμικόν. Scholiastes Thucyd.: βάλανός ἐστι τὸ βαλλόμενον εἰς τὸν μοχλὸν σιδήριον, ὃ καλοῦμεν μάγγανον. idem Scholiastes Aristophanis in Concionantes p. 734 col. 2. Papias: tormentum dicitur quicquid summa vi torquetur, ut vulgo manganum. Abbo de obsidione Parisiens. p. 453 ed. P. Pith.:

*conficiunt longis aequae lignis geminatis
mangana, quas proprio vulgi libitu vocitantur,
saxa quibus iaciunt ingentia, seu iaculando
allidunt humiles scenas gentis truculentae.*

Hist. Miscell. l. 20: sistens arcobalistas et magnas in turribus et argumentosus alias machinas. Anastasius autem bibliothec. sic habet in hist. eccles.: sistens arcobalistas et mangana in turribus. lege igitur apud auctorem Miscellae mangana, vel si mavis, manganas: nam et manganas dixerunt. in passione S. Tyemonis: ad machinam exstructam, quam vulgo mangonam appellant. lege manganam. prius magis placet: nam et scripti codices habent mangana, ut notat Canisius variis in Miscellam; et Anastasii, ex quo auctor Miscellae sumpsit, in veteri codice ita legitur. hinc μαγγανάριος, qui mangana conficit, manganarius. Leo Tact. c. 15 § 35: δι' ἐπιβολὰς τῶν συνόντων μαγγαναρίων. Hist. Miscella l. 17: Basam urbis manganarium interficere nitebatur. sic lege: nam Theophanes habet μαγγανάριον. imo et Anastasius in hist. eccl. et μαγγανικόν. Cedrenus p. 455: βάλλεται τῷ ἐκ τοῦ μαγγανικοῦ λίθῳ. Theophanes in Iustiniano iuniore: παραδεδωκὼς αὐτῷ πρὸς καστρομαχίαν κριὸν μαγγανικά τε καὶ πᾶσαν ἐλέπολιν.

μαγιστριανός, μαγιστριανός. magistrianus, agens in rebus, officialis magistri officiorum. Isidori Pelusiotae epist. 229 l. 3 inscripta Λεοντίῳ μαγιστριανῷ, et l. 4 81. Synodus Nicaena 2 act. 1, ex libro de vita S. Sabae: παρόντων ἔτι καὶ ἀκούοντων τῶν τε μαγιστριανῶν καὶ ἀρχόντων. Anastas. bibl.: praesentibus magistrianis. Theophanes: Ἰουλιανὸν μαγιστριανὸν μετὰ δάκρας. Anastas. in hist. eccles.: Iulianum magistrianum cum sacra. Constantinus imp. epist. ad Arrium in fine (exstat autem apud Gelasium Cyzicenum act. Conc. Nicaeni l. 3): διὰ Συγκλητῶν καὶ Γαυδεντίου μαγιστριανῶν. utitur Constantinus de admin. imp., Pallad. hist. Laus. c. 149. occurrit saepe in Concilio Ephesino. Agapitus episcop. epist. ad Leonem imp. (exstat Concil. Chalcedon. parte 3) c. 45: ne quod impedimentum fieret Eudoxio viro devoto magistriano. Marcus Gazensis diaconus apud eminentiss. cardin. Baronium: interim autem dum purgaretur locus, venit magistrianus epistolae afferens imperatorias semper memorandae eudoxiae. Breviculus histor. Eutylianistarum: dirigit magistrianos per totum

Orientem. Anastas. biblioth. in Hormisda: *cum militibus et magistrarianis.* Acta Abercii apud eund. Baron.: *Valerianum et Basianum magisterianos divinatorum nostrorum officiorum misimus.* alias *magistros* legitur. priorem lectionem confirmat Simeon Metaphrastes in Abercio: *καὶ Οὐαλέριον καὶ Βασιανὸν μαγιστριανούς εὐθὺς εὐτρεπισθῆναι κελεύσας,* et paulo post: *Οὐαλέριον καὶ Βασιανὸν μαγιστριανούς τῶν θείων ἡμῶν ὄφφικίων ἐπέμψαμεν.* sic legitur in duobus mss. meminere Marcellinus Comes et Victor in Chronicis. de agente in rebus Ammianus Marcellinus. Glossæ Philoxeni: *agens in rebus μαγιστριανός.* Concil. Chalced. act. 1: *Κωνσταντῖνος ὁ καθωσιωμένος μαγιστριανός.* vet. int. *agens in rebus.* et p. 76 in fine eod. *Βερονικιανός μαγιστριανός.* int. *magistrianus.* ut act. 3 p. 229 d. Leo M. epist. 70 ad Marcian. Aug.: *ut confestim Nectarium agentem in rebus Alexandriam mitteret.* Lucifer Caralitanus epist. ad Florentium magistrum officiorum: *Bonoso in rebus agenti perferendum traditum.* Synod. 5: *Comitas dicor agens in rebus.* Anastasius in Liberio: *tunc missa auctoritate per Catulinum agentem in rebus.* adde b. August. Confess. l. 8 c. 6 et l. 9 c. 8, b. Ambros. epist. ad Marcellinam et de offic. l. 3. S. Athanas. Apolog. ad Constantin. imp.: *Ἀντίοχος τε καὶ Εὐάγγριος ἀγεντισηρίκους.* interpres vertit *praefecti sericorum.* sed alii cod. habent *ἀγεντησηρίβους,* id est *agentes in rebus.* v. not. Fronton. Ducaei ad hom. 13 b. Chrys. ad Antioch. vetus interpres Novellae 17 c. 4. *μαγιστριανόν magisterianum* vertit, et Nov. 124 c. 3. Iulianus autem Nov. 21 c. 1 *agentem in rebus,* Nov. 122 c. 2 *magistrianium.* Theodoretus epist. 79 *στρατηλατιανόν* vocat, epistola autem 136 *μαγιστριανόν.* agentes autem in rebus dicti, quia in rebus et in actu militant. erant, inquam, ut dixi, magistrariani officiales magistri officiorum, de quo infra in *μάγιστρος.*

μάγιστρος, μαγιστερία, μαγιστέριον. magister. divinatorum seu aulicorum officiorum magister, *μάγιστρος τῶν θείων ὄφφικίων,* Chalc. Conc. act. 1. magister sacrorum officiorum: Sexta Synod. Cp. act. 1 *μαγίστρω τῶν βασιλικῶν ὄφφικίων.* palatii magister. S. Athanasius apolog. ad imp. Constant.: *Παλλάδιος ὁ γένόμενος τοῦ παλατιοῦ μάγιστρος.* inter epistolas S. Basilii 84 329 416 inscriptae sunt *Σωφρονίω μαγίστρω.* Stephanus *περὶ πόλειων* in ἀκόνας: *διαφέρουσα μὲν τῷ πανευφήμῳ πατρικῷ καὶ τῷ πάντα σοφωτάτῳ μαγίστρω Πέτρῳ.* v. b. Chrysostomi homil. 17 ad Antiochenos et notas. Graeci magistrum interpretantur *ἡγεμόνα τῶν ἐν τῇ αὐλῇ τάξεων.* Suidas: *Ρουφῖνος Κελτὸς γένος μάγιστρος τῶν ἐν τῇ αὐλῇ τάξεων καταστάς,* ex Zosimo p. 773. alii strictius accipiunt magistri officium, ut Procop. Gaz. in l. 3 Regum c. 3: *ὁ αὐτὸς δὲ ἦν οὗτος τῷ νῦν παρὰ Ῥωμαίοις μαγίστρω, τῶν φρουρῶν τὸν βασιλέα στρατοπέδων ἡγούμενος.* Agathias l. 4: *ὁ μὲν γὰρ ἐν λοχαγοῖς ἐπέλει ὁ Βαράζης, ἄτερος δὲ τῶν μὲν ἐν τῇ*

αὐτῇ ταγματῶν τοῦ Λαζῶν βασιλέως ἡγεῖτο· μάγιστρος ὄνομα τῇ ἀρχῇ. Theodoretus Quaest. in 2 Regnor. interrog. 40: ὁ νῦν παρὰ Ῥωμαίοις μάγιστρος ὀνομαζόμενος τῶν περὶ τὸν βασιλέα πεζαιτέρων, ἀσπιδηφόρων φησὶ καὶ δορυφόρων, τὴν ἡγεμονίαν πεπίστευται, quod scilicet principis satellitibus praeesset. ἐπιστάτην δορυφόρων vocat Synesius de providentia, praetorianis militibus praepositum. magnus autem magistri honos, quo ornati etiam imperatori consanguinitate iuncti. Constantinus Manasses:

τῶν λαμπρῶν τινὸς καὶ περιδόξων,

πρὸς γένους ὄντος βασιλεῖ, μάγιστρον τὴν ἀξίαν.

magistri dignitas dicebatur μαγιστερία vel μαγιστέριον. Glossae iuris: περιὸν ἀρχῆς, ἴσως μαγιστέριον. Theophanes: πάνει τὸν Λογγῖνον τοῦ μαγιστρίου. ut apud Sidonium magisteria palatina et militaria l. 1 epist. 3 et in l. un. C. de quaestor. et mag. off.: aut efficaci magisterio. Cl. Salmas. ad Trebell. Poll. p. 293 legit magisteria. sed Cuiacii auctoritas potior apud me est, magisterio retinentis in d. l. un. Severus Sulpitius Dial. 3 c. 15: missis obviam magisterii officialibus. sic magisterio fungi apud Sueton. in Domit. nec video cur dignitas magistri magisteria dicenda sit, ceterorum autem magistrorum magisterium. Cuiacius magistro officiorum similem esse eum arbitratur qui in Gallia dicitur *prévost de l'hostel*, ad l. 3 C. de praepos. sac. cub. v. eundem Parat. Cod. tit. de offic. mag. offic. qui ea dignitate functus est dicitur ἀπὸ μαγιστρῶν, ex magistro. Concil. Chalced. act. 1, Theodoretus epistola 110. dixerunt et μαῖστωρ, ut in Theodoreti epist. 140, inscripta Βιγκομάλω μαῖστωρ. Theophanes: ἄλλος ὁ μαῖστρος. Codinus in Orig. Cr.: καὶ ἔδωκε κεντηνάρια τῷ λαῷ διὰ στρατηγίου μάγιστρον. in exemplari viri perillustris Nicolai Fabricii legitur μαῖστρον. Basilica in l. 7 § 1 D. de instit. μαῖστορα τοῦ ἰδίου πλοίου. sic legendum, ut in Regio cod. Synops., non μαγίστωρα, ut in Basil. ms.

μαγκίπειον, μάγκιψ. pistrinum. Chronicon Alexand. p. 786: ἔκτισε δὲ ἔνδον τοῦ παλατίου μαγκίπεια. Nicephorus Callisti 12 22. quod Ulpianus alicubi dixit *coniecit in pistrinum*, Graeci vertunt ἐν μαγκίπῳ παράσχω. Vita Ioannis eleemosynarii c. 21: et animal portans siligines a mancipio causa prandii ipsius. hinc μάγκιψ pro pistore. Glossae iuris: μάγκιψ ὁ τεχνίτης τοῦ δημόδου ἀρτου. Ulpian. in l. 13 § ult. de usufr.: si stabulum pistrino locaverit. Basilica: οὔτε μάγκιπι τὸ στάβλον. vide Cuiac. de divers. temp. praescript. c. 13.

μαγκλαβίτης. μαγκλάβιον est lorum, flagellum. Theodorus Hermopolites l. 7 tit. 8: τύψας αὐτὸν μαγκλαβίοις ἢ ῥάβδοις. Achmes c. 249. Astrampsychus ἐν τῷ Πυθαγ. λαξευτηρίω: δηλοῖ δὲ καὶ φόνους καὶ κοπὰς κεφαλῶν καὶ χειρῶν καὶ ποδῶν καὶ μαγκλάβια. hinc μαγκλαβίτης. Georgius Logoth. in Chronic.:

τὸν δὲ μαγλαβίτην Νικόλαον. de quo v. Meursium et doctiss. Vossium de vit. sermonis.

μακελλεῖον, λεωμακέλλιον. macellum, laniatorium. hinc μακελλάρης et μακελλάριος lanius. Astrampsychnus ἐν τῷ Πυθαγορικῷ λαξευτηρίῳ: δηλοῖ δὲ εἶναι τὸν ἄνθρωπον μακελλάρην καὶ μάγειρον. μάκελλος idem quod μακελλεῖον. Xiphilinus in Nerone: τὴν ἀγορὰν τῶν ὄψων, τὸ μάκελλον ὀνομασμένον. hinc λεωμακέλλιον apud Cedrenum. v. Meurs. in μάκελλος.

μάνα mater. v. Meursium et eruditiss. Vossium de vitis sermonis l. 3 c. 24. μᾶ ἢ μήτηρ κατὰ βρέφους προσφώνησιν Eustathius ad Il. 5. Etymol. in μᾶς.

μάνδρα, μανδρίτης, ἀρχιμανδρίτης. monasterium. Georgius Alexandrinus in vita b. Chrysostomi: οὗς δὲ καὶ ἀρκάζων ζῶντας ἐν τῇ ἑαυτοῦ μάνδρᾳ. item: σπουδαίως χωρεῖν ἐπὶ τὴν μάνδραν τὴν τοῦ πατρός. Dorotheus doct. 23. Nicephorus Call. 14 51. Simeon Metaphrastes: εἰς τὴν νεόκτιστόν σου ταύτην μάνδραν. Alcuinus epist. 27: *coelestis mandrae agmina*. Albinus 2 de vita S. Willibrordi: *circuit iccirco vigil hoc tutamine mandras*. hinc μανδρίτης. Conc. Const. sub Menna act. 5. Ermoldus in vita S. Solae: *mandritis e diverso venientibus*. et ἀρχιμανδρίτης. Synodus Cr. 7 act. 1: *εὐλαβεστάτων ἀρχιμανδριτῶν ἡγουμένων τε καὶ μοναχῶν*. Avitus Viennensis epist. 2: *copiosae monachorum multitudinis praepositus fuit; cuius officii personas episcopi Orientales archimandritas appellant. monachorum principes*, vetus interpres Concilii Chalcedonensis.

μανδύλιον mantile. Etymologicum. Alexius Rharturus doctrina ult. εἰς τοὺς ὀφθαλμούς τὸ μανδύλιον. v. Meursii Gloss.

μανίκιον manica. Theophanes in Theodosio: τὰ μανίκια τῆς δεξιᾶς αὐτῶν χειρὸς κατέβαψαν. Constantinus in Tacticis p. 15: *δεῖ δὲ καὶ κένδουκλα ἔχειν αὐτοὺς πολὺ πλατέα ἔχοντα καὶ μανίκια πλατέα*. Glossae Nomicae interpretantur λαβὴν seu capulum. nos ibi dicemus.

μάππα, μαππάριος, mappa. de mappa vide eos qui de Circo scripserunt, et Vossium virum longe doctissimum de vitis sermonis c. 4. Marcellinus Comes in Chronico: *una duntaxat ultimaque mappa insanienti populo denegata*. hinc μαππάριος, qui mappam in Circo mittebat.

μαργελόγραμμον. sic legit Salmasius ad Vopiscum p. 406 col. 2 post Meursium in Glossario in μάργελλον. vide et notas posteriores p. 57.

ματρικάριος. ξυλουργός, faber lignarius.

ματρίκιον matricula. Canones Ecclesiae Africanae: τὸ ματρικίον καὶ ἀρχέτυπον τῆς Νομιδίας, *matricula et archivum Numidiae*. Zonaras ad can. 93 Concil. Carth.: ἀπογραφή τις·

αὕτη γὰρ ἐστὶ τὸ ματρικίον. Graeci l. 22 Basilic. tit. 4 ad Novel-
lam 73 c. 8: γίνεται σύγκρισις γραμμάτων καὶ ἀπὸ τοῦ κἀδικος
καὶ ἀπὸ τοῦ ματρικίου.

μάτριξ matrix. Graeci ad l. 15 C. de testib. οἶον ἰσοκώδιξ
ἢ μάτριξ. Gloss. Lat. Graec. matrix σημεῖον ὀνομάτων. Glossae
Nomicae: μάτρικες ἀπογραφαὶ καὶ ἀντιγραφαί. Tertullianus de
Fuga: cum in matricibus beneficiariorum et curiosorum etc. v.
not. ad Cann. eccl. Afr. p. 46, Zonar. ad can. 36 Synod. Carth.
hinc matricularii, id est inscripti matriculae. Aldhelmus de laudibus
virginitatis: sed omne patrimonium et ornamentorum gloriam,
tam discriminalia capitum et periscelides crurum quam olfa-
ctoriola nardi et crepundia collo gemmiferis lunulis pendientia,
ad stipem mancis et matricularis (l. matriculariis) prodiga libe-
ralitate contulerunt, id est egenis. de variis matricularis v. Vossium
de vitiis sermonis.

ματρωνίκιον matroneum. v. Meursium.

μέταξα metaxa, sericum. Leonicus Chalcond. l. 4: τρέφει
ἢ χώρα αὕτη μέταξάν τε καλλίστην ποιουμένην. videndi Achmes
ὄνειρ. c. 222, Procop. ἀνεκδ. p. 111, Zonar. ad Concil. p. 231,
Nicephorus Callist. tom. 2 p. 787, Cuiacius ad l. 10 C. de muri-
legulis.

μιλιαρίσιον miliarense, nummi genus, duodecima pars
solidi. Constantinus de admin. Imp.: μιλιαρίσιων ἑτέρας δέκα λίτρας.
Georgius Syncellus: καὶ σκευὴ τῶν ἐκκλησιαστικῶν λαβῶν ἐχάραξε
νομίσματα καὶ μιλιαρία. Moschus Limonarii c. 185, Nicephor.
Callist. tom. 2 p. 838, Codinus in originib. Constant. p. 79, Meno-
log. in Martio, Theophanes in Heraclio. Cedrenus deducit a militia.
Hero περὶ σταθμῶν: μιλιαρίσιον δὲ τὸ ἀργυροῦν, ὃ ἐστὶ καὶ α.
στρατιωτικὸν δόμα· μιλίτια γὰρ ἢ στρατεία.

μίσος. Cedrenus interpretatur ἄθλον. Glossae Graec. La-
tinae: ἄθλον missum.

μισσίκιος missicius, qui missionem consecutus est impletis
stipendiis. dixi ad Theophilum.

μιτατώριον. v. notas posteriores p. 51 col. 2. viri doctis-
simi de vera lectione addubitant. moneo tamen ἀπαρᾶλλάκτως apud
Leonem Grammaticum legi εὔρεν αὐτὸν ἐν ᾧ ἠῦχτο τόπων εἰς τὸ
μιτατώριον. et μέχρι τοῦ μιτατορικίου. sic legitur in Regio exem-
plari pro μιτατωρίου.

μοδίολος. v. eundem p. 45 b.

μοναχός, μονάζων, μοναστής. καλόγηρος, monachus.
Gloss. Graec. Latinae: μοναχός solitarius, singularis, monachus.
Rutilius in Itinerario l. 1:

ipsi se monachos Graio de nomine dicunt,
quod soli nullo vivere teste volunt.

hinc singularitatis professio can. propositum 10 quaest. 3. Zosimus
p. 800: ἀπέληπτο δὲ ἢ νῦν ἐκκλησία ὑπὸ τῶν λεγομένων μονα-

χῶν. Eriphan. physiol. c. 22. idem μονάζων. Macarius homilia 38, B. Chrysost. epist. 14. μοναστής Gregorius presbyter in vita Gregorii theologi: μοναστής ἀντὶ κοσμικοῦ καὶ ἀκτήμων ἀντὶ χερματικοῦ εἶναι ἐλόμενος. καλόγηρος. Ioannes Moschus Limon. c. 27 et 45. Gallis beau père. μονάστρια ζωή, vita solitaria, Constant. Manass. μονάστρια monacha. Manasses: καὶ τίθεισι μονάστριαν.

μονή monasterium. Nicephorus Gregoras 3: ὃς ἐτύγγατι παρὰ τὴν ἑαυτοῦ μονήν. Simeo Metaphrastes in Hilarione: ἐπὶ τὴν μονήν τοῦ Ἀντωνίου ἀφικνουμένοις. Suidas in Iustin. Rhinotm.: τῆς Καλλιστράτου μονῆς μοναχός, et ibidem: ἡγούμενος τῆς τοῦ Φλώρου μονῆς. Cedrenus simpliciter ἡγούμενος τοῦ Φλώρου. hinc μονήδριον monasteriolum. Niceph. Greg. 4.

μονοστράτηγος. p. 444 a. monostrategus. Anastas. Bibl. in hist. Eccl.: imperium ad patrem proprium transferre satagebat, quem et monstrategum fecit. sic duo ms. scribe monostrategum, ut alibi apud eundem.

μονόξυλα scaphae de singulis trabibus excavatae. Veget. de re milit. 2 c. ult. Chronicon Alexandrinum p. 900 et 904. Niceph. Cr. in Breviar. Hist. Gloss. Graec. Lat.: μονόξυλον lintris. Zosimus l. 4: οἱ μὲν οὖν βάρβαροι τὸ τῆς δυνάμεως ἀκμαιότατον κλήθει μονόξυλων ἐμβιβάσαντες ἔταξαν.

μονοπόλειον monopodium. Curopalates p. 850. vide tit. Cod. de monopol.

μουλικὸν ζῷον, μουλα, μουλίων. Theophanes in Constantino. animal mulinum Anastasio Biblioth., ut μουλα in Basilicis, mula. Alexander Trallianus l. 1 c. 15: πεσειται δέ, ἐὰν τριχας ὄνου καὶ μούλης ὑποθυμιάσης. et μουλίων mulio. Basil. ad l. 60 § 7 D. loc. et alibi.

μυστικοὶ myetici. Ioannes Cantacuzenus l. 3 c. 97: μυστικῶ τῷ Κιννάμφ καὶ Ἀσάνῃ πανυπερσεβάστω. Niceph. Greg. 8: ὄθεν καὶ δόλω παρὰ μοναχοῦ μυστικοῦ ἀλλίσκεται: v. posterior. not. p. 51. Balsamon ad Conc. p. 520 d.

νάρθηξ narthex. de narthece, an intra ecclesiam vel extra esset, v. eruditissimam dissertationem Leonis Allatii de narthece et de Graecorum templis p. 110 ed. Paris.

νοτάριος notarius, qui notis sive literarum compendüs scribit. S. Basilius epist. 178, inscripta νοταρίω: οἱ λόγοι τὴν φύσιν ὑπόπτερον ἔχουσι. διὰ τοῦτο σημείων χορήγουσιν, ἵνα ἰκταμένων αὐτῶν λάβῃ τὸ τάχος ὁ γράφων. S. Athanasius epist. ad Solitar. vit. agent.: οὔτε γὰρ στρατιώτου παρόντος, οὐ παλατινῶν ἢ νοταρίων ἀποσταλέντων. B. Chrysost. ep. 1 ad Innocent.: καὶ τοῦ θεοφιλεστάτου βασιλέως νοταρίων εἰς τοῦτο ἀποστελλαντος. occurrit passim, ut Synodi Constant. 6 act. 2 et 3, apud Theophanem, Codinam in Excerptis, interpretem Cann. eccl. Afr. et libris Basil. ingrediantur quovque et notarii, quos ad recitandum vel ad excipiendum ordo requirit. in capite quod inscribitur, ordo de celebrando con-

cilio, ante concilium Eliberitanum. in schola notariorum qui primum locum tenet, primicerius notariorum dicitur. Prosper in Chronico: *nullo iure debitum Ioannes ex primicerio notariorum regnum sumit*. Concil. Chalcedon. act. 3: *Ἀέτιος ἀρχιδιάκονος καὶ πριμικήριος νοταρίων εἶπε*. vide in *πρωτονοτάριος*. officio functus ὁ ἀπὸ νοταρίων, Theophanes. v. Cuiac. ad tit. Cod. de primicerio et secund. et Meursium in hac voce.

νοῦμερα numeri, cohortes. Theophylactus ad Acta Apostol. c. 10: *σπεῖρα δὲ ἐστὶν ὃ καλοῦμεν νῦν νοῦμερον*, ex B. Chrysost. homil. 22 in Acta. Menologium Iulii d. 8: *ὥστε τοὺς στρατιώτας ἰδόντας τῶν δύο νουμέρων σὺν τοῖς δυσὶ τριβούνοις Νικοστράτῳ καὶ Ἀντιόχῳ πιστεῦσαι τῷ Χριστῷ*. et d. 14: *ἐν τοῖς νουμέροις στρατευόμενος ὑπὸ τριβούνον Κλαύδιον*. Theodorus l. 45 βασιλ. tit. 1: *στρατιώτου ἀδιαθέτου τελευτῶντος καὶ ὄντος ἀδιαδόχου, τὰ πράγματα αὐτοῦ δίδονται αὐτοῦ τῷ ἰδίῳ νουμέρῳ*. Constantius dixerat in l. 2 C de hered. decur. ad vexillationem in qua militavit, res eiusdem pervenire. Basil. *ἐκ τοῦ τάγματος αὐτοῦ κληρονομεῖται*. Glossa interlin. *ἐκ τοῦ συστήματος*. numerus igitur sive νοῦμερον, vexillatio, *τάγμα*, *σύστημα*, pro eodem hic accipitur. vox numerorum occurrit in libris iuris et aliis auctoribus. vet. inscr.: *ob reditum numeri*. alia: *numerus militum caligatorum*. alii ἀριθμούς appellant. Theophanes in Iustiniano: *ἔδωκε δὲ αὐτῷ καὶ ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς στρατηλάτου ἀριθμούς τέσσαρας*.

νωβελίσσιμος nobilissimus. Curopalates p. 863 c d. hac dignitate ornati imperatoris filii, fratres et proxima necessitudine coniuncti; quibus aliquid principalis maiestatis accedebat: utebantur enim corona et *χλαῖναν χρυσοῦν* gestabant. Theophanes in Constantino Copronymo: *Νικήταν τὸν ἑσχατὸν ἀδελφὸν αὐτῶν ποιησάμενος βελήσιμον ἐπέθηκεν αὐτῷ χλαῖναν χρυσοῦν καὶ τὸν στέφανον*. lege *νωβελίσσιμον*. Anastasius Bibliothecarius haec ita vertit in Histor. Ecclesiastica: *et Nicetam novissimum fratrem eorum novelissimo facto superposuit et chlamydem auream et coronam*. sic legitur in duobus mss pro *nobilissimum faciens*. de eodem Niceta Nicephorus Cpol. in fine Breviarii Historici: *Νικήταν δὲ νωβελίσσιμον*. Theophanis in Leone etiam perperam legitur in ms. *καὶ τρισὶν ὃ βελισήμοις*, pro *τρὶσὶ νωβελίσσιμοις*. Philostorgius Hist. Eccl. l. 8: *Ἰωβιανὸς ὁ βασιλεὺς πρὸς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἀπαίρων, καὶ γεγονὼς ἐν Ἀγκύρᾳ, θάτερον τῶν ἑαυτοῦ παιδῶν Οὐαροσιανὸν κομιδῇ νέον ὄντα ἐπιφανέστατον, ὃ παρὰ Ῥωμαίοις τὸν νωβελίσσιμον δύνναται*. vide eundem l. 12.

οἰκουμενικός oecumenicus. de titulo Oecumenici vide quae diximus ad collectionem constitutionum eccles. Balsamonis.

ὄρνα pro ornatura. Papias: *limbus est, quam nos ornaturam dicimus, quae ambit extremitatem vestium, aut ex filo aureo contexta assutaque extrema parte vestimenti*.

ὄρφανοτρόφος orphanotrophus, pupillorum vel adolescen-

tium tutor aut curator, qui pupillos vel adolescentes parentibus orbatos sustentat et educat. Nicephorus in Chron.: Ἀκατιος πρεσβύτερος καὶ ὀφρανοτρόφος.

ὀφφίκιον officium. Eustathius ἰ. μ': ἀνὴρ γὰρ Ἑλλήν οὐ διπλάζει τὰ δασέα, ὑφαιρουμένου τοῦ ὀφφίκιου. Synodus 6 in Trullo c. 7: ὀφφίκια ἐκκλησιαστικὰ ἔχοντας. Balsamon: ἐκκλησιαστικοῦ ὀφφίκιου ἦτοι ἀξιώματος, et paulo post: ὀφφίκια δὲ λέγονται ἀρχοντέλια. v. eund. ad can. 34 Synod. Carthag. et Zonaram ad Concl. p. 420. Niceph. Call. 14 39: πρῶτον ὀφφίκιον.

ὀψίκιον, ὀψικεύειν. obsequium, obsicium, comitatus et principis satellitium. occurrit saepe apud Theophanem Georgius Alexandrinus in vita B. Chrysostomi: ἠκολούθει δὲ αὐτῷ προερχομένῳ καὶ τάξις μεγάλη, οὐ μόνον εἰς ὀψίκιον αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ θέλοντες καὶ ἐπιθυμοῦντες ἀποραταὶ γενέσθαι τῆς σοφίας αὐτοῦ. Vita S. Ioannis eleemosynarii c. 26: et ecce quidam regius cubicularius, habens secum et alios obsequii divini, θεῖου ὀψίκιου. Anastasius Bibliothec. in Histor. Eccles.: sumptisque secum his qui erant obsicii. item: Maria uxor Leonis coronata est in triclinio Augusta, et processit sola cum solempni ὀβσεικιο. ei praepositos comes obsequii dictus, κόμης ὀψίκιου, apud Theophanem. Synodus Cpolitana 7 act. 1: κόμητος τοῦ θεοφυλάκτου βασιλικῶν ὀψίκιου. Anastasius Biblioth. ita vertit: comite deo conservandi imperialis officii. legendum obsequii vel potius obsicii: utrumque usurpat. idem Anastasius in Hist. Eccles. Bachurius, inquit, primus patricius et comes obsequii interemptus est. sic ms. lege obsequii. et in Collectaneis in Exsilio S. Martini: mittit chartularium suum et quosdam ex obsequio suo. Gregorius 2 in epist. ad Leonem Isaurum: Νεξεύξιος γὰρ ὁ τότε κόμης τῆς πομπῆς. interpres: comes obsequii; nisi ipse Gregorius est, qui Latine scripsit. τοῦ λεγομένου βασιλικῶν ὀψίκιου, Nicephorus in Brev. Histor. hinc ὀψικεύειν obsequi, comitari, obsequium praestare. Theophanes: ὡς ὑπατικός ὀψικεύετο. Concl. Florentinum sess. 16: ἀπῆλθον δὲ πάντες ὀψικεύοντες τὸν πατριάρχη.

ὀψώνιον obsonium, stipendium, diarium, salarium. Polybius: τῇ τῶν ὀψωνίων ἀποδόσει. citatur in Ecloga περὶ τῆς ἀρετῆς καὶ κακίας ms. Gloss. Gr. Lat. ὀψώνιον orsonium, diarium. B. Gregor. Nazianz. orat. 9: ἀρκεῖσθε τοῖς ἰδίους ὀψωνίοις οἱ στρατιῶται, καὶ μηδὲν ὑπὲρ τὸ διατεταγμένον ἀπατεῖτε. ταῦτα ὑμῖν διακελεύεται μεθ' ἡμῶν Ἰωάννης ὁ μέγας τῆς ἀληθείας κήρυξ, ἡ πρόδρομος τοῦ λόγου φωνῆ· τί λέγων ὀψώνιον; τὸ βασιλικὸν σιτηρέσιον δηλονότι καὶ τὰς ὑπαρχούσας ἐκ νόμου τοῖς ἐν ἀξιώμασι δωρεάς. B. Chrysostomus hom. 23 in posterior. ad Corinthios: ὅταν γὰρ εἶπη ὀψώνια, τὴν ἀναγκαίαν λέγει τροφήν. Theophylactus in epist. Pauli ad Rom. c. 6: ὀψώνιον λέγεται τὸ τοῖς στρατιώταις παρὰ τοῦ βασιλέως διδόμενον σιτηρέσιον. Oecamen. in eand. epist. c. 8: ὀψώνιον λέγεται ἡ βασιλικὴ δωρεά. Nicetas

Chron. Manneles Comneni l. 7: ὀψώνια τοῖς στρατευομένοις παρέχσθαι. *Basilica in l. 17 D. mand. salarium interpretantur ὀψώνιον. vide l. 13 tit. 1 c. 18 § 2. hinc ὀψωνάτωρ stipendiarius: Athenaeus p. 171. sed et ὀψώνιον accipitur pro militiae tempore, ut Dosithei l. 3 Gramm. sententia 1,*

πάκτον, πακτοῦν. pactum, tributum. *Constant. de adm. Imp.: μὴ δύνασθαι παρέχειν τὸ τοιοῦτον πάκτον. Theophanes: ὑποσχομενος καὶ ἐτήσια τῷ βασιλεῖ παρέχειν πάκτα. Menologium Augusti die 17: τοῦ δὲ βασιλέως Ἀέοντος προθεμένου δοῦναι αὐτοῖς πάκτα, αὐτοὶ καὶ φύλακας τῇ πόλει ἔγκαταστήσαι ἀπήτουν. hinc πακτοῦν saepissime apud Cedrenum et Graecos Iuris interpretes, quod est pacisci, pactare, quod barbarum est.*

παλάτιον palatium. *Scholiasies Oppiani ἀλιευτ. ε': μέγαρον τὸ παλάτιον. utuntur Diodor. Sic. p. 228, Arrianus Diss. Epict. 4 1, S. Athanas. epist. ad solit. vitam agentes et de vita S. Antonii, B. Chrysost. in liturgia, Macarius hom. 15, S. Basil. in inscriptione ep. 308, Gregor. Thaumaturgus ser. in Annuntiat. S. Mariae V. Cyrillus epist. ad clericos et Lamponem (exstat autem in 5 Synodo coll. 5): ἀνήρ τις τῶν ἐπισήμων στρατευομένων ἐν παλατίῳ. v. Eustath. in Dionys. p. 49.*

πάπας, παππᾶς. papa, pater. *Constantinus Manasses in Chron.:*

οὗτος ὁ Κώνστας ὁ σκαιὸς ἀιφυγία θλίβει
Μαρτίνον τὸν ἐπίσκοπον τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης·
πάπαν αὐτὸν ἀποκαλεῖν οἶδε Ῥωμαίων γλώσσα.

Eustathius ad ll. 5: πάπας τῇ Ῥωμαίων φωνῇ πατέρα σημαίνει. occurrit passim in conciliis Graecis, apud S. Basilium et alios. adde et Constantinum de them. 2 10. παππᾶς Conc. Chalced. act. 1: ὁ παπᾶς Εὐτύχης, qui alias ἀρχιμανδριτής, ibidem.

παππίας pater. *Eustathius ad ll. 5: πᾶς λεγόμενος μονοσυλλάβως κατὰ βρέφους προσφωνήσιν, καθά φασιν οἱ παλαιοί, ὡσπερ καὶ μᾶ ἢ μήτηρ, καὶ κατὰ ἀναδιπλασιασμόν πάπας καὶ παπίας. erat et nomen dignitatis in aula Cpolitana: Anastasius Bibl. in Hist. Eccl.: media vero hebdomada ieiuniorum tentus est Iacobus protospatharius ac papias. v. Meursium.*

παπυλεών papilio, tentorium, tabernaculum. *Modestus de vocabulis rei militaris, Vegetius l. 1 c. 3. Chron. Alexand. p. 626: ὑπὸ τὸν παπιλεῶνα.*

παρακοιμώμενος accubitor, paracoemomenus. *Constant. Manass.: παράκοιτον καὶ φύλακα τῆς βασιλείου κλίνης. Constant. de admin. imp.: ὁ νῦν Βασιλείου παρακοιμωμένου οἶκος. Luitprandus in legatione: sederunt cum eo ad disceptationem vestram secundum eorum traditionem sapientissimi viri, Attico potentes eloquio, Basilium parakoemomenos, protoascretis, protovestiarium et duo magistri. et postea: Basilium parakimomenos pro paracoemomenos. Anastas. Biblioth. in Hist. Eccl.: voce magna*

ad paracoetumenum. sic legitur in duobus mss. magna dignitas: παράκοιτος, πράγμα Ῥωμαίοις μέγα, Manasses. v. Meursium.

παραμήριον pugio, sica. Cedrenus: τῷ παραμηρίῳ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐξέτεμε. auctor Miscellae: *pugione quo erat accinctus caput eius amputavit*. Glossae Cyrilli: μάχαιρα τὸ παραμήριον, sica. utuntur Leo et Constantinus in Tact. Concilium Chalcedon. act. 11: *γυμνώσας παραμήριον*.

παραπόρτια portae parvulae, portellae, quae dictio passim exstat apud Anastas. Bibl. Gloss. Cyr. *παραπόλιον portella*. Leo Tact. c. 15 § 4: *εἰς τὰ παραπόρτια τῆς πόλεως*. Theophanes: ἐπὶ τὸ ἄνω τῶν Καλλινίκης παραπορτίῳ.

παρασκευὴ dies veneris. Eustathius: *περὶ χρονικ. διαστημα. c. 4: μεγάλη παρασκευὴ*, apud Cedrenum, *le grand vendredi*. quare dicatur *παρασκευὴ* docet Theodorus Metochites in Historia Romana p. 33 et seq., Ioan. Damasc. orat. in Sabb. 5, et Mich. Glycas.

παραφοσσατεύειν castra iuxta locare.

παροικία. paroeciae Ephesinae episcopus: Cedrenus p. 247 c. paroeciam vel parrochiam pro dioecesi poni pervulgatum est.

πατριάρχης, πατριαρχεῖον. patriarcha. hinc *πατριαρχεῖον* domus patriarchae. Sexta Synodus Cp. act. 4: Ἀναστασίου πρεσβυτέρου καὶ μοναχοῦ τῶν εὐκτηρίων τοῦ ἐνταῦθα εὐαγοῦς πατριαρχείου. vet. int.: *venerabilis patriarchii*. de Romano pontifice et patriarcha Cpolitano dico ad Collectionem constitutionum ecclesiasticarum, cuius auctor Balsamon, qui antea ignorabatur.

πατρικίος patricius. patricii post Augustum primi. Ioannes Tzetzes Chiliad. 1 hist. 34: Θεόφιλος ἀνθύπατος, πατρικίος, κοιλίστωρ. Menologium Graec. in Augusto: οὐ μόνον εὐγενοῦς γένους ἀλλὰ καὶ πατρικίως ἐξουσίας ἔνδοξος. pater imperatoris vel imperii. Constantinus Manasses: *πατέρα καὶ προφύλακα ποιεῖ τῆς βασιλείας*. Priscus in Excerptis de Legat. τὸν δὲ Νόμον τὴν τοῦ μαγίστρου τιμὴν ἄρξαντα καὶ ἐν τοῖς πατρικίοις σὺν ἐκείνῳ καταλεγόμενον, οἱ δὴ τὰς ἀρχὰς ἀναβεβήνασι πάσας. v. Sozom. 8 7, Niceph. Call. 13 1.

πατρικιότης patriciatus dignitas. Constantinus de administrando Imp.: καὶ προεβιβάσθη παρ' αὐτοῦ εἰς τὴν πατρικιότητα.

πατριμόνιον patrimonium. Theophanes in Leone: τὰ δὲ λεγόμενα πατριμόνια τῶν ἀγίων καὶ κορυφαίων ἀποστόλων τῶν ἐν τῇ πρεσβυτέρᾳ Ῥώμῃ τιμωμένων, ταῖς ἐκκλησίαις ἔκκαλαι τελοῦμενα χρυσίου τάλαντα νζ', τῷ δημοσίῳ λόγῳ τελείσθαι προστάξειν. v. ad Glossas Basilic.

πῖνα fames. v. Meurs. alii scribunt *πεῖνα*, ut auctor Lexici Graecobarbari.

πινάκιον. Curopalates p. 850 d. v. Meurs.

πινσός pila lapidea, tumulus manufactus. Theophanes in

Iustiniano: ἐτρέψθησαν τοὺς πινσοὺς τοὺς βασιτάζοντας τὸν τροῦλλον, καὶ διὰ τοῦτο οὐκ ἐβάσταξαν. λοιπὸν συνιδῶν ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς ἤγειρεν ἄλλους πινσοὺς, καὶ ἐδέξατο τὸν τροῦλλον. Codinus in Excerptis: ἐγένετο δὲ τὸ φῆμα τοῦ ἀγγέλου πρὸς τὸν παῖδα εἰς τὸ δεξιὸν μέρος τοῦ πινσοῦ. item: εἶθ' οὕτως ἐμμυσίωσαν καὶ ὀρθομαρμάρωσαν αὐτὸν καὶ εἰς τοὺς πινσοὺς καὶ τὰς στοάς. Glossarium Seguerianum: πινσὸς ὁ τοίχος.

πιττάκια. Glossae Cyrilli: πιττάκιον *pittacium*, *brevis*. Lampridius in Alexandro Severo: *perlegebat cuncta pittacia*. Iulianus in l. 49 § 1 de recept. *arbiter adesse litigatores vel per nuntium vel epistolam iubere potest*. Harmenop. 1 4 64: δι' ἐπιστολῆς ἦτοι πιττακίου. Scaevola in l. 47 § 1 de pact. *si quod instrumentum a te emissum apud me remansit*. Basilica: εἰάν δὲ εὐρεθῆ παρ' ἐμοὶ πιττάκιόν σου, ἔστω ἀνίσχυρον. non quamvis autem epistolam, sed brevem significat. Isidori Glossae: *pittacium epistola brevis et modica*. Nicaena 2 Syn. act. 4: ἀντὶ βιβλίων πιττάκια ἡμῶν ἐπεδείκνυον.

ποιναλίξειν poena afficere. v. Meursium.

πολυκάνδηλα, κανδήλα, κανδήλαβρον. polycandela, multas candelas ferentia. Anastas. Bibl. in Hist. Eccl.: *sumptis autem mutuo venerabilium domorum pecuniis, aporia coartatus, accepit etiam ecclesiae magnae multas candelas ferentia, simul et alia vasa ministrantia*. Theophanes in Heraclio: ἔλαβε καὶ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας κἀνδηλά τε καὶ ἕτερα σκευὴ ὑπουργικά. sic ms. puto autem legendum πολυκάνδηλα. nam κανδήλα Graeco-barbaris est candela. Gregorius M. in dialogo quodam quem Graece vertit S. Zacharias pontifex: ἐσπέρας δὲ γινομένης πάσας τὰς κανδήλας ἔσβεσε. et saepe ibi occurrit. Eustath. ad Odys. η: κείται δὲ παρ' αὐτῶ καὶ κανδήλας χρῆσις, ὅλον ἀσσαρίου κανδήλας πρῶτα, ἤγουν ἐξώνησαι. Graeci ad l. 44 D. de manum. test. l. 48 Basil. tit. 3: ἐφ' ᾧ τε ἐν τῷ μνημείῳ μου μῆνα παρὰ μῆνα ἄπτειν αὐτοὺς κανδήλαν. v. Ioann. Mosch. Lim. c. 105. et κανδήλαβρον pro candelabro in Basilicis l. 15 tit. 4 c. 6.

πόρτα porta. Leo in Tact. c. 11 § 19: εἰς τὰς πόρτας τοῦ φωσάτου. Constant. de admin. Imp.: ἦνοιξαν τὰς πόρτας καὶ ὑπεδέξαντο αὐτοὺς μετὰ περιχαρίας. ἐκεῖνοι δὲ ἅμα τοῦ εἰσελθεῖν τὰς τε πόρτας ἐκράτησαν. Chron. Alexandr. p. 900. Zonar. ad Conc. p. 582. Menologium Graecum m. Oct.: καὶ θάπτονται ἐν τῇ Μελανθησίᾳ πόρτη. Theophanes in Iustiniano: παρεφύλαττον τὰς πόρτας πάσας τοῦ τεύχους.

πόρτος portus. Nicephorus Callisti 13 85: μέγιστον δὲ ὁ πόρτος τῆς Ῥώμης νεώριον.

πραιδεύειν, πραιίδα. praedari. Excerpta ex historia Ioannis Malelae: καὶ πολλοὶ Χριστιανοὶ ἐφονεύθησαν ὑπὸ τῶν κατὰ πόλιν ὄχλων ὧν ἔφυγε καὶ ἐπραιδεύθησαν. Theophanes: καὶ ἦλθε πραιδεύων ἕως τοῦ Βυζαντίου. Concil. Cp. sub Menna act. 5: ὅλας

τὰς ἐκκλησίας ἐπραιδευσαν. Leo Tact. c. 17 § 35. Constant. Tact. p. 25. hinc *πραΐδα* praeda Ioannes Moschus Limonarii c. 155: τὴν *πραΐδαν* πεπολιηκεν. S. Athanasius in epist. ad Africanos: εἰς *πρέδαν* δέδωκε τὴν ἐκκλησίαν. sed scripti codices habent *πραΐδαν*. v. Glossarium Nomicum in ea dictione.

πραϊπόσιτος praepositus. Basilus in Grammatica: *πραϊπόσιτος* τὸ ἀξίωμα. praepositorum appellatio latissima est. Ammianus Marcellinus meminit praepositi cubiculi, fabricae, Martensium militum, monetae, Tyrū tetrini. de praeposito cubiculi titulus est l. 12 Cod. Philostorgius Hist. Eccles. 11 4: τὴν τοῦ *πραϊποσίτου* τιμὴν ἀγαβάς. erat et praepositus cubiculariorum. Theophanes: *πραϊπόσιτος* τῶν *κουβικουλαρίων*. de praeposito laborum titulus est l. 12 Cod. et praepositus palatii. Marcellinus in Chronico et auctor incertus vitae S. Athanasii: καὶ ἐν τοῖς βασιλείοις *πραϊπόσιτον* ὑποφθείρας. Ioannes Malela: καὶ τὸν *πραϊπόσιτον* τοῦ *καλατίου* αὐτοῦ Ῥοδανὸν ἄνδρα δυνατὸν ὄντα καὶ εὐπορον καὶ διοικοῦντα τὸ *καλατίον* ὡς πρῶτον ὄντα καὶ ἀρχιευνοῦχον καὶ ἐν μεγάλῃ τιμῇ ὄντα. quem *πραϊπόσιτον* τῆς αὐλῆς vocat Simeo Metaphrastes m. Sept. in Eudoxio et Romulo. praepositus thesaurorum. S. Basilus epist. 264: ἐγὼ καὶ διὰ τοῦ βικαρίου τῆς Θράκης ἐπέστειλα τῇ θεοσεβείᾳ σου διὰ τινος *πραϊποσίτου* κατὰ Φιλίππου πόλιν θησαυρῶν. erant et praepositi militum, de quibus in l. 3 § ult. et l. 6 § ult. D. de re milit. Rufus in LL. militaribus: ἐάν τις στρατιωτῶν χειρὰς ἐπιβάλη τῷ ἰδίῳ *πραϊποσίτῳ*, κεφαλικῶς τιμωρεῖσθω. dicam plenius ad Iulianum Antecessorem et Glossarium Nomicum.

πραϊτώριον praetorium, pro auditorio iudicum, vel aedibus praetoris, principum, vel eorum qui in aliqua potestate sunt civili aut custodia seu loco quo rei coërcebantur. de auditorio iudicum passim observatum est. de aedibus praetoris Nicephorus in Breviario historico: εἰς τὸ *πραϊτώριον* ἄνεισιν. de palatio principis B. Chrysostomus in epistolam Pauli ad Philipp. c. 1 hom. 2: ἐν ὅλῳ τῷ *πραϊτῳρίῳ*· τέως γὰρ οὕτως ἐκάλουν τὰ βασιλεια. Theophylactus ibidem: τοῦ *πραϊτῳρίου*, τουτέστι τῶν βασιλείων. exstat epigramma Silentiarii l. 4 ἀνθολ. c. 23 epigr. 10 εἰς τὸ μέγα *πραϊτώριον*. Constantinus de them. 1 th. 14 in Samo insula: ὁ δὲ στρατηγὸς τοῦ θέματος αὐτὴν ἔλαχε Σμύρνην τὴν πόλιν *πραϊτῳρίον*. de praetorio quo rei continentur, Menologium Graecum m. Apr.: καὶ ὡσπερ τινὲ τῶν κακούργων περιθελὶς αὐτῷ κλοιδά ἐν τῷ *πραϊτῳρίῳ* τοῦτον κατειρξεν. Georgius Alexandrinus in vita Chrysostomi: ὁ δὲ ἄρχων παραλαβὼν τοὺς ἀσκητὰς ἐνέδυσεν αὐτοὺς ἱμάτια καὶ ἀπήγαγεν εἰς τὸ *πραϊτώριον*.

πραϊβατάριον quemadmodum, inquit vir eruditissimus in post. n., imperator habuit privati aerarii praefectum, quem *κόμητα* *πριβάτων* appellabant, ut apud S. Basil. in inscript. epist. 415 et 423, Concilium Chalced. act. 1: *κόμης* τῶν *θείων* *πριουάτων*, de quo etiam alibi dixi, ita et ecclesia suos privatarios seu gazophylacii praesides.

πριμικήριος, πριμικήριος primicerius, primus cuiuscunque ordinis sive corporis et collegii, veluti notariorum. Sexta Synod. Cp. act. 9: πριμικήριος τῶν θεοσεβεστάτων νοταρίων. sic etiam scribitur in Concilio Florentino. Conc. Ephesini parte 2: Πέτρος πρεσβύτερος Ἀλεξανδρείας καὶ πριμικήριος νοταρίων εἶπεν. Niceph. Call. 15 30. Usuardus in Martyrol. m. Maio: *quorum prior cum esset praepositus cubiculi imp. Decii, alter primicerius.* erant et primicerii ecclesiastici, veluti primicerius scholae cantorum. Benno Cardinalis de vita Hiltebrandi l. 1. primicerius sedis Apostolicae. Ioannes PP epist. 7 ad universos Gallos et Germanos. Nicolaus PP epist. ad Hincinarum Rhemensem. Alcuinus ep. 25: *capellae primicerium.* Anastasius in exilio S. Martini: *quia in absentia pontificis archidiaconus et archipresbyter et primicerius locum praesentant pontificis, le doyen.* de officio primicerii ecclesiastici vide Isidori iunioris episcopi Hispalensis epistolam ad Leudfredum episcopum Cordubensem apud Loaysam in notis ad Concilium Toletanum 8. qui secundum locum gradumve obtinet, secundicerius. Anastasius: *cucurrere cum aliquantis ad praedictam portam, cum quibus et Demetrius secundicerius.* Concilium Cpol. sub Menna act. 1: νοταρίων σεκοννδοκήριος. Menologium: ὁ δὲ Βάκχος σεκοννδικήριος. vide l. 12 Cod. tit. 7.

πρόεδρος praeses, praesul, antistes. erant autem πρόεδροι ecclesiastici vel palatini. de ecclesiasticis sexta Synodus Constantin. act. 12: τῆς Ἀλεξανδρείας πόλεως προέδρου. vetus interpres antistitem vertit. et act. 13: Σεργίου τοῦ γενομένου προέδρου, *Sergii quondam praesulis.* Petrus Siculus historiam suam nuncupat τῷ προέδρῳ sive ἀρχιεπισκόπῳ Βουλγαρίας. hinc πρωτοπρόεδρος. Ioannes Curopalates p. 839 b.

προέλευσις processio, pompa. Eustathius ad Il. 1: ἴστέον δὲ ὅτι πέμπειν παρὰ τοῖς μεθ' Ὀμηρον καὶ τὸ στέλλεσθαι θριαμβικῶς, ὅθεν καὶ πομπὴ ὁ θρίαμβος, ὃν προέλευσιν ἢ κοινὴ γλῶσσα καλεῖ. v. Meurs.

πρόκενος processus. de processu principis Chronicum Alexandrinum: ἐν προκέσῳ τοῦ ἐβδόμου. Concil. Cpol. sub Menna act. 3: προκένοσον ὄντος βασιλικοῦ. Marcellinus Comes in Chronico: *hoc tempore dum ad horrea publica Theodosius processum celebrat.* item: *Anastasio Caesare in processibus degente.*

πρόοικος maior domus. sic interpretatur Anastasius Bibliothecarius in Historia Ecclesiastica. palatii praefectus, palatii princeps, subregulus. Ursinus de rebus gestis S. Leodegarii: *ut omnes se gratularentur regem habere Childericum et palatii praefectum Leodegarium.* idemque *Ebroinus a Theodorico rege in pristinum statum restitutus, et maior domus effectus, cogitare coepit de ulciscendis inimicis, qui eum meminissent habere subregulum,* id est maiorem domus vel palatii principem. v. P. Warnef. de gest. Lang. 6 c. 16.

Georg. Cedrenus tom. II.

προτίκτωρ protector. protectores sunt *σωματοφύλακες* sive milites electi ad custodiam principis, qui latus principis protegunt. de his Procop. *ἀνεκδ.* p. 108. Simeon Metaphrastes m. Oct. in Demetrio: *Μινουκιανού προτίκτωρος πρὸς τὴν σφαγὴν ὑπουργήσαντος.* et Sept. in Sophia: *παραρχῆμα τοίνυν αὐτὸς ἀλόγιστῳ θυμῷ ἐπιτρέψας, οἷς ἢ τάξις προτίκτωρος οἶδε καλεῖν, ἐπὶ τῷ ἀγαγεῖν ἐκείνας ἐπέμπεα.* Paulinus Nolanus epist. 37 ad militem saeculi: *deinde in hac militia soletis in votis habere hanc officii promotionem, ut protectores efficiamini.*

πρωτασηκρήτης, πρωτοασηκρήτης, primus a secretis, protosecreta. Nicetas Paphlago in vita Ignatii: *Φώτιον πρωτοσπαθάριον τε ὄντα καὶ πρωτασηκρήτην.* Codinus in Origin. Cr.: *καθὼς φησι Πλούταρχος πρωτοασηκρήτης.* in scripto codice viri perillustris Nicolai Fabricii τοῦ μακαρίτου, *πρωτασηκρήτης.* Nicephor. Gregoras 8: *θυγάτηρ Νεοκαισαρείου τοῦ πρωτασηκρήτου.* πρωτοασηκρήτης, apud Theodorum Hermopolit. ad l. 41 de Reg. Iur. Collectanea Anastasii in Hypomnestico: *quin et Theodorus protosecretarius praetorii praefecti Cpolitani ante hunc enarravit mihi.*

πρωτεύων. Epistola 421 S. Basilii inscripta est *πρωτεύοντι.* exstant et epistolae Theodoretii inscriptae *πρωτεύοντι*, i. e. 15 et 33. primatem interpretantur.

πρωτοβεστίαριος primus praefectus vestiarii. βέστιον aut βέστης Graecis recentioribus est vestis. Glossae Basil. ms. βέστια τὰ ἱμάτια. Iulius Pollux in Chronico hactenus inedito: *ἀφορίσα; οἶνον, κρέα, βέστια.* hinc βεστιαρίτης Cedreno, aut βεστήτωρ. Theophanes in Reg. cod.: *ἀπώλεσαν οἱ βεστήτορες τὸ στέμμα τοῦ βασιλέως.* προκαθήμενος τοῦ βεστιαρίου Georgius Pachymerius. et βεστίαριον pro vestitu in l. 4 D. de aliment. et cibariis. legat. vestiarii in aliis iuris locis. Astrampsychus ἐν τῷ Πυθαγορ. λαξ.: *δηλοῦ ἀρραβῶνα εἰς πραγματείαν πολλοῦ πράγματος βεστιαρίου.* accipitur et vestiarius pro loco in quo vestes reconduntur. Continuator Theophanis in Theophilo: *ὃ καὶ χρηματιζόμενον σήμερον βεστιαρίον τῶν ἀποθησαυριζομένων πέπλων ἐκ Σηρικῶν.* item: *ὃ καὶ νῦν τῆς Αὐγούστης ἐστὶ βεστιαρίον.* hinc imperiale vestiarius apud Guilelmum Tyrium 2 de Bello Sacro. Interp. vetus homiliarum in Matthaeum quae B. Chrysostomo adscribuntur, vel certe interpres Ioannis Hierosolymitani in Matth. c. 23 v. 14: *sicut enim paterfamilias cellarium aut vestiarius suum non habet expositum curctis.* denique vestiarius is est, ut exponit vetus Glossarium ms, qui vestibus praest. eadem Papias. idem interpres homiliarum Ioannis Hierosolymitani: *si tu vestiarius tuum studiosum et clavicularium cellarii tui fidelem tibi requiris.* Michael Cerularius in epistola ad Petrum Antiochenum episcopum: *quae ab imperatore vestiarius accepta referebat.* Graece scripserat ὁ βεστίαριος. Petrus diaconus Chronici Cassinens. l. 4 c. 21: *Pandulphus vestiarius exsurgens dixit.* imperialis vestiarius apud Guilelmum Tyrium de

vello sacro 2. idem vesterarius c. 8. Conc. Pontigon. et in epist. quadam Ioana. 8. itaque primus praefectus vestiarii, ut iam dictum est, πρωτοβεστιάριος dicebatur. Anna Comnena Alexiados 3: πρωσοβαστός τε καὶ πρωτοβεστιάριος. et apud Cedrenum. Constantinus Porphyrog. de Themat. l. 1 12: Θεοδόσιος ὁ πρωτοβεστιάριος τοῦ μακαρίου μου πατρός. Io. Cantacuz. 1 43. Laonicus Chalcond. . 9. auctor anonymus in vita Basilii imperatoris: ὦν Προκόπιος ὁ τοῦ βασιλέως ἤγειτο πρωτοβεστιάριος. Ge. Acropolites p. 3 d ed. Reg.: πρωτοβεστιάριον οὗτος τετίμηκεν. alius erat qui βεστιαρίτης dicebatur, de quo Cedrenus p. 376. primus autem vestiarites πρωτοβεστιαρίτης dictus, deque eo Codinus de Officiis. Io. Cantacuzenus 4 19: τότε δὲ ἄρχοντα ἐν Βερροία Διπλοβατάξην τὸν πρωτοβεστιαρίτην καταλιπών. Georgius Logotheta in Chronico Cr.: τὸν δὲ Ἄγγελον Ἰωάννην πρωτοστράτορα, πρωτοβεστιαρίτην δὲ τὸν Καρυανίτην. Nicephorus Gregoras l. 6: Διβαδάρον τὸν πρωτοβεστιαρίτην.

πρωτομανδάτωρ primus mandatorum. μανδάτωρ mandator, officii genus. Synodus Nicaena 2: ὁ λαμπρὸς βασιλικὸς μανδάτωρ εἰσελθὼν ἔφη. Constant. Porphyg. in Tact.: μανδάτωρα ἐγγύπνους καὶ γοργούς. Theophanes in Iustiniano: μανδάτωρ τίς ἐστίν οὐκ οἶδα. qui sint mandatores explicant Glossae Nomicae: μανδάτωρες οἱ τὰ μανδάτα ἀπὸ τῶν ἀρχόντων πρὸς τοὺς στρατιώτας ὀξέως διακομίζοντες. de quibus ibi dicam.

πρωτονοτάριος primus notariorum seu primicerius notariorum. Concilium Chalcedon. act. 1: Ἰωάννης πρεσβύτερος καὶ πρῶτος τῶν νοταρίων εἶπε. vet. interpres: Ioannes presbyter et primicerius notariorum dixit. v. supra in πριμικηρίος. Hadrianus ?P epist. ad Carolum Magnum: Radonem dilectissimum protonotarium vestrum. πρῶτιστος τῶν βασιλικῶν γραμματέλων. Nicephorus Brev. Hist. v. P. Warnefr. de gest. Langob. 4 34.

πρωτοπάπας primus papa, primus post patriarcham sacerdos. Balsamon ad canonem Apostolorum 59: τυχὸν χωρεπισκόπον τροβληθέντα ἢ πρωτοπάπαν. et ad can. 8 Synodi Antioch.: τοὺς ἐν ταῖς χώραις πρεσβυτέρους ἤτοι τοὺς πρωτοπαπάδας. et ad can. 10: πρεσβυτέρους ἢ πρωτοπαπάδας καὶ χωρεπισκόπους. vide Meursium.

πρωτοσπαθάριος primus spathariorum, qui principis spatham gestabat. inter epistolas Photii exstat inscripta Θεοφίλω πρωτοσπαθαρίω. dicam ad Glossas Basilicorum.

πρωτοστράτωρ primus imperialium stratorum Anastasio in Hist. Eccles. Nicephorus Gregoras 7: ὃς καὶ τὴν πρωτοστρατορικὴν ἐπαρὰ βασιλέως ὑστερον παρεληφώς ἦν βακτριαν. Theophanes: ἐσηλθε Ρουφίνος ὁ πρωτοστράτωρ τοῦ ὀψικίου. v. infra in στρατωρ.

πρωτοσύμβουλος protosymbolus Anastasio biblioth. Cedrenus explicat.

δαίκτωρ rector, genus dignitatis. v. Meursium. Menolo-

gium Graecum Aug. 31: *ἐν ἐκείνῃ γὰρ τῇ νυκτὶ ἐμφανεῖσα τῷ φαίκτωρι καὶ νεανίσκῳ τινὶ τοῦ φαίκτωρος.* v. not. *posteriora meminit rectoris loci P. Walaf. de gest. L. 6 24.*

ῥεγεῶν regio. Eustathius ad Odys. θ: *κατὰ τοὺς περὶ πολλοῖς ῥεγεῶνας ἢ τὰς Κρητικὰς τόρμας, ἢ καὶ κατὰ τοὺς ἄγρικόνους δήμους.* Concil. Chalcedonense act. 13: *καὶ ἡ πρότερον εἰς ῥεγεῶν πάλιν μετὰ ταῦτα ἐγένετο πόλις.* Gregorius M. in dialogo quodam quem Graece vertit Zacharias pontifex: *τῇ τῶν Ῥωμαίων πόλει ἐν τῇ ῥεγεῶνι τῇ ἐπιλεγομένη Σουβοῦρα.*

ῥήξ, ῥήγας. rex. Synodus Oecum. 8 act. 3: *καὶ πρὸς τὸν ῥήγα λανθανόντως ἐπέμψαντα.* Nicetas Paphlago in vita Ignatii patriarchae Cpol.: *δώροις γὰρ λαμπροῖς ὅτε μάλιστα τὸν ῥήγα Φραγγίας Λοδόηχον καὶ Ἰγγιβέργαν δὲ τὴν αὐτοῦ γαμετὴν ὑποκοινοῦμενος.* Gregorius M. in dialogo quem Graece vertit Zacharias pontifex: *Ἐρμιωνίδος ὁ ῥήξ υἱὸς ὑπάρχων Λουβιλγίδου τοῦ ῥήγας τοῦ τῶν Οὐσισιγότητων ἕθνους.* Io. Cantacuzenus l. 4: *Κάροισ ῥήξ.* utitur et Theophanes, Constantinus 2 de Them. c. 11, Codinus in παρεκβολαῖς. dixerunt et ῥηγάς. Synodus Florentina: *καὶ οἱ μεγάλοι αὐθέντες καὶ ῥηγάδες καὶ δουκάδες.*

ῥόγα, ῥογεύειν, ῥογάτορες. roga, stipendium, donativum, quod militibus vel populo vel clero ab imperatore vel Romano pontifice vel patriarcha Cpolitano erogabatur. Anna Comnena Alexiados l. 3: *καὶ δωρεαῖς ἀκινήτων καὶ αὐξήσεσι ῥογῶν καὶ προσθήκαις δόσεων.* Iulius Pollux in Chronico: *ῥόγαν δὲ χρημάτων τῷ στρατῷ διανέμων.* Georgius Alexandrinus in vita S. Chrysostomi: *ἐπίσταται ἢ σὴ εὐκλεία ὡς πολλὰ ἀναλώματα ποιεῖ ἡ βασιλεία εἰς τε τὰς ῥόγας τῶν στρατοπέδων.* Const. de admin. Imp. p. 137 et 140, et Tact. p. 16. Anastas. biblioth. in Hist. Eccl.: *exercitum roga privatum deseruit.* idem de vit. Pont. in Deusdedit.: *dada roga militibus pax facta est.* et in Hist. Eccl.: *dum roga penes Strumonem annem populo distribueretur.* idem Anast. de vitis PP: *hinc vero rogam, stipendium scilicet, clero suo in presbyterio maxime ampliavit.* et in Bonifacio 5: *hinc clerum amavit, rogam integram clero suo dedit.* Scholiastes Synops. Basilic.: *τὰ μὲν τῶν πεκουλλῶν λέγεται καστρέσια ἢτοι ἰδιόκτητα. ταῦτα δὲ εἰσὺν ὅσα ἀπὸ ῥόγας κληρικῶ τινὶ ἢ χαρτουλαρίῳ ὑπάρχοντι δίδονται.* hinc ῥογεύειν, quod est erogare, Novell. 130 c. 1. Theophanes: *ῥογεύσας χρήματα.* et ῥογάτορες erogatores Synops. Bas. 57 tit. 4 rogatarii. Papias: *rogatarius petitor, distributor.* quod si verum est, rogatarius est tam qui rogat quam qui erogat. vel erogatarii. Synodus Pontigonensis c. 14: *erogatarii et elemosynarii ecclesiastici.* Graeci hodie quoque iisdem verbis utuntur; et Lexicon Graecolat. *ῥόγα stipendium, salarium. ῥογεμένος stipendiarius. ῥογεῦω mercedem pendo.*

ῥούσσιον russeum. vox exstat apud Graecum scholiasten Oppiani p. 18.

Ῥωμανία imperium Romanum seu Cpolitatum. Eriphanus l. 2 Panarii, et haeresi 66. Theophanes in Heraclio: πάσης Ῥωμανίας αἰχμαλωσία. μεγάλη Ῥωμανία Astrampsychns ἐν τῷ Πλυθαγορικῷ λαξεντ.

σακελλάριος sacellarius, pecuniarum custos, aerario praepositus. Scholiastes ad Gregorii Nazianzeni Steliteut. 1: σακέλλιον Ῥωμαϊκὴ λέξις ἐστὶν φυλακὴν τῶν χρημάτων σημαίνουσα· ὅθεν καὶ σακελλάριον καλοῦσι τὸν ταμίαν καὶ φύλακα τῶν χρημάτων. Nicephorus patriarcha in Hist. Const.: τὸν τῶν βασιλικῶν χρημάτων ταμίαν. sacellarium fortasse non male vertes, a sacello seu sacculo. est autem sacellus aut sacculus marsupium ac crumena. Petronius: unde lenatores viverent, nisi aut locellos aut sonantes aere sacellos pro hamis in turmam mitterent. Paulus in collat. LL. Mos. et Rom. 1. 10: si sacellum vel argentum deposuero. at 2 sent. t. 12 edidere si sacculum, et in l. 29. Dep. Glossar. ms: saccus et sacculus, marsupium, fiscus. Glossae Cyrilli: βαλλάντιον sacculus, sacculum. excerpta ex veteribus Glossis tit. de vestim.: saccellum μαρσίπιον. Glossae Iuris: μάρσιππος, σάκκος, θυλάκιον, βαλλάντιον. Graecus interpret legis 3 § si plus D. de statu lib. εἴτε ἐν σακκούλῳ ἅμα τὰ εἴκοσι νομισμάτα δέδωκε. erat autem vel ecclesiasticus vel imperialis. Niceph. Call. 18 44. Nicephorus patriarcha in Chronogr.: Θωμᾶς διάκονος τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας καὶ σακελλάριος. quae totidem verbis exstant apud Theophanem in Phoca. Nicetas Paphlago in vita Ignatii: πῶς γὰρ τοῦ Ἄνδου σακελλαρίου εἰσπῆ τὸ πρῶγμα παραπέμψωμεν; Sexta Synodus Cr. act. 12: βασιλικὸς σακελλάριος. inscriptio epist. 50 Photii: Ἰωάννη πατρικίῳ καὶ σακελλαρίῳ κατὰ τοὺς ἀγγαρίους. Conc. Romanum act. 1: Theophanes notarius regionarius et sacellarius relegit. Anastasius in collatione S. Maximi: qui fuerat sacellarius Petri quondam praetoris Numidiae. Iosephus ἀρχ. 12 2: τοῖς βασιλικοῖς τραπεζῖταις. Rufinus vertit regii sacellarius. idemque dicebatur ὁ ἐπὶ τῆς σακέλλης, apud Theodorum Hermopol. ad l. 99 D. de verbor. sign.

σάκρα imperatoris epistola. Constantinus Pogonatus in epistola praefixa 6 Syn. Cr.: Ἰουστίνος δὲ σάκρας πανταχοῦ πέμψας. Septima act. 1: οἱ δεσπόται ἡμῶν οἱ ἀγαθοὶ τιμίαν σάκραν καὶ προσκυνουμένην ἐκέλευσαν ἀποστεῖλαι. Anastasius vertit sacram. Menolog. Augusti d. 2: διὰ γραμμάτων τῷ πατρὶ σημαίνασα καὶ σάκραν βασιλικὴν δεξαμένη. Theophanes: καταλαβόντων τῶν σάκρων τῆς δεσποίνης Βερίνης. Menander de Legat.: πέρας τε δεξαμένων τῶν συνθηκῶν ἀντεδόθησαν αἱ λεγόμεναι σάκραι. vide eundem p. 114. Nicephorus Callisti 14 33. Chronicon Alexandr. πέμψας θείας σάκρας. Veget. 2 7: tribunus maior per epistolam sacram imperatoris iudicio destinatur. vox tamen sacram deest in ms cod., ut et apud Modest. de vocab. rei milit. ego malleam sacram retinere et epistolam oicere. S. Augustinus lib. ad Donatist.

post Collat. c. 31: *illi multorum imperatorum sacras, nos sola portavimus evangelia.* Breviceulus historiae Eutyechianistarum: *contra Ioannem episcopum sacra principis deferente, ab episcopatus illius confirmatione papa suspensus est.*

σαξιμοδέξιμον. vide Meursium.

σειρομάστης lancea, telum, framaea, pugio. v. Meursiam. alter exponit Moschop. 1 *περὶ σχ.*: *σειρὰ ἢ ἄλυσις, ἀφ' οὗ σειρομάστης.*

σέκρετον, σεκρετάριον, secretum, secretarium: nam promiscue usurparunt tam Graeci quam Latini, ut Marcellini l. 15 *iudiciale secretum*, id est secretarium. Theophylactus Simocatta Hist. Mauric. 8 8: *μεθίσταται τοῦ παρὰ Ῥωμαίους λεγομένου σεκρέτον.* Basilica l. 60 tit. 33 c. 29: *εἰσέρχονται εἰς τὸ σέκρετον.* Glossae ibidem: *εἰς τὸ δικαστηρίου σεκρετάριον.* v. Concilium Cpolit. sub Menna, act. 1 et 5. erat autem secretum seu secretarium locus in quo causae reorum expendebantur. Passio S. Cypriani: *in secretario Paternus proconsul Cypriano episcopo dixit.* iudicii formam eleganter describit Ioannes Hierosolymitanus in Matthaem c. 25 v. 31: *criminosas personas iudex auditurus in publico tribunal suum collocat in excelso, circa se constituit vexilla regalia; ante conspectum suum ponit super mensam calliculam, unde tribus digitis mortem hominum scribat aut vitam. hinc inde officiales ordinate consistunt: in medio secretario ponuntur genera horrenda poenarum, quae non solum pati sed et videre tormentum est. stant iuxta parati tortores, crudeliores aspectu quam manibus. tota iudicii facies cuiusdam schematis terrore vestitur; et cum ad medium productae fuerint criminosae personae, ante interrogationem iudicis ipsius iudicii terribili discutiuntur aspectu.* lego et secretarium senatus. vetus inscriptio: SECRETARIUM. AMPLISSIMI SENATUS. in quo asservabantur acta senatus. et secretarium praetorii in postulatione quadam apud B. Augustinum lib. 3 contra Cresconium grammaticum c. 56, et apud Severum Sulpitium de vita S. Martini dialogo 2. Theophanes in Phoca: *ἔβαλον πῦρ εἰς τὸ πραιτώριον, καὶ ἔκαυσαν τὸ σέκρετον καὶ τὰς φυλακὰς.* sive secretarium praetorianum, Cassiodor. 11 36. secretarium Palatii. Sexta Synodus Cpolitana act. 1: *ἐν τῷ σεκρέτῳ τοῦ θελου καλατίου, τῷ οὕτω λεγομένῳ Τρούλλῳ.* et act. 7: *τοῦ Τρούλλου σέκρετον.* secretarium principis. S. Maximus in disputatione cum Pyrrho: *ἐν τῷ βασιλικῷ σεκρέτῳ.* Balsamon ad can. 34 Syn. 6 in Trullo. Meursius observat varia fuisse secreta ex constitutione quadam Alexii Comneni, et Cedreno, rerum privatarum nempe et publicarum. quem vide: nam aliorum scripta exscribere solens non sum. erant et secretaria in ecclesiis. Synodus Carthag. c. 36: *εἰς τὸ σήκρητον τῆς ἐκκλησίας Ῥεσιτιούτης,* item: *εἰς τὸ σήκρητον τῆς ἐκκλησίας Πάκισ.* Georgius Alexandr. in vita B. Chrysostomi: *οὐ μόνον ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐξηγούμενος τοῖς ὄχλοις, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ σεκρέτῳ καὶ ἐν τῷ ἐπισκοπείῳ καθήμενος.* Concilium Romanum act. 1: *quid ergo*

denovo secretaria nostra ingredi postulasti? Concilium Caesaraugustanum: *Caesaraugustae in secretario residentibus episcopis.* in secretario scilicet episcopii. Concilium Chalcedonense act. 1: *ἐν τῷ σηκρητῶ τοῦ ἐπισκοπείου.* habebant et patriarchae secretaria, quae item duo, magnum scilicet et minus. Synodus Nicaena 2 act. 1: *Πέτρος ὁ εὐλαβέστατος ἀναγνώστης καὶ νοτάριος τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχικοῦ σεκρέτου ἔχων ἐπὶ χειρὸς ἀνέγνω.* Anastasius Bibliothecarius in Hist. Eccles.: *iconas ex musio factas, quae patriarchii secreti minoris erant, erasit, et imagines magni secreti, quae sculptae ex ligno erant, deposuit.* in eis asservabantur vasa sacra et libri ecclesiastici, iura episcopalia et patriarchalia, et decreta synodalia, sicut in aliis secretariis vel principum instrumenta tam privata quam publica, et principales constitutiones, et aureae bullae. Concilium Bracarense 2 c. 41: *non liceat quemlibet ministeria tangere, nisi subdiacono aut acolytho in secretario tangere vasa dominica.* Paulinus epist. 12 ad Severum: *in secretariis vero duobus quae supra dixi supra absidem esse, hi versus indicant officia singulorum. a dextra absidis*

hic locus est veneranda penus qua conditur, et qua promittitur alma sacri pompa ministerii.

a sinistra eiusdem

si quem sancta tenet meditanda in lege voluntas, hic poterit residens sacris intendere libris.

invenio et secretarium pro actione sive sessione. Sexta Synodus Cp. p. 192 d: *futurum secretarium.* Concilii Romani d. act. 1 in fine: *venturum secretarium.* et act. 2: *praeteritum secretarium.* secretaria autem inde dicta quod secreto et interius negotia ibi tractarentur. huc alludit B. Augustinus tractatu 23 in Ioannem: *quasi in thesauro, quasi in secretario quodam et penetrati interiore.* vide Balsamonem ad can. 9 et 12 Syn. 7 et ad can. 34 Syn. 6 in Trullo, Zonaram ad CC. p. 486, 561 in fine, et 629 c, 714 d. Nicephorum Callisti 6 30 et tomo 2 p. 531. v. P. Pith. adv. 2 c. 12. Iuret. tom. 3 Biblioth. Patrum Graecolat. p. 905. Vales. ad Ammianum p. 87.

σεκρετάριος Curopalates p. 839 c. secretarius a secretis. Nicephorus Callisti 15 c. ult.: *Κωνσταντῖνος σεκρετάριος.* Concil. Chalcedon. act. 1: *σηκρητάριος τοῦ θείου κονσιστωρίου.* v. Cuiac. ad tit. Cod. de primicerio.

σέλλα, σελλίον, sella. Constantinus in Tacticis: *ἐχέτωσαν δὲ καὶ αἱ σέλλαι ἐπισέλλια δασέα.* Eustath. ad Il. 7: *παρὰ μέντοι τοῖς ὕστερον καὶ ἐπὶ τῆς κοινότερον λεγομένης σέλλας ἢ λέξεις (δίφρος) κειμένη εὐρηται.* et ad Od. α: *ἀστράβη, ὃ σημαίνει σέλλαν καὶ σαγμάριον.* Glossae Cyrilli: *σέλλα sella.* Suidas in ἀφ' ἑδρῶν: *ἑδραι γὰρ λέγονται αἱ σέλλαι.* hinc *σελλάριος.* idem: *κέλης ὁ μόνος ἵππος, καὶ ὃ ἐπὶ τούτου φερόμενος ὁ σελλάριος, eqnes.* Eustath. Ἰλ. ο: *τὸ δὲ κελητίζειν ἀπὸ τοῦ κέλητος παρηκται, ὃ δηλοῖ τὸν ἄνευκτον ἵππον, καὶ κατὰ τινὰς τὸν μονάμπυκα, ὃς*

νῦν, φασί, σελλάριος λέγεται. dixerant et σελλίον. Eustathius Ἰλ. β: σέλιμα γὰρ ἢ καθέδρα, ἐξ οὗ καὶ τὸ σελλίον ἔοικε λέγεσθαι. Scholiastes Aristophanis in Concion.: ἢ τὸ σελλίον ἢ τὸ καθιστήριον βασιάζουσα. Varinus: ὀκλαθίας, σελλίον. et σελλάριον Achaei Ὀνειροκρ. c. 14 et 262.

σενάτον, σενάτωρ, senatus. Codinus in παρεμβολαῖς: ἀντικρὺ τοῦ σενάτου. Hesychius Milesius in Cpoli: ἐπὶ δὲ τούτους καὶ τοὺς συγκλήτου βουλῆς ἀνωκοδόμησεν οἴκους, σενάτα τούτους ὀνομάσας. et σενάτωρ. Priscus in Eclogis de Legat.: σενάτωρ πρεσβεύεσθαι. Paeonius Eutropii metaphrastes: σενάτωρας αὐτοῦ; καλέσας κατὰ τὴν Ἰταλῶν φωνήν, ἐπειδὴ σένης ἐκείνοι καλοῦσι τοὺς γέροντας.

σίγνον, σιγνοφόρος, signum, vexillum. S. Proclus oratione nona: οὐκ οἶδεν ἄρματα χρυσοκόλλητα, οὐχ ἡμίονους ἐξάσπρους, οὐ τὴν λοιπὴν φαντασίαν ἣν εἰώθασιν οἱ πρόσκαιροι βασιλεῖς ἐν τοῖς προόδοις ἐπιδεικνυσθαι, οὐχ ὄπλα, οὐ θυρεοὺς, οὐ σίγνα. Paeonius Eutropii metaphrastes l. 1 in fine: καὶ τὰ σημεῖα τὰ στρατιωτικά, ἅπερ ἦσαν ἐν τῇ προτέρᾳ μάχῃ παρὰ τῶν Ῥωμαίων ἀφηρημένοι (σῆμα καλοῦσιν αὐτὰ Ῥωμαῖοι) πάντα ἀναλαβών. Theophylactus in Acta Apostolorum c. 21: τί ἐστίν, αἶρε αὐτόν; τουτέστιν ὁ παρ' ἡμῶν λέγουσι κατὰ τὴν Ῥωμαϊκὴν συνήθειαν, ἐν τοῖς σίγνοις αὐτὸν ἐμβλαβε. idem scribit Oecumenius in Acta c. 32. uterque habet et B. Chrysostomo homil. 46 in Acta. apud Gelasium Cyzicenum l. 1. Act. Conc. Nicaeni capituli 5 inscriptio haec est: περὶ τοῦ σίγνου etc. adde Chr. Alex. p. 780. sed et σίγνον ἀντὶ τοῦ ἀνδριανταρίου ponitur, ut apud Horatium *mobile signum*. inscriptio vet. Gruteri p. 86 8: τὸ σίγνον ἀργυροῦν σὺν παντὶ κόσμῳ ἀνέθηκε. hic σιγνοφόρος vexillarius. Ioannes Tzetzes p. 481 v. 9 et seq.

σικάριος sicarius. B. Chrysostomo homil. 46 in Acta Apostolorum: τοὺς δὲ σικαρίους οἱ μὲν γένος τι ληστῶν φαοῖν αὐτοὺς εἶναι, οὕτω καλουμένους ἀφ' ὧν ἐπεφέροντο ξιφῶν, σικῶν λεγομένων παρὰ Ῥωμαίοις.

σιλεντιάριος silentiarius. Philostorgius Hist. Eccles. l. 7 sect. 7: ἰδεῖν τινὰ τῶν λεγομένων σιλεντιαρίων πυρὸς φλόγα τοῦ στόματος ἀφιέντα. Theophylactus Simocatta hist. Maur. 8 9: σιλεντιαρίου δὲ οὗτος στρατεύμασιν ἐκεκόσμητο. Georgius Alexandrinus in vita Chrysost.: καὶ δημοῖ αὐτῷ διὰ τινος σιλεντιαρίου silentiarii erant protectores principis in interiore cubiculo constituti. quod Zonaras ait, silentiariorum officium esse inter vilissima, dubitari potest verumne sit. silentiarius enim θαυμασιώτατος dicitur Concilii Chalced. act. 1 p. 77 ed. R. et p. 116. Dorotheus doct. 23: ὡσπερ γὰρ ἐν τῷ παλατίῳ εἰσὶ μεγάλα καὶ λαμπρὰ στρατιὰ, ὑπάρχου τὴν συγκλήτον, τοὺς πατρικίους, τοὺς στρατηλάτας, τοὺς ὑπάρχους, τοὺς σιλεντιαρίους· εἰσὶ γὰρ αὐταὶ πολῦτιμοι στρατιὰ. vide Aleman. ad Arcana Procopii, Meursii Gl., Cui. 12 Cod. tit. 16, Vossium de vit. serm. primus ordinis primicerius silentiariorum

rum dicebatur, *πριμικήριος τῶν σιλεντιαρίων*, Concil. Chalcedon. act. 11. Agath. 5: *ὅς δὴ τὰ πρῶτα τελῶν ἐν τοῖς τῆς ἀμφὶ τὸν βασιλέα σιγῆς ἐπιστάταις.*

σκάμνος scamnum. *σκαμνάλια* Concil. Cpolitannm act. 5: *ὠνηθῆναι τὰ σκαμνάλια.*

σκαραμάγγιον scaramangium, scaramangis. Luitprandus Ret. Europ. l. 6 c. 5: *cum scaramangis duobus. vestis arcendae pluviae idonea, ut putant viri eruditissimi Lenuclavius in Pandecte Turcico et Vossius l. 2 de vitis sermonis c. 17. viderint tamen an scaramangium sericum, cuius meminit Achmes c. 158, arcendis coeli iniuriis satis idoneum sit.* v. Glossas Basilic. in πόλλι.

σκευοφύλαξ sacrorum vasorum custos. et qui dignitate ceteris antistabat, *ὁ μέγας* dicebatur. Concilium Florentin.: *ὁ μέγας σκευοφύλαξ ὁ Ξανθόπουλος.* locus autem in quo asservabantur vasa sacra *σκευοφυλάκιον* dicebatur. Sexta Synodus Cr.: *τὸ ἀνθιεντικὸν βιβλίον τοῦ σκευοφυλακίου ὑπάρχον.* Anastasius Bibliothecarius in Historia Eccles. vertit *vasorum custodiarium.*

σκορπίων scorpio. Regnorum l. 3 c. 12: *ἐγὼ δὲ παιδεύσω ὑμᾶς ἐν σκορπίοις.* Hieronymus vertit: *ego autem caedam vos scorpionibus.* apud Cedrenum legitur *ἐν σκορπίῳ.* Martyrologium Usuardi m. Jul.: *eculeum, nervos, fustes, flammās scorpionibus perpassi.* et m. Nov. d. 8: *primo in carcerem missi, deinde scorpionibus gravissime sunt caesi.* gravius scorpionibus caedi quam flagellis. Sugerius abbas S. Dionysii libro de vita Ludovici Grassi: *sed quos pater flagellis, patre nequior scorpionibus caedebat.* Martyrologium Hrabani: *iussi sunt in eculeo levari, et attrahi nervis, et fustibus ac scorpionibus caedi.* Innocentius 3° de contemptu mundi l. 1 c. 27: *torquentur tygribus, et scorpionibus flagellantur.*

σκουτάριον scutum. Constantinus de Themat. 1 13: *ἐν ἧ τὸ σκουτάριον τοῦ μεγαλομάρτυρος Θεοδώρου ἀποκρέμαται.* Orpiani scholiastes: *σάκος τὸ σκουτάριον, ἀπὸ τῶν πρῶτως εὐρόντων αὐτὸ Σακῶν.* Theodorus Hermopolites l. 7 tit. 11: *πινακίδιον ἢ σκουτάριον.* Theophanes: *ἐβάσταξε σκουτάριν μικρόν.* Corona pretiosa: *scudo σκουτάρη.* *σκουτάριος* autem est scutarius. utitur M. Antoninus 1 de vita sua. sed viri doctissimi malunt *σκουτάριος.* vide tamen Suidam in *πρασιανός.* B. Hieronymus in fine Chronici: *hic tribunus scutariorum e Pannonia etc.* Simeo Metaphrastes in Hilarione: *scutarius quidam cum in basilica B. Petri torqueretur.* Iulius Firmicus Mathes. 3 c. 14: *faciet scutarios vel imperatorum protectores, vel qui proprio excubitu salutem principibus servant.* v. notas ad Cantacuzenum p. 995. dixerunt et *σκουταράτους.* Leo Tactic. c. 9 § 74: *τὰς δὲ τῶν ὀπλιτῶν ἤγουν σκουτάτων.* Const. Tact. p. 6: *καὶ πρῶτον μὲν τοὺς σκουταράτους. hinc σκουτεύειν,* scuto defendere. Leo d. c. 9 § 49: *καὶ ὑπ' αὐτῶν ὡσανεὶ σκουτεύεσθαι.* vide § 64. de scutariis vide Ammianum Marcellinum et Glossarium Nomicum.

σοῦβλα, σουβλίον *subula*, vern. Suidas: ὄβελος καὶ ὀβελίσκος ἢ σοῦβλα. Niceph. Callist. 7 44: κατὰ τοῦ κρυφίτου πόρου σοῦβλας εἰσώθει, et 10 7: ἦσαν δ' οἱ καὶ ὀβελίσκοις σοῦβλαις τούτους διέπειρον. Menologium Martii d. 22: ὁ δὲ πρῶθεισais σοῦβλαις κατακεντήσαι αὐτὸν ἐκέλευσε. et Iunii d. 13: καὶ σοῦβλαις σιδηραῖς πρῶθεισais τὰς ἀκοὰς διελαύνεται. *idea est σουβλίον*. Leo Tact. c. 20 § 80: πλὴν σουβλίον σιδηροῦ καὶ ποτηρίου. Eustathius ad Od. κ: τὸ δὲ ἠπήσασθαι παντελῶς στα (Αἴλιος Διονύσιος) βάρβαρον. συμφθέγγεται δὲ τῷ Διονυσίῳ καὶ ἡ συνήθεια, παρ' ἧ τὸ σουβλίον τρυπᾶν ἠπάν λέγεται. et ad Il. ε: πεμπώβολον, λέξις Αἰολική, καὶ δηλοῖ ἐργαλεῖόν τι μαγειρικὸν πενταδάκτυλον, καὶ ὡς ἂν τις ἰδιωτενόμενος εἶπη, πεντάσοβλιον. Corona pretiosa: σουβλή *veru*. Glossae Nomicae: σουγλαριον, ἐργαλειοθήκη. Ἰσως σουβλάριον.

σουλτάνος *sultanus*. Nicephorus Gregoras Hist. 3: εἰ μὲν τις τῶν τῷ Σουλτάν κατὰ γένος προσηκόντων etc.

σπαθάριος *spatharius*, *satelles qui spatham seu ense gestaret*. Theodoretus epistola 110: ὡς ἐδέξατο γράμματα καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου σπαθαρίου καὶ τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ μαγίστρων. Theophanes: ὁ σπαθάριος μαγίστρον. Procopius Gazarus in Gesisim c. 39: *archimagirus scilicet satelles et quasi spatharius*. Iulianus episcopus in Chronico: *et cum ipso per spatharium eius aliqui singulariter intronmissi iugulantur honorati*. Ruffinus Aquileiensis de vitis PP l. 2 n. 59: *quemadmodum imperatoris spatharius semper illi assistit armatus*. Breviculus Historiae Eutychianistarum: *cum partes suas Eutyches videret urgeri, per Chrysaphium spatharium Theodosii praesidium principis expetivit*.

σπάθη *spatha*, frequentius usurpant σπαθίον. Constantin. Tact. p. 4: μετὰ τῶν σπαθίων αὐτῶν, et p. 10: σπαθία ἤνονιμένα καὶ σεσαμιωμένα. Theophanes: σπαθίον γυμνώσας. hinc σπαθίζειν. Menologium Iunii d. 18: τὸν ἅγιον Θεόδουλον σπαθίζεσθαι καὶ οὕτω τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ἐκτριμθῆναι. σπάθη *antea vox pure Graeca est*. Iul. Pollux 10 31. Theodorus Prodromus encomio πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Ἰωάννην τὸν Κομνηνόν: ἤδη κειμένην θεωρῶ πρὸς τοῖς ὑμῶν τραχήλοις τὴν σπάθην τὴν βασιλικὴν δεινῶς ἠζουσιμένην.

σπόρτα *sporta*. Glossae Graec. Lat.: *σπυρίς sporta, fiscella, fiscina*. hinc σπόρτουλα seu τὰ ἐν σπυρίδι διδόμενα ξένια, ut est in Glossario Nomico, sportulae. Concilium Chalcedonense act. 10: λαμβάνων Δανιήλος ἐπίσκοπος σπόρτουλα. vide Novell. 82.

στιχηρά. *cantica certa in ecclesia*. vide Meursium. Codinus in Excerptis: ἦτις σοφωτάτη οὐσα καὶ κανόνας καὶ στιχηρὰ ἐποίησε καὶ ἐμελώδησεν.

στρατηγός. Anastasius in Historia Ecclesiastica: *Anatolium Orientis stratigon*. vide Bonaventuram Vulcanium ad Constantium librum 1 de Thematibus 1.

στρατηλάτης. Glossae Cyrilli: στρατηλάτης *magister militum*. sic etiam vertit Iulianus Antecessor Novella 125 c. 1. Concilium Cropolitenum sub Menna: Βιταλιανού στρατηλάτου πολλά τὰ ἔτη. interpres: *Vitaliani stratelatis multi anni*. Glossarium manu exaratum: στρατηλάτης, ἡγεμών, ἄρχων στρατοῦ. adde Zosimum l. 2 p. 688, Eusebium Hist. Eccles. 7 32, Theodorum Lector. l. 1. Damascius in Excerptis Photianis p. 572: μετὰ ταῦτα ὁ μέγας τῆς ἔω στρατηλάτης ἐπεξείρησεν. S. Athanasius in epistola ad solit. vit. agentes: ὁ μὲν στρατηλάτης Σεβαστιανὸς τοῖς κατὰ τόπον πραιποσίτοις καὶ στρατιωτικαῖς ἐξουσίαις. Dorotheus doctr. 23.

στρατοπεδάρχης. Georgius Logothet. in Chron. Constant. Menologium m. Mart.: Παντίλλης ὀνομαζομένης γαμετῆς στρατοπεδάρχου τινός. erant autem plures, et inter eos ὁ μέγας. Pachymerius: αἰρεῖ δὲ καὶ τὸν Συναδηρὸν καὶ μέγαν στρατοπεδάρχην. hinc στρατοπεδαρχαί. Theodorus Prodromus (exstat in R. bibliotheca) in Panegyrico πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Ἰωάννην τὸν Κομνηνόν: καὶ πάλιν μάχαι καὶ στρατὸς καὶ στρατοπεδαρχαί. v. Meursium, et not. posteriores ad p. 656.

στράτωρ. Onomasticon: *strator ἀναβολεύς*. Leo Tactic. c. 14 § 81: καὶ στράτωρος ἐνὸς καὶ σπαθαρίου ἐνός. Georgius Pachymerius: ἢ μαγεῖρους ἢ στράτωρας. Theophanes: μετὰ σπαθάρων τινῶν καὶ στρατῶρων καὶ ἐτέρων βασιλικῶν ἀνθρώπων. Papias: *stratores, compositores sellae regiae*. B. Augustinus sermone 2 in novis: *ternos stratores curribus imposuerat*. Guntherus Ligurini l. 2:

*strator erat de plebe quidem, neque nomine multum
vulgato, modica in castris mercede merebat.*

vide Voss. de vit. serm. 1 7 p. 83, et Cui. l. 12 Cod. tit. 24, et ann. ad P. Warn. 2 c. 9.

σύγκελλος. Cedrenus p. 775. syncellus patriarchae successor designatus. Synodus Nicaena 2: συγκέλλων γενομένων τῶν ἐκείσε πατριαρχῶν. et act. 7: πατριαρχικός σύγκελλος. Historia Georgii monachi sic inscribitur: Γεωργίου τοῦ εὐλαβεστάτου μοναχοῦ καὶ συγγέλου γεγονότος Ταρασίου τοῦ ἀγιωτάτου ἐπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως σύνταξις. ita dictus quod cum patriarcha degeret et quasi in eadem cella commoraretur. Concilium Chalcedonense act. 3: οὐδὲν δὲ ἦπτον καὶ τῶν ἐκδοθέντων παρ' ἑμοῦ μαρτύρων, συγκέλλων αὐτοῦ ὄντων καὶ παραφερομένων, nihilominus et per nominatos a me testes, syncellos eius constitutos, qui hactenus cum ipso degere et manere videntur. v. ibid. p. 239 e ed. Rom. Guilielmus Tyrius de bello sacro l. 14 c. 12: *et quoniam iterum eundem patriarcham oportebat habere praeueter supradictos metropolitanos familiares suffraganeos, quos Graeci cancellos vocant. emendant in ora syncellos. nescio an rectius legerentur concellos vel concellanos aut concellaneos. erant autem plures, quorum primus πρωτοσύγκελλος dicebatur. vide supra in ea dictione.*

Συκαί Sycæ, Sycæ. Cedrenus: προσώρμησεν ἐν Συκαίς. Anastasius biblioth. in Hist. Eccles.: *et applicuit ex adverso civitatis in Sycis*. Nicephorus in Chronographia: οὗτος ἑτέραν ἐκκλησίαν ἀνίστησιν ἐν παραθαλασσίῳ τῷ ἐπιλεγομένῳ Συκαίς, Εἰρήνην τὸν οἶκον ἐπονομάσας.

σύντεκνοι. v. Glossarium Meursii.

σχολάριοι *scholarii, scholares, cohortes militum qui ad custodiam palatii deputati erant*. Procopius 8: *οἱ περὶ τῆς τοῦ καισίου φυλακῆς λόχοι, οὗσπερ σχολὰς ὀνομάζουσι. et in ἀνεκτ.: ἕτεροι στρατιῶται οὐχ ἥσους ἢ πεντακόσιοι καὶ τρισχίλιοι τὰ ἐξ ἀρχῆς ἐπὶ φυλακῇ τοῦ παλατίου κατέστησαν, οὗσπερ σχολαρίους καλοῦσι*. Chronic. Alexandr.: *καὶ ἐκαύθη τὸ μετὰ τοῦ πορτίου τῶν σχολαρίων καὶ προσηκτόρων καὶ κανδιδάτων*. Septima Synodus Cr.: *εἰσελθόντων οὖν τῶν βασιλέων καὶ τοῦ λαοῦ τῶν ταγμάτων, σχολαρίων, ἐξκουβιτόρων τε καὶ τῶν λοιπῶν στρατευμάτων τῶν στρατευομένων ἐν τῇ βασιλίδι πόλει*. Anastasius interpretatur *scholarios*. sic apud Marcellin. Comit. in Chronico: *rusticus comes scholariorum*. alias *scholares*, ut Concilii Chalcedon. act. 3. Sulpitius Severus de vita S. Martini c. 1: *ipse armatam militiam in adolescentia secutus inter scholares alas sub rege Constantio, deinde sub Iuliano Caesare militavit*. sic etiam in codice Theod. et Iustin. et aliis auctoribus passim legere est. *scholares* autem a scholis militaribus dicti, quae plures erant. Malchus de legat. p. 76: *καὶ τὰς σχολὰς ἀπάσας*. Theophanes in Iustiniano: *αἱ σχολαὶ καὶ οἱ προσηκτορες καὶ οἱ ἀριθμοί*. v. Meursium in Gloss. et Vales. in Marcellini l. 14 p. 32.

σχολαστικός *scholasticus, causarum patronus*. S. Basilus epist. 242: *εἰ δέ τινα δίκην γυμνάξει ὁ σχολαστικός ὁ δεῖνα ἔχει δικαστήρια δημοσία καὶ νόμους*. Anastasius Sinaita ὀδηγοῦ quaestione 3: *ὅτι τις σχολαστικός πολλὰ κατηγοράσατο*. Ioannes Hierosolymitanus in Matthaeum homil. 24: *ut dum apostoli accusantur, dum respondent, in singulis quibuscunque praetoriis Christi veritas praedicetur et Iudaeorum perfidia demonstretur, et gentibus vel ad salutem credentibus pietatis mysterium reveletur. audientes autem apostoli, quia coram regibus et iudicibus stare inebantur, ne forte dicant ad Christum: tu ipse scis quia in illorum iudiciis scholastici praesunt*. Usuardus in Martyrologio Febr. d. 6: *in cuius confessione quidam Theophilus scholasticus conversus*. in gestis Dorotheae in quibus eiusdem passio continetur, advocatus dicitur. Theophanes: *Εὐσέβιος τις σχολαστικός τῆς βασιλείας Κωνσταντινουπόλεως*. sic ms. apud Cedrenum τῆς βασιλείας legitur. Franciscus Pithoeus in Glossario Iuliani Antecessoris v. Basilica legebat *βασιλικῆς, basilicae*. Anastasius biblioth. in Hist. Ecclesiastica sic vertit: *Eusebius quidam scholasticus imperatricis Cyprius*. advocatus igitur urbis regiae seu βασιλευσούσης Κωνσταν-

ινουπόλεως, ut in Concilio Chalcedonensi et alibi. v. Glossarium nostrum ad Iulianum.

σωλέα solea. Codinus in παρεκβολαῖς: καὶ τὴν πολυτίμητον σωλέαν καὶ τὸν πολυποικίλον πάτον. v. notas ad Cantacuz. p. 994 et Allatinum de recentior. Graecorum templis p. 171 et seqq.

τάβλα tabula. Nicephorus Callisti 4 25: προφήτης ταύλαις αὐτῶν κύβοις παίζει. Concilium Eliberinum can. 79: si quis fidelis lea, id est tabula, luserit. hinc ταβλίζειν tabula ludere. tablis-are apud Diomedem in Grammatica. Isaacus Porphyrogenitus in haract. Palamedis: ὃ δὴ πρῶτως τὸ ταυλίζειν ἦτοι κυβεύειν ἐξεύηται. et mox: ἀφίσατο τὴν ταύλαν. Astrampsychus ἐν τῷ Πυθαγ. λαξευτ.: ἔχει κοινωνίαν πρὸς γυναῖκα καὶ παῖδας ἀγενεῖους, πρὸς εὐνοῦχους καὶ παιγνία καὶ ζατρίκια καὶ ταυλία. item: καὶ ατρίκη καὶ ταύλην. scribebant igitur τάβλαν, ταύλην et ταυλίον.

τάβλια, ρούσια. praetextas coccino, habentes tabulas seu ruculos rucos, clavos purpureos habentes. ρούσιον est rucsum.

τακτικά libri de re militari. b. Chrysostomus homilia 3 in pistolam Pauli Theosalon.: μετὰ τῶν διδασκάλων τῶν τὰ τακτικά διδασκόντων αὐτούς. B. Gregorius Nyssenus Catechetic. orat. 35: ἵσπερ γὰρ παρὰ τῶν πεπαιδευμένων τὰ τακτικά πρὸς τὴν ὀπλιτικὴν ἐμπειρίαν ἀνάγονται, δι' ὧν βλέπουσιν οἱ πρὸς τὴν εὐρυθυμίαν καὶ ἔνοπλον κίνησιν παιδευόμενοι. Theophanes Ceramens homil. 1: οἱ τὰ τακτικά ἐκπαιδεύοντες.

ταξάτιων taxatio, praesidium. Theophanes in Constantino: αὐτὸν ἐκ τοῦ οἰκείου στρατοῦ ταξάτιωνα ἐν αὐτῇ κατέστησαν. Anastasius bibliothecarius in Hist. Eccles.: quod formidantes praelium et taxationem tumultuarent. et taxati, ταξάτοι, milites praesidia. idem Anastasius: misit taxatos ex themate obsidio. Theophanes in Theodosio: χίλιοι ταξάτοι σὺν αὐτῷ τούρμαρχοι ἐκεῖ εἰσῆλθον.

ταξίδιον, ταξιδεύειν. Meursius interpretatur praesidium. litterae notae posteriores ad p. 658. Basilica l. 10 tit. 33: ὃ ἐν ταξιδίῳ διάγων, qui in expeditione occupatus est. l. ult. C. de constit. mil. sic accipiendum videtur ταξίδιον apud Constantinum act. p. 22: ἐὰν ἀπολυθῇ στρατιώτης εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ εἰς μέρος εὐκαιρίας, ὅτε οὐκ ἔστι ταξίδιον. et ταξιδεῦσαι p. 13: ὡς τε παραχειμάσαι μέλλη που τὸ φοσεάτον, ἄν τε ταξιδεῦσαι. chmes ὄνειρον. c. 15: ἐὰν ἔχει ὁδὸν ταξιδίου, ληστευθήσεται.

τίτλος titulus. Glossae Iuris: τίτλος, κεφάλαιον, αἰτία, περιγραφή. hinc τιτλοῦν. Georgius Alexandrinus in vita Chrysostomi: τιτλωθῆναι τὸ προάστειον τοῖς βασιλικοῖς.

τοποτηρητής legatus, vicarius, locum agens, loci servator. Theophanes: καὶ οἱ μὲν τοποτηρηταὶ τοῦ πάπα λέοντος. interres can. Ecclesiae Africanae: τοποτηρητῆ τῆς ἐκκλησίας Ρώμης, legato ecclesiae Romanae. et τοποτηρησία legatio ibid. p. 161. extra Synodus Cpolitana act. 1: τοποτηρητοῦ τοῦ κόμητος τοῦ βασιλικοῦ ἔξκουβίτου. vet. Interp.: et locum agente imperialis co-

mitis excubiti. et ibidem: *τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου τῆς Ἀλεξανδρείων μεγαλοπόλεως.* vet. int.: *loci servatore sedis magnae Alexandrinæ civitatis.* sic etiam Anastasius bibl. vertit Nic. Syn. 2 act. 3. idem in Hist. Eccles.: *tunc Dioscorus dixit: et nos omnes hoc assentiamur.* et *loci servatores quidem Leonis papæ Romani Dioscori videntes impetum.* Concilium Suessionense 2 act. 1: *venit Sigloardus servans locum archidiaconi Rhemensis ecclesie.* adde Iulianum Antecess. Nov. 124 et Nov. 125 1. v. Constantia. de administr. Imp. p. 182. Ioannem Moscum Limon. c. 19 186 in fine, Ioannem Zonaram ad Concil. p. 384 et 410. Balsamon. p. 591 d et 630 d.

τοῦλδον impedimenta et sarcinae exercitus. Glossae Nomicæ: *τοῦλδος τὰ σαγμάρια τὰ τὴν ἀποσκευὴν πολεμίων βαστάζοντα.* item: *τοῦλδος ἡ ἀποσκευὴ καὶ χρεῖα πᾶσα τῶν στρατιωτῶν, τοντέστι παιδές τε καὶ ὑποζύγια, καὶ εἴ τι ἄλλο πρὸς ὑπηρεσίαν τοῦ φωσάτου ἐπισύρεται.* quod dicitur de iumentis apparatus omnem et supellectilem seu sarcinas militum vehentibus, desumptum videtur ex Leonis Tacticis c. 10 § 7. secunda glossa sumpta est ex eiusdem Leonis c. 4 § 29. Vegetius 3 c. 6: *impedimenta, sagmarum, caliones vehiculaque in medio collocentur.* Constantius Tact. p. 32: *τὸ δὲ τοῦλδον ὅλον οἱ ὑπουργοὶ τοῦ στρατοῦ καὶ τὰ σαγμάρια καὶ ἡ ἀποσκευὴ πᾶσα ὀφείλουσι περιπατεῖν εἰς τὴν μέσσην τῶν παραταγῶν.* Theophanes in Mauricio: *τὴν φάλαγγα τῶν Περσῶν διέσπασε καὶ τὸ τοῦλδον παρέλαβεν,* et ibidem: *πολλῆς δὲ ἀλώσεως ἐν αὐτοῖς γενομένης παραλαμβάνουσι καὶ τὸ τοῦλδον.* exstat ea vox apud Harmenopolium 2 6 § ult., si sequamur emendationem Cuiacii Observat. 9 c. 1 potius quam scripturam duorum veterum codicum quos cum editis contuli. impedimenta autem in medio collocabantur. Vegetius d. c. 6. Philo Iud. περὶ βίου M. l. 1: *γηραιούς δὲ καὶ γυναῖκα καὶ παῖδας ἐν μέσοις τάξας, ἵνα διὰ τῶν παρ' ἐκότερα φρουρὰν ἔχωσιν, εἴαν τε κατόπιν ἐχθρῶν ὄμιλος ἐπιή.* Procopius de bello Vand. 1 p. 102 et l. 2 p. 123. Onosander Strategici c. 6 ut praeda. Agathias l. 1 p. 20: *καὶ τὴν λείαν ἐς μέσον ἀπολαμβάνουσης.*

τουρμαρχης turmae praefectus, turmarchus. Zonaras in Leone Armenio: *τουρμαρχὴν τοῦ τάγματος τῶν φοιδεράτων.* in Novella quadam Constantini Porphyrog.: *παρὰ τοῦ τουρμαρχου προφωνηθέντος.* v. eundem Constantin. de Themat. l. 1 them. 1 in fine. Historia Miscella l. 23: *comprehendit illos debellatos, et interfecit Andronicum spatharium et Theophilum turmarcham.* ἀπὸ τῆς τούρμας. Constantinus th. 5 l. 1 de Th.: *μήτε τούρμας μήτε δρουγγοῖς τετιμημένον.*

τριβουνάλιον tribunalium. Anastasio bibl. in Hist. Eccles. Nicephorus Cpolit. in Hist. breviario: *ἐν τῷ τριβουναλίῳ λεγόμενῳ δεκαεννέα ἀκουσίων, ἐν τριβουναλίῳ quod novemdecim accubitiuum dicitur.* Philostorgius Hist. Eccl. l. 11: *ἐν τῷ λεγόμενῳ τριβουνα-*

λιῶ, πρὸς αὐτοῖς τοῖς τοῦ βασιλέως ποσί, ταῖς μαχαίραις κατεκόψατο. Chronicon Alexandrinum p. 676.

τριβοῦνος tribunus. Glossae Cyrilli: τριβοῦνος tribunus. Glossarium ms: πρωτοστάτης τριβοῦνος. b. Chrysostomus ep. 14: τοῦτο ἀκούσας ὁ τριβοῦνος, λαβὼν τοὺς στρατιώτας οὓς εἶχεν, ἐξῆλθεν. Theophanes: Οὐαλεντινιανὸς τριβοῦνος τότε ὦν τὰγμα-τος κορνοντιῶν λεγομένου μέρους. Concilium Chalcedonense act. 1: καὶ ὁ λαμπρότατος τριβοῦνος νοτάριος καὶ φεφερενδάριος διδάξει. loquitur de tribuno et notario principis. et S. Basilus epist. 208 ad Iulianum imperatorem: ὁ περιβλεπτός σου τριβοῦνος. adde Isidorum Pelosiot. l. 1 epist. 186 et l. 2 epist. 291, Theodorum Lectorem in hist. Eclog., Harmenop. 4 tit. ult. § 28, apud quem legatarii pro legatis accipiuntur, ut et apud Sangallensem l. 2 de gestis Caroli M. legatarii regis Afrorum, et in epistola quadam legatis Francorum ab Italiae clericis directa. v. Henrici Valesii viri eruditissimi annotationes in Ann. Marcellini l. 17 p. 140.

τρισάγιον trisagium. his quae observavit Meursius in Glossario, adde Andream Caesariensem in Apocalyps. p. 5 inter opera Chrysostomi ed. Commel., Menologium Graecum Sept. 5, Nicephorum Callisti 15 28 et 18 51, Theophanem, Antiochum homilia 180. quem vide p. 1246 tomo 1 Biblioth. Graec. Lat. ed. prioris.

τροῦλλος, τροῦλος trullus. Theophanes in Iustiniano: ἐτρόγγησαν τοὺς πινσοὺς τοὺς βαστάζοντας τὸν τροῦλον, καὶ διὰ τοῦτο οὐκ ἐβάσταξαν. λοιπὸν συνιδῶν ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς ἤγειρεν ἄλλους πινσοὺς, καὶ ἐδέξατο τὸν τροῦλον. item: ὁ τροῦλλος τῆς ἐκκλησίας Ἐδέσσης. v. Evagrii 4 31, et not. posteriores ad p. 386 a b, Allatum de recentiorum Graecorum templis p. 159 ed. Paris. v. in σέκρετον.

τύπος typus, forma, edictum. Martinus PP epist. ad Anan-dam episcopum Traiectensem: imperialem typum sacrilego ausu, totius plenum perfidiae, a clementissimo principe nostro fieri persuasit. Anastasius bibl. in Hist. Eccl.: Basiliscus autem hunc Alexandriam cum typis contra synodum misit. et mox: praeterea Basiliscus typo generali Chalcedonense abiicit concilium. idem: promulgavit autem formam imperator de episcopis et oeconomis et orphanotrophis et xenodochis, ne hereditates possiderent, nisi quas priusquam proveherentur habuisse probarentur, de quibus et testamentum emittere potuissent. v. tom. 3 S. Basilii p. 70 Notarum.

ὑπαντή. Ditmarus l. 5: ibi tunc Tagmo venerandus 4 Non. Febr., id est ὑπαντή domini, id est obviatione Iusti Simonis etc. v. Meursium.

ὑπατία, ὑπατεύειν. consules initio magistratus sui hypatiam sive nummos in populum spargebant. Marcellinus Comes in Chronico: Marcianus Augustus suis statuit decretis ut hi qui consules fieri cupiebant, nihil aeris in populum spargerent. vel

principes. Theophanes de Iustiniano: ἔδωκεν ὁ βασιλεὺς ἑκατὶν, καὶ τοσαῦτα ἔδωκε χρήματα ὅσα οὐδεὶς βασιλέων ὑπατεύσας. item: ἐποίησε δὲ ἑκατὶν καὶ ἔρριψε χρήματα πολλὰ. Anastasius bñl in Hist. Eccles.: *iactans liberaliter hypatiām*. dixi ad Theophrastum § ult. de rer. divis.

φ α λ σ ε ὑ ε ἰ ν falsare, adulterare.

φ α μ ι λ ί α familia. Achmes c. 79 104 299. Theophanes in Manrico: αἰχμαλωτίζομεν τὰς φαρμυλλίας αὐτῶν.

φ α υ ρ ι κ ῖ σ ι ο ι. explicat ipse Cedrenus p. 168: id est, qui arma faciunt in publicis fabricis, φάβριξι. S. Athanasius in epistola ad solitarios: ἀπὸ τῆς ἐκεῖ καλουμένης φάβρικος.

φ ε λ ὄ ν ι ς, φ ε λ ὄ ν ι ο ν, phenolium, vestis sacerdotalis, vel ensula seu pianeta, ut tradunt viri eruditissimi. Ignatii patriarchae CP missis ad Nicolaum Pap. ἰμάτιά τε καὶ φελώνια καὶ ἐγκόλπια. b. Chrysostom. in epist. 2 D. Pauli ad Timoth. c. 5: ἰμάτιον ἐνταῦθα λέγει, ὡς τινὲς φασι, τὸ γλωσσόκομον, ἐνθα τὰ βιβλία ἔκειτα falluntur qui φελόνην interpretantur γλωσσόκομον seu arculam in qua libri recondebantur. vide Suidam in φαινώλης et φενόλης, Balsamonem ad Concilia p. 622 a, Hugonem Menardum in librum Sacramentorum S. Gregorii papae p. 318, Meursium in Glossario Graecob. et in primis Ἀρχιερατικόν D. Isaacii Haberti, qui ob vitae integritatem, singularem pietatem, et rerum tam divinarum quam humanarum notitiam summam ad primi ordinis sacerdotium promoveri meruit, p. 23 et 38.

φ λ α μ ο ῦ λ ι ο ν, φ λ ά μ ο υ λ ο ν, flamulum, signum, vexillum. Theophanes: καὶ ἐπεράσσα τά τε φλάμουλα. Leo Tact. c. 12 § 54: ἐν δὲ τῷ καιρῷ τῆς μάχης φλάμουλα κοντάρια μὴ ἐχέτωσαν. et c. 19 § 40: εἶναι δὲ σημεῖον ἰστάμενον ἐν τῷ σφῷ δρόμονι, εἴτε βάνδον εἴτε φλάμουλον. Glossae Nomicae: φλάμουλον ἢ σημαία. item: φλαμβουάριοι (ἴσ. φλαμουάριοι aut φλαμπουάριοι) ὧν ἐπὶ τῆς ἄκρας τοῦ δόρατος φοίνικα δάκη ἐξήρτηται. sic φλάμπουρον apud auctorem Coronae pretiosae, et βασιλικὸν φλάμπουρον apud Nicolaum Rigaltium Glossarii mixobarbari p. 201. Modestus (in mss Tullius de re militari) de vocab. rei milit. *quia velis, hoc est flamulis*. sic legitur in eisdem mss atque ita legendum Vegetii l. 2 c. 1, non *flammeolis*, ut viri docti reponendum putabant.

φ ο ι δ ε ρ ᾶ τ ο ι foederati. Procopius belli Goth. p. 324: καὶ φοιδεράτοι ἐπικληθέντες (οὕτως γὰρ αὐτούς τότε Λατίνων φωνῇ ἐκάλεσαν Ῥωμαῖοι, ἐκείνο οἶμαι παραδηλοῦντες, ὅτι δη' οὐχ ἠσχυμένοι αὐτῶν τῷ πολέμῳ Γότθοι, ἀλλ' ἐπὶ ξυνοθήκαις τισὶν ἐνεσποδοὶ ἐγένοντο σφίσι. φοιδερα Λατίνοι τὰς ἐν πολέμῳ καλοῦσι ξυνοθήκας, ὥσπερ μοι ἐμπροσθεν δεδήλωται λόγους, libro scilicet 1 de bello Vand. p. 106. vide Glossarium Nomicum in φοιδεράτους, et notas Iacobi Sirmondi ad Apollin. Sidonium p. 30.

φ ὄ λ λ ι ς follis. Basilus in Grammatica: φόλλις ὁ ὄβολος.

Eustathius ad *Hind.* α: ἐποίησαν ὄβολους τοὺς λεγόμενους φόλλισ. Hero περὶ σταθμῶν: ὄβολους ἐκὲ ἀργύριον πληροῖ. sic legitur in Regio codice. aliorum exemplaria habent: ἢ φόλλισ ἐκὲ ἀργύρια πληροῖ. quid si legamus: ὄβολος ἢ φόλλισ? Excerpta ex Epiraphiano de mensuris et ponderibus: τρεῖς βαλάντια, ὃ καὶ φόλλη δηναρίων διακοσίων πεντήκοντα, γίνονται λίτραι τρεῖς, et paulo post: πόλης καὶ βαλάντιον ἔχει ἀργυροῦς δύο ἡμισυ, δηναρία διακόσια, τεντήκοντα λίθρας. sic legitur in *R.* exemplari: expendant eruditi. vetus inscriptio: *inferet poenae nomine folles mille.* Acta Cirtensis Numatii Felicis: *Nundinario et Victori dixit: scitis acceptos esse folles a Lucilla?* S. Augustinus serm. 40 in Novis: *nam quidam, quod revera dicitur accidisse, homo non dives, sed tamen etiam de tenui facultate pinguis adipe caritatis, cum solidum, ut assollet, vendidisset centum folles, ex pretio solidi pauperibus iussit erogari.* folles autem alii erant aerei, alii argentei. de utrorumque valore Sirmondus ad d. sermonem 40. vide Procopii *astana* p. 111, Achm. c. 237, Moschum *Limon.* c. 134, Scaligerum de re nummaria p. 60, Vossium de vitis sermonis l. 3 c. 12 p. 481 in *Folleralia*.

φόρος forum. Marcus imperator in epistola ad senatum apud Iustinum Apologia 2: καὶ κελεύω τοῦτό μου τὸ διάταγμα ἐν τῷ πρόρῳ τοῦ Τραιανοῦ προτεθῆναι πρὸς τὸ δύνασθαι ἀναγινώσκεισθαι. observatione dignum est quod scribit Theophylactus ad Acta Apostolorum c. 28, *principum imagines foros appellari: ὡς μέχρι νῦν αἱ τῶν βασιλέων εἰκόνες φόροι προσαγορεύονται.* idem Oecumenius in Acta c. 39.

φοσσατον, φοσσατικῶς, fossatum, exercitus. B. Chrysostomus homil. 23 in epistolam ad Ephesios: ὁ παρῶν βλος ὁδός τις ἐστι καὶ στρατιά, καὶ ὡς ἂν εἴποι τις τὸ λεγόμενον παρ' αὐτοῖς φοσσατον οὐ ζητήσῃ οἰκοδομὰς λαμπράς. τίς γάρ, εἶπέ μοι, κἄν τπόδρα εὐπορος ἦ, αἰρήσεται ἐπὶ τοῦ λεγομένου φοσσατου οἰκοδομεῖν οἰκίας λαμπράς; οὐδὲ εἰς· κατάγελως γὰρ ἔσται καὶ τοῖς ἐχθροῖς οἰκοδομήσει καὶ αὐτοὺς ἐπισπάσεται. ὥστε ἐὰν νήφωμεν, οὐδὲν στρατίας καὶ φοσσατου ὁ παρῶν βλος διενήνοχε. v. l. ult. C. de restit. mil. et l. 21 § 1 D. comm. in Basilicis. dixi ad Theophil. de milit. testam. Synod. Cp. 7: ὅτι τὸ ἔθνος Ἀγαρηνῶν φοσσατικῶς ἐξέρχεται. Anastasius ita vertit: *quod gens Agarenorum hostiliter fuisset egressa.*

φουλκίζειν. δι' Ἀδάμαντος ἐφούλκισε καὶ ἀπεκεφάλισε p. 385 b. sic scribe. Theophanes autem τοὺς μὲν ἐφούρκισε, τοὺς δὲ ἀπεκεφάλισε. Anastasius bibl. in Hist. Eccles. ita vertit: *alios suspendit, alios decollavit.* falluntur igitur qui aliud esse putant φουρκίζειν aliud φουλκίζειν: nam utrumque pro furca suspendere seu furcae subijci ponitur. Theophanes: οἱ δὲ δύο ἔπεσον ἐκ τῆς φούρκας· πάλιν ἐκρεμάσθησαν, καὶ πάλιν ἔπεσον. v. Suidam *Georg. Cedrenus tom. II.*

φούρνα, Iohannem Moschum Limon. c. 72, Alexium Biharturum doctrinā penult.

φούρνος furnus. Eustathius Iliad. π: ὄρα τὴν ἐπὶ ἄρτων χρῆσιν παλαιὰν τοῦ τρακτοῦ. ἔν δὲ τῷ τοιοῦτῳ τόπῳ καὶ φούρνον ἐκείνός φησι κεινότερον, οὐ κωλύοντον ἰστορεῖ φουρνίσιον ἄρτων καθὰ τοῦ κλιβάνου τὸν κλιβανίσμον. Io. Moschus Limon. c. 134: βάλλειν εἰς τὸν φούρνον τοὺς ἄρτους. utitur et Achmes c. 159.

χαρτιατικόν. chartiaticum est id quod quasi pro chartis officialibus datur. Cuiac. observ. 4 18. Theophanes: καὶ χαρτιτικοῦ ἕνεκα ἀνά κερᾶτια β. Anastasius bibl. in Histor. Eccles.: et praestare chartiaticorum causa siliquas binas.

χελάνδιον chelandium navigii genus. Theophanes in Theodosio: ἐκ τῆς πόλεως ἐξερχόμενα χελανδία κλισία ἐκόμισον. Anastasius in Hist. Eccles.: etolum chelandiorum bis milium contra Bulgariam; et ingressus est ipse in rubea chelandia. et postea post: in chelandio moritur.

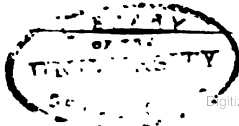
χρυσόβουλλον aurea bulla. Pachymerius: χρυσοβούλλος λόγος. item: βούλλη χρυσῆ κατασφαισάμενος. est enim βούλλα bulla. Menolog. Aug. d. 31: ἔχουσα σφραγίδα διὰ χρυσοῦνης βούλλης. Romanus et Constantinus imperatores in diplomate quodam: sancimus vero licere et potestatem tribuimus ipsius mansionis abbati per praesens nostrum benignum chrysobullum et sigillum etc. Graece fuerat χρυσόβουλλον. S. Agobardus de insolentia Isidororum: praecepta ex nomine vestro aureis sigillis signata. Luitprandus in Legatione ad Nicephorum Phocam Imp. Gr.: his dictis atque completis χρυσοβούλλιον, id est epistolam auro scriptam et signatam, mihi dederunt vobis deferendam, sed non vobis dignam, ut mens credit mea. tulerunt autem et alias literas argento signatas. hinc bullare. vita S. Ioannis eleemosynarii: pittacium bullatum. et disbullare. Synod. 6 Constantin. act. 15.

χρυσογράφος auriscriptor.

ψυχικόν eleemosyna. Auctor Graecobarbarus in historica narratione de Belisario: δότε μοι κάλιν ψυχικόν ἄρχοντος ὀβελόν τε.

ὠμοφόριον pallium archiepiscoporum. Georgius Alexandr. in rebus Chrysostomi: καὶ ἐνειλεῖ τῷ Ἀρμενίῳ ἀνδρὶ ἡλικιώτῳ τὸ ὠμοφόριον ἐν τῷ τραχήλῳ οὐκ αἰσὶν χερσίν. Sexta Synodus Constantin. act. 8: γυμνούσθω τοῦ περικειμένου ἀπὸ τοῦ ὠμοφορίου. vetus interpres: nudetur circumposito ei pallio. vide Isid. Pelus. 1 epist. 136. ὠμοφορεῖν. v. can. 14 Syn. 8 Constantin.

ὠρειόν horreum. dixi ad Theophilum. hinc ὠρειόριος: ὁ ὠρειόριος ἐνάγειται, cum horreario agendum. Basilicus ad l. 4 D. ad exhibend.

INDEX GRAMMATICUS.

- Α** βῆναι 773, 21.
 γρόπολις II, 691, 6.
 γκυλοκοπεῖν 632, 8. II, 263, 20.
 γκυλοτομεῖν II, 263, not.
 δεξιότης II, 200, 2.
 διαδόχως II, 318, 2.
 δνούμιον II, 625, 13.
 εἰπαγῆς εἰρήνη 734, 20.
 ερικόν II, 521, 14.
 εροσκοπία 20, 1.
 κρίς II, 308, 16. 503, 21. 24.
 509, 4. 514, 20.
 κώνωπα 431, 23.
 λλάγιον II, 869, 17.
 λεκτορομαντεία 548, 15.
 λογοθέτης II, 713, 22.
 λή 732, 11.
 μηρεύειν 745, 5. 789, 15.
 νά νομισματος 700, 8. ἀνδ μιλι-
 ρισίων δύο ib. 11.
 νάδοχος II, 352, 10. 20. 353, 2.
 ναδρομή σώματος 688, 5. 708, 16.
 ναπατεῖν 227, 23.
 ναρριζάναι 674, 16.
 νασκάφαι 783, 10. 786, 16. 793, 20.
 II, 5, 2.
 νασκαφεῖν τὰ ὄστα 775, 21. II,
 537, 10.
 ναφάλαις 691, 11. II, 118, 6.
 ναφορά II, 180, 7. 536, 21. 23.
 537, 6. 542, 23.
 νευδοιάσιμος II, 645, 3.
 νευρθράσις II, 177, 14.
 νεύλογος II, 692, 16.
 νηρωπολατρεία 739, 20.
 νήμησις 452, 8.
 νιστορεῖν II, 238, 1.
 ντίπασχα II, 539, 3. 15.
 παράμιλλος II, 102, 12.
 πειρανδρως 11, 21.
 πλημεύειν 723, 7. 726, 8. 781, 13.
 776, 19. 780, 6. 781, 20.
 ὁ ἀπὸ ὀρμάτων 660, 3.
 ἀποκρισιάρως II, 11, 7.
 ἀποπαγγῆναι II, 107, 12. 176, 9.
 371, 17. 580, 4.
 ἀποπειματόν τοῦς καρπούς 67, 8.
 ἀποστρατηγικός II, 692, 17.
 ἀποσχίσιαι i. q. σχίσμα ποιῆσαι II,
 36, 13.
 ἀποτελματώσαι II, 559, 23.
 ἀργυροκότης 629, 10.
 ἀρικρεπῶς II, 305, 8.
 ἀριστον περὶ δειλην εἴφλιαν II, 400,
 19.
 ἀριστοπολιτεία 429, 16.
 ἀρμάμεντον 693, 23. 709, 9. II, 15,
 13.
 ἀρματώριον 785, 14.
 ἀρητοσύρημα II, 201, 23.
 ἀρχιωνοχολία 65, 16.
 ὁ ἀρχων τῶν ἀρχόντων II, 133, 5.
 284, 5.
 ἀρβεστευρος II, 176, 9.
 ἄσημον 732, 13.
 ἀστυκώμη II, 691, 6.
 Ἀύγουστικαὶ ἐπολαί II, 203, 12.
 ἀυτοφονευτῆς ἐαντοῦ 348, 7.
 ἀχρωσστητος II, 707, 8.
 βάιον 781, 1.
 βαίτουλος 600, 12.
 βαλάντιον ἀδρόν II, 718, 17.
 βάνδον 694, 18. 730, 19. 732, 10.
 βαπτιστικόν 797, 21.
 βαρδοόκιον II, 195, 23. 196, 3.
 βασιλεοπάτωρ 573, 15. II, 253, 16.
 293, 15.
 βεξεῖτε II, 466, 13.
 βεργιον 693, 1.
 βεσάφρη II, 559, 16. 663, 11. 14.
 20. 678, 22. 719, 10.
 βίστης II, 557, 23. 675, 23.
 βίγαι, βεγάριος 299, 3. 4.

- βίγλα 721, 14.
 βλαττίον 688, 20.
 τὸ βουκελλάριον Π, 15, 18. 497, 7.
 βουκελλάριοι Π, 483, 6.
 βραδεύειν 709, 4.
 βραχιόλιον 765, 2.
 βραχιόνιον 731, 15.
 βριαρός 708, 20. Π, 8, 8.
 βριαρῶς 700, 16.
 βροντόφωνος 419, 8.
 βρούαγμα Π, 79, 12.
 βυκινάτωρ 755, 19.
 γαλιηνότης Π, 100, 21.
 γάτα Π, 479, not.
 τὸ γενικόν Π, 204, 8. ὁ γενικός
 Π, 243, 24.
 γεννήματα 786, 5. Π, 725, 4.
 γλωσσοκοπεῖν Π, 25, 23.
 γυρισθῆναι Π, 164, 9.
 θέ] ὄπου δ' ἄν 624, 1.
 δεητήριον Π, 377, 8.
 δειμάτωσις Π, 653, 2.
 δεινὸν καὶ πέρα δεινοῦ Π, 47, 20.
 21.
 δεκανοί 299, 5.
 δεκάπληγος 87, 21. 418, 23.
 δῆμα Π, 458, 1. 459, 13 bis. 19.
 533, 12.
 δημοκρατίας κοσμηαί 676, 16.
 δημοσιακαὶ ὄφθαλμοι Π, 735, 5.
 δημοτεύειν 678, 1.
 διαγογγυσμός Π, 199, 21.
 διαδέχεσθαι pass. 699, 5. 736, 1.
 διαδηματοφορεῖν Π, 32, 15.
 διακτίριος Π, 174, 17.
 διακόνισσα Π, 724, 19.
 διασκύλευσις Π, 686, 11. 716, 12.
 διαφέρων i. q. ἴδιος Π, 203, 5.
 723, 19. 724, 8. 744, 3.
 διδασκῦλιος 688, 23.
 διενεχθῆναι Π, 203, 23. 287, 1. 483, 8.
 διμοιραία ἡλικία 550, 7.
 διασκοπητήριον Π, 182, 17.
 δοκίτης ἀσπῆρ Π, 11, 13.
 δουκικὴ ἀρχὴ Π, 727, 5.
 δουλοκρατία 347, 15.
 δωδεκάνησος Π, 38, 9.
 ἐγκλειστος 631, 15. 19. 773, 22.
 781, 5. Π, 13, 16. 36, 12.
 ἐγκλίσιος Π, 18, 1.
 ἐγγόρηγος 699, 1.
 εἶδη Π, 102, 4. 21. 370, 3. 374, 7.
 403, 1. 497, 14. 530, 15. 535, 10.
 539, 2. 7.
 εἰδικόν Π, 203, 7.
 εἰδωλεῖον 184, 23. 186, 15.
 εἰδωλόθυτος 286, 9.
 εἰπεῖν δέ Π, 70, 16. ἔρειν Π, 663,
 12.
 ἐκπορίζων 765, 7.
 ἐκπτωτος Π, 660, 4.
 ἐκχοισμός 641, 17.
 Ἑλληστικοί 213, 13.
 ἐνδιαθήκως Π, 139, 13.
 ἐνδομυχεῖ Π, 439, 4.
 ἔνεκα περὶ 716, 18.
 ἐξέλαστρον Π, 299, not.
 ἐξέκρητος 678, 7.
 ἐξιστορεῖν Π, 152, 17.
 ἐξοίσειν Π, 389, 9.
 ἐξουσία Π, 193, 23.
 ἐξουσιάρχης Π, 493, 11.
 ἐξουκονίταις 645, 8.
 ἐπαγορασμός Π, 39, 9.
 ἐπαοιδία 19, 17.
 ἐπιβαρῦς 493, 5.
 ἐπιγλανκίζειν 541, 4.
 ἐπίλυσις οἰωνῶν 47, 9.
 ἐπινέμησις 379, 2.
 ἐπιρριπτάριον Π, 282, 21.
 ἐπιρριπτεῖν neutr. 790, 11.
 ἐπισημότης Π, 728, 13.
 ἐπισκοπεῖον Π, 40, 5.
 ἐπισκοπήσαι Π, 34, 14.
 ἐπιστατικῶς Π, 128, 10.
 ἐπταῖ 305, 19. 20. 306, 4.
 ἐρηροτηκότος Π, 57, not.
 εὐλογοφανής Π, 248, 18.
 εὐνονηζομεῖν Π, 72, 4.
 εὐστηθός 688, 5.
 ἐφεκμῶ 209, 21.
 ἐχόμενα i. q. ἔγγυς 642, 20.
 ἐῶ i. q. ἐγώ Π, 643, 12.
 ζάμβανες 623, 20.
 ζγγίβει 732, 13.
 ζώθαπτος Π, 117, 6.
 ζωογενίσαι 782, 7.
 ζωόκαστος 778, 11.
 ζωστή Π, 103, 15. 451, 10. 474,
 22.
 ηκασί 695, 6.
 ἡλικιός 698, 22.
 ἡμέρα] ὁ κατὰ τὴν ἡμέραν βασι-
 λεύς Π, 251, 17.
 θανατήριον 679, 1.
 θανατικόν 676, 10. 12. 777, 13.
 θανή 133, 20.
 θάττον ἢ λόγος Π, 167, 5. 176,
 10. 11. 512, 15. 563, 1. 24.
 574, 5. λόγον θάττον Π, 229,
 19. 429, 9. 10. 533, 14. 568, 22.
 583, 16. 595, 9.

- ἄμα II, 15, 20. 16, 10. 37, 7.
 40, 15.
 ἄματα II, 4, 19. 32, 22.
 ἄματικοί II, 24, 16.
 ἄοβδέλυκτος 788, 6.
 ἄομήτηρ 718, 20. II, 733, 16.
 ἄομήτωρ II, 3, 6. 101, 20.
 ἄοπασιζέει 612, 3. 651, 3.
 ἄορησαι II, 27, 6.
 ἄνησις 675, 21. 676, 4. 7. 703, 23.
 ἄοιαμβος 470, 22.
 ἄοιασις 471, 1.
 ἄοματήριον 190, 19.
 ἄοικτον 546, 13. 680, 6. 737, 3.
 ἄοιοπεριοριστως 453, 20.
 ἄοιοτροπεῖν II, 674, 13.
 ἄοιοτεῖον 577, 21.
 ἄοιούστροιοι II, 451, 23.
 ἄοια ἐνδῶσσοι II, 136, 6. 8. ἄοια
 ἄοισάμεν II, 155, 23. 156, 1.
 ἄοιοδικτιῶν 578, 6.
 ἄοιοδιδάφρον 660, 15.
 ἄοιοστορία II, 152, 15.
 ἄοιοβαλλαρικά 785, 21. καβαλλαρικά
 ἄοιοθέματα 771, 21. 772, 16. 777, 6.
 781, 17.
 ἄοιοεῖς καθέις II, 698, 7. 723, 7.
 καθήρησιν i. q. καθείλεν 683, 9.
 καθολική II, 23, 4.
 καθλαφάτης II, 537, 8. 10.
 καθλίγια 622, 19.
 καθμάρα 678, 16. II, 25, 3.
 καθμέλα, καθμελανία 297, 14.
 καθμηλεύειν 739, 1.
 καθμίαια καθβάτια 732, 12.
 καθμπος ὁ τοῦ τριβουναλίου 707, 8.
 καθνάλοι 496, 17.
 καθπνικόν II, 87, 19. 77, 16. 413,
 24.
 καθρομεντία 294, 11.
 καθρός 220, 11.
 ἄοιο καστελλος II, 504, 5.
 καθά] ὁ καθά τὸν Φωκῶν προσ-
 αγορευόμενος II, 236, 9.
 καθαβολή κόσμον 3, 10. II, 5, 22.
 καθακτοπηθῆναι τὰς φρένας II,
 86, 6.
 καθάμαστος 45, 10.
 καθαφρόνας 459, 3.
 ὁ καθάπανω II, 494, 23. 519, 6.
 541, 21. 702, 3. 727, 12.
 καθάλαυσις II, 653, 1.
 καθυλοκοπεῖν 645, 19.
 καθυκατηραμένον 760, 1.
 καθυοφλώριον 455, 3.
 καθυταρχος 705, 21. 708, 15.
 καθυράτια 700, 9. 801, 22.
 καθυραλητῶν 800, 20. II, 35, 18.
 καθυραλικαὶ μάχαι II, 728, 17.
 καθυραυλάριος II, 39, 1.
 καθυβώριον 676, 23.
 καθυτατῶριον 786, 7.
 καθυείσουρα 725, 18. 772, 5. II, 11,
 11. 13, 10.
 καθυεισοφωλάριος 775, 4. II, 165, 2.
 καθυεσίγραφος II, 117, 4.
 καθυβός II, 247, 4.
 καθυινολεξία II, 158, 21.
 καθυλλυρίς 59, 9.
 καθυμπετοπουλοὶ II, 347, 3. 435, 1.
 καθυμέτρια II, 23, 11. 38, 15.
 καθυρτη II, 25, 18. 33, 4.
 καθυσμίτης II, 313, 6.
 καθυσβικουλαρία II, 26, 10.
 καθυκούκωρος 773, 2.
 καθυκομπάρια II, 225, 11. 227, 4.
 καθυκοράτωρ II, 478, 16.
 καθυκοραταρεία II, 87, 21. 311, 15.
 καθυκορικός 532, 19.
 καθυκούρσος II, 34, 18.
 καθυκούσπος 45, 6.
 καθυκράβρα II, 843, 12.
 καθυκριστάτοι 794, 10.
 καθυροτεῖν ἀγῶνα II, 737, 3. μάχη
 731, 7. πόλεμον 225, 12. 497, 8.
 656, 10. 690, 16. 693, 16. 702, 13.
 723, 8. 727, 1. 727, 24. 765, 1.
 796, 24. II, 9, 7. 257, 13. 522, 17.
 καθυσμπλοκή II, 601, 11. σύνδοον
 651, 2. II, 36, 16. καθυσγκροτεῖν
 πόλεμον 567, 22.
 καθυροικαὶ 497, 15. II, 373, 8.
 καθυροικόν 517, 22.
 καθυροιαρχῶν 313, 14.
 καθυοδιε 298, 20.
 καθυτεροκουλον 298, 9.
 καθυγάτον II, 179, 12.
 καθυλεκτικιον 602, 9.
 καθυλεπτόν καθυχύ 717, 17.
 καθυλέσσαί II, 591, 20.
 καθυλίβελλος ἀφείσεως II, 352, 17. 18.
 καθυλίβερ 298, 21.
 καθυλιμαγωγῶν 734, 15.
 ἄοιο λογίας II, 726, 8.
 καθυλόγος II, 717, 18. 718, 9. ἀκα-
 θείας II, 17, 16. 33, 8. 704, 13.
 καθυσωτηρίας II, 37, 2.
 καθυλωβός 570, 20. 698, 24. 699, 3.
 καθυλωβοτροφεῖον II, 504, 5.
 καθυλωρίον 731, 15.
 καθυμαγαρίζειν 791, 21. 792, 2.
 καθυμαγαρίτης 726, 20.
 καθυμαγιστρανάς 705, 14. 771, 8.
 καθυμαγκυπεία 568, 7. 678, 21.

- μακρονομία 808, 24.
 μανίμιον 788, 7.
 μανιγαυόφρων 637, 22.
 μάννα II, 105, 10. 24. 556, 7.
 μαννοδοτεῖν 419, 6.
 μακκάριος 297, 15.
 μαργαριτάριον 658, 17.
 μαρτύριον; martyris templum 604, 17.
 ματρικάριος 298, 22.
 ματρικίον 298, 16. 22.
 ματρωνία 296, 15.
 μεσασμός II, 644, 23.
 μεσοκήπιον II, 115, 16.
 μεταθέσιμον 786, 7.
 μετωρισμός 220, 8.
 μετοικεσία 188, 10.
 μαροφαγήσαι 286, 12. 291, 4.
 μξοκόλιος 700, 24.
 μόλος 711, 14.
 μονάνδρεῖν 35, 16.
 μονοφασίται II, 7, 15.
 μοσχοποιεῖν 88, 18.
 μοσχοποιία 18, 18.
 μουλικὸν ζῆον II, 9, 16.
 νακοτάπητα 732, 14.
 νικάρια νομισματος 563, 14.
 νινία II, 104, 11. 105, 7. 11. 22. 24. 106, 1.
 νοσημαχεῖν II, 647, 18.
 νόμμερος 603, 12.
 ξυλή 786, 14.
 ξυλοκώδωνον 708, 15.
 οἰκειωτικός i. q. ἴδιος II, 651, 15.
 ὀλομερῆ 548, 12.
 ὀξυγράφος 445, 9.
 ὀπισθάγιωνα 613, 2.
 ὀπισθοτέλεια II, 40, 21.
 ὄρεοφανῆ τμήματα II, 12, 6.
 ὀρθομαρμάρωσις II, 31, 19.
 ὀρθοποδία 80, 18.
 ὄρα 688, 23.
 ὅτι κολλῆ II, 54, 4. 62, 18. 148, 3. 441, 9. 10. 491, 16. 502, 14.
 ὅτι i. q. ὅστε II, 87, 4.
 ὀφθαλμοκλιανῆσαι 629, 10.
 ὀφθαλμικός II, 668, 16.
 παγγέρατος 53, 22. 381, 15.
 τὰ παιδογόνα II, 504, 15.
 πάκτον 710, 12. 715, 3. 716, 22. II, 11, 6. 26, 22.
 παλμωτικόν 64, 9.
 παμψηφί 609, 13.
 πανεπέρατος 381, 16.
 παπίας ὁ τοῦ καλατίου II, 19, 19.
 παπυλεῶν 244, 6.
 παραπόρειον 784, 4.
 παραφροσπομείσθαι II, 61, 14.
 παραφροσατεύειν 745, 13.
 παραρηγήμα τοῦ θανεῖν II, 139, 16.
 παρενφρατίδιος II, 500, 18.
 παρίκιον II, 4, 13.
 πασίφροπος II, 645, 20. 685, 16.
 πατριότης II, 49, not. 198, 7. 216, 17. 276, 3. 372, 9.
 πατριμόνιον 800, 16.
 πάτρων II, 212, 6.
 πεξοφύλακες II, 697, 16.
 πενταγέφρονον 678, 16.
 περιαντεῖν II, 276, 2.
 περιβατάριος II, 454, 2.
 περιούσιος λαός 772, 15. II, 217, 5.
 περιστατεῖσθαι 73, 21. 465, 5.
 πετροκίσηρος 795, 3.
 πιθῆσαι II, 476, 8.
 πινσός 677, 2.
 πιστικός II, 471, 3. 484, 22. 495, 11. 506, 11. 664, 2.
 πλαισί II, 15, 5.
 ποιεῖν γαμβρόν, φίλον 713, 12. 13.
 ποιναλλεῖν II, 26, 4.
 πολιταρχία II, 326, 3. 480, 15.
 πολυκάνδηλον II, 182, 18.
 πορηροκραξία 159, 17.
 πορμότης II, 691, 6.
 πραιδεύειν 698, 6. 729, 19. 787, 2.
 πραικόσιτος 544, 6. II, 455, 13. 498, 19. 523, 10.
 προγονόθεν II, 289, 2.
 πρόεδρος II, 379, 7. 480, 23. 541, 13. 615, 21. 688, 16.
 προκατακεκλησμένον II, 216, 5.
 πρόκενσος II, 297, 12.
 πρόοικος 794, 8.
 προπύργιον 726, 8.
 πρόσγραφον 298, 18.
 προῦποστολή 676, 23.
 προφιλιαθῆναι 622, 21.
 πρωταίτιος II, 342, 1.
 πρωταπόστολος 760, 3.
 πρωτασημητής II, 172, 23.
 πρωτενουός 773, 17.
 πρωτεύων II, 130, 8. 11. 372, 8.
 πρωτόφρωνος II, 249, 14. 314, 19. 315, 1.
 πρωτακαθεδρία 635, 5.
 πρωτόκλητος II, 191, 3. 239, 12.
 πρωτομανδάτωρ II, 154, 10. 300, 2.
 πρωτονοτάριος II, 175, 13.
 πρωτοπαπᾶς II, 285, 12. 352, 20.
 πρωτοπρόεδρος II, 685, 9. 705, 18. 735, 16. 739, 5.

- πρωτοστράτηγος 785, 12.
 πρωτοσύγγελλος II, 619, 14.
 πρωτοσύμβουλος 776, 17.
 πτωθῆναι 438, 11. 617, 10. 628, 20.
 639, 20. 640, 18. κατεπτόθη
 522, 18.
 πῦρ τὸ σκευαστόν II, 85, 4. 316, 16.
 553, 1. τὸ ὑγρόν II, 227, 12.
 πυργοκράτεια II, 673, 11.
 πυρετική νόσος II, 243, 16.
 διανομηθῆναι II, 693, 1.
 ῥόγα 751, 7. II, 285, 7. 505, 11.
 ῥογεύεσθαι 802, 4. 6.
 ῥυθμιστής II, 139, 13.
 σαββατίζειν II, 313, 3.
 σάκρα 594, 4. 639, 12.
 σαξιμοδέξιμον 774, 5.
 σάχαρ 782, 13.
 σεβαστοφόρος II, 327, 10. 550,
 18.
 σεκρετάριος II, 706, 4.
 σεκρετικά ζητήματα II, 652, 10.
 σέλλα 731, 15.
 σίγμα II, 31, 18. 540, 14.
 σίγνον 225, 11. 394, 18.
 σκαιτροπία II, 56, 21. 76, 13.
 σκάλα II, 12, 14.
 σκαραμάγγιον 781, 16.
 σκιρτοί 43, 17.
 σκιστινόμορφος 527, 2.
 σοῦβλα 782, 11.
 σουλτανικός II, 654, 2. 701, 21.
 σπάτια i. q. στάδια 297, 20.
 σπονθεία II, 609, 17.
 στάσεις II, 37, 8.
 σταυροκράτης II, 537, 7.
 στεφανίτης ἀντὶ μοναχοῦ II, 14, 1.
 στηλογραφεῖν II, 38, 16.
 στηλογραφία II, 55, 1.
 στιχηρόν II, 117, 16. 118, 2.
 στοιχεῖν 771, 5. 9. II, 35, 16.
 στοιχειωτικοὶ λόγοι II, 145, 16.
 συγγάρια 750, 23.
 συγγέρεια II, 733, 2.
 συλλαβαὶ ἀθροῦσαι II, 90, 22.
 συμπάρεδρος II, 462, 2.
 συμπληγᾶς II, 551, 6.
 σύμπονος II, 659, 2.
 συμποσοῦσθαι II, 654, 21.
 σύμφωνα II, 309, 14. 311, 4. 355, 2.
 673, 2. 707, 14.
 σύμφωνχα σκάφη i. q. αὐτανδρα
 765, 14. 781, 10.
 συνάναρχος 500, 6.
 συνταγματάρχης II, 671, 13. 733,
 22.
- ὁ συντακτῆριος II, 179, 6. 689,
 10.
 συντεκνία II, 353, 3.
 σύντεκνος II, 128, 3:
 συντουρμάρχης II, 97, 20.
 σχετικῶς ἔχειν II, 348, 3.
 σωαίζειν 599, 10.
 σώκιστρον 599, 10.
 σωληνωταὶ στολαὶ 688, 20.
 τάβλα 220, 8.
 ταβλία 34, 21. 35, 1. 3.
 ταξιαίων 776, 16.
 ταξίδιον II, 368, 7.
 τάχα II, 74, 2. 76, 3. 87, 17. 89, 15.
 96, 10. 115, 2. 123, 3. 177, 19.
 178, 13. 259, 11. 285, 22. 296, 14.
 297, 2. 10. 23.
 τὸ τάχος II, 684, 6.
 τερατόμορφος II, 479, not.
 τεσσαρακοστάριος στρατός II, 97, 4.
 τεταρτηρόν II, 369, 11.
 τέτρακεράτου τόκος II, 38, 14.
 τετραπέρατος ὁ κόσμος 318, 4.
 τζουκανίσματα II, 480, not.
 τζουκανιστήριον II, 538, 21.
 τίλια 298, 19.
 τοξοκράτης II, 378, not.
 τοπαρχεῖσθαι 144, 10.
 τοῦλδον 689, 20. 723, 14. 731, 1.
 II, 36, 21.
 τραχεινός 731, 13.
 τραχυπορία II, 458, 5.
 τριημερευεῖν II, 681, 5.
 τρισάγουστος 539, 24.
 τριχοραχάτοι 794, 10.
 τροῦλος 676, 21. 677, 2. 5.
 τυγγάνουσα ἔτυχε II, 29, 24.
 ὑδρις 701, 15.
 ὑδρομυλος 516, 19.
 ὑελοψύς 687, 1.
 ὑλογραφικὴ εἰκὼν II, 497, 20.
 ὑπερκέρωσις II, 423, 13. 554, 4.
 ὑπορροαί II, 87, 8.
 ὑπόσπανος τῆν γενειάδα 607, 12.
 ὑπουλία 797, 10.
 φαισεῖν 733, 13.
 φαμίλια 697, 19.
 φαμιλικῶς 782, 10.
 φαντασιαστής 30, 22.
 φιλαμαρτήριον 580, 7.
 φιλείδωλος 527, 14.
 φλάμουλα 298, 8.
 φλαμουλίον 772, 23.
 φονοκτοία 286, 23.
 φορεσία βασιλικὴ 35, 2.
 φουσατόν 678, 5. 729, 7. 731, 12.

- φουσατικῶς 776, 19.
 φουλιίζειν 675, 7. 764, 13. 780, 20.
 801, 9.
 φουῖνδαξ II, 714, 12.
 φουρνική τροῦλλα 531, 15.
 φουῖνος II, 643, 13.
 φραγελωθήναι 481, 3.
 φραγματώδης II, 277, 11.
 φυλακίζειν II, 25, 15.
 χαλαζηδόν II, 592, 10.
 χαρτιατικόν II, 37, 15.
 χειμεντής 629, 9.
 ζείμη 629, 9.
 εἰς ζείρας συμπλοκῆς II, 88, 5.
 χελανδιον II, 15, 6.
 χιλιοστηρίς 9, 20.
 χοιρόβιος II, 276, 20.
 χρυσαργυρον 627, 12. τετρατηρε-
 κόν ib.
 χρυσολόγαι 727, 11.
 χρυσοσφύρητος 245, 13.
 χρυσοτριλίλιος 690, 8.
 χρωματογραφία 767, 22.
 ψευδερημίτης II, 39, 19.
 ψυχικά II, 69, 14. 259, 11. 319, 2.
 ώρειον 630, 16. 786, 5.
 ώς ἄτε 309, 15. 458, 6. 505, 14.
 II, 24, 3. ώς καθά II, 709, 22.
 δείσας ώς μὴ οἰχύσονται II, 77,
 19 sqq. τὸ μὴ διαχθῆναι δι-
 δοικώς II, 84, 13. 14. δέμ τοῦ
 μὴ παροφθῆναι II, 175, 1.

INDEX HISTORICUS
IN GEORGIUM CEDRENUM.

- Aaron Abrahami f. cum Maria Mosi obtrectans I, 126, 22. eius mors I, 92, 12. 128, 12. 140, 7. virga amygdalina I, 122, 15.
- Aaron Arabum dux II, 34, 15. a Samuele fratre interficitur II, 435, 18.
- Aaron Besta, Prusiani frater II, 573, 23 sqq.
- Abacucus quo tempore vixerit I, 186, 5.
- Abandazes scriba I, 653, 7.
- Abarae castelli expugnatio II, 207, 1.
- Abarima mons I, 140, 11.
- Abas rex I, 212, 17.
- Abasgi subacti II, 618, 7. Pancratio traditi II, 573, 15.
- Abdelas Romanos bello adoritur I, 777, 22.
- Abdelae castri excidium II, 208, 11 sqq.
- Abdelomelec pacem petit II, 215, 21 sqq.
- Aberachmam regnum in Perside obtinet I, 777, 11. eius interitus ibid. 16.
- Abdias vates I, 177, 6 sqq. 188, 17.
- Abdius vates I, 186, 1.
- Abdon Pharatonius I, 105, 21. eius numerosa proles ibid. 22.
- Abdon Selemi f. I, 147, 16.
- Abelus lapidibus a Caino interfectus I, 16, 3. eius iustitia et cadaveris e conspectu hominum sublatio I, 15, 14 sqq. nomen quid significet I, 366, 18.
- Abessas Serviae f. I, 119, 16.
- Abessaus heros I, 115, 16.
- Abia Ieroboami victor I, 118, 20.
- Abias Samuelis f. I, 110, 14.
- Abias rex I, 188, 13 sqq.
- Abiathar Abimelechi f. I, 151, 1. Abiathar Iudaeus I, 479, 2.
- Abigaea Davidi soror I, 119, 15.
- Abimelechus iudex, Gedeonis f. I, 96, 6. 147, 10.
- Abimelechi Gerarorum regis cum Abrahamo pactum I, 56, 9 sqq. item cum Isaaco I, 58, 7.
- Abimelechus nuncios ad Iustinianum pacis confirmandae causa mittit I, 771, 4 sqq. eius numisma a Iustiniano spreum I, 772, 11.
- Abimelechus Cutlumusi frater II, 593, 17 sqq.
- Abisaca Sunamitis ad calefaciendum Davidum adducta I, 160, 21.
- Abisaius heros I, 152, 19.
- Abnerus Neri f. I, 149, 20.
- Aborigines I, 259, 12.
- Aboros urbs I, 187, 16.
- Abrahami genus, aetas et vita I, 28, 1 sqq. 47, 14. 75, 1. e Chettura posteris I, 76, 19 sqq.
- Abrahamus Cagathathi f. I, 74, 15.

- Abramius a sultano fratre occisus II, 606, 6 sqq.
 Abramitae monachos et imagines defendunt II, 111, 13 sqq.
 Absalomus lapidibus obrutus I, 115, 10.
 Abubachares Moamedi cognatus I, 738, 4. primus Moamedi successor I, 739, 14. eius mors I, 745, 5.
 Abulavares, classis praefectus, Romanos vincit I, 756, 1 sqq.
 Abulchares Romanos vincit II, 359, 4 sqq.
 Abydi oppugnatio II, 444, 14 sqq.
 abyssus quid I, 426, 2 sqq.
 Acacius haereticus I, 553, 14.
 Acacius Cpolititanus episcopus I, 617, 23. Henotici conditor I, 619, 15 sqq.
 Academicus philosophi unde dicti I, 283, 23 sqq.
 Acephalorum haeresis I, 615, 9. 625, 22.
 Accaron I, 109, 10.
 Acoemeti monachi I, 611, 19.
 Achabus Israelicus rex I, 176, 5. eius filii a Iehu caesi I, 118, 21 sqq. stirps deleta I, 186, 8 sqq. eius interitus I, 179, 7. a Michaea praedictus I, 177, 18 sqq. item ab Elia I, 178, 21 sqq.
 Achaeus Lapathi f. I, 211, 20.
 Achanus lapidibus obrutus I, 142, 11.
 Achazus Oziae f. I, 119, 1.
 Achelous fl. cur hippocentaurus fingatur I, 247, 10.
 Achelous Posidonii f. I, 246, 20.
 Achiabi clades I, 202, 1 sqq.
 Achias Achielis f. I, 176, 8.
 Achias Selonites vates I, 117, 17. 185, 23.
 Achiel Bethelita I, 176, 8.
 Achilles I, 218, 22. iratus a pugna abstinet I, 222, 10. eius interitus I, 228, 4 sqq.
 Achrydes urbs II, 462, 25.
 Acrisius posterior I, 213, 11.
 Acrita insula II, 73, 9.
 Actiaca victoria I, 573, 7.
 Acumus Hunnus, Illyrici rex, magnam Bulgarorum stragem edit I, 651, 17 sqq.
 Acusilaus historicus I, 23, 15
 Adadus, Axumitarum rex, Damiano bellum infert I, 656, 6. eius votum quale ibid.
 Adama Sodomae urbs I, 51, 7.
 Adamus quamdiu in paradiso fuerit I, 12, 1 sqq. eius mors et liberi I, 18, 7 sqq. cum Eva cur paradiso expulsus I, 15, 3 sqq. 364, 14 sqq.
 Adamus novus ex virgine natus I, 484, 4 sqq.
 Adana urbs II, 360, 23 sqq.
 Adar Idumaeus Solomonis adversarius a deo excitatus I, 170, 19.
 Adanctus magister martyr I, 470, 8.
 Addon Iudaeorum pont. max. I, 265, 21.
 Adolphus haereticus I, 514, 21.
 Adolphii episcopi visio de Ioanne Chrysostomo I, 584, 4 sqq.
 Ader satanas Solomoni immisus I, 118, 16.
 Ader Syriae rex Samariam obsidet I, 182, 9.
 Adeser Siroae successor I, 735, 22. a Barraza interfectus ib. 23.
 Adinon heros I, 115, 13. 152, 3.
 Adonias Davidi f. regnum invadit I, 160, 23.
 Adonibezecus I, 95, 14 sqq.
 Adonidi Cinyrae f. nupta Venus I, 29, 9.
 Amosis I, 74, 12.
 Adranes aquae ductus I, 685, 10.
 Adriani imperium I, 437, 14 sqq. exilium II, 235, 23.
 Adriani therae urbs I, 437, 16 sqq.
 Adrianopolis condita I, 437, 18. capta et recepta II, 284, 10. 302, 22 sqq. a Crumo capta II, 184, 19 sqq. a Samuela infestata II, 454, 22 sqq.
 adulterae e lege Vulcani quomodo puniendae I, 35, 15 sqq. earum scortationes nolae tinnitu publicandi mos Romae sublatas I, 568, 19 sqq. crimen et iniquitatio apud Ebraeos I, 121, 18 sqq.
 Aegaei interitus I, 215, 9 sqq.
 Aegaeum mare ib. 12.

- Aegialea I, 248, 18.** maritum Diomedem e bello reducem aver-sata I, 234, 12 sqq.
- Aegialeus Sicyoniorum rex I, 144, 5.**
- Aegisthus I, 214, 4. 224, 4 sqq.**
- Aegyptiarum rerum scriptores I, 23, 11.**
- Aegyptiorum ortus I, 27, 1.** regni initia I, 20, 2. reges post Vulcanum I, 36, 1. post Alexandrum I, 340, 20 sqq. sapientia I, 165, 8 sqq. theogonia I, 82, 19 sqq.
- Aegyptius, a quo regioni nomen, Beli f. I, 38, 12 sqq.**
- Aegyptius latro I, 347, 3.**
- Aegyptius Duri equus II, 432, 20 sqq.**
- Aegyptus ab Antiocho occupata I, 285, 12 sqq.** item a Saracenis I, 746, 5 sqq. cur decem plagis afflicta I, 85, 19 sqq. 87, 20 sqq. 132, 9 sqq.
- Aelia pro Hierosolyma ab Adriano condita I, 408, 14 sqq. 437, 24.**
- Aelurus cur a Leone imp. non punitus fuerit I, 609, 1 sqq.** eius fuga et interitus I, 617, 7 sqq. 618, 9.
- Aemiliani imperium I, 454, 1.**
- Aenea regio I, 273, 14.**
- Aeneae ad Didonem adventus I, 245, 19.** mors I, 238, 12. successio et historia I, 237, 22 sqq.
- Aeneadum regnum I, 238, 14 sqq.**
- aeris fabricandi ars a Vulcano Aegyptiis tradita I, 35, 17 sqq.**
- aeris consideratio I, 20, 1.** diversitas I, 428, 17 sqq.
- Aeschylus Atheniensium legislator I, 145, 21.**
- Aesculapii aetas I, 95, 23 sqq. 147, 14 sqq.**
- Aesopi aetas I, 273, 22.**
- aether primo creatus a deo I, 6, 13 sqq.**
- Aetherius faber I, 563, 22.**
- Aethiopia a Mose vastata I, 86, 17 sqq.** eius diluvium I, 146, 18.
- Aethiopum in Aegyptum irruptio Mose duce repressa I, 86, 3 sqq.**
- Aethra I, 217, 22.**
- Aetna ignem emittit I, 255, 13.**
- Afer Saturni f. I, 28, 21.** a quo Afri ibid.
- Africa a Belisario subacta I, 649, 15 sqq.**
- Africae nomen regioni Carthaginiensium inditum I, 255, 20.**
- Africanus historicus I, 7, 20. 17, 12.** eius aetas I, 441, 8.
- Agago Amalecitarum regi parcit Saul I, 112, 19 sqq.** eundem Samuel iugulat I, 113, 2 sqq. ob eum servatum Saulo regnum ereptum I, 149, 20 sqq.
- Agamemnon I, 217, 12.** eius in Troianos expeditio I, 218, 22 sqq. interitus I, 233, 22 sqq.
- Agapetus concilium Cpolitianum convocat I, 651, 1 sqq.** eius obitus ibid. 7.
- Agareni I, 50, 23 sqq.** Siciliam et Lemnum affligunt II, 260, 10 sqq. victi II, 9, 1 sqq. 266, 9 sqq. 240, 8 sqq. 382, 15 sqq. 484, 10 sqq. victores II, 93, 23 sqq. 273, 3 sqq. Thessalonicam capiunt II, 262, 16 sqq. eorum, qui Carthagine regnant, incursiones a Thoma repressae II, 77, 17 sqq. eorundem cum Theophilo bellum II, 130, 14 sqq.
- Agave Cadmi f. I, 42, 10.** Echioni nupta ibid. 19 sqq.
- Agelaeorum lex I, 270, 10 sqq.**
- Agenor Neptuni f. I, 38, 11 sqq.** eius liberi ibid.
- Agasilai continentia I, 359, 13 sqq.**
- Aggaei aetas I, 186, 5 sqq.**
- Agrippa Herodes I, 322, 21 sqq.** Iudaeorum rex I, 324, 7 sqq.
- Aiax Nauplii f. I, 248, 18 sqq.**
- Aiax Oilei f. I, 234, 11.**
- Aiax Telamonius I, 222, 13 sqq.** eius cum Memnone congressus I, 226, 15 sqq. interitus I, 232, 8.
- Aides Molossorum rex I, 143, 15 sqq.**
- Alamundarus, Saracenorum rex,**

- Severianos refellit I, 631, 22 sqq.
- Alar urbs I, 187, 16.
- Alarichus Vandalorum dux Romam capit I, 588, 1 sqq.
- Albania Latini f. Aeneae nupta I, 238, 9 sqq.
- Albanorum castellum a Romanis capitur I. 724, 18.
- Albas rex I, 238, 19.
- albuginis medicamentum I, 192, 14 sqq.
- Alecanis Chorasmii conatus et interitus II, 591, 6 sqq. 592, 20 sqq.
- alchymista I, 629, 8 sqq.
- Alcibiades Atheniensis I, 145, 22.
- Alcinous Ulysem in patriam usque comitatus I, 233, 10.
- Alcmena Iovis uxor I, 32, 14 sqq.
- Alda, Georgii Abasgorum reguli uxor, imperatori se adiungit II, 503, 9.
- Aleta rex I, 245, 13.
- Alexas Ptolemaeus I, 291, 23.
- Alexander, qui et Paris, Trolani belli auctor I, 216, 13.
- Alexandri Magni genus et res gestae I, 264, 13 sqq. 265, 3 sqq. continentia I, 272, 11 sqq. 359, 15 sqq. regnum in multas partes divisum I, 272, 21 sqq. 284, 19 sqq. 339, 3 sqq. 401, 9 sqq. de eo Danielis vaticinium I, 272, 6 sqq. 401, 14.
- Alexandri Hierosolymitani episcopi martyrimum I, 453, 15 sqq.
- Alexandri episcopi virtute silentium philosopho impositum I, 498, 18 sqq.
- Alexander Diospolis episcopus punitur I, 645, 17 sqq.
- Alexandri Mammaeae f. imperium I, 450, 3 sqq.
- Alexander imp. mollis ac dissolutus II, 275, 13 sqq. eius obitus II, 277, 21.
- Alexandria ab Alexandro condita I, 266, 5. a Persis occupata I, 715, 16 sqq. terrae motu concussa I, 550, 17. navis inde ingens Romam advecta I, 302, 9 sqq. ibidem theatrum collapsum I, 599, 14.
- Alexius Moseles excaecatus II, 25, 23.
- Alexius Moseles in Longobardiam a Theophilo socero missus II, 118, 14 sqq. quae dona ab eodem acceperit II, 119, 10 sqq.
- Alexius Studiani collegii magister II, 479, 11 sqq.
- Alexius patriarcha Eustathii successor ibid. eius obitus II, 550, 6 sqq.
- Alidis in Romanam ditionem impressionem facit I, 776, 9.
- Alimus Artze potitur II, 578, 12. sex millia Romanorum militum interficit II, 503, 2 sqq. eius interitus II, 155, 2 sqq. 503, 4 sqq.
- Allacassens a Deleano pellitur II, 529, 16 sqq.
- allelengyum quid II, 37, 13. lege imperatum II, 456, 3 sqq. abrogatum II, 486, 7.
- Alphesiboea I, 296, 16 sq.
- Althaea I, 246, 17 sqq.
- alumen quale in mari mortuo I, 51, 15.
- Aluvianus patricius Deleanum oculis privat II, 533, 2 sqq. Thessalonicam oppugnat II, 532, 2 sqq.
- Alys fl. II, 432, 25.
- Amalecus solitudinis cultor quando se erexerit I, 737, 15.
- Amalecitarum occidio Saulo praedicta et concessa I, 112, 14 sqq.
- Aman in crucem Mardochoaeo paratam actus I, 208, 19.
- Amanis castri excidium II, 208, 11.
- Amanitae I, 738, 19.
- Amantia capta II, 236, 15.
- Amantius praepositus Anastasio insomnium suum aperit I, 636, 2. cur a Iustino necatus I, 637, 23.
- Amara urbs II, 154, 18.
- Amasias rex I, 189, 5.
- Amasis Aegyptiorum rex I, 616, 14.
- Amastria insula I, 781, 5.
- Amastriana unde dicta I, 566, 12 sqq.

- Amazonum mores I, 270, 17 sqq.**
S. Ambrosius Mediolanensis episcopus, Eudoxii successor I, 545, 21 sqq. Origeni familiaris I, 442, 2 sqq. 444, 7 sqq. eius libertas I, 556, 17 sqq. in Theodosium imp. concio I, 571, 23 sqq. huius de eo testimonium I, 559, 15.
Amer cum Carbea se coniungit II, 154, 14 sqq. Nicaeam obsidet I, 796, 12. Xerxis factum imitatus II, 163, 6. eius adversus Romanos expeditio II, 166, 19 sqq.
ameras imperii nomen I, 745, 5. ameræ Tripolitani occisio I, 755, 21.
ameradam trium occubitus I, 751, 4.
Amerus Chalebus gladius dei ib. 5. Amessas Abigeæ f. I 119, 16.
Amida urbs I, 725, 13. oppugnatur I, 628, 23.
Aminadabi domum arca dei delata I, 109, 18 sqq. 149, 10.
Ammonitæ a Saulo victi I, 111, 6.
Amorium urbs II, 69, 5.
Amphilochii chria I, 555, 15 sqq.
Amphion et Zethus musici Thebas condunt I, 44, 16 sqq.
Amphitritæ simulacrum I, 565, 16.
Ampieri arcis captio II, 561, 6.
Amonis Manassæ f. interitus I, 73, 2.
Amorium Phrygiæ urbs I, 615, 10. 763, 5. Michaeli Balbi patria II, 69, 4. occupatur I, 763, 10. exciditur II, 136, 16 sqq. eius pulchritudo ibid.
Amosus Manassæ f. Iudæorum rex I, 121, 13. 195, 4.
Amosus vates I, 186, 3. 187, 5. 189, 10.
Amulius I, 257, 4 sqq.
Amyci caedes I, 210, 8.
Amyntas rex caesus I, 221, 23 sqq.
Anacharsis Scythæ I, 358, 2.
anachoretæ qui I, 612, 10.
anagnostæ I, 521, 23.
Ananias Augari cursor I, 308, 15.
Ananias vates quando vixerit I, 188, 17.
Anani pontificis mors I, 330, 5.
Ananillus primus allenigena Iudæorum pontifex I, 322, 4.
Anastasiæ martyris reliquiae allatae Sirmio I, 608, 20. Nicomedia I, 614, 7. eius templum I, 551, 17 sqq. ab incendio servatum I, 610, 2 sqq.
Anastasia Tiberii II uxor I, 689, 1. eius mors I, 698, 3.
Anastasia Constantini III uxor I, 753, 14.
Anastasia Iustiniani II mater I, 783, 24.
Anastasiopolis I, 630, 17.
Anastasi Theopolitani episcopi de Apollonio Tyaneo testimonium I, 432, 5.
Anastasius I ante imperium silentiarius I, 620, 17. a quo ad imperium promotus I, 625, 20 sqq. Acephalorum hæresi addictus ibid. eius forma ibid. Ariadnam uxorem ducit I, 626, 8. liberalitatem ostentat ib. 19. qualem se in rebus ecclesiasticis præbuerit I, 627, 14. Chrysargyri tabulas combussisse creditus I, 627, 12. Manichæis favet I, 630, 1. eius status I, 629, 6. cum Arethæ pax I, 628, 14. quale ei donum ab alchymista oblatum I, 629, 8 sqq. a populo conviciis exagitatur I, 631, 12. eius terribile visum in somnis I, 635, 10 sqq. quomodo id evitare conatus sit I, 636, 7 sqq. eius mors ibid.
Anastasius syncellus I, 798, 15.
Anastasi, patriarchæ Antiocheni, interitus I, 712, 10.
Anastasius Thomæ f. II, 88, 11.
Anastasi patricii fuga II, 537, 11 sqq.
Anatolius Flaviani successor I, 602, 7. Leonis papæ vicarius I, 605, 2. episcopus Cpolitani I, 607, 9. Leonem imp. coronat I, 608, 5.
Anaxagoras philosophus eiusque decreta I, 278, 1 sqq. cognomen Mens ibid. sapientiæ gratia in Aegyptum profectus I, 165, 20.
Anaximander philosophus I, 243,

10. eius aetas I, 276, 15 sqq. decreta ibid.
- Anaximenes philosophus eiusque decreta I, 277, 15. Alexandri Magni praeceptor ib. 23.
- Anazarba Ciliciae metropolis I, 639, 20. saevissimo terrae motu prostrata I, 640, 12 sqq. a Nicephoro II subacta II, 361, 19.
- Anchialum a Chagano subigitur I, 692, 4. eius incensio I, 697, 5. instauratio II, 29, 3. occupatio I, 781, 19.
- Achisus Gethae rex I, 115, 7.
- Ancus Martius I, 260, 12.
- Ancyra Galatiae urbs I, 717, 1.-a Persis expugnata ib.
- Andragastas Slavinorum dux I, 692, 18.
- Andragathii in Gratianum fraus I, 551, 5 sqq. caedes I, 568, 22.
- Andrassus locus II, 341, 11.
- Andreas Calybites cur a Copronymo flagris interfectus II, 11, 15.
- Andreae apostoli reliquiae depositae I, 659, 2. eius aedes restituta II, 239, 12.
- Andreas Scythia scholis praeficitur II, 216, 14 sqq. ei imperium abrogatur II, 217, 18. eiusdem victoria II, 218, 3. virtus II, 216, 14 sqq.
- Andromacha I, 224, 6. Achilli supplicat ib. 13.
- Andromachus a Samaritis caesus I, 265, 22.
- Andromedae raptus I, 40, 13.
- Andronici insidiae II, 266, 12 sqq. interitus II, 268, 13.
- Andubarius astronomiae doctor apud Indos I, 27, 9.
- Anemae virtus II, 410, 12.
- Angaea I, 49, 11.
- Angaero Longobardiae dux II, 252, 22 sqq. a Romanorum societate deficit ibid.
- Angelus Procopii proditor I, 542, 19.
- angeli piorum salutis inserviunt I, 79, 1.
- anginae caninae morbus II, 522, 2.
- animalia munda omnia I, 419, 20. eorum effigies Mosis lege prohibita I, 116, 18.
- animae brutorum et hominum diversae I, 8, 11. de earum immortalitate philosophorum sententia I, 663, 9 sqq. de anima Platonis dogma I, 280, 9 sqq. 282, 2 sqq.
- Anio cur bellum ab imperatore illatum II, 556, 15 sqq.
- Anna Samuelis mater I, 106, 17.
- Anna Mariae virginis mater I, 326, 1.
- annales, qui et paralipomena I, 119, 7.
- annonae caritas Romae I, 322, 19.
- annus quid sit ab Urielo Enochus doctus I, 21, 12. quot septimanis constet ibid. olim decem mensium I, 259, 23. anni ab Adamo ad Augustum computati I, 333, 11.
- Antaeus ab Hercule victus I, 214, 18.
- Antaradus condita I, 523, 15.
- Anteia, quae et Stheneboea I, 212, 19.
- Antenor ad Graecos oratio I, 230, 7. eiusdem ope ereptum Troianis palladium I, 229, 17.
- Anthae interitus II, 421, 16 sqq.
- Anthemii locus II, 119, 16.
- Anthimi martyrium I, 464, 22.
- Anthimi poetae aetas I, 612, 16.
- Anthimus episcopus Cpolitanus I, 651, 4.
- Antichristi imperium ab Esaia praedictum I, 120, 21.
- Antigona Oedipi f. I, 46, 7.
- Antigonia condita I, 292, 8.
- Antigonus I, 273, 2. 284, 22. 292, 8.
- Antigoni, scholarum principis, convivium II, 193, 9 sqq.
- Antiochenses a Theodosio puniti I, 560, 11.
- Antiochensis patriarchatus reditus II, 5, 6 sqq.
- Antiochia condita I, 38, 2. 339, 8. olim Antigonia I, 292, 8 sqq. a scorpiis et culicibus per Apollonium liberata I, 431, 20. terrae motu periclitata I, 522, 7. 676, 17. gravi clade bis afflicta I, 640, 12 sqq. 646, 6. ad eam instaurandam Iustini imp. sumtus I, 641, 19. Theopolis

- appellata I, 646, 21. capta a Chosroe I, 652, 1. ab Arabibus I, 751, 22. Nicephori imp. iniussu a Burtza expugnata II, 364, 1 sqq. 365, 5 sqq.
- Antiochus Arianus I, 542, 11.
- Antiochus Epiphanes Seleuci f. Aegyptios debellat I, 285, 13 sqq. ex amore novercae aegrotus I, 292, 15. eius interitus I, 287, 13 sqq. de Iudaeis victoria I, 401, 13.
- Antiochus Eupator cum Iudaeis bellans I, 288, 4.
- Antiochus Persa paedagogus Theophilo Arcadii f. missus I, 586, 13.
- Antiopa Nyctei f. ab Amphione et Zetho filiis liberata I, 44, 1 sqq.
- Antipae martyrium I, 566, 11.
- Antipas Herodes I, 521, 16.
- Antipater Alexandri successor I, 273, 6.
- Antipater Ascalonita Palaestinae praefectus I, 293, 11. veneno sublatus ibid. 19.
- Antipater Iudaeae rex I, 304, 2.
- Antipatria condita I, 323, 13.
- Antoninus Pius imp. I, 438, 21.
- Antoninus Philosophus imp. I, 439, 14.
- Antoninus Caracalla imp. I, 448, 20.
- Antonius consul et imperator Rom. cum Caesare dissidens I, 304, 4. ab Augusto vincitur I, 320, 5.
- Antonius Alexandrinus Didymum de oculorum amissione consolatur I, 522, 13.
- Antonius Cauleas patriarcha II, 253, 23.
- Antonius Studita patriarcha II, 414, 6. eius obitus II, 434, 15.
- Antonius Paches Nicomediae episcopus II, 516, 1.
- Anysii liber de mensibus I, 295, 16.
- Anzis locus II, 133, 9.
- Ao Chaldaeis lumen I, 296, 19.
- Aodus ambidexter iudex I, 95, 19. 99, 3. 146, 14.
- Apamea Syriae condita I, 292, 12. a Persis occupata I, 652, 2. 714, 7.
- Aper Cari socer I, 464, 10. Carini socer et caesor I, 568, 5.
- Aphar Abrahami f. I, 77, 6. unde Africa dicta ibid.
- Apheidotus I, 146, 21.
- Aphrodisium maris eluvione operitur I, 657, 17.
- Aphrodyte Venus unde dicta I, 28, 22.
- Apidanus amnis II, 450, 6.
- Apis I, 569, 12.
- Aplesphares bellicarum artium peritissimus II, 559, 18. Caecicii arces expugnatas occupat II, 559, 1. Romanam ditionem infestat II, 593, 6. reprimatur ib. 21.
- Apochapsus Agarenorum princeps II, 91, 20.
- Apolaphar Siciliae praefectus II, 514, 6. a fratre Apocapsa bello pressus ib. perit II, 524, 18 sqq.
- Apolinarius haereticus I, 555, 10. Macedonii discipulus I, 664, 19. eius haeresis I, 457, 21 sqq. scripta I, 533, 21.
- Apollo Daphnaeus I, 217, 9. Iovis f. I, 32, 7. quomodo pro deo haberi coeptus I, 32, 6 sqq. Thymbraeus I, 227, 12. eius cum Marsya certamen I, 52, 19. Daphnaei fanum conflagratur I, 536, 9 sqq.
- Apollonius Tyanaeus a Domitiano damnandus evanescit I, 431, 2. eius aetas I, 346, 18. miracula I, 73, 11. 431, 14 sqq. de Anaxagora dictum I, 278, 10.
- apostoli XII todidem fontibus Israelitis ad Elima inventis praesignificati I, 137, 8. eorum stolae ubi inventae I, 642, 5. templum quando dedicatum I, 659, 1.
- Apron urbs I, 568, 4.
- Apsimarum a Romanis imperator creatum quem exitum habuerit I, 777, 1 sqq.
- agua a Mose in sanguinem conversa I, 84, 8. 87, 22. 132, 11. ab eodem e saxoeducta I, 91, 18 sqq. a Davide deo libata I, 153, 4. in oleum conversa a Narcisso I, 450, 9. in vinum conversa I, 538, 12. aqua experimenti Iosepho et Mariae oblata I, 327, 18. in creatione mundi distributa I, 425, 6 sqq.

- aquae penuria I, 679, 12. consecratio in Theophanius I, 531, 1. diversa natura I, 428, 13. aquaeductus Valentiniani a Basilio reffectus II, 477, 1.
 Ar mons I, 197, 23.
 Arabaotha I, 141, 16.
 Arabes a Romanis victi I, 765, 11. 773, 1. 777, 17. a Bulgaris interficiuntur I, 790, 17. fame et pestilentia premuntur ibid. 12. Armeniam accipiunt I, 773, 8.
 Arachachum castellum II, 309, 4.
 Arachus patricio honore ornatus II, 496, 12.
 Aradus a Mabis capta I, 755, 3.
 Aramus Tharæ f. I, 47, 19. eius filii et interitus I, 48, 15.
 Ararat montes I, 20, 18.
 aratri inventio I, 15, 16.
 Araxes fl. II, 558, 11.
 arbitrii humani libertas I, 80, 20 sqq.
 Arbogastus Gallus Eugenii in occupanda tyrannide socius I, 568, 8.
 arboris Adamo interdictæ natura I, 13, 8 sqq.
 arca dei a barbaris sublata et Azotum delata I, 109, 4. restituitur I, 109, 14. in domum Amiadabi et Osene deposita I, 110, 4. arca Noæ I, 20, 20.
 Arcadiani I, 574, 12.
 Arcadiopolis I, 568, 6.
 Arcadius praefectus a Zenone interfectus I, 622, 3.
 Arcadius Theodosii f. orientis imp. I, 573, 22. eius forma I, 574, 7. imperium I, 586, 3. statuæ ruina I, 801, 13.
 Arcesilaus Alexandri successor I, 273, 8.
 Archelaus Herodis frater Viennam relegatus I, 323, 2.
 Archelaus Herodis f. Iudææ præfectus I, 333, 2.
 Archelaus philosophus eiusque decreta I, 278, 16 sqq.
 arcus caelestis signum I, 21, 8.
 Ardaburius cur a Leone magno interfectus I, 607, 15.
 Ardalæ excidium II, 214, 3.
 Ardyx Lydorum rex I, 239, 12.
 arena pro aqua in baptismo adhibita I, 440, 3.
 Areobindus ad consulatum evehitur I, 599, 12. eius aedes deiparae condita I, 699, 7.
 Aretas quando ab Homeritis occisus I, 639, 8.
 Arganum urbs II, 154, 18.
 Argauthum castellum II, 209, 3.
 argenti e terra eruendi primus auctor I, 19, 20. nullum pretium tempore Solomonis I, 164, 23. guttis argenti pluit I, 463, 15.
 Argivorum regnum ad Sicyonios translatum I, 143, 8.
 Argonautarum aetas I, 104, 4. 209, 10.
 Argus centoculus I, 144, 11.
 Argyrippa condita I, 234, 15. 249, 1. Maleventum et Beneventum post dicta ibid.
 Argyrocastrum castellum II, 496, 10.
 Ariadna Minois f. I, 215, 3.
 Ariadna Leonis imp. f., Zenonis Isauri uxor I, 609, 6. 614, 4.
 Arianorum tumultus I, 528, 15.
 arida sive sicca terra cur dicta I, 8, 6.
 Aristobulus rex et pontifex Iudæorum a Pompeio captus I, 316, 12.
 Aristoteles Platonis discipulus I, 256, 3. in quibus a praepotore discrepet I, 281, 11 sqq. eius decreta et aetas ibid. sqq. de terra sancta testimonium I, 747, 1 sqq.
 arithmetica ab Abrahamo Aegyptiis tradita I, 48, 3. 53, 21.
 Arius Graecorum erroris sectator I, 510, 9. in Nicaena synodo damnatus I, 495, 16. 500, 3. revocatus ab exilio I, 505, 6. eius haeresis I, 501, 6 sqq. frans et interitus I, 518, 15 sqq.
 arma bellica quando primum fabricari coepta I, 47, 4. eius artis Vulcanus auctor I, 35, 18.
 Armathaima I, 111, 8.
 Armenia a Persis occupata I, 712, 4. ab Hunnis vexata I, 633, 3.
 Arabibus tradita I, 778, 1. Saracenis subdita ib. 10. vastata II, 163, 8.
 Armeniorum principes vivi cremantur I, 778, 11.

- Arphaxadus I, 83, 5.
 Arsaber Ioannis frater II, 146, 4.
 magister insignis II, 161, 12.
 Arsacidae II, 183, 3.
 Arsacius Chrysostomi successor I, 585, 8.
 Arsalem Davidi regia I, 198, 1.
 Arsenius summae apud Theodosium existimationis I, 573, 12.
 monachus I, 576, 10.
 Arses Ochus I, 256, 19.
 Artabani regnum I, 253, 4. in Romanorum ditionem incursio I, 684, 18.
 Artabandi Armeniorum ducis I, 787, 8. cum Constantino Copronymo socero bellum I, 798, 17. II, 4, 11. clades et supplicium II, 6, 6 sqq.
 Artaxerxes Longimanus I, 253, 5.
 Artaxerxes Ochus I, 256, 19.
 Artemisia I, 299, 14.
 Artemius Anastasius imp. I, 785, 20.
 Artemil martyrium I, 537, 4.
 Artemon haereticus I, 454, 10.
 Arthasasthas, qui et Cyrus I, 251, 11.
 Artzanucus B. II, 208, 2.
 Artzenorum fuga II, 578, 7.
 Artsepagus II, 577, 7.
 Arzana a Philippico capitur I, 693, 8.
 Asa rex Iudae I, 176, 5. 188, 15. eius de Israelico populo victoria I, 119, 11.
 Asaëlus I, 115, 17 sqq. Serviae f. I, 119, 16.
 Asanis crudelitas II, 573, 19. interitus II, 575, 2.
 Asaphus vates I, 159, 10. 185, 22.
 Ascalon I, 109, 10. prius Gera-ra I, 51, 1.
 Ascanius Iulus Aeneae f. I, 238, 14.
 ascetae I, 348, 10. 351, 10.
 Ascholiis episcopus I, 552, 16.
 Asenetha Potipharis f. Iosepho nupta I, 66, 21.
 Aseri benedictio I, 71, 15.
 Asiae nomen unde I, 229, 13.
 Asirotha I, 126, 22.
 Asius praestigiator I, 229, 11.
- Asmonel Maccabaei I, 319, 11.
 Asotae robur II, 284, 5 sqq.
 Asotes Taronitae f. Samueli gener II, 451, 1 sqq.
 Aspar cur a Leone magno interceptus I, 607, 16. eius filius caesara Leone creatus I, 613, 18.
 assaron mensurae genus I, 131, 19.
 Asser Iacobi f. I, 60, 1.
 asses numi a Numa dicti I, 260, 2.
 Assyrii a Perseo victi ac Persae dicti I, 40, 23. ab Alexandro victi I, 266, 7. clade ab angelo afflicti I, 191, 8. eorum regnum I, 28, 10 sqq. ab Abace abolitam et ad Medos translatum I, 190, 4.
 Assur Nemrodi f. I, 22, 11.
 Astacus quae post Nicomedia I, 292, 24.
 Astarte I, 170, 6
 Asterius imp. I, 217, 17.
 astrologiae inventio et ortus I, 16, 11. 54, 1. 73, 4.
 Astyages, qui et Artaxerxes et Darius I, 208, 11. et Nabogiadus I, 249, 4.
 Astyanax Hectoris f. I, 224, 7.
 Astydamea I, 296, 17.
 Astynoma Afro nupta I, 28, 21. quae et Chryseis I, 221, 19.
 Asuama Setho fratri nupta I, 16, 6.
 Atalanta I, 247, 20.
 Athanasius magnus propter Arium episcopatu Alexandriae pulsus I, 505, 13. post sexennium restituitur I, 523, 10 sqq. iterum relegatus I, 524, 12. at mox reversus I, 528, 14. a Iuliano pellitur I, 536, 4. obit I, 545, 14. loci eius I, 353, 12. 750, 9.
 Athanasius Celetes Mango in episcopatu Alexandrino succedit I, 620, 1.
 Athanasius Iacobitarum patriarcha I, 736, 5 sqq. qualem Heraclio quaestionem proposuerit ibid.
 Athenae a Scythis vastatae I, 454, 14. a Xerxe incensae I, 255, 9. unde dictae I, 145, 3.
 Athenais Leontii f. I, 500, 9.
 Athenienses Graecorum literis XXIV uti quando coeperint I, 255, 16.

- Athlinganorum haeresis** II, 69, 5 sqq.
Atlanta insula facta I, 255, 15.
Atlas astronomus I, 144, 13. cur
 coelum gestare creditus I, 53, 6.
 144, 14.
atomi I, 282, 20.
Atrens I, 214, 3 sqq.
Atrides cur Menelaus I, 217, 12.
Attica diluvio vastata I, 143, 12.
**Attici Cpolitani episcopi miracu-
 lum** I, 587, 16.
**Avares a Mauricio quid postula-
 rint** I, 691, 19. in Romanorum
 potestatem veniunt I, 703, 1.
 in Thraciam quando venerint
 I, 716, 6. Romanos vincunt I,
 684; 17. turpiter domum re-
 deunt I, 729, 15.
aves sacrificii admissae quae I,
 136, 20.
Aufidus fl. II, 546, 5.
Auga Herculis uxor I, 245, 16.
Augari duplex morbus I, 308, 12
 sqq. ad Christum epistola ib.
auguria I, 64, 3 sqq.
Augustio columna I, 657, 3.
Augustus s. Octavius I, 300, 22.
 ab eo imperatores Romani et
 mensis Sextilis nominati I, 73,
 17. 300, 23. cum nasceretur
 parentum insomnia I, 301, 1. in
 amicos officiosus I, 302, 2. li-
 bidinosus ib. 16. ad iram pro-
 nus I, 303, 16. censum univer-
 salem instituit I, 321, 2. mo-
 rituri dictum ib. 6.
**Augustus dux Alexandriae a Iustino
 imp. capite truncatus** I, 684, 9.
Aula castellum II, 596, 13.
Aulis Scythiae regio I, 235, 1.
Aunan Iudaens I, 483, 5.
Aurelianus imp. I, 455, 1.
Aurelius Antonianus imp. I, 449,
 17.
**Aureorum Pythagorae carminum
 capita et summa** I, 274, 5 sqq.
**auri e terrae visceribus eruendi
 primus auctor** I, 19, 20. eius
 ars inventa I, 29, 8.
Ausitis terra ab Esao dicta I, 77, 7.
auspicii refutati exemplum I,
 271, 5.
**Avitus, qui et Pseudantoninus et
 Heliogabalus, imp.** I, 449, 17.
Axius fl. II, 455, 7.
Azar Siciliam invadit I, 778, 12.
 ab Heraclio vincitur ib.
Azarias propheta I, 186, 2.
Azarias pontifex maximus I, 189, 9.
Azarias Raphael I, 192, 9.
Azazium castellum II, 492, 7.
**Azidas Chunei f. Ciliciae bellum
 infert** I, 778, 16.
Azii Aegyptii vita qualis II, 501, 16.
**Azizius Aegyptii princeps pacta vio-
 lat** II, 456, 10.
Azotus I, 109, 10.
Azymorum festivitas I, 131, 14.
 135, 1.
b litera in r mutata I, 50, 2.
Baalus sive Belus Assyriorum rex
 I, 29, 5. eius idolum crematum
 I, 185, 4. sacerdotes caesi I,
 185, 1. 186, 13.
Baanus imperator designatus I,
 745, 21. a Saracenis vincitur
 ib. 23. Armeniam Arabibus tra-
 dit I, 778, 1.
Babylas episcopus et martyr I, 451,
 2. 453, 16. 464, 12. eius reli-
 quiae a Iuliano translatae I,
 536, 14.
Babylon condita et amplificata I,
 21, 21. 28, 9. 203, 5. eius in-
 colae Samaritanos translati I, 187,
 19. eorundem mores I, 270, 9.
Bacchae I, 43, 18.
Bacchus cur Lenaeus dictus I, 52,
 16. Osiris Aegyptiis ibid
Bactagmi supplicium II, 6, 18.
Bactriani, qui et Bragmanes I,
 270, 3.
Badizes Amorii proditor II, 136, 10.
Baianus Leonis equiso II, 232, 16.
 eius interitus ibid.
Bala Iacobi ancilla I, 59, 23.
Balasci vaticinium I, 122, 23.
Balasmus vates I, 433, 4. eius
 vaticinium I, 484, 21.
Balathista claustrum II, 458, 4.
Balba Cabadis frater I, 625, 1.
Balba occupata I, 699, 12.
Balbini Maximi imperium I, 450,
 21.
Baldadus Sauchita I, 125, 4.
Balichus Iudaens I, 293, 20.
**balsami proventus iuxta mare mor-
 tuum** I, 51, 21.

- Baltasar Nabuchodonosoris f. l.** 251, 18. **Babyloniorum rex l.** 207, 12. **Danieli ad eum verba ibid. qui et Riniglisar l.** 199, 9. **caesus ib.** 16.
- Banaias heros l.** 152, 14. **Banaias Ioiadae f. l.** 115, 20.
- baptismus arena patratu l.** 440, 3. **eius genera l.** 440, 12.
- Baracus index l.** 95, 22. **cum Dehora l.** 99, 8.
- Barana Chosrois f. Persarum regina l.** 735, 23.
- Baramus adversus Chosroem insurgit l.** 695, 10. **ab eo occiditur ibid.**
- Barazas Chosrois f. a Persis occisus l.** 735, 23.
- Bardan profugus l.** 783, 7. **Bardanius n. l.** 745, 13.
- Bardanius excaecatus monachus fit ll.** 32 1 sqq. 33, 14.
- Bardas Michaeli avunculus, Petronae et Theodoraе frater ll.** 155, 21. **de Theodoraе interitu cogitat ll.** 158, 8 sqq. **caniciei et europalatae dignitates adeptus ib. ll.** 161, 3. **adversus Saracenos expeditionem facit ll.** 161, 19 sqq. **caesar fit ll.** 165, 11. **ecclesiasticos vexat ll.** 162, 6 sqq. **eius facinora ll.** 173, 5. **in Creteneses expeditio ll.** 179, 4 sqq. **insomnium ll.** 178, 12. **interitus ll.** 180, 19.
- Bardas Durus Rossos vincit ll.** 384, 7 sqq. **Bardam Phocam seditiosum capit ll.** 388, 19. **imperator salutatus, bellum adversus Basilium II molitur ll.** 419, 3. **quibuscum pacta inierit ib.** 17 sqq. **a Phoca devictus ll.** 430, 6 sqq. **ad Chosroem fugit ll.** 433, 13. **ab eo in custodiam datur ll.** 434, 3. **liberatus ll.** 438, 24 sqq. **versum Imperium appetit ll.** 441, 17. **a Phoca circumvenitur ll.** 443, 15. **amisso visu imperatori reconciliatur ll.** 446, 20.
- Bareza vidua Romanis se coniungit l.** 644, 1.
- Baris castrum capitur ll.** 221, 3.
- Barnabae apostoli reliquiae in Cypro quando inventae l.** 618, 23.
- Barrazas a Persis necatus l.** 735, 23. **quam diu regnarit ibid.**
- Baruzas Persarum dux l.** 694, 9. **eius interitus ibid.**
- Basan, quae post Scythopolis l.** 138, 16.
- Basilicinus ll.** 181, 15.
- Basilides haereticus l.** 438, 14.
- Basilis castellum ll.** 469, 19.
- Basiliscus Verinae frater magnae classis adversus Genserichum missae dux l.** 615, 2. **contra Zenonem seditione mota, imperator fit l.** 615, 21. **Cpolitani exosus Cucusum a Zenone relegatur l.** 616, 16 sqq. **in turrim conclusus fame necatur ibid.**
- Basilius magnus ecclesiae Caesarensis antistes l.** 533, 16. 545, 9. **a Valente vexatus l.** 547, 22.
- Basilius Onomaguli f. in Sicilia imp. creatus interficitur l.** 790, 23 sqq.
- Basilius Macedo, Michaeli imp. cubicularius, quomodo ad imperium pervenerit ll.** 180, 13 sqq. **eius origo ll.** 182, 19 sqq. **future dignitatis omnia ll.** 184, 17 sqq. 186, 17 sqq. 188, 20 sqq. **roboris et fortitudinis specimina ll.** 193, 15 sqq. **a Michaelo imp. protostrator creatus ll.** 194, 16 sqq. **a Barda insidiis appetitur ll.** 196, 8. **in imperium assumptus a Michaelo ll.** 200, 8. **eum sibi insidiantem opprimit ll.** 201, 11 sqq. 182, 12. **eius iustitia et lenitas ll.** 202, 11 sqq. **ecclesiae et legibus consultit ll.** 205, 3 sqq. **insidiis petitur ib.** 16. 213, 15. **adversus hostes feliciter rem gerit ll.** 206, 6 sqq. 213, 12 sqq. 216, 1 sqq. 225, 9 sqq. **eius animus gratus ll.** 236, 19. **templa terrae motibus concussa reficit ll.** 237, 16 sqq. **palatia ab eodem condita ll.** 238, 8 sqq. **religionem Christianam auget ll.** 241, 22. **obit ll.** 248, 6. **eius uxor ll.** 198, 5.

- liberi II, 205, 22. animus benignus II, 373, 7.
- Basilius Durus a Romano imp. affini cur cum uxore urbe eiectus II, 501, 24.
- Basilius Scamandrenus patriarcha II, 382, 9.
- Bastra ab Vimaro capta I, 745, 6.
- Batazæ caesatio II, 566, 7.
- Bathuel Nachoris f. I, 58, 23 sqq.
- Bathyrhyaces locus II, 210, 6.
- battaritis herba mirae efficaciae I, 535, 3.
- Beclamum Chosroae palatium I, 732, 1.
- Belemarnis tribus II, 583, 3.
- Bellaris iugo subditus Nabuchodonomosor I, 204, 8.
- Belisarius ad debellandos Vandalos mittitur I, 649, 15. item contra Chosroem I, 652, 16. contra Hunnos I, 678, 3. eius laus I, 653, 11. obitus I, 680, 1.
- Belus Semiramidis f. Assyriorum rex I, 20, 3.
- Deneventum I, 234, 15. Argyrippa prius I, 249, 1. a rege Franciae deficit II, 223, 3.
- Beniamina tribus cur Iudaicae annexa I, 117, 1. stirpis interitus I, 107, 9.
- Beregaba II, 11, 10.
- Berguleum I, 568, 6.
- Beride locus II, 84, 22.
- Berosus notatus I, 20, 3. eius historia I, 23, 12.
- Berrhoea condita I, 292, 12. unde Irenopolis II, 29, 2. vastatur II, 344, 18.
- Berytus terrae motu eversa I, 523, 22.
- Besbius mons, qui et Vesuvius I, 424, 13.
- Bessus Darii satrapa et caesor I, 266, 8.
- Bethabara locus I, 329, 14.
- Bethela I, 49, 11.
- Bethlehema olim Euphrata I, 60, 16.
- Bethschemesani cives idololatrae I, 109, 23.
- Biberis pro Tiberio I, 345, 21.
- biblicorum librorum numerus I, 9, 10.
- Bibliorum sacrorum in linguam Graecam translatio I, 289, 17.
- bibliotheca Alexandrina I, 289, 17.
- Bidynae obsessio II, 454, 19.
- bigae, bigarii I, 299, 3.
- Biseri patricii interitus II, 4, 11.
- bituminis fontes in mari mortuo I, 51, 15.
- Bizya ab Anastasio occupata II, 88, 10.
- Blachernensis portus II, 80, 20.
- Bladimerus Rossorum regulus II, 551, 8.
- Bladiethlabi Bulgari perfidia II, 462, 8. eius vidua cum familia Basilio se dedit II, 468, 17.
- Boana dux qualia spolia Heraclio adduxerit I, 730, 18.
- Bodena castellum II, 453, 17.
- Boeoti literas a Cadmo edocti I, 42, 7. eorum fines I, 46, 17.
- Bogdanus cur patricio ornatus gradu II, 467, 21.
- Bogomili haeretici I, 514, 20. 547, 21.
- Bogoris Bulgarorum dux II, 151, 1. eius soror capta Christianam religionem imbibit II, 152, 3.
- Boionis castelli expugnatio II, 464, 2.
- Bolerus locus II, 453, 16.
- Bonifacius Leonis papae vicarius I, 605, 1.
- Bonosus exercitus dux creator I, 712, 13.
- Boozus I, 107, 21.
- Borises Bulgarorum rex captus II, 346, 1. ad magistri dignitatem evectus II, 413, 14. a Bulgario interficitur II, 435, 2 sqq.
- bos Iupiter a Cecrope dictus I, 145, 5.
- Bosporo urbi nomen unde I, 644, 16. 645, 5.
- Bostra I, 451, 21. 745, 6.
- Botrys urbs I, 659, 10.
- Brachmanes I, 267, 13 sqq. 358, 1. eorum lex I, 270, 3.
- Bringa Nicephoro insidiatur II, 347, 8.
- Briseis, quae et Hippodamia, Achilli ab Agamemnone erepta I, 222, 6 sqq.
- Brisus Gallorum rex I, 263, 20.

- Britannorum mores I, 270, 15.
 brumalia I, 259, 3.
 Brutus libertatis Rom. vindex I, 262, 15.
 Bruti et Cassii caedes I, 304, 5.
 Bryantis occupatio I, 789, 23.
 Bryantis palatium a Theophilo aedificatum II, 109, 1.
 Bryennius exsul II, 611, 15. revocatur II, 616, 3. ab Opsara excaecatur II, 622, 5. eius et Acoluthi res contra Patzinaces gestae II, 603, 21.
 Bryxis statuarius I, 536, 11.
 Buccephalus Alexandri M. I, 300, 3.
 Bucoleonus locus II, 49, 6.
 Buculithus locus II, 421, 17.
 Budas, qui et Terebinthus I, 455, 15.
 Budenae obsessio II, 461, 3.
 Bulgari in Illyricum et Thraciam irrumpunt I, 628, 12. 766, 11. in Mysiam I, 651, 17. cum Constantino Pogonato foedus componunt I, 766, 13. in Barmis habitant I, 770, 5. deficiunt I, 781, 16. a Leone V imp. vincuntur II, 53, 11. Christiani fiunt II, 152, 4. Saracenorum societatem ambiunt II, 356, 15. a Rossis infestantur II, 372, 12. eorum regnum aboletur II, 413, 7. unde Comitopuli appellati II, 434, 20. a Basilio II victi II, 457, 9. ei se tradunt II, 467, 4. eorum ossa congesta II, 475, 5. rebellant II, 527, 5. rursus subiguntur II, 531, 8 sqq.
 Buninus Paridis f. I, 228, 23.
 Bupalus statuarius I, 564, 13.
 Bura terrae motu absorpta I, 255, 18.
 Burtza Antiocheae dux II, 423, 15. eius cum Aulace Saraceno amicitia II, 366, 5. Antiocheam capit ib.
 Busiris diruta I, 467, 19.
 Busteliana Gabrieli regia incensa II, 460, 21.
 Byzantii statuarii opera I, 566, 20. Byzantium a Constantino moenibus cinctum et Cpolis dictum I, 496, 16. a Severo captum et dirutum I, 442, 9. a scorpis et anguibus per Apollonium liberatum I, 431, 16. ab Avaribus obsessum I, 728, 15. frustra a Thoma oppugnatum II, 80, 13. eius septem turres I, 442, 10.
 Byzus rex I, 197, 8.
 Cabades Perozae f. a Persis rex constituitur I, 623, 15. Manichaeos in suis finibus trucidat I, 639, 11. captus I, 624, 20. qua ratione e custodia liberatus ibid.
 Cabala II, 90, 19.
 Caballinus filium Leonem Imperio inaugurat II, 9, 19.
 Cabes anthropophagi I, 270, 9.
 Cacicus Iobanesicae f. II, 557, 15. cum Nicolao paem facit II, 559, 2.
 Cades Barnea I, 138, 4.
 Cadmea urbs I, 42, 12.
 Cadmus Agenoris f. I, 38, 15.
 Boeotorum rex I, 42, 8. eius ex Harmonia filiae I, 42, 9. litterae ib.
 Caesaris iuvenis somnium I, 300, 10. equus mirabilis ib. 2. nomen unde I, 289, 14. regnum I, 299, 20. ros gestae I, 300, 6. eius caedes, et eam praegressa prodigia ibid.
 Caesarea Cappadociae a Barda occupata II, 388, 19. a Masalma expugnata I, 794, 20. a Persis capta I, 714, 10.
 Caesarea Palaestinae Panaeas prius I, 323, 13. a Mabilia occupata I, 753, 20.
 Caesarea Philippi olim Panosus I, 323, 7. Panais I, 534, 8.
 Caesarii de diversarum gentium moribus liber I, 269, 19.
 Cagathathus Levis f. I, 74, 14.
 Caini nomen I, 366, 16. res I, 15, 16. mors I, 16, 3. 18, 13.
 Cainano reperta gigantum scriptura I, 27, 11.
 Calabria ab Agarenis occupata II, 99, 3.
 Calandionis relegatio I, 620, 3.
 Calchas vates I, 219, 6.
 Calébus Iephunae f. I, 89, 5. populi Israelici dux I, 146, 4.
 C. Caligula imp. I, 346, 3.

- Callinices filii I, 756, 21.
 Callinicus coronam Constanti-
 no adfert I, 753, 9. solium
 patriarchae occupat I, 776,
 4. oculis captus Romam re-
 gatur I, 781, 3. barbarorum na-
 ves una cum hominibus demer-
 git I, 765, 12.
 Callinici porta I, 784, 4.
 Callistraticus monachus vaticinio
 imperium Philippico promittit I,
 784, 11. excaecatur ib. 18.
 Calocyrus Chersonii principis f.
 II, 372, 8. eius perfidia II, 383, 14.
 Calypso I, 332, 22.
 Cambyses, qui et Artaxerxes I, 252,
 21.
 Cameia Manichaeorum metropolis
 II, 213, 10. eius excidium ib.
 camela, camelaucia, sportae genus
 I, 297, 14.
 Campaniae terrae motus I, 499, 2.
 Candace regina Alexandrum capit
 I, 266, 23.
 Canopi sacerdotis astus I, 570, 11.
 Canticorum Solomonis locus I, 384,
 3 sqq.
 Capetrum castellum II, 578, 19.
 Capitolini templi conflagratio I,
 380, 10.
 Capitolium I, 259, 21.
 Cappadocia a Persis occupata I,
 712, 3. ab Hunnis vexata I,
 633, 3.
 Capuae a rege Franciae defectio II,
 223, 11. obsessio ib. 21.
 Caracallae imperium I, 448, 20.
 Carbanis excidium II, 214, 3.
 Carbas Manichaeus Romanam di-
 tionem invadit II, 154, 17. eius
 virtus II, 162, 13.
 Carbesias Arabum princeps II, 570,
 15.
 Carbonitis solitudo II, 568, 5.
 Carcinni excidium II, 208, 10.
 Cardames Bulgarorum princeps II,
 26, 21. eius ad Constantinum
 literae ibid.
 Cardarichae fuga I, 693, 15.
 Cariana rostra in Blachernis a
 Mauricio condita I, 694, 18.
 Carinus imp. I, 464, 6.
 Carmentae fatidicae nomen I, 294,
 11.
 Carpocrates haereticus I, 438, 15.
 Carrae urbs I, 527, 3.
 Carterius monachus I, 577, 8.
 Carthago deleta I, 255, 22. a Be-
 lisario subacta I, 649, 3.
 Carthago nova, quae et Neapolis,
 coadita I, 246, 15.
 Carti portus occupatus I, 789, 23.
 Carus imp. I, 464, 6.
 Casamanis excidium II, 214, 3.
 Casandra Aeneae f. I, 273, 18.
 Casandrea locus I, 273, 19.
 Cassander Alexandri successor I,
 273, 11. eius filiam Thessale-
 nicam ducit ibid. Alexandro
 venenum exhibet I, 271, 9.
 Cassii et Bruti caedes I, 304, 5.
 Castamon Isacii Comneni domus
 II, 622, 20.
 Castor Leda ex Cygno f. I, 212, 12.
 Catacalo Orientis dux designatus
 II, 597, 14.
 Catacalo Ambustus Armeniacae le-
 gionis dux II, 523, 20. eius
 astutia II, 574, 10. dux Orien-
 tis II, 597, 15.
 Catalimi consilium II, 588, 21 sqq.
 Catharorum mansio I, 684, 8.
 Catzas relegatio I, 751, 16.
 Catzilacius II, 262, 19.
 Caucasus a Thuro caesus I, 30, 9.
 Cecropia I, 145, 5.
 Cecropius episcopus terrae motu
 oppressus I, 530, 6.
 Cecrops cur geminus factus I, 144,
 22. Mosi contemporaneus I,
 76, 16.
 Cedoctus locus II, 86, 4.
 Celaenae oppidum I, 20, 19.
 Celestinus episcopus Romanus I,
 593, 22.
 Cenchreensis portus II, 227, 23.
 Centum colles locus II, 594, 7.
 597, 21.
 Cephalenia ins. II, 229, 8.
 cephaletio census I, 800, 20.
 Cepheus Aethiopiae rex I, 40, 12.
 Perseo bellum infert, ac victo
 succedit I, 48, 18 sqq.
 Capi locus II, 198, 22.
 ceratium I, 801, 22.
 Cerdo haereticus I, 439, 2.
 Ceres Isis Aegyptis I, 52, 16. fra-
 menti et hordei inventrix ibid.

- Cerinthus haereticus** I, 437, 9.
Cernatae II, 126, 11.
Cabdanus a Phoca proelio superato II, 344, 10 sqq.
Chadicha Moamedi uxor I, 738, 21.
Chaganus pacem violat I, 692, 15. vincitur I, 697, 20. 702, 1 sqq.
Chazarorum dux Iustiniano insidiatur I, 778, 21. **Scytharum princeps** I, 800, 7. **Chazariae regulus** II, 129, 22.
Chalacha condita I, 22, 12.
Chalcedon Bithyniae a Constantino instaurata I, 496, 6. eius muri deiecti I, 542, 23.
Chalcedonensis synodus I, 604, 16. 669, 4. quarta quando acta I, 604, 16. ab Eathynio confirmata I, 626, 7. eius approbatio I, 637, 16. impugnatio I, 629, 19. sententia I, 670, 12.
Chalcoptatorum aedes aedificata I, 602, 5. **Iudaeorum synagoga** ibid.
Chaldaeorum divinitio I, 47, 11. genus a Semo I, 62, 3. libido I, 270, 9. regnum I, 20, 2 sqq.
Chaldaicarum rerum scriptores I, 23, 11.
Chalebus tribu Iudaeus I, 128, 21.
Chamaitha regio ab Heraclio occupata I, 730, 11.
Chanathothes a Mose necatus I, 87, 1.
Chamosus Tyriorum idolum I, 170, 7.
Chamus quam terrae partem acceperit I, 24, 1. quarum nationum auctor I, 26, 8 sqq.
Chanaan Chami f. Semi ditionem invadit I, 24, 22. eius posterii I, 25, 2.
Chandacae expugnatio II, 340, 19.
Charax locus II, 92, 20.
Charito Ioviani uxor I, 540, 21. eius confessio I, 455, 8.
Charon a Phoca interfectus II, 391, 21.
Charpote castellum II, 419, 12.
Charsianum castrum I, 800, 6.
Chastica urbs I, 245, 23.
Charybdis I, 233, 3.
Chatzaria a Basilio II subiecta II, 464, 5.
Chazara Leonis mater II, 19, 1.
Chazari in Persidem impressionem faciunt I, 728, 5.
Chelidonium qua ratione liberatum II, 561, 9. 562, 15.
Chelkias sacerdos legis dei librum repertum regi offert I, 195, 22.
Chenephris odium in Mosen I, 86, 21.
Cherubicus hymnus quando cantari institutus I, 685, 4.
Chetura Abrahamo ducta I, 51, 3.
Chironis centauri iustitia I, 358, 10.
chlamydum purpurearum usus apud Romanos I, 34, 23.
Chlomarum castellum I, 693, 24.
Chlori cognomen I, 469, 21.
Chobar fl. I, 199, 23.
Chodollogomor I, 51, 9.
Choereas II, 90, 20.
Choerospactae incarceration II, 256, 6. etymon ibid.
Chorathus torrens I, 176, 15.
Chorbatae Basilio se dedunt II, 476, 4 sqq.
chordapsus morbus II, 10, 10.
Chorosanis castelli expugnatio II, 126, 15.
Chosroes I Antiochiam capit I, 652, 1. in fines Romanos irrumpit ib. 13. pugnam detrectat I, 654, 17.
Chosroes II regno Persarum potitus I, 695, 10. cum Heraclio foedus inire recusat I, 715, 1. eius simulacrum quale I, 718, 21. eius palatia ab Heraclio eversa I, 731, 22. Christianos ad societatem Nestorianae haeresis adigit I, 727, 5. in cadaver Saini saevit I, 728, 5. a filio necatur I, 734, 12.
Christiani a Tiberio ab accusatoribus defensi I, 331, 1. vexati I, 464, 16. 544, 16. 516; 12. 522, 10. **Alexandriae a Iudaeis afflicti** I, 589, 14. **dextro oculo privati** I, 467, 16: contra eos imperatorum edicta I, 471, 20.
Christi dies natalis quomodo inquirendus I, 304, 17. **baptisma, pascha et supplicium in quos dies inciderit** I, 305, 7 sqq. eius

- epistola ad Augurum I, 309, 22.
 inventa I, 312, 16. 313, 11. Byzantium translata ib. eius facies in sindone expressa I, 309, 18. effigies Edessae ab Auguro posita I, 311, 3. Cpolim translata I, 314, 2 sqq. de ea decretum I, 767, 9 sqq. de duplici eius natura contentio I, 460, 10. de crinibus eius historicorum sententia I, 611, 7. de eo ex virgine nascituro vatlecinium Apollinis I, 209, 20. de eo Iosephi testimonium I, 345, 2.
- Chrysaorii in eunuchos dictum II, 29, 7.
- Chrysaephus alias Zomnas I, 601, 13. relegatus I, 601, 16. a Iordane dolo necatus I, 603, 10.
- chrysaeryrum tributum ab Anastasio abolitum I, 626, 23. eius tabulae ab Anastasio combustae I, 636, 15.
- Chryseis quae et Astynoma I, 221, 19.
- Chryses Apollinis sacerdos I, 221, 20.
- Chrysobullum locus II, 217, 22.
- Chrysochir Tephricae praefectus II, 206, 11. Manichaeorum dux II, 209, 16. eius interitus II, 212, 9.
- Chrysorrhoeas fl. qui et Nilus I, 24, 12.
- Chrysostomi vita et virtutes I, 576, 6 sqq. discipuli I, 581, 16. mors I, 582, 3. corpus Cpolim translatum I, 585, 15. de Iobo testimonium I, 77, 8. de Iosua I, 94, 3. de Iudaeorum vaecordia I, 399, 4.
- Chusartomus Syriae rex I, 146, 6.
- Chusus Aethiops I, 28, 8. Nemrodi f. I, ib.
- Cibullus I, 295, 7.
- Ciceronis insomnium I, 301, 9.
- Ciliciae nomen I, 39, 10.
- Cilix Agenoris f. I, 38, 14.
- Cimerdius I, 252, 22.
- Cinnaei I, 142, 21.
- Circe I, 232, 23.
- circi a Romulo conditi portae I, 258, 14.
- Cistrinita Arabum dux II, 454, 16. ab Urano contusus II, 454, 15.
- Cithaeron mons I, 43, 4 44, 4.
- civium Romanorum census sub Servio Tullio I, 261, 8.
- Claudiopolis condita I, 347, 9.
- Claudius imp. I, 346, 11. 454, 11.
- Cleantho Cadmi f. I, 42, 10.
- Clemens cur Stromatens dictus I, 438, 13. sub Domitiano damnatus I, 431, 11.
- Clemens Romanus Petri discipulus I, 363, 24.
- Cleobulus Lindi tyrannus I, 564, 10.
- Cleopatra Aegypti regina I, 304, 9. eius interitus I, 320, 7.
- clericorum coelibatus a Paphnatio improbatus I, 503, 23.
- Clytaemnestra Danae f. I, 143, 6.
- Ledae f. I, 212, 5. 233, 24.
- Clytia Thestii f. I, 212, 4.
- Cnaphei relegatio I, 618, 6.
- Codrus I, 145, 15.
- coelum cur Graecis οὐρανός I, 8, 3. eius stridor horrendus I, 676, 17.
- colossus Rhodius I, 299, 10.
- columbae cur sacrificiis admistae I, 136, 20. earum finis pro sale I, 180, 15.
- Combustus a Patzinacis victus II, 599, 12.
- Comes Diomedis uxoris adalter I, 248, 18.
- cometa visus I, 638, 3. 640, 8. 647, 8. II, 7, 5. 11, 13. 414, 7. 543, 7. unde docites dicatur I, 745, 1. II, 11, 13.
- Commentiolus ab Andragasto praedam recipit I, 692, 17. Chaganorum exercitum profligat I, 692, 15.
- Commodus imp. I, 441, 3.
- concilium Nicaenum primum I, 495, 16. 499, 21. Cpolititanum I, 553, 6. 554, 16. contra Theopaschistas I, 651, 1. universalium enarratio I, 768, 6.
- Consaesus I, 295, 9.
- Constans I Constantini M. f. I, 495, 21. 520, 1.
- Constans II I, 754, 2 sqq. imp. cum dedecore Cpolim redit I,

- 756, 15. fratricida I, 762, 8. eius interitus I, 763, 12. instantis Pii caedes I, 529, 5. instantia a Mabria occupata I, 755, 1. eadem et Antaradus I, 523, 15. instantia Constantii f. I, 472, 19. instantina cum tribus filiabus a Phoca occiditur I, 711, 13. instantinopolis a Constantino M. condita I, 496, 11. status et monumenta dives I, 563, 14 sqq. terrae motibus concussa I, 599, 19. incendio vastata I, 609, 23. obsessa I, 728, 15. ib. 562, 21. instantinus Chlorig f. I, 469, 20. instantinus M. imp. I, 473, 15 sqq. primus imperatorum diademate usus I, 517, 7. eius forma I, 472, 23. baptisma I, 476, 5. leges sacrae I, 478, 6. erga episcopos observantia I, 500, 15. mors I, 519, 16. corpus in S. Acacii templum translatum I, 530, 7. instantinus Magni f. I, 520, 2. 521, 18. instantinus III I, 753, 2. caesar factus I, 715, 22. instantinus IV Pogonatus patris percussorem interficit I, 763, 19. unde dictus I, 764, 6. fratribus nasos praecidit I, 764, 14. cum Bulgaris pacem componit I, 770, 15. eius mors ib. 22. instantini Silvani doctrina I, 757, 6. instantinus V Caballinus Copronymus Leonis III f. nascitur I, 792, 3. eius crimina II, 3, 1. 13, 13. adversus Bulgaros expeditio II, 17, 8. instantinus Artabardi strator I, 796, 17. instantinus VI cum Irene quamdiu regnavit II, 20, 9. crudelis II, 25, 19. a matre excaecatur II, 27, 11. eius fertile ingenium II, 31, 14. instantinus Leonis V f. vocem amissam recipit II, 72, 6. instantinus Balbutzicus II, 161, 9. Constantinus Basilii I f. II, 213, 12. obit II, 243, 15. Constantinus VII Leonis VI f. II, 278, 3. imperium recuperat II, 323, 19. eius vitia et virtutes II, 325, 17. insidiis petitur II, 327, 14. 336, 23. literas restituit II, 326, 11. obit II, 337, 23. Constantinus Ducas ad invadendum imperium instigatus II, 278, 10. perit II, 280, 11. Constantinus patricius Bardae frater II, 387, 20. Constantinus VIII multa mala excitat II, 480, 9. malos fovet; bonos vexat II, 481, 9. successorem sibi instituere cogitat II, 484, 15. Constantinus Diogenes Thessalonicae dux incarceratus II, 487, 17. monachus fit II, 497, 8. Constantinus Carantenus patricius II, 488, 18. Constantinus Dalassenus tumultus excitat II, 492, 20. Constantinus Mucupela urbe eiectus II, 519, 20. Constantinus domesticus ad dignitatem nobilissimi evectus II, 535, 14. Constantinus Cabasilas dux occidentis II, 541, 14. Constantinus Catepanus Artoclines ob amorem Zoeae ab uxore necatur II, 541, 20. Constantinus IX Monomachus II, 543, 5. Constantinus Caballarius Cibraeorum dux II, 554, 11. Constantinus Arianites II, 596, 16. Constantinus hetaeriarcha adversus Patzinacas missus II, 600, 13. ab iis vincitur II, 601, 15. Constantius Chlorus I, 469, 20. Constantius Constantii f. Iuliani pater I, 472, 18. Constantius imp. I, 520, 15. eius forma ib. 23. mors I, 531, 8. Constantius Magni pater I, 472, 10. eius mors ib. 13. consules Romae creati coepti I, 263, 3. Contoleo Cephalleniae praefectus II, 457, 4.

- Contostephanus unde dictus II, 437, 5.
 CONVO literae in victoriatu numismatibus quid significant I, 563, 14.
 Coptus urbs diruta I, 467, 19. expugnata II, 207, 1.
 Corcyra prius Phaeacia I, 233, 8.
 Corinthi calamitas I, 638, 14.
 Cornelius primus ex gentibus baptizatus I, 346, 11.
 corporis exornandi inventam I, 19, 21.
 corus mensura I, 165, 5.
 Corythaeus Paridis f. I, 228, 23.
 Cosilae pagus I, 562, 22.
 Cosmas Alexandriae patriarcha II, 5, 14. quando ab errore Monothetarum ad veram religionem transierit ibid.
 Cosmae patricii consilium II, 355, 15.
 Coschamerus Cinnaeus I, 147, 3.
 coturnices Ebraeis in deserto oblatae I, 131, 15.
 Cranaeus Atticae rex I, 145, 13.
 Craterus Cibyrraetarum praefectus II, 95, 21. eius cum Agarenis acie proelium II, 96, 1. interitus II, 97, 1.
 Crates Thebanus philosophus I, 278, 12.
 creationis opera XXII I, 9, 9.
 Crenitae cur imperium abrogatum II, 357, 20.
 Creta ab Hispanicis Agarenis occupatur II, 91, 14. quomodo in servitutem venerit II, 94, 16.
 Cretensium Agarenorum clades II, 226, 17. ferocia ab Orypha repressa II, 97, 2.
 Creusa I, 238, 14.
 Crispus Constantini f. baptizatus I, 476, 3. eius mors I, 497, 22.
 Crispus Phocae gener I, 713, 8.
 crocodili descriptio I, 701, 7.
 Croesus Lydorum rex I, 239, 13.
 Crumus Bulgarorum princeps II, 184, 19.
 Crustemia I, 235, 11.
 crux domini ab Helena reperta I, 497, 23. eius signum Constantino M. oblatum I, 474, 14. in coelo visum I, 528, 4. 537, 20. in templo Serapidis repertum I, 569, 6. in vestimentis, libris, mappis I, 537, 23. II, 8, 1.
 Crytagon Crumi successor in Christianos saevit II, 185, 10.
 Ctesiphon quartum capta I, 464, 7.
 Ctetaei post Itali dicti I, 245, 17.
 Cubricus postea Manes I, 456, 5. vivus excoriatus ib. 8.
 cucurbita silvestris ab Elysaeo vesca reddita I, 181, 5.
 Cucuum Cappadociae oppidum I, 617, 2.
 cultri lapidei in circumcissione Iosuae usurpati I, 141, 23. cum eodem sepulti I, 143, 2.
 Cupha fl. II, 12, 3.
 Cupidinis simulacrum I, 564, 13.
 Curcuas a Rosis caesus II, 403, 9.
 Curetes I, 61, 21.
 curiae maximae in foro Constantini conflagratio I, 610, 11.
 Garterius imperatori se cum populo dedit II, 207, 10.
 Curupes in Phocae potestatem reductus II, 340, 19.
 Cusech Iudaeus I, 484, 4.
 Cutacium castellum II, 209, 3.
 Cutlumus Abramii consobrinus II, 606, 1. sultano adversatur II, 571, 23.
 cyclops Homericus I, 232, 17.
 Cydnus fl. I, 539, 6.
 Cygnus ab Achille caesus I, 221, 5.
 Cynos sema I, 232, 16.
 Cypriani martyrium I, 451, 3. 453, 7.
 Cyprus qua occasione metropolis facta I, 619, 3.
 Cyrenii census I, 332, 16.
 Cyriacus anachoreta Ioannis ieiunatoris successor I, 699, 8. quamdiu vixerit I, 612, 11.
 Cyrillus Alexandriae episcopus I, 593, 22. quando mortuus I, 601, 4. Coelestini locum in Ephesina synodo tenet I, 594, 12.
 Chrysostome reconciliatus I, 575, 16 sqq.
 Cyrillus Gortynis episcopus quando martyr factus II, 94, 18.
 Cyrilli diaconi necati iecur gustatum auctori exitiosum I, 533, 10.

- Cyri Persarum regis res gestae I, 238, 12 sqq. 249, 20 sqq.
 Cyrus praefectus urbis imperatori in invidiam adductus I, 598, 22 sqq. episcopus Smyrnaeus fit ib.
 Cyrus episcopus Alexandriae I, 736, 17.
 Cyrus patriarcha Cpolititanus I, 781, 4.
 Cyzicus capta et deleta I, 209, 14. terrae motu concussa I, 656, 18. occupata a Saracenis I, 765, 3.
 Cyzicus Cyzicenorum et Hellespontiorum rex ab Argonautis caesus I, 104, 7.
 Dacibyza I, 544, 19.
 Dadamus Iexani f. I, 76, 20.
 Dadastana oppidum Ioviani imp. morte clarum I, 549, 18.
 Dadoa haereticus I, 514, 21.
 Daedalus I, 214, 9.
 daemona a Sara piscis iocinore et corde adustus pulsus I, 192, 15. monachi precibus a progressu prohibitus I, 526, 13. daemones a Christianis pulsi I, 634, 17 sqq. a magis interdum ab aeti I, 432, 11. eorum impostura I, 549, 16. de exesis Syracusis colloquium II, 235, 10. incantationes a Solomone inventae I, 124, 15. 163, 8.
 Dagisthei balneum a Iustiniano perfectum I, 645, 15.
 Dagisthense monasterium II, 55, 9.
 Daglaipho senator I, 541, 13.
 Dagon Azoti idolum I, 109, 4.
 Dalasseum Byzantium redit II, 508, 5. Michaeli imperium non probat II, 506, 22. perfide relegatus II, 510, 24.
 Dalila Samsonis uxor I, 106, 17.
 Dalmata Gallus I, 472, 19.
 Dalmatarum defectio II, 99, 10.
 Dalmatius caesar designatus I, 519, 13. 521, 9.
 Damascus a Persis capitur I, 714, 24. a Saracenis I, 746, 4.
 Damasus Romanus pontifex I, 554, 18.
 Damatrys urbs I, 783, 20.
 Damianus Ebraeorum rex in Aladi potestatem redactus I, 656, 6.
 Damiani patricii interitus II, 94, 5.
 Damiano cubicularii munus abrogatur II, 197, 21.
 Damiani amerae mors II, 284, 20.
 Danidis monasterium II, 381, 1.
 Dampolis castellum II, 596, 20.
 Dan fl. I, 50, 7.
 Dan Iacobi f. I, 59, 23. eius benedictio I, 71, 4.
 Danae Acrisii f. a Iove compressa I, 39, 16.
 Damapris fl. II, 12, 3.
 Danastris fl. II, 12, 3.
 Danaus Beli f. I, 38, 13. a Lynceo caesus I, 143, 4.
 Daudolphus Longobardiae rex II, 355, 8.
 Daniel Babylonem captivus abductus I, 198, 15. regis insomniis interpretatus I, 199, 7. honoratus I, 240, 2. 241, 8 sqq. 249, 7. in foveam leonum detrusus I, 209, 3. 249, 7. loci ex eo laudati I, 121, 4. 319, 3. 323, 22. 334, 7. 389, 2. 397, 5 sqq. 401, 16. 405, 10. 407, 5. eius septimanae I, 251, 19. 253, 9. 319, 15. 324, 6. 342, 7. 407, 8. 487, 3. actus I, 186, 6.
 Daonii mulier qualem infantem pepererit I, 695, 14.
 Daphna Antiochiae I, 536, 9.
 Daphnes balneum I, 738, 2.
 Daphnomeli vaframentum II, 471, 1.
 Danubius ponte lapideo instratus I, 517, 23.
 Daras castrum I, 630, 14. 684, 20. ab Iado captum I, 752, 4. item ab Artabano I, 684, 20. 711, 7.
 Dardanium excisum I, 216, 11.
 Dardanus Phrygum rex I, 212, 16. 216, 9.
 Darius Babylioniorum rex a Cyro caesus I, 249, 3.
 Darius Arsamis f. I, 256, 20. 284, 15.
 Darius Cyri f. et successor I, 243, 7. qui et Cambyses ib.
 Darius Hystaspis f. rex I, 252, 21 sqq.
 Davidi historia et res gestae I, 113, 17 sqq. 150, 5 sqq. eius posterius Domitiano suspecti I, 430, 4. eius sepulcrum I, 170, 22. 293, 24.

- Davidus Bulgarorum archiepiscopus II, 467, 18.
- Debra fatidica I, 95, 24. Israelico populo praeest cum Baraco I, 99, 9. 146, 20.
- Debra locus II, 527, 21.
- decalogus I, 132, 21. quomodo populo ex igne traditus I, 129, 18.
- decani qui I, 299, 5.
- Decii imperium I, 453, sqq. mors ibid.
- Dejanira I, 246, 19.
- Deiphobus Achillem necat I, 228, 3. a Menelao mutilatur I, 229, 3. Helenam ducit ibid. occiditur I, 231, 18.
- delatores I, 296, 7. pulsus II, 626, 22.
- Deleanus Teichomerum per literas ad societatem invitat II, 528, 13 sqq. rex Bulgarorum ab exercitu declaratus contra imperatorem exercitum ducit ib. Alustianum laete excipit II, 531, 20.
- Delii Apollinis sanum I, 145, 6.
- Delpha Iacobi ancilla I, 60, 1.
- Delphicum oraculum Christo nato abolitum I, 320, 16. 532, 4.
- Delphinae iuteritus II, 444, 10.
- Delta locus I, 700, 21.
- Demetrius Nicanor I, 339, 21.
- Demetrius Phalereus I, 290, 3.
- Democriti aetas et dogmata I, 213, 14.
- Demophilus Arianus I, 546, 18. 552, 19.
- Denderis fatuus II, 104, 23.
- Dermocaites quomodo magistratum gesserit II, 528, 3.
- Desius mensis I, 523, 16.
- deus cur homo fieri dignatus I, 489, 19. cur se Abrahami, Isaaci et Iacobi deum vocet I, 490, 10. 315, 12. eius filius unus I, 479, 17. 488, 21. quomodo et unus, et trinus I, 479, 9. unus, non plures I, 82, 9.
- Deucalionis tempore diluvium I, 26, 15. 146, 10. 144, 21.
- Deuterius episcopus quomodo barbarum baptizavit I, 630, 19.
- Deuteronomii libri summa I, 141, 17.
- Dexiophanes I, 304, 13.
- Diabasis campus II, 87, 7. 285, 11.
- Diabena I, 236, 23.
- diabolus quid Graecis I, 15, 6.
- Diacene locus II, 597, 21.
- diademate primus imperatorum usus Constantinus M. I, 517, 7.
- Dianae Ephesiae templum I, 299, 13. eius porta I, 565, 7.
- Diaphanes Erasistratus I, 292, 15.
- Diatriba locus II, 204, 11.
- dictator I, 299, 22.
- Dictys Cretensis belli Troiani scriptor I, 223, 4.
- Didii Iuliani imperium I, 442, 1. nomen unde ib.
- Dido quae et Elisa I, 245, 20.
- Didymus caecus quo tempore I, 522; 11.
- dies creati mundi prima quibus postea sacris memoriis dicata I, 7, 1. novissimus secundi adventus Christi XXV Martii futurus I, 7, 12.
- diluvium Noachicum I, 21, 1. Atticum I, 143, 12. 145, 2. Deucalionium I, 146, 10. Thessalium et Aethiopicum ibid. 18. universale cur Aegyptiis ignotum I, 26, 22.
- Dina Iacobi f. I, 59, 22. eius stuprum vindicatum I, 60, 12.
- Diocaesarea deleta I, 524, 11.
- Diocletiani imperium I, 464, 14 sqq. mors I, 469, 7. 472, 5.
- Diogenis dictum I, 359, 9.
- Diomeda Phorbantis f. I, 221, 14.
- Diomedes multis donis a Basilio ornatus II, 236, 19.
- Diomedes Oenides Tydei f. et successor I, 246, 17. 248, 10.
- S. Diomedis de Basilio vaticinium II, 188, 21.
- Dionysiopolis maris eluvione tecta I, 657, 15.
- Dionysius Sicalorum tyrannus I, 256, 5.
- Dionysii Alexandriae episc. martyr I, 453, 15.
- Dionysii Corinthii martyr I, 439, 11.
- Dioscurus, Cyrilli inimicus et suc-

- cessor, Origenicartum haeresium
 aetator l, 601, 6. eius haere-
 sis l, 604, 16.
 Dipoenus statuarius l, 564, 8.
 Dirce l, 44, 5. 14.
 Dobromerus proconsulis honore
 afficitur ll, 452, 17.
 Doceano imperium abrogatum ll,
 546, 18.
 Dodecanesum ll, 38. 9.
 Doeg Iudaeus l, 483, 18.
 Domentiaola Phocae frater l, 710,
 15.
 Dominica Valentis uxor l, 548, 2.
 Ariana l, 550, 11.
 Domitiani imperium l, 429, 13 sqq.
 mors ibid.
 Domitiani orjentis praefecti cae-
 des l, 524, 16.
 Domitianus Caucanus capitur ll,
 462, 1.
 Dorostolum alias Dristra ll, 398,
 16 sqq. eius obsidio ll, 400, 8.
 Dorylaei ab Amorio distantia ll,
 132, 6.
 Draco Athen. legislator l, 145, 19.
 draco a Silvestro pont. necatus l,
 476, 19.
 dracones Indiae l, 269, 10.
 Draginae planicies ll, 522, 12.
 Dragonuzus patricio honore afficitur
 ll, 467, 13.
 Draxani perfidia ll, 453, 24. in-
 teritus l, 454, 5.
 Drepana condita l, 517, 19.
 Drinus fl. ll, 468, 7.
 Drizium urbs l, 697, 6.
 Drizium castellum ll, 361, 18.
 Ducas Pseudoconstantinus ll, 315, 6.
 Dureius et Durateus equus l, 230,
 19.
 Dymas rex l, 218, 14.
 Dyrrachium terrae motu prostratum
 l, 522, 23. 638, 14. a De-
 leano captum ll, 529, 16.
 Dystagerda Chosrois palatium l,
 732, 9.
 Eberus Salae f. l, 22, 4.
 Ebraei Eberi posterii l, 22, 18. v.
 Iudaei ib.
 Echioni nupta Agave l, 42, 23.
 Edenis sublimior terra a Sethi po-
 steris inhabitata l, 17, 4.
 Ederion Achaeorum rex l, 212, 11.
 Edessa condita l, 292, 13. a Chos-
 roe obsessa l, 312, 5. eluvie
 afficta l, 639, 21. a Persis oc-
 cupata l, 714, 7. a Romanis
 recepta ll, 500, 16. oppugnata
 ll, 515, 19.
 Edna Abrami f. l, 47, 16.
 Eetion caesus l, 221, 18.
 Eglon Moabicus rex ab Aodo cae-
 sus l, 99, 1.
 Elcanae cum uxoribus suis Silo-
 nem adscensus l, 108, 14.
 Elcesaeus haereticus l, 453, 19.
 Eleanas heros l, 115, 14. 151, 23.
 152, 9.
 Eleazarus Mosis f. l, 87, 5. 92, 11.
 Eleazarus Aminadabi f. arcae del
 custodiendae praefectus l, 110, 5.
 Eleazarus Aaroni patri in sacer-
 dotio suffectus l, 92, 11. 140, 8.
 Eleazarus magus Solomonis arte l,
 124, 8.
 Eleazari vatis aetas l, 186, 2. 188,
 17.
 Eleazari, scribarum principis, con-
 stantia, pietas et mors l, 286,
 11. 288, 14.
 Electra Pyladi nupta l, 237, 16.
 Elemagus Belegradorum princeps
 ll, 475, 3.
 elephantum in India crebri l, 269,
 16. ab Antiocho adhibiti l,
 288, 8.
 Elerichus Bulgarorum princeps ll,
 17, 13. eius ad Constantinum
 literae ib. 15.
 Elesbaan Aethiopum rex, l, 639, 9.
 Eleutheropolis olium Hebron l, 58,
 19.
 Elga Rossa baptizata ll, 329, 1.
 Eli sacerdos populo Israelico prae-
 fectus l, 108, 3. 149, 5.
 Eliacimus Ioacimi in regno collega
 l, 198, 4.
 Elias a corvis pastus l, 176, 11.
 cum Enocho secundi adventus
 Christi praecursor l, 435, 22.
 ignem a caelo devocat l, 180,
 1. in caelum raptus ibid. 16.
 182, 8.
 Eliezer Mosis f. l, 132, 5.
 Elima l, 137, 8.
 Eliphazus Themanita l, 125, 3.
 Elisabetha cum Iohanne in solitu-

- dinem egressa in spelunca moritur 1, 328, 23.
- Elisabetha Aarona nupta 1, 317, 14.
- Elisaeus vates 1, 177, 12 sqq. quando Alexandriam translatus 1, 612, 12. in eius sepulcro quidam sepultus reviviscit 1, 187, 1. 335, 6.
- Eliuhus Buzita 1, 125, 15.
- Elizes Moglenorum princeps 11, 462, 2.
- Eloma vallis 1, 94, 5.
- Elpidius patricius ad Chaganum mittitur 1, 692, 5.
- embolimaei mensis 1, 343, 21.
- Emet Saracenorum 1, 237, 1.
- Emmaus, quae et Nicopolis 1, 534, 16.
- Empedocles philosophus et eius decreta 1, 275, 19. 455, 16.
- Endymion philosophus et cur a luna adunatus dicatur 1, 126, 14.
- Ene ultima mensis dies 1, 296, 22.
- Enochus et Elias secundi adventus Christi praecursores 1, 436, 4.
- Enochus Iaredi f. 1, 17, 13. in paradysum translatus 1, 20, 12. eius liber occultorum 1, 21, 11.
- Enon Caini f. et urbs 1, 15, 16.
- Enosus primus speravit appellare nomen domini quomodo dictum 1, 17, 9.
- Enthusiastae haeretici 1, 514, 18. 547, 20.
- Enyalius Neptuni f. 1, 38, 9.
- Epeus ligni equi faber 1, 230, 21.
- ephecticus Pyrrho philosophus 1, 283, 18.
- Ephesinae synodi 1, 594, 9. 601, 11.
- ephodum Gedeonis 1, 101, 7, 104, 14. quid 1, 107, 2.
- Ephorus historicus 1, 23, 15.
- Ephraimus Iosephi f. 1, 66, 19. 68, 20.
- Ephron Chettaeus 1, 58, 20.
- Epicharmus quas literas invenit 1, 200, 20.
- Epicurus philosophus eiusque decreta 1, 282, 19.
- Epimetheus 1, 144, 10. musicae inventor ib. 20.
- Epiphaniae coronatio 1, 714, 20.
- Epiphanius Chryostomo reconciliatus 1, 583, 9 sqq. eius de Ambrosio et Origene sententia 1, 445, 8. vitae finis ei a deo indicatus 1, 583, 9.
- Epiphanius patriarcha 1, 651, 4.
- Epirrhos regio post Asia 1, 229, 12.
- Episparis vicus 1, 757, 4.
- Era capta 1, 751, 12.
- Erasistratus medicus 1, 292, 15.
- Erbebius capitur 11, 619, 7. eius tropaea 11, 616, 22.
- Erechtheus Assyriorum rex 1, 83, 6.
- Eremosycaee excidium 11, 214, 4.
- Erichthonius Cecropis f. 1, 145, 7.
- Erii locus 1, 698, 24.
- Ertosi 1, 295, 24.
- Erythro, Caroli f., Constantino in matrimonium datur 11, 21, 12.
- Esaias vates 1, 186, 3. serra lignea disectus 1, 194, 15. sine calceis incedere iussus 1, 596, 24. eius locus 1, 318, 9. reliquiae Paneade advectae 1, 600, 9.
- Esaias Rhodi episcopus puniter 1, 645, 17.
- Esau Isaci f. 1, 59, 7. a Iacobo interfectus 1, 61, 11.
- Esdras vates Iudaeorum dux 1, 244, 22.
- Essaei Pharisaeis et Scribis potiores 1, 348, 14. 354, 12.
- Essebon 1, 147, 14. iudex 1, 105, 19.
- Esthera Dario regi nupta 1, 208, 12. 249, 5. 253, 6.
- Eteocles Oedipi f. 1, 46, 6 sqq.
- Eva 1, 11, 18.
- Evagrius philosophus ad Christam conversus a Synesio 1, 672, 19. eius epistola 1, 674, 6. scheda in armario reservata ibid. 11.
- Evander Aeneae f. 1, 238, 23.
- evangelium Matthaei a Zenone in palatio repositum 1, 619, 1. evangelia aureis voluminibus a Constantino M. perscripta 1, 517, 10.
- eucharistia Macedoniana in lapidem mutata 1, 575, 12.
- Euchitae haeretici 1, 514, 19.
- Eudocia Theodosii uxor 1, 590, 21. 602, 16. criminis de Paulino sibi impacti insons 1, 607, 2.

- Eudocia Opsiciana Leonis uxor II, 260, 1.
 Eudoxia Valentiniani imp. uxor I, 598, 21. Gizerichum ex Africa evocat I, 606, 3.
 Eudoxius Maxentio substitutus I, 530, 11. Arianus I, 541, 19.
 Evechias alias Nemrodus I, 21, 23.
 Evenus fl. I, 247, 13.
 Eufratae sepulta Rachel I, 60, 15.
 Eugenius episcopus Byzantinus I, 451, 3.
 Eugenius martyr I, 537, 7.
 Eugenius tyrannus a Theodosio victus I, 567, 15.
 Evimerodachus rex I, 206, 21.
 Eulalius Iustinum heredem testamento nominat I, 637, 2.
 Eumenes Alexandri successor I, 273, 4.
 Eunomii error I, 510, 9.
 eunuchus ne patricii dignitate ornaretur cur Theodosius edixit I, 600, 11.
 Euphemiae reliquiae cum eista in mare a Constantino abiectae II, 15, 7. relatae II, 20, 22.
 Euphemius Siciliam Saracenis prodit II, 97, 19.
 Euphraemius Euphrasii successor I, 642, 7.
 Euphrasius Antiocheae episcopus I, 640, 23.
 Euphronius haereticus I, 553, 14.
 Euphrosyna Irenae f. II, 95, 16.
 Eupolemus I, 87, 8.
 Euripides I, 245, 6. eius locus I, 44, 18.
 Euripus urbs ab Esma petitur II, 225, 9.
 Europa Agenoris f. I, 38, 22. eius raptus ib. et I, 42, 4.
 Europae regioni nomen unde I, 38, 23.
 Europum castellum I, 653, 3.
 Eurotas fl. I, 212, 1.
 Eurys fl. II, 436, 18.
 Eurydice Cadmi f. I, 42, 10.
 Eurynome Cadmi f. I, 42, 10.
 Eurystheus rex I, 215, 23.
 Eusebia Constantii uxor I, 529, 15.
 Eusebii annales I, 338, 17.
 Eusebius Nicomediae episcopus, Arianus I, 521, 17. 523, 3.
 Eusebius Samosatorum episcopus I, 542, 10.
 Eusebius Caesarensis episcopus I, 545, 20.
 Eusebius scholasticus Nestorii reprehensor I, 593, 7.
 Eusebius Dorilaei episcopus Anastasium presbyterum oppugnat I, 593, 17.
 Eustathius episcopus Antiochenus I, 514, 17.
 Eustathius Calabriae praefectus II, 355, 2.
 Eustathius cur Dyrrachio praefectus II, 474, 2.
 Eustathius patriarcha II, 476, 1. eius mors II, 479, 13.
 Eutyches haereticus I, 459, 12.
 Eutyches monachus Nestorii I, 668, 10.
 Eutyches episcopus I, 685, 18.
 Eutychanus I, 449, 12.
 Eutychius patriarcha Cpolitanus relegatur I, 680, 2. eius obitus I, 690, 10.
 S. Euthymius I, 613, 22.
 Euthymius patriarcha II, 265, 19. patriarchatu depulsus II, 274, 17.
 Eutropii portus I, 706, 20. 711, 14.
 Euzoius Arianus I, 531, 9. 542, 11. 553, 14.
 Ezabulii consilium II, 89, 14.
 excantationum libri Solomonis I, 124, 4.
 Exodi libri summa I, 141, 7.
 Ezechias Achazi f. I, 119, 1. eius vita et regnum I, 186, 2. 190, 10 sqq.
 Ezechiel quo tempore I, 186, 6. captivus abductus I, 199, 21. cur radere caput a deo iussus I, 597, 7.
 Fabia Heraclii uxor I, 713, 23.
 fames ingens I, 180, 13. II, 6, 7. in Hierosolymorum oppugnatione I, 375, 7. in Ponto I, 590, 7. sub Diocletiano I, 468, 16. sub Romano Argyro II, 499, 15.
 Faunus Iovis f. et in regno successor I, 29, 6. etiam Mercurius dicitur ib. et I, 32, 7. Italiae rex ib. 9. quomodo pro deo haberi coeptus ib. 14. Aegypti rex ib. 19.

- Fausta Constantii M. uxor I, 519, 21.
 Faustus Petri discipulus I, 369, 10.
 Februa dea I, 295, 15.
 februare quid I, 295, 20.
 Februarius mensis unde dictus I, 263, 22.
 Februarii et Manlii historia I, 263, 8.
 Februas Etrusco sermone Februarius mensis I, 295, 16.
 ferrea limes Romanae et Bulgari-
 cae dititionum II, 153, 10.
 Ferrea loci nomen II, 597, 19.
 ferri usus a Vulcano inventus I, 35, 15.
 festivitates tres Iudaeis a Mose
 praecipuae I, 134, 24.
 ficus folii et fructus diversa ratio
 I, 14, 19.
 filius dei cur verbum vel ratio di-
 catur I, 514, 4 sqq. eius a pa-
 tre progressus quemodo genitu-
 ra dicatur ibid.
 Flavianus Antiochense episcopus I,
 514, 17. 530, 20.
 Flavianus magnae aedis Cpolita-
 nae vasorum custos I, 601, 6.
 Flavii libera in Neronem vox I,
 378, 7.
 Floriani imperium I, 463, 11.
 fons Nicopoli omnes morbos sa-
 nans I, 534, 16.
 fontes XII ad Elima reperti SS.
 apostolorum typus I, 137, 8.
 formicae ingentes I, 269, 14.
 Franci a Constante oppugnati I,
 522, 11. Italiam sibi vindicant
 II, 545, 8. eorum cum Turcia
 societas et dissidium II, 617,
 12 sqq.
 Francopullus dux popularium II,
 597, 15.
 frigus gravissimum II, 11, 18. 311,
 24. 456, 15.
 frumenti penuria I, 657, 20.
 Fulminatrix legio I, 439, 21.
 Gabaonitae cum Iosua coniuncti I,
 142, 12. calones et lixae esse
 iussi ibid. 15.
 Gabiniorum urbs instaurata I, 523,
 10.
 Gabrielus angelorum princeps Mo-
 sis doctor I, 87, 13. quando
 Mariae apparuerit I, 327, 2.
 Gabrielus s. Romanus Samueli f.
 Bulgarorum princeps II, 458, 22.
 eius interitus II, 459, 2.
 Gadius Iacobi f. I, 60, 1.
 Gadius vates I, 159, 10. 185, 22.
 Gains tyrannidem contra Arca-
 dium occupat I, 574, 21. eius
 interitus I, 575, 3.
 Gains episcopus I, 655, 19.
 Galba imperator I, 379, 10.
 Galatia ab Hunnis vexata I, 633,
 3. a Persis occupata I, 712, 5.
 Galenus quo tempore I, 439, 4.
 Galilaeorum dogmata I, 337, 6.
 Galla Theodosio imp. nupta I,
 552, 15.
 Gallerii clades I, 477, 7. in Chri-
 stianos persecutio I, 471, 13.
 mors I, 472, 9.
 Galli Roma potiti I, 263, 6.
 Gallienus cum Valeriano patre
 imp. I, 454, 3.
 Gallus cum Volusiano imp. I, 452,
 13.
 Gallus Dalmata Constantii f. I,
 472, 18.
 Gallus Constantius caesar desi-
 gnatus I, 524, 5. eius caedes
 ibid. 18.
 Gallus Valentis f. I, 548, 2.
 Gamala urbs I, 333, 7.
 Ganges fl. I, 268, 12.
 Ganymedes Trois f. I, 211, 2. eius
 mors ib. 14. a Iove rapta fa-
 bula unde I, 211, 14 sqq.
 Garsonastasi conflagratio I, 679,
 21.
 Gatria monasterium II, 161, 6.
 Gathynia urbs I, 211, 23.
 Gaza I, 109, 10. ab Heraclio ca-
 pta I, 721, 18.
 Gazareus II, 90, 8.
 Gedeon iudex I, 99, 20. 104, 14.
 147, 6. qui et Ielobaalus I,
 101, 10. eius de barbaris victo-
 ria I, 147, 6.
 Geezi Neemanis servus lepra in-
 fectus I, 181, 8.
 Genii mali eorumque usus I, 79,
 4.
 Gennadius patriarcha I, 611, 7.
 geometriae inventio I, 73, 4.

- Geon fl. qui et Nilus l, 24, 6.
 Georgius Abasgiae dux ll, 477, 2
 488, 23.
 Georgius Alexandriae episcopus l,
 533, 1.
 Georgius Cappadox l, 523, 12.
 Georgius Droso Aaronis scriba ll,
 580, 23.
 Georgius Maniaces tyrannidem af-
 fectat ll, 494, 1. 545, 3.
 Georgius martyr l, 464, 22.
 Georgius patriarcha l, 764, 4.
 Georgius Pissidensis quomodo He-
 raclium sit allocutus l, 719, 3.
 Georgius Syncellus historicus l, 1, 2.
 Georgius Taronita ll, 531, 3.
 Georgius Taulus Chatzariae prin-
 cept ll, 464, 10.
 Gepidae l, 652, 4. 601, 2.
 Gerara nunc Ascalon l, 51, 1.
 Gerasimus virtutibus et miraculis
 nobilis l, 612, 9.
 Germanicia Syriae l, 459, 1. a
 Copronymo recepta ll, 7, 11.
 Germanus patriarcha l, 797, 12sq.
 Geronis expugnatio ll, 214, 20.
 Gersamus Mosis f. l, 87, 5.
 Gersomus l, 132, 5.
 Geryon l, 298, 24.
 Gesaema l, 62, 15.
 Getae et Antonini imperium l,
 448, 20.
 Getha l, 109, 10.
 gigantes anguipedes Abrahami tem-
 pore l, 61, 18. cur anguipedes
 dicti l, 19, 4. eorum ortus ac
 forma l, 18, 21.
 Gileada urbs oppugnata l, 110, 22.
 Gilimerus a Belisario obsidione
 circumventus l, 649, 4. Cpolim
 abducitur ib. 19.
 Gizerichus ab Eudoxia ex Africa
 evocatus l, 606, 2. 613, 8.
 Glaschonis excidium ll, 208, 11.
 Gloses in pugna occiditur l, 644, 10.
 Godollas Iudaeus l, 480, 23.
 Goliathus a Davido victus l, 114,
 4. 150, 11.
 Gomar Procopii proditor l, 542, 17.
 Gomorra l, 51, 7.
 Gorasis l, 569, 17.
 Gordas, Hunnorum regulus, fit
 Christianus l, 644, 13. ab Hun-
 nis necatur ib. 21.
- Georg. Cedrenus tom. II.
- Gordia, Mauricell soror, Philippico
 in matrimonium datur l, 692,
 11.
 Gordiani imperium l, 450, 21.
 Gorgo Medusae caput l, 40, 4.
 crematum l, 42, 2.
 Gortyna Cretae urbs condita l,
 39, 4.
 Gothi l, 601, 1. Arianismum
 amplexi l, 547, 16. Romam ca-
 piunt l, 658. 3. 659, 4. prae-
 eunte cerva, Thraciam incur-
 sant l, 547, 12.
 Gotholia Achabi f. eiusque im-
 pietas l, 120, 6.
 Gotholia Zabrae f. l, 188, 19.
 Gothoniell iudex l, 95, 19. 98, 19.
 146, 9.
 Gozan fl. l, 187, 17.
 Graeci litteras a Iudaeis docti l,
 87, 8. eorum in Italia res ge-
 stae ll, 544, 17.
 Gratianus caesar declaratus l, 541,
 18. eius imperium l, 550, 12.
 sagittandi peritia l, 551, 10.
 Gregorius Magnus Armeniae ad
 Christi fidem conversae auctor
 l, 498, 13.
 Gregorius Mirificus l, 454, 9.
 Gregorius Theologus l, 546, 13.
 551, 17.
 Gretas, Herulorum rex, fit Chri-
 stianus l, 643, 10.
 Grylli impudentia ll, 177, 20.
 Gunaria locus ll, 622, 23.
 Gundufundus tribunus militum l,
 734, 3.
 Gyges Atticae rex l, 143, 10.
 Gyrus amnis ll, 164, 7.
 Halys fl. l, 241, 6. 242, 9. 727, 3.
 Harmonia Cadmo nupta l, 42, 8.
 Hebron nunc Eleutheropolis l, 58,
 19.
 Hecataeus historicus l, 23, 15.
 Hector Trouis l, 223, 14.
 Hecuba captiva abducta l, 232, 14.
 Hedraazar Salomoni hostis exci-
 tatus a deo l, 170, 19.
 Helena Ledae ex cygno f. l, 212,
 8. Menelao nupta, Paridi rapta
 l, 217, 21. Deiphobo nupta l,
 229, 3.
 Helena Constantini M. mater l.
 472, 14. Hierosolymam profi-

- ciscitur 1, 497, 23. eius laudes
 1, 499, 8. mors 1, 517, 12.
 Helena, quae et Constantia, Iu-
 liano nupta 1, 529, 15.
 Helenopolis 1, 517, 20.
 Helice terrae motu absorpta 1,
 255, 18.
 Heliogabalus imp. 1, 449, 17.
 Heliopolis Aegypti urbs 1, 765, 12.
 Helius Cleopatrae f. 1, 320, 9.
 Hellenicus historicus 1, 23, 15.
 Helos locus unde dictus 11, 235, 2.
 henoticum quid 1, 619, 16.
 Heraclea Thraciae urbs 1, 615, 18.
 expugnata 11, 90, 12.
 Heraclitus philosophus eiusque
 decreta 1, 245, 6. 276, 7.
 Heraclius, Africae praefectus, im-
 peratoris pater 1, 711, 21.
 Heraclii corpus ubi repositum 1,
 752, 24.
 Heraclius imp. quo modo imperium
 adeptus 1, 711, 19 sqq. Persas
 debellat 1, 717, 18. 721, 6.
 Monotheletarum haeresi addi-
 ctus 1, 736, 12. 752, 15. imperio
 spoliatur 1, 745, 19. eius
 mors 1, 752, 14.
 Heraclonas cum Martina imp. 1,
 753, 16.
 Hercules Iovis ex Alcmena f. 1,
 32, 11. duodecim eius opera 1,
 148, 21. alii septem 1, 33, 15.
 Herculus imp. 1, 472, 1.
 Hermes Trismegistus 1, 36, 15.
 Hermogenes dux caesus 1, 528, 17.
 Hermonim mons 1, 19, 13.
 Hermopoli arbor omnes morbos
 sanans 1, 534, 19.
 Herodes aedituus, Antipatri pater
 1, 293, 12.
 Herodes Agrippa 1, 322, 22.
 Herodes Antipas 1, 321, 16 sqq.
 Lugdunum in exilium missus 1,
 323, 16.
 Herodes Antipater 1, 322, 15.
 Herodes M. Antipatri Idumaei f.
 1, 293, 19. rex Iudaeorum 1,
 316, 5. 321, 16. eius mors 1,
 323, 15. 332, 22. filii 1, 321, 10.
 Herodes Philippus 1, 321, 16.
 Herodianus Mauricio quae even-
 tura ipsi essent denunciat 1,
 703, 9.
 Herodias 1, 323, 17.
 Herodotus historicus 1, 33, 15. quo
 tempore 1, 245, 7.
 Hesiodus historicus 1, 23, 14. eius
 aetas 1, 161, 7. 170, 22.
 Hestiaeus historicus 1, 23, 13.
 Hexapla Origenis 1, 445, 7.
 hiems acris 1, 657, 20. 769, 2. 764,
 15. 789, 16. 11, 456, 15.
 Hierax portus 11, 234, 20.
 Hierocles Heliogabali libertus 1,
 449, 20.
 Hieronymus Aegyptius historicus
 1, 23, 14.
 Hierosolyma capta 1, 198, 7. 199,
 18. 201, 1. 202, 14. 285, 3. 291,
 16. 375, 2. 376, 15. 408, 14. 437,
 19. 715, 11. a Solomone quo-
 modo ornata 1, 164, 15 sqq. ab
 Olopherne obsessa 1, 243, 16.
 cor terrae 1, 748, 22. ibi tem-
 plum Christi 11, 561, 18.
 Himerius 11, 262, 11 sqq. eius
 interitus 11, 277, 2.
 Hippocrates 1, 213, 20. 253, 2.
 Hippodamia Brisei f. 1, 221, 22.
 Hippolytus Thesei f. 1, 215, 16.
 296, 17.
 Hippolyti de Ioannis evangelistae
 obitu testimonium 1, 434, 21.
 Homerus quo tempore 1, 161, 8.
 170, 22. eius carmina qualia
 Cpoli 1, 616, 8. eius statua 1,
 648, 4.
 Honorichus Gizerichi f. 1, 606, 14.
 Honorius Theodosii f. consul crea-
 tus 1, 454, 5. a patre Theodo-
 sio coronatus 1, 568, 21. occi-
 dentis imp. 1, 573, 22. eius
 stoliditas 1, 588, 6. mors 1, 589, 6.
 Hora loci nomen 11, 546, 14.
 Horcosii nomen unde 11, 79, 14.
 Hormisdas episcopus Romanus ad-
 versarius concilii Chalcedonen-
 sis damnatus 1, 683, 7.
 Hormisdas, Baramae successor, a
 Saracenis pulsus 1, 735, 23. 752,
 8. 683, 7.
 hortus pensilis Babylone 1, 203, 15.
 Hostiliani imperium 1, 451, 17.
 Hunni fines imperii Romani in-
 cursant 1, 615, 10. 633, 3. 677,
 20. Romanorum socii 1, 644, 1.
 Moagerae regnum tradunt 11, 21.

- alias Slavini l, 677, 20. albi
 Nephthalitae l, 623, 1.
Hypapantae seriae quando insti-
 tutae l, 641, 19.
Hypatius Anastasii imp. cognatus
 seditiosus contra Iustinianum l,
 647, 12.
Hyperborei l, 357, 21.
Hypogotthi l, 601, 2.
Hyrchanus ultimus regni Israelici
 sacerdos l, 291, 4. 319, 6. 322,
 5. 323, 22. eius nomen unde
 l, 324, 2.
Hysmine Oedipi f. l, 46, 5.
Iabimus Chanaanicus rex l, 146, 19.
Iacobitae in Thraciam translati ll,
 19, 12.
Iacobus Isaaci f. l, 59, 7.
Iacobus Iudae f. l, 329, 6.
Iacobi Iusti vita et martyrium l,
 361, 5.
Iacobus Zebedaei f. necatus l, 347,
 21.
Iadus totam Mesopotamiam subi-
 git l, 752, 3.
Iairus Galaadites et eius numerosa
 proles l, 105, 9. 147, 10.
Ialae facinus l, 99, 14. 147, 2.
Iamblichus l, 548, 14.
Iannes et Iambres magi l, 83, 7.
 ib. 20.
Ianus Theophilus imp. praeceptor
 ll, 112, 16. patriarchae nequitia
 ll, 143, 4.
Ianuaris a Iano dictus, et anni
 initium l, 295, 13.
Ianus heros l, 295, 10. cur bi-
 frons ib. cur Cibullius dictus
 ib. 12. item Quirinus ibid. 8.
 Consaeus ib. 9. Patricius ib.
Iapeti posteriori l, 24, 13. 25, 16.
 eius terra Europa dicta l, 39, 23.
Iarbas rex l, 245, 22.
Iaredus Malaleelis f. l, 17, 13. 18,
 17.
Iasita superioris Iberiae princeps
 ll, 519, 5.
Iason l, 104, 4.
Iatrosophistae l, 166, 8.
Ibanes Baaspracaniae metropolis
 ll, 580, 8.
Ibas Edessae episcopus l, 595, 6.
 eius epistola damnata l, 670, 24.
Ibatza Bulgarorum dux ll, 463, 18.
 regnum affectans oculos amittit
 ll, 470, 4 sqq. capitur ll, 533, 15.
ibis avis l, 131, 6.
Icmor cur in honore ab universis
 habitus ll, 405, 19. eius inte-
 ritus ibid. 15.
Iconii nomen l, 40, 18.
Idaei Dactyli et posteriori eorum l,
 61, 21.
idea Platonica l, 278, 23.
Idithumus vates l, 159, 10.
idololatriae auctor Seruchus l, 81,
 15.
Idomeneus l, 223, 4. Ulysem ad
 Alcinoium mittit l, 233, 8.
Idus l, 239, 5. 294, 14. 297, 4.
Iebosthes Chanaanus l, 115, 11.
Iebus urbs, 197, 17. post Ierusa-
 salem l, 50, 1.
Iechonias Ioacimi f. rex l, 200, 7.
 qui et Ioachimus ibid. I, 202,
 20. 207, 9.
Iehuus rex l, 118, 21. 184, 11.
 186, 2.
Iephta Galaadites iudex l, 103, 15.
 147, 13.
Ieremias Chelciae f. l, 195, 22. cur
 subligaculo succinctus vaticinari
 iussus l, 597, 1. a Sedechia in
 foveam coniectus l, 201, 3. eius
 locus l, 390, 8.
Iericho a Iosua capta l, 142, 6.
 instaurata l, 176, 8. ab Eliaeo
 miraculo honestata l, 180, 17.
 183, 22. etiam Phoenicum urbs
 dicta l, 142, 20.
Iermochtha amnis l, 746, 3.
Ierobaalus qui et Gedeon l, 96, 3.
 101, 10.
Ieroboamus quomodo regnum na-
 ctus l, 116, 20. 117, 20. 118, 18.
 174, 18. 176, 3. 187, 4. idolo-
 latra l, 174, 17 sqq. manus eius
 arida restituitur ibid.
Iesbas l, 152, 20.
Iesbones Abrahami f. l, 51, 4.
Iesebadas heros l, 152, 4.
Iesse Obedi f. l, 107, 23.
Iesus Sirachi f. quo tempore l,
 290, 13. 340, 6.
Iexanus Abrahami f. l, 51, 4. 76, 19.
Iezabala Achabi uxor l, 176, 7. a
 Iehu interfecta l, 118, 21. 179,
 10. 184, 14. 186, 10.

- Ignatius martyr I, 437, 11.
 Ignatius patriarcha II, 172, 1. In-
 iuste a Barda pulsus II, 205, 7.
 ignis Persis unde sacer I, 41, 16.
 a Chaldaeis cultus I, 570, 9.
 astu Canopi sacerdotis domitus
 ib. lanceata forma de caelo de-
 missus I, 675, 9.
 Illisum castellum II, 468, 9.
 Ilium conditum I, 147, 14. 211, 4.
 captum I, 149, 9. 216, 11. 231,
 16. sqq.
 Illus Illi conditor I, 103, 21. Trois
 f. I, 211, 2.
 imaginum restitutio II, 141, 11.
 imbres magni I, 658, 8. II, 468,
 12.
 Imnus campus I, 590, 3.
 imperatorum habitus I, 714, 4. in-
 signia II, 47, 9. nomen quando
 usurpari coeptum I, 47, 2.
 Impraelius Arabum dux II, 119, 22.
 Inachus Argivorum rex I, 37, 17.
 143, 3.
 inane I, 282, 20.
 Inargus universam Achaemenida-
 rum gentem ad defectionem a
 Saracenis concitat II, 439, 6.
 eius cum Chosroe proelium ib.
 15. interitus II, 441, 15.
 incantationes daemonum a Solo-
 mone inventae I, 163, 8. inef-
 ficaces reddendi scientia I, 19, 23.
 incendia I, 609, 23. 616, 2. 640,
 14. 658, 13. 679, 19. 691, 16.
 Indalma I, 570, 3.
 Indiae solitudines transitu perdif-
 ficiles I, 269, 15.
 Indicae nuces I, 267, 22.
 indictionum initium I, 573, 4. apel-
 latio unde I, 303, 21.
 Indorum mores I, 270, 3. eorum
 rex qualia munera imperatori
 miserit I, 750, 22.
 infantes monstrosi I, 542, 5. 554,
 8. 548, 11.
 Innocentii Rom. pont. de Chryso-
 stomi morte locus I, 582, 4.
 Ino Cadmi f. I, 42, 9.
 insula nova enata I, 795, 7.
 Ion Ionum auctor I, 82, 19.
 Io urbs, quae et Iopolis I, 37, 17.
 Ioabus I, 115, 16. Davidici exer-
 citus princeps I, 153, 14. 159, 10.
 Ioachazus rex I, 185, 7. Iosiae f.
 I, 198, 4.
 Ioachimus Iechoniae pater a Na-
 buchodonosore necatus I, 198,
 4. 207, 9.
 Ioachimus Mariae virginis pater I,
 526, 1.
 Ioannes Aegyptius monachus I,
 568, 13.
 Ioannes Antiocheas episcopus I,
 595, 3.
 Ioannes archiepiscopus vivus a Sa-
 racenis combustus II, 374, 19.
 Ioannis Artemii ducis interitus I,
 786, 15.
 Ioannes baptista ab Herode et Cleo-
 patra decollatus I, 323, 3. 329,
 1. 331, 3. eius caput Cpolim
 advectum I, 554, 2. 562, 16. re-
 liquiae Alexandriam translatae I,
 574, 10. eius templum II, 111,
 24.
 Ioannes Bladisthabus Gabrieli in-
 terfector II, 459, 2.
 Ioannis Bulgari interitus II, 466, 22.
 Ioannes Catzas Osroenae praefe-
 ctus I, 751, 16.
 Ioannes Chaldiae praefectus Sa-
 mueli captivus II, 467, 13.
 Ioannis Chrysostomi de tempore
 quo Adamus in paradiso fuerit
 sententia I, 12, 20. eius me-
 moria quando primum solenni-
 ter celebrata I, 592, 3. oratio-
 nes statuae inscriptae I, 576,
 22.
 Ioannes Curcuae, domestici scho-
 larum, res contra Saracenos ge-
 stae II, 310, 18 sqq. eius lau-
 des II, 317, 21.
 Ioannes Cutzomytes cur a Nico-
 politanis in frusta dissectus II,
 529, 24.
 Ioannes Damascenus I, 799, 9.
 Ioannes episcopus Cpolititanus I,
 685, 17.
 Ioannes evangelista Patrum de-
 portatus I, 431, 12. eius obi-
 tus I, 634, 3.
 Ioannis Mendici sanum I, 610, 6.
 Ioannes Monachus historicus I, 4.
 10. eius consilium II, 163, 17.
 Ioannes Muzalo Calabriae praefe-
 ctus II, 355, 5.

- oannes Pitalcauda quando floruerit I, 765, 17.
 oannes protovestiarius historicus I, 5, 4.
 oannes Romanorum dux Chosroem subsannat I, 696, 9.
 oannes scholasticus Eutychiei successor I, 680, 1.
 oannes Theologus ab exilio per Nervam revocatus I, 434, 3.
 oannes Tzimisce orientis praefectus II, 347, 12. Saracenos vincit II, 359, 21. eius imperium II, 379, 1.
 oannopolis II, 397, 17.
 oas rex I, 185, 9. 186, 17.
 oasus Ochoziae f. ex reliquiis Davidicis servatus I, 120, 3. 188, 22 sqq.
 oathamus rex I, 189, 12.
 oathanus Gedeonis f. I, 96, 8.
 obabus Dadami f. I, 76, 20.
 obanesices Anii dominus, Armeniae maioris praefectus II, 556, 18.
 obus Zarae f. I, 77, 2 sqq. 125, 21. eius liber in compendium redactus I, 124, 18.
 ocas Laii f. ex Iocasta I, 45, 4.
 ocasta I, 46, 3.
 ochabeda I, 74, 15.
 odae pont. max. Ioasum suffraganeus I, 120, 3. 317, 16.
 oelus Samuelis f. I, 110, 13.
 oelis locus I, 422, 16.
 onadabus Richabi f. Essaeorum sectae institutor I, 348, 15.
 onas vates, Sarephthanae viduae f. I, 176, 21. 186, 3. a ceto devoratus et tertia die restitutus I, 121, 13.
 onathas heros I, 152, 1. eius facinus I, 112, 10.
 ones simulacricolae I, 82, 19.
 onitae I, 41, 6.
 opolis I, 41, 8.
 or fl. I, 50, 6.
 oramus Ochoziae in regno successor I, 118, 19. 182, 4. caesus I, 186, 9.
 ordanes Chrysaphio vicem rependit I, 603, 8.
 ordanus unde dictus I, 50, 5.
 osaphatus rex I, 188, 16.
 Iosephus asceta et pharisaeus I, 351, 3.
 Iosephus Bringa rem publicam gerit II, 339, 2. relegatur II, 351, 9.
 Iosephus historicus a Vespasiano captus I, 380, 6. testimonium de excidio Ierusalem et Iudaicae gentis calamitatibus I, 394, 12. 406, 11.
 Iosephus Iacobi f. I, 59, 23. a fratribus venditus I, 62, 5. Aegypto praefectus ib. 7 sqq. moritur ibid.
 Iosephus vitricus Christi I, 327, 13 sqq. eius virga florens I, 326, 21.
 Iosias Amosi f. rex I, 195, 7 sqq. de eo vaticinium I, 175, 2.
 Iosua Navae f. I, 89, 5. 138, 7. 154, 24.
 Iothor Mosis socer I, 88, 4. 126, 8. qui et Raguelus I, 87, 3.
 Iovianus imp. I, 531, 10. 539, 15. prius protector I, 531, 11.
 Iozabea Ochoziae soror, uxor Ioadae I, 188, 22.
 Iphigenia Agamemnonis f. I, 219, 4 sqq. 235, 12 sqq.
 Iphitus Olympiadum auctor I, 189, 12.
 Irena Chagani filia fit Christiana I, 800, 7.
 Irene Constantini uxor I, 800, 7.
 Irene Constantini VI mater II, 20, 9. Caroli affinitatem quaerit II, 21, 12. Leoni imp. matrimonio iuncta II, 17, 2. quamdiu sola imperium tenuerit II, 27, 21.
 Irena Sergii patricii uxor II, 161, 10.
 Isaacus Abrahami f. divinae naturae typus I, 53, 10. eius nominis etymon I, 52, 1.
 Isaaci monachi adversus Valentem imp. libertas I, 549, 3.
 Isaacius Comnenus imperator designatur II, 620, 20. 622, 20. Nicaea potitur II, 628, 12. eius et Stratitotici praelium II, 630, 14.
 Isamus Arabum princeps II, 5, 3.
 Isamus collis II, 174, 13.
 Isidigerdes Persarum rex I, 586, 12. Arcadii filio Theodosio tutor constitutus I, 586, 4.
 Isidori dictum I, 81, 4. de officio

- principis locus I, 580, 3. de
 Chrysostomi exilio sententia I,
 582, 16.
- Isis, quae et Ceres I, 52, 16.
- Ismaelus et posteri eius I, 50,
 13.
- Isocasius Antiocheae quaestor I,
 612, 21.
- Israelitae censi I, 88, 22. 89, 8
 140, 2. 159, 10. eorum reges
 I, 186, 8. regni finis I, 188, 7.
 v. Iudaei.
- Israelus I, 67, 15 sqq. carnalis
 et spiritualis I, 69, 4.
- Issachares Iacobi f. I, 59, 20. eius
 benedictio I, 71, 2.
- iubilaeus annus I, 134, 19.
- Iudaea eadem cum Syria I, 23, 23.
 Herodis filii divisa I, 333, 1.
 quoties ab hostibus vastata I,
 422, 22.
- Iudaei literas et leges a Mose ac-
 ciipiunt I, 87, 8. propter ido-
 latriam in barbarorum servi-
 tutem redacti I, 146, 19. 148,
 18. eorum quatuor captivitates
 I, 400, 10. 406, 11. e Babylo-
 nia redeuntium numerus I, 254,
 7. Romanis tributarii I, 293, 5.
 316, 13. Romae cum Christia-
 nis disputant I, 478, 15. a Con-
 stantino dispersi I, 499, 6. ser-
 vos emere vetiti I, 522, 2. syn-
 agoga Cpoli interdicti I, 572,
 12. templum instaurare conati
 I, 525, 21. 537, 9. Alexandria
 pulsati I, 589, 14. v. Israelitae.
- Judas Galilaeus I, 303, 23. 337, 6.
- Judas Iacobi f. I, 59, 20.
- Judas Maccabaens I, 287, 9. 288, 4.
 fugit ib. 24. I, 339, 17. pon-
 tifex max. factus I, 289, 5.
- iudicium Israelicorum aetas I, 146,
 1. 209, 10. res gestae I, 98, 1.
- Juditha Esao nupta I, 59, 13.
- Judithae historia I, 243, 20.
- iugo sacrificium I, 405, 18.
- Iulianus Antiocheae episcopus I,
 612, 7.
- Iulianus Galli frater caesar decla-
 ratus I, 529, 12. imperator I,
 524, 16 sqq.
- Iulianus Halicarnassi episcopus I,
 460, 7. 637, 11.
- Iulianus Didius Imp. I, 442, 1.
- Iulia Amulii f. I, 257, 3.
- Iulius Caesar v. Caesar.
- Iulius et Tatianus fratres I, 603,
 13.
- Iulius mensis antea Quintilis I,
 294, 8.
- Iulus Ascanius Aeneae f. I, 258,
 14.
- Iuno Pici Iovis soror et uxor I,
 29, 2.
- Iuno Samia I, 564, 12.
- Iuno Semiramidis f. I, 28, 16.
- Iupiter Abrahami aequalis I, 28,
 16. 32, 1. eius nomen quid
 significet I, 144, 16.
- iuramentum manu femori suppo-
 sita confirmandi mos I, 67, 12
- Iustinianus I Iustini I e sorore
 nepos I, 641, 23. haereticos per-
 sequitur I, 642, 16. eorum tem-
 pla orthodoxis adtribuit I, 645,
 7. Iudaeorum motus sedat I,
 646, 22. magnum templum in-
 staurat I, 650, 12. eius horo-
 logium quale ib. adversus impu-
 ros leges I, 646, 2. ad synodum
 literae I, 660, 19. novellae I,
 646, 2. statura I, 642, 12. sta-
 tua I, 656, 17. obitus I, 680, 5.
- Iustinianus II Rhinotmetus cur di-
 ctus I, 771, 1. cum Bulgaria
 bellat I, 772, 1. imperio pul-
 sus I, 774, 15. 775, 23. Sela-
 stopolim proficiscitur I, 772, 13.
 imperium recuperat I, 778, 19.
 a Bulgaria victus I, 781, 16. in
 Chersonesi incolae saevus ib. &
 eius interitus I, 778, 19 sqq.
 784, 4.
- Iustinus philosophus haereticis ob-
 sistit I, 438, 12. eius martyri-
 um I, 439, 11.
- Iustinus I unde ortus I, 636, 17.
 belli gloria insignis ib. 22. res
 ecclesiasticas ordinat I, 638, 13.
 eius mors I, 642, 2.
- Iustinus II cufopalates imperator
 coronatur I, 680, 7. eius statura
 et habitus ib. 10. obitus I, 680,
 19.
- Iuvenalis Hierosolymorum episco-
 pus I, 594, 12. Leonis vicarius
 I, 604, 23.

- Izedus Mablae f. adversus Romanos mittitur** I, 763, 3.
Izedus Umari successor I, 793, 5.
Izethus Arabum princeps I, 788, 9.
Izidus Leipsus Validi successor II, 6, 2.
Kalokaeri interitus I, 519, 13.
Kegenes II, 582, 6. ad Romanos transit II, 583, 7. Patzinacas Tyrachios graviter affligit II, 584, 8. eius interitus II, 603, 16
Kenophlorium castrum I, 455, 1.
Laban Bathuelis f. Jacobi socer I, 59, 3.
labyrinthus I, 215, 7.
Lacedaemonii Graeciae principes I, 216, 7.
Lacon Lapathi f. I, 211, 19
Laconicae nomen unde I, 211, 19.
Laius Thebanorum rex I, 45, 3.
Lalacae locus II, 163, 22.
Lamechus homicida I, 15, 9.
Lamis Assyriorum rex I, 30, 15.
Lampetiani haeretici I, 514, 18.
Lamprus unde ortus I, 765, 15.
Lampsaci concilium celebratum I, 541, 19.
Laodicea condita I, 292, 11. 339, 6.
Laomedon Hectoris f. I, 224, 4. rex I, 216, 8.
Lapara nunc Lycandum II, 422, 20.
Lapathus rex I, 211, 19.
lapis patefactionis supra pectus sacerdotia pendens fatidicus I, 412, 10.
lapides de coelo demissi I, 607, 1.
Largius astrologus I, 430, 20.
Larissa castellum a Samuele captum II, 436, 3.
Latinus Herculis f. I, 245, 15.
Latra mons II, 163, 17.
Latum saxum castellum II, 200, 22.
Laurentii martyrium I, 451, 2. reliquiae quando depositae I, 592, 1.
Lavinium conditum I, 238, 21.
Lazari monachi supplicium II, 113, 6.
Lazari reliquiae II, 260, 6.
Lazi et Abasgi formidine correpti domum discedunt I, 723, 19.
Lazica Arabibus traditur I, 776, 10.
Lea iacobo nupta I, 59, 17.
Leda Thestii f. Tyndareo nupta I, 212, 5.
Legopolis I, 221, 21.
Lemnus ab Agarenis affligitur II, 260, 12.
Lenaei nomen Baccho unde I, 52, 15.
Leo Melissenus v. Melisenus.
Leo e Caria oriundus historicus I, 4, 8.
Leonis I papae epistola quaedam I, 605, 8.
Leo I imp. I, 607, 11. classem adversus Gixerichum mittit I, 613, 8.
Leo II ab avo caesar creatus et mox imperator I, 615, 4.
Leo III Isaurus equitatus dux I, 785, 20 sqq. imperii vaticinium accipit I, 789, 4. imperium quomodo nactus ib. 10. imagines evertit I, 794, 12. eius cum Germano actio I, 797, 8. contra Italiam conatus I, 800, 11. eius mors I, 802, 9.
Leo IV Constantini Copronymi f. II, 19, 1.
Leo V Armenius imperium occupat II, 45, 23 sqq. imagines abolere conatur II, 55, 15 sqq. eius ingenium II, 59, 14 sqq. interitus II, 66, 20. uxor in monasterium relegata II, 71, 22.
Leo episcopus Thessalonicensis solio deturbatus II, 170, 3 sqq.
Leo patricius maiestatis accusatus a famulis II, 232, 16.
Leo VI imperio potitur II, 237, 11. 248, 14. adulter II, 250, 5. adversus Bulgaros bellat II, 254, 16. a Turcis auxilium petit ib. 24. insidiis petitus II, 257, 16. in templo vulneratus II, 260, 16. Argyrus unde dictus II, 269, 22. eius mors II, 274, 3. uxor Zoe II, 261, 17. filius II, 264, 22. 270, 23.
Leo Tripolites, Agarenorum dux II, 302, 23 sqq. unde Tripolites dictus II, 262, 19.
Leo curopalates relegatus II, 379, 16.
Leo protovestiarius contra Bardam

- Durum missus II, 424, 10. In-
 Duri potestatem venit II, 427,
 1.
 Leq Tornices imperium affectat II,
 561, 16.
 Leonides Origenis pater martyr I,
 441, 20.
 Leontii philosophi mors et testa-
 mentum I, 590, 8.
 Leontius Graeciae dux factus I,
 774, 19. imperator fit I, 776, 3.
 eius supplicium I, 777, 3. 780,
 21.
 Leonto Phocae uxor I, 706, 15.
 708, 21.
 Lependrenus Maniacae successor
 II, 515, 16.
 Letha carcer I, 624, 24. 695, 2.
 Leucactae locus I, 709, 14.
 lex Mosaica in tabulis duabus I,
 136, 6. 88, 13. 90, 7. leges XII
 tabularum Romam allatae I, 255,
 12.
 Libanius sophista I, 533, 18. 548,
 13. eius de Chrysostomi fa-
 cundia testimonium I, 574, 14.
 Liberius episcopus Romanus I,
 542, 8.
 Libya Iovis ex Io f. Neptuno nu-
 pta I, 37, 21. 38, 9.
 Libyae regioni nomen unde I,
 39, 1.
 Libycarum bestiarum natura II, 69,
 19.
 Licinius caesar creatus I, 474, 3.
 imperator a Constantino decla-
 ratus I, 477, 21. Christianos
 persequitur I, 495, 12. eius
 exitus I, 497, 3 sqq.
 Linus I, 53, 2.
 Liparites Horatii Liparitae f. II,
 572, 17. capitur II, 579, 14.
 literae a Setho inventae I, 16, 16.
 a Constantino imp. restitutae
 II, 326, 8.
 Lithoprosopos mons in mare de-
 cidit I, 659, 11.
 Locana urbs II, 207, 11.
 Longinus orientalium dux II, 4,
 14.
 Longi castelli expugnatio II, 465,
 8.
 Longobardi bellum Romanis infe-
 runt I, 694, 24. ab Agarenis
 victi II, 219, 22. a Graecis de-
 ficiunt II, 457, 1.
 Lotus Arami f. I, 48, 7. ab Abra-
 hamo discedit I, 51, 5.
 Lubanus mons I, 21, 18.
 Lubarus mons I, 24, 21.
 Lucae acta apostolorum I, 371, 20.
 martyrium I, 372, 17. sepulchri
 eius inventi miraculum ib. 21.
 reliquiae Cpolim relatae I, 373,
 3. 518, 8. 659, 2.
 Lucas Arianus I, 542, 11. 552,
 20.
 Lucianus martyr I, 517, 19.
 Lucius Leonis papae vicarius I,
 604, 23.
 Lucretiae caedes I, 262, 6.
 Lulum castellum II, 174, 10. a
 Romanis receptum II, 213, 7.
 Luna Cleopatrae f. I, 320, 9.
 luna sistere iusta a Iosua I, 94, 4.
 142, 16. eius cultus I, 82, 19.
 signa I, 8, 22. eorum observa-
 tio I, 19, 21. summus defectus
 II, 272, 6.
 Luppicia Iustini imp. uxor a po-
 pulo Euphemia dicta I, 637, 1.
 Lycaon caesus I, 227, 4.
 Lycaones a Perseo devicti I, 40,
 14.
 Lycurgus legislator I, 189, 10.
 96, 1.
 Lycus I, 44, 5.
 Lycus fl. ab Apollonio coercitus
 I, 347, 1.
 Lydorum regnum I, 239, 12.
 Lynceus Argivorum rex I, 143, 3.
 Lyrnessus capta I, 221, 17.
 Lysaniae tetrarchia I, 333, 9.
 Lysimachus Alexandri successor I,
 273, 5.
 Lysippus statuarium I, 564, 12.
 Lytba Herculi nupta I, 245, 12.
 Mabilas, Arabum princeps, in Cy-
 prum expeditionem facit I, 755,
 1. Constantem pacem postulat
 I, 762, 3.
 Macarius martyr I, 537, 7.
 Macarius episcopus Antiochenus cur
 loco motus I, 766, 21.
 Maccabaeorum res gestae I, 285,
 3. de iis vaticinium Danielis
 I, 403, 17.
 Macedonum regnum I, 245, 3.

- Macedonius haereticus ecclesiam** invadit I, 528, 14. deponitur I, 530, 6. henoticum approbat I, 628, 1.
- Macedonius monachus iram Theodosii placat** I, 561, 4.
- Macedonius episcopatus ab Anastasio praefectus** I, 627, 23. multos morbis liberat I, 633, 9. quid Theodoro per visionem dixerit ib. 11. relegatus I, 631, 1. eius exitus I, 633, 9.
- Maecilius locus** I, 521, 20.
- Macrinus imp.** I, 449, 11.
- Macrobianus** I, 267, 18.
- Madianus vel Mediamus Abrahami f.** I, 51, 4. a quo Madianitae I, 77, 5.
- Madianitae a Gedeone domiti** I, 99, 18 sqq.
- Maeander fl.** II, 198, 23.
- Maecenatis in Augustum libertas** I, 301, 20.
- Magnaura unde pentapyrgum dicitur** II, 100, 5.
- Maiorinus imp.** I, 606, 17.
- Maitas locus** II, 594, 13.
- mala Hesperidum Herculi attributa** quid significant I, 33, 1 sqq.
- Malachiae de Iudaeorum ritibus abolendis vaticinium** I, 413, 21 sqq.
- Malachus Barezae maritus** I, 644, 1.
- Malaleel Enosi f.** I, 17, 12.
- Maleventum** I, 234, 15.
- Mamaimus rex** I, 187, 6.
- Mamansi martyris templum** I, 521, 22.
- Mammaea Christiana religione ab Origene instituta** I, 450, 3 sqq.
- Mamumus princeps geometriae deditus** II, 166, 15.
- Manasses Iosephi f.** I, 66, 20. eius benedictio I, 68, 13 sqq. impietas et poenitentia I, 120, 17.
- Manasses Ezechiae f. et successor** I, 194, 12.
- Mandro praedium** I, 216, 16.
- Manes qui et Scythianus** I, 455, 14. eius haeresis I, 455, 10 sqq.
- Manetho magus** I, 432, 16.
- Manetho historicus** I, 23, 11. eius error I, 20, 2.
- Manlyabyta** II, 297, 14.
- Mari** I, 199, 13.
- Maniaces Siciliam recipit** II, 520, 1. pessime excipitur II, 522, 9 sqq. Francos ad defectionem coactos II, 545, 19. ex Italia pellit II, 547, 10. imperium affectans perit II, 548, 15 sqq.
- Manichaei unde oriundi** I, 455, 10 sqq. deiparae et venerandae cruci obtrectant I, 759, 8 sqq. mendaces I, 760, 10. obacoeni I, 761, 16. clade afficiuntur II, 209, 16 sqq. Pauliciani II, 39, 13.
- Manius Capitolinus** I, 263, 11.
- Manna Israelitis in deserto datum** I, 131, 18. 137, 13. typus Christi corporis ib. quando defecerit I, 142, 4.
- Mantia praedium** II, 238, 3.
- Manuelus magister** II, 128, 1.
- Manuelus Michaeli III tutor** II, 139, 11. imperatricem ad reponendas sacras imagines adhortatur II, 141, 11. ad Agarenos fugit II, 126, 5. cum Theoctisto dissidet II, 156, 2. perit II, 185, 20.
- Manuelus patricius a Nicephoro contra Saracenos missus vincitur** II, 360, 8.
- Manzikierte urbs** II, 590, 19.
- Maomedus v. Moamedus.**
- Marabitis regio** I, 240, 4.
- Maras heros** I, 152, 6.
- Marcel castellum** II, 129, 22.
- Marcellus episcopus** I, 569, 4.
- Marcianus imp.** I, 602, 10. 603, 3. a Gizericho dimissus I, 604, 11. concilio Chalcedonensi praesent I, 669, 3.
- Marcio haereticus** I, 439, 1.
- Marci evangelium Petri monitu scriptum** I, 347, 21. martyrium I, 372, 10.
- Marci monachi vaticinium** II, 261, 5.
- Mardaitae** I, 765, 19. revocati I, 771, 10.
- Mardocheus** I, 208, 10 sqq. 253, 5.
- mare inter Alexandriam et Pharam**

- ab Antonio exsiccatum I, 304.
 8. mortuum sive salsum I, 51,
 10. rubrum Mosis virga per-
 vium factum I, 85, 3. universi
 partes duodecim I, 137, 1.
Maria caelestis et spiritualis Eva
 I, 11, 18. vere deipara I, 594,
 23. 667, 17. quot annis post
 Christi mortem vixerit I, 330,
 2. eius genus, forma, vita I,
 326, 9.
Maria Leonis III uxor I, 792, 5.
Mariae Magdalenae reliquiae II,
 260, 6.
Maria Mosis et Aaronis soror I,
 74, 15. 127, 5.
**Mariani de imperii successione re-
 sponsio** I, 620, 20.
Maridis in Iulianum libertas I,
 535, 17.
Marina Constantini VI uxor II, 23,
 19. in monasterium detrusa II,
 26, 6.
Maronea Cynossema I, 232, 13.
Mars, qui et Thurus I, 30, 5.
 Assyriorum rex I, 29, 3. 30, 5.
 unde dictus I, 295, 21.
**Marsyas, philosophus et musi-
 cus, fistularum inventor** I, 148,
 12.
Marsyas fl. I, 148, 16.
Martina Heraclonae mater I, 715,
 4. 753, 16.
Martinaces monachus factus II,
 128, 19.
Martinus papa Ioannis successor I,
 737, 12. Monotheletis adversa-
 tur I, 755, 5. propterea rele-
 gatus I, 762, 1.
**Martii dies XXV, prima creati mun-
 di, etiam novissima futura** I, 7,
 12.
Martyropolis urbs I, 725, 10.
**Maruamus imperium Arabum oc-
 cupat** II, 7, 5. eius exitus II,
 9, 6.
**Masalmas, Saracenorum princeps,
 Leoni Isauro scribit** I, 787, 11.
 capit Pergamum I, 788, 3. Cae-
 saream I, 794, 20. Charsianum
 castellum I, 800, 5.
**Masas Moabitarum rex Ioamo tri-
 butarius factus** I, 182, 5.
Masematha Esao nupta I, 59, 13.
Masipha I, 110, 8.
Massalianorum haeresis I, 514, 18.
 547, 20.
**Mastiphatis daemonum principis
 cum deo colloquium** I, 53, 8.
Mastusia I, 25, 8.
**matrimonium cum vita monastica
 comparatum** I, 353, 12.
Matronalia I, 296, 12.
**Matthaei evangelium quando in-
 ventum** I, 618, 23.
Matzucium castellum II, 459, 14.
Mauricius imp. Tiberii gener I,
 690, 18. pacis studiosus I, 691,
 22. coronam Sophiae et Con-
 stantinae deo consecrat I, 701,
 20. publicum balneum absol-
 vit I, 694, 20. calliditate magni
 exercitus vim eludit I, 697, 8.
 eius insomnium I, 705, 13. fuga
 I, 706, 1. mors I, 707, 6.
Maurophori alias Chrysaropitae II,
 9, 6.
Maurus mons I, 765, 19. II, 365, 5.
**Maurusii in Africa magnos tumult-
 us excitant** I, 694, 24.
Mausoli sepulchrum I, 299, 11.
**Maxentius imperator creatus a mi-
 litibus** I, 473, 13 sqq. eius cla-
 des I, 474, 19.
Maximianus Britanicus I, 551, 3.
Maximianus Herculeus Caesar I,
 464, 15. eius in Christianos
 odium I, 467, 14. interitus I,
 477, 11.
**Maximianus in Nestorii locum pa-
 triarcha deligitur** I, 594, 21.
Maximilla vates I, 439, 1.
Maximini imperium I, 450, 13.
 caedes I, 463, 7. 477, 11.
Maximus Balbinus imp. I, 450,
 21.
**Maximus, Valentiniano imp. occi-
 so, imperium Rom. occupat** I,
 605, 21. trucidatur I, 606, 4.
**Maximus tyrannus a Theodosio M.
 sublatus** I, 568, 21.
Maximus philosophus I, 533, 16.
**S. Maximus a Constante manu et
 lingua privatus** I, 761, 21.
mechonothum quid I, 119, 1.
Medea Chasoni abducta I, 210,
 22.
Media a Medusa dicta I, 41, 1.

- hodie Baspraca II, 570, 18. superior alias Aspracania II, 464, 10. 512, 9.
- Mediolanense consilium indictum I, 524, 13.
- Medusa a Perseo capite truncata I, 40, 7.
- Melanthius mons I, 235, 3. 237, 8.
- Melcha Arami. f. Nachori nupta I, 48, 7.
- Melchiae nomen I, 75, 3.
- Melchisedechus Salemi rex et sacerdos I, 58, 14. Christi typus I, 49, 16. nominis etymon ib.
- Melchon idolum I, 170, 3.
- Meleager Alexandri successor I, 273, 4.
- Meleager Oenei f. I, 247, 18.
- Melenicus castellum II, 460, 7.
- Meletius episcopus Antiochenus I, 542, 8.
- Melibius Oedipi educator I, 45, 7. 46, 8.
- Melindia I, 143, 15.
- Melippa Thestii f. I, 212, 2.
- Melissenus Contostephanum in terram prosternit II, 437, 3. cur non ductus in triumpho II, 446, 10.
- Melitena a Constantino V recepta II, 10, 3. Romanis subdita II, 311, 14.
- Melui castelli deditio II, 213, 8.
- Memnon Ephesi episcopus I, 595, 2.
- Memnon Indorum rex I, 223, 25. eius cum Alace congressus I, 226, 15.
- Menademus philosophus I, 290, 2.
- Menander comicus I, 340, 1.
- Menander magus et haereticus I, 437, 7.
- Menas Epiphanius successor I, 651, 5.
- Menas praefectus I, 700, 19.
- Menelaus Plisthenis f. I, 217, 10.
- Menicum castellum a Musarapho conditum II, 495, 1. a Theocisto receptum II, 496, 5.
- mensis Ebraeorum primus Nisan I, 7, 2. lunaris quot dierum I, 343, 18. mensium divisio I, 239, 4. apud Romanos ratio I, 294, 13.
- Mercurius sive Faunus Iovis f. I, 29, 6. Italiae rex ib. quomodo pro deo haberi coeptus I, 32, 6.
- Aegypti rex ib.
- Mercurii Trismegisti philosophia I, 36, 15.
- Merdasa Chosroae f. I, 734, 3.
- Meriopas Argivorum rex I, 143, 7.
- Merodachus Manassem captum dimittit I, 194, 20. eius ad Ezechiam litterae I, 198, 18.
- Meroe urbs prius Sabba I, 75, 20.
- Meros Persei f. I, 42, 1.
- Mesanacha castrum II, 424, 14.
- Mesembria fl. II, 12, 4.
- Mesopotamia, quae et Syria I, 146, 6. a Iado subigitur I, 752, 3. eius incolae I, 711, 7 sqq.
- Messanae obsessio II, 523, 20.
- Methodius incarcerationatus II, 73, 4. relegatus et vivus in sepulcrum inclusus II, 116, 15. revocatus II, 125, 3. in Iannis locum sufficitur II, 143, 10. eius castitas II, 146, 20. pingendi ars II, 152, 14.
- Metrodorus Persa philosophus I, 516, 16. molas aquaticas extruit ib.
- Metrophanes Byzantii episcopus I, 477, 3.
- Metrophanes episcopus Smyrnaeus II, 147, 3.
- Mezromus Aegypti rex I, 21, 14. 32, 11. eius etymon I, 23, 2.
- Michaeas vates I, 185, 23. 188, 16. Achabo interitum denunciat I, 177, 18.
- Michaelus archangelus divini exercitus princeps Iosuae visus I, 142, 5. eidem templum a Constantino consecratum I, 210, 16.
- Michaelus I curopalates Nicephori I gener II, 43, 10. imperium suscipit ib. sqq. cum Bulgaris pugnat ib. imperium Leoni V concedit II, 47, 6. in Prota insula vitam exigit II, 48, 14.
- Michaelus II Balbus patricius fit II, 52, 21. malestatis et imperii affectati reus II, 61, 4, 62, 10. Leonem Armenium occidit II, 71, 10. litterarum rudis II, 74, 2. eius artes II, 69, 4. invidia II, 76, 12. secundae nuptiae II, 95, 1. interitus II, 99, 5.

- Michaelus III Theophili f. II**, 139, 11. prodigus II, 159, 9 sqq. impius II, 176, 20. Basilium interficere cogitat II, 181, 6. 202, 2. occiditur 201, 7 sqq.
Michaelus IV quomodo ad imperium pervenerit II, 504, 11. rerum omnium administrationem Nicetae committit II, 510, 1. eius obitus II, 533, 18.
Michaelus V, Michaeli IV e sorore nepos, caesar fit II, 512, 19. imperium adeptus II, 534, 5. Zoae insidiatus II, 535, 16. imperio et oculis privatur II, 539, 14 sqq.
Michaelus VI Stratioticus veterem disciplinam restituit II, 614, 8. in summos viros iniquus II, 615, 15 sqq. 619, 12. eius legationes II, 632, 6.
Michaelus syncellus incarceratus II, 117, 7.
Michaelus Psellus II, 170, 15.
Michaelus Burtza dux Antiochiae II, 417, 12. incarceratur II, 423, 16 sqq.
Michaelus Theognostus II, 487, 23.
Michaelus Spondyla dux Antiochiae II, 488, 8.
Michaelus patricius II, 543, 11. occiditur II, 601, 10.
Michaelus Cerularius patriarcha II, 550, 6.
Michaelus Serviorum princeps Stephani f. II, 607, 3.
Michaelus Uranus dux Antiochiae II, 615, 3.
Mimes I, 549, 7.
Minervae Lindiae simulacrum I, 564, 7.
miracula I, 312, 12. 314, 3. 439, 14. 567, 7. 575, 5. II, 7, 17. 9, 10. 21, 6. 57, 1. 242, 4.
Mizizius a Syracusanis imperator creatus I, 763, 17.
Moageras Gordae frater I, 644, 21.
Moamedus unde ortus et quo modo auctus I, 738, 3. ab Hebraeis pro Messia habitus ib. eius superstio I, 739, 15. in Armeniam exercitum ducit I, 774, 14.
Mochus historicus I, 23, 9.
Mocli martyris templum restauratum II, 239, 9.
Moesia s. II, 12, 5.
monachi quomodo orti I, 347, 21. laudati I, 253, 7 sqq. a Theodosio cur beati dicti I, 595, 22. comburuntur a Conone I, 796, 2. affliguntur II, 15, 14.
Monophysitae II, 7, 11.
Monothetarum haeresis condemnata I, 736, 4 sqq. 770, 16.
Montanus haeticus I, 441, 11.
Mopsucrenae I, 531, 5.
Mopsuestia I, 458, 9. II, 17, 5. a quo condita I, 777, 22. oppugnatur II, 361, 21 sqq.
Morgeorgius cur dictus II, 482, 20.
Mortagon Bulgarorum rex expeditionem contra Thomam suscipit II, 85, 14 sqq.
Mosis vita et res gestae I, 74, 13 sqq. eius in rubo spectaculum a Philone quomodo explicatum I, 508, 14.
Mosomachus sagittarius I, 271, 13.
Muchumetus Imbraeli f. II, 566, 15 sqq. cum Pisasirio configit ib. eius interitus II, 569, 5.
mulieres quae ne pudicitiam perdant se conficiunt num inter martyres censendae I, 470, 6. virorum habitu pugnant II, 406, 21. in Britannia communes I, 270, 15. earum apud Agelacos opera ib. 10. ne capita velent a Decio edictum I, 453, 6.
Mundus Giesmi f. rex Sirmii Bulgaro vincit I, 652, 3.
mundus quo die creatus et interiturus I, 6, 13 sqq.
Musaraphi interitus II, 496, 2.
musica ab Epimetheo inventa I, 144, 20.
Muthidis Pharaonis f. I, 75, 11.
Myaces quomodo Iustinianum compellat I, 779, 18.
Mysia vastata II, 512, 2.
Naaba Amanitis Solomonis uxor I, 161, 11.
Naasus Ammonitarum rex, I, 110, 21.
Naban sive Nabanus mons I, 92, 14. 129, 3. 140, 8.

- Nabogiadus**, qui et **Darius** et **Artaxerxes** et **Astyages** I, 249, 3.
Nabothi vinea ab **Achabo** occupata I, 178, 14.
Nabuchodonosor **Iudaeam** bello infestat I, 198, 7. **Hierosolyma** capit I, 201, 1. in feram mutatur I, 203, 20 sqq.
Nabunassar, qui et **Salmanasser**, rex I, 189, 20.
Nabuzardan **Hierosolyma** vastat I, 202, 1.
Namesius I, 184, 11.
Narba amnis I, 733, 21.
Narcissus **Hierosolimitanus** episcopus I, 450, 9.
Narcissus **Commodi** caesor I, 441, 13.
Narecho rex **Aegypti** I, 37, 11.
Narses **Persarum** rex victus I, 470, 15.
Narses ad debellandum **Gothos** **Romam** missus I, 659, 4. quam terribilis **Persis** fuerit I, 710, 18. a **Phoca** comburitur ibid. eius domus exstructa I, 684, 7.
Nasaris contra **Agarenos** rex feliciter gestae II, 229, 8 sqq.
Nathanus vates I, 159, 9. 185, 20.
S. Nazarii templum restitutum II, 239, 16.
Naziraei I, 122, 16.
Neandros urbs deleta I, 221, 4.
Neapolis, quae et **Carthago** I, 246, 12.
Nehabo **Aegypti** rex I, 196, 9. 197, 11.
Necropyla fl. II, 12, 4.
Nectarius **Capolitanus** episcopus I, 574, 2. in **Gregorii** **Theologi** locum suffectus I, 553, 22.
Nectenabo **Aegypti** rex I, 264, 8.
Neeman lepra per **Elisaeum** liberatus I, 181, 8.
Negra urbs I, 639, 7.
Nehemias I, 244, 12. ab **Artaxerxe** ad **Hierosolyma** restituenda dimissus ibid. urbem instaurat I, 254, 17. 342, 19.
Nemrodus I, 21, 21. idem qui et **Enechius** et **Orion** ibid. I, 27, 3. 28, 8.
Neocaesarea mari absorpta I, 522, 17.
Nepthalimus **Iacobi** f. I, 59, 20. 71, 15.
Nero imp. I, 360, 8. cur **leonis** nomine a **Paulo** appellatus I, 372, 2.
Nerva quidam a **Domitiano** vivus comburi iussus I, 430, 16.
Nervae imperium I, 433, 19.
Nestor I, 218, 22.
Nestoriani haeresim suam confirmare conantur I, 669, 10.
Nestorius unde ortus I, 592, 23. cunctis invisus I, 593, 13. damnatur I, 595, 12 sqq. 604, 16 sqq. eius haeresis I, 459, 8. 592, 23 sqq. 604, 16. II, 12, 20.
Nica oppidum II, 183, 17.
Nicaea ab **Adriano** instaurata I, 438, 11. obsidetur I, 796, 12. a **Barda** **Duro** occupatur II, 429, 1. synodus ibi habita I, 499, 21. 504, 1. II, 23, 6.
Nicephorus I imperator fit II, 29, 3. eius aedificia II, 33, 12 sqq. malae artes II, 36, 23 sqq. adversus **Bulgaros** expedito II, 40, 16. interitus II, 42, 9.
Nicephorus II **Phocas** unde ad imperium pervenerit II, 340, 1 sqq. cur **Polyeucto** iratus II, 351, 21 sqq. eius virtutes II, 353, 6. vitia II, 367, 14 sqq. invidia ibid. leges II, 368, 7 sqq. res adversus **Saracenos** praeclare gestae II, 354, 2. 360, 21 sqq. interitus II, 375, 14 sqq. eius percussores a **Tzimisce** extorres acti II, 380, 10.
Nicephorus **Phryx** historicus I, 4, 8.
Nicephorus ex laico patriarcha II, 34, 5. relegatur II, 56, 17. eius ad **Michaelum** II litterae II, 72, 13.
Nicephorus **Phocas** **Saracenos** superat II, 236, 8. loco suo destruitur II, 256, 16.
Nicephorus **Besta** **Uranus** relegatur II, 379, 14. ad **Chosroem** legatus II, 433, 13.
Nicephorus **Comnenus** protospatharius II, 464, 19. **Aspracaniae** praefectus II, 481, 22. magistratu privatur II, 482, 13.
Nicephorus **Xiphias** ex exilio re-

- vocatus in Studiano monasterio monachus sit II, 487, 3.
- Nicephorus eunuchus in Orientem missus II, 593, 6. adversus Patzinacas legatus II, 597, 11.
- Nicephorus imperio destinatus in monasterium relegatur II, 610, 10 sqq.
- Nicetas Paphlagon historicus I, 4, 6.
- Nicetas, Artabasti f., a Constantino V captus II, 6, 11 sqq. eius obitus II, 19, 15.
- Nicetas Oryphas II, 219, 18.
- Nicetas Sclerus ad Turcos mittitur II, 254, 24.
- Nicetas patricius captus II, 360, 16.
- Nicetas Michaelis IV frater II, 510, 1.
- Nicodemi iusta in Iudaeos increpatio I, 506, 2.
- Nicolaus historicus I, 23, 14.
- Nicolaus haereticus I, 437, 9.
- Nicolaus mysticus patriarcha II, 259, 20. eius obitus II, 307, 1.
- Nicolaus Chrysobergius patriarcha II, 634, 15.
- Nicolitzas in Basilii potestatem venit II, 452, 20. patricii honore ornatus II, 453, 3. Thesalonicae custodiendas mittitur II, 474, 11.
- Nicomedes rex I, 292, 23.
- Nicomedia ab Adriano instaurata I, 438, 11. terrae motu concussa I, 530, 4. 674, 17.
- Nicopolis Palaestinae, quae et Emaus I, 534, 16.
- Nicopolis seditiosa II, 530, 15.
- Nigidii astrologi de Augusto nato vaticinium I, 301, 4.
- Nilus fl., qui et Geon et Chrysorrhoeus I, 24, 1. eius exundatio I, 268, 15. 571, 8. monstra I, 700, 19.
- Ninive a Nino condita I, 22, 11. 28, 18.
- Ninus Assyriorum rex I, 29, 19. matrem Semiramidem uxorem habet I, 28, 18.
- Nisan primus Ebraeorum mensis I, 7, 1.
- Nisibis a Sapote oppugnata I, 524, 1.
- Nixarus I, 738, 13.
- Noa I, 20, 20 sqq.
- Noba urbs vastata I, 150, 18.
- Noemi in Moabitis migratio I, 107, 14.
- nonae I, 239, 4. 294, 13. 296, 22 sqq.
- Nothiae castelli incensio II, 462, 6.
- Novati haeresis I, 453, 17.
- Novum castrum I, 455, 1.
- Numa Pompilius Romuli successor I, 259, 13. quando floruerit I, 802, 7. chlamydes purpureas gestandi morem instituit I, 34. 19. primus obolos sua effigie signat I, 801, 22.
- Numerianus imp. ab Apro et Diocletiano caesus I, 464, 9 sqq.
- Numerorum libri summa I, 130, 21 sqq.
- numi a Numa dicti I, 260, 4. 801, 22.
- Nyctes Cadmi successor I, 43, 23.
- Nymphaeum I, 543, 14. conflagravit I, 610, 9.
- Nymphius amnis I, 725, 17.
- Nysia regio, quae et Nyseium I, 43, 7.
- Nyssa puella mactata I, 237, 4.
- Nyssa urbs I, 237, 4.
- Obedus Boosi f. 107, 20.
- Oblitas I, 361, 5.
- Ochozadus I, 56, 9. 58, 3.
- Ochozias Achabi f. I, 56, 9. 58, 3. rex I, 179, 13. eius proles praeter Ioasum extincta I, 188, 19.
- Ochozias Gotholiae f. I, 120, 3. a Iehu caesus I, 118, 21.
- Ochus Artaxerxes I, 256, 19.
- Octagoni conflagratio I, 647, 22.
- Octavius v. Augustus.
- Odesa maris eluvione tecta I, 657, 15.
- odontotyranus bestia I, 269, 5.
- oecumenica concilia I, 495, 16.
- Oedipus Laii et Iocastae f. I, 45, 1. eius mors I, 46, 11.
- Oeneus I, 246, 17.
- Oeniandi episcopi libertas I, 633, 21.
- Oenones Paridis uxoris mors I, 229, 2.
- Ogus Basanis rex Moai domitus I, 93, 10. eius urbs regia I, 129, 7.
- Ogygis aetate diluvium I, 22, 10.

- Oida mulier fatidica l, 186, 4.
 196, 2.
 Olophernes l, 243, 16 sqq. ab lu-
 ditha caesus ib.
 Olympus mons l, 189, 12. ad eum
 Constantinus imp. profectus ll,
 337, 14.
 Olympiades quando et a quo in-
 stitutae l, 189, 12. unde dictae
 l, 216, 3.
 Olympiorum initium et finis l,
 573, 1.
 Onesimi martyrium l, 431, 10.
 Oniae pontificis pietas l, 285, 18.
 291, 9. mors ib.
 Onopnetes fl. ll, 214, 7.
 Ophireum aurum l, 158, 5.
 Ophnis Elis f. l, 108, 20.
 opobalsamum unde in Palaestina
 propagari coeptum l, 167, 18.
 Oppianus quo tempore l, 440,
 19.
 Opsara a Bryennio pugnis caeditur
 ll, 621, 3.
 Or l, 128, 11. 138, 10. 139, 20.
 oraculum de Nerone l, 360, 8. Ar-
 gonautis datum l, 219, 16 sqq.
 Orestis l, 234, 18. Croeso l, 240,
 6. 251, 1. Iuliano l, 532, 4.
 538, 6. Valenti l, 549, 7. Chal-
 cedone repertum l, 542, 22.
 Ordio Amphionis et Zethi educa-
 tor l, 44, 4.
 Orebi Medianitae caedes l, 100,
 24.
 Orestis historia l, 234, 4 sqq.
 Orestis imperium abrogatum ll, 503,
 16.
 Oribasius Iuliani medicus l, 532, 4.
 Orientales et Aegyptii ab Eph-
 sino consilio discrepantes l,
 595, 9.
 Origenes quo ingenio et quibus
 moribus l, 442, 21 sqq. a mar-
 tyrii honore repulsus l, 447, 5.
 Hierosolymis concionatus ibid.
 eius errores l, 663, 15. de S.
 Ambrosio testimonium l, 444, 14.
 eius errata ex nimio Sacrarum
 litterarum arcana scrutandi stu-
 dio l, 445, 21.
 Orion, qui et Nemrodus, inter si-
 dera collocatus l, 27, 3. 28, 8.
 Orontes fl. l, 41, 7. 237, 12.
 Orphanotrophi improbitas ll, 523,
 4. caecatio ll, 550, 6.
 Orpheus l, 53, 1. lyricen et ci-
 tharoadus cur fictus l, 148, 7.
 eius poemata l, 101, 11. 147, 18.
 Orus Aegypti rex l, 36, 1.
 Gryphas ll, 97, 2.
 Oseas rex l, 187, 13. 188, 7. va-
 tes l, 186, 3.
 Osiris Aegypti rex l, 36, 1. qui
 et Bachus l, 52, 18.
 Osmus fl. ll, 589, 22.
 Ostia condita l, 260, 13.
 Osurtru planicies ll, 576, 4.
 Otho imp. l, 379, 10.
 Othniel iudex l, 98, 17.
 Oxyartes l, 273, 6.
 Ozias, qui et Zacharias, Amasiae
 f. l, 189, 6.
 Ozielus vates l, 186, 2.
 Paganus Bulgarorum princeps ll,
 13, 8.
 Pagumanis tribus ll, 583, 4.
 Palaeopolis l, 237, 14.
 Palaestina prius Chanaan l, 28, 2.
 58, 9.
 Palamedes tabulae lusoriae et lit-
 terarum inventor l, 220, 4.
 Ulyssis fraude circumventus ib.
 Palatium a Palante dictum l, 257,
 21. munitur ll, 369, 20.
 palatia unde dicta l, 238, 23.
 Pales Aeneae f. l, 236, 24.
 Palladium furto Troianis ablatum
 l, 229, 5 sqq. Aeneae a Dio-
 mede donatum l, 238, 4. Dio-
 medi funestum ib. Romae in
 aede Martis repositum l, 257,
 24.
 Palladius Cnapei successor l,
 621, 3.
 Pallena arx l, 273, 14.
 palmarum LXX trunci ad Elima
 reperti totidem discipulorum
 Christi typus l, 137, 8.
 Palmenothis mors l, 86, 21.
 palmeta Iefichuntis mellifera l,
 184, 3.
 Pamphili martyris reliquiae l,
 523, 4.
 Pan qualis a Graecis pingatur l,
 615, 15.
 Panais, quae et Caesarea Philippi
 l, 534, 8.

- Pancaea campua II, 431, 21.
 Pancratius Georgii f. obses II, 478, 10.
 Pancratius Abasgiae dominus II, 519, 5.
 Pancratius Iberiae regulus Liparitae uxorem violat et tota Iberia potitur II, 572, 17.
 Paneade Punis fanum exstructum I, 323, 13.
 Pannii captio II, 90, 10.
 Panosus urbs Caesarea Philippi dicta I, 323, 7.
 Paphlagonia Persis occupata I, 712, 5.
 Paphnutius coelibatum clericorum improbat I, 503, 23.
 parabola quid I, 96, 13.
 Paradisus tertia die creatus I, 8, 4. cur eo expulsus Adamus I, 15, 3.
 Paralipomena compendio repetita I, 119, 7.
 Pardi protospatharii interitus II, 548, 9.
 Paris, qui et Alexander, Priami f. I, 216, 13. 227, 21 sqq.
 Parium arx I, 216, 20.
 paroemia I, 97, 16.
 Pasarem sultanus obsidet II, 572, 6.
 Pascha dominicum XXV die Martii cur celebrari solitum I, 7, 9. 307, 6. eius celebrandi modus a Constantino institutus I, 505, 2. quarto Christus passus I, 307, 15.
 Paschasius protospatharius II, 319, 7.
 Paschasius Leonis papae vicarius I, 604, 23.
 Pasiphae I, 214, 9.
 Patricii de thermis et inferis sententia I, 425, 3.
 Patrocli caedes I, 223, 16.
 Patzinacae II, 283, 22. Romanos vexant II, 514, 17. 581, 20. ab iis vincuntur II, 384, 11. 386, 19. 604, 14. coeliaco morbo corripuntur II, 586, 9.
 Paulicianorum haeresis I, 754, 4. II, 153, 18. a quibus propagata I, 756, 17. II, 10, 8.
 Paulinus episcopus I, 542, 12.
 Paulinus cur ab Eudocia dilectus I, 590, 21. pomi causa necatus I, 601, 15.
 Paulus anagnosta Nicetae successor II, 19, 15.
 Paulus Antiocheae episcopus I, 637, 19.
 Paulus apostolus I, 346, 11. a Nerone caesus I, 360, 20. Pharisaeus ante vocationem I, 354. eius iu scribendo sapientia I, 448, 3. martyrium I, 360, 20. 371, 16 sqq.
 Paulus confessor Cpolitamus episcopus I, 522, 18. eius reliquiae I, 554, 2.
 Paulus haereticus Cpolitamus episcopus I, 528, 14. 737, 9. episcopatu deiectus I, 655, 22. relegatus I, 529, 7.
 Paulus Emesae episcopus I, 595, 12.
 Paulus Magistrius ad Abimelechum mittitur I, 771, 8.
 Paulus Samosatensis Callinices I. haereticus I, 457, 11. 756, 19.
 Pegani relegatio II, 200, 14.
 S. Pelagiae fanum a Constantino destructum II, 14, 16.
 Pelagius patricius cur a Zenone interfectus I, 621, 13 sqq. eiusdem morituri precatio ib. scripta ibid.
 Pella I, 264, 11.
 Pellerigus, Bulgarorum princeps, a Leone patricius creatur II, 19, 8.
 Pelopei generis signum I, 236, 16.
 Peloponnesiorum nomen unde I, 213, 11. regnum I, 214, 3.
 Pelops I, 213, 11.
 Pemolissa castellum II, 626, 14.
 Peneus fl. II, 449, 22.
 Pentateuchi summa I, 140, 21.
 Pentapolis caelesti igne consumpta I, 50, 14. eius urbes I, 51, 5. 109, 8.
 Pentecostae festum I, 134, 24.
 Penthesilea I, 223, 21. eius mors I, 225, 11.
 Pentheus Echionis et Agaues f. I, 43, 1. Dionysi insidiis caesus ib. 21.
 Percriu castellum II, 502, 15.
 Perdiccas I, 272, 21.
 Pergami captio I, 788, 3.

- Periblepti monasterium** II, 540, 11.
Peripatetici I, 282, 10.
Pernici castelli oppugnatione II, 464, 23.
Perozes Persa ab Hunnis victus I, 623, 1.
Persarmenia regio I, 724, 10.
Persae a Perseo dicti I, 30, 17. prius Assyrii I, 40, 23. item Magog et Magusaei I, 54, 1. eorum reges I, 252, 7 sqq. clades I, 724, 18. 728, 2. cum Romanis proelia I, 684, 15. 689, 15. 694, 11. pax 735, 1. leges I, 690, 1. II, 120, 13. in Saracenos rebellio II, 439, 3.
Persepolis ab Alexandro capta I, 266, 10.
Perseus Iovis ex Danae f. I, 30, 15. 32, 6. 39, 15. alatus ibid. veneficus ibid. Assyriorum regno potitus, Persis nomen dat I, 30, 15.
Persica arbor I, 534, 19. eiusdem Hermopoli miraculum ib. sqq.
Persthalaba Bulgarorum regia II, 395, 5. expugnatur ibid. sqq. II, 452, 11.
Pertinacis imperium I, 441, 15.
pestis Romae ingens I, 377, 13. 441, 7. universalis I, 452, 4 et 14. sub Diocletiano I, 468, 1. Phoca I, 708, 22. 777, 13. II, 8, 5. Cpoli I, 675, 20.
Petisonius Pharae I, 73, 18. 83, 5.
Petroa locus II, 629, 22.
Petronas II, 130, 3. 155, 9. 160, 18. Amerem ad pugnam provocat II, 163, 22. scholarum domesticus creatur II, 165, 8. eius obitus ibid.
Petrus apostolus a Nerone caesus I, 360, 20. 371, 13. a Manichaeis prorsus abiicitur I, 760, 2. eius et Pauli aedes a Iustino condita I, 684, 12.
Petri Alexandriae episcopi martyrium I, 464, 20.
Petrus Apameae episcopus a Iustino relegatus I, 637, 21.
Petrus Athanasii successor I, 545, 14.
Petrus Basilii M. frater I, 546, 19.
Petrus Bulgarorum princeps II, 346, 21. Romani imp. neptem ducit II, 309, 11.
Petrus Cnaphes Apolinarii errorum sectator I, 611, 21. a Zenone revocatus I, 617, 4. eius facinora I, 612, 6. 620, 2. mors I, 621, 3.
Petri Damasceni metropolitae relegatio et supplicium II, 5, 16.
Petrus Deleanus Bulgariae rex II, 527, 5.
Petrus monachus Alexandriae ecclesiae gubernator I, 767, 1.
Petrus Mongus Aeturi successor I, 618, 9. episcopatu deiecitur ib. eius obitus I, 619, 23
Phadali in Romanorum ditionem impressio II, 17, 5.
Phaedra Theseo nupta I, 215, 13. eius mors ib. 22.
Phalcias rex I, 187, 9.
Phalacrum castellum II, 213, 20.
Phanemoth mensis I, 7, 2.
Phanorrhaea vicus I, 757, 2.
Pharana solitudo I, 128, 5.
Pharaones Aegyptiorum reges I, 37, 11.
Phareis Pharaonis f. I, 75, 11.
Phares I, 199, 15.
Pharisaei I, 354, 4.
Pharns Deiparae fanum II, 48, 14.
Phasis fl. II, 573, 5.
Phaselus Antipatri f. I, 293, 19.
Phatimus Afrorum princeps tributi semissem Romanis dimittit II, 357, 7.
Phenanna Eleanae uxor I, 108, 14.
Pherecydes Syrius ad Aegyptios profectus I, 165, 18.
Phersae patricii interitus II, 478, 13.
Phidiae eburneus Iupiter I, 564, 14.
Philadelphus Byzantii episcopus I, 449, 8.
Philippicus Bardanes imperator creatur I, 783, 1. eius virtutes et res gestae I, 784, 21 sqq.
Philippus Herodes I, 321, 22.
Philippus Macedonum rex I, 245, 3. eius mors I, 264, 21.
Philippus Arabs imp. I, 451, 20.
Philippi diaconi obitus I, 434, 11.
Philippopolis I, 451, 22.
Philo de Therapeutis I, 351, 10. eius de Trinitate sententia I,

- 507, 16. de vita ascetica liber
1, 348, 5. 351, 10.
- Philochus I, 56, 9. 58, 3.
- Philorei agilitas II, 343, 3.
- Philyra I, 298, 19.
- Phineas Elis f. I, 108, 20.
- Phineas homicidio iram dei placat
I, 411, 18.
- Phocas dux exercitus creatur I,
705, 20. imperium occupat I,
708, 14. vinosus ib.
- Bardas Phocas Leonis f. seditio-
sus II, 388, 14 sqq. Durum vincti
II, 426, 3 sqq. 431, 4 sqq.
- Leo Phocas Bardas pater curo-
palates II, 389, 3.
- Phoenices litteras a Iudaeis acce-
perunt I, 87, 8. eorum res a
quibus descriptae I, 23, 14.
- Phoenicia a Saracenis occupata I,
746, 4.
- Phoenix Agenoris f. I, 35, 7. 38,
11.
- Phorbantis caedes I, 221, 10.
- Phorneus Atheniensium rex I, 145,
15.
- Phoroneus, Argivorum rex, Grae-
corum legislator I, 138, 14.
- Photinus Belisarii privignus I, 680,
18. Orientis praefectus II, 93,
19. Siciliae praeficitur II, 94, 8.
- Photius patriarcha II, 172, 22. 213,
1. solio deiectus II, 248, 20.
- Phrataphernes Alexandri successor
I, 273, 7.
- Phrygiae excidium I, 216, 11.
- Phyrocastri vastatio II, 213, 17.
- Physcon I, 291, 21.
- Picus Iupiter Assyriorum rex I, 29,
12. post etiam Italiae ib. eius
posteri Italiae reges I, 144, 9.
- Pilatus de Christi rebus Tiberio
scribit I, 330, 10. 336, 8. eius
in Iudaeos iniuriae I, 337, 3.
interitus I, 343, 5.
- Pindus mons II, 450, 20.
- Pinzarachus ab Aegyptio amer-
mumna deficit II, 495, 9. Tri-
polis ameras II, 502, 6.
- Pirithous Proserpinam rapturus ne-
catus I, 143, 15.
- Pisassirius Arabum princeps II,
567, 19. eius interitus II, 570,
11.
- Placidia Olybrio patricio desponsa
I, 606, 15.
- Placilla Theodosii imp. uxor I,
552, 14. eius virtus I, 559, 18.
mors I, 570, 18. statua ab An-
tiochenis confracta I, 560, 11.
- Plata insula II, 511, 1.
- Platonis philosophi dogmata I, 278,
23 sqq. eius cum Dionysio Si-
culo congressus I, 256, 5. de
vitae solitariae praestantia laus
I, 356, 9.
- Platonis martyris templum refe-
ctum II, 239, 20.
- Pliscobae captio II, 452, 11.
- Podandus locus II, 217, 7. 414,
18.
- Polycarpi in Marcionem haereti-
cum scomma I, 439, 7. mar-
tyrium ib. 11.
- Polycratis de Ioannis et Philippi
obitu testimonium I, 434, 13.
- Polydamas caesus I, 226, 22.
- Polydorus a Polymestore proditus
I, 222, 17 sqq. caesus ib.
- Polyeuctus patriarcha II, 334, 3.
Tzimiscae diademate redimit II,
381, 6. eius cum imperatore
controversia II, 351, 21.
- Polymedon Aetherionis f. I, 43, 4.
- Polymestor rex in Polydorum per-
fidus I, 222, 17 sqq.
- Polynices Oedipi ex matre f. I,
46, 5.
- Polyxena I, 224, 4. Achilli sup-
plicat ib. 15. eius forma I, 227,
10.
- Pompeius, occupata Hierosolyma,
profanat templum I, 316, 8.
- Pompeiopolis Mysiae urbs I, 641,
21. eius ruina ib.
- Pontus ab Hunnis vexatur I, 633, 3.
- Porphyrius philosophus I, 441, 19.
- Porphyrii martyris reliquiae I,
523, 4.
- Portila vestalis viva defossa I, 255,
10.
- Porus Indiae rex I, 266, 19. 273, 7.
- Posidonius I, 246, 20.
- Prasini I, 258, 19. Venetos ado-
riuntur I, 679, 7.
- Praxiteles Cnidius I, 564, 12.
- Prespa lacus II, 469, 16.
- Priamus Hectoris cadaver ab Achil-

- le redimit 1, 224, 4 sqq. eius caedes 1, 231, 16.
 Prilapum castellum capitur 11, 460, 24.
 Priscilla vates 1, 439, 1.
 Priscus ad Sigidonem copias ducit 1, 699, 24. Chaganum vincit 1, 702, 21. in exilio moritur 1, 713, 7.
 Probus imp. 1, 463, 11.
 Proclus insomniorum coniectior 1, 636, 5.
 Proclus Cpolis episcopus 1, 599, 15. 601, 4.
 Proclus philosophus 1, 533, 16.
 Proconnesii relegatio 11, 56, 19.
 Procopia Chichalci imp. uxor 11, 47, 18.
 Procopii in Persiam expeditio 1, 599, 6.
 Procopii martyrium 1, 464, 20.
 Procopius protovestiarius 11, 231, 3.
 Prodromi faenum 11, 113, 16. imago a Lazaro monacho depicta ibid.
 Proetus rex 1, 212, 18.
 Prometheus 1, 95, 23. 144, 10. grammaticae inventor 1, 144, 15.
 Proserpina 1, 143, 15.
 Prota insula 11, 404, 13.
 Proterius Dioscori successor 1, 605, 3. eius interitus 1, 660, 2. corpus combustum 1, 608, 48.
 Protesilai caedes 1, 220, 23.
 Proteus rex 1, 218, 1.
 protopapa quid 11, 285, 10.
 protostrator quid 11, 120, 4.
 Prusianus Bulgarus cur oculis privatus 11, 487, 12. relegatur 11, 483, 4. monachi rasio 11, 497, 5.
 Pselli historia 1, 4, 2.
 Pseudantoninus 1, 449, 17.
 Pseudoconstantinus Ducas 11, 315, 6.
 Psyche pro Luna 1, 282, 15.
 Ptolemaeus Alexander 1, 340, 14.
 Ptolemaeus Alexas 1, 291, 23.
 Ptolemaeus Dionysius 1, 292, 1. 340, 16.
 Ptolemaeus Epiphanes 1, 291, 1.
 Ptolemaeus Evergetes 1, 290, 12. 292, 1. 340, 4.
 Ptolemaeus Lagi f. 1, 272, 21. 284, 14. 340, 2.
 Ptolemaeus Philadelphus 1, 289, 17. 340, 3.
 Ptolemaeus Philometor 1, 291, 2.
 Ptolemaeus Philopator 1, 290, 15. 340, 6.
 Ptolemaeus Physcon 1, 291, 21.
 Ptolemaeus Soter 1, 291, 21. 340, 15.
 Ptolemaei reges tredecim 1, 73, 15. 284, 19.
 Pulcheria Theodosii soror 1, 600, 17. cum Theodosio iuniore fratre imperat 1, 586, 20. eius pietas 1, 587, 10. aedem dei genitrici in Blachernis condit 1, 604, 13. cur aula expulsa 1, 601, 15. in aulam reducitur 1, 602, 2. Marciani nomine tenus uxor 1, 607, 6. divum Stephanum sibi loquentem vidit 1, 592, 10. eidem magnificum templum condit ibid.
 Pupieni imperium 1, 451, 5.
 Pygmalion Didonis frater 1, 246, 2.
 Pyladis historia 1, 235, 6 sqq.
 pyramides 1, 299, 6. earum extractio 1, 28, 13.
 Pyrrho philosophus 1, 283, 15.
 Pyrrhonii eorumque decreta 1, 283, 15 sqq.
 Pyrrhus Sergii successor 1, 737, 4.
 Pythagoras Samius historicus 1, 243, 4. sapientiae gratia in Aegyptum profectus 1, 165, 18. eius arithmetica et aureum carmen 1, 243, 11. 274, 4. metempsychosis 1, 275, 4.
 Pythiae thermae 1, 209, 18. 519, 16.
 Python Alexandri successor 1, 273, 3.
 Quintilianus imp. 1, 454, 19.
 Quintilis mensis postea Iulius 1, 294, 8.
 Quirinus, qui et Janus 1, 295, 7.
 Racasta post Alexandria 1, 270, 24.
 Rachel Iacobo nupta 1, 59, 20. eius mors et sepulchrum 1, 60, 14.
 Radomerus Samueli f. 11, 468, 19.
 Ragabus Phaleci f. 1, 46, 19 sqq.
 Rageas locus 11, 426, 5.
 Raguel Esai f. 1, 76, 19 sqq.
 Ragus Dadami f. 1, 76, 19.
 Ragusii obsessio 11, 219, 9.
 Rahaba meretrix, Ierichunte capta, sola cum suis servata 1, 142, 5.

- Rancabae Imperii amissio quomodo fuerit praedicta II, 49, 1 sqq.
- Randolphus captus ad Comneuum abducitur II, 631, 13 sqq.
- Raphaeli posterii Gigantes I, 152, 19.
- Raphaelus angelus Tobiae f. in Mediam dux I, 192, 1 sqq.
- Rapsacii castelli captio II, 208, 6.
- Razastes adversus Heraclium mittitur I, 730, 6. eius cadaver a Romanis inventum I, 731, 14.
- Rebecca I, 58, 23.
- Recimerus Romanae rei publicae administrator I, 606, 19.
- Remata locus II, 520, 5.
- Remi caedes I, 258, 1.
- Rentacii in patrem impietas II, 207, 20.
- Regia tribus cum sacerdotali permixta I, 317, 16.
- Regma et filii eius I, 25, 15.
- Rhea, quae et Semiramis I, 28, 12, 52, 5.
- Rhobotba condita I, 22, 11.
- Rhodanus praepositus punitus I, 544, 4.
- Rhodopa fl. II, 436, 17.
- Rhodus terrae motu concussa I, 264, 19. 522, 21. a Arabia occupatur I, 755, 8.
- Rhodii Colosseuses dicti I, 755, 10. soli aeream statuam ponunt ib.
- Ripiglisar, qui et Baltasar, rex I, 199, 9.
- Roboamus unicus Solomonis f. I, 161, 11. patri succedit I, 173, 13. eius regnum ibid. sqq.
- Roma quando condita I, 189, 16. 257, 10. a Romulo dicta I, 259, 10. a Gallis occupata I, 256, 1. item a Gothis I, 588, 1. a Gizericho I, 606, 4. ab Alarico ibid. terrae motu concussa I, 522, 23.
- Romanus I Lecapenus cum Constantino VII coniunctus II, 292, 20 sqq. imperium consequitur II, 294, 18 sqq. eius filii coronati II, 306, 18. nuptiae II, 315, 21 sqq. imperium amittit II, 320, 8 sqq.
- Romanus II Constantino VII insidiatus II, 336, 23. imperio potitur II, 338, 14. quomodo perierit II, 344, 22.
- Romanus III Argyrus fit gener Constantini VIII II, 484, 22. imperium suscipit II, 485, 21. legatos Arabum temere spernit II, 491, 12 sqq. eius mors II, 504, 7.
- Romanus Saronita in Elegmon monasterium se confert II, 342, 18.
- Romanus Sclerus ad magistrerii splendorem extollitur II, 487, 1.
- Romulus conditor Romae I, 257, 10 sqq.
- Romulus Augustulus imp. Romae I, 614, 8.
- Rossi Bulgariam infestant II, 372, 12. sibi vindicant II, 383, 14. eorum clades II, 316, 10. 399, 19. 406, 10. 479, 5. 553, 4. eorum cum Patzinacis pax II, 412, 11.
- Rossum urbs II, 361, 19.
- Ruffus Opsicianorum praefectus I, 785, 11.
- Rufinus lucus I, 299, 18.
- Rufinus magister I, 557, 16. 586, 7.
- Rusa Chosroae palatium I, 731, 22.
- Rutha Boozo nupta I, 107, 18.
- Rutuli ab Aenea victi I, 238, 9.
- Saba haereticus I, 514, 18.
- Sabaoth I, 296, 20.
- Sabba Aethiopiae urbs a Therbe prodita I, 75, 20.
- Sabbatius Arabibus Armeniam reddit I, 773, 8.
- Sabbatii haeresis I, 464, 23.
- Sabellius haereticus I, 451, 14. 555, 7. eius error I, 510, 6.
- Saberi Hunni I, 644, 1.
- Sachacius Brachamius II, 422, 15 sqq.
- Sacticus II, 301, 6 sqq. eius obitus ibid.
- Saelus Apochapsi filius II, 227, 1 sqq.
- Saes a Chosroe contra Romanos mittitur I, 718, 6.
- Sainus cum exercitu suo ab Heraclio fusus I, 723, 10. eius cum Theodoro pugna I, 727, 21 sqq.
- Sala Gigantum scripturae reparator I, 27, 11.
- Salamis Cypri terrae motu deiecta I, 519, 10.
- Salem urbs I, 50, 3. 197, 23.

- Salmanaes caedes l, 101, 3.
 Salmanassar Assyriorum rex l, 189, 20.
 Salome Herodiadis f. l, 321, 19.
 Salome obstetrix, Mariae consobrina l, 327, 21.
 Salomon l, 167, 23 sqq.
 Salvianianus legatus l, 697, 1.
 Samaeas vates l, 185, 20.
 Samaeus iudex l, 107, 10. 149, 1.
 Samaria, nunc Sebaste l, 180, 23. caput regni Ieroboami l, 174, 13. divinitus obsidione liberata l, 182, 9 sqq. expugnata l, 187, 14. 189, 20. instaurata et Sebaste dicta l. 323, 9. 148, 19.
 Samaritae a Iudaeis quomodo diversi l, 188, 3.
 Sameas heros l, 115, 14.
 Samegar iudex l, 95, 19.
 Samonas ll, 258, 10. eius fuga ll, 263, 17. 271, 21.
 Samosata obsessa l, 161, 22.
 Samson iudex l, 106, 2 sqq.
 Samuchus subitis incursionibus Romanam ditionem vexat ll, 616, 5. Francos prandentes adoritur ll, 617, 23.
 Samuelus vates l, 108, 5. 149, 7.
 Samuelus Bulgariae princeps ll, 435, 22. eius interitus ll, 455, 6 sqq.
 Samsoniae coniugatio l, 679, 19.
 Sanius a Saracenis obsessa ll, 253, 12.
 Sandabarenius monachus ll, 245, 10. eius poena ll, 250, 18. relegatio ll, 252, 14.
 Sangarius fl. l, 678, 15. ll, 626, 16.
 Saniana ll, 90, 18.
 Sapore Persarum rex Christianis infestus l, 516, 12. Nisibin expugnare frustra conatus l, 524, 1.
 Sappho l, 145, 13.
 Sara Abrahamo nupta l, 47, 20. 58, 12.
 Saraceni, qui et Ismaelitae l, 50, 22. Mesopotamiam incursant ll, 615, 10. Syriam l, 628, 11. Persidem l, 752, 7. Mysiam capiunt ll, 512, 2. a Romanis victi ll, 123, 16. 231, 18. 359, 21. 361.2. 500, 12. 514, 12. a Turcis ll, 568, 16. eorum regnum divisum ll, 566, 17.
 Sarbaranca et Sarbaraza ab Heraclio vincuntur l, 722, 13.
 Sarbarus contra Romanos a Chosroes misus l, 718, 16. Romanorum ditiones deprædatur ib. cum illis pacem componit l, 733, 11.
 Sardaspalus Assyriorum rex l, 30, 15. qui et Salmanassar l, 189, 20. a Perseo caesus l, 40, 18.
 Sardica a Crumo capta ll, 36, 21.
 Sardinii praesulis exilium ll, 73, 4.
 Sardus fl. ll, 214, 7.
 Sarus fl. ll, 362, 5.
 Saturnianus haereticus l, 438, 13.
 Saturnus Cretae rex l, 52, 5. a filio Iove regno pulsus l, 28, 22.
 Satyrus quid Boeotorum sermone l, 44, 23.
 Satyri occupatio l, 789, 21.
 Saulus Kisi f. Iudaeorum rex l, 110, 20 sqq. 149, 13 sqq.
 Sauromatae l, 547, 2.
 Scelos murus ll, 475, 8.
 Scenopogiorum festum l, 50, 19.
 scholariorum ordo iustitutus l, 451, 7.
 Scirtus amnis l, 639, 23.
 Scleraena Monomachi concubina ll, 556, 2.
 scorpionum cubitales l, 269, 14.
 Scylla et Charybdis l, 233, 2.
 Scyllis statuarium l, 564, 8.
 Scythae victi ll, 386, 16. 394, 17. 411, 12. 555, 6.
 Scythopolis l, 237, 21. Basan prius l, 138, 17.
 Sebaste, quae prius Samaria l, 180, 23. 323, 10.
 Seber l, 181, 1.
 Sebochas heros l, 151, 22.
 Seboin urbs Sodomae l, 51, 5.
 Secundus Orientis consul Manichaeos graviter persequitur l, 639, 16.
 Sedechias regno a Nabuchodonosore praefectus l, 200, 15 sqq. ad pistrinum damnatus l, 202, 13. eidem oculi eruti l, 422, 4.
 Sedek l, 49, 16.

- Segor Sodomae urbs I, 51, 5.
 Segubus Achielis f I, 176, 7.
 Seirus mons I, 129, 12.
 Seleucia I, 237, 14. condita I,
 292, 11. 339, 6.
 Seleucus Nicanor I, 273, 1. 285, 1.
 Antiochens conditor I, 37, 21.
 641, 6.
 Seleucus Philopator I, 285, 2. quot
 urbium conditor I, 292, 11.
 Sellunus rex I, 187, 6.
 Semele Cadmi f. I, 42, 8. Poly-
 medonti nupta I, 43, 4. eius
 interitus ib.
 Semi posteriori I, 25, 3. 26, 4. ta-
 bernacula quid ibid.
 Semiramis Nemrodi uxor I, 28, 12.
 semneia i. q. monasteria I, 347,
 21 sqq. 352, 3.
 Senacheribus I, 194, 4.
 Senacherimus Mediae princeps II,
 464, 10.
 Seon Amoraeorum rex Mosi do-
 mitus I, 93, 10.
 Sephus Raphae f. I, 151, 22.
 Sephora Iothoria f. I, 76, 19.
 Mosi uxor I, 88, 4. 132, 1.
 Septem dormitorum puerorum mi-
 raculum I, 593, 19.
 Seraphimi I, 107, 2.
 Serapion mathematicus I, 448, 22.
 Serapis eiusque simulacrum I, 569,
 10 sqq.
 Sergius Cpolitanus episcopus I,
 736, 20.
 Sergius Siciliae praefectus I, 790,
 23.
 Sergius Photii frater II, 161, 10.
 Leonis discipulus II, 171, 3.
 Sergii patriarchae obitus II, 475,
 19.
 Seruchas Ragabi f. I, 47, 1. ido-
 lolatriae auctor I, 81, 14.
 Servia Davidi soror I, 119, 15.
 Servia oppugnata II, 453, 5. rur-
 sus imperio coniungitur II, 515,
 8.
 Servius Tullius I, 261, 3.
 Serum mos I, 269, 23.
 Sesosea in Persiam cum magno
 exercitu a Cabade mittitur I,
 625, 11.
 Sesostria Aegypti rex I, 36, 10 sqq.
 564, 7.
 Setenae castelli expugnatio II,
 466, 2.
 Sethus Adami f. tertius I, 16, 5.
 Severus Graecis haereticus I, 442, 6.
 Severus Gallerii f. I, 473, 16.
 Severus cum Iuliano aufugit I, 637,
 10.
 Severi balneum cur Zeuxippi no-
 men gesserit I, 647, 22.
 Severi imperium I, 442, 6.
 Sextilis mensis, qui post Augustus
 I, 294, 9. 300, 23. cur Februa-
 rius dictus I, 263, 22 sqq.
 Sextus philosophus I, 283, 15.
 Siazur loci nomen I, 734, 1
 Sibylla Cumaea I, 189, 6.
 Sibylla Samonaea I, 197, 10.
 Sibylla Samaea I, 249, 18.
 Sichemae civium internecio I, 60,
 12.
 Sicilia a Saracenis invaditur II,
 99, 3. 260, 9. 516, 16. 525, 5.
 Siclaga urbs I, 115, 7.
 Sidas rex Aegypti f. I, 49, 18.
 Side Belo nupta I, 38, 12.
 Siderocastrum I, 801, 6.
 Sigidon a Chagano subigitur I,
 692, 2.
 Sigma loci nomen II, 540, 14.
 Sigmae templi refectio II, 238, 13.
 Silphius mons I, 37, 23. 41, 5.
 Silpius mons I, 235, 3. 237, 12.
 Silva urbs condita I, 238, 19.
 Silvester pont. Rom. I, 471, 3.
 Constantinum M. baptizat I, 475,
 17. cum Zambre miraculis con-
 tendit I, 491, 6 sqq. 495, 4.
 contra Iudaeos disputat I, 478,
 15.
 Simae fuga II, 214, 2.
 Simelus ab Adriano evectus I,
 438, 4.
 Simeon Cleophae f. post Iacobum
 episcopus Hierosolymis I, 329, 3.
 377, 17. martyr I, 437, 11.
 Simeon haereticus I, 514, 18.
 Simeon Iacobi f. I, 59, 20.
 Simeon Iudaeus I, 489, 23.
 Simeon monachus doctrina et mi-
 raculis clarus I, 606, 22.
 Simeon protovestarius cur urbe
 eiectus II, 511, 8.
 Simeon Stylites I, 596, 17 sqq.
 eius mors I, 609, 21.

- Simeonis Bulgari et Romani imp. de pace colloquium II, 305, 4. eius interitus II, 307, 20. superbia II, 356, 6.
- Simocatti historia I, 696, 9.
- Simon magus baptizatus I, 346, 8. eius cum Petro apostolo certamen I, 362, 12. 364, 3. interitus I, 369, 22 sqq. praestigiae I, 368, 12 sqq.
- Simonides quas litteras invenerit I, 220, 19.
- Simonium I, 370, 4.
- Sion Hierosolymorum arx a Davido aedificata I, 161, 5. urbs Iudaea nominata I, 197, 16.
- Sirenium saxa I, 233, 2.
- Siridis mons I, 16, 15.
- Sirmium I, 691, 18. eius dominus dolo a Diogene caesus II, 476, 15.
- Siroes Chosroae f. Persarum rex I, 734, 4. 735, 1.
- Sirus insula II, 80, 9.
- Siserae de Iudaeis victoria et clades I, 99, 6 sqq. mors I, 147, 2.
- Sisii castris eversio I, 778, 16.
- Sisinnius Chrysostomi successor I, 590, 19.
- Sisinnius Nicolai Chrysobergii successor II, 448, 21.
- Smyrnae quale spectaculum II, 522, 6.
- Sociter Persa ab Areobindo necatus I, 599, 8.
- Socrates philosophus I, 245, 5. veneno extinctus I, 255, 17. eius dictum I, 359, 4. temperantia I, 360, 3.
- Sogdiani caedes I, 253, 15.
- Sodoma urbs et regio I, 51, 5.
- Sol Vulcani f. Aegypti rex I, 35, 12.
- Sol Cleopatrae f. I, 320, 9.
- solis prodigiosus recessus I, 190, 12. obscuritas I, 650, 7. defectus I, 754, 21. 773, 11. II, 7, 15. 23, 4. 253, 8. 375, 4. 434, 19.
- Soldani de fortuna chreia II, 221, 8 sqq. in regem Franciae dolus ibid.
- Solimani in Thraciam profectio I, 789, 14.
- solitudines Indiae periculosae I, 269, 15.
- Solomon Davidi secundus ex Ber-sabe f. I, 160, 24. dei gratia cur tandem destitutus I, 170, 9 sqq. senex idololatra factus I, 172, 15. eius sapientia et libri I, 123, 22 sqq. sepulcrum ab Hyrcano et Herode effossum I, 173, 7.
- Solon Atheniensium legislator I, 145, 19. eius cum Croeso colloquium I, 250, 11 sqq.
- Sophar Minaeus I, 125, 4.
- Sophia uxor Iustini caesalatae I, 680, 14. quomodo a Tiberio culta I, 688, 12 sqq.
- Sophia Constantino Babutzico nupta II, 161, 6.
- Sophia, Phocae soror, Constantino Duri fratri nupta II, 392, 6.
- Sophiae portus I, 685, 12.
- Sophianorum palatium I, 684, 3.
- Sopho mons II, 628, 9.
- Sophocles I, 245, 6. eius locus I, 82, 7.
- Sophonias I, 186, 4. eius locus I, 414, 18.
- Sophrionius Hierosolymorum episcopus I, 736, 20. Christianorum calamitatem lamentatur I, 746, 13.
- Sosander Hippocratis frater I, 213, 21.
- Sosco castellum II, 457, 1.
- Sosis Aegypti rex I, 36, 1.
- Sosthemii nomen unde I, 210, 14.
- Sozopetra amerinumnae patria expugnata II, 130, 17.
- Sparta I, 217, 7.
- spatharius I, 296, 9.
- Spathae expugnatio II, 206, 18.
- Sperchius amnis II, 450, 7.
- Sphagellus Persthlabeni exercitus praefectus II, 395, 5. eius casus II, 402, 4.
- Sphendanes I, 252, 21.
- Sphendosthlabus Rossorum princeps II, 372, 7. viginti millia Bulgarorum compedibus constringit II, 400, 12. Rodostoli obsidionem adversus Romanos perfert II, 402, 11. eius interitus II, 413, 15.
- Sphengus Bladimeri frater II, 464, 8.
- Sphinx mulier ab Oedipo necata I, 45, 10 sqq.

- Spondyles Antiocheae dux** II, 490, 13.
Spyridion episcopus sophistam refutat I, 502, 17.
Stagus castellum II, 475, 2.
Stauracius patricius magnam praedam ex Peloponneso adfert II, 21, 18. eius interitus II, 28, 6. 42, 21 sqq.
Stela insula II, 231, 8.
Stephanicum castellum II, 209, 4.
Stephani Alexandrini vaticinia I, 717, 7.
Stephanus Cappadox imperio exutus II, 236, 4.
Stephanus Mediae praefectus a Turcis victus II, 571, 7.
Stephanus patriarcha II, 307, 3.
Stephanus syncellus ad Durum legatur II, 420, 17.
Stephanus Theopoli patriarcha eligitur II, 5, 3.
Stephani et Theodoti sulicorum facinora I, 773, 16 sqq.
Stephanus patriarcha II, 253, 22.
Stephani iunioris supplicium II, 13, 13 sqq.
Stephano martyri templum a Pulcheria conditur I, 592, 14.
Stheneboea, quae et Antea I, 212, 18. 296, 16.
Stiliconis caedes I, 587, 19.
Stoa Poecile I, 282, 9 sqq.
Stoici I, 282, 13.
Stragna fl. I, 574, 15.
Stratiotici apparatus in Commenum II, 637, 2.
Stratonica privigno Antiocho nupta I, 292, 19.
Stratonis turris I, 323, 11.
Strongylum castellum II, 18, 2.
Strumpitzae deditio II, 467, 13.
Studius Ioannis baptistae templi conditor I, 611, 17.
Stuphianus I, 789, 19.
Stylianus pontificum Palatinorum princeps II, 352, 20.
Stylianus Zautza logotheta dromi creator II, 250, 5.
Stypeii captio II, 460, 24.
Stypeiota Andreae Scythae sufficitur II, 217, 17.
Styraces victus Iustiniano transmittitur I, 645, 5.
Sulbivan exercitum in Romanos ducit I, 801, 5.
Sunamitidis filius ab Elisaeo vitae restitutus I, 181, 2.
Suphianus Aphi f. I, 765, 9.
Susacimus Aegypti rex I, 118, 1.
Syca urbs I, 777, 2.
Sychaei interitus I, 246, 1.
Symbatius Barlae gener II, 190, 2. eius rebellio II, 200, 14 sqq. relegatio ibid.
Symmachus I, 441, 17.
Synaesus mons I, 751, 11.
Synepon haereticus I, 454, 9.
Syracusae ab Agarenis deletae II, 234, 10.
Syria unde dicta I, 39, 10. eius reges post Alexandrum I, 339, 1 sqq. a Saracenis vastata I, 711, 7. occupata I, 746, 21.
Tacitus imp. I, 463, 7.
Tantalus I, 211, 10.
Tarasius patriarcha II, 22, 16. eius obitus II, 34, 3.
Tarenti castris expugnatio II, 232, 6.
Tarquinius Priscus I, 260, 18.
Tarquinius Superbus I, 261, 19.
Tarsus condita I, 40, 18. expugnata II, 361, 21 sqq.
Tatianns et Iulius fratres I, 603, 11 sqq.
Tatianus haereticus I, 439, 1.
Taurus mons I, 725, 10.
Taurus Cretae rex I, 38, 18. 42, 4. Pasiphaes I, 214, 9.
Tecmesa I, 222, 21.
Teichomerus Bulgariae rex II, 528, 8.
Telegonus Ulyssis ex Circe f. I, 232, 23 sqq.
Telephus Hercules ex Auga f. I, 245, 15.
Teles I, 296, 16.
Tellerigus Longobardorum rex II, 19, 8.
templum Hierosolymitanum a Solomone conditum I, 118, 5. 161, 13. posterius aedificatum I, 252, 14. ab Antiocho profanatum I, 286, 4. 293, 1. ab Umara aedificari coeptum I, 754, 15. templa a Constantino M. condita I, 497, 22.

- Tephrica urbs II, 154, 18. 206, 11.
 obsessa II, 212, 21.
 Terbelis Bulgarorum princeps I,
 780, 3.
 Terebinthus Budas I, 455, 14.
 Teridates rex Christianus fit I,
 498, 13.
 terrae motus I, 543, 21. 550, 17.
 599, 19. 608, 3. 618, 16. 628,
 16. 639, 20 sqq. 646, 5. 656, 16.
 674, 12. 679, 1. 691, 15. 791,
 20. 801, 9. II, 5, 11. 9, 10.
 23, 23. 173, 14. 372, 18. 438,
 3. 500, 4. 503, 16. 513, 23.
 515, 14. 521, 23. 532, 21.
 tetrarchae Iudaeae I, 322, 15.
 Teuthras regulus I, 222, 21.
 Thaddaeus Augarum baptizat. I,
 310, 20.
 Thalamon insula I, 524, 17.
 Thales philosophus I, 275, 9.
 Thaleuta Amazon I, 266, 13.
 Thamar alienigena I, 107, 23.
 Thamnathsaracha I, 143, 1.
 Thara Nachoris f. I, 47, 11.
 Tharbe Aethiopum regis f. Mosis
 amore capta I, 75, 20.
 Tharras Iudaeus I, 489, 10.
 Theba ab Aarone capta II, 35,
 21.
 Thebae conditae, et unde dictae I,
 44, 17.
 Theclae templum I, 621, 5.
 Theglaphalassar Assyriorum rex I,
 187, 11.
 thekel I, 199, 14.
 Themeli presbyteri facinora II,
 329, 11.
 Theoboeus Bratonis f. I, 43, 23.
 Theoctista Theophili socrus II,
 103, 8.
 Theoctistus patricius Michaeli imp.
 tutor II, 139, 11. incarceratus
 et interfectus II, 157, 11 sqq.
 Theodectes tragicus cur excaecatus
 I, 290, 8.
 Theodora Iustini I uxor I, 639,
 15 quando defuncta I, 658, 8.
 Theodora Chagani soror, Iustini-
 ani II uxor I, 778, 24.
 Theodora Theophili imp. uxor
 II, 103, 7 sqq.
 Theodora Michaeli III uxor II,
 158, 7 sqq.
- Theodora Iohannis Tzimiscis uxor
 II, 392, 17.
 Theodora Constantini VIII f. II,
 485, 9. fit monacha II, 498, 6.
 Theodora Constantini IX uxor im-
 peratrix II, 610, 23 sqq.
 Theodoricus cur ministro caput
 amputarit I, 628, 6.
 Theodoritus Tyri episcopus I, 595,
 3. eius de haeresium varietate
 locus I, 462, 4. scripta contra
 Ephesinum concilium I, 670, 9.
 Theodoropolis I, 411, 20.
 Theodorus Augustanus historicus
 I, 4, 6.
 Theodorus Daphnopates historicus
 I, 4, 6.
 Theodorus Sidensis historicus I,
 4, 6.
 Theodorus, Raithensis presbyter,
 haereticus I, 457, 1.
 Theodorus martyr I, 478, 1. eius
 fanum I, 411, 17.
 Theodorus Iohanni papae subroga-
 tus I, 737, 8.
 Theodosiopolis condita I, 568, 3.
 a Constantino recepta II, 10, 3.
 Theodosius M. imp. I, 550, 12 sqq.
 ab Ambrosio sacris exclusus I,
 556, 17 sqq. eius monumenta
 I, 567, 15 sqq. statua deiecta
 I, 618, 19. mors I, 363, 5.
 573, 20.
 Theodosius iunior Arcadii f. imp.
 I, 574, 17. 586, 20. eius mores
 et ingenium I, 586, 20 sqq.
 Marcianum sibi succedere iubet
 I, 602, 8.
 Theodosius III I, 787, 11.
 Theodosius a Chrysaphio deceptus
 I, 601, 15. a Phocae ministris
 captus I, 709, 12. a monacho pro
 milite accipitur I, 595, 22. a
 Constante interficitur I, 762, 8.
 cur monachos beatos pronuntiet
 I, 596, 7. episcopos in concor-
 diam redigit I, 595, 12. impe-
 rator designatur I, 786, 17.
 Theodotus monachus I, 773, 21.
 eius supplicium I, 776, 1.
 Theoduli reliquiae I, 523, 7.
 Theognis haereticus I, 553, 11.
 Theophaes confessor historicus
 I, 4, 1.

- Theophanes et Theodorus Grapti** II, 114, 8. 149, 19.
- Theophanis metropolitae avaricia** II, 518, 10.
- Theophanis patricii relegatio** II, 321, 7.
- Theophanonis relegatio** II, 380, 17. revocatio II, 382, 10.
- Theophilites** II, 189, 23.
- Theophilus imp. Michaeli Balbi f.** II, 99, 17. 104, 3 sqq. novercam aula expellit II, 101, 2. imaginum et monachorum hostis II, 109, 3 sqq. eius lambi II, 115, 19. filiae II, 118, 11. cum Impraelo proelium II, 122, 10. adversus Saracenos expeditio II, 125, 3. vaticinium II, 128, 10. morbus II, 137, 17. mors II, 138, 5 sqq.
- Theophilus Eroticus Cypri praefectus rebellans** II, 549, 16.
- Theophobus ex qua familia oriundus** II, 120, 8. ei imperium a Persis defertur II, 131, 2. eius obitus II, 131, 18 sqq.
- Theophrastus philosophus** I, 340, 3.
- Theophylactus Botaneieta Thessalonicae praefectus** II, 459, 6.
- Theophylactus Edessenus presbyter** II, 7, 5. eius obitus II, 10, 1.
- Theophylactus, Lecapeni f., patriarcha** II, 315, 2. eius obitus II, 332, 4.
- Theophylactus protospatharius** II, 549, 22.
- Theopompus mente captus** I, 290, 5.
- Theotecnus praestigiator** I, 471, 13.
- Thera insula** I, 794, 23.
- Thersia insula** I, 794, 23.
- Thermiza castellum captum** II, 463, 23.
- Thermuthis filia Pharaonis Mosem servat** I, 130, 19. eius mors I, 86, 21.
- Thersa capta** I, 187, 6.
- Theseus f.** I, 214, 21.
- Thessaliae diluvium** I, 146, 17.
- Thessalonica ab Agarenis capta** II, 262, 16. ab Alusiano oppugnata II, 531, 20.
- Thessalonica Alexandri f. et urbs** I, 273, 11.
- Thestius rex** I, 212, 1.
- Thethmosis** I, 74, 13.
- Thoas Iphigeniam frustra percucutus** I, 237, 17.
- Tholas index** I, 105, 8. 147, 10.
- Thomaitae incendium** II, 25, 2.
- Thomas contra Michaelum II rebellans** II, 74, 11 sqq. imperator declaratur II, 78, 6. vincitur II, 83, 5 sqq.
- Thracessii historia** I, 5, 4.
- Thracia a Rossis vastata** II, 384, 17. maris eluvione operata I, 657, 15.
- thriasis** I, 471, 1.
- Thrsyllus astrologus** I, 344, 2.
- Thules Aegypti rex** I, 36, 1.
- Thurus Assyriorum rex** I, 29, 3.
- Thyestes rex** I, 214, 3.
- Tiberias condita** I, 323, 9. 333, 23.
- Tiberius imp. Augusti successor** I, 323, 9. 333, 23. quid de Christo senserit I, 330, 17. iam senior a virtute desciscit I, 337, 22.
- Tiberius Iustini imp. collega** I, 685, 19. eius aedificia I, 690, 6. triumphus I, 690, 18. mors I, 691, 1.
- Tibianus praefectus** II, 559, 2.
- Tigris fl.** I, 25, 21. 192, 10. 725, 12.
- Timocles poeta** I, 612, 15.
- Timotheus annalium scriptor** I, 103, 18.
- Timothei apostoli martyrium** I, 431, 10.
- Timotheus Litroboles Macedonio substituitur** I, 631, 4. eius obitus I, 655, 15.
- Timotheus Aelurus Alexandrae ecclesiae turbator** I, 608, 6. Chersonem deportatus I, 609, 17. a Zenone revocatus I, 617, 4.
- Timothei Gazel de tributo Chrysargyro tragoedia** I, 627, 7.
- Tiresias philosophus** I, 42, 12.
- Tissus fl.** I, 702, 15.
- Titus imp.** I, 380, 12.
- Tobias quomodo albuginem contraxerit** I, 191, 15 sqq.
- Toplitzum castellum** II, 604, 4.
- Tornicii motus** II, 566, 7.
- Totilae interitus** I, 659, 15.

- Trangrolipaces Persiae rex** II, 569, 23.
Traianopolis I, 437, 3.
Traiani imperium I, 436, 17.
Triacontaphylli domus in monasterium convertitur II, 497, 9.
'Triaditza olim Sardica II, 436, 19.
Tricerberus canis I, 143, 19.
Tricomis Palaestinae I, 237, 1.
Triphylli interitus II, 31, 20.
Tripolemus Alexandri successor I, 273, 8.
Tripolis Phoeniciae urbs II, 365, 1.
Troia condita I, 147, 14. 211, 3. excisa I, 216, 11.
Troianum bellum I, 149, 6. 216, 11.
Troili caedes I, 227, 4.
Tropae captio II, 236, 14.
Tros Phrygiae rex I, 211, 2.
Trypho patriarchae vicarius II, 311, 22. patriarchatu fraude delictur II, 313, 12.
Tullus Hostilius I, 260, 9.
Tydeus Oenei f. I, 248, 10.
Tyndareus Laconum rex I, 212, 5.
Tyrachus Kilteri f. Patzinacarum rex II, 582, 4 sqq.
Tyro Agenori nupta I, 38, 14.
Tyropaeum castellum II, 390, 20. 443, 19.
Tyris ab Agenore extracta, et regnum institutum I, 38, 17. a Tauro capta ibid. condita I, 103, 21.
Tzamandi urbis situs II, 423, 20.
Tzathus Lazorum rex I, 638, 17.
Tzernas fl. II, 461, 1.
Tzimisce imp. coronatur II, 380, 3. eius uxor II, 392, 17. humanitas II, 396, 12. triumphus II, 413, 2. interitus II, 415, 9 sqq.
Tzudader castrum I, 634, 17.
Valens imp. Valentiniani fratris collega I, 541, 15. successor I, 547, 11. Arianus I, 541, 19. 547, 15. eius interitus I, 549, 17.
Valentiniani maior imp. I, 540, 22.
Valentinianus iunior imp. I, 551, 13.
Valentinus haereticus I, 439, 1.
Valerianus excoriatus I, 454, 3.
Valeriani et Gallieni imperium I, 452, 4 sqq. 454, 3.
Vandali I, 601, 1.
Venus Afri et Astynomae f. I, 28, 20. Adonidi nupta I, 29, 9. Cnidia I, 564, 10.
Veri cum M. Antonino imperium I, 439, 14.
Verina Basilici soror I, 615, 2. Leonis magni uxor I, 607, 13.
Vespasianus imp. I, 380, 4.
Vestales virgines institutae I, 259, 18.
Vesuvii incendium I, 424, 13.
victoriorum numismatum inscriptio I, 363, 14.
victorinus I, 463, 15.
Virgilius I, 303, 22.
Vitalianus seditiosus I, 632, 9.
Vitellius imp. I, 379, 21.
Ulemarodachus rex I, 206, 21.
Ulysses I, 218, 18 sqq. 232, 3 sqq.
Umarus Abubacharis successor I, 745, 5. templum Hierosolymiticum aedificat I, 754, 15. quando vita functus I, 793, 5.
Ungari ab imperatore in auxilium adsciti I, 254, 24.
unguenti in ecclesia coram populo consecrandi auctor I, 530, 22.
Uniori imperium I, 451, 13.
Volusianus Galli f. I, 452, 4.
Volusiani et Galli imperium I, 452, 4 sqq.
Ur Chaldaeorum urbs I, 47, 7.
Uranus I, 8, 1. 53, 3.
Urielus angelorum princeps I, 17, 22. quae Enochum docuerit I, 21, 11.
Uthaxadus martyr I, 498, 16.
Uvalidus Arabum princeps II, 6, 1.
Uvarum vallis I, 747, 22.
Vulcanus Aegypti rex, Mercurii successor I, 35, 12.
Uzi Unnica gens II, 582, 10.
Xandames rex I, 267, 12.
Xenaias a Calandione profligatus I, 620, 9 sqq. a Cnapheo Hierapolitano episcopatu praeficitur ibid. a Cnapheo Philoxenus nominatur ibid. conf. I, 637, 21.

- Xerolophus Arcadii l, 567, 3.
 Xerxes spurius l, 253, 15.
 Xiphias in Antigoni insula monachus ll, 477, 9 sqq.
 Xylinitae interitus l, 792, 14.
 Xylocastrum vastatio ll, 213, 17.
 Xylocerca porta l, 707, 12.
 Zaba fl. l, 730, 15.
 Zabarnazus a Iustiniano recipitur l, 650, 17.
 Zabulon Iacobi f. l, 59, 20. 70, 23.
 Zacharias baptistae pater l, 326, 18.
 Zacharias rex l, 187, 5. qui et Ozias, Amasiae f. l, 189, 6.
 Zacharias vates l, 186, 5.
 Zachariae Bestae cur lingua excisa ll, 483, 15.
 Zacynthus insula ll, 229, 8.
 Zagora ll, 153, 14.
 Zagoria l, 780, 14.
 Zambres Iudaeus l, 401, 6. magus l, 478, 17.
 Zapetra urbs ll, 207, 16.
 Zara Esai f. l, 77, 16.
 Zaretha vallis l, 138, 4.
 Zarethus Baguelis f. l, 77, 2.
 Zebens rex Madianitarum caesus l, 101, 1.
 Zebedaei mors l, 329, 18.
 Zebæelus dux ll, 728, 5.
 Zebi Madianitae caedes ll, 101, 1.
 Zembria Abrahami f. l, 51, 3.
 Zeno Stoicus l, 282, 8.
 Zeno caesar declaratus l, 614, 3.
 Leonis imp. gener l, 611, 20. in quorum haeresi fuerit l, 613, 8sqq. voluptatibus deditus ib. orientales episcopos Hemitico subscribere cogit l, 619, 15.
 Zenodia Basilisci uxor l, 616, 1.
 Zethus et Amphion musici l, 43, 24 sqq.
 Zethus Theobaci f. l, 44, 11.
 Zeuxippus Sicyoniorum rex l, 144, 5.
 Zeuxippus balneum l, 442, 15.
 Zichia fl. ll, 12, 2.
 Zilicum haeresis ll, 150, 19.
 Zoeter l, 329, 8.
 Zoe Carbonopsina, Leonis VI uxor ll, 261, 17. imperii administrationem accipit ll, 283, 1. aula eiecta ll, 296, 9.
 Zoe Romanum maritum tollit, ll, 504, 22. Ioanni insidiatur ll, 519, 12. Monomacho nubit ll, 542, 2 sqq.
 Zoroastres Persa astronomus l, 29, 21.
 Zorobabel a Cyro Hierosolyma remissus l, 242, 16. 253, 20.
 Zosimus rhetor Gazaesus a Zenone interfectus l, 622, 2.
 Zoste urbe eiicitur ll, 487, 15.

INDEX HISTORICUS

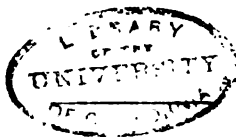
IN IOANNEM SCYLITZAM.

- Abulchar dux Italiae** II, 722, 2.
Abydus II, 703, 1.
Acephalorum haeresis II, 687, 13.
Aecaterina Augusta imperatori persuadet ut monachus fiat II, 648, 7. monacha II, 650, 1.
Achridae locus II, 739, 11.
Achridis praetor II, 716, 17.
Adana II, 703, 23.
Adrianopolis II, 727, 4 sqq.
Aemilianus metropolita Iconii II, 733, 12.
Agareni Christianos vexant II, 664, 14. orientem incursant II, 709, 3.
Alamanni II, 718, 22.
Alexander Cabasillas Scopiorum dux II, 726, 4.
Alexandrona Ciliciae urbs II, 677, 17.
Alexius Comnenus praeses II, 713, 14. 730, 12.
Alusianus Bulgarus II, 678, 21.
Alyates captus oculis privatur II, 703, 2.
Amasia II, 713, 14.
Americes transfuga II, 661, 23. Turcorum praefectus II, 672, 18.
Amorium direptum II, 677, 22.
Andronicus caesaris filius II, 659, 10. eius fuga II, 698, 2. eidem oculi effossi II, 704, 3.
Anium II, 653, 22. 654, 4.
Anna Constantini Ducae f. II, 659, 10.
Anthium locus II, 682, 5.
Antiochea Syriae a Turcis diripitur II, 662, 8. fame confecta II, 677, 14.
Apocape Beste II, 675, 22.
Apsilianus versutus et bellicosus II, 671, 15.
archangelorum dies festus I, 649, 19.
Ardoinus II, 720, 16.
Argaum II, 670, 20.
Artach a Saracenis occupatum II, 677, 2.
Artze castellum II, 691, 18.
Asa sultanus II, 699, 21.
Athyra castellum II, 730, 4. ib. 17.
Ausonides fines II, 676, 18.
Azae oppidum II, 676, 5.
Baaspracania II, 653, 10.
Baltolibades II, 684, 12.
Barangi milites II, 644, 1. 668, 5. 737, 15.
Basilacius II, 693, 22.
Basilius Apocapes II, 654, 10.
Basilius protovestiarius Maleses II, 701, 12.
Berdena Botaniatae imp. uxor moritur II, 738, 5.
bestarches dignitas II, 663, 16.
Blachernarum palatium II, 647, 4.
Bodinus II, 715, 15. 717, 7. rex Bulgarorum declaratur, II, 715, 8. eius praedationes II, 717, 7. capitur II, 718, 7.
Boitachus moritur II, 718, 20.
Borilus Botaniatae familiaris II, 734, 21.
Boryses II, 716, 21.

- Botaniates dux Romanorum in Turcos mittitur II, 662, 12 sqq.
 Bryennius res occidentis perturbat II, 735, 8. oculos amittit II, 737, 15.
 Caesarea a Turcis diripitur II, 661, 4 sqq. 680, 3.
 Calabria Romanis subiecta II, 721, 2. 722, 2.
 Callipolis II, 722, 12.
 Catacalo Combustus europalata creatur II, 642, 5.
 Catma ager II, 676, 20.
 Celzene regio II, 682, 7. sqq.
 Chalepitaë cum Turcis coniuncti II, 662, 8.
 Chalep regio II, 672, 12.
 Chalep princeps II, 674, 21. 676, 18.
 Chataturius Antiocheae dux II, 684, 3.
 Chleat locus II, 681, 17.
 Choerobachi locus II, 655, 22.
 Chonensis res publica a Turcis invaditur II, 686, 15.
 Chorosalarius Turcorum dux II, 643, 11.
 Chrysopolis urbs II, 735, 4. 740, 24. 742, 7. 710, 10. 726, 23.
 Cilicia a Turcis direpta II, 661, 16.
 Claudiopolis II, 684, 17.
 Coelesyria vastatur II, 670, 2.
 color prasinus II, 730, 21.
 columna magna Constantini II, 742, 14.
 Combustus europalates II, 642, 5.
 Commopolis Hercules II, 683, 24.
 Comnenus imp. II, 641, 1.
 Comnenus monachus II, 648, 7.
 Constantinus Bodenus Bulgarorum rex creatus Petrus vocatur II, 715, 18.
 Constantinus Ducas imp. II, 651, 7. eius pietas II, 652, 15. in iudiciis arrogantia ib. mors II, 659, 4 sqq. eius liberi ib.
 Constantinus Constantini Ducae f. imp. II, 742, 3.
 Constantinus Lichudes protovestarius patriarcha fit II, 644, 18. eius mors II, 658, 14.
 Constantinus Theodorocænanus capitur II, 728, 11.
 Cosma monachus patriarcha deligitur II, 731, 12.
 Cotyseum II, 704, 7.
 Crispinus invasus II, 678, 19. ad imperatorem legationem mittitur II, 679, 6.
 Crya fons II, 691, 3.
 Cutlumus Turcorum dux II, 732, 5.
 Cyzicus urbs terrae motu afflata II, 657, 16.
 Damianus Dalassenus II, 716, 7.
 Diabatenus II, 743, 2.
 Diaboleos patricius II, 716, 19.
 Diogenes dux Sardices patricius et bestarches II, 663, 16. magister creatur II, 665, 5. imperator declaratus cum Eudocia Augusta coniungitur II, 666, 11. eius caecatio II, 704, 10. morbid.
 Dobromiris II, 741, 19.
 Docea oppidum II, 702, 14.
 Doceanus II, 720, 10.
 Doleanus Servorum rex II, 715, 7.
 Dorylaeum locus II, 679, 6.
 Dyrrachium II, 722, 8 et 18.
 Elenopolis ab indigenis Eleinopolis II, 689, 13.
 Eriorum palatia II, 688, 21.
 Eudocia potitur imperio cum liberis II, 660, 12.
 Eustathius magister interficitur II, 701, 12.
 Fabiorum familia Romae celebris II, 726, 18.
 fames ingens et crudelissima II, 714, 15. 725, 9.
 Francorum natio II, 679, 19.
 Francica regio II, 708, 6.
 Gaita Franca Roberti uxor II, 720, 21.
 Georgii martyris dies festus II, 651, 16.
 Georgius Boitachus e Conchanis ortus II, 717, 17.
 Georgius Maniaces II, 720, 8.
 Gymnus praefectus II, 739, 13 sqq.
 Gytarius locus II, 677, 22.
 Halys fl. II, 690, 22.
 Hapsinalius bellicosus et versutus II, 671, 15.
 Hebdomi monasterium II, 714, 4.
 Hierapolis arx II, 673, 1 sqq. 675, 22. obsidetur II, 685, 21.
 Iconii res publica viris abundans II, 683, 4.

- Ioannes Caesar patruus Parapinacii** II, 707, 1. dux declaratur II, 709, 5 sqq. victus capitur a Ruselio ibid. Imperator declaratur II, 710, 16.
Ioannes Bulgariae archiepiscopus II, 742, 18.
Ioannes Xiphilianus monachus patricius et Bulgariae archiepiscopus creatus II, 658, 23. eius interitus II, 731, 12.
Ioannes Sidae metropolitanus II, 705, 16.
Iosephus magister Trachaniota II, 692, 4.
Isaacius Comnenus imp. II, 641, 1. fulgure tactus II, 647, 14 sqq. monachus obit II, 649, 9.
Isaacius Comnenus dux exercitus a Turcis vincitur II, 708, 4 sqq. Antiocheae dux II, 718, 14.
Lazari miraculum II, 734, 7.
Libellisius Antiochiae princeps II, 673, 3.
Lobitzum II, 646, 10.
Longobardia a Roberto Franco occupata II, 720, 4 sqq.
Longobardopulus Michaelis filium ducit uxorem II, 718, 8.
Machmutius ameras II, 673, 18.
Mangana II, 645, 1. 651, 16.
Manicatae qui II, 720, 13.
Manuel Comnenus curopalates dux et princeps exercitus II, 685, 8. 688, 9. 691, 14.
Maria ex Alanis Botaniatae imp. uxor II, 738, 10.
Matziciert urbs Romana II, 692, 11 sqq.
Mauriocastrum oppidum in Armenia II, 679, 16.
Melissopetrium II, 702, 2.
Meliteus II, 653, 8. 671, 14 et 23.
Metabole oppidum II, 711, 19.
Michael declaratur archiepiscopus Ephesi II, 738, 19.
Michael Parapinacius imp. II, 705, 13.
Molibotum monasterium II, 659, 9.
Myriophitus urbs terrae motu evertitur II, 657, 12.
Neapolis locus II, 647, 12.
Nemizzus vir illustris II, 679, 23.
Neocaesarea a Turcis eversa II, 670, 7.
Neocomus urbs regia II, 689, 11.
Nicaea terrae motu concussa II, 657, 20.
Nicephoritzes e Buccellaris oriundus II, 705, 23 sqq. eius insolentia. ibid. dux Antiochiae declaratur. ibid. eiusdem potentia et malitia II, 707, 1.
Nicephorus Botaniates imperatori suspectus pellitur II, 690, 19. curopalates creatur II, 726, 9. imperator fit II, 734, 11.
Nicephorus Bryennius a sultano vincitur II, 693, 6. imperator nominatur 727, 4 sqq.
Nicephorus Carantenus Scopiorum dux II, 715, 22.
Nicephorus Maurus patriarcha Antiochiae II, 742, 22.
Nicephorus Palaeologus II, 688, 2.
Nisus urbs II, 717, 7.
Pancratius dux Armeniae II, 653, 22.
Paninm urbs Thraciae eversa II, 657, 12.
Parapinacius unde dicatur II, 714, 18.
Patzinacae Occidentem premunt II, 721, 19. 730, 23. 741, 3.
Pemolissa oppidum II, 642, 5.
Perenus dux Italiae II, 722, 15.
Petrilius apud Constantinum primus II, 716, 14 sqq.
Petrus Bulgarorum rex II, 715, 18.
Pharesmanes Iberus praefectus II, 675, 22.
Philarethus Brachmamius II, 681, 18.
Piperudum monasterium II, 702, 7.
Podandi clausura II, 703, 19.
Praenetum II, 734, 21. .
Prisdiana I. 716, 1.
Prota insula II, 705, 1.
Psellus philosophorum princeps II, 688, 2. 702, 11. 706, 19.
Rhaedestus terrae motu evertitur II, 657, 7. 564, 23.
Rheas locus II, 732, 13.
Robertus Francus II, 720, 4 sqq. dux Calabriae II, 724, 1.
Roma II, 726, 17.
Romanus Diogenes imp. II, 666,

11. exercitum imbecillem ad-
versus sultanum ducit II, 868, 2
sqq. eius oratio II, 693, 14.
captus a sultano dimittitur II,
699, 9 sqq.
- Ruselius Latinus dux exercitus a
Turcis capitur II, 708, 6. 711,
18. 713, 17. 730, 5. eius in-
teritus II, 743, 16.
- Salernus urbs Calabriae maxima
II, 721, 2.
- Samuch Turcus II, 653, 11.
- Samuel Alusianns Bulgarus bestar-
ches II, 678, 21.
- Sangarium II, 690, 10.
- Sardices Diogenes dux in exilium
mittitur II, 663, 16 sqq.
- Saronites II, 717, 16 sqq.
- Scopiorum urbem expugnata II, 717,
17.
- Scribonae populus II, 721, 22.
- Sebastia II, 670, 3. 671, 9.
- Selte II, 646, 2.
- Sergii monasterium II, 718, 14.
- Sopho mons II, 710, 21.
- Straboromanus praeses II, 735,
.15. 743, 20 sqq.
- stratopedarches II, 648, 18.
- Tame Uzorum dux II, 695, 5.
- Tarcheta locus II, 676, 21.
- Tarsi planities II, 684, 7.
- Tatus II, 719, 8.
- Taurus mons Munzarus appellatus
II, 692, 7.
- Teclae protomartyris festum II,
646, 10: templum II, 647, 4.
- Teluch regio II, 671, 12.
- Theoderus Doceianus Isaacii imp
ex sorore nepos II, 647, 24.
- Theodorocanus Constantinus ca-
pitur II, 728, 11.
- Theodosius episcopus Diabola II
739, 5.
- Theodosiopolis urbs II, 691, 17.
701, 20.
- Theodulus Bulgariae archiepis-
copus II, 658, 23.
- Theodulus Synadenus II, 743, 4.
- Theognostus proconsul II, 716,
17.
- Thrymbus in Calabria dux exer-
citus II, 721, 22.
- Tornicius Cotetzes II, 695, 5.
- Trachaniotes II, 695, 19.
- Traditza urbs II, 645, 20.
- Traianopolis urbs II, 728, 2 sqq.
- Traianus caesar II, 728, 21.
- Turcorum excursiones sub Con-
stantino Duca II, 652, 20 sqq.
iasolentia II, 686, 11 sqq. de
Romanis victoria II, 660, 12 sqq.
698, 23. 721, 21.
- Tyropoeum oppidum munitum II,
703, 8.
- Tzamandus oppidum II, 678, 5.
- Tzurolum II, 656, 14.
- Ungari pacem violant II, 645, 17.
- Uzorum natio II, 654, 10 sqq.
clades. ibid.
- Xiphilinus Trapezuntius patriar-
cha deligitur II, 658, 14.
- Zompi pons II, 709, 10.

232112